LAERTII

CHERVBINI

DE NVRSIA CIVIS ROMANI
& in Vrbe præstantissimi Aduocati

BVLLARIVM

SIVE NOVA COLLECTIO
Plurimarum Constitutionum Apostolicarum
Diuersorum Romanorum Pont.

A PIO QVARTO VSQVE AD
INNOCENTIVM NONVM

QVÆ

AMPLIORIBVS QVAM ANTEA LVCVBRATIONIBVS ILLVSTRATA,
multis in priori eius collectione non editis sanctionibus, locupletata; iuxtà seriem
temporum disposita; mendis expurgata; diuq; desiderata;
in lucem prodit.

Tomus Secundus.

CVM PRIVILEGIIS.

SVPERIORVM PERMISSV.

ROMÆ Ex Typographia Cameræ Apostolicæ. M.DC.XVII.

Imprimatur. Si videbitur Reu.^mo P. M. Sacri Palatij Apoſtolici.

Ceſar Fidelis Viceſgerens.

Imprimatur. Fr. Gregorius Donatus Magiſter, Reuerendiſſimi P. F. Hyacinti Petronij Sacri Palatij Apoſtolici Magiſtri Socius, Ordinis Prædicatorum.

INDEX

Nominum, ſeptem Romanorum Pontificum, quorum Conſtitutiones in hoc ſecundo Tomo continentur, vnà cum earum numero.

PIVS QVARTVS

Creatio PP. Italus, ex Ciuitate Mediolani in prouincia Lombardiæ, Io. Angelus antea vocatus, Bernardi de Medicis filius, S. R. E. presbyter Cardinalis tt. S. Priscæ, die 25. Decembris 1559. Romæ Summus Pontifex pronunciatus.

I.

Iurisdictio Gubernatoris Almæ Vrbis, procedendi contra Mercatores cambia sicca & illicita contrahentes.

Contra eosdem procedit hodie in omnibus articulis huius bullæ A. Cameræ, vt habetur in Sanctiss. D. N. D. Pauli V. constit. 20. Eximiæ.

Edita A. D. *PIVS PAPA IV.*

Motu proprio, &c.

Causa huius constitut. CVM sicut accepimus, non sine maxima animi nostri displicentia, etiam post publicationem cuiusdam proclamatis siue banni de expresso mãdato nostro facti, & commissione venerabilis fratris nostri Hieronymi Episcopi Martoratensis, tũc Almæ Vrbis nostræ Gubernatoris, in locis cõsuetis publicati, auaritiã omniũ malorum pessimũ genus inter dilectos filios Almę Vrbis nostræ pdictę Mercatores adeo serpuisse, atq. in dies serpere, vt iã illorũ vnicuiq. breui et modico tẽpore pximi iactura ditescere in pecunijs Curialibus eiusdẽ Vrbis & pcipue Cisalpinis ad cãbiũ & recambiũ (vt vulgo dicũt) mutuãdis facillimus pateat aditus. Ita vt Dei timore postposito, animarumque suarum salutis, ac Christianę charitatis & Euangelicæ eruditionis, qua bona nobis à Deo collata indigentibus nihil lucri inde sperantes charitatiue mutuare monemur, penitus immemores, non solũ ad pretium eisdem Mercatoribus à summis Pontificibus nostris prædecessoribus retroactis temporibus toleratum, suas pecunias ad cambium & recãbium huiusmodi Curialibus prædictis dederint, verumetiam in præsentiarum illas ad longe maiorem & nimis excessiuam penitusque vsurariam, ad Christianam profitentibus religionem sacris Canonibus interdictam atque damnatam summã dare conantur. vnde euenit vt plurimi dictæ Vrbis Curiales hic necessitate coacti, easdem pecunias sub tam graui fœnore accipientes, & pro illorum amicis Mercatoribus præfatis fideiubentes, ac se in ampliori forma Cameræ Apostolicæ obligantes, tum ob varia itinerum pericula, tum etiam aeris diuersis in locis intemperiem, pecunias, vt præmittitur, acceptas, eisdem Mercatoribus tempore conuento, reddere nequeuntes, maxima cum illorum iactura ad eorundem Mercatorum importunitatem pluries, vt aiunt, recambiare coacti, & nonnulli etiam carceribus inhumaniter cum illorum ingenti tum corporis & bonorum, tum etiam honoris & famæ detrimento diuturno tempore detenti fuerint.

§. 1. Nos igitur cupientes pro nostri Pastoralis officij debito præmissis quantum cum Deo possumus, via celeri remedium aliquod adhibere, eorundemq. Mercatorum insatiabilis vsurę prauitati eorumq. animarũ saluti, & mercantilis exercitij fidelitati, Curialiumq. prædictorum tam enormibus læsionibus atq. incõmoditatibus paterno affectu opportune cõsulere, Motu simili &c. Dilecto filio dictæ Vrbis nostræ moderno Gubernatori, vt ad Cameræ Apost. Commissarij generalis, necnon partis læsæ querelã seu instantiam, omnibus & singulis Mercatoribus Rom. Curiæ sequent. in posterum à die datæ præsentiũ sub maioris excõmunicationis latæ sententiæ, ac duorum milliũ ducatorum auri in auro eidem Cameræ irremissibiliter applicandorũ ipso facto incurrendis pœnis, à dictæ Vrbis Curialibus quibuscunq. ratione quarumcunq. obligationũ etiam in ampliori forma Cameræ tam principali quã accessorio & fideiussorio respectiue nominibus factarum, & deinceps quomodolibet fiendarum, pro pecunijs ad cambium & recambiũ huiusmodi sic vsurarie, & malo modo acceptis & accipiendis, ac in partibus non solutis aut non soluendis, vltra summam conuenientem quæ Mercatoribus realibus qui vera cãbia realia & nõ sic faciunt, de iure & stilo mercantili vere deberetur, hic in Curia petere exigere, aut eosdẽ Curiales via iuris obligationum etiam in forma dictę Camerę celebratarum, & celebrandarũ vigore seu prætextu cogere, seu cogi aut excommunicari &c. vel alias quomodolibet in eorum personis & bonis molestari, seu inquietari facere audeant vel præsumant, districtius sub pœna quæ in Constitutionibus Marchiæ contra vsurarios statuitur, & alijs suo arbirio moderandis pœnis inhibeat. Necnon quascunq. obligationes etiam in præfata forma Cameræ occasione quarumcunq. partitarũ pecuniarũ ad cambiũ & recambium huiusmodi à prædictis Mercatoribus cũ eisdẽ Curialibus quomodolibet factas, & quas Mercatores ipsi à prædictis Curialibus tanquam principalibus seu fideiussoribus hic in Vrbe post dictũ bãnum duntaxat repetierunt, & exegerunt, & recuperarũt, ac pro non solutis exigere & recuperare intendunt, cum cambia huiusmodi sicca vel nõ realia à sacris Canonibus prohibita sint, vsurarias prauas iniquas detestabiles interdictas & damnatas, ac quascunque obligationes etiam in forma præfata Cam. Apost. post dictũ bannum duntaxat desuper illarum occasione factas, nullas & inualidas existere auctoritate nostra decernat & declaret, totãq. summam principalem per eosdem Mercatores exactã & recuperatã, iuxta formã dictorũ bannimentorum, ex nunc ipso facto eidem Camerę Apost. parti vero læsæ id quod vltra prædictam summã principalem in cambijs & recãbijs &c. à dictis Mercatoribus irremissibiliter exigendam recuperandam & restituendam applicet, & eosdem Mercatores iuxta Cõstitutiones prędictas Marchię condẽnet. Facultas Gubernatoris, coercẽdi Mercatores Vrbis exercentes cambia illicita, & infligendi pœnas hic expressas, & cõtentas in cõstitutionib. Marchiæ cõtra vsurarios

Et contra eos dem summarie & cat. procedendi.

§. 2. Cum potestate eosdē Mercatores & eorū quemlibet, omnesque alios & singulos sua communiter vel diuisim quomodolibet interesse putantes, in dicta Curia & extra eam citandi, ac quibus et quotiens inhibendum erit etiam sub excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, etiam pecuniarijs eiusdem Gubernatoris arbitrio moderandis & applicandis inhibendi, inobedientesq. & rebelles quoscūq. sententias cēsuras & pœnas huiusmodi incidisse & incurrisse declarandi, aggrauandi, reaggrauandi & interdicēdi, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit brachij secularis auxilio. Necnon super præmissis omnibus summarie simpliciter & de plano, sine strepitu & figura iudicij seu tela iudiciaria, singulis diebus & horis, præterquam in honorē Dei feriatis procedendi, dictosq. Mercatores & eorum quemlibet ad exhibendum quoscunque libros etiam rationum via iuris & sub eisdem censuris & pœnis compellendi, cęteraque alia faciendi, dicendi, gerendi, exercendi, & exequendi quæ in præmissis omnibus & circa ea omnia necessaria fuerint seu quomodolibet opportuna committimus, & mandamus.

Clausula derogatoria.

§. 3. Præmissis ac quibusuis alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis, consuetudinibus, capitulationibus, & pactis, necnon obligationibus etiam in dicta forma Cameræ etiam iuramento &c. vallatis, ac palatij Curiæ ac Mercatorū & huiusmodi stilo, necnon partitis libris & rationibus ac computis desuper quomodolibet factis, & quibusuis licētijs forsan dictis Mercatoribus per quoscunque etiam nostros maiores Officiales etiam Vrbis Gubernatores concessas, quas contra expressam mentem nostram factas esse declaramus, cæterisque in contrarium quomodolibet facien. non obstan. quibuscūque, Mercatorum & Curialium huiusmodi nomina cognomina & qualit. & pecuniarum & creditorum quantit. aliorumque hic forsan de necessitate exprimi necessariorum tenores, continentias formas & compendia pro plene & sufficienter expressis habentes.

Sola sign. sufficit.

§. 4. Præsentisq. nostri Motus proprij solam signaturā absque illius registratura sufficere, & vbique fidem facere tam in iudicio quam extra, attento quod in Vrbe.

Clausulę præseruatiuæ.

§. 5. At iuxta illius formam & tenorem per quoscunque Iudices &c. sublata &c. iudicari &c. debere. Nec de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ defectu vllo vnquam tēpore notari aut impugnari posse, illiusque copię per vnum ex nostris Cursoribus cum originali auscultatæ, & Mercatoribus alijsque personis & Iudicibus pręsentatæ, vim validæ & efficacis inhibitionis habeant, ac si originale hoc præsentatum foret, quacunque regula siue constitutione in contrarium forsan edita nequaquam obstante.

Papa subsc.

Placet Motu proprio. I.

II.

Iurisdictio Cardinalis Protectoris & Iudicis causarum Archihospitalis pauperum infirmorum Incurabilium de Vrbe.

Huius Archihospitalis institutionem, & priuilegia, attende sup. in cōst. 15. Leon. X. fol. 490. Saluatoris. vbi notaui.

Edita An. D. 1562.

PIVS PAPA IV.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD charitatis & misericordiæ opera Christi pauperibus in Archihospitali Incurabilium S. Iacobi in Augusta de Vrbe, quæ maxima, & continua sūt, sine detrimento, vel intermissione exercenda, æquum est prouidere, vt illud ac pro ea famulantes, à noxis quantum potest liberentur.

Causa istius constitut.

§. 1. Cum itaque, sicut accepimus, Archihospitale ipsum, ob lites & quæstiones, quibus ad diuersa Vrbis Tribunalia, occasione locationum, censuum, donationum, hæreditatum, legatorum, & diuersarum aliarum rerum eiusdem, tam tangendo quam defendendo, iugiter implicitum existit, quamplurima damna & incommoda patiatur, & impensæ litis, valores rei de qua ex tempore agendi sępenumero exuperent.

Aduocatio causarum coram quocunq. Iudice vertētiū, Archihospitale S. Iacobi Incurabiliū de Vrbe, & eius Officiales quoquomodolibet cōcernētium, & earū cōmissio Cardinali pro tēpore Protectori qui summarie cognoscat cum facultate.

§. 2. Nos Archihospitale ipsum in quo pijssima charitatis & misericordiæ opera, pauperibus Christi continuo impendi spectantur, ab huiusmodi dispendijs quantum possumus subleuare volentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas causas, inter dictum Archihospitale, siue dilectos filios Custodes, Officiales, ac Ministros Societatis eiusdem Archihospitalis, & quascunque alias etiā singulares personas, Vniuersitates, Societates, & loca coram Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, Regente, Præsidente, & Clericis Cameræ Apostolicæ, necnon Vicario, Gubernatore, Senatore Vrbis, illiusque Primo, & Secundo Collateralibus, ac Appellationum causarum Curiæ Capitolij eiusdem Vrbis Capitaneo, & alijs quibuscunque Iudicibus ordinarijs, & delegatis, & causarum Palatij Apostolici Auditoribus, ac eiusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, nunc & pro tempore pendentes, super quibuscunque locationibus, venditionibus, donationibus, legatis, fideicommissis, testamentis, exequutionibus, reuocationibus, bonis, rebus, iuribus, & actionibus, Archihospitale, & Societatem, Officiales, litis consortes, & alios prædictos, tam coniunctim quam diuisim, ac tam actiue quam passiue, concernentibus, & ad Archihospitale, & Societatem quomodolibet spectantibus, in quacunque instantia, inter illos, necnon alia æque, vel magis pia loca, Vniuersitates, & Collegia quomodocunque priuilegiata, seu viduas, pupillos, & alias personas etiam exemptas cuiuscunque qualitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis, & naturæ existant, etiā præmissis expressis maiores, quarum omnium statum, & merita, ac iudicum, & collitigantium nomina, & cognomina, & qualitates, cæteraque etiam de necessitate exprimenda, præsentibus haberi volumus pro expressis, in statu, & terminis, in quibus reperiuntur, dummodo instructæ nō sint, harum serie ad nos aduocamus, & dilectū filium nostrum Bartholomæum, tt. S. Crucis in Hierusalem, presbyterum Cardinalem della Cueua nūcupatum, modernum, & pro tempore existentem Protectorem, eiusdem Archihospitalis Iudicem ordinarium, & perpetuum, ad prædictas, necnon quascunque alias similes, vel dissimiles causam & causas, ciuiles, criminales, & mixtas, ad Archihospitale, & Societatem huiusmodi pertinentes, tam per eos, quam contra eos, & inter eos, ac personas, Vniuersitates, Collegia, seu loca etiam priuilegiata & exempta, tam actiue quam passiue, pro tempore mouendas, iuxta ordinariam iurisdictionem, seu facultatem, tam Gubernatori, quam Regenti Cameræ Apostolicæ, seu Vicario præfatis, & eorum cuilibet attributas, ac prout rerum qualitas exegerit, seu postulauerit, cum omnibus, & singulis earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, summarie, simpliciter, & de plano, & sola facti veritate inspecta, & absque aliquorum terminorum substantialium obseruatione, aut alicuius Registri confectione, per se, vel alium, seu alios, audiendas, & fine debito terminandas, auctoritate Apostolica, tenore præsentium per prædicta cōstituimus, & deputamus.

In Curia & extra citādi, & inhibendi.

§. 3. Et ad hunc effectum illi, etiā per alium, seu alios quoscunque, tam in Romana Curia, quam extra eam, etiam per edictum publicum, constito sibi prius, etiam summarie de non tuto accessu, citandi, & monendi, eisdemque & prædictis, & quibuscunque alijs eiusdem Vrbis Curiarum Iudicibus, & personis, tam ecclesiasticis, quam secularibus, quibus & quoties opus fuerit, etiam sub sententijs, censuris, & pœnis ecclesiasticis, ac etiam pecuniarijs, quibus sibi, siue ab eo pro tempore deputando Auditori videbitur inhiberi, & in euentum non paritionis, contra inobedientes, ac rebelles, ad declarationē incursus censurarum, & pœnarum huiusmodi, illarumq. aggrauationem, & alias iuxta stilum, & morem dictarum Curiarum in similibus seruari solita, ac alias prout sibi videbitur proceden. sententiamque siue sententias debite executioni demandandi siue demandari faciendi. contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, aliaque iuris & facti opportuna remedia, appellatione postposita compescendi, auxiliumque brachij secularis, ad hoc si opus

si opus fuerit inuocandi, omniaq. & singula alia in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi plenam & liberam licentiam, seu facultatem concedimus.

Annullatio processus aliorum Iudicum.

§. 4. Decernentes Archihospitale Societatem, ac eius Officiales, & personas huiusmodi, ex nunc deinceps occasione præmissorum, alibi quam coram Bartholomæo Cardinali, & pro tempore Protectore prædicto conueniri, aut ad alios conueniendum, constringi non posse. Ac processus sententias, & decreta, per alium, seu alios, tam ordinarios quam delegatos in causis prędictis, quomodolibet pro tempore formatos, latas, & factas, cum inde sequutis quibuscunque, nulla, irrita, & inania, nullumque roboris, vel momenti fore.

Clausulę præseruatiuæ.

§. 5. Præsentes quoque litteras sub quibusuis reuocationibus, suspensionibus, & exemptionibus, similium vel dissimilium gratiarum, etiam per nos, aut successores nostros Romanos Pontifices, & Sedem prædictam, vel eius Legatos, &c. per regulas Cancellariæ Apostolicæ, pro tempore factas, etiam in fauorem Fabricæ basilicæ principis Apostolorum de Vrbe, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis penitus & omnino exceptas esse, & censeri, nec eisdem præsentibus, per quascunque litteras, & etiā quasuis regulas, generales & speciales, & derogatoriarum derogatorias, efficaciores & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quacunque verborum expressione in se continentes, derogari posse, & si illis vllo vnquam tempore ex aliqua, etiam quantumuis necessaria & vrgenti causa derogari contingat, nisi tenor illarum de verbo ad verbū nihil omisso insertus, & huiusmodi derogatio consistorialiter facta, & per trinas, & distinctas litteras, eūdem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus, Administratoribus, siue Custodibus, Gubernatoribus, Rectoribus, & Oeconomis Archihospitalis, & Societatis huiusmodi legitime intimata, & innonata fuerit, eorumque, &c. ad id expressus accedat assensus, derogationem huiusmodi nemini suffragari.

Decretum irritans.

§. 6. Sicque per quoscunque Iudices quauis auctoritate fungentes, etiam prædictæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter, &c. iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, vbiq. iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate fungentes, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§. 7. Non obstantibus præmissis, & felicis record. Bonifacij Papę VIII. prędecessoris nostri de vna in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium, ad iudicium non trahatur, alijsque constitutionibus Apostolicis, necnon Fabricæ prædictæ, & Hospitalium, Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum quorumcunque locorum, & Ordinū, etiam exemptorum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus. priuilegijs quoque, & indultis, conseruatorijs, exemptionibus, & litteris Apostolicis eisdē, ac dilectis filijs Populo Romano, necnon Iudicibus, Curijs, & Tribunalibus, eorumque personis, per quoscunque Romanos Pōtifices prædecessores nostros, ac nos, & dictam Sedem, etiam scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac alias sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis in contrarium quomodolibet cōcessis, confirmatis, & innouatis, necnon reformationibus, etiam nouiter facientibus, ac paribus motu, & scientia, &c. approbatis, etiam disponentibus, quarum causę huiusmodi ad forum, seu Curiam Capitolij reassumi debeant, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficiēti derogatione, alias de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autē per regulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret quorum tenores ac si de, &c. verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat harum serie, specialiter & expresso, ac eisdem motu, & scientia, & potestatis plenitudine derogamus, ac sufficienter derogatum esse decernimus, contrarijs quibuscunque. aut si prædictis vel quibusuis alijs, cōiunctim vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, vel excommunicari, aut extra, vel vltra certa loca, Curias, & Tribunalia, ad Iudicium trahi nō possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem. ac quibuslibet alijs priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis, generalibus, vel specialibus, quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, aut totaliter non inserta, iurisdictionis ipsius Protectoris explicatio impediri valet quomodolibet, vel differri, &c. de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis,

Fides transumptorum.

§. 8. Et quia difficile foret præsentes litteras ad singula loca, quibus illis pro tempore opus fuerit, deferre, volumus, & prædicta auctoritate decernimus, quod illorum transumptis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo Protectoris, vel Societatis huiusmodi, seu personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, vel Curiæ etiam secularis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die vigesimasecunda mensis Ianuarij, millesimo quingentesimo sexagesimo, Pont. nostri Anno primo. *D. P. An. 1. die 22. Ian.*

III.

Moderatio constitutionis Pauli IV. editæ contra Religiosos apostatas, aut male translatos, & vel extra claustra vagantes.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita A. D. 1560.*

Exordium.

SEdis Apostolicæ solertia dum ad salutare quorundā remedium extructa, in eorum detrimentum vergere conspicit, ne quod illis profuturum maturitate summa prodijsse comperitur, noxium incauto ministerio efficiatur, celeris prouisionis opem afferre consueuit, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Paulus IV. edidit cōstitutionem de qua hic.

§. 1. Dudum siquidem postquam fel. rec. Paulus Papa IV. prædecessor noster, &c.

Omittitur relatio bullæ Pauli IV. Quoniā eam habemus sup. fol. 732. Postquam. nu. 14.

In executione aūt dictæ consti. Pauli IV. multæ lites ortæ fuerunt, ex causis hic expressis.

§. 2. Cum autem, sicut accepimus, licet singulæ litteræ prædictæ à zelo religionis eiusdem prædecessoris emanarint, nihilominus cū post illarum publicationem per Ordinarios locorum ad earum executionem procedi cœptū foret, maximi in omnibus Regnis & Prouincijs rumores, lites, & contentiones, ac grauia scandala multipliciter, &c. exorta fuerint, cum propter maximum ipsorum Apostatarum, & translatorum numerum, tum etiā ex quo multi prætenderent vel prætendebatur damnari in dictis litteris omnes fere vniformiter, nulla inter causam & causam, ac lepram & lepram differentia & distinctione habita damnabantur, cum tamē plerique eorum prætijs dispensationibus, & indultis, ac licentijs ab eorum Superioribus, & à Sede Apostolica ex iustis et rationabilibus causis concessis muniti forent, et nihilominus quamplures ex eis zelo conscientiæ aut pœnitentia ducti litteris prędictis parere, et ad Monasteria à quibus egressi fuerant redire sese paratos exhiberent, sed ab eorum Superioribus nullatenus reciperentur, sicque ob earundem litterarum rigorem magnis confusionibus inuoluti, ac miserijs et calamitatibus oppressi omnibus remedijs destituti, ac perpetuis censuris innodati, ciboque spirituali et temporali priuati remanerent, ita quod vel fame perire, aut in extremam desperationem adduci cogerentur, alijque Christifideles ob magnam dictorum Apostatarum multitudinem vix eorū conuersationem effugere, et exinde excommunicationis incursum euadere possēt, et propterea verisimile sit, quod si bonitati diuinæ eiusdem prædecessoris vitam paulo vlterius prorogare placuisset, ipsemet litteras suas huiusmodi zelo charitatis, vt par erat, ad iustam moderationis formam et æquitatem reduxisset.

Ideo hic Pōt. absoluit oēs Apostatas, & translatos in seculo vagātes, à cēsuris & pœnis incursis ob nō paritionē dictæ cōstitut. Pauli IV.

§. 3. Nos igitur pro Pastoralis officij nostri debito omnibus ius & iustitiam, vt decet, ministrare, neminique iniuriam inferre, aut quemquam suis iuribus, ac legitimis defensionibus priuare, aut alias indebite molestare volentes, sed singulorum Christifidelium animarum saluti ante omnia prospicere cupientes, singularum litterarum prædecessoris huiusmodi tenorem ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis habentes, habita super his cum nonnullis venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus super hoc negotio specialiter deputatis deliberatione matura, motu simili ac ex certa scientia nostris, & de simili potestatis plenitudine omnes & singulos Apostatas seu trãslatos in dictis litteris cōprehensos & adhuc in seculo vagantes, cuiuscunque Ordinis fuerint, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac alijs sententijs, censuris & pœnis quas ob nō paritionem litterarum prædictarum, seu alias quomodolibet incurrerunt, hac vice duntaxat, specialiter & expresse absoluimus & liberamus.

Et super irregularitate p eos cōtracta dispēsat.

§. 4. Necnon super irregularitate per eos contra tenonorem dictarum litterarum Missas celebrando seu alias se diuinis immiscendo forsan contracta, dummodo in contemptum clauium id non egerint, misericorditer in Domino dispensamus, ac absolutos & liberatos ac dispēsatos fore censemus.

Et dictā Pauli IV. const. ad formā iuris, & sacrarū cōstitutionū reducit.

§. 5. Singulasque litteras prædictas ac in eis contenta & inde sequuta quæcunque, ad formam iuris & sacrarum constitutionum reducimus, & reducta fore, Sicque ab infrascriptis & quibusuis alijs Iudicibus ac prædictis Auditoribus & Cardinalibus, sublata eis & eorū cuilibet quauis iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate iudicari & interpretari debere, ac quicquid secus à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter, contigerit attentari irritum & inane decernimus.

Aduocat etiā ad se omnes causas, cōtra eosdē coram quibusc̄ūque Iudicibus introductas easque sūmarie & iuxta dispositionē iuris & sacrarū cōstitutionū cognoscēdas cōmittit Vicario Vrbis, & respectiue Ordinarijs locorum & Superiorib. Monasteriorum & cæt.

§. 6. Et nihilominus omnes & singulas lites & causas hactenus coram quibusuis Ordinarijs vel Delegatis Iudicibus etiam in Romana Curia introductas, & in quacūque instantia contra dictos Apostatas vel translatos, vel alias inter quasuis personas præmissorum occasione pendentes, etiam si instructę sint, ad nos aduocamus, ac causas tam ad nos aduocatas in statu & terminis quibus reperiuntur reassumendas, necnon quam & quas quęcunque personæ ecclesiasticæ & regulares ac etiam seculares, necnon Conuentus, Collegia, & Vniuersitates dicta occasione seu in præmissis comuniter vel diuisim interesse putantes, cōtra dictos Apostatas, vel translatos, aut alios quoscunque actiue vel passiue ciuiliter vel criminaliter, ac realiter & personaliter vel mixtim habent & mouent, aut habere vel mouere volent & intendēt, cum omnibus & singulis incidentibus, dependen. emergen. annexis & connexis totoque negotio principali, quo ad professos videlicet in Alma Vrbe & eius districtu & alios in ea præsentes dilecto filio nostro Iacobo tt. S. Mariæ in Cosmedin presbytero Cardinali Sabello nuncupato, nostro in dictis Vrbe & districtu Vicario generali, seu eius Locumtenenti, extra Curiam vero Ordinario loci, ac Superiori Monasterij in quibus prima & originaria professio per quemlibet ex Apostatis & translatis prędictis emissa asseritur, necnon obtinenti primam dignitatem in Ecclesia Cathedrali, seu Metropolitan. vel alij Superiori loci huiusmodi, seu antiquiori Canonico pro tempore residenti per eos coniunctim, visis in primis & diligenter inspectis & examinatis dispensationibus, facultatibus, licentijs, & indultis per eosdem Apostatas & translatos quomodolibet obtentis, ac processibus desuper habitis, & causis in eis allegatis mature discussis, ac prout iustum & æquum fuerit, verificatis & probatis, summarie simpliciter & de plano, ac sine strepitu & figura iudicij, ac sola veritate inspecta, appellatione postposita audien. cognoscen. & iuxta iuris & sacrarum constitutionum dispositionem fine debito terminan. committimus & mandamus.

Facultates eisdē Iudicibus cōcedit, vt summarie procedāt &c.

§. 7. Ac eisdē Iudicibus oēs & singulos prædicta occasione citādos etiā per edictū publicū, cōstito etiā summarie & extraiudicialiter de nō tuto accessu citandi, necnō illis & alijs quibus, vbi, quādo, & quoties opus fuerit, etiā sub sententijs, censuris, & pœnis ecclesiasticis ac etiam pecuniarijs eorum arbitrio imponendis moderandis, et applicandis etiam per edictum simile inhibendi. Necnon quoscunque Apostatas & translatos huiusmodi qui sine canonica dispensatione aut licentia in seculo vagari reperti fuerint, ad Monasteria à quibus exiuerunt, aut alia regularia, vel alia honesta loca, prout melius pro ipsorum animarum salute eis visum fuerit, super quo ipsorum Iudicum conscientiam oneramus, reuerti seu intrare faciēdi et cōpellendi, ac quæcunque alia quæ per eos in præmissis statuta et ordinata fuerint debitę executioni demandādi, ac quascūque executiones per quosuis Iudices ordinarios vel delegatos in vim litterarum prædecessoris huiusmodi alias contra iuris formam factas causa cognita retractādis et annullandis, et in pristinum statum reducendis. cōtradictores quoslibet et rebelles per cēsuras, et pœnas ecclesiasticas, appellatione postposita compescendi, necnō censuras et pœnas prædictas incurrisse declarandi, atque illas legitimis desuper habendis seruatis processibus etiā iteratis vicibus aggrauandi, interdictum ecclesiasticum prout iuris fuerit apponendi, et auxilium brachij secularis, si opus fuerit, inuocandi, cæteraque in præmissis et circa ea necessaria seu quomodolibet opportuna faciendi et exequendi plenam et liberam concedimus facultatem.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus præmissis litteris prędecessoris, ac constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, necnō priuilegijs, indultis, et litteris Apostolicis sub quibuscunq. tenoribus et formis, ac cum quibusuis clausulis et decretis quotiescunque, et per quoscunque, ac quibuslibet, et ex quibusuis causis, necnon intuitu considerationе contemplatione, et ad instantiam quorumuis, aut etiam motu scientia ac plenitudine similibus, etiam quod nonnulli ex dictis Ordinibus professores se de causis eis per Sedem ipsam delegatis, nisi sub certis modo et forma ibidem contentis intromittere minime teneantur, cōcessis, approbatis, et innouatis, quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, quo ad præmissa duntaxat specialiter et expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Apostatæ, & translati absoluti pœnitentiam à Confessoribus iniūgendam facere debeant.

§. 9. Volumus autem quod singuli Apostatæ et translati huiusmodi, vt præfertur absoluti, pœnitentiam per eorum confessorem sibi pro excessibus prędictis iniungēdam facere omnino teneantur. Quodque antequam sententiæ seu declaratoriæ per supradictos Iudices à nobis deputatos ferendæ paruerint, à celebratione Missarum et quocunque altaris misterio omnino abstineant.

Apostatę & translati dispensationes & indulta Iudicibus præsētare & causam expedire debent infra sex menses, alias in censuras antea incursas recidant.

§. 10. Volumus autem quod infra sex menses à die publicationis præsentium ipsi Apostatæ seu translati licētias eorum ac dispensationes et indulta supradictis Iudicibus presentent, et sententiam declaratoriam desuper ab eisdem promulgari, ac causam realiter et cum effectu totaliter expediri faciant. quo termino elapso et causa, vt præfertur, non expedita, dicti Apostatæ, et translati in easdem censuras et pœnas in quibus ante publicationem præsentium erant, reincidisse eo ipso censeantur, nisi per ipsos Iudices steterit, aut alio legitimo impedimento per ipsos Iudices arbitrando dicti Apostatæ et translati detenti fuerint.

Exemplorū fides.

§. 11. Cęterum quia difficile foret pręsentes litteras ad singula quæque loca in quibus eis vtendum erit deferri, volumus similiter et prędicta Apostolica auctoritate statuimus atque decernimus, illarum trāsumptis siue impressis siue manuscriptis, dicti Vicarij sigillo, et illius seu publici Notarij subscriptione munitis eandem prorsus fidem vbique locorum in iudicio et extra adhibenda fore, quæ ipsis præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostēsę.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

D.P. An. 1. die 3. April.

Dat. Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo, tertio nonas Aprilis, Pont. nostri Anno primo.

Publicatio.

Anno a Natiuitate Domini 1560. Indict. 3. die vero 6. mensis Apr. Pont. Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Pij PP. IV. Anno I. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicarum Ecclesiarum S. Ioannis Lateranen. & principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancell. Apost. dimissis inibi copijs illarum affixis per nos Bernardinum Andreutium, & Triphonem Vittorellum Cursores.

Io. Andreas Panizza Magister Cursorum.

Contra

IV.

Contra detinentes iocalia & alia quæcunque bona ad Sedem Apostolicam spectantia, ac scientes & non reuelantes.

De materia posui concord. supra in Pauli IV. constitut. 11. Incumbentia. fol. 728. Et signanter contra non restituentes scripturas, vide inf. Six. V. cost. 56. Nō sine. vbi notabo.

Edita A. D. 1560.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

PAstoralis officij auctoritas nos admonet, & ordo rationis exposcit, vt circa ea potissimum versemur, per quæ res, & bona Rom. Ecclesiæ præsertim vsui & ornatui Romani Pontificis pro tempore existentis, & sacri Palatij Apostolici deputata ab impiorum insultibus, & rapinis præseruentur, & ab eis ausu sacrilego, aut alias quomodolibet abinde asportata & distracta, nostræ operationis ministerio, cum animarũ salute eorum qui cęca cupiditate ducti in non paruam Sanctæ Matris Ecclesiæ iniuriam, & ipsorum animarũ perniciẽ, Dei timore postposito, ea surripere seu sibi appropriare, aut istinc diuertere ausi fuerint, eidem Romano Pontifici pro tempore existenti restituantur, & taliter in præmissis prouideatur quod cæteris cedat in exemplum.

Causa istius constitut.

§. 1. Cum itaque, sicut nõ sine graui animi nostri molestia accepimus, tam tẽpore infirmitatis diuersorum Romanorum Pontificũ prædecessorum nostrorum, ex qua, sicut Domino placuit, ab humanis decesserunt, quã exinde diuersarum Sedium vacãtium, quamplura etiam pretiosa iocalia, ornamẽta, & alias res & bona vsui præfato, vt pręfertur, deputata, & alias ad eundem Rom. Pontificẽ pro tempore existentem, & Cameram Apostolicam spectãtia & pertinentia, tam ex dicto Palatio quam alijs quibusuis locis ablata & distracta fuerint, & à diuersis corũ proteruia inualescente detineãtur, in nostrum & eiusdem Pontificis pro tempore existentis non solum detrimentũ, sed etiam Sedis Apostolicæ ignominiam, & ipsius auctoritatis diminutionem, necnon illa detinentium animarum perniciem atque periculum non modicum.

Confirmatio pœnarum impositarũ contra occupatores bonorũ Cam. Apost.

§. 2. Nos huiusmodi inconuenientibus & animarum periculis quantum in nobis est obuiare, & alias in præmissis, prout par est, prouidere volentes, Motu proprio & ex certa scientia, omnes & singulas censuras & pœnas ecclesiasticas per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros contra talium perpetratores, ac alias bonorum Apostolicorum vsurpatores, raptores, receptores & possessores, ac detinẽtes & non restituentes, ac scientes & non reuelãtes, sub quibusuis verborum formis promulgatas, quarum, & litterarum Apostolicarum desuper confectarum tenores ac si de verbo ad verbum insererẽtur pręsentibus haberi volumus pro expressis, auctoritate Apostolica tenore pręsentium approbamus & innouamus, ac ad infrascriptos extendimus & ampliamus.

Præceptum restituẽdi omnia bona d. Cameræ.

§. 3. Et nihilominus motu & scientia similibus, omnes & singulas, tam seculares quam ecclesiasticas, ac etiam militiarum & Ordinum quorumcunque religiosas etiam quacunque Episcopali, Archiepiscopali, & Patriarchali seu superiori ecclesiastica etiam Cardinalatus honore, ac etiã Comitali, Marchionali, aut Ducali dignitate fungentes, ac alias mundanas personas, nullas penitus excipientes, cum dignitas qualiscunque sit in peccatis nemini excusationem præbere debeat, quæ iocalia, ornamenta, aurum, argentum, monetatum & non monetatum, gemmas, margaritas, lapides pretiosos quocunque nomine nuncupatas, pecunias, vestes, pannos, & tam manuscriptos, quã quosuis alios libros, scripturas, necnõ equos, mulos, mulas, imagines aureas, argenteasque, ac æneas, & mormoreas, ac supellectilia, & alia quæcunque res & bona mobilia & immobilia, spiritualia & profana cuiuscunque generis, qualitatis, & quantitatis, seu pretij existentia, pro vsu & commoditate Romani Pontificis pro tempore existẽtis, & ornamento Palatij huiusmodi deputata, ac ad eundem Romanum Pontificem pro tempore existentem spectãtia & pertinentia, tempore infirmitatis cuiusuis Romani Pontificis prædecessoris nostri, ex qua postmodum decessit, ac etiam dictæ Sedis propterea vacantis, necnon per annum ante obitum & vacationem huiusmodi ex dicto Palatio & alias vndecunque & quocunque asportarunt, subtraxerunt & occultarunt, seu prætenso titulo donationis vel remissionis quietantiæ, vel alio quouis prætextu detinent, seu sciunt ea per alios possideri, vsurpari & detineri, aut occupata fuisse, & ad eorum manus peruenisse requirimus & monemus, eisque districte pręcipiẽdo mandamus, quatenus infra sex dierum spatium, quorum duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos dies pro tertio & peremptorio termino eis & eorum cuilibet pro canonica monitione assignamus, omnia & singula iocalia, ornamenta, aurum, argentum, gemmas, margaritas, lapides pretiosos, pecunias, vestes, pannos, libros, equos, mulos, mulas, imagines, supellectilia, & alias res, & bona huiusmodi dilecto filio Francisco Odelcalco dictæ Cameræ Præsidenti cum effectu restituant & cõsignent, & si donationem vel remissionem, aut quietãtiam desuper sibi factam prætendant, illam seu illas, vidẽdas, vt decet, & examinandas exhibeant & producant, ac illorum raptores, vsurpatores, seu detentores vel occupatores scientes reuelent.

Pœna non restituentiũ, sciẽtium que & non reuelantium.

§. 4. Alioquin lapsis diebus huiusmodi, omnes & singuli præfati Episcopali vel Archiepiscopali, aut Patriarchali, ac etiam Cardinalatus honore seu dignitate præditi, interdicti ingressus ecclesiæ pœnam, alij vero excommunicationis & maledictionis æternæ sententiam quam alias in eos in his scriptis ferimus, & à quibus nisi à nobis & eodem Romano Pontifice pro tempore existente, ac satisfactione præuia, præterquam in mortis articulo constituti, relaxationis & absolutionis beneficium obtinere non possint, eo ipso incurrant. & si Pontificali aut Cardinalatus honore seu dignitate præditi sub interdicto huiusmodi per octo dies præfatos, sex immediate sequentes permanere, alij vero inferiores ab eis eandem excommunicationis sententiam animo, quod absit, indurato sustinere non formidauerint, ex tunc elapsis dictis octo diebus, Pontificali & etiam Cardinalatus honore seu dignitate præditi à regimine Ecclesiarum eis commissarum, eo ipso suspensio, ac tam ipsi si alia beneficia ecclesiastica obtineant, quam inferiores ab eis, omnibus & singulis monasterijs, prioratibus, dignitatibus, administrationibus, canonicatibus & præbendis, cæterisq. beneficijs ecclesiasticis cum cura & sine cura, secularibus ac Ordinum quorumcunque regularibus, quæ in titulum vel commendam seu administrationem, aut alias quomodolibet etiam ex quibusuis concessionibus seu dispensationibus Apostolicis obtinent, ac etiam Officijs Romanæ Curiæ per eos obtẽtis, Seculares vero Feudis, Vicariatibus, Dominijs, & alijs iuribus, ac priuilegijs quibuscunque eis per Romanam Ecclesiam aut Sedem præfatam seu alios quoscunque etiã quacunque alia auctoritate etiam Imperiali, vel Regali eis concessis, etiam eo ipso priuati existant, & ad similia beneficia, feuda, priuilegia, vicariatus, dominia, & iura obtinenda, necnon ad quoscunque actus legitimos exercendos inhabiles, ac etiam intestabiles similiter eo ipso fiant. possintque beneficia, officia, ac vicariatus & feuda, aliaque iura huiusmodi tanquam vacãtia absque alia declaratione desuper facienda à nobis & Sede præfata, ac alijs ad quos pertinet illa concedere et dare, libere impetrari. Sciturі quod si ipsi, aut eorum aliqui suæ salutis immemores in præmissis morosi fuerint, seu præmissa adimplere non curauerint, aut contempserint, hoc eis pro graui crimine & delicto imputabitur, & Iustitia mediante contra eos ad grauiores & tales pœnas absque vllo respectu procedetur, quod illorum coercio eis perpetuo cedat ad noxam, & alijs in exemplum, absque spe alicuius venię inde consequendę. si vero se humiles, & ad satisfaciẽdũ, aut confitendũ promptos exhibuerint, cũ omni mansuetudine et respectu excipiẽtur, et ex eorũ spontanea restitutione seu cõfessione eis saluaris misericordiæ et gratię amplexus exuberãti Sedis p̃fatæ in singulos pœnã pietate p̃uenięt. Ac singulas donationes eis desup̃ factas, p̃ut iustitia suadebit et ordo dictauerit rationis, admittemus,

Ac vt præfertur, scientes & reuelantes, vltra cœleste præmium, à nobis condignam mercedem & retributionem recipient, cum eorum omnium grata satisfactione.

Derogatio contrariorũ.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, priuilegijs quoq. indultis & litteris Apostolicis præfatis, necnon donationibus, concessionibus, & alijs dispositionibus de bonis rebus & alijs præmissis, etiam Cardinalibus & alijs prædictis, etiam per dictos prædecessores, aut eorũ aliquos ex quacunque causa factis, & quibusuis alijs, sub quibuscunq. tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis irritantibusq. & alijs decretis, etiam motu & scientia paribus concessis, confirmatis & innouatis, quibus, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dũtaxat specialiter & expresse derogamus, & quo ad hoc eis nolumus aliquatenus suffragari, contrarijs quibuscunque, aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Iussio publicandi hanc bullam.

§. 6. Volumus autem quod cum primum præsentes litteræ, quarum transumptis manu Notarij publici subscriptis sicuti ipsis originalibus litteris fidem plenam adhiberi debere decernimus, in valuis basilicæ principis Apostolorum de Vrbe, & Ecclesiæ Lateranen. ac acie Campi Floræ etiam de Vrbe per vnum ex Cursoribus nostris affixæ fuerint, perinde singulos quos concernunt quo ad præmissa omnia arctent, ac si eædem præsentes litteræ eis singulariter & personaliter insinuatæ & intimatæ fuissent.

D.P. An. 1. die 3. Apr.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo, tertio Nonas Aprilis, Pontificatus nostri Anno primo.

V.

Exemptio Monialium & Sororum cuiuscunque Ordinis Regularium, à decimis, subsidijs, alijsque oneribus.

Aliam exemptionem pro Monialibus Ordinum Mendicantium habemus infra const. 11. Pij V. Dũ ad vberes. Et signanter ab onere hospitandi milites, attende constit. 148. eiusdem Pij Cum sicut.

Edita A. D. 1560.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DE statu Ecclesiarum & Monasteriorum quorumlibet curæ nostræ diuina dispositione commissorum paterna diligentia cogitantes, ad ea per quæ illorum, ac personarum præsertim fœmmei sexus in illis sub regulari castimonia Altissimo famulantium statui & opportunæ subuentioni valeat salubriter prouideri, ipsæque personæ semotis perturbationibus vniuersis, in pacis & quietis amœnitate diuinis officijs liberius vacare valeant libenter attẽdimus, ac in ijs nostri Pastoralis officij partes fauorabiliter impartimur.

Exemptio à solutione decimarum & subsidiorum, ac aliorum onerum.

Hoc idẽ specialiter Monialibus Mẽdicantibus cõcessit Pius V. cit. in rubr.

§. 1. Hinc est quod nos Motu proprio non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate omnes & singulas Abbatissas, Priorissas, Ministras, Moniales, & Sorores quorumcunque Monasteriorum, Domorum, & regularium locorum Monialium, & Sororum quorumuis Cistercien. Præmonstraten. S. Claræ, necnon Sancti Benedicti, & Sancti Augustini, ac Tertij Ordinis Sancti Francisci, & aliorum quorumuis Ordinum, etiam sub cura & regimine, ac secundum regularia instituta Fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum, & Eremitarum eiusdem Sancti Augustini degentium in Lombardia, & quibuscunque alijs Italiæ partibus consistentium, ipsaque Monasteria, & Domos, & loca (deductis quatuordecim ducatis auri de Camera pro victu cuiuslibet Monialis seu Sororis) alios redditus non habentia, eorumque possessiones, & alia quæcunque bona mobilia & immobilia à quarumcunque decimarum, & subsidiorum, ac aliorum onerum quomodolibet nuncupatorum, per nos & Sedem Apostolicam seu eius Legatos & Nuncios, aut quoscunque alios quauis auctoritate fungentes, etiam pro expeditione contra Turcas, vel fidei tuitione, ac Fabrica basilicæ principis Apostolorum de Vrbe, aut quauis alia vrgentissima causa pro tempore impositorum solutione, ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium in perpetuum prorsus eximimus, & liberamus.

Prohibitio Commissarijs & alijs exactoribus.

§. 2. Et nihilominus omnibus & singulis Collectoribus, Subcollectoribus, ac Commissarijs, necnon quibuscunque alijs, ad decimarum & subsidiorum huiusmodi exactionem deputatis, & pro tempore deputandis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub nostræ indignationis, ac excommunicationis latæ sententiæ pœna districtius inhibemus, ne Abbatissas, Priorissas, Ministras, Moniales, & Sorores, Domos, & Monasteria, & loca prædicta, etiam vigore quarumcunque litterarum à nobis, vel Sede prædicta pro tempore emanatarum, etiam si in eisdem contineatur quod ad quæuis exempta, & non exempta Domos, Monasteria, & loca se extendant, vel alterius cuiuscunque tenoris existant, ipsius Sedis sibi concessæ facultatis, nisi de præsentibus earumque toto tenore, ac de dictis Ordinibus & nomine eorum quibus dictorum Ordinum cura, gubernatio, & protectio pro tempore commissa fuerint, plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes fecerint mentionem, ad soluendum decimas seu subsidia, aut onera huiusmodi quouis modo cogere aut compellere, seu alias præmissorum occasione eas molestare, seu inquietare præsumant.

Executorum istius cõstit. deputatio, & facultates.

§. 3. Quo circa dilectis filijs Cameræ Apostolicæ Locumtenenti, ac Almæ Vrbis nostræ Vicario in spiritualibus generali, necnon vniuersis & singulis venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis, & etiam dilectis filijs eorum in spiritualibus Vicarijs generalibus, cæterisque Ecclesiarum Prælatis per præsentes committimus & mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorũ per se vel alium, seu alios eisdem Abatissis, Priorissis, Ministris, Monialibus, & Sororibus in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, easdem præsentes & in eis contenta quæcunque inuiolabiliter obseruari faciant. Non permittentes eas ac Domos, Monasteria, & loca huiusmodi per Collectores, aut Subcollectores, & Commissarios præfatos, seu quoscunque alios contra earundẽ præsentium tenorem quomodolibet molestari. contradictores quoslibet & rebelles per censuras & pœnas ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris remedia appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiã iteratis vicibus aggrauãdo, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & in Cõcilio generali de duabus dietis edita, dummodo non vltra tres dietas vigore præsentium ad iudicium non trahatur, & alijs constitutionibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam in forma breuis, aut alijs quibuscũq. per Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiam nos et Sedem prædictam, cum quibusuis irritatiuis, annullatiuis, reuocatiuis, exceptiuis, restitutiuis, declaratiuis, aut derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus et insolitis clausulis, etiam pluries, ac alias quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si talia forent, quod pro eorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, et indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi præsentibus prosufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Transumptis fides danda.

§. 5. Volumus autẽ quod earundẽ præsentium transũptis sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiast. cõstitutæ munitis, et manu alicuius Notarij publici subscriptis

eadem

eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 1. die 5. Apr.

Datum Romę apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo, Nonis Aprilis, Pont. nostri Anno primo.

V I.

Approbatio Confraternitatis sub inuocatione Sanctissimæ TRINITATIS nuper in Vrbe institutæ, ad hospitandum Peregrinos ad Vrbem deuotionis causa accedentes, ac reficiendum pauperes Conualescentes ex alijs hospitalibus dimissos; Et tam illos quam istos salubriter in mandatis Domini erudiendos.

Ista Confraternitas, in Archiconfraternitatem cum facultate alias Confraternitates aggregandi, suasq. gratias communicandi, ab illomet Pontifice erecta fuit, & pluribus Indulgentijs à Gregorio XIII. & alijs Summis Pont. decorata. Sed eorum bullas prætermisi, quoniam circa modum aggregandi nouam formam tradidit Clem. VIII. in constit. 115. Quæcunque. lib. 3. Et circa indulgentias nouam eiusdem dispositionem edixit S. D. N. Paulus V. adhuc non editam, licet firmatam die 2. Octobris 1606. vbi aliquid habetur etiam de instituto huius Archiconfraternitatis, circa prædicationẽ quę in eius Oratorio Iudæis qualibet hebdomada fieri consueuit.

Causas autem eiusdem Archiconfraternitatis, cognoscit S.R.E. Cardinalis eius Protector, ex constitut. 123. Pij V. Cum sicut. lib. 2.

Edita An. D. 1560.

P I V S   E P I S C O P V S,
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ILlius qui pro dominici saluatione gregis, in ara crucis, in precium immolari non abnuit, quique inter alia sibi beneplacita, opera charitatis exerceri præcepit, vices licet immeriti gerentes in terris, curis angimur assiduis, & continua meditatione pulsamur, circa quæcunque pia opera, ex Christifidelium deuotione ordinata, vt firma perpetuo subsistant omni studio intendere. & vt ad præmissa Christifidelium vota facilius concurrant, fideles ipsos quibusdam spiritualibus & allectiuis muneribus libenter prosequimur, ac eorum pia suffragia donis cœlestibus confouemus, vt exinde reddantur diuinæ gratiæ aptiores, & charitatis deuotio in dies peramplius augeatur in eis.

Confraternitas Trinitatis nuper in Vrbe instituta fuit, ad subsidium pauperum Peregrinorũ & Conualescentiũ.

§. 1. Cum itaque sicut pro parte dilectorum filiorum modernorum Confratrum Confraternitatis Sanctissimę TRINITATIS in Alma Vrbe, de consensu bonæ memoriæ Philippi Archinti Episcopi Saluriarum, in dicta Vrbe & illius districtu Sedis Apostolicæ dum viueret Vicarij generalis, alias in pauperum Peregrinorum; & Conualescentium personarum subsidium institutæ & erectę, nobis nuper exhibita petitio continebat, ipsi relictis peccatorum sordibus, ad diuinorum præceptorum quantum humana patitur fragilitas obseruationem reducti, itamq. diuinam pœnitentia & orationibus præcipue placari considerantes, vltima cuiuslibet mensis Dominica in vnum congregati, peccata sua confessi, sacratissimum Eucharistiæ Sacramentum deuote recipiant. factaq. deinde processione, orationem in deputato Oratorio inchoantes, & inter cætera, pro reipublicæ Christianæ conseruatione & augmẽto, ac inter Principes christianos vniuersali pace, ac pro tempore Romani Pontificis & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, illiusq. Prælatorum prospero statu, deuote orantes, orationem ipsam partitis inter se horis triduo reddant continuam, & in ipsius Confraternitatis Hospitali, quod multis annis in domo conductitia tenuerunt, & nunc in propria ad id Dei liberalitate & benignitate per eos empta tenent, quoscunque Peregrinos ex quibusuis Mundi partibus ad Vrbem & Hospitale huiusmodi deuotionis causa confluentes recipiant, & tribus ac quandoque pluribus diebus hospitentur & nutriant, ac alias charitatiue tractent. Pauperes quoque Conualescentes, qui dum ab infirmitate liberi quidem, sed debiles ex alijs Hospitalibus exeuntes, quo se recipiant & reficiant non habent, in eodem suo Hospitali similiter recipiant, ac eos non solum corporaliter donec robustiores euadannt pie alant, verumetiã rudes & ignaros interim dum ibidẽ morantur in mandatis Domini erudiant, cunctaq. hæc opera ex bonis sibi à Deo collatis, aliorumque Christifidelium eleemosynis, cum ipsa Confraternitas proprios redditus vltra quindecim ducatos non habeat, hactenus exercuerint & exerceant, exercereq. perpetuo intendant, pro parte eorundem Confratrum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus vt ipsi & alij Christifideles sui interioris hominis reformationi intendere, & in pijs & charitatiuis operibus præfatis, sine quibus cœleste regnum acquiri non potest, perseuerare studeant, & cęteri ad ingrediendum dictam Confraternitatem alliciantur eo libentius & promptius, quo spiritualibus donis se refici, animarumq. suarum salutem facilius adipisci cognouerint, eorum animarum saluti, pauperumque ac dictæ Confraternitatis successui consulere, ac ipsius Confraternitatis erectionem huiusmodi, illiusque statuta & ordinationes approbare & confirmare, ac alias in premissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Et modo à Pontifice cũ suis ordinationibus confirmatur.

§. 2. Nos igitur qui diuini cultus augmentum, & animarum salutem & Hospitalium quorumlibet salubrem directionem, & in eis degentium pauperum subuentionẽ nostris potissimum temporibus vbique vigere, & augeri sinceris desideramus affectibus, quique dictorum Confratrum tam salubria vota & pia opera, plurimum in Domino collaudamus, ipsos & eorum singulos, à quibusuis excommunicationis, suspensionis & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ipsius Confraternitatis erectionem & institutionem, necnon ordinationes & statuta pro salubri eiusdem Confraternitatis directione, nunc & pro tempore edita, sacris canonibus non contraria, ac inde pro tempore secuta quæcunque, licita tamen & honesta, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus & confirmamus, ac rata & grata habemus, illisque perpetuæ firmitatis robur adijcimus.

Indulgẽtiæq. cõceduntur visitantib. eius Hospitale & Ecclesiam in festo Trinitatis & S. Benedicti & eleemosynas largientibus.

§. 3. Et insuper vniuersis & singulis Confratribus Confraternitatis huiusmodi, nunc & pro tempore existentibus, alijsq. Christifidelibus vtriusq. sexus, etiam de dicta Confraternitate non existentibus, qui Hospitale præfatum, seu illius pro tempore Ecclesiam vel Capellam, in eiusdem Sanctissimæ TRINITATIS & Sancti Benedicti, cuiuslibet anni festiuitatibus deuote visitauerint annuatim, & ibidem ter Orationem Dominicam, & toties Salutationem Angelicam deuote recitauerint, & de bonis sibi à Deo collatis pro eorundem Conualescentium & peregrinorum manutentione, eorum arbitrio aliquam eleemosynam porrexerint, plenariam omnium peccatorum suorum remissionem & indulgentiã misericorditer in Domino auctoritate & tenore prędictis, ex certa sciẽtia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concedimus & elargimur.

Scias omnes indulgen. pro quibus porrigedę sunt manus adiutrices, reuocatas esse à Pio V. in cõst. 30.

Orantib. etiã tempore orationis indictę à Confraternitate.

§. 4. Illis vero qui vltima cuiuslibet mensis Dominica, vel illam immediate sequenti Lunæ siue Martis, aut alijs diebus, Orationi per dictos Confratres pro tempore ficdę & continuandę interuenerint, & illam per vnam horam vel si vires ad id non suppetant, breuiori tempore continuauerint pro reipublicę Christianæ conseruatione & augmẽto, ac Principum Christianorum mutua & vniuersali pace, necnon nostro & pro tempore existẽtis Romani Pontificis, ac Rom. Ecclesiæ huiusmodi, & illius pastorum, felici & prospero statu, pias ad CHRISTVM IESVM preces effundendo, quoties id fecerint.

Confratribus quoque.

§. 5. Necnon qui de gremio dictæ Confraternitatis esse pro tempore desiderauerint, in ipsa eorum in Cõfratres receptione & descriptione, dummodo omnes & sin-

Tu vide quæ ad indulgentias id quod notaui in rubric.

singuli Christifideles præfati temporibus & diebus ipsis, pœnitentes & confessi sint, & sacratissimum Domini Nostri IESV CHRISTI corpus receperint, centum annos, & totidem quadragenas de iniunctis eis pœnitentijs etiã misericorditer in Domino relaxamus.

Facultas eligendi confessorem.

Hoc limitauit Clem. 8. in const. 115.

§. 6. Præterea eisdem ac omnibus & singulis alijs præfatis, & eorum cuilibet, vt facilius & commodius ad præmissa se disponere possint, Quod temporibus & diebus præfatis, præterquam tempore Paschatis Resurrectionis eiusdem Domini nostri IESV CHRISTI, quemcunque secularem, vel cuiusuis etiam Mendicantium Ordinis regularem presbyterum, in suum possint eligere Confessorem, qui eos & eorum quemlibet ab omnibus & singulis eorum peccatis criminibus excessibus & delictis quantumcunque grauibus & enormibus, etiam Sedi præfatę reseruatis (nullis prorsus præterquam in Bulla in die Cęnę Domini legi solita contentis exceptis) absoluere, & pro commissis pœnitentiam salutarem iniungere possit & valeat licentiam & facultatem impartimur.

Eleemosynam præstantibus indulgentia datur.

Tu vide mox citatã reuocationẽ Pij V.

§. 7. Et demum alijs quibusuis personis vtriusq. sexus Christifidelibus vbilibet constitutis, quæ eidem Hospitali, pro eius ac Conualescentium & Peregrinorum præfatorum manutentione & sustentatione aliquam eleemosynam eorũ arbitrio quomodolibet porrexerint, vel vndecunque transmiserint, etiam quoties id fecerint, trecentos annos & totidem quadragenas de iniunctis eis pœnitentijs similiter in Domino relaxamus.

Clausula huius constitutionis præseruatiua.

§. 8. Præsentibus, quas sub quibusuis similium vel dissimilium indulgẽtiarum gratiarum & facultatum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus aut derogationibus, etiam intuitu fabricæ Principis Apostolorum de dicta Vrbe, aut Cruciatæ sanctæ, & ex quibusuis, quantumcunque vrgentissimis causis, per nos & Sedem prędictam aut alios quoscunque, etiam Motu proprio, nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas, & quotiens illę emanabunt, toties in pristinum statum restitutas esse & censeri debere decernimus, perpetuis futuris temporibus duraturis.

Fides dandæ transumptis.

§. 9. Volumus autem quod præsentium transumptis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo pro tempore existentis Protectoris dictæ Confraternitatis munitis, plena fides in iudicio & extra illud vbique locorum adhibeatur, prout originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, approbationis, confirmationis, adiectionis, concessionis, elargitionis, relaxationum, impartitionis, decreti & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apost. eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 1. 29. Aprilis.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicę, millesimo quingentesimo sexagesimo, tertio Calend. Maij, Pontificatus nostri Anno primo.

VII.

Facultas Prælatorum Congregationis Monachorum B. MARIAE Mõtis Oliueti, Ordinis S. Benedicti, circa absolutionẽ & dispensationẽ Monachorum, ab irregularitate, quibuscunq. casibus, quatuor exceptis, incursa.

Ad hoc vide moderationẽ Clementis VIII. inf. in eius constit. 115. Quæcunque. Cætera vero quæ istam Congregationem concernunt, indicaui sup. in Clem. VI. constit. 1. Sollicitudines. fol. 212. lib. I.

Edita An. D. 1560.

PIVS PAPA IV.

Dilectis filijs Generali & alijs Abbatibus & Visitatoribus Congregationis Montis Oliueti, Ordinis S. Benedicti.

Exordium.

VOtis vestris, per quæ vestrarum & Monachorum vestrorum animarum salus prouenire dignoscitur, inducimur, vt illis, quantum cum DEO possumus, beneuolum fauorem impartiamur.

Facultas absoluendi & dispensandi, de qua in rubr.

Alios casus puto reseruatos fuisse à Clem. viij. vt infra in eius bulla 115. Quæcunque.

§. 1. Hinc est, quod nos volentes vos, qui, vt asseritis, ex iustis & rationabilibus causis, ad instar Sancti Augustini, & Minorum Sancti Francisci, seu aliorum Ordinũ & Congregationum, quoscunque Monachos à quacũq. irregularitate, (præterquam ratione homicidij voluntarij, bigamiæ, & mutilationis membrorum) absoluere, & cũ illis, vt illa nõ obstãte, ad omnes etiam sacros & presbyteratus ordines promoueri possint, dispensare desideratis, specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, Vobis & cuilibet vestrum, vt in foro conscientiæ tantum, omnes & singulos Congregationis vestræ Monachos, etiam ante legitimam ætatem, ad aliquem ex sacris ordinibus promotos, à quacũque irregularitate per eos quomodolibet pro tempore, (præterquam ratione homicidij voluntarij, bigamiæ, aut mutilationis membrorum) contracta, absoluere, & cum eis, vt illa non obstante, ad omnes etiam sacros & presbyteratus ordines, alias tamen rite promoueri, & postquam in illis promoti fuerint, etiã in altaris ministerio ministrare, ac missas & alia diuina officia celebrare, ac quascunque administrationes & officia ipsius vestræ Congregationis recipere & retinere, illaq. gerere & exercere libere & licite valeant dispensare, eosq. in pristinum, & eum in quo ante præmissa quomodolibet erant aut existere poterant, statum restituere, reponere, & plenarie reintegrare libere & licite valeatis. Quodq. Confessor, quem quilibet vestrum pro tempore duxerit eligendum, vos & vestrum quemlibet si forsan quod absit, aliquam irregularitatem quomodolibet pro tempore incurreretis absoluere, & in statum pristinum restituere, ac vt administrationes & officia prædicta, vt præfertur, recipere & retinere, etiam licite & libere valeat, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus & indulgemus.

Derog. quorumcunq. in contrarium.

§. 2. Non obstantibus præmissis, & Apostolicis, ac Prouincialibus & Synodalibus cõstitutionibus & ordinationibus, ac vestri Ordinis & Congregationis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & etiam iteratis vicibus innouatis. Quibus omnibus & singulis, etiam si de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro plene & sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris, die 24. Maij, millesimo quingẽtesimo sexagesimo, Pontificatus nostri anno 1.

Dat. P. An. 1. 24. Maij.

VIII.

Spolia personarum ecclesiasticarum, de eorum bonis, etiã ad fauorem locorum piorum, absque Sedis Apostolicæ licentia disponentium, spectant ad Reuer. Cameram Apostolicam.

Hoc idem statuit Paul III. vt supra in eius constitut. 29. Romani. fol. 658. lib. I.

Hęc tamen licentia non suffragatur Curatis extra residẽtiam decedentibus, vt infra in cõst. 91. In suprema. Sed Curiales habẽt priuilegiũ circa spolia, vt inf. in S.D.N. Pauli V. const. 14. In eminenti. vbi plene notabo.

Edita An. D. 1560.

PIVS PAPA IV.

Dilecto filio Francisco Odescalco Cam. nostræ Apost. Præsidenti, ac spoliorum quorũcunq. in vniuersa Italia Collectori nostro generali. Dilecte fili salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

GRaue nobis & molestum accidere solet, cum de personarum ecclesiasticarum actionibus, quæ in-

tegri-

tegritatis exemplo cæteris præstare debent, ea nobis deferuntur, quæ & eorum famæ sinceritatem denigrare, & Cameræ nostræ Apostolicæ incommodum ac detrimentum afferre videntur, vnde nos vt malitiosorum prauis intentionibus occurrere valeamus, debita postmodum remedia in medium afferre, & perniciosis fraudibus, prout ex vniuersalis nostræ Curiæ sollicitudine tenemur, obuiare cogimur.

Causa constitutionis.

§.1. Cum itaque (sicut ex proborum & fide dignorũ hominum relatione nuper accepimus) quamplures prælati, presbyteri, & aliæ ecclesiasticæ personæ diuersarum prouinciarum, locorum & dominiorum, & præsertim Regni Neapolis, nulla à nobis seu Sede Apostolica facultate testandi suffulti vel muniti, sed temeritate propria, & forsan ad suorum importunam suggestionem impulsi, in eorum vltimis voluntatibus testamenta sua condendo, ac donationes seu legata, aut codicillos faciendo, de bonis suis diuersimode, licet id facere nullo modo possint, neque debeant, disponere audeant, ipsaq. bona sub diuersis confictis prætextibus & coloribus, hospitalibus ac pijs locis, & forsan cum promissionibus clandestinis, quod eorum consanguineis vel affinibus, aut alijs personis ab eisdem testatoribus nominatis, post illorum obitum ab ipsis hospitalibus & locis, de certa seu quota portione bonorum huiusmodi subueniatur, testari, relinquere, legare, codicillari non erubescant, in dictæ Cameræ graue damnum & præiudicium maximum, dictæ Cameræ indemnitati opportune consulere, & inconuenientibus huiusmodi pro officij nostri debito, congruum remedium adhibere volentes.

Prohibicio disponẽdi in vltimis volũtatibus de rebus ecclesiasticis, absque licentia Sedis Apost.

§.2. Motu proprio & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostra, non ad tuam vel alterius pro te nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, auctoritate Apostolica, tenore præsentium decernimus & declaramus, omnia & singula testamenta, donationes, in illis vel mortis causa factas, codicillos, legata, & quæcunque alia in vltimis voluntatibus per quoscunque ecclesiarum prælatos, etiam si Patriarchali, Archiepiscopali vel Episcopali præfulgeant dignitate, ac quorumuis monasteriorum cuiuscunque Ordinis, Abbates, seu Commendatarios, ac presbyteros, & alias quaslibet ecclesiasticas personas prędictas, & quascunque alias, que ex bonis & redditibus ecclesiasticis, & beneficiorum fructus percipiunt, absque nostra seu eiusdem Sedis speciali licẽtia & facultate quomodolibet quæ in futurum ab illis quocunque prætextu, aut quæsito colore, etiam in fauorem hospitalium & aliorum piorum locorum huiusmodi de dictis redditibus fieri, condi & testari, seu relinqui, aut quouis vltimæ voluntatis titulo disponi contigerit, nulla, irrita, inania, inualida, ac nullius prorsus roboris vel momenti fore & esse, ac nemini, neque etiam hospitalibus, & pijs locis pręfatis, cum ad Cameram ipsam solum fraudandum, prout ex multis fraudibus desuper commissis & repertis nobis constitit, præmissa fieri clare appareat, vllatenus deinceps suffragari neque subsistere, aut testamentis suis huiusmodi quemquam iuuare, aut tueri, nec effectum aliquem vlla ratione habere vel sortiri.

Iussio illa vel spolia exigẽdi per Cameram.

§.3. Quinimmo te, de cujus probitate & fide specialem in Domino fiduciam obtinemus, bona quæcunque posthac in dictis testamentis relicta, tanquam spolia ad nos & eandem Cameram spectantia & deuoluta, per te vel subcollectores tuos deputatos iam, vel deputandos libere exigere & recuperare, illorumq. possessionem absque vitio spolij apprehendere, ingredi ac retinere posse & debere.

Annullatio dispositionũ de cætero faciendarũ de dictis bonis.

§.4. Necnon pro tollendis omnino fraudibus prædictis quæcunq; testamenta, donationes, codicillos, legata, & alias qualcunque vltimas voluntates, vt præfertur, in posterum faciendas & facienda, atq; in eis cõtenta & inde secuta quęcunque, etiam quo ad subsecutas dictorum bonorum possessiones, & illorum apprehensiones huiusmodi, motu, scientia & deliberatione prędictis, ex nunc, prout ex tũc reuocamus, irritamus, cassamus, & annullamus, ac viribus prorsus euacuamus, pro reuocatisq., irritis, cassatis, annullatis, & penitus viribus omnibus euacuatis vbicunque, tam in iudicio quam extra, ab omnibus haberi debere volumus, decernimus, atque mandamus.

Decretum irritans.

§.5. *Sicq.* per quoscunque etiam S. R. E. Camerariũ & alios Cardinales, ac clericos & præsidentes eiusdẽ Cameræ, cæterosq. iudices & commissarios, ac alios tam ecclesiasticos quam seculares, quauis dignitate & auctoritate, etiam marchionali, ducali, & regali fulgentes, in quibusuis causis & instantijs, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi, ac decidendi facultate & auctoritate iudicari, interpretari, atque decidi debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Derogatio contrariorũ.

§.6. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon prouinciarum, locorum, dominiorum Regni Neapolis, & quorumcunque aliorum Regnorum, ac hospitalium, & præsertim pauperum incurabilium, & aliorum piorum locorum cuiusuis ciuitatis, etiam Neapolis, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque & indultis, ac litteris Apostolicis, illis & quibuscunque alijs personis, & locis etiam actu hospitalitatem exercentibus, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia per Romanos Pontificos prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam, aut alias etiam per nos quomodolibet concessis, confirmatis & innouatis, etiam si in illis expresse caueatur, quod testamenta clericorum, presbyterorum, vel etiam prælatorum facultatem testandi à dicta Sede minime habentium, in fauorem hospitalium, aut aliorum piorum locorum huiusmodi quomodolibet facta valeant, plenamq. roboris firmitatem obtineant, & executioni demandari debeant. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis, & totaliter insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat harum serie specialiter & expresse derogamus, illaq. aduersus præmissa nullatenus suffragari posse vel debere decernimus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Dat. P. A. 1. 26. Maij.

Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo piscatoris, die 26. Maij millesimo quingentesimo sexagesimo, Pontificatus nostri Anno primo.

IX.

Confirmatio quamplurium gratiarum & immunitatũ, exemptionumque & priuilegiorum Fratrum Militum Conuentus & Hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani, eiusq. Magni Magistri, Priorum & aliarum personarum, à Pontt. prædecessoribus concessorum, cum eorundem extensione, & aliorum concessione.

Hæc priuilegia à successoribus Pontt. fere in omnibus confirmata, & in nonnullis extensa, & respectiue modificata fuerunt, vt hic in apostillis indicaui. Cætera autem de hoc Ordine & Militia notaui sup. in constit. 2. Anast. IV. fol. 22. Christianæ.

Edita An. D. 1560.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CIrcunspecta Romani Pontificis prouidentia prædecessorum suorum gestis, quæ suadentibus honestis causis pro personarum Ecclesiasticarum præsertim regularium pro fidei catholicæ aduersus Christi Crucis inimicos, defensione & conseruatione iugiter laborantium, commodo & vtilitate prouide emanarunt, vt eo firmius perdurent, quo sæpius fuerint Apostolicæ Sedis præsidio roborata, libenter suæ approbationis robur

adijcit,

adijcit, ea de nouo concedit, aliasq. desuper disponit, prout in domino conspicit salubriter expedire.

Mart. v. cognitionẽ causarum subditorum Hospitalis de dict. Magistro & Conuentui.

§.1. Dudum siquidem postquam felicis record. Martinus Quintus ex certa scientia per suas statuerat & ordinauerat, quod quælibet querelæ, quæstiones, lites, causæ & controuersiæ quas ex tunc inter fratres & subditos hospitalis sancti Ioannis Hierosolymitani tunc præsentes & futuros ex quibusuis occasionibus oriri, & moueri contingeret quouis modo, cum omnibus suis incidentibus, emergentibus, annexis & connexis, ac omni cuiusuis appellationis (præterquam in defectus, aut denegatæ iustitiæ, vel illati perperam contra stabilimenta, & consuetudines dicti hospitalis grauaminis casibus) remoto obstaculo per pro tempore existentem Magistrum, & dilectos filios Conuentum dicti Hospitalis, seu illos ex illis fratribus quibus ipsi Magister & Conuentus eas committerent, etiam vsque ad tertiam diffinitiuam sententiam inclusiue audirentur, necnon iuxta laudabiles consuetudines & stabilimenta Hospitalis huiusmodi, & prout alias iuris foret debito fine deciderentur, omnesq. & singuli priores, præceptores, baiuliui, castellani, & fratres Hospitalis prædicti, postquam de mandato seu auctoritate Magistri & Conuentus præfatorum in quibusuis ex prædictis contra eos intentandis causis, ad comparendum coram ipsis & commissarijs per eos, vt præfertur, pro tempore deputatis, in locis quantumcunque ab eodem Hospitali remotis citati forent, coram eisdem Magistro, Conuentu, & Commissarijs prout contingeret legitime comparere deberent, & tenerentur iuri, & iustitiæ secundum stabilimẽta, approbationes, vsus & laudabiles consuetudines præfati Hospitalis pariturі. Quodq. illi ex prioribus, præceptoribus, castellano, empostæ, baiuliuis, fratribus & subditis præfatis, qui contra eorum aliquem super quibusuis querelis, rebus, vel negocijs, præter quam in casibus prefatis, coram alio quam præfatis Magistro & Conuentu, ac per eos pro tempore datis Commissarijs in causam traherent, & ad alium quam eosdem appellationes quascunque interponerent, causas huiusmodi prorsus perderent, & excommunicationis sententiam incurrerent, neque super qua contenderent priuati existerent eo ipso.

Six. iv. quascunq; prouisiones beneficiorum ad solum M. Magistrum spectare voluit.

§.2. Et Sixtus Quartus inter alia, omnes & singulas collationes, prouisiones, vniones, annexiones, & incorporationes, ac quascunque alias concessiones & dispositiones, de præceptorijs, cameris, magistralibus nuncupatis, seu illarum fructibus, redditibus & prouentibus, quibusuis personis, cuiuscunque status, ordinis, vel conditionis existerent, quauis consideratione & sub quacunque verborum forma, ac cum quibusuis clausulis derogatorijs, etiam Motu proprio, & ex simili scientia, ac cum expressa derogatione iurium Magistri dicti Hospitalis, seu annuæ responsionis illi faciendę eatenus auctoritate Apostolica factas, nullas & inualidas, nulliusq. roboris vel momenti fuisse & esse, etiam per suas declarauerat, & quatenus viribus subsistere dicerentur, reuocauerat, cassauerat & irritauerat, ac illas & quas in futurum, etiam cum expressa derogatione litterarum Sixti prædecessoris huiusmodi fieri contingeret, pro infectis haberi voluerat. Ac monuerat & requisiuerat omnes & singulos earundẽ camerarum magistralium detentores seu possessores qui tunc erant, aut pro tempore essent, prætextu concessionum prouisionum, & dispositionum quarumlibet quæ ab alio quam pro tempore existente Magistro dicti Hospitalis eatenus emanauerant, & in futurum emanarent, etiam à dicta Sede, vt infra certum tunc expressum terminum camerarum per eos pro tempore detentarum, seu possessarum huiusmodi possessionem vacuam, liberam & expeditam Magistro dicti Hospitalis, aut illius legitimo procuratori traderent & assignarent, alioquin ex tunc prout ex ea die, in omnes & singulos qui non parerent, seu vt non parerent, suaderent, aut alias auxilium, consilium vel fauorem præstarent, excommunicationis sententiam promulgauerat, à qua nisi in mortis articulo cõstituti ab alio quam Romano Pontifice nequirent absolutionis beneficium obtinere, & præter sententiam excommunicationis huiusmodi, si dicti Hospitalis fratres forent, & excommunicationis sententiam huiusmodi per mensem animo sustinerent indurato, prioratibus, castellanijs, baiuliuijs, præceptorijs, & officijs præfati Hospitalis per eos tunc obtentis, eo ipso priuati & inhabiles, ad illa & alia in posterum obtinenda essent, possetq. per Magistrum & Conuentum prefatos de illis sic vacan. per priuationem huiusmodi libere disponi. liceret quoq; Magistro pro tempore existenti Hospitalis huiusmodi dicto termino decurso, per se vel procuratores suos possessionem camerarum earundem propria auctoritate libere apprehendere, ac illarum fructus, redditus, & prouentus percipere, ac in suos & eius magistratus vsus & vtilitatem conuertere, & retinere cuiusuis licentia super eo minime requisita.

Innoc. viij. Ordinẽ S. Sepulchri & Militiam S. Lazari suppressit, & huic Ordini Hierosolymitano vniuit.

Tu scias hũc Piũ hãc vnionem S. Lazari reuocasse, vt in sua const. 95. Inter assiduas.

§.3. Et Innocentius Octauus ex certis causis tunc expressis inter alia, Sancti Sepulchri Dominici Hierosolymitani Ordinis Sancti Augustini, & Militiæ Sancti Lazari in Bethleem & Nazareth, etiam Hierosolymitani Ordines, eorumque prioratus & præceptorias, necnon domum de Montemorillon. dicti Ordinis Sancti Augustini Pictauen. diœcesis nuncupatam, & alia ab eis dependentia membra cum suis pertinentijs, ac eorundem Ordinum & Militiæ, archiprioratuum, prioratus & magistratus generales, ac in eorundem Ordinum prioratibus, præceptorijs, domibus, & membris, illorumque quibus denominabantur nomina, dependentias & pertinentias de fratrum suorum consilio per quasdam suppresserat, & extinxerat, illaque omnia & singula per vniuersum Orbem existentia Hospitali præfato pro illius membris, ac domum prædictam expresse pro membro prioratus Aquitaniæ dicti Hospitalis de simili consilio perpetuo vniuerat, incorporauerat, concesserat & assignauerat ac voluerat, quod tam qui in titulum quam qui in Commendam illam tunc obtinerent, ad aliorum Fratrum dicti Hospitalis instar iuxta tunc Magistri & Conuentus præfatorum, aut ab eis auctoritatem habentium prouidam moderationem pro temporum qualitate de eorundem membrorum quæ sic obtinerent prouentibus communi thesauro dicti Hospitalis suffragia & onera exhiberent annuatim, ac Magistri & Conuentus prędictorum mandatis obtemperarent, nec quouis modo, clam vel palam illi qui prioratus, beneficia & loca Ordinum suppressorum huiusmodi tenerent, eis cederent, vel renunciarent, aut de eis donationem facerent absque expresso consensu, licentia & auctoritate Magistri & Conuentus præfatorum, & si secus facerent irritum & inane, nulliusq. roboris esse decreuerat. & nihilominus pœnam priuationis beneficiorum, & excommunicationis latæ sententiæ eo ipso incurrere censerentur.

Nulliq. exemptione ab obedientia M. Magistri & conuẽtus, nullatenusq. à solutione iurium cõmunis ærarij excusare voluit.

Hoc latius est diffinitum in Six. v. const. 43. Ac quam.

§.4. Et de simili consilio, omnes & singulas exemptiones priorum, baiuliuorum, castellaniæ, empostæ, præceptoriarum, & fratrum eiusdem Hospitalis, tam à superioritate, iurisdictione, obedientia & correctione tunc Magistri & Conuentus prædictorum, ac aliorum prælatorum ipsius Hospitalis, etiam cum eorum receptione in protectionem dictæ Sedis, ita vt illi solummodo essent subiecti, & Magistro ac Conuentui, & prælatis præfatis, parere, & ad Hospitale prædictum accedere non tenerentur, quam ab onere solutionis, eorumque communi thesauro prædicto, & illius receptoribus annis singulis ratione prioratuum, baiuliuarum, castellaniæ, empostæ, præceptoriarum, & aliorum membrorum eiusdem Hospitalis quæ obtinerent soluere tenerentur; necnon quascunque speciales reseruationes, & conferendi mandata de prioratibus, baiuliuijs, castellania, præceptorijs & membris prædictis quomodolibet, & quacunque ratione vel causa, etiam impensorum per eos fidei, & Hospitali, aut Sedi præfatis obsequiorum, aut alia inexcogitabili consideratione ab Innocentio prædecessore & Sede præfatis, etiam cum Motus proprij & certæ scientiæ, alijsq. fauorabilibus & insolitis clausulis concessas, etiam si in eis contineretur expresse, quod per quascunque reuocationes & derogationes, ac litteras & concessiones non censerentur reuocatæ, immo illis non obstantibus in suis remanerent robore & efficacia, perinde ac si reuocatæ non essent, nisi dum & quoties sub certis tunc expressis modo & forma, ac verborum conceptione reuocarentur, per alias suas ex certa scientia reuocauerat, cassauerat, & annullauerat, ac voluerat pro infectis haberi,

& illis

& illis quibus concessæ erant minime suffragari, liceretq. Magistro omnem eius superioritatem in eos sic exẽptos exercere, ac receptoribus prædictis eos ad soluendum eis, & dicto thesauro, quæ pro tempore deberent, perinde ac si exemptiones ipsæ nunquam concessæ fuissent, de simili consilio decreuerat.

Beneficia etiã huius Ordinis nec affecta, nec sub reseruationibus cõprehẽdi, & ad solũ M. Magistrũ & Conuentũ eorum collationes spectare voluit.

§.5. Ac in perpetuum valitura constitutione, de eorũdem fratrum consilio statuerat & ordinauerat, quod ex tunc de cætero perpetuis futuris temporibus prioratus, baiuliuæ, castellaniæ, empostæ, præceptoriæ, & membra quæcunque dicti Hospitalis, quæ pro tempore qualitercunque vacarent, tam in Romana Curia quam extra eam sub quibusuis generalibus vel specialibus reseruationibus Apostolicis, factis & quas fieri contingeret de beneficijs ecclesiasticis, etiam apud Sedem præfatam pro tempore vacantibus, vtpote ad hospitalitatem & fidei tuitionem ordinata, nullatenus includerentur, nec reseruata vel affecta existerent, sed hospitalium pauperum quæ sub reseruationibus ipsis non includebantur, quo ad id sortirentur naturam, deberetq. de illis per pro tempore existentem Magistrum & Conuentum præfatos duntaxat, & non alium iuxta stabilimenta prædicta Fratribus dicti Hospitalis prouideri. & quas fieri contigerit per ipsum Innocẽtium prædecessorem, aut successores suos Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac dictam Sedem, vel eius auctoritate, aut alia quacunque, de illis reseruationes, prouisiones, collationes, commendas, vniones, & quascunque alias similes vel dissimiles dispositiones & exemptiones priorum, baiuliuorum, præceptorum, & fratrum, à Magistri & Conuentus prædictorum obedientia & superioritate, aut debitis per eos præfato thesauro responsionibus annuis, & alijs iuribus quacunque ratione vel causa, etiam motu & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine cum derogatione posteriorum litterarum Innocentij prædecessoris huiusmodi, nullius penitus essent roboris vel momenti, & haberentur prorsus pro infectis, nec censeretur statuto Innocẽtij prædecessoris huiusmodi vnquam derogatum per quascunque clausulas etiam derogatoriarum derogatorias, fortiores & efficaciores, nisi dum, & quotiens ipsarum posteriorum litterarum, de verbo ad verbum, vere & non per clausulas id importantes inserto tenore de simili Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio derogari contingeret. nec etiam tunc nisi ad id Magistri & Conuentus prædictorum expressus accederet assensus, & non aliter, nec alio modo. censereturq. semper in huiusmodi quæ sic fierent de consilio prædicto derogationibus, apposita clausula quod effectum sortirentur de consensu Magistri & Conuentus prædictorum, & non aliter, nec alio modo. decernens collationes, prouisiones, commendas, vniones, dispositiones & reseruationes quaslibet, quas per alios quam Magistrum & Conuentum prædictos de eisdem prioratibus, baiuliuis, præceptorijs, castellania, & membris, etiam apud Sedem ipsam pro tempore, per cessum vel decessum, seu quamuis aliam dimissionem vacantibus fieri contingeret, & si per ipsum Innocentium prædecessorem, & pro tempore existen. Roman. Pontificem fierent, illis quibus sic fierent, nullum ius, nullumue coloratum titulum tribuere possidendi, & eos quo ad omnes effectus etiam constitutionis suæ de triennali possessore non molestando pro meris detentoribus sine titulo haberi & reputari, ac irritum & inane quicquid secus super ijs à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attentari.

Iulius II. expectatiuas & alias gratias præuentiuas absque consensu M Magistri & Conuen. ut irritauit.

§.6. Necnon Iulius Secundus omnes & singulas expectatiuas, reseruationes, antianitates, mandata de prouidendo, concessiones, coadiutorias sine consensu & omnes alias gratias, & litteras super prioratibus, baiuliuis, præceptorijs, castellania, empostæ, ac quibusuis alijs beneficijs dicti Hospitalis quomodocunque & qualitercunque absque Magistri & Conuentus prædictorum consensu quibusuis personis cuiuscunque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis forent, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, ex quibusuis causis etiam onerosis eatenus concessas & concessa, etiam quasuis clausulas illarum ab huiusmodi reuocationibus præseruatiuas in se continentes & continentia, similibus scientia, & potestatis plenitudine pro reuocatis, cassatis & annullatis perpetuo valituræ constitutionis edicto per quasdam decreuerat. Et ordinauerat quod prioratus, castellania, empostæ & baiuliuæ, præceptoriæ, rectoriæ, administrationes, officia, domus, & loca Hospitalis huiusmodi, seu eorum aliquod, vel aliqua, sub quibuscunque dictæ Sedis vel Legatorum eius litteris, sub quacunque forma vel expressione verborum, etiam motu & scientia similibus, ac cum quibusuis vrgentissimis, efficacissimis, & derogatorijs clausulis, irritantibusq. decretis, in genere vel in specie quouis modo inantea concedendis cadere, seu comprehendi nullatenus deberent, nec illarum vigore per quempiam acceptari, aut alicui de eis prouideri posset, sed illorum commissiones, & omnimoda dispositio ad Magistrum, Conuentum, priores & castellaniam, empostę huiusmodi iuxta consuetudines, vsus & naturas dicti Hospitalis, & illi concessa priuilegia & indulta libere pertinerent, quodque fratres dicti Hospitalis inobedientes, & male soluentes iuxta formam stabilimẽtorum Hospitalis huiusmodi priuationis pœnam incurrerent.

Coadiutorias & alias gratias nõ factas fratribus huius Ordinis reuocauit.

§.7. Et per alias, omnes & singulas speciales reseruationes, coadiutorum deputationes, regressus, accessus, concessiones, gratias & facultates in aliorum quam fratrum dicti Hospitalis fauorem, commodum & vtilitatem cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, nobilitatis, præeminentiæ vel conditionis forent, etiam si Cardinalatus honore fulgerent, quauis etiam Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, vel aliorum Principum consideratione vel intuitu, aut ex quauis quantumcunque grandi, inexcogitabili, & vrgentissima causa, & respectu per Sedem præfatam eatenus concessas & factas, quæ ad finem commendæ perpetuæ vel temporalis tendere dignoscerentur, reuocauerat, cassauerat & annullauerat, illaq. cassa, irrita & inania, nulliusq. roboris vel momenti esse, nec illarum etiam regressuum, seu accessuum huiusmodi, aut aliarum facultatum seu commendarum, etiã ex tunc prout ex diebus vacationis earundem, & e conuerso pro tempore factarum prætextu, aliqua ex præceptorijs, seu alijs beneficijs Hospitalis huiusmodi acceptari vel assequi, aut ius in re vel ad rem cuiquam acquiri potuisse seu posse decreuerat.

Causarum & litium totalẽ iurisdictionẽ M. Magist. & Conuentui tribuit.

§.8. Et per alias, Motu simili litteras Martini prędecessoris huiusmodi approbans ac innouans, omnes & singulas lites, causas, querelas & controuersias inter fratres præfatos, coram quibuscunque causarum Palatij Apostolici Auditoribus, ac eorum Locatenen. necnon iudicibus, etiam Cardinalibus, dicta auctoritate Apostolica vel aliter deputatis, tam in dicta Curia quam in quibuscunque mundi partibus pendentes, ad se aduocans, illas, & quas antea inter fratres eosdem, & quoscunque alios super prioratibus, baiuliuis, castellania, empostę, pręceptorijs, aut beneficijs Hospitalis huiusmodi moueri contingeret, per Magistrum & Conuentum præfatos, seu eorum commissarios, iuxta eiusdem Hospitalis stabilimenta, et approbatas consuetudines, decidendas remiserat, ac Auditoribus, Locatenentibus et iudicibus pręfatis ne in causis huiusmodi ad vlteriora procederent, seu de illis vel alijs quibuscunque in futurum quoquo modo se intromitterent, inhibuerat, ac quicquid per eos contra inhibitionem huiusmodi, scienter vel ignoranter contingeret attentari, irritum et inane decreuerat.

Indulgentias Ecclesiarum Ordinis innouauit.

§.9. Ac indulgentias per quoscunque Romanos Pontifices visitantibus domos et loca ipsius Hospitalis concessas innouauerat.

Exemptionẽ à decimis & alijs oneribus quibuscunq; hactenus concessas approbauit.

Hoc plenius cõcessit Pius v. in const. 77 Et si condita. vbi notabo.

§.10. Necnon motu et scientia similibus, omnia & singula priuilegia, immunitates, indulgentias, et exemptiones secularium exactionum, ac prærogatiuas et alias quascunque gratias, concessiones, facultates, libertates, et indulta terram mareq. concernentia, dicto Hospitali et illius Religionis prioratibus, baiuliuijs, castellanię, empostę, pręceptorijs, administrationibus, officijs, capellis, oratorijs et membris, ac Magistro pro tempore existenti, et Conuentui præfatis, necnon prioratus, baiuliuas, castellaniam, empostæ, præceptorias, ecclesias, oratoria, administrationes et membra præfata obtinentibus, per piæ memoriæ Clementem Quintum, Bonifacium Octauum, Callistum Tertium, ac præfatos Sixtum et Innocentium,

tium, necnon quoscunque alios Romanos Pontifices prędecessores nostros tunc suos, in genere vel in specie concessa, necnon libertates, & exemptiones secularium exactionum per eos, à Regibus & Principibus, ac alijs Christifidelibus obtẽtas, ac decimas, primitias, census, fructus, redditus, prouentus, agros, possessiones, dominia, prædia, iura, iurisdictiones, aliaq. mobilia & immobilia, siue in terra vel in mari existentia, & ad Hospitale, prioratus, baiuliuas, castellaniam, empostæ, præceptorias, & membra huiusmodi, in genere vel in specie spectantia, per reliquas suas litteras de Apostolicę potestatis plenitudine approbauerat, laudauerat, ratificauerat, & confirmauerat, supplens omnes & singulos defectus si qui forsan interuenerant in eisdem, ac omnia & singula ea ab vniuersis Christifidelibus, tam clericalis ordinis quam temporalis potestatis secularibus, & etiam alijs regularibus personis, sub pœnis & censuris in eiusdem contentis inuiolabiliter obseruari voluerat.

Publicationẽ indulgentiarũ concessit.

Ad hoc vide formã traditam a Conc. Trid. sess. 21. cap. vii.

§. 11. Necnon omnibus & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & locorum Ordinarijs, eorumq. officialibus atque vicarijs, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub eisdem pœnis similiter iniunxerat, vt quascunque indulgentias, & peccatorum remissiones, per eorum diœc. & loca publica nunciari permitterent.

Leo x. omnes concessiones Mart. v. Alexand. 6. Pij. 2. & Iul. 2. comprobauit.

§. 12. Ac Leo X. quon. Fabritij de Carreto Magistro dicti Hospitalis, & præfatorum Conuentus asserentium se à tunc immemorabili tempore citra in possessione, vel quasi deputandi in singulis prioratibus vnum vicarium cum facultate præceptorias, baiuliuas, & alias domos Hospitalis huiusmodi conferendi, antianitates, tam speciales quam generales, dandi & concedendi, ac pensiones seu responsiones & onera, super domibus, præceptorijs, & alijs beneficijs dicti Hospitalis imponi solita à quibuscunque clericis, etiam secularibus illa in commendam obtinẽtibus, eorumque colonis & inquilinis etiam laicis, eo modo quo à fratribus dicti Hospitalis exigebantur exigendi, & cum inhabilibus ratione ætatis, & defectus natalium dispensandi existere, supplicationibus inclinatus, singulas, non tamen Innocentij prædecessoris huiusmodi, ac omnes & singulas alias, tam ipsius Martini, & recolendę memorię Alexandri Sexti, Pij Secundi, & ipsius Iulij, quam aliorum quorumcunque Romanorum Pontificum similiter prædecessorum nostrorum tunc suorum eisdem Hospitali, & Magistro pro tempore existenti, ac Conuentui & fratribus concessa, & in illis contenta quæcunque, etiam quo ad aduocationem omnium causarum etiam super prioratibus, præceptorijs, & alijs beneficijs Hospitali huiusmodi etiam in eadem Curia pendentium, quas ad se tunc aduocauit (exceptis tunc & pro tempore per appellationem à diffinitiua sententia iuxta formam stabilimentorum prædictorum introductis & pendentibus) per quasdam sub plumbo approbauerat, innouauerat & confirmauerat, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obseruari debere decreuerat, eiq. omnia de nouo concesserat.

Facultatẽq. M. Mag. & Cõuentui dedit, Vicarios in Prioratibus deputãdi, cũ facultatibus hic enunciatis.

Tu quo ad facultatem dispẽsãdi vide cõst. 115. Clẽ. 8. Quecunq.

§. 13. Ac Fabritio & pro tempore existenti Magistro, & Conuentui huiusmodi vt in singulis prioratibus ipsius Hospitalis vnum vicarium cum facultate conferendi pręceptorias, baiuliuas, & alias domos Hospitalis huiusmodi deputare, antianitates, tam speciales quam generales dare & concedere, ac pensiones seu responsiones, & onera super domibus, præceptorijs, & alijs beneficijs Hospitalis huiusmodi imponi solita à quibuscunque, etiam clericis secularibus illa in commendam obtinentibus, eorumq. colonis & inquilinis etiam laicis eo modo quo à Fratribus dicti Hospitalis exigebantur exigere; & cum inhabilibus ratione ætatis, & defectus natalium quo ad prioratus, pręceptorias, & alia beneficia dicti Hospitalis duntaxat dispensare possent.

Litterisq. M. Mag. & Conuentus credi iussit, quo ad professionis emissionẽ &c.

§. 14. Ac quod verbis in ipsorum Magistri & Conuentus litteris circa professionis emissionem, habitus susceptionem, debitorum & obsequiorum in partibus orientalibus præstationem plena fides adhiberetur, facultatem concesserat. Et nihilominus quod ipse Fabritius & pro tempore existens Magister & Conuentus, præmissa omnia & singula, prout eatenus consueuerant sine contradictione alicuius facere possent.

Aliaeq. litterae antianitatis & prouisiones, eo ipso approbatæ censeantur.

§. 15. Quodq. quæcunque litteræ antianitatis, seu prouisiones à Magistro pro tempore existente, & Conuentu præfatis eatenus concessæ, & in posterum concedendæ eo ipso confirmatæ & approbatæ censerentur.

Beneficiaque vacantia vt hic no deuoluantur ad Papam.

§. 16. Et quod prouisiones beneficiorum quorumcunque dicti Hospitalis, quæ per cessationem solutionis præfato Hospitali vel inobedientiam duntaxat vacassent, nũquam ad superiorem ipsum Leonem prædecessorem & Sedem præfatam deuolui censerentur, quo ad hoc vt dictus Magister pro tempore existens impediretur quo minus illa quandocunque libere conferre posset.

Alienationes non fiant.

§. 17. Quodq. omnes & singulæ donationes & alienationes bonorum immobilium dicti Hospitalis, seu eius locorum in posterum faciendæ duntaxat, ipso iure nullæ, nulliusq. roboris vel momenti existerent.

Clausula, Et cum derogatione nõ operetur vltra expressa.

§. 18. Et quod clausula cum derogatione priuilegiorum dicto Hospitali concessorum latissime extendenda, & additione illorum pro expressis, tam in quibusuis commissionibus iustitiam concernentibus quam in quibusuis gratiosis supplicationibus, tunc & pro tempore signatis non operaretur, nec eius vigore in causis seu litteris Apostolicis super ipsis supplicationibus conficiendis priuilegia ipsa vltra quam in supplicationibus narrata essent narrari possent, neque illis si prætextu dictarum clausularum narrarentur derogatum censeretur, statuerat, & ordinauerat. Decernens sic per quoscunque Iudices, etiam causarum Palatij huiusmodi Auditores, sublata eis quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari debere, irritum quoque & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attentari.

Expectatiuas, reseruationes &c. concessas & concedendas per idem Leo x. reuocauit.

§. 19. Et per reliquas in forma breuis litteras Motu simili quascunque gratias expectatiuas, speciales & generales reseruationes, etiam in mente sua, & in nullius, seu quarumuis personarum fauorem, ac vniones, annexiones, & incorporationes, suppressiones, extinctiones, & applicationes, ac vniendi, annectendi, incorporandi, & commendandi facultates & mandata, necnon coadiutorum deputationes, etiam de consensu, & alias concessiones & dispositiones, de quibusuis prioratibus, baiuliuijs, castellania, empostæ, præceptorijs, cameris magistralibus, & alijs beneficijs dicti Hospitalis vacaturis, necnon specialium reseruationum, vnionum, annexionum, incorporationum, suppressionum, extinctionum, facultatum, mandatorum, coadiutoriarum, regressuum, & accessuum, ac aliarum dispositionum huiusmodi executiones, ampliationes, reualidationes, reintegrationes, repositiones, restitutiones, & super illis & eorum efficacia, & quod illorum reuocationibus, modificationibus, suspensionibus, restitutionibus, & ad ius commune reductionibus per Leonem prædecessorem & Sedem præfatos factis non includerentur declarationes, & intentionis mentis suæ attestationes, quæ quorumuis etiam Imperatoris, Regum, Reginarum, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, Prælatorum, Ducum, Principum, Marchionum, Vniuersitatum, studiorum, iurium cessorum vel oblatorum, etiam pro sedandis litibus, aut seruitiorum & obsequiorum Leoni prædecessori & Sedi præfatis etiam pro fide catholica impensorum, & damnorum eis etiam per infideles illatorum, seu quauis alia quantumcunque grandi consideratione pro quibusuis personis cuiuscunque status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, & quacunque ecclesiastica, etiam Cardinalatus, & mundana dignitate fungentibus, etiam cum Motus proprij & certæ scientiæ, ac plenitudine potestatis, & quibusuis præseruatorijs ac alijs etiam derogatoriarum derogatorijs, fortioribus & insolitis clausulis à Leone prędecessore & Sede prædictis, ac eius Legatis etiam de latere, & Nuncijs, etiam cum eorundem Legatorum potestate, quauis auctoritate eatenus quomodolibet emanauerant, quo ad ea in quibus nondum vere fuerant effectum sortita, expresse reuocauerat, & voluerat illas, & quas emanare contingeret in futurum, similes & dissimiles speciales reseruationes, vniones, annexiones, incorporationes, suppressiones, extinctiones, applicationes, nominationes, nominandique, reseruandi, & conferendi facultates, mandata, coadiutorum deputationes, regressus, & accessus huiusmodi, & super

super illis prouisiones, ampliationes, reintegrationes, restitutiones, repositiones, & declarationes, etiam cum expressa posteriorum litterarum huiusmodi derogatione, etiam si in eisdem quæ emanauerant, & in futurum emanarent, specialibus reseruationibus, vnionibus, annexionibus, incorporationibus, suppressionibus, extinctionibus, nominationibus, facultatibus, mandatis, coadiutorijs, regressibus, accessibus, & eorum extensionibus, ampliationibus, reualidationibus, reintegrationibus, repositionibus, restitutionibus & declarationibus, ac si super illis confectis litteris contineretur expresse, quod in aliquibus specialibus seu generalibus reuocationibus, suspensionibus, modificationibus, & restrictionibus quæ pro tempore fierent, nullatenus includerentur, nisi de personarum quas tunc concernebant & in futurum concernerent, ac quarum consideratione emanauerant, & in posterum emanarent, nominibus, cognominibus, dignitatibus & officijs, ac causis propter quas eis concessæ erant, seu concederentur expressa mentio fieret, idque ipsis personis intimaretur per diuersas litteras sub diuersis datis, cum certi temporis interuallo inter datas huiusmodi, & personarum earundem in reuocationibus huiusmodi expressus accederet assensus, intelligerenturque gratiæ ipsæ toties reualidatæ, & in pristinum statum repositæ, quoties eas reuocari, restringi & modificari contingeret, ac pro infectis & non concessis haberi, & viribus omnino carere, etiam si per eas quæ emanarent speciales reseruationes, & alias gratias viribus vacuatas huiusmodi eisdem posterioribus litteris cum earum Dat. insertione specifice quomodolibet derogari videretur. & ne similes reseruationes, ac gratiæ & priorum reualidationes quas ab ipso Leone prædecessore, etiam cum posteriorum litterarũ huiusmodi expressa derogatione, ac supradictis, alijsq. efficacioribus, fortioribus, & insolitis clausulis in posterum emanare contingeret, contra premissorum tenorem sortirentur effectum, sed quotiens emanarent toties reuocarentur, easq. posteriores litteras, ac omnia & singula in eis contenta, ad id vt omnes & singulas speciales reseruationes, vniones, coadiutorias, regressus & accessus, ac alias gratias prædictas semper includerent, de qualibet die Pontificatus sui repetierat, & innouauerat, decernens repetitionem & innouationem huiusmodi eis quorum interest de singulis diebus dicti Pontificatus prout magis expediret, in omnibus & per omnia perinde ac si eisdem diebus ab ipso Leone prædecessore actu emanassent suffragari, & sic iudicari debere, ac quicquid secus attentari contingeret, irritum & inane decreuerat.

Clem. vij. ola supradicta Priuilegia & gratias cõfirmauit, & ta multitatem & ia malos illis vti posse decreuit.

§. 20. Et cum nefandissimus Christiani nominis hostis Turcarum tyrannus validissima classe maritima, maximoque exercitu terrestri paratis, insulam Rhodi totius Christianitatis specimen acerrimis & multiplicatis conatibus inuasisset, ac crudeli & inaudita obsidione affecisset, & tandem insulam & ciuitatem Rhodi huiusmodi vi & armis expugnasset, ac litteræ, libri, & munimenta, seu documenta antiqua priuilegiorum & indultorum eis à dicta Sede concessorum periissent, & deperdita fuissent, similis memoriæ Clemens Papa VII. pariter prædecessor noster, motu & scientia, ac potestatis plenitudine similibus, omnia & singula priuilegia, iurisdictiones, facultates, immunitates, concessiones, indulgentias, libertates, prærogatiuas, gratias, exemptiones, fauores, & indulta dicto Hospitali, ac illius bauliuis, prioratibus, præceptorijs, domibus, hospitalibus, ecclesijs, capellis, locis & membris, necnon Magistro, bauliuis, prioribus, præceptoribus, militibus, fratribus & personis, ac eorum vassallis, subditis & seruitoribus pro tempore existentibus eatenus per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros tunc suos successiuis temporibus & demum per Leonem prædecessorem, & Sedem præfatos sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis quomodolibet concessa, approbata & innouata, per quasdam approbauerat, confirmauerat, & innouauerat, ac valida & efficacia existere, necnon perpetua roboris firmitate subsistere, & inuiolabiliter obseruari, ac Magistro, bauliuis, prioribus, præceptoribus, militibus fratribus, personis, vassallis, subditis & seruitoribus præfatis suffragari debere decreuerat, ac omnia & singula, prout per Leonem & alios prædecessores ac Sedem præfatos concessa fuerunt, ita vt Magister, bauliui, priores, præceptores, milites, fratres, personæ, vassalli, subditi, & seruitores illis libere perpetuo vti possent de nouo.

Iurisdictionẽ q. etiam meri & mixti imperij in personas & bona Ord. M. Mag. & Cõuentui cõcessit.

Tu de hac iurisdictione vide etiã hic ss. huius Pij iv. Pont. extensionem.

§. 21. Necnon tunc & pro tempore existenti Magistro & Conuentui Hospitalis huiusmodi iuxta illius stabilimenta, & laudabiles consuetudines, ac mores in bauliuas, prioratus, castellaniam, empostæ, domos, hospitalia, membra, loca, & bona quæcunque, necnon quoscunque bauliuos, priores, castellanum, empostæ, præceptores, fratres, & personas Hospitalis & Religionis huiusmodi, ac illorum vassallos, subditos, & seruitores vbicunque, tam citra quam vltra montes, tunc & pro tempore constitutos & commorantes, qui omnes eidem Magistro & subdelegatis ab eo firmiter, tam personaliter quã realiter omni exceptione cessante, & quocunque à Clemente prædecessore vel Sede prædictis, obtento vel obtinendo indulto non obstan. parere & obedire tenerentur, plenariam & omnimodam, etiam meri & mixti imperij iurisdictionem & superioritatem.

Facultatem inobedientes priuandi &c. dedit.

§. 22. Ipsiq. Magistro contra rebelles & suis mandatis non obedientes, etiam vigore litterarum Apostolicarum, etiam in forma breuis ab ipso Clemente & successoribus suis emanatarum, seruatis quatuor terminis ad docẽdum se paruisse & satisfecisse, in loco Conuentus Hospitalis huiusmodi post legitime executam primam citationem, ad mulctam siue pœnam personaliter, iuxta mores & stabilimenta prædicta, seu etiam priuationem habitus, aut beneficiorum, domorum & prædiorum per eos obtentorum procedendi, vel etiam, si magis expedire videretur, beneficia, domos & prædia ipsa ad manus suas, seu receptorum dicti hospitalis reducendi, & donec ipsi inobedientes contumaciam purgarent, vel debita onera persoluerent, siue seculares, aut alterius Ordinis regulares beneficia dicti Hospitalis possidentes, forent pro suo arbitrio retinendi, illorumq. fructus, redditus & prouentus, arrendandi & percipiendi, necnon cameras magistrales prædictas ad se recipiendi, siue illas solitis pensionibus pro suæ voluntatis libito imponendis & moderan. onerandi, & alias de illis tanquam de præceptorijs & prædijs mensæ magistrali vnitis & incorporatis disponendi.

Procuratorẽ q. e in Roma. Curia cum facultate bene ficia et à reseruata &c. preterquã in manibus Papæ resignata cõferendi &c.

§. 23. Ac in Romana Curia procuratorem generalem, cum generali vel speciali & limitata potestate & facultate constituendi, seu deputandi. Et in eadem Curia, per se seu dictum procuratorem ad id potestatem à Magistro & Conuentu præfatis habentem, quæcunque eiusdem Hospitalis beneficia, cuiuscunque qualitatis existentia apud Sedem prædictam quomodolibet (præterquam per resignationem in manibus suis, & successorum suorum Roman. Pontificum) pro tempore vacantia, iuxta ipsius Hospitalis stabilimenta libere conferendi. Et tam Magistro quam Conuentui præfatis, etiam de illis, de quibus eatenus dispositum fuerat de nouo, ac alijs beneficijs huiusmodi, etiam tanquam priuatis prędijs in titulum perpetui beneficij ecclesiastici, seu etiam ad nutum, aut amouibiliter, vni vel diuersis personis assignari solitis, etiam dictæ Sedi reseruatis, seu alias affectis, aut ad Sedem ipsam deuolutis libere prouidendi, & illa vniendi, dismembrandi, & alias de illis disponendi, necnon antianitates, tam generales quam speciales super eisdem beneficijs fratribus eiusdem Hospitalis cõcedendi ac resignationes dictorum beneficiorum recipiendi et admittendi, illaq. resignantibus titulum, seu denominationem, ac omnes eorum fructus, seu illorum partem, aut super illis quascunque pensiones annuas, quæ etiam transirent ad successores in eis, etiam sub censuris & pœnis ecclesiasticis etiam priuationis in talibus apponi solitis, ad vitam vel ad tempus reseruandi, concedendi, constituendi & assignandi, & quod altero decedente superstes in illius possessione succederet indulgendi, seu regressum ad illum concedendi.

Indulgentias publicandi & quæstuandi M. Mag. & Conuentui licentiam dedit. Tu in hoc attende Conc. Trid. sess. 21. cap. 9.

§. 24. Ipsisque Magistro & Conuentui, priuilegia, exemptiones & indulgentias eis & dicto Hospitali concessa vbique locorum, etiam absque alicuius Ordinarij licentia, sub sigillo tamen prioris illius prouinciæ, vel eorum conseruatoris in ea degentis, publicandi et quæ-

quæstuandi, seu eleemosynas & confraternitatum obuentiones quærendi & recipiendi.

Mortuosq; in Ecclesijs Ordinis sepeliendi &c. Tu vide Cōc. Trid. sess. 25. cap. 13.

§.25. Necnon cœmeteria in eorum parochialibus ecclesijs habendi, ac quorumcunque Christifidelium cadauera, etiam si excommunicati vel interdicti forent, dummodo interdicto causam non dedissent, saluo iure rectori parochiano debito, absque aliquo onere & solutione Episcopo facienda, recipiendi & sepeliendi.

Legata recipiendi.

§.26. Legata & donata, tam inter viuos, quam qualibet vltima voluntate exigendi & percipiendi.

Sacros Ordines a quocunque Episcopo consequendi. Tu serua Cōcil. Trid. sess. 7. cap. 11.

§.27. Necnon baiuliuis, prioribus, præceptoribus, militibus, fratribus & personis præfatis quæcunque ecclesiastica sacramenta, ac omnes etiam sacros ordines à quocunque mallent catholico antistite gratiam & communionem dictæ Sedis habente nihil oblato vel soluto recipiendi.

Arma gestandi.

§.28. Et tam ipsis quam eorum familiaribus arma quæcunque & vbicunque locorum pro sui defensione, & hostium dictæ Sedis offensione gestandi.

Confessiones audiendi, & sacramenta ministrandi. Tu attende bulla 115. Clem. viij.

§.29. Necnon capellanis eiusdem Hospitalis, baiuliuorum, priorum, præceptorum, militum, fratrum, personarum, vassallorum, subditorum & familiarium prædictorum confessiones audiendi, & pœnitentiam salutarem eis iniungendi, ac eucharistiæ & alia sacramenta ecclesiastica ministrandi.

Interdicti tempore celebran. Tu vide Cōc. Trid. sess. 25 cap. 12.

§.30. Necnon tempore interdicti (dummodo illi causam non dedissent) excommunicatis & interdictis exclusis, clausis ianuis, & submissa voce, missas & alia diuina officia celebrandi.

Nouas preceptorias absq; Ordinariorum superioritate exemptas erigendi.

§.31. Necnō quibusuis Christifidelibus in quibusuis ciuitatibus, locis, & diœc. preceptorias, domos & hospitalia sub dependentia & subiectione dicti Hospitalis per illius fratres obtinenda, quæ eisdem priuilegijs, immunitatib. indulgentijs, concessionibus & indultis, quibus alię dicti Hospitalis pręceptoriæ, domus & hospitalia, vtebantur, potiebantur, & gaudebant, vterentur, potirentur & gauderent, assignata illis congrua dote, Ordinariorum locorum, & quorumuis aliorum licentia minime requisita, & nulla pręterea in illis, Ordinarijs ipsis iurisdictione, aut oneris imponendi facultate reseruata, cōstrui & erigi faciēdi, plenam & liberam facultatem & auctoritatem concesserat.

Donationes & alios dannosos contractus rescindendi.

§.32. Quascunque donationes, concessiones, locationes, inuestituras & alias alienationes censuum, redditū, iurium, iurisdictionum, & bonorum quorumcunque ad baiuliuas, prioratus, castellaniam, empostæ, præceptorias, domos, hospitalia, beneficia, & loca Hospitalis huiusmodi pertinentium, in illorum læsionem, iacturam, vel detrimentum etiam per personas dictæ religionis, etiam cum renunciationibus, pactis, iuramentis & pœnis desuper impositis & adięctis, ac instrumentis & litteris desuper confectis & confirmationibus forsan inde secutis etiam de licentia dictæ Sedis, absque tamen consensu seu expressa licentia Magistri & Conuentus prædictorum, quacunque præscriptione seu longissima pacifica possessione & detentione non obstan.

Regressus quoscunque idē Clem. vij reuocauit.

§.33. Necnon quoscunque accessus, ingressus & regressus, ac coadiutorias ad baiuliuas, prioratus, castellaniam, empostæ, præceptorias, domos, hospitalia & alia beneficia hospitalis huiusmodi, præterquam ex causa onerosa, & de consensu dictorum Magistri & Conuentus etiam per Clementem & prædecessores suos præfatos cōcessos cassauerat, reuocauerat, annullauerat & irritauerat, nulliusq. roboris vel momenti fore, & pro infectis haberi decreuerat.

Aduersus cōtractus iniustos in integrum restituit.

§.34. Ac census, redditus, iura, iurisdictiones, & bona alienata huiusmodi, ac etiam per quoscunque etiam seculares occupata, vsurpata, & detenta, ad ius & proprietatē dicti Hospitalis seu illius baiuliuarum, prioratuum, castellaniæ, empostæ, præceptoriarum, domorum, hospitaliū, & beneficiorum prædictorum reduxerat, illaque in integrum aduersus concessiones, donationes, & alias quaslibet alienationes prædictas, necnon inuestituras illarum prætextu quomodolibet quauis auctoritate factas & concessas, in integrum ac in pristinum, & eum statum in quo antea erant, restituerat, reposuerat, & plenarie reintegrauerat, illarumque detentores cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentes ad illorum relaxationem per censuras ecclesiasticas, & alia iuris remedia cogi & compelli posse voluerat, & similes alienationes de cætero sub excommunicationis latæ sententiæ, & priuationis beneficiorum per eos obtentorum pœnis per contrafacientes eo ipso absque aliqua declaratione incurrendis fieri prohibuerat, & si fierent, illas iuribus omnino carere decreuerat.

Lites omnes etiam in Ro. Curia vertentes, M. Magistro cōmisit. Tu hoc vide etiā hic inf.

§.35. Necnon omnes & singulas lites, etiam in dicta Curia, & Rotæ auditorio super quibusuis dicti Hospitalis beneficijs inter quascunque personas motas, & in quibusuis instantijs pendentes, in quibus conclusum non fuerat, ad se aduocauerat, & illas eisdem Magistro & Conuentui per eos iuxta formam stabilimentorum & laudabilium consuetudinum prædictorum, & si eis videretur, tam in eadem Curia quam extra eam, in statu debito reassumendas & decidendas commiserat, eisq. quorum interest etiā per edictum publicum locis publicis affigendum (constito tamen summarie de non tuto accessu ad eas) citandi, ac quibus & quotiens opus foret inhibendi, etiam sub censuris & pœnis ecclesiasticis, etiam contra condemnatos, etiam in Curia prædicta, tam realiter quam personaliter exequi mandauerat.

Exemptionē à superioritate Ordinariorū concessit. Hoc intellige iux. bullā Pij V n. 136. Sapusoit. & Greg. xiij. n. 63. Cum sicut pedā.

§.36. Et insuper Hospitale, ac illius baiuliuas, prioratus, castellaniam, empostæ, domos, cameras, hospitalia & loca quæcunque, necnon magistrum, baiuliuos, empostæ, priores, præceptores, milites, & personas, ac eorum subditos, vassallos, colonos, & seruitores, tunc & pro tempore existentes, etiam presbyteros curam animarum exercentes, quamdiu illa exercerent, & in illorum obsequijs forent, ac illorum res, animalia, prædia, domos, molendina, & bona quæcunque quæ obtinebant & possidebant, ac in futurum canonice obtinerent & possiderent, sub beati Petri, & dictæ Sedis, atque sua protectione susceperat, ac ab omni iurisdictione, correctione, onere, statutis, bannis, dominio, superioritate & potestate quorumcunque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & Prælatorum, necnon quorumcunque temporalium dominorum quauis potestate, etiā Imperiali, Regali & Ducali fulgentium, ac vniuersitatum & illarum regentium etiam, præterquam dicti Hospitalis Ordinariorum tam spiritualium quam temporalium vbicunque, tam citra quam vltra montes, & mare constitutorum, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis & conditionis existentium, illorumq. Vicariorum & Officialium, Locatenentium, & Iudicum, tunc & pro tempore existentium quorumlibet.

Exēptionēq. à solutione quorūcunque onerū dedit. Hanc approbauit Pius V. in constit. 77 vbi notabis.

§.37. Necnon à solutione & exactione passagij, arreragij, gabellæ, datij, tractæ, collectæ, procurationis, iocūdi aduentus, iuriū etiam synodalium, censuum & decimarū, etiam noualium, etiā hortorum, pratorum, piscationū, & molendinorū, ad quę cuilibet accessus nullatenus, directe vel indirecte prohiberi posset, & terrarum quas per se ipsos, vel alios eorū nominibus etiam colonos, arrēdatarios & emphyteutas excolebant, & de quibus fructus percipiebant, & cuiusuis alterius oneris personalis, seu mixti, ordinarijs vbicunq;, & ex quacunq; causa impositi vel imponendi pro tempore liberauerat & exemerat, ac sibi & dictę Sedi immediate subiecerat, illosq. & illa, etiā si in quibuscunq; statutis, litteris, constitutionibus & regulis, etiā per Clementem prędecessorem, & Sedem prędictos pro tēpore editis, nominatim specialiter & expresse grauarentur, seu onerarentur, semper liberos, immunes & exēptos ac exceptos, & ipsi Clemēti predecessori immediate subiectos esse decreuerat. Ita quod Archiepiscopi, Episcopi, Pręlati, Ordinarij, Vicarij, Officiales, Locatenentes, & Iudices præfati, etiam ratione delicti vel contractus, seu rei de qua ageretur, vbicunque committeretur delictum, iniretur contractus, aut res ipsa consisteret, nullam in eos, vel ea, iurisdictionem, correctionem, visitationem, superioritatem, dominium, partitionem, exactionem, seu potestatem exercere, aut excommunicationis, aliasue sententias, censuras & pęnas promulgare, aut etiā ratione personarū vel rerum, animalium, ac bonorum suorum ad aliquam solutionem pontium, fontium, furnorum, murorum, seu etiam aliarum ecclesiarum quam dictæ religionis, etiam si forsan eatenus per abusum, seu alterius priuilegium, aut negligentiam, etiam per longissimum tempus taliter ob-

ser-

seruatum non fuisset. Quæ omnia etiam præscriptiones, nullo pacto saltem in posterum quo minus huiusmodi exceptionibus vti possent, obstare voluit, & decreuit eos coarctare, aut alij quicunque cuiuscunque ecclesiasticæ vel mundanæ dignitatis aut præeminentiæ, status vel conditionis existerent, etiam locis & terris Sanctæ Rom. Ecclesiæ etiam immediate subiectis, & ad instantiam cuiuscunque Principis seu Communitatis, sub excommunicationis latæ sententiæ, & à quadrupli vltra damna & expensas restitutionis pœnis per contrafacien. eo ipso incurrendis, eos in iudicio & extra, super præmissis, & eorum vsu, seu possessione, vel quasi, directe vel indirecte, quouis quæsito colore vel ingenio, molestare, impedire, vexare, aut alias quomodolibet impetere præsumerent, deberent, seu etiam valerent.

Ius patronatus ex fundatione & donatione ad ter. etiam partem creari, & tūc facultatē redimendi Ordini concessit.

§.38. Et insuper statuerat & ordinauerat, quod iuspatronatus, & præsentandi personas idoneas ad baiuliuas, prioratus, præceptorias, hospitalia, membra, alia beneficia & loca Hospitalis huiusmodi, nisi ratione fundationis aut dotationis saltem ad tertiam partem illorum fructuum, quo casu liceat Magistro & Conuentui præfatis, si dicta eorum beneficia & loca Hospitalis huiusmodi à dicto iurepatronatus liberare vellent, aut dotantibus bona restituere, seu illorum pretium persoluere, ac ex tunc baiuliuas, prioratus, præceptorias, hospitalia, membra & beneficia huiusmodi conferre.

Pēsiones alijs quā Fratrib. etiā per Sedē Apost. absque consensu M. Mag. assignari prohibuit.

§.39. Quodq. super eorum fructibus, redditibus & prouentibus aliquæ pensiones annuæ quibusuis personis secularibus, seu alterius Ordinis, quam dicti Hospitalis regularibus sine expresso consensu Magistri & Conuentus prædictorum, etiam per Sedem prædictam reseruari, constitui & assignari nullatenus possent, & si reseruarentur, concederentur, constituerentur & assignarentur, reseruationes, constitutiones, assignationes & concessiones huiusmodi nemini suffragarentur, nec propterea aliquas censuras vel pœnas incurrere possent.

Beneficia & pensiones habētes inf. sex mēses, professionē regularē huius Ord. facere & habitū suscipere debere iussit.

Hoc idē Gregor. xiij. latius diffiniuit in const. 60.

§.40. Quodq. omnes & singuli eorum baiuliuarum, prioratuum, præceptoriarum, domorum & beneficiorum in vim dictarum collationum possessores seculares, aut alterius Ordinis regulares, seu pensiones super illorum fructibus, redditibus & prouentibus huiusmodi eatenus etiam per Sedem eandem reseruatas percipientes, illas & illa infra sex menses à die intimationis dictarum litterarū in manibus Magistri & Conuentus prædictorum iuxta formam stabilimentorum dictæ religionis dimittere, & transferre, seu illarum cassationi consentire tenerentur, alioquin beneficia & pensiones huiusmodi nisi illa possidentes, & illas percipientes infra dictum tempus habitum susciperent, & professionem regularem ipsius Religionis emitterent, lapsis mensibus ipsis vacarent, ac cassæ & extinctæ essent, & esse censerentur eo ipso.

Quicūq; per fratres in Cōseruatores electi, teneantur eos tutari, prout si Cōseruatores deputati fuissent.

§.41. Ac quod quæcunque personæ in dignitate ecclesiastica, & vbilibet constitutæ, per eosdem baiuliuos, priores, præceptores & fratres, ac eorum singulos pro tempore eligendæ, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna ipsos aduersus inferentes eis iniurias seu grauamina vel damna, in personis, rebus & bonis, manutenere, conseruare, & quamcūque iurisdictionem exercere, necnon sententias, censuras & pœnas ecclesiasticas cōtra rebelles ac inobedientes cum effectu promulgare, necnon omnibus facultatibus & concessionibus quibusuis Cōseruatoribus eis per quascunque litteras Apostolicas eatenus deputatis quomodolibet concessis, vti, potiri & gaudere deberent, in omnibus & per omnia perinde ac si per easdem litteras Conseruatores & iudices deputati fuissent.

Capellanos Ordinis tātū etiā parochialibus deseruire, & per Ordinarios gratis ad hoc recipi præcepit.

§.42. Et quod presbyteri qui in dicta Religione professionem non emisissent, nisi de expressa licētia vel cōsensu Magistri, seu priorum, præceptorum, vel fratrum, quos id tangeret, ad deseruiendum parochialibus & alijs ecclesijs aut capellis ipsius religionis nullatenus admitterentur, sed in quibuscunq; parochialibus & alijs ecclesijs ac capellis Hospitalis huiusmodi, capellani eiusdem Religionis per locorum Ordinarios sub eadem excommunicationis latæ sententiæ pœna si contrafacerent eo effectu incurrenda, ad requisitionem seu præsentationem dictorum baiuliuorū, priorum, præceptorum & fratrum absque aliqua exactione, & oneris impositione recipi & admitti deberent.

Habitum suscipientes, & non alios, priuilegijs Ordinis gaudere voluit.

§.43. Quodq. illi duntaxat fratres priuilegijs prædictis gauderent, qui à præfato Magistro, seu de eius licentia habitum suscepissent, & professionem emisissent, seu de habitu suscipiendo & professione huiusmodi emittenda infra certum tempus arctati fuissent, nullusq. baiuliuorum, priorum, præceptorum & fratrum prædictorum absque mandato, seu licentia præfati Magistri, aut saltem sui prioris, seu procuratoris ipsius Hospitalis in dicta curia existentis priuilegijs præfatis in eadem curia vti valerent, nec illa absq; huiusmodi licentia vagantibus suffragarentur.

Manus violētas in confugientes ad Ecclesi. Ordinis inijci prohibuit.

§.44. Ac manus violentas in eos qui ad ecclesias seu domos eiusdem religionis pro sua salute confugerent, per quempiam iniji, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna prohibuerat.

Litteris suis nōnisi vt hic derogari posse idem Clem. vij. vetuit.

§.45. Decernens litteris prædictis, & in eis contentis quibuscunque, etiam per quascunque litteras Apostolicas etiam quasuis clausulas generales vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaciores & insolitas, ac etiam irritantia decreta sub quacunque verborum expressione in se continentes nullatenus derogari posse, nec derogatum censeri, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus, ac huiusmodi derogationis consistorialiter factæ, & per trinas distinctas litteras eundem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus, Magistro & Conuentui præfatis legitime intimatæ & insinuatæ forent, ac ipsorum Magistri & Conuentus ad id expressus accederet assensus, & aliter factas derogationes nemini suffragari, ac Magistrum & Conuentum præfatos ad parendum litteris derogatorijs huiusmodi, & decretis, super illis processibus, ac illorum executoribus & subexecutoribus, eorumq. mandatis & monitionibus minime teneri, & litterarum huiusmodi executionem omnino impedire, nec ratione resistentiæ huiusmodi censuris ecclesiasticis, per eosdem executores & subexecutores latis innodari posse.

Decretum irritans apposuit.

§.46. Et sic in præmissis omnibus & singulis per quoscunque iudices & commissarios, quauis auctoritate fungentes, tam in dicta curia quam extra eam pro tempore deputatos, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter circa præmissa iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate iudicari & diffiniri debere, ac irritum & inane si secus super præmissis omnibus, vel eorum aliquo à quoquā quauis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attentari.

Alexandri v. Greg. ix. Bonif. viij. Clem. v. Innoc. iv. & Callist. iij. exemptionē a decimis & cet. confirmauit & ampliauit.

§.47. Necnon litteras etiam piæ memoriæ Alexandri Quinti, Gregorij Noni, Bonifacij Octaui, Clementis etiā Quinti, Innocentij Quarti, & Callisti Tertij Romanorum Pontificum etiam prædecessorum nostrorum tunc suorū, eidem Hospitali, etiam super decimis ex eorū terris, possessionibus & animalib. nō soluendis cōcessas, per alias suas litteras approbauerat, ac quo ad terras & possessiones ad quantūcunq; longū tēpus, non tamen in perpetuū feudū, seu emphiteusim concessas obseruari debere decreuerat.

Hoc mox infra hic Pius iv. extendit.

Litiū omniū personarū Ordinis M. Mag. & Conuentui cognitionem dedit, dubb. exceptis casibus.

§.48. Et per alias motu simili, omnes & singulas causas, tam inter priores, baiuliuos, castellanum, emposte, præceptores, fratres, & milites Hospitalis huiusmodi, quam etiam pro communi thesauro prædicto agentes, tam ratione prioratuum, baiuliuarum, præceptoriarum & domorum Hospitalis, huiusmodi quam etiam bonorum, & pecuniarum etiam dicti thesauri, seu delictorum, etiam si ex aduerso aliqui clerici seculares vel regulares, aut laici existerent, & actiue seu passiue in dictis causis quomodolibet in quacunque instantia interuenissent, & cum opportuna derogatione stabilimentorum, vsuum, morū, consuetudinum & priuilegiorum dicti Hospitalis, etiam ab eodem Clemente prædecessore concessorum, etiam prætextu iurate perhorrescentiæ (dummodo non ex causa denegatæ iustitiæ, aut perperam obseruatorum stabilimentorum processissent) commissas, & in futurum etiā cum similibus derogationibus pariter committendas, ad se in terminis in quibus reperirentur, etiam executiuis aduocauerat, illasq. in eisdem terminis per Magistrum ac Conuentum præfatos in eorum consilio ordinario, siue in generali Capitulo vt moris erat, & eorum stabilimenta, ac consuetudines exigebant, ipsaq. priuilegia expostulabant, cum omnibus & singulis illarum incidentibus, dependen. emergen. annexis & connexis, tam coniun-

ctim quam diuisim, etiam sine aliqua registrorum in huiusmodi causis factorum exhibitione & productione, cognoscendas seu reassumendas, & fine debito terminádas, prout tunc Magistro dicti Hospitalis videretur expedire commiserat & mandauerat. Inhibens ex tunc iudicibus & partibus extra Conuentum, & suos iudices contra formam stabilimentorum prædictorum litigantibus, ne ex tunc de cætero in dictis causis quomodolibet procedere præsumerent, decreto irritanti desuper adiecto.

Expectatiuas quoq; & oés gratias præuentiuas alijsquà personis Hospitalis seper illius beneficijs côcessas, etiam per Sede Apostolicã reuocauit, & illis nó obstantibus M. Magistrum & Couëtũ de illis disponere posse declarauit.

§.49. Et per reliquas suas in forma breuis litteras, omnes & singulas speciales & generales, etiam mentales reseruationes, expectatiuas, mandata de prouidendo concessiones, coadiutorias, vniones, etiam perpetuas, necnon alias preuentiuas gratias, & litteras Apostolicas super prioratibus, & castellania empostæ, baiuliuatibus, preceptorijs, rectorijs, domibus, locis, & membris ac alijs beneficijs dicti Hospitalis quouis modo nuncuparentur, etiam in Castellæ & Legionis ac Valentiæ regnis ac principatu Cataloniæ, quomodocunque & qualitercunque, etiam cum quibusuis fortissimis & insolitis, etiam derogatoriarum derogatorijs, clausulis, irritantibusq. & alijs decretis, ac inhibitionibus quibusuis etiam non dicti Hospitalis personis cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, præeminentiæ forent, etiam Cardinalatus honore fulgentibus & functuris, etiam ex quibusuis iustissimis & vrgentissimis causis, quam per Clementem prædecessorem, & Sedem præfatos, tam in genere quam in specie concessas & côcessa, & quasuis etiam preuentiuas & restitutorias, ac præseruatiuas clausulas in se continentes, & continentia, eorumq. omnium vim & effectum reuocauerat, cassauerat & annullauerat, nulliusque roboris vel momenti fore & esse, ac nemini suffragari posse neque debere, nec per eas cuiquam in prioratibus, castellania empostæ, baiuliuatibus, præceptorijs, dignitatib. domibus, locis, & membris, ac alijs beneficijs Hospitalis huiusmodi, vel ad illa ius acquiri potuisse vel posse, neque coloratum titulum possidendi, sed illis non obstantibus Magistrum & Conuentum prefatos, coniunctim vel diuisim, iuxta consuetudines & stabilimenta huiusmodi Hospitalis de castellania, empostæ, baiuliuatibus, preceptorijs, domibus, locis & membris, ac alijs beneficijs hospitalis huiusmodi libere disponere potuisse & posse, & sic iudicari debere, ac quicquid secus super his attentari contingeret, irritum & inane decreuerat.

Paulus iij cõcessionẽ Pôt. predecess. precectum quoad perceptionẽ antiquarũ decimarum confirmauit.

§.50. Similis memoriæ Paulo Papæ III. similiter prædecessori nostro pro parte tunc Magistri, ac priorum, baiuliuorum, præceptorum, militum & fratrum dicti Hospitalis exposito, quod antea eisdem Magistro, prioribus, preceptoribus & fratribus, à dicta Sede concessum fuerat, vt in parochijs & locis in quibus veteres decimas percipiebant, noualium decimas pro ea parte qua veteres percipiebant, similiter perciperent (licet de concessione huiusmodi, cum eorum munimenta in prædicta expugnatione perijssent, vt præfertur, docere non possent) præfatus Paulus prædecessor, Magistri, priorum, baiuliuorum, preceptorum, militum & fratrum prædictorum in ea parte supplicationibus inclinatus, concessionem, facultatem, cassationem, reuocationem, annullationem, irritationem, reductionem, restitutionem, repositionem, reintegrationem, commissionem, mandatum, liberationem, exemptionem, derogationem, statutum, & alia per Clementẽ VII. concessa & gesta, necnon suppressionem, extinctionem, applicationem, approbationem, concessionem, assignationem, absolutionem & translationem per Innocẽtium VIII. ac facultatem seu indultum percipiendi decimas noualium pro ea parte qua veteres decimas percipiebant, necnon omnia & singula, tam per præfatos Alexandrum, Gregorium, Bonifacium, Clementem V. Innocentium IV. Callistum, Leonem, & Clementem VII. quã etiam similis memoriæ Ioãnem XXII. Martinum V. Alexandrum V. Pium II. Paulum etiam II. Alexandrum VI. & quoscunque alios Romanos Pontifices predecessores suos, ac Sedem prefatam eidem Hospitali, & illius prioratibus, baiuliuis, præceptorijs, domibus, hospitalibus, ecclesijs, capellis, & alijs locis, ac membris, necnon pro tempore existentibus Magistro, prioribus, baiuliuis, preceptorib. militibus, fratribus, & personis, ac eorum vassallis & seruitoribus eatenus sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis quomodolibet concessa, approbata & innouata, ac cum inhibitionibus, & decretis, necnon omnibus & singulis alijs in eis contentis clausulis singulas prædecessorum predictorum desuper, tam sub plumbo quam in forma breuis litteras confectas ex certa scientia, per suas sub plumbo confectas litteras approbauit, confirmauit, & innouauit, ac valida & efficacia existere, & perpetua roboris firmitate subsistere, suosq. effectus sortiri.

Exemptionẽ a solutione decimarum seruari iussit.

De hac vide latiorem constit. 77. Pij. V. & si cum. ãz. vbi notabo.

§.51. Ac etiam quo ad possessiones, terras & bona quę per quantumcunque longum tempus (quod nonaginta nouem annos, seu trium vitam intelligi seu censeri debere decreuit & declarauit) non tamen in perpetuum feudum, seu emphyteusim eatenus concessa fuerant, & in futurum concederentur, inuiolabiliter ita quod ipsi priores, preceptores & fratres, necnon coloni, arrendatarij & firmarij, pro possessionibus, terris & bonis etiã ad nonaginta nouem annos, seu trium vitam, non tamen in perpetuum feudum seu emphyteusim, vt prefertur, pro tempore concessis, necnon suis & alijs in illis pro tempore natis, aut nasciturisanimalibus, à solutione quorumcunque datiorum seu decimarum, vel aliorum onerum, iuxta tenorem litterarũ Clementis VII. prędecessoris huiusmodi immunes & exempti perpetuo existerent per quoscunque quauis dignitate & præeminentia prefulgerent, etiam sub sententiis, censuris & pœnis in eis contentis perpetuo obseruari. Necnon Magistro, prioribus, baiuliuis, præceptoribus, militibus, fratribus, personis, vassallis, subditis & seruitoribus præfatis suffragari debere decreuit, omnesq. & singulos iuris & facti defectus, si qui forsan interuenerant in eisdem, suppleuit, ac præmissa omnia & singula prout per singulos prędecessores & Sedem prefatos, decreta, concessa, prohibita, statuta, ordinata, innouata & gesta fuerant, in omnibus & per omnia perpetuo concessit, decreuit, prohibuit, statuit, ordinauit & fecit.

Parochialib. & alijs Ecclesijs Ordinis, capellanos eiusdem deputari concessit quibuscunq; non obstan.

Hoc latius comprobauit Greg. xiij. cõstitut. &c. Quo magis.

§.52. Illaq. etiam ad hoc vt Magister & singuli priores, baiuliui, præceptores, milites & fratres Hospitalis huiusmodi pro eorum libito voluntatis parochiales, ac etiam sine cura ecclesias vel earum vicarias seu capellanias perpetuas, aut capellas, vel altaria seu alia beneficia simplicia ad eorum collationem, prouisionem, presentationem, electionem, seu quamuis aliam dispositionem, ratione prioratuum, baiuliuarum, præceptoriarum, etiam camerarũ magistralium nuncupatarum, hospitalium domorum & aliorum beneficiorũ dicti Hospitalis per eos pro tempore obtentorum, de iure, statuto, consuetudine, fundatione, aut priuilegio, vel alias quomodolibet spectantia & pertinentia, & ab ipsis baiuliuis, præceptorijs, domibus, hospitalibus & aliis beneficiis dependentia, seu illis annexa, quæ dudum fratribus saltem capellanis eiusdem Hospitalis, & ab eisdem Magistro, prioribus, baiuliuis, ac præceptoribus & alijs prædictis conferebantur, à longo tamen & forsan longissimo tempore citra, de cuius initio memoria hominum forsan non existebat, per ipsos Magistrum, priores, baiuliuos, præceptores, milites & fratres, per abusum aut ex defectu fratrum capellanorum vel aliarum personarum eiusdem Hospitalis ad id idoneorum, clericis seu presbyteris secularibus collata, aut conferri, & per ipsos presbyteros vel clericos seculares obtineri solita, etiam fratribus Hospitalis huiusmodi præsertim capellanis nuncupatis, qui vt asserebatur à presbyteris seu clericis, nisi quo ad gestationem crucis, vel habitus dicti Hospitalis ad pectus non differebant, immo priuilegijs clericorum secularium iuxta forsan eorum priuilegia & consuetudines gaudere solebant, si ad id alias idonei & habiles reperirentur, conferre, ac alias de illis prouidere & disponere, ipsique fratres quibus beneficia huiusmodi conferri contingeret, illa si sibi alias canonice conferrentur, aut ipsi eligerentur, præsentarentur, vel alias assumerentur ad illas, & instituerentur in eis recipere, & in titulum etiam quo ad viuerent, retinere respectiue, libere & licite valerent extendit & ampliauit, eisque concessit & pariter indulsit, ac cum eis super hoc legitime dispensauit. Necnon Magistrum, priores, baiuliuos, præceptores, milites, fratres, personas, vassallos, subditos, & seruitores predictos illis

illis omnibus iuxta illorum continentiã & tenorem perpetuo vti, potiri, frui & gaudere, libere & licite posse decreuit, prout in singulis litteris prædecessorum huiusmodi plenius continetur.

Pius autẽ iv. Pôtifex iste, ex causis hic expressis, priuilegia & gratias per Martinum V. & alios prædecessores Hospitali & Militiæ s. Ioannis Hierosolymitani, eiusque personis & rebus, côcessa, iuxta Leonis x. Clem. vij. & Pauli iij. concessiones, & iuxta cõstitutionem nuper in Curia Regum Aragonum editã confirmat.

§.53. Nos igitur cupientes, vt Religio Hospitalis huiusmodi, cuius fratres nullis parcendo periculis, contra piratas, turcas, & alios CHRISTI nominis hostes, dimicare, ac pro salute christiana honestam mortem oppetere non cessant, & quaqua versum classis christianorum in infideles dirigitur, vocati se illi adiungant, primosque congressus fortiter sustinent, sicuti nouissime in expugnatione terræ Aphricæ priscam virtutem ostendentes, omnium primi illius muros conscenderunt, salubriter dirigatur & amplietur, Dilectos filios Ioannem de Valeta modernum Magistrum, ac priores, baiuliuos, præceptores, milites, fratres & personas Hospitalis huiusmodi, ac eorum singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, Motu proprio non ad Ioannis de Valeta Magistri, aut baiuliuorum, priorum, præceptorum, militum, fratrum, vel personarum prædictarũ, seu aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, statuta, ordinationes, declarationes, reuocationes, cassationes, irritationes, voluntates, monitiones, requisitiones, promulgationes, suppressiones, extinctiones, vniones, incorporationes, concessiones, etiam facultatum assignationes, decreta, annullationes, aduocationes, remissiones, inhibitiones, iniunctionem, moderationem, repetitionem, renouationem, approbationes, confirmationes, suppletiones, restitutionem, repositionem, commissionem, mandatum, susceptionem, liberationem, exemptionem, subiectionem, prohibitionem, extensionem, ampliationem, indultum, & dispensationem Martini, Sixti, Innocentij, Iulij, Leonis, Clementis, & Pauli prædecessorum huiusmodi, necnon omnia & singula priuilegia, iurisdictiones, facultates, immunitates, concessiones, indulgentias, libertates, prærogatiuas, exemptiones, gratias, fauores, & indulta, Hospitali, baiuliuijs, prioratibus, castellaniæ, præceptorijs, domibus, conuentibus, seu monasterijs, ecclesijs, capellis, locis & membris, necnon pro tempore existentibus Magistro, baiuliuis, prioribus, castellano, præceptoribus, militibus, fratribus, & personis, ac eorum vassallis, subditis & seruitoribus, per prædictos, & alios quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem prædictam sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis hactenus quomodolibet concessa, approbata, & innouata, necnon cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis singulas eorundem prædecessorum, tam sub plumbo quã in forma breuis litteras, prout per antecessores nostros Leonem X. Clementem VII. & Paulum III. concessa, confirmata, & approbata fuerunt, & constitutionem eorum nuncupatam in nouissime celebrata curia Regum Aragonum, vt accepimus, editam, qua inter alia caueri dicitur expresse, quod pro euitandis litibus & discordijs, quæ sæpius in præceptorijs dicti Hospitalis suscitari solent, in præceptorijs & beneficijs Hospitalis huiusmodi ad manus iudicum ad id competentium apprehensis, in tenuta & possessorijs, ac alijs articulis & processibus, qui coram iudicibus secularibus tractari possunt, illi obtinere debeãt, qui per Magistrum & Conuentum Hospitalis huiusmodi prouisi, eorum bullas, & executoriales regias habuerint & reportauerint, iuxta litterarum ipsius Ioannis prædecessoris continentiam & tenorem.

Statuta & Ordinationes capituli generalis anni 1558 approbat.

§.54. Et insuper omnia & singula stabilimenta, ordinationes, & decreta in Capitulo generali nouissime celebrato edita, præsertim de festis Apostolorum duplici officio celebrandis; Et responsione ac nouis impositionibus iuxta formam stabilimentorum, & priuilegiorum eorundem factis, super prioratibus, ac alijs beneficijs & locis dicti Hospitalis, ad subleuandum illius onera. Et de illegitimis in fratres milites eiusdem Hospitalis neutiquam cooptandis, nisi ex comitum, aut superiorum genere, nec etiam illis nisi à patre, auo, & proauo paterno per seriem illustribus prognatis. Necnon diuisiones animalium quæ in præceptorijs decedentium præceptorum reperiuntur, pro vna præceptorijs ipsis, & pro alia medietatibus vel etiam aliquando in totum ærario publico in certos casus applicandis. Ac pœna in non soluentes responsiones & impositiones ærario. Necnon commutatione solutionis iurium ratione mortuariorum & vacantium. Et dilatione diuisionis bonorum, spoliorum mortuo Magistro præfato. Et annumeratione certarum Præceptoriarum, quæ Magistratui sunt perpetuo vnitæ. Ac forma licentiarum exercendi Militiam secularem per fratres cum pœnis in contrafacientes. Et prouisione aduersus malos administratores bonorum. Necnon acceptatione administrationis communis ærarij per Magistrum præfatum factam ad requisitionem sexdecim Capitulariũ, & reliqua, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis & insertis haberi volumus, Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, confirmamus & innouamus.

§.55. Ac ad Hospitale prædictum ad præsens in Melitẽ. & non in Rhodi insula consistens, illiusq. Magistrũ, baiuliuos, priores, præceptores, fratres & personas, ac alia infrascripta extendimus & ampliamus, eaq. omnia valida & efficacia existere, & perpetuam roboris firmitatem obtinere, suosq. effectus sortiri, ac ab omnibus quauis dignitate & præeminentia fulgeant, etiam sub sententijs, censuris & pœnis in eis contentis perpetuo inuiolabiliter obseruari decernimus.

Et ad Hospitale Ordinis nunc in Insula Melitan. côsistens extendit.

§.56. Necnon causas sub litteris Martini & Clementis prædecessorum huiusmodi comprehensas, ac omnes & singulas lites & querelas, siue in dicta Curia, tam in audi torio nostro quam per commissiones, siue extra eam super quibusuis dicti Hospitalis beneficijs, a bonis & pecunijs thesauri, & fratrum quorumcunque, seu super eorundem delictis, etiam si ex aduerso aliqui clerici seculares vel regulares, aut laici existerent, & actiue, seu passiue iuxta alias formam stabilimentorum & priuilegiorum prædictorum in dictis causis quomodolibet, & in quacunq; instantia interuenissent hactenus motas, in quibus tamen non conclusum sit, & in futurum quouis prætextu mouendas, in quibusuis instantijs pendentes, quarum status & merita etiam præsentibus haberi volumus pro expressis, ad nos aduocamus, ac illas eisdem Magistro & Conuentui per eos iuxta formam dictorum stabilimentorum, & laudabilium consuetudinum prædictorum in statu debito reassumendas & decidendas committimus, eosque quorum interest citandi, & quotiens opus fuerit inhibendi, etiam sub censuris & pœnis ecclesiasticis, tam in curia prædicta, quam extra eam, facultatem concedimus. Necnon illorum sententias, & rem iudicatam per priorem Ecclesiæ dicti Conuentus, etiam sub censuris & pœnis ecclesiasticis contra condemnatos etiam in curia prædicta, tã realiter quam personaliter exequi mandamus, ita quod alibi quam in dicto Hospitali, aut extra illud ex Magistri & Conuentus commissione, iuxta stabilimenta & [illegible] vius huiusmodi cognosci & terminari nequeant.

Causarũ omnium cognitionem M. Magistro & Conuentui concedit.

§.57. Nec à sententijs per Iudices dicti Hospitalis pro tempore latis ad alium quam Magistrum & Conuentum prædictos, seu iudices ab eis deputatos in quauis instantia, neque à sententijs per ipsum Magistrum & Conuentum latis, alio quam ad ipsum generale Capitulum, siue per ipsius Hospitalis fratres siue per ipsos subditos & vassallos quoquo modo appellari possit, immo vsque ad tertiam sententiam in eodem Conuentu procedere teneantur.

Appellari à Iudicibus Hospitalis à d. M. Magistrum & Conuentũ, & ab illis ad Capit. generale permittit, & non aliter.

§.58. Et similiter quod omnes sententiæ per eosdem Magistrum & Conuentum latæ, omnes item commissiones, citationes, collationes, bullæ, & omnia denique eorũdem rescripta ad omnes suæ iurisdictioni subditos, ac reliquos etiam quorum interest causas lites, seu querelas coram ipsis pertractari directa exequi, & à nullis locorum & terrarum dominis, etiam Ducali, aut Regali dignitate fulgentibus aliqua ratione expectandi consensus, seu alio quouis quæsito colore in eorundem executione impediri possint, seruato tamen in eis exequendis Dat. Ordine, ita quod eorum vltima primis anteferri nequeant.

Sententias & mandata M. Magistri nullo prætextu impediri posse decernit.

Facultas eq. contra oēs clericos seculares & regulares, seu laicos, Ordinis debitores procedendi conceditur.

§.59. Ac quod contra Clericos seculares, seu laicos, prioratus, bauliuas, præceptorias, domos, & alia beneficia Hospitalis huiusmodi occupantes, seu illi, aut eius communi thesauro, seu fratribus occasione responsionum annuarum, vacantium, mortuariorum, annatarum, passagiorũ, arreragiorum, seu alias quomodolibet debentes, siue agant, siue conueniantur, etiam in quauis instan. ad causam veniant, Magister & Conuentus præfati modo & forma quibus contra ipsius Hospitales fratres procedi cōsueuit, libere procedere, & eos prioratibus, bauliuis, præceptorijs, domibus, & alijs beneficijs huiusmodi iuxta alias formam priuilegiorum prædictorum priuare valeant, concedimus & indulgemus.

Conseruatores Ordinis, tam fratres quam eorum seruitores eiue[?] debere iubet.

§.60. Necnon personas in dignitate ecclesiastica vbilibet constitutas, & quoscũque locorum Ordinarios, ac eorum Vicarios, & Officiales, necnon canonicos metropolitan. & cathedralium, aliarumq. ecclesiarum prelatos & rectores per eosdem bauliuos, priores, præceptores & fratres, ac eorum singulo pro tempore eligendos in conseruatores, qui quamdiu exercuerint dictum officium, a nemine quo minus illud exerceāt sub aliquo prætextu impediri vel molestari possint deputamus. Ita quod ipsi sic electi, sub excommunicationis latæ sententiæ per eosdem priores, bauliuos, præceptores & fratres, ac eorum singulos aduersus inferentes eis, aut eorum seruitoribus & familiaribus iniurias, seu grauamina vel damna, in personis rebus, & bonis, seu exigentes ab eis vectigalia, datia, pedagia, gabellas, collectas, aut alia onera, defendere & præseruare, ac omnem eorum iurisdictionem exercere. Necnon sententias, censuras & pœnas ecclesiasticas, contra rebelles & inobedientes cum effectu promulgare, ac omnibus facultatibus cōseruatoribus dicti Hospitalis, & illius personarum per quascunque litteras Apostolicas quomodolibet concessis, vti, ac priuilegia prioribus, bauliuis, præceptoribus & fratribus præfatis pro tempore concessa eis obseruare facere debeant & teneantur.

Iura oīa eis tribui mandat.

Hoc latius di spontum vide in const. 41. Sixti v. Acquē

§.61. Ac iura mortuariorum, & vacantium, necnon arreragiorum, passagiorum, & aliorum quorumcunque, ita vt quæuis personæ cuiuscunque ecclesiasticæ dignitatis existentes beneficia Hospitalis huiusmodi pro tempore obtinentes, illa soluere omnino teneantur, & adstricti sint, ac ad id etiam sub sententijs, censuris & pœnis ecclesiasticis, ac alias iuxta eorundem priuilegia priuationis & apprehensionis etiam beneficiorum ad manus suas remedijs cogi possint, solui mandamus.

Ordinari à quocūq. Antistite, & extra tempora conceditur.

Hoc moderatur Cōc. Trid. sess. 7. cap. 11.

§.62. Necnon exemptionem & liberationem prædictas, ita quod Magistri bauliuorum, priorum, præceptorum, & dicti Hospitalis fratres, capellani, a quocunque catholico antistite, sub Romanæ Sedis obedientia constituto sacros ordines, etiam extra tempora à iure statuta, tribus diebus festiuis suscipere, & in quibusuis tam secularium quam regularium ecclesijs absque alicuius licentia, etiam altari portatili celebrare possent.

Exemptionē à decimis sub sidijs & cat. elargitur.

Hanc firmauit Pius v. vt in eius const. ...

§.63. Nec omnino aliquis ex prędicti Hospitalis fratribus, donatis, seruitoribus, vassallis & colonis in prioratibus, bauliuatibus, commendis, domibus, membris, aut alijs quibusuis beneficijs, prędijs, siue grangijs quomodocunque à dicto Hospitali dependentibus, in quibuscunq; locis sub quorũcunque Patriarcharum, Episcoporũ, Vniuersitatum, Hospitalium, rectorum ecclesiarum limitibus, & iurisdictione constituti, decimas, aut canonicam portionem, seu charitatiuum subsidium, aut quartas nuncupatas, seu alias quascunque collectas vel contributiones, tam ex antiquis eorum culturis, quam ex recenter cultis noualibus alicui quouis modo soluere teneantur, à quibus omnibus exactionibus, atq; etiam tam nouo subsidio dilecto filio nostro Philippo Hispaniarum Regi in suis Regnis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros concesso, quam canonica portione, seu quarta nuncupata in Franciæ Regnis nuper imposita, necnon à quibuscunque alijs facultatibus Regibus huiusmodi, & alijs Principibus concessis vel concedendis in futurum, omnia dicti Hospitalis loca, vt prefertur, necnon ecclesiarum quomodocunque à dicto Hospitali dependentium fabricas libera & liberas, exempta & exemptas, sicut per prędecessores nostros Romanos Pontifices fuisse, ita modo esse declaramus & volumus.

Priuilegium extrahendi blada pecunias &c. absq; datio tributi.

Vide moderationem Pauli v. in const. ... Iatet.

§.64. Addentes quod præfati Magister & Conuentus, priores, bauliuij, præceptores, aut quicunque alij ex dicti Hospitalis fratribus per quoscunque locorum, aut terrarum dominos, tam spirituales quam temporales, etiam si regali dignitate præfulgeant, etiam in terris S.R.E. (sicut alias per suas olim Paulus III. prædecessor noster concesserat) ab extractione frumenti, ordei, vini, olei, leguminum, & quorumuis fructuum, atque etiam pecuniarum ex prioratibus, bauliuatibus, commendis, membris, domibus, grangijs, alijsue prædicti Hospitalis locis prouenientium nullo vnquam modo impediri possint, quo minus præfata omnia pro sua possessorum voluntate in quæcũque fidelium loca ab omni pedagio, datio, seu tracta quæ dicitur, libera & exempta valeant asportare, Et bona etiam patrimonialia, Magistri, bauliuorum, priorum, pręceptorum, & fratrum, ac aliarum personarum huiusmodi, tam acquisita quam in posterum acquirenda, aut illis quouis modo etiam ex concessione Apostolica vel magistrali pertinentia ex die emissæ per eosdem Magistrum, bauliuos, priores, præceptores, fratres & personas, professionis, vt præfertur, ab omnibus decimis, & alijs oneribus libera, immunia & exempta existant.

Priores & præceptores; infra limites suæ iurisdictionis veros ordinarios declarat.

Ad hoc vide constit. 77. Pij V.

§.65. Et ipsi Magister ac Conuentus, necnon priores ecclesiasticæ, alijsq. priores & præceptores intra limites suarum iurisdictionum & administrationũ veri Ordinarijs iuxta formam stabilimentorum & priuilegiorum prędictorum existant, & esse censeantur. Ac beneficia ecclesiastica ad prętentationem seu collationem bauliuorum, priorum, præceptorum, & Hospitalis huiusmodi suffragari debere decernimus. Ita quod presbyteri seculares illa ad præsens in commendam, seu alias quomodolibet obtinentes, commendæ huiusmodi cedere, aut illa alias dimittere nequeant, nisi de consensu eorum ad quos præsentatio seu collatio spectat, & in fauorem dicti Hospitalis, seu personarum quæ habitum per fratres capellanos eiusdem Hospitalis deferri solitum suscipiant, & professionem per eos emitti solitam emittant: nec illa deinceps ipsi, nisi infra sex menses à die intimationis habitum ipsius religionis susceperint, & regularem professionem infra alios sex menses emiserint, possidere possint. & si secus fat, aut cessionem seu resignationem huiusmodi, ac de dicti Ordinis beneficijs etiam in manibus nostris in futurum fieri contingat, huiusmodi cessiones, resignationes & prouisiones, nullius sint roboris vel momenti, nisi in illis expresse dicatur, & de consensu Magni Magistri, & de illis iuxta formam priuilegiorum dictæ religionis prouideatur.

Indulgentias Ordini cōcessas approbat.

Quo ad porrigē[?] manus adiutrices, vide reuocationē Pij V. in const. 30.

§.66. Ac quascunque indulgentias & peccatorum remissiones hactenus eis per prædecessores nostros concessas, & præsertim Sixti Quarti de plenaria indulgentia, semel in vita, & in mortis articulo, pro eis eorumque seruitoribus & ministris pugnantibus, ac Honorij Tertij de alia plenaria pro his qui eis manus porrexerint adiutrices, ac Clementis Septimi & suorum prædecessorum de quadraginta annis, & totidem quarantenis, ac septima parte iniunctæ pœnitentiæ pro visitantibus eorum ecclesias & oratoria vbicunque existentia, & manus porrigentibus adiutrices in singulis secundis, quartis & sextis ferijs Quadragesimæ, & capitis ieiuniorum, ac festi Sancti vocabuli dictarum Ecclesiarum. Necnon Clementis Quinti quo ad facultatem super votis (Terræ sanctæ, & castitatis duntaxat exceptis) ac super vsuris, rapinis, & male ablatis vel acquisitis, quorum domini certi non reperiuntur, & indistincte relictis in vltimis voluntatibus pro sustentatione pauperum, ac super diuinis officijs & horis canonicis omissis, componendi & absoluendi. Ac Vrbani etiam prædecessoris quo ad confratrias dicti Ordinis pro colligendis eleemosynis semel in anno admittendas, & alijs confratribus non postponendas confirmamus & approbamus.

Beneficia Ordinis non in titu. perpetui beneficij, sed ad nutum concedi iubet.

§.67. Et insuper cum prioratus, bauliuiæ, præceptoriæ, domus, & alia beneficia Hospitalis huiusmodi, eorumque bona omnia præfato Hospitali inseruiant, & quodammodo vnita sint, & pro tempore existentes Magister & Conuentus Hospitalis huiusmodi plenam in ea iurisdictionem habeant, prioratus, bauliuas, præceptorias, domos, conuentus, monasteria, & alia beneficia hu-

huiusmodi de cætero ex personis illa obtinentibus vacare non posse, sed cedentibus, vel decedentibus illorum pro tempore possessoribus, ea vni, seu pluribus, non in titulú perpetui beneficij ecclesiastici, sed tanquam manualia, &c. ad nutum, seu amouibiliter iuxta formam stabilimentorum, & priuilegiorum prædictorum concedi, & assignari debere, &c.

Rē iudicatā M. Magistro, & Cōuentui nō citat. nō præiudicare decernit.

§. 68. Et per quamcunque rem iudicatam Magistro, & Conuentui præfatis, nisi ipsi specialiter ad causam vocati fuerint, super iurisdictione prædicta, & sua ciuili corū possessione præiudicari, aut præiudicatum censeri non, &c. posse, sed eos semper, re iudicata huiusmodi non obstāte, super possessorio huiusmodi agere, & de spolio dare, &c. posse, &c.

Personas religiosas in causis ipsius, testes alijs de sic tribus recip. mādat.

§. 69. Ipsosque Magistrum, Priores, Baiuliuos, Præceptores, Milites, Fratres, personas, vassallos, subditos, & seruitores in ipsius Hospitalis, & Religiosorum causis, in omni iudicio, & contra quoscunque vbi aliæ probationes non existunt, etiam iuxta formam stabilimentorum, & priuilegiorum prædictorum in testes adhiberi.

M. Magistrū Priores &c. quoscūq Fratres delinquētes vbiq. capere p(osse) cōcedit.

Ac hoc vide etiā bul. 37 Clem. VIII. Aequa.

§. 70. Necnon Magistrum & Conuentum, quoscunque, & singulos Priores, Baiuliuos, Castellanū Empostæ, suorum Prioratuum, Baiuliuarum, & Castellaniæ Fratres, seu Religiosos delinquentes, vel inobedientes cuiuscunq. dignitatis, status, gradus, ordinis, & præeminentiæ existētes, etiam si quauis etiam Apostolica exemptione fungētur, in quocunque loco quantumuis priuilegiato, & quamis etiam Imperatoris, Regum, seu aliorum Principum, etiam ecclesiasticorum Curia, per se, aut suos officiales, & ministros capere, & incarcerare, ac captos à se vel eorum nomine liberare, & ad Hospitale prædictum per Magistrum, & Conuentum prædictos iuxta eorum constitutiones, & stabilimenta puniendos sub debita custodia, &c. transmittere, & transmitti facere libere & licite posse, &c. Ac tam ecclesiasticos quam seculares officiales, & locorū potestates, ad eidem Magistro, & Conuentui, Prioribus, Baiuliuis, & Castellano in præmissis assistendum, ac auxilium consilium, fauorem, & iuuamen præstandum sub excommunicationis, & alijs sententijs, censuris & pœnis ecclesiasticis teneri, & obligatos fore.

Huius bullæ & priuilegiorum transūptis eādē fidem adhiberi (iubet).

§. 71. Necnon præsentium, & quorumcunque priuilegiorum Apostolicorum eis hactenus concessorum, & in posterum concedendorum transumptis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, aut Curiæ ecclesiasticæ munitis plenam, & eam quæ præsentibus adhiberetur fidem in, &c. iudicio & extra, adhiberi debere decernimus.

Bullarum & mandatorum M. Mag. & Conuentus publicationē oēs arctare decernit.

§. 72. Ac volumus quod tam præsentium, quam aliarum quarumcunque litterarum Apostolicarum, seu earū transumpti, ac mandatorum Magistri, &c. Conuentus prædictorum publicatio & affixio, in singulis Prioratibus Baiuliuatibus, præceptorijs, membris, & beneficijs dicti Ordinis factæ, perinde arctent, ac si contra contentos sub eisdem personaliter factæ essent, facta in primis diligentia de illis personaliter reperiendis in dictis locis.

Habitū extra Conuētū suscipientes, aut beneficia &c. possidentes, infra annū non comparentes in Conuentu, priuari posse concedit.

§. 73. Et nihilominus statuimus, ac dictis Magistro & Conuentui perpetuo concedimus, quod si quisquam, &c. Priorum, Baiuliuorum, Præceptorum, Militum, & Fratrum dicti Hospitalis Crucem, vel habitum extra dictum Conuentum à Romano Pontifice, vel de eius licentia receptum gestans, intra annum postquam illam susceperit, aut sibi de Prioratu, & Baiuliua, Præceptoria, officio, &c. vel beneficio Hospitali huiusmodi prouisum, vel alias in eius fauorem dispositum fuerit. Ac quicunque alius dicti Ordinis beneficium, vel pensionem obtinens, aut fructus percipiens, quandocunque pro seruitijs Religionis, aut alias euocatus, seu in solutione iurium communis ærarij morosus fuerit, coram dictis Magistro, & Cōuentu personaliter non comparuerit, & obedientiam, aliaque iura debita eisdem Magistro, & Conuentui non præstiterit, eo elapso habitu, dignitate, administratione, &c. beneficio, ac quocunque honore, & officio iuxta alias formam stabilimentorum, & priuilegiorum prædictorū, eo ipso careat, priuatusque censeatur, seu si videbitur priuari possit, &c. Nec vlla huius statuti derogatio, aut exemptio, realis vel personalis seu alia gratia præteruatiua, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, quomodolibet pro tempore facta, seu concessa contra præmissa valeant, nec Magister, & Conuentus præfati illis parere teneantur, &c. sed illis non obstantibus de Prioratu, Baiuliua, Præceptoria, dignitate, officio, vel beneficio, sic aut per priuationē huiusmodi vacante, iuxta stabilimenta, & alia præmissa libere disponere, aut illa alias per eum vel eos ad quem, seu quos Ancianitatis, vel alio iure pertinet, acceptari possint, &c.

Prædictis certo tantū modo derogari posse declarat.

§. 74. Decernentes præsentibus & in eis contentis omnibus, non nisi eidem modo & forma quibus in litteris Leonis, Clementis, & Pauli prædecessorum prædictorum concessum est, nullatenus derogari posse, nec derogatum censeri.

Clausulam sublata &c. apponit.

§. 75. Et sic in præmissis, omnibus & singulis per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate, &c. fungentes, tam in dicta Curia, quam extra eam pro tempore deputatos (sublata eis, & eorū cuilibet quauis alias circa præmissa iudicandi, & interpretandi facultate, &c. auctoritate) iudicari, & diffiniri debere, ac irritum & inane si secus super præmissis, omnibus & singulis à quoquā quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit, &c. attentari.

Executores deputat.

§. 76. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Toletanensi, & Episcopo Parisiensi, ac pro tempore existenti Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Regenti, seu generali Auditori, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes litteras, et in eis contenta quacunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Magistri, Priorum, Baiuliuorum Præceptorum, Militum, & Fratrum prædictorum, seu alicuius eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in, &c. præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes litteras, & in eis contenta huiusmodi firmiter obseruari, ac singulos quos ipsæ præsentes litteræ concernunt, illis pacifice gaudere. Non permittentes eos desuper contra præsentium tenorem quomodolibet molestari. Contradictores & rebelles quoslibet per censuras, & pœnas ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias eorum arbitrio moderādas, ac alia iuris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac quoscunque quorum interest, etiam per edictum publicum locis publicis affigendum, constito summarie de non tuto accessu, citando, ac quibus, & quotiens inhibendum fuerit, etiam simili edicto, ac sub eisdem pœnis & censuris, inhibendo, ipsasq. censuras, & pœnas ecclesiasticas etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Contrarijs derogat.

§. 77. Non obstātibus præmissis, ac dicti Bonifacij prædecessoris, qua cauetur nequis extra suam Ciuitatem, vel Diœcesim nisi in certis exceptis casibus, &c. in illis vltra vnam dietam à fine suæ Diœcesis ad iudicium euocetur, seu ne iudices à Sede præfata deputati extra Ciuitatem, vel Diœcesim in quibus deputati fuerint, cōtra quoscunq. procedere, aut alij vel alijs vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, ac quibusuis alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon dicti Hospitalis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, &c. vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac quibusuis priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis, etiam Ordinarijs præfatis, & quibusuis Ecclesijs, Monasterijs, Ordinibus, locis, & personis cuiuscunque dignitatis, status, vel conditionis existentibus sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis concessis, approbatis, & innouatis. quibus omnibus illorum tenores ac si de verbo ad verbū nihil penitus omisso inserti forent præsentibus pro sufficiēter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque, aut si aliquibus eorum vel diuisim ab eadem sit Sede indultum quod interdici suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 1. die 1. Iulij.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo, Calendis Iulij, Pontificatus nostri Anno primo.

X.

De Residentia Episcopali, residentiumq. priuilegijs, & non residentium pœnis.

Hoc idem postea decreuit etiam Conc. Trid. in sess. 6. cap. 1. & sess. 23. cap. 1. & sess. 24. cap. 12. Et ampliorem dispositionem fecit contra omnes Curatos hic idem Pont. infra in const. 91. In suprema. quibus alias quoque pœnas imposuit. ibi videas.

Edita A. D. 1560.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Causa istius constitut.

DE salute gregis Dominici nobis ex alto commissi, attentius cogitantes, ad ea libenter intendimus, per quæ grex ipse continua suorum cum eo residentia Pastorum præseruetur à noxijs, & in deuium prolabens ad rectitudinis tramitem reducatur, ut Pastores ipsi, residentiam ipsam, prout tenentur, commodius facere, ac circa ipsius gregis curam libentius, ac feruentius inuigilare, & illum ab errorum præcipitijs præseruare, ac in fide orthodoxa, & deuotione nostra cōtinere valeant, opem, & operam efficaces impendimus, prout rerum & temporum qualitate pensata, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Episcopi ab sentes redeāt ad eorum Ecclesias.

§. 1. Hinc est, quod nos Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instātiam, sed de nostra mera deliberatione, vniuersos, & singulos venerabiles fratres nostros Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas, ab Ecclesiis & Diœcesibus suis absentes in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub interdicti ingressus Ecclesię pœna, eo ipso, absque alia declaratione incurrenda, districte percipiendo monemus, vt omnibus postpositis quantocitius, in Romana Curia videlicet moram trahētes, intra vnum, extra eam vero in Italia intra duos, extra vero Italiam existentes, intra quatuor menses a die publicationis præsentium in locis infrascriptis faciēdam computandos, se itineri committere, & legitimis itineribus ad Ecclesias seu Diœceses suas proficisci, & sese personaliter conferre, ac ibidem vt tenentur residere, & Pastorale officium exercere debeant.

Inobedientes & no residētes pœnas hic expressas incurrant. Quas pœnas imposuit Cōc. Trid. sess. 6. c. 1. de Reform.

§. 2. Si quis autem à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana seu Cathedrali Ecclesia sibi quocūque titulo, nomine, seu iure commissa, quacunque illi dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeant, legitimo impedimento, seu iustis & rationabilibus causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam Diœcesim morando abfuerit, quartæ partis fructuum vnius anni, Fabricæ Ecclesię, & pauperibus loci per Superiorem ecclesiasticum applicandorum pœnam ipso iure incurrat. Quod si per alios sex menses in huiusmodi absentia perseuerauerit, aliam quartam partem fructuum similiter applicandam, eo ipso amittat. crescente vero contumacia, ac seueriori sacrorum Canonum censuræ subijciatur, Metropolitan. Suffraganeos, Episcopos absentes, Metropolitan. vero absentem, Suffraganeus, Episcopus antiquior residens, sub pœna interdicti ingressus ecclesiæ ipso iure incurrenda, intra tres menses per litteras, vel nuncium Romano Pontifici denunciare teneatur, qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior aut minor contumacia exegerit, suæ supremæ Sedis auctoritate animaduertere, & ecclesijs ipsis de Pastoribus vtilioribus prouidere poterit, sicut in Domino nouerit salubriter expedire.

Obedientes & residentes potiuntur priuilegijs infrascriptis videlicet, citari nō possunt ad coparendum in Rom. Curia, nisi de commissione Papę.

§. 3. Eosdem autem Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, & Episcopos mandatis nostris parentes, & apud suas ecclesias, seu in earum Diœcesibus personaliter residentes, specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, vt liberius & commodius eorum officio fungi valeant, eis & eorum cuilibet, vt quando resederint, etiam prætextu quorumcunque delictorum & excessuum atrociorum, etiam hæresis, & læsæ Maiestatis criminum per eos quomodolibet commissorum, ad comparendum personaliter in Romana Curia per quoscūque Iudices ordinarios vel delegatos, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, nisi vigore specialis commissionis manu nostra, vel Romani Pontificis pro tempore existentis signatæ, trahi, aut citari non possint nec debeant, atque aliter factas citationes, & censuras in eis appositas, ac inde secuta quæcunq. nulla & irrita, ac nullius roboris & momenti fore, ac eos minime afficere aut arctare statuimus & ordinamus.

Exīptiq. fiūt à solutione decimarum &c.

§. 4. Necnon eos & eorum quemlibet ab omnibus & singulis decimis, subsidijs, & alijs oneribus ordinarijs & extraordinarijs quomodolibet nuncupatis, per nos & successores nostros Romanos Pōtifices pro tempore existentes, ac Sedem Apostolicam, etiam Motu proprio & ex certa scientia, ac etiam consistorialiter etiam ad instātiam Regum & Principum, quomodolibet & ex quauis etiam quantumuis vrgentissima, iustissima, ac pia & necessaria causa, etiam pro defensione fidei Catholicæ, ratione dictarum Ecclesiarum nunc & pro tempore impositis, illorumque solutione, auctoritate Apostolica, tenore præsentium ex simili scientia penitus & omnino eximimus & liberamus, nec ad id à dilectis filijs modernis & pro tempore existentibus S. R. E. Camerario, necnon Cameræ Apostolicæ Thesaurario, Præsidentibus, & Clericis, ac decimarum, subsidiorum, & aliorum onerum huiusmodi Collectoribus, & Subcollectoribus, seu Exactoribus, & Commissarijs ad id pro tempore deputatis, etiam vigore quorumcunque priuilegiorum, indultorum, & litterarum, etiam præsentibus derogantium ac illarum totum tenorem de verbo ad verbum exprimentium, eis quomodolibet concessorum & concedendorum, cogi seu compelli, & ob non solutionem huiusmodi aliquas sententias, censuras & pœnas incurrere posse decernimus. Illisque & quibusuis alijs in virtute sanctæ obedientiæ, & sub nostræ indignationis, necnon excommunicationis, aut suspensionis, ac priuationis suorum officiorum & beneficiorum, quæ obtinent, & pro tempore obtinebunt, eo ipso incurrendis pœnis, ne eosdem Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas sic in dictis Ecclesijs, vel earum Diœcesibus residentes, quandiu in illis resederint, vt præfertur, ad solutionem decimarum, subsidiorū, & onerum præfatorum cogere, ac propter illorum non solutionem excommunicationis aut alias sententias, censuras, & pœnas promulgare quoquomodo audeant seu pręsumant districtius inhibemus.

Iurisdictionē quoq. habēt contra clericos seculares & etiā regulares extra claustra degentes quomodolibet exemptos.

§. 5. Et insuper eisdem Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & Patriarchis, sic vt præmittitur residentibus, vltra priuilegia & indulta eis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam & Generalia Concilia, & Cancellariæ Apostolicæ Regulas concessa, quæ in suo robore permanere volumus, tanquam a dicta Sede delegati in quibuscunque ciuilibus, criminalibus, vel mistis causis contra quoscunque clericos seculares particulares, ac etiam extra eorum Monasteria seu regularia loca degētes regulares quomodolibet exemptos auctoritate nostra procedere, & causas ipsas cognoscere, fineque debito terminare, ac quicquid terminauerint exequi & obseruari facere, ipsosque exemptos pro tempore delinquentes iuxta eorum excessus & delicta punire, corrigere, & omnem iurisdictionem in eos exercere, omniaque alia & singula in præmissis & circa ea quomodolibet necessaria & opportuna quę nosmet facere, exercere, & exequi possemus, in omnibus & per omnia facere, exercere, & exequi libere & licite valeāt, plenam & liberam licentiam ac facultatem auctoritate & tenore prædictis concedimus & indulgemus.

A decretis ante diffinitiuam & vbi agitur de correctione morū appellatio non admittitur.

§. 6. Decernentes ab eorū ordinationibus, interlocutionibus & decretis ante diffinitiuam sententiam, vel vim diffinitiuę habentem, & vbi agetur de morum correctione, nullatenus etiam ad nos & Sedem Apostolicam appellari posse, & nihilominus per appellationes quascunque contra præsentium tenorem quomodolibet interpositas minime causas deuolui, aut etiā per quasuis inhibitiones etiam cum quibusuis censuris, & pœnis, eis à quibusuis Iudicibus ordinarijs vel delegatis forsan faciendas illarum vlteriorem cognitionem & expeditionem, & vbi de morum correctione agetur etiam legitimam executionem minime impediri, aut censuris & pœnis huiusmodi ligari aut irretiri censere.

Decretum irritans.

§. 7. Sicq. in premissis omnibus & singulis per quoscū-

que

que Metropolitan. aut alios Iudices & Cõmissarios, etiã Palatij Apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales sublata eis aliter iudicandi & interpretandi, aut diffiniendi potestate iudicari, diffiniri, aut interpretari debere, necnon irritum & inane quicquid secus à quoquã quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum istius const. deputatio & facultates.

§. 8. Mandantes venerabilibus fratribus nostris Feltren. & Pisauren. ac Amerin. Episcopis per Apostolica scripta, Motu simili, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes litteras & in eis contenta quæcunque vbi & quando opus fuerit, & quotiens pro parte eorundem Episcoporum, Archiepiscoporum, Primatum, & Patriarcharum, seu alicuius eorum desuper requisiti fuerint, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eadem auctoritate nostra illos & eorum singulos omnib. & singulis præmissis pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos desuper per eosdem Camerarium, Thesaurarium, Præsidentes & Clericos, necnon Collectores, & Subcollectores & Exactores & Commissarios præfatos, seu quoscunque alios quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles per similes censuras & pęnas ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo. necnon legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras, & poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiã ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausula derogatoria.

§. 9. Non obstantibus fel. rec. Bonifacij Papę VIII. pręde cessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate pręsentium ad iudicium non trahatur, & alijs cõstitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis Cameræ præfatæ statutis, decretis, & declarationibus, etiam iuramẽto cõfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis. necnon priuilegijs, indultis, exemptionibus, etiam Mari magno, aut alias nuncupatis, Conseruatorum deputationibus, & eorum ac alijs inhibitionibus, quibus dicti Episcopi, Archiepiscopi, & Patriarchæ deferre minime teneantur, sed illis reiectis, ac non obstantibus, in dictis causis, vt præfertur, procedere, & illas iure debito terminare possint. ac litteris Apostolicis eisdem Cameræ Camerario, Thesaurario, Præsidem. & Clericis, ac Collectoribus, & Subcollectoribus, & Commissarijs, ac exemptis, necnon Regibus & Principibus præfatis, ac dilectis filijs Archipresbytero, & Capitulo Ecclesiæ nostræ Lateranẽ. necnon Hospitali nostro S. Spiritus in Saxia de Vrbe, & quibusuis alijs sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam Motu & scientia similibus cõcessis, approbatis & innouatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu queuis alia expressio habẽda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habẽtes, illis alias in suo robore permãsuris, hac vice dũtaxat specialiter & expresse derogamus, & quæ aduersus pręmissis nemini suffragari posse volumus, contrarijs quibuscunque. Aut si Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, vel quibusuis alijs communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionẽ.

Transumptorum fides.

§. 10. Et quia difficile foret præsentes litteras ad singula in quibus fides forsan facienda foret loca deferri, volumus & eadem auctoritate decernimus quod earum transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Curiæ ecclesiasticæ vel personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio & alibi vbi opus fuerit, quæ pręsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Forma & effectus publicationis.

§. 11. Quodque publicatio præsentium cum dimissione copiæ in valuis basilicæ principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ eosdem prælatos, & eorum singulos etiam à dicta Curia absentes, sic vt præfertur, monitos, arctet, & afficiat, perinde ac si præsentes litteræ eis, ac eorum cuilibet personaliter intimatæ forent. Nulli ergo &c.

D.P. An. 1. die 4. Sept.

Dat. Romæ apud sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo, Pridie Nonas Septembris, Pont. nostri Anno primo.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1560. Indict. 3. die vero 13. mensis Septemb. Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij, diuin. prouidentia Papæ IV. Anno I. retroscriptæ litteræ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt Romæ in locis retroscriptis, dimissis ibidem copijs affixis iuxta illarum formam & tenorem, per nos Iacobum Carra, & Bernardinum Andreutium præfatis S. D. N. Papæ Cursores.

XI.

Reductio ad terminos iuris Canonici, bullæ Pauli IV. editæ super alienationibus & locationibus bonorum Ecclesiasticorum, quo ad causas pendentes & futuras. Et licentia reuidendi iam decisas.

Hanc bullam Pauli IV. habes sup. fol. 727. Inuiunctum nu. 3. ibi videas quæ dixi in rubrica.

PIVS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1560.

Exordium.

PRouida Romani Pontificis circumspectione, ea quæ certis suadentibus causis emanarunt, ex alijs non minus attendendis rationibus, ad rationis tramitem reducit, prout rerum qualitate digesta salubriter conspicit expedire.

Paul. IV. edidit const. de qua hic.

§. 1. Dudum siquidem fel. rec. Paulus Papa IV. prædecessor noster ex certis tunc expressis & nobis notis causis Motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine &c.

Omittitur residuũ narratiuæ, quia ipsã bullã habes in loco cit. in rub.

Lites autẽ & quæstiones multæ ortæ sunt, & querelæ plurimæ de rigorosa executione dictæ constit. Pauli IV. conquerebãtur.

§. 2. Cum autem sicut accepimus occasione dictarũ litterarum & Motus proprij huiusmodi, diuersę lites quęstiones & controuersiæ ortę, ac diuersa grauamina læsiones perturbationes & incõmoda diuersis personis generata & illata, ac litteræ & motus proprij huiusmodi rigorosæ executioni demandatæ fuerint, in earundem personarum animarum molestiam non modicam, plurimorũ ad nos querelæ delatæ fuerint, & in dies deferantur, conquerentium potissimum de rigore vel potius iniustitia litterarum & motus proprij prædictorum, ore certum facta interpretatione prout à nonnullis dicitur esse facta, quod contra illos non possit opponi legitima præscriptio temporis, neque compensatio, vel etiam pro melioramentis competens retentio, & pro fructibus bona fide pręceptis & consumptis excusatio, neque fori declinatio, minusque appellatio, aliaue iuris communis remedia, & quod alienationes factæ à Rom. Pont. solemnitatibus alias à iure requisitis, & etiam ad commodum & fauorem & ex necessitate S.R.E. non valeant.

Ideo hic Põt. istã const. reducit ad terminos iuris communis, quo ad causas pendẽtes & futuras.

§. 3. Nos arbitrantes indemnitati Ecclesiarum per anteriores Canones esse abunde prouisum, ac quietem & tranquillitatem singulorum Christifidelium nostris potissimum temporibus, sinceris exoptantes affectibus, ad tollen. omnem querelarum prædictarum occasionem, litterarum & motus proprij prædictorum veriores, necnon processuum desuper formatorum & sententiarum latarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur. Necnon quarumcunque litium desuper forsan motarum & penden. status ac merita, ac nomina & cognomina iudicum & collitigan. præsentibus pro expressis habentes, volentes, consideratione etiam dilectorum filiorũ Populi Romani, vbi propter litteras & motum proprium prędict. nouitates nullæ factæ esse dicuntur, litteras & motum proprium huiusmodi quo ad penden. & futuras causas, ac si vnquam emanassent ad ius commune & terminos et viam iuris communis et ex certa nostra scientia et de Apostolicę potestatis plenitudine omnino reducimus, reuocamusque, cassamus, et annullamus, ac viribus vacuamus.

Quo vero ad decisas, absoluit condēnatos à censuris. & causas mādat reuideri secundū iuris communis dispositionem.

§. 4. Quo vero ad eas causas in quibus vigore litterarum & motus proprij prædictorum ad sententiæ prolationem est processum, illos contra quos est sententiatum, si sint propterea censuris ecclesiasticis irretiti, à censuris huiusmodi absoluimus, concedimusque & volumus, quod etiam si ab eisdem sententiis nō appellauerint, aut interpositas per eos appellationes desertæ remanserint, ac etiam ad earundem sententiarum executionem processum fuerit, possint nihilominus, firma remanente executione iam facta, pro eorum & cuiusque eorum libito voluntatis super sententiarum executionumque huiusmodi & quorumcunque inde secutorum iniustitia & nullitate coram suis competen. ordinarijs siue specialiter delegatis Iudicibus agere, & experiri in causis. quæ ipsis secundum iuris communis dispositionem, posthabitis bulla & motu proprio prædictis procedi, & sentētiari & diffiniri debeat, Ita vt si huiusmodi sententias cum inde secutis à dictis ordinarijs vel Iudicibus specialiter delegatis per viam nullitatis vel iniustitiæ reuocari contigerit, etiam quod vnica sententia sit in fauorem priorum possessorum executioni demandetur, firma manente appellatione, quo ad caput deuolutiuum.

Decretum irritans.

§. 5. Et ita per quoscunque Iudices quauis auctoritate fungen. etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata &c. Irritū quoque &c. iudicari & diffiniri.

Forma & effectus publicationis.

§. 6. Præsentiumque (quas vim legis in perpetuum habere volumus) solam signaturam sufficere, & postquā per Cursores in locis consuetis more solito publicatæ fuerint, statim omnes afficere, & earum transumptis vnius ex dilecti filij nostri in Alma Vrbe Vicarij Iudicibus manu subscriptis, eiusdemque Vicarij sigillo obsignatis, non minus quam ipsis originalibus credi, & fidem adhiberi decernimus & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis renunciationibus, & de non contrauenien. obligationibus desuper factis, etiam iuramento, quod quo ad hoc relaxamus, vallatis, priuilegijs quoque indultis & litteris Apostolicis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis, & decretis, etiam motu proprio & scientia similibus quomodolibet concessis &c. Quibus omnibus & singulis in litteris latiss. extenden. etiam si de illis &c. tenores &c. hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque, cum clausulis opportunis & consuetis.

PP. Subscrip.

Fiat Motu proprio. I.

Dat. P. An. 1. die 11. Sept.

Datum Romę apud sanctum Marcum, Tertio Idus Septembris Anno Primo.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1560. Indict. 3. die vero 24. mēsis Septemb. Pont. Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. Anno I. retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt in acie Cāpi Floræ, ac Basilicæ principis Apostolorum, & Cancell. Apost. valuis, seu portis tanquam locis ad similia facien. iuxta ipsarum litterarum tenorem per nos Iacobum Carra, & Nicolaum de Matthæis Cursor.

Ioannes Magnus Mag. Curs.

XII.

Forma contrahendi in Statu Ecclesiastico Societates Officij nuncupatas.

Aliam ediderat dispositionem Paulus IV. vt supra in eius const. 8. Inter cæteras fol. 723. prout aliam quoque ediderat Leo X. die 12. Ianuarij 1514. sed Leonis bullam veluti in totum antiquatam volens prætermisi.

Edita A. D.

PIVS PAPA IIII.

Motu proprio, &c.

Paulus IV. statuit formā contrahē di societates Officiorum nuncupatas, vt in eius cō st. Inter cæteras sup. fol. 723.

CVm sicut accepimus fe. rec. Paulus Papa IV. prędecessor noster certis tunc expressis causis motus, quod nullus tam in Curia, quam in tota ditione Ecclesiastica Officialis cuiuscunque status, gradus, ordinis, dignitatis, conditionis, & præeminentiæ existeret, tūc, & pro tempore aliquam societatem super aliquo, seu aliquibus ex Officijs ad tunc suam, seu Sedis, aut Cameræ Apostolicæ, seu Camerarij, Vicecamerarij, Pœnitentiarij Maioris, & causarum Palatij Apostolici Auditoris, dispositionē quomodolibet pertinentibus, quæ vendi consueuerunt per eum obtinen. pro tempore cum aliqua alia persona, seu personis, Communi, Collegio, seu Vniuersitate, nisi præcedente Signatura ab eo, seu Rom. Pont. pro tempore existen. obten. in qua pacta & conuentiones partium exprimi deberent, pro cuius expeditione, & certa aduocatione medium pro centenario quolibet scutorum, seu ducatorum cogeretur soluere, inire præsumeret, & societates aliter quam sic initæ non valerent, & earum prætextu agi non posse, & forsan alia tunc expressa sua constitutione Motu proprio sub Datum Romę apud sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimoquinto, Nonis Octobris, Pontificatus sui Anno I. statuerit, & ordinauerit prout in ea latius continetur & habetur.

His Pont. ex causis hic relatis eam reuocat.

§. 1. Nos considerantes sicut fideli relatione percipimus, quod ex huiusmodi constitutione multæ & diuersæ tam nostræ Almæ Vrbis quam ditionis ecclesiasticæ, & extra eam personæ quæ earum pecunias in societatibus Officiorum huiusmodi contractare solitæ erant, ea prohibitione vti re noua territę earum societates, quæ in notabili numero & ingenti pecuniarum summa existebant statim disdixerunt & reuocarunt, ad exactionemque pecuniarum sic in societatibus datarum agere, & Officiales eorumque fideiussores cogere cœperunt, & enixe institerunt, quo factum est vt Officiales ipsi, & eorum fideiussores, tum etiam ob mala tempora quæ interuenerunt promptam non habeant quam restituerent pecuniā, nec ab alijs propter huiusmodi Constitutionis difficultatem pecunias in societatem reperirent, eorum officia seu bona alia viliori etiam pretio vendere, & alienare, vel pecunias alias sub grauioribus etiam illicitis vsuris capere vel potius quod pluribus contingit decoquere, & ab Vrbe aufugere, & sic creditores defraudare omnino cogerentur, ob quod grauia damna, & incommoda tā Vrbi, quam ipsis particularibus Officialibus, & personis illata fuerint, quæ etiam hodie sustinent. Cupientes quantum cum Deo possumus his malis obuiare pro tempore futuro, ac Officiales ipsos & alios interesse putantes ab huiusmodi grauibus, & damnatis vsuris condebitis exactionibus liberare. Supplicationibus dilectorum filiorum nostrorum Populi Romani, & Conseruatorum Almæ Vrbis nostræ super hoc nobis porrectis inclinati, eisque instantibus, & cum eis more pij patris benigne agere volentes, Motu simili ex certa nostra scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine dictam Constitutionem per dictum Paulum Quartum vt præmittitur factam, cum omnibus in ea appositis clausulis, cuius tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur pro expressis haberi volumus, cassamus, irritamus, & annullamus, ac pro cassatis, irritis, & annullatis haberi volumus, illamque viribus tempore futuro penitus euacuamus.

Aduerte quod non intelligitur reuocata in vers. Nos cupientes, vt patet etiam ex lectura huius bullæ met.

Nouamque dispositionē indicit.

§. 2. Volentes, & auctoritate nostra decernētes, quod de cætero ipsis Officialibus super tamen eorum Officijs societates quascunque cum pactis tamen licitis & honestis prout & quemadmodum ante constitutionem præfatam solitum erat, etiam nulla à nobis seu Rom. Pont. pro tempore existen. desuper expedita Supplicatione seu Signatura, nō tamen vltra valorem Officiorum super quibus illas fieri contingent, ita quod ad requisitionem secum societates contrahentium, teneantur in ipso cōtractu specialiter exprimere alias societates super eodē Officio contractas si quæ sint, & si eas falso negauerint vel expresserint in toto vel in parte, pœnam priuationis officiorum ipsorum super quibus societates huiusmodi cōtractæ fuerint, sine tamen præiudicio creditorum quatenus aliunde illis satisfieri non possit, ipso iure incurrant. Et nihilominus tam ipsi quam fideiussores desuper præstiti ad satisfactionem societatum, & debitorum desuper contractorū teneantur, & obligati existant, facere, & inire, ac pecunias recipere, & contractus desuper celebrare, qui alias tamen legitime initi, validi & efficaces existant, & executioni demandari debeant, libere, & licite possint &

valeant,

valeant, licentiam et facultatem concedimus per præsentes.

Contrarijs derogat.

§. 3. Dicta Constitutione cæterisque in contrarium quomodolibet facientibus non obstantibus quibuscunque præmissorum omnium et aliorum hic forsan necessario exprimendorum tenores pro plene et sufficienter expressis habentes.

Papæ subscriptio.

Placet Motu proprio. I.

XIII.

De solemnitatibus obseruandis in venditionibus et locationibus bonorum et iurium Cameræ Apostolicæ.

De alienationibus autem & infeudationibus Terrarũ &c. Sedis Apostolicæ, vide prohibitionem Pij V. inf. in eius constit. 35. Admonet. vbi notabo.

Edita A. D. 1560.

PIVS PAPA IV.
Motu proprio, &c.

Exordium.

CVm in alienationibus rerum ad Ecclesias, et Fiscũ pertinentium nõnulla sint à iure specialius disposita, ne Ecclesiæ, et Fiscus per malignitatem hominum grauius lędantur, eaque maxime in rebus ad Romanam Ecclesiam, quæ cæterarum est caput, et eius Cameram Apostolicam pertinentibus obseruari conueniat, quorum omissionem plerumque damnosam fuisse, experientia rerum magistra docente, compertum est.

Quæ solemnitates obseruentur in alienationibus & locationibus bonorũ Camer.

§. 1. Idcirco nos præfatæ Romanæ Ecclesiæ eiusque Cameræ Apostolicæ indemnitati, ex nostri officij debito consulere volentes, Motu simili, et ex certa scientia, hac in perpetuum valitura constitutione statuimus, et ordinamus, vt de cætero in omnibus venditionibus, locationibus, et alienationibus Thesaurariarum, duanarum, gabellarum, aliorumq. iurium, bonorum, et redituum quorumcunque tam in Alma Vrbe nostra, quam in alijs Prouincijs, Ciuitatibus, et locis nostræ et S.R.E. ditioni subiectis ad prædictam Cameram quomodolibet pertinentiũ per eandem Cameram, seu ab ea deputatos, et deputandos ad quantumcunque, longum seu breue tempus faciendis, debitæ, et de iure requisitæ solemnitates, tam quo ad publica edicta, cum expressione locorum, et dierum, in quibus hæc fieri debebunt emittenda, et licitationes, et subhastationes cum temporis, à iure seu Iudicis arbitrio statuti præfixione, necnon plus offerentibus deliberationes, quam quo ad cætera circa rerum Fisci alienationes disposita, obseruari debeant.

Aliterque factæ nullæ sint.

§. 2. Et aliter factæ vẽditiones, locationes, seu alienationes rerum huiusmodi non valeant, nulliusq. roboris, et momenti existant, sed per eandem Cameram reuocari, ipsæque res sic alienatę cum fructibus inde perceptis repeti, & alijs vendi, seu locari possint, et debeant. sicque per quoscunque Iudices etiam Palatij Apostolici Auditores et S.R.E. Cardinales iudicari, et declarari debere, sublata eis aliter iudicandi, et declarandi facultate, irritumq. et inane quicquid secus à quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Fraudulentæ pactiones damnantur.

§. 3. Et ne in huiusmodi subhastationibus faciendis fraus aliqua fieri valeat, omnibus, et quibuscunq. res pręfatas emere, vel conducere volentibus, ne cum alijs quibuscunque pacta, seu conuentiones, vt illi minora pretia offerant, et licitentur, seu aliquam super præmissis societatem, seu conuenticulam occultam in præiudicium prędictę Cameræ ineant, sub nullitatis, et inualiditatis omnium per eos in pręmissis mediáte fraude huiusmodi gerendorum, ac excommunicationis maioris, et decemmillium ducatorum auri eidem Cameræ applicãdorum pœnis districtius inhibemus.

Executorum huius bullæ deputatio.

§. 4. Mandantes dilectis filijs Guidoni Ascanio Sanctæ Mariæ in Via lata Diac. Cardinali, nostro et S. R. E. Camerario, ac prædictæ Cameræ Præsidentibus, Clericis, vt pręsentes, quarum solam signaturam nostram, etiam absque datæ appositione, regula Cancellariæ nostrę forsan contraria nõ obstante, sufficere volumus in libris Cameræ registrari, ac in eisdem litteris contenta omnia, et singula inuiolabiliter obseruent, et à quibuscunque alijs obseruari mandent, et faciant cum effectu.

Clausulę derogatorię.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis eidem Camerario, & Clericis, & Cameræ Apostolicæ quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, illorum tenores &c. quo ad præmissa specialiter, & expresse derogamus, cæterisq. in contrarium facientibus quibuscunque.

PP. subscrip.

Placet & ita Motu proprio statuimus & mandamus. I.

D. P. An. 1. die 16. Sept.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, 16. Calend. Octobris, Anno primo.

Admissio in Cam. Apost.

Registrata lib. 35. fol 253. die 15. Nouembris, 1560. admissa, & registrata ex decreto Cam. collatæ, & cõcordatæ.

Hieronymus de Tarano.

XIV.

Iudices causarum Beneficialium, vel criminalium priuationem Beneficiorum concernentium, eorumq. affines & familiares, Beneficia illa impetrare nõ possint.

Edita An. D. 1560.

PIVS PAPA IV.
Motu proprio, &c.

Causa const.

CVpientes vnicuique iustitiam, prout par est, æqua lance ministrari, & omnem delinquendi occasionem ab ipsius iustitię ministris, prætertim Iudicibus in Beneficialibus, ac etiam criminalibus priuationem beneficiorum ecclesiasticorum concernentibus causis, tã à Sede Apostolica, ac eius Legatis, & Vicelegatis, quam alias quomodolibet, & à quibuscunque pro tempore deputatis seu ad quos illarum cognitio, tam de iure, quam de consuetudine, etiam ratione eorum quæ obtinent officiorum, & alias quomodolibet pertinet, & pertinebit, seu quibus causæ ipsæ tam Apostolica quam alia auctoritate commissæ sunt, & pro tempore committentur, penitus remoueri, ac eorum fraudibus obuiare, & animarum saluti quantum cum Deo possumus salubriter consulere.

Iudices causarum Beneficialium, eorumq. affines & familiares beneficia illa impetrare non possint.

§. 1. Ex certa nostra scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine decernimus & declaramus quoscunque Iudices etiam S. R. E. Cardinales, necnon causarum Palatij Apostolici Auditores, seu Locatenentes, & vtriusque vel alterius Signaturæ Referendarios, & quouis alios etiam Archiepiscopali, Patriarchali, aut alia etiam maiori dignitate etiam Legationis munere fungentes, ad audiendum, cognoscendum & decidendum causas super quibusuis ecclesijs, monasterijs, prioratibus, & alijs beneficijs ecclesiasticis, tam in Romana Curia quam extra eam quomodolibet hactenus motas, etiam priuationem earundem concernentes, & in futurum mouendas, tam alia Sede eiusque Legatis seu Vicelegatis prædictis ac tã Apostolica quam ordinaria, aut alia auctoritate, & à quibusuis in dicta Curia & extra eam vel alias vbilibet pro tempore deputatos, seu ad quos similium causarum decisio, seu qualiscunque cognitio etiam quomodolibet, vt præfertur, spectat & spectabit in futurum, aut quibus illas quouismodo audiendas, cognoscendas, & decidendas, & vt præfertur, alias committi contigerit, necnon eorundẽ Cardinalium, Auditorum, Locatenentium, Referendariorum, & aliorum, vt præfertur, qualificatorum Iudicum huiusmodi nepotes, cõsanguineos, affines, procuratores, sollicitatores, ac domesticos, vel familiares, cuiuscunque status, gradus, ordinis, & conditionis fuerint, & etiam ex quorum sententijs priuationes ecclesiarum, monasteriorum, prioratuum, & beneficiorum huiusmodi, aut alias emanauerint ac emanabunt, eorum per priuationem eãdem, aut alias quomodolibet occurrẽda vacatione, nullo vnquam tempore à nobis, seu Sede, aut alijs Legatis prædictis, vel quibusuis illorum ordinarijs collatoribus impetrare, aut ab alijs impetrari, seu sibi conferri & de illis prouideri facere quoquomodo posse seu debere, sed illos penitus ad illa in posterum obtinenda inhabiles fore & esse, ac qualcũque impetrationes sic ab eis, etiam vt præfertur, qualificatis, necnon collationes & prouisiones, ac quasuis alias dispositiones, aut alias cõcessiones de ecclesijs, Monasterijs, prioratibus, & beneficijs huiusmodi etiã

per nos, aut prædecessores nostros etiam motu & potestatis plenitudine similibus hactenus quomodolibet factas & in posterum faciẽdas, nullas, irritas, & inanes, nulliusq. roboris & momenti existere, nullumque per illas eis ius quæsitum fuisse fore aut esse, seu dici vel censeri, ac de annali & triennali possessore, aut alias Cancellariæ Apostolicæ regulas, seu alias constitutiones eis aduersus præmissa nullatenus suffragari posse, sed illos eis sic impetratis omnino priuatos, & ab eis amouẽdos esse, prout nos harum serie priuamus & amouemus, ac priuatos & amotos esse denunciamus.

Decretum irritans. §. 2. Et ita per eosdem Cardinales, Auditores, Locatenentes, ac alios quoscunque Iudices quauis auctoritate fungentes, sublata &c. iudicari &c. debere, irritum quoque &c. decernimus & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ. §. 3. Non obstantibus si opus sic de non tollendo iure quæsito, & alijs quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis statutis &c. etiam iuramento &c. roboratis. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusuis in genere vel in specie etiam iuramento & cæt. ac Motu scientia & potestatis plenitudine paribus concessis quibusuis, omnibus in litteris latissime exten. etiam si de eis c. tenores &c. hac vice specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque, cum clausulis opportunis & consuetis.

Papæ subscriptio. Fiat Motu proprio I.

Repetitio clausularũ. §. 4. Cum decreto, declaratione, derogatione, & alijs de ac pro omnibus supradictis quæ hic pro sufficienter & ad partes repetitis habeantur latissime exten. perpetuo in forma gratiosa, & si videbitur litteræ desuper ad perpetuam rei memoriam cum præmissorum omnium & singulorum etiam nomen & cognomen etiam beneficiorum sic impetratorum eorum qualitatem etiam maioritatis & principalitatis & illa impetrantium, in se continentium etiam si Cardinales vel alias, vt præfertur, qualificati fuerint, ac temporis detentionis maiori & veriori expressione latissime exten. per breue nostrum expediri, & in dicta Cancellaria & alias vbilibet publicari possint, & si videbitur cum opportuno decreto quod illarum transumptis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ, latissime extendi possint, seu si videbitur præsentis Motus proprij etiam absque illius registratura & data, sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat in iudicio & extra, quacunque regula seu constitutione Apostolica contraria non obstante.

Sola signatura sufficit.

Fiat I.

D. P. An. 1. die 11. Oct. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, quinto Idus Octobris Anno primo.

X V.

Approbatio & declaratio iurisdictionis & indultorum, Archipresbyteri, & Iudicis causarum Canonicorum & Capituli B. MARIAE Maioris de Vrbe.

Has iurisdictiones vide sup in const. 19. Paulo III. fol. 642. Cum sicut.

Edita An. II.

PIVS PAPA IV.
Motu proprio, &c.

Motus proprij sub Paulo III. indicati in rubr.

CVm sicut accepimus, dilectus filius noster Carolus tit. S. Praxedis S. R. E. presbyter Card. Borrhomeus nuncupatus basilicæ S. MARIAE Maioris de Vrbe Archipresbyter, & dilecti filij eiusdem basilicæ Canonici Capitulum, ac Beneficiati, & Clerici, & singulæ personæ præinsertos Motus proprios, omniaque Basilicæ huiusmodi priuilegia pro illorum subsistentia firmiori, nostri & Sedi Apostolicæ patrocinio, & munimine roborari desiderent.

Confirmatio iurisdictionum & indultorum, cum declaratione quo ad causas criminales. §. 1. Nos Carolo Cardinali Archipresbytero, & Capitulo Canonicis, Beneficiatis, & Clericis, & personis Basilicæ prędictæ ob singularem eorum erga nos & Sedem Apostolicam deuotionem benigne annuere, ac eos speciali gratiæ fauore prosequi volentes. Ac omnes, & singulas causas ciuiles, & beneficiales, meras, & mixtas, ecclesiasticas, seu spirituales, & profanas, necnon etiam criminales (citra tamen pœnam sanguinis, & corporis afflictiuam) tam inter Canonicos, & Capitulum, ac Beneficiatos, & Clericos, aliasque prædictę Basilicæ, & alias quascunque personas, cuiuscunque status, gradus, dignitatis, & præeminentiæ existentes, de & super censibus, canonibus, pẽsionibus, responsionibus, & alijs quibuscũque rebus & bonis ad dictã Basilicam spectan. & pertin. vel ius, aut interesse prædictæ Basilicæ, quomodocunque, & qualitercunque cõcernen. directe vel indirecte, quam etiam inter ipsosmet Canonicos, & Beneficiatos, Clericos, Capellanos, & Sacristanos, & alias eiusdem Basilicæ personas, & alios prædictos, & alias quascunq. personas, loca, Collegia, & Vniuersitates, ac Communitates super quibuscũq. bonis, & pecuniarum sũmis, rebusq. alijs quocunq. nomine nuncupatis, & quomodocunq. qualificatis ad dictos Canonicos, Beneficiatos, & Clericos, ac quemlibet eorum quomodolibet spectan. in genere vel in specie, coram quibuscunque Romanæ Curiæ seu alijs quibusuis Iudicibus, & Locatenen. & Auditoribus, & S. R. E. Cardinalibus quomodolibet, & in quacunque instantia penden. in statu, & terminis in quibus reperiuntur, ab eisdem Iudicibus, & ex tenore præsentium, auctoritate Apostolica motu simili, & ex certa scientia nostra, ad nos aduocantes, præinsertos Motus proprios, omniaque alia, & singula priuilegia, facultates, exemptiones, libertates, prærogatiuas, antedationes, iurisdictiones, auctoritates prædictæ Basilicæ, necnon eiusdem Basilicæ stylum, mores, consuetudines, statuta, indulta, & gratias, aliasq. præfatæ Ecclesiæ, ac Carolo Cardinali Archipresbytero, nec non Capitulo, & Canonicis, Beneficiatis, & Clericis prædictis, etiam super collatione quorumcunque beneficiorum ecclesiasticorum per prædictos, & quoscunque alios Rom. Pont. prædecessores nostros, in genere vel in specie, & alias quomodolibet concessa facta, edita, obseruata, & vim existentia, ac desuper signat. ac confectas litteras, Motus proprios, supplicationes, instrumenta, & alias scripturas, & in eis contenta, ac illorum vigore subsecuta, gesta, & emanata quæcunque, auctoritate, motu, & scientia similibus tenore præsentium confirmamus, approbamus, & innouamus, ac illis perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, omnesq. & singulos tam iuris, quam facti, & solemnitatum defectus si qui forsan interuenerint in eisdem supplemus, ac singula præmissa, & in præinsertis, alijsq. motibus proprijs supplication. litteris, instrumẽtis, & scriptoris Basilicæ Archipresbytero, Capitulo, & Canonicis prædictis, vt præfertur concessa, & inde secuta quęcunque, valida & efficacia fore, et esse, ac perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obseruari debere, et ita per prædictos, et quoscunque alios Iudices, etc. omnesq. causarum Palatij nostri Apostolici Auditores, et S. R. E. Cardinales sublata, etc. iudicari debere, irritumq. et cæt. decernimus.

§. 2. Et nihilominus pro potiori cautela, eadem omnia, et singula eidem auctoritate motu, et scientia, et tenore modo et forma, quibus concessa sunt, de nouo concedimus, ac omnes et singulos prædictos, vt præfertur et alias quomodolibet penden. et ad nos aduocatas, et alias quascunque causas, lites, et quęstiones, molestias, et differentias, vt præfertur, et alias quomodolibet specificat. et qualificatas, modo et forma pręmissis, ac inter Canonicos, Capitulum, Beneficiatos, Clericos, Capellanos, & Sacristas Basilicę prædictæ, aliasque personas, motas et mouendas, actiue et passiue eidem Carolo Card. et pro tempore existen. Archipresbytero Basilicę prædictę, illius Vicecancellario deputato, et deputan. etiam summarie, simpliciter, et de plano, sine strepitu et figura Iudicij, et etiam si videbitur quando opus fuerit manu Regia alias iuxta præinsertorum motuum propriorum tenorem, cũ omnibus earum inciden. et audien. cognoscen. deciden. fineque debito terminan. cõmittimus, & mandamus. Cũ potestate citan. et inhiben. etc. in eisdem causis, et qualibet earum, secundum dictorum motuum proprium tenorem proceden. citationesq. per Cursorem, seu Mandatarium ad id per Reuerendiss. D. Archipresbyterũ deputan. Noua earum de concessio.

in causis quibuscunque vigore huiusmodi Motus proprij fieri facien. aliaq. facien. in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna.

Derogatio contrariorũ.

§. 3. Præmissis, ac constitution. & ordination. Apost. statutisque, priuilegijs etiam nouissime in fauorem Populi Romani concessis, & conceden. ac cum clausulis derogatoriarum derogatorijs, stylo Palatij, & Rom. Curię, cæterisq. concessionibus in præinsertus, & quibuscunque alijs motibus proprijs concess. non obstan. contrarijs quibuscunque, statum pro sufficienter expressis haben. cum clausulis opportunis.

Papa subscr.

Fiat Motu proprio. I.

Limitatio & concessionis quo ad indultũ.

§. 4. Et cum absolutione à censuris, ad effectum, &c. & de cõfirmatione, approbatione, innouatione, adiectione, suppletione. Decreto, noua concessione, commissione, mandato, derogatione, alijsq. præmissis, ac supra, quæ hic pro sigillatim repetitis haberi perpetuo in forma gratiosa latissime extenden. & si videbitur cum opportuna executorũ deputatione qui assistant. &c. & sub cẽsur. &c. Cum facultate aggrauan. inuocato secularis latissime exten. Et quod præmissorum omnium & singulorum & cognomina Iudicum collitigan. stat. merit. inuocation. de nominat. annex. qualit. nuncupat. aliorumq. necessariorũ maior, & verior, spec. & expr. fieri poss. in litteris expedien. & de Cõfirmatione priuilegiorum tantũ quatenus sint in vsu, & decretis Conc. Tridentini non repugnent.

XVI.

Confirmatio Confraternitatis S. Rocchi à morbo Epidimiæ liberatoris in Vrbe hactenus institutæ, & ab Alex. VI. & Leon. X. nonnullis priuilegijs decoratæ, cum aliarum Indulgentiarum & gratiarum concessione. Et Iudicis ad suarum causarũ cognitionẽ deputatione.

Has Indulgentias moderatus est, & alias concessit S. D. N. Paul. V. in eius const. 1. adhuc non edita, quamuis firmata die 3. Octobris 1606. Et normam aggregandi alias Confraternitates tradidit Clem. VIII. in constit. 115. Quæcunque.

Edita A. D. 1560.

PIVS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Regimini vniuersalis Ecclesiæ, meritis licet imparibus, superna dispositione præfecti, ad singulas Orbis Ecclesias, & Hospitalia, ac alia pia loca, præsertim Almæ Vrbis nostræ, in quibus pias Christifidelium Societates, diuersa pietatis & charitatis opera sincera deuotione exercentes, ad omnipotentis Dei, ac Sanctorum eius gloriam & honorem institutas, cum odore bonæ famæ, & illorum ac aliorum Christifidelium salute vigere cernimus, vt nostris præcipue temporibus votiuis in spiritualibus & temporalibus proficiant incremẽtis, Pastoralis officij nostri partes libenter conuertimus, & ijs, quæ in illorum fauorem & commodum, ac prosperum & felicem successum à diuersis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris concessa sunt, vt firma perpetuo & illibata persistant, cum à nobis petitur, Apostolicis muniminis firmitatem adijcimus, illaq. extẽdimus, & ampliamus, ac de nouo concedimus, & alias desuper prouidemus, prout personarũ Societatũ earundem pia vota deposcũt, & nos in Domino conspicimus salubriter expedire.

Alex. VI. confirmauit Cõfraternitatẽ S. Rocchi, cuius intercessione multi in Vrbe præseruabantur à peste & liberabantur.

§. 1. Sane alias fe. rec. Alexãdro Papę VI. prædecessori nostro, pro parte dilectorũ filiorum Confratrum Cõfraternitatis S. Rocchi Cõfessoris de dicta Vrbe exposito, quod nõnulli Christifideles in eadẽ Vrbe cõmorantes pie considerãtes, quod quãplures Christiani nominis professores intercessione eiusdẽ S. Rocchi à morbo epidimię nõ solũ præseruabãtur, sed etiã dicto morbo infecti liberabãtur, quodq. in dicta Vrbe nulla Ecclesia sub inuocatione S. Rocchi huiusmodi cõstructa existebat, quandã Cõfraternitatẽ inter se sub inuocatione eiusdẽ S. Rocchi fecerãt, & ordinauerãt. & vt haberẽt locũ in quo pro diuinis celebrãdis & ijs quę ad directionẽ & gubernationẽ dictę Cõfraternitatis pertinebãt, & pertinerẽt in futurũ conuenire possent, & quandã petiã terræ montus Augustæ de dicta Vrbe ppe viã publica quę itur ad Ecclesiã S. Mariæ de Populo & de ipsa Vrbe, cõsistentẽ, sub annua respõsione decẽ ducatorũ, certis modo & forma tunc expressis cõduxerunt, & quod ipsi Cõfratres intendebãt inibi vnã Ecclesiã sub dicta inuocatione cõstrui, & ędificari, ac in ea missas, & alia diuina officia per Capellanum, seu Capellanos alias idoneos celebrari facere, & illã ornamẽtis ecclesiasticis munire, & fulcire, præfatus pdecessor vt Christifideles illam visitare, & diuina officia audire, ac vt intercessione eiusdẽ S. Rocchi apud Altissimũ huiusmodi morbo epidimię cõseruari & liberari possẽt, eorundẽ Cõfratrũ supplicationibus inclinatus Cõfraternitatẽ præfatã per quãdã Apostolica auctoritate approbauit, & confirmauit.

Statuta condendi, & officiales deputandi, facultatẽ dedit.

§. 2. Ac eisdẽ Confratribus tũc & pro tẽpore existentibus statuta, rationabilia & honesta, ac sacris canonibus non contraria pro directione & cõseruatione dictæ Confraternitatis, ac Officiales pro gubernatione eiusdem faciendi & condendi.

Ecclesiamq. S. Rocchi Romæ ędificãdi & consecrari atque consecrari faciẽdi.

§. 3. Ac in loco dictæ petiæ terræ, vnã Ecclesiã sub inuocatione S. Rocchi huiusmodi sine alicuius præiudicio construi & ædificari, & per quemcunq. Catholicum Antistitem consecrari, & in ea postquã constructa et consecrata foret, seu etiã antequam consecraretur super altare portatili per Capellanum seu Capellanos missas, & alia diuina officia celebrari faciendi.

Pias oblationes recipiendi.

§. 4. Ac de eleemosynis & alijs pijs oblationibus quę in dicta Ecclesia erogarentur, ac bonis mobilibus & immobilibus quibuscunque, quæ dictæ Cõfraternitati quomodolibet relinquerentur, in constructionem dictæ Ecclesiæ, et illius manutentionem, necnon dictæ Confraternitatis vtilitatem, ac alia pia opera charitatis, et alios pios vsus, prout per dictos Confratres statutum et ordinatum fuisset disponẽdi. Ita vt ipsi Cõfratres super illis per quoscuis, tam religiosos quam seculares tanquã eis debitis, vel eos pertinentibus, etiã prætextu quorumcunq. priuilegiorũ eis concessorũ molestari nequirẽt, sed illorũ dispositio libera ad dictam Cõfraternitatẽ pertineret. Et ipsi Cõfratres, ac eorũ Ecclesia nulli personæ religiosæ vel seculari, aut alteri Societati subessent, et à quorumcunq. aliorum Superiorum quo ad præmissa exempti existerent.

Mortuos in dicta Ecclesia sepeliendi.

§. 5. Ac quibusuis Christifidelibus apud dictam Ecclesiam sepulturam eligendi cuiusuis licentia super et alias minime requisita, licentiam, et facultatem concessit.

Confessorem pro Confratribus eligẽdi &c.

Tu vide moderationem Clem. VIII. cit. in rubr.

§. 6. Necnon ducentis ex eisdem Confratribus, et eorũ cuilibet vt ad dictum numerum duntaxat, et nõ vltra tunc presentibus et futuris, vt aliquẽ idoneum presbyterũ secularẽ, vel cuiusuis Ordinis regularẽ in suum possẽt eligere confessorẽ, qui vita sibi comite, in casibus Sedi Appst. reseruatis post finitũ annum Iubilęi tũc proxime vẽturi, (præter quã offensę ecclesiasticę libertatis, criminũ heresis et rebellionis, aut conspirationis in personam vel statũ Rom. Pont. seu Sedem pręfatam, falsitatis litterarũ Apostolicarum, supplicationum, et commissionũ, inuasionis, et depredationis, aut deuastationis terrarũ, et maris Romanæ Ecclesiæ mediate vel immediate subiectorũ, offensæ personalis in Episcopũ, vel aliũ Prælatũ, prohibitionis deuolutionis causarum ad Rom. Curiã, delationis armorum, et aliorum prohibitorum ad partes infideliũ) semel duntaxat in vita, alijs vero quotiens opportunũ foret, cõfessionibus suis diligenter auditis pro commissis eis debitam absolutionem impenderet, et iniungeret pœnitentiã salutarem. Necnon vota quæcunq. (vltramarino, liminũ Apostolorũ Petri et Pauli, ac S. Iacobi in Cõpostella, nec non Castitatis, et Religionis votis duntaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeret. Quodq. confessor, quem quilibet ipsorum Confratrum duceret eligendum, omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti et ore confessi forent post dictum annum Iubilæi, etiam semel in vita, et in mortis articulo plenam remissionem eis et eorum cuilibet, in sinceritate fidei, et vnitate dictę Romanę Ecclesiæ, ac obedientia et deuotione sua, ac successorum suorũ Rom. Pont. canonice intrantium persisten. sibi dicta auctoritate Apostolica cõcedere posset, indulsit.

Indulgentiã visitãtibus dictã Ecclesiã elargitus est. Hæc indulgẽtia est plenaria, vt monstr. dicemus.

§. 7. Præterea vt dicta Ecclesia facilius construi et ędificari, et postquam constructa et ædificata foret, manuteneri, ac ornamẽtis ecclesiasticis decorari et fulciri posset, ac congruis frequẽtaretur honoribus, et Christifideles eo libentius ad illã confluerẽt, ac pro cõstructione prædictis ma-

Et quoad porrigentes manus adiutrices, reuocationem vide in const. 30. Pij V. Ecclesiæ.

manus porrigerēt adiutrices, omnibus & singulis vtriusq. sexus Christifidelibus vere pœnitentibus & confessis, qui dictam construendam Ecclesiam, postquam construi incępta foret in eiusdem S. Rocchi & S. Martini festiuitatibus à primis vesperis vsque ad occasum solis festiuitatum earundem deuote visitarent, & inibi pro præmissis manus porrigerent adiutrices, Decem annos, & totidē quadragenas pro qualibet dictarum festiuitatum pro iniūctis eis pœnitentijs misericorditer in Domino relaxauit.

Leo X. prædicta cōfirmauit.

§. 8. Et deinde pro parte dictorum Confratrum pie mem. Leoni Papæ X. etiā prędecessori nostro, etiā exposito quod dicta Ecclesia ad Dei laudē iā constructa & ædificata erat. Ipsiq. Cōfratres in eiusdē Ecclesię fabrica, nec non quatuor Capellanorū, quorum cuilibet in dicta Ecclesia Missas & alia diuina officia celebranti, vigintiquinque ducatos annuatim persoluebant, ac pro Sacrista, nec non Custodis sustentatione, ac exequijs defunctorū, nec non cera, oleo, calicibus, & alijs ornamentis ecclesiasticis, ac pensione annua dictæ petiæ terræ, necnō gubernatione & manutētione Hospitalis & infirmorū, ac Ministrorū eiusdem, sustentationeq. & dotibus puellarū annis singulis sexcentos ducatos vel circa exponebāt, ac fructus, redditus, & prouentus eiusdē Ecclesiæ, vix ad solutionem pensionis dictæ petiæ annuatim sufficiebant, ac numerus Confratrū in dicta Confraternitate in dies perabūdabat. Idē Leo prædecessor eorum supplicationibus similiter inclinatus litteras Alexandri prędecessoris, & per illas eisdē Confratribus concessa priuilegia, indulta, & gratias huiusmodi per alias suas litteras approbauit, & confirmauit.

Facultatem ministrandi Sacramenta Cōfratribus infirmis etiā in illorū domibus per Capellanos eiusdē concessit.

§. 9. Necnon pro potiori cautela illa omnia & singula eisdē Confratribus de nouo concessit, ac posteriores suas litteras, quo ad id vt ipsius Cōfraternitatis Capellani pro tempore existentes, illius Confratribus etiā infirmis Eucharistię Sacramentum quotiens oporteret ministrare, illudq. ad eorundem Confratrum infirmorum domos de dicta Ecclesia cum ea qua decebat reuerentia prout aliæ Societates & Confraternitates eiusdem Vrbis consueuerant, deferre libere & licite valerent. Rectorū Parochialium Ecclesiarum infra quorum parochias Confratres & domus huiusmodi consistebant, & cuiusuis alterius licentia super hoc minime requisita, iure tamen eorundem Rectorum Parochianorum in omnibus semper saluo.

Confessorēq. eligendi pro omnibus Cōfratribus.

Tu vid. quod supra proxime dixi.

§. 10. Quodque vt non solum ducenti vt præfertur, sed omnes & singuli alij ipsius Confraternitatis Confratres pro tempore existentes in dicta Vrbe tamen degentes Confessorem eligere possent.

Indulgentiā plenariā visitantibus d. Ecclesiā concessit.

§. 11. Illiq. ac oēs & singuli vtriusq. sexus Christifidelibus vere pœnitētes, & cōfessi, qui dictā Ecclesiā in singulis S. Rocchi, & S. Martini festiuitatibus prædictis, & per octauas earum visitarent, & manus porrigerent adiutrices, pro singulis festiuitatibus & diebus huiusmodi quibus id facerent plenariam iudulgentiam & peccatorum suorum remissionem consequerētur auctoritate Apostolica præfata extendit, & ampliauit.

Priuilegium fori A.C. Societati & Cōfratribus sub lecit.

Tu de hoc vide etiam hic infra.

§. 12. Et insuper eisdem Confratribus tunc, & pro tēpore existentem Curię causarum Cameræ Apost. generalem Auditorem in Iudicem ordinarium, ita quod tunc, & pro tempore existentes Confratres præfati coram alio quam dicto Auditore etiā ratione delicti aut contractus seu quasi vel rei de qua ageretur, vbicunq. cōmitteretur delictum iniretur contractus aut res ipsas cōsisteret, nullo etiā quęsito modo aut colore cōueniri, aut eorum, necnō Ecclesię Cōfraternitatis, & Hospitalis prędictorū negotia cōtrouersię & causę pertractari cognosci aut diffiniri possint eadē auctoritate Apostolica deputauit statuit, & ordinauit, prout tā in Alexandri quā Leonis prædecessorū litteris desuper confectis prædictis plenius continetur.

Hic modo Pont. dictas concessiones confirmat.

§. 13. Cum autem sicut Confratres Confraternitatis S. Rocchi huiusmodi nobis nuper exponi fecerūt, Ecclesia ipsa ad Dei laudem ex pijs tam dictorū Confratrum quā aliorum Christifideliū eleemosynis constructa & ædificata fuerit, & in ea diuina officia celebrentur ac diuersa charitatis opera exerceātur, ipsaq. Ecclesia per eosdē Cōfratres laudabiliter regatur & gubernetur, ipsiq. cupiāt eorū Confraternitatē ac omnia priuilegia indulgētias exēptiones & indulta eis concessa prefata pro illorū subsistētia firmiori, & vt ipsi in huiusmodi pijs operibus exercendis de bono in melius perseuerare valeant, etiam per nos approbari & confirmari ac ampliari, Nos considerantes copiosam Sedis præfatę benignitatem salutis operibus sēper intentam ad illa præcipue attendere per quæ singuli Christifideles ad huiusmodi salutis & alia pia opera exercenda facilius inuitentur, & in eorum pia deuotione conseruentur ac diligētius eisdē diuinis officijs intenti existāt eorumq. loca Deo propitio suscipiāt incrementa, eorundē Confratrum supplicationibus in hac parte inclinati Confraternitatē S. Rocchi de Vrbe huiusmodi ac illius priuilegia indulgentias etiā plenarias, exemptiones & indulta eorumq. confirmationē, approbationem ac desuper confectas Alexādri, & Leonis prædecessorū litteras huiusmodi ac prout illa concernunt omnia, & singula in eis contenta & inde secuta quęcunque Apostolica auctoritate prædicta tenore præsentium approbamus, & confirmāmus, illisq. perpetuæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes & singulos tam iuris quam facti defectus si qui forsan interuenerint in eisdem supplemus.

Gratias indulgentias & indulta, aliorū locorum Piorū Vrbis hic enunciatorū cōcedit

Tu scias indulgētias ad instar, reuocatas esse, quinimo omnes Confratribus concessas, vsque ad S. D. N. Paulū V. qui nouā circa indulgētias dispositionē fecit vt notaui in rubr.

§. 14. Necnon Ecclesiæ Cōfraternitati illiusq. Cōfratribus prefatis, & alijs eiusdē Ecclesiæ, & illius bonorum Administratoribus, Gubernatoribus, Rectoribus, Oeconomis, Capellanis, Familiaribus, Ministris, ac alijs personis de eadē Cōfraternitate nūc & pro tēpore existētibus seu aliquā curā de Cōfraternitate, Cōfratribus & Ecclesia præfatis, & illius manutentionē habentibus, necnō personis inibi pro tēpore decedētibus seu de bonis suis pro manutentione Cōfraternitatis & Ecclesiæ huiusmodi eiusq. Fabricę bonorū gubernatione & augmēto aliquid relinquentibus. Quod omnibus & singulis priuilegijs, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, indulgentijs etiā plenarijs, & peccatorum remissionibus ac alijs gratijs, spiritualibus & tēporalibus Imagini S. Saluatoris ad Sancta Sanctorum, & Charitatis, ac Archihospitalis S. Iacobi, & Hospitalis S. Spiritus in Saxia, ac Corporis Christi, & Sacramēti ac Cāpi Sancti & Archihospitalis Orphanorū ac alijs Cōfratribus Confraternitatū de dicta Vrbe, necnon eisdem Imagini, & Archihospitalis S. Iacobi, & Hospitali Sancti Spiritus, & Archihospitali Orphanorū, ac Campo Sancto. Necnon Fabricæ basilicę Principis Apostolorū de eadē Vrbe illiusq. deputatis, eorūq. necnon eiusdē B. Mariæ de Populo, & Cōsolationis, ac S. Ioannis Baptistæ Florentinorū alijsq. eiusdē Almę Vrbis Ecclesijs ac illa & illas visitantibus vel eis bene facientibus eorumq. Administratoribus, Guardianis, Rectoribus, Capellanis, Familiaribus, Oeconomis, Gubernatoribus, & alijs personis similē curam in eis sumentibus, ac pauperibus & infirmis eorum etiam per nos, ac præfatos seu quoscunq. alios Rom. Pont. prædecessores & successores nostros, ac Sedem eandē concessis & concedendis, & quibus, illi, ille, & illa vtūtur potiuntur, & gaudent ac vti potiri & gaudere poterūt quomodolibet in futurū, Confraternitas S. Rocchi illiusq. Confratres Ecclesia, Hospitale, Domus, & Administratores, Rectores, Capellani, Seruitores, Familiares, Ministri, Oeconomi, ac Gubernatores, huiusmodi aliæq. personæ similem curam inibi sumentes, ac illa visitantes vel eis benefacientes ex nunc in perpetuum vtantur potiantur & gaudeant, ac vti potiri & gaudere libere & licite valeant in omnibus & per omnia perinde ac si eisdem Cōfraternitati S. Rocchi cōfratribus Ecclesiæ Hospitali Gubernatoribus & alijs personis ac illa visitantibus & benefacientibus ac alijs præfatis pro tempore specialiter & expresse concessa fuissent ac in futurum concederentur. Necnon quibusuis presbyteris tā religiosis quam secularibus qui in ipsa Ecclesia S. Rocchi quocunq. anni tēpore celebrauerint, & animabus christifideliū qui in charitate Dei decesserint ac pro quibus ijdē presbyteri ibi celebrauerint aut celebrari fecerint ac orauerint, easdē indulgentias & peccatorū remissiones quæ celebrantibus pro defunctis in capella Scala cęli nūcupata Monasterij Triū Fontiū extra muros eiusdē Vrbis, aut in capella in Presepe Domini sita in Ecclesia eiusdē B. Mariæ Maioris de dicta Vrbe, & animabus pro quibus inibi celebratur, & oratur, auctoritate & tenore prædictis cōcedimus & indulgemus. Ipsasq. indulgētias gratias priuilegia indulta exēptiones immunitates libertates et alias concessiones ac remissiones, ad illos, illas, & illa extēdimus & prorogamus ac ampliamus.

Et

Publicandi Indulgẽtias licentiá impartitur.

Tu vide bul. Clem. viij. etc. in rubr.

§. 15. Et quod Administratores, Rectores, Capellani, Seruitores, Familiares, Ministri, Oeconomi, & Gubernatores Ecclesiæ, & Cófraternitatis sancti Rocchi huiusmodi, indulgẽtias priuilegia indulta exemptiones immunitates libertates & alias cóceßiones, ac remißiones huiusmodi, ac dies & festa in quibus, & causas propter quas illas consequi debeant ad eorum beneplacitum publicari facere, necnó eleemosynas Ecclesię S. Rocchi ac Hospitali & illius domui præfatis ac alijs sub inuocatione eiusdẽ S. Rocchi erigendis elargiendas recipere, & ad illas recipiendas & quęrendas ac indulgentias huiusmodi publicandas per dictam Vrbẽ seu alibi quęstores seu quascúq. alias personas, Vicarij pro tempore existentis dictæ Vrbis ac diœcesani aut cuiusuis alterius licẽtia desuper minime requisita, deputare & mittere, ac alias Cófraternitates sub dicta inuocatione, vbiuis locorum erigere et instituere, ac quibusuis Ecclesijs Hospitalibus & alijs pijs locis necnon Confratribus sic erectis omnia & singula priuilegia indulgentias facultates & indulta, eisdem Confratribus Hospitali & alijs præfatis concessa illis communicare & ad eorum instar concedere & in eos transferre.

Statuta etiá condendi.

§. 16. Necnó quæcunq. statuta & ordinationes licita & honesta, tam circa regimen & trãquillitatem Ecclesiæ Hospitalis & domus S. Rocchi huiusmodi diuinorumque celebrationẽ, quam numerũ Cófratrum, & Ministrorú, Rectorum, Capellanorum, Oeconomorum, Gubernatorũ et familiariorum prædictorũ, illorumq. personas & ornamenta ac bona mobilia et immobilia illorũ, eorúq. Administratorú & alia præmissa concernentia condere alterare mutare ac de nouo edere, & per eos hactenus forsan facta reformare et mutare seu de nouo edere ac quascúque pœnas in contrauenientes apponere valeant eisdem auctoritate & tenore licentiá & facultatem concedimus & indulgemus.

Priuilegium fori de quo supra ad oẽs personas & ministros extendit.

A. C. facultates vide in const. 10. S. D. N. Pauli V

§. 17. Necnó quod non solũ Confratres sed etiá illius & Ecclesię huiusmodi Administratores, Gubernatores, Rectores, Oeconomi, Seruitores, Familiares, Ministri, Capellani, Rectores seu Officiales, non solũ à Vicarij Vrbis huiusmodi sed etiá aliorũ quorúcúq. Iurisdictione correctione visitatione & potestate penitus & omnino exempti, & solú iuxta pręfati Leonis prædecessoris dispositioné Cardinali S.R.E. Cameræ Apost. Regenti aut ipsius Camerę Auditori pro tẽpore existenti subiecti existant, eiusq. correctioni & punitioni subiaceát, & quod corá alijs respondere minime teneantur, nec ad id cogi seu cópelli neque propterea aliquas sententias censuras & pœnas incurrere sed illis impune resistere & obsistere valeant.

Bona etiam feudalia & ecclesiastica Confraternitati relinqui possint.

§. 18. Quodq. bona quęcunq. etiá feudalia ac emphyteutica & ecclesiastica præfatæ Cófraternitati tá inter viuos quam causa mortis seu testamento vel codicillo dari concedi & relinqui, ipsiq. illa prout cætera Ecclesię & Cófraternitatis huiusmodi bona regere & gubernare, nec desuper à quoquam molestari seu perturbari possint statuimus & ordinamus.

Clausulę pręseruatiue.

§. 19. Ac quod pręmissa omnia & singula de subreptionis & nullitatis vitio seu intentionis nostrę defectu etiam ex eo quod ea quæ super præmissis gesta fuerunt & emanarunt plenarie expressa seu prout existunt narrata minime fuerũt, seu quouis alio prætextu occasione vel causa notari vel impugnari aut in aliquo annullari vel alterari non possint, neque notata seu impugnata annullata aut alterata censeantur, sed ∽ valida & efficacia existant ac si exprimẽda de necessitate de verbo ad verbũ inserta fuissent. Quodq. præsentes litteræ sub quibusuis reuocationibus suspensionibus modificationibus limitationibus restitutionibus repositionibus & exceptionibus similium litterarum gratiarũ & indulgentiarũ etiam per nos & recol. me. Marcellum Papam II. seu alios prædecessores & successores nostros Rom. Pont. & Sedem huiusmodi vel eius Legatos ac etiá per regulas Cancellariæ Apost. pro tẽpore factas ac in fauorem dictæ basilicæ principis Apostolorú de Vrbe & expeditionis contra infideles nullatenus cóprehendãtur, sed semper ab illis penitus & omnino exceptę sint & esse censeantur, illisq. per quascúq. litteras, & quasuis clausulas generales et speciales etiá derogatoriarũ derogatorias efficaciores et insolitas ac etiam irritãtia decreta sub quacunq. verborũ forma et expreßione in se contineri nullatenus derogari poßit nec derogatum esse censeatur nisi tenor illarú de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus, et huiusmodi derogationes cósistorialiter factę et per trinas distinctas litteras eundẽ tenorẽ continentes tribus similibus distinctis vicibus cófratribus administratoribus, Gubernatoribus, Rectoribus, et Oeconomis p̃fatis legitime intimatę et insinuatę fuerint, corúque ad id expressus accedat assensus et aliter factæ derogationes nemini suffragentur.

Decretum irritans.

§. 20. Et ita per quoscunq. Iudices quauis auctoritate fungẽtes, et causarũ Palatij Apostolici Auditores et ipsius S.R.E. sublata eis quauis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et diffiniri debere, necnõ si secus super his à quoquá quauis auctoritate sciẽter vel ignoranter cótigerit attentari irritũ et inane decernimus.

Alia Indulgentia plenaria pro visitãtibus dictam Ecclesiá etiá alia die, quá festiuitatis e iusdem sãcti per Confratres eligen.

§. 21. Et nihilominus vt Ecclesia S. Rocchi in maiori veneratione habeatur et ad illam visitandum et benefaciendum facilius concurratur, de ipsius omnipotentis Dei misericordia ac eorundem Petri et Pauli Apostolorũ eius auctoritate cófisi vniuersis et singulis vtriusq. sexus Christifidelibus vere pęnitentibus et confessis seu confitendi propositum habentibus qui vltra S. Rocchi, et S. Martini festiuitates prædictas, alio die per eosdẽ administratores Gubernatores, Rectores, et Oeconomos ad id nominãdo, à primis vesperis vsque ad occasum solis sequẽtis diei, Ecclesiam S. Rocchi præfatam deuote visitauerint, ac pro illius et eius Hospitalis manutentione seu ornamentorũ emptione vel alias ad illorum vtilitatem in aliquo manus porrexerint adiutrices.

Et alia pro Cófratribus.

Tu habes reuocatiouem in d. const. S. D. N. Pauli V. etc. in rubr.

§. 22. Necnó singulis Confratribus administratoribus capellanis, et alijs Ecclesiæ et Hospitalis ministris et personis præfatis, qui in eorum infirmitate seu alias in mortis articulo pęnitentes et cótriti nomen IESVS nominauerit aut signum pœnitẽtiæ seu Crucis aut animum seu vultum ad Deum aut caput sursum ad cœlum eleuauerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam ac Iubilæum et remissionem in forma Ecclesiæ consueta misericorditer in Domino elargimur.

Clausula derogatoria.

§ 23. Non obstantibus Apostolicis ac in prouincialibus et synodalibus Cócilijs editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, ac ecclesiarú monasteriorum hospitalium et confraternitatum præfatorú etiam iuramento cófirmatione Apostolica vel quauis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus. priuilegijs quoque indultis et litteris Apostolicis illis ac dilectis filijs Populo Romano et dictę Vrbis Conseruatoribus, et quibusuis alijs per quoscunque Rom. Pont. prædecessores nostros et nos ac Sedem præfatam etiam per modum generalis legis ac statuti perpetui ac Motu proprio et ex certa scientia ac quauis instantia et cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs alijsq. efficacioribus efficacissimis et insolitis clausulis irritantibusque, et alijs decretis etiam iteratis vicibus concessis approbatis et innouatis. Quibus omnibus illorum tenores ac si de verbo ad verbũ insererentur præsentibus pro sufficienter expressis habẽtes, illis alias in suo robore permansuris hac vice duntaxat specialiter et expresse derogamus. Cęterisq. contrarijs quibuscunque.

D. P. An. 1. die 18. Oct.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 18. Octobris 1560. Pont. nostri Anno primo.

XVII.

Facultas Iudicum lite pendente decernendi sequestra super fructibus beneficiorum Sedi Apost. reseruatorum siue affectorum, et ordinaria vel alia auctoritate nulliter collatorum. Et pœnæ desuper temere litigantium.

Fructus vero beneficiorum lite pendente, apud personas idoneas à Iudice eligendas deponi iussit Pius V. infra in const. 57. Cordi.

Edita A. D. 1560.

Causa const.

SAnctissimus in Christo Pater, et Dominus noster, D. Pius diuina prouidentia Papa IV. Cupiens prout suo Pastorali incumbit officio, vnicuiq. quod suũ est tribui, iustitiamq. inter omnes æqua lance ministrari, ac animarum periculis, et fraudibus eorum qui passim beneficia ecclesiastica in mensibus in quibus illorũ collatio,

& prouisio per constitutiones suas, seu Cācellariæ Apost. regulas desuper editas, dispositioni suę pro tempore reseruatæ existunt vacantia, seu alias eidem, & Sedis Apostolicæ dispositioni generaliter reseruata, aut ex generali reseruatione Apostolica vel alias affecta, ordinaria, seu alia auctoritate cōtra dictarum constitutionum tenorem, aut alias indebite sibi conferri, & de illis etiam prouideri procurant, & in eis prætextu collationum & prouisionū huiusmodi se intrudunt, ad hoc vt illorum fructus suos faciant, & ex eis impetrantes Apostolicos seu alias iusto titulo prouisos molestent, & interim lites adeo in longum protrahant, vt impetrantes & iustum titulum habentes, aut cum eis concordare, aut eorum iuri cedere, & renunciare, aut in prosecutione litium huiusmodi omnes fere eorum facultates dissipare, & tandem in illarum prosecutione mori cogantur. Quiq. beneficia in Rom. Curia, vel extra eam litigiosam resignant, aut eorū iuri cedunt simpliciter vel in fauorem tertij in memorialibus cum paruis datis & consensibus desuper præstitis, quæ penes se retinent, & nihilominus lites huiusmodi prosequuntur, & dū cognoscunt nullū ius sibi in huiusmodi beneficijs litigiosis competere, ad effugiendum sententiam, & expensas, vel fructuum restitutionem in quibus condemnandi venirent, supplicationes desuper signari, ac datas, & cōsensus paruos huiusmodi extendi faciunt, asserentes se iādiu illa dimisisse, partes fouentes bonum ius, & Iudices iustitiam ministrantes deludendo, quātum in eo est obuiare, ac omnem penitus talia præsumendi occasionem tollere.

Facultas Iudicum sequestrari faciendi fructus beneficiorū, lite pendente super illis tā quā Sedi Apost. reseruatis vel affectis & per ordinarios vel alios nulliter collatis.

§. 1. Hac sua perpetuo valitura sanctione statuit, & ordinauit, quod quoties in antea aliquē super quouis beneficio ecclesiastico, vt præfertur reseruato seu affecto, & dicta auctoritate vel alias nulliter collato, tam in dicta Curia, quam extra eam litigare contigerit, & Iudici ordinario, seu cui causa desuper commissa fuerit, etiam summarie, & extraiudicialiter, quantum sibi pro rei qualitate sufficere parte legitime citata videbitur, constiterit beneficium ipsum in dictis mensibus vacuisse, aut alias, vt præfertur, reseruatum seu affectū, & nihilominus ordinaria, seu alia auctoritate nulliter collatum, & indebite retentū existere, idem Iudex reproducta citatione, fructus redditus & prouentus beneficiorum sic nulliter collatorum, & indebite detentorum sequestrari mandet, & faciat, ac alia exequatur in præmissis necessaria, & opportuna. Super quo eidem Iudici omnem potestatem & auctoritatem impartitus est. Idemque Sanctitas sua in causis nunc in quauis instantia coram eisdem Iudicibus pendentibus similiter obseruari mandauit.

Talesq. beneficiorū detentores & litigantes, etiam si lici cesserint, teneantur ad dāna & interesse &c.

§. 2. Præterea decreuit & declarauit sic resignantes, seu cedentes, & nihilominus lites huiusmodi prosequentes eorum malitia illis prodesse, & fouentibus bonum ius nocere valeat, ad fructuum, reddit∣uum, & prouentuum dictorum beneficiorum per eos perceptorum restitutionem, ac expensarum in litibus huiusmodi factarum refectionem, omniaque, & singula damna & interesse in quibus condemnati fuerint, si non cessissent, vel resignassent, per Iudices, tam ordinaria quam delegata, vel alia auctoritate fungentes, coram quibus lites ipsas pro tempore pendere, seu moueri contigerit condemnandos fore, & condemnari debere, ac ad id teneri, & obligatos esse. Ipsosq. ac etiam in dictis beneficijs successores quoscunque ad paritionem sententiæ, seu sentētiarum, ac litterarum executorialium pro tempore latæ, seu latarum, & decretarum à quibus appellare nō liceat, ad restitutionem, seu relaxationem possessionis, ac fructuum, redditūum, & prouentuum, necnon refectionem expensarū, ac damnorum, & interesse huiusmodi perinde ac si contra eosdem successores sententia, seu sententiæ latæ, & litteræ executoriales huiusmodi decretæ fuissent, cogi, & compelli. Sic tamen quod postquam alter ipsorum sententiæ, seu sententijs, ac restitutioni, vel relaxationi possessionis, & fructuum, redditũum, & prouentuum, necnō damnorum & interesse huiusmodi refectioni, alijsque præmissis realiter & cum effectu paruerit, alter desuper molestari non possit.

Decretum irritans.

§. 3. Et ita in præmissis, omnibus & singulis per eosdē, & alios quoscunque Iudices, & etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata, & cæt. iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & cæt.

Placet, publicetur, & describatur. I.

Papæ subsc.

Lecta, & publicata fuit supradicta Constitutio Romæ in Cancellaria Apostolica. Anno Incarnationis Dominicæ, 1560. die vero Sabbati 26. mensis Octobris.

Publ. Const. An. 1. die 26. Octobris.

XVIII.

Vassallorum obligationes de cætero fiendæ, pro eorum Dominis Sedi Apostolicæ subiectis, nullæ erunt. Et Domini eorum Vassallos ab obligationibus iam factis indemnes releuare, et pecunias solutas infra sex menses restituere cogentur.

Hæc prohibitio quo ad obligationes Communitatum, confirmata & extensa fuit a Sixto V. inf. in eius constit. 42. Inter varias. & Clem. VIII. in const. 10. Pro commissa, vbi alia de Communitatibus videbis. Prout de Baronibus alia inspicies in const. 41. d. Clem. VIII. Iustitiæ.

PIVS PAPA IV.
Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1560.

Causæ istius constitut.

QVia non solum ex debito charitatis, & Pastoralis officij quo omniū nostrorum & Rom. Ecclesiæ subditorum, præcipuam curam tenere debemus, sed pro interesse etiam pecuniario Sedis & Cameræ præfatæ, debemus prospicere & curare, vt ex terris ciuitatibus, oppidis, castris, villis & locis, tēporali dominio Comitum, Baronum, Domicellorum, aut alias quomodolibet nuncupatorum, nobis subditorum oriundi, aut illarum illorumque incolæ & habitatores, suis facultatibus non exhauriantur, quandoquidem ad paupertatem redacti, non valerent soluere subsidia, & sufferre onera quę nobis & Sedi ac Cameræ præfatis, ratione superioritatis, & alias tam ordinarie quam extraordinarie prout contingit, præstare tenentur & consueuerunt. Et (sicut accepimus) prauus quidam abusus à multis annis citra inoleuit, quod nonnulli ex Comitibus, Baronibus, & alijs temporalibus Domicellis præfatis, per seipsos, vel per alias ad eorum commodum interpositas personas accipiendo pecunias mutuo, seu alios contractus faciendo, faciunt ciuitatum, oppidorum, castrorum, terrarum, villarum, & locorum sibi subditorum vniuersitates, & homines, & plerumque etiam particulares, accedere & fideiubere, seu principaliter & insolidum obligare, & adueniente tempore ad faciendam solutionem vel satisfactionem, ipsis Dominis nō soluentibus, neque satisfacien. miseri subditi coguntur vel de suo soluere & satisfacere, ac de pauperati, vel soluere & satisfacere non valentes, censuris & interdictis subijci, ac per executores tribulari, immēsisque fastidijs vexari, & demum ad soluen. & sufferen. Cameræ Apostolicæ subsidia, & alia præfata impotentes reddi.

Domini releuant inf. sex menses Vassallos tecum ac pro eis solutas.

§. 1. Nos igitur tot inconuenientibus occurrere, illorumque occasionem tollere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Vniuersis & singulis Comitibus, Baronibus, Domicellis, & alijs præfatis, sub excommunicationis latæ sententiæ, priuationisq. dominij, ciuitatum, oppidorum, castrorum, villarum, & locorum prætatorum ipso facto incurrendis pœnis, in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus & mandamus, vt quicunque ex eis, pro quibus seu pro quorum commodo, vtilitate, & interesse, immediate, vel alijs personis median. vel suppositis, eorum subditi vniuersaliter, vel particulariter, ex quacunque causa & quocunque modo obligati hactenus fuisse reperiuntur, debeant per ipsos subditos soluta, seu quomodolibet exposita, integre infra sex menses proximos restituisse.

Et ab alijs obligationibus indemnes reddere eos debet subditos.

§. 2. Et pro alijs obligationibus non solutis neque satisfactis, debitis temporibus, de suis proprijs, absq. subditorum damno aliquo, soluisse, & satisfecisse, ipsosq. subditos, etiam non petentes, vere & realiter indemnes, & penitus sine damno releuasse. Et nihilominus omnes & singulas confessiones & quietationes, et liberationes, dictorum Dominorum per ipsos subditos, circa releuationem indemnitatis huiusmodi, non interueniente vera & reali

reali satisfactione etiamsi iuratæ fuerint, irritas & nullius momenti fore & esse decernimus.

Obligationes Cōmunitatu, & Vassallorū de cętero p Dominis fienda, nuallæ erunt.

§.3. Insuperq. omnes & singulas fideiussiones & accessiones, etiam cum clausula, Principaliter & insolidū, necnō vti principales, & tam personales quam reales & alias quascunque obligationes & promissiones, per Vniuersitates & personas subditas præfatas, siue vniuersaliter siue particulariter, etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, cum iuramento, censurarum, & mandati executiui susceptione, & promissione, etiam iurata, etiam de non vtendo remedio huius nostræ prouisionis, vltro seu ad preces & instantiam, aut ad commodum seu vtilitatem suorum in temporalibus Dominorum, immediate ipsis Dominis nominatis, seu illis non nominatis, alijs interpositis omnibus & personis, de cętero perpetuis futuris temporibus, quocunque modo facien. & prout illas concernentia desuper conficienda instrumenta, nullius roboris & momenti fore & esse, Vniuersitatesq. & personas subditas præfatas, nullo modo obligare, neque in iudicio vel extra, vllam omnino fidem facere.

Decretum irritans.

§.4. Sicq. & non aliter per quoscunq; Iudices, etiam S.R.E. Cardinales, & Palatij Apostolici causarū Auditores, Cameræ Apostolicæ Regentem, & alios quoscunque Iudices, in Alma Vrbe, & alijs quibuscunq; S.R.E. Terris & locis, sublata aliter iudicandi facultate, iudicari debere. Ac si & quicquid secus fieri contingat, irritum &c.

Publicata in Vrbe ligat ignorantes.

§.5. Et præsentium (quas postquam per aliquem ex nostris Cursoribus in locis consuetis Vrbis affixæ & publicatę fuerint, omnes, etiam ignorantes, afficere volumus) solam signaturam, regula contraria non obstante, sufficere decernimus.

Derogatio contrariorū.

§.6. Non obstan. constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs Camerę, & alijs quibuscunq; concessis, cuiuscunq; tenoris existant, statutisq. & consuetudinibus locorum, etiam iuramento &c. roboratis. cæterisq. in contrarium facientibus quibuscunque.

PP. subscr.

Placet, & ita decernimus & mandamus. I.

Publ. P. An. 1560. Octob.

Anno à Natiuitate Domini 1560. indict. 3. die vero 30. mensis Octob. Pont. Sāctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidētia Papæ IV. Anno primo. Suprascriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ Apost. & in acie Cāpi Floræ, ac ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, per nos Iulium Parisium Clericum Terdonensem, & Iacobum Carra S. D. N. Papæ cursores. Camillus Cherubinus mag. curs.

X I X.

De Spolijs Clericorum ob illicitam negociationem, Et de indultis Curialium & Incolarū Almæ Vrbis super dictis Spolijs.

Ad primam rubricæ partem, habes confirmationē Sixti V. in eius const. 100. In conferendis. Et ad secundam vide pro Curialibus indultum S.D.N. Pauli V. in constit. 14. In eminenti. vbi plene notabo. Et præcipue pro Militia S. Ioannis Hierosolymitani, habes dispensationem hic infra in const. 29. Romani. lib. 3.

Scias autē Clericis in Agro Romano, & proprijs Terris licere agriculturam exercere, ex permissione & indulto Clementis VIII. in const. 72. Inter multiplices. lib. 3.

Edita An. D. 1560.

P I V S   E P I S C O P V S,

Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DEcens esse cēsentes, & ęquū, vt nos, qui alios in sua iustitia confouemus, Cam. Apost. iura nō negligamus, quinimmo ne pretextu incertitudinis, illa ab aliquibus vsurpari, aut super eis dubia aliqua oriri contingat, ita nostrę declarationis remedio prouideamus, quod à nemine desuper dubium aliquod deduci possit.

Causa const.

§.1. Cum itaq; sicut accepimus, à nonnullis vertatur in dubiū, an res & bona, per Clericos, etiā in sacris ordinib. constitutos ex negociatione illicita, aut alias cōtra sacros canones acquisita, vti Spolia, vel alias ad Cameram præfatam iure legitimo spectare & pertinere debeant. Nos omnes desuper hæsitationis materiam submouere, ac cauillationibus, & altercationibus, ac litibus viam præcludere, & denique malitijs eorum qui iura dictæ Cameræ vsurpare satagunt, obuiare, aliasq. in præmissis opportune prouidere volentes.

§.2. Motu proprio, & ex certa nostra sciētia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine decernimus & declaramus, omnia & singula res & bona, cuiuscūq; qualitatis & quātitatis existentia, ac in quibusuis regionibus, & regnis, ac dominijs, tam citra quā vltra mōtes, & maria cōsistentia, per quosuis clericos, tam seculares quā quorumuis, etiam Mendicantiū Ordinū, ac Militiarum regulares, etiā in sacris ordinib. constitutos, cuiuscunq; status, ordinis, & cōditionis fuerint, ac Archiepiscopali, Episcopali, vel alia maiori dignitate prefulgeāt, ex negociatione illicita, aut alias, contra sacros canones quomodolibet acquisita, quæ pro tempore post obitū eorū, qui etiā ex facultate quam habuerint testādi, condito testamento, vbiuis locorū decesserint & decedent, aut quibus illos, etiā eis viuentibus priuari, & eis destitui cōtigerit, & presertim quondā Andreę Lapiro de S. Ioanne Rotundo presbyteri, seu religiosi, extra Rom. Curiam ad illā forsan veniendo defuncti, hactenus remanserūt, remanent, & remanebunt, ad eandē Cameram, & non ad ios, etiā in quibusuis Cathedralibus, etiā Metropolit. & Collegiatis, ac alijs Ecclesijs, Monasterijs, Hospitalibus, Militijs, cęterisq. beneficijs ecclesiasticis cū cura, secularibus & quorumuis Ordinū regularibus, qualitercunq; qualificatis successores, illa in titulum, cōmendam, administrationē, commissionē, ac alias quomodolibet pro tēpore obtinētes, etiamsi ad illa, vigore prioris tituli, ius regrediendi, seu accedendi, aliquibus concessum fuerit, spectasse & spectare, ac sub nomine spoliorum venire, illaq. vti spolia ad Cameram ipsam pertinentia perpetuo colligi & recuperari potuisse, posse, ac debere.

Clericorū bona exillicita negociatiōe vel alias cōtra sacros canones acquisita ad Cam. Apost. spectāt vt in rubr.

§.3. Et ita per quoscunque Iudices quauis auctoritate fungētes, in quacunque instantia, sublata eis quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. Necnō irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate, sciēter vel ignoranter contigerit attentari.

Decretum irritans.

§.4. Mandantes dilecto filio nostro Guidoni Ascanio S. Mariæ in Via lata, diac. Card. de Sancta Flora nuncupato, Camerario nostro, & eius in Camerariatus officio successoribus, quatenus spolia ipsa, prout alia ipsius Cameræ iura, exigi & recuperari, ac pręsentes inuiolabiliter obseruari faciat, nec permittat Cameram ipsam, vel pro ea agentes, desuper modo aliquo molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet & rebelles, per censuras & pœnas ecclesiasticas, & appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Executorum deputatio & facultates.

§.5. Non obstan. fel. rec. Bonifacij PP. VIII. prędecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, & alijs constitutionib. & ordinationib. Apostolicis, necnon Ecclesiarū, Monasteriorū, Ordinū, Militiarū, & beneficiorū prędictorum iuramēto, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & cōsuetudinibus. priuilegijs quoq;, indultis, & litteris Apostolicis, illis & dilectis filijs illorū Capitulis, Cōuentibus, Superiorib. & personis, sub quibuscunq; tenoribus & formis, ac cū quibusuis clausulis & decretis, etiam Motu & scientia similibus, concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspēdi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo &c.

Clausulę derogatoriæ.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo, Non. Nouemb. Pont. nostri Anno 1.

D. P. An. 1. 5. Nouemb.

Sequitur declaratio dictæ constitutionis.

Edita An. D. 1560.

PIVS EPISCOPVS,

Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmanus Pontifex ex sua circumspecta prouidentia attendens suam Almam Vrbem, Apostolorũ Petri & Pauli glorioso martyrii cruore Domino nostro IESV CHRISTO cõsecratam, caput Orbis existere, & Altissimum in ea sacerdotii principatum, Christianęq. Religionis caput instituisse, & ad illam tanquam cõmunem omnium Christifidelium patriam de vniuersis mundi partibus Christifideles ipsos in copioso numero confluere, vt illa eo amplioribus prærogatiuis decoretur, quo est omnium aliarum mater, cunctorumque ad eam vndequaque accedentium benigna receptrix & alumna, ac illius incolæ, & habitatores, ac Romanam Curiam sequentes eo quietius & tranquillius in ea degant, quo se amplioribus fauoribus & gratiis nouerint communitos, nonnunquam à suis prædecessoribus in illorum fauorem concessa, pro illorum subsistentia firmiori, non solum approbat, sed etiam innouat, & quæ postmodum ab eo emanarunt litteræ Apostolicæ, ne defectu incertitudinis aliquid quod à mente sua alienum sit, oriri contingat, illas ita suæ declarationis adminiculo dilucidat, vt nulli hæsitationis & dubitationis scrupulus relinquatur, & alias desuper disponit, prout rerum & temporum qualitate pensata, conspicit in domino salubriter expedire.

Iulius iij. edidit bullã de qua hic.

§.1. Nuper siquidem postquã fe. re. Iulius PP. III. &c.

Omittitur quia ipsa bulla Iul. est sup. fol. 695 lib. 1.

Hic Pontifex aliam edidit bullã h e pręcedentem.

§.2. Nos ex certis tunc expressis causis Motu simili & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, per alias nostras litteras sub dat. videlicet Non. Nouemb. Pont. nostri Anno primo, decreuimus & declarauimus omnia & singula &c.

Omittitur quia est bulla quæ præcedit.

Ideo dubitabatur an illa constit. præm. decauerit dictæ cõst. Iulij iij. Vnde hic declarat. nõ fuisse præiudicatũ priuilegijs vrtalium & eius constitutio nẽ non se extendere ad Cardinales vbiq; decedẽtes, aut alios testãdi facultatẽ habẽtes ex priuilegio aut licentia Sedis Apost.

§.3. Cum autem sicut nobis innotuit, à nonnullis hæsitetur, an ex his litteris nostris statuto & ordinationi Iulii prædecessoris huiusmodi preiudicium aliquod generatum sit, aut dici seu censeri possit, Nos qui Vrbis decorem & venustatem, ac illius incolarum prædictorum prosperum & felicem successum sinceris exoptamus affectibus, quiq. illam non minoribus fauoribus quam dicti prædecessores prosecuti sunt prosequi intendimus, ne propter nostræ declarationis defectum, & veritatis suppressione contra mẽtem & voluntatem nostras cuiquã preiudicium generetur, quantum in nobis est prouidere volentes, ac dictarum nostrarum litterarum veriorem tenorem præsentibus pro sufficienter expresso habentes, necnon motu & sciẽtia similibus, litteras nostras prædictas ad S.R.E. Cardinales, etiam vbiuis locorum decedentes, ac eorum bona vbique existentia nullo pacto, ac Vrbem & Curiam præfatas, necnõ Prælatos, Officiales, ac alios seculares & cuiuius Ordinis regulares clericos, cæterosq. tam in Vrbe & Curia præfatis pro tẽpore existẽtes, & in ea seu eius districtu decedẽtes, quam alias alibi vbiuis locorũ, etiam vltra montes & maria existentes (testandi tamen, codicillandi, & alias de bonis suis quibuscunque quomodolibet disponendi facultatem, seu etiam quod eis ab intestato decedentibus eorum bona ad ipsorum proximiores & qui nisi beneficiati essent succedere deberent, deuoluãtur & debeant, specialem ab Apostolica Sede vel officiorum suorum ratione priuilegiorum, aut ex alio quouis titulo pro tempore habentes, cuiuscunq; status, gradus, ordinis, conditionis & præeminentiæ personas minime se extendere, neque illos aut eorum aliquem comprehendere, sed ab eis penitus exceptos fuisse, fore & esse, ac dici & censeri, & alias easdem nostras litteras etiam absque verbis, aut alios contra sacros canones, in illis appositis, in omnibus & per omnia acsi illa in eis apposita non fuissent, seu illæ sine eis emanassent, stare, & in suis robore & efficacia permansisse & permanere debuisse & debere.

§.4. Declarantes eisdem Motu & scientia, tam Iulii statutũ & ordinationẽ huiusmodi, quam per Sixtũ IV. & Alexandrum Sextum, Leonẽ X. & alios Rom. Pont. etiã prędecessores nostros, ac etiam nos, etiam in Conclaui in quo diuina disponente clementia ad summi Apostolatus apicem assumpti fuimus, etiam in ipsius Vrbis, & eius ędificiorũ, Romanæq. Curiæ & eius Officialiũ, ac aliarum personarum prędictarum, etiam extra Vrbem, & in quibusuis prouinciis, etiam vltra montes & maria, vt prefertur, in genere vel in specie, circa testandi & succedendi huiusmodi facultatem quomodolibet concessa priuilegia & indulta, ac cum inhibitionum decretorũ, & in eis contentis clausulis Iulii prædictas, ac aliorum prædecessorum prędictorum singulas desuper confectas litteras, & inde secuta quæcunque, quorum omnium tenores acsi de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, etiam ad hoc vt omnes & singuli supradicti de omnibus & singulis eorum rebus & bonis, etiam nulla quantitatis & acquisitionis ipsorum bonorum distinctione habita, libere disponere valeant, acsi dictæ nostræ litteræ non emanassent, aut aliæ in posterum emanarent, dicta auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, confirmamus, & innouamus, necnon illis perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adiicimus. Et nihilominus pro potiori cautela, illa omnia & singula eisdem modis & formis quibus per dictos prędecessores concessa fuerunt, de nouo eisdem auctoritate & tenore, ac Motu & sciẽtia statuimus, ordinamus, & concedimus, necnon illa valida & efficacia existere, suosq. plenarios & integros effectus sortiri, & inuiolabiliter obseruari, ac singulis supradictis suffragari.

Confirmatio const. Sixti IV. & aliorum.

Tu eas vide indicatas in bulla S.D.N. Pauli V. cit. in iubr.

Decretum irritans.

§.5. Sicq. in premissis omnibus & singulis per Camerarium, Præsidentes & Clericos præfatos, ac quoscunque alios Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & ipsius Ecclesiæ Rom. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretãdi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, ac quicquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate sciẽter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.6. Non obstan. premissis, ac quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Camerę, & Ecclesiarum, ac Monasteriorum & Ordinum prędictorum, & quibusuis alijs, etiam iuramento, cõfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. necnon priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis, illis sub quibuscunq; tenoribus & formis, ac cũ quibusuis clausulis & decretis, in genere vel in specie, etiã motu & scientia similibus, concessis, & approbatis, ac innouatis. Quibus omnibus, illorũ tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. ac omnibus illis quæ Iulius & alij prædecessores præfati in dictis suis litteris voluerunt non obstare. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Fides transumptorum.

§.7. Et quia difficile foret pręsentes litteras ad singula quæq; loca deferri, volumus & etiam declaramus, quod earum transumptis seu copijs, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & alicuius Prælati sigillo munitis, eadẽ prorsus fides in iudicio & extra vbiq; adhibeatur, quę pręsentib. adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§.8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum declarationum, decretorum, approbationis, confirmationis, innouationis, adiectionis, statuti, ordinationis, concessionis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D. P. An. a. 5 Februarij.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1560. Non. Febr. Pont. nostri Anno 2.

Publicatio.

Anno a Natiuitate D. 1561 Iuaict. 4 die vero 15. mensis Februarij, Põt. Sanctiss. in Christo patris, & D N D. Pij. diuina prouidentia Papæ IV. Anno II. Retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, & Valuis Cancell. Apost. per nos Iacobum Carra, & Antoniũ Clerici cursores. *Franciscus Rogerius mag. curs.*

Con-

XX.

Confirmatio & noua concessio omnium facultatum & priuilegiorum S. R. E. Camerario, hactenus à summis Pont. concessorum.

Ad hæc vide constit. 65. Clem. VIII. In conferendis. vbi plene notabo.

Edita An. D. 1560.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

PRouidentia Romani Pontificis plurimum circũspecta, nonnunquam ea, quæ certis suadẽtibus causis, per eius prædecessores gesta sunt, ex alijs non minus rationabilibus causis, alterat, & ad pristinum statum reducit, ac quemlibet in sua iurisdictione & possessione conseruat & manutenet, prout æquitas suadet, & id in Domino conspicit salubriter expedire.

Camerarius habuit multas facultates & priuilegia vsque ad Paulum iiij. qui illa limitauit.

§.1. Sane cum dilectus filius noster Guido Ascanius Sanctæ Mariæ in Via lata diaconus Cardinalis de Sancta Flora nuncupatus, modernus, & qui ante eum pro tempore fuerunt S. R. E. Camerarij, multa & diuersa priuilegia, eis, eorumq. Camerariatus officio à quampluribus Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris concessa habuerint & habeant, ac in illorum possessione pacifica & quieta, vsque ad tempus fel. record. Pauli Papę Quarti prædecessoris nostri, qui ex certis causis animum suum mouentibus, id expedire ratus, illa limitauit, seu suspendit aut reuocauit, extiterint.

Hic autem Pont. illa cõfirmat, & de nouo concedit.

§.2. Nunc vero experientia rerum omnium magistra docente, priuilegia ex rationabilibus causis concessa, ac publicæ commoditati vtilia fore compertentes, & propterea eorundem prædecessorum nostrorum vestigijs inhærentes, Motu proprio, non ad alicuius instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, limitationem, seu suspensionem, aut reuocationem priuilegiorum huiusmodi per præfatum Paulũ prædecessorem, vt præmittitur, factas harum serie reuocantes, omnia & singula priuilegia, moderno & pro tempore existentibus eiusdem S. R. E. Camerarijs, corumque Camerariatus officio huiusmodi per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros concessa, quorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, in omnibus & per omnia, prout ante limitationem, suspensionem, aut reuocationem Pauli prædecessoris huiusmodi erant, confirmamus, approbamus & innouamus. Et nihilominus potiori pro cautela, quatenus opus sit, ea omnia moderno & pro tempore existentibus ipsius S. R. E. Camerarijs, eorumq. Camerariatus officio huiusmodi de nouo concedimus.

Quibuscũque nõ obstatib.

§. 3. Non obstantibus quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, etiam per præfatum Paulum prædecessorem, etiam quo ad Hebræorum viuendi modum, & tolerantias eisdem Hebræis non concedendas, ac alias quomodolibet editis, quibus, illarum tenores ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita omnino seruata esset, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, quo ad præmissa, motu simili, specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Sanctio pœnalis.

§.4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reuocationis, voluntatis, confirmationis, approbationis, innouationis, concessionis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 1. 13. Nouemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo, Idib. Nouemb. Pontificatus nostri Anno primo.

XXI.

Contra pugnantes in duello, & illud vbique gentium permittentes, spectantes, complicesq. &c.

Duellorum vsum vetuit in Statu Ecclesiastico Iul. II. sup. in constit. 19. Regis. fol. 433. & deinde Leo X. in const. 31. Quam Deo. fol 523. Easq. simpliciter confirmauit Clem VII. & ideo eius bullam non posui.

Sanctio ista ampliata fuit à Clem. VIII. vt infra in eius const. 11. Illius. vbi cætera notabo.

Edita An. D. 1560.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EA quæ à prædecessoribus nostris Roman. Pontificibus, suadentibus legitimis causis emanarunt, libenter approbationis & innouationis munimine solidamus, vt eo firmius illibata perdurent, quo sæpius fuerint Apostolica auctoritate munita, illaq. de nouo statuimus & ampliamus, prout rationabiles causæ persuadent, & hoc in domino conspicimus salubriter expedire.

Clem. vij. edidit bullã de qua hic.

§.1. Dudum siquidem à fel. record. Clemente Papa Septimo prædecessore nostro emanarunt litteræ in quibus nonnullæ aliæ inseruntur tenorum subsequentium.

Clemens Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Consueuit &c.

Omittitur residuum, quia simpliciter confirmat bullas citatas hic in rubrica.

Causa constitutionis.

§.2. Cum autem sicut nobis innotuit, quamplurimi Duces, Comites, Marchiones, Domicelli, Barones, & alij in temporalibus domini, vicarij, communitates & vniuersitates ciuitatum, terrarum & locorum eidem Romanæ Ecclesiæ mediate vel immediate subiectorum, nonnulliq. alij singularia certamina exoptantes, & alij etiã, vt præfertur, subditi illa videre cupientes, suorum status, salutis & honoris immemores, litteris prædictorum huiusmodi contrauenire, & censuras ac pœnas in illis contentas paruipendere non vereantur, in animarum suarũ perniciem, & diuinæ maiestatis offensam ac Reipublicæ læsionem.

Confirmatio const. Iul. ij Leon. x. & Clem. vij.

§.3. Nos quorum est sceleratorum insolentijs quibus aduersum Deum & proximum ac dictæ Sedis auctoritatem veluti Catholicæ professionis inimici sæuiunt, salubriter reprimendis, ne ipsorum inualescat præsumptio, & peruersitas extollatur intendere, & ne litteræ prædictæ quæ prouida deliberatione ab ipsis prædecessoribus emanarunt, contemptibiles reddantur, sed illarum transgressores debita animaduersione puniantur, prouidere volentes, Motu proprio non ad aliquorum nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, singulas Iulij, Leonis, & Clementis, prædecessorum prædictorum litteras cum statutorum, ordinationum, adiectionum, decretorum, declarationum, confiscationum, incorporationis, applicationis, voluntatum, & mandatorum, ac omnibus & singulis alijs in eis respectiue contentis clausulis, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus & innouamus, & perpetuo firmitatis robore subsistere, & singulos quos litteræ ipsæ concernunt & concernent, sub excommunicationis, anathematis, maledictionis, perpetuæ infamiæ, diffidationis, criminis læsæ maiestatis, seditionis, rebellionis, confiscationis, & priuationis statuum & dominiorum, ac Feudorum & Vicariatuum, ac aliorum bonorum suorum, ac depositionis illorum, necnon inhabilitatis ad illa & alia in posterum obtinenda, ac interdicti, ac alijs censuris ac pœnis ecclesiasticis & temporalibus, alijsq. in eisdem litteris contentis, quas contrauenientes eo ipso incurrant, & intestabiles fiant, ac vltra pœnas prędictas carceribus mancipari & detineri, & pœnis prædictis irremissibiliter puniri debeant, perpetuo obseruari, & per executores in dictis litteris deputatos aduersus eosdẽ

contrafacientes ad totalem executionem dictarum pœnarum procedi debere decernimus.

Extēsio cōstitutionum ad fautores uel lantes & affigentes vel subscribētes cartas duelli

§.4. Illasq. tam ad pugiles taliter pugnantes, quam cos ad id tentantes & prouocantes, aut locum seu campum ad pugnandum dantes seu concedentes, ac in illis astantes & interessentes, ac certantes, comitantes, & cōmitiuam præstantes, necnon consulentes, ac adhærentes & fautores, necnon cartas certaminis seu duelli subscribentes vel affigentes aut publicantes, etiam si prædictæ, seu cuiuscunque alterius dignitatis, nobilitatis, status, gradus, & ordinis, tam ecclesiasticæ quam mundanæ existāt, etiam ad hoc vt ipsi vltra pœnas prædictas excommunicationis maioris latæ sententiæ pœnam, à qua nonnisi à nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente absolui possint, eo ipso incurrant, & si ecclesiastici fuerint, etiam omnibus & singulis ecclesijs, monasterijs, dignitatibus, & alijs beneficijs ecclesiasticis per eos obtentis, seu in quibus, & ad quæ ius eis competit, eo ipso priuati, et ad illa ac alia in posterum obtinenda inhabiles existant, necnon illa tanquam per priuationem huiusmodi vacantia ab alijs impetrari possint extendimus & ampliamus.

Iteratio statutorum a Iulio ij. Leon. x. & Clem. vij.

§.5. Et nihilominus præmissa omnia & singula prout per Iulium, Leonem, & Clementem prædecessores præfatos, statuta & ordinata, inhibita, decreta & mandata fuerunt, in omnibus & per omnia de nouo statuimus, ordinamus, inhibemus, decernimus, declaramus & mandamus.

Reuocatio quarūcunque licentiarum.

§.6. Ac omnes concessiones duellorum huiusmodi, & facultates desuper prædictis, seu alijs quibusuis personis per quoscunque Roman. Pont. prædecessores nostros, sub quibusuis formis & verborum expressionibus forsan concessas & approbatas, & innouatas, harum serie reuocamus, cassamus & annullamus.

Monitio ad omnes Princi pes Christianos etiā non subiectos R.E. vt duella & certamina prohibeant.

Ad quod hab. Cōc. Trid. sess. 25. c. 19. de re format. et in bulla Cle. viij. cit. in rub.

§.7. Et insuper cupientes, illa & tam detestabilem pugnantium, & aliorum loca ad pugnandum, ac alias in præmissis fauorem præstantium, & denique tanti sceleris fautorum nequitiam non solum in terris & locis eidem Romanæ Ecclesiæ, vt præfertur, subiectis, sed alias vbilibet penitus reprimi & aboleri, ac singulorum Christifidelium animarum periculis obuiare, per viscera Domini nostri IESV CHRISTI, rogamus & obtestamur vniuersos & singulos totius Orbis Imperatorem, Reges, Duces, etiā armorum, Marchiones, Barones, cæterosque Principes christianos, necnon dominia, potentatus, communitates ciuitatum, ac vniuersitates, oppidorū, castrorum, terrarum & locorum quorumcunque, illorumq. in temporalibus dominos, ac etiam militum, tam equestrium quam pedestrium, capitaneos & præfectos etiam temporali ditioni ipsius Romanæ Ecclesiæ non subditos, cuiuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, nobilitatis, ac præeminentiæ fuerint, vt diuini nominis intuitu, & pro sua in nos & hanc Sanctam Sedem Apostolicam deuotione & reuerentia, necnon fidei cultu & conseruatione, ac animarum eorum qui huiusmodi duella diabolica fraude decepti perquirunt salute, dicta duella, seu alia singularia certamina in suis Regnis, Ducatibus, Marchionatibus, Baronijs, Dominijs, terris & locis nullatenus fieri permittant, immo ne fiant expresse prohibeant & dissuadeant. districtus percipientes eis, ne vllo vnquam tempore huiusmodi duella seu certamina quouis prætextu seu quauis occasione vel causa admittere, aut aliquos ad id irritare seu prouocare, vel illis interesse, aut vt fiant pati seu permittere audeant vel præsumant. alioquin eos, ac etiam extra terras & loca ditioni Ecclesiæ huiusmodi non subiecta duella, seu singularia certamina huiusmodi, aut diffidationes desuper facientes, & ad id irritantes prouocantes, & auxilium, consilium, vel fauorem, dantes, ac illis astantes & interessentes, & similiter chartas desuper subscribentes aut publicantes, seu de illis se intromittentes, eorumq. ac ipsorum singulos ab Imperatore & Regibus inferiores maioris excommunicationis, & vltra eam si ecclesiastici fuerint, priuationis & inhabilitatis pœnis prædictis subiacere, illasq. incurrere, & ab eis præterquam à nobis seu dicto Romano Pontifice pro tempore existente, vt præfertur absolui, aut aduersus illas restitui seu rehabilitari non posse neque debere decernimus & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.8. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ dicti prædecessores in singulis eorum litteris prædictis voluerunt non obstare. cæterisq. contrarijs quibuscunque. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. c. 13. Nouemb.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicę, millesimo quingētesimo sexagesimo, Idib. Nouemb. Pontificatus nostri Anno primo.

XXII.

Approbatio Archiconfraternitatis Orationis & Mortis, nuper in Vrbe institutæ, ad Orationem quadraginta horarum, singulis mensibus publice peragendam, Et pauperum defunctorum cadauera, gratis & decenter sepelienda, cum indulgentiarum concessione.

Huiusmodi Orationem, in cunctis Vrbis Ecclesijs, locisque pijs, præscripta Ecclesiarum, & temporis distributione, absque intermissione fieri iussit Clem. VIII. in sua const. 17. Graues quæ adhuc seruatur. De indulgentijs autem, attende const. S. D. N. Pauli V. mox edendam, quam vidi firmatam sub die 1. Decembris 1605.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An.D. 1560.

Proœmium.

Diuina disponente clementia ad summi Apostolatus apicē meritis licet imparibus sublimati, Christifidelium omnium votis, præsertim ad charitatis, aliorumq. piorum operum exercitium, & deuotionis sinceritatem, certumq. orationum & ieiuniorum Altissimo pura mente consecrandorum ordinem tendentibus, ac ipsorum fidelium Societatibus, salubribusq. illarum ordinationibus, quæ propterea pie institutæ fuisse dicuntur, libenter potissimum cum à nobis petitur, Apostolici muniminis præsidium adijcimus, ac eosdem fideles vt ad opera huiusmodi feruentius amplexanda procliuiores efficiantur, indulgentijs & peccatorum remissionibus frequenter inuitamus, vt exinde desiderabilia salutis æternæ pręmia facilius valeant promereri.

In Vrbe quidā Christifideles instituerūt Cōfraternitatē Orationis & Mortis, ad Orationē 40. horarum singulis mēsibus, et quolibet, fac endā, et pauperum defunctorum corpora decēter sepeliēda, & alia pia opera exercenda.

§.1. Sane sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Guardianorum, Administratorum & Officialium Confraternitatis de Oratione alias della Morte nuncupatæ, in Alma Vrbe institutæ, petitio continebat, iā multis annis elapsis nonnulli Christifideles in ipsa Vrbe degentes diuino instinctu moti, & pia mente considerantes, Orationes humiliter & deuote à Christifidelibus in vnum in DEI nomine conuenientibus factas, diuinæ Maiestati gratas & acceptas existere, ac illis & eleemosynis alijsq. pijs operibus ipsius Omnipotentis DEI clementiam & misericordiam impetrari, vnam Societatem seu Confraternitatem vtriusque sexus personarum de Oratione alias della Morte nuncupatam, in eadem Vrbe instituerunt, & inter alia ordinauerunt, vt singulis mensibus, diebus & horis ad id per pro tempore existentes eiusdem Confraternitatis Guardianos, seu Administratores & officiales designandis & statuendis, ad imitationem quadraginta dierum, quibus Dominus noster IESVS CHRISTVS in deserto vitam humanam agens ieiunauit, ac etiam Sanctorum Apostolorum, & patrum primitiuæ Ecclesiæ, qui ad Deum sine intermissione orabant, Oratio fieret, ad eundem Omnipotentem DEVM vocalis & mentalis, horas quadraginta continuas per homines & mulieres dictæ Societatis, ac alias personas ibidem interesse volentes, etiam si Confratres non essent, ac ipsi Confratres in principio cuiuslibet Orationis singulo mense in penultima eius Dominica, vel alio die fieri solitæ Corpus Domini cum decenti pompa deferrent, Necnon pauperum ac miserabilium personarum decedentium corpora iam antea sæpenumero absque vlla forsan cæremonia præter consuetudinem christianam delata, exemplo Thobiæ etiam proprijs humeris deferrent, ac proprijs saculis, intortijs, & candelis adhibitis, alijsq. expensis necessarijs sepelirent, necnon singulo mense pro animabus Confratrum defunctorum, ac eorum quorum corpora

ab

ab ipsis Confratribus humata forent anniuersarium celebrarent, & infirmis egenis ipsius Confraternitatis de medico & eleemosynis pro posse succurrerent, illosq. et Confratrum charitate visitarent, atque officia diuina, prout alijs Confraternitatibus concessum erat, exercerêt.

Ordinationesq. pro regimine d. Cōfraternitatis stabiliuntur.

§.2. Cum autem sicut eadem petitio subiungebat dicta Confraternitas, Spiritu sancto adiuuante concursu fidelium, qui ad illam confluxerunt, augmentum, & in dictis pijs operibus incrementum non modicum susceperit, ac in dies augeatur, dictiq. Confratres qui ipsam Confraternitatem primo in Sancti Laurentij in Damaso constituerunt, & ad præsens in Sancti Ioannis Euangelistæ in Ayra dictæ Vrbis Ecclesijs congregatam retinent, etiam pro illius directione & augmento nonnulla Capitula & statuta fecerint, & ediderint, ac Vener. fratrem nostrum Federicum Episcopum Prænestinum S. Romanę Ecclesię Cardinalem de Cæsis nuncupatum in d. Confraternitatis Protectorem elegerint, prout in vno vel pluribus documentis & forsan publicis desuper confectis plenius dicitur contineri, Guardiani & Administratores prædicti nobis humiliter supplicari fecerunt, vt institutioni Confraternitatis, eiusq. Statuti, & Capitulis huiusmodi pro firmiori illorum subsistentia Apostolicæ confirmationis robur adijcere, ac alias in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic autem Pont. dictam Confraternitatē eiusq. ordinationes approbat, & de nouo instituit, accedente assensu Archiconf. Charitatis. De quo constat hic in §.

§.3. Nos igitur, qui Christifidelium deuotionem, orationes & pœnitentiam, ac charitatis opera vbique locorum, sed præcipue in ipsa Vrbe feliciter adaugeri sinceris desideramus affectibus, hanc dictorum Confratrum deuotionem in Domino collaudantes, ac Guardianos, Administratores & Officiales prædictos, ac eorum quemlibet à quibusuis excommunicationis, suspensionis & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum pręsentium duntaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, necnon omnium & singulorum documentorum prædictorum tenores præsentibus pro expressis haben. huiusmodi supplicationibus inclinati, dummodo dilectorum filiorum Archiconfraternitatis Charitatis etiam de Vrbe ad infrascripta accedat assensus, institutionem Confraternitatis de Oratione alias della Morte nuncupatæ huiusmodi, ac omnia & singula per Guardianos & Confratres prædictos circa præmissa edita, ordinationes & statuta, ac prout illa concernunt cætera in eisdem documentis contenta, licita & honesta, ac sacris Canonibus non contraria, Apostolica auctoritate tenore præsentium ex certa scientia approbamus & confirmamus, ac omnes & singulos iuris & facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem supplemus, illisq. omnibus perpetuę firmitatis robur adijcimus. Et nihilominus eandem Confraternitatem de Oratione alias della Morte nuncupandam eisdem modo & forma, quibus per ipsos Christifideles instituta existit de nouo auctoritate & tenore præmissis instituimus, & etiam erigimus.

Eiusq. officialibus dat potestatē, quoscunque in 8 fraternitatē recipiendi.

§.4. Ac eisdem Guardianis, Administratoribus & Confratribus quascunque vtriusque sexus personas eis bene visas, ac gratas & acceptas, tam ecclesiasticas quam seculares vndecunque existentes, dictam Confraternitatem ingredi volentes cuiuius licentia minime requisita in eorum Confratres, ac Confraternitatis gremium recipien. & admitten. licentiam & facultatē concedimus.

Statuta cum auctoritate Protectoris condendi & reformandi.

§.5. Eisq. cum eiusdem Federici Episcopi, & deinceps pro tempore existentis Protectoris sui auctoritate seu approbatione, quæcunque statuta & ordinationes pro eiusdem Confraternitatis felici regimine, ad piorum operum huiusmodi exercitium, & alias circa præmissa, prout eis videbitur, & placuerit, condere & reformare, quæ postquam condita & reformata fuerint, eo ipso Apostolica auctoritate approbata & confirmata sint, & esse censeantur, & per ipsos Guardianos ac Administratores & Confratres obseruari debeant.

Crucē ligneā & habitu nigrum deferendi.

§.6. Necnon tam in eorum Oratorio, quam in processionibus per Vrbem faciendis Crucem ligneam & habitum confectum de tela nigra cum capuccijs, siue piccijs deferre, prout etiam de præsenti deferunt.

Eleemosynas oblationes & legata recipiendi & in dictos pios vsus exponendi.

§.7. Necnon eleemosynas & oblationes quascunque, ac etiam piorum Christifidelium, etiam S. R. E. Cardinalium, aliorumq. Prælatorum & officialium, aliarumq. personarum, tam secularium quam ecclesiasticarum, tam hactenus quam in futurum vltimis voluntatibus, vel etiam inter viuos donationibus, vel largitionibus relicta legata, hæreditates & bona quæcunque eidem Confraternitati relinqui, & Confraternitatem illa sic relicta recipere, & de illis illorumq. fructibus in dictos pios vsus prout illis videbitur disponere, ac omnia & singula alia recipere, obtinere, & facere, & ad ea admitti posse ad quæ aliæ Vrbis prædictæ Confraternitates à Sede Apostolica approbatæ possunt & valent, citra tamen illarum præiudicium.

Confraternitatē ad aliā Ecclesiā trāsferendi, & in ea Capellanū habendi, ad ministrandū Confratribus sacramenta.

§.8. Et insuper Confraternitatem ipsam ad aliam Ecclesiam seu locum ipsius Vrbis sibi beneuisum transferre, & inibi si Ecclesia non extet, Ecclesiam vnam cum suis Oratorijs & mansionibus; si vero Ecclesia inibi reperiatur de illius pro tempore Rectoris consensu vnā Capellam seu Oratorium, in qua vel quo sacratissimi Corporis CHRISTI Sacramentum reconditum esse debeat, & ad eius Altare Capellanum ad id per eosdem Guardianos & Officiales ad eorum nutum eligendum, & amouendum prout hactenus habuerunt, per quem missæ & alia diuina officia celebrari, & ipsis Confratribus Eucharistiæ & alia sacramenta ecclesiastica ministrari possint, habere & retinere, ac construi facere.

Defunctorūq. corpora in ecclesijs eorum parochialibus, suis expensis requ sitis Parochis sepeliendi.

§.9. Et ipsi Guardiani & Officiales ac Confratres dictæ Confraternitatis & eorum Capellani quorumcunq; pauperum decedentium corpora in parochiali Ecclesia sub qua ipsi pauperes decesserint, seu illius Cœmeterio, si Cœmeterium habuerit dictæ Confraternitatis sumptibus & expensis, ac cum suis faculis, intorcijs, & candelis, cum licentia tamen atque interessentia eius Rectoris seu Vicarij si vocatus adesse voluerit, ita quod si adesse noluerit dictæ Confraternitati ianuas Ecclesiæ prędictæ ad hunc effectum aperire omnino teneatur, in forma Ecclesiæ consueta, & solemniter sepelire vel sepeliri facere, libere & licite valeant eisdem auctoritate et tenore indulgemus.

Indulgētiarū concessio pro confratribus facientibus & alijs. Tu vide nouā dispositionem S. D. N. Pauli V. citatam in sube

§.10. Et insuper vt Christifideles eo libentius ad ingrediendum Confraternitatem huiusmodi inducātur, & animarum salus peramplius propagetur, De Omnipotentis DEI misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorū eius auctoritate confisi, omnibus & singulis præsentibus & futuris eiusdem Societatis vtriusque sexus Cōfratribus, qui ad illam in diebus Orationis quadraginta horarum huiusmodi accesserint, & pro nostra & pro tempore existentis Pontificis Rom. salute, necnon d. Sedis, ac Principum, omniumq. christianorum pace & tranquillitate pie orauerint, Necnon Christifidelibus, qui Ecclesiam Confraternitatis huiusmodi in Natiuitatis, Veneris sancti, & secunda feria octauæ Corporis Domini nostri IESV CHRISTI festiuitatum diebus deuote visitauerint, vere tamen confessis & contritis, vel firmum confitendi propositum haben. & similiter orantibus, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem eisdem auctoritate & tenore concedimus & elargimur. Eorum autem omnium & singulorum Confratrum, qui per totam primam vel secundam dictæ Orationis noctē in eadem Oratione permanserint, ac pro viribus vt supra preces effuderint intuitu vni animæ cuiuscunque fidelis defuncti, pro qua quicunque ex ipsis Miserere mei Deus. & De profundis Psalmos, aut quinquies orationem Dominicam & Angelicam salutationem humiliter in dictæ Orationis fine coram Sanctissimo Sacramento dixerint, quoties id fecerint centum annos, Illis verò Confratribus, qui dictorum pauperum decedentium corpora ad locum sepulturæ detulerint, aut associauerint, & infirmos prædictos visitauerint, quoties id fecerint mille annos & totidem quadragenas de iniunctis sibi pœnitentijs misericorditer in Domino relaxamus. Necnon eisdem Confratribus, quod liceat eis & eorum cuilibet, durante eorum infirmitate missam in domibus suis celebrari facere.

Facultas eligendi confessorem. Tu vid. d. cōst. S. D. N. Pauli V.

§.11. Necnon confessorem seu confessores qui eos in mortis articulo ab eorum peccatis & Sedi prædictæ in

Bulla Cœnæ Domini legi consueta reseruatis (Religionis & castitatis votis duntaxat exceptis) dicta auctoritate absoluere possint, eligere.

Facultas aggregandi alias Confraternitates. Ad hæc vide tandē const. S.D.N. Pauli V.

§.12. Ac ipsis Guardianis, Officialibus & deputatis pro tempore existentibus quascunque Confraternitates extra Vrbem prædictam sub huiusmodi vocabulo, & institutis pro tempore erectas, omnibus & singulis prædictis, alijsq. priuilegijs & indulgentijs sibi deinceps concedendis, sub conditionibus & formis sibi beneuisis aggregandi, illasq. eis, in toto vel in parte communicandi facultatem similiter concedimus, ac indulgentias huiusmodi.

Clausula huius bullæ præseruatiua.

§.13. Et præsentes litteras sub quibusuis reuocationibus, suspensionibus, derogationibus, vel limitationibus quarumcunque similium vel dissimilium indulgentiarum per nos, & Sedem prædictam etiam in fauorem fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de ipsa Vrbe, expeditionis contra infideles & cruciatæ sanctæ, vel aliter etiam ad Imperatorum, Regum, Ducum, aut aliorum instantiam quomodolibet pro tempore factis, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt toties in pristinum statum restitutas, & de nouo concessas fore, ipsisq. Confratribus & alijs fidelibus suffragari debere decernimus.

Clausula derogatoria.

§.14. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in Prouincialibus & synodalibus Cōcilijs editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, ac nostra, de indulgentijs & gratijs huiusmodi ad instar non concedendis, alijsq. editis & edendis Cancellariæ Apostolicæ regulis, necnon quorumuis Ecclesiarum & aliorum locorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijsq. indultis, & litteris Apostolicis, illis & eorum Superioribus, ac personis alijsque quibuslibet sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiā derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis ac irritantibus, & alijs decretis, & Motu proprio, ac alias quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis & innouatis, quibus omnibus etiā si de illis, ac totis illorum tenoribus specialis, specifica & indiuidua, non autem per clausulas idem importantes mentio, aut quæuis alia expressio habenda, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis haben. illis aliter in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque. Nulli ergo &c.

Dat. P.A. 1. 27. Nouemb.

Datum Romę apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo, quintodecimo Calen. Decembris, Pontificatus nostri anno primo.

Consensus Archiconfraternitatis Charitatis de Vrbe.

Anno Incarnationis Dominicæ 1561. die 7. Februarij, R. D. Antonius Lomellinus Protonotarius Apostolicus, Horatius de Marchianis, Christophorus Lucianus, Franciscus Sangalettus deputati Societatis seu Confraternitatis Charitatis de Vrbe per Franciscum Puccium eorum procuratorem, omnibus & singulis retroscriptis sine tamen præiudicio priuilegiorum eiusdem Confraternitatis Charitatis, & litterarum expeditioni consenserunt &c.

Pro Io. Baptista Doria. Io. Baptista Zianus.

XXIII.

Indictio prosecutionis Sacri & Oecumenici Concilij Tridentini.

Concilium istud indictum fuerat à Paulo III. vt supra in eius constit. 33. Initio. fol 657. Absolutumq. & confirmatum fuit ab isto Pontifice Pio IV. vt inf. in const. 73. Benedictus. vbi ponam concord. Materiæ.

Edita An. D. 1560.

PIVS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD Ecclesiæ regimen, licet tanto oneri impares, sola Dei dignatione vocati, statim circumferentes mentis oculos per omnes reipublicę Christianæ partes; cernentesq. non sine magno horrore, quam longe lateque pestis hæresum & schismatis peruasisset, & quanta Christiani populi mores correctione indigerent; in eam curam & cogitationem, pro suscepti muneris officio incumbere cœpimus, quemadmodum ipsas hæreses extirpare, tantumq. & tam perniciosum schisma tollere, moresq. adeo corruptos, & deprauatos emendare possemus.

Paulus III. & Iulius III. indixerunt Concilium Tridentinū, sed pro secutum non fuit ex varijs causis de quibus hic, & in Paul. III. const. cit. in rubr.

§.1. Cum autem intelligeremus ad hæc sananda mala aptissimum esse remedium, quod sancta hæc Sedes adhibere consueuisset, œcumenici, generalisque Concilij eius congregandi, & Deo iuuante celebrandi, consilium cepimus. Indictum illud quidem antea fuit à fel. record. Paulo Tertio & eius successore Iulio prædecessoribus nostris, sed varijs de causis sæpius impeditum & interpellatum perfici non potuit. Siquidem Paulus cum id primo in Vrbem Mantuam, deinde Vicentiam indixisset, quasdam ob causas in litteris eius expressas id primo suspendit, postea Tridentum transtulit. Deinde cum quibusdam de causis ibi quoque eius celebrandi tempus dilatum fuisset, tandem, suspensione sublata, in eadem ciuitate Tridentina inchoatum fuit. Verum sessionibus aliquot habitis, nonnullis decretis factis, ipsum se postea Concilium aliquibus de causis, accedente etiam Sedis Apostolicæ auctoritate, Bononiam transtulit. Iulius autem, qui ei successit, in eandem ciuitatem Tridentinam id reuocauit, quo quidem tempore facta alia quædam decreta sunt. Sed cum noui in propinquis Germaniæ locis tumultus excitati fuissent, & bellum in Italia & Gallia grauissimū exarsisset, rursus Concilium suspensum & dilatum fuit. adnitente nimirum humani generis hoste, aliasq. ex alijs difficultates & impedimenta obijciente, vt tantum Ecclesiæ commodum, quod prorsus auferre non poterat, saltem quam diutissime retardaret. Quantopere vero interea auctæ fuerint, & multiplicatæ ac propagatæ hæreses, quantopere schisma creuerit, sine maximo animi dolore, nec meminisse possumus, nec referre. Sed tandem pius & misericors Dominus, qui nunquam ita irascitur, vt misericordiæ obliuiscatur, Regibus & Principibus Christianis pacem & vnanimitatem donare dignatus est. Qua nos occasione oblata, maximam in spem venimus, ipsius misericordia freti, fore vt his tantis quoque Ecclesiæ malis eadem Concilij via finis imponatur. Nos itaque ad schisma hæresesq. tollendas, ad corrigendos & reformandos mores, ad pacem inter Christianos Principes conseruandam, celebrationem eius non esse duximus diutius differendam.

Iste autē Pōtifex ea causis hic expressis dictum concilium prosequi mandat ad diē Resurrectionis Dñi 1561.

§.2. Habita igitur cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, factis etiam consilij nostri certioribus charissimis in CHRISTO filijs nostris Ferdinando Romanorum Imperatore electo, & alijs Regibus, atque Principibus, quos quidem, sicut de eorum summa pietate & sapientia nobis pollicebamur, paratissimos ad ipsius Concilij celebrationem adiuuandam inuenimus, ad DEI Omnipotentis laudem & gloriam, atque Vniuersalis Ecclesiæ vtilitatem de eorundem fratrum nostrorum consilio & assensu, sacrum Oecumenicum & generale Concilium, auctoritate eiusdem DEI & beatorum Petri et Pauli Apostolorum qua nos quoque in terris fungimur, fieri & submixti, in ciuitate Tridentina ad sacratiss. diem Resurrectionis Dominicæ proxime futurum indicimus, & ibi celebrandum sublata suspensione statuimus atque decernimus.

Monetq. Prelatos vt accedant ad Concilium.

§.3. Quocirca venerabiles fratres nostros omnibus ex locis Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos & dilectos filios Abbates, cæterosq. quibus in Concilio generali accedere, & sententiam dicere iure communi, vel ex priuilegio, vel ex antiqua consuetudine licet, vehementer in domino hortamur & monemus, atque etiam districte præcipiendo mandamus in virtute sanctæ obedientiæ, in vi quoque iuramenti quod præstiterūt, & sub pœnis quas in eos, qui ad Concilia generalia conuenire neglexerint sacris sciunt esse canonibus constitutas, vt ad Concilium ibi celebrandum conueniant intra eam diem, nisi forte fuerint impedimento legitimo præpediti, quod tamen impedimentum per legitimos procuratores Synodo

do probare debebunt. Monemus propterea omnes & singulos quorũ interest interesseve potuit, vt in Concilio esse non negligant.

Hortatur & Imperatorẽ, Reges & Principes, vt per se ipsos vel eorũ Oratores Concilio intersint &c.

§.4. Carissimos vero in CHRISTO filios Romanorum Imperatorum electum, cæterosq. Reges & Principes, quos optandum sane esset Concilio interesse possent hortamur & rogamus, vt si ipsi interesse Concilio non potuerint vt Oratores suos prudentes, graues, & pios viros vtique mittant quo ipsorum nomine illi intersint, curentq. diligenter pro sua pietate, vt ex eorum Regis atque dominij Prælati, sine recusatione ac mora tam necessario tempore, DEO & Ecclesiæ officium suum præstent, eosdem etiam curaturos esse minime dubitantes, vt per ipsorum regna & dominia tutum ac liberum iter Prælatis, eorumq. familiaribus, comitibus, & alijs omnibus ad Concilium euntibus, & ab illo redeuntibus pateat, benigneq. ac comiter omnibus in locis recipiantur atque tractentur. sicut, quod ad nos attinet, ipsi quoque curabimus, qui nihil omnino prætermittere decreuimus, quod ad tam pium & salutare opus perficiendum à nobis in hoc loco constitutis præstari possit. nihil, vt DEVS scit, quærentes aliud, nihil propositum habentes in hoc Concilio celebrando, nisi honorem ipsius DEI, dispersarum ouium reductionem, ac salutem & perpetuam Christianæ reipublicæ tranquillitatem ac quietem.

Hanc bullã Romæ publicari mandat.

§.5. Vt vero hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad omnium quorum oportet, notitiam perueniant: nec quisquam ea excusatione vti possit quod illa ignorauerit, præsertim cum non ad omnes quos de his litteris certiores fieri oporteret, tutus forsitan pateat aditus, volumus, & mandamus, vt in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranen. tunc cum in eis populus, vt Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palam, clara voce à Curiæ nostræ cursoribus seu notarijs aliquibus publicis recitentur, & postquam recitatæ fuerint, ad valuas earum Ecclesiarum, itemq. Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Floræ affigantur ubique quo legi, & omnibus innotescere possint, aliquandiu relinquantur. Cum autem inde amouebuntur, earum exempla in iisdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem & affixionem, omnes & singulos, qui his litteris comprehenduntur, post duos menses à die publicationis & affixionis earum volumus perinde astrictos & obligatos esse, ac si ipsis met illæ coram editæ & lectæ fuissent.

Fides transumptorum.

§.6. Transumptis quoque earum quæ manu alicuius notarij scripta, subscriptaue, & sigillo ac subscriptione alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munita, vt sine dubitatione vlla, fides habeatur, mandamus atque decernimus. Nulli ergo &c.

D. P. An. 1. 29. Nouemb.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo, tertio Cal. Decemb. Pontificatus nostri Anno I.

PP. subscr.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Cardinalium subscriptiones.

Ego R. Card. de Carpo Episcopus Portuen.
Ego F. Card. Pisanus Episcopus Tusculanus.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Prænestin.
Ego Io. Card. Moronus Episcopus Albanen.
Ego Christophorus Madrucius Card. Trid.
Ego Otho Truchses Card. Aug.
Ego B. de la Cueua Card. Sanctæ Crucis.
Ego Ti. Card. Crispus.
Ego Io. Mi. Card. Saracenus.
Ego Io. Card. Sancti Vitalis.
Ego Io. And. Card. Messanen.
Ego Iac. Card. Puteus.
Ego Io. B. Cicada Card. S. Clemen. subsc.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Io. Card. Reumanus.
Ego Io. Ant. Card. Capisuccus.
Ego Thad. Card. Gaddus.
Ego F. M. G. Card. Alexandrinus.
Ego Clem Card. Aracœli.
Ego I. Card. Sabellus.
Ego Io. Ant. Card. S. Georgij.
Ego A. Card. Farnesius Vicecanc.
Ego Gui. Asc. Card. Camerarius.
Ego Hipp. Card. Ferrarien.
Ego Iul. Card. Vrbin.
Ego Aloy. Card. Cornelius.
Ego Hier. Card. Simoncellus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
Ego Io. Card. de Medicis.
Ego Carolus Card. Borromæus.

Publicatio.

Anno à Natiuitate D. 1560. indictione 3. die vero 2. mensis Decemb. Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diui na prouidentia Papæ IV. Anno primo, retroscripta litteræ Apostolicæ lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in locis suprascriptis, iuxta earum seriem & tenorem, & etiam vt moris est, & illis amotis dimissis illarum copijs affixis per nos Bernardinum Andreutium, & Ioan. Andream Panizzam Apostolicos Cursores.

Petrus Valtrinus Magister Cursorum.

XXIV.

Ordo, quo Prælati in sacro Concilio Tridentino locum habere debent, in actibus publicis.

Istud Concilium hic idem Pontifex absoluit & approbauit inf. in const. it. 73. Benedictus. vbi alia notabo.

PIVS PAPA IV. &c.

Edita An. D. 1560.

Exordium.

SIcut ea, quæ pacem & concordiam nutriunt, pura mente semper inquirimus, ita ex debito nostræ pastoralis solicitudinis tenemur illa submouere, quę discordiam suscitare, & scandalũ introducere posse videtur.

Declaratio præcedentiæ Prælatorũ in Concilio.

Hanc præcedentiã Legati Apostolici declararunt, nulli ius acquirere, aut tollere, vt legitur sess. 16. in fine.

§.1. Itaque ad tollendam omnem controuersiam materiarum, quæ inter Prelatos ad celebrationem sacri Oecumenici & generalis Concilij in ciuitate Tridẽtina pro tẽpore congregatos super eorum pręcedentia forte iã sunt exortæ, & in dies oriri possunt, Volumus, ac vobis per præsentes mandamus, vt omnes & singulos Prelatos prę dictos, videlicet venerabiles fratres Patriarchas primo, secundo Archiepiscopos, tertio autem loco Episcopos in quibusuis actibus publicis, secũdum gradum & ordinem suarum ad eorum Ecclesias promotionũ (ita quod qui prius promotus ad eas fuerit in suo quisque ordine prior existat) incedere, sedere, ac locum habere (nulla habita ratione ad ipsorum dignitates primatiales, siue veræ, siue prætentiæ illæ fuerint) auctoritate nostra faciatis, studioseq. & diligenter curetis, atque pro vestra prudentia, ac pietate geratis, vt cuncta istic concordibus animis, in virtute Spiritus sancti, cum Dei omnipotentis honore atq; timore, quiete feliciterq. procedere valeant.

Claus. dero g.

§.2. Non obstantibus premissis, & quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Dat. P. A. 2. 31. Decemb.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die vltima Decembris 1560. Pontificatus nostri Anno secundo.

XXV.

Confirmatio & extensio iurisdictionis, Præsidentis & Camerarij Riparum Almæ Vrbis in causis ciuilibus & criminalibus, Et etiam indultorum Nautarum & Mercatorum Ripalium.

Hanc iurisdictionem & indulta vide in constit. 6. Pauli III. Cum nobis fol. 619. & in alijs ibi indicatis.

Edita An. D.

PIVS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Paulus iij. & alij his mercatoribus in

CVpientes pro communi ac publica vtilitate & commodo Vrbis nostræ, & præcipue Curialium, incolarum,

dicta conseruat, vt in eius bulla. cit. in rubr.

rum, mercatorum, & nautarum in Romana nostra Ripa & Ripetta, commercia exercentium fauoribus incumbere, & scientes etiam alias per fel. record. Innoc. VIII. Leon. X. Clem. VII. & Paulum III. Romanos Pontifices prædecessores nostros, fuisse statutum & ordinatum, vt fauorabilius dictis mercatoribus & nautis liceret mercaturam profiteri, quod possent vti omnibus gratijs & priuilegijs ab antiquo illis concessis, contra & aduersus eorum debitores, bonaq. illorum & hæredes, occasione rerum Ripalium, vt latius in litteris dictorum prædecessorum nostrorum dicitur contineri.

Hic Pontifex ea approbat.

§. 1. Nos attendentes, quod fauorabilibus & publicis vtilitatibus est succurrendum, & per contrarium fraudibus, calliditatibus & cauillationibus obuiandum, maxime illorum, qui curant & student perniciose protrahere causas, retardare solutiones, & impedire executiones, & indemnitatibus publicis, ac dictorum mercatorum & nautarum, Curiæq. Ripæ & Ripettæ consulere, & volentes illos & illas specialis gratiæ fauore prosequi, Motu simili & ex certa scientia &c. concessiones, gratias, indulta & priuilegia, litteras, statuta & capitula, omnesq. alias sententias latas per Cameram nostram, & inter ipsos mercatores & dohanerios gabellæ vini, & omnia alia inserta in dictis statutis & consuetudinibus Ripalibus, in fauorem dictæ Curiæ, & mercatorum & nautarum, & inde secuta quæcunque, Apostolica auctoritate confirmamus & approbamus, & quatenus opus sit de nouo concedimus. Omnesq. & singulos, tam iuris quam facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem, ac solemnitates omissas, si quæ omissæ sunt, supplemus.

Iurisdictioneq. causarum ciuilium extendit.

§. 2. Ac volentes inconuenientijs obuiare, quæ sæpe oriuntur, à male forsan iudicantibus, gratias nostrorum prædecessorum concessas huiusmodi nostro Tribunali, ac illius nautis & mercatoribus, Motu proprio & ex certa scientia & plenitudine potestatis, declaramus nostræ intentionis esse, ac nostrorum prædecessorum, quod omnes causæ, tam introductæ quam introducendæ in dicto Tribunali, in prima instantia, occasione rerum Ripalium, vel ab illis emergen. dependen. annexorum & connexorum, & causa pretij illorum, de quibus certa habetur fides, ac quomodocunque & qualitercunque, licite tamen & honeste, fuerit contractum & conuentum inter ipsos mercatores, nautas & alios eorum debitores cõmercia pro rebus ripalibus cum illis habentes, quod dictæ causæ & lites, non possent modo aliquo, in dicta prima instantia, (vbi tamen non est deneganda appellatio) per statuta & consuetudines ripales, etiam per dependen. vel ratione vniuersalis iudicij, excussionis hæreditatum & bonorum, seu dotium, intentari, introduci, neque reassumi in aliquibus alijs Curijs Vrbis nostræ, sed omnino debeant finiri & determinari in dicta Curia Ripæ & Ripettæ per Camerarium eiusq. notarium & officiales, & in arduis, & vbi cadit punctus iuris, habito consilio sapientis, iuxta formam dictorum statutorum de huiusmodi loquẽtium, si opus fuerit, Et sic etiam de contractibus, pactionibus & conuentionibus habitis quocunque locorum etiam in finitimis prouincijs.

Et criminalia ampliat.

§. 3. Et simili Motu proprio volumus, quod omnes causæ mixtæ & criminales inclusiue, etiam vsque ad vltimum supplicium, pro omnibus excessibus, delictis & homicidijs in dicta Ripa perpetratis, tam in mari quam in dicta Ripa & eius districtu & pertinentijs, & quocunque locorum in mari, tam contra res & merces destinatas ad Ripam prædictam, vel ad nostrum portum Ciuitatis Vetulæ, per nautas vel alios, etiam quod per terram postea ex aliquo portu peruenerint ad Vrbem nostram seu nostram Ripam vel Ripettam, cognoscantur per Camerarium dictæ Ripæ ac supra, & debito fine terminentur, & incidenter contra quoscunque facinorosos homines et nautas, habeat merum & mixtum imperium, animaduersionem, & gladij potestatem, prout olim habuit, & in præsentiarum habet, quam potestatem confirmamus, & quatenus opus sit, dicto Camerario, & eius Ripæ & Ripettæ concedimus. Decernentes irritum & inane, quicquid in contrarium attentari contigerit in futurum.

Clausula præseruatiua.

§. 4. Volumus etiam quod præsenti Motui proprio nostro per quamcunque nostram signaturam, etiam Motu proprio emanatam, & in futurum emanandam, etiam si de eorum clausulis derogatorijs mentio fiat, nisi illius expressa mentio de verbo ad verbum habeatur, nullatenus derogatum censeatur. Declaramus etiam nostræ intentionis nunquam fuisse, per quendam nostrum Motum proprium confirmatorum capitulorum gabellæ Studij, &c. Velle auferre beneficium prælationis, prioritatis & dominij ipsorum mercatorum & nautarum, in rebus ac vinis existentibus, iuxta tenorem Motus proprij fel. record. Pauli Tertij prædecessoris nostri, sed fraudibus tantum obuiare.

Clausderog.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, stylo Palatij, statutis, ac nouis reformationibus Vrbis, ac litteris à nobis emanatis. priuilegijs, indultis & alijs facultatibus forsan concessis, quouis modo debitoribus dictorum mercatorum & nautarum, occasione rerum prædictarum, ac aliis, & pro tempore A. C. Apostolicæ, Vicario, Gubernatori, Senatori Vrbis, Collateralibus illius, ac alijs Iudicibus Vrbis & illorum Curijs, & forsan Dohanerijs gabellę Studij, etiam per nos concessis, innouatis & approbatis, & concedendis, &c. Quibus omnibus &c. ac si eorum tenores &c. hac vice duntaxat derogamus.

Iussio describendi in statutis.
Vide ibi descriptam fol. 39.

§. 6. Præsentemq. nostram constitutionem, cui non derogatum per quamcunque signaturam, & in qua omnia & singula decreta, formas, & alia in dictis Motis proprijs contenta descripta & repetita censeri debere, volumus in volumine statutorum dictæ Curiæ Ripæ & Ripette, describi & registrari, Et eius signaturam in iudicio & extra vbique fidem faciat & sufficiat, regula contraria non obstante.

Pœna cõtrauenientium.

§. 7. Mandantes omnibus quatenus sub excommunicationis sententia & mille ducatorum auri &c. ipso facto incurrendis, toties quoties contrauentum fuerit, & processus sit ipso iure nullus. Et ita seruari inuiolabiliter mandamus.

Papæ subsc.

Placet Motu proprio. I. Videatur in Camera I.

Cameræ approbatio.

Videtur concedenda, L. de Torres in plena Camera.

XXVI.

Deputatio & facultates Cardinalis Camerarij cognoscendi cum voto Congregationis, quascunque causas interesse Reuer. Cameræ Apost. tangentes, ac reuidẽdi computa Officialium & aliorum etiam iam solidata & decisa, & contractus læsionem eiusdem Cameræ continentes rescindendi, ac bonorum detentores coercendi.

De cognitione huiusmodi causarum vide sup. Pauli III. constit. 9. Non sine. fol. 629. cum ibi nota. Et de redditione ac reuisione huiusmodi computorum vide sup. in eiusdem Pauli const. 40. Cum sicut. fol. 679. & infra proxime in constit. 57. huius Pontif. Cum inter.

De materia autem Camerarij & Cameræ, vide infra Clementis VIII. const. 65. In conferendis.

PIVS PAPA IV.
Motu proprio, &c.

Edita, A.D.

Exordium.

ROmanum decet Pontificem ex iniuncto sibi desuper pastorali officio, solerti diligentia procurare, ne res & iura Cameræ Apostolicæ fraude malitia & perfidia nonnullorum, detrimentum aliquod patiantur, sed vt malitijs seu fraudibus, perfidiaq. eorum detectis propterea punitis, castigatis, damnisque eorum fraude & malitia huiusmodi dictę Camerę illatis refectis, meliora maioraq. in dies efficiantur, etiam opem & operam impendere efficaces.

Causæ huius constit.

§. 1. Cum itaque sicut accepimus diuersi Sedis Apostolicæ Nuncij, ac iurium rerum & bonorum Cameræ Apostolicæ præfatæ collectores, subcollectores, exactores, administratores, officiales, & commissarij, necnon thesaurarij, tam in Alma Vrbe nostra & Statu nostro ecclesiastico, quam diuersis alijs etiam vltra maria, & mon-

& montes, Regnis, Prouincijs, & dominijs, per nos & diuersos alios Romanos Pontifices prędecessores nostros siue Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarios, aut eiusdem status nostri superintendentes pro tempore existen. vel prædictam Cameram, seu alias à Ministris nostris deputati, illorumq. ministri, & forsan aliæ personæ Romano Pontifici pro tempore existenti, & dictæ Camerę seu eius officialibus, de suis administrationibus & gestis rationē reddere debentes, suarum administrationum, & rationū in Camera prædicta, seu alibi exhibitis & præsentatis libris & computis, dubitantes per eorundem computorum exactam discussionem, & diligentem examinationem eidem Cameræ debitores reperiri & declarari, & ad reliqua restituendum cogi, & aliquando eorum fraudes detegi, & pro præmissis debitis pœnis affici, eadem computa calculari, discuti, examinari, solidari & declarari neglexerint & procrastinauerint, negligantq. & procrastinentur de præsenti. multi etiam dictorum computorum exhibitionem & solidationem distulerint, & differant, quosq. ob Pontificum & officialium mutationem, quam in Curia Romana sæpius euenisse, & quotidie fieri experientia docuit, iudices talium computorum ignaros, rationales siue alios pro eadem Camera agentes sibi propitios, & fauentes obtinuerint, & obtineant, ex quorum postea iniuria, seu ipsis mutua quadam deuinctis amicitia, computa prædicta secundum ipsorum Administratorum, etiam iniustam, voluntatem calculari, solidari, & declarari sæpe sæpius contingit, multaq. non admittenda admissa fuerint, & admittantur, & quamplurima in fraudem eiusdem Cameræ occultantur. necnon plerique alij varia & diuersa credita contra Cameram prædictam confingentes, ac antiqua, ac forsan bis soluta & extincta repetentes, ac forsan facta collusione cum prætensis creditoribus paruo pretio illa & mandata Cameralia desuper expedita redimentes, adueniente Sedis vacantis tempore, quo de patrimonio beati Petri, et alijs prouincijs Sanctæ Romanæ Ecclesiæ subiectis, non ita sicut viuente Romano Pontifice diligenter exacta cura habetur, ab eadem Camera etiam pręcedentibus illicitis forsan modis procuratis sacri Collegii Cardinalium vel illius capitis ordinum mandatis, super dictis confictis redemptis, siue aliis prætextibus ex donatione liberali, seu seruitorum remuneratoria obtentis, multas & notabiles pecuniarum summas indebite & minus iuste exegerint, ac per varias artes, fauores, & illicitos modos extorserint, ex quo dicta Camera ad illorum satisfactionem nullatenus tenebatur, quodque ad præfatas fraudes, & indebitas pecuniarum exactiones, & aliarum rerum extorsiones colorandas Roman. Pontificibus postea ad summum Apostolatus apicem statim assumptis, ab eisdem in principio suorum Pontificatuum obreptitie et subreptitie mandata, cedulas, & diuersas alias litteras, etiam Motu proprio, indebitarum solutionum confirmatorias, reua idatorias, & pręceptorias obtinuerint & obtineant, prout etiam forsan à nobis diuersis temporibus, subreptitie tamen & fraudulenter obtinuerunt. Multique sub diuersis coloribus & confictis exemptionum priuilegijs, à nobis & diuersis Roman. Pontificibus obtentis, ab annuis censibus, & impositionibus, etiam subsidii triennalis, necnon iuribus, etiam quindenniorum Cameræ prædictæ debitis, se, subditosque suos de facto eximentes, ab illorum debita solutione, & solita contributione subtraxerint, & subtrahant, multaq. castra, oppida, territoria, villas, nemora, paludes, montes, bona & iura, etiam regalia nostra, & prædecessorum nostrorum, ac ad nostrum & eorum supremum dominium, siue ad illius recognitionem spectantia & pertinentia, nulla saltem legitima præcedente causa, à quamplurimis Communitatibus, Vniuersitatibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, aut particularibus personis de facto occupauerint & detinuerint, ac in præsentiarum detineant & occupent in maximum Sanctę Romanę Ecclesię, et eiusdem Camerę damnum & prçiudicium, ac sacri Apostolici patrimonii & ęrarii diminutionem, quod cum ob pręfatas pecuniarum profusiones, & bonorum ac castrorum supradictorum indebitas occupationes semper exhaustum reperiatur & defraudatur.

Deputatio & facultates Cameræ ... cum quinque Deputatis, causas concernentes interesse Camerę Apost.

§.2. Et propterea eiusdem Camerę indemnitati prouidere, ipsamq. à similibus grauaminibus & extorsionibus, ac similiter illos, qui circa prædicta aliquo modo oppressi fuissent releuare cupientes, ac de fide, industria, doctrina, sufficientia, singularią. rerum experientia dilecti filij nostri Vitellotij S. MARIAE in Via lata, diaconi Cardinalis Vitellij nuncupati, eiusdem Sanctę Rom. Ecclesiæ Camerarij plurimum in domino confidentes, eidem Vitellio Cardinali & Camerario, Motu simili et ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine committimus & mandamus, quatenus adhibitis secum venerabili fratre nostro Anibale Archiepiscopo Auinionen. eiusdem Cameræ Clerico, & dilectis filijs Donato Matthæo Minali Thesaurario nostro generali, & Francisco de Grassis familiari nostro, ac Iannotto Castiliono Militiæ S. Lazari Hierosolymitani Magno Magistro, & magistro Paulo Odescalco vtriusque signaturæ nostræ Referendario, & Cancellariæ Apostolicæ correctore, ac de eorum seu maioris partis illorum insimul congregatorum voto & assensu, cum præsentia & assistentia venerabilis fratris nostri Aloysij Episcopi Montis pilosij Cameræ prædictæ generalis Commissarij, omnes & quascunque causas ciuiles & criminales, seu mixtas, prophanas & spirituales, beneficiales, seu similiter mixtas in quibus directe vel indirecte, fisci & Cameræ prædictæ interesse, seu præiudicium vertatur, seu quomodolibet vertere sibi cum eiusdem Congregationis voto videbitur indecisas, pendentes, etiam instructas coram quibuscunque iudicibus ordinarijs, seu etiam auctoritate Apostolica delegatis, etiam si Sanctæ Romanæ Ecclesię Cardinales, ac curiæ causarum Palatij Apostolici Auditores pro tempore fuerint, & hodie etiam reperiantur, seu etiam in Camera nostra Apostolica, in statu & terminis, in quibus pro tempore reperientur, & de præsenti existunt, ad se de voto dictæ Congregationis, seu maioris illius partis aduocet, illasq. & omnes alias quas præfatus Aloysius Episcopus & Commissarius, coram eo proponet, mouereq. & proponere volet & intendat, contra quascunque personas ecclesiasticas, seculares, & quorumuis Ordinum regulares, cuiuscunque status, gradus, ordinis, præeminentię & conditionis fuerint, etiam si Cardinalatus honore, aut Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Ducali, Marchionali, Comitiali, vel quacunque alia dignitate, excellentia, & pręrogatiua pręfulgeant, & quocunque nomine nuncupentur, etiam Communitates quarumcunque ciuitatum etiam Metropolitan. Vniuersitates, Conuentus, Congregationes & Collegia quæcunque, etiam capita ordinum quorumcunque, vna cum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis & connexis, ac toto negocio principali audiat & cognoscat, & cum prædictorum voto & assistentia, iustitia mediante terminet.

Computaque Ministrorum & aliorũ etiam solidata reuidendi.

§.3. Ac quæcunque computa, quæ tamen ex rationabili causa eidem Vitellotio Cardinali & Camerario de voto eiusdem Congregationis reuidenda videbuntur, etiā per prędictam Cameram, siue illius officiales & quoscunque alios, & sæpius solidata, declarata & decisa, etiam si Romanorum Pontificum, & nostram confirmationem, liberationem & absolutionem contineant, diligenter reuideat, de nouo calculet, & calculari faciat, & acsi nunquam solidata & declarata fuerint, mediante iustitia discutiat, declaret, & terminet, ac quæcunque admissa, & in fraudem, damnum, læsionem eiusdem Cameræ quomodolibet gesta, auctoritate nostra reuocet & retractet.

Et cōtractus læsionem Cameræ Apost. continentes rescindendi.

§.4. Omnesq. contractus super locationibus & alienationibus, ac inuestituris bonorum & iurium, etiam quorumcunque feudorum prædictæ Camerę, etiam cum Roman. Pontificibus & Sede Apostolica quomodolibet celebratos recognoscat, & læsionem eiusdem Cameræ continentes rescindat & annullet, nullosq. & irritos, prout iuris fuerit, decernat & declaret.

Detentoresq. bonorũ eiusdem Cameræ coercendi.

§.5. Ac quæcunque castra, oppida, territoria, villas, nemora, paludes, montes, & alia loca dominij directi vel vtilis S. R. E. vel Cameræ Apostolicæ indebite à quibusuis particularibus personis quacunque dignitate, excellentia & prærogatiua fulgentibus, seu etiam Communitatibus, Vniuersitatibus & Collegijs occupata, illicite vel detenta, ad eadem Cameræ prædictæ dimittendum & rela-

relaxandum, sub pœnis & censuris arbitrio suo moderandis & exequendis, etiam prout iustum sibi videbitur, cogat & compellat.

Et manu regia & appellatione remota &c. procedendi. §.6. Et vt facilius hoc exequi possit, quoscunque quorumcũque bonorum castrorum, oppidorum, territoriorũ, villarum, nemorum, paludum, montium, & aliorum iurium eiusdem Cameræ detentores, & occupatores, ad titulum iustum suæ detentionis & occupationis huiusmodi, intra tempus seu terminum arbitrio suo præfigendum, coram se exhibendum mandet & faciat. quo termino elapso, & titulo non exhibito, ad incorporationem bonorum huiusmodi de simili voto, prout tamen alias iuris fuerit, procedat. Cum facultate, de simili voto eiusdem Congregationis, eisdem in causis summarie, sola facti veritate inspecta, omni & quacunque appellatione remota, etiam manu Regia, ac si nos ipsi in eisdem causis iudicaremus procedendi, & contra repertos dictæ Cameræ debitores, fraudatores, & ipsius iurium & rerũ occupatores, castrorum & aliorum bonorum detentores, & quomodolibet delinquentes, vel census soluere cessantes, aut legitimis inuestituris & titulis carentes, siue illos non exhibentes, eos in caducitatis feudorum, beneficiorum, & priuationis bonorum pœnas incurrisse declarandi, procedendi, & cum effectu exequendi, etiam per distractionem bonorum, & capturam pignorum & tenutarum ac personarum, ipsasq. personas compellendi ad dictæ Cameræ integram satisfactionem, ac debitis pœnis etiam corporalibus, & decupli, ac alia prout in Motu proprio fel. rec. Pauli Papæ III. prædecessoris nostri, quem etiam per præsentes confirmamus, & quatenus opus sit innouamus, & coram Cardinale, & Congregatione huiusmodi locum habere decernimus, puniendi, pœnasque iuxta demeritorum, & personarum qualitates, etiam corporis afflictiuas, augendi, minuendi, commutandi & exequendi. Ac dictam Cameram ad sua bona & iura, castra, territoria, siue illorum plenariam possessionem reponendi, reintegrandi, & restituendi. cum potestate citandi, etiam per edictum publicum, ac sub sententijs, censuris, & ecclesiasticis, ac pecuniariis pœnis arbitrio suo moderandis, etiam simile edicto inhibendi, & monitoria ad personaliter, & non per procuratorem coram se comparendum, sub similibus pęnis decernendi & relaxandi. Ac monitionibus & inhibitionibus suis inobedientes, censuras & pœnas in eis contentas incurrisse declarandi, ipsasq. censuras etiam iteratis vicibus aggrauandi, ac auxilium brachij secularis quoties opus fuerit inuocandi. Aliaque omnia gerendi, faciendi, exercendi, & exequendi, quæ in præmissis & circa ea sibi cum voto Congregationis prędictę necessaria visa fuerint, & opportuna.

Officiales status ecclesiastici obediãt mandatis Camerarij. §.7. Mandantes omnibus & singulis in statu nostro ecclesiastico, ac quibusuis alijs locis, nobis & dictæ Sedi mediate vel immediate subiectis, Gubernatoribus, Thesaurarijs, ac quibusuis alijs Regnis, Prouinciis & dominiis, iurium eiusdem Cameræ Collectoribus, Subcollectoribus, Exactoribus, Commissariis, Administratoribus, & Officialibus, illorumq. ministris, ac quibusuis alijs personis in virtute sanctę obedientię, & sub maioris excommunicationis latę sententię, eo ipso absque alia declaratione incurrendis, necnon quorumcunque feudorum, beneficiorum, & bonorum priuationis ac inhabilitatis ad illa & alia in posterum obtinenda, ac duorum millium ducatorum auri de Camera, eidem Cameræ applicandorum, & aliis eidem Vitellotio Cardinali & Camerario beneuisis pœnis, quatenus mandatis & monitionibus Vitellii Cardinalis & Camerarii in pręmissis pareant & obediant, illique ac dictę Congregationi quantum eis fuerit assistant. Ac inhibentes pręfatis iudicibus, ne sub similibus pœnis ex nunc, prout ex tunc, & e contra, postquam ipse Vitellius Cardinalis causam coram eis pro tẽpore pendentem, ad se vigore pręsentis Motus proprii aduocauerit, vlterius ad quorumuis instantiam procedere debeant siue pręsumant.

Decretũ irritans. §.8. Decernentes quicquid desuper per eos, seu quoscunque alios, & S. R. E. Cardinales, aut eiusdem Palatii Auditores, scienter vel ignoranter pręsumptum fuerit, irritum & inane.

Clausulæ derog. §.9. Non obstantibus quibusuis cõstitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac priuilegiis, facultatibus, indultis, concessionibus, donationibus, confirmationibus, exemptionibus, absolutionibus, & litteris Apostolicis eisdem Nunciis, Gubernatoribus, Thesaurariis, Collectorib. Subcollectoribus, Exactoribus, Administratoribus, Officialib. Ministris, Communitatibus, Vniuersitatibus, Collegiis & aliis personis prędictis, per quoscunq; Rom. Pont. prędecessores nostros, ac forsan nos & Sedem ac Camerã prędictas sub quibuscunq; tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, & Motu & scientia similibus, & alias quomodolibet in contrarium pręmissorum cõcessis. Quibus omnibus, illorum tenores, &c. pro sufficienter expressis habentes, Motu simili specialiter & expresse derogamus, illaq. reuocamus, cassamus & annullamus, irritaq. decernimus. cæterisq. contrarijs quibuscunque. Et vt facilius & melius, quæ per eundem Vitellotium Cardinalem & Camerarium, ac dictam Congregationẽ decreta & ordinata fuerint, executioni demandari possint et valeant; Donato Matthęo Minali prędicto, moderno & pro tempore existenti Thesaurario nostro generali, committimus & mandamus, vt quascunque pecunias, pro pręmissis necessarias & opportunas, de mandato tamen eiusdem Vitellotij Cardinalis & Camerarij soluendas exburset & persoluat, ac persolui faciat cum effectu. Quas quidem pecunias sic pro tempore solutas, nos in cõputis suis bonas faciemus & approbabimus, perinde ac si de mandato nostro solutæ fuissent, prout per pręsentem Motum proprium approbamus & pro approbatis habemus.

§.10. Nos enim eidem Vitellotio Cardinali & Camerario quoscunque Commissarios, Notarios, Secretarios, Officiales, Cursores, Computistas seu calculatores cum salario & prouisione sibi beneuisa, tam in Alma Vrbe nostra, quam vbique locorum, cum simili, aut limitata potestate creandi, constituendi & deputandi, qui ex tunc prout ex ea die, & e contra postquam ab eodem Vitellotio Cardinali & Camerario, creati, constituti, & deputati fuerint, à nobis creati, deputati, & constituti esse censeantur, plenam & liberam licentiam & facultatem concedimus & impartimur. Facultas Camerarij deputandi officiales d. Congregationis.

§.11. Volumus autem quod præsentis nostri Motus proprij, etiam absque illius data & registratura, sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat in iudicio et extra, quacunque regula seu constitutione Apostolica contraria non obstante. Sola signatura sufficit.

Placet Motu proprio. I. PP. subscrip.

XXVII.

Confirmatio constitutionum à Pio II. Paulo II. Sixto IV. Iulio II. Leone X. & Clemente VII. editarum contra homicidas & bannitos, eorumq. fautores et complices, ac Dominos & Communitates non custodientes eorum territoria à bannitis, furibus &c. Et reuocatio quarumcunque facultatum gratiandi homicidas, aut cum eis componendi.

Ad materiam bannitorum vide omnino constitut. 6. Six. V. Hoc nostri. vbi plene de singulis notabo.

PIVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.* Edita An. D. 1562.

Proœmium. IN eminenti Sedis Apostolicæ specula diuina disponente clementia licet immeriti constituti, inter multiplices nostrę sollicitudinis curas, quibus assidue premimur, illam, pro nostro pastorali Officio in primis suscipere debemus, per quam omnes Christifideles, pręsertim nostri & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ deuoti, & peculiares filij, quiete & pacifice, & sine aliqua offensione viuere valeant. Vnde nos ad id operarias manus libenter apponimus, ac illa, quæ pro eorum felici, prospero, ac pacifico statu per Ro. Pontifices prædecessores nostros facta fuisse comperimus, non solum Apostolico munimine roboramus, verumetiam pro illorum maiori obseruantia

tia innouamus, ac de nouo statuimus & ordinamus, ac pœnas adiicimus, vt si non virtutis amore, saltem formidine pœnæ mandata Apostolica arctius seruentur, & alias desuper disponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Clem. vij. edidit const. de qua hic.

§. 1. Dudum siquidem à felicis recordationis Clemente Papa VII. prædecessore nostro emanarunt litteræ tenoris subsequentis. Clemens Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. In sancta beati Petri Sede &c.

Omittitur tenor istius constitutionis quia habes sup. fol. 374.

Hic modo Pōtif. cōfirmat const. Ponti. de quibus in rubr.

§. 2. Cum nos post nostram ad summi Apostolatus apicem assumptionem ob non obseruationem dictarum fratrum litterarum, bellis quibus non solum ciuitates, terræ, & loca temporali dominio eiusdem Romanæ Ecclesiæ subiecta, sed etiam totæ Italię superioribus annis magno cum omnium in eis habitantium incommodo vexata fuerunt, id forsan causantibus, in eisdem ciuitatibus, terris & locis, ac etiam in Alma Vrbe nostra intestina & diuturna odia, ac discordias, ciuilesq. dissensiones vigere, ac furta, latrocinia, homicidia passim perpetrari cognouerimus, ac mente reuoluentes pręfatos Pium, Paulum, Sixtum, Iulium, Leonem, Clementem prędecessores, ad tranquillum & felicem statum reuoluentes, necnon cōmoda, tam personarum eiusdem Vrbis, quam aliarū ciuitatum, terrarum & locorum eidem Rom. Ecclesiæ subiectorum aciem suę cōsiderationis extendisse, illorū exemplo moti animum ad sedandū discordias & odia, tam in Vrbe, quam in aliis ciuitatibus, terris & locis dictæ Ecclesiæ subiectis prędictis, & ad firmandam perpetuā pacem & quietem, pro dictorum subditorum commodis applicauerimus, & vt præmissa facilius votiuum consequi valeāt effectum, litteras prędictas omnino obseruandas esse decreuerimus. Habita igitur super his cum fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, ac de illorū vnanimi consilio & assensu singulas Pii, Pauli, Sixti, Iulii, Leonis & Clementis prędecessorem litteras huiusmodi cū statutorum, ordinationum, extensionum, ampliationum, reuocationum, cassationum, irritationum, annullationū, decretorum, confiscationum, incorporationum, applicationum, voluntatum, hortationum, requisitionum & mandatorum, ac omnibus & singulis aliis in eis respectiue contentis clausulis auctoritate Apostolica tenore pręsentium approbamus & innouamus, ac perpetua roboris firmitate subsistere, & per singulos quos litteræ ipsæ concernunt in futurum, sub excommunicationis, anathematis, maledictionis, infamiæ, suspensionis, diffidationis, criminis læsæ maiestatis, seditionis, rebellionis, confiscationis, depositionis, priuationis, inhabilitatis, & interdicti, ac aliis censuris & pœnis ecclesiasticis & temporalibus, ac corporis afflictiuis in eisdem litteris contentis, quas contrauenientes eo ipso incurrant, perpetuo inuiolabiliter obseruari.

Easq. extendit vt hic.

§. 3. Illasque etiam ad homicidas, sicarios, exititios, criminosos, rebelles, aliosque infames propter homicidia & alia nefanda per eos perpetrata excessus crimina & delicta, etiam ad hoc, vt ipsi in ciuitatibus, terris, castris vel locis eorum, seu in quibus tunc morabantur banniti & condemnati etiam habita pace ab hæredibus filiis seu consanguineis occisorum, aut partium læsarum, non solum à locis circumuicinis vsque ad quinquaginta milliaria, sed etiam ab omnibus & singulis ciuitatibus, terris, castris, & locis, etiam Regni & partium prędictorum nobis & dictæ Romanæ Ecclesiæ mediate vel immediate quomodolibet subiectis banniti & exules sint & esse censeantur, nec in illis seu eorum aliquo etiam prętextu cuiusuis licentiæ, saluiconductus, remissionis, reductionis, reuocationis vel alterius gratiæ per eos desuper quomodolibet pro tempore obtentæ moram trahere possint, & si in eis resederint vel reperti fuerint, capi, & detineri, & incarcerari, ac iuxta criminum & excessuum per eos perpetratorum qualitatem, & litterarum Pij & Clementis prædecessorum huiusmodi tenorem sub pœnis in eisdem litteris contentis per officiales ciuitatis, terræ, castri, vel loci in qua vel in quo deprehensi fuerint, debitis pœnis plecti, seu inde educi, & ad forum seu officiales ad quos criminum seu excessuum eorundem punitio, de iure vel consuetudine pertinet, remitti debeant, extendi & ampliari debere, & in eis locum habere decernimus.

Receptatoribusq. eorum & fautoribus pœnas imponit.

Ad hoc vide Six. v. cit. in rubr.

§. 4. Et nihilominus præmissa omnia & singula prout per Pium, Paulum, Sixtum, Iulium, Leonem & Clementem prædecessores præfatos statuta, ordinata, extensa, ampliata, reuocata, cassata, annullata, inhibita, decreta & declarata fuerunt, etiam ad hoc vt duces, barones, marchiones, comites, domini temporales, vicarij, feudatarij, capitanei, magnates, principes, communitates, ciues, officiales & personæ, ac alij quos, prædictæ & præsentes litteræ concernunt, ac ipsorum singuli litteras & in eis contenta huiusmodi non obseruantes, & illis directe vel indirecte quomodolibet contrauenientes, ac eis adhęrentes, eorumq. fautores & complices singulas censuras & pœnas prædictas eo ipso absque aliqua declaratione incurrant & incurrisse censeantur. Ipsiq. duces, barones, marchiones, comites, domini in temporalibus, vicarij, & feudatarij ciuitatum, terrarum, castrorum & locorum, etiam Regni & partium prædictorum nobis & eidem Ecclesiæ immediate subiectorum, aliquos nostros & dictæ Ecclesiæ hostes & inimicos, aut subditos exules bannitos & facinorosos cuiuscunque status vel conditionis fuerint, publice vel occulte, vllo vnquam tempore recipere vel acceptare nullatenus præsumant. & si aliquos ad eorum dominia & territoria confugere contigerit, illos ex eorū dominijs vel territorijs huiusmodi expellere, seu ad simplicem iussionem vel requisitionem nostram & successorum nostrorum quo voluerimus, seu successores ipsi voluerint tute conduci facere. Ac quod præmissa à suis subditis inuiolabiliter obseruentur omni excusatione cessante cum effectu curare, sub similibus priuationis & rebellionis, ac criminis læsæ maiestatis pœnis, si contrafecerint eo ipso incurrendis.

Baronibus & Cōmunitatibus præcipit, vt eorum territoria capiant ab homicidis.

§. 5. Necnon vt homicidæ, fautores & complices præfati facilius capi & puniri possint, quod communitates ciuitatum, & vniuersitates terrarum, castrorum & locorum in quibus seu quorum territorio, districtu & ditione dicta homicidia perpetrabuntur, sub pœnis interdicti ecclesiastici, & duorum millium per communitates, ac mille ducatorum per vniuersitates, necnon ciuitatum, terrarum & locorum eorundem domicelli, barones, vicarij, aut alij in temporalibus Domini, sub maioris excommunicationis latæ sententiæ, & quinque millium ducatorum auri præfatæ Cameræ irremissibiliter applicandorum eo ipso absque alia declaratione incurrendis pœnis, eosdem homicidas, complices & fautores statim capere, ac omnem exactissimam diligentiam, de qua per publica documenta fidem etiam facere teneantur, capi facere, & si eos capere nequiuerint, statim commissum homicidium vniuersitatibus seu incolis & habitatoribus Oppidorum, & locorum circumuicinorum, ad quæ declinabunt seu declinare poterunt notificari, communitates vero & domini in temporalibus prædicti, ad quorum ditiones tales declinabunt, cum primum id ad eorum notitiam deuenerit, eos apprehendere, seu apprehendi facere, quod si non potuerint, similiter id vniuersitatibus seu incolis & habitatoribus vicinorum locorum ad quæ declinabunt, aut verisimiliter declinare poterunt, insinuare & captos ad eorum iudices ordinarios traducere & tradere sub similibus pœnis teneantur, & debeant, de nouo statuimus, ordinamus, inhibemus & declaramus.

Facultates homicidas gratiandi reuocat.

Ad hoc vide declarationes hic infra.

§. 6. Et similiter quibusuis dictæ Sedis Legatis, etiam de latere, ac Nuncijs & prouinciarum Rectoribus, necnon nostris & dictæ Romanæ Ecclesiæ Vicarijs in temporalibus pro tempore existentibus, & præfatis Communitatibus, omnem super absolutionibus homicidiorum huiusmodi, per nos & prędecessores nostros, ac Sedem eandem, sub quauis forma & verborum expressione concessam, approbatam, & innouatam, auctoritatem & facultatem reuocamus, cassamus, irritamus & annullamus, & si quando similes absolutiones per nos & successores nostros Romanos Pontifices & Sedem præfatam concedi contigerit, illa per Iudices & Officiales ad quos pertinet, nisi trinæ litteræ Apostolicæ sub interuallo vnius mensis pro singulis litteris huiusmodi cum expressa dero-

gatione præsentium desuper emanauerint, nullatenus admitti vel obseruari volumus.

Executores deputat.

§. 7. Quocirca dilectis filijs Guidoni Ascanio sanctæ Mariæ in Via lata diacono Cardinali de sancta Flora nuncupato, nostro & pro tempore existenti Camerario, & Cameræ prædictæ Thesaurario, Præsidentibus, Clericis, ac vniuersis & singulis Legatis & Vicelegatis prouinciarum nostrarum, & alijs Rectoribus ac Officialibus ciuitatum, terrarum, & partium prædictarum, nobis & dictæ Sedi mediate vel immediate subiectorum, Motu simili mãdamus, quatenus præsentes litteras solemniter in singulis prouincijs, ciuitatibus, terris & locis prædictis publicari, necnon omnia & singula in eis contenta inuiolabiliter obseruari faciant & mandent. Cõtradictores quoslibet & rebelles cuiuscunque status, gradus & preeminentiæ fuerint, sententias censuras & pœnas prædictas damnabiliter incurrisse declarent, & declarationem huiusmodi per eos faciendam in libris maleficiorum conscribi & annotari mandent & faciant. necnon capitales prædictas sententias à ministris iustitiæ, absque alicuius incursu irregularitatis exequi procurent realiter, ac irremissibiliter exigant. inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis. necnon pro exactione pœnarum pecuniariarum huiusmodi cõtra communitates & vniuersitates, ac in eorundem inobedientium in temporalibus dominorum vassallos propter eorum huiusmodi inobedientiam represalias cõcedant, necnon realiter & cum effectu exequi faciant. Attentius hortantes & requirentes in domino barones & domicellos, ac in temporalibus dominos dicti Regni, necnon illius prouinciarum, ciuitatum & locorũ Gubernatores & officiales pro tempore existentes, vt præfatos homicidas, fautores & complices capiant, & capi procurent, captosq. ad Præsides nostrarum prouinciarum, vnde ipsi homicidæ, fautores & complices originem traxerunt conduci, & eis realiter consignari similiter cum effectu faciant.

Claus. derog.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ dicti prædecessores in præfatis eorum litteris voluerunt non obstare. cæterisq. contrarijs quibuscunque, Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionẽ, & quibuscunque aliis priuilegiis, indulgentiis, & litteris Apostolicis generalibus vel specialibus, super recipiendis bannitis, homicidis ac brigosis, & alijs prædictis quorumcunque tenorum existant, per quæ presentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumq. totis tenoribus, vel de verbo ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quæ quo ad hoc cuiquam nolumus vllatenus suffragari.

Forma & effectus publicationis.

§. 9. Volumus autem quod præsentes litteræ nostræ postquam in valuis basilicæ Principis Apostolorum, & in Campo Floræ de Vrbe affixæ fuerint, omnes & singulos ciues Romanos, & alios in Vrbe commorantes effluxis quindecim diebus, alios vero Duces, Comites, Marchiones, Domicellos, Barones & alios temporales Dominos & Vicarios, communitates & vniuersitates ciuitatum, terrarum & locorum Sedi præfatæ mediate vel immediate subiectorum huiusmodi decurso mense arctent, & contrafacientes pœnas præfatas incurrant, in omnibus & per omnia, perinde ac si eis omnibus & singulis contrafacientibus personaliter & particulariter intimatæ fuissent. Nulli ergo &c.

D. P. An. 2. 6. Ianuarij.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo primo, octauo Idus Ianuarii, Pont. nostri anno 2.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1561. indictione 4. die vero 16. Aprilis, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. Anno 2. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, at in acie Campi Floræ, dimissis ibidem copijs affixis per nos Iulium Parnum & Franciscum Sottocasa prælibati S. D. N. Papæ Cursores. Bartholomæus Sottocasa Magistr.

Sequitur declaratio circa facultatem Officialibus interdictam gratiandi aut componendi bannitos ex causa homicidij.

Hæc eadem statuit Pius V. in sua const. 10. Ex supernæ. & Clem. VIII. in constit. 15. In regendis. vbi super hac Congregationem Cardinalium instituit.

Edita An. D. 1564.

PIVS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

NVper siquidem cum nos post nostram ad summi Apostolatus apicem assumptionem, ob non obseruationem litterarum fel. record. Pij II. Pauli etiam II. Sixti IV. Iulii similiter II. Leonis X. & Clementis VII. prædecessorum nostrorum alias contra homicidas editarum, bellis, quibus non solum ciuitates, terræ, & loca, temporali dominio S. R. E. subiecta, sed etiam tota Italia retroactis &c.

Residuum omittitur quia ipsa bulla est quæ præcedit.

Causa declarationis.

§. 1. Cum autem, sicut accepimus, nonnulli ex Gubernatoribus & officialibus per nos in diuersis ciuitatibus, Terris, & locis Status nostri Ecclesiæ constitutis, & deputatis, forsan voluntatis nostræ ignari aut alias, prætendant pœnarum remissionem, inquisitis, bannitis & condemnatis, super homicidijs per eos pro tempore perpetratis, per eos remitti, gratiamq. fieri, ac exinde ab eis compositionem exigi posse.

Declaratio de qua in rubric.

§. 2. Nos ad tollendum omne dubium quod exinde exoriri posset, & ne Gubernatores & officiales prædicti, ac cuicunque alij, ignorantiæ eiusdem voluntatis nostræ, aut quouis alio prætextu, in his se intromittere præsumant, veriores dictarum litterarum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, pro expressis habentes, decernimus & declaramus, gratias, seu remissiones, aut compositiones quibusuis inquisitis, condemnatis, aut bannitis, ex causa vel occasione homicidij animo deliberato vel casu fortuito, aut in rixa, vel alio quouis modo pro tempore perpetrati, pro quo pœna ordinaria vel extraordinaria, imposita vel imponenda esset, per quoscunque in ciuitatibus, terris & locis prædictis, nostros & Sedis Apostolicæ Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, vel alios Officiales deputatos & deputandos, fieri in posterum nullatenus posse, & illas tantum compositiones & gratias cum inquisitis, condemnatis, & bannitis huiusmodi, vt supra, in posterum faciendas valere, illisq. suffragari, qui habuerint supplicationes desuper manu nostra propria signatas, & per Datarium nostrum pro tempore existentem datas.

Decretum irritans.

§. 3. Et ita per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata &c. irritum quoque &c.

Claus. derog.

§. 4. Non obstantibus quibuscunque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ in dictis nostris litteris voluimus non obstare. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Sola signatura sufficit.

§. 5. Volumus autem quod præsentis nostri Motus proprij sola signatura, etiam absque illius data & registratura, sufficiat, ac vbique in iudicio & extra, fidem faciat, regula seu constitutione Apostolica quacunque contraria non obstantibus.

D. P. An. 5. 26. Aprilis.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, sexto Calend. Maij, Anno quinto.

XXVIII.

Priuilegia & exemptiones Prælatorum, sacro & Oecumenico Concilio Tridentino assistentium, eorumq. familiarium.

De huius Concilij indictione, prosecutione, & alijs, vide inf. in const. 73. Benedictus. vbi notabo.

PIVS

Edita An. D. 1561.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

CIrcunspecta Romani Pont. prouidentia, singulorum merita & obsequia debita meditatione considerans, illos prout æquum est, specialibus fauoribus & gratijs prosequitur, quos vniuersalis Ecclesiæ obsequijs iugiter intentos laborare, ac diuersas expensas subire cognoscit.

Hic Pontifex reseruauit quidam beneficia de quib. hic.

§. 1. Hinc est, quod nos, qui dudum omnia & singula beneficia ecclesiastica, cum cura & sine cura, secularia & quorumuis Ordinum regularia qualitercunque qualificata, & vbilibet existentia, in singulis Ianuarij, Februarij, Aprilis, Maij, Iulij, Augusti, Octobris, Nouembris mensibus alias quam per resignationem extra Romanam Curiam vacatura, ad collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, seu quamuis aliam dispositionem, quorumcunque collatorum & collatricum, secularium & regularium, non tamen Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, aut aliorum sub concordatis inter Sedem Apostolicam, & quoscunque alios initis, & per eos, qui illa acceptare & obseruare debuerant acceptatis & obseruatis, quæ lædere non intendebamus comprehensorũ, quomodolibet pertinentia nostræ dispositionis per constitutionem nostram desuper editam, & in Cancellaria Apostolica publicatam reseruauimus.

Et deinde Episcopis & alijs apud eorum ecclesias residentibus facultatẽ disponendi de beneficijs nõ reseruatis vacantibus, vt hic.

§. 2. Et deinde per eandem constitutionem venerabilibus Fratribus nostris, Episcopis, Archiepiscopis & Patriarchis apud suas Ecclesias, seu in illarum diœcesibus, pro tempore residentibus gratificari volentes, eisdem Episcopis, Archiepiscopis & Patriarchis, quod quotiescunque & quandocunque apud eorum Ecclesias, seu in earum diœces. residerent duntaxat, de quibusuis dignitatibus, personatibus, administrationibus, officijs, canonicatibus & præbendis, ac alijs beneficijs ecclesiasticis, cum cura & sine cura, secularibus, ac quorumuis Ordinum regularibus, ad eorum collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, seu quamuis aliam dispositionem pertinentibus, quæ inantea in singulis Februarij, Aprilis, Iunij, Augusti, Octobris & Decembris mensibus vacare contingeret, dummodo alias dispositioni Apostolicæ generaliter reseruata, vel ex generali reseruatione Apostolica affecta non essent, etiam si præsentationes, nominationes, vel electiones eorum, quæ saluæ procedere consueuissent, reseruatione præfata non obstante, quam quo ad eos locum habere noluimus, libere disponendi facultatem concessimus.

Exẽptionẽq. à solutione decimarum, &c. eisdẽ concessit vt sup. in cõst. 10. De salute. fol. 80.

§. 3. Et successiue eosdem Episcopos, Archiepiscopos, & Patriarchas, vt circa gregem sibi commissum feruentius inuigilarent, vt quamdiu ipsi apud suas Ecclesias, seu in illarum diœces. huiusmodi residerent, ab omnibus & singulis decimis, subsidijs, & alijs oneribus ordinarijs & extraordinarijs, quomodolibet nuncupatis, per nos & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac Sedem Apostolicam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac etiam consistorialiter, etiam ad instantiam Regum & Principum, quomodolibet, & ex quauis etiam quantumuis vrgentissima, iustissima, ac pia & necessaria causa, etiam pro defensione fidei catholicæ, ratione dictarum Ecclesiarum, tunc & pro tempore impositis, illorumq. solutione, per alias nostras litteras eximimus & liberauimus.

Et modo eadẽ priuilegia cõcedit Prælatis Concilio Tridẽtino interessentibus pro tempore quo ibi resederint aut in itinere fuerint.

§. 4. Ad labores & impensas graues, quas præfati & alij Episcopi & Patriarchæ sacro Oecumenico & generali Concilio in ciuitate Tridentina indicto pro tempore interessentes sustinere cogentur, debitum respectum habentes, ac animo reuoluentes eos inibi residentes vniuersali Ecclesiæ deseruire, & cum causa reipublicæ christianæ absint ab Ecclesijs quibus præsunt, aut in quibus beneficiati existunt, præsentes & residentes merito reputari debere, Motu proprio non ad eorundem Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, Abbatum, Generalium Ordinum, cæterorumq. præfatorum vel quorumuis aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia præfatis, qui apud suas Ecclesias, seu in earum diœcesib. residebant, ac alternatiua huiusmodi gaudebant, in dicto Concilio quandiu illud durauerit residendo, & inibi interessendo, necnon in itinere ad illud accedendo, & inde legitima subsistente causa recedendo, & ad Ecclesias suas redeundo, alternatiua, & exemptione huiusmodi, vti, & gaudere, libere & licite valeant in omnibus & per omnia, ac si apud suas Ecclesias, seu in earum diœcesum præfatis personaliter residerent, in omnibus & per omnia concedimus & indulgemus. dictamque exemptionem, & alternatiuam ad ipsos, ac vniuersos & singulos alios venerabiles fratres nostros Episcopos, Archiepiscopos, & Patriarchas, etiam ad hoc vt illi, ac eorum singuli, qui in dicto Concilio iam forsan ad præsens resident, aut ad illud in posterum accedent, quod quandiu Concilium ipsum durauerit, & ipsi interfuerint, dicta alternatiua gaudere possint, & occasione Episcopalium, seu Archiepiscopalium vel Patriarchalium Ecclesiarum, aut Monasteriorum, vel aliorum beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, secularium & quorumuis Ordinum regularium, quæ etiam ex quibusuis concessionibus & dispensationibus Apostolicis, in titulum & commendam, ac alias quomodolibet obtinent, & in posterum obtinebunt, quæcunque, quotcunque & qualiacunque sint, quæ omnia præsentibus pro expressis haberi volumus, ad solutionem quorumcunque subsidiorum seu decimarum, collectoribus seu subcollectoribus, aut alijs executoribus, vel quibusuis alijs personis, quauis auctoritate fungentibus cogi possint, Motu & scientia similibus extendimus, & ampliamus.

Executores deputat.

§. 5. Mandantes vniuersis & singulis personis in dignitate ecclesiastica constitutis, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios, faciant auctoritate nostra præsentes litteras ab omnibus ad quos spectat inuiolabiliter obseruari, contradictores per censuras ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris remedia appellatione postposita compescendo.

Contrarijs derogat.

§. 6. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, necnon in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, Aut si eisdem collectoribus & subcollectoribus, & quibusuis alijs communiter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem.

Transumptis credi iubet.

§. 7. Et quia difficile foret præsentes litteras ad singula, in quibus de eis fides forsan facienda fuerit, loca deferre, volumus & eadem auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis manu alicuius notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Curiæ ecclesiasticæ, vel personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra, vbi opus fuerit adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctionẽ pœnalem addit.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginã nostræ concessionis, indulti, extẽsionis, ampliationis, mãdati, voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D. P. An. & 1. Martij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo primo, Calen. Martij, Pontificatus nostri anno secundo.

Sequitur indultum, quod in eorum litibus supersedeatur.

PIVS PAPA IV. Motu proprio, &c.

Edita An. D.

Causa huius indulti.

CVm ob celebrationem Concilij per nos indicti oporteat Prælatos, tam ab Alma Vrbe nostra, quam ab aliis Christiani Orbis partibus, ad ciuitatem Tridentinam, in qua indictum fuit, accedere, & quamplures eorum habeant varias & diuersas causas coram aliquibus ex venerabilibus fratribus nostris Sanctæ

ctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & in Auditorio Rotæ, ac in alijs nostræ Curiæ tribunalibus, ordinariis siue delegatis, quæ propter illorum absentiam aliquod detrimentum suscipere possent.

Superſedeatur in cauſis proficiſcentiū ad Conciliū, ſi ipſi voluerint.

§.1. Nos volentes prouidere ne dicti prælati, eorumque familiares, ac aliæ personæ dicto Concilio interesse habentes, causarum huiusmodi curis distrahantur, Motu simili, ac ex nostra certa scientia, & potestatis plenitudine mandamus, quatenus in omnibus & quibuscunque, vbique, tam coram præfatis Card. quam Rotę Auditoribus, Iudicibus ordinariis siue delegatis, pendentibus causis præfatorum, dicto Concilio adesse habentium, clericorum siue laicorum, commissis seu committendis, durante eorum absentia, & ipsis in Concilio & seruitiis huiusmodi residentibus, supersedere debeant, præterquam in causis, in quibus ipsi Pręlati & aliis suprascripti, per eorum procuratores duxerint procedendum, in quibus sit in eorundem arbitrio, hoc nostro mandato vti vel non. Et ita mandamus, decernimus, & declaramus. Mandantes insuper cuicunque etiam S. R. E. Cardinali qui Signaturę Iustitię pręest vel pręerit in dicta Alma Vrbe, ne in causis pendentibus huiusmodi aliquas commissiones dependentes, citationes seu vocationes ipsorum nostram Cur. sequen. de stylo requiren. in eorum pręiudicium admittant, etiam si in eis aut aliqua supradictarum causarum executione, non tamen occasione rei iudicatę, procedatur. Status causarum huiusmodi, & merita, pro expressis habentes.

Clauſula derogatoria.

§.2. Non obstantibus priuilegiis, constitutionibus, litteris Apostolicis, regulis Cancellarię, ac quibuscunque contrariis.

Decretum irritans.

§.3. Sublata à quibuscunque iudicibus, etiam Sanctę Romanę Ecclesię Cardinalibus aliter iudicandi facultate. Decernentes irritum & inane, si secus à quoquam scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Papæ ſubſcr.

Placet Motu proprio. I.

XXIX.

Quod bona omnia Fratrum Militum Hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani, vbique decedentium, etiam ex illicita negociatione acquisita, vti spolia, non ad Cameram Apostolicam, sed ad ipsum Hospitale spectent & pertineant.

De hac Militia plene notaui sup. in constit. 2. Anast. IV. fol. 22. Christianæ.

Edita An. D. 1561.

PIVS PAPA IV.
Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa huius declarationis & conceſſionis.

ROmani interest Pontificis, vt cunctorum sibi & Sedi Apostolicę deuotorum, pręsertim fratrum Militum, qui tanquam fortissimum orthodoxę fidei aduersus crudelissimos Christiani nominis hostes propugnaculum, duros hostium expectant insultus, gratię & alia eis concessa, vt illibata sibi remaneant prouidere, & eas concessiones quę gratiis huiusmodi aliquod inferre pręiudicium, aut eas dubias reddere videntur, ad omnem tollendi hęsitandi materiam, ac pacem confouendam declarare, aliasq. & alia in his operari, prout in Domino salubriter cognoscit expedire.

Bona à Fratribus & Militibus relicta, poſt eorum obitum ſpectabāt ad religionem.

§.1. Sane nobis pro parte dilectorum filiorum Magni Magistri & Conuentus Hospitalis Sancti Ioannis Hierosolymitani fuit expositum, quod licet omnia & singula fratrum Militum eiusdem Hospitalis bona, post eorum obitum relicta, ad Hospitale & Conuentum prędictum in vim stabilimentorum vsuum & naturarum dicti Hospitalis, seu priuilegiorum & indultorum Apostolicorum eidem Hospitali, illiusq. Magno Magistro, & personis per diuersos Romanos Pontifices prędecessores nostros concessorum, ac etiam per nos approbatorum, & alias legitime & de iure spectant & pertinent.

Hic autē Pōt. bona ex negociatione illicita per Cle

§.2. Cum autem nos nuper postquam acceperamus à nonnullis verti in dubium, an res & bona per Clericos etiam in sacris ordinibus constitutos, ex negociatione illicita, aut alias contra sacros canones acquisita, vti spolia, vel alias ad Cameram nostram Apostolicam iure legitimo spectare & pertinere deberent; Nos omni desuper hęsitationis materiam submouere, ac cauillationibus & altercationibus, litibusq. pręcludere, & denique malitijs eorum qui iura dictæ Cameræ vsurpare satagebant obuiam ire, aliasq. in pręmissis opportune prouidere tunc volentes, omnia & singula res & bona cuiuscunq; qualitatis & quantitatis existentia, ac in quibusuis rebus & regnis, ac dominijs, tam citra quam vltra montes & maria consistentia, per quosuis clericos, tam seculares quā quorumuis etiam mendicantium Ordinum ac militiarū regulares, etiam in sacris ordinibus constitutos, cuiuscūq; status, ordinis & cōditionis essent, ac Archiepiscopali, Episcopali, vel alia maiori dignitate pręfulgerēt, ex negociatione illicita, aut alias contra sacros canones quomodolibet acquisita, quæ pro tempore post obitum eorum qui etiā ex facultate quam habuissent testandi condito testamento vbiuis locorū decessissent & decederēt, aut quibus illos destitui contigisset, remansissent & remanerēt, ad eādem Cameram & non ad alios, etiam in quibusuis cathedralibus & metropolitanis, & collegiatis, ac alijs Ecclesijs, monasterijs, hospitalibus, militijs, cęterisq. beneficijs ecclesiasticis, cum cura & sine cura, secularibus, & quorūuis Ordinum regularibus, qualitercunq; qualificatis successores, illa in titulum, commendam, administrationem, ac alias quomodolibet pro tempore obtinen. etiam si ad illa, vigore prioris tituli, ius regredien. seu acceden. & ingredien. aliquibus concessum fuisset, spectasse, & spectare, & sub nomine spoliorū venire, illaq. vti spolia ad Cameram ipsam pertinen. perpetuo colligi & recuperari potuisse & posse, ac debere. Et ita per quoscūq; iudices quauis auctoritate fungen. in quacunq; instantia, sublata eis quauis aliter iudican. & interpretan. facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere; necnon irritum & inane, quicquid secus super his à quoquā quauis auctoritate sciēter vel ignoranter contigerit attentari, decreuerimus & declarauerimus, cum mandati, derogationis, alijsq. clausulis tunc expressis, prout in nostris desuper in forma breuis sub dat. videlicet Nonis Nouemb. Pontificatus nostri Anno primo, ex prædictis litteris, quarum tenores hic haberi volumus pro expressis latius continetur.

rices acquiſita, vti ſpolia ad Cameram ſpectare decreuit, ſup. in conſt. 19 Decem. fol. 18.

Ideo iſta religio dubitat, vigore dictæ cōſtitutionis poſſe moleſtari a miniſtris Cameræ.

§.3. Cumq. Magnus Magister & Cōuentus, ac fratres Milites præfati occurren. fratrum Militū Hospitalis prædicti obitu, super eorundem decedentium fratrum Militum bonis, per iurium & spoliorum Camerę nostrę Apostolicę prędictę Collectores, & eiusdem Camerę Commissarios, earundem litterarum vigore molestari dubitēt. Nosq. eiusdem Hospitalis & illius personarum manutentioni, ac necessitatibus, quantum cum Deo possumus libenter prouidere procuramus, maxime cōsiderantes attētius eiusdē Hospitalis fratres Milites, se & sua, pro fide & illius defensione, in crudelissimos christiani nominis hostes exponere necesse esse continuo, hoc pręsertim instanti tempore, quo idem immanissimus hostis Turcarum tyrannus lucri proxime pręteriti non immemor, in animarū Christifidelium adeo spirat minas, vt omnibus fidelibus, magis tamen fratribus Militibus pauorem incutiens, ipsos non immerito ad diligentem excitat rerum prouidentiam, proptere non conuenire, vt ijdem fratres Milites qui superstites existunt, defunctorum spoliati bonis, ad suorū, aliorumq. Christicolarum defensionem, rebus priuentur necessarijs.

Hic ergo Pōt. declarat ſub d. conſtitutione & alijs ſimilibus dictā Religionē non comprehendi.

§.4. Idcirco vt omnis hæsitādi materia submoueatur, eiusdē Hospitalis & illius personarū huiusmodi indemnitatibus paterno cōsulere affectu, ipsosq. specialis gratię fauore prosequi volentes, Motu proprio; & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, auctoritate Apostolica tenore pręsentiū declaramus, decernimus, & in verbo veritatis attestamur, nostrę intentionis nunquā fuisse, nec esse, nec in posterum fore, per dictas nostras aut quascūq; alias litteras, à nobis & Sede Apost. ac alias quomodolibet pro tēpore emanatas, etiā quascūq; generales vel speciales, etiā derogatoriarū derogatorias, aliasq. efficaciores & insolitas clausulas, nec irritantia decreta, sub quacūq; verborū expressione in se contineri. statutis, stabilimētis, vsibus & naturis hospitalis prędicti, ac priuilegijs indultis, ac alijs gratijs, illi, eiusq. personis, cōcessis & coceden-

sedis in aliquo derogasse, nec derogare, seu aliquod eius vel eorũ cuilibet præiudiciũ intulisse nec inferre, sed sẽper valida & efficacia ac illæsa & in suo robore permansisse & permanere, nec eadem, neque Hospitale, Conuentum, Fratres, Milites, & personas præfatos, subscriptus, aut quibuscunque similibus aut dissimilibus litteris decretis declarationibus, onerum impositionibus, vllatenus comprehendi, sed semper ab illis excipi, & quotiens illæ emanabunt, totiens in pristinum & validum statum restitui debere, ac excepta & restituta, & de nouo etiã sub dat. &c. per Magnum Magistrum, & Conuentum præfatos eligenda, concessa fore & censeri debere.

Omniaq. bo- [redacted] d. Religiosis decedẽtium ei applicat, & ad Camerã aut alios non spectare declarat.

§. 5. Omniaq. & singula res & bona cuiuscunque qualitatis & quantitatis existentia, ac in quibusuis rebus & regnis necnon dominijs tam citra quam vltra montes & maria consistentia, per quosuis Fratres, Milites, & personas dicti Hospitalis quomodolibet acquisita, quæ pro tempore post eorum obitum, vbiuis locorum decesserint & decedent, aut quibus illos etiam eis viuentibus (non tamen per Sedem Apostolicam priuari aut eis destitui contigeret) hactenus remanserunt remanent & remanebunt, ad Hospitale & Conuentum præfatos, non autem ad eandem Cameram, seu alios quoscunque alias iuxta stabilimentorum vsum naturarum, statutorum & priuilegiorum huiusmodi formam & tenorem spectasse & spectare.

Agentes Re li gionis in hac exactione non molestentur.

§. 6. Necnon Hospitale & Cõuentum huiusmodi aut pro eis agẽtes per Cameræ huiusmodi iurium spoliorum & bonorum Collectores, & Subcollectores, Exactores, Commissarios, vel alios, quacunque auctoritate, dignitate, vel officio fungen. & functuros, nullatenus molestari inquietari vel perturbari posse nec debere. Et ita per quosuis Iudices quauis etiam auctoritate Apostolica fungen. etiam Palatij nostri causarum Auditores, in quauis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, necnon irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentatum est forsan hactenus, vel in posterum contigerit attentari, decernimus & declaramus.

Contraria non obstent.

§. 7. Non obstantibus præmissis ac quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon etiam iuramento confirmatione Apostolica vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, stabilimentis, vsibus, & naturis, ac reformationibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis & Cameræ huiusmodi iurium spoliorum & bonorum Collectoribus Subcollectoribus Exactoribus Commissarijs prædictis, & quibusuis alijs personis in genere vel in specie, sub quibuscũque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & efficacissimis ac insolitis clausulis, necnon irritan. & alijs decretis, etiam motu scientia ac potestate similibus ac alias in contrarium quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus approbatis & innouatis. Quibus omnibus & singulis etiam si pro eorum sufficienti derogatione, de eis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter et expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque, aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici suspendi vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Dat. P. An. 2. die 24. Mar.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die 24. Martij, millesimo quingentesimo sexagesimoprimo, Pontificatus nostri Anno secundo.

XXX.

Confraternitatis sub inuocatione Sanctissimi Crucifixi ad pauperes Virgines maritandum, aliaque pia opera exercendum pridem in Vrbe institutæ, in Archicõfraternitatem erectio; Cum indulto singulis annis in Festo S. Crucis, vnum reum capitaliter condemnatum è carceribus liberandi. Iurisdictioq. Cardinalis eius Protectoris, quascunque ipsius causas cognoscendi.

Quo ad formam aggregandi alias Confraternitates, attende bullam 115. Clem. VIII. Quæcunque. Et quo ad Indulgẽtias Confratrum, nouã fecit dispositionem S.D.N. Paul. V. mox publicandam, quam vide firmatam sub die 28. Februarij 1608.

Scias etiam quod ista Confraternitas curam in temporalibus charitatiue sustinet, Monasterij Monialium Capuccinarum nuper in Vrbe, illius Confratribus procurantibus instituti.

PIVS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Editę A. D. 1561. & 1564

Causę huius confirmac.

CVm sicut accepimus venerabilis Confraternitas seu Societas Imaginis Sanctissimi Crucifixi in Ecclesia S. Marcelli de Vrbe, eiusq. custodes, & confratres, ob lites & quæstiones, quibus ad diuersa Vrbis Tribunalia occasione locationum, censuum, donationum, hæreditatum, legatorum, & diuersarum aliarũ rerum eiusdem, tam agendo quam defendendo iugiter implicita existat, quamplurima damna, & interesse patiatur, ac impensa litis valorem rei de qua ex tempore agitur sæpenumero exuperet.

Aduocat ad se iste Pont. omnes causas ciuiles, Societatem tangentes.

§. 1. Nos Societatem prædictam, in qua pijssima charitatis & misericordiæ opera eleemosynas pauperibus & miserabilibus puellis dotes elargiendo, continuo impendi spectantur, ab huiusmodi dispendijs quantum possumus subleuare volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas causas, lites, quæstiones, & controuersias inter dictam Societatem, siue eiusdem dilectos filios custodes, Officiales, & Ministros, & quascunque alias etiam singulares personas, tam laicas quam ecclesiasticas, Vniuersitates, Societates, congregationes, Monasteria, & alia huiusmodi loca cuiuscunque gradus, status, ordinis, & conditionis existen. coram S.R.E. camerario, Regente, Præsidente, & clericis Cameræ Apostolicæ, necnon Vicario, Gubernatore, ac Senatore Vrbis, illius collateralibus & Iudicibus, ac Appellationum causarum curiæ capitolij eiusdem Vrbis capitaneo, & alijs quibuscunque Iudicibus, ordinarijs, & à nobis specialiter quomodocunque commissarijs deputatis & delegatis, etiam causarum sacri Palatij Apostolici Auditoribus & Locatenentibus, ac eiusdem S.R.E. cardinalibus, nunc et pro tẽpore motas, pendentes, et quomodolibet mouendas, super quibuscũque locationibus, venditionibus, donationibus, legatis, fideicommissis, testamentis, hæreditatibus, ac illarum discussionibus, atque quorumcunque iurium et actionum cessionibus, alijsq. inter viuos contractibus, executionibus, reuocationibus, bonis, rebus, iuribus et actionibus Societatem prædictam eiusque custodes, Officiales, Ministros et litis consortes, tam coniunctim quam diuisim, ac tam actiue quam passiue concernentibus, ad Societatem ipsam quomodolibet spectantibus, in quacunque instantia inter illam eiusq. custodes et alios præfatos, nec non alia æque vel magis pia loca, Vniuersitates, Monasteria, congregationes, et collegia quomodocunque priuilegiata, ac viduas, pupillos, et alias personas etiam exemptas, pendentes et motas et mouendas, cuiuscunque gradus, status, conditionis, ordinis et naturæ existant, etiã præmissis expressis maiores, quarum omnium statum et merita, ac Iudicum et collitigantium nomina et cognomina, ac qualitates, cæteraque etiam de necessitate exprimenda, præsentibus haberi volumus pro expressis,

in statu & terminis in quibus modo reperiuntur dummodo non sint instructæ harum serie ad nos aduocantes.

Illorumq. Iudicem ordinarium eligit Protectorem Societatis vel ab eo deputandum cum facultate procedendi summarie &c.

§.2. Dilectum filium nostrum Raynutium Farnesium tt.S.Angeli presbyterum S.R.E.Cardinalem, ac Maiorē Pœnitentiarium, modernum, ac pro tempore existentem Protectorem eiusdem Societatis, Iudicem ordinarium, ac perpetuum ad prędictas necnon quascunque alias similes vel dissimiles causas ciuiles, ad Societatem huiusmodi pertinentes, tam per eos, quam contra eos, & inter eos, ac personas, Vniuersitates, Collegia seu alia loca prædicta etiam priuilegiata & exempta, tam actiue quam passiue, pro tempore mouendas, iuxta ordinariam facultatem, seu iurisdictionem tam Gubernatori, quam Regenti Cameræ Apostolicę, seu Vicario nostro præfatis, & eorū cuilibet attributas, ac prout rerum qualitas exegerit, seu postulauerit, cum omnibus & singulis earum inciden. dependen. emergen. annexis & connexis, summarie, simpliciter, & de plano sine strepitu, ac figura iudicij, & absque tela iudiciaria, & sola veritate inspecta, & absque aliquorum terminorum substantialium obseruatione, aut alicuius registri, vel extractus confectione, per se ipsum, seu alios ab eo deputandos, audiendas, cognoscendas fineq. debito terminandas, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo constituimus & deputamus. & ad hunc effectum illi etiam per alium seu alios quoscunque tam in Romana Curia quam extra eam, etiam per edictum publicum, constito sibi etiam summarie de non tuto accessu, citandi & monendi, eisdemque, & præfatis, ac quibuscūque alijs eiusdem Vrbis Curiarum Iudicibus, & personis, tam ecclesiasticis quam secularibus, quibus, & quotiens opus fuerit, etiam sub sententijs, censuris, & pœnis ecclesiasticis, ac etiam pecuniarijs, quibus sibi ab eo tempore deputando Auditori videbitur, inhiben. & in euentum nō paritionis contra inobedien. contumaces & rebelles, ad declarationem incursus censurarum & pœnarum huiusmodi, illarumque aggrauationes, & reaggrauationes, & alias iuxta morem, & stylum dictarum Curiarum in similibus seruari solitum, ac alias prout sibi videbitur, procedendi.

Sententias exequendi.

§.3. Sententiamque, siue sententias debitæ executioni demandandi, siue demandari faciendi.

Contradictores coercen.

§.4. Contradictores quoslibet & rebelles per cēsuras & pęnas ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, aliaque iuris & facti remedia opportuna appellatione postposita, compescendi, auxiliumque brachij secularis ad hoc si opus fuerit inuocandi, omniaque alia & singula in præmissis & circa ea quomodolibet necessaria & opportuna faciēdi, geren. & exequen. plenam et liberam ac amplam licētiam et facultatem atque auctoritatem concedimus.

Reiectis nullitatibus prę terquā ex tribus.

§.5. Decernentes quod ipsius Reuerendissimi Cardinalis Protectoris, siue ipsius deputandi pro tempore Auditoris, sententijs ordinationibus & decretis, nullitas aliqua opponi nullo modo possit, nisi ex defectu iurisdictionis, citationis, & mandati.

Cogendiq. debitores ad satisfacien. Societati, data cautione, &c. non obstan. pendentia litis discussionis.

§.6. Et licet ad instantiam quorumcunque hæredum, siue quorumlibet aliorum committatur in futurum vel etiam modo pendeat commissa causa discussionis alicuius hæreditatis, et dictæ Societati seu Custodibus et Officialibus ipsius, etiam virtute commissionis fuerit inhibitum, tamen ne exactio creditorum in præiudicium ipsius Societatis protelletur, data idonea cautione per dictos Custodes & Officiales, de restituen. summam debitam, in euentum succumbentię, prioribus et potioribus creditoribus, dictus Reuerendissimus Cardinalis Protector prędictos hæredes, siue alios quoscunque debitores, seu ipsorum quorumlibet ex quacunque causa cessionariorum, vel ab eis quomodolibet et ex quocunque titulo causam habentes, ad satisfaciendum integraliter dictæ Societati, de eius credito iuris et facti remedijs opportunis cogat, et compellat

Singulis diebus procedendi.

§.7. Ac in omnibus et singulis et quibuscunque causis præfatis, ad dictam Societatem vt supra spectan. singulis diebus et horis feriatis et non feriatis, præterquam in honorem Dei, etiam tempore feriarum ob necessitatem hominum indicendarum procedat.

Notarium deputandi.

§.8. Ac Notarium actuarium quem sibi placuerit deputet.

Mandatarijs Capitolij dat facultatem eius citaexequendi.

§.9. Et quod citationes in causis prędictis etiam per Mandatarium Curiæ Capitolij fieri possint.

Executoresque obligat ad exequen. eius mādata.

§.10. Et quod quicunque executores Tribunalium Vrbis, possint et debeant exequi et effectualiter executioni mandare, omnes et singulas sententias decreta, et mandata præfati Raynutij Cardinalis Protectoris, siue ab eo deputatorum, quæ non obstante regula Cācellariæ etc. sufficiant si signata sint, eiusdem Raynutij Cardinalis paruo sigillo.

Annullat processus aliorū Iudicum.

§.11. Decernentes insuper Societatē prędictam eiusq. Officiales et personas huiusmodi ex nunc deinceps occasione præmissorum alibi quam coram prefato Reuerendissimo Cardinali Protectore conueniri, aut ad alios cōuenien. constringi non posse, ac processus sententias et decreta per alium siue alios tam ordinarios quam etiam specialiter deputatos et delegatos Iudices in causis præfatis quomodolibet pro tempore formatos in prima instantia latas, et factas, cum inde secutis quibuscunque, nullas, irritas, et inanes, nullusq. roboris et momēti fore.

Clausulas has ies cōcessionis præseruatiuas apponit.

§.12 Pręsentes quoque litteras sub quibusuis reuocationibus, suspensionibus, et exemptionibus, similium vel dissimilium gratiarum, etiam per nos, et successores nostros Rom. Pontifices, et Sedem præfatam, vel eius Legatos etiam per regulas Cancellariæ Apostolicæ pro tēpore factas, etiam in fauorem Fabricæ basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis penitus et omnino exceptas esse et censeri, nec eisdem pręsentibus per quascunque litteras etiam quasuis clausulas generales et speciales, etiam derogatoriarum derogatorias efficaciores et insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quacunque verborum expressione in se continentes, derogari posse, et si illis vllo vnquam tempore, ex aliqua etiam quantumuis necessaria, et vrgenti causa derogari contingat, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil omisso insertus, et huiusmodi derogatio consistorialiter facta, ac per trinas et distinctas litteras, eundem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus, Administratoribus siue Custodibus, ac alijs Officialibus Societatis huiusmodi legitime insinuata, et intimata fuerit, eorumq. ad id expressus accedat assensus, derogationem huiusmodi nemini suffragari. Sicq. per quoscunque Iudices quauis auctoritate fungentes etiam præfatæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quauis aliter iudicandi et interpretandi facultate, et auctoritate, vbique iudicari et diffiniri debere, irritum quoque etc. attentari.

Clausulas contrariorū derogatorias subdit.

§.13. Non obstantibus præmissis et fel. rec. Bonifacij Papę VIII. prædecessoris nostri de vna, et in Concilio generali edita de duabus dictis, dummodo vltra tres dictas, aliquis auctoritate præsentium ad iudicium nō trahatur, alijsque constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, necnon Fabricæ prædictæ, ac Hospitalium, Ecclesiarum, Monasteriorum, et aliorum quorumcunque locorum et Ordinum etiam exemptorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, conseruatorijs, exemptionibus, et litteris Apostolicis, eisdem ac dilectis filijs Populo Romano, necnon Iudicibus, Curijs, et Tribunalibus eorumque personis, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros ac nos, et dictā Sedem, etiam motu, scientia, ac potestatis plenitudine similibus, ac alias sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis in cōtrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis, necnon reformationibus, etiam nouiter factis, ac paribus motu & scientia approbatis, etiam disponentibus, quod causæ huiusmodi ad forum seu Curiam Capitolij reassumi debeant. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione alias de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat harum serie specialiter & expresse, ac eisdem motu & scientia & potestatis plenitudine, derogamus ac sufficienter derogatum esse decernimus, contrarijs quibuscunque. Aut si præfatis vel quibusuis alijs communi-

ter,

ter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspédi, vel excommunicari, aut extra vel vltra certa loca Curias, & Tribunalia ad iudicium trahi non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet alijs priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis, generalibus vel specialibus quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa aut totaliter non inserta iurisdictionis ipsius Protectoris explicatio impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumcunque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Trásumptis fidem præstari iubet.

§. 14. Et quia difficile foret præsentes litteras ad singula loca quibus illis pro tempore opus fuerit, deferre, Volumus, & præfata auctoritate decernimus, quod illarum trásumptis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo Protectoris, vel Societatis huiusmodi, seu personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, vel Curię etiam secularis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem pręsentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ.

PP. Subscrip.

Placet Motu proprio. I.

D. P. An. 2. die 8. Apr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Sexto Idus Aprilis Anno secundo.

Sequitur Erectio in Archiconfraternitatem, & indultum liberandi carceratum.

PIVS PAPA IIII.

Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1564.

Huic Sodalitati multa pia opera exercenti, confirmat hic Pont. indultú liberandi vnum condénatum in festo S. Crucis, sed eius bullam omisi, quia hoc sufficienter hic est relatum.

CVm sicut nobis innotuit, in Confraternitate Sanctissimi Crucifixi in Ecclesia Monasterij S. Marcelli de Vrbe instituta, dilecti filij illius Confratres quamplura opera charitatis, Domino bonorum omnium largitore opitulante, hactenus tum in coléda Sanctissimi Crucifixi Imagine quæ in ipsa Ecclesia sita est, tum in visitandis pauperibus infirmis eiusdem Confraternitatis, eisdemq. Medicum adhibendo, & subsidium trasmitten. sepeliendisq. pauperibus mortuis, maritandis virginibus, recitan. officium, illique continuo quibusuis diebus festiuis & quadragesimalibus interessen. tum etiam in alijs diuersis pijs & laudabilibus operibus, & maxime expensis & sumptibus quę & qui de præsenti in erectione, & fabrica eorum Oratorij fiunt, & fieri sperantur exercuerint, & exerceant. Nos qui nuper seu alias gratiam eisdem Confratribus per fel. rec. Iulium Papam III. prædecessoré nostrum factam, vt vnum vinctum seu carceratum, & ex causa capitali damnatum quem mallent ex quocunq. crimine, excepto crimine hæresis, & læsę Maiestatis, dummodo pacem ab hæredibus defuncti habeat anno singulo in perpetuum in festo Inuentionis S. Crucis de mense Maij seu in festo Exaltationis eiusdem de mense Septébris in honorem S. D. N. IESV CHRISTI liberare, & ex carceribus extrahere possent, & prout præfatus fel. recor. Iulius III. concesserat confirmauimus, & approbauimus, & quatenus opus etiam de nouo concessimus prout in nostro Motu proprio latius constat, & apparet.

Et nunc eam in Archiconfraternitaté erigit.

§. 1. Cupientes eandem Societatem, & Confratres spiritualibus gratijs & fauoribus prosequi, ac vt ipsa opera non minuantur sed in dies augeantur, ipsos Confratres aliosq. deuotos fideles allatere, & propterea ipsam Confraternitatem, & illius Confratres gratiarum muneribus ornare, & decorare volentes, motu simili, &c. ipsá Societatem, & Confraternitatem omnium aliorum Cófraternitatum quæ sub inuocatione nominis Sanctissimi Crucifixi hactenus in toto Orbe Terrarum erectæ fuerunt seu in posterum erigi contigerit, Archiconfraternitatem facimus, creamus, erigimus, constituimus, deputamus, ordinamus, & esse volumus. Ita vt sit caput omnium Societatum, & Confraternitatum sub Sanctissimo Nomine Crucifixi erectarum, & erigen. Omnesq. alias confraternitates erectas, & erigédas sub nomine præfato vbicunque locorum sitæ sint, præfatæ confraternitatis immediate subijcimus, & membra Societatis pręfatæ, & ab ea dependentia constituimus, deputamus, & ordinamus, ac esse volumus.

§. 2. Necnon dictam Archiconfraternitatem cú illius Oratorio in loco dictę Ecclesię vicino in quibusdam domibus ipsi Archiconfraternitati & illius Confratribus per Priorem, & Fratres dicti Monasterij vel alios sub certis modo & forma tunc expressis, cócessis construi incepto, omnibusq. eiusdem Archiconfraternitatis bonis, & legatis, & eleemosynis elargitis, & elargiendis, ac acquisitis, & acquirédis. Itaque eiusdem Archiconfraternitatis, Cófratres seu Priores vel Guardiani Archiconfraternitatem ipsam, et illius bona regere, gubernare, & administrare, ac de eisdem bonis legatis, et eleemosynis ad eorum libitum, & prout eis videbitur, & placuerit disponere, & illa in vsus eis visos conuertere possint, ac omnia & singula statuta, & constitutiones dictæ Societatis quæ per dilectum filium nostrum Raynutiú Farnesium tt. S. Angeli in foro Piscium presbyterum cardinalem S. R. E. Maiorem Pœnitentiarium, & dictæ Archiconfraternitatis Protectorem confirmata, & approbata fuerunt, confirmamus, & approbamus. Ac eisdem confratribus, vel Prioribus, seu Guardianis quæcunque statuta, & ordinationes prosperum statum, ac regimen, & gubernium dictę Archiconfraternitatis concernentia ad eorum libitú condere, alienare, & mutare totiens quotiens eis videbitur, libere et licite valeant, concedimus, et indulgemus illaque ex nunc prout ex tunc postquam condita mutata vel alterata fuerint confirmamus.

Statutá confirmat, & ius statuendi cócedit.

§. 3. Quocirca dicto Raynutio cardinali, & Pœnitétiario, ac moderno Protectori Archiconfraternitatis pręfatæ alijs Protectoribus pro tempore deputan. Necnon vniuersis et singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & alijs quibuscunque in dignitate ecclesiastica vbicunque locorum constitutis, Motu præfato per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, & eorum quilibet quoties fuerint pro parte dictorum Archiconfratrum vel aliorum priuilegium ab ipsis pro tempore habétium requisiti, eisdem in præmissis et corú singulis quomodolibet assistant eosdemque faciant gratijs, & priuilegijs præfatis libere frui, & gaudere. Non permitten. à quoquam desuper molestari. contradictores & rebelles per censuras ecclesiasticas appellatione postposita compescendo, inuocato, etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis, irritum quoque, et inane decernen. quicquid in contrarium contigerit attentari.

Executores & censuras deputat.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutis, et consuetudinibus, etiam iuraméto, aut quauis alia firmitate roboratis, priuilegijs quoque indultis, et litteris Apostolicis, etiam Motu proprio, et ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine in præiudicium seu contrarium præmissorum per nos, et quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros dictis, et alijs quibus Ecclesijs, Basilicæ, Hospitalibus, Societatibus, et locis sub quibuscunque tenoribus et formis, ac cum quibusuis clausulis, et decretis concessis etc. confirmatis etc. ac conceden. etc. Quibus omnibus et singulis etiam si de illis etc. tenores illorum pro expressis, et de verbo ad verbum insertis habentes hac vice derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Clausulas derogatorias ponit.

Concess. Motu proprio in præsentia D. N. Papæ.

C. Card. Borrhomæus

Subscriptio pro Papa.

§. 5. Et cum absolutione à censuris ad effectum &c. Et de creatione, erectione, constitutione, & deputatione, in Archiconfraternitate cum confirmatione statutorum &c. ac priuilegijs, concess. gratijs, facultatibus, & derogationibus, ac omnibus alijs, et singulis pmissis quę hic pro repetitis & expressis habeantur, perpetuo in forma gratiosa latissime exten. quatenus opus fuerit. Et quod præmissorum omnium & singulorú maior, & verior spec. & expressio fieri possit in litteris per breue nostrú expedien.

Clausularú repetitio.

§. 6. Seu si ipsis Archiconfratribus videbitur sola pręsentium signatura nostra sufficiat, & vbique fidem faciat in iudicio & extra quacunq. regula contraria nó obstan.

Sola signatura sufficit.

§. 7. Ac quod præsentis transumptis auctoritate manu Notarij publici, aut Secretarij dictæ Archiconfraternitatis subscriptis, & sigillo dicti Protectoris vel ipsius Archiconfraternitatis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio & extra vbi exhibita fuerint vel ostensa, prout originali adhiberetur si ostenderetur.

Fides exemplorum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Id. Maij, Anno quinto.

Dat. P. An. 5. die 5. Maij.

Inqui-

XXXI.

Inquisitorum hæreticæ prauitatis facultas, procedendi contra Sacerdotes, qui mulieres pœnitentes in actu confessionis, ad actus inhonestos prouocare & allicere tentant.

PIVS PAPA IV.

Ven. Fratri Archiepiscopo Hispalensi in Regnis Hispaniarũ hæreticæ prauitatis Inquisitori generali.

Edita An.D. 1561.

Quidam Sacerdotes abutendo Sacramento Pœnitentiæ, mulieres in actu confessionis ad actus inhonestos prouocant.

CVm sicut nuper, non sine animi nostri molestia, accepimus, diuersos Sacerdotes in Regnis Hispaniarum, atque etiam in eorum Ciuitatibus,& Diœcesibus curam animarum habentes, siue eam pro alijs exercentes, aut alias audiendis confessionibus pœnitentium deputati, in tantam proruperint iniquitatem, vt Sacramento Pœnitentiæ in actu audiendi cõfessiones abutantur, nec illi, & qui id instituit Domino Deo, & Saluatori nostro IESV CHRISTO iniuriam facere vereantur, mulieres videlicet pœnitentes ad actus inhonestos, dum earum audiunt confessiones alliciendo, & prouocando, seu allicere, & prouocare tentando, & procurando, ac loco earum per Sacramentum huiusmodi Creatori nostro reconciliationis, grauiori peccatorum mole eas onerando, & in manibus Diaboli tradendo, in Diuinæ Maiestatis offensam, & animarum perniciem, Christi fidelium scandalum non modicum.

Contra quos iste Pont. ab Inquisitorib. hæreticę prauitatis inquiri decernit.

Locus restitutus.

§. 1. Nos in animum inducere nequeuntes, quod qui de Fide Catholica recte sentiunt, Sacramentis in Ecclesia Dei institutis abutantur, aut illis iniuriam faciant, fraternitati tuæ, de cuius eximia pietate, virtute, atque doctrina plurimum in Domino confidimus, per præsentes cõmittimus, & mandamus, quatenus per te, vel per alium, seu alios à te deputandum, seu deputandos contra omnes, & singulos Sacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum Ciuitatum, & Diœcesum de præmissis quomodolibet diffamatos, tam seculares, quam quorumuis etiã exemptorum, ac Sedi Apostolicæ immediate subiectorũ Ordinum Regulares, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentię existant, tam super præmissis, quam super Fide Catholica, & quid de ea sentiant diligenter inquiras, & iuxta facultatem tibi contra hæreticos, aut de hæresi quouis modo suspectos à Sede Apostolica concessarum continentiam & tenorem procedas, ac culpabiles repertos iuxta excessuum suorum qualitatem, prout iuris fuerit punias, eas etiam si & prout de iure fuerit faciendum, debita præcedente degradatione secularis Iudicis arbitrio puniẽdos tradẽdo.

Contrarijs derogat.

§. 2. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Ecclesiarum, & Monasteriorum, necnon Ordinum quorumlibet quorum ipsi Sacerdotes fuerint, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis sub quibuscunque tenoribus, et formis ac cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio, aut alias quomodolibet concessis, etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnibus eorum tenores præsentibus pro expressis habẽtes, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

D.P. An. 2. die 16. Apr.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die decimasexta Aprilis, millesimo quingentesimo sexagesimoprimo, Pont. nostri Anno secundo.

XXXII.

Applicatio R. Cameræ Apostolicæ, omnium fructuum beneficiorum Italiæ, Sedi Apostolicę reseruatorum, seu affectorum, pro tẽpore quo ipsa beneficia vacauerint.

Ampliorem dispositionẽ de his fructibus, habes in Six. V. const. 100. In conferendis. vbi Thesaurarius Papæ eorum Collector deputatur.

De fructibus autẽ huiusmodi beneficiorũ in Regno Neapolis, est specialiter dispositum infra in constitut. 26. Pij V. Cupientes.

PIVS PAPA IIII.

Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1561.

Causa huius applicationis.

CVpientes malitijs nonnullorum, qui in possessione Monasteriorum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum dispositioni Apostolicæ reseruatorum pro tempore vacantium, sine iusto titulo, ac sine litteris Apostolicis, vt illorum fructus durante vacatione huiusmodi vsurpent, se intrudere non verentur, occurrere, & Cameræ nostræ Apostolicæ grauissimis oneribus in aliqua parte subleuandis quantum cum Deo possumus consulere, Motu proprio & ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine.

Applicatio R. Cam. Apostolicæ fructuum beneficiorũ Sedi Apost. reseruatorum, seu affectorũ in Italia à die vacationis, vsque ad diẽ prouisionis, &c.

§. 1. Omnes & singulos fructus reditus & prouentus, ac iura, obuentiones, & emolumenta quæcunque quomodolibet & qualitercunque nuncupata omnium & singulorum Monasteriorum etiam Consistorialium, & beneficiorum ecclesiasticorum cum cura & sine cura, secularium, & quorumuis Ordinum regularium nobis & Sedi Apostolicæ tam per constitutiones Apostolicas, quã Cancellariæ Apostolicæ regulas editas & edendas, seu alias quomodolibet, & ex quauis causa, generaliter vel specialiter reseruatorum, seu affectorũ in partibus Italiæ in quibus Collectores, & Subcollectores spoliorum, & iurium Cameræ Apostolicæ prędictæ esse consueuerunt, ac earum Ciuitatibus,& Diœc. consistentium, per obitũ, & alias quouismodo, præterquam per cessum illa obtinẽtium, pro tempore vacantium, à die ipsorum Monasteriorum & beneficiorum vacationis pro rata temporis vsque ad diem prouisionis seu commendæ de eisdem beneficijs & Monasterijs per nos faciendæ, de qua per litteras nostras sub plumbo, & non aliter constare debere volumus, eidem Camerę auctoritate Apostolica tenore præsentium reseruamus, applicamus, incorporamus, & approbamus, illaque ei reseruata, applicata, incorporata & appropriata esse, & fore, & ad id illam spectare & pertinere.

Facultas Collectoris exigendi dictos fructus.

§. 2. Nullumque præter nos, & dictam Cameram aut dilectum filium Donatum Matthæum Minalem, ac pro tempore existentem Thesaurarium nostrum ac Spoliorum & aliorum iurium ipsius Cameræ Collectorem generalem vel eius Subcollectores ea percipere, exigere, & recuperare, aut alias se in illis intromittere posse aut debere tenore præsentium statuimus, & ordinamus.

Inhibitio cõtra alios ne desuper se intromittat.

§. 3. Et nihilominus ne aliquod impedimentum huic nostræ ordinationi occurrat, quibusuis Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum ordinarijs in virtute sanctæ obedientiæ ac sub suspensionis à diuinis, & interdicti ingressus ecclesiæ quo ad Archiepiscopos & Episcopos, quo ad vero alios inferiores etiam sub excommunicationis, & alijs arbitrij nostri, & quo ad omnes sub priuationis facultatis conferendi beneficia in eorum mensibus pro tempore vacantia pœnis districte præcipimus, & inhibemus, ne beneficia dispositioni Apost. reseruata seu affecta prædicta quouis prętextu causa aut quęsito colore cuiquã conferre seu de illis prouidere, aut in illis vel eorum possessione sese intromittere quoquomodo audeant vel præsumant.

Clausula sublata &c.

§. 4 Sicque in præmissis omnibus & singulis per quoscunque quauis auctoritate fungentes Iudices, Commissarios, & personas, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque & inane decernimus, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Facultas Collectoris in executione huius const.

§. 5. Mandantes eidem Donato Matthæo, & pro tẽpore existenti Thesaurario, & Collectori, vt nostro & dictæ Cameræ nomine fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta huiusmodi per se vel eius Subcollectores prædictos, etiam propria auctoritate exigat, percipiat, & leuet, sibique nihilominus consignari, & tradi ab omnibus ad quorũ manus peruenerint pro rata prædicta per censuras & pœnas ecclesiasticas per personas ecclesiasticas ab eo eligendas, fulminandas, & alia opportuna iuris & facti remedia quacunque, appellatione postpo-

postposita, faciat & curet, Inuocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachij secularis, super quibus omnibus & singulis plenam & liberam illi per præsentes concedimus facultatem.

Clausula derogatoria.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Monasteriorum & illorum Ordinũ, ac beneficiorum prædictorum etiam iuramento, confirmatione Apostolica vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis & litteris Apostolicis, illis & quibusuis alijs personis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus efficacissimis, & insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis, etiam motu & scientia similibus concessis confirmatis & innouatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat harum serie specialiter & expresse derogamus, illaque aduersus præmissa nullatenus suffragari posse, siue debere decernimus, ceterisq. cõtrarijs quibuscũq.

Declaratio quod ex dd. fructibus mora benef. supportentur.

§. 7. Volumus autem quod ex fructibus, redditibus, & & prouentibus per dictum Thesaurarium, & etiam Deputatos pro rata huiusmodi percipiendis onera quæcunque dictis beneficijs incumbentia similiter pro rata temporis supportari debeant.

Exemplorũ fides.

§. 8. Quodque præsentium manu Notarij publici subscriptis transumptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ ecclesiasticæ munitis eadem prorsus fides, in iudicio & extra adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P.A. 2. die 25. Apr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 25. Aprilis 1561. Pont. nostri Anno secundo.

XXXIII.

Iurisdictio & facultates Auditoris causarum Curiæ Reu. Cameræ Apostolicæ.

Hoc officium est antiquissimum, & plures ei Pontifices auxerunt iurisdictiones, vt notaui supra in constitutione 7. Innoc. VIII. Apprime. fol. 379. & latius dicam in S.D.N. Pauli V. const. 20. Eximiæ cum ibi notandis. Et inde cognosces, quid his facultatibus auctum, quidue reformatum fuerit, & limitatum.

Edita A. D. 1561.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriã. Venerabili Fratri Flauio Episcopo Muran. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Proœmium.

AD eximiæ deuotionis affectum, quem cum fidei constantia, & sinceritate mentis, tu, & progenitores tui ad nos & Romanam Ecclesiam gerere comprobamini, necnon generis nobilitatem, eximiãq. doctrinam, ac in rebus gerendis experientiam, & dexteritatem, necnon fidei, & iustitiæ zelum, ac integritatem, singularemque probitatem, necnon cæteras virtutes quibus personam tuam, illarum largitor Altissimus multipliciter insigniuit, nostræ dirigentes considerationis intuitũ, ac propterea indubiam spem gerentes, quod ea quæ tibi duxerimus committenda, summa cum prouidentia, & exacta cum diligentia laudabiliter exequeris, dignum quin potius debitum arbitramur, vt eandem personam condignis honoribus, & gratijs prosequamur.

Officiũ Auditoratus Cameræ vacauit olim per obitũ Francisci Alberici, & in Officium Regẽtis Cameræ trãsformatũ & illud Cardinali de Neapoli concessit Paul. IV. cuius bullam vti ocio(?) tam prætermisimus(?).

§. 1. Cum itaque nos nuper officium generalis Auditoriatus, seu Audientiæ Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ, quod antea tunc per obitum quondam Francisci Albarici de Rachanero, olim Curiæ causarum huiusmodi generalis Auditoris extra Rom. Curiam defuncti vacans, fel. rec. Paulus Papa IV. prædecessor noster, ex certis tunc expressis causis nomine Auditoriatus in perpetuũ suppresso, & extincto, in officium Regentis S. R. E. Cameræ Apostolicæ, de fratrum suorum consilio Apostolica auctoritate transformauerat, ac in illud erexerat, & instituerat, ac postmodum officium huiusmodi ab eius primæua erectione tunc vacans, dilecto filio nostro Alphonso tunc sancti Nicolai inter Imagines, nunc vero sanctorũ Ioannis & Pauli Diacono Cardinali Neapolitano nuncupato, dicta auctoritate concesserat, & assignauerat.

Vacauit postea per resignationẽ & illud hic Pontifex suppressit.

§. 2. Cum dictus Alphonsus Cardinalis officium Regentatus huiusmodi in manibus nostris sponte & libere resignasset, nosque resignationem huiusmodi duxissemus admittendam, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris eiusdem S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura, ac de eorum consilio, & vnanimi consensu, Officium Regentatus huiusmodi eius nomine, & denominatione huiusmodi per nos suppressis, & extinctis, ac illius erectione, & institutione prędictis, necnon litteris Apostolicis desuper confectis reuocatis, cassatis, & annullatis, aduersus erectionem, & institutionem, necnõ litteras Apostolicas præfatas, ac in pristinum, & eum, in quo ante illius suppressionem necnon erectionem & institutionem huiusmodi erat, statum, pristinamq. naturam in omnibus, & per omnia restituimus, reposuimus, & plenarie reintegrauimus, prout in litteris Apostolicis desuper cõfectis, ac manu nostra, & dictorum fratrum nostrorum signatis plenius continetur.

Et modo Officium A.C. cõfert Flauio Vrsino cum solitis facultatibus & mox infra dicendis.

§. 3. Nos, post longam super hoc habitam discussionẽ, & maturam deliberationem, in te oculos nostræ mentis conijcientes, ac de supradictis tuis virtutibus specialẽ in Domino fiduciam sumentes, ac sperantes quod tu qui Ecclesię Muran. præesse dignosceris, ac vtriusque iuris Doctor, & in vtraque Signatura nostra Referendarius, & Prelatus domesticus noster existis, dextera Domini tibi assistente propitia, Officium huiusmodi scies, voles & poteris, ad laudem, & vtilitatẽ multorum fideliter exercere, Teque à quibusuis excommunicationis, suspẽsionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris, & pęnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectũ præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, ac suppressionis, erectionis, & institutionis, necnon litterarum præfatarum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, ac verum, & vltimum dicti Officij Auditoriatus vacationis modum præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad tuam, vel alterius pro te nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Officium Auditoriatus, seu Audictiæ Cameræ huiusmodi, siue per similem resignationem Alphõsi Cardinalis, seu adhuc per obitum Frãcisci prædictorum, siue alias quouis modo, quẽ haberi volumus pro expresso vacet, cum Officio Correctoriæ Archiuij Romanæ Curiæ, alijsque illi annexis, necnon omnibus, & singulis illius honoribus, priuilegijs, iuribus, & regalibus, vel alias nuncupatis emolumentis consuetis, ac facultatibus, & indultis, ac decretis etiam in ordine, & modo procedẽdi in causis eidem Francisco & alijs qui pro tempore fuerũt causarum Curiæ generalibus Auditoribus etiam per fel. rec. Iulium II. Leonem X. Clementem VII. Paulum III. & Iulium etiam III. ac alios quoscunq. Rom. Pontt. prędecessores nostros, ac etiam nos, & Sedem Apostolicam sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, tam sub plumbo, quam in forma breuis, & alias ex vsu, stylo, & consuetudine quomodolibet concessis, tibi Apostolica auctoritate, tenore præsentium cõcedimus, & assignamus, Teque in nostrum, & dilecti filij nostri Guidonis Ascanij S. Mariæ in Via lata Diaconi Cardinalis de Sancta Flora nuncupati moderni, & pro tempore existentis Camerarij nostri ac causarum Curiæ huiusmodi generalem Auditorem, cum honoribus, oneribus, priuilegijs, iuribus, emolumentis, facultatibus, & decretis prædictis, constituimus, & deputamus, teque in locum dicti Francisci, quo ad huiusmodi Auditoriatus Officium, eiusque exercitium, quoad vixeris, substituimus, & subrogamus.

Causas obligationẽ in forma Cameræ priuatiue quo ad alios cognoscẽdi.

§. 4. Tibique per te, vel alium, seu alios idoneum, seu idoneos Locumtenentem, seu Locumtenentes tuos, quos

Hoc extensũ est ad alias obligationes vigore constit. S.D.N. Pauli V. cit. in tab.

quos pro tempore duxeris assumendos, vel deputandos de omnibus, & singulis causis, modis, & formis, supra, & infrascriptis cognoscendi, & illas decidendi facultatem concedimus. Ita quod tu in causis obligationum in forma Cameræ celebratarum solus (preterquam inter Ciues Romanos inter quos Motum proprium vltimo loco per nos desuper in fauorem Populi Roman. concessum observari, volumus, alij vero quicunque etiam Roman. Cur. Iudices in similibus causis, nullatenus, nulloque modo procedere possint) procedere debeas. Necnon de omnibus, & singulis obligationibus in forma Cameræ, vbiuis locorum, & inter quascunque personas factis & faciendis (his duntaxat exceptis, quæ in dependentibus à litibus, & causis in eadem Camera aut coram alijs Iudicibus pro tempore introductis factę, seu receptæ fuerint, & tunc non per viam censurarum sed mandati executiui) cognoscas.

Reassumendi causas obligationis Cameralis specialiter alteri non commissas.

§. 5. Ita vt quascũque causas, quæ de cætero perpetuis futuris temporibus in eadem Curia super ipsis obligationibus, in alio quam tuo, ac Curiæ causarum huiusmodi tribunali (præterquam in vim specialis commissionis nostræ de dicta obligatione, specialem mentionem facientis) motæ fuerint, in illarum statu, gradu, & terminis, in quibus repenientur tua ordinaria auctoritate (exceptis causis in Curia Capitolij contra dictos Ciues Romanos pro tempore iuxta formam dicti Motus proprij motis) reassumere, & Iudicibus, quibus sunt commissæ, ac corã quibus illæ pendebunt in posterum, ne in eis, aut de illis, quoquomodo, vel quouis quæsito colore, directe vel indirecte, se intromittere præsumant, etiam sub sententijs, censuris & pœnis ecclesiasticis, ac etiam pecuniarijs, arbitrio tuo moderandis, & applicandis inhibere, ac quicquid secus super his cõtigerit attentari irritũ & inane decernere.

Cēsuras promulgandi.

§. 6. Ac etiam solus dictarum obligationum vigore censuras ecclesiasticas promulgare.

Causas Prælatorũ, Mercatorũ, Curialium pensionumq. &c. cognoscendi.

§. 7. Necnon omnes, & singulas spirituales, & ecclesiasticas, ac profanas, & quorumuis eiusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, eorumque, ac nostrorum familiarium continuorum commensalium, & Prelatorum quorumcũque in ipsa Curia degentium, ac etiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum, ac Communitatum, & Vniuersitatum, Oratorum, necnon dictæ Curię Officialium, & eandem Curiam sequentium, ac familiarium eorundem, & ipsius Curiæ causarum huiusmodi Auditoris Notariorum, & eorum familiarium, Campsorũ quoque & quorumuis Mercatorum, ac Pensionum annuarũ super fructibus, reddtibus, & prouentibus ecclesiasticis assignatarum, etiam si earum solutio non in ipsa Curia, sed in partibus sit facienda.

Causarũ in Curia motarũ Appellationumq hic iudicatarũ.

§. 8. Et quascunque alias etiam commissarias causas, tam ciuiles quam criminales & mixtas, coniunctim vel diuisim in eadem Curia quomodocunque & qualitercũque motas, & mouendas, & inter quascunque partes, etiam per viam inquisitionis, aut ex officio quomodolibet pendentes. Ac quæ per appellationem à grauaminibus illatis, & conferri comminatis, seu sententijs diffinitiuis, vel interlocutorijs, à quibusuis Iudicibus ordinarijs, & arbitris, atque arbitratoribus in Curia, & Vrbe prædictis (Vicario nostro, ac Gubernatore, & Senatore Vrbis prædictæ, & Iudicibus Capitolinis, duntaxat exceptis) & extra eas à quibuscunque Iudicibus, ordinarijs, vel delegatis, seu arbitris, vel arbitratoribus, ac etiam dictæ Sedis Legatis, & eorum Vicelegatis in terris eidem Ecclesię Romanę mediate vel immediate subiectis, aut alijs earum Gubernatoribus, vel Officialibus, & quibusuis in feudum, vel Vicariatum, aut alias quomodolibet concessis, pro tẽpore latis, & promulgatis, interpositarum, seu alias ad eandem Sedem, etiam per viam reclamationis iudicialis, vel extraiudicialis, aut nullitatis, vel recursus hactenus deuolutæ sunt, & in posterum deuoluentur.

Summarie proceden. in causis Mercatorũ Notariorũ & 200 ducat. & infra.

§. 9. Eas videlicet, in quibus non agetur vltra summã ducentorum ducatorum auri de Camera, aut de re verũ summæ prædictæ valorem non excedente, seu quæ inter, & contra Mercatores dictæ Curiæ, pro quibuscunque negotijs, ad quamcunque summam ascendant, & inter ac contra Notarios suos, & eorum familias, pro tempore vertentur, summarie simpliciter & de plano, sine strepitu, & figura iudicij, sola veritate inspecta, etiã manu Regia, & absq. obseruatione terminorũ, qui de stylo, seu ordinatione Palatij Apostolici, aut alias obseruari cõsueuerunt.

Alias autem seruatis terminis.

§. 10. Alias vero dictam summam, aut illius valorem excedentes, & inter, ac contra alios quam Mercatores vertentes, seruatis terminis, & alias summarie, prout in beneficialibus. Eisdemque terminis quomodocunque male, & nulliter, præpostere, ac inculcate tentis, pro minori partium dispendio etiam vnico contextu, citatione, & audientia reiteratis, etiam per affixionem citationum pro tempore faciendarum ad valuas habitationis ipsorũ citandorum, quo ad obligatos in forma Camerę, & quo ad alios aliter obligatos, vbi non agetur de maiori quam viginti ducatorum summa audire, cognoscere, decidere, & fine debito terminare.

Causas criminales Vrbis, & omniũ exemptorum cognoscẽdi.

§. 11. Necnon de omnibus, & singulis criminibus, excessibus, & delictis, tam in Vrbe, & Curia, præfatis, quam extra eas per quoscunque, tam eiusdem Sedis Officiales, quam dictam Curiam sequentes, & alios etiam à iurisdictione Ordinariorum exemptos, & prædictæ Sedi immediate subiectos, cuiuscunque, ecclesiasticæ vel mundanæ dignitatis, etiam Episcopalis, vel maioris, & per quoscũq. alios cuiuscunque status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, perpetratis, vel perpetrandis, tam ad Procuratoris Fiscalis denunciationem, & promotionem, quam etiã partium accusationem, vel etiam instigationem, seu ex mero officio inquirere, & super illis, tam per viam inquisitionis, quam accusationis, seu denunciationis, & instigationis huiusmodi procedere, & culpabiles repertos iuxta suorum excessuum exigentiam, & qualitatem punire, dummodo monitoria contra Episcopos, vel eorum Superiores, ad comparendum, personaliter, nisi præuia cõmissione manu nostra signata non decernas.

Litteras Apostolicas exequendi.

§. 12. Necnon quascunque litteras Apostolicas, generales aut particulares, tam sub plumbo, etiam per officiũ Audientiæ litterarum nostrarum contradictarum expeditas, quam in forma breuis, & quarum solam signaturã sufficere concessum fuerit, supplicationes per nos, & pro tempore existentes Romanos Pontifices, aut in eius, seu nostri præsentia signatas, necnon litteras pro tempore existentium Camerarij, & Pœnitẽtiarij Maioris nostrorum, dummodo in illis, & litteris Apostolicis prædictis alij executores deputati non fuerint, solus, in quibus vero executores deputati erunt, accumulatiue cũ illis exequi, & super illis processus debitos in forma solita, etiam cum promulgatione censurarum in similibus promulgari solitarum decernere.

Sententias in Curia latas à Iudicibus hic non exceptis exequendi, & pariter processus Cœnæ Domini & c.

§. 13. Ac tuarum, & per tuos Locumtenentes, seu quosuis alios, tam ecclesiasticos quam seculares Iudices, & tam delegatos quam subdelegatos, & etiam causarum dicti Palatij Apostolici Auditores, vel nos, aut Rom. Põt. pro tempore existentes, tam in specie quam in genere, ac alias quomodolibet in eadem Curia pro tempore latarũ sententiarum. Necnon quorumcunque processuum generalium & specialium, tam in die Cœnæ Domini, quam alias cum censurarum & pœnarum ecclesiasticarum fulminatione fieri solitorum executiones, quas etiam si delegatis, aut subdelegatis prędictis, vel quibusuis alijs etiam specialiter per nos, & Sedem prædictam commissæ fuerint, tibi Auditori accumulatiue & non priuatiue commissas esse volumus, & decernimus, seruatis terminis in tribunali Auditoris huiusmodi seruari solitis, & etiam singulis diebus, & horis, prout in ordinarijs consuetum erat facere, illasque & illos debitæ executioni, etiam si opus fuerit cũ auxilij brachij secularis inuocatione, demãdare.

Causas contractuum initorum in Curia cognoscen.

§. 14. Et quascunque Communitates, Vniuersitates, Collegia, et Capitula, necnon etiam extra dictam Curiã degentes personas, pro debitis per eos in eadem Curia contractis, aut salario, seu contractu in dicta Curia inito.

Curialiumq.

§. 15. Degentes vero in eadem Curia, seu Curiales ecclesiasticos, seculares, vel regulares, etiam ab ipsa Curia absentes, cuiuscunque status, gradus, ordinis, dignitatis, etiam Pontificalis, cõditionis, vel præeminentiæ existentes, pro quibusuis rebus, et pecuniarum summis ad quorumuis etiam absentium, quorum pro tempore interest, instantiã, quoties expedierit, etiã per edictum publicũ, constito summarie, et extraiudicialiter de nõ tuto ad

cos

eorum accessu, ad satisfaciendum de eorum debitis, & præstandũ ea ad quę pro tẽpore tenebũtur monere, & citare.

Remissorias & compulsoriales dadi.

§. 16. Ac litteras quascunq. remissoriales, & compulsoriales, & tam generales quam speciales, vbi & quoties opus fuerit arbitrio tuo decernere.

In vim Eug. & Leoninæ Curiales tuẽdi.

§. 17. Necnon etiam in vim Bullæ Eugenianæ, in fauorem Curialium emanatæ, & Leoninæ, necnon cuiuscunque alterius extensionis inhibere.

Monitoria &c. ad partes decernẽdi.

§. 18. Ac monitoria, & citationes, ac inhibitiones ad partes etiam per simile edictum decernere, eos quoque arrestare, & incarcerare. Et si tibi videbitur, pœnas, & mulctas dimittere, & relaxare, ac pro delictorum, excessuum, & criminum qualitate eis (citra tamen mortẽ, & membri mutilationem) per te, & tuos Locatenentes infligere, & imponere.

Censuras promulgan.

§. 19. Necnõ quoslibet inobedientes excommunicare, à diuinis suspendere, generaliter & specialiter interdicere, ac sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, per te, tuosq. Locatenentes pro tempore latas, etiam iteratis vicibus, aggrauare. Et quod à te, vel Locatenentibus prædictis pro tempore excommunicati, seu alias cẽsurati, ab alijs quam à te, vel eisdem Locatenentibus prædictis, etiam de partiũ cõsensu, præterquã in mortis articulo cõstituti, absolui nõ possint, ad euitãdas collusiones statuere.

Absolutiones dandi.

§. 20. Et cum tibi visum fuerit expedire, Communitates, Vniuersitates, Collegia, Capitula, & personas quascunque à quibusuis sententijs, censuris, & pœnis, ac mulctis ecclesiasticis, spiritualibus, & temporalibus, per alios videlicet quam per te, & dictam tuam Curiam inflictis, in diebus Paschalibus cum reincidentia absoluere, ac sententias, censuras, & pœnas, ac mulctas huiusmodi, & quæcunque interdicta suspendere, tollere, & eis relaxare.

Oblig. etiam hæredes exequendi.

§. 21. Necnon obligationes in forma Cameræ huiusmodi etiam post mortem debitoris, quo ad illius bona tantum, etiam per viam confessionis debiti, per aliquem ex procuratoribus in qualibet obligatione cõstitutis more solito faciendæ, & hæredibus legitime citatis, seu alias arbitrio tuo exequi, & executioni demandari facere.

Et alia ois consueta faciendi.

§. 22. Et generaliter omnia & singula alia quæ ad officium Auditoris Curiæ causarum huiusmodi de iure, vel ex priuilegio, aut vsu, seu litteris, & consuetudine prædictis, olim spectabant, & quę illi qui pro tempore fuerunt Curiæ causarum huiusmodi Auditores, ex concessis eis facultatibus facere, decernere, mandare, statuere, ordinare, & exequi quomodolibet poterant, seu consueuerãt, facere, dicere, mandare, statuere, ordinare, & exequi. Habituri ratos & gratos, processus & sententias quos & quas, tu & tui Locatenẽtes prædicti pro tempore habueritis & tuleritis, ac reliqua omnia, quæ in præmissis, & circa ea, ac quodlibet eorum feceritis, dixeritis, mandaueritis, statueritis, ordinaueritis, ac facturi ea omnia, ea omnia, auctore Domino, in omnibus vsque ad satisfactionem condignam, inuiolabiliter obseruari.

Confirmatio omnium facultatum & indultorum.

§. 23. Et insuper eisdem auctoritate, & potestatis plenitudine, tam Iulij II. Leonis X. & aliorum prædec. huiusmodi litteras, quam omnia & singula priuilegia, indulta, facultates, iurisdictiones, & gratias, officio Auditoriatus, & Auditoribus prædictis quomodolibet concessa, ac cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis, singulas desuper confectas litteras, quarum omnium & singularum litterarum prædictarum tenores, ac si de verbo ad verbũ insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, approbamus, & confirmamus, ac innouamus, necnon perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obseruari debere decernimus; illaq. omnia & singula ad officium Auditoriatus, & Auditorem pro tempore existentem, perinde ac si eis specialiter & expresse concessa, & pro eis, seu in illorum fauorem, statuta, & ordinata fuissent, extendimus, & ampliamus.

Facultas in cessionib. bonorum & discussionibus.

Tu vide bullam S. D. N. Pauli V. cit. in rubr.

§. 24. Quodq. cap. Odoardus. & cap. Peruenit. ac quętis alternatiuæ, seu moratoriæ, & dilationes etiam salinariæ, per quoscunq. etiam eiusdem R. E. Cardinales pro tẽpore decretæ, obligatis in forma Cameræ, quo ad bona, nullatenus prosint. Quinimmo obligationes in forma Cameræ, quo ad bona tantum, debitę executioni demandẽtur, etiã post mortem debitoris, non obstante quacunque appellatione, & superinde obtenta cõmissione de huiusmodi obligatione expressam mentionem non faciente, aut discussione hęreditatis vbilibet pendente, si per creditores data fuerit idonea cautio in forma depositi, de restituendo id quod receperint, prioribus, & potioribus creditoribus, in euentum succumbentiæ.

Locus A.C. in Capella Papæ.

§. 25. Quodque tu in Capella, & reliquis actibus, tam publicis quam priuatis, primum locum post Gubernatorem, & Oratores Principum, si Prælati fuerint, habeas, tibi indulgemus, ac volumus, & statuimus.

Executorum deputatio.

§. 26. Mandantes, & districtius inhibentes quibusuis Iudicibus &c.

Clauf. præseruatiua.

§. 27. Decernentes præsentes litteras, ac in eis contẽta quæcunque sub quibusuis reuocationibus, suspensionibus, & alterationibus &c.

Decretum irritans.

§. 28. Et ita per quoscunq. Iudices, & Cõmissarios &c.

Clausulę derogatoriæ.

§. 29. Non obstantibus præmissis, & si opus sit de nõ tollendo iure quæsito, ac quibusuis alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, & cõsuetudinibus, etiã iuramẽto, cõfirmatione Apostol. vel quauis &c.

Fides transumptorum.

§. 30. Quodq. præsentium transumptis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Curiæ ecclesiasticæ, seu &c. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 2. die 1. Maij.

Dat. Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1561. Cal Maij. Pont. nostri Anno 2.

XXXIV.

Iurisdictio Senatoris, Collateralium, & aliorum Iudicum Curiæ Capitolij Almæ Vrbis.

Circa istã iurisdictionem habes sup. Iulij II. const. 28. Decet. fol. 448. ac Leon. X. const. 1. Dũ singularẽ fol. 458. Sed plenam & distinctam dispositionem vide in Nouis Statutis, per totum, & signanter lib. 1 cap. 41. quorum confirmationem videre est in const. 61. Gregor. XIII. Vrbem. Et declarationem quo ad Consules Artium Vrbis, habes in eadem bulla.

Edita An. D.

PIVS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Romanorũ & incolarũ Vrbis indultũ fori Capitolini etiam in obligationibus Cameralibus vbi A. C. non præuenit.

Dilectos filios Senatorem, Conseruatorem, Populumq. Rom. specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, omnimodã & integrã (prout illis per fe. rec. Sixtum IV. Iulium II. Leonẽ X. Paulum III. et alios Romanos Pont. prædecessores nostros alias cõcessa fuit) iurisdictionẽ, causarumq. inter ipsos, ac etiam et inter Romanos, et incolas pro tempore motarum cognitionẽ et decisionẽ totalẽ Curiæ Capitolij Romani, ita quod in prædictis et alijs causis, obligationibus, etiã in forma Cameræ Apost. in quibus videlicet per alios Iudices præuentum non sit, alijsq. quibusuis differentijs, et actionibus inter ipsos Romanos, ac eorum aliquem, vel aliquos deinceps orituris et mouendis, nullus præter Senatorem, et ipsius Capitolij Iudices pro tempore existentes, se priuilegiorum Apostolicorum, aut consuetudinum, seu quouis alio prætextu intromittere possit, etiam dictorum prædecessorum concessiones huiusmodi, litterasque, et alias desuper confectas scripturas approbantes, confirman. et innouantes, litterarumque, et scripturarũ earundẽ tenores præsentibus pro expressis habẽtes, auctoritate Apostolica, ex certa scientia etc. perpetuo cõcedimus, et indulgemus.

Derogatio facultatum aliorum Iudicum in his causis.

§. 1. Ac Senatorẽ, Conseruatores, et Populum Rom. Curiãque, et Iudices Capitolinos præfatos, quo ad iurisdictionẽ huiusmodi, aduersus quascũq. alijs Almæ Vrbis Tribunalibus, et Magistratibus, etiã Regent. Cameræ, Gubernatori, et nostro Vicario quomodolibet, etiã consistorialiter cõcessas facultates, et alias cõtrarias dispositiones in pristinũ, et eũ in quo ante illarũ cõcessiones quomodolibet erãt statũ restituimus, reponimus, et plenarie reintegramus, ac facultates et alias dispositiones cõtrarias huiusmodi ad hunc effectum per præsentes reuocamus, cassamus, et annullamus.

Chirurgi, vel his vel coram Gubernatore crimina referant.

§. 2. Et insuper ne delicta remaneant impunita, quod Chirurgi, Barbitonsores, et alij vlnerum, aliorumque criminum notitiam habentes, illa ad Curiam Capitolij huiusmodi iuxta ipsius Senatoris desuper proponenda

edicta,& sub pœnis inibi apponendis,aut ad Curiam Gubernatoris iuxta solitum deferre teneantur.

Null. tres attendantur. Immo seruatur Stat. cit. in rubr.

§. 3. Quodque pro celeriori causarum expeditione, in eadem Curia Capitolina nullitatum nulla ratio habeatur nisi earum quæ ex iurisdictionis,citationis, vel mandati defectu prouenient.

Feriæ quæ seruandæ. Tu eas vide Lib. 1. cap. 58 Statuti.

§. 4. Et ne feriarum accumulatio causarum expeditionem in longum protrahat, sublatis de medio cæteris ferijs voluntarie, per vsum, vel alias, non tamen in honorem Dei introductis, obseruatio tantum coerceatur ad ferias in antiquis Statutis expresse descriptas.

Affettamenti votum quando peti possit. Vide cap. 76. lib. 1.

§. 5. Ac etiam Statuta de affettamentis loquentia declarantes, quod affettamentum peti non possit nisi in casibus, & articulis, quorum grauamen per diffinitiuam reparari non valeat, qui ex Statuto sub Rub. de Appell. non recipiendis, lib. 6. posito colliguntur, nec in causis summa decem ducat. non excedentibus. in alijs vero causis à decem supra in litis contestatione dumtaxat peti possit,& hoc arbitrio Iudicis. in diffinitiuis autem, vel interlocutorijs vim diffinitiuæ habentibus sententijs Iudex causas huiusmodi in affettamentis proponere, alijs in contrarium loquentibus Statutis non attentis omnino teneatur.

Affettamentū quomodo fiat, aliquo ex Iudicibus absente infirmo vel recusato. Vide Sta. lib. 1. c. 11. & 12.

§. 6. Et præterea quod si vnum ex Iudicibus Curiç huiusmodi abesse, vel ægrotare, aut suspectum iurari contigerit, affettamentum per tres reliquos præsentes Iudices fieri possit, quorum vnus in loco ægrotantis, vel absentis Iudicis ad tribunal pro interlocutorijs faciendis sedeat,& super incidentijs, emergentibus & dependen. vsque ad sententiam diffinitiuam exclusiue prouideat, etiam perpetuo statuimus, & ordinamus.

Clausulę præseruatiuæ.

§. 7. Necnon Senatorem, Conseruatores, Populum, & Curiam præfatos ad antiquam eorum iurisdictionem, vt præmittitur restitutos,& plenarie reintegratos esse. Ac præsen. & in eis contenta quæcunque valida, & efficacia fore, suosq. plenarios,& integros effectus sortiri,& inuiolabiliter obseruari debere, nec de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis nostræ defectu quouis quæsito colore,prætextu, vel ingenio nullatenus notari, vel impugnari, nec per nos, vel Sedem Apostolicam vllo vnquam tempore reuocari, aut alias illis derogari posse. Et si ac quoties illa reuocari,aut alias illis derogari contigerit, toties in pristinum statum restitui, & de nouo etiam sub posteriori data per ipsos Senatores, & Conseruatores eligenda, concessa, & stabilita esse.

Decretum irritans.

§. 8. Et sic per quoscunque Iudices & Commissarios, etiam S.R.E. Cardinales &c. sublata eis quauis aliter interpretandi &c. facultate iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Clausula derogatoria.

§. 9. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis,Statutis &c. etiam Palatij Apostolici Curiarumque Vrbis stylis, necnon priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis quibusuis Romanæ Curiæ Tribunalibus Curijs, Magistratibus Iudicibus, & alijs personis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis etiam Motu simili, etiam consistorialiter concessis &c. quibus omnibus illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes hac latissime derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque, cum clausulis opportunis.

PP. Subscrip.

Placet Motu proprio. I.

Clausularū repositio.

§. 10. Et cum absolutione à censuris ad effectum &c. Et cum approbatione, confirmatione, innouatione,concessione, indulto, restitutione, repositione, reintegratione, reuocatione, cassatione, annullatione, statuto, ordinatione,decreto, & derogatione præmissis, vt supra perpetuo. Et quod sola præsen. sufficiat signatura,& vbique etiam in Iud. fidem faciat,regula contraria non obstante, seu si videbitur litteræ desuper per Breue nostrum, etiam cum litterarum prædecessorum prædictorum, & inde sequutorum tenorum aliorumque necessariorum maiori, et veriori expressione expediri possint.

Limitatio priuilegij fori in tribus casibus. Alias vide lib. 1. Stat. cap. 41.

§. 11. Et quod ad obligationes in forma Cameræ seruetur forma ipsius obligationis, vt si sit in potestate actoris, vel creditoris conuenire debitorem suum Romanum vel incolam laicum nō solum coram Regente vel Auditore Cameræ ipsarum obligat. Iudice ordinario, sed etiā in Curia Capitolij. Quo ad reliquas vero causas ciuiles non tamen Fiscales possit reus Romanus vel incola declinare quodcunque aliud forum, & petere se remitti ad Curiam Capitolij, nisi alterius Iudicis iurisdictionē prorogauerit,aut in eum tacite vel expresse consenserit,& aliter facti reassumptiones vel inhibitiones per dictā Curiam Capitolij nullius sint roboris vel momenti.

Sequitur declaratio d. constitutionis, respectu Iurisdictionis Gubernatoris Vrbis.

PIVS PAPA IIII.

Motu proprio, &c.

Causa const.

NE per præinsertum Motum propriū aliquod præiudicium bono et pacifico regimini Almæ Vrbis nostrę quod in præsentiarum venerabili fratri Hieronymo Episcopo Sagonen. per nos commissum existit, inferatur.

Præseruatio iurisdictionis Gubernatoris.

§. 1. Decernimus et declaramus intentionis nostræ minime fuisse nec esse, quod per Signaturam præinserti Motus proprij prædicti in aliquo iurisdiction. et facultatibus eiusdem moderni,ac pro tempore existentis Gubernatoris, præsertim circa bannimentorum editiones ac cognitiones causarum criminalium Mercedum et pauperū, vel alias miserabilium personarum, ac alias quascunque causas sibi aut alijs Gubernatoribus et eius officio per quoscunque Rom. Pont. prædecess. nostros tam contra Ciues Romanos,quam alios quoscunque quomodolibet cōcess. in omnibus et per omnia perinde ac si dictus præinsertus Motus proprius minime signatus, nec à nobis emanatus fuisset minime præiudicetur nec præiudicatum esse intelligatur. Et sic per quoscūq. etc. Sublata etc. Irritū quoque etc. solāq. præsētis Motus proprij nostri Signaturā in iudicio et extra sufficere, ac fidem facere regula cōtraria non obstante similiter decernimus et declaramus.

Quibuscunq; non obstan.

§. 2. Præinserto Motu proprio, cęterisq. contrarijs nō obstantibus quibuscunque, priuilegiorum et facultatum eidem,ac pro tempore existenti Gubernatori et eius officio concess. tenoribus etc. pro plene et sufficienter expressis habentes, et quę et quas per præsentes innouamus.

Papę subscriptio.

Placet Motu proprio. I.

XXXV.

Extensio constitutionis Pauli III. circa causas ciuiles interesse Fisci Cameræ Apostolicæ concernentes, in eadem Camera cognoscendas.

Hanc bullam Pauli III. habes sup. Non sine. fol. 629. Et consonat huius Pontificis altera bulla 55. Romanus. Et ante eos, hoc idem statuerat Vrb. VI. sup. in eius const. 1. Apostolicæ. fol. 227.

PIVS PAPA IIII.

Edita A. D. 1561.

Motu proprio, &c.

Paulus III. auocauit ciuiles causas iur. Fisci interesse concernen. & illas ac alias mouendas, in Camera Apost. cognosci mandauit, vt in eius const. cit. in rubr.

CVm, sicut accepimus,licet Rom. Pontt. prædecess. nostri,pro causis ciuilibus Fiscū nostrum tangen. proprium tribunal Camerarij, ac Præsidentium Cameræ Apost. maximis rationibus,et non modico eiusdē Cameræ dispendio,vt causæ præfatæ per præfatos pro tēpore Præsidentes in Camera Apost. vbi et Procurator Fisci nostri Apostolici interuenit, discutiantur,disputētur, et notentur, vtq. ipse Procurator Fisci nostri non cogatur pro causis Fiscū,vt præfertur, tangen. cū non modica eius ab occupationibus sui Officij distractione, et nō sine etiā indignitate Officij,quod loco præfati Cæsaris successit,et illius priuilegio in dictis causis vtitur, saltē ratione interuentus sui in Camera, dū ipsę causæ inibi discutiuntur, et notantur,et fe. rec. Paulus III. prædecessor noster, tempore suo, ista ratione per prçinsertum eius Motum propriū dictas causas Fiscum tangen. extra Cameram coram alijs Iudicibus et tribunalibus Vrbis inter Fiscum et priuatum commissas, vel aliter cęptas, siue in petitorio, siue in possessorio, ac quibusuis statu, et terminis, etiam si instructæ

ſtructæ fuerint, ad ſe auocauerit, et eidem Camerario, & Præſidentibus, ac in proprio tribunali commiſerit, nec non etiam in futurum committendas vel alias incipiendas illas ſimiliter, abſque alia pro tempore Rom. Pont. ſignatura vel mandato, propria eorum auctoritate ad ſe auocan. & reaſſumendi, liberam facultatem conceſſit.

Multi tamen prætendebāt conſt. Pauli nō procedere, quādo Fiſcus in iuriſdictionē alterius Iudicis conſenſiſſet, vel eius intereſſe ſecūdario detegeretur in cauſis inter alios vertentibus.

§. 2. Cūq. (ſicut accepimus) nō deſint qui poſt reaſſumptionē in Camera Apoſt. vt præfertur, facta contra Fiſcū, in ſignaturis adhuc ad alios Iudices trahere conātur diuerſis prætextibus, ac præcipue quādo pro tēpore Procuratores Fiſcales corā alijs Iudicibus, aliquādo p incuriā vel multiplicitatē negotiorū, proprij in hoc priuilegij fori nō memores, agere vel reſpōdere, vel alias in Iudices nō ſuos cōſentire cęperūt, ac et quādo in proceſſu cauſarū inter priuatos, intereſſe Fiſci detegitur principaliter vel ſecūdario.

His igitur Pont. extendit dictam cōſtitutione etiam ad illos caſus.

§. 3. Nos attenden. quod priuilegiū fori Fiſco conceſſum, concernit publicū, & quod iſta ratione idem Paulus prędeceſſor cauſas inter Fiſcū & priuatū etiam alibi inſtructas, per præinſertum Motū proprium auocauit, & quod quandocunq. etiam in cauſis quæ inter priuatos agūtur, detegitur Fiſci intereſſe, ſiue principaliter, ſiue ſecundario, idem Fiſcus debet gaudere ſui fori priuilegio, & alios trahere, & non trahi, Motu ſimili, ex certa ſcientia hęſitationes & difficultates huiuſmodi ſubmouere, ac etiam Fiſco noſtro & illius pro tempore Procuratoris incōmoditati, ac indignitati occurrere cupientes & deben. Motu ſimili, ac ex certa ſcientia præinſertum Motum proprium, tam quo ad iam alibi, etiam in Rota, & Motu proprio commiſſas & alias cęptasq. in poſterum cōmittendas, vel alias incipien. cauſas, innouamus. Declarantes, illum extendi & quatenus opus ſit, extendentes, etiam ad cauſas, in quibus Procurator Fiſci, agendo vel defendendo, coram alijs Iudicibus & tribunalibus comparendo, vel alias conſenſiſſet, & illorum iuriſdictionē prorogaſſet, ac etiam vbi intereſſe Fiſci, ſiue principaliter ſiue ſecundario in cauſis iā inter priuatos cęptis, detegeretur, dummodo ſit intereſſe ciuile, & dummodo cauſæ huiuſmodi, etiam quod in illis vertatur intereſſe Fiſci, non ſint per commiſſiones manu noſtra propria, ſcientes de intereſſe Fiſci alijs Iudicibus & tribunalibus, cum ſpeciali & expreſſa præſentis Motus proprij derogatione, commiſſæ non fuerint, quas noluimus præſentibus eſſe comprehēſas, ſed ſemper exceptas.

Camerallibusq. dat cognitionē omniū cauſarū à Papa non alibi non cōmiſſarum.

§. 4. Dantes, ſaluis pręmiſſis, eiſdē Camerario, & Præſidentibus plenariam & liberam facultatem & auctoritatem, prædictis, & alijs quibuſuis inhiben. fuerit in Rom. Curia, & extra eam, & ſub cenſuris, & pœnis, etiā quo ad cauſas ſimiles in futurū extra Cameram cōmittēdas, propria eorum auctoritate, ſine alio noſtro mandato, nec ſignatura, inhiben. & in cauſis huiuſmodi, non obſtan. quibuſcunq. ſignaturis & inhibition. hactenus factis, & in futurum facien. niſi commiſſiones in futurum præſentādæ, manu noſtra cum præſentium de verbo ad verbū inſertione, & illarum derogatione ſignatæ fuerint, procedēdi, citandi, declarandi, aggrauandi, reaggrauandi, interdictū ponendi, auxiliumq. brachij ſecularis inuocan. cæteraque alia facien. dicen. geren. & exequen. quæ in pręmiſſis & circa ea neceſſaria ſeu quomodolibet opportuna fuerint.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitut. & ordinationibus Apoſtolicis, ac Camerę Apoſt. clauſulis ſtatutis & conſuetudinibus, ac reformationibus, etiam iuramēto &c. roboratis, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apoſtolicis, quibus (illorū tenores cauſas, & effectus pro expreſſis & inſertis haben. & exprimi, ac de verbo ad verbū inſeri poſſe decernen.) latiſſime derogamus, cæterisq. cōtrarijs quibuſcūque, cū clauſulis opportunis, et cōſuetis.

Sola ſignatura ſufficit.

§. 6. Volentes præſentium ſolam ſignaturam ſufficere & vbiq. tam in iudicio quam extra fidem facere, abſq. alia litterarum expeditione, ſeu quod litterę in forma breuis ad perpetuam rei memoriam, cum maiori, vera, & ampliori ſpecificatione omniū & ſingulorum præmiſſorū, & circa ea neceſſariorū, latiſſime exten. adeo quod contraria quæcunq. penitus & omnino tollantur & nō obſtent.

Papæ ſubſcr.

Placet Motu proprio. I.

Dat. P. An. 2. die 26. Iulij.

Die 26. Iulij, milleſimo quingēteſimo ſexageſimoprimo.

Præſentetur B. Amerin. Regens.

Andreas Panizza, Magiſter Curſorum.

Præſentatus per Iulium Parinum Curſorem.

XXXVI.

Inquiſitorum hæreticæ prauitatis facultas, eligendi & creandi in Notarios quoſcunque etiam Clericos ſeculares & regulares, in cauſis Inquiſitionis.

Tu ſcias quod Alex. IV ſup. in eius conſt. 22. Ne commiſſa. fol. 93. hoc idem conceſſit, quo ad Clericos, qui in ſeculo Notariatus officium habuerant.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1561.

Exordium.

PAſtoralis officij cura meritis licet imparibus nobis ex alto commiſſa, nos aſſidue incitat, & inducit, vt vigiles ſolicitudinis noſtræ oculos diligenter circūflectamus, ad eaque potiſſimū noſtrę prouiſionis remedia adhibeamus, per quę Sancta & Catholica Fides, vbiq. prout debet conſeruetur, & augeatur, improbique Hæretici illius impugnatores, quo ad fieri poteſt debite compeſcantur, & comprimantur.

Cauſę huius conſtitut.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Inquiſitorū, & Commiſſariorū hæreticę prauitatis in diuerſis Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, Inſulis, & alijs Chriſtiani Orbis partibus deputatorum, nobis nuper expoſitum fuit, quod ipſi in cauſis ſanctę fidei aduerſus eoſdem Hęreticos proſequendis, perſonis probatis & idoneis, quæ officio Notarij in eis fungantur plurimum indigere noſcuntur, vnde officio ipſius Inquiſitionis, tum propter ipſorum Notariorum penuriam, tum quia plerique officium huiuſmodi tāquam odioſum exercere recuſant, ne illud ſuſcipiendo quemquam offendere videantur magnum incommodum, & detrimentum generatur.

Facultas Inquiſitorum de qua in rubr.

§. 2. Nos igitur noſtræ vigilantiæ curam adhibere, in præmiſſiſq. opportune prouidere volentes, omnibus & ſingulis hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus, & Cōmiſſarijs, in quibuſuis Regnis, Dominijs, Prouincijs, Ciuitatibus, Inſulis, etiam Græciæ, cæteriſque Terris, & locis in quibus Chriſtiana Religio colitur, conſtitutis, & quomodolibet pro tempore deputatis, quod quotiens eis expedire videbitur, vnum vel plures, etiam Clericos ſeculares, vel quorumuis Ordinum Regulares, qui ſibi ſufficiētes, & idonei viſi fuerint, in quibuſcunque cauſis ſanctæ Fidei, & Inquiſitionis huiuſmodi in Notarios eligere, aſſumere, & creare, eoſque ad officium Notariatus cauſarum prædictarum deputare, ipſiq. ſic electi, & deputati, acta quæcunque, & proceſſus cauſarum ipſarum diligenter & fideliter deſcribere, et annotare, cæteraque omnia, ad id quomodolibet neceſſaria et opportuna, facere, gerere, et exercere, libere et licite poſſint, et valeant, plenā et omnimodam, auctoritate Apoſtolica, tenore pręſentiū facultatem, et poteſtatem, concedimus, et impartimur.

Derogatio contrariorū.

§. 3. Non obſtantibus quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon quarumuis Ciuitatum, et Terrarum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis, illis, et quibuſuis Notariorum Collegijs, etiā per Sedem Apoſtolicam quomodolibet conceſſis, quibus omnibus eorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habētes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, cæterisq. contrarijs quibuſcunque.

Fides transumptorum.

§. 4. Volumus autem et eadem auctoritate Apoſtolica decernimus, quod quoniam difficile admodum eſſet præſentes noſtras litteras ad ſingula quæq. loca vbi opus foret deferri, earundem præſentium tranſumptis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo Officij Inquiſitionis Almæ Vrbis noſtræ munitis, eadem prorſus fides, in iudicio et extra adhibeatur, quæ ipſis originalibus adhiberetur ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

D. P. An. 2. die 27. Aug.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicę, milleſimo quingenteſimo ſexageſimo primo, ſexto Calendas Septembris, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

XXXVII.

Approbatio Confraternitatis & Hospitalis sub inuocatione B. MARIAE de Pietate nuper in Vrbe instituti, ad egenos Dementes charitatiue recipiendos, & curãdos. Cum facultate alias eiusmodi Confraternitates extra Vrbem, cum Indulgentiarum participatione erigendi.

Formam in alijs Confraternitatibus erigendis vel aggregandis, tradidit Clem. VIII. in const. 115. Quæcunque. Quo vero ad Indulgentias attende reformationem nunc edendam à S.D.N. Paulo V.

Edita An. D. 1561.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ILlius qui pro Dominici saluatione gregis, in ara Crucis, in precium immolari non aborruit, quique inter alia sibi beneplacita, opera charitatis exercere præcepit, vices licet immeriti gerentes in terris, curis angimur assiduis, & continua meditatione pulsamur circa quæcunque pia opera, & Christifidelium deuotione ordinata, vt firma perpetuo & illibata persistant, omni studio intendere, & vt ad ipsa Christifidelium vota facilius concurrant, fideles ipsos, quibusdam spiritualibus, & allectiuis muneribus libenter prosequimur, ac eorum pia suffragia donis cœlestibus confouemus, vt exinde reddãtur diuinæ gratiæ aptiores, & in eis charitatis deuotio in dies peramplius augeatur.

Institutæ fuit in Vrbe Confraternitas B. Mariæ de Pietate, ad egenos, mentis inopes, excipiẽdos ac que curãdos &c.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Confratrum Confraternitatis Christifidelium, sub nomine pauperum aduenarum institutæ petitio continebat, quod alias nonnulli Christifideles in Alma Vrbe degentes Dei spiritu (qui vbi vult spirat) ducti, ac zelo pietatis accensi, memoresq. illius Prophetæ dicentis: Egenos, & vagos induc in domum tuam, & carnem tuam ne despexeris. Quodq. hospitalitas Apostolicis doctrinis maxime commendabatur, pariterq. considerantes, multos pauperes, pruinę & frigoribus expositos per cryptas, & ruinas dictę Vrbis iacere, & interdum maxima & extrema frigoris calamitate, & fame perire, ac viden. etiam quosdam alios pauperes, mentis inopes, Christianorum omnium maxima miseratione dignos, qui rationis orbati iudicio, nudi per dictam Vrbem ambulabant, vniuersis ludibrijs, & plagis, aliisq. vitæ calamitatibus, animarumq. salutis periculis expositos esse, & nulla receptacula in dicta Vrbe existere, ac cupientes, hos & illos ab eorum miserijs eximere, vnam domum sitam in regione Columnę de dicta Vrbe, eorum industria quæsitam, & suis sumptibus extructam, & aptatam, primo pauperibus aduenis hospitan. deputauerint, lectisq. & suppellectilibus ac rebus alijs cõquisitis ad vitæ vsum necessarijs munierint, & inibi pauperes aduenas benigne recipi, eorumque pedes lauari, ac diebus aliquot iuxta cuiuscunq. indigẽtiã cibari, pariterq. fidei Christianæ rudimenta per Capellanum eorum ministerium, ignorantes ac simplices docere, & ad peccatorum suorum cõfessionem faciendã, & sacram Eucharistiã sumendã hortari curauerint, prout etiam ad præsens curant. Quodque in eadem domo vnum Oratorium sub inuocatione B. MARIAE de Pietate, Apostolica auctoritate interuenien. extruxerunt, & ornarunt, vbi sacra Eucharistia in sacrario decenter seruatur, & quotidie Missa celebratur, locusq. luminaribus semper accẽsis illustratur, ac pro manutenenda inibi hospitalitate, vnam Confraternitatem Christifidelium Pauperum Aduenarum nũcupatã, dicta auctoritate erexerunt, & instituerunt, ac in dicto Oratorio in prima cuiuslibet mensis die Dominica dictæ Confraternitatis Confratres, Christi Corporis viatico reficiuntur. nec his pietatis operibus contenti, sed pia pijs operibus cumulãtes, ipsos pauperes, mẽtis inopes, per dictam Vrbem, vt præfertur, vagan. ad eandem Domum deduxerunt, & ad illorum insaniam curandam operam Medicorum adhibere cœperũt, animis geren. supradictam hospitalitatem aduenarũ prosequi, & in sanandos, curandosq. dementes prædictos, eorum facultates, iunctis aliorum Christifidelium eleemosynis se extendere posse, ac quod pro dictæ Confraternitatis salubri directione, & augmento nonnulla statuta, & ordinationes ediderunt, necnon dilectum filium nostrũ Bartholomeum tt. S. Crucis in Hierusalem, presbyterum Cardinalem de la Cueua nuncupatum, dictæ Confraternitatis Protectorem delegerunt, prout in litteris Apostolicis desuper confectis, ac per ipsos Confratres impetratis, ac eisdem statutis, & ordinationibus, ac instrumentis publicis, siue alijs scripturis desuper forsan confectis, plenius dicitur contineri.

Et nunc à Pont. confirmatio postulatur.

§. 2. Quare pro parte eorundem Confratrum nobis fuit humiliter supplicatum, vt præmissis pro eorum subsistentia firmiori, robur Apostolicæ confirmationis adijcere, ac alias in prædictis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui Pont. & institutionẽ, & statuta Cõfraternitatis approbat.

§. 3. Nos igitur, qui pietatis, & charitatis opera vbiq. exerceri, sinceris exoptamus affectibus, eorundem Confratrum pium, & laudabile opus plurimum in Domino collaudantes, necnõ singularum litterarum, ac instrumẽtorum, seu scripturarum præfatarum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habẽtes, huiusmodi supplicationibus inclinatis, dictæ Confraternitatis erectionẽ, & institutionẽ, necnon prædictã, ac omnia, & singula alia per Guardianos, & Administratores dictæ Domus, & prædictos Confratres circa præmissa edita, statuta, & ordinationes, prout illa concernunt, omnia & singula, in dictis instrumentis, siue scripturis contenta (licita tamen, & honesta, ac sacris canonibus non contraria) Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac omnes & singulos iuris & facti defectus si qui forsan interuenerint in eisdem, supplemus, illisque omnibus perpetuæ firmitatis robur adijcimus.

Iteratoque eã erigit & eidẽ Confraternitati dat facultatem statuta condenda.

§. 4. Et nihilominus quatenus opus sit, Cõfraternitatẽ ipsam pauperum aduenarum, quæ etiam curandorũ dementium curam gerat, eisdem modo, & forma, quibus per dictos Christifideles erecta & instituta existit, auctoritate, & tenore prædictis, de nouo erigimus, & instituimus. Ac eisdẽ Guardianis, Administratoribus, ac Confratribus quascunq. personas illis beneuisas & gratas, ac acceptas, tã ecclesiasticas quã seculares, dictã Confraternitatẽ ingredi volẽtes, cuiusuis licẽtia desuper minime requisita, in eorũ Cõfratres, & Cõfraternitatis gremiũ recipiẽdi, licẽtiã, & facultatẽ, eisdẽ auctoritate, & tenore concedimus. Eisq. quod cũ eisdem Bartholomæi Card. & deinceps pro tẽpore existentis Protectoris sui auctoritate, seu cõsensu, alia quæcunq. statuta, & ordinationes pro eiusdẽ Cõfraternitatis felici regimine, ad piorũ operũ huiusmodi exercitiũ, & alias circa præmissa prout eis videbitur edere, cõdere, & restaurare libere & licite possint, indulgemus, ac per eos Guardianos, & Administratores, & Confratres obseruari debere volumus, & decernimus

Cõfratribusq. Missam domibus proprijs celebrari faciendi.

§. 5. Et insuper eisdem Confratribus, quamdiu infirmi fuerint, quod liceat eis Missam in domibus suis celebrari facere.

Tu vide Cõcil. Trid. sess. 22. c. 10. post Canones.

Eleemosynas & oblationes ac legata recipiẽdi.

§. 6. Necnon eleemosynas, & oblationes quascunque, ac etiam piorum Christifidelium, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, & aliorum Prælatorum, & Officialium, aliarumq. personarum, tam ecclesiasticarum quam secularium, tam hactenus quam in futurum, in vltimis voluntatibus, vel etiam inter viuos donationes, vel largitiones eidem Confraternitati, relicta, donata, legata, hæreditates, & bona quæcunque recipere, & de illis, & eorum fructibus in pios vsus prout eis videbitur disponere, & alia omnia recipere, obtinere, & facere, ac ad illa admitti posse, quæ Vrbis Confraternitates à Sede Apost. approbatæ possũt & valẽt, citra tamen illarũ præiudiciũ.

Indulgentiæ porrigentiũ eleemosynas.

Tu vide reuocationem in const. 30. Pij V. Et 6.

§. 7. Ac vniuersis vtriusq. sexus Christifidelibus eleemosynas, largitiones, oblationes, donationes, & legata huiusmodi faciẽtibus, vt easdẽ Indulgentias, & peccatorũ remissiones consequantur, quas consequuntur, qui basilicis principis Apostolorũ, & S. Ioannis Lateranen. ac illius & S. Spiritus in Saxia de Vrbe Hospitalibus, bona quæcũque porrigunt, donant, aut relicta, & legata faciunt.

Facultas transferendi Confraternitatẽ & Hospitale ad alium locũ, & Sacramenta ibi administrandi.

§. 8. Preterea eisdẽ Cõfratribus, vt totã Cõfraternitatẽ ipsã, & Oratoriũ, ac eorũ Hospitale, ad aliã domũ, Ecclesiã, siue locũ ipsius Vrbis eis beneuisũ transferre, ac inibi vnum Oratoriũ, siue Capellã, aut Sacellũ in qua, vel quo

Sacra-

Sacratissimum Corporis Christi Sacramentum reconditū esse debeat, & ad eius Altare Capellanum ad id per eosdem Guardianos, & Administratores, ad eorum nutum eligen. & amouen. prout hactenus habuerunt, per quem Missæ, & alia diuina officia celebrari, ac ipsis celebran. & alijs quibusuis Christifidelibus Eucharistiæ, & pœnitentię Sacramenta ministrari facere possint, habere, & retinere, ac conseruari facere.

Bona decedentiū sine testamēto in d. Hospitali ad illud spectant.

§. 9. Et ipsi Guardiani, & Administratores, ac Confratres, vestes, pecunias, aurum, argentum, & alia bona quæcunque deseruientium, & aliorum pauperum decedentium ab intestato, in dicto extructo, aut in posterum extruen. per dictos Confratres Hospitali percipere, & in vsum, & vtilitatem huiusmodi Hospitalis conuertere.

Indulgentia pro prima cuiusq. mensis Dominica.

§. 10. Dictisq. Cōfratribus & quibusuis alijs Christifidelibus, qui in dicto Oratorio, siue Capella, prima cuiusq. mēsis in die Dominica sacrā Eucharistiam sumpserint, & quinquies Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam in memoriā quinque vulnerum IESV CHRISTI Domini nostri dixerint, præcatiq. fuerint omnipotentem Deum pro pace, vnitate, tranquillitate, ac felici statu Sāctæ Matris Ecclesiæ, totiusq. Populi Christiani, qualibet vice, plenariam omnium peccatorum suorum indulgengentiam, & remissionem.

Facultas eligendi Cōfessorē, qui Cōfratres absoluat &c.

Ad hoc vide reformationē Clem. viij cit. in rubr.

§. 11 Necnon dictis Confratribus facultatem, vt Cōfessorem, siue Confessores, qui eos in mortis articulo, ab omni sententia excommunicationis, & ab omnibus eorū peccatis, à culpa, & pœna, plenarie absoluant eligere perpetuis futuris temporibus.

Facultas erigendi vel aggregandi alias Confraternitates, cū participatione indulgentiarum.

§. 12. Necnon eisdem Guardianis, & Administratoribus pro tempore existen. vt quascunque Cōfraternitates extra Vrbem, sub huiusmodi vocabulo instituere, & pro tempore institutas, omnibus, & singulis prædictis, & alijs priuilegijs, & indultis deinceps concedendis, sub conditionibus, & formis eis bene visis decorare, illasq. eis, in toto vel in parte communicare libere & licite valeant, similiter concedimus.

In hoc habemus formam traditam à Clem. VIII. cit. in rubr.

Clausulę præseruatiua.

§. 13. Ac Indulgentias huiusmodi, & præsentes litteras, sub quibuscunque reuocationibus, suspensionibus, derogationibus, vel limitationibus, quarumcunque similiū, vel dissimilium gratiarum, & Indulgentiarum per nos, & Sedem Apostolicam, etiam in fauorem Basilicæ principis Apostolorum de Vrbe huiusmodi, & expeditionum contra Infideles, & Cruciatæ Sanctæ, vel alias etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, & aliorum Principum instantiam, quomodolibet pro tempore facti nullatenus comprehen. sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, & de nouo concessas fore; ipsisque Confratribus & alijs prædictis suffragari debere decernimus.

Clausula derogatoria.

§. 14. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in prouincialibus & Synodalibus Cōcilijs editis generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, nec non statutis, & priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, ac illis eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autē per clausulas generales idē importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruāda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

D. P. An. 2. die 11. Sept.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1561. Idus Septēbris, Pont. nostri Anno secundo.

XXXVIII.

Quod Instrumenta pro interesse Hospitalis S. Spiritus in Saxia de Vrbe rogata, per illius pro tempore Notarios & Secretarios, in Cancellaria eiusdem Hospitalis custodiri, & per alios Notarios & Secretarios successores gratis expleri, & in publicam formam redigi possint, illisq. plena fides adhibeatur.

Omnia quæ spectant ad istud Hospitale, videnda sunt sup. in const. 7. Innoc. III. Inter. fol. 38. & in cōst. 22 Six. IV. Religionis. fol. 368.

P I V S P A P A I V.

Motu proprio, &c.

Edita A. D.

Causæ cōcessionis huius priuilegij.

CVm sicut accepimus, pro tempore existen. Præceptor Hospitalis nostri Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, Ordinis S. Augustini, soleat in Hospitali suis sumptibus & expensis tenere vnum Notarium, & quandoque etiam vnum Secretarium, qui de omnibus instrumentis interesse eiusdē Hospitalis concernentibus, rogantur, & sæpius contingat, vt ipsis Notario & Secretario à à dicto Hospitali recedentibus, & officium Notariatus seu Secretariatus huiusmodi in dicto Hospitali exercere desinentibus, aut deceden. eorum scripturę per eos seu illorū hæredes, ex eodem Hospitali alio transportentur, & quādoque pereant, seu dissipentur, vel ad Notariorum, qui notas vel imbreuiaturas instrumentorum interesse prædicti Hospitalis concernen. absque præmio explere, & in publicam formam redigere recusant, manus deueniant, in non modicum dicti Hospitalis, & illius pauperum detrimentum.

Priuilegium de quo in rubr.

§. 1. Nos premissis occurrere, & indemnitati Hospitalis, & pauperum prædictorum, paterno affectu consulere volentes, Motu simili Apostolica auctoritate, per pręsentes statuimus & ordinamus, quod de cętero perpetuis futuris temporibus Notarius & Secretarius dicti Hospitalis ab eo recedentes & officium Notariatus, & Secretariatus huiusmodi exercere desinentes, aut ipsorū Notarij & Secretarij si decedant hæredes, imbreuiaturas seu notas instrumentorum per eos rogatorum interesse prædicti Hospitalis quomodolibet concernent. alio transportare nequeant, sed eas in Cancellaria dicti Hospitalis ad hoc vt illi succedentes Notarius & Secretarius prædicti, illas gratis & sine præmio explere, & in publicam formam redigere possint, dimittere teneantur. Et pro tempore existen. Pręceptor dicti Hospitalis, eos ad illas vt præfertur dimitten. & propterea auctoritate cogere & compellere valeat. Quodque pro tempore existens Notarius & Secretarius prædicti Hospitalis, vigore præsentium, & absq. alia desuper sibi conceden. ab aliquo licētia & facultate, imbreuiaturas seu notas instrumentorum per anteriores Notarios & Secretarios dicti Hospitalis rogato interesse eiusdem Hospitalis quolibet concernen. explere & in publicam atque authēticam formam redigere possint. Eisq. sic expletis, & in publicam atque authenticam formam redactis, ea prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur, si per alium Notarium præceden. licentia & facultate sibi iuxta statutorum &c. & reformationum Almæ Vrbis, & Collegij Scriptorum Archiuij Romanæ Curiæ, & alias seruatis seruan. concessæ expletæ & in publicam formam redactæ fuissent.

Derogatio contrariorū.

§. 2. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis prędictis, & quibusuis alijs statutis &c. & reformationibus etiam iuramento, &c. roboratis, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis, Dilectis filijs Populo Romano, & prędictis Collegio & quibusuis alijs, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis etiam motu simili, aut alias quomodolibet concessis, &c. Quibus omnibus, etiam si de illis, &c. illorum tenores, &c. hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, cęterisq. contrarijs quibuscunque.

Sola signatura sufficit.

§. 3. Præsentium etiam, absque eo quod restigrentur, aut illis data apponatur solam signaturam sufficere, & vbique in iudicio et extra regula contraria nō obstante, fidem facere decernen. etc.

PP. subscrip.

Fiat Motu proprio. I.

XXXIX.

Quod Birretum Viride deferant etiam coram Iudicibus Vrbis & Carcerum Visitatoribus petētes alternatiuas, vel beneficium cap. Peruenit. et cap. Odoardus.

Hæc beneficia, quibus danda, & deneganda sint, vide sup. in constit. 16. Clem. VII. Cum ex multorum. fol. 584. vbi etiam habes, quantum duret instantia istarũ causarum.

Edita An. D. 1561.

PIVS PAPA IV.
Motu proprio, &c.

Causa const.

CVpientes Mercatoribus & alijs personis tam Almę Vrbis nostræ Ciuibus, quam Forensibus in ipsa Vrbe cum quibusuis personis contrahendi omnẽ possibilem securitatem concedere, & omnem viam, ac etiam omnes dilationes, & per quas Mercatorum & aliarum personarum debitores à debitorum solutione subterfugere, seu se quoquomodo subtrahere, & creditores eorum creditis defraudare, aut supplantare possent, de medio tollere, ac remedium opportunum præmissa ne fiant adhibere, & vt debitores ipsi à prȩmissis, si non Dei omnipotentis, saltem humanæ ignominiæ timore abstineant, & sic eorundem Mercatorum & personarum firmitati prouidere volentes.

Paulus IV. statuit debitores obtinẽtes alternatiuas vel dilationes teneri deferre Birretum Viride.

§. 1. Et considerantes Motum propriũ à fe. rec. Paulo Papa IV. prædec. nostro quod ex tunc de cætero alternatiuę, significationes, & dilationes quęcunq. nisi iuxta iuris dispositionem ac formam statutorum ipsius Vrbis concedi nullatenus possent, & qui illas obtinuissent, & ex tunc in futurũ obtinerent, semper Birretũ Viride portare tenerẽtur emanatũ, circa ipsorũ debitorũ malitiã seu malos homines nõ sufficere, cum ipsum Birretum Viride nisi postquam ad alternatiuã vel alias dilationes admissi fuerint portare non teneantur, & sic beneficio temporis in graue creditorum præiudicium & iacturam gaudeant.

Hic autem Pont. declarat, debitores teneri gestare dictum Birretum coram Iudicib. Vrbis antequam inhibitionem obtineant, & promittere ipsũ de cętero deferre.

§. 2. Nos igitur Motu simili, &c. Per præsentes perpetuo statuimus, & ordinamus, quod de cætero quicunque debitores, seu in forma Cameræ, aut alias quomodolibet obligari, quamcunq. alternatiuã, significationem, vel aliã quamcunq. dilationem etiam secundum cap. Peruenit, vel Odoardus, seu inhibitionẽ aliquam à Curiæ causarũ Cameræ Apost. Auditore seu eius Locumtenente, aut Almę Vrbis Vicario, vel Gubernatore, vel Senatore, seu alijs ipsius Vrbis Iudicibus etiam Commissarijs, aut etiã Carcerum Vrbis Visitatoribus petere non possint, nisi se prius coram illis dictum Birretum Viride gestãdo præsentauerint, & ipsum Birretum Viride publice & secrete sub fustigation. per Vrbem pro prima vice, & triremium pro secunda, qua sine dicto Birreto reperti fuerint, deferre, per se vel suos legitimos procuratores ipsis absentibus promiserint, & medio iuramento affirmauerint, ac aliter à prędictis, & alijs quibusuis Iudicibus etiam vigore specialis commissionis nostra aut successorum nostrorum manu signatæ, vel signandæ obtentæ & obtinendæ, alternatiuæ, & significationes aut dilationes quæcunque etiam secũdum iuris formam nullæ sint, & ipsis debitoribus etiam si Clerici existant, nullatenus suffragentur.

Deputatio executoris.

§. 3. Mandantes eidem Auditori Cam. vt huiusmodi constitutionem & ordinationem perpetuo & inuiolabiliter etiam in quibuscũque litibus & causis hactenus motis obseruari faciat, & mandet, contra omnes & singulos præmissis in aliquo contrauenientes per censuras & pœnas ac etiam pecuniarias & alia remedia opportuna sibi visa etiam manu Regia procedendo.

Derogatio contrariorũ.

§. 4. Præmissis ac quibuscunque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac ipsius Vrbis Statutis &c. reformationibus, cæterisque contrarijs non obstantibus quibuscunque &c.

Sola sign. sufficit.

§. 5. Volumusque quod prȩsentium sola nostra signatura sufficiat, & vbique fidem faciat in iudicio & extra, quacunque regula contraria non obstante.

Papa subsc.

Placet Motu proprio I.

Publ. P. A. 2. die 27. Oct.

Anno à Natiuitate D. 1561. indictione 4. die vero 27. mensis Octob. Pont. Sanctiß. in Christo patris, & D.N.D. Pij diuina prouidẽtia Papa IV. Anno II. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in valuis principis Apostolorum de Vrbe, Cancell. Apost. & in acie Campi Floræ, vt moris est per nos Bernardinum Andreutium, & Ioannem Gherardi Cursores Apostolicos.

Iulius Parinus Magister Cursorum.

XL.

Inquisitores hæreticæ prauitatis, non teneantur publicare dicta testium contra Schismaticos vel Hęreticos examinatorum. Neque rationem reddere de processibus, alteri quam Rom. Pontifici, aut supremis Inquisitoribus Almæ Vrbis.

Edita A. D. 1561.

PIVS PAPA IV.
Ad perpetuam rei memoriam.

Causa const.

CVm sicut non sine magna animi nostri molestia accepimus, humani generis hoste instigante ita Schismaticorum, & aliorum Hęreticorum numerus in prouincia, statu, & diœcesi ciuitatis nostræ Auinionen. præualuerit, & propter eorum, seu alicuius ipsorum potentiam & malitiam, nullus contra eos deponere, seu eorum crimina reuelare, & accusare audeat, quo fit vt ipsi schismatici, & hæretici remaneant impuniti, in non modicam diuinæ Maiestatis offensam, & graue personarum Catholicarum scandalum.

Inquisitor dicta testium contra Hæreticos examinatorum publicare non tenentur.

§. 1. Nos ne in futurum aliquis metu ipsorum hæreticorum, & schismaticorum, eorum crimina reuelare formident, alias in pręmissis opportune prouidere volentes, Motu proprio & ex certa scientia, nostris, Dilecto filio Fratri Bernardo moderno Inquisitori Auinionen. vel pro tempore existenti, in dicta prouincia hæreticæ prauitatis Inquisitori, vt personas quæ schismaticos, seu hæreticos huiusmodi reuelauerint, seu contra eos deposuerint, & testificauerint, publicare, seu reuelare minime teneantur. Et si ab eodem Inquisitore aliqua ipsorum testium dicta publicari contingat, ita truncata & secreta publicentur, vt cognitio nominum, & cognominũ ipsorum testium, ad aliquam notitiam deuenire non possit.

Syndicariq. nequeãt, nisi à Rom. Pont. vel supremis Inquisitorib. Vrbis.

§. 2. Quodque ipse Inquisitor à quoquam syndicari nequeat, & nemini, nisi nobis, aut pro tempore existenti Romano Pontifici, & Almæ Vrbis nostræ supremis Inquisitoribus de processibus per eum contra dictos hæreticos & schismaticos formatis rationem reddere teneatur, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus pariter & indulgemus.

Inhibitio cõtra molestantes Inquisitorem sup. prædictis.

§. 3. Districtius inhibentes vniuersis & singulis venerabilibus fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & alijs Prælatis, eorumque in spiritualibus, & temporalibus Vicarijs, seu Officialibus generalibus, & dilectis filijs omnibus, & singulis Iudicibus & personis tam ecclesiasticis quam secularibus cuiuscũque dignitatis, status, gradus & ordinis, vel conditionis existẽtibus, ne ipsum modernum, & pro tempore existentem Inquisitorem ad nominum, & cognominum dictorum testium reuelationem & publicationem, seu de processibus per eundem modernum cõtra ipsos hæreticos, & schismaticos formatis, vel ab eo, & alijs Inquisitoribus pro tempore in futurum formandis rationis redditionem arctare, nec super præmissis, seu eorum occasione quouis prætextu molestare, perturbare, vel inquietare audeant, vel præsumant. Irritum nihilominus & inane decernentes si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorũ.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, & in Prouincialibus, ac Synodalibus concilijs editis generalibus vel specialibus, statutisque & consuetudinibus, etiam iuramento confirmatione Apostolica vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis & innouatis. Quibus omnibus etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda foret, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat ad effectum præsentium specialiter, & expresse latissimeq. derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunq.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die prima Nouembris 1561. Pontificatus nostri Anno secundo. D.P. An. 2. die 1. Nou.

Fru-

XLI.

Fructus & emolumenta ad Capitulum & mensam Ecclesiarum Vrbis communiter spectantia, & distributiones pro defunctorum anniuersarijs largiendæ, applicantur distributionibus quotidianis pro interessentibus diuinis officijs.

Edita An. D. 1562.

PIVS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Causa constitutionis.

CVm, sicut accepimus, in hac Alma Vrbe nostra, quæ caput existit totius Orbis, & in qua cœlestis altitudo consilij Sedem Apostolicam nullis defecturam temporibus mirabiliter stabiliuit, ita in Ecclesijs collegiatis diuinus cultus diminutus fuerit, vt exteris nationibus scandalum non modicum generetur.

Dispositio ut qua in rubr.

§. 1. Volentes igitur, quantum in nobis est, diuino cultui consulere, & abusus huiusmodi tollere, decernimus, statuimus, & ordinamus, omnes & quoscunque fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones & emolumenta quæcunque, in quibuscunque rebus consistant, quarumcunque Ecclesiarum, tam sacrosanctæ Lateranensis Ecclesiæ, beati Petri Apostolorum Principis, ac Gloriosissimæ Virginis sanctæ MARIAE Maioris nuncupatæ, quam aliarum quarumcunque Ecclesiarum, ad Capitulum & mensam earundem communiter spectantes & pertinentes applicari, assignari, & adscribi debere, prout tenore præsentium (sine tamen præiudicio pensionum super dictis fructibus reseruatarum) applicamus, adscribimus & assignamus distributionibus quotidianis, distribuendas & diuidendas inter canonicos & alios beneficiatos diuinis officijs interessentes dictarum Ecclesiarum, iuxta Ecclesiæ cuiuslibet ordinationem rationabilem iam factam, seu etiam faciendam per nos vel dilectum filium nostrum Almæ Vrbis Vicarium generalem. Qui vero aliter de dictis fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, emolumentis quicquam receperint (exceptis illis quos infirmitas, seu iusta & rationabilis causa, aut Ecclesiæ vtilitas excusant) rerum sic receptarum dominium non acquirant, nec faciant causas suas, immo ad omnium restitutionem teneantur. Idem quoque de distributionibus pro defunctorum anniuersarijs largiendis decernimus obseruandum.

Vicarius Papæ executor.

§. 2. Mandantes dilecto filio Iacobo Cardinali Sabello, nostro in dicta Vrbe, eiusque districtu Vicario, quatenus ordinationem, statutum, decretum, applicationem, & assignationem huiusmodi, in quibuscunque Ecclesijs in dicta Vrbe consistentibus, inuiolabiliter per quoscunque quauis auctoritate, etiam Cardinalatus honore fungentes, per censuras ecclesiasticas & alias pœnas etiam pecuniarias, arbitrio imponendas, quacunque appellatione remota manu regia obseruari faciat. Contradictores &c. sublata &c. Sicque per quoscunque iudices &c. irritum quoque &c.

Clausula derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus præmissis, constitutionibus Apostolicis & consuetudinibus & constitutionibus quarumlibet dictarum Ecclesiarum, confirmatione Apostolica aut quauis alia firmitate roboratis, latissime extēdendis, quibus omnibus, illorum tenores pro sufficienter expressis habentes, specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. I.

Dat. P. An. 2. 20. Nouemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum duodecimo Calen. Decembris, Anno secundo.

XLII.

Proxenetæ Ripæ Almę Vrbis, tenentur Nautis & Mercatoribus Vini, de pretio vini eis mediantibus venditi, emptoribus illud non soluentibus.

Alia eorundem Mercatorum & nautarum indulta, ac priuilegium fori, indicaui hic supra in constit. 25. Cupientes.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1561.

Exordium.

DEcet Roman. Pontificem ex debito sui pastoralis officij, ad ea diligenter prospicere, per quæ in hac Alma Vrbe, ad quam veluti communem omnium patriam, frequens est hominum concursus, vini, ac rerum aliarum humano victui necessariarum vbertas, cū eiusdem Vrbis incolarum in copioso numero existentiū commoditate, Nautarum quoque & Mercatorum vina, & res huiusmodi ad Vrbem ipsam aduehentium, plena securitate, nostræ prouisionis ope, vnicuique quod suum est tribuendo, non solum manuteneri, sed augeri, ac in ea ad publicam omnium vtilitatem, peramplius conseruari salubriter valeat.

Nautæ vendebant mediantibus Proxenetis eorū vina, cauponibus, & alijs quos nō cognoscebant, & pro consecutione pretij litigare cogebantur.

§. 1. Cum itaque sicut diuersi diuersarum partium Nautæ & Mercatores querelanter nobis nuper exponi fecerunt; ipsi quos vini, ac res huiusmodi ad Ripam fluminis dictæ Vrbis deducere sæpe contingit, neminem cognoscentes, & diutius in dicta Vrbe, seu Ripa absque eorum graui detrimento morari nequeuntes, vina huiusmodi mediantibus Proxenetis, Sensalibus nuncupatis, cauponibus, hospitibus, tabernarijs, ac alijs diuersarum qualitatum personis, à quibus vini venditi precij solutio, seu exactio nimium tarda & difficilis existit vendere, & dein de pro huiusmodi precio recuperando caupones, hospites, tabernarios, ac personas huiusmodi, ad iudicium euocare, ac proinde varias lites, et quamplures sumptus, et expensas subire, procuratores cum menstruis salarijs in dicta Vrbe constituere et relinquere cogantur, ac sæpius etiam caupones, hospites, tabernarios, ac personas huiusmodi dolose et fraudolenter decoxisse, solum vertisse, foro cessisse, atque alias soluendo non esse inueniant. Quo fit vt negociatio circa hæc, magna cum eorum iactura multum impediatur et retardetur, ac ipsi vina prædicta longe dimidio etiam carius vendere astringantur, in graue totius Vrbis, ac illius, et præsertim pauperum incolarum euidens detrimentum. Et propterea ipsi, seu eorum maior et sanior pars apud nos, vt eis in præmissis de opportuno remedio prouidere velimus, vehementer instantes, si nostræ prouisionis auxilio ab eisdem damnis et incommodis liberati fuerint, vltro per eorum proprijs manibus subscriptas syngraphas nobis, et Cameræ Apostolicæ perpetuis futuris temporibus, pro impensis etiam Ministrorum in præmissis subeundis, quatuor iulios pro quolibet dolio vini ordinario, vltra omnes alias præstationes & solutiones ad hæc vsque tempora introductas, se soluturos offerant, & longe esse minorem suam hanc quatuor iuliorum præstationem, quam tot & tanta incommoda, quæ in dies subire compelluntur attestentur, ac sublatis dictis incommodis, etiam multo viliori precio vina sua vendere posse affirment.

Pontifex igitur Nautarū & Mercatorū vini securitati, ac vini vbertati cōsulendo, decreuit, ipsos Proxenetas teneri pro pretio vini venditi, eis mediantibus, quando emptores soluere recusat vel ā latis vltra octo dies ab eorū nō fit ab ipsis Mercatoribus.

§. 2. Nos igitur eosdem Nautas & Mercatores specialibus fauoribus & gratijs prosequi, ac eorum indemnitati & publicæ vtilitati, quantum in nobis est prouidere volentes, ac omnia & singula priuilegia & hypothecas, tam de iure quam consuetudine eis quomodolibet concessa, & competentes, quorum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, harum serie approbantes & innouantes, ac de nouo concedentes, necnon per eos nobis factam oblationem prædictam acceptantes, ratamq. & gratam habentes, ac simul laudabilem alias in his, vt plene nouimus introductum, licet postmodum nonnullorū, vel incuria, vel fraudibus, & malitijs à quibusdam annis citra male obseruatum vsum, per quem Proxenetæ quorum opera vina vendita fuerant, post trinam requisitionem illorum emptoribus factam, ad totalem pretij solutionem eisdem venditoribus tenebantur, amplectentes, consideratis prius natura negocij, quæ in celeri expeditione consistit, ac ipsorum Nautarum & Mercatorum, ac aduenarum, & aliarum personarum in eadem Vrbe degentium, ac cum eis contrahentium ignorantia, publicæq. vtilitatis conseruatione, necnon dictæ Vrbis excellentia, quæ pluribus priuilegijs à diuersis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris decorata fuit, &

deinde habita super his cum diuersis probis viris horum omnium peritis, deliberatione matura, ex certa nostra scientia auctoritate Apostolica, tenore præsentium statuimus & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus pro tempore existentes Proxenetæ, qui quotidie in dicta Ripa versantur, quique caupones, tabernarios & hospites, ac alias personas huiusmodi in eadem Vrbe degentes, quæ per eorum manus vina ab eisdem Nautis & Mercatoribus emunt, per continuam seu frequentem & circularem cum eis ratione exercitij, eorum officij, ac cum alijs personis habitam conuersationem ac tractationem cognoscunt & cognoscere possunt, seu facile de eis eorumq. facultatibus se informare, ac certiores reddi valeant, quorumq. fidem in nominibus & venditionibus faciendis in hoc negocio huiusmodi vinorum venditores quodammodo sequi videntur, ad solutionẽ precij cuiuscunque quantitatis vini, eis mediantibus venditi, & venditoribus non soluti, in omnibus & per omnia, ac si ipsis venditum fuisset teneantur. adeo vt facta emptoribus, per eosdem venditores, trina requisitione iudiciali seu extraiudiciali, etiam vnico contextu, & de eadem requisitione coram iudice competenti etiam fide facta, ipso facto, nullaque admissa excusatione, ad eorũ solutionem omnibus iuris & facti remedijs statim, vnica tantum citatione præcedente, etiam si opus fuerit, per subhastationem & venditionem officij Proxenetæ, quod pro tempore obtinebunt, quacunque appellatione remota compellantur, nisi venditores præfati emptoribus ipsis ad soluendum precium vini venditi dilationem vltra viginti dies fecerint, atque concesserint. Quo casu Proxenetæ huiusmodi nullatenus teneantur, nisi mercatores ipsi opera, & interuentu ipsorum Proxenetarum, dilationem huiusmodi fecisse probauerint, quo probato, Proxenetæ prædicti ad huiusmodi solutionem, vt præfertur, teneantur.

Proxenetæq. ita soluentes agere posse declarat contra emptores vini, prout si ipsimet, vinũ eis vendidissent.

§. 3. Salua tamen remanente præsentis statuti, & ordinationis vigore, Proxenetis, in casibus in quibus tenerentur, contra dictos emptores actione, in omnibus & per omnia, ac si vinum prædictum per eos emptoribus venditum extitisset, ipsiq. cum eis contraxissent, etiam absque alia desuper per dictos venditores actionum, aut aliorum iurium cessione facienda.

Et ꝑ maiori cautela Mercatorum, Nautarum ac Proxenetarũ, præcipit quoscunque caupones & tabernarios cauere debere de stando iuri &c. occasione vini, cum quibuscunque personis.

§. 4. Et pro maiori Proxenetarum, ac Mercatorum & Nautarum, ac aliorum prædictorum cautela, quod moderni caupones, hospites & tabernarij, ac officia cauponis, hospitis & tabernarij ad præsens exercentes infra quindecim dies, alij vero qui in futurum illa exercere voluerint, ante eorum exercitium, coram dictæ Ripæ Camerario, in forma depositi pro centum scutis pro quolibet hospitio, seu qualibet taberna vel caupona, de stando iuri & iudicatum soluendo coram dicto Camerario, omnibusque alijs iudicibus competentibus cum omnibus & singulis personis quomodolibet interesse habentibus occasione cuiuscunque quantitatis vini, per eos à Nautis seu Mercatoribus ripalibus empti idonee cauere, & cautiones huiusmodi in fine cuiuslibet anni renouare etiam teneantur, ac ad id per Camerarium prædictum, omnibus iuris & facti remediis ipso facto cogi & compelli possint, quibuscunque appellatione, & subterfugio remotis. Super quibus ipsi Ripæ Camerario eos totiens quotiens vsque ad quamcunque summam pro præmissorum executione mulctandi, ac mulctam huiusmodi pro vna Cameræ prædictæ, & pro alia illius medietatibus officio Camerarij huiusmodi, & executori applicandi, eamq. exigendi, ac tabernas, hospitia, & cauponas huiusmodi claudẽdi, omniaq. alia & singula in eisdem præmissis & circa ea quomodolibet necessaria & opportuna, decernendi, mandandi, faciendi & exequendi, plenam & liberam, auctoritate & tenore prædictis concedimus, facultatem. alioquin ipsum & Camerarium & notariũ inde rogatum in præmissis negligentes pro dictis cẽtum scutis de eorum proprio teneri, ac ad illorum solutionem cogi & compelli, & ita per quoscunq; iudices & cõmissarios, etiã causarum Palatij Apostolici Auditores, ac præfatos Cardinales sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere decernimus & declaramus.

Et gabellam iuliorũ quatuor pro quolibet dolio vini sold. & ꝑ Ministros Cameræ exigi debere iubet

§. 5. Et nihilominus ne dicta Camera propterea damnum aliquod patiatur, sed vt præmissa omnia suum plenarium effectum liberius sortiri valeant, ac ex causa onerosa concessa sint & esse censeantur, pro Ministrorum in his in dicta Ripa & alibi, ac alijs præmissis necessariorum mercede, & manutentione eosdem quatuor iulios pro quolibet dolio vini ordinario, quod ad dictam Ripam appellere contigerit, modernis & pro tempore existentibus Dohanæ Ripę huiusmodi Appaltatoribus & ministris dictæ Cameræ per prædictos vẽditores vltra omnes alias hucusque introductas prælationes prædictas, in primis & ante omnia persolui, & ab eis exigi debere volumus & mandamus. Præcipientes eisdem Appaltatoribus & Ministris, vt à publicatione earundem præsentium illos vna cum alijs eiusdem Cameræ iuribus à prædictis venditoribus exigant ac retineant in vtilitatem ipsius Cameræ conuertendos, ac in eorum libris annotent.

Registrariq. mandat in Camera Apost. constit. istã.

§. 6. Necnon dilectis filijs nostro Guidoni Ascanio Sanctæ Mariae in Via lata diacono Cardinali de Sancta Flora nuncupato Camerario nostro, ac ipsius Cameræ Thesaurario, Præsidentibus, Clericis & personis, vt easdem præsentes in libris Cameræ prædictæ registrent, illasq. ac omnia in eis contenta huiusmodi inuiolabiliter obseruari faciant. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 2. 20. Nouemb.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo primo, duodecimo Calen. Decembris, Pontificatus nostri Anno secundo.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1561. indictione 4. die 12. mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. Anno 2. retroscriptæ litteræ Apostolicæ, omniaque & singula in eis contenta lectæ, affixæ & publicatæ fuerunt in valuis basilicæ Principis Apostolorum, & Ecclesiæ Lateranen. de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ, in dictisq. locis per aliquod spatium temporis dimissis vt moris est, per nos Bernardinum Andreutium, & Franciscum Sottocasa prælibati S.D.N. Papæ Cursores.

Bartholomæus Sottocasa Mag. Curs.

XLIII.

Pœnæ maleficiorum Communitatum Status Ecclesiastici, vel locorum subiectorum applicantur Reuerendę Cameræ Apost. quatenus ex causa vere onerosa, aut pijs vel publicis operibus, non sint applicatæ. Et Gubernatores locorum decem pro centenario cõsequantur de eiusmodi pœnis, accusatores autem quartam partem pœnarum bannimentalium.

Hæc omnia approbauit Six. V. in constit. 93. Ad Romanum. vbi etiam præfigi iussit terminum ad docendum, de prætensis applicationibus ex causa onerosa &c.

Edita A.D. 1561. 1562. & 1564.

PIVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Exordium.

Decet Romanum Pontificem id maxime omni studio curare & efficere, vt populi suæ sanctæque Sedis Apostolicæ ditioni subiecti, in pace & tranquillitate viuant, ac vt quieti status perturbatores, quos virtutis amor à malo non retrahit, pœnæ saltem formidine coerceantur, omnisq. eis occasio, quo ad scelera committenda procliuiores reddi posse videantur, penitus adimatur.

Pęnę ꝑ delictis impositæ vigore statutorũ vel bãnimẽtorũ applicatę erãt Cõmunitatib. & ꝑpterea delinquẽtes tãquã potẽ. esẽt, impunè soluebãt, & in dies maiora delicta committebantur.

§. 1. Sane cum experientia rerum magistra docente luce clarius cognouerimus, pro eo quod in omnibus fere ciuitatibus, terris, castris & locis, nobis & præfatæ Sedi immediate subiectis, tam ex illorum statutis & consuetudinibus, quam etiam ex rectorum decretis & edictis, seu proclamatibus, quæ pro tempore fieri contingit, seu alias ex varijs priuilegijs illis concessis, pœnæ pro delictis & excessibus impositæ, in totum vel pro parte Communitatibus, ciuitatum, terrarum & locorum huiusmodi appli-

applicantur, & à delinquentibus, vtpote qui de ipsarum Communitatum corpore existunt, & in illis quamplures sibi necessitudine, & amicitia coniunctos habent, minime exiguntur, plura & enormia delicta committi & perpetrari, ac impunita vt plurimum remanere, indeq. ad illa, & peiora committenda, homines proniores & faciliores reddantur, plerunque inimicitias oriri, ortasq. ingrauescere & foueri.

Ideo hic Pōt. dictas pœnas (non tamen impositas pro damnis datis in vineis & cæt.) Cameræ Apost. applicat.

§. 2. Nos propterea, pro nostri pastoralis officij debito, his quantum in nobis est occurrere, & ne sub spe impunitatis quispiam audacior ad delinquendum fiat, prouidere volentes, habita prius super hoc cum Venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus matura deliberatione, ac de eorum vnanimi consilio, hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, vt in omnibus & singulis ciuitatibus, terris & locis, vt præfertur, nobis & Sedi Apostolicæ subiectis, in quibus pœnæ aliquæ pecuniariæ & mulctæ, siue certæ expressæ summæ, siue bonorum, siue alicuius partis illorum confiscationis, pro quibusuis criminibus, à iure communi vel municipali, siue etiam per decreta, edicta, proclamata, aut bannimenta à locorum Rectoribus, & Prouinciarum Præsidibus, seu Gubernatoribus, ac etiam de latere Legatis & eorum Vicelegatis, cæterisq. officialibus & iustitiæ ministris, edita & facta, inflictæ, ipsarum ciuitatum, terrarum & locorum Communitatibus, ex statuto vel consuetudine, etiam à nobis & Sede Apostolica approbatis & confirmatis, aut priuilegio Apostolico, etiā ex titulo oneroso, vel pro reparatione murorum, fontium, pontium & viarum, & etiam Ecclesiarum, seu piorum locorum, aut pro alijs rebus publicis vel alias quomodolibet concesso, in totum vel in partem applicatæ existunt (illis tantum quæ pro damnis in possessionibus, vineis, agris, siluis, & nemoribus illatis impositæ fuerint exceptis) non prædictis Communitatibus, sed Cameræ Apostolicæ applicatæ sint & esse censeantur, & per officiales seu executores ad id ab ipsa Camera deputan. etiā quæ hactenus earundem Communitatum negligentia, seu potius nimia indulgentia exactæ non fuerunt, exigantur, ac exigi possint & debeant.

Inhibetq. locorū Rectoribus, vt de cætero tales pœnas applicēt eidē Cameræ & applicationes aliter factas annullat.

§. 3. Inhibentes vniuersis & singulis Legatis, sub indignationis nostræ, ac Rectoribus & alijs supradictis, sub excommunicationis seu suspensionis à diuinis, alijsque arbitrij nostri pœnis eo ipso incurrendis, ne de cætero perpetuis futuris temporibus in eorum decretis, edictis, proclamatibus, seu bannimentis facien. aut sententijs ferendis pœnas pecuniarias & mulctas, aut bonorum in partem vel in totum confiscationes huiusmodi alicui alteri præterquam Fisco nostro, & Cameræ Apostolicæ applicare quouis modo audeant, & vbi etiam per eos alicui alteri applicari contigerit, illas nihilominus eidem Cameræ applicatas fore & censeri, ac per eius officiales & executores præfatos exipi debere. Sicq. per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam præfatos Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Declaratio circa applicationes factas pijs locis vel ex causa onerosa.

§. 4. Ne autem his quibus pœnæ pecuniariæ seu mulctæ prædictæ forsan, ex titulo vere oneroso, pecunia scilicet actualiter numerata applicatæ extiterunt, præiudicium fiat, Volumus, vt hi, qui illas seu illarum partem sic ex titulo oneroso sibi applicatas, seu applicatam fuisse docuerint, postquam illæ per officiales Cameræ Apostolicæ exactæ fuerint, de eorum manibus (pretijs tamen dictæ Cameræ mandatis) illas integre, seu pro parte prout eis applicatæ erant accipiant. In illarum vero exactione nullatenus se intromittant. Et idem in illis pœnis, & mulctis, ac confiscationibus quæ applicatæ esse ostendentur pro reparationibus murorum, potium & viarum, & in primis Ecclesiarum & piorum locorum, alijsq. rebus, publicis videlicet, obseruari mandamus.

Clausula derogatoria.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac prouincialibus & municipalibus quorumcunque locorum, statutis quoque, indultis, & litteris Apostolicis Communitatibus prædictis, & alijs quibuscunque etiam ex titulo oneroso concessis, confirmatis & innouatis, quibus omnibus illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, quo ad præmissa specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 4. Decembris

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo primo, Non. Decemb. Pontificatus nostri Anno secundo.

Papæ subsc.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Cardinalium subscriptiones.

Ego R. Card. de Carpo Episcopus Portuen.
Ego F. Card. Pisanus Episcopus Tusculanus.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Prænestin.
Ego Io. Card. Moronus Episcopus Sabinen.
Ego Christophorus Madrucius Trid. Episc. Albanen.
Ego Otho Card. Augustanus.
Ego B. della Cuea Card. Sanctæ Crucis.
Ego R. C. Sancti Angeli, Maior Pœnitentiarius.
Ego Ful. Card. Perus.
Ego Io. Michael Card. Saracenus.
Ego Io. Card. Sancti Vitalis.
Ego Marcus Antonius Card. Amulius.
Ego Hieronymus Card. de Corrigio.
Ego B. Card. Nauagerius.
Ego Alexan. Card. Farnesius Vicecanc.
Ego Gui. Asc. Card. Camerarius.
Ego N. Card. de Sermoneta.
Ego Iul. Card. Vrbinas.
Ego Hier. Card. Simoncellus.
Ego Iac. Card. Puteus.
Ego Io. B. Cicada Card. S. Clementis.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Io. Card. Reumanus.
Ego Io. Ant. Card. Capisuccus.
Ego F. M. G. Card. Alexandrinus.
Ego Clem. Card. Aracæli.
Ego I. Card. Sabellus.
Ego Io. Ant. Card. S. Georgij.
Ego Aloy. Card. Cornelius.
Ego B. Card. Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Petrus Franciscus Card. Ferrerius.
Ego Alph. Carafa Card. Neapolitanus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego Mar. Siticus Card. ab Alta Emps.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Ind. de Aualos Card. de Aragona.
Ego Alph. Card. Gesualdus.
Ego Io. Franciscus Card. de Gambara.

Publicatio.

Anno a Natiuitate Domini 1562. indictione 5. die vero 13. mensis Ianuarij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. Anno 3. retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, Cancellaria Apostolica, & acie Campi Floræ, per nos Franciscum Rogerium & Honofrium Montarguli prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

Antonius Clerici mag. Curs.

Sequitur extensio d. constitutionis.

Edita An. D. 1562.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD Romanum spectat Pontificem sua solicitudine indefessa diligenter prouidere, vt ea quæ ab eo sancita sunt, ita suæ declarationis adminiculo dilucidentur, quod nulla desuper dubitandi occasio, cuiquam relinquatur.

Cum

Illa Pont. edit const. de qua hic.

§. 1. Cum itaque nos nuper ex certis tunc expressis causis & cæt.

Omittitur quia ipsa bulla est præcedens.

Desuper ortū est dubiū.

§. 2. Et forsan ab aliquibus prætendi posset castra, villas, & loca iurisdictioni ciuitatum & terrarum status nostri Ecclesiastici subiecta, sub eisdem litteris minime comprehendi, ac litteras ipsas ad illa non extendi, & proinde pœnas, mulctas, ac alias bonorum confiscationes huiusmodi, per officiales seu executores dictæ Cameræ, in castris villis & locis huiusmodi nullatenus exigi posse, ac Cameræ Apostolicæ prædictas litteras esse applicata.

Idem ergo Pőt. declarat dicta eius cő str. cőprehēdere etiā castra & loca subiecta iurisdictioni Ciuitatu & Terrarum ipsius Status Ecclesiastici.

§. 3. Nos ne hoc vel alio quouis prætextu Camera ipsa circa pœnarum ac mulctarum & bonorum confiscationum huiusmodi exactionem defraudetur, eius indemnitati, illiusq. officialium & executorum huiusmodi tranquillitati in premissis quantum in nobis est prouidere, omnemq. desuper hesitandi materiam exinde submouere, ac mentem nostram circa hæc pandere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, harum serie decernimus & declaramus, castra villas & loca iurisdictioni ciuitatum, oppidorum & terrarum dicti status nostri Ecclesiastici quomodolibet subiecta, sub prædictis litteris omnino cōprehēdi, ac comprehensa esse, & censeri, ac litteras ipsas ad illa se extendere, & extendi debere. Necnon illarum vigore officiales executores predictos pœnas, & mulctas, ac alias bonorum confiscationes huiusmodi in eisdem ciuitatibus, terris, castris, villis & locis, ac alias iuxta earundem litterarum continentiam & tenorem exigi posse, ac exactiones huiusmodi licitas, ac iuxta mentem nostram factas esse, & censeri in omnibus & per omnia, perinde ac si in eisdem litteris specialis, & expressa de eisdem castris, villis, terris & locis mentio facta fuisset.

Clausula sublata.

§. 4. Et ita per quoscūque iudices & cōmissarios, quauis auctoritate fungentes, ac eiusdem S. R. E. Cardinales, causarumq. Palatij Apostolici Auditores, seu eorum Locatenentes, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorū.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus & singulis aliis quæ in dictis litteris voluimus non obstare. Nulli ergo &c.

D. P. An. 3. 7. Februarij

Datum Romę apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, septimo Idus Februarij, Pontificatus nostri anno tertio.

Sequitur declaratio circa portionem pœnarum dandam Officialibus & Accusatoribus.

Edita An. D. 1564.

P I V S P A P A I V.

Ad futuram rei memoriam.

Officiales status Eccles. x. pro 100. de pœnis habeant

CVpientes pro iniunctæ nobis administrationis officio, confusioni, ac controuersijs, quę quotidie inter officiales status nostri Ecclesiastici, & Cameram nostram Apostolicam, seu pro ea Agentes super participatione pœnarum maleficiorum statutariarum, & bannimentalium exoriuntur, atque excitantur, mature obuiare, & opportune prouidere, Motu proprio, & ex certa scientia ac matura deliberatione nostra, auctoritate Apostolica tenore præsentium, statuimus, ordinamus, atque præcipimus, quod portio decem pro centenario dictarum pœnarum, tam bannimentalium quam statutariarum, eisdem officialibus nūc & pro tempore existentibus solummodo competat & competere debeat, ipsique officiales dicta portione & non vltra contenti remaneāt, neque aliquid aliud præter portionem huiusmodi capere aut habere possint.

Accusatores vero quartā de pœnis bannimentalibus

§. 1. Ita tamen quod ex pœnis bannimentalibus proprie & particulariter, accusatori, quando is vere existat, quarta pars ipsarum pœnarum iuxta solitum dari valeat.

Ofs explant à Depositario.

§. 2. Necnon tam officiales prædicti eorum portionē huiusmodi, quam ipsi accusatores eandem quartam partem de manibus Depositariorum Cameræ præfatæ, quibus cura exigendi similes pœnas iniuncta fuerit, & non aliter nec alio modo, accipere debeant, & ad id faciendum omnino teneantur.

Prohibitio plus percipiēdi.

§. 3. Inhibentes eisdem officialibus, & eorum singulis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis, alijsq. arbitrij nostri pœnis, ne quicquam aliud excepta dicta portione decem pro centenario, ex eisdem pœnis capere, exigere, vel habere audeant seu præsumant, nec ipsi & accusatores prædicti portionem & quartam huiusmodi respectiue, ab alijs quam ab ipsis eiusdem Cameræ Depositarijs, vt præfertur, accipiant. irritum nihilominus decernentes & inane, quicquid secus à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorū.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutisq. & consuetudinibus quorumuis locorum & ciuitatum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis. priuilegijs quoque, indultis & litteris Apostolicis per quoscunque Romanos Pontifices predecessores nostros, ac etiam per nos forsan quomodolibet in contrarium concessis & confirmatis, quibus omnibus eorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, et totaliter insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat ad effectum præsentium specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque.

Fides transumptorum.

§. 5. Volumus autem quod earundem præsentium transumptis, manu notarij publici subscriptis, & sigillo Thesaurarij nostri generalis, seu personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quę originalibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 5. 20. Aprilis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die 20. Aprilis, millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Pontificatus nostri Anno quinto.

Admissio & reg. in Camera.

Die 28. Aprilis 1564. admissæ sunt hæ litteræ Apostolicæ ex decreto Cameræ, & registratæ libro signaturarum Sanctissimi D. N. Papæ, apud me Notarium, fol. 60.

Hie. de Tarano.

X L I V.

Reformatio Rotæ Romanæ.

Ordinationes & reformationes huius Rotæ vide supra in constit. 14. Ioannis XXII. Ratio. fol. 166. & infra in constit. 44. Paul. V. Vniuersi. §. 5. vbi notabo. Auditorum vero numerum præfiniuit Six. IV. in constit. 2. Romani. fol. 333. Indultaq. & gratias & facultates eisdem concesserunt Innoc. VIII. sup. in constit. 13. Finem. fol. 386. Leon. X. const. 3. Sedis. fol. 471 Clem. VII. in constit. 13. Conuenit. fol. 577. & Paul. III. in constit. 12. Romani. fol. 633.

Edita An. D. 1561.

P I V S E P I S C O P V S,

Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN throno iustitiæ, super omnes gentes & regna, meritis licet imparibus, superna dispositione constituti, ad ea quæ iuris & iustitiæ cultum ac obseruantiam concernunt, dirigimus potissimum aciē nostrę mentis, vt vniuersis nationibus ad Sedem Apostolicam omnium fidelium matrem & magistram, pro litium & controuersiarum inter eos vigentium decisione recurrentib. longis iudiciorum curriculis sublatis, ac minoribus quam fieri poterit dispendijs, opportune consulatur.

Rotæ cōmendatio & causa huius reformationis.

§. 1. Sane postquam nos circa Curiæ nostræ reformationem solerti studio intendentes, reliquorum eiusdem Curiæ tribunalium & officiorum emendationem & correctionem cum Dei auxilio, & venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, feliciter peregimus, demum ad Palatij nostri Auditorium, in quo vniuer-

uersorum Christifidelium grauiores causæ per duodecim summæ virtutis & doctrinæ viros, ex omnibus mundi partibus magna cum diligentia conquisitos, mature cognoscuntur, & magna cum integritate, & iustitia terminatur, animum adiecimus. Et licet in eodem tribunali pauca admodum correctione digna offenderimus, nihilominus vt nihil intactum relinqueremus, nõnulla potius pro litibus abbreuiandis, ac partium dispendijs euitandis, vel saltem minuendis, vocatis ipsis Auditoribus, ac pluries, tam in voce quam in scriptis auditis, prouidenda censuimus.

Facultates Auditorum circa causas eis cõmissas.

§.2. Et idcirco de eorundem fratrum nostrorum consilio, statuimus & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, ad tollendum multiplicationem commissionum, & parcendum laboribus, & expensis litigantium, vnica commissio in qualibet instantia sufficiat, et illius vigore Auditor causam sibi commissam cognoscere, & cum omnibus & singulis dependentibus & emergentibus, ac alias quomodolibet incidentibus decidere valeat. Possit etiam Auditor sine noua commissione præfigere terminum ad docendum de attentatis, ac nullitatibus & causis propter quas quis in integrum restitui debeat, ac illo elapso & non docto, ad causæ expeditionem procedere. necnon remissorias decernere, dilationes concedere, liquidationes fructuum in partibus delegare, ac omnia & singula alia vsque ad finalem sententiam suarum executionem inclusiue facere, quæ de iure ordinarij facere possunt.

Prorogationes fatalium concedantur arbitrio Rotæ.

§.3. Prorogationes autem fatalium sæpius, & passim non concedat, sed tantum ex aliqua honesta causa ac præuia illius cognitione, arbitrio Rotæ.

Sententię nõ proferantur, nisi causa in Rota proposita, & habitis votis.

§.4. Auditor tamen in aliqua honesta causa, siue magni, siue parui momenti existat, etiam si eius decisio clari iuris esse videatur, diffinitiuam sententiam, vel interlocutoriam vim diffinitiuæ habentem ferre non valeat, nisi causa in Rota proposita, & habitis votis Coauditorum, nisi partes in actis expresse consenserint quod causa sine voto eorundem Coauditorum expediri possit. Idẽque in alijs quibusuis præiudicialibus decretis seruari volumus, si actor vel reus quod negotium in plena Rota cognoscatur, institerit.

Sententię publicentur vt hic.

§.5. Item sententiæ latæ per Auditores prout in cedula, vt moris est, vel per viam termini pro seruato, subscribantur & publicentur in actis intra quindecim dies, & in vltima anni audientia latæ, infra mensem, alioquin pronunciationes huiusmodi pro circunductis habeantur.

Notarij accipientes decreta ad referendum, referant vt hic.

§.6. Terminis etiam pro seruatis habiti, & cedulę ipsarum sententiarum, quæ interdum per alium notarium quam actuarium ipsius causę ad referendum accipi consueuerunt, referantur ipsi Notario causæ eadem vel sequenti die qua recipiuntur. In vltimis vero audientijs, saltem infra triduum. & si Auditor qui pronunciauit prout in cedula vel terminum habuit pro seruato, retinuerit citationem penes se, illam Notario causæ similiter intra prædictos dies consignare debeat, alias termini huiusmodi circumducti, & irriti censeantur.

Sẽtẽtię nõ proferatur ante perfectum registrum.

§.7. Auditor vero non pronunciet in causa, nisi perfecto registro, & illo ad Rotam delato, vna cum dictis testium, illisq. ac iuribus in eadem Rota, prout res exegerit, lectis. In vltima vero anni audientia, ac quandocunque agetur deferenda declaratoria contra contumacem, etiã registro nõ perfecto, ex originalibus pronunciare valeat. Ita tamen quod pars ad cuius instantiam pronunciatum fuerit, registrum ipsum pro actorum conseruatione quanto citius perfici curare teneatur.

Decisionum copia petentibus detur.

§.8. Et insuper Auditor partibus petentibus copiã decisionis in causa factæ, cum iuribus ac rationibus, tradere debeat, prout antiquitus laudabiliter fieri consueuit.

Causæ Auditorũ, consanguineorum & familiarium nõ cognoscantur in Rota.

§.9. Causæ autem propriæ Auditorum, & eorum familiarium, ac consanguineorum vel affinium vsque ad secundum gradum iuxta ius canonicum computandum, non cognoscantur in Rota.

Affines, domestici vel notarij Auditorũ, nõ se intromittant in causis Rotæ.

§.10. Nec Auditores in eorũ domib. substitutos vel doctores, aut alios iurisperitos, etiã cõsanguineos, qui Substituti, vel Aduocati, aut Procuratoris officio fungantur, aut in casibus rotalibus, vel eorũ processibus sese quoquo modo intromittant, nec Aduocatos & Procuratores domesticos, aut aliquos ex suis notarijs domesticos habeant.

Item Aduocati aut Procuratores consanguinei, vel affines vsque ad secundum gradum, alicuius Auditoris, ac etiam illius Notarij, in causis coram eo pendentibus nullatenus patrocinari valeant.

Auditores nõ inducant partes vt assumant certum Aduocatum, vel Procuratorem.

§.11. Nec Auditores compellant, aut aliquo modo inducant partes, per se vel per alios, vt assumant certum Aduocatum vel Procuratorem, sed electio huiusmodi omnino ipsarum partium arbitrio relinquatur.

Nec disponãt cõtra ius &c.

§.12. Item Decanus & alij Auditores, præsertim antiquiores, attendant, ne aliquid non solum contra ius, sed nec etiam contra stylum & decisiones antiquas factas in Rota, quæ impressæ habentur, quoquo modo decidatur, etiam prætextu æquitatis in iure non scriptæ, nisi maxima cum ratione & discussione, omnibus votis, seu saltem illorum duabus tertijs partibus, aliter faciendum esse iudicauerit.

Nullitates tres tantum attendantur.

§.13. Deinceps etiam in causis pendentibus non attendantur aliquę nullitates, preterquã ex defectu iurisdictionis, citationis vel mandati, nisi causa nullitatis specialiter ante datam pręsentium commissa reperiretur.

A liquidatione fructuũ & expensarũ semel appelletur.

§.14. Et à liquidatione fructuum, & expensarum taxatione, semel tantũ appellare liceat, ita quod duæ conformes rem iudicatam faciant.

Auditores quãdo ad Cãcellariã causas remittere possint.

§.15. Auditores vero causas sibi cõmissas, pro sola partium importunitate ad Cancellariam remittere nõ possint, sed tantum habita licentia à Summo Põtifice, vel ex iustis causis deductis in Rota, & ab ea probatis.

Criminalitates ad Iudices Ord. remittant.

§.16. Et si Auditor cognouerit in actis adesse suspicionẽ criminis, remittat acta huiusmodi, vel illorũ exẽplũ, put res exegerit, ad iudicẽ ordinariũ. Et si causa criminalis ꝑiudicialis fuerit causę ciuili, in eius cognitione supsedeat. Et quandocunque Iudex ordinarius, in causis criminalibus coram eo pendentibus, indiguerit depositionibus testium, vel aliquibus scripturis ad causas criminales facientibus, teneatur Auditor illas vel earum exemplum, vt præfertur, exhiberi facere.

Sportulas sic recipiant videlicet.

§.17. Vt autẽ debitus modus sportulis imponatur, nõ possint Auditores partibus, per se vel alium quouis modo sportularũ nomine aliquid petere, vel exigere, sed nec spõte dantibus vltra taxam infrascriptam accipere, videlicet.

In causis prophanis.

§. 18. In causis pecuniarijs seu profanis, aut quæ alias pretio nummario quoquo modo ęstimari possint, si æstimatio rei de qua agetur non excedat summam mille ducatorum, vsque ad aureos decem, à mille vero vsque ad decem millia, vigintiquinque: à decem millibus vsque ad viginti millia, quinquaginta: ab inde supra vsque ad quamcunque summam, centum.

In causis beneficialibus.

§.19. In beneficialibus vero, si redditus annuus de quo agetur non excedat summam centum ducatorũ, similiter decem: à centum vero vsque ad mille, vigintiquinque: à mille vsq; ad tria millia, quinquaginta: abinde vero supra, centum aureos pro sportulis cuiuscunque sententiæ diffinitiuæ duntaxat, vt pręfertur, accipere valeant. Si vero causa æstimationem non facile recipiat, sportulę moderatæ pro rerum & personarum qualitate, iuxta taxas prædictas recipi possint: nec aliquid vltra non solum ipsis Auditoribus, sed nec eorum familiaribus vel consanguineis, aut alijs quibusuis personis directe vel indirecte, quouis quæsito colore vel ingenio, exceptis esculentis & poculentis, quæ triduo consumi possint, ipsarum sententiarum, aut Auditorum intuitu præstari possit.

Sportulę deponantur penes Notariũ post latã sententiam.

§.20. Quas quidem sportulas iuxta taxam prędictam, apud Notarium causæ post subscriptam sententiam, & notario traditam, & non antea, deponi, & Auditori consignari volumus: quodque Notarius depositionem & consignationem huiusmodi in actis notare & specificare teneatur.

Notarij idonei eligãtur, officiaq. non arrendent, & pro Substitutorum facto teneantur.

§.21. Officia vero Notariorum Rotę, non conferãtur nisi personis peritis & idoneis, quæ per seipsos illa exercere sciant & exerceant, nisi aliqua legitima causa impediãtur. Nec eo casu officia aliquibus arrendare, aut substitutos deputare valeant, nisi à proprio Auditore approbati fuerint. qui insuper de officio fideliter exercendo arbitrio Auditoris cauere debeant. Et pro ipsorum substitutorum facto, Notarij ipsi quo ad interesse partium, tanquam principaliter obligati omnino teneantur.

§.22. Districtius pręcipientes modernis & pro tempore

Schedula legatur anno quolibet in prima Rotæ.

re existentibus Auditoribus & eorum Decano in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ, & excõmunicationis latæ sententiæ, alijsq. nostro & pro tempore existentis Romani Pontificis arbitrio infligendis pœnis, vt præsentem constitutionem nostram singulis annis in prima audientia, vna cum alijs constitutionibus antiquis, legi & publicari faciant, & illam, ac omnia et singula in ea contenta diligenter obseruent, & ab eorum notarijs, & alijs quatenus ad eos pertinet, obseruari curent cum effectu.

Decretũ irritans.

§.23. Decernentes nihilominus irritum & inane, si secus super his ab ipsis, vel quibusuis alijs, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§.24. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac ipsorum Auditorum Collegij, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis & facultatibus, eisdem Auditoribus & Collegio, etiam Motu proprio & consistorialiter, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, in genere vel in specie, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, aut etiam nos concessis, approbatis & innouatis: quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, & expressa ac indiuidua, & de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio habenda, seu quæuis alia exquisita forma seruanda foret, tenores huiusmodi pro sufficienter expressis habentes, specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscunque: aut si præfatis Auditoribus, vel quibusuis alijs communiter vel diuisim ab eadẽ sit Sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Forma & effectus publicationis, quã habes hic in fin.

§.25. Vt autem præsentes litteræ ad omnium notitiam deducantur, nullusque illarum ignorantiam prætendere valeat, volumus & mandamus, illas in eiusdem audientiæ Palatij nostri ac Cancellariæ Apostolicæ valuis, & acie Campi Floræ, per aliquos ex Cursoribus nostris affigi, & per aliquod temporis spatium, relicta ibidem earum copia affixa, detineri, & exinde omnes & singulos quorum interest, vel interesse poterit quomodolibet in futurum, afficere, ac si eis personaliter intimatæ forent. Nulli ergo omnino &c.

Dat. P. An. 3. 27. decemb.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo primo, sexto Cal. Ianuarii, Pontificatus nostri Anno 3.

Papæ subsc.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Cardinalium subscriptiones.

Ego R. Card. de Carpo Episcopus Ostien.
Ego F. Card. Pisanus Episcopus Portuen. manu prop.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Tusculan.
Ego Io. Card. Moronus Episcopus Prænestin. ss.
Ego Otho Card. Augustanus Episc. Albanen.
Ego R. Card. Sancti Angeli, Maior Pœnitentiarius.
Ego Ti. Card. Crispus.
Ego Fuluius Card. Per.
Ego Io. Michael Card. Saracenus.
Ego Io. Card. Sancti Vitalis.
Ego Io. B. Card. S. Clementis.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Clemens Card. Aracæli.
Ego F. M. Card. Alexandrinus.
Ego Io. Ant. Card. Capisuccus.
Ego Io. Ant. Card. S. Georgij.
Ego Bernardus Card. Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Io. Card. Reumanus.
Ego Marcus Antonius Card. Amulius.
Ego Aloysius Card. Cornelius.
Ego R. Card. Nauagerius.
Ego Io. Franciscus Card. de Gambara.
Ego Alexan. Card. Farnesius Vicecanc.
Ego Gui. Asc. Card. Camerarius.
Ego Iul. Card. Vrbinas.
Ego Hier. Card. Simoncellus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Ind. de Aualos Card. de Aragona.

Publicatio.

Deinde retroscriptæ præfatæ litteræ lectæ affixæ & publicatæ fuerunt in locis in eisdem litteris designatis iuxta earum litterarum seriem, & tenorem, per nos Bernardinum Andreutium & Iulium Parinum Apostolicos Curs.
Petrus Valtrius Magister Curs.

XLV.

Annullatio quarumcunque legitimationum de naturalibus spuriis factarum, in præiudicium vocatorum ex fideicommisso aut testamento, aut quauis alia valida dispositione (dummodo non sint sortitę effectum). Et reuocatio facultatum eo modo legitimandi.

Prohibitio autem testandi & disponendi de acquisitis ex rebus ecclesiasticis, & alijs bonis, ad commodum illegitimorum etiam legitimatorum, habetur infra in Pij V. const. 117 Quæ ordini. & ibi not. de materia.

Edita An. D. 1562.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

QVamuis à Sede Apostolica ad quam negociorum multitudo vndique confluit, curis continuo plena innumeris, nonnulla interdum ex quibusdam causis aliquando per occupationem, ac importunam petentium instantiam concedantur, quę in alieni iuris pręiudicium tendunt & detrimentum, non debet reprehensibile videri si Rom. Pontifex, ad cuius prouidentiam pro debito pastoralis officii spectat super his debite prouidere, illa rationabilibus & iuridicis causis maturius & attentius deinde cognitis quandoque reuocat & annullat, ac in statum redigit rationis.

Causæ huius constit.

§.1. Sane cum fide digna plurimorum relatione non sine animi nostri molestia intellexerimus, nonnullos Romanos Pontifices prędecessores nostros, ac prętextu quarundam sibi concessarum facultatum Comites Palatinos & alios multos, spurios & naturales, & forsan incestuosos etiam in præiudicium venientium ab intestato, & vocatorum ex testamento ad fideicommissa, ac hęreditates & legata vel donationes ita legitimasse, vt in huiusmodi fideicommissis hęreditatibus, aut legatis vel donationibus, non obstantibus testatorum voluntatibus succedant, ac proinde varię contentiones & scandala in graue multorum pręiudicium, ac animarum iacturam hactenus exorta sint, & impręsentiarum exoriantur.

Annullatio legitimationum de naturalibus spurijs factarum in præiudicium vocatorũ ex testamento, &c. dũmodo non sint sortitæ effectũ, & reuocatio facultatũ legitimandi in præiudicium vocatorũ ex testamento, &c.

§.2. Nos illa vtpote contra ius & ęquum existentia, de cętero ne fiant opportune prouidere, necnon eorum quos hoc ipsum tangit, ac tangere poterit, quomodolibet in futurum indemnitati consulere volentes, Motu proprio, non ad alicuius super hoc nobis oblatę petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, ac potestatis plenitudine, omnes & singulas legitimationes de quibuscunque naturalibus spuriis per Romanos Pontifices prędecessores prefatos, ac Comites Palatinos huiusmodi, et quoscunque alios ad id facultatem habentes in præiudicium vocatorum ex fideicommisso, aut testamento, vel quauis alia, valida tamen, dispositione, sub quibusuis tenoribus et formis, ac cum quibusuis verborũ formis et expressionibus, ac efficacissimis et insolitis clausulis, et etiam irritantibus decretis, etiam Motu simili, etiã consistorialiter, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, etiam cum derogatione regulæ, seu constitutionis de non tollendo iure quæsito, ac alijs cautelis quomodolibet factas (nondum tamen adhuc viuentibus vltimis bonorũ huiusmodi possessoribus per quorũ obitum ad legitimos prędictos deuolui deberent, effectum sortitas, nec ius in re consecutas) necnon eorundem Comitum Palatinorũ, & alio-

& aliorum facultates legitimandi habentium, ad hoc tantum vt deinceps tales legitimationes in praeiudicium fideicommissorum, & aliarum dispositionum huiusmodi facere non possint, auctoritate Apostolica tenore praesentium perpetuo reuocamus, cassamus & annullamus.

Extinctio litium pendentium circa eas. §.3. Necnon quascunque lites & controuersias quarum illarum statu, & causarum merita, nominaq. & cognomina Iudicum & collitigantium praesentibus pro sufficienter expressis habentes, in Romana Curia, vel extra eam super praemissis motas & indecisas pendentes, in statu & terminis in quibus reperiuntur harum serie ad nos aduocamus, cassamus & extinguimus.

Inhibitio contra Comites Palatinos & alios legitimandi facultatem habentes ne p sumant legitimare contra formam huius constitutionis. §.4. Necnon partibus litigantibus, & Iudicibus coram quibus illae pependerunt, seu forsan adhuc pendent indecisae, perpetuum silentium imponimus iuxta declarationem praedictam, ac imponi volumus & mandamus. Districtius inhibentes eisdem Iudicibus ne in eisdem causis, necnon Comitibus Palatinis, ac alijs facultatem legitimandi huiusmodi habentibus in virtute sanctae obedientiae, ac sub nostrae indignationis quo ad Comites & alios facultatem legitimandi huiusmodi etiam aliter quam vt praefertur habentes, & aliorum quorumcunque illorum facultatum, priuilegiorum & indultorum cassationis, annullationis, & totalis reuocationis, necnon decem millium ducatorum auri de Camera quoties contrauenerint, ipsi Camerae Apostolicae applicandorum poenis similibus de legitimationibus deinceps se respectiue contra dispositionem & declarationem nostram huiusmodi intromittere quoquo modo audeant seu praesumant.

Decretum irritans. §.5. Decernentes Comites Palatinos, & alios quoscunque legitimandi facultatem habentes, vt praefertur, nullas in praeiudicium fideicommissorum, & voluntatum testatorum huiusmodi legitimationes in posterum facere posse, & aliter factas, & forsan faciendas iuxta dispositionem & declarationem nostram huiusmodi restringi & limitari. Ac sic in praemissis omnibus & singulis per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, seu eorum Locatenentes, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate interpretari, iudicari & diffiniri debere, necnon irritum & inane quicquid secus super his à dictis Comitibus & Iudicibus vel quibusuis alijs, quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Claus. derog. §.6. Non obstantibus nostra de non tollendo iure quaesito, quatenus opus sit, ac alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac praedictis & quibusuis alijs facultatibus, priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Comitibus Palatinis, & quibusuis alijs, etiam pari Motu, ac alias quomodolibet concessis, approbatis & innouatis, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque, aut si aliquibus communiter vel diuisim à praedicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & qualibet alia dictae Sedis indulgentia generali vel speciali cuiuscunque tenoris existat, per quam praesentibus non expressam vel totaliter non insertam effectus huiusmodi litterarum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de qua cuiusq; to o tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Haec const. ligat vbique quo ad legitimationes factas auctoritate Apostolica, quo vero ad alias factas imperiali concessione, in terris Rom. Eccles. subiectis. §.7. Vt autem praesentes litterae ad omnium notitiam deducantur, nec aliqui de illis ignorantiam aliquam praetendere valeant, vel allegare, volumus ipsas praesentes litteras quo ad legitimationes Apostolica auctoritate factas vbiuis locorum, quo vero ad illas quae ex Imperiali concessione factae fuerunt, in terris nobis & Romanae Ecclesiae, mediate & immediate subiectis, in casibus in quibus illa in terris huiusmodi, de iure fieri permittitur, locum habere, & effectum sortiri debere, necnon in valuis Cancellariae Apostolicae, ac acie Campi Florae affigi & publicari, ac eos quos concernunt perinde arctare, ac si eis personaliter intimatae forent, cum non sit verisimile apud eos remanere incognitum, quod tam patenter extitit publicatum. Nulli ergo &c.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, Calen. Ianuarij, Pontificatus nostri anno 3. *D. P. An. 3. 1. Ianuarij.*

Anno a Natiuitate Domini 1564 indictione 7. die vero 17. mensis Aprilis, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papae IV. Anno 5. retroscriptae litterae affixae & publicatae fuerunt Romae in locis retroscriptis. dimissis ibidem copijs affixis per nos Iacobum Carra & Nicolaum de Matthaeis Curs. *Publicatio.*

Barth. Sottocasa mag. curs.

XLVI.

Declaratio & ampliatio iurisdictionis Consulum Artis mercantiae pannorum de Vrbe.

Hanc iurisdictionem primo instituit Mart. V. vt sup. in eius const. 6. Cum inter. fol. 258 & Paul. III. atque alij (quorum bullas consulto praetermisi) confirmarunt.

PIVS PAPA IV. *Edita An. D. 1562.*

Motu proprio, &c.

Volentes dilectos filios Mercatores pannorum Almae Vrbis nostrae, non minori quam praedecessores nostri prosecuti sunt, fauore prosequi, idcirco eorundem litteras, ac in eis contenta & inde secuta quaecunque confirmamus, & firmitatis robore munimus & approbamus quatenus sint in vsu. *Confirmatio iurisdictionis.*

Extensio eiusdem. §.1. Praeterea prouide attendentes, quod coelesti fauente numine, humana prole aucta, & bonorum Mercantilium, & praesertim pannorum pretium est auctum, & propterea iure merito iurisdictio iudicentium augenda est, Motu simili, ac de Apostolicae potestatis plenitudine fidem de qua in praeinsertis fit mentio, ad summam ducatorum auri triginta augemus & extendimus, ita vt fides ipsis libris Mercatorum de rebus spectantibus ad artem Mercantiae, dummodo ipsi mercantiliter & mercatorum ordine & more scripti, ac confecti & tenti sint, iuramentumque prout in praeinsertis continetur, interueniat, vsque ad summam ducatorum triginta auri adhibeatur. Et quod Consules ipsi inter laicos de rebus praedictis, etiam si ipsi Romani ciues sint, & Curiales Ro. Cu. sequentes, ius dicere, cognoscere, terminare & exequi possint vsque ad summam praedictam, & sine praeiudicio tribunalis Auditoris Camerae, in quacunque summa, & aliorum Tribunalium vltra summam viginti, absque eo quod causae ab eorum Tribunali, praeterquam per appellationem legitimo tempore, & modo interpositam, auocari possint, decernimus & mandamus.

Contrariorum derogatio. §.2. Non obstantibus quibusuis priuilegijs etiam personis suprascriptis, etiam Motu proprio attributis, quorum etiam expressa & specifica mentio habenda esset. (quorum omnium tenores perinde ac si de verbo ad verbum hic inserti forent pro expressis haberi volumus) ac alijs quibus praedecessor praefatus in praefatis litteris minime obstare voluit. caeterisque contrarijs quibuscunque.

Clausula sublata. §.3. Et sic per quoscunque Iudices iudicari & interpretari volumus & mandamus, sublata aliter interpretandi aut iudicandi facultate, irritum quoque & inane decernentes, quicquid in contrarium contigerit attentari.

Sola signatura sufficit. §.4. Volumus autem quod praesentis nostri Motus proprij sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat regula contraria non obstante, vel quod breue desuper si videbitur expediri possit.

Placet Motu proprio. I. *PP. subscrip.*

Datum Romae apud Sanctum Petrum, decimo octauo Calen. Februarij, Anno tertio. *Dat. P. An. 3. 15. Ianuarij.*

XLVII.

Contra Franchitias in Vrbe acclamantes, aut illas pro malefactoribus, vel ære alieno astrictis tenentes, siue Curiam in eorum captura impedientes.

Hanc bullam approbauit Greg. XIII. in eius const. 12. Et ipsa. Quam pœnis additis innouauit Sixt. V. in eius constit. 6. Hoc nostri.

Edita An. D. 1562.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

INter cæteras quibus ex iniuncto nobis Apostolicę seruitutis officio assidue angimur, cura illa nobis pręcipue cordi est, vt Alma Vrbs nostra ad quam omnes Christifideles ex vniuersis mundi partibus veluti ad tutissimum refugium confluunt, facinorosis hominibus expurgata & penitus vacua permaneat, ac in ea boni omnes quieta securitate fruantur, malis autem nullus quo se cōfouere possint locus relinquatur. Et hi qui à Magistratibus iusdicentibus iustitiam consecuti fuerint, illius etiam executionem libera vt decet, contra condemnatos, vbicunq; eos moram trahere contigerit, consequantur.

Causa huius constit.

§.1. Sane cum non sine animi nostri perturbatione acceperimus, nonnullos tam ob crimina per ipsos commissa, quam ob debita contracta, sibi ipsis à ministris & executoribus iustitiæ timentes, ad ædes Magnatum, & præsertim S.R.E. Cardinalium, & Oratorum Principum, vti loca à dictis iustitiæ ministris tuta, tametsi contrarium esse deberet, in dies confugere, & in illis se recipere & confouere, sicque impunitos quandoque euadere, & creditores executione eorum creditorum vt plurimum frustrari.

Iulius III. Franchitias prohibuerat supra eius consti. 27. Iul. pro.

§.2. Et licet ad huiusmodi abusum extirpandum, à felicis recor. Iulio Papa III. prædecessore nostro, quędā constitutio edita fuerit, talium tamen iustitiam fugientium temeritatem in tantum excreuisse, vt non solum se in dictis locis recipere, sed etiam illa veluti iustitiæ minime subiecta, Franchitias appellare non erubescant, tanquam in præfata Vrbe, in qua Summus Pontifex cum sacro Cardinalium Collegio residet, & vt CHRISTI Vicarius toto Orbi exemplum iustitiæ præbere debet, asylum & receptacula delinquentium, ac suis debitis satisfacere recusantium esse toleretur, neque executio iustitiæ libere fieri valeat. Rem quidem pessimi, valdeque perniciosi exempli, quæ non ab ipsis Cardinalibus & Oratoribus vtpote modestis & iustitiæ cultoribus, sed plerunque ipsorum familiarium culpa & facto processit.

Hic Pius IIII. confirmat, & Franchitias teneri, aut acclamari prohibet.

§.3. Nos volentes tam enormes, & detestandos abusus penitus tollere, vtq. nullus improbis tutus locus detur, sed executores iustitiæ passim, & vbique eorum officium libere & intrepide exequi valeant prouidere. Motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes in primis constitutiones circa præmissa, tam per prædictum Iulium quam quoscunque alios Pontifices prædecessores nostros editas, cum omnibus & singulis censuris & pœnis in eis contentis approbantes, & innouantes, hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, vt nullus de cætero cuiuscunque sit dignitatis & præeminentiæ, sub indignationis nostræ & alijs arbitrij nostri pœnis, ædes prædictas, aut alia quæcunque loca, Franchitias appellare audeat. Nulliq. Cardinalium & Oratorum, ac Magnatum, etiam si nostri, seu Romani Pontificis pro tempore secundum carnem nepotes, aut alio consanguinitatis seu affinitatis vinculo coniuncti fuerint, familiares aut alias in ipsorum domibus commorātes in eisdem domibus, seu locis circumuicinis, malefactores quoslibet, etiam non condemnatos, aut pro debitis obnoxios, contra quos tamen mandata executiua ad instantiam creditorum decreta & relaxata extiterint, vel eos à manibus Curiæ eximant receptare, vel alias sub assertæ Franchitiæ prætextu, securos reddere, vel executores iustitiæ quo minus eorum officium contra illos etiam in domibus & locis circumuicinis prædictis libere & sine vlla prorsus contradictione exequi possint, quouis modo directe vel indirecte impedire præsumant.

Contrauenientib. pœnae ei ponit.

§.4. Alioquin receptantes, aut securitatem præstantes, seu etiam executores iustitiæ quomodolibet, vt præmittitur impedientes, necnon qui Cardinalium, aut Oratorū, seu Magnatum quorumlibet nomen acclamando, contra dictos iustitiæ ministros inuocauerint, aut alias quoslibet alios in eosdem ministros concitauerint, velut criminis læsæ maiestatis rei condignis pœnis afficiantur. contra quos omnes & singulos ad supradictas, & etiam ad alias pœnas in quibus malefactores ipsi condemnati fuerint, vel quas promeruerint, interesseq. & damna inde prouenientia, necnon ad creditorum satisfactionem etiam ex officio, & ad Fisci nostri ac partium instantiam respectiue inquiri & procedi, & successiue eos condemnari posse & debere, volumus atque decernimus.

Iubentur Cardd. & Oratores talia permittant.

§.5. Mandantes nihilominus Cardinalibus, Oratoribus, & alijs prædictis sub eisdem nostræ indignationis pœna, vt familiares suos & alias in ipsorum domibus commorantes, ne pręmissa committant omnino admoneant, & cum effectu cohibeant, neque per illos aliquid de præmissis fieri quouis modo tolerent seu permittant.

Clausulæ derogatoriæ.

§.6. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis. priuilegijs quoque & indultis, sub quacunque tenorum forma quomodolibet in contrarium concessis, confirmatis & iteratis vicibus innouatis, assertis consuetudinibus, quas per præsentes improbamus. cęterisq. contrarijs quibuscunque. Nulli ergo &c.

Dat. P. Ang. 18. Februarij.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, duodecimo Calend. Martij, Pontificatus nostri Anno tertio.

Publicatio.

Anno a Natiuitate D.N. IESV Christi 1562. indictione 5. die vero Lunæ 23. mensis Feb. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D.N.D. Pij diuina prouidētia Papa IV. anno eius 3. retroscripta litteræ Apost. affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Cancell. Apost. & acie Campi Floræ, per me Io. Baptistam Masinellum Cursorem.

Camillus Cherubinus Mag. Curs.

XLVIII.

Declaratio & limitatio constitutionis editæ à Paulo IV. super ordinationibus obseruandis per Hebræos in Statu Ecclesiastico degentes.

Has limitationes in his quæ aduersantur d. cōstitutioni Pauli IV. substulit Pius V. in constit. 6. Romanus & Clem. VIII in const. 19 Caca. Et de materia Hebræorum vide sup. in ipsius Paul 4. const. 3. Cum nimis. fol. 720.

Edita An. D. 1562.

PIVS PAPA IV.

Vniuersis & singulis vtriusq; sexus Hebræis in Alma Vrbe commorantibus, & commorari solitis, viam veritatis agnoscere, & agnitam custodire.

Paul. IV. multa statuit circa Iudæorum viuendi modum in cōst. cit. in rubr.

DVdum à fel. recor. Paulo Papa IV. prædecessore nostro zelo religionis Christianæ moto litteræ Apostolicæ circa vestrum, aliorumq. Hebræorū viuendi modum, sub data videlicet pridie Idus Iulij, Pōtificatus sui Anno primo emanarūt, quarum vt accepimus prætextu per calumniam & cauillationes nonnullorum vestris facultatibus inhiantium, litteras ipsas in multis præter ipsius prædecessoris intentionem interpretantium, vos diuersimode vexati & inquietati fuistis.

Hic modo Pius declarat in primis de locis ad loca ... biretti nigrum. Quod reuocat Pius V. ... in rub. fed ... natur.

§.1. Quare nos considerantes quod sancta Mater Ecclesia Hebræis quos in memoriam passionis Dominicæ tolerat, multa plerunque concedit, vt Christiana benignitate allecti errorem suum recognoscant, & ad verū, quod est CHRISTVS, lumen tandem conuertantur, plurimorum etiam prędecessorum nostrorum vestigijs inhęrendo, statui vestro opportune prouidere volentes, ac litterarum prędictarum tenores pręsentibus pro expressis habentes: Motu proprio non ad vestram vel alicuius vestrū, aut alterius pro vobis super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex cer-

te scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Vobis omnibus & singulis, vt dum vos ab vno loco ad aliū iter agere cōtigerit, positis in ipso itinere biretum seu pileum nigrum deferre, ea tamen conditione vt si vltra vnā diē vno in loco moram traxeritis, postea solitum biretū glauci coloris gestetis, Apostolica auctoritate tenore presentiū concedimus ac indulgemus. Volentesq. quod si locus pro vestra habitatione assignatus amplus & capax, ac negocijs gerendis & mercibus exercendis aptus & commodus sit, intra illum vos contineatis: alioquin in alio capaci cōmodo vobis assignando, vel priori quantum opus fuerit ampliando, seu iam per dilectum filium Guidonem Ascanium Cardinalem Camerarium iam ampliatum, & forsan eiusdem Guidonis Ascanij, seu ab eo desuper deputan. arbitrio in posterum ampliando.

Stabilia vsq; ad 1500. ducat. habere valeant, & mercaturam quacunq; rerum exercere possint.

Quæ reuocauit idē P. V. ibidem.

§.2. Et vltra domos in clausura existentes quas per vos acquiri forsan contigerit, quæcunque alia stabilia bona seu prędia vrbana & rustica vsque ad valorem mille & quingentorum ducatorum auri tenere possitis; bonaq. ipsa Christianis & colonis etiam partiarijs, vel sub certa annua pensione, prout cum illis conuenietis locare, ac etiam sine aliquibus fraude & monopolio culturæ terrarum & animalium cuiuscunque generis, aliarumque rerum societates cum eisdem Christianis contrahere, & quascunque artes & mercaturas quarumcunque mercium & rerum humano vsui quomodolibet necessariarum, etiam olei, frumenti, vini, hordei, cæterorumque fructuum (nisi tamen superiores huiusmodi commercia & emptiones publico edicto omnibus etiam Christianis negociantibus interdixissent) exercere: & vbi etiam hæc vobis à vestris debitoribus insolutum datam fuerint illa recipere, acceptaq. quibusuis personis etiam Christianis vendere, & cum illis pro alijs bonis permutare, & prout volueritis alienare.

Cum Christianis honeste conuersentur.

§.3. Et cum Christianis conuersationem & familiaritatem honestas, non tamen eosdē Christianos in vestros famulos habere, aut quomodolibet tenere. Et de pecunijs per vos & vestrum quemlibet mutuatis interesse pro tempore vsque ad datam litterarum prædecessoris huiusmodi decurso, iuxta capitula vobis antea concessa & tolerata, exceptis tamēn casibus iam decisis, vel per transactionem vel sententiam quę in rem iudicatam trāsierit finitis, quas in suo robore permanere omnino volumus, nisiq. arbitrio nostro noua reuisione digna videbuntur, abinde vero circa iuxta modum ex eiusdem prędecessoris ordinatione vobis datum, & donec alius modus vobis, per nos seu nostrum & Sedis Apostolicæ Camerarium præfatum pro tempore statuetur, dummodo tum interesse de vestro interesse non exigatis, exigere.

Pignora post lapsum 18. mensium vendere valeant.

§.4. Et pignora quę à Christianis quomodocūque per vos accipi contigerit, de illis lapsis decem & octo mensibus integris postquam vobis consignata fuerint, per publicam subhastationem assistenti officiali publico, & parti legitima intimatione facta, & alias iuxta morem & modū antequam dictæ litteræ emanassent in præfata Alma Vrbe seruari solitum vendere, & illorum pretium pro concurrenti summa vestri crediti, reliquum si quod superflueret illorum dominis reddendo & consignando, vel in manibus officialis deponendo, vobis retinere, & de illis nullam rationem illorum dominis seu cuiquam alteri reddere teneamini, sed velut de proprijs bonis libere disponere valeatis, plenam & liberam eisdem auctoritate & tenore facultatem concedimus.

Statuta Vrbis seruent si non obstant indultis.

§.5. Et insuper volumus vt vos sub statutis & decretis generalibus Almæ Vrbis præfatæ, quæ tamen priuilegijs & concessionibus vobis indultis contraria non sint, comprehendamini, & illa obseruare teneamini.

Domini domorum in septis, eas locent pro pensione vt hic.

§.6. Et ne ob certi loci intra quem habitare debeatis assignationem, & intra illum domos conducendi necessitatem, ab illarum dominis vltra debitum modum prægrauemini, vt domorum domini in locis prædictis illas vobis pro iusto precio per Camerarium præfatum declarando locare teneantur, neque illud quouis modo augere vel alterare valeant.

Qui stabilia ab eis emerunt, soluant pretium absque cautione, vel illa cum fructib. restituant.

§.7. Pręterea si à vobis vel vestrum singulis vigore Apostolicarū prædecessoris litterarum, bona stabilia quæ possidebatis vendere coactis aliqui huiusmodi bona emerunt, & illorum etiam sub prætextu cautionū, de euictione seu alias per calumnias requisitarum non pręstitarum vobis nondum persoluerint, vt precia conuenta vobis absque alicuius cautionis pręstatione integre persoluere, aut bona ipsa stabilia per eos empta in eo statu, quo erāt tempore emptionis vna cum fructibus per eos perceptis restituere teneantur. Omnesq. libros rationum vestrarū & alias scripturas publicas & priuatas vobis ablatos et ablatas, seu depositos & depositas, quibusuis sequestris super illis factis sublatis, vobis restitui mandamus, vosq. ad reddendum rationem aliquam de contractibus seu instrumentis etiam cassis & extinctis nullatenus teneri neque astringi posse decernimus.

Delicta præterquam hic excepta iam patrata remittit.

§.8. Et vlterius vos omnes & singulos ab omnibus & quibusuis delictis, criminibus, etiā tam contra dictas Pauli prædecessoris quam contra eiusdem Pauli Pontificatus tempore durante quorumuis Sanctæ Romanę Ecclesiæ Cardinalium, aut aliorum quorumcunque litteras etiam libros non exhiben. aut alias ipsis litteris non parēdo excessibus & transgressionibus quantumcunque grauibus & enormibus per vos vsque ad pręsentem diem commissis, exceptis duntaxat criminibus homicidij homicidioq. maioribus, ac læsæ maiestatis & falsæ monetæ, falsificationis litterarum Apostolicarum, & in contēptum fidei Christianæ commissis, & iuxta formam instrumenti per vos in Camerā Apostolica cum dilecto filio Donato Matthęo Minali generali Thesaurario modo facto seu celebrato quo ad pœnas tantum cuicunque præterquam parti applicandas, & quæ hactenus depositatæ seu exactæ non fuerint, & saluo in reliquis iure cuiuslibet tertij, necnon à quibusuis residuis vigesimarum & talearum, & alijs quibuscunque, tam ciuilium quam criminalium Cameræ Apostolicæ debitis, auctoritate & tenore pręmissis absoluimus & liberamus.

Querelās cōtra eos occasione exactionis interesse, habet annū ad prosequēdum querelam respectu pœnæ.

§.9. Et insuper volumus quod pro futuris transgressionibus ratione exactionis vestri interesse querelās seu accusator annum tantum habeat ad prosequendum suam accusationem seu querelam quantum sit respectu pœnæ vt supra applicandæ: quo vero attinet ad interesse ciuile ipsius querelantis vel accusantis, vel cuiuslibet alterius tertij nulla alia sit præfinitio temporis, nisi ea quæ à iure communi statuta est.

Præscriptio iuris cōmunis contra Iudæos opponi potest.

§.10. Et pariter quod vestris creditis, tam præteritis quam præsentibus & futuris ea solum opponatur præscriptio quæ pręfinita est à iure communi. & quod pro toto eo tempore quo quis pecunijs vestris fruitur, intelligatur interesse recurrere, computando tamen diē pro die, mensem pro mense, non autem diem pro mense. & pro transgressibus vestris pœnæ sint arbitrariæ de cætero, exceptis tamen illis casibus pro quibus certæ pœnæ sunt statutæ à iure communi.

Apothecas extra septum Iudæorum habere possint, vt hic.

§.11. Pręterea vobis permittimus quod possitis tenere apothecas extra ghectum seu septum hebraicum, quantū tamen fieri poterit contiguas, & in illis ab ortu solis vsq; ad occasum, exceptis diebus festiuis, permanere, & mercaturam ac artes vestras & banchum, aliaq. vobis permissa exercitia exercere, dummodo adueniente nocte vos ad vestras solitas intra claustra habitationes reducatis.

Libri nō probant contra Christianos, nisi scripti sint vulgari italico sermone.
Quod voluit etiā Paul. iv. eis in rubr.

§.12. Cęterum vt fraudibus occurratur, mandamus vt vos rationes quas cū Christianis habueritis, characterib. linguę vulgaris Italicę scribere teneamini, alias vestris libris seu rationibus alias quam vt pręfertur scriptis seu notatis nulla fides prorsus adhibeatur. possitis tamen ad libitum vestrū priuatos libros in vsus vestros conscribere lingua vestra hebraica, dūmodo ex eis Christianos nō conueniatis. Quodq. non solum vos in Alma Vrbe pręfata cōmorantes, sed etiā cęteros extra illam in alijs quibusuis locis moram trahentes, qui in eadē negocia aut cōmercia aliqua habuerint, pro illorum modo & qualitate teneantur, & obligati sint in solutione compositionis per vos nuper cum Camera Apostolica factę, alijsq. omnibus oneribus per vos sustinēdis & fiendis iuxta ratam eis per taxatores imponen. concurrere & contribuere. ac demum instrumentum conuentionis per vos cum Camera Apost. siue eius Thesaurario, sub die octaua Ianuarij præsentis anni initæ cum omnibus in eodem instrumento contentis de verbo ad verbum prout iacet auctoritate & tenore

præmissis approbamus, ratificamus & confirmamus, omniaq. in illo concessa vobis damus & concedimus & condonamus. ac præmissa omnia & singula in præsentib. nostris litteris contenta inuiolabiliter obseruari.

Decretum irritans. §.13. Sicq. per quoscunq; iudices & cõmissarios quauis auctoritate fungẽtes etiã Palatij Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere, ac quicquid secus à quoquã quauis auctoritate sciẽter vel ignorãter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Executorum istius constitutionis deputatio & facultates. §.14. Quocirca dilectis filijs nostro & Romanę Ecclesiæ Camerario, & etiã nostro in Alma Vrbe eiusq. districtu in spiritualibus Vicario, & Curię causarum Cam. Apostolicę Auditori generali motu simili per præsentes mãdamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum, per se vel aliũ seu alios præsentes litteras & in eis contenta quęcunq;, vbi & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte vestra fuerint requisiti solemniter publican. vobisq. in præmissis efficacis defensionis pręsidio assisten. faciant auctoritate nostra vos concessione, indulto, voluntate, permissione, liberatione, absolutione, mandato, confirmatione, approbatione, decreto, alijsq. præmissis & præsentibus litteris pacifice frui & gaudere, non permittentes vos aut aliquẽ vestrum desuper per quoscunque quauis auctoritate fungen. quomodolibet indebite molestari. contradictores quoslibet ac inobedientes & rebelles, per censuras & pœnas ecclesiasticas aliaq. opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescen. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Claus. derog. §.15. Non obstantibus supradicti Pauli prædecessoris, & quibusuis alijs litteris, concessionibus & ordinationib. Apostolicis, etiã per nos contra premissa, seu aliquod præmissorum editis, necnon prouincialibus, etiam per Sedis Apostolicę pro tempore de latere Legatos etiam super præscriptione sex annorum sine alterius breuioris quæ à iure communi indicta sit temporis contra Hebręos prefinita similiter editis, etiam Vrbis præfatę statutis & cõsuetudinibus etiam per Sedem Apostolicam approbatis et confirmatis. priuilegijs quoque, indultis & litteris Apostolicis dictæ Almæ Vrbi, seu eius populo, ac quibusuis alijs sub quibuscunque verborum formis & clausulis etiã derogatoriarum derogatorijs, alijsq. fortioribus & efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibus. & alijs decretis quibuslibet concessis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus approbatis & innouatis, quibus omnibus etiam si pro sufficienti illorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficiẽter expressis haben. illis alias in suo robore permansuris, hac vice dũtaxat specialiter & expresse derogamus contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facien. plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

D. P. A. 3. 27 Februarij. Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die vigesimaseptima Februarij millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, Pontificatus nostri Anno tertio.

Publicatio. *Anno à Natiuitate D. N. IESV Christi 1562. indictione 4. die vero 12. mensis Martij, Pontificatus autem Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. Anno 3. retroscriptæ litteræ Apostolicæ præsentatæ & intimatæ fuerunt magnifico D. Cæsari Contardo Auditori Illustrissimi & Reuerendissimi D. Cardinalis de sancta Flora, & D. Hieronymo de Tarano Cameræ Apostolicæ notario, & Bernardino de Monte Leone, & Iacobo alias Beulacqua executoribus R. P. D. A. C. illis inluben. iuxta dictarum litterarum formam & tenorem, dimissa deinde copia in actis dicti D. Hieronymi de Tarano per me Ioannem Andream Panizzam prælibati S. D. N. Papæ Cursorem.*

Petrus Valerius Mag. Curs.

XLIX.

Probibitio deferendi, retinendi & vendendi Archibusettos breuioris mensuræ duorum palmorum in Statu Ecclesiastico.

Hæc constitutio extensa fuit etiam contra deferentes pugiones, cultellos & aliud genus armorum breuioris mensuræ trium palmorum per Pium V. in eius const. 144 Cum vices eius.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Edita An. D. 1562.

CVm vices eius, licet immeriti, geramus in terris, qui de cœlo ad ima descendens, pro salute humani generis seipsum ad Crucis patibulum obtulit, omni quo possumus studio, continuo inuigilare debemus, vt omnis prorsus occasio, homicidia, tanquam in eiusdẽ humani generis perniciem tendentia, committendi, quantum in nobis est, submoueatur. Et quia experientia cognouimus, quamplura ex illis tormentulis igneis, Archibusettis vulgariter nuncupatis (quæ occulte deferri possunt, & ad necem inferendam aptiora, & fere ineuitabilia esse videntur) in dies committi & perpetrari, nec hactenus ob proclamata, etiam sub grauissimis pœnis, à Rectoribus prouinciarum & terrarum, nobis & S. R. E. subiectarum, ab illis deferendis, ob sicariorum copiam et audaciam, cessari aut abstineri; quinimmo passim & indistincte, non secus ac cætera arma minus prohibita, ab omnibus fere gestari. — Causa huius prohibitionis.

Prohibitio deferendi & retinendi archibusettos breuioris mensuræ duorum palmorum. §.1. Nos propterea volentes proditorium, & abominabile, & detestandum armorum genus huiusmodi penitus & omnino destruere, ac ab Alma Vrbe, alijsq. terris nostris prędictis, in totũ eliminare, Motu proprio, & ex certa scientia, hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, nemini cuiuscunque sit dignitatis, gradus, ordinis, cõditionis, aut preeminentię, licere genus armorum huiusmodi, quod breuioris duorum palmorum mensuræ existat, publice vel occulte, tam per Vrbem, ciuitates & loca nostra prædicta, quam etiam in itineribus quoquo modo aut quouis etiam militiæ, aut executionis iustitiæ, prætextu deferre, minusq. in domibus, aut alibi retinere, vendere, emere, aut permutationis, in solutum dationis, pignoris, vel quocunque alio titulo recipere, quinimmo quicunque illa habuerint, intra viginti dierum spatium, à die publicationis præsentis constitutionis in locis infrascriptis faciendæ, computandum, in Alma Vrbe nostra illius Gubernatori; in alijs vero locis prædictis, Rectori, vel Præsidi, aut etiam Gubernatori, seu cuiuis alij superiori loci in quo ea habentes fuerint, denunciare, & ad eum perferre, seu perferri facere, ac penes ipsum in loco ad id deputando, seruanda dimittere teneantur.

Contrauenientium pœna. §.2. Qui vero contrafecerit, dictumq. genus armorum, lapsis dictis viginti diebus, retinuerit; crimen læsæ maiestatis, & rebellionis, ac pœnas pro illo à iure inflictas eo ipso incurrat.

Inhibitio officialibus ne licentias desuper concedant. §.3. Inhibentes (prout tenore pręsentium inhibemus) omnibus & singulis, etiam de latere nostro Legatis, ne sub indignationis nostrę, & quibuscunque Vicelegatis, Gubernatoribus, Rectoribus, Præsidentibus, ac alijs nostris, & Sedis Apostolicæ, seu ciuitatum & terrarum prædictarum officialibus, ne sub suspensionis à diuinis, ac excommunicationis latæ sententiæ, alijsq. arbitrij nostri pœnis, cuiquam tale genus armorum, sub quouis colore deferendi, vel alias, vt præmittitur, retinendi, licentiam & facultatem ad quodcunque etiam breuissimum tempus, concedere audeant vel præsumant.

Licentiæ a dictis officialibus dandæ nullæ sint, & a pœnis prædictis non excusent. §.4. Decernentes nihilominus licẽtias & facultates sic concedendas, nullas penitus & inualidas existere, ac illis non obstantibus, eos qui sub illarum clypeo, dictum genus armorum detulerint, aut vt pręmittitur retinuerint, pœnas prædictas omnino incursuros, illosque irremissibiliter puniendos fore, & contra omnes & singulos huic nostræ constitutioni contrauenientes, ad Fisci nostri instan-

ſtantiam, & etiam ex officio procedi & inquiri poſſe, ac ad pœnarum prædictarum executionem deueniri omnino debere.

Iuſſio publicandi.

§.5. Vt autem præmiſſa ad omnium notitiam deducātur, nec aliquis prætextu ignorantiæ excuſari poſſit; volumus quod preſentes litterę per aliquos Curię noſtrę Curſores, ad baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Eccleſiæ Lateranen. necnon Cancellariæ Apoſtolicæ valuas, ac in acie Campi Floræ affigantur, & publicentur.

Fides tranſumptorum.

§.6. Quodque earum tranſumptis, manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, certa & indubitata fides adhibeatur, prout ipſis litteris originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Et tranſumpta huiuſmodi, Legati, Vicelegati, Rectores vel Præſides, aut Gubernatores, ſeu alij Superiores prouinciarum, terrarum, oppidorum & locorum prædictorum, per publicum præconem publicari, & valuis Cathedralis, ſeu Matricis Eccleſiæ loci, ac palatij eorum reſidentiæ affigi faciant; publicationemq. & affixionem prædictas, lapſis dictis viginti diebus, perinde omnes arctare, ac ſi perſonaliter intimatæ forent.

Derogatio contrariorū.

§.7. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis. priuilegijs quoque & indultis, quibuſcunque perſonis forſan conceſſis, confirmatis & innouatis, aſſertis conſuetudinibus, quas (ſi quæ forent) per præſentes improbamus, nullaſq. & inualidas eſſe declaramus. Et quæ omnia (illorum tenores pro ſufficienter expreſſis habentes) reuocamus & annullamus, nullaq. & irrita eſſe decernimus. cæteriſq. contrarijs quibuſcunque. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 3. 6. Martij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſecundo, pridie Non. Martij, Pontificatus noſtri Anno tertio.

Publicatio.

Anno à Natiuitate D. 1562. indictione 5. die vero 20. menſis Martij, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ Quarti, anno 3. ſupraſcriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt in valuis ſupraſcriptis per nos Ioannem Guerardum, & Philibertum Capuis Curſores Apoſtolicos.

Petrus Valtrini Mag. Curſ.

L.

Iuriſdictio & facultates Cardinalis protectoris & iudicis cauſarum Monaſterij & Monialium (impudicarū iam mulierum) Conuertitarum de Vrbe nuncupatarum.

Inſtitutionem huius Monaſterij & eius indulta, vide ſup. in Leon. X. conſtit. 39. Saluator. fol. 533. vbi notaui.

Edita An. D. 1562.

PIVS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Cauſa conſtitutionis.

CVm ſicut accepimus, non ſine animi noſtri diſplicentia, Monaſterium Conuertitarum de Vrbe, illiuſq. Moniales, ob lites & quæſtiones, quibus ad diuerſa Vrbis Tribunalia, occaſione bonorum meretricum curialium, & aliarum quarumcunque mulierum inhoneſtam vitam agentium, & ab inteſtato decedentium, ſeu quæ eiſdem Monialibus iuxta formam fel. rec. Leonis Papæ V. & aliorum prædeceſſorum noſtrorū partem debitam non donauerint, vel reliquerint, vel alias dictæ bullæ non ſatisfecerint, ac locationum cenſuum, donationum, hereditatum, legatorum, & diuerſarum aliarum rerum, tam in agendo quam defendendo ipſum Monaſterium concernen. & ad illud, ac eius Moniales prædictas, quouis modo ſpectan. iugiter implicatæ exiſtant, & quamplurima damna & incommoda patiantur, ac impenſæ litis valorem, de qua pro tempore agitur, ſæpenumero exuperare, atq; propter huiuſmodi diuturnam prudētiam, & illarum expeditionis tarditatem, ipſum Monaſterium à plurimis annis citra multis debitis inuolutū exiſtat, ita vt vix ab eis poſſit explicari, aut habere vnde illius onera, & dictarum Monialium alimentā prouemiant, niſi de celeri & opportuno remedio prouideatur.

Aduocatio cauſarum Monaſterij non inſtructarum corā quocunque Iudice vertentiū eū quibuſcunq; etiam priuilegiatis.

§.1. Nos Monaſterium Conuertitarum prædictarum, in quo mulieres carnis libidinum, & licentioſæ vitæ antea aſſuetæ, charitatiue recipiuntur, & in viam Domini diriguntur, earumq. & illas ſequentium animarum æterna ſalus paratur, tantoq. hoſpitalia & alia pia loca, in quibus CHRISTI pauperes, tam infirmi quam alias recipiuntur, aluntur & cooperiuntur excellere, quanto anima, & corpus & cætera terrena antecellunt, ac earum paupertatib. & indemnitatibus, paterna pietate fauorabiliter cōſulere, & vt ab huiuſmodi diſpendijs & expenſis quanto citius ſubleuentur, prouidere volentes, Motu ſimili & de certa ſcientia, ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, omnes & ſingulas cauſas inter dictum Monaſterium & Moniales prædictas, ſiue earum Gubernatores, ac procuratores & agentes, & quaſcunque alias etiam ſingulares perſonas, Collegia, Vniuerſitates, Societates, etiam pia & religioſa loca, cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis & qualitatis, priuilegiatas & priuilegiata, tam coram S. R. E. Camerario, necnon A. & Præſiden. ac Clericis Cam. Apoſtolicę necnon Vicario & Gubernatore, ac Senatore Vrbis, Capitaneoq. & alijs quibuſcunque iudicibus, ordinarijs & delegatis, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditoribus, ac S. R. E. Cardinalibus nunc & pro tempore exiſten. occaſione quorumcunque bonorum & rerum ſupradictum Monaſterium, & illius Moniales, & alios prædictos, tam coniunctim quam diuiſim, ac tam actiue quam paſſiue concernentibus, & ad prædictum Monaſterium & Moniales huiuſmodi quomodolibet, & de intereſſe ipſarum quomodocunque & qualitercunque apparere poſſit ſpectan. in quacunq; inſtantia, inter illos, necnon alia ęque, vel magis pia loca Vniuerſitates, Collegia quomodocunque priuilegiata, viduas, pupillos, & alias perſonas etiam exemptas penden. cuiuſcunque qualitatis, ſtatus, ordinis vel conditionis & naturæ exiſten. etiam maiores expreſſis, in eodem ſtatu & terminis, in quibus reperiuntur (dūmodo inſtructæ non ſint) aut illas, ac omnes alias & ſingulas de cætero inter Monaſterium & Moniales huiuſmodi, illius Gubernatores, procuratores & agentes, ac ſupradictos & alios quoſcunque quomodolibet, tam actiue quam paſſiue mouen. harum ſerie aduocamus.

Deputatio & facultates Iudicis dictarū cauſarum, & Protectoris Monaſterij.

§.2. Ac in venerab. fratrem noſtrum Ioan. Epiſcopum Sabinen. S. R. E. Cardinalem Moronum nuncupatum, modernum & pro tempore exiſten. protectorem eiuſdē Monaſterij Conuertitarum, iudicem ordinarium & perpetuum, ad prædictas, necnon quaſcunq; alias, ſimiles vel diſſimiles, cauſam & cauſas, ac etiam criminales & mixtas, tam per eos, & contra eos & eorum ſingulares perſonas ſuper præmiſſis, à quibuſcunque alijs rebus iuribus & actionibus, ſuper bonis & rebus cuiuſcunque qualitatis, quantitatis, valoris & naturæ exiſtant, & ad Monaſteriū & Moniales præfatas huiuſmodi pertinentes, inter eos, ac perſonas, Vniuerſitates, Collegia, ſeu loca pia, etiam priuilegiata & exempta, tam actiue quam paſſiue pro tempore mouen. iuxta ordinariam iuriſdictionem ſeu facultatē, tam Gubernatori quam Auditori Cameræ, ſeu Vicario Vrbis præfato, & eorum cuilibet attributam ſeu attributas, per ſe vel eius Auditorem, nunc aut pro tempore exiſten. ſeu alium per eum deputatum vel deputandum audien. fineq. debito terminan. & deciden. & quod decreuit in quocūque loco, & contra quaſcunq; perſonas quātumcunq; priuilegiatas plenarie exequen. ſeu exequi facien. quibuſuis inhibitionibus, etiam vigore ſpecialiū cōmiſſionum, etiam noſtra & ſucceſſorū noſtrorū huiuſmodi manu ſignata, emanata, & emanan. non obſtan. auctoritate Apoſt. tenore preſentium perpetuo cōſtituimus & deputamus. & ad hunc effectum illi etiam per alium, ſeu alios quoſcunque, tam in Rom. Curia quam extra eam, & per edictum publicum conſtito ſummarie ſibi de non tuto acceſſu, citandi & monendi, ac eiſdem & præfatis.

Facultas inhibendi quibuſcūq; Iudicibus Vrbis.

§.3. Necnon quibuſuis alijs etiam Cur. Capitolij primo & ſecundo illius Collateralibus, ac Appellationū Capitaneo, quam aliarum eiuſdem Vrbis Curiarum Iudicibus & perſonis, tam eccleſiaſticis quam ſecularibus, quibus & quoties opus fuerint, ſub cenſuris, ſententijs & pœnis eccleſiaſticis, ac etiam pecuniarijs, de quibus eidē Protectori ſiue eius deputan. Auditori, videbitur inhiben.

ben. & in euentum non paritionis, contra inobedientes & rebelles ad declarationem incursus censurarum, & pœnarum huiusmodi, illarumq. aggrauationem, & alia, iuxta stylum & morem dictarum Curiarum in similibus seruari solitum, & alias prout sibi videbitur, proceden.

Sententias exequendi. §.4. Sententiamque siue sententias, debitæ executioni demandan. seu demandari facien. in omnibus & per omnia, & iuxta etiam facultatem dictis Audit. Cameræ Vrbis Gubernatori & Vicecancellario per eandem bullam concessam.

Inobedientes coercendi. §.5. Contradictores quoslibet & rebelles, per censuras & pœnas ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, aliaq. iuris & facti opportuna remedia appellatione postposita compescen. auxiliumq. brachij secularis ad hoc, si opus fuerit, inuocan.

Cętera necessaria faciẽdi. §.6. Omniaq. alia & singula in præmissis, & circa ea, necessaria, seu quomodolibet opportuna, faciendum & exequendum.

Causas reassumendi ab alijs Iudicib. §.7. Ac causam & causas, motas & mouendas, cõmissas & committendas, toties quoties opus fuerit, semel & pluries eiusdem Cardinalis arbitrio reassumen. plenam & liberam licentiam & facultatem concedimus.

Ne causæ alibi cognosci nequeant. §.8. Decernen. Monasterium Conuertitarum prędictarum, & illius Moniales & Gubernatores seu Procuratores, & eorum agentes, personasque prædictas, ex nunc deinceps occasione pręmissorum alibi quam coram prędicto nunc & pro tempore dicti Monasterij Conuertitarum existen. Protectore conueniri, aut alios conuenien. constringi non posse. Ac processus, sententias & decreta per alium vel alios, tam ordinarios quam delegatos in causis prædictis quomodolibet pro tempore formatas, latas & factas cum inde secutis quibuscunque, nulla, irrita, & inania, nulliusq. roboris vel momenti fore.

Clausula pręseruatiua. §.9. Præsentes quoque sub quibuscunque reuocationibus suspensione, & exceptionibus, similium vel dissimiliũ gratiarum, etiam per nos & successores nostros Roman. Pont. aut Sedem Apost. vel eius Legatos, etiam per regulas Cancell. Apost. pro tempore factas ad fauorem fabricę Basilicæ Principis Apost de Vrbe, nullatenus comprehen. sed semper ab illis penitus & omnino exemptas esse, & censeri, nec eisdem præsentibus per quascunque litteras, & quasuis regulas generales & speciales, etiam derogatoriarum derogatorias efficaciores & insolitas clausulas, & irritan. decreta sub quacunque verborum expressione in se continen. derogari posse, & si illi vllo vnquam tempore ex aliqua etiam quantumuis necessaria & vrgentissima causa derogari contingat, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil omisso insertus, & huiusmodi derogatio consistorialiter factas, & per trinas & distinctas litteras eundem tenorem continen. tribus similib. distinctis vicibus, Monialibus, Gubernatoribus & Deputatis, cæterisq. personis prędictis legitime intimata & insinuata fuerit, eorumq. expressus accedat ad id consensus, derogationem nemini suffragari, nec pręsenti Motu proprio per quamcunque concessionẽ, etiam nostra & successorũ nostrorum manu signata, fuisse & fore derogatum.

Decretum irritans. §.10. Sicque per quoscunque Iudices quauis auctoritate etiam Cardin. sublata &c. iudicari debere, irritum quoque, &c.

Clau. derog. §.11. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de vna, & in concilio generali edita de duabus dietis, dummodo nõ vltra tres dietas ad iudicium trahant, alijsq. constitutionibus & ordinationib. Apostolicis, & Fabricę prędictæ, necnõn Hospitalium, Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum regularium & piorum locorum, ac Ordinum quorum illi extiterint, & aliorum quorumcunque locorum exemptorum iuramento &c. roboratis statutis &c. priuilegijs quoque, indultis, necnon conseruatorijs, & exemptoribus, ac litteris Apost. in forma Motus proprij eisdem Capitolij Roman. necnon Iudicibus Curijs, Tribunalibus, & eorum personis per quoscunque Rom. Pont. prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apost. etiam Motu proprio, ac alias sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis in contrarium quomodolibet concessis, necnon reformationibus etiam nouiter factis, ac etiam Motu proprio simili approbatis, etiam de reassumen. eisdem causis ad forum seu Curiã Capitolij, quibus omnibus etiam si de illis &c. tenores &c. ac si in speciem præsentibus insereretur, tam in genere quam in specie, ad effectum sufficien. derogation. pro se sufficienter expressis haben. & habere decernen. harum serie specialiter & expresse Motu simili, & ex certa scientia, ac de potestatis Apostolicæ plenitudine derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus. cæterisque contrarijs quibuscunque.

§.12. Volumus autem præsentis Motus proprij sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat, tam in iudicio quam extra, clausula ordinaria non obstante. quodq. pręsentium transumptis manu alicuius notarij publici subscriptis, sigillo prædicti Protectoris, seu alterius cuiuscunque personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel Curiæ secularis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, tam in iudicio quam extra, quæ præsentibus adhiberetur si exhibitæ vel ostensæ fuerint. Sola signatura sufficiat.

Pla. Motu proprio. I. PP. subscrip.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sextodecimo Calendas Aprilis, Anno tertio. Dat. P. An. 3. 17. Martij.

L I.

Iurisdictio Inquisitorum hæreticæ prauitatis, procedendi contra quoscunque regulares & religiosos, quoquo modo priuilegiatos & exemptos, de hæresi culpabiles, dũmodo eorum Superiores non præuenerint.

Hanc iurisdictionem etiam priuatiue quo ad ipsos Ordinũ & religiosorum Superiores, Inquisitoribus concessit S.D. N. Paul. V. vt infra in eius const. 19. Romanus. Et cõsonat const. 22. Alex. IV. Ne commissæ. quæ est sup. fol. 93.

PIVS PAPA IV. Edita An. D. 1562.

Ad futuram rei memoriam.

PAstoris æterni vices, meritis licet insufficientibus gerentes in terris, sic vigilantiæ nostræ solicitudinem circa oues curæ nostræ diuina dispositione commissas exercere studemus, ne illæ ab ouili suo, extra quod saluus nemo esse potest, aberrantes, in luporum rapaciũ insidias vllo modo incidere valeant, sed intra caulas debite custoditæ, ad cælestia pascua feliciter peruenire possint. Exordium.

Pont. concesserunt diuersis Ordinibus de hæresi inquiri non posse nisi per eorum superiores. §.1. Nuper siquidem accepimus, nonnullos Romanos Pontifices prædecessores nostros anteactis temporibus ex causis tunc expressis, diuersis Ordinibus etiam mendicantibus, quód contra eorum fratres & religiosos in quibuscunque causis etiam hęresis, nisi per eorundem Ordinum superiores & prælatos inquiri, aut procedi quoquo modo non possit, inter alia priuilegia per suas litteras concessisse & nos forte illas confirmasse, supercrescente autem temporis, & hominum malitia, hac nostra potissimum ætate, (quod sane dolenter referimus) in agro euangelici Patrisfamilias zizania etiam inter dictos fratres & religiosos in tantum pullulasse, messesq. tritico rarescentes adeo polluere videmus, vt vulpeculæ iam in aperto vineam Domini demoliri nitantur.

Sed hic Pie. ad maiorẽ fidei vtilitatẽ, Inquisitorib. omnib. facultatẽ dat procedẽ cõtra quoscũq; fratres & religiosos & exemptos, dũmodo eorũ Superiores non præuenerit. §.2. Quare nos pro pastoralis officii nobis diuinitus crediti debito, quantum cum Deo possumus, opportuna in præmissis remedia adhibere volentes, vt quos DEI amor á malo non reuocat, pœnæ saltem formido á delinquendo retrahat. Et propterea considerantes, quód si dilecti filij Inquisitores hæreticæ prauitatis, tam generales quam vbique locorum deputati particulares, in causis hęresis huiusmodi contra quoscũque quorumuis Ordinum etiam quomodolibet exemptorum & mendicantium fratres professores & religiosos, quandocunque causas ipsas hæresis ab eis inchoari contigerit, procederę valerent, profecto id in non modicam fidei catholicæ cederet vtilitatem. cum præsertim ex hoc superiores & Prælati ordinum prædictorum, sicut verisimiliter credendum est, ad subditos suos sub probata religionis norma continendos, transgressoresque debitis pœnis compescendos facile reddi possint diligentiores. Idcirco Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, hac

no-

nostra firmiter valitura constitutione, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, ordinamus, atque decernimus, quod de cetero in omnibus Christiani Orbis partibus Inquisitores hæreticæ prauitatis, tam generales quam in quibusuis Prouincijs, Ciuitatibus, Oppidis, Terris, & locis pro tempore deputati particulares, contra quoscunque Fratres professores, & Religiosos Ordinum prædictorum, ac etiam contra quoscunque quouismodo priuilegiatos & exemptos, de hæresis crimine quomodolibet suspectos, aut culpabiles, dummodo ab eorundem Fratrum professorum, & Religiosorum Superioribus, & Prælatis in causis huiusmodi præuenti non fuerint, iuxta facultates officij ipsius inquisitionis inquirere & procedere, ac culpabiles, & delinquentes repertos secundum canonicas sanctiones castigare, aut punire, cæteraque omnia, & singula facere, gerere, & exequi libere, & licite possint & valeant, super quibus plenam & liberam eisdẽ Inquisitoribus, & eorum cuilibet facultatem concedimus & potestatem.

Et ita ac nõ alias iudicari iubet.

§. 3. Sicque per quoscũque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, iudicari & diffiniri debere, Irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Contrarijs derogat.

§. 4. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in prouincialibus, & synodalibus Concilijs editis generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, & Ordinum prædictorum etiam iuramẽto confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis etiam Mari magno, & Bulla aurea, vel alias quomodolibet nuncupatis, eisdem Ordinibus, & illorum Superioribus, ac Prælatis etiam per dictos Rom. Pontifices prædecessores nostros, & Sedem Apostolicam, ac etiã per nos, aut quoscunque alios quouismodo concessis, cõfirmatis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus etiam si de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, indiuidua, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, eorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & totaliter insertis habentes illis alias in suo robore permãsuris, hac vice duntaxat ad effectum præsentium specialiter & expresse derogamus, ac sufficiẽter & plene derogatum esse volumus, atque decernimus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Transumptis credi mãdat.

§. 5. Volumus autem quod præsentium transumptis manu Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus fides adhibeatur, quæ originalibus litteris ipsis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensę.

D.P. An. 3. die 1. Apr.

Datum Romę apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die prima Aprilis, millesimo quingentesimo sexagesimosecundo, Pont. nostri Anno tertio.

Publicatio.

Anno a Natiuitate D.ni 1562. indictione 5. die vero 10. mensis Aprilis, Pont. Sanctiss. in Christo patris, & D.N.D. Pij diuina prouidẽtia Papa IV. Anno III. retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas basilicæ principis Apostolorum de Vrbe, Cancell. Apost. ac in acie Campi Floræ, dimissis inibi illarum copijs auscultatis & collationatis cum eisdem originalibus litteris, vt moris est, per me Thomã Roger S.D.N. Papæ sanctæ Inquisitionis Curs.

LII.

De Homicidis, alijsq. reis pœnæ capitalis vel sanguinis, etiam non condemnatis, vel in contumaciam condẽnatis, & infra sex menses non sponte se in carceribus constitutis, non audiendis. Appellationibusq. condẽnatorum in pœnam Fisco & Cameræ Apost. applicatam non admittendis, nisi facto deposito. Ac de pœnis fractæ pacis vel treguæ, & allegatione nouæ causę, vel minoritatis. Et legitimę filiorum confiscatione.

Quo ad prædictos reos extra carceres non audiendos, hanc bullam extendit ad omnes condemnatos in pœnam corporis afflictiuam, & in quacunque instantia, Pius V. in const. 40. Licet alias. Et terminum sex mensium, prærogauit ad annum in const. 9. Cum ob. vbi videas declarationem etiam circa allegationem nouæ causæ.

Bannitorum autem materiam, plene indicabo in const. 6. Sixti V. Hoc nostri.

PIVS PAPA IV.
Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A.D. 1562. & 1563.

Exordium.

ETsi cuncta, quæ ex multa Romanorum Pontificũ prædecessorum nostrorum prouidentia processerunt, executioni debitæ demandanda esse censemus, illa tamen præcipue, quæ ad salubrem temporalis ditionis Apostolicæ Sedis directionem, & pro Cameræ Apostolicæ indemnitate prudẽter ordinata comperimus, vt illibata firmaque perpetuo subsistant, libenter non solum nostræ approbationis, verũmetiam opportunę innouationis munimine roboramus.

Iulius II. edi dit const. cit. in rubr.

§. 1. Dudum siquidem cum fel. rec. Iulius Papa II. prędecessor noster &c.

Omittitur hæc bullæ narratio, quia ipsa est sup. fol. 440 Fide.

Paulus III. similiter hic cit.

§. 2. Et deinde piæ mem. Paulus Papa III. etiam prædecessor noster per eum ex plurium fidedignorum testimonio accepto, quod nonnulli Ciuitatum, Terrarũ &c.

Omittitur narratiua bullæ quia to a est, sup fol 452 Cum sicut ex.

Hic Pont. eas approbat.

§. 3. Nos igitur, ne litteræ prædictæ, ex eo quod illarum executio ab aliquibus fieri neglecta fuit, seu propter eorum forsan non vsum, in desuetudinem abijsse à quoquam prætendi, seu aliter quomodolibet allegari, deque earum viribus hæsitari contingat, sed illæ, vt par est, suos debitos sortiantur effectus, & ab omnibus obseruentur, prouidere volentes, Motu & scientia similibus, præfatas & alias quascunque (quarum, & inde secutorum quorũque, aliorumque circa præmissa latius etiam de necessitate exprimendorum tenores ac si de verbo ad verbum similiter inserti forent præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus) aliorum prædecessorum nostrorum super præmissis, tam sub plumbo quam in forma Breuis editas litteras, & in eis contenta, ac inde sequuta quęcunque, Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, eisque Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, ac ea valere, perpetuaq. roboris firmitate subsistere, ac suos effectus plene sortiri, & ab omnibus quos illa concernunt, & concernere poterunt quomodolibet in futurũ integre obseruari debere decernimus, omnesq. & singulos, tam iuris quam facti defectus, si qui forsan tunc interuenerint in eisdem supplemus.

Et capitaliter condemnatũ decernit non audiri extra carceres, etiam si perat remissionem ex eo quod bannitũ occiderit.

§. 4. Et nihilominus motu, scientia, & auctoritate præfatis, per hanc nostram constitutionem in perpetuum valituram statuimus, & ordinamus. Quod nullus in pœnam capitis condemnatus qui sub prætextu quod ipse aliquem bannitum occiderit, aut alias quouismodo ad manus Curiæ peruenire fecerit, & propterea à dicta pœna capitis in quam condemnatus fuit, liberari, & absolui debere, aut alium bannitum per ipsum cõdemnatum nominandum, iuxta formam bannimentorum desuper emanatorum remittere posse prætendit, per procuratorẽ, excusatorem, defensorem, vel vt quemlibet de populo, audiri, vel admitti possit, aut debeat, nisi prius reus ipse, qui liberationem, aut absolutionem, vel nominationem, & remissionem huiusmodi consequi, aut fieri posse, vel debere prætendit, seipsum in carceribus iuxta formam litterarum Iulij II. prædecessoris nostri huiusmodi, personaliter constituerit.

Et ita iudicari iubet.

§. 5. Quodq. litteris prędictis, & huic nostræ dispositioni, nisi de ipsis clara, & expressa mentione facta, & per nostram, & successorum nostrorum Rom. Pontt. manus proprię signaturam derogari non possit. Sicque, & non aliter in omnibus, & singulis præmissis, ac tã præsentibus, & pendentibus quam futuris causis, & litibus, per quoscunque

cunque

cunque Iudices, etiam S.R.E. Cardinales, & de latere Legatos, ac Palatij Apostolici causarum Auditores, sublata eis & eorum cuilibet aliter iudicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari debere, ac quicquid contra præsentium tenorem contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Quibuscunq. non obstantibus.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & Prouinciæ nostræ Marchiæ Anconitanæ statutis, & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illi, Ciuitatibus, Terris, & locis præfatis, eorumque Gubernatoribus, & Communitatibus, sub quibuscunque verborum formis & tenoribus, ac cum quibusuis clausulis & decretis, in genere vel in specie, etiam motu, & scientia similibus, etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnibus (illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dûtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Fides exemplorum.

§. 7. Volumus autem quod præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, in iudicio & extra, tam in dicta Curia, quam extra eam, vbilibet adhibeatur, quę præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P.A. 3. die 10. Apr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die 10. Aprilis, millesimo quingentesimo sexagesimosecundo, Pontificatus nostri Anno tertio.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1562. indictione 5. die 22. mensis Maij, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. Anno III. suprascriptæ litteræ lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in valuis basilicarum Principis Apostolorum, & S. Ioannis Lateranen. de Vrbe, ac Cancellaria Apostolica, & in acie Campi Floræ, & illis amotis, copiæ earundem affixæ in dictis locis dimissæ fuerunt, per nos Bernardinum Andreutium, & Iulium Parinum Cursores.

Hon. Montarg. Mag. Cursor.

Sequitur declaratio dictæ Constitutionis.

Edita An. D. 1562.

PIVS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Relatio præcedentis constitut.

CVm nos dudum vestigijs fel. recor. Iulij Papæ II. prædecessoris nostri inhærentes, nullum homicidij reum, qui se ab illo etiam sub prætextu quod alium bannitum occiderit, seu ab alio banniti occisore, iuxta formam bannimentorum id permittentium nominatus fuerit, aut ex alia quauis causa absolui debere prætendat, ad absolutionem petendum per procuratorem, aut excusatorem, seu defensorem, etiam velut quemlibet de populo comparentem, audiri vel admitti debere, nisi ipse reus se in carcere personaliter constituerit, statuerimus & ordinauerimus, prout in nostris desuper editis litteris, quarum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, plenius continetur.

Dubium de superexortū.

§. 1. Verum cum, vt nuper accepimus, à nonnullis in dubium reuocetur, an in dictis nostris litteris solum homicidæ banniti vel condemnati, non autem illi qui nondum condemnati vel banniti essent, comprehendantur.

Declaratio & extensio d. constitutionis etiam ad nō cōdemnatos.

§. 2. Nos propterea omnem ambiguitatem circa premissa amputare & penitus tollere volen. Motu simili, & ex nostra certa scientia, hac nostra perpetuo valitura constitutione, nullum ab homicidio, seu alio quouis crimine, pro quo pœna corporalis veniat imponenda, ex aliqua causa, etiam quia alium bannitum occiderit, vel ab alio banniti occisore, iuxta formam proclamatum & bannimentorum id permittentium, vel constitutionū desuper editarum, nominatus fuerit, siue etiam quia ab ipso occisus, bannitus & condemnatus extiterat, ac impune ex dispositione dictorum proclamatum & bannimentorum seu constitutionum occidi potuerit, se absolui debere prætendentem, siue pro homicidio, aut alio crimine per eum commisso bannitus & condemnatus, siue nondum bannitus nec condemnatus, nec etiam inquisitus existat, per se vel aliam personam pro eo quomodolibet comparentem, ad absolutionem petendum admitti vel audiri posse, nisi se prius in carcere constituerit, & ad causam hæredes ab ipso occisi, citari, & in euentum quod quis ab homicidio per ipsum commisso, ex eo quod aliū bannitum occiderit, vel ab aliquo banniti occisore vt præfertur nominatus fuerit, se absolui obtineat.

Bannitosq. prohibet remitti in loco vbi sunt hæredes occisi, nisi habita pace.

§. 3. Eum nihilominus à loco in quo hæredes occisi commorantur, quousque ab illis pacem obtinuerit, exulare debere, neque ad eum locum aliter, nisi pace ab illis habita remitti posse, perpetuo statuimus, & ordinamus.

Omnibus Officialibus id vetat.

§. 4. Inhibentes nihilominus omnibus, & singulis Iudicibus quacunque auctoritate fungentibus, sub excommunicationis latæ sententiæ, alijsq. arbitrij nostri pœnis, & nostris etiam de latere Legatis sub indignationis nostræ pœna, ne contra tenorem huius nostræ constitutionis, de cætero quempiam sic vt præmittitur se absolui petentem, nisi in carcere constitutum, quoquo modo audiant, vel admittant. & vbi secus fecerint, processus taliter habitos, ac sententias desuper latas, nullius fore momenti, ac vitio nullitatis subiacere, & illis non obstan. reos sic absolutos pœnis debitis puniri, seu de nouo inquiri posse.

Et ita iudicari mādat.

§. 5. Sicque per quoscunque Iudices etiam S. R. E. Cardinales, & Palatij Apostolici Auditores, sublata eis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari & interpretari debere, irritumque, & inane quicquid secus à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, decernimus.

Quibuscunq. nō obstātib.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, legibus, ac prouincialibus, & municipalibus quorumuis locorum statutis, & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, necnon proclamatibus, & bannimentis super præmissis editis, & in posterum edendis, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusuis in contrarium forsan concessis, confirmatis, & innouatis, quibus omnibus (illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis haben.) quo ad præmissa, specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscūq.

Transumptis credi iubet.

§. 7. Ac præsentium solam signaturam nostram sufficere, & vbique fidem facere in iudicio et extra, regula contraria non obstan. eorumque seu litterarum desuper expediendarum exemplis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus fides in iudicio & extra iudicium adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Papæ subs.

Placet Motu proprio. I.

Dat. P. An. 3. die 6. Octob.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Pridie Non. Octobris, Anno tertio.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1563. Indict. 4. die vero 2. mensis Febr. Pont. Sanctiss. in Christo Patris & D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. Anno IV. suprascriptæ litteræ Apostolicæ lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis Basilicarum Sanctorū Ioannis Lateranen. & principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, illisq. amotis illarum copijs affixis dimissis per me Bernardinum Andreutium Apostolicum Cursor.

Antonius Clerici Mag. Cursorum.

Sequitur plenior declaratio supradictarum constitutionum.

Edita An. D. 1565.

PIVS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Relatio prius insertarum bullarum.

LIcet dudum per fel. rec. Paulum III. & forsan alios Rom. Pontifices prædecessores nostros, ac deinde per nos inter alia iustissimis rationibus tunc expressis prouisum ordinatumque fuerit, quod in causis criminalibus seu mixtis, Fiscum & Cameram Apostolicam quomodolibet concernentibus, in quibus reos condemnari contingeret, appellationes vel prouocationes, nisi

prius

prius facto deposito pœnarum in quibus ex delicto delinquentes ipsi, aut illi qui pro eis fideiussissent, vel ex contractu quoquomodo condemnandi venirent, aut catenus condemnati fuissent, omnino recipi, & admitti non possent. Sed appellationes, & prouocationes in causis huiusmodi interpositæ, & in futurum interponendæ, ac appellantes ipsi reijci deberent. Aut si sententia esset in pœnam capitis condemnatoria, non admitteretur appellatio, neque aliter audiretur reus, nisi in carceribus constitutus. Et insuper quod quęcunque rescripta, & commissiones causarum similium appellationum, & prouocationum ad cuiuslis instantiam, per quemcunq. ad cõmissiones Signaturæ Iustitiæ signandas deputatum, aut etiam manu nostra, & successorum nostrorum signanda, non facto dicto deposito nullius essent roboris, vel momenti, sed illis non obstantibus, ad vlteriora in causis ipsis vsque ad pœnarum prædictarum effectualem exactioné debere procedi. Quodque commissiones causarum, in quibus interesse Fisci, & Cameræ prædictis ageretur, nõ deberent signari, neque expediri nisi citato Procuratore Fiscali, & Thesaurario Prouinciæ ex qua quęlibet causa existeret, aliasque & aliter prout in singulis Pauli & aliorum prædecessorum, & nostris sub annulo Piscatoris, sub die decima Aprilis, millesimo quingẽtesimo sexagesimosecũdo, expeditis literis quarum tenores hic pro expressis haberi volumus, latius continetur.

Dubia desuper exorta.

§. 1. Tamen ordinationes, & dispositiones huiusmodi, nostraque, & dictorum prædecessorum in illis edendis intentio, cauillantium calumnijs in dies eluduntur, & super earum sinistris interpretationibus, agentes pro Fisco, & Camera prædicta fatigantur, ex eo præsertim quod nõnulli circa faciendum depositum prædictum contendant satisfactum esse statutis, & dispositionibus prędictis ex sola cautione in forma depositi, & quod citare Procuratorem Fiscalem, & Thesaurarium in expeditione singularũ commissionum, tanquam nimis rigorosum, videatur esse præter nostræ mentis intentionem. Insuper aduersus obligationem constituendi reos appellatos in carcere, diuersas etiam cauillationes opponunt. Vnde prouenit, quod ipsi rei non coacti facere actuale depositum, non curant causas suarum appellationum expediri, sed potius de industria procurant illas in longum protrahi. maxime cum non citatis Procuratore Fiscali, & Thesaurario prædictis contingat per eos impetrari commissiones directas Iudicibus, vel in Alma Vrbe existentibus negotiorum multitudine impeditis, vel extra Curiam eorum amicis, & in locis in quibus non sunt qui iura Fisci tueri possint aut velint, narrando etiam in ipsis commissionibus multa mendacia, vt illorum medio possint ad retardandum executionem, & causam intrican. inhibitiones ab ipsis Iudicibus extorquere. Quæ omnia non solum tendunt in Cameræ prædictæ detrimentum (quod tolerabilius esset) sed etiam proueniente inde delictorum impunitate, datur alijs materia delinquendi, & vniuersis populis scãdalum non modicum.

Declaratio circa deposita fienda a condẽnatis ad fauorem Fisci & Cameræ.

Vide quod dixi in rub.

§. 2 Nos igitur calumnijs, & alijs inconuenientibus huiusmodi quantum cum Deo possumus obuiare, & in his opportune prouidere volentes, hac nostra in perpetuũ valitura declaratione, ordinatione, constitutione, statuimus, & ordinamus. Quod in supradictis seu criminalibus, aut ciuilibus, vel ex delicto, siue ex contractu, vt præfertur, procedentibus causis, Fiscum, & Cameram prædictam illiusque interesse quomodolibet concernentibus non liceat alicui condemnato cuiuscunque status, gradus, ordinis, qualitatis, & conditionis, etiam si Vniuersitates & Collegia fuerint, à condemnationibus huiusmodi, & sententijs desuper latis, seu illæ diffinitiuæ fuerint, seu interlocutoriæ, aut vim diffinitiuæ habentes, appellare, prouocare, aut de nullitate dicere, neque quomodolibet interpositæ appellationes, prouocationes, & nullitatis dictiones huiusmodi, per quoscis Iudices, ordinarios vel delegatos in Romana Curia vel extra eam commorantes, etiam per Camerarium nostrum, ac Præsidentes & Clericos dictæ Cameræ, necnon eiusdem Cameræ Apostolicæ causarum generalem Auditorem, modernos, & pro tempore existentes, aut eorum aliquem, sub indignationis nostræ, ac excommunicationis pœna recipi, seu admitti possint, nisi prius eis, & eorum cuilibet per publica instrumenta constito quod ante interpositã vnamquamque appellationem, seu prouocationem, vel nullitatis dictionem, si condemnatio contineat pœnam pecuniariam, seu pecuniæ æstimabilem, fuerit eiusdem pœnæ, seu illius æstimationis factum integrale actuale, & purum depositum in manibus Thesaurarij Prouinciæ illius. Ad quod quidem actuale, & integrale depositum quoscunque teneri volumus, nisi forsan summa deponẽda respectu personæ condemnatæ sit adeo magna, vt inspecta quantitate & qualitate facultatem ipsius, non sine maximo dispẽdio in breui temporis spatio prouideri possit. Quo casu habita fide super hoc à Gubernatore, seu Vicelegato illius Prouinciæ, quod consideratis præfatis condemnatus integre deponere non valeat, volumus ad medietatis, seu alterius minoris summę, prout reorum facultates posse ferre per dictos Gubernatores, seu Vicelegatos iudicabitur, & depositionem omnino teneri. dummodo hoc casu præstant cautionem in forma depositi de soluendo residuum pœnę, in qua condemnati fuerint infra annum, nisi absolutionem legitime obtinuerint, & de prædicta absolutione docuerint, dummodo per nos vel signaturam aliud super dicto deposito, citato tamen semper Fisco, ordinatum suo decretum non fuerit.

Declaratio quo ad capitaliter condemnatos, & cõmissiones nõ signadas nisi F[illegible], & Thesaurario citatis.

§. 3. Et si pęna sit capitalis pecunia non æstimabilis, nisi prius ipso condẽnato in carceribus cõstituto, ac etiã facto deposito præfato, taliũ appellationũ, prouocationum, & nullitatũ commissiones signari, aut alias iurisdictione ordinaria per Iudices supranominatos, seu alios, inhibitiones, monitoria, aut citationes extra Curiam decerni, & expediri, vel per eorum Notarios scribi, & relaxari non possint, nisi prius antequam illorum singulæ signentur, aut respectiue decernatur, cum competenti termino ad dicendũ causam quare signari, aut expediri non debeãt, vt moris est, Procurator Fiscalis, & Thesaurarius, vel Procurator in Curia Romana existens, Thesaurarij illius Prouinciæ ex qua fuerit condemnatio facta, coniunctim citati fuerint. & si signandæ veniant, nonnisi in Curia, vel in Curia generali, & loco residentiæ Præsidis illius Prouinciæ ex qua causa ipsa est, committi possit. Et si ob inaduertentiam seu alias, aliquas commissiones, seu inhibitiones, aut monitoria, & citationes super præmissis, aut aliquo præmissorum expedire contingat, Iudices quibus illa præsentabutur respectiue, illorũ vigore ad inhibitionis decretum, aut aliquem alium actum, sub simili indignationis nostræ, ac excommunicationis pœna, non audeant, neque possint procedere, nisi prius, & ante omnia sibi apud acta legitime constito, quod depositum fuerit vt præfertur factum. Quodque in expeditione cõmissionis, inhibitionum, monitorij, & citationum extra Curiam, citationes prædictę interuenerint, & rei ipsi se in carceribus constituerint.

Declaratio circa pęnam fracta pacis, & treguæ & cautiones de non offendẽdo.

§. 4. Et insuper quoniam eo hominum proteruitas deuenit, vt hi qui homicidium, vel malitiam aliquod cõmittere deliberarunt, prius quærant eos quos pro hostibus habent, tregua vel pacis prætextu assecurando, decipere, quo facilior postea delicti perpetratio reddatur, expeditque propterea vt quos Dei timor non retinet, pœnarum rigor deterrendo coerceat, populorum quieti cõsulere, & flagitiosos sicariorum, ac scandalosorum ausus deprimere, necnõ cauillationibus, quos ad solutiones pęnarum effugienda hominum malitia in dies excogitat, subuenire volentes, quod pœnæ conuentionales pacis, & tregué ruptæ, & fideiussiones de non offendendo, stipulentur in futurum per Notarios in fauorẽ Cameræ Apostolicę, & non Communitatum vel alterius, & si aliter factę fuerint, in ipsius Cameræ fauorẽ stipulare cẽseãtur.

Allegationẽ que noua causa.

Tu vid. quod dixi in rubr.

§. 5. Quodque in causis treguarum, pacisque factarũ, ipsi fractores, vel eorum fideiussores allegare non possint quod offensa ex noua causa processit, nec allegata cuiquam suffragetur.

Declaratio circa promissiones de nõ offendendo.

§. 6. Et quia in cautionibus de non offendendo, partes intendunt, vt sibi eo quo melius fieri potest modo, cautũ sit ne offendatur impune, & ideo promittunt non solum pro seipsis, sed etiam pro alijs eorum coniunctis, quod nõ offendent, neque offendi facient, sed aliquando Notariorum imperitia sensum, & intentionẽ partium peruertẽte

con-

contingit eos scribere quod partes promittunt non offendere per se,& alios, vbi scriptum oportuisse pro se,& alijs, differentiam videlicet inter has voces per, & pro, nescientes, vel confundentes, ac propterea præbentes ansam cauillosis, & delinquentibus prætendendi quod facta offensione per vnum ex comprehensis in fideiussione, non sit commissa stipulatio pœnæ, nisi cōstet quod ille qui offendit, de mandato principalis offenderit, vnde etiam infinita scandala eueniunt illaque remanent impunita. Idcirco quod si quis Notarius errorem huiusmodi commiserit, mille ducatorum auri Cameræ Apostolicæ applicandorū pœna plectantur, & nihilominus siue ex dictione per, siue ex dictione pro, stipulatio concepta, & offensio sequuta fuerit, principales promittentes ad pœnam conuentionalem perinde teneantur, ac si ipsis mandantibus offensio emanasset,& de eorum mandato legitime constaret, ijdemque Notarij sub simili pœna in instrumentis fideiussionum de non offendendo, apponatur clausulam. Quod data contrauentione alicuius comprehensi in stipulatione, & si contingat talem contrauenientem vere & realiter confiteri, vel ficte propter contumaciam in non comparendo, pœna conuentionalis committatur,& exigi possit à fideiussoribus, nulla excusatione vel exceptione penitus admissa, immo habeantur crimen & contrauentio, ac si per testes vel alias legitime probatum vel approbata fuissent. Et si clausula in stipulatione omissa fuerit, illa nihilominus pro apposita,contrauentio pro legitime approbata habeantur.

Declaratio quod sententia contumacialiter, præiudicet fideiussoribus, in his cautionibus.

§. 7. Et similiter si per principalem, siue alium in fideiussione comprehensum, stipulationi contrauentum, & seu contraueniens contumax, isque in meram contumaciam condemnatus fuerit, fideiussor statim ad soluendum pœnam conuentionalem cogatur, nec possit audiri, suū principalem offendisse ex causa necessariæ defensionis allegando,& deducendo, ne videlicet delinquentes indirecte per procuratorem,& interpositam personam audiantur. & quod dictū est in exemplo exceptionis huiusmodi, id etiam ab omnia alia extendatur. Et si talis clausula fuerit in prædictis stipulationibus omissa, nihilominus apposita similiter intelligatur.

Et etiam in casu legitimæ soluendæ a parentibus.

Hoc fallit in Vrbe ex bulla 2. ins. IX.

§. 8. Quod & ad legitimam per parentes soluen. extendimus, vt illam soluere teneantur, etiam si eorum filij in meram contumaciam de aliquo delicto condemnati, aut banniti fuerint, non obstante quocunque statuto, aut forsan consuetudine in contrarium existente, quibus omnibus nos per præsentes in amphori forma derogatum esse censemus, & decernimus.

Contumaces infra sex mēses se constituant.

Immo infra annum vt di in rubr.

§. 9. Præterea, quoniam sæpe contingit, vt qui ex aliquo crimine in contumaciam condemnati fuerint, perdurant ad multos annos in contumacia, expectantes occasionem, vt per temporis diuturnitatem criminis probatio impossibilis reddatur, & tunc quærunt contumaciam sibi remitti, & super defensionibus audiri, cum criminis probandi facultas est Fisco sublata, causam plerumq. vel coram Iudicibus in ipsos propensis, vel in locis vbi iura Fisci deduci non possunt introducentes, statuimus, quod rei in contumaciam condemnati, ad suas defensiones faciendas admitti nō possint, nisi infra sex menses, quo ad faciendas videlicet à die condemnationis, quo vero ad iā factas condemnationes, à die publicationis præsentium computandos, nec alibi quam in loco vbi condemnatio secuta est, vel in Curia generali Prouinciæ vbi delictum fuerit commissum. Et si secus fieri contingat, quęcunque absolutiones desuper obtinendæ, etiam si vigore commissionis Signaturæ nostræ nullius sint roboris vel momēti, sed ad ipsarum condemnationum iam factarum executionem deueniri possit, & debeat. Quo termino sex mēsium elapso, sententiæ in contumaciam latæ, crimen notorium efficiant, & tanquam in rem iudicatam transiuerint, realiter, & personaliter executioni demandentur.

Homicidæ maiori annis 14 non prodest minoritas.

§. 10. Nec homicidis prosit minor ætas viginti annorum, dum tamen maiores quatuordecim annorum extiterint.

Banniti gratis liberandi si absoluēdi sunt.

§. 11. Quod si banniti huiusmodi in contumaciam condemnati, veniant postmodum absoluendi, Iudices sub pœna mille scutorum,& infamiæ perpetuæ, illos gratis, & sine vlla sportularum solutione, absoluere debeant.

Præuētio declaratur inter Iudices laicos, & eccles.

Hoc reduxit ad terminos iuris Pius V. cit. in rubr.

§. 12. In causis vero clericorum criminalibus mere ecclesiasticis, Ordinarij ecclesiastici priuatiue ad seculares Iudices cognoscant, sed in alijs mixtis sit locus præuentioni inter Ordinarium,& Iudicem secularem, dataq. præuentione ex parte Ordinarij ecclesiastici, non nisi cōtra clericos tantum procedere possit. Et si prætenderetur ratione connexitatis adiuncti, vel alias quomodocūque, laicum eius forum sortiri debere, Iudex tamen secularis ita præueniens, quauis inhibitione sibi facta non obstante, absque censurarum vel aliarum pœnarum incursu procedere possit. Necnon quibuscunque appellationibus, prouocationibus, nullitatum dictionibus, cōmissionibus, inhibitionibus, & alijs decretis contra formam superius traditam per quoscunque etiam Iudices præfatos pro tempore quomodolibet emanatis, & factis non attētis, libere,& licite per ipsos Iudices à quibus, ad suarum condemnationum totalem executionem, alias tamen legitime, sub similis indignationis, & excommunicationis pœna, procedi posse, & omnino debere, ac vt procedant præcipimus, & mandamus.

Contrauenientium pœna.

§. 13. Et insuper tam Iudicibus præfatis, quam Notarijs sub eadem excommunicationis, ac indignationis nostræ priuationisque officium pœna, ne contra præmissa aut quicquam præmissorum facere, & attentare præsumant, districtius inhibemus.

Decretū irritans.

§. 14. Sicque,& non aliter, in præmissis omnibus & singulis, per quoscunque &c. Sublata &c. iudicari, & interpretari in quauis causa & instantia debere. Irritum quoque &c. decernimus.

Contrariorū derogatio.

§. 15. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutisque, & cōsuetudinibus singularum Prouinciarum prædictarum, Ciuitatum, Oppidorum, & locorum eorundem, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis Vniuersitatibus, Communitatibus, & hominibus Prouinciarum, Ciuitatum, & locorum prædictorū, ac etiam singulis prænominatis, & alijs quibuscunque Iudicibus &c. per nos & prædecessores nostros concessis, ac etiam iteratis vicibus innouatis, quibus omnibus &c. illorum tenores &c. hac vice latissime derogamus, cæterisq. in contrarium facien. quibuscunque cum clausulis opportunis & consuetis. Fiat Motu proprio. I.

Forma & effectus publicandi.

§. 16. Et cum declaratione, statuto, ordinatione, inhibitione, decretis, derogatione, & alijs præmissis, quæ ad partem etiam quo ad singulas partes, repetita esse censeantur & sint, latissime exten. Et quod præmissorum omnium & singulorum, & præsertim singularū litterarum prænarratarum, priuilegiorumque, indultorum, & aliorum contrariorum prædictorum, aliorumque forsan latius exprimendorū tenores pro sufficienter expressis habeantur, ac exprimi, narrari, & inseri possint in litteris per Breue nostrum expediendis. quæ in dictæ Cameræ & Cancellariæ nostræ & Audientiæ causarum Palatij Apostolici valuis, & in acie Campi Floræ, dimissis ibi copijs, affixæ, post mensem à die affixionis huiusmodi computan. omnes & singulos ita afficiant atq. arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Fiat I.

D. P. An. 6. die 22. Maij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, duodecimo Calend. Iunij, Anno sexto.

Publicatio.

Anno a Natiuitate Domini 1565. Indict. 8. die vero 26. mensis Maij, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij, diuina prouidentia Papæ IV. Anno VI. suprascriptæ litteræ Apostolicæ, lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in locis suprascriptis, vt moris est, dimissis illarum copijs affixis, per nos Bernardinum Andreutium, & Iulium Parisium Apostolicos Cursores.

Io. Freslle Magister Cursorum.

LIII.

Reformatio Officij Pœnitentiariæ Apostolicæ.

Aliā reformationem edidit Pius V. qui etiā cōst. istā ac omnes Pœnitentiariæ facultates reuocauit, & nouū statū induxit vt infra in eius cōst. 83. In omnibus vbi alia indicabo.

Edita An. D. 1562.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN sublimi beati Petri solio, meritis licet imparibus, superna dispositione locati, statim ab ipso nostri Pontificatus initio, officij nostri esse duximus, vt omni adhibita diligentia errores, quos circa omnes gradus & hominum conditiones, nimia forsan licentia & impunitate, magno cum animi mœrore hisce potissimum temporibus commissi animaduertimus, prouidentiæ nostræ ministerio corrigere, & emendare, ac ea quæ, hominum licentia crescente, deformata essent, reformare, illaq. præsertim circa Romanæ Curiæ officia, & tribunalia ad veram debitamque normam, & obseruantiam reducere curaremus.

Causa reformationis.

§. 1. Hinc est, quod nos ad Pœnitentiariæ nostræ officium in quo morum censura, & animarum salus præcipue vertitur, nostræ considerationis oculos dirigentes, & attendentes in eo plures & diuersos abusus, propter superiorum temporum licentiam, & incuriam irrepsisse, ne illi sese latius diffundant, quantum in nobis est, occurrere volentes, habita desuper cum venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura, ipsoq. Maiore Pœnitentiario, ac eius officialibus auditis, & eorum iuribus diligenter visis, ac omnibus mature consideratis, de ipsorum fratrum consilio, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & ordinamus.

Reformatio sequ.

§. 2. Quod de cetero perpetuis futuris temporibus pro tempore existens Maior Pœnitentiarius, ac eiusdem Pœnitentiariæ Regens, Correctores, Scriptores, Procuratores, ac alij quicunque eius officiales & ministri, ab eorum omnium, quæ in infrascriptis Capitulis, & prohibitionibus continentur, concessione, commissione, & expeditione penitus cessare, & abstinere debeant.

Cōmutationibus vltimarum voluntatum.

§. 3. Et in primis idem Pœnitentiarius abstineat à cōmutationibus vltimarum voluntatum, & earum derogationibus.

Vnionibus, &c. benefic.

§. 4. Necnon ab vnionibus perpetuis, & suppressionibus, ac translationibus beneficiorum ecclesiasticorum, & applicationibus vnius beneficij alteri beneficio, & illarum confirmationibus.

Concessione iuris patronatus.

§. 5. Item à concessione iurispatronatus, seu præsentādi ad beneficia ecclesiastica propter augmentum fructuū, sed tantum ex causa fundationis vel dotationis illud concedere possit.

Licentijs stādi extra clausura.

§. 6. Similiter abstineat à licentijs stādi extra pro monialibus ex quacunque causa.

Nullitatis professionum.

§. 7. Necnō à declaratorijs pro religiosis propter vim, & metum, quos in ingressu religionis, vel emissione professionis sibi illatos fuisse prætendant, quando post emissam professionem huiusmodi susceperunt sacros ordines in religione, etiam si asseratur, quod eisdem vi, & metu durantibus, illos susceperint. In alijs autem casibus declaratoriæ ipse committātur Ordinario loci, & vocato Priore Monasterij, in quo fuerit emissa professio, & nunquam in Curia, etiam si pars & testes præsentes essent.

Licentijs pro peregrinis infirmis.

§. 8. Nec concedant religiosis licentias standi extra propter infirmitates & similia impedimenta, & nec etiam pro subuentione parentum, aut pupillorum, vel aliorum consanguineorum, nisi obtenta licentia suorum Superiorum. & in facultatibus pro religiosis eisdem transeundi de Ordine ad Ordinem, etiam in casibus à iure permissis apponatur semper clausula, quod perpetuo ibidem in claustro Domino famulari teneantur.

Absolutione apostatum.

§. 9. Apostatis vero absolutionem non concedat, nisi ea lege expressa, vt statim ad claustrum proprij Ordinis redeant, vel ad alium Ordinem transeant, æqualis, vel arctioris obseruantiæ vt ibi perpetuam vitam agant.

Licentijs vt obtineant beneficia.

§. 10. Nec illis, aut alijs translatis prædictis indulgeatur vt beneficia ecclesiastica obtinere, vel illis vti mercenarij deseruire, aut alias etiam de Superiorum suorum licentia extra claustrum quoquo modo degere valeant.

Commissionibus permutādi vel alienādi bona ecclesiastica.

§. 11. Similiter non concedat cōmissiones alienationum, vel permutationum, aut affrancationum, aut illarū confirmationum de bonis ecclesiasticis in forma, quæ dicitur, Si in euidentem, pro rebus, quarū redditus annuus summam viginti ducatorum auri de Camera excedat. & commissiones huiusmodi semper Ordinario loci, & alteri personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ coniunctim committantur. Et si de ipsius Ordinarij interesse, vel præiudicio agatur, tūc loco ipsius Committantur Metropolitano. Et si res ad ipsum Metropolitanum pertineat, Ordinario viciniori. & nunquam similes concedantur commissiones quando agitur de alienatione iurisdictionum vel vassallorū ad Ecclesiā quouismodo pertinētium.

§. 12. Præterea ne Ordinarij in corrigendis subditorū excessibus impediantur, & delicta impunita remaneant, non concedat absolutiones, vel mandata, de absoluendo ab homicidijs, vel alijs grauibus delictis, etiam occultis, pro quibus de iure ciuili pœna capitalis imposita sit, præterquam in foro conscientiæ duntaxat. In reliquis vero minoribus, & leuioribus excessibus, de quibus tamen delinquens non fuerit citatus, vel inquisitus, committere possit Ordinario, vt imposita illi pœna eius arbitrio, eum etiam in foro fori absoluat, ipsumq. ab executione Ordinum si secum super irregularitate dispensatum fuerit, similiter eius arbitrio suspendat. Episcopis tamen, vel eorū Superioribus, aut alijs Prælatis Sedi Apostolicæ immediate subiectis, & quibusuis personis in terris Ecclesię, & multo minus in Vrbe delinquentibus, ab aliquibus delictis extra forū conscientiæ absolutionē minime cōcedere possit. — Absolutione à criminibus.

§. 13. Caueat etiā Pœnitentiarius ne in absolutionibus à simonia, reali vel conuentionali, etiam occulta, vnquā concedat vt ipsi simoniaci beneficia, super quibus simoniam commiserunt, seu pecunias, vel alia pro illis accepta, aut fructus exinde post commissam simoniam perceptos in toto vel in parte retinere possint. quinimmo in absolutionibus huiusmodi apponatur clausula, quod vterque ad beneficium super quo fuit commissa simonia, perpetuo inhabilis existat. — Simoniacorumque &

§. 14. Et insuper homicidæ voluntario, etiam alias canonice absoluto, altaris ministerium, aut ascensum ad Superiores Ordines, & restitutionem, aut retentionem beneficiorum, quibus ipso iure quis priuatus vel priuandus sit, concedere minime valeat. — Homicidarū.

§. 15. Nec minus litteras de promouendo ad sacros ordines, etiam ad primam tonsuram à quocunque Catholico Antistite, nisi allegetur iusta causa, propter quam ab Ordinarijs suis promoueri, nec ab eis, aut eorum officialibus litteras dimissorias obtinere valeant. & tunc concedi possint à quocunque Ordinario, vel pro eo Pōtificalia exercente. & si causa allegata falsa fuisse deprehendatur, sic promoti ab executione ordinum per suos Ordinarios suspendi, vel illa etiam perpetuo priuari possint. — Litteris promouendi ad sacros ordines.

§. 16. Similiter idem Pœnitentiarius non concedat absolutiones à iuramēto, nisi ad effectū agendi duntaxat. — Absolutione à iuramētis.

§. 17. Nec dispensationes matrimoniales in forma gratiosa, sed semper committantur Ordinarijs prout alias fieri consueuit. — Dispensat. matrim.

§. 18. Neque concedat religiosis licentiam suscipiendi gradum doctoratus, vel magisterij cōtra statuta Ordinis, nisi ex aliqua probabili causa, & nisi de licentia suorum Superiorum. — Licentijs doctorandi.

§. 19. Nec absolutiones à fructibus indebite perceptis, ratione intrusionis beneficio, vel ob nō promotionē, aut alium tituli defectum, etiam in foro conscientiæ, nisi facta restitutione fructuum huiusmodi. — Absolutione à fructibus indebite perceptis.

§. 20. Nec etiam absolutiones concedat pro vsurpata iurisdictione, vel violata libertate ecclesiastica, etiam in foro conscientiæ (nisi cum clausula) Satisfacto prius de damnis, & expensis parti læsæ. — Vsurpataque iurisdictione ecclesiastica.

§. 21. Neque facultates testandi iuxta formam quinterni simpliciter, sed cum clausula, Dummodo non supra summam centum ducatorum etiam ad pias causas, ac pro seruientibus. Religiosis vero etiam extra claustrum, etiā cum Apostolica dispensatione degentibus, facultates testādi nullo modo concedantur. — Facultate testandi.

§. 22. Et insuper non confirmet gesta per Ordinarios, aut alios inferiores illis de iure communi non concessa, nec suppleat eorum defectus. — Cōfirmatione gestorum ab Ordin.

§. 23. Minus etiā dispenset super ætate promouendorū ad sacros ordines de iure requisita, nec tempus præfatis ad — Dispensat. super ætate.

mu-

munus consecrationis suscipiendum à iure statutum vltra tres menses, & terminum anni Rectoribus Parochialium Ecclesiarum, & alijs quibusuis ac sacros etiam presbyteratus ordines suscipiendos, a iure aut in fundatione beneficiorum quomodolibet constitutum extra casus à iure permissos, vltra sex menses minime prorogare valeat.

Pœnitentiarius suas facultates non excedat.

§. 24. Et vltra præmissa abstineat etiam ab expeditionibus quibuscunque, quæ sibi per litteras suarum facultatum expresse non conceduntur, nisi alias de iure cõmuni in casibus de quibus agetur Ordinario concessæ reperiantur. Nec suffragetur prætextus consuetudinis seu styli, aut quasi possessionis ipsius Maioris Pœnitentiarij, & prædecessorum suorum in limitibus concedendis, etiam si consuetudo, aut stylus, vel quasi possessio huiusmodi per litteras facultatum suarum generaliter approbata reperiatur.

Sede vacãte Pœnitentiarij Officium vacat, nisi quoque ad foru soli.

§. 25. Volumus insuper quod officium sacræ Pœnitentiariæ Sede Apostolica vacãte, in omnibus & singulis quæ ad forum fori quomodolibet pertinent, penitus, & omnino conquiescat. Quodque ea tantum pro animarum salute expedire valeat, quæ forum conscientiæ respiciunt.

Idem habet Ios. in cõst. 63

Inhibet q. Pœnitentiario & Officialibus ne aliquid expedire præsumant contra præsentium tenorem.

§. 26. Districtius inhibentes moderno, & pro tempore existenti Maiori Pœnitentiario in virtute sanctæ obediẽtiæ, ac Regenti, Correctoribus, Scriptoribus, Procuratoribus, Reuisoribus, Sigillatoribus, alijsque dictæ Pœnitentiariæ Officialibus quibuscunque sub nostræ indignationis, & excommunicationis latæ sententiæ, necnon priuationis, & amissionis suorũ huiusmodi, & aliorũ Officiorũ & beneficiorũ quorumcunq. per eos obtentorũ, & inhabilitatis ad illa & alia in posterũ obtinenda alijsq. grauioribus nostro & pro tempore existentis Rom. Pont. arbitrio infligendis, & applicandis pœnis, ne de concessionibus, & expeditionibus sibi per præsentes interdictis contra præmissorum tenorem, etiam pretextu quorumuis priuilegiorum, & indultorum eis quomodolibet concessorum se intromittere quoquo modo audeant, seu præsumant.

Decretum irritans.

§. 27. Decernentes quascunq. concessiones, gratias, ac expeditiones deinceps ab eodẽ officio Pœnitentiariæ contra præsentiũ tenorem, quod absit, pro tẽpore emanatas, etiã si in illis asseratur, viuæ vocis oraculo, ac de mandato nostro & pro tempore existentis Rom. Pontificis speciali, & expresso factas fuisse, nullas nihilominus, & inualidas, ac extortas & subreptitias esse, & cẽseri, neminiq. propterea suffragari posse, & ita per quoscunque locorum Ordinarios, ac Iudices, & Cõmissarios quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac etiã S.R.E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoriæ.

§. 28. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs quoque & indultis eidẽ Maiori Pœnitẽtiario, ac eius officio, etiam in illius erectione, & institutione etiam Motu proprio consistorialiter, ac de fratrum eorundẽ consilio & assensu, sub quibuscunq. tenoribus, & formis, ac cũ quibusuis clausulis, & decretis in genere vel in specie, & alias quomodolibet, etiã per fel. rec. Eugenium IV. Sixtum etiam IV. & Paulum III. ac alios quoscunq. Rom. Pontifices prædecessores nostros, ac etiã nos concessis, approbatis, & innouatis, ac decretis, & cẽsuris in illis appositis. Quibus omnibus etiam si pro illorũ sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbũ, nõ autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cõtrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus, communiter vel diuisim ab eadẽ sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenã & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionẽ, & quibuslibet alijs priuilegis, indultis, & litteris Apostolicis, generalibus vel specialibus quorumcunq. tenorũ existãt, per quæ præsentibus nõ expressa, vel totaliter nõ inserta effectus præsentiũ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus specifica, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbum habenda esset in eisdem litteris mentio specialis.

Forma & effectus publicationis. Quare pass habes hic in fine.

§. 29. Vt autem præsentes litteræ ad omnium notitiam deducantur, & omnes quorũ interest, vel interesse poterit, omnino afficiant, volumus, & mandamus, illas in Palatij nostri Apostolici, ac etiam Pœnitentiariæ huiusmodi valuis, & acie Campi Floræ affigi, & per aliquod tẽporis spatium, relicta ibidem copia, detineri, vt ij quos litteræ ipsæ concernunt, seu concernere poterunt, quomodolibet in futurum, quod ad ipsorum notitiam non peruenerint, vel illas ignorauerint, quo minus eos arctent perinde ac si eis personaliter intimatæ forent, nullam possint excusationẽ prætendere, vel ignorantiam allegare. Cum non sit verisimile apud eos remanere incognitum, quod tam patenter extiterit publicatum.

Sanctio pœnalis.

§. 30. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, voluntatis, inhibitionis, decreti, derogationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autẽ hoc attentare præsumpserit, indignationẽ omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri & Pauli Apostolorũ eius se nouerit incursurũ.

Dat. P.A. 4. die 4. Maij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimosecundo, quarto Non. Maij, Pont. nostri Anno tertio.

Papæ subscriptio.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episc.

Card. subscriptiones.

Ego R. Card. de Carpo Episcopus Portuen.
Ego F. Card. Pisanus Episcopus Tusculan.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Præn.
Ego Io. Card. Moronus Episcopus Sabinensis.
Ego Christof. Card. Episc. Albanen. Triden.
Ego Otho Card. Truchses Card. Augustan.
Ego B. de la Cueua, Card. S. Crucis.
Ego Tiberius Card. Crispus.
Ego Fuluius Card. Perusinus.
Ego Io. Mi. Cardinalis Saracenus.
Ego Io. Cardinalis S. Vitalis.
Ego Ia. Card. Puteus.
Ego Io. B. Cicada Card. S. Clementis.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Io. Card. Reomanus.
Ego Io. Antonius Card. Capisuccus.
Ego Fr. M. Card. Alexandrinus.
Ego Iac. Card. Sabellus.
Ego Io. Antonius Card. S. Georgij.
Ego Aloysius Card. Corneus.
Ego B. Card. Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Petr. Francisc. Card. Ferrerius.
Ego Marcus Antonius Card. Amulius.
Ego Hieronymus Card. Corrigiensis.
Ego B. Card. Nauagerius.
Ego Io. Franciscus Card. de Gambara.
Ego A. Card. Farnesius Vicecancel.
Ego Guid. Asc. Diac. Card. Camerarius.
Ego N. Card. de Sermoneta.
Ego Iul. Card. Vrbinas.
Ego Alfonsus Carafa Card. Neapolitanus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Indicus de Aualos Card. de Aragona.
Ego Alph. Card. Gesualdus.

Publicatio.

Anno à Natiuitate D. 1562. indictione 5. die vero Veneris, mensis Maij, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidẽtia Papæ IV. Anno IV. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas palatij Apostolici, & palatij officij sacræ Pœnitentiariæ, & in acie Campi Floræ, vt in retroscriptis litteris continetur dimissis copiis earundem in dictis locis affixis, per nos Frãciscum Rugerium, & Iulium Parinum prælibati S. D. N. Papæ Cursores. *Honofrius Montarg. Mag. Curs.*

Ro-

LIV.

Reformatio Officij Correctoris Cancellariæ Apostolicę, & litterarum minoris Iustitiæ, Contradictarum nuncupatarum.

Aliam reformationem edidit Pius V. vt infra in eius const. 90. Romani.

Edita A. D. 1562.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

VNiuersi gregis dominici curã nobis diuina dispositione commissam, pro Pastoralis officij debito diuina fauente gratia diligenter & salubriter exercere cupientes, ad ea potissimum pro Christifideliũ animarũ salute nostrę dirigimus cõsiderationis intuitum, per quæ iuris & iustitiæ cultus à nostris, & Sedis Apostolicæ Officialibus seruetur, & inuiolabiliter custodiatur.

Causæ huius reformationis quæ editur super.

§. 1. Sane cum nos vna cum venerabilibus fratribus nostris S.R.E.Cardinalibus, singulorum Romanæ Curię Tribunalium, & Officiorum correctioni & emẽdationi iugiter intendentes, inter cætera ad officium Correctoris Cancellariæ Apostolicæ, ac litterarum iustitiæ contradictarum respexerimus, animaduerterimus etiam officium ipsum quod antiquissimum existit, &c. per quod litteræ Apostolicæ iustitię sub nomine Romani Pontificis, ac sub plumbo expediuntur, pro superiorum temporum licentia antiquam disciplinam ac puritatem in litterarum huiusmodi expeditione relaxasse, ac propterea pro illius reformatione & emendatione, vocato, & audito dilecto filio Magistro Paulo Odescalco, Cancellariæ & litterarum huiusmodi moderno Correctore, Motu proprio, &c. ex certa scientia de eorundem fratrum consilio & assensu, Statuimus & ordinamus.

Expeditionibus in causis in quibus Papa vel eius Signatura rescripsit. Vide declarationẽ Pii V. in subse. cit.

§. 2. Quod deinceps perpetuis futuris temporibus dictus Paulus, ac pro tempore existens Correctór, necnon litterarum earũdem Procuratores in causis in quibus rescripta à nobis, vel à Signatura nostra iustitiæ pro tempore emanare contigerit, in eadem instantia se nullatenus intromittant. Possint tamen causas appellationum à sententijs diffinitiuis, vel diffinitiuę vim habẽtibus cõmittere.

Indulgẽtiis, que, testamẽtis, cõtractibus &c.

§. 3. Item confirmationes Indulgentiarũ, siue perpetuarum siue temporalium, & testamentorum aut vltimarum voluntatum, ac iurispatronatus, & præsentãdi nullo modo expediant, sed nec contractuum, nisi ad vtriusque contrahentis supplicationem, & sine præiudicio tertij.

Sententiis, laudis, compromissis.

§. 4. Et minus sententiarum nisi cum clausula, Quatenus rite & recte latæ sint, & in rem transiuerint iudicatã, neque aduersus illas aliquid fuerit impetratum. A confirmationibus etiam compromissorum, & laudorum ante vtriusque partis expressam homologationem.

Vnionibus beneficiorum. Quid generaliter prohibuit Pius V. ibid.

§. 5. Necnon vnionum perpetuarum, vel suppressionum, aut translationum beneficiorum ecclesiasticorum, aut illorum fructuum applicationum omnino abstineant.

Alienationibus bonorũ ecclesiasticorum.

Quod idem prohibuit Pius V.

§. 6. Similiter non concedant confirmationes alienationum, permutationum, aut liberationũ de bonis ecclesiasticis, quorũ annuus redditus summam quinque ducatorum excedat, id quod dispositiue in litteris exprimi debeat & cõfirmationes huiusmodi semper Ordinario loci, &c. alteri personæ in dignitate ecclesiastica constitutę coniunctim committantur. Et si de ipsius Ordinarij interesse vel præiudicio agatur, tunc loco ipsius cõmittãtur Metropolitano & si res ad ipsum Metropolitan. pertineat, Ordinario viciniori. & nunquã similes cõmissiones cõcedant quando de alienandis iurisdictionibus, vel vassallagiis ad Ecclesias quomodolibet pertinẽtibus agitur.

Professionibus Regularium.

Quod etiam prohibuit totaliter Pius V. ibid.

§. 7. Litteras etiã declaratorias nullitatis professionis propter vim & metum, quando religiosi post ingressum religionis, vel emissam professionem sacros ordines in religione susceperunt, etiã si asseratur quod eisdem vi & metu durantibus dictos ordines susceperint, minime concedant. In alijs autem casibus declaratoriæ huiusmodi committantur Ordinario loci, vocato Priore Monasterij loci eiusdem in quo fuit emissa professio, & nunquam in Rom. Curia etiã si pars, & testes in ea præsentes essent.

Religiosorũ licentiis stãdi extra claustra &c. Hoc reuocatum est ibid.

§. 8. Sed nec licentias religiosis eisdem standi extra Monasterium etiam in casibus infirmitatis, vel alijs à iure permissis, nec pro subuentione parentum pupillorum, aut aliorum consanguineorum, nisi de expressa licentia suorũ Superiorum petita & obtenta.

Absolutionibus iuramentorum.

§. 9. Et similiter absolutiones à iuramento, præterquã ad effectum agendi & excipiendi.

Facultatib. testandi.

§. 10. Ac facultates testandi de bonis ecclesiasticis in forma quinterni vltra summam centum ducatorum minime concedere valeant. Religiosis vero etiam extra claustra cum legitima dispensatione degentibus, similes facultates testandi nullatenus concedantur.

Ordinariorũ gestis.

§. 11. Item gesta per Ordinarios, aut alios inferiores nisi in casibus illis expresse de iure permissis, & quãdo ex eorum narratiua formam iuris minime per eos seruatam esse constat, nullatenus confirment, nec eorum defectus iuris vel facti, aliquo modo suppleant.

Beneficiorũ titulis vel possessionib.

Ad hoc vide d. bull. Pii V.

§. 12. In primis autem abstineant à confirmatione titulis vel possessionis beneficiorum ecclesiasticorum, etiã pro pacificis possessoribus, etiam cum clausula, sicuti iuste & pacifice possidetis, cum sicut accepimus confirmationes huiusmodi plerunque petantur in fraudem ad confouendos intrusos, & alios qui litteras Apostolicas prouisionis beneficiorum eorundem minime expediuerunt, ac minime curant expedire.

Declaratoriis super homicidijs, & irregularitate.

§. 13. Abstineant etiã à declaratorijs super homicidijs, & irregularitate exinde cõtracta, etiã si illa vim vi repellẽdo, & ad necessariã defensionẽ cõmissa fuisse asseratur.

Decimarum cõfirmationibus.

§. 14. Itẽ à cõfirmationibus decimarũ, & illarũ acquisitionũ, etiã pro pacificis possessoribus, nisi illas ante Conciliũ Lateranen. tempore recol. mem. Alexandri III. celebratum legitime acquisitas esse expresse dicatur.

Rebus litigiosis.

§. 15. Et insuper à confirmationibus quibuscunque de rebus litigiosis omnino cessent.

Indultorũ cõfirmationes.

§. 16. Priuilegia vero, ac facultates & gratias per Sedẽ Apostolicam concessa, in genere tantum, non autẽm in specie confirment. nisi priuilegia ipsa de verbo ad verbũ inserantur, de quibus per litteras Apostolicas, aut earum transumpta authentica omni prorsus suspicione carentia, ipsi Correctori constiterit, de quo in confirmatione ipsa expressa mentio fieri debeat.

Rebus dubiis.

§. 17. Postremo cum officium ipsum Correctoris potissimum versetur in concessione, vel confirmatione eorũ quæ sunt de iure permissa, nullatenus concedendo, & vel confirmando rescribat in materijs quoquomodo in iure dubiis, vel vbi variæ sunt iurisperitorum opiniones, etiam pro communi illorum sententia, sed tantum vbi de re ipsa clara, & expressa de iure decisio apparet, & de cuius intellectu nullatenus apud iuris interpretes dubitetur.

Procuratores non immutent facti veritatem.

Pius V. pœnã falsi imposuit in const. 21.

§. 18. Procuratores autem litterarum ipsarum contradictarum materias iniustas, aut indebitas non procurent, nec minutas litterarum forment contra, vel præter continentiam memorialium, & veritatem facti illis à partibus exhibiti. ne facto variato, & veritate immutata litteras expediant, quæ alia expediri non possent, prout sæpius attentatũ fuisse accepimus. In reliquis vero per præsentes nõ immutatis aut alteratis, antiquũ stylũ in expeditionibus litterarũ earũdẽ seruari solitũ inuiolabiliter obseruẽt.

Contrauenientiũ pœna.

§. 19. Districtius inhibentes præfato, ac pro tempore existenti Correctori sub indignationis nostræ, Procuratoribus vero præsentibus & futuris sub excommunicationis latæ sententiæ, necnon priuationis officiorum, & beneficiorũ quorumcunq. per eos obtentorũ, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterũ obtinenda, alijsq. nostri, & pro tempore existentis Rom. Pont. arbitrio inferendis & applicãdis pœnis, ne de causis, negotijs, ac expeditionibus per pręsentes interdictis, & alias quã vt præfertur, etiã prætextu quorumuis priuilegiorũ, & indultorũ, eis & eorum officio quomodolibet concessorum, aut consuetudinis, vel quasi possessionis in similibus materijs prohibitis expediendis se intromittere quoquomodo audeant, vel præsumant.

Irritatio cõtrafactorum.

§. 20. Decernentes nihilominus quascunque concessiones, commissiones, & alias expeditiones ab illis, & à dicto officio deinceps contra præsentium tenorem pro tempore quomodolibet, quod absit, attentatas, nullas, & inualidas, ac extortas, & subreptitias fore, & esse, ac censeri,

feri, neminique propterea suffragari posse.

Clausula sublata &c. §. 21. Sicque per quoscunque locorum Ordinarios, ac Iudices, & Commissarios etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac eiusdem R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria. §. 22. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs quoque & indultis eisdem Correctori, & Procuratoribus sub quibuscunq. tenoribus, & formis, ac cũ quibusuis clausulis, & decretis per quoscũque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac forsan nos concessis, approbatis, & innouatis, ac decretis, & censuris in illis appositis (quibus omnibus, etiam si pro illorũ sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbũ, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dũtaxat specialiter & expresse derogamus) cõtrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadẽ sit Sede indultum quod interdici, suspẽdi, vel excõmunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenã & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionẽ. Et quibuslibet alijs priuilegijs, indulgentijs, & litteris Apostolicis, generalibus vel specialibus quorumcunq. tenorũ existãt, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter nõ inserta effectus prætensũ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Iussio publicandi. §. 23. Vt autem præsentes litteræ ad omnium notitiam deducantur, & eos quorũ interest, vel interesse poterit, omnino afficiant, volumus, & mandamus, illas in Palatij nostri Apostolici, ac Audientiæ litterarum Contradictarum valuis, & acie Campi Floræ per aliquos ex Cursoribus nostris affigi, & per aliquod temporis spatium, relicta ibidem earũ copia, affixas detineri, vt ij quos litteræ ipsæ concernunt, seu concernere poterunt quomodolibet in futurum, nullam possint excusationem prætendere, vel allegare quod ad ipsorum notitiam non peruenerint, cum non sit verisimile apud eos incognitum remanere, quod tam patenter publicatum fuerit.

Sanctio pœnalis. §. 24. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, inhibitionis, decreti, derogationis, voluntatis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autẽ hoc attentare præsumpserit, indignationẽ omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri & Pauli Apostolorũ eius se nouerit incursurũ.

D. P. An. 3. die 27. Maii. Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimosecundo, sexto Calen. Iunij, Pontificatus nostri Anno tertio.

Papę subscriptio. Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Cardinalium subscriptiones.
Ego R. Card. de Carpo Episcopus Ostien.
Ego F. Card. Pisanus Episcopus Portuen.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Tusculanus.
Ego Io. Card. Moronus Episcopus Prænestinus.
Ego Otho Card. Aug. Episc. Albanen.
Ego B. de la Cueua Card. S. Crucis.
Ego R. Card. Sancti Angeli, Maior Pœniten.
Ego Ti. Card. Crispus.
Ego Fuluius Card. Perus.
Ego Io. Mi. Card. Saracenus.
Ego Io. Card. Sancti Vitalis.
Ego Io. B. Cicada Card. S. Clemen.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Io. Suauius Card. Reumanus.
Ego Io. Ant. Card. Capiluccus.
Ego F. M. G. Card. Alexandrinus.
Ego Io. Ant. Card. S. Georgij.
Ego Bernardus Card. Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego B. F. Card. Ferrerius.
Ego Hier. Card. Corrigiensis.
Ego B. Card. Nauagerius.
Ego Io. Franciscus Card. de Gambara.
Ego Alexan. Card. Farnesius Vicecanc.
Ego Gui. Asc. Card. Camerarius.
Ego Iul. Card. Vrbinas.
Ego Alph. Carafa Card. Neapolitanus.
Ego Ind. de Aualos Card. de Aragona.
Ego Alph. Card. Gesualdus.

Anno a Natiuitate Domini 1562. Indict. 5. die vero 19. mensis Iunij, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij, diuina prouidentia Papæ IV. Anno III. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Palatij Apostolici, Audientiæ litterarum Contradictarũ, & in acie Campi Floræ, & deinde amota dimissis ibidem in locis suprascriptis copijs earundem affixis per nos Iulium Parinum, & Camillum Cherubinum prælibati Sanctiss. D. N. Papæ Cursores. *Publicatio.*

Franciscus Rogerius Magister Cursorum.

L V.

Reformatio Tribunalis R. Cameræ Apostolicæ.

Hanc reformationẽ latius prosequitur hic idem Pontifex in const. 87. Cũ inter. Et quo ad Camerarium aliã reformationẽ edixit Clem. VII. in const. 65. In conferendis. vbi de Camerarij & Cameræ materia plene notabo. Et nouissime eorum reformationem edidit S. D. N. Paul. V. in const. 44. Vniuersi.

De munere autem Officialium Cameræ, vltra notata hic, & in dicta alia reformatione in apostillis, plene habes de Clericis in const. 13. Eug. IV. Inter. sup. fol. 279. & in const. 1. Callisti III. Quæ laudabili. fol. 309. in const. 8. Iul. II. Ex iniuncto. fol. 410. De Auditore Cam. vide in constit. 20. S. D. N. Pauli V. Eximiæ. De Thesaurario in Six. V. cõst. 100. In conferẽdis. De Præfecto Annonæ, in Greg. XIII. const. 35. Inter cæteras. De Cõmissario Cameræ in bulla 44. Sixt. V. Ad excelsum. De Fisco in Clem. VII. const. 20. Quoniam. sup. fol. 588. Et de ipso Camerario eorum omnium capite, in Clemen. VIII. const. 65. In conferendis.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1562.*

Exordium. Romanus Pontifex, Christi Vicarius, vti prudẽs paterfamilias prouide animaduertẽs, in agro dominico multã messẽ, & multos iã operarios esse, vt opus Dñi recte & sine cõfusione adimpleatur, singulis curas partitur, & officia distribuit, ac ne quis muneris sibi cõmissi limites excedat, aut in alterius messẽ falcẽ imponat, solerti studio & diligẽtia prouidet, sicuti ꝓ felici ipsius agricultura, & directione in Dño cõspicit salubriter expedire.

Studium Papę reformandi eius Curiam §. 1. Sane postquã nos sacrum Oecumenicũ, & generale Concilium pro extirpãdis hæresibus, & Christiani populi moribus emendãdis in Ciuitate Tridentina celebrãdũ indiximus, prout illud diuina fauẽte gratia frequẽtissimo Prælatorũ conuentu iã feliciter cõgregatum extitit, & suos salutares progressus habere cœpit, dũ Conciliũ ipsum generali totius Ecclesiæ reformationi diligenter incũbit, nos Curiæ nostræ, ac illius Officiorũ, & Tribunaliũ peculiari correctioni animũ adiecimus, & à sacræ Pœnitentiariæ officio, in quo salus præcipue vertitur animarum, initio sumpto illius reformationem feliciter absoluimus.

Nunc

Causa huius reformationis.

§ 2. Nunc vero Cameræ nostræ Apostolicæ tribunal tanquam reliquis totius Curiæ dignius & excellentius, in quo nõ solum patrimonij beati Petri, sed vniuersorum Fisci Apostolici iurium conseruatio & administratio versatur, direximus oculos nostræ mẽtis, animaduertimusq. in eãdem Cameram pro superiorum temporum licentia & incuria, pleraq. negotia extra propriam ipsius tribunalis naturam, tam circa ditioni ecclesiasticæ in temporalibus subiectas, quam reliquas totius Christiani Orbis prouincias irrepsisse, per quæ Camerarij nostri, ac Præsidentium, & Clericorum eiusdem Cameræ studia, à proprijs & peculiaribus eorum curijs distrahuntur, aliorumq. tribunalium, & officiorum dictæ Curiæ, ac totius Ecclesiastici Status iurisdictio, cum magno Fisci nostri ac partium litigantium detrimento, & reliquorum Christifidelium scandalo, confunditur & impeditur. Idcirco ad tollendos abusus huiusmodi, & vt Camerarius, ac Clerici, & Præsidẽtes prædicti eorum proprio muneri commodius & diligentius intendere valeant, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura, & dilecto filio nostro Guidone Ascanio S Mariæ in Via lata Diac. Card. de sancta Flora nuncupato, moderno Camerario nostro, ac dilectis filijs Præsidentibus, & Clericis dictæ Cameræ, eiusq. Notarijs auditis, & eorũ facultatibus, & iuribus diligẽter inspectis, omnibusq. mature consideratis, de eorũdẽ fratrum cõsilio Apostolica auctoritate tenore præsentiũ statuimus, & ordinamus.

Camerarius, & Clerici, causas F[isci] interesse cõcernen. & nõ alias causas priuatorum c[ognoscere] ... abstineant a[b aliis].

§. 3. Quod de cætero perpetuis futuris tẽporibus prædicti Guido Ascanius Cardinalis, ac pro tempore existẽtes Camerarius, ac Præsidentes, & Clerici, Fisci nostri negotijs diligenter incumbant, vtque illud liberius & facilius facere & exequi possint, causis inter Fiscum nostrũ & priuatos iuxta propriam eorum tribunalis naturam contenti sint, & propterea à cognitione causarum inter priuatos, etiam per viam appellationis, etiam ex Terris Ecclesiæ ad Sedem Apostolicam interpositæ omnino abstineant, nisi causę à negotijs fiscalibus dependeant, aut ab illis originem trahant.

Commissionibus causarũ.

§. 4. Similiter abstineant à cõmissionibus, & auocationibus causarũ, necnõ litteris monitorialibus, & inhibitorijs, ac sequestrationibus, & alijs huiusmodi, vbi nõ agitur de interesse Fisci, etiã in Terris Ecclesiæ, cũ hæc ad signaturã nostrã spectare noscantur, & alias ordo iudiciorum multipliciter confundatur. Permittimus tamẽ illis pro minori pauperum dispendio, vt causas appellationũ à sententijs diffinitiuis, vel earum vim habentibus interlocutorijs intra quadraginta milliaria ab Vrbe in rebus minimis, & profanis, summam vigintiquinque ducatorum non excedẽtibus, de quo dispositiue mentionẽ facere teneãtur, per simplices litteras alias iuxta formã iuris cõmittere possĩt.

[C]alienationũ [re]rũ bonorũ [e]ccles.

[Et] vide maiorẽ prohibitionẽ Pij V. in const. 69.

§. 5. Interdicimus etiam illis cõmissiones alienationũ de bonis ecclesiasticis in forma quæ dicitur, Si in euidentem, pro rebus quarum redditus annuus summam quinque ducatorum auri de Camera excedat, de quo reddittu similiter expressa mẽtio in dispositiua litterarũ habeatur, & cõmissiones huiusmodi semper Ordinario loci, & alteri personę in dignitate ecclesiastica constitutę coniunctim committantur. Et si de ipsius Ordinarij interesse, vel pręiudicio agatur, tunc loco ipsius committantur Metropolitano, & si res ad ipsum Metropolitan. pertineat, Ordinario viciniori. & nunquam similes commissiones concedant, quando ãgitur de alienatione iurisdictionum, vel vassallorum ad Ecclesiam quouis modo pertinentium.

[A]bsolutionibus à delictis & c.

§. 6. Insuper ne delicta impunita remaneant, ab absolutionibus, & remissionibus delictorum quorumlibet, etiã leuium, aut illarum commissionibus, necnon saluis conductibus pro delinquentibus etiam de delictis extra Terras Ecclesiæ commissis omnino abstineant.

[M]oratorijs.

§. 7. Et similiter a moratorijs dilationibus nisi ad modicum tempus, & non vltra mensem, ac data idonea cautione, & pro his debitoribus tantum qui aliam dilationẽ non obtinuerint.

[H]ebræorũ tolerantijs.

§. 8. Hebræis vero tolerantias, aut alia priuilegia præiudicium Christianorum quomodolibet concernentia.

[E]xtractionibus.

§. 9. Et quibusuis personis, frumentorum aut aliorum victualium ex Vrbe, vel alijs Terris Ecclesiæ.

[R]epræsalijs.

§. 10. Etiam in illis quam extra eas ad cuiusuis instãtiam, repræsalias etiam pro debitis fiscalibus, nisi de particulari, & expresso mandato nostro, aut Pontificis pro tempore existentis.

Possessione beneficiorum, & c.

§. 11. Necnõ litteras Camerales pro adipiscẽda possessione beneficiorũ ecclesiasticorũ, etiã nobis & Sedi Apost. reseruatorũ, & prorogationem temporis ad expediendas litteras Apostolicas quarumcunq. gratiarum, aut ad solutionem annatarum, vel aliorum iurium Collegio Cardinaliũ, aut officialibus debitorũ minime concedere valeãt.

Vectigalib.

§. 12. Caueãt etiã ab impositione, vel augmẽto vectigaliũ, seu datiorũ, vel illorũ diminutione, aut alteratione ex quacunque causa etiam publicam vtilitatem concernẽte.

Spolijs Clericorum.

§. 13. Sed nec spolia Clericorum decedentium, aut decimas, vel alia regalia, aut credita fiscalia, in toto vel in parte donare, vel remittere possint. Commissarij vero ad præmissa exigenda, & recuperanda nõ nisi idonei & probatæ vitæ, nullũ habentes in ea re interesse constituantur, qui etiam iureiurando, ac idoneis cautionibus de eorum officio fideliter & diligenter exercendo astringantur.

De Clericorũ iurisdictione.

§. 14. Clerici vero Cameræ cum nullam iurisdictionẽ vt singuli, sed tantum collegialiter & in plena Camera habere noscãtur, nihil expediant priuatim, & singulariter, nec aliquas litteras, aut patentes de quacunque re subscribant, nisi ex commissione eis facta in eadem plena Camera, in qua omnia clare & distincte proponi, ac in libro propositionum annotari debeant.

Notariorum munere.

§. 15. Notarijque in expeditionibus, & scripturis desuper conficiendis, de propositione & commissione huiusmodi mentionem expressam habere teneantur.

Indultis circa Spiritualia.

§. 16. Sed & tã Camerarius, quã Clerici ipsi vltra prohibita in præsenti reformatione, à quibuscũq. licentijs, gratijs, & indultis de rebus spiritualibus in forma gratiosa, vel cõmissaria, etiam cum clausulis iustificatiuis, & alias tam in Terris Ecclesię, quam extra illas, omnino abstineant.

Expeditionibus.

§. 17. Et similiter a quibuscunque alijs expeditionibus quę sibi ratione suę ordinarię iurisdictionis propter publicam vtilitatem, vel alias expresse per litteras suarum facultatum concessæ non reperiuntur. Nec prætextus consuetudinis, aut quasi possessionis etiã antiquissimæ & immemorabilis in similibus concedendis eis suffragetur, etiã si cõsuetudo, & quasi possessio huiusmodi per litteras aliquorum Pontificum generaliter approbatæ fuerint.

Notariorum extorsionib.

§. 18 Notarij vero Camerę abstineant ab extorsionibus & indebitis exactionibus vtpote pro obligationibus soluendi annatas, quæ tamen in promptu soluuntur, prout hactenus vsurpatũ esse accepimus, & alijs huiusmodi, super quibus, & alijs per præsentes statutis, & prohibitis, Camerarius, ac eius Vicarius diligentem inquisitionem adhibere, & delinquentes condignis pœnis pro modo culpæ punire debeant.

Camerarij & Clericorũ officio, pro tẽpore Sedis vacantis.

§. 19. Sede autẽ Apostolica vacãte, officiũ Camerarij, quod per constitutionẽ piæ mem. Clementis Papę V. etiã prædecessoris nostri in Conc. Viennen. editã durare decernitur, ita durare declaramus, vt tã ipse Camerarius, quam Præsidentes, & Clerici, ac Notarij prædicti non solum ea quæ præsenti cõstitutione prohibentur, & quæ Pontifice viuẽte etiã pro eiusdẽ Pontificis reuerentia, aut alias quomodolibet exercere, & expedire nõ cõsueuerunt, minime vsurpent, sed tantũ exactioni pecuniarũ Cameræ Apost. debitarũ, ac illarũ reseruationi, necnon prouisionibus ratione Sedis vacantis necessario faciendis incumbere, & propterea à solutione debitorum ante Pontificis obitum contractorum, aut illorum declaratione, vel nouatione, ac rationum solidatione, & quibuscunque alijs expeditionibus, tã gratiam quam iustitiã, aut illarum executionem quomodolibet concernentibus, omnino abstinere debeãt.

Contrauenientium pœnæ.

§. 20. Districtius inhibentes præfato, ac pro tempore existenti Camerario in virtute sanctæ obedientiæ, Clericis vero, ac Notarijs, & alijs officialibus, & eorum ministris quibuscũque sub excommunicationis latę sententię, necnõ priuationis officiorum, & beneficiorum quorumcunq. per eos obtẽtorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, alijsque nostri, & pro tẽpore existẽtis Rom. Pont. arbitrij pœnis, ne de causis, negotijs, ac expeditionibus per præsentes interdictis, etiã prętextu quorumuis priuilegiorum, & indultorum eis quomodolibet concessorum, aut consuetudinis, vel quasi possessionis

huiusmodi se intromittere quoquomodo audeant, seu præsumant.

Annullatio aliter gestorum. §. 21. Decernentes quascunque concessiones, commissiones & expeditiones ab illis, & à dicta Camera deinceps cõtra præsentium tenorem pro tẽpore forsan, quod absit, attentatas, etiam si illas viuæ vocis oraculo emanasse asseratur, nihilominus nullas, & inualidas, ac extortas, & subreptitias fore, & esse, ac censeri, neminique propterea suffragari posse.

Clausula sublata. §. 22. Et ita per quoscunq. locorũ Ordinarios, ac Iudices, & Cõmissarios etiã causarum Palatij Apostolici Auditores, ac eiusdẽm Rom. Ecclesiæ Cardinales, etiam Prouinciarum ac Terrarũ ditionis ecclesiasticæ Legatos, eorumq. Vicelegatos, Gubernatores, & alios Officiales, sublata eis & eorũ cuilibet, quauis aliter iudicãdi, & interpretãdi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, irritũ quoq. & inane quicquid secus super his à quoquã quauis auctoritate, sciẽter vel ignoranter contigerit attẽtari.

Clausulæ derogatoriæ. §. 23. Non obstãtibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs quoque, indultis, ac facultatibus eisdem Camerario, ac Præsidentibus, & Clericis, etiam Motu proprio, & consistorialiter, ac de fratrum eorundem consilio, & assensu sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, in genere vel in specie, & alias quomodolibet etiã per piæ mem. Martinum V. Eugenium IV. Innocentium VIII. & prædictum Leonem X. & Paulum III. ac Iulium etiam III. & alios quoscunque Rom. Pontifices prædecessores nostros, ac forsan etiam nos concessis, approbatis, & innouatis, ac decretis, & censuris in illis appositis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, ac indiuidua, & de verbo ad verbũ, nõ autẽ per clausulas generales idẽ importãtes mẽtio, seu quæuis alia expressio habẽda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi pro sufficiẽter expressis habẽtes, illis alias in suo robore permãsuris, hac vice dũtaxat specialiter & expresse derogamus, cõtrarijs quibuscũque. Aut si aliquibus cõmuniter vel diuisim ab eadẽ sit Sede indultũ, quod interdici, suspendi vel excommunicari nõ possint per litteras Apostolicas nõ faciẽtes plenã, & expressam, ac de verbo ad verbũ de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet alijs priuilegijs, indulgentijs, & litteris Apostolicis generalibus vel specialibus quorumcunq. tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus præsentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Forma & effectus publicationis. §. 24. Vt autem præsentes litteræ ad omnium notitiã deducantur, & eos quorum interest, vel interesse poterit omnino afficiant, volumus, & mandamus illas in Palatij nostri, ac Cameræ Apostolicæ valuis, & acie Campi Floræ per aliquos ex Cursoribus nostris affigi, & per aliquod temporis spatium relicta ibidem earum copia affixas detineri, vt ij quos litteræ ipsæ concernunt, seu concernere poterunt quomodolibet in futurum, nullam possint excusationem prætendere, vel allegare quod ad ipsorum notitiam non peruenerint, cũ non sit verisimile, apud eos incognitũ remanere, quod tam patenter publicatũ fuerit.

Sanctio pœnalis. §. 25. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, inhibitionis, decreti, derogationis, voluntatis, & mãdati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationẽ omnipotẽtis Dei, ac beatorũ Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Dat. P. A. 3. die 27. Maii. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimosecundo, sexto Calen. Iunij, Pont. nostri Anno tertio.

Papæ subscriptio. Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Locus Signi.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Cardd. subscriptiones. Ego R. Card. de Carpo Episcopus Ostien.
Ego F. Card. Pisanus Episc. Portuen manu propr.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Tusculanus.
Ego Io. Card. Moronus Episcopus Prænestinus. ss.
Ego Otho Truchses de Vvalburg. Episc. Card. Alban.
Ego B. de la Cueua, Card. S. Crucis.
Ego R. Card. S. Angeli Maior Pœnit.
Ego Ti. Card. Crispus.
Fuluius Card. Per.
Ego Io. Mi. Cardinalis Saracenus.
Ego Io. Cardinalis S. Vitalis.
Ego Io. B. Cicada Card. S. Clementis.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Scipio Card Pisarum.
Ego Io. Card. Reumanus.
Ego Io. Antonius Card. Capisuccus.
Ego Fr. M. Card. Alexandrinus.
Ego Io. Antonius Card. S. Georgij.
Ego Bernardus Card. Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego P. F. Card. Ferrerius.
Ego Hier. Card. Corrigiensis.
Ego R. Card. Nauagerius.
Ego Io. Franciscus Card. de Gambara.
Ego A. Card. Farnesius Vicecancel.
Ego Iu. Card. Vrbin.
Ego Alfonsus Carafa Card. Neapolitan.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Ind. de Aualos Card. Arag.
Ego Alph. Card. Gesualdus.

Anno à Natiuitate D. 1562. indictione 5. die vero 19. mensis Iunij, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidẽtia Papæ IV. Anno III. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas palatij Apostolici, Cameræ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, & deinde amotæ dimissis ibidem in locis suprascriptis earum copiis affixis, per nos Iulium Parinum, & Camillum Cherubinum prælibati S. D. N. Papæ Cursores. Publicatio.

Franciscus Rogerius Mag. Curs.

L V I.

Reformatio Tribunalis Auditoris causarum Curiæ R. Cameræ Apostolicæ.

Pius V. aliam edixit reformationem in const. 113. Inter illa. & alteram S. D. N. Paul. V. in const. 44. Vniuersi. §. 4. vbi etiam notabo.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Edita An. 1562.

Procemium. INter multiplices Pastoralis officij nostri curas, illa nos potissimum vrget, vt prouisionis nostræ ministerio Romanæ Curiæ Tribunalia, iuste & salubriter dirigantur, ac subditis nostris, & alijs Christifidelibus causas & negotia sua in eis tractantibus, ius & iustitia æqua lance, & minoribus quam fieri poterit dispendijs ministrentur.

Causa huius reformationis. §. 1. Sane cum nos vna cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, generali Tribunalium & Officiorum eiusdem Curiæ reformationi solerti studio, ac vigilantia intenderemus, inter cætera respeximus ad antiquissimum, & nobilissimum Tribunal nostri, & Curię causarum Cameræ Apostolicæ generalis Auditoris, qui non solum Rom. Curiæ Iudex ordinarius existit, sed in tota temporali Iurisdictione nostra, ac vniuersis Christiani Orbis Prouincijs, & Regnis ex indulto diuersorum Rom. Pontificum prædecessorum nostrorum in ciuilibus & criminalibus, iurisdictionem exercet, animaduertimusq. in eodem Tribunali pro temporum incuria, & negotiorum multiplicitate nonnullos abusus irrepsisse, ac nõ modica emẽdatione & correctione opus esse.

Reformat super. §. 2. Et propterea vt tam Auditor, quam eius Locumtenentes, & Notarij intra iurisdictionis suę fines se contineant, neque causas cõtra iuris ordinem cum Rectorum & Gu-

& Gubernatorum eiusdē ditionis nostræ & aliorum Ordinariorum iniuria, ac subditorū nostrorum, & reliquorum Christifidelium nimio dispēdio ad se trahant, aliasq. vt decet eorum officio rite & recte fungantur prouidere volentes, vocato, & audito venerabili fratre nostro Flauio Episc. Muran. moderno nostro & dictæ Curiæ Auditore, & habita super his cum eisdem Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio Apostolica auctoritate, tenore præsentium statuimus & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus Auditor, ac Locumtenentes, seu Iudices, & Notarij dictæ Curiæ pro tempore existētes, ad infrascriptorū capitulorū & in eis contentorum quorumcunq. plenariam obseruationem teneātur.

Monitorijs specialibus.

§. 3. Et in primis Auditor præfatus non decernat Monitoria specialia in causis profanis etiam in terris Ecclesiæ vltra quadraginta milliara ab Vrbe, quando valor causæ non excedit summam centum florenorum.

Appellat. admittendis. Vide Pij V. cit. in rubr.

§. 4. Deinde non recipiat nec admittat appellationes de partibus nisi cum clausula expressa, Quatenus à sententia diffinitiua, vel vim diffinitiuæ habente appellatum sit.

Monitorijs generalibus.

§. 5. Successiue in monitorijs generalibus reseruet facultatem etiā Ordinario loci, absoluendi incurrentes censuras in eis contentas.

Cedulonib.

§. 6. Præterea non permittat affigi cedulones cum picturis dæmonum, & alijs similibus.

Sequestris. Vide etiā in bul. 2. D.N. Pauli V.

§. 7. Item non decernat sequestra, nisi iuxta formam constitutionis felicis recordationis Clementis Papę V. prædecessoris nostri, quæ incipit, Ad compescendas. prout seruatur in Rota. & in illis semper apponatur clausula, Prouiso quod de fructibus sequestratis cultus diuinus manuteneatur, ac animarum cura exerceatur, & alia onera beneficio incumbentia supportentur.

Monitorijs cōtra Episcopos & eorū superiores. Vide ibid.

§. 8. Porro non decernat contra Episcopos, & eorum superiores monitoria ad personaliter comparendum, nisi præuia commissione signata manu nostra, aut pro tempore existentis Romani Pontificis. & pro decreto monitorij ad personaliter comparendum nihil percipiat.

Expensis cōtumacialib. instigatoris.

§. 9. Subsequenter expensæ contumaciales restituantur instigatori, si illas fecerit, alioquin Notario causæ, ac alijs qui in ea expeditiones scripserunt, ac eas gratis ad instantiam Fisci concesserunt.

Remissorijs in causis criminalibus.

§. 10. Item non concedat Auditor in causis criminalibus remissoriā ad partes ad probādum delictū, vel fundandā Fisci intentionem, sed aduocentur testes ad Curiā, vel causa remittatur ad partes vbi delictum est commissum.

Litteris pro capien. indicijs. Vide d. bullā Pauli V.

§. 11. Nec concedat litteras ad partes ad capienda indicia contra aliquem, nisi prius in Curia aliqualiter constiterit de delicto.

Examine reorum & testiu.

§. 12. Pręterea non permittat quod procurator Fisci examinet reos, sed tantū examini interesse possit, ac reus per Iudicem examinetur. & idem seruetur in testibus qui pro reo examinabūtur, vel det interrogatoria in scriptis.

Reorum inca[r]ceratione secreta.

§. 13. Deinde curet ne rei vltra triduum retineantur in carceribus secretis antequam examinentur, nisi tamen natura causæ aliud suadeat.

Dilationib. Fisci.

§. 14. Studeatque generaliter dilationes in Fisci fauorem abbreuiare, ne rei diutius laboribus & expensis fatigentur.

Interesse Fisci in causis priuatorum.

§. 15. Nec differat expeditionem causarum inter priuatos pendentium, licet procurator Fisci protestetur causam non expediri nisi ipso citato pro eius interesse, nisi de eo incontinenti saltem summarie doceat.

Causis vsuræ contra Mercatores.

§. 16. Nec inhibeat aut retardet Mercatoribus creditorum suorum exactionem ad Fisci instantiam sub prætextu vsurariæ prauitatis in eis commissæ, sed procedatur separatim in causa vsurarum sine retardatione causæ ciuilis iuxta iuris dispositionem.

Appellationibus Fisci.

§. 17. Minus etiam admittat appellationem Fisci ab absolutoria lata pro reo, iuxta laudabilem consuetudinē hactenus in Curia seruatam.

Inuentarijs de bonis inquisitorum.

§. 18. Itē inquisito reo non fiat inuentariū illius bonorū, nisi agatur de delicto pro qua veniat imponēda pena capitalis, vel confiscationis bonorū, aut alia notabilis pena, nisi detur idonea fideiussio de stando iuri, & iudicato soluendo. Quando autē inuentariū conficiendum fuerit, non describatur inuentariū huiusmodi in Registro, sed tātū moderata merces pro qualitate rei a Notario accipiatur.

Sportulis Iudicum. Vide d. bullā Pauli V.

§. 19. Et in causis ordinarijs Auditor prędictus seu eius in ciuilibus Locumtenens non recipiat sportulas, neque Notarius aliquid pro nota sentētię, sed in causis commissarijs & declaratorijs contumacialibus tantum.

Notariorum procura. vel pactis.

§. 20. Insuper caueat dictus Auditor ne sui Notarij, vel eorum substituti sint procuratores causarum eiusdem tribunalis, aut paciscantur de quota litis vel lucri, cum procuratoribus vel solicitatoribus, sub pœna priuationis & infamiæ.

Decretis.

§. 21. Nec audeant Notarij ipsi facere ex se decreta etiam quantumuis ordinaria, & solita, sed semper ad Iudicem recurrant, sub pœna falsi, & priuationis exercitij.

Contrahentium cognitione.

§. 22. Curentque etiam Notarij, vt cognoscant contrahentes saltem per depositionem vnius ex testibus in instrumento apponendis, ne fiat suppositio personarum.

Officiorum arrendatione.

§. 23. Item eorum officia arrendare non possint, nisi personis per ipsum Auditorem approbatis.

Inhibitionibus virtute Eugenianæ, de qua vide in Eugen. IV. const. 4.

§. 24. Præterea Auditor præfatus non concedat monitoria vel inhibitiones in vim constitutionis Eugenianæ in fauorem Curialium, nisi pro illis qui saltem per annum in Curia continue residentiam fecerint.

Terminis referendis.

§. 25. Et si cōtingat vnum Notarium accipere terminum pro alio Notario ad referendum, teneatur ipse accipiens per totam illā diē qua acceperit, relaxationē facere.

Mandatis de manutenēdo. Ad quod vide d. bul. Pij V. cit. in rub.

§. 26. Et insuper Auditor prefatus nō concedat mādata de manutenēdo aliquē in possessione in qua existit, nisi cōstito saltē extraiudicialiter eū accepisse & retinuisse vere, & actualiter, non autē verbaliter, & momento tantum possessionem vacantem, & non cum spolio alterius.

Mandatis suspicionis fugæ. Vide d. bul. Pij V. & Pauli V.

§. 27. Porro non concedat mandatum de capiendo ratione suspicionis fugæ, nisi cōstito sit saltem summarie & extraiudicialiter de credito liquido, & de suspicione fugæ saltē per iuramentum ipsius creditoris, & nisi facta solutione, vel deposito actuali per actorem de expensis capturæ in euentum in quem illa indebite facta detegatur.

Copia dādis ante torturā.

§. 28. Insuper præfatus Auditor, seu eius Locumtenēs in criminalibus faciat semper dare copiam indiciorum reo, vel petentibus pro eo ante torturam. & pēdente termino ad faciendas defensiones, detur cōmoditas carceratis libere loquēdi cū eorum Aduocatis & Procuratoribus, etiam semotis arbitris, nisi tamen qualitas causę aliud necessario suadeat. quæ quidem indiciorum copiæ dentur pauperibus gratis, & absque aliqua pecuniarū exactione.

Registris in causis ordinarijs ciuilibus.

§. 29. Præterea Notarij nō conficiāt regesta in causis ordinarijs, nec cōmissarijs nō excedentibus valorē ducētorū florenorum, ac in ipsis regestis & extractibus, & quibuscunq. alijs eorū expeditionibus teneātur seruare taxas iuxta reformationem in nouissimo Concilio Lateranen. editam.

Iurisdictione A. C.

§. 30. Tandē, vt tollātur controuersiæ inter tribunalia dictæ Curię, & vnicuique sua iurisdictio seruetur, declaramus executionē obligationis in forma Cameræ ad pręfatum Aud. Cameræ priuatiue ad alia tribunalia pertinere, præterquā in instrumentis dependentibus à causis & actis in alijs tribunalibus huiusmodi gestis, & sine præiudicio Motus proprij per nos in fauorem Populi Romani editi.

Inhibitio & pœnæ in contrauenientes.

§. 31. Districtius inhibentes Auditori sub indignationis nostræ, & Locumtenētibus siue Iudicibus, ac Notarijs prædictis sub excommunicationis latæ sententiæ, ac priuationis officiorum suorum huiusmodi, & alijs etiā grauioribus nostro & pro tempore existentis Rom. Pōtificis arbitrio infligendis & applicandis pœnis, ne de expeditionibus, ac decretis, & alijs sibi per præsentes interdictis, ac contra prædictorum Capitulorum formam & tenorē etiam quorumuis priuilegiorum, indultorum, ac litterarum eis quomodolibet concessarum, vel alio quouis prętextu se intromittere, aut illa immutare vel alterare quoquomodo audeant, seu præsumant.

Clausula sublata &c.

§. 32. Decernentes quæcunque decreta & acta ab eisdem Auditore, Iudicibus & Notarijs pro tempore contra præsentium formam & tenorem, quod absit, emanata, & facta, nulla & inualida, ac extorta & subreptitia nullius que roboris vel momenti fore, & cēseri, neminiq. propterea suffragari posse, vel debere, & ita per quoscunq. Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatij Apostolici Auditores in quauis causa & instantia, sublata eis & eorum

cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§. 33. Non obstantibus cõstitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs quoque, & indultis eidem Tribunali, ac illius Auditoratus officio, ac Auditori etiã in eiusdem officij erectione, & institutione, ac Iudicibus, & Notarijs ipsis, illorumque Collegio, etiam Motu proprio consistorialiter, ac de fratrum eorundem consilio & assensu, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis in genere, vel in specie, & alias quomodolibet etiam per nos concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunq. aut si aliquibus communiter vel diuisim à præfata sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et quibuslibet alijs priuilegijs, indulgentijs, & litteris Apostolicis, generalibus vel specialibus quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus præsentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus specifica, indiuidua & expressa, ac de verbo ad verbum habenda esset in eisdem litteris mentio specialis.

Iussio publicandi hanc bullam.

§. 34. Vt autem præsentes litteræ ad omnium notitiã deducantur, ac omnes quorum interest, vel interesse poterit afficiant, volumus, & mandamus illarum copiam in Palatij nostri Apostolici ac domus seu Curiæ præfati Auditoris valuis, necnon acie Campi Floræ affigi, & ibidem relicta earum copia aliquandiu detineri, vt ij quos litteræ ipsæ concernunt, seu cõcernent in futurum, quod ad ipsorum notitiam non peruenerint, vel illas ignorauerint, quo minus eos arctent perinde ac si eis personaliter intimatæ forent nullam possint excusationem prætendere, vel ignorantiam allegare, cum non sit verisimile, apud eos remanere incognitum quod tam patenter extiterit publicatum.

Sanctio pœnalis.

§. 35. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginã nostrorum statuti, ordinationis, declarationis, inhibitionis, decreti, derogationis, volũtatis, & mãdati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem &c.

D. P. An. 3. die 2. Iunij.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimosecundo, 4. Nonas Iunij, Pont. nostri Anno tertio.

Papæ subscriptio.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Si mei non fuerint dominati, tunc immaculatus ero.

Card. subscriptiones.

Ego R. Card. de Carpo Episcopus Ostien.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Tusculanus.
Ego Io. Card. Moronus Episcopus Prenestinus.
Ego Otho Card. Aug. Episc. Albanen.
Ego Io. Mi. Card. Saracenus.
Ego Iacobus Card. Puteus.
Ego Io. B. Cicada Card. S. Clementis.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Io. Ant. Card. Capisuccus.
Ego Fr. Mi. Card. Alexandrinus.
Ego Iac. Card. Sabellus.
Ego Io. Ant. Card. S. Georgij.
Ego Bernardus Card. Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego M. Ant. Card. Amulius.
Ego Hier. Card. Corrigiensis.
Ego B. Card. Nauagerius.
Ego Guid. Asc. Card. Camerarius.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Alph Card. Gesualdus.

Anno a Natiuitate Domini 1562. indictione 5. die 24. mensis Iulij, Pont. Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. Anno III. suprascriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in locis suprascriptis, vt moris est, dimissis copijs earundem affixis per nos Camillum Cherubinum, & Franciscum Rogerium prælibati S. D. N. Papæ Cursores. — Publicatio

Bartholomæus Sottocasa Mag. Cursorum.

LVII.

Loca pia & Confraternitates etiã institutæ vel dependen. à Capitulo Sacrosanctę Lateranensis Ecclesiæ, vel S. Spiritus, aut S. Sebastiani ad Catecumbas de Vrbe, subijciuntur iurisdictioni & obedientiæ Ordinariorum, ac Rectorum Parochialium. Et eisdem Capitulis prohibetur, de cætero erigere loca pia, & Ecclesias, vel in eorum membra recipere.

Quo ad vltimam partem, Capitulum S. Ioannis, certis additis modificationibus, reintegratum fuit a Six. V. in const. 19. Si cunctas. vbi notabo.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. — Edita A. D. 1562.

Procemium

Regimini vniuersalis Ecclesię diuina fauẽte clementia præsidentes, inter cætera ad quæ nostri Pastoralis officij ratione tenemur, in primis satagendũ nobis fore arbitramur, vt ne quid quorumuis priuilegiorũ facultatum, & indultorũ Apostolicorũ quibusuis personis & locis, ob quasuis etiã quantumlibet pias causas cõcessorum, aut alio quopiã prætextu, tam in eorũ quos in partẽ vniuersalis Ecclesiæ regiminis sibi Sedes Apostolica assumpsit, quã aliorũ quorumuis iurisdictionis prejudiciũ, vel auctoritatis diminutionẽ temere à quoquam agendo, attentetur, & ex quo sumptis scandalorũ causis vniuersus Christifideliũ cętus cum animarũ periculo coinquinetur.

Ministri Ecclesiarũ [illegible] seu dependentia ab Hospit. S. Spiritus, vel Monasterij S. Sebastiani ad Catechumbas, siue Capitulo S. Ioannis Lateranen. non subdebant [illegible] & diuersa excessus committebant.

§. 1. Cũ itaq. sicut magna cũ animi nostri molestia accepimus, quãplurimi Ecclesiarũ, Capellarũ, Capellaniarũ, Oratoriorũ, Altarũ, Societatum, & Confraternitatũ Archipresbyteri, Rectores, Priores, Gubernatores, Guardiani, Societates, Officiales, & ministri, ex eo forsã quod eorũ Ecclesiæ, Capellæ, Capellaniæ, Oratoria, Altaria, Societates, ac Cõfraternitates huiusmodi à primęua illorum erectione & institutione, vel alias in membra seu grangias per Præceptorem Hospitalis Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, S. Augustini, & Abbatem Monasterij S. Sebastiani ad Catecumbas prope & extra muros dictæ Vrbis Cisterciens. Ordinum, ac Capitulum Ecclesiæ Sancti Ioannis Lateranen. de eadem Vrbe, quorundam per nonnullos prædecessores nostros Rom. Pont. ac Sedem prædictam, ac forsan nos eisdem Hospitali, Monasterio, & pro tẽpore existentibus illorum Pręceptori & Abbati, ac Ecclesiæ Lateranen. & Capitulo, cum facultate illa alijs Ecclesijs, Capellis, Capellanis, Oratorijs, Altaribus, Societatibus & Confraternitatibus impartiendi & communicandi desuper forsan concessorum priuilegiorum facultatũ, & indultorum prætextu, vel alias etiam cum huiusmodi impartitione, & communicatione recepta existunt, ac ab eis dependent, ac alias se, ac Ecclesias, Capellas, Oratoria, Altaria, Capellanias, Societates, ac Confraternitates huiusmodi, illorumq. bona quęcunq. ab Ordinarijs locorum eorumq. iurisdictione, obedientia & visitatione ac correctione exemptos & exempta esse pretendant, ac proinde nulla ab eis requisita, vel obtenta licentia in Ecclesijs, Capellis, Capellanis, Oratorijs, & Altaribus huiusmodi per quosdam Sacerdotes cõductitios ad eorum nutum amouibiles diuina officia celebrare, ac Christifideliũ eorundẽ con-

Vnde multi lites erant inter illos, & locorum Ordinarios.

confessiones audire, eisq. sanctissimũ Eucharistiæ, necnõ Baptismatis, & alia sacramenta ecclesiastica ministrari, defunctorum cadauera certa emolumenta mortuaria nuncupata percipiendo, ac in eorum vtilitatem conuertendo sepeliri, ac diuersa alia in Ordinariorum prędictorum, ac Parochialium Ecclesiarum Rectorum, infra quorum diœc. & Parochiarum limites Ecclesiæ, Capellæ, Oratoria, Capellaniæ, & Societates, ac Confraternitates huiusmodi erectæ & institutæ existunt, iurisdictionis & auctoritatis præiudicium facere audeant seu præsumant, ac Ordinarios & Parochialium Ecclesiarum Rectores huiusmodi suis debitis iuribus & emolumentis defraudent, illorumq. præcepta & monitiones floccipendentes diuersa excessus & delicta committant, ob idque per Ordinarios ac Parochialium Ecclesiarum Rectores huiusmodi, necnon Archipresbyteros, Rectores, Priores, Gubernatores, Guardianos & Officiales ac ministros prædictos variæ lites & controuersię coram diuersis iudicibus & commissarijs in Rom. Cur. & extra eam ortæ sint, & forsan adhuc pendeāt indecisæ, in graue Christifidelium eorundem animarum periculum, populique scandalum, ac ordinis clericalis vilipendium non modicum.

Ideo Pontif. iste easdē lites omnes ad se auocat & extinguit.

Et reuocat Hospitalis, Monasterij & Capituli prædictorum facultates erigendi Ecclesias & Societates, siue illas in eorum membra recipiendi cū facultatū & indulgentiarum communicatione. Ecclesiasque & Societates huiusmod. subijcit iurisdictioni Ordinariorū & Rectorum Parochialium.

§. 2. Nos quorum est quemlibet in suis iurisdictione & auctoritate manutenere, ac ne in eis indebite à quoquam impediatur, solertiæ nostræ curas impendere, cunctorum quoque Christifidelium animarum saluti, quantum cum Deo possumus consulere, litium, causarum, & controuersiarum quarumcunque in pręmissis motarum, & forsan pendentium status & merita, nominaq. & cognomina iudicum & collitigantium præsentibus pro sufficienter expressis habentes, ac lites, controuersias, & causas huiusmodi ad nos harum serie aduocantes, illasq. penitus annullantes, cassantes & extinguentes, partibusq. litigantibus perpetuum silentium imponentes, necnon eisdem iudicibus ne se de eis vlterius intromittere, sub nostræ indignationis & excommunicationis latæ sentẽtiæ pœnis, audeant seu præsumant, districtius inhibentes ac vlterioribus scandalis, quæ ex præmissis oriri possent, debite ac salubriter obuiare volentes, Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, omnia & singula priuilegia, facultates & indulta, etiam Motu simili, etiam consistorialiter, ac ad quorumuis instantiam, ac sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, efficacioribusq. & insolitis clausulis, ac irritantibus & alijs decretis, in genere vel in specie, per nos ac Sedem, seu prædecessores huiusmodi Præceptori Hospitalis, ac Abbati Monasterij, necnon Capitulo Ecclesiæ Sancti Ioannis Lateranen. huiusmodi, etiam super facultate erigendi & instituendi Ecclesias, Capellas, & Capellanias, Oratoria, Altaria, Societates & Confraternitates, illaq. in grangias, vel membra recipiendi, ac per eos erectis & institutis Ecclesijs, capellis, capellanijs, oratorijs, altaribus, societatibus, & confraternitatibus, illorumq. Archipresbyteris, Prioribus, Gubernatoribus, Guardianis, Sacerdotibus, Officialibus & ministris quocunque nomine nuncupatis, & alijs quibusuis, etiam ex certa scientia concessa, ac forsan auctoritate Apostolica approbata & confirmata, dicta auctoritate tenore præsentium ex simili nostra scientia cassamus, extinguimus, irritamus penitus & abolemus. Necnon Ecclesias, capellas, capellanias, altaria, oratoria, societates & confraternitates, illorum Archipresbyteros, Priores, Gubernatores, Guardianos, Sacerdotes, Officiales & ministros huiusmodi, cum omnibus illorum bonis, iurisdictioni, correctioni & obedientiæ Ordinariorum, ac Rectorũ Parochialium Ecclesiarum, in quorum diœc. & parochijs illa respectiue extiterint, vt pręfertur, prædictis, & alijs quibusuis sibi alias concessis priuilegijs, immunitatibus, facultatibus, exẽptionibus & gratijs non obstantibus, subijcimus & supponimus. Ac ordinarijs, per se vel alium seu alios quos duxerint eligendos & deputandos, Ecclesias, capellas, capellanias, oratoria, altaria, societates, & confraternitates, illorumq. Archipresbyteros, Priores, Gubernatores, Guardianos, Sacerdotes, Officiales & ministros quoscunque quotiens eis videbitur visitandi, corrigendi, inobedientes quoque & rebelles quoscunque, appellationis, & quibusuis alijs sublatis atque remotis obstaculis, sententias, censuras & pœnas, ecclesiasticas & pecuniarias sibi beneuisas, & in eos propterea latas incurrisse declarandi, aggrauandi, reaggrauandi, ac brachij secularis auxilium inuocandi, & pœna debita puniendi, plenam & liberam facultatem concedimus.

Contrauenientium pœnæ.

§. 3. Districtius inhibentes Archipresbyteris, Priorib. Guardianis, Gubernatoribus, Sacerdotibus, officialibus, & ministris prædictis, ac alijs quibusuis quauis dignitate & auctoritate fungentibus sub eisdem, ac duorum milliũ ducatorum auri de Camera, Cameræ Apostolicæ applicandorum, necnon priuationis quorumcunque beneficiorum ecclesiasticorum qualitercunque qualificatorum per eos pro tempore obtentorum, concessorum, eo ipso absque aliqua desuper facienda declaratione per contrauenientes incurrendis pœnis, ne deinceps perpetuis futuris temporibus quorumuis priuilegiorum, facultatum & indultorum sibi quomodolibet pro tempore concessorũ, aut alio quouis prætextu, Præceptor videlicet, Abbas, & Capitulum prædicti Ecclesias, capellas, capellanias, oratoria vel altaria, aut societates vel confraternitates erigere & instituere, ac illas & illa sic erectas & institutas, seu erecta & instituta, cum facultatum & indulgentiarum participatione & communicatione, in grangias vel mẽbra eorum Hospitalis vel Monasterij, aut Ecclesiæ Lateranen. huiusmodi recipere. Archipresbyteri vero & Priores & Gubernatores, ac Guardiani, Sacerdotes quoque, Officiales & ministri prędicti diuina officia celebrare, seu celebrari facere, confessiones audire, vel alia sacramenta ecclesiastica cuipiam ministrare, defunctorum cadauera sepelire, aut aliquos Sacerdotes pro præmissis exequendis deputare audeant seu præsumant. Immo sub pœnis prędictis mandantes & præcipientes eisdem, vt Ordinarijs ac Rectoribus Parochialium Ecclesiarum huiusmodi, necnon pijs eorum mandatis, monitionibus, & exhortationibus, in omnibus & per omnia parere & obedire debeant, salubresq. eorum correctiones prompto & libenti animo suscipiant. Decernentes eosdem Archipresbyteros, Priores, Gubernatores, Guardianos, Sacerdotes, officiales & ministros, necnon eorum Ecclesias, capellas, capellanias, altaria, oratoria, societates & confraternitates, ac alios quoscunque sub eisdem priuilegijs, indultis & facultatibus comprehensos eisdem Ordinarijs omnino subiecta fuisse, fore & esse.

Decretum irritans.

§. 4. Et ita per prædictos & quoscunque alios Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derog.

§. 5. Non obstantibus si opus sit de non tollendo iure quæsito, & alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Hospitalis & Monasterij, ac Ecclesiæ S. Ioannis Lateranen. & Ordinum huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis & litteris Apostolicis, illis eorumq. Præceptori, Abbati & Capitulo prædictis respectiue, eorumq. superioribus & personis sub quibuscunque tenoribus et formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, in genere vel in specie, ac alias etiam motu & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, ac alias quomodolibet concessis, approbatis & innouatis, quibus omnibus & singulis etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi pręsentibus pro sufficienter expressis habentes, specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim à prędicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. & qualibet alia dictę Sedis indulgẽtia,

generali vel speciali cuiuscunque tenoris existat, per quã præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus huiusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet vel differri, & de qua cuiusq. toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Sanctio pœnalis.

§.6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ aduocationis, annullationis, cassationis, extinctionis, irritationis, abolitionis, subiectionis, suppositionis, inhibitionis, concessionis, decreti & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D. P. A. 3. 13. Iunij.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, Id. Iunij, Pontificatus nostri anno tertio.

LVIII.

Reformatio Tribunalium ordinariorum, & aliorum Iudicum Romanæ Curiæ, officijq. tam Aduocati & Procuratoris pauperum, quam Fisci Reuer. Cameræ Apostolicæ.

De his omnibus Iudicibus & officialibus, nimis prolixum esset hic adnotationes intexere, ideo cuique ipsorum in bullis eos tangentibus, opportuna significaui, ibi vel in indice materiarum quod loci plenissimum erit, requiras. Et pariter in nouissima reformatione S. D. N. Pauli V. in sua const. 44 Vniuersi.

Edita An. D. 1562.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pont. reformauit Pœnitentiariam sup. fol. 70. & etiã Cameram sup. fol. 74. Auditoratumq. Cameræ sup. fol. 78.

§. 1. CVm ab ipso nostri Pontificatus initio id præcipuum semper corde gesserimus, vt Romanæ Curiæ officia & Tribunalia, sublatis omnibus qui ex nimia forsan præteritorum temporum licentia inualuerant abusibus, in meliorem formam reducerentur. Ac ob id in primis ad Pœnitentiariam nostram vtpote in qua de animarum salute maxime agitur, mentis nostræ aciem conuertentes, pro illius reformatione nonnulla statuta perpetuo obseruanda ediderimus. Et deinde considerantes nobis ex iniuncto summi Apostolatus officio etiam incumbere, non solum rebus spiritualibus conuenientia remedia adhibere, sed etiam temporali Sedis Apost. dominio subiectos præsertim pauperes ab oneribus quantum fieri potest subleuare, ac vt in tranquillitate recte gubernentur prouidere, Cam. nostræ Apostolicæ officia ad honestum modum reduxerimus, & illius etiam, ac nostri Auditoratus officium reformauerimus.

Nunc aliorũ Iudicũ reformationẽ prosequitur. Super.

§.2. Verũ pro vlteriori reformatione huiusmodi prosequenda opportunum quinimmo necessarium esse censentes reliqua etiam prædictæ Vrbis & Curiæ ordinaria tribunalia, & ab illis dependentia, nostrique etiam Fisci procuratoris officium ad debitam normam reducere, illorum Magistratibus ac Notarijs & alijs officialibus in vnum pluries congregatis, & in præsentia nostra, ac nonnullorum venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium ab hoc à nobis specialiter electorum auditis, ac omnibus mature consideratis, etiam de cæterorum omnium fratrum nostrorum consilio hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, statuimus & ordinamus.

Sportulis Iudicũ in causis ciuilibus ordinarijs.

§.3. Quod nullus Iudicum ordinariorum Almæ Vrbis & Romanæ Curiæ cuiuscunque sit dignitatis in causis ciuilibus ordinarijs ratione sportularum aliquid prorsus accipiat, etiam à sponte dare volentibus.

Et in criminalibus ordinarijs & cõmissarijs.

§.4. In criminalibus vero pro sportulis sententiæ diffinitiuæ absolutoriæ à prætensis criminibus in quibus alias pœna à deportatione supra veniret imponenda, non vltra decem, à deportatione vero infra, non vltra quinque aureos accipere possint. Et sibi ipsis caueant, ne pro extorquendis huiusmodi sportulis aliquem nolentem quouis modo absolui ad petendum sententiam huiusmodi per causarum expeditionis dilationem, vel rei in carceribus detentionem, vel per cautiones de se repræsentãdo, vel non discedendo, vbi alias illis de iure locus non sit, præstandi cautionem aut alias quoquo modo inducant. Pro sententia autem in causis capitalibus & vltimi supplicij, vel in qua alias pœna corporalis imponitur, etiam si in illa indemnitati partis offensæ, vel prosequentis proprium interesse etiam pecuniarum prouideatur, & in illius fauorem pronuncietur, nihil prorsus accipiant. Et pro ea, in qua pœna pecuniaria, vel relegationis imponitur, & incidenter indemnitati consulitur, & in illius fauorem etiam pronunciatur, non vltra quinque aureos habere possint. In commissarijs causis criminalibus, quæ scilicet in vim commissionis à principio coram eis introducuntur non vltra duplum eius quod in ordinarijs accipere valeant.

In ciuilibus commissarijs.

§.5. In ciuilibus simili modo commissarijs, vbi de sũma à vigintiquinque infra agitur nihil prorsus, à vigintiquinque vsque ad centum, scuta tria, à centum vsque ad ducenta scuta sex, à ducenta vsque ad quamcunque sũmam scuta decem & non vltra. Pro quacunque sententia declaratoria ob non paritionem monitorij in contumaciam non vltra decem carlenos. Pro declaratoria in vim litterarum aut alias habente vim diffinitiuæ, si summa sit certa, accipiant prout supra taxatum fuit, si vero autem non sit certa, sed agatur ad ipsarum litterarum executionem, accipiant secundum causæ & personæ qualitatem, dummodo non vltra quinque aureos. Pro quocunque interlocutorio seu decreto ante diffinitiuam sententiam nihil omnino.

Mercede Iudicum pro decretis in contractibus.

§.6. Et similiter pro decretis in contractibus & obligationibus virorum & mulierum, aut rerum Ecclesiæ, et piorum locorum, in domo ipsorum Iudicum interponendis, ac etiam pro cassatione cuiuscunque querelæ siue processus, nihil. pro decretis vero extra domum interponendis, dimidium vnius scuti tantum accipiant. Quæ quidem decreta nonnisi à Gubernatore, Auditore Cameræ, Vicario & Senatore, ac eorum Iudicibus in contractibus & obligationibus præfatis interponantur.

Sportulis Capitan. Appell. iuxta taxã statut. quod in cap. vlt. de Capitaneis.

§.7. Capitaneus tamen Appellationum Curiæ Capitolij recipiat sportulas secundum taxam per statuta Vrbis ei traditam.

Tempore recipiendi sportularum.

§.8. Quas etiam sportulas superius taxatas non nisi è manibus Notarij causæ, & sententia prius ab ipsis subscripta accipere eis vllo modo liceat.

Taxa pro sigillo Iudicum.

§.9. Pro Sigillo prætiorum in mandatis de relaxando carceratos pro quouis crimine etiam capitali, & in quouis alio genere expeditionum in causis criminalibus apponendo non exigant vltra iulium vnum, excepto Auditore Cameræ quo ad eius expeditiones taxam requirẽtes duntaxat. In ciuilibus autem vnusquisque exigat iuxta solitum. Pro sigillo in expeditionibus quæ fiunt in curia cum clausula Si quis. nihil.

Prohibitio ne aliquid à Barisello decius capiendi.

§.10. A Baricello & quibusuis alijs executoribus etiã Curiarum suarum particularibus & si sponte dare velint sub quouis prætextu nihil prorsus recipere præsumant.

Obseruantia bullæ Pauli iij supra fol. 682.

§.11. Et quo ad expeditionem carceratorum obseruẽt in omnibus & per omnia Motum proprium à felicis recordationis Paulo Tertio circa eorundem carceratorum expeditionem editum.

Declaratione termini pro seruato.

§.12. Idemq. Iudices, tam in criminalibus quam in ciuilibus, qui sententias prout in cedula ferre, & terminos pro seruatis habere consueuerunt, dictarum sententiarũ cedulas subscribere, & terminos pro seruatis habitos declarare intra decem dies omnino teneantur. Nec citationes in quarum terminis pronunciare, vel earum terminos pro seruatis haberi contigerit, penes se ipsos retinere possint, sed penes Notarios actuarios dimittant. Alioquin sententiæ & termini ipsi lapsis dictis decem diebus pro circunductis habeantur.

Nullitatibus attendendis.

§.13. Non attendant nullitates nisi ex defectu citationis, iurisdictionis, vel mandati, sed illis non obstantibus ad causarum expeditionem procedant.

Expeditione causarum à duob. scutis infra.

§.14. Expediant causas à duobus scutis infra summarie, manu regia, partibus tantum oretenus auditis, & sine scriptis, nisi aliter ipsis ex rationabili causa visum fuerit, quam Burgi, de Sabellis, Ripæ & Ripettæ iudices exprimere in actis teneantur.

Gu-

Carcerũ visitatione. Ad hoc vide bullam Pij v. 48.

§.15. Gubernator semel in mense, vna cum pauperũ, ac Fisci Aduocatis & Procuratoribus, ac deputato à Societate Charitatis, vltra visitationem ordinarie semel in hebdomada fieri solitam, visitet carceres, tam secretos, quam publicos per seipsum, ne carcerati indebite à custodibus carcerum opprimantur, ac vt tabula nouissime à dilecto filio Guido Ascanio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinali & Camerario nostro edita, & in ipsis carceribus affixa tenenda obseruetur, prouideat.

Medicorum pro carceratis electione & munere.

§.16. Protector vero Charitatis, & illius deputati cũ interuentu Gubernatoris & procuratoris Fisci eligat duos Medicos fideles & expertos, vnum videlicet Physicum, alterum vero Chirurgum, qui visitent carceratos infirmos, & eos curent, ac de eorum infirmitate, cum opus fuerit, fidem faciant eidem Gubernatori & alijs Iudicibus, prouideatq. eisdem de competenti salario ex pœnis maleficiorum soluendo.

Confessorum pro carceratis electione.

§.17. Et in primis eligat aliquem presbyterum secularem vel regularem, qui confessiones ipsorum infirmorũ, vel aliorum carceratorum, non tamen vltimo supplicio damnatorum, postquam in manibus executorum consignati fuerint, quorum cura ad Confratres Societatis Sancti Ioannis Baptistæ Misericordiæ nuncupati spectat, audiat, eosdem carceratos visitet, ac spiritualiter consoletur.

Fisco citãdo in causis criminalibus.

§.18. Nullus Iudicum etiam Burgi, de Sabellis, Ripæ & Ripettæ in causis criminalibus procedat, seu sententiam ferat, nisi Fisco in omnibus actis, in quibus de iure citari debet, legitime citato.

Aduoc. Proc. & Notarij domi Iudicu nõ retinendis.

§.19. Non retineant domi suæ familiariter aliquem Procuratorem, nec Aduocatum, nec etiam Notarium suæ curiæ.

Iudicis de Sabellis deputatione. Hoc idẽ iussit Greg. xiij infra in eius bulla 36.

§.20. Iudex de Sabellis nullas pecunias pro obtinendo iudicatus officium Marescallo pro tempore existenti persoluat, aut ei etiam post assecutum officium mutuet, nec sub quouis prætextu quicquam ei det, minus ipse Marescallus ab eodem Iudice, quauis occasione vel causa, etiam in vim cuiuscunque prætensi indulti sibi à Sede Apostolica concessi, aut prætensæ consuetudinis, quod, & quam per præsentes reuocamus & improbamus, percipere audeat.

Notariorum d. Curiæ numero & assũ.

§.21. Liceatq. eidem Marescallo duos tantum Notarios actuarios in eius curia habere, nec quouis prætextu numerum Notariorum huiusmodi augere possit. Supprimendo ex nunc prout supprimimus omnia dictæ Curiæ Notariatus officia, duobus tantum exceptis ad ipsius Marescalli electionem. Ita tamen quod dicti duo cæteris de pretio officiorum suorum satisfacere teneantur.

Custodis d. Curię electione.

§.22. Item Marescallus officium Commentariensis & Capitanei Curiæ suæ nullo modo arrendet, sed per fideles & idoneos Custodes & executores illa exerceri faciat. Ipsis prius carcerum custodibus à Gubernatore Vrbis approbatis.

Iudicũ d. Curiæ, & Burgi, Turris Nonę, Ripę & Ripettæ sindicatu.

§.23. Iudices Burgi, & de Sabellis, ac Turris Nonæ, coram Gubernatore & Auditore Cameræ in fine cuiuslibet anni, & Ripettæ, ac Ripæ in fine officij coram Clerico Cameræ eiusdem Ripæ præsidente syndicatui stare teneantur.

Camerarij Ripæ officio ad sex menses.

§.24. Nec idem Camerarius Ripæ vltra sex menses in eius officio permanere, nec confirmari valeat.

Iudicis Burgi iurisdictione. Ad quã vide cõst. 4. Iul. 3. fol. 494.

§.25. Causæ tamen eorum qui in Burgo habitant, in prima instantia coram Iudice Burgi cognoscantur & terminentur, exceptis causis obligationum in forma Cameræ, quæ coram suis Iudicibus, & mercedum, ac miserabilium personarum, quæ ad instantiam creditorum coram omnibus ordinarijs Iudicibus introduci, & ab illis terminari possint.

Cõseruatorũ Vrbis residẽtia in Palatio Capitolij.

§.26. Conseruatores Vrbis in Palatio pro ipsis deputato residere teneantur hoc videlicet modo, primus ipsorum primo mense, secundus secundo, & tertius tertio, ita quod vnus ipsorum in dicto Palatio semper resideat.

Conseruatorum eorundẽ iurisdictione. Ad hoc vide Stat. Nou. li. 3. cap. 15 & lib. 3. cap. 4. & seqq.

§.27. Non possint de pœnis statutarijs, vel per eorum proclamata inflictis, aliquo modo gratiam facere in totum, & præsertim de corporalibus, nec illas commutare, sine consensu ipsorum omnium insimul conuocatorũ, & eo casu non vltra medietatem pœnæ remittere, nec in domo super huiusmodi gratijs aliquid signare possint, sed earundem pœnarum executionem, postquam de illarum incursu constiterit, celeriter procedant. Ad quarum etiam pœnarum præsertim corporalium executionẽ in euentum in quem non mittantur executioni per ipsos Conseruatores à die delati criminis intra quindecim dies quilibet alius Iudex ordinarius procedere possit, dummodo pœnas pecuniarias in manibus Camerarij populi à reis persolui faciat, nec ipsos reos à carceribus sine dictorum Conseruatorum consensu relaxet. Et cum potissime ipsorum officium consistat in coercendis & puniendis Pistoribus, Lanijs, Salmentarijs, Olitorijs, Fructarolis, & alijs artificibus, vt Vrbs ipsa omnibus ad victum necessarijs magis quam fieri possit abundet, Abstineant ab omni genere muneris, etiam ab esculentis & poculentis, ab huiusmodi scilicet speciei hominibus, nec ab eis aliquid sub quouis prætextu accipiant. A quibus etiam abstinere faciant omnino eorum Scribam, Notarium & Secretarium, ac Fideles, & alios eorum officiales, & in primis Extraordinarios, corporali pœna eos coercendo, & deinde ab officio remouendo.

§.28. Quos Extraordinarios ad officium Extraordinariatus huiusmodi exercendum nullatenus admittant, nisi recepta ab eis cautione saltem iuratoria sub pœna ipsis Conseruatoribus beneuisa de officium ipsum fideliter exercendo, & præmissa obseruando, ac de seipsos repræsentando pro omni eo quod in exercitio dicti eorum officij admittere possint. — Extraordinariorũ Populi Rom. cautione & fide. Aliã requirit cautionẽ à a tutum lib. 3. cap. 19.

§.29. Quibus quidem Extraordinarijs fidem adhibeãt iuxta formam decreti à modernis Conseruatoribus vltimo loco editi, & non aliter. Cogant Extraordinarium maiorem ad exercendum officium etiam per seipsum, & per substitutum idoneum ab ipsis Conseruatoribus approbandum. — Fides eis danda.

§.30. Et idem Extraordinarius maior, & eius substitutus, ac minores Extraordinarij cogere possint quoscunque etiam per detentionem corporum, vt permittant ponderare carnes & alia omnia quæ sub eorum cura sunt, & pretium denuntient, & recusantes pro prima vice puniantur in duplum valoris rei penes eos inuentæ, & pro alia vice, si illud idem admiserint, in duplum, et alia etiam corporali arbitrio Conseruatorum, & nihilominus Extraordinarius, & eius substitutus, ac alij minores Extraordinarij prædicti omnia Conseruatoribus denuncient, & res taliter inuentas nullatenus sibi retineãt, sed ad ipsos Conseruatores deferre teneantur. Et Baricellus, ac alij executores quarumcunque curiarum eidem Extraordinario maiori, & eius substituto in prædictis ac alijs eorum officium concernentibus obedire teneantur. — Officio eorũdem. Ad quod vide d. Sta. nouo. lib. 3. cap. 19.

§.31. Mandata executiua quæcunque, tam in ciuilibus quam in criminalibus à quibuscunque Iudicibus decreta, passim & indistincte vbique, tam in Vrbe quam in Burgo & Ripa, nulla locorum distinctione habita, absque alicuius licentia, & præsertim Capitanei & Iudicis Burgi, ac Camerarij Ripæ, per quoscunque executores liberè executioni demandentur: nec executio, sub eo etiam prętextu quòd locus Iudici qui mandatum decreuit, subiectus non sit, aliquo modo impediri possit. — Mãdatorum executione.

§.32. Magistri viarum, à Pistoribus, Lanijs, Salmentarijs, Fructarolis & cæteris huiusmodi pro pretijs locorum ad exponenda venalia, tam in plateis quam in vijs illis concedi solitorum exigant quartam partem minus quam hactenus exigi consueuerit, præterquam à deferẽtibus res venales ad mercatum in platea Agonis, à quibus nihil prorsus exigere possint. — Magistrorum Viarum taxa, in vendendis locis ad exponendu venalia &c.

§.33. Ad strata lateritia in vijs, prout opus esse eis videbitur, dominos contiguarum domorum cuiuscunque sint dignitatis, aut si ipsi absfuerint, vel soluendo non sint, illorum inquilinos iuris remedijs opportunis, ac sub eorum arbitrij pœnis cogant. Curent ex pecunijs, quæ ab Vrbis artificibus exiguntur & deponuntur, ac etiam à carrectierijs, quæ similiter deponuntur, nec ab eisdem magistris quouis modo percipiantur, vias eiusdem Vrbis continuo, ac Agonis & cæteras plateas dictæ Vrbis ad minus quater in anno, idemq. in Martij, Iunij, Septembris, & Decembris mensibus, munditijs purgari. Nullos actus, nullaq. negocia, quæ alicuius momenti fuerint, sine rogitu sui Notarij expediant. — Eorundẽ officio. Ad quod vide Gregor. xiij. const. 22.

Subma-

munus consecrationis suscipiendum à iure statutum vltra tres menses, & terminum anni Rectoribus Parochialium Ecclesiarum, & alijs quibusuis ad sacros etiam presbyteratus ordines suscipiendos, a iure aut in fundatione beneficiorum quomodolibet constitutum extra casus a iure permissos, vltra sex menses minime prorogare valeat.

Pœnitentiarius suas facultates non excedat.

§. 24. Et vltra præmissa abstineat etiam ab expeditionibus quibuscunque, quæ sibi per litteras suarum facultatum expresse non conceduntur, nisi alias de iure cõmuni in casibus de quibus agetur Ordinario concessæ reperiantur. Nec suffragetur prætextus consuetudinis seu styli, aut quasi possessionis ipsius Maioris Pœnitentiarij, & prædecessorum suorum in similibus concedendis, etiam si consuetudo, aut stylus, vel quasi possessio huiusmodi per litteras facultatum suarum generaliter approbata reperiatur.

Sede vacãte Pœnitentiarij Officium vacat, nisi in ijsque ad foru fori.

Idem habet Infra in cost. 63

§. 25. Volumus insuper quod officium sacræ Pœnitentiariæ Sede Apostolica vacãte, in omnibus & singulis quæ ad forum fori quomodolibet pertinent, penitus, & omnino conquiescat. Quodque ea tantum pro animarum salute expedire valeat, quæ forum conscientiæ respiciunt.

Inhibet q. Pœnitentiario & Officialibus ne aliquid expedire præsumant contra prædictorum tenorem.

§. 26. Districtius inhibentes moderno, & pro tempore existenti Maiori Pœnitentiario in virtute sanctæ obediẽtiæ, ac Regenti, Correctoribus, Scriptoribus, Procuratoribus, Reuisoribus, Sigillatoribus, alijsque dictæ Pœnitentiariæ Officialibus quibuscunque sub nostræ indignationis, & excommunicationis latæ sententiæ, necnon priuationis, & amissionis suorũ huiusmodi, & aliorũ Officiorũ & beneficiorũ quorumcunq. per eos obtentorũ, & inhabilitatis ad illa & alia in posterũ obtinenda alijsq. grauioribus nostro & pro tempore existentis Rom. Pont. arbitrio infligendis, & applicandis penis, ne de concessionibus, & expeditionibus sibi per præsentes interdictis contra præmissorum tenorem, etiam pretextu quorumuis priuilegiorum, & indultorum eis quomodolibet concessorum se intromittere quoquo modo audeant, seu præsumant.

Decretum irritans.

§. 27. Decernentes quascunq. concessiones, gratias, ac expeditiones deinceps ab eodẽ officio Pœnitentiariæ contra præsentiũ tenorem, quod absit, pro tẽpore emanatas, etiã si in illis asseratur, viuæ vocis oraculo, ac de mandato nostro & pro tempore existentis Rom. Pontificis speciali, & expresso factas fuisse, nullas nihilominus, & inualidas, ac extortas, & subreptitias esse, & cẽseri, neminiq. propterea suffragari posse, & ita per quoscunque locorum Ordinarios, ac Iudices, & Cõmissarios quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac eiusdem S.R.E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoriæ.

§. 28. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs quoque & indultis eidẽ Maiori Pœnitẽtiario, ac eius officio, etiam in illius erectione, & institutione etiam Motu proprio consistorialiter, ac de fratrum eorundẽ consilio & assensu, sub quibuscunq. tenoribus, & formis, ac cũ quibusuis clausulis, & decretis in genere vel in specie, & alias quomodolibet, etiã per fel. rec. Eugenium IV. Sixtum etiam IV. & Paulum III. ac alios quoscunq. Rom. Pontifices prædecessores nostros, ac etiã nos concessis, approbatis, & innouatis, ac decretis, & cẽsuris in illis appositis. Quibus omnibus etiam si pro illorũ sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbũ, nõ autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cõtrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus, communiter vel diuisim ab eadẽ sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenã & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionẽ, & quibuslibet alijs priuilegis, indultis, & litteris Apostolicis, generalibus vel specialibus quorumcunq. tenorũ existãt, per quæ præsentibus nõ expressa, vel totaliter nõ inserta effectus præsentiũ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus specifica, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbum habenda esset in eisdem litteris mentio specialis.

Forma & effectus publicationis. Quam⁴ post. habes hic in fine.

§ 29. Vt autem præsentes litteræ ad omnium notitiam deducantur, & omnes quorũ interest, vel interesse poterit, omnino afficiant, volumus, & mandamus, illas in Palatij nostri Apostolici, ac officij Pœnitentiariæ huiusmodi valuis, & acie Campi Floræ affigi, & per aliquod tẽporis spatium, relicta ibidem copia, detineri, vt ij quos litteræ ipsæ concernunt, seu concernere poterunt, quomodolibet in futurum, quod ad ipsorum notitiam non peruenerint, vel illas ignorauerint, quo minus eos arctent perinde ac si eis personaliter intimatæ forent, nullam possint excusationẽ prætendere, vel ignorantiam allegare. Cum non sit verisimile apud eos remanere incognitum, quod tam patenter extiterit publicatum.

Sanctio pœnalis.

§. 30. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, voluntatis, inhibitionis, decreti, derogationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autẽ hoc attentare præsumpserit, indignationẽ omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri & Pauli Apostolorũ eius se nouerit incursurũ.

Dat. P.A. 3. die 4. Maij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimosecundo, quarto Non. Maij, Pont. nostri Anno tertio.

Papæ subscriptio.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episc.

Cardd. subscriptiones.

Ego R. Card. de Carpo Episcopus Portuen.
Ego F. Card. Pisanus Episcopus Tusculan.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Præn.
Ego Io. Card. Moronus Episcopus Sabinensis.
Ego Christof. Card. Episc. Albanen. Triden.
Ego Otho Card. Truchses Card. Augustan.
Ego B. de la Cueua, Card. S. Crucis.
Ego Tiberius Card. Crispus.
Ego Fuluius Card. Perusinus.
Ego Io. Mi. Cardinalis Saracenus.
Ego Io. Cardinalis S. Vitalis.
Ego Ia. Card. Puteus.
Ego Io. B. Cicada Card. S. Clementis.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Io. Card. Reomanus.
Ego Io. Antonius Card. Capisuccus.
Ego Fr. M. Card. Alexandrinus.
Ego Iac. Card. Sabellus.
Ego Io. Antonius Card. S. Georgij.
Ego Aloysius Card. Corneuus.
Ego B. Card. Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Petr. Francis. Card. Ferrerius.
Ego Marcus Antonius Card. Amulius.
Ego Hieronymus Card. Corrigiensis.
Ego B. Card. Nauagerius.
Ego Io. Franciscus Card. de Gambara.
Ego A. Card. Farnesius Vicecancel.
Ego Guid. Asc. Diac. Card. Camerarius.
Ego N. Card. de Sermoneta.
Ego Iul. Card. Vrbinas.
Ego Alfonsus Carafa. Card. Neapolitanus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Indicus de Aualos Card. de Aragona.
Ego Alph. Card. Gesualdus.

Publicatio.

Anno à Natiuitate D. 1562. indictione 5. die vero Veneris, mensis Maij, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidẽtia Papæ IV. Anno IV. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas palatij Apostolici, & palatij officij sacræ Pœnitentiariæ, & in acie Campi Floræ, vt in retroscriptis litteris continetur dimissis copiis earundem in dictis locis affixis, per nos Frãciscum Rugerium, & Iulium Parinum prælibati S. D. N. Papæ Cursores. *Honofrius Montarg. Mag. Curs.*

Ro-

LIV.

Reformatio Officij Correctoris Cancellariæ Apostolicę, & litterarum minoris Iustitiæ, Contradictarum nuncupatarum.

Aliam reformationem edidit Pius V. vt infra in eius const. 90. Romani.

Edita A. D. 1562.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

VNiuersi gregis dominici curã nobis diuina dispositione commissam, pro Pastoralis officij debito diuina fauente gratia diligenter & salubriter exercere cupientes, ad ea potissimum pro Christifideliũ animarũ salute nostrę dirigimus cõsiderationis intuitum, per quæ iuris & iustitiæ cultus à nostris, & Sedis Apostolicæ Officialibus seruetur, & inuiolabiliter custodiatur.

Causæ huius reformationis quã edidit super.

§. 1. Sane cum nos vna cum venerabilibus fratribus nostris S.R.E.Cardinalibus, singulorum Romanæ Curię Tribunalium, & Officiorum correctioni & emẽdationi iugiter intendentes, inter cætera ad officium Correctoris Cancellariæ Apostolicæ, ac litterarum iustitiæ contradictarum respexerimus, animaduerterimus etiam officium ipsum quod antiquissimum existit, & per quod litteræ Apostolicæ iustitię sub nomine Romani Pontificis, ac sub plumbo expediuntur, pro superiorum temporum licentia antiquam disciplinam ac puritatem in litterarum huiusmodi expeditione relaxasse, ac propterea pro illius reformatione & emendatione, vocato, & audito dilecto filio Magistro Paulo Odescalco, Cancellariæ & litterarum huiusmodi moderno Correctore, Motu proprio, & ex certa scientia de eorundem fratrum consilio & assensu, Statuimus & ordinamus.

Expeditionibus in causis in quibus Papa vel eius Signatura rescripsit. Vide declarationẽ Pij V. in subc. cit.

§. 2. Quod deinceps perpetuis futuris temporibus dictus Paulus, ac pro tempore existens Corrector, necnon litterarum earũdem Procuratores in causis in quibus rescripta à nobis, vel à Signatura nostra iustitiæ pro tempore emanare contigerit, in eadem instantia se nullatenus intromittant. Possint tamen causas appellationum à sententijs diffinitiuis, vel diffinitiuę vim habẽtibus cõmittere.

Indulgẽtiis que, testamẽtis, cõtractibus &c.

§. 3. Item confirmationes Indulgentiarũ, siue perpetuarum siue temporalium, & testamentorum aut vltimarum voluntatum, ac iurispatronatus, & præsentãdi nullo modo expediant, sed nec contractuum, nisi ad vtriusque contrahentis supplicationem, & sine præiudicio tertij.

Sententiis, laudis, compromissis.

§. 4. Et minus sententiarum nisi cum clausula, Quatenus rite & recte latæ sint, & in rem transiuerint iudicatã, neque aduersus illas aliquid fuerit impetratum. A confirmationibus etiam compromissorum, & laudorum ante vtriusque partis expressam homologationem.

Vnionibus beneficiorum. Quod generaliter prohibuit Pius V. ibid.

§. 5. Necnon vnionum perpetuarum, vel suppressionum, aut translationum beneficiorum ecclesiasticorum, aut illorum fructuum applicationum omnino abstineant.

Alienationibus bonorũ ecclesiasticorum.

Quod itidem prohibuit Pius V.

§. 6. Similiter non concedant confirmationes alienationum, permutationum, aut liberationũ de bonis ecclesiasticis, quorũ annuus redditus summam quinque ducatorum excedat, id quod dispositiue in litteris exprimi debeat & cõfirmationes huiusmodi semper Ordinario loci, & alteri personæ in dignitate ecclesiastica constitutę coniunctim committantur. Et si de ipsius Ordinarij interesse vel præiudicio agatur, tunc loco ipsius cõmittãtur Metropolitano & si res ad ipsum Metropolitan. pertineat, Ordinario viciniori. & nunquã similes cõmissiones cõcedant quando de alienandis iurisdictionibus, vel vassallagiis ad Ecclesias quomodolibet ptinẽtibus agitur.

Professionibus Regularium.

Quod etiam prohibuit totaliter Pius V. ibid.

§. 7. Litteras etiã declaratorias nullitatis professionis propter vim & metum, quando religiosi post ingressum religionis, vel emissam professionem sacros ordines in religione susceperunt, etiã si asseratur quod eisdem vi & metu durantibus dictos ordines susceperint, minime concedant. In alijs autem casibus declaratoriæ huiusmodi committantur Ordinario loci, vocato Priore Monasterij loci eiusdem in quo fuit emissa professio, & nunquam in Rom. Curia etiã si pars, & testes in ea præsentes essent.

Religiosorũ licentiis stãdi extra claustra &c. Hoc reuocatum est ibid.

§. 8. Sed nec licentias religiosis eisdem standi extra Monasterium etiam in casibus infirmitatis, vel alijs à iure permissis, nec pro subuentione parentum pupillorum, aut aliorum consanguineorum, nisi de expressa licentia suorũ Superiorum petita & obtenta.

Absolutionibus iuramentorum.

§. 9. Et similiter absolutiones à iuramento, præterquã ad effectum agendi & excipiendi.

Facultatib. testandi.

§. 10. Ac facultates testandi de bonis ecclesiasticis in forma quinterni vltra summam centum ducatorum minime concedere valeant. Religiosis vero etiam extra claustra cum legitima dispensatione degentibus, similes facultates testandi nullatenus concedantur.

Ordinariorũ gestis.

§. 11. Item gesta per Ordinarios, aut alios inferiores nisi in casibus illis expresse de iure permissis, & quãdo ex eorum narratiua formam iuris minime per eos seruatam esse constat, nullatenus confirment, nec eorum defectus iuris vel facti, aliquo modo suppleant.

Beneficiorũ titulis vel possessionib.

Ad hoc vide d. bull. Pii V.

§. 12. In primis autem abstineant à confirmatione titulis vel possessionis beneficiorum ecclesiasticorum, etiã pro pacificis possessoribus, etiam cum clausula, sicuti iuste & pacifice possidetis, cum sicut accepimus confirmationes huiusmodi plerunque petantur in fraudem ad confouendos intrusos, & alios qui litteras Apostolicas prouisionis beneficiorum eorundem minime expediuerunt, ac minime curant expedire.

Declaratoriis super homicidijs, & irregularitate.

§. 13. Abstineant etiã à declaratorijs super homicidijs, & irregularitate exinde cõtracta, etiã si illa vim vi repellẽdo, & ad necessariã defensionẽ cõmissa fuisse asseratur.

Decimarum cõfirmationibus.

§. 14. Itẽ à cõfirmationibus decimarũ, & illarũ acquisitionũ, etiã pro pacificis possessoribus, nisi illas ante Conciliũ Lateranen. tempore recol. mem. Alexandri III. celebratum legitime acquisitas esse expresse dicatur.

Rebus litigiosis.

§. 15. Et insuper à confirmationibus quibuscunque de rebus litigiosis omnino cessent.

Indultorũ cõfirmatione.

§. 16. Priuilegia vero, ac facultates & gratias per Sedẽ Apostolicam concessa, in genere tantum, non autẽm in specie confirment. nisi priuilegia ipsa de verbo ad verbũ inserantur, de quibus per litteras Apostolicas, aut earum transumpta authentica omni prorsus suspicione carentia, ipsi Correctori constiterit, de quo in confirmatione ipsa expressa mentio fieri debeat.

Rebus dubiis

§. 17. Postremo cum officium ipsum Correctoris potissimum versetur in concessione, vel confirmatione eorũ quæ sunt de iure permissa, nullatenus concedendo, vel confirmando rescribat in materijs quoquomodo in iure dubiis, vel vbi variæ sunt iurisperitorum opiniones, etiam pro communi illorum sententia, sed tantum vbi de re ipsa clara, & expressa de iure decisio apparet, & de cuius intellectu nullatenus apud iuris interpretes dubitetur.

Procuratores non immutent facti veritatem.

Pius V. poenã falsi imposuit in const. 21.

§. 18. Procuratores autem litterarum ipsarum contradictarum materias iniustas, aut indebitas non procurent, nec minutas litterarum forment contra, vel præter continentiam memorialium, & veritatem facti illis à partibus exhibiti. ne facto variato, & veritate immutata litteras expediant, quæ alia expediri non possent, prout sæpius attentatũ fuisse accepimus. In reliquis vero per præsentes nõ immutatis aut alteratis, antiquũ stylũ in expeditionibus litterarũ earũdẽ seruari solitũ inuiolabiliter obseruẽt.

Contrauenientiũ poen.

§. 19. Districtius inhibentes præfato, ac pro tempore existenti Correctori sub indignationis nostræ, Procuratoribus vero præsentibus & futuris sub excommunicationis latæ sententiæ, necnon priuationis officiorum, & beneficiorũ quorumcunq. per eos obtentorũ, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterũ obtinenda, alijsq. nostri, & pro tempore existentis Rom. Pont. arbitrio inferendis & applicãdis pœnis, ne de causis, negotijs, ac expeditionibus per pręsentes interdictis, & alias quã vt præfertur, etiã prætextu quorumuis priuilegiorũ, & indultorũ, eis & eorum officio quomodolibet concessorum, aut consuetudinis, vel quasi possessionis in similibus materijs probibitis expediendis se intromittere quoquomodo audeant, vel præsumant.

Irritatio cõtrariorum.

§. 20. Decernentes nihilominus quascunque concessiones, commissiones, & alias expeditiones ab illis, & à dicto officio deinceps contra præsentium tenorem pro tempore quomodolibet, quod absit, attentatas, nullas, & inualidas, ac extortas, & subreptitias fore, & esse, ac censeri,

feri, neminique propterea suffragari posse.

Clausula sublata &c. §. 21. Sicque per quoscunque locorum Ordinarios, ac Iudices, & Commissarios etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac eiusdem R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria. §. 22. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs quoque & indultis eisdem Correctori, & Procuratoribus sub quibuscunq. tenoribus, & formis, ac cũ quibusuis clausulis, & decretis per quoscũque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac forsan nos concessis, approbatis, & innouatis, ac decretis, & censuris in illis appositis (quibus omnibus, etiam si pro illorũ sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbũ, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice dũtaxat specialiter & expresse derogamus) cõtrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadẽ sit Sede indultum quod interdici, suspẽdi, vel excõmunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenã & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionẽ. Et quibuslibet alijs priuilegijs, indulgentijs, & litteris Apostolicis, generalibus vel specialibus quorumcunq. tenorũ existẽt, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter nõ inserta effectus præsentiũ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Iussio publicandi. §. 23. Vt autem præsentes litteræ ad omnium notitiam deducantur, & eos quorũ interest, vel interesse poterit, omnino afficiant, volumus, & mandamus, illas in Palatij nostri Apostolici, ac Audientiæ litterarum Contradictarum valuis, & acie Campi Floræ per aliquos ex Cursoribus nostris affigi, & per aliquod temporis spatium, relicta ibidem earũ copia, affixas detineri, vt ij quos litteræ ipsæ concernunt, seu concernere poterunt quomodolibet in futurum, nullam possint excusationem prætendere, vel allegare quod ad ipsorum notitiam non peruenerint, cum non sit verisimile apud eos incognitum remanere, quod tam patenter publicatum fuerit.

Sanctio pœnalis. §. 24. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, inhibitionis, decreti, derogationis, voluntatis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autẽ hoc attentare præsumpserit, indignationẽ omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri & Pauli Apostolorũ eius se nouerit incursurũ.

D. P. An. 3. die 27. Maii. Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimosecundo, sexto Calen. Iunij, Pontificatus nostri Anno tertio.

Papæ subscriptio. Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Cardinalium subscriptiones.
Ego R. Card. de Carpo Episcopus Ostien.
Ego F. Card. Pisanus Episcopus Portuen.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Tusculanus.
Ego Io. Card. Moronus Episcopus Prænestinus.
Ego Otho Card. Aug. Episc. Albanen.
Ego B. de la Cueua Card. S. Crucis.
Ego R. Card. Sancti Angeli, Maior Pœniten.
Ego Ti. Card. Crispus.
Ego Fuluius Card. Perus.
Ego Io. Mi. Card. Saracenus.
Ego Io. Card. Sancti Vitalis.
Ego Io. B. Cicada Card. S. Clemen.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Io. Suauius Card. Reumanus.
Ego Io. Ant. Card. Capisuccus.
Ego F. M. G. Card. Alexandrinus.
Ego Io. Ant. Card. S. Georgij.
Ego Bernardus Card. Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego B. F. Card. Ferrerius.
Ego Hier. Card. Corrigiensis.
Ego B. Card. Nauagerius.
Ego Io. Franciscus Card. de Gambara.
Ego Alexan. Card. Farnesius Vicecanc.
Ego Gui. Asc. Card. Camerarius.
Ego Iul. Card. Vrbinas.
Ego Alph. Carafa Card. Neapolitanus.
Ego Ind. de Aualos Card. de Aragona.
Ego Alph. Card. Gesualdus.

Anno a Natiuitate Domini 1562. Indict. 5. die vero 29. mensis Iunij, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij, diuina prouidentia Papæ IV. Anno III. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Palatij Apostolici, Audientiæ litterarum Contradictarũ, & in acie Campi Floræ, & deinde amotæ dimissis ibidem in locis suprascriptis copijs earundem affixis per nos Iulium Parmum, & Camillum Cherubinum præfati Sanctiss. D. N. Papæ Cursores. *Publicatio.*

Franciscus Rogerius Magister Cursorum.

L V.

Reformatio Tribunalis R. Cameræ Apostolicæ.

Hanc reformationẽ latius prosequitur hic idem Pontifex in const. 57. Cũ inter. Et quo ad Camerarium aliã reformationẽ edixit Clem. VII. in const. 65. In conferendis. vbi de Camerarij & Cameræ materia plene notabo. Et nouissime eorum reformationem edidit S. D. N. Paul. V. in const. 44. Vniuersi.

De munere autem Officialium Cameræ, vltra notata hic, & in d. alia reformatione in apostillis, plene habes de Clericis in const. 13. Eug. IV. Inter. sup. fol. 279. & in const. 1. Callisti III. Quæ laudabili. fol. 309. in const. 8. Iul. II. Ex iniuncto. fol. 410. De Auditore Cam. vide in constit. 20. S. D. N. Pauli V. Eximiæ. De Thesaurario in Six. V. cõst. 100. In conferẽdis. De Præfecto Annonæ, in Greg. XIII. const. 35. Inter cæteras. De Cõmissario Cameræ in bulla 44. Sixt. V. Ad excelsum. De Fisco in Clem. VII. const. 20. Quoniam. sup. fol. 588. Et de ipso Camerario eorum omnium capite, in Clemen. VIII. const. 65. In conferendis.

PIVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.* *Edita An. D. 1562.*

ROmanus Pontifex, Christi Vicarius, vti prudẽs paterfamilias prouide animaduertẽs, in agro dominico multã messẽ, & multos iã operarios esse, vt opus Dñi recte & sine cõfusione adimpleatur, singulis curas partitur, & officia distribuit, ac ne quis muneris sibi cõmissi limites excedat, aut in alterius messẽ falcẽ imponat, solerti studio & diligẽtia ꝓuidet, sicut ꝓ felici ipsius agricultura, & directione in Dño cõspicit salubriter expedire. *Exordium.*

Studium Papæ reformãdi eius Curiã. §. 1. Sane postquã nos sacrum Oecumenicũ, & generale Concilium pro extirpãdis hæresibus, & Christiani populi moribus emendãdis in Ciuitate Tridentina celebrãdũ indiximus, prout illud diuina fauẽte gratia frequẽtissimo Prælatorũ conuentu iã feliciter cõgregatum extitit, & suos salutares progressus habere cepit, dũ Conciliũ ipsum generali totius Ecclesiæ reformationi diligenter incũbit, nos Curiæ nostræ, ac illius Officiorũ, & Tribunaliũ peculiari correctioni animũ adiecimus, & à sacræ Pœnitentiariæ officio, in quo salus præcipue vertitur animarum, initio sumpto illius reformationem feliciter absoluimus.

Nunc

Causa huius reformationis.

§ 2. Nunc vero Cameræ nostræ Apostolicæ tribunal tanquam reliquis totius Curiæ dignius & excellentius, in quo nō solum patrimonij beati Petri, sed vniuersorum Fisci Apostolici iurium conseruatio & administratio versatur, direximus oculos nostræ mētis, animaduertimusq. in eādem Cameram pro superiorum temporum licentia & incuria, pleraq. negotia extra propriam ipsius tribunalis naturam, tam circa ditioni ecclesiasticæ in temporalibus subiectas, quam reliquas totius Christiani Orbis prouincias irrepsisse, per quæ Camerarij nostri, ac Præsidentium, & Clericorum eiusdem Cameræ studia, à proprijs & peculiaribus eorum curijs distrahuntur, aliorumq. tribunalium, & officiorum dictæ Curiæ, ac totius Ecclesiastici Status iurisdictio, cum magno Fisci nostri ac partium litigantium detrimento, & reliquorum Christifidelium scandalo, confunditur & impeditur. Idcirco ad tollendos abusus huiusmodi, & vt Camerarius, ac Clerici, & Præsidētes prædicti eorum proprio muneri commodius & diligentius intendere valeant, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura, & dilecto filio nostro Guidone Ascanio S. Mariæ in Via lata Diac. Card. de sancta Flora nuncupato, moderno Camerario nostro, ac dilectis filijs Præsidentibus, & Clericis dictæ Cameræ, eiusq. Notarijs auditis, & eorū facultatibus, & iuribus diligēter inspectis, omnibusq. mature consideratis, de eorundē fratrum cōsilio Apostolica auctoritate tenore pręsentiū statuimus, & ordinamus.

Camerarius, & Clerici, causas Fisci interesse cōcernen. & nō alias causas priuatorū cognoscere abstineant.

§. 3. Quod de cætero perpetuis futuris tēporibus prædicti Guido Ascanius Cardinalis, ac pro tempore existētes Camerarius, ac Præsidentes, & Clerici, Fisci nostri negotijs diligenter incumbant, vtque illud liberius & facilius facere & exequi possint, causis inter Fiscum nostrū & priuatos iuxta propriam eorum tribunalis naturam contenti sint, & propterea à cognitione causarum inter priuatos, etiam per viam appellationis, etiam ex Terris Ecclesiæ ad Sedem Apostolicam interpositæ omnino abstineant, nisi causę à negotijs fiscalibus dependeant, aut ab illis originem trahant.

Commissionibus causarū.

§. 4. Similiter abstineant à cōmissionibus, & auocationibus causarū, necnō litteris monitorialibus, & inhibitorijs, ac sequestrationibus, & alijs huiusmodi, vbi nō agitur de interesse Fisci, etiā in Terris Ecclesiæ, cū hæc ad signaturā nostrā spectare noscantur, & alias ordo iudiciorum multipliciter confundatur. Permittimus tamē illis pro minori pauperum dispendio, vt causas appellationū à sentētijs diffinitiuis, vel earum vim habentibus interlocutorijs intra quadraginta milliaria ab Vrbe in rebus minimis, & profanis, summam vigintiquinque ducatorum non excedētibus, de quo dispositiue mentionē facere teneātur, per simplices litteras alias iuxta formā iuris cōmittere possint.

Alienationū que o morb Eccles.

Ta vide maiore proh bitione Pij V. in constit. 69.

§. 5. Interdicimus etiam illis cōmissiones alienationū de bonis ecclesiasticis in forma quæ dicitur, Si in euidentem, pro rebus quarum redditus annuus summam quinque ducatorum auri de Camera excedat, de quo redditu similiter expressa mētio in dispositiua litterarū habeatur, & cōmissiones huiusmodi semper Ordinario loci, & alteri personę in dignitate ecclesiastica constitutę coniunctim committantur. Et si de ipsius Ordinarij interesse, vel prę iudicio agatur, tunc loco ipsius committantur Metropolitano, & si res ad ipsum Metropolitan. pertineat, Ordinario viciniori. & nunquam similes commissiones concedant, quando agitur de alienatione iurisdictionum, vel vassallorum ad Ecclesiam quouis modo pertinentium.

Absolutionibus a delictis & cæt.

§. 6. Insuper ne delicta impunita remaneant, ab absolutionibus, & remissionibus delictorum quorumlibet, etiā leuium, aut illarum commissionibus, necnon saluis conductibus pro delinquentibus etiam de delictis extra Terras Ecclesiæ commissis omnino abstineant.

Moratoriis.

§. 7. Et similiter à moratorijs dilationibus nisi ad modicum tempus, & non vltra mensem, ac data idonea cautione, & pro his debitoribus tantum qui aliam dilationē non obtinuerint.

Hebræorū tolerantiis.

§. 8. Hebræis vero tolerantias, aut alia priuilegia præiudicium Christianorum quomodolibet concernentia.

Extractionibus.

§. 9. Et quibusuis personis, frumentorum aut aliorum victualium ex Vrbe, vel alijs Terris Ecclesiæ.

Repræsaliis.

§. 10. Etiam in illis quam extra eas ad cuiusuis instātiam, repræsalias etiam pro debitis fiscalibus, nisi de particulari, & expresso mandato nostro, aut Pontificis pro tempore existentis.

Possessione beneficiorum & cæt.

§. 11. Necnō litteras Camerales pro adipiscēda possessione beneficiorū ecclesiasticorū, etiā nobis & Sedi Apost. reseruatorū, & prorogationem temporis ad expediendas litteras Apostolicas quarumcunq. gratiarum, aut ad solutionem annatarum, vel aliorum iurium Collegio Cardinaliū, aut officialibus debitorū minime concedere valeāt.

Vectigalib.

§. 12. Caueāt etiā ab impositione, vel augmēto vectigaliū, seu datiorū, vel illorū diminutione, aut alteratione ex quacunque causa etiam publicam vtilitatem concernēte.

Spoliis Clericorum.

§. 13. Sed nec spolia Clericorum decedentium, aut decimas, vel alia regalia, aut credita fiscalia, in toto vel in parte donare, vel remittere possint. Commissarij vero ad præmissa exigenda, & recuperanda nō nisi idonei & probatæ vitæ, nullū habentes in ea re interesse constituantur, qui etiam iureiurando, ac idoneis cautionibus de eorum officio fideliter & diligenter exercendo astringantur.

De Clericorū iurisdictione.

§. 14. Clerici vero Cameræ cum nullam iurisdictionē vt singuli, sed tantum collegialiter & in plena Camera habere noscātur, nihil expediant priuatim, & singulariter, nec aliquas litteras, aut patentes de quacunque re subscribant, nisi ex commissione eis facta in eadem plena Camera, in qua omnia clare & distincte proponi, ac in libro propositionum annotari debeant.

Notariorum munere.

§. 15. Notarijque in expeditionibus, & scripturis desuper conficiendis, de propositione & commissione huiusmodi mentionem expressam habere teneantur.

Indultis circa spiritualia.

§. 16. Sed & tā Camerarius, quā Clerici ipsi vltra prohibita in præsenti reformatione, à quibuscūq. licentijs, gratijs, & indultis de rebus spiritualibus in forma gratiosa, vel cōmissaria, etiam cum clausulis iustificatiuis, & alias tam in Terris Ecclesię, quam extra illas, omnino abstineant.

Expeditionibus.

§. 17. Et similiter a quibuscunque alijs expeditionibus quę sibi ratione suę ordinarię iurisdictionis propter publicam vtilitatem, vel alias expresse per litteras suarum facultatum concessæ non reperiuntur. Nec prætextus consuetudinis, aut quasi possessionis etiā antiquissimæ & immemorabilis in similibus concedendis eis suffragetur, etiā si cōsuetudo, & quasi possessio huiusmodi per litteras aliquorum Pontificum generaliter approbatæ fuerint.

Notariorum extorsionib.

§. 18 Notarij vero Camerę abstineant ab extorsionibus & indebitis exactionibus vtpote pro obligationibus soluendi annatas, quæ tamen in promptu soluuntur, prout hactenus vsurpatū esse accepimus, & alijs huiusmodi, super quibus, & alijs per præsentes statutis, & prohibitis, Camerarius, ac eius Vicarius diligentem inquisitionem adhibere, & delinquentes condignis pœnis pro modo culpæ punire debeant.

Camerarii & Clericorū officio, pro tēpore Sedis vacantis.

§. 19. Sede autē Apostolica vacāte, officiū Camerarij, quod per constitutionē piæ mem. Clementis Papę V. etiā prædecessoris nostri in Conc. Viennen. editā durare decernitur, ita durare declaramus, vt tā ipse Camerarius, quam Præsidentes, & Clerici, ac Notarij prædicti non solum ea quæ præsenti cōstitutione prohibentur, & quæ Pontifice viuēte etiā pro eiusdē Pontificis reuerentia, aut alias quomodolibet exercere, & expedire nō cōsueuerunt, minime vsurpent, sed tantū exactioni pecuniarū Cameræ Apost. debitarū, ac illarū reseruationi, necnon prouisionibus ratione Sedis vacantis necessario faciendis incumbere, & propterea à solutione debitorum ante Pontificis obitum contractorum, aut illorum declaratione, vel nouatione, ac rationum solidatione, & quibuscunque alijs expeditionibus, tā gratiam quam iustitiā, aut illarum executionem quomodolibet concernentibus, omnino abstinere debeāt.

Contrauenientium pœnæ.

§. 20. Districtius inhibentes præfato, ac pro tempore existenti Camerario in virtute sanctæ obedientiæ, Clericis vero, ac Notarijs, & alijs officialibus, & eorum ministris quibuscūque sub excommunicationis latę sententię, necnō priuationis officiorum, & beneficiorum quorumcunq. per eos obtētorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, alijsque nostri, & pro tēpore existētis Rom. Pont. arbitrij pœnis, ne de causis, negotijs, ac expeditionibus per præsentes interdictis, etiā prętextu quorumuis priuilegiorum, & indultorum eis quomodolibet concessorum, aut consuetudinis, vel quasi possessionis

huiusmodi se intromittere quoquomodo audeant, seu præsumant.

Annullatio aliter gestorum. §. 21. Decernentes quascunque concessiones, commissiones & expeditiones ab illis, & à dicta Camera deinceps cõtra præsentium tenorem pro tẽpore forsan, quod absit, attentatas, etiam si illas viuæ vocis oraculo emanasse asseratur, nihilominus nullas, & inualidas, ac extortas, & subreptitias fore, & esse, ac censeri, neminique propterea suffragari posse.

Clausula sublata. §. 22. Et ita per quoscunq. locorũ Ordinarios, ac Iudices, & Cõmissarios etiã causarum Palatij Apostolici Auditores, ac eiusdem Rom. Ecclesiæ Cardinales, etiam Prouinciarum ac Terrarũ ditionis ecclesiasticæ Legatos, eorumq. Vicelegatos, Gubernatores, & alios Officiales, sublata eis & eorũ cuilibet, quauis aliter iudicãdi, & interpretãdi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, irritũ quoq. & inane quicquid secus super his à quoquã quauis auctoritate, sciẽter vel ignoranter contigerit attẽtari.

Clausula derogatoria. §. 23. Non obstãtibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs quoque, indultis, ac facultatibus eidem Camerario, ac Præsidentibus, & Clericis, etiam Motu proprio, & consistorialiter, ac de fratrum eorundem consilio, & assensu sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, in genere vel in specie, & alias quomodolibet etiã per piæ mem. Martinum V. Eugenium IV. Innocentium VIII. & prædictum Leonem X. & Paulum III. ac Iulium etiam III. & alios quoscunque Rom. Pontifices prædecessores nostros, ac forsan etiam nos concessis, approbatis, & innouatis, ac decretis, & censuris in illis appositis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumq totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, ac indiuidua, & de verbo ad verbũ, nõ autẽ per clausulas generales idẽ importãtes mẽtio, seu quæuis alia expressio habẽda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi pro sufficiẽter expressis habẽtes, illis alias in suo robore permãsuris, hac vice dũtaxat specialiter & expresse derogamus, cõtrarijs quibuscũque. Aut si aliquibus cõmuniter vel diuisim ab eadẽ sit Sede indultũ, quod interdici, suspendi vel excommunicari nõ possint per litteras Apostolicas nõ faciẽtes plenã, & expressam, ac de verbo ad verbũ de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet alijs priuilegijs, indulgentijs, & litteris Apostolicis generalibus vel specialibus quorumcunq. tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus præsentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Forma & effectus publicationis. §. 24. Vt autem præsentes litteræ ad omnium notitiã deducantur, & eos quorum interest, vel interesse poterit omnino afficiant, volumus, & mandamus illas in Palatij nostri, ac Cameræ Apostolicæ valuis, & acie Campi Floræ per aliquos ex Cursoribus nostris affigi, & per aliquod temporis spatium relicta ibidem earum copia affixas detineri, vt ij quos litteræ ipsæ concernunt, seu concernere poterunt quomodolibet in futurum, nullam possint excusationem prætendere, vel allegare quod ad ipsorum notitiam non peruenerint, cũ non sit verisimile, apud eos incognitũ remanere, quod tam patenter publicatũ fuerit.

Sanctio pœnalis. §. 25. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, inhibitionis, decreti, derogationis, voluntatis, & mãdati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationẽ omnipotẽtis Dei, ac beatorũ Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Dat. P. A. 3. die 27. Maij. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimosecundo, sexto Calen. Iunij, Pont. nostri Anno tertio.

Papæ subscriptio. Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Locus Signi.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Cardd. subscriptiones. Ego R. Card. de Carpo Episcopus Ostien.
Ego F. Card. Pisanus Episc. Portuen manu propr.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Tusculanus.
Ego Io. Card. Moronus Episcopus Prænestinus. ss.
Ego Otho Truchses de Vualburg. Episc. Card. Alban.
Ego B. de la Cueua, Card. S. Crucis.
Ego R. Card. S. Angeli Maior Pœnit.
Ego Ti. Card. Crispus.
Fuluius Card. Per.
Ego Io. Mi. Cardinalis Saracenus.
Ego Io. Cardinalis S. Vitalis.
Ego Io. B. Cicada Card. S. Clementis.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Scipio Card Pisarum.
Ego Io. Card. Reumanus.
Ego Io. Antonius Card. Capisuccus.
Ego Fr. M. Card. Alexandrinus.
Ego Io. Antonius Card. S. Georgij.
Ego Bernardus Card. Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego P. F. Card. Ferrerius.
Ego Hier. Card. Corrigiensis.
Ego R. Card. Nauagerius.
Ego Io. Franciscus Card. de Gambara.
Ego A. Card. Farnesius Vicecancel.
Ego Iu. Card. Vrbin.
Ego Alfonsus Carafa Card. Neapolitan.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Ind. de Aualos Card. Arag.
Ego Alph. Card. Gesualdus.

Publicatio. *Anno a Natiuitate D. 1562. indictione 5. die vero 19. mensis Iun. Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidẽtia Papæ IV. Anno III. retroscriptę litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas palatij Apostolici, Cameræ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, & deinde amotæ dimissis ibidem in locis suprascriptis earum copijs affixis, per nos Iulium Parinum, & Camillum Cherubinum prælibati S. D. N. Papæ Cursores.*

Franciscus Rogerius Mag. Curs.

LVI.

Reformatio Tribunalis Auditoris causarum Curiæ R. Cameræ Apostolicæ.

Pius V. aliam edixit reformationem in consti. 113. Inter illa. & alteram S. D. N. Paul. V. in const. 44. Vniuersi. §. 4. vbi etiam notabo.

Edita An. D. 1562. *PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium. INter multiplices Pastoralis officij nostri curas, illa nos potissimum vrget, vt prouisionis nostræ ministerio Romanæ Curiæ Tribunalia, iuste & salubriter dirigantur, ac subditis nostris, & alijs Christifidelibus causas & negotia sua in eis tractantibus, ius & iustitia æqua lance, & minoribus quam fieri poterit dispendijs ministrentur.

Causa huius reformationis. §. 1. Sane cum nos vna cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, generali Tribunalium & Officiorum eiusdem Curiæ reformationi solerti studio, ac vigilantia intenderemus, inter cætera respeximus ad antiquissimum, & nobilissimum Tribunal nostri, & Curię causarum Cameræ Apostolicæ generalis Auditoris, qui non solum Rom. Curiæ Iudex ordinarius existit, sed in tota temporali Iurisdictione nostra, ac vniuersis Christiani Orbis Prouincijs, & Regnis ex indulto diuersorum Rom. Pontificum prædecessorum nostrorum in ciuilibus & criminalibus, iurisdictionem exercet, animaduertimusq. in eodem Tribunali pro temporum incuria, & negotiorum multiplicitate nonnullos abusus irrepsisse, ac nõ modica emẽdatione & correctione opus esse.

Reformatio super. §. 2. Et propterea vt tam Auditor, quam eius Locumtenentes, & Notarij intra iurisdictionis suę fines se contineant, neque causas cõtra iuris ordinem cum Rectorum & Gu-

& Gubernatorum eiusdē ditionis nostræ & aliorum Ordinariorum iniuria, ac subditorū nostrorum, & reliquorum Christifidelium nimio dispēdio ad se trahant, aliasq. vt decet eorum officio rite & recte fungantur prouidere volentes, vocato, & audito venerabili fratre nostro Fauio Episc. Muran. moderno nostro & dictæ Curiæ Auditore, & habita super his cum eisdem Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio Apostolica auctoritate, tenore præsentium statuimus & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus Auditor, ac Locumtenentes, seu Iudices, & Notarij dictæ Curiæ pro tempore existētes, ad infrascriptorū capitulorū & in eis contentorum quorumcunq. plenariam obseruationem teneātur.

Monitorijs specialibus.

§. 3. Et in primis Auditor prefatus non decernat Monitoria specialia in causis profanis etiam in terris Ecclesiæ vltra quadraginta milliara ab Vrbe, quando valor causæ non excedit summam centum florenorum.

Appellat. admittendis. Vide Pij V. cit. in rubr.

§. 4. Deinde non recipiat nec admittat appellationes de partibus nisi cum clausula expressa, Quatenus à sententia diffinitiua, vel vim diffinitiuæ habente appellatum sit.

Monitorijs generalibus.

§. 5. Successiue in monitorijs generalibus reseruet facultatem etiā Ordinario loci, absoluendi incurrentes censuras in eis contentas.

Cedulonib.

§. 6. Præterea non permittat affigi cedulones cum picturis dæmonum, & alijs similibus.

Sequestris. Vide et ia in bul. 25. D. N. Pauli V.

§. 7. Item non decernat sequestra, nisi iuxta formam constitutionis felicis recordationis Clementis Papę V. prædecessoris nostri, quæ incipit, Ad compescendas. prout seruatur in Rota. & in illis semper apponatur clausula, Prouiso quod de fructibus sequestratis cultus diuinus manuteneatur, ac animarum cura exerceatur, & alia onera beneficio incumbentia supportentur.

Monitorijs cōtra Episcopos & eorum superiores. Vide ibid.

§. 8. Porro non decernat contra Episcopos, & eorum superiores monitoria ad personaliter comparendum, nisi præuia commissione signata manu nostra, aut pro tempore existentis Romani Pontificis. & pro decreto monitorij ad personaliter comparendum nihil percipiat.

Expensis cōtumacialib. instigatoris.

§. 9. Subsequenter expensæ contumaciales restituantur instigatori, si illas fecerit, alioquin Notario causæ, ac alijs qui in ea expeditiones scripserunt, ac eas gratis ad instantiam Fisci concesserunt.

Remissorijs in causis criminalibus.

§. 10. Item non concedat Auditor in causis criminalibus remissoriā ad partes ad probādum delictū, vel fundandā Fisci intentionem, sed aduocentur testes ad Curiā, vel causa remittatur ad partes vbi delictum est commissum.

Litteris pro capien. indicijs. Vide d. bullā Pauli V.

§. 11. Nec concedat litteras ad partes ad capienda indicia contra aliquem, nisi prius in Curia aliqualiter constiterit de delicto.

Examine reorum & testiu.

§. 12. Pretcrea non permittat quod procurator Fisci examinet reos, sed tantū examini interesse possit, ac reus per Iudicem examinetur. & idem seruetur in testibus qui pro reo examinabūtur, vel det interrogatoria in scriptis.

Reorum in carcere secretione.

§. 13. Deinde curet ne rei vltra triduum retineantur in carceribus secretis antequam examinentur, nisi tamen natura causæ aliud suadeat.

Dilationib. Fisci.

§. 14. Studeatque generaliter dilationes in Fisci fauorem abbreuiare, ne rei diutius laboribus & expensis fatigentur.

Interesse Fisci in causis priuatorum.

§. 15. Nec differat expeditionem causarum inter priuatos pendentium, licet procurator Fisci protestetur causam non expediri nisi ipso citato pro eius interesse, nisi de eo incontinenti saltem summarie doceat.

Causis vsurę contra Mercatores.

§. 16. Nec inhibeat aut retardet Mercatoribus creditorum suorum exactionem ad Fisci instantiam sub prætexta vsurariæ prauitatis in eis commissæ, sed procedatur separatim in causa vsurarum sine retardatione causæ ciuilis iuxta iuris dispositionem.

Appellationibus Fisci.

§. 17. Minus etiam admittat appellationem Fisci ab absolutoria lata pro reo, iuxta laudabilem consuetudinē hactenus in Curia seruatam.

Inuentarijs de bonis inquisitorum.

§. 18. Item inquisito reo non fiat inuentariū illius bonorū, nisi agatur de delicto pro qua veniat imponēda pęna capitalis, vel confiscationis bonorū, aut alia notabilis pęna, nisi detur idonea fideiussio de stando iuri, & iudicato soluendo. Quando autē inuentariū conficiendum fuerit, non describatur inuentariū huiusmodi in Registro, sed tātū moderata merces pro qualitate rei à Notario accipiatur.

Sportulis Iudicum. Vide d. bullā Pauli V.

§. 19. Et in causis ordinarijs Auditor prędictus seu eius in ciuilibus Locumtenens non recipiat sportulas, neque Notarius aliquid pro nota sententię, sed in causis commissarijs & declaratorijs contumacialibus tantum.

Notariorum procura vel pactis.

§. 20. Insuper caueat dictus Auditor ne sui Notarij, vel eorum substituti sint procuratores causarum eiusdem tribunalis, aut paciscantur de quota litis vel lucri, cum procuratoribus vel solicitatoribus, sub pœna priuationis & infamiæ.

Decretisq.

§. 21. Nec audeant Notarij ipsi facere ex se decreta etiam quantumuis ordinaria, & solita, sed semper ad Iudicem recurrant, sub pœna falsi, & priuationis exercitij.

Contrahentium cognitione.

§. 22. Curentque etiam Notarij, vt cognoscant contrahentes saltem per depositionem vnius ex testibus in instrumento apponendis, ne fiat suppositio personarum.

Officiorum arrendis.

§. 23. Item eorum officia arrendare non possint, nisi personis per ipsum Auditorem approbatis.

Inhibitionibus vigore Eugenianæ, de qua vide in Eugen. IV. const. 4.

§. 24. Præterea Auditor præfatus non concedat monitoria vel inhibitiones in vim constitutionis Eugenianæ in fauorem Curialium, nisi pro illis qui saltem per annum in Curia continue residentiam fecerint.

Terminis referendis.

§. 25. Et si cōtingat vnum Notarium accipere terminum pro alio Notario ad referendum, teneatur ipse accipiens per totam illā diē qua acceperit, relaxationē facere.

Mandatis de manutenēdo. Ad quod vide d. bull. Pij V. cit. in rub.

§. 26. Et insuper Auditor prefatus nō concedat mādata de manutenēdo aliquē in possessione in qua existit, nisi cōstito saltē extraiudicialiter cū accepisse & retinuisse vere, & actualiter, non autē verbaliter, & momento tantum possessionem vacantem, & non cum spolio alterius.

Mandatis suspicionis fugę. Vide d. bull. Pij V. & Pauli V.

§. 27. Porro non concedat mandatum de capiendo ratione suspicionis fugæ, nisi cōstito sit saltem summarie & extraiudicialiter de credito liquido, & de suspicione fugæ saltē per iuramentum ipsius creditoris, & nisi facta solutione, vel deposito actuali per actorem de expensis capturæ in euentum in quem illa indebite facta detegatur.

Copia dādis ante torturā.

§. 28. Insuper præfatus Auditor, seu eius Locumtenēs in criminalibus faciat semper dare copiam indiciorum reo, vel petentibus pro eo ante torturam. & pēdente termino ad faciendas defensiones, detur cōmoditas carceratis libere loquēdi cū eorum Aduocatis & Procuratoribus, etiam semotis arbitris, nisi tamen qualitas causę aliud necessario suadeat. quæ quidem indiciorum copiæ dentur pauperibus gratis, & ab que aliqua pecuniarū exactione.

Registris in causis ordinarijs ciuilibus.

§. 29. Præterea Notarij nō conficiāt regesta in causis ordinarijs, nec cōmissarijs nō excedentibus valorē ducētorū florenorum, ac in ipsis regestis & extractibus, & quibuscunq. alijs eorū expeditionibus teneātur seruare taxas iuxta reformationem in nouissimo Concilio Lateranen. editam.

Iurisdictione A. C.

§. 30. Tandē, vt tollātur controuersiæ inter tribunalia dictæ Curię, & vnicuique sua iurisdictio seruetur, declaramus executionē obligationis in forma Cameræ ad pręfatum Aud. Cameræ priuatiue ad alia tribunalia pertinere, prætequam in instrumentis dependentibus à causis & actis in alijs tribunalibus huiusmodi gestis, & sine præiudicio Motus proprij per nos in fauorem Populi Romani editi.

Inhibitio & pœnæ in contrauenientes.

§. 31. Districtius inhibentes Auditori sub indignationis nostræ, & Locumtenētibus siue Iudicibus, ac Notarijs prædictis sub excommunicationis latæ sententiæ, ac priuationis officiorum suorum huiusmodi, & alijs etiā grauioribus nostro & pro tempore existentis Rom. Pōtificis arbitrio infligendis & applicandis pœnis, ne de expeditionibus, ac decretis, & alijs sibi per præsentes interdictis, ac contra prædictorum Capitulorum formam & tenorē etiam quorumuis priuilegiorum, indultorum, ac litterarum eis quomodolibet concessarum, vel alio quouis prętextu se intromittere, aut illa immutare vel alterare quoquomodo audeant, seu præsumant.

Clausula sublata &c.

§. 32. Decernentes quæcunque decreta & acta ab eisdem Auditore, Iudicibus & Notarijs pro tempore contra præsentium formam & tenorem, quod absit, emanata, & facta, nulla & inualida, ac extorta & subreptitia nulliusque roboris vel momenti fore, & cēseri, neminiq. propterea suffragari posse, vel debere, & ita per quoscunq. Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatij Apostolici Auditores in quauis causa & instantia, sublata eis & eorum

cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoriæ.

§. 33. Non obstantibus cõstitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs quoque, & indultis eidem Tribunali, ac illius Auditoratus officio, ac Auditori etiã in eiusdem officij erectione, & institutione, ac Iudicibus, & Notarijs ipsis, illorumque Collegio, etiam Motu proprio consistorialiter, ac de fratrum eorundem consilio & assensu, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis in genere, vel in specie, & alias quomodolibet etiam per nos concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunq. aut si aliquibus communiter vel diuisim à præfata sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et quibuslibet alijs priuilegijs, indulgentijs, & litteris Apostolicis, generalibus vel specialibus quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus præsentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus specifica, indiuidua & expressa, ac de verbo ad verbum habenda esset in eisdem litteris mentio specialis.

Iussio publicandi hanc bullam.

§. 34. Vt autem præsentes litteræ ad omnium notitiã deducantur, ac omnes quorum interest, vel interesse poterit afficiant, volumus, & mandamus illarum copiam in Palatij nostri Apostolici ac domus seu Curiæ præfati Auditoris valuis, necnon acie Campi Floræ affigi, & ibidem relicta earum copia aliquandiu detineri, vt ij quos litteræ ipsæ concernunt, seu cõcernent in futurum, quod ad ipsorum notitiam non peruenerint, vel illas ignorauerint, quo minus eos arctent perinde ac si eis personaliter intimatæ forent nullam possint excusationem prætendere, vel ignorantiam allegare, cum non sit verisimile, apud eos remanere incognitum quod tam patenter extiterit publicatum.

Sanctio pœnalis.

§. 35. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginã nostrorum statuti, ordinationis, declarationis, inhibitionis, decreti, derogationis, volũtatis, & mãdati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem &c.

D.P. An. 3. die 2. Iunij.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimosecundo, 4. Nonas Iunij, Pont. nostri Anno tertio.

Papæ subscriptio.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Si mei non fuerint dominati, tunc immaculatus ero.

Card. subscriptiones.

Ego R. Card. de Carpo Episcopus Ostien.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Tusculanus.
Ego Io. Card. Moronus Episcopus Prenestinus.
Ego Otho Card. Aug. Episc. Albanen.
Ego Io. Mi. Card. Saracenus.
Ego Iacobus Card. Puteus.
Ego Io. B. Cicada Card. S. Clementis.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Io. Ant. Card. Capisuccus.
Ego Fr. Mi. Card. Alexandrinus.
Ego Iac. Card. Sabellus.
Ego Io. Ant. Card. S. Georgij.
Ego Bernardus Card. Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego M. Ant. Card. Amulius.
Ego Hier. Card. Corrigiensis.
Ego B. Card. Nauagerius.
Ego Guid. Asc. Card. Camerarius.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Alph Card. Gesualdus.

Publicatio.

Anno a Natiuitate Domini 1562. indictione 5. die 24. mensis Iulij, Pont. Sanctiss. in Christo Patris & D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. Anno III. suprascriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in locis suprascriptis, vt moris est, dimissis copijs earundem affixis per nos Camillum Cherubinum, & Franciscum Rogerium prælibati S.D.N. Papæ Cursores.

Bartholomæus Sottocasa Mag. Cursorum.

LVII.

Loca pia & Confraternitates etiã institutæ vel dependen. à Capitulo Sacrosanctę Lateranensis Ecclesiæ, vel S. Spiritus, aut S. Sebastiani ad Catecumbas de Vrbe, subijciuntur iurisdictioni & obedientiæ Ordinariorum, ac Rectorum Parochialium. Et eisdem Capitulus prohibetur, de cætero erigere loca pia, & Ecclesias, vel in eorum membra recipere.

Quo ad vltimam partem, Capitulum S. Ioannis, certis additis modificationibus, reintegratum fuit a Six. V. in const. 19. Si cunctas. vbi notabo.

Edita A D. 1562.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Regimini vniuersalis Ecclesię diuina fauẽte clementia præsidentes, inter cætera ad quæ nostri Pastoralis officij ratione tenemur, in primis satagendũ nobis fore arbitramur, vt ne quid quorumuis priuilegiorũ facultatum, & indultorũ Apostolicorũ quibusuis personis & locis, ob quasuis etiã quantumlibet pias causas cõcessorum, aut alio quopiã prætextu, tam in eorũ quos in partẽ vniuersalis Ecclesiæ regiminis sibi Sedes Apostolica assumpsit, quã aliorũ quorumuis iurisdictionis preiudiciũ, vel auctoritatis diminutionẽ temere à quoquam agendo, attentetur, & ex quo sumptis scandalorũ causis vniuersus Christifideliũ cętus cum animarũ periculo coinquinetur.

Ministri Ecclesiarũ instituarũ siue dependentiũ ab Hospitali S. Spiritus, vel Monasterij S. Sebastiani ad Catechumbas, siue Capitulo S. Ioannis Lateranen. de Vrbe prætẽdebant exẽptos esse a iurisdictione Ordinariorũ & diuersos excessus committebant.

Vnde multæ lites ortæ fuerunt inter illos, & locorum Ordinarios.

§. 1. Cũ itaq. sicut magna cũ animi nostri molestia accepimus, quãplurimi Ecclesiarũ, Capellarũ, Capellaniarũ, Oratoriorũ, Altarũ, Societatum, & Confraternitatũ Archipresbyteri, Rectores, Priores, Gubernatores, Guardiani, Societates, Officiales, & ministri, ex eo forsã quod eorũ Ecclesiæ, Capellæ, Capellaniæ, Oratoria, Altaria, Societates, ac Cõfraternitates huiusmodi à primęua illorum erectione & institutione, vel alias in membra seu grangias per Præceptorem Hospitalis Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, S. Augustini, & Abbatem Monasterij S. Sebastiani ad Catecumbas prope & extra muros dictæ Vrbis Cistercien. Ordinum, ac Capitulum Ecclesiæ Sancti Ioannis Lateranen. de eadem Vrbe, quorundam per nonnullos prædecessores nostros Rom. Pont. ac Sedem prædictam, ac forsan nos eisdem Hospitali, Monasterio, & pro tẽpore existentibus illorum Pręceptori & Abbati, ac Ecclesiæ Lateranen. & Capitulo, cum facultate illa alijs Ecclesijs, Capellis, Capellanis, Oratorijs, Altaribus, Societatibus & Confraternitatibus impartiendi & communicandi desuper forsan concessorum priuilegiorum facultatũ, & indultorum prætextu, vel alias etiam cum huiusmodi impartitione, & communicatione recepta existunt, ac ab eis dependent, ac alias se, ac Ecclesias, Capellas, Oratoria, Altaria, Capellanias, Societates, ac Confraternitates huiusmodi, illorumq. bona quęcunq. ab Ordinarijs locorum eorumq. iurisdictione, obedientia & visitatione ac correctione exemptos & exempta esse pretendant, ac proinde nulla ab eis requisita, vel obtenta licentia in Ecclesijs, Capellis, Capellanis, Oratorijs, & Altaribus huiusmodi per quosdam Sacerdotes cõductitios ad eorum nutum amouibiles diuina officia celebrare, ac Christifideliũ eorundẽ

con-

confessiones audire, eisq. sanctissimū Eucharistiæ, necnō Baptismatis, & alia sacramenta ecclesiastica ministrari, defunctorum cadauera certa emolumenta mortuaria nuncupata percipiendo, ac in eorum vtilitatem conuertendo sepeliri, ac diuersa alia in Ordinariorum prędictorum, ac Parochialium Ecclesiarum Rectorum, infra quorum diœc. & Parochiarum limites Ecclesiæ, Capellæ, Oratoria, Capellaniæ, & Societates, ac Confraternitates huiusmodi erectæ & institutæ existunt, iurisdictionis & auctoritatis præiudicium facere audeant seu præsumant, ac Ordinarios & Parochialium Ecclesiarum Rectores huiusmodi suis debitis iuribus & emolumentis defraudent, illorumq. præcepta & monitiones floccipendentes diuersa excessus & delicta committant, ob idque per Ordinarios ac Parochialium Ecclesiarum Rectores huiusmodi, necnon Archipresbyteros, Rectores, Priores, Gubernatores, Guardianos & Officiales ac ministros prædictos variæ lites & controuersię coram diuersis iudicibus & commissarijs in Rom. Cur. & extra eam ortæ sint, & forsan adhuc pendeāt indecisæ, in graue Christifidelium eorundem animarum periculum, populique scandalum, ac ordinis clericalis vilipendium non modicum.

Idem Pontif. iste easdē lites omnes ad se auocat & extinguit. Et reuocat Hospitalis, Monasterij & Capituli prædictorum facultates erigendi Ecclesias & Societates, siue illas in eorum membra recipiendi cū facultatū & indulgētiarum communicatione Ecclesiasque & Societates huiusmodi subijcit iurisdictioni Ordinariorū & Rectorum Parochialium.

§.2. Nos quorum est quemlibet in suis iurisdictione & auctoritate manutenere, ac ne in eis indebite à quoquam impediatur, solertiæ nostræ curas impendere, cunctorum quoque Christifidelium animarum saluti, quantum cum Deo possumus consulere, litium, causarum, & controuersiarum quarumcunque in pręmissis motarum, & forsan pendentium status & merita, nominaq. & cognomina iudicum & collitigantium præsentibus pro sufficienter expressis habentes, ac lites, controuersias, & causas huiusmodi ad nos harum serie aduocantes, illasq. penitus annullantes, cassantes & extinguentes, partibusq. litigantibus perpetuum silentium imponentes, necnon eisdem iudicibus ne se de eis vlterius intromittere, sub nostræ indignationis & excommunicationis latæ sententiæ pœnis, audeant seu præsumant, districtius inhibentes ac vlterioribus scandalis, quæ ex præmissis oriri possent, debite ac salubeiter obuiare volentes, Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, omnia & singula priuilegia, facultates & indulta, etiam Motu simili, etiam consistorialiter, ac ad quorumuis instantiam, ac sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, efficacioribusq. & insolitis clausulis, ac irritantibus & alijs decretis, in genere vel in specie, per nos ac Sedem, seu prædecessores huiusmodi Præceptori Hospitalis, ac Abbati Monasterij, necnon Capitulo Ecclesiæ Sancti Ioannis Lateranen. huiusmodi, etiam super facultate erigendi & instituendi Ecclesias, Capellas, & Capellanias, Oratoria, Altaria, Societates & Confraternitates, illaq. in grangias, vel membra recipiendi, ac per eos erectis & institutis Ecclesijs, capellis, capellanijs, oratorijs, altaribus, societatibus, & confraternitatibus, illorumq. Archipresbyteris, Prioribus, Gubernatoribus, Guardianis, Sacerdotibus, Officialibus & ministris quocunque nomine nuncupatis, & alijs quibusuis, etiam ex certa scientia concessa, ac forsan auctoritate Apostolica approbata & confirmata, dicta auctoritate tenore præsentium ex simili nostra scientia cassamus, extinguimus, irritamus penitus & abolemus. Necnon Ecclesias, capellas, capellanias, altaria, oratoria, societates & confraternitates, illorum Archipresbyteros, Priores, Gubernatores, Guardianos, Sacerdotes, Officiales & ministros huiusmodi, cum omnibus illorum bonis, iurisdictioni, correctioni & obedientiæ Ordinariorum, ac Rectorū Parochialium Ecclesiarum, in quorum diœc. & parochijs illa respectiue extiterint, vt pręfertur, prædictis, & alijs quibusuis sibi alias concessis priuilegijs, immunitatibus, facultatibus, exēptionibus & gratijs non obstantibus, subijcimus & supponimus. Ac ordinarijs, per se vel alium seu alios quos duxerint eligendos & deputandos, Ecclesias, capellas, capellanias, oratoria, altaria, societates, & confraternitates, illorumq. Archipresbyteros, Priores, Gubernatores, Guardianos, Sacerdotes, Officiales & ministros quoscunque quotiens eis videbitur visitandi, corrigendi, inobedientes quoque & rebelles quoscunque, appellationis, & quibusuis alijs sublatis atque remotis obstaculis, sententias, censuras & pœnas, ecclesiasticas & pecuniarias sibi beneuisas, & in eos propterea latas incurrisse declarandi, aggrauandi, reaggrauandi, ac brachij secularis auxilium inuocandi, & pœna debita puniendi, plenam & liberam facultatem concedimus.

Contrauenientium pœnæ.

§.3. Districtius inhibentes Archipresbyteris, Priorib. Guardianis, Gubernatoribus, Sacerdotibus, officialibus, & ministris prædictis, ac alijs quibusuis quauis dignitate & auctoritate fungentibus sub eisdem, ac duorum milliū ducatorum auri de Camera, Cameræ Apostolicæ applicandorum, necnon priuationis quorumcunque beneficiorum ecclesiasticorum qualitercunque qualificatorum per eos pro tempore obtentorum, concessorum, eo ipso absque aliqua desuper facienda declaratione per contrauenientes incurrendis pœnis, ne deinceps perpetuis futuris temporibus quorumuis priuilegiorum, facultatum & indultorum sibi quomodolibet pro tempore concessorū, aut alio quouis prætextu, Præceptor videlicet, Abbas, & Capitulum prædicti Ecclesias, capellas, capellanias, oratoria vel altaria, aut societates vel confraternitates erigere & instituere, ac illas & illa sic erectas & institutas, seu erecta & instituta, cum facultatum & indulgentiarum participatione & communicatione, in grangias vel mēbra eorum Hospitalis vel Monasterij, aut Ecclesiæ Lateranen. huiusmodi recipere. Archipresbyteri vero & Priores & Gubernatores, ac Guardiani, Sacerdotes quoque, Officiales & ministri predicti diuina officia celebrare, seu celebrari facere, confessiones audire, vel alia sacramenta ecclesiastica cuipiam ministrare, defunctorum cadauera sepelire, aut aliquos Sacerdotes pro præmissis exequendis deputare audeant seu præsumant. Immo sub pœnis prędictis mandantes & præcipientes eisdem, vt Ordinarijs ac Rectoribus Parochialium Ecclesiarum huiusmodi, necnon pijs eorum mandatis, monitionibus, & exhortationibus, in omnibus & per omnia parere & obedire debeant, salubresq. eorum correctiones prompto & libenti animo suscipiant. Decernentes eosdem Archipresbyteros, Priores, Gubernatores, Guardianos, Sacerdotes, officiales & ministros, necnon eorum Ecclesias, capellas, capellanias, altaria, oratoria, societates & confraternitates, ac alios quoscunque sub eisdem priuilegijs, indultis & facultatibus comprehensos eisdem Ordinarijs omnino subiecta fuisse, fore & esse.

Decretum irritans.

§.4. Et ita per prædictos & quoscunque alios Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clau. derog.

§.5. Non obstantibus si opus sit de non tollendo iure quæsito, & alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Hospitalis & Monasterij, ac Ecclesiæ S. Ioannis Lateranen. & Ordinum huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis & litteris Apostolicis, illis eorumq. Præceptori, Abbati & Capitulo prædictis respectiue, eorumq. superioribus & personis sub quibuscunque tenoribus et formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, in genere vel in specie, ac alias etiam motu & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, ac alias quomodolibet concessis, approbatis & innouatis, quibus omnibus & singulis etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi pręsentibus pro sufficienter expressis habentes, specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim à prędicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. & qualibet alia dictę Sedis indulgētia,

generali vel speciali cuiuscunque tenoris existat, per quã præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus huiusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet vel differri, & de qua cuiusq. toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Sanctio pœnalis.

§.6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ aduocationis, annullationis, cassationis, extinctionis, irritationis, abolitionis, subiectionis, suppositionis, inhibitionis, concessionis, decreti & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D. P. A. 3. 13. Iunij.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, Id. Iunij, Pontificatus nostri anno tertio.

LVIII.

Reformatio Tribunalium ordinariorum, & aliorum Iudicum Romanæ Curiæ, officijq. tam Aduocati & Procuratoris pauperum, quam Fisci Reuer. Cameræ Apostolicæ.

De his omnibus Iudicibus & officialibus, nimis prolixum esset hic adnotationes intexere, ideo cuique ipsorum in bullis eos tangentibus, opportuna significaui, ibi vel in indice materiarum quod locupletissimum erit, requiras. Et pariter in nouissima reformatione S. D. N. Pauli V. in sua const. 44. Vniuersi.

Editu An. D. 1562.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pont. reformauit Pœnitentiariam sup. fol. 70. & etiã Cameram sup. fol. 74. Auditoratumq; Cameræ sup. fol. 78.

§. 1. CVm ab ipso nostri Pontificatus initio id præcipuum semper corde gesserimus, vt Romanæ Curiæ officia & Tribunalia, sublatis omnibus qui ex nimia forsan præteritorum temporum licentia inualuerant abusibus, in meliorem formam reducerentur. Ac ob id in primis ad Pœnitentiariam nostram vtpote in qua de animarum salute maxime agitur, mentis nostræ aciem conuertentes, pro illius reformatione nonnulla statuta perpetuo obseruanda ediderimus. Et deinde considerantes nobis ex iniuncto summi Apostolatus officio etiam incumbere, non solum rebus spiritualibus conuenientia remedia adhibere, sed etiam temporali Sedis Apost. dominio subiectos præsertim pauperes ab oneribus quantum fieri potest subleuare, ac vt in tranquillitate recte gubernentur prouidere, Cam. nostræ Apostolicæ officia ad honestum modum reduxerimus, & illius etiam, ac nostri Auditoratus officium reformauerimus.

Nunc aliorũ Iudicũ reformationẽ profert. Super.

§.2. Verũ pro vlteriori reformatione huiusmodi prosequenda opportunum quinimmo necessarium esse censentes reliqua etiam prædictæ Vrbis & Curiæ ordinaria tribunalia, & ab illis dependentia, nostrioq. etiam Fisci procuratoris officium ad debitam normam redacere, illorum Magistratibus ac Notarijs & alijs officialibus in vnum pluries congregatis, & in præsentia nostra, ac nonnullorum venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium ab hoc à nobis specialiter electorum auditis, ac omnibus mature consideratis, etiam de cæterorum omnium fratrum nostrorum consilio hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, statuimus & ordinamus.

Sportulis Iudicũ in causis ciuilibus ordinarij.

§.3. Quod nullus Iudicum ordinariorum Almæ Vrbis & Romanæ Curiæ cuiuscunque sit dignitatis in causis ciuilibus ordinarijs ratione sportularum aliquid prorsus accipiat, etiam à sponte dare volentibus.

Et in criminalibus ordinarijs & cõmissarijs.

§.4. In criminalibus vero pro sportulis sententiæ diffinitiuæ absolutoriæ à prætensis criminibus in quibus alias pœna à deportatione supra veniret imponenda, non vltra decem, à deportatione vero infra, non vltra quinque aureos accipere possint. Et sibi ipsis caueant, ne pro extorquendis huiusmodi sportulis aliquem nolentem quouis modo absolui ad petendum sententiam huiusmodi per causarum expeditionis dilationem, vel reis in carceribus detentionem, vel per cautiones de se repræsentãdo, vel non discedendo, vbi alias illis de iure locus non sit, præstandi cautionem aut alias quoquo modo inducant. Pro sententia autem in causis capitalibus & vltimi supplicij, vel in qua alias pœna corporalis imponitur, etiam si in illa indemnitati partis offensæ, vel prosequentis proprium interesse etiam pecuniarum prouideatur, & in illius fauorem pronuncietur, nihil prorsus accipiant. Et pro ea, in qua pœna pecuniaria, vel relegationis imponitur, & incidenter indemnitati consulitur, & in illius fauorem etiam pronunciatur, non vltra quinque aureos habere possint. In commissarijs causis criminalibus, quę scilicet in vim commissionis à principio coram eis introducuntur non vltra duplum eius quod in ordinarijs accipere valeant.

In ciuilibus commissarijs.

§.5. In ciuilibus simili modo commissarijs, vbi de sũma à vigintiquinque infra agitur nihil prorsus, à vigintiquinque vsque ad centum, scuta tria, à centum vsque ad ducenta scuta sex, à ducenta vsque ad quamcunque sũmam scuta decem & non vltra. Pro quacunque sententia declaratoria ob non paritionem monitorij in contumaciam non vltra decem carlenos. Pro declaratoria in vim litterarum aut alias habente vim diffinitiuæ, si summa sit certa, accipiant prout supra taxatum fuit, si vero autem non sit certa, sed agatur ad ipsarum litterarum executionem, accipiant secundum causæ & personæ qualitatem, dummodo non vltra quinque aureos. Pro quocunque interlocutorio seu decreto ante diffinitiuam sententiam nihil omnino.

Mercede Iudicum pro decretis in contractibus.

§.6. Et similiter pro decretis in contractibus & obligationibus virorum & mulierum, aut rerum Ecclesiæ, et piorum locorum, in domo ipsorum Iudicum interponendis, ac etiam pro cassatione cuiuscunque querelæ siue processus, nihil. pro decretis vero extra domum interponendis, dimidium vnius scuti tantum accipiant. Quæ quidem decreta nonnisi à Gubernatore, Auditore Cameræ, Vicario & Senatore, ac eorum Iudicibus in contractibus & obligationibus præfatis interponantur.

Sportulis Capitan. Appel. iux. taxa Senat. quod in cap. [illegible] cap. 40. lib. 1.

§.7. Capitaneus tamen Appellationum Curiæ Capitolij recipiat sportulas secundum taxam per statuta Vrbis ei traditam.

Tempore recipiend. sportularum.

§.8. Quas etiam sportulas superius taxatas non nisi è manibus Notarij causæ, & sententia prius ab ipsis subscripta accipere eis vllo modo liceat.

Taxa pro Sigillo Iudicũ.

§.9. Pro Sigillo præterquam in mandatis de relaxando carceratos pro quouis crimine etiam capitali, & in quouis alio genere expeditionum in causis criminalibus apponendo non exigant vltra iulium vnum, excepto Auditore Cameræ quo ad eius expeditiones taxam requirẽtes duntaxat. In ciuilibus autem vnusquisque exigat iuxta solitum. Pro sigillo in expeditionibus quæ fiunt in curia cum clausula Si quis. nihil.

Prohibitione aliquid à Barisello &c. recipiendi.

§.10. A Baricello & quibusuis alijs executoribus etiã Curiarum suarum particularibus & si sponte dare velint sub quouis prætextu nihil prorsus recipere præsumant.

Obseruantia Bullæ Pauli iij sup. fol. 682.

§.11. Et quo ad expeditionem carceratorum obseruẽt in omnibus & per omnia Motum proprium à felicis recordationis Paulo Tertio circa eorundem carceratorum expeditionem editum.

Declaratione terminũ pro seruatis.

§.12. Idemq. Iudices, tam in criminalibus quam in ciuilibus, qui sententias prout in cedula ferre, & terminos pro seruatis habere consueuerunt, dictarum sententiarũ cedulas subscribere, & terminos pro seruatis habitos declarare intra decem dies omnino teneantur. Nec citationes in quarum terminis pronunciare, vel earum terminos pro seruatis haberi contigerit, penes se ipsos retinere possint, sed penes Notarios actuarios dimittant. Alioquin sententiæ & termini ipsi lapsis dictis decem diebus pro circunductis habeantur.

Nullitatibus attendendis.

§.13. Non attendant nullitates nisi ex defectu citationis, iurisdictionis, vel mandati, sed illis non obstantibus ad causarum expeditionem procedant.

Expeditione causarum à duob. scutis infra.

§.14. Expediant causas à duobus scutis infra summarie, manu regia, partibus tantum oretenus auditis, & sine scriptis, nisi aliter ipsis ex rationabili causa visum fuerit, quam Burgi, de Sabellis, Ripæ & Ripettæ iudices exprimere in actis teneantur.

Gu-

Carcerũ Visitatione.
Ad hoc vide bullam Pij v. 46.

§.15. Gubernator semel in mense, vna cum pauperũ, ac Fisci Aduocatis & Procuratoribus, ac deputato à Societate Charitatis, vltra visitationem ordinarie semel in hebdomada fieri solitam, visitet carceres, tam secretos, quam publicos per seipsum, ne carcerati indebite à custodibus carcerum opprimantur, ac vt tabula nouissime à dilecto filio Guido Ascanio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinali & Camerario nostro edita, & in ipsis carceribus affixa tenenda obseruetur, prouideat.

Medicorum pro carceratis electione & munere.

§.16. Protector vero Charitatis, & illius deputati cũ interuentu Gubernatoris & procuratoris Fisci eligat duos Medicos fideles & expertos, vnum videlicet Physicum, alterum vero Chirurgum, qui visitent carceratos infirmos, & eos curent, ac de eorum infirmitate, cum opus fuerit, fidem faciant eidem Gubernatori & alijs Iudicibus, prouideatq. eisdem de competenti salario ex pœnis maleficiorum soluendo.

Confessorum pro carceratis electione.

§.17. Et in primis eligat aliquem presbyterum secularem vel regularem, qui confessiones ipsorum infirmorũ, vel aliorum carceratorum, non tamen vltimo supplicio damnatorum, postquam in manibus executorum consignati fuerint, quorum cura ad Confratres Societatis Sancti Ioannis Baptistæ Misericordiæ nuncupati spectat, audiat, eosdem carceratos visitet, ac spiritualiter consoletur.

Fisco citãdo in causis criminalibus.

§.18. Nullus Iudicum etiam Burgi, de Sabellis, Ripæ & Ripettæ in causis criminalibus procedat, seu sententiam ferat, nisi Fisco in omnibus actis, in quibus de iure citari debet, legitime citato.

Aduoc. Proc. & Notarijs domi Iudicũ nõ retinendis.

§.19. Non retineant domi suæ familiariter aliquem Procuratorem, nec Aduocatum, nec etiam Notarium suæ curiæ.

Iudicis de Sabellis deputatione.
Hoc idẽ iussit Greg. xiij infra in eius bulla 26.

§.20. Iudex de Sabellis nullas pecunias pro obtinendo iudicatus officium Marescallo pro tempore existenti persoluat, aut ei etiam post assecutum officium mutuet, nec sub quouis prætextu quicquam ei det, minus ipse Marescallus ab eodem Iudice, quauis occasione vel causa, etiam in vim cuiuscunque prætensi indulti sibi à Sede Apostolica concessi, aut prætensæ consuetudinis, quod, & quam per præsentes reuocamus & improbamus, percipere audeat.

Notariorum d. Curiæ numero & affictu.

§.21. Liceatq. eidem Marescallo duos tantum Notarios actuarios in eius curia habere, nec quouis prætextu numerum Notariorum huiusmodi augere possit. Supprimendo ex nunc prout supprimimus omnia dictæ Curiæ Notariatus officia, duobus tantum exceptis ad ipsius Marescalli electionem. Ita tamen quod dicti duo cæteris de pretio officiorum suorum satisfacere teneantur.

Custodis d. Curię electione.

§.22. Item Marescallus officium Commentariensis & Capitanei Curiæ suæ nullo modo attendet, sed per fideles & idoneos Custodes & executores illa exerceri faciat. Ipsis prius carcerum custodibus à Gubernatore Vrbis approbatis.

Iudicũ d. Curiæ, & Burgi, Turris Nonę, Ripæ & Ripettæ syndicatu.

§.23. Iudices Burgi, & de Sabellis, ac Turris Nonæ, coram Gubernatore & Auditore Cameræ in fine cuiuslibet anni, & Ripettæ, ac Ripæ in fine officij coram Clerico Cameræ eiusdem Ripæ præsidente syndicatui stare teneantur.

Camerarij Ripæ officio ad sex menses.

§.24. Nec idem Camerarius Ripæ vltra sex menses in eius officio permanere, nec confirmari valeat.

Iudicis Burgi iurisdictione
Ad quã vide cõst. 4. Iul. 3. fol. 694.

§.25. Causæ tamen eorum qui in Burgo habitant, in prima instantia coram Iudice Burgi cognoscantur & terminentur, exceptis causis obligationum in forma Cameræ, quæ coram suis Iudicibus, & mercedum, ac miserabilium personarum, quæ ad instantiam creditorum coram omnibus ordinarijs Iudicibus introduci, & ab illis terminari possint.

Cõseruatorũ Vrbis residẽtia in Palatio Capitolij

§.26. Conseruatores Vrbis in Palatio pro ipsis deputato residere teneantur hoc videlicet modo, primus ipsorum primo mense, secundus secundo, & tertius tertio, ita quod vnus ipsorum in dicto Palatio semper resideat.

Conseruatorum eorundẽ iurisdictione.
Ad hoc vide Stat. Nou. li. 3. cap. 15. & lib. 3. cap. 4. & sequ.

§.27. Non possint de pœnis statutarijs, vel per eorum proclamata inflictis, aliquo modo gratiam facere in totum, & præsertim de corporalibus, nec illas commutare, sine consensu ipsorum omnium insimul conuocatorũ, & eo casu non vltra medietatem pœnæ remittere, nec in domo super huiusmodi gratijs aliquid signare possint, sed earundem pœnarum executionem, postquam de illarum incursu constiterit, celeriter procedant. Ad quarum etiam pœnarum præsertim corporalium executionẽ in euentum in quem non mittantur executioni per ipsos Conseruatores à die delati criminis intra quindecim dies quilibet alius Iudex ordinarius procedere possit, dummodo pœnas pecuniarias in manibus Camerarij populi à reis persolui faciat, nec ipsos reos à carceribus sine dictorum Conseruatorum consensu relaxet. Et cum potissime ipsorum officium consistat in coercendis & puniendis Pistoribus, Lanijs, Salmentarijs, Olitorijs, Fructarolis, & alijs artificibus, vt Vrbs ipsa omnibus ad victum necessarijs magis quam fieri possit abundet, Abstineant ab omni genere muneris, etiam ab esculentis & poculentis, ab huiusmodi scilicet speciei hominibus, nec ab eis aliquid sub quouis prætextu accipiant. A quibus etiam abstinere faciant omnino eorum Scribam, Notarium & Secretarium, ac Fideles, & alios eorum officiales, & in primis Extraordinarios, corporali pœna eos coercendo, & deinde ab officio remouendo.

Extraordinariorum Populi Rom. cautione & fide.
Aliã requirit cautionẽ Statutum lib. 3. cap. 19

§.28. Quos Extraordinarios ad officium Extraordinariatus huiusmodi exercendum nullatenus admittant, nisi recepta ab eis cautione saltem iuratoria sub pœna ipsis Conseruatoribus beneuisa de officium ipsum fideliter exercendo, & præmissa obseruando, ac de seipsos repræsentando pro omni eo quod in exercitio dicti eorum officij admittere possint.

Fide eis danda.

§.29. Quibus quidem Extraordinarijs fidem adhibeãt iuxta formam decreti à modernis Conseruatoribus vltimo loco editi, & non aliter. Cogant Extraordinarium maiorem ad exercendum officium etiam per seipsum, & per substitutum idoneum ab ipsis Conseruatoribus approbandum.

Officio eorũdem.
Ad quod vidẽ Statutum lib. 3. cap. 19.

§.30. Et idem Extraordinarius maior, & eius substitutus, ac minores Extraordinarij cogere possint quoscunque etiam per detentionem corporum, vt permittant ponderare carnes & alia omnia quæ sub eorum cura sunt, & pretium denunrient, & recusantes pro prima vice puniantur in duplum valoris rei penes eos inuentæ, & pro alia vice, si illud idem admiserint, in duplum, et alia etiam corporali arbitrio Conseruatorum, & nihilominus Extraordinarius, & eius substitutus, ac alij minores Extraordinarij prædicti omnia Conseruatoribus denuncient, & res taliter inuentas nullatenus sibi retineãt, sed ad ipsos Conseruatores deferre teneantur. Et Baricellus, ac alij executores quarumcunque curiarum eidem Extraordinario maiori, & eius substituto in prædictis ac alijs eorum officium concernentibus obedire teneantur.

Mãdatorum executione.

§.31. Mandata executiua quæcunque, tam in ciuilibus quam in criminalibus à quibuscunque Iudicibus decreta, passim & indistincte vbique, tam in Vrbe quam in Burgo & Ripa, nulla locorum distinctione habita, absque alicuius licentia, & præsertim Capitanei & Iudicis Burgi, ac Camerarij Ripæ, per quoscunque executores liberę executioni demandentur: nec executio, sub eo etiam prętextu quòd locus Iudici qui mandatum decreuit, subiectus non sit, aliquo modo impediri possit.

Magistrorum Viarum taxa, in vendendis locis ad exponẽda venalia &c.

§.32. Magistri viarum, à Pistoribus, Lanijs, Salmentarijs, Fructarolis & cæteris huiusmodi pro pretijs locorum ad exponenda venalia, tam in plateis quam in vijs illis concedi solitorum exigant quartam partem minus quam hactenus exigi consueuerit, præterquam à deferẽtibus res venales ad mercatum in platea Agonis, à quibus nihil prorsus exigere possint.

Eorundẽ officia.
Ad quod vidẽ Gregor. xiij. constit. 22.

§.33. Ad strata latentia in vijs, prout opus esse eis videbitur, dominos contiguarum domorum cuiuscunque sint dignitatis, aut si ipsi absuerint, vel soluendo non sint, illorum inquilinos iuris remedijs opportunis, ac sub eorum arbitrij pœnis cogant. Curent ex pecunijs, quæ ab Vrbis artificibus exiguntur & deponuntur, ac etiam à carcerterijs, quæ similiter deponentur, nec ab eisdem magistris quouis modo percipiantur, vias eiusdem Vrbis continuo, ac Agonis & cæteras plateas dictæ Vrbis ad minus quater in anno, idemq. in Martij, Iunij, Septembris, & Decembris mensibus, mundiijs purgari. Nullos actus, nullaq. negocia, quæ alicuius momenti fuerint, sine rogitu sui Notarij expediant.

Subma-

Submagistrorum relationibus.

§.34. Submagistri vero illorum, relationes quas tanquam periti facere solent, non nisi mediante iuramento faciant, & si quid dolo vel fraude egerint, periurij et alias pœnas arbitrio Camerarij & Clerici Cameræ pro tempore Præsidentis incurrant, & ad interesse partibus condemnentur.

Magistrorum edictis. Vide etiam Pauli v. cōst. 44. §.15.

§.35. Edant in initio eorum officij proclamata sub nomine dicti Camerarij, & de pœnis in illis contentis, ac statutarijs nullam sine eiusdem Camerarij, aut saltem Clerici præsidentis mandato gratiam facere possint. In cæteris, tam quo ad appellationes ab eorum sententijs quam quo ad reliqua omnia, obseruent noua & vetera statuta.

Aduocati pauperū officio.

§.36. Aduocatus pauperum sollicite studeat ne carcerati in aliquo, tam à Iudicibus, quam etiam ab executoribus, & carcerum custodibus grauentur. Et propterea non desit vnquam in visitationibus carcerum, tam publicis quam priuatis, & procuratores pauperum, ac illorum substitutos, & etiam carcerum visitatorem singulis hebdomadis vna vice ad se euocet, & de omnibus carceratis præsertim his qui in secretis detinentur, diligenter se informet. Et si ipsos procuratores vel substitutos, & visitatorem negligentes inuenerit, Visitatoribus carcerum denunciet, ac vt de alijs prouideatur instet. Et cum ratione officij sui gratis pauperes defendere, & illis patrocinari debeat, nihil prorsus ab illis accipiat. Et vt facilius ipsis pauperibus operam suam impendere possit, visitator carcerum quolibet die post visitationem carceratorum ad ipsum accedere, & ipsi nomina eorum qui in dies carcerantur in scriptis, & pariter etiam Iudicibus deferre teneatur.

Procuratoris pauperum officio. Vide d. cōst. Pauli v. §.16.

§.37. Procuratores vero eorundem pauperum, & ipsorum substituti, singulo quoque die carceres visitare, & nomina omnium qui ad illos ducuntur, ac Iudicum de quorum mandato, ac etiam causas eorum detentionis, & diem cum ad largam ponuntur, & an ante vel post prandium siue cœnam, annotare teneantur. Et similiter pecunias & alias quascunque res, quas inuenerint repertas fuisse penes ipsos carceratos, & deinde omnia ad notitiam dicti Aduocati deducant, ad quem etiam quod ab ipso minime requisiti fuerint, semel in hebdomada, & interim totiens quotiens carceratis opus erit, accedant. Nihil omnino accipiant à pauperibus, nec etiam ab alijs carceratis etiam quod diuites sint, sine speciali licentia Gubernatoris, aut saltem pauperum Aduocati. Non possint aliquo modo dicti Procuratores & substituti contra reos ad offensam, etiam si extra carceres ipsorum reorum causa agatur, neque etiam Aduocatus patrocinādo, vel alios quomodolibet sub quouis prætextu interuenire.

Aduocati Fiscalis officio. Vide eādem bullam Pauli v. §.15.

§.38. Fisci Aduocatus in omnibus causis criminalibus & alias Fiscum tangentibus, vbi articuli iuris emerserint, interueniat, & Procurator Fisci ipsum super hoc omnino requirere teneatur, & in eis absque vllo premio patrocinetur: possit tamen ab instigatoribus propriam iniuriam vel interesse prosequentibus, si quid sponte dare voluerint, illud percipere. Idemq. in omnibus Visitationibus carcerum adesse teneatur, nec reorum etiam extra carceres existentium defensionem assumat, sed pro veritate & iustitia causam Fisci tueatur.

Procuratoris Fiscalis officio, in causis prosequendis. Vide eādem bullā Pauli v.

§.39. Procurator autē Fisci in primis prospiciat, quod sicut in admissione ad eius officiū in Camera Apostolica de illud recte & fideliter administrando iuramētum prestat, ita in illius prosecutione taliter se gerat, vt causam nullam promoueat, quam calumniosam esse cognouerit, & cum primum de calumnia post litem cœptam, vel de rei innocentia constiterit, ab illa desistat, & aliter non expectata sententia.

Fiscus à reis nihil, ac ab instigatorib. moderate recipiat.

§.40. Et cum ratione sui officij cogatur ad introducendas causas, in quibus de interesse Fisci agitur, nihil omnino ab instigatoribus accipiat pro decreto vel subscriptione cuiuscunque monitorij, etiam ad personaliter comparendum. In prosecutione vero causarum non nisi moderate pro labore per eum siue eius substitutos ad vtilitatem & commodum eorundem instigatorum subeundo. Nihil vero accipiat à reis sub quouis prætextu, & præsertim ab ijs qui obtinuerint sententiam absolutoriam à qua ipse procurator appellare noluerit. Nec etiam pro appositione manus in mandatis de relaxando. quibus nihilominus custodes carcerum, vbi id eis à Iudicibus committitur expresse sine dicti procuratoris Fisci manus appositione obedire, & carceratos dimittere teneantur.

Et de expēsis cōtumacialibus instigatorib. & Notario, impensas, vel debitum soluat, & residuū retineat pro se.

§.41. Quo ad expensas contumaciales, vel quæ alias à reo reficiuntur, si instigator aderit, siue apertus siue secretus, qui ipsas fecerit, ipsi instigatori procurator Fiscalis, cui ratione condemnationis soluendæ veniunt, restituat, vbi vero nullus adfuerit instigator, satisfacto prius de illis Notarijs pro mercede laborum suorum, residuum dictarum expensarum (cum non sit iustum reum ex cōtumacia sua commodum consequi debere) eidem procuratori Fisci persoluatur. Reos non interroget, nec testes examinet, nisi in præsentia Iudicis. & pro assistentia siue examine reorum vel testium, siue ad offensam, siue ad defensam, vel alias pro reo inductorum, nihil prorsus accipiat, nec etiam sui substituti accipiant. & vbi in termino citationis examini testium non interfuerit, vel interrogatoria non dederit, testes inducti sine vlteriori dilatione examinentur.

Citationes q. expediat.

§.42. Citatus originalem citationem non possit retinere penes se vltra diem, sed illam cursori restituere sequenti die teneatur, illius copia dimissa si voluerit. In qua citatione pars ad cuius instantiam fit, nomen Notarij in cuius officio causa tractatur, vel tractari debet, & procuratoris, si principalis absit ab Vrbe, apponere debeat, alioquin dicta citatio nulla censeatur, nec ipsum procuratorem Fisci afficiat.

Capturam nō committat nisi &c.

§.43. Non det mandata de capiendo quempiam voce, vel in scriptis, nisi vbi adfuerit periculum fugæ, & Iudicis copiam incontinenti haberi non possit.

Appellet, & deinde Signatura iudicet de admissione vel reiectione suæ appellationis.

§.44. Et cum ad Signaturam spectet causam appellationum nomine dicti procuratoris Fiscalis à sententijs cōtra eum latus interpositarum reijcere vel committere, idem procurator appellare non prohibeatur. Verum quo ad illarum reiectionem vel commissionem pro causarū & personarum qualitate Signatura ipsa occurrentibus casibus huiusmodi prouideri poterit. in cuius commissionis Signatura citetur prius, antequam signetur, pars quæ sententiam absolutoriam obtinuit, & aliter Signatura nullius sit roboris vel momenti.

Supersessorias causarū ciuilium nō procuret.

§.45. Et cum officium procuratoris Fisci principaliter quo ad causas criminales consistat, in prosecutione vindictæ publicæ non se intromittat pro obtinendis inhibitionibus de supersedendo in causis ciuilibus, & præsertim prætextu vsurarum, nisi vbi de iure ad eius instantiam inhiberi potest.

Remissorijs Fisco, & instigatori denegandis.

§.46. Nec ei vel etiam instigatori concedatur remissoria etiam prætextu indulti à felicis recordationis Paulo Tertio concessi, nisi in casibus in quibus alias de iure concedi debet.

Litera pro capiendis indicijs quādo dentur.

§.47. Minus si concedantur litteræ ad partes pro capiendis indicijs, nisi prius dato aliquo fumo arbitrio Iudicis à quo impetrantur. & tunc non committantur alteri quam loci ordinario vel eius Vicario, nisi subsistente probabili causa suspicionis.

Dilationes reis quæ concedendæ.

§.48. Nec etiam dilationes non necessariæ, nec debito longiores, quinimmo potius studeant Iudices quam primum causas expedire, ne rei diutius tædio carceris vel laboribus & expensis fatigati, componere & se redimere cogantur.

Compositiones cū quibus tractandæ.

§.49. Procurator præfatus cum pro debito eius officij curare debeat vt rei puniantur, non tractet de compositione cum ipsis reis, sed expeditioni causarum incumbat, & vbi reus compositionem fieri petierit, non fiat nisi cum interuentu Iudicis & ipsius procuratoris Fisci.

Absolutorum cautiones nō requirendæ.

§.50. Nec ad eius instantiam, aut alias ex officio eius absolutus diffinitiue à crimine cogatur dare cautionem de se repræsentando, vel non discedendo ad Vrbe.

Fiscus qñ appellationē prosequatū, si adest instigator.

§.51. Non prosequatur causam appellationis à sententia contra eum lata, vbi adsit instigator, secretus vel apertus, nisi data cautione per eundem instigatorem de reficiendo expensas, tam prioris quam vlterioris instantiæ in euentum succumbentiæ.

Fiscus interesse suum ostendat.

§.52. Non audiatur Fiscus protestando causam, quæ agitur inter priuatos, non expediri nisi ipso citato sub prætextu interesse ipsius, nisi de illo inconti-

nenti,

nerit, quantum Iudici sufficere videbitur, docuerit.

Fisco vbique citando.

§.53. Et vt delicta impunita non remaneant, interueniat etiam in Curia de Sabellis, Ripæ, ac Burgi. Et cum sit Fisci & Cameræ Apostolicæ Procurator generalis, rationi conuenit, vt de omnibus criminibus & causis Fiscum ipsum tangentibus notitiam habeat.

Fisci facultas deputandi substitutos.

§.54. Propterea ad eum spectet Procuratores Fiscales vti eius substitutos in terris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ deputare, quos Legati etiam de latere cum litteris patentibus dicti Procuratoris Fiscalis ad eorum officia admittere teneantur, & admitti faciant. Qui substituti sub pœna priuationis eorum officij, ac alijs arbitrio nostro imponendis, ipsum Procuratorem generalem de omnibus Fiscum ipsum concernentibus, & præsertim de sententijs tam absolutorijs quam condemnatorijs certiorem facere debeant.

Prohibitione partis pandi cum eis.

§.55. Caueat autem idem Procurator generalis, ne à dictis eius Substitutis, siue pro substitutione facienda, siue quauis alia ratione vel causa quicquã recipiat, sed omnia emolumenta eisdem Substitutis libere & integre dimittat.

Fisci Capitolini statutis.

§.56. Procurator Fisci Curiæ Capitolinæ, in omnibus & per omnia illud idem obseruet, quod Cameræ nostræ Apostolicæ procurator, quo ad ea videlicet capitula superius adnotata, quæ ipsum etiam concernere, & sibi conuenire possint.

Pœnarũ i. sti & onerum a trasgressoribus.

§.57. Et si plus vel à personis supra prohibitis, aut alias quam vt supra adnotatum fuit omnes supradicti receperint, vel super hoc contrauenerint, maiores Iudices & Aduocati sententiã excommunicationis, & arbitrij nostri pœnas, inferiores autem & omnes alij supradicti vltra dictã excommunicationis sententiam, etiam priuationis officij pœnam incurrant, & alias arbitrio nostro puniantur.

Taxa à Notarijs seruad.

§.58. Notarij Curiarum supradictarum, tam criminalium quam ciuilium causarum non exigant nisi iuxta taxam eis præscriptam. & si plus exegerint, pro prima vice, viginti quinque, pro secunda quinquaginta, & pro tertia centum scutorum, & priuationis officij, ac etiam corporales arbitrio Iudicum imponendas pœnas respectiue incurrant. Quam taxam in vulgari sermone scriptam in eorum officijs, sub eisdem pœnis appensam, ita quod ab omnibus legi possit, habere teneantur.

Officiorũ Notariorum arrendatio.

§.59. Exerceant eorum officia per seipsos, nec illa arrendent sine licentia Iudicum, exceptis Notarijs, Gubernatoris, Burgi, de Sabellis, Ripæ, Turris Nonæ, & Ripettæ, ac Capitolinis, qui nullo modo illa sine expressa licentia nostra etiam in scriptis obtēta arrendare possint.

Substitutis per eos recipiendis.

§.60. Nec substitutos recipiant nisi ab ipsis Iudicibus approbatos. pro quibus ad damna & interesse quæ illorũ culpa partibus euenerint, etiam si ipsos exhibuerint, & soluendo non fuerint, teneantur & obligati sint.

Actis prohibitis à duobus scutis infra.

§.61. Nihil scribant in causis à duobus scutis infra sine speciali licentia Iudicum.

Registris fiendis iuxta Motum propriũ qui est infra consil. 106.

§.62. Non cõficiant registra nisi iuxta formam nostri Motus proprij, nec illa vel etiam extractus in causis ordinarijs, etiam vtraque seu altera partium petente nisi de Iudicum licentia in scriptis obtenta, vel nisi acta essent ad alium Iudicem transportanda. In causis tamen excedentibus summam ducentorum scutorum, dummodo non sint causæ mercedum, & miserabilium personarum, vel alias tales in quibus executiue proceditur, si commissiones superuenerint, registra conficere possint, seruata semper in reliquis forma dicti Motus proprij nostri.

Copijs Iudiciorum.

§.63. Nec pro copia indiciorum, quam effectualiter reo non dederint, quicquam percipere, nisi loco arrhę habeant, & vbi reus amplius ipsam copiam habere noluerit, etiam quod arrham dederit, ab ipso non exigant nisi pro rata copiæ confectæ.

Notariorum Capitolij numero electione &c.

§.64. Notarij Capitolini deseruientes Collateralibus Senatoris pro actuarijs non possint esse vltra numerum viginti, nec recipi nisi seruata forma Statutorum, sed ad dictum numerum reducantur ad electionem Senatoris & Conseruatorum, & per se ipsos coram Collateralibus acta conscribunt, nullumq. aliud officium notariatus in alia quauis Curia obtineant.

Taxa eorundem. Quam vide in stat. lib. 3. c. 93. & seqq.

§.65. Et tam ipsi quam cæteri Notarii Curiarum Capitolii, ac etiam Scriba Senatus, & Secretarius Conseruatorum, pro eorum mercede non accipiant vltra taxam eis à Statutis limitatam, & vbi non sit à Statutis limitata iuxta taxam Notariorum causarum ciuilium Gubernatoris accipiant. excepto Notario Magistrorum viarum, qui indistincte exigere possit secundum dictam taxam Notariorum Gubernatoris.

Et in ciuilib. ej. taxa V.

Protonotarij & notarij criminalis Capitolij taxa.

§.66. In criminalibus vero Protonotarius & Notarius maleficiorũ Senatoris taxã Notarii in criminalibus dicti Gubernatoris, prout & Notarii aliarum Curiarum, etiam Auditoris, & Vicarii obseruent, & nihil vltra quocunque prætextu accipere audeant.

Extractuum taxatione.

Tu vid. stat. lib. 2. cap. 18

§.67. Non deferant Notarii præfati Capitolii extractus ad Iudices, nisi prius per Correctores, aut per vnum ex eis visi taxati fuerint, & nihil præter arrham ante dictam taxationem recipere possint. quam taxationem intra terminum vnius diei à receptione dicti extractus correctores absque vllo premio faciant.

Notariorum eorundẽ decedentiũ scripturas.

§.68. Eorundem Notariorum Capitolii in posterum decedentium, & etiam defunctorum hæredes, & quicũq; alii eorum scripturas detinentes, intra quindecim dies ab obitu ipsorum Notariorum, & publicationis pręsentium respectiue computandos, dictas scripturas, & nomen Notarii cuius fuerint, sub pœna amissionis dictarum scripturarum, & illarum emolumentorum, Secretario Conseruatorum denuncient, & præfatus Secretarius librum teneat, in quo denunciationes huiusmodi scribat.

Rogitus ad referendum pro hibitione.

§.69. Nullus ex Notariis etiam Cameralibus, & Auditoris Cameræ, nec eorum substituti de instrumentis, quæ extra Iudicium fient ad referendum alteri Notario, seu Connotario se rogare possint, sed Notarii principales per se ipsos, & eorum substituti pro ipsis Notariis in quorum officiis commorantur de instrumentis se rogent, non autem ad alteri referendum.

Plurium Notariatuum retẽtione damnata.

§.70. Nec possint Notarii omnium Curiarum supradictarum in futurum obtinere plura officia Notariatus in diuersis Tribunalibus, sed officia Notariatus huiusmodi inter se incompatibilia censeantur.

Et procuratione.

§.71. Et tam ipsi Notarii quam eorum substituti, non possint esse procuratores in Curia in qua Notarii sunt, & officium substituti exercent.

Cõsulũ artiũ statutis.

§.72. Consules artium quarumcunque obseruent eorum statuta legitime approbata, ac vsu recepta.

Iurisdictione que.

§.73. Nec reassumant causas, præsertim mercedum & miserabilium personarum coram maioribus Magistratibus introductas.

Notariorũ Artium taxa.

§.74. Et illorum Notarii taxam eis per dicta statuta præscriptam, & vbi aliqui ipsorum nullam habuerint minorem taxam, aliorum qui illam habuerint sequantur, & secundum illam exigant.

Assessorumq. eorundem.

§.75. Assessores autem dictorum Consulum, ac aliorũ officialium Curiæ Capitolii salarium non habentes, caueant ne in causis minimis, videlicet à quinque scutis infra quicquam pro eorum voto, & consilio, & in aliis non vltra sportulas dictis statutis taxatas percipiant.

Iudicis Turris Nonæ iurisdictione.

§.76. Iudex Turris Nonæ non se intromittat in causis à decem scutis supra, nec in criminalibus, nisi leuibus et minimis.

Notariorum ipsius taxa.

§.77. Eiusq. Notarius obseruet tabulam Notariorum Curiæ de Sabellis, cuius Notariatus officium per obitum illud nunc obtinentis extinctum sit, & suppressum esse censeatur, prout in euentum prædictum illud ex nunc prout ex tunc supprimimus.

Cursorũ Papæ taxa pro citationibus &c.

§.78. Cursores nostri pro qualibet citatione, inhibitione, vel quauis alia intimatione cuiuslibet actus iudiciarii non exigant vltra bolon. duos, nisi forsitan executio citationis vel alterius actus iudiciarii huiusmodi facienda esset in loco satis distante à Tribunalibus Vrbis, quo casu exigere possint bolendinos quatuor, & non vltra. & loca intelligantur esse distantia, si executio sit facienda in regione Transtiberim, Montium, Triuii, & prope Ecclesiam beatæ MARIÆ de Populo, & si extra mœnia Vrbis, in illius tamen suburbiis non vltra carlenum vnum. Pro citatione vero, inhibitione, vel intimatione simili contra Episcopos & Prælatos, ac alias personas qualificatas, & procuratorem Fisci facienda, non vltra bolendinos quinque. Pro subhastatione quarumcunque pignorum, tam mobilium quam immobilium exigant similiter prout hactenus exigere

gere consueuerunt. Nec aliquis ipsorum, pro ea intimatione, in qua parti intimatur mandatum procuræ esse in actis productum, vel procuratoris in causa esse reuocatos, vltra iulium vnum percipere audeat. Minus officium ipsorum cuiquam impartiri dolose recusent, seu differant. Nec etiam sub prætextu modicæ mercedis, vel ob id quod maiorem habere vellent. Et quia de cætero in causis tot commissiones quot hactenus fieri consueuit, pro reformatione Signaturæ nostræ de proximo publicanda fieri prohibemus, pro prima commissione, per quam scilicet causa coram aliquo iudice introducitur exigant bolendinos quinquaginta, pro alijs vero, si quæ in causa superuenerint, carlenos duos Cancellariæ. In reliquis autem obseruent in omnibus & per omnia normam eis à Concilio Lateranen. traditam, nec præmissis in aliquo contrauenire præsumant, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & priuationis officiorum eo ipso incurrenda.

Mandatariorum taxa pro citationibus &c.

§.79. Mandatarij quarumcunq; Curiarum, nõ exigant vltra bolendin. vnum pro citatione, nisi sit citatio faciẽda in lõginquis locis ab eorum Curijs, quo casu exigãt duos & non vltra. Illud idem faciant in intimatione cuiuslibet sequestri, monitorij, inhibitionis, decreti, & cuiuscunque actus iudiciarij, exceptis citationibus faciendis contra fiscum, pro quibus exigere possint bolẽdinos tres. Pro subhastatione & deliberatione pignorum, siue rerũ & bonorum mobilium & immobilium, vsq; ad summam triu scutorũ, bolendinũ vnũ pro quolibet scuto, ab inde supra bolendinos duos pro quolibet scuto. ita tamen quod vltra vnũ scutum nõ exigant pro quacunq; summa, etiã quod res subhastatę & deliberatę ad magnã summã ascendant.

Barigelli, & Executorum taxa.

§.80. Baricellus & executores quarumcunque Curiarum, ac custodes carcerum, obseruent in omnibus & per omnia tabulam nouissime à Camerario nostro editam sub pœnis in ea contentis.

Eorundẽ potestate circa fraudes Artificum.

§.81. Itemq. Baricellus & cæteri executores contra committentes fraudes, quas inuentiones vocant, eo modo vt extraordinarij, & alij Curiæ Capitolij, & Conseruatorum executores faciunt, ad executionem procedere possint, dummodo in fraude deprehensos ad ipsos Cõseruatores deferant & deducant, habeantq. partem pœnarũ huiusmodi inuentionum, prout & dicti Extraordinarij. Nec eorum quispiam qui executionẽ non fecerit, prætextu quod facta fuerit executio ab eo executore, à quo fieri non poterat, vel in loco in quo certus executor deputatus erat, aliquid prorsus à partibus contra quas executio facta fuerit, sub pœna furti, exigere audeat.

Pœnarũ inflictione in Notarios, Consules, Assessores &c. præmissis contrauenientes.

§.82. Si qui vero ex Notarijs & Consulibus, ac illorũ Assessoribus, aliquid contra pręmissa eos respectiue cõcernentia, in quibus specialiter pœna adiecta nõ sit, admiserint, præter excommunicationis sententiam, quam ipso facto incurrere volumus, etiam pecuniarijs & corporalibus pœnis quo ad Notarios & Mandatarios Curiarũ pręfatarum ipsorum Iudicum, & quo ad Consules & illorum Notarios & Assessores, Conseruatorum arbitrio effi. iantur.

A pauperibus quicquã exigi prohibetur.

§.83. Et nihilominus omnes & singuli supradicti in hac nostra constitutione comprehensi, sciant & sane intelligant, id quod sibi in quibusuis casibus accipere concessum extitit, ad pauperes & impotentes nullo modo extẽdi, à quibus aliquid prorsus accipi posse sub pœnis superius respectiue expressis, omnino prohibemus.

Claus. derog.

§.84. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, legibus, ac Vrbis & Rom. Curię prefatarum statutis, etiam iuramento, & confirmatione Apost. vel quauis firmitate alia roboratis, stylis & consuetudinibus, quos & quas per pręsentes improbamus. priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis, officijs & illorũ officialibus supradictis per quoscunque Rom. Pontif. prędecessores nostros, ac etiam per nos contra pręmissa, vel aliquod pręmissorũ fortan hactenus cõcessis, cõfirmatis, & innouatis. quibus omnibus illorũ tenores, ac si de verbo ad verbũ pręsentibus inserti forẽt pro plene & sufficiẽter expressis habẽtes, quo ad pręmissa duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Sanctio pœnalis.

§.85. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ sanctionis, statuti, ordinationis, voluntatis, prohibitionis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, 2. Cal. Iulij, Pontificatus nostri Anno tertio. D. P. An. 3. 30. Iunij.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus. PP. subscrip.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Ego R. Card. de Carpo Episc, Ostien. Cardinalium subscriptiones.
Ego F. Card. Pisanus Episc. Portuen.
Ego Fed. Card. Cælius Episc. Tusculanus.
Ego Io. Card. Moronus Episc. Prænestinus.
Ego Christoph. Madruc. Card. Triden.
Ego Otho Card. Aug. Episc. Albanen.
Ego R. Card. S. Angeli Maior Pœnit.
Ego Ti. Card. Crispus.
Ego Io. Mi. Card. Saracenus.
Ego Io. Card. Sancti Vitalis.
Ego Iac. Card. Puteus.
Ego Io. B. Cicada Card. S. Clemen.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Io. Card. Reumanus.
Ego Io. Ant. Card. Capisuccus.
Ego F. M. G. Card. Alexandrinus.
Ego Clemens Card. Aracæli.
Ego Io. Ant. Card. Sancti Georgii.
Ego Aloysius Card. Cornelius.
Ego Bernardus Card. Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego M. Ant. Card. Amulius.
Ego Guid. Asc. Card. Camerarius.
Ego N. Card. de Sermoneta.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.

Anno à Natiuitate D. N. IESV Christi 1563. indictione 6. die vero 20. mensis Ianuarij, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidẽtia Papæ IV. anno 4. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas S. Io. Lateranen. ac Principis Apostolorum de Vrbe, necnon in acie Campi Floræ, per nos Io. Guerardum & Iulium Parinum prælibati Sanctissimi Domini nostri Papæ Curs. Publicatio.

Petrus Valtrini Mag. Curs.

LIX.

Reformatio Referendariorum Signaturæ Iustitiæ Romani Pontificis, & ordinationes à Iudicibus Romanæ Curiæ obseruandæ.

Referendariorum huiusmodi priuilegia, vide supra in Pauli III. const. 23. Debita. fol 647. & infra in Six. V. const. 41. Quemadmodum. vbi idem Pont. numerum & qualitates Referendariorum præfiniuit.

Officium autem vtriusque Signaturæ, Sede Romani Põtif. vacante, silere iussit hic Pont. infra in const. 63. In eligendis. Et quo ad commissiones signandas in causis Fiscalibus, vide hic sup. in const. 52. Et si cuncta. fol 67. & constitutionẽ hanc præcedẽte. Et in causis Fabricę S. Petri de Vrbe vide infra Pii V. const. 95. Et si omniũ. Et quod hæc signatura non reciibat in causis Cameralibus, declarauit Clem. VIII. infra in sua constit 65. In conferendis. Eiusq. reformationem vide in S. D. N. Pauli V. const. 44. Vniuersi. §. 1.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Edita An. D. 1562.

CVm nuper nos generali officiorum, & Tribunalium Romanæ Curiæ pro abusibus extirpandis, ac vniuersali in ea litigantium commoditate, reformationi intenderimus, & prouiderimus, Cupientes Causa huius reformationis.

corundem

eorundem litigantium indemnitati in totum consulere, ac vt celerius lites terminentur prouidere, valde opportunum, immo necessarium esse censuimus etiam Signaturam Iustitiæ, à qua plerunque hi qui lites in longum protrahere, aliosq. diutius & grauioribus impensis defatigare quærunt, cauillationibus & versutijs diuersa rescripta, aut superflua, aut dilationem inducentia extorqueant reformare. Idcirco pro illius reformatione, visis & etiam mature discussis, nonnullis per dilectos filios Referendarios nostros adnotatis, & coram nobis etiam in præsentia nonnullorum ex venerabilibus fratribus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus propositis, de eorundem, ac cæterorum fratrum nostrorum consilio, hac in perpetuum valitura constitutione sancimus.

De Commissionibus reiectis in Sign. Iustit. §.

§.1. Quod nullus ex dictis Referendarijs propositas & reiectas in Signatura Iustitiæ commissiones, in Signatura Gratiæ coram nobis proponere audeat, nisi talis sit materia, quæ scientiam nostram requirat, aut quæ per Signaturam Iustitiæ ad eandem Signaturam Gratiæ remissa fuerit.

Aduocatorijs & alijs præiudicialibus.

§.2. Nec in antiquis ac arduis materijs in quibus plures hincinde expeditæ fuerint commissiones, & in auocatorijs à prioribus iudicibus, & quouis modo præiudicialibus, manum apponere nisi ipsius citata coram eo parte interesse habente.

Præinsertarũ reformatorijs.

§.3. Et cum agitur de reuocatione aut moderatione alicuius præinsertæ, similiter manum non apponat, nisi in præinserta appositum sit nomen Referendarij, qui illi manum apposuit, vt rationem reddere, & eam iustificare possit. Nec etiam reformatio siue moderatio einsdem præinsertæ ab habente Signaturam Iustitiæ, nisi nomen Referendarij, vt præmittitur, in ipsa præinserta appositum fuerit, aliquo modo signetur.

Appellationum commissionibus.

§.4. Minus in commissionibus appellationum ab interlocutorijs, nisi expresso releuanti grauamine. Nec cum appellatur à diffinitiua cum clausula, aut vim diffinitiuæ habente, nisi res adeo exprimatur, vt videat Referendarius, an tale sit grauamen, quod per diffinitiuam reparari non possit. Et si in commissione apposita fuerit clausula, cum toto negotio principali, tunc addatur, iustificato tamen dicto grauamine.

Nullitatum que & attentatorum &c.

§.5. Abstineant vlterius Referendarij ab appositione manuum in commissionibus nullitatum, & attentatorum, nisi exprimantur nullitates ex defectu iurisdictionis, citationis, vel mandati, & ipsa attentata. Et pariter in illis in quibus narratur, pronunciatum fuisse prout in cedula.

Prorogationis fatalium.

Ad quod vide hic infra.

§.6. Nec etiam manum apponant in commissionibus prorogationis fatalium, nisi in quibus prima vice ipsa prorogatio petitur. illas vero commissiones in quibus pro vlteriori prorogatione supplicatur, in Signatura nostra gratiæ proponant.

Criminalibus & matrimonialibus.

§.7. Causæ criminales & matrimoniales non inferioribus Episcopis, & in terris Ecclesiæ, causæ criminales clericorum in sacris constitutorum Ordinario, reliquorum vero clericorum & laicorum, locorum Gubernatoribus committantur.

Reformatio in causis restitution. integ. nullitatis & attentatorũ.

§.8. Et vt lites quanto citius fieri possit, ac minori partium dispendio expediantur, decernimus, quod quilibet Iudex cui causæ restitutionis in integrum, nullitatis & attentatorum, de cætero committentur, possit absque speciali commissione præfigere terminum ad docendum de causis restitutionis, ac de ipsius nullitatibus seu attentatis, & eo lapso & non docto, ad negotij principalis expeditionem procedere.

Terminorũ. substantiales.

§.9. Similiter quilibet Iudex in quibuslibet causis coram eo introductis, & introducendis, & etiam Auditor Rotæ, in causis extra Rotam commissis, possint omnes terminos substantiales in vim commissionis à fel. rec. Innocentio Papa VIII. prædecessore nostro, quam ad omnes Iudices, & etiam Auditores in causis præmissis tenore præsentium extendimus, absque alia speciali commissione reiterare.

Expensarũ taxatione.

§.10. Quodq. ab excessiua taxatione expensarum, semel tantum appellatio committatur, & duæ sententiæ habeant vim trium.

Causis quoq; discussionũ.

De his vide I Clem. vij. cõstit. 16.

§.11. Causæ discussionum inter creditores, & heredes defuncti, seu alterius debitoris, de cuius bonis inter ipsos creditores agitur, intra tres menses, quo ad præsentes, quo ad absentes vero, citra montes intra sex menses, vltra autem intra nouem expediantur. & nullo modo nisi ex magna causa, & per Signaturam nostram Gratiæ instantia prædicta prorogetur.

Aditione hæredit. & cõfectione inuentarij.

§.12. Et à die obitus debitoris intra duos menses hæredes præsentes, absentes autem citra montes intra quatuor, vltra vero montes intra sex inuentarium conficere, & an velint hæreditatem adire, deliberare teneantur.

Discussionum causis pēdentibus, credita liquida executioni mandentur.

§.13. Et interim Iudices coram quibus causas discussionis huiusmodi pendere contigerit, bona ipsius debitoris defuncti, vel decoctoris debitoris creditoribus habentibus credita eorum liquida interim recepta idonea cautione de restituendo habentibus priora, & potiora, & contribuendo habentibus æqualia iura consignari mandent, & faciant.

Decretum irritans.

§.14. Si quis autem constitutioni nostræ huiusmodi in aliquo contrauenerit, indignationis nostræ, ac alias arbitrii nostri pœnas eo ipso incurrat. Et nihilominus commissiones contra tenorem præsentium signatæ, nullius sint roboris vel momenti. ac per præoccupationem extortæ censeantur, illisq. Iudices quibus eas præsentari contingat, minime parere teneantur. Sicque per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Claus. derog.

§.15. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis contrarijs quibuscunque.

Sanctio pœnalis.

§.16. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ sanctionis & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsũpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorũ Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

D.P. An. 3. 1. Iulij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, Calen. Iulij, Pontificatus nostri anno 3.

Subscrip. PP.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Si mei non fuerint dominati, tunc immaculatus ero.

Subscriptiones Cardd.

Ego F. Card. Pisanus Episcopus Portuen.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Tusculanus.
Ego Io. Card. Moronus Episcopus Prenestinus.
Ego Christoph. Card. Episcopus Sabin. Triden.
Ego Otho Card. August. Albanen.
Ego R. Card. S. Angeli Maior Pœn.
Ego Tiberius Card. Crispus.
Ego Io. Mi. Card. Saracenus.
Ego Io. Card. Sancti Vitalis.
Ego Io. B. Cicada Card. S. Clementis.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Io. Card. Reomanus.
Ego Io. Ant. Card. Capisuccus.
Ego F. M. Card. Alexandrinus.
Ego Clemens Card. Aracæli.
Ego Iac. Card. Sabellus.
Ego Io. Ant. Card. S. Georgij.
Ego Aloysius Card. Cornelius.
Ego Bernardus Card. Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego M. Ant. Card. Amulius.
Ego Io. Franciscus Card. de Gambara.
Ego A. Card. Farnesius Vicecancellarius.
Ego G. Asc. Card. Camerarius.
Ego Iu. Card. Vrbinas.
Ego Hier. Card. Simoncellus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Indicus de Auolos Card. Aragonius.

Declaratio dictæ Reformationis circa prorogationes fatalium

PIVS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Causa huius declarationis.

CVm nuper nostris litteris, quæ super reformatione Signaturæ edidimus, inter cætera cauetur, quod prorogationes fatalium non nisi semel à Signatura Iustitiæ concedi possent, sperantes infra prima vel saltem secunda fatalia, causas decidi & terminari posse. Cumq. vt accepimus, tam propter causarum multitudinẽ quam etiam propter illorum implicitatem, sit quodámodo impossibile id fieri, & propter eandem causarum multitudinem, contingere posse Signaturam nostram quandoq. totam impediri in prorogationibus prędictis.

Declaratio quod Signatura Iustitiæ concedat prorogationes fatalium iuxta eius solitum non obstante præmissa reformatione.

Quod intelligẽ vt hic inf.

§.1. Igitur cupientes non solũ publicę vtilitati, sed etiã cõmoditati salubriter prouidere Motu simili decernimus, statuimus & ordinamus, eorundẽ fatalium prorogationẽ, in quibusuis causis à nostra Signatura Iustitiæ, prout ante dictarum nostrarum litterarum editionem, fieri consueuit, concedi. Et quatenus post emanatas à nobis litteras super reformatione Signaturę Iustitię vsque in diem publicationis pręsentis nostri Motus proprij, instantia seu fatalia alicuius causæ lapsa fuerint, defectu prorogationum, partes litigantes læsas aduersus peremptorium instantiæ, ac fatalium huiusmodi in integrum arbitrio dilecti filij nostri Ludouici tit. S. Cyriaci in Thermis presbyteri Cardinalis Simonetæ nuncupati, dictæ Signaturæ Præsidẽtis, restitui posse & indulgeri, & taliter concessas & indultas suæ firmitatis robur obtinere, perinde ac si dictæ nostræ litteræ talem clausulam non habuissent, illis aliter in suo robore permansuris. Et sic per quoscunque iudices &c. sublata &c. irritum quoque &c.

Derogatio contrariorũ.

§.2. Præmissis cæterisq. in contrarium facien. non obstan. quibuscunque.

Declaratio de prorogationibus.

§.3. Volumus tamen quod in secunda siue vlteriori prorogatione & restitutione conceden. per dictum Ludouicum Cardinalem adhibeatur diligentia, vt ex causa & non aliter, tales prorogationes concedantur, super quo eius conscientiam oneramus.

Sola signatura sufficiat.

§.4. Ad quod præsentis nostri Motus proprij sola signatura sufficiat, & sumptus illius impressi vbique fidem faciat in iudicio & extra, attento quod in Vrbe.

Papæ subsc.

Placet Motu proprio. I.

LX.

Confirmatio Militiæ Ordinis S. Stephani, à Cosmo Medices Florentiæ & Senarum Duce, de licentia huius Põtificis nuper institutæ, sub regula S. Benedicti, cum exemptionum & indultorum concessione.

Hanc licentiam habuit Cosmus die 1. mensis Octob. 1561. quã vti hic sufficienter relatam prætermisi. Et idem Cosmus Magnus Dux Hetruriæ creatus fuit a Pio V. vt in eius const. 18. Romanus. Et deinde Franciscus eius filius quedã Hospitalia pro hac Militia obtinuit a Six. V. vt in eius const. 65. Præclara. Prout & Ferdinandus alter filius (omnes Magni Duces) ab eodem Six impetrauit pro Militibus etiam bigamis, & habitu clericalem non deferentibus, facultatẽ retinendi & transferẽdi pensiones, vt in altera eius cõst. 104. Circunspecta. Et nuper S.D.N. ampliauit vt in eius const. 29. Dũ generosa.

Edita An.D. 1562.

PIVS EPISCOPVS,

Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

HIs quæ pro Religionis propagatione, & fidei catholicę defensione, ac animarum salute, prouide facta esse noscuntur, vt firma perpetuo & illibata persistant, libenter Apostolici muniminis robur adijcimus, ac illa de nouo concedimus, & desuper disponimus, prout catholicorum Principum nobis & Apostolicæ Sedi deuotorum pia vota exposcunt, & id in Domino conspicimus salubriter expedire.

Cosmus Medices Florentiæ & Senarum Dux, licentiam a Põt. obtinuit instituendi aliquã Militiam vt hic.

Hanc licẽtiã habuit vt de ea in rubr.

§.1. Dudum siquidem pro parte dilecti filij Nobilis viri Cosmi Med. Florentiæ & Senarum Ducis nobis exposito, quod ipse ad DEI laudem & gloriam, ac fidei catholicæ defensionem, Marisq. Mediterranei ab infidelibus tuitionem, ac posteritatis suæ decus & honorem, cupiebat vnam Militiam suo certo approbato Ordine per eum eligendo cum dote competenti ex suis proprijs bonis assignanda, pro vno Magistro, certoq. Militum numero, ad aliarum in Hispanijs vel alibi rite institutarum Militiarũ instar, in eius Domino erigere, & instituere, si sibi ad id nostra & Sedis prædictæ licentia suffragaretur. Nos pręfato Cosmo Duci, vt ad Dei honorem & gloriam, aliosq. effectus præmissos, in dicto dominio & loco, ac æde sacra sibi bene visis, vnam Militiam sub regula S. Benedicti, vel alterius approbati Ordinis, ac sub inuocatione, & cum insignijs de quibus sibi videretur decentibus, postea priuilegijs, facultatibus & indultis, à nobis & dicta Sede decorandam, cum dote conuenienti per eundem Cosmum Ducem arbitrio suo, vt præfertur assignanda, pro vno Magistro, qui videlicet ipse Cosmus quo ad viueret, et deinde pro tempore existens Florentiæ Dux esse deberet, & certo Militum per ipsum Magistrum pro tempore existentem, tam à primæua erectione huiusmodi, quam ex tunc deinceps perpetuo instituendorum, ac habitu regulari donandorũ, & ad regularem Ordinis huiusmodi professionem admittendorum numero, sub eiusdem Magistri obedientia, ac cum pactis, capitulis, conditionibus, & stabilimentis, per dictum Cosmum Ducem edendis, & per nos & dictam Sedem postmodum approbandis, ad aliarũ Militiarum prædictarum instar, sine tamen alicuius præiudicio erigere & instituere, ac pro Militiæ Militumque præfatorum salubri directione, quæcunque ordinationes, & statuta per nos, vt præfertur, confirmanda, condere posset, licentiam & facultatem per alias nostras in forma breuis litteras concessimus.

Ereziq; Militiã S. Stephani sub regula S. Bened. &cũ decẽtes prouentus assignauit.

§.2. Cum autem sicut accepimus, idem Cosmus Dux omnipotentem Deum, vt christianum decet Principem, honorare, proximo prodesse, vitamq. beatam promereri desiderans, in immensæ Maiestatis diuinæ, ac gloriosissimæ DEI genitricis, semperq. Virginis MARIAE, totiusq. cœlestis Curiæ gloriam & honorem, earundem litterarũ vigore, vnam sub inuocatione & protectione beati Stephani Militiam Militum S. Stephani nuncupãdorum, sub regula eiusdem S. Benedicti, erexerit & instituerit, illique nonnullos fructus, redditus & prouentus, ac bona pro eius dote assignauerit, volueritq. quod eius Milites præfati in sua receptione, charitatem, castitatem coniugalem & obedientiam expresse promitteremur

Charitatẽq. & coniugalẽ castitatẽ ac obedientiam Milites expresse profiteri iussit.

§.3. Charitatem nempe cui tanquam solidæ basi militia ipsa inniteretur, honorem DEI rebus vniuersis pręponendo, sacræ scripturæ pręceptis parendo, Sedis pręedictæ mandata seruando, pro fide catholica pugnando, iustitiã colendo, pauperibus subueniendo, captiuos ab infidelibus vinculis recuperando, & finaliter sese vltroneos cuicũque periculo pro Christianę Religionis defensione, & pro eius augmento non solum facultates, sed propriã vitam exponendo. Castitatem vero siue pudicitiam, nullam aliam feminam præter propriam vxorem carnaliter cognoscẽdo. Obedientiam autem in omnibus sibi per Magistrum vel eius Locumtenentem, aliosue Militiæ superiores, iuxta illius ordinationes & statuta iniunctis, bono & hilari animo diligenter exequendis.

Statuta quoq; super huiusmodi regula condidit.

An autẽ Milites propter inobseruantiã Regulæ incidant in peccatum, vide hic inf.

§.4. Ac pro saluari Militię, Militumq. prędictorum regimine & perpetuitate, quamplura Canones & Statuta ac ordinationes super ipsorum Militum regula, super Militię statutis & constitutionibus, super Militum officio ac professione, super pœna transgressoribus regulæ statutorumq. infligenda, super modo milites ad professionem recipiendi, illorum habitu, Ecclesia, & cultu diuino, Hospitalitate, communi thesauro, Capitulo generali, Magno Magistro, officijs & dignitatibus Militię, Militum officio exercitio, & commendis, contractibus, alienationibus, & locationibus, necnon prohibitionibus & pœnis, ac super alijs prouisionibus, rebusq. ad diuini nominis cultum, Militiæ decus, Religionis augmentum, & animarum salutem facientibus ediderit, atque sanciuerit, prout in illis, variisq. capitulis desuper Italico sermone in vno quinterno distin

ctæ

ctę conscriptis, ac de nostro mandato per dilectum filium nostrum Ioannem Baptistam tit. S. Clementis presbyterum Cardinalem Cicada nuncupatum diligenter examinatis, ac perlectis & emendatis, ac per nos manu propria subscriptis plenius continetur.

Hic autē Pōt. erectionē huius Militiæ, ac statuta cō firmat.

§.5. Nos præfati Cosmi Ducis pium & laudabile institutum, vtpote fidei catholicæ exaltationem, & alia pia opera concernens, plurimū in domino collaudantes, necnon erectionis, institutionis, statutorum, canonum, ordinationum & capitulorum, ac super illis confecti quinterni prędictorum, & inde secutorum, veriores tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, ac ipsum Cosmum Ducem, quem speciali dilectione prosequimur, in hoc suo laudabili Militiæ Christianæ promouendæ proposito confouere, ac specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, Motu proprio non ad ipsius Cosmi Ducis, vel alterius pro eo nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, erectionem, institutionem, assignationem, aliaq. omnia & singula, canones, statuta, ordinationes & capitula prædicta, ac prout illa concernunt cætera in prædicto quinterno contenta & inde secuta quæcunque, Apostolica auctoritate tenore præsentium ex certa scientia confirmamus & approbamus, ac illis perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, necnon omnes & singulos iuris & facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem, supplemus.

Et ipsū Cosmum ac aliū pro tempore Ducē Floren. Magnū Magi. ipsius Milit. creat, cum facult. & priuileg. quib. alia rū Militiarū Magistri inter Milites vtuntur.

§.6. Et nihilominus potiori pro cautela Militiam prædictam eisdem modo & forma quibus per ipsum Cosmū Ducem erecta & instituta est, de nouo ex simili scientia eadem auctoritate perpetuo erigimus & instituimus, illiq. sic erectæ, omnia & singula, fructus & alia mobilia & immobilia, res & bona illi per eundem Cosmum Ducem hactenus concessa, & deinceps tam per eum quam alios quoscunque licite concedenda, etiam perpetuo applicamus & appropriamus, necnon canones, statuta, ordinationes & capitula prædicta de nouo statuimus & ordinamus. Ac eundem Cosmum, & pro tempore existentem Florentiæ Ducem in Magnum Magistrum eiusdem Militiæ, cum honoribus, oneribus, prærogatiuis & facultatibus, quibus alij aliarum Militiarum dicta auctoritate confirmatarum Magistri inter suos Milites quomodolibet vtuntur, fruuntur & gaudent, similiter perpetuo constituimus & deputamus. Illiq. prædicta immutandi & reformandi, ac alia quæcunque ordinationes & statuta ad eiusdem Militiæ directionem facientia licita & honesta, ac sacris canonibus minime contraria quotiens sibi videbitur condendi facultatem concedimus. Ac premissa omnia & singula valida & efficacia fore, suosq. plenarios & integros effectus sortiri, & per Milites fratres et alias eiusdem Militiæ personas, aliosq. quomodolibet inuiolabiliter obseruari debere. Ac eosdem Milites & religiosos ab illis nullatenus resilire posse, sed ad illorum obseruationem teneri & efficaciter obligatos fore, censurisq. & pœnis ecclesiasticis, ac etiam pecuniarijs ad id compelli posse.

Decretum Irritans.

§.7. Et sic per quoscunque Iudices quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. Ac si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Executorum istius constit. deputatio, & facultates.

§.8. Quocirca venerabili fratri nostro Episcopo Amerin. & dilectis filijs Vicarijs venerabilium fratrū nostrorum Floren. & Pisan. Archiepiscoporum spiritualibus generalibus Motu simili per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum, per se vel aliū seu alios præsentes litteras & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, & quotiens pro parte dicti Cosmi, & pro tempore existentis Florentiæ Ducis fuerint requisiti solemniter publicantes, eisq. in præmissis efficacis defensionis presidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes litteras & in eis contenta huiusmodi firmiter obseruari. Ac Cosmum & pro tempore existentem Florentiæ Ducem, necnon Milites præfatos, ac singulos alios quos ipsæ litteræ concernunt & concernent in futurum, illis pacifice gaudere, non permittentes eos desuper per quoscunque quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per censuras & pœnas ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita compescendo. Necnon legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Clausula derogatoria.

§.9. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri, qua cauetur nequis extra suam ciuitatem vel diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam dietam à fine suæ diœc. ad iudicium euocetur, seu ne Iudices à Sede prædicta deputati extra ciuitatem vel diœc. in quibus deputati fuerint contra quoscunque procedere, aut alij vel alijs vices suas committere præsumant, & de duabus non tribus dietis in Concilio generali edita, & quibusuis alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quarumcunque aliarum etiam Hospitalis sancti Ioannis Hierosolymitani Militiarum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis ac dilectis filijs illarum Magistris, cōuentibus, & fratribus sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, etiam motu & scientia similibus, ac consistorialiter, etiam per viam contractus, ac vniuersæ legis, & ad Imperatorum, Regum, aut aliorum Principum instantiam, ac alijs quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua & expressa, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Sanctio pœnalis.

§.10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum confirmationis, approbationis, adiectionis, suppletionis, erectionis, institutionis, applicationis, approbationis, statuti, ordinationis, constitutionis, deputationis, concessionis, decreti, mandati, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. A. 3. 1. Februarij.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, Cal. Februarij, Pontificatus nostri anno tertio.

Sequitur concessio priuilegiorum d. Militiæ.

Edita An. D. 1562.

PIVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

Altitudo diuinæ prouidentiæ nullis prescripta limitibus, nullisque terminis comprehensa, cœlestia pariter & terrestria inscrutabili ratione disponit, & mortalium mentes ad ea, per quæ beneuolentia, & feruenti deuotione Catholicorum Principum ad id tendentium, & quam in nos & Romanam gerere comprobantur Ecclesiam, mediante, personarum quarumlibet sub regulari obseruantia degentium optata salus vndique proueniat animarum, diuinusque cultus suscipiat incrementa, incitat. Vnde nos, quibus meritis licet imparibus, vniuersalis Ecclesiæ regimen eadem est prouidentia creditum, iuxta Sedis Apostolicæ officium, pro eorum meritis dexteram in eos liberalitatis nostræ extendere censemus, quo ipsi in perseuerantia laudabilium operum feruentius ani-

mentur, quorum exemplo prouocati, ad similia facilius inducantur.

Exemptio à iurisdict. Ordinariorum.

Ta ad hoc vide moderationem concil. Trid. sess. 24. cap. 11. & 24. & const. Clem. nu. 39 Su scepti.

§.1. Hinc est, quod nos dilectos filios nobilem virum Cosmum Medices Florentię & Senarum Ducem, Magnū Magistrum Militiæ S. Stephani sub regula S. Benedicti, & Conuentum eiusdem Militiæ in Ducatu Florentiæ per eundem Cosmum Ducem de licentia nostra institutæ, specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, eosdem & eorum singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, Motu proprio nō ad eorum vel alicuius pro eis nobis super hoc oblatę petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate omnes & singulos ipsius Militiæ Milites, Priorem, cæterosq. ministros Ecclesiæ dicti Conuentus, & alias personas, etiam in sacris & presbyteratus ordinibus constitutas, etiā quæcunque, quotcunque, & qualiacunque, cum cura & sine cura beneficia ecclesiastica obtinentes, eorūmque beneficia, commendas, res, & bona quæcunque ab omni iurisdictione, superioritate, visitatione, dominio, & potestate quorumuis Archiepiscoporum, Episcoporum, aliorumq. locorum ordinariorum Apostolica auctoritate tenore præsentium ex certa scientia perpetuo eximimus, & totaliter liberamus, illosque dicto Cosmo Duci, & Magno Magistro in spiritualibus & temporalibus, eis modo & forma, quibus in ipsius Militiæ statutis & ordinationibus continetur, immediate subijcimus & supponimus. ita quod ipsi locorum Ordinarij nullam in eos iurisdictionem, superioritatem, dominium vel potestatem, etiam ratione cuiuscunque contractus, delicti, vel alterius rei vbicunque ineatur contractus, committatur delictum, & res ipsa consistat, exercere valeant, sed Milites, Prior, & aliæ personæ huiusmodi de iustitia coram solo Magno Magistro prædicto, vel eius deputato respondere debeant. Decernentes quoscunque processus contra illos vel eorum aliquem, tam per ipsos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios, seu quosuis alios, quam Magistrum, vel eius deputatum prædictos, pro tempore factos, & quaslibet etiam excommunicationis vel suspensionis aliasq. sententias promulgatas, nullas & inualidas, nulliusq. roboris vel momenti fore.

Facultas recipiendi & transferendi pensiones vsq; ad duc. 200.

Hoc approbauit & extendit Six. V. & iterum ampliauit Paul. V. h. c. in rub. etc.

§.2. Ac singulis Militibus coniugatis, etiam bigamis, alijsq. presbyteris, vt singulas pensiones annuas vsque ad summam ducentorum ducatorū auri de Camera super quorumuis Cathedralium, etiam Metropolitan. & aliarū Ecclesiarū, monasteriorum, prioratuum, canonicatuū, & prębendarum, dignitatum, personatuum, administrationū & officiorum, aliorumq. beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, secularium, & quorūuis Ordinum regularium, fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, & emolumentis alias sibi canonice reseruādas accumulatiue, cum quibusuis alijs pēsionibus annuis, quas illos ex quouis alio priuilegio Apostolico pro tempore percipere contigerit, & continget ad vitam percipere, exigere & leuare, ac in suos vsus, & vtilitatem conuertere, illasq. ad aliquam expeditionem contra infideles accedendo, aut in ea existendo, in toto vel parte, simul vel successiue quando sibi videbitur etiam in mortis articulo in cuiusuis personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, aut Canonici Cathedralis Ecclesiæ, & in dictæ Militiæ militum manibus, etiam quæcunque, quotcunque, & qualiacunque beneficia ecclesiastica obtinentium & expectantium fauorem, absque aliquo possessorum beneficiorum huiusmodi habendo consensu, transferre, in omnibus & per omnia perinde prout militibus Sancti Pauli, & Pijs nuncupatis, per Sedem Apostolicam indultum extitit, etiam citra Cruciatæ obligationem.

Priuilegiū disponendi de bonis quo modo acquisitis.

Vide Paul. etc. in rubr.

§.3. Necnon tam illis quam ceteris omnibus Militibus ac Priori & Ministris, etiam presbyteris & beneficiatis eiusdem Militiæ, vt de quibuscunque, tam stabilibus quam mobilibus bonis, pecuniarum summis, gemmis, & lapidibus preciosis, alijsq. rebus cuiuscunque qualitatis & quantitatis ac valoris existant, per eos etiam ratione beneficiorum ecclesiasticorum quorumlibet per eos obtentorum, ac alias vndecunque & quomodolibet acquisitis, & ad illos quouis modo spectantibus, dummodo quintam illorum partem Conuentui prædicto relinquant, inter quoscunque consanguineos filios etiam spurios, & alios illegitimos, aliasque quantumuis incapaces personas testari, ac alias etiam per codicillos, donatione inter viuos, causa mortis, & alia quacunque via, prout sibi videbitur disponere, ac illa in pias & non pias, alias tamen licitas causas erogare.

Presbyt. Milit. beneficiū vnum habere p. sincve h. c. Quod intelligo vt hic inf.

§.4. Ac priori Ecclesiæ dicti Conuentus pro tempore existenti, vt quoties sibi placuerit, missam ac alia diuina officia in prædicta, alijsque dictæ Militiæ Ecclesijs in habitu Pontificali, cum mithra & baculo pastorali celebrare, ac post missam dummodo ibi non sit præsens aliquis catholicus antistes, vel de illius consensu, ibidem benedictionem CHRISTI populo impartiri. & tam ille quam singuli presbyteri Milites eiusdem Militiæ vnum curatum beneficium ecclesiasticum à dicta Militia dependens, seu illi vnitum aut incorporatum, etiā si parochialis Ecclesia, vel eius perpetua vicaria fuerit, si ad hoc sufficientes & idonei fuerint, & beneficium huiusmodi alias sibi canonice conferatur, recipere & retinere, libere & licite valeant, auctoritate & tenore prædictis, de specialis dono gratiæ dispensamus, sibique pariter indulgemus.

Milites ob inobseruātiā Reg. quando peccent.

§.5. Et insuper quod nullus ex Magistro & Militibus pro tempore existentibus, alijsq. personis dictæ Militiæ propter eius regulam, statuta, & capitula, nunc & pro tempore edita non obseruata, vel minus rite adimpleta, in peccatum mortale incidat, præterquam inobedientiam & contumaciam pluries commissam & continuatā, & ab ipsa religione rebellionem, & alios casus peccatum huiusmodi ex diuinis præceptis, sacrisque Canonibus generantes.

Exemptio eorū dē à solutiōe decimarū, & aliorum onerum.

§.6. Quodq. Religionis & Militiæ huiusmodi bona, possessiones & fructus, redditus & prouentus quæcunq; tam per Magnum Magistrum commendis, alijsque beneficijs & offic js dictæ Militiæ, in illorum institutione, quam deinceps illis, dictoq. Conuentui & eius personis quomodolibet assignanda, concedenda & applicanda, sub quibusuis decimis, subsidijs, alijsq. ordinarijs & extraordinarijs oneribus, per nos & Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac Sedem Apostolicam ex quauis causa quantumuis necessaria, etiam pro Cruciata Sancta, & defensione contra infideles nullatenus comprehēdantur, neque ad illorum, annatarumque, seu illorum dimidiam fructuum, reddituum, & prouentuum beneficiorum, & in illorum prouisionibus faciendam solutionē teneantur, sed ab illis excepta sint, & esse censeantur, nisi ea, quæ hactenus oneribus huiusmodi fuerint, & de præsenti sunt obnoxia.

Pēsiones sup. benef. Milit. imponi non possint, nisi pro personis dict. Militiæ.

§.7. Et quod nulla pensio annua super alicuius commendę, vel alterius beneficij militię huiusmodi fructibus ex resignatione in manibus Ro. Pontificis, aut alia quauis probabili causa, nisi in persona personę dictę militiæ, etiam per ipsum Pontificem reseruari, neque commendæ & alia beneficia dictæ militiæ pensionibus huiusmodi aliter quam vt præfertur onerari possint. Et si pensiones desuper aliter assignari contingat, assignationes ipsæ nullius sint roboris vel momenti, nec titulares beneficiorum huiusmodi ad illarum solutiones teneantur, neque ad id cēsuris ecclesiasticis alijsq. pœnis compelli possint, etiam statuimus & ordinamus.

Indulg. plen. pro Militibus in expeditione contra infideles vel hæreticos decedentibus.

§.8. Propterea vt ipsi Milites Ecclesię catholicę, fideliumq. defensionem contra infideles animo feruentiori, minoriq. perdendæ lucis humanæ si æternam inde nanciscendam prospectant, metu suscipiant, de omnipotentis DEI misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, vniuersis & singulis Militibus, & alijs eiusdē militiæ personis, qui in expeditione, tā maritima quam terrestri, contra infideles vel hæreticos nedum hostilibus armis, sed etiam aliquo quouis mortis genere, de peccatis suis corde contriti & ore confessi, vel saltem statutis à iure temporibus confitendi propositum habentibus in virtute fidei Catholicæ decesserint.

§.9. Ac tam Militibus & personis præfatis, quam quibusuis alijs vtriusq; sexus, etiam vere pęnitentibus & cōfes-

Indulg. etiam plen. pro visitantibus die S. Aug. Eccl. Conuentus.

Hoc intellige vt hic inf.

fessis seu confitendi propositum habentibus, vt præfertur, qui Ecclesiam Conuentus huiusmodi, quę sub inuocatione S. Stephani Papæ & martyris est consecranda, in singulo die festiuitatis eiusdem S. Stephani Papę & martyris secunda Augusti, à primis vesperis vsque ad occasum Solis festiuitatis huiusmodi annuatim deuote visitauerint, ac pro pace inter Principes Christianos consouenda ter orationem dominicam & totidem salutationem angelicam recitauerint, plenariam omnium & singulorum peccatorum suorum indulgentiam & remissionem.

Indulg. pro aliquid Militiæ donantibus.

Hoc reuocauit Pius V. in constitut. 30. Et si.

§. 10. Qui vero de bonis sibi à Deo collatis vnam eiusdem Militiæ commendam fundauerint, vel dotauerint, aut Conuentui & Militiæ prædictis ad eius subuentionem & onerum illi incumbentium supportandorum faciliori supportatione aliquid iuxta facultatum suarum modum, piamq. intentionem donauerint vel legauerint, eas omnes indulgentias, quas Hospitalis sancti Ioannis Hierosolymitani benefactores consequuntur, sine illorum præiudicio misericorditer in Domino similiter perpetuo concedimus & elargimur.

Clausula præseruatiua.

§. 11. Ac indulgentias, priuilegia, exemptiones, statuta & alia præmissa nullo vnquam tempore de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis nostræ defectu notari vel impugnari posse: neque sub quibusuis similium vel dissimilium indulgentiarum, priuilegiorum, exemptionum, statutorum, & aliarum gratiarum suspensionibus, reuocationibus, limitationibus, alijsq. contrarijs dispositionibus à nobis & successoribus nostris, ac Sede prædicta quauis de causa quantumlibet iustissima pro tempore emanatis & emanandis comprehendi, sed semper ab illis excepta, & quotiens illa emanabunt, totiens in pristinum statum restituta, & de nouo concessa esse, & censeri.

Decretum irritans.

§. 12. Et sic in præmissis per quoscunque iudices, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere, ac quicquid secus super his à quocunque quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus. Quocirca venerabilibus nostris Muran. & Aretin. ac Pistorien. Episcopis, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios præsentes nostras litteras, & in eis contenta solemniter publicantes, dictisq. Cosmo Duci, & Magno Magistro, ac Conuentui in præmissis efficacis defensionis pręsidio assistentes, faciant auctoritate nostra litteras, & in eis contenta huiusmodi firmiter obseruari, ac quos litteræ ipsæ concernunt, & concernẽt in futurum, & eorum singulos illis pacifice gaudere, non permittentes eos desuper per quoscunque contra earundem litterarum tenorem quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per censuras & pęnas ecclesiasticas auctoritate nostra, appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Claus. derog.

§. 13. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri, qua cauetur, ne quis extra suam ciuitatem vel diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam dietam à fine suæ diœcesis ad iudicium euocetur, seu ne iudices à Sede præfata deputati extra ciuitatem vel diœcesim, in quibus deputati fuerint contra quoscunque procedere, aut alij vel alijs vices suas committere præsumant. Et de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, & alijs Apostolicis, ac in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis, specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, necnon dictæ Militiæ, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, stabilimentis, vsibus & naturis contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem si alias visitantibus dictam Ecclesiam erigendam modo præmisso aliqua alia indulgentia in perpetuum, vel ad certum aliud tempus nondum elapsum duratura, per nos concessa fuerit, præsentes litteræ quo ad indulgentiam in eis contentam nullius sint roboris vel momenti. Quodq. beneficia eisdem Militibus conferenda huiusmodi, debitis propterea non fraudentur obsequijs, & animarum cura in eis, si qua illis immineat nullatenus negligatur.

§. 14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, exemptionis, liberationis, subiectionis, dispensationis, indulti, statuti, ordinationis, concessionis, elargitionis, decretorum, mandati & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis DEI ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. — Sanctio pœnalis.

Datum Romæ apud sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, Non. Iulij, Pontificatus nostri Anno 3. — Dat. P. An. 3. 5. Iulij.

L X I.

Decanatus Collegij Auditorum Rotæ Romanæ, cum omnimoda præcedentia, spectat ad Auditorem tẽpore vacationis in Curia presentẽ, aut ex causa publica absentem, & extra Curiam à Rom. Pont. destinatum.

Eandem iam edidit sanctionem de Decanatu Collegij Cardinalium Paulus IV. vt sup. in eius const. 5. Cum venerabiles. fol. 722.

Alia ad hanc Rotam spectantia indicaui tibi hic supra in constit. 44. fol. 58.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. — Edita An. D. 1562.

DVdum siquidem à fel. rec. Paulo Papa IV. predecessore nostro emanarunt litteræ tenoris subsequentis. Paulus Episcopus seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. &c. — Exordium.

Omittitur tenor quia habes sup. in ipsius Pauli IV. cõst. 5. fol. 722.

§. 1. Nos considerantes quod dilecti filij causarum Palatij Apost. Auditores ad causas audiendum, & iura reddendum constituti, personaliter in Ro. Curia residere debent, ac eorum in eadẽ Curia continua residentia id exigente, in assecutione dignitatum, alijs absentibus merito preferendi, & amplioribus priuilegiis honorãdi veniunt, ex premissis & diuersis aliis causis animũ nostrũ mouẽtib. Ne in posterũ Decanatus Collegii dd. Auditorum illius occurrẽte vacatione, in aliquẽ ex causarũ Palatii huiusmodi Auditorẽ nisi ex causis premissis absentẽ, & propter absentiam suã, in iniuriã aliorum eiusdẽ Palatii Auditorũ tũc presentiũ deueniat, aut super eodem Decanatu aliquę cõtrouersiæ seu dissensiones inter ipsos Auditores oriantur. — Causæ huius cõstitutionis.

Diffinitio quod Decanatus Collegij Auditorũ Rotæ Romanæ, spectet ad Auditorẽ tempore vacationis in Curia præsentem, aut ex causa publica absentem, & extra Curiam à Sũmo Pontifice destinatum.

§. 2. Litteras predictas cum decretis, ac omnibus & singulis in eis contentis clausulis, ad Decanatũ Collegii Auditorũ huiusmodi, etiam ad hoc vt eiusdẽ Decanatus, quẽ dilectus filius Iulius Oradinus Electus Perusinus, locum vnius ex causarũ Palatii huiusmodi Auditorib. de mãdato nostro tenẽs, tempore prouisionis de persona sua, & illius prefectionis Ecclesię Perusinę tũc certo modo pastoris solatio destitutæ per nos nuper Apostolica auctoritate factarũ obtinebat & exercebat, per prouisionem & prefectionẽ huiusmodi, nõ nisi ad dilectum filium Io. Baptistã de Rubeis causarũ Palatii huiusmodi Auditorẽ in dicta Curia officiũ Auditoratus causarũ huiusmodi laudabiliter exercendo residentẽ, & alias de Republica benemeritũ, ex nunc & de cetero perpetuis futuris tẽporibus, occurrente vacatione, ad antiquiorẽ causarũ Palatii huiusmodi Auditorẽ in dicta Curia residentẽ, aut ex causa publica absentẽ, & extra eandẽ Curiã per Romanũ Pont. destinatum deuenire possit. Et Io. Baptista, ac postquã dictus Decanatus ad eũ deuenerit, in d. Curia presens, aut vt prefertur

absens, & extra dictã Curiã destinatus Auditor antiquior præfatus, omnes alios Auditores, etiam antiquiores, sẽper in quibusuis sessionibus, disputationibus, votis & alijs actibus, publicis & priuatis præcedat, nec per alios Auditores etiã antiquiores tũc absentes, etiã si postmodũ incõtinẽti ad dictã Curiã se cõferant, & in ea cõtinuo resideãt, super ipso Decanatu, aut illius sessionibus, vel alijs actibus, seu disputationibus ad eũ pertinentib. impediri aut molestari valeat, Motu proprio & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine extẽdimus & ampliamus.

Derogatio contrariorũ.

§.3. Non obstantibus constitutionib. & ordinationib. Apostolicis, ac stylo Palatij, necnon Collegij Auditorum præfatorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, ac omnibus illis quæ dictus prędecessor in dictis litteris voluit non obstare, cęterisq. contrarijs quibuscũq;.

Sanctio pœnalis.

§.4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginã nostrę extensionis & ampliationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis &c.

D.P. An. 3. 27. Iulij.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, sexto Cal. Augusti, Pont. nostri anno 3.

LXII.

Reuocatio Priuilegiorum quibuscunque locis Piis & aliis concessorum, dispensandi super irregularitatibus, impedimentisq. matrimonialibus &c.

Hic idem Pont. reuocauit etiam quæcunq; indulta, confessionalia, Mare magnũ, & similia quibuscunq; regularib. & alijs elargita, in his quæ Conc. Trid. aduersantur, vt infra constit. 94 In principis, ibi notabo. Et adde constitut. 115. Clementis VIII. Quæcunque.

Edita An. D. 1562.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DE commisso nobis vniuersalis Ecclesię regimine, ita nos oportet esse solicitos, vt propẽsiore studio caueamus, ne illa quæ hactenus multorum precibus & instantijs pro animarũ salute, tam à nobis mẽtis hominum abusu in grauem cedant animarum iacturam, neue Christifideles cuiusuis indulgentiæ, peccatorum remissionis vel facultatis aut priuilegij obtentu, procliuiores ad illicita in posterum perpetranda reddantur, ac nimia veniæ facilitas eis peccandi tribuat incentiuum.

Hic Pont. & alij prædecessores concesserant Fabricæ S. Petri & Hospitali S. Spiritus in Saxia nonnulla priuilegia.

§.1. Sane cum nos, auspice CHRISTO, nuper ad generalem Tribunalium Almę Vrbis, Curięq. nostrę officiorũ omnium debitam ac salubrem reformationẽ certis tunc rationabilibus causis moti perrexerimus, ac quosdam qui in illis diuersimode pręter mentem nostrã committebãtur abusus, per nostram prouidentiam remouerimus, reformationem huiusmodi insequentes, in alios etiã hominum status, non minores ob causas dirigere saluberrimũ esse censemus. Attendentes igitur quod licet alias nos, ac diuersi Romani Pontifices prędecessores nostri, vt Christifideles præfati, ad charitatiua & pia opera exercenda prõptiores redderentur, sicq. illorũ animarum saluti, necnon Fabricę basilicę Principis Apostolorum de Vrbe manutentioni & statui, ac hospitalis nostri S. Spiritus in Saxia de eadem Vrbe, ac aliorũ piorum locorum & Confraternitatũ commoditati, & pauperum ac miserabilium & aliarũ personarum in eis pro tempore degentiũ sustentationi, ac opportunę subuentioni rite cõsuleretur, ac ex certis tunc expressis rationabilibus causis diuersas indulgentias, peccatorũ remissiones, cõcessiones, gratias, priuilegia; facultates etiã dispensandi super impedimentis matrimonialibus vel alijs quibuscunque defectibus & irregularitatibus, & absoluendi, indulta eisdem Fabricæ & Hospitali, ac illorum Commissarijs, Præceptori & Ministris concesserimus.

Quibus certi ministri abutuntur.

§.2. Nihilominus, sicut non sine graui mentis nostræ perturbatione nuper intelleximus, tã basilicę Fabricę, quã Hospitalis & aliorum locorum & Confraternitatum Cõmissarij & Ministri, huiusmodi indulgentijs, peccatorum remissionibus, cõcessionibus, gratijs, priuilegijs, ac dispẽsandi, vt præmittitur, ac absoluendi, & alijs facultatibus & indultis sibi cõcessis prædictis in graue illorum animarum periculum diuersimode abutantur, ac circa illa, non mediocres committuntur errores, in scandalum plurimorum, ac diuinæ maiestatis offensam.

Hic ideo Põt. generaliter ea reuocat, nõ tamẽ quo ad Fabricam relictiorum legata.

§.3. Nos igitur debitam gregis dominici curã habere, & ne tales abusus piorũ mentes polluant, ac pie concessa, hominum malitia, animarum saluti detrimentũ afferant, vt par est prouidere, quantum in nobis est, scãdalis obuiare, & animarum saluti consulere volentes, necnon indulgentiarum, remissionum, concessionum, gratiarum, priuilegiorum, facultatum & indultorum Fabricæ, ac Hospitali, necnon alijs locis & Cõfraternitatibus ac Cõmissarijs, Pręceptori & Ministris concessorum huiusmodi veriores tenores pręsentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad alicuius super hoc nobis oblatę petitionis instãtiã, sed de nostra mera deliberatione, omnia & singula indulgentias etiã plenarias, ac peccatorũ remissiones, necnon cõcessiones, priuilegia, indulta & facultates, etiã dispẽsandi, vt pręmittitur, & absoluendi (non tamen relicta, & hęreditates etiã ad pias causas exequi faciẽdi, & illa, seu eorum partem dictę Fabricę iuxta tenorem priuilegiorum prędictorum applicandi, necnon Commissarios & debitores ipsius Fabricę ad illi reddendũ computa, & satisfaciendum de administratis, & debitis per eos prout hactenus fieri cõsueuit, cogendi & cõpellendi Fabricę & Hospitali prędictis) necnon Monialiũ Spiritus sancti Venetiarũ alijsq. eiusdem S. Augustini, seu aliorum Ordinũ, tam virorum quam mulierum Monasterijs ac Hospitalibus, Ecclesijs, capellis, altaribus, confraternitatibus, societatibus, & alijs pijs locis à dicto Hospitali S. Spiritus dependentibus, seu in eius membrum, aut grangiam quauis etiã Apostolica auctoritate erectis, ac illorum Pręceptoribus, Abbatibus, Abbatissis, Prioribus & Priorissis, Confratribus, seu illorum Conuentibus ac Cõmissarijs, necnon ministris, quo ad Fabricam videlicet in Italia duntaxat, quo vero ad hospitalia & monasteria, confraternitates & societates ac alia loca huiusmodi, tam in Italia quam alias vbiuis locorum, ex quibusuis causis, & ad quorũuis etiam Principũ quorumcunq; instantiam, vel eorum intuitu, cõsideratione vel contemplatione, etiam Motu simili, etiã consistorialiter, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, etiam si illa sub quibusuis reuocationibus, alterationibus, vel limitationibus, similium vel dissimilium indulgentiarum, concessionum, gratiarum, priuilegiorum, facultatum & indultorum, in toto vel parte minime comprehenderentur, & quotiens illa reuocari contingeret totiens in pristinũ statum restituta essent & esse censerentur, irritanti etiam decreto desuper forsan adiecto, ac cum alijs quibusuis clausulis quomodolibet concessa, ac iteratis vicibus approbata & innouata (præterquam quo ad ea in quibus iam suum sortita sunt effectum) Apostolica auctoritate, tenore præsentium, perpetuo reuocamus, cassamus, annullamus, irritamus, & viribus vacuamus.

Prohibitio eis de cætero vtendi.

§.4. Districtius inhibentes eisdem Pręceptoribus, Abbatibus, Abbatissis, Conuentibus, Confratribus & Ministris cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis & conditionis existentibus, ac etiam Archiepiscopali, Episcopali aut alia maiori dignitate fungentibus, in virtute sanctæ obedientiæ, indignationis, necnon excommunicationis latæ sententiæ pœnis, ne de cætero indulgentijs, concessionibus, gratijs, facultatibus, etiam dispensandi, vt pręmittitur, & absoluendi priuilegijs & indultis prędictis vti, ac de illis se intromittere quoquo modo audeant seu pręsumãt. Ac decernentes ex nunc irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariorũ derogatio.

§.5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon quibusuis priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis forsan in contrarium, etiam Motu & scientia similibus, etiam per nos concessis, approbatis & innouatis, quibus omnibus illorum omniũ veriores tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel

diui-

dumsim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari nō possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali vel speciali cuiuscunque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus huiusmodi gratiæ impediri valeat, vel quomodolibet differri, & de qua, cuiusque toto tenore, habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Vides danda ex(?) exemptis huius bullæ.

§. 6. Vt autem præsentes litteræ ad cunctorum notitiā deueniant, volumus & mandamus illas in dictæ basilicæ valuis, ac acie Campi Floræ affigi, vt hi quos litteræ ipsæ concernunt seu concernere poterunt quomodolibet in futurum, quod ad ipsorum notitiam non peruenerint, vel illas ignorauerint quo minus eos arctent perinde ac si personaliter intimatæ forent, nullam possint excusationem prætendere, vel ignorantiam allegare, cum non sit verisimile apud eos remanere incognitum, quod tam patenter extiterit publicatum.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. An. 3. die 19. Sept.

Dat. Romæ apud sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo-secundo, 13. Cal Octobris, Pont. nostri Anno tertio.

LXIII.

Ordinationes pro tempore Sedis Apostolicæ vacantis, circa electionem summi Pontificis, & obseruantiam Conclauis. Declarationesq. Iurisdictionum Collegij S.R.E. Cardinalium, Camerarij, & Clericorum Cameræ, Maioris Pœnitentiarij, Datarij, Præfectorum & Prælatorum Signaturæ Gratiæ & Iustitiæ, & Custodum Conclauis.

Quo ad electionem Papæ habes etiam sanctionem Greg. X. in cap. 3. de Elect. in 6. & aliam Clemētis V. in Clemēt. 2. eod. tit. necnō Clemētis VI. sup. in const. 5. Licet. fol. 216. & Iulij II. in constit. III. Cum tam. fol. 403. Pauli IV. const. 16. Cum secundum. fol. 735. Et de materia Cardinalium, plene notabo in const. 50. Sixti V. Postquam.

Edita An. D. 1562.

PIVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

ElectioRom. Pont. quam mature fieri debet.

IN eligendis Ecclesiarum Prælatis, quibus & humana & diuina ministeria committuntur, quantam adhiberi curam oporteat, testantur Patrum nostrorum sacratissimæ constitutiones, quas illi magna seueritate de Episcoporum, & aliorum Prælatorum qualitate ediderunt, propterea quod à bonis bona omnia videlicet charitas, vigilantia, ecclesiastica disciplina, denique animarum eis commissarum salus proficisceretur, à malis vero contra, non nisi mala, nempe auaritia, negligentia, fastus, & animarum periculum possit expectari. Quod si in quibuslibet ecclesiarum Pastoribus tantopere prouidendum est, ne quis assumatur indignus, maiorem certe, & perspicaciorem diligentiam in Romano Pontifice eligendo, qui cæteris Pastoribus est præfuturus, & totius Dominici gregis curam habiturus oportet adhiberi.

Ideo Pōnt. in rubr. citati prouidas cōstit. ediderūt.

§. 1. Hac sancta meditatione permoti prædecessores nostri, & præsertim fel. rec. Alexander III. Gregorius X. Clemens V. Clemens VI. & Iulius II. nonnullas constitutiones sanxerunt ad prouidendum, vt summorum Pontificum electiones libere, & recte, & mature fierent. Sed quoniam res humanæ semper in deterius prolabuntur, nisi sit qui eas assidue retineat & conseruet, verendumque sit ne aliquando propter earum constitutionum transgressionem suborti abusus longius serpant, & progrediantur.

Hic etiam Pont. alias addit videlicet quod Cardinales absētes decē diebus expectē-

§. 2. Nos quantum cum Deo possumus futuris casibus & periculis occurrere volentes, eorundem prædecessorū nostrorum constitutiones, tum innouando tum declarādo, & pro rerum & temporum necessitate supplendo, de Fratrum nostrorum vnanimi consilio atque assensu definimus, statuimus, & declaramus, vt cum Pontificem de hac vita migrare contigerit, Cardinales præsentes decem tantummodo diebus, iuxta dicti Gregorij prædecessoris constitutionem in Concilio Lugdunen. editam, Cardinales absentes expectare teneantur, & interim solitas nouē continuorum dierum exequias omnino peragant, nec vllo prætextu vlterius differant. Et ne quid impedimento esse possit quo minus exequiæ ipsę nono die absoluantur, si quando per obseruantiam alicuius magni impedimenti, & præcipui festi Cardinalibus videretur officium exequiarum intermitti debere, dies illi sic intermissi in numerum nouem dierum nihilominus cōputari debeāt, & impensa quæ in eis pro exequijs facienda esset, inter pauperes Christi distribuatur. Ac vt superfluis quoque sumptibus, qui iam in immensum excreuerunt, modus imponatur, funus simplicius quam consueuerit fiat, ita vt illius ratione (præter regalia Populo Romano præstari solita) decem millium ducatorum summam, pannis lugubribus, & regalibus tam Camerarij & Clericorum ac aliorum Cameralium, quam aliorum quorumcunque Ministrorum & Officialium, ac alijs omnibus omnino computatis, impensa non excedat. Summa autem decem millium huiusmodi, vel si Collegio visum fuerit etiam minor, aut nullo modo maior, per tres Cardinales antiquiores, vnum videlicet de quolibet ordine, & Camerarium proportionabiliter pro rata distributionis alias fieri solitæ, inter prædictos omnes, & singulos diuidatur.

tur, & interī nouē diebus fiāt defuncti Pōt. exequię.

Elapsis decē diebus, Cardinales præsentes celebrata Missa Spiritus sancti Conclaue ingrediātur, & electioni Pont. incumbant.

§. 3. Lapsis vero decem diebus à die obitus Pontificis, ingressus conclauis nullatenus prorogetur aut differatur, sed sequenti die Missa de Spiritu sancto celebrata, siue Cardinales absentes venerint siue non, qui fuerint præsentes statim conclaue ingredi teneantur, & ingredientes ipsi absque mora aliqua omissa omnino capitulorum confectione primis diebus fieri solitorum, in electionis negotio procedant, & singulis diebus scrutinium fiat, & in primo scrutinio etiam accedere liceat.

Ingredi nolentes, aut absq. causa inde recedētes pœnam colit. Greg. X. incurrant.

§. 4. Si qui vero forte intrare noluerint, vel ingressi absque manifesta infirmitatis causa iuramento Medicorum & à maiori parte cardinalium per secreta suffragia approbata exiuerint, dictæ constitutionis Gregorij X. pœnam incurrant.

Cardd. præsētes in Cōclaue & extra, Pontificem eligere valeant, lapsis decē diebus.

§. 5. Declarantes nihilominus, quod postquam card. præsentes, alijs cardinalibus etiam de latere Legatis, aut ex alia quacunque etiam publica causa etiam cum licentia summi Pontificis absentibus vlterius non expectatis, post tamen lapsum dictorum decem dierum à morte Pontificis, electionem siue intra siue extra conclaue fecerint, electio sic facta ex itineris aut alterius etiam probabilis, & notorij ipsorum cardinalium absentium impedimenti prætextu impugnari minime valeat, quum publica vtilitas ex matura electione proueniens cuius alteri rationi præferri debeat.

Sede vacāte, Collegium Cardd. de his enarratis, tātum dispōnat.

§. 6. Sedis autem vacatione durante, collegium cardinalium in ijs quę ad Pontificem maximum dum viueret pertinebant, nullam omnino potestatem aut iurisdictionem habeat, neque gratiam neque iustitiam faciendi, aut factam per Pontificem mortuum executioni demandandi, sed ea omnia futuro Pontifici reseruare teneatur. Neque de statu temporali Romanæ Ecclesiæ, neque de pecunijs cameræ Apostolicę aut Datarij, vel pro solutione debitorum ante obitum Pontificis quomodolibet contractorum, aut alias ex quauis causa (casibus infrascriptis duntaxat exceptis) quicquam disponere, nec contra dictā Gregorij constitutionem pro seipsis aliquid percipere, nec æs alienum vltra necessarios sumptus præsentibus cōprehensos contrahere debeant, neque camerarius, Thesaurarius, Datarius, Depositarius, castellanus Arcis sancti Angeli, aut alij Officiales contra harum constitutionum tenorem, collegio obedire teneantur, siue debeant, quinimmo si eis in talibus obtemperauerint, aut ipsi cardinales, vel Officiales ex eorum officijs cōtra præmissa aliquid attentare præsumpserint, de suo proprio cameræ Apostolicæ plenarie satisfacere, & pecunias erogatas restituere, ac quæuis damna ad eligendi Pontificis arbitrium resarcire cogantur. Quod autem expendi possit erit præfata decem millium ducatorum summa. Illud item quod pro victu familię Pontificię ante conclauis ingressum, ac post

ingressum pro pauperum Officialium palatij tantum per Camerarium & Priores Ordinum describẽdorum victu, ac etiam pro eleemosynis Sede vacante fieri consuetis. Itemque pro defensione Terrarum Ecclesiæ vel partis earum. Necnon pro regalibus Populo Romano, & illius Magistratibus, ac custodia Vrbis, & Conclauis, illiusque prouisionibus opportunis necessarium erit. Quæ vero impensa pro defensione Terrarum, & locorum Ecclesiæ, & securitate ac prouisionibus Conclauis facienda sit, Cardinales præsentes per secreta suffragia ordinare debeant, ita vt maioris partis sententia obtineat id quod obseruandum erit, etiam in Gubernatoribus Vrbis tam vltra pontem, quam citra, & alijs Officialibus etiam pro statu Ecclesiastici regimine si opus fuerit eligendis. Si vero vltra prædicta aliquod grãde periculum immineret, cui omnibus & singulis Cardinalibus præsentibus iuxta ordinationem Gregorij X. aut saltem duabus illorum tertijs partibus per secreta suffragia videretur celeriter occurrendum, tunc Collegium iuxta maioris partis sententiã similiter per secreta suffragia de remedio opportuno, ac prouide de necessaria impensa prouidere possit & debeat.

Tres Cardd. & Camerarius occurrẽtes necessitates proponere, & Cõclauis negotia curent.

§. 7. Statuimus etiam quod tres Cardinales antiquiores, vnus videlicet ex quolibet ordine, vna cum Camerario post Pontificis obitum, reliquos Cardinales congregandi, & occurrentes necessitates in congregationibus generalibus proponendi, & vt conclaue bene vndique claudatur curandi ius habeant.

Ingressi Cõclaue, alij tres quolibet 3 die eorum loco subintrent.

§. 8. Ipsorum autem officium tertia die post Conclauis ingressum omnino expiret, eorumque loco tres alij sequentes in ordine, quolibet tertio quoque die, cum eodem Camerario in eadem potestate succedant.

Camerarius eiusq; Officiales, rebus hic præscriptis & nõ alijs incumbant.

§. 9. Camerarij quoque, & Maioris Pœnitentiarij officia, quæ etiam Sede vacante durante, ita durare decernimus, & declaramus, vt non solum ea quæ præsenti cõstitutione prohibentur, & quę Pontifice viuente exercere non consueuerunt, seu à quibus pro eiusdem Pontificis reuerentia aut alias quomodolibet abstinebant, minime vsurpent, sed Camerarius, ac Pręsidẽtes, & Clerici, aliiq. Ministri, & Officiales Camerę Apostolicæ exactioni pecuniarum eidẽ Cameræ debitarum, ac prouisionibus ratione Sedis vacantis iuxta præmissa necessario faciendis duntaxat incumbere, & propterea à solutione debitorum ante Pontificis obitum contractorum, aut illorum declaratione, rationum solidatione, extractionibus frumentorum, remissionibus delictorum, assecutionibus delinquentium, & quibuscunque alijs expeditionibus tam gratiam quam iustitiam, aut illarum executionem quomodolibet concernentibus omnino abstinere debeant.

Pœnitentiarius & eius Officiales, quæ ad forũ conscientiæ spectant, tantummodo expediant.

§. 10. Pœnitentiarius vero, & eius Officiales ea tantũ facere & expedire valeant, quæ ad forũ conscientiæ pertinent, in reliquis officium eorum conquiescat. Itaque à quibuscunque matrimonialibus, & alijs dispensationibus, ac absolutionibus, & declarationibus, necnõ quibusuis alijs expeditionibus forum, quod aiunt, fori, mixtim, vel separatim quomodolibet respiciẽtibus omnino abstineant. Alioquin in quibus tam Camerarius, Pœnitentiarius, & alij prædicti etiam de licentia aut mandato totius Collegij contrafecerint, ea nulla, & irrita sint, ac nemini suffragentur. Et nihilominus eorum excessus & inobedientiæ rationem, Pontificis arbitrio quandocunq. reddere teneantur. Litteris etiam nostris super reformatione Cameræ, & Pœnitentiariæ huiusmodi editis in suo robore permansuris.

Datarij Officium morte Pontificis expirat.

§. 11. Datarij vero ministerium per eiusdem Pontificis obitum omnino expiret, ita vt non solum datas per eum antea notatas extendendi potestatem minime habeat, sed quascunque supplicationes gratiarum, & iustitiæ penes eum, aut eius ministros adhuc existentes etiam si datatæ fuerint, Collegio Cardinaliũ statim sub sigillo clausas præsentare teneantur futuro Pontifici reseruandas. Quod si contra præmissa quicquam ad cuiusuis etiã Cardinalis instantiam attentare præsumpserit, irritum, & inane existat, & nihilominus falsi crimen incurrat, illius rationem futuro Pontifici redditurus.

Cardd. & Prælatorũ Signaturæ gratiæ & iustitiæ officium conquiescit.

§. 12. Prohibentes insuper ne Cardinales, & Prælati Signaturę gratiarum, & iustitiæ præfecti Sede vacante supplicationes & commissiones aliquas, etiam si supplicantes, paruas datas, vt moris est antea obtinuerint, signare valeant, sed officia eorum omnino cessare intelligantur. Quod si aliter fecerint, pro excessibus huiusmodi futuri Pontificis arbitrio puniantur.

Cõclauis cellæ forte distribuantur.

§. 13. Mandamus quoque quod Cellę conclauis Cardinalibus sorte distribuantur, nec liceat eas etiam infirmitatis prætextu mutare, aut desuper ædificare, vel illas dilatare, sed quilibet, etiam Decanus, sit sua sorte contẽtus.

Apud Cõclaue habitare vel morari prohibetur.

§. 14. Post conclauis vero ingressum interdicimus, & expresse prohibemus sub officiorum, & beneficiorũ priuationis pœna, atque etiam sub alia arbitrio Gubernatoris ad custodiam Conclauis deputari soliti infligenda, ne quis immediate supra aut infra Conclaue, seu à lateribus habitare vel morari possit. Quæ loca muris claudi, & à Præsidentibus custodiæ Conclauis, ac à dicto Gubernatore sępius visitari debeant. Et si qua fraus commissa fuerit, teneatur ipse Gubernator sub periurij pœna eo ipso incurrenda, & alia arbitrio futuri Pontificis infligenda, delinquẽtes huiusmodi Cardinalibus pro tempore deputatis reuelare, curareque, vt delinquentes ipsi carcerẽtur, & acriter puniantur.

Conclaue à Cardd. deputatis visitetur &c.

§. 15. Teneantur quoque Cardinales pro tempore deputati cellas Cardinalium, & alia conclauis loca sæpius visitare, & diligenter perquirere ne in ipsius conclauis muris, aut laquearibus seu pauimentis vetita foramina fiant. Et si quid tale deprehensum fuerit, auctores priuationis officiorum, & beneficiorum, ac alijs etiam corporalibus, & seuerissimis pœnis, Gubernatoris ac etiam futuri Pontificis arbitrio afficiantur, & conscij de præmissis eisdem pœnis teneantur, nisi statim, si intra conclaue fuerint, eisdem Cardinalibus deputatis, si vero extra cõclaue, Gubernatori & Prelatis præpositis reuelauerint. Qui quidem Gubernator, & Prælati sub periurij pœna in hoc inuigilare & opportune prouidere debeant.

Cardinales non infirmi duos, infirmi tres seruiẽtes habeant.

§. 16. Quilibet autem Cardinalis in conclaui duobus seruitoribus, Clericis vel Laicis cõtentus sit. Infirmis autẽ, & grauiter affectis à maiori parte Collegij per secreta suffragia tertius ad summum indulgeri possit.

Conclauistæ à Cardd. approbentur.

§. 17. Qui seruientes familiares domestici, & continui commensales ipsius Cardinalis, & ab anno ante fuisse & tunc esse debeant, & non mercatores, ministri Principum, Domini temporales & iurisdictionem habentes, neque fratres aut nepotes Cardinalium, etiam si expensis eorum viuerent. Et de qualitatibus Conclauistarũ Cardinales deputati ante conclauis ingressum diligenter inquisitionem habere, & eos approbare, ac post ingressum denuo diligenter prouidere debeant.

Sacrista vnus sit in Cõclaui, Magistriq. ceremoniarũ duo Confessor vnus, Medicũ duo, Chirurgus vnus, Aromatarius vnus, Faber lign. vnus, Cæmentarius vnus, Barbitõsores duo, seruiẽtes decem.

§. 18. Sacrista quoque cum vno clerico coadiutore in officio Sacristiæ, Duo quoque Magistri ceremoniarum conclaue ingrediantur Missis celebrandis, & alijs quæ ad ipsos pertinent vacaturi. Adsit præterea vnus Religiosus pro Confessionibus audiendis à maiori parte Cardinaliũ per secreta suffragia eligendus, Vnus collegij Secretarius tantum, Duo Medici, Vnus Chirurgus, Vnus Aromatarius, cum vno aut duobus seruientibus, Vnus Faber lignarius, Vnus Cementarius, Duo Barbitonsores, cum vno aut duobus seruientibus. Item octo aut decem seruientes publicæ vtilitati, & commoditati, omnium, veluti pro lignis portandis, pro verrendo Conclaue, & similibus necessarijs ministrandis, qui omnes à collegio cardinaliũ, non tamen ex familia alicuius cardinalis, per fabas secretas eligantur, ita tamen vt is obtineat, qui plura vota tulerit, & eis salaria de publico persoluantur. Quod si vltra præfatas personas, in conclaui aliquis inuentus fuerit, expelli statim debeat. Et si quis vspiam se occultasse deprehendatur, ignominiose expellatur, & infamia notetur, & officijs atque beneficijs priuetur, conscij vero sub eadem pœna illos collegio reuelare teneantur, præmium reportaturi si indicauerint.

Eo clauso colloquium prohibetur.

§. 19. Clauso conclaui nulli ad colloquium etiam extra portam Conclauis etiam Principum Oratores, nisi ex magna & vrgenti causa à maiori parte collegij approbanda admittantur. Et si quis forte, quod absit, clam ipsum conclaue, & aliunde quam per ostium ingrediatur, omni honore gradu ac officio & beneficio ipso facto priuatus existat, & tradatur curię seculari acerrimis pœnis puniendus.

Litte-

Litteras vel signa transmitti prohibetur.

§. 20. Litteras vero aut cuiusuis generis scripta ad eos, qui in Conclaui erunt, seu nuncium vel notam, aut signum mittere, seu recipere, aut contra, e Conclaui ad eos qui foris erunt, vllo modo liceat. qui contrafecerint, quacunque dignitate etiam si Cardinalatus honore praefulgeant, poenae excommunicationis latae sententiae subiaceant, absoluendi facultate, praeterquam in mortis articulo, soli Pontifici Maximo reseruata, à quo nihilominus pro qualitate delicti vltra dictam excommunicationis poenam puniendi erunt.

Excommissa super electione confici damnantur. Hoc strictius dixit Gregor. XIV. in const. 4.

§. 21. Prohibentes etiam super futura electione Pontificis sponsiones, quas excõmissas vocant, fieri, & si forte contra praesentium tenorem factae fuerint, illas nullas, & irritas, in iudicio & extra, fore & omnino censeri, & contrafacientes ac proxenetas arbitrio Gubernatoris, & futuri Pontificis puniri debere decernimus.

Cardd vnico ferculo, & moderato & in propria cella vescantur iuxta bullam Clem. 6 sup. fol. 316.

§. 22. Cardinales autem primo ipso die quo Conclaue ingressi fuerint, tam in prandio, quam in coena vno solo ferculo vnius speciei tãtum, eoque moderato, & alias iuxta constitutionem praefati Clementis VI. qualificato contenti sint, & esse debeant, nec quisquam in alterius Cella, vel de alterius ferculo vescatur.

Praelati custodes Conclauis ne litterae &c. transmittantur curent.

§. 23. Praelati quoque ac custodiam Conclauis deputati sub poena periurij, & suspensionis à diuinis, maxima & exquisita diligentia vtantur in inspiciendis ac perscrutandis epulis, & alijs rebus ac personis Conclaue intrantibus, & de eo exeuntibus, ne sub earum rerum velamine litterae aut notae vel signa aliqua transmittantur. Quod si tale quid inuentum fuerit, familiares Cardinalium aut alij delinquẽtes poenam priuationis officiorum, & beneficiorum, ac inhabilitatis ad obtenta, & obtinenda incurrant. Et vlterius per Gubernatorem carceribus mancipentur, exinde nisi de mandato noui Pontificis minime relaxandi, sed eius arbitrio acrius puniendi, omni facultate Collegio Cardinalium in fauorem quorumcunque qui in praemissis vel eorum aliquo deliquerint, omnino interdicta.

Conclauistae discedentes, nõ ingrediantur vlterius.

§. 24. Conclauistae vero, & quicunque alij seruientes Conclaue ex causa infirmitatis manifestae, & notabilis à Medicis medio iuramento probatę, & de consensu deputatorum, quorum etiam cõscientiam desuper oneramus, & non aliter exituri, nullo modo reuerti possint, sed eorum loco alij eodem prorsus tempore quo infirmi exibunt, ingrediantur.

Cardinalis nõ Diac. vocẽ in electione non habeat.

§. 25. Statuimus etiam, & declaramus, quod si forte aliquis Cardinalis saltem in Diaconatus ordine constitutus non fuerit, is nullatenus ad eligendũ admitti debeat.

Cardd. in electione seruẽt hæc expressa.

§. 26. Cardinales autem per viscera misericordię Domini Nostri IESV CHRISTI enixe rogamus, & hortamur, ac eis nihilominus sub diuini interminatione iudicij praecipimus, & mandamus, vt attendentes magnitudinẽ ministerij quod per eos tractatur, in dandis suffragijs, ac alijs omnibus & singulis electionem quomodolibet concernentibus, omni dolo ac fraude, factionibus & animorum passionibus remotis, ac Principum secularium intercessionibus, caeterisque mundanis respectibus minime attentis, sed solum Deum prae oculis habentes, sese pure libere, sincere, quiete, & pacifice gerere, & habere debeant. Nec pro ipsius Pontificis electione, conspirationes, condicta, pactiones, & alios illicitos tractatus inire, signa, aut contrasigna votorum suorum alteri dare, minasue aliquibus inferre, tumultus excitare, aut alia facere per quę electio retardetur, vel minus libere suffragia pręstentur per se vel alium, directe vel indirecte, quouis colore vel ingenio audeant vel praesumant. Quod si secus fecerint, aut contra prohibita in praesenti constitutione aliquid admiserint, vltra diuinam vltionem, arbitrio futuri Pontificis pro modo culpae in eos quandocunque animaduerti possit.

Custodes Cõclauis praemissa faciant obseruari.

§. 27. Quia vero parum esset iura condere, nisi forent qui executioni ea demandarẽt, statuimus, & ordinamus, vt Praelati, Rectores, Officiales Vrbis, ac Principum, Oratores, illustres viri, quos omnes à Collegio pro custodia Conclauis eligi continget (eligere autem Collegium debebit eos qui ad id magis idonei videbuntur) praemissa omnia plene & inuiolabiliter, ac sine fraude & dolo aliquo obseruari faciant, de quo corporale iuramentum corã ipso Collegio ante ingressum Conclauis, & quoties opus fuerit, pręstare teneantur. quę quidem nisi fecerint, vel si in eis dolum & fraudem commiserint, praedictas poenas, & caeteras in dicta constitutione Gregorij X. contentas incurrant.

Cardd. nihil de hac constit. immutẽt, sed hanc cum alijs seruari, vna cũ alijs curent.

§. 28. Volumus autem neque per Praelatos, neque per Rectores aut Officiales praefatos vltra quam praemittitur, Cardinales arctari, neque praesentes has nostras constitutiones per Collegium Cardinalium vllo modo alterari corrigi aut immutari posse, sed illas coram omnibus de verbo ad verbum in prima congregatione post obitum Pontificis fieri solita, & deinde post Conclaue ingressum legi & iurari, eo modo quo leguntur & iurantur constitutiones Iulij II. & aliorum praedecessorum nostrorum, quorum constitutionibus, & poenis in eis contentis vltra praemissa per hanc nostram constitutionem derogare non intendimus, sed magis eas confirmare innouare & comprobare.

Cardd. non excludantur ab electione praetextu quarumcunq. cẽsurarum &c.

§. 29. Et ne dissensionis occasio aut schismatis oriatur, volumus, censurarum & excommunicationum praefatarum, & aliarum quarumcunque praetextu, Cardinales à Pontificis electione, actiue vel passiue excludi nullo modo posse. quas quidem excommunicationes, & censuras ad electionis effectum tantum, illis alias in suo robore permansuris, suspendimus, & suspensas esse volumus, & declaramus. Decernentes quoque excommunicationes, & censuras ipsas eum solum afficere, qui deliquerit, non autem alios Conclaui durante cum eo conuersantes.

Hæc constit. vbiq. seruetur.

§. 30. Ac praesentes nostras vbicunque electionem summi Pontificis etiam extra Vrbem fieri contigerit, locũ habere, & obseruari debere.

Publicetur, & omnes afficiat.

§. 31. Ac insuper illas in valuis basilicę principis Apostolorum, & Cancellariae Apostolicae, ac in acie Campi Florae per aliquos Cursores nostros legi, & publicari, ac illorum copiam ibidem affixam dimitti, & deinceps omnes, & singulos Cardinales etiam absentes, praesentes & futuros, & alios quoscunque quorum interest vel interesse poterit quomodolibet in futurum, afficere, & ligare, nullumque earum ignorantiam pretendere posse, ac si eis personaliter intimatae forent. praemissis ac alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrarijs non obstantibus quibuscunque.

Sanctio poenalis.

§. 32. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum definitionis, statutorũ, declarationũ decretorũ, prohibitionum, mãdatorum, interdicti, praecepti, rogationis, hortationis, & volũtatũ infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationẽ omnipotẽtis Dei, ac beatorũ Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Dat. P.A. die 9. Octob.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo sexagesimosecundo, septimo Idus Octobris, Pont. nostri Anno tertio.

Papæ subscriptio.

Ego Pius Catholicae Ecclesiae Episcopus.

Si mei non fuerint dominati, tunc immaculatus ero.

Cardd. subscriptiones.

Ego R. Card. de Carpo Episcopus Ostien.
Ego F. Card. Pisanus Episc. Portuen. manu propr.
Ego Fed. Card. Caesius Episcopus Tusculanus.
Ego Io. Card. Moronus Episcopus Praenestinus. ss.
Ego Otho Truchses de VValburg. Episc. Card. Alban.
Ego Ti. Card. Crispus.
Ego Io. Mi. Cardinalis Saracenus.
Ego Io. Cardinalis S. Vitalis.
Ego Ia. Card. Puteus.
Ego Io. B. Cicada Card. S. Clementis.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Io. Card. Reumanus.
Ego Io. Antonius Card. Capisuccus.
Ego Fr. M. Card. Alexandrinus.
Ego Clemens Card. Araceli.
Ego Io. Antonius Card. S. Georgij.
Ego Aloysius Card. Cornelius.

Ego

Ego Bernardus Card. Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego M. Ant. Card. Amulius.
Ego R. Card. Nauagerius.
Ego A. Card. Farnesius Vicecancel.
Ego G. Asc. Card. Cam.
Ego Iul. Card. Vrbin.
Ego Hier. Card Simoncellus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Ind. Aualos Card. Arag.

Publicatio. *Anno a Natiuitate D. 1562. indictione 5. die vero 21. mensis Octob. Pont. Sanctiss in Christo Patris, & D.N.D. Pij diuina prouidētia Papæ IV. Anno III. suprascriptę litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt Romæ in locis præscriptis, vt est moris, inibi earundem copijs dimissis affixis per nos Andream de Curia, & Franciscum Faya, eiusdem S.D.N. Papæ Cursores.*

Pro Mag. Cursorum. Franciscus Rogerius Curs.

LXIV.

Indulgentiarum gratiæ ab omnibus Officialibus, citra clausulam porrectionis manuum adiutricum, & gratis expediantur, excepto salario registraturæ.

Quinimmo hodie nec pro registratura quicquam soluitur, vt experientia hoc omnes docet.

Reuocationem vero Indulgentiarum continentium facultatem quæstuandi, ac pro quibus porrigendæ sunt manus adiutrices, vide etiam in constitut. 30. Pij V. Et si dominici.

Edita, A. D. 1562.

PIVS PAPA IV.
Motu proprio, &c.

Exordium. DEcet Romanum Pontificem quem Dominus noster IESVS CHRISTVS Vicarium suum cœlestibus thesauris dispensandis in terris constituit, prouidere, vt sicut ipse thesauros huiusmodi & gratias cęlestes gratis acceptas ad honorem Dei & illius Sanctorum, animarumque christifidelium salutem absque lucro dispensat, idem quoque à Romanæ curiæ Officialibus quibus litterarum Apostolicarum super gratijs à Sede Apostolica pro tempore concessis expeditio incumbit, obseruetur.

Indulgentiæ gratis expediātur, excepta solutione registraturæ, & sine clausula manuum adiutricum. §. 1. Quapropter inconueniens esse censentes pro cōcessionibus Indulgentiarum quæ in solis meritis passionis eiusdem Domini nostri IESV CHRISTI, & eius gloriosorum Martyrum, & Sanctorum consistunt, aliquid temporale exigere, nos præmissis prout nostro incumbit officio de remedio opportuno prouidere volētes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, dilectis filijs modernis, & pro tempore existentibus S.R.E. Vicecancell. eiusque in cancellaria Apostolica Locumtenen. necnon Summistæ, Scriptoribus, illorumque pro tempore Rescribendario, computatori, Receptori, & Defensoribus, necnon Secretarijs litterarum Apostolicarum, illarumque, tam maioris quam minoris præsidentiæ Abbreuiatoribus, ac Sollicitatoribus, plumbiq. & Registri Magistris collectoribus, earundem litterarum Apostolicarū Registratoribus, Bullatoribus, Fratribus barbatis nuncupatis, & illorum famulis, necnon in registro supplicationū manu, & in præsentia nostra signatarum Magistris, & Scriptoribus, alijsque Romanæ curiæ officialibus, & personis, etiam eorum officia ex causa quantumuis onerosa obtinentibus cuiuscunque qualitatis, & conditionis existant, ac quocunque nomine appellentur, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub maioris excommunicationis latæ sententiæ, necnon amissionis ad semestre omnium emolumentorum eorum officiorum quæ ipso iure quoties cōtrafecerint, Fabricę basilicæ principis Apostolorū de Vrbe applicata esse censeantur, & crescente inobedientia etiam priuationis eorundem officiorum ipso facto incurrendis pœnis Apostolica auctoritate tenore præsentium præcipimus, & mandamus, quatenus videlicet in registro supplicationum, Magistri & Scriptores huiusmodi vltra salarium inibi pro signaturis ordinarijs exigi solitū, alij vero officiales litteras Apostolicas, tam sub plumbo quam in forma breuis, super gratijs Indulgentiarum & peccatorū remissione etiam plenariam tam pro viuis quam defunctis, tam ad tempus quam perpetuo, ad futuram seu perpetuam rei memoriam, vel alia forma, ac cū quauis narratiua pro quibusuis particularibus personis, seu Ecclesijs etiam Cathedralibus, & Collegiatis, Monasterijs, Prioratibus, Capellis perpetuis, Capellanijs, Oratorijs, Hospitalibus, Capitulis, Collegijs, Conuentibus, Confraternitatibus, Societatibus, Vniuersitatibus, & quibuscunque alijs pijs locis à nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus, etiam facultatem eligendi confessorem cum votorum commutatione in se continentibus pro tempore, Citra tamen clausulam porrectionis manuum adiutricum concessis, & concedendis, conficien. gratis pro Deo vbique per eorum officia absque aliqua taxæ regaliū, seu iocalium, aut cuiusuis alterius generis solutione, vel exactione quantumuis ordinaria, vel extraordinaria, omnibus recusatione & contradictione cessantibus, illico nullo alio à nobis aut altero desuper expectato mandato expediant, & prosequentibus illarum expeditionem, etiam si partes quorum intuitu fuerint concessæ, in Romana Curia non sint præsentes, sed longe ab illa absint, expeditas tradant, & consignent.

§. 2. Mandantes dilectis filijs nostro & pro tempore Rom. Pont. Datario, & eisdem Cancellarię Regenti, quatenus ipsi, vel alter eorum per se vel alium seu alios præsens mandatum nostrum, per omnes & singulos ad quos spectat inuiolabiliter obseruari faciant. Inobedientesq. & rebelles quoscunque censuras, & pœnas antedictas incidisse declarent, dictasq. pœnas ab illis irremissibiliter persolui, & in arcam Collegij dictæ fabricæ inferri, & reponi, & si contra præceptum hoc nostrum exactum aliquid fuerit, illico eis qui illud soluerint, integre restitui curent, pro celeriori huius mandati nostri obseruatione, dictarumque pœnarum exactione & ablati restitutione, mandatum executiuum si eis videbitur contra eosdem inobedientes & rebelles quoties opus fuerit decernant, & relaxent. Executorum deputatio & facultates.

§. 3. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictorum Officialium Collegiorum institutionibus & erectionibus, necnon statutis etiam iuramento &c. roboratis, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis eisdem Vicecancellario, Sūmistæ, Officialibus, & personis, ac Collegijs etiam in eorū institutionibus, & erectionibus huiusmodi sub quibuscūque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam formis derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & alijs etiam vim contractus inducen. decretis concessis, confirmatis, & innouatis, quæ eis aut eorum alicui quo ad præmissa volumus nullatenus suffragari, cæterisque contrarijs quibuscunque. Clausula derogatoria.

§. 4. Volumus autem quod præceptum, & mandatum nostrum huiusmodi ad hoc vt ad plenam & indubitatam notitiam deueniant, in dicta Cancellaria publicentur, & in illius libro describantur, ac perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obseruentur. Iussio publicandi.

Placet publicetur, & describatur. I. PP. Subscrip.

Affixum & publicatum fuit suprascriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimosecundo, die vero septima mensis Nouembris, Pontificatus præfati Sanctissimi Domini nostri Papæ Anno tertio. Publ. P. A. 3. die 7. Nou.

LXV.

Facultas Collegij deputatorum Fabrica S. Petri de Vrbe, cogendi pro executione piorum legatorum, quoscunque Notarios ad ei tradendum exemplar instrumentorum, post annum obitus testatoris, soluta eis debita mercede.

Quanta

Quanta sit hæc merces, diffinitur à Paul. III. sup. in eius const. 31. Dudum ad vniuersas. fol. 660. Et alia de isto Collegio indicaui plene sup. in const. 3. Clem. VII. Admonet. fol. 162.

Edita An. D. 1562.

PIVS PAPA IIII.
Motu proprio, &c.

Collegium exequitur pias dispositiones testatorum infra annum nō executas.

De hoc vide inf. in const. 92. Pii V. Decet.

ETsi per diuersos Romanos Pontifices prædecessores nostros, & nos, diuersæ facultates, priuilegia, & indulta dilectis filijs, Collegio Deputatorum Fabricę basilicæ principis Apostolorum de Vrbe, super executione Testamentorum, & legatorum ad pias causas factorum, concessa fuerint; inter aliaq. vt plenius pijs testantium voluntatibus satisfieret, Collegio præfato, & & per eum Commissarijs deputandis, vt si infra annum à die obitus testatorum, eorum testamenta per hæredes, vel alios ad quos spectaret, plenarie executioni demandata non forent, ipsi illa debitæ executioni demandare facerent, indultum fuerit.

Sed multa testamēta quæ clausa Notarijs dātur, non aperiuntur et executioni mandari nō possunt

§. 1. Multa tamen testamenta in quibus diuersa legata, & relicta ad pias causas reperiuntur, ex eo quod testatores illa dum vixerunt (sicut in Regno Neapolitano per multos fieri solet) clausa Notarijs consignarunt, & hæredes ab intestato succeden. omniaq. bona defunctorum possiden. non curant testamenta ipsa clausa aperiri facere, & testatorum voluntates adimplere, in graue animarum suarum periculum, & tam prædictæ fabricæ, quam aliorum piorum locorum, ac plurimorum pauperum detrimentum, & contra testatorum huiusmodi intentionē, hactenus, sicut accepimus, executioni demandata non fuerunt.

Hic ideo Pōtif. dat Collegio facultatem de qua in rubr.

§. 2. Nos Fabricæ, piorum locorum, pauperumque subuentioni, voluntatum testatorum implemento, ac saluti animarum hæredum huiusmodi, quantum cum Deo possumus consulere volentes, Motu proprio ac ex certa scientia & de Apostolicæ potestatis plenitudine, prædictis Collegio & eius Commissarijs, vt sub excommunicationis latæ sententiæ, ac alias iuxta formam facultatum priuilegiorum, & indultorum prædictorum, omnes & singulos Notarios, penes quos huiusmodi testamenta clausa vt præfertur vel alias reperiuntur, vel in futurum reperientur, post annum à die obitus testatorum, ad illa aperienda, & ipsis Commissarijs ostenden. solutaque ipsis Notarijs debita mercede, iuxta formam priuilegiorum prędictorum, ad tradendum sibi exemplar ipsorum testamentorum in forma probanti, & authentica, etiam cum inuocatione brachij secularis si opus fuerit, quacunque appellatione remota cogere possint, tenore præsentium concedimus & indulgemus.

Et sic iudicari iubet.

§. 3. Sicque in præmissis, omnibus & singulis per locorum Ordinarios ac quoscunque alios Iudices, & Commissarios, etiam causarū Palatij Apostoli Auditores &c. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi & interpretandi facultate &c. iudicari & diffiniri debere, & quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Contrarijs derogat.

§. 4. Non obstantibus Apostolicis, ac in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, ac locorum Ciuitatum & Prouinciarum, in quibus Notarij existent, vel testamenta huiusmodi confecta fuerint iuramento & cæt. roboratis statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, irritantibusque & alijs decretis, ac efficaciores & insolitas clausulas in se cōtinen. quorū tenores &c. haberi volumus pro expressis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua &c. mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, hac vice duntaxat derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Sola signatura sufficiat.

§. 5. Volumus autem quod præsentis Motus proprij sola signatura sufficiat, eiusque exemplaribus etiam impressis manu Secretarij ipsius Collegij, & sigillo præfatæ Fabricę munitis, eadem fides, in iudicio & extra adhibeatur quę præsenti Motui proprio adhiberetur, si esset originaliter exhibitus vel ostensus

Placet Motu proprio . I. Papæ subscr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, quintodecimo Calen. Ianuarij, Anno tertio. Dat. R. An. 3. die 18. Dec.

LXVI.

Damnatio, & excommunicatio Odetti à Castillione, Cardinalis, in hæresim Hugonotorum prolapsi.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1563.

ONerosum supremi Pastoris officij munus nobis ex alto commissum, mentem nostram cōtinuo premit, & vrget vt illud exequi in primis satagentes, gregē Dominicum curæ nostræ diuinitus creditum omni studio & diligētia in perfecta ac ea qua decet fidei vnitate tueri & conseruare, ac ne in agro vniuersalis Ecclesiæ zizaniam seminare tentantes, ac Domini nostri IESV CHRISTI, cuius vices, quamuis indigni, gerimus in terris, tunicam inconsutilem, videlicet eiusdem Ecclesiæ vnitatem scindere molientes, eos præsertim, quos omni spe ad verum Dei cultum reuertendi nouimus esse destitutos, tanquam membra putrida, & infructuosos palmites ab eadem Ecclesia succindere ac penitus euellere, & si qua gregis prædicti ouis morbo incurabili correpta reperiatur, illam ne ceteras contagione inficiat, foras ejicere, ac prouide gregem ipsum ab omni labe purgatum seruare, ne culpa ac negligentia nostris quandoque oues perditas aut huiusmodi morbo infectas, summus ipsius gregis pastor Dominus iustus iudex de eis in districto illius iudicio rationem à nobis exquirat, & quo in maiori dignitate vel honore constituti reperiuntur, qui in eorundem gregis & Ecclesiæ perniciem talia præsumunt, eo seuerius in eos animaduertere, ipsosq. spirituali & temporali mucrone ferire studeamus. Proœmium.

Odettus à Castillione Cardinalis Hugonotorum hæreticus factus est.

§. 1. Sane cum nuper, magno cum animi nostri mœrore, plurimorum fidedignorum relatione, & fama publica, non quidem à maleuolis & suspectis, sed grauibus & honestis ac veridicis personis exorta, etiam per modū notorij facti permanentis, ad aures nostras peruenit, iniquitatis filium Odettum à Castillione S.R.E. Diaconum Cardinalem, & Ecclesiæ Beluacen. perpetuum Administratorem in spiritualibus & temporalibus, alias per Sedē Apostolicam deputatum, ad quem velut ipsius vniuersalis & Romanæ Ecclesiæ Cardinalem & honorabile mēbrum pertinebat, pro fidei Catholicę defensione, Apostolicæq. Sedis conseruatione, proprium sanguinem vbi opus fuisset, effundere, vitamq. exponere, ac hæreticos vndique, & præcipue ab Ecclesia Beluacen. prædicta, illiusq. Ciuitate, & Diœcesi, quarum curam gerebat, potissimum expellere, illosq. totis viribus, ac omni conatu persequi, suorum muneris, status, decoris, honoris ac propriæ salutis, necnon beneficiorum, quibus illum Sedes Apostolica, tot tantisque dignitatibus decorauerat, receptorum, & fidelitatis iuramenti eidem Sedi per eum præstiti, nobilitatisque suæ originis prorsus immemorem, Deiq. timore postposito contra Sedem eandem se temere erigentem adeo in profundum malorum prolapsum fuisse, vt in pessimam illam quæ his calamitosis & deplorandis temporibus in inclyto Regno Franciæ, proh dolor, maxime inualuit, Hugonotorum nuncupatam hæresim, ne dum incident, sed ipsos Hugonotos hæreticos, quos præsertim in Ciuitate & Diœcesi prædictis corrigere & punire, vel saltem ab eis profligare debebat, defendere, fouere, protegere, aut tueri curauerit, & quamplures huiusmodi pestiferæ sectæ viros, pseudotheologos, in rectores & cōcionatores, quibus alios seducere ac inficere posset, familiariter retinuerit, arma sumpserit, ac alia grauissima, hæresim

resim manifestam denotantia, pertinaciter contra fidem Catholicam, sanctamq. Romanam Ecclesiam commiserit & perpetrauerit, in grauem diuinæ Maiestatis offensam, ac omnium Christifidelium scandalum.

Cuius actionis verificatio ab isto Pont. Cardinalibus Inquisitoribus commissa fuit.

§. 2. Nos igitur, quorum est pro nostro Pastoralis officij ministerio præmissis debite prouidere, non valentes citra immensæ illius diuinę Maiestatis offensam, necnon Christifidelium eorundem scandalum, modo aliquo præmissa vtpote tam impia & enormia conniuentibus oculis pertransire, vt tamen videremus, clamorem qui ad nos peruenerat, idem Odettus opere compleuisset, venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus hæreticæ prauitatis Inquisitoribus generalibus in Romana Curia deputatis, vt de præmissis omnibus & singulis se diligenter informarent, veritatemq. desuper inquirerent, ac deinde nobis in Consistorio nostro secreto referrent commisimus & mandauimus.

Qua verificata et habita, & huic Pont. facta relatione, ipse contra Odettū procedi & ad sententiam citari iussit.

§. 3. Cumque Cardinales Inquisitores præfati, mandatis nostris huiusmodi parētes, super his diligenter inquisiuissent, ac dictum Odettum nedum superius expressa, sed etiam longe deteriora commisisse & perpetrasse, nempe inter alia dixisse, & pertinaciter tenuisse, Ecclesiam vsque ad ista tempora hæreticorū Hugonotorum errasse, necnon palam & publice partes dictorum Hugonotorū hæreticorum, illorumque conuenticulas & sectas fauisse, secutum ac tutatum fuisse & laudasse, abiectisq. Cardinalatus habitu & insignijs, quibus se indignum reddiderat, ad Hugonotos hæreticos ipsos declinasse, eorumque sectam expresse professum fuisse, seque illorum exercitus ductorem fecisse, & adhuc existere, aliaq. in sanctam fidem & Catholicam religionem commisisse comperijssēt, & nobis in Consistorio prædicto retulissent, illaque adeo notoria essent, vt nulla possent tergiuersatione celari, eisdem Cardinalibus Inquisitoribus etiam viuæ vocis oraculo dedimus in mandatis vt præfatum Odettum sub excommunicationis latæ sententiæ, alijsque censuris & pœnis tunc expressis ad personaliter comparendum, & se à præmissis expurgandum infra certum tunc expressum, ac alias sub certis modo & forma monerent requirerent & citarent, ac litteras monitoriales & citatorias contra eundem Odettum per edictum publicum in dicta Ecclesia Beluacen. & illius palatij Episcopalis valuis, ac in Alma Vrbe nostra in locis consuetis exequendas & publicandas decernerent, ac illis sic, vt premittitur, executis, ac corā ipsis Inquisitoribus reproductis, terminisq. ad docendum se illis paruisse seruari solitis seruatis, dictoq. Odetto prius ad audien. sententiam per nos ferendam legitime citato, & dilecto filio Petro Belo Procuratore Fisci eiusdem hæreticæ prauitatis generalis Inquisitionis ad hoc instante, ad huiusmodi causæ expeditionem, iustitia mediante, deuenire volentes.

Et modo de voto Cardd. illum excommunicatum omnium dignitatum & bonorum priuatum declarat.

§. 4. Habita desuper cum prædictis & alijs venerabilibus fratribus nostris eiusdem S.R.E. Cardinalibus matura deliberatione, de eorundem vnanimi voto, consilio & assensu, CHRISTI prius Saluatoris nostri nomine inuocato in throno iustitiæ pro tribunali sedentes, & solum Deum præ oculis habentes, per hanc nostram sententiam quam fermus in his scriptis, pronunciamus, decernimus & declaramus, præfatum Odettum in excommunicationis latæ sententiæ, priuationis, confiscationis omnium bonorum suorum, præsentium & futurorum, officiorum, & dignitatum etiam Cardinalatus, iurium, priuilegiorum & actionum, ac criminis hæresis pro confesso habiti pœnas in dictis litteris monitorialibus & citatorijs cōtentas ob ipsius Odetti illis non paritionem damnabiliter incidisse & incurrisse. & nihilominus quia tam ex processu contra eum formato, & per dictos Inquisitores, vt præmittitur, relato, quā notorietate facti quod nulla prorsus excusatione palliari aut tergiuersatione celari potest, & ex quamplurimis alijs quę nobis innotuerūt ac de quibus alias multipliciter conscientiam nostram plene informatam habemus de hæresis & schismatis criminibus huiusmodi, omnibusq. superius enarratis per eum commissis & perpetratis clare & aperte constitit & constat, ipsum Odettum hæreticum, excommunicatum, Hugonotum, schismaticum, & blasphemum, ac à fide Catholica & Sancta Romana Ecclesia apostatam & transfugam, fidei fractorem, & periurum pronunciamus & iudcamus ac declaramus, & propterea eum ab omni Cardinalatus cōmodo & honore ac priuilegio etiam clericali à die commissorum criminum huiusmodi ipso iure depositum, dictæque Ecclesiæ Beluacen. administratione, ac omnibus beneficijs & officijs, honoribus, dignitatibus, ac prælaturis priuatum, & ad illa inhabilem & perpetuo incapacem, ac eius bona, iura, & iurisdictiones publicata fuisse & esse, & ab his ad quos spectant capi posse, dictamque Ecclesiam Beluacen. & cætera beneficia quæcunque & qualiacunque ecclesiastica, & officia per eum obtenta vacauisse, & vacare similiter declaramus & decernimus, ac eundem Odettum quatenus opus sit deponimus, priuamus, & inhabilem facimus, eiusq. bona omnia iura & iurisdictiones publicamus, depositumque & priuatum ac inhabilem effectum, ac velut talem hæreticum, schismaticum, & blasphemum, & infructuosum palmitem ab Ecclesia præcisum vlterius legitime puniendum fore decernimus, eiusque personam à Christifidelibus capiendā & detinendam, & ad iustitiæ ministrorum manus, vt pœnis debitis affici possit, tradendam omni meliori modo & forma, quibus possumus & debemus, exponimus.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ pronunciationis, iudicationis, declarationis, decretorum, depositionis, priuationis, facti publicationis & expositionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorū Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Sanctio pœnalis.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimotertio, Pridie Calendas Aprilis, Iunij, Pontificatus nostri Anno quarto. D.P. Ann. die 31. Mart.

† Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus. Papæ subscriptio.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Cardinalium subscriptiones.

† Ego R. Card. de Carpo Episcopus Ostien.
† Ego F. Card. Pisanus Episcopus Portuen.
† Ego Otho Truchses Episc. Albanen.
† Ego R. Card. Sancti Angeli, Maior Pœniten.
† Ego Ful. Card. Perus.
† Ego Io. Mi. Card. Saracenus.
† Ego Io. Card. Sancti Vitalis.
† Ego Io. B. Cicada Card. S. Clementis.
† Ego B. Card. Tranen.
† Ego Scipio Card. Pisarum.
† Io. Card. Reomanus.
† Ego F. M. Card. Alexandrinus, hæreticæ prauitatis Inquisitor.
† Ego A. Card. Farnesius Vicecanc.
† Ego Guid. Asc. Card. Camerarius.
† Ego Hip. Card. Ferrarien.
† Ego Iu. Card. Vrbinas.
† Ego Vitellotius Card. Vitellius.
† Ego Aloysius Card. Esten.
† Ego Marcus Sitticus Card. ab Alta emps.
† Ego Franciscus Card. Gonzaga.
† Ego Indicus de Aualos Card. Aragonius.

Anno à Natiuitate Domini 1563. Indict. 6. die vero 11. mensis Sept. Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij, diuina prouidentia Papæ IV. Anno IV. suprascriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt Romæ ad valuas Principis Apostolorum de Vrbe, Cancellariæ Apostolicæ, Palatij Sanctiss. Inquisitionis, & in acie Cāpi Floræ, e arundem ibidem dimissis copijs affixis, per nos Andream de Curia & Bartholomæum Sottocasa eiusdem Sanctiss. D. N. Papæ Cursores. Publicatio.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

Facul-

LXVII.

Facultates Cardinalium Reipublicæ Christianæ generalium Inquisitorum in Vrbe procedendi etiam contra Prælatos hæreticos, vel hæreticorum fautores.

Huiusmodi causas cõtra Episcopos Pontifici Romano referri iussit Pius V. in eius const. 82. Si de protegendis. §. 5. Et prædictam iurisdictionẽ & alias confirmauit Sixtus V. in constit. 74. Immensa. §. 1. Et ampliauit ad Regulares Sanctiss. D. N. Paulus V. in const. 19. Romanus.

Edita An. D. 1563.

PIVS EPISCOPVS,
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmanus Pontifex, Christi Vicarius, ac beati Petri successor, cui ipse Christus Dominus noster oues suas pascendas enixe ter commendauit, ne oues deperditæ de eius manu quandoque requirantur, omni studio, & solertia continue inuigilare debet, vt à Sancta Romana Ecclesia, quæ cæterarum caput est, & magistra, deuiantes ac aberrantes, ad gregem Dominicũ totis viribus reducat, & quas Dei timore proposito & salutaribus monitionibus ad illam allicere nequiuerit, temporalium saltem pœnarum metu coerceat.

Causa const.

§. 1. Cumque nos propterea postquã ad summi Apostolatus apicem, licet immeriti, diuina fauente clementia assumpti fuimus, statim mentis nostræ aciem eo direximus, vt hæreticæ prauitatis vndique extirpatis erroribus fides Catholica vbique augmentum suscipiat, & diffusius protendatur, nihilque quod huic rei profuturum cognonimus, prætermiserimus. Et nihilominus sicut nuper non sine graui cordis dolore & animi amaritudine accepimus, nonnulli Prælati, & in dignitate ecclesiastica, ac Episcopali ordine constituti, ad quos veluti in partem solicitudinis nostræ vocatos, magis spectaret cæteros, præsertim eorum curæ creditos ab erroribus reuocare, & in eisdem erroribus pertinaciter persistentes insequi, nedum in similes errores hæreticos grauiter prolapsi fuere, sed etiam cæterorum hæreticorum fautores, receptatores, & auxiliatores existunt, & eandem fidem Catholicam cuius defensores esse deberent, in dies oppugnare non verentur.

Iurisdictio Cardd. generaliũ Inquisitorum, p procedẽdi cõtra quoscũq. qua dignitate ecclesiast. etc. præditos. hæreticos &c.

§. 2. Volẽtes igitur huic tam pernicioso morbo, prout nostro incumbit officio, occurrere, ac ne vlterius progrediatur, quantum in nobis est, prouidere, Motu proprio per Apostolica scripta venerabilibus fratribus nostris, & dilectis filijs nostris Inquisitoribus contra hæreticam prauitatem generalibus in Alma Vrbe nostra pro tempore residentibus, quibus vt contra quoscunque etiam Episcopali, ac quacunque alia etiam Cardinalatus præditos dignitate procedere possint, per alias nostras indulsimus, tenore præsentium, cõmittimus & mandamus, vt omnes & singulos hæreticos, & hæreticorum fautores, receptatores & auxiliatores prædictos, de huiusmodi criminibus diffamatos, in Prouincijs, & locis in quibus Lutherana secta inualuit, commorantes, ad quos ob ipsorum hæreticorum frequentiam notorium est, tutum, seu saltem liberum non patere accessum, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, & alia quacunque etiam Cardinalatus dignitate præfulgeant, nullis alijs desuper habitis super non tuto vel non libero accessu, huiusmodi informationibus (receptis tamen summarie & extraiudicialiter quantum ipsis Inquisitoribus sufficere videbitur prius indicijs) etiam per edictum in valuis Palatij Officij sanctæ Inquisitionis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac in Cancellaria nostra Apostolica & acie Campi Floræ tantum per vnum ex nostris Cursoribus, vel etiam in locis finitimis terrarum in Italia consistentium, nobis & eidem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ immediate subiectis, prout ipsis Inquisitoribus visum fuerit, affigendum & publicandum, citent, moneant & requirant, vt intra certum & competentem terminum eis ipsorum Inquisitorum arbitrio præfigendum sub excommunicationis latæ sententiæ, suspensionis à diuinis, & priuationis etiam à Cathedralibus Ecclesijs, & quibuscunque dignitatibus & beneficijs ecclesiasticis, ac officijs & ordinibus quæ obtinent, & in quibus constituti existunt, & inhabilitatis ad illa & alia quæcunque in posterum obtinenda, necnon confessionis criminum hæresis eis obiectorum, alijsq. tam ecclesiasticis quam temporalibus, etiam pecuniarijs, & bonorum confiscationis, ac corporalibus, & etiam relapsus, & alijs per ipsos Inquisitores imponendis pœnis, coram ipsis personaliter & non per procuratorem, defensorem vel excusatorem aliquem compareant, & se à criminibus prædictis expurgent. & si in termino prædicto non comparuerint, & se à dictis criminibus legitime non expurgauerint, ad obseruationem terminorum ad docendum se dictis litteris citatorijs & monitorialibus paruisse pro sententia declaratoria incursu censurarum & pœnarum in eisdem litteris contentarum ferenda seruari solitorum, ac etiam in causa ipsa criminis hæresis inquirendo ad receptionem probationum pro diffinitiua super crimine etiam contra absentes, sic vt præfertur monitos ferenda sententia, vsque ad ipsius sententiæ ferendæ calculum procedant, ac demum processum omnem nobis, vt ad sententiæ quæ iusta visa fuerit, prolationem deuenire possimus in Consistorio nostro secreto referant. Nos enim citationẽ & monitionem per publicum edictum, vt præfertur, decernendas & exequendas prædictas, dictos sic citatos & monitos perinde arctare, ac si personaliter citati forent, illasq. ac processus desuper habendos sententiasq. inde ferendas validos & validas fore.

§. 3. Sicque per quoscunque Iudices & Commissarios etiam causarum Palatij Apostolici Auditores in quauis instantia, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter interpretandi & diffiniendi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane quicquid secus super ijs à quoquam, quauis auctoritate, sciẽter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Decretum irritans.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Palatij nostri stylo, etiam certam aliam formam, quo ad citationes per edictum decernendas, & exequendas, inducentibus, quibus, illorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis habẽtes, hac vice duntaxat, illis alias in suo robore permansuris, specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ commissionis, mandati, decreti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Sanctio pœnalis.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimotertio, septimo Idus Aprilis, Pont. nostri Anno quarto. Dat. P. An. 4. die 7. Apr.

LXVIII.

Iurisdictio Cardinalis Protectoris & Iudicis causarum Hospitalis & Societatis S. Hieronymi Illycorũ de Vrbe.

PIVS PAPA IIII.
Motu proprio, &c. Edita An. D. 1563.

CVm sicut accepimus Hospitale Illyricorum Sancti Hieronymi prope Ripettam de Vrbe, ob lites & & quæstiones, quibus ad diuersa Vrbis Tribunalia, occasione locationum, censuum, donationum, hæreditatum, & legatorum, & diuersarum aliarum rerum eiusdem, tam agendo quam defendendo, iugiter implicitum existit, quamplurima damna & incommoda patiatur, ac impensæ litis, valorem &c. de qua ex tempore agitur sæpenumero exuperet. Causa const.

§. 1. Nos Hospitale ipsum, in quo piissima charitatis, & & misericordiæ opera pauperibus Christi continuo impẽdi spectantur, ab huiusmodi dispendiis quãtum possumus subleuare volentes, Motu proprio, & ex certa nostra sciẽtia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas causas, inter dictũ Hospitale siue dilectos filios Custodes, & Officiales, ac Ministros Societatis eiusdem Hospitalis, & quascũque alias etiam seculares personas, Vniuer- Iurisdictio de qua in rubr.

uersitates, Societates, ac loca coram S. R. E. Camerario, Regente, Præsidente, ac Clericis Cameræ Apostolicæ, necnon Vicario, Gubernatore, & Senatore Vrbis, illiusq. Primo Secundo Collateralibus, ac appellationum causarum Curiæ Capitolij eiusdem Vrbis Capitaneo, necnon Magistro Stratarum, alijsque quibuscunque Iudicibus ordinarijs, & Delegatis, etiam causarum Palatij Apostolici Auditoribus, & eiusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus. nunc & pro tempore pendentes, super quibuscunque locationibus, venditionibus, donationibus, legatis, fideicōmissis, testamentis, executionibus, reuocationibus, bonis, rebus, iuribus, & actionibus, Hospitale, & Societatem, Officiales, litis consortes, & alios præfatos, tam coniunctim quam diuisim, ac tam actiue quam passiue concernentibus, ac ad Hospitale, & Societatem huiusmodi quomodolibet spectantibus, in quacunque instantia inter illos, necnon alia æque vel magis pia loca, Vniuersitates, & Collegia quomodolibet priuilegiata, ac Viduas, pupillos, & alias personas etiam exemptas, pendentibus, cuiuscunque qualitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis, & naturæ existant, etiam præmissis expressis maiores, quorum omnium statum & merita, ac Iudicum, & collitigantium nomina & cognomina, & qualitates, cæterasque etiam de necessitate exprimenda præsentibus haberi volumus pro expressis, in statu & terminis, in quibus reperiuntur, dummodo instructæ non sint, harum serie ad nos auocantes, dilectum filium nostrum Rodulfum Pium, Episcopum Ostiensem, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Decanum, Cardinalem de Carpo nuncupatum, modernum, & pro tempore existentem Protectorem eiusdem Hospitalis, Iudicem ordinarium, & perpetuum, ad præfatas, necnon alias quascunque alias similes vel dissimiles, causam & causas ciuiles & criminales ac mixtas, ad Hospitale & Societatem huiusmodi pertinen. tam per eos quam contra eos, & inter eos, ac personas, Vniuersitates, Collegia, seu loca etiam priuilegiata, & exempta, tam actiue quam passiue, pro tempore mouendas, iuxta ordinatam iurisdictionem seu facultatem, tam Gubernatori, siue Regenti, vel Auditori Cameræ Apostolicæ, quam Vicario præfatis, & eorum cuilibet attributas, ac prout rerum qualitas exegerint seu postulauerint, cum omnibus & singulis eorum inciden. dependen. emergen. annexis & connexis, summarie simpliciter & de plano, ac sola facti veritate inspecta, & absque terminorum aliquorum substantialium obseruatione, aut alicuius registri confectione, per se vel alium seu alios audien. & fine debito terminan. auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo constituimus, & deputamus etiam ad hunc effectum illi etiam per alium, seu alios quoscunque tam in Romana Curia, quam extra eam, etiam per edictum publicum constito sibi prius quam etiam summarie de non tuto accessu ad illos, citandi & monendi, eisdemque, & præfatis ac quibuscunque alijs eiusdem Vrbis Curiarum Iudicibus, & personis tam ecclesiasticis, quam secularibus, quibus & quoties opus fuerit, etiam sub sententijs, censuris, & pœnis ecclesiasticis, ac etiam pecuniarijs, quibus sibi, siue ab eo deputando Auditori videbitur, inhibendi. & in euentum non paritionis contra inobedientes & rebelles, ad declarationem incursus censurarum & pœnarum huiusmodi, illarumque aggrauationes, & alias iuxta stylum & morem dictarum Curiarum in similibus seruari solitum, ac alias prout sibi videbitur procedendi, sententiamque siue sententias debitæ executionis demandādi, siue demandari faciendi. Contradictores quoslibet & rebelles, per censuras & pœnas ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, aliaque iuris & facti opportuna remedia, appellatione postposita compescendi, auxiliumque brachij secularis ad hoc si opus fuerit inuocandi, omniaque, & singula alia in præmissis & circa ea necessaria seu quomodolibet opportuna faciendi & exequendi, plenam & liberam licentiam seu facultatem concedimus. Decernentes Hospitale, Societatem, & eius Officiales, & personas huiusmodi ex nunc deinceps occasione præmissorum, alibi quam coram Rodulpho Pio Cardinale, & pro tempore Protectore præfato, conueniri, aut ad alios conueniendum constringi non posse, ac sententias processus per alium seu alios Iudices, tam ordinarios quam delegatos in causis præfatis pro tempore formatas, datas, latas, & factas, cum inde secutis quibuscunque, nulla, irrita, & inania, nulliusque roboris, vel momenti fore.

§. 2. Præsentes quoque litteras sub quibusuis reuocationibus, suspensionibus, & exemptionibus similium, vel dissimilium gratiarum, etiam per nos & successores nostros Romanos Pontifices, & Sedem præfatam, vel eius Legatos, etiam per regulas Cancellariæ Apostolicæ pro tempore factas, etiam in fauorem Fabricæ Principis Apostolorum de Vrbe, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis penitus & omnino exceptas esse & censeri, nec eisdem præsentibus per quascunque litteras, & quasuis alias clausulas generales & speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaciores & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quacunque verborum expressione in se continentes derogari posse. & si illis vllo vnquam tempore, ex aliqua etiam quantumuis necessaria & vrgenti causa derogari contingat, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil omisso insertus & huiusmodi derogatio consistorialiter facta, ac per trinas, & distinctas litteras eundem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus, Administratoribus siue Custodibus, Gubernatoribus, Rectoribus, & Oeconomis Hospitalis, & Societatis huiusmodi legitime intimata & insinuata fuerit, eorumque expressus ad id accedat assensus, derogationem huiusmodi nemini suffragari. Sicque per quoscunque Iudices, quauis auctoritate fungentes, & præfatæ etiam Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate et auctoritate, vbique iudicari et diffiniri debere; irritum quoque et inane si secus super ijs à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. — *Clausulæ præseruatiuæ huius concessionis.*

§. 3. Non obstantibus præmissis, et fel. recordationis Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri de vna, et in Cōcilio generali edita de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudiciū non trahatur, alijsque constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, necnon Fabricæ præfatæ, ac Hospitaliū, Ecclesiarum, Monasteriorum, et aliorum quorumcunque locorum et Ordinum, etiam exemptorum, iuramento confirmatione Apostolica vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, conseruatorijs, exemptionibus, et litteris Apostolicis eisdem, et dilectis filijs Populo Romano, necnon Iudicibus, Curijs, et Tribunalibus, eorumque personis, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos et dictam Sedem, etiam Motu et scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac alias sub quibuscunq. tenoribus et formis, ac cum quibusuis clausulis et decretis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, et innouatis, necnon reformationibus, etiam nouiter factis, ac paribus motu et scientia approbatis, etiam disponentibus quod causæ huiusmodi ad forum seu Curiam Capitolij reassumi debeant. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, aliter de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa et indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, harum serie specialiter et expresse, ac eisdem motu et scientia, ac potestatis plenitudine derogamus, ac sufficienter derogatum esse decernimus, contrarijs quibuscunque. cum clausulis opportunis, et consuetis. — *Clausula derogatoria cōtrariorum.*

Fiat Motu proprio. I.

§. 4. Et cum absolutione cens. ad effectum præsentium, et de auctoritate, constitutione, deputatione, licentia, facultate, concessione, decreto, et derogatione, et alijs præmissis, quæ hic pro sigillatim repetitis ad partem habeantur, latissime attenden. et quod præmissorum omniū — *Repetitio clausularū.*

et sin-

& singulorum maior & verior specificatio, & expressio fieri possit in litteris per breue nostrum ad perpetuam rei memoriam si videbitur latissime expedien. Quodque earundem litterarum transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo Protectoris vel Societatis huiusmodi, seu personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, vel Curiæ etiam secularis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem litteris originalibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ. Et quod ad causas in futurum mouendas tantum.

D.P. An.4. die 4. Sept. Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, Pridie Nonas Septembris, Anno Quarto.

LXIX.

Studij generalis Bononiensis, eiusq. Rectoris atque Scholarium indulta.

Hoc Studium antiquissimũ est, & de eo habetur sup. in constit. 2. Innoc. VI. fol. 218. Quasi. Et in hac Ciuitate Boconiæ Rotam instituit Paul. III. vt in eius constitut. 4. Ex iniuncto. fol. 617.

Ad materiam Studiorum generalium, vide cap. fin. de Magistr. & cap. 2. de Priuileg. in 6. Necnon inspice hic infra constitut. 88. In sacrosancta. Et etiam Concil. Trid. sess. 5. cap. 1.

Edita A. D. 1563.

PIVS PAPA IV.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. SAcri Apostolatus ministerio meritis licet imparibus superna dispositione præsidentes, ad ea libenter intendimus, per quæ litterarum studia vbique nostræ prouisionis ope cõtinua suscipiant incrementa, & ijs quę propterea, ac pro personarum quarumlibet presertum litterarum scientia preditarũ commodo prouide facta fuisse dicuntur, vt firma perpetuo, & illibata persistant, nostræ approbationis robur libenter adijcimus, ac alias desuper prouidemus, prout locorum & personarum qualitatibus debite pensatis, in Domino conspicimus expedire.

Studij Bononiensis commendatio. §. 1. Cum itaque sicut accepimus in Ciuitate nostra Bononien. Studium generale Iuris Ciuilis & Pontificij semper adeo floruerit, & floreat, vt ad eam veluti ad studiorum matrem vndique confluant varię, & diuersæ personæ, & ex qua quamplures famosissimi viri prodijsse, & in dies prodire dignoscatur, quorum scientia, nedum ipsa Ciuitas, sed etiam totus illustratur Orbis, & cum nuperrime pro commodiori vtilitate Scholariũ in eadẽ Ciuitate, & Vniuersitate studentium, ac etiam ibidem legentium, per dilectum filium nostrum Carolum Tituli S. Martini in Montibus Presbyterum Cardinalem Borromęum nũcupatum nostrum & Sedis Apostolicæ in dicta Ciuitate Legatum, dicta Vniuersitas, seu Sapientia in qua Doctores legunt in melius reformata, & seu de nouo cõstructa fuerit; Nos cupientes Vniuersitatem ipsam, ac dilectum filium Antonium de Raia Vtriusque Iuris Doctorem nuperrime eiusdem Vniuersitatis Rectorem, & ab ea ad id ad Nos deputatum, & Scholares ad eam accedentes specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & vt facilius ad eam accedendum & studia prosequendum inuitentur, ac excitentur, Statutorum, Ordinationum, priuilegiorum, & capitulorum dictæ Vniuersitatis tenores ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis habentes, ipsosque Antonium, & Scholares à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt ad effectum præsentium duntaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes.

Rectoris Studij iurisdictio. §. 2. Motu proprio non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, pro tempore existenti Rectori eiusdem Vniuersitatis, liberam & absolutam facultatem eandem Vniuersitatem regendi, & gubernandi, ac vltra alias facultates, honores, priuilegia, & emolumenta quæcunque sibi attributa ac concessa, omnes & quascunque causas, ciuiles tantũ inter ipsos Scholares eiusdem Vniuersitatis, & alios quoscunq. in futurum mouẽdas videndi, audiendi, cognoscendi, decidẽdi, ac fine debito terminãdi, ita vt omnimoda, & libera iurisdictio, respectiue dictarum causarum ciuilium ad eundem Rectorem libere, & pleno iure spectet, & pertineat, etiam priuatiue ad Vicelegatũ eiusdem Ciuitatis, ac omnes alios, & quoscunque Iudices auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus.

Rectoris priuilegium. §. 3. Ac vt eadẽ Vniuersitas sine Rectore non remaneat, quinimmo, vt Scholares ad Officiũ Rectoratus eiusdẽ Vniuersitatis acceptandũ inuitẽtur, auctoritate & tenore predictis volumus, & mandamus, quod de cætero Rectoribus ipsis, finito dicto eorum officio, & postquam in dicta Vniuersitate Bononien. publice doctorati fuerint, de aliquo Gubernio, seu Prætoria, aut alio officio iuxta qualitatem & merita personæ in Prouincijs Marchiæ, vel Romandiolæ per Legatos, seu Gubernatores earundem pro tempore, sub indignationis nostrę, & mille ducatorũ pœnis Cameræ Apostolicę applicandorum prouideri debeat, ipsisque gubernio, aut alij ex prædictis officijs in aliquibus Ciuitatibus ex dictis Prouincijs præfici, ac ad Gubernium seu Pretoriam, aut officium huiusmodi admittẽdos fore, & esse. Mandantes pro tempore existentibus Legatis, seu Prolegatis, Vicelegatis, vel Gubernatoribus, vt eosdem ad Gubernium, seu Prætoriam huiusmodi, vt supra admittant, ac de illis, eisdem, vt præfertur, prouideant, & seu admittant, & prouideri faciant, iuxta tamen qualitatem, & merita personę ipsius Rectoris.

Priuilegiorũ & ordinationũ eiusdem Studii confirmatio. §. 4. Et insuper, omnia & singula dictæ Vniuersitatis, & Gymnasij præfati statuta, ordinationes, priuilegia, & capitula quæcunque, ac desuper forsan confecta instrumenta, & documenta, siue alias scripturas, publicas & priuatas, ac in eis contenta, ac inde sequuta quæcunque dummodo licita, & honesta sint, & cõtra canonicas sanctiones, & libertatem ecclesiasticam non tendant, eisdem auctoritate, & tenore perpetuo approbamus, & cõfirmamus, eisq. perpetuæ firmitatis robur adijcimus, illaq. omnia, valida & efficacia existere, ac suos plenarios, & integros etiam executiuos effectus sortiri, ac perpetuis futuris temporibus ab omnibus cuiuscunque gradus personis Vicelegatis, ac Iudicibus, & Officialibus dictæ Ciuitatis, tam ordinarijs quam extraordinarijs, ac delegatis, & subdelegandis, necnon Collegijs, & Congregationibus, ac Auditoribus, & Magistratibus alijsue quibuscunque etiam in foris eorum proprijs inuiolabiliter, & inconcusse obseruari, ac iuxta eorum dispositionem debite exequi, nec per quempiam illis contrariari, aut ea etiam in aliquo alterari posse, nec debere decernimus, supplentes omnes, & singulos tam, iuris quam facti defectus si qui forsan interuenerint in eisdẽ. Et nihilominus potiori pro cautela præmissa omnia, modo & forma præmissis, ac in dictis documentis & scripturis contentis, auctoritate & tenore præfatis perpetuo statuimus, concedimus, & ordinamus.

Clausulę preseruatiuæ. §. 5. Quodq. illis, ac præsentibus litteris etiã per quascunq. litteras Apostolicas quasuis etiã derogatoriarũ derogatorias, & efficaciores, ac insolitas clausulas, necnõ irritãtia, & alia decreta insolita cõtinentes minime derogari, nec derogatũ esse cẽseri possit, & si illis derogari cõtingat derogatio huiusmodi nemini suffragetur. Sicq. in præmissis omnibus, & singulis per quoscũq. Iudices, & Commissarios sublata eis, & eorũ cuilibet quauis aliter iudicãdi, & interpretandi facultate & auctoritate in qualibet causa & instãtia, iudicari & interpretari debere, irritũ quoque & inane si secus super his à quoquã quauis auctoritate, scienter vel ignoranter cõtigerit attentari decernimus.

Executorum deputatio, & facultates. §. 6. Quocirca venerabilibus fratribus Episcopo Bononiẽsi siue eius Vicario in spiritualibus generali, ac Vicelegato Ciuitatis nostræ Bononiensis, ac dilecto filio Curiæ causarum Camerę Apost. generali Auditori per pręsentes committimus, & mandamus quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Rectoris, & Scholarium prędictorũ, vel alicuius eorum, seu aliorum quorum interest desuper fuerint requisiti solemniter publicantes, eisq. in præmissis

efficacis defensionis presidio assistentes, faciāt auctoritate nostra easdem præsentes litteras plenum effectum sortiri, ac iuxta illarum tenorem firmiter obseruari, necnon singulos, quos litteræ ipsæ concernunt præmissis omnibus, & singulis pacifice frui, & gaudere, non permittentes illos, vel eorum aliquem per quoscunque desuper contra earūdem litterarum tenorē quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras ecclesiasticas, ac pœnas pecuniarias eorum arbitrio moderandas, & applicādas appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, cēsuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando. Super quibus, necnon contradictores, & rebelles prædictos, ac quoscūque molestatores, & alios præmissorum occasione citandos, constito eis summarie, & extraiudicialiter de non tuto accessu etiam per edicta publica locis publicis, ac ipsis citandis circumuicinis, de quibus sit verisimilis coniectura quod ad eorundem citādorum notitiam peruenire valeant affigenda, quæ perinde illos arctēt, ac si eis personaliter intimata fuissent citandi, eisque, ac quibusuis Iudicibus, & alijs personis quibus dicta occasione inhibendum fuerit etiam sub sententijs censuris, & pœnis prædictis, ac per similia edicta inhibendi, eisdem auctoritate & tenore eis facultatem concedimus.

Clausula derogatoria.

§.7. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac dictæ Ciuitatis etiam iuramento cōfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, ac reformationibus, & decretis. priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis quibusuis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & alijs decretis concessis, & approbatis, ac etiam iteratis vicibus innouatis. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficiēti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & & indiuidua, ac de verbo ad verbum non autē per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in eis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro expressis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Dat. P.A. 4. die 25. Sept.

Dat. Romę apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris die 25. Septembris 1563. Pont. nostri Anno quarto.

LXX.

Renouatio antiquarum Ordinationum, gratiarū, & priuilegiorum Ordinis Cisterciensis Monachorum S. Benedicti, Iurisdictionisq. & auctoritatis Abbatis & aliorum Prælatorum dicti Ordinis.

Similem constitutionem edidit Greg. XIII. inf. in eius bulla 18. Superna. vbi alia indicabo de eodē Ordine. Et anteeū non absimilē prius edidit Pius V. nu. 102. Ex innumeris.

Edita An. D. 1563.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN eminenti dignitatis Apostolicæ specula meritis licet imparibus diuina dispositione vocati, ad ea libēter intendimus per quæ singuli Religionū Ordines, abusibus & incōmodis quę in eos tractu tēporis diuersimode irrepserūt eliminatis, non solū antiquis suis prærogatiuis, & dignitati restituātur, sed etiā regularia eorū instituta ad diuinæ Maiestatis laudē, & gloriā in posterū stabiliantur. Et vt id votiue succedat, his quæ per Rom. Pontifices prędecessores nostros prudēter concessa ordinataq. fuerunt vt firma perpetuo & illibata persistant, libenter cū à nobis petitur Apostolici roboris firmitatem adijcimus, illaq. nonnunquam innouamus, & ampliamus, ac alias super his disponimus, prout personarum temporumq. conditione pensata conspicimus in Domino salubriter expedire.

Ordo Monachorū Cisterciensiū iamdiu in sūma puritate vitæ sanctitate floruit, sed paulatim in desolationē prolapsus est.

§. 1. Sane exhibita nobis nuper pro parte dilecti filij Ludouici Abbatis Monasterij Cistercij Cabilonen. Diœc. petitio continebat, quod licet Ordo Cisterciēn. in summa puritatis, & deuotionis perfectione, per multa retroactorū annorum secula, ac tandiu exemplari religiosorū suorum vita atque sanctimonia, non solū in Regno Franciæ vbi supremū eius caput videlicet Cistercij prædictum cū alijs quatuor illius præcipuis, nempe Firmitatis, Pōtiniaci, Clareuallis, & Monmūdi Cabilon. prædictæ ac Antissiodoren. & Lingonen. Diœc. respectiue Monasterijs, quę filiæ Cistercij nuncupantur, sed etiā per alia fere vniuersa Christiani Orbis climata, cū bonæ famæ, & virtutū odore, eximioq. religionis decore ad ædificationē militantis Ecclesię, quandiu iuxta SS. Patrum institutiones, & regularia illius instituta, pręfatis alijsq. Monasterijs, de Monachorū dicti Ordinis personis prouisum, eiusq. laudabilia instituta ritus, consuetudines, & priuilegia firmiter obseruata fuerunt, Domino cooperante floruerit; nihilominus à pluribus annis citra, pręsertim postquam pleraq. Monasteriorum, & Prioratuum suorum alijs quam dicti Ordini personis commendari, à Superioris obedientia, per exēptionum vnionum, aliasq. diuersas vias, tanquam membra à suo corpore diuelli, abstrahi, & dismembrari cœperunt, specioso illo regularis disciplinæ candore paulatim offuscato, vniuersus Ordinis status in miserabilem dispersionem, & desolationem prolapsus est.

Cuius reformatio & restitutio tunc fieri posse proponitur, si eius institutū & ritus renouentur, & exceptiones in cōtrarium cōcessæ amoueātur.

§. 2. Cum autem sicut eadem petitio subiungebat, tanus huius olim Deo mortalibusque gratæ religionis incommodis, aliter quam per antiquorum statutorum cōsuetudinum rituum, & priuilegiorum prædictorum vndique cōuulsorum, & diuersimode oppressorum restitutionem, mederi nō posse videatur, pro parte eiusdem Ludouici Abbatis asserentis se Romam his periculosis temporibus, opis super hoc à nobis implorandæ gratia personaliter accessisse, nobis fuit humiliter supplicatum quatenus afflictis eiusdem Ordinis rebus succurrentes, exemptiones ab ipsius Ordinis Superioribus, per eius personas aliaque priuilegia cōtra illum per quosuis ab Apostolica Sede obtenta moderari, ac præfatis statutis, consuetudinibus, ritibus, & priuilegijs pro illorum firmiori subsistentia robur Apostolicę confirmationis adijcere, illaque innouare, ac alias in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideo Pō tifex exceptiones omnes ab Abbate Capitulo & alijs concessas aduersus Ordinis statuta, reuocat.

§. 3. Nos igitur qui Ordinis prædicti, nobis & dictæ Sedi in primis deuoti, decus, & integritatē suiq. pristini cādoris restitutionē, sincero desideramus affectu. ipsum Ludouicū Abbatē à quibusuis excōmunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, cēsuris, & pęnis à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectū præsentium duntaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, necnon omnium, & singulorum infrascriptorum immunitatum, libertatum, exemptionum, indulgentiarum etiam plenariarum, conseruatoriarum, facultatum, ordinationum, statutorū, priuilegiorum, indultorum, & aliarum gratiarum, ac litterarum desuper expeditarū tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnes, & singulas ab Abbate Monasterij Cistercij alijsq. Superioribus, & Capitulo generali Ordinis huiusmodi eiusq. deputatis immunitates, libertates, & exēptiones, quibusuis tam virorum quam Sanctæ catherinæ Caietan. & S. Mariæ de Cęlestia nuncupatæ Venetiarum alijsq. Monialium Monasterijs, ac Prioratibus, & alijs regularibus locis dicti Ordinis, ac dilectis filijs Abbatibus, & Prioribus dilectisq. in Christo filiabus Abbatissis, & Priorissis, necnon Conuentibus, Capitulis, & personis eorundem tam in Gallia, Italia, Hispania, Portugallia, Germania, Anglia, & Scotia, quam alibi vbilibet consistentibus.

Abbatem q. & alios Superiores, oīa loca & personas visitare, & corrigere posse iubet.

§. 4. Ita quod immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus huiusmodi non obstan. pro tempore existentes

Abbas

Abbas generalis nūcupatus, & alij Superiores dicti Ordinis eorumq. Vicarij, iuxta ipsius Ordinis instituta, Monasteria, Prioratus, & loca prędicta, ac illorū personas, tā in capitibus quā in membris visitare, libere & licite valeant.

Indulta Episcop. & alijs concessa visitandi loca & personas annullat, quatenus impediant Abbatē & Superiores Ordinis in visitando.

§. 5. Ac quæcunq. priuilegia, & indulta Apostolica visitandi Monasteria tā virorum quam mulierum Ordinis huiusmodi, quibusuis venerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filijs alijs locorū Ordinarijs, Abbatibus, & alijs, quā generali Cistercien. prædicto, ac alijs quatuor Primis nūcupatis quatuor Monasteriorum filiarum Cistercij nuncupatorum prædictorum Abbatibus, cæterisq. Superioribus eiusdem Ordinis ad id ab ipso Generali Capitulo deputatis personis, cuiuscunque status, gradus, ordinis, & preeminentiæ existentibus, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem prædictam, etiam ad quorumuis etiam Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam, vel etiam Motu proprio, & ex certa scientia, etiam consistorialiter, & cum causæ cognitione sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, clausulis irritantibusque ac alijs decretis hactenus quomodolibet concessa, ac etiam iteratis vicibus approbata, & Apostolicas, ac alias litteras desuper confectas, & inde secuta quæcunque, ad hoc duntaxat vt Abbati generali & alijs Superioribus Ordinis eorumque Vicarijs Monasteria huiusmodi vt supra dictum est, visitare liceat, auctoritate Apostolica tenore præsentium moderamur & limitamus.

Inhibitio cō tra Episcopos & alios, impedientes eos in visitationibus.

§. 6. Inhibentes Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs Superioribus, Prælatis videlicet sub interdicti ingressus Ecclesiæ ac suspensionis à diuinis, Abbatibus vero, & alijs inferioribus præfatis, cæterisque quibuscunque personis sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis, ne Abbatem generalem, & alios Superiores Ordinis eorumque Vicarios præfatos, quo minus visitationes iuxta regularia Ordinis instituta huiusmodi libere facere possint, per se vel interpositas personas directe vel indirecte aut alias quoquomodo impedire audeant, vel præsumant.

Monasteria recipiant eos dem Visitatores.

§. 7. Ipsis autem Monasteriorum, & aliorum locorum prędictorum Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, Conuentibus, Monachis, Monialibus, & personis, vt Generalem aliosque Abbates Superiores, & Vicarios præfatos, vt præfertur visitare volentes, benigne recipiant, eisque, & eorum mandatis in concernentibus eorum visitandi officium huiusmodi pareant, & humiliter obediant, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub similis excommunicationis pœna districte præcipien. mandamus.

Confirmatio omnium gratiarum & indultorum Ordinis Cisterciensis.

§. 8. Et insuper, vniuersa & singula priuilegia, prærogatiuas, immunitates, exemptiones, libertates, indulgētias, etiam, quatenus sint in vsu, plenarias, conseruatorias, facultates, indulta, & alias gratias Cistercij, & quatuor filiabus nuncupatis Monasterijs, & Ordini, eiusque Capitulo generali, diffinitoribus, & alijs Superioribus præfatis per piæ memoriæ Paschalem II. Callistum etiam II. Eugenium III. Alexandrum etiam III. Lucium similiter III. Honorium etiam III. Gregorium IX. Innocentium IIII. Sixtum pariter IIII. præsertim Commendas, & Commendatarios Monasteriorum & aliorum locorum Ordinis huiusmodi concernentia, & quod Commendatarijs pro tempore existentibus nullam in Monasteria dicti Ordinis sibi Commendata, & eorum Monachos iurisdictionem exerceant, ac etiam super priuilegiorum aliarumq. gratiarum ipsi Ordini concessarum confirmatione, sub quarto, & sexto Idus Martij, quinto Non. & quarto Idus Martij, quinto, & sexto Idus Martij, sexto annis Pontificatus sui Dat. respectiue, & quoscūque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem prædictam hactenus quomodolibet concessa.

Confirmatio statutorum eiusdem Ordinis.

Hęc & supra dicta confirmauit Greg. XIII. inf. in sua bulla 18

§. 9. Necnon ordinationes, & statuta ab exordio fundationis eiusdem Ordinis vsque in pręsentem diem in dicto generali Capitulo concorditer edita, etiam si in vsu esse desierint, dummodo infra lapsum temporis immemorabilis videlicet centum annorum in desuetudinem non abierint, ac præterea super contributionibus, per omnia & singula eiusdem Ordinis Monasteria Abbati Cistercij seu Capitulo generali prædictis faciendis, & soluendis, ita quod omnes etiam Commendatarij ad illarum solutionem, etiam sub similis excommunicationis latæ sententiæ pœna teneantur, & ad id etiam quibuscunque priuilegiis, etiam ab ipsa Sede obtentis non obstantibus compelli possint, ac prout illa concernunt omnia & singula alia in litteris Apostolicis, aliisque documentis desuper confectis contenta, & inde secuta quæcunque, licita tamen & honesta, eadem auctoritate, & tenore ex certa scientia confirmamus, & approbamus, ac illis perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, omnesque, & singulos iuris & facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem, supplemus.

Renouatio eorunde indultorum.

§. 10. Ac potiori pro cautela, eadem omnia & singula priuilegia, prærogatiuas, & facultates, exemptiones, indulgentias, conseruatorias, indulta, & alias gratias eisdem modo & forma quibus Ordini eiusque Abbatibus, Capitulo generali, & Superioribus præfatis per dictos prędecessores concessa sunt, illis de nouo auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & innouamus.

In Monasterijs Commēdatis, personis extra Ordinē, institui debet mensa Conuētualis distincta ab Abbatiali, & sufficiēs pro Monachis & cæt.

Hoc declarat Greg. ibid.

§. 11. Et præterea quod in Monasteriis dicti Ordinis, quę diuersis personis (etiam si Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales existant) de præsenti Commendata esse reperiuntur, & in futurum Commendari seu alias quoquomodo alis quā Ordinis ipsius personis concedi continget, vbi non fuerit instituatur mensa conuentualis ab Abbatiali mensa distincta & separata, cum annuis fructibus, redditibus, & prouentus iuxta Monasteriorum ipsorum facultates, competentibus & honestis pro sufficienti Conuentus & Monachorum aliorumque religiosorum eiusdem Ordinis numero, in vno quoque ex ipsis Monasteriis per ipsos Generalem, & cæteros Ordinis ipsius Superiores, aut eorum Vicarios ordinando. ad quam mensam sic instituendam, congruosq. redditus assignandos ipsi Cōmendatarii omnino teneantur, & ad id etiam per censuras ecclesiasticas fructuum, redditūum, & prouent. sequestrationes, & alia opportuna iuris remedia cogi possint, & debeant.

Religiosi alterius Ordinis, intrusi, aut eijciantur aut eiusdem Ordinis professionem faciant.

§. 12. Et quia, sicut accepimus, in multis dicti Ordinis tam virorum quam mulierum Monasteriis quamplures Mendicantium, & aliorum Ordinum religiosi vtriusque sexus, ab immemorabili tempore citra se intruserunt, & persæpe intrudere præsumunt, quod illi vel inde realiter & cum effectu eiiciantur, vel saltem habitum infra annū suscipiant, ac professionis regularis eiusdem Cistercien. Ordinis expresse emittant, debitamque obedientiam, & reuerentiam illius Abbati generali, & reliquis Superioribus præfatis præstent, ac diuinum secundum ipsius Ordinis morem celebrent, seque regularibus eius institutis omnino conforment.

Vniones, & suppressiones & distributiones fieri nequeant.

§. 13. Vniones autem, annexiones, & incorporationes, ac suppressiones, & extinctiones Monasteriorum, & Prioratuum eiusdem Ordinis, aut fructuum, redditūum, & prouentuum illorum dismembrationes, & locis aliis quantumlibet piis applicationes, & alię quæuis perpetuæ illorum alienationes cuicūque alteri loco ex quauis causa quantumcunque honesta, vrgenti, & necessaria absque speciali & expresso eiusdem Abbatis generalis pro tempore existentis consensu in scriptis, causasque prius à Capitulo præfatis, vel alias rite cognita, etiam per nos, & Sedem prædictam etiam de Fratrum consilio, ac ad quorumuis etiam Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam deinceps nullatenus fieri possint, & si aliter fiant nullius omnino sint roboris, neque Ordo, eiusque Superiores, & personæ præfatis litteris desuper conficiendis obedire debeant.

Monachi degētes in Monasterijs vnitis alijs, sub correctione Superiorum sui Ordinis.

§. 14. In his vero quę hactenus vnita annexa & incorporata fuerunt, seruetur præcise forma singularum litterarum super his vnionibus, incorporationibus, seu applicationibus, aut aliis quibuscunq. dispositionibus expeditarū. Ita tamē quod Monachi in singulis Monasteriis huiusmodi degentes, sint & remaneāt sub obedientia & correctione Abbatis Generalis aliorumque Superiorum Ordinis Cistercien. prædictorum, & suorū Vicariorū in omnibus & per omnia, perinde ac si vniones, annexiones, & incorporationes huiusmodi non emanassent, etiā si in illis

aliter caueretur, & vsus, nō tamē à tēpore immemorabili, vt præfertur contrarium obtineat, quę contra præsentis statuti tenorem nemini suffragentur.

Moniales alterius Ordinis quādo recipi possint in Abbatissas huius Ordinis.

§. 15. Postremo quod nullæ alterius Ordinis Moniales, Abbatissas Monasteriorum Monialium dicti Ordinis assumi, vel si assumātur in eisdem Monasterijs recipi possint, nisi illorum immediato Patre Superiore præsente, qui illis habitum exhibeat, & ab eis tria substātialia vota, necnon iuramenta obseruandi statuta dicti Ordinis, ac secundum ea viuendi recipiat.

Monasteria quęcunq teneatur ad cōtributiones soluendas Abbati, & Capitulo.

§. 16. Quodque omnia & singula Monasteria, Ordinis huiusmodi, tam virorum quam mulierum vbicunque existentia, seu eorum Abbates, vel Priores etiam Commendatarij, Abbatissæq. vel Priorissæ, in signum obedientiæ & superioritatis, solita regalia videlicet contributiones solitas etiam Abbati Monasterij Cistercij, & Capitulo generali præfatis, omnibus exceptione, recusatione, præscriptione, & alia excusatione penitus cessantibus, annuatim soluere teneantur, & ad id compelli possint, sub excommunicationis latæ sententię pœna eisdem scientia auctoritate & tenore, perpetuo statuimus & ordinamus.

Clausulæ huius constitutionis præseruatiuæ.

§. 17. Ac limitationem, moderationem, inhibitionem, præceptum, mandatum, approbationem, confirmationem, adiectionem, suppletionem, concessionem, innouationem, statuta, & ordinationes, aliaque præmissa, ac præsentes litteras de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio seu intentionis nostræ defectu quouis prætextu quæsitoue colore aut ingenio nullatenus notari argui vel impugnari posse, neminemque illa quauis de causa etiam iustissima impugnantem in iudicio vel extra audiendum esse, nec illa sub quibusuis similium vel dissimilium concessionum, gratiarumque reuocationibus, suspensionibus, modificationibus, limitationibus, vel derogationibus, etiam per nos & successores nostros, ac Sedē prędictam etiam Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum intuitu & contemplatione, aut in eorum, vel etiam in nullius fauorem sub quibuscūque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis ac etiam vim contractus, aut legis, seu statuti perpetui inducentibus decretis, & alias quomodolibet concessis & concedendis, à quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis desuper quomodolibet editis & edendis aliquatenus comprehendi, neque illis vllo vnquam tempore etiam per Sedem prædictam derogari posse, nec derogatum censeri, nisi de toto tenore, & data præsentium expressa mentio habita, & derogatio, suspensio, limitatio, reuocatio, aliaque prædicta de Cistercij aliorumque quatuor primorum nuncupatorum Abbatum prædictorum expresso consensu facta fuerint, & si aliter derogari, reuocari, suspendi, limitari, corrigi, aut emendari contigerit, huiusmodi derogationem, reuocationem, suspensionem, limitationem, correctionem, & emendationem nullius esse roboris vel momenti, & quoties illæ vel illa emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restituta, & de nouo etiam sub quacunque data per ipsū Abbatem Monasterij Cistercij pro tempore existentem eligenda concessa esse, & censeri.

Decretum irritans.

§. 18. Et ita per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, ac causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi auctoritate & facultate, iudicari, diffiniri, & interpretari debere, & quicquid secus à quoquam quauis auctororitate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 19. Non obstantibus præmissis, ac nostra de non tollendo ius quæsitum, & alijs quibusuis Apostolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus Cōcilijs editis generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, ac quibuslibet etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, declarationibus, & decretis, priuilegijs quoque indultis & litteris Apostolicis præfatis, alijsque Congregationibus, Præsulibus, Abbatibus, Ecclesijs, Monasterijs, Capitulis, Conuentibus, Prouincijs, ac personis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis in genere vel in specie etiam motu simili aut etiam consistorialiter, ac alias quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnibus & singulis etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum veriores tenores, formas, dat. & decreta in eis apposita, ac si de verbo ad verbum insererentur prætenubus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, cæterisque contrariis quibuscunque.

Fides danda transumptis huius bullæ.

§. 20. Et quia difficile foret easdem præsentes ad diuersa loca Prouinciasque circumferre, volumus & dicta auctoritate decernimus, quod illarum transumptis, seu exēplis etiam formis impressis, manu alicuius publici Notarii subscriptis, & sigillo Abbatis generalis, aut alicuius ex alijs Superioribus Ordinis huiusmodi munitis, plena & indubia, ac ea prorsus fides vbique etiā in iudicio adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D.P. An. a. die 26. Sept.

Dat. Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicę, millesimo quingentesimo sexagesimo tertio, sexto Cal. Octob. Pont. nostri Anno quarto.

LXXI.

Caupones & Albergatores Vrbis, non tenentur de furtis, rerum eis nō consignatarum, commissis, in eorum hospitijs, si hoc ipsi hospitibus notificēt in eorum ingressu.

Solent hi Caupones & Albergatores in eorum hospitijs, publice affixam tenere hanc bullam idiomate vulgari conscriptam, ad se liberandum ab huiusmodi notificatione.

Edita An. D. 1563.

PIVS PAPA IV.
Motu proprio, &c.

Causę huius constitut.

CVm sicut non sine animi nostri displicentia nobis innotuit, à quāpluribus annis citra in Alma Vrbe nostra contigerit, & in præsentiarum sæpe cōtingat, quod dilecti filij Societas Hospitum, Albergatorū, & Cauponum dictę Vrbis, ab Hospitibus & aduenis ad dictā accedentibus, ac alijs in ea moram trahentibus Hospitarijs & Albergatorijs, super eo quod hospites, & aduenæ, & Albergatorij asseruerint, & asserant, seu verius eorum versutia & calliditate finxerint & fingant, se multas, & diuersas pecuniarum, & aliorum bonorum quæ nunquā Hospitibus & Albergatoribus huiusmodi consignauerāt, neque consignarunt, aut in rei veritate forsan habuerant neque habuerunt, quantitates secum ad hospitia attulisse, & deinde vt à sumptibus & expensis per eos factis exolui & liberi euadere possent, atque possint, illas & illa perdidisse, ac ab Hospitibus, Albergatorijs, & Cauponibus ipsis, vel alijs personis furto subtracta & sublata fuisse, illos de facto huiusmodi accusando, & calumniando diuersimode, etiam vsque ad incarcerationem ac alia iuris & facti remedia etiā vltra refectionem sortis principalis molestati fuerint, ac quotidie molestentur & vexentur, in scandalum plurimorum, dictęque Societatis dedecus & vilipendium, ac rerum & bonorum suorum non modicū dispendium & grauamen.

Hospites Vrbis non possint molestari pro rebus in eorū hospitijs furto subtractis, & eis antea nō cōsignatis, per Aduenas, quibus Hospites & Caupones hoc notificauerint. Ita notifica

§. 1. Idcirco ad fraudibus, versutijs, calumnijs ac incōuenientibus, necnon coinquinamento, & gliscenti contagio huiusmodi ac alijs præmissis omnibus & singulis obuiandū, Motu simili & certa nostra sciētia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, volumus, statuimus, & ordinamus deinceps perpetuis futuris temporibus quascūque merces, pecuniarum summas, alias res & bona vsque ad quamcunque quantitatem ascenden. per eosdē Hospites, & aduenas, ac alios Albergatorios sibi quomodocunque & qualitercunque furto subtracta, & sublata fore asserētes ac

sionet fieri solent eo modo, quo dixi hic in rub.

ac prætendentes à dictis Hospitibus, Albergatoribus, et Cauponibus, ac eorũ quolibet insolidũ, nisi illa prius per eosdem Aduenas, ac Hospitarios, & Albergatorios, eisdẽ Hospitibus, Albergatoribus, & Cauponibus in custodiam data & consignata fuerint, minime repeti, nec eosdem Hospites, Albergatores, & Caupones desuper conueniri, capi, arrestari, incarcerari, detineri, aut quoquo modo realiter vel personaliter molestari, vexari posse neque debere. Quæ omnia prædictis Hospitibus, & Aduenis, ac Albergatorijs in eorum ingressu dicti Hospites, Albergatores, & Caupones notificare & intimare debeant et teneantur.

Confirmatio priuilegiorũ & ordinationum Societatis Hospitum

§. 2. Necnon omnia & singula gratias, concessiones, immunitates, priuilegia, & indulta per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam prædictæ Societati, & eorum singulis, in genere vel in specie concessis & concessa, necnon quæcunque capitula, statuta, & ordinationes per eos hactenus quomodolibet condita & facta, licita tamen & honesta, quatenus sint in vsu, eadem auctoritate Apostolica tenore præsentium confirmamus & approbamus, illisq. perpetuæ firmitatis robur adijcimus, omnesq. & singulos, tam iuris quam facti, si qui forsan interuenerint, ac solemnitatum desuper forsan omissarum defectus supplemus.

Facultas condendi statuta licita & sacris Canonib. nõ contraria.

§. 3. Seu in eisdem Societati videbitur sibi quæcunque alia statuta, ordinationes, & capitula rationabilia & honesta, ac sacris canonibus non contraria, condendi & edendi, ac condita & edita pro temporum qualitate, & quoties eis videbitur, alterandi, mutandi & delẽdi, ac alia de nouo faciendi, quæ postquam condita & edita ac mutata, & de nouo facta, & per Camerarium approbata fuerint, eo ipso eadem auctoritate approbata & confirmata sint & esse censeantur, plenam & liberam facultatem, licentiam & potestatem concedimus.

Decretum irritans.

§. 4. Et ita per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate & potestate fungentes, etiam causarũ Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, necnon dilectos filios nunc & pro tempore existentes dictæ Vrbis Conseruatores, iudicari & diffiniri ac obseruari debere, sublata &c. Si quis &c. irritum quoque &c. decernimus & declaramus.

Clausula derogatoria.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, ordinationib. ac statutis, etiã iuramento &c. roboratis, priuilegijs quoque, indultis & litteris Apostolicis prædictis Conseruatoribus, & quibusuis alijs personis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis etiam iteratis vicibus, etiam pari motu concessis, & c. & cõcedendis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis &c. tenores &c. in litteris latissime extenden. &c. hac vice derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque, cum clausulis opportunis & consuetis.

Fiat vt petitur. I.

Clausularum repetitio.

§. 6. Et cum absolutione à censuris, ad effectum &c. & quod tenores capitulorum, ac statutorum & ordinationum, per Societatem prædictam quomodolibet confectarum habeantur pro expressis, seu in toto vel in parte exprimi possint. Et de voluntate, statuto, ordinatione, confirmatione, approbatione, adiectione, suppletione, concessione, decreto, declaratione & derogatione, ac alijs præmissis, quæ hic pro sufficienter ad partem repetitis habeãtur, perpetuo in forma gratiosa latissime extenden. ex certa nostra scientia, & ad perpetuam rei memoriam. Et cum deputatione executorum opportuna qui assistant, cum potestate citandi &c. etiam per edictum &c. etiam dictos Conseruatores &c. inhibendi &c. etiam simili edicto aggrauandi, reaggrauandi, interdicendi &c. inuocato &c. brachij secularis, cum derogatione constitutionis de vna & duabus, non tamen tribus dietis, ac quorumcunque statutorum &c. priuilegiorum, Indultorum, & litterarum Apostolicarum, quibusuis etiã S. R. E. Card. necnon dictis Conseruatoribus & alijs quibuscunque, sub quibusqis tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis in contrarium quomodolibet etiam æquali motu &c. concessis & concedendis: quorum omnium tenores &c. latissime exprimi possint, ad effectum sufficientis derogationis eorum, ita quod non obstent &c. latissime extenden. Et quod præmissorum omnium & singulorum, aliorumq. circa præmissa necessariorum, maior & verior specificatio & expressio fieri possit, in litteris per breue nostrum, seu officium contradictarũ in forma gratiosa si videbitur expedien. seu quod præsentis Motus proprij sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat in iudicio & extra, regula contraria non obstante.

Datum Romæ Apud Sanctum Petrum, quarto Id. Nouembris anno quarto. Dat. P. An 4. 10. Decemb.

LXXII.

Reuocatio exemptionum à solutione Dohanæ Vrbis, quibuscunque præterquam locis Pijs concessarum, vel in capitulis Dohanæ expressarum. Et declaratio quo ad exemptiones ob numerum duodecim filiorum.

Magis generalem reuocationem vide inf. in Six. V. constit. 2. Inter. & S. D. N. Pauli V. const. 9. In maximis.

PIVS PAPA IV. Edita An. D.

Motu proprio, &c.

Licet fel. recordat. Paulus Papa Tertius prædecessor noster, rationabilibus causis prænarratis, Motum proprium ediderit, Nihilominus tanta est hominum importunitas, vt etiam à Procuratore nostro Fiscali nobis fuit expositum, quod multæ similes & dissimiles prænarratæ exemptiones postea, tam ab ipsomet Paulo Tertio, quam à Iulio Tertio, Marcello Secundo & Paulo Quarto successoribus Pontificibus, & etiam à nobis, etiã sub signatura Motus proprij, extortæ fuerunt, vnde Dohanæ Vrbis, illarumq. Dohanerij in easdem, & forsan maiores, quam in præinserto narrantur difficultates et controuersias denuo inciderunt, cum magno etiam nostro & Cameræ præfatæ præiudicio, cum omnia tandem in ipsius Cameræ detrimentum retorqueantur. Causa constitutionis.

Reuocatio exemptionũ quo ad solutionem Dohanarum Vrbis quibuscunque præter quam Pijs locis, vel ob numerum duodecim filiorum concessarum.

§. 1. Nos igitur eisdem quibus præfatus Paulus prędecessor, & alijs rationabilibus animum nostrum mouentibus rationibus & causis, & præsertim quia nunc multo plures sunt ex prouentibus dictarum Dohanarum in certos vsus per ipsam Cameram assignatæ summæ, ita quod nihil restat vnde summæ pro exemptionibus huiusmodi defalcari sumi, seu detrahi possint, omnes & singulas lites & causas præmissorum occasione quomodolibet in quacunque instantia, & coram quibuscunque iudicibus penden. ad nos pari modo aduocamus & extinguimus. Omnesq. & singulas gratias per quoscunque prædecessores nostros, & etiam per nos quomodolibet, & ex quacunque etiam maxima causa, præter expressas in capitulis inter Cameram & Dohanerios præfatos stipulatis concessas, exemptiones, immunitates, ac priuilegia, quo ad præfatas Almæ Vrbis Dohanas, earumq. Dohanarum solutionem, & inuiolabilem obseruationẽ dictorum capitulorum cum Dohanerijs pręsentibus & futuris per eandem Cameram factorum & faciendorum, præterquam pro pijs & miserabilibus locis, & pro illis duntaxat, quibus ob numerum duodecim filiorum concessæ & concessa fuerint, & quousque duodecim illi superstites in communi viuent, in ipsaque Vrbe cum eorum familiis continuo degent, & pro rebus duntaxat quas aliunde (excepto vino quod pro eorum vsu in Ripa Almæ Vrbis nostræ in Barca existen.) comparauerint, in Vrbem ipsimet suo sumptu conuehi facient pro suo proprio vsu tantum, non autem pro mercimonijs & aliis rebus, quæ ad Vrbem, vt vendantur, per eos seu per alios conuehentur, seu quas ipsi aliter quam pro vsu proprio conuehi & portari facient, in cæteris autem rebus & pro aliis personis, nullis prorsus exceptis, præsentium tenore cassamus, irritamus, annullamus, & reuocamus, ac pro cassis, irritis, & nullis habemus, haberiq. & eis nullatenus suffragari volumus.

Declaratio circa exemptiones ob nu-

§. 2. Insuper super eo quod res & bona præfata, etiam victualia, quas & quæ immunitates præfatas habentes

merũ duodecim filiorũ.

Ad quod vide etiã Pauli v. const. citatam in rubr.

pro vsu velle & esse dicent, debeant fieri mandata in scriptis subscripta per patremfamilias, si viuet, aut illo defuncto per illum ex ipsis duodecim filijs qui erit maior natu, aut qui domus regimen habebit, etiam cum iuramento attestari, res bona & victualia huiusmodi esse pro eorum vsu proprio, & ad eorum instãtiam esse aduecta. Et quod etiam fachini, gestatores, & barilarij, quorum opera in illis deferendis vsi fuerint, fiat solita fides quomodo res, bona & victualia præfata, in ipsorum immunitatem habentium, domum delata & recondita fuerint, alias Dohanerij non debeant immunitates ipsas admittere, sed consuetam ab alijs non immunibus solutionem exigant. Et insuper quod si contingat aliquem ex ipsis filijs ob prælaturam fortasse adeptam, vel ob aliam quamcunque causam propriæ suæ familiæ, & sibi inseruientium numerum augere, non debeat immunitas præfata suffragari pro numero personarum, vt præfertur, seu alias quomodolibet accrescentium, sed suffragetur, admittaturq. duntaxat pro numero, & habita ratione personarum quæ erant tempore impetratæ immunitatis. Et si ipsi Dohanerij aliter quam vt præfertur immunitates ipsas receperint, pro illis quantitatibus, in quibus præmissa excedent, & non obseruabunt, Camera non teneatur eis facere aliquam remissionem.

Decretum irritans.

§.3. Et sic per ipsos Camerarium & Clericos Cameræ, & alios quoscunque iudices etiam S. R. E. Cardinales in quacunque instantia, sublata &c. iudicari, irritumq. &c. quicquid secus &c. decernimus.

Executorum deputatio.

§.4. Mandantes Camerario, Præsidenti, & Clericis præfatis, vt reuocationem, cassationem, irritationem, & annullationem, ac decretum nostrum huiusmodi, omniaq. & singula alia præmissa, sub indignationis nostræ pœna obseruent, & ab alijs inuiolabiliter obseruari mandent & faciant.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstantibus præmissis, constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs, indultis & immunitatibus prædictis, tam sub plumbo quam per breue aut alias hactenus, vt præfertur, concessis, & in futurum, etiã cum præsentis expressa derogatione, etiam Motu proprio, & manu nostra propria concedendis, sub quibuscũque verborum expressionibus, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatorijs, irritantibus & alijs quantumcunque fortissimis decretis, etiam si de illis pro illorum sufficienti derogatione, certa & expressa forma, & indiuidua, ac de verbo ad verbum expressio, seu insertio facienda esset, illorum omnium tenores &c. pro expressis &c. cæterisq. in contrarium facien. quibuscunque.

Sola signatura sufficiat, Notarijque exemplum habet.

§.6. Præsentis autem cedulæ solam signaturam regula contraria non obstan. sufficere, & eius exempla manu vnius ex Notarijs Cameræ prædictæ subscripta, vbique in iudicio & extra fidem facere, in librisq. Cameræ præfatæ consuetis registrari volumus & mandamus.

PP. subscrip.

Placet Motu proprio. I.

LXXIII.

Confirmatio sacri & Oecumenici Concilij Tridentini.

Istud Concilium indixit Paul. III. in constit. 33. Initio. fol. 667. Et post Iulium III. prosecutus est hic Pontif. vt sup. in const. 23. Ad Ecclesiæ. fol. 34. Ac Prælatis ei interessentibus indulta concessit in constit. 28. Circunspectæ, fol. 40. Ordinemq. loci quem sibi in actibus publicis Prælati haberent declarauit in constit. 24. Sicut ea. fol. 35. Et quando ligare incipiat habetur hic infra in const. 80. Sicut ad.

Super interpretatione decretorũ huius Concilij, quam hic Põtifex sibi reseruat, necnõ & super executione eiusdẽ Cõcilij, Cardd. Cõgregationẽ instituit hic idẽ Pot. in cõsti. 81. Alias nos. & Six. v. in cõst. 74. Immẽsa. in Cõgr. 8

Edita An. D. 1564.

PIVS EPISCOPVS, &c.
Ad perpetuam rei memoriam.

Conciliũ Tridentinũ indictum fuit à Paulo iij. vt in eius cõst. 33 Initio. fo. 667. & etiam à Iul. iij. Sed eius constit. prætermisi.

BEnedictus DEVS, & Pater Domini nostri IESV CHRISTI, pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui respicere dignatus Ecclesiam suam sanctam, tot procellis & tempestatibus agitatam, atque vexatam, & grauius indies laborantem, apto tandem ei subuenit, optatoq. remedio. Ad plurimas & perniciosissimas hæreses extirpandas, ad corrigendos mores, & restituendam ecclesiasticam disciplinam, ad pacẽ & concordiam Christiani populi procurandam, indictum iampridem in Ciuitate Tridentina œcumenicum & generale Concilium à piæ mem. Paulo III. prædecessore nostro, & sessionibus aliquot habitis cœptum fuerat. Ab eius autem Successore Iulio in eandem Vrbem reuocatum, post alias sessiones celebratas varijs impedimẽtis & difficultatibus obiectis, ne tum quidem peragi potuerat. Itaque diutius intermissum fuerat, non sine maximo mœrore piorum omnium, cum quotidie magis Ecclesia eiusmodi remedium imploraret.

Hic autem Pont. illud prosequi iussit vt sup. in cõstit. 23. fol. 34. Huic Concilio interfuerunt Legati Card. 5. Patriarchæ 3. Archiepiscopi 25. Episcopi 168. Abbates 7. Procuratores absẽtium 39. Generales Ordinum 7. Qui omnes subscripserunt se Cõcilio, & fuerunt nu. 255. vt legitur in fine Cõcilij.

§.1. Nos autem post susceptum Sedis Apostolicæ regimen, tam necessarium ac salutare opus sicut pastoralis sollicitudo monebat, diuinæ misericordiæ fiducia perficere aggressi, adiuti pio studio charissimi in Christo filij nostri Ferdinandi Romanorum Imperatoris electi, & aliorum Christianorum Regum, Rerumpublicarum ac Principum, tandem consecuti sumus, quod nec diurnis nec nocturnis curis laborare destitimus, quodq. à patre luminum assidue precati sumus. Cum enim eam in Vrbem vndique ex Christiani nominis nationibus conuenisset nostris conuocata litteris, & sua etiam ipsorum pietate excitata Episcoporum, & aliorum insignium Prælatorum maxima, & œcumenico Concilio digna frequẽtia, præter plurimos alios pios, & sacrarum litterarum scientia, diuiniq. & humani iuris cognitione præstantes viros, præsidentibus ipsi Synodo Sedis Apostolicæ Legatis, nobis adeo Concilij libertati fauentibus, vt etiam de rebus Sedi Apostolicæ proprie reseruatis liberum ipsi Concilio arbitrium per litteras ad Legatos nostros scriptas vltro permiserimus, quæ de sacramentis & alijs rebus quæ quidem necessariæ visæ sint, tractanda, definienda & statuenda restabant, ad confutandas hæreses, ad tollendos abusus, & emendandos mores à sacrosancta Synodo, summa libertate, diligentiaq. tractata, & accurate ac mature admodum definita, explicata, statuta sunt. Quibus rebus perfectis Concilium tanta omnium qui illi interfuerunt concordia peractum fuit, vt consensum eum plane à Domino effectum fuisse constiterit, idq. in nostris atque omnium oculis valde mirabile fuerit. Pro quo tam singulari dei munere supplicationes statim in Alma hac Vrbe indiximus, quæ magna Cleri & populi pietate celebratæ fuerunt, laudesque & gratias diuinæ maiestati merito persoluendas curauimus, cum eiusmodi Concilii exitus spem magnam, & prope certam attulerit, fore vt maiores in dies fructus ad Ecclesiam ex ipsius decretis constitutionibusq. perueniant.

Cõfirmat modo Pont. istud dictũ Cõcilium quam confirmationẽ Synodus petijt, vt habetur prope fin. dicti Concilij.

§.2. Cũm autem ipsa sancta Synodus pro sua erga Sedem Apostolicam reuerentia, antiquorum etiam Conciliorum vestigijs inhærens, decretorum suorum omnium, quę nostro & prędecessorum nostrorũ tẽpore facta sunt, confirmationem à nobis petierit, decreto de ea re in publica sessione facto. Nos ex Legatorum litteris prius, deinde post reditum eorum ex iis quę Synodi nomine diligenter retulerunt, postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Card. deliberatione matura, sanctiq. Spiritus in primis auxilio inuocato, cum ea decreta omnia Catholica, et populo Christiano vtilia, ac salutaria esse cognouissemus, ad DEI Omnipotentis laudem, de eorundem fratrum nostrorum consilio & assensu, in Consistorio nostro secreto, illa omnia & singula, auctoritate Apostolica hodie confirmauimus, & ab omnibus Christifidelibus suscipienda, ac seruanda esse decreuimus, sicut harum quoque litterarũ tenore ad clariorem omnium notitiam confirmamus, & suscipi, obseruariq. decernimus.

Præcipitque Prælatis at illud obseruent. At quãdo ligare incipiat dixi in rubr.

§.3. Mandamus autem in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis à sacris Canonibus constitutis, alijsq. grauioribus, etiam priuationis, arbitrio nostro infligendis, vniuersis & singulis venerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis quibusuis Eccle-

clesiarum Prælatis, cuiuscunque status, gradus, ordinis, & dignitatis sint, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, vt eadem decreta & statuta in Ecclesijs suis, ciuitatibus & diœcesibus, in iudicio & extra iudicium diligenter obseruent, & à subditis quisque suis, ad quos quomodolibet pertinent, inuiolabiliter faciant obseruari, contradictores quoslibet & contumaces, per sententias, censuras & pœnas ecclesiasticas, etiam in ipsis decretis contentas, appellatione postposita compescendo. inuocato etiam, si opus fuerit, brachij secularis auxilio.

Hortatur etiã Imperatorẽ, Reges, & Principes ad obseruationẽ eiusdem Concilij.

§.4. Ipsum vero charissimum filium nostrum Imperatorem electum, cæterosq. Reges, Respublicas, ac Principes Christianos monemus, & per viscera misericordię Domini nostri IESV CHRISTI obtestamur, vt qua pietate Concilio per Oratores suos affuerunt, eadem pietate, ac pari studio diuini honoris & populorum suorum salutis causa, pro Sedis quoque Apostolicæ, & sacræ Synodi reuerentia ad eiusdem Concilij exequenda, & obseruanda decreta Prælatis, cum opus fuerit, auxilio & fauore suo adsint, neque aduersantes sanæ ac salutari Concilij doctrinæ, opiniones à populis ditionis suæ recipi permittant, sed eas penitus interdicant.

Prohibetque edi commẽtarios vel interpretationes super decretis Cõcilij.

§.5. Ad vitandum præterea peruersionem & confusionem quæ oriri posset si vnicuique liceret prout ei liberet in decreta Concilij commentarios, & interpretationes suas edere; Apostolica auctoritate inhibemus omnibus, tam ecclesiasticis personis cuiuscunque sint ordinis, conditionis & gradus, quam laicis quocunque honore ac potestate præditis, Prelatis quidem sub interdicti ingressus Ecclesiæ, alijs vero quicunque fuerint, sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis, ne quis sine auctoritate nostra audeat vllos commentarios, glossas, annotationes, scholia, vllumue omnino interpretationis genus super ipsius Concilij decretis quocunque modo edere, aut quicquam quocunque nomine, etiam sub prætextu maioris decretorum corroborationis aut executionis, aliove quęsito colore statuere.

Declarationemq. Concilij sibi reseruat.

Hoc voluit etiam Synodus Trid. in sess. 25. c. vlt.

§.6. Si cui vero in eis aliquid obscurius dictum, & statutũ fuisse, eáq. ob causam interpretatione, aut decisione aliqua egere visum fuerit, ascendat ad locum quẽ Dominus elegit, ad Sedem videlicet Apostolicã omnium fideliũ magistram, cuius auctoritatẽ etiam ipsa sancta Synodus tam reuerenter agnouit. Nos enim difficultates, & cõtrouersias si quæ ex eis decretis ortæ fuerint nobis declarandas, quemadmodum ipsa quoq; sãcta Synodus decreuit, reseruamus. parati, sicut ea de nobis merito confisa est, omnium prouinciarum necessitatibus, ea ratione, quæ commodior nobis visa fuerit, prouidere.

Decretum irritans.

§.7. Decernentes nihilominus irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Iussio publicandi hanc bullam.

§.8. Vt hæc autem ad omnium notitiam perueniant, neue quis excusatione ignorationis vti possit, volumus & mandamus, vt hæ litterę per aliquos Curię nostrę Cursores in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranen. tunc cum in eis populus, vt missarum solemnibus intersit, congregari solet, palam, & clara voce recitentur, & postquam recitatæ fuerint ad valuas earum Ecclesiarum, itemq. Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Floræ affigantur, ibiq. vt legi, & omnibus innotescere possint, aliquantisper relinquantur. Cum autem inde amouebuntur relictis de more ibidem exemplis, in Alma Vrbe ad impressionem tradantur, quo commodius per Christiani nominis Prouincias & Regna diuulgari possint.

Transumptorum fides.

§.9. Transumptis quoque earum, quæ manu alicuius publici Notarij scripta subscriptaue, & sigillo ac subscriptione alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munita fuerint, fidem sine vlla dubitatione haberi mandamus atque decernimus.

Sanctio pœnalis.

§.10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, monitionis, inhibitionis, reseruationis, voluntatis, mandatorum & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo * quarto, septimo Cal. Februarij, Pontificatus nostri Anno quinto.

D.P. An. 5. 26. Ianuarij.

* tertio.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

PP. subscrip.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Cardinalium subscriptiones.

Ego F. Card. Pisan. Episc. Ostien. Decanus.
Ego Fed. Card. Cæsius Episc. Portuen.
Ego Io. Card. Moronus Episc. Tusculan.
Ego A. Card. Farnesius Vicecanc. Episc. Sabinen.
Ego R. Card. S. Angeli Maior Pœnit.
Ego Io. Card. Sancti Vitalis.
Ego Io. Michael Card. Saracenus.
Ego Io. B. Cicada Card. S. Clementis.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Io. Card. Reomanus.
Ego F. M. G. Card. Alexandrinus.
Ego F. Clemen. Card. Aracæli.
Ego Iac. Card. Sabellus.
Ego B. Card. Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Lud. Card. Simoneta.
Ego F. Card. Paciecus, y de Tol.
Ego M. A. Card. Amulius.
Ego Io. F. Card. de Gambara.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego M. S. Card. Constantien.
Ego Alph. Card. Gesualdus.
Ego Hip. Card. Ferrar.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Gui. Asc. Diac. Card. Camerarius.
Ego Vitellottus Card. Vitellius.

LXXIV.

Grеci subijciuntur iurisdictioni Ordinariorum, circa ea quę Dei cultum, Sacramentorum administrationem, animarũq. salutẽ, & hęresium extirpationẽ concernunt.

Alia de Græcis notaui plene in const. 14. Innoc. IV. Sub catholicæ. fol. 76.

PIVS PAPA IV.

Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1564.

Romanus Pontifex præcipuus ęquitatis & religionis assertor, facultates & gratias ab Apostolica Sede concessas, ex quibus tempore procedente animarum pericula, & inter Catholicos scandala prouenire animaduertit, pro sui pastoralis officij debito mature reuocare consueuit.

Exordium.

Græci prætẽdentes se exẽptos a iurisd. Ordinariorũ impunitate sibi proposita committebãt multos errores hic expressos.

§.1. Sane nonnulli locorum Ordinarij nuper ad audientiam nostram referri curarunt, quod in quampluribus Regni Sicilię citra & vltra Pharum, & alijs Christiani nominis ciuitatibus & locis, magna Græcorum, tam religiosorum & secularium clericorum, quam laicorum multitudo reperitur, qui Ecclesię Gręcę mores & ritus obseruantes, seque suos proprios eiusdem nationis Prelatos habere, ac illis, non autem locorum Ordinarijs subesse, sed immunitatum, aliorumq. priuilegiorum sibi per fel. rec. Leonem X. Paulum III. Iulium etiam III. & forsan alios Rom. Pontif. prędecessores nostros, & dictam Sedem antiquitus concessorum pretextu, se ab eorundem Ordinariorum iurisdictione & superioritate exemptos esse pretendentes, impunitate sibi proposita, in diuersas hęreticas, nefariasque opiniones, & absurda deliramenta passim prolabuntur. asserentes inter alias eorum Blasphemias nullum esse defunctorum purgatorium, Rom. Pont. aliquam in eos iurisdictionem, vel auctoritatem habere negantes, indulgentias ab illo concessas damnantes, ecclesiasticas sententias, & censuras ab eo latas spernentes, Sanctissimę DEI genitricis Virginis MARIAE, beatorum Apostolorum, & aliorum Dei Sanctorũ festiui-

tates ab Ecclesia Romana, sanctisq. Patribus ordinatas non obseruantes, sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum suis infantibus in Baptismo exhibentes, inhumata defunctorum cadauera superstitione quadam impia, & plusquam barbarica e sepulchris eruentes, igneq. comburentes, Ordinariorum locorum, quos habitant, visitationem, iurisdictionemq. contemnentes, & Ecclesiasticam disciplinam perturbantes; ac demum huiusmodi, alijsq. suis opinionibus erroneis atque sacrilegis populos Latinos inficientes, correctionem legitimam suæ prætensæ exemptionis clypeo repellentes, in suis impietatibus, abusibusq. consenescunt, & immoriuntur, in suarum vicinorumq. populorum, præsertim simplicium animarum perniciem & scandalum plurimorum.

Ideo Pôtifex iste, eos subijcit iurisd. Ordinariorum, circa ea quæ spectant ad Dei cultum &c. & Ritus alios eorun. é Græcorû approbatos seruat.

Sed quoad officiorum celebrationes vide infra Pij V. const. 12. Prouidentia.

§. 2. Nos igitur prouide considerantes eiusdem Sedis intentionem nunquam fuisse exemptionem, aliudue priuilegium à se concessam iri, vt inde scelerum impunitas, & animarum periculum emergat, abusibus, & periculis huiusmodi, quantum cum Deo possumus, tempestiue obuiare volentes, ac quarumcunque exemptionum, aliorumq. priuilegiorum dictis Græcis, eorumq. Prælatis, Rectoribus, Abbatibus, & alijs, tam Sancti Basilij & alterius Ordinis regularibus, quam secularibus, ac etiam laicis personis quocunque nomine nuncupatis, per præfatos & alios quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem præfatam, in genere vel in specie hactenus concessorum, ac etiam iteratis vicibus approbatorum & innouatorum, litterarumq. desuper confectarum, & inde secutorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas exemptiones, ac prout illas concernunt, desuper confectas litteras præfatas, ad hoc videlicet, vt ipsi locorum Ordinarij quascunque Græcorum Ecclesias, Monasteria, Prioratus, & alia pia loca, tam secularia quam cuiusuis Ordinis regularia, eorumque Prælatos, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, ac maiori dignitate præfulgeant, necnon Abbates, Rectores, Ministros, & quasuis alias eiusdem nationis personas, in suis ciuitatibus & diœcesib. cõsistentia, quoties opus fuerit, visitare, ac in illis suam ordinariam iurisdictionem, plenamq. & omnimodam superioritatem, in ijs quę Dei cultum, Sacramentorum administrationem, & animarũ salutem, hæresumq. extirpationem concernunt, exercere, & exequi libere & licite valeant, reliquis ipsorum Græcorum in diuinis celebrandis, alijsq. ritibus à Sede Apostolica approbatis, necnon priuilegijs & gratiis Apostolicis intactis remanentibus, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuo reuocamus, cassamus & annullamus, ac reuocatas, cassatas & annullatas esse, nec ipsis Græcis, clericis vel laicis, eorumue Prælatis, Ecclesijs, Cœnobiis, aut aliis piis locis in aliquo suffragari, sed illos omnes & singulos locorum, in quibus moram traxerint, Ordinariorum visitationi, correctioni, punitioni, iurisdictioni, & omnimodæ superioritati in præmissis subesse, illisq. tanquam superioribus suis, suarumq. animarum pastoribus humiliter obedire.

Decretum irritans.

§. 3. Et sic quoscunque iudices, & commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis quauis aliter iudicandi facultate, iudicari & diffiniri debere, ac quicquid secus à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausf. derog.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis. cæterisque contrariis quibuscunque.

Declaratio prędictorum.

§. 5. Per hoc tamen non intendimus, quod ipsi Græci ab eorum græcanico ritu distrahantur, vel alias desuper quoquo modo per locorum Ordinarios, aut alios impediantur.

Fides transumptorum.

§. 6. Et quia difficile foret pręsentes ad diuersa loca, in quibus illarum exhibitio forsan erit necessaria, circumferri, volumus, & eadem auctoritate similiter decernimus, quod earundem præsentium transumptis etiam impressis, notarii publici manu subscriptis, & personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo signatis, plenaria & indubia, eaque prorsus adhibeatur fides, in iudicio & extra, quæ præsentibus adhiberi deberet, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die decimasexta Februarij millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Pontificatus nostri Anno 5. D.P. An. 5. 16. Februar.

LXXV.

Decisio in fauorem Congregationis Lateranen. Canonicorum regularium Ordinis S. Augustini, super lite quam de præcedentia habebat, cum Congregatione Cassinensi, alias S. Iustinæ, Monachorum Ordinis S. Benedicti.

De præcedentia autem eorundẽ Canonicorum cum omnibus regularibus, præter Canonicos seculares S. Georgij in Alga, extat declaratio Pij V. in eius const. 116. Cum ex. vbi notabo. Alia de Cõgregatione Lateranẽsi notaui sup. in const. 2. Paschal. II. Quanto. fol. 16. Et de Congregatione Cassinensi notaui pariter sup. in constit. 1. Iulij II. Super. fol. 402.

PIVS PAPA IV. Edita A.D. 1564.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

SEdis Apostolicæ prouidentia circunspecta, ne rursus ea quæ in controuersiis inter personas Ecclesiasticas, præsertim Altissimo sub regulari professione famulantes exortis, pro tranquillo Religionis statu prudenter ordinauit, in molestos contentionis anfractus relabantur, maiorem solet, dum id res ipsa requirit, adhibere cautionem.

Lis super pręcedentia de qua in rubr. orta erat.

§. 1. Sane nuper postquam sicut nobis innotuerat, ab antiquis vsque temporibus, etiam supra centum annos retroactos, lis & causa seu controuersia inter dilectos filios Rectorem generalem, & Canonicos regulares S. Augustini Congregationis Lateranensis ex vna, ac Monachos S. Benedicti Ordinis Cassinen. alias Sanctæ Iustinæ de Padua congregationum partibus ex altera; super illorum præcedentia, seu præcedendi suborta, & coram diuersis iudicibus, etiam in nostro Palatii Apostolici auditorio ventillata, ac demum non sine animi nostri molestia in œcumenico Concilio Tridentino, inter earundem congregationum Abbates reuocata fuerat.

Quã iste Põtifex audiendã & sibi referẽdam cõmisit tribus Cardinalibus hic nominatis.

§. 2. Nos considerantes, lites & controuersias huiusmodi in Ecclesia præsertim inter religiosas & reformatas personas, quæ relictis mundi vanitatibus, votum suum in humilitatis spiritu, domino & Deo nostro, qui se pro nobis vsqueadeo humiliauit, vt formam serui acciperet, persoluere profitentur, non modicum illi præclaræ, Deoque præcipue dilectæ virtuti, quæ est humilitas, labem infundere, populoq. scandalum generare, ac propterea illas omni ratione submouendas, publicæque religionis tranquillitati, ac ministrorum Dei reconciliationi, & mutuæ dilectioni quamprimum consulendum esse rati. Motu proprio dictas causas, & controuersias vbilibet, & coram quibusuis iudicibus motas, & in quibusuis instantijs indecisas pendentes, ab eisdem iudicibus ad nos auocauimus, illasq. dilectis filijs nostris Ioanni Michaeli Sanctæ Anastasiæ Saraceno, Ioanni Baptistæ, S. Clementis Cicadæ, ac Bernardino Scoto nuncupatis, S. R. E. presbyteris Card. audiendas, cognoscendas & decidendas per quandam Motus proprij schedulam, & deinde illas per aliud nostrum rescriptum eisdem Cardinalibus per eos audiendas tantum, nobisq. referendas commisimus.

Qui Card. retulerunt Põtifici præfatos Canonicos præcedere debere.

§. 3. Qui quidem Cardinales, dictis partibus earumue procuratoribus & aduocatis pluries auditis, dubijsque emergentibus ad plenum discussis & resolutis, comperto satis per eos ex compluribus litteris Apostolicis, diuersisq. alijs documentis, rationibus & probationibus, quod ipsi Canonici fuerunt, & sunt de illis clericis à sancto Augustino, quinimmo à sanctis Apostolis institutis, eosdem Canonicos, tam suæ antiquæ institutionis huiusmodi, quã etiam dignitatis clericalis, qua eos statim quod professionem regularem emittunt, insignitos esse oportet, aliarũque qualitatum in eis existentium ratione, dictamq. illarum

rum

rum congregationem Lateranen. præfatos Monachos, & eorum congregationem Cassinen. præcedere debere cen suerunt & concluserunt, suamq. conclusionem huiusmodi ad audientiam nostram iuxta vltimi nostri rescripti præfati tenorem retulerunt.

Pont. ideo sententiauit pro Canonicis.

§.4. Vnde nos illorum relatione intellecta, eaque per nos diligenter examinata, quoniam eam in omnibus suis partibus veritati, & iuri consonam comperimus, per nostram diffinitiuam sententiam pronunciauimus, sententiauimus, decreuimus & declarauimus, Abbates, Prælatos & Canonicos regulares congregationis Lateranen. vti clericos dimissa Superiori veste, pallio, seu cappa, in linea veste, clericaliq. habitu incedentes (quod etiam in Alma Vrbe consuetum fuerat, & tunc obseruabatur) in processionibus & omnibus alijs actibus publicis & priuatis, tam in dicta Vrbe, nostroq. & aliorum Romanorum Pontificum successorum nostrorum conspectu, quam alias in vniuersis & quibuscunque alijs ciuitatibus, terris, oppidis & locis, Abbates, Prælatos, & Monachos Ordinis S. Benedicti congregationis Cassinen. prędictos pręcedere debuisse & debere, ac eosdem Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares, dictamq. eorum congregationem, vt præfertur incedentes, dictis Abbatibus, Prælatis & Monachis S. Benedicti, & eorum congregationi in omnibus & singulis præmissis præferendos, anteponendos, & in digniori loco collocandos fore & esse.

Abbatesq. ipsorum Religionum debere pręcedere singulariter, & de per se absque eorum cōuentibus, iuxta antiquiorem promotionem.

§.5. Abbates vero dictarum congregationum singulariter, & de per se absque eorum conuentibus in Concilijs generalibus, prouincialibus & synodalibus, ac alijs actibus publicis & priuatis, in quibus Abbates de iure vel consuetudine locum, & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebunt, inter sese iuxta singulorum ipsorum Abbatum ibidem interuenientium priorem & antiquiorem promotionem ad Abbatiam, ac illorum promotione duntaxat, non autem Congregatione & Ordinis cuius sint, attentis, præcedere, & præferri, & in digniori loco collocari debuisse & debere, prout ex tunc prætulimus, anteposuimus & collocauimus, præferriq. anteponi & collocari mandauimus. Iactationes quoque, molestationes, oppressiones, perturbationes, vexationes & impedimenta quæcunque per Abbates, Prælatos & Monachos prædictos, & eorum congregationem Cassinen. eisdem Abbatibus, Prælatis, & Canonicis regularibus congregationis Lateranen. super præfatis omnibus & singulis, & illorum occasione quomodolibet factas, præstitas, & illatas, factaq., præstita, & illata, fuisse & esse temerarias, illicitas, indebitas, & iniustas, temerariaq., illicita, indebita & iniusta, ac de facto præsumptas & præsumpta, illasq. & illa Abbatibus, Prælatis, & Monachis congregationis Cassinen. huiusmodi fecisse & facere minime licuisse, neque licere de iure. Et propterea de, & super illis ac dicto iure præcedendi, omnibusq. & singulis alijs præmissis perpetuum silentium imponendum fore & esse, & tunc imposuimus, prout in rescripto, relatione, et sententia prædictis plenius continetur.

Et modo supplet eiusdem sententiæ defectus, & il à inuiolabiliter obseruari mandat.

§.6. Ne autem de sententiæ, aliorumq. præmissorum validitate vllo vnquam tempore dubitari, ac propterea vel alio quouis prætextu rem mature discussam, & iudicatam, rursus in controuersiam retrahi, neue denuo in Ecclesia Dei inter tales personas religiosas, contentiones exoriri, ac populo scandala generari contingat, tempestiue prouidere, ac supremam huic negotio manum apponere cupientes, necnon veriores literarum singulorum prædecessorum, ac rescripti processus, relationis, sententiæq. præfatorum, & inde secutorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu simili, non ad ipsorum Abbatum, Prælatorum, & Canonicorum regularium congregationis Lateranen. vel alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine ad effectum executionis dictæ sententiæ tantum, omnes & singulos processus & sententiæ præfatorum defectus etiam substantiales, si qui forsan in eisdem interuenerint, harum serie supplemus, ac eandem sententiam vna cum eius processu validos & efficaces esse, suosq. plenarios & integros effectus sortiri, & inuiolabiliter ab omnibus obseruari debere, nec partes ipsas ab eis vllo vnquam tempore quouis prætextu quæsitoue colore resilire posse, sed ad illorum obseruationem teneri, censurisq. & pœnis, tam ecclesiasticis quam pecuniarijs ad id cogi & compelli, neque Monachos eorumue congregationem aduersus sententiam, aliaue præmissa in pristinum statum quouis quæsito colore vel ingenio restitui, nec illa oppugnantes audiri.

Clausula præseruatiua, & Decretum irritans.

§.7. Præsentesq. litteras de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, aut alio quouis defectu notari, seu impugnari posse. sicq. & non aliter per quoscunque Iudices & Commissarios, etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, ac quicquid secus à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus, præmissaq. omnia perpetuo statuimus.

Executorum huius const. deputatio & facultates.

§.8. Et quod ita fiant, & obseruentur, volumus atque mandamus similiter venerabili fratri Episcopo Amerin. & dilectis filijs nostro in Alma Vrbe & eius districtu Vicario in spiritualibus, ac Curiæ causarum Cameræ Apostolice Auditori generalibus, per præsentes motu pari mandantes, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum, per se vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Rectoris generalis, & Abbatum, Prælatorum, ac Regularium Canonicorum S. Augustini congregationis Lateranen præfatorum, vel alicuius eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, ac illis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos suppletione, decreto, statuto, voluntate & mandato, alijsq. pręmissis pacifice frui & gaudere. Non permittentes eos vel eorum quempiam desuper per quoscunque quomodolibet indebite molestari, deturbari vel inquietari. Contradictores quoslibet & rebelles per sententias, censuras, & tam ecclesiasticas & pecuniarias, eorū arbitrio suo moderandas & applicandas, quam etiam priuationis beneficiorum ecclesiasticorum per ipsos contradictores obtentorum pœnas, aliaq. iuris remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis, seruatis processibus, illos sententias, censuras, & pœnas huiusmodi incurrisse declarando, illosq. etiam iteratis vicibus aggrauando, & interdictum ecclesiasticum imponendo, inuocato etiam ad hoc, si opus sit, auxilio brachij secularis.

Claus. derog.

§.9. Non obstantibus premissis, ac fe. rec. Bonifacij Papæ VIII. predecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo quispiam pręsentium vigore vltra tres dietas ad iudiciū non trahatur, ac alijs quibusuis cōstitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnō Monasteriorum, & Ordinum, ac Cōgregationum præfatorū, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis vel consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis illis, eorūque superioribus ac personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq. & alijs decretis, in genere vel specie, etiam motu, & scientia similibus quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis & innouatis. quibus omnibus illorum tenores pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mantionem.

Fides transumptorum.

§.10. Volumus autem quod præsentium transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio & extra vbilibet locorum plena & indubia, eademq. prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die decimaoctaua Ianuarij 1564. Pontificatus nostri Anno quinto.

D.P. An. 5. 18. Februarij

Se-

Sequitur tenor sententiæ prædictæ.

Enarratio differentiæ.

CHristi nomine inuocato, pro Tribunali sedentes, & solum Deum prę oculis haben. per hanc nostrā diffinitiuam sententiam, quam ferimus in his scriptis, in causa & causis, quę coram nobis, & quas dilectis filijs nostris Ioanni Michaeli Saraceno tit. S. Anastasię, Ioanni Baptistę Cicadę tit. S. Clementis, ac Bernardino Scoto tit. S. Matthęi S. R. E. Cardinalibus primo audiendas, cognoscendas, & per eos decidendas & terminandas, & deinde per pręfatos Cardinales per Apostolica nostra rescripta nobis referendas commisimus, inter dilectos filios Abbates, Prelatos & Canonicos regulares Ordinis S. Augustini, congregationis Lateranen. & vniuersam Congregationem ex vna, & Prelatos, Abbates, & Monachos Ordinis S. Benedicti congregationis Cassinen. alias Sanctę Iustinę de Padua nuncupatos, & dictam eorum Cōgregationem, de & super pręcedentia, & iure inter eos pręcedendi, tam in processionibus quam in generalibus, & synodalibus, seu prouincialibus Concilijs, omnibusque actibus publcis & priuatis, rebusque alijs in actis causę & causarum huiusmodi latius deductis, & illorum occasione, in prima seu alia versę fuerint, & vertebantur instantijs, partibus ex altera. causa huiusmodi coram dictis Cardinalibus ad plenum ventilata, ac sępius & sępius auditis partibus, & dubijs in ea plene discussis & resolutis, ac visis de iure videndis, & demum per dictos Cardinales nobis matura desuper facta relatione, pronunciamus, sententiamus, decernimus, & declaramus Abbates, Prælatos & Canonicos regulares congregationis Lateranen. vti clericos dimissa superiori veste, pallio, seu cappa, in linea veste, clericaliq. habitu incedentes (quod etiam in Alma nostra Vrbe Romæ consuetum fuit & nunc obseruatur) in processionibus, & omnibus alijs actibus publicis & priuatis, tam in dicta Alma Vrbe nostra, nostroque, & successorum nostrorum conspectu, quam alias vniuersis, ac quibuscunque alijs ciuitatibus, terris, oppidis, & locis, dictis Abbatibus, Prælatis, et Monachis Ordinis S. Benedicti Cassinen. præcedere debuisse, & debere, eosdemq. Abbates, Prælatos, & Canonicos regulares, dictamq. eorum Congregationem vt sup. incedentes, dictis Abbatibus, Prælatis & Monachis S. Benedicti, & eorum Congregationi, in omnibus et singulis præmissis præferendos, anteponendos, & in digniori loco collocandos fore & esse. Abbates vero dictarum congregationum Lateranen. & S. Benedicti singulariter, & de per se absque eorum conuentibus, in Concilijs generalibus, prouincialibus & synodalibus, & alijs actibus publicis & priuatis, in quibus Abbates de iure vel consuetudine locum & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebunt, inter sese iuxta singulorum ipsorum Abbatum ibidem interuenientiū, priorem & antiquiorem promotionem ad Abbatiam, ac illa promotione duntaxat, nō autē Congregatione, & Ordine cuius fuerint attentis, præcedere, ac pręferri, & in digniori loco collocari debuisse & debere, prout præferimus, anteponimus, collocamus, præferriq., anteponi, & collocari respectiue mādamus. Iactationes quoque, molestationes, oppositiones, perturbationes, vexationes, & impedimenta quæcunque per præfatos Abbates, Prælatos, & Monachos dicti Ordinis S. Benedicti, & dictam eorum congregationem eisdem Abbatibus, Prelatis, Canonicis regularibus dicti Ordinis, & eorum Congregationi, de & super præfatis omnibus & singulis, & illorum occasione quomodolibet factas, præstitas, & illatas, factaque, præstita & illata, fuisse & esse temerarias, illicitas, indebitas, & iniustas, temerariaq., illicita, indebita, & iniusta, ac de facto præsumptas & præsumpta, illasq. & illa præfatis Abbatibus, Prelatis & Monachis fecisse, & facere minime licuisse, nec licere de iure. Et propterea de, & super illis, ac dicto iure præcedendi vt supra, omnibus alijs & singulis pręmissis perpetuum silentium imponendum fore & esse, ac imponimus. Vtranque partem in expensis iustis ex causis absoluentes.

Decisio quo ad pręcedentiam inter præfatos Canonicos & Monachos.

Decisio quo ad pręcedentiā Abbatum de per se absq; Conuentib.

Impositio perpetui silentij.

Absolutio partium ab expensis.

Ita est I.

Noïa Card. qui causa cognouerant &

Ita refero, & censeo pronunciandum esse Ioannes Michael Cardinalis Saracenus.

Ita refero, & censeo pronunciandum Ioannes Baptista Cardinalis S. Clementis.

Ita refero, & censeo pronunciandum esse Bernardinus Cardinalis Tranen.

Post retulerunt.

L X X V I.

Reuocatio licentiarum omnium quibuscunque (exceptis Commissarijs & Inquisitoribus hæreticæ prauitatis) concessarum, tenendi vel legendi libros Lutheranos, aut de hæresi suspectos. Et prohibitio illos de cætero habendi vel legendi.

Istis Inquisitoribus, data est expresse facultas eos tenendi, & alijs licentiam dandi vt inf. in constit. 82. Cum inter. Et hodie habemus etiam indicem librorum prohibitorum firmatum in const. seq. & à Clem. VIII. in constit. 36. Sacrosanctum. Et quo ad opera Molinæi vide eiusdem Clem. constit. 89. Apostolicæ. vbi illa strictissime omnibus prohibuit.

P I V S P A P A I V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1564.

Exordium.

CVm pro munere quod sustinemus, id præcipue nobis propositum habeamus, & omni studio, diligentiaq. curemus, vt omnes Christifideles tam grauibus calamitosisq. temporibus in recta & Catholica fide contineamus, id agere & prouidere necesse est, vt omnem omnibus aberrandi ab ea occasionem subtrahamus. Nemini autem mirum videri debet, si Romanus Pontifex nonnunquam facultates aliquas, quas ipse, vel prædecessores eius probabili adducti ratione cōcesserint, postea reuocet, cum ipso rerum vsu edoctus animaduerterit, eas iustiori de causa esse reuocandas.

Causæ reuocationis.

§. 1. Ad notitiam nostram peruenit, ex data nonnullis licentia habendi & legendi libros hæreticos, aut de hæresi suspectos, ad hæreses & errores, qui in eis libris continebantur, refellendos, non raro euenire solere, vt illis ipsis eorum librorum lectio noceat, quibus ob eam causam concessa fuerit, vt alijs prodesse possent, illis ipsis hęresibus & erroribus propter humanæ mentis imbecillitatem eos implicans, à quibus se alios reuocaturos esse confisi fuerant.

Reuocatio licētiarū habēdi & legēdi libros lutheranos, vel de hęresi suspectos.

§. 2. Huic rei prouidere, & animarum periculo, quantum fieri potest, pro pastorali solicitudine occurrere cupientes, cogitantesq. nobiscum, nuper in sacro generali Concilio hęreses horum temporum ita confutatas, atque damnatas fuisse, vt tantæ Synodi auctoritas, cuius decreta huius sanctę Sedis auctoritate, cum deliberatione matura confirmata & comprobata sunt, ad vitandos errores & Catholicę fidei veritatem agnoscendam sufficere omnibus debeat, nec vllius præterea confutatio requirenda sit, prædecessorum nostrorum pręsertim fel. rec. Iulij III. & Pauli IV. vestigijs insistentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac deliberatione matura, omnes & singulas facultates habendi & legendi libros Lutheranos, aut aliorum hęreticorum, seu de hæresi suspectos, omnibus tam clericis secularibus aut regularibus, quam laicis cuiuscunque status, gradus, ordinis vel conditionis sint, etiam si Episcopali vel Archiepiscopali, aut alia maiori ecclesiastica seu seculari dignitate pręfulgeant (inquisitoribus & commissarijs hęreticę prauitatis à Sede Apostolica deputatis, quoad eo officio fungentur, exceptis) à nobis aut quocunque prędecessorum nostrorum, seu Apostolicę Sedis Legatis, maioriue Pœnitentiario, vel quibuscunque alijs, quibuscunque verborum formis & clausulis etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibusque, & alijs decretis quomodolibet, etiam motu & scientia simili ad hoc temp-s concessas, auctoritate Apostolica tenore pręsentium reuocamus, & pro reuocatis & irritis, perinde ac si nunquam concessę fuissent, habemus & haberi volumus.

§. 3. Inhibentes omnibus sub censuris, sententijs, & pœnis, tam à sacris Canonibus, quam à Sede Apostolica ad hoc tempus constitutis in eos, qui huiusmodi libros legant,

Prohibitio legēdi, & habēdi libros prohibitos & prohibendos.

gant aut habeant, ne quis eorum posthac eis facultatibus vti, neue vllos omnino libros huiusmodi improbatos et prohibitos, aut quos in posterum à Sede Apostolica, Inquisitoribusue hæreticæ prauitatis, aut locorum Ordinarijs improbari, prohiberiq. contigerit, legere, habereue quacunque de causa audeat.

Monitio vt tales libri Inquisitorib. locorum consignentur.

§.4. Impressores autem & Bibliopolas, & alios, quicumque eiusmodi libros habent, habuerintue (Inquisitoribus & Commissarijs ijsdem duntaxat exceptis) monemus, & cuilibet eorum, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna incursus criminis hæresis, & alijs contra hæreticos à iure inflictis & irrogatis, tam ecclesiasticis quam temporalibus sententijs, censuris & pœnis, præcipimus ac mãdamus, vt eos libros intra sexaginta dies à die quo hæ litteræ publicatæ fuerint, numerandos, quorum viginti pro primo, alios viginti pro secundo, reliquos viginti pro tertio ac peremptorio termino, & monitione Canonica eis assignamus, Inquisitoribus hæreticæ prauitatis in ciuitatibus, in quibus ij libri sint, tradant atque consignent.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Forma publicãdi hanc cõstitutionem.

§.6. Vt vero hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad omnium quorum oportet notitiam perueniant, nec quisquam ea excusatione vti possit, quod illa ignorauerit, volumus & mandamus, vt in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi tunc, cum in eis populus, vt Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palam clara voce à Curiæ nostræ Cursoribus, seu Notarijs aliquibus publicis recitentur, & postquam recitatæ fuerint, ad valuas earum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito campi Floræ affigantur, ibique quo legi, & omnibus innotescere possint, aliquandiu relinquantur.

Fides transumpt.

§.7. Transumptis quoque earum quæ manu alicuius publici notarij scripta, subscriptaue, & sigillo, ac subscriptione alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munita fuerint, vt sine dubitatione vlla fides habeatur, mandamus atque decernimus.

Dat. P. A. 5. 24. Martij.

Datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo piscatoris, die 24. Martij, millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Pontificatus nostri Anno quinto.

Publicatio.

Anno à Natiuitate D. 1564. indictione 7. die vero 7. mensis Aprilis, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. Anno 5. retroscriptæ litteræ lectæ & recitatæ fuerunt alta & intelligibili voce, ac affixæ & dimissæ fuerunt in locis retroscriptis, dimissis etiam ibi copijs affixis, & alias in omnibus & per omnia, iuxta illarum formam & tenorem per nos Thomam Rogerium, & Iacobum Carra, præfati S. D. N. PP. Cursores. Bartholomæus Sottocasa Mag. Curs.

LXXVII.

Approbatio Indicis librorum prohibitorum, cum regulis firmatis per Patres à sacro Concilio Tridentino deputatos. Et prohibitio illos de cætero habendi & legẽdi.

Hunc Indicem habes in fine d. Concilij. Et illius supplementum edidit Clem. VIII. infra in const. 36. Sacrosanctum. & constit. 89. Apostolicæ.

Super Indice huiusmodi, Congregationem Cardinalium instituit Sixtus V. vt in sua const. 74. Immensa. in 7. Congreg. vbi notabo.

Edita An. D. 1564.

PIVS PAPA IV.
Ad perpetuam rei memoriam.

Lectio librorũ hæreticorum ne dum simplices, sed etiam doctos viros corrumpit.

Dominici gregis custodiæ Domino disponente præpositi, vigilis more pastoris nõ desistimus ipsi gregi ab imminentibus periculis, quãta maxima possumus cura & diligentia præcauere, ne propter negligentiam nostram pereant oues, quæ pretiosissimo Domini nostri IESV CHRISTI sanguine sunt redemptæ. Et si autem quæ ad fidei veritatem patefaciendam, & ad horũ temporum hæreses confutandas pertinebant, in œcumenico & generali Concilio Tridentino, sancti Spiritus assistente gratia, nuper adeo enucleata ac definita fuerunt, vt facile iam sit vnicuique sanam, catholicamq. doctrinam à falsa adulterinaq. internoscere; tamen cum librorum ab hæreticis editorum lectio, non modo simpliciores homines corrumpere soleat, verum sæpe etiam doctos eruditosq. in varios errores, & à veritate fidei catholicæ alienas opiniones inducere, huic quoque rei esse duximus prouidendum.

Ideo Cõcilium Trid. delegit Prælatos, ad firmandũ Indicẽ librorũ prohibitorũ.

§.1. Cum autem aptissimum ei malo remedium esse sciremus, si componeretur atque ederetur Index siue Catalogus librorum, qui vel hæretici sint, vel de hæretica prauitate suspecti, vel certe moribus, & pietati noceant, id negotium ad sacram Tridentinam Synodũ reieceramus. ea vero ex tanta Episcoporum & aliorum doctissimorum virorum copia delegit ad eum conficiendum Indicẽ multos cum doctrina, tum iudicio insignes Prælatos ex omnibus fere nationibus. Qui quidem non sine maximo labore, plurimisq. vigilijs, cum Indicem tandem, Deo iuuãte, perfecerunt, adhibitis etiam in consiliũ lectissimis quibusdam Theologis. Peracto autem Concilio, cum ex ipsius Synodi decreto is Index nobis oblatus fuisset, vt ne ante ederetur, quam à nobis approbatus fuisset, Nos doctissimis quibusdam, probatissimisq. Prælatis eum accuratissime legendum, examinandumq. tradidimus, & ipsi etiam legimus.

Illum ideo iam perfectũ modo approbat hic Pont.

§.2. Cum igitur eum magno studio, acri iudicio, diuturna cura confectum, & præterea commodissime digestum esse cognouerimus. Nos saluti animarum consulere, eamq. ob causam prouidere cupientes, ne libri & scripta cuiuscunque generis, quæ in eo improbantur, siue vt hæretica, siue vt de hæretica prauitate suspecta, siue vt pietati, ac morum honestati inutilia, aut aliqua correctione saltem indigentia, posthac à Christifidelibus legantur, ipsum Indicem, vna cum regulis ei præpositis, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, imprimique ac diuulgari, & ab omnibus vniuersitatibus Catholicis, ac quibuscunque alijs vbique suscipi, easq. regulas obseruari mandamus atque decernimus.

Hosq. legi vel teneri prohibet.

§.3. Inhibentes omnibus & singulis, tam ecclesiasticis personis secularibus & regularibus cuiuscunque gradus, ordinis & dignitatis sint, quam laicis quocunque honore ac dignitate præditis, ne quis contra earũ regularum præscriptum, aut ipsius prohibitionem Indicis libros vllos legere, habereue audeat. Si quis autẽ aduersus eas regulas, prohibitionemq. fecerit, is quidem, qui hæreticorũ libros, vel cuiusuis auctoris scripta propter hæresim vel falsi dogmatis suspicionem damnata, atq; prohibita legerit, habueritue, ipso iure excõmunicationis pœnã incidat, eamq. ob causam in eum tanquam de hæresi suspectum, inquiri et procedi liceat, præter alias pœnas super hoc ab Apostolica Sede, sacrisq. Canonibus cõstitutas. Qui autem libros alia de causa prohibitos legerit, habueritue, præter peccati mortalis reatum, Episcoporum arbitrio seuere se nouerit puniendum.

Contrarijs derogat.

§.4. Non obstãtib. constitutionib. & ordinationib. Apostolicis contrarijs quibuscunq;. aut si aliquibus cõmuniter vel diuisim ab eadẽ sit Sede indultũ ne excõmunicari possint per litteras Apost. non facientes plenã & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionẽ.

Formã publicationis huius bullæ profert.

§.5. Vt hæc autem ad omnium notitiam perueniant, neue quis excusatione ignorationis vti possit, volumus & mandamus, vt hæ litteræ per aliquos Curiæ nostræ Cursores in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi tunc, cum in eis populus, vt Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palam & clara voce recitentur; & postquam recitatæ fuerint, ad valuas earum Ecclesiarum, itemq. Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito campi Floræ affigantur, ibique vt legi, & omnibus innotescere possint, aliquantisper relinquantur. Cum autem inde amouebuntur, earum exempla in ijsdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationẽ

K hanc

hanc, publicationem & affixionem, omnes & singulos qui his litteris comprehenduntur, post tres menses à die publicationis & affixionis earum numerandos, volumus perinde astrictos & obligatos esse, ac si ipsismet illæ editæ, lectæq. fuissent.

> Transumptis fidem adhiberi iubet.

§.6. Transumptis quoque earum, quæ manu alicuius publici notarij scripta, subscriptaue, & sigillo ac subscriptione alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, munita fuerint, fidem sine vlla dubitatione haberi mandamus atque decernimus.

> Dat. P. An. 5. 24. Martij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris die vigesimaquarta Martij, millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Pontificatus nostri Anno quinto.

LXXVIII.

Approbatio Confraternitatis sub inuocatione Sanctissimi nominis DEI, ad cauendum blasphemias, periuria, illicitaq. iuramenta institutæ, cum indulgentiarum & aliarum gratiarum concessione.

In quibus autē Ecclesijs hæc sodalitas instituēda sit, vide in const. 130. Pij V. Decet. vbi alia quoque adnotabo. Quo vero ad indulgentias huius Confraternitatis, attende constit. S. D. N. Pauli V. mox publicandam, & iam firmatam sub die 31. Octobris 1606.

> Edita An. D. 1564.

PIVS PAPA IV.
Ad perpetuam rei memoriam.

> Exordium.

INiunctum nobis Apostolicæ seruitutis officium, nos admonet, vt animarum saluti quantum cum DEO possumus, etiam multiplicatis gratijs omni ratione consulamus.

> Institutio Sodalitatis nominis DEI in Hispanijs.

§.1. Hodie siquidem per nos accepto, quod in Burgēsi & pluribus alijs Hispaniarum ciuitatibus, & alijs locis vna saluberrima Confraternitas sub vocabulo Nominis IESV instituta erat, cuius Confratrum partes potissimū essent, diligenter cauere, ne vel ipsi vel alij coram eis aliquo modo, nisi ob causam grauissimam iurarent, & contrafacientes modeste admonerent. Quodq. ipsi Confraternitati plurimi Christifideles se conscribi fecerant, quorum opera & studio blasphemiæ, periuria, & alias illicita iuramenta commode prohibebantur.

> Approbatio Pontificis d. Sodalitatis vbique terrarum pro die circumcisionis.

§.2. Nos vt ipsa Confraternitas in maiori semper reuerentia habeatur, & Christifideles eo libentius illam ingrediantur, quo ipsa amplioribus decorata spiritualiū gratiarum donis, & Apostolicis fuerit suffulta priuilegijs, de Omnipotentis DEI misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus & singulis dictæ Confraternitatis, vbiuis terrarum & locorum, nunc & pro tempore diffusæ, vtriusque sexus Confratribus in illa, nunc & pro tempore descriptis vbilibet constitutis, siue sub eiusdem Confraternitatis regula prius edita, siue sub alia simili comprehendatur, qui vere pœnitentes & confessi die festo Circuncisionis Domini Nostri IESV CHRISTI annis singulis, in perpetuum, sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum susceperint & solemnitati per ipsam Confraternitatem in dicto die festo vbiuis locorum pro tempore celebrari solitæ, in toto vel in parte interfuerint, quoties id egerint, toties pro qualibet die festo huiusmodi plenariam omnium & singulorum, ac quorumcunque peccatorum suorum indulgentiam, remissionem & absolutione, auctoritate Apostolica tenore præsentium, concedimus & elargimur.

> Primaq. Dominica cuiuscunque mensis.

§.3. Illis vero dictæ Confraternitatis confratribus, qui qualibet prima die Dominica cuiusque mensis totius anni, similiter in perpetuum, ad missam, quam ipsi Confratres audire tenentur, audiendam conuenerint, quotiescunque id egerint, decem annos.

> Admonentibus quoq; temere iurantes & blasphemantes.

§.4. Qui vero temere iurantem, aut alias diuinum nomen blasphemantem, modeste & charitatiue, quandocunque admonuerint, pro qualibet vice centum dies. Et quicunque verbi Dei prædicatori, seculari, vel cuiusuis Ordinis regulari, qui Christifideles vt à iuramentorum abusibus caueant, & hanc dictæ Confraternitatis regulam amplectantur hortatus fuerit, decem annos de iniunctis sibi pœnitentijs in forma Ecclesiæ consueta, misericorditer in Domino relaxamus.

> Facultas Confratrum eligendi in die Circumcisionis confessores approbatos qui eos absoluāt &c.
>
> Ad hoc vide reformationem Clem. 8. in const. 13.

§.5. Et vt ipsi Confratres dictæ Indulg. plenariæ, Deo propitio, facilius efficiantur participes, illis & eorum singulis, indulgentiam huiusmodi consequi volentibus, vt dicto die festo Circuncisionis occurrente, quoscunque sibi bene visos idoneos presbyteros, seculares vel cuiuuis Ordinis regulares, per Ordinarium loci approbandos, in suos possint eligere confessores, qui confessionibus ipsorū diligenter auditis, eos & eorum quemlibet, ab omni et quacunque excommunicationis, etiam maioris, & ab omnibus & quibusuis alijs ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, aut mixtim, quauis occasione vel causa latis (saluo tamen iure tertij) necnon ab omnibus & singulis eorum peccatis, criminibus, excessibus & delictis quantumcunque grauibus & enormibus, etiam locorum Ordinarijs, ac Sedi Apostolicę reseruatis, præterquam in Bulla die Cœnæ Domini legi consueta contentis, dicta auctoritate Apostolica absoluere, eisque pro commissis pœnitentiam salutarem iniungere, Ac vota quæcunque (Hierosolymitano, visitationis Liminū beatorum Apostolorum Petri & Pauli prædictorum de Vrbe, ac Iacobi in Compostella, necnon castitatis & religionis votis duntaxat exceptis) in alia pietatis opera cōmutare valeant, similiter auctoritate & tenore præmissis perpetuo concedimus & indulgemus.

> Ordinarij faueant promotioni huius sodalitatis.

§.6. Mandantes vniuersis & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filijs ceteris Ecclesiarum Prelatis, & locorū Ordinarijs vbilibet constitutis, eorumq. generalibus spiritualibus Vicarijs & Officialibus, quod vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro Confratrum prędictorum parte fuerint requisiti, eidē Confraternitati prædictę pro posse faueant, fauorabiliter assistant, & illam promouere procurent.

> Clausulæ huius const. præseruatiuæ.

§.7. Præsentibus quas nunquam etiam per nos aut alios Romanos Pontifices successores nostros, vel Sedem præfatam, aut alios quoscunque quomodolibet reuocari, suspendi, limitari, reduci, modificari, aut eis in aliquo derogari posse, neque sub quibusuis illarum, aut similium vel dissimilium, indulgentiarum & gratiarum reuocationibus, suspensionibus, alterationibus, modificationibus, limitationibus, derogationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus, in genere vel specie, per nos vel successores nostros, aut Sedem præfatā, seu quosuis alios, & ex quibuscunque etiam vrgentissimis & necessarijs causis etiam pro fabrica Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, Cruciata sancta vel expeditione contra infideles, etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, Principum, vel aliorum instantiam, seu eorum contemplatione, vel etiam Motu proprio & ex certa scientia, ac alias quomodolibet canonice, vel de facto, nunc & pro tempore impositis & factis, vllatenus vnquam comprehensas, sed sēper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt toties in pristinum & validissimum statum restitutas, & de nouo concessas fore ac censeri decernimus, perpetuis futuris temporibus duraturis.

> In die Circūcisionis non obstāte interdicto, in locis Confraternitatis celebrari possit & sociorū corpora sepeliri valeant.

§.8. Vt autem ipsi Confratres, maiorem à nobis gratiam reportasse lætentur, eisdem confessoribus Confratribus iuramenta quælibet sine alterius præiudicio relaxare. Et præterea eidem Confraternitati, illiusq. Confratribus, ac Ecclesijs, Capellis & Altaribus eiusdem, vbilibet constitutis, quod quocunque tempore cuiuuis interdicti & cessationis à diuinis, videlicet dicto die festo Circuncisionis, à primis vesperis vsque ad occasum Solis eiusdem diei inclusiue, Vesperę, Missæ, aliaq. diuina officia in ipsius Confraternitatis, Ecclesijs, Altaribus ac Capellis, solemniter & publice celebrari, Qualibet vero prima die Dominica cuiuslibet mensis priuati Confratres priuatam eorum Missam ex eiusdem Confraternitatis instituto celebrari solitam celebrari facere, illiq. interesse. Ac insuper semel in mense Dominicum corpus suscipere. Et quoties aliquem vel aliquos ex ipsis Confratribus quocunque tēpore interdicti seu cessationis à diuinis huiusmodi, mori contigerit, dummodo causam non dederint interdicto, eorum cadauera cum moderata pompa sepeliri, libere & licite valeant. Et interim interdicta & cessationes à di-

aditionis huiusmodi quæcunque sint, ad effectum præmissum omnino suspendantur, & suspensa esse censeantur, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus & indulgemus.

Clausula præseruatiua.

§.9. Ac præsentes litteras sub quibusuis reuocationibus, derogationibus, vel limitationibus similium gratiarum, per nos vel successores nostros, in genere vel specie ex quibusuis etiam vrgentissimis causis etiam ad Imperatoris, Regum, & aliorum Principum instantiam pro tēpore quomodolibet emanatis, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis exceptas fore.

Decretum irritans.

§.10. Et ita per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungētes, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi auctoritate & facultate iudicari & diffiniri debere, ac quicquid secus à quoque quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausula derogatoria.

§.11. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, ac Cancellariæ Apostolicæ regulis, editis & edendis, necnon etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Declaratio circa d. facultatē eligendi Cōfessorem.

§.12. Volumus autem ne Confratres ipsi, quod absit, propter huiusmodi gratiam reddantur procliuiores ad illicita committenda, quod si à sinceritate fidei, & vnitate S. R. E. ac obedientia & deuotione, nostris vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium destiterint, aut confidentia eiusdem gratiæ aliqua commiserint, gratia & litteræ quo ad eligendum confessorem huiusmodi illis nullatenus suffragentur.

Declaratio circa dictas indulg.

§.13. Volumus autem quod si aliqua alia indulgentia fuerit per nos in aliquo loco eidem Confraternitati concessa, præsentes quo ad locum huiusmodi nullæ sint.

Dat. P. An. 5. 13. Aprilis.

Datum Romæ adud S. Petrum, sub anulo Piscatoris, Anno Incarnationis Dominicę millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, idib. Aprilis, Pontif. nostri Anno 5.

LXXIX.

Quod maior pars Cardinalium Sanctissimæ Inquisitionis decernit, à tota Congregatione valide statutum censetur.

Quinimmo (aliquibus absentibus) duos tantum Cardinales hæc idem posse statuit Pius V. in sua constit. 23. Cum felicis. Institutionem vero huius Congregationis habes sup. in Paulo III. const. 34. Licet. fol. 670.

Edita An. D.

P I V S   P A P A   I V.
Motu proprio, &c.

Deputatio Cardd. Congregationis S. Inquisitionis.

CVm nos per nostrum speciale Motum proprium sub data Romæ apud sanctum Marcum quarto Non. Augusti, Pontificatus nostri Anno v. officio supremo in Alma Vrbe & Curia nostra, ac tota repub. Christiana sanctæ Inquisitionis hæreticæ prauitatis, eiusque causarum audientiæ, cognitioni, expeditioni, & terminationi, præfecerimus & deputauerimus dilectos filios nostros Ioannem Michaelem Sanctæ Anastasiæ Saracenum, & Io. Baptistam S. Clementis Cicadam, ac Ioannem Suauium S. Priscæ Reomanum, necnon Michaelem S. Sabinæ Ghislerium, & Clementem S. Mariæ in Aracœli Monialium, & Ludouicum sancti Cyriaci in Thermis Simonetam, & Carolum S. Martini in Montibus Borromæum presbyteros, ac Vitellotium Sanctę Mariæ in Porticu Vitellium diaconum, tunc titulorum Miseratione diuina S. R. E. Cardinales, cum facultatibus, iurisdictionibus & auctoritatibus, prout in eodem Motu proprio latius continetur.

Alia deputatio.

§.1. Cum postea etiam in eodem sancto Officio supremo inquisitionis hæreticæ prauitatis, verbo deputauerimus Inquisitorem dilectum Filium nostrum Franciscum Alciatum tituli sanctæ Susannæ Cardinalem, ne in posterum de ipsius iurisdictione hæsitari contingat, Motu simili & ex certa nostra scientia, deputationem huiusmodi tenore præsentium approbamus & confirmamus & quatenus opus sit de nouo eundem generalem Inquisitorem hæreticæ prauitatis, prout suprascripti alij octo Cardinales, constituimus, deputamus & ordinamus, & in numero supradictorum aliorum Inquisitorum vnimus & aggregamus.

Quod maior pars tota Cōgregatio decidere dicitur.

§.2. Et insuper pro faciliori causarum expeditione, & terminatione, statuimus, decernimus & ordinamus, vt quicquid per maiorem partem S. R. E. Cardinalium, qui in Congregatione pro dicto officio interuenerint seu conuenerint dictum, gestum, statutum, ordinatum, decretum, terminatum, seu sententiatum extiterit, sit validum & firmum, ita & taliter quod nullo modo impugnari possit, perinde ac si omnes & singuli Cardinales prædicti in dicta Congregatione conuenissent, & maior pars consensisset.

Omnimoda iurisdictio Cōgregationi est.

§.3. Cum plena & omnimoda iurisdictione, auctoritate & potestate omnibus prædictis Cardinalibus, & eorum prædecessoribus, per nos vel alios Summos Pontifices alias quomodolibet concessis & attributis. irritum &c. decernentes.

Derogatio contrariorū.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, & omnibus illis, quæ nos & prædecessores nostri voluerunt & volumus non obstare. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Sola sufficit signatura.

§.5. Decernentes solam præsentis nostri Motus proprij signaturam sufficere, & vbique in iudicio & extra fidem facere. regula contraria non obstante.

PP. subscrip.

Placet Motu proprio. I.

LXXX.

Declaratio quod Concilij Tridentini decreta, circa Reformationem & ius positiuum tantummodo, ligare cœperunt à Calen. Maij 1564.

De materia Concilij notaui hic sup. in const. 73. Benedictus Deus. fol. 604. Et de Congregatione instituta sup. eius obseruantia, vide bullam subseq.

Edita An. D. 1564.

P I V S   E P I S C O P V S,
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SIcut ad sacrorum Conciliorum decreta ac Canones, auctoritas atque confirmatio Apostolicæ Sedis, & debet & solet accedere, ita si qua super eis exorta sit dubitatio, eiusdem Sedis iudicio & declaratione tollenda est.

Dubitabant multi à quo tēpore ligaret Concilium Tridentinum circa Reformationem, & ius positiuum.

§.1. Ad aures nostras peruenit multos esse qui dubitent ex quo tēpore cœperint decreta sacri generalis Concilij Tridentini, ad reformationem & ius positiuum duntaxat spectantia, eos ad quos pertinent obligare, illa præsertim quę tempora certa pręstituunt ad prouinciales, diœcesanasq. Synodos celebrandas, ad sacros ordines suscipiendos, ad religionem profitendam, ad parochiales Ecclesias, aliaq. beneficia ecclesiastica quæ * eiusdem Concilij decretis retineri prohibitum fuit resignanda, & ad cōplures res huiusmodi exequendas, ac alias omnes ad prędictam reformationem iusq. positiuum tantum spectantes, quæ obseruari aut euitari debeant.

* Illius

Declarat ista hic Pōt. cępisse ligare à Calend. Maij 1564.

§.2. Nos itaque vt omnis controuersia, dubitatioque tollatur, Motu proprio eam rem prout rationi, iuri, & æquitati conuenire censuimus, duximus declarandam. Nam etsi ipsius Concilij decreta, etiam de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio & assensu in Consistorio nostro secreto cōfirmata à nobis fuerunt, sub finem mensis Ianuarij, & ab eo etiam tempore apud hanc sanctam Sedem obseruari cœperunt, quia tamen non parum temporis in eis Romæ diligenter emendateq. imprimendis necessario consumptum fuit, & iure etiam communi sancitum est, vt cōstitutiones nouæ vim, non nisi post certum tempus obtineant, æquum nobis & iustum visum est, prædicta decreta omnia ad dictā reformationem, iusq. positiuum dūtaxat spectantia, à Calen. Maij proxime pręteriti omnes obligare cœpisse, neq; post

eam diem excusationem cuiusquam, quod ea ignorauerit, admittendam.

Decretum irritans. §.3 Atque ita Apostolica auctoritate declaramus, ac definimus, & ab omnibus iudicari debere mandamus, atque statuimus. Decernentes irritum & inane, si quid secus à quoquam quacunque dignitate, auctoritate, & potestate prædito contigerit iudicari.

Clausula derogatoria. §.4. Non obstantib. constitutionib. & ordinationib. Apostolicis, alijsq. in contrarium facientib. quibuscunq;.

Sanctio pœnalis. §. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, definitionis, mãdati, statuti & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationẽ Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 5. 18. Iulij. Datum Romę apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, xv. Cal. Augusti, Pontificatus nostri anno quinto.

Publicatio. *Anno à Natiuitate D. 1564. indictione 7. die vero 20. mensis Iulij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. Anno 5. retroscriptæ litteræ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis Basilicarum Principis Apostolorum de Vrbe, & S. Ioannis Lateranen. necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Iacobum Carra & Iulium Parinum prælibati S. D. N. Papæ Cursores.*

Antonius Clerici Magister Curs.

LXXXI.

Institutio Congregationis S. R. E. Cardinalium, super executione & obseruantia Sacri Concilij Tridentini, & aliarum Reformationum huius Pontificis.

Huius Congregationis facultatẽ, etiã super interpretatione d. Cõc. præfiniuit Six. V. in const 74. Immensa. in 8. Cong.

Quando Concilium istud cęperit ligare, habes in constit. preced. Et quando fuerit approbatum legitur in const. 73. fol. 104.

Edita An. D. 1564.

PIVS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Reformationes de quib. in præcedentibus bullis refferuntur. ALias nonnullas constitutiones & ordinationes, reformationem maioris Pœnitentiarij, ac sacrę pęnitentiariæ nostræ, ac Vicarij nostri, ac eius officij, necnon Camerarij & Cameræ Apost. ac illius causarum Auditoris, necnon Palatij Apostolici causarũ Auditorum, ac Gubernatoris, & Capitolinæ Curiarum, & Cõtradictarum, aliorumq. Almę Vrbis nostrę ac Rom. Cu. Tribunalium & officiorum concernentes edidimus, quæ tamen, vt intelleximus, ab eorundẽ officiorũ & tribunalium prefatis, ac officialib. minus diligenter obseruantur.

Institutio Cõgregationis de qua in rubrica. §.1. Cum autem enixæ nostræ voluntatis sit, vt illa, & pariter decreta sacri Concilij Tridentini, in his quæ ad eorum officia spectant, ab eisdem omnino obseruentur, nos propterea considerantes parum esse iura condere, nisi sint qui ea executioni demandari faciant, & in præmissis, prout ex debito pastoralis officij nobis, meritis licet imparibus, iniuncti obligamur, salubriter & vtiliter prouidere, præfatasq. constitutiones & ordinationes, ac decreta Concilij, quas & quæ hic haberi volumus pro expressis, inuiolabiliter obseruari volentes, venerabili fratri nostro Ioanni Episcopo Tusculan. Morono, Io. Michaeli S. Anastasiæ Saraceno, ac Io. Baptistæ S. Clementis Cicadæ, necnon Michaeli S. Sabinæ Alexandrino, Clementi S. Mariæ in Aracæli, & Ludouico S. Cyriaci in Thermis Simonetæ, ac Carolo S. Martini in Montibus Borromæo presbyteris, necnon Vitellotio S. Marię in Porticu Vitellio nuncupatis, titulorum, diacono, Cardinalibus committimus & mandamus, quatenus ipsi, seu eorum maior pars, coniunctim vel diuisim, eorum arbitrio, etiam tanquam executores dictarum litterarum, constitutionũ & decretorum prædictorum constitutiones & ordinationes, ac decreta prefata, iuxta tenores eorum, ac litterarũ desuper confectarum per quoscunque Pœnitentiarię, Vicariæ, & Cameræ, ac Rotæ curiarum ac Tribunalium prędictorum iudices & officiales, sub excommunicationis latę sententiæ, ac priuationis officiorum, & alijs eisdẽ Cardinalibus beneuisis, etiam pecuniarum, eo ipso incurren. pœnis, firmiter obseruari faciant, & cum effectu (nisi tam in executione dictorum decretorum Concilij, quam dictarum litterarum nostrarum aliqua dubietas aut difficultas emerserit, quo casu ad nos referant.) inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

§.2. Ac eos, qui litteris & decretis prędictis, & eorundem Cardinalium mãdatis non paruerint, ex nunc, prout ex eadem die, & e contra, illorum officijs priuatos, necnon ad illa & alia Romanæ Curiæ officia in posterũ obtinenda inhabiles, ac ipsis ab eisdem officijs sic priuatis, illa tanquam per priuationem vacantia à Datario nostro vendi, & à quibusuis personis idoneis pro pretio cõuenienti emi, libere & licite posse, auctoritate nostra curent, nuncient, decernant, ac declarent, prout nos harum serie nunciamus, decernimus, & declaramus. Obedientia Congregationi debita.

§.3. Non obstantibus quibusuis cõstitutionibus & ordinationib. Apostolicis, ac pęnitẽtiariæ, & curiarum, necnõ tribunalium prędictorum statutis &c. etiã iuramento &c. roboratis. priuilegijs quoq;, indultis, & litteris Apostolicis illis, ac dictis officialibus & tribunalibus sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cũ quibusuis clausulis & decretis, etiam Motu simili &c. & alias quocunque concessis &c. Quibus omnibus &c. illorum tenores &c. Hac vice latissime derogamus, eaq. aduersus pręmissa nullatenus suffragari volumus. cæterisq. contrarijs quibuscunque. Derogatio contrariorũ.

Placet Motu proprio. I. Papæ subsc.

Datum Romæ apud sanctum Marcum, quarto Non. Augusti Anno quinto. D. P. An. 5. 2. Augusti.

LXXXII.

Facultas S. R. E. Cardinalium Congregationis super Inquisitione hęreticæ prauitatis, tenendi & legendi libros hæreticos, aut alias prohibitos, & concedendi alijs licentiam eos habendi ac legendi.

Hanc facultatem quo ad opera Caroli Molinæi hæretici, abstulit Clem. VIII. in const. 89. Apostolici.

Congregationem eiusmodi instituit in Vrbe Paul. III. vt sup. in sua const. 34. Licet. fol. 670.

PIVS PAPA IV. Edita An. D. 1564.

Motu proprio, &c.

CVm inter crimina, quæ animaduersione digna sunt, & in corrigendo exempla cunctis præbere debeant, hæresis sit grauius, & cæteris detestabilius: ideo cum nobis maxime displiceat, & ne illud latius serpat, pro illo extirpando, cunctis etiam de crimine huiusmodi infectis, & illius fautoribus, ne ad deteriora (quod Deus auertat) delabantur, per nos non modicum inuigilandum sit. Cumq. annis præteritis, & etiam forsan vsque in hodiernum diem in diuersis mundi partibus, proh dolor, hæreses, & falsa dogmata pullulauerint, & adhuc pullulent, solicitante humani generis inimico, minusq. etiam cuiuscunque correctionis pretextu pullulare cessent. Propterea dilectos filios nostros Ioãnem Michaelem sanctæ Anastasiæ Saracenum, Ioannem Baptistam sancti Clementis Cicadam, Ioannem Suauiũ sanctæ Priscæ Reomanum, Michaelem sanctæ Sabinæ Alexandrinum, Clementem Olera sanctę Mariæ de Aracœli, Ludouicum sancti Cyriaci in Thermis Simonetam, Carolum sancti Martini in Montibus Borromæum presbyteros, ac Vitellotium sanctæ Mariæ in Porticu diaconum Vitellium, Cardinales nuncupatos, pro erroribus, qui occasione quarumcunque hęresum dietim contingũt, reprimendis, & seu heresibus huiusmodi, & illarum fautoribus, Domino nostro Iesv Christo auxiliante, extirpandis deputauerimus: ac eos in Inquisitores, seu in sanctæ Inquisitionis congregatione deputatos, cum omnimoda potestate constituerimus. Hic Pont. deputauit Cardinales Inquisitores generales, sed hãc bullã hic nõ habes.

§.1. Et eis sæpe contingat, ne catholici & Christicolę ve-

Illi indigebāt libris prohibitis ex causa hic expressa, quos tamen tenere non valebant stante Indice de quo sup. in const. 77. fol.

veneno huiusmodi sectæ, & illius fautorum afficiantur. ac etiam pro negociorum & causarum pro tempore incurrentium expeditione, ac hæreticorum qui etiam ad præsens carceribus in Alma Vrbe nostra mancipati existunt, ac pro tempore mancipentur, deprehensione, et eorum ad veram doctrinam reductione, nonnullos seu quamplures libros ab ipsis impijs hæreticis, & sectę Lutheranæ fautoribus compositos, & in lucem editos, ac qui in dies successu temporis edentur, & componentur: ac etiam aliquando oporteat, pro conseruanda religione in cordibus Catholicorum, eisdem libris, & hæreticorum deceptionibus fraudibus & dolis, ac machinationibus respondere, vel à viris catholicis, ac sacræ doctrinæ peritis respondeři facere. stantibusq. cōstitutionibus hactenus per nos editis, & per Indicem librorum correctorum de mādato nostro, vel alias factum, prohibitionibus factis, eosdē libros, pro huiusmodi erroribus reprimendis, tenere & legere dubitent, ac vt filij obedientiæ eosdem libros p.rspicere, vt accepimus, non audeant.

Hic ideo Pōt. licentiam & facultatē de qua in rubr. eis concedit.

§. 2. Ad omnem igitur hæsitandi materiam & conscientiæ scrupulum in eis tollendum, Motu simili & ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, de eorundem Ioannis Michaelis, Ioannis Baptistæ, Ioannis Suauij, Michaelis, Clementis, Ludouici, Caroli, ac Vitellotij Cardinalium fide, probitate, & cōstantia, singularem, tum notitiam tum fiduciam habentes, eisdē Cardinalibus, vt durante eorum officio, & quamdiu Inquisitioni huiusmodi præfuerint, quoscunque, quæcūque, quotcunque & qualiacunque, quorumcunque, tum antiquorū tum modernorum & futurorū, infidelium & hereticorū, aut hæresis, & cuiuscunque impietatis vel superstitionis, vel reprobatæ lectionis, condemnatorum vel suspectorū, ac etiam incertorum vel dissimulatorum auctorum et scriptorum, atque etiam Huguenetorum commentaria, tractatus, libros, collectanea, expositiones, annotationes, interpretationes, versiones, & alia cuiuscunque inscriptionis & argumenti opera, quocunque nomine nuncupata; Latino, Græco, Hebræo, aut quocunque alio etiam vulgari cuiuscunque regionis sermone composita, tam manu scripta, quam à quibuscunque impressoribus, & in quibuscunque locis, etiam nominatim prohibitis vel suspectis, seu etiam sine impressorum, & locorum, ac temporis titulo, ac absque locorum Ordinariorum, & hereticæ prauitatis Inquisitorum, aut aliorum ad id deputatorum licentia & approbatione impressa, etiam ex professo contra nos, & pro tempore existentem Romanum Pontificem, & Sanctam Romanam Ecclesiam, ac Sedem Apostolicā prædictam, composita & conscripta, ac etiam diuulgata, necnon hæreses & errores, seu reprobatas & damnatas disciplinas continentia, necnon impressorum & auctorum, aliorumq. id genus hominum damnatorum memoriam, & nomina præseferentia, tam per officium Sāctæ Romanę & vniuersalis Inquisitionis, quam alias quomodocunque & qualitercunque, in genere vel in specie pro tempore prohibita in quibusuis mundi partibus, ad quas eos accedere contigerit, & potissimum in Alma Vrbe nostra, & Romana Curia habere, tenere, legere absque aliquo conscientiæ scrupulo, & cuiuscunque suspicionis vel infamiæ, aut censurarum ecclesiasticarum incursu, libere & licite possint & valeant. Ita quod in futurum nullatenus super retentione librorum, scripturarum, extractuum, explicationum, & commentariorum huiusmodi impediri, molestari, vel argui seu inquiri possint, plenam & liberam licentiam, facultatem & auctoritatem concedimus & impartimur, ac desuper cum eis indulgemus.

Prohibetque ceteris alijs, ne libros prohibitos teneant vel legant, etiā vigore cuiuscū qz priuilegij, absq; eorundem Card. Inquisit. licentia.

§. 3. Districtius inhibentes quibusuis alijs, tam ecclesiasticis quam secularibus personis etiam quacunque auctoritate, præcellentia, & dignitate fungentibus, etiam Cardinalatus honore prędítis, ne eosdem libros, extractus, seu scripturas & commentaria huiusmodi, etiam vt præfertur specificata, quouis quæsito colore, etiam cuiuscuis priuilegij, à nobis, & à prædecessoribus nostris, vel ab ipso Sanctæ Inquisitionis officio hactenus concessi prætextu, penes se retinere aut tenere, legere & explicare, absque Cardinalium prædictorum noua facultate & licentia, sub excommunicationis maioris, & latæ sententiæ pœna, quam eo ipso in his ferimus scriptis, ac alijs pœnis à constitutionibus ac sacris Canonibus inflictis, & in Indice huiusmodi contentus, audeant seu præsumant. Ac decernentes irritum &c.

Facultateq. eisdē Inquisit cōcedi tales licentias dandi.

§. 4. Et nihilominus eisdem supranominatis Cardinalibus dilectis filijs nostris, quando eis vel eorum maiori parti videbitur, si placuerit in plena congregatione tātum similem licentiam concedendi quibuscunque personis cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & præeminentiæ existentibus, supradictos libros etiam cuiuscunque damnatæ lectionis tenen. haben. legen. & interpretandi, seu explicandi ad tempus vel in perpetuum, & concessam reuocandi, similiter licentiam & facultatem concedimus, & impartimur de gratia speciali.

Claus. derog.

§. 5. Non obstantibus Lateranen. & quorumcunque Conciliorum ac alijs Apostolicis, necnon in prouincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus, statutis &c. etiam iuramento roboratis. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis pro tempore existentibus sanctę Inquisitionis huiusmodi maioribus Inquisitoribus, & quibusuis etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, cæterisq. ad dictum officium in dicta Vrbe, & alibi deputatis, ac alias in genere vel in specie, etiam cum censurarum & pœnarum incursu, alijsq. decretis & clausulis sub quibuscunque tenoribus & formis, etiam Motu proprio, &c. seu etiam consistorialiter, ac alias quomodolibet concessis, quibus omnibus etiam si de illis &c. tenores &c. hac vice latissime specialiter & expresse derogamus, ac sufficienter derogatum esse decernimus. cæterisque contrarijs quibuscunque, cum clausulis opportunis.

Fiat Motuproprio. I.

Clausularū repetitio.

§. 6. Et de concessionibus, impartitionibus, indultis, inhibitione, singulis decretis, derogatione, declaratione, de, ac pro omnibus & singulis pręmissis, vt supra latissime exten. Et cum opportuna si videbitur exequutorum deputatione &c. etiam sub censuris &c. cum potestate aggrauandi &c. inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. & cum derogationibus, constitution. de vna, & de duabus dietis, non tamen vltra tres, ac prędictorum & quorumcunque aliorum quomodolibet contrariorum ad effectum &c. latissime exten. & quod pręsentis nostri Motusproprij sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat, in iudicio & extra, regula contraria non obstante. seu si videbitur litterę per breue nostrum cum pręmissorum omnium & singulorum etiam qualitat. ac nominum & cognominum consultorum huiusmodi maiori & veriori specificatione & expressione expediri possint.

Datum Romæ apud sanctum Marcum sexto Cal. Septemb. Anno quinto. D.P. An 5. 27. Augusti.

LXXXIII.

Cancellariæ criminales Status Ecclesiastici, ex causa vere onerosa aliis non concessæ, R. Cam. Apost. iterato applicantur. Et statuta pro Cancellarijs pręfiniuntur. Cū priuilegiorum concessione. Ac Thesaurarij & A.C. super illis & eorum causis iurisdictione & auctoritate.

Eandem applicationem fecit Paul. IV. vt sup. in eius const. 10. Romanus. fol. 726.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An.D. 1564. & 1565.

Exordium.

SVperna prouidentia, quę cunctorū Christifideliū cętū per diuersa Rectorū officia statuit in rectitudine gubernandum, Pontificalē ad hoc nobis supremā cōtulit dignitatem, vt præ cęteris per congruam executionē pastoralis officij, cuius ministerio numine afflante diuino, quamuis indigni præsidemus, cunctorum præsertim nobis & Sedi Apostolicę subditorum, vtilitati & indemnitati salubriter consulamus, ac ne in ciuitatibus, terris, castris, & alijs eidem Sedi immediate subiectis locis Notariorum, & Tabellionum, seu Scribarum incuria, vel nimia indulgentia, aut impunitate, partium contrahentium

 & li-

& litigantium actus & instrumenta summo cum eorum detrimento depereant, aut falsitatis, immutationis, vel alterationis vitio subiaceant, sed ad omnium commoditatem illa debite diligenterq. conseruentur illæsa, & proinde vt ius suum vnicuique intactum remaneat, opem, & operam efficaces impendamus.

Causæ istius conslit.

§.1. Cum itaque (sicut magno cum animi nostri mœrore accepimus) in quamplurimis Status nostri ecclesiastici ciuitatibus, terris, castris & locis, nulla fere aut rara admodum Archiuia, seu Regestra pro contractuum, instrumentorumq. & actorum aliorum, necnon varij alterius generis publicarum scripturarum debita conseruatione sint instituta, & si quæ sint, ita incertis vsu, & consuetudine deprauata reperiantur, vt qui illis præsunt Notarij, Tabelliones & scribæ, etiam actuarij, cum ipsi, vel ad tempus à locorum Communitatibus & vniuersitatib. seu alijs superioribus, aut personis ad id se potestatem habere prætendentibus, ad Notariatuum officia exercenda sint electi, vel ex eo quod officia ipsa, à nobis vel prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, seu Camera Apostolica ipsius gratiose concessa sunt, exercitia suorum officiorum huiusmodi paruipendentes, illorumq. amissionem vel priuationem, seu quoduis alterius generis mulctæ, vel pœnæ nusquam metuentes, partes ipsas exhibēdis instrumentis, quorum cōseruationem ipsi prorsus negligunt, in forma probanti, ac solutionibus superinde faciendis pro eorum arbitrio vexare non vereantur, ac (quod peius esse videtur) ipsorumq. quamplures præsertim in locis in quibus illorum electio & deputatio ad Communitates aut Vniuersitates, quas etiam circa officiorum damnorum datorum concessiones varijs modis aberrare nobis plene constituit, spectat, litterarum & artis notariatus rudes prorsus, & ignari, ac ad tale munus suscipiendum, & exequendum penitus inhabiles sint, in conficiendis instrumentis, & alijs actibus publicis, siue decretis & declarationibus annotandis, infinitos committant errores & falsitates. Ac nulli reuisores, qui se de notariorum eorundem idoneitate & sufficientia informent, ac de eis attestentur, existant, sed passim fauore, pretio, vel pactionibus, etiam super officiorum notariatuum huiusmodi emolumentis, partim vero electores, partim vero judices, & commissarios, diuidendis & distribuendis coniunctim eligantur, ac propterea excessiue scripturarum taxæ, & exactiones, non minus iniuste, quam indebite extorqueantur, causæq. in longum protrahantur, & quasi immortales efficiantur.

Pauli iv. cōstitutio edita super istis Cācellarijs male obseruatur.

Eam habes sup. indicatā in rubr.

§.2. Cumq. institutio fel. rec. Pauli Papæ Quarti prædecessoris nostri premissis, ac forsan alijs tunc suadentibus causis moti, super officijs notariatuum huiusmodi in causis criminalibus status nostri prædicti, proinde quidem ac permaxime vtilium capitulorum editionem factam per Legatos & Vicelegatos, ac Gubernatores locorum ita negligantur, vt ipsi (nescitur qua ratione ducti) præter, & contra mentem & intentionem nostras, illa & capitulis huiusmodi omnino neglectis, Cancellarios & notarios pro eorum libito, in ciuitatibus, terris, castris & locis sub eorum legationibus, seu gubernijs comprehensis ponere, alijs amotis, aut si non amotis, in eorum officia, aut ea, quæ ad illa spectant se ingerere non formidant, quam ob causam plura etiam ad præsens in huiusmodi criminalibus notariatuum officia penes dictam Cameram non sine maximo eius detrimento vendenda remanent, in grauem diuinæ maiestatis offensam, partiumq. contrahentium & litigantium prejudicium & grauamen, Notariorumq., Iudicum, & Commissariorū, necnon Communitatum & Vniuersitatum, aliarumque personarum animarum periculum & iacturam, ac plurimorum scandalum.

Ideo ab ipso Pont. reuocātur omnes cōcessiones de eis factæ ex causa nō onerosa.

§.3. Nos igitur, quibus imminet, talia ad meliorem & saniorem statum reducendi continua solicitudo, premissis ne fiant in posterum, debitæ prouisionis nostræ adminiculo, quantum nobis ex alto conceditur obuiare, necnon animarum saluti, nostrorumq. ciuitatum, terrarum, castrorum & locorum huiusmodi, ac eorum incolarum, præsertim litigantium & contrahentium statui, quieti, commoditati, securitati, ac salubriori directioni illorum regiminis consulere volentes, necnon quascunque prouisiones, concessiones, assignationes, & quasuis alias dispositiones de prędictis ciuilibus, & quæ tam coniunctim quam separatim exerceri solent, & nondum vēdita penes dictam Cameram existunt, criminalibus huiusmodi, & ratione scripturarum duntaxat damnorum datorum officijs, ciuitatum, terrarum, castrorum, & locorum huiusmodi, etiam si ad Legatorum Communitatum, Vniuersitatum, & aliarum particularium personarū cuiuscunque dignitatis, præeminentiæ, & auctoritatis existentium, quouis modo pertineant, & illa per deputatos à Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, seu Potestatibus, vel alijs iustitiæ ministris hactenus exerceri solita sint, ac ad præsens exerceantur, quibusuis personis cuiuscunque status, gradus & conditionis existentibus, per nos aut quoscunque alios Romanos Pontifices predecessores nostros, ac Sedem eandem, ac etiam Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Potestates, ac alios officiales & personas huiusmodi, perpetuo vel ad tempus, præterquam tamen ex causa onerosa, solutionis videlicet & exbursationis pecuniarum factas, illarum omnium veriores tenores, datas, & decreta etiam irritantia in eis apposita, ac causas propter quas factę & concessæ fuerunt, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, harum serie reuocantes, cassantes & annullantes, ac reuocatas, cassatas & annullatas, nullusq. roboris vel momenti existere, neminique suffragari, aut prodesse posse, seu debere decernentes. Ipsaq. officia à quibusuis Cōmunitatibus, Vniuersitatibus, Legationibus, Gubernijs, etiam perpetuis vel temporalibus, necnon Magistratibus, Potestatibus, & alijs iudicibus & personis, penitus & omnino perpetuo dismembrātes & separantes, ac eadem officia Cameræ præfatæ applicantes & appropriantes, & ad illam in futurum perpetuo spectare declarantes & decernentes.

Pauliq. prædicti bulla confirmatur.

§.4. Necnon Pauli prędecessoris huiusmodi super notariatuum in criminalibus officijs confectas litteras, veriorem illarum tenorem, ac si de verbo ad verbum insertus foret pręsentibus pro expresso ac inserto habentes, Apostolica auctoritate etiam perpetuo confirmantes & approbantes, Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera nostra deliberatione, Dilectum filium Donatum Matthæum Minalem, modernum & pro tempore existentem Thesaurarium nostrum generalem totius status nostri Ecclesiastici, & Cameræ huiusmodi Commissarium generalem, ad omnia & singula quarumcunque Legationum, ciuitatum, terrarum & locorum totius status ecclesiastici prędicti notariatuum in ciuilibus, & nondum vendita criminalia, necnon damnorum datorum officia, etiam si illa, per vnum vel duos aut plures notarios exerceri consueuerint, ac sub quorumcunque S. R. E. Cardinalium, vel aliarum personarum legationibus, aut gubernijs, perpetuis vel temporalibus, comprehensa sint, cum eorum scripturis, si quæ sint, necnon honoribus, oneribus, & emolumentis, cum capitulis infrascriptis, ac alias cum obligationibus, clausulis, cautelis, decretis, pactis & conditionib. ac pro precio seu precijs dicto Thesaurario beneuisis in vtilitatem ipsius Cameręconuertendis & applicandis ad vitam quibusuis personis, originarijs vel forensibus, sibi beneuisis.

Thesaurario facultas ea vendēdi conceditur.

§.5. Ita quod liceat ipsi Thesaurario pro tempore existenti personas huiusmodi officia pro tempore ementes, in corporalem, realem, & actualem, omnium & singulorum officiorum emptorum huiusmodi possessionem, seu quasi inducere, inductosq. defendere & manutenere, amotis exinde, etiā manu regia, appellatione postposita & cessante, quibusuis eorum detentoribus, quos nos etiā per pręsentes amouemus, & amotos esse denunciamus.

Cancellarii, statim publici Notarii efficiuntur.

§.6 Necnon personas officia huiusmodi pro tempore ementes, statim emptione, & illorum admissione factis, in notarios publicos & legales creamus, constituimus, & deputamus. Ita quod eis in posterum liceat quælibet instrumenta & scripturas, etiam ratione damnorum datorū huiusmodi, ac in ciuilibus & criminalibus causis respectiue, coniunctim vel separatim, & alias iuxta modum per prędictum Thesaurarium pręscribendum, coram quocūque, siue quibuscunque iudicibus & personis, secularibus vel ecclesiasticis quacunque potestate, vel etiam Cardinalatus

latus honore, aut alias fulgentibus, & tam in iudicio quã extra scribere.

Thesaurarij facultas vendendi Cãcellarias etiam originarijs, non obstante bulla Pauli IV. sup. cit.

§. 7. Necnon officia in criminalibus huiusmodi nondum vendita, si dictus Thesaurarius illorum emolumentorum tenuitatem per pexerit, vna cum ciuilibus officijs, litteris Pauli prædecessoris huiusmodi quo ad hoc non obstantibus, personis, etiam locorum originarijs, & incolis, vel forensibus ac alias prout eidem Thesaurario melius videbitur, nomine eiusdem Cameræ, & in illius vtilitatem vendenda, concedenda, conferenda, & alienanda, ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine constituimus, & deputamus.

Cameramq. pro venditionibus huiusmodi obligãdi.

§. 8. Eique Cameram ipsam, omniaq. illius bona præmissorum occasione in amplissima forma eiusdem Cameræ obligandi, aliaque in præmissis & circa ea, necessaria ac opportuna faciendi, & exercendi: Necnon detentores prædictos expellendi.

Cãcellarias occupantes expellendi.

§. 9. Ac vnum vel plures Commissarium, seu Commissarios loco sui, cum simili aut limitata potestate, facultate, & auctoritate, ac alias, prout sibi videbitur, ad præmissa deputandi.

Dubia interpretãdi & lites decidendi summarie &c.

§. 10. Ac si quæ forsan super præmissis, omnibus & singulis, aut alijs illorum occasione per eorundem officiorũ emptores, aut Communitates, Vniuersitates, Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, aut alias personas dubitari contingeret, ac propterea iam forsan inter eos orta sint, & oriri in posterum contigerit lites, & dubia, illa interpretandi, & declarandi, ac summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura iudicij, appellatione remota, decidendi, & terminandi, plenam, & liberam, ac omnimodam potestatem, facultatem, & auctoritatem damus, concedimus, & impartimur.

Prohibitio cæteris omnibus, de Cãcellarijs disponendi.

Ad quod vide etiã mox inferius.

§. 11. Districtius inhibentes quibusuis Communitatibus, Collegijs, & alijs particularibus personis, & pro tempore existentibus Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, Officialibus, Iudicibus, & Commissarijs, quibuscunque potestate, auctoritate, facultatibus, priuilegijs, indultis, prærogatiuis, præeminentijs, & dignitatibus munitis, ne sub indignationis nostræ, ac excommunicationis latæ sententiæ, alijsque, quo ad inferiores à Legatis, & Vicelegatis prædictis eiusdem Thesaurarij arbitrio moderandis, applicandis, & infligendis pœnis, quouis quæsito colore, ingenio, vel prætextu, audeant seu præsumant se vlterius in eisdem Notariatuum officijs, tam per Cameram venditis, quam deinceps vendendis, ac alijs præmissis, vel eorum interpretatione, ac originalibus scripturis officia huiusmodi ipsorumque Notariorum præiudiciũ concernentibus, per se seu eorum Cancellarios, seu Secretarios, aut scribas, vel alium, seu alios intromittere, aut de illis quomodolibet disponere, seu Notarios illa pro tempore ementes molestare, perturbare, vel impedire, aut contra eos procedere. Decernentes, & declarantes, detentores prædictos spoliatos esse, dici, & censeri, aut illis actionem spolij propterea competere, aut desuper agere.

Preseruatio huiusmodi venditionũ.

§. 12. Ac præsentes litteras vllo vnquam tẽpore quouis quæsito colore, vel ingenio, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, argui, vel impugnari, seu restitutiones in integrum aduersus illas, per sic amotos, vel alios quoscunque impetrari, aut eos illis etiã motu simili contra vti, ipsasq. præsentes ad viam iuris reduci, etiam enormissimæ læsionis, aut alio quouis prætextu nullatenus posse. Ac illas, & quascunque venditiones, alienationes, & concessiones de eisdem officijs per eũdem Thesaurarium, & Commissarios ab eo pro tempore deputatos, nomine eiusdem Cameræ faciendas, sub quibusuis reuocationibus, suspensionibus, alterationibus, vel limitationibus contrarijs minime comprehendi, sed illas perpetuis futuris temporibus validas & efficaces fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri, & inuiolabiliter obseruari, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & validissimum statum etiam sub data posteriori per ipsum Thesaurarium, seu Commissarios, & emptores eligẽda restitutas, & de nouo concessas esse, & censeri. necnon personas, quibus officia huiusmodi vendẽtur, & cõcedentur, si per Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Potestates, & alios Officiales prędictos pro tempore existentes modo aliquo molestari, vel impediri contigerit, Cameram ipsam ad ipsos defendendum, & manutenendum, ac alia præmissa omnino teneri.

Cancellariæ per triennium proxime nõ vacent, & vacantes a Thesaurario concedantur.

§. 13. Ac officia Notariatuum huiusmodi per trienniũ à data præsentium computandum, vacabilia non esse, neque censeri, sed dicto triennio elapso, singulorum officiorum prædictorum, quando per illa obtinentium resignationes vel obitus, seu quamcunque aliam dimissionem, vel amissionem, aut venditionem vacauerint, illa pręcedentibus supplicationibus manu Romani Põtificis, aut in eius præsentia signandis, ac alias in omnibus & per omnia, prout in alijs Romanæ Curiæ officijs vacabilibus fieri consueuit, expediri debere. Necnon illa hac prima vice tantum per dictum Thesaurarium pro pretio reperibili vendi, ipsumq. Thesaurarium litteras patentes illorum concessionum, & assignationum desuper expedire, & concedere posse, ipsaque officia sub præsentibus comprehendi, & per eas Cameræ prædictæ applicata esse, & censeri.

Cũ facultate rogandi quæcunq. instrumenta & acta.

§. 14. Necnon personas illa pro tempore ementes facultatem instrumenta quæcunque rogandi, & scribendi, necnon actitandi, aliaque faciendi in quocunque, & quibuscunque Tribunalibus Gubernatorum, ac eiusdẽ Status Ecclesiastici Rotę Auditorum, Ciuitatum, Communitatum, Potestatum, Commissariorum deputatorum, & deputandorum, & aliorum quorumcunque Officialium, & Iustitiæ Ministrorum, ac in Curia, seu Curijs Mercatorũ quorumlibet, ac coram quibuscunque officijs Bulletarũ, Datiorum, Gabellarum, mercium, siue pecudum, ac damnorum datorum huiusmodi, tam in causis ciuilibus quam criminalibus, siue mixtis iuxta modum per Thesaurariũ huiusmodi in illorum officiorum concessionum patentibus litteris præscribendum, & non alias habere.

Originarij & exteri ea emere possint.

§. 15. Ac tam ciues, vel originarios, & incolas Ciuitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum, in quibus officia huiusmodi instituta fuerint, quam extraneas personas officia ipsa emere posse.

Et ita & non alias obseruetur.

§. 16. Et ita in præmissis, omnibus & singulis per quoscunque Iudices, & Commissarios, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, seu illorũ Locatenentes, ac etiã S.R.E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi, facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari

Cancellarij statuta Pauli Quarti, & illas ordinationes seruent.

§. 17. Volumus autem, quod personæ quibus officia huiusmodi concedentur, Notarij Curiales nuncupentur. Ipsique intrascripta, ac ea quæ in eiusdem Pauli prædecessores litteris continentur ordinationes, statuta, & capitula quæcunque, & præsertim ea quæ illorum syndicatum cõcernunt, omnino obseruare, librosque conficere, ac eorũ instrumenta in protocolla debite redigere, sententias etiã aliasque scripturas diligenter conseruare teneantur.

Acta in manualibus scribant.

§. 18. Quodque de cætero omnia acta, quæ in litibus, & causis fieri, & scribi contingent, non in forma processus, sed in libris, manualibus nuncupatis, scribere teneantur.

Taxæ obseruentur.

§. 19. Nec ratione tam criminalium quam ciuilium officiorum huiusmodi pro mercede plusquam hodie capitur, capere possint, seruatis modo, & taxa in litteris Pauli prędecessoris præfati circa huiusmodi officia criminalia præscriptis.

Indultis & exẽptionib. à Paulo IV. concessis perfruantur.

Sed S.D.N. Paul V exẽptiones reuocauit in const. 9.

§. 20. Ipsisq., omnibus & singulis priuilegijs, prærogatiuis, & exemptionibus Notarijs criminalibus per litteras Pauli prędecessoris huiusmodi concessis, quo ad personas, & res ipsorum Notariorum, & eorum Substitutorum, ac familiæ vsum, & victum in Ciuitatibus, Terris, Castris, & locis prædictis, ac extra eas, per vniuersum Statum nostrum Ecclesiasticum prædictum vtantur, potiantur, & gaudeant.

Cõtributiones nemini dare debeant.

§. 21. Quodque partem aliquam suorum emolumentorum contribuere, aut aliquod onus, vel responsionem ratione suorum officiorum quibusuis Communitatibus, Collegiis, Legatis, Gubernatoribus, alijsue personis soluere minime teneantur, non obstante, quod alias concontribuerint, seu soluerint, aut onus aliquod habuerint, etiam ex causa onerosa, solutionis videlicet, & exbursationis pecuniarum dictæ Cameræ tantum factæ. Sed eo

K iiij casu

casu certior factus Thesaurarius ipse, prius iis quorum interest de sorte principali quam soluerint, aut alia aliqua remuneratione, vel assignatione prouidere, & circa ea in prima dictorum officiorum venditione aduertere debeat, & teneatur. Sitque pro ea vice duntaxat merus iudex, ita vt ab eius sententijs, seu declarationibus, vel decretis, verbo vel in scriptis, etiam ad partium instantiã latis & factis, appellari non liceat, auditis prius ijs, quorũ interest. quibus interea emptores præfati nihil soluere teneantur.

Auditor C. eorum iudex deputatur, & hoc Thesaurarius respectiue.

§. 22. Ac quod dicta Camera, & illius Curię causarũ pro tempore existens generalis Auditor, & Thesaurarius, ac eorum quilibet in solidum, emptores eorũdem officiorum, eorumque per eos emptorum officiorum huiusmodi substitutos in pacifica possessione manutenere debeãt. ac facta venditione prędicta dictus Auditor Notariorum Curialium huiusmodi in omnibus causis, tam ratione dictorum suorum officiorum, quam alias contra eos per quoscunque quomodolibet pro tempore motis, merus iudex, & executor sit, esseque censeatur. Ita vt ipsi coram alio iudice, quouis prætextu vel causa, euocari seu trahi non possint, ac in eisdem litibus, & causis, quæ videlicet ratione personarum suarum inter eos, ac officiorum eorum contra quoscunque, idem Auditor manu regia, sine strepitu & figura iudicij, sola facti veritate inspecta, appellatione ab eius sententia remota, procedere possit, & debeat. Ita tamen quod pars, quæ grauata censebitur parito iudicato, & refectis expensis, sententiæ reuisionem in Camera petere possit. & si damna aliqua per emptores Notarios huiusmodi, aut aliquem eorum passa, aut expẽsę in eisdem litibus & causis ratione dictorũ eorum officiorum factæ fuerint, idem Auditor prout iustum ei videbitur, á partibus condemnatis, aut Camera prædictis de illis satisfieri facere procuret, & teneatur.

Prohibitio cæteris officialibus, desuper se intromittendi.

§. 23. Quodque Legati, & Vicelegati Prouinciarum, siue Ciuitatum, Castrorum, Terrarum, & locorum Gubernatores, Communitates, & Collegia, Potestates, ac Commissarij, qui ad præsens administrant, aut administraturi sunt iustitiam, coram quibus Notarij, seu eorum Substituti, tam ciuiles quam criminales in toto Statu Ecclesiastico pro tempore scribentes existunt, non possint, nec debeant Notarios Curiales huiusmodi molestare, vexare, perturbare, seu impedire super possessione seu quasi huiusmodi eorum officiorum, vel emolumentis, neque se eorum officijs aliquatenus ingerere, ad eaque officia alios Notarios quoquomodo intromittere, vel salaria eorum contra earundem præsentium, ac Pauli Prædecessoris desuper confectarum litterarum huiusmodi formam diminuere, nec dicta officia in affictum recipere, neque conductores aliquos proferre, sub pœna excommunicationis per contrafacientes eo ipso incurrenda, á qua non nisi á prædicto Auditore Cameræ ac refectis prius eiusdẽ Auditoris arbitrio damnis & interesse ipsorum Notariorum Curialium, & non alias absolui possint.

Cancellariatus concessiones, rescindãtur, si Camera Apost. vltra dimidiũ læsa sit.

§. 24. Et si reperientur aliqua ex dictis officijs tam ciuilibus quam criminalibus vendita, seu alias quibusuis personis quocunque titulo, tam per nos, quam prædecessores nostros, aut Cameram Apostolicam, præter & contra, tam earundem præsentium nostrarum, quam prædicti Pauli predecessoris iam desuper confectarum litterarũ huiusmodi formam & tenorem quomodolibet alienata, si in alienatione huiusmodi dicta Camera vltra dimidiũ læsa fuisse reperiatur, tũc illorum emptoribus per Cameram ipsam prius restitutis pretijs, illa ab eodem Thesaurario de nouo vti vacantia vendantur. Illaque in omnibus, & per omnia sub præsentibus comprehendantur, & comprehensa omnino intelligantur.

Cancellarij eorũ scripturas ad Archiuia deferre non tenẽtur, sed eorũ successoribus cõsignare.

Vide formã traditã à Paulo IV. cit. in sub.

§. 25. Quodue in omnibus Ciuitatibus, Terris, & locis totius Status Ecclesiastici prædictis, etiam si in illis Archiuia aliqua, non tamen ex causa onerosa exbursationis videlicet pecuniarum eidem Cameræ factę vt præfertur, instituta, etiam quibusuis facultatibus, & priuilegijs munita existant, Notarij ipsi Curiales diligentissime scripturas, & instrumenta suorum officiorum cõseruent, ac ad illorum delationem ad Archiuia huiusmodi non teneantur, sed illa, occurrente eorundem officiorum, siue per cessum, aut venditionem, siue per mortem, aut alias, vacatione, ei cui á Sede Apostolica officia huiusmodi sic vacantia concedentur, assignari, & tradi debeant.

Cancellaria habeatur pro Archiuijs vbi illa nõ sunt.

§. 26. Ipsique Notarij Curiales in Ciuitatibus, Terris, Castris, & locis huiusmodi in quibus nulla Archiuia existent, á reliquis Ciuitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum eorundem non Curialibus Notariis pro Archiuio habeantur, ac illorum scripturarum custodes existãt, nec tam eas quam suas alias quauis de causa transportare valeant.

Officiales teneantur ad instantiã Cancellariorũ, alios Notarios inquirere, & repertos inhabiles repellere.

§. 27. Ac Ciuitatum, Castrorum, Terrarum, & locorum, in quibus Notarii ipsi Curiales instituti fuerint, Gubernatores, seu iustitiæ administratores, eiusdem Curialibus Notariis instantibus, cæteros Notarios non Curiales iure, vel priuilegio, aut facultatibus instrumenta rogandi suffultos, de eorum priuilegiis, facultatibus, & iure huiusmodi inquirere, sibique suorum priuilegiorum, facultatũ, & iuris patentes litteras ostendi petere, & facere, ac eos quos habiles repererint, ad rogitus cõtractuum, & instrumentorum suscipiendos admittere, Alios vero minus habiles, etiam quantumuis idoneos, & sufficienti priuilegio munitos, repellere, eisq. ne contractus, & instrumenta conficiant, aut se de eis rogent, inhibere possint. & cogant admissos huiusmodi Notarios ad instrumenta redigenda in libros & protocolla, eisdem modo & forma, ac sub pęnis quæ in dicta constitutione Pauli IV. continentur. Quorum quidem Notariorum non Curialium inquisitio singulis saltem mẽsibus, & ad quamlibet ipsorum Curialium Notariorum instantiam, & aduersus inobedientes executio á Gubernatoribus, & iustitiæ ministris huiusmodi sine aliquo temporis interuallo fiat, ad hoc vt scripturę publicæ suum effectum sortiantur, sub pœnis contra Gubernatores, aliosq. iustitiæ ministros, opem auxiliumque suum in, supra, & infra notatis casibus denegantes pręfato Auditori Cameræ beneuisis.

Notariorum decedentiũ scripturas, Cancellarii custodiant si Archiuia nõ sint in locis illis.

§. 28. Quando autem in præfatis locis, vbi nullum est Archiuium quispiam Notarius non Curialis decesserit, aliquis ipsorum Curialium Notariorum cum Cãcellario Vniuersitatis, seu Communitatis, si talis, vel Communitas Cancellarium habeat; sin minus cum alio, vbi scripturæ Notarii non Curialis defuncti reperirentur, se conferat, ac eas accipiat, & de illis inuentarium conficiat. quo confecto illud in libro penes se remansuro registret, & deinde illud Notarii defuncti hæredibus cõsignet, ac scripturas huiusmodi ad officium suum transportet, & simul cum aliis suis scripturis conseruet. Ac casu quo extrahendum, aut dandum sit sumptum aliquod scripturarum, & instrumentorum Notarii defuncti huiusmodi, possit & debeat illud publicare tantamque mercedem recipere, quantam si rogatus de eodem sumpti instrumento fuisset, relictis tamen mercedis eiusdem tribus ex quatuor partibus hæredibus præfatis. & si dicti Notarii non Curiales, dum infirmantur scripturas suas huiusmodi Notariis Curialibus cõsignare voluerint, teneantur Notarii Curiales huiusmodi eas recipere, & morte Notarii consignantis succedente, ordinem qui supra describitur, omnino sequi. Et circa hæc Gubernatores, cæterique iustitiæ ministri Ciuitatum, Terrarum, Castrorum, & locorũ in quibus Notarii non Curiales huiusmodi obierint, Notariorum defunctorum huiusmodi hæredes ad cõsignandum scripturas illorum, si quæ penes illos extiterint sub pęnis sibi beneuisis cogere, & compellere, auxiliumq. fauorem, & operam efficaces desuper impendere debeant. quæ si recusauerint, á præfato Auditore Camerę, pœna eiusdem Auditoris arbitrio impenẽda & applicãda, puniri possint. In locis autem vbi plures Notarii aderũt Curiales, occurrente obitu aliquorum Notariorum non Curialium, tunc is Notarius Curialis curam scripturarũ defuncti habeat, qui ad hoc á cæteris sociis sorte extractus erit.

Causæ, inter plures Cãcellarios per turnos à Mensario distribuãtur &c.

§. 29. Porro si in Ciuitate aut Terra, vel loco alio, plures fuerint Notarii Curiales, nulli partium litigantium causam inchoare liceat coram eo Notario quem volet etiam si causa, vel lis sit ordinaria, seu extraordinaria, aut commissionis, siue appellationis, sed per turnum causæ omnes distribuantur inter Notarios prout in Alma Vrbe, ac inter Rotæ Notarios Almæ Vrbis nostræ fieri, & obseruari solet. videlicet qui voluerit committere causam, vel litem, aut eam inchoare de mandato Superioris, siue

per

per viam libelli, siue alterius cuiusuis petitionis, seu appellationis adibit Mensarium, qui quolibet mense sorte ab illis eligetur, & mutabitur ipse, librumq. ad hunc effectum custodiet cum inscriptione nominum, & cognominum aliorum Notariorum collegarum suo in eodem tribunali vbi pendebit causa, eaq. nomina in bussula ad hoc apta imbussolabit, & vnus illorum sorte extractus in illa causa Notarius esse censeatur. Idemq. Mensarius in prædicto libro Notariorum extractum, dictæ causæ faciet debitorem, cum descriptione tituli, & nuncupationis causæ, nominumque partium litigantium. & successiue in alijs pro tempore aduenientibus causis extrahatur vnus reliquorum Notariorum qui superfuerint in bussula. & sic de alijs donec turnus finitus fuerit, & eorum quisque causam aliquam habuerit. & super hoc turno etiam comprehendatur nomen Mensarij. finitoque turno iterum nomina omnium Notariorum in bussola ponantur, nominaque, & causæ modo quo supra extrahantur, & inter eos diuidantur. quo fiet vt donec extractio nominum à bussula facta fuerit, partes litigantes suæ causæ Notarium prorsus ignorabunt. Notario extracto, causaq. per Mensarium Notario extracto assignata, penes ipsum remaneat, ac in ea scribat, nec in illa alijs Collegijs Notarijs liceat in eodẽ tribunali in eadem causa scribere, aut vllo modo se in ea immiscere. Ita vt Notarius, cui sorte causa obtigerit, etiã si illa non agitetur, se iterum imbussulare petere non possit donec turnus ipse finiatur.

Mensarij extractio, & officium.

§. 30. Et similiter singulis primis diebus cuiuslibet mẽsis sorte extrahatur vnus Mensarius, cui libri Mensariatus consignabuntur, & computa causarum ad quos pertinebunt, cum bussula, alijsq. nominibus quæ supererunt. Et quia multis in locis plurium causarum principium sumitur vel ex præcepto, vel monitorio Superiorũ, aut à fugę suspicionis mandato, in quibus solitum est apponi sigillũ Iudicis, Volumus, ad hoc vt seruetur æqualitas in distributionibus causarum inter Curiales Notarios huiusmodi, quod sigillo ipso penes Iudicem remanente in euentum expeditionis præcepti, aut monitorij, vel mandati, antequam illa sigillentur, Notarius ex bussula extrahatur qui pręceptum, seu monitorium, vel mandatum huiusmodi scribat, quo scripto ipse ad Mẽsarium Notarium accedat, ac illo sigillari procuret. Et in locis in quibus ratione pręceptorum, monitoriorum, & mandatorum huiusmodi nihil vltra sigillum soluitur, sigillo huiusmodi Mensario pro tempore existenti soluto, Mensarius ipse in fine mensis Superiori seu Iudici ad quem spectat sigilli emolumẽtum, computum sigillorum datorum reddere teneantur. In locis vero in quibus sigillum huiusmodi gratis datur, Mensarius illius ratione nihil exigat. In locis autem in quibus eorundem præcepti, monitorij, & mandati ratione partim pro sigillo, partim vero pro scriptura aliquid soluitur, Notarius scribens suam ratam retineat. Ratam vero Iudicem, vel Superiorem eiusdem sigilli ratione tãgentem, Mensario tunc existenti persoluat, ac Mensarius de similibus, vt supra, eidem Iudici, seu Superiori in fine cuiuslibet mensis computum reddere debeat. nec hoc ordine intelligatur confundi causa vnius tribunalis cũ alio tribunali, sed cuiuslibet tribunalis Notarij Curiales pro tempore existentes, de per se suum turnum conficiant in diuisionibus causarum.

Cancellarij non se intromittant in scripturis Notariorũ, vbi sunt Archiuia.

§. 31. In Ciuitatibus vero in quibus pro conseruatione scripturarum sunt Archiuia, & regestra, ac ordo publicus, nec de fraude, errore, ignorantia, aut scripturarum amissione dubitatur, Notarij Curiales præfati de aliorum non Curialium Notariorum scripturis, rogitibus, vel instrumentis minime se intromittant, nihil tamen recognitionis vel alterius oneris Archiuio, aut matriculæ huiusmodi soluere, aut illis modo aliquo subijci, aut illorum legibus, & statutis parere minime teneantur. Prohibentes reliquis Notarijs dicti Status nostri Ecclesiastici ne actum aliquem litis, seu illius dependentiæ, aut præsentationis monitorij, citationis, executionis, pacis, concordiæ, aut alterius rei vnde lis, seu iudicium inchoatur, vel deducitur, in ea Ciuitate in qua Notarij Curiales extiterint, scribere, recipere, seu de illis rogare præsumant.

Partes cogi non possunt ad extrahendam instrumenta.

§. 32. Insuper quod nulla, vel Bononiæ vel alterius Ciuitatis aut loci Archiuia, vel regestra consuetudinem cogendi partes etiam inuitas ad extrahenda à suis protocollis publica instrumẽta, & acta, etiam multa necessitate requirente habentia ad deinceps facere, neque illorũ Notarij, nec etiam ipsi Curiales & actuarij, personam aliquam contra illius voluntatem ad extrahendum instrumenta non solum facta, sed etiam fienda cogere, aut alias contra illam desuper agere queant.

Arrham dantes pro scripturis, ad solutionem cæterorum cogi possunt.

§. 33. Præterea quoties litem aliquam, ac illius actus transportare cõtigerit, si arrha à partibus litigantibus Notario causę data fuerit, Notarius ipse easdem partes pro rata quamlibet earum tangente, etiam si partes ipsæ actibus, & scripturis huiusmodi non amplius indigeant, ad solutionem scripturarum actorum prædictorum omnino cogere, & compellere possit.

Cancellarii Collegiũ in Rom. Curia erigere tenẽtur.

§. 34. Deinde quod omnes Notarij Curiales vnũ Collegij, & congregationis corpus efficiant, ac vnum Collegium Romæ instituere, & qui ex Notarijs ipsis Romæ præsentes fuerint, quolibet mense semel ad minus congregari, & de rebus officia prædicta concernentibus tractare, ac pro salubri illorum, & dicti Collegij conseruatione & directione, quæcunque statuta, & ordinationes, licita tamen & honesta, cum voto tamen, & assensu prædicti Auditoris Cameræ, quoties eis videbitur condere, facere, statuere, & ordinare, illaque postquam condita, facta, statuta, & ordinata fuerint, pro eorum libito, ac temporum qualitate id exigente mutare, alterare, aut penitus cassare, & alia de nouo facere, statuere, condere, & ordinare. Necnon officia ipsa attentis singulorum valore, & pretio, prout eis illorum conscientia dictauerit, taxare. Ita quod taxa facta singuli singulorum officiorum huiusmodi Notarij illam singulis annis eidem Collegio per illud iuxta prouidam illius ordinationem de illa disponendam persoluere teneantur.

Taxa soluenda in admissionibus Cãcellariorum.

§. 35. Dummodo tamen taxa ipsa decem scuta auri non excedat, nec minor taxa vnius scuti similis existat. Præterea vacatione alicuius ex dictis officiis per cessum, vel decessum, aut aliter pro tempore occurrente, in admissionibus nouorum Notariorum eadem taxa, seu rata eidem Collegio de illa per illud, vt præfertur, disponenda soluatur.

Cancellariorum Officia non confiscẽtur.

§. 36. Insuper officia prædicta (exceptis læsæ Maiestatis, falsitatis, aut homicidij criminibus, ac seruata forma bullarum Pauli prædecessoris) huiusmodi ratione cuiusq. alterius criminis confiscari, aut illa obtinentes eis priuari, vel cessiones, aut resignationes de illis pro tempore faciendæ impediri, aut quauis de causa differri non possint nec debeant.

Super eis Societates fiũt.

§. 37. Et super illis liceat inire Societates prout in alijs Romanæ Curiæ officiis fieri solet.

Taxa cõpositionis soluenda in concessionibus Officiorum.

§. 38. Et dum concedentur in posterum pro supplicationis expeditionis expeditione, & cõpositione (hac prima vice duntaxat excepta) quinque scuta auri pro centenario ratione pretij venditionis officij, vsque ad summã mille scutorum inclusiue, a summa vero mille scutorum huiusmodi, vsque ad aliam quamcũque duo scuta similia pro quolibet centenario, nostro, ac pro tempore existẽti Romani Pontifici Datario soluatur.

Facultas illa resignandi.

§. 39. Et quoties Notarij Curiales præfati per se vel eorum procuratores officia resignabunt, aut iuri in illis, vel ad illa competenti in manibus nostris, ac pro tempore existentis Romani Pontificis cedent, nos ac pro tempore existens Romanus Pontifex huiusmodi resignationes, seu cessiones admittere, & in regestro solito registrari facere, idemq. Datarius datam paruam dare teneatur, secundum quam expediatur supplicatio quanto citius poterit.

Cancellariorum Collegiũ gaudet priuilegijs Archiuij Rom. Curiæ & alijs hic expressis.

§. 40. Quodque Notariorum Curialium Collegium huiusmodi, omnibus & singulis priuilegijs, facultatibus, prerogatiuis, & gratiis Collegio Archiuij Romanæ Curię (sine tamen illius præiudicio) quomodolibet concessis, etiam quo ad creationem Notariorum, aliaque id genus negotia vtatur, potiatur, & gaudeat, omnesque, & singuli Notarii Curiales statim vbi admissi, eorumque nomina in libro collegii Curialium prædictorum descripta fuerint, Notarii Apostolici Curiales, vt præfertur nuncupati, vere sint, & esse censeantur, ac pro talibus habeantur.

Officia per per substitutos exercẽt.

§. 41. Quodque Notarii Curiales sua officia huiusmodi per se vel alium seu alios, fideles scilicet & sufficientes, sub-

Substitutos Notarios tamē publicos Apostolica auctoritate creatos, ac habiles, & idoneos, & à prædicto Notariorum Curialium Romæ instituendo Collegio approbatos, quoque in eodem Collegio cautionem idoneam de probe, & legaliter exercendo, ac se syndicatui submittendo, aliaque agendo iuxta formam litterarum Pauli prædecessoris huiusmodi exercere.

Instrumēta q. vbiq. rogant.

§. 42. Necnon quęcunque instrumenta vbicunque locorum rogare, & tales Substituti illa (patronis eorum à Ciuitatibus, Terris, Castris, & locis in quibus eorum Notariatus officia instituta fuerint, absentibus) publicare, & subscribere possint. Decernentes huiusmodi instrumenta, tam Romæ quam alibi vbicunque locorum, plenam, & indubitatam fidem facere, nec de illorum validitate aliquo vnquam tempore dubitari posse.

Collegium habeat sigillum, & nemini subiaceat.

§. 43. Ac quod liceat eidem Collegio habere sigillum, & sub illo legalitates, aliaque huiusmodi expedire, prout in alijs eiusdem Romanæ Curiæ Collegijs obseruatur. Quodque Notarii ipsi Curiales in Ciuitatibus, Terris, Castris, & locis dicti Status nostri Ecclesiastici, in quibus plures sunt Notarij, alia Collegia à Romano Collegio tamē dependentia, cum simili sigillo, & quæ ab omni alio Collegio, Societate, & matricula aliorum Notariorum, atque Doctorum liberi, & exempti, nullusq. superioritatem in illo eorumque Notarios exercere possit, similiter facere, & instituere possint.

Executoresq. sunt Expeditionū Rom. Curiæ, etiam priuatiuè quo ad alios. Hoc non seruatur.

§. 44. Porro quod Notarij curiales huiusmodi in quibuscunque Prouincijs Ciuitatibus, Terris, Castris, & locis dicti Status nostri Ecclesiastici, vbi resederint, sint executores, ad eosq. pertineant præsentatio, & intimatio, & executio videlicet Romanæ Curiæ expeditionum, veluti litterarum in forma breuis, monitoriorum, citationum, inhibitionum, brachij secularis, & cuiuscunque generis executionū illuc à Romanis Iudicibus, ac Vrbe prædicta pro tempore transmissorum. nec ibi præter ipsos alius rogare, vel scribere, nec alij intimationes supradictorum facere possint, alias intimationes, & rogitus huiusmodi nullius sint roboris, vel momenti, & illis fides nullatenus adhibeatur.

Guber. non euocent causas in eorum præiudiciū.

§. 45. Neque Legati, Vicelegati, alijue Superiores, & iustitiæ ministri causas, tam criminales quam ciuiles, coram Iudicibus inferioribus inchoatas, & acceptas ab illis, in Notariorum Curialium, & capitulorū huiusmodi præiudicium euocari, vel alias ab eis amouere, præterquam in capitalibus causis, quo casu id (seruatis tamen Curialium Notariorum huiusmodi emolumentis, ac sine illorū præiudicio) fieri possit.

Clausulę præseruatiuæ.

§. 46. Decernentes præmissa, omnia & singula nullo vnquam tempore quouis quæsito colore vel ingenio, de subreptionis, & obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, vel impugnari posse, sed illa semper valida & efficacia fore, suosq. plenarios, & integros effectus sortiri, & inuiolabiliter obseruari, ac Notarijs Curialibus, illorumque Collegijs prędictis, in omnibus & per omnia suffragari, ac vt præfertur, iudicari, & diffiniri debere.

Clausulę derogatoriæ.

§. 47. Non obstantibus præmissis, ac nostra de non tollendo iure quæsito, non tamen ex causa onerosa prædicta proueniente, & alijs quibusuis Apostolicis, necnon in Prouincialibus Concilijs editis generalibus vel specialibus constitutionibus, ac Prouinciarum, Ciuitatum Terrarum, ac locorum huiusmodi iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & cōsuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusuis Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, & alijs personis de huiusmodi officiis quomodolibet etiam ex causa onerosa eisdem Prouinciis, Ciuitatibus, Terris, & locis, ac personis per quoscunque Romanos Pontifices, & Cameram ipsam, etiam nos, & prętextu donationis, concessionis, & aliarum dispensationū etiam motu, & scientia similibus, ac alias concessis, approbatis, & innouatis, quas & quæ illorum omnium vim, & effectum Datas, & tenores pro expressis habentes, ad effectum præmissorum reuocamus, irritamus, & annullamus, illisq. specialiter, & expresse derogamus.

Auditor C. executor deputatur.

§. 48. Et insuper pro præmissorum omnium cōseruatione præfatum Auditorem Cameræ in conseruatorem, & executorem præsentis nostræ intentionis, ac omnium, & singulorum in ea contentorum specialiter & expresse facimus, constituimus, & deputamus. Volentes quod præsentium transumptis etiam impressis, sigillo, & manu alicuius Prælati munitis, talis & tanta fides adhibeatur, qualis & quanta præsentibus adhiberetur, si illæ in medio originaliter exhiberentur, vel ostenderentur. Aut si aliquibus communiter vel diuisim à prædicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet alijs dictæ Sedis indultis, generalibus vel specialibus quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus habenda sit in eisdem litteris mentio specialis. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane si secus super his à quoquā quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimoquarto, Pridie Non. Octobris, Pontificatus nostri Anno quinto. *Dat. P. A. 5. die 6. Octob.*

Sequitur facultas Thesaurarij Papæ, locandi & disponendi de dictis Cancellarijs.

P I V S P A P A I I I I. *Edita An. D. 1565.*

Motu proprio, &c.

Exordium.

Continua mentem nostram sollicitudo vexare nō cessat, vt circa ea quæ pro nostrorum, & Sedis Apostolicæ subditorum vtilitate, illorumque, nec non Ciuitatum, Terrarum, & locorum nostri Status Ecclesiastici, prospera salubrique directione, à nobis emanarunt, ita prouide attendamus, quod per ampliationem facultatum personarum desuper deputatarum, ac alijs vijs opportunis, illorum debita executio suum felicem celeremq. consequantur effectum.

§. 1. Cum itaque nos nuper &c. *Hic Pont. edidit const. de qua hic.*

Omittitur residuum narratiuæ, ipsa bulla est quæ præcedit.

Et modo dat facultatem Thesaurario dictas Cācellarias locādi

§. 2. Et sicut accepimus idem Thesaurarius ad venditionem, & concessionem singulorum officiorum huiusmodi, certis superuenientibus legitimis causis, ita prompte citra graue dictæ Cameræ damnum, & præiudicium procedere nequeat, idcirco nos eiusdem Cameræ indemnitati quantum in nobis est consulere, & si nō venditionis, saltem alia nō minus ipsi Cameræ commoda atque vtili via de ipsis officijs disponere, ac alia quæ per nos in dictis litteris desuper statuta sunt, & ordinata executioni debitę demandare volentes, litterarumque prædictarum veriorę tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis habētes, præfato Donato Matthæo Minali moderno, & pro tempore existenti Thesaurario nostro generali huiusmodi, vt vltra eas quas litterarum earundem vigore, tam circa officiorum huiusmodi dispositionem, quam alia in litteris ipsis contenta quæcunque debite exequenda sibi concessimus facultates etiam omnia & singula, tam ciuilium & criminalium, quam quo ad scripturas duntaxat damnorum datorum, Notariatuum, officia huiusmodi, in toto vel in parte, ac alias prout sibi commodius eidemque Cameræ vtilius facere videbitur, cum omnibus illorum scripturis, libris, Protocollis & instrumentis, si quæ habeant, necnon honoribus, oneribus, & emolumentis, vni seu pluribus personis Ciuitatum, Terrarum, & locorum prædictorum, originarijs vel forensibus, ad tempus per eum præfigendum, & determinādum, pro pretio seu pretijs reperibilibus, ac cum pactis, & conditionibus, ac alias modis, & formis prout eidem Donato Matthæo moderno, ac pro tempore existenti Thesaurario huiusmodi melius videbitur, Cameræ prædictæ nomine, ac in illius vtilitatem, & commodum arrendare, locare, seu ad firmam vel aliam responsionem annuam seu menstruam concedere. Ac pretium seu firmam, vel aliam responsionem huiusmodi, etiam vnico contextu, & anti-

anticipata solutione recipere, & habere aut recipi, & haberi, ac de receptis, & habitis Arrendatarios, & soluentes quoscunque quietare & liberare, seu quietari & liberari facere, necnon quæcunque obligationes etiam dictę Cameræ bonorum quorumcunque, ac promissiones actus, & instrumenta desuper necessaria, ac in eorundem arrendatariorum fauorem, & cautelam tendētia facere aliqua opportuna circa ea exequi. Necnon personæ seu personis cui vel quibus officia ipsa, in toto vel parte vt præfertur arrendata fuerint, vt officia ipsa per quemcunque seu quoscunque Substitutos, idoneos & habiles, ac in artis Notariatus huiusmodi peritos, & Notarios, præstita tamē de Substitutorum eorundem fide, & legalitate idonea, & sufficienti cautione arbitrio dicti Thesaurarij exercere seu illa sublocare libere & licite valeant, scientia, potestate, ac auctoritate similibus concedimus, & indulgemus, eisque liberam ampiam & omnimodam desuper facultatem, potestatem, & auctoritatem damus, concedimus, & impartimur.

Cancellarij prædicti, & Notarij Episcoporum, se ipsos non impediant.

§. 3. Districtius inhibētes tam officia præfata emptionis, & venditionis, ac arrendamenti seu locationis titulo pro tempore obtinentibus, & exercentibus, quam Curiarum Episcoporum Notarijs quibuscunque ne sub excommunicationis latæ sententiæ, ac ducentorum ducatorum per quemlibet contrauenientiū qualibet vice incurren. & eidem Cameræ Apostolicę applican. pœnis, ipsi in ciuilibus, & profanis tam ordinarijs quam com. ti ad ad Curiales, illi vero in spiritualibus causis, vti ad Curiarū Episcopalium Notarios huiusmodi dūtaxat spectan. scribere actitare seu se alias de illis respectiue in alterius præiudicium intromittere quouis prætextu seu quęsito colore aut ingenio, directe vel indirecte audeant seu præsumant.

Camerarius & Clerici, cōtractus cum solitis obligationibus desuper fieri curet.

§. 4. Ac mandantes in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub nostræ indignationis pœna dilectis filijs nostro Vitellotio S. Marię in Via lata Diacono Cardinali Vitellio nūcupato, moderno ac pro tempore existenti S.R.E. Camerario, necnon dictæ Cameræ Thesaurario Clericis Pręsidētibus, & personis, ac quibusuis alijs ad quos id quomodolibet spectat, & spectabit in futurum, quatenus pręsentē nostram Motus proprij cedulā, necnon arrendamenta, locationes, & concessiones de dictis officijs eorumque scripturis respectiue, ac desuper inter eundem Thesaurarium, ac quoscunque eorundem officiorum, & scripturarum respectiue arrendatarios, & affictuarios pro tempore interuenientia pacta conuentiones & capitula in dicta Camera recipiant, & admittant, illaque in eiuidem Cameræ libris, & protocollis registrari describi, & annotari, ac desuper necessaria contractus, & instrumenta, cum debitis, ac solitis clausulis cautelis & obligationibus, fieri cōfici & stipulari faciant, litterasq. patentes, & mandata opportuna arrendatarijs, ac alijs quibus opus fuerit dent, tradant, & exhibeant realiter, & cum effectu.

Clausulę prę seruatiuę.

§. 5. Necnon decernentes arrendamenta, locationes, & concessiones, ac scripturas & instrumenta desuper pro tempore facta valida, & efficacia fore, nec ob intentionis seu voluntatis nostræ aut alium quempiam defectum subreptionis aut nullitatis vitio subiacere posse.

Clausula sublata.

§. 6. Sicque per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, sublata &c. iudicari & diffiniri debere, ac irritum &c. attentari.

Derogatio contrariorū.

§. 7. Non obstātibus nostris per quas inter alia voluimus, res, prouentus, iura, & obuentiones dictæ Cameræ non nisi licitatione præuia cuiquam locari, arrendari, vel concedi non posse neque debere, ac alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis quibusuis &c. etiam Motu proprio, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis & innouatis, quibus omnibus illorum veriores tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscūque.

Sola signatura sufficiat.

§. 8. Volumus autem quod præsentis nostri Motus proprij sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat in iudicio & extra, quacunque regula, seu constitutione Apostolica contraria non obstante.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio I.

Admissio in Camera.

Die 28. Maij, 1565. admißa hæc est cedula Motus proprij ex decreto Cameræ, & registrata libro secundo signaturarum S.D.N. Papæ apud me Notarium. fol. 83.

Hier. de Tarano.

LXXXIV.

Reintegratio priuilegiorum, ac facultatis quærendi eleemosynas pro Archihospitali Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe.

Alia de isto Archihospitali plene scripsi apud constitut. 7. Innoc. III. Inter. sup. fol. 38.

PIVS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1564.

Proœmium.

CVm Magistrum illum cœlestem, & Dominum nostrum, quandiu sub mortalitatis nostræ exuuijs in hoc mundo peregrinatus est, pauperum infirmorum curam non solum per seipsum assidue gessisse, sed etiam illam nobis in discipulis suis diligenter demandasse recordamur, necessariæ Hospitalium in quibus infirmos quotidie cum maxima charitate recipi, & solicite curari cognouimus, subuentioni, & miserabilium personarum in eis degentium consolationi deesse non possumus. Vnde maiorem aliquorum necessitatem cognoscentes, tametsi spirituales indulgentias, & alias gratias eis, alijsq. similibus pijs locis per Sedem Apostolicam olim concessas, generaliter certis rationabilibus de causis reuocandas duxerimus, maiori tamen, & vrgentiori nonnullorum necessitate prospecta, similiter ex causis non minus comprobandis, illa aduersus reuocationes huiusmodi aliquando restituenda censemus, vt quod ipsi personaliter prestare nequimus, ad id fideles ipsos exequendum spiritualibus muneribus inuitemus.

Hic Pon. reuocauit indultū dispensandi super impedimentis matrimonialibus, & irregularitatibus, vt sup. in eius const. De commisso. fol. 90

§. 1. Sane cum retroactis annis, priuilegia, indulgentias, facultates etiam dispensandi super impedimentis matrimonialibus, & alijs quibuscūque defectibus, ac super irregularitatibus, necnon absoluendi, & alias gratias, varijs Ecclesijs & tam nostro S. Spiritus in Saxia de Vrbe Ordinis S. Augustini, quam certis alijs Hospitalibus & pijs locis per diuersos Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiam per nos, & Sedem prædictam varie cōcessa, pluries limitauerimus, & restrinxerimus, & declarauimus. Ac postremo ex certis tunc expressis causis, per nostras sub Dat. 13. Calen. Octobris, Pontificatus nostri Anno III. desuper expeditas litteras, Motu proprio reuocauerimus, & cassauerimus, & annullauerimus, districtius inhibentes eorundem Hospitalium & aliorum piorum locorum Præceptoribus, Superioribus, & personis, etiam sub excommunicationis latę sententię pœna, ne de cætero indulgentijs, concessionibus, facultatibus, priuilegijs, indultis, & alijs gratijs huiusmodi, vti, seu se de illis intromittere quoquomodo præsumerent. Ac decernentes irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contingeret attentari, prout in dictis litteris plenius continetur.

Conc. Trid. sess. 21. c. 9. statuit quæstores eleemosynarum aboleri, indulgentiasq. per Ordinarios certo modo publicari.

§. 2. Ac in Concilio Tridentino statutum sit, vt quæstores eleemosynarum, eorumq. nomen, & vsus deinceps in quibuscunque Christianę Religionis locis penitus aboleantur, nec quæstores ad officium quæstarum huiusmodi exercendum vlterius admittantur. Et nihilominus, indulgentias, & alias spirituales gratias, quibus nō ideo Cōcilium ipsum Christifideles priuandos esse censuit, in posterum per Ordinarios locorum adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus, populo publicandas esse decreuerit; Dans illis facultatem etiam eleemosynas huiusmodi, atque oblata sibi charitatis subsidia nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi, vt tandem omnes vere intelligant cœlestes hos ecclesiæ thesauros, non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri.

Hic idē Pōt. pro subuētione huius Hospitalis, vbi diuersis pia opera exercē

§. 3. Nos præfati Hospitalis nostri, ad quod non solum magnus pauperum infirmorum ex omnibus Christiani Orbis nationibus Romam venientium quotidie fit concursus, sed etiam in quo non paruus vtriusque sexus infan-

tur, innouat omni eius indulgētias & priuilegia. Conc. Trid. non contraria, pro d. Hospitalitantū, eiusq. membris à generabili Præceptore specificandis.

fantium expositorum numerus habetur, alitur, & instruitur; ipsæq. pauperes puellæ nubiles, industrijs viris matrimonio copulantur, & alia pietatis opera diligēter exercentur. Vt tot tantiq. sumptibus ad id necessarijs sufficere valeat subuentioni, quantū nobis ex alto permittitur consulere cupientes, ac omnia, & singula priuilegia, indulgentias, etiam plenarias, facultates, indulta, & alias gratias, eidem Hospitali eiusque Præceptori, membris, & personis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem prædictam hactenus quomodolibet concessa, litterarumque desuper confectarum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habētes, Motu proprio & ex certa scientia nostra, eadem priuilegia, indulgētias, etiam plenarias, & alias facultates, indulta, aliasq. gratias, quę præfato Concilij decreto minime aduersantur, sed illi commode coaptari poterunt, ad hoc duntaxat, vt illis, omnibus & singulis, idem Hospitale, & eius membra ad id per dilectum filium Bernardinum Cyrillum de Aquila, modernum & pro tempore existentem Præceptorem dicti Hospitalis, ad eius beneplacitum in scriptis designanda, & specificanda, iuxta ipsius decreti Conciliaris formam, & tenorem vbilibet gentium vti, frui, & gaudere; ipsique fideles, indulgentias, & alias gratias in eis contentas consequi libere, & licite valeant, in omnibus & per omnia, perinde, ac si reuocatio, ac desuper expeditæ litterę nostræ predictę nō emanassent, Hospitali, eiusq. Præceptori, & personis præfatis im perpetuum, Apostolica auctoritate tenore præsentium, quatenus sint in vsu, & dummodo decretis Concilij huiusmodi non repugnent, vel præiudicent.

Formā eleemosynas colligendi apponit.

§. 4. Quodq. publicatio locorum adhibitis duobus de Capitulo temporibus debitis fieri debeat, qui & eleemosynas, aliaque oblata sibi charitatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta fideliter colligi, & ad effectum præmissum consignari debeant, restituimus, ac de nouo concedimus, & elargimur, ac idem Hospitale aduersus litteras nostras huiusmodi quo ad præmissa, in pristinum, & eum in quo ante dictam reuocationem erat, statū reponimus, & plenarie reintegramus. Ac priuilegia, indulgentias, facultates, indulta, & alias gratias huiusmodi dicto Hospitali restituta, & de nouo concessa, Hospitaleq. aduersus reuocationem nostram huiusmodi plene reintegratum esse, & censeri.

Clausula sublata &c.

§. 5. Et sic per quoscunque locorum Ordinarios, & alios Iudices, & Commissarios, quauis auctoritate fungētes, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere. Ac quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter cōtigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Clausula derogatoria.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis Apostolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus, ac omnibus illis, quæ in litteris in ipsius Hospitalis fauorem expeditis prædictis, non obstare concessum fuit, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Dat. P. An. 5. die 11. Octo.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die 11. Octobris, millesimo quingentesimo sexagesimoquarto, Pont. nostri Anno quinto.

LXXXV.

Prohibitio confidentiarum Beneficialium, & Reseruatio dispositioni Sedis Apostolicæ, quorumcunque Beneficiorum in confidentiam receptorum, cum pœnarum inflictione in huiusmodi criminis reos.

Confidentiæ cognoscendi regulas, ac præsumptiones, testesq. in causis confidentiæ recipiendos, declarauit infr. Pius V. in const. 85. Intolerabilis. Et facultates Iudicis eiusmodi causarum confidentiæ & simoniæ in Romana Curia, habes infra in Sixti Quinti constitut. 47. Diuina. Et quo ad confidentias in Regno Franciæ, vide eiusdem Sixti const. 61. Pastoralis.

Edita An. D. 1564.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmanum Pontificem in excelsa militantis Ecclesiæ specula constitutum, vigiles mentis oculos, nō solum in absentium extendere, sed potissimum in præsentium domesticorumque fratrum, & filiorum suorum mores diligenter perscrutandos, aliquando reflectere, ac eos, præsertim quos in Apostolicæ solicitudinis partem euocauit Altissimus, nedum ab omni pactionis illicitæ contagione, verum etiam ab eius omnimoda suspicione vacuos & immunes conseruare decet, vt qui cęteros illustris officij sublimitate antecellunt, eosdem prisca etiam illa morum integritate præstare dignoscantur.

Causa huius constitut.

§. 1. Sane licet dudum, cum certam simoniacæ prauitatis speciem, quam beneficiorum confidentiam vocant, etiam Romanæ Curiæ atque adeo in sacrum venerabiliū fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesię Cardinalium Collegium, quasi per cuniculos irrepsisse, ac nōnullos ex ipsis fratribus, nimia quadam facilitate, seu potius importunis amicorum familiariumque precibus adductos, beneficia ecclesiastica in confidētiam huiusmodi recepisse, & frequenter recipere intelleximus, hanc illicitam beneficientiæ exercendæ, seu amicitię colendæ viā, à tanto saltem Collegio prorsus eliminare cupientes, eosdem fratres in Consistorio nostro secreto, non semel admonuerimus, huic aliena beneficia custodiendi modo ne assuescerent, ne ve illa hoc pacto reciperent, vtque sic recepta dimitterent, nihilominus nuper ad aures nostras peruenit eorum aliquos, monitionis nostræ immo potius suimet oblitos, ea quæ custodienda receperant beneficia, nondum tamen dimisisse. Et insuper illos, & nonnullos alios, etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam Cameræ Apostolicæ Clericos, Ecclesias, Monasteria, dignitates, & alia beneficia huiusmodi, in sui fauorem resignata, cessa, vel alias dimissa, acceptasse, aut de illis, per obitum vel alias vacantibus, à nobis, & prædecessoribus nostris, seu etiam ab Ordinarijs, & alijs inferioribus collatoribus, etiam ad patronorum pręsentationem, ad alterius commodum sibi prouideri obtinuisse, illaque, ac etiam alia aliter vacantia, sibi in titulum, commendam, vel administrationem, aut alias dicta auctoritate concessa, quandoq. in resignantium, vel cedentium, seu etiam aliorum fauorem cessisse, vel alias dimisisse. Ac sibi propterea pensiones annuas, ac fructus, redditus, & prouentus Ecclesiarum, Monasteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum huiusmodi, in toto vel in parte, etiam aliquando cum facultate illas, & illos transferendi, ac etiam collationem, prouisionem, præsentationem, & aliam dispositionem beneficiorum ecclesiasticorum ad earundem Ecclesiarum, Monasteriorum, & dignitatum Prælatos pro tempore existentes, ac alios huiusmodi beneficia pro tempore obtinentes pertinentium, necnon regressus, siue accessus, & ingressus ad Ecclesias, etiam Cathedrales, Monasteria, ac alia diuersa beneficia ecclesiastica, sibi reseruari procurasse, & obtinuisse, ad hoc videlicet, vt confidentes sic decimarum Apostolicarum, vel communis dicti Collegij, & annatæ, aliorumque iurium dictæ Cameræ debitorum, solutionem eludant, integrisq. beneficiorum, etiam in mensibus Apostolicis vacantium, aut alias dispositioni Sedis Apostolicæ generaliter reseruatorum collationibus, ac interdum vt beneficia ipsa, tempore procedente, in aliquorum tunc forsan de iure inhabilium, & incapacium, vel nondum adhuc natorum fauorem, cedantur seu resignentur, vel vt personæ inhabiles, & incapaces huiusmodi, etiam laici, pensionibus, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ecclesiasticis fruantur, & gaudeant, seu potius illis, & facultate transferendi prædicta abutantur, in animarum suarum periculum, & perniciosum exemplum.

Beneficia in confidentia recepta adie receptualm vacasse, hic Pont. decernit, & Sedi

§. 2. Quare nos hanc Cardinalium eorundem in monitionibus nostris parendo incuriam, & tam illorum quā cęterorum Prælatorum, etiam clericorum, ac aliorū quorumcunq. indignā fallaciam, conniuentibus oculis diutius minime dissimulandam, sed huic errori, ne radices altius

agat,

Apost. reseruat.

Haec reseruationi derogauit quoad Regnum Franciæ Sixtus V. in sub. c. 1.

agat, occurrendum tandem esse censentes. Et quoniam hanc ipsorum, qui monitioni nostræ non parentes, beneficia huiusmodi in confidentiam, vt præfertur, retinuerint, & fructus ex eis indebite vel percipiendo, vel per alios nomine suo, etiam per simulatas illorum locationes, & fictas de receptis quietantias, ac donationes, & remissiones percipi sinendo, grauiter excesserunt Cardinalium metam, potius ex immoderata erga suos indulgētia quā aliquo præceptorum nostrorum spretu processisse facile reputamus. Idcirco omnes & singulas Ecclesias, etiā Metropolitanas, & alias Cathedrales, ac Monasteria, etiam cōsistorialia, prioratus, præposituras, præpositatus, dignitates etiam maiores, & principales, etiam conuentuales, personatus, administrationes, & officia, cęteraque beneficia ecclesiastica, cum cura & sine cura, secularia, & quorumuis Ordinum, regularia, etiam de iurepatronatus, etiā laicorum, etiam nobilium, & illustrium, etiam ex fundatione, & dotatione existentia, per eiusdem Rom. Ecclesię etiam Episcopos Cardinales, & quoscunque alios, etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam eiusdem Cameræ Clericos, in titulum, commendam, vel administrationem, aut alias, in huiusmodi confidentiam iure prohibitam, cuiusuis personæ, vt præfertur, contemplatione vel intuitu, quouis modo recepta, illorum liberā collationem, & dispositionem nobis & Sedi Apostolicæ harum serie reseruantes, ipso iure à die receptionis eorundem vacauisse, & vacare. Ac fructuum, & pensionum reseruationes, ac facultates transferendi, & collationis beneficiorum concessiones, eis, vt præmittitur factas, ac regressus, siue accessus, & ingressus concessos huiusmodi cessasse, & cessare, ac extinctos esse.

Redditum q. à d. Camera Apost. applicent.

Immo in Regno Galliæ in vsum & reparationē Ecclesiarum conuerti, iussit Six. V. ibid.

§. 3. Et eosdem Cardinales, seu quosuis alios, à prima die receptionis beneficiorum huiusmodi, citra fructus, redditus, & prouentus earundem Ecclesiarum, Monasteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum, ac pensiones prædictas indebite percipere, suosque facere non potuisse, neque debuisse sed illos, omnes, & singulos ad Cameram eandem deuolutos fuisse & esse, illique deberi, ac ipsos Cardinales, & alios, ad quorum manus quomodolibet peruenerint, & eorum hæredes, ad integram illorum restitutionem in vtroque foro teneri, & ad id opportunis iuris remedijs compelli debere auctoritate Apostolica, tenore præsentium decernimus, & declaramus.

Prohibet hęc de cætero fieri sub pœnis hic expressis.

Immo maiores pœnas imposuit V. in Sixto sub. etc.

§. 4. Et insuper vniuersis & singulis tā eiusdem Rom. Ecclesiæ Cardinalibus etiam Episcopis, quam Prælatis, & Clericis, ac alijs prędictis, præsentibus & futuris, ne deinceps vllo vnquam tēpore aliquas Ecclesias, Monasteria, dignitates, vel alia beneficia, etiam de dicto iurepatronatus vti præfertur existentia, aut fructus, vel pensiones, aut regressus, seu accessus, in confidentiam prædictam aut ad effectum reseruationum huiusmodi sibi postmodum cedentibus procurandarum, recipere præsumant, Cardinalibus videlicet & alijs Prælatis huiusmodi, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interdicti ingressus ecclesiæ, reliquis vero sub maioris excommunicationis latæ sententiæ pęna, per contrafacientes eo ipso incurrenda, à qua nisi à nobis, aut Rom. Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo constituti, absolui nequeant, districtius inhibemus.

Annullat quascunque prouisiones de his beneficijs factas, & illa vacare, ac Sedi Apost. reseruata esse decreuit.

§. 5. Ac quascunque collationes, prouisiones, præfectiones, commendas, reseruationes, facultates, etiam transferendi ac regrediendi, siue accedendi, & ingrediendi, ac alias dispositiones de Ecclesijs, Monasterijs, dignitatibus & alijs beneficijs, eorumque fructibus, & beneficiorum collationibus, per nos & alios Roman. Pontifices successores nostros, etiam Motu proprio, seu consistorialiter, aut etiam per Ordinarios, & alios inferiores collatores, etiam ad patronorum eorundem præsentationem, & alias quomodolibet cum interuentu confidentiæ huiusmodi, expresse siue occulte, ac de iure præsumpto, & alias contra præmissa pro tempore factas, nullas & inualidas, nulliusque roboris vel momenti fore, neque cuiquam suffragari, sed Ecclesias, Monasteria, dignitates, ac alia beneficia huiusmodi, ipso iure vacare, ac nostræ & Sedis Apostolicæ dispositioni reseruata, fructusque, & pensiones Cameræ Apostolicæ applicatos, vt præfertur esse, & censeri.

Decretum irritans.

§. 6. Sicq. in præmissis omnibus & singulis, per quoscunque Iudices & Commissarios, etiam ipsius Ecclesiæ Rom. Cardinales, sublata eis quauis aliter interpretandi, & iudicandi facultate, etiam per præsumptiones, & coniecturas legitimas, & eorum arbitrio (cum alias confidētias huiusmodi in lucem erui, & probari non posse cōstet) procedendo, iudicari, & diffiniri debere: ac quicquid secus super his à quoquā quauis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane similiter decernimus.

Clausulę derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus fel. recor. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, ac alijs constitutionibus Apostolicis, necnon Collegij præfati iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus contrarijs quibuscūque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Forma & effectus publicationis.

§. 8. Et ne quisquam vllo vnquam tempore præsentiū ignorantiam prætendere possit, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipsæ præsentes litteræ ad basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe valuas, per aliquē ex Cursoribus nostris, illarum copia ibi affixa, & dimissa, & etiam in Cancellaria Apostolica de more publicentur, ac in eiusdem Cācellariæ quinterno, ad maiorem partiū illas in iudicio producere volentium, commoditatem describantur.

Sanctio pęnalis.

§. 9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reseruationis, declarationis, inhibitionis, decreti, & voluntatis, infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorū Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

D.P. An. 5. die 16 Oct.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimoquarto, 16. Cal. Nouembris, Pontificatus nostri Anno quarto.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1564. Indict. 7. die vero 4. mensis Decembris, Pontific. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. Anno V. suprascriptæ litteræ Apostolicæ publicatæ & affixæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ, dimissis ibidem in suprascriptis locis suprascriptarum litterarum copijs affixis, vt moris est, per nos Iulium Parmum, & Bernardinum Andreutium prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

Antonius Clerici Mag. Cursorum.

LXXXVI.

De Electionibus ad regimina Monasteriorum, Pręposituarum, & aliarum dignitatum Conuentualium.

Ad hoc vide pleniorem dispositionem Greg. XIV. in eius const. 6. Onus.

Edita An. D. 1564.

Causa huius constitut.

SAnctissimus in Christo Pater, & D. N. D. Pius diuina prouidentia Papa IV. Ad cuius peruenit notitiam, quod licet alias omnia Monasteria virorum, valorem ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentia, necnon prioratus, præposituras, ac alias dignitates Conuentuales, & pręceptorias generales, Ordinum quorumcunque, dispositioni suę generaliter reseruauerit, ac propterea illorum prouisiones, & ad ea quæ speciali priuilegio eligendi sibi per Sedem Apostolicā concesso suffulta sunt, canonice factarum electionum confirmationes, ad Sanctitatem suam, & dictam Sedem pertinere noscantur, nihilominus plerique Religiosi cæca nimis ambitione agitati, partim electiones de suis personis ad Monasteria, Prioratus, & alias dignitates Conuentuales huiusmodi, vel priuilegium eligēdi prædictum habeāt, vel illo careant, nullo iuris ordine seruato, nullaque boni vel ęqui ratione habita, temere fieri, factasque, per Ordinum Superiores, aut locorum Ordinarios de facto confirmari, partim vero nedum priusquam electiones de se ad Monasteria & alias Conuentuales dignitates eligendi

priuilegio suffulta factæ, rite confirmentur, sed ne electi quidem canonice, se in regimine, & administratione tam in spiritualibus quam temporalibus Monasteriorum, aliarumque dignitatum vacantium eorundem, ac illorum bonorum immiscere non verentur, in animarum suarũ periculum, auctoritatis Apostolicæ contemptum, & plurimorum scandalum.

Annullatio electionũ factarum absque Sedis Apost. prouisi. vel confirmatione.

§. 1. Volens tantis qui paulatim in religiosos irrepserunt abusibus, & ausibus nimis licentiosis aliquando, sicut par est, occurrere, suamque Sedi præfatæ prærogatiuam asserere, Omnes & singulas electiones quarumuis personarum ad regimina Monasteriorum, prioratuum, præpositurarum, & aliarum dignitatum Conuentualium, ipsarumque electionum confirmationes per quoscunque cuiusuis status, gradus, ordinis, & conditionis existant, & quauis etiam Archiepiscopali, Patriarchali, aut maiori præfulgeat dignitate hactenus sic præsumptas, nullas, & inualidas, ac pro nullis inualidis & prorsus infectis habendas esse, personasque sic vt præfertur electas & confirmatas, Monasteria, aliasque dignitates huiusmodi sine legitimo titulo possedisse & possidere. Necnon illorum fructus, redditus, & prouentus indebite percepisse & percipere. Ac personas ipsas ad absolutionem, & habilitationem super his, necnon confirmationẽ electionum de se factarum à Sanctitate sua seu Romano Pontifice pro tempore existente, aut Sede prædicta, infra sex menses à data præsentium computandos impetrandum, ac litteras Apostolicas super huiusmodi confirmatione in totum expedien. omnino teneri declarauit.

Forma de cætero in futurũ seruanda.

§. 2. Et nihilominus hac sua perpetuo valitura constitutione statuit & ordinauit, quod nullus de cetero se in regimine & administratione Monasterij vel alterius dignitatis Conuentualis, ad quod seu quam illum eligi cõtigerit, in spiritualibus vel temporalibus antequam rite celebrata electio à Sanctitate sua aut Romano Pontifice pro tempore existente, & Sede prædicta confirmata, & litteræ Apostolicæ desuper expeditæ fuerint, per se vel alium in toto vel in parte quouis quæsito colore immiscere, aut ad illud vel illam se recipi facere, vel alias se pro eius Prælato gerere præsumant.

Pœna aliter electorũ, vel electiones cõfirmantium.

§. 3. Decernens omnes & singulos qui secus fecerint, iure si quod illis ad Monasteria vel eorum regimina, & administrationes, ac alias Conuentuales dignitates per electionẽm huiusmodi quæsitum fuerit, eo ipso priuatos, & deinceps ibi ineligibiles esse, ipsaque Monasteria & alias dignitates ab eadem Sede impetrari posse. qui vero similes electiones confirmare presumpserit, etiam eo ipso Superiores Ordinum videlicet suis dignitatibus priuatos, Ordinarijs autem locorum etiam si Archiepiscopali & maiori precellant dignitate, ingressum Ecclesiæ interdictum, eosque ab Ecclesiarum suarum regimine & administratione suspensos existere.

Papæ subscr.

Placet publicetur & describatur. I.

Publ. P. A. 5. die 31. Oct.

Lecta & publicata fuit suprascripta Regula Romæ, in Cancellaria Apostolica, Anno Incarn. Dominicæ 1564. die vero Martis vltima mensis Octob. Pontific præfati S. D. N. Papæ Anno V.

LXXXVII.

Alia & Secunda Reformatio Tribunalis R. Cameræ Apostolicæ, & Officialium eius.

Primam quam hic Pontifex edixit reformationẽ, habes sup. in eius const 55. Romanus. fol. 74. vbi plene notaui.

Edita A. D. 1564.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pōt. pro reformatione gregis Dñici, celebrationem Cōc. Trid. vt sup. in eius cōst. 73. fol. 104.

CVm inter cæteras animi curas, quibus in hac præcelsa beati Petri Sede meritis licet imparibus constituti quotidie sollicitamur, illa vel à primordijs assumptionis nostræ ad summi Apostolatus apicem præcipua fuerit, & vniuersum gregem Dominicum fidei nostræ commissum, ad illicita valde procliuem, pro nobis iniuncti muneris officio in viam salutis reduceremus, eiusque rei gratia, sacrum Oecumenicum, & generale Concilium in Ciuitate Tridentina indicen. celebran. & Deo fauente absoluendum conuenimus.

Romanã Curiã & eius officia reformauit vt in multis cōst. præcedentibus.

§. 1. Et propterea ne dum foris de reformandis in vniuersali Ecclesia moribus tractabatur, interim ipsam morum censuram domi, videlicet apud Sedem ipsam detrectare, cautamque Curia Romanæ, & Almę Vrbis nostræ, in qua Sacerdotij Principatum, & Christianæ Religionis caput, vnde merito vniuersi Christifideles, rectæ Catholiceque vitæ sumerent exemplum, diuina instituit prouidentia, protelare videremur, quinimmo, vt à domo nostra iudicium inciperet, Curiam ipsam, ac præcipuos illius Magistratus, ordines, & officia multis excessibus & corruptelis quæ veterana hominum libidine in eam sensim irrepserant, summis tum studio tum diligentia repurgauerimus.

Item Cameram vt supra in const 55. Romanus. fol. 74.

§. 2. Et inde animum nostrum ad Cameram Apostolicam, ad quam negotia locorum omnium totius Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Status, assidue confluunt, eiusque Tribunal, quod siue iurisdictionis antiquitate, & auctoritate, siue rerum gerendarum excellentia, siue virorum amplitudine, ceteris in eadem Curia prestat, intendentes, multa, quantum tulit temporis ratio, circa illius iurisdictionem huiusmodi, ac potestatem, & facultatem, nec non dilectorum filiorum Notariorum, & aliarum personarum suarum statum, & directionem salubriter ordinauerimus, prout in alijs litteris nostris desuper confectis, plenius continetur.

Hanc d. Cameræ reformationẽ prosequẽdo, concessa ei priuilegia quatenus huic reformationi nō sint contraria confirmat.

§. 3. Nos semel inceptum reformationis huiusmodi negotium Domino cooperante diffusius prosequi, nec tamen ex ijs, quæ pro ipsius Cameræ, & pro tempore existentis Ecclesiæ Romanæ Camerarij, necnon Clericorum, & reliquarum personarum dictæ Cameræ statu, & directione, ac alias ibi hactenus salubriter instituta, & concessa fuisse reperiuntur, quicquam detrahere, sed his immotis in sua firmitate permanentibus, ea solum, quæ experientia, vel deesse vel obesse probauit, opportune iuxta rerum exigentiam supplere, & emendare volentes: Necnon omnium, & singularum Constitutionum, tam generalium quam specialium, in fauorem dictæ Cameræ editarum: ac quorumcunque priuilegiorum, facultatum, gratiarum, concessionum, litterarum, & indultorum, illi, ac præfatis Camerario, & Clericis, eorumque collegio, & personis, per felicis recordationis Gregorium IX. Bonifacium VIII. Vrbanum VI. Martinum V. Eugenium IIII. Sixtum etiam IIII. Innocentium etiam VIII. Iulium II. Leonem X. Paulum III. & Iulium similiter III. ac alios quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, etiam Motu proprio, & ex certa scientia concessorum, confirmatorum, & innouatorum, Necnon statutorum, ordinationum, & decretorum Cameræ, ac Camerarij, & clericorum prædictorum, eorumque collegij causas, res, personas, & statum concernentium hucusque conditorum, & ab eisdem prædecessoribus, vel eorum aliquibus confirmatorum, necnon quarumcunque litterarum, & aliorum documentorum desuper confectorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes: Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, illa omnia, & singula, ac prout ea concernunt reliqua in ipsis litteris, alijsque documentis contenta, quatenus litteris nostris prędictis contraria non sint, nec illarum effectum impediant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus, & confirmamus, eisque perpetuam, & inuiolabilem roboris firmitatem adijcimus, ac omnes, & singulos, iuris & facti defectus si qui forsan interuenerint in eisdem supplemus.

Iteratoq. ea concedit.

§. 4. Et nihilominus eadem præmissa, omnia & singula cameræ, camerario, clericis, & collegio prædictis concessa, & indulta, eisdem modis, & formis, quibus ab ipsis prædecessoribus nostris emanarunt, similibus auctoritate, & tenore de nouo perpetuo concedimus, & indulgemus, ac ab illis statuta, & ordinata, statuimus, & ordinamus, volentes illa perpetuis futuris temporibus, sub censuris & pęnis in his contentis inuiolabiliter obseruari.

§. 5. Cum autem officio Clericatus dictæ Cameræ,

quod

Clericorũ d. Cameræ qualitates designantur.

quod in ipsa Curia primarium existit, munus potissimum incumbat eiusdem Cameræ res rite & recte administrandi, iura & redditus vtiliter locandi, contractusque desuper necessarios & opportunos ineundi, quorum occasione ipsi Clerici Cameræ, Procuratores patrimonij beati Petri, rerumque omnium totius Status Ecclesiæ Romanę huiusmodi custodes & Præsides merito nuncupantur. Necnon ius reddendi, & iustitiam tam Fisco & priuato, quam ipsis priuatis, si qua ratione de Fisci interesse agatur, administrandi. In his autem muneribus obeundis, vel temporum malitia, vel antiquorum Clericorum negligentia, vel desuetudine, res Cameralis detrimentum non modicum accepisse noscatur. Hinc est quod nos sicut rei magnitudo postulat ad vlteriorem, etiam in his, reformationem procedendum esse censentes, Motu, scientia, potestatis plenitudine, & tenore similibus, perpetuo statuimus, & ordinamus, quod deinceps, ad ipsa Clericatus Cameræ officia cum vacabunt, nulli nisi vitæ, morum integritate præstantes, litterarum scientia præditi, rerumque humanarum experientia insignes, assumi debeant, quorum excellentia, virtute, doctrinæ, & auctoritate Camera ipsa, & Romanæ Ecclesiæ Status vniuersus recte gubernari, & latissimum ab eis incrementum suscipere possit.

Camerales contractuum Cameræ participes esse, prohibetur.

Ad hoc vide const. 3. Iulij III. fol. 692.

§. 6. Et vt in se videbitur diræ cupiditatis pernicies omnino eliminetur, quod posthac in quibuscunque contractibus super locationibus rerum, & iurium ipsius Cameræ celebrandis, seu partitis, vt aiunt, faciendis, nullus Viceecamerarius, Thesaurarius, aut quispiam ex Clericis, & Cameralibus, Assistentibus, Notarijs, alijsque ministris, & personis dictæ Cameræ, quocunque nomine nuncupatis, illarum particeps existat. Quin potius ipsi ab omni quantumuis omnino commodo & lucro, exinde quomodocunque directe vel indirecte prouenienti, omnino abstineant, quod si eorum aliquem secus fecisse legitime constiterit, officio suo, ipso facto perpetuo priuatus existat, perpetuaq. infamia notetur, ac alijs pœnis nostro, nostriq. successoris Rom. Pontificis, pro tempore existentis arbitrio subiaceat. Qui vero de præterito circa præmissa deliquerit, pœnis à iure, & constitutionibus à prędecessoribus nostris super hoc editis & indictis puniatur.

Cõtractibus Cameræ, cõsanguin. assistentib. nõ intersint.

Tu vide d. Iulij III.

§. 7. Sed nec quisquam dictorum Viceecamerarij, Thesaurarij, Clericorum, aliorumque Cameralium, & Ministrorum, assistentium, vllis contractibus, quos inter Cameram ipsam, & eorum consanguineos, aut affines ad quartum vsque gradum attinentes fieri contigerit, sub mille ducatorum Cameræ præfatę applicandorum, & alia nostro dictique successoris arbitrio incurrenda pęna, saluis nihilominus constitutionibus antiquis alias pœnas propter hoc irrogantibus, interuenire, vel alias sese in illis eorumque tractatibus, per se vel alium, seu alios quoquomodo immiscere audeat.

Clerici causa propinquorum non cognoscã, aut earũ discussionibus non intersint.

§. 8. Causæ vero coniunctorum & propinquorum alicuius Clerici, ad dictum quartum gradum exclusiue ipsi Clerico nullatenus committantur, nec quisquam eorum sibi commissas audiat, sed eas expressa causa recuset. Nec etiam in discussionibus, & decisionibus tam illarum quam aliarum quarumcunque causarum, in quibus aliquod interesse prætendere posset, siue Clericus siue assistens ille sit, vllo modo interesse, nec vllum votum habere, sed statim à dicta Camera etiam dum causa proponitur etiam iniussus, cum in hoc ignorantiam prætendere non possit, egredi debeat. & si secus fecerit, Clericus per mensem suspensionem ab exercitio, & perceptione emolumentorum sui officij, alijs Clericis applicandorum, ipso facto incurrat, Assistens vero iocalium, & salarium exactione alijs Assistentibus applicanda, ipsiusque Cameræ ingressu trium mensium spatio mulctetur.

Suspitionis causa contra Camerales, in Camera approbanda est.

§. 9. Quicunque autem, siue ex Clericis siue ex alijs Cameralibus prędictis ab aliquo suspectus in causa recusatus fuerit, accusans non nisi expressa suspitionis causa audiri, illaque expressa absente recusato vt suspecto in Camera discussa, eaq. a pluribus approbata, suspectus ipse in huiusmodi causa nullo modo se intromittere, aut interesse debeat. Si vero suspitio probari nequiuerit, nulla eius allegata ratio habeatur.

Contractus Cameral. ineundi forma.

§. 10. Et quoniam vbi periculum maius intenditur, ibi est plenius consulendum, quod super quibuscunque contractibus Cameralibus deinceps in perpetuum ineundis, capitula, & conuentiones per Thesaurarium Cameræ, pro tempore existẽtem, vel alium ad quem spectauerit prius conscribantur, eorumque exempla singulis Clericis, & alijs omnibus Cameralibus per Commissarium eiusdem Cameræ, tribus saltem diebus antequam de negotio tractetur, transmitti debeant, quibus vnusquisque eorum instructus domi mature consulere, remque cum ceteris in Camera ipsa conferre possit, vt ibi omnes recte discernere valeant. ac tum demum ea quæ decreuerint statuto die in plena Camera comprobanda, per quempiam alta voce legi debeant, vt solito inter eos ordine seruato, cuiq. licitum sit super vnoquoque capitulorum quid sentit coram dicere, & allegare. & quod inde ipsi Cameræ vtile, & optimum videbitur, executioni salubriter demãdetur. Cæterum vt fraudibus, quæ in huiusmodi cõtractibus fieri possunt, necnon periculis, controuersijs, ac litibus obuietur, publicęq. vtilitati euidentius consulatur, quod huiusmodi capitula, quę sic confecta, & expedita fuerint imprimi, aut scribi, & publicari, ac affigi in locis solitis debeant.

Prouẽtus Cameræ sub hasta licitari debeant.

§. 11. Ac omnia res prouentus & iura Cameræ iuxta formam aliarum litterarũ à nobis super hoc Motu simili emanatarum, quas etiam per præsentes innouamus, sub hasta licitari omnino debeant. Quæ omnia per dictos Viceecamerarium, Thesaurarium, Clericos, & alios supranominatos, sub excommunicationis pœna, non nisi a nobis, & successore nostro, prærerquam in mortis articulo relaxanda, exacte seruari mandamus. declarantes vota, & iuramenta ipsorum aliter præstita eosdem non ligare. Ac contractus, & omnia inde secuta, nullius roboris, vel momenti existere, quinimmo per Cameram, quandocũque reuocari, & contractus ipsos seruata eadem forma, de nouo celebrari debere.

Camerales conueniãt diebus statutis summo mane in Camera.

§. 12. Cumq. fidei curæ, & iudicio dictæ Cameræ tanquam præfatæ Curiæ, & totius ecclesiasticæ ditionis, nec nõ ipsius Principis in huiusmodi rebus, & bonis supremo Tribunali status ipse vniuersus commissus sit, magnopere laborandum est, vt munus iustitiæ virtutum omnium Dominę, & Reginę, ac publici, priuatique tutricis optimę, non solum Imperio, sed etiam maiestate, & dignitate fulciatur, & tanquam in bene composito corpore purus sanguis, ita in illa religionis iustitiæ & æquitatis, quasi sanitas perpetuo consistet, quod statutis diebus, quibus dicta Camera in Palatio Apostolico, & vbicunque haberi consueuit, quisque in ea interueniens, summo mane, & hora ab ipsa Camera statuta, sicuti alij bene constituti Magistratus dictæ Curiæ conuenire debeat.

Cursores debent Camerã pridie intimare.

§. 13. Cursores vero, iubente ipso Camerario seu Viceecamerario, ipsam Cameram, certis loco, & hora, siue ordinaria siue extraordinaria fuerit, pridie sub pœna amissionis salarij menstrui, singulis tam Clericis quam alijs Cameralibus, personaliter vel per cedulam domi dimissam, omni tempore prenunciare teneantur.

Abesse non debet Camerales absque licẽtia Camerarij vel Decani.

§. 14. Et cum absentia ipsa per se damno & incõmodo maximo omnibus sit, cum non solum rerum gerẽdarum cursum retardet, sed ipsa quoque negotia in discrimẽ manifestum constituat, & plerunque destituat, quod nullus deinceps, siue Clericus siue alias Cameralis, ab ipsa Camera, sine expressa Camerarij, vel eiusdem Cameræ Decani licentia, impune abesse possit, excepta publicæ vtilitatis priuatæque necessitatis causa. quam tamen absens per Nũcium eidem Cameræ significare debeat. Qui vero id semel. & iterum neglexerit, fructibus, & emolumentis illius mensis, aut iocalibus & regalibus, alijs applicandis, quę vel vno ex eisdem contradicente illi nequaquam remitti vel condonari possint, & alias ipsius Cameræ arbitrio priuari debeat. nec nisi de expressa nostra, aut successoris nostri licentia cæteris in Camera significata, ab Vrbe abesse possit. statutis, & decretis, quæ de absentia Clericorum, & aliorum præfatorum disponunt, integris permanentibus, & per pręsentes innouatis. Illis tamen quæ à Trident. Concilio super residentia statuta sunt, saluis, & illæsis manentibus.

Vestibusq. hic descriptis Camerales induti sint in Camera.

§. 15. Clerici autem, & qui alias Rochetto, & Cappa vtuntur, eisdem in qualibet Camera, reliqui vero solitis

L ij vesti-

vestibus rubeis, & violaceis, nulla deinceps Consistorij habita distinctione induatur, aliter vero induti excusari aut admitti non possint.

Missamq; audiat, & inde ad Cameram se conferant.

§. 16. Omnes itaq. sic induti dicta hora, pulsata campanella ad Missâ accedant, quæ Decano, & alio Clerico, vel absẽte Decano, duobus Clericis ad minus assistẽtibus incipi debeat. eaq. peracta præeũtibus duobus Cursoribus, omnes Camerã versus tendant, alius post aliũ seruato ordine incedentes, quo quisq. cõmodius ab agentibus, & colligantibus de rebus pertractandis valeat informari.

Ante causarũ propositiones, imperato silentio, procuratores audiãtur.

§. 17. Vbi vero ad locum propositionũ causarum peruenerint, imperato omnibus per Camerarium, seu eo absente, Vicecamerarium vel Decanum silentio, Aduocati, Procuratores, & alij quibus id incumbit causas huiusmodi non turbare, aut confuse, vt plerunque consueuit, sed singulatim, & ita diserte, reuerẽter, & sine strepitu proponãt, vt ab omnibus commode intelligi, & à Clerico Mensario notari possint. Quod si illi à Camerario, seu Vicecamerario, vel Decano, semel & iterum moniti non obtemperauerint, ad hoc munus deinceps non admittantur.

Notarij Cameræ procuratoris officium non exerceant.

§. 18. Cumque Notarij dictæ Cameræ turpi lucro inhiantes ex procurationibus causarum plerunque per eos, vel eorum Substitutos precibus, amicitia, vel pecunia factis, causas ipsas non modo affectare, sed in eis quoque Notarij, & Procuratoris officia in detrimentum partium coniunctim exercere noscantur, quod illi deinceps ab eisdem Procurationibus, sub pœna ducentorum ducatorum Cameræ præfatæ applicanda, prorsus abstineant, sed Procuratores causarum, vel Solicitatores ipsarum ad eas procurandas duntaxat admittatur.

Causæ miserabiliũ personarũ, ac Aduocatum per Procuratorẽ pauperum in Camera gratis tractandæ sunt.

§. 19. Quodque pauperum, & miserabilium personarum causæ, quarum in dicta Curia quo maior est numerus eo maior præsertim quo ad impensas ratio est habẽda, de cætero à Procuratore pauperum, qui in eodem loco vbi describuntur continue assistat, gratis & quandocunq. voluerit, etiam extra ordinem fauore paupertatis proponantur. Qui pro eisdem, ad consulendum, & informandum Aduocatum eorundem pauperum, vt eos in ipsa Camera defendere possit, accedere teneatur. Et si ab officio suo sic sibi iniuncto quoquomodo defecisse, & pariter si Aduocatus ipse suo officio gratis pro pauperibus exhibẽdo, & pro nullo alio qui contraxerit, aut litiget cum Camera patrocinando defuisse apparuerit, prima vice si legitime impeditus non fuerit, salario trium mẽsium mulctetur, & si reinciderit in idipsum, officio suo perpetuo priuatus existat eo ipso.

Propositiones occurrentes scribẽdæ sunt per Clericũ Mensariũ, an equã fiat Camera.

§. 20. Clerici autem cæteriq. Camerales Cameram ipsam, priusquam omnes propositiones eadem die occurrentes per Clericum Mensarium descriptæ fuerint, non ingrediantur.

Oratio B. Isidori per Clericũ nouissimum postea legatur.

§. 21. Ipsi vero illis expletis ingressi, cũ sine Dei adiutorio, & Spiritus sancti gratia nihil boni sperandum sit, erecta ad DEVM omnipotentem mente, illiusque, ac Beatissimæ semper Virginis MARIAE genetricis suæ, aduocatæ nostræ toto corde ab omnibus inuocato flexis genibus suffragio, ea oratio B. Isidori Episc. quæ incipit, Adsumus Domine Sancte Spiritus, per nouissimum Clericũ tunc præsentem alta & intelligibili voce legatur. Qua finita quicunque in plena Camera audiri voluerit, liceat illi eam tunc ingredi ac proloqui, & informare, isque ab omnibus æquo animo, ac benigne audiatur.

Deinde litigãtes audiãtur.

§. 22. Quibus sic rite peractis Camera ipsa claudatur. Et quia valde incommodum quin etiam indecorum videtur, vt postea quisque indifferenter ad tantum Tribunal, sine illius Præsidentium licentia admittatur, quod saltem vnus ex Cursoribus præfatis ante ostium eiusdem Cameræ assidue maneat, illudq. custodiat. Nec quemcũque cuiuscunque gradus, & conditionis, nisi præmonito per eum Vicecamerario, seu Decano præfato, indeque deliberato admittere, vel introducere audeat, sed talis aut licentiam expectare, aut omnino recedere debeat. Cæterum clausa dicta Camera, nulla propositio, nisi forte Procuratoris Fisci, vel Commissarij Cameræ, seu Procuratoris pauperum, quibus iure merito quandoque est indulgendum, vlterius audiatur, neque describatur.

Camera postea clsudatur, & nemo admittatur, & Cursores custodes nisi cũ licentia & causarũ propositiones à Fisco vel Commissario Cameræ aut Procuratore pauperũ scribantur.

§. 23. Demum cæteris semotis, & quibuscũq. sermonibus, & collocutionibus ad res Cameræ minime facietibus, quæ expeditiones Camerales impedire, vel in longũ protrahere cõsueuerunt, prorsus omissis, omnes toto animo ad propositiones audiẽdas, & decreta facienda incũbant. Quod vt commodius, & facilius expediri possit, Camera ipsa per duas horas continuas posito præ oculis horologio ad minus habeatur, & si negotia exigerint, vlterius producatur. ex qua interim nemo nisi à Papa seu Cardinale curam negotiorum gerente, inde expresse euocatus, aut aliqua vrgenti necessitate ingruente, egredi debeat.

Mẽsarius causarũ propositiones legat.

§. 24. Moxque silentio à Camerario, seu eo absente à Vicecamerario vel Decano omnibus imposito, dictus Mẽsarius de more propositiones descriptas legat.

Decanus distribuat causas per turnũ non tamẽ cõcernentes officia, vel Gubernia Clericorum.

§. 25. Et quo ad eas quæ distributionem causarũ concernunt, ipse solus Decanus respondeat, nec quisquam illũ causas distribuentem quoquomodo interrumpere vel aliquid dicere audeat, quo vni magis quam alteri, vel sibi potius causam aliquam committat, sed causas ipsas omnes, & singulas per turnum distribuat, incipiente tamen turno ab eo Clerico quem Camerarius præsens nominauerit, vel eo absente sors educta prætulerit. exceptis causis quarum vniuersitas ratione guberniorum diuersorum, vel officiorum quotannis vnicuique Clerico distribuitur, eisdem Clericis omnino relinquendis.

Clerici de causas proponãt præuia citatione ad informandũ, & transmissa cedula propositionis, & seruatis alijs hic descriptis.

§. 26. In causis autẽ expediẽdis hæc ratio habeatur, vt quæ iudicialẽ indaginem requirunt, nullus Clericorũ, nisi prius eis in Camera communicatis, & parte ad informãdum citata, audeat illas de cætero expedire. Quin etiam rescripta omnia etiam manu Papæ signata, ac dictæ Cameræ decreta, quibus cognitio causarum ipsis Clericis demãdatur, nisi in eis dicatur expresse, quod per seipsum solũ audiat, & decidat, ita intelligi, aut interpretari volumus, quod ipse Clericus illas in plena Camera referre, & de voto omnium expedire teneatur. Verum vt prolixa litium dispendia, quo potest compendio arceantur, Clericus qui iudex, vel Commissarius fuerit, causam aliquam propositurus partibus prius auditis diligenter factum discutiat, illoq. bene, & sufficiẽter instructo, cedulam manu sua subscriptam parti agenti, & instanti cõtra Fiscum, vel alium, seu Procuratori Fisci contra partem de more tradat. qua etiam Clericos, & Camerales omnes certiores faciat se huiusmodi causam præstituto die propositurũ, vt vnusquisq. in eam intendere, & ad dicendum sententiam suam instructus accedere possit. dataque ipsa cedula, & aduersario intimata, Iudicibusque ostensa, si die propositionis per ipsã cedulam statuto adueniente per Fiscum, vel per partẽ expeditionem petentem, omnibus Iudicibus datæ fuerint informationes, licet per aduersarium illam diffugientem idẽ factum non fuerit, causæ nihilominus proponantur, discutiantur, & si id negotium patiatur, etiam altera parte non informante terminentur. Quod si vnus ex Iudicibus in partis vel Fisci gratiam odium vel fauorem causæ huiusmodi expeditionem, prætextu quod in ea informatus non sit, impedire, aut in longum protrahere moliatur, si talem constiterit informationes habuisse, illa pariter ab alijs Iudicibus expediatur. Verum si adueniente die propositionis, informationes à parte, vel Fisco expeditionem desiderante omnibus datæ non fuerint, cum id illi ad culpam debeat imputari, causæ huiusmodi propositio atque expeditio, donec omnes fuerint informati suspendatur, & interea supersedeatur. Et si præfato propositionis die aduenĩete, informationes huiusmodi ab vtraque parte omnibus datæ fuerint, Iudicibus tamen pro negotij difficultate, & grauitate de causa non liqueat, ipsi propositionem huiusmodi ad alium diem differre valeant. idemque eis licitum sit si altera pars quæ informationem non dedit, docuerit se fuisse legitime impeditam, impedimento huiusmodi saltem à maiori parte Iudicum approbato. Nullus autem qui informationes huiusmodi acceperit, se illas habuisse, sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda audeat denegare.

Causæ proponãtur ordinatim discutiãtur, & iuxta maiorẽ partem votorum decidantur.

§. 27. Cumq. causæ ipsæ Camerales, quæ multæ sunt, & de sui natura maximam desiderant celeritatem, nisi certa ratione, & ordine propositæ fuerint, nimia expeditionis tarditate, & partibus & Cameræ, certum & maximum pareant detrimentum, quod quilibet Clericus ex multis causis sibi, vel ex rescripto Pontificis, vel ex decreto Cameræ commissis, reique cognitionem habentibus,

in qualibet Camera seruato inter eos solito ordine, vnã tantum deligat, quæ pro qualitate personarum, rei, & tẽporis (prælatis semper pauperibus, & viduis) maiorem postulat celeritatem, & illius seriem facti, vnde quæstio, & dubium partibus dandum eliciatur, fideliter proponat. Eodemque dubio dato, quæstionem ipsam, ac iura, & rationes partium prius per eum perstricta, in alia Camera breuiter referat. mox Decanus Camerales primum, deinde Clericos, ab eis exordiens qui postremo in Camera admissi fuerint, ita vt secundum litteras præfati Eugenij Papæ Decanus ipse vltimus respondeat, de ea re omnes interroget, & ad interrogationem illius, Camerales scilicet consulendo, Clerici vero decidendo, solum Deum illiusque extremum iudicium præ oculis habentes, ex ordine sententias suas dicant.

Votis autem æqualib., ea pars præualeat cui Camerarius adhæserit vel eo absente, maior pars aliorum Cameralium habentium vota consultiua.

§. 28. Et ne contingat causas, & negotia diutius remanere indecisa, quod quandocũque vota decisiua fuerint æqualiter diuisa, nec de maiori parte ipsorum appareat, tunc illa pars ipsorum quibus dictus Camerarius, vel eo absente maior pars votorum consultiuorum adhæserit, debeat præualere, vt hac ratione & quamplures causæ breui expediantur, & partes ipsæ laboribus & expensis subleuentur. Dũ vero causæ ipsæ proponuntur, suffragia rogãtur, & sententiæ dicuntur, omnes magno silentio loquentem audiant, nec quisquam eum interpellare audeat, sed expleto sermone, si illum in facto errasse cognouerit, tunc liceat erranté humane benigneq. admonere, vt is seipsum corrigere, & alij post eum dicturi possint eorum opinionem firmius explicare.

Decanus vero remittit ad Pontificẽ causas gratiã sapientes, & Gubernatori, Auditori Cam. vel Thesaurario remittit causas ad eos spectã.

§. 29. Si vero aliquam propositionem gratiam sapientem, vel ad iurisdictionem Gubernatoris, seu causarum Curiæ dictę Camerę Auditoris, vel illius Thesaurarij pertinentem, fieri cõtigerit, Decanus prædictus propositione audita, si gratiam concernat, Summum Pontificẽ adeũdum respondeat, reliqua vero ad Thesaurarium, Gubernatorem, vel Auditorem præfatos, prout suæ cuiusque iurisdictionis fuerit, veteri more, non autem ad quempiã Clericum remittat, vt hac ratione partes ab expẽsis subleuentur, & iurisdictio vnicuique conseruetur.

Vota aliorũ reuelantes, pœnas hic descriptas incurrunt.

§. 30. Cumque nulla maior pestis grauiorq. pernicies ex Collegijs proficiscatur, quam sententias, & opiniones aliorum exteris aperire, vnde libertas dicendi, quæ in Iudicijs præualet, eripitur, odia gignuntur, & probis consultoribus inimicitiæ parantur, quibus humanæ societati, & ipsi iustitiæ quam profitemur, nihil magis contrarium esse constat. Quod quicunque aliorum suffragia, vel suã, aut aliorum sententiam foris patefecerit, & alicui indicauerit, excommunicationis sententiam ipso facto incurrat, à qua nisi à nobis, aut successore nostro absolutionis beneficium nequeat obtinere. Et prima quingentorum, & altera mille ducatorum dictæ Cameræ applicandorum, tertia vero vice alijs grauioribus pęnis, nostro & successoris nostri puniantur arbitrio.

Delinquẽtes in Camera coerceãtur, & Pont. denuncientur.

§. 31. In reliquis autem quoquomodo delinquentes in plena Camera, à dicto Decano primum moneantur, deinde iocalibus, & regalibus, Cameræ arbitrio mulctentur, alijs pœnis specialiter expressis saluis manentibus. Ipse vero Decanus, & eo negligẽte subsequẽs Clericus in ordine, statim illos nobis, vel successori nostro, sub nostrę vel eius indignationis pœna, denuntiare teneatur, vt inde à nobis, vel illo sicut expediens fuerit, amplius prouideatur.

Proponentes causas scripturas secũ habeant.

§. 32. Vt autem quisque in dicendis sententijs propriæ conscientiæ melius satisfacere valeat, & ea quæ dicenda sunt ab ipsis fontibus potius hauriantur quam per riuulos consectentur. Quod Clerici die propositionis per eos faciendæ, acta & scripturas earum causarum, quas præpositiuri sunt, necnon dicta testium, in Camera penes se prompta habeant, quibus controuersiæ, quæ in facto ipso plerunque oriuntur, & facilius dirimantur, & causæ ipsæ celerius expediantur.

Decisiones causarũ, adnotentur à Proponẽtib. in lib. Decisionũ Cam.

§. 33. Et quoniam plerisque necessariæ sunt sententię, & conclusiones Camerales, quare varia relatio, cum non æque à pluribus ac ab vno fieri possit, plerunque controuersiam mouet. Quod vniuscuiusque decisionis argumẽtum siue substantia, statim atque per Cameram absoluta fuerit, ab ipso Clerico proponente, in certo ac proprio libro decisionum Cameralium nũcupato breuiter describi, descriptaque legi, & ab omnibus comprobari, eundemque librum vna cum alio decretorum ordinariorum penes Mensarium singulo mense custodiri, quo certus, ac fidelis ad vtrumque recursus omnino habeatur.

Quæ prius verbo facto in Camera expedienda sunt, ab omnibus Clericis tunc pręsentibus subscribantur, exceptis sententiis & mãdatis, ac expeditionibus concernẽtib. officia Clericorum.

§. 34. Eis vero litteris patentibus, mandatisq. Cameralibus, quæ nisi prius facto verbo in Camera expediri prohibuimus, cum illa de consensu omnium expediãtur, pariter ab omnibus Clericis tunc præsentibus subscribantur, sententijs mandatisque pro illarum executione relaxandis duntaxat exceptis, quæ licet de voto omniũ proferantur, tamen à Clerico Iudice, & Commissario tantũ subscribi debeant. Quæ vero Clericorum iurisdictionem ordinariam, ac vniuscuiusque Clerici propriam, singulis specialiter demandatam concernunt, ratione gubernioru, quæ quotannis inter ipsos Clericos distribuuntur, ea ab vnoquoque cuius fuerit ea iurisdictio, priuatim de more expediatur. Quæ quidem omnia cum hucusque per Substitutos Notariorum, & eos quidem rudes, ac imperitos, & plerunque litterarum ignaros, ad Clericos deferri cõsueuerint, quos nec etiam in causis cognoscendis instruere possunt, ab ipsismet Notarijs principalibus, seu ab Substitutis eorum, per Clericos approbandi tantum, qui eosdẽ Clericos de omnibus plene informare valeant, deferatur.

Administratores rationes reddant, modo & forma hic expressis.

Pœnas autẽ cõpetẽtes fideliter nõ reddentiũ vide sup. in Pauli III. const. 40. fol. 679.

§. 35. Cum autẽ negotium acceptandi, consolidandiq. rationes quæ in Camera quotidie redduntur, quod per manus Clericorum, quorum id est præcipuum munus, nõ minore labore, quam periculo continue versatur, sicut est maximi ponderis atque momenti, ita maiori solito debeat cura, & diligentia pertractari. Quod omnes, & singuli Thesaurarij, Depositarij, Cõmissarij, & alij quicunque rerum, & pecuniarum Cameræ Administratores, & Exactores, quouis nomine nuncupentur, de cætero rationes, & computa modo & forma infrascriptis in eadem Camera reddere, eaque vera esse, nec habere diuersa, iurare omnino teneantur, quacunque consuetudine hucusque seruata, quæ potius corruptela est censenda, non obstante. Nec quispiam cuiuscunque gradus, & conditionis existat, ad rationes prædictas afferẽdas, iurandasq. per procuratorem, si præsens in Vrbe fuerit, sed per seipsũ tantum admittatur. Absentes vero, & qui infirmitate, aut carceribus, seu aliquo legitimo fuerint impedimento detenti, per eorum procuratorem speciale ad id mandatum habentem, eidem iuramento astringantur. Et nihilominus ad eos sic impeditos, si in Vrbe fuerint, Notarius Cameræ mittatur, qui ab eis quoque simile recipiat iuramentum, de quo etiam coram testibus semper rogetur.

Quas rationes Notarius ad Calculatores deferat.

§. 36. Rationes vero illas iuratas, Notarius ipse rogatus, ad Calculatores, seu Computatores rerum Cameræ statim deferat, vt inde ab eis ad Præsidentem, & Thesaurarium quamprimum portentur, & celeriter discutiantur.

Clericus eas solidet præsente Commissario.

§. 37. Cum vero Clericus solidationem computorum, quę in domibus Clericorum fieri solent, aggredi voluerit, Cameræ Commissarium ad interessendum solidationi huiusmodi omnino citari facere teneatur, ac in ipsomet decreto commissionis solidationis post deputationem Iudicum expresse addi debeat. Qui Commissario præfato citato, & præsente, ad computorum solidationem procedãt, & absque dicto Commissario, quem omnino semper adesse sub pœna priuationis officij mandamus, non possit vllo modo vllaue in causa ad solidationem deuenire.

Administratores librum teneant in quo &c.

§. 38. Omnes autem rerum Cameræ conductores, aliarumque Administratores, & pecuniarum Exactores, librum corio vel membrana coopertum habeant, in quo aliquibus ex primis folijs in albis dimissis, facultatum litteras, mandata, atque rescripta quæcunque, contractus denique ipsos ad verbum, quibus huiusmodi curæ, & exactioni Præpositi, administrationem ipsam gesserint transcribere, & deinde rationes ipsas modo & forma infrascriptis conscribere & conscriptas edere teneantur. Qui liber postmodum à Natario Cameræ, vt moris est, recipiatur. Et primo albo folio, nominibus Administratorum, administrationis genere, rationum qualitate, temporis quo redduntur spatio, & iurisiurandi substantia, breuioribus verbis inscribantur. Et subsequenter Præsidens, & Thesaurarius, quid per Clericos Iudices, in eis animaduertẽdum sit, annotare, & annotationes ipsas manu eorum propria subscribere debeant.

Rationũ reddition vbi describẽda &c.

§. 39. Et vt ipsa rationum redditio faciliori cognitione transigatur, earumque consolidatio semper & vbique iusta & fidelis appareat. Quod huiusmodi rationum iustificationes in eodem, si id commode fieri poterit, sin autem in alio libro, ab eo qui illas redditurus est, registrentur, & ad verbum litteræ, ac mandata Cameralia quæcunque, fides, ac instrumenta, & reliquę omnes scripturæ ad rem pertinentes transcribantur, & ad earum singulas singulæ rationes, & particulæ, seu partitæ referantur, adiecto vnicuique earum folio, necnon citato eiusdem libri chartarum numero, quo iustificatio quælibet descripta fuerit. Isque liber priusquam in Camera vna cum altero proferatur, ab ipsius Cameræ Computatore legatur, & cum originalibus scripturis, si eas rationem reddens penes se retinere voluerit, diligenter ab eodem conferatur. qui collatione facta, & scriptura fideli reperta, id attestetur manu propria his verbis vtrobique, in libro videlicet iustificationum, & quarumlibet ipsarum *cum originali:* In scripturis vero originalibus, & à tergo illarum *cũ Registro concordat*, eius nomine proprio subscripto.

Clerici in solidatione videãt scripturas originales.

§. 40. Et nihilominus in ipsa computorum solidatione clerici ad id deputati originalia mandata, seu eorum trãsumpta authẽtica, & scripturas diligenter videre teneãtur.

Libri rationũ quæ continere debeant.

§. 41. Libri quoque præfati rationum eorumque singulæ partitæ, tam accepti quam expensi, personas, causas, locum, annum, mensem, diem, ac summam adeo claros, atque distinctos contineant, vt qualis quantusq. sit introitus, & exitus omnibus innotescat. Quin etiam fides acceptorum, tam priuatas quam publicas, Notariumque de eis rogatum, ac nomina debitorum eiusdem Cameræ, ac rationem illam spectantium eiusq. quantitates pariter comprehendant. Et si ea de re contractus vllus celebratus, aliaue scriptura, tam publica quam priuata, confecta fuerit, ea omnia in eodem vel altero libro præfato simul cum alijs registrentur, & singulatim prout ipsa res exegerit, citentur. Et in qualibet exactione commissa præponatur etiam taxa, deinde scribatur. Et demum residuum pecuniarum quantum id fuerit, & à quibus exigendum adnotetur. per hoc enim introituũ omniũ Cameræ ratio hucusque in incerto posita, & valde obscura reddita omnibus perspicua fiet, ac negotia huiusmodi cautius expedientur, & clericorum iudicium firmius, atque tutius reddetur.

Et in Archiuio custodiãtur.

§. 42. Ipsorum deniq. computorum solidationes prõpte semper omnibus patebunt, cum libros huiusmodi in Archiuio eiusdem Camerę, Computatores præfati perpetuo retinere, & custodire teneantur.

Contrauenientes puniantur.

§. 43. Quod si secus fiat, libri ipsi non admittantur ac omni prorsus fide careant. Administrator etiam, qui rationes confecerit periurio notetur. Notarius vero pro qualibet vice ducentorum ducatorum pœnam incurrat. Et si libris præfatis sub pręscripta forma nõ confectis Clerici Iudices ad solidationes computorum processerint, ducatis mille auri præfatę Cameræ applicandis mulctentur, & ad interesse Fisci teneantur. Vicecamerarius vero, & Thesaurarius, Præsidens, & alij Camerales, si & ipsi in culpa fuerint, nostro & successoris nostri arbitrio puniantur, Computator ab officio remoueatur, Rationes quoque superinde consolidatæ & calculi facti, ac inde secuta quæcunque nullius sint roboris vel momenti.

Rationes à Clericis Iudicibus quomodo videãda.

§. 44. Clerici vero Iudices, quibus ipsa rationũ redditio demandata fuerit, non vt prius separatim, & aliter post alterum rationes ipsas discutiant, sed antiquiorem posterior adeat, qui coniunctim, Administratore & Cõputatore præsentibus, citatoq. Procuratore Fisci, seu Cõmissario Cameræ cuncta perpendant, ponderent, & excutiant, admittenda admittant, reijcienda reijciant, & dubia parti, & Fisco disputanda relinquant. quæ cum eisdem mature examinata, atque discussa, prout eis iustum videbitur ab ipsis facto prius verbo in plena Camera decidantur, & terminentur.

Administratores anno quolibet rationem reddãnt.

§. 45. Et quia ex tarda rationum redditione omnia in dies obscuriora redduntur, & pleraq. mala exinde prouenire noscuntur, quæ quo longius protrahuntur & inueterascũt eo impeditiora fiunt, & difficilius explicãtur. Quod Administratores omnes rerum Cameralium quocunque nomine nũcupati qui rationes in Camera quoquomodo redditurí sunt, illas non in fine administrationis eorum, vt prius, sed si administratio vltra annum durauerit, singulo quoque anno in fine illius, vel sequentis principio, modo præmisso, reddere omnino teneantur. idque nisi iusta interdum suadente causa ipsi Cameræ aliter expedire videatur, in ipso cõtractu quẽ cũ eis Camera de cętero inient exprimatur, & ille ad id sub pęna mille ducatorum similiũ etiã eidem Camerę applicandorũ, necnõ eiusdem administrationis rationis amissione quæ statim ab eis libere auferri, & alijs concedi possit, omnino astringantur.

Thesaurarius & alij Papæ ministri quando rationẽ reddere debeãt.

DeThesaurij munere vide bull. 100. Sixt. V.

§. 46. Et insuper quod præfatus Thesaurarius generalis, de omnibus & singulis rebus, & pecunijs ab eo vel deputatis suis in hunc vsque diem vndecũque, & quomocunque receptis & expensis, ac etiam alius Thesaurarius noster secretus, de quibuscunque pecunijs quas habuit & percepit, necnon Magister Domus nostræ accepti hucusque & impensi, ac Gubernator Vrbis, Procurator Fiscalis, necnon Magistri Viarum eiusdem Vrbis, & quicũque alij nostri in Alma Vrbe Magistratus & Officiales, tam qui de præsenti sunt, quam qui in præteritum fuerint, cuiuscunque status, gradus, vel præeminentię sint, de quibuscũque condemnationibus criminalibus, seu pœnis, aut compositionibus, ratione quarumcunque delictorum, & quarumcunque causarum ab eis hactenus factis, aut administratis, vel exactis, & ad Cameram Apostolicam spectantibus, deinceps vero Thesaurarius ipse generalis singulo quoque semestri, Magister Domus autem, ac Gubernator, Thesaurarius secretus, & alij omnes præfati singulo trimestri rationem dictę Cameræ in perpetuum reddere teneantur.

Commissarij Cam. officiũ.

Ad quod vide etiam bullã 44. Six. V.

§. 47. Proprium autẽ sit inter cætera dicti Commissarij munus, demãdatas Iudicibus redditiones, rationes omnes, easdemque commissas adnotare, & illarum celerem expeditionem procurare, curareque vt id totum quod perfecto calculo reliquum fuerit eidem Cameræ debitum ad manus Depositarij generalis, vel illorum ad quos spectauerit, seu decretum fuerit quamprimum re ipsa perueniat. Et vt debitores remedijs opportunis ad illud donec omnia integre persoluta fuerint compellantur, contractuum omnium, atque capitulorum, scripturarumque in Camera celebrandorum & discutiendorum exempla, singulis Clericis & Cameralibus, per dictos tres dies ante deferantur. Quod si ab officio sic sibi iniuncto defecisse constiterit, vnius mensis salario, & iocalium portione, sibi in proxima diuisione obuentura, & si iterum deficiat salario semestris integri puniatur, tertia vero vice officio suo perpetuo priuatus existat.

Computatorum Camerę officium.

Ad quod vide inf. prox.

§. 48. Verum cum magna atque ampla negotia quæ quotidie in Camera geruntur, præ eorum varietate atque multitudine quædam ab antecessoribus neglecta partim in diuturna obscuritate latuerint, partim etiam prorsus euanuerint, vnde dicti Clerici, & Camerales in summa illorum ignoratione versantes, plerunque consilij ancipites sępissimeque distracti, rem ipsam vel imperfectam relinquunt, vel cum magno eiusdem Cameræ detrimento, diuersam agunt, fuerintque propterea ab ipsis Clericis, & Præsidentibus Computatores Cameræ, vna cum alio ab eis pro tempore substituto, superioribus mensibus constituti, atque pręfecti curæ conficiendi librum maiorem in quem omnia ad Cameram quomodolibet spectantia in dies singulos ab eis distincte conscriberentur, atque certo ordine congererentur. Nos itaque hoc non minus, necessarium, quam vtile harum serie approbantes, & innouantes, similiter statuimus, & ordinamus, quod ipsi deputati, & Præfecti, omnes & singulos introitus, ac exitus eidem Camerę in dies obueniẽtes quicunque fuerint, illiusque debitorum, & creditorum nomina, vndequaque prouenientia in hoc ipso libro maiori describant. Concessionum quoque rerum Cameralium omnium contractuum qui continuo in Camera celebrantur argumentum, atque substantiam, eorumque diem, & annum, Notariumque inde rogatum, quam breuissime perstringant, declarentque Cameram, & Administratores quoscunque prout res postulauerit debitores, & creditores, eorumq. quãtitates claras, atque distinctas apponant. Nuntios etiã Apostolicos, Collectores, Subcollectores, Thesaurarios, Depositarios, & Cõmissarios, pecuniarũ

Exa-

Exactores, ac reliquos omnes, qui ad aliquod negocium Cameræ expediendum admittentur, breuiter conscribãt breuia, litteras patentes, & facultates, ac mandata Cameralia quæcunque adnotent, diem & annum, quibus illa expedita fuerint adijciant, & à quo Clerico subscripta, notarioq. expedita, & denique vbi registrata sint, compendio explicent. & quæ quidem omnia & singula incorrupta seruentur, & integra custodiantur.

Ministrorum Cameræ expeditiones registrẽtur & subscribantur à tergo per Cõputatores.

§. 49. Præterea volumus & ordinamus omnes quibusuis negocijs Cameralibus, tam in Vrbe quam extra eam Præfectos antequam illa exerceant, & ab Vrbe recedãt, expeditiones suas quocunque nomine nuncupatas eisdẽ Computatoribus in eodem libro adnotandas exhibere, ipsasq. nisi sic annotatas, & in illarum tergo per alterũ ex tisdem Computatoribus de hoc fidem facientem subscriptas, illis restitui omnino prohibemus. Pro earum vero expeditionum annotatione, subscriptione & restitutione, Computatores præfati caueant à partibus etiam vltro dantibus, quicquam accipere. quod si secus fecerint, pœna priuationis officij, seu alias arbitrio Cameræ puniantur.

Ministri iurẽt & caueãt vt hic. Pœnas ass'ẽ fideliter computa, nõ reddentium. Vid. in Paul. iij. const. 40. fol. 679.

§. 50. Et insuper quod omnes cuiuscunque gradus atque dignitatis fuerint, res ipsius Cameræ vbilibet, & quomodocunque administraturi, priusquam administrationem suscipiant, iurent in manibus Camerarij nostri negocium, atque curam sibi commissam, recte & fideliter se esse gesturos, rationes tempore debito rite reddituros, reliquum restituturos, librosq. rationum legitime cõscripturos, ac illos intra tempus, quod eis, dum proficiscuntur præfixum fuerit, etiam iniussos, in Cameram exhibituros, eaq. omnia se rite & fideliter præstituros penes vnum ex Notarijs Cameræ idoneæ caueãt. Ac cautio sic ab eis præstita in eodem libro maiori ab eisdem Computatoribus summatim annotetur. quod si ab eis impedimẽto cessante prætermissum, nec intra dictum tempus impedimentum huiusmodi doctum atque comprobatum fuerit, vltra pœnas in cautione huiusmodi contentas, arbitrio Cameræ puniantur.

Cõputatorũ Cameræ officium. Ad quod vid. supra & infra prox.

§. 51. Iidem quoque Computatores, Inuentarium seu Indicem omnium & singulorum librorum, & rationum quæ hactenus in dicta Camera redditæ sunt, & in posterum reddentur, distincte & ordinate conficiant, in quo rationes ipsæ cuiuscunque rei fuerint, à quo administratæ & redditæ, illarum quoque dies, & annus strictim demonstrentur. ac huius indicis seu inuentarij exemplũ vterque eorum continuo apud se contineat, quibus librũ nullum, nullasue rationes ad Cameram spectantes cuiquam nisi Clerico, & Camerali tradere, vel in manibus dimittere liceat. Si quis autem ex Cameralibus eorum aliquem pro rebus Cameralibus videre, & apud se retinere voluerit, illum de manu dictorum Computatorum accipiat, & in eorum libello ad hoc tantum deputato se illum recepisse scribat, & intra dies quindecim ad summum restituturum promittat. Qui vero ex Computatoribus id facere neglexerit, suo sit officio ipso iure priuatus & pro libro & scripturis propterea deperditis damnum & interesse, tam Cameræ quam parti iuxta formam litterarum piæ memoriæ Iulij II. & Leonis X. etiam Rom. Pontificum prædecessorum præfatorum omnino reficiat, vel alias arbitrio Cameræ puniatur.

Librorum & scripturarum Cameræ occupatores excommunicationis pœnam incurrant.

§. 52. Verum cum multi varij multiq. libri, ac quamplures, diuersæq. scripturæ rerum Cameralium, ob nullã vel modicam in illis custodiendis, conseruandisq. hucusque adhibitam diligentiam, varijs in locis, dispersi atque diffusi sint, & à plerisque detineantur in maximum Cameræ detrimentum. Volumus etiam & ordinamus, omnes & singulos illorum detentores & occupatores, ac huiusmodi occultationis conscios, & participes, nisi in Vrbe intra octo, & extra eam intra triginta dies à die notitiæ publicationis præsentium numerandos, pro qua nos alias litteras nostras, quæ publicentur, decernere intendimus, eosdem libros & scripturas, ad Computatores & Custodes præfatos detulerint, vel eosdem personas detinentes, conscias & participes denunciauerint, excommunicationis maioris laqueo subiacere.

Cõputatores Cameræ iurẽt, & caueãt

§. 53. Quos quidem Computatores & Custodes pro tempore existentes, cum illorum officium sit maximi ponderis atque momenti, priusquam ad illius exercitium admittantur, iureiurando astringi, & idonee cauere volumus, præfatum officium se recte & fideliter executuros, omniaq. & singula eis præscripta stricte custodituros, et diligenter obseruaturos.

officiũ fideliter administrare.

§. 54. Postremo cum valde inconueniens, & à iure alienum sit, quod quis in concernentibus proprium commodum suum se Iudicem constituat, pariter constituimus & ordinamus, quod Clerici præfati pro aliquo munere, seu onere, ordinario vel extraordinario à Romano Pontifice pro tempore sibi iniuncto, salarium seu mercedem sibi ipsis statuere & declarare non possint, sed illud ab eodem Pontifice, vel eo cui ea cura demandata fuerit, qualitate personæ & negocij commissi consideratis ordinetur.

Clerici salarium sibi ipsis statuere non possint.

§. 55. Decernentes constitutiones, statuta, ordinationes & decreta nostra præmissa, sancte & inuiolabiliter ab omnibus, etiam sub sententijs, censuris & pœnis præmissis, perpetuo obseruari, sicq. & non aliter per quoscũque censeri, iudicari, diffiniri & interpretari debere. Necnon ex tunc irritum & inane, quicquid secus super his, omnibusque & singulis alijs præmissis per præfatos, aut quoscunque alios, quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Decretum irritans.

§. 56. Quocirca dilecto filio nostro Vitellotio sanctæ MARIAE in Via lata, diacono Cardinali Vitellio nuncupato, moderno & pro tempore existenti nostro, & ipsius Ecclesiæ Romanæ Camerario, per Apostolica scripta illi etiam in virtute sanctæ obedientiæ districte præcipiendo, & eius etiam quo ad hoc conscientiam onerando, pari Motu mandamus, quatenus præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, tam in dicta Camera quam extra eam, vbi, quando, & quoties opus fuerit, solemniter publicari, & in eiusdem Cameræ libris registrari, ac per omnes quos illa concernunt, inuiolabiliter obseruari, & debitæ executioni demandari, ac illa quoties pro parte alicuius interesse habentis requisitus fuerit, in iudicio & extra exhiberi faciat. Ac vniuersos præfatos ad illorum obseruationem censuris & pœnis præmissis, quacunque mora cessante cum effectu cogat & compellat. Contradictores quoslibet ac inobedientes, & rebelles, auctoritate nostra, appellatione postposita compescendo.

Executor deputatur Camerarius.

§. 57. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ Cameræ iuramento, confirmatione Apostolica vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, ac omnibus illis, quæ in singulis prædecessorum præfatorum, ac nostris litteris prædictis cautum fuit non obstare. cęterisque contrarijs quibuscunque.

Claus. derog.

§. 58. Vt autem constitutiones, statuta, ordinationes & decreta nostra huiusmodi ad singulorum quos oportet notitiam perueniant, nec illorum ignoratio quempiam excuset, volumus, ac etiam dicta Apostolica auctoritate mandamus, quod præsentes litteræ Basilicæ Vaticanæ, & dictæ Cameræ valuis, necnon in acie campi Floræ, alijsq. publicis & opportunis Almæ Vrbis præfatæ locis, per vnum ex Cursoribus nostris de more affigantur, & ibi quantum ad lecturam earum opus fuerit permaneant.

Forma & effectus publicationis.

§. 59. Ac singulo quoque anno in perpetuum in eadẽ Camera, quæ mense Octobris prima habebitur, per nouissimum Clericum tunc præsentem palam & alta voce ad verbum sine intermissione legantur.

Hæc const. legatur anno quolibet in prima Camera.

§. 60. Quodq. illarum exemplis fideliter exscriptis, ac etiam impressis vnius notarij Cameræ manu subscriptis, & Camerarij præfati sigillo obsignatis, eadem prorsus fides vbique locorum, etiam in iudicio adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Transumptorum fides.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Cal. Nouemb. Pontificatus nostri anno 5.

D.P. An. 5. 1. Nouemb.

Anno à Natiuitate D. 1564. indictione 7. die vero 20. mensis Decẽb. Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D.N.D. Pij diuina prouidẽtia Papæ IV. Anno eius V. præsentes litteræ Apostolicæ lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt ad val-

Publicatio.

 uas

nas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ad valuas Cameræ Apostolicæ, in acie Campi Floræ, & ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, dimissis in omnibus præfatis locis præsentibus litteris per aliquantulum temporis spatium affixis, vt moris est, & deinde amotis, per nos Iulium Parinum & Alexandrum Aftancellum prælibati S. D. N. Papæ, & Cameræ Apostolicæ Cursores.

Ant. Clerici Magister Curs.

LXXXVIII.

Forma professionis Fidei catholicæ, obseruanda à quibuscunque promotis & promouendis ad aliquam liberalium artium facultatem; electisq. & eligendis ad cathedras lecturas & regimen publicorum Gymnasiorũ.

Huiusmodi professionem facere debent etiam prouisi de beneficijs ecclesiasticis, vt in bulla seq. Et insuper Medici debent iurare contenta in constit. 3. Pij V. Supra gregem.

Edita An. D. 1564.

PIVS EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN sacrosancta beati Petri Principis Apostolorum Cathedra, meritis licet imparibus, hisce procellosis militantis Ecclesiæ tempestatibus constitutos, plurimum nos oportet esse sollicitos, vt Domini gregem curæ nostræ commissum, non solum ab apertis rapacium luporum vndecunque caulis obstrepentium insultibus, sed etiam à magis formidolosis pestiferarum vulpecularum domi latitantium insidijs, per prouidum pastoralis officij ministerium, ipso Domino cooperante præseruemus, ac illis omnes nocendi occasiones, quantum cum Deo possumus, vbilibet auferamus.

Causa cõstit.

§.1. Cum itaque iuxta notum Sanctissimi Vatis oraculum, timor Domini, sine quo vera Religio, & Catholicæ fidei puritas nullibi reperitur, sapientiæ sit initium, & qui vel in scientijs proficere, vel eas alios docere parant, supremum illum sapientiæ parentem, benignumq. largitorem deuoto sanæ fidei obsequio demereri, veraq. sinceræ Religionis pietate sibi conciliare debeant.

Doctores ac cæteri cuiuscunq; facultatis professores, tã electi quã eligendi illa vnã exerceant, nisi prius Catholicã fidẽ profiteãtur, iuxta formam hic traditam.

§.2. Idcirco hanc Fidei puritatem, scientijs, doctrinisque quibuslibet, tum tradendis, tum addiscendis, tanquã necessariam basim, constituere, & ne simplicia nonnullorum adolescentium, res nouas audiendi cupidorum, ingenia in naufragos blandientium hæresum scopulos imprudenter impingant, occurrere cupientes; Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod deinceps nullus Doctor, Magister, Regens, vel alius cuiuscunque artis & facultatis professor, siue clericus siue laicus ac secularis, vel cuiusuis Ordinis regularis sit, in quibusuis Studiorum generalium Vniuersitatibus, aut Gymnasijs publicis, aut alibi ordinariam vel extraordinariam lectoris Cathedram assequi, vel iam obtentam retinere, seu alias Theologiam, canonicam vel ciuilem censuram, Medicinam, Philosophiam, Grammaticam, vel alias liberales artes, in quibuscunque ciuitatibus, terris, oppidis, ac locis, etiam in Ecclesijs, Monasterijs, aut Conuentibus Regularium quorumcunque, publice vel priuatim quoquo modo profiteri, seu lectiones aliquas in facultatibus huiusmodi habere vel exercere.

Rectores studiorũ & alij superiores nõ eligãtur, nisi seruatis præmissis.

§.3. Neque Doctores ipsi, aut Vniuersitatũ seu Gymnasiorum eorundem Rectores, Cancellarij, vel alij superiores, sed nec etiam Palatini Comites, aut alij particulares facultatem eruditos viros ad eosdem gradus promouendi, etiam à nobis & Apostolica Sede, vel alias vndecunque habentes, scholares, tam laicos quam clericos, & cuiusuis Ordinis regulares, vel alios quoscunque quantalibet eruditione præditos, ad vllum gradum in eisdem facultatibus suscipiendum recipere & admittere.

Scholares neque promoueãtur ad aliquem gradũ, nisi seruatis eisdem.

§.4. Neque Doctores, Magistri & Scholares, ad electionem alicuius in Rectorem, vel Cancellarium Vniuersitatis aut Gymnasij procedere; Nec ipsi Scholares, vel alij quantumlibet docti, & alioqui habiles, gradus huiusmodi, vel eorum aliquem, palam vel priuatim, recipere valeant, Nisi Doctores videlicet ac Regentes, Magistri & alij professores iam ad Cathedras & lecturas recepti, in Italia infra tres, extra vero illam infra sex menses à die publicationis præsentium computandos, reliqui vero ad Cathedras & alias lecturas ibidem in posterum assumendi ante illorum receptionem, in Rectoris vel aliorum Superiorum, eligendi autem in Rectores vel Cancellarios ante illorum electionem, vel saltem admissionem in Ordinarij loci, vel eius in spiritualibus Vicarij. Ac promouendi Scholares & alij præfati ante illorũ promotionem in eisdem Ordinarij, seu eius Vicarij, aut Doctorum, aliorumue promouentium manibus, præuio etiã processu, vel debita informatione, quantum eis sufficere videbitur, super Religione, Fideq. Catholica, Rectorum, Cancellariorum, Doctorum, Lectorum, & promouendorum eorundem per ipsos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios rite facta præcedente, eandem Catholicã fidem, verbis, iuxta formæ infrascriptæ tenorem conceptis palam, & solemniter profiteri teneantur. Et desuper instrumentum publicum confici, ac de processu, seu informatione & fidei professione in priuilegio Doctoratus, vel alterius gradus huiusmodi specialis, ac de verbo ad verbum mentio & relatio fieri debeat, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo statuimus & ordinamus.

Superiores nõ permittãt aliter aliquẽ promoueri ad gradus, vel facultates profiteri sub pœnis hic expressis.

§.5. Ac omnibus & singulis earundem Vniuersitatum & Gymnasiorum Rectoribus, Doctoribus, & alijs Superioribus, ac alias facultatem doctorandi habentibus, cuiuscunque status, gradus, ordinis, conditionis & præeminentiæ fuerint, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, vel maiori dignitate, etiam Cardinalatus honore, ac Ducali vel alia etiam Regia & Imperiali auctoritate præfulgeant, ne quem in Vniuersitatibus, Ciuitatibus, oppidis, vel alijs locis sibi, in spiritualibus vel temporalibus subiectis, aliter Cathedras, aut alias lectiones retinere, consequi, vel ad gradus promoueri respectiue patiantur, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interdicto ab ingressu Ecclesiæ, quo ad Antistites, quo vero ad inferiores, sub excommunicationis latæ sententiæ, necnon priuationis omnium & singulorum dignitatum, beneficiorum, officiorum & feudorum ecclesiasticorum per eos quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa & alia in posterum obtinenda, eo ipso per contrafacientes incurrendis pœnis districtius inhibemus.

Promotiones aliter factæ irritæ sunt.

§.6. Ac quascunque receptiones, promotiones, electiones, & admissiones absque processu, certaq. de Religione & Fide Catholica notitia, ac dicta fidei professione, sic vt præfertur, præcedente, pro tẽpore factas, nullas, inualidas, nulliusq. roboris vel momenti esse, neque cuiquam in iudicio vel extra suffragari posse.

Decretum irritans.

§.7. Sicq. per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, ac quicquid secus à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Claus. derog.

§ 8. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Vniuersitatum & Gymnasiorum, Ordinum, & locorum quorumcunque, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, facultatibus, & litteris Apostolicis eisdem Vniuersitatibus & Gymnasiis, ac Ordinibus & locis, eorumque Rectoribus, Doctoribus, Superioribus, etiam in temporalibus Dominis, Comitibus Palatinis, & aliis etiam regularibus personis præfatis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisq. efficacioribus, etiam vim contractus inducentibus clausulis, irritantibusq. & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam per nos ac Sedem præfatam, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, seu ad quorumuis, etiam Imperatorum, Regum, Rerumpublicarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam, & alias quomodolibet concessis, ac etiam pluries approbatis & innouatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum suffi-

sufficienti derogatione, de illis eorumq. totis tenoribus, specialis, specifica, expressa & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, specialiter & expresse motu simili derogamus, contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Forma & executio publicat. §.9. Ne autem quispiam præsentium ignorantiam prætendere, vel excusationem allegare possit; sed ipsæ ad omnium notitiam deducantur, volumus & mandamus, quod eædem præsentes in Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ nostræ valuis, ac acie Campi Floræ per aliquem ex Cursoribus nostris affixæ, copia illarum ibi dimissa, omnes in Italia intra tres, extra vero illam existentes intra sex menses proximos ab ea die affixionis computandos perinde arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Forma autem dictæ professionis Fidei hæc est.

Forma professionis Fidei. EGo N. firma fide credo & profiteor omnia & singula quæ continentur in Symbolo fidei, quo S. R. E. vtitur, videlicet. Credo in vnum Deum, Patrem Omnipotentem, factorem Cœli & Terræ, visibilium omnium & inuisibilium. Et in vnum Dominum IESVM CHRISTVM filium DEI vnigenitum. Et ex patre natum ante omnia secula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis. Et incarnatus est de Spiritu sancto, ex MARIA Virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum scripturas. Et ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum & viuificantem, qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus est per Prophetas. Et vnam Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi seculi. Amen. Apostolicas & ecclesiasticas traditiones, reliquasq. eiusdem Ecclesiæ obseruationes & constitutiones firmissime admitto & amplector. Item sacram scripturam, iuxta eum sensum, quem tenuit & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu & interpretatione sacrarum scripturarum admitto; nec eam vnquam nisi iuxta vnanimem consensum Patrum accipiam & interpretabor. Profiteor quoque septem esse vera & proprie sacramenta nouæ legis, à IESV CHRISTO Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium; illaq. gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in supradictorum omnium sacramentorum solemni administratione recipio & admitto. Omnia & singula quæ de peccato originali, & de iustificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo, definita & declarata fuerunt, amplector & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo, verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro viuis & defunctis atque in sanctissimo Eucharistiæ sacramento esse vere, realiter & substantialiter, corpus & sanguinem, vna cum anima & diuinitate Domini nostri IESV CHRISTI, fieriq. conuersionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantię vini in sanguinem, quam conuersioné Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie, totum atque integrū CHRISTVM, verumq. Sacramentū sumi. Constanter teneo Purgatorium esse, animasq. ibi detentas fideliū suffragijs iuuari. Similiter & Sãctos, vna cum CHRISTO regnãtes, venerandos atq; inuocandos esse, eosq. orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum Reliquias esse venerãdas. Firmiter assero imagines CHRISTI, ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorū Sanctorum habendas & retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam potestatem à CHRISTO in Ecclesia relictam fuisse, illarumq. vsum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo. Sanctam Catholicam & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem & magistram agnosco. Romanoque Pontifici beati Petri Apostolorum Principis successori, ac IESV CHRISTI Vicario, veram obedientiam spondeo ac iuro. Cætera item omnia à sacris Canonibus & œcumenicis Concilijs, ac præcipue à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio atque profiteor: simulq. contraria omnia, atque hæreses quascunque ab Ecclesia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eãdem integram & immaculatam vsque ad extremum vitæ spiritum constantissime Deo adiuuante retinere & confiteri, atque à meis subditis seu illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri & doceri & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, voueo ac iuro, sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

§.11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę ordinationis, inhibitionis, derogationis, volũtatis, statuti, decreti, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsũpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorũ Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Sanctio pœnalis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, idibus Nouembris, Pontificatus nostri Anno 5. D.P. An. 5. 13. Nouemb.

Anno à Natiuitate D. 1564. indictione 7. die vero 4. mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. anno 5. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ dimissis in præfatis locis præsentium retroscriptarum litterarum copijs affixis, vt est moris per nos Iulium Parinum & Bernardinũ Andreutium prælibati S.D.N. Papæ Cursores. Publicatio. *Ant. Clerici Mag. Curs.*

LXXXIX.

Forma professionis orthodoxæ Fidei, obseruanda à prouisis de beneficijs ecclesiasticis curatis, ac dignitatibus Ecclesijs, Monasterijs, & alijs locis Ordinum Regularium, & Militiarum.

Hanc professionem emittunt etiam plerique alij, vt habetur in præced. const. Græci autem quam formam seruent. vide inf. in Greg. XIII. const. 33. Ego.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Edita An. D. 1564.

INiunctum nobis Apostolicæ seruitutis officium requirit, vt ea quæ Dominus Omnipotens, ad prouidam Hæc dispositio Cōc. Trid. est in c. 18. sess. 24.

dam Ecclesiæ suæ directionem, sanctis Patribus in nomine suo congregatis diuinitus inspirare dignatus est, ad eius laudem & gloriam incunctanter exequi properemus. Cum itaque iuxta Concilij Tridentini dispositionem, omnes quos deinceps Cathedralibus, & superioribus Ecclesijs præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, canonicatibus, & alijs quibuscunque beneficijs ecclesiasticis, curam animarum habentibus, prouideri continget, publicam orthodoxæ fidei professionem facere, seq. in Rom. Ecclesiæ obedientia permansuros spondere & iurare teneantur.

Extensio d. Concilij.

§. 1. Nos volentes etiam per quoscunque, quibus de Monasterijs, Conuentibus, Domibus, & alijs quibuscunque locis regularium quorumcunque Ordinum, etiam Militiarum, quocunque nomine vel titulo prouidebitur, idem seruari, & ad hoc vt vnius eiusdem fidei professio vniformiter ab omnibus exhibeatur, vnicaque & certa illius forma cunctis innotescat, nostræ sollicitudinis partes in hoc alicui minime desiderari, formam ipsam præsentibus annotatam, publicari, & vbique gentium per eos ad quos ex decretis ipsius Concilij, & alios prædictos spectat, recipi & obseruari, ac sub pœnis per Concilium ipsum in contrauenientes latis, iuxta hanc & non aliam formam professionem prædictam solemniter fieri, auctoritate Apostolica tenore præsentium districte præcipiendo mandamus huiusmodi sub tenore.

Forma professionis fidei obseruandæ sub pœnis hic expressis.

Ego N. firma fide credo & profiteor omnia & singula quæ continentur in Symbolo fidei, quo S. R. E. vtitur, videlicet. Credo in vnum Deum, Patrem Omnipotentem, factorem Cœli & Terræ, visibilium omnium & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum filium Dei vnigenitum. Et ex patre natum, ante omnia secula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis. Et incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum scripturas. Et ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum & viuificantem, qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus est per Prophetas. Et vnam Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi seculi. Amen. Apostolicas & ecclesiasticas traditiones, reliquasq. eiusdem Ecclesiæ obseruationes & constitutiones firmissime admitto & amplector. Item sacram scripturam, iuxta eum sensum, quem tenuit & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu & interpretatione sacrarum scripturarum, admitto; nec eam vnquam nisi iuxta vnanimem consensum Patrum accipiam & interpretabor. Profiteor quoque septem esse vere & proprie sacramenta nouæ legis, à Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium; illaq. gratiam conferre. & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramẽtorum solemni administratione recipio & admitto. Omnia & singula quæ de peccato originali, & de iustificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita & declarata fuerunt, amplector & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo, verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro viuis & defunctis, atque in sanctissimo Eucharistiæ sacramento esse veré, realiter & substantialiter, corpus & sanguinem, vna cum anima & diuinitate Domini nostri Iesv Christi, fieriq. conuersionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, quam conuersionẽ Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat Fateor etiam sub altera tantum specie, totum atque integrũ Christum, verumq. Sacramentũ sumi. Constanter teneo Purgatorium esse, animasq. ibi detentas fideliũ suffragijs iuuari. Similiter & Sãctos vna cum Christo regnãtes, venerandos atq; inuocandos esse, eosq. orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum Reliquias esse venerãdas. Firmiter assero imagines Christi, ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorũ Sanctorum habendas & retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumq. vsum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo. Sanctam Catholicam & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum matrem & magistram agnosco. Romanoque Pontifici beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesv Christi Vicario, veram obedientiam spondeo ac iuro. Cætera item omnia à sacris Canonibus & œcumenicis Concilijs, ac præcipue à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio atque profiteor: simulq. contraria omnia, atque hæreses quascunque ab Ecclesia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eãdem integram & immaculatam vsque ad extremum vitæ spiritum constantissime Deo adiuuante retinere & confiteri, atque à meis subditis seu illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri & doceri & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, voueo ac iuro, sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

§. 3. Volumus autem quod præsentes litteræ in Cancellaria nostra Apostolica de more legantur, & vt omnibus facilius pateant, in eius quinterno describantur, ac etiam imprimantur. Iussio publicandi.

§. 4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem &c. Sanctio pœnalis.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Idibus Nouemb. Pontificatus nostri Anno 5. D.P. An 5. 13. Nouemb.

Lectæ & publicatæ fuerunt suprascriptæ litteræ Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, die vero Sabbati nona mensis Decemb. Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij Papæ IV. Anno V. Publicatio.

A. Lomellinus Custos.

X C.

Approbatio Confraternitatis sub inuocatione Duodecim Apostolorum nuper in Vrbe institutæ, pro decentiori Sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti veneratione, & egenorum mendicare erubescentium, vel alias oppressorum subuentione, Et elargitio indulgentiarum.

Illam Confraternitatẽ Sixtus V. erexit in Archiconfraternitatem, cum facultate alias Confraternitates aggregãdi die 15. Iulij 1586. sed eius bullã prætermisi, tanquã hoc duntaxat continentem. Et formam aggregandi præfiniuit Clem. VIII. in constit. 115. Quæcunque.

Opus d. venerationis Sanctissimi Sacramenti, mox diligenter curat Sodalitas Sanctissimi Corporis Christi, de qua habetur in cõst. 20. Pauli III. Dominus. sup. fol. 643. Hæc autem sedulo incumbet dictæ pauperum subuentioni. Eiusque indulgentias immutauit S. D. N. Paul. V. in const. mox publicandam, iam firmatam sub die 3. Octob. 1606.

PIVS

PIVS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1564.

Proœmium. IN Apostolicæ dignitatis culmine, meritis licet imparibus, diuina dispositione constituti, ad ea nostræ considerationis aciem libenter dirigimus, per quæ nostræ prouisionis auxilio diuinus cultus cum animarum salute, vbilibet actiuum suscipiat incrementum; & his quæ propterea ex pia fidelium deuotione instituta & ordinata dicuntur, vt firma perpetuo & inconcussa permaneant, cum à nobis petitur, Apostolici muniminis præsidium propensius impartimur, ac fideles ipsos spiritualiũ gratiarum muneribus prosequimur, vt exinde diuinæ gratiæ aptiores reddantur, & charitatis deuotio in eis per amplius augeatur.

Quidã Christifideles instituerunt in Vrbe, Confraternitaẽ, pro decētiori Eucharistiæ Sacramenti veneratione, & regimine Monasterij Domus Piæ, & subuentione egenorũ mendicare erubescentium, aut alias oppressorum.

Ad hoc vide quæ dixi in rubrica.

Desectus Domũ Piã hodie regi, ab alia Cõgregatione, vt habetur in cõst. 31. Gre. 13. Cupientes vbi notabo.

§.1. Sane dilecti filij confratres Confraternitatis sub inuocatione duodecim Apostolorum in Ecclesia Conuentus eorundem Sanctorum duodecim Apostolorum de Vrbe Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium nuncupatorum institutæ, nobis nuper exponi fecerunt, quod alias nonnulli Christifideles pia deuotione ducti considerantes Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum inter cætera Ecclesiæ Sacramenta, præcipuis honore, reuerentia & veneratione dignum, præsertim dum ad infirmos defertur, à nonnullis vel paucis admodum Christifidelibus, & minus quam deceat honorifice comitari, idq. ęgre ferentes, & singulari zelo deuotionis cupientes vt eidem Sacramento debitus cultus honor & veneratio exhiberentur, quantum in eis erat prouidere, vnam vtriusque sexus Christifidelium Confraternitatem, sub inuocatione præfata ad Omnipotentis Dei, sacratissimiq. Corporis Dominici laudem, gloriam & honorem instituerunt & ordinarunt: ac pro eius salubri directione, & incremento, piorumq. operum exercitio inter alia, nonnullos ex eis, qui curam & regimen Monasterij Monialium domus Piæ nuncupati, regionis Sancti Eustachij de Vrbe, sub regula sanctæ Claræ dicti Ordinis, mulierumq. ibi pro tempore degentium nouiter erecti, & ab ipsa Confraternitate trahentis originem, haberent, & alios qui Christifidelium eleemosynas perquirerent, vt exinde pauperibus erubescentibus & miserabilibus personis in suis necessitatibus eorundem Christifidelium ope, secrete & alias subueniretur, alios vero qui alia pietatis & charitatis opera erga quoscunque pauperes ope destitutos, ac indigentia, paupertate, & litibus, & aliter oppressos illos consulendo, & iudicibus pro iustitia commendando ac visitando, & ex eorum, & aliorum Christifidelium eleemosynis quantum possent eis subueniendo exercerent, constituerunt & deputarunt.

Protectoremq. d. Cõfraternitatis, Cardinalem Vitellium deputarunt.

§.2. Necnon dilectum filium nostrum Vitellotium Sanctæ Mariæ in Via lata diaconum Cardinalem Vitellium nuncupatum, S. R. E. Camerarium, in suum & dictæ Confraternitatis Confratrem & Protectorem elegerunt & receperunt, prout in instrumentis seu capitulis, aut alijs documentis desuper forsan confectis, plenius dicitur contineri.

Et modo supplicãt Pontifici, pro cõfirmatione prędictorum.

§.3. Quare pro parte Confratrum prędictorum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus institutioni Societatis ac constitutioni, deputationi, electioni & receptioni præfatis, pro firmiori illarum subsistentia robur Apostolicæ confirmationis adijcere, ac alias in præmissis opportune prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic Pontifex d. institutionem, & Protectoris deputationem, & ordinationes iã firmatas approbat.

§.4. Nos igitur qui pia & salubria fidelium vota, ex quibus diuinus cultus propagatur, & salus animarum prouenire dignoscitur, pij patris affectione libenter prosequimur, & vt optatum sortiantur effectum, operam efficacem attentius impendimus, ac tam venerabile Sacramentum à cunctis Christifidelibus, vt per hoc eorum desideratam salutem consequi valeant, peramplius honorari, venerari, laudari & magnificari sinceris exoptamus desiderijs, ac Omnipotenti DEO, quod tam salubria, necessaria, & vtilia opera exerceantur, immensas gratias agentes, & vt illa perpetuo frequententur, ac Christifideles ipsi eis feruentius insistant, quo nos erga eos amplioribus & specialioribus gratijs liberales esse, seque propterea maiori cœlestis gratiæ deuotione refici posse cognouerint, quantum cum Deo possumus prouidere volentes, necnon veriores præmissorum instrumentorum & aliorum documentorum desuper confectorum tenores, præsentibus pro expressis habentes huiusmodi supplicationibus inclinati, institutionem et ordinationem Confraternitatis, necnon constitutionem & deputationem, ac Protectoris electionem, & receptionem huiusmodi, aliaq. omnia & singula per eosdem Confratres circa præmissa gesta, statuta & ordinata, ac prout illa concernunt, reliqua in instrumentis seu capitulis, aut alijs documentis prædictis contenta & inde secuta, quæcunque, (licita tamen & honesta) Apostolica auctoritate tenore præsentium, approbamus & confirmamus, ac illa omnia & singula Apostolici muniminis præsidio roboramus, omnesq. & singulos, tam iuris quam facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem supplemus. Et nihilominus eundem Vitellotium Cardinalem, & quemcunque qui ad id per ipsos Confratres pro tempore electus fuerit, in eiusdem Confraternitatis Protectorem constituimus & deputamus.

Aliaq. statuta de cætero cõdẽdi facultatem tribuit.

§.5. Et insuper eisdem Confratribus quæcunque statuta, ordinationes, capitula & decreta felix regimen & gubernium dictæ Confraternitatis concernentia (licita tamen & honesta ac sacris Canonibus non contraria) edendi, condendi, & faciendi, conditaq. mutandi, alterandi, ac penitus tollendi seu cassandi, & alia de nouo edendi, condendi, & faciendi. Quæ postquam edita, condita, facta, alterata, mutata, & pro tempore per existentem Vicarium Almæ Vrbis approbata fuerint, eo ipso dicta auctoritate approbata sint & esse censeantur. Seque in dicta Ecclesia congregandi, & congregationes faciendi, ac dilectis filijs fratribus dicti Conuentus Confraternitatem, suosq. Confratres huiusmodi in dicta Ecclesia recipiendi & admittendi, ac inibi congregari permittendi, plenam, liberam & omnimodam potestatem, licentiam & facultatem eisdem auctoritate & tenore concedimus & impartimur.

Indulgentias Confratribus elargitur.

Tu ad hoc aduerte, quod dixi hic in rubr.

§.6. Et insuper, vt Ecclesia & Confraternitas in ea instituta huiusmodi, congruis frequententur honoribus, ac Confratres ipsi, aliiq. Christifideles ad præfatum Eucharistiæ Sacramentum dum processionaliter, ac alias ad infirmos defertur, deuote & honorifice comitandum alliciantur, & etiam vt se eo promptiores ad id exhibeát, quo se exinde æternæ vitæ premia facilius consequi sperauerint, de Omnipotentis DEI misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus & singulis ipsius Confraternitatis Confratribus pro tempore existentibus, & illam pro tempore ingredientibus, cæterisq. vtriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus & confessis, seu statutis à iure temporibus confitendi propositum habentibus, qui dictam Ecclesiam in singulis diebus festiuitatum duodecim Apostolorum annis singulis deuote visitauerint, ac processionaliter cum eisdem Confratribus dictum Eucharistiæ Sacramentum, dum illud tam ad infirmos quam alio, pro tempore defertur, honorifice, ac cum debitis reuerentia & honore, Deum orando, & mente recolendo, piasq. preces ad eum effundendo comitati fuerint, acqui missæ vltimo quoque die Dominico cuiuslibet mensis in dicta Ecclesia alta voce, & alias solemniter celebrandæ interfuerint, vel inibi confessi & corde contriti ipsum Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, ac præmissa adimpleuerint, & quotiens orationem quadraginta horarum nuncupatam per eosdem Confratres fieri cõtigerit, in dicta Ecclesia seu eorum cappella interfuerint, quotiens id fecerint totiens plenariam omnium & singulorum peccatorum suorum indulgentiam & remissionẽ in forma Iubilei Sancti, auctoritate & tenore præfatis, misericorditer in Domino concedimus & elargimur. Ac institutionem Confraternitatis, ac constitutionem, electionem & receptionem Protectoris, capitulaque & alia per eosdem Confratres gesta huiusmodi, perpetuis futuris temporibus obseruari debere.

Clausulæ huius bullæ præseruatiuæ.

§.7. Necnon indulgentias & alia præmissa sub quibusuis reuocationibus, suspensionibus, aut derogationibus simi-

similium vel dissimilium indulgentiarum & gratiarum nullatenus comprehendi, sed semper ab illis excepta fore & censeri, dictosq. Confratres, suosq. officiales, aut eorum aliquem super præmissis, seu eorum aliquo à quoquam quouis prætextu etiam pro informatione Curiæ, tam ex officio quam ad instantiam Fisci quomodolibet molestari seu perturbari non posse.

Clausula sublata.

§.8. Et sic per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. Ac quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Derogatio contrariorũ.

§.9. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Conuentus, Monasterij, & Ordinis præfatorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis eorũq. superioribus & personis, sub quibuscunq; tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq. & alijs decretis, per quoscunque Romanos Pontifices etiam prædecessores nostros, ac nos & Sedem prædictam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, & alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis & innouatis. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumq. totis tenoribus specialis specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Fides exemplorum.

§.10. Volumus autem quod transumptis præsentium, manu alicuius Notarij publici vel Secretarij ipsius Confraternitatis subscriptis, & sigillo prædictæ Confraternitatis seu Protectoris illius, aut alicuius Curiæ Ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur & adhiberi debeat, quæ litteris ipsis originalibus adhiberetur, si exhibitæ forent vel ostensæ.

D. P. An. c. 16. Nouemb.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die decimasexta Nouemb. millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Pontificatus nostri Anno 5.

XCI.

De Spolijs Clericorum, extra residentiam decedentium.

Moderationem quo ad Curiales vide infra in Sanctissimi D. N. Pauli V. constit. 14. In eminenti. vbi plene notabo de materia.

Edita A. D. 1564.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

IN suprema militantis Ecclesiæ specula meritis licet insufficientibus diuina dispositione constituti, cunctos non solum vigilantiæ nostræ commissos dominicos greges, sed etiam singulorum Pastorum suorum actus intensa nostræ mentis acie collustrantes, studium efficax, operamque sedulam ad hoc omnino statuimus adhibere, vt quemadmodum operosum Sacri Concilij Tridentini progressum, felicemq. exitum, Domino cooperante præstitimus, ita sanctissima illius decreta, ipsorum præsertim qui in Apostolicæ solicitudinis partem vocati sunt Pastorum officium concernentia, non tepide, neque dissimulanter exequamur.

§.1. Sane licet in Concilio præfato saluberrima fuerit ordinatione decretum, quod omnes & singuli venerabiles fratres nostri Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi & Episcopi, & alij beneficiati apud Ecclesias sponsas suas residere teneantur, nonnulli tamen (quod non sine animi nostri mœrore referimus) adeo sui gregumq. quos olim deperditos Saluator noster proprio sanguine redimere dignatus est, sibi creditorum obliti sunt, vt etiam nunc in Alma Vrbe vel alibi commorantes, & sacrosancta spiritualis matrimonij, inter eos suasq. Ecclesias solemniter contracti iura confundentes, sponsas suas in longa quasi viduitate relictas, & prædictas Ecclesias quomodocunque sibi concessas inuisere, & apud illas, vt probos & prouidos patresfamilias decet, residere nõ curent, in perditione animarum suarum, & subditorum suorum, ac perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum.

Conc. Trident. sess. 6. c. 1. & sess. 23. c. 1. de creatis curatos, apud eorũ Ecclesias residere debere.

Hic Pōt. eōs monet & hortatur eosdem ad residētia.

§.2. Nos hanc illorum contumaciam alicuius etiam temporalis pœnæ metu, frangendam seu conuincendam esse censentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnibus & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis & Episcopis præfatis, ac alijs quibuscunque etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, dictas Ecclesias, in commendam vel administrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & alijs quibuscunque beneficiatis curam animarum habentibus, qui iuxta decreti super Residentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, personalem in suis Ecclesijs residentiam facere tenerentur, in virtute sanctæ obedientiæ, vltra pœnas in dicto decreto Concilij contentas, etiam sub priuationis eorum, à regimine & administratione Ecclesiarum suarum, ac alijs nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis successoris nostri arbitrio imponen. pœnis, distincte præcipiendo per Apostolica scripta mandamus, quatenus omni mora cessante in eisdem suis Ecclesijs, iuxta formam & tenorem dicti Concilij personaliter resideant.

Et non Residentiū bona, vel spolia ad Camerã spectare decernit, nõ attenta licentia testādi, si extra Residētiā decesserint.

§.3. Et nihilominus, si quos mandato nostro huiusmodi, quod absit, non parere contigerit, ne etiam tales absentes melioris in hac parte conditionis, quam cæteri in suis Ecclesijs residentes existant, hac nostra perpetuo valitura sanctione per præsentes statuimus & ordinamus, quod deinceps omnia & singula mobilia & immobilia, etiam in Vrbe vel eius districtu, existentia, & semouentia, res & bona, iura & actiones cuiuscunque qualitatis & valoris, ac vbicunque locorum consistant, ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, & alios quoscunque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, & præeminentia præfulgentes, Ecclesias prædictas in titulum vel commendam, siue administrationem, aut alio quouis nomine obtinentes, & alios quoscunque beneficiatos curam animarum habentes, qui extra prædictas Ecclesias ac diœc. etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxta decretum & formam Concilij huiusmodi non residentes decesserint pertinentia, & per illos suarum Ecclesiarum, ac quorumcũque Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, secularium & regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, redituum, & prouentuum ecclesiasticorũ, necnon pensionum annuarum sibi super similibus fructibus, redditibus, & prouentibus reseruatarum, & assignatarum occasione quæsita, etiam si facultatem specialem, de illis aut eorum parte testandi, & alias libere disponendi, à nobis, & à quibuscunque alijs Rom. Pontificibus prædecessoribus & successoribus nostris, etiam cum clausulis quod facultates huiusmodi reuocari non queant, alijsq. irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum litterarum desuper confectarum, de rebus & bonis huiusmodi iamque disposuerint, tanquam spolia ad Cameram Apostolicam legitime pertineant.

Iussio describēdi dicta bona, & Cameræ applicanda.

§.4. Liceatq. dilectis filijs moderno & pro tempore existenti Commissario nostro generali, & suis dictæ Cameræ deputatis in euentum decessus huiusmodi, solitum inuentarium super rebus & bonis præfatis conficere, illaq. prout de reliquis clericorum spolijs fieri solet, ad dilecti filij nostri moderni & pro tempore existentis generalis Thesaurarij manus redigere, dictæq. Cameræ applicare,

care, cuiusuis licentia desuper minime requisita.

Licentias testandi nō residentib. tollit, dispositioneq. eorum annullat.

§.5. Ac facultates & desuper confectas litteras prædictas, etiam Motu & scientia similibus, etiam in recompensam laborum, & obsequiorum, etiam nobis & Ecclesiæ Romanæ, dictæque Sedi impensorum, quomodolibet concessas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis; & ad verbum insertis habentes, in euentum obitus huiusmodi, etiam si in Vrbe, aut eius districtu, vel alibi extra suas Ecclesias, vt præfertur, contigerit, ex nunc prout ex tunc, & e contra, in dictæ contumaciæ pœnam eiusdem potestatis plenitudine & tenore reuocamus, cassamus & annullamus, & tam eas quam earum prætextu quomodolibet pro tempore condita, factaq. testamenta, codicillos, legata, donationes, & alias dispositiones quaslibet, etiam ad pias causas, vel in remunerationem seruitiorum, nulla & inualida, nulliusq. roboris vel momenti fore, neque cuiquam contra præsentium tenorem suffragari.

Decretum irritans.

§.6. Et sic per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, & S. R. E. Cardinales in quauis instantia, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere, ac quicquid secus à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Declaratio quod aliæ ordinationes Apostolicæ circa spolia, firmæ remanent.

§.7. Per hoc autem nostris, & Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum ordinationibus, reseruationibus & decretis, quo ad Prælatorum & aliorum beneficiatorum, etiam in suis Ecclesijs aut diœcesi. residentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus, & extendimus ad habentes Ecclesias in Vrbis districtu, ibique residentes & decedentes, spolia Cameræ Apostolicæ applicata hactenus emanatis, nullatenus præiudicare, neque quicquam in eis alterare intendimus, sed ea in suo robore, vt antea, manere volumus, præterquam quo ad eos, qui in suis Ecclesijs iuxta formam prædicti Concilij resederint, & specialem licentiam testandi habuerint. hac enim tantum saluam eis esse volumus, itaut generalis licentia testandi eis quanquam residentibus minime suffragetur, sed sola speciali si quam habuerint tueri se possint.

Forma & effectus publicationis quam habere in fin.

§.8. Cæterum vt præceptum, mandatum, statutum, ordinatio, reuocatio, cassatio, decretum, & alia præmissa, præsentesq. litteræ ad eorum quorum interest notitiam deducantur, nullusq. possit aliquam illorum ignorantiam prætendere, vel excusationem allegare, sed illa perpetuo firma & illibata permaneant, volumus & mandamus quod eædem præsentes in Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ nostræ valuis, ac acie Campi Floræ per aliquem ex Cursoribus nostris affixæ copia illarum ibi dimissa, ab ea die omnes perinde arctet ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Clausula derogatoria.

§.9. Non obstantibus præmissis, ac in fauorem Curialium per fel. recordat. Sixtum Quartum, Leonem Decimum, Iulium Tertium, & quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiam per nos editis et approbatis, necnon alijs litteris, constitutionibus & ordinationibus Apostolicis. cæterisq. contrarijs quibuscunque. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 5. 25. Nouemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, septimo Calen. Decembris, Pontificatus nostri Anno quinto.

Publicatio.

Anno à Natiuitate D. 1564. indictione 7. die vero 4. mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. anno 5. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, dimissis in præfatis locis præsentium retroscriptarū litterarum copijs affixis, vt est moris, per nos Iulium Parisinum, & Bernardinum Andreutium prælibati Sanctissimi Domini Nostri Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

XCII.

Reuocatio cuiuscunq; priuilegij, Cōmunitatibus, Confraternitatibus, & alijs quibuscunque, etiā locis pijs cōcessi, homicidam in die Veneris Sancti, aut alio tempore è carcerib. liberandi, & reseruatio eiusmodi gratiæ consulto Pontifice ab eius officialib. de cetero concedendę.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1564.

Exordium.

DVm ad solitam Romani Pontificis IESV CHRISTI Vicarij clementiam, tanquam ad exuberantem pietatis fontem pro gratijs impetrandis vndequaque concurritur, ipseq. more pij patris omnes vti filios dilectissimos in intimis charitatis, & misericordiæ visceribus indulgenter amplectimur, vsu nonnunquam euenit inde priuilegia flagitando reportari, quæ licet prima petitionis specie nihil incommodi secum afferre videbantur, illorum tamen concessionem subsequens experientia Reipublicæ damnosam, meritoq. esse conuincit improbandam.

Causa huius constitutionis.

§.1. Sanequoniam & nostri pastoralis officij cura, & præsentium temporum conditio plane nos cogit modū diuersis abusibus, qui iampridem in mores hominum, quos DEI prouidentia vigilantiæ nostræ committere dignata est, sensim irrepserant, aliquando salubriter imponere, prout in his, non solum circa spiritualem vniuersalis Ecclesiæ, cui licet immeriti præsidemus, sed etiam circa temporalem Sedis Apostolicæ statū videlicet reformandum aciem nostrę mentis intendere dudum cooperante Domino non desistamus. Nos etiam non minimū operęprecium facturos esse censemus, si cunctas quo ad eius fieri poterit occasiones homicidiorum, quæ in diuinę maiestatis offensam, & publicę quietis perturbationē indies passim increbrescunt patrandorum conabimur e medio submouere. Considerantes itaq; priuilegia varijs ciuitatum, terrarum & locorum, nobis & S. R. E. in temporalibus immediate subiectorum, Communitatibus, Vniuersitatibus, ac Confraternitatum & aliorum piorum locorum Rectoribus & hominibus super vno homicida singulis annis Veneris in Parasceue, vel alio certo die, e carceribus meritisq. supplicijs liberando, & salutiferę cruci, vel altari præsentando, aut patriæ dimittendo per nonnullos Romanos Pontifices prędecessores nostros, & Sedem prędictam in Christianę charitatis, diuiniq. cultus, & fidelium subditorum fauorem diuersimode concessa, nōnunquam improbis, sicarijs, & sceleratis parricidis ansam in proximum quemque suum sub spe liberationis huiusmodi crudeliter sęuiendi, & humanum sanguinem effundendi præbuisse, ac illos in quorum manu priuilegiorum vsus, aut executio sita est, eis vt plurimum non ad Christianam pietatem vti, sed potius ad quęstum, & fauores importunos in animarum suarum perniciem, & bonorū scandalum imprudenter abuti solere, perditissimos homines, à necessaria, nec vlla ratione condonandi morte, cœlo, terraq. multum indignantibus, atque reclamantibus, impie sub prætextu pietatis eripientes.

Reuocatio priuilegiorum Cōfraternitatibus & alijs concessorū liberandi homicidas carceratos.

§.2. Nosq. propterea omnino præstare cēsentes, quod huiusmodi gratiæ, à nostro, & qui, cum sit omni corruptela superior, an tales huius immanitatis damnati homines misericordiæ locū reliquerint, sincerius timabitur, Rom. Pontificis pro tempore existentis, quam incertę multitudini, corruptorumue rectorum arbitrio dependeant. Nec non quorumcunque priuilegiorum Communitatibus, Vniuersitatibus, ac Collegijs prędictis, & alijs quibuslibet, etiam quorumuis Imperatorum, Regum, vel Religionis contemplatione, seu in damnum, recompensam, vel aliter quomodolibet concessorum, ac pluries etiam per nos approbatorum & innouatorum, litterarumq. desuper expeditarum, & inde secutorum, tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, omnia & singula priuilegia pręmissa, tam in Alma Vrbe, quam extra eam in vniuerso eiusdem Sanctæ Romanæ

Ecclesiæ dominio temporali, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis, etiam vim contractus inducentibus clausulis, irritantibusq. & alijs decretis, etiam consistorialiter, ac Motu & potestatis plenitudine similibus, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem prædictam, vel eius Legatos quibusuis Ciuitatib. Oppidis, Castris, Locis, seu Communitatibus, Vniuersitatibus, Confraternitatibus, Collegijs, Ecclesijs, Hospitalibus, pijs locis, & alijs personis, tam secularibus quam ecclesiasticis, etiam cuiusuis Ordinis regularibus, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, qualitatis & præeminentiæ fuerint, hactenus quomodolibet concessa, ac etiam pluries approbata, & innouata, tenore præsentium reuocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, nulliusq. roboris vel momenti fore, neque deinceps cuiquam suffragari, neque Ciuitates, Oppida, Castra, Loca, seu Communitates, Vniuersitates, Collegia, Confraternitates, aut eorum rectores, vel alios quoslibet eorundem priuilegiorum prætextu alicuius homicidæ gratiam, absolutionem, aut remissionem prætendere, requirere, vel homicidam absoluendum nominare, seu præsentare, vel huiusmodi priuilegijs alias vti, neque ciuitatum, terrarum, aut locorum prædictorum Gubernatores, Rectores, vel Magistratus pro tempore existentes, nominationes aut præsentationes huiusmodi admittere, seu aliquem ita nominatum vel præsentatum dimittere & absoluere posse.

Reseruatio gratiæ de cætero concedendæ. Hoc hodie seruatur, vt consulto Pōt. concedatur.

§. 3. Sed si quis casus, gratia & miseratione dignus occurrat, illum ad nos & pro tempore existentem Roman. Pontificem, vt in hoc pro facti, personarumq. qualitate fiat quod conuenire videbitur, referri debere. Ac quicquid secus à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus & declaramus.

Clausula derogatoria.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Vt autem præsentes ad omnium notitiam facilius deducantur, volumus & mandamus quod illæ in Cancellariæ, & Cameræ Apostolicæ valuis, ac in acie Campi Floræ de Vrbe per aliquem ex nostris Cursoribus affixæ, copia illarum ibi dimissa, vniuersos & singulos quorum interest intra mensem à die affixionis huiusmodi computandum, perinde afficiant arctentque, ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Nulli ergo omnino hominum &c.

D. P. An. 5. 14. Decemb.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, decimonono Calen. Ianuarij, Pontificatus nostri anno quinto.

Publicatio.

Anno a Natiuitate D. 1565. indictione 8. die vero 18. mensis Aprilis, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. Anno 6. retroscriptæ litteræ Apostolicæ publicatæ & affixæ fuerunt in Cancellariæ & Cameræ Apostolicæ valuis, & acie Campi Floræ, vt moris est, dimissis ibidem in supradictis locis præsentium litterarum copijs affixis, per nos Iulium Parinum & Camillum Cherubinum prælibati Sanctissimi D. N. Papæ Cursores.

Nicolaus de Matthæis Mag. Curs.

XCIII.

Iurisdictio Consulum Artis Merciariorum Almæ Vrbis.

Confirmationem earundem facultatum habes inf. in Greg. XIII. const. 61. Vrbem. Et aliam concessit Clem. VIII. die 10. Februarij 1593. sed eam tanquam simpliciter confirmatoriam sciens prætermittam.

Edita An. D. 1565.

PIVS PAPA IV.
Motu proprio, &c.

Exordium.

CVm pastorali nostro incumbat officio, iuxta facti exigentiam & temporum varietates, quoscunque ad suas iurisdictiones temporum calamitate collapsas, restituere & reintegrare.

Conseruatores Vrbis assignarunt Vniuersitati Merciariorū, locū in foro Capitolino, vt ibi Consules iudicerēt de rebus spectan. ad artē.

§. 1. Nos attendentes dilectos filios Collegium & Vniuersitatem Merciariorum, & illis adhærentium huius Almæ Vrbis, & Curiæ nostræ non modicæ vtilitati & commoditati, immo etiam necessitati, dum varia præsertim mercimonia humano vsui apprime necessaria, longinquis ex partibus, maximis eorum nedum sumptibus, verumetiam sæpe dispendijs, ac laboribus & periculis, quotidie ad Vrbem & Curiam præfatas, maxima etiā cum vectigalium & portoriorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ fructu & vtilitate, terra marique vehunt, & vehi procurant consulere. Et propterea dilectos filios Conseruatores Almæ Vrbis, considerantes eosdem Collegiū & Vniuersitatem, illiusq. particulares homines pro eorum creditis exigendis coram diuersis Vrbis tribunalibus & Iudicibus, maximis cum laboribus & dispendijs defatigari, & ea de causa, bona & mercimonia huiusmodi fieri cariora, eisdem Collegio & Vniuersitati, vt Consulatum & peculiare tribunal, ad aliarum artium & præsertim Mercatorum instar, construerent & erigerent, commisisse & mandasse, eisdemq. solum & locum ad dictum tribunal, & Consulatum construendum, inibique de rebus ad eorum artem spectantibus & pertinentibus iusdicendum, causasq. sui fori cognoscendum, prout aliæ consueuerant assignasse.

Senator Vrbis tempore Bonifacij IX. eidē Vniuersitati facultatē dedit vendan. quascunque res, etiā cōcernentes alias artes & erigendi vnū Collegium.

§. 2. Ac fel. record. Bonifacium Papam Nonum predecessorem nostrum, seu de illius mandato quondam Zachariam Triuisanum Venetum, tunc Vrbis Senatorem eisdem Collegio & Vniuersitati habilitatem, licentiam, facultatem, libertatem & potestatem quascunque res & speciarias, ferreas, argenteas, aureas, vel alias humano vsui necessarias, & * pertinentes, etiam quascunque alias Artes, & artificum quæcunque Collegia in specie quomodolibet concernentes exponendi, & expositas publice etiam per Vrbem portan. vendendi sine aliquibus quomodolibet eis à quoquam aliarum Artium proposito obstaculo seu impedimento, imposito vel inferendo, concessisse. nec ob id aliud quam vnum & idem Merciariorum Collegium, sed seorsum ab alijs vti hæc Alma Vrbs in vsu habebat censeri mandasse. nec etiam ea re, cuiq. dictarum aliarum Artium Collegio, Collegijq. Præposito ipsos Vniuersos & singulos Merciarios Vrbis, fieri subiectos voluisse. Quinimmo ipsos omnes tanquam ministrantes negocia & exercitia, quæ vberiorem Ciuitatem alunt tueri & manuteneri, ac defendi censuisse, ab omnibus cōtrariantibus, maxime ab his, qui auaritia ducti earum rerum faciebant pretia cariora. Idemq. Senator præfatus per concessam potestatem à Bonifacio prędecessore nostro, etiam auctoritate & potestate Senatus præmissa sanciuisse, & perpetuo valitura mandauisse.

Locus refix.

Collegiū modo statuit, Consules cognoscere causas de rebus spectan. ad artem, vsque ad quācunq; summā inter homines de arte, & inter alios vsq; ad ducat. 30. Ad quod vide amplationē hic in fine.

§. 3. Ipsumq. Collegium & vniuersitatem nonnulla statuta ad dictum Tribunal, & ad artem huiusmodi necessaria, in libro Statutorum descripta edidisse & ordinasse, illaq. per Senatores & Conseruatores respectiue approbata & confirmata fuisse. Et nouissime inter cætera statuisse & ordinasse, quod Consules ius & rationem inter homines artis, & pro quibuscunque causis ad artem huiusmodi spectan. & pertinen. & ab eis dependen. vsque ad quamcunque summam ius reddere valeant, & si aliquis ipsius artis conueniret in iudicio aliquam aliam personam quæ non esset eiusdem artis, dummodo foret pro re ad artem ipsam spectante, Consules qui pro tempore fuerint iurisdictionem contra tales, cuiuscunque status, gradus, aut conditionis existant, ementes bona dictæ artis, & alias super eis quomodolibet contrahentes conuentos, vsque ad summam triginta ducatorum auri in auro de Camera haberent, & personæ sic conuentæ iurisdictionem huiusmodi, vsque ad dictam summam inclusiue, sub quouis prętextu, causa, vel occasione, etiam si essent nobiles, & Romani Ciues; Vrbis incolæ, vel Curiales omnes, seu alias quoquo modo declinare non possint.

Librisq. vorū mercantiliter tentis fidē adhiberi.

§. 4. Et ne in vnaquaque summa præsentia Notarij, & illius stipulatio requiratur, statuisse, quod Codicibus et libris rationum Merciariorum, Velectariorum, Berrectariorum, Setarolorum, seu Banderariorum dictæ Vniuersitatis, & aliorum eiusdem Collegij confectis vsque ad sum-

summam triginta ducatorum auri de Camera, omnibus partitis eiusdem rationis simul computatis plene credatur, & fides adhibeatur cum iuramento, contra quoscunque. Inter homines vero de arte vsque ad quamcunque summam occasione merciariæ, & cuiuslibet alterius generis ad artem huiusmodi pertinentis. Ita quod agentes & exigere volentes cum iuramento, perinde plena fides dictis libris adhibeatur, ac si legitime & concludenter probatum esset. dummodo ipsi libri, mercantiles, & mercatorum more, & ordine scripti, confecti & tenti sint, rationabili suspicione carentes, & ad personas scribentes respectu habito.

Falsitatē contra dolose cōmitten. in eorum libris coercere.

§. 5. Et si falsitas in aliquo loco dolose annotata reperiretur, talis liber per Consules vniuersitatis prædictæ in foro publico Capitolij sono tubæ comburatur, cum publicatione falsitatis, & illius auctoris. & alias pœnas incurrat, quas de iure communi vel municipali incurrisse diceretur, & perpetuo infamis remaneat, & per eum scribendis de cætero non credatur.

Appellariq. nō posse a sētētijs Consulum à x. scutis infra.

§. 6. Necnon à sententijs à summa decem scutorum & infra aliquæ ex partibus coram dictis Consulibus litigan. quemadmodum alijs Iudicibus & Curijs concessum extitit, appellare vel alias reclamare minime possint, nec valeant, & quicquid per eosdem Consules decerneretur, aut fieret esset validum, firmum & efficax, realiq. executioni demandandum.

Quæ statuta Senator & Cōseruatores approbarunt.

§. 7. Hæcq. & alia vltimo dictæ ordinationes & statuta per dilectos filios modernos ipsius Vrbis Senatorem, & Conseruatores tanquam rationi consonantia, approbata & confirmata fuisse.

Hic Pōt. modo confirmat & innouat supradictas concessiones Senatorum & Conseruatorum, & statuta Vniuersitatis & Consulum iurisdictionem, & facultates.

Imo ampliat vt hic in fine.

§. 8. Idcirco idem Collegium & Vniuersitatem tanquam præmissis de causis de Republica optime meritos specialibus fauoribus & gratijs prosequentes, Motu simili &c. non ad ipsius Collegij & Vniuersitatis, aut alterius eiusdem artis instantiam & requisitionem, sed ex certa nostra scientia ac potestatis plenitudine, mandatum, assignationem, consignationem, constructionem & erectionem dicti Consulatus & tribunalis, vt præmittitur factum, necnon licentiam, libertatem, habilitatem, facultatem, & potestatem ab eodem Bonifacio prædecessore nostro, seu Zacharia olim Senatore præfatis concessas, ac ab ipsa Vniuersitate condita Statuta & Ordinationes, facta & vt supra approbata, & in posterum per ipsam Vniuersitatem fienda, & per Senatorem & Conseruatores eiusdem Vrbis iuxta formam Statutorum præfatæ Vrbis approban. illorumque & illarum confirmationes, ac eiusdem Bonifacij prædecessoris, seu Zachariæ Senatoris concessionem illorum, ac omnium & singulorum præmissorum, cæterorumq. hic etiam de necessitate exprimendorum veriores tenores & effectus, pro hic plene & sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum, penitus & omnino insertis habentes, Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, confirmamus & innouamus, eisque perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, ac ea omnia & singula, perpetuo & inuiolabiliter obseruari debere decernimus & mandamus, & quatenus opus sit de nouo concedimus, & vt supra statuimus & ordinamus, omniaque & singula inuiolabiliter perpetuis futuris temporibus obseruari mandamus. Ac omnes & singulos, tam iuris quam facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem, si quæ solemnitates omissæ fuerint supplemus. Ita quod eiusdem Collegij & Vniuersitatis moderni, & reliqui in posterum pro tempore existentes Consules super huiusmodi, & in specie super præfato statuto de iurisdictione, iuxta illius tenorem vsque ad quamcunque summam exercendi quo ad personas de arte huiusmodi; & qui de arte non fuerint, vsque ad dictam summam triginta ducatorum auri de Camera absque aliquo alio obstaculo vel impedimento aliarum Curiarum, iurisdictionem & potestatem habeant. prout tenore præsentium damus, concedimus & elargimur facultatem, licentiam & potestatem, ac auctoritatem, in omnibus & singulis causis, litibus & differentijs, ex quauis causa vel occasione ad artem huiusmodi spectan. & pertinen. seu dependentibus, vna cum omnibus & singulis suis incidentibus, emergentibus, dependentibus, annexis & connexis coram eis vertentibus, & quæ in futurum contigerint moueri, procedendi summarie, simpliciter & de plano, nulla iuris solemnitate vel ordine seruato, sine strepitu & figura iudicij, sola facti veritate inspecta procedant & cognoscant, terminent & decidant, & procedere perpetuis futuris temporibus, possint & valeant, vsque ad totalem finalemque & effectualem executionem & paritionem omnium & singulorum eorum mandatorum, realiter vel personaliter, prout eis videbitur relaxandorum.

Et præcipit Iudicibus Vrbis, ne Consules desuper impediant.

§. 9. Nec præfatos modernos & pro tempore existentes Vrbis, Gubernatorem, Senatorem, Vicarium nostrum & Cameræ Apostolicæ Auditorem, vel alios quosuis eiusdem Vrbis Iudices & officiales, tam Ordinarios quam Commissarios, etiam prætextu obligationum in forma Cameræ Apostolicæ iuxta Motum proprium Populi Romani concessum, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ incurren. impediri, vel alias quomodocunque & qualitercunque molestari, seu reassumi, aut auocari seu inhiberi possint, nec respectiue valeant.

Clausula sublata.

§. 10. Et ita per quoscunque Iudices, quauis auctoritate, dignitate, vel facultate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, reassumendi, inhibendi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari, interpretari & diffiniri debere decernimus.

Clausula præseruatiua.

§. 11. Et quod præsentibus seu litteris desuper conficiendis, sub quouis prætextu, per quascunque clausulas etiam derogatoriarum derogatorias derogari non possit, nisi cum tota præsentium præinsertione, & specifica nominum eorundem Consulum mentione, irritum & inane, quicquid scienter vel ignoranter contigerit attentari. Ita quod præfati pro tempore existentes Consules procedere possint & valeant, illis non obstantibus, absque aliquo attentatorum & innouatorum vitio.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 12. Non obstantibus quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Gubernatori, Senatori, Vicario nostro, aut Cameræ Apostolicæ Auditori, cæterisque alijs Iudicibus, quo ad causas dicti fori, & de rebus ad artem spectantibus & pertinentibus, necnon statutis & consuetudinibus, etiam iuramento &c. confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis. priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, ac facultatibus eisdem Gubernatori, Senatori, Vicario nostro, & Cameræ Apostolicæ Auditori, Collateralibus, & quibusuis alijs, in genere vel in specie, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, etiam quantumuis efficacissimis clausulis & decretis quomodolibet concessis, approbatis & innouatis. Quibus omnibus pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita seruata foret, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, harum serie specialiter & expresse omni meliori modo &c. derogamus. Necnon omnibus illis quæ dictus Bonifacius seu idem Zacharias Senator in eorum litteris voluerunt non obstare. cæterisque contrarijs quibuscunque.

PP. subscrip.

Fiat vt petitur. I.

Repetitio clausularū.

§. 13. Et cum absolutione à censuris, ad effectum &c. etiam in casibus regulæ &c. cum illius opportuna derogatione, quatenus opus sit exten. Et quod tenores litterarum & statutorum prædictorum habeantur pro expressis, & latissime, ac de verbo ad verbum exprimi & inseri possint. & de approbatione, innouatione, confirmatione, indulto, decreto, derogatione, processu, & alijs præmissis, de omnibus & singulis prædictis quæ hic pro repetitis habeantur perpetuo in forma gratiosa & ex certa scientia.

Ampliatio iurisdiction. Consulū quādo partes cōsentiunt.

§. 14. Quodque qui tacite vel expresse, in eorundem Consulum iurisdictionem consenserint, etiam vsque ad quamcunque summam ius dicere & causas cognoscere & terminare possint & valeant, nec propterea per viam nullitatis impugnari vel retractari possint de-

decernimus. Et quod præsentium sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat, in iudicio & extra, regula contraria non obstante, attento quòd in Vrbe, seu si videbitur litteræ desuper etiam cum deputatione executorum qui assistant.

Facultas citandi infra districtum.

§ 15. Cum potestate pro illis, ac dictis Consulibus monendi, cogendi, grauandi & reaggrauandi, ac citandi per Senatorium edictum, infra districtum iuxta formã Statutorum Vrbis, ac etiam per edictum publicum, constituto summarie & extraiudicialiter, de non tuto accessu & reassumen. quascunque causas ad instantiam rei volẽtis iurisdictionem dictorum Consulum à quibuscunque Iudicibus, & inhibendi sub quibuscunque pœnis pecuniarijs eorum arbitrio præmissorum omnium ac singulorum, ac cum qualitate, aliorumq. circa præmissa necessaria, maior specificatio, & expressio eorundem, & quorumcunque statutorum ipsius Artis, ipsius Collegij arbitrio, etiam cum eorundem præinsertione toties quoties eidem Collegio videbitur, semel & pluries per breue nostrum simul vel separatim expediri possit.

Fiat. I.

Dat. P. A. 6. 5. Februarij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Nonis Februarij, Anno sexto.

Videat Vicarius I.

Visa M. Antonius Archiepisc. Theatinus Vicegerens.

XCIV.

Reuocatio quorumcunque indultorum, confessionalium, Maris magni, aliorumq. priuilegiorum, quibuscunque etiam Regularibus concessorum, in his quæ Concilio Tridentino aduersantur.

Indictionem huius Concilij, & eius prosecutionem videre est hic sup. in constit. 23. Ad Ecclesiæ. fol. 34. Et indulta Prælatorum ei interessentium sunt in constit. 28. Circunspecta. fol. 40. Et quando ligare cœperit, vide in const. 80. Sicut ad. fol. 111.

Edita An. D. 1564.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

IN Principis Apostolorum Sede, meritis licet imparibus diuina dispositione constituti, nihil neque vniuersali Ecclesiæ curæ & sollicitudini nostræ commissæ, salubrius, neque iniuncto nobis Apostolicæ seruitutis officio decentius præstare possumus, quã quod prouidentiæ nostræ ministerio œcumenicum Concilium Tridentinum, sicut nostris potissimum auspicijs, summaque sanctorum Patrum cõcordia per Dei misericordiam feliciter absolutum fuit, ita per vniuersos, qui Christiana pietate censentur vbique suscipiatur, & remotis quibuslibet obstaculis ab omnibus æqualiter obseruetur.

Concilij Tridentini, multa statuit ad morũ reformationẽ, quibus plurimorum indulta aduersantur.

§.1. Cum itaque in eodem Concilio quamplura salubria, & ad vniuersalem morum reformationem valde vtilia decreta atque statuta, maturo præsentium ipsorum examine præcedente, sint edita, quibus multa atque diuersa priuilegia, exemptiones, immunitates, dispensationes, facultates, conseruatoriæ, indulta, & vt vocant Confessionalia, & Mare magnum, & aliæ gratiæ quæ varijs, tam cathedralibus, etiam Metropolitanis quam Collegiatis Ecclesijs, Monasterijs, conuentibus, & alijs Religiosis, etiam Fratrum Mendicantium domibus, & Ordinibus, necnon sancti Spiritus in Saxia, Sancti Ioannis Lateranen. ac Incurabilium de Vrbe, Sancti Antonij Viennen. & Sancti Bernardi Iuren. alijsque Hospitalibus, Militijs, eorumq. Capitulis & Conuentibus, ac Vniuersitatibus, etiam Studiorum generalium Collegijs, tam secularibus quam ecclesiasticis, Confraternitatibus, Societatibus, & tam Principis Apostolorum de Vrbe, quam alijs Fabricis, Sanctæ Cruciatæ, alijsque pijs locis & operibus, necnon Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Prælatis, Abbatibus, Abbatissis, Prioribus Præpositis, & aliis ecclesiasticis, tam secularibus, quam diuersorum Ordinum & militiarum regularibus, ac etiã laicis cuiuscunque dignitatis, & status, ac gradus & excellentiæ, ac etiam Ducali, Regia, & Imperiali dignitate fulgentibus vtriusque sexus personis, necnon aliquibus Notariis, & etiam de latere Legatis, atque Nuncijs, tam perpetuo quam ad tempus per Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam, eiusque Legatos hactenus, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu etiam Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum Principum contemplatione & intuitu, etiam de fratrum consilio diuersimode, variisque temporibus, in genere vel specie, ex quauis etiam honesta causa concessa, & etiam pluries confirmata & innouata fuerunt, in plerisque contrariantur.

Illa ergo indulta hic Pontifex reuocat.

§.2. Nos quibus in primis cordi est, tam sancta, & Ecclesiæ Dei saluberrima decreta suos, vt par est effectus vbique consequi, & ab omnibus obedienter obseruari, priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, conseruatoriarum, indultorum, confessionalium, Maris magni, & aliarum gratiarum prædictarum, ac quarumcunque Apostolicarum & aliarum litterarum desuper cõfectarum, processuumq., decretorum, & aliorum inde secutorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis, & plene insertis habentes, Motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod eadem omnia & singula priuilegia, exemptiones, immunitates, facultates, dispensationes, conseruatoriæ, indulta, confessionalia, Mare magnum, & aliæ gratiæ in his omnibus & singulis in quibus illa statutis & decretis Concilij huiusmodi contrariantur ipso iure reuocata, cassata, & annullata, ac ad ipsius Concilii terminos, atque limites reducta sint, & esse censeantur, nec quicquam aduersus ipsa decreta, & statuta quominus vbique, & apud omnes obseruentur, in aliquo suffragari posse, sed ea perinde haberi et reputari debere, ac si nunquam emanassent, auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, ac etiam statuimus & ordinamus.

Et eorũ vigore acta & agenda, a die quo Concilium ligare cœpit, nulla esse decernit.

§.3. Decernentes nihilominus omnia & singula quæ vigore priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, & dispensationum, facultatum, conseruatoriarum, indultorum, confessionalium, & aliarum quarumcunque gratiarum huiusmodi post id tempus quo Concilium obligare cœpit, facta & gesta quomodolibet fuerunt, & in posterum fient, in iis, in quibus dicti Concilii decretis aduersantur, nulla, inualida, & irrita esse, & censeri, ac nemini etiam quantumlibet, vt præfertur qualificato, tam in foro quod aiunt fori, quam conscientiæ suffragari posse & debere.

Clausula sublata.

§.4. Et ita per quoscunq; locorum Ordinarios, aliosque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, in vtroque foro iudicari & diffiniri debere, ac quicquid secus à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausula derogatoria.

§.5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisq. contrariis quibuscunque.

Sanctio pœnalis.

§.6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginã nostræ declarationis, statuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D. P. An. 6. 19. Februarij

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, 13. Cal. Martii, Pontificatus nostri anno 6.

Publicatio.

Anno a Natiuitate D. 1565. indictione 6. die vero 24. mensis Februarij, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papa IV. Anno eius 6. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, & valuis Cancellariæ Apostolicæ per nos Nicolaum de Matthæis, & Camillum Cherubinum S. D. N. Papæ Cursores.

Philibertus Chapuis Mag. Curs.

Con-

XCV.

Confirmatio plurimarum gratiarum & priuilegiorum, Fratrum Militum Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani, à Pont. prædecessoribus concessorum, in his quæ Concilio Tridentino non aduersantur. Et concessio aliarum immunitatum & indultorum.

Quo ad præcedentes gratias, habes etiam sup. Alexand. IV. constit. 1. Cum à nobis. fol. 80. & Clem. IV. constit. 2. Cum dilectis. fol. 106. & const 5. Venerabilibus. fol. 112. Quo vero ad priuilegia hic elargita, innouauit, limitauit, & abstulit Pius. V. vt infra in eius const. 28. Sicuti. vbi notabo.

Edita An. D. 1565.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius constit.

INter assiduas Dominici gregis nobis diuinitus commissi, non solum à spiritualibus, sed etiam à corporalibus noxis, periculisq. imminentibus quantum nobis ex alto permittitur, præseruandi curas, illi potissimum, post diuini numinis auxilium frequentibus cordis nostri suspirijs imploratum, omni conatu nobis incumbendum esse statuimus, vt aduersus inexplebilem Christiani sanguinis sitim, quæ in teterrimo illo Turcharum Tyranno, cum longo annorum numero pariter in dies adaugeri conspicitur, bellica etiam fidelissimorum Commilitorum præsidia comparemus: & nedum temporalis ditionis nostræ, totiusq. Italiæ hostilis classis incursioni vndique expositæ portus, & littora validis arcibus, propugnaculisq. firmemus, verum etiam strenuis militibus, qui Cruce Redemptoris & Domini nostri tanquam Dominico stigmate conspicui sese perpetuos pro salute domus Israel propugnatores fore iureiurando profiteantur, & præstent, præsidia nostra roboremus: antiquasq. Ecclesiæ DEI Militias ac Hospitalitates (& præsertim pauperum leprosorum Sancti Lazari Hierosolymitani Hospitalitatem ab illo Sanctissimo viro Basilio Magno, vsque à recolendæ memoriæ Damasi I. Romani Pontificis prædecessoris nostri, ac Iuliani Apostatæ, & Valentiniani Imperatorum temporibus illustratá, & per Orbem varie ampliatam) & iniuria temporum imminutas, & quasi exauthoratas, pristinæ dignitati restituamus: ac illis quo promptius votis nostris respondeant, & prisca sua priuilegia confirmemus, & illa subinde nouorum concessione liberaliter cumulemus.

Innoc. iij. & Honor. iij. susceperat sub protectione Sedis Apost. personas, res & bona Hospitalis & Militiæ.

§.1. Dudum siquidem postquam felicis recordationis Innocentius III. & successor eius Honorius etiam III. varias ac diuersas exemptiones, & alias gratias tunc & pro tempore existentibus Magistro, & fratribus Hospitalis, seu domus Sancti Lazari Hierosolymitani, sub regula Sancti Augustini, & leprosarijs concesserant, eorumque personas, leprosarias & alia loca, sub sua & Sedis Apostolicæ protectione susceperant.

Greg. ix. indulgentia concessit dantibus eleemosynas. Hoc tamen reuocauit Pius v. in const. 30.

§.2. Et Gregorius Nonus omnibus Christifidelibus manus charitatiuas, Magistro & fratribus domus Sancti Lazari Hierosolymitani, vel eorum nuncijs eleemosynas petituris, pro solutione debitorum suorum, & fratrū eorundem sustentatione porrigentibus, viginti dies de iniunctis sibi pœnitentijs, per quasdam relaxauerat.

Deditq. eis licentiam profitendi vnam ex regulis approbatis.

§.3. Et per alias suas litteras, tunc Episcopo Tridentino mandauerat, vt ipsis fratribus, in suis domibus siue locis profiteri volentibus, aliquam regulam ex approbatis, iuxta petitionem sibi ab eis factam concederet, si expedire videretur.

Innoc. iv. dedit facultatē eligendi Militem sanum in Magistrum.

§.4. Et Innocentius IIII. per eum accepto, quod licet de antiqua, approbata, & hactenus pacifice obseruata consuetudine obtentum esset, vt miles leprosus domus Sancti Lazari Hierosolymitani in eius magistrum assumeretur: verum quia fere omnes milites leprosi dictæ domus, ab inimicis fidei miserabiliter interfecti fuerant, & huiusmodi consuetudo nequibat commode obseruari. Idcirco tunc Episcopo Tusculano per quasdam commiserat, vt si sibi secundum Deum visum foret expedire, fratribus ipsis licentiam, aliquem militem sanum, ex fratribus prædictæ domus Sancti Lazari, in eius Magistrum (non obstante consuetudine huiusmodi) de cætero eligendi, auctoritate Apostolica concederet.

Medietatēq. molendini in Nympha concessit.

§.5. Et per alias suas litteras medietatem molendini, quod Ecclesia Romana, tunc cum quondam Boetio Camerario suo in Nympha habebat, Magistro & fratribus domus leprosorum Sanctæ Mariæ Magdalenæ Terracinen. sub annuo censu duodecim denariorum Senatus in perpetuum concesserat.

Alex. iv. prioribus concessit facultate absoluendi fratres quoquo modo se percutientes.

§.6. Et Alexander etiam IIII. narrans per quasdam quod sicut Canonica constitutione cauebatur, quod Monachi & Canonici Regulares, quocunque modo se in claustro percussissent, non essent ad Apostolicam Sedem mittendi, sed secundum discretionem & prudentiam sui Abbatis, disciplinæ subdendi: quod si Abbatis discretio ad eorum correctionem non sufficeret, prouidentia esset diœcesani Episcopi adhibenda, nisi excessus difficilis foret, & enormis, propter quem merito esset ad Romanam Ecclesiam recursus habendus, statutum huiusmodi ad Magistrum, & fratres Hospitalis leprosorum Sancti Lazari Hierosolymitani Ordinis Sancti Augustini duxerat extendendum: statuendo, vt in tali casu (nisi maior esset prouidentia requirenda) per priores suos, qui (sicut audiuerat) presbyteri esse noscebantur, fratribus absolutionis beneficium impenderetur.

Et professione regulæ S. Augustini approbauit: vt sup. in const. 6. Cum in sub.

§.7. Et per alias suas regulam beati Augustini, quam ijdem fratres se asserebant professos esse, sicut illam hactenus seruauerant, eisdem dicta auctoritate confirmauerat atque communiuerat, eadem auctoritate nihilominus statuendo vt regula ipsa ab eisdem fratribus & successoribus suis, perpetuis futuris temporibus obseruaretur.

Donationem Federici Imperatoris, ha[...] Qua[...] ... posuit.

§.8. Et per alias suas, donationem alias factam Magistro & fratribus Hospitalis leprosorum Sancti Lazari Hierosolymitani Ordinis Sancti Augustini à Federico Roman. Imperatore ante latam in eum depositionis sententiam, diuersarum terrarum, possessionum, ac stantiarum de suo dominio existentium in Sicilia, Calabria, Vallegratis, Apulia, & Terra Laboris, cum diuersis secularium exactionum exemptionibus, ratam & firmam habens, eam auctoritate Apostolica confirmauerat atque communiuerat.

Ecclesiam de Gastij concessit.

§.9. Ac eidem Hospitali, in quo (sicut acceperat) conuentus nobilis strenuorum militum & aliorum, tam sanorum quam leprosorū pro expugnandis inimicis Christiani nominis manere solebat: & quod ad extremam fere paupertatem, propter guerrarum discrimina erat redactum, possessionibus suis pro magna parte à Paganis & hostibus Ecclesiæ occupatis, suisq. Magistro & fratribus, eadem auctoritate concesserat, vt Ecclesiam de Gastij Lincolinen. diœcesis, in qua iuspatronatus (sicuti asserebant) obtinebant, cedente vel decedente ipsius Rectore, pro sua releuanda inopia, suis vsibus deputare possent, ita tamen quod perpetuo Vicario in ea seruituro de ipsius prouentibus portio competens, ex qua congrue sustentaretur, & Episcopalia, ac alia ipsius Ecclesiæ onera supportarentur, assignaretur, diœcesani Episcopi iure in omnibus saluo.

Facultatē cōpetendi de vsuris & incertis. Tu in his attende ad const. 99. sup. & [...] cōstit. 125.

§.10. Et similiter per alias suas Magistro & fratribus huiusmodi, eorum necessitatem paterno compatiens affectu, auctoritate prædicta duxerat concedendum; vt de vsuris, rapinis, & alijs male acquisitis, dummodo illi quibus eorum restitutio fieri deberet, omnino inueniri & sciri non possent) necnon de redemptionibus Votorum, auctoritate diœcesanorum prius factis, (Hierosolymitano duntaxat excepto) vsque ad summam ducentarum marcharum argenti recipere valerent, si pro similium receptione aliàs non essent ab ipso huiusmodi gratiam consecuti, ita quod si aliquid de ipsis ducentis Marchis, dimisissent vel restituissent vel dedissent illis à quibus eas accepissent, huiusmodi dimissum vel restitutū, seu datum, nihil ad liberationem eorum prodesset, nec quantum ad illud, haberentur aliquatenus absoluti.

Diœcesanos ab præsentare e [...] domib. Hospi

§.11. Et cum ad eius notitiam peruenisset, quod in nonnullis religiosis, & leprosorum domibus in districtu Regni Nauarræ, Campaniæ, & Briæ, Comitis Palatini

talis declaratur. De hoc vide etiam hoc tit.

consistentibus locorum dioecesani Rectores seu Administratores de nouo ponere, seu instituere præsumebant pro suæ libito voluntatis, in earundem domorum non modicum præiudicium & grauamen, contra antiquam, approbatam, & eatenus pacifice obseruatam in talibus consuetudinem veniendo, volens earundem domorum grauamen indebitum auferre, tunc Abbati Monasterij Orbacen. dicti, vel alterius Ordinis, Suessionen. dioec. dederat in mandatis, quatenus, si ita esset, præfatos dioecesanos, vt ab huiusmodi præsumptione omnino desisterent monitione præmissa, dicta auctoritate Apostolica, appellatione remota præuia ratione compelleret.

Nicolaus iij. exemit à solutione decimarum. Hoc latius vide in constit. Pij v. cit. in rubr.

§.12. Præterea Nicolaus III. declarauerat, quod de redditibus & prouentibus Leprosariarum huiusmodi, qui in vsus miserabilium & infirmorum conuertebantur decima non solueretur.

Clem. iv facultate vndiq; colligēdi leprosos concessit, vt in sua constit. 5. sup. fol. 106.

§.13. Et Clemens etiam IV. per quasdam vniuersis Archiepiscopis & Episcopis, ac alijs Ecclesiarum Prælatis, exemptis & non exemptis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis poena, quam inobedientes ipso facto incurrere voluit, nisi mandatum huiusmodi diligenter exequi curarent; & nihilominus sub poena priuationis officij & beneficij suorum, præcipiendo mandauerat, quatenus dum aliqui de dictis Magistro, Fratribus & Procuratoribus domorum Sanct. Lazari Hierosolymitani, ad Archiepiscopos & alios præfatos, & eorum loca pro capiendis infirmis leprosis peruenissent, eis in hoc adesse curarent; memores Dominum in lege Moysi præcepisse, quod omnes leprosi eijcerentur extra, volens & ordinans, vt Domino complacebat, quod tam mares quā mulieres, clerici & laici, regulares & seculares morbo lepræ laborantes, per eosdem fratres & procuratores eorum caperentur & eijcerentur extra, cum omnibus eorum bonis, tam mobilibus quam immobilibus ad habitationem cum alijs infirmis domorum Ordinis S. Lazari huiusmodi. Si vero clerici vel laici mandatum suum in aliquo negligerent adimplere, voluit quod ipsi fratres aut illorum procuratores, illos peremptorie citarēt, vt coram se comparerent, facturi iustitiæ complementum.

Eleemosynas quas colligendi, ibid. Tu vide bullā 125. Clē. 8.

§.14. Ac rursus per alias suas mandauerat, quod fratres ipsi ipsius confratriæ ad aliqua loca accedentes pro eleemosynis colligendis benigne reciperentur, & honeste tractarentur. Ipsiq. locorum Ordinarij, & ij ad quos spectat, vt permitterent eosdem fratres in Ecclesijs suis populum admonere, ac eleemosynas colligere, ac etiam Confraternitates facere. illud præcauentes, ne occasione illorum eleemosyna pauperum CHRISTI deperirent & impedirent opera pietatis.

Ordinarios Militiæ molestias tollere iussit, vt ibid. Fratresq. gratis sepelliri, vt ibid.

§.15. Necnon ipsis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Prælatis iniunxerat, vt curarent defendere & manutenere fratres præfatos aduersus parochianos; qui domos illorum inuadebant, aut indebitis molestijs opprimebant. Nec à fratribus & personis religionis huiusmodi pro sepultura quicquam exigeretur vel acciperetur, nisi ipsa spontanea decedentium liberalitas, vel parentum deuotio eis contulisset.

Exemptione à decimis cōcessit. Hoc vide latius in const. Pij v. cit. in rubr.

§.16. Nec ab eis contra priuilegiorum dictæ Sedis tenorem, de omnibus fructibus terræ, quibus propria industria, aut expensis colerent & laborarent, ac etiam de nutrimentis animalium suorum, sed nec de ipsis animalibus decimas exigere præsumerent.

Oratoria cōstru posse voluit, ibid.

§.17. Quodq. ipsi Archiepiscopi & Episcopi oratoria pro vsu fratrū & personarum præfatorum, ac suæ familiæ dedicare, ac coemeterium benedicere procurarent.

Dimittentes habitum cogi iussit, ibid.

§.18. Ac quod de cætero Fratres seu Milites ac Donatos Militiæ Hospitalis huiusmodi, qui Crucem & regularem habitum deponerent, & per abrupta seculi vagarentur, quive Prioribus suis contumaces & rebelles existebant, & Bolinas detinerent contra voluntates ipsorum, monerent instanter, ac pro officij sui debito compellerent, vt habitum depositum reassumerent, in obedientia Prelatorum suorum, deuote & humiliter perseuerarent, & Bolinas siue alia officia per violentiam nullo modo detinere præsumerent, mandatorum suorum contemptores, excommunicationis sententia compellerent, eamq. vsque ad satisfactionem condignam inuiolabiliter obseruari facerent.

Indulgentias benefactoribus, cōcessit. Pius v. reuocauit in constit. 30.

§.19. Et nihilominus quibuscunque, qui de facultatibus sibi à Deo collatis, fratribus Hospitalis præfati subuenissent, seq. tam sanctæ Fraternitati Collegas ascribi studuissent, eisq. beneficia persoluissent, annuatim septimam partem iniunctæ sibi poenitentiæ relaxauerat.

Ordinarijs facultatem dedit vota commutandi subuenientib. Hospitali. Hoc puto reuocatu a Pio v. in cōst. 99.

§.20. Eisdemq. locorum Ordinarijs, & alijs curā animarum habentibus, commutandi cuiuuis abstinentiæ, & quarumcunque peregrinationum vota (Hierosolymitano, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum duntaxat exceptis) in pecuniarum subsidium præfatis fratribus, vel nuncijs exhibendum, cum super hoc ab eis vel eorum aliquo fuissent requisiti, dummodo conditione inspecta nunciorum, & fratrum præfatorum necessitate pensata (super quibus eorum conscientias onerauerat) pretio vel precibus, amicitia, fauore, vel odio cuiuscunque nihil circa hoc, super quibus sciret se vnumquemque eorum redditurum in examine districti iudicij rationē, ageretur in fraudem vel diminutionem subsidij suprascripti, plenam & liberam facultatem concesserat. Volens, vt huiusmodi pecuniarum subsidium præstandum per vouentes peregrinationes easdem, ad tantam pecuniæ summam extenderetur, quantam vouentes ipsi pro complendo voto peregrinationis huiusmodi personaliter expendissent. Votum autem huiusmodi abstinentiæ iuxta illius arbitrium intenderat redimi, qui votum huiusmodi commutaret.

Absoluēdiq. ab irregularitate dato similiter subsidio.

Hoc est etiā reuocatum a Pio v. mox citat. & Clem. in const. 18.

§.21. Personis autem ecclesiasticis volens plenius prouidere, dioecesanis earum dispensandi cum eis, qui cum à canone, vel ab homine latam excommunicationis sententiam incurrissent, irregularitatis notam immiscendo se diuinis officiis contraxissent, vel ob id contrahere ipsos contigisset, dummodo tantum erogassent fratribus, vel nuncijs supradictis, quantum expendissent eundo ad Romanam Curiam, & morando in ipsa pro dispensatione huiusmodi obtinenda, & redeundo etiam ab eadem, nisi forsan in Episcopos, Abbates, vel alios Superiores proprias iniecissent manus temere violentas, postquā ab excommunicationum sententiis, quas incurrerent, vel incurrere ipsos contigisset, iuxta formam Ecclesiæ fuissent absoluti, concesserat potestatem.

Mortuos sepeliri in eorū Ecclesijs permisit, vt in d. const. 5. Clem. cit. fol. 106.

§.22. Volens ob reuerentiā ipsius venerabilis domus, vt iis qui eorum fraternitatem assumpsissent, si forsan Ecclesiæ ad quas peruenissent, à diuinis officijs interdictæ forent, ipsis morientibus sepultura ecclesiastica minime negaretur, nisi nominatim excommunicationis vinculo fuissent innodati. Liceretq. eis confratres suos, quos Ecclesiarum Prælati apud Ecclesias suas malitiose sepeliri non permisissent, nisi excommunicati vel in interdicto nominati fuissent, aut publici vsurarij, tumulandos deferre ad Ecclesias huiusmodi Hospitalis.

Oblationesq. recipere, vt ibid.

§.23. Et oblationes, tam pro eis quam pro aliis qui in eorum coemeterijs requiescant, exhibitas sine alicuius præiudicio retinere.

Etiā tempore interdicti, vt ibid.

§.24. Quodq. receptiones Fraternitatis eiusdem, seu etiam collectarum, saluo iure dominorum suorum, sub beati Petri, & sua protectione consisterent. Et si qui eorūdem fratrum, qui ad eas Fraternitates missi fuissent, vel collectas, in quamlibet ciuitatem, aut castellum, vel vicū, aut alium locum deuenissent, si forte locus ille fuisset à diuinis officijs interdictus, in eorum iucundo aduentu, semel in anno aperirentur Ecclesiæ, & eiectis excommunicatis, diuina officia ibi celebrarentur, salua tamen in omnibus declaratione Concilii generalis.

Clericos Hospitali seruire permisit, vt ibid.

§.25. Mandans etiam eisdem Archiepiscopis & Episcopis, vt si qui de Clericis Ecclesiarum suarū, præfati Hospitalis fratribus, cum licentia Prælati & Capituli sui, sponte, ac gratis per annum vel biennium decreuissent deseruire, nequaquam impedirentur.

Ioann. xxij. exemptione à iurisd. Ordinariorū cōcessit. Hoc plenius vide in cōst. Pij v. cit. in rubr.

§.26. Et subsequenter Ioannes XXII. Vniuersis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prelatis mandauerat, quatenus in præfatos Magistrum, & Fratres, ac Milites, Clericosq., Donatos, vel Nuncios, aut Ecclesias eorum, (quippe qui nullum habebant Episcopum vel Prælatum præter Roman. Pontificem supra se, & speciali prærogatiua gaudebāt, & in quibus Ordinarij locorū auctoritatem aut ecclesiasticam potestatem nequaquam habebant) excōmunicationis vel interdicti sententiā promul-

gare

gare nullatenus præsumerent, nec eos indebita vexatione grauarent, sed erga ipsos se taliter gererent, quod aduersus eos materiam querelandi suscitare non haberent.

Greg. X. seu Alex. IV. Fratres non molestari iussit.

§. 27. Insuper Gregorius X. & seu Alexander IV. eidē Magistro, & Fratribus Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani paterna sollicitudine prouidere volens, aduersus nonnullos Religiosos, & Clericos, seculares & laicos, qui sub prætextu quæstionis inter eosdem existentis, & cuiusdam prauæ cōsuetudinis, animalia & alia bona dictorum Fratrum Militum temeritate propria audebant inuadere, & tandiu detinere præsumebant, donec esset eis de huiusmodi quæstionibus iuxta eorum beneplacitum satisfactū, licet iurisdictionem ordinariam, seu delegatam in eos nō haberent, qua ipsis hoc facere permissum esset, per suas litteras auctoritate Apostolica inhibuerant, ne qui occasione prædictæ consuetudinis tanquam nullo iure subnixæ, eisdem Fratribus, ac alijs supranominatis, seu eorum Nuncijs ab eis per totum Orbem destinādis, memoratas inferrent molestias. Neue Fratres, & bona sua sine iuris ordine occupare, inuadere, seu quomodolibet detinere præsumerent.

Exemptioneq. cōcessio a solutione gabellę &c per eorum bonis.

§. 28. Quodque de omnibus fructibus terræ, quibus propria industria, aut expensis colerent, & laborare facerent, ac de animalibus, aut de ipsis nutrimentis animaliū, ac alijs quibuscunque bonis suis, si contingeret quod bona præfata, aut fructus huiusmodi, aut animalia ipsa, vel ex eis prouenientia, aliquid per ipsos Fratres, Milites, vel Donatos venderetur, aut emeretur, tam pro sustentatione cuiuslibet eorum, aut pauperum leprosorum, quam pro reparatione cuiusuis domus, aut Hospitalis, siue Ecclesiæ præfatæ Militiæ, & per Ciuitates, aut Castra, & Oppida, portus, pontes, ac nauigia, & loca alia quorumcunque Regum, & Reginarum, aut Ducum, Marchionum, Comitum, Vicecomitum, Baronum, & aliorum Dominorum in toto Orbe existentium, in quibus pro tempore stare, vel transire, & reuerti deberent, absque aliquo impedimento eos permitterent vendere, vel emere, aut trāsire, ac reuerti & præsertim cuiusuis pedagij, datij, gabellæ, bullettarum, & quarumcunque exactionum solutione, mandauerant.

Paul. II. leprosum Capuan. sub protectione Sedis Ap. suscepit, & exemptionē ab omni onere concessit.

§. 29. Et Paulus II. Magistros & Fratres domus leprosorum S. Lazari extra muros Capuan. eorumque personas, & locum in quo diuino erant obsequio mancipati, cum omnibus bonis, quæ tunc rationabiliter possidebāt, aut ex tunc in futurum iustis modis possent adipisci, sub beati Petri, & sua protectione susceperat. Omnesque libertates, & immunitates a prædecessoribus suis, siue, et alia priuilegia, siue indulta, eis & dictæ domui concessas. Necnon libertates, & exemptiones secularium exactionum a Regibus, & Principibus, alijsq. Christifidelibus rationabiliter eis, & eorum domui indultas, specialiter autem domos, prata, pascua, hortos, vineas, & alia bona mobilia, & immobilia eorum, sicut ea iuste, & pacifice possidebant, eis, & per eos eidem domui prædicta auctoritate Apostolica confirmauerat. districtius inhibens, ne quis de hortis, virgultis, seu eorum animalium nutrimentis decimas ab eis exigere prǽsumeret.

Alex. Vrban. Cle. & Greg. V. si at ouslc prelia Perusin & eleemosynam dantibus, indulgētias cōcesser.

Has reuocauit Pius V. in const. 30.

§. 30. Et similiter Alexander, Vrbanus, Clemens, & Gregorius Romani Pontifices similiter prędecessores nostri, consideratis charitatis, & pietatis operibus, quæ erga infirmos, & pauperes Hospitalis leprosorum de Colle Perusin. Diœcesis iugiter exercebantur, & quod ad id eiusdem Hospitalis propriæ non sufficiebant facultates, cupientesq. ad eorundem pauperum consolatoria subsidia Christi populum spiritualibus muneribus inuitare, omnibus vere pœnitentibus, & confessis, qui deuote ad Hospitale memoratum accederent, manumq. charitatis porrigerent, Gregorius videlicet vnum annum, & vnam quadragenam, singuli vero reliquorum prædecessorum eorundem centum dies de iniunctis eis pœnitentijs misericorditer relaxarant.

Nic. IV. illas confirmauit, & alias concessit.

§. 31. Et postmodum Nicolaus IV. remissiones, & indulgentias huiusmodi per suas litteras approbauerat, & confirmauerat, aliasq. indulgentias, & peccatorum remissiones, Christifidelibus diuersa pauperum, & leprosorum loca, & Hospitalia huiusmodi visitantibus, & manus adiutrices, ac pias eleemosynas pro ipsorum pauperum leprosorum subuentione erogantibus, per quasdam concesserat, & relaxauerat.

Exemptioneq. dedit Hospitali de Valboncellis, a Procurationibus legatorū, & quibuscunq. collectis.

§. 32. Ac per alias suas ad instar dicti Clementis IV. Custodi, & Fratribus Hospitalis leprosorum S. Lazari de Valboncellis, vt illi ad præstationem procurationum Legatis Sedis Apostolicæ, vel Nuncijs, aut exactionum, collectarum, seu subsidiorum quorumcunque minime tenerentur, nec ad ea soluenda per litteras dictæ Sedis, Legatorum, Rectorum, vel Nunciorum, cuiuscunque tenoris existerent, aut alia quauis auctoritate in perpetuum compelli non possent, concesserat. Decernens irritas, & inanes interdicti, suspensionis, & excommunicationis sentētias, si quas propter hoc in eos, vel eorum aliquem, aut Hospitale præfatum in posterum contigisset promulgari.

Leo X. restituit Hospitalia S. Ioannis Leprosorum Panormitan. & S. Agathæ Messanen. olim Hospitali S. Lazari subiecta, aduersus suppressionē Innoc. VIII.

§. 33. Et Leo X. claræ memoriæ ad Caroli Romanorum, & Hispaniarum Regis tunc in humanis agentis preces, Hospitalia S. Ioannis Leprosorum Panormitan. & Sāctæ Agathæ Messanen. Ordinis S. Augustini, olim Hospitali S. Lazari, tāquam membra capiti subiecta, Religioni, & Hospitali Capuano S. Lazari præfati, cum omnibus iuribus, & pertinentijs, ac membris eorundem præfata auctoritate Apostolica sub certis modo, & forma perpetuo restituerat. dictumq. Hospitale Capuanum, aduersus suppressiones, & extinctiones per Innocentium VIII. etiam prędecessorem nostrum factas repostuerat, & reintegrauerat, ac Magistro generali, seu Præceptori eiusdem Hospitalis, seu Domus S. Lazari Capuani eiusdem Ordinis S. Augustini, vt Panormitanum, & Messanense Hospitalia prædicta, cum illa legitimo Gubernatore carerent, acceptare, & de illis, personis suæ Religionis, prout ante suppressionem, & incorporationem præfatas disponere, & ordinare poterat, ac si illa non emanassent, disponere, prouidere, & ordinare.

Facultatēq. dedit capiendi possessionem eorum Hospitalium S. Ioan. Leprosorum Panormitan. & S. Agathæ Messanen.

§. 34. Ac præfatorum Hospitalium possessionem per se vel alium seu alios, propria auctoritate libere apprehēdere, & eiusdem Religionis nomine retinere valeret, indulserat, districtius inhibens, ne quis eundem Magistrum super pręmissis aliquo modo molestare, impedire, seu perturbare valeret.

Alex. VI. ac alij Ro. Pōt. quam plura alia indulta, & gratias cōcesserunt.

§. 35. Ac Alexander VI. Nicolaus II. Honorius etiam IV. Bonifacius VIII. Clemens etiam V. Innocentius VI. Vrbanus etiam IV. Eugenius similiter IV. Sixtus etiam IV. Innocentius etiam VIII. Alexander similiter VI. Clemens VII. Paulus III. Iulius etiam III. & diuersi alij Romani Pontifices prædecessores nostri eisdem Magistro, & Fratribus, Donatis, & Ordini, illorumq. Nuncij, Officialibus, & alijs personis, necnon eorum Hospitalibus, Ecclesijs, Præceptorijs, & membris, illasque, & illa visitantibus, ac illis benefacientibus, varia priuilegia, indulta, libertates, immunitates, & alias gratias concesserant.

Hic Pōt. Pius IV. illa confirmauit, præsertim circa iurisdictionē M. Magistri.

§. 36. Postremo nos illa confirmauimus, & præsertim super iurisdictione per Magistrum generalem Hospitalis, & Militię prædictorum inter eorum Milites, & personas exercenda, & iustitiam suis Præceptoribus, Militibus, Fratribus, eorumque Vassallis, subditis, Capellanis, familiaribus, seruitoribus, clericis, nuncijs, collectoribus, Donatis, ac quibuscūque alijs personis dicti Hospitalis pro quibuscunque rebus illud, eiusq. Militiam, personas, beneficia, & bona concernentibus, annexis, connexis, vel dependentibus, aut super dignitatibus, administrationibus, Præceptorijs, officijs, iuribus, iurisdictionibus, proprietatibus, bonis, fructibus, censibus, possessionibus, in quacunque instantia, etiam vsque ad vltimam sententiam inclusiue, etiam summarie, simpliciter, & de plano, per Magistrum generalem Hospitalis huiusmodi, seu ab eo delegatos iustitiam ministrando, innouauimus, & alias indulsimus (prout in diuersis, tam ipsorum prædecessorum) quam nostris litteris desuper confectis plenius continetur.

Et modo prædicta omnia, quæ eius Con. ... non sint contraria iterato confirmat.

§. 37. Nos igitur volentes dilectum filium Ioannottū Castiloneum modernum Hospitalis, & Militiæ prędictū Magnum Magistrum, eiusque successores Magnos ipsius Hospitalis Magistros pro tempore existentes, ac Hospitale, & Militiam huiusmodi, eorumq. Conuentum, etiam amplioribus, quam quispiam nostrorum prædecessorum prædictorum eos prosecuti fuerint, fauoribus, & gratijs prosequi, ac Hospitalitatem ipsius S. Lazari, eiusque

Militiam ad miserabilium pauperum leprosorum vtilitatem, & contra Piratarum, & infidelium Christianæ Religionis incursionem (quantum in Domino possumus) restaurare, augereque, acCot sem Ioannottum Magistrū, Milites, Fratres, & alias personas, ac eorum singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentiū dumtaxat consequen. harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes. Necnon singularum prædictarum litterarum tenores præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio, non ad Ioannotti, aut Priorum, Præceptorum, Militum, Fratrum, vel personarum prædictarum, seu aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera liberalitate, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, institutionē, & erectionem Hospitalis, & Militiæ huiusmodi, eiusque translationem olim ad Pręceptoriam, vel Domum Capuanam prædictam factam ac Præceptoriæ, seu Domus huiusmodi incorporationē, declarationes, reuocationess, voluntates, irritationes, monitiones, requisitiones, promulgationes, vniones, incorporationes, concessiones, etiam facultatum, assignationes, decreta, remissiones, inhibitiones, manutentionem, renouationem, approbationes, confirmationes, suppletiones, restitutionem, repositionem, commissionem, mandatum, susceptionem, liberationem, exemptionem, subiectionem, prohibitionē, extensionem, ampliationem, indultum, & dispensationē, regulam & ordinationem prænominatorum, & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum huiusmodi. Necnon omnia, & singula priuilegia, immunitates, antelationes, exemptiones, libertates, prærogatiuas, indulgentias, indulta, spiritualia & temporalia, fauores, & gratias, etiam per modum communicationis, & extensionis eidē Hospitali, & Militiæ, ac suis Magno Magistro, Militibus, personis, & membris, per Romanos Pontifices, & Sedem huiusmodi sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cū quibusuis clausulis, & decretis hactenus, in genere vel in specie concessa, approbata, & innouata. Necnon cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, singulas eorundem prædecessorum, tam sub plumbo, quam in forma breuis expeditas litteras, ac ordinationes, statuta, stabilimenta, vsus, consuetudines, & naturas in eisdem Hospitali, Militia, & Religione edita, & introducta, & & qualecunque Apostolicas, aliasque desuper confectas litteras sub quibuscunque tenoribus & formis, etiā Motu, & scientia similibus, ac alias quomodolibet concessa, cum omnibus & singulis decretis, & alijs clausulis in eis contentis, aliaque omnia & singula inde secuta quæcunque, eorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, inserti forent, præsentibus pro expressis, & insertis habentes (quatenus decretis Concilij Tridentini tamen non repugnent) Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuo approbamus, confirmamus, ac etiam plenarie innouamus, & concedimus, ac innouata, & concessa esse volumus.

Hospitalia. Capuano cō municat.

§. 38. Necnon illa ad Hospitale præfatum ad præsens in Capuana, & non in Hierosolymitana Ciuitate consistens, illiusq. Magistrum, Priores, Præceptores, Fratres, & personas prefatos extendimus, & ampliamus, eaque omnia valida, & efficacia existere, & perpetuam roboris firmitatem obtinere, suosq. effectus sortiri, ac ab omnibus quauis dignitate, & præeminentia fulgentibus, etiam suo sententijs, censuris & pœnis in eis contentis perpetuo inuiolabiliter obseruari decernimus.

Omnemque suppressionē reuocat.

§. 39. Necnon Hospitale, eiusque membra, & pertinentia vniuersa aduersus suppressiones, & extinctiones, appropriationes, applicationes, vniones, annexiones, incorporationes, & alias contrarias dispositiones olim per sanctæ memoriæ Innocentium VIII. & Pium II. ac forsan alios Romanos Pontifices, etiam prædecessores nostros, & Sedem præfatam, etiam Consistorialiter, vel Motu, & scientia, ac potestatis plenitudine similibus hactenus quomodolibet emanatis, in pristinum, & eum, in quo antequam illæ emanarent erant, statum, eisdem auctoritate, & tenore restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus, ac restituta, reposita, & plenarie reintegrata esse decernimus, & declaramus. Necnon literas inde emanatas, omniaque & singula in eis contenta, suppressiones, & extinctiones huiusmodi concernentia auctoritate & tenore prædictis reuocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, ac pro reuocatis, cassis, irritis, ac nullis, & infectis, & viribus omnibus vacuis haberi volumus.

Illudq. Caput Militiæ S. Lazari cōstituit.

§. 40. Et potiori pro cautela in præfato Hospitali eandemmet Præceptoriam, quæ in eo, vt præfertur, erat, quæ conuentualis, & caput aliarum Præceptoriarum dicti Ordinis existat, ac priuilegijs, indultis, fauoribus, exēptionibus, libertatibus, iurisdictionibus, auctoritatibus, & facultatibus, ac demum iuribus omnibus, quibus ante illius suppressiones & extinctiones prædictas vtebatur, potiebatur, & gaudebat, vti, potiri, & gaudere debeat, ac in eorum omniū possessione reali, & actuali, in qua prius erat, ex nunc existat, & esse censeatur in omnibus & per omnia, perinde ac si Præceptoria præfata nunquam suppressa, & extincta, seu alijs vnita fuisset, de nouo erigimus, & instituimus.

Electionem M. Magistri ad Conuent. & Milites spectare decernit.

§. 41. Et eisdem Hospitali, Militiæ, suisq. Magno Magistro, Conuentui, Fratribus, ac Militibus, quod ipso Ioānotto, & pro tempore existentibus Magnis Magistris cedentibus, vel etiam apud eandem Sedem decedentibus, seu ipsum Magnum Magistratum alias quomodolibet, etiam per liberam resignationem in nostris, vel successorum nostrorum pro tempore existentium Romanorum Pontificum manibus dimittentibus, vel amittentibus, & illo quouismodo vacante, Conuentus eiusdem Militiæ, insimul vbi voluerint pro tempore congregati, alium Magnum Magistrum iuxta eiusdem Religionis, & Militiæ stabilimenta de consensu sui Protectoris edita, vel edēda, quæ dicto Concilio Tridentino minime sint contraria, eligere, qui ex nunc prout ex tunc, & e contra, postquam sic electus fuerit, eadem auctoritate Apostolica confirmatus sit, & esse censeatur, & ita perpetuo statuimus, & ordinamus.

Hodie M. Magister est semper Dux Sabaudiæ, ex const. Greg. XIII. Pro commiss.

Sedis principalis translationem concedit.

§. 42. Necnon eisdem pro tempore existenti Magistro, & Conuentui principalem ipsius Militiæ Sedem ad quemcunque locum etiam maritimum, eisdem Magistro, & Conuentui visum, etiā quotiens sibi placuerit trāferre.

Hodie perpetua Sedes est in Sabaudia, vt in d. const. Greg. XIII.

§. 43. Habitumq. suum Regularem, ac etiam Crucem, etiam si de iam antiquis habitu, cruceq. appareat vel nō appareat, in eum meliorem, qui sibi videbitur modum (citra tamen aliarum Militiarum, & Religionum præiudicium, reformare, in toto vel in parte immutare, vel stabilire, ac innouare. Regulamque, stabilimenta, & statuta dictæ Religionis, & Militię de consensu sui Protectoris instituere & reformare, seu de nouo condere, edere, & quoties eis placuerit, illas, & illa corrigere, & immutare (dummodo licita, & honesta, nec eidem Concilio contraria existant) toties, quotiens voluerint.

Habitus Crucis, & statutorum reformationem permittit.

Erigendi in Cōmendas, & præceptorias beneficia qualiacunq. quælibet, etiam de iurepatronatu laicorum, etiam si dignitates, aut Monasteria, non tamē hospitalia, &c.

§. 44. Necnon eidem Ioannotto, & pro tempore existenti Magno Magistro, vt quęcunque, quotcunque, & qualiacunque, etiam qualitercūque qualificata beneficia ecclesiastica de iurepatronatus laicorum ex fundatione, vel dotatione existentia, & personale seruitium in Cathedralibus, & Collegiatis insignibus non requirentia (dummodo illis animarum cura non immineat) etiam si illa Archipresbyteratus rurales, aut dignitates, vel nomen dignitatis habentia (extra tamen Cathedrales, & Collegiatas Ecclesias consistentia) etiam si præstimonia, aut præstimoniales portiones existant, vel alia simplicia, aut Monasteria (non tamen Consistorialia) vel alia beneficia ecclesiastica regularia, cura tamen, & conuentu carentia, fuerint, accedente tamen consensu patronorum, & sine præiudicio ea obtinentium, & ipsis cedentibus, vel decedentibus, in Pręceptorias, Commendas, Capellas, aut Ecclesias ipsorum Hospitalis & Militiæ perpetuo erigere, instituere, dictæq. suæ Militiæ perpetuo incorporare, applicare, & appropriare.

Ad hoc vide Pij V. const. cit. sub.

Præferuendi iuspatronatus, & præsentandi personas, & instituendi præstitos, ac alias contentū

§. 45. Ac illarum fundatoribus, vel dotatoribus iuspatronatus, & præsentandi dictis Magistro, & Conuentui, vel eorum deputato personas idoneas ad Præceptorias, Domos, capellas, seu Ecclesias, & Hospitalia huiusmodi, pro tempore vacantia, perpetuo præseruare, & concedere,

Alia benefi-cia.
Tu vide d. bullā Pij V.

derē, & eisdē Magistro, & Conuentui sic à patronis præsentatos, iuxta stabilimenta dictæ Religionis, Ordinariorum locorum, & quorumuis aliorum consensu minime requisito, in illis instituere, ac illas conferre, & de eis prouidere. Ita tamen, quod ibi debitus diuinus cultus per personas idoneas, etiam si dicti Ordinis fuerint, ab Ordinario approbandas, in eisdem exerceatur.

Hospitalia leprosariæ, & alia loca, ad hospitalitatē leprosorū destinata, hospitali, & militiæ S. Lazari esse censeatur, etiā si sint iurispatronatus laicorum.

§. 46. Necnon quod Hospitalia, Leprosariæ, & alia loca quæcunque vbi vllo vnquam tempore fuerit, sit, vel erit Hospitalitas leprosorum, seu infirmorum S. Lazari nuncupatorum, etiam si iurispatronatus laicorum sint, Militiæ, & Hospitali S. Lazari huiusmodi subiecta, & incorporata, & ad ius, & proprietatem, ac ad omnimodam dispositionem, institutionem, & collationem moderni, & pro tempore exstentis Magni Magistri, & Conuentus eorundem iuxta ipsius Militiæ, seu Religionis stabilimēta (saluo tamen iurepatronatus) pertinere censeantur, prout alia etiam dictæ Religionis, seu Militiæ Hospitalia, Capellæ, Oratoria, beneficia, & loca spectant, & pertinent. dummodo in illis Hospitalitas debita seruetur, & cultus diuinus nullatenus diminuatur, ac in illorum fundatione, vel dotatione secus non fuerit ordinatum.

Præseruatio iurisdictionis Ordinariorū & exequatio huius Militiæ cum Militia S. Ioānis in non exceptis.

§. 47. Saluis tamen legitimis titulis, & præscriptionibus, & salua iurisdictione Ordinariorum, tam ea quæ de iure communi eis competit, quam quæ ex decretis dicti Concilij Tridentini eisdem est attributa. Preterquam tamen in ijs casibus, in quibus Concilium prædictum expresse, vt præfertur, eximit, & excepit Religionem S. Ioānis Hierosolymitani, in quibus, & hęc S. Lazari Religio pariter excepta, & exempta sit, & esse censeatur.

Facultas retinendi pensiones ducat. 500.
Hāc reduxit ad duc. 400 Clemens viij in const. 100. Decet.

§. 48. Et insuper Militibus, ac Presbyteris, & Capellanis Hospitalis, & Militiæ S. Lazari huiusmodi, nunc & pro tempore existentibus, ac eorum singulis, tam clericis, quam laicis, etiam coniugatis, & bigamis, vt vnam vel plures pensiones annuas vsque ad summam quingentorū ducatorum auri de Camera nouorum, super quorumuis Cathedralium, etiam Metropolitanarum, & aliarum Ecclesiarum, ac earum mensarum, etiam Patriarchalium, Archiepiscopalium, & Episcopalium, necnon etiam Monasteriorum, etiam Consistorialium, Prioratuum, Canonicatuum, & præbendarum, dignitatum, personatuū, administrationum, & Officiorum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum cum cura & sine cura, secularium & quorumuis Ordinum regularium, qualitercunque qualificatorum fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, & emolumentis, ac distributionibus quotidianis alias canonice sibi reseruatas, seu reseruandas, vel loco pensionum annuarum, omnes & singulos, ac quoscunque similes fructus, redditus, & prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta quæcunque, ac etiam distributiones quotidianas sibi reseruata, & reseruanda, etiam si post illarum vel illorum reseruationem, vxorem duxerint, & bigami effecti fuerint, recipere, seu retinere, & ad vitam percipere, exigere, & leuare, ac in suos vsus, & vtilitatem conuertere.

Easq. transferendi.

§. 49. Illasque, cum primum ipsa Militia S. Lazari in aliqua expeditione contra infideles militare cœperit, in toto vel parte, simul vel successiue, quando sibi videbitur, etiam in mortis articulo, in cuiusuis personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, aut Canonici Cathedralis Ecclesiæ manibus, & in Fratrum Militum dictę Militiæ S. Lazari, vel cuiuscunque personæ, seu quarumuis personarum, etiam quæcunque, quotcunque, & qualiacunque, beneficia ecclesiastica obtinentium, & expectantium fauorem absque aliquo possessorum beneficiorū huiusmodi desuper habendo consensu, etiam absque super præsentibus cōficiendarum litterarum tanquam notariorum pręsentia seu ostensione, vel visione, aut alia solemnitate in Romana Curia, vel extra eam, in omnibus & per omnia, perinde ac Militibus S. Pauli, Pijs nuncupatis, & per Sedē Apostolicam indultum est, etiam citra Cruciatæ obligationem, transferre, ac eisdem personis nominandis per ipsas, pensiones reseruare, etiam absque aliqua litterarum Apostolicarum expeditione, ac alia desuper necessaria facere libere, & licite valeant, eisdem auctoritate, & tenore de speciali gratia concedimus, & indulgemus, ac plenam, & liberam licentiam, & facultatem illis impartimur. Et cum ipsis Militibus desuper, ac etiam, vt ipsas pensiones vna cum dictæ Militiæ S Lazari Hospitalibus, vel Prçceptorijs, aut alijs beneficijs, quo aduixerint, retinere possint, dispensamus.

M. Magistrū & totius Militiæ susceptio sub protectione Sedis Apostolicæ.

§. 50. Et insuper idē Hospitale S. Lazari, ac illius Prioratus, præceptorias, domos, cameras, Hospitalia, & loca quæcunque; necnon Magistrum, Priores, Prçceptores, Milites, & personas, ac eorū subditos, vasallos, colonos, & seruitores, nunc & pro tempore existētes, etiā presbyteros curam animarum exercentes, quandiu illa exercuerint, & in illorum obsequijs fuerint, ac illorum res, animalia, prædia, domos, molendina, & bona quæcunque, quæ obtinent, & possident, ac in futurum canonice obtinebunt, & possidebunt, sub beati Petri, & dictæ Sedis, atque nostra protectione suscipimus.

Exemptio à iurisdictione ab omnium dominorum temporaliū & spiritualiū intellige iuxta terminos Conc. Trid. vt declarat Pius V. etc. in rub.

§. 51. Ac ab omni iurisdictione, correctione, onere, statutis, bannis, dominio, superioritate, & potestate quorumcunque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & Prælatorum, necnon quorumcunque temporalium dominorum quauis potestate etiam Imperiali, Regali, & Ducali, fulgentium, ac Vniuersitatum, & illarum Regentium, etiam (prçterquam dicti Hospitalis) Ordinariorum, tam spiritualium quam temporalium vbicunque, tam citra quam vltra montes, & mare constitutorum, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentium, illorumque Vicariorum, & Officialium, Locatenentium, & Iudicum, nunc & pro tempore existentium, quorumlibet.

Exemptio à decimis &c.
Tu attende declarationē Pij V. etc. in rubr.

§. 52. Necnon à solutione, & exactione passagij, arreragij, gabellę, datij, tractæ, collectæ, procurationis, iocundi aduentus, iurium etiam synodalium censuum, & decimarum, etiam nonalium etiam hortorum, pratorum, piscationum, & molendinorum (ad quæ cuilibet accessus nullatenus directe vel indirecte, prohiberi possit) & terrarum, quas per seipsos, vel alios eorum nominibus etiam colonos, arrendatarios, & emphyteutas excolent, & de quibus fructus percipient, & cuiusuis alterius oneris personalis, realis, seu mixti, ordinarij, vel extraordinarij vbicunque, & ex quacunque causa impositi vel imponēdi pro tempore, liberamus, & eximimus, ac nobis, & dictæ Sedi immediate subijcimus. Illosque, & illa, etiam si in quibuscunque statutis, litteris, constitutionibus, & regulis, etiam per nos, & Sedem præfatam pro tēpore editis, nominatim, specialiter, & expresse grauarentur, seu onerarentur, semper immunes, liberos, & exemptos, ac exceptos, & nobis, ac successoribus nostris Roman. Pontificibus immediate subiectos, ac immunia, libera, exempta, & subiecta esse decernimus. Ita quod Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, Ordinarij, Vicarij, Officiales, Locatenentes, & Iudices præfati, etiam ratione delicti, vel contractus, seu rei de qua agetur, vbicunque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsas consistat, nullam in eos, vel ea iurisdictionem, correctionem, seu potestatem exercere. Aut excommunicationis, aliasue sententias, censuras, & pœnas promulgare, aut etiam ratione personarum, vel rerum, animalium, ac bonorum suorum ad aliquam solutionem, pontium, fontium, furnorum, murorum, seu etiam aliarum Ecclesiarum, quam dictæ Religionis, etiam si forsan hactenus per abusum, seu alterius priuilegium, aut negligentiam, etiam per longissimum tēpus taliter obseruatum non fuerit. Quæ omnia etiam prçscriptiones nullo pacto, saltem in posterum, quo minus huiusmodi exceptionibus vti possint, obstare volumus, & decernimus eos coarctare, aut alij quicunque cuiuscūque ecclesiasticæ, vel mundanæ dignitatis, aut præeminētię, status, vel conditionis existant, etiam locis & Terris S.R.E. etiam immediate subiectis, & ad instantiam cuiuscunque Principis, seu Communitatis sub excommunicationis latæ sententię, seu quadrupli, vltra damna, & expensas, restitutionis pœnis per contrafacientes eo ipso incurrendis, ne eos, in iudicio vel extra, super prçmissis vel eorum vsu, seu possessione vel quasi, directe vel indirecte, quouis quæsito colore vel ingenio molestare, impedire, vexare, aut alias quomodolibet impetere præsumant, debeant, seu etiam valeant.

Priores, & aliæ personæ Hospitalis &

§. 53. Sed Priores, Milites, & aliæ personæ Hospitalis, & Militiæ S. Lazari huiusmodi de iustitia coram solo Magno

Militię de iustitia coram solo Magno Magistro, & Conuentu, vel ab eis delegatis copparere teneantur.

gno Magistro, & Conuentu, vel eorum deputato respondere debeant. Decernentes quoscunque processus contra illos, vel eorum aliquem, tam per ipsos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios, seu quoiuis alios quam Magistrum vel eius deputatum præfatos, pro tempore factos, & quaslibet etiam excommunicationis, vel suspensionis, aliasq. sentẽtias promulgatas, nullas & inualidas, nulliusq. roboris, vel momenti fore.

Hoc etiã declarat Pius V ibidem.

Exemptio à decimis, & nouallibus, ac quarta nũcupatis, seu canonica portione vel charitatiuo subsidio etiã cõcesso Regi Hispaniarũ, ac quarta in Frãcia Regnis imposita.

Hæc vide apud eundem Pium V.

§. 54. Nec omnino aliquis ex Hospitalis, & Militiæ S. Lazari Fratribus, donatis, seruitoribus, vasallis, & colonis in Prioratibus, Commendis, Domibus, Hospitalibus, Leprosarijs, membris, aut alijs quibusuis beneficijs, prædijs, siue Grangijs quomodocũque à dicto Hospitali dependentibus, in quibuscunque locis, sub quorumcunque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Vniuersitatum, Hospitalium, Rectorum Ecclesiarum limitibus, & iurisdictione, constituti, decimas, aut canonicam portionem, seu charitatiuum subsidium, aut Quartas nũcupatas, seu alias quascunque collectas, seu contributiones, tam ex antiquis eorum culturis, quam ex recenter cultis noualibus alicui quouis modo soluere teneantur. A quibus omnibus exactionibus, atque etiam nouo subsidio dilecto filio nostro Philippo Hispaniarum Regi in suis Regnis per quoscunque Romanos Pontifices prędecessores concesso, & canonica portione, Quarta nuncupata in Franciæ Regnis imposita, necnon à quibuscunque alijs facultatibus Regibus huiusmodi, & alijs Principibus concessis, vel concedendis in futurum, omnia dicti Hospitalis loca, vt præfertur, necnon Ecclesiarum quomodocunque à dicto Hospitali dependẽtium Fabricas, libera, & liberas, & exemptas esse declaramus, atque volumus.

Facultas extrahendi frumẽtũ, & quoscũq. aliosfructus, & pecunias ex locis dictæ Militiæ & Hospitalis ad quæcunq. fideliũ loca sine datio, & gabella.

Tu vide sanctionẽ S.D.N Pauli V. nu. 22. Inter.

§. 55. Et insuper quod præfati Magister, & Conuentus, Priores, Præceptores, aut quicunque alij ex dicti Hospitalis Fratribus, per quoscunque locorum aut Terrarum dominos, tam spirituales quam temporales, etiam si Regali dignitate præfulgeant, etiam in Terris S.R.E. ab extractione frumenti, ordei, vini, olei, leguminum, & quorumuis fructuum, atque etiam pecuniarum ex Prioratibus, Commendis, membris, domibus, grãgijs, alijsue pręfati Hospitalis locis prouenientium, nullo vnquam modo impediri possint, quo minus præfata omnia pro sua possessorum voluntate in quæcunque fidelium loca ab omni pedagio, datio, seu tracta, libera & exempta valeant asportare.

Exẽptio etiã pro bonis patrimonialib. post emissam professionẽ.

§. 56. Et bona etiam patrimonialia Magistri, Priorum, Præceptorum, & Fratrum, ac aliarum personarum huiusmodi, tam acquisita quam in posterum acquirenda, aut illis quouis modo, etiam ex concessione Apostolica, vel Magistrali pertinentia, ex die emissæ per eosdem Priores, Præceptores, Fratres, & personas professionis, vt præfertur, ab omnibus decimis, & alijs oneribus libera, immunia, & exempta existant.

Iurisdictio M. Magistri, & Cõuentus seu eorũ delegatorũ inter personas dictæ religionis, & Militiæ.

§. 57. Et quod quælibet quærelæ, quæstiones, lites, causæ, & controuersiæ, quas ex nunc inter Fratres, & subditos Hospitalis, & Militiæ S. Lazari nunc præsentes, & futuros, ex quibusuis occasionibus oriri, & moueri contigerit quouis modo, cum omnibus suis incidentibus, emergẽtibus, connexis, & annexis, ac omnium cuiuuis appellationis, (præterquam in defectus, aut denegatæ iustitiæ, vel illati perperam contra stabilimenta & consuetudines dicti Hospitalis grauaminis casibus) remoto obstaculo per pro tempore existentem Magistrum, & Conuentum dicti Hospitalis, seu illos ex Fratribus, quibus ipsi Magister, & Conuentus id commiserint, etiam vsque ad tertiã diffinitiuam sententiam inclusiue audiantur.

Citati corã Magistro, & Conuẽtu, seu eorũ delegatis, comparere teneãtur.

§. 58. Necnon iuxta laudabiles consuetudines, & stabilimenta Hospitalis huiusmodi, & alias prout iuris fuerit, debito fine decidantur. Omnesque, & singuli Priores, Præceptores, Milites, & Fratres Hospitalis præfati, postquam de mandato, seu auctoritate Magistri, seu Conuentus præfatorum in quibusuis ex prędictis contra eos intẽtandis causis ad comparendum coram ipsis, & Commissarijs per eos, vt pręfertur, deputatis, in locis quantumcunque ab eodem Hospitali remotis citati fuerint, coram eisdem Magistro, Conuentu, & Commissarijs, prout contigerit, legitime comparere debeant, & teneantur, iuri & iustitiæ secundum stabilimenta, approbationes, vsus, & laudabiles cõsuetudines pręfati Hospitalis parchituri.

Milites & aliæ personæ religionis prohibentur corã alijs litigare, seu cõparere pro iustitia, quã coram Iudicib. religionis.

§. 59. Quodque illi ex Prioribus, Præceptoribus, Fratribus, & subditis præfatis, qui contra eorum aliquem super quibusuis querelis, rebus, vel negocijs (præterquam in casibus præfatis) coram alio quam præfatis Magistro, & Conuentu, ac per eos pro tempore datis Commissarijs in causam traxerint, & ad alium quam ad eosdem appellationes quascũque interposuerint, causas huiusmodi prorsus perdant, & excommunicationis sententiam incurrãt, reque super qua contenderint, priuati existant eo ipso.

Potestas, & iurisdictio M. Magistri, & Conuẽtus super personis & rebus iuxta stabilimẽta.

§. 60. Necnon moderno, & pro tempore existenti Magistro, & Conuentui Hospitalis huiusmodi, iuxta illius stabilimenta, & laudabiles consuetudines ac mores, in Prioratus, & Præceptorias, domos, Hospitalia, membra, bona, & loca quæcunque, necnon quoscunque Priores, Præceptores, Fratres, & personas Hospitalis, & Religionis huiusmodi, ac illorũ vasallos, subditos, & seruitores vbicunque, tam citra quam vltra montes, nunc & pro tempore constitutos, & commorantes, qui omnes Magistro, & subdelegatis ab eo firmiter, tam personaliter quam realiter omni exceptione cessante, & quocunque à nobis, vel Sede prædicta obtento vel obtinendo indulto non obstante, parere & obedire tenerentur, plenariam, & omnimodam etiã meri, & mixti imperij iurisdictionẽ, & superioritatẽ.

Facultas M. Magistri procedẽdi cõtra inobedientes, & rebelles etiã per edictũ publice, & ad priuationẽ quorũcunq. beneficiorũ per eos quomodolibet obtentorum.

§. 61. Ipsique Magistro contra rebelles, & suis mandatis non obedientes etiam vigore litterarum Apostolicarũ etiam in forma breuis à nobis & successoribus nostris pro tempore emanatarum, seruatis quatuor terminis ad docẽdum se paruisse, & satisfecisse in loco Conuentus Hospitalis huiusmodi, post legitime executam primam citationem ad mulctam, siue pœnam personaliter iuxta mores & stabilimenta prædicta, seu etiam priuationem habitus, & beneficiorum, domorum, & prædiorum per eos obtentorum procedendi, vel etiam, si magis expedire videbitur, beneficia, domos, & prędia ipsa ad manus suas, seu Receptorũ dicti Hospitalis reducendi, & donec ipsi inobedientes contumaciam purgauerint, vel debita onera persoluerint, siue seculares, aut alterius Ordinis Regulares beneficia dicti Hospitalis possidentes fuerint, pro suo arbitrio retinendi, illorumq. fructus, redditus, & prouentus arrendandi, & percipiendi.

Auocatio quarumcunq. causarum, & cõmissio Magistro, & Cõuentui terminandi.

Hoc limitat Pius V. citat. rubr.

§. 62. Necnon causas prædictas, ac omnes, & singulas lites & querelas, siue in Romana Curia, tam in Auditorio nostro quam per commissiones, siue extra eam, super quibusuis dicti Hospitalis beneficijs, ac bonis, & pecunijs ærarij, & Fratrum quorumcunque, seu super eorũdem delictis, etiam si ex aduerso aliqui Clerici, seculares vel regulares, aut laici extiterint, & actiue seu passiue alias iuxta formam stabilimentorum & priuilegiorum prædictorum, in dictis causis quomodolibet, & in quacũque instantia interuenerint hactenus motas, in quibus tamen non conclusum sit, & in futurum quouis prætextu mouendas, in quibusuis instantijs pendentes, quarum status, & merita etiam præsentibus haberi volumus pro expressis, ad nos aduocamus, ac illas eisdem Magistro, & Conuentui per eos, vel ab eis deputatos iuxta formam dictorum stabilimentorum, & laudabilium consuetudinũ prędictorum in statu debito reassumendas & decidendas committimus, eosq. quorum intererit citandi, et quoties opus fuerit inhibendi etiam sub censuris et pœnis ecclesiasticis, tam in Curia prædicta quam extra eam, facultatem concedimus.

Facultas exequendi sententias, & rem iudicatam.

§. 63. Necnon illorum sententias, et rem iudicatam per Priorem Ecclesiæ dicti Conuentus, etiam sub censuris et pęnis ecclesiasticis contra condemnatos, etiam in Curia prædicta, tam realiter quam personaliter exequi mandamus, ita quod alibi quam in dicto Hospitali, aut extra illud ex Magistri, et Cõuentus commissione iuxta stabilimenta et vsus huiusmodi, cognosci, et terminari nequeant.

Appellationes a sententijs delegatorũ ad M. Magistrũ, & Cõuentũ, & ab eis ad Capitulũ generale iuxta formam stabilimentorũ deuoluantur.

§. 64. Nec à sententijs per Iudices dicti Hospitalis pro tempore latis ad alium, quam Magistrum, et Conuentum prædictos, seu Iudices ab eis deputatos, in quauis instantia, neque à sententijs per ipsum Magistrum, et Cõsilium latis, alio quam ad ipsum generale Capitulum, siue per ipsius Hospitalis Fratres, siue per ipsos subditos, et vasallos quoquomodo appellari possit: quin immo illi

vsque

vsque ad tertiam sententiam in eodem Conuentu procedere teneantur.

Omnes expeditiones & executoriales, M. Magistri, & Conuentus exequantur absq. alicuius licetia, nec per quemcunq. etiā Ducali, aut Regali dignitate fulgentē impediri possint.

§. 65. Et similiter, quod omnes sententiæ per eosdem Magistrum, & Conuentum latæ, omnes item commissiones, & citationes, collationes, & omnia denique eorundem rescripta ad omnes suæ iurisdictioni subditos, ac reliquos etiam, quorum intererit, causas, lites, seu querelas coram ipsis pertractari, directe exequi, & à nullis locorū, & Terrarum dominis etiam Ducali, aut Regali dignitate fulgentibus aliqua ratione expectandi consensus, seu alio quouis quæsito colore in eorundem executione impediri possint. seruato tamen in eis exequendis Datæ ordine. Ita quod eorum vltima primis anteferri nequeant.

Facultas procedendi contra clericos, seu alios detinētes loca, & bona dictę religionis, seu nō soluētes debita cōmuni ęrario, prout contra personas dicti Ordinis. Sed Pius V. limitauit vt in const. cit. in rubr.

§. 66. Ac quod contra Clericos seculares, seu laicos, Prioratus, Præceptorias, domos, & alia beneficia Hospitalis huiusmodi occupantes, seu illi, aut eius communi ærario, seu Fratribus occasione responsionum annuarum, vacantium, mortuariorum, annatarum, passagiorum, arreragiorum, seu alias quomodolibet debentes, siue agant siue conueniantur, & in quauis instantia ad causā veniant, Magister, & Conuentus præfati, modo & forma quibus contra ipsius Hospitalis Fratres procedi cōsueuerit, libere procedere, & eos Prioratibus, Præceptorijs, domibus, & alijs beneficijs huiusmodi, alias iuxta formā priuilegiorum prædictorum, priuare valeant, concedimus, & indulgemus.

Qualibet persōnę in dignitate ecclesiastica cōstitutæ possint etiā eligi Conseruatores cu facultat. bus opportunis, & necessar js. Sed Pius V. limitauit in const. allegata in rub.

§. 67. Necnon personas in dignitate ecclesiastica vbilibet constitutas, & quoscunque locorum Ordinarios, ac eorum Vicarios, & Officiales, necnon Canonicos Metropolitan. & aliarum Cathedralium, aliarumque Ecclesiarum Prælatos, & Rectores per eosdem Priores, Præceptores, & Fratres, ac eorum singulos pro tempore eligendos in eorum Conseruatores, qui quamdiu exercuerint dictū officium à nemine quo minus illud exerceant sub aliquo prætextu impediri, vel molestari possint, deputamus: ita quod ipsi electi sub excommunicationis latæ sententiæ pœna eosdem Priores, Pręceptores, & Fratres, ac eorum singulos aduersus inferentes eis, aut eorum seruitoribus, & familiaribus iniurias, seu grauamina, vel damna, in personis, rebus, & bonis, seu exigentes ab eis vectigalia, datia, pedagia, gabellas, collectas, aut alia onera, defendere, & præseruare, ac omnem eorum iurisdictionem exercere, necnon sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas contra rebelles, & inobedientes cum effectu promulgare, ac omnibus facultatibus, conseruatoribus dicti Hospitalis, & illius personarum per quascunque litteras Apostolicas quomodolibet concessis vti, ac priuilegia Prioribus, Præceptoribus, & Fratribus præfatis pro tempore concessa, eis obseruari facere debeant & teneantur.

Quod iura mortuariorū & vacantiū solui debeāt sub pœnis &c.

§. 68. Ac iura mortuariorum, & vacantium, necnon arreragiorum, passagiorum, & aliorum quorumcunque, ita vt quæuis personæ cuiuscunque ecclesiasticæ dignitatis existentes, beneficia Hospitalis huiusmodi pro tempore obtinentes, illa soluere omnino teneantur, & astricti sint, ac ad id etiam sub sententijs, censuris, & pœnis ecclesiasticis, ac alias iuxta eorundem priuilegia, priuationis & apprehensionis beneficiorum ad manus suas remedijs cogi possint, solui mandamus.

Facultas suscipiēdi ordines & sacramenta à quouis Antistite, et extra tēpora & celebrādi in quibusuis Ecclesijs. Quod limitauit Pius V. et tac. in rub.

§. 69. Necnon exemptionem, & liberationem præfatas, ita quod Magister, Priores, Præceptores, & dicti Hospitalis Fratres, Capellani à quocunque Catholico Antistite sub Romanæ Sedis obedientia constituto sacros ordines, etiam extra tempora à iure statuta tribus diebus festiuis suscipere, & in quibusuis, tam secularium quam regularium Ecclesijs absque alicuius licentia celebrare possint.

M. Magister Conuentus, Priores, & Præceptores intra limites suarū iurisdictionum veri ordinarij sūt.

§. 70. Et ipsi Magister, & Conuentus, necnon Priores Ecclesiæ, aliique Priores, & Præceptores intra limites suarum iurisdictionum, & administrationum veri Ordinarij iuxta formam stabilimentorum, & priuilegiorum prædictorum, existant & esse censeantur.

Magister, & Cōuētus quoscunq. delinquētes vbiq. incarcerare,

§. 71. Necnon Magistrum & Conuentū, quoscunque & singulos Priores, ac Commendatores suorum Prioratuum, & Commendarum Fratres, seu Religiosos delinquentes vel inobedientes, cuiuscūque dignitatis, status, gradus, ordinis, & præeminentiæ existentes, etiam si quauis etiam Apostolica exemptione fungantur, in quocunq. loco quantumuis priuilegiato, & quauis etiam Imperatoris, Regum, seu aliorum Principum etiam ecclesiasticorū Curia, per se aut suos Officiales & Ministros, capere, & incarcerare, ac captos à se vel eorum nomine liberare, & ad Hospitale præfatum per Magistrum, & Conuentum præfatos iuxta eorum constitutiones & stabilimenta puniendos sub debita custodia transmittere, & transmitti facere, libere & licite posse.

& ad locū Cōuentus, vel alium transmittere possint. Sed Pius V. ibidem limitauit id non licere in Curia Romana.

Officiales qui cunq. teneātur præstare auxilium pro capiendis, & transmittendis delinquētibus.

§. 72. Ac tam ecclesiasticos, quam seculares Officiales, et locorum potestates, ad eisdem Magistro, et Conuētui, Prioribus, Commendatoribus, alijsque in præmissis assistendum, ac auxilium, consilium, fauorem, et iuuamen præstandum sub excommunicationis, et alijs censuris, et pœnis ecclesiasticis, teneri et obligatos fore.

Annullatio reseruationū vnionū, ac aliarū gratiarū præuētuarū quomodolibet cōcessarum super locis dictæ Religionis, & facultas prouidēdi de illis per Magnum Magistrum. Quod intelligе de his quę non sunt sortita effectum vt in d. Pij V constit.

§. 73. Ac omnes, et singulas speciales et generales, etiā mentales reseruationes, expectatiuas, mandata de prouidendo, coadiutorias, concessiones, vniones, etiam perpetuas, necnon alias præuētiuas gratias, et litteras Apostolicas super Prioratibus, Præceptorijs, Rectorijs, domibus, locis, et membris, ac alijs beneficijs ecclesiasticis dicti Hospitalis quouismodo nuncupentur, etiam in Angliæ, Castellæ, Legionis, ac Valentiæ Regnis, ac Principatu Cathaloniæ, et Comitatu Flandriæ, quomodocunque, et qualitercunque, etiam cum quibusuis fortissimis et insolitis, etiā derogatoriarum derogatorijs clausulis, irritantibusque, et alijs decretis, ac inhibitionibus quibusuis, etiam non dicti Hospitalis personis cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, vel præeminentiæ fuerint, etiā Cardinalatus honore fungentibus, et functuris, etiam ex quibusuis iustissimis, et vrgētissimis causis, etiam per nos, et Sedem præfatam, tam in genere quam in specie, concessas, et concessa, et quasuis etiam præuentiuas, et restitutorias, ac præseruatiuas clausulas in se continentes, et cōtinentia, eorum vim et effectum reuocamus, cassamus, et annullamus, nulliusque roboris vel momenti fore, & esse, ac nemini suffragari posse, neque debere, nec per eas cuiquam in Prioratibus, Præceptorijs, dignitatibus, domibus, locis, et membris, ac alijs beneficijs Hospitalis huiusmodi, vel ad illa ius acquiri potuisse, vel posse, neque coloratum titulum possidendi tribuere, sed illis non obstantibus Magistrum, et Conuentum pręfatos, coniunctim vel diuisim, iuxta consuetudines et stabilimenta huiusmodi Hospitalis, de Prioratibus, Præceptorijs, domibus, locis, et membris, ac alijs Hospitalis beneficijs huiusmodi, libere disponere potuisse, et posse, et sic iudicari debere, ac quicquid secus super his attentari contigerit, irritum et inane decernimus.

Alia cassatio similiter quarūcunq. expectatiuarum, reseruationum, antianitatum, cōcessionum &c. etiā ex causa onerosa, sine consensu Magistri, & Conuentus.

§. 74. Ac omnes, et singulas expectatiuas, reseruationes, antianitates, mandata de prouidendo, concessiones, coadiutorias sine consensu, et omnes alias gratias, et litteras super Prioratibus, Pręceptorijs, ac quibusuis alijs beneficijs dicti Hospitalis, quomodocunque et qualitercunq. (absque Magistri, et Conuentus præfatorum consensu quibusuis personis cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, etiam Cardinalatus honore fungentibus, ex quibusuis causis etiam onerosis, hucusque concessas, et concessa, etiam quasuis clausulas illarum ab huiusmodi reuocationibus præseruatiuas in se continentes, et continentia, similibus scientia et potestatis plenitudine pro reuocatis, cassatis, et annullatis huius perpetuo valituræ constitutionis edicto per præsentes decernimus, et ordinamus.

Cassatio, & reuocatio quarūcunq. collationum prouisionum vnionum, annexionum incorporationum, ac aliarum cōcessionum, & dispositionum hucusque factarum, etiam si vere sortitæ sint effectum, & in futurum faciendarum.

§. 75. Necnō omnes, et singulas collationes, prouisiones, vniones, annexiones, et incorporationes, ac quascunque alias concessiones, et dispositiones de Præceptorijs, cameris magistralibus pro tempore nuncupatis, seu illarū fructibus, redditibus, et prouentibus quibuluis personis cuiuscunque status, ordinis, vel conditionis extiterint, quauis consideratione, et sub quacunque verborum forma, ac cum quibusuis clausulis derogatorijs, etiam Motu, et scientia similibus, ac cum expressa derogatione iurium Magistri dicti Hospitalis, seu annuæ responsionis illi faciēdæ, hucusque auctoritate Apostolica factas, nullas et inualidas, nullius q. roboris, vel momenti fuisse, et esse decernimus. Et quatenus viribus subsistere dicerentur, reuocamus, cassamus, irritamus, ac illas, et quas in futurum etiam cum expressa derogatione litterarum nostrarum huiusmodi fieri contigerit, pro infectis haberi volumus.

Mo-

Monitorium aduersus occupantes, & non restituentes loca, & bona Religionis infra duos menses.

§. 76. Monentes, & requirentes omnes & singulos earundem Camerarum Magistralium, & seu locorum detentores, seu possessores, qui nunc sunt aut pro tempore erunt, prætextu concessionum, prouisionum, & dispositionum quarumlibet, quæ ab alio quam pro tempore existẽte Magistro dicti Hospitalis hactenus emanauerint, & in futurum emanabunt, etiam à dicta Sede, vt infra duorum mensium terminum Camerarum, & locorum per eos pro tempore detentorum, seu possessorum, huiusmodi possessionem vacuam, liberam, & expeditam Magistro dicti Hospitalis, aut illius legitimo procuratori tradant, & assignent. Alioquin ex nunc prout ex tunc, in omnes & singulos qui non paruerint, seu alijs vt nõ pareant suaserint, aut alias auxilium, consilium, vel fauorem præstiterint, excommunicationis sententiam promulgamus, & eos in illam incidisse declaramus, à qua nisi in mortis periculo constituti ab alio quam à Romano Pontifice pro tẽpore existente absolutionis beneficium obtinere nequeant. Et præter sententiam excommunicationis huiusmodi, si dicti Hospitalis Fratres fuerint, & excommunicationis sẽtentiam huiusmodi per mensem animo sustinuerint indurato, Prioratibus, Præceptorijs, & officijs præfati Hospitalis per eos tũc obtentis eo ipso priuati, & inhabiles ad illa, & alia in posterum obtinenda existant.

Magnus Magister, & Cõuẽtus possint disponere de bonis vacantibus per priuationem.

§. 77. Possitque per Magistrum, & Conuentum præfatos de illis sic vacãtibus per priuationem huiusmodi libere disponi.

Facultas M. Magistri apprehendendi propria auctoritate possessionem bonorũ, per alios occupatorũ.

§. 78. Liceat quoque Magistro pro tempore existenti Hospitalis huiusmodi, dicto termino decurso, per se, vel procuratores suos possessionem Camerarum, & locorum eorundem propria auctoritate libere apprehendere, ac illorum fructus, redditus, & prouentus percipere, ac in suos, & eius Magistralis mensæ vsus & vtilitatem conuertere & retinere, cuiusuis licẽtia super eo minime requisita.

Loca huius religionis nõ cõprehendãtur sub reseruationib. Apostolicis sed sint manualia.

§. 79. Præterea similiter perpetuo statuimus, & ordinamus, quod ex nunc de cætero perpetuis futuris temporibus Prioratus, Præceptoriæ, & membra quæcunque dicti Hospitalis, quæ pro tempore qualitercunque vacauerint, tam in Romana Curia quam extra eam, sub quibusuis generalibus vel specialibus reseruationibus Apostolicis factis, & quas fieri contigerit de beneficijs ecclesiasticis etiã apud Sedem præfatam pro tempore vacantibus, vtpote ad Hospitalitatem, & fidei tuitionem ordinata, nullatenus includantur, nec reseruata, vel affecta existant, sed Hospitalium pauperum, quæ sub reseruationibus ipsis non includuntur, quo ad id sortiantur naturam.

Loca huius religionis p M. Magistrũ, & Conuentũ duntaxat, & non alios cõferri debeant personis dictæ Religionis.

§. 80. Debeatque de illis per pro tempore existentem Magistrum, & Conuentum præfatos duntaxat, & non alium, iuxta stabilimenta præfata, Fratribus dicti Hospitalis prouideri. & quas fieri contigerit per nos, aut successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac dictam Sedem, vel eius, aut alia quacũque auctoritate de illis reseruationes, prouisiones, collationes, commendas, vniones, & qualscunque alias similes, vel dissimiles dispositiones.

Exemptiones cõcessæ Prioribus, & Militibus non suffragentur ad versus debita per ipsos cõ ærario d. Hospitalis, & obedientiam M. Magistri, & Conuẽtus.

§. 81. Et exemptiones Priorum, Præceptorum, & Fratrum, à Magistri, & Conuentus præfatorum obedientia, & superioritate, aut debitis per eos præfato ærario respõsionibus annuis, & alijs iuribus, quacunque ratione, vel causa, etiam Motu, scientia, ac potestatis plenitudine similibus, etiam cum expressa derogatione posteriorum litterarum quarumcunque, quæ etiam per nos in contrarium fortasse fieri contigerit, nullius penitus sint roboris, vel momenti, & habeantur prorsus pro infectis.

Ad hoc vide Pium V. cit. in rub.

Præsentibus litteris non censeatur derogatum nisi modis, & formis hic expressis.

§. 82. Nec censeatur statuto huiusmodi vnquam derogatum per quascunque clausulas etiam derogatoriarũ derogatorias, fortiores & efficaciores, nisi dum, & quotiens, ipsarum posteriorum litterarum de verbo ad verbũ vere, & non per clausulas id importantes, inserto tenore de ipsorum S.R.E. Cardinalium consilio derogari cõtigerit. nec etiam tunc, nisi ad id Magistri, & Conuentus præfatorum expressus accedat assensus, & non aliter, nec alio modo.

Clausula de consensu M. Magistri, & Cõuẽtus sẽper subintelligatur ad effectum, vt derogationes non subsistãt nisi cum eorum cõsensu.

§. 83. Et semper in huiusmodi, quæ sic fient de consilio præfato derogationibus, cẽseatur apposita clausula, quod effectum sortiantur de consensu Magistri, & Conuentus præfatorum, & non aliter, nec alio modo.

Prohibitio dispositionis locorum d. Religionis, nisi de consensu M. Magistri, & Cõuentus. Hoc vltimũ limitauit Pius V. cit. in rubr.

§. 84. Decernentes collationes, prouisiones, commẽdas, vniones, reseruationes, & alias dispositiones quaslibet, quas per alium quam Magistrum, & Conuentũ præfatos de eisdem Prioribus, Præceptorijs, & membris etiam apud Sedem ipsam pro tempore, per cessum vel decessum, seu quamuis aliam dimissionem vacantibus, fieri contigerit, etiam si per nos, & pro tempore existentem Romanũ Pontificem fient, & illis quibus sic fient, nullum ius, nullumque coloratum titulum tribuere possidendi. Et eos quo ad omnes effectus etiam constitutionis nostræ de triennali possessore non molestando, pro meris detentoribus sine titulo haberi, & reputari.

Rescissio contractuũ, & aliarum, alienationum, & occupationum in damnum religionis factarum. Pius V. restringit vt creditur quo ad futuras alienationes.

§. 85. Ac quascunque donationes, concessiones, locationes, inuestituras, & alias alienationes censuum, redditruum, iurium, iurisdictionum, & locorum quorumcunq. ad Prioratus, Præceptorias, domos, Hospitalia, beneficia, & loca Hospitalis huiusmodi pertinentium in illorum læsionem, iacturam, vel detrimentum, & per personas dictę Religionis, etiam cum renunciationibus, pactis, iuramẽtis, & pœnis desuper appositis, & adiectis, ac instrumẽtis, & litteris desuper confectis, & confirmationibus forsan inde secutis, etiam de licentia dictæ Sedis, absque tamen consensu, seu expressa licentia Magistri, & Conuentus pręfatorum, quacunque præscriptione, seu longissima pacifica possessione, & detentione non obstantibus.

Cassatio & extinctio accessuum, regressuum, &c. præterquam ex causa onerosa, & de consensu M. Magistri concessorum.

§. 86. Necnon quoscunque accessus, ingressus, & regressus, ac coaudiutorias ad Prioratus, Præceptorias, domos, Hospitalia, & alia beneficia Hospitalis huiusmodi (præterquam ex causa onerosa, & de consensu dictorum Magistri, & Conuentus) etiam per nos, & prædecessores nostros pręfatos concessos similiter cassamus, reuocamus, & annullamus, ac irritamus, nulliusq. roboris, vel momenti fore, & pro infectis haberi decernimus.

Loca, & bona ac iura quæcunq. occupata, & vsurpata reducuntur ad ius, & proprietatem d. hospitalis, & eius membrorum per censuras, & pœnas ecclesiasticas.

§. 87. Ac census, redditus, iura, iurisdictiones, & bona alienata huiusmodi, ac etiam per quoscunque etiam seculares occupata, vsurpata, & detenta, ad ius & proprietatem dicti Hospitalis, seu illius Prioratuum, Præceptoriarũ, domorum, Hospitalium, & beneficiorum prædictorum reducimus. Illaq. in integrum aduersus concessiones, donationes, & alias quaslibet alienationes prædictas, necnõ inuestituras illarũ prætextu quomodolibet quauis auctoritate factas & concessas, in integrum, ac pristinum, & cũ statum in quo antea erant, restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus. illarumq. detententores cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentes ad illorum relaxationem per censuras ecclesiasticas, & alia iuris remedia cogi, & compelli posse volumus.

Prohibitio alienationum in futurum faciendarum.

§. 88. Et similes alienationes de cętero sub excommunicationis latæ sententiæ, & priuationis beneficiorum per eos obtentorum pœnis, per contrafaciẽtes eo ipso absque aliqua declaratione incurrendis, fieri prohibemus. & si fiant, illas viribus omnino carere decernimus.

Concessio, & incorporatio Hospitalium & locorum quorumcunq. sub inuocatione S. Lazari constructorum, & ædificatorum.

§. 89. Et quod Hospitalia, Leprosariæ, Capellæ, Oratoria, beneficia, & alia pia loca huiusmodi, etiam in Alma Vrbe, & alijs quibuscunque Terris, dominijs, & locis sub dicti S. Lazari inuocatione fundata, constructa, ædificata, & erecta, & quę in posterum perpetuis futuris temporibus fundari, construi, ædificari, & erigi contigerit, cum eorum applicationibus, vnionibus, annexionibus, & incorporationibus factis, & deinde faciendis, ad Magistrũ, & Conuentum, ac Religionẽ huiusmodi spectent, & pertineant, illisq. subijciantur, & subiecta existant, & à dicto Hospitali dependeant.

Inhabilitas omnium præterquam Militum dictæ Religionis ad obtinẽda Hospitalia, & beneficia sub inuocatione S. Lazari constructa.

§. 90. Illaque per eiusdem Religionis Fratres, & Religiosos, non autem per alias ecclesiasticas, & seculares etiã Oppidorum, Locorum, Villarum, & Communitatum personas, nisi de Magni Magistri, & Conuentus præfatorum expresso consensu, regi, & gubernari debeant.

Facultas imponendi annuũ subsidiũ.

§. 91. Et in signum recognitionis, & superioritatis huiusmodi de aliquo annuo rationabili canone, seu cẽsu per eosdem Magistrum, & Conuentum, & Diffinitores generalis Consilij huiusmodi imponendo, & eis singulis annis persoluendo respondere debeant, & teneantur. Ac in euẽtum rebellionis, aut non subiectionis, ac responsionis singulares Communitatum, & aliæ personæ huiusmodi, maioris excommunicationis sententia, per nos & successores nostros præfatos innodatę, earumq. Ecclesiæ interdictæ sint,

sint, & esse censeantur, nec ab huiusmodi maiori excommunicatione per nos aut successores prefatos absolui, aut interdicta ipsa relaxari possint, nisi ad id Magistri, & Conuentus præfatorum expressus per eorum patentes litteras accedat assensus.

...e demoliendi ... quecun... sub inuo...atione S. La...ari pro qui...us obedien...la recusabi...us.

§. 92. Liceatq. Ioannotto, & pro tempore existenti Magistro, & Conuentui, necnon Preceptoribus, & Prioribus huiusmodi Beneficia, Oratoria, Hospitalia, & alia loca sub nomine S. Lazari pro tempore etiam in Vrbe & Curia præfatis fundata & dotata, quæ eidem Ioannotto, & pro tempore existenti Magistro, & Conuentui, ac Preceptoribus huiusmodi obedire, seu subijci, aut annuam responsionem soluere recusare contigerit, solo æquare, & demoliri, & imagines à parietibus delere, seu per easdem Comunitates, & alias personas, ecclesiasticas & seculares solo equari, & demoliri, ac imagines huiusmodi deleri sub excommunicationis late sententiæ, interdicti, ac alijs censuris & pœnis, etiam cum inuocatione auxilij brachij secularis facere.

Alia concessio ...ecorum, & beneficiorũ sub inuocatione S. Lazari intitulatorũ, etiã nõ sint possessa per Magistru, & Fratres predictos, nõ obstante ...suetudine, ...ut submissio... e contraria. ...oc reuoca... Pius V. ...de eius cõst.

§. 93. Quodq. omnia & singula alia Hospitalia, Præceptoriæ, leprosariæ, membra, & pia loca dicti Ordinis, sub vocabulo S. Lazari intitulata, etiã si non sint possessa, vel recepta per Magistrum, Conuentum, aut Fratres prefatos, nihilominus ab ipso Hospitali S. Lazari dependere, nulliq. alio Monasterio, Præceptoriæ, Hospitali, siue alio pio loco, præterquã dicto Hospitali, etiã si longæua cõsuetudo, aut submissio aliqua repugnarent, pleno iure subesse auctoritate & tenore præmissis decernimus pariter & declaramus.

...ia inhabi...tas ad obti...enda loca ...ictæ Religio...is præterquã ...fratrib. eius... ...em Ordinis ...rofessis.

§. 94. Statuentes, ac etiã decernentes, quod ipsius Ordinis Hospitalia, Præceptoriæ, leprosariæ, membra, & loca nulli cuiuscunque dignitatis, status, gradus, vel conditionis fuerit, præterquam ipsius Hospitalis Fratribus, & Ordinem ipsum expresse professis, eis tamen pro solo nutu dicti Magistri, & Conuentus existentis, & pro tempore ad claustrum quoties expedierit reuocandis, in titulum, vel commendam conferri valeant, siue possint.

Presbyteri seculares obtinentes beneficia dicti Ordinis illis cedere non possint, nisi de consensu &c.

§. 95. Quinimmo presbyteri seculares illa ad præsens in commendam, seu alias quomodolibet obtinentes, commendæ huiusmodi cedere, aut illa alias dimittere nequeãt, nisi de consensu eorum ad quos præsentatio, seu collatio spectat, & in fauorem dicti Hospitalis, seu personarum, quæ habitum per Fratres Capellanos eiusdem Hospitalis deferri solitum suscipiant, & professionem per eos emitti solitam emittant, nec illa deinceps ipsi, nisi infra sex mẽses à die intimationis habitum ipsius Religionis susceperint, & Regularem professionem infra alios sex menses emiserint, possidere possint.

Cessiones, & prouisiones de beneficijs sine clausula & de consensu M. Magistri, nullius ...ce roboris.

§. 96. Et si secus fiat, aut cessionem, seu resignationem huiusmodi, ac de dicti Ordinis beneficijs, etiam in manibus nostris in futurum fieri contingat, huiusmodi cessiones, resignationes, & prouisiones nullius sint roboris vel momenti, nisi in illis expresse dicatur, (& de consensu Magni Magistri) & de illis iuxta formam priuilegiorum dictę Religionis prouideatur.

...nocatio iu...is patrona...us, nisi ex fu...atione, vel ...otatione. ...Pius V. hoc ...eclarauit in ...onst. cit. in ...ubr.

§. §. 97. Et insuper statuimus, & ordinamus quod ius patronatus, & presentãdi personas idoneas ad Prioratus, Præceptorias, Hospitalia, membra, alia beneficia, & loca Hospitalis huiusmodi, nisi ratione fundationis, aut dotationis, saltem ad tertiam partem illorum fructuum. quo casu liceat Magistro, & Conuentui prefatis, si dicta eorũ beneficia, & loca Hospitalis huiusmodi à dicto iurepatronatus liberare voluerint, aut dotantibus bona restituere, seu illorũ pretiũ persoluere. Ac ex nunc Prioratus, Preceptorias, Hospitalia, mẽbra, & beneficia huiusmodi cõferre.

Prohibitio reseruãdi pensiones super beneficijs di...cti Hospitalis ...isi in fauorẽ ...ratrum.

§. 98. Et quod nulla pensio annua super alicuius Præceptorię, Commendę, vel alterius beneficij Militiæ huiusmodi fructibus etiam ex resignatione in manibus Romani Pontificis, aut alia quauis probabili causa, nisi in persona personæ dictæ Religionis, & Militiæ, etiam per ipsũ Pontificem reseruari, neque Commẽdę, & alia beneficia dictæ Religionis pensionibus huiusmodi aliter, quam vt præfertur, onerari possint. Et si pensiones desuper aliter assignari contingat, assignationes ipsæ nullius sint roboris vel momenti, nec titulares beneficiorum huiusmodi ad illarum solutiones teneantur, neque ad id censuris ecclesiasticis, alijsue pœnis compelli possint.

Obtinentes beneficia, & pensiones cedant in manibus M. Magistri infra sex menses, vel habitum suscipiant & professionẽ emittant.

§. 99. Quodq. omnes & singuli eorum Prioratuum, Præceptoriarum, domorum, & beneficiorũ in vim dictarum collationum possessores seculares, aut alterius Ordinis regulares, seu pẽsiones super illorum fructibus, redditibus, & prouentibus huiusmodi hucusque etiam per Sedẽ eandem reseruatas percipientes, illas & illa infra sex mẽses à die intimationis præsentium litterarum in manibus Magistri & Conuentus, præfatorum iuxta formam stabilimentorum dictæ Religionis dimittere, transferre, seu illarum cassationi consentire teneantur. alioquin beneficia, & pensiones huiusmodi, nisi illa possidentes, & illas percipientes infra dictum tempus habitum susceperint, & professionem regularem illius Religionis emiserint, lapsis mensibus ipsis vacent, ac cassæ, & extinctæ sint, & esse censeantur eo ipso.

Ad Parochiales, & alias Ecclesias dicti Ordinis de putari possint fratres Capellani, non obstante quod per abusum, aut alias, et per longissimum tempus presbyteris secularib. fuerint collata, aut conferri consueta.
Quod intellige si vacant per dimissionem vt in Pij V. const. cit. in rubr.

§. 100. Et Magistro, singulisq. Prioribus, Præceptoribus, Militibus, & Fratribus Hospitalis huiusmodi, vt pro eorum libito voluntatis Parochiales, ac etiam sine cura Ecclesias, vel earum Vicarias, seu Capellanias perpetuas, aut Capellas, vel Altaria, seu alia beneficia simplicia ad eorum collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, seu quamuis aliam dispositionem ratione Prioratuum, Præceptoriarum, etiam Cameralium Magistralium nuncupatarum, domorum, & aliorum beneficiorũ dicti Hospitalis per eos pro tempore obtentorum de iure, statuto, consuetudine, fundatione, aut priuilegio, seu alias quomodolibet spectantia, & pertinentia, & ab ipsis Prioratibus, Præceptorijs, domibus, Hospitalibus, & alijs beneficijs dependentia, seu illis annexa, & quæ dudũ forsan Fratribus saltẽ Capellanis eiusdẽ Hospitalis, & ab eisdẽ Magistro, Prioribus, & Præceptoribus, & alijs præfatis conferebantur, à longo tamen, & forsan longissimo tempore citra, de cuius initio memoria hominũ forsan non existit, per ipsos Magistrum, Priores, Præceptores, Milites, & Fratres per abusum, aut ex defectu Fratrũ Capellanorum, vel aliarum personarum eiusdẽ Hospitalis ad id idoneorum, Clericis seu Presbyteris secularibus collata, aut conferri, & per ipsos presbyteros, vel clericos seculares obtineri solita, etiam Fratribus Hospitalis huiusmodi.

Fratres capellani à presbyteris secularibus nõ differunt nisi per gestationem Crucis ad pectus.

§. 101. Præsertim Capellanis nuncupatis, qui à secularibus presbyteris, seu clericis, nisi quo ad gestationẽ Crucis, vel habitus dicti Hospitalis ad pectus, non differunt, si ad id alias idonei, & habiles reperiantur, cõferre, ac alias de illis prouidere, & disponere. Ipsiq. Fratres, quibus beneficia huiusmodi conferri contigerit, illa, si sibi Canonice alias conferantur, aut eligantur, præsentẽtur, vel alias assumantur ad illa, & instituantur in eis, recipere, & in in titulum etiam quoad vixerint retinere.

Presbyteri Milites vnũ Curatum beneficium ecclesiasticum à dicto Ordine depẽdens, etiã si Parochiales existat retinere possint.

§. 102. Et tam Magister, quam singuli Presbyteri, Milites eiusdem Religionis & Militiæ, vnum Curatum beneficium ecclesiasticum à dicta Militia & Religione dependens, seu illis vnitum, aut incorporatum, etiam Parochialis Ecclesia, vel eius perpetua Vicaria fuerit, si ad hoc sufficientes & idonei fuerint, & beneficium huiusmodi alias sibi canonice conferatur, recipere, & retinere libere & licite valeant, auctoritate & tenore prædictis de specialis dono gratiæ indulgemus, secũq. pariter dispẽsamus.

Res iudicata super iurisdictione, & ciuili possessione prælatarũ preiudicet nisi vocato Magistro generali.

§. 103. Et per quamcunque rem iudicatam Magistro, & Conuentui prælatis, nisi specialiter ad causam vocati fuerint, super iurisdictione prædicta, & sua ciuili eorum possessione præiudicari, aut præiudicatum censeri non posse, sed eos semper re iudicata huiusmodi non obstãte, super possessorio huiusmodi, ac etiam spolio agere posse.

Milites, & aliæ personæ hospitalis, in eius, & Religionis causis in testes recipi possint, alijs deficientibus probationibus.

§. 104. Ipsosq. Magistrum, Priores, Præceptores, Milites, Fratres, & personas, vasallos, subditos, & seruitores in ipsius Hospitalis, & Religiosorum causis in omni iudicio, & contra quoscunque, vbi aliæ probationes non existũt, in testes adhiberi.

Ecclesijs dicti Ordinis ...n si per Capellanos ...de ...tur, qui præsentati ab Or...

§. 105. Et quod Presbyteri, qui in dicta Religione professionem non emiserint, nisi de expressa licentia, vel consensu Magistri, seu Priorum, Preceptorum, vel Fratrũ, quos id tangeret, ad deseruiendum Parochialibus, & alijs Ecclesijs, aut Capellis ipsius Religionis nullatenus admittantur, sed in quibuscunq. Parochialibus, & alijs Ecclesijs, ac Capellis Hospitalis huiusmodi Capellani eiusdẽ Religionis per locorum Ordinarios sub eadem excõmunicationis latæ sententię pœna, si cõtrafecerint, eo effectu in-

diuersis, absque alia exactione admittantur. Hoc declarauit Pius V. cit. in rub.

currenda, ad requisitionem, seu præsentationem dictorũ Priorum, Præceptorum, & Fratrum absque aliqua exactione, & oneris impositione recipi, & admitti debeant.

Priuilegiis duntaxat gaudeant, qui habitum susceperint.

§. 106. Quodque illi duntaxat priuilegijs præsentibus gaudeant, qui à præfato Magistro seu de eius licentia habitum susceperint, & professionem emiserint, seu de habitu suscipiendo, & professione huiusmodi emittenda infra certum tempus arctati fuerint.

Vagabundi non gaudeant priuilegijs.

§. 107. Nullusq. Priorum, Præceptorum, & Fratrum præfatorum absque mãdato, seu licentia præfati Magistri, aut saltem sui Prioris, seu Procuratoris ipsius Hospitalis in dicta Curia existentis, priuilegijs prædictis in eadem Curia vti valeat, nec illa absque huiusmodi licentia vagantibus suffragentur.

Non inijciatur manus violenter in confugientes ad Ecclesias dicti Ordinis.

§. 108. Ac manus violentas in eos qui ad Ecclesias, seu Domos eiusdem Religionis pro sua salute cõfugerint per quempiam inijci, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna prohibemus.

Iura mortuariorum, & arreragiorum, & vacantium soluantur, & exigi debeant quacunque exceptione non obstante.

§. 109. Ac iura mortuariorum, & vacantium, necnon arreragiorum, passagiorum, & aliorum quorumcunque, ita vt quæuis personę cuiuscunque ecclesiasticæ dignitatis existentes beneficia Hospitalis huiusmodi pro tempore obtinentes, illa soluere omnino teneantur, & astricti sint, ac ad id etiã sub sentẽtijs, censuris, & pœnis ecclesiasticis, ac alias iuxta eorundẽ priuilegia priuationis, & apprehẽsionis beneficiorũ ad manus suas remedijs cogi possint.

Facultas deputandi Vicarium, cum facultate conferendi beneficia, concedendi antianitates, & exigendi responsiones. Ad hoc vide Pij V. const. cit. in rub.

§. 110. Ac Ioannotto, & pro tempore existenti Magistro, & Conuentui præfatis, vt in singulis Prioratibus ipsius Hospitalis vnum Vicarium cum facultate conferẽdi Præceptorias, & alias Domos Hospitalis huiusmodi deputare, antianitates, tam speciales quam generales dare, & concedere, ac pensiones, seu responsiones, & onera super domibus, Præceptorijs, leprosarijs, & alijs beneficiis Hospitalis huiusmodi imponi solita, à quibuscunque etiã clericis secularibus illa in Commendam obtinentibus, eorumq. colonis, & inquilinis, etiam laicis eo modo quo à Fratribus dicti Hospitalis exigentur, exigere.

Dispẽsandiq. super ætate, & defectu natalium, & credatur litteris Magistri & Cõuentus vt hic.

§. 111. Et cum inhabilibus ratione ætatis, & defectus natalũ quo ad Prioratus, Pręceptorias, & alia beneficia dicti Hospitalis duntaxat, dispensare possint. Ac quod verbis in ipsorum Magistri, & Conuentus litteris circa professionis emissionem, habitus susceptionem, debitorum, & obsequiorum præstationem plena fides adhibeatur, facultatem concedimus.

Litteræ antianitatis, & prouisionis Magistri, & Cõuentus eo ipso cõfirmatę censeatur.

§. 112. Et quod quæcunque litteræ antianitatis, seu prouisionis à Magistro pro tempore existente, & Conuẽtu præfatis hucusque concessæ, & in posterum concedendæ, eo ipso Apostolica auctoritate confirmatæ, & approbatæ censeantur.

Deuolutio ad Sedẽ Apost. non datur.

§. 113. Et quod prouisiones beneficiorum quorumcunque dicti Hospitalis, quæ per cessationem solutionis præfato Hospitali, vel inobedientiam duntaxat vacauerint, nunquã ad nos, & Sedẽ præfatã deuolui censeantur, quo ad hoc vt dictus Magister pro tẽpore existens impediatur, quo minus illa quandocunq. libere conferre possit.

Facultas deputandi procuratorẽ generalem in Rom. Cur. cũ facultate cõferendi beneficia. Tu vide Piũ V. cit. in rub.

§. 114. Ac in Romana Curia Procuratorem generalẽ cum generali, vel speciali, aut limitata potestate, & facultate constituendi, seu deputandi, & in eadem Curia per se, seu dictum Procuratorẽ ad id potestatem à Magistro, & Conuentu præfatis habentem, quæcunque eiusdẽ Hospitalis beneficia cuiuscunque qualitatis existentia apud Sedem præfatam quomodolibet, præterquam per resignationem in manibus nostris, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum, pro tempore vacantia iuxta ipsius Hospitalis & Militiæ stabilimenta libere conferendi.

Facultas conferendi beneficia etiã reseruata, affecta, vel deuoluta, etiam in titulum perpetui beneficij, vel ad nutũ, aut amouibiliter.

§. 115. Et tam Magistro, quam Conuentui præfatis etiam de illis, de quibus hucusque dispositum fuerit, de nouo, ac alijs beneficijs huiusmodi etiam tãquam priuatis prædijs in titulum perpetui beneficij ecclesiastici, seu etiam ad nutum, aut amouibiliter, vni vel diuersis personis assignari solitis, etiam dictæ Sedi reseruatis, seu alias affectis, aut ad Sedem ipsam deuolutis libere prouidendi.

Vniendiq. & dismembrandi & concedendi antianitates.

§. 116. Et illa vniendi, dismembrandi, & alias de illis disponendi. Necnon antianitates, tam generales quam speciales, super eisdem beneficijs Fratribus eiusdem Hospitalis concedendi.

Admittendi resignationes, ac reseruandi titulum, fructus, pensiones, & cæt. pro resignantibus, quæ & transeant ad successores.

§. 117. Ac resignationes dictorum beneficiorum recipiendi, & admittendi, illaq. resignantibus titulum, seu denominationem, ac omnes illorum fructus, seu illorum partem, aut super illis quascunque pensiones annuas, quę etiam transeant ad successores in eis, etiam sub censuris & pœnis ecclesiasticis, etiam priuationis in talibus apponi solitis, ad vitam vel ad tempus reseruandi, concedendi, instituendi, & assignandi.

Facultas publicandi Indulgentias, & colligendi eleemosynas. Pius V. reuocauit in const. 30.

§. 118. Ipsisq. Magistro, & Conuentui priuilegia, exẽptiones, & indulgentias, eis & dicto Hospitali concessa vbique locorum, etiam absque alicuius Ordinarij licẽtia, sub sigillo tamen Prioris illius Prouinciæ, vel conseruatoris in ea degentis, publicandi, & seu eleemosynas, & fraternitatum obuentiones colligendi, & recipiendi.

Sepeliendi in eorum Parochialibus etiam excommunicatos, & interdictos dũmodo &c.

§. 119. Necnon Cęmeteria in eorum Parochialibus Ecclesijs habendi, & quorumcunque Christifidelium cadauera, etiam si excommunicati, ac interdicti forent (dummodo interdicto causam non dederint) saluo iure Rectori Parochiano debito, absque aliquo onere, & solutione Episcopo facienda, recipiendi, & sepeliendi.

Exigendi donata, & legata.

§. 120. Legata, & donata, tam inter viuos quam quabet vltima voluntate exigendi, & percipiendi.

Sacramenta, & ordines à quocunque, recipienda. Tu vide Piũ V. cit. in rub.

§. 121. Necnon Prioribus, & Pręceptoribus, Militibus, Fratribus, & personis præfatis quæcunque ecclesiastica Sacramenta, ac omnes etiam sacros ordines à quocunq. maluerint Catholico Antistite, gratiã & communionem dictæ Sedis habente, nihil oblato vel soluto, recipiendi.

Arma deferendi.

§. 122. Et tam ipsis, quam eorum familiaribus arma quæcunque, & vbicunque locorum pro sui defensione, & hostium dictæ Sedis offensione gestan si.

Audiendi cõfessiones, ministrandi Sacramenta, ac celebrandi diuina pro fratribus Capellanis, etiam tempore interdicti.

§. 123. Necnon Capellanis eiusdem Hospitalis, Priorum, Præceptorum, Militum, Fratrum, personarum, vasallorum, subditorum, & familiarium pręfatorum confessiones audiendi, & pœnitentiam salutarem eis iniungendi, ac Eucharistiæ, & alia Sacramenta ecclesiastica ministrandi. Necnon tempore interdicti (dummodo illi causam non dederint) excommunicatis & interdictis exclusis, clausis ianuis, & submissa voce, Missas & alia diuina Officia celebrandi.

Erigendi Præceptorias, & cæt. absque licẽtia Ordinariorum locorum quæ gaudeant priuilegiis. Ad hæc vide d. const. Pij V. vbi notatur.

§. 124. Necnõ quibusuis Christifidelibus in quibusuis Ciuitatibus, locis, Diœcesibus Præceptorias, Domos, & & Hospitalia, sub dependentia & subiectione dicti Hospitalis & Militiæ, per eius Fratres & Milites obtinenda, quæ ijsdem priuilegijs, immunitatibus, indulgentiis, concessionibus, & indultis, quibus aliæ dicti Hospitalis Præceptorię, Domus, & Hospitalia vtentur, fruentur, & gaudebunt, vtantur potiantur, & gaudeant, assignata illis congrua dote, Ordinariorum locorum, & quorumuis aliorũ licentia minime requisita, & nulla præterea in illis Ordinariis ipsis iurisdictione, aut oneris imponendi facultate reseruata, construi, & erigi faciendi, plenam & liberam facultatem, & auctoritatem concedimus.

Facultas cõmunicandi Indulgẽtias, & alias gratias personis quibusuis dicti Hospitalis & Ecclesiis ab eo dependentibus, ac Confraternitatibus eiusdem.

§. 125. Et insuper dictis Ioannotto, & pro tẽpore existenti Magistro, & Conuentui, omnia & singula priuilegia, facultates, indulgentias, gratias, immunitates, exemptiones, libertates, concessiones, indulta præsentia quibusuis Prioratibus, Ecclesiis, Capellis, Hospitalibus, Leprosariis, Oratoriis, Eremitoriis, ac eiusdem S. Lazari Confraternitatum Cõfratribus, membris, & aliis locis ab eisdem Hospitali, & Militia dependentibus, ac Ministris, & seruientibus in eisdem communicandi, dandi, & concedendi, ac easdem facultates impartiendi.

Tu videbis Clemen. VIII. in const. 115.

Hospitalia & cæt. erigendi. Tu vide cõst. Clem. VIII. num. 99.

§. 126. Necnõ quascunq. Cõfraternitates, & Ecclesias, Oratoria, Hospitalia, Leprosarias, Capellas, Capellanias, Altaria, & alia beneficia ecclesiastica vbiuis locorum sub inuocatione S. Lazari, cum reseruatione annui census ad eorũ beneplacitum, in membrũ Hospitalis, & Militię S. Lazari huiusmodi erigendi, & instituendi. Ac dotem, seu dotes illis distribuendi, & assignandi, ac constituentibus huiusmodi dotes iuspatronatus, & seu præsentandi personas idoneas ad illa, illorum pro tempore occurrente vacatione reseruandi. Ac inibi Capellanos perpetuos, seu temporales ad eius nutum ponendi, & destituendi. Ac ei, vel eis, cui vel quibus sibi videbitur similem aut limitatam potestatem concedendi, ac omnia, & singula alia faciendi, gerendi, exercendi, & exequẽdi, quæ ad diuini cultus augmentum, ac Religionis,

&

& Militiæ conseruationem, & manutentionem, ac Christifidelium spiritualem cõsolationem, in Domino cognouerint fore necessaria & opportuna, plenam & liberam licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur.

Facultas testandi more militari de hospitalia ex fructibus beneficiorum acquisitis, & inter quoscunq. consanguineos inhabiles, dummodo quintã partẽ Hospitali reliquãt.

Hoc reuocauit Pius V. in const. 73.

§. 127. Ac omnibus Prioribus, Præceptoribus cæterisq. Militibus, ac Fratribus, & Ministris etiam presbyteris,& beneficiatis eiusdem Religionis, & Militiæ, vt de quibuscunque, tam stabilibus quam mobilibus, bonis pecuniarum summis, gemmis, & lapidibus pretiosis, alijsque rebus, cuiuscunque qualitatis & quantitatis, ac valoris existant, per eos etiam ratione beneficiorum ecclesiasticorum quorumcunque per eos obtentorum, ac alias vndecunque, & quomodolibet acquisitis, & ad illos quouismodo spectantibus (dummodo quintam illorum partem Conuentui præfato relinquant) inter quoscunque consanguineos, filios etiam spurios, & alios illegitimos, aliasque quantumuis incapaces personas testari, ac alias etiam per codicillos, donatione inter viuos, causa mortis, & alia quacunque via prout sibi videbitur disponere, ac illa in pias, & non pias (alias tamen licitas) causas erogare.

Celebrãdiq. in habitu Põtificali, & dãdi benedictionem, dummodo nõ sit præsens aliquis Antistes, & tunc de illius licentia.

§. 128. Ac Priori Ecclesię dicti Conuentus pro tempore existenti, vt quoties sibi placuerit Missam, & alia diuina officia, in præfata alijsque dictæ Religionis Ecclesijs in habitu Pontificali cum Mitra & Baculo Pastorali celebrare, ac post Missarum solemnia (dummodo ibi non sit præsens aliquis Catholicus Antistites, vel de illius consensu) ibidem benedictionem Christi Populo impartiri.

Milites, & alij &c. non incurrũt peccatum mortalę propter regulam non obseruatã, nisi propter inobedientiam, & contumaciam pluries commissam, & rebellionem à Religione.

§. 129. Et insuper, quod nullus ex Magistro, & Militibus, ac Fratribus, pro tempore existentibus, alijsque personis dictæ Militiæ & Religionis, propter eius regulã, capitula, ac statuta, nunc & pro tempore edita, non obseruata, vel minus rite adimpleta in peccatum mortale incidat, præterquam inobedientiam, & contumaciam pluries commissam, & continuatam, & ab ipsa Religione rebellionem, & alios casus peccatum huiusmodi ex diuinis præceptis, sacrisq. Canonibus generantes.

Licentia recipiẽdi Fratres de quocũque Ordine præter Cartusiã. in Fratres Ordinis prædicti de consensu suorum Superiorum.

§. 130. Quodque Magister pro tempore existens dicti Hospitalis,& Conuentus Fratres cuiusuis Ordinis, seu Religionis (Ordine Cartusian. duntaxat excepto) in Fratres dicti Hospitalis recipere, & de quocunque Ordine, quem antea professi erunt, ad Hospitale, & Ordinem S. Augustini huiusmodi transferre, & ipsi sic translati in Hospitali, & Ordine Sancti Augustini huiusmodi quoad vixerint, remanere (eorundem Superiorum licentia desuper requisita) libere & licite valeant.

Hoc non est ... const. Pij V. cit. in rub. dicto reuocatum.

Indulgentia plenaria personis eiusdem Militiæ S. Lazari in aliqua expeditione contra infideles, vel hæreticos decedentibus.

§. 131. Et vt ipsi Milites Ecclesiæ Catholicæ, fideliumq. defensionem contra infideles animo feruentiori, minoriq. perdendæ lucis humanæ, si ad æternam inde nascendam prospectant, metu suscipiant, de omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, vniuersis & singulis Militibus, & alijs eiusdem Militiæ personis qui in expeditione, tam maritima quam terrestri, contra infideles vel Hæreticos, nedum ex ostilibus armis, sed etiam aliquo quouis mortis genere, de peccatis suis corde contriti, & ore confessi, vel saltem statutis à iure temporibus confitendi propositum habẽtes in vnitate fidei Catholicæ decesserint.

Indulgentia plenaria omnibus Christifidelibus visitantibus Ecclesias dictæ Religionis die festiuitatis illius Sancti sub cuius inuocatione consecratæ fuerint.

§. 132. Ac tam Militibus & personis prędictis, quam quibusuis alijs vtriusque sexus etiam vere pœnitentibus, & confessis, seu confitendi propositum habentibus, vt pręfertur, qui Ecclesias Conuentus, & Hospitalis huiusmodi vbicunque existẽtes, in singulo die festiuitatis illius Sancti sub cuius inuocatione consecratæ fuerint, à primis vesperis vsque ad occasum solis festiuitatis huiusmodi annuatim deuote visitauerint, ac pro pace inter Principes Christianos confouenda ter Orationem Dominicam, & totidem Angelicam Salutationem recitauerint, plenariam omnium & singulorum peccatorum suorum Indulgentiam & remissionem.

Indulgentia plenaria ad instar benefactorum Hospitalis S. Spiritus omnibus fundantibus vnam Ecclesiam, seu Capellam dictæ Religionis vel aliquid donantibus, vel alias benefacientib.

Hoc reuocauit Pius V. in const. 30.

§. 133. Qui vero de bonis sibi à Deo collatis vnam eiusdem Militię Commendam fundauerint, vel dotauerint, aut Conuentui, & Militię præfatis ad eius subuentionem, & onerum illi incumbentium supportandorum faciliorem supportationem aliquid iuxta facultatum suarũ modum, piamq. intentionem donauerint, vel legauerint, easdem omnes Indulgentias quas Hospitalis Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe benefactores consequuntur (sine illorum præiudicio) misericorditer in Domino similiter perpetuo concedimus, & elargimur. Et ne propter locorum distantiam fideles ipsi eorum pijs desiderijs frustrentur, vtque commodius eleemosynæ ad Hospitale præfatũ pro Fratrum Militum, qui in fidei Catholicæ defensionem contra Infideles militauerint subuentione, ac pauperum Leprosorum, & aliorum onerum suorum supportatione peruenire possint, ipsam Cõfraternitatem cum omnibus, & singulis concessionibus, indultis, facultatibus, indulgẽtijs, & peccatorum remissionibus illius Confratribus pro tempore existentibus concessis, ad omnia, & singula membra, Ecclesias,& loca tam ab ipso Hospitali pro tempore dependentia, quam alia in quibus similes Confraternitates per Magistrum,& Conuentum dicti Hospitalis pro tempore existentes, seu eorum Commissarios, Nuncios, vel Procuratores pro tempore ad id ab eis specialiter deputatos instituentur, ordinabuntur, & erigentur, extendimus, & ampliamus.

Taxatio eleemosynæ pro ingredientibus Confraternitatem.

Hoc reuocauit Clemens VIII. in const. 115.

§. 134. Omnibusque,& singulis vtriusque sexus Christifidelibus, tam ecclesiasticis quam secularibus, & quorumcunque etiam Mendicãtium Ordinum, etiam regularis obseruantiæ, nunc & pro tempore existentibus, alijsq. Christifidelibus cuiuscunque dignitatis, status, gradus, & conditionis existentibus, qui certam pecuniarum summã, cuius valor de presenti ad quintam partem vnius ducati auri de Camera, seu ad duas Aquilas monetæ Regni Siciliæ ascendit, vel summam per præfati Hospitalis Magistrũ, & Conuentum pro tempore taxandam in dictæ Societatis, seu Confraternitatis ingressu ex bonis suis persoluerint.

Cõcessio eligendi Confessorem cum facultatibus absoluendi dictis vel in vita singulo anno in festo S. Lazari, ab omnibus excommunicationis sententijs ecclesiasticis & cęt.

Reuocationẽ vide in sn d. Clem. VIII. const. 115.

§. 135. Et singulo anno certam aliam quantitatem taxandam soluere promiserint,& in libro dicti Hospitalis,& non alio describentur, vt presbyterum, secularem vel cuiusuis Ordinis regularem, in suum Confessorem possint eligere, qui eorum confessione diligenter audita, semel in vita,& singulo anno in festo S. Lazari eorum vita durante, ab omnibus & singulis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa, latis, & promulgatis (sine tamen tertij præiudicio) etiam occasione simoniæ super ordinibus, & beneficijs assequendis vbicunque contractæ.

Ac votorum, & dierum Dominicorum, &c. & aliorum Ecclesię mandatorum transgressionibus. Item ab omnibus peccatis, & criminib. præterquam cõtentis in Bulla in Cœnę Domini quotannis legi consueta.

Reuocationẽ habes in d. const. Clem. VIII. 115.

§. 136. Ac votorum, & dierum Dominicorum, & festiuorum, necnon aliorum Ecclesiæ mandatorum transgressionibus, periuriorum, ac pœnitentiarum iniunctarum, necnon diuinorum Officiorum, in toto vel parte omissionibus; ac omnibus eorum peccatis, & criminibus, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, etiam si talia fuerint propter quæ Sedes Apostolica merito consulenda foret, etiam Romano Pontifici, & dictæ Sedi quouis modo reseruatis, præterquam contentis in Bulla in die Cœnę Domini quotannis legi consueta.

§. 137. Ac etiam in mortis articulo plenariam omniũ peccatorum huiusmodi absolutionem, & remissionem impendere, & si tunc mors non subsequatur, quotiens in tali casu constituti fuerint, illam reiterare. in alijs vero non reseruatis casibus totiens quotiens opportunum erit illos absoluere, & eis pœnitentiam salutarem iniungere. Necnon vota quæcunque (vltra Marino, Religionis, & Castitatis votis duntaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare possit & valeat. Ita tamen quod Confessor ipse vbi pro enormibus delictis pœnitentia iniungenda, vel commutatio votorum fienda veniet, vltra subsidium, vt præfertur taxatum, aliud subsidium per eundem Confessorem, delicti & voti huiuscemodi, ac confitentis qualitate pensata arbitrandum, in capsa pro indulgentia dicti Hospitalis colligenda per eius Commissarios deputanda, ad commodum & vtilitatem dicti Hospitalis, & Militiæ persolui faciat, conscientiam dicti Confessoris super id onerantes. Quodque idem Confessor sic electus cũ eisdem Cõfratribus eum in Confessorum eligentibus cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ fuerint, Clericali Militiæ ascriptis, etiam Religiosis, etiam quæcunque beneficia ecclesiastica obtinentibus, qui præmissis sententijs ligati, Missas & alia diuina officia celebrando, aut se illis alias immiscendo, vel

alias quomodolibet irregularitatem contraxerint (bigamia, & homicidio voluntario duntaxat exceptis) vt ad omnes superiores, etiam sacros, ordines promoueri. & in illis, ac per eos susceptis ordinibus huiusmodi etiam in altaris ministerio ministrare, ac dignitates, beneficia ecclesiastica quæcunque se inuicem compatientia retinere, & recipere, necnon Monasterijs, & Ecclesijs Cathedralibus, etiam Metropolitan. ac Patriarchalibus præfici & præesse, libere & licite possint dispensare, ac eis de illis, quæ tunc detinerent dignitatibus, & beneficijs huiusmodi prouidere, & eis quibus minus Canonice præerunt Ecclesijs, & Monasterijs huiusmodi præficere, (in foro conscientiæ duntaxat) præfata auctoritate Apostolica valeat.

Mortuos sepeliendi in Ecclesijs Ordinis.

§. 138. Et insuper si ijdem Confratres vt supra in dicta Confraternitate descripti, tempore interdicti quouis modo à Sede Apostolica impositi à vita decesserint, illorum cadauera (absque tamen funerali pompa) ecclesiasticæ sepulturæ tradi possint, dummodo causam non dederint interdicto.

Stationes Vrbis consequendi.
Tu vide d. bullā Clem. VIII. nu. 113.

§. 139. Necnon Quadragesimalibus, & alijs temporibus, & diebus Stationum Vrbis Romæ, vnam vel duas Ecclesias, ac vnum, vel duo altaria visitando in partibus in quibus illos residere contigerit, easdem gratias, indulgentias, & remissiones peccatorum consequantur, seu consequi possint, quas si dictis diebus & temporibus, Basilicas & Ecclesias Stationum Vrbis Romę, & extra eam ad id deputatas, personaliter visitarent.

Oua, & lacticinia, & carnes comedendi.

§. 140. Præterea Quadragesimalibus, & alijs temporibus & diebus, quibus esus ouorum, butyri, & aliorum lacticiniorum de iure, consuetudine, vel alias quouis modo prohibitus existit, eisdem ouis, caseo, butyro, & alijs lacticinijs de consilio alterius, necnon carnibus tempore necessitatis tantum, & de vtriusque Medici consilio vesci.

Mulieres Ordinis Monasteria ingredi permittuntur.
Reuocauit Greg. XIII. in const. 28.

§. 141. Necnon mulieribus in Confraternitate ipsa descriptis, etiam si viduæ remanserint, vt cum vna, seu duabus honestis mulieribus quęcunque Monasteria Monialium cuiusuis Ordinis, etiam Sanctæ Claræ, de licentia eorundem Monasteriorum Abbatissarum, seu Priorissarum, quater quolibet anno ingredi, & cum eisdem Monialibus loqui, & conuersari, & refectionem corporalem sumere (dummodo ibidem nō pernoctent) possint, & valeant.

Personæ Ordinis gaudēt gratiis Hospitalis S. Spiritus de Vrbe concessis, quod

§. 142. Quodq. cum primum ipsi Cōfratres in præfata Confraternitate describentur, omnibus & singulis priuilegijs, suffragijs, indulgentijs spiritualibus & temporalibus per nos & alios prædecessores nostros præfatis Hospitali S. Spiritus in Saxia de Vrbe, necnon illius Confratribus, quibus inter cętera concessum existit.

Contriti in articulo mortis indulgen. cōsequātur.
Tu vide d. bulla Clem. VIII. nu. 115.

§. 143. Vt quicunque pœnitens & contritus nomen Iesv in mortis articulo nominauerit, plenariam peccatorum suorum, etiam de quibus nisi morte præueniretur, confiteretur, remissionem consequantur.

Ieiuniis, &c. Terræ Sāctæ gaudent.
Tu vide ibid.

§. 144. Necnon ieiunijs, vigilijs, orationibus, peregrinationibus Terræ Sanctæ, & indulgentijs plenissimi Sancti Iubilæi anni quinquagenarij, & Stationum, & Dedicationum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ab bonis omnibus, quæ fiunt in eodem sacro Hospitali, ac vniuersali sacrosancta militante Ecclesia, quibus cæteri Confratres potiuntur, & in futurum gauisuri sunt, vti, potiri, gaudere, & participare debeant.

Decedentes infra annum de indulg. cōsequātur.
Ad hæc vide d. bullam Clem. VIII.

§. 145. Et si infra annum obierint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam consequantur. Et si vixerint, præter Stationes Vrbis, infrascriptis etiam diebus sequentes indulgentias consequentur. videlicet singulis diebus vitæ eorum, & per omnes dies Veneris totius anni, vnius anni & quadraginta dierū. in singulis Apostolorum festiuitatibus duorum millium annorum, in Festo Epiphaniæ, & singulis diebus post Octauam centum millium annorum. in Dominica qua cantatur pro Introitu Missæ, Omnis terra. de mense Ianuarij, & singulis diebus Dominicis mensium totius anni trium millium annorum, & totidem quadragenarum & remissionem tertiæ partis omnium peccatorum. in festiuitatibus D. N. Iesv Christi, videlicet Natiuitatis, Resurrectionis, Ascensionis, & singulis diebus per Octauam duorum millium annorum, & octingentarum quadragenarum. in festo Pentecostes, & singulis diebus post Octauam octo millium annorum, & totidem quadragenarum. in festo Corporis Christi, & singulis diebus post Octauam duorum millium annorum & septimæ partis omniū peccatorum. in festo Natiuitatis Beatæ Mariae, & singulis diebus per eius Octauam triginta millium annorum. in festo omnium Sanctorum, & singulis diebus vsque ad festum S. Leonardi trium millium annorum, & totidem quadragenarum.

Donātes aliquid Hospitali plenariā habent indulg.
Sed reuocauit Pius V. in const. 30.

§. 146. Largientibus vero, seu transmittentibus, vel in eorum vltimis voluntatibus, vel testamentis legantibus aliquid de bonis suis eidem Hospitali in articulo mortis, plenariam à culpa & à pœna omnium peccatorum suorum remissionem, & indulgentiam. Ac cuicunq. animæ, quæ vnita Christo in charitate ab hac luce migrauerit, in Purgatorio existenti, pro qua anima eleemosyna per ipsū Magistrum, & Conuentum, seu ab eis deputatos taxanda eidem Hospitali erogabitur, vt eandem indulgentiam plenariam à pœna & à culpa (quantum pietati maiestatis diuinæ placuerit) consequatur, concedimus, & indulgemus.

Notarii notificent legata facta Hospitali & Militiæ.

§. 147. Notarijs vero, qui rogati fuerint de testamētis, vel alijs vltimis volūtatibus, in quibus aliquid disponi cōtigerit in fauorem & commodum eorundem Hospitalis, & Militiæ, vt sub excommunicationis pœna dispositionē huiusmodi, quanto citius commode poterunt, Magistro, & Conuentui dicti Hospitalis, vel alteri per quem id potest ad ipsorum Magistri & Conuentus notitiam peruenire, intimare curent.

Notarii, & Cōfessores & Confratres hortentur infirmos, adiuuentur hanc Religionem.

§. 148. Ipsis quoque Notarijs, & Confessoribus eorūdem decedentium in suorum remissionem peccatorū eisdem testantibus, & confitentibus cōmemorare non omittant, vt ad tam pia opera, quæ in dicta Religione exercētur manus porrigant adiutrices, pręcipimus. Et quoscunq. Christifideles, ac præsertim Confratres Confraternitatis huiusmodi pro tempore existentes ad id per viscera misericordiæ D. N. Iesv Christi hortamur.

Decedentes in Hospitali, & insistentes obsequiis Hospitalis, gaudeant omnibus priuilegiis Confraternitatis.

§. 149. Quodq. decedentes pro tempore in Hospitali præfato, & Hospitalis, ac pauperum leprosorum eorundē obsequijs pro tempore insistentes vtriusque sexus quandiu perseuerauerint in obsequijs huiusmodi duntaxat, eisdem omnibus priuilegijs, facultatibus, & gratijs, quibus Confratres in libro Hospitalis huiusmodi descripti pro tempore potientur, & gaudebunt.

Et Magistri facultas componendi de vsuris, rapinis, incendiis, iniunctis pœnitentiis, legatis Hospitali vel eius membris debitis, & relictis ad pios vsus.
Hoc non est in const. Pii V. cit. in rub. ergo puto [redacted]

§. 150. Quodque Magister pro tempore, & conuentus dicti Hospitalis, suiq. de eorum licentia pro tempore legitimi Commissarij, Nuncij, vel Procuratores, de vsuris, rapinis, incendijs, (non tamen Ecclesiarum damnis datis) & alio quocunque nomine, titulo, vel modo male ablatis, vel illicite acquisitis (si tamen verus dominus, cui eorum restitutio fieri deberet, ignoretur) de pœnitentijs à Sacerdotibus confitentibus impositis redimendis, seu cōmutandis. Necnon legatis ad Hospitale ipsum, seu eius membra debitis, vel alias indistincte ad pios vsus relictis ad vtilitatem ipsius Hospitalitatis & Militiæ componere possint, ita quod detinētes ad aliam restitutionem minime teneātur.

Facultas publicandi Indulgentias.
Tu vide cōst. Pii V. nu. 30. Et 5.

§. 151. Necnon quod singulis annis in die Dominica Palmarum vsque ad eius Octauā inclusiue, & in die festo Natiuitatis D. N. Iesv Christi, & alijs diebus beneuisis Magistro, & Conuentui, & eorum Cōmissarijs, quibuscunque Christifidelibus manus adiutrices pro sustentatione dictæ Religionis, eiusq. membrorum porrigentibus, indulgentias plenarias, & generales peccatorum omnium remissiones vbique solemniter, etiā cum processione, & appositione truncorum, & Crucis, in medio Ecclesiarum, publicare, & impartiri: Pœnitentiarios cum virgis (vt moris est) desuper deputare, & alia facere, quæ circa huiuscemodi facultatum, & indulgentiarum, ac peccatorū remissionem, executionem, & confessionem quomodolibet necessaria & opportuna fuerint.

Cōfraternitates quæ instituendæ.
Tu serua cōst. 115. Cle. VIII.

§. 152. Quodq. antiquas & nouas sanctas Confraternitates S. Lazari omni tempore, & in quibuscunque locis erigere, ordinare, & instituere, ad publicari facere, ac quoscunque Christifideles in Confratres recipere, illisq. Confessionalia cōcedere. Ita quod quæcunq. institutiones, erectiones, & ordinationes dictarū Cōfraternitatū absq. moderni, & pro tēpore existētis Magistri dicti Hospitalis expresso cōsensu in mēbris, Ecclesijs, & locis huiusmodi pro tem-

tempore factæ, nullius sint roboris vel momenti.

Omnia loca sub inuocatione S. Lazari sint huic Ordini subiecta.

§. 153. Ac omnia, & singula Hospitalia, Oratoria, Ecclesias, Capellas, Altaria, & loca Religionis & Militiæ huiusmodi, in quibuscunque partibus existentia, sub inuocatione S. Lazari intitulata, etiam si non sint possessa, vel recepta per Magistrum, ac Fratres præfatos, nihilominus moderno, & pro tempore existenti Magistro generali, & Conuentui huiusmodi subiecta, & tanquam membra dicti Hospitalis ab eo depẽdentia (ad instar aliorum annuatim respectiue contribuentium) contributorias, & contributoria esse; ac per ipsum generalem Magistrum, & Conuentum, seu eorum legitimos Commissarios visitari, & reformari; illorumq. Rectores, & Gubernatores (si de iure amouendi fuerint) amoueri; & aliæ personæ idoneę loco eorum deputari possint.

Eisq. priuilegijs vtantur.

§. 154. Et cum eis Confratribus tantum, vt commodius Altissimo deseruire possint, omnibus, & singulis facultatibus, priuilegijs, immunitatibus, gratijs, plenarijs indulgentijs, & peccatorum remissionibus prædictis, quocunque tempore, & in quibuscunqne locis libere vti, etiam in illis partibus, & locis, in quibus Indulgentiæ pro Fabrica Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe publicatæ extiterint.

Priores Hospitalium S. Lazari quando possint Indulg. publicare.

§. 155. Necnon quod Priores, & Præceptores quorũcunque Hospitalium & domorum, à dicto Hospitali S. Lazari dependentium, & illud in caput suum recognoscentium, prędictam plenariam indulgentiam, & peccatorum generalem remissionem in die festo Dominicæ Palmarũ, & per eius Octauam, & alijs beneuisis diebus, vt supra, publicare.

Cõfessiones audire, vel Confessores deputare. Hoc intellige de approbatis ab Ordinarijs, vt in const. Pij V. cit. in rubr.

§. 156. Et si in Sacerdotio constituti fuerint, per se vel alium, seu alios probos, si vero Sacerdotes non fuerint, per alios probos idoneos & honestos, viros seculares vel cuiusuis Ordinis regulares, Sacerdotes in suis Hospitalibus ac domibus præfatis tantum, confessiones quorumcunque audire, & cum huiusmodi confitentibus quibuscunque facultatibus, & Indulgentijs, ac peccatorũ remissionibus vti, ac easdem illis (de licentia tamen expressa Magistri pro tempore existentis, & Cõuentus præfati Hospitalis singulis annis renouanda) impartiri plene & libere possint. alijs vero temporibus sint sicuti alij Sacerdotes nullam à Sede prędicta facultatem habentes.

Eleemosynas Nolis sonantib. colligere.

§. 157. Possint tamen collectas solitas, & consuetas Nolis, & Campanellis sonantibus (citra tamen publicationem Indulgentiarum, ac traditionem Confessionaliũ) omni tempore in terminis suis (de licentia Magistri pro tempore, & Conuentus huiusmodi singulis annis renouãda, & non aliter) facere.

Nolas animalibus oblatis apprehendere.

§. 158. Ac Nolas, seu Campanas Porcis, seu alijs quibusuis animalibus, quę eidem S. Lazaro offerri contigerit, appendere, seu aliqua nota subsignare.

Indulgentias vbique publicare.

§. 159. Quodque Magister, & Conuentus, ac eorum Nuncij, ac Commissarij præfati, etiam in locis in quibus Fratres Ordinis Minorum de Obseruantia, vel Commissarij Apostolici pro Fabrica Basilicæ huiusmodi pro tempore deputati fuerint, quascunque facultates, & indulgẽtias solemniter vbique cum appositione truncorum & Crucis, in Ecclesijs publicare, & facultatibus, priuilegijs, & gratijs ipsi Hospitali concessis vti.

Quæ indulg. nõ intelligãtur vnquam suspensæ.

§. 160. Necnon quod durante quacunque suspensione temporali indulgentiarum & gratiarum, etiam pro Cruciata contra Infideles cuicunque Imperatori, Regi, aut Principi Christiano, concessarum, vel in posterum concedendarum, Indulgentiæ etiam plenariæ, ac omnes facultates, & gratiæ eidem Hospitali, illiusq. Magistro, Conuentui, Fratribus, & membris per prædecessores nostros, & nos, ac etiam Sedem præfatam concessæ non intelligãtur suspensæ, sed in suo pristino, & vero valore, & firmitate existant, & permaneant.

Fratres possint in eorũ Ecclesijs diuina celebrare.

§. 161. Necnon etiam ob reuerentiam S. Lazari, vt liceat ipsis Fratribus in eorum Ecclesijs Missas, & alia quæcunque diuina officia legere, vel etiam alta voce celebrare, vel per alios presbyteros idoneos celebrari facere.

Sacramenta Infirmis Hospitalium ministrare.

§. 162. Ac omnibus, & singulis Christifidelibus, & Leprosis, pauperibus, infirmis in dictis Hospitalibus pro tempore degentibus ecclesiastica Sacramenta ministrare.

Mortuos sepelire.

§. 163. Ac eorum, & aliorum quorumcunque fideliũ corpora mortuorũ id eligẽtium & petẽtiũ, in Cęmeterijs, & Ecclesijs dictorum Fratrũ ecclesiasticę tradi sepulturæ.

Eisdẽ verbũ Dei prædicare.

§. 164. Ac verbum Dei in Ecclesijs ipsorum, pauperibus ipsis, & Leprosis huiusmodi proponere, & proponi facere, quotiens eis visum fuerit expedire, alicuius licẽtia super hoc minime requisita, similiter volumus, & ordinamus.

Cõcessio quorũcunq. aliorum priuilegiorum, gratiarum, exemptionum, & aliarum facul tatum hactenus concessarum vel in futurum concedendarũ Hospitalibus & Militijs, e pecifice S. Ioannis Hierosolymitani, S. Iacobi de Spata, S. Antonij Vienne. S. Spiritus de Vrbe, ac S. Stephani in Thuscia, dummodo Cõcil. Tridẽtino nõ repugnent, & iuribus alterius tertij nõ præiudicent.

§. 165. Et insuper eisdem moderno, & pro tempore existenti Magno Magistro, & Conuentui, ac singulis Militibus, & alijs personis Hospitalis & Militiæ huiusmodi, quod omnibus, & singulis priuilegijs, immunitatibus, iurisdictionibus, exemptionibus, etiã per viam exceptionis in ipsa onerum impositione, dispensationibus, indultis, concessionibus, dispositionibus, honoribus, gratijs, libertatibus, fauoribus, antelationibus, restitutionibus, reintegrationibus, & alijs quibusuis gratijs hucusque Sancti Ioannis Hierosolymitani, Sancti Iacobi de Spata, Sancti Stephani Militijs, ac Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, & Sancti Antonij Viennen. Hospitalibus, Religionibus, & Ordinibus, eorumque locis, personis, rebus, & bonis per quoscunque Romanos Pontifices, etiam prædecessores nostros, ac etiam per nos, & Sedem præfatam, seu Concilia generalia, vel alios quoscũque, in genere vel in specie, etiã ad Imperatorum, Regum, ac aliorum Principum instantiam, vel motu proprio, aut alias quomodolibet concessis, & in futurum concedendis, & quibus Hospitalia, Religiones, & Militiæ huiusmodi, ac eorum Magni Magistri, Conuentus, Fratres, & Milites vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti poterunt quomodolibet in futurũ, pariformiter, & absque vlla penitus differentia vti, potiri, & gaudere in omnibus & per omnia, libere & licite valeant, eisdem auctoritate & tenore etiam perpetuo concedimus, & indulgemus. ac ea, omnia & singula prout concessa fuerunt, & in dies concedentur, eorumq. omniũ, & quorumcunque litterarum desuper quomodolibet cõfectarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis, & insertis habentes; eisdem moderno, & pro tempore existenti Magno Magistro, & Conuentui, ac Hospitali S. Lazari, & Militiæ, eorumque Militibus, & personis, ac eorũ Hospitalibus, Pręceptorijs, domibus, Leprosarijs, beneficijs, capellis, Ecclesijs, locis, rebus, & bonis, elargimur, ac concessa esse, et eos illis vbilibet, in genere vel specie vti, potiri, et gaudere libere posse volumus, decernimus, et declaramus, Ordinariorum locorum, aut cuiusuis alterius licentia vel consensu desuper minime requisitis. Ita quod super illis, vel eorum occasione per ipsos Ordinarios, aut quosuis alios molestari, perturbari, vel inquietari non possit, dummodo Concilio Tridentino prædicto non repugnent, et dictis Hospitalibus, et Militijs, ac iuribus cuiuslibet alterius tertij non præiudicent. Ita tamen quod (quo ad exemptiones) iurisdictio Ordinariorum, tam ea quæ de iure communi eis competit, quam quæ ex decretis dicti Concilij Tridẽtini eisdem est attributa, semper salua existat.

Exemptio huius Religionis in omnib. casibus vbi Conc. Trid. excepit religione S. Ioãnis Hierosol.

§. 166. Præterquam tamen in ijs casibus, in quibus Cõcilium præfatum expresse excepit, et exemit Religionem S. Ioannis Hierosolymitani, in quibus et hæc S. Lazari Religio, et Militia excepta, et exempta pariter intelligatur.

Concessio indulgentiarũ Hospitalis S. Spiritus de Vrbe.

§. 167. Et quod Indulgentias, prout Hospitali S. Spiritus concessæ sunt, & in futurum concedentur, concedimus, et elargimur.

Publicatio priuilegiorũ, ac mandatorũ M. Magistri arctet ac si essent personaliter executa.

§. 168. Præterea volumus, et decernimus, quod tam præsentium, quam aliarum quarumcunque litterarũ Apostolicarum, seu earum transumpti, ac mandatorum Magistri, et Conuentus præfatorum publicatio et affixio in singulis Prioratibus, Præceptorijs, membris, et beneficijs Religionis huiusmodi factæ, perinde arctent ac si contra cõtentos sub eisdem personaliter factæ essent. facta tamen in primis diligentia de illis personaliter reperiendis in dictis locis.

Suscipientes habitum extra Conuentum etiam à Rom. Pont. infra annum in Conuentu comparere teneantur, alias priuentur.

§. 169. Et nihilominus statuimus, ac dictis Magistro, et Conuentui perpetuo concedimus, quod si quisquã Priorum, Præceptorum, Militum, et Fratrum dicti Hospitalis Crucem vel habitum extra dictum Conuentum etiam à Romano Pontifice, vel de eius licentia receptum gestans intra annũ, postquã illum susceperit, aut sibi de Prioratu, Præceptoria, officio, vel beneficio Hospitalis huiusmodi

prouisum, vel alias in eius fauorem dispositum fuerit.

Possidentes beneficia d. Ordinis, vel fructus, aut pēsiones per dispensentes vocati cōpare at teneantur.

§. 170. Ac quicunque alius dictæ Militiæ beneficium, vel pensionem obtinens, aut fructus percipiens, quandocunque pro seruitijs Religionis, aut alias euocatus, seu in solutione iurium communis ærarij morosus fuerit, & citatus coram dictis Magistro & Conuentu personaliter non comparuerit, ac illis obedientiam, aliaq. iura debita non præstiterit, tempore sibi ad id præfigendo elapso, habitu, dignitate, administratione, & beneficio, ac quocunque honore & officio, alias iuxta forma stabilimentorum & priuilegiorum prædictorum, eo ipso careat, priuatusq. censeatur, seu si videbitur priuari possit.

Nulla exemptio valeat aduersus obedientiam M. Magistri quominus vocati cōparere teneantur.

§. 171. Nec vlla huius statuti derogatio, aut exemptio realis vel personalis, seu alia gratia præseruatiua, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus quomodolibet pro tempore facta seu concessa, cōtra præmissa valeat.

Magister, & & Conuentus possint dispo nere de beneficijs vacantibus per priuationem.

§. 172. Nec Magister, & Conuentus præfati illis parere teneantur, sed illis non obstantibus de Prioratu, Preceptoria, dignitate, officio, vel beneficio sic, aut per priuationē huiusmodi vacante, iuxta stabilimenta, & alia præmissa libere disponi, aut illa alias per eum, vel eos, ad quem, seu quos annuatim, vel alio iure pertinet, acceptari possint.

Clausula huius constitutionis præseruatiua.

§. 173. Decernentes, omnia & singula præmissa, ac præsentes nostras litteras nullo vnquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, vel impugnari, aut argui posse, neque illa, omnia & singula præmissa, tanquam eisdem Magno Magistro, & Conuentui, Militiæ, vel Militibus, partim videlicet quo ad antiqua restituta, & quo ad noua ex causa onerosa concessa, sub quibusuis, tam præsentium quam similium, vel dissimilium gratiarum in genere vel in specie, suspensionibus, ac derogationibus, reuocationibus, limitationibus, alterationibus, alijsq. contrarijs dispositionibus à nobis, & successoribus nostris, & à Sede præfata quauis de causa quantumlibet iustissima pro tempore emanatis comprehendi, sed semper ab illis excepta, & quoties illa emanabunt, toties in pristinum statum restituta, & de nouo etiam sub Data per Magnum Magistrum eligenda, concessa esse, & censeri. Necnon præmissis ac præsentibus litteris etiam per quascunque litteras Apostolicas, etiam quasuis clausulas, generales vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficacioresque & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quacunque verborum expressione in se continentes, nullatenus derogari posse, nec quo ad illa derogatum censeri, nisi tenor illarum de verbo ad verbū nihil penitus omisso insertus, & huiusmodi derogationes Cōsistorialiter factæ, & per trinas distinctas litteras eundem tenorem continētes tribus distinctis similibus vicibus Magno Magistro, & Conuentui præfatis intimatæ & insinuatæ fuerint, ac ipsorum Magistri, & Cōuentus ad id expressus accedat assensus. & aliter factas derogationes nemini suffragari, ac Magistrum, & Conuentum præfatos ad parendum litteris derogatorijs huiusmodi, & decretis super illis processibus, ac illorum Executoribus, & Subexecutoribus, eorumq. mandatis & monitionibus minime teneri, sed illos litterarum huiusmodi executionem omnino impedire, nec ratione resistentiæ censuris ecclesiasticis per eosdem Executores, vel Subexecutores latis innodari posse.

Decretum irritās & clausula sublata.

§. 174. Et sic in præmissis, omnibus & singulis per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere. Et quidquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, sciēter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Executores huius cōstitutionis, eorūque facultates.

§. 175. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Galesin. & Montisflasconen. Episcopis, ac pro tempore existēti Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori per Apostolica scripta Motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus, eorum per se vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Magistri, Priorum, Præceptorum, Militum, & Fratrum S. Lazari prædictorum, seu alicuius eorum desuper fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes litteras, & in eis contenta huiusmodi firmiter obseruari. Ac easdem militiam, Magistrum, & Conuentum, Fratres, Religiosos, omnesque, & singulos alios, quos ipsæ præsentes litteræ concernunt, illis pacifice gaudere. Non permittentes eos, vel eorum aliquem desuper contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, perturbari vel impediri. Contradictores, & rebelles quoslibet per censuras & pœnas ecclesiasticas, & etiam pecuniarias eorum arbitrio moderandas, ac alia oportuna, iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac quoscunque, quorum interent, etiam per edictum publicum locis publicis affigendum, constito summarie de non tuto accessu citando, ac quibus, & quoties inhibendum fuerit etiam simili edicto, sub eisdem pœnis & censuris inhibendo, ipsasq. censuras & pœnas ecclesiasticas etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit auxilio brachij secularis.

§. 176. Non obstantibus præmissis, ac fel. recordationis Bonifacij Papę VIII. prędecessoris nostri, qua cauetur, ne quis extra suam Ciuitatem, vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam dietam à fine suę Diœcesis ad iudicium euocetur, seu ne Iudices à Sede pręfata deputati, extra Ciuitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscunque procedere, aut alij, vel alijs vices suas committere presumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, ac Lateranen. Concilij nouissime celebrati. Ac nostris de vnionibus committendis ad partes vocatis quorū interest, & exprimendo valore fructuum, tam vniendorū beneficiorum, quam eorum quibus fit vnio. Necnon de non expediendis litteris reseruationis alicuius pensionis, nisi de consensu illam soluere tunc habentis: ac quibusuis alijs Apostolicis, ac in Prouincialibus & Synodalibus Cōcilijs editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus, & ordinationibus, ac dictorum Hospitalium, militiarum, & Ordinum etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, stabilimentis, vsibus, & naturis, ac quibusuis priuilegijs, indultis, ac litteris Apostolicis, etiam Ordinarijs, & alijs Militijs præfatis, ac quibusuis Ecclesijs, Monasterijs, Ordinibus, locis, etiam Fabricæ Basilicæ Sancti Petri de Vrbe, ac Cruciatæ sanctæ, eorumque personis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiam ad Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum instantiam, etiam consistorialiter, & Motu simili, & alias quomodolibet, etiam per nos, etiam pluries concessis, approbatis, & innouatis; quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa, non autem per clausulas generales id importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, pręsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse pari Motu derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultū, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionē.

Clausula contrariorum & obstantium derogatoria.

§. 177. Et quoniam per præsentes Concilij Tridentini constitutionibus & decretis in aliquo præiudicare non intendimus, volumus, quod in omnibus & singulis gratiarum, alijsq. capitibus præmissis, clausula (dummodo Concilio Tridentino non repugnent) apposita, & repetita censeatur.

Cōcilii Trid. præseruatio circa omnia hic disposita.

§. 178. Verum quia difficile foret, præsentes litteras ad varia loca vbi de illis docendum fuerit, circumferre, volumus, & dicta auctoritate Apostolica decernimus, quod præsentium transumptus, etiam per impressionem factis, ac prædicti Ioannotti, & pro tempore existentis Magni Magistri dicti Hospitalis, & Conuentus sigillo munitis,

Transumptorum fides.

ac

ac eiusdem Ioannotti, & pro tempore existentis Magni Magistri, & conuentus Secretarij, seu Regentis Cancellariæ dictæ militiæ manu subscriptis: dictisq. suis litteris absque earundem præsentium, in toto vel in parte insertione, eam vbique fidem in iudicio & extra adhiberi, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si originaliter exhiberetur.

Præstatium assertione non egēt gratiæ M. Mag.

§.179. Quodq. in litteris seu gratijs præsentium vigore concedendis, easdem præsentes inserere ijdem Ioānottus, & pro tempore existens Magnus Magister, et Conuentus minime teneantur: ac gratiæ ipsæ quibusuis personis per Ioannottum, & pro tempore existentem Magnum Magistrum & Conuētum huiusmodi, iuxta tenorem earundem litterarum pro tempore concessæ valeant, & illis suffragentur, in omnibus & per omnia, perinde ac si eædem præsentes litteræ de verbo ad verbum in eis insertæ forent.

Sanctio pœnalis.

§.180. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, approbationis, confirmationis, concessionis, extensionis, ampliationis, decreti, restitutionis, repositionis, reintegrationis, declarationis, renocationis, cassationis, irritationis, annullationis, erectionis, institutionis, statuti, ordinationis, indulti, impartitionis, dispensationis, liberationis, exemptionis, subiectionis, mādati, deputationis, monitionis, requisitionis, promulgationis, reductionis, elargitionis, intentionis, voluntatis, auocationis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 6. 4. Maij.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, 4. Non. Maij, Pont. nostri anno 6.

XCVI.

Nuncij Apostolici, & alij ad Principes destinati, fauores ab eis procurare, aut illis vti nequeant, ad obtinendas dignitates apud Sedem Apostolicam, ipsis vel eorum consanguineis & necessarijs conferendas.

Edita An. D. 1565.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

ETsi Romanum Pontificem quem Dominus Omnipotens in persona Principis Apostolorum Ecclesiæ militanti sponsæ suæ præficere dignatus est, in eius vniuerso corpore à noxijs quæ passim in illud irrepunt præseruando, plurimum decet esse solicitum, in hoc tamen eum multo magis inuigilare necesse est, ne per importunum suorum propriorum Ministrorum, qui frequenter ab eius latere ad diuersos Orbis Principes peregre mitti solent, ambitum, dum videlicet eorum nonnulli inordinato cursu ad dignitates quaslibet anhelant, & ad hoc Principum fauores demerendo, Pontificiam & Ecclesiæ pro qua missi fuerunt causam, vel impudenter prodere, vel certe remissius agere non verentur, genuinus ille clericalis candor deturpetur, debitus Prælatorum pudor inter laicos requiratur, integritatis antiqua persuasio minuatur, & ob illorum fluxam fidem, immoderatamq. cupiditatem Ecclesiasticus ordo scandalose blasphemetur.

Causa istius constit.

§.1. Sane considerantes quod annis præteritis aliqui quorundam Roman. Pontificum prædecessorum nostrorum, ac etiam nostri & Apostolicæ Sedis Nuncij ad diuersos Principes seculares, etiam pro serijs, grauibusque dictæ Sedis negocijs missi, muneris sui, decorisque nimium obliti in detestandam prælaturarum, aliorumque ecclesiasticorum, atque adeo Cardinalatus honorum ambitionem collapsi, ad illos alia qualibet quam sanctissima Aaronis via peruenire satagentes, commendatitias super hoc litteras, & indebitos fauores ab ipsis Principibus emendicare non erubuerunt. & quod eis recto tramite gradiendo non dabatur, assiduis, & quibus non obsequi difficile fuisset Principum efflagitationibus extorserunt, in suimet qui per ostium non intrarunt animarum periculum, & pravum aliorum exemplum.

Inhibetur Nūcijs & alijs, ne a Principibus ad quos mittuntur fauores procurent, illisque vtantur ad obtinen. dignitates. sub pœnis hic expressis.

§.2. Nos itaque reseratum his artibus aditum huiusmodi ne cæteris item pateat diligenter occludendum esse censentes, habita etiam cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus in Consistorio nostro secreto, matura super hoc deliberatione, ac de illorum consilio, & vnanimi assensu hac perpetuo valitura sanctione, vniuersis & singulis nostris & quorumuis Romanorum Pontificum successorum nostrorum Nuncijs, alijsq. ad quosuis Imperatores, Reges, Reginas, Duces, & alios seculares Principes pro tempore ex quauis causa missis, cuiuscunque status, gradus, ordinis vel præeminentiæ sint, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, vel alia maiori præfulgeant dignitate, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub maioris excommunicationis latæ sententiæ, ac priuationis omnium & singulorum, Cathedralium etiam Metropolitan. & aliarum Ecclesiarum ac Monasteriorum, etiam consistorialium, necnon aliarum dignitatum etiam maiorum & principalium personatuum, administrationum & officiorum, ac Canonicatuum & præbendarum, cæterorumq. beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, secularium, & quorumuis Ordinum regularium, etiam ex quibusuis concessionibus & dispensationibus Apostolicis, in titulum, commendam, administrationē & alias quomodolibet, ac etiam Romanæ Curiæ, & aliorum etiam secularium cuiuscunque qualitatis, etiam quæ ex causa onerosa assecuti fuerint, officiorum per eos obtentorū, ac inhabilitatis ad illa, & alia, similia vel dissimilia in posterum obtinenda, necnon infamiæ perpetuæ per contrafacientes eo ipso incurrendis pœnis, auctoritate Apostolica harum serie districtius inhibemus, ne deinceps similes Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, aut aliorum Principum secularium commendationes, preces, aut alios etiam vocales, aut in scriptis fauores, ad aliquas Pontificias, aut alias dignitates, seculares vel regulares, aut etiam Cardinalatus, vel alios honores & officia ecclesiastica consequendum, aut sibi vel alijs consanguineis, & necessarijs suis quoquo modo per ipsum Romanum Pontificem conferenda, per se vel alium seu alios, directe vel indirecte quomodolibet ambire seu procurare, neve illis etiam vltro sibi per Principes sponte oblatis vti præsumant vel audeant. eadem auctoritate, & præsentium tenore statuentes, quod omnes & singuli in præmissis delinquentes, nulla alia monitione præcedente, & absque processu desuper habendo, sententias & pœnas præmissas irremissibiliter eo ipso incurrant.

Litteræ Principū vel eorū Oratorū preces, Sedi Apostol. porrectæ sufficiunt ad condemnan. præfatus inobed.

§.3. Quodq. ad illos sententias & pœnas huiusmodi damnabiliter incurrisse legitime probandum, & omnino conuincendum solæ Principum ipsorum litteræ, vel preces etiam per suos apud Sedem prædictam Oratores verbotenus porrectæ, plenam, indubiam & sufficientem, in iudicio & extra fidem faciant, nec ad id alterius probationis adminiculum requiratur.

Decretum irritans.

§.4. Ac decernentes ita per quoscunque Iudices et Commissarios, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere. Necnon ex nunc, irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Forma & effectus publ.

§.5. Ne quis autem inhibitionis & statuti prædictorum ignorantiam prætendere valeat, volumus præsentes litteras in Basilicæ eiusdem Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ valuis per aliquem ex Cursoribus nostris earum exemplum ibi affigendo, & dimittendo publicari, publicationemq. & affixionem huiusmodi singulos, & post duos menses immediate sequentes non secus afficere, ligare, & perinde arctare, ac si litteræ ipsæ personaliter illis intimatæ fuissent.

Claus. derog.

§.6. Non obstantibus quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. cæterisque contrarijs quibuscunque.

Sanctio pœnalis.

§.7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ inhibitionis, statuti, decreti, & voluntatis in-

infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

D.P. An. 6. 18. Maij.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, quintodecimo Calend. Iunij, Pontificatus nostri Anno sexto.

PP. subscrip.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Cardinalium subscriptiones.

Ego Io. Mi. Cardinalis Saracenus.
Ego Io. Cardinalis Sancti Vitalis.
Io. B. Cicada Cardinalis S. Clementis.
Ego Scipio Cardinalis Pisarum.
Io. Cardinalis Reomanus.
Io. Ant. Cardinalis Capisuccus.
Ego F. M. G. Card. Alexandrinus.
Ego Clem. Card. Aracœli.
Ego Iac. Card. Sabellus.
Ego Io. Ant. Card. S. Georgij.
Ego Ber. Card. Saluiatus.
Ego Lud. Card. Simoneta.
Ego F. Card. Paceccus de Toledo.
Ego M. Ant. Card. Amulius.
Ego Io. Franciscus Card. de Gambara.
Ego M. S. Card. de Alta Emps.
Ego Franciscus Card. Mantuanus.
Ego Marcus Ant. Card. Columna.
Ego Ptolemæus Card. Comensis.
Ego B. Card. Lomellinus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius S.R.E. Cam.
Ego Franciscus Card. Alciatus.
Ego Gulielmus Card. Sirletus.

Publicatio.

Anno a natiuitate D. N. IESV CHRISTI 1565. indictione 8. die vero 5. mensis Octobris, Pontificatus autem Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. Anno 6. retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apost. vt moris est per nos Scipionem de Octauianis, & Io. Andream Rogerium Cursores.

Alexander Astancolius Magister Curs.

XCVII.

Priuilegium Abbatum Congregationis Cassinensis, alias S. Iustinæ Monachorum Ordinis S. Benedicti, vtendi Pontificalibus, benedicendique Populum, & consecrandi lapides pro altarium vsu.

Huius Congregationis antiquissimam originem, & aliâ notaui sup. fol 402. in const. 1. Iulij II. Super cathedram.

Edita An. D. 1565.

PIVS PAPA IV.

Dilectis filijs Præsidenti, Visitatoribus Congregationis Cassinensis, alias Sanctæ Iustinæ de Padua, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

SEdis Apostolicæ circumspecta benignitas deuotorum consueuit iustis annuere votis, & his quę diuini cultus respiciunt augmentum, animarumque salutem libenter intendere.

Causa concessionis huius indulti.

§. 1. Exhibita siquidem nobis pro parte vestra petitio continebat, quod cum in diuersis Monasterijs, necnon locis Regularibus vestræ Congregationis Cassinensis, alias Sanctæ Iustinæ de Padua, diuersa Altaria, Capellæ, Capellaniæ, & alia pia loca in dies erigantur, & sæpe crescente numero presbyterorum Religiosorum eiusdem Congregationis, Altaria benedicta deficiant.

Indultũ pro Abbatibus, vtẽdi baculo & mitra, & benedictionẽ dandi, & lapides pro Altaribus consecrandi.

§. 2. Nos volentes commoditati Religiosorum dictæ Congregationis, ac eorum deuotioni in præmissis opportune consulere, & ipsam Congregationem fauoribus & gratijs prosequi; eidem Congregationi, & singulis illius Abbatibus pro tempore existentibus, qui licet quinquennales sint, nihilominus ex priuilegio Apostolico eidem Congregationi concesso, Baculo Pastorali, ac Mitrâ Pontificali, in Ecclesijs Monasteriorum in quibus Abbates pro tempore deputati existunt, vti, & benedictionem Pontificalem post diuina officia Christifidelibus inibi existentibus elargiri consueuerunt, quoscunque lapides marmoreos, vel porphyrios, vel alios, ad vsum altarium portatilium accommodandos, pro vsu quorumcunque vtriusque sexus dictæ Congregationis Monasteriorum, Prioratuum, & Ecclesiarum, & aliorum piorum locorum, super quibus intra claustra eorundem Monasteriorum, & Prioratuum, seu septa Ecclesiarum, & aliorum piorum locorum huiusmodi duntaxat, Missæ celebrari possunt, consecrare & benedicere, Ordinariorum locorum licentia desuper minime requisita, libere & licite valeant, plenam & liberam licentiam & facultatem, auctoritate Apostolica, tenore præsentium concedimus & indulgemus.

Clausula perseruatiua.

§. 3. Decernentes concessionem & indultum huiusmodi, necnon præsentes litteras, sub quibusuis, vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, vel derogationibus, per nos & quoscunque Romanos Pontifices prædecessores & successores nostros quomodolibet factis vel faciendis, nullatenus comprehensas, sed semper exceptas ab illis existere, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & validissimum statum restitutas, & de nouo concessas esse.

Claus. derog.

§. 4. Non obstantibus quibusuis etiam reuocatorijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, per nos, et per quascunque Cancellariæ regulas, editis & edendis. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Dat. P. An. 6. 6. Iulij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris die sexta Iulij, millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, Pontificatus nostri Anno sexto.

XCVIII.

Impetrantes aliqua priuilegia & gratias interesse Reuer. Cameræ Apost. quomodocunque concernentes, infra tres menses à die impetrationis, in Camera Apost. illa præsentare, & registrari facere debent, alioquin illis tanquam inualidis vti non possunt.

Edita An. D. 1565.

PIVS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Exordium.

INgens humeris nostris iugiter incumbens expensarum onus ita nos premit & excitat, vt nostrorum & Cameræ nostræ Apostolicæ rerum & iurium, sublatis quibusuis obstaculis, solertem curam habentes, eiusdem Cameræ indemnitati, quantum in nobis est, consulere studeamus.

Causa huius constit.

§. 1. Cum itaque, sicut nuper nobis innotuit, complures diuersi status & conditionis personæ varia priuilegia, facultates, licentias, & indulta, siue concessiones, tam à nobis quam pro tempore existentibus, nostris & Apostolicæ Sedis Legatis, eorum Vicelegatis, ac Gubernatoribus, ac forsan alijs nostris & dictæ Cameræ ministris & personis, nimijs forsan, ac tædiosis quibusdam earundem personarum precibus & instantijs indies obtineant, seu potius extorqueant, quæ cum à nobis, seu Legatis, aut Vicelegatis, vel Gubernatoribus, ac Ministris & personis huiusmodi bona quadam fide, neque minus forsan quam par esset, diligenter & accurate perspecta concedantur, illa nonnunquam, immo sæpius in nostrum ac Cameræ præfatæ præiudicium, grauamen & detrimentum non leue concessa esse, & manasse conspicimus.

Impetrantes indulta concern. interesse Cameræ, debent infra tres mẽses, illa in Camera præsentare & registrari facere sub pœna nullitatis.

§. 2. Quapropter, vt præmissis (ne alijs prodesse cum velimus, nobis ipsis præiudicium inferamus) aliquantisper prouidere volentes, præsenti nostra perpetuo valitura constitutione & ordinatione, quam vim & naturam legis perpetuæ ab omnibus, obseruandæ penitus habere & obtinere decernimus, Apostolica auctoritate, & ex

ex certa nostra scientia, harum serie statuimus & ordinamus, quod omnes & singuli cuiuscunque status, gradus, ordinis & conditionis existentes, necnon etiam Ducali, Marchionali, Comitali, aut alia quauis seculari ac Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, seu etiam alia quacunque ecclesiastica dignitate, præeminentia & auctoritate, etiam Cardinalatus honore fulgentes, qui aliqua priuilegia, gratias, facultates, licentias, & indulta, aut concessiones quæ aliqua ex parte, quauis ratione seu causa, directe vel indirecte, principaliter, secundario, vel accessorie, aut quouis modo, nostrum aut dictæ Cameræ qualecunque minimum interesse, vel præiudicium, grauamen, seu detrimentum concernere censebuntur, illa infra tres menses à die eorum impetrationis computandos, in eadem Camera præsentare, ac ibidem registrare facere debeant & teneantur. alioquin lapsis tribus mensibus eisdem, ac priuilegijs, facultatibus, licentijs, gratijs ac indultis, vel concessionibus huiusmodi non præsentatis, minusq. registratis, illa, in iudicio & extra nullatenus fidem facere possint, tanquam non concessa, nullaque & ipso iure inualida, ac nullius roboris vel momenti fuisse & esse, & fore, neminique suffragari, vel prodesse posse seu debere respectiue habeantur & censeantur, prout nos illa ex nunc nulla & inualida, irritaque & inania, ac nullius roboris vel momenti fuisse & esse, neminique, vt præfertur, suffragari posse declaramus.

Executoris deputatio & obseruantia huius bullæ.

§. 3. Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ dilecto filio nostro Vitellotio Sanctæ MARIAE in Via lata diacono Cardinali Vitellio nuncupato, moderno & pro tempore existenti Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, quatenus præfatam nostri Motus proprij cedulam, ac in ea contenta quæcunque, ab omnibus quos illa concernunt & concernent in futurum, penitus & omnino, ac inuiolabiliter & inconcusse obseruari faciat & procuret.

Decretum irritans.

§. 4. Decernentes, ita vt præfertur, per dilectos filios eiusdem Cameræ Thesaurarium, Præsidentes & Clericos, aliosq. ministros & personas, ac eiusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & alios quoscunque iudices sublata &c. iudicari & diffiniri debere, irritum quoque &c. attentari.

Claus. derog.

§. 5. Priuilegijs, facultatibus, licentijs, gratijs, indultis & concessionibus, necnon constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisq. in contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque.

Sola sufficit signatura.

§. 6. Volumus autem quod præsentis Motus proprij cedulæ per quæcunque priuilegia, gratias, & indulta, etiā absque data & registratura, vt præfertur concedenda, nisi cum illius specifica insertione derogari nullatenus possit, quodque eius sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat, in iudicio & extra, quacunque regula, seu constitutione Apostolica contraria non obstante, seu si consultius fore visum fuerit, litteræ etiam ad perpetuam rei memoriam latissime expediri possint.

PP. Subscrip.

Placet Motu proprio. I.

D. P. An. 6. 8. Augusti.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum octauo Idus Augusti, Anno sexto.

Admissio, & reg. in Camera.

Die 22. Augusti 1565. admissa est hæc cedula Motus proprij ex decreto Cameræ, & registrata libro secundo signaturarum Sanctissimi Domini Nostri Papæ apud me Notarium. fol. 74.

Hier. de Tarano.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1565. indictione octaua, die vero decimatertia mensis Septembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Nostri, Domini Pij, diuina prouidentia Papæ Quarti, Anno eius sexto, retroscriptæ præsentes litteræ affixæ & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, & in valuis Cancellariæ Apostolicæ, dimissis ibidem præfatis litteris per aliquod temporis spatium affixis, & deinde amotis, vt moris est per nos Scipionem de Octauianis, & Bartholomæum Sottocasa præfati Sanctissimi Domini Nostri Papæ Curs.

Iulius Parinus Magister Curs.

XCIX.

Reuocatio omnium licentiarum, & facultatum præterquam ex causa vere onerosa concessarum, extrahendi frumenta, blada, & legumina de locis Sedis Apostolicæ mediate & immediate subiectis. Et prohibitio de cætero extrahendi.

Hæc prohibitio extensa est ad quodcunque genus Grasciæ à Pio V. in constit. 108. Romani, & Greg. XIII. constit. 50. Volentes. Quinimmo idem Gregor. ibidem ampliauit ad recollecta etiam ex bonis ecclesiasticis, & quæcunque indulta quamuis ex causa onerosa concessa. Idque approbauit Clem. VIII. in constit. 49. Frumenti. & ampliauit S. D. N. Paul. V. in const. 10. Inter.

PIVS PAPA IV. — Editæ An. D. 1565.

Motu proprio, &c.

Exordium.

INter multiplices curas, quibus assidue premimur, eas sollicitudinis partes à nobis non immerito suscipiendas esse arbitramur, per quas illis, quos supremæ dignitatis nostræ Pontificalis ratione iurisdictioni nostræ temporali subiectos esse cernimus, etiam in his quæ communem vitæ vsum, & sustentationem concernunt, opportune prouidetur. ac proinde nonnulla facultates, licentias, & indulta hactenus, tam à nobis quam à prædecessoribus nostris Rom. Pont. quibusdam certis nunc suadentibus causis concessa, quæ præmissis obesse contuemur, alijs vrgentibus, magisq. necessarijs superuenientibus causis, pro nostra in cunctis solita prouidentia interdum reuocamus & annullamus, aliasq. desuper disponimus, prout omnium communi vtilitati, & communitati percipimus salubriter expedire.

Causa huius constit.

§. 1. Sane attendentes quod licet DEI Omnipotentis gratia & benignitate in statu nostro Ecclesiastico, ea talis hactenus fuerit, ac sit in præsentiarum Annonæ copia, quod ex ea status eiusdem populi, & subditi nostri, facile commodeq., ac vili pretio, se, suasq. familias sustentare possent, nihilominus nimia lucri cupiditate multorum, forsan prætextu certarum licentiarum & facultatum eis, vt asserunt, concessarum, ex diuersis dicti status partibus & locis, frumenta & alia blada ac legumina in multarum etiam pauperum partium earundem personarum præiudicium & grauamen extrahentium, & alio asportantium, efficitur vt fere semper populi ac subditi ipsi nimia Annonæ huiusmodi caritate, rerumque penuria oppressi, quo ad eorum qualemcunque sustentationem, & victum quotidianum non mediocriter, sed plusquam par sit, nostramq. deceat prouidentiam patiantur.

Reuocatio quarūcunq; licentiarū & facultatum, præterquā ex causa onerosa concessarū extrahēdi frumenta, blada & legumina ex prouincijs, ciuitatibus & locis ditionis ecclesiasticæ.

§. 2. Nos igitur, quorum est præ cæteris per debitæ prouisionis nostræ ministerium præmissis obuiare, ac populorum & subditorum præfatorum commoditatibus opportune consulere, & ne licentiarum & facultatum huiusmodi causa alijs prodesse quidam velint, nostri rerum penuria huiusmodi pergrauentur, satagere volentes, auctoritate Apostolica, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine præsentibus perpetuo valituris, eas omnes & singulas, præterquam ex causa vere onerosa, solutionis videlicet, & exburlationis pecuniarum, extrahendi frumenta, & cuiusuis alterius generis blada & legumina, ex quibusuis prouincijs, ciuitatibus, terris, & locis, nobis, ditioniq. nostræ ecclesiasticæ, mediate vel immediate subiectis, quibusuis communitatibus, vniuersitatibus & personis, tam secularibus quam quorumuis Ordinum regularibus, cuiuscunq; dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis, existentibus, ac etiam Ducali, Marchionali, Comitali, aut alia seculari dignitate & excellentia, necnon Cardinalatus honore fulgentibus, per nos & prædecessores nostros præfatos, aut alios quoscunque sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis & irritandis, etiam de necessitate exprimendis, etiam Motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, ac alias quomodolibet concessas, approbatas & innouatas, illarum singularum veros tenores, ac si de verbo ad verbum præsenti-

bus insererentur, pro sufficienter expressis haben. reuocamus, cassamus & annullamus, ac viribus vacuamus, illasq. reuocatas, cassatas, & annullatas, ac inualidas, & viribus vacuas, neminiq. prodesse, aut suffragari posse, seu debere decernimus & declaramus.

Innouatio prohibitionũ emanatarum contra extrahentes.

§. 3. Necnon hactenus de non extrahendo frumenta, blada & legumina huiusmodi, in Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, & locis præfatis, tam à nobis quam prædecessoribus nostris, constitutiones & inhibitiones emanatas, ac alijs quibusuis factas inhibitiones, bannimenta, prohibitiones, & proclamata innouamus, ac sub pœnis in illis contentis obseruari volumus.

Prohibitio extrahendi, & pœna contra facientium.

§. 4. Districtius inhibentes quibusuis personis etiam vt præfertur qualificatis, ne in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub nostræ indignationis, necnon confiscationis omnium bonorum, & amissionis feudorum pœnis, licentiarum, seu facultatum, alias tamen quam vt præfertur, ex onerosa videlicet solutionis, exbursationisq. causa pecuniarum concessarum, aut alio quouis prætextu, directe vel indirecte, frumenta & blada, necnon legumina huiusmodi ex Prouincijs, Ciuitatibus, Terris & locis præfatis quocunque modo extrahere, & alio asportare audeant vel præsumant.

Executoris deputatio & facultates.

§. 5. Ac mandantes in virtute sanctæ obedientiæ dilecto filio nostro Vitellotio sanctæ MARIAE in Via lata diacono Cardinali Vitellio nuncupato, S. R. E. Camerario, quatenus ipse, vltra ordinariam sui Camerariatus officij facultatem, specialem quandam & præcipuam in præmissis curam habens, præsentem nostri Motus proprij cedulam, ac in ea contenta quæcunque, ab eis quos illa quomodolibet concernunt & concernent in futurum, firmiter & inconcusse obseruari, executioniq. debitæ demandari, necnon in Prouincijs, Ciuitatibus, Terris & locis huiusmodi, ac alibi, vbi opus fuerit, publicari & notificari, necnon contradictores quoslibet, & inobedientes, ac præsentibus, & inde pro tempore emanatis proclamatibus, bannimentis, & inhibitionibus quibuscunq. non parentes, quacunque appellatione & subterfugio remotis, auctoritate nostra compescat. ac si ei expediens & opportunum fore videbitur, legitimis super his habendis seruatis processibus, aut etiam simpliciter & de plano, necnon manu regia, ac sine strepitu & figura iudicij, sed sola facti veritate inspecta, illas censuras & præfatas, ac alias quascunque in eisdem pro tempore subsecutis bannimentis, inhibitionibus, proclamatibus, & prohibitionibus contentas pœnas incidisse & incurrisse declaret, easq. ab illis exigi & recuperari faciat & procuret, sibi in præmissis omnibus & singulis amplam & omnimodam, dantes & concedentes facultatem, potestatem, & auctoritatem.

Licentias habere prætendentes ex causa onerosa verificet coram Camerario alioquin eis vti non possint.

§. 6. Ac decernens omnes & singulos frumenta, blada, ac legumina, vt præfertur, extrahentes, & alio asportantes, facultates & licentias ex onerosa, solutionis videlicet exbursationis pecuniarum causa sibi concessas esse allegantes, prætendentes, antequam ipsi illis modo aliquo deinceps vllo vnquam tempore vti possint, illas coram eodem Vitellotio Cardinale, & Camerario verificari debere, ac ad id teneri, & obligatos existere. alioquin ipsis non iustificatis, & per eundem Cardinalem Camerarium non approbatis, easdem facultates & licentias, ac illarum vigore seu prætextu quascunque per eos frumentorum, bladorum & leguminum huiusmodi de cætero factas extractiones & asportationes, nullas & inualidas, ac de facto & nulliter, ac præter mẽtem & intentionem nostras factas fuisse & esse, ac personas taliter extrahentes & asportantes pœnas præfatas incidisse & incurrisse, ac ad illarum totalem satisfactionem penitus teneri.

Claus. derog.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis &cæt. etiam iuramento &c. roboratis, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, Vniuersitatibus, Communitatibus, ac personis, etiam vt præfertur, qualificatis quomodolibet, etiam motu, scientia, auctoritate, & potestatis plenitudine paribus, etiam consistorialiter, &c. ac alias quomodolibet concessis &c. quibus omnibus & singulis illorum omnium veros tenores præsentib. pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Licentia extrahẽdi frumẽta a Camerario non approbata non valeat.

§. 8. Volumus autem, vt deinceps perpetuis futuris temporibus nulli quarumcunque licentiarum, etiam ex causa onerosa, etiam si propria auctoritate extractio illis permissa sit, concessarum & concedendarum vigore extractiones granorum, bladorum, & leguminum huiusmodi absque eiusdem Camerarij Cardinalis patentibus desuper concedendis litteris, aliquo pacto in toto statu ecclesiastico facere possint aut valeant. Alioquin contrafacientes in præfatas pœnas incidisse & incurrisse declaramus, & ab eodem Cardinale Camerario declarandos esse decernimus, &c.

Sola signatura sufficit.

§. 9. Quodque sola præsentis Motus proprij signatura sufficiat, & vbique fidem faciat in iudicio & extra, quacunque regula seu constitutione Apostolica contraria non obstante.

Papæ subsc.

Placet Motu proprio. I.

D. P. An. 6. 13. Augusti.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Idibus Augusti, Anno sexto.

C.

Confirmatio gratiarum & priuilegiorum, & facultatis quærendi eleemosynas, Abbati Conuentui, & Fratribus Ordinis S. Antonij Viennen. concessarum, quatenus Concilio Tridentino non aduersentur.

De huiusmodi gratijs & priuilegijs, notaui sup. in Bonif. VIII. constit. 5. In dispositione. fol. 141. vbi videas etiam cætera de hoc Ordine S. Antonij.

Quo vero ad facultatem colligendi eleemosynas attendenda est forma tradita à Gregor. XIII. infra in eius constit. 73. Romani.

Edita An. D. 1565.

PIVS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EX debito pastoralis officij nobis, meritis licet imparibus, diuina dispositione commissi, circa monasteriorum & hospitalium infirmorum, aliorumq. piorum locorum statum prospere dirigendum, infirmosq. in suis necessitatibus subleuandum paternæ pietatis oculos intendentes, ea quæ pro illorum subuentione ab Apostolica Sede emanarunt, quantum (saluis Sanctorum Patrum decretis) nobis ex alto permittitur, approbationis nostræ subsidio libenter stabilimus, & in his alias disponimus, prout habita temporum ratione, cognitaq. miserabilium personarum egestate, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Conc. Trid. questã prohibuit.

§. 1. Sane exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Ludouici de Langiaco Abbatis & Conuentus Monasterij ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis sancti Antonij de Sancto Antonio, Ordinis Sancti Augustini Viennen. diœc. petitio continebat. Quod licet in Concilio Tridentino statutum sit vt quæstores eleemosynarum, eorumq. nomen & vsus, deinceps in quibuscunque Christianæ Religionis locis penitus aboleantur, nec quæstores ad officium quæstarum huiusmodi exercen. vllatenus admittantur, ipsum tamen Concilium indulgentias, & alias spiritales gratias, quibus non ideo Christifideles priuandos esse censuit, in posterum per Ordinarios locorũ adhibitis duobus de Capitulo debitis temporibus populo publicandas esse decreuit, dans illi facultatem, etiam eleemosynas huiusmodi, atque oblata sibi charitatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi, vt tandem omnes vere intelligant, cœlestes hos Ecclesiæ thesauros, non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri.

Sed Hospitalia S. Antonij eleemosynis destituta remanebant, licet p eis quę ferentur absq. conſilio & indulg. cõmunicatione.

§. 2. Et cum monasterium ipsum, eiusque hospitalia, præceptoriæ, & aliæ domus per orbem Christianum, lõge lateq. dispersa, ad quę miserabiles illæ personæ horrendo sacri ignis cruciatu correptæ, recursum passim habere, ibiq. recipi, ali, medicari, & sustentari solent pijs fide-

fidelium eleemosynis, sine quibus apud eorundem hospitalium plurimi pauperes infirmi nutriri non possent, hoc prætextu minime destituenda sint, præsertim cum eorum Religiosi siue ministri plenarias indulgentias, seu confessionalia nusquam circunferant. Idcirco præfati Ludouicus Abbas, & conuentus humiliter supplicari fecerunt, quatenus sibi, vt necessarijs hospitalium suorum sumptibus sufficere, suosq. infirmos alere queant, opportune consulentes, priuilegia, facultates, & gratias eisdem Hospitalibus concessa, quæ præfato Concilij decreto non aduersantur, approbare, ac alias eorum necessitatibus subuenire, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic idem Pôt. quæstuarum & indulg. vsum restituit, quatenus Côcilio Trid. non côtrarietur, & alias etiam gratias confirmat.

§.3. Nos igitur qui pauperum præsertim infirmorum, languentiumque curam nequaquam abijciendam, sed potius toto pię mentis affectu amplectendam esse censemus, Omnia & singula priuilegia, facultates, indulta, & alias gratias, eidem monasterio & conuentui, suisque hospitalibus, præceptorijs, membris, & alijs dependentijs, & confraternitatibus, ac eorum Abbati, Conuentui, Superioribus, Preceptoribus, Confratribus & personis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem prædictam hactenus quomodolibet concessa, litterarumq. desuper confectarum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, eadem priuilegia, indulgentias, ac quæstuandi, & alias facultates, ac indulta, aliasq. gratias quæ præfato Concilij decreto commode coaptari poterunt, litterasq. desuper confectas, ad hoc vt illis omnibus & singulis monasterium, ac eius hospitalia, præceptoriæ, domus, & alia membra dependentiæ atque Confraternitates, ad id per prefatum Ludouicum modernum & pro tempore existentem, Abbatem seu Conuentum Monasterij huiusmodi, vel personam seu personas ad id, ab eo vel ab eis deputatas, ad eorum beneplacitum in scriptis designanda & specificanda, iuxta ipsius decreti Concilij Tridentini formam & tenorem vbilibet gentium vti, frui, & gaudere, ipsiq. fideles indulgentias, & alias Apostolicas gratias sibi propterea concessas consequi libere & licite possint, quo ad ea tantum quę sunt in vsu, & decretis dicti Concilij Tridentini non repugnant, Apostolica auctoritate tenore præsentium confirmamus, approbamus, & innouamus.

Quæ vnquæ sit e fiones reuocat.

§.4. Ac aduersus qualcunque reuocationes, cassationes, suspensiones, & limitationes, etiam per nos hactenus factas, in pristinum statum restituimus, reponimus, & plenarie iuxta formam dicti Concilij reintegramus, necnon illis perpetuæ firmitatis robur adijcimus, ac illa valida & efficacia, suosq. plenarios & integros effectus sortiri, ac monasterio, hospitalibus, pręceptorijs, domibus confraternitatibus, & alijs locis & personis, sic vt præfertur, designandis & specificandis, ac eorum personis suffragari.

Et ita Iudices iudicare præcipit.

§.5. Et sic per quoscunque locorum Ordinarios, & alios Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi, facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, ac quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Executores deputat.

§6. Quocirca Vener. Fratribus Archiepiscopo Cæsaraugustanen. & Episcopo Venusino, siue eorum in spiritualibus Vicarijs aut officialibus generalibus, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes committimus & mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Ludouici, & pro tempore existentis Abbatis, & conuentus prædictorum fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra illos, confirmatione, approbatione, innouatione, restitutione, repositione, reintegratione, & decreto, alijsque præmissis pacifice frui & gaudere. Non permittentes eos vel eorum aliquem, seu deputatos suos desuper per quoscunque quomodolibet indebite molestari, perturbari, vel inquietari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaq. opportuna iuris remedia eadem auctoritate nostra, appellatione postposita compescendo. ac legitimis super his habendis seruatis processibus, easdem censuras & pœnas, etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc si opus sit auxilio brachij secularis.

Contrarijs derogat.

§.7. Non obstantibus præmissis, ac fel. record. Bonifacij Papæ octaui prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, (dummodo quispiam vltra tres dietas præsentium vigore non extrahatur) & quibusuis alijs Apostolicis, ac in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, necnon iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, ac omnibus illis quæ in litteris priuilegiorum, facultatum, indultorum & aliarum gratiarum huiusmodi non obstare concessum fuit, contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Transumptis credi iubet.

§.8. Volumus autem quod transumptis præsentium manu alicuius notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, & adhiberi debeat, quæ litteris ipsis originalibus adhiberetur, si exhibitæ forent vel ostensæ.

D.P. An.6. 19. Augusti.

Datum Romæ apud sanctum Marcum, sub anulo Piscatoris, die decimanona Augusti, millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, Pontificatus nostri Anno 6.

C I.

Erectio Ciuitatis Piæ, prope Arcem S. Angeli de Vrbe, & priuilegia in ea ædificantium, ac ad eandem translatio Conuentus & Ecclesiæ S. Mariæ Transpontinæ nuncupatæ.

Similem sed arctiorem priuilegiorum concessionem dedit Six. V. ædificantibus & habitantibus in Burgo Felice, Montis Quirinalis vt inf. in eius const. 103. Du ad vberes Et ante eus Alexäder VI ædificantibus in via Alexandrina. vt sup. in eius const. 8. Et si vniuersis. fol. 398.

Edita A.D. 1565.

PIVS EPISCOPVS,
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romanum decet Pontificem Almam Vrbem in qua iussu DEI per Vicarium suum beatum Petrum Apostolorum Principem, Sedes Apostolica ad omnium Christifidelium commoditatem, ac religionis augmentum immobilis constituta, & copioso tum eiusdem Principis, tum exuberantis illius gloriosi vasis electionis, coapostoli sui, innumerabiliumq. CHRISTI martyrum Sanctissimorum sanguine Domino suo consecrata existit, nimirum vt Ecclesia caput in ea potissimum Ciuitate foret, quæ principatum Orbis iam pridem sibi vendicasset, & ad quam, tanquam supremã Orbis Christiani metropolim, communemque mortalium omnium patriam & altricem, magnus vndequaque populi fit concursus; non solum iustitia pietateque moderari, sed etiam eius Pomerio ad populum ibi quotidie, Domino benedicẽte, non mediocriter augescentem recipiendum dilatato, nouis subinde vicorum, regionumque additamentis ampliare.

Burgum S. Petri quondam ornauit Leo 4. & illud voluit appellari Ciuitatem Leoninam.

§.1. Cupientes igitur vestigijs fel. record. Leonis Papæ IIII. prædecessoris nostri, qui suburbium quod Burgum Sancti Petri vocant antea per piæ memoriæ Nicolaum III. & alios plerosque Romanos Põtifices etiã prædecessores nostros, iuxta præfati Principis Apostolorum Basilicam ad Curialium commoditatem institutum, non mediocriter ornauit & ampliauit, illudq. suo de nomine Ciuitatem Leoninam appellauit, inhærendo, pro ipsius Vrbis decore, & ampliatione nouam apud idem

subur-

ſuburbium Ciuitatem conſtruere, populumq. quo libentius ad eam inhabitandam, nouisq. ædificijs replendam ſe conferat, & in ea cum omni tranquillitate & commoditate, aerisq. ſalubritate degere poſſit, paternis fauoribus & gratijs inuitare, poſt varia quæ in Vaticano, dictaque Leonina Ciuitate feliciter opera noſtra iampridem conſurgere noſcuntur ædificia.

Hic vero Pōt. apud dictum Burgum ædificare cœpit aliud Burgū, quod Ciuitatē Piā denominari mandat.

§.2. Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, Omnipotentis DEI gratia per nos in primis ad hoc ſupplicibus votis implorata, ad eius laudem & gloriam, tractum illum inter vetera Leoninę Ciuitatis mœnia, & muros propugnaculaq. ab arce S. Angeli ad Palatium Apoſtolicum per nos nuper excitata interiacentem, quem etiam, ne eius incolis repentinæ Tyberis inundationes, aerisq. intemperies obeſſe poſſit, ſuggeſta paſſim humo in altum eleuari, cloacisq. ad ſordes eleuandas aptis locis fulciri mandauimus, in Ciuitatem Piam ſimiliter de nomine noſtro nuncupandam, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo erigimus & inſtituimus.

Conuentūq. & Eccleſiam B. Mariæ Traſpontin transfert ad Ciuitatē Piam ex cau. hic expreſſa.

§.3. Et quoniam omne principium ab ipſo Deo ſummo rerum opifice, ciuitatumque omnium præſide atque cuſtode, necnon beata & glorioſa ſemperque Virgine DEI genitrice MARIA, par eſt auſpicari, Conuentū eiuſdem B. MARIAE Tranſpōtinum nuncupatæ, Ordinis ipſius Sanctę MARIAE de Monte Carmelo, qui in dicta Ciuitate Leonina olim conſtructus reperitur, & quem pro fortificatione, ſtruendisq. aggeribus Arcis noſtræ Sancti Angeli, & alias ad publicam vtilitatem dirui, & ſolo æquari expedit cum ſuis Eccleſia, titulo, denominatione, fratribus & perſonis, capellis, capellanis, altaribus, officiis & beneficijs, necnon cura animarum illi imminente, fonte baptiſmali, Sanctorumq. reliquijs & indulgentijs in ea exiſtentibus, ac fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, fundationibus, cenſibus, redditibus & priuilegijs vniuerſis, ad eandem Ciuitatem Piam eiſdem auctoritate & tenore transferimus.

Eiusq. Fratribus concedit omnia priuilegia habitātib. in Ciuitate Pia cōceſſarum. Quæ mox ſecus cōditor.

§.4. Ita vt dilecti filij Prior & fratres illius in eadem Ciuitate Pia ſimilem curam animarum, habitatorumq. ibi pro tempore degentium, cum omnibus honoribus & oneribus parochialibus Eccleſijs debitis, ſolitis & conſuetis, habeant & exerceant, dictiq. habitatores Eccleſiam Conuentus tranſlati huiuſmodi pro ſua parochiali nanciſcantur, & recognoſcant, parochiamque dictæ Eccleſiæ exiſtant & nuncupentur. Ac ijdem Prior & fratres omnibus & ſingulis gratijs, fauoribus, exemptionibus & libertatibus, priuilegijs & indultis, quibus alij dictæ Ciuitatis Piæ incolę, & habitatores vtentur, & quomodolibet gaudebunt, ſimiliter vti, & gaudere poſſint.

Et eādem Eccleſiam viſitantibus &c Indulgentias concedit.

§.5. Et inſuper, vt deuotio, non ſolum dictorum incolarum, ſed etiam totius populi Romani ad dictam Eccleſiam viſitandam & frequentandam augeatur, vltra alias indulgentias & gratias ſpirituales illi hactenus conceſſis, de Omnipotentis DEI miſericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ſuorum prędictorum auctoritate confiſi, vniuerſis & ſingulis vtriuſque ſexus Chriſtifidelibus vere pœnitentibus & confeſſis, ſeu ſtatutis à iure temporibus confitendi propoſitum habentibus, qui intra decennium proxime futurum annuatim dictam Eccleſiam in ſingulis Domini noſtri IESV CHRISTI, ac eiuſdem glorioſiſſimæ Virginis Matris feſtiuitatibus, ac etiam qui infra triennium proximum ſingulis Dominicis diebus antiquam præfatam nondum dirutam, ſeu poſt eius demolitionem nouiter conſtruendam, Eccleſias prędictas deuote viſitauerint, & orationem dominicam, ac ſalutationem Angelicam ibi ter recitauerint, quoties id fecerint toties plenariam omnium peccatorum ſuorum remiſſionem miſericorditer in domino concedimus et elargimur in forma Eccleſiæ conſueta.

Et nouā Eccleſiā ædificari iubet.

§.6. Et inſuper pro Conuentu, eiusq. Eccleſia de nouo fundandis & conſtruendis, aream, ſitumque conuenientem arbitrio dilectorum filiorum nobilis viri Gabrij Serbelloni, dicti Burgi & militum noſtrorum prætorianorum Præfecti, noſtri ſecūndum carnem fratris cōſobrini, & Horatij Nari, ac Hieronymi de Pichis Nobilium Roman. modernorum & pro tempore exiſtentium ipſius Vrbis Magiſtrorum viarum, aſſignari volumus atque mandamus. Quibus etiam Priori & Fratribus pro ſatisfactione damnorum demolitionis Eccleſiæ bis mille ſcuta ſolui & numerari iuſſimus. Antiquum autem Cōuentus & Eccleſiæ præfatorum ſitum, cum primum dicta Eccleſia diruta fuerit, ex nunc prout ex tunc profanamus, & pro area, ac propugnaculis dictæ arcis ad profanos vſus reducimus & conuertimus.

Et dictam Ciuitatē Piam, Fonte & ludo litterario ornari mandat.

§.7. Vias autem, ac domos, Palatia, cæteraque ædificia ſolita dictæ Ciuitatis Piæ in planitie æquali, quo ad primum ſolare, ac altitudinem ſtillicidij grūdarum tecti vulgariter nuncupati, frigoris æſtusq. defendendi gratia, eodem pariter arbitrio conſtrui & fabricari, ac ad publicam dictorum incolarum, & habitantium vtilitatem & refrigerium ex Palatio Apoſtolico deſtinatis, vel alijs commodioribus aquis Fontem in medio dictæ ciuitatis excitari; Ludumq. litterarium, ſeu Scholam publicam pro pueris & adoleſcentibus gratis edocendis ſimiliter inſtitui & aperiri, Magiſtroq. & Præceptori, qui litteris & bonis moribus eos inſtruat, de honeſto ſalario ex prouentibus Gabellæ Studij Almę Vrbis aſſumendo, prouideri ſtatuimus & ordinamus.

Eccleſiaſticorum ibi ædificantium priuilegia. Tu vide conſtit. 117. Pij V. Quæ incipit ...

§.8. Et vt promptius & alacrius ad ædificandum omnes cuiuſuis gradus & conditionis alliciantur & inuitentur; quibuſcunque perſonis eccleſiaſticis, etiam quacunque dignitate fungentibus, vt pro ea quantitate, qua ibi ædificauerint, de rebus & bonis ſuis quibuſcunque in Vrbe, & alibi vbicunque locorum conſiſtentibus, etiam quæ ſub nomine ſpoliorum Cameræ Apoſtolicæ debitorum comprehenduntur, vltra ædificia præfata teſtari, & alias diſponere, Necnon ipſis in infirmitate conſtitutis, ac etiam laicis, vt præfertur, ædificantibus, etiam in Alma Vrbe & Romana Curia præſentibus, dummodo per viginti dies ſuperuixerint, quæcunque venalia dictæ Curiæ officia, etiam per procuratorem pro concurrenti factarum à ſe fabricarum huiuſmodi reſignare, ac cedere, & reſignationes huiuſmodi omnino admitti debere, & admiſſas cenſeri per ſimplicem conſenſum deſuper præſtandum, ac ſuum plenarium effectum ſortiri. Regularibus vero, vt domos per ipſos in dicta Ciuitate conſtructas perſonis etiam incapacibus, etiam iuxta priuilegia montis Fidei de Vrbe, & quæ dilectis filijs illius Portionarijs montiſtis nuncupatis conceſſa ſunt, ſimiliter conceſſa ſint, & eſſe intelligantur, etiam inter viuos & cauſa mortis donare & relinquere, ac alias de illis diſponere.

Locorumque piorum.

§.9. Eccleſijs vero & locis pijs quibuſcunque, quæ penes quamcunque idoneam perſonam, aut ædem ſacram, & in quocunque loco pecunias ad effectum illas in emptionem aliorum bonorum ſtabilium, in euidentem vtilitatem conuertendi depoſitas tenent, vel in futurum tenebunt, illas in domorum in dicta Ciuitate Pia ædificationem exponere, quæ ſic expoſitæ in euidentem vtilitatem ipſarum Eccleſiarum & locorum piorum, ceſſiſſe & cedere cenſeantur.

Laicorū etiā & clericorū. Tu vide d. bullam Pij V

§.10. Ac laicis, etiam coniugatis & Clericis in ipſa Ciuitate Pia ædificantibus, quod penſiones ſuper beneficiorum eccleſiaſticorum fructibus, redditibus, & prouentibus ſibi aſſignatas, ad ratam decem ſcutorum pro quolibet centenario per eos in fabricando pro tempore expenſo recipere, retinere, & percipere, ac illas in quaſuis perſonas, etiam in mortis articulo, & prout eorundem Sanctorum Petri & Pauli, ac Pij nuncupati milites, iuxta priuilegia per nos & prædeceſſores noſtros ſibi conceſſa, formamq. eis traditam, etiam abſque conſenſu dicta beneficia obtinentium deſuper habendo, pariformiter trāſferre. Ita quod priuilegia eadem ſic ædificantibus laicis, etiam clericis, etiam Pręlatis, & Religioſis conceſſa, et communicata cenſeantur.

Impudicarū mulierum ibi ædificantium priuilegium, contra conſt. Leō. x. & Cle. vij. & Pauli iij.

§.11. Impudicę vero, quas Curiales vulgus appellat, & alię inhoneſtæ mulieres, quę in dicta Ciuitate Pia ad minus pro ſcutis quingentis ędificauerint, tam de ſuis ędificijs huiuſmodi, quam alijs earum bonis quomodocunque, etiam ex turpi quęſtu acquiſitis & acquirendis, ſimiliter teſtari & diſponere libere & licite valeant, nec tales mulieres teſtatę vel ab inteſtato decedentes, aliquam partem Monaſterio Cōuertitarum de Vrbe

iuxta

iuxta dispositionem Leonis X. ac recolendæ memoriæ Clementis VII. & Pauli III. Romanorum Pontificum etiam prædecessorum nostrorum, & eorum priuilegia debitam relinquere teneantur, sed dicta eorum bona, libere & integraliter, tam ex testamento quam ab intestato, ad earum hæredes peruenire debeant.

Aedificia ibi constructa confiscari nequeant, iuxta priuilegia Montis Fidei.

§.12. Quodque domus & ædificia quæcunque per quosuis in dicta Ciuitate Pia pro tempore constructa, ex quocunque crimine & delicto, præterquam hæresis, & læsæ maiestatis, confiscari non possint, ad instar priuilegiorum Montis Fidei, sed eorum dominis & successoribus suis, perinde ac si delicta non commisissent, perpetuo firma & illæsa remanere debeant, eisdem auctoritate & tenore, perpetuo concedimus & indulgemus &c.

Domini Fundorum ibidem existentium debent ædificare, aut ædificare volentibus locare, vt hic.

§.13. Cæterum ne in ipsa Ciuitate Pia ædificare volentes à fundorum dominis vllo modo retrahantur, etiã perpetuo statuimus & ordinamus, quod intra annum à data præsentium computandum, in quouis Ciuitatis Piæ loco ædificare volentibus, domini fundi, si ipsi ædificare noluerint, seu se ædificare velle dicentes, nisi infra trimestre ædificare cœperint, fundum huiusmodi pro annuo censu perpetuo ad rationem vnius iulij pro qualibet canna, dare & locare teneantur, & ad id compelli possint & debeant, ipsiq. conductores, siue censuarij à solutione primi semestris, omnino liberi & exempti sint & esse intelligantur. Quodq. tam fundorum domini quam conductores & censuarij infra sex menses, à data præsentium à die locationis respectiue computandos, fabricas huiusmodi omnino inchoare, & in fundo centum cannarum, conductores mille, fundi vero domini quingentorum scutorum summas in fabricam exponere, & ita proportionabiliter ædificare volentes, tam domini soli, quam conductores, pro situs quantitate, & ad ratam huiusmodi fabricare teneantur.

Conductores autẽ eorundẽ fundorum aucta decima parte eos affrancare possunt.

§.14. Conductores autem præfati, eorumque hæredes & successores, quandocunque sibi placuerit, eosdem fundos, etiam ad Ecclesias, Hospitalia, vel alia quæcunque loca pia quomodolibet pertinentes, iuxta facultates sanctæ memoriæ Sixti Quarti, & Alexandri Sexti, & Leonis Decimi, etiam Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, aucta decima parte census, affrancare, & se ab huiusmodi censu liberare, ac totaliter eximere valeant.

Aliud priuilegium ædificantium.

§.15. Præterea qui in Ciuitate Pia ædificauerint, in venditionibus viridariorum, vinearum & terrenorum in partibus Transtiberim existentium, quoquo modo pro tempore faciendis, alijs qui in dicta Ciuitate Pia non ædificauerint, etiam si vicini rerum, bonorum venalium huiusmodi existant omnino, arbitrio tamen præfato, præferri possint & debeant, prout & quemadmodum si ius congrui, seu protimeseos ratione vicinitatis, communiones, vel alias quomodocunque haberent, in quibus etiã prius ædificauerit, cæteris præferatur.

Ciuitas Pia gaudeat oib. priuilegijs Ciuitatis Leoninæ.

§.16. Porro dictam Ciuitatem Piam postquam constructa & ædificata fuerit, etiam ex nunc prout ex tunc regimini, administrationi, gubernio, & iurisdictioni eiusdem moderni & pro tempore existentis Præfecti, ad instar ipsius Ciuitatis Leoninæ, æque principaliter, & sine aliqua differentia subijcimus. eandemq. omnibus & singulis priuilegijs, honoribus, fauoribus, gratijs, & facultatibus, necnon statutis & consuetudinibus, quibus dicta Ciuitas Leonina vtitur, potitur, & gaudet, vti, potiri, & gaudere similiter æque principaliter posse, dictumque Præfectum pro tempore existentem vtriusque Ciuitatis, Leoninæ videlicet, atque Piæ, Capitaneum seu præfectum principaliter denominari & describi debere volumus.

Executorum deputatio & facultates.

§.17. Dilecto filio Vitellotio Sanctæ MARIAE in Via lata Diacono Cardinali Vitellio nuncupato, moderno & pro tempore existenti S. R. E. Camerario, necnon eiusdem moderni & pro tempore existentibus Præfecto, & viarum Magistris, Motu proprio, & ex certa scientia districte præcipiendo mandantes, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum, per se vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte alicuius prædictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac conductoribus, & ædificantibus, eorumq. hæredibus & successoribus, ac omnibus & singulis alijs supra nominatis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant, auctoritate nostra præsentes litteras & omnia in eis contenta, ab omnibus, etiam sub pœnis eorum arbitrio imponendis & applicandis, firmiter & inuiolabiliter obseruari. illasq. debitæ executioni demandari procurent. Nos enim illis & eorum cuilibet, omnia & singula præmissa, faciendi & exequendi, & quæ in eis dubia inciderint, declarandi & interpretandi, ac tempus & tempora in præmissis, prorogandi & moderandi, cæteraque in his, & circa ea necessaria & opportuna gerendi, plenam, liberam, & omnimodam facultatem & potestatem concedimus per præsentes.

Decretum irritans.

§.18. Necnon omnia & singula præmissa, valida et efficacia existere, suosq. plenarios & integros effectus sortiri, & inuiolabiliter obseruari, ac singulis supradictis suffragari. Sicq. in omnibus & singulis præmissis per Camerarium præfatum, & dilectos filios dictæ Cameræ Præsidentes, & Clericos, ac quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac ipsius S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, ac quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Claus. derog.

§.19. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Cameræ Vrbis, & Basilicæ prædictorum, & aliarum Ecclesiarum ac Monasteriorum & Ordinum quorumcunque, necnon quibusuis alijs iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis, eorumq. Superioribus, Magistratibus, ac etiam dilectis filijs Populo Romano, sub quibusuis tenoribus & formis, ac quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, ac irritantibus, & alijs decretis, in genere vel in specie, etiam motu et scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam per nos, etiam consistorialiter, & alias quomodolibet concessis, ac etiam pluries approbatis & innouatis. Quibus omnibus etiam pro sufficienti illorum derogatione, de illis eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter insertis, & expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse pari motu derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Sanctio pœnalis.

§.20. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginã nostræ erectionis, institutionis, translationis, elargitionis, prophanationis, reductionis, conuersionis, ordinationis, concessionis, absolutionis, liberationis, subiectionis, mandati, præcepti, indulti, statuti, decreti, voluntatis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D.P. An. 6. 23. August.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, x. Cal. Septemb. Pontificatus nostri Anno 6.

Publicatio.

Anno à Natiuitate D. 1565 indictio. e 8. die vero 7. Decembris, Pont. Sanctiss in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. anno 6. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, Palatij Apostolici, Basilicæ Lateranensis, ac acie Campi Floræ, necnon ad valuas Cancellariæ Apost. dimissis ibidem in omnibus & singulis supradictis locis respectiue, præsentium retroscriptarũ litterarum copijs, vt moris est, affixis, per nos Bernardinum Andreutium & Iulium Parinum prælibati Sanctissimi Domini Nostri Papæ, & Sanctæ Apost. Sedis Cursores.

Philibertus Capuis Magister Cursorum.

CII.

Confirmatio & extensio iurisdictionis S.R.E. Cardinalis Camerarij, & Magistrorum Viarum Almæ Vrbis.

Hanc iurisdictionem à Pio V. fere extinctam, restituit Greg. XIII. in const. 22. Quæ publicę. vbi plene notabo. Et inde ista corrigitur bulla, in his quæ ibidem disposita fuerunt.

Edita An. D. 1561.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INter multiplices curas, quæ mentem nostram vndequaque solicitant, illi summa ope iampridem incumbendum nobis esse statuimus, vt Almam Vrbem nostram, perpetuam Vicarij CHRISTI spiritualisque Imperij Sedem longe felicioribus, quam priscũ illud temporale partum fuerat, auspicijs stabilitam, communéque totius Christiani populi patriam, sicut bonis moribus, omniq. virtutum genere perornatam, ita templorum & aliarum, tam sacrarum & publicarum, quam priuatarum ædium, platearum, & viarum pulchritudine, necnon murorum, propugnaculorumque firmitate decoratam, ac etiam pomerijs suis longe lateq. prolatis, insigniter ampliatam, cum Dominus huic nostræ peregrinationi modum duxerit imponendum, relinquamus: & vt hæc votis nostris respondeant, eorum curam, solicitudinemque egregiorum Ciuium prudentię libenter committimus, qui sciant, velint, & valeant id muneris & diligenter amplexari, & fideliter exercere.

Six. IV. edidit bullã hic cit.

§.1. Dudum siquidem fel. record. Sixtus Papa IV. prędecessor noster, cupiens ipsius Vrbis &c.

Omittitur relatio huius bullæ, quia eam habes sup. fol. 364. Et si de cunstarum.

Leo etiã x.

§.2. Et successiue piæ mem. Leo Papa X. etiam prædecessor &c.

Omittitur etiam hæc relatio quoniam ipsa bulla est sup. fol. 457. Inter cura s.

Hic Pont. confirmat dictas const. Six. IV. & Leon. x.

§.3. Nos autem eiusdem Almę Vrbis ornatui, ampliationi, decori, & pulchritudini, aerisq. salubritati, non minus quam ipsi prędecessores consuluerunt, quantum in nobis est, consulere, & quemadmodum illam Ciuitatem nostram Piam ampliauimus, męnibusq. ac propugnaculis muniuimus, eam quoque vt munitam, ita etiam ornatã, ac speciosam reddere cupientes: eorundem prędecessorũ vestigijs inhęrendo, similiter Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de pari potestatis plenitudine, singulas Sixti & Leonis predecessorum eorundem litteras prædictas cum supradictis, ac etiam alijs, omnibus & singulis in eis contentis clausulis, ac inde secuta quæcunque, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo confirmamus, approbamus, & innouamus. Decernentes easdẽ litteras, in omnibus & singulis illarum partibus, etiam hic non expressis, etiam in quibus forsan hactenus vsu receptæ non sunt, seu non esse dici possent, perpetuis futuris tẽporibus inuiolabiliter & ad vnguem ab omnibus obseruari debere, ac omnes & singulos ad illarum obseruationem omnino teneri, & efficaciter obligatos existere & censeri. Ac ad id opportunis, iuris & facti remedijs, etiam per censuras & pœnas in eisdem litteris appositas, & inflictas, cogi posse, & etiam debere.

Prefigit q. terminũ ad ædificandũ, illis qui ædificare promiserant, & sub tali prętextu vicinorũ domos sibi vẽdi fecerũt.

§.4. Præterea cum non sine animi nostri displicentia intellexerimus, ea quæ per præfatos prædecessores in prænarratis litteris pro publico Almæ Vrbis commodo & honore ordinata fuere, contrarium sortiri effectum, quandoquidem licet iuxta earum tenorem in præmissis, & forsan certis alijs ibi expressis casibus, Camerarius, & Magistri viarum, qui pro tempore fuerũt, quamplures ad domos suas, vicinis se ibi ædificare velle dicentibus, seque id facturos, etiam cum obligatione promittentibus, vendendum coegerint, multi tamen emptores huiusmodi obligationibus per eos ad noua ædificia inchoandum, & perficiendum, seu iam constructa ampliãdum, pactis, modis & formis, ac sub pœnis in sententijs Camerarij, & Magistrorum viarum, iuxta formam dictarum litterarũ promulgatis contentis non obstantibus, postquam dictas domos antiquis dominis eiectis habuerunt, noua ædificia per se promissa facere, seu iam constructa ampliare non curarunt, memoratas prędecessorum præfatorum constitutiones, & antiquos dombrum dominos simul eludẽdo, & pœnas pręfatas damnabiliter incurrendo, indignitatib. huiusmodi, vt par est, prouidere volentes, eisdem auctoritate & tenore statuimus, volumus, & ordinamus, vt qui infra sex menses à die publicationis præsentium promissiones per eos à viginti annis citra factas, & in futurum faciendas, non adimpleuerint, ac propterea pœnas iuxta formam dictarum litterarum incurrerent, manu Regia ad solutionem pœnarum huiusmodi per Camerarium, & viarum Magistros præfatos cogantur, quarum pœnarum vna fabricæ, seu munitioni murorum Ciuitatis nostræ Piæ, & altera medietates Camerario, & viarum Magistris prefatis applicentur. & nihilominus ipsi elusores ad dictas domos pro eodemmet pretio, quo illas emerunt, primis dominis retrouendendum à Camerario & Magistris præfatis cogi possint.

Declaratur vẽdit. domorũ &c. super intimandas esse vicinis. Tu vid. Gre. 13. const. cit. in rubr. §. 8. & seq.

§.5. Et quum pluries hactenus sit in litteris Sixti prædecessoris huiusmodi dubitatum, an domini vendere volentes deberent requirere vicinos super venditionibus domorum, plateolarum, sediminum, situum, vel casalenorum, ipsis vicinis contiguorum, per eosdem dominos faciendis, ad obuiandum litibus, quæ ex hac causa deinceps oriri possent, hac nostra perpetuo valitura sanctione statuimus & ordinamus, vt in futurum vt vicinus requisierit prius venditorem, seu vendere volentem super venditione domus, plateolæ, sediminis, situs, vel casaleni, siue non requisierit, semper ad hoc vt venditio alijs quam vicinis facta vel facienda, valida sit, suumq. sortiatur effectum, venditor siue emptor domus huiusmodi vicinum ipso personaliter reperto, si haberi poterit, per vnum, sin autem facta diligenti persona aliter reperiri commode non poterit, per duos ex Mandatarijs, vel nostris Cursoribus, domi dimissa copia, in absente vero per edictum publicum requirere, vel requiri facere debeat, & teneatur, an ipse vicinus velit domum venditam seu venalem huiusmodi pro pretio per dictum emptorẽ, seu emere volentem, non vicinum, vere & non ficte oblato, soluto, aut promisso, & cum eisdemmet pactis & conuentionibus.

Vicinos quę post intimationẽ, admittere debere hic expressa. Tu vide d. Greg. 13. § 9 & seqq.

§.6. Qua quidem requisitione, seu intimatione, per venditorem seu emptorem sic facta, si vicinus aut vicini, si plures fuerint, intra quindecim dies non acceptauerint, & summam cum emptore, seu emere volente non vicino conuentam non promiserint, & de fabricando ad certam summam arbitrio Magistrorum viarum sub certa pœna eisdem Magistris beneuisa, se non obligauerint, & deinde intra alios quindecim dies dictam summam realiter & cum effectu, si vere & realiter in primo instrumento, vel contractu fuerit soluta, non soluerint. & si nondum fuerit soluta, omnia in eodem primo instrumento, vel contractu, aut obligatione vel conuentione contenta non adimpleuerint, tunc vẽditio alijs quam vicinis facta vel facienda huiusmodi, firma & valida remaneat. Sin vero præfata intimatio modo quo supra facta non fuerit, tunc venditio iuxta præfatarum Sixti prędecessoris litterarum formam, facta pro vicino intelligatur. Et si prædicta intimatio facta non fuerit, volumus quod ad rescissionem primi instrumenti huiusmodi venditionis, vnusquisque vicinorum prędictorum, semper & quandocunque admittatur, nec illi via sit præclusa, nisi post annum à die scientiæ venditionis. quam scientiã declaramus sufficere tantum in generali, nempe scire rẽ fuisse venditam, etiam quod pretium & aliæ qualitates fuerint ignoratæ.

Vicinos quoque præferendos esse inquilinis declaratur.

§.7. Et concurrentibus in cuiusuis, seu quorumuis domorum, plateolarum, sediminum, situum, & casalenorum emptione, inquilino & vicino, ipse vicinus eidem inquilino, ac alias, seruata preinsertarum litterarum forma, omnino semper præferatur, & præferri debeat.

Et

Simulatasq. venditiones annullat, & contrahentib. poenas imponit.

§.8. Et ad obuiandum simulationibus & fictionibus quæ plerunque in similibus instrumentis venditionum, etiam forsan ad eludendum huiusmodi nostras, & nostrorum prædecessorum ordinationes, inter venditores & emptores, præcipue exprimendo maius pretium in instrumento quam vere & realiter sit solutum vel conuentum, intercedere consueuerunt, volumus quod venditiones, in quibus huiusmodi simulationes, præsertim circa pretij quantitatem interuenerint, omnino nullæ sint. & nihilominus tam pretium per emptorem solutum vel promissum, quam res sic vendita, ad nos & Sedem Apostolicam eo ipso deuoluatur, pro vna Fabricæ Ciuitatis nostræ Piæ, seu illius murorum, & pro altera medietatibus Camerario & Magistris præfatis irremissibiliter applicanda, prout ex nunc applicamus.

Confirmat etiã quæcunque Pont. cõstitutiones, editas circa officium & facultates Magistrorũ viarũ, & dubia, in ornatu Vrbis interpretari decernit.

§.9. Et insuper pro maiori officij dilectorum filiorum Horatij Nari, & Hieronymi Pichi, modernorum et successorum suorum pro tempore existentium Magistrorum viarum dictæ Vrbis dignitate simul & auctoritate, ac ad obuiandum cauillationibus, quæ in dies super eorum officio, & priuilegijs ac facultatibus suis subinde emergere possent, omnia & singula, ac quæcunque priuilegia, facultates, gratias, prærogatiuas, & indulta Magistris Viarum Vrbis, eorumque officio huiusmodi per præfatos, & quosuis alios Romanos Pontifices predecessores nostros, ac etiam per nos & dictam Sedem hactenus quomodolibet, & specialiter per vnam Motus proprij schedulam à piæ memoriç Paulo Papa Tertio similiter prędeçessore nostro editam, incipientem (Inter alias innumerabiles & graues) concessa, in primis & ante omnia eisdem auctoritate & tenore approbantes, similiter perpetuo statuimus, ordinamns, decernimus, & declaramus, quod quælibet pars & clausula, siue constructio, tam supradictorum per Sixtum & Leonem, ac Paulum, ac quorumuis aliorum per quoscũque alios Romanos Pontifices prædecessores, & etiam respectiue successores nostros, ac nos & Sedem eandem editarum, & quandocunque edendarum litterarum, & etiam pari motu signatorum rescriptorum, officium & facultates Magistrorum viarum Vrbis huiusmodi quomodolibet concernentium, respicientium, sicubi sensus erit, vel videbitur esse dubius, semper in dictæ Vrbis fauorem, & ornatum intelligatur, accipiatur, & interpretetur, ac intelligi, accipi, & interpretari, & ita à Camerario & Magistris prçfatis, in causis coram eis vertentibus, iudicari & diffiniri debeat, iusq. ipsum in litteris & rescriptis præfatis, si opus sit, fauorabile non autem odiosum sit & esse censeatur, & etiam ad effectum præfatum casus dicatur comprehensus, potiusquam extensus, quacunque interpretatione, sensu, intelligentia, opinione, aut alia re in contrarium quomodolibet faciente non obstante.

Vicinis ædificare volentibus, decernit alios vicinos domus, tam locari solitas, quã non vendere debere vt hic. Tu vide eãdẽ cõst. Greg. 13 §.5. & seq.

§.10. Et præterea ne fabricare, suaque ædificia ad Vrbis ornatum ampliare volentes, propter loci defectum, cum interdum domos vicinas locari solitas, quas eis vigore litterarum prædictarum emere liceat, non habeant, sed domus ipsæ vicinæ à proprijs illarum dominis sint habitatæ, à suo proposito abstrahantur, & non possint propter situs carentiam, fabricas, & palatia, siue domos, vt aiunt requadrare, ideo statutum dicti Sixti prædecessoris super domorum locari solitarum, dominis ad illarum venditionem vicino seu vicinis fabricæ, domumq. seu domos suas ampliare volentibus faciendam compellendis, vt prefertur editam, ad quascunque domos, hortos, terrena, etiam per proprios eorum dominos inhabitari solita, casu quo videlicet vicinus palatiũ, aut aliquam magni momenti fabricam, domum, hortum, seu terrenum vicini à duobus lateribus ad minus circundantem, & domus, horti vel terreni conuicini pretium, seu valorem quadruplo excedentem inchoauerit, seu inchoatum perficere voluerit, etiam si tales domus, horti, & terrena quorumuis Monasteriorum, Ecclesiarum, vel Hospitalium, vel aliorum piorum locorum, extra tamen septa Monasteriorum, Ecclesiarum, aut piorũ locorum huiusmodi, dictisq. Monasterijs & alijs locis pijs minime contigua existant, ita quod statutum Sixti huiusmodi, non solum in locari, sed etiam casu prædicto in per proprios eorum dominos, habitari solitis domibus, hortis & terrenis locum omnino habeat, & ad vnguem obseruari debeat. Ac domini domorum, hortorum, & terrenorum ipsorum etiam per eos habitatorum, ad illorum venditionem, vicino seu vicinis huiusmodi fabricam construere, seu perficere, volenti seu volentibus, & etiam in domo fabricanda, seu amplianda, non habitantibus, nec habitare solitis, per Camerarium & Magistros viarum præfatos pro pretio æstimando, & plus decima illius parte, & alias iuxta litterarum Sixti & Leonis huiusmodi formam & tenorem faciendam arbitrio dictorum Camerarij, & Magistrorum, per eos etiam manu regia, cogi & compelli possint.

Idemq. seruari mandat in casalenis.

§.11. Et insuper Sixti prædecessoris statutum casalena per plures pro indiuiso possessa, & in maximum Vrbis detrimentum plerunque diruta vel discooperta, ita quod ipsi omnes consortes eorundem casalenorum possessores ad dicta casalena restaurandum, & cooperiendum, ac inibi Magistrorum prçfatorum arbitrio fabricandum, vel si & prout eisdem Magistris melius videbitur, vno vel pluribus ipsorum consortum fabricare volenti, seu volentibus, reliqui consortes fabricare nolentes vel differentes, ad suas portiones consorti, vel consortibus fabricare volenti, seu volentibus, pro pretio per peritos çstimando vendendum, & consors, seu consortes fabricare volens, seu volentes, ad portiones prçdictas emendum, aut si nullus ipsorum fabricare voluerit, ipsi omnes ad dicta casalena, vicino seu vicinis domorum, contiguarum pro pretio, vt prçfertur, çstimando vendendum, ac idem vicinus seu vicini ad illa emendum per Camerarium & Magistros prçfatos eorum arbitrio, etiã manu regia sub pœnis sibi bene visis respectiue compelli possint: & nihilominus contrauenientes caducitatis, & alias in prçsentibus appositas pœnas incurrant, perpetuo extendimus & ampliamus.

Domosquoq. tam dirutas, quã dirĩendas pro cõstruẽdis vijs & plateis, reaptari debere decernit.

§.12. Et cum multç viç in eadem Vrbe iampridem de nouo inchoatç imperfectç remaneant, ac in pluribus earundem viarum locis, non solum illç domus, sed ne parietes quidem, seu muri constructi reperiantur, & varijs in locis domus ad inuicem diuisç, distantes, separatç & truncatç remaneant, in eiusdem Vrbis non modicam deformitatem, & locorum eorundem deturpationem, & (quod peius est) in dictis locis sic desertis, sordes, & immunditiç passim proijciantur; nos huiusmodi incommodis obuiare cupientes, volumus & ordinamus, vt in omnibus & singulis huiusmodi locis vnusquisque dominus, siue directus siue vtilis, in domo à se possessa, vel, casaleno sic truncata, vel truncato, aut in situ, vel solo, aut alio loco suo proprio, saltem muro, seu pariete claudere, illamq. illud, vel illum infra sex menses à diç publicationis prçsentium pro tempore faciendç. in domibus, vero de nouo incidendis, pro vijs seu plateis construendis infra sex menses à die integrç satisfactionis, à Magistris vel alijs ipsis dominis domorum factç computandos, muris, seu parietibus, saltem vsque ad primum solare, includere debeat, & teneatur sub pœna ad arbitrium eorundem Magistrorum viarum imponenda per quemlibet cõtrauenientem, eo ipso toties quoties contrauenerit incurrenda. Et si loca ipsa sint censualia, siue emphyteutica, & Ecclesijs, Monasterijs, seu alijs locis, vel personis quibusuis respondentia, ipsa dictis sex mensibus elapsis, ad suos directos dominos cum eodem onere fabricandi, seu muro claudendi, dummodo si personç ecclesiasticç sint eorum liberationem, siue affrancationem iuxta formam prçdictarum literarum faciendam non impedierint, deuoluta sint & esse, censeantur: etiam si domus, situs, & casalena prçdicta sint Ecclesiarum, Monasteriorum, seu piorum locorum quorumcunque. Et ita per quoscunque iudices iudicari debere mandamus. Possint tamen dicti viarum Magistri eundem terminum sex mensium pro qualitate locorum, & personarum, vbi eis videbitur, prorogare.

Et inquilinos pẽsiones & cẽsus dñis, illorũ domorum soluẽtes sine huiusmodi reaptatione expẽdere posse & debere declarat.

§.13. Et nihilominus ex nunc quibusuis locorum prçfatorum inquilinis, seu affictuarijs, ne facta prius ipsis simplici dictorum Magistrorum inhibitione, locorum eorundem pensiones vel census dominis suis sub pœna iterandç solutionis persoluant, sed eas & eos, etiam inuitis dominis, in expensis pro premissis necessarijs, con-

uertant, & muros ad dictam altitudinem, si fat erit, perficiant, donec, & quousque in eisdem locis, vt præfertur, fabricatum fuerit, inhibemus pariter & interdicimus. quodque deinceps domini conductoribus ipsis illas bonas facere teneantur. & in euentum contrauentionis, ac soluta per ipsos inquilinos, seu conductores pensione, & dicto pariete ad minus vsque ad primum solare non perfecto, eosdem inquilinos seu conductores de suo proprio ad dictam constructionem teneri, & obligatos esse volumus, & etiam declaramus.

Dominosque domorum pro construendis vijs incisarũ vicino etiam habitãti ad eas sibi vendendas cogere posse decernit, si domus incisæ incommodæ effectæ sint, & a dñis inhabitentur. Vide ibid. in §. 6.

§. 14. Et cum in domibus ita incisis, siue de nouo incidendis earum domini per nos ita sint grauati ad fabricandum, vel muro claudendum, vt præfertur ad minus vsque ad primum solare, & multoties ipsi domini inhabitantes ex hac causa maximam recipiant incommoditatem, cum ex ipsa incisione domus ipsorum remaneant incommodæ, idcirco in casu & casibus præfatis, vbi domus per dominos inhabitatæ pro vijs, seu plateis construendis incisæ fuerint, & sic incommodæ effectæ & retarcitæ, ibidemque intra sex menses, vel postea fabricatum fuerit, domos contiguas etiam per dominos inhabitatas, qui non fabricauerint præfatis dominis qui fabricauerint sic domos incisas dominos præfatos vicinos, etiam habitantes, ad vendendum pro pretio per duos peritos, & in euentum discordiæ, per Magistros præfatos æstimando, & plus decima illius parte, vt præfertur per Camerarium & Magistros præfatos eorum arbitrio, etiam à tribus lateribus domos vicinorum non circundantes, nec duplum nec triplum in valore excedentes, manu regia compelli posse volumus & etiam mandamus.

Et dominos situũ vacuorũ fabricare in eis debere alioquin Magistros viarũ eos alijs locare vel vendere posse, vt ibi fabricetur mandat. Vide ibid. in §. 2.

§. 15. Cumq. tam in de Populo, & de Portugallo, ac Sanctissimæ Trinitatis, & Piæ nuncupatis, quam alijs dictæ Vrbis vijs, quã plurimi situs, seu prædia reperiantur muris, domibusq. omnino vacui, quo fit vt viæ ipsæ lateribus sterni, seu pauimentari, & ad ornatum reduci nequeant, pariter sub pœnis præfatis volumus, statuimus, & ordinamus, quod situum prædictorum domini infra eosdem sex menses in dictis sitibus, vel muros, vt præfertur, vel ædificia construere, seu construi facere debeant & teneantur. Ita quod lapso sex mensiũ termino præfati Magistri viarum situs præfatos, in quibus, vt præfertur, fabricatum non fuerit, quibuscunque personis ac pro pretio reperibili, locare & concedere, seu, si Camerario & Magistris ipsis melius videbitur, situs ipsos quibuscunque personis pro pretio huiusmodi in manibus eorum depositariorum ad effectum illud postmodum dominis dictorũ situũ consignandi, facta tamen per dominos præfatos ratificatione venditionis præfatæ per Magistros factæ, & datis idoneis cautionibus in forma, iuxta formam Statutorum Vrbis deponendo vendere & alienare libere & licite, ac valide etiam possint ad effectum prædictum.

Viculosq. inter domos existentes, appropriari & occupari posse declarat, ab eisqui ibi primo fabricauerint. Ad hæc vide etiam d. cõst. Gre. 13. in §. 3.

§. 16. Et quoniam in Alma Vrbe quamplurimi adsunt viculi latitudinis duorum vel trium palmorum, aut circa, in quibus variæ sordes & immunditiæ continuo mijciuntur, & muri circumcirca existentes putrefactione corrupti, fœtorem, cum pestiferi & mali aeris generatione inducunt, adeo vt tempore procedente dicti muri corruant, & collabantur, & collapsi eijciantur, vt deinceps vnicus murus pro vtroque latere domorum cõtiguarum inseruiat, sub eisdem pœnis, quod de cætero nemo cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existens, in, vel super muris huiusmodi trabes, aut tigna, seu quid aliud apponere, caminos, vel quidpiam aliud construere, vel murum dicti viculi eleuare, seu aliquod ibi ædificium fulcire, aut alias illis vti vel inuti queat nec debeat. Muratoribus vero quibuscunque, ne de cætero sub exilij à toto Statu Ecclesiastico, & bonorum suorum confiscationis pœna, in dictis muris pro illarum reparatione, aut de nouo extructione, manum & operam apponere, vel quicquam operis ibidem fauere, seu fabricare audeant vel præsumant. Et viterius ad tollendos dictos muros & viculos, volumus quod ille ex vicinis, qui primus voluerit fabricare, possit (habita tamen à præfatis Magistris licentia, etiam absque alicuius pretij solutione cuiquam facienda) eosdem viculos sibi assumere, appropriare & vendicare, & super muro sui vicini tigna, lapides, cœmenta, & trabes, aliaque ad fabricam suam necessaria apponere, suamq. fabricam desuper adaptare, & vt dicitur appodiare, & alias eodem muro cõmuniter cum vicino per eundem fabricare volẽtem medietate dicti muri ad æstimationem duorum peritorum per partes ipsas eligendorum, & in euentum discordiæ per Magistros viarum taxandi.

Et Cloacas, sciacquatoria &c. in vias aquã euomentia obstrui debere.

§. 17. Et quia quamplurimæ domus eiusdem Vrbis quaidam paruas habent Cloacas, Clauichettas vulgariter nuncupatas, in vijs publicis respondentes, & ab ipsis domibus aquam, & immunditias, in vias & loca publica euomentes, quibuscunque personis, vt infra eosdem sex menses sub dictæ caducitatis, & alijs pœnis præfatis, tam cloacas quam etiam viculos prædictos, necnon quascunque latrinas, eu cantaras, & siccatoria, vulgo sciacquatoria nuncupata, & piscinas in vias publicas, & vicos seu viculos, aut plateas exeuntes, & respondentes obstruere. & si velint cantaras, in eorum cortibus seu cortilibus, & cancis, non autem in vel super vijs publicis, seu plateis, fabricare debeant. ita quod inquilini domorũ, & locorum huiusmodi præmissa ex pecunijs eorum pensionis, etiam inuitis dominis, & contra eorum voluntatẽ facere possint. & non facientes ad pœnam arbitrio præfatorum Magistrorum viarum imponendam teneantur. Et nihilominus omnes pensiones decursas, & præfatis dominis interim contra inhibitionem eis faciendam solutas consignare teneantur depositario dictorum Magistrorũ viarum, ad effectum cloacas, aliaq. premissa claudendi, & cantaras, vt præfertur faciendi, inhibemus, præcipimus, atque mandamus.

Fideicõmissa quoq; declarat nõ impedire premissorum executionem. Quod habes etiã in d. cõstit. Greg. 13.

§. 18. Et cum in viarum, quæ pro tempore fiunt, constructione, ordinatione, & ampliatione, ac in domorũ, casalenorum, & situum, siue partium eorum applicatione seu venditione, in omnibus casibus supradictis, & alijs quomodolibet ex causis præfatis occurrentibus, interdum sit necesse domorum, seu locorum ad vsum viarum huiusmodi incisorum, seu diuisorum partes remanentes adiudicare, & multoties propter fideicommissa apposita dubitetur ne lites & controuersiæ oriantur, ad tollendum igitur litium materiam, huiusmodi fideicommissa ad effectum præmissorum (ita tamen, quod ea quæ fideicommisso subiecta erunt, sic adiudicentur, quod pretia illorum in tot bonis stabilibus reinuestiãtur, quæ bona remaneant eidem fideicommisso subiecta eodem modo prout dicta bona sic adiudicata antea subiecta erant) penitus & omnino tollimus, cassamus & amouemus, illisq. ad hunc effectum sufficienter & expresse harum serie derogamus.

Canneta etiã tolli, & ad culturã reuocari mandat. Vide ibid. in §. 14.

§. 19. Et cum Vrbs ipsa ædificijs & viridarijs ornata, & splendida esse debeat, intus vero, & extra, ac prope illã adsint quam plurima canneta deformitatem Vrbi generantia, aerisq. serenitatem & salubritatem, ac clarum fluminis conspectum impedientia, & etiam male agendi opportunitatem, locumq. subministrantia, quod quicunque tam extra per centum & quinquaginta cannarum distantiam prope, quam intra mœnia eiusdem Vrbis, necnon etiam in Angelica, & versus flumen in Pontis Miluij vijs nuncupatis, ac per viginti cannarum distantiam iuxta quascunq; alias vias publicas canneta habentes, illa, ac omnia canneta intus Vrbem existentia, præter ea quę sunt extra vias publicas in locis absconditis seu remotis infra præfatos sex menses sub pœnis prędictis funditus extirpare, euellere atque tollere, ac ad terrenum & culturam vinearum, seu viridariorum reducere debeant.

Prata etiam ista pro eisdẽ Angel. & ad canneta vel hortos educi prohibet.

§. 20. Necnon cum Angelicam, ac Castelli nuncupatas vias, per vineas & prata, ad maximum Ciuitatis nostræ Piæ per nos nouiter constructæ ornatum, fecerimus, intellexerimusq. quod nonnulli prata prædicta ad canneta, vineas, ac hortos facienda impudenter claudere cogitant. Ideo quod nullus in posterum, etiam si proprietarius existat, dicta prata ad alium vsum, preterquam ad pascua, fœnumq. colligendum destinare possit. Quodque omnes & quicunque, qui ab eo tempore, quo diuina fauente clementia ad summi Apostolatus apicem assumpti fuimus, huiusmodi prata restrinxerunt, ac ibi vineas, canneta, siue hortos fecerunt, ad illa in pristinum statum, nempe ad pratum reducendum, per Camerarium, & via-

viarum Magistros præfatos cogi & compelli possint et debeant, præcipimus & ordinamus.

Hortosq. ibi iactos praeter quã carciofo lorũ, ad pra torũ & vinea rum vsum re duci mãdat.

§.21. Et similiter quia horti prope Vrbem consistentes propter aquarum irrigationem, malum & pestiferum solent generare aerem, & maxime in Burgo nostro Sancti Petri, ac dicta Ciuitate nostra Pia, ad cuius ornamentum, decorem, & aeris salubritatem summopere intendimus. Desiderantes igitur, vt quemadmodum dictam Ciuitatem Piam muris & propugnaculis cinximus, & ab hostilibus offensionibus securam reddidimus, ita quoque aeris salubritate non careat, statuimus, quod omnes horti existentes in pratis extra portam Angelicã, (exceptis duntaxat cardorum, vulgo carciofolorum hortis, in quibus aquarum irrigatio nullo modo fit) penitus tollantur & aboleantur, ac ad vinearum & pratorum vsum reducantur, sub caducitatis, quo ad dominos, & quo ad inquilinos, seu affictuarios, sub exilij, & bonorum confiscationis, alijsq. dictorum Magistrorum viarum arbitrio infligendis pœnis.

Scalas quoq; vias Vrbis impedientes de caetero fieri prohibet & factas tolli praecipit.

§.22. Et quoniam in varijs Almæ Vrbis locis viæ publicæ diuersis modis sunt impeditæ, & inter alia à certis scalis, & bastoni, vt vulgariter dicitur, factis, quæ multis in locis vias publicas fere per vnam cannam, & vltra occupant, in maximum earundem viarum præiudicium, & obstaculum, adeo vt duo currus concurrentes commode pertransire nequeant. Idcirco sub præmissis & alijs arbitrio Camerarij, & Magistrorum præfatorum imponendis pœnis, districte præcipiendo mandamus, vt in posterum nemo quo minus via pro duabus rhedis, cocchijs vulgariter nuncupatis, concurrentibus, lata, spaciosaq. remaneat, dictas scalas audeat ita componere, sed tantummodo duos vel tres palmos vltra ianuam excedere: factas vero scalas præmissas, ad dictos duos vel tres palmos infra eosdem sex menses sub similibus pœnis reducere & restringere vnusquisque debeat. Muratores autem ibi aliter operantes, exilij & bonorum confiscationis pœnas incurrere & exoluere volumus.

Et hanc constitutionem interis cogenti ad vineas & casalia intra duodecim milliaria ab Vrbe extendit. Ad quod vide eande con stit. Greg. 13. in §.15.

§.23. Præterea cupientes, non solum ipsam Vrbem interiorem, sed etiam illius suburbia, & circuitum, ac vineas decorari, cum nobis innotuerit nonnullos, pulchras & deliciosas vineas ac possessiones, facere & ampliare volentes, à vicinis illis terrenum, aut vineas locari tamen, seu ad medietatem fructuum, vel alias dari & concedi solitas, ad id vendere nolentibus impediri, præfatis Camerario, & viarum magistris, vt quoscunque siue seculares, siue ecclesiasticos, etiam si Monasteria quorumuis, etiam mendicantium Ordinum, necnon Ecclesiæ, Hospitalia, aut alia pia loca fuerint, terrena, vineas, aut canneta, locari tamen, aut ad medietatem fructuum, vel alias, vt supra dari solita, ab vna, non solita vero locari à tribus, seu duabus partibus circundata, extra tamen septa Monasteriorum eorundem habentes vel habentia, ad illorum, in toto vel in parte, etiam pro vialium directura, & accommodatione facienda, arbitrio dictorũ Camerarij, & Magistrorum venditionem vicinis illa sic circundantibus, & ampliare volentibus, pro iusto & rationabili pretio per duos peritos per partes eligendos, & in euentum discordiæ, per præfatos Magistros, habita dictorum electorum relatione, æstimando faciendam, etiam manu Regia, cogere possint & debeant, etiam si loca ipsa non sint vel fuerint locari solita, & absque vlla difficultate id etiam procedere volumus, in vinea, canneto, vel terreno sic conuicino, vbi domus commoda pro domini habitatione non fuerit, concedimus & ordinamus. Necnon huiusmodi nostram ordinationem, non solum ad vineas, sed etiam ad casalia intra duodecim milliaria ab Vrbe consistentia, ad dictæ Vrbis ornatum, & commoditatem dominorum casalium extendimus, ac extendi debere præcipimus & mandamus. Cumq. intellexerimus multa casalia magnæ quantitatis rubrorum habere incorporata nonnulla terrarum portiones, aut petia modicæ quãtitatis pedichæ vulgariter nominata: volumus etiam & ordinamus, vt quicunque casale habuerit centum rubrorũ, aut minus, & hoc maxime vbi aliquod nobile, siue commodum ædificium pro habitatione existat, & aliquam pedicham vicinam & contiguam habeat; si ab vno latere tantum rubra centum, decem: & si à duobus, viginti: si à tribus, triginta: & si casale excedat summam centum, ad dictam ratam, vt supra. Et si aliquod etiam multorum rubrorum casale in alio incorporatum existat, videlicet cum aliqua lingua, quatenus dicta lingua sit incorporata, illam sibi arbitrio dictorum Camerarij, & Magistrorum pro pretio per peritos æstimando, & aucta decima parte pluris vendicare possit.

Scalas & curritoria vias publicas impedientia tolli mandat.

§.24. Et insuper eisdem viarum Magistris, vt quoscũque ad scalas quaslibet extra domos, & in vijs, seu plateis publicis existentes, quarum præsertim in Regionibus Trãstiberinis, & Triuij, maxima adest copia, & quæ vias publicas non parum impediunt & occupant. Necnon ad mœniana, alias curritoria lignea, mignani vulgo nuncupata, extra muros domorum multum vel modicum se porrigentia & eminentia, in vias publicas prospectum habentia, infra annum à die publicationis præsentium destruendum & tollendum arbitrio Camerarij, & Magistrorum eorundem cogere & compellere. Necnon domorum inquilinis, vt pensiones per eos pro tempore debitas etiam inuitis dominis retinere, & in expensas pro destructione scalarum & curritoriorum huiusmodi necessarias absque eo quod ad iteratam dominis suis solutionem teneantur, conuertere valeant & debeant. Quinimmo inquilini ipsi dictas pensiones, donec scalæ & curritoria huiusmodi ablata fuerint, post simplicem inhibitionem eis faciendam suis dominis sub pœna solutionis dictis Magistris viarum iterato faciendę nullatenus persoluere possint. quod tamen vnicuique ferrea, seu lapidea mœniana quæ vulgo arengherias, aut balaustos vocant, habere liceat impune permittentes.

Porticalia demoliri aut muris claudi iubet.

§.25. Quodq. quilibet infra annum prædictum suas porticus, seu porticalia, penitus & omnino destruere et demoliri, aut muris claudere habeant; dummodo porticus ipsæ non sint modernæ & insignes, indicandæ & dignoscendæ iudicio eorundem Magistrorum viarum. Illæ vero porticus, quæ pro viarum dilatatione incidendæ erunt, ita manere tolerentur, quousque per præfatos viarum Magistros excisæ fuerint.

Hortosq. in casamẽtis Vrbis existentes muris claudi praecipit.

§.26. Et præterea, quod inter casamenta, seu in locis eiusdem Vrbis habitatis non liceat cuique habere hortos seu viridaria sepibus conclusa, sed illorum domini sub pœnis prædictis illa muris circundare teneantur.

Põtes ligneos trãsuersos in vijs publicis amoueri mãdat.

§.27. Omnesq. pontes lignei per vias publicas transuersi cum situm publicum occupent, & dictæ Vrbis ornatum offendant, infra eiusdem anni terminum, exceptis tantum illis, qui non in principalibus, sed transuersalibus vijs, aut in viculis consistentes, visum & lucem non impediunt, iudicio eorundem Magistrorum dignoscendis.

Pontellos in domibus ruinosis tolli iubet.

§.28. Et vlterius omnes pontelli in quibusuis domibus ruinosis in vijs, siue plateis existentes, infra sex menses à die publicationis præsentium per illorum respectiue dominos, seu inquilinos sub pœnis præmissis omnino tollantur & auferantur, auferriq. debeant.

Artium diuisionem & situationem in certis vijs p Camerariũ & Magistros fieri, & factam seruari praecipit.

§.29. Et quoniam ad dictæ Vrbis decorem, & ornatum non parum cederet, si vnaquæque ars ab alijs artibus separata, & in vnum collecta ac vnita, suis loco et ordine collocaretur; & pręcipue illa, quæ ad victum sic sparsa non est necessaria, cum artifices ipsius Vrbis quasi absque vlla distinctione inuicem confusi, absque maxima ordinis perturbatione, ornatusq. & decoris publici præiudicio habitare noscantur, qui, quorumque tabernæ & officinæ, si in suis quique locis, & vicis segregatis ordinarentur, tam Vrbis ornatui, quam etiam illorum commoditatibus non parum consuleretur, vt omnis inter eos confusio amoueatur, & ipsi ab inuicem iuxta species suas separati, in quantum poterit, decorem Vrbi deferant, simul & commoditatem. Ideo quod quoties, & postquam per Camerarium & Magistros viarum huiusmodi Artium diuisio & situatio statuta & ordinata fuerit, quicunque artifex cuiuscunque artis & exercitij in aliquo vico, via, aut platea dictæ Vrbis, vbi suæ artis exercitium magis vigeat, & constitutum fuerit, vt præfertur, habitare voluerit, possit quemcunque alium cuiuscunque alterius à suo diuersi exercitij artificem inibi commorantem, seu commorari volentem, expellere & eijcere, ac expelli & eijci facere, & in illius locationes, dũmodo ad longum tempus, seu ad vitam, vel generationẽ

non sint, factas, subintrare pro eodemmet prętio, data tamen cautione de exercendo dictam suam artem in dicto loco ad minus per annum, & vltra arbitrio Camerarij, & Magistrorum viarum præfatorum, exceptus tamen semper dominis in proprijs domibus habitantibus. Et ad euitandas controuersias, possint ipsi Camerarius & viarum Magistri, semper & quandocunque arbitrio suo decernere & declarare, quæ ars in vno loco magis vigeat, quam altera, ac etiam artificij inquilino sic pro tempore expellendo, vnius mensis, aut longiorem ipsis Magistris beneuisum terminum ad euacuandum præfigere. Et insuper fines, limites, & vicos, infra quos vnaquæque ars, & illius artifices suo ordine stare & consistere debeant, constituere & declarare, prout & quando eis videbitur & placuerit, perpetuo statuimus, mandamus, & ordinamus.

Candelottariorum, Cordariorum, & Vaccinariorum artes prope flumen exercari mandat.

§.30. Et quia aeris putrefactio non solum ex malis humoribus & immunditijs, sed etiam ex malis odoribus & fœtoribus generatur, sicq. ars Candelariorum diffusa per Vrbem tetrum putorem reddens, multum noceat Ciuitati, Idcirco quemadmodum artes vacinariorum, seu coriariorum, necnon artificum chordas musicales ex animalium fibris facientium malum reddentes odorem, ad fluminis Ripam separatæ reperiuntur, ita & dictam Candelariorum artem, vt is putor exhalationem habeat, prope flumen ad Sixti, siue quatuor capitum, aut Sanctæ Mariæ nuncupatos Pontes, vbi Camerario, & viarum Magistris præfatis magis videbitur expedire, infra mensem à die publicationis presentium sub cõfiscationis omnium bonorum ipsorum Candelariorum, & alijs etiam in eorum personam arbitrio Camerarij & Magistrorum præfatorum infligendis pœnis reduci, ac in locationes alijs personis ibi factas, prout eisdem Magistris videbitur, subintrare debere, volumus & mandamus.

Et viæ Vrbis non amplius silicibus, sed coctilibus lateribus sterni præcipit.

§.31. Et quoniam Vrbs ipsa nimium est humiditati subiecta, sicq. in certis partibus silicibus strata humidior efficiatur, Propterea omnibus & singulis muratoribus sub exilij, alijsq. pecuniarijs, & etiam corporalibus dictorum Magistrorum arbitrio infligendis pœnis, dominis vero sub ducentorum ducatorum, vt præfertur, applicãdorum pœna, ne deinceps viam silicibus sternere, seu aliquas silicatas ante domos suas facere audeant seu præsumant, inhibemus. Volumus autem, quod omnes viæ ipsius Vrbis coctilibus sternentur lateribus, vna cum suis interlineis, quas guidas vocant, piperino, tiburtinis, aut siliceo lapide, arbitrio dictorum Magistrorum, nec sint aliquo pacto interuisatæ, sed in vnaquaque via sint omnes guidæ ex piperino, tiburtino, aut silico lapide.

Camerarioq. & Magistris dat facultatẽ cogẽdi dominos possessionum cõtiguarum vijs principalibus, ad ibi struendũ muros &c.

§.32. Et insuper præfatis Magistris viarum in perpetuum, & pro decore eiusdem Vrbis, ac structura viarum principalium, præsertim intus & extra Vrbem in via Flaminia, de Populo nuncupata, infra vnum miliare dominos vinearum, & aliarum possessionum vijs ipsis contiguarum, ad muros & alia pro dictarum viarum principalium structura & decore, arbitrio Camerarij & Magistrorum eorundem necessaria conficiendum, fabricandum, & resarciendum, vel ratam expensarum ipsos dominos, & quemlibet ipsorum pro prædictis, & eorum singulis respectiue quomodolibet tangentem, soluendum, & seu depositandum, prout ipsis Magistris videbitur. Et si aliquis, vel aliqui dictorum dominorum muros construere, aut alia, vt præfertur facere, vel dictam ratam soluere recusauerint, præfati viarum Magistri pro celeriori expeditione ipsos dominos sic renitentes & morosos, ad suas vineas, siue possessiones, in toto vel parte alteri, seu alijs pro iusto & rationabili pretio, vt supradictum est, æstimando, vendendum, etiam manu Regia cogere & compellere.

Et dubia super præmissorum intelligẽtia eorum arbitrio dissoluendi. Vide ibid. in §.2.

§.33. Ac ad tollendas disputationes, ijdem Camerarius & Magistri viarum, omnes & singulas, ac quascunque difficultates, & dubia, quæ super præmissis, alijsque omnibus & singulis in præsentibus contentis, & descriptis, ac illorum sensu, intelligentia, vel significatione oriri quandocunque contigerit, interpretari & dissoluere arbitrio suo libere & licite possint & valeant, licentiam, facultatem, potestatem, & auctoritatem omnimodam impartimur.

In quibus causis ab eis non appellatur.

§.34. Præterea statuimus, & de nouo etiam ordinamus, quod in causa sternendarũ viarum huiusmodi, præfati Magistri sint meri iudices & executores. ac ab eorum decretis & mandatis in hac parte, sicuti in causa mercedis, non possit quoquo modo, nisi facto actualiter deposito penes Notarium ipsorum Magistrorum in pecunia numerata, consignando postea actori, vel restituendo reo, prout deinde per Camerarium, seu Viarum Præsidem, ad quem recursum fuerit, esset, vel erit iudicatum, appellari, vel recursus ad quempiam, etiam pro tempore existentes Camerarium, Clericos, vel Presidentes Cameræ Apostolicæ, aut quoslibet alios iudices haberi. sed mandata præfata executioni demandari debeant, non obstantibus quibuscunque significationibus per prędictos vel quoscunque alios forsan faciendis.

Causasq. artium muratorij eisdem Magistris audiendas committit vt hic.

§.35. Et vt eorundem Magistrorum viarum officium in sua auctoritate & dignitate, prout decet, habeatur, illorumq. mandata diligentius executioni demandentur, & causæ super arte muratoria pro tempore nascentes sagacius & maturius veluti per expertos, & pro minori partium dispendio decidantur, omnes & quascunque causas, lites, quæstiones, controuersias, & differentias, tam inter quoscunque muratores, & fornaciarios, quam eos & quosuis alios artifices aut alias, tam ecclesiasticas quam seculares, personas super dicta arte muratoria, & rebus ad illam quomodolibet pertinentibus, ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, tam actiue quam passiue mouendas, cum omnibus & singulis suis incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis & connexis, ac toto negocio principali per præfatos Horatium Narum, & Hieronymum Pichum, modernos & pro tempore existentes Magistros viarum dictæ Almæ Vrbis, qui coniunctim procedere debeant, simpliciter et de plano, ac sola facti veritate inspecta, etiam si, & quãdo eis videbitur, sine strepitu & figura iudicij, nullaque tela iudiciaria seruata, etiam manu Regia procedendo, audiendas, cognoscendas, decidendas, fineq. debito terminandas esse, & fore decernimus, volumus, statuimus, declaramus & ordinamus. Non præiudicando tamen, nec derogando prædictarum artium Consulatibus. ita tamen, quod à sententijs ipsorum Consulum non possit ad aliquod aliud Tribunal appellari, nec recursus haberi, præterquam ad Magistros viarum præfatos, & dictæ Vrbis Conseruatores, seu Camerarium nostrum. Cum potestate citandi & inhibendi, quos, quibus, vbi, quando, & quoties opus fuerit, etiam per edictum publicum; constito summarie, & extraiudicialiter de non tuto accessu, vel ab sentia, aut latitatione, sub pecuniarijs, alijsq. ipsorum Magistrorum viarum, & Conseruatorum respectiue arbitrio imponendis & moderandis pœnis. Et in euentum non paritionis, inobedientes pœnas ipsas incurrisse, vnica tãtum citatione præuia, declarandi, & ab eis exigendi: dictasq. causas in quocunque statu reassumendi, omniaq. alia & singula desuper necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, dicendi, gerendi, exercendi, & exequendi. Ita tamen quod neque Gubernator neque Vicarius dictæ Vrbis, neque Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalis Auditor, neque eiusdem Vrbis Senator nec Præsidens Ripæ seu Ripettæ, neque (præter tamen Camerarium nostrum duntaxat) quicũque alius, vel alij eiusdem Vrbis, vel extra eam vbilibet constituti iudices ordinarij vel extraordinarij, delegati vel subdelegati, aut quæuis aliæ personæ cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis vel conditionis existant, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, & etiam habeant priuilegia, vel indulta, quod ipsi sint iudices vel protectores aliquarum Societatum, vel locorum, etiam piorum, aut causarum illorum Auditores, quatenus ipsi viarum Magistri in causarum huiusmodi cognitione præuenerint, causas artis muratoriæ huiusmodi nullatenus, in toto vel in parte audire, cognoscere, decidere, seu se in illis quomodolibet, & quouis prætextu intromittere possint, neque debeant, & quicquid secus factum fuerit, irritum sit & inane, ac pro infecto habeatur, & per prædictos viarum Magistros si præuenerint, vt præfertur, omnino reuocari quandocunque possit (saluo tamen quod Clerici & Presidentes Camerę Apostolicę se in huiusmodi causis iuxta

Pauli

Pauli III. litteras prædictas duntaxat, & non alias intromittere possint) perpetuo committimus, & mandamus, ac eosdem Magistros Viarum, causarum, & litium huiusmodi Iudices, & executores speciales, & generales, ita quod in eis, vt præfertur, alte, & basse procedere valeant, constituimus, & deputamus. Saluo tamen recursu, si partes voluerint, ad ipsum Camerarium.

Et hanc cõst. in Camera recipi & registrari mãdat. §. 36. Mandantes propterea dilectis filijs Vitellottio Sanctæ Mariæ in Via lata, Diacono Cardinali Vitellio nuncupato, moderno & pro tempore existenti Camerario, & Præsidentibus, & Clericis præfatis, quatenus statim visis præsentibus nullo alio desuper à nobis, vel successoribus nostris, aut dicta Sede, seu aliundecunque expectato mandato, omni mora, dilatione, & contradictione cessantibus, easdem præsentes in dicta Camera recipiant, & admittant, ac in illius libris registrari mandent, illasq. inuiolabiliter, & ad vnguem, in omnibus & per omnia perpetuo obseruent, ac ab omnibus & singulis obseruari faciant realiter & cum effectu.

Clausulę preseruatiuæ apponit. §. 37. Ac præsentes litteras perpetuo durare & valere, perpetuiq. roboris firmitate subsistere, neque de subreptionis vel obreptionis, seu nullitatis, aut quod præmissa, & quodlibet præmissorum non fuerint vsu recepta, aut alio quocunque vitio, seu etiam intentionis nostræ, vel eiusdem Sedis, aut quouis alio defectu notari vel impugnari, neque etiam per nos vel successores nostros, aut dictam Sedem reuocari, alterari, suspendi, modificari, aut illis in aliquo derogari vnquam posse.

Decretum irritãs addit. §. 38. Sicq. in præmissis omnibus & singulis per quoscunque Iudices & Commissarios, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & ipsius Ecclesiæ Romanæ Cardinales, etiam Legatos de latere, sublata eis quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere. Ac quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus & declaramus.

Executores deputat. §. 39. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Ostien. & Portuen. ac Tusculanen. Episcopis per Apostolica scripta Motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum, per se vel alium seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorundem Magistrorum viarum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisq. in præmissis omnibus & singulis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eosdem viarum Magistros approbatione, confirmatione, innouatione, singulis statutis, voluntatibus, ordinationibus, extensionibus, ampliationibus, mandatis, præceptis, inhibitionibus, interdictis, concessionibus, indultis, commissionibus, deputationibus, decretis, declarationibus reuocatione, alijsq. præmissis, iuxta præsentium tenorem pacifice frui & gaudere. Non permittentes eos, vel ab eis causam habentes, per Camerarium, Præsidentes & Clericos præfatos, aut quosuis alios quacunque auctoritate fungentes, contra præmissa, vel eorum aliquod quomodolibet indebite molestari, inquietari, vel perturbari. Contradictores quoslibet, inobedientes & rebelles per censuras & pœnas ecclesiasticas, ac alia iuris opportuna remedia, appellatione postposita compescendo. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausulas derogatorias subiicit. §. 40. Non obstantibus præmissis, ac certa per nos dudum Motu simili edita super pœnarum per elusores, qui fabricas præmissas non fecerunt, nec faciunt, incursarum ampliatione, impressioni librorum de ordine nostro à Ciuitate Venetiarum ad Vrbem traductæ, facta siue concessa, quam tenore præsentium, quo ad præmissa, omnino reuocamus. Ac etiam nostra de non tollendo iure quæsito, necnon recolendæ memoriæ Pauli Secundi & Pauli Quarti de rebus ecclesiasticis non alienãdis, ac alienatis recuperandis. Necnon Bonifacij Octaui etiam Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, de vna & duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, necnon alijs quibusuis Apostolicis, ac in generalibus, prouincialibus, & synodalibus Concilijs, editis & edendis constitutionibus & ordinationibus, ac Vrbis & Curię Romanę, ac Camerę Apostolicæ, eiusdemq. Curiæ Tribunalium, ac quorumuis Ecclesiarum, Monasteriorum, Hospitalium, & aliorum piorum locorum, necnon Ordinum, Consulatuum, & Societatum, ac vniuersitatum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, stylis, vsibus, naturis, decretis, capitulis, & etiam nouis reformationibus, legibus Pontificijs & Imperialibus, sacris Canonibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis, illorumq. respectiue Populo, Ciuibus, incolis, & superioribus, ac tam supranominatis, quam quibusuis alijs personis, & etiam iudicibus ecclesiasticis & secularibus, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq. & alijs decretis, etiam motu & scientia similibus, vel ad quorumuis instantiam, in genere & specie, ac etiam consistorialiter, & alias quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis & innouatis. Quibus omnibus & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum tenores, formas & decreta in eis apposita, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in eis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, motu & scientia similibus, specialiter & expresse derogamus, ac sufficienter derogatum fore & censeri, volumus & decernimus. Necnon omnibus illis, quæ Sixtus, Leo, et Paulus III. prædecessores præfati in eisdem suis litteris non obstare voluerunt, contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus, communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenã, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod illarum transumptis, seu copijs, etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis, & alicuius Prælati sigillo munitis, eadem prorsus fides, etiam in iudicio, adhibeatur, quæ præsentibus si vbicunque forent exhibitæ, vel ostensæ, adhiberetur.

§. 41. Et ne quispiam vllo vnquam tempore præsentium ignorantiam prætendere possit, volumus, & eadem auctoritate decernimus quod. ipsæ præsentes litteræ in Camerę Apostolicæ, & Curiæ Capitolii valuis, ac in acie Campi Floræ de Vrbe, per aliquem ex Cursoribus nostris affixæ, copia illarum ibi dimissa, vniuersos & singulos, quorum interest, intra mensem à die affixionis huiusmodi computandum, perinde afficiant, ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Forma & effectus public. quam habes in fin.

§. 42. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, approbationis, innouationis, decreti, statuti, ordinationis, applicationis, declarationis, extensionis, ampliationis, mandati, interdicti ablationis, cassationis, amotionis, reuocationis, præcepti, intentionis, permissionis, concessionis, inhibitionis, impartitionis, commissionis, constitutionis, deputationis, derogationis, & voluntatis, infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurũ. Sanctio pœnalis.

Dat. Romæ apud S Marcum, Anno Incarnationis Dominicę, 1565. decimo Cal. Septemb. Pont. nostri Anno 6. Dat. P. An. 6. die 23. Aug.

Anno a Natiuitate Domini 1565. Indict. 8. die vero 1. mensis Decẽbr. Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & Domini D. N. Pij diuina prouidentia Papæ IV. Anno VI. præsẽtes litteræ Apostolicæ in quinterno foliorum in totum (computato præsenti) triginta duorum publice affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Cameræ Apost. Curiæ Capitolij, & in acie Campi Floræ, dimissis ibidẽ in singulis locis præfatis respectiue, præsentium litterarum copijs (vt moris est) affixis, per nos Bernardinum Andreutium, & Iulium Parinũ, prælibati Sanctiss. D. N. Papæ & Apost. Sedis Cursores. Publicatio.

Philibertus Chapuis Magister Cursorum.

CIII.

Approbatio plurimarum declarationum ad Regulam Fratrum Minorum Conuentualium Ordinis S. Francisci, in eorum generali Capitulo editarum, ad ipsius Ordinis reformationem.

Aliæ extant pontificiæ declarationes d. Regulæ, & nonnullæ d. Ordinis reformationes, quas indicauimus sup. in const. 5. Hon. III. Solet sup. fol. 46. vbi plene notaui.

Edita A.D. 1565.

P I V S   P A P A   I V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

SEdis Apostolicæ copiosa benignitas pijs quarumlibet regulari sub castimonia Domino militantium personarum votis, libenter annuit, & illis quæ pro earum felici statu & reformatione processisse comperit, vt illibata persistant libenter Apostolici adijcit munimi-nis firmitatem.

Deputatio Cardinaliũ pro reformatione huius Ordinis, & editio constitutionum desuper factarũ.

§. 1. Sane cum nos nuper considerantes quam vberes fructus in Dei Ecclesia sacer fratrũ Minorum Ordo ab eius institutione produxerit, & quantos in dies producturus sit si ad pristinam maiorum suorum normam per nouitatem, seu reformationem vitæ restitutus foret, quibusdam ex dilectis filijs nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & presertim dilectis filiis nostris Carolo tituli Sanctæ Praxedis Borromeo Protectori, & Ludouico tituli Sancti Cyriaci in Thermis Viceprotectori eiusdem Ordinis presbyteris Cardinalibus Symoneta nuncupatis, ipsius Ordinis reformationem curandam commiserimus, quibus negotium ipsum tantæ curę fuit, vt dilectum filium Antonium de Sapientibus de Augusta eiusdem Ordinis Generalem, & Ministros, nonnullosque fratres eiusdem Ordinis, tunc cõgregatos in eo Capitulo generali Florentię nuper celebrato, in quo idem Antonius in ipsius Ordinis Generalem ad triennium electus, & deinde à nobis ad aliud triennium, supplicationibus Ministrorum Prouincialium dicti Capituli nobis humiliter porrectis confirmatus fuit, ad nonnulla statuta, & ordinationes negotium huiusmodi concernentia edenda, adduxerint, ac multa priori professioni adiunxerint, ac veterem disciplinam renouauerint, nihilq. prętermiserint quod ad exactam suæ professionis completionẽ visum fuerit opportunum, prout in publicis documentis desuper confectis plenius dicitur contineri.

Confirmatio huius Pontificis, ipsarum constitutionum.

§. 2. Nos qui ipsum Antonium, petitione supplicatione, & consensu dicti Capituli Generalis sponte accedentibus, ad aliud triennium in eiusdem Ordinis Generalem deputauimus, statutorum, & ordinationum huiusmodi, de quibus certam notitiam habemus, veriores tenores præsentibus pro expressis habentes, cupientesq., vt dictus Ordo, quem in visceribus gerimus charitatis, ad suum pristinum statum, seu viuendi normam reducatur, suosq. speratos lõge vberiores producat fructus, Motu proprio non ad alicuius nobis desuper hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, ac ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, quæcunque statuta, ordinationes, declarationes, electiones, & electionis huiusmodi modos, validationes, petitiones, supplicationes, concessiones, deputationes, prohibitiones, inhabilitationes, amotiones, dispensationes, omniaque, & singula in dicto Capitulo Generali circa dicti Ordinis reformationem facta & gesta, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo approbamus, & cõfirmamus, illisq. perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, ac ea perpetuis futuris temporibus per quoscunque ipsius Ordinis Superiores, & alias personas sub pœnis in illis adiectis inuiolabiliter obseruari mandamus, ac omnes, & singulos tam iuris quã facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem supplemus, sicq. per eosdem Superiores, & quoscunque eiusdem Ordinis Ministros, nunc & pro tempore existentes obseruari, & iudicari debere, necnon quicquid secus super his à quoque quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Contrariorũ derogatio.

§. 3. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, statutisque, & consuetudinibus ipsius Ordinis, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis dicto Ordini, necnon illius Superioribus, Ministris Conuentibus, & personis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus etiam si de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbũ mentio habenda esset, illorũ tenores pręsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, omniaq. contra reformationem huiusmodi hactenus concessa & edita reuocamus, & annullamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub anulo Piscatoris, die 17. Septembris 1565. Pont. nostri Anno 6. D.P. An. 6. die 17. Sept.

Sequuntur ipsæ Constitutiones Reformationis.

CAP. I.

Verba Cap. I.

REgula, & vita fratrum Minorum hæc est, scilicet Domini Nostri IESV CHRISTI Sanctum Euangelium obseruare, viuendo in obedientia, sine proprio, & in castitate.

1. Declaratio, quod regula S. Francisci renouat professionẽ Euangelii.

Per hæc verba Seraphicus Pater noster voluit nos docere, quod regula, & vita quam profitebatur, non erat res noua, sed proculdubio renouata professio Euangelici instituti.

2. Declaratio super Obedientia.

Viuendo in obedientia. Non solum Dei mandata, sed hominum etiam propter Deum exequendo. Nam & Christus Saluator noster factus est obediens vsque ad mortem.

3. Super Proprietate.

Sine proprio. Quia, vt dictum est in præfatione, fratres Minores nunquam habuerunt quicquam quod possiderent, vel quo vterentur tanquam proprio. ita dicebat de seipso Christus, vulpes foueas habent, &c. Et de Apostolis scriptum est, multitudinis credentium erat cor vnũ, & anima vna, nec quisquam eorum, quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia cõmunia.

4. Super Castitate.

Et in castitate. Qua beatus Franciscus voluit fratres suos cæteris præstare, iubens vt nedum mente & corpore casti essent, sed etiam ne haberent cum mulieribus suspecta consortia, & ne ingrederentur Monasteria Monacharũ, prout infra dicetur. Duo in hoc capitulo notãtur. Primum, vt vota ista obedientiæ, paupertatis, & castitatis inuiolabiliter obseruẽtur, pro quorum exequutione põnuntur ordinationes, quæ continentur in sequentibus capitulis. Secundum quod eo modo, quo beatus Franciscus promittit obedientiam Beatissimo Domino Papæ Honorio, & successoribus suis, ita fratres agnoscant se subditos Romano Pontifici, & post ipsum Superioribus Ordinis, Generalibus, Prouincialibus, Custodibus, Guardianis &c. Hęc autem non ex sua voluntate solum, cum illis visum fuerit, sed maxime ex voto, quo astricti sunt semper, & vbique.

CAP. 2.

Verba Cap.

Si qui voluerint.

1. Declaratio super licẽtia recipiẽdi Nouitios.

In hoc capitulo sunt tres articuli principales. Primus de recipiendis ad Ordinem fratribus. Secundus de Apostatantibus ab Ordine. Tertius de fratrum indumentis. Circa primum ponuntur infrascriptæ constitutiones ex decreto Generalis Capituli. Non liceat alicui Cõuentui, vel loco, pueros ad Ordinem recipere, neque habitum illis dare, sine Generalis, vel Prouincialis expressã licentia. quæ non detur, nisi prius de puerorum indole constiterit, & quod de parentibus bonæ famæ orti fuerint.

Tu vide bull. 71. Six. V. Cũ de, vbi notabo.

2. Super eorundem educatione, & ætate.

Nouitij, qui sument habitum in quocunque Monasterio ante ætatem completam sexdecim annorum, mittantur statim à suo Superiore in certum Conuentum, seu Seminarium, vnum vel plura, quæ Nouitiatus vocamus. Qui separati sint à locis & habitatione professorũ, atque ibi cum suis Præceptoribus, & Rectoribus à Capitulo deputandis morantes educẽtur, & instruantur in timore

Dei

Dei, ac bonis disciplinis & moribus. Atque hac de causa in quacunque Prouincia ex custodia, vbi commode fieri poterit, multiplicentur dicti Nouitiatus, & maneant ibi pueri vsque ad ætatem dictam annorum sexdecim.

3. Super Cura Professorum non permotorum ad Ordines.

Professi etiam, qui non fuerint in sacris ordinibus cōstituti, quantum fieri poterit, sua loca, & certum præceptorem habeant, qui eandem curam, quæ de Nouitijs habetur, de illis gerat. Neque huiusmodi professi per Vrbem, vel claustra vagari permittantur.

4. Declaratio super subuentione danda à Conuentibus, &c.

Teneantur vero natiui puerorum, & professorum Cōuentus, ijs Conuentibus qui præfatos nutrient, succurrere iuxta taxam à Superiore imponendam.

5. Declaratio super occupatione fratrū non litteratorum.

Qui autem minus apti ad litteras inuenti fuerint, occupentur musica, & in seruitute Conuentuum, vel etiam in aliqua arte viris religiosis non contraria, vt puta in arte pictorum, tonsorum, hortulanorum, & similium.

6. Declaratio super destinatione seruientium.

Et vbi non fuerint huiusmodi professi, inseruiant fratres iuniores, licet fuerint Sacerdotes. melius tamē esset, vt quolibet Conuentu inducerētur aliqui laici, & illis prouideretur de victu & vestitu iuxta condecentiam eorum status, quemadmodum in plerisq. locis fieri consueuit.

7. Super ætate emittentium professionem & promouendorum ad Ordines.

Ad hoc & præcedentia Capit. attende etiam cōst. 71 S. a V. Cu de. eū ibi notād.

Pueri non admittantur ad professionem, nisi post decimumsextum annum suæ ætatis expletum, iuxta decretū Sanctæ Tridentinæ Synodi. iuxta quam etiam ad sacros ordines admittentur, non solum quantum ad ætatem, sed etiam quantum ad sufficientiam, & probitatem. ad Subdiaconatum quidem post annum vigesimumsecundum, ad Diaconatum post vigesimumtertium, ad Presbyteratum post vigesimumquintum. Professionem vero in libro ad hoc deputato, adolescentes & alij profiteri volentes, sua manu subscribant. quem librum singuli Conuentus particulariter habere teneantur. Et qui professionem solemnem non emiserint, non possint promoueri ad sacros ordines.

8. Super numero fratrum cuiusq. Conuentus.

Tu vide etiā bullā S. D. N. Pauli V. n. 7.

Is quoque tantum numerus fratrum in singulis Conuentibus, & locis admittatur, qui ex redditibus proprijs Monasterij, ac consuetis eleemosynis commode possit sustentari. Nec ab eorum parentibus, propinquis, aut curatoribus aliquid ex eorum bonis, quocūque prætextu ante professionem accipiatur, excepto victu, & vestitu pro tempore quo in probatione fuerint.

9. Super receptione fratrū alterius Ordinis.

Fratres vero alterius Ordinis, aut etiam eiusdem Ordinis, qui tamen diuersas habeant obseruantias, seu viuendi modum, non recipiantur, nisi à Generali Capitulo, explorata prius eorum vita, & quod ab arctiori instituto nō discedant, fuerint approbati.

10. Super delatione Habitus, &c.

Circa secundum, vbi dicitur, Et nullo modo licebit eis de ista religione exire &c. Licentia exuendi habitum, aut subtus ferendi nulli omnino concedatur. sed nec morari cum habitu extra claustra sui Ordinis cuiquam permittatur, nisi forte apud aliquos Prælatos, aut alios, causa lectionis, aut prædicationis, seu alicuius pij operis, de licentia sui Superioris iuxta sess. 25. cap. 4. Et si qui hactenus extra sunt absque licentia suorum Superiorum reuocentur iuxta bullam D. N. Pij IV. reuocatoriam priuilegiorum Datam 13. Calend. Martij 1564. Contumaces vero excommunicentur, & nisi paruerint, subijciantur Ordinario puniendi. Qui vero de Superiorum licentia alicui Prælato, Principi, aut Vniuersitati seruient, obedientiæ, & correctioni Superiorum subiaceant semper.

11. Super exitu à claustris & de Prouincia.

Ad hoc vltimum habes, etiam Six. V. const. 71. Cu de.

Nulli etiam liceat exire claustra eius loci vbi de familia degit, absque licentia sui Guardiani, qui causam cognoscat, & comitem illi pro suo arbitrio eligat. habeatur tamen ratio virorum insignium, & graduatorum. Neque aliquis discedat ex Custodia, sine Custodis licentia, vt constitutiones generales, & Benedictus XII. præcipiunt. De Prouincia vero nonnisi de Magistri Prouincialis licētia, siue eius Commissarij in scriptis obtenta, neque causa accedendi ad Superiorem Prælatum. Qui contrafecerit, vltra pœnam à Sancta Synodo Tridentina statutam, etiam in Ordine pœna carceris per mensem, & vnius publicæ disciplinæ opprobrio mulctetur, atque secundum Alexandrinas constitutiones ad Conuentum Custodiam, siue Prouinciam suam confusibiliter remittatur. Seruetur omnino decretum earundem constitutionum, quod ita dicit: Inhibetur insuper Ministris iuxta generalia statuta, vt nulli licentiam ad Romanam Curiam tribuāt, etiam causa deuotionis accedendi (ne detur occasio vagandi) nisi in Capitulo de consensu Diffinitorum, & nisi fuerit vir probus, & moribus grauis, vel vrgeat magna necessitas Prouinciæ, Conuentus, vel Monasterij. & si fieri potest, nullus Romam accedere permittatur, nisi cui fuerit à Generali Ministro cōcessa licentia specialis. Hactenus decretum. Si quis vero Minister, huiusmodi licentiam aliter quam supradictum est, dederit, officio suo priuetur. si autem quis sine licentia Romam iuerit, eum reuertentem, etiam si litteras commendatitias habeat, Prouincialis in carcerem tradat, & disciplinatum à sua custodia proscribat.

12. Super mansione fratrū in Conuētib. natiuis.

Qui in claustris morantur, non permittantur diu manere in suis natiuis Conuentibus, nisi viri graues, & valde senes. Iuuenes vero alibi collocentur, & nullus aduersus Superiorem per hoc reclamare præsumat, sed humiliter iussa faciat.

13. Super colore vestimētorū.

Circa tertium, De vestimentis infrascripta statuuntur. Vt in vestimentis sit modus, neque eorum luxus, siue colorū varietas, infames apud laicos fratres reddat, omnes fratres pannis communibus subnigri coloris induantur, vel saltem ijs rascijs, quę duplices vocantur, & tales vt panni videantur, quæ etiam ad obscuritatem tendant. Cæteri omnes panni, & rasciæ (nisi pro habitibus, qui subtus deferuntur) abijciantur, & illis vti non liceat.

14. Super delatione Chyrothecarū &c.

Nullus cothurnos albos, siue borzachinos deferat, nullus birretum in Ecclesia, vel per Ciuitatem gestet, neque etiam Chirothecas, nisi in itinere. Qui contrafecerit post rerum priuationem, etiam à Conuentu expellatur. ita fiet de ijs, qui aliquod indumentum vanum, & aliquo vano artificio elaboratum gestauerint.

15. Super delatione Mātellorum.

Pallia, siue mantelli non deferantur cum manicis, siue ornati orbiculis, sed sint simplices, & longiores. & singuli Sacerdotes vnum habeant.

16. Super delatione Vest. &, quæ subtus portantur, & Cordarum.

Vestimenta etiam, quæ subtus deferuntur, nonnisi honesta sint, & coloris Ordinis nostri. Et tunicæ apertæ nō deferantur. Atque cordæ sint rudes, & communes, non laneæ, aut aliqua curiositate confectæ. super quibus omnibus singuli Prouinciales diligenter inuigilabunt.

17. Super suppellectili in Cellis.

Ad hoc habes etiā in cōst. 46. Pij V.

In Cellis, seu Cameris fratrum, non liceat suppellectilem aliam quam necessariam, & professioni paupertatis congruentem habere.

CAP. 3.

Verba Cap. 3.

Clerici faciant diuinum officium, &c.

1. Declaratio sup. recitatione officij.

In hoc Capitulo sunt tres Articuli. Primus de diuino officio. Secundus de ieiunio. Tertius de modo eundi per mundum. Circa primum statuitur, quod omnes & singuli cuiuscunque conditionis existant, iuxta laudabilē & seruatum hactenus Religionis morem, diuinis mysterijs, & choro quotidie horis debitis intersint. nullusque exemptus habeatur, nisi quos Alexandrinæ constitutiones excipiunt, vt puta Lectores, & Prædicatores, infirmi, & alij publicæ vtilitati tunc expositi, qui tamen alias suo debito satisfaciant. Diuinum vero officium deuote, attente, & punctuatim persoluatur. Neque aliquis è choro discedat, nisi expleto officio, sine Guardiani licentia.

2. Super Processione per claustra, & Missa pro Benefactoribus.

In qualibet prima Dominica mensium, fiat Processio per claustra, cum Litanijs pro Ecclesia Catholica, pro fidei defensione, ac Principum Christianorum concordia. Die vero Lunæ sequenti, vbi fuerit numerus sufficiens fratrum, cantetur Missa pro Benefactoribus Ordinis, viuis atque defunctis.

3. Super pœna omittentium diuinum officiū in Choro.

Si quis autem conuictus fuerit de consueta omissione diuini officij, vt neque frequentet chorum, neque videatur, aut audiatur diuinis vacare, cuiuscunque gradus & conditionis extiterit, sit priuatus omni officio, & gradu, & non nisi per Generalem restitui possit.

4. Super discursu per Ecclesiam.

Cum diuina celebrantur, nemo discurrat per Ecclesiam, neque ibi interdiu moram trahat, nisi causa orationis, vel saltem ex rationabili causa Guardiano nota. & dum diuina celebrantur, fratres non audiant in confessione absque necessitate, & de Guardiani licentia.

5. Super celebratione Missarū, confessione & communione.

Vniuersi fratres ad Sacerdotium assumpti, vt in Dei timore, & gratia se contineant, quam crebrius poterunt, & saltem diebus Dominicis, & festis solemnibus, præuia peccatorum confessione Sacerdoti facienda, Missas deuote celebrent. Qui vero Sacerdotes non sunt, saltem

quin-

quintodecimo quoquo die confiteantur, & communicẽt, aliter priuantur arbitrio Superioris.

6. Super supellectilib. Ecclesiæ, & Sacrarij munditia.

Curabunt præterea Guardiani, vt omnia Ecclesiæ & sacrarij suppellectilia munda seruentur, Ecclesiaq. ipsa, & Conuentus sæpe purgetur.

7. Super executione Piorũ relictorum.

In Conuentibus vero, vbi magnus Missarum numerus ex legatis impositus est, eleemosynæ vero tam tenuis, vt fratres sustentari non possint, seruetur caput quartum reformationis generalis sess. 25. Trid. Concilij. Ad cuius exequutionem ordinat Generale Capitulum, vt in Capitulis Prouincialibus cuiuscunque Prouinciæ habeatur hęc consideratio, cum obligationis Missarum, tum emolumẽti quod inde trahitur, & hæc omnia referantur ad Generale Capitulum, vt ibi quicquid secundum Deum visum fuerit, statuatur.

8. Super ieiuniis cum solitis cæremoniis.

Circa secundum, ieiunia omnia Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & Regulæ nostræ à cunctis fratribus seruentur, prouideaturq. illis in his diebus, de conuenienti cibo. & iuxta constitutiones Alexandrinas, cœremoniæ solitæ nõ solum in prandio, sed etiam in refectione serotina; quę hora competenti fiat, & ad quam omnes conueniant, peragantur. Nulli vero à ieiunio excusentur, nisi quos constitutiones prædictæ eximunt. Quod si quis absque legitima causa Guardiano nota non ieiunauerit, idque probari possit, si correctus non se emendauerit, pane, & aqua in carceribus puniatur.

9. Super disciplina sexta, qualibet Feria facienda.

Singulis sextis ferijs vniuersi fratres disciplinam faciãt, & in emendationem peccatorum suorum se percutiant, memores quod Dominus noster IESVS CHRISTVS pro peccatis nostris dira perpessus est. Hæc autem disciplina ita fiat. Congregentur in choro, vel sacrario, siue alio loco conuenienti fratres, & extinctis luminibus, ac clausis ianuis, & fenestris, Superior, aut alius deputatus, signum manu faciat indicans silẽtium, quod per aliquod spatium seruatur, & interim fratres contemplationi vacant. Deinde idem Superior, vel deputatus incipit versum hunc, & totum dicit, videlicet, Apprehendite disciplinam, ne quando irascatur Dominus, & pereatis de via iusta. Tunc omnes incipiunt se percutere, & dicuntur alternatim ab omnibus deuote, & punctuatim Psalmi, Miserere mei Deus, &c. Deus misereatur nostri, & cæt. Cum Gloria Patri, &c. De profundis, cum requiem æternam, &c. Quibus expletis, dicitur, Christus factus est pro nobis obediens vsque ad mortem, mortem autem Crucis, &c. Inde Superior vel deputatus dicit hanc Orationem incipiens absolute. Respice quæsumus Domine super hanc familiam tuam, pro qua Dominus noster Iesus Christus non dubitauit manibus tradi nocentium, & Crucis subire tormentum. Postea dicitur ab omnibus, Salue regina misericordiæ, &c. Et Superior vel deputatus dicit sequentes Versiculos, & Orationes Respondentibus fratribus ad singulos Versiculos, videlicet. ℣. Emitte spiritum tuum, & creabuntur; &c. ℟. Et renouabis faciem terrę. ℣. Ora pro nobis Sancta Dei genitrix. ℟. Vt digni efficiamur promissionibus Christi. ℣. Ora pro nobis Beate Francisce. ℟. Vt digni, & cęt. Oremus. Deus qui corda fidelium. Concede misericors Deus fragilitati nostræ præsidium, &c. Deus qui Ecclesiam tuam Beati Francisci meritis; & cæt. Deus cui proprium est misereri semper, & parcere, &c. Exaudi quæsumus Domine supplicum preces, &c. Deus à quo sancta desideria recta consilia, & iusta sunt opera, &c. Vre igne sanctæ Spiritus renes nostros, & cor nostrum, &c. Deum omnium fidelium pastor, &c. Omnipotens sempiterne Deus, miserere famulis tuis Cardinalibus Protectoribus nostris, &c. Actiones nostras, &c. Omnipotens sempiterne Deus ædificator, & custos, &c. Omnipotens sempiterne Deus, qui viuorum dominaris simul & mortuorum, &c. Per Dominum nostrum, & cæt. In fine dicitur, Diuinum auxiliũ maneat semper nobiscũ. Amẽ. Tunc omnes desinunt se percutere, & per aliquam morã sub silentio iterum contemplationi vacant. Demum facto signo à supradicto Superiore, vel deputato omnes surgunt.

10. Super communi mensa, ac cibo.

Ad quod extat const. 66. Pij V.

A mensa communi nulli eximantur; tam mane quam sero, quod si aliqui actu legentes, vel prædicantes, seu graduati, aut infirmi, iudicati fuerint à Superioribus digni hac exemptione, hi tantum cibis à communi deputatis, & ex communi dispensa vtantur. In mensa autem habeatur semper lectio ex sacra Scriptura, vel ex sanctis Patribus.

11. Super destinato ad emẽda esculenta & alia necessaria.

Soli Procuratori Conuentuum, & locorum, aut alij fratri deputato, fratrum necessaria, præsertim vero esculenta, & poculenta emere liceat.

12. Super licentijs eundi per mundum.

Circa tertium. Nulli eundi per mundum à superioribus facultas fiat, nisi ex vrgenti necessitate. & tunc Prælatus inuestiget, quo ituri, quę negotia, & cum quibus sint acturi fratres, antequam licentiam illis tribuat. & quantum fieri potest, non permittat aliquem solum proficisci, sed socium illi assignet.

13. Super itinerantium hospitio.

Fratres itinerantes non sint conuiuæ, neq; hospitentur in domibus laicorum, præsertim publicorum hospitum, vbi sunt loca nostra, sed teneantur conuenire Præfectum loci, ibiq; manere, & de eius consilio se gerere.

14. Super accessu ad Principes & alios, vel ad aliquem forum.

Nullus magistratum aliquem, Principem, vel Prælatum ex quacunque causa adire audebit, nisi ea causa à Superiore suo prius cognita fuerit, obtinueritq; ab eo facultatem accedendi. Quin potius prohibetur, ne quis in aliquo foro causam vllam, nisi publicam, & de mandato Superiorum, agere possit. Quamobrem decernimus, vt causæ omnes, quæ Romæ agendæ sunt, ad Procuratorem Ordinis in Vrbe dirigantur, neq; alijs committi possint, nisi de eius consilio, & assensu.

15. Super munere Procuratoris Curiæ.

Procurator autem qui accedentes ad Vrbem sine licẽtia fratres carceribus non mancipauerit, & in Romana Curia libere, & impune vagari permiserit, ab officio suo cadat, & non possit restitui, nisi per Generalem, vel generale Capitulum. Hoc autem non solum de procuratore Cismontano, sed etiam de Vltramontano, si fuerit, intelligatur.

16. Super bonorum asportatione.

Cuicunque contigerit de mandato Superiorum ad alium locum transmigrare, teneatur relinquere Cellam, & si qua habet bona suo vsui deputata, Superiori loci, vnde discedit. Si quis vero asportauerit aliquid extra Conuentum (nisi id gestaret pro sua necessitate, & de Superioris licentia) illico iis bonis priuatus sit, & proscriptus à Conuentu ad arbitrium Superioris.

17. Equitandi licentia.

Cauebunt etiam Superiores, ne omnibus passim concedant licentiam equitandi, præsertim fratribus iunioribus, qui sunt robustæ complexionis, & in literarum studiis non se exercent. quamuis intentio Beati Francisci in hac parte potius pompam & fastum respiciat, quàm equitandi opportunitatem excludat.

CAP. 4.

Verba Cap.

Præcipio firmiter fratribus vniuersis, vt nullo modo denarios, &c.

1. Declaratio super Proprietate, & vsu pecuniæ, & aliorum bonorum.

Tu recordaris quod huius quæstio in fine huius Capit. citantur sem remissione indicata hic in rubr. Et concessio Conc. Tridẽtin: hic pariter allegata, legitur in c. 3. sess. 25.

In hoc capitulo vsus pecuniarum omnium, per se vel interpositam personam videtur omnino fratribus Minoribus prima fronte interdictus, ita sonare videtur litera: sed statim tamen in quibusdam casibus videtur concessus, vbi dicitur, tamen pro necessitatibus infirmorum, & aliis fratribus induendis, & quod fratres possint equitare, si necessitate cogantur, &c. Præterea, vt communiter interpretantur Doctores, & pręcipue quatuor magistri, qui in generali Capitulo, parum post obitum Beati Francisci, eius regulam explicarunt, videlicet, Alexander de Ales, Gaufredus, Ioannes de Rupella, & Ricardus de Media Villa, quorum doctrina in Ecclesia recepta est, sciendum est, quod recipere pecuniam per se, est eam auctoritate propria dispensare, & in suos proprios vsus conuertere. Recipere verò per interpositam personam, est eam in vsum alterius auctoritate propria conuertere, & dispensare. Quod fratres Minores regulariter non fecerunt, quippe qui confessi sint, semper omnia iura, dominium, & proprietatem bonorum omnium suo vsui deputatorũ penes Ecclesiam Romanam extitisse, vsu facti simplicis contenti. vnde mos ille inoleuit, & seruatum hactenus in Religione semper fuit, vt nulli vnquam licuerit etiam in Ordine, hæredem sibi nominare, neq; aliquid disponere de rebus suo vsui applicatis, etiam si ex intestato, aut alio quocunq; modo sibi obuenerint, nisi accesserit sui Superioris licentia, quæ non nisi ex rationabili causa dabatur. quæ tamen hodie post decreta Trid. Synodi amplius dari non potest.

Quod

Quod vero ad tactum pecuniarum attinet, ex Apostolica auctoritate habetur, quod tactus, aut contrectatio simplex pecuniarum, nullum crimen aut turpitudinẽ infingit, sed crimen est in animo fratris, qui pecuniam, vel auarè recipit, vel occultat, aut eius dominium, & proprietatem in se transfert contra regulam, quam professus est. quod explicat Beatus Franciscus in capite sexto, cum dicit, Fratres nihil sibi approprient, &c. Neque putandum est Beatum Franciscum contactum pecuniarum simplicem prohibuisse, cum id Euangelium non prohibeat. Regula vero eius sit hæc, vt ipse inquit sanctum Euangelium obseruare. Et Diuus Bonauentura dicit, quod sine consensu non acquiritur possessio. ergo quamdiu manet in fratribus voluntas non acquirendi, etiam si in eorum manibus pro eorum necessitatibus pecunia inseratur, non tamen eam recipiunt, secundum quod receptio in eorum regula inhibetur. Vnde sequitur, quod fratres tangentes pecuniam, Regulæ ipsorum non contradicunt illo simplici tactu. sed neq; per hoc vitium proprietatis potest eis adscribi. Verum est tamen, quod prisci illi Patres nostri, etiam à contactu pecuniarum voluntarie abstinebant, tum ne simplicibus ex hoc aliquod scãdalum oriretur, & putarent illos accumulandis pecunijs insudare; tum quia experiebantur erga se feruẽtem adeo populorum deuotionem, vt nihil suis necessitatibus defuturum vnquam dubitarent. Cum autem deferbuisset charitas, & frequens Fratrum numerus, ex aduenientibus quotidie eleemosynis sustẽtari nequiret, ne studium sacrę Theologiæ, & aliarum scientiarum, in quibus Ordo noster insignis semper habitus est, inopia pessum iret, placuit summis Pontificibus, & præcipue Martino Quinto, & Sixto Quarto nobiscum dispẽsare, vt ex bonis Romanæ Ecclesiæ nostram inopiam leuare, & erecta literarum Gymnasia conseruare possemus. Nouissime vero ad cõscientias nostras pacandas, ad scrupulosq; euellendos, qui in mentibus imbecillium quandoq; emergebant, etiã dominium rerum in communi, earumq; administratio à sancta œcumenica Tridentina Synodo concessa nobis est. Quæ materia, quoniam communis est cum ea quę capite sexto tractatur, ad ipsum locum remittitur.

Cap. 5.

Verba Cap. 5.

Fratres illi, quibus dedit Dominus gratiam laborandi, &c.

1\. Declaratio super exercitio Fratrum illiteratorũ.

In hoc capitulo Beatus Franciscus hoc vnum contendit, vt fratres sui otium fugiant, quod omnium malorum radix, & fomentum est. Quamobrem statuitur, vt hi, qui in litteris, vel in musica non se exercent, exerceantur in aliquo officio. Ianuas pro clausura obseruent, hortos colant, infirmis, & in gradu collocatis patribus seruiant. Verrant domum, accedant ad eleemosynam petendam, & similia faciant, quibus otiositati malorum omnium sentinæ occurrant.

2\. Super exercitio Fratrum laicorum.

Qui vero laici fuerint, non permittantur deferre coronam in capite, sed seruiant publicę vtilitati, & cogantur iuxta regulam pro horis canonicis dicere Pater noster, &c. atq; nullo tempore admittantur ad sacros ordines suscipiendos.

3\. Super examine recipiendorũ ad Studia.

Qui voluerint litteras discere, examinẽtur prius à Prouinciali Magistro, vt si eos idoneos ad grauiora studia inuenerit, certiorem faciat Generalem. Ordinis, qui in aliquo Religionis Gymnasio eos collocet. collocari vero pro Baccalaureis non possint, qui prius in Dialectica non profecerint, conclusionesq; in ea professione honorifice non sustinuerint. Qui per multos annos in studiis non profecerint, à Gymnasijs amoueantur, & alij studiosi in eorum locum subrogentur.

4\. Super exercitio Studentium.

Baccalaurei, & doctiores studentes, exercebunt se alternatim lectionibus, disputationibus, & prędicationibus, vt istis tribus simul assuescant, hoc enim modo citius in viros eruditos euadent.

5\. Super dispositione Gymnasiorum.

Minora litterarum Gymnasia ita disponantur, vt quędam Logicæ, quędam Philosophiæ studio applicata sint, vt iuuenes qui dedunt se litteris, per gradus ascendant, & non possint in maioribus constitui, qui in minoribus saltem per triennium non steterint. Similiter & Lectores non fiant Regentes in celebrioribus studijs, nisi in minoribus prius eruditionem suam testatam fecerint.

In maioribus studijs, vbi sunt Theologiæ professores, vltra ordinarios Lectores scholasticos, habeatur lectio Sacræ Scripturæ, non dimittendo textum Magistri sententiarum, quem omni triennio, in substantia saltem, Regẽtes teneantur percurrere, & lectiones incipiant singulo anno post festum Natiuitatis Beatæ Virginis. Lectores, qui in publicis vniuersitatibus legunt, teneantur ad arbitrium Generalis, in iis Conuentibus vbi morantur, vnam lectionem legere. Curet etiam idem Generalis, ne sinat iuuenes in propria domo studere, sed mittat eos extra, ne patria commoda, & affectus eos à studijs abstrahant.

6\. Super promotione ad Doctoratum.

Qui voluerint ad doctoratus insignia promoueri, non admittãtur nisi iuxta Breue Sanctissimi Domini Nostri Pij Quarti, videlicet in Capitulo Generali præmisso rigoroso examine. Supplicatur tamen eidem Sanctissimo Domino Nostro, vt amoueatur numerus certus promouendorum, & promoueri possint ij omnes, qui in eodem Capitulo de consilio aliquorum publicorum Lectorum idonei à Generali iudicati fuerint, non nisi eodem rigoroso examine præmisso, & præmisso promotorum iuramento Est enim in Ordine tanta eruditorum copia, vt ad tam exiguum numerum restringi non possint, quod in proximis Comitijs Generalibus Florentiæ omnes nouerunt. At quoniam fratres extra Italiam constituti (excepta Dalmatia) non nisi difficile, & magnis sumptibus ad Generale Capitulum accedere possunt, statuitur, vt ij omnes, qui voluerint ad magistralem coronam recipi, examinentur in aliqua publica vniuersitate illius regionis de qua fuerint, propositis conclusionibus in ea facultate, ad quam promoueri voluerint. Qui quidem, si præmisso rigoroso examine ab illa vniuersitate, digni Doctoratus titulo iudicati fuerint, fidemque publicam ab ipsa decorum sufficientia habuerint, possit eos Generalis per suas litteras in aliqua vniuersitate, vel à persona auctoritatem habente, ad doctoratus lauream suscipiendã admittere. Nullus vero ad Doctoratum, vel ad alium gradum superioritatis de cętero promoueatur, qui prius professionem fidei non fecerit iuxta bullam præfati Domini nostri Pij Quarti.

Cap. 6.

Verba Cap. 6.

Fratres nihil sibi approprient, &c.

1\. Declaratio super proprietate.

Ad hoc vide etiam const. 61. Pij.

Circa hoc Capitulum repeti possent, quæ supra in præfatione, & in Capite quarto dicta sunt, quòd scilicet nos non habemus in particulari aliquid proprium, sed vsum simplicem rerum, quamuis sancta Tridentina Synodus concesserit, vt possimus habere proprium in communi. Ad tollendum tamen omne proprietatis vitium iuxta decreta eiusdem sacrosancti Tridentini Concilij, prohibemus omnibus Ordinis nostri fratribus, & sanctimonialibus, ne quisquam eorum, bona, immobilia vel mobilia cuiuscumq; qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquisita, tanquam propria, aut etiam nomine Conuentus possideat, vel teneat, sed statim ea Superiori tradantur, Cõuentuiq; vel Monasterio incorporentur, prout nos ex nunc ea applicamus, & incorporamus, applicataque, & incorporata pronunciamus.

2\. Super concessione vsus vel administrationis bonorum stabiliũ.

Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Ordinis nostri concedere, etiam ad vsumfructum, vel vsum, administrationem, aut commendam. Et si aliquæ licentiæ etiam à Generali, aut alio quouis modo ex quacumque causa aduersus prædicta hactenus concessæ reperiantur, eas ex nunc tollimus, & abrogamus. Administratio autem bonorum Monasteriorum, seu Conuentuum, ad solos officiales eorundem ad nutum Superiorum amouibiles pertineat.

3\. Super concessione vsus mobilium.

Mobilium vero vsum ita Superiores permittant, vt eorum suppellex statui paupertatis quam professi sunt, conueniat, nihilque superflui in ea sit. nihil etiam quod sit necessarium, eis denegetur. quorum omnium registrum Superiores apud se habeant, & singulo anno reuideant, & fratres ea vendere, alienare, aut donare nemini valeant. Quòd si quis aliter fecerit, vel quidquam etiam si pecunia sit, tenere deprehensus, aut conuictus fuerit, is biennio actiua & passiua voce priuatus sit, atq; etiã iuxta Ordinis nostri constitutiones veluti proprietarius puniatur. Quinimmo ad errores istos tollendos præcipit generale Capitulum, vt in singulo Conuentu, & Monasterio

ftetio sit ærarium publicum, vbi reponantur singulorum fratrum, & sanctimonialium pecuniæ. quæ inde non extrahantur sine necessitate à Superiore cognita. Monemus tamen singulorum Conuentuum Superiores, iuxta singulorum fratrum merita, gradum, & necessitates, ex reliquis bonis, & præsertim ab eisdem fratribus acquisitis, aliqua eis pro studiorum, & laborum sustentatione, largius & commodius subministrent.

4. Super cura senium & infirmorum.

Habeatur vero diligens senum & infirmorum cura: prouideaturque eis de communibus eleemosynis in eorum necessitatibus. & in singulo Conuentu præficiatur saltem vnus, cui huiusmodi cura committatur.

5. Super resignatione vsus bonorum per infirmos facta.

Et cum quis infirmari cœperit, statim resignet Superiori omnia quæ suo vsui fuerint applicata, vt in casu mortis Conuentui cædant.

6. Super dispositione prouentuum.

Emolumenta quæ ex Priorum Legatis (vel vt vocant) mansionarijs proueniant, in publicam vtilitatem conuertantur, & nulli particulari tribuantur.

7. Super nullitate licentiarum disponendi de bonis Ordinis.

Licentia vero disponendi de bonis suo vsui deputatis, aut etiam de cellulis, & cameris ipsis, nulli fratri, aut sanctimoniali tribuatur, sed hæc sit Generalis, & Prouincialium cura, secundum gradum & virtutem, ea, quibus videbitur assignare. Et si quis hactenus à Superioribus Ordinis, aut etiam à Sede Apostolica talem disponendi licentiam obtinuit, nulla censeatur.

8. Super Syndicorum, & Procuratorum munere.

Quod autem ad Syndicos, vel Procuratores, sanctesios, siue operarios attinet, singuli Conuentus & Monasteria, vbi Superioribus Ordinis visum fuerit opportunum, vnum, aut alterum illorum, siue plures eligant, ad ipsorum Superiorum nutum amouibiles, vt sancta Tridentina Synodus decernit. non quidem vt rerum, & bonorum Ordinis Procuratores, & Rectores, quemadmodum hactenus consueuit, cum nondum Religio haberet proprium in communi, sed vt Conseruatores, & Defensores. qui non possint à Principibus, vel Communitatibus institui, sed tantum præsentari. Superior vero, qui ei videbuntur, confirmet. & non permittat eos perseuerare vltra triennium nisi Generale Capitulum ex vrgenti causa aliter decreuerit. Hi vero attingant saltem annum quadragesimumquintum, etiam vbi eis bonorum temporalium fuerit cura commissa, teneantur quotiescunque à Superiori, vel sanctimonialibus requisiti fuerint, de ipsis bonis rationem reddere. quæ quidem bona, etiam pecunias ipsas non teneant apud se, sed conseruentur in Monasterijs, & non exponantur nisi iuxta earundem sanctimonialium, vel earum Superiorum voluntatem. In spiritualibus vero vllo modo ipsi Syndici, siue operarij non se intromittant, vt infra dicetur. Procuratores ex Ordine, singulo mense coram fratribus in loco publico suæ administrationis rationem reddere teneantur; aliter priuentur bonis omnibus suo vsui deputatis, etiam ipso Conuentu. In quam pœnam incidat etiam qui mercaturas animalium, societates, vel alias negociationes exercere compertus fuerit. Si quis vero in sua administratione fraudem aliquam, vel furtum commiserit, priuetur officio, & disciplinetur. & si furtum insigne fuerit, etiam à Prouincia proscribatur, & per decennium ad officia inhabilis habeatur.

9. Super custodia clauium bonorum Conuentus.

Claues, sub quibus bona Conuentuum, & Monasteriorum reponuntur, non à Superioribus ipsorum Conuentuum, & Monasteriorum tantum, sed etiam ab alijs discretis personis eorundem locorum custodiantur. qui omnes diligenter, introitum & exitum ipsorum bonorum in libris describant, & Prælato suo postmodum ostendant.

C A P. 7.

Verba Cap. 7.

Si quis fratrum instigante inimico mortaliter peccauerit.

1. Declaratio super fratrũ confessione.

Duo in hoc capitulo docet nos Beatus Franciscus. Alterum, ad quos fratres peccantes debeant recurrere. Alterum, quo modo sunt recipiendi. Circa primum statuitur, & ordinatur, vt nullus fratrum peccata propria, vel proximi sui propalare audeat, nisi Superioribus Ordinis, sub pœna carceris per mensem, & vnius publicæ disciplinæ omni sexta feria ipsius mensis.

2. Super propalatione secretorum, & scandalorum Ordinis.

Nullus etiam audebit litteras scribere in infamiã proximi, & Religionis, neque fratrum scandala, & secreta in Ordine reuelare, nisi prædictis Superioribus, sub eadẽ pœna, & excommunicatione latæ sententiæ, à qua per solum Generalem absolui possit.

3. Super recursu à sententia Prouincialis.

Nemo subterfugiat iudicium sui Magistri Prouincialis, neque eum reijciat, quousque suam sententiam non protulerit. Qui secus fecerit, exilio à prouincia per triennium puniatur. Prouincialis tamen procedat in causa. Si vero suspitio fuerit, quæ indicijs vehementibus appareat quòd Prouincialis procedat ex odio & passione, possit accusatus postulare à Generali Collegam, qui vna cum Prouinciali causam suam expediat. Ipse tamen reus hoc interim recedere non possit, sub pœna conuicti criminis.

4. Super recursu ad brachiũ seculare.

Qui pro iniustitia sibi illata, vel quam prætendit sibi illatam esse ad brachium seculare recurrerit, & non potius ad Superiores Ordinis, exulet statim à prouincia, & fiat inhabilis ad omnia Ordinis officia.

5. Super accusatione fratrũ.

Non accuset frater fratrem de aliquo crimine coram Superiore, nisi per testes, vel sufficientia inditia probare possit, quod imponit. aliter accusans ea pœna mulctetur, quam accusatus sustinere debuisset. & sic semper, quando quis imponit aliquid, quod per testes, vel sufficientia inditia non probetur, pœna talionis puniatur. denunciare tamen liceat, & denunciantem Superior secretum teneat.

6. Super offensione fratrũ.

Quicumque ex quauis causa in fratrem suum manum violentam iniecerit, sanguinemque fuderit, vel etiã sine sanguine grauiter percusserit, vltra pœnas delicto congruentes, etiam ad omnia Ordinis officia in perpetuum inhabilis habeatur, & à prouincia expellatur. neque ad officia, siue prouinciam restitui possit, nisi per Generale Capitulum, & per omnium patrum Diffinitorum vota. Quas pœnas eos quoque incurrere volumus, & decernimus, qui consilijs, minis, alijsue modis aliquem ad percussionem irritauerint, & lacessiuerint. Teneantur vero Guardiani, & alij locorum nostrorum Rectores, sub pœna priuationis suorum officiorum, huiusmodi reos, etiam si in domo ipsorum non deliquerint, in carcerem conijcere à Superioribus puniendos.

7. Super punitione fratrũ delinquentiũ.

Qui commiserit aliquod facinus, propter quod si esset in seculo, foret iuxta leges morte plectendus, vel aliquam insignem infamiam, siue ruinam Ordini, siue Ordinis Superioribus intentauerit, perpetuis carceribus condemnetur. Et si aliquo tempore condonatum illi fuerit de his pœnis, nunquam tamen ad Conuentum suum remittatur, neque habilis ad officia Ordinis habeatur.

8. Super punitione contumeliam in fratres dicentium.

Qui verba minus honesta in contumeliam fratrum, & Superiorum etiam in claustro dixerit, pro arbitrio Superiorum ieiunijs & carcere maceretur.

9. Super punitione incorrigibilium.

Incorrigibiles, in Capitulis generalibus & prouincialibus publice puniantur. Quòd si neque hoc modo ad mentem reuocari poterunt vt bene honesteque viuere velint, suspendantur à diuinis, & laicalem ducant vitam, ac seruiant Monasterio tanquam laici. Et si perseuerauerint incorrigibiles esse, perpetuis carceribus mancipentur.

10. Super correctione fratrũ.

Circa secundum: Omnibus Superioribus Ordinis præcipit generale Capitulum, vt fratres peccantes ita cum iustitia corrigant, vt misericordiæ non obliuiscantur. & caueant, ne peccatum fratris occultum in propatulo exponant, & qui debent Ordinis miserias tegere, & occultare, eas seculi auribus non traducant, & manifestas faciant.

C A P. 8.

Verba Cap. 8.

Vniuersi fratres vnum de Fratribus istius Religionis teneantur semper habere generalem Ministrum, &c.

1. Declaratio super modo dandi suffragia in electione Officialiũ.

Circa caput istud de electione Superiorum Ordinis, & aliorum officialium, explicandus est modus, quo eligi debeant, vt seruetur Canon sextus reformationis regularium editæ à Sancta Tridentina Synodo, vbi dicitur, In electione Superiorum quorumcunque, &c. (explicetur totus.) Pro executione igitur præsentis canonis ex decreto generalis Capituli Florentiæ nuper habiti statutum est, vt huiusmodi electiones per ea secreta suffragia fiant, quæ nos balotationes vulgo dicimus. vt puta, in quibus ita facile fraudes non admittuntur. vbi singulorum votorum suffragia calculis lineis, aut laneis colliguntur, hoc scilicet modo. extat vas ligneum duplex, in quod,

cum quis manus imposuerit; potest calculum suum in quam voluerit partem deponere (vna enim pars vota affirmatiua, altera negatiua colligit) & nemo nouit vbi calculus ceciderit, ita vt vnusquisq; conscientiæ suæ satisfacere, & ipse à nullo cogi potest. In electione igitur Generalium, Prouincialium, Procuratoris in Vrbe, Custodum, Guardianorum, & omnium officialium, quibus aliquis gradus administrationis, vel Superioritatis in subditos ex electione accedit, fiat electio per balotationes, & nō alio modo. Quicquid secus factum fuerit irritum sit, & inane. In Prouincijs Austriæ, Bohemiæ, Romaniæ, Orientis, & Terræ Sanctæ, & si quæ sunt similes Prouinciæ, quæ eligere suos Prouinciales non consueuere, designētur à Generali per triennium Prouinciales. qui tamen in deputādis alijs inferioribus officialibus modo supradicto vtātur. Et ne fraus in calculis oriatur, mandat Generale Capitulum, vt vnuisquisq; accipiat suū calculum à Præsidēte Capituli. quo accepto, recta via ad vas balotationis accedat manu eleuata, & digitis extensis, ita vt omnes videant, quod vnicus est singulorum calculus. Discreti etiam ad Prouinciale Capitulū profecturi, vbi fuerit numerus conueniens fratrum à suis Conuentibus, & ipsi Diffinitores in Capitulo à suis Custodijs per balotationes eligantur.

Qui Diffinitores ad aliud officium non possint assumi, sed perseuerent in illo per annum vsq; ad Capitulum Prouinciale, & interim consilio & auxilio singuli in sua Custodia Prouinciali, dum visitat, assistant. Quod si Prouinciale Capitulum non celebrabitur, ipsimet cum Prouinciali totidem alios patres per easdem balotationes secernent, qui sub nomine Diffinitorum officiales Prouinciæ eligant, & per annū similiter perseuerēt. Et ita fiat singulis annis, quando Capitulum Prouinciale non habebitur. Caueant tamen fratres omnes, quibus ius electionis conuenit, ne calculum suum alicui tribuant, neue alterius ipsi recipiant, vel fraudem aliquam in modo isto electionis committant, sub pœna expulsionis à Prouincia, & inhabilitationis ad omnia officia Ordinis.

2. Quodprop ie... non eligitur ad gradus.

Qui suas eleemosynas, & alia bona in manu Superiorum suorum iuxta modum suprascriptum in capite sexto, non resignauerit, Conuentuiq; non incorporauerit, non possit eligi ad aliquem gradum, & honorem, sed velut proprietarius puniatur.

3. Et etiam procurantes officia vt hic.

Si quis vero via, & fauore Principum, & Prælatorum, quasi vi quadam intromittere, se in officijs Religionis, procurauerit, statim ad ea inhabilis habeatur.

4. Prouinciales quādo reeligi possint.

Prouinciales peracto sui magistratus triennalis termino, nō procurent reeligi iterū à sua Prouincia, nisi ex defectu fratrum, vel alia rationabili causa id Generalis per patentes literas permitteret, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & priuationis graduum. quas pœnas extendi volumus etiam ad eos, qui eos elegissent.

5. Cōmissarius Generalis à Magistro Generali tantum confirmatur.

Commissarij Generales quauis potestate præditi, non audeant electos Prouinciales, etiam si eorum electioni præfuerint, confirmare, cum id tantum Generalis munus sit, & auctoritas, nisi id in suis patentibus expresse contineretur. Qui secus fecerint, ab auctoritate, & gradibus cecidisse intelligantur.

6. Procurator in Vrbe vnus sit, iuretq; & habitet apud S. Saluatorē in Vnda.

Procurator in Vrbe maneat apud Sanctum Saluatorē de Vnda, hyberno saltem tempore, secundum antiquas Ordinis constitutiones, & Summorum Pōtificum decreta. Et ad euitandam discordiā vnus tantum Procurator, non plures eligantur. Procurator vero electus, sicut & Generalis, iuramentum solitum iuxta Alexandrinas constitutiones præstare teneatur.

7. Capitula à Magistro Generali conuocantur.

Capitula generalia, & Prouincialia possit Generalis conuocare quando, & vbi illi visum fuerit, iuxta tenorē Regulæ, de triennio in triennium, vel ad alium terminū maiorem, vel minorem. Et vocales, qui vocati fuerint, congruo tempore adesse curabunt, aliter voce actiua & passiua priuentur. Qui vero vocales non sunt, ad Capitula non accedant sub pœna vnius publicæ disciplinæ.

CAP. 9.

Verba Cap. 9

Fratres non prædicent in Episcopatu alicuius Episcopi cum, &c.

1. Declaratio super obseruantia Conc. Trid. sess. 24. cap. 4.

Tria potissima in hoc Capitulo animaduertenda sunt. Primum ne quis fratrum in Episcopatu alicuius Episcopi audeat prædicare, cum ab illis fuerit contradictum, vt sonat littera, & nuper statuit Sancta Tridentina Synodus sessione octaua canone quarto. Secundum, ne quis officium prædicationis sibi arroget, sed à suis Superioribus mittatur. Tertium, quomodo se habere debeant Prædicatores in eo munere obeundo. Circa primum mandat Generale Capitulum omnibus Prædicatoribus Ordinis, vt seruent illum punctum Regulæ, & Concilij, ne scilicet populo prædicent contradicente Episcopo. Quinimmo fratres omnes, honorem & reuerentiam Episcopis exhibeant.

Seruetur etiam decretum eiusdem Sanctæ Synodi sessione septima canone decimo quarto. Ne Fratres audiāt confessiones secularium, nisi prius fuerint à suis Superioribus examinati, & ab Ordinarijs admissi. Qui secus fecerint, vltra alias pœnas, reddantur inhabiles ad huiusmodi confessiones audiendas. 2. Super obseruantia can. 14. sess. 7.

Circa secundum, nullus ad officium prædicationis admittatur à Generalibus, siue Prouincialibus Magistris, qui non fuerit Sacerdos, vel Diaconus, vita & moribus comprobatus, præcipue vero Catholica doctrina instructus. Superiores Ordinis omnem suam curam, & studiū adhibebunt, vt bene noscant Prædicatores, quos admittunt, eorumq; doctrinam explorabunt, nequid contra receptam veritatem, vel contra Sedem Apostolicam, siue Christianos Principes prædicetur. Similiter se gerant erga Patres confessarios, quos non admittent ad tam difficile munus, nisi viros bonæ conscientiæ, & qui sciant discernere inter lepram & lepram. Hi autem per Conuentus, & loca iuxta necessitatem distribuantur. 3. Super Prędicatorum qualitatibus.

Magistri, & Prædicatores etiam disponantur hoc modo, vt in prædicationibus, & lectionibus, præsertim casuū conscientiæ, se exerceant populosq; in fide instruant. Et qui non legunt, vel non prædicant, vel in aliquo officio Religioni non seruiunt (nisi alias in his studijs suas partes gesserint) exemptionibus, & honoribus sui gradus nō gaudeant. Fratres vero, qui ad casuum cōscientiæ lectionem audiendam non accesserint, non admittantur ad audiendas confessiones, nisi viri alioquin eruditi, & probati. Et id curent Prouinciales sub pęna priuationis officij. 4. Super dispensatione eorundem.

Si quis deprehensus fuerit Prædicatoris, vel confessoris munus absq; Superiorum licentia exercuisse, post carcerē per mensem, exulet à Prouincia per triennium, & si sæpius hoc modo deliquerit, per annum carceribus deputetur. 5. Super Prędicatorib. & Cōfessorib. non habentibus licentiam.

Circa tertium, nullus Fratrum in suis prædicationibus ne latum quidem vnguem discedere audebit à communibus sensibus Sanctę Romanæ Ecclesiæ, & à Patrum ab ea approbatorum sententijs, neq; aliquam nouam opinionem intrudet. Argumenta etiam hæreticorum, vel eorum responsiones in medium afferre nemo in suis cōcionibus audebit, ea præsertim, quæ captu difficilia sunt rudi plebeculæ, ne hæreticorum dicta, pro conclusionibus veris, & Catholicis recipiantur. Si quis vero posthac cōuictus fuerit aliquā propositionem hæreticam, vel schismaticam populo prædicasse, propter quam abiurationem facere teneatur, nunquam amplius ad prædicatoris munus, neq; ad Ordinis officia admittatur. Et si quis à quattuor annis citra fuit aliqua labe hæresis notatus & conuictus, habeatur inhabilis ad quoscunq; gradus & dignitates per decennium. 6. Super hisque Prędicatores vitare debēt. Adquod vide etiam supra Leon. X. cō. 25. fol. 56.

Nullus etiam librum aliquem tractantem de fide, aut de quacunq; alia materia in lucem edere valeat, sub pœna excommunicationis, & carceris, nisi prius à Generali, vel à deputatis ab eo, ille liber fuerit approbatus, & præterea alia obseruentur, quæ circa hoc in decretis Concilij Tridentini, & Indice librorum cauta sunt. 7. Fratres non edant in lucē libros non approbatos à Superioribus Ordinis.

CAP. 10.

Fratres qui sunt ministri, & serui aliorum fratrum, &c. Verba Cap. 10

In hoc Capitulo Beatus Franciscus instruit Superiores Ordinis, & eorum subditos inuicem se gerere debeant. Superiores vocat ministros, & seruos aliorum fratrum, vt sciant se non esse dominos, neq; habere dominium super subditos, vt Domini temporales, sed ideo constitutos esse super alios, & eorum vtilitati, & saluti inseruire debeant; præfecturæ enim nostræ sunt potius officia, quam dignitates. Subditos vero docet, vt omnimodam obedientiam suis Superioribus præstent, memores, quod pro- 1. Declaratio super munere Prouincialium in V. E. tatis...

propter Deum abnegauerunt proprias voluntates. Quãobrem mandatur omnibus Prouincialibus sub pœna priuationis suorum officiorum, vt singulis annis, dum visitant, examinare debeant fratres suos etiam sub iuramẽto, de statu Conuentuum, & locorum, de vita fratrum, de moribus, de conuersatione, & de obseruatione harum constitutionum, atque de omnibus certiorem faciant Generalem Magistrum. visitent quoq; cameras, explorent si quid habent fratres superflui, quod non conueniat suæ professioni. & vbi non sunt Inquisitores, etiam libros fratrum diligenter examinent.

2. Super eorundem munere circa Fratrũ promotiones. Mandatur quin etiã prædictis ad meritum obedientiæ salutaris, vt in promouendis fratribus ad aliquem gradũ, vel officium, inuigilent, ne indigni præferantur dignis, & mali optimis, sed in omnibus publicæ vtilitati, & ornamento consulant. Præferantur vero, qui publico commodo Conuentuum, & locorum non suæ vtilitati incumbunt.

3. Super eorundem munere circa ætatem recipiendorũ. Caueant quoque Prouinciales sub pœna priuationis officij, ne de cætero cooptent in cœtum Patrum, qui fuerint minoris ætatis annorum quadraginta. nec ad hoc suffragari possit aliquis gradus, vel officium, præter doctoratus titulum. indecens enim est, vt inter eos, quorum consilio res Conuentuum aguntur, omnes passim sine delectu introducantur.

4. Super obediētia Superioribus præstãda. Subditis vero mandatur sub eadem vi obedientiæ, ita humiliter exhibeant se dicto Superiorum, vt nihil sibi magis faciendum proponant quam illud, quod ipsorum Superiores iuxta suæ professionis præscriptum peragendum iusserint.

Qui autem minus obediens, vel contumax suis Superioribus fuerit, & admonitus non se emendauerit, veluti regulę suæ, & voti obedientiæ transgressor puniatur. Et quicunque, in Generali vel Prouinciali Capitulo ad aliquod officium assumptus fuerit, & non paruerit, per quinquẽnium ad omnia officia Ordinis inhabilis habeatur, actiuaq; voce careat.

Cap. II.

Verba Capit. Præcipio firmiter fratribus vniuersis, ne habeant suspecta consortia.

1. Declaratio Super colloquio & commercio cũ inhonestis mulieribus. Duas partes habet hoc Capitulum. Prima prohibet fratribus suspecta consortia mulierum. Secunda ingressum in Monasteria Monacharum.

Circa primam partem, mandat Generale Capitulum districte Fratribus omnibus, ne conuersari, neq; loqui audeant cum mulieribus malæ famæ, & quantum fieri poterit, etiam ab alloquutione mulierum bonæ famæ abstineant. Qui comprehensi fuerint habere suspecta consortia mulierum, & correcti non se emendauerint, carceribus per mensem mancipati à Conuentu proscribantur.

2. Super pœna admittentiũ mulieres intra claustra. Et si quis conuictus fuerit huiusmodi mulieres duxisse intra claustra Conuentus, vltra præfatas pœnas, etiam flagris omni sexta feria publice cedatur per mensem.

3. Super Custodia Ostij Cõuentus. Vt autem hæc omnia seruentur districte præcipitur, vt in omnibus Conuentibus diligenter clausura obseruetur, & vnus fratrum ianuæ semper assistat, qui mulieres nullo modo ingredi permittat.

4. Super Hospitio secularium in Conuentib. In ipsis vero Conuentibus & locis, non recipiantur hospitio personæ seculares, nisi forte aliqui Prælati, & viri admodum insignes ad breue tempus, & de licentia Superioris, vt clausura debite seruetur, & laicorum discursu non interrumpatur. Quare obsecrandus est Beatissimus Papa, vt iubeat, Principibus, & Magistratibus, ne grauent Conuentus, & loca equis, militibus, & alijs eorum officialibus.

Ad hoc scias Pium V. prohibuisse hospitium Militib. vt in eius const. 141. Cõstitut.

5. Super Accessu Fratrum ad Monasteria Monialiũ. Circa secundam partem de Sanctimonialibus, mandatur omnibus & singulis fratribus nostris, ne accedant ad Monasteria Monialium, nisi pro diuinis agendis, & ex iussu Superiorum, qui ætatem, & probitatem mittendorum considerent, sub pœna per triennium secundum constitutiones Capituli Generalis Mediolanensis proximi. Et qui mittentur, à Sanctimonialium alloquutione abstineant, sub pœna exilij per annum.

6. Super ingressu eorundem intra claustra Monialiũ. Adde prohibitionem Pij V. in cost. 20. Circa vero ingressum Monasteriorum seruetur Canon quintus reformationis Regularum Tridentini Synodi, vbi dicitur, Ingredi autem intra septa Monasterij nemini liceat, cuiuscunque generis, aut conditionis, sexus, vel ætatis fuerit, sine Episcopi, vel Superioris licentia in scriptis obtẽta sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda. Quapropter mandatur Abbatissis omnibus Monasteriorum nostrorum, sub pœna eadem, & sub pœna priuationis officij, ne admittant intra claustra Monasteriorum aliquem absque expressa licentia in scriptis suorum Superiorum, quicunq; is sit, & cuiuscunque conditionis. Licentia autem in casibus tantum necessarijs detur, veluti pro Confessore, Medico, aut alijs Ministris exigente necessitate.

Vnicus etiam sit, & communis Sanctimonialium Medicus, prouectæ ætatis, ab vniuersitate Monialium eligendus, & per Generalem, seu Prouincialem approbandus. qui cum claustra Monasterij ingressus fuerit, comitatus à duabus Monialibus ex antiquioribus, si Abbatissa adesse non potuerit, semper incedat, quousq; claustra exiuerit. 7. Super Medico eorum & admissione intra claustra.

Circa puellas seculares, quæ in quibusdam Monasterijs erudiendæ introducuntur, maximam curam adhibeant Superiores, vt non nisi honestas, & pacificas Virgines de Monalium consensu ingredi sinant, & quæ ingressæ fuerint non sustineantur vltra 16. annos. Quo tempore vel subiectum regularem suscipiant, vel nubendæ domum remittantur. Monasteria vero, quæ tales Virgines recipere non consueuerè, nullo modo ad eas recipiendas cogantur. 8. Super admissione & eruditione puellarum secularium.

Puellæ etiam habitum non suscipiant, nec professionem emittant, absq; approbatione Generalis, vel Prouincialis, alijsque requisitis iuxta decreta Concilij Tridentini in Sessione vigesima quinta. Quicquid secus factum fuerit, irritum sit, & inane, ac contrafacientes excommunicationem incurrant. Superiores autem ipsi teneantur antea diligenter scrutari voluntatem puellarum, an sponte, an inuitę Monasterium ingrediatur. vt si sponte ad religionem accedant, eas suscipiant, si inuitę, eas reijciant, atque domum remittant. 9. Super eodem puellarum examine & approbatione.

Quæ sponte voluerint ad Religionem accedere, habitum non suscipiant ante duodecimum annum, neque admittantur ad professionem ante decimum sextum suæ ætatis annum expletum, & nisi per annum saltem antea in probatione steterint. Cuius professionis tempus, ne Episcopus ignoret, teneatur præfecta Monasterio eum ante mensem certiorem reddere sub pœna à Concilio statuta. & singula Monasteria habeant librum, in quo describantur nomina profitentium, & tempus. 10. Super eorundem ætate ad suscipiendum habitum, & emissionem professionis.

Ante vero professionem (excepto victu, & vestitu) nihil tribuatur Monasterio ex bonis puellarum à parentibus, propinquis, aut curatoribus quocunq; prætextu, ne hac occasione discedere nequeant, quod totam, vel maiorem partem substantiæ suæ Monasterium possideat, nec facile, si discesserit, id recuperare possit. Quin potius præcipit Sancta Synodus sub Anathematis pœna dantibus & recipientibus, ne hoc vllo modo fiat. & vt abeuntibus ante professionem omnia restituantur, quæ sua erant. 11. Super eorundem bonis.

Habeant quoque ipsa Monialium Monasteria sua seminaria, siue nouitiatus præcipuamq; puellarum magistram, quæ eas erudiat, & in via mandatorũ Dei dirigat. 12. Super Nouitiarum Magistra.

In primis vero mãdat generale Capitulum Sanctimonialibus omnibus nostri Ordinis, vt diuino cultui semper inuigilent, horis Canonicis de noctu vacent, verba otiosa, & vana non admisceant, à choro horarum tempore non discedant, sed iuxta earum professionem, abiectis mũdi vanitatibus & illecebris, se totas Deo committant, ieiunijs, & orationibus insistendo. præcipue vero ieiunia Romanæ Ecclesiæ, & suæ Regulæ, ac disciplinã in his diebus non prætermittent. Confessionẽ peccatorum suorum singulis saltem mẽsibus faciant, & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant, vt eo se salutari pręsidio muniãt ad omnes oppugnationes dæmonis fortiter superandas. Quod vero ad Sanctissimum Christi corpus attinet, præcipit Sancta Synodus ne intra chorum, & septa Monasterij, sed in publica Ecclesia conseruetur, non obstante quocunq; indulto, aut priuilegio. 13. Super Monialium exercitio in cultu diuino.

Confessores Sanctimonialium constituantur viri probi, & modesti. & non maneãt apud vnum Monasterium 14. Super Confessoris Monialium qualitatibus.

ex celebrioribus præsertim, nisi per triennium, nisi forte ex aliqua rationabili causa aliter Superiori visum fuerit. Neque in monasterijs nostri Ordinis confessores vlli admittantur, qui non sint ex ipso Ordine, quippe qui sciunt, quid importet Sanctimonialium professio, & possunt à transgressione regulæ absoluere, quod non possunt cæteri, vt litteræ Apostolicæ testantur. Sed & præter ordinarios confessores, alius extraordinarius, à suis Superioribus, bis aut ter in domo offeratur, qui omnium confessiones audire debeat.

15. Super electione Abbatissæ Monialium.

Electio vero Abbatissæ ea fit, quæ & aliorum Superiorum Ordinis scilicet pro balotationes, nulla ratione consuetudinis, aut antiquitatis habita, sed sit in mera eligentium libertate eam Monialem, quam magis idoneam iudicauerint in Abbatissam sibi eligere, seruata forma Tridentini Concilij, sessione vigesima quinta capite septimo.

16. Quod eius officium triennio finitur. Hoc idem statuit Greg. XIII. in const. 14. Exposcit.

Abbatissa autem electa confirmationem à Superiore postulet. & nihil quod ad monasterium, vel ad regimen ipsius pertineat, inconsultis Vicaria, & decretis Monasterij faciat. Quod si fecerit, irritum sit, & inane. Et si sæpius hoc modo deliquerit, officio suo priuetur. Sed neque Abbatissa aliqua perseueret vltra triennium, nisi pro reformatione, aut aliqua maxima monasterij vtilitate, sed expleto termino triennali ad nouæ Abbatissæ electionem procedatur, nulla consuetudine in contrarium faciente.

17. Quæ in Abbatissam eligi nequeant.

Non promoueantur vero ad aliquod officium, quæcunque secreta, & scãdala sui Monasterij extra Ordinẽ, præsertim apud laicos detulerint, quas volumus expresse in excommunicationem latæ sententiæ incidere, à qua per Generalem tantum præmissa pœnitentia absolui possint. Neq; promoueantur, quæ de suspecto consortio conuictę fuerint, sed priuentur omnino accessu ad crates, & rotulas, quousq; signum aliquod manifestæ resipiscentiæ ostenderint.

18. Quod Moniales absq; licentia non accedant ad Crates vel Rotas.

Nulla sanctimonialis accedet ad crates, & rotulas aliquam personam alloquutura sine licentia Abbatissæ, & cum præsentia Auditricum, quæ in omni Monasterio ex antiquioribus discretis de more habeantur. & hæc licentia raro, & non nisi ex vrgenti causa, atque pro alloquẽdis parentibus, & consanguineis tantum concedatur. Quæ vero sine Abbatissæ licentia, vel sine Auditricum præsentia ad crates aut rotulas inuenta fuerit, priuetur accessu ad eas per menses sex pro qualibet vice.

19. Quod litteras & munuscula nõ mittãt absq; licentia. Adde maiorẽ sanctionem Clem. VIII. in const. 28.

Nulla etiam sanctimonialis aliqua munuscula dabit, vel recipiet, neque mittet litteras, aut accipiet, nisi prius munuscula visa, & litteræ lectæ ad Abbatissam fuerint, atq; ab ea iudicatum fuerit vt admittantur.

20. Quod nulla exeat clausura. Adde bullam 8. Pij V.

Ex Monasterio vero exire nulla ipsarum ex quacunq; causa audebit, nisi secundum decreta Sanctæ Tridentinæ Synodi capite quinto reformationis Regularium.

21. Quod vestimẽta sint simplicia & cõmunia.

Vestimenta etiam sanctimonialium hujusmodi sint, vt professioni earum respondeant, non præciosa, non colorata, non mollia, sed honesta, simplicia, & communia, manicisq; amplis vtantur ad earum tunicas exteriores. Et omnes professæ habeãt sua pallia, siue mantellos, cum quibus ad crates, & coram suo Superiore semper compareant. quæ contrafecerit, actiua & passiua voce ad Superioris arbitrium priuata intelligatur.

22. Tela nigra sit super cratibus.

Super cratibus ferreis sint telæ nigræ, quæ nunquam auferantur, ne Moniales à quoquam videri possint, nisi forte à progenitoribus, fratribus, & sororibus de licentia Abbatissæ.

23. Collatio habitus, & veli, spectat ad Superiores Ordinis Fratrũ.

Visitatio, correctio, habitus in ingressu, & veli in professione collatio, ad solum Superiorem Ordinis, siue eius Commissarium pertineat, non ad aliquem laicum, siue presbyterum secularem, consuetudine & abusu aliquo non obstante. Qui secus fecerit excommunicationem illico incurrat. in quam etiam incidant quicunq; se intromittere audebunt in ijs, quæ pertinent ad spirituale regimen Monialium, etiam in deputandis Confessoribus, aut alijs fratribus, exceptis Superioribus Ordinis, quorum hæc cura tantum sit, & officium.

24. Electio Factorum pro Monialibus, fit ab eis, cum Superiorum approbatione.

Circa vero Monasteriorum, & sanctimonialium bona, tam mobilia quam permanentia, seruetur illud quod de bonis Conuentuum, & fratrum supra in sexto capite statutũ est. hoc adijciẽtes, vt operarij, factores, & alij Monasteriorũ ministri non eligantur, neque acceptentur à sanctimonialibus, sine Superiorũ approbatione, ad quorũ etiam nutũ amouibiles sint, vt Sancta Synodus decernit.

In singulis vero Monasterijs iuxta statuta Cõcilij certus & determinatus numerus Monialium statuatur, qui vel ex redditibus proprijs Monasterij, vel ex consuetis eleemosynis commode sustẽtari possit: ad quod inuigilabunt Superiores. 25. Certus Monialium numerus statuatur in singulis Conuentibus.

Si autem fuerint aliqua monasteria, quæ reformatione indigeant, possit Superior pro eorum reformatione sumere Moniales ex alijs monasterijs eiusdem Ordinis, & eas ibi præficere, cuiuscunq; dominij, & status fuerint, nõ obstãte quacunq; contradictione Dominorum temporaliũ. 26. Moniales trãsferri possunt ad alios Cõuentus pro reformatione.

Et quoniam supradicta omnia ab ipsis Sanctimonialibus seruari omnino volumus, mandamus omnibus & singulis Monasteriorum nostrorum Confessoribus, ne sanctimoniales, contrafacientes his constitutionibus, nisi præmissa pœnitentia, absoluant. 27. Confessores Monial. non curent ob'er uantiam prædictorum.

CAP. 12.

Quicunque fratrum diuina inspiratione voluerint ire inter Saracenos, &c. Verba Cap. 12

1. Declaratio circa Fratres mittẽdos ad loca infideliũ.

In hoc capitulo sunt duo admodũ breues articuli. Primus de ijs, qui ad partes infidelium proficisci voluerint. Secundus de Protectore, eiusq; auctoritate. Circa primum inuigilandum valde est, vt fratres ad terram Sanctam, ad quam prouincia Regni Cypri pertinet, siue ad partes infideliũ pręcipue ad Perã prope Constãtinopolim vbi locũ satis ampliũ habemus, proficiscuntur, sint eius vitę, morũ, & doctrinæ, vt credi possit aliquem fructũ Christianæ fidei ex eorum accessu ad illas partes prouenturum.

2. Circa Fratres se conferentes ad confinia hæreticorũ.

Examinentur etiam, & probentur, qui ad confinia hæreticorum se conferunt, præsertim vbi Cõuentus, & Monasteria sunt nostri Ordinis, vt puta in Gallia, Germania, Polonia, Bohemia, Austria, Morauia, Dalmatia, Epiro, & similibus partibus, vt Catholica Ecclesia aliquam vtilitatem inde referat. Quapropter sub vi obedientiæ sãctæ omnibus Superioribus Ordinis mandat Generale Capitulũ, ne cui ad ea loca, nisi prius de mittendorũ probitate sibi constiterit, eundi facultatem aliquando faciãt.

Subsequũtur alia statuta, & primo circa Protectoris auctoritatem. Tu de ea vide quæ notaui supra in constitut. de Greg. XI. Cũ dũ. solicitudo vbi alia indicaui.

Circa secundum Deo optimo Maximo summæ à nobis gratiæ agendæ sunt, quod in ea incidimus tempora, in quibus Protectorẽ secundum Regulam nostram videre, & habere, datum est. Eo enim Gubernatore, quid boni sperare nõ debemus? Eo Protectore, quid aduersi timere possumus? Eo Correctore quis ab institutis suæ regulæ deficiet? Gubernator est, promouebit ad bonum. Protector est, defendet a malis. Corrector est, continebit in fide, & obedientia S.R.Ecclesiæ. In his enim auctoritas eius est, in his officium suum versatur, vt expresse dicit Beatus Franciscus in hoc capite, & declarat Gregorius IX. alias XI. primus Ordinis Protector, & deinde Sixtus Quartus, & reliqui omnes, qui regulam explicarunt. Te igitur ô Illustrissime, & Reuerendissime Carole Borromęe appellamus, tuam fidem, & benignitatem obtestamur, vt nos tuæ curæ, & patrocinio commissos Beatissimo Auunculo tuo, & Sanctissimo patri nostro Pio Quarto commendatos facias, tu vero religionem nostram tua prudentia, consilio, & auctoritate, protegere ne desistas, vt ab inimicorum insidijs tuta, Beati patris sui Francisci vestigijs inhærendo, sedulum in humilitatis spiritu reddere valeat Domino famulatũ. Præterea cupiens generale Capitulũ, vt supradictæ leges, & cõstitutiones tã extra Italiam, quam in Italia ab vniuerso sodalitio nostro seruentur, & executioni demandentur, tria hæc præcipua decreuit, ac tulit.

2. Circa Generalis & Prouincialiũ facultatem dispensandi, in his quæ in Regula continentur.

Primum, ne Generalis, & multo minus Prouinciales possint dispensare in his, quæ sunt de essentia Regulæ, vt puta, quæ recipiunt tria vota essentialia, obedientiæ, scilicet, paupertatis, & castitatis. sed neq; in alijs, nisi ex vrgenti necessitate, vel aliqua valde rationabili causa, quæ tamen decretis Tridentinæ Synodi non aduersetur, super quod ipsorum Superiorum conscientias oneratas volunt.

3. Circa accessum Generalis ad visitãdũ Hispaniã & Portugalli.

Secundũ, quod quilibet Generalis in primo officij sui triennio, cessante legitimo impedimento bellorum, aut pestis, Prouincias Hispaniarum, & Portugalliæ in persona propria visitare teneatur. Quod si ex sua negligentia non fecerit, non possit in Generalem religi pro secundo triẽnio, sed alius eligatur, qui huic decreto satisfaciat.

4\. Circa punitione Ministrorũ negligentium exequi hanc reformationẽ.

Ministri vero, qui in executione præsentis reformationis à Generali, vel Visitatoribus minus diligẽtes inuenti fuerint, ab officijs suis cadant, & reddantur inhabiles etiã ad minores gradus, & officia Ordinis. Visitatores autem, qui Prouincialium partes implebunt, etiam Prouincialium magistratu potiantur.

5\. Circa reuocationem cõstitutionum, huic reformationi, & Conc. Tridentino aduersantium.

Tertium, quod constitutiones Ordinis nostri quocunque tempore factæ, etiamsi Apostolica auctoritate sint confirmatæ, in his, quæ decretis huiusmodi, Tridentini Concilij repugnant, omnino irritæ, & abrogatæ esse intelligantur, atq; omnes ad limites, & præscriptiones istarum, & Concilij redactę censeantur.

Supplicatio, per executione Reformationis, in omnibus locis.

Postremo à Beatissimo Domino nostro Pio Quarto supplices petimus, vt iubeat Principibus, & Magistratibus, ne vllam molestiam, vel impedimentum inferant, vel inferri sinant, quo minus suprascriptæ Sanctiones in suis dominijs executioni mandentur, sed potius faueant, & auxilium suum impendant, &c.

C I V.

Rescissio alienationum infeudationum, & concessionum Terrarum, & locorum S.R.E. ac Sedis, & Camerę Apostolicę, sine cõpetenti recõpensa, aut necessitate, vel dictæ Sedis vtilitate id non exigente factarũ.

Sed & nunc Pius V. alienationes, & infeudationes fieri, & tractari prohibuit, etiã ex causa permutationis prætextu necessitatis vel euidẽtis vtilitatis Sedis Apost. vt inf. in eius const. 35. Admonet. vbi plene notabis de hac materia.

Edita A.D. 1565.

P I V S   E P I S C O P V S, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Apostolicæ seruitutis officium, fidei & diligentiæ nostræ diuinitus traditum nos iam pridẽ excitat, & impellit, vt ipsam Sedẽ & Cameram Apostolicã non solum futuris rerum suarum iacturis sartam tectam præstare, sed etiam aduersus illata sibi detrimenta, semotis omnibus omnium iniustis affectibus quoad eius fieri potest integrare studeamus.

Hic Pontifex bullam Pauli IV. editam contra alienantes bona ecclesiast. ad terminos iuris reduxit vt sup. fol. 21.

§. 1. Sane licet in Pontificatus nostri principio frequentibus multorũ qui constitutionẽ per felicis recordationis Paulum Papam IV. prædecessorẽ nostrũ de rebus Ecclesię non alienandis, & de alienatis recuperandis editam tanquam nimis rigorosam, quippe quæ nullam inter alienationes ex causa necessaria vel vtili factas, & alias mere voluntarias ecclesijs damnosas differentiã faciebat, retractari vehementer instabat, querelis inducti, rem in plena Signatura nostra cognoscere, & multitudinẽ querelantium sedare volentes, dictam constitutionem ad terminos iuris communis sub data videlicet tertio idus Septembris, Pontificatus Nostri Anno primo, reducere quodammodo coacti fuerimus.

Et modo ipse annullat, quascunq. alienationes bonorum Ecclesiæ Romanæ, & Sedis, & Cameræ Apost. sine cõpetenti recompensa, vel necessitate seu euidenti vtilitate factas.

§. 2. Nos tamen quos successus temporis experientia, & lõgo rerũ vsu, & quotidiano pastoralis officij nostri exercitio varijs modis edocuit, multas alienationes rerũ Ecclesię Romanæ Sedisq;, & Cameræ prædictarum per aliquos importunis precibus, & alijs varijs artibus inductos Rom. Pontifices prædecessores nostros, & forsan (quod dolenter referimus) per nos, nulla rationabili causa suadente in grauissimã ipsius ecclesiæ lęsionẽ, Dei offensam, populi scandalũ, & euidens animarũ periculũ hactenus factas, & approbatas extitisse, nõ solũ perspicui huius animarũ periculi magnitudine, sed etiã debita erga Deũ, & suã cui nos præesse voluit ecclesiã pietate, tum etiã vrgentis cõscientiæ nostrę testimonij religione perculsi, rẽ omnẽ cũ venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus in Cõsistorio nostro secreto diligẽter duximus perscrutandã. vbi mature cõsiderantes bonũ, & fidelẽ Dei seruũ, nihil eorũ quæ sibi à domino credita sunt, distrahere, seu negligere, nec aliter quã ex causa vel necessitatis, vel euidentis vtilitatis alienare: sed cuncta fideliter conseruare debere hinc est quod his aliisq; iustis de causis motiquarumcunq; vẽditionũ, infeudationũ, concessionũ, & aliarũ quocunq; nomine nuncupatarũ alienationũ de Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Castris, Feudis, Dominijs, & Locis, & alijs stabilibus bonis, ac censibus, & iuribus quibuscũq; vbilibet constitutis ad Ecclesiã, Sedẽ, & Cameram præfatas quomodolibet pertinentibus, & quæ pertinuisse, vel pertinere censeri possent, cuiuscunq; qualitatis, quãtitatis, excellentiæ, & quantũuis maximi, vel minimi momenti fuerint, quibusuis personis quauis, Ecclesiastica vel seculari, siue mundana, etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, Cardinalatus honore, seu Marchionali, Ducali, Regali, vel alia quacunq; dignitate, seu præeminẽtia prędițis, aut etiã Cõmunitatibus, Vniuersitatibus, Collegijs, & alijs per quoscunq; Rom. pontifices prædecessores nostros, ac per nos dictãq; Sedẽ, ac Camerã ex causa gratiosa, & lucratiua, sine aliqua, vel saltẽ minime correspectiua, nec cõpetenti recompensa, seu necessitate, vel euidenti dictæ Sedis vtilitate id non exigente, perpetuo, vel ad recipientiũ vitã, aut alias ad longum tempus, etiã per viam permutationis, hypothecæ, recompẽsæ, contractus, etiam iurati, etiã de Fratrum consilio quouis colore, vel ingenio, etiam Motu proprio, & ex certa nostra sciẽtia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiã cũ quibusuis aduersus quascunq; reuocationes, & alias contrarias dispositiones præseruatiuis, & in pristinum statum restitutiuis, ac derogatoriarum derogatorijs, alijsq; efficacissimis, & insolitis clausulis, ac irritãtibus, & alijs decretis, etiam à quocunq; quantumlibet lõgissimo, & immemorabili tempore citra quomodolibet factarum, & concessarũ, ac etiam iteratis vicibus approbatarum, & innouatarum, contractuumq; desuper initorum, & iuratorũ, necnon quarumcunq; Apostolicarum, & aliarum scripturarũ aliorumq; hic etiam de necessitate exprimendorum tenores, ac quarumcũq; litium, & causarum si quæ desuper vbilibet, & in quauis instantia pendeant, status, & merita præsentibus, ac si de verbo ad verbũ insererentur pro sufficienter expressis, & insertis habentes, de fratrũ ipsorum consilio, & assensu vnanimi ex certa scientia nostra, ac de eadem Apostolicæ potestatis plenitudine, vniuersas, & singulas venditiones, cessiones, infeudationes, locationes, donationes, permutationes, hypothecas, concessiones, & alias omnimodas alienationes & cõtractus præfatos quæcunq., quotcumque, & qualescumque, ac in quorumuis Principum ac Cardinalium, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum fauorem, vel eorum contemplatione per prædecessores nostros, ac nos, & Sedem præfatam, necessitate, vel euidenti vtilitate Sedis huiusmodi id nõ exigente, seu sine aliqua vel saltem minime correspectiua neque competenti recompensa vt præmittitur factos, & concessos, ac confirmatos, & approbatos, etiam si quantumuis longissima tẽporis præscriptionę robur sumpsisse dici possint, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo reuocamus, rescindimus, cassamus, irritamus, annullamus, ac viribus omnino vacuamus.

Declarat & huiusmodi alienationes nunquam tenuisse.

§. 3. Declarantes venditiones, cessiones, infeudationes, locationes, donationes, permutationes, hypothecas, concessiones, & cæteras alienationes præmissas nequaquam tenuisse, nec tenere, nullumque emptoribus, cessionarijs, feudatarijs, locatarijs, donatarijs, alijsque rerum ipsarum detentoribus nec aliquem possidẽdi titulum per eas quęsitum esse, nec eisdem Ecclesiæ Sedi, & Cameræ præiudicium afferre potuisse.

Vassallosque nullũ ius vassallagij debere occupatoribus bonorũ Sedis Apost.

§. 4. Ac Ciuitatũ, Terrarũ, & aliorũ locorũ eorũdẽ habitatores vassallos, & subditos, dictis illorũ detẽtoribus nullum vassallagij fidelitatis, vel subiectionis, aut aliud ius vel obedientiam alienationum huiusmodi, vel etiam iuramenti per eos illis præstiti, quod etiam eis harum serie relaxamus, prætextu, debere aut illis astrictos esse.

Occupatores quoque bona occupata & fructus restituere debere.

§. 5. Quinimo detẽtores ipsos ad easdẽ Ciuitates, Terras, Castra, Oppida, & loca Sedi, & Camerę prę fatis realiter, & cum effectu restituẽda, & relaxãda, ac eorũ detentores ad fructuum inde post obitum concedentis hactenus perceptorum, & in posterum percipiendorũ restitutionem in vtroq; foro omnino teneri, & ad id etiam sententijs, censuris & pœnis ecclesiasticis, ac etiam pecuniarijs, necnon priuationis quorumcunque aliorum feudorum Ecclesiasticorum per eos etiam legitime obtentorũ, & inhabilitatis ad illa aliaque deinceps obtinenda, ac alijs iuris & facti remedijs, cogi & compelli posse;

Ac de-

Clausula præseruation. §.6. Ac decernentes præsentes vim perpetuæ legis habere, neq; de nullitatis vitio seu intẽtionis nostræ, vel alio quouis defectu notari seu impugnari posse, sed illas omni exceptione remota, validas & efficaces fore, suosq; plenarios & integros effectus sortiri, & inuiolabiliter obseruari.

Decretum irritans. §.7. Sicque per quoscunque iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, in quauis etiã de præsenti pendente causa, & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere. Ac irritum quoque & inane quicquid à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria. §.8. Non obstantibus redactione nostra & litis pendentijs præmissis, ac etiam per nos præstitis iuramentis, & de non tollendo ius quæsitum, alijsque quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis. Necnon priuilegijs, indultis, promissionibus, ratificationibus, obligationibus, submissionibus, renunciationibus, & litteris Apostolicis, detentoribus præfatis, & alijs quibusuis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis, etiã derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacissimis, ac insolitis clausulis irritantibusque, & alijs decretis, etiam Motu scientia, & potestatis plenitudine similibus per nos etiam Consistorialiter, & contra tales reuocationes quomodolibet concessis, ac etiam pluries approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse paribus Motu, scientia, & potestatis plenitudine derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Forma, & effectus publ. Quam habes in fin. §.9. Vt autem præsentes ad eorum quos concernunt notitiam facilius deducantur, volumus, & mandamus, quod illæ in Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ, ac Cameræ Apostolicæ valuis per aliquem ex nostris Cursoribus affixæ, copia illarũ ibi dimissa, vniuersos & singulos quorum interest, si citra videlicet infra mensem, si vero vltra montes fuerint infra tres menses à die affixionis huiusmodi cõputãdos perinde afficiãt, ligent, arctentq;, ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Nulli ergo &cęt.

D. P. An. 6. die 17. Nou. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1565. 15. Kal. Dec. Pont. nostri Anno 6.

Papa subscr. Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Cardinalium subscriptiones. *Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.*

Ego Io. Mi. Cardinalis Saracenus.
Ego Io. Cardinalis Sancti Vitalis.
Io. B. Cicada Cardinalis S. Clementis.
Ego Scipio Cardinalis Pisarum.
Io. Cardinalis Reomanus.
Io. Ant Cardinalis Capisuccus.
Ego F. M. G. Card. Alexandrinus.
Ego Clem. Card. Aræcœli.
Ego Iac. Card. Sabellus.
Ego Io. Ant. Card. S. Georgij.
Ego Ber. Card. Saluiatus.
Ego Lud. Card. Simoneta.
Ego F. Card. Paceccus de Toledo.
Ego M. Ant. Card. Amulius.
Ego Io. Franciscus Card. de Gambara.
Ego M. S. Card. de Alta Emps.
Ego Franciscus Card. Mantuanus.
Ego Marcus Ant. Card. Columna.
Ego Ptolemæus Card. Comensis.
Ego B. Card. Lomellinus.
Ego Vitellocius Card. Vitellius S.R.E. Cam.
Ego Franciscus Card. Alciatus.
Ego Gulielmus Card. Sirletus.

Publicatio. *Anno à Natiuitate D.N. Iesu Christi 1565. Indict. 8. die vero 5. mensis Octobr. Pontificatus autem S. in Christo Patris, D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. Anno sexto, Retroscriptæ litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Principis Apostolorũ de Vrbe, & Cancell. Apost. vt moris est, per nos Scipionẽ de Octauianis, & Io. Andreã Rogerium Curs. Alex. A Bancellus Mag. Cursorem.*

Sequitur facultas Camerarij sup. prædictis.

PIVS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Edita A. D.

Exordium. Decens esse arbitramur & congruum ita, nos, &c. vt supra.

Deputatio Camerarij executoris d. constitut. §.1. Nos litteras ipsas, ac in eis contenta quæcunque suos plenarios ac debitos effectus sortiri cupientes, Dilecto filio nostro Vitellotio Sanctæ Mariæ in Via lata Diacono Cardinali Vitellio nuncupato, nostro ac eiusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, per Apostolica scripta mãdamus, quatenus in virtute sanctæ obedientiæ ipse etiã vltra ordinariam sui Camerariatus officij facultatem per se vel alium seu alios litteras prædictas ac in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit solemniter publicans, faciat auctoritate nostra executioni debitæ demandari, illaque firmiter & inconcusse observari. Non permittens Sedem & Cameram præfatas, ac pro eis agentes quoscunque contra litterarum earundem tenorem indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, litterisque prædictis contrauenientes etiam contra eos manu Regia, ac simpliciter, & de plano, ac sine strepitu & figura iudicij, solaque rei veritate inspecta procedens, per censuras & pœnas ecclesiasticas ac etiam pecuniarias eius arbitrio infligen. moderan. & applican. omni quacunque, appellatione, & reclamatione remota compescendo.

Derogatio contrariorũ. §.2. Nõ obstan. de vna & duabus nõ tamẽ tribus dietis, alijsque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Sola signat. sufficit. §.3. Volumus autẽ quod præsẽtis nostri Motu proprij sola signatura, etiam si videbitur absque aliqua illius registratura sufficiat, & vbique fidem faciat in iudicio & extra, quacunque regula seu constitutione Apostolica contraria non obstante.

Placet Motu proprio. I.

Papæ subscriptio.

C V.

Taxa mercedum Notariorum causarum Ciuilium, Gubernatoris, Vicarij, Iudicis Burgi, & Magistrorum Viarum Vrbis, & etiam Capitolij in casibus de quibus per Statuta non est prouisum.

Taxam vero Notariorum Criminalium habes in const. seq. Et Notariorũ A.C. in const. 113. Pij V. Inter illa. Quas omnes reformatas attende in S.D.N. Pauli V. const. 45.

PIVS PAPA IIII.

Motu proprio, &c.

Cvm nuper generali Reformationi circa Romanæ Curiæ officia, & Tribunalia per nostras desuper editas litteras prouiderimus, & inter cætera statuerimus, vt quorumdam Tribunalium Notarij, pro actis coram eis facien. annotãdis, & conscribendis, mercedem iuxta taxationem per nos eis ordinandam, & non vltra, exigere valeãt: idcirco nos illã ad suprascriptum modum duximus reducendam. Quam per Notarios actuarios in causis Ciuilibus Curiarũ Almæ Vrbis nostræ Gubernatoris, & nostri in eadem Vrbe Vicarij, necnon Capitanei Burgi Sancti Petri, & magistrorum viarum, ac in casibus, in quibus per statuta Vrbis specialiter non prouidetur, etiã Senatoris eiusque Collateralium, & Capitanei appellationum, ac magistrorum Iustitiariorum, obseruari mãdamus, sub pœnis in dictis nostris litteris expressis. Vtq; tam ipsis Notarijs quantum petere valeant, quam partibus litigantibus quantum soluere debeant iugiter innotescat, iubemus, vt singuli Notarij prædicti, taxationem su-

Notarij prædicti seruent hanc taxam, & tabellam affixã teneant in loco publico.

ſupraſcriptam in vulgari ſermone impreſſam, Tabellę affixam in ſuo quiſque Officio in loco publico, quo ab omnibus inſpici, legi, & intelligi poſſit teneant, contrarijs non obſtantibus quibuſcunque.

Placet Motu proprio. I.

PRO quocunque monitorio, Arreſto, ſeu pręcepto litis introductiuo, cum clauſula, ſiquis, &c. nihil
Pro quacunque petitione, comparitione, proteſtatione, ſiue allegatione, bol. vnum. bol. 1
Pro quacunque reuocatione inhibitionis de facto factæ, Arreſti, Sequeſtri, ſeu cuiuſuis Mandati, bol. duos. b. 2
Pro mandato ſuſpicionis fugæ, cum examine teſtiũ vſque ad ſummã ſcutorũ decẽ, bol. decem. b. 10
Cum productione iurium à decem infra, bol. ſeptem cum dimidio. bol. 7 ½
A decem ſupra, cũ examine teſtiũ, bol. duodecim b. 12
Cum productione Iuriũ a decem ſupra. bol. decẽ. b. 10
Pro Areſto in carceribus, idem ſoluatur reſpectiue
Pro mandato de relaxando, cum cautione vſque ad ſummam ſcutorum decem, bol. quindecim. b. 15
Si vero cũ conſenſu, ſine cautione, bol. duodecim. b. 12
Abinde ſupra, ſi cum cautione, bol. vigintiquinq; b. 25
Si vero ſine cautione, bol. viginti. b. 20
Pro quocunque mandato in contumaciã, bol. tres b. 3
Pro reuocatione Mãdati in contumaciã, bol. duos b. 2
Pro Nõ Grauetur, ſeu mandato de non moleſtando in forma iuris, bol. tres. b. 3
Pro quocunque depoſito pro quacunque ſumma in actis facien. nihil
Pro reſtitutione depoſiti pro quolibet ſcuto in cauſa mercedum, bol. vnum in cæteris. b. 1

Depoſita vltra ſcuta quę que apud Mõtem Pietatis fieri decreuit Greg. XIII. infra in eius cõſtit. 94. Inter multiplices.

Pro rogitu cuiuſcũq obligationis in officio vſq; ad ſummã ſcutorum decẽ, bol. ſeptẽ cũ dimidio. b. 7 ½
Abinde ſupra, bol. decem. b. 10
Extra officium, duplum.
Pro caſſatione cuiuſcunque obligationis Iudicialis vſque ad ſummam decem, bol. quinque. b. 5
Abinde ſupra, bol. decem b. 10
Pro ſuſceptione termini in iudicio ad ſoluendum, bol duos. b. 2
Pro quocunque ſuſceptione cẽſurarum in iudicio, quæ non fiat niſi vltra decem, bol. ſeptem cum dimidio. b. 7 ½
Pro moderatione cenſurarum, bol. duos b. 2
Pro quacunque partito litis deciſiuo, bol. duos. b. 2
Pro quocunque iuramento extra Officium, ſuſceptione termini, aut actus iudicialis vſq; ad Scutos decem, bol. ſeptem cum dimidio. b. 7 ½
Abinde ſupra, bol. decem b. 10
Pro quocunque mandato vigore termini in iudicio ſuſcepti, vel cẽſurarum, vel iuramento vſque ad ſummam Scutorum quinque, bol. quinque b. 5
A ſcutis quinque vſque ad decem, bol. decem b. 10
A decem vſque ad viginti, bol. viginti. b. 20
A viginti vſque ad quancunque ſummam, bol. quinquaginta. b. 50
Pro decreto ſupradicti mandati, bol. duos b. 2
Pro quacunque fide de exequendo Mandatum in alia Curia decretũ, ſeu appoſitionis manus in cõtumaciã, vel alias non facto proceſſu, bol. duos b. 2
Pro quocunq; rogitu procuræ in Officio, bol. duos b. 2
Extra vero officium, bol. octo. b. 8
Pro productione quorumcunq; iurium, articulorum, & interrogatoriorum, bol. duos. b. 2
Pro quacunque reſtitutione iurium cum dimiſſione copiæ à decem Scutis infra, ſupra tamen duo in ſcripturis priuatis, bol. ſeptem cum dimidio b. 7 ½
A decem vſque ad viginti, bol. quindecim b. 15
A viginti ſupra, bol. viginti b. 20
Si vero inſtrumenta publica, vel alia iura, duplum in quolibet caſu prædicto.
Pro relatione ad videndum iurare teſtes, & illorum reductione, ſpecificatione materiarum etiã ſi inſimul cum inductione teſtiũ fiat, bol. duos b. 2
Pro reſponſione articulorum ſiue præparatoriorum, pro quolibet articulo, ſeu præparatorio etiã generali ſiue fiat verbo ſiue fiat per productionem cedulæ, bol. vnum. b. 1
Pro examine Teſtis in quacunque ſumma, ſummarie abſque articulis, & interrogatorijs, bol. ſeptem cum dimidio b. 7 ½
Pro examine ſuper recognitione texerarum, bol. quatuor b. 4
Pro recognitione apocarum, bol. tres. b. 3
Pro examine ſuper articulis, & interrogatorijs à ſcutis decem infra, ſupra tamẽ duo, bol. decem b. 10
A decem vſque ad viginti, bol. quindecim. b. 15
A viginti vſque ad quamcunque ſummam, bol. vigintiquinque. b. 25
Si vero articuli, & interrogatoria fuerint exceſſiua, ſoluatur arbitrio Domini.
Extra vero officium ſoluatur duplum.
Pro copia teſtium publicorum, ſoluatur ad rationẽ vt ſupra pro examine.
Pro quacunque informatione iudici facienda cũ oſtenſione actorum, iurium, vel teſtium, a quinque ducatis infra, bol. tres. b. 3
A quinque, uſque ad decem, bol. ſex b. 6
Abinde ſupra, bol. ſeptem cum dimidio
Et unica tãtũ informatio in oĩbus caſibus ſoluatur.
Et ſi fiat extractus, uel Regiſtrum, nihil ſoluatur pro informatione.
Pro quocunque decreto diffinitiuo, uel nota ſententiæ uim diffinitiuæ haben. uſque ad ſummam ſcutorum quinque, bol. quinque b. 5
Vſque ad decem, bol. decem b. 5
Vſque ad uiginti, bol. triginta. b. 30
Vſq; ad quamcũq; ſummã, bol. quadragintaquinq; b. 45
Pro quocunque mandato vigore ſententiæ ſeruatis ſeruãdis, vel cauſa cognita, vſque ad ſummã ſcutorum quinque, bol. ſeptem cum dimidio b. 7 ½
Vſque ad decem, bol. decem b. 10
Vſque ad viginti, bol. triginta b. 30
Vſque ad quãmcunque ſummã, bol. quinquaginta b. 50
Pro copia cuiuslibet commiſſionis, bol. decem b. 10
Pro copia ſimplici cuiuslibet inſtrumenti in actis rogati, bol. ſeptem cum dimidio b. 7. ½
Pro copia ſubſcripta pro fide eorundẽ, bol. decem b. 10
Pro copia articulorũ ſi ſit magna ſcriptura, b. decẽ. b. 10
Pro copia cuiuslibet petitionis partiti iuramẽti, allegationis, & cuiuſcunque alterius actus iudicialis in actis factus, bol. duos b. 2
Pro mãdato de euacuãdo domũ, bol. vigintiquinq; b. 25
Pro quocunque mandato de conſignandis pignoribus, bol. tres. b. 3
Pro quocunq; decreto cõfeſſionis debiti, bol. duos b. 2
Pro quibuſcũque litteris declaratorijs vigore monitorij vel in illarum loco Mãdato in contumaciam, bol. trigintaſeptem cum dimidio b. 37 ½
Pro quibuſcunq. litteris excõmunicatorijs ſiue delegatorijs vigore obligationis in forma Camerę vel monitorij reintegrati, vel mãdato loco illarum vſque ad ſummã vigintiquinque ſcutorum, bol. trigintaſeptem cum dimidio. b. 37 ½
A vigintiquinq; vſque ad quamcunque ſummam, bol. quinquaginta. b. 50
Pro abſolutione à cenſuris, bol. ſeptẽ cũ dimidio b. 7 ½
Pro inſtrumento abſolutionis à cenſuris idem ſoluatur, prout in litteris.
Pro quocunq; Brachio ſeculari, ſoluatur duplum ad rationem ſummæ prædictæ.
Pro monitorio extra Vrbem in illius diſtrictu, bol. viginti. b 20
Pro rogitu inſtrumenti poſſeſſionis infra mœnia vrbis, bol. triginta ſeptem cum dimidio b. 37 ½
Extra vero mœnia vrbis, arbitrio Domini
Pro inuentario de bonis, extra officium, bol. quinquaginta. b. 50
Pro publicatione inſtrumentorum, ſeruentur ſtatuta Vrbis.
In cauſis à quinq; infra, ſpecificẽtur materię in actis & examinẽtur teſtes abſq; articulis & interrogatorijs, & Notarius teneatur ſup generalibus examinare

minare, & si pars voluerit dare interrogatoria, concordet Notarium.

Etsi agatur de bonis, & non de pecuniarum quantitatibus, stetur arbitrio Domini, qua taxa solui debeat.

Pro extractib. fiendis prout hactenus fieri cōsueuerunt, pro quolibet folio habentibus lineas viginti duo in qualibet pagina, bol. septem cum dimidio. b. 7½

In caussis commissarijs, pro comparitione & relationibus, nihil recipiatur, & in omnibus casibus, soluatur prout in alijs Vrbis tribunalibus solui solitum & consuetum est.

A pauperib. miserabilibus personis soluere impotent, nihil iuxta formam litterarum nostrarum accipiant.

C V I.

Taxa mercedum Notariorum caussarum criminalium Gubernatoris, Auditoris Cameræ, Vicarij, & Senatoris Vrbis, ac Iudicis Burgi.

Horum Notariorum taxa plenius reformata est à Sanctiss. D. N. Paulo V. inf. in eius const. 45. Cum nos.

PIVS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Notarij prædicti seruent hanc taxam, & tabellā affixam teneāt in loco publico.

CVm nuper generali reformationi circa Rom. Curiæ Officia & Tribunalia per nostras desuper editas litteras prouiderimus, & inter cætera statuerimus, vt quorundam Tribunalium Notarij pro actis coram eis faciendis, annotandis, & conscribendis mercedem iuxta taxationem per nos eis ordinandam, & non vltra, recipere valeant. Idcirco nos illam ad supradictum modum duximus reducēdam, quam per Notarios actuarios, in caussis criminalibus Curiarum Almæ Vrbis nostræ Gubernatoris, Auditoris Cameræ, Vicarij, Senatoris, ac Burgi, obseruari mandamus sub pœnis in dictis nostris litteris expressis. vtque tam ipsis Notarijs quantum petere valeant, quam partibus litigantibus quantum soluere debeant iugiter innotescat, iubemus, vt singuli Notarij prædicti taxationem subscriptam in vulgari sermone impressam, & tabellæ affixam, in suo quisque officio in loco publico, quo ab omnibus inspici, legi, & intelligi possit, teneant, contrarijs non obstan. quibuscunque.

Placet Motu proprio. I.

PRo receptione querelæ ex officio, vel ad instantiam partis, siue in officio, siue extra officium nihil

Pro examine testium pro informatione Curiæ, siue in officio siue extra officium, similiter ex officio vel ad instantiam partis nihil

Pro examine reorum in carceribus nihil

Pro quolibet Monitorio, inhibitione, vel sequestro in curia, cum clausula, Si quis scut. bol. 3

Pro alia inhibitione, arresto, monitorio, vel sequestro sine dicta clausula sc. b. 5

Pro qualibet significatione, cum fideiussione, siue obligatione sc. b. 15

Pro simili significatione, absque fideiussione & obligatione sc. b. 10

Pro monitorio pœnali, citatione, inhibitione, sequestro, arresto, aut alio quouis instrumento siue in curia siue extra curiam, siue auctoritate ordinaria siue commissaria pro Fisco nihil

Pro simili monitorio in curia in vim commissionis, si adest instigator secretus vel apertus, carlen. quinque sc. b. 37½

Pro monitorio vel sequestro extra curiam auctoritate ordinaria, si adest instigator vt sup. sc. b. 25

Pro monitorio vel sequestro extra curiam in vim commissionis, si adest similis instigator secretus vel apertus sc. b. ½

Pro inhibitione in curia vigore commissionis, ad instan. partis, vel si adest instigator, vt supra carl. quinque sc. b. 37½

Pro inhibitione simili extra curiam sc. b. 60

Pro citatione etiam cum inhibitione vigore commissionis, etiam per edictum extra curiam, ad instantiam partis, vel si adest instigator vt supra sc. 1 b. ½

Pro compulsorialibus generalibus vel specialibus extra curiam vigore commissionis sc. 1 b. ½

Pro instrumento remissoriæ sc. 1 b. ½

Pro quolibet palmo rotuli remissoriæ carl. 5. sc. b. 37½

Pro litteris missiuis pro examinan. testibus extra curiam loco remissorialium sc. b. 20

Pro litteris declaratorijs ob non paritionem monitorij extra curiam, carl. 10. sc. b. 75

Si in causa commissaria sc. 1 b. ½

Pro brachio seculari similiter ob non paritionem monitorij extra cu. in caus. ordin. sc. 1 b. 50

Pro brachio seculari vel mandato executiuo loco executorialium extra curiam in causa commissaria sc. 2 b. 50

Pro mandato de capien. extra cu. auctoritate ordinaria, ad instantiam partis vel instigatoris, secreti vel aperti sc. b. 25

Si in causa commissaria sc. 1

Pro edicto tempore vacantiarum sc. b. 50

Pro comparition. relation. iurium production. vel alijs quibusuis actis pro Fisco nihil

Pro qualibet relatione, comparition. protestation. iurium production. vel alio actu parte instante sc. b. 2

Pro actu depositi pecuniarum nihil

Pro consignatione depositi pro quolibet scuto b. 1

Pro consignatione pignoris vel rei depositatæ sc. b. 7½

Deposita vltra sc. quinque, apud mōtem Pietatis fieri decreuit Greg. 13. inf. in eius cōst. 94. Inter multiplices.

Pro examine cuiuslibet testis in causa capitali, vel in qua veniret imponenda pœna corporis afflictiua, cum articulis & interrogatorijs, vel cum interuentu Domini Iudicis, vel Fisci, in officio vel domo ipsius Iudicis sc. b. 50

Si extra domum & officium, etiam si testis sit egregius vel illustris super eisdem sc. 1

Si absque interrogatorijs & interuentu Iudicis & Fisci, vel super bona fama, aut super vno vel duobus articulis tantum in officio sc. b. 25

Si extra officium, etiam si testis sit illustris, vt supra sc. b. 4

Pro examine testis in alijs causis non capitalibus, super articulis & interrogatorijs, vel cum interuentu Iudicis vel Fisci in officio sc. b. 3

Si extra officium, etiam si testis sit egregius, vel illustris sc. b. 50

Si absque interrogatorijs & interuentu Iudicis, vel Fisci, in officio sc. b. 15

Si extra officium sc. b. 25

Si materiæ in articulis vel interrogatorijs fuerint excessiuæ, in quolibet ex casibus prædictis attendatur taxa iuxta excessiuitatem arbitrio D. Iudicis

Pro examine testis in officio summarie, absque articulis & interrogatorijs sc. b. 10

Si extra officium sc. b. 15

Pro ostensione deposition. testium publicatorum absque copia, soluatur medietas eius quod solutum fuerit pro examine respectiue

Pro copia ipsius deposition. testium pro quolibet fol. continen. lineas 23. sc. b. 7½

Pro quolibet folio copiæ indiciorum continen. lineas 23. & pro qualibet linea 12. syllabas si vnus tantum reus fuerit sc. b. 5

Si duo vel plures rei fuerint, pro quolibet fol. simili carl. vnum sc. b. 7½

Pro quolibet centenario fol. regestri in causis ordinarijs, si ad instan. partis fieri contingat, dummodo pagina fol. contineat lineas 24. & registrum vel extractus cur. Capitolij factus fuerit iuxta formam Motus proprij S. D. N. D. Pij Papæ Quarti sc. 3 b. 1½

In causis vero commissarijs à principio cum totidem 24. lineis, & iuxta formam eiusdem Motus proprij, pro quolibet centenario sc. 4
Pro quolibet folio extractus facti cum lineis, & iuxta tenorem dicti Motus proprij sc. b. 7½
Pro quolibet centenario rubricaturæ processus de partibus sc. 1 b.50
Pro mandato de relaxan. aliquem in causa capitali, vel alia in qua veniret imponenda pœna corporis afflictiua, vbi præcesserint indicia, & reus fuerit examinatus, nec fuerit lata & subscripta sententia sc. b.50
Vbi vero reus præcedẽtibus indicijs examinatus, fuerit condemnatus, vel etiam tam ante, quam post composuerit, aut soluerit pœna, seu ex gratia pœna ei remissa fuerit sc. 1
Pro mandato de relaxando aliquem in alia causa, vbi præcedent indicia, & reus componat, vel pœnam soluat, aut condemnatus ex gratia liberetur sc. b.30
In alijs vero quibusuis casibus pro simili mandato de excarcerando sc. b.20
Pro rogitu cuiuslibet fideiussionis in officio vel carcere sc. b.10
Si extra officium & carcerem sc. b.20
Pro mandato de capiendo aliquem pro indicijs, vel pro curiæ informatione nihil
Pro mandato de capiendo pro cautione de non offendendo sc. b. 7½
Pro non grauetur sc. b. 5
Pro mandato de euacuando seruatis seruandis b.20
Pro inuentario in causa capitali sc. 1
Pro simili inuentario facto de mandato Iudicis in quauis alia causa criminali sc. b.50 plus vel minus arbitrio Iudicis.
Pro simili inuentario in causa ciuili sc. b.20
Pro extimatione, subhastatione, & venditione bonorum mobilium, vel se mouentium Fisco incorporatorum, vsque ad valorem scut. 10. b.15
A scut. 10. vsque ad 20 sc. b.30
A scut. 20. vsque ad 50. sc. b.75
A scut. 50. vsque ad 100 sc. 1
A scut. 100. vsque ad 500. sc. 2
A scut. 500. vsque ad quãcunq; summam sc. 3
Pro adeptione possessionis bonorum stabilium Fisco incorporatorum intra mœnia sc. 1
Si extra, soluatur iuxta importantiam causæ, & distantiam loci, arbitrio Domini Iudicis
Pro subhastatione, venditione, & deliberatione similium bonorum stabilium vsque ad valorem scut. 100 sc. 1 b. 2
Ab inde supra capiatur arbitrio eiusdem Domini Iudicis.
Pro nota sententiæ diffinitiuæ, declaratoriæ, vel interlocutoriæ, in quauis instantia pro Fisco nihil
Pro nota sententiæ absolutoriæ diffinitiuæ in causa capitali in prima instantia, pro quolibet reo sc. 4
Si in secunda instantia sc. 3
Si in tertia instantia sc. 2
Pro simili nota sententiæ in alia causa in qua veniret imponenda pœna corporis afflictiua, in prima instantia sc. 3
Si in secunda sc. 2
Si in tertia sc. 1
Pro simili nota sententiæ absolutoriæ diffinitiuæ in causa non capitali, & in qua non veniret imponenda pœna corporis afflictiua, in prima instantia sc. 2
Si in secunda sc. 1 b.50
Si in tertia instantia sc. 1
Pro simili nota sententiæ declaratoriæ in quauis causa & instantia sc. 1
Pro nota sententiæ diffinitiuæ in causa discussionis, recipiatur iux. importantiam causæ arbitrio Domini Iudicis
Pro nota decreti habentis vim sententiæ diffinitiuæ in quolibet ex casibus prædictis capiatur pro medietate, iuxta taxam prædictarum sententiarum respectiue
Pro quolibet folio copiæ articulorum, vel iurium productorum carl. vnum sc. b. 7½
Pro restitutione iurium sc. b.25
Pro quolibet saluoconducto pro homicidio ad quoduis tempus si forte dari contingat de mandato S. D. N. sc. 1
Si pro alio minori delicto sc. b.50
Pro decreto ad exequendum mandatum iam decretum reuocationis, inhibitionis, vel sequestri de consignando bona depositata, vel similis naturæ, vna cum fide vel mandato desuper opportuno carl. vnum sc. b. 7½
Pro cassatione cuiuslibet simplicis fideiussionis, obligationis, vel querelæ sc. b.10
Pro cassatione similis fideiussionis, vel querelæ in quibus secutus fuerit processus, vel examen inquisiti, non tamen condemnatio sc. b.20
Pro cassatione similis fideiussionis, vel obligationis in causa graui, & pro persona tertia, attendatur importantia ipsius causæ, & personæ inquisitæ, & stetur iudicio Domini Iudicis, nisi partes fuerint inter se concordes sc. 1
Pro cassatione processus in causa capitali, pro quolibet inquisito sc. 1
Si in causa minori, in qua tamen veniret imponenda pœna corporis afflictiua sc. b.75
Pro cassatione processus in alia causa non capitali, in qua non veniret imponenda pœna corporis afflictiua sc. b.50
Pro cassatione processus in causa graui, & pro persona tertia attendatur importantia causæ, personæ, & stetur iudicio Domini Iudicis, vt supra.
Pro instrumento sententiæ in causa capitali sc. 2
Pro simili instrumento in causa in qua tamen veniret imponẽda pœna corporis afflictiua sc. 1 b.50
Pro simili instrumento in causa minori sc. 1
Pro instrumento sententiæ declaratoriæ, absolutionis, vel decreti habentis vim similis sententiæ sc. b.50
Pro susceptione censurarum, vel termini in iudicio sc. b. 5
Pro fide cuiuslibet actus iudicialis sc. b.10
Pro fide decreti visitæ extra diem visitæ sc. b. 5
Pro rogitu procuræ in officio sc. b. 5
Si extra officium sc. b.10
Pro expensis contumacialibus in causa capitali ordinaria, in qua præcedentibus indicijs reus fuerit monitus, & in contumaciam condemnatus sc. b.50
Si in causa non capitali, in qua tamen modo præmisso reus sit in pœnam corporis afflictiuam condemnatus sc. 1
Si in alia minori causa in qua eodem modo reus sit tantum in pœnam pecuniariam condemnatus sc. b.50
Pro similibus expensis contumacialibus in causa commissaria in primo capite, vt supra sc. 2 b.50
Si in secundo sc. 2
Si in tertio capite sc. 1 b.50
Si vero huiusmodi expensæ fuerint in causa graui, vel pro persona tertia, exigatur iuxta importantiam causæ, & qualitatem personæ, arbitrio Domini Iudicis
Pro quibusuis alijs instrumentis, expeditionibus, & scripturis, quorum merces in præsenti taxa non exprimitur, & etiam in præinsertis in quibus videlicet controuersia inter Notarium & partem oriri contigerit, stetur arbitrio Domini Iudicis.
Eadem taxa preinserta seruetur in quibusuis officijs criminalibus predictis, etiam in causis mixtis, vel etiam ciuilibus, criminalibus dependentibus, aut quibus de interesse Fisci agitur.

In

Ex alijs vero mere ciuilibus in eisdem officijs pertractandis, etiam in casibus prædictis, seruetur taxa Notarijs ciuilibus nouissime imposita.

In omnibus casibus prædictis, & alijs quomodolibet contingentibus, pro paupere nihil penitus recipiatur, et de paupertate stetur relationi Domini Aduocati vel Procuratoris pauperum. & vbi opus fuerit, loco copiæ inditiorum vel iurium, ostendantur originalia ipsi Domino Aduocato vel Procuratori dictorum pauperum gratis.

Obitus PP. *Obijt hic Pontifex Romæ die 9 Decembris 1565. & sepultus fuit in Basilica S. Petri, & inde translatus ad Ecclesiam B. MARIAE de Angelis, Ordinis Fratrum Carthusianorum.*

Pius Quintus

Creatio Papæ.

Italus, ex oppido Boschi, diœcesis Alexandrinæ, in Prouincia Lombardiæ, Antonius antea dictus, Pauli de Ghislerijs filius, Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici professor, & S. R. E. presbyter Cardinalis, tit. S. MARIAE super Mineruam, die 6. Ianuarij 1566. Romæ Summus Pontifex pronunciatus.

I.

Quod Cardinalibus Congregationis Sanctissimæ Inquisitionis, Officiales omnes pareant. Et quoscunque pro alijs delictis carceratos, & ad d. Officium Inquisitionis delatos, ad eosdem Cardinales remittant, aliorum criminum cognitione suspensa.

Consonat const. 76. Clem VIII. Sanctissimus. & ante illam, Sixtus V. in eius const. 74. eorundem Cardd. iurisdictionem præfiniuit.

Edita An.D. Omnes officiales obediant Inquisitoribus generalibus.

SANCTISSIMVS D. N. D. Pius diuina prouidentia Papa Quintus, statuit, decreuit, & ordinauit, ac mandauit vt negocia fidei, omnibus & singulis alijs præferantur, cum fides sit substantia & fundamentum Christianæ Religionis, oibus & singulis Almæ Vrbis, eiusque districtus Gubernatori, Senatori, Vicario, Cameræ Apostolicæ Auditori, & quibuscunque alijs Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus prouinciarum & terrarum suæ Sanctitati, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ mediate & immediate subiectarum, ac eorum Locatenen. officialibus, barisellis, & alijs ministris, necnon alijs locorum Ordinarijs, cæterisq. magistratibus & officialibus, ac cuiusuis conditionis & status hominibus, in omnibus et singulis terris, oppidis, & ciuitatibus, ac in tota Republica Christiana existen. sub excommunicationis latæ sententiæ, ac indignationis suæ Sanctitatis, & alijs arbitrio suæ Sanctitatis, & Illustrissimorum & Reuerendissimorũ Dominorum Cardinalium Inquisitorum generalium imponendis & exequendis pœnis, vt eisdem Cardinalibus Inquisitoribus, ac eorum præceptis & mandatis in quibuscunque officium Sanctæ Inquisitionis concernen. pareant & obediant.

Reges & Principes, faueant eisdem.

§.1. Reges vero, Duces, Comites, Barones, & quosuis alios Principes seculares in Dei nomine rogauit, vt eisdem Cardinalibus Inquisitoribus, eorumq. officialibus faueant, auxiliumque præbeant, & à suis magistratibus subditis auxilium præberi faciant in negotijs ad dictum officium spectan.

Carcerati pro alijs causis de hæresi inquirantur, transmittantur ad Inquisitores.

§. 2. Necnon carceratos quoscunque pro quibusuis delictis, & debitis etiam atrocibus apud dictum Inquisitionis officium quomodolibet delatos vel denunciatos, suspensa aliorum criminum inferiorum cognitione, ad eosdem Cardinales, & Inquisitionis carceres, ibidemque ad criminis hæresis totaliter cognitionem & expeditionem remittendos, & postea ad eosdem officiales pro aliorum criminum expeditione remittendos, sine mora transmittant.

II.

Quod beneficia curata in Alma Vrbe, eiusq. districtu, præuio examine Cardinalis Vicarij Romani Pontificis conferantur.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Edita An.D.

Vt beneficia ecclesiastica curata in Vrbe & eius districtu idoneis personis conferantur.

§. 1. CVpientes vt beneficia ecclesiastica curã animarũ habentia, maxime in hac Alma Vrbe nostra, quæ totius mundi caput existit, & à qua cæteræ exemplum capere debent, personis dignis, & habilibus, quæ in loco residere, ac curam per se ipsos exercere valeant, iuxta sacrorum Canonum decreta, ac examinatis, & ad ea obtinen. idoneis, & habilibus, & per examinatores ad id iuxta nouissime Oecumenici Concilij Tridentini decreta deputatos, repertis & approbatis, conferantur.

Statuit hic Pôt. quod personæ, quibus beneficia curata côferentur, ab eius Vicario examinentur & approbentur.

§.2. Tenore præsentium statuimus atque decernimus, quod occurrente vacatione, tam per obitum, quam per resignationem, aut alias quomodolibet beneficiorum ecclesiasticorum curam, vt præfertur animarum habentibus, in eadem Vrbe nostra, eiusq. districtu, nulli de eisdem prouideatur, aut illa conferantur, aut ad ea instituantur, eligantur aut alias quouis modo disponatur de eis, per quosuis ordinarios collatores, etiam S. R. E. Cardinales, ad quos etiam ratione titulorum suorum, collatio, institutio, aut quæuis alia dispositio spectat et pertinet, nisi is, cui prouisio, collatio, institutio, electio, aut qualibet alia dispositio in personam illius facien. fit, per dilectum filium nostrum Iacobum tituli Sanctæ MARIAE in Cosmedin presbyterum Cardinalem, de Sabellis nuncupatum, nostrum in dicta Alma Vrbe, eiusq. districtu, Vicarium generalem, præuio examine, per examinatores ad hoc deputatos, idoneus & habilis repertus & approbatus fuerit.

Collationes q. aliter factæ nullę sint.

§.3. Prouisiones, collationes, institutiones, & quasuis alias dispositiones aliter factas quibusuis personis, nullas, inualidas, nullusq. roboris vel momenti, ac nullum titulum, etiam coloratum possiden. eis tribuere, sed beneficia præfata, adhuc vt præfertur vacare, & per nos, vel alios, ad quos illorum collatio spectat, personis dignis & habilibus conferri, & de eis disponi posse. Non obstantibus prouisionibus, collationibus, & institutionibus, electionibus, & alijs dispositionibus factis, sicq. per quoscunque Iudices &c. sublata &c. iudicari debere, irritum quoque &c.

Quibuscûque nô obstãtib.

§.4. Non obstantibus præmissis, constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, priuilegijs quibuscunque, quibusuis etiam S. R. E. Cardinalibus concessis & innouatis, ac indultis, & litteris Apostolicis sub quibuscunque verborum & tenorum formis, latissime extendẽdis, quibus omnibus &c. illorum tenores &c. haben. specialiter & expresse derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque, cum clausulis opportunis & consuetis.

Placet Motu proprio. M.

Papa subsc.

III.

Medici, quæ seruare debeant, in curatione infirmorum.

Hic nota quod Medici Hebræi non sunt admittendi ad curandos infirmos Christianos, vt infra in Greg. XIII. constit. 68. Alias pie. vbi haec constit seruari etiam præcipit. Et insuper recordare quod omnes Medici professionem Fidei facere debent, antequam promoueantur, vt sup. in Pij IIII. constit. 88. fol. 128. In sacrosancta.

Edita A.D. 1566.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SVpra gregem Dominicum nostræ vigilantiæ diuinitus creditum, vigilis speculatoris, prout nobis desuper conceditur, exercentes officium, ad ea per, quæ animarum saluti cum diuini nominis gloria consuli valeat, libenter intendimus, vt Christifideles post baptismum in peccata lapsi, per sacramentum pœnitentiæ Deo reconcilientur.

Innocent. 3. iussit Medicis vt infirmos suadeant, vt vocēt, Medicos animarū.

§.1. Sane cum infirmitas corporalis nonnunquam ex peccato proueniat, dicente domino languido quem sanauerat, Vade, noli amplius peccare, ne quid deterius tibi contingat, ac propterea prouide fel. recordat. Innocentius Tertius prædecessor noster Medicis præceperit, vt cum eos ad ægrotos vocari contigerit, ipsos ante omnia moneant, vt animarum Medicos vocent, ne cum eis hoc in extrema ægritudine constitutis suadetur, in desperationis articulum incidant.

Hic Pont. innouat hanc iussionem.

§.2. Nos igitur volentes hoc tam salutare præceptum nulla temporis præscriptione aboleri, sed semper obseruari, constitutionem præfatam auctoritate Apostolica tenore præsentium innouamus.

Et prohibet Medicis vltra tres dies infirmos, non confessos, curare.

§.3. Et hac nostra in perpetuum valitura constitutione, statuimus & decernimus, quod omnes Medici cum ad infirmos in lecto iacentes vocati fuerint, ipsos ante omnia moneant, vt idoneo confessori omnia peccata sua iuxta ritum S. R. E. confiteantur, neque tertio die vlterius eos visitent, nisi longius tempus infirmo Confessor ob aliquam rationabilem causam, super quo eius conscientiam oneramus, concesserit, & eis per fidem confessoris in scriptis factam constiterit, quòd infirmi vt præmittitur peccata sua confessi fuerint.

Iubet cōiunctis, domesticis & Parochis, cōfessionē eis suadere.

§.4. Coniunctos vero, ac omnes familiares & domesticos infirmi in Domino rogamus & monemus, vt de infirmitate parochum certiorem faciāt, ac tam parochus quam coniuncti & familiares præfati infirmum ad confessionem peccatorum suadeant & inducant.

Medici contrauenientes coerceantur.

§.5. Quòd si qui Medicorum præmissa non obseruauerint, vltra pœnas in dicta constitutione cōtentas, quas incurrere declaramus, perpetuo sint infames, & gradu medicinę quo insigniti erant, omnino priuentur, & à Collegio seu vniuersitate Medicorum eijciantur, ac pœna etiam pecuniaria arbitrio Ordinariorum, vbi deliquerint, mulctentur.

Iurentq. hoc obseruare qui doctorantur.

§.6. Et vt hæc omnia inuiolabiliter obseruentur, volumus & eadem auctoritate præcipimus & mandamus, vt nullus posthac vbique locorum in medicina doctoretur, aut ei quomodolibet medendi facultas à quouis Collegio & Vniuersitate concedatur, nisi omnia in pręsenti nostra constitutione contenta, medio eorum iuramento coram Notario publico, & testibus obseruare in eorum manibus, vel Ordinarij iurauerint. & de huiusmodi iuramento, in priuilegio seu licentia medendi specialis mentio fiat. Quòd si Collegia & Vniuersitates præfatæ non recepto à promouendis iuramento huiusmodi, eosdem ad gradum prædictum promouerint, aut eisdem medendi licentiam præstiterint, pœnam priuationis facultatis alios vlterius doctorandi incurrant.

Ordinarij exigant idem iuramentum à Medicis iā promotis vel licentiā medendi habentibus, & iurare renitentes coerceant.

§.7 Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnib. & singulis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in ciuitatibus & diœcesibus proprijs præsentes nostras litteras publicari faciant, ac iuramentum prædictum a medicis iam promotis, seu licentiam medendi habentibus, omnibus iuris remedijs exigant, neque aliquos ad medendum in ciuitatibus & diœcesibus prædictis admittant, nisi eis constiterit eosdem iuramentum huiusmodi præstitisse, & contumaces, & iurare, ac iuramentum huiusmodi iam præstitum exhibere recusantes, gradu Medicinæ, & omnibus priuilegijs eisdem Medicis, tam coniunctim quam diuisim, eis & eorum cuilibet concessis per quosuis etiam Romanos Pontifices priuent, ac ab ingressu Ecclesiæ arceant, donec resipuerint.

Claus. derog.

§.8. Non obstantibus præmissis, priuilegijs, indultis, litteris Apostolicis, quibusuis personis Collegio & Vniuersitati, sub quibusuis verborum formis & tenoribus concessis, quæ omnia, quo ad effectum validitatis constitutionis nostræ tantum, reuocamus, cassamus, & annullamus. & omnes Principes seculares ac alios Dominos & Magistratus temporales rogamus, requirimus, & obsecramus per viscera misericordiæ IESV CHRISTI eisdem in remissionem peccatorum nihilominus iniungētes, quòd in præmissis omnibus eisdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis assistant, & suum fauorem & auxilium præstent, ac contrafacientes pœnis etiam temporalibus afficiant.

§.9. Volumus autem quod præsentes litteræ in Cancellaria, & acie Campi Floræ publicentur, & inter constitutiones extrauagantes perpetuo valituras conscribātur. Iussio publicandi.

§.10. Et quia difficile foret præsentes ad singulas quæque loca deferri, volumus & etiam declaramus, quod earum transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorsus fides vbicunque adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ. Fides transumpt.

Datum Romæ adud S. Petrum, sub anulo Piscatoris, die 8. Martij millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno primo. Dat. P. Ann. 8. Martij.

Anno a natiuitate D. 1500. indictione 6. die vero 11. mensis Martij, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno primo, retroscripta litteræ seu breue affixa & publicata fuerunt in valuis Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, per me Camillum Cher. Apostolicum Curs. Publicatio.

Scipio de Octauianis Mag. Curs.

IIII.

Reuocatio priuilegij quibuscunque concessi, celebrandi Missas vespertino tempore.

Consonat Concilij Trident. quo disponitur missas debitis horis celebrari in cap. Quanta. sess. 22.

Quo vero ad celebrationem missarum ritu Gręco & Latino, habes hic infra in const. 12. Prouidentia.

§. 1. SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Pius diuina prouidentia Papa Quintus. Ad cuius notitiam peruenit, quod nonnulli Cathedralium etiam forsan Metropolitanarum, Collegiatarum, & aliarum Ecclesiarum, necnon Monasteriorum, conuentuum, domorum, & aliorum piorum locorum secularium, & diuersorum Ordinum, ac Militiarum regularium Prælati, Capitula, Clerici, Fratres, alijque superiores & personæ, antiquum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ ritum in statutis Missarum celebrandarum temporibus peruertere satagentes, diuersas licentias & facultates, Missas, quæ media nocte, & seu in aurora Natiuitatis, ac de mane Resurrectionis Domini nostri IESV CHRISTI, & forsan aliarum festiuitatum iuxta prædictum ritum celebrari consueuerant, de sero etiam forsan circa Solis occasum vigiliæ festiuitatum earundem in suis Ecclesijs, & Cappellis celebrandi, seu celebrari faciendi, ab Apostolica Sede, vel eius Legatis, ac etiam maiori Pœnitentiario pro tempore existente varijs prætextibus impetrauerunt, illisque iampridem vtuntur. hoc ab antiquo Catholicæ Ecclesiæ instituto, Sanctorumq. Patrum decretis deuiare considerans, ac propterea hunc abusum ab Ecclesia Dei submouere volens, omnes ac singulas licentias & facultates huiusmodi hactenus, etiam Motu proprio, vel quorumuis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibusuis causis quomodolibet concessas, ac Apostolicas, & alias litteras desuper confectas, illarum omnium tenores pro sufficienter expressis habens, Apostolica auctoritate, ex certa scientia reuocauit, ac omnino cassauit & annullauit. Edita An. D. 1566. Reuocatio facultatis celebrandi missas tempore vespertino.

§.2. Hac præsenti perpetuo valitura constitutione quibusuis Prælatis, Capitulis, Clericis, Fratribus, alijsq. superioribus, & personis eorundem Ecclesiarum, Monasteriorum, conuentuum, domorum, & aliorum piorum loco- Prohibitio celebrandi.

locorum in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis ſuæ, ac perpetuæ ſuſpenſionis à diuinis pœna diſtrictius inhibens, ne deinceps Miſſas veſpertino tempore, huiuſmodi licentiarum & facultatum, aut alio quouis prætextu celebrare, vel celebrari facere præſumant. ac mandans locorum Ordinarijs, vt eandem præſentem conſtitutionem ſub prædictis & alijs ſibi beneuiſis pœnis per quoſcunque Prælatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & perſonas huiuſmodi inuiolabiliter obſeruari faciant, contradictores quoſlibet auctoritate Apoſtolica compeſcendo.

Derogatio contrariorũ.

§.2. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Eccleſiarum, Monaſteriorum, Conuentuum, domorum, & aliorum locorum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis & conſuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis eiſdem Eccleſijs, Monaſterijs, domibus & locis, illorumq. Capitulis, Conuentibus, Superioribus, & perſonis, ac Ordinibus ſub quibuſcunque tenoribus & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum inſtantiam, aut eorum contemplatione, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac alias quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis. quibus omnibus ipſa Sanctitas ſua illorum tenores pro expreſſis habens, ſpecialiter & expreſſe derogauit, illaque quo ad præmiſſa, caſſauit penitus & annullauit. cæteriſque contrarijs quibuſcumque.

Forma & effectus publ.

§.3. Decernens præſentes, earumque copias per aliquem ex ſuis curſoribus in baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Lateranen. ac Cancellariæ Apoſtolicæ valuis affixas, omnes, cum primum earum notitiam habuerint, perinde afficere, ac ſi illis perſonaliter intimatæ fuiſſent.

PP. ſubſcrip.

Placet, & ita mandamus. M.

Publicatio die 29. Martij Pont. An. 1.

Anno à natiuitate D. 1566. indictione 9. die vero 29. menſis Martij, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno primo, ſupraſcriptæ litteræ, lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in locis ſupraſcriptis, vt moris eſt, per me Bernardinum Andreutium Apoſtolicum Curſorem

Scipio de Octauianis Mag. Curſ.

V.

Ordinationes circa obſeruantiam diuini cultus in Eccleſijs, & venerationem Feſtiuitatum, Necnon & contra Simoniacos, Blaſphematores, Sodomitas, & Concubinarios.

Quo ad primam partem huius conſt. habes etiam Concilium Trid ſeſſ 22 in cap. 1. poſt Canones, & ſeſſ 25. poſt primum decretum.

Contra vero Simoniacos vide ſup. conſt. 3. Iul. II. Cum tam. ſup. fol. 403. vbi plene notaui. Contra Blaſphematores vide conſt. 7. Leon. X. Supernæ. fol. 474. & conſt. 23. Iul. III. In multis. ſup. fol. 715. Contra Sodomitas autem vide eandem bullam Leon. X. & aliam huius Pont. num. 72. Horrendum. Et contra Concubinarios attende d. conſt. Leon. X. & Concilium Trid. ſeſſ. 25. cap. 14.

Edita An. D. 1566.

PIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CVmprimum Apoſtolatus officium diuina nobis diſpoſitione commiſſum ſuſcepimus, ſtatim omnem curam, & cogitationem noſtram in dominici gregis fidei noſtræ crediti ſalute defiximus, & Chriſtifideles Deo iuuante, ita dirigere ſtatuimus, vt à vitijs & peccatis abſtinentes, iter, quod ad vitam æternam ducit, inſiſtant.

Cauſa huius cõſtitutionis.

§.1. Cum autem ad omnia, quæ diuinam maieſtatem aliquo modo poſſent offendere mouenda, mentis noſtræ aciem intenderimus, ea primum, & ſine mora emendare decreuimus, quæ Deo præter cætera diſplicere, & iram eius prouocare cum diuinæ docent ſcripturæ, tum grauiſſima exempla declarant, nempe diuini cultus neglectum, ſimoniæ labem, blaſphemiæ crimen, & libidinis naturæ contrariæ vitium execrandum, propter quæ populi & nationes, bellorum, famis, & peſtilentiæ calamitatibus, iuſta Dei vltione ſæpe plectuntur. Et ſi autem contra eos, qui tam grauia crimina admiſerint, multæ à prædeceſſoribus noſtris conſtitutiones editæ fuerunt, tamen quia parum eſt leges edere, niſi ſint qui eas debitis temporibus exequantur.

Innouatio antiquarũ pœnarum cõtra inobedientes huic conſt.

§.2. Idcirco ne qui forſan ex tolerantia ſperare impunitatem audeant, ſcientes pleroſque pœnarum grauitate magis quam Dei timore arceri ſolere à voluntate peccãdi, omnes & ſingulas ſententias, cenſuras, & pœnas cõtra eos, qui talia deliquerint latas confirmamus, & Apoſtolica auctoritate innouamus, nec de earum rigore quicquã relaxamus. admonemuſq. eos qui talia perpetrare veriti non fuerint, non ſolum ſubituros eas pœnas quæ ſacris ſunt Canonibus conſtitutæ, ſed eas etiam quas leges ciuiles comminantur, & noſtri quoque arbitrij diſcretio pro perſonarum qualitate conſtituet.

Mandatum exequẽdi hãc conſtitut.

§.3. Mandantes Ciuitatum, & locorum ſtatus noſtri Eccleſiaſtici pro tempore Ordinarijs, & Gubernatoribus, illis quidem ſub pœna ſuſpenſionis à diuinis, his vero ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, vt quos debitum Deo cultum in Eccleſijs non tribuere, alijsq. nefandis criminibus pollutos eſſe compererint, comprehendi curent pœnis afficiendos competentibus. Scituris etiam ipſis Iudicibus, quod ſi poſt hanc noſtram conſtitutionem in caſtigandis huiuſmodi delictis negligentes fuerint, primum quidem DEI Omnipotentis iudicio obnoxij erunt, deinde noſtram quoque incurrent indignationem. Vt autem pœnarum certitudo cunctis facilius innoteſcat nonnullas hic duximus exprimendas, alijs nihilominus contra huiuſmodi criminum reos à iure ſtatutis in ſuo robore manentibus.

Diuinicultus obſeruantia in Eccleſijs ab omnib. teneatur, & contrauenientes pœnis hic deſcriptis afficiantur. Ad hoc vide Cõcilij Trid. ſeſſ. 22. primũ decreta poſt canones.

§.4. Vt igitur Deo Optimo Maximo, glorioſæ Virgini, & ſanctis omnibus debitus honor deferatur, Gregorij Decimi prædeceſſoris noſtri conſtitutionem innouantes, ac ſtatuta in Tridentino Concilio obſeruari volentes, ſtatuimus & ordinamus, vt ad Eccleſias ſit humilis & deuotus ingreſſus, quieta conuerſatio, deuotis orationibus inſiſtant, & omnes genibus flexis ſanctiſſimum Sacramentum adorent, ad nomen IESV CHRISTI Domini noſtri cum exhibitione reuerentiæ caput inclinent, nullus in dictis Eccleſijs ſeditionem faciat, tumultum excitet, clamores moueat, impetumue committat. ceſſent vana, fœda, & profana colloquia, riſus immoderati, & ſtrepitus omnes iudiciorum, & alia quæcunque quæ diuinum officium perturbare poſſunt. Nullus intra Eccleſias deambulare audeat ſiue præſumat, dum celebrantur ſacra Miſſarum myſteria, & alia diuina officia. Qui vero prædicta petulanti animo contempſerint, præter diuinæ vltionis acrimoniam, noſtri quoque arbitrij pœnas incurrent, quæ omnia locorum quoque Ordinarij in ſuis Eccleſijs facient obſeruari. Quicunque vero in Eccleſijs, dum ibi ſacrificium Miſſæ, & diuina celebrantur officia, aut verbum Dei prædicatur, deambulare, vociferari, aut verſo tergo ad ſanctiſſimum Sacramentum irreuerenter ſedere, aut aliquid quod ſcandalum generet, aut diuina perturbet officia, facere præſumpſerit, pœnam vigintiquinque ducatorum incurret, præter alias arbitrio noſtro imponendas & moderandas pœnas. & qui non habebit in ære luet in corpore, aut exilio mulctabitur. Qui vero in Eccleſijs cum mulieribus impudicis, ſiue etiam honeſtis colloquium ſcurrile habuerit, aut alios inhoneſtos actus fecerit, vigintiquinque ducatorum pœnam incurrat, & carceris per menſem. Qui in Eccleſijs, vt ſupra, obſcœnis & inhoneſtis verbis aut ſignis viſus fuerit, aut alia fœda colloquia cum perſonis quibuſcunque habuerit, decem aureorum pœna mulctetur, aut alias corporaliter puniatur. Mandamus præterea omnibus & ſingulis Cathedralium, Collegiatarum, & Paro-

chia-

chialium Ecclesiarum Capitulis, Rectoribus, Vicarijs, Sacristis, Ostiarijs, & alijs ipsarum custodibus, quatenus præfatos omnes in Ecclesijs delinquentes admoneant, & vt in eis vetita fieri non permittant, vel saltem ipsis Ordinarijs, vel Officialibus nostris puniendos deferant. quod si facere neglexerint, pœnam duorum aureorum vice qualibet incurrent.

Pauperes in Ecclesijs eleemosynas petere nõ permittantur, dũ diuina celebrãtur officia.

§.5. Pauperes quoque mendicantes, seu eleemosynas petentes per Ecclesias tempore missarum, prædicationum, aliorumque diuinorum officiorum ire non sinant, sed eos ad valuas Ecclesiarum stare faciant, sub pœna duorum aureorum Capitulis infligenda pro qualibet vice, nisi eos eijci curauerint, & parochis dimidij aurei. Religiosis etiam claustralibus, siue regularibus præcipimus in virtute sanctæ obedientiæ, vt in Ecclesijs suis deputent aliquem, qui tales eijciat, & si negligentes fuerint, grauissimo ab ordinario corripiantur. quod si illi parere recusauerint, grauissimas pœnas incurrent, & pro qualitate personarum, etiam corporaliter punientur arbitrio nostro, siue superiorum.

Cadauerũ capsæ in Ecclesijs super terram existen. amoueantur.

§.6. Et vt in Ecclesijs nihil indecens relinquatur, ijdẽ prouideant, vt capsæ omnes, & deposita, seu alia cadauerũ conditoria super terram existentia omnino amoueãtur, prout alias statutum fuit, & defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur.

Festaq. oẽs venerentur.
Ad hoc habes Concil. Trid. sess. 25. post princip.

§.7. Cum vero dierum festorum obseruatio ad Dei cultum maxime pertineat, & in lege diuina præcipiatur, cupientes abusus prauos, qui ex eorum inobseruantia inualuerunt, omnino corrigere, & antiquorum Canonum statuta renouantes, mandamus, vt omnes dies Dominici, & præcipue in honorem Dei, beatæ Mariae Virginis, Sanctorum Apostolorum feriati, cum omni veneratione obseruentur, & omnes in diebus præfatis Ecclesias frequentent, diuinis officijs deuote intendant, ab omni illicito & seruili opere abstineant, mercatus non fiant, profanæ negociationes & iudiciorum strepitus cõquiescant. Qui vero in diebus præfatis opus aliquod illicitum fecisse deprehensus fuerit, præter diuinam vltionem & amissionem animalium, quibus ad vecturã vtetur, etiam graues pœnas incurret arbitrio nostro, seu Vicarij nostri in Vrbe. In alijs autem locis arbitrio Ordinariorum, vel aliorum Magistratuum, ita vt præuentioni locus sit. Quibus omnibus districte præcipimus, vt hæc diligenter obseruari procurent. illas etiam festiuitates, quæ iuxta consuetudinem locorum solemniter celebrari consueuerunt, iuxta laudabilem consuetudinem debita cum reuerentia obseruari faciant, sub pœnis arbitrio ipsorum imponendis & moderandis.

Simoniacorũ pœna.
Ad hoc vide const. cit. in rubr.

§.8. Et vt Simoniacæ prauitatis, & labes prorsus aboleatur, constitutiones antecessorum nostrorum contra Simoniacos editas, & præsertim Pauli Secundi inuiolabiliter obseruari mandamus, & delinquentes tam in sacrorum ordinum receptione, quam in beneficiorum assecutione, statutis etiam inferius pœnis nostra auctoritate affici volumus. Quicunque igitur detestabile crimen Simoniacæ prauitatis commisisse, conuictus fuerit in consequendis ordinibus, eo ipso sit ab illorum executione per decennium sine spe dispensationis suspensus, & per annum carceribus mancipetur. Qui dignitates ecclesiasticas simoniace acquisiuerit, illis sit ipso iure priuatus, & in futurum inhabilis ad eas, & quascunque alias obtinendas. Qui beneficium aut officium ecclesiasticum simoniace adeptus fuerit, illis similiter sit ipso iure priuatus, & ad fructuum omnium, quos perceperit, restitutionem teneatur, & perpetuo sit inhabilis ad ea, & quæcunque alia beneficia ecclesiastica obtinenda. Si quis autem tale crimen pluries commisisse conuictus fuerit, præter supradictas pœnas, etiam corporaliter puniatur, & ab ordinibus ecclesiasticis degradatus à fideliũ consortio eijciatur. Qui vero ordines & beneficia simoniace contulerint, pœnis à iure statutis puniantur, cuiuscunque gradus, conditionis, & dignitatis, etiam si Episcopi, Archiepiscopi, vel maiores fuerint.

Simonia sacramentorum seuerissime puniatur iuxta Statuta Conc. Trid. & quib. in rub.

§.9. Caueant præterea quicunque, ne in sacramentorum exhibitione Simoniacum aliquid faciant, alioquin grauissime puniantur per locorum Ordinarios, qui huiusmodi criminis reos cum maxima seueritate coercere procurent, iuxta Concilij Tridentini statuta.

Blasphemantium pœna.
Alias vide supra in const. indicatis in rubr.

§.10. Ad abolendum vero nefarium, & execrabile blasphemiæ scelus, quod in antiqua lege Deus morte puniri mandat, & imperialibus quoque legibus receptũ est, nunc autem propter nimiam Iudicum in puniendo segnitiem, vel potius desuetudinem, supra modum inualuit, Leonis X. prædecessoris nostri in nouissimo Lateranen. Concilio statuta innouantes, Decernimus, vt quicunque laicus Deum, & Dominũ nostrum Iesvm Christvm, vel Gloriosam Virginem Mariam eius genitricem expresse blasphemauerit, pro prima vice pœnam vigintiquinque ducatorum incurrat, pro secunda, pœna duplicabitur, pro tertia autem centũ ducatos soluet, & ignominia notatus exilio mulctabitur. Qui vero plebeius fuerit, nec erit soluendo, pro prima vice manibus post tergũ ligatis ante fores Ecclesiæ constituetur per diem integrũ, pro secunda fustigabitur per Vrbem, pro tertia lingua ei perforabitur, & mittetur ad triremes. Quicunque clericus in hoc blasphemiæ crimen incurrerit, pro prima vice fructibus vnius anni omnium & quorumcunque beneficiorum suorum, pro secunda beneficijs ipsis priuetur, pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exilium mittatur. Quod si clericus nullum obtinuerit beneficium, pœna pecuniaria vel corporali pro prima vice puniatur, pro secunda carceribus mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad triremes mittatur. Qui reliquos sanctos blasphemauerit, pro qualitate blasphemiæ, atque personæ, arbitrio Iudicis puniatur.

Sodomitarũ pœna.
Vide citata in rubr.

§.11. Si quis crimen nefandum contra naturam, propter quod ira Dei venit in filios diffidentiæ, perpetrauerit, Curiæ seculari puniendus tradatur. & si clericus fuerit, omnibus ordinibus degradatus simili pœna subijciatur.

Concubinariorum pœna.
Vide ibid.

§.12. Monemus preterea omnes locorum Ordinarios, & in virtute sanctæ obedientiæ eis præcipimus, vt statuta Tridentini Concilij contra concubinarios, tam clericos quam laicos edita, districte faciant obseruari, reddituri Deo, ac nobis, si id omiserint, rationem.

Procedatur contra prædictos etiã per secretã denũciationem.

§.13. Et vt premissorum delictorum simoniæ, blasphemiæ, ac stupri nefandi notitia facilius habeatur, volumus quòd in singulis casibus, non solum per accusationem, & inquisitionem, sed etiam ad simplicem & secretam denũciationem procedatur per quoscunque Iudices, alias tamen de iure competentes, tam ratione delicti quam personarum, ita quod inter eos locus sit præuentioni.

Calumniosi denunciatores coerceantur.

§.14. Monemus preterea omnes & singulos, vt solum Dei timorem præ oculis habentes, & non alia animi praua affectione ducti, culpabiles tantum deferant, innocẽtes non vexent. Quod si aliqui ex calumnia aliquos denunciasse comperti fuerint, eos ad pœnam talionis teneri volumus & mandamus.

Pœna applicatur vt hic.

§.15. Mulctæ autem pecuniariæ applicabuntur pro duabus partibus locis pijs arbitrio nostro in Vrbe, extra vero, Ordinariorum, pro tertia accusatori qui delinquentes detulerit.

Iussio prædictorum obseruandi.

§.16. Mandamus autem Principibus, Comitibus, & Baronibus omnibus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ feudatarijs, sub pœna priuationis feudorum, quæ ab ipsa Ecclesia Romana obtinent. Reliquos vero Principes Christianos, & Terrarum Dominos hortamur in domino, & in virtute sanctæ obedientiæ mandamus, vt pro diuini nominis reuerentia & honore, præmissa omnia in suis dominijs, ac Terris exactissime seruari faciant, vberrimam ab ipso Deo mercedem tam bonis operibus recepturi.

Claus. derog.

§.17. Non obstantibus quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac exemptionibus, priuilegiis, indultis, facultatibus, & litteris Apostolicis quibusuis Capitulis, Conuentibus, Militibus Ordinibus, & personis cuiuscunque qualitatis & conditionis existentibus, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis in genere vel in specie, etiam Motu proprio alias quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, quibus illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrariis quibuscunque.

Volu-

Fides adhibe. transumptis. §.18. Volumus autem quod præsentium transumptis etiam impressis manu alicuius notarij pu ci subscriptis, & sigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorsus fides vbique adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis. §.19. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ innouationis, relaxationis, admonitionis, confirmationis, mandati, statuti, decreti, ordinationis, præcepti, monitionis, voluntatis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D.P. An.1. 1. Aprilis. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Cal. Aprilis, Pontificatus nostri anno 1.

VI.

Confirmatio constitutionis à Paulo IV. editæ circa Iudæorum viuendi modum. Et declaratio signi glauci coloris in Statu Ecclesiastico ab eis deferendi.

Hæc bulla est à successoribus Pont. confirmata, vt notaui supra in ipsius Pauli IV. const. 3. Cum nimis. sup. fol. 720. vbi alia indicaui de materia Iudæorum.

Edita An. D. 1566.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. ROmanus Pontifex CHRISTI Vicarius in terris nonnũquam ea quæ pro zelo religionis à cæteris Romanis Pontificibus prędecessoribus suis concessa dicuntur, vt illibata persistant, approbat & cõfirmat prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Paulus 4. edidit bullã vt in rubr. §.1. Dudum fel. rec. Paulus Papa IV. prędecessor noster, zelo fidei christianæ motus certum modũ viuendi & habitandi Iudęis pręscripsit, prout in quadam eius constitutione, cuius tenor sequitur, & est talis, videlicet. Paulus Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. Cum nimis absurdum &c.

Omittitur tenor istius const. quia habes supra fol. 720.

Hic Pont. eã Innouat & approbat. §.2. Nos igitur cupientes, vt constitutio statuta & ordinationes huiusmodi, perpetuis futuris temporibus obseruentur, Motu proprio & ex certa nostra scientia, & non ad alicuius alterius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera nostra deliberatione, constitutionem, statuta, & ordinationes huiusmodi, & prout illa concernunt, omnia & singula in dicti prædecessoris litteris contenta, & inde secuta quæcunque, auctoritate Apostolica præsentium tenore approbamus, innouamus, & confirmamus, & robur perpetuę firmitatis obtinere decernimus, volumus, & sub interminatione diuini iudicij præcipimus & mandamus, & omnia in posterum obseruari firmiter, non solum in terris & dominijs nobis subiectis, sed etiam vbique locorum.

Signum deferendum à Iudęis declarat. §.3. Et ad omnem circa colorem birreti per masculos, & signi per fœminas deferendorum huiusmodi submouendam hæsitationem, declaramus dictum colorem esse, qui vulgo gialdo dicitur.

Hoc publicari iubet Ordinarijs. §.4. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnib. & singulis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Primatib. Archiepiscopis & Episcopis, quatenus in ciuitatibus & diœcesibus proprijs præsentes nostras litteras publicari & obseruari faciant.

Obseruantiã petit à Principibus. §.5. Et omnes Principes seculares, & alios dominos, & magistratus temporales rogamus, requirimus, & obsecramus per viscera misericordiæ IESV CHRISTI, eisdem in remissionẽ peccatorum nihilominus iniungentes, quod in premissis omnibus eisdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis assistant, & suum fauorem & auxilium pręstent, ac contrafacientes pęnis, etiam temporalibus afficiant.

Contrarijs derogat. §.6. Non obstantibus omnibus quę idem Paulus prędecessor in supradictis litteris voluit non obstare, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis per recolendæ memoriæ Pium Quartum Romanum Pontificem prædecessorem nostrum, & Sedem Apostolicam, etiam forsan consistorialiter, ac per viam generalis legis & statuti, ac in vim stipulati contractus, ex quauis, etiam vrgentissima & onerosa causa, ac Motu proprio, & ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam cũ quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq. & alijs decretis quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis, etiam si in eis disponeretur & caueretur expresse, quod ad delationem birreti glauci coloris huiusmodi in itinere, ac quod non vt præmittitur, in loco clausulo habitare tenerentur, & quod bona stabilia vsque ad certam summam acquirere, ac societatem cum Christianis super rebus ad annonam spectantibus inire, ac conuersationẽ cum eisdem Christifidelibus habere, ac pignora alias quã pręscripto modo distrahere, ac plures Synagogas retinere possent indulserit, aut alias quomodolibet eis dictas litteras Pauli prædecessoris in fauorem Hebræorum prædictorum limitauerit. Quibus omnibus, etiam si pro illorũ sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma seruanda foret, & in eis caueatur, quod nullatenus derogari possit, illorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbũ insertis habentes, necnon modos & formas ad id seruãdas pro indiuiduo seruatis habentes, harum serie specialiter & expresse derogamus. Et litteras eiusdem Pauli prędecessoris, & omnia in eis contenta obseruari, in omnibus & per omnia mandamus, perinde ac si litteræ Pij similiter prædecessoris nostri nõ emanassent, aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§.7. Volumus autem quod pręsentes litterę in Cãcellaria, & acie Campi Florę publicentur, & inter constitutiones extrauagantes perpetuo valituras conscribantur. Forma publicationis.

§.8. Et quia difficile foret pręsentes ad singula quæque loca deferri, volumus & etiam declaramus quod earum transumptis, etiam impressis manu alicuius notarij subscriptis, ac sigillo alicuius Pręlati munitis eadem prorsus fides vbicunque adhibeatur, quæ pręsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c. Fides transumptorum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, 13. Calen. Maij, Pontificatus nostri Anno 1. D.P. An.1. 19. Aprilis.

Anno a natiuitate D. N. Iesu Christi. 1566. indictione 9. die vero 1. mensis Maij. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papa V. Anno primo, retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt in locis retroscriptis per nos Scipionem de Octauianis & Io. Andream Panizzam Apostolicos Cursores. Publicatio

Camillus Cher. Mag. Curs.

VII.

Contra impedientes, aut non subuenientes Nautis & alijs naufragium patientibus, in locis S. R. E. mediate & immediate subiectis. Bonorumque naufragantium occupatores, Et Communitates ac Barones & Dominos eos non capientes.

Generalem sanctionem in surripientes bona Christianorũ vbique naufragata habes in bulla quotannis in die Cœnæ Domini legi solita, de qua vide in S.D.N. Pauli V. cõst. 41. Pastoralis. Specialem vero pro Regno Britanniæ, lege sup. in const. 1. Honorij II. fol 17. Charissimus.

Auxiliatoribus autem, quod de bonis recuperatis debeatur, videre est sup. in Pauli III. const. 42. Accepimus. fol. 680.

Edita An. D. 1566.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Bona naufragantia, ne q. a terr. ab incolis & officialibus locorum, in quib. naufragia eueniunt, diripiantur.

CVm nobis ex parte dilecti filij Martini de Ayala Romæ commorantis, Consulis protectoris & defensoris, ac generalis procuratoris, in rebus maritimis & mercantilibus, Nation. Hispanorum, Neapolitanorum & Siculorum, Mediolanensium, cæterorumque subditorum charissimi in CHRISTO filij nostri Philippi Hispaniarum, ac vtriusque Siciliæ &c. Regis Catholici in Alma Vrbe nostra, ac Ripis & Portibus, Terrarum & locorum S. R. E. subiectorum expositum fuerit, non sine maxima nostra displicentia, quod retroactis temporibus, cum maximo damno & periculo miserorum nautarum & mercium conductorum naues & nauilia diuersis mercibus onusta, propter maris infortunium, & in dictis portubus, fugamq. ab infidelibus & alijs inimicis arreptam, aliosue inopinatos casus ob quos nonnulli naues & nauilia deseruerunt, & ab eorundem inimicorum conatibus euasi fuerunt, eorumq. personas, nauibus & mercibus in eis conductis omissis, in terra, aliiq. periti in mari, saluas effecerunt, naufragia passi fuerint, in portibus, plagiis, & ripis locorum maritimorum prædictæ S. R. E. non sine maximo damno patronorum nauiliorū & nauium prædictarum, ac mercium conductarum, & detrimento Terrarum & locorum dictæ S. R. E. ad quę prædictæ naues & nauilia cum suis mercibus sæpissime tendebant, ibidem in beneficio & abundantia ipsarum terrarum exponenda erant. & quod occurrentibus ad loca prædicta, nautis & conductoribus mercium præfatarum pro salute eorum, necnon nauium & mercium ipsarum nanciscenda, existimantes se securos esse expectan. inter Christianos & amicos consequi opem, & fauorem fratrū amicabilem, prout ratio & æquitas id postulant, & prout in aliis locis in similibus infortuniis fit, per dictorum locorum maritimorum incolas & habitatores, ac officiales, non solum penes eos non reperierunt auxilium præfatū, quinimmo maius impedimentum, quia contra omne ius diuinum & humanum addendo talibus naufragium patientibus damnum damno, & afflictis afflictionem, cum maxima Dei & nostra, ac proximi offensa, ab eisdem habitatoribus & officialibus terrarum præfatarum damnum & tribulatio illata fuit, etiam cum minis & comminationibus. & illi naufragantes ab eisdem eorum bonis & mercibus, quas domino permittente à tali infortunio liberarunt, & liberabant, animo diabolico, & peruerso priuati fuerunt, dicta bona & merces, occupando & detinēdo, ac si essent infidelium. Barones, dominiq. temporales, & ecclesiastici officiales talium locorum sub prætextu naufragii, & specie prætensionis, ac directi iuris, illa ad se spectare & pertinere asserebant, vsurpando dictas naues & nauilia, mercesq. quas auferunt à propriis patronis in scandalosum, peruersum, & iniquum exemplum. quod non solum repugnat religioni Christianæ præsertim in Terris Sanctæ Romanę Ecclesię huiusmodi, quæ omnes ad se veniētes benigne amplectitur, verum etiam contra omnem humanam & ciuilem legem, & iuris æquitatem, mentemq. nostram, quæ est vt omnes Christifideles qui in dictis Terris S. R. E. contractabunt sint patroni suorum bonorum, de illisq. possint libere disponere, sintque bene & amicabiliter tractati, & non debeant modo aliquo vexari nec molestari.

Hiscidem Pōt. poenas imponit impedientibus naufragium patientes & cet. & naufragantes benigne tractari præcipit.

§. 1. Quapropter nos prædecessorum nostrorum vestigiis inhærendo, volentes præmissis occurrere, damnisq. & scandalis ne veniant quantum possumus obuiare, Motu simili &c. auctoritate Apostolica, & de certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine ad perpetuam rei memoriam statuimus & ordinamus, firmiterq. & inuiolabiliter obseruari mandamus in virtute sanctę obedientię, & sub excommunicationis, necnon decem millium ducatorum auri largorum Cameræ Apostolicę applicandorum pœnis, quatenus in Vrbe Roma, suisq. portibus & ripis, ac Ciuitate Anconitana, aliisq. omnibus & singulis Ciuitatibus, Terris, Castris, ripis, portibus, & plagiis, tam versus Adriaticum quam Mediterraneum mare dictę Sāctę Romanę Ecclesię mediate vel immediate subiectis, & etiam Prelatorum, dominorumq. temporalium & Baronum dictarum terrarum, in quibus est commercium maritimum, persona aliqua cuiuscunque gradus ecclesiastici vel secularis, communiter vel diuisim officialis, aut priuatus, & presertim Ostien. & Portuen. Episcoporum, & quorumcunque aliorum Cardinalatus honore fulgen. desuper nō audeat vel pręsumat aut permittat prębere impedimentum, aut genus aliquod molestię prestare dictis nautis, & mercium conductoribus subditis predicto Regi Catholico, & aliis quibuscunque & cuiuscunque nationis, qui cum bono & iniquo tempore, infortunium aut naufragium patiantur in dictis Ripis vel prope Ripas, aut intra mare, seu in aliqua parte illius, aut portibus, seu plagiis (quod Deus auertat) aut quouis alio voluntario, necessitato, infortunato, aut pacifico modo eos inibi applicare contingat in quācunque Ripam, portum, aut plagiam dictarum Terrarū Sanctę Romanę Ecclesię huiusmodi, quinimmo illi fauore, & ope gratiose recipiantur, & benigne tractentur, restituendo, & restitui faciendo, res & bona eorum in talibus nauibus conducta, si ea per aliquam, vel aliquos detineri, & occupari contingat, & in posterum occupabuntur, & detinebuntur, libere absque eo quod eos ad soluendum iura aut aliquid aliud cogant & compellant, ad effectum vt stante huiusmodi bona comportatione eorum querelæ cessent, & illi libentiori animo conducant ad loca præfata se & eorum merces.

Commissarius & Consul deputat pro recuperatione huiusmodi bonorum.

§. 2. Et licet alias fel. rec. Paulus Papa III. & Iulius etiā Tertius prædecessores nostri per eorum Motus proprios, & litteras in forma breuis, vel alias concessérant dicto Martino Consuli auctoritatem recuperandi, & libere recipiendi nauilia, naues, & merces naufragium passas, ac dictis subditis nostris, & illas proprijs patronis restituēdi, & restitui faciendi ab illis personis illa occupantibus, propterea approbando, & confirmando dictum breue, & Motus proprios, omnesq. alias patentes & concessiones, tam Apostolicas quam Regias quomodolibet emanatas & concessas, ac in illis contenta, & inde secuta quæcūq; illis in suo robore permanentibus, & quæ sub dictis pœnis inuiolabiliter obseruari mandamus, ipsum Martinum in naufragijs Commissarium generalem deputamus, nō obstan. quacunque concessione, ordinatione, decreto in contrarium forsan emanato, quacunque via & modo, & ad instantiam quarumuis personæ aut personarum cuiuscunque status, gradus, & conditionis existen. quarum tenores pro plene & sufficienter expressis haberi volumus, ac si de verbo ad verbum inserti essent, quibus expresse derogamus, per præsentes concedimus & impartimur, facultatem & auctoritatem dicto Martino Cōsuli, vt ipse tanquam talis Consul & Protector, ac generalis Procurator & defensor nationum præfatarum representando personas interesse habentes in talibus nauilijs, nauibus & mercibus, & tanquam persona legitima possit pro se, suosq. ministros in societate dictorum patronorū præsentibus, aut illis absentibus, etiam ipsi patroni in absentia dicti Martini Consulis, suorumue ministrorum & deputatorum, coniunctim vel diuisim possint exigere, recuperare nauilia, naues, ac merces præfatas naufragium passas siue derelictas, in mare aut extra mare, aut in aliqua illius parte, portibusq. & plagijs atque Ripis, alioque quouis loco vbi reperientur.

Saluantibus aut recuperantibus illa præcipit ut sponte & ... ipso d. Commissario & Consule.

§ 3. Et quia euenire solet, quod tales naues & nauilia, ac merces in eis cōductæ non sint propriæ, aut patronorum talia nauilia conducentium, seu patronantium, aut ea assecurantes interessati sunt, volumus etiam quod si patroni & nautæ, seu aliæ personæ saluas effecerint aut recuperauerint dictas merces, vel earum partem seu nauilia præfata, non possint modo aliquo de eis disponere absque nutu & voluntate dicti Martini Consulis; qui solerter inquirere debeat de mercibus saluis & perditis, vsque quo veritatem omnino comperiat, ad hoc ne sub prętextu naufragij aut proiectionis mercium in mare, interesse habentes modo aliquo, damnificati aut defraudati, seu suis priuati existant. Et insuper quod omnes & singuli quarumcunque nauium cuiuscunque generis patroni debeant & teneantur cum omni diligentia saluare & custodire bona quæcunque per eos conducta & naufragantia,

neque

neque illa tanquam perdita dimittere, sed ipsum Consulem pro opportuno remedio certiorare in beneficium, & saluationem ipsorum bonorum naufragantium. ita quod ipsis patronis siue nautis deficientibus in aliquo præmissorum, naufragia huiusmodi, & damna quæcunque, & exinde prouenientia ipsorum patronorum culpæ imputentur, & ad interesse ac damna teneantur. Ac si contingat ab aliqua persona seu personis cuiuscunque status, gradus, ordinis, & conditionis existen. & nostrã monitionem huiusmodi ignoran. in toto vel in parte detinere merces, res & bona aliqua in eis conducta furtiue & coacte, vel prætextu prætensionis naufragij, vel alio quocunque modo, eadem nihilominus dictus Martinus Consul recipere, exigere, & recuperare, & à detinentibus personis illa dictis patronis ad quos ea de iure spectant & pertinent, restitui facere absque aliqua exactione seu detractione prætextu dictæ prætensionis, aut quæsito colore, seu solutione aliquibus personis ecclesiasticis vel secularibus, Baronibus, Comitibus, aut triremium Capitaneis, Castellanis, Gubernatoribus, Commissarijs, seu cuicunque alteri cuiuscunque conditionis præeminentiæ, & status sit, facienda. cui Consuli compellendi, & restitui, ac castigari faciendi tales vsurpatores & detentores, plenam & liberam facultatem & auctoritatem concedimus.

Baronibusq. & Gubernatoribus, ac alijs vt in p [illegible] eidẽ Consuli auxiliũ p[illegible]stent.

§.4. Quibus personis expresse in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis præfatis mandamus, quatenus dimittant & sinant prefatos patronos nauium & nauiliorũ nationum præfatarum, & quarumcunque aliarũ, dictumque eorum Consulem, Ministrum seu Ministros illa omnia recuperare, & alias de eorum nauibus, nauilijs, mercibus, & bonis conductis, etiam derelictis, & ijs tam per mare vagantibus quam prope terram, & in Ripa cõsistentibus libere disponere absque aliqua molestia vel impedimento illis, directe vel indirecte præstan. nec debeant se intromittere in dictis rebus naufragatis, nec naufragio præfato, nisi in eo ad quod per dictos patronos, Consulem & Ministrum erunt requisiti & vocati pro eorum ope & fauore. nec sub aliquo prætextu, vel colore dicto Martino Consuli, aut eius Ministris seu deputatis præfatis in libero exercitio sui officij generalis Consulatus, & Commissariatus huiusmodi, & ad illud spectan. alijsque supradictis aliquod impedimentum, molestiam, aut perturbationem præstent seu præstari permittant, quinimmo ei & eis, omne auxilium & fauorem in præmissis, & circa ea necessaria seu quomodolibet opportuna, ad quæ præfati nostri subditi quotiescunque pro parte dictorum Consulis ac Ministrorum, in licitis & honestis erunt requisiti, præstare teneantur. quibus, eis videlicet qui à dicto Martino Consule, & Ministris vocati erunt ad recuperationem adiuuauerint, per dictum Consulem expensis rerum liberatarum, in quarum beneficium elaborauerint, in laboris subsidium dabitur quod iustũ & honestum erit, & eidem Consuli videbitur, quod erit iuxta meritum illorum, qui in saluandis huiusmodi rebus & bonis interuenerint, licet fraternitatis charitas in talibus calamitosis euentibus eos ad id obliget atque cogat.

Et auxilium [illegible] indulgentia cõcedit.

§.5. Et vt Christifideles ad premissa alliciãtur, aut naufragium huiusmodi patientibus ab eis propitiora subsidia prebeantur, omnibus & singulis vtriusque sexus Christifidelibus, qui auxilium, consilium, & fauorem naufragium patientibus in reparatione & conseruatione suorum bonorum præstiterint, decem annos & totidem quadragenas de iniunctis eis pœnitentijs in Domino relaxamus.

Omnibusque commorantib prope loca, [illegible] iubet vt vocati auxilium præstent.

§.6. Mandantes dictis nostris subditis, tam Ciuitatis Vetulæ, & Ostiæ, Porti, & Neptuni, ac Pilottis illarum, ac etiam Anconæ, ac habitatoribus omnium Terrarum, Riparum, Portuum, & Plagiarum, necnon patronis, & nautis nauium, nauiliorum, triremium, biremiumq. Capitaneis, & barcharum conductoribus, & piscatoribus, ac alijs quibuscunque personis existentibus & habitantibus in aut prope, vel vbi talia naufragia accidere contingat, sub pœna solutionis tanti quanti bona naufragata valuerint, & quæ ob defectum adiutorij amitterentur, quatenus illico postquam à patrono Consule, aut deputatis vocati fuerint, occurrant, & festinanter accedant cum eorum barchis ac triremibus, & biremibus, ad adiuuandum & saluandum ea omni cum diligentia, ac si eorum propria essent, solutis tamen eis pro eorum labore expẽsis mercium conductarum, & rerum saluatarum his quæ Consuli videbitur, prout labor eorum exegerit. & non possint petere, nec petant aliquid aliud, nec quartum, nec partem, nec ius aliquod rerum saluatarum præter supradicta. concessione, statuto, cõsuetudine, ordinatione, vsu, & quibusuis alijs minime obstantibus penitus, cassamus, & suffragari nolumus.

Cõmmunitates etiã & Dños locorũ secuti naufragij, latrones & occupatores ea pœna debere decernit.

§.7. Volumus autem quod in locis, seu territorijs vbi naufragium præfatum eueniet, Dominus, vel Domini, aut Communitas talis loci teneantur consignare in manibus nostræ iustitiæ, & Ministrorum illius, latronem seu latrones, vsurpatorem seu vsurpatores, detentorem seu detentores huiusmodi rerum naufragatarum, alias teneantur soluere totum damnum & expensas in tali naufragio, aut illius dependen. passa, & seu patienda, ac passas & seu patiendas.

Camerariũq. S.R.E. iudicem istarum causarum deputat.

§.8. Et si aliquid forsan occurrerit super præmissis, quod dictus Consul non possit accommodare, & concludere, recurratur ad nos, & seu dilectum filium Vitellotiũ Camerarium nostrum & S. R. E. quem & nullum alium illud decidere & finire posse volumus, etiam cum facultate & auctoritate amplissime puniẽdi, & castigandi quoscunque latrones & prædatores, etiam vsque ad pœnam capitalem. Volentes etiam per præsentes præfatum Cardinalem Camerarium, merum & verum iudicem & executorem in causis maritimis naufragiorum, & etiam quorumcunque assecurationum, super quibus lis & controuersia aliqua inter quoscunque euenire posset, ex causa tamen dictorum naufragiorum, cum opportuna auocatione à quibuscunque iudicibus, non tamen Romanę Curiæ fore & esse debere.

Consuli quoque & eius deputatis facultatẽ deferendi arma concedit.

§. 9. Necnon auctoritate præfata concedendo dicto Consuli, eiusq. deputatis prout concedimus eisdem, vt pro ipsorum securitate & defensione cuiuscunque generis arma, tam offensiua quam defensiua, in toto dominio, & per totum dominium ecclesiasticum, scilicet in omnibus terris & locis maritimis, & mari conuicinis per quindecim milliaria à terra distantibus, libere & licite portare possint & valean', quibuscunque bannis editis seu edendis, & alijs quibuscunque Apostolicis constitutionibus & ordinationibus non obstan.

Executores deputat, & facultates cõcedit.

§.10. Et nihilominus pro obseruatione præmissorum, motu & scientia nostris præfatis præcipiendo mandamus dilecto filio Vitellotio Vitellio Camerario nostro, necnon Clericis præsiden. Cameræ Apostolicæ, ac prælatis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, necnon vniuersis & singulis, tam Almæ Vrbis, quam aliarũ quarumcunque Sanctæ Romanæ Ecclesiæ mediate vel immediate subiectarum Prouinciarum, Terrarum, & locorum, Vicelegatis, Gubernatoribus, Locatenen. Potestatibus, Iudicibus, & alijs quouis nomine nuncupatis iusdicentibus, & iustitiæ ministris, necnon Illustribus & Magnif. viris Dominis Ducibus, Marchionibus, & Baronibus, Domicellis, Nobilibus, Castellanis, triremiumque Ducibus & Capitaneis, ac quorumcunque locorum Cõmunitatibus seu vniuersitatibus, omnibusque & singulis alijs particularibus personis, ad quos quomodolibet spectat, seu in futurum spectabit, seu spectare poterit, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ prædictæ, mediate vel immediate subiectis, quatenus pręmissa omnia & singula inuiolabiter obseruent, & obseruari faciant, & sub pœnis & censuris antedictis, necnon rebellionis, & priuationis omnium & singulorum bonorum, seu officiorum, ac confiscationis & publicationis quorumcunque bonorum per eos, & ipsorum quemlibet obtentorum, incurrendiq. in crimina læsæ maiestatis. Contradictores &c. cum amplissima facultate & auctoritate, dictos raptores, grassatores, & depredatores, & latrones, in fragranti crimine, seu delicto repertos puniendi, & castigandi, ad effectum vt huiusmodi iustis querelis cessantibus, dicti mercatores & nautę eo libentius cum suis nauigijs, nauibus, & mercibus ad Vrbem ipsam, locaq. prædicta, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ prædictæ securius, & tutius accedant.

Derogatio contrariorũ.

§.11. Non obstantibus constitutionibus & ordinatio-

 nibus

nibus Apostolicis, necnon statutis & consuetudinib. etiam municipalibus quarumcunque terrarum, & locorum in contrarium forsan editis, ac priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis quibusuis personis, necnon ciuitatibus, oppidis, locis, castris, ac portibus maritimis, sub quibuscunque verborum formis & tenoribus, ac cum quibuscunq; clausulis & decretis, & contractibus, & Motu proprio &c. ac alias concessis, quibus omnibus &c. illorum tenores &c. pro expressis habentes, hac vice latissime derogare placeat. cæterisq. contrari s quibuscunque.

Sola signatura sufficit.

§. 12. Volumus autem quod præsentis nostri Motus proprij sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat in iudicio & extra, regula contraria non obstante, seu si videbitur litteræ in forma breuis expediri possint.

PP. subscr.

Placet Motu proprio. M.

Dat. P. An. 1. 24. Aprilis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, octauo Cal. Maij, Anno primo.

VIII.

De Clausura & numero Monialium cuiuscunque Ordinis, & pœnis earundem absq; licentia Superiorũ, ex causa magni incendij, vel infirmitatis lepræ, vel epidimiæ tantummodo eis concedenda, è Monasterijs egredientium, concomitantiumq. & receptantium; ac Superiorum aliter eis licentiam concedentiũ. Necnon de eleemosynis pro ipsarum Moniali ũ subuẽtione colligẽdis.

Quo ad clausuram, habes etiam infra Greg. XIII. const. 28. Vbi gratiæ & S. D. N. Pauli V. constit. 47. Monialium. Et quo ad eleemosynas vide aliam eiusdem Gregor. bullam 8. Deo sacris. Et constitutionem Bonif. VIII hic citatam, videre est in tit. de Stat. Reg. in 6. Decretumq. Conc. Trid. in sess. 25. cap. 5.

Edita An. D. 1566. 1569. & 1570.

PIVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

CIrca pastoralis officij nobis, meritis licet imparibus, desuper commissi curam quantum nobis ex alto permittitur inuigilantes, assidue ad ea per quæ singulis erroribus, & excessibus obuiatur, ac personis quibuslibet, præsertim fœminei sexus virginitatem suam altissimo vouentibus, sub religionis iugo CHRISTO Saluatori in castitatis holocausto famulari affectantibus, semita iustitiæ & honestatis declinantibus, ne quicquam in eis reperiatur incongruum, quod in regularis ponat honestatis gloria maculam, & diuinam merito possit offendere maiestatem, opportune succurritur, libenter intendimus, ac in his nostræ vigilantiæ partes propensius impartimur, prout id in domino salubriter expedire conspicimus.

Moniales tacite vel expresse Religionem professæ clausuram seruent.

§. 1. Hac igitur perpetuo valitura constitutione, inhærentes etiam constitutioni fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, quæ incipit, Periculoso, & decretis Concilij Tridentini super clausura Monialium editis, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, atque perpetuo decernimus, vniuersas & singulas moniales, præsentes atque futuras, cuiuscunque Religionis, Ordinis vel militiarum, etiam Hierosolymitan. sint, quæ vel iam receptæ sint, vel in posterum in quibusuis Monasterijs siue domibus recipientur, & tacite vel expresse religionem professæ, etiam si conuersæ, aut quocunque alio nomine appellentur, etiam si ex institutis, vel fundationibus earum regulæ ad clausuram non teneantur, nec vnquam in earum monasterijs, seu domibus, etiam ab immemorabili tempore ea seruata non fuerit, sub perpetua in suis monasterijs, seu domibus debere de cætero permanere clausura, iuxta formam dictæ constitutionis fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, quæ incipit, Periculoso, in sacro Concilio Tridentino approbatam, & innouatam, quam nos auctoritate præfata etiam approbamus & innouamus, in omnibus & per omnia, ac illam di striste obseruari mandamus.

§. 2. Quod si aliquæ moniales forsan reperiantur, quæ consuetudine etiam immemorabili, aut instituto, vel fundatione regulæ suæ fretæ, animo obstinato huic clausuræ resistant, aut quoquo modo reluctentur, Ordinarij vna cum superioribus earum, omnibus iuris & facti remedijs compellant easdem tanquam rebelles & incorrigibiles ad precise subeundum dictam clausuram, & perpetuo obseruandum.

Inobedientes coerceantur per Ordinarios.

§. 3. Mulieres quoque quæ Tertiariæ, seu de pœnitentia dicuntur, cuiuscunque fuerint Ordinis in congregatione viuentes, si & ipsæ professæ fuerint, ita vt solemne votum emiserint, ad clausuram præcise, vt præmittitur, & ipsæ teneantur. quod si votum solemne non emiserint, Ordinarij vna cum superioribus earum hortentur, & persuadere studeant, vt illud emittant, & profiteantur, ac post emissionem, & professionem, eidem clausuræ se subijciant. quod si recusauerint, & aliquæ ex eis inuentæ fuerint scandalose viuere, seuerissime puniatur.

Tertiariæ si solemne votũ emiserint, clausuræ subijciantur, sin autem per Ordinarios ad clausurã suadeantur.

§. 4. Cæteris autem omnibus sic absque emissione professionis, & clausura viuere omnino volentibus interdicimus, & perpetuo prohibemus ne in futurum vllam aliam prorsus in suum Ordinem, Religionem, Congregationemve recipiant. Quod si contra huiusmodi hanc nostram prohibitionem & decretum aliquas receperint, eas ad sic viuentium omnino inhabiles reddimus, ac illarum quaslibet professiones & receptiones irritas decernimus & nullas, prout etiam præsenti decreto irritas facimus & annullamus.

Et volentes sine clausura & professione viuere, nõ recipiantur in aliqua Religione seu Cõgreg.

§. 5. Porro ne Moniales, vel Tertiariæ prædictæ propter hanc clausuram, detrimentum aut incommodum aliquod in earum necessitatibus, maxime in pertinẽtibus ad illarum victum patiantur, sed vt eis opportune cõsulatur, auctoritate Apostolica præfata statuimus, decernimus, præcipimus, atq; mandamus Ordinarijs & Superioribus earum, vt curent colligi fidelium eleemosynas per conuersas quæ nõ sint professæ, vel si professæ fuerint, sint tamen ætatis annorum quadraginta, & in domibus contiguis, extra tamen monasterium, degant, & non ingrediantur clausuram aliarum Monialium, nisi in casibus ex earum constitutionibus permissis. & de earum domib. exire non possint pro huiusmodi eleemosynis colligendis nisi de licentia Ordinarij, vel earum Superiorum.

Eleemosynæ pro monialibus colligantur per Conuersas, aut Professas habitantes prope monasteria, ætatis annor. 40.

§. 6. Et de cætero nullæ aliæ conuersæ professæ recipi amplius etiam de consensu suorum Superiorum vel Prelatorum possint. quod si aduersus hanc nostram prohibitionem receptæ fuerint, illarum receptio nulla, irrita & inanis sit, prout ex nunc nullam, irritam, facimus & annullamus.

Conuersæ professæ de cætero non recipiantur. Hoc declarauit Greg. ej. cit. in rubr.

§. 7. Quod si prædicto modo necessitatibus monialiũ & mulierum Tertiariarum prædictarum succurri sufficienter non poterit, mandamus ipsis Ordinarijs & Superioribus earum, vt ipsi prouideant de alijs personis pijs, & Deo deuotis, quæ fidelium eleemosynas colligant, vel alias eo meliori & commodiori modo quo fieri poterit, etiam ex opere manuum ipsarum monialium & mulierum prædictarum, arbitrio Ordinariorum & Superiorum earundem, & pro vt eis congruentius expedire videbitur, prouideatur, & succurratur. Et ne propter monialium numerum excessiuum clausuræ obseruatio violetur, inhærentes etiam similiter dispositioni dictæ constitutionis Bonifacii, & Concilii Tridentini decreto, monialibus prædictis, & illarum Superioribus, & Ordinariis districte inhibendo præcipimus & mandamus; ne plures in earum Monasteriis recipiant & admittant, siue recipi & admitti permittant, quam ex propriis redditibus ipsorum monasteriorum, vel consuetis eleemosynis commode sustentari possint.

Monialiũ recipiendarum numerus reguletur iuxta redditus Monasteriorum. Quod habes in Cõc. Trid. sess. 25. c. 3.

§. 8. Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ sub obtestatione diuini iudicii, & interminatione maledictionis æternæ, vniuersis venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis & Episcopis, quatenus in Ciuitatib. & diœcesib. propriis, præsentes nostras litteras publicari faciãt, ac in monasteriis monialium sibi ordinario iure subiectis, in iis vero quæ ad Romanam mediate vel immediate spectant Ecclesiam Sedis Apostolicæ auctoritate vna cum Superioribus eorundem monasteriorum clausuram, vt præmittitur, quamprimum poterint seruari procurent. Contradictores atque rebel-

Executorum deputatio.

rebelles per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo. inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Ac vt hoc tam salutare decretũ facilius obseruetur, omnes Principes seculares, & alios dominos, & magistratus temporales rogamus, requirimus, & obsecramus per viscera misericordiæ Domini nostri IESV CHRISTI, eisdem in remissionem peccatorũ iniungentes, quod in præmissis omnibus eisdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, & alijs monialium Superioribus assistant, ac suum fauorem & auxilium præstent, ac impedientes pœnis etiam temporalibus afficiant.

Clausul. derog. §.9. Præmissis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam per Sedem Apostolicam approbatis & confirmatis. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis etiam in fundatione, & institutione eisdem Monasterijs, vel domibus, & Monialibus, sub quibuscunque verborum formis, & clausulis irritantibus, & alijs decretis quibuslibet concessis, confirmatis, ac etiam iteratis viciaus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus etiam si pro sufficienti illorum derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro sufficienter expressis habentes, quo ad effectum validitatis nostræ constitutionis tantum derogamus, contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, aut suspendi non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Ordinarij non procedũt etiã in locis exemptis. §.10. Per hoc autem in Monasterijs exemptis, Ordinarij locorum quo ad alia nullam sibi credant iurisdictionem vel potestatem aliquatenus eis attributam.

Iussio publicandi. §.11. Volumus autem quod præsentes litteræ ad valuas Basilicæ Beati Petri Apostolorum Principis, & in Cancellaria nostra, ac acie Campi Floræ publicentur, & inter constitutiones extrauagantes perpetuo valituras conscribantur.

Exemplorum fides. §.12. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæcunque loca deferri, volumus & etiam declaramus, quod earum transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorsus fides vbicunque adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D.P. An. 1. 29. Maij. Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, 4. Cal. Iunij, Pontificatus nostri Anno 1.

Sequitur declaratio d. bullæ.

Edita An. D. 1569. *PIVS EPISCOPVS, &c.*

Exordium. DEcori & honestati omnium sanctimonialium, quarum IESVS CHRISTVS Dominus noster sponsus est, vt in puritate & castitate superædificantes, in ipso feliciter inhabitare valeant, consulentes, ea quæ illarum existimationi detrahere possent, decet nos consulto summouere.

Causa huius conſtit. §.1. Sane periculo & scandalo plena res est, ac regulari obseruantiæ vehementer aduersatur, sanctimoniales aliquando parentes, fratres, sorores, aut alios agnatos, vel cognatos, necnon Monasteria & alia filiationes nuncupata, etiam eis subiecta visitandi, aut infirmitatis causa, aliove prætextu à Monasterijs exire, & per secularium personarum domus discurrere, & vagari, quo veluti colore eximium quoque honestatis, & pudicitiæ decus in discrimen committunt.

Monialium à clausura exeuntiũ absque licentia &c. pœna. §.2. Vnde nos malo huic pro nostro Pastoralis officij debito salubriter occurrere volentes, inhærentes etiam decreto sacri Concilij Tridentini de clausura Monialiũ disponenti, ac alijs nostris litteris super huiusmodi clausura editis adijcientes, volumus, sancimus, & ordinamus nulli Abbatissarum, Priorissarum, aliarumue Monialium, etiam Chartusiensium, Cistérciensium, Sancti Benedicti, & Mendicantium, & quorumcunque aliorũ Ordinum, etiam Militiarum, ac statuum, graduum, & conditionum, dignitatum, ac præeminentiarum existentium, etiam à Regia vel Illustri prosapia ortarum, de cætero etiam infirmitatis, seu aliorum Monasteriorum, etiam eis subiectorum, aut domorum, parentum, aliorumue consanguineorum visitandorum, aliaue occasione & prætextu, nisi ex causa magni incendij, vel infirmitatis lepræ, aut epidimiæ, quæ tamen infirmitas, præter alios Ordinum Superiores, quibus cura Monasteriorum incumberet, etiam per Episcopum, seu alium loci Ordinarium, etiam si prædicta Monasteria ab Episcoporũ & Ordinariorum iurisdictione exempta esse reperiantur, cognita & expresse in scriptis approbata sit, à Monasterijs præfatis exire, sed nec in prædictis casibus extra illa, nisi ad necessarium tempus stare licere. Aliter autem quam, vt præfertur, egredientes, seu licentiam exeundi quomodocunque concedentes, necnon comitantes, ac illarum receptatrices personas, siue laicas, aut seculares, vel ecclesiasticas, consanguineas, vel non, excommunicationis maioris latæ sententiæ vinculo statim eo ipso absque aliqua declaratione subiacere, à quo præterquam à Romano Pontifice, nisi in mortis articulo absolui nequeant. Et insuper tam egressas, quam præsidentes, & alios Superiores prædictos eis licentiam huiusmodi concedentes, dignitatibus, officiis, & administrationibus, per eas & eos, tunc obtentis priuamus, & illas & illos ad obtenta, & alia in posterum obtinenda inhabiles.

§.3. Necnon licentias & facultates, seu indulta & priuilegia exeundi à Monasterijs, & extra illa standi, à nobis, seu alio Romano Pontifice prædecessore nostro, ac Sedis Apostolicæ Nuncijs, & Legatis, etiam de latere, ac Maiore Pœnitentiario, aut Ordinum prædictorũ Superioribus, aliisque personis sub quibuscunque tenoribus & formis, & cum quibusuis restitutiuis, præseruatiuis, mentis attestatiuis, etiam nouam gratiam, & datam condecentibus, aliisque efficacioribus ac insolitis clausulis, irritantibusq. & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorum Principum, necnon Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium intuitu & contemplatione, ac instantia, vel alias quomodolibet concessa (quæ prorsus abolemus) ac litteras desuper confectas, & in posterum concedendas, & conficiendas, nullas & inualidas, nulliusque roboris ac momenti fore, nec illas habentibus & habituris suffragari posse. Licentias aliter concedentium & cæt. pœnæ. Hoc amplias Greg. 13. cat. in rubr.

§.4. Et ita per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus. Decretum irritans.

§.5. Mandantes vniuersis & singulis Venerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub obtestatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus per se vel aliũ, seu alios præsentes litteras in Ciuitatibus & diœcesibus propriis quolibet anno publicent, omniaque in illis contenta, necnon præfatum decretum ipsius Concilij, quod incipit, Bonifacij VIII diligenter & inuiolabiliter sub censuris ecclesiasticis, aliisq. præfatis pœnis, & in eodem decreto contentis, obseruent & obseruari faciant & procurent. Contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis non parentes, etiam alijs pœnis auctoritate nostra, appellatione postposita compescendo. necnon legitimis super his habendis seruatis processibus pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando, interdictum ecclesiasticum apponendo. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Deputatio & facultates executorũ huius consti. & Concil. Trid. prædicti.

§.6. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscunque. Clausulæ derogatoriæ.

Aut si aliquibus, communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Alijs Apostolicis constitutionibus & iuribus, de huiusmodi clausura disponentibus, nihilominus in suo robore duraturis.

Transumptorum fides.

§.7. Cæterum volumus quod præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorsus fides vbique terrarum, tam in iudicio quam extra adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D.P. An.5. 1. Februarij.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo, Calend. Februarij, Pontificatus nostri Anno 5.

Publicatio.

Anno a Natiuitate D. 1570. indictione 13. die vero 27. mensis Februarij, Pontif. Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. anno eius 5. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt Romæ ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, vt moris est per nos Ioannem Guererum, & Christianum de Monte, prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

Antonius Clerici Mag. Curs.

IX.

Declarationes circa allegationem nouæ causæ, in casu fractæ pacis, vel treguæ. Admissionemq. reorum in contumaciam condemnatorum in Statu Ecclesiastico ad faciendas defensiones, infra vel post annum, Necnon circa præuentionem inter Iudicem ecclesiasticum & laicum in causis mixti fori.

De materia Bannitorum notas dabo inf. ad const. 6. Sixt. V. Hoc nostri.

Editę An. D. 1566. & 1570.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Exordium.

CVm ob innumeras Rom. Pontif. occupationes, ac particularium rerum quarumlibet status ignorantiam, contingat ab eo quandoque litteras emanare, quæ in magnum aliquorum præiudicium redundare noscuntur, minime reprehendendum esse videtur, si tandem præiudicio cognito litteras huiusmodi, etiam si per eius prædecessorem emanauerint, tanquam per inaduertentiá editas reuocat, & limitat, aliasq. desuper disponit prout rerum & temporum qualitate pensata conspicit in Domino salubriter expedire.

Pius IV. allegationé nouę causæ prohibuit, in casu pacis & treugæ fractæ.

§.1. Dudum siquidem fel. record. Pius Papa Quartus prædecessor noster cupiens criminibus & excessibus qui in dies oriebantur prouidere, per quasdam suas in forma Motus proprij editas litteras inter alia statuit, quod in causa treugarum, & pacis fractarum ipsi fractores vel eorum fideiussores allegare non possent quod offensa ex noua causa processisset, nec allegata cuiquam suffragarentur.

Ind causis mixtis Iudicum præuentionem declarauit supra in cóst. 14. §.12. fol. 72.

§.2. Et etiam quod in causis mixtis inter Iudicem ecclesiasticum & laicum, locus sit præuentioni, ita tamen quod Iudex ecclesiasticus in casu præuentionis non possit procedere contra laicum, sed illum debeat remittere ad Iudicem laicum, & alias prout in eisdem litteris plenius continetur.

Hic pont. declarat, prohibitionemque ad principales tantum, procedere nó autê quo ad cóprehensos.

§.3. Nos considerantes à ratione & iuri debito alienum esse eos qui criminis innoxij fuerint, eorumque fideiussores, si treugæ pax seu fideiussiones de non offendendo postea ex noua emergente occasione fractæ fuerint, earum occasione grauari debere, cum præcipue paces, treugæ, seu fideiussionis huiusmodi de non offendendo non ad offensionem ex futuris causis, sed ex præteritis tantum oriantur, litteras præfatas quo ad præmissa reuocantes, cassantes, & moderantes, effectumque suum sortiri in præmissis non posse decernentes: Motu simili &c. nouam causam in pacis, treugarum, seu fideiussionum huiusmodi fractione principales tantum videlicet qui fuerunt causa pacis, treugarum, seu fideiussionis de non offendendo huiusmodi factarum, seu faciendarum, præstitarum seu præstandarum, si ipsi aliquo modo, seu aliquis eorum in dictis fractionibus interuenerint, seu interuenerit, videlicet si aliquis ex dictis principalibus aliquem ex comprehensis in pace, treuga, seu fideiussione de non offendendo offenderit, vel ipse ab aliquo ex ipsis comprehensis offendatur, non excusare. Si vero supradicti principales, seu aliquis eorum in fractione pacis, treugæ, seu fideiussionis huiusmodi, vt supra non interuenerint, seu interuenerit, ipsos eorumque consanguineos & fideiussores, cæterosq. in pace, treuga, seu fideiussione de non offendendo comprehensos, & quemlibet eorum nouam causam huiusmodi allegare posse, & ea probata excusari debere, & quoquo modo grauari, perturbari, aut inquietari non posse neque debere. idque tam in causis motis & indecisis pendentibus, quam etiam finitis, & in quibus etiam pronunciatum fuit (dummodo sententię desuper latæ totaliter non sint executioni demandatæ) locum sibi vendicare posse & debere declaramus.

Contumacib. dat anná ad comparendú.

§.4. Cumq. etiam sæpe contingat partes ipsas contra quas in contumaciam procedi consueuit, vel ita negociorum mole grauari, vel ita longe abesse, vt ipsorum contumaciam sex mensium spatio huiusmodi expurgare minime queant, terminum sex mensium huiusmodi ad annum prorogamus, ac contumacibus huiusmodi defensiones nonnisi post anni elapsi terminum denegari debere. ac quascunque aliter quam vt præmittitur ferendas sententias, nullas, inanes, nulliusq. roboris & momenti, fore & esse, prout nos eas ex nunc tanquam contra iuris debitum, & de facto latas annullamus, cassamus & irritamus.

Præuentionē ad iuris & Concil. Trid. terminos reducit.

§.5. Quo vero ad præuentionem inter Iudicem ecclesiasticum, & laicum, declaramus, illam habere locum in terminis, & statu, prout ante dictum Motum proprium erat, ac ipsum ad terminos iuris in hoc reducimus. & volumus, vt in præuentionibus procedatur iuxta formam iuris, & sacrorum decretorum Concilij Tridentini, & non alias aliter, nec alio modo.

Decretum irritans.

§.6. Sicq. & non aliter per quoscunque Iudices, &c. etiam S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata &c. iudicari debere. irritum quoque &c. auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus & decernimus.

Iudices & Notarij hæc obseruent.

§.7. Et nihilominus pro potiori pręmissorum validitate, omnibus & singulis iudicibus, tam ordinarijs quam delegatis, & subdelegatis, ac eorum Locatenentibus et Notarijs, sub excommunicationis maioris, ac indignationis nostræ, officiorumq. suorum priuationis pœnis, nec contra præmissa aut illorum aliqua facere, & attentare præsumant, districtius inhibemus.

Claus. derog.

§.8. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quarumcunque Ciuitatum, Prouinciarum, & locorum, etiam iuramento &c roboratis statutis, & consuetudinibus. priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis vniuersitatibus, Communitatibus, & hominibus prouinciarum Ciuitatum, & locorum prædictorum quomodolibet concessis &c. Quibus omnibus &c. etiam si de illis, &c. illorum tenores &c. hac vice latissime derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque, cum clausulis opportunis.

Papæ subscr.

Fiat Motu proprio. M.

Clausularum repetitio.

§.9. Et de reuocatione, cassatione, declaratione, reductione, voluntate, prorogatione, annullatione, irritatione, statuto, & decreto, inhibitione, derogatione, & alijs præmissis, quæ hic pro simul, vel ad partem repetitá habeantur latissime extenden. Et quod pręmissorum omniú. & singulorum, & præsertim præsentibus contrariorum pro sufficienter expressis habeantur.

Sola sufficiat signatura.

§.10. Et quod præsentis Motus proprii etiam absque data & registratura, sola signatura sufficiat, & vbiq; fidem faciat in iudicio & extra, regula contraria non obstante.

Fides exemplorum.

§.11. Eiusq. transumptis manu alicuius Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadé prorsus fides adhibeatur,

beatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forẽt exhibitæ, vel ostensæ.

Iussio publicandi. §. 12. Quodque Cameræ, & Cancellariæ Apost. ac audientiæ causarum Palatij Apostolici valuis, & in acie Cãpi Floræ dimissis copijs affixis, post mensem affixionis huiusmodi computandum, omnes ita afficiant, & arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Fiat. M.

Publ. P. A. 1. die 20. Iunij. *Anno a Natiuitate Domini 1566. indict. 9 die vero 20. mẽsis Iunij Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papa IV. Anno I. supradictus Motus proprius affixus, & publicatus fuerit ad valuas Principis Apostolorũ de Vrbe, Cameræ, ac Cancell. Apostolicarum, necnon in audentia litterarum contradictarum, ac in acie Campi Floræ, dimissis inibi copijs affixis per me Ioannem Guerardi præfati S. D. N. Papa Cursorem.*

Ant. Clerici Magister Cursorum.

Sequitur declaratio d. Constitutionis.

Edita A. D. 1571.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Exordium. DVDVM postquam fel. rec. Pius Papa IV. prædecessor noster, cupiens subterfugijs delinquentium obuiare, per quasdam suas in forma Motus proprij editas litteras, sub dat. Romæ apud Sanctum Petrum, 12. Cal. Iunij, Anno VI. inter alia statuisset, quod rei in contumaciam condemnati ad suas defensiones faciendas admitti non possint, nisi infra sex menses, quo ad faciendas, videlicet à die condemnationis, quo vero ad iam factas condemnationes à die publicationis earundẽ litterarum computandos, per alias nostras, etiam in forma Motus proprij emanatas litteras, die 20. mẽsis Iunij, Pontificatus nostri anno primo publicatas, terminum sex mensium huiusmodi ad annum prorogauimus, ac contumacibus huiusmodi defensiones nõ nisi post anni elapsi terminum denegari debere decreuimus.

Dubia exorta super prædictis. §. 1. Cumque, sicut accepimus, à nonnullis ordinationem, & dispositionem huiusmodi, nostramque, & dicti prædecessoris in illis edendis intentionem varijs calumnijs eludere, & super earum sinistris interpretationibus agentes pro Fisco, & Camera Apostolica fatigare, & causas in longum protrahere, & illas intricare, sententiarũque executionem euitare satagentibus, sæpe in dubium verti contingat (licet ex verborum proprietate res clara sit) an scilicet tam sponte comparentes, de quibus loquitur Motus proprius pręfati prędecessoris, quam etiam capti intra dictum tempus, indistincte admitti debeant ad faciendum suas defensiones, maxime stantibus in eodem nostro Motu proprio appositis supra relatis verbis videlicet. Ac contumacibus huiusmodi defensiones non nisi post anni elapsi terminum denegari debere, quæ indefinite prolata sunt, & videntur posse comprehendere, tam sponte comparentes quam captos, nihilominus considerantes, quod verba ipsa nihil aliud disponunt quam prorogationem termini, his quibus ex forma Motus proprij prædicti prædecessoris denegari non poterat.

Declaratio quod capitaliter condemnati, capti infra annum, non audiantur absque iussu Papæ, sed sententia cõtra eos in contumaciã lata legitimis pręcedẽtibus inditijs executioni demandetur. §. 2. Nos igitur ad tollendum omne dubium, & absurdum euitandum, quod capti, & sponte comparentes paris essent conditionis, necnon calumnijs, & alijs inconuenientibus huiusmodi quantum cum Deo possumus obuiare, omnemque disputandi materiam tollere, & in his opportune prouidere volentes, necnon singularum litterarum prædictarum, ac inditiorum inquisitorum processuum condemnationum, & sententiarum desuper formatarum, & latarum, ac formandarum, & promulgandarũ huiusmodi, aliorumque forsan latius exprimen. tenores, continentias, formas, & compendia, ac reorum delictorum, criminum, & excessuum, ac pœnarum huiusmodi, & Iudicum nomina, cognomina, gradus, & qualitates, ac quantitates, & loca, pro plene, & sufficienter expressis habentes, & decernentes, necnon singulas prænarratas litteras confirmantes, & innouantes, Motu simili, &c. quod bannitij & in contumaciam condemnati in pœnam capitis, & vltimi supplicij, si capti ad manus Curiæ deuenerint, per iudices ad nouas, siue alias defensiones faciẽdas, etiam intra dictum tempus non admittantur, nisi habita à nobis, vel signatura nostra desuper gratia speciali, nec litteræ ipsæ, quæ in eorum odium editæ sunt, eis in aliquo suffragentur, aut illis se iuuare, siue defendere possint. Quinimmo, quod iudices præfati sententias ipsas condemnatorias, tam in Vrbe quam extra eam latas, & ferendas, si tamen legitimis præcedentibus indicijs ad inquirẽdum promulgatæ fuerint, executioni realiter, & corporaliter, suis loco & tempore congruis respectiue totaliter & integre, contra sic captos demandent, & demandari faciant, hac nostra perpetuo valitura declaratione declaramus, & decernimus, & quatenus opus sit, de nouo statuimus, & ordinamus, & ita mentis, & intentionis nostræ fuisse, & esse attestamur.

Officiales, omnino obseruent. §. 3. Præterea Almæ Vrbis nostræ generali Gubernatori, cæterisque Iudicibus, ordinarijs vel delegatis, in Romana Curia vel extra eam residentibus quibuscunque, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ pœna committimus & mandamus, districte præcipiendo per præsentes, quatenus huiusmodi nostram declarationem, seu nouam constitutionem, & ordinationem, necnon ipsas præsentes, & in eis contenta, omnia & singula, in causis criminalibus seu mixtis, ac alijs Fiscum & Cameram Apostolicam illiusque interesse quomodolibet cõcernentes, nunc & pro tempore pendentibus quibuscunque, etiam si forsan aliqui capti nunc in carceribus detineantur, perpetuo inuiolabiliter obseruari mandent, & faciant, & ipsi obseruent.

Decretum irritans. §. 4. Et ita, & non aliter in præmissis omnibus & singulis per quoscunque iudices, & Commissarios, &c. etiam S. R. E. Cardinales, ac Palatij Apostolici causarum Auditores, sublata, &c. iudicari, interpretari, & diffiniri debere, irritum quoque, &c. decernimus.

Clausula derogatoria. §. 5. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutisque, ac cõsuetudinibus Prouinciarum, Ciuitatum, oppidorum, & locorum quorumcunque etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate roboratis, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, Vniuersitatibus, Communitatibus, & hominibus Prouinciarum, Ciuitatum, & locorum prædictorum, ac etiam singulis prędominatis, & alijs quibuscunque Iudicibus, &c. per nos, & prædecessores nostros concessis, & etiam iteratis vicibus innouatis, quibus omnibus, & c. illorum tenores, &c. hac vice latissime derogamus, ac stylo Palatij, cæterisq; in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscunq.

Sola signatura sufficit. §. 6. Volumus autem, quod præsentis Motus proprij, etiam absque data, & registratura, sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat, in iudicio & extra, regula contraria non obstante.

Transumptis fides. §. 7. Eiusque transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quę ipsis originalibus litteris adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ, seu litteræ desuper per breue nostrum expediri possint, & si videbitur, cum omnium, & singulorum prænarratorum, & expressorum, aliorumque necessariorum specificatione, & insertione, & cum alijs clausulis opportunis, & consuetis.

PP. Subscrip. Placet Motu proprio M.

Dat. P. An. 6. die 17. Sept. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Id. Septembris, Anno sexto.

Publicatio. *Anno à Natiuitate Domini Nostri Iesu Christi, Millesimo quingentesimo septuagesimo primo, Inditione decimaquarta, die vero decimaseptima mensis Septembris, Pontificatus autem Sanctissimi in Christo patris, & Domini Nostri Domini Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno sexto, retroscriptus Motus proprius affixus, & publicatus fuit in acie Campi Floræ, & ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, dimissis copijs affixis, per me Io. Andream Panizzam præfati Sanctissimi Domini Papæ Curs.*

Io Guerardi Magister Curs.

X.

Innouatio & ampliatio constitutionum à Pont. prædecessoribus editarum, contra Homicidas, brigosos, vindictam transuersalem, aut hominum collectam facientes, facinorosq; homines, eorumq; complices, & fautores, Cõmunitates quoq; & alios eorum territoria à prædictis non custodientes in Statu Ecclesiastico.

Hac constitutiones indicaui hic in apostillis, & eis addo viden. constit. 65. Greg. XIII. Tanta. & constit. 6. Sixti V. Hoc nostri. vbi plene notabo.

Editę An. D. 1566.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

EX supernæ dispositionis arbitrio gregis Dominici curæ præsidentes, inter varias animi solicitudines quæ ex pastoralis officij ministerio nobis incumbunt, illam à nobis potissime amplectendam esse putamus, per quam inter singulos gregis eiusdem fideles, pręsertim vero nobis, & Romanæ Ecclesiæ subditos, pax & concordia consouetur, seditiones sedantur, scandalis obuiatur, & animarum salus procuratur. Vnde ea quæ sedula meditatione hactenus à diuersis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris præmissorum ratione gesta fuisse ac ordinata comperimus, quo sæpius fideles ipsi illa perspicient innouari, eo feruentius, ac promptius ad illorum obseruationem excitentur, confirmanda, innouanda, nostræque auctoritatis munimine roboranda esse censemus, aliasque desuper disponimus prout in domino conspicimus expedire.

Pius II. edidit bullam hic cit.

§. 1. Sane alias postquam fel. re. Pius Papa II. prædecessor noster, per eum accepto, quod à certis tunc elapsis annis, & cæt.

Omittitur residuum narratiue, quia ipsam bullã 8. Pij II. habes sup. fol. 310. Ad retinendas.

Paulus II. edidit alteram hic cit.

§. 2. Cum sæpius contingeret, quod offensionis ignarus, aut ob huiusmodi excessus plurimum condolens, horribili &c.

Omittitur pariter residuum relationis huius bullæ 4. Pauli II. Viros nam. habes eam supra fol. 318.

Sixtus 4. aliã bullam edidit hic relatam & à me propterea prætermissã in hoc opere

§. 3. Et successiue recolendæ memoriæ Sixtus Papa IV. similiter prædecessor noster accepto per eum quod contenta in litteris Pij prædecessoris huiusmodi à certis annis tunc elapsis citra non fuerant obseruata, & ex illorum non obseruantia subditi præfatæ Ecclesiæ procliuiores erant ad homicidia committenda, ac fere passim quotidie perpetrabantur, & homicidæ præfati ideo ad illa committenda promptiores existebant, quia sperabant latere, & suorum excessuum remissionem consequi facile posse, ac detestabilem, & horrendam sicariorum nequitiam talium ad aliorum cautelam iuris remedijs prosequi studio cupiens indefesso, habita super ijs cum fratribus suis præfatæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, de illorum consilio per suas litteras, statuta, decretaq; Pij prædecessoris huiusmodi, ac prout illa concernebant omnia & singula in dictis litteris Pij prædecessoris pręfati contenta approbauerat, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decreuerat. ac voluerat & de eorundem fratrum consilio statuerat, & ordinauerat, quod cõdemnatis eatenus, & quos in posterum condemnari contingeret vbilibet in ciuitatibus, terris, & locis prædictis pro homicidio, siue vt principales, siue vt auxilium, consiliũ, vel fauorem præstantes, suarum cõdemnationum remissionem, aut contra illas saluum conductum, & licentiam secure in loco patrati criminis, vel infra quinquaginta milliaria (vt præfertur) propinquo nullatenus obtinere possent ab alio quam à Rom. Pont. qui pro tempore esset, & alicuius alterius etiam Legati de Latere remissio nemini suffragaretur. & si forsan contingeret eundem Rom. Pont. ad remissiones siue saluum conductum huiusmodi procedere, talis remissio per præoccupationem processisse censeretur, & nemini prodesse posset, nisi in illa verus litterarum Sixti prædecessoris huiusmodi tenor de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes inferius insertus foret, & determinata causa exprimeretur, quæ eundem Rom. Pont. induceret ad derogandum eisdem litteris Sixti prædecessoris, quæ cum tam matura deliberatione ab eodem Sixto prędecessore emanauerant.

Iulius II. edidit aliam hic cit.

§. 4. Et subsequenter sanctæ mem. Iulius Papa II. etiã prædecessor noster habita super ijs cum fratribus suis tunc, & cæt.

Omittitur pariter residuum narrationis const. 6. Iul. II. Cum homines. quæ est supra. fol. 408.

Et aliam hic relatã, quam non habes supra in hoc opere.

§. 5. Et insuper per eundem Iulium prędecessorem accepto quod cum nonnulli Ciuitatum, Castrorum, & locorum tam Regni nostri tunc sui Siciliæ citra Pharum, quam aliarum partium dictæ Ecclesiæ subiectarum etiã Vrbi prædictæ adiacentium, quam propter homicidia, aliqua nefanda per eos perpetrata excessus, crimina, & delicta, & alias eorum demeritis id exigentibus à Ciuitatibus, terris, castris, & locis eorum, seu in quibus tũc morabantur exules, rebelles, & banniti, quod in illis propterea secure morari nequirent, alij de Ciuitatibus, Terris, Castris, & locis dictæ Ecclesiæ subiectis ad Regnum, & alias adiacentes huiusmodi, alij autem ex Regno, & adiacẽtibus partibus prædictis, ad Ciuitates, Terras, Castra, & loca eidem Ecclesiæ subiecta prædicta etiam dictæ Vrbi adiacentia se transferrent, nonnulli Barones, Proceres, & Domini, seu Vicarij in temporalibus Ciuitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum, ac Regni, & partium adiacentium prædictorum, eorumque Officiales, & subditi dictos homicidas, bannitos, criminosos, atque rebelles homines scienter receptare, & quod grauius erat protegere, & defendere non formidabant, se reos tãtorum scelerum, per homicidas & alios bannitos prædictos perpetratorum, apud Deum constituentes, & tam ipsis homicidis, & malefactoribus, quam alijs similia, vel grauia delicta perpetrandi, & committendi audaciam, & scelerum huiusmodi impunitatem tribuentes in animarũ suarum periculum, iustitiæ conculcationem, ac dictæ Sedis auctoritatis contemptum, & scãdalum plurimorum. Idem Iulius prædecessor Motu proprio omnes, & singulos Barones, Proceres, Milites, ac Dominos, & Vicarios in tẽporalibus Ciuitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum eorundem, necnon nostros, & eorundem Baronum, Procerum Militum, & Dominorum Vicarios, Officiales, & subditos per suas litteras requisierat & monuerat, eisque, & eorum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, quã contrafacientes eo ipso incurrerent, districtius inhibuerat, ne homicidas, bannitos, criminosos, rebelles, aliosq; infames homines pręfatos, qui propter eorum delicta bãniti in locis originis suæ, seu alijs regnorum, Ciuitatum, Terrarum, Castrorum, & aliorum locorum prædictorũ, propter eorum malam vitam commorari non poterant, ex tunc de cætero nullatenus receptare, aut eis consiliũ, auxilium, vel fauorem quouis quæsito colore præstare præsumerent. Quinimmo tales ad eorũ dominia declinantes, seu in eis commorantes capi, & ad forum seu iustitias, vel Officiales ad quos punitio, & castigatio criminum, & excessuum per eos perpetratorum, vt præfertur, de iure vel consuetudine pertinebant & spectabant, destinare, aut si partibus læsis, & offensis vtilius foret, illos iuxta criminum, & excessuum per eos perpetratorum qualitatem ad pœnas à iure statutas in locis vbi deprehensi forent procedere procurarent.

Leo X. aliam edidit hic cit.

§. 6. Præterea fel. mem. Leo Papa X. etiam prædecessor noster similiter per eum accepto quod nequissimi sicarij, &c.

Præterea insertionem bullæ 36. Leon. X. Omnes. quia ipsa est supra fol. 517.

Clem. VII. alterã hic edidit.

§. 7. Porro ad notitiam similis memoriæ Clementis Papæ VII. pariter prædecessoris nostri perueniente plures Vrbis, & cæt.

Non pono hic istam bullam 50. Clem. VII. In sancta. quia habes eam sup. fol. 537.

Pius IV. aliã edidit hic indicatam.

§. 8. Piæ mem. Pius Papa IV. similiter prædecessor noster singulas Pij II. Pauli, Sixti, Iulij, Leonis, & Clementis, &c.

Præ-

Præterito hanc bullam 27. Pij IV. siquidem habes ipsam sup. fol. 31. In eminenti.

Hoc modo Pontif. Pius V. antecedentes constit. approbat

§.9. Cum autem statim vbi nos ad summi Apostolatus apicem diuina cooperante prouidentia assumpti fuimus, ob earundem litterarum non obseruationem in eisdem Ciuitatibus, Terris, & locis, ac etiam in Alma Vrbe nostra varias dissensiones, discordias, & odia vigere, latrocinia, & homicidia, aliaq; nefandissima crimina perpetrari, ac præfatos Pium II. Paulum, Sixtũ, Iulium, Leonem, Clementem, ac Pium IV. prædecessores pro felici ac tranquillo statu & commodo personarum tam dictæ Vrbis quam aliarum Ciuitatum, Terrarum, & locorum prædictorum, præmissa statuisse, ordinasse, & peregisse perspexerimus. Idcirco nos quoque eadem ratione, quietis videlicet ac pacis moti, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris eiusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, ac de illorũ vnanimi consilio & assensu singulas Pij II. & Pauli, ac Sixti, necnon Iulij, & Leonis, & Clementis, & Pij IV. prædecessorum litteras huiusmodi, cum statutorum, ordinationum, extẽsionum, ampliationum, reuocationum, cassationum, irritationum, annullationum, decretorum, cõfiscationum, incorporationum, applicationum, voluntatum, hortationum, requisitionum, & mandatorum, omnibusque & singulis alijs in eis respectiue contentis clausulis Apostolica auctoritate prædicta tenore præsentium approbamus, confirmamus, & innouamus, illisque perpetuum, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, ac ab omnibus, & singulis quos illæ concernunt penitus ac sub prædictis per contrafacientes irremissibiliter incurrendis pœnis obseruari volumus atque decernimus.

Communitates q. obligat ad refectionẽ damnorum & tantundem pro pœna.

Ad hoc vide bullã Greg. XIII. cit. in fin.

§.10. Easdemque litteras, ad hoc vt si homicidæ, sicarij, banniti in Ciuitatibus, Terris, Castris, & locis prædictis cuiquam damna aliqua intulerint, ipsique damnis taliter illatis, à Ciuitatum, Communitatibus, ac Terrarum, Castrorum & locorum huiusmodi Vniuersitatibus capti, & deprehensi non fuerint, sed taliter delinquentes impune euaserint, communitates, ac vniuersitates huiusmodi (præter hoc quod ad damnorum quorumcunque sic illatorum parti læsæ damnaque huiusmodi patienti, eorumque hæredibus plenariam restitutionem, & satisfactionem omnino teneantur) ad tantundem quantum damna illata huiusmodi extimata fuerint, Cameræ Apostolicæ realiter cum effectu persoluendum omnino sint astricti, auctoritate, & tenore præfatis extendimus, & ampliamus.

Communitates bannitos capere studeant.

§. 11. Mandantes eisdem Communitatibus, & Vniuersitatibus quatenus ipsæ in virtute sanctæ obedientiæ, & sub maioris excommunicationis, ac alijs nobis, & pro tempore existenti Romano Pontifici beneuisis pœnis, eosdem sicarios, & bannitos in eorum Ciuitatibus, Terris, Castris, & locis commorantes, seu per eas & ea transeuntes capere, & ad populum conuocandum & coadunandum campanas pulsare, eosque sic captos ad carceres conducere, aut Curiæ temporali consignare omnino teneantur.

Executores huius const. deputat.

§.12. Quocirca dilectis filijs Vitellotio S. Mariæ in via lata Romanæ Ecclesiæ Camerario, & Cameræ præfatæ Thesaurario, Præsidentibus, Clericis, ac vniuersis, & singulis Legatis, & Vicelegatis Prouinciarum nostrarum, & alijs Rectoribus, ac Officialibus Ciuitatum, Terrarũ, & partium prædictarum nobis, & dictæ Sedi mediate, vel immediate subiectarum districte præcipiendo mandamus, quatenus præsentes litteras solenniter in singulis Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, & locis prædictis publicari, necnon omnia & singula in eis contenta inuiolabiliter obseruari faciant & mandent. Contradictores quoslibet & rebelles, cuiuscunque status, gradus, & præeminentiæ fuerint, sententias, censuras, & pœnas præfatas dãnabiliter incurrisse declarent, & declarationẽ huiusmodi per eos faciendam in libris maleficiorum conscribi, & annotari mandent, & faciant. Necnon capitales præfatas sententias à ministri iustitiæ absque alicuius incursu irregularitatis exequi procurent, ac realiter & irremissibiliter exigant, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Necnon pro exactione pœnarum pecuniarũ huiusmodi contra Communitates, & Vniuersitates, ac in eorundem inobedientium in temporalibus dominorum vassallos propter eorum huiusmodi inobedientiam repræsalias concedant, necnon & cum effectu exequi faciant. Attentius hortantes, & requirentes in domino Barones, & Domicellos, ac in temporalibus dominos dicti regni, necnon illius Prouinciarum, Ciuitatũ, & locorum Gubernatores, & Officiales pro tempore existentes, vt præfatos homicidas, & fautores, & complices capiant, & capi procurent, captosque ad præsides nostrarum Prouinciarum, vnde ipsi homicidæ, fautores, & cõplices originem traxerunt, conduci, & eis realiter consignari simi iter cum effectu faciant.

Clausulas derogatorias apponit.

§.13. Nõ obstantib. cõstitution. & ordinationib. Apost. ac omnibus illis quæ dicti prædecessores in præfatis eorũ litteris voluerunt nõ obstare, cæterisq; cõtrarijs quibuscũq. Aut si aliquibus, communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuscunq; alijs priuilegijs, indulgentijs, & litteris Apostolicis, generalibus vel specialibus super recipiendis bannitis, homicidis, & brigosis, ac alijs prædictis quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbũ habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quæ quo ad hoc cuiquam nolumus vllatenus suffragari.

Formã & effectus public. adijcit.

§.14. Volumus autem quod præsentes litteræ nostræ postquam in valuis Basilicæ Principis Apostolorum, & in Campo Floræ de Vrbe affixæ fuerint, omnes & singulos Ciues Roman. & alios in Vrbe commorantes effluxis quindecim diebus, alias vero Duces, Comites, Marchiones, Domicellos, Barones, & alios temporales dominos, & Vicarios, Communitates, & Vniuersitates, Ciuitatum, Terrarum, & locorum Sedi præfatæ mediate & immediate subiectorum huiusmodi decurso mense arctent, & contrafacientes pœnas præfatas incurrant in omnibus & per omnia, perinde ac si eis omnibus & singulis contrafacientibus, personaliter & particulariter intimatæ fuissent. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 1566 die 3. Iulij.

Dat. Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, tertio Nonas Iulij, Pont. nostri Anno primo.

Subscr. Papæ.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Subscriptiones Card.

Io. Card. Moronus Episcopus Portuensis.
Ego Io. Mi. Cardinalis Saracenus.
Ego Io. Cardinalis Politianus.
Ego Io. B. Cicada Cardinalis S. Clementis.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Io. Cardinalis Capisuccus.
Ego Iac. Card. Sabellus.
Ego Marcus Ant. Card. Columna.
Ego Ptolemæus Card. Comens.
Ego Aloysius Card de Pad.
Ego Zacharias Card. Delphinus.
Ego Marcus Antonius Card. Bobba.
Ego Franc. Ab. Card. Const.
Ego Io. Ant. Card. S. Georgij.
Ego Aloysius Card. Cornelius.
Ego Lud. Card. Simoneta.
Ego Ant. Card. Granuelanus.
Ego F. Card. Paciecco de Toledo.
Ego Io. Franciscus Card. de Gambara.
Ego Innicus Aualus Card. Arag.
Ego Guido Card. Vercellen.
Ego Benedictus Lomellinus.
Ego G. Card. Sirletus.
Ego Hier. Card. Simoncellus.
Ego F. Card. Alciatus.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1566. Indict. 9. die 27. mensis Augusti, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & Domini Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno primo, suprascriptæ litteræ Apostolicæ lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt ad

valuas

valuas basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ dimissis illarum copijs affixis per nos Bernardinum Andreutium, & Io. Andream Rogerium Apostolicos Cursores. *Iulius Parmus Magister Curs.*

Sequitur ampliatio pœnarum contra Fautores Bannitorũ.

Edita A. D. 1566.

P I V S E P I S C O P V S,
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INdefessa pastoralis nostræ prouidentiæ sollicitudo, ad ea potissimum diligenter intendit, per quæ omnes Christifideles, præsertim subditi, & S.R.E. deuoti, & peculiares filij, quiete & pacifice viuere valeant. Vnde nos in his nostræ prouisionis remedium libenter adhibemus, ac pœnas adijcimus, vt, si non pacis cupidine, saltem formidine pœnæ, mandata Apostolica ad ipsorum subditorum nostrorum tranquillitatem spectantia, debite seruentur, & alias desuper disponimus, prout in domino conspicimus salubriter expedire.

Causa huius constitut.

§. 1. Cum itaque (sicut non sine graui animi nostri molestia nuper accepimus) diuersæ status Ecclesiastici, & dominij nostri temporalis personæ, posthabitis & neglectis constitutionibus & mandatis, tam à nobis quam etiam alijs Romanis Põtificibus prædecessoribus nostris emanatis, homicidas, rebelles, latrones publicos, grassatores viarum, ac in pœnam capitis bannitos, & alios facinorosos homines, in suis locis receptare, ac tenere, eisq; diuersimode fauere, consiliumq. & auxilium præstare non reformident, in non modicum Apostolicorum mãdatorum contemptum plurimamq; eorundem subditorũ nostrorum perturbationem, & offensionem.

Ampliatio pœnarum in auxiliatores prædictorum bannitorum in futurum.

§. 2. Nos igitur, ad quos pro vniuersalis nostræ administrationis munere, præcipue pertinet inconuenientibus huiusmodi, & scandalis, quæ exinde quotidie proueniũt, omni diligentia nostra obuiare, in præmissis, quantum cum Deo possumus, opportune, matureq; prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, maturaq; deliberatione nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine præter alias contra talia perpetrantes à nobis iam factas constitutiones, hac nostra perpetuo valitura sanctione, & constitutione statuimus, ordinamus, volumus, decernimus, & declaramus. Quod quicunq; subditi nostri, & ipsius Romanæ Ecclesiæ, cuiusuis status, gradus, ordinis, conditionis, nobilitatis, & præeminentiæ existentes, etiã si Barones, Domicelli, & Feudatarij nostri fuerint, aliquos homicidas, rebelles, publicos latrones, grassatores viarum, ac in pœnam capitis bannitos, & quoslibet alios facinorosos homines, illorumque adhærentes, fautores, & complices, de cæteró in suis locis receptauerint aut tenuerint, pœnis confiscationis omnium bonorum, ac demolitionis domorum suarum, & exilij perpetui vna cum totis eorum familijs, vltra alias pœnas tam in nostris, quàm eorundem prædecessorum nostrorum desuper cõfectis litteris contentas (quas contrafacientes eo ipso incurrere volumus) per dilectos filios Gubernatores, Officiales, ac Iustitiæ ministros Prouinciarum, Ciuitatum, terrarum, & locorum nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ subiectorum (quibus vt præsentes nostras litteras omnino exequantur, sub indignationis nostræ pœna, districte præcipimus) irremissibiliter afficiantur, plectantur, & puniantur, afficiq;, & puniri debeant.

Declaratio quo ad receptores prædictorum.

§. 3. Qui vero præfatus homicidas, rebelles, publicos latrones, viarum grassatores, in pœnam capitis bannitos, & facinorosos homines, hucusq; in locis suis receptauerint, aut tenuerint, in exilium vna cum ipsorum familijs, ad varia loca per ipsos Gubernatores, Officiales ac Iustitiæ ministros declaranda, & statuenda (data per eos idonea cautione de huiusmodi exilio seruando) mittantur, & relegentur. Decernentes præterea, super præmissis procedi posse per accusationem, delationem, inquisitionem, & alio quouis modo.

Clausula sublata.

§. 4. Sicq; per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, in quauis causa, & instantia (sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate) iudicari, & diffiniri debere, necnon irritum, & inane quidquid secus à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§. 5. Non obstantibus, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis, in genere vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis, & sæpius innouatis (quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua mentio habenda esset, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum inererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, ad effectum præsentium, specialiter, & expresse derogamus) cæterisque contrarijs quibuscunque.

Transumptorum fides.

§. 6. Cæterum quia difficile foret præsentes litteras ad singula quæque loca, in quibus opus fuerit, deferri, volumus etiam ac decernimus, quod earum transumptis etiã impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides, in iudicio & extra adhibeatur, quę ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensę. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 1. die 15. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, 18. Cal. Septembris, Pontificatus nostri Anno primo.

Sequitur mandatum quotannis d. Bullam publicandi.

Edita An. D. 1566.

P I V S P A P A V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Præceptum publicandi hanc bullã anno quolibet, & asseruandi in Archiuijs.

§. 1. CVm nos nuper pro nostri Pastoralis officij sollicitudine, ad pacem & quietem in vniuerso statu nostro Ecclesiastico inducendam & conseruandam, mala extirpanda, ac Ciuitates, Terras, & loca nostra sicarijs & alijs nefarijs hominibus ex purgãda, quasdam nostras sub plumbo desuper confectas litteras contra homicidas, bannitos, & alios facinorosos, eorumque receptatores, adhærentes, & fautores publicari fecerimus, volẽtesq. litteras huiusmodi ab omnibus, quos ipsæ concernũt, inuiolabiliter obseruari, nec inobedientes vllo modo sese excusare possint, Motu proprio, & ex certa scientia, maturaque deliberatione nostra auctoritate Apostolica tenore præsẽtiũ statuimus, ordinamus, ac sub indignationis nostrę, & mille ducatorũ Cameræ Apost. applicandorum per contrafacientes eo ipso incurrendis pœnis districte præcipimus, & mandamus, Quod qualibet Communitas, Vniuersitas, & populus quarumcunq; Ciuitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum, & locorum nobis & Sanctę Romanę Ecclesię mediate vel immediate subiectorum, statim cum dictę nostræ litterę, siearum transumptum impressum ad eos peruenerint, cõuocato eorum publico consilio in præsentia Officialium, Sindicorum, & curam maleficiorum habentium, eas ibi alta & intelligibili voce etiam vulgari sermone illas declarãdo, vt melius & facilius ab omnibus percipi possint, legi facere, & deinde in eorum Archiuio publico diligenter custodiri curare omnino debeant. Ac successiue singulis annis in principio cuiuslibet anni perpetuis futuris temporibus similiter, vt præfertur, easdem litteras in eorum publico consilio legendo reiterare teneantur.

Contrauenientium pœna.

§. 2. Quod si (quod non credimus) ab aliquibus prętermissum, vel contrauentum fuerit, volumus, & sub excommunicationis, & alijs arbitrij nostri pœnis etiam mandamus, quod loci Gubernator, Rector, & quilibet alius Iustitię minister quocunque nomine nuncupatus, contra statutũ, & ordinationẽ nostrã huiusmodi non obseruantes, ad executionem pœnarum prædictarum sine mora irremissibiliter, procedat, vt quos obedientię bonum ad mandatis nostris parendum non adducit, pœnarum saltem metus à contraueniendo absterreat. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque.

Præ-

Exemplorum fides.

§. 2. Preterea volumus presentium litterarum transumptis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personę in dignitate Ecclesiastica constitutę munitis, plenam & indubiam fidem ęque ac originalibus ipsis adhiberi debere.

D. P. An. 1. die 4. Sept.

Datum Romę apud sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, Die quarta Septembris, Millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Pontificatus Nostri Anno I.

XI.

Exemptiones Ordinum Mendicantium, pro eorum bonis & personis, à solutione gabellarum & quarumcunq. contributionum, onereque hospitandi Militea.

Aliam exemptionem generalem pro omnibus Monialibus & Sororibus cuiuscunque Ordinis, a solutionibus & contributionibus huiusmodi, vide sup. in const. 5. Pij IV. De statu. fol. 6. Et ab onere hospitandi Milites, hic iterum concessit, vt infra in const. 148. Cum sicut.

Edita An. D. 1566.

PIVS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DVm ad vberes, quos sacri Mendicantium Ordines in agro dominico quotidie faciunt fructus attente respicimus, & attente considerationis indagine perscrutamur ipsorum Religionis sinceritatem, & voluntariæ paupertatis habitum, in quibus sub humilitatis spiritu deuotum Altissimo præstant famulatum, dignũ quin potius debitum reputamus, vt illis ea libẽter concedamus, per quę semotis quibuslibet grauaminibus promptiores eiusdem Altissimi inhæreant seruitijs.

Exẽptiones Ordinum Mẽdicantium à gabellis &c. Pro Eorũ personis & Bonis & Colonis & Mercibus & Animalibus.

§. 1. Hinc est quod nos volentes eosdem Mendicantium Ordines, & dilectos filios eorum Fratres, & Monachos, cæterasq. personas, ac etiam Moniales quaslibet eiusdem Ordinis sub illorum cura degentes specialibus fauoribus & gratijs prosequi, Motu proprio non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod ex nũc deinceps perpetuis futuris temporibus omnes & singuli Mẽdicantium Ordinum huiusmodi Fratres, Monachi, & dilectæ filiæ in Christo Moniales seu Sorores, ac aliæ vtriusque sexus personæ regulares vbilibet per totum Christianũ Orbem diffusi, & cõstituti, illorũmque Monasteria, cœnobia, domus, Conuentus, Ecclesiæ, Capellæ, Oratoria, & alia loca etiam vnita, ac membra, & dependentia, necnon terræ cultæ, & incultæ, possessiones, prædia, agri, & alia omnia & singula, mobilia & immobilia, ac se mouentia, & vbilibet, ac in quibuscunq. rebus cõsistentia bona, necnon eorũ in dictis bonis laboratores, coloni, arrendatarij, locatarij, & affictuarij, negotiorumq. suorum gestores vniuersi quomodolibet nuncupati, nunc & pro tempore existẽtes in perpetuum, ab omnibus & singulis exactionibus, tam Vrbanis quam rusticis, necnon datijs, gabellis, pedagijs, vectigalibus, collectis, impositionibus, & oneribus, ordinarijs & extraordinarijs, ac tã realibus quam personalibus, meris & mixtis, etiã Subsidio triennali, & augmento, ac focularibus; Equorum taxis; Militumq. hospitijs, ac alias quibuscunq. nominibus nuncupatis quauis auctoritate quomodolibet impositis, & imponendis, & quæ laicis ac alijs quibusuis quomodolibet imponi consueuerunt, & in futurũ imponentur, ac ratione quarumcunq. mercium, & rerũ cuiuscunque generis, vel qualitatis existẽtium, tam per mare, & aquã dulcem quam per terram vndecunq. & quomodocunque pro tempore delatarum, necnon animalium quorumcunque mortuorum & viuorum, & quæ alias quomodolibet & ex quauis causa ac super quibuscunque rebus tam in Alma Vrbe nostra quam extra eã vbilibet locorum exiguntur, & in futurum exigentur. Necnon à contributionibus, & solutionibus in illis faciendis, ac tã pro victu & vestitu, quam quocunq. alio vsu suo tantum, ac tam emendo, quam vendendo, & alias quomodolibet negociando. Necnon etiam à solutione quadrantis pro singulis libris carnium de animalibus, quæ nunc & pro tempore ex armentis occidi contigerit, necnõ etiam quæ in suis ædibus prædijs & possessionibus priuatim detinent, & nutriunt, ac à contributione sumptuum, & expensarum quæ aliquando pro pontibus, vijs, aquæductibus, muris, mœnibus, alijsue machinis struendis, & reparandis, seu reficiendis, ac Ciuitatum, Terrarum, & locorum quorumcunque fortificationibus, necnon etiam alias in omnibus, & per omnia, ac tam in dicta Vrbe, quam extra eam vbilibet penitus, & omnino liberi, immunes, & exempti, ac liberæ, & exemptæ, liberaque immunia & exempta sint, & esse censeantur, ac pro talibus teneantur, & reputentur. Quodque Terræ, agri, possessiones & loca aratiua, vt præfertur in illis quæ aliquando pro pascuis animalium ad certum tempus reseruantur, nullatenus vnquam comprehendantur, nec comprehendi censeantur.

Exemptio ab onere hospitãdi Milites. Adde vt infra.

§. 2. Ac etiam monasteria, cœnobia, aliaque omnia regularia loca prædicta, pro quorumcunq; militum tam equitum quã peditum hospitijs, quemadmodum magno cum nostro dolore hucusque in plerisque locis factum comperimus, nequaquam assignentur, nec assignari debeant.

Redditus eorũ, per ipsos Mendicãtes, & eorum procuratores tãtum exigi, & pro eorundẽ substentatione expendi possunt.

§. 3. Et insuper quod fructus, redditus, prouentus, introitus, & alia quæcunque bona monasteriorum, cœnobiorum, & aliorum locorum regularium præfatorum, ab alijs quam à Syndicis, & Procuratoribus religiosis fratribus, monachis, & monialibus, alijsque personis præfatis exigi, illaq; duntaxat in beneficium loci, vel sustentationem ipsorum religiosorum fratrum, & monialium expẽdi, nec per alios quoscunque quouis nomine censeantur, nec in alium quam pręmissum vsum conuerti, seu expẽdi possint neque debeant, nisi de consensu superiorum illius loci, cui data, vel consignata, aut donata fuerint, quẽ alias spectabunt, nec etiam soli tutores, aut curatores, seu protectores, & alio nomine Sanctelij, aut alias nuncupati, de eisdem bonis vllo modo disponere possint. Quodque idipsum etiam de eleemosynis, oblationibus, & quibuscunque alijs donatiuis intelligi, & obseruari debeat, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo statuimus, ordinamus, volumus, & declaramus.

Repetitio & extẽsionis.

§. 4. Necnon fratres, monachos, moniales, ac alias regulares personas, eorumque monasteria, cœnobia, conuentus, ecclesias, capellas, oratoria, & alia loca, ac terras, possessiones, prædia, agros, & bona, necnon laboratores, colonos, arrendatarios, locatarios, affictuarios, ac gestores, prædicta, vt præfertur libera, immunia, & exempta eisdem auctoritate, & tenore facimus, ac fore & esse decernimus.

Sal Mendicãtibus p. eorum vsu detur gratis per Ministros R. Cameræ.

§. 5. Mandantes propterea dilectis filijs modernis, & pro tempore existentibus Cameræ Apostolicæ Camerario, Præsidentibus, & Clericis, ac Commissarijs agentibus, & officialibus quibuscunque, vt omnibus & singulis tam virorum, quam mulierum monasterijs Mẽdicantiũ Ordinum huiusmodi existẽtibus sub ditione nostra temporali mediate vel immediate cõstitutis, tantum sal quãtum pro eorum vsu suffecerit singulis annis omni dilatione cessante, & contradictione remota contribuere, & assignare, ac cõtribui, & assignari facere debeant realiter, & cum effectu.

Contrauenientium pœna.

§. 6. Districtius etiam in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac excommunicationis maioris latæ sententiæ, ac duorum millium ducatorum auri de Camera pro vna basilicæ Sancti Petri de Vrbe, & pro altera medietatibus singulis monasterijs, & locis præfatis quæ molestari, seu perturbari contigerit, irremissibiliter applicandorum pœnis eo ipso si & quoties contrafactũ fuerit incurrendis, inhibentes tam illis, quam dilectis filijs Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, Datiorum, Gabellarum, onerum, & aliorum præmissorũ exactoribus, conductoribus, appaltatoribus, necnon quibusuis communitatibus, & vniuersitatibus, illarumque officialibus, & personis, alijsque quibuscunque ad quos spectat, & quomodolibet spectabit in futurum, quatenus pręmissa omnia & singula inuiolabiliter & perpetuo obseruent, ac ab omnibus obseruari faciant, neque fratres, monachos, moniales, & alias religiosas personas aliosq; supradictos super præmissis quomodolibet molestent, &

pertur-

perturbent, neque permittat per quoscunque quomodolibet molestari, seu perturbari. Et si quis contradicere, aut quouis modo contrauenire præsumpserit, per mandatum executiuum contra ipsum cuiuscunq; dignitatis, status, ordinis, vel præeminentiæ fuerit, ipso facto procedi.

Decretum irritans.

§. 7. Et sic per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungen sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Executorum deputatio & facultates.

§. 8. Quocirca venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, siue eorum Vicarijs in spiritualibus generalibus, necnon dilectis filijs Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ac Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Canonicis, & Capitulis, ac alijs quarumcunque Ecclesiarum Prælatis, & personis, vbilibet, & in quibuscunque Regionibus Terris, & locis existentibus, & alijs ad quos quomodolibet spectat & spectabit, per præsentes Motu simili mandamus, quatenus ipsi, & eorum quilibet per se, vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunq; vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte fratrum, Monachorum, Monialium, aliarumque Religiosarum personarum præfatarum fuerint requisiti solemniter publicantes, illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra illos, & eorum singulos statuto, ordinatione, voluntate, declaratione, constitutione, deputatione, mandato, inhibitione, decreto, alijsque præmissis pacifice frui & gaudere, non permittentes eos desuper per Camerarium, Præsidêtes, Clericos, & Commissarios Cameræ huiusmodi, necnon Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Collectores, Gabellarios, & Exactores prædictos, aut quoscunq; alios ad aliquam solutionem, contributionem, vel præstationem præmissorum occasione quomodolibet facienda quouis modo cogi, & compelli, aut alias contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles per prædictas aliasque opportunas censuras, & pœnas appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras & pœnas huiusmodi incurrisse declarando, interdictum Ecclesiasticum apponendo inuocato etiã ad hoc si opus sit auxilio brachij sæcularis.

Clausula derogatoria.

§. 9. Non obstan. fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium non extrahatur, ac omnibus illis quæ in contrarium per quoscunq; officiales, & quosuis alios, ac præsertim per officiales Ciuitatis nostræ Bonon. & quosuis alios adducta sunt hactenus, & deducentur in posterum, ac adduci, & allegari possent, necnon quibuscunque litibus, & causis, tam in Rom. Cu. quam extra eam vbilibet, ac coram quibuscunque iudicibus etiam Palatij nostri causarum Auditoribus, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardin. super præmissis inter quoscunq; quomodolibet pendentibus ac etiam instructis, & ad sententiam deductis, vel etiam à sententia terminatis, nisi in fauorem Ecclesiæ fuerint, Et præsertim quadam lite inter huiusmodi regulares, ac ciues, & communitatem dictæ Ciuitatis Bonon. in Romana Curia pendente, quas & quam, ac omnes processus, & scripturas productas, & producendas, ac Registra, & sententias vbiuis comparentes, & latas, ac ferendas ad nos auocamus, & penitus extinguimus, cassamus, annullamus, & delemus, perpetuumque desuper silentium imponimus; Necnon quibusuis Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus etiam contra exemptos quomodolibet editis, & edêdis, ac etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis illis & eorum singulis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque & alijs decretis in genere & specie, etiam Motu simili & ex certa scientia etiam consistorialiter, & alias quomodolibet etiam iteratis vicibus in contrarium concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus, communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub anulo Piscatoris, die 29. Iulij, millesimo quingentesimo sexagesimosexto, Pont. nostri Anno primo.

Dat. P. A. I. die 29. Iulij.

XII.

Reuocatio facultatis quomodolibet concessæ Græcis, Latino ritu, & Latinis, Græco more celebrandi Missas & diuina Officia.

Ad materiam celebrandi Missas, vide sup const. 5. Cum primum fol. 179. Alia autem de Græcis indicaui sup in Pij IV. const. 74. Romanus. fol. 105.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1566.

Exordium.

PRouidentia Romani Pontificis plurimum circumspecta, nonnunquam ea quæ certis suadentibus causis per eius prædecessores gesta sunt, ex alijs nõ minus rationabilibus causis alterat, & ad pristinum statũ reducit, prout æquitas suadet, & in Dño cõspicit expedire.

Reuocatio facultatum concessarum Græcis celebrandi ritu Latino, & Latinis ritu Græco.

§. 1. Sane cum ad notitiam nostram peruenerit, quod nonnulli presbyteri tam Græci, quam Latini antiquum S.R.E. ritum tam in celebratione Missarum, quam aliorum diuinorum officiorum peruertere satagentes, diuersas licentias, & facultates, Missas & alia diuina officia Græci Latino more, ac Latini Græco ritu celebrandi ab Apostolica Sede, vel eius Legatis, ac etiam maiore Pœnitentiario pro tempore existente varijs prætextibus impetrarunt, illisque iampridem vtuntur, hoc ab antiquo Catholicæ Ecclesiæ instituto, sanctorumque Patrum decretis deuiare considerantes, propterea hunc abusum ab Ecclesia Dei exturpare, & submouere volentes, omnes, & singulas licẽtias, & facultates huiusmodi hactenus etiam Motu proprio vel quorumuis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibusuis causis quomodolibet concessas, ac Apostolicas &, alias litteras desuper confectas, illarum omnium tenores pro sufficienter expressis habentes, Apostolica auctoritate ex certa scientia hac præsenti nostra perpetuo valitura constitutione reuocamus, cassamus, annullamus, & irritamus, quibusuis presbyteris tam Græcis, quam Latinis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac perpetuæ suspensionis a diuinis pœnis districtius inhibentes, ne deinceps presbyteri Græci, præcipue vxorati Latino more, & Latini Græco ritu, huiusmodi licentiarũ, & facultatum, aut alio quouis prætextu Missas, & alia diuina officia celebrare, vel celebrari facere præsumant.

Episcopi, & alij faciãt a se ut Decret. publicari & obseruari hãc constit.

§. 2. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis quatenus in Ciuitatibus, & diœcesibus proprijs præsentes nostras litteras publicari, & sub prædictis, & alijs sibi beneuisis pœnis per quoscunq; Prælatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & personas quaslibet inuiolabiliter obseruari faciant. Contradictores quoslibet auctoritate Apostolica compescendo.

Clausula derogatoria.

§. 3. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, Conuentuum, Domorum, & aliorum locorum quorumcunque etiam iuramento, cõfirmatione Apostolica vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Ecclesijs, Monasterijs, Domi-

mibus & locis,illorumq; Capitulis, Conuentibus, Superioribus,& personis ac Ordinibus sub quibuscúq; tenoribus & formis, ac cũ quibuluis etiam derogatoriarũ derogatorijs,alijsq; efficacioribus,& insolitis clausulis,necnõ irritantibus, & alijs decretis, etiam ad Imperatorum Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam, aut eorum contemplatione, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac alias quomodolibet concessis, approbatis,& innouatis,quibus omnibus, illorum tenores pro expressis habentes, specialiter, & expresse derogamus, illaque quo ad præmissa cassamus penitus, & annullamus,cæterisque contrarijs quibuscunque.

Forma & effectus public.

§.4. Volumus autem quod præsentes litteræ ad valuas beati Petri Apostolorum Principis, & Cancellariæ nostræ,ac in acie Campi Floræ publicentur,& inter constitutiones extrauagantes perpetuo valituras conscribãtur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri,volumus,& etiam declaramus quod earum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij subscriptis,ac sigillo alicuius Prælati munitis eadem prorsus fides vbicunq; adhibeatur,quæ presentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo,&c.

D.P. An. 1. die 20. Aug.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1566.13.Cal.Septemb. Pont. nostri Anno 1.

Publicatio.

Anno a Natiuitate Domini 1566.Indict.9.die vero Veneris 20.mensis Septembr. Pontif.autem Sanctiss.in Christo patris, & D.N.D.Pij diuina prouidentia Papæ V.anno eius primo, præsentes retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ per nos Bartholomæum Sottocasa,& Io. Andream Rogerium præfati S.D.N. Papæ Curs.

Nicolaus de Mattheis Mag Cursorum.

XIII.

Reuocatio constitutionis Pij IV. & innouatio alterius constitutionis Greg. XI.& Clem. VI.super exprimendis gradibus propinquioribus, in dispensationibus matrimonialibus impetrandis in diuersis gradibus.

De materia dispensationum vide etiam infra in const. 62. Ad Romanum. vbi notabo.

Edita A. D. 1566.

Enarratio cõstitutionis Pij IV.

SAnctissimus in Christo pater,& Dominus noster Dominus Pius diuina prouidentia Papa V. Attendens per quandam constitutionem dudum per fel. rec. Pium Papam IV.Sanctitatis suæ prædecessorem editam, qua cauetur,quod in dispẽsationibus matrimonialibus, pro diuersis, consanguinitatis seu affinitatis ex eodem stipite prouenientibus gradibus coniunctis non remotioris solum, prout olim fieri solebat,sed etiam propinquioris graduum expressa mentio fieri debeat,alioquin dispẽsationes, ac desuper confectæ litteræ nullius sint roboris vel momenti,prout in dicta constitutione plenius continetur,á dispositione iuris communis,& laudabili,ac antiquo Rom. Cur.stylo nimium recedi, ac fauorem matrimonij debitum restringi.

Reuocatio & innouatio de qua in rubrica.

§.1. Volensque propterea iuri & stylo prædictis, necnon piæ me. Gregorij XI. & Clementis VI.Rom. Pont. etiam Sanctitatis suæ prædecessorum vestigijs inhærendo,sacramẽto & libertati matrimonij,quantum cũ Deo potest fauere,statuit & ordinauit quod de cætero in quibuscunque dispensationibus quas pro matrimonijs contractis,aut contrahendis inter viros & mulieres,inuicem diuersis prohibitis cõsanguinitatis & affinitatis,aut mixtis,ex communi seu ab eodem stipite surgentibus, quicũque illi sint,dummodo primum quoquomodo nõ attingant, cum in eo Sanctitas sua nunquam dispensare intẽdat,gradibus coniunctos,ab eadem Sanctitate sua & pro tempore existente Romano Pontifice,aut Sede Apostolica impetrari,vel alias concedi contigerit, ac litteris cõmissionibusq; desuper etiam locorum Ordinarijs faciendis gradus remotior attendatur,trahatque secum propinquiorem, ac ob id sufficiat remotiorem tantum gradum exprimere.obtentis tamen postea super propinquiore litteris declaratorijs iuxta Gregorij & Clementis prædecessoris huiusmodi constitutiones, quas quo ad hoc innouauit, & inuiolabiliter obseruari mandauit. dispensationesq; seu dispensandi commissiones,ac desuper confectas litteras,& processus habitos per easdem dispensatis, seu his cum quibus dispensari mandatur propter proximioris gradus huiusmodi non expressionem,de subreptionis, vel obreptionis vitio,seu intentionis defectu notari non posse, sed in omnibus, & per omnia suffragari, perinde ac si in litteris seu commissionibus huiusmodi de proximiore,seu vtroque gradu,specialis & expressa mentio facta fuisset.

Clausula sublata.

§.2. Sicque per quoscunq; Iudices & Commissarios, etiam S.R.E. Cardinales sublata eis quauis aliter iudicãdi,& interpretandi facultate,iudicari,& diffiniri debere, ac quicquid secus super his á quocunq; quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit,irritum & inane decreuit.

Constitutione Pij prædecessoris huiusmodi cæterisq; contrarijs non obstantibus quibuscunque.

Papæ subscr.

Placet,publicetur & describatur. M.

Publ. Pont. An. 1. die 20. Augusti.

Lecta & publicata fuit supraScripta regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ 1566.die vero Martis 20 mensis Augusti,Pontific.præfati Sanctiss D.N.Papæ Anno 1. A.Lomellinus Custos.

XIV.

Declarationes Concilii Tridentini sess. 21.cap. 2. & 4. circa impedimenta cognationis spiritualis, & affinitatis ex fornicatione,quo ad matrimonia post cõfirmationem Concilij contracta, & de cætero contrahẽda.

Huius Concilij confirmatio habetur in constit. 73. Pij IV Benedictus. fol. 114. vbi dixi de eius inscriptione, prosecutione, & quo tempore illud ligare cœperit.

Edita An. D. 1566.

Dubiũ circa 2.cap. Conc. Trid. sess.24. de Refor.Matrim. quo ad impedimẽta cognat. spiritualis.

SAnctissimus in Christo pater, & Dominus N. D. Pius diuina prouidentia Papa V. Ad cuius notitiã peruenit, quod cum in decretis Sacri Concilij Tridentini certæ tantum personæ enumerentur, inter quas dumtaxat cognatio spiritualis deinceps contrahatur, ab aliquibus reuocatur in dubium, an qui vltra personas in dictis decretis enumeratas quoquomodo cognatione spirituali ante confirmationem dicti Concilij,coniuncti erant absque dispensatione Apostolica matrimonium post dictam confirmationem contrahere potuerint, ac hodie, & de cætero contrahere possint,cum ante prædictam confirmationem id facere de iure minime liceret.

Dubiũ circa eiusdẽ Conc. cap.4.quo ad impedimẽta affinitatis ex fornicatione

§.1. Et insuper cum in eisdem decretis statuatur affinitatem, quæ ex fornicatione contrahitur, in illis solummodo attendi debere qui primo vel secundo affinitatis gradu coniunguntur,ab aliquibus pariter dubitetur, An matrimonia inter personas, quæ ante confirmationem dicti Concilij tertio, vel vlteriori huiusmodi affinitatis gradu coniunctę erant,post confirmationem dicti Concilij absque dispensatione Apostolica contracta & quæ deinceps contrahi contigerit,dirimi debeant.

Declaratio primi dubij circa cap.2.

§.2. Sanctitas sua ad tollendum omne dubium, eos qui ante confirmationẽ prędicti Concilij cognationẽ spiritualem contraxerunt, dummodo non sint ex personis in dictis decretis enumeratis, & inter quas tantum Concilium voluit deinceps contrahi, hanc cognationem spiritualem matrimonij vinculo inter se absque dispensatione aliqua, libere & licite copulari posse,ac matrimonia etiam post confirmationem huiusmodi,absque dispensatione Sedis Apostolicæ inter eas iam contracta valere, plenamque roboris firmitatem obtinere.

Declaratio primi dubij circa c. 4.

§.3. Et similiter matrimonia post confirmationem Cõcilij absque dispensatione Apostolica sequuta, & quæ de cætero sequentur, inter personas quæ ante dictam cõfirmationem, affinitatem (infra tamen secundum gradũ ex fornicatione prouenientem) contraxerant, propter huiusmodi affinitatem dirimi non debere,sed valida, & efficacia existere declarauit.

Decretum irritans.

§.4. Sicque per quoscunq; Iudices,& Commissarios, etiã S.R.E.Cardinales, sublata eis quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate,iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid secus super his á quoquam quauis auctori-

tate scienter vel ignoranter attentari contigerit irritum & inane decreuit.

Papæ subscr. Placet publicetur, & describatur. M.

Publicatio. Pont. An. 1. die 2. Aug. *Lecta, & publicata fuit suprascripta regula Romæ in Cancellaria Apostolica Anno Incarnationis Dominicæ 1566. die vero Martis 20. mensis Augusti, Pontificatus præfati Sanctiss. D. N. Papæ Anno primo.*

A. Lomellinus Custos.

Sequitur alia declaratio circa impedimenta cognationis spiritualis.

Edita A. D. 1566.

P I V S E P I S C O P V S, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. CVm illius vicem licet minime suffragantibus meritis, geramus in terris, de cuius vultu prodit iudicium, & vident oculi æquitatem, officij nostri debitam prosequimur actionem, sic obscuros sacrorum canonum sensus ita aperire studemus, vt pijs Christifidelium mentibus nulla dubitandi occasio relinquatur.

Dubium secundo circa dictum cap. 2. §. 1. Sane licet ex eo quod in Concilio Tridentino decretum fuerit cognationem spiritualem inter eos tantum contrahi, qui suscipiunt baptizatum de baptismo, ac baptizatum ipsum, & illius patrem & matrem, necnon baptizantem, & baptizatum, baptizatique patrem & matrem, in reliquis personis, quę per antiquos canones occasione cognationis huiusmodi contrahere prohibeantur, omne impedimentum sublatum esse videatur, adhuc tamen ab aliquibus dubitari accepimus, an saltem impedimentum cognationis spiritualis huiusmodi inter maritum vel vxorem suscipientis, & baptizatum, necnon inter maritum vel vxorem suscipientis, & patrem ac matrē baptizati vigeat, propterea quod prohibitum de vno coniuge, de altero etiam prohibitum esse videatur.

Declaratio eiusdem dubij. §. 2. Nos piarum mentium quieti, & matrimoniorum fauori (quantum ex alto nobis permittitur) consulere volentes, à precisis verbis Concilij minime discedendum in præmissis esse censuimus. Et propterea nullum amplius impedimentum ratione cognationis huiusmodi subesse decernimus, & declaramus, quominus inter dictos maritum vel vxorem suscipientis, & baptizatum, baptizatiq; patrem, & matrem, & quascunque alias personas tam ex parte suscipientis quam baptizantis, & baptizati, in dicto Concilio nominatim non expressas, matrimonium libere & licite contrahi possit. & ita ab omnibus iudicari debere mandamus atque statuimus.

Decretum irritans. §. 3. Decernentes irritum & inane, si quid secus à quoquam quacunque dignitate, auctoritate, & potestate prædito contigerit iudicari.

Clausula derogatoria. §. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, alijsque contrarijs quibuscunque.

Forma pub. quæ mox sequitur. §. 5. Volumus autem quod præsentes litteræ in Cancellaria nostra Apostol. & in acie Campi Floræ de more publicentur, & inter cōstitutiones perpetuo valituras describātur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quęque loca deferri, quod earum transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quę præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 1. die 28. Nou. Dat. Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicę, millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, 4. Cal. Decemb. Pont. nostri Anno primo.

Visas de curia Io. Barengus.

Publicatio. *Anno à Natiuitate Domini 1566. Indict. 9. die vero 9. mensis Decembris, Pont. S. D. N. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno eius primo, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, vt moris est, per nos Antonium Clerici, & Io. Andream Rogerium præfati Sanctiss. D. N. Papæ Cursores.*

Stephanus de Olea Mag. Curs.

Sequitur alia declaratio circa impedimentum affinitatis, & fornicationis.

Edita An. D. 1566.

P I V S E P I S C O P V S, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. AD Romanum Pontificem spectat canonicas sanctiones, quę expressiorem sensum postulare videntur, re diligenter perspecta ita declarare, & alias prouidere, vt omnis dubietas de pijs Christifideliū mentibus euellatur.

Dubium secundum circa d. c. 4. Concilij Trid. §. 1. Sane postquam ex eo quod Tridentina Synodus impedimētum affinitatis ex fornicatione proueniens, per quod non solum matrimonium contrahi prohibetur, sed etiam postea factum dirimitur, ad eos tantum restrinxit, qui primo & secundo gradu coniūguntur, in vlterioribus vero gradibus statuit matrimonium postea factum non dirimi, à pluribus Christi fidelibus, vt accepimus, est dubitatum, an licet in vlterioribus gradibus huiusmodi matrimonium contractum nō dirimatur, adhuc tamen iuxta antiquos canones contrahi prohibeatur.

Declaratio eiusdē dubij. §. 2. Et propterea nos omnē ambiguitatē tollere, & animarum tranquillitati, ac matrimonij libertati quantū cum Deo possumus consulere volentes, Declaramus, & Apostolica auctoritate decernimus, nullum hodie impedimentum remanere quo minus in vlterioribus gradibus huiusmodi libere & licite matrimonium contrahi possit.

Decretum irritans. §. 3. Et ita ab omnibus iudicari debere mādamus atque statuimus, decernētes irritum & inane si quid secus à quoquā quacunq; dignitate, auctoritate, & potestate prędito contigerit iudicari. nō obstātibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, alijsq; cōtrarijs quibuscunq;.

Forma publ. quæ mox sequitur. §. 4. Volumus autem quod præsentes litteræ in Cancellaria nostra Apostolica, & in acie Cāpi Floræ de more publicentur, & inter cōstitutiones perpetuo valituras describantur: & quia difficile foret eas ad singula quæque loca deferri, quod earum trāsumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati munitis, eadē prorsus fides adhibeatur quæ præsentibus adhiberetur si forēt exhibitæ vel ostēsæ. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 1. die 28. Nou. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1566. 4. Cal. Dec. Pont. nostri Anno 1.

Publicatio. *Anno a Natiuitate Domini 1566. Indict. 9 die vero 19. mensis Decemb. Pont. S. D N. D. Pij diuina prouidētia Papæ V. anno eius primo, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt Romæ in valuis Cancellariæ Apost. & in acie Campi Floræ, vt moris est, per nos Ioannem Andream Rogerium, & Camillum Cherub. Curs.*

Stephanus de Olea Mag. Curs.

X V.

Familiares S. R. E. Cardinalium, & aliorum Prælatorum Rom. Curiæ, regalia, vel stipendia non conuenta, ab eis, vel eorum hæredibus petere prohibentur. Et ordo in satisfaciendis eorundem creditoribus præfinitur.

Hæc stipendia infra annum à die obitus debitorum, & pro biennio tantum peti posse decreuit Paulus III. in const. 43. Cum sicut. sup. fol. 681.

De consignatione annuli & ornamentorum Capellę, de quibus hic agitur, vide Iulij III. constitut. 8. Cum sicut. fol. 699. De prælatione autem miserabilium personarū vide infr. in constit. 25. Accepimus. Aromatariorum autem, vide in cōstit. 47. Clem. VIII. Laudabilis. Et Pistorum vide constit. 36. Six. V. Cęlestis. Quanto autem tempore duret instantia harum discussionum, videre & sup. in Clem. VII. constit. 17. Cum ex multorum. fol. 584. vbi notaui.

Edita A. D. 1566. Causa huius constitut. SAnctiss. in Christo Pater & D. N. D. Pius diuina prouidentia Papa V. Accepto, vt asseruit, quod nōnulli familiares Reuerēdiss. DD. S. R. E. Card. veluti Parafrenarij, Credētiarij, Coqui, Magistri Stabuli, ita vulgariter

riter nuncupati, & forsan alij cuiuscunq; sint nominis, & ministerij, defunctis Cardinalibus eorũ Dominis, consuetudinis, priuilegij, seu quocunq; alio prætextu, in nõ modicam memoriæ ipsorum defunctorum Cardinaliũ ignominiam, Parafrenarij videlicet mulas cum instrumentis, & phaleris suis, & alij alia ipsorum Cardinalium instrumenta, & bona, per ipsos familiares respectiue in eorum ministerijs teneri, & exerceri solita, etiam inuitis ipsorũ defunctorũ hæredibus, & Cardinalibus, siue testamẽtorũ executoribus ab ipso testatore, siue pro hęredibus ab intestato per Constitutiones Pontificias deputatis, etiam argentea, & pretiosa sibi arripere, & vsurpare, ac pro illis, plerunque etiam inter se rixari, & digladiari consueuerunt, cum magno totius Curiæ scandalo, & Cardinalatus dignitatis opprobrio, & vniuersi etiam S.R.E. Cardinalium Parafrenarij, Caudatarij, vniuersitatis, & collegia inter se facientes in nouorum Cardinalium creatione, & obitu, & forsan alijs certis temporibus ab eisdem nouis Cardinalibus, & defunctorum hæredibus respectiue certas pecuniarum summas, aut res, alias, magna cum importunitate, & temeritate exigere, & quodammodo extorquere sunt soliti.

Prohibitio prædictæ Regalia a Cardinalibus vel eorum hæredibus.

§.1. Volens tã scandalosorum abusuum occasionem tollere, omnes, & singulas consuetudines & vsus per prædictos, & alios quoscunque ipsorum Cardinalium familiares, & ministros, tam singulariter quam communiter, & collegialiter, vt præfertur, seu alias quomodolibet prætendi, & exinde actiones, & iuris quocunque remedia allegari, & exerceri solita, penitus abrogauit, & sustulit, ac de cætero familiaribus ipsis prædictorum occasione nullum ius, nullamq; penitus actionem, aut iuris remedium competere, neque eis aliqua ex bonis, & pecunijs prædictis deberi, sed eos debere esse contentos suis salarijs, si qua eis promissa fuerunt, & eo amplius si defunctorum hæredibus, aut Cardinalibus prædictis respectiue aliquid familiaribus ipsis, siue vt singulis siue vt vniuersis, aut alias ex mera ipsorum hæredum, & Cardinalium liberalitate dare placebit, irritumque &c. decreuit.

Contrariorũ derogatio.

§.2. Non obstant. prætensis constitutionibus prædictis, & forsan per Rom. Pontif. suos prædecessores, & per se, & Sedem Apostolicam etiam iteratis vicibus cõcessis confirmatis, approbatis, & innouatis, priuilegijs quoque, &c. tenores, &c. latissime extenden. &c.

Dat. P. An. I. die 6. Sept.

Apud S. Marcum in Consistorio habito die Veneris 6. Septembris 1566.

Sequitur alia in prædictis constitutio.

Edita An. D.

P I V S P A P A V.
Motu proprio, &c.

Familiares non petant mercedẽ nõ conuentam.

CVpientes litium anfractibus, qui post obitum Sãctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, & aliorum quorumcunque Prælatorum in Rom. Cur. decedentium inter eorum creditores oriuntur, dum se vnusquisque altero potiorem contendit, dum aliqui prætextu mercedis & regaliarum, alios creditores præcedere conãtur, quo fit vt sæpe numero pauperrimi, qui eorum substantiam bona fide crediderunt, non tantum debita satisfactione defraudentur, sed etiam longis, & periculosis litibus grauissimo cum eorum impẽdio defatigentur, hac perpetuo valitura constitutione sancimus, vt defunctis in Rom. Cur. tam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, quam Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Cameræ Apostolicæ Clericis, Sacri Palatij Apostolici Auditoribus, Referendarijs, maioris pręsidentię Abbreuiatoribus, & alijs quibusuis Pręlatis, nullus super eorum bonis mercedem petere possit in præiudicium creditorum, nisi euidenter appareat, quod sub certa constituta mercede, ad seruitium huiusmodi accessisset.

Seruetur bulla Pauli III. cit. in rubr.

§.1. Et vt etiam seruetur forma constitutionis fel. record. Pauli Tertij super hoc concessa, quam (quatenus opus sit) innouamus.

Regalia non petãtur vt in decreto præced.

§.2. Similiter eorundem Cardinalium, & Prælatorum familiares abstineant à petitione regaliarium cuiuscunq; generis, iuxta formam decreti de Fratrum consilio de mense Septembris proxime præteriti super hoc editi.

Camera pro annulo & Capella præfatur omnib.

§.3. Porro in satisfactione creditorum dictorum Cardinalium, & Prælatorum in Rom. Cur decedentium talis ordo seruetur, vt post consignationem annuli, & ornamentorum Cappellę directo filio Camerę Commissario (respectu Cardinalium) in primis & ante omnia facienda.

Creditores postea pro cibarijs.

§.4. Prior causa sit eorum, qui pro vsu dictorũ Cardinalium, & Prælatorum, eorumque familiæ res cibarias dederint.

Successiue per vestiarijs.

§.5. Secunda eorum, qui res vestiarias, & ad vsum corporis ipsorum, non autem ad ornatum, vel ad pompam necessarias, subministrauerint, quandoquidem ex causis huiusmodi creditores, vt plurimum sint pauperes, vel mercatores, qui pro illis aduchendis innumera pericula subeunt, & sine illis præfati Cardinales, & Prælati statum eorum dignitatis, vsque ad obitum minime sustentare potuissent, & requisiti, vtque verisimiliter omnem honestam obligationem, etiam cum iuramento, & in forma Cameræ contraxissent.

Mercenarij deinde qui conuenerunt de mercede.

§.6. Tertia vero causa sit præfatorum mercenariorũ, quibus certa constituta merces appareat, quibus satisfactis in cæteris seruetur ius commune. Quod non tantum in futuris, sed etiam in pendentibus negocijs locum habere decernimus, etiam si ex alia causa creditores instrumenta & obligationes, etiam in forma Cameræ habeant.

Executor bullæ deputatur Aud. C.

§.7. Quo circa dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditori nunc & pro tempore existenti, tenore præsentium committimus & mandamus, quatenus præmissa omnia & singula per hæredes & testamẽtorum executores & cæteros ad quos pro tempore spectabit, etiam per censuras Ecclesiasticas, & pœnas etiam pecuniarias, & alia iuris & facti remedia opportuna, inuiolabiliter obseruari faciat.

Contraria tolluntur.

§.8. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis priuilegijs, obligationibus in forma Cameræ concessis, cæterisque contrarijs non obstantibus quibuscunque.

Papæ Subscr.

Placet Motu proprio. M.

Sequitur declaratio quo ad Aromatarios.

P I V S P A P A V.
Motu proprio, &c.

Dubitatio quo ad Aromatarios.

§.1. QVia sicut accepimus, à nonnullis dubitari contingit, An præmissus Motus proprius in ea parte qua creditores occasione cibariorum cæteris etiam anterioribus, & habentibus hypothecam pręferũtur, extendatur vel contineat Aromatarios, qui occasione suorum aromatum, & aliarum mercium ad exercitium eorum spectantiũ creditores existũt.

Declaratio d. dubitationis.

§.2. Nos dubitationem huiusmodi tollere cupientes, animaduertentes quod illorum merces ad victum quotidianum necessariæ non existunt, sed potius pro delicijs inseruiunt, aut pro Medicamentis, quorum occasione magnum sibi quęstum parant, & nihilominus speciali priuilegio sunt muniti, cuius vigore concurrunt, cum obligatione in forma Camerę. Propterea declaramus dispositionem supradictam, Aromatarios quo ad medicinalia, & expensas funerum non comprehendere, nec eos qui fuerunt de eorum credito satisfacti, pręstito iuramento de restitutione prioribus & potioribus, cum non teneantur illud seruare, ex quo non vergit in dispendium salutis æternę. Fiat Motu proprio. M.

X V I.

Iurisdictio Consulum Artis Agriculturę Vrbis, cognoscẽdi causas rerum ad Artem spectantium inter quascunque personas, & confirmatio Statutorum eius.

Latius declaratur hæc iurisdictio, in cap. 23. & seqq. ipsorũ Statutorum postea editorum a Greg. XIII. Et eiusmodi Artis nonnulla extant priuilegia. de quibus mox infra const. 19. Carpentes. cum ibi notandis.

Edita An. D. 1566.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Exordium.

PIa deuotio, & assidua cura, & diligentia, quas dilecti in Christo filii Consules, & Collegium nobilis, antiquę Artis Agriculturæ Vrbis, erga nos, & sanctam Sedem Apostolicam Almamque Vrbem nostram indesinēter exhibent, nos inducunt, vt quæ ad dicti Collegij conseruationem, & augmentum fore dignoscimus liberaliter, & proprio motu concedamus.

Nouorum statutorum editio.

§. 1. Cum igitur dilecti filij prædicti nuper antiquissima eorum statuta id vsu exigente emendauerint, & suppleuerint, multaque etiam de nouo, quæ ad necessariam dicti Collegij, ac iurisdictionis Consulum, ipsius Collegij conseruationem, & augmentum necessaria visa fuerūt, statuerint, & addiderint, quæ omnia diligenter inspici, & emendari mādauimus, prout inspecta, & emēdata fuerūt.

Commēdatio nobilis Artis Agriculturæ Vrbis.

§. 2. Nos igitur attendentes quod opera, cura, diligētia, & impensa prędictorum dilectorum filiorum, Deo Optimo Maximo fauente factum est, vt Ciuitas nostra, quæ retroactis temporibus mari inuecto, & vndique perquisito frumēto indigebat, nostris felicissimis temporibus non solum frumento abundet, sed etiam quod plus est vicinis, & exteris, terra marique iam agri Romani frumentum subministrari possit prout sæpissime subministratum fuit, & quod non minus est, aer nostræ Almę Vrbis ex assidua agrorum cultura, siluarum & nemorum extirpatione palustriumque locorum exiccatione, factus est tutior, clementior, & salubrior, & considerantes quod qui agrorum culturæ incumbunt non debent litibus, & per diuersa Tribunalia trahi, ne forte à cultura propter lites, dum eorum prosequi cupiunt retrahantur, ac etiam attendentes, quod de rebus spectantibus ad artem, nullus magis quam ipsi de arte cognoscere, & terminare valent: cupientesque dictum Collegium illiusque Consules, & eorumdem iurisdictionem amplioribus gratijs, & fauoribus prosequi, eosdem dilectos filios à quibuscunq; censuris ad effectum validitatis præsentium absoluentes, & absolutos fore censentes.

Confirmatio statutorum.

§. 3. Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, statuta prædicta sicut prædictum est reformata, & emendata, & suppleta tenore præsentium approbamus, cōfirmamus, & homologamus, eisdemque nostrum, & Sedis Apostolicæ robur adijcimus.

Iurisdictio Dominorum Consulum. Priuilegia Artis.

§. 4. Eaque auctoritate prædictis inter homines de arte prædicta, deque rebus spectantibus ad artem, iuxta eorundē statutorum declarationem cuiuscunque status, gradus, & conditionis existant, etiam si clerici & curiales Romanæ Curiæ sequentes, aut quocunque alio priuilegio muniti existant, seruari volumus, & mandamus, eosdemque dictis Consulibus, eorumque iurisdictioni pro rebus spectantibus ad artem supponimus, subijcimus, & submittimus.

Decretum irritans.

§. 5. Et sic per quoscunque iudices tam ordinarios, quam delegatos iudicari, decerni, & diffiniri volumus, & mandamus, sublata aliter iudicandi, & interpretandi facultate. Irritum quoque, & inane decernen. quicquid in contrarium contigerit attentari. Volumus autem quod de subreptione, & obreptione, aut intentionis defectu, præsentis nostri Motus proprij quouis modo opponi non possit, attento quod Motu proprio.

Clausula derogatoria.

§. 6. Non obstan. premissis, ac quibuscunque priuilegijs, & indultis etiam quibusuis personis, ac iudicibus ordinarijs, siue delegatis, etiam Dohanerijs Almæ Vrbis respectu affidatorum damnum dantium in segetibus, & casalibus Vrbis per nos, & quoscunque Romanos Pontifices editis, quorum omnium priuilegiorum, & indultorū tenores hic pro sufficienter expressis, perinde ac si de verbo ad verbum inserta, & expressa forent, haberi volumus, cæterisq; contrarijs quibuscunque.

Sola signatura sufficit.

§. 7. Et quod præsentium sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat, attento quod in Vrbe.

Fiat Motu proprio M.

Dat. P. An. 1. die 9. Sept.

Datum Romæ apud sanctum Marcum, quinto Id. Septembris Anno primo.

XVII.

Sclaui baptizati, ad Conseruatores Almę Vrbis pro libertate confugientes, libertatem consequuntur, & Ciues Romani efficiuntur.

Hoc prius statuit Paul. III. sed postea reuocauit. Eius ergo constitutiones vti otiosas ponere nolui, stante hac postrema piaq. dispositione.

Edita An. D. 1566.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Exordium.

DIgnum, & rationi congruum esse videtur, vt ea, quæ ex veteri instituto Officium Senatus Cameræ Vrbis, & ipsius Conseruatores consueuerunt, vel alias illis concessa existunt, munimine Apostolicæ superioritatis in posterum roborentur, & in vsum, si adhuc non existant, reducantur.

Paulus 3. re. integrauit facultatem Cōseruatorum Vrbis, libertate donādi, Sclauos ad eos pro libertate cōfugientes.

§. 1. Nos siquidem, qui etiam in minoribus constituti, semper & continue Romanum Populum paterno dilectionis amore prosecuti sumus, & ipsius priuilegia, ea maxime, quæ Christiano Populo necessaria & vtilia esse videntur, confirmare desideramus, fel. rec. Pauli Papæ III. prædecessoris nostri, qui per suas in forma breuis litteras, ipsos Conseruatores & Populum in facultate & priuilegio mancipia quæque sclauos vulgariter nuncupata, qui baptizati, & Christiani prius facti fuerint, ad Senatus Cameræ ipsius Vrbis officium, ac illius Conseruatores pro eorum libertate confugientia, prout ex veteri consuetudine hactenus, vt ipse prædecessor narrauerat, Conseruatores præfati tū ex speciali priuilegio Pontificali, tū Imperiali potestate ab aspero seruitutis iugo liberandi facultatem habuerant, etiam si lapsu temporis deperdita fuissent, reintegrauit, vestigijs inhærendo.

Hic Pont. eā dē facultatē confirmat.

§. 2. Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine eosdem Conseruatores pro tempore existentes speciali fauore prosequentes, ac litteras Apostolicas Pauli prædecessoris, ac si de verbo ad verbum insererentur pro expressis habentes, illasque in totum iuxta illarum tenorem confirmantes, ipsos Cōseruatores, ac officium Senatus Cameræ Vrbis in iurisdictionem, facultatem, & potestatem mancipia quæcunque sub iugo seruitutis quomodolibet alligata, ad huiusmodi Senatus Cameræ Vrbis officium pro tempore existen. ac ipsius Vrbis Conseruatores confugientia, ac libertatem acclamantia, per eosdem Conseruatores libertate donari, & Romani Ciues, liberique homines effici possint, prout ipse Paulus prædecessor reintegrauerat, reintegramus, ac pro potiori cautela de nouo damus, concedimus, & gratiose impartimur. Itaque mancipia seu sclauos eadem, quæ ab eisdem in posterum liberabuntur, pro liberis hominibus, & Romanis ciuibus in omnibus, & per omnia vbique haberi, teneri, & reputari debere, Dantes & concedentes eisdem mancipijs, sic vt præfertur ab eisdem Conseruatoribus liberatis, facultatem in iudicijs contra quascunque personas standi, contrahendi, testandi, & alia faciendi, quæ cæteri ciues Romani liberi homines facere consueuerunt, & faciunt, & ea in omnibus & per omnia habere, & libera esse decernimus, volumus, & mandamus, ac ex nūc prout ex tunc, & e contra, omni iuri cuiuslibet statutorum, consuetudinum, & aliorum contrariorum rigore penitus reiectis liberamus.

Et ita iudicari mandat.

§. 3. Et sic in premissis omnibus per quoscunq; tam ordinarios quam delegatos etiam quacūque iurisdictione fungentes iudices, & personas, sublata eis & eorū cuilibet quauis aliter iudicandi, sententiandi, & diffiniendi facultate, potestate, & auctoritate, iudicari, sententiari, & diffiniri debere, ac quicquid secus, scienter vel ignoranter contra præsentium tenorem fieri & attentari contigerit, irritum & inane decernentes.

Claus. derog.

§. 4. Non obstan. Motu proprio & seu litteris forsan desuper per viam decreti vel alias per dictum Paulū prędecessorem sub Dat. Romæ apud sanctum Petrum 5. Id. Nouembris, Anno Pontificatus sui Quintodecimo supradictarū suarū litterarum in forma breuis etiam forsan ad instantiam dicti Populi Romani decretis, derogatorijs, ac qui-

ac quibuslibet constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis; necnon dictæ Vrbis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, reformationibus, & decretis, ac quibusuis priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis in genere vel in specie per quoscunque alios Rom. Pontifices prædecessores nostros, tam sub plumbo quam in forma, breuis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis etiam irritantibus, & alijs in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, tenores illorum ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso insererentur præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, ac omnibus illis, quæ dictus prædecessor voluit non obstare, cæterisq. contrarijs quibuscumq.

Sola signatura sufficiat. §.5. Volumus autem quod sola signatura præsentium sufficiat, & vbique, in iudicio & extra fidem faciat, regula contraria non obstante, seu si videbitur, litteræ desuper per breue nostrum seu sub plumbo, aut alias prout melius videbitur expediri possint.

Declaratio pro sclauis baptizatis. §.6. Et quo ad illos seruos duntaxat, qui antea vt præfertur sacro baptismatis lauacro mediante, Christiani facti fuerint, & non de alio.

D.P. An. 1. die 9. Sept. Datum Romæ apud S. Marcum, 5. Id. Septembris, Anno primo.

XVIII.

Iurisdictio Vicarij Papæ, circa obligationes & contractus initos in forma Cameræ Apost. quo ad loca pia, & personas Ecclesiasticas, in Vrbe.

De hac iurisdictione adnotationes vide sup. in constit. 36. Pauli III. Licet. fol. 672.

Edita An. D. 1566.

P I V S   P A P A   V.

Motu proprio, &c.

Causa huius constitut. Considerantes varia dispendia, & incommoda quæ Ecclesijs, Monasterijs, & alijs pijs locis illorumq; Rectoribus, Abbatibus, Archipresbyteris, Prioribus, Præpositis, & alijs beneficiatis in Alma Vrbe consisten. inferuntur, si ad diuersa Tribunalia Vrbis euocari, & proprium Vicarij nostri in dicta Vrbe Tribunal deserere cogantur, & ob id sæpe iura, & instrumenta, munimenta, & scripturæ bonorum eisdem Ecclesijs, Monasterijs, & locis pijs deperdũtur in detrimentũ eorundẽ.

Iurisdictio Vicarij in obligation. Cameralibus. §. 1. Idcirco indemnitati eorũ consulere prout tenemur, & occurrere volentes, per facultatem, & potestatem dilecto filio Alexandro Riario causarũ Cameræ Apostolicæ Auditori per fel. rec. Pium Papam IV. prædecessorẽ nostrũ sub varijs concessionibus concessam, & attributa quarum omnium tenores hic pro sufficienter expressis etiam cum illarum Dat. haberi seu inseri posse volumus, & decernimus, potestati & iurisdictioni Dilecti filij nostri Iacobi tituli S. Mariæ in Cosmedin presbyteri Card. nostri in Alma Vrbe eiusq; districtu Vicarij Generalis circa personas Ecclesiasticas, loca pia, illorumq; bona quæ iurisdictioni præfati Vicarij subsistunt, etiã si inter cõtractus cum solita obligatione in forma Cameræ, seu Ripæ, & Ripettæ interuenerint, aliquod præiudicium factum non fuisse, sed quod idẽ Vicarius Cardinalis in omnibus, & per omnia procedere possit quo ad personas, & bona præfata prout ante eum cæteri Vicarij pro tempore quõdam Franciscus Albericus, & alij eiusdem Cameræ Auditores prædecessores in dicto Auditoriatus officio tunc fungebantur procedebant, tenore præsentium auctoritate Apostolica declaramus, & sic per quoscunque, &c. sublata, & c. irritum quoque, &c.

Sola signatura sufficit. §. 2. Solamque præsentis nostri motus proprij signaturam, in iudicio & extra etiã absq; illius registratura fidem facere, regula contraria non obstan. decernimus.

Clausula derogatoriæ. §. 3. Non obstan constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, & facultatibus, & indultis eidem Auditori Cameræ cõcessis, cæterisq; contrarijs nequaquã obstant.

Placet Motu proprio M.

D.P. An. 1. die 12. Sept. Dat. Romæ apud S. Marcũ, Prid. Id. Septemb. Anno I.

XIX.

Priuilegia pro exercentibus artem Agriculturæ in districtu Almæ Vrbis, & frumenta ac blada afferentium ad eam. Prohibitioq; eos in pœnendi, vel alia vltra vsum necessarium suæ familiæ emendi.

Horũ priuilegiorum declarationẽ & ampliationẽ, vide inf. in Clementis VIII const. 72. Inter. & S. D. N. Pauli V. const. 48. Pastoralis. Et signanter priuilegium fori, dedit eisdem hic Pius sup. in const. 16. Pia.

Contra vero impedientes delationem frumentorum ad Vrbem, & ementes vltra vsum, attende Constit. 50. Greg. XIII. Volentes. cum ibi notandis.

P I V S   P A P A   V.

Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1566.

Exordium. Cvpientes pro commisso nobis Apostolico munere omnibus regimini ac curæ nostræ subiectis populis non modo spiritualia fideliter, vt debemus, dispẽsare, sed in temporalibus etiam quantũ cũ Deo possumus salubriter prouidere, nullam prætermittimus diligẽtiam pro pauperum, qui sub hoc nostro temporali gubernio viuunt, subleuandis necessitatibus, ac potentiorũ oppressionibus propulsandis.

Causa huius const. §. 1. Hinc est, quod cũ ad rei frumentariæ negotium quod præcipua pro eorundem pauperum sustẽtatione, & victu cura eget, animum nostrum intẽdimus, summopere nobis laborandũ cognoscimus, vt fraudibus, quæ in Annonæ à ditioribus fiunt, quo carius eam vendant, omni studio, ac diligentia prouideatur. Intelligentes itaque non sine animi nostri molestia, diuites ipsos, ac potentes non modo propria ipsorum frumenta bladaque, quæ ex prædijs suis, propriaq, agricultura colligunt, in horreis recondere, ac conclusa supprimere, & donec illorum pretiũ pro eorum auaritia adauctum conspiciãt, ab omni prorsus venditione abstinere verum etiam à laboratoribus, operarijsq; proprijs, ac etiã subditis (si Barones sint) illud vili pretio comparare, donec tantam vndique tritici copiam cumularint, vt pauperes, qui aliunde frumentum venale non reperiunt, necessitate ducti ab eisdem diuitibus, & Baronibus eo pretio emere cogantur, quod venditorum ipsorum auaritia affectauerit. Quinimo eos etiã qui ad Vrbem hanc nostram, quo vndique ex omnibus mundi partibus Christi fideles confluunt, frumenta, bladaque prædicta importare cupiunt, omni via & ratione impedire, ac retardare præsumunt, contra Summorum Pontificum prædecessorum nostrorum decreta ordinationesque, & in maximum etiam animarum suarum periculum.

Approbatio prohibitionis Clem. VII. cit. in rubrica circa 2. partem ipsius rubr. In alijs autẽ est immutata vt ibidẽ notatur in apostillis & rubr. §. 2. Nos præmissis remedium aliquod opportunum adhibere omnino volentes, in primis diuites prædictos omnes, ac Barones hortamur in domino, & monemus, vt Dei largitatem in se ipsos agnoscentes, pauperibus benigniores in posterum sese præbeant, atque huiusmodi detestabili frumentario quæstu prorsus abstineant, memores scriptum esse, quod qui abscondit frumenta maledicetur in populis, benedictio autem super caput vẽdentium. Quod si propria frumenta, quæ ipsis vltra vsum eorum supersunt debitis temporibus, prout certe deberẽt, vendere detrectant, at saltem ab alienorum emptione, & illicita negociatione abstineant, & quam Dei benignitas populis fertilitatem anni concedere dignatur, eam ipsi inuidiose perturbare non præsumant. Quod si tam à prædictis emptionibus frumentorum, quam ab impediendo subditos eorum, aliosque ad Vrbem Romam frumenta, bladaq; omnia deferentes in posterum nõ abstinuerint, sciant se pœnas in constitutionibus Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, præcipueq; Clem. VII. pro abundantia rei frumentariæ, & Agriculturæ exercẽdæ, anno à Natiuitate Domini nostri 1523. decimo Cal. Martij, editis incursuros, quas quidem prædecessorum nostrorum dispositiones præsenti nostra perpetuo duratura constitutione in hac parte innouamus.

Declaratio dictæ prohibitionis.

§. 3. Declarantes insuper omnes cuiuscunque generis, qualitatis, & conditionis fuerint, qui frumentum, aliaque blada vltra vsum familiæ suæ, animo, & intentione illa carius vẽdendi emunt, sine licentia in scriptis ab Ordinario Annonę pro tempore obtenta, quã tamen rationabili de causa tantum, & gratis omnino concedi volumus non modo pœnas ammissionis ipsius frumenti, & bladorum, & alias pecuniarias ab ipso ordinario pro tẽpore impositas incursuros, sed etiam Dei omnipotentis maiestatem summopere læsuros, grauiterque in eo peccaturos. Barones vero, & alios dominos, terrarumq; vniuersitates, omnesq; alios nobis & Sanctæ Sedi Apostolicæ, mediate vel immediate subiectos cuiuscunque status, aut conditionis extiterint, etiam si Episcopali, Metropolitana, Patriarchali, & Cardinalatus etiam dignitate præfulgeant, qui subditorum suorum frumenta, aliaque blada, vltra vsum, & necessitatem suam, & familiæ suæ emerint; quique accedentes ad Vrbem cum frumentis alijsq; rebus ad victum necessarijs, directe vel indirecte impediunt, vel remorantur, pœnas in dicta Clementis Septimi prædecessoris nostri constitutione expressas incursuros. videlicet priuationis feudorum, suspẽsionis, excommunicationis, & interdicti iuxta tenorem, & formã prædictæ constitutionis aliorumq; in ea expressarũ, quas in hac parte per præsentes nostras innouamus, & earum tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus.

Exemptio deferentiũ blada ad Vrbem à solutione gabellarum, & aliorum oneruum.

§. 4. Vt vero facilius, commodiusque omnes possint ad Vrbem hanc nostram frumenta, bladaq; libere conuehere, eos vt præfertur dicta de causa ad Vrbem accedentes, ab omni pedagio, gabella aut onere quocunque pro dictis frumenti bladorumque comportatione eximimus ac liberamus, immunesque & exemptos esse, ac fore perpetuo declaramus.

Prohibitio quicquam ab eis exigendi.

§. 5. Mandantes omnibus tam vniuersitatibus terrarũ quam Gubernatoribus, Rectoribus, alijsque dominis, nobis ac Sanctæ Sedi Apostolicæ, mediate vel immediate subiectis quocunque titulo, vel dignitate præfulgeant, etiam si S.R.E. Card. existant, ne prædictorum frumentorum, aliorumque bladorum ad Vrbem venientium occasione quicquam solui ab ipsis vectoribus faciant, aut quoquomodo in Ciuitatibus, Terris, ac Locis regimini eorum subiectis dicta de causa solui permittant, aut patiantur, sub pœnis supradictis, alijsque arbitrio nostro declarandis.

Priuilegium eorundem ne molestentur pro eorũ debitis etiam Cameralibus veniendo, stãdo & redeundo ab Vrbe.

§. 6. Volumus etiam quod venientes, ea de causa ad Vrbem videlicet ad frumenta, bladaque prædicta conuehenda, tuti omnino sint ab omnibus ciuilibus executionibus, tam pro eorum debitis, quam pro Cameralibus quibuscunque exactionibus, & repræsalijs quacunque de causa, & contra quoscunque decretis, seu decernendis. Irritum, & inane decernentes quicquid contra, & aduersus prædictos, seu eorum animalia, & res quas secum prædicta de causa detulerint, tam in accedendo ad Vrbem, ibique commorando per biduum, ad effectum vendendi ea quæ attulerint, quam etiam in redeundo ad eorum solitam habitationem, executum, vel quoquomodo attentatum fuerit. Inhiben. omnibus cuiuscunque generis executoribus, seu curiæ ministris, ne prædictos dicta de causa ad Vrbem accedentes ibique, vt præfertur commorantes, seu inde discedẽtes molestare præsumant sub pœnis arbitrio Præfecti Annonæ pro tempore infligẽdis.

Priuilegium exercentium Agriculturã ne molestentur pro debitis, du colũt, vel seminant frumẽta, aut colligunt.

§. 7. Eos etiam qui agriculturam ipsam pro communi bono laudabiliter intra XL. ab Vrbe milliarium exercent, dignis fauoribus & priuilegijs prosequi volentes, tã messium quam seminum tempore, dum scilicet colligendo, vel seminando tritico verisimiliter occupantur, ab omni supradicta executione, etiam si ex obligatione in forma Cameræ processerit, tutos omnino, ac saluos fore, & esse declaramus, dummodo aliunde quam ex agriculturę fructibus soluere non possint.

Boues Aratorii, &c. pro debitis capi non debẽt, & in tacitis hypothecis non cõprehendantur, & gaudẽt priuilegijs bonorum dotalium.

§. 8. Boues vero aratorios, omniaq; instrumenta ad agriculturam necessaria non supradictis temporibus tãtum, sed perpetuo pro quauis ciuili obligatione auferri, aut alia ratione impediri prohibemus. Declarantes insuper in tacitis quibuscunq; hypothecis à quacunq; quauis de causa inductis prædictos boues aliaq; instrumenta prædicta minime comprehensa fore. Et in summa prædictis rebus agriculturæ inseruientibus, tamquam commoditatis immo necessitatis publicæ instrumẽtis omnia priuilegia concedentes, quæ bonis dotalibus de iure cõcessa esse reperiuntur. Sicque per quoscunque Iudices, & cæt. irritum, & inane, & cætera.

Executores deputatio.

§. 9. Quæ omnia, quo fidelius ab omnibus obseruentur, volumus Dilectos filios nostros Ludouicum Simonetam, Marcum Antonium Amulium, & Vitellotium Vitellium Camerarium S.R.E. Card. ea quam ipsorum grauitatem, & virtutem decet diligentia curare. Dantes eis in præmissis plenam, & omnimodam facultatem, & eam quam nos ipsi habemus potestatem pro præmissorum executione, obseruantiaque. cum potestate declarãdi, & decidendi si quid in præsenti nostra constitutione, declaratione, aut definitione egere videbitur.

Clausulę derogatorię.

§. 10. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Vrbis, Terrarum, Oppidorum & villarum quarumcunque iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis consuetudinibus, reformationibus & decretis, priuilegijs quoque, & indultis Apostolicis communitatibus, vniuersitatibus baronibus, ac alijs præfatis, à dicta Sedis Apostolica, vel à nobis forsan concessis, quæ eis quo ad præmissa nolumus suffragari. Nec non pactis, & conditionibus, ac omnibus alijs quæ dicti prædecessores voluerunt non obstare contrarijs quibuscunque.

Iussio publicationis.

§. 11. Cæterum ne de præmissis quemquam dubitare contingat, volumus quod præsentium litterarum tenor per omnia loca publicari debeat, ipsæque litteræ sic publicatæ perinde arctent omnes quos concernunt, ac si singulis eorum personaliter intimatæ fuissent.

Sola signatura sufficit.

§. 12. Volumus autem quod præsentis nostri Motus proprij sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat in iudicio & extra, quacunq; regula seu constitutione Apostolica contraria non obstan.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. M.

Admissio in Cam. Apost. Pont. An. 1. die 11. Octo.

Die 11. Octobris 1566. Admissa est hæc cedula Motus proprij ex decreto Cameræ, & registrata libro secundo signaturarũ Sanctiss. D.N. Papæ apud me Notariũ. fol. 113.

Hier. de Tarano.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1566. indict. 9. die vero 20. mẽsis Octob. Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D.N.D. Pij Papæ V. Anno I. infrascriptæ litteræ Apostolicæ affixæ fuerunt, ac publicatæ in acie Campi Floræ, ac valuis Cancellariæ Apostolicæ, vt moris est per nos Franciscum Sottocasa, & Nicolaum de Matthæis Cursorum.

Philibertus Chapius Magister Cursorum.

XX.

Quod mulieres, etiam prætextu cuiusuis priuilegij, facultatis, aut licentiæ, ingredi non possint, (exceptis casibus hic expressis) Monasteria & claustra, cuiuscunq; Ordinis regularis.

Reuocationem autem licentiarum huiusmodi tam ingrediendi Monasteria Monialium quam virorum, habes inf. in Const. 28. Greg XIII Vbi gratiæ. in constit. 47. S.D.N. Pauli V. Monialium. De clausura autem Monialium vide hic sup. in const. 8. Circa. fol. 184. vbi notaui.

Editio A. D. 25. 6. & 1570

PIVS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

REgularium personarum, quæ relicto seculo Dei se obsequio dedicarunt, pro commisso nobis officio, quieti consulere cupientes, ad ea remouenda, quę religiosum earum propositum impedire possunt, curam nostram libenter intendimus, vt nulla re, quæ eas à diuino cultu auocet præpeditæ, secundum Ordinum suorum regularia instituta, & decretum Sacri Tridentini Concilij, tranquillis mentibus gratum altissimo impendere possint famulatum.

Causa huius const.

§. 1. Quia igitur, & Carthusientium Ordinis, & aliorũ regularem vitã professorum quies non parum solet, sicut accepimus, perturbari, propterea quod mulieres modestiæ matronalis oblitæ, domos, ac Monasteria eorum,

con-

contra ipsorum instituta, prętextu confessionalium, aut aliarum litterarum Apostolicarum ingredi audeant, ipsis etiam Abbatibus, Præpositis, Prioribus, & alijs præsidentibus aliquando recusantibus, & renitentibus, non sine magna eorum molestia, nec sine graui laicorum etiam offensione ac scandalo, si quando admitti nimis facile videantur.

Reuocatio licentiarum.

§.2. Huic rei prouidere volentes, Motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas facultates ac licentias ingrediendi monasteria, ac domos Carthusiensium, & aliorum quorumcunq; regularium Ordinum, etiam Mendicantium, mulieribus, cuiuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, & quacunque dignitate ac præeminentia prędita, etiam Comitissis, Marchionissis, Ducissis, sub quibuscūque verborum tenoribus & formis, & cum quibuscunque etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis ab Apostolica Sede quomodocunque concessas, quarum tenores, perinde ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, haberi volumus pro expressis, tenore præsentium reuocamus, & cassas, irritas, & inanes esse decernimus.

Prohibitio & pœna mulierū ingredientiū.

§.3. Districte prohibentes mulieribus quidem prædictas facultates, & licentias prætendentibus, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, postquam harum litterarum notitiam habuerint, à qua non possint nisi à nobis, aut Romano Pontifice, qui pro tempore fuerit, absolui, præterquam in mortis articulo, ne dicta domos & monasteria ingredi audeant.

Pœna Religiosorum eas admittentium.

§.4. Ipsis vero Monasteriorum & Conuentuum Abbatibus, Præpositis, Prioribus, & alijs Præsidentibus quocunque nomine vocentur, & eorum, Monachis, Canonicis, & Fratribus, siue mendicantibus, siue non mendicantibus, sub priuationis officiorum, quæ in præsentia obtinent, & inhabilitatis in posterum, ad illa & alia omnia, & suspensionis à diuinis ipso facto, sine alia declaratione, incurrendis pœnis, ne eas introducere, admittereue præsumant.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Iussio publicandi.

§.6. Volumus autem & mandamus, vt hæ litteræ ad valuas Basilicæ beati Petri Apostolorum Principis, & in Cancellaria nostra, atque in acie Campi Floræ de more publicentur.

Fides transumptorum.

§.7. Quia vero difficile foret has litteras ad omnia loca deferri, volumus & declaramus, vt earum exemplis & transumptis manuscriptis vel impressis, & manu alicuius notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati munitis, par vbique fides habeatur, ac si pręsentes exhibitæ essent vel ostensæ.

Dat. P. An. 1. 24. Octob.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris die 24. Octobris millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno primo.

Publicatio.

Anno a natiuitate Domini 1566. indictione 9. die 28. mensis Octobris, Pontificatus S. D. N. Pij Papæ V. Anno primo. suprascriptæ litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt in locis suprascriptis, per nos Bernardinum Andreutium, & Ioannem Andream Rogerium Apostolicos Curs.

Philibertus Chappuis Mag. Curs.

Sequitur declaratio constitutionis præinsertæ.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita an. D. 1570.

Exordium.

DEcet Romanum Pont. certissimum mentis suæ interpretem, si quando quippiam dubietatis in litteris ab eo emanatis occurrit, suæ declarationis oraculo quamprimum explanare.

Hic Pōt. edidit const. pręced.

§.1. Cum alias à nobis emanauerint quædam litteræ in simili forma breuis sub die 24. Octobris 1566. Pontif. nostri anno primo. In quibus, mulieribus quibuscunque Monasteriorum Regularium ingressus cum derogatorijs clausulis, & irritantibus decretis prohibetur, & alias prout in illis plenius continetur.

Extensio prohibitionis ad quascunque mulieres.

§.2. Nos intuitu, & in fauorem Congregationis Montis Virginis aliquas dubitationes, quæ circa dictarum litterarum, & mentis nostræ intelligentiam oriri possent, elucidare, & submouere volentes, supplicationibus dictæ Congregationis, nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Apostolica auctoritate tenore præsentium dicimus & declaramus, fuisse & esse mentem & intentionem nostram, quod dictæ litterę non solum comprehenderent, & comprehendant mulieres habentes prætendētes facultatem & indulta ingrediendi Monasteria, sed etiam omnes & quascunque mulieres alias, tam in genere quam in specie.

Declaratio eiusdē prohibitionis.

§.3. Significantes nihilominus, prout significamus, quod propter hoc, & prædictas nostras litteras, non intelleximus nec intelligimus, quod mulieribus præcluderetur, nec præcludatur aditus ad Monasteria & loca Regularia dictæ Congregationis, ac eorum claustra, quando in eis Missæ, & alia diuina officia celebrantur, ac dum processiones fiunt, & quando Christi fidelium cadauera ibi sepeliuntur, ac etiam pro eis suffragia fiunt, sed libere perpetuo concedimus eisdem omnibus mulieribus facultatem, vt ad illa loca dictæ Congregationis in quibus dicta pia opera exercentur cum alijs Catholicis personis accedere libere & licite possint & valeant.

Alia declaratio.

§.4. Et similiter quod quando diuinum verbum in Claustris Monasteriorum, & Regularium locorum Congregationis huiusmodi proponitur, vel per aliam quamcunque causam tantus concursus populi fuerit, quod commode ingredi non possint, & egredi per portam Ecclesiæ, perpetuo concedimus, vt dictę mulieres, vna cum alijs secularib. personis possint ingredi, & egredi per portam Claustri Monasteriorum & locorum Regularium Congregationis huiusmodi, dummodo recto tramite accedant ad portam qua exitur e Monasterio, sicq. volumus pariter & indulgemus.

Clausulę præseruatiuæ.

§.5. Decernentes præsentes de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrę, vel quouis alio defectu notari vel impugnari non posse, sicque in pręmissis ab omnibus censeri, & ita per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi et interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorū.

§.6. Non obstantibus præmissis, ac dictis nostris litteris, cum inde secutis, & quibusuis alijs Apostolicis vniuersalibus, prouincialibus, & synodalibus, & specialibus & generalibus constitutionibus & ordinationibus, necnon etiam Monasteriorum & locorum prædictorū, ac illorum Ordinum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, & etiam nouis reformationibus. priuilegijs quoque, indultis, & etiam alijs litteris Apostolicis, in genere vel in specie, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiam Motu proprio, & consistorialiter, ac alias quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. quibus omnibus & singulis, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cęterisq. contrarijs quibuscūque.

D. P. An. 5. 16. Iulij.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die decimasexta Iulij, millesimo quingentesimo septuagesimo, Pontificatus nostri Anno quinto.

XXI.

De veritate exprimenda à Procuratoribus Pœnitētiariæ, in dispensationibus matrimonialibus, cęterisq. gratijs Apostolicis, sub pœna falsi.

Alias pœnas habes infra in const. 83. In omnibus. vbi agitur de Reformatione Pœnitentiariæ.

De Materia autem huiusmodi dispensationum vide infra in const. 62. Ad Romanum. vbi notabo.

Edita An. D. 1566.

P I V S P A P A V.

Motu proprio, &c.

Causa const.

CVm sicut accepimus nonnulli suæ conscientiæ prodigi, ac propriæ salutis immemores, vt facilius à nobis, & Sede Apostolica dispensationes matrimoniales, & alias gratias & concessiones obtineant, gradus consanguinitatis vel affinitatis, aut cognationis spiritualis, ac scientiam illorum aliter quam eis à principio ab ipsis partibus significatum vel narratum fuerit exponunt, & si matrimonia huiusmodi adhuc contracta non fuerint, pro contractis narrant, ac alias diuersimode veram facti speciem, tam in ipsis dispensationibus matrimonialibus quam pro alijs quibuscunque gratijs & concessionibus obtinendis immutent, ac propterea cum non solum in impetrationibus huiusmodi falsitas narretur, verum etiam in partibus plerunque pro verificatione gratiarum huiusmodi veritas immutetur, & falsitas committatur.

Veritatem pel matur sub pœna falsi.

§. 1. Nos igitur huiusmodi abusibus & erroribus obuiare cupientes, Motu proprio &c. omnes & singulos Procuratores, tam officij sacræ Pœnitentiariæ, seu Contradictarum, quam alios quoscunque Sollicitatores et Scriptores quos Copistas vocant, qui veritatem facti à narratione, quam ab ipsis partibus habuerunt, quo ad substantialia, & qualitates necessario exprimendas diuersam faciunt, seu quoquo modo interuertunt, aut immutant, deprauantur, & per subreptionem & obreptionem gratias à nobis extorquent, pœnam falsi incurrere, & ea puniri omnino debere decernimus & declaramus.

Executorum deputatio.

§. 2. Mandantes propterea Almæ Vrbis Gubernatori, Cameræ Apostolicæ Auditori & Vicario, quatenus in præmissis reos & culpabiles repertos pœna falsi, vt præmittitur, puniant. cum potestate citandi, etiam per edictum constito summarie de non tuto accessu, aliaque dicendi & faciendi in præmissis necessaria seu quomodolibet opportuna.

Claus. derog.

§. 3. Non obstantibus præmissis, constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisq. contrarijs nequaquam obstantibus. irritum quoque & inane &c. dicique &c. iudicari & diffiniri debere, sublata &c. decernentibus.

Sola sufficit signatura.

§. 4. Et quod præsentis Motus proprij, & absque data & registratura sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat, in iudicio & extra, regula contraria non obstante.

Fides transumpt.

§. 5. Eiusque transumptis manu alicuius notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensę.

Forma & effectus publ.

§. 6. Quodque Camerę & Cancellarię Apostolicę, ac audientię causarum Palatij Apostolici valuis, & in acie Campi Florę dimissis inibi copijs affixis omnes ita afficiant & arctent, ac si illis personaliter intimatę fuissent.

Placet Motu proprio. M.

PP. subscrip.

Public. An. 1. 5. Decemb.

Die 5. Decemb. 1566. suprascriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in locis suprascriptis, dimissis in eisdem locis copijs affixis, per me Nicolaum de Mattheis Cursorem.

Io. Guerardi Magister Curs.

XXII.

Declaratio quod sententię in fauorem reorum de heresi Inquisitorum à quibuscunque Iudicibus contra stylum vel dispositionem iurisdictionis Officij sanctissimę Inquisitionis latę & ferendę, non transierint nec transeant in rem iudicatam. Et iurisdictio Cardinalium Inquisitorum ipsas causas reuidendi. Et confirmatio constitutionis Pauli Quarti editę contra Hereticos.

Hæc bulla Pauli IV. est 19. sup. fol. 739. Cum ex. Et huius Congregationis Cardd. facultates indicabo in Six. v. const. 74.

P I V S P A P A V.

Motu proprio &c.

Edita A.D. 1566.

INter multiplices curas quę animum nostrum assidue pulsant, illa in primis est, prout esse debet, vt Ecclesia Dei nobis ex alto commissa, purgatis, immo quantum fieri potest procul exterminatis omnibus hęresibus & prauis erroneorum opinionum dogmatibus, tuto militare, & tanquam nauis in tranquillo mari, sedatis omnibus tempestatum fluctibus & procellis, secure nauigare, & ad optatum salutis portum peruenire possit. Cum itaque nos dum in minoribus constituti sanctissimi Officij Romanę, & vniuersalis contra hęreticam prauitatem Inquisitionis negocia pertractaremus, tandem ex longo vsu, atque experientia rerum magistra cognouerimus, quod multi rei delati, & in prędicto sanctissimo officio, seu alibi coram locorum Ordinarijs, & hęreticę prauitatis Inquisitoribus processati, ac de hęretica prauitate inquisiti falsos testes ad eorum defensam examinari faciendo, ac compurgatorum de eorum vita & doctrina minime informatorum opera, & testimonio se iuuantibus, ac diuersis alijs illicitis modis, excogitatisq. dolosis excusationibus, & malitijs prędictum sacrum officium sanctissimę Inquisitionis, cęterosq. Iudices, & etiam Romanos Pontifices deludendo, & decipiendo, plures etiam veluti innocentes diffinitiuas à prędictis processibus, & Inquisitionibus absolutorias, & pręcedente canonica purgatione eorum asserte bonę & catholicę fidei vitę & doctrinę declaratorias sententias, seu decreta ab eodem sanctissimo officio, alijsque locorum ordinarijs siue delegatis, & Inquisitoribus, ac etiam Rom. Pont. prędecessoribus nostris obtinuerunt, seu extorserunt, quas sententias, & decreta pręfati Romani Pont. etiam cum perpetui silentij impositione, ac inhibitione, ne dictum sanctissimum officium, aut alij Inquisitores ad vlteriora procedere possent seu deberent, necnon etiam cum causarum auocatione ad solum Romanum Pontificem sub cuius protectione submittebantur, alijsque derogatoriarum derogatorijs, & efficacissimis clausulis, ac etiam irritantibus, & alijs decretis, etiam in forma gratiosa ampliando, per varios & varias eorum Motus proprios, ac etiam sub plumbo vel annulo piscatoris expeditas litteras, etiam in consistorio, seu consistorialiter emanatas confirmarunt. Vnde eueniebat quod prędicti rei inquisiti, sub velamine & tutamine prędictarum sententiarum declaratoriarum, & litterarum Apostolicarum, & prefertim vigore clausulę inhibitorię contra Inquisitores factę confidentes, clam, & etiam aliquando palam in antiquis eorum erroribus contra fidem catholicam perseuerando, nunquam ad gremium Ecclesię vere redibant, immo cum alijs secure, & tanquam Catholici conuersando, eorundem aliorum animos corrumpere, & inficere, ac in suas hereticas opiniones trahere de facili potuerunt, in totius reipublicę Christianę non modicum scandalum, & pręiudicium, prędictorumq. delatorum animarum perniciem & iacturam.

Hic Pont. in minorib. existens, Inquisitor fuit, & abusus hac de scriptos examinare cognouit.

§. 1. Nos huic scandalo adeo periculoso & contagioso obuiare, dictarumq. animarum saluti consulere, & prouidere, omnemq. iurisperitorum dubietatem & altercationem, ac quęcunque impedimenta & obstacula, propter quę sancta Inquisitio hęreticę prauitatis, quomodocunque & qualitercunque impediretur, vel retardaretur, tollere volentes, Motu simili & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, in primis omnes & singulas, ac quascunque litteras Apostolicas sub quacunque verborum forma, etiam in prędictis ac quibusuis alijs causis heresis, etiam Motu proprio & cęt. ac etiam consistorialiter &c. & alias quomodolibet emanatas, necnon etiam desuper signatas motuum propriorum & alias cedulas quaslibet, ad ius & iustitiam, ac iuris terminos reducentes, necnon Fisco prędicti sancti officij Inquisitionis, & aliorum ordinariorum & delegatorum

Et ideo reducit ad terminos iurisque cuiq; litas Apost. in causis Heresis emanatas, & reuocat easdem quatenus sint contrarię dispositioni, iurisdictioni ac stylo Inquisitionis. & declarat quod sententię in reorum Inquisitorum fauorem contra dictũ stylũ & dispositionẽ datę & ferendę nunquam transeant in iudicatum.

rum iudicum aduersus prędictas litteras inhibitiones, ac etiam derogatoriarum derogatorias, aliasque clausulas quaslibet os aperientes, & quatenus iurisdictionis dispositioni vel stylo dicti officij sint contraria, illas penitus, & perpetuo reuocantes, hac nostra perpetua, perpetuoque valitura vniuersali constitutione, omnes & singulas, & quascunque, etiam ex capite assertæ innocentiæ absolutorias, vel etiam præcedente canonica purgatione sub quacunque verborum forma declaratorias sententias, etiam diffinitiuas, & decreta in eorundem reorum inquisitorum & delatorum fauorem per prędictum sanctissimum officium, aliosq. Iudices ordinarios & delegatos, ac etiam Roman. Pontifices latas & lata, aut in futurum per nos etiam & successores nostros Romanos Pótifices pro tempore existentes, ferendas & ferenda, nunquam fecisse, nec in futurum posse facere transitum in rem iudicatam, Apostolica auctoritate declaramus, decernimus, statuimus & ordinamus.

Facultas Inquisitoru Gener. reuiden. d. causas, nõ obstan. sententijs à Sede Apost. confirmatis.

§. 2. Præfatisq. sententijs & decretis, & quantũcunq; per litteras Apostolicas etiã in forma gratiosa, etiã iteratis vicibus, ac etiam a pluribus Romanis Pont. emanatis, cõfirmatis, vel cõtentis, cũ prędictis, vel alijs quibuscũq; etiã derogatoriarum derogatorijs, ac etiam irritantibus, alijsq. clausulis & decretis, necnõ inhibitionibus, ac etiã canonicis sanctionibus, quorum omnium & singulorum, aliorumq. præmissorum, & inde secutorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis ac totaliter insertis. cęterisq. in contrarium facientibus quibuscunque non obstan. per prædictum sanctum officium sanctæ Inquisitionis, ac dilectos filios modernos & pro tempore existentes Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales hæreticæ prauitatis Inquisitores, & super dicto officio nunc & pro tempore deputatos, contra eosdem & reos, delatos & inquisitos, etiam si fuerint, & sint Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, Primates, eiusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, Legati, etiam de latere, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, tam de antiquis quã nouiter etiam super eisdem articulis, receptis vel recipiẽdis testibus, alijsq. argumentis, probationibus, & indicijs iuxta facultates eisdem Cardinalibus Inquisitoribus, per nos & quoscunque prædecessores & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac Sedem Apostolicam quomodolibet concessas & datas, ac in futurum respectiue dandas & concedendas, denuo inquiri & procedi posse & debere, etiam in omnibus & per omnia perinde ac si prædictæ sententiæ, decreta, & litteræ Apostolicæ, ac etiam canonicæ purgationes in prædictorum reorum delatorum, & inquisitorum, etiam Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, Primatum, Cardinalium, Legatorum, Comitum, Baronum, Marchionum, Ducum, Regum, & Imperatorum fauorẽ non emanassent, nouis pręsertim superuenientibus indicijs eiusdem vel alterius speciei heresis, tempus præteritũ etiam respicien. vel vbi appareret per aliena indicia quod illicitis modis prius ipse delatus, vel inquisitus fuisset absolutus, eadem Apostolica auctoritate volumus pariter & mandamus. Concedentes eisdem Cardinalibus Inquisitoribus, & super dicto sacro Sanctiss. Inquisition. officio, nunc & pro tempore deputatis, plenam, liberam, amplam & omnimodam facultatem, potestatem, & auctoritatem causas huiusmodi etiam auctoritate œcumenici vniuersalis Concilij Tridentini decisas reuidendi, ac in statu & terminis in quibus ante prædictas sententias & decreta, ac etiam canonicas purgationes quomodolibet reperiebantur, reassumendi, fineque debito terminandi, prout in alijs causis pendentibus indecisis per eosdem Cardinales Inquisitores, iuxta eorum facultates fit, fierique potest, & consueuit.

Pauli 4. cõst. cõtra hæreticos approbatur.

§. 3. Et insuper vestigijs fel. record. Pauli Papę Quarti prædecessoris nostri inhærendo, Constitutionem alias contra hæreticos & schismaticos per eundem Paulum prædecessorem, sub data videlicet Romæ apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo octauo, quintodecimo Cal. Martij, Pontificatus sui Anno quarto editam, tenore præsentium renouamus, & etiam confirmamus, illamq. inuiolabiliter, & ad vnguem obseruari volumus & mandamus, iuxta illius seriem atque tenorem.

§. 4. Et sic in omnibus & singulis supradictis censeri, ac ita per prædictos & quoscunque iudices &c. sublata &c. iudicari &c. debere. irritum &c. perpetuo decernimus & declaramus.

Clausula sublata.

§. 5. Non obstan. præmissis, ac regula nostra de non tollendo iure quæsito, & quibusuis alijs Apostolicis, vniuersalibus, prouincialibus, & synodalibus constitutionibus, ordinationibus, necnon iuramento &c. roboratis statutis &c. priuilegijs quoque, indultis, & prædictis, ac alijs litteris, & etiam Motibus proprijs quibuslibet, etiam præfatis reis, & inquisitis etiam Episcopis &c. ac Imperatoribus etiam absolutis, & quibusuis alijs personis, in genere vel in specie, sub quibuscunque tenoribus &c. ac cũ quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque clausulis, ac etiam irritantibus, & alijs decretis, ac etiam pœnalibus inhibition. etiam Motu proprio &c. ac consistorialiter &c. & alias in contrarium quomodolibet cõcessis &c. in posterumque concedendis etc. Quibus omnibus etiam si de illis etc. eorum tenores etc. latissime hac vice derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque, cum clausulis opportunis.

Clausula derogatoria.

Fiat Motu proprio. M.

§. 6. Et cum absolutione à cen. ad effectum etc. et de reductione etc. reuocatione singulis declaratione, decretis, statuto, ordination. voluntatibus, mandatis, concessione, reuocatione, confirmatione, derogatione, alijsque præmissis vt supra in forma gratiosa perpetuo, et ad perpetuam rei memoriam.

Repetitio clauſ.

§. 7. Et quod postquam præsentes, seu desuper forsan conficiendæ litteræ, per aliquem vel aliquos ex Cursoribus nostris in basilicę Principis Apostolorum de Vrbe, et Cancellariæ Apostolicæ valuis, ac acie Campi Florę affixæ et publicatæ fuerint, omnes prædictos etiam Episcopos etc. ac Imperatores et alios quorum interest afficiant et arctent, perinde ac si eis personaliter intimatæ et insinuatæ fuissent, ac vim et efficaciam solemnis, personalis, validæ, et peremptoriæ monitionis et citationis habere, omnesq. ligare habeant.

Forma affixionis publ.

§. 8. Et quod pręsentis nostri Motus proprij sola signatura sufficiat, et vbique fidem faciat, in iudicio et extra, regula contraria non obstan. Et nihilominus si videbitur litterę desuper, etiam per breue nostrum, aut officium cõtradictarum, simul vel ad partem, expediri possint.

Sola sufficit signatura.

§. 9. Et quod pręsentium, seu desuper conficiendarum litterarum transumptis etiam impressis, manu alicuius notarij publici subscriptis, et sigillo alicuius personę in dignitate ecclesiastica constitutę, aut curię ecclesiasticę munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quę ipsis originalibus adhiberetur, si exhibitę forent vel ostensæ.

Fides transumptorum.

Fiat Motu proprio. M.

Dat. Romę apud S. Petrum, 12. Cal. Ianuarij, Anno 1.

D. P. An. 1. 21. Decemb.

Anno à Natiuitate D. 1567. indictione 10. die vero Lunæ 30. mensis Decembris, Pontif. Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. anno 1. suprascriptus Motus proprius affixus & publicatus fuit ad valuas Principis Apostolorum beati Petri de Vrbe, Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, dimissis ibidem eiusdem copijs affixis, vt moris est per nos Ioannem Gerardi, & Christianum de Monte, prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

Publicatio.

Stephanus de Olea Mag. Curs.

XXIII.

Quod fecerit maior pars Cardinaliũ Sanctiss. Inquisitionis, vel aliquib. absentibus, eorum duo, valet ac si omnes fecissent.

Similẽ const. 69. edidit Pius IV. vt sup fol. 111. Cum nos.

PIVS PAPA V.

Edita An. D.

Motu proprio, &c.

CVm fel. rec. Pius IV. prædecessor noster per suum specialem Motum proprium etc. vt sup. fol. 111.

Pius 4 edidit cõst. hic enũciatam.

Omit-

De Materia autem huiusmodi dispensationum vide infra in const. 62. Ad Romanum. vbi notabo.

Edita An. D. 1566.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Causa const.

CVm sicut accepimus nonnulli suæ conscientiæ prodigi, ac propriæ salutis immemores, vt facilius à nobis, & Sede Apostolica dispensationes matrimoniales, & alias gratias & concessiones obtineant, gradus consanguinitatis vel affinitatis, aut cognationis spiritualis, ac scientiam illorum aliter quam eis à principio ab ipsis partibus significatum vel narratum fuerit exponunt, & si matrimonia huiusmodi adhuc contracta non fuerint, pro contractis narrant, ac alias diuersimode veram facti speciem, tam in ipsis dispensationibus matrimonialibus quam pro alijs quibuscunque gratijs & concessionibus obtinendis immutent, ac propterea cum non solum in impetrationibus huiusmodi falsitas narretur, verum etiam in partibus plerunque pro verificatione gratiarum huiusmodi veritas immutetur, & falsitas committatur.

Veritatem expl mutat sub pœna falsi.

§. 1. Nos igitur huiusmodi abusibus & erroribus obuiare cupientes, Motu proprio &c. omnes & singulos Procuratores, tam officij sacræ Pœnitentiariæ, seu Contradictarum, quam alios quoscunque Sollicitatores et Scriptores quos Copistas vocant, qui veritatem facti à narratione, quam ab ipsis partibus habuerunt, quo ad substantialia, & qualitates necessario exprimendas diuersam faciunt, seu quoquo modo interuertunt, aut immutant, deprauantur, & per subreptionem & obreptionem gratias à nobis extorquent, pœnam falsi incurrere, & ea puniri omnino debere decernimus & declaramus.

Executorum deputatio.

§. 2. Mandantes propterea Almæ Vrbis Gubernatori, Cameræ Apostolicæ Auditori & Vicario, quatenus in præmissis reos & culpabiles repertos pœna falsi, vt præmittitur, puniant. cum potestate citandi, etiam per edictum constito summarie de non tuto accessu, aliaque dicendi & faciendi in præmissis necessaria seu quomodolibet opportuna.

Claus. derog.

§. 3. Non obstantibus præmissis, constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisq. contrarijs nequaquam obstantibus. irritum quoque & inane &c. dicique &c. iudicari & diffiniri debere, sublata &c. decernentibus.

Sola sufficit signatura.

§. 4. Et quod præsentis Motus proprij, & absque data & registratura sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat, in iudicio & extra, regula contraria non obstante.

Fides transumpt.

§. 5. Eiusque transumptis manu alicuius notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensę.

Forma & effectus publ.

§. 6. Quodque Camerę & Cancellarię Apostolicę, ac audientię causarum Palatij Apostolici valuis, & in acie Campi Florę dimissis inibi copijs affixis omnes ita afficiant & arctent, ac si illis personaliter intimatę fuissent.

PP. subscrip.

Placet Motu proprio. M.

Public An. 1566. 5. Decemb.

Die 5. Decemb. 1566. suprascriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in locis suprascriptis, dimissis in eisdem locis copijs affixis, per me Nicolaum de Matthæis Cursorem.

Io. Guerardi Magister Curs.

XXII.

Declaratio quod sententię in fauorem reorum de heresi Inquisitorum à quibuscunque Iudicibus contra stylum vel dispositionem iurisdictionis Officij sanctissimę Inquisitionis latę & ferendę, non transierint nec transeant in rem iudicatam. Et iurisdictio Cardinalium Inquisitorum ipsas causas reuidendi. Et confirmatio constitutionis Pauli Quarti editę contra Hereticos.

Hæc bulla Pauli IV. est 19. sup. fol. 739. Cum ex. Et huius Congregationis Cardd. facultates indicabo in Six. v. const. 74.

Edita A. D. 1566.

PIVS PAPA V.

Motu proprio &c.

Iste Pont. in minorib. existens, Inquisitor fuit, & abusus hic descriptos expertus cognouit.

INter multiplices curas quę animum nostrum assidue pulsant, illa in primis est, prouť esse debet, vt Ecclesia Dei nobis ex alto commissa, purgatis, immo quantum fieri potest procul exterminatis omnibus hęresibus & prauis erronearum opinionum dogmatibus, tuto militare, & tanquam nauis in tranquillo mari, sedatis omnibus tempestatum fluctibus & procellis, secure nauigare, & ad optatum salutis portum peruenire possit. Cum itaque nos dum in minoribus constituti sanctissimi Officij Romanę, & vniuersalis contra hęreticam prauitatem Inquisitionis negocia pertractaremus, tandem ex longo vsu, atque experientia rerum magistra cognouerimus, quod multi rei delati, & in prędicto sanctissimo officio, seu alibi coram locorum Ordinarijs, & hęreticę prauitatis Inquisitoribus processati, ac de hęretica prauitate inquisiti falsos testes ad eorum defensam examinari faciendo, ac compurgatorum de eorum vita & doctrina minime informatorum opera, & testimonio se iuuantibus, ac diuersis alijs illicitis modis, excogitatisq. dolosis excusationibus, & malitijs prędictum sacrum officium sanctissimę Inquisitionis, cęterosq. Iudices, & etiam Romanos Pontifices deludendo, & decipiendo, plures etiam veluti innocentes diffinitiuas à prędictis processibus, & Inquisitionibus absolutorias, & precedente canonica purgatione eorum asserte bonę & catholicę fidei vitę & doctrinę declaratorias sententias, seu decreta ab eodem sanctissimo officio, alijsque locorum ordinarijs siue delegatis, & Inquisitoribus, ac etiam Rom. Pont. prędecessoribus nostris obtinuerunt, seu extorserunt, quas sententias, & decreta prędicti Romani Pont. etiam cum perpetui silentij impositione, ac inhibitione, ne dictum sanctissimum officium, aut alij Inquisitores ad vlteriora procedere possent seu deberent, necnon etiam cum causarum auocatione ad solum Romanum Pontificem sub cuius protectione submittebantur, alijsque derogatoriarum derogatorijs, & efficacissimis clausulis, ac etiam irritantibus, & alijs decretis, etiam in forma gratiosa ampliando, per varios & varias eorum Motus proprios, ac etiam sub plumbo vel annulo piscatoris expeditas litteras, etiam in consistorio, seu consistorialiter emanatas confirmarunt. Vnde eueniebat quod prędicti rei inquisiti, sub velamine & tutamine prędictarum sententiarum declaratoriarum, & litterarum Apostolicarum, & presertim vigore clausulę inhibitorię contra Inquisitores factę confidentes, clam, & etiam aliquando palam in antiquis eorum erroribus contra fidem catholicam perseuerando, nunquam ad gremium Ecclesię vere redibant, immo cum alijs secure, & tanquam Catholici conuersando, eorundem aliorum animos corrumpere, & inficere, ac in suas hęreticas opiniones trahere de facili potuerunt, in totius reipublicę Christianę non modicum scandalum, & prejudicium, prędictorumq. delatorum animarum perniciem & iacturam.

Et ideo reducit ad terminos iurisque eius sententias à predictis causis Hęresis emanatas, & reuocat easdem, quatenus sint contrarię dispositioni, iurisdictioni ac stylo Inquisitionis. & declarat quod sententię in reorum Inquisitorum fauorem contra dictum stylum & dispositionem datę & ferendę nunquam transeant in iudicatum.

§. 1. Nos huic scandalo adeo periculoso & contagioso obuiare, dictarumq. animarum saluti consulere, & prouidere, omnemq. iurisperitorum dubietatem & altercationem, ac quęcunque impedimenta & obstacula, propter quę sancta Inquisitio hęreticę prauitatis, quomodocunque & qualitercunque impediretur, vel retardaretur, tollere volentes, Motu simili & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, in primis omnes & singulas, ac quascunque litteras Apostolicas sub quacunque verborum forma, etiam in prędictis ac quibusuis alijs causis heresis, etiam Motu proprio & cęt. ac etiam consistorialiter &c. & alias quomodolibet emanatas, necnon etiam desuper signatas motuum propriorum & alias cedulas quaslibet, ad ius & iustitiam, ac iuris terminos reducentes, necnon Fisco prędicti sancti officij Inquisitionis, & aliorum ordinariorum & delegatorum

[illegible] iudicum aduersus prædictas litteras inhibitiones, ac etiam derogatoriarum derogatorias, aliasque clausulas quaslibet os aperientes, & quatenus iurisdictionis dispositioni vel stylo dicti officij sint contraria, illas penitus, & perpetuo reuocantes, hac nostra perpetua, perpetuoque valitura vniuersali constitutione, omnes & singulas, & quascunque; etiam ex capite assertæ innocentiæ absolutorias, vel etiam præcedente canonica purgatione sub quacunque verborum forma declaratorias sententias, etiam diffinitiuas, & decreta in eorundem reorum inquisitorum & delatorum fauorem per prædictum sanctissimum officium, aliosq. Iudices ordinarios & delegatos, ac etiam Roman. Pontifices latas & lata, aut in futurum per nos etiam & successores nostros Romanos Pōtifices pro tempore existentes, ferendas & ferenda, nunquam fecisse, nec in futurum posse facere transitum in rem iudicatam, Apostolica auctoritate declaramus, decernimus, statuimus & ordinamus.

Facultas Inquisitori Genec. reuiden. d. causas, nō obstantib. sententijs à Sede Apost. confirmatis.

§. 2. Præfatisq. sententijs & decretis, & quantūcunq; per litteras Apostolicas etiā in forma gratiosa, etiā iteratis vicibus, ac etiam à pluribus Romanis Pont. emanatis, cōfirmatis, vel cōfirmādis, cū prædictis, vel alijs quibuscūq; etiā derogatoriarum derogatorijs, ac etiam irritantibus, alijsq. clausulis & decretis, necnō inhibitionibus, ac etiā canonicis sanctionibus, quorum omnium & singulorum, aliorumq. præmissorum, & inde secutorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis ac totaliter insertis. ceterisq. in contrarium facientibus quibuscunque non obstan. per prædictum sanctum officium sanctæ Inquisitionis, ac dilectos filios modernos & pro tempore existentes Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales hæreticæ prauitatis Inquisitores, & super dicto officio nunc & pro tempore deputatos, contra eosdem & reos, delatos & inquisitos, etiam si fuerint, & sint Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, Primates, eiusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, Legati, etiam de latere, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, tam de antiquis quā nouiter etiam super eisdem articulis, receptis vel recipiēdis testibus, alijsq. argumentis, probationibus, & indicijs iuxta facultates eisdem Cardinalibus Inquisitoribus, per nos & quoscunque prædecessores & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac Sedem Apostolicam quomodolibet concessas & datas, ac in futurum respectiue dandas & concedendas, denuo inquiri & procedi posse & debere, etiam in omnibus & per omnia perinde ac si prædictæ sententiæ, decreta, & litteræ Apostolicæ, ac etiam canonicæ purgationes in prædictorum reorum delatorum, & inquisitorum, etiam Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, Primatum, Cardinalium, Legatorum, Comitum, Baronum, Marchionum, Ducum, Regum, & Imperatorum fauorē non emanassent, nouis preterim superuenientibus indicijs eiusdem vel alterius speciei heresis, tempus præteritū etiam respicien. vel vbi appareret per aliena indicia quod illicitis modis prius ipse delatus, vel inquisitus fuisset absolutus, eadem Apostolica auctoritate volumus pariter & mandamus. Concedentes eisdem Cardinalibus Inquisitoribus, & super dicto sacro Sanctiss. Inquisition. officio, nunc & pro tempore deputatis, plenam, liberam, amplam & omnimodam facultatem, potestatem, & auctoritatem causas huiusmodi etiam auctoritate œcumenici vniuersalis Concilij Tridentini decisas reuidendi, ac in statu & terminis in quibus ante prædictas sententias & decreta, ac etiam canonicas purgationes quomodolibet reperiebantur, reassumendi, fineque debito terminandi, prout in alijs causis pendentibus indecisis per eosdem Cardinales Inquisitores, iuxta eorum facultates fit, fierique potest, & consueuit.

Pauli 4. cōst. cōtra hæreticos approbatur.

§. 3. Et insuper vestigijs fel. record. Pauli Papę Quarti prædecessoris nostri inhærendo, Constitutionem alias contra hæreticos & schismaticos per eundem Paulum prædecessorem, sub data videlicet Romæ apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo octauo, quintodecimo Cal. Martij, Pontificatus sui Anno quarto editam, tenore præsentium renouamus, & etiam confirmamus, illamq. inuiolabiliter, & ad vnguem obseruari volumus & mandamus, iuxta illius seriem atque tenorem.

Clausula sublata.

§. 4. Et sic in omnibus & singulis supradictis censeri, ac ita per prædictos & quoscunque iudices &c. sublata, &c. iudicari &c. debere. irritum &c. perpetuo decernimus & declaramus.

Clausula derogatoriæ.

§. 5. Non obstan. præmissis, ac regula nostra de non tollendo iure quæsito, & quibusuis alijs Apostolicis, vniuersalibus, prouincialibus, & synodalibus constitutionibus, ordinationibus, necnon iuramento &c. roboratis statutis &c. priuilegijs quoque, indultis, & prædictis, ac alijs litteris, & etiam Motibus proprijs quibuslibet, etiam præfatis reis, & inquisitis etiam Episcopis &c. ac Imperatoribus etiam absolutis, & quibusuis alijs personis, in genere vel in specie, sub quibuscunque tenoribus &c. ac cū quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque clausulis, ac etiam irritantibus, & alijs decretis, ac etiam pœnalibus inhibition. etiam Motu proprio &c. ac consistorialiter &c. & alias in contrarium quomodolibet cōcessis &c. in posterumque concedendis etc. Quibus omnibus etiam si de illis etc. eorum tenores etc. latissime hac vice derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque, cum clausulis opportunis.

Fiat Motu proprio. M.

Repetitio clauf.

§. 6. Et cum absolutione à cen. ad effectum etc. et de reductione etc. reuocatione singulis declaratione, decretis, statuto, ordination. voluntatibus, mandatis, concessione, reuocatione, confirmatione, derogatione, alijsque præmissis vt supra in forma gratiosa perpetuo, et ad perpetuam rei memoriam.

Forma & effectus publ.

§. 7. Et quod postquam præsentes, seu desuper forsan conficiendæ litteræ, per aliquem vel aliquos ex Cursoribus nostris in basilicę Principis Apostolorum de Vrbe, et Cancellariæ Apostolicæ valuis, ac acie Campi Florę affixæ et publicatæ fuerint, omnes prædictos etiam Episcopos etc. ac Imperatores et alios quorum interest afficiant et arctent, perinde ac si eis personaliter intimatæ et insinuatæ fuissent, ac vim et efficaciam solemnis, personalis, validæ, et peremptoriæ monitionis et citationis habere, omnesq. ligare habeant.

Sola sufficit signatura.

§. 8. Et quod presentis nostri Motus proprij sola signatura sufficiat, et vbique fidem faciat, in iudicio et extra, regula contraria non obstan. Et nihilominus si videbitur litterę desuper, etiam per breue nostrum, aut officium cōtradictarum, simul vel ad partem, expediri possint.

Fides transumptorum.

§. 9. Et quod pręsentium, seu desuper conficiendarum litterarum transumptis etiam impressis, manu alicuius notarij publici subscriptis, et sigillo alicuius personę in dignitate ecclesiastica constitutę, aut curię ecclesiasticę munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quę ipsis originalibus adhiberetur, si exhibitę forent vel ostensæ.

Fiat Motu proprio. M.

D.P An. 1. 21. Decemb. Publicatum.

Dat. Romę apud S. Petrum, 12. Cal. Ianuarij, Anno 1.

Anno à Natiuitate D. 1567. indictione 10. die vero Lunæ 30. mensis Decembris, Pontif. Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. anno 1. suprascriptus Motus proprius affixus & publicatus fuit ad valuas Principis Apostolorum beati Petri de Vrbe, Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, dimissis ibidem eiusdem copijs affixis, vt moris est per nos Ioannem Gerardi, & Christianum de Monte, prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

Stephanus de Olea Mag. Curs.

XXIII.

Quod fecerit maior pars Cardinaliū Sanctiss. Inquisitionis, vel aliquib. absentibus, eorum duo, valet ac si omnes fecissent.

Similē const. 69. edidit Pius IV. vt sup. fol. 111. Cum nos.

Edita An. 2.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Pius 4. edidit cōst. hic enūciatam.

Cvm fel. rec. Pius IV. prædecessor noster per suum specialem Motum proprium etc. vt sup. fol. 111.

Omit-

Omittitur relatio quia ipsa bulla est in loco indicato in rubr.

Hic Pōt. quosdā Card. deputauit inquisitores.

§.1. Nos postquam diuina prouidentia ad summi Apostolatus apicem assumpti fuimus, considerantes eosdem præfectos Cardinales, in varijs ac diuersis publicis negocijs, ob eorum experientiam & doctrinam implicitos & occupatos esse, vt dictum officium concernentes eo celerius expediri possint, quo illi præpositi alijs negocijs fuerint minus impliciti, loco ipsorum, quibus etiam aliorum quorundam negociorum ad Sedem Apostolicā spectantium curam dedimus, in eodem sacro officio Inquisitionis hęreticæ prauitatis deputauimus Inquisitores dilectos filios nostros Bernardinum Scotum tituli sancti Matthæi, Scipionem tituli Sanctæ Anastasiæ Rebibam, Franciscum tituli Sanctę Crucis in Hierusalem Paciechū, Ioannem Franciscum de Gambara tituli Sanctæ Pudentianæ S. R. E. Cardinales.

Et modo talē deputationē confirmat.

§.2. Ne tamen in posterum, de eorum iurisdictione hæsitari contingat, Motu simili, & ex certa nostra scientia deputationem huiusmodi tenore præsentium approbamus, & confirmamus, & quatenus opus sit de nouo eosdem quatuor Cardinales generales hæreticæ prauitatis in eisdem Alma Vrbe, Curia Romana, ac tota Republica Christiana creamus, confirmamus, & deputamus.

Facultate q. hic expressas eisdem concedit.

§.3. Et insuper pro faciliori earum expeditione statuimus, decernimus, & ordinamus, vt quicquid per maiorem partem præsentium, vel aliquibus absentibus, per duos ex prædictis Cardinalibus deputatis, qui in Cōgregatione pro dicto officio interuenerint, seu conuenerint, dictum, gestum, statutum, ordinatum, decretum, terminatum, seu sententiatum extiterit, sit validum & firmum, ita & taliter quod nullo modo impugnari possit, perinde ac si omnes & singuli Cardinales prædicti in dicta Congregatione interuenissent, & conuenissent, & maior pars eorum consensisset. cum plena & omnimoda iurisdictione, auctoritate & potestate dicto officio, ac omnibus prædictis Cardinalibus, & eorum prædecessoribus, per nos vel alios summos Pontifices alias quomodolibet concessis & attributis. irritum &c. decernentes.

Decretum irritans.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ nos & prędecessores nostri voluerunt, et voluimus non obstare. cęterisq; contrarijs quibuscunq;.

Signatura sola sufficit.

§.5. Decernētes solam pręsentis nostri Motus proprij signaturam sufficere, & vbique in iudicio & extra fidem facere, regula contraria non obstante.

PP. subscr.

Placet Motu proprio. M.

XXIV.

Mitigatio constitutionis Pij IV. quo ad appellationes condemnatorum, facto deposito, vel data cautione.

Ista Pij IV. const. 52. est supra fol. 67. vbi notaui.

Edita An. D.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Pius IV. post alios Pont. prohibuit appellationem non facto deposito in causis criminalibus vt in eius const. 52. fol. 67.

§.1. CVm (sicut accepimus à dilecto filio Alexandro Riario Auditore nostro, & appellationū Iudice ordinario) ex diuersis litteris in forma Motus proprij per fel. recordat. Pium Quartum, & alios Pontifices prædecessores nostros, & præsertim sub dat. Romæ apud Sanctum Petrum, duodecimo Calen. Iunij Anno sexto (quorum omnium tenores hic volumus pro expressis haberi) emanato, de non admittendis appellationibus, neque decernendis inhibitionibus, monitorijs, & citationibus in causis criminalibus Fiscum nostrum quomodolibet concernentibus, in quibus reos contigerit condemnari, nisi prius facto actuali deposito pœnarum, in quibus ex delicto delinquentes ipsi, aut illi qui pro eisdem fideiussissent, vel ex contractu quoquo modo condemnandi venirent, aut eatenus condemnati fuissent) contingat, quod alij, etiam optimum ius fouentes, interdum ob nimiam eorum paupertatem modum talia deposita faciendi non habentes, & sic secluso eis, ob non factum depositum, remedio appellationis, eorum bonum ius, quod pretendunt deducere in appellatione, remanet incognitum, & deperditum, & pręsertim quo ad illos, qui non sunt confessi crimen.

Hic aūt Pōt. cōcedit appellationē data cautione vt hic, quatenus non sit dines appellans.

§.2. Nos igitur more pij Pastoris, præmissis omnibus obuiare volentes, ne appellationis remedium, eiusque prosecutio pauperibus tolli videatur: Motu simili, & ex certa nostra scientia, dictas litteras mitigantes, & reformantes, tenore præsentium statuimus, decernimus et ordinamus, ac perpetuo obseruari mandamus, quod in similibus causis Fiscalibus, & alijs de quibus in litteris, & Motu proprio huiusmodi fit mentio, omnes & singulæ appellationes, ac quæcunque desuper pro tempore præsentatæ, ac pręsentandę commissiones per dictum Alexandrum modernum & pro tempore existentem Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditorem tanquam Iudicem talium appellationum, necnon per quemcunque alium Iudicem huiusmodi iurisdictionem habentem admittant, ac recipiant, & admitti ac recipi, libere & licite possint, valeant, ac debeant, illarumq. vigore quascunque inhibitiones, citationes, seu monitoria decernentes, & alia facientes in præmissis necessaria, eisdem Auditori nostro, & Iudicibus pręfatis, ad id iurisdictionem habentibus, auctoritatem damus, ac licentiam impartimur. pręstita tamen prius cautione idonea, per partem seu partes appellantes, non tamen confessos, in forma depositi, pro pœna in qua condemnatus extitit, & seu respectiue de se constituendo in carcere, & ibidem remanendo in quacūque parte iudicij, & quatenus pars esset dines facto prius actuali deposito, arbitrio Iudicis ad quem.

Confessis tamen appellationem denegat.

§.3. Quo vero ad confessos, liceat Iudici à quo, non obstantibus huiusmodi appellationibus & inhibitionibus, & absque aliquarum pœnarum incursu, ad vlteriorem executionem pro pœnæ huiusmodi consecutione procedere. & neque tam ipsi quam partes ad litterarum, seu Motus proprij præfati obseruantiam, quo ad hæc, & illa quoquo modo concernentia, nisi iuxta præsentem limitationem & moderationem, vllatenus teneantur.

Decretum irritans.

§.4. Et ita in præmissis omnibus & singulis, per quoscunque Iudices, etiam Cameræ Apostolicæ Camerariū, Præsidentem, Clericos, Thesaurarios, ac Procuratores Fiscales, & S. R. E. Cardinales, &c. sublata &c. debere. irritum & c. perpetuo decernimus.

Claus. derog.

§.5. Non obstantibus præmissis. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Sola signatura sufficit.

§.6. Volumus autem præsentis nostri Motus proprij sólam signaturam sufficere, & fidem facere, in iudicio & extra, regula contraria non obstante, etiam absque eo quod per Cursores præsentetur.

Papa subscr.

Placet Motu proprio. M.

XXV.

Reformatio Collegij Capranicensis, à Cardinali de Capranica, & Collegij Nardini, à Cardinali Nardino, in Vrbe pro Scholaribus institutorum; Et confirmatio iurisdictionis Custodum Hospitalis S. Saluatoris, Gubernatorum vtriusque Collegij.

Aliud simile Collegium instituit Cardinalis Matthæius, vt videre est in constit. 6. S. D. N. Pauli V. Altitudo.

Priuilegia autem Scholarium generalis Gymnasij Almæ Vrbis, vide supra in Bonif. VIII. const. 9. In supremæ. fol. 146. vbi notaui.

Edita An. D.

PIVS PAPA V.

Motu proprio &c.

Cardinalis Capranica instituit in Vrbe Collegiū Capranicēse, & Card. Nardinus collegiū Nardinū, & eorum Gubernatio de

ACcepimus quod postquam piæ memoriæ Dominicus & Angelus Cardinalis de nobili familia Capranicensi, & Stephanus Cardinalis Nardinus Collegia Scholasticorum in Vrbe, illud Capranicense, istud Nardinum nuncupata, fundauerunt & erexerunt, & dotauerunt, ac constitutiones pro vita & moribus, habitu, vestitu, & professione ibi studentium scho-

derant Custodibus S. Saluatoris.

scholarium ediderunt, & eorundem Collegiorum Gubernatores, dilectos filios nobiles viros Custodes pro tempore pii Hospitalis Imaginis S. SALVATORIS ad Sancta Sanctorum de Vrbe creauerunt, & esse voluerunt: quibus omnimodam potestatem corrigendi, mulctandi, & puniendi, & alias prout in dictis constitutionibus latissime continetur concesserunt, dictiq. Custodes in premissorum pacifica & quieta possessione extiterunt.

Sed Scholares eorum iurisdictionem euitare tentabant.

§.1. Iidem Scholares in prauum animum conuersi iuramenti per eos præstiti immemores, contra prædictarũ laudabilium constitutionum formam quærentes se à iurisdictione, protectione, & gubernio dilectorum filiorũ Custodum prædictorum eximere, & dicto Collegio, & pio loco abiectis, diuersas in dies inhibitiones à diuersis Vrbis Tribunalibus, ac diuersas à Signatura Iustitiæ commissiones, extorquere tentabant, & extorquebant, per quas dictorum dilectorum filiorum administrationem, guberium, & correctionem euitare tentabant.

Paulus Ideo iij. dictos Custodes, competentes eorum Iudices esse declarauit.

§.2. Cumq. prædicta ad notitiam felicis recordationis Pauli Papæ Tertij prædecessoris nostri peruenissent, idem prædecessor quærens non minus menti & voluntati dictorum piorum Cardinalium, quam animabus ipsorum Scholarium consulere, suo proprio Motu voluit, iussit, & mandauit, quod illucusque omissæ causæ ipso iure ad eosdem Custodes redirent, quos solum, insolidũ Iudices eorundem Scholarium ordinarios, iuxta earundem constitutionum formam esse declarauit, reseruata solum eisdem Scholaribus facultate appellandi à diffinitiua, & tunc ad solos dilectos filios Conseruatoris Vrbis, ac de cetero inhibuit, commissiones aut inhibitiones cõtra prædicta decerni non posse, & insuper voluit & mandauit dictas constitutiones de cætero, vt iacent obseruari.

Scholaresq. non sustinẽtes conclusiones iuxta statuta Collegiorum, inde expelli decreuit.

§.3. Et quod qui è Scholaribus secundum statuta Cõclusiones infra tempus constitutum sustinere cessarent, ipso facto sine vlla monitione priuati existerent, & à Collegiis expellerentur, & alij pro illis substituerentur, et ad restitutionem expensarum quibus se indignos iudicauerant, & fecerant Collegij omnino tenerentur.

Paulus 4. predicta confirmauit.

§.4. Et successiue sanctæ memoriæ Paulus Papa Quartus prædecessor noster de præmissis certioratus prædicta omnia per suas in forma Motus proprij litteras, confirmauit, & perpetuis futuris temporibus seruari mandauit.

Hic modo Põtif. ista confirmat.

§.5. Nos igitur cupientes non solum quæ pie & sancte constituta sunt obseruari, sed etiam prolapsa ad viã salutis reuocari, & quæ ad animarum salutem, & vitæ Christianæ cultum conueniunt, augeri, & in ampliorem formam redigi, prædecessorum constitutiones, & ordinationes prædictas, ac dicti Collegij constitutiones, auctoritate Apostolica, & de potestatis plenitudine, Motu proprio, & ex certa nostra scientia confirmamus & approbamus.

Armorumomnium vsum, & retẽtionẽ prohibet, nõ tamen ensis in Camera.

§.6. Ac motu simili, & simili potestate ad augmentum quietis dicti Collegij, salutem animarum Scholariũ prædictorum, & cultum Christianæ fidei de nouo hac nostra in perpetuum constitutione valitura, statuimus, decernimus & mandamus, quod de cætero in dicto Collegio nullus Scholaris, nec etiam ipsum Collegium possit retinere, aut habere, neque publice neq; occulte, aliquod genus armorum, tam defensibilium quam offensibilium, excepto solo ense, quem ipsis Scholaribus in eorum Cameris retinere permittimus, & quæ erunt in dicto Collegio, tam ipsorum Scholarium, quam Collegij arma cuiusuis generis, excepto solo ense, in Visitatione per dilectum filium Franciscum Cardinalem Alciatum tituli sanctæ Susannæ diaconum, & per dictos dilectos filios Custodes, de mandato nostro nuper facta reperta fuerunt, illa omnia per præfatos Custodes vendi mandamus, & pretium ex eis prouidendum dominis ipsorum, siue sint Scholares, siue ipsum Collegium, assignari mandamus. conscientiam eorũdem dilectorum filiorum Custodum onerantes in hoc, videlicet vt pugiones, & quos appellant pistolesios, necnon & falcatos enses, quos vulgo stortas, aut alio sim li nomine appellant, vendant magistris qui eos fundant, & ad rudem materiam reducant. Et quia qui bonis litteris operam nauare, & in sacris initiari incipiunt, paci & quieti, ac togæ & non armis incumbere debent, volumus & mandamus quod quicunque Scholaris de cætero, de die vel de nocte, & quocunque tempore cum ense, quem bis solum retinendum videlicet, vt supra reliquimus, vel alio genere armorum per Vrbem incedere repertus fuerit, etsi licentiam à quouis ad id potestatem habente, excepta sola nostra licentia, & successoris nostri, legitime se habere asserant, & habeant, illico per quoscunque executores, nullo alio expectato mandato carcerentur, & in carceribus per sex cõtinuos menses detineantur, absque eo quod aliquid de mensa dicti Collegij participent, & vlterius illico à loco dicti Collegij priuentur. Qui vero de cætero in eorum cameris, aut alio loco dicti Collegij reperti fuerint tenere aliquod genus armorum excepto ense solum, vt præfertur, pro prima vice priuentur expensis vnius mensis, pro secunda vero vice eijciantur statim de Collegio.

§.7. Non minus etiam quia non solum in Scholaribus & viris togatis, quam in omnibus hominibus ludum aleæ, seu taxillorum & chartarum cuiuscunque generis, tanquam à legibus & sacris canonibus, ac bonis moribus abhorrentem detestamur, præcipimus, mandamus, & inhibemus, ne de cætero aliquis Scholarium seu familiarium & seruientium in dicto Collegio aliquod genus chartarum, seu aleæ aut taxillorum, publice vel occulte retinere possit & valeat. quod si alicui chartæ, aut alea seu taxilli in eorum Camera, aut alio loco Collegij reperti fuerint, illico pro prima vice à mensa & victu per vnum integrum mensem arceantur, & si iterum in tale crimen inciderint à Collegio arceantur, & tanquam incorrigibiles priuentur.

Ludum quoque alearum & taxillorum eisdẽ vetat.

§.8. Insuper quia ex habitu mens, & animus vt plurimum & cognoscitur & demonstratur, inhærens piæ menti testatorum volumus & mandamus quod incipiendo à proximis futuris calendis mensis Nouembris, Scholares perpetuo quando eunt extra Collegium, quocunque eant per Vrbem incedere debeant in habitu longo & veste longa cum solito capuccio iuxta dictarum constitutionum formam. Volentes & mandantes, quod illi qui fuerint reperti extra dictum Collegium sine dicto habitu & capuccio, prima vice per quemcunque executorem etiam absque aliquo alio mandato carcerentur, & in carceribus per tres continuos menses detineantur, absque eo quod de mensa Collegij aliquod participent, secunda vero vice à dicto Collegio arceantur, & locis eiusdem Collegij priuentur.

Habitumq. & capuciũ eosdem gestare debere præcipit.

§.9. Et quia nonnunquam controuersum accepimus circa studia & professiones ipsorum Scholasticorum declaramus dictas constitutiones, ac etiam quando opus sit, supplemus & emendamus, volumus & mandamus quod de cætero dictorum Collegiorum Scholastici Logicæ et Philosophiæ operam eo vsque dare, quantum, et quousque eis sufficiat pro ingressu ad sacrã Theologiam. et similiter possint iuri ciuili eo vsq; operam dare, quantũ et quousque eis sufficiet pro ingressu ad ius canonicum. Medicinæ autem eos operam dare omnino prohibemus et inhibemus.

Et Logicæ, Philosophiæ ac iuri ciuili operam dare posse declarat.

§.10. Cassantes et irritantes ac annullantes omnem licentiam etiam per felicis recordationis Pium Papam Quartum eisdem concessam, tanquam piæ menti fundatorum contrariam. quibuscunque in ea clausulis existentibus non obstantibus.

Licentiamq. à Pio iv. cõcessas reuocat.

§.11. Et quamuis constitutiones Collegiorum prædictorum arctent Scholasticos ad se promoueri faciendum post triennium à die ingressus Collegij saltem ad sacrum subdiaconatus ordinem, nihilominus respicientes ad decreta sacri Concilij Tridentini, volumus quod dicti Scholares elapso triennio teneantur duntaxat accipere quatuor ordines minores, et teneantur et obligati sint quotidie officium Sacratissimæ Virginis MARIAE recitare, et vlterius se taliter præparare, vt in euentum quod à nobis et successoribus nostris illis, vt speramus, ecclesiastica beneficia conferentur, vel probaretur legitime habere eos sufficienter patrimonium, possint apparere habiles et idonei ad suscipiendos sacros ordines, et tunc vel ad titulum beneficij quod eis cõferetur, vel patrimonij quod habere eos probabitur, teneantur omnino promoueri ad dictos ordines sacros.

Constitutionesq. Collegiorũ circa promotionẽ ad sacros Ordines declarat.

Man-

Executores deputat ipsos Custodes.

§.12. Mandãtes propterea dilectis filiis Custodib. hospitalis prædicti, vt prædicta diligenter attendant, & totis viribus auctoritate nostra inuiolabiliter obseruari faciant, prout inuiolabiliter nos Motu proprio, & de Apostolicæ potestatis plenitudine obseruari volumus & mandamus.

Contraria tollit.

§.13. Contrarijs non obstantibus quibuscunque. irritum quoque & inane decernentes quicquid in contrariũ à quoquam super præmissis contigerit attentari.

Sign. sola suf ficere iubet.

§.14. Volumus autem quod præsentis nostri Motus proprij sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat in iudicio & extra. & quod registretur per secretarium dicti hospitalis in libro constitutionum dicti Collegij, vt nemo de illis ignorantiam quouis tempore prętendere possit.

Papa subscr.

Placet Motu proprio. M.

X X V I.

Applicatio Reuer. Camerę Apost. fructuum beneficiorũ Regni Neapolis Sedi Apost. reseruatorum, pro tempore vacantium, à die vacationis, vsque ad diem, quo à Rom. Pontifice prouisi, possessionem cęperint de manu Nuncij Apost. in eodem Regno.

Eandem applicationem fecit Pius IV. die 7 Decembris 1560. quam ideo prætermisi. Applicationem vero generalem edixit Pius ioidem IV. fructuum omnium beneficiorum Italiæ reseruatorum Sedi Apost. in alia eius const. 32. Cupientes. fol. 46. vbi notaui.

Edita An. D. 1567.

P I V S P A P A V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa applicationis.

CVpientes malitijs nonnullorum, qui fructus Monasteriorum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum dispositioni Apostolicæ reseruatorum vsurpare non verentur, occurrere, & Cam. nostrę Apostolicę indemnitati, quantum cum Deo possumus, consulere.

Applicatio de qua in rubric.

§.1. Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulos fructus, redditus, & prouentus, ac iura, obuentiones, & emolumenta quæcunque quomodolibet, & qualitercunque nuncupata, omnium & singulorum beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, secularium, & quorumuis Ordinum regularium, & Monasteriorum etiam Consistorialium, nobis & Sedi Apostolicæ, tam per constitutiones Apostolicas, quã Cancellarię Apostolicę regulas, editas & edẽdas, seu alias quomodolibet, & ex quauis causa generaliter vel specialiter reseruatorum, seu affectorum in Regno Neapolis, & quibusuis illius Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis consistentium per obitum, & alias quouis modo, præterquam per cessum illa obtinentium pro tempore vacantium, à die ipsorum beneficiorum & Monasteriorum vacationis pro rata temporis, vsque ad diem, quo prouisi per nos de eisdem beneficijs & Monasterijs vigore litterarum nostrarum sub plumbo illorum possessionẽ de manu dilecti filii Magistri Pauli Odescalchi Notarii, & in dicto Regno Nuncii, & collectoris nostri, quem per alias nostras litteras Commissarium ad capiendum possessionem beneficiorum & Monasteriorũ huiusmodi deputauimus, habuerint, & acceperint, & aliter capta possessio nullius sit roboris vel momenti, ac prouisis ipsis nullum ius per eam acquiri, neque eis vllatenus suffragari possit, eidem Cameræ Apostolicæ auctoritate Apostolica tenore præsentium applicamus, incorporamus, & appropriamus, illaque applicata, incorporata, & appropriata esse, & fore, & ad illam spectare & pertinere, nullumque præter nos & dictam Cameram, aut ipsum Paulum Nuntium & Collectorem, aut ab ipso deputatos subcollectores, ea percipere, exigere, aut alias se in illis intromittere posse, aut debere, statuimus & ordinamus.

Ordinarij & alij non se intromittant in collatione horum beneficiorum.

§. 2. Et nihilominus ne aliquod impedimentum huic nostræ ordinationi occurrat, quibusuis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum Ordinariis in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub suspensionis à diuinis, & interdicti ingressus Ecclesiæ, quo ad Archiepiscopos & Episcopos, quo vero ad alios inferiores, etiam sub excommunicationis & aliis arbitrii nostri, & quo ad omnes, sub priuationis facultatis conferendi beneficia in eorum mensibus pro tempore vacantia pœnis, districte præcipimus & inhibemus, ne beneficia dispositioni Apostolicæ reseruata seu affecta prædicta, quouis prętextu, causa, aut quęsito colore cuiquam conferre, seu de illis prouidere quoquo modo audeant vel præsumant.

Clausula sublata.

§.3. Sicq. in pręmissis omnibus & singulis per quoscũque quauis auctoritate fungẽtes Iudices, Commissarios, & personas, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Facultas Thesaurarij Papæ, vt hos fructus exigat.

§.4. Mandantes eidem Paulo Nuntio & Collectori, vt nostro & dictæ Cam. nomine, fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta huiusmodi exigat, percipiat, & leuet, sibique consignari & tradi ab omnibus, ad quorum manus peruenerint pro rata prædicta, per censuras & pœnas ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris & facti remedia quacunque appellatione postposita faciat, & curet. inuocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Super quibus omnibus & singulis, plenam & liberam illi per præsentes concedimus facultatem & potestatem.

Quibuscunq. non obstan.

§.5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Monasteriorum & illorum Ordinum ac beneficiorum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis & quibusuis aliis personis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiã derogatoriarum derogatoriis, aliisq. efficacioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, etiam motu & scientia similibus concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idẽ importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, harum serie specialiter & expresse derogamus, illaque aduersus præmissa nullatenus suffragari posse siue debere decernimus. cæterisque contrariis quibuscunque.

Transumptorum fides.

§.6. Volumus autem, quod præsentium manu Notarii publici subscriptis transumptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quę eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

D.P. An. 2. 8. Ianuarij.

Datum Romæ adud S. Petrum, sub anulo Piscatoris, die 8. Ianuarii 1567. Pontif. nostri Anno 2.

X X V I I.

Miserabiles personæ in causis discussionum, cęteris aliis creditoribus pręferuntur, pro eorum creditis, vsque ad summam scutorum quinquaginta in Vrbe.

Ad materiam discussionũ videnda est const. 16. Clem. VII. Cum ex. sup. fol. 584 & const. 15. huius Pont. sup. fol. 194. Sanctissimus. cum ibi not. An autẽ isti miserabiles præferantur etiam Pistoribus & Aromatarijs attende inf. in const. 36. Six. V. Cælestis & const 47. Cle. viij. Laudabilis.

Mox ampliata est ista constitutio à S. D. N. Paulo V. in sua const. 44. Vniuersi. §. 11. ad finem.

Edita An. D.

P I V S P A P A V.

Motu proprio, &c.

Causa constitutionis.

ACcepimus multos pauperes, & personas miserabiles reperiri, qui cum alicuius sint creditores, de eorum cre-

credito volentes sibi satisfieri, comparent in causis discussionum bonorum eorum debitoris, iura sua producentes, verum ipsi aut quia non priores, potioresue, aut quia vt priores, nec potiores sunt, propterea euenit, quod dum eorum creditum in maximum ipsorum præiudiciũ consequi non valent, sæpissime fiat, quod eorum paupertimæ familiæ in non modicum ipsorum earumq. dedecus mendicare cogantur.

Miserabiles personæ in causis discussioni preferendi sunt pro summa scut. 50 alijs creditoribus.

§. 1. Nos itaque huiusmodi personarum miserijs compatientes, eisdemque in præmissis subuenire volentes, Motu simili, & non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera voluntate & deliberatione, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Apostolica auctoritate volumus, ac perpetuo statuimus & ordinamus, quod si in causis huiusmodi in Tribunali dilecti filij Alexandri Riarij, nostri & Cameræ Apostolicæ Auditoris, tam motis quam mouendis in futurum, comparuerint creditores vsque ad summam scutorum quinquaginta inclusiue pro quolibet, qui vere sint miserabiles personæ, ijs de eorum credito, etiam quod non sint priores aut potiores, satisfieri possit & debeat.

Iudex deputatur A. C.

Ego vidi oẽs Iudices Vrbis hac facultate vti.

§. 2. Mandantes propterea præfato dilecto filio Alexandro Riario Auditori nostro, quatenus constito sibi prius etiam summarie, & extraiudicialiter, ac quantum sibi sufficere videbitur, de præmissis paupertate & miseria, dictos pauperes ad satisfactionem eorum crediti admittat, eisque satisfieri mandet, & faciat realiter & cum effectu, plenamque & liberam ac omnimodam sibi in & super præmissis eadem Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus facultatem, Cum potestate quos, quibus, vbi, quando, & quoties opus fuerit, etiam per edictum publicum, constito summarie & extraiudicialiter de non tuto accessu, ac etiam sub ecclesiasticis sententijs, censuris, & etiam pecuniariis pœnis, alijsque arbitrio suo imponendis, moderandis, & applicandis, citandi, monendi, & inhibendi, & in euentum non paritionis declarandi, aggrauandi, reaggrauãdi & excommunicandi, interdicendi, auxiliumq. brachij secularis, si opus fuerit, inuocandi seu adhibendi, necnon perpetuum desuper silentium, omni & quacunque appellatione & recursu remotis, imponendi, omniaque & singula alia faciendi, dicendi, gerendi, mandandi, & exequendi, in præmissis & circa ea necessaria seu quomodolibet opportuna.

Decretum irritans.

§. 3. Sicq. etiam in præmissis ab omnibus censeri, ac etiam per quoscunque alios iudices &c. sublata &c. iudicari &c. debere, irritumq. &c. decernimus & declaramus de gratia speciali.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac dicta nostra de non tollendo iure quæsito, & quibusuis alijs Apostolicis, vniuersalibus, prouincialibusque & synodalibus, ac municipalibus constitutionibus, & ordinationibus, specialibus & generalibus, necnon etiam Vrbis & Curiæ Romanæ, etiam iuramento &c. roboratis, statutis &c. vsibus, naturis, stylis, & etiam nouis reformationibus, priuilegijs, in genere, vel in specie, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque & alijs decretis &c. etiam Motu proprio & consistorialiter & cæt. ac alias in contrarium quomodolibet concessis &c. in posterumque concedendis, necnon legibus, etiam Pontificijs, & Imperialibus &c. editis & edendis, quibus omnibus, etiam si de eis &c. eorum tenores &c. pro plene & sufficienter expressis habentes, latissime, hac vice derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque, statum &c. & merita causarum huiusmodi, ac præmissorum omnium & aliorum necessariorum, tenores &c. etiam pro plene & sufficienter expressis habentes.

Sola sufficit signatura.

§. 5. Volumus autem præsentem nostrum Motum proprium perpetuis temporibus durare, ac illius solam signaturam sufficere, & vbique in iudicio & extra fidem facere, regula contraria non obstante.

PP. subscrip. Placet Motu proprio. M.

XXVIII.

Declaratio, reformatio, & reuocatio plurimarum gratiarum, immunitatum, & priuilegiorum Militiæ Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani hactenus à Summis Põtif. concessarum.

Huic Militiæ, quæ Regulam S. Augustini profitetur, vt habetur sup. in const. 1. Alex. IV. fol. 80. Cum a nobis. multa priuilegia elargitus est Clem. IV. in const. 2. Cum dilecti. sup fol. 106. & const. 5. Venerabilibus. fol. 112. & plerique alij Pont. necnon Pius IV. alia plurima indulta dederunt, vt in ipsius Pij IV. const. 95. Inter assiduas. fol. 137.

Eandem Militiam Greg. XIII. vniuit Militiæ S. Mauritij martyris nuper institutę per Emanuelem Philibertũ Ducẽ Sabaudię, eiusq. perpetuo regimini subiecit, vt in ipsius Greg. cõst. 6. Christiani. & const. 7. Pro cõmissa. Et postremo paucis additis hęc approbauit Clem. VIII in const. 102. Decet.

PIVS EPISCOPVS, &c.

Edita An. D. 1567.

Ad futuram rei memoriam.

SIcuti bonus agricola, qui largiorem ex agro quem colit, prouentum colligere cupit, temporum vices solicitus obseruat, & positis in eo plantis, non semper irriguos riuos, aut pinguem limum admouet, sed collectum quandoq. humore deducit, ac nimiam ramorum lętitiã cohibet, & ne vires frustra effusæ euanescant, ferro comprimit. Ita nos agri Dei nostri culturę, ipso fauente, fidelib. studijs incumbentes, Hospitale S. Lazari Hierosolymitani, eiusq. Militiã, feracem sane, vti speramus, inter cęteras huius agri, plantam, pridẽ à complurib. prędecessoribus nostris, ac nobismetipsis indulgẽtijs excultam, ne forte inutili frondiũ sylua luxuriet, resectis, ac veluti putatis ramis sterilibus, intra ordinem ponere, atq; ad meliorem & vtiliorem cultum (habita horum temporũ ratione) reducere cupimus, vt tandẽ suis in se collectis virib. & tanquam radicibus solo altius adactis, firmius persistens, suaues, atq; vberes fructus domino perferat.

Causa huius reformationis priuilegiorum Militię S. Lazari.

§. 1. Dudum etenim, postquam fel. rec. Pius Papa IV. prædecessor noster, institutionem, erectionem, necnon translationem Hospitalis & Militię huiusmodi, ac quãplurima priuilegia, indulta, facultates, licẽtias, exemptiones, libertates, indulgentias, gratias, & alia à diuersis Romanis Pontificibus prędecessoribus nostris, tunc suis, dicto Hospitali, eiusq. Magno Magistro, & Conuentui, ac Fratrib. etiam per modum communicationis, & extensionis, in genere & in specie concessa, necnon statuta, vsus, & consuetudines in eisdem Hospitali, & Militia edita, & introducta, Apostolica auctoritate, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicę auctoritatis plenitudine, confirmauerat & approbauerat, ac etiam innouauerat. & insuper alia multa concesserat, eaq. omnia ad Hospitale S. Lazari, quod in ciuitate Capuana, etiam tunc consistebat, extenderat, ipsumq. Hospitale & eius mẽbra & pertinentias, aduersus suppressiones, extinctiones, vniones, & alias dispositiones quascunque, de illis per rec. mem. Innocẽtiũ VIII. et Pium II. ac forsan alios Rom. Pontifices, etiam consistorialiter factas, in pristinũ quo ante illas erant statũ restituerat, ac plenarie reintegrauerat, decernens inter alia, ea tanquã ex causa onerosa concessa, restituta, et facta, reuocari, limitari, vel alterari, ac sub reuocationibus, limitationibus, alterationibus, generalibus vel specialib. si forte fierent, comprehendi non posse.

Pius IV multa d. Militiæ priuilegia approbauit, & alia cõcessit, vt in eius cõstit. cit. in rubr.

§. 2. Nos quoque in ipso statim Pontificatus, ad quem diuino afflante Spiritu vocati sumus, initio, eadem omnia, ipsiusq. Pij IV. prædecessoris litteras super eis expeditas, paribus motu, scientia, plenitudine, et auctoritate confirmauimus, approbauimus, et innouauimus, ac similibus clausulis et decretis muniuimus, quibusdam tamen limitationibus et restrictionibus adiectis, quas hic quoq; pro repetitis esse volumus, prout in prædictis litteris, ac quadam cedula, Motu proprio, et manu nostra signata plenius continetur.

His etiã Põt. illa cõfirmauit in quadã eius bulla, quam hic vt ociosam nõ posui.

Nunc auctē iu stis de causis illa reformare volens.

§. 3. Verum posteà experti tam multa sic concessa, non tantum ipsis Hospitali & Militiæ incrementum, quantum alijs cupiditatem afferre, illorum vero vsum, & dispensationem tum periculo ijs ipsis quibus concessa sunt, tum oneri nobis fore. Ac propterea volentes illis modum, & normam, ac certos demum limites statuere, illorumque omnium, necnon prædictarum, & quarumcunque præterea litterarum & cedularum, similiumue scripturarum, quæ inde confecta sunt, tenores, continentias, & formas, pro plene & sufficienter expressis, habentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ad DEI gloriam, & publicam vtilitatem, manentibus erectione, institutione, ac translatione, necnon restitutione, & reintegratione dictorum Hospitalis & Militiæ, ac illarum approbatione prædictis, quas prout hactenus factæ sunt, prout tamen iuris fuerit, ratas habemus in præmissis, vt præfertur, concessis, confirmatis, & innouatis) tenore præsentium sic perpetuo statuimus & ordinamus.

Firmas remanere declarat reintegrationē, translationē & restitutione d. Militiæ, & Hospitalis.

Concessiones ante Piū IV. cōfirmat, quatenus tunc essent in vsu & nemini præiudicarent.

§. 4. Omnia & singula dictis Hospitali, Magistro, Conuentui, & Militibus, à prædictis & alijs quibuscunque Romanis Pontificibus ante ipsum Pium Quartum prædecessorem concessa, eatenus duntaxat confirmata esse, & censeri, quatenus temporibus eiusdem Pij Quarti ante factam ab eo illorum confirmationem prædicta obseruabantur, & in vsu erant, atque alienis iuribus, siue ex præscriptione, siue alias quocunque titulo legitime quæsitis, detrimentum, aut præiudicium non inferant.

Concessiones Pij IV. hic nō contentas reuocat, & contenta limitat &c. vt hic sequitur.

§. 5. Ex his vero, quæ ab ipso Pio Quarto concessa sunt, atque ex statutis ordinatis, & decretis ab eodem, erga illa quibuscunque, non alia vlla, neque aliter omnino valida esse, aut ipsis Hospitali, Magistro, Conuentui, & Militiæ licere, quam infrascripta, & cum moderationibus, reductionibus, limitationibus & imitationibus, tam in prædicta cedula, Motu proprio, et manu nostra signata positis, quam infrascriptis. Reliqua autem omnia & singula, necnon illa concernentia, confirmationes, litteras, & alia supradicta, & inde secuta quæcunque reuocamus, cassamus, irritamus & annullamus, ac viribus omnino euacuamus, ac reuocata, cassata, irrita & nulla, ac sine viribus semper fore, neque in iudicio aut extra iudicium attendi, vel etiam allegari, neque cuiquam suffragari, neque pro eis, aut secundum ea quicquam statui, aut iudicari, neque præsentes de intentionis nostræ, aut alio defectu impugnari, neque earum reuocationem, moderationem, vel reductionem, aut aduersus ea restitutionem, aliaue iustitiæ, aut gratiæ remedia, impetrari, aut etiam motu, scientia, & plenitudine similibus, etiam consistorialiter, concedi, aut concessis quemquam vti posse. & ita per quoscunque iudices, etiam ad id specialiter delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eorum cuilibet quauis aliter interpretandi & iudicandi auctoritate, interpretari & iudicari debere, ac quicquid secus quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Quibuscunq; non obstantibus.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis clausulis & decretis, etiam mentes dictorum prædecessorum attestantibus, & quantumuis validis & firmis in dictis concessionibus, confirmationibus, & litteris, sub quauis exquisita verborum formula appositis; necnon de iure quæsito non tollendo, alijsque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, dictiq. Hospitalis etiam iuramento simili, confirmatione, aut quauis alia firmitate roboratis, statutis & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, naturis, vsibus, stabilimentis. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Sit cū conditione q̄ hęc Militia obsequijs S.R.E. semper parata esse debet contra eius hostes.

§. 7. Volumus autem quod Magister & Conuentus, ac Milites præfati, nobis & successoribus nostris Romanis Pontificibus, ac Sedi Apostolicæ, vbi, ac quoties vocati, aut requisiti fuerint, contra quoscunque Romanæ Ecclesiæ hostes, vel rebelles armati inseruire, atque opem & auxilium præstare suis impensis teneantur.

Ea vero quæ Magistro, Conuentui, & Militiæ præfatis licere, ac manere permittimus, sunt quæ sequuntur, videlicet.

Indulta concessa sunt infrascripta.

Electio Mag. Magist. spectat ad Religionem, sed confirmationē à Sede Apost. obtineatur infra tres menses, alias ad eam deuoluta sit.
Hodie Mag. Magister est perpetuo Dux Sabaudiæ, vt in rubr. notaui.

§. 8. Quod dilecto filio Ioannotto Castilioneo moderno & pro tempore existente magno Magistro, cedente, vel etiam apud eandem Sedem decedente, seu magnum Magistratum alias quomodolibet etiam per liberam resignationem in nostris, vel nostrorum successorum pro tempore existentium Romanorum Pontificum manibus, dimittente, vel amittente, & illo quouis modo vacante, Conuentus eiusdem Militiæ (si tamen tunc firmam Sedem in aliquo certo loco, ibi auctoritate, & de licentia dictæ Sedis, ante vacationem huiusmodi, constitutam habuerint, & illic resederint) insimul ibidem congregati, alium magnum Magistrum, iuxta eiusdem Religionis, & Militiæ stabilimenta, de consensu sui Protectoris, edita vel edenda, quę Concilio Tridentino minime sint contraria, eligant. ita tamen quod eiusdem electionis confirmationem intra tres menses à die quo facta fuerit, ab eadem Sede petere omnino debeant, alioquin electio ipsa nulla sit, & electo aliquod ius non tribuat, sed Magistratus ipsius omnimoda dispositio ad dictam Sedem eo ipso deuoluatur.

M. Magist. & Conuentus, de licentia Sed. Apost. principalem locum transferre, ac hab. tū regulam & statuta reformare possit.
Hodie locus principalis est Ciuitas Sabaudiæ, vt in const. Greg. 13. cit. in rubr.

§. 9. Quodque idem Magister pro tempore existens, & Conuentus, principalem ipsius Militiæ Sedem, ad quemcunque locum, etiam maritimum, eis visum, consulta prius Sede Apostolica, & ab ea licentia & facultate obtenta, transferre, habitumque suum regularem, ac etiam Crucem, etiam si de suis antiquis habitu, cruceque appareat vel non appareat, in eum meliorem, qui sibi videbitur modum (citra tamen aliarum militiarum, & Religionum præiudicium) reformare, in toto vel in parte, immutare vel stabilire, ac innouare, regulamque, stabilimenta, & statuta dictæ Religionis & Militiæ, de consensu sui Protectoris, & aliorum Fratrum, vel diffinitorum, instituere & reformare, seu de nouo condere, edere, & illas ac illa corrigere & immutare, (dummodo licita & honesta, nec eidem Concilio contraria existant) toties quoties voluerint.

Magnus Magister potest instituere ob'a ta qualiacunque simplicia beneficia de iure patronatus laicorum in Cōmendas, eaq. ipsi Hospitali, & militiæ incorporare, ac in eis de personis idoneis prouidere, vt diuinus cultus exerceatur.

§. 10. Necnon idem Ioannottus, & pro tempore existens magnus Magister, quæcunque, quodcunque, & qualiacunque simplicia duntaxat beneficia ecclesiastica de iurepatronatus laicorum, ex fundatione & dotatione existentia, & personale seruitium, in Cathedralibus et Collegiatis non requirentia (accedente tamen consensu patronorum, de quorum iuribus eis, vt præfertur, ex fundatione & dotatione competentibus, per publica documenta, non autem alia probationum genera, coram pro tempore existentibus Vicario nostro in Vrbe in spiritualibus generali, & Auditori Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ, vocatis quorum interest, legitime constet, & sine præiudicio ea obtinentium, & ipsis cedentibus vel decedentibus) in Preceptorias, Commendas, Cappellas, aut Ecclesias ipsorum Hospitalis, & Militiæ, perpetuo erigere & instituere, dictęque suæ Militię perpetuo incorporare, applicare, & appropriare, ac illarum fundatoribus & dotatoribus, iuspatronatus, & præsentandi dictis Magistro & Conuentui, vel eorum deputato personas idoneas, ac Preceptorias, domos, cappellas, seu Ecclesias, & Hospitalia huiusmodi pro tempore vacantia, perpetuo preseruare, seu etiam reseruare & concedere, & sic à patronis presentatos, iuxta stabilimenta dictę Religionis, Ordinariorum locorum, & quorumuis aliorum consensu minime requisito, in illis instituere, ac alias illa conferre, & de eis prouidere possint; ita tamen, quod debitus diuinus cultus per personas idoneas etiam si dicti Ordinis fuerint, ab Ordinario approbandas in eisdem exerceatur. Quodque confirmatio erectionis & institutionis Preceptoriarum, Commendarum, Capellarum, aut Ecclesiarum pro tempore sic erectarum, ac illarum incorporationis, applicationis, & appropriationis, necnon iurispatronatus ad illas reseruationis, & concessionis huiusmodi, si citra, infra quatuor, si vero vltra montes beneficia huiusmodi consistant, infra sex menses à die quo factæ fuerint, à Sede Apostolica impetrari debeat, alias illæ &

[illegible] nullius roboris vel momenti existant; ac beneficia huiusmodi in eorum pristinam naturam restituta esse censeantur, & ab eadem Sede impetrari possint.

Hospitalia & alia loca quęcunque Hospitali S. Lazari cēseantur esse subiecta, quę non per vniuersitates aut alias ecclesiasticas personas, sed per ipsos fratres regantur, qui eidem Hospitali aliquo cēsu per Magistrū, Conuentum & diffinitores imponēdo singulis annis respondeant.

Necnon quod Hospitalia, Leprosaria, & alia loca quęcunque tam in Alma Vrbe, quam in alijs quibuscunque terris, dominijs, & locis, sub inuocatione Sancti Lazari leprosorum hactenus fundata, constructa, erecta, & instituta; & quę in posterum fundari, construi, erigi, & institui contigerit, etiam si per Magistrum, Conuentum, & Fratres huiusmodi recepta, aut possessa non sint, vbi vllo vnquam tempore fuerit, sit, vel erit Hospitalitas leprosorum seu infirmorum Sancti Lazari nuncupatorum, de qua legitime coram locorum Ordinarijs constet, etiam si iurispatronatus laicorum sint, cum omnibus vnionibus, annexionibus, incorporationibus & applicationibus, illis pro tempore factis, Militię & Hospitali Sancti Lazari huiusmodi, subiecta & incorporata, & ad ius & proprietatem, ac omnimodam dispositionem, institutionem, & collationem, moderni & pro tempore existentis magni Magistri & Conuentus eorundem, iuxta ipsius Militię, seu Religionis stabilimenta (saluo tamen iure patronatus) pertinere censeantur, prout alia etiam dictę Religionis, seu Militię Hospitalia, Capellę, Oratoria, beneficia & loca, spectant & pertinent, illaque per dictę Militię Fratres, (non autem per alias ecclesiasticas aut seculares personas, etiam ciuitatum, terrarum, oppidorum, & villarum, Communitates vel Vniuersitates) regi & gubernari, & in signum recognitionis superioritatis dicti Hospitalis de aliquo rationabili canone, seu censu per Magistrum & Conuentum, ac Diffinitores generalis Capituli dicti Hospitalis imponendo, singulis annis respondere debeant, sine alicuius prędiudicio, & dummodo in illis hospitalitas debita seruetur, & cultus diuinus nullatenus diminuatur, ac in illorum fundatione vel dotatione secus non fuerit ordinatum.

Prę[s]eruatio iurisdictionis Ordinariorū & contributio pro Seminarijs.

§. 13. Saluis tamen legitimis titulis, & prędscriptionibus, & salua iurisdictione Ordinariorum, tam ea quę de iure communi eis competit, quam quę ex decretis dicti Concilij Tridentini eisdem est attributa, pręterquam in ijs casibus, in quibus Concilium prędictum expresse exemit, & excepit Religionem Sancti Ioannis Hierosolymitani, in quibus & hęc Sancti Lazari Religio, postquam tamen in aliquo certo loco firmam Sedem Conuentualem habere cœperit, & ibi Magister & Conuentus pręfati resederint, pariter excepta & exēpta sit & esse censeatur, excepta taxatione pro seminarijs instituendis.

Facultas percipiēdi pensiones ānuas vsq; ad sūmā 500. duc. aut loco pensionum similes fructuū reseruationes etiā coniugatis qui cum vnā tantū, & virgine matrimoniū cōtraxerint.
Clem. viij. hāc summam reduxit ad ducat. 400. in sua consti. [illegible] Decet.

§. 14. Et insuper Milites, ac Presbyteri & Capellani Hospitalis, & Militię Sancti Lazari huiusmodi, nunc & pro tempore existentes, ac eorum singuli, etiam coniugati, qui cum vnica tantum, & virgine matrimonium contraxerint, vnam vel plures pensiones annuas vsque ad summam quingentorum ducatorum auri de Camera nouorum super quorumuis Cathedralium etiam Metropolitan. & aliarum Ecclesiarum, ac etiam Mensarum, etiam Patriarchalium, Archiepiscopalium, & Episcopalium, necnon etiam Monasteriorum, etiam Consistorialium, Prioratuum, Canonicatuum, & prębendarum, dignitatum, personatuum, administrationum, & officiorum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, secularium, & quorumuis Ordinum regularium, qualitercunque qualificatorum fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, & emolumentis, ac distributionibus quotidianis, alias canonice sibi assignatas vel assignandas, vel loco pensionum annuarum, omnes & singulos, ac quoscunque similes fructus, redditus, & prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta quęcunque, ac etiam distributiones quotidianas, vsque ad dictam summam sibi reseruatos & reseruandos, etiam si post illarum vel illorum reseruationem, vxorem, vnicam tamen, eamque virginem, vt prędfertur, duxerint, ad vitam percipere, exigere, ac leuare, ac in suos vsus & vtilitatem conuertere, libere & licite valeant. & quo ad hoc, atque etiam pensiones & fructus assignandos & reseruandos, vna cum Prioratibus, Pręceptorijs, & alijs beneficijs Hospitalis Sancti Lazari huiusmodi percipere.

Religio S. Lazari, ac eorū vassalli, coloni, & seruitores, etiam presbyteri curā animarum exercētes, & eorum bona quęcūq; pręter patrimonialia sub protectione Sanctę Sedis Apostolicę, cum exēptione ab omni iurisdictione, correctione, onere dominio, &c. quorūcunq; Dñorum, tam spiritualium quam tēporalium, & à solutione cuius[cunque] alterius oneris personalis, realis, ordinarij, ex[t]raordinarij [illegible].

§. 15. Et insuper idem Hospitale Sancti Lazari, ac illius Prioratus, Pręceptorię, domus, camerę, Hospitalia, & loca quęcunque, necnon intra regularia dictorum Hospitalis, & Militię loca degentes, Magister, Priores, Pręceptores, Milites, & personę, ac eorum subditi, vassalli, coloni, & seruitores, nunc & pro tempore existentes, etiam presbyteri curam animarum exercentes, (seruatis tamen decretis Concilij Tridentini) quādiu illa exercuerint, & in illorum obsequijs fuerint, ac illorum ratione beneficiorum dicti Hospitalis Sancti Lazari tantum, non autem patrimonialia, res, animalia, prędia, domus, molendina, & bona quęcunque quę obtinent & possident, ac in futurum canonice obtinebunt & possidebunt, sub Beati Petri & dictę Sedis, & nostra protectione, ab omni iurisdictione, correctione, onere, statutis, bannis, dominio, superioritate & potestate, iuxta tamen terminos Concilii Tridentini, & saluis eius decretis, quorumcunque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & Pręlatorum, etiam locorum Ordinariorum, cum primum sedem Conuentualē propriam habere cœperint, vt prędfertur. Necnon ex nunc quorumcunque temporalium dominorum, quauis potestate, etiam Imperiali, Regali, & Ducali fungentium ac Vniuersitatum, & illarum Regentium, etiam (prętterquam dicti Hospitalis) Ordinariorum temporalium, vbicunque, tam citra quam vltra montes, & mare constitutorum, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentium, illorumque Vicariorum, & Officialium, Locatenentium & Iudicum, nunc & pro tempore existentium quorumlibet, necnon à solutione, & exactione passagij, arreragij, gabellę, datij, tractę, collectę, procurationis, iocundi aduentus, iurium, etiam Synodalium, censuum, & decimarum, etiam noualium etiam hortorum, pratorum, piscationum, & molendinorum, atque cuilibet accessus, nullatenus directe vel indirecte prohiberi possint, & terrarum, quas per seipsos vel alios eorum nominibus, etiam colonos, arrendatarios, & emphyteutas excolent, & de quibus fructus percipient ratione beneficiorum Hospitalis Sancti Lazari huiusmodi, & cuiusuis alterius oneris personalis, realis, seu mixti, ordinarii vel extraordinarii, vbicunque & quacunque causa, impositi vel imponendi pro tempore, liberi & exempti, ac nobis, & dictę Sedi immediate subiecti existant. Itaquod Archiepiscopi, Episcopi, Pręlati, Ordinarij, Vicarii, Officiales, Locatenentes, & Iudices in spiritualibus, etiam ratione delicti (dummodo illud non sit de atrocioribus) vel contractus, seu rei de qua agetur, vbicunque committatur delictum, iniatur contractus, aut res ipsa consistat, si personę ipsę intra regularia loca prędicta degent, & ibi aliquis à dictis Magistro & Conuentu ad id specialiter cum iurisdictione deputatus fuerit, postquam Conuentus Hospitalis huiusmodi dictam Sedem habuerint, temporales vero Iudices, & Domini prędfati, etiam ex nunc, nullam in eos, vel ea, iurisdictionem, correctionem, seu potestatem (saluis tamen decretis Concilij Tridentini) exercere, aut excommunicationis, aliasue sententias, censuras, & pœnas promulgare, aut etiam ratione personarum, vel rerum animalium, ac bonorum (non tamen patrimonialium) ad aliquam solutionem pontium, fontium, furnorum, murorum, seu etiam aliarum Ecclesiarum, quam dictę Religionis, etiam si forsan hactenus per abusum, seu alterius priuilegium, aut negligentiam, etiam per longissimum tempus taliter obseruatum non fuerit. Quę omnia, etiam prędscriptiones, nullo pacto, saltem in posterum obstent, quo minus exemptionibus, quibus alii Regulares cuiuscunque Militię Milites vtuntur, & eodem modo quo illi vti possint, eos coarctare, aut alii quicunque cuiuscunque ecclesiasticę vel mundanę dignitatis, aut prędeminentię, status vel conditionis existant, etiam in locis & terris Sanctę Romanę Ecclesię etiam immediate subiectis, & ad instantiam cuiuscunque Principis, seu Communitatis, sub excommunicationis latę sententię, seu quadrupli, vltra damna &

expensas, restitutionis pœnis per contrafacientes, eo ipso incurrendis, eos in iudicio vel extra super præmissis, vel eorum viu, seu possessione vel quasi, directe vel indirecte quouis quæsito colore vel ingenio, molestare, impedire, vexare, aut alias quomodolibet impetere præsumant, debeant, seu etiam valeant. Sed Priores, Milites, & aliæ personæ Hospitalis & Militiæ Sancti Lazari huiusmodi sic degentes, post firmatam dictam Sedem, de Iustitia coram solo Magno Magistro, & Conuentu, vel eorum deputato (alioquin & interim, donec ipsam sedem habuerint, coram Ordinarijs locorum tanquam Sedis Apostolicæ delegatis) respondere debeant. Et quicunque processus contra illos, vel eorum aliquem, per ipsos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios, alias quam, vt præmittitur, seu quosuis alios pro tempore facti, & quælibet, etiam excommunicationis vel suspensionis, aliæq. sententiæ promulgatæ, nulli & inualidi, nullius q. roboris & momenti sint.

Si delictum fuerit atrocius, in eius sit iurisdictione, ad quem primo peruenerit.

§. 16. In delictis autem atrocioribus, inter Magnum Magistrum, seu deputatos ab eo, ac locorum, tam in spiritualibus quam in temporalibus Ordinarios ita seruetur, vt qui ex eis præuenerit, eius sit in delinquentes iurisdictio.

Exemptio à decimis, & nouis libus, ac quartis seu canonica portione, vel à charitatiuo subsidio, etiã concesso Regi Hispaniaru, ac quarta in Frãciæ Regnis imposita.

§. 17. Nec aliqui ex Hospitalis, & Militiæ Sancti Lazari, Fratribus, donatis, seruitoribus, vassallis, & colonis in prioratibus, commendis, domibus, hospitalibus, leprosarijs, aut alijs quibusuis beneficijs, prædijs, siue grangijs quomodocunque à dicto Hospitali dependentibus, in quibuscunque locis, sub quorumcunque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Vniuersitatum, Hospitalium, Rectorum, Ecclesiarum, limitibus, & iurisdictione constituti, decimas, aut canonicam portionem, seu charitatiuum subsidium, aut quartas nuncupatas, seu alias quascunque collectas, seu contributiones, tam ex antiquis Hospitalis Sancti Lazari, & beneficiorum huiusmodi culturis, quam ex recenter cultis noualibus, alicui quouis modo soluere teneantur, nisi prout alij regulares cuiusuis Militiæ Milites, generalibus vel specialibus circa hoc priuilegijs pacifice gaudentes, soluere tenentur. à quibus omnibus exactionibus, atque etiam nouo subsidio, charissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarum Regi in suis Regnis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros concesso, & canonica portione, seu quarta nuncupata in Franciæ Regnis imposita, necnon à quibuscunque alijs facultatibus, Regibus huiusmodi, & alijs Principibus, concessis vel concedendis in futurum, omnia dicti Hospitalis loca, necnon Ecclesiarum quomodocũque à dicto Hospitali dependentium Fabricæ, ad exemplum aliarum regularium Militiarum locorum, sint libera & exempta.

Facultas extrahẽdi frumẽtu, & quoscunque alios fructus, & pecunias ex locis Militiæ & Hospit. S. Lazari, illaq. ad quęcũq. fidelium loca, sine datio & gabella asportandi.
Tu vide moderationẽ S. D. N. Pauli V. const. 20. Inter.

§. 18. Et insuper quod præfati Magister & Conuentus, Priores, Præceptores, aut quicunque alij ex dicti Hospitalis Fratribus, per quoscunque locorum aut Terrarum Dominos, tam spirituales quam temporales, etiam si Regali dignitate præfulgeant, etiam in terris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ ab extractione frumenti, ordei, vini, olei, leguminum, & quorumcunque fructuum, atque etiam pecuniarum ex prioratibus, commendis, membris, domibus, grangijs, alijsue præfati Hospitalis locis prouenientium, nullo vnquam modo impediri possint quo minus præfata omnia, pro sua possessorum voluntate, in quæcunque fidelium loca, ab omni pedagio, datio, seu tracta, vt præfertur, libera & exempta valeant asportare.

Exẽptio etiã pro bonis patrimonialib. post emissam professionem.

§. 19. Et bona Magistri, Priorum, Præceptorum, & Fratrum, ac aliarum personarum huiusmodi, tam acquisita quam in posterum acquirenda, ex concessione Apostolica vel magistrali, ex die emissę per eosdem Priores, Preceptores, fratres & personas professionis, ab omnibus decimis, & alijs oneribus, similiter ad exemplum bonorum aliarum regularium Militiarum, libera, immunia, & exempta existant.

Iurisdictio Magni Magistri & Conuẽtus, seu eorũ delegatorum

§. 20. Et quod quælibet querelæ, quæstiones, lites, causæ, & controuersiæ quas ex nunc inter fratres & subditos Hospitalis & Militiæ Sancti Lazari, præsentes & futuras, ex quibuuis occasionibus oriri, & moueri contigerit, quouis modo cum omnibus suis incidentibus, emergentibus, connexis & annexis, ac omnium cuiusuis appellationis (præterquam in defectus, aut denegatę iustitię, vel illati perperam contra stabilimenta, & consuetudines dicti Hospitalis grauaminis casibus) remoto obstaculo per pro tempore Magistrum & Conuentum dicti Hospitalis, seu illos ex fratribus, quibus ipsi Magister & Conuentus id commiserint, etiam vsque ad tertiam diffinitiuam sententiam inclusiue audiantur, necnon (iuxta laudabiles consuetudines, & stabilimenta Hospitalis huiusmodi, & alias prout iuris fuerit) debito fine decidantur. omnesq. & singuli Priores, Preceptores, Milites, & Fratres Hospitalis præfati (postquam de mandato seu auctoritate Magistri, seu Conuentus præfatorum, in quibusuis ex prædictis contra eos intentandis causis, ad comparendum coram ipsis, & commissarijs per eos, vt præfertur, deputatis, in locis quarumcunque ab eodem Hospitali remotis, citati fuerint) coram eisdem Magistro, Conuentu, & Commissarijs, prout contigerit, legitime comparere debeant & teneantur, iuri, & iustitię (secundum stabilimenta, approbationes vsus, & laudabiles consuetudines præfati Hospitalis) pariturі.

inter personas Religionis & Militiæ.

Milites & aliæ personæ Religionis prohibentur corã alijs litigare, seu comparere prom. ter, quã coram Iudicib. Religionis.

§. 21. Quodque illi ex Prioribus, Preceptoribus, Fratribus, & subditis præfatis, qui contra eorum aliquem super quibusuis querelis, rebus, vel negocijs, preterquam in casibus præfatis) coram alio quam præfatis Magistro & Conuentu, ac per eos pro tempore datis Commissarijs, in causam traxerint, & ad alium quam ad eosdem appellationes quascunque interposuerint, causas huiusmodi prorsus perdant, rebque super qua contenderint, priuati existant eo ipso.

Potestas & iurisdictio Magistri, & Conuentus super personis & bonis.

§. 22. Necnon modernus & pro tempore existens Magister & Conuentus Hospitalis huiusmodi (iuxta illius stabilimenta, & laudabiles consuetudines, ac mores) in Prioratus, & Preceptorias, domos, Hospitalia, membra, bona, & loca quęcunque, necnon quoscunque Priores, Preceptores, Fratres & personas Hospitalis & Religionis huiusmodi, ac illorum vassallos, subditos, & seruitores, vbicunque, tam citra quam vltra montes, nunc & pro tempore constitutos, & commorantes (qui omnes Magistro & subdelegatis ab eo, firmiter, tam personaliter quam realiter, omni exceptione cessante, & quocunque à nobis vel sede prędicta obtento, vel obtinendo indulto, non obstante, parere, & obedire teneantur) plenariam & omnimodam, etiam meri & mixti imperij, iurisdictionem & superioritatem.

Procedẽdi contra rebelles, & inobedientes, etiã per edictum publicum, etiã ad priuationem beneficiorum quomodolibet obtentorum.

§. 23. Ipseque Magister contra rebelles, & suis mandatis non obedientes, etiam vigore litterarum Apostolicarum, etiam in forma breuis, à nobis & successoribus nostris pro tempore emanatarum, seruatis quatuor terminis ad docendum se paruisse & satisfecisse in loco Conuentus Hospitalis huiusmodi, post legitime executam primam citationem, ad mulctam, siue pœnam personaliter, iuxta mores & stabilimenta prędicta, seu etiam ad priuationem habitus & beneficiorum, domorum, & prędiorum per eos obtentorum procedendi. vel etiam, si magis expedire videbitur, beneficia, domos, & prędia ipsa ad manus suas, seu receptorum dicti Hospitalis reducendi, & (donec ipsi inobedientes contumaciam purgauerint, & debita onera persoluerint) pro suo arbitrio retinendi, illorum fructus, redditus, & prouentus, arrendandi & percipiendi.

Et audiẽdi singulas causas, lites, & querelas, quæ inter ipsos fratres & milites oriuntur.

§. 24. Necnon omnes & singulas causas, lites & querelas (nondum tamen coram alijs iudicibus motas, & pendentes) super quibusuis dicti Hospitalis beneficijs, ac bonis, rebus, & pecunijs ærarij, & Fratrum quorumcunque, in quibus inter seipsos inuicem, realiter, siue personaliter conueniunt, seu conueniuntur, atque etiam in quibus ab alijs etiam clericis secularibus vel regularibus, aut laicis similiter conueniuntur, etiam per deputatos ab eis, in locis in quibus causę ipsę cognoscentur, audiendi & decidendi, eosque ci-

tan-

tandi, & quoties opus fuerit inhibendi, etiam sub censuris & pœnis ecclesiasticis, tam in curia prædicta quam extra eam, facultatem habeant.

Ne exequẽdi sententias, & rẽ indicatã.

§. 25. Necnon illorum sententiæ, & res iudicata per Priorem Ecclesiæ dicti Conuentus, etiam sub censuris & pœnis ecclesiasticis contra condemnatos, tam realiter quam personaliter executioni mandentur: ita quod alibi quam in dicto Hospitali, aut extra illud ex Magistri & Conuentus commissione cognosci & terminari nequeant.

Appellatiões a sententijs delegatorũ ad M. Magist. & conuentum, & ab eis ad Capitulũ generale declarantur.

§. 26. Nec à sententiis, per Iudices dicti Hospitalis pro tempore latis, ad alium quam Magistrum & Conuentum prædictos, seu Iudices ab eis deputatos, in quauis instantia, neque à sententiis per ipsum Magistrum, & Concilium latis, alio quam ad generale Capitulum, siue per ipsius Hospitalis Fratres, siue per ipsos subditos, & vassallos, quoquo modo appellari possit: quinimmo illi vsque ad tertiam sententiam in eodem Cõuentu procedere teneantur.

Omnes expeditiones, & executoriales Magistri, & Cõuentus exequantur absq; alicuius licentia, nec à quopiã possint impediri.

§. 27. Et similiter, quod omnes sententiæ per eosdem Magistrum, & Conuentum latæ, omnes item commissiones, citationes, collationes, & omnia denique eorundem rescripta, ad omnes suæ iurisdictioni subditorum, ac reliquorum etiam quorum intererit, causas, lites, seu querelas coram ipsis pertractandas, directe exequi, & à nonnullis locorum & terrarum Dominis, etiam Regali, aut Ducali dignitate fulgentibus, aliqua ratione expectandi consensus, seu alio quouis quæsito colore, in eorundem executione impediri possint, seruato tamen in eis exequendis Datæ ordine, ita quod eorum vltimæ primis anteferri nequeant.

Facultas procedẽdi cõtra clericos, seu alios indebite occupãtes loca, & bona Religionis, seu nõ soluẽtes annuales census & debitas responsiones vacantium, mortuariorum, annatarum &c. cõmuni ærario.

§. 28. Ac quod contra Clericos, seculares seu laicos, Prioratus, præceptorias, domos, cameras magistrales nuncupatas, & alia beneficia Hospitalis huiusmodi, eorumque res & bona quocunque titulo, sine tamen consensu, & expressa licentia Magistri & Conuentus præfatorum, indebite occupantes, seu illi, aut eius communi ærario, seu Fratribus, occasione responsionum annuarum, vacantium, mortuariorum, annatarum, passagiorum, arreragiorum, seu alias quomodolibet, & ex quacunque alia causa debentes, siquidem illi actores sint, & in quauis instantia ad causam venient, Magister & Conuentus præfati, modo & forma quibus contra ipsius Hospitalis Fratres procedi consueuerit, pro illorum recuperatione libere procedere, & eos Prioratibus, præceptoriis, domibus, & aliis beneficijs huiusmodi, seruata forma iuris, & alias iuxta formam priuilegiorum prædictorum priuare; si vero rei fuerint, coram ipsorum competentibus Iudicibus ad recuperationem, & alia prædicta agere, & omnia iuris remedia tentare, ac demum priuatione huiusmodi legitime facta, de prioratibus, aliisque beneficiis prædictis, per priuationem eandem vacantibus, libere disponere valeant.

Quilibet personæ in dignitate ecclesiastica possint eligi in Conseruatores cũ facultatibus necessarijs.

§. 29. Necnon personæ in dignitate ecclesiastica vbilibet constitutæ, & quicunque locorum Ordinarij, ac eorum Vicarii & Officiales, per eosdem Magistrum & Conuentum, postquam dictam Sedem habuerint pro tempore eligendam, seruata tamen forma Concilii Tridentini, in eorum & quorumcunque Priorum, Præceptorum, & Fratrum Hospitalis huiusmodi, Conseruatores, qui quandiu exercuerint dictum officium, à nemine quo minus illud exerceant sub aliquo præ extu impediri vel molestari possint, deputati sint. ita quod ipsi electi, sub excommunicationis pœna eosdem Priores, Præceptores & Fratres, ac eorum singulos, non tamen extra regularia dicti Hospitalis loca degentes, aduersus inferentes eis, aut eorum seruitoribus & familiaribus iniurias, seu grauamina vel damna, in personis, rebus, & bonis, seu exigentes ab eis contra ac suprascriptum est, vectigalia, datia, pedagia, gabellas, collectas, aut alia onera, defendere, & præseruare, ac omnem eorum iurisdictionem exercere. necnon vbi executio realis vel personalis aduersus reos fieri non poterit, & reorum contumacia id exegerit, præcedentibus legitimis monitionibus, alijsque seruandis rite seruatis, sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas contra rebelles & inobedientes, cum effectu promolgare, ac priuilegia Prioribus, Præceptoribus, & Fratribus præfatis pro tempore concessa, eis obseruari facere debeant, & teneantur. in causis autem Hospitalis & Militiæ huiusmodi, eorumq. bonorum & personarum, vbi aliæ probationes non existent, eorum Magister, Priores, Præceptores, Milites, Fratres, vassalli, subditi, seruitores, & aliæ personæ in testes adhiberi & recipi possint.

Obtinentes beneficia hospitalis tenẽtur soluere Hospitali iura mortuariorum & vacantium, &c.

§. 30. Ac iura mortuariorum, & vacantium, necnon arreragiorum, passagiorum, & aliorum quorumcunque, itaut quæuis personæ cuiuscunque Ecclesiasticæ dignitatis existentes, beneficia Hospitalis huiusmodi pro tempore obtinentes, illa soluere omnino teneantur, & astricti sint, ac ad id etiam sub sententijs, censuris, & pœnis ecclesiasticis, ac aliis iuxta eorundem priuilegia, priuationis, & apprehensionis bonorum ad manus suas remediis cogi possint, soluantur.

Facultas suscipiẽdi ordines etiã extra tempora, & celebrandi in quibuis Ecclesijs, cum conditionib. quibusdam.

§. 31. Necnon quod Magister, Priores, Præceptores, & dicti Hospitalis Fratres Capellani, ab Ordinariis, intra quorum diœces. fines, eorum Prioratus, Præceptoriæ, & alia loca, in quibus eos residere oportuerit, existent, vel si ab Ordinariis præfatis legitime impeditis non poterint, ab eis nihilominus examinati, atque idonei secundum canonicas sanctiones reperti & approbati, habitisq. ab eis dimissorialibus litteris, & à suis superioribus licentia, & seruata in omnibus forma Concilij Tridentini, à quocunque catholico antistite sub Romanæ Sedis obedientia constituto, in propria diœcesi residente, aut in aliena pro diœcesano Pontificalia exercente, diligenti præuio examine, sacros ordines, etiam (si id pro vtilitate aut necessitate Hospitalis, Prioratuũ, Præceptoriarum, & aliorum locorum huiusmodi respectiue eisdem Ordinarijs, & Superioribus videbitur expedire) extra tempora à iure statuta, tribus, nec paucioribus diebus festiuis suscipere, & in quibusuis tam secularium quam regularium Ecclesijs, cum commendatitiis sui superioris litteris, absque alicuius licentia celebrare possint.

Magister Cõuentus, Priores, & Præceptores intra limites suarum iurisdictionũ veri Ordinarij existunt.

§. 32. Et ipsi Magister & Conuentus, necnon Prior Ecclesiæ, aliiq. Priores & Præceptores, intra limites suarum iurisdictionum & administrationum, veri Ordinarij, iuxta formam stabilimentorum & priuilegiorum prædictorum, existant, & esse censeantur.

Magister, & Conuentus quoscunq; delinquẽtes vbiq; capere & ad locum cõuentus, vel alium ad id destinatũ trãsmittere possunt.

§. 33. Necnon Magister & Conuentus, quoscunque & singulos Priores & Commendatores, suorum Prioratuum & Commendarum Fratres seu Religiosos delinquentes vel inobedientes, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis & præeminentiæ existentes, etiam si quauis, etiam Apostolica exemptione fungantur, in quocunque loco quantumuis priuilegiato, & quauis, etiam Imperatoris, Regum, seu aliorum Principum, etiam ecclesiasticorum Curia, præterquam Romana, per se, aut suos Officiales & Ministros, capere & incarcerare, ac captos à se vel eorum nomine liberare, & ad Hospitale præfatum per Magistrum & Conuentum præfatos (iuxta eorum constitutiones & stabilimenta) puniendos sub debita custodia transmittere, & transmitti facere, libere & licite possint.

Officiales tenẽtur præstare auxiliũ pro capiẽdis & transmittendis delinquentibus.

§. 34. Ac tam ecclesiastici quam seculares Officiales, & locorum Potestates, ad eisdem Magistro & Conuentui, Prioribus, Commendatoribus, aliisque in præmissis assistendum, ac auxilium, consilium, fauorẽ, & iuuamen præstandum, sub excommunicationis & aliis censuris & pœnis ecclesiasticis, teneantur, & obligati sint.

Cassatio & annullatio quarumcũq; expectatiuarum, reseruationum, antianitatũ, cõcessionũ ac aliarum gratiarum piguẽ tiuarũ super locis Religionis absq; consensu Magistri, & Conuentus.

§. 35. Ac omnia & singula, quæ tamen suum nondum sortita sunt effectum, speciales & generales, etiam mentales reseruationes, expectatiuæ, mandata de prouidendo antianitates, sine consensu Coadiutoriæ, necnon præuentiuæ quæcunque gratiæ, de & super Prioratibus, Præceptoriis, Rectoriis, Domibus, Cameris Magistralibus, locis, & membris, ac aliis beneficiis ecclesiasticis dicti Hospitalis quouis modo nuncupentur, etiam in Angliæ, Castellæ, Legionis, ac Valentiæ Regnis, ac Principatu Cathaloniæ, & Comitatu Flandriæ, quomodocunque & qualitercunque, absque Magistri & Conuentus præfatorum consensu,

etiam cum quibusuis fortissimis & insolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis irritantibusque, & alijs decretis & inhibitionibus, etiam motu & scientia similibus, quibusuis etiam aliis quam dicti Hospitalis personis cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis vel præeminentiæ fuerint, etiam Cardinalatus honore fungentibus & functuris, etiam per nos, & Sedem præfatam, tam in genere quam in specie concessa & facta, & quasuis etiam præuentiuas, & restitutorias, ac præseruatiuas, necnon derogatorias iuribus dictorum Magistri & Conuentus, etiam quo ad annuam responsionem illis faciendam, clausulas in se continentia, eorumq. vires & effectus, reuocata, cassa, & nulla, nulliusq. roboris vel momenti sint, ac nemini suffragari possint, neque debeant, nec per ea cuiquam in Prioratibus, Præceptorijs, dignitatibus, domibus, locis, & membris, ac alijs beneficijs Hospitalis huiusmodi, ius acquiri possit, neque coloratus titulus possidendi tribui, sed illis, effectum suum, vt præfertur, nondum sortitis, nequaquam obstantibus, Magister & Conuentus præfati, coniunctim vel diuisim, iuxta consuetudines & stabilimenta huiusmodi Hospitalis, de Prioratibus, Præceptorijs, domibus, cameris, locis & membris, ac alijs Hospitalis beneficijs huiusmodi, libere disponere.

Licentia apprehendendi propria auctoritate possessioné bonorum & locorú per alios occupatorú, & ea nó restituentium.

§.36. Et interim (donec de illis disposuerint) per se, vel procuratores suos possessionem eorundem vacanté propria auctoritate libere apprehendere, ac illorum fructus, redditus, & prouentus percipere, ac in suos & Magistralis & Conuentualis mensarum vsus & vtilitatem conuertere & retinere possint, cuiusuis licentia super his minime requisita.

Loca Religionis non comprehéduntur sub reseruationibus Apostolicis, sed sint manualia.

§.37. Præterea, quod Prioratus, Præceptoriæ, & membra, ac beneficia quęcunque dicti Hospitalis, quę pro tempore qualitercunque vacauerint extra Romaná Curiam sub quibusuis generalibus vel specialibus reseruationibus Apostolicis factis, & quas fieri contigerit de beneficijs ecclesiasticis pro tempore vacantibus, vtpote ad Hospitalitatem & fidei tuitionem ordinata, nullatenus includátur, nec reseruata vel affecta existant, sed Hospitalium pauperum, quæ sub reseruationibus ipsis non includuntur, quo ad id sortiantur naturam.

Loca Religionis per Magnú Magistrum & Conuentú duntaxat, & non alios, conferri debent, personis religionis quę professioné iam emiserint, & resignationes, seu cessiones fieri nequeant, nisi in personis Dictæ Religionis professis habitú solitú gestantibus.

§.38. Debeatq. de illis per pro tempore existentem Magistrum & Conuentum prædictos duntaxat, & non alium, iuxta stabilimenta prædicta, Fratribus dicti Hospitalis prouideri. Resignationes vero, seu cessiones de illis à pro tempore illa obtinentibus, etiam si obtinentes de dicta militia non sint, in fauorem quarumcunque personarum fieri nequeant, nisi personæ ipsæ professionem per Fratres dicti Hospitalis emitti solitam iam emiserint, aut illam ex tunc intra duos menses expresse emittere, & habitum per eosdem gestari solitum suscipere & gestare paratæ existant. alioquin resignationes & cessiones ipsæ, & quas aliter fieri contigerit, per nos, aut successores nostros Romanos Pontifices pro tépore existentes, ac dictam Sedem, vel eius, aut alia quacunque auctoritate de Prioratibus, Pręceptorijs, membris & beneficijs huiusmodi reseruationes, prouisiones, collationes, commendæ, vniones, & quæcunque aliæ similes vel dissimiles dispositiones.

Exemptiones cōcessę priorib. & militibus nō suffragentur aduersu debita ipsos cōmuni ærario Hospitalis, & obediencia Magni Magistri & Conuētus.

§.39. Et exemptiones, Priorum, Præceptorum, & Fratrum, à Magistri & Conuentus præfatorum obedientia & superioritate, aut debitis per eos præfato ærario responsionibus annuis, & alijs iuribus, quacunque ratione vel causa, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, etiam cum expressa derogatione posteriorum litterarum quarumcunque, quæ etiam per nos in contrarium fortasse fieri contigerit, nullius penitus sint roboris vel momenti, & habeantur prorsus pro infectis, nec censeatur in hac parte vnquam derogatum per quascunque clausulas, etiam derogatoriarum derogatorias, fortiores & efficaciores, nisi dum & quoties ipsarum posteriorum litterarum de verbo ad verbum, vere & non per clausulas id importantes, inserto tenore de ipsorum S. R. E. Cardinalium consilio derogari contigerit, nec etiam tunc nisi ad id Magistri & Conuentus præfatorum expressus accedat assensus, & non aliter, nec alio modo. & semper in huiusmodi, quæ sic fient de cōsilio præfato, derogationibus, censeatur apposita clausula, quod effectum sortiantur de consensu Magistri & Conuentus præfatorum, & non aliter, nec alio modo.

Loca Religionis nó nisi in Religione professis, ac habitum gestantib. conferri possint.

§.40. Quodq. collationes, prouisiones, commendæ, vniones, reseruationes, & aliæ dispositiones quælibet, quas de eisdem Prioratibus, Præceptorijs, & membris pro tempore, per cessum vel decessum, seu quamuis aliam dimissionem, præter quam apud Sedem, vacantibus, alias quam in huiusmodi personis, & modo prædicto fieri contigerit, etiam si per nos & pro tempore existentem Romanum Pontificem fient, illis, quibus sic fient, nullum ius, nullumq. coloratum titulum tribuant possidendi.

Alienationes non fiant, & quæ factæ, iuribus omnino careant.

§.41. Alienationes censuum, redditiuum, iurium, iurisdictionum, & bonorum quorumcunque ad Prioratus, Præceptorias, Domos, Hospitalia, beneficia, & loca Hospitalis huiusmodi pertinentium, sub excommunicationis latæ sententiæ, & priuationis beneficiorum obtentorum pœnis, per contrafacientes eo ipso absque aliqua declaratione incurrendis, de cętero ne fiant. & si fiant, viribus omnino careant.

Reuocatio iuris patronatus, & facultas liberandi facta restitutione.

§.42. Et insuper, quod iurapatronatus, & præsentandi personas idoneas ad Prioratus, Præceptorias, Hospitalia, membra, aliaque beneficia & loca Hospitalis huiusmodi, à quadraginta annis citra acquisita, & in futurum acquirenda, ex quauis causa, præterquam ratione fundationis, & iuxta dispositionem Concilij Tridentini, nisi præuia diligenti cognitione per locorum Ordinarios habenda, reperta fuerint ob maxime euidentem beneficiorum, & locorum huiusmodi necessitatem constituta esse, ab eisdem Ordinarijs in totum reuocentur, & restituto patronis eo quod ab ipsis propter ea datum fuerit, in pristinam libertatem reducantur, & ex tunc (sine tamen damno illa canonice possidentiú) liceat Magistro & Conuentui præfatis, Prioratus, Præceptorias, Hospitalia, membra & beneficia huiusmodi conferre.

Prohibitio reseruationis pensionis super beneficijs dicti Hospitalis, nisi in fauorem Fratrú eiusdem Ordinis & Religionis.

§.43. Et quod nulla pensio annua super alicuius Præceptoriæ, Commendæ, vel alterius benefici Militię huiusmodi fructibus, etiam ex resignatione in manibus Romani Pontificis, aut alia quauis probabili causa, nisi in personam dictæ Religionis & Militię, etiam per ipsum Pontificem reseruari, neque commendæ, & alia beneficia dictæ Religionis pensionibus huiusmodi, aliter quam vt præfertur onerari possint, & si pensiones desuper aliter assignari contingat, assignationes ipsæ nullius sint roboris vel momenti, nec titulares beneficiorum huiusmodi ad illarum solutiones teneantur, neque ad id censuris ecclesiasticis, alijsue pœnis compelli possint.

Ad parochiales & alias dictę Ordinis Ecclesias deputari possunt fratres capellani, non obstante quod per abusum aliás per longissimú tépus presbyteris secularibus fuerint collatæ, aut conferri consueta.

§.44. Et quod liceat Magistro, singulisque Prioribus, Præceptoribus, Militibus, & Fratribus Hospitalis huiusmodi, Parochiales, ac etiam sine cura Ecclesias, vel earum Vicarias, seu Capellanias perpetuas, aut Capellas, vel Altaria, seu alia beneficia simplicia ad eorum collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, seu quamuis aliam dispositionem ratione Prioratuum, Pręceptoriarum, & Camerarum Magistralium nuncupatarum, domorum, & aliorum beneficiorum dicti Hospitalis per eos pro tempore obtétorum, de iure, statuto, consuetudine, fundatione, aut priuilegio, seu alias quomodolibet spectantia, & pertinentia, & ab ipsis Prioratibus, Præceptorijs, domibus, Hospitalibus, & aliis beneficiis dependentia, seu illis annexa, & quæ dudum Fratribus saltem Capellanis eiusdem Hospitalis ab eisdem Magistro, Prioribus, & Præceptoribus, & alis præfatis conferebantur, à longo tamen, & forsan longissimo tempore citra, de cuius initio memoria hominum forsan non existit, per ipsos Magistrum, Priores, Præceptores, Milites, & Fratres per abusum, aut ex defectu Fratrum Capellanorum, vel aliarum personarum eiusdem Hospitalis ad id idonearum, clericis seu presbyteris secularibus collata, aut conferri, & per ipsos presbyteros vel clericos seculares obtineri solita, cum primum per quamcúque dimissionem illa nunc obtinentium vacauerint, ea scilicet quibus presbyteratus ordo annexus est, non aliis quam Fratribus Hospitalis huiusmodi Capellanis nuncupatis,

qui

Fratres Capellani à presbyteris secularibus non differunt, nisi quo ad gestationem Crucis ad pectus.

qui à Militibus Presbyteris, seu Clericis, nisi quo ad gestationem Crucis, vel Habitus dicti Hospitalis ad pectus non differunt, dummodo si Presbyteri, aut in ea ætate constituti, vt ad ordinem presbyteratus promoueri possint, & ad id alias etiam iuxta dispositionem Concilij Tridentini, idonei, & habiles sint: reliqua vero cæteris Fratribus Militibus conferre, ac alias de illis prouidere, & disponere.

Fratres Milites, quib. beneficia conferentur, in titulũ etiã quo ad vixerint retinere possint.

§.45. Ipsiq; Fratres, quibus Beneficia huiusmodi contigerit, illa, si sibi canonice alias conferantur, aut eligantur, præsententur, vel alias assumantur ad illa, & instituantur in eis, recipere, & in titulum etiam quo ad vixerint retinere.

Parochialib. & alijs Ecclesijs nonnisi p Capellanos Ordinis, etiã nõ professos, in defectum professorum, deseruiatur, qui præsẽtati ab ordinarijs ad requisitionẽ Magistri, & admittantur.

§.46. Et quod presbyteri, qui in dicta Religione professionem non emiserint, nisi de expressa licentia, vel cõsensu Magistri, seu Priorum, Præceptorum, vel Fratrum, quos id tangeret, ad deseruiendum Parochialibus, & alijs Ecclesijs, ac Capellis Hospitalis huiusmodi, Capellani eiusdem Religionis, vel in defectum eorum Presbyteri in ea non professi, dummodo tam hi, quam illi (vt præfertur) idonei sint, & iuxta decreta Concilij Tridentini huiusmodi, per locorum Ordinarios ad requisitionem, seu præsentationem dictorum Priorum, Præceptorum, & Fratrum, ad quos id pertinere compertum fuerit, absque aliqua exactione & oneris impositione, recipi & admitti debeant.

Priuilegijs religionis dũtaxat gaudeant, qui habitum susceperint, & infra certũ tẽpus professionẽ emiserint.

§.47. Quodq; illi dumtaxat Priuilegijs dicto hospitali concessis gaudeant, qui à præfato Magistro, seu de eius licentia habitum susceperint, & professionem emiserint, seu de habitu suscipiẽdo, & professione huiusmodi emittenda infra certum tempus arctati fuerint.

Qui gaudeãt his priuilegiis.

§.48. Nullusque Priorum, Præceptorum, & Fratrum præfatorum, absq; mandato seu licentia præfati Magistri, aut saltem sui Prioris, seu Procuratoris ipsius hospitalis in Romana Curia existentis, Priuilegijs prædictis in eadem Curia vti valeat, nec illa absq; huiusmodi licentia vagantibus suffragentur.

Non iniiciatur manus violenta in confugientes ad Ecclesias, religionis.

§.49. Ac manus violentæ in eos qui ad Ecclesias, seu Domos eiusdem Religionis pro sua salute confugerint, per quempiam inijci nequeant, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna.

Facultas deputandi Vicarium cũ facultate cõferendi beneficia.

§.50. Liceat etiam Iannotto, & pro tempore existenti Magistro, & Conuentui præfatis, in singulis Prioratibus ipsius Hospitalis vnum Vicarium cum facultate conferendi præceptorias, & Domos hospitalis huiusmodi, deputare, ac pensiones, seu responsiones, & onera super Domibus, Præceptorijs, Leprosarijs, & alijs Beneficijs hospitalis huiusmodi imponi solita, à quibuscunque etiam Clericis secularibus illa in Comendam obtinentibus, eorumque Colonis, & Inquilinis, etiam Laicis, eo modo quo à Fratribus dicti Hospitalis exigẽtur, exigere.

Et procuratorem generalẽ in Rom. Cur. cũ potestate conferẽdi beneficia etiã reseruata, affecta, vel deuoluta, etiã in titulũ perpetui beneficij, vel ad nutũ, aut amouibiliter, & per viam perpetuæ vnionis.

§.51. Ac in Romana Curia Procuratorem Generalẽ cum generali, vel speciali, aut limitata potestate, & facultate constituere, seu deputare. & in eadem Curia per se, seu dictum procuratorem quæcunq; eiusdem Hospitalis Beneficia cuiuscunque qualitatis existentia quomodolibet, præterquam per resignationem in manibus nostris, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore, aut per obitum, seu alias quomodocunq; apud Sedem vacantia, iuxta ipsius Hospitalis, & Militiæ stabilimenta, libere conferre, & de illis, de quibus iam dispositum fuit de nouo, de alijs vero beneficijs huiusmodi, siue illa tanquam priuata prædia in titulum perpetui beneficij Ecclesiastici, seu etiam ad nutum, aut amouibiliter vni, vel diuersis personis assignari solita sint, iuxta solitum huiusmodi, pro beneficiorum eorundem natura, aut etiam si expedierit per viam perpetuæ vnionis, libere disponere. ita tamen, quod Beneficia Presbyteris destinata, nullatenus Militibus, seu Fratribus capellanis in presbyteratus ordine, aut tali ætate qua ad illum canonice promoueri possint, constitutis, dumtaxat conferantur.

Et concedẽdi antianitates ac Resignationes.

§.52. Necnon Antianitates, tam generales, quã speciales super eisdem beneficijs Fratribus eiusdem hospitalis, quæ eo ipso Apostolica auctoritate confirmatæ, & approbatæ censeantur, concedere: ac resignationes dictorum beneficiorum recipere, & admittere.

Facultas sepeliendi in eorum Parochialib. quoscunque, etiã inte dictos, dummodo &c.

§.53. Necnõ Cœmeteria in eorum Parochialibus Ecclesijs habere, & quorumcunq; Christifidelium cadauera, etiam si interdicti forent, (dummodo interdicto causam non dederint) saluo iure, si quo Cathedrali Ecclesiæ, aut alteri Parochiali ratione Quartæ funeralis debitum fuerit, absq; alio onere, & solutione Episcopo faciẽda, recipere, & sepelire.

Exigendi donata, & legata.

§.54. Legata, & donata, tam inter viuos, quam qualibet vltima voluntate exigere, & percipere.

Recipiendi quæcunq. ecclesiastica sacramenta à quocunq. Catholico Antistite.

§.55. Necnon Prioribus, Præceptoribus, Militibus fratribus, & personis præfatis intra Regularia dicti hospitalis loca degentibus (de suorum superiorum licentia, alijs vero quo ad confirmationẽ sine Diœcesani, quo ad alia vero sine Parochialium Ecclesiarum, intra quorum limites eos degere contigerit, præiudicio, & seruatis decretis Concilij Tridentini) liceat quæcunq; Ecclesiastica sacramenta à quocunq; maluerint catholico Antistite, siue alio illa licite administrante, gratiam, & communionem dictæ Sedis habente, nihil oblato, vel soluto recipere.

Deferendi quæcũq. Arma, vbique locorum.

§.56. Et tam ipsis, quam eorum familiaribus Arma quæcunq; & vbicunque locorum pro sua defensione, & hostium dictæ Sedis offensione gestare.

Audiendi cõfessiones, ministrandi sacramenta, ac celebrãdi missas pro Fratribus Capellanis, etiã tẽpore interdicti.

§.57. Liceat similiter Capellanis eiusdem Hospitalis, Priorum, Præceptorum, Militum, Fratrum, Personarum, Vassallorum, Subditorum, & Familiarium præfatorum intra huiusmodi loca degentium, Confessiones audire, & Pœnitentiam salutarem eis iniungere, ac Eucharistiæ, & alia Sacramenta Ecclesiastica ministrare, necnon tempore Interdicti, dummodo illi causam non dederint, excommunicatis & interdictis exclusis, clausis ianuis, & summissa voce, Missas, & alia diuina Officia celebrare.

Erigendi præceptorias, domos, hospitalia absque licentia Ordinariorũ locorum, quæ gaudeant priuilegijs & in quibus Ordinariorũ nulla sit iurisdictio.

§.58. Quilibet autem Christi fideles in quibusuis Ciuitatibus, locis, diœcesibus, Præceptorias, Domos, & hospitalia sub dependentia & subiectione dicti hospitalis, & Militiæ, per eius Fratres, & Milites obtinenda, quæ ijsdẽ Priuilegijs, Immunitatibus, Indulgentijs, Concessionibus, & indultis, quibus aliæ dicti Hospitalis, Præceptoriæ, Domus, & Hospitalia vtentur, fruentur, & gaudebunt, vtantur, potiantur, & gaudeant, assignata illis congrua dote, Ordinariorum locorum, & quorumuis aliorum licentia minime requisita. & nulla præterea; nisi vsquequo Magister, & Conuentus hospitalis huiusmodi propriam Sedem Conuentualem in aliquo certo loco habuerint) in illis Ordinarijs ipsis iurisdictione, aut oneris imponẽdi facultate reseruata, construi, & erigi faciendi, plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem habeant.

Facultas testãdi omnib. etiã ministris presbyteris, & beneficiatis, de quibuscũq. bonis & ex fructib. beneficiorũ acquisitis, & inter quoscũq. cõsanguineos inhabiles dẽ modo quintã partem hospitali relinquãt.

§.59. Ac quod pariter liceat omnib. Prioribus, Præceptoribus, cæterisq; Militibus, ac Fratribus, & Ministris etiã Presbyteris, & Beneficiatis eiusdem Religionis, & Militiæ, de quibuscunque, tam stabilibus quam mobilibus bonis, pecuniarum summis, gemmis, & lapidibus preciosis, alijsq; rebus cuiuscunque qualitatis & quantitatis, ac valoris existant, per eos etiam ratione Beneficiorum Ecclesiasticorum dicti hospitalis dumtaxat per eos obtentorũ, ac alias vndecumque, & quomodolibet acquisitis, & ad illos quouis modo spectantibus (dummodo quintam illorum partem Cõuentui præfato relinquant) inter quoscunq; consanguineos, filios etiam spurios, & alios illegitimos, aliasq; quantumuis incapaces personas testari, ac alias etiam per Codicillos, donatione inter viuos, causa mortis, & alia quacunq; via, prout sibi videbitur, disponere, ac illa in pias, & non pias, alias tamen licitas causas erogare.

Tu attende const. 71. huius Pont. Sacrosanctum.

Celebrandi in habitu Põtificali, & dãdi benedictionẽ, dummodo non sit præsẽs aliquis Antistes, & tũc de illius licẽtia.

§.60. Priori autem Ecclesiæ dicti Conuentus pro tẽpore existenti, quoties sibi placuerit, Missam, & alia diuina Officia in præfata alijsq; dictæ Religionis Ecclesijs, in habitu Pontificali cum Mitra & Baculo Pastorali celebrare. ac post Missarum solemnia (dummodo nõ sit præsens aliquis Catholicus Antistes, vel de illius consensu) ibi benedictionem Christi populo impartiri

Milites, & alij non incurrunt peccatũ mortale nisi propter inobedientiã, & contumaciam pluries commissam, & rebellionẽ à Religione.

§.61. Et insuper, quod nullus ex Magistro, & Militibus, ac Fratribus pro tempore existentibus, alijsq; personis dictæ Militiæ, & Religionis, propter eius Regulam, Capitula, ac Statuta, nunc & pro tempore edita, non obseruata, vel minus rite adimpleta, in peccatum mortale incidat, præterquam propter inobedientiam, & contumaciam pluries commissam, & continuatam, & ab ipsa

Religione rebellionem, & excommunicationis pœnæ sibi impositæ, ac alios casus, peccatum huiusmodi ex diuinis præceptis, sacrisq; Canonibus generantes.

Personæ religionis tēpore sūptionis habitus, & professionis, atq; in articulo mortis habēt facultatē eligendi Confessorem, a quo recipiant indulgentiam plenariā, &c.

§.62. Et quod ipsi Milites, & aliæ eiusdem Militiæ personæ, qui tempore sumptionis habitus, & Professionis eorum Regularium emissionis, atque in articulo mortis constituti, de peccatis suis corde contriti, & ore confessi fuerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem, cum facultate etiam eligendi sibi dicto tempore professionis & mortis, confessorem ab Ordinario tamen approbatum. Ac tam Milites, & personæ præfatæ, quam quiuis alij vtriusq; sexus, qui Ecclesias Domorum, & aliorum locorum Hospitalis huiusmodi, vbicunq; existentes, singulis diebus Festiuitatum, quæ in honorem D. N. IESV CHRISTI, & Beatiss. Mariæ Virginis eius Matris, annuatim celebrantur, à primis vesperis vsq; ad occasum Solis Festiuitatum huiusmodi, deuote visitauerint, & pro pace inter Principes Christianos confouenda ter Orationem Dominicā, & totidem Angelicam Salutationem recitauerint, septem annorum, & totidem quadragenarū de iniunctis eis pœnitentijs relaxationem consequantur.

Notarii tenētur sub pœna excommunicationis notitiā dare de legatis factis hospitali, & Militiæ.

§.63. Necnon quòd Notarii, qui rogati fuerint de testamentis, vel alijs vltimis voluntatibus, in quibus aliquid disponi contigerit in fauorem & commodum Hospitalis, & Militiæ, sub excommunicationis pœna dispositionem huiusmodi, quanto citius commode poterunt, Magistro, & Conuentui dicti Hospitalis, vel alteri, per quem id poterit ad ipsorum Magistri, & Conuentus notitiam peruenire, intimare curent.

Priores, & Præceptores in Dominica Palmarum & per eius Oct. possint de cōsensu Ordinariorū confessiones audire, & cum confitentib. Indulgentiis, &c. vti, & easdem illis impartiri.

§.64. Necnon quòd Priores, & Præceptores quorumcunq; Hospitalium, & Domorum à dicto Hospitali Sancti Lazari depēdentium, & illud in caput suum recognoscentium, in die festo Dominicæ Palmarum, & per eius octauam, si in sacerdotio constituti fuerint, per se in suis Hospitalibus, ac Domibus præfatis tantum, confessiones quorumcunq; de consensu Ordinariorum locorum audire, & cum huiusmodi confitentibus quibuscunq; facultatibus, & indulgentijs, ad peccatorum remissionem, eis auctoritate Apostolica concessis, vti, ac easdem illis (de licentia tamen expressa Magistri pro tempore existentis, & Conuentus præfati Hospitalis, singulis annis renouanda) impartiri, ijdemque, aut etiam si in presbyteratus ordine constituti nō sint, alium, vel alios probos, & idoneos presbyteros, seculares vel cuiusuis ordinis Regulares per locorum Ordinarios approbatos, ad id deputare plene & libere possint. alijs vero temporibus sint sicut alij sacerdotes nullam à Sede prædicta facultatem habentes.

Facultas appendendi campanas, vel subsignandi animalia S. Lazaro oblata.

§.65. Possint etiam Nolas, seu Campanas porcis, seu alijs quibusuis animalibus, quæ eidem S. Lazaro offerri contigerit, appendere, seu aliqua nota subsignare.

Indulgentiæ, & gratiæ S. Lazari non intelliguntur suspensæ.

§.66. Necnon quòd durante quacunq; suspensione temporali indulgentiarum, gratiarum concessarum, vel in posterum concedendarum, Indulgentiæ prędictæ, ac omnes facultates, & gratiæ eisdem Hospitali, illiusq; Magistro, Conuentui Fratribus, & Membris per Sedem pręfatam concessæ, non intelligantur suspensæ; sed in suo pristino, & vero valore, & firmitate existant, & permaneant.

Facultas celebrandi diuina, Sacramenta ministrādi, ac corpora quorūcūq fidelium sepeliendi.

§.67. Necnon vt liceat ipsis Fratribus in eorum Ecclesijs Missas, & alia quæcunque diuina officia legere, vel etiam alta voce celebrare, vel per alios presbyteros idoneos celebrari facere: ac omnibus, & singulis Christi fidelibus, & leprosis pauperibus infirmis in dictis hospitalibus pro tempore degentibus Ecclesiastica sacramenta ministrare, ac eorum, & (sine tamen cuiuscunq; pręiudicio) aliorum quorumcunq; fidelium corpora mortuorum id eligentium, & petentium in Cęmeterijs, & Ecclesijs dictorum Fratrum Ecclesiasticæ tradere sepulturę.

Verbum Dei prædicandi.

§.68. Ac Verbum Dei debitis & congruis temporibus in Parochialibus quidem, Parochianis & populo, in alijs vero Ecclesijs ipsorum pauperibus ipsis, ac leprosis huiusmodi per seipsos, si suorum superiorum licentiam habuerint, atq; ab ipsis de vita, moribus, & scientia examinati, & approbati fuerint, petita ab Episcopis, intra quorum diœcesines Ecclesiæ ipsæ constitutæ fuerint, benedictione, proponere: & si legitime impediti fuerint, per alios idoneos, superiorum suorum, & eorundem Episcoporum licentiam habentes, & in omnibus iuxta formam Concilij Tridentini, proponi facere.

Cōcessa quorumcunque aliorum priuilegiorum, gratiarum, exemptionū, & aliarū facultatū concessarum hospitalibus, & militiis S. Ioannis Hierosoly. S. Iacobi de Spata, S. Antonii Viennen. S. Spiritus de Vrbe, ac S. Stephani in Tuscia.

§.69. Et insuper, quòd modernus, & pro tempore existens Magnus Magister, & Conuentus, ac singuli Milites, & aliæ personæ Hospitalis, & Militiæ huiusmodi postquam pręfatam Sedem Conuentualem firmauerint, vt præmissum est, omnibus & singulis Priuilegijs, Immunitatibus, iurisdictionibus, Exemptionibus, etiam per viā exceptuationis in ipsa onerum impositione, dispensationibus, indultis, cōcessionibus, dispositionibus, honoribus, gratijs, libertatibus, fauoribus, antelationibus, restitutionibus, reintegrationibus, & alijs quibusuis gratiis hucusque S. Ioannis Hierosolymitani, S. Iacobi de Spata, S. Stephani Militiis, ac S. Spiritus in Saxia de Vrbe, & S. Antonii Viennensis Hospitalibus, Religionibus, & Ordinibus, eorumq; locis, personis, rebus, & bonis, per quoscunq; Romanos Pontifices, etiam prędecessores nostros, ac etiam per Nos, & Sedem prædictam, seu Concilia generalia, vel alios quoscunq;, in genere vel in specie, etiam ad Imperatorum, Regum, ac aliorum Principum instantiam, vel motu proprio, aut alias quomodolibet hactenus concessis, quibus Hospitalia, Religiones, & Militię huiusmodi, eorum Magni Magistri, Conuentus, & Fratres Milites vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti poterūt quomodolibet in futurum, pariformiter, absq; vlla penitus differentia (citra Indulgentias quæstuarias) vti, potiri, & gaudere, in omnibus & per omnia, libere ac licite valeant, perinde ac si ea, omnia & singula prout illis cōcessa fuerunt, eorumq; omnium, & quorumcunq; litterarum desuper quomodolibet confectarum tenores hic de verbo ad verbum insererentur: ita quòd super illis, vel eorum occasione per ipsos Ordinarios, aut quosuis alios molestari, perturbari, vel inquietari non possint, dūmodo moderationibus, & limitationibus suprascriptis, Concilio Tridentino prædicto non repugnent: & per hoc dictis Hospitalibus, & Militiis, ac iuribus cuiuslibet alterius tertii non præiudicetur, ac (quo ad exemptiones) Iurisdictio Ordinariorum, tam ea quæ de iure communi eis competit, quam quæ ex decretis dicti Concilij Tridentini eisdem est attributa, semper salua existat. Præterquam in iis casibus, in quibus Concilium præfatum expresse excepit, & exemit Religionem S. Ioannis Hierosolymitani, in quibus, & hæc S. Lazari Religio, & Militia (pręterquam quo ad Seminarii cōtributionem) excepta, & exempta pariter intelligatur.

Publicatio, & affixio priuilegiorum, & aliarum litterarum Apostolicarū & mandatorum Magistri & Conuentus arctent, ac si personaliter facta essent.

§.70. Præterea, quòd tam præsentium quam aliarum quarumcunq; litterarum Apostolicarum, seu earum trāsumptorum, ac mādatorum Magistri, & Conuentus pręfatorum publicatio, & affixio in singulis Prioratibus, Pręceptoriis Membris, & Beneficiis Religionis huiusmodi factæ, perinde arctent, ac si contra contentos sub eisdem personaliter factæ essent, facta tamen in præmissis diligentia de illis personaliter reperiendis in dictis locis.

Fides adhibenda litteris Magistri, & Conuentus.

§.71. Quodq; verbis, in ipsorum Magistri, & Conuētus litteris, circa singulorū Fratrum Militum dicti hospitalis professionis emissionem, habitus susceptionē, debitorū, & obsequiorū præstationē, plena fides adhibeatur.

Magister, & cōuentus possint priuare quemcunque inobedientē, ac iura religionis non seruantem, præsertim si in solutione annalis census morosus fuerit.

§.72. Et nihilominus, quòd si quisquam Priorum, Pręceptorum, Militum, & Fratrum dicti Hospitalis, ac quicūque alius qui professionem per Fratres dicti Hospitalis emitti solitam emiserit, quandocunq; pro seruitiis Religionis, aut alias euocatus, seu in solutione iurium communis Aerarii morosus fuerit, & citatus coram dictis Magistro, & Conuentu personaliter non comparuerit, ac illis obedientiam, aliaq; iura debita non præstiterit, tempore sibi ad id præfigendo elapso, canonico impedimento cessante, habita dignitate, administratione, & beneficio, ac quocunq; honore, & officio alias iuxta formam stabilimentorum, & priuilegiorum prædictorum, per Magistrum, & Conuentum præfatos priuari possit.

Nulla exemptio valet aduersus obedientiam magni Magistri

§.73. Nec vlla derogatio, aut exemptio, realis vel personalis, seu alia gratia præseruatiua, etiam Motu, scientia & potestatis plenitudine similibus quomodolibet pro tempore facta, seu concessa, contra præmissa valeat, nec Magister, & Conuentus præfati illis parere teneantur: sed

scriptis non obstantibus, de Prioratu, Præceptoria, Dignitate, Officio, vel Beneficio sic per priuationem huiusmodi vacante, iuxta stabilimenta, & alia præmissa, libere disponi, aut illa alias per eum, vel eos, ad quem, seu quos Ancianitatis, vel alio iure pertinet, acceptari posit.

§.74. Necnon quod præmissis etiam per quascunque litteras Apostolicas, etiam quauis clausulas generales, vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficacioresque, & insolitas, ac etiam irritatia decreta, sub quacunque verborum expressione in se continentes, nullatenus derogari possit, nec quo ad illa derogatum censeatur, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus, & huiusmodi derogationes Consistorialiter factæ, & per trinas distinctas litteras eundem tenorem continentes, tribus distinctis similibus vicibus Magno Magistro, & Conuentui præfatis intimatæ, & insinuatæ fuerint, ac ipsorum Magistri, & Conuentus ad id expressus accedat assensus: & aliter factæ derogationes, nemini suffragentur, ac Magister, & Conuentus præfati ad parendum litteris derogatorijs huiusmodi, & decretis super illis processibus, ac illorum executoribus, & subexecutoribus, eorumq; mandatis, & monitionibus minime teneantur: sed litterarum huiusmodi executionem omnino impedire, nec ratione resistentiæ censuris Ecclesiasticis per eosdem executores, vel subexecutores latis innodari possint.

§.75. Et sic in præmissis omnibus & singulis per quoscunq; iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, & causarũ Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & cuilibet eorum quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate iudicari, & diffiniri debeat. Et quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane sit.

§.76. Et quo ad præmissa non obstent ea omnia, quæ dictus Pius IV. Prædecessor in dictis litteris voluit non obstare.

§.77. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum ratihabitionis, statutorum, ordinationum, reuocationis, cassationis, irritationis, annullationis, euacuationis, & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurũ.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, Septimo Cal. Februarij, Pont. nostri Anno primo.

XXIX.

Reseruatio Beneficiorum propter crimen hæresis vacantium, & declaratio quod hæc beneficia non comprehenduntur in impetrationibus, in quibus modus vacationis propter crimen hæresis, non sit expressus, nisi in casibus hic nominatis.

Irritauit easdem impetrationes, Gregor. XIII. vt inf. in eius const. 66. In Ecclesijs, vbi etiam notabo.

Dat. An. D. 1567.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius edict.

CVm ex Apostolatus officio nobis (meritis licet imparibus) credito, cura dominici gregis nobis immineat generalis, & exinde teneamur, more vigilias pastoris, vigilare, & attentius prouidere vt Ecclesijs, Monasterijs, & quibusuis alijs beneficijs Ecclesiasticis nunc & pro tempore propter crimen hæresis vacātibus, & vacaturis, tales viri eis præficiantur idonei, qui detestandas, ac nefarias hæreses diabolo disseminante contra veræ, & orthodoxę fidei puritatem exortas, de agro Domini extirpare, & populos sibi commissos ad Catholicæ Ecclesiæ veritatem reducere, doctrina, verbo, & boni operis exemplo valeant.

Reseruatio beneficiorum

§.1. Præmissorum itaque consideratione inducti, & alijs ad id suadentibus rationabilibus causis, nonnullis etiā prædecessorum nostrorum vestigijs inhærendo, Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera nostra voluntate, & deliberatione, omnia & singula beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, secularia, & quorumuis Ordinum etiam sancti Ioannis Hierosolymitani & aliarum quorumuis militiarum regularia quæcunque & qualiacunque sint, etiam, si secularia, canonicatus & præbendæ, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in cathedralibus etiam metropolitanis, vel collegiatis, & dignitates ipsę in cathedralibus etiam metropolitanis post Põtificales maiores seu collegiatis Ecclesijs huiusmodi principales, Regularia vero beneficia huiusmodi, Monasteria etiam cõsistorialia, prioratus, præposituræ, præpositatus, dignitates etiam conuentuales, personatus, administrationes, vel officia etiam claustralia, ac hospitalia & præceptoriæ, & alias quomodocunque qualificata fuerint, ordinationi & dispensationi nostræ, & Sedis Apostolicæ hac perpetuo constitutione valitura auctoritate Apost. tenore præsentium reseruamus.

§.2. Declarantes omnes & quascunque impetrationes de beneficijs vt præfertur, quomodocunque qualificatis certo modo in futurum faciendas, & obtinendas, beneficia huiusmodi propter hæresim vacantia, & in futurum vacatura non comprehendere, nisi specialiter, & dispositiue vacationis modus propter crimen hæresis expressus fuerit, & illum nullo modo sub quibusuis clausulis, & decretis comprehendi quantumcunque generalibus in quibuluis gratijs & concessionibus per nos & Romanos Pontifices successores nostros faciendis, etiam per fiat signatis & concessis, ac decernentes omnes & quascunque impetrationes de quibusuis beneficijs, vt præfertur qualificatis hactenus factas & obtentas, nisi earum vigore in iudicio per impetrantes crimen huiusmodi deductum fuerit, & super eo sententiam fauorabilem obtinuerint, vel dictorum beneficiorum possessionem assequuti fuerint, ad vacationem huiusmodi propter crimen hæresis se nõ extendere, & illũ neminẽ comprehendere.

§.3. Sicque per quoscunque iudices, & commissarios quauis auctoritate fungentes etiam S. R. E. Cardinales iudicari & interpretari debere, irritum quoque & inane si secus per quoscunque quauis dignitate & auctoritate præditos, iudicatum fuerit, decernimus.

§.4. Volumus autem quod præsentes litteræ in Cancellaria nostra Apostolica, & in acie Campi Floræ de more publicentur, & inter constitutiones perpetuo valituras describantur.

§.5. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus & etiam declaramus quod earum transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensę. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, sexto Cal. Februarij, Pontificatus nostri Anno Secundo.

Anno à Natiuitate Domini 1567. Indict. 10. Pontificatus Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pij Papæ V. Anno 2. die vero 27. mensis Febr. retroscriptæ litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ per nos Antonium Clerici, & Io. Andream Rogerium prædicti Sanctiss. D. N. Papæ Cursores. Scipio de Octauianis Mag. Curs.

XXX.

Reuocatio Indulgentiarum quomodolibet cõcessarum, continentium facultatem quæstuandi, & pro quibus consequendis porrigendæ sunt manus adiutrices. Prohibitioq; de cætero quæstuãdi, & quæstores deputandi.

Ad hæc habes etiam huius Pont. const. 99. Quam plenum. Nec non Concil. Trident. sess. 21. cap. vlt. vbi abolito vsu quæstarum, datur Ordinarijs forma colligendi eleemosynas.

PIVS

Marginalia (left): ...conferri posse... | ...derogari... | ...etiam... | Clausula de irritatione. | Sanctio pœnalis. | Data Pont. a. 1. die 26. Ianuarij.

Marginalia (right): ...ob delicta propter crimen hæresis vacantium. | Declaratio quod in impetrationibus beneficiorum, non comprehendi ut beneficia propter hæresim vacantia, nisi specifice sit expressum, decernit. | Decretum irritans. | Forma publ. quæ mox sequitur. | Fides transumptorum. | D. P. An. 2. die 27. Ianuarij. | Publicatio.

Executores deputat ipsos Custodes. §.12. Mandãtes propterea dilectis filiis Custodib. hospitalis prædicti, vt prædicta diligenter attendant, & totis viribus auctoritate nostra inuiolabiliter obseruari faciant, prout inuiolabiliter nos Motu proprio, & de Apostolicæ potestatis plenitudine obseruari volumus & mandamus.

Contraria tollit. §.13. Contrarijs non obstantibus quibuscunque. irritum quoque & inane decernentes quicquid in contrariũ à quoquam super præmissis contigerit attentari.

Sign. sola suf ficere iubet. §.14. Volumus autem quod præsentis nostri Motus proprij sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat in iudicio & extra. & quod registretur per secretarium dicti hospitalis in libro constitutionum dicti Collegij, vt nemo de illis ignorantiam quouis tempore prętendere possit.

Papæ subscr. Placet Motu proprio. M.

XXVI.

Applicatio Reuer. Camerę Apost. fructuum beneficiorũ Regni Neapolis Sedi Apost. reseruatorum, pro tempore vacantium, à die vacationis, vsque ad diem, quo à Rom. Pontifice prouisi, possessionem cęperint de manu Nuncij Apost. in eodem Regno.

Eandem applicationem fecit Pius IV. die 7 Decembris 1560. quam ideo prætermisi. Applicationem vero generalem edixit Pius eidem IV. fructuum omnium beneficiorum Italiæ reseruatorum Sedi Apost. in alia eius const. 32. Cupientes. fol. 46. vbi notaui.

Edita An. D. 1567.

PIVS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Causa applicationis. CVpientes malitijs nonnullorum, qui fructus Monasteriorum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum dispositioni Apostolicæ reseruatorum vsurpare non verentur, occurrere, & Cam. nostrę Apostolicę indemnitati, quantum cum Deo possumus, consulere.

Applicatio de qua in rubric. §.1. Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulos fructus, redditus, & prouentus, ac iura, obuentiones, & emolumenta quæcunque quomodolibet, & qualitercunque nuncupata, omnium & singulorum beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, secularium, & quorumuis Ordinum regularium, & Monasteriorum etiam Consistorialium, nobis & Sedi Apostolicæ, tam per constitutiones Apostolicas, quã Cancellarię Apostolicę regulas, editas & edẽdas, seu alias quomodolibet, & ex quauis causa generaliter vel specialiter reseruatorum, seu affectorum in Regno Neapolis, & quibusuis illius Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis consistentium per obitum, & alias quouis modo, præterquam per cessum illa obtinentium pro tempore vacantium, à die ipsorum beneficiorum & Monasteriorum vacationis pro rata temporis, vsque ad diem, quo prouisi per nos de eisdem beneficijs & Monasterijs vigore litterarum nostrarum sub plumbo illorum possessionẽ de manu dilecti filii Magistri Pauli Odescalchi Notarii, & in dicto Regno Nuncii, & collectoris nostri, quem per alias nostras litteras Commissarium ad capiendum possessionem beneficiorum & Monasteriorũ huiusmodi deputauimus, habuerint, & acceperint, & aliter capta possessio nullius sit roboris vel momenti, ac prouisis ipsis nullum ius per eam acquiri, neque eis vllatenus suffragari possit, eidem Cameræ Apostolicæ auctoritate Apostolica tenore præsentium applicamus, incorporamus, & appropriamus, illaque applicata, incorporata, & appropriata esse, & fore, & ad illam spectare & pertinere, nullumque præter nos & dictam Cameram, aut ipsum Paulum Nuntium & Collectorem, aut ab ipso deputatos subcollectores, ea percipere, exigere, aut alias se in illis intromittere posse, aut debere, statuimus & ordinamus.

Ordinarij & alij non se intromittant in collatione horum beneficiorum. §.2. Et nihilominus ne aliquod impedimentum huic nostræ ordinationi occurrat, quibusuis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum Ordinariis in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub suspensionis à diuinis, & interdicti ingressus Ecclesiæ, quo ad Archiepiscopos & Episcopos, quo vero ad alios inferiores, etiam sub excommunicationis & alijs arbitrii nostri, & quo ad omnes, sub priuationis facultatis conferendi beneficia in eorum mensibus pro tempore vacantia pœnis, districte præcipimus & inhibemus, ne beneficia dispositioni Apostolicæ reseruata seu affecta prædicta, quouis prętextu, causa, aut quęsito colore cuiquam conferre, seu de illis prouidere quoquo modo audeant vel præsumant.

§.3. Sicq. in pręmissis omnibus & singulis per quoscũque quauis auctoritate fungẽtes Iudices, Commissarios, & personas, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus. Clausula sublata.

§.4. Mandantes eidem Paulo Nuntio & Collectori, vt nostro & dictæ Cam. nomine, fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta huiusmodi exigat, percipiat, & leuet, sibique consignari & tradi ab omnibus, ad quorum manus peruenerint pro rata prædicta, per censuras & pœnas ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris & facti remedia quacunque appellatione postposita faciat, & curet. inuocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Super quibus omnibus & singulis, plenam & liberam illi per præsentes concedimus facultatem & potestatem. Facultas Thesaurarij Papæ, vt hos fructus exigat.

§.5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Monasteriorum & illorum Ordinum ac beneficiorum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis & quibusuis aliis personis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiã derogatoriarum derogatoriis, aliisq. efficacioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, etiam motu & scientia similibus concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idẽ importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, harum serie specialiter & expresse derogamus, illaque aduersus præmissa nullatenus suffragari posse siue debere decernimus. cæterisque contrariis quibuscunque. Quibuscunq. non obstan.

§.6. Volumus autem, quod præsentium manu Notarii publici subscriptis transumptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quę eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Transumptorum fides.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris, die 8. Ianuarii 1567. Pontif. nostri Anno 2. D. P. An. 2. 8. Ianuarij.

XXVII.

Miserabiles personæ in causis discussionum, cęteris aliis creditoribus preferuntur, pro eorum creditis, vsque ad summam scutorum quinquaginta in Vrbe.

Ad materiam discussionũ videnda est const. 16. Clem. VII. Cum ex. sup. fol. 514 & const. 15. huius Pont. sup. fol. 194. Sanctissimus. cum ibi not. An autẽ isti miserabiles præferantur etiam Pistoribus & Aromatarijs attende inf. in const. 36. Six. V. Cœlestis & const 47. Cle. viij. Laudabilis.

Mox ampliata est ista constitutio à S. D. N. Paulo V. in sua const. 44. Vniuersi. §. 11. ad finem.

PIVS PAPA V. Edita An. D.
Motu proprio, &c.

Causa constitutionis. ACcepimus multos pauperes, & personas miserabiles reperiri, qui cum alicuius sint creditores, de eorum cre-

credito volentes sibi satisfieri, comparent in causis discussionum bonorum eorum debitoris, iura sua producentes, verum ipsi aut quia non priores, potioresue, aut quia vt priores, nec potiores sunt, propterea euenit, quod dum eorum creditum in maximum ipsorum præiudiciũ consequi non valent, sæpissime fiat, quod eorum paupertimæ familiæ in non modicum ipsorum earumq. dedecus mendicare cogantur.

Miserabiles personæ in causis discussionũ præferẽdæ sunt pro summa scut. 50 alijs creditoribus.

§. 1. Nos itaque huiusmodi personarum miserijs compatientes, eisdemque in præmissis subuenire volentes, Motu simili, & non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera voluntate & deliberatione, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Apostolica auctoritate volumus, ac perpetuo statuimus & ordinamus, quod si in causis huiusmodi in Tribunali dilecti filij Alexandri Riarij, nostri & Cameræ Apostolicæ Auditoris, tam motis quam mouendis in futurum, comparuerint creditores vsque ad summam scutorum quinquaginta inclusiue pro quolibet, qui vere sint miserabiles personæ, ijs de eorum credito, etiam quod non sint priores aut potiores, satisfieri possit & debeat.

Iudex deputatur A. C.

Ego vidi olim Iudices Vrbis hac facultate vti.

§. 2. Mandantes propterea præfato dilecto filio Alexandro Riario Auditori nostro, quatenus constito sibi prius etiam summarie, & extraiudicialiter, ac quantum sibi sufficere videbitur, de præmissis paupertate & miseria, dictos pauperes ad satisfactionem eorum crediti admittat, eisque satisfieri mandet, & faciat realiter & cum effectu, plenamque & liberam ac omnimodam sibi in & super præmissis eadem Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus facultatem, Cum potestate quos, quibus, vbi, quando, & quoties opus fuerit, etiam per edictum publicum, constito summarie & extraiudicialiter de non tuto accessu, ac etiam sub ecclesiasticis sententijs, censuris, & etiam pecuniariis pœnis, alijsque arbitrio suo imponendis, moderandis, & applicandis, citandi, monendi, & inhibendi, & in euentum non paritionis declarandi, aggrauandi, reaggrauãdi & excommunicandi, interdicendi, auxiliumq. brachij secularis, si opus fuerit, inuocandi seu adhibendi, necnon perpetuum desuper silentium, omni & quacunque appellatione & recursu remotis, imponendi, omniaque & singula alia faciendi, dicendi, gerendi, mandandi, & exequendi, in præmissis & circa ea necessaria seu quomodolibet opportuna.

Decretum irritans.

§. 3. Sicq. etiam in præmissis ab omnibus censeri, ac etiam per quoscunque alios iudices &c. sublata &c. iudicari &c. debere, irritumq. &c. decernimus & declaramus de gratia speciali.

Clausula derogatoria.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac dicta nostra de non tollendo iure quæsito, & quibusuis alijs Apostolicis, vniuersalibus, prouincialibusque & synodalibus, ac municipalibus constitutionibus, & ordinationibus, specialibus & generalibus, necnon etiam Vrbis & Curiæ Romanæ, etiam iuramento &c. roboratis, statutis &c. vsibus, naturis, stylis, & etiam nouis reformationibus, priuilegijs, in genere, vel in specie, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque & alijs decretis &c. etiam Motu proprio & consistorialiter & cæt. ac alias in contrarium quomodolibet concessis &c. in posterumque concedendis, necnon legibus, etiam Pontificijs, & Imperialibus &c. editis & edendis, quibus omnibus, etiam si de eis &c. eorum tenores &c. pro plene & sufficienter expressis habentes, latissime, hac vice derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque, statum &c. & merita causarum huiusmodi, ac præmissorum omnium & aliorum necessariorum, tenores &c. etiam pro plene & sufficienter expressis habentes.

Sola sufficit signatura.

§. 5. Volumus autem præsentem nostrum Motum proprium perpetuis temporibus durare, ac illius solam signaturam sufficere, & vbique in iudicio & extra fidem facere, regula contraria non obstante.

PP. subscrip.

Placet Motu proprio. M.

XXVIII.

Declaratio, reformatio, & reuocatio plurimarum gratiarum, immunitatum, & priuilegiorum Militiæ Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani hactenus à Summis Põtif. concessarum.

Huic Militiæ, quæ Regulam S. Augustini profitetur, vt habetur sup. in const. 1. Alex. iv. fol. 80. Cum à nobis. multa priuilegia elargitus est Clem. iv. in const. 2. Cum dilecti. sup fol. 106. & const. 5. Venerabilibus. fol. 112. & plerique alij Pont. necnon Pius iv. alia plurima indulta dederunt, vt in ipsius Pij iv. const. 95. Inter assiduas. fol. 137.

Eandem Militiam Greg. XIII. vniuit Militiæ S. Mauritij martyris nuper institutę per Emanuelem Philibertũ Ducẽ Sabaudię, eiusq. perpetuo regimini subiecit, vt in ipsius Greg. cõst. 6. Christiani. & const. 7. Pro cõmissa. Et postremo paucis additis hęc approbauit Clem. VIII in const. 102. Decet.

Edita An. D. 1567.

P I V S   E P I S C O P V S, &c.

Ad futuram rei memoriam.

Causa huius reformationis priuilegiorum Militię S. Lazari.

SIcuti bonus agricola, qui largiorem ex agro quem colit, prouentum colligere cupit, temporum vices solicitus obseruat, & positis in eo plantis, non semper irriguos riuos, aut pinguem limum admouet, sed collectum quandoq. humore deducit, ac nimiam ramorum lętitiã cohibet, & ne vires frustra effusæ euanescant, ferro comprimit. Ita nos agri Dei nostri culturę, ipso fauente, fidelib. studijs incumbentes, Hospitale S. Lazari Hierosolymitani, eiusq. Militiã, feracem sane, vti speramus, inter cęteras huius agri, plantam, pridẽ à complurib. prędecessoribus nostris, ac nobismetipsis indulgẽtijs excultam, ne forte inutili frondiũ sylua luxuriet, resectis, ac veluti putatis ramis sterilibus, intra ordinem ponere, atq; ad meliorem & vtiliorem cultum (habita horum temporũ ratione) reducere cupimus, vt tandẽ suis in se collectis virib. & tanquam radicibus solo altius adactis, firmius persistens, suaues, atq; vberes fructus domino perferat.

Pius iv multa d. Militiæ priuilegia approbauit, & alia cõcessit, vt in eius cõst. cit. in rubr.

§. 1. Dudum etenim, postquam fel. rec. Pius Papa IV. prædecessor noster, institutionem, erectionem, necnon translationem Hospitalis & Militię huiusmodi, ac quãplurima priuilegia, indulta, facultates, licẽtias, exemptiones, libertates, indulgentias, gratias, & alia à diuersis Romanis Pontificibus predecessoribus nostris, tunc suis, dicto Hospitali, eiusq. Magno Magistro, & Conuentui, ac Fratrib. etiam per modum communicationis, & extensionis, in genere & in specie concessa, necnon statuta, vsus, & consuetudines in eisdem Hospitali, & Militia edita, & introducta, Apostolica auctoritate, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicę auctoritatis plenitudine, confirmauerat & approbauerat, ac etiam innouauerat. & insuper alia multa concesserat, eaq. omnia ad Hospitale S. Lazari, quod in ciuitate Capuana, etiam tunc consistebat, extenderat, ipsumq. Hospitale & eius mẽbra & pertinentias, aduersus suppressiones, extinctiones, vniones, & alias dispositiones quascunque, de illis per rec. mem. Innocẽtiũ VIII. et Pium II. ac forsan alios Rom. Pontifices, etiam consistorialiter factas, in pristinũ quo ante illas erant statũ restituerat, ac plenarie reintegrauerat, decernens inter alia, ea tanquã ex causa onerosa concessa, restituta, et facta, reuocari, limitari, vel alterari, ac sub reuocationibus, limitationibus, alterationibus, generalibus vel specialib. si forte fierent, comprehendi non posse.

Hic etiã Pont. illa cõfirmauit in quadã eius bulla, quam hic vel ociosam non posui.

§. 2. Nos quoque in ipso statim Pontificatus, ad quem diuino afflante Spiritu vocati sumus, initio, eadem omnia, ipsiusq. Pij IV. prædecessoris litteras super eis expeditas, paribus motu, scientia, plenitudine, et auctoritate confirmauimus, approbauimus, et innouauimus, ac similibus clausulis et decretis muniuimus, quibusdam tamen limitationibus et restrictionibus adiectis, quas hic quoq; pro repetitis esse volumus, prout in prædictis litteris, ac quadam cedula, Motu proprio, et manu nostra signata plenius continetur.

Nunc aute in his de causis illa reformare volens.

§. 3. Verum postea experti tam multa sic concessa, non tantum ipsis Hospitali & Militiæ incrementum, quantum alijs cupiditatem afferre, illorum vero vsum, & dispensationem tum periculo ijs ipsis quibus concessa sunt, tum oneri nobis fore. Ac propterea volentes illis modum, & normam, ac certos demum limites statuere, illorumque omnium, necnon prædictarum, & quarumcunque præterea litterarum & cedularum, similiumue scripturarum, quæ inde confecta sunt, tenores, continentias, & formas, pro plene & sufficienter expressis, habentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ad DEI gloriam, & publicam vtilitatem, manentibus erectione, institutione, ac translatione, necnon restitutione, & reintegratione dictorum Hospitalis & Militiæ, ac illarum approbatione prædictis, quas prout hactenus factæ sunt, prout tamen iuris fuerit, ratas habemus in præmissis, vt prefertur, concessis, confirmatis, & innouatis, tenore præsentium sic perpetuo statuimus & ordinamus.

Firmat remanere declarat rectam erectione, institutione, translatione & restitutione d. Militiæ, & Hospitalis.

Concessiones ante Piũ IV. cõfirmat, quatenus tunc essent in vsu & nemini præiudicarent.

§. 4. Omnia & singula dictis Hospitali, Magistro, Conuentui, & Militibus, à prædictis & alijs quibuscunque Romanis Pontificibus ante ipsum Pium Quartum prædecessorem concessa, eatenus duntaxat confirmata esse, & censeri, quatenus temporibus eiusdem Pij Quarti ante factum ab eo illorum confirmationem prædicta obseruabantur, & in vsu erant, atque alienis iuribus, siue ex præscriptione, siue alias quocunque titulo legitime quæsitis, detrimentum, aut præiudicium non inferant.

Concessiones Pij IV. hic nõ contentas reuocat, & contra limitat &c. vt hic sequitur.

§. 5. Ex his vero, quæ ab ipso Pio Quarto concessa sunt, atque ex statutis ordinationis, & decretis ab eodem, erga illa quibuscunque, non alia vlla, neque aliter omnino valida esse, aut ipsis Hospitali, Magistro, Conuentui, & Militiæ licere, quam infrascripta, & cum moderationibus, reductionibus, limitationibus & imitationibus, tam in prædicta cedula, Motu proprio, et manu nostra signata positis, quam infrascriptis. Reliqua autem omnia & singula, necnon illa concernentia, confirmationes, litteras, & alia supradicta, & inde secuta quæcunque reuocamus, cassamus, irritamus & annullamus, ac viribus omnino euacuamus, ac reuocata, cassata, irrita & nulla, ac sine viribus semper fore, neque in iudicio aut extra iudicium attendi, vel etiam allegari, neque cuiquam suffragari, neque pro eis, aut secundum ea quicquam statui, aut iudicari, neque præsentes de intentionis nostræ, aut alio defectu impugnari, neque earum reuocationem, moderationem, vel reductionem, aut aduersus ea restitutionem, aliaue iustitiæ, aut gratiæ remedia, impetrari, aut etiam motu, scientia, & plenitudine similibus, etiam consistorialiter, concedi, aut concessis quemquam vti posse. & ita per quoscunque iudices, etiam ad id specialiter delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eorum cuilibet quauis aliter interpretandi & iudicandi auctoritate, interpretari & iudicari debere, ac quicquid secus quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Quibuscunque non obstantibus.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis clausulis & decretis, etiam mentes dictorum prædecessorum attestantibus, & quantumuis validis & firmis in dictis concessionibus, confirmationibus, & litteris, sub quauis exquisita verborum formula appositis, necnon de iure quæsito non tollendo, alijsque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, dictiq. Hospitalis etiam iuramento simili, confirmatione, aut quauis alia firmitate roboratis, statutis & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, naturis, vsibus, stabilimentis. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Sub ea conditione qd hæc Militia obsequijs S.R.E. semper parata esse debet contra eius hostes.

§. 7. Volumus autem quod Magister & Conuentus, ac Milites præfati, nobis & successoribus nostris Romanis Pontificibus, ac Sedi Apostolicæ, vbi, ac quoties vocati, aut requisiti fuerint, contra quoscunque Romanæ Ecclesiæ hostes, vel rebelles armati inseruire, atque opem & auxilium præstare suis impensis teneantur.

Ea vero quæ Magistro, Conuentui, & Militiæ præfatis licere, ac manere permittimus, sunt quæ sequuntur, videlicet.

Indulta concessa sunt infrascripta.

Electio Mag. Magist. spectat ad Religionem, sed confirmatio à Sede Apost. obtineatur infra tres menses, alias ad eam deuoluta sit.

Hodie Mag. Magister est perpetuo Dux Sabaudiæ, vt in rubr. notaui.

§. 8. Quod dilecto filio Ioannotto Castilioneo moderno, & pro tempore existente magno Magistro, cedente, vel etiam apud eandem Sedem decedente, seu magnum Magistratum alias quomodolibet etiam per liberam resignationem in nostris, vel nostrorum successorum pro tempore existentium Romanorum Pontificum manibus, dimittente, vel amittente, & illo quouis modo vacante, Conuentus eiusdem Militiæ (si tamen tunc firmam Sedem in aliquo certo loco, ibi auctoritate, & de licentia dictæ Sedis, ante vacationem huiusmodi, constitutam habuerint, & illic residerint) insimul ibidem congregati, alium magnum Magistrum, iuxta eiusdem Religionis, & Militiæ stabilimenta, de consensu sui Protectoris, edita vel edenda, quæ Concilio Tridentino minime sint contraria, eligant. ita tamen quod eiusdem electionis confirmationem intra tres menses à die quo facta fuerit, ab eadem Sede petere omnino debeant, alioquin electio ipsa nulla sit, & electo aliquod ius non tribuat, sed Magistratus ipsius omnimoda dispositio ad dictam Sedem eo ipso deuoluatur.

M. Magist. & Conuentus, de licentia Sedis Apost. principalem locum transferre, ac habitum regulam & statuta reformare possit.

Hodie locus principalis est Ciuitas Sabaudiæ, vt in const. Greg. 13. c. 1. rem.

§. 9. Quodque idem Magister pro tempore existens, & Conuentus, principalem ipsius Militiæ Sedem, ad quemcunque locum, etiam maritimum, eis visum, consulta prius Sede Apostolica, & ab ea licentia & facultate obtenta, transferre, habitumque suum regularem, ac etiam Crucem, etiam si de suis antiquis habitu, cruceque appareat vel non appareat, in eum meliorem, qui sibi videbitur modum (citra tamen aliarum militiarum, & Religionum præiudicium) reformare, in toto vel in parte, immutare vel stabilire, ac innouare, regulamque, stabilimenta, & statuta dictæ Religionis & Militiæ, de consensu sui Protectoris, & aliorum Fratrum, vel diffinitorum, instituere & reformare, seu de nouo condere, edere, & illas ac illa corrigere & immutare, (dummodo licita & honesta, nec eidem Concilio contraria existant) toties quoties voluerint.

Magnus Magister potest instituere cõmenda qualiacunque simplicia beneficia de iure patronatus laicorum in Cõmendas, eaque ipsi Hospitali, & Militiæ incorporare, acin eis de personis idoneis prouidere, vt diuinus cultus exerceatur.

§. 10. Necnon idem Ioannottus, & pro tempore existens magnus Magister, quæcunque, quodcunque, & qualiacunque simplicia duntaxat beneficia ecclesiastica de iurepatronatus laicorum, ex fundatione & dotatione existentia, & personale seruitium, in Cathedralibus et Collegiatis non requirentia (accedente tamen consensu patronorum, de quorum iuribus eis, vt prefertur, ex fundatione & dotatione competentibus, per publica documenta, non autem alia probationum genera, coram pro tempore existentibus Vicario nostro in Vrbe in spiritualibus generali, & Auditori Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ, vocatis quorum interest, legitime constet, & sine præiudicio ea obtinentium, & ipsis cedentibus vel decedentibus) in Preceptorias, Commendas, Cappellas, aut Ecclesias ipsorum Hospitalis, & Militiæ, perpetuo erigere & instituere, dictæque suæ Militiæ perpetuo incorporare, applicare, & appropriare. ac illarum fundatoribus & dotatoribus, iuspatronatus, & præsentandi dictis Magistro & Conuentui, vel eorum deputato personas idoneas, ac Preceptorias, domos, cappellas, seu Ecclesias, & Hospitalia huiusmodi pro tempore vacantia, perpetuo præseruare, seu etiam reseruare & concedere, & sic à patronis presentatos, iuxta stabilimenta dictæ Religionis, Ordinariorum locorum, & quorumuis aliorum consensu minime requisito, in illis instituere, ac alias illa conferre, & de eis prouidere possint. ita tamen, quod debitus diuinus cultus per personas idoneas etiam si dicti Ordinis fuerint, ab Ordinario approbandas in eisdem exerceatur. Quodque confirmatio erectionis & institutionis Preceptoriarum, Commendarum, Capellarum, aut Ecclesiarum pro tempore sic erectarum, ac illarum incorporationis, applicationis, & appropriationis, necnon iurispatronatus ad illas reseruationis, & concessionis huiusmodi, si citra, infra quatuor, si vero vltra montes beneficia huiusmodi consistant, intra sex menses à die quo factæ fuerint, à Sede Apostolica impetrari debeat, alias illæ &

iuxta (seu aliquorumque) nulla & irrita, nullisq. roboris vel momenti existant, ac beneficia huiusmodi in eorum pristinam naturam restituta esse censeantur, & ab eadem Sede impetrari possint.

Hospitalia & alia loca quæcunque Hospitali S. Lazari censentur esse subiecta, quæ non per vniuersitates aut alias ecclesiasticas personas, sed per ipsos fratres regantur, qui eidem Hospitali aliquo censu per Magistru, Conuentum & diffinitores imponendo singulis annis respondeant.

Necnon quod Hospitalia, Leprosariæ, & alia loca quæcunque, tam in Alma Vrbe, quam in alijs quibuscunque terris, dominijs, & locis, sub inuocatione Sancti Lazari leprosorum hactenus fundata, constructa, erecta, & instituta, & quæ in posterum fundari, construi, erigi, & institui contigerit, etiam si per Magistrum, Conuentum, & fratres huiusmodi recepta, aut possessa non sint, vbi vllo vnquam tempore fuerit, sit, vel erit Hospitalitas leprosorum seu infirmorum Sancti Lazari nuncupatorum, de qua legitime coram locorum Ordinarijs constet, etiam si iurispatronatus laicorum sint, cum omnibus vnionibus, annexionibus, incorporationibus & applicationibus, illis pro tempore factis, Militiæ & Hospitali Sancti Lazari huiusmodi, subiecta & incorporata, & ad ius & proprietatem, ac omnimodam dispositionem, institutionem, & collationem, moderni & pro tempore existentis magni Magistri & Conuentus eorundem, iuxta ipsius Militiæ, seu Religionis stabilimenta (saluo tamen iure patronatus) pertinere censeantur, prout alia etiam dictæ Religionis, seu Militiæ Hospitalia, Capellæ, Oratoria, beneficia & loca, spectant & pertinent, illaque per dictæ Militiæ Fratres, (non autem per alias ecclesiasticas aut seculares personas, etiam ciuitatum, terrarum, oppidorum, & villarum, Communitates vel Vniuersitates) regi & gubernari, & in signum recognitionis superioritatis dicti Hospitalis de aliquo rationabili canone, seu censu per Magistrum & Conuentum, ac Diffinitores generalis Capituli dicti Hospitalis imponendo, singulis annis respondere debeant, sine alicuius præiudicio, & dummodo in illis hospitalitas debita seruetur, & cultus diuinus nullatenus diminuatur, ac in illorum fundatione vel dotatione secus non fuerit ordinatum.

Præseruatio iurisdictionis Ordinariorū & contributio pro Seminarijs.

§. 13. Saluis tamen legitimis titulis, & præscriptionibus, & salua iurisdictione Ordinariorum, tam ea quæ de iure communi eis competit, quam quæ ex decretis dicti Concilij Tridentini eisdem est attributa, præterquam in ijs casibus, in quibus Concilium prædictum expresse exemit, & excepit Religionem Sancti Ioannis Hierosolymitani, in quibus & hæc Sancti Lazari Religio, postquam tamen in aliquo certo loco firmam Sedem Conuentualem habere cœperit, & ibi Magister & Conuentus præfati resederint, pariter excepta & exempta sit & esse censeatur, excepta taxatione pro seminarijs instituendis.

Facultas percipiendi pensiones annuas vsque ad summā 500. duc. aut loco pensionum similes fructuū reseruationes etiā coniugatis, qui cum vna tantū, & virgine matrimoniū côtraxerint.
Clem. viij. hãc summam reduxit ad ducat. 400. in sua const. 102 Decet.

§. 14. Et insuper Milites, ac Presbyteri & Capellani Hospitalis, & Militiæ Sancti Lazari huiusmodi, nunc & pro tempore existentes, ac eorum singuli, etiam coniugati, qui cum vnica tantum, & virgine matrimonium contraxerint, vnam vel plures pensiones annuas vsque ad summam quingentorum ducatorum auri de Camera nouorum super quorumuis Cathedralium etiam Metropolitan. & aliarum Ecclesiarum, ac etiam Mensarum, etiam Patriarchalium, Archiepiscopalium, & Episcopalium, necnon etiam Monasteriorum, etiam Consistorialium, Prioratuum, Canonicatuum, & præbendarum, dignitatum, personatuum, administrationum, & officiorum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, secularium, & quorumuis Ordinum regularium, qualitercunque qualificatorum fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, & emolumentis, ac distributionibus quotidianis, alias canonice sibi assignatas vel assignandas, vel loco pensionum annuarum, omnes & singulos, ac quoscunque similes fructus, redditus, & prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta quæcunque, ac etiam distributiones quotidianas, vsque ad dictam summam sibi reseruatos & reseruandos, etiam si post illarum vel illorum reseruationem, vxorem, vnicam tamen, eamque virginem, vt præfertur, duxerint, ad vitam percipere, exigere, ac leuare, ac in suos vsus & vtilitatem conuertere, libere & licite valeant. & quo ad hoc, atque etiam pensiones & fructus assignandos & reseruandos, vna cum Prioratibus, Præceptorijs, & alijs beneficijs Hospitalis Sancti Lazari huiusmodi percipere.

Religio S. Lazari, ac eorū Vassalli, coloni, & seruitores, etiam presbyteri curā animarum exercētes, & eorum bona quæcunq; præter patrimonialia sub protectione Sanctæ Sedis Apostolicæ, cum exēptione ab omni iurisdictione, correctione, onere dominio, &c. quorūcunq; Dñorum, tam spiritualium quam tēporalium, & a solutione cuiusuis alterius oneris personalis, realis, ordinarij, extraordinarij &c.

§. 15. Et insuper idem Hospitale Sancti Lazari, ac illius Prioratus, Præceptoriæ, domus, cameræ, Hospitalia, & loca quæcunque, necnon intra regularia dictorum Hospitalis, & Militiæ loca degentes, Magister, Priores, Præceptores, Milites, & personæ, ac eorum subditi, vassalli, coloni, & seruitores, nunc & pro tempore existentes, etiam presbyteri curam animarum exercentes, (seruatis tamen decretis Concilij Tridentini) quãdiu illa exercuerint, & in illorum obsequijs fuerint, ac illorum ratione beneficiorum dicti Hospitalis Sancti Lazari tantum, non autem patrimonialia, res, animalia, prædia, domus, molendina, & bona quæcunque quæ obtinent & possident, ac in futurum canonice obtinebunt & possidebunt, sub Beati Petri & dictæ Sedis, & nostra protectione, ab omni iurisdictione, correctione, onere, statutis, bannis, dominio, superioritate & potestate, iuxta tamen terminos Concilij Tridentini, & saluis eius decretis, quorumcunque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & Prælatorum, etiam locorum Ordinariorum, cum primum sedem Conuentualē propriam habere cœperint, vt præfertur. Necnon ex nunc quorumcunque temporalium dominorum, quauis potestate, etiam Imperiali, Regali, & Ducali fulgentium ac Vniuersitatum, & illarum Regentium, etiam (præterquam dicti Hospitalis) Ordinariorum temporalium, vbicunque, tam citra quam vltra montes, & mare constitutorum, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentium, illorumque Vicariorum, & Officialium, Locatenentium & Iudicum, nunc & pro tempore existentium quorumlibet, necnon à solutione, & exactione passagii, arreragij, gabellæ, datii, tractæ, collectæ, procurationis, iocundi aduentus, iurium, etiam Synodalium, censuum, & decimarum, etiam nouralium etiam hortorum, pratorum, piscationum, & molendinorum, atque cuilibet accessus, nullatenus directe vel indirecte prohiberi possint, & terrarum, quas per seipsos vel alios eorum nominibus, etiam colonos, arrendatarios, & emphyteutas excolent, & de quibus fructus percipient ratione beneficiorum Hospitalis Sancti Lazari huiusmodi, & cuiusuis alterius oneris personalis, realis, seu mixti, ordinarii vel extraordinarii, vbicunque & quacunque causa, impositi vel imponendi pro tempore, liberi & exempti, ac nobis, & dictæ Sedi immediate subiecti existant. Itaquod Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, Ordinarij, Vicarii, Officiales, Locatenentes, & Iudices in spiritualibus, etiam ratione delicti (dummodo illud non sit de atrocioribus) vel contractus, seu rei de qua agetur, vbicunque committatur delictum, iniatur contractus, aut res ipsa consistat, si personæ ipsæ intra regularia loca prædicta degent, & ibi aliquis à dictis Magistro & Conuentu ad id specialiter cum iurisdictione deputatus fuerit, postquam Conuentus Hospitalis huiusmodi dictam Sedem habuerint, temporales vero Iudices, & Domini præfati, etiam ex nunc, nullam in eos, vel ea, iurisdictionem, correctionem, seu potestatem (saluis tamen decretis Concilij Tridentini) exercere, aut excommunicationis, aliasue sententias, censuras, & pœnas promulgare, aut etiam ratione personarum, vel rerum animalium, ac bonorum (non tamen patrimonialium) ad aliquam solutionem pontium, fontium, furnorum, murorum, seu etiam aliarum Ecclesiarum, quam dictæ Religionis, etiam si forsan hactenus per abusum, seu alterius priuilegium, aut negligentiam, etiam per longissimum tempus taliter obseruatum non fuerit. Quæ omnia, etiam præscriptiones, nullo pacto, saltem in posterum obstent, quo minus exemptionibus, quibus alii Regulares cuiuscunque Militiæ Milites vtuntur, & eodem modo quo illi vti possint, eos coarctare, aut alii quicunque cuiuscunque ecclesiasticæ vel mundanæ dignitatis, aut præeminentiæ, status vel conditionis existant, etiam in locis & terris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ etiam immediate subiectis, & ad instantiam cuiuscunque Principis, seu Communitatis, sub excommunicationis latæ sententiæ, seu quadrupli, vltra damna &

pœnis, restitutionis pœnis per contrafacientes, eo ipso incurrendis, eos in iudicio vel extra super præmissis, vel eorum vsu, seu possessione vel quasi, directe vel indirecte, quouis quæsito colore vel ingenio, molestare, impedire, vexare, aut alias quomodolibet impetere præsumant, debeant, seu etiam valeant. Sed Priores, Milites, & aliæ personæ Hospitalis, & Militiæ Sancti Lazari huiusmodi sic degentes, post firmatam dictam Sedem, de Iustitia coram solo Magno Magistro, & Conuentu, vel eorum deputato (alioquin & interim, donec ipsam sedem habuerint, coram Ordinarijs locorum tanquam Sedis Apostolicæ delegatis) respondere debeant. Et quicunque processus contra illos, vel eorum aliquem, per ipsos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios, alias quam, vt præmittitur, seu quosuis alios pro tempore facti, & quælibet, etiam excommunicationis vel suspensionis, aliæq. sententiæ promulgatæ, nulli & inualidi, nullusq. roboris & momenti sint.

Si delictum fuerit atrocius, in eius sit iurisdictione, ad quem primo peruenerit.

§. 16. In delictis autem atrocioribus, inter Magnum Magistrum, seu deputatos ab eo, ac locorum, tam in spiritualibus quam in temporalibus Ordinarios ita seruetur, vt qui ex eis præuenerit, eius sit in delinquentes iurisdictio.

Exemptio à decimis, & nouallibus, ac quartis seu canonica portione, vel à charitatiuo subsidio, etiã concesso Regi Hispaniaru, ac quarta i Frãciæ Regnis imposita.

§. 17. Nec aliqui ex Hospitalis, & Militiæ Sancti Lazari, Fratribus, donatis, seruitoribus, vassallis, & colonis in prioratibus, commendis, domibus, hospitalibus, leprosarijs, aut alijs quibusuis beneficijs, prædijs, siue grangijs quomodocunque à dicto Hospitali dependentibus, in quibuscunque locis, sub quorumcunque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Vniuersitatum, Hospitalium, Rectorum, Ecclesiarum, limitibus, & iurisdictione constituti, decimas, aut canonicam portionem, seu charitatiuum subsidium, aut quartas nuncupatas, seu alias quascunque collectas, seu contributiones, tam ex antiquis Hospitalis Sancti Lazari, & beneficiorum huiusmodi culturis, quam ex recenter cultis nouallibus, alicui quouis modo soluere teneantur, nisi prout alij regulares cuiusuis Militiæ Milites, generalibus vel specialibus circa hoc priuilegijs pacifice gaudentes, soluere tenentur. à quibus omnibus exactionibus, atque etiam nouo subsidio, charissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarum Regi in suis Regnis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros concesso, & canonica portione, seu quarta nuncupata in Franciæ Regnis imposita, necnon à quibuscunque alijs facultatibus, Regibus huiusmodi, & alijs Principibus, concessis vel concedendis in futurum, omnia dicti Hospitalis loca, necnon Ecclesiarum quomodocunque à dicto Hospitali dependentium Fabricæ, ad exemplum aliarum regularium Militiarum locorum, sint libera & exempta.

Facultas extrahẽdi frumẽtu, & quoscunque alios fructus, & pecunias ex locis Militiæ & Hospit. S. Lazar., illaq. ad quæcũq. fidelium loca, sine datio & gabella asportandi. Tu vide moderationẽ S. D. N. Pauli V. const. 10. Inter.

§. 18. Et insuper quod præfati Magister & Conuentus, Priores, Præceptores, aut quicunque alij ex dicti Hospitalis Fratribus, per quoscunque locorum aut Terrarum Dominos, tam spirituales quam temporales, etiam si Regali dignitate præfulgeant, etiam in terris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ ab extractione frumenti, ordei, vini, olei, leguminum, & quorumcunque fructuum, atque etiam pecuniarum ex prioratibus, commendis, membris, domibus, grangijs, alijsue præfati Hospitalis locis prouenientium, nullo vnquam modo impediri possint quo minus præfata omnia, pro sua possessorum voluntate, in quæcunque fidelium loca, ab omni pedagio, datio, seu tracta, vt præfertur, libera & exempta valeant asportare.

Exemptio etiã pro bonis patrimonialib. post emissam professionem.

§. 19. Et bona Magistri, Priorum, Præceptorum, & Fratrum, ac aliarum personarum huiusmodi, tam acquisita quam in posterum acquirenda, ex concessione Apostolica vel magistrali, ex die emissæ per eosdem Priores, Præceptores, fratres & personas professionis, ab omnibus decimis, & alijs oneribus, similiter ad exemplum bonorum aliarum regularium Militiarum, libera, immunia, & exempta existant.

Iurisdictio Magni Magistri & Conuentus, seu eorũ delegatorum inter personas Religionis & Militiæ.

§. 20. Et quod quælibet querelæ, quæstiones, lites, causæ, & controuersiæ quas ex nunc inter fratres & subditos Hospitalis & Militiæ Sancti Lazari, præsentes & futuras, ex quibusuis occasionibus oriri, & moueri contigerit, quouis modo cum omnibus suis incidentibus, emergentibus, connexis & annexis, ac omnium cuiusuis appellationis (præterquam in defectus, aut denegatæ iustitiæ, vel illati perperam contra stabilimenta, & consuetudines dicti Hospitalis grauaminis casibus) remoto obstaculo per pro tempore Magistrum & Conuentum dicti Hospitalis, seu illos ex fratribus, quibus ipsi Magister & Conuentus id commiserint, etiam vsque ad tertiam diffinitiuam sententiam inclusiue audiantur, necnon (iuxta laudabiles consuetudines, & stabilimenta Hospitalis huiusmodi, & alias prout iuris fuerit) debito fine decidantur. omnesq. & singuli Priores, Præceptores, Milites, & Fratres Hospitalis præfati (postquam de mandato seu auctoritate Magistri, seu Conuentus præfatorum, in quibusuis ex prædictis contra eos intentandis causis, ad comparendum coram ipsis, & commissarijs per eos, vt præfertur, deputatis, in locis quantumcunque ab eodem Hospitali remotis, citati fuerint) coram eisdem Magistro, Conuentu, & Commissarijs, prout contigerit, legitime comparere debeant & teneantur, iuri, & iustitiæ (secundum stabilimenta, approbationes, vsus, & laudabiles consuetudines præfati Hospitalis) pariturì.

Milites & aliæ personæ Religionis prohibentur corã alijs litigare, seu comparere proinstitia, quã coram Iudicib. Religionis.

§. 21. Quodque illi ex Prioribus, Præceptoribus, Fratribus, & subditis præfatis, qui contra eorum aliquem super quibusuis querelis, rebus, & vel negocijs, præterquam in casibus præfatis) coram alio quam præfatis Magistro & Conuentu, ac per eos pro tempore datis Commissarijs, in causam traxerint, & ad alium quam ad eosdem appellationes quascunque interposuerint, causas huiusmodi prorsus perdant, reque super qua contenderint, priuati existant eo ipso.

Potestas & iurisdictio Magistri, & Conuentus super personas & rebus.

§. 22. Necnon modernus & pro tempore existens Magister & Conuentus Hospitalis huiusmodi (iuxta illius stabilimenta, & laudabiles consuetudines, ac mores) in Prioratus, & Præceptorias, domos, Hospitalia, membra, bona, & loca quæcunque, necnon quoscunque Priores, Præceptores, Fratres & personas Hospitalis & Religionis huiusmodi, ac illorum vassallos, subditos, & seruitores, vbicunque, tam citra quam vltra montes, nunc & pro tempore constitutos, & commorantes (qui omnes Magistro & subdelegatis ab eo, firmiter, tam personaliter quam realiter, omni exceptione cessante, & quocunque à nobis vel sede prædicta obtento, vel obtinendo indulto, non obstante, parere, & obedire teneantur) plenariam & omnimodam, etiam meri & mixti imperij, iurisdictionem & superioritatem.

Procedẽdi contra rebelles, & inobedientes, etiã per edictum publicum, etiã ad priuationem beneficiorum quomodolibet obtentorum.

§. 23. Ipseque Magister contra rebelles, & suis mandatis non obedientes, etiam vigore litterarum Apostolicarum, etiam in forma breuis, à nobis & successoribus nostris pro tempore emanatarum, seruatis quatuor terminis ad docendum se paruisse & satisfecisse in loco Conuentus Hospitalis huiusmodi, post legitime executam primam citationem, ad mulctam, siue pœnam personaliter, iuxta mores & stabilimenta prædicta, seu etiam ad priuationem habitus & beneficiorum, domorum, & prædiorum per eos obtentorum procedendi. vel etiam, si magis expedire videbitur, beneficia, domos, & prædia ipsa ad manus suas, seu receptorum dicti Hospitalis reducendi, & (donec ipsi inobedientes contumaciam purgauerint, & debita onera persoluerint) pro suo arbitrio retinendi, illorum fructus, redditus, & prouentus, arrendandi & percipiendi.

Et aduocãdi singulas causas, lites, & querelas, quæ inter ipsos fratres & milites oriuntur.

§. 24. Necnon omnes & singulas causas, lites & querelas (nondum tamen coram alijs iudicibus motas, & pendentes) super quibusuis dicti Hospitalis beneficijs, ac bonis, rebus, & pecunijs ærarij, & Fratrum quorumcunque, in quibus inter seipsos inuicem, realiter, siue personaliter conuenient, seu conuenientur, atque etiam in quibus ab alijs etiam clericis secularibus vel regularibus, aut laicis similiter conuenientur, etiam per deputatos ab eis, in locis in quibus causæ ipsæ cognoscentur, audiendi & decidendi, eosque citan-

tan-

tandi, & quoties opus fuerit inhibendi, etiam sub censuris & pœnis ecclesiasticis, tam in curia prædicta quam extra eam, facultatem habeant.

Et exequendi sententias, & rem iudicatam.

§. 25. Necnon illorum sententiæ, & res iudicata per Priorem Ecclesiæ dicti Conuentus, etiam sub censuris & pœnis ecclesiasticis contra condemnatos, tam realiter quam personaliter executioni mandentur: ita quod alibi quam in dicto Hospitali, aut extra illud ex Magistri & Conuentus commissione cognosci & terminari nequeant.

Appellationes a sententijs delegatorum ad Magist. & conuentum, & ab eis ad Capitulum generale declarantur.

§. 26. Nec à sententiis, per Iudices dicti Hospitalis pro tempore latis, ad alium quam Magistrum & Conuentum prædictos, seu Iudices ab eis deputatos, in quauis instantia, neque à sententiis per ipsum Magistrum, & Concilium latis, alio quam ad generale Capitulum, siue per ipsius Hospitalis Fratres, siue per ipsos subditos, & vassallos, quoquo modo appellari possit: quinimmo illi vsque ad tertiam sententiam in eodem Côuentu procedere teneantur.

Omnes expeditiones, & executoriales Magistri, & Côuentus exequantur absq; alicuius licentia, nec à quoquam possint impediri.

§. 27. Et similiter, quod omnes sententiæ per eosdem Magistrum, & Conuentum latæ, omnes item commissiones, citationes, collationes, & omnia denique eorundem rescripta, ad omnes suæ iurisdictioni subditorum, ac reliquorum etiam quorum intererit, causas, lites, seu querelas coram ipsis pertractandas, directe exequi, & à nonnullis locorum & terrarum Dominis, etiam Regali, aut Ducali dignitate fulgentibus, aliqua ratione expectandi consensus, seu alio quouis quæsito colore in eorundem executione impediri possint, seruato tamen in eis exequendis Datæ ordine, ita quod eorum vltimæ primis anteferri nequeant.

Facultas procedêdi côtra clericos, seu alios indebite occupâtes loca, & bona Religionis, seu nô soluêtes annuales census & debitas responsiones vacan[tium, mortuariorum, Prio]riorum, annatarum &c. cô[muni] ærario.

§. 28. Ac quod contra Clericos, seculares seu laicos, Prioratus, præceptorias, domos, cameras magistrales nuncupatas, & alia beneficia Hospitalis huiusmodi, eorumque res & bona quocunque titulo, sine tamen consensu, & expressa licentia Magistri & Conuentus præfatorum, indebite occupantes, seu illi, aut eius communi ærario, seu Fratribus, occasione responsionum annuarum, vacantium, mortuariorum, annatarum, passagiorum, arreragiorum, seu alias quomodolibet, & ex quacunque alia causa debentes, siquidem illi actores sint, & in quauis instantia ad causam venient, Magister & Conuentus præfati, modo & forma quibus contra ipsius Hospitalis Fratres procedi consueuerit, pro illorum recuperatione libere procedere, & eos Prioratibus, præceptoriis, domibus, & aliis beneficijs huiusmodi, seruata forma iuris, & alias iuxta formam priuilegiorum prædictorum priuare; si vero rei fuerint, coram ipsorum competentibus Iudicibus ad recuperationem, & alia prædicta agere, & omnia iuris remedia tentare, ac demum priuatione huiusmodi legitime facta, de prioratibus, aliisque beneficiis prædictis, per priuationem eandem vacantibus, libere disponere valeant.

Quilibet personæ in dignitate ecclesiastica possent eligi in Conseruatores cû facultatibus necessarijs.

§. 29. Necnon personæ in dignitate ecclesiastica vbilibet constitutæ, & quicunque locorum Ordinarij, ac eorum Vicarii & Officiales, per eosdem Magistrum & Conuentum, postquam dictam Sedem habuerint pro tempore eligendam, seruata tamen forma Concilii Tridentini, in eorum & quorumcunque Priorum, Præceptorum, & Fratrum Hospitalis huiusmodi, Conseruatores, qui quandiu exercuerint dictum officium, à nemine quo minus illud exerceant sub aliquo prætextu impediri vel molestari possint, deputati sint, ita quod ipsi electi, sub excommunicationis pœna eosdem Priores, Præceptores & Fratres, ac eorum singulos, non tamen extra regularia dicti Hospitalis loca degentes, aduersus inferentes eis, aut eorum seruitoribus & familiaribus iniurias, seu grauamina vel damna, in personis, rebus, & bonis, seu exigentes ab eis contra ac suprascriptum est, vectigalia, datia, pedagia, gabellas, collectas, aut alia onera, defendere, & præseruare, ac omnem eorum iurisdictionem exercere. necnon vbi executio realis vel personalis aduersus reos fieri non poterit, & reorum contumacia id exegerit, præcedentibus legitimis monitionibus, aliisque seruandis rite seruatis, sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas contra rebelles & inobedientes, cum effectu promulgare, ac priuilegia Prioribus, Præceptoribus, & Fratribus præfatis pro tempore concessa, eis obseruari facere debeant, & teneantur. in causis autem Hospitalis & Militiæ huiusmodi, eorumq. bonorum & personarum, vbi aliæ probationes non existent, eorum Magister, Priores, Præceptores, Milites, Fratres, vassalli, subditi, seruitores, & aliæ personæ in testes adhiberi & recipi possint.

Obtinentes beneficia hospitalis tenentur soluere Hospitali iura mortuariorum & vacantium, &c.

§. 30. Ac iura mortuariorum, & vacantium, necnon arreragiorum, passagiorum, & aliorum quorumcunque, itaut quæuis personæ cuiuscunque Ecclesiasticæ dignitatis existentes, beneficia Hospitalis huiusmodi pro tempore obtinentes, illa soluere omnino teneantur, & astricti sint, ac ad id etiam sub sententijs, censuris, & pœnis ecclesiasticis, ac aliis iuxta eorundem priuilegia, priuationis, & apprehensionis bonorum ad manus suas remediis cogi possint, soluantur.

Facultas sumêdi ordines etiâ extra têpora, & celebrandi in quibusuis Ecclesijs, cum conditionib. quibusdam.

§. 31. Necnon quod Magister, Priores, Præceptores, & dicti Hospitalis Fratres Capellani, ab Ordinariis, intra quorum diœces. fines, eorum Prioratus, Præceptoriæ, & alia loca, in quibus eos residere oportuerit, existent, vel si ab Ordinariis præfatis legitime impediti non poterint, ab eis nihilominus examinati, atque idonei secundum canonicas sanctiones reperti & approbati, habitisq. ab eis dimissorialibus litteris, & à suis superioribus licentia, & seruata in omnibus forma Concilij Tridentini, à quocunque catholico antistite sub Romanæ Sedis obedientia constituto, in propria diœcesi residente, aut in aliena pro diœcesano Pontificalia exercente, diligenti præuio examine, sacros ordines, etiam (si id pro vtilitate aut necessitate Hospitalis, Prioratuū, Præceptoriarum, & aliorum locorum huiusmodi respectiue eisdem Ordinarijs, & Superioribus videbitur expedire) extra tempora à iure statuta, tribus, nec paucioribus diebus festiuis suscipere, & in quibusuis tam secularium quam regularium Ecclesijs, cum commendatitiis sui superioris litteris, absque alicuius licentia celebrare possint.

Magister Côuentus, Priores, & Præceptores intra limites suarum iurisdictionū veri Ordinarij existunt.

§. 32. Et ipsi Magister & Conuentus, necnon Prior Ecclesiæ, aliiq. Priores & Præceptores, intra limites suarum iurisdictionum & administrationum, veri Ordinarij, iuxta formam stabilimentorum & priuilegiorum prædictorum, existant, & esse censeantur.

Magister, & Conuentus quoscunq; delinquentes vbiq; capere & ad locum côuentus, vel alium ad id destinatu trâsmittere possunt.

§. 33. Necnon Magister & Conuentus, quoscunque & singulos Priores & Commendatores, suorum Prioratuum & Commendarum Fratres seu Religiosos delinquentes vel inobedientes, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis & præeminentiæ existentes, etiam si quauis, etiam Apostolica exemptione fungantur, in quocunque loco quantumuis priuilegiato, & quauis, etiam Imperatoris, Regum, seu aliorum Principum, etiam ecclesiasticorum Curia, præterquam Romana, per se, aut suos Officiales & Ministros, capere & incarcerare, ac captos à se vel eorum nomine liberare, & ad Hospitale præfatum per Magistrum & Conuentum præfatos (iuxta eorum constitutiones & stabilimenta) puniendos sub debita custodia transmittere, & transmitti facere, libere & licite possint.

Officiales quiq; tenêtur præstare auxiliū pro capiêdis & trasmittendis delinquentibus.

§. 34. Ac tam ecclesiastici quam seculares Officiales, & locorum Potestates, ad eisdem Magistro & Conuentui, Prioribus, Commendatoribus, aliisque in præmissis assistendum, ac auxilium, consilium, fauorē, & iuuamen præstandum, sub excommunicationis & aliis censuris & pœnis ecclesiasticis, teneantur, & obligati sint.

Cassatio & annullatio quarumcûq; expectatiuarum, reseruationum, antianitatū, côcessionū ac aliarum gratiarum piguêtiuarū super locis Religionis absq; consensu Magistri, & Conuentus.

§. 35. Ac omnia & singula, quæ tamen suum nondum sortita sunt effectum, speciales & generales, etiam mentales reseruationes, expectatiuæ, mandata de prouidendo antianitates, sine consensu Coadiutoriæ, necnon præuentiuæ quæcunque gratiæ, de & super Prioratibus, Præceptoriis, Rectoriis, Domibus, Cameris Magistralibus, locis, & membris, ac aliis beneficiis ecclesiasticis dicti Hospitalis quouis modo nuncupentur, etiam in Angliæ, Castellæ, Legionis, ac Valentiæ Regnis, ac Principatu Cathaloniæ, & Comitatu Flandriæ, quomodocunque & qualitercunque, absque Magistri & Conuentus præfatorum consensu,

S iij etiam

etiam cum quibusuis fortissimis & insolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis irritantibusque, & alijs decretis & inhibitionibus, etiam motu & scientia similibus, quibusuis etiam aliis quam dicti Hospitalis personis cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis vel præeminentiæ fuerint, etiam Cardinalatus honore fungentibus & functuris, etiam per nos, & Sedem præfatam, tam in genere quam in specie concessa & facta, & quasuis etiam præuentiuas, & restitutorias, ac præseruatiuas, necnon derogatorias iuribus dictorum Magistri & Conuentus, etiam quo ad annuam responsionem illis faciendam, clausulas in se continentia, eorumq. vires & effectus, reuocata, cassa, & nulla, nullius q. roboris vel momenti sint, ac nemini suffragari possint, neque debeant, nec per ea cuiquam in Prioratibus, Præceptorijs, dignitatibus, domibus, locis, & membris, ac alijs beneficijs Hospitalis huiusmodi, ius acquiri possit, neque coloratus titulus possidendi tribui, sed illis, effectum suum, vt præfertur, nondum sortitis, nequaquam obstantibus, Magister & Conuentus præfati, coniunctim vel diuisim, iuxta consuetudines & stabilimenta huiusmodi Hospitalis, de Prioratibus, Præceptorijs, domibus, cameris, locis & membris, ac alijs Hospitalis beneficijs huiusmodi, libere disponere.

Licentia apprehendendi propria auctoritate possessionem bonorum & locorum per alios occupatorum, & ea nõ restituentium.

§.36. Et interim (donec de illis disposuerint) per se, vel procuratores suos possessionem eorundem vacantẽ propria auctoritate libere apprehendere, ac illorum fructus, redditus, & prouentus percipere, ac in suos & Magistralis & Conuentualis mensarum vsus & vtilitatem conuertere & retinere possint, cuiusuis licentia super his minime requisita.

Loca Religionis non comprehẽdun[tur] sub reseruationibus Apostolicis, sed sunt manualia.

§.37. Præterea, quod Prioratus, Præceptoriæ, & membra, ac beneficia quęcunque dicti Hospitalis, quę pro tempore qualitercunque vacauerint extra Romanã Curiam sub quibusuis generalibus vel specialibus reseruationibus Apostolicis factis, & quas fieri contigerit de beneficijs ecclesiasticis pro tempore vacantibus, vtpote ad Hospitalitatem & fidei tuitionem ordinata, nullatenus includãtur, nec reseruata vel affecta existant, sed Hospitalium pauperum, quæ sub reseruationibus ipsis non includuntur, quo ad id sortiantur naturam.

Loca Religionis per Magnũ Magistrum & Conuẽtũ duntaxat, & non alios, cõferri debent, per[s]o[n]is religionis quę professionẽ iam emiserint, & resignationes, seu cessiones fieri nequeãt, nisi in personis [i]dictæ Religionis professis habitũ solitũ gestantibus.

§.38. Debeatq. de illis per pro tempore existentem Magistrum & Conuentum prædictos duntaxat, & non alium, iuxta stabilimenta prædicta, Fratribus dicti Hospitalis prouideri. Resignationes vero, seu cessiones de illis à pro tempore illa obtinentibus, etiam si obtinentes de dicta militia non sint, in fauorem quarumcunque personarum fieri nequeant, nisi personæ ipsæ professionem per Fratres dicti Hospitalis emitti solitam iam emiserint, aut illam ex tunc intra duos menses expresse emittere, & habitum per eosdem gestari solitum suscipere & gestare paratæ existant. alioquin resignationes & cessiones ipsæ, & quas aliter fieri contigerit, per nos, aut successores nostros Romanos Pontifices pro tẽpore existentes, ac dictam Sedem, vel eius, aut alia quacunque auctoritate de Prioratibus, Pręceptorijs, membris & beneficijs huiusmodi reseruationes, prouisiones, collationes, commendæ, vniones, & quæcunque aliæ similes vel dissimiles dispositiones.

Exemptiones eõcessę prioribus, & militibus nõ suffragentur aduersus debita per eos cõmuni ærario Hospitalis, & obedientiã Magni Magistri, & Conuẽtus.

§.39. Et exemptiones, Priorum, Præceptorum, & Fratrum, à Magistri & Conuentus præfatorum obedientia & superioritate, aut debitis per eos præfato ærario responsionibus annuis, & alijs iuribus, quacunque ratione vel causa, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, etiam cum expressa derogatione posteriorum litterarum quarumcunque, quæ etiam per nos in contrarium fortasse fieri contigerit, nullius penitus sint roboris vel momenti, & habeantur prorsus pro infectis, nec censeatur in hac parte vnquam derogatum per quascunque clausulas, etiam derogatoriarum derogatorias, fortiores & efficaciores, nisi dum & quoties ipsarum posteriorum litterarum de verbo ad verbum, vere & non per clausulas id importantes, inserto tenore de ipsorum S. R. E. Cardinalium consilio derogari contigerit, nec etiam tunc nisi ad id Magistri & Conuentus præfatorum expressus accedat assensus, & non aliter, nec alio modo. & semper in huiusmodi, quæ sic fient de cõsilio præfato, derogationibus, censeatur apposita clausula, quod effectum sortiantur de consensu Magistri & Conuentus præfatorum, & non aliter, nec alio modo.

Loca Religionis nõ nisi in Religione professis, ac habitum gestantib. conferri possint.

§.40. Quodq. collationes, prouisiones, commendæ, vniones, reseruationes, & aliæ dispositiones quælibet, quas de eisdem Prioratibus, Præceptorijs, & membris pro tempore, per cessum vel decessum, seu quamuis aliam dimissionem, præter quam apud Sedem, vacantibus, alias quam in huiusmodi personis, & modo prædicto fieri contigerit, etiam si per nos & pro tempore existentem Romanum Pontificem fient, illis, quibus sic fient, nullum ius, nullumq. coloratum titulum tribuant possidendi.

Alienationes non fiant, & quæ factæ, iuribus omnino careant.

§.41. Alienationes censuum, redditium, iurium, iurisdictionum, & bonorum quorumcunque ad Prioratus, Præceptorias, Domos, Hospitalia, beneficia, & loca Hospitalis huiusmodi pertinentium, sub excommunicationis latæ sententiæ, & priuationis beneficiorum obtentorum pœnis, per contrafacientes eo ipso absque aliqua declaratione incurrendis, de cętero ne fiant. & si fiant, viribus omnino careant.

Reuocatio iuris patronatus, & facultas liberandi facta restitutione.

§.42. Et insuper, quod iurapatronatus, & præsentandi personas idoneas ad Prioratus, Præceptorias, Hospitalia, membra, aliaque beneficia & loca Hospitalis huiusmodi, à quadraginta annis citra acquisita, & in futurum acquirenda, ex quauis causa, præterquam ratione fundationis, & iuxta dispositionem Concilij Tridentini, nisi præuia diligenti cognitione per locorum Ordinarios habenda, reperta fuerint ob maxime euidentem beneficiorum, & locorum huiusmodi necessitatem constituta esse, ab eisdem Ordinarijs in totum reuocentur, & restituto patronis eo quod ab ipsis propter ea datum fuerit, in pristinam libertatem reducantur, & ex tunc (sine tamen damno illa canonice possidentiũ) liceat Magistro & Conuentui præfatis, Prioratus, Præceptorias, Hospitalia, membra & beneficia huiusmodi conferre.

Prohibition [re]seruationes pensionũ super beneficijs dicti Hospitalis, nisi in fauorem fratrum eiusdem Ordinis & Religionis.

§.43. Et quod nulla pensio annua super alicuius Præceptoriæ, Commendæ, vel alterius benefici Militię huiusmodi fructibus, etiam ex resignatione in manibus Romani Pontificis, aut alia quauis probabili causa, nisi in personam dictæ Religionis & Militię, etiam per ipsum Pontificem reseruari, neque commendæ, & alia beneficia dictæ Religionis pensionibus huiusmodi, aliter quam vt præfertur onerari possint, & si pensiones desuper aliter assignari contingat, assignationes ipsæ nullius sint roboris vel momenti, nec titulares beneficiorum huiusmodi ad illarum solutiones teneantur, neque ad id censuris ecclesiasticis, alijsue pœnis compelli possint.

Ad parochiales & alias dicti Ordinis Ecclesias deputari possunt fratres capellani, non obstante quod per abusum alias per longissima tẽpora presbyteris secularibus fuerint collatæ, aut conferri consueta.

§.44. Et quod liceat Magistro, singulisque Prioribus, Præceptoribus, Militibus, & Fratribus Hospitalis huiusmodi, Parochiales, ac etiam sine cura Ecclesias, vel earum Vicarias, seu Capellanias perpetuas, aut Capellas, vel Altaria, seu alia beneficia simplicia ad eorum collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, seu quamuis aliam dispositionem ratione Prioratuum, Pręceptoriarum, & Camerarum Magistralium nuncupatarum, domorum, & aliorum beneficiorum dicti Hospitalis per eos pro tempore obtẽtorum, de iure, statuto, consuetudine, fundatione, aut priuilegio, seu alias quomodolibet spectantia, & pertinentia, & ab ipsis Prioratibus, Præceptorijs, domibus, Hospitalibus, & aliis beneficiis dependentia, seu illis annexa, & quæ dudum Fratribus saltem Capellanis eiusdem Hospitalis ab eisdem Magistro, Prioribus, & Præceptoribus, & aliis præfatis conferebantur, à longo tamen, & forsan longissimo tempore citra, de cuius initio memoria hominum forsan non existit, per ipsos Magistrum, Priores, Præceptores, Milites, & Fratres per abusum, aut ex defectu Fratrum Capellanorum, vel aliarum personarum eiusdem Hospitalis ad id idonearum, clericis seu presbyteris secularibus collata, aut conferri, & per ipsos presbyteros vel clericos seculares obtineri solita, cum primum per quamcũque dimissionem illa nunc obtinentium vacauerint, ea scilicet quibus presbyteratus ordo annexus est, non alijs quam Fratribus Hospitalis huiusmodi Capellanis nuncupatis,

qui

Fratres Capellani à presbyteris secularibus non differunt, nisi quo ad gestationem Crucis, &c.

qui à Militibus Presbyteris, seu Clericis, nisi quo ad gestationem Crucis, vel Habitus dicti hospitalis ad pectus non differunt, dummodo si Presbyteri, aut in ea ætate constituti, vt ad ordinem presbyteratus promoueri possint, & ad id alias etiam iuxta dispositionem Concilij Tridentini, idonei, & habiles sint: reliqua vero cæteris Fratribus Militibus conferre, ac alias de illis prouidere, & disponere.

Fratres Milites, quib. beneficia conferuntur, in titulū ea quo ad vixerint retinere possint.

§.45. Ipsiq; Fratres, quibus Beneficia huiusmodi contigerit, illa, si sibi canonice alias conferantur, aut eligantur, præsententur, vel alias assumantur ad illa, & instituatur in eis, recipere, & in titulum etiam quo ad vixerint retinere.

Parochialib. & alijs Ecclesijs nonnisi p Capellanos Ordinis, etiā nō professos, in defectum professorum, deseruiatur, qui præsētati ab ordinarijs ad requisitionē Magistri, &c admittantur.

§.46. Et quod presbyteri, qui in dicta Religione professionem non emiserint, nisi de expressa licentia, vel cōsensu Magistri, seu Priorum, Præceptorum, vel Fratrum, quos id tangeret, ad deseruiendum Parochialibus, & alijs Ecclesijs, ac Capellis Hospitalis huiusmodi, Capellani eiusdem Religionis, vel in defectum eorum Presbyteri in ea non professi, dummodo tam hi, quam illi (vt præfertur) idonei sint, & iuxta decreta Concilij Tridentini huiusmodi, per locorum Ordinarios ad requisitionem, seu præsentationem dictorum Priorum, Præceptorum, & Fratrum, ad quos id pertinere compertum fuerit, absque aliqua exactione & oneris impositione, recipi & admitti debeant.

Priuilegijs religionis dūtaxat gaudeant, qui habitum susceperint, & infra certū tēpus professionē emiserint.

§.47. Quodq; illi dumtaxat Priuilegijs dicto hospitali concessis gaudeant, qui à præfato Magistro, seu de eius licentia habitum susceperint, & professionem emiserint, seu de habitu suscipiēdo, & professione huiusmodi emittenda infra certum tempus arctati fuerint.

Qui gaudeant his priuilegijs.

§.48. Nullusque Priorum, Præceptorum, & Fratrum præfatorum, absq; mandato seu licentia præfati Magistri, aut saltem sui Prioris, seu Procuratoris ipsius hospitalis in Romana Curia existentis, Priuilegijs prædictis in eadem Curia vti valeat, nec illa absq; huiusmodi licentia vagantibus suffragentur.

Non iniiciatur manus violenta in confugientes ad Ecclesias, religionis.

§.49. Ac manus violentæ in eos qui ad Ecclesias, seu Domos eiusdem Religionis pro sua salute confugerint, per quempiam inijci nequeant, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna.

Facultas deputādi Vicariū, cū facultate cōferēdi beneficia.

§.50. Liceat etiam Iannotto, & pro tempore existenti Magistro, & Conuentui præfatis, in singulis Prioratibus ipsius Hospitalis vnum Vicarium cum facultate conferendi præceptorias, & Domos hospitalis huiusmodi, deputare, ac pensiones, seu responsiones, & onera super Domibus, Præceptorijs, Leprosarijs, & alijs Beneficijs hospitalis huiusmodi imponi solita, à quibuscunque etiam Clericis secularibus illa in Comendam obtinentibus, eorumque Colonis, & Inquilinis, etiam Laicis, eo modo quo à Fratribus dicti Hospitalis exigētur, exigere.

Et procuratorem generalē in Rom. Cur. cū potestate conferēdi beneficia etiā reseruata, affecta, vel deuoluta, etiā in titulū perpetui beneficij, vel ad nutū, aut amouibiliter, & per viam perpetuæ vnionis.

§.51. Ac in Romana Curia Procuratorem Generalē cum generali, vel speciali, aut limitata potestate, & facultate constituere, seu deputare. & in eadem Curia per se, seu dictum procuratorem quæcunq; eiusdem Hospitalis Beneficia cuiuscunque qualitatis existentia quomodolibet, præterquam per resignationem in manibus nostris, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore, aut per obitum, seu alias quomodocunq; apud Sedem vacantia, iuxta ipsius Hospitalis, & Militiæ stabilimenta, libere conferre, & de illis, de quibus iam dispositum fuit de nouo, de alijs vero beneficijs huiusmodi, siue illa tanquam priuata prædia in titulum perpetui beneficij Ecclesiastici, seu etiam ad nutum, aut amouibiliter vni, vel diuersis personis assignari solita sint, iuxta solitum huiusmodi, pro beneficiorum eorundem natura, aut etiam si expedierit per viam perpetuæ vnionis, libere disponere. ita tamen, quòd Beneficia Presbyteris destinata, nullatenus Militibus, seu Fratribus capellanis in presbyteratus ordine, aut tali ætate qua ad illum canonice promoueri possint, constitutis, dumtaxat conferantur.

Et concedēdi antianitates ac Resignationes.

§.52. Necnon Antianitates, tam generales, quā speciales super eisdem beneficijs Fratribus eiusdem hospitalis, quæ eo ipso Apostolica auctoritate confirmatæ, & approbatæ censeantur, concedere: ac resignationes dictorum beneficiorum recipere, & admittere.

Facultas sepeliendi in eorum Parochialib. quoscunque, etiā tēpore interdicti, dūmodo &c.

§.53. Necnō Cœmeteria in eorum Parochialibus Ecclesijs habere, & quorumcunq; Christifidelium cadauera, etiam si interdicti forent, (dummodo interdicto causam non dederint) saluo iure, si quo Cathedrali Ecclesiæ, aut alteri Parochiali ratione Quartæ funeralis debitum fuerit, absq; alio onere, & solutione Episcopo faciēda, recipere, & sepelire.

Exigendi donata, & legata.

§.54. Legata, & donata, tam inter viuos, quam qualibet vltima voluntate exigere, & percipere.

Recipiendi quęcunq. ecclesiastica sacramenta à quocunq. catholico Antistite.

§.55. Necnon Prioribus, Præceptoribus, Militibus fratribus, & personis præfatis intra Regularia dicti hospitalis loca degentibus (de suorum superiorum licentia, alijs vero quo ad confirmationē sine Diœcesani, quo ad alia vero sine Parochialium Ecclesiarum, intra quorum limites eos degere contigerit, præiudicio, & seruatis decretis Concilij Tridentini) liceat quæcunq; Ecclesiastica sacramenta à quocunq; maluerint catholico Antistite, siue alio illa licite administrante, gratiam, & communionem dictæ Sedis habente, nihil oblato, vel soluto recipere.

Deferendi quęcūq. Arma, vbique locorum.

§.56. Et tam ipsis, quam eorum familiaribus Arma quæcunq; & vbicunque locorum pro sua defensione, & hostium dictæ Sedis offensione gestare.

Audiendi cōfessiones, ministrandi sacramenta, ac celebrādi diuina pro Fratribus Capellanis, etiā tēpore interdicti.

§.57. Liceat similiter Capellanis eiusdem hospitalis, Priorum, Præceptorum, Militum, Fratrum, Personarum, Vassallorum, Subditorum, & Familiarium præfatorum intra huiusmodi loca degentium, Confessiones audire, & Pœnitentiam salutarem eis iniungere, ac Eucharistiæ, & alia Sacramenta Ecclesiastica ministrare, necnon tempore Interdicti, dummodo illi causam non dederint, excommunicatis & interdictis exclusis, clausis ianuis, & summissa voce, Missas, & alia diuina Officia celebrare.

Erigendi preceptorias, domos, hospitalia absque licentia Ordinariorū locorum, quæ gaudeant priuilegijs & in quibus Ordinariorū nulla sit iurisdictio.

§.58. Quilibet autem Christi fideles in quibusuis Ciuitatibus, locis, diœcesibus, Præceptorias, Domos, & Hospitalia sub dependentia & subiectione dicti hospitalis, & Militiæ, per eius Fratres, & Milites obtinenda, quæ ijsdē Priuilegijs, Immunitatibus, Indulgentijs, Concessionibus, & indultis, quibus aliæ dicti Hospitalis, Præceptorię, Domus, & Hospitalia vtentur, fruentur, & gaudebunt, vtantur, potiantur, & gaudeant, assignata illis congrua dote, Ordinariorum locorum, & quorumuis aliorum licentia minime requisita. & nulla præterea (nisi vsquequo Magister, & Conuentus hospitalis huiusmodi propriam Sedem Conuentualem in aliquo certo loco habuerint) in illis Ordinarijs ipsis iurisdictione, aut oneris imponēdi facultate reseruata, construi, & erigi faciendi, plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem habeant.

Facultas testādi omnib. etiā ministris presbyteris, & beneficiatis, de quibuscūq. bonis & ex fructib. beneficiorū acquisitis, & inter quoscūq. cōsanguineos inhabiles dūmodo quintā partem hospitali relinquāt.

Tu attende const. 73. huius Pont. Sacrosanctum.

§.59. Ac quod pariter liceat omnib. Prioribus, Pręceptoribus, cæterisq; Militibus, ac Fratribus, & Ministris etiā Presbyteris, & Beneficiatis eiusdem Religionis, & Militię, de quibuscunque, tam stabilibus quam mobilibus bonis, pecuniarum summis, gemmis, & lapidibus preciosis, alijsq; rebus cuiuscunque qualitatis & quantitatis, ac valoris existant, per eos etiam ratione Beneficiorum Ecclesiasticorum dicti hospitalis dumtaxat per eos obtentorū, ac alias vndecumque, & quomodolibet acquisitis, & ad illos quouis modo spectantibus (dummodo quintam illorum partem Cōuentui præfato relinquant) inter quoscunq; consanguineos, filios etiam spurios, & alios illegitimos, aliasq; quantumuis incapaces personas testari, ac alias etiam per Codicillos, donatione inter viuos, causa mortis, & alia quacunq; via, prout sibi videbitur, disponere, ac illa in pias, & non pias, alias tamen licitas causas erogare.

Celebrandi in habitu Pōtificali, & dādi benedictionē, dummodo non sit pręsēs aliquis Antistes, & tūc de illius licētia

§.60. Priori autem Ecclesiæ dicti Conuentus pro tēpore existenti, quoties sibi placuerit, Missam, & alia diuina Officia in præfata alijsq; dictæ Religionis Ecclesijs, in habitu Pontificali cum Mitra & Baculo Pastorali celebrare. ac post Missarum solemnia (dummodo nō sit præsens aliquis Catholicus Antistes, vel de illius consensu) ibi benedictionem Christi populo impartiri.

Milites, & alij non incurrunt peccatū mortale nisi propter inobedientiā, & contumaciam pluries commissam, & rebellionē à Religione.

§.61. Et insuper, quod nullus ex Magistro, & Militibus, ac Fratribus pro tempore existentibus, alijsq; personis dictæ Militiæ, & Religionis, propter eius Regulam, Capitula, ac Statuta, nunc & pro tempore edita, non obseruata, vel minus rite adimpleta, in peccatum mortale incidat, præterquam propter in obedientiam, & contumaciam pluries commissam, & continuatam, & ab ipsa

Religione rebellionem, & excommunicationis pœnæ sibi impositæ, ac alios casus, peccatum huiusmodi ex diuinis præceptis, sacrisq; Canonibus generantes.

Personæ religionis tẽpore sumptionis habitus, & professionis, & q. in articulo mortis habẽt facultatẽ eligendi Confessorem, a quo recipiant indulgentiam plenariã, &c.

§.62. Et quod ipsi Milites, & aliæ eiusdem Militiæ personæ, qui tempore sumptionis habitus, & Professionis eorum Regularium emissionis, atque in articulo mortis constituti, de peccatis suis corde contriti, & ore confessi fuerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem, cum facultate etiam eligendi sibi dicto tempore professionis & mortis, confessorem ab Ordinario tamen approbatum. Ac tam Milites, & personæ præfatæ, quam quiuis alij vtriusq; sexus, qui Ecclesias Domorum, & aliorum locorum Hospitalis huiusmodi, vbicunq; existentes, singulis diebus Festiuitatum, quæ in honorem D. N. IESV CHRISTI, & Beatiss. Mariæ Virginis eius Matris, annuatim celebrantur, à primis vesperis vsq; ad occasum Solis Festiuitatum huiusmodi, deuote visitauerint, & pro pace inter Principes Christianos consouenda ter Orationem Dominicã, & totidem Angelicam Salutationem recitauerint, septem annorum, & totidem quadragenarũ de iniunctis eis pœnitentijs relaxationem consequantur.

Notarij teneantur sub pœna excommunicationis anticipã dare de legatis factis hospitali, & Militiæ.

§.63. Necnon quòd Notarii, qui rogati fuerint de testamentis, vel alijs vltimis voluntatibus, in quibus aliquid disponi contigerit in fauorem & commodum Hospitalis, & Militiæ, sub excommunicationis pœna dispositionem huiusmodi, quanto citius commode poterunt, Magistro, & Conuentui dicti Hospitalis, vel alteri, per quem id poterit ad ipsorum Magistri, & Conuentus notitiam peruenire, intimare curent.

Priores, & Præceptores in Dominica Palmarum, & per eius Oct. poss[un]t de cõsensu Ordinariorũ confessiones audire, & cum confitentib. Indulgentijs, &c. vti, & easdem illis impartiri.

§.64. Necnon quòd Priores, & Præceptores quorumcunq; Hospitalium, & Domorum à dicto Hospitali Sancti Lazari depẽdentium, & illud in caput suum recognoscentium, in die festo Dominicæ Palmarum, & per eius octauam, si in sacerdotio constituti fuerint, per se in suis Hospitalibus, ac Domibus præfatis tantum, confessiones quorumcunq; de consensu Ordinariorum locorum audire, & cum huiusmodi confitentibus quibuscunq; facultatibus, & indulgentijs, ad peccatorum remissionem, eis auctoritate Apostolica concessis, vti, ac easdem illis (de licentia tamen expressa Magistri pro tempore existentis, & Conuentus præfati Hospitalis, singulis annis renouanda) impartiri, ijdemque, aut etiam si in presbyteratus ordine constituti nõ sint, alium, vel alios probos, & idoneos presbyteros, seculares vel cuiusuis ordinis Regulares per locorum Ordinarios approbatos, ad id deputare plene & libere possint. alijs vero temporibus sint sicut alij sacerdotes nullam à Sede prædicta facultatem habentes.

Facultas appendendi campanas, vel subsignandi animalia S. Lazaro oblata.

§.65. Possint etiam Nolas, seu Campanas porcis, seu alijs quibusuis animalibus, quæ eidem S. Lazaro offerri contigerit, appendere, seu aliqua nota subsignare.

Indulgentiæ, & gratiæ S. Lazari non intelliguntur suspensæ.

§.66. Necnon quòd durante quacunq; suspensione temporali indulgentiarum, gratiarum concessarum, vel in posterum concedendarum, Indulgentiæ predictæ, ac omnes facultates, & gratiæ eisdem Hospitali, illiusq; Magistro, Conuentui Fratribus, & Membris per Sedem prefatam concessæ, non intelligantur suspensæ; sed in suo pristino, & vero valore, & firmitate existant, & permaneant.

Facultas celebrandi diuina, Sacramenta ministrãdi, ac corpora, cuiuscunq; fidelium sepeliendi.

§.67. Necnon vt liceat ipsis Fratribus in eorum Ecclesijs Missas, & alia quæcunque diuina officia legere, vel etiam alta voce celebrare, vel per alios presbyteros idoneos celebrari facere; ac omnibus, & singulis Christi fidelibus, & leprosis pauperibus infirmis in dictis hospitalibus pro tempore degentibus Ecclesiastica sacramenta ministrare, ac eorum, & (sine tamen cuiuscunq; preiudicio) aliorum quorumcunq; fidelium corpora mortuorum id eligentium, & petentium in Cemeterijs, & Ecclesijs dictorum Fratrum Ecclesiasticæ tradere sepulturę.

Verbum Dei prædicandi.

§.68. Ac Verbum Dei debitis & congruis temporibus in Parochialibus quidem, Parochianis & populo, in alijs vero Ecclesijs ipsorum pauperibus ipsis, ac leprosis huiusmodi per seipsos, si suorum superiorum licentiam habuerint, atq; ab ipsis de vita, moribus, & scientia examinati, & approbati fuerint, petita ab Episcopis, intra quorum diœcesis fines Ecclesiæ ipsæ constitutæ fuerint, benedictione, proponere: & si legitime impediti fuerint, per alios idoneos, superiorum suorum, & eorundem Episcoporum licentiam habentes, & in omnibus iuxta formam Concilij Tridentini, proponi facere.

Cõcessio quorumcunque aliorum priuilegiorum, gratiarum, exemptionũ, & aliarũ facultatũ concessarum hospitalibus, & militijs S. Ioannis Hierosoly. S. Iacobi de Spata, S. Antonii Viennen. S. Spiritus de Vrbe, ac S. Stephani in Tuscia.

§.69. Et insuper, quòd modernus, & pro tempore existens Magnus Magister, & Conuentus, ac singuli Milites, & aliæ personæ Hospitalis, & Militiæ huiusmodi postquam prefatam Sedem Conuentualem firmauerint, vt præmissum est, omnibus & singulis Priuilegijs, Immunitatibus, iurisdictionibus, Exemptionibus, etiam per viã exceptuationis in ipsa onerum impositione, dispensationibus, indultis, cõcessionibus, dispositionibus, honoribus, gratijs, libertatibus, fauoribus, antelationibus, restitutionibus, reintegrationibus, & alijs quibusuis gratijs hucusque S. Ioannis Hierosolymitani, S. Iacobi de Spata, S. Stephani Militiis, ac S. Spiritus in Saxia de Vrbe, & S. Antonii Viennensis Hospitalibus, Religionibus, & Ordinibus, eorumq; locis, personis, rebus, & bonis, per quoscunq; Romanos Pontifices, etiam prędecessores nostros, ac etiam per Nos, & Sedem prædictam, seu Concilia generalia, vel alios quoscunq;, in genere vel in specie, etiam ad Imperatorum, Regum, ac aliorum Principum instantiam, vel motu proprio, aut alias quomodolibet hactenus concessis, quibus Hospitalia, Religiones, & Militię huiusmodi, eorum Magni Magistri, Conuentus, & Fratres Milites vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti poterũt quomodolibet in futurum, pariformiter, absq; vlla penitus differentia (citra Indulgentias quæstuarias) vti, potiri, & gaudere, in omnibus & per omnia, libere ac licite valeant, perinde ac si ea, omnia & singula prout illis cõcessa fuerunt, eorumq; omnium, & quorumcunq; litterarum desuper quomodolibet confectarum tenores hic de verbo ad verbum insererentur: ita quòd super illis, vel eorum occasione per ipsos Ordinarios, aut quosuis alios molestari, perturbari, vel inquietari non possint, dũmodo moderationibus, & limitationibus suprascriptis, Concilio Tridentino prædicto non repugnent: & per hoc dictis Hospitalibus, & Militiis, ac iuribus cuiuslibet alterius tertii non præiudicetur, ac (quo ad exemptiones) Iurisdictio Ordinariorum, tam ea quæ de iure communi eis competit, quam quæ ex decretis dicti Concilij Tridentini eisdem est attributa, semper salua existat. Præterquam in iis casibus, in quibus Concilium præfatum expresse excepit, & exemit Religionem S. Ioannis Hierosolymitani, in quibus, & hæc S. Lazari Religio, & Militia (preterquam quo ad Seminarii cõtributionem) excepta, & exempta pariter intelligatur.

Publicatio, & affixio priuilegiorum, & aliarum litterarum Apostol. earũ & mandatorum Magistri & Cõuentus arctent, ac si personaliter facta essent.

§.70. Præterea, quòd tam præsentium quam aliarum quarumcunq; litterarum Apostolicarum, seu earum trãsumptorum, ac mãdatorum Magistri, & Conuentus prefatorum publicatio, & affixio in singulis Prioratibus, Preceptoriis Membris, & Beneficiis Religionis huiusmodi factæ, perinde arctent, ac si contra contentos sub eisdem personaliter factæ essent, facta tamen in præmissis diligentia de illis personaliter reperiendis in dictis locis.

Fides adhibenda litteris Magistri, & Cõuentus.

§.71. Quodq; verbis, in ipsorum Magistri, & Conuẽtus litteris, circa singulorũ Fratrum Militum dicti hospitalis professionis emissionem, habitus susceptionẽ, debitorũ, & obsequiorũ præstationẽ, plena fides adhibeatur.

Magister, & cõuentus possunt priuare quemcunque inobedientẽ, ac iura religionis non seruantem, præsertim si in solutione annualis census morosus fuerit.

§.72. Et nihilominus, quòd si quisquam Priorum, Preceptorum, Militum, & Fratrum dicti Hospitalis, ac quicũque alius qui professionem per Fratres dicti Hospitalis emitti solitam emiserit, quandocunq; pro seruitiis Religionis, aut alias euocatus, seu in solutione iurium communis Aerarii morosus fuerit, & citatus coram dictis Magistro, & Conuentu personaliter non comparuerit, ac illis obedientiam, aliaq; iura debita non præstiterit, tempore sibi ad id præfigendo elapso, canonico impedimento cessante, habita dignitate, administratione, & beneficio, ac quocunq; honore, & officio alias iuxta formam stabilimentorum, & priuilegiorum prædictorum, per Magistrum, & Conuentum præfatos priuari possit.

Nulla exemptio valeat aduersus obedientiam magni Magistri.

§.73. Nec vlla derogatio, aut exemptio, realis vel personalis, seu alia gratia præseruatiua, etiam Motu, scientia & potestatis plenitudine similibus quomodolibet pro tempore facta, seu concessa, contra præmissa valeat, nec Magister, & Conuentus præfati illis parere teneantur: sed

minus competentia Magistro & Conventui disponendi de beneficiis per privationem vacantibus. Spedilis non obstantibus, de Prioratu, Praeceptoria, Dignitate, Officio, vel Beneficio sic per priuationem huiusmodi vacante, iuxta stabilimenta, & alia praemissa, libere disponi, aut illa alias per eum, vel eos, ad quem, seu quos Ancianitatis, vel alio iure pertinet, acceptari possit.

Quibus hac nec censeatur praeiudicatum. §.74. Necnon quod praemissis etiam per quascunque litteras Apostolicas, etiam quasuis clausulas generales, vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficacioresque, & insolitas, ac etiam irritãtia decreta, sub quacunque verborum expressione in se continentes, nullatenus derogari possit, nec quo ad illa derogatum censeatur, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus, & huiusmodi derogationes Consistorialiter factae, & per trinas distinctas litteras eundem tenorem continentes, tribus distinctis similibus vicibus Magno Magistro, & Conuentui praefatis intimatae, & insinuatae fuerint, ac ipsorum Magistri, & Conuentus ad id expressus accedat assensus: & aliter factae derogationes, nemini suffragentur, ac Magister, & Conuentus praefati ad parendum litteris derogatorijs huiusmodi, & decretis super illis processibus, ac illorum executoribus, & subexecutoribus, eorumq; mandatis, & monitionibus minimeq tenea̅tur: sed litteratum huiusmodi executionem omnino impedire, nec eatione resistentiae censuris Ecclesiasticis per eosdem executores, vel subexecutores latis innodari possint.

Sublatam iudicandi facultatem, & clausula sublata. §.75. Et sic in praemissis omnibus & singulis per quoscunq; iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, & causarũ Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & cuilibet eorum quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debeat. Et quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane sit.

Clausula derogatoria. §.76. Et quo ad praemissa non obstent ea omnia, quae dictus Pius IV. Praedecessor in dictis litteris voluit non obstare.

Sanctio poenalis. §.77. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum ratihabitionis, statutorum, ordinationum, reuocationis, cassationis, irritationis, annullationis, euacuationis, & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurũ.

Datũ Pont. An. 2. die 26. Ianuarij. Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo sexagesimoseptimo, Septimo Cal Februarij, Pont. nostri Anno primo.

XXIX.

Reseruatio Beneficiorum propter crimen haeresis vacantium, & declaratio quod haec beneficia non comprehenduntur in impetrationibus, in quibus modus vacationis propter crimen haeresis, non sit expressus, nisi in casibus hic nominatis.

Irritauit easdem impetrationes, Gregor. XIII. vt inf. in eius const. 66. In Ecclesijs, vbi etiam notabo.

Editu An. D. 1567. PIVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Causa huius const. CVm ex Apostolatus officio nobis (meritis licet imparibus) credito, cura dominici gregis nobis immineat generalis, & exinde teneamur, more vigilias pastoris, vigilare, & attentius prouidere vt Ecclesijs, Monasterijs, & quibusuis alijs beneficijs Ecclesiasticis nunc & pro tempore propter crimen haeresis vacãtibus, & vacaturis, tales viri eis praeficiantur idonei, qui detestandas, ac nefarias haereses diabolo disseminante contra verae, & orthodoxae fidei puritatem exortas, de agro Domini extirpare, & populos sibi commissos ad Catholicae Ecclesiae veritatem reducere, doctrina, verbo, & boni operis exemplo valeant.

Reseruatio omnium beneficiorum propter crimen haeresis vacantium. §.1. Praemissorum itaque consideratione inducti, & alijs ad id suadentibus rationabilibus causis, nõnullis etiã praedecessorum nostrorum vestigijs inherendo, Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de mera nostra voluntate, & deliberatione, omnia & singula beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, secularia, & quorumuis Ordinum etiam sancti Ioannis Hierosolymitani & aliorum quorumuis militiarum regularia quaecunque & qualiacunque sint, etiam, si secularia, canonicatus & praebendae, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in cathedralibus etiam metropolitanis, vel collegiatis, & dignitates ipsę in cathedralibus etiam metropolitanis post Põtificales maiores seu collegiatis Ecclesijs huiusmodi principales, Regularia vero beneficia huiusmodi, Monasteria etiam cõsistorialia, prioratus, praepositurę, praepositatus, dignitates etiam conuentuales, personatus, administrationes, vel officia etiam claustralia, ac hospitalia & praeceptoriae, & alias quomodocunque qualificata fuerint, ordinationi & dispensationi nostrae, & Sedis Apostolicae hac perpetuo constitutione valitura auctoritate Apost. tenore pręsentium reseruamus.

Declaratio quod in impetrationibus beneficiorum non comprehendantur beneficia propter haeresim vacantia, nisi specifice sit expressum, &c. §.2. Declarantes omnes & quascunque impetrationes de beneficijs vt praefertur, quomodocunque qualificatis certo modo in futurum faciendas, & obtinendas, beneficia huiusmodi propter haeresim vacantia, & in futurum vacatura non comprehendere, nisi specialiter, & dispositiue vacationis modus propter crimen haeresis expressus fuerit, & illum nullo modo sub quibusuis clausulis, & decretis comprehendi quantumcunque generalibus in quibusuis gratijs & concessionibus per nos & Romanos Pontifices successores nostros faciendis, etiam per fiat signatis & concessis, ac decernentes omnes & quascunque impetrationes de quibusuis beneficijs, vt praefertur qualificatis hactenus factas & obtentas, nisi earum vigore in iudicio per impetrantes crimen huiusmodi deductum fuerit, & super eo sententiam fauorabilem obtinuerint, vel dictorum beneficiorum possessionem assequuti fuerint, ad vacationem huiusmodi propter crimen haeresis se nõ extendere, & illũ neminę comprehendere.

Decretum irritans. §.3. Sicque per quoscunque Iudices, & commissarios quauis auctoritate fungentes etiam S. R. E. Cardinales iudicari & interpretari debere, irritum quoque & inane si secus per quoscunque quauis dignitate & auctoritate praeditos, iudicatum fuerit, decernimus.

Forma publicationis. §.4. Volumus autem quod praesentes litterae in Cancellaria nostra Apostolica, & in acie Campi Florae de more publicentur, & inter constitutiones perpetuo valituras describantur.

Fides transumptorum. §.5. Et quia difficile foret praesentes ad singula quaeque loca deferri, volumus & etiam declaramus quod earum transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius Praelati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur si forent exhibitae, vel ostensę. Nulli ergo, &c.

D.P. An. 2. die 27. Ianuarij. Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, sexto Cal. Februarij, Pontificatus nostri Anno Secundo.

Publicatio. *Anno à Natiuitate Domini 1567. Indict. 10. Pontificatus Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pij Papae V. Anno 2. die vero 17. mensis Febr. retroscriptae litterae affixae, & publicatae fuerunt ad valuas Cancellariae Apostolicae, & in acie Campi Florae per nos Antonium Clerici, & Io. Andream Rogerium praedicti Sanctiss. D.N. Papae Cursores. Scipio de Octauianis Mag. Curs.*

XXX.

Reuocatio Indulgentiarum quomodolibet cõcessarum, continentium facultatem quaestuandi, & pro quibus consequendis porrigendae sunt manus adiutrices. Prohibitioq; de caetero quaestuãdi, & quaestores deputandi.

Ad haec habes etiam huius Pont. const. 99. Quam plenum. Nec non Concil. Trident. sess. 21. cap. vlt. vbi abolito vsu quaestorum, datur Ordinarijs forma colligendi eleemosynas.

PIVS

Executores deputat ipsos Custodes.

§.12. Mandãtes propterea dilectis filiis Custodib. hospitalis prædicti, vt prædicta diligenter attendant, & totis viribus auctoritate nostra inuiolabiliter obseruari faciant, prout inuiolabiliter nos Motu proprio, & de Apostolicæ potestatis plenitudine obseruari volumus & mandamus.

Contraria tollit.

§.13. Contrarijs non obstantibus quibuscunque. irritum quoque & inane decernentes quicquid in contrariũ à quoquam super præmissis contigerit attentari.

Sign. sola suf ficere iubet.

§.14. Volumus autem quod præsentis nostri Motus proprij sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat in iudicio & extra. & quod registretur per secretarium dicti hospitalis in libro constitutionum dicti Collegij, vt nemo de illis ignorantiam quouis tempore prętendere possit.

Papa subscr.

Placet Motu proprio. M.

X X V I.

Applicatio Reuer. Camerę Apost. fructuum beneficiorũ Regni Neapolis Sedi Apost. reseruatorum, pro tempore vacantium, à die vacationis, vsque ad diem, quo à Rom. Pontifice prouisi, possessionem cęperint de manu Nuncij Apost. in eodem Regno.

Eandem applicationem fecit Pius IV. die 7 Decembris 1560. quam ideo prætermisi. Applicationem vero generalem edixit Pius iordem IV. fructuum omnium beneficiorum Italiæ reseruatorum Sedi Apost. in alia eius const. 32. Cupientes. fol. 46. vbi notaui.

Edita An. D. 1567.

P I V S P A P A V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa applicationis.

CVpientes malitijs nonnullorum, qui fructus Monasteriorum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum dispositioni Apostolicæ reseruatorum vsurpare non verentur, occurrere, & Cam. nostrę Apostolicę indemnitati, quantum cum Deo possumus, consulere.

Applicatio de qua in rubric.

§.1. Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulos fructus, redditus, & prouentus, ac iura, obuentiones, & emolumenta quæcunque quomodolibet, & qualitercunque nuncupata, omnium & singulorum beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, secularium, & quorumuis Ordinum regularium, & Monasteriorum etiam Consistorialium, nobis & Sedi Apostolicæ, tam per constitutiones Apostolicas, quã Cancellarię Apostolicę regulas, editas & edẽdas, seu alias quomodolibet, & ex quauis causa generaliter vel specialiter reseruatorum, seu affectorum in Regno Neapolis, & quibusuis illius Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis consistentium per obitum, & alias quouis modo, præterquam per cessum illa obtinentium pro tempore vacantium, à die ipsorum beneficiorum & Monasteriorum vacationis pro rata temporis, vsque ad diem, quo prouisi per nos de eisdem beneficijs & Monasterijs vigore litterarum nostrarum sub plumbo illorum possessionẽ de manu dilecti filij Magistri Pauli Odescalchi Notarij, & in dicto Regno Nuncij, & collectoris nostri, quem per alias nostras litteras Commissarium ad capiendum possessionem beneficiorum & Monasteriorũ huiusmodi deputauimus, habuerint, & acceperint, & aliter capta possessio nullius sit roboris vel momenti, ac prouisis ipsis nullum ius per eam acquiri, neque eis vllatenus suffragari possit, eidem Cameræ Apostolicæ auctoritate Apostolica tenore præsentium applicamus, incorporamus, & appropriamus, illaque applicata, incorporata, & appropriata esse, & fore, & ad illam spectare & pertinere, nullumque præter nos & dictam Cameram, aut ipsum Paulum Nuntium & Collectorem, aut ab ipso deputatos subcollectores, ea percipere, exigere, aut alias se in illis intromittere posse, aut debere, statuimus & ordinamus.

Ordinarij & alij non se intromittant in collatione horum beneficiorum.

§. 2. Et nihilominus ne aliquod impedimentum huic nostræ ordinationi occurrat, quibusuis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum Ordinariis in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub suspensionis à diuinis, & interdicti ingressus Ecclesiæ, quo ad Archiepiscopos & Episcopos, quo vero ad alios inferiores, etiam sub excommunicationis & alijs arbitrij nostri, & quo ad omnes, sub priuationis facultatis conferendi beneficia in eorum mensibus pro tempore vacantia pœnis, districte præcipimus & inhibemus, ne beneficia dispositioni Apostolicæ reseruata seu affecta prædicta, quouis prętextu, causa, aut quęsito colore cuiquam conferre, seu de illis prouidere quoquo modo audeant vel præsumant.

Clausula sublata.

§.3. Sicq. in pręmissis omnibus & singulis per quoscũque quauis auctoritate fungẽtes Iudices, Commissarios, & personas, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Facultas Thesaurarij Papæ, vt hos fructus exigat.

§.4. Mandantes eidem Paulo Nuntio & Collectori, vt nostro & dictæ Cam. nomine, fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta huiusmodi exigat, percipiat, & leuet, sibique consignari & tradi ab omnibus, ad quorum manus peruenerint pro rata prædicta, per censuras & pœnas ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris & facti remedia quacunque appellatione postposita faciat, & curet. inuocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Super quibus omnibus & singulis, plenam & liberam illi per præsentes concedimus facultatem & potestatem.

Quibuscunq; non obstan.

§.5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Monasteriorum & illorum Ordinum ac beneficiorum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis & quibusuis aliis personis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiã derogatoriarum derogatoriis, aliisq. efficacioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, etiam motu & scientia similibus concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idẽ importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, harum serie specialiter & expresse derogamus, illaque aduersus præmissa nullatenus suffragari posse siue debere decernimus. cæterisque contrariis quibuscunque.

Transumptorum fides.

§.6. Volumus autem, quod præsentium manu Notarii publici subscriptis transumptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quę eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Datum Romæ adud S. Petrum, sub anulo Piscatoris, die 8. Ianuarii 1567. Pontif. nostri Anno 2.

D.P. An. 2. 8. Ianuarij.

X X V I I.

Miserabiles personæ in causis discussionum, cęteris aliis creditoribus pręferuntur, pro eorum creditis, vsque ad summam scutorum quinquaginta in Vrbe.

Ad materiam discussionũ videnda est const. 16. Clem. VII. Cum ex. sup. fol. 514 & const. 15. huius Pont. sup. fol. 194. Sanctissimus. cum ibi not. An autẽ isti miserabiles præferantur etiam Pistoribus & Aromatarijs attende inf. in const. 30. Six. V. Cœlestis & const 47. Cle. viij. Laudabilis.

Mox ampliata est ista constitutio à S. D. N. Paulo V. in sua const. 44. Vniuersi. §. 11. ad finem.

Edita An. D.

P I V S P A P A V.

Motu proprio, &c.

Causa constitutionis.

ACcepimus multos pauperes, & personas miserabiles reperiri, qui cum alicuius sint creditores, de eorum cre-

credito volentes sibi satisfieri, comparent in causis discussionum bonorum eorum debitoris, iura sua producentes, verum ipsi aut quia non priores, potioresue, aut quia vt priores, nec potiores sunt, propterea euenit, quod dum eorum creditum in maximum ipsorum præiudiciũ consequi non valent, sæpissime fiat, quod eorum pauperrimæ familiæ in non modicum ipsorum earumq. dedecus mendicare cogantur.

Miserabiles personæ in causis discussionũ præferẽdi sunt pro summa scut. 50. alijs creditoribus.

§.1. Nos itaque huiusmodi personarum miserijs compatientes, eisdemque in præmissis subuenire volentes, Motu simili, & non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera voluntate & deliberatione, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Apostolica auctoritate volumus, ac perpetuo statuimus & ordinamus, quod si in causis huiusmodi in Tribunali dilecti filij Alexandri Riarij, nostri & Cameræ Apostolicæ Auditoris, tam motis quam mouendis in futurum, comparuerint creditores vsque ad summam scutorum quinquaginta inclusiue pro quolibet, qui vere sint miserabiles personæ, ijs de eorum credito, etiam quod non sint priores aut potiores, satisfieri possit & debeat.

Iudex deputatur A.C. Ego vidi oĩs Iudices Vrbis hac facultate vti.

§.2. Mandantes propterea præfato dilecto filio Alexandro Riario Auditori nostro, quatenus constito sibi prius etiam summarie, & extraiudicialiter, ac quantum sibi sufficere videbitur, de præmissis paupertate & miseria, dictos pauperes ad satisfactionem eorum crediti admittat, eisque satisfieri mandet, & faciat realiter & cum effectu, plenamque & liberam ac omnimodam sibi in & super præmissis eadem Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus facultatem, Cum potestate quos, quibus, vbi, quando, & quoties opus fuerit, etiam per edictum publicum, constito summarie & extraiudicialiter de non tuto accessu, ac etiam sub ecclesiasticis sententijs, censuris, & etiam pecuniariis pœnis, alijsque arbitrio suo imponendis, moderandis, & applicandis, citandi, monendi, & inhibendi, & in euentum non paritionis declarandi, aggrauandi, reaggrauãdi & excommunicandi, interdicendi, auxiliumq. brachij secularis, si opus fuerit, inuocandi seu adhibendi, necnon perpetuum desuper silentium, omni & quacunque appellatione & recursu remotis, imponendi, omniaque & singula alia faciendi, dicendi, gerendi, mandandi, & exequendi, in præmissis & circa ea necessaria seu quomodolibet opportuna.

Decretum irritans.

§.3. Sicq. etiam in præmissis ab omnibus censeri, ac etiam per quoscunque alios iudices &c. sublata &c. iudicari &c. debere, irritumq. &c. decernimus & declaramus de gratia speciali.

Clausula derogatoria.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac dicta nostra de non tollendo iure quæsito, & quibusuis alijs Apostolicis, vniuersalibus, prouincialibusque & synodalibus, ac municipalibus constitutionibus, & ordinationibus, specialibus & generalibus, necnon etiam Vrbis & Curiæ Romanæ, etiam iuramento &c. roboratis, statutis &c. vsibus, naturis, stylis, & etiam nouis reformationibus, priuilegijs, in genere, vel in specie, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque & alijs decretis &c. etiam Motu proprio & consistorialiter & cæt. ac alias in contrarium quomodolibet concessis &c. in posterumque concedendis, necnon legibus, etiam Pontificijs, & Imperialibus &c. editis & edendis; quibus omnibus, etiam si de eis &c. eorum tenores &c. pro plene & sufficienter expressis habentes, latissime, hac vice derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque, statum &c. & merita causarum huiusmodi, ac præmissorum omnium & aliorum necessariorum, tenores &c. etiam pro plene & sufficienter expressis habentes.

Sola sufficit signatura.

§.5. Volumus autem præsentem nostrum Motum proprium perpetuis temporibus durare, ac illius solam signaturam sufficere, & vbique in iudicio & extra fidem facere, regula contraria non obstante.

PP. subscrip. Placet Motu proprio. M.

XXVIII.

Declaratio, reformatio, & reuocatio plurimarum gratiarum, immunitatum, & priuilegiorum Militiæ Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani hactenus à Summis Põtif. concessarum.

Huic Militiæ, quæ Regulam S. Augustini profitetur, vt habetur sup. in const. 1. Alex. iv. fol. 80. Cum à nobis. multa priuilegia elargitus est Clem. iv. in const. 2. Cum dilecti. sup fol. 106. & const. 5. Venerabilibus fol. 112. & plerique alij Pontt. necnon Pius iv. alia plurima indulta dederunt, vt in ipsius Pij iv. const. 95. Inter assiduas. fol. 137.

Eandem Militiam Greg. XIII. vniuit Militiæ S. Mauritij martyris nuper institutæ per Emanuelem Philibertũ Ducẽ Sabaudiæ, eiusq. perpetuo regimini subiecit, vt in ipsius Greg. cõst. 6. Christiani. & const. 7. Pro cõmissa. Et postremo paucis additis hæc approbauit Clem. VIII in const. 102. Decet.

PIVS EPISCOPVS, &c. Edita An. D. 1567.

Ad futuram rei memoriam.

Causa huius reformatio- nis priuilegiorum Militiæ S. Lazari.

SIcuti bonus agricola, qui largiorem ex agro quem colit, prouentum colligere cupit, temporum vices sollicitus obseruat, & positis in eo plantis, non semper irriguos riuos, aut pinguem simum admouet, sed collectum quandoq. humore deducit, ac nimiam ramorum lætitiã cohibet, & ne vires frustra effusæ euanescant, ferro comprimit. Ita nos agri Dei nostri culturæ, ipso fauente, fidelib. studijs incumbentes, Hospitale S. Lazari Hierosolymitani, eiusq. Militiã, feracem sane, vti speramus, inter cęteras huius agri, plantam, pridẽ à complurib. prædecessoribus nostris, ac nobismetipsis indulgẽtijs excultam, ne forte inutili frondiũ sylua luxuriet, resectis, ac veluti putatis ramis sterilibus, intra ordinem ponere, atq; ad meliorem & vtiliorem cultum (habita horum temporũ ratione) reducere cupimus, vt tandẽ suis in se collectis virib. & tanquam radicibus solo altius adactis, firmius persistens, suaues, atq; vberes fructus domino perferat.

Pius iv multa d. Militiæ priuilegia approbauit, & alia cõcessit, vt in eius cõstit. cit. in rubr.

§.1. Dudum etenim, postquam fel. rec. Pius Papa IV, prædecessor noster, institutionem, erectionem, necnon translationem Hospitalis & Militiæ huiusmodi, ac quãplurima priuilegia, indulta, facultates, licẽtias, exemptiones, libertates, indulgentias, gratias, & alia à diuersis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, tunc suis, dicto Hospitali, eiusq. Magno Magistro, & Conuentui, ac Fratrib. etiam per modum communicationis, & extensionis, in genere & in specie concessa, necnon statuta, vsus, & consuetudines in eisdem Hospitali, & Militia edita, & introducta, Apostolica auctoritate, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicę auctoritatis plenitudine, confirmauerat & approbauerat, ac etiam innouauerat. & insuper alia multa concesserat, eaq. omnia ad Hospitale S. Lazari, quod in ciuitate Capuana, etiam tunc consistebat, extenderat, ipsumq. Hospitale & eius mẽbra & pertinentias, aduersus suppressiones, extinctiones, vniones, & alias dispositiones quascunque, de illis per rec. mem. Innocẽtiũ VIII. et Pium II. ac forsan alios Rom. Pontifices, etiam consistorialiter factas, in pristinũ quo ante illas erant statũ restituerat, ac plenarie reintegrauerat, decernens inter alia, ea tanquã ex causa onerosa concessa, restituta, et facta, reuocari, limitari, vel alterari, ac sub reuocationibus, limitationibus, alterationibus, generalibus vel specialib. si forte fierent, comprehendi non posse.

Hic etiã Põtif. illa cõfirmauit in quadã eius bulla, quam hic vel ociosam non posui.

§.2. Nos quoque in ipso statim Pontificatus, ad quem diuino afflante Spiritu vocati sumus, initio, eadem omnia, ipsiusq. Pij IV. prædecessoris litteras super eis expeditas, paribus motu, scientia, plenitudine, et auctoritate confirmauimus, approbauimus, et innouauimus, ac similibus clausulis et decretis muniuimus, quibusdam tamen limitationibus et restrictionibus adiectis, quas hic quoq; pro repetitis esse volumus, prout in prædictis litteris, ac quadam cedula, Motu proprio, et manu nostra signata plenius continetur.

Nunc autẽ iuſtis de cauſis illa reformare volens.

§. 3. Verum poſteà experti tam multa ſic conceſſa, non tantum ipſis Hoſpitali & Militiæ incrementum, quantum alijs cupiditatem afferre, illorum vero vſum, & diſpenſationem tum periculo ijs ipſis quibus conceſſa ſunt, tum oneri nobis fore. Ac propterea volentes illis modum, & normam, ac certos demum limites ſtatuere, illorumque omnium, necnon prædictarum, & quarumcunque præterea litterarum & cedularum, ſimiliumue ſcripturarum, quæ inde confecta ſunt, tenores, continentias, & formas, pro plene & ſufficienter expreſſis, habentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ad DEI gloriam, & publicam vtilitatem, manentibus erectione, inſtitutione, ac translatione, necnon reſtitutione, & reintegratione dictorum Hoſpitalis & Militiæ, ac illarum approbatione prædictis, quas prout hactenus factæ ſunt, prout tamen iuris fuerit, ratas habemus in præmiſſis, vt præfertur, conceſſis, confirmatis, & innouatis, tenore præſentium ſic perpetuo ſtatuimus & ordinamus.

Firmat rema nere dclaret reintegratio nẽ, trãslatio nẽ & reſtitutione d. Militiæ, & Hoſpitalis.

Conceſſiones ante Piũ IV. cõfirmat, quatenus tunc eſſent in vſu & nemini præiudicarent.

§. 4. Omnia & ſingula dictis Hoſpitali, Magiſtro, Conuentui, & Militibus, à prædictis & alijs quibuſcunque Romanis Pontificibus ante ipſum Pium Quartum prædeceſſorem conceſſa, eatenus duntaxat confirmata eſſe, & cenſeri, quatenus temporibus eiuſdem Pij Quarti ante factum ab eo illorum confirmationem prædicta obſeruabantur, & in vſu erant; atque alienis iuribus, ſiue ex præſcriptione, ſiue alias quocunque titulo legitime quæſitis, detrimentum, aut præiudicium non inferant.

Conceſſiones Pij IV. hic nõ contentas reuocat, & contẽta limitat &c. vt hic ſequitur.

§. 5. Ex his vero, quæ ab ipſo Pio Quarto conceſſa ſunt, atque ex ſtatutis ordinatis, & decretis ab eodem, erga illa quibuſcunque, non alia vlla, neque aliter omnino valida eſſe, aut ipſis Hoſpitali, Magiſtro, Conuentui, & Militiæ licere, quam infraſcripta, & cum moderationibus, reductionibus, limitationibus & imitationibus, tam in prædicta cedula, Motu proprio, et manu noſtra ſignata poſitis, quam infraſcriptis. Reliqua autem omnia & ſingula, necnon illa concernentia, confirmationes, litteras, & alia ſupradicta, & inde ſecuta quæcunque reuocamus, caſſamus, irritamus & annullamus, ac viribus omnino euacuamus, ac reuocata, caſſata, irrita & nulla, ac ſine viribus ſemper fore, neque in iudicio aut extra iudicium attendi, vel etiam allegari, neque cuiquam ſuffragari, neque pro eis, aut ſecundum ea quicquam ſtatui, aut iudicari, neque præſentes de intentionis noſtræ, aut alio defectu impugnari, neque earum reuocationem, moderationem, vel reductionem, aut aduerſus ea reſtitutionem, aliaue iuſtitiæ, aut gratiæ remedia, impetrari, aut etiam motu, ſcientia, & plenitudine ſimilibus, etiam conſiſtorialiter, concedi, aut conceſſis quemquam vti poſſe. & ita per quoſcunque iudices, etiam ad id ſpecialiter delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eorum cuilibet quauis aliter interpretandi & iudicandi auctoritate, interpretari & iudicari debere, ac quicquid ſecus quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Quibuſcunq; non obſtantibus.

§. 6. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis clauſulis & decretis, etiam mentes dictorum prædeceſſorum atteſtantibus, & quantumuis validis & firmis in dictis conceſſionibus, confirmationibus, & litteris, ſub quauis exquiſita verborum formula appoſitis; necnon de iure quæſito non tollendo, alijsque conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, dictiq. Hoſpitalis etiam iuramento ſimili, confirmatione, aut quauis alia firmitate roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, naturis, vſibus, ſtabilimentis, cæteriſq. contrarijs quibuſcunque.

Sit eã conditione q. hæc Militia obſequijs S.R.E. ſemper parata eſſe debet contra eius hoſtes.

§. 7. Volumus autem quod Magiſter & Conuentus, ac Milites præfati, nobis & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ac Sedi Apoſtolicæ, vbi, ac quoties vocati, aut requiſiti fuerint, contra quoſcunque Romanæ Eccleſiæ hoſtes, vel rebelles armati inſeruire, atque opem & auxilium præſtare ſuis impenſis teneantur.

Ea vero quæ Magiſtro, Conuentui, & Militiæ præfatis licere, ac manere permittimus, ſunt quæ ſequuntur, videlicet.

Indultæ conceſſa ſunt infraſcripta.

§. 8. Quod dilecto filio Ioannotto Caſtilioneo moderno & pro tempore exiſtente magno Magiſtro, cedente, vel etiam apud eandem Sedem decedente, ſeu magnum Magiſtratum alias quomodolibet etiam per liberam reſignationem in noſtris, vel noſtrorum ſucceſſorum pro tempore exiſtentium Romanorum Pontificum manibus, dimittente, vel amittente, & illo quouis modo vacante, Conuentus eiuſdem Militiæ (ſi tamen tunc firmam Sedem in aliquo certo loco, ibi auctoritate, & de licentia dictæ Sedis, ante vacationem huiuſmodi, conſtitutam habuerint, & illic reſederint) inſimul ibidem congregati, alium magnum Magiſtrum, iuxta eiuſdem Religionis, & Militiæ ſtabilimenta, de conſenſu ſui Protectoris, edita vel edenda, quæ Concilio Tridentino minime ſint contraria, eligant. ita tamen quod eiuſdem electionis confirmationem intra tres menſes à die quo facta fuerit, ab eadem Sede petere omnino debeant, alioquin electio ipſa nulla ſit, & electo aliquod ius non tribuat, ſed Magiſtratus ipſius omnimoda diſpoſitio ad dictam Sedem eo ipſo deuoluatur.

Electio Mag. Magiſt. ſpectet ad Religioſos, ſed confirmatio à Sede Apoſt. obtineatur infra tres menſes, alias ad eam deuoluta ſit. Hodie Mag. Magiſter eſt perpetuo Dux Sabaudiæ, vt in rubr. notaui.

§. 9. Quodque idem Magiſter pro tempore exiſtens, & Conuentus, principalem ipſius Militiæ Sedem, ad quemcunque locum, etiam maritimum, eis viſum, conſulta prius Sede Apoſtolica, & ab ea licentia & facultate obtenta, transferre, habitumque ſuum regularem, ac etiam Crucem, etiam ſi de ſuis antiquis habitu, cruceque appareat vel non appareat, in eum meliorem, qui ſibi videbitur modum (citra tamen aliarum militiarum, & Religionum præiudicium) reformare, in toto vel in parte, immutare vel ſtabilire, ac innouare, regulamque, ſtabilimenta, & ſtatuta dictæ Religionis & Militiæ, de conſenſu ſui Protectoris, & aliorum Fratrum, vel diffinitorum, inſtituere & reformare, ſeu de nouo condere, edere, & illas ac illa corrigere & immutare, (dummodo licita & honeſta, nec eidem Concilio contraria exiſtant) toties quoties voluerint.

M. Magiſt. & Conuentus, de licentia Sedis Apoſt. principalem locum transferre, ac habitum regulam & ſtatuta reformare poſſit. Hodie locus principalis eſt Ciuitas Sabaudiæ, vt in conſt. Greg. 13. eiuſ. rubr.

§. 10. Necnon idem Ioannottus, & pro tempore exiſtens magnus Magiſter, quæcunque, quodcunque, & qualiacunque ſimplicia duntaxat beneficia eccleſiaſtica de iurepatronatus laicorum, ex fundatione & dotatione exiſtentia, & perſonale ſeruitium, in Cathedralibus et Collegiatis non requirentia (accedente tamen conſenſu patronorum, de quorum iuribus eis, vt præfertur, ex fundatione & dotatione competentibus, per publica documenta, non autem alia probationum genera, coram pro tempore exiſtentibus Vicario noſtro in Vrbe in ſpiritualibus generali, & Auditori Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ, vocatis quorum intereſt, legitime conſtet, & ſine præiudicio ea obtinentium, & ipſis cedentibus vel decedentibus) in Præceptorias, Commendas, Cappellas, aut Eccleſias ipſorum Hoſpitalis, & Militiæ, perpetuo erigere & inſtituere, dictæque ſuæ Militiæ perpetuo incorporare, applicare, & appropriare. ac illarum fundatoribus & dotatoribus, iuſpatronatus, & præſentandi dictis Magiſtro & Conuentui, vel eorum deputatis perſonas idoneas, ac Præceptorias, domos, cappellas, ſeu Eccleſias, & Hoſpitalia huiuſmodi pro tempore vacantia, perpetuo præſeruare, ſeu etiam reſeruare & concedere, & ſic à patronis præſentatos, iuxta ſtabilimenta dictæ Religionis, Ordinariorum locorum, & quorumuis aliorum conſenſu minime requiſito, in illis inſtituere, ac alias illa conferre, & de eis prouidere poſſint; ita tamen, quod debitus diuinus cultus per perſonas idoneas etiam ſi dicti Ordinis fuerint, ab Ordinario approbandas in eiſdem exerceatur. Quodque confirmatio erectionis & inſtitutionis Præceptoriarum, Commendarum, Capellarum, aut Eccleſiarum pro tempore ſic erectarum, ac illarum incorporationis, applicationis, & appropriationis, necnon iuriſpatronatus ad illas reſeruationis, & conceſſionis huiuſmodi, ſi citra, infra quatuor, ſi vero vltra montes beneficia huiuſmodi conſiſtant, intra ſex menſes à die quo factæ fuerint, à Sede Apoſtolica impetrari debeat, alias illæ &

Magnus Magiſter poteſt inſtituere erecta qualiacunque ſimplicia beneficia de iure patronatus laicorum in Cõmendas eaq. ipſi Hoſpitali, & Militiæ incorporare, ac in eis de perſonis idoneis prouidere, vt diuinus cultus exerceatur.

iadu seu taxatione quacunque, nisi & in illis, nihilque roboris vel momenti existant, ac beneficia huiusmodi in eorum pristinum naturam restituta esse censeantur, & ab eadem Sede impetrari possint.

Hospitalia & alia loca quæcunque Hospitali S. Lazari esse censentur esse subiecta, quæ non per vniuersitates aut alias ecclesiasticas personas, sed per ipsos fratres reguntur, qui etiam Hospitali aliquo censu per Magistrum, Conuentum & diffinitores imponendo singulis annis respondeant.

§. 12. Necnon quod Hospitalia, Leprosaria, & alia loca quæcunque tam in Alma Vrbe, quam in alijs quibuscunque terris, dominijs, & locis, sub inuocatione Sancti Lazari leprosorum hactenus fundata, constructa, erecta, & instituta, & quæ in posterum fundari, construi, erigi, & institui contigerit, etiam si per Magistrum, Conuentum, & Fratres huiusmodi recepta, aut possessa non sint, vbi illo vnquam tempore fuerit, sit, vel erit Hospitalitas leprosorum seu infirmorum Sancti Lazari nuncupatorum, de qua legitime coram locorum Ordinarijs constet, etiam si iurispatronatus laicorum sint, cum omnibus vnionibus, annexionibus, incorporationibus & applicationibus, illis pro tempore factis, Militiæ & Hospitali Sancti Lazari huiusmodi, subiecta & incorporata, & ad ius & proprietatem, ac omnimodam dispositionem, institutionem, & collationem, moderni & pro tempore existentis magni Magistri & Conuentus eorundem, iuxta ipsius Militiæ, seu Religionis stabilimenta (saluo tamen iure patronatus) pertinere censeantur, prout alia etiam dictæ Religionis, seu Militiæ Hospitalia, Capellæ, Oratoria, beneficia & loca, spectant & pertinent, illaque per dictæ Militiæ Fratres, (non autem per alias ecclesiasticas aut seculares personas, etiam ciuitatum, terrarum, oppidorum, & villarum, Communitates vel Vniuersitates) regi & gubernari, & in signum recognitionis superioritatis dicti Hospitalis de aliquo rationabili canone, seu censu per Magistrum & Conuentum, ac Diffinitores generalis Capituli dicti Hospitalis imponendo, singulis annis respondere debeant, sine alicuius præiudicio, & dummodo in illis hospitalitas debita seruetur, & cultus diuinus nullatenus diminuatur, ac in illorum fundatione vel dotatione secus non fuerit ordinatum.

Præseruatio iurisdictionis Ordinariorum & contributio pro Seminarijs.

§. 13. Saluis tamen legitimis titulis, & præscriptionibus, & salua iurisdictione Ordinariorum, tam ea quæ de iure communi eis competit, quam quæ ex decretis dicti Concilij Tridentini eisdem est attributa, præterquam in ijs casibus, in quibus Concilium prædictum expresse exemit, & excepit Religionem Sancti Ioannis Hierosolymitani, in quibus & hæc Sancti Lazari Religio, postquam tamen in aliquo certo loco firmam Sedem Conuentualem habere cœperit, & ibi Magister & Conuentus præfati resederint, pariter excepta & exempta sit & esse censeatur, excepta taxatione pro seminarijs instituendis.

Facultas percipiendi pensiones annuas vsque ad summam 500. duc. aut loco pensionum similes fructuum reseruationes etiam coniugatis, qui cum vna tantum, & virgine matrimonium contraxerint.

Clem. viij. hanc summam reduxit ad ducat. 400. in sua const. 108 Decet.

§. 14. Et insuper Milites, ac Presbyteri & Capellani Hospitalis, & Militiæ Sancti Lazari huiusmodi, nunc & pro tempore existentes, ac eorum singuli, etiam coniugati, qui cum vnica tantum, & virgine matrimonium contraxerint, vnam vel plures pensiones annuas vsque ad summam quingentorum ducatorum auri de Camera nouorum super quorumuis Cathedralium etiam Metropolitan. & aliarum Ecclesiarum, ac etiam Mensarum, etiam Patriarchalium, Archiepiscopalium, & Episcopalium, necnon etiam Monasteriorum, etiam Consistorialium, Prioratuum, Canonicatuum, & præbendarum, dignitatum, personatuum, administrationum, & officiorum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, secularium, & quorumuis Ordinum regularium, qualitercunque qualificatorum fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, & emolumentis, ac distributionibus quotidianis, alias canonice sibi assignatas vel assignandas, vel loco pensionum annuarum, omnes & singulos, ac quoscunque similes fructus, redditus, & prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta quæcunque, ac etiam distributiones quotidianas, vsque ad dictam summam sibi reseruatos & reseruandos, etiam si post illarum vel illorum reseruationem, vxorem, vnicam tamen, eamque virginem, vt præfertur, duxerint, ad vitam percipere, exigere, ac leuare, ac in suos vsus & vtilitatem conuertere, libere & licite valeant, & quo ad hoc, atque etiam pensiones & fructus assignandos & reseruandos, vna cum Prioratibus, Preceptorijs, & alijs beneficijs Hospitalis Sancti Lazari huiusmodi percipere.

Religio S. Lazari, ac eorum Vassalli, coloni, & seruitores, etiam presbyteri curam animarum exercentes, & eorum bona quæcunque præter patrimonialia sub protectione Sanctæ Sedis Apostolicæ, cum exemptione ab omni iurisdictione, correctione, onere, dominio, &c. quorumcunque Dominorum, tam spiritualium quam temporalium, & a solutione cuiuscunque alterius oneris personalis, realis, ordinarij, extraordinarij &c.

§. 15. Et insuper idem Hospitale Sancti Lazari, ac illius Prioratus, Præceptoriæ, domus, cameræ, Hospitalia, & loca quæcunque, necnon intra regularia dictorum Hospitalis, & Militiæ loca degentes, Magister, Priores, Præceptores, Milites, & personæ, ac eorum subditi, vassalli, coloni, & seruitores, nunc & pro tempore existentes, etiam presbyteri curam animarum exercentes, (seruatis tamen decretis Concilij Tridentini) qui diu illa exercuerint, & in illorum obsequijs fuerint, ac illorum ratione beneficiorum dicti Hospitalis Sancti Lazari tantum, non autem patrimonialia, res, animalia, prædia, domus, molendina, & bona quæcunque quæ obtinent & possident, ac in futurum canonice obtinebunt & possidebunt, sub Beati Petri & *dictæ Sedis*, & nostra protectione, ab omni iurisdictione, correctione, onere, statutis, bannis, dominio, superioritate & potestate, iuxta tamen terminos Concilij Tridentini, & saluis eius decretis, quorumcunque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & Prælatorum, etiam locorum Ordinariorum, cum primum sedem Conuentualem propriam habere cœperint, vt præfertur. Necnon ex nunc quorumcunque temporalium dominorum, quauis potestate, etiam Imperiali, Regali, & Ducali fungentium ac Vniuersitatum, & illarum Regentium, etiam (præterquam dicti Hospitalis) Ordinariorum temporalium, vbicunque, tam citra quam vltra montes, & mare consistentium, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentium, illorumque Vicariorum, & Officialium, Locatenentium & Iudicum, nunc & pro tempore existentium quorumlibet, necnon a solutione, & exactione passagij, arreragij, gabellæ, datij, tractæ, collectæ, procurationis, iocundi aduentus, iurium, etiam Synodalium, censuum, & decimarum, etiam noualium etiam hortorum, pratorum, piscationum, & molendinorum, atque cuilibet accessus, nullatenus directe vel indirecte prohiberi possint, & terrarum, quas per seipsos vel alios eorum nominibus, etiam colonos, arrendatarios, & emphyteutas excolent, & de quibus fructus percipient ratione beneficiorum Hospitalis Sancti Lazari huiusmodi, & cuiusuis alterius oneris personalis, realis, seu mixti, ordinarii vel extraordinarii, vbicunque & quacunque causa, impositi vel imponendi pro tempore, liberi & exempti, ac nobis, & dictæ Sedi immediate subiecti existant. Itaquod Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, Ordinarij, Vicarij, Officiales, Locatenentes, & Iudices in spiritualibus, etiam ratione delicti (dummodo illud non sit de atrocioribus) vel contractus, seu rei de qua agetur, vbicunque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsa consistat, si personæ ipsæ intra regularia loca prædicta degent, & ibi aliquis a dictis Magistro & Conuentu ad id specialiter cum iurisdictione deputatus fuerit, postquam Conuentus Hospitalis huiusmodi dictam Sedem habuerint, temporales vero Iudices, & Domini præfati, etiam ex nunc, nullam in eos, vel ea, iurisdictionem, correctionem, seu potestatem (saluis tamen decretis Concilij Tridentini) exercere, aut excommunicationis, aliasue sententias, censuras, & pœnas promulgare, aut etiam ratione personarum, vel rerum animalium, ac bonorum (non tamen patrimonialium) ad aliquam solutionem pontium, fontium, furnorum, murorum, seu etiam aliarum Ecclesiarum, quam dictæ Religionis, etiam si forsan hactenus per abusum, seu alterius priuilegium, aut negligentiam, etiam per longissimum tempus taliter obseruatum non fuerit. Quæ omnia, etiam præscriptiones, nullo pacto, saltem in posterum obsistent, quo minus exemptionibus, quibus alij Regulares cuiuscunque Militiæ Milites vtuntur, & eodem modo quo illi vti possint, eos coarctare, aut alij quicunque cuiuscunque ecclesiasticæ vel mundanæ dignitatis, aut præeminentiæ, status vel conditionis existant, etiam in locis & terris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ etiam immediate subiectis, & ad instantiam cuiuscunque Principis, seu Communitatis, sub excommunicationis latæ sententiæ, seu quadrupli, vltra damna &

expressas, restitutionis pœnis per contrafacientes eo ipso incurrendis, eos in iudicio vel extra super præmissis, vel eorum vsu, seu possessione vel quasi, directe vel indirecte quouis quæsito colore vel ingenio, molestare, impedire, vexare, aut alias quomodolibet impetere præsumant, debeant, seu etiam valeant. Sed Priores, Milites, & aliæ personæ Hospitalis, & Militiæ Sancti Lazari huiusmodi sic degentes, post firmatam dictam Sedem, de Iustitia coram solo Magno Magistro, & Conuentu, vel eorum deputato (alioquin & interim, donec ipsam sedem habuerint, coram Ordinarijs locorum tanquam Sedis Apostolicæ delegatis) respondere debeant. Et quicunque processus contra illos, vel eorum aliquem, per ipsos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios, alias quam, vt præmittitur, seu quosuis alios pro tempore facti, & quælibet, etiam excommunicationis vel suspensionis, aliæq. sententiæ promulgatæ, nulli & inualidi, nullinsq. roboris & momenti sint.

Si delictum fuerit atrocius, in eius fit iurisdictione, ad quem primo peruenerit.

§. 16. In delictis autem atrocioribus, inter Magnum Magistrum, seu deputatos ab eo, ac locorum, tam in spiritualibus quam in temporalibus Ordinarios ita seruetur, vt qui ex eis præuenerit, eius sit in delinquentes iurisdictio.

Exemptio à decimis, & nonalibus, ac quartis seu canonica portione, vel à charitatiuo subsidio, etiā concesso Regi Hispaniarū, ac quarta in Frāciæ Regnis imposita.

§. 17. Nec aliqui ex Hospitalis, & Militiæ Sancti Lazari, Fratribus, donatis, seruitoribus, vassallis, & colonis in prioratibus, commendis, domibus, hospitalibus, leprosarijs, aut alijs quibusuis beneficijs, prædijs, siue grangijs quomodocunque à dicto Hospitali dependentibus, in quibuscunque locis, sub quorumcunque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Vniuersitatum, Hospitalium, Rectorum, Ecclesiarum, limitibus, & iurisdictione constituti, decimas, aut canonicam portionem, seu charitatiuum subsidium, aut quartas nuncupatas, seu alias quascunque collectas, seu contributiones, tam ex antiquis Hospitalis Sancti Lazari, & beneficiorum huiusmodi culturis, quam ex recenter cultis nonalibus, alicui quouis modo soluere teneantur, nisi prout alij regulares cuiusuis Militiæ Milites, generalibus vel specialibus circa hoc priuilegijs pacifice gaudentes, soluere tenentur. à quibus omnibus exactionibus, atque etiam nouo subsidio, charissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarum Regi in suis Regnis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros concesso, & canonica portione, seu quarta nuncupata in Franciæ Regnis imposita, necnon à quibuscunque alijs facultatibus, Regibus huiusmodi, & alijs Principibus, concessis vel concedendis in futurum, omnia dicti Hospitalis loca, necnon Ecclesiarum quomodocunque à dicto Hospitali dependentium Fabricæ, ad exemplum aliarum regularium Militiarum locorum, sint libera & exempta.

Facultas extrahēdi frumētū, & quoscunque alios fructus, & pecunias ex locis Militiæ & Hospit. S. Lazar, illaq. ad quęcūq. fidelium loca, sine datio & gabella asportandi.
Tu vide moderationē S. D. N. Pauli V. const. 20. Inter.

§. 18. Et insuper quod præfati Magister & Conuentus, Priores, Præceptores, aut quicunque alij ex dicti Hospitalis Fratribus, per quoscunque locorum aut Terrarum Dominos, tam spirituales quam temporales, etiam si Regali dignitate præfulgeant, etiam in terris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ ab extractione frumenti, ordei, vini, olei, leguminum, & quorumcunque fructuum, atque etiam pecuniarum ex prioratibus, commendis, membris, domibus, grangijs, alijsue præfati Hospitalis locis prouenientium, nullo vnquam modo impediri possint quo minus præfata omnia, pro sua possessorum voluntate, in quæcunque fidelium loca, ab omni pedagio, datio, seu tracta, vt præfertur, libera & exempta valeant asportare.

Exemptio etiā pro bonis patrimonialib. post emissam professionem

§. 19. Et bona Magistri, Priorum, Præceptorum, & Fratrum, ac aliarum personarum huiusmodi, tam acquisita quam in posterum acquirenda, ex concessione Apostolica vel magistrali, ex die emissę per eosdem Priores, Preceptores, fratres & personas professionis, ab omnibus decimis, & alijs oneribus, similiter ad exemplum bonorum aliarum regularium Militiarum, libera, immunia, & exempta existant.

Iurisdictio Magni Magistri & Conuentus, seu eorū delegatorum inter personas Religionis & Militiæ.

§. 20. Et quod quælibet querelæ, quæstiones, lites, causæ, & controuersiæ quas ex nunc inter fratres & subditos Hospitalis & Militiæ Sancti Lazari, præsentes & futuras, ex quibusuis occasionibus oriri, & moueri contigerit, quomodo cum omnibus suis incidentibus, emergentibus, connexis & annexis, ac omnium quarumuis appellationis (præterquam in defectus, aut denegatę iustitię, vel illati perperam contra stabilimenta, & consuetudines dicti Hospitalis grauaminis casibus) remoto obstaculo per pro tempore Magistrum & Conuentum dicti Hospitalis, seu illos ex fratribus, quibus ipsi Magister & Conuentus id commiserint, etiam vsque ad tertiam diffinitiuam sententiam inclusiue audiantur, necnon (iuxta laudabiles consuetudines, & stabilimenta Hospitalis huiusmodi & alias prout iuris fuerit) debito fine decidantur. omnesq. & singuli Priores, Preceptores, Milites, & Fratres Hospitalis præfati (postquam de mandato seu auctoritate Magistri, seu Conuentus præfatorum, in quibusuis ex prędictis contra eos intentandis causis, ad comparendum coram ipsis, & commissarijs per eos, vt præfertur, deputatis, in locis quantumcunque ab eodem Hospitali remotis, citati fuerint) coram eisdem Magistro, Conuentu, & Commissarijs, prout contigerit, legitime comparere debeant & teneantur, iuri, & iustitię (secundum stabilimenta, approbationes vsus, & laudabiles consuetudines præfati Hospitalis) pariturі.

Milites & aliæ personæ Religionis prohibentur corā alijs litigare, seu comparere pro iustitia, quā coram Iudicib. Religionis.

§. 21. Quodque illi ex Prioribus, Preceptoribus, Fratribus, & subditis præfatis, qui contra eorum aliquem super quibusuis querelis, rebus, vel negocijs, preterquam in casibus præfatis) coram alio quam præfatis Magistro & Conuentu, ac per eos pro tempore datis Commissarijs, in causam traxerint, & ad alium quam ad eosdem appellationes quascunque interposuerint, causas huiusmodi prorsus perdant, reque super qua contenderint, priuati existant eo ipso.

Potestas & iurisdictio Magistri, & Conuentus super personis & rebus.

§. 22. Necnon modernus & pro tempore existens Magister & Conuentus Hospitalis huiusmodi (iuxta illius stabilimenta, & laudabiles consuetudines, ac mores) in Prioratus, & Preceptorias, domos, Hospitalia, membra, bona, & loca quęcunque, necnon quoscunque Priores, Preceptores, Fratres & personas Hospitalis & Religionis huiusmodi, ac illorum vassallos, subditos, & seruitores, vbicunque, tam citra quam vltra montes, nunc & pro tempore constitutos, & commorantes (qui omnes Magistro & subdelegatis ab eo, firmiter, tam personaliter quam realiter, omni exceptione cessante, & quocunque à nobis vel sede prędicta obtento, vel obtinendo indulto, non obstante, parere, & obedire teneantur) plenariam & omnimodam, etiam meri & mixti imperij, iurisdictionem & superioritatem.

Procedēdi contra rebelles, & inobedientes, etiā per edictum publicum, etiā ad priuationē beneficiorum quomodolibet obtentorum.

§. 23. Ipseque Magister contra rebelles, & suis mandatis non obedientes, etiam vigore litterarum Apostolicarum, etiam in forma breuis, à nobis & successoribus nostris pro tempore emanatarum, seruatis quatuor terminis ad docendum se paruisse & satisfecisse in loco Conuentus Hospitalis huiusmodi, post legitime executam primam citationem, ad mulctam, siue pœnam personaliter, iuxta mores & stabilimenta prędicta, seu etiam ad priuationem habitus & beneficiorum, domorum, & prediorum per eos obtentorum procedendi. vel etiam, si magis expedire videbitur, beneficia, domos, & prędia ipsa ad manus suas, seu receptorum dicti Hospitalis reducendi, & (donec ipsi inobedientes contumaciam purgauerint, & debita onera persoluerint) pro suo arbitrio retinendi, illorum fructus, redditus, & prouentus, arrendandi & percipiendi.

Et audiendi singulas causas, lites, & querelas, quę inter ipsos fratres & milites oriuntur.

§. 24. Necnon omnes & singulas causas, lites & querelas (nondum tamen coram alijs iudicibus motas, & pendentes) super quibusuis dicti Hospitalis beneficijs, ac bonis, rebus, & pecunijs ęrarij, & Fratrum quorumcunque, in quibus inter seipsos inuicem, realiter, siue personaliter conuenient, seu conuenientur, atque etiam in quibus ab alijs etiam clericis secularibus vel regularibus, aut laicis similiter conuenientur, etiam per deputatos ab eis, in locis in quibus causę ipsę cognoscentur, audiendi & decidendi, eosque ci-

tan-

tandi, & quoties opus fuerit inhibendi, etiam sub censuris & pœnis ecclesiasticis, tam in curia prædicta quam extra eam, facultatem habeant.

Ut exequi di sententias, & res iudicatas.

§. 25. Necnon illorum sententiæ, & res iudicata per Priorem Ecclesiæ dicti Conuentus, etiam sub censuris & pœnis ecclesiasticis contra condemnatos, tam realiter quam personaliter executioni mandentur: ita quod alibi quam in dicto Hospitali, aut extra illud ex Magistri & Conuentus commissione cognosci & terminari nequeant.

Appellationes a sententijs delegatorũ ad M. Magist. & conuentum, & ab eis ad Capitulũ generale declarantur.

§. 26. Nec à sententiis, per Iudices dicti Hospitalis pro tempore latis, ad alium quam Magistrum & Conuentum prædictos, seu Iudices ab eis deputatos, in quauis instantia, neque à sententiis per ipsum Magistrum, & Concilium latis, alio quam ad generale Capitulum, siue per ipsius Hospitalis Fratres, siue per ipsos subditos, & vassallos, quoquo modo appellari possit: quinimmo illi vsque ad tertiam sententiam in eodem Cõuentu procedere teneantur.

Omnes expeditiones, & executoriales Magistri, & Cõuentus exequantur absq; alicuius licentia, nec à quopiã possint impediri.

§. 27. Et similiter, quod omnes sententiæ per eosdem Magistrum, & Conuentum latæ, omnes item commissiones, citationes, collationes, & omnia denique eorundem rescripta, ad omnes suæ iurisdictioni subditorum, ac reliquorum etiam quorum interest, causas, lites, seu querelas coram ipsis pertractandas, directe exequi, & à nonnullis locorum & terrarum Dominis, etiam Regali, aut Ducali dignitate fulgentibus, aliqua ratione expectandi consensus, seu alio quouis quæsito colore in eorundem executione impediri possint, seruato tamen in eis exequendis Datæ ordine, ita quod eorum vltima primis anteferri nequeant.

Facultas procedẽdi cõtra clericos, seu alios indebite occupãtes loca, & bona Religionis, seu nõ soluẽtes annuales census & debitas responsiones vacantium, mortuariorum, annatarum &c. cõmuni ærario.

§. 28. Ac quod contra Clericos, seculares seu laicos, Prioratus, præceptorias, domos, cameras magistrales nuncupatas, & alia beneficia Hospitalis huiusmodi, eorumque res & bona quocunque titulo, sine tamen consensu, & expressa licentia Magistri & Conuentus præfatorum, indebite occupantes, seu illi, aut eius communi ærario, seu Fratribus, occasione responsionum annuarum, vacantium, mortuariorum, annatarum, passagiorum, arreragiorum, seu alias quomodolibet, & ex quacunque alia causa debentes, siquidem illi actores sint, & in quauis instantia ad causam venient, Magister & Conuentus præfati, modo & forma quibus contra ipsius Hospitalis Fratres procedi consueuerit, pro illorum recuperatione libere procedere, & eos Prioratibus, præceptoriis, domibus, & aliis beneficijs huiusmodi, seruata forma iuris, & alias iuxta formam priuilegiorum prædictorum priuare; si vero rei fuerint, coram ipsorum competentibus Iudicibus ad recuperationem, & alia prædicta agere, & omnia iuris remedia tentare, ac demum priuatione huiusmodi legitime facta, de prioratibus, aliisque beneficiis prædictis, per priuationem eandem vacantibus, libere disponere valeant.

Quilibet personæ in dignitate ecclesiastica possint eligi in Conseruatores cũ facultatibus necessarijs.

§. 29. Necnon personæ in dignitate ecclesiastica vbilibet constitutæ, & quicunque locorum Ordinarij, ac eorum Vicarii & Officiales, per eosdem Magistrum & Conuentum, postquam dictam Sedem habuerint pro tempore eligendam, seruata tamen forma Concilii Tridentini, in eorum & quorumcunque Priorum, Præceptorum, & Fratrum Hospitalis huiusmodi, Conseruatores, qui quandiu exercuerint dictum officium, à nemine quo minus illud exerceant sub aliquo præ extu impediri vel molestari possint, deputati sint. ita quod ipsi electi, sub excommunicationis pœna eosdem Priores, Præceptores & Fratres, ac eorum singulos, non tamen extra regularia dicti Hospitalis loca degentes, aduersus inferentes eis, aut eorum seruitoribus & familiaribus iniurias, seu grauamina vel damna, in personis, rebus, & bonis, seu exigentes ab eis contra ac suprascriptum est, vectigalia, datia, pedagia, gabellas, collectas, aut alia onera, defendere, & præseruare, ac omnem eorum iurisdictionem exercere. necnon vbi executio realis vel personalis aduersus reos fieri non poterit, & reorum contumacia id exegerit, præcedentibus legitimis monitionibus, aliisque seruandis rite seruatis, sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas contra rebelles & inobedientes, cum effectu promulgare, ac priuilegia Prioribus, Præceptoribus, & Fratribus præfatis pro tempore concessa, eis obseruari facere debeant, & teneantur. in causis autem Hospitalis & Militiæ huiusmodi, eorumq. bonorum & personarum, vbi aliæ probationes non existent, eorum Magister, Priores, Præceptores, Milites, Fratres, vassalli, subditi, seruitores, & aliæ personæ in testes adhiberi & recipi possint.

Obtinentes beneficia hospitalis tenẽtur soluere Hospitali iura mortuariorum & vacantium, &c.

§. 30. Ac iura mortuariorum, & vacantium, necnon arreragiorum, passagiorum, & aliorum quorumcunque, itaut quæuis personæ cuiuscunque Ecclesiasticæ dignitatis existentes, beneficia Hospitalis huiusmodi pro tempore obtinentes, illa soluere omnino teneantur, & astricti sint, ac ad id etiam sub sententijs, censuris, & pœnis ecclesiasticis, ac aliis iuxta eorundem priuilegia, priuationis, & apprehensionis bonorum ad manus suas remediis cogi possint, soluantur.

Facultas suscipiẽdi ordines etiã extra tẽpora, & celebrandi in quibuisuis Ecclesijs, cum conditionib. quibusdam.

§. 31. Necnon quod Magister, Priores, Præceptores, & dicti Hospitalis Fratres Capellani, ab Ordinariis, intra quorum diœces. fines, eorum Prioratus, Præceptoriæ, & alia loca, in quibus eos residere oportuerit, existent, vel si ab Ordinariis præfatis legitime impeditis non poterint, ab eis nihilominus examinati, atque idonei secundum canonicas sanctiones reperti & approbati, habitisq. ab eis dimissorialibus litteris, & à suis superioribus licentia, & seruata in omnibus forma Concilij Tridentini, à quocunque catholico antistite sub Romanæ Sedis obedientia constituto, in propria diœcesi residente, aut in aliena pro diœcesano Pontificalia exercente, diligenti præuio examine, sacros ordines, etiam (si id pro vtilitate aut necessitate Hospitalis, Prioratuũ, Præceptoriarum, & aliorum locorum huiusmodi respectiue eisdem Ordinarijs, & Superioribus videbitur expedire) extra tempora à iure statuta, tribus, nec paucioribus diebus festiuis suscipere, & in quibusuis tam secularium quam regularium Ecclesijs, cum commendatitiis sui superioris litteris, absque alicuius licentia celebrare possint.

Magister Cõuentus, Priores, & Præceptores intra limites suarum iurisdictionũ veri Ordinarij existunt.

§. 32. Et ipsi Magister & Conuentus, necnon Prior Ecclesiæ, aliiq. Priores & Præceptores, intra limites suarum iurisdictionum & administrationum, veri Ordinarij, iuxta formam stabilimentorum & priuilegiorum prædictorum, existant, & esse censeantur.

Magister, & Conuentus quoscunq; delinquẽtes vbiq; capere & ad locum cõuentus, vel alium ad id destinatu trãsmittere possunt.

§. 33. Necnon Magister & Conuentus, quoscunque & singulos Priores & Commendatores, suorum Prioratuum & Commendarum Fratres seu Religiosos delinquentes vel inobedientes, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis & præeminentiæ existentes, etiam si qua uis, etiam Apostolica exemptione fungantur, in quocunque loco quantumuis priuilegiato, & quauis, etiam Imperatoris, Regum, seu aliorum Principum, etiam ecclesiasticorum Curia, præterquam Romana, per se, aut suos Officiales & Ministros, capere & incarcerare, ac captos à se vel eorum nomine liberare, & ad Hospitale præfatum per Magistrum & Conuentum præfatos (iuxta eorum constitutiones & stabilimenta) puniendos sub debita custodia transmittere, & transmitti facere, libere & licite possint.

Officiales quicunq; tenẽtur præstare auxiliũ pro capiendis & transmittendis delinquentibus.

§. 34. Ac tam ecclesiastici quam seculares Officiales, & locorum Potestates, ad eisdem Magistro & Conuentui, Prioribus, Commendatoribus, aliisque in præmissis assistendum, ac auxilium, consilium, fauore, & iuuamen præstandum, sub excommunicationis & aliis censuris & pœnis ecclesiasticis, teneantur, & obligati sint.

Cassatio & annullatio quarumcũq; expectatiuarũ, reseruationum, antianitatum, cõcessionum & aliarum gratiarum p. quẽ tiuarũ super locis Religionis absq; consensu Magistri, & Conuentus.

§. 35. Ac omnia & singula, quæ tamen suum nondum sortita sunt effectum, speciales & generales, etiam mentales reseruationes, expectatiuæ, mandata de prouidendo antianitates, sine consensu Coadiutoriæ, necnon præuentiuæ quæcunque gratiæ, de & super Prioratibus, Præceptoriis, Rectoriis, Domibus, Cameris Magistralibus, locis, & membris, ac aliis beneficiis ecclesiasticis dicti Hospitalis quouis modo nuncupentur, etiam in Angliæ, Castellæ, Legionis, ac Valentiæ Regnis, ac Principatu Cathaloniæ, & Comitatu Flandriæ, quomodocunque & qualitercunque, absque Magistri & Conuentus præfatorum consensu,

etiam cum quibusuis fortissimis & insolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis irritantibusque, & aliis decretis & inhibitionibus, etiam motu & scientia similibus, quibusuis etiam aliis quam dicti Hospitalis personis cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis vel præeminentiæ fuerint, etiam Cardinalatus honore fungentibus & functuris, etiam per nos, & Sedem præfatam, tam in genere quam in specie concessa & facta, & quasuis etiam præuentiuas, & restitutorias, ac præseruatiuas, necnon derogatorias iuribus dictorum Magistri & Conuentus, etiam quo ad annuam responsionem illis faciendam, clausulas in se continentia, eorumq. vires & effectus, reuocata, cassa, & nulla, nulliusq. roboris vel momenti sint, ac nemini suffragari possint, neque debeant, nec per ea cuiquam in Prioratibus, Præceptorijs, dignitatibus, domibus, locis, & membris, ac alijs beneficijs Hospitalis huiusmodi, ius acquiri possit, neque coloratus titulus possidendi tribui, sed illis, effectum suum, vt præfertur, nondum sortitis, nequaquam obstantibus, Magister & Conuentus præfati, coniunctim vel diuisim, iuxta consuetudines & stabilimenta huiusmodi Hospitalis, de Prioratibus, Præceptorijs, domibus, cameris, locis & membris, ac alijs Hospitalis beneficijs huiusmodi, libere disponere.

Licentia apprehendendi propria auctoritate possessionē bonorum & locorū per alios occupatorū, & ea nō restituentium.

§.36. Et interim (donec de illis disposuerint) per se, vel procuratores suos possessionem eorundem vacantē propria auctoritate libere apprehendere, ac illorum fructus, redditus, & prouentus percipere, ac in suos & Magistralis & Conuentualis mensarum vsus & vtilitatem conuertere & retinere possint, cuiusuis licentia super his minime requisita.

Loca Religionis non comprehēdantur sub reseruationibus Apostolicis, sed sint manualia.

§.37. Præterea, quod Prioratus, Præceptoriæ, & membra, ac beneficia quęcunque dicti Hospitalis, quę pro tempore qualitercunque vacauerint extra Romanā Curiam sub quibusuis generalibus vel specialibus reseruationibus Apostolicis factis, & quas fieri contigerit de beneficijs ecclesiasticis pro tempore vacantibus, vtpote ad Hospitalitatem & fidei tuitionem ordinata, nullatenus includātur, nec reseruata vel affecta existant, sed Hospitalium pauperum, quæ sub reseruationibus ipsis non includuntur, quo ad id sortiantur naturam.

Loca Religionis per Magistrum & Conuētū duntaxat, & non alios, cōferri debent, personis religionis quę professionē iam emiserint, & resignationes, seu cessiones fieri nequeāt, nisi in personis dictæ Religionis professis habitū solitū gestantibus.

§.38. Debeatq. de illis per pro tempore existentem Magistrum & Conuentum prædictos duntaxat, & non alium, iuxta stabilimenta prædicta, Fratribus dicti Hospitalis prouideri. Resignationes vero, seu cessiones de illis à pro tempore illa obtinentibus, etiam si obtinentes de dicta militia non sint, in fauorem quarumcunque personarum fieri nequeant, nisi personæ ipsæ professionem per Fratres dicti Hospitalis emitti solitam iam emiserint, aut illam ex tunc intra duos menses expresse emittere, & habitum per eosdem gestari solitum suscipere & gestare paratæ existant. alioquin resignationes & cessiones ipsæ, & quas aliter fieri contigerit, per nos, aut successores nostros Romanos Pontifices pro tēpore existentes, ac dictam Sedem, vel eius, aut alia quacunque auctoritate de Prioratibus, Pręceptorijs, membris & beneficijs huiusmodi reseruationes, prouisiones, collationes, commendæ, vniones, & quæcunque aliæ similes vel dissimiles dispositiones.

Exemptiones cōcessę prioribus & militibus nō suffragentur aduersus debita per ipsos cōmuni ærario Hospitalis, & obedientiā Magistri, & Conuētus.

§.39. Et exemptiones, Priorum, Præceptorum, & Fratrum, à Magistri & Conuentus præfatorum obedientia & superioritate, aut debitis per eos præfato ærario responsionibus annuis, & alijs iuribus, quacunque ratione vel causa, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, etiam cum expressa derogatione posteriorum litterarum quarumcunque, quæ etiam per nos in contrarium fortasse fieri contigerit, nullius penitus sint roboris vel momenti, & habeantur prorsus pro infectis, nec censeatur in hac parte vnquam derogatum per quascunque clausulas, etiam derogatoriarum derogatorias, fortiores & efficaciores, nisi dum & quoties ipsarum posteriorum litterarum de verbo ad verbum, vere & non per clausulas id importantes, inserto tenore de ipsorum S. R. E. Cardinalium consilio derogari contigerit, nec etiam tunc nisi ad id Magistri & Conuentus præfatorum expressus accedat assensus, & non aliter, nec alio modo. & semper in huiusmodi, quæ sic fient de cōsilio præfato, derogationibus, censeatur apposita clausula, quod effectum sortiantur de consensu Magistri & Conuentus præfatorum, & non aliter, nec alio modo.

Loca Religionis nō nisi in Religione professis, ac habitum gestantib. conferri possint.

§.40. Quodq. collationes, prouisiones, commendæ, vniones, reseruationes, & aliæ dispositiones quælibet, quas de eisdem Prioratibus, Præceptorijs, & membris pro tempore, per cessum vel decessum, seu quamuis aliam dimissionem, præter quam apud Sedem, vacantibus, alias quam in huiusmodi personis, & modo prædicto fieri contigerit, etiam si per nos & pro tempore existentem Romanum Pontificem fient, illis, quibus sic fient, nullum ius, nullumq. coloratum titulum tribuant possidendi.

Alienationes non fiant, & quæ factæ, iuribus omnino careant.

§.41. Alienationes censuum, redditruum, iurium, iurisdictionum, & bonorum quorumcunque ad Prioratus, Præceptorias, Domos, Hospitalia, beneficia, & loca Hospitalis huiusmodi pertinentium, sub excommunicationis latæ sententiæ, & priuationis beneficiorum obtentorum pœnis, per contrafacientes eo ipso absque aliqua declaratione incurrendis, de cętero ne fiant. & si fiant, viribus omnino careant.

Reuocatio iuris patronatus, & facultas liberandi facta restitutione.

§.42. Et insuper, quod iurapatronatus, & præsentandi personas idoneas ad Prioratus, Præceptorias, Hospitalia, membra, aliaque beneficia & loca Hospitalis huiusmodi, à quadraginta annis citra acquisita, & in futurum acquirenda, ex quauis causa, præterquam ratione fundationis, & iuxta dispositionem Concilij Tridentini, nisi præuia diligenti cognitione per locorum Ordinarios habenda, reperta fuerint ob maxime euidentem beneficiorum, & locorum huiusmodi necessitatem constituta esse, ab eisdem Ordinarijs in totum reuocentur, & restituto patronis eo quod ab ipsis propter ea datum fuerit, in pristinam libertatem reducantur, & ex tunc (sine tamen damno illa canonice possidentiū) liceat Magistro & Conuentui præfatis, Prioratus, Præceptorias, Hospitalia, membra & beneficia huiusmodi conferre.

Prohibitio reseruationis pensionis super beneficijs dicti Hospitalis, nisi in fauorem Fratrum eiusdem Ordinis & Religionis.

§.43. Et quod nulla pensio annua super alicuius Præceptoriæ, Commendæ, vel alterius benefici Militię huiusmodi fructibus, etiam ex resignatione in manibus Romani Pontificis, aut alia quauis probabili causa, nisi in personam dictæ Religionis & Militię, etiam per ipsum Pontificem reseruari, neque commendæ, & alia beneficia dictæ Religionis pensionibus huiusmodi, aliter quam vt pręfertur onerari possint, & si pensiones desuper aliter assignari contingat, assignationes ipsæ nullius sint roboris vel momenti, nec titulares beneficiorum huiusmodi ad illarum solutiones teneantur, neque ad id censuris ecclesiasticis, alijsue pœnis compelli possint.

Ad parochiales & aliasdict Ordinis Ecclesias deputari possunt fratres capellani, non obstante quod per abusum alias per longissimū tēpus presbyteris secularibus fuerint collatæ, aut conferri consueta.

§.44. Et quod liceat Magistro, singulisque Prioribus, Præceptoribus, Militibus, & Fratribus Hospitalis huiusmodi, Parochiales, ac etiam sine cura Ecclesias, vel earum Vicarias, seu Capellanias perpetuas, aut Capellas, vel Altaria, seu alia beneficia simplicia ad eorum collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, seu quamuis aliam dispositionem ratione Prioratuum, Pręceptoriarum, & Camerarum Magistralium nuncupatarum, domorum, & aliorum beneficiorum dicti Hospitalis per eos pro tempore obtētorum, de iure, statuto, consuetudine, fundatione, aut priuilegio, seu alias quomodolibet spectantia, & pertinentia, & ab ipsis Prioratibus, Præceptorijs, domibus, Hospitalibus, & aliis beneficiis dependentia, seu illis annexa, & quæ dudum Fratribus saltem Capellanis eiusdem Hospitalis ab eisdem Magistro, Prioribus, & Præceptoribus, & aliis præfatis conferebantur, à longo tamen, & forsan longissimo tempore citra, de cuius initio memoria hominum forsan non existit, per ipsos Magistrum, Priores, Præceptores, Milites, & Fratres per abusum, aut ex defectu Fratrum Capellanorum, vel aliarum personarum eiusdem Hospitalis ad id idonearum, clericis seu presbyteris secularibus collata, aut conferri, & per ipsos presbyteros vel clericos seculares obtineri solita, cum primum per quamcūque dimissionem illa nunc obtinentium vacauerint, ea scilicet quibus presbyteratus ordo annexus est, non alius quam Fratribus Hospitalis huiusmodi Capellanis nuncupatis,

qui

Fratres Capellani à presbyteris secularibus non differunt, nisi quo ad gestationem Crucis ad pectus.

qui à Militibus Presbyteris, seu Clericis, nisi quo ad gestationem Crucis, vel Habitus dicti hospitalis ad pectus non differunt, dummodo si Presbyteri, aut in ea ætate constituti, vt ad ordinem presbyteratus promoueri possint, & ad id alias etiam iuxta dispositionem Concilij Tridentini, idonei, & habiles sint: reliqua vero cæteris Fratribus Militibus conferre, ac alias de aliis prouidere, & disponere.

Fratres Milites, quib. beneficia conferūtur, in titulo ea quo ad vixerint retinere possūt.

§.45. Ipsiq; Fratres, quibus Beneficia huiusmodi contigerit, illa, si sibi canonice alias conferantur, aut eligantur, præsententur, vel alias assumantur ad illa, & instituātur in eis, recipere, & in titulum etiam quo ad vixerint retinere.

Parochialib. & alijs Ecclesijs nonnisi p Capellanos Ordinis, etiā nō professos, in defectum professorum, deseruiatur, qui præsētati ab ordinarijs ad requisitionē Magistri, &c. admittantur.

§.46. Et quod presbyteri, qui in dicta Religione professionem non emiserint, nisi de expressa licentia, vel cōsensu Magistri, seu Priorum, Præceptorum, vel Fratrum, quos id tangeret, ad deseruiendum Parochialibus, & alijs Ecclesijs, ac Capellis Hospitalis huiusmodi, Capellani eiusdem Religionis, vel in defectum eorum Presbyteri in ea non professi, dummodo tam hi, quam illi (vt præfertur) idonei sint, & iuxta decreta Concilij Tridentini huiusmodi, per locorum Ordinarios ad requisitionem, seu præsentationem dictorum Priorum, Præceptorum, & Fratrum, ad quos id pertinere compertum fuerit, absque aliqua exactione & oneris impositione, recipi & admitti debeant.

Priuilegijs religionis dūtaxat gaudeant, qui habitum susceperint, & infra certū tēpus professionē emiserint.

§.47. Quodq; illi dumtaxat Priuilegijs dicto hospitali concessis gaudeant, qui à præfato Magistro, seu de eius licentia habitum susceperint, & professionem emiserint, seu de habitu suscipiēdo, & professione huiusmodi emittenda infra certum tempus arctati fuerint.

Qui gaudeāt his priuilegijs.

§.48. Nullusque Priorum, Præceptorum, & Fratrum præfatorum, absq; mandato seu licentia præfati Magistri, aut saltem sui Prioris, seu Procuratoris ipsius hospitalis in Romana Curia existentis, Priuilegijs prædictis in eadem Curia vti valeat, nec illa absq; huiusmodi licentia vagantibus suffragentur.

Non iniiciatur manus violenta in confugientes ad Ecclesias, religionis.

§.49. Ac manus violentæ in eos qui ad Ecclesias, seu Domos eiusdem Religionis pro sua salute confugerint, per quempiam inijci nequeant, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna.

Facultas deputādi Vicariū, cū facultate cōferēdi beneficia.

§.50. Liceat etiam Iannotto, & pro tempore existenti Magistro, & Conuentui præfatis, in singulis Prioratibus ipsius Hospitalis vnum Vicarium cum facultate conferendi præceptorias, & Domos hospitalis huiusmodi, deputare, ac pensiones, seu responsiones, & onera super Domibus, Præceptorijs, Leprosarijs, & alijs Beneficijs hospitalis huiusmodi imponi solita, à quibuscunque etiam Clericis secularibus illa in Comendam obtinentibus, eorumque Colonis, & Inquilinis, etiam Laicis, eo modo quo à Fratribus dicti Hospitalis exigētur, exigere.

Et procuratorem generalē in Rom. Cur. cū potestate conferēdi beneficia etiā reseruata, affecta, vel deuoluta, etiā in titulū perpetui beneficij, vel ad nutū, aut amouibiliter; & per viam perpetuæ vnionis.

§.51. Ac in Romana Curia Procuratorem Generalē cum generali, vel speciali, aut limitata potestate, & facultate constituere, seu deputare. & in eadem Curia per se, seu dictum procuratorem quæcunq; eiusdem Hospitalis Beneficia cuiuscunque qualitatis existentia quomodolibet, præterquam per resignationem in manibus nostris, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore, aut per obitum, seu alias quomodocunq; apud Sedem vacantia, iuxta ipsius Hospitalis, & Militiæ stabilimenta, libere conferre, & de illis, de quibus iam dispositum fuit de nouo, de alijs vero beneficijs huiusmodi, siue illa tanquam priuata prædia in titulum perpetui beneficij Ecclesiastici, seu etiam ad nutum, aut amouibiliter vni, vel diuersis personis assignari solita sint, iuxta solitum huiusmodi, pro beneficiorum eorundem natura, aut etiam si expediuerit per viam perpetuæ vnionis, libere disponere. ita tamen, quòd Beneficia Presbyteris destinata, nullatenus Militibus, seu Fratribus capellanis in presbyteratus ordine, aut tali ætate qua ad illum canonice promoueri possint, constitutis, dumtaxat conferantur.

Et concedēdi antianitates ac Resignationes.

§.52. Necnon Antianitates, tam generales, quā speciales super eisdem beneficijs Fratribus eiusdem hospitalis; quæ eo ipso Apostolica auctoritate confirmatæ, & approbatæ censeantur, concedere: ac resignationes dictorum beneficiorum recipere, & admittere.

Facultas sepeliendi in eorum Parochialib. quoscunque, etiā interdictos, dūmodo &c.

§.53. Necnō Cœmeteria in eorum Parochialibus Ecclesijs habere, & quorumcunq; Christifidelium cadauera, etiam si interdicti forent, (dummodo interdicto causam non dederint) saluo iure, si quo Cathedrali Ecclesiæ, aut alteri Parochiali ratione Quartæ funeralis debitum fuerit, absq; alio onere, & solutione Episcopo faciēda, recipere, & sepelire.

Exigendi donata, & legata.

§.54. Legata, & donata, tam inter viuos, quam qualibet vltima voluntate exigere, & percipere.

Recipiendi quæcunq. ecclesiastica sacramenta à quocunq. Catholico Antistite.

§.55. Necnon Prioribus, Præceptoribus, Militibus fratribus, & personis præfatis intra Regularia dicti hospitalis loca degentibus (de suorum superiorum licentia, alijs vero quo ad confirmationē sine Diœcesani, quo ad alia vero sine Parochialium Ecclesiarum, intra quorum limites eos degere contigerit, præiudicio, & seruatis decretis Concilij Tridentini) liceat quæcunq; Ecclesiastica sacramenta à quocunq; maluerint catholico Antistite, siue alio illa licite administrante, gratiam, & communionem dictæ Sedis habente, nihil oblato, vel soluto recipere.

Deferendi quæcūq. Arma, vbique locorum.

§.56. Et tam ipsis, quam eorum familiaribus Arma quæcunq; & vbicunque locorum pro sua defensione, & hostium dictæ Sedis offensione gestare.

Audiendi cōfessiones, ministrandi sacramenta, ac celebrādi diuina pro Fratribus Capellanis, etiā tēpore interdicti.

§.57. Liceat similiter Capellanis eiusdem hospitalis, Priorum, Præceptorum, Militum, Fratrum, Personarum, Vassallorum, Subditorum, & Familiarium præfatorum intra huiusmodi loca degentium, Confessiones audire, & Pœnitentiam salutarem eis iniungere, ac Eucharistiæ, & alia Sacramenta Ecclesiastica ministrare, necnon tempore Interdicti, dummodo illi causam non dederint, excommunicatis & interdictis exclusis, clausis ianuis, & summissa voce, Missas, & alia diuina Officia celebrare.

Erigendi præceptorias, domus, hospitalia absque licentia Ordinariorū locorum, quæ gaudeant priuilegijs & in quibus Ordinariorū nulla sit iurisdictio.

§.58. Quilibet autem Christi fideles in quibusuis Ciuitatibus, locis, diœcesibus, Præceptorias, Domos, & Hospitalia sub dependentia & subiectione dicti hospitalis, & Militiæ, per eius Fratres, & Milites obtinenda, quæ ijsdē Priuilegijs, Immunitatibus, Indulgentijs, Concessionibus, & indultis, quibus aliæ dicti Hospitalis, Præceptoriæ, Domus, & Hospitalia vtentur, fruentur, & gaudebunt, vtantur, potiantur, & gaudeant, assignata illis congrua dote, Ordinariorum locorum, & quorumuis aliorum licentia minime requisita. & nulla præterea (nisi vsquequo Magister, & Conuentus hospitalis huiusmodi propriam Sedem Conuentualem in aliquo certo loco habuerint) in illis Ordinarijs ipsis iurisdictione, aut oneris imponēdi facultate reseruata, construi, & erigi faciendi, plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem habeant.

Facultas testādi omnib. etiā ministris presbyteris, & beneficiatis, de quibuscūq. bonis & ex fructib. beneficiorū acquisitis, & inter quoscūq. cōsanguineos inhabiles dūmodo quintā partem hospitali relinquat.

Tu attende const. 73. huius Pont. Sacrosanctum.

§.59. Ac quod pariter liceat omnib. Prioribus, Præceptoribus, cæterisq; Militibus, ac Fratribus, & Ministris etiā Presbyteris, & Beneficiatis eiusdem Religionis, & Militiæ, de quibuscunque, tam stabilibus quam mobilibus bonis, pecuniarum summis, gemmis, & lapidibus preciosis, alijsq; rebus cuiuscunque qualitatis & quantitatis, ac valoris existant, per eos etiam ratione Beneficiorum Ecclesiasticorum dicti hospitalis dumtaxat per eos obtentorū, ac alias vndecumque, & quomodolibet acquisitis, & ad illos quouis modo spectantibus (dummodo quintam illorum partem Cōuentui præfato relinquant) inter quoscunq; consanguineos, filios etiam spurios, & alios illegitimos, aliasq; quantumuis incapaces personas testari, ac alias etiam per Codicillos, donatione inter viuos, causa mortis, & alia quacunq; via, prout sibi videbitur, disponere, ac illa in pias, & non pias, alias tamen licitas causas erogare.

Celebrandi in habitu Pōtificali, & dādi benedictionē, dummodo non sit præsēs aliquis Antistes, & tūc de illius licētia.

§.60. Priori autem Ecclesiæ dicti Conuentus pro tēpore existenti, quoties sibi placuerit, Missam, & alia diuina Officia in præfata alijsq; dictæ Religionis Ecclesijs, in habitu Pontificali cum Mitra & Baculo Pastorali celebrare. ac post Missarum solemnia (dummodo nō sit præsens aliquis Catholicus Antistes, vel de illius consensu) ibi benedictionem Christi populo impartiri

Milites, & alij non incurrunt peccatū mortale nisi propter inobediētiā, & contumaciam pluries commissam, & rebelliōnē à Religione.

§.61. Et insuper, quod nullus ex Magistro, & Militibus, ac Fratribus pro tempore existentibus, alijsq; personis dictæ Militiæ, & Religionis, propter eius Regulam, Capitula, ac Statuta, nunc & pro tempore edita, non obseruata, vel minus rite adimpleta, in peccatum mortale incidat, præterquam propter inobedientiam, & contumaciam pluries commissam, & continuatam, & ab ipsa

sedibus non obstantibus, de Prioratu, Præceptoria, Dignitate, Officio, vel Beneficio sic per priuationem huiusmodi vacante, iuxta stabilimenta, & alia præmissa, libere disponi, aut illa alias per eum, vel eos, ad quem, seu quos Ancianitatis, vel alio iure pertinet, acceptari possit.

§.74. Necnon quod præmissis etiam per quascunque litteras Apostolicas, etiam quauis clausulas generales, vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficacioresque, & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quacunque verborum expressione in se continentes, nullatenus derogari possit, nec quo ad illa derogatum censeatur, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus, & huiusmodi derogationes Consistorialiter factæ, & per trinas distinctas litteras eundem tenorem continentes, tribus distinctis similibus vicibus Magno Magistro, & Conuentui præfatis intimatæ, & insinuatæ fuerint, ac ipsorum Magistri, & Conuentus ad id expressus accedat assensus: & aliter factæ derogationes, nemini suffragentur, ac Magister, & Conuentus præfati ad parendum litteris derogatorijs huiusmodi, & decretis super illis processibus, ac illorum executoribus, & sub executoribus, eorumq; mandatis, & monitionibus minime teneantur: sed litterarum huiusmodi executionem omnino impedire, nec ratione resistentiæ censuris Ecclesiasticis per eosdem executores, vel subexecutores latis innodari possint.

§.75. Et sic in præmissis, omnibus & singulis per quoscunq; iudices, & commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, & causarū Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & cuilibet eorum quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate iudicari, & diffiniri debeat. Et quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane fit.

§.76. Et quo ad præmissa non obstent ea omnia, quæ dictus Pius IV. Prædecessor in dictis litteris voluit non obstare.

§.77. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum ratihabitionis, statutorum, ordinationum, reuocationis, cassationis, irritationis, annullationis, euacuationis, & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorū Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurū.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimoseptimo, Septimo Cal. Februarij, Pont. nostri Anno primo.

XXIX.

Reseruatio Beneficiorum propter crimen hæresis vacantium, & declaratio quod hæc beneficia non comprehenduntur in impetrationibus, in quibus modus vacationis propter crimen hæresis, non sit expressus, nisi in casibus hic nominatis.

Irritauit easdem impetrationes, Gregor. XIII. vt inf. in eius const. 66. In Ecclesijs, vbi etiam notabis.

Edita An. D. 1567.

PIVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Causa huius const.

CVm ex Apostolatus officio nobis (meritis licet imparibus) credito, cura dominici gregis nobis immineat generalis, & exinde teneamur, more vigilis pastoris, vigilare, & attentius prouidere vt Ecclesijs, Monasterijs, & quibusuis alijs beneficijs Ecclesiasticis nunc & pro tempore propter crimen hæresis vacātibus, & vacaturis, tales viri eis præficiantur idonei, qui detestandas, ac nefarias hæreses diabolo disseminante contra veræ, & orthodoxę fidei puritatem exortas, de agro Domini extirpare, & populos sibi commissos ad Catholicæ Ecclesiæ veritatem reducere, doctrina, verbo, & boni operis exemplo valeant.

Reseruatio omnium be- [neficiorum] propter crimen hæresis vacantium.

§.1. Præmissorum itaque consideratione inducti, & alijs ad id suadentibus rationabilibus causis, nōnullis etiā prædecessorum nostrorum vestigijs inhærendo, Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera nostra voluntate, & deliberatione, omnia & singula beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, secularia, & quorumuis Ordinum etiam sancti Ioannis Hierosolymitani & aliarum quorumuis militiarum regularia quæcunque & qualiacunque sint, etiam, si secularia, canonicatus & præbendæ, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in cathedralibus etiam metropolitanis, vel collegiatis, & dignitates ipsę in cathedralibus etiam metropolitanis post Pōtificales maiores seu collegiatis Ecclesijs huiusmodi principales, Regularia vero beneficia huiusmodi, Monasteria etiam cōsistorialia, prioratus, præposituræ, præpositatus, dignitates etiam conuentuales, personatus, administrationes, vel officia etiam claustralia, ac hospitalia & præceptoriæ, & alias quomodocunque qualificata fuerint, ordinationi & dispensationi nostræ, & Sedis Apostolicæ hac perpetuo constitutione valitura auctoritate Apost. tenore præsentium reseruamus.

Declaratio quod in impetrationibus beneficiorum, non comprehendi beneficia propter hæresim vacantia, nisi specifice sit expressum, decet.

§.2. Declarantes omnes & quascunque impetrationes de beneficijs vt præfertur, quomodocunque qualificatis certo modo in futurum faciendas, & obtinendas, beneficia huiusmodi propter hæresim vacantia, & in futurum vacatura non comprehendere, nisi specialiter, & dispositiue vacationis modus propter crimen hæresis expressus fuerit, & illum nullo modo sub quibusuis clausulis, & decretis comprehendi quantumcunque generalibus in quibusuis gratijs & concessionibus per nos & Romanos Pontifices successores nostros faciendis, etiam per fiat signatis & concessis. ac decernentes omnes & quascunque impetrationes de quibusuis beneficijs, vt præfertur qualificatis hactenus factas & obtentas, nisi earum vigore in iudicio per impetrantes crimen huiusmodi deductum fuerit, & super eo sententiam fauorabilem obtinuerint, vel dictorum beneficiorum possessionem assequuti fuerint, ad vacationem huiusmodi propter crimen hæresis se nō extendere, & illā neminē comprehendere.

Decretum irritans.

§.3. Sicque per quoscunque Iudices, & commissarios quauis auctoritate fungentes etiam S. R. E. Cardinales iudicari & interpretari debere, irritum quoque & inane si secus per quoscunque quauis dignitate & auctoritate præditos, iudicatum fuerit, decernimus.

Forma publicationis mox sequitur.

§.4. Volumus autem quod præsentes litteræ in Cancellaria nostra Apostolica, & in acie Campi Floræ de more publicentur, & inter constitutiones perpetuo valituras describantur.

Fides Exemplorum.

§.5. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus & etiam declaramus quod earum transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensę. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 2. die 27. Ianuarij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, sexto Cal. Februarij, Pontificatus nostri Anno Secundo.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1567. Indict. 10. Pontificatus Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pij Papæ V. Anno 2. die vero 17. mensis Febr. retroscriptæ litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ per nos Antonium Clerici, & Io. Andream Rogerium prædicti Sanctiss. D. N. Papæ Cursores. *Scipio de Octauianis Mag. Curs.*

XXX.

Reuocatio Indulgentiarum quomodolibet cōcessarum, continentium facultatem quæstuandi, & pro quibus consequendis porrigendæ sunt manus adiutrices. Prohibitioq; de cætero quæstuādi, & quæstores deputandi.

Ad hæc habes etiam huius Pont. const. 99. Quam plenum. Nec non Concil. Trident. sess. 21. cap. vlt. vbi abolito vsu quæstorum, datur Ordinarijs forma colligendi eleemosynas.

PIVS

Marginal notes (left column, partly cut off): … nis … com… … Magno Magistro, & Cō… disponere beneficia… per priuationem… ; Suisq; has concessiones præstari. ; … reuocatio, & clausulæ sublata. ; Clausula decretorum. ; Sanctio pœnalis. ; Data Pont. An. 1. die 26. Ianuarij.

Anno A. D. 1567.

P I V S E P I S C O P V S,

Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

ETsi Dominici gregis saluti semper intēti, singulis cū humilitate poscentibus ea benigne concedere nos & praedecessores nostri studuerint, per quae peccatorum mole deposita, salus ipsis succedat, & hostis humani generis seruitute ereptas animas lucrifaciant Altissimo, qui eas nobis sua bonitate commisit. id tamen propensiori studio nos praecauendum esse censemus, ne cuiusuis Indulgentiae, remissionis, vel facultatis obtentu, Christifideles procliuiores ad illicita in posterum committenda reddantur, aut facilitas veniae eis peccandi tribuat incentiuum, & exinde clauium auctoritas deducatur in contemptum, & Christifideles quamplurimum scandalizentur.

Causae reuocationis.

§. 1. Sane cum ad auditum nostrum ex diuersis mundi partibus quamplurimae querelae perlatae fuerint, quod vigore diuersarum Indulgentiarum, & facultatum per praedecessores nostros, ac etiam nos vel auctoritate nostra, tam fabricae nostrae basilicae Principis Apostolorum, & Ecclesiae S. Ioannis Lateranensis de Vrbe, ipsiusque Ecclesiae, necnon S. Ioannis, & S. Lazari Hierosolymitan. ac S. Spiritus in Saxia, & S. Ioannis Lateranen. ac S. Iacobi Incurabilium, de eadem Vrbe, necnon S. Elmi, & S. Bouis, ac S. Gothardi, & S. Leuguzoni, necnon S. Nicolai, & S. Bernardi Montis Iouij, necnon S. Leonardi, ac S. Marthae, necnon Sanctissimi Crucifixi Siracusan. ac S. Mariae de Monte Serrato, hospitalibus, ac etiam S. Sebastiani prope, & extra muros dictę vrbis, necnon S. Antonij de S. Antonio Viēnen. dioecesis & Redemptionis captiuorum nuper Neapoli instituto Monasterijs, illorumque, ac diuersis alijs Ecclesijs, Monasterijs, Hospitalibus, Militijs, Confraternitatibus, Societatibus, & pijs locis cōcessarum, multi quaestores ex eisdem indulgentijs lucrum temporale tantum quaerentes, nominibus fabricae Ecclesiarum, Hospitalium, Monasteriorum, Militiarum, Confraternitatum, Societatum, & piorum locorum praedictorū in diuersis Ciuitatibus, & dioecesibus quaestas facere, Confratres describere, Capellas, & Oratoria erigere, illisq; erectis Indulgentias huiusmodi communicare, & in diuersis gradibus à iure prohibitis dispensare, ac plura etiam concedere, quam eis vigore facultatum praedictarum licitum sit, ipsiq; lucro intenti, pecuniasq; potiusquam Christifidelium salutem quaerentes, ac eisdem indulgentijs sic abutentes, quaestum ex illis particularem facere conantur, variosq; & diuersos Quaestores, Commissarios, Procuratores, Receptores, Thesaurarios, Factores, Nuncios, & alios ministros constituere, qui non solum supradicta, sed etiam plura alia eis nunquam cōcessa, facere, & concedere, necnon locorum Ordinarios, illorumque in spiritualibus Vicarios generales, & Officiales, ac Ministros, Ecclesiarumq; & Ordinum Prelatos, Superiores & personas, quaestas huiusmodi impedientes censuris Ecclesiasticis innodare, & alias in pluribus grauiter excedentes, in diuinae maiestatis offensam, ac suarum, & Christifidelium animarum perniciē, ac Ordinariorum perturbationem, & piarum mentium scandalum, praesumunt.

Reuocatio indulgentiarū continentiū facultatē quaestuandi, & pro quibus consequendis porrigendae sunt manus adiutrices.

§. 2. Nos qui Deo propitio gregis Dominici meritis licet insufficientibus curam gerimus, & illum spiritualis Thesauri elargitione cupimus ipsi Deo reddere acceptabilem, ex praemissis, & alijs rationabilibus causis animū nostrum mouētibus, felicis recordationis Calisti Quarti, Clementis VII. Pauli III. Iulij similiter III. & diuersorum aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum vestigijs inhaerentes, Motu proprio non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instātiam, sed de mera nostra voluntate, & deliberatione, omnes & singulas indulgentias etiam perpetuas, & peccatorum remissiones fabricae & Ecclesiae huiusmodi, necnon S. Ioānis Hierosolymitani etiam pro constructione, & aedificatione illius nouae Ciuitatis praedictis, in quibusuis alijs hospitalibus, Monasterijs, Ecclesijs, domibus, militijs, Ordinibus etiam Mendicantium, Congregationibus, Confraternitatibus, & Vniuersitatibus, & pijs locis illorumq; Ordinibus, Capitulis, Conuentibus, Magistris, Superioribus, & tam secularibus, quam quorumuis etiam Mendicantium Ordinum Regularibus personis, tam singulariter, quam vniuersaliter per quoscunque Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac etiam nos, sub quibuscūque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac ex quibusuis etiam vrgentissimis causis, etiam causa redemptionis captiuorum, & alias quomodolibet concessas: pro quibus consequendis manus sunt porrigendae adiutrices, & quae quaestuandi facultatem quomodolibet continēt, illarum omnium tenores, formas, derogationes & decreta praesentibus pro expressis habentes, auctoritate Apostolica tenore praesentium perpetuo reuocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, ac viribus vacuamus.

Prohib[...] de ... [...] ... specia[...] ... Pap.

§. 3. Et insuper perpetuo hac nostra valitura constitutione decernimus, quod exnunc de cętero sub indignationis nostrae poena, praetextu indulgentiarum & facultatum per quoscunque Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac nos, & Sedem Apostolicam etiam Motu simili, ac Sedis Apostolicae Legatos, & alias quomodolibet concessarum, & quas à nobis & Sede praedicta in posterum verbo litteris aut quauis alia scriptura etiam manu nostra signata etiam cum clausula quod sola signatura sufficiat, etiam in fauorem fidei, aut cruciatae sanctae, vel cuiuscunq; alterius piae causae etiam priuilegiatae concedi quomodolibet contigerit, nullus quauis etiam Episcopali, Archiepiscopali, & Patriarchali aut maiori dignitate etiam Cardinalatus honore, seu etiam regali, vel temporali excellentia praefulgeat, audeat vel praesumat quaestas facere, aut Nuncios, Quaestores, Commissarios, Thesaurarios, Receptores pro illis recipiendis in dictis Hospitalibus, Ecclesijs, Domibus, Monasterijs, militijs, & alijs supranominatis, vel pro eis aut illorum nominibus alibi constituere & deputare, nisi ex speciali licentia, & ex certa sciētia nostris & Romani Pontificis pro tempore existentis, de qua per litteras nostras, & eiusdem Romani Pontificis pro tempore existentis, locorum Ordinarijs, vel eorum in spiritualibus Vicarijs, seu Officialibus derogationem praesentis nostrae constitutionis illius tenore de verbo ad verbum inserto expresse continētem.

Decretum irritans.

§. 4. Nos etiam ex nunc irritum decernimus, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter, contigerit attentari) constare debeat.

Executores deputatio.

§. 5. Mandantes in virtute sanctae obedientiae omnibus & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in Ciuitatibus & dioecesibus suis, praesentes nostras litteras publicare, & obseruare debeant. rogantesque omnes, & singulos principes seculares, & alios Dominos, & magistratus temporales, eisque per viscera misericordiae Domini nostri Iesu Christi in remissionem peccatorum suorum iniungentes, quatenus in praemissis eisdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis assistant, & suum auxilium & fauorem praestent, cum auxilio brachij saecularis.

Clausula derogatoria.

§. 6. Non obstantibus praemissis, ac quibusuis Apostolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon fabricae Ecclesię, Hospitalium, Monasteriorum, militiarum Confraternitatum, Ordinū, Capitulorum, Conuentuum aliorumque locorum praedictorum, & quorumuis illorum membrorum, Ecclesiarū etiam Cathedralium, & Metropolitanarum etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, stabilimentis vsibus & naturis, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis, illis, & praesertim S. Ioannis, & S. Lazari, ac S. Spiritus in Saxia, Hospitalibus, necnon S. Antonij de S. Antonio, & sanctorum Nicolai, & Bernardi Montis Iouis Monasterijs, ipsorumque Monasteriorum, hospitalibus, singulorumq; eorum Cōuentibus, Superioribus, & personis praefatis, per quoscunque Romanos Pontifices prędecessores, ac nos, & Sedem Apostolicam sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam deroga-

rogatoriarum derogatorijs, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, etiã motu simili, & ex certa scientia, ac quauis etiam Imperiali, vel Regali cõsideratione, vel instantia, & alias quomodolibet cõcessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa, non autem per clausulas generales idẽ importantes mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent præsentibus, pro sufficienter expressis habẽtes, motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus specialiter & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse volumus, contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus, communiter vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excõmunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Iussio publie. §.7. Volumus autem quod præsentes litteræ in Cancellaria nostra Apostolica, & acie Campi Floræ de more publicentur, & inter constitutiones perpetuo valituras describantur.

Fides transumptorum. §.8. Et quia difficile foret easdem præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur si originaliter forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 2. die 8. Febr. Datum Romę, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, sexto Idus Febr. Pontificatus nostri Anno Secundo.

Publicatio. *Anno a Natiuitate Domini 1567. indict. 10. die vero 17. mẽsis Febr. Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij Papæ V. Anno II. infrascripta litteræ Apostolicæ affixæ, ac publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Antonium Clericũ & Io. Andream Rogerium præfati S. D. N. Papæ Curs.*

Scipio de Octauianis Magister Cursorum.

XXXI.

Confirmatio gratiarum & indultorum Congregationis Clericorum Regularium Theatinorum, cum aliorum Priuilegiorum elargitione.

De huius Congregationis institutione, & alijs eius gratijs videnda est const. 11. Clem. VII. Exponi. sup. fol. 575. & alia const. eiusdem 38. Dudum. fol. 605.

Ædita A. D. 1567. PIVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium. AD immarcescibilem vitæ æternæ coronã, ad quã fortes Christi athletæ non aduersus carnem & sanguinem præliantes, sed contra spirituales antiqui hostis nequitias, & huius mundi tenebrarum principatus, assiduo fidei clypeo, & scuto bonæ volũtatis armati, lumbisq. præcinctis colluctantes, reiectis vanitatibus & illecebris indefesse aspirant, & quo optatum finem tutius consequãtur, Religionis arcem, vnde inimicorum insultibus, dante Domino, securius resistere, & hostilia tela propulsare queant, animose ascendunt, eleuantes oculos mentis nostræ, paterna pietate & beneuolentia ex nostri pastoralis officij debito non ab re iugiter inducimur, vt tranquillo eorum statui, quantum cum Deo possumus prompte consulamus, & his quæ propterea facta esse dignoscuntur, auctoritatis nostræ adijciamus firmitatem, aliasq; desuper opportune prouideamus prout personarum & temporum qualitate pensata, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Clemens VII. istam Cõgregationem approbauit vt in rubr. §.1. Dudum siquidem fel. record. Clemens papa VII. prædecessor noster sibi pro parte, &c.

Omittitur qui a hæc bulla est quę citatur in rubrica sup. fol. 575.

§.2. Et deinde pro eadem parte, eidem Clementi prędecessori etiam exposito, quod ipsi, & cæt. — Et in alia bulla ibidẽ cit. priuilegia cõcessit.

Omittitur quia ipsa bulla est citata in rubrica sup. fol. 605.

§.3. Ac postmodum recol. mem. Paulus Papa III. similiter prædecessor noster viuæ vocis oraculo eidem Paulo IV. prædecessori qui etiam tunc in minoribus constitutus tituli S. Sixti presbyter Cardinalis erat. per eundem Paulum III. prædecessorem facto, eidem Congregationi Clericorum Regularium inter alia. Quod maior pars habentium vocem in Capitulo, in quocunq; loco commoraretur, repræsentaret totum Capitulum Cõgregationis Clericorum Regularium huiusmodi. & vbicunq. vocalium maior pars foret, semper repræsentaret Capitulum Generale, & haberet in ipsis Congregatione Clericorum Regularium super Præpositos omnes & Superiores Sacerdotes & alios professos in spiritualibus & temporalibus, post sanctam Sedem Apostolicam cui immediate subijciebantur, supremam iurisdictionem, & potestatem donec Capitulum Generale solemniter celebraretur. — Paulus III. decreuit quod maior pars Vocaliũ Capituli, vbiq. repræsentaret totum Capitulum cũ omnimoda potestate super Præpositos & alios, sed eius bulla non posui vel hic indicibus ... latam.

§.4. Et si vocales in Ecclesijs, & locis eorumdem Cõgregationis Clericorum Regularium pares numero forent, ibi ex gratia, & priuilegio intelligeretur adesse Capitulum repræsentans Generale, vbi foret vocalis, qui antiquior esset omnibus alijs vocalibus, qui in locis particularibus pares numero forent. — Et Vocalium numero pari existente, ibi esset Capitulum vbi Vocalium esset antiquior.

§.5. Capitulumq; huiusmodi haberent in prædictis Congregatione Clericorum Regularium ius supremum. & quandocunq; in Ecclesijs & locis prædictis, omnibus casibus & necessitatibus prouidere possent. & maxime superueniente causa de Superiore cassando, transferendo, & de nouo creando, quocunq; nomine appellaretur, vt in spiritualibus & temporalibus libere administraret. — Et d. Capituli inesset supremo, quibuscũque necessitatibus & Superiorum transl... cæt. prouidẽdi.

§.6. Quodq. tempus suæ administrationis non posset vltra annum prorogari, & omnibus Cõgregationis Clericorum Regularium gauderet priuilegijs. — Qui Superiores anno durarent.

§.7. Et generaliter quicquid possent Præpositi per Priuilegia, possent etiam eorum Locatenentes. Et si ille, qui vt Superior administrasset, in Præpositum eligeretur, tempus, quo sine titulo Præposituræ administrauisset, non impediret quo minus posset sicut cæteri Præpositi vsq; ad triennium confirmari. — Præpositorũq. & eoru Locatenẽtiu eadẽ esset auctoritas, & tẽpus administrationis non computaretur triennio Prælaturæ.

§.8. Ac etiam tempore quo contingeret per lapsum anni officia Præpositorum vacare, suprad. Capitulum scribere possent Præpositis sub hac, vel simili forma. Licet officium Præposituræ tunc tali die vacaret, tamen vt Superior non desistas in spiritualibus & temporalibus libere, vt antea administrare, donec aliter fuerit prouisum, prouisioq; suum sortiatur effectum. — Et Præpositurís vacantib. Capit. Præpositis Cõgregationis, dat ... ...

§.9. Nec non quod antiquior in voce, qui in loco esset, succederet ipso iure Præposituræ vacanti per lapsum anni, cessum, vel decessum Præpositi, & gauderet omnibus priuilegijs Congregationis Clericorum Regularium huiusmodi, donec per Capitulum Generale, vel repræsentans Generale de alio Superiore, vel aliter prouideretur, & obseruaretur, vt dictus Antiquior, vt sup. administraret in causa absentiæ, vel infirmitatis ipsius Præpositi, nisi ipse Præpositus aliter prouidisset. — Antiquiorq. in voce succederet ipso iure Præposituræ vacanti per lapsum anni.

§.10. Quodq; laici ad Congregationem venientes, si videretur eos non diuino officio mancipandos, vterentur vestibus Clericalibus, quæ tamen secundum conditionem locorum, & personarum honeste censerentur, eisq; tempore probationis simpliciter assignatæ ad professionem trium votorum more eorumdem Congregationis, sine tamen vestium mutatione, & benedictione admitti. Ac omnibus priuilegijs prędictis gaudere possent dicta auctoritate concessit, & declarauit. — Laici etiam venientes ad Religionem vterentur vestibus clericalibus, & absq. earum mutatione admitterentur ad professionem, omnibusq. priuilegijs Congregationis gauderent.

§.11. Ac postea pro parte quond. Bonifacij Presbyteri Alexandrini eiusq; Sociorum Congregationis Clericorum Regularium huiusmodi, inclitæ mem. Iulio Papæ etiam Tertio prædecessori nostro, exposito quod ipsi qui in locum Pauli Prædecess. & Gaietani huiusmodi successerant, vt litteræ prædictæ firmius permanerent, & inuiolabiliter obseruarentur, cupiebant illas ab eodem Iulio prædecessore approbari & innouari, idem Iulius præ- — Iulius III. prædicta omnia confirmauit, sed eius bullã vel simplicẽ confirmatiõnẽ non posui.

prædecessor eorum supplicationibus in ea parte inclinatus, concessiones, & statuta, ac ordinationes, nec non cũ omnibus & singulis, in eis contentis clausulis singulas litteras prædictas, etiam per suas in simili forma breuis sub die 10. Iunij Anni Domini Millesimi, quingentesimi quinquagesimi primi, Pontificatus sui Anno 2. expeditas litteras approbauit, & innouauit, illisq; perpetuę, & validę firmitatis robur adiecit, ac illa omnia, & singula obseruari, & Bonifacio, & socijs præfatis, & eorum successoribus Clericis regularibus suffragari, ipsosq; illis perpetuis futuris temporibus vti, frui, potiri, & gaudere posse, nec non si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contingerit attẽtari irritum & inane decreuit.

Paulus IV. bull. Iulij III. approbante, & priuilegia Congreg. de Somasca, & huiu. Congr. à Paulo III. variarum cõmunicauit, sed hęc bulla nõ exstat pręteremissa quia plene hic relata.

§. 12. Et deinde prædictus Paulus IV. Prædecessor diuina fauẽte clementia ad summi Apostolatus apicem assumptus, Motu proprio per eius cedulam dictas in forma Breuis pręfati Iulij prædecessoris litteras præinsertas habẽtem, sub Datum videlicet septimo Idus Octobris Pontificatus sui Anno primo, quædam per cedulam ipsam declarata, & Capitula, ac ipsas litteras & omnia in eis contenta, nec non curam & administrationem Cõgregationis de Somasca, eisdem Congregationi Clericorum Regularium per prædictum Paulum III. prædecessorem commissam, etiam ad hoc vt illorum, et de Somasca Congregationis huiusmodi, ac omnes illorum personę omnibus & singulis priuilegijs, & pręrogatiuis, ac alijs quibus vtebantur, potiebantur & gaudebãt, ac vti & gaudere possent quomodolibet in futurum, ad inuicem & altera alterius, & è cõuerso vti, potiri, & gaudere licite possent & valerent, Apostolica auctoritate approbans, confirmans, & innouans, illisq; perpetuæ & validæ firmitatis robur adijciens & illa omnia & singula obseruari, & eis suffragari, eosq; perpetuo illis frui & gaudere, & ita iudicandum fore, sublata quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, ac irritum & inane eisdem quicquid secus attentari contingeret.

Tu scias hãc vnionẽ non perstitisse, & de Congreg. Somasca, vide supra in Pauli III. cõstit. 22. Ex in Ibidẽ fol. 645

Facultatẽq. admini strandi Sacramenta in omnib. Ecclesijs concessit.

§. 13. Decernens Congregationi Clericorum Regularium, ac tunc, & pro tempore existentibus Clericis Regularibus præfatis, vt ipsi, qui idonei forent Eucharistiæ Sacramentum, in omnibus & singulis etiam ad eos non spectantibus Ecclesijs quibuscunq; vtriusq; sexus Christi fidelibus debite, etiam non per eos sed alios confessis, & alias, vt moris est administrare.

Priuilegiaq. Societatis Iesu, dedit.

Hoc vide sup in Pauli III. const. 25. Regimini. fol. 613. cum ibi notatis.

§. 14. Ipsisque, vt omnibus & singulis priuilegijs, indulgentijs, prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, gratijs, & indultis dilectis filijs Societati de Iesu Almæ Vrbis nostræ, tam in spiritualibus quam temporalibus, in specie vel in genere, per quoscunq; Romanos Pontifices prædecessores nostros, & dictam Sedem quomodolibet concessis, & concedendis, & quibus Societas huiusmodi, tam in vita quam mortis articulo, etiam circa peccatorum remissionem, & iniunctarum pœnitentiarum relaxationes, & ipsius Eucharistiæ administrationem, & alias quomodolibet vtebantur, potiebantur, & gaudebãt, ac vti, potiri, & gaudere poterant, similiter ipsa Congregatio, & Clerici Regulares, vti, potiri, & gaudere libere & licite possent, & valerent, ac illorum omnium participes esse deberent concessit, & indulsit. Priuilegia quoq; indulgentias, pręrogatiuas, & alia omnia eisdem Societati, vt præfertur, etiam communicatiue concessa ad Cõgregationem, & Clericos Regulares præfatos extendit & ampliauit, ipsisque, vt omnia, & singula tam per eosdem Clementem VII. Paulum III. quam Iulium etiam Tertium prædecessores eis concessa, & per eumdem Paulum Quartum etiam prædecessorem & alios ex tunc in posterum concedenda priuilegia, gratiæ, indulgentiæ, pręrogatiuæ, exemptiones & indulta toties reintegrata confirmata, & innouata, ac in pristinum statum restituta esse censerentur, quoties per eundem Paulum IV. prædecessorem & Sedem prædictam alia quæcunq; priuilegia, alijs Congregationibus, & quorumuis Ordinum Religiosis, & Monachis concessa, & concedenda reintegrari, confirmari, vel innouari, & in pristinum statum restitui contingeret etiam concessit & indulsit, cum decreto & clausulis, ac alias certis modo & forma tunc expressis, &c.

Hic modo Pont. omnia prædicta confirmat.

§. 15. Cum autem sicut accepimus &c. Motu proprio, &c. prædicta omnia præsentium tenore confirmamus, approbamus & innouamus, &c.

Præpositoq. dat facultatẽ absoluẽdi venientes ac hãc Religionem, à quibuscũq. casibus non reseruatis in bulla Cœnæ Domini.

Ad hoc vide da est etiam cõst. 115. Clemen. VIII. Quæcumq.

§. 16. Et insuper eisdem Congregationi Clericorum Regularium, tam Romæ quam Venetijs, & Neapoli, ac alias vbique locorum degentium, ac illius nunc & pro tempore existentibus Clericis præfatis, vt ipsi, & eorum singuli, qui Præpositi fuerint, quorumcunque qui Congregationem huiusmodi ingressi iuxta illorum ritũ professionem per eosdem Clericos Regulares emitti solitam solemniter emittere voluerint, in eorum & cuiuslibet ipsorum professionis emissionis, seu alio anteriori die quocumque, eorum confessionibus per dictos Prępositos, aut eorum aliquem diligenter auditis, ipsos & eorum singulos ab omnibus & singulis eorum peccatis, criminibus excessibus, & delictis, ac quacumq; per eos eatenus quomodolibet contracta irregularitate, & peccatis alijs quãtumcunq; grauibus, & enormibus, per ipsorum & eorũ singulos vsque ad dictam diem quomodolibet perpetratis commissis, & incursis, etiam si talia forent, de quibus hic specialis, & expressa mentio habenda, & propterea dicta Sedis merito consulenda esset. Nec non priuationis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, & quibusuis alijs Ecclesiasticis sentẽtijs, cẽsuris, & pœnis in eos à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus profitendos ipsos tunc quomodolibet innodatos, & vt tales declaratos, & publicatos esse reperiri contigerit, sine tamen alicuius præiudicio in quibuscunque etiam prædictæ Sedi Apostolicæ reseruatis casibus, præterquam tamen contentis in Bulla in die Cœnæ Domini legi consueta, huiusmodi Apostolica authoritate prædicta alias in superius dicta forma plene absoluere, & totaliter liberare, & eis pro commissis pœnitentiam salutarẽ iniungere, ac cum ipsis, & eorum quolibet super irregularitate per ipsos, & eorum quemlibet inde, ac etiam quia sententijs, censuris, & pœnis prædictis ligati missas forsan, ac alia diuina officia, non tamen in contemptum clauium celebrauerint, aut alias se in eis immiscuerint per pridem vsq; tunc, ac etiam ex quocunq; eorum defectu, & impedimento, non tamen ex homicidio voluntario proueniente, ac alias quomodolibet contracta. Quodq; his præmissis, & alijs non obstãtibus in suis quos antea susceperunt etiam presbyteratus sacris ordinibus, & quando in illis aut aliquo, vel aliquibus eorum adhuc non fuerint tunc promoti, ad illos omnes etiam sacros, & presbyteratus ordines huiusmodi, alias tamẽ rite promoueri, & in eis promoti etiam in altaris ministerio in dictis & alijs quibusuis Ecclesijs atq; locis ministrare libere & licite valeant dispensare. & ab illis, & eorum quolibet omnem inhabilitatis & infamiæ maculam, siue notam ex pręmissis circa eos quomodolibet insurgentem, & per ipsos contractam penitus abolere. Nec non eos, & quẽlibet ipsorum in pristinum, & eum in quo ante pręmissa quomodolibet erant statum, & alias iuxta supradictam formam restituere.

Clericis, auctoritas impartitur, administrãdi sacramenta, omnibus intra habitationes Congreg. existentes, & etiã exteris in casu necessitatis.

§. 17. Etiam Præpositi, quam cæteri omnes Clerici, Romæ, Venetijs, Neapoli ac alias vbiq; locorum degentes, Congregationis huiusmodi, nunc et pro tempore existentes, qui tamen presbyteri fuerint Eucharistiæ etiam pro viatico, ac etiam constitutis in articulo mortis, ac extremæ Vnctionis cęteris Clericis, et fratribus Congregationis huiusmodi, ac etiam mercenarijs famulis, operarijs, & seruis eorumdem Congregationis, ac quibusuis hospitibus etiam secularibus, & extraneis, quos in locis, vel habitationibus Congregationis huiusmodi tunc reperiri contigerit, etiam in mortis articulo, et quoties de illo dubitari contigerit, etiam diocesani locorum, et Sacerdotum curatorum quorumcunque, etiam in quorum Ciuitatibus, et Diœcesibus, ac Ecclesiarum Parochijs respectiue, Ecclesiæ, et loca ipsorum Congregationis nunc et pro tempore fuerint, aut aliorum quorumcunq; licentia minime petita, nec obtenta. et in casum quo non daretur spatium petendi talem licentiam propter repentinã necessitatem etiam quibuscunq; alijs personis, quæ in huiusmodi necessitate intra Ecclesias, Collegia, domos, et habitationes Congregationis prædictorum reperiri contigerit, ac extra illa alijs quibusuis infirmis etiam in

mortis

mortis articulo constitutis, vbiq; in causa necessitatis supradictæ, etiam nulla ad hoc per eos petita, nec eis concessa licentia cuiuslibet Sacerdotis Curati, pœnitentiæ sacramenta Ecclesiastica ministrare possint.

Ad processiones non posse cogi decernit.

§.18. Ac etiam eisdem, & alijs Clericis Regularibus Congregationis huiusmodi, Romæ, Venetijs, Neapoli, ac alias vbique locorum degentibus, cum ipsi fere totos dies in orationibus, ac Missis, & alijs diuinis Officijs dicendis transigant, & frequenter ipsos ab audiendis pœnitentium confessionibus esse, & verbum Dei populo prædicare oporteat. Quod de cætero perpetuis futuris tēporibus, ipsi sicut alij qui in strictiori clausura perpetuo viuunt ad cum cæteris Vrbis nostræ, & Neapolitan. prędictarum, ac aliarum Ciuitatum, Terrarum, & locorum in quibus dictæ eorum Ecclesiæ domus & loca sunt, & erunt quomodolibet in futurum, personis Ecclesiasticis tam secularibus, quam præfatorum, & aliorum quorumcunq; Ordinum Regularium processionaliter in eorum processionibus, publicis vel priuatis, etiam solemnibus, aut extra illas de per se incedendum minime teneantur, nec ad id etiam si ceteræ personæ huiusmodi tam de iure, vel statuto, quā vsu, & consuetudine, ac alias quomodolibet astringantur inuiti, quauis etiam Apostolica auctoritate cogi, moneri, vel cōpelli, nec propterea aliquibus Ecclesiasticis sententijs censuris, & pœnis innodari, vel ligari possint.

Indulgētias eisdem elargitur.

Ad hoc attēdenda est cō stit. 16. S. D. N. Pauli Romanus.

§. 19. Ac etiam singulis ex ipsis, qui tam in eorum proprijs Ecclesijs & locis existentes, quam etiam quoties, ac quamdiu pro quibusuis rebus & causis de suorum Congregationis Regularium huiusmodi Superiorum licentia iussu Commissione vel mandato, proprijs Ecclesijs vt domibus absuerint, & ad quamuis alia Ciuitates, Oppida, Terras, & loca declinare, & eos inibi esse, ac etiā permanere contigerit, quadragesimalibus, & quibusuis alijs anni temporibus, atq; diebus stationum Basilicarum & Ecclesiarum dictæ Vrbis, & extra illius muros, atque dictis eorumdem Congregationis, & alijs quibuscunque Ecclesijs, & locis, illaq;, & illa visitantibus concessarum Indulgentiarum, propriam Ecclesiam, siue Oratorium, aut vnam aliam Ciuitatum, Oppidorum, Terrarum, & locorum ad quæ vt pręmittitur declinauerint, & vbi permanserint, aut in eis quinque vel quatuor, si tot extent, aut pauciora altaria deuote visitando, & semel Psalmum Miserere, &c. & Orationem Dominicam, & Salutationē Angelicam & Symbolum Apostolorum pro felici statu, & conseruatione militantis Ecclesiæ, ac exaltatione fidei Catholicæ, nostra quoque, & successorum nostrorū Romanorum Pontificum quorumcunq; prosperitatem recitando, omnes & singulas Indulgentias, & peccatorū remissiones visitantibus Basilicas, & alias præfatæ Vrbis, & extra illius muros ad id deputatas, ac ipsorum Congregationis & aliorum quorumcunque, tam in Vrbe, & Neapolitan. quam alijs Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis sitas Ecclesias visitantibus concessas consequantur, quas consequerentur, & consequi possent si singulis temporibus, & diebus supradictis Basilicas & alias Vrbis prędictæ, ac extra illius muros, nec non in Neapolitan. & alijs Ciuitatibus, Oppidis, Villis, & locis pręfatis sitas Ecclesias personaliter visitarent, ac omnia & singula, quæ pro huiusmodi indulgentijs consequendis quomodolibet requiruntur adimplerent, Apostolica auctoritate prædicta concedimus, & indulgemus, ac etiam perpetuo statuimus, & ordinamus.

Insulas pręcruatinas ac bullę apmit.

§. 20. Decernentes pręsentes nostras litteras, quæ ad plenam probationem pręmissorum omnium, & singulorum, itaut nulla probatio in contrarium admittatur, sufficiant, nec ad id alterius probationis adminiculum requiri debeat, ac eadem pręmissa seu eorum aliqua de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, seu impugnari non posse sed semper valida, & efficacia existere, ac eisdem Congregationi, & illius Regularibus Clericis, & alij personis suffragari, & sub nullis, etiam totum earumdem præsentium tenorem in se cōtinentibus, reuocationibus, suspensionibus derogationibus, aut alijs alterationibus, similiū vel dissimilium confirmationum concessionum, & gratiarum, sub quibuscunq; tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiam motu & scientia similibus, etiam consistorialiter, etiam per Nos & successores nostros Rom. Pont. pro tempore existentes ex quibusuis causis etiam iustissimis pro tempore quomodolibet factis, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis excipi, ac quoties illæ emanabunt toties in pristinum statum restituta, & plenarie reintegrata existere, & censeri, & ita per quoscunque Iudices, & Commissarios vt præfertur, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari, sententiari, & diffiniri debere, nec non irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quauis authoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores deputat.

§. 21. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Neapolitano Placentin. ac Amerin. Episcopis per Apostolica scripta mandamus quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum, per se vel alium seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties super hoc pro parte Congregationis, & illius Clericorum Regularium, ac aliarum personarum prædictorum, vel alicuius eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque & cuilibet ipsorum in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra litteras, & in eis cōtenta huiusmodi firmiter obseruari, illosque, & quemlibet illorum eis pacifice frui & gaudere, non permittentes illos, vel eorum quempiam per quoscunq; desuper quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles per censuras & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Contrarijs omnibus derogat.

§.22. Non obstantibus pīæ me. Bonifacij Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri, qua cauetur, ne quis extra suam Ciuitatem, vel Dioc. nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam dietam à fine suæ Diœc. ad iudicium euocetur, seu ne Iudices à Sede Apostolica deputati extra Ciuitatem, vel Dięc. in quibus deputati fuerint, contra quoscunque procedere, aut alij, vel alijs vices suas committere quoquo modo præsumant, & de duabus dietis in Concilio Generali edita, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur. Nec non aut regulis nostris de vnionibus, & illarum confirmationibus committendis ad partes vocatis quorum interest, ac de indulgentijs ad instar non concedendis. Nec non Lateranen. Concilij nouissime celebrati si opus sit, ac alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non supradictis, & omnibus alijs, quæ singuli prædecessores prædicti in dictis eorum cedulis litteris & supplicatione voluerūt non obstare, & quæ reuocarunt, quibusque derogarunt cum perpetui desuper silentij impositione, & inhibitione alias prorsus similibus modo & forma supradictis. Quibus etiam omnibus & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione alias de illis eorumque totis tenoribus specialis specifica indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quęuis alia expressio habenda, aut aliqua alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma adhoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat, harum serie specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim à præfata sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Transumptis credi iubet.

§.23. Volumus autem, quod præsentium transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, tam in Romana Curia quam extra eam vbilibet adhibeatur, & illis stetur etiam in iudi-

iudicio & extra, quæ eisdem litteris adhiberetur, si in medium exhibitæ forent, vel ostensæ.

Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginam nostræ absolutionis, auocationis, extinctionis, perpetui silentij impositionis, approbationis, confirmationis, innouationis, adiectionis, concessionis, indulti, statuti, ordinationis, decreti, mandati, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

D.P. An. 3. die 13. Februarij. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo, sexagesimo septimo, septimo Id. Februarij Pontificatus nostri Anno Tertio.

XXXII.

Forma expediendi litteras Apostolicas super gratijs resignationum beneficiorum Ecclesiasticorum.

Formam autem publicandi eiusmodi resignationes, videbis in const. 15. Greg. XIII. Humano. vbi notabo, alijs tanquam minus necessarijs, prætermissis.

Edita An. D. 1567.

PIVS PAPA V.
Motu proprio, &c.

Exordium. Cogit nos necessitas, vt nouam futuris aliquot huius Curiæ negocijs formam imponere curemus. Quocirca dilectis filijs S. R. E. Vicecancellario, litterarum Apostolicarum Abbreuiatoribus, & in illarum expeditione dicto Vicecancellario assistentibus, Summatori, cæterisque omnibus id expeditionis munus in Curia, & Camera Apostolica, & vbicunque gerentibus, tenore præsentium auctoritate Apostolica mandamus.

Forma prouisionis prima. §. 1. Vt deinceps super omnibus gratijs, & concessionibus Apostolicis de quibusuis beneficijs, cum cura & sine cura, secularibus, & quorumuis Ordinum Regularibus, etiam apud Sedem Apostolicam vacantibus, & dispositioni Apostolicæ reseruatis, in quibus addita fuerit clausula. Et in forma dignum, litteras Apostolica expediant in eadem forma quæ aut ad Episcopum diœcesanum, aut ad Vicarium Generalem, aut ad officiales eiusdem Episcopi disiunctiue, ad electionem impetrantis dirigantur, cum limitationibus, & clausulis infrascriptis. videlicet, de parochialib Ecclesijs, vel earum parochialibus Ecclesijs dumtaxat, & per resignationem vacantibus in dictis litteris post verbum mandamus, vt si sibi constiterit, quod dictus N. resignans, si in sacris ordinibus constitutus existat, aliunde commode viuere possit, ac per diligentem examinationem per te adhibitis examinatoribus ad hoc à Concilio Tridentino designatis, si illhic sint vbi esse debent in diœcesana synodo deputati, sin autem absque illis faciendam dictum I. resignatarium ad hoc idoneum esse reperetis, super quo tuam conscientiã oneramus, Ecclesiam prædictam, cuius, &c. & inferius post verba. Cum omnibus iuribus & pertinentijs suis, eidem Ioanni, quibuscunque alijs sese ad examen prædictum, etiam per mutuum concursum admitti, & sibi de dicta Ecclesia prouideri petentibus, penitus exclusis, infra triginta dies postquã præsentes litteræ tibi præsentatæ fuerint, auctoritate nostra conferas, & assignes, &c.

Secunda. In cæteris vero litteris de quibusuis alijs beneficijs per eandem resignationem vacantibus similiter post verbum mandamus, inseratur, vt si sibi constiterit, quod si dictus N. quatenus in sacris ordinibus constitutus existat, aliunde commode viuere possit, ac per diligentem examinationem dictum I. idoneum esse reperetis, super quo tuam conscientiam oneramus, Canonicatum, & præbendam prædictam, quorum, &c. Et inferius post verbũ, pertinentijs suis, eidem I. intra 30. dies postquã præsentes litteræ tibi præsentatæ fuerint, auctoritate nostra conferas, &c.

Tertia. Propterea in omnibus mandatis prouisionum, seu cõmendis de quibuscunque beneficiis, & Monasterijs per similem resignationem, seu cessum vacantibus, ad finem ante clausulam decreti irritantis, addatur hæc clausula, videlicet. Cæterum ne dum prodesse studemus, aliqua forte irrepat iniquitas in exitium animarum, tu attente his circumspicias, an ex prædicta N. & I. prædictorum super dicta resignatione, vel cessione, vt fuerit, quam nos nullo hucusque vitio laborare deprehendimus, intercesserit simoniæ labes, aut alia illicita pactio, vel etiam corruptela, nos eum, &c.

Quarta. In reliquis autem prouisionibus, & commendis quarumcunque curatorum & simplicium beneficiorum, secularium, & regularium prædictorum, etiam reseruatorũ aliter quam per resignationem quouis modo vacãtibus, videlicet quoad parochiales Ecclesias, vel earum perpetuas vicarias dumtaxat, post verbum mandamus, vt si per diligentem examinationem per te adhibitis examinatoribus ad hoc, vt supra vsque oneramus, Ecclesiam prædictam cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis eidem Io. intra triginta dies, &c. conferas.

Quinta. Et similiter in omnibus alijs eadem forma seruetur omissa clausula adhibitis examinatoribus.

Sexta. Et deinde super omnibus hujusmodi litteris, etiam aliæ litteræ executoriæ dari debeant, directe vel ad Metropolitanum, vel vni ex propinquioribus Episcopis, siue eorũ Vicario, vel officiali, disiunctiue, aut nomine dignitatis Episcopi expresse, quando alij executores super hoc à nobis dati pro tempore adfuerint. videlicet pro parochialibus Ecclesijs per resignationem vacantibus in hunc modum, videlicet, Fratri Archiepiscopo N. salutem, &c. Hodie cum dilectus filius N. nuper parochialis Ecclesiæ Rector de N. & N. diœcesis dictam Ecclesiam quã tunc obtinebat, per certum Procuratorem suum ad id ab eo specialiter constitutum, in manibus nostris sponte, & libere resignasset, nosque resignationem huiusmodi duxissemus admittendam, venerabili fratri nostro Episcopo N. per alias nostras litteras dedimus in mandatis, vt si constaret, quod N. in sacris ordinibus constitutus existeret aliũde commode viuere posset, ac per diligentem examinationem per eundem Episcopum adhibitis examinatoribus ad id à Concilio Tridentino designatis, si illhic sint, vt esse debent in diœcesana synodo deputati, sin autem sine illis faciendam, dilectum filium N. Clericum dictæ diœcesis ad id idoneum esse reperiret, clausulam prædictam per resignationem eandem tunc vacantem, & antea dispositioni Apostolicæ reseruatam, etiam si illa alias quouismodo, aut ex alterius cuiuscunque personæ vacaret, cum illis forsan annexis, ac omnibus iuribus, & pertinetijs suis, prædicto Io. quibuscunque alijs sese ad examen prædictum, & per mutuum concursum admitti, & sibi de dicta Ecclesia prouideri petentibus penitus exclusis, intra triginta dies postquam dictæ litteræ præsentatæ fuerint, auctoritate nostra conferret, & assignaret, prout in dictis litteris plenius continetur. Quocirca fraternitati tuæ, &c. mandamus, vt si dictus Episcopus eandem Ecclesiam intra prędictos 30. dies ipsi Io. non contulerit, & assignauerit, tu illis elapsis postquam tibi constiterit, quod dicto Io. si in sacris ordinibus constitutus existit, aliunde commode viuere possit, vt præfertur, ac solertem examinationem à te, etiam adhibitis tribus vel pluribus alijs probis & peritis viris, quam primum faciendam, prędictum N. idoneum esse reperceris, super quo tuam conscientiam oneramus, prędictam Ecclesiam cum annexis, ac iuribus, & pertinentijs supradictis eidem N. quibuscunque alijs huiusmodi concurrentibus prorsus exclusis, dicta auctoritate conferre, & de illa etiam prouidere procures, inducens per te, vel alium, seu alios ipsum N. vel procuratorem suum eius nomine in corporalem possessionem Ecclesiæ, ac annexorum iurium, & pertinentiarum prædictarum, & defendens inductum amoto exinde quolibet detentore, ac faciens illi de Ecclesiæ & annexorum eorundem fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, & obuentionibus vniuersis integre responderi, contradictores, &c. Non obstantibus omnibus, quæ in dictis litteris voluimus non obstare, aut si pro tempore existenti Episcopo N. vel quibusuis alijs, communiter vel diuisim, Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possit per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de

ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionē. Cæterum tu attente istic circumspicias, an ex parte N. & I. prædictorum supradictę resignationi vt fieret interces-serit simoniæ labes, aut alia illicita pactio, vel alia corruptela. Dat. &c.

Sexta.

In cæteris vero beneficijs prædictis per similem resignationem vacantibus, vt supra. Venerabili Archiep. N. salutem. Hodie cum dilectus filius F. nuper Canonicus B. Canonicatum, & præbendam Ecclesiæ B. quos tunc obtinebat per certum Procuratorem suum, &c. vt supra duxissemus admittendum, venerabili fratri nostro Episcopo N. per alias nostras litteras dedimus in mandatis, vt si ei constaret, quod dictus F. si in sacris ordinibus cōstitutus esset, aliunde commode viuere posset, ac per diligentem examinationem dilectum filium N. Clericum N. diocœsis ad id idoneum esse reperiret, Canonicatum, & præbendam præfatos per resignationem eandem tūc vacantes, & antea Apostolicæ dispositioni reseruatos, etiam si illi alio quouis modo, aut ex alterius cuiuscunq; persona vacaret, cum illis forsan annexis, & plenitudine iuris canonici, & omnibus iuribus & pertinētijs suis, prędicto Io. intra triginta dies postquam dictæ litteræ deputatæ forent, auctoritate nostra conferret, & assignaret, prout in dictis litteris plenius continetur. Quocirca fraternitati tuæ, &c. mandamus, vt si dictus Episcopus eosdem Canonicatum, & præbendam intra prædictos triginta dies ipsi Io. non contulerit, & assignauerit, tu illis elapsis, postquam tibi constiterit quod dictus F. si in sacris ordinibus cōstitutus sit aliunde commode viuere possit, vt præfertur, & per similem examinationem quamprimum faciendam præfatum Io. idoneum esse reperis, super quo tuam conscientiam oneramus, Canonicatum, & præbendam prædictos cum omnibus annexis de plenitudine iuris Canonici, ac omnibus iuribus & pertinentijs prædictis, eidem Io. conferre, & de illis etiam prouidere dicta auctoritate procures, vel inducens per te, alium, seu alios ipsum Io. vel Procuratorem suum eius nomine in corporalem possessionem Canonicatus, & præbendæ, ac annexorum, iuriumque, & pertinentiarum prędictarum, & defendens inductum amoto exinde quolibet detentore, ac faciens illum, vel pro eo Procuratorem prædictū ad præbendam huiusmodi in dicta Ecclesia in Canonicū recipi & in fratrem, stallo in Choro, & loco in Capitulo dictæ Ecclesiæ cum iuris Canonici plenitudine assignatis, sibique de Canonicatus, & præbendæ, ac annexorū eorundem fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, & obuentionibus vniuersis integre responderi. Contradictores, &c. Non obstantibus omnibus, quæ in dictis litteris voluimus non obstare, cæterisque contrarijs quibuscunque, aut si pro tempore existente Episcopo, & dilectis filijs Capitulo B. vel quibusuis, &c. mentionem. Cæterum tu attente isthic circumspicias, &c. Dat. &c.

Septima.

Alijs autem prouisionibus, seu commendis huiusmodi beneficiorum alias vacantibus, alia forma executoria concipiatur, quæ litteræ congruunt principali.

Octaua.

Similiter quando Vicario, vel officiali prædicto huiusmodi litteras, tam pro principali, quam pro executoria dirigi contigerit, communi eis formula seruatis alijs omnibus supradictis ordinetur.

Nona.

Cæterum omnibus mandatis de præbendis, vel commendæ Monasteriorum, etiam reseruata, tam virorum, quæ extra Consistorium expediuntur, quam etiam mulierum, vetus forma commissaria sicubi desueuit, restituatur, ac litteræ desuper expediantur cum clausula, quod delegatus de meritis, & idoneitate promouendi se informet, & si eum ad regimen, & administrationem Monasterij reperit idoneum conscientiam illius onerando prouideat, vel commendet intra triginta dies, vt supra. & desuper forma executorialium, etiam concipiatur, quę suis prouisionibus correspondeant.

Decima.

Denique in ipsis commendis post verbum idoneum reperis, interserantur verba, ad Monasterium vel beneficium in commendam obtinendum.

Iussio registrandi.

§. 2. Volentes præsentes tam in dicto Cancellarię libro, quinterno nuncupato, quam etiam Camera prædictā registrari, & ab omnibus inuiolabiliter custodiri. Ac decernentes irritum, &c.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, stylo Cancellariæ, & Cam. Apost. quātocunq. temporum seruato, cęterisq. cōtrarijs quibuscūq.

Papę subscr. D. P. An. 2. die 13. Mart.

Placet, & ita Motu proprio mandamus M.

Lectus & publ. fuit suprad. Motus proprius Romæ in Cancellaria Apost. Anno Domini 1567. die 13. Martij Pōt. S. D. N. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno Secundo.

Locus restitutus.

XXXIII.

Damnatio cuiuscunque collationis Ecclesiarum Parochialium, non seruata forma Concilij Tridentini, hactenus factæ, vel de cætero faciendæ.

Edita An. D. 1567.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN conferendis beneficijs Ecclesiasticis, & præsertim Parochialibus Ecclesijs personis dignis & habilibus, quæ in loco residere, & per se ipsos curam exercere valeant, quātam diligentiam adhiberi oporteat, Alexandri III. Lateranen. & Gregorij X. Lugdunen. generalibus Concilijs, ac Innocentij similiter III. & aliorum Romanorum Pont. prædecessorum nostrorum editæ cōstitutiones testantur.

Conc. Trid. sess. 7. c. 13. & sess. 24. c. 18. de Reformat. tradidit formam conferē di Parochiales ecclesias, & interimque de Vicario prouidēdi.

§. 1. Quod vt diligentius, ac rectius perficiatur, statuit etiam Synodus Tridentina, vt occurrente vacatione Parochialis Ecclesiæ etiam generaliter, vel specialiter, etiam vigore indulti in fauorem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, aut alias quomodolibet reseruatæ, vel affectæ, debeat Episcopus habita notitia vacationis Ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium cum congrua eius arbitrio fructuum portionis assignatione constituere, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore prouideatur. Et deinde Episcopus, & qui iuspatronatus habet, intra decem dies, aut aliud tempus ab Episcopo præscribendum, aliquos clericos ad regendum Ecclesiam idoneos Examinatoribus iuxta formam eiusdem Synodi deputatis, nominet, & non nisi ab eisdem Examinatoribus per concursum aliorum Examinatorū, etiam tanquam magis idoneo ab Episcopo iudicato & electo de Ecclesia prouideatur. aliasque prouisiones, seu institutiones omnes præter formam prædictam factæ, surreptitiæ censeantur.

Quidā vero Episcopi de huiusmodi Ecclesijs prouiderunt, non seruata dicta forma.

§. 2. Sed quoniā res humanæ semper in deterius prolabuntur nisi sit qui eas retineat, ac debitę executioni demandet, & verendum sit ne propter constitutionum huiusmodi transgressionem maximi abusus oriantur. Nos, ad quorum notitiam non sine graui nostra molestia peruenit nonnullos ex venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis occurrēte vacatione Parochialium Ecclesiarum, eas nullo aut minus rite seruato examine, præsertim illo quod per concursum fieri debet ex Concilio Tridētino, vel etiam examine rite seruato, personis minus dignis, carnalitatis aut alium humanæ passionis affectum non rationis iudicium sequentes contulisse, & de eis prouidisse, volentes quantum cum Deo possumus huiusmodi ac etiā futuris periculis occurrere.

Idco hic Pōt. collationes factas, ac fiēdas contra formam dicti Conc. annullat, & beneficia vacare decernit. & Sedi Apost. reseruat.

§. 3. Eorundem prędecessorum nostrorum cōstitutiones præfatas etiam innouando, Auctoritate Apostolica tenore præsentium omnes & singulas collationes, prouisiones, institutiones, & quasuis dispositiones Parochialiū Ecclesiarum ab eisdem Episcopis, & Archiepiscopis, ac quibusuis alijs collatoribus, tam ordinarijs quam delegatis, etiam S. R. E. Cardinalibus, ac Sedis Apostolicę Legatis, vel Nuncijs, pręter & contra formā ab eodem Concilio Tridentino, pręsertim in examine per concursum faciendo, pręscriptam factas aut in futurum faciendas, nullas, irritas, ac nullius roboris vel momenti fore & esse, nullumq; prouisis ius aut titulum etiam coloratum possidendi prębere, & parochiales Ecclesias huiusmodi, vt prius ante collationes huiusmodi vacabant, ex nunc vacare statuimus, decernimus, & declaramus, easque omnes pro tempore sic vacantes nostræ & Sedis Apostolicę, seu eorum quibus ius conferendi eas, preterquam

Episcopis, & Archiepiscopis, qui curam dicti examinis iuxta decretum Concilij habere debêt competet, dispositioni reseruamus.

Immo collationes Parochialiũ spectare ad Sedé Apost. si de eis seruata forma d. Côc. Ordinarij nõ prouiderint, in tempore, & modo hic expressis.

§. 4. Insuper ne Parochiales Ecclesiæ diu in suspenso maneant in maximum animarum periculum, quarumcunque Parochialium Ecclesiarum, quarum dum pro tempore vacant, ad Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas & quosuis alios Ordinarios collatores, in mensibus ordinarijs, collatoribus etiam per nostras regulas assignatis prouisio & collatio spectat & pertinet, de quibus ijdem Episcopi & Ordinarij prædicti intra sex mensium spatium à die vacationis earundem perfecto examine iuxta formam Côcilij Tridentini præfati nõ prouiderint, ac illarum etiam quarum collationes nobis, & dictæ Sedi generaliter vel specialiter & ex quauis causa reseruatæ, seu affectæ existunt, aut alias ex indulto Sedis Apostolicæ competunt, ad quas occurrente illarum vacatione Episcopi & Archiepiscopi præfati personas per examen côcursu mutuo habito iuxta dicti Côcilij Tridentini formam approbatas & magis idoneas nõ elegerint, aut electas nobis vel successoribus nostris, aut ijs ad quos collatio spectabit, pro collatione obtinenda intra quatuor mensium spatium à die illius vacationis nõ significauerint, necnon Parochialium Ecclesiarum similium, quæ Iurispatronatus ecclesiastici, vel aliorum seu clericorum & laicorum simul fuerint, si præsentatus intra tempus eisdem patronis à iure præfixum præuio examine iuxta formam dicti Concilij approbatus petatur institui, institutioque ipsa per duos menses à die præsentationis dilata fuerit, collationem, prouisionem, institutioné, ac omnimodam dispositionem nobis & ipsi Sedi ac personis indulta huiusmodi conferendi, prouidendi, seu instituendi obtinentibus respectiue reseruamus. data tamê in Parochialibus Iurispatronatus optione ipsis patronis, vt si institutio ad Ordinarios spectabit, ipsis Ordinarijs illam facere negligentibus, & vltra dictos duos menses deferentibus, possint pro huiusmodi institutione obtinenda habere recursum ad Metropolitanum, vel viciniorem Ordinarium, aut ad Sedem Apostolicam.

Terminus Concilij non prorogetur.

§. 5. Prohibentes etiam eisdem Ordinarijs ne tempus decem dierum eisdem Ordinarijs & patronis ab eodem Concilio Tridentino ad nominandum idoneos clericos coram deputatis Examinatoribus præfixum, vltra alios decem dies prorogare audeant, vel præsumant.

Beneficia sic reseruata Ordinarij non conferant.

§. 6. Districtius inhibentes ne quis præter Romanos Pontifices, aut alios indulta huiusmodi obtinétes, vt præfertur quacunque sit super hoc auctoritate munitus, de huiusmodi beneficijs sic reseruatis (vt præfertur) disponere, vel circa illa etiam per viam permutationis, vel alias innouare quoquo modo præsumat.

Collatio prædictorum nõ idoneis, & grauati appellent.

§. 7. Vt autem non solum dignis, sed magis idoneis repertis iuxta eiusdem Côcilij decretum Parochiales Ecclesiæ conferantur, volumus & eadem auctoritate decernimus, quod si Episcopus minus habilem posthabitis magis idoneis elegerit, possint ij qui reiecti fuerint à mala electione huiusmodi ad Metropolitanum, vel si ipse eligens Metropolitanus, aut exemptus fuerit, ad viciniorem Ordinarium vti nostrum & Sedis huiusmodi delegatum, aut alias ad ipsam Sedem Apostolicam appellare, ac prælectum ad nouum examen coram ipso appellationis Iudice & eius Examinatoribus prouocare. & cõstito de prioris eligentis irrationabili iudicio, eoq; reuocato, Parochialis, magis idoneo per eundé iudicem appellationis auctoritate nostra (quatenus collatio ad Episcopũ à quo appellatũ fuit spectaret) cõferatur. alias eidem magis idoneo p Iudicé appellationis approbato cõferéda remittat ad eum ad qué collatio, prouisio, vel institutio spectabit.

Appellatio autem nõ suspendit executioné electionis.

§. 8. Hæc tamen appellatio interposita interim non impediat aut suspendat quo minus electio per Ordinariũ primo loco facta interim debitæ demandetur executioni. & prouisus ab eadem Ecclesia causa appellationis huiusmodi dependente non amoueatur.

Et à Iudice appellationis ad Sedé Apost. appelabitur.

§. 9. Et si quis à sententia per Iudicem appellationis lata duxerit appellandum, is tunc ad Sedem ipsam Apostolicã appellabit. Si secus in præmissis omnibus & singulis actum aut attentatũ fuerit, irritũ decernimus & inane.

§. 10. Volumus autem quod præsentium transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ. Transumptorum fides.

§. 11. Quodq. litteræ ipsæ Cam. & Cancell. Apostolicarum, & Audientiæ causarum Palatij Apostolici valuis, & in acie Campi Floræ, dimissis inibi copijs publicatæ & affixæ, omnes ita afficiant & arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Nulli ergo, &c. Forma & effectus publicat.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicę, 1567. 15. Cal. Apr. Pont. nostri Anno 2. D. P. An. 2. die 18. Mart.

Anno a Natiuitate Domini 1567. Indict. 10. die vero 16. mensis Maij, Pontif. autem Sanctiss. in Christo patris, D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. anno eius II. retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt in retroscriptis locis, vt moris est per nos Alexandrum Aftancollum & Ioannem Gerardum prælibati S. D. N. Papæ Cursor. Publicatio.

Ant. Clerici Mag. Curs.

XXXIV.

Quod Religiosi regulares, ob defectum præsbyterorum, in partibus nouarum Indiarum, officio Parochorum fungi valeant.

Has nouas Indias Alex. VI. donauit Regi & Elisabeth Reginæ, vt sup. in eius const. 2. Inter cætera. fol. 392.

PIVS PAPA V.

Charissime in Christo fili noster, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1567.

Philippus II Rex Hispan. hoc à Pont. expostulat, quod in partib. Indiarũ, ob defectum presbyterorum, religiosi Parochorum officio functi fuer, in maximam christianæ fidei propagationem. Et ideo supplicat pro indulto in futurum, habita, per religiosos licentia ab eorum Superioribus in Capitulis Prouincialibus.

§. 1. Exponi nobis nuper fecit tua Maiestas Regia, quod iuxta Sacri œcumenici Concilij Tridentini decreta, nulla matrimonia nisi presente Parocho, aut de illius licentia contrahi. Nullusq; Religiosus absq; Episcopi licentia, verbum Dei prædicare, ac secularium personarum confessiones audire. Episcopi vero nouas Parochias in locis ab inuicem longe distantibus constituere possint. Quia tamen in partibus Indiarum Maris Oceani, Religiosi, propter presbyterorũ defectum, hactenus officio Parochi functi fuerunt, & id quod ad conuersionem Indorum attinet, exercuerũt, & exercent, ex quo non modicos, sed maximos fructus, etiam verbum Dei eisdem Indis prædicando & explicando, ac confessiones audiendo, ad fidei Catholicæ propagationem fecerunt, dicta Maiestas tua nobis humiliter supplicari fecit, quatenus ipsis Religiosis, vt illi ad vberiores fructus in dicta conuersione Indorum reportandum incitentur, in locis eis assignatis, & assignandis, officium Parochi, matrimonia celebrando, & sacramenta Ecclesiastica ministrando, prout hactenus consueuerunt, exercendi, & ab eorum Superioribus, in Capitulis Prouincialibus obtenta licentia, verbum Dei prædicandi, & secularium confessiones de suorum Superiorum licentia audiẽdi facultatem concedere, aliasq; in pręmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Quare ipse Pont. concedit d. facultatem religiosis idoneis Indorum intelligentib., & cum d. licentia Superiorum, ac servata circa matrimonia Conc. Trid. forma in reliquis solemnitatib., absque alia licẽtia Ordinariorum.

§. 2. Nos igitur qui singulorum, prȩsertim Catholicorum Regũ vous, ad diuini cultus augmentũ & animarũ salutem tenden. libenter annuimus, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnibus & singulis Religiosis quorũcunq; etiam Mendicantium Ordinum, in dictis Indiarũ partibus, & in eorundem Ordinum Monasterijs, vel de illorum Superiorum licentia extra illa commorantibus, vt in locis ipsarũ partium, eis de simili licentia assignatis, & assignandis, officium Parochi, huiusmodi matrimonia celebrando, & Ecclesiastica sacramenta ministrãdo, prout hactenus consueuerunt (dummodo ipsi in reliquis solemnitatibus dicti Concilij formam obseruent) exercere, & verbum Dei vt præfertur, quatenus ipsi Religiosi Indorum illarum partium idioma intelligant, de suorum Superiorum licentia vt præfertur, in eorum Capitulis Prouincialibus obtenta, prędicare, ac confessiones audire, Ordinariorum locorũ, & aliorum quorumcunq; licentia minime requisita, libere & licite valeant, licentiam, & facultatem auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus.

Et

Episcopis Inhibet, ne illos molestet.

§.3. Et insuper, ne in locis illarum partium, in quibus sunt Monasteria Religiosorum, qui animarum curam exercent, aliquid per prædictos Episcopos innouetur, eadem auctoritate, & tenore statuimus & ordinamus.

Clausula sublata, &c.

§.4. Sic per quoscunque Iudices, & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere; ac quicquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Deputatio executorum.

§.5. Mandantes nihilominus, dilectis filijs Curie causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, & B. Mariæ de Mercede, ac del Carmen, extra & intra muros Hispalensium Monasteriorum, per Priores gubernari solitorum, Prioribus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorũ, per se vel alium seu alios, eisdem Religiosis, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eis & eorum cuilibet, concessione, indulto, statuto, & ordinatione ac alijs præmissis pacifice frui & gaudere. Non permittentes eos, per locorum Ordinarios, & alios quoscunque, contra præsentium tenorem, quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias pœnas, eorum arbitrio moderandas, & applicandas, appellatione postposita, cópescendo, ac censuras ipsas, etiã iteratis vicibus aggrauãdo, interdictũ ponẽdo, inuocato ad hoc, si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Clausulę derogatorię.

§.6. Non obstan. præmissis ac quibusuis Apostolicis, ac in Prouincialibus & Synodalibus Concilijs editis generalibus vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac Monasteriorum, & Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, Monasterijs & Ordinibus prædictis, eorumq; Superioribus & personis, sub quibuscunq; tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, Quibus omnibus, etiã si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma, ad hoc seruanda foret tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in eis tradita obseruata, inserti forent, pręsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunq. aut si aliquibus, communiter vel diuisim ab eadẽ sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§.7. Et quia difficile foret, præsentes litteras, ad singula quæq; loca, in quibus de eis fides forsan facienda foret, deferre, etiam volumus, & eadem auctoritate Apostolica decernimus, quod illarum transumptis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio & extra, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis presentibus adhiberetur, si forẽt exhibitæ, vel ostẽsę.

D.P. An. 2. die 24. Mart.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die 24 Martij, Anno 1567. Pont. nostri Anno 2.

XXXV.

Prohibitio alienandi & infeudandi Ciuitates & loca S. R. E. vel de eorũ alienationibus & infeudationibus tractandi, quouis prætextu, etiam euidentis vtilitatis.

Hæc prohibitio ab omnibus successoribus confirmata fuit, initio Pontificatus, vt in eorũ bullis, quas omnes tanquã simpliciter confirmatorias prætermisi. Quinimmo extẽsa est à Greg. XIII. vt notaui in eius const. 3. Inter. & à Sixt. V. vt pariter notaui in eius const. 26. Quanta. ac ab Innoc. IX in constit. 1. Quæ. vbi aliarum alienationũ materias indicabo. Et iterum amplìata fuit à Clem. VIII. in const. 1 Ad Romãni. Qui Clemens huic bullæ Ducatum Ferrariæ mox ad Sedem Apostolicã deuolutũ cũ suis redditibus subiecit in alia const. 52. Sanctissimus.

At scias non cõprehendi Terras & loca cõfiscata ob delicta de quibus in Greg. XIII. constit. 65. Tanta. & Sixt. V. constit. 6. Hoc nostri. Proue neq; comprehenduntur ea quæ Camera Apost. emit a Baronibus, iuxta costit. Clem. VIII. Iustitiæ.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. *Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita A.D. 1567.

Exordium.

ADmonet nos suscepti cura regiminis vniuersalis Ecclesiæ, cui auctore domino presidemus, vt Ciuitates, Terræ, Oppida & Loca, nobis & Sedi Apostolicæ in temporalibus mediate & immediate subiecta perpetuo, in iure, dominio, & proprietate ac possessione dictæ Sedis conseruentur.

Causa huius constitut.

§.1. Sane licet nonnulli Romani Pontifices prædecessores nostri per eorum Constitutiones, rerum Ecclesiasticarum alienationes prohibuerint, & iam factas reuocauerint, & annullauerint; nihilominus cum retroactis temporibus nonnulli nimium ambitiosi, & dominandi cupidi sub varijs pretextibus coloribus & causis, sępe etiã falsis (quod non sine maximo animi nostri mœrore referimus) aliquibus Romanis Pontificibus suggestionibus & insinuationibus suis conati sint ostendere, & persuadere magis vtile, & expediens S.R.E. & Sedi præfatæ fore, si aliquæ Ciuitates, Terræ, Oppida, Castra, Arces, & Loca, ad ius & proprietatem eiusdem Sedis pertinentia, in feudum, gubernium, vicariatum, ducatum, aut quemuis alium titulum perpetuum, vel ad tertiam generationem, seu ad vitam, aut alias ad longum tempus concederentur vel etiam ex eo quod alias in feudum data aut quouis alio titulo huiusmodi alienata fuerint, & propterea tanquam ad Sedem prædictam deuoluta, vel deuoluenda posse & debere de iure iterum infeudari, & alienari, atq; inde nonnullas alienationes, infeudationes, & concessiones à Sede Apostolica emanasse, ex quibus illa non mediocrem diminutionem non solum patrimonij, sed etiam extimationis recepisse dignoscitur.

Declaratio quod Ciuitates & loca S.R.E. tam alienata infeudata & deuoluta, quam alienanda & deuoluenda, censeãtur ipso iure Sedi Apost. incorporata.

§.2. Hinc est quod nos considerantes omnium Ciuitatum, & locorum prædictorum singularem fidem, & promptam deuotionem eidem Sedi exhibitam, omni tẽpore valde vtilem & salutarem fuisse, & esse; ac volentes non solum alienationes huiusmodi (quas tempore nostro omnino exulare intendimus) de medio tollere, & quod nobis licere non patimur, nostris successoribus indicamus, quos non immemores fore speramus ante Domini nostri Iesu Christi in examine diei magni aduentus tribunal, villicationis nostræ rationem reddituros nos esse, sed vt omnis alienationum huiusmodi fiendarũ occasio penitus aboleatur, quantum cum Deo possumus, per amplius prouidere, constitutionibus prædecessorum nostrorum huiusmodi etiam inhærendo, illasque innouãdo, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, non ad alicuius super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera animi nostri deliberatione, & de Apostolicę potestatis plenitudine, habita etiam super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R.E. Cardinalibus in Consistorio nostro secreto consultatione matura, de eorum consilio, & vnanimi assensu (qui etiam iurauerunt præsenti Constitutioni non contrauenire, nec Pontificibus alienationes contra tenorem præsentium attentantibus cõsentire, & absolutiones à iuramento huiusmodi non petere, nec acceptare) hac nostra perpetuo valitura Constitutione decernimus & declaramus, Ciuitates, & loca prędicta etiam hactenus in feudum, aut quemuis alienationis titulum dari solita, vel consueta, ad nos & Sedem præfatam quomodolibet deuoluta, & pro tempore deuoluenda, absq; alia vlteriori declaratione, & illorũ possessionis apprehensione eo ipso Sedi, & Cameræ Apostolicæ incorporata, ac ad ius, & proprietatem, & dominiũ pristinum, ad possessionem redisse cẽseri, perinde ac si per quadraginta annos & vltra, Ciuitates, & Loca præfata, à nobis & Sede præfata immediate possessa, & nunquam in feudum, aut alium titulum cõcessa fuissent.

§.3. Statuimusque, & decernimus, quod omnes, & sin-

Prohibitio de cat. quouis de causa infeudandi & alienandi, vel de eis tractandi.

gulæ tam Communitates, & Vniuersitates, quam Ciues, & incolæ Ciuitatum, Terrarum, & Locorum prædictorum, aliæque quæcunque personæ, tam Ecclesiasticę quã seculares, cuiusuis dignitatis & ordinis etiam Episcopalis, vel maioris existẽtes, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, tam publice in consilijs Ciuitatum, & Locorum præfatorum, quam priuatim alibi in quibusuis locis, etiã Ciuitatum, & Terrarum earundem Gubernatores, aut & Sedis Apostolicæ Legati, vel Prolegati existant, tractantes, consulentes, aut alias verba facientes de infeudationibus, aut alienationibus de Ciuitatibus, & locis pręfatis immediate ad nos & Sedem pręfatam spectãtibus, & pertinentibus, etiam deuolutis, etiam in feudum communiter, & pluries dari solitis, etiam ex causa permutationis, vel sub annuo censu, aut canone, aut alias quomodolibet, etiam contemplatione meritorum erga Sedẽ præfatam, aut sub prætextu necessitatis, vel euidentis vtilitatis faciendis, seu de postulandis à nobis, & Sede præfata quibusuis personis cuiusuis dignitatis, status, gradus, etiam nobis, & successoribus nostris secundum carnem coniunctis, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, aut quauis alia, temporali vel Ecclesiastica dignitate fungentibus, in Duces, Vicarios, Gubernatores, seu quemuis alium titulum, ad vitam vel in perpetuum, vel longum tempus, aut etiam Sedis Apostolicæ beneplacitũ, Ciuitatum & Locorum præfatorum, ac propterea de eligendis Oratoribus ad nos, & successores nostros super præmissis, vel illorum occasione mittendis proponentes, tam ipsi quam Oratores munus huiusmodi recipientes, aut alij quicũque alienationes huiusmodi Romano Põtifici pro tempore existenti, per se vel alium seu alios, insinuantes, vel suadentes, eo ipso sententiam excommunicationis incurrant, à qua nisi ab ipso Pontifice, præterquam in mortis articulo, absolui nequeant. & insuper Sanctæ Romanæ Ecclesiæ & Sedis Apostolicæ præfatæ rebelles, etiam in primo capite læsæ maiestatis, & proditores Ciuitatum, & Locorum pręfatorum, ac bona corũ fisco, & Cameræ nostræ Apostolicæ ipso iure deuoluta, & incorporata sint, & esse censeantur. omnibusque Ecclesijs, Monasterijs, & alijs per eos quomodolibet obtẽtis beneficijs Ecclesiasticis eo ipso priuati existat, neq; ad Ciuitates, & Loca præfata vllo vnquã tempore remitti possint. Et si aliquando eos reintegrari contigerit, nihilominus infames remaneant, illisq; bonorum & dignitatum portæ perpetuo claudantur.

Reuocatio priuilegiorũ, de illis meliorandis, & retinendis vsq. ad eorum refectionem.

§.4. Et quoniam intelleximus aliquos etiam Cardinales, Ciuitates, Terras, Oppida, Castra, Arces, & Loca ad vitam, seu tertiam, vel aliam generationem, aut alias à dicta Sede, etiam ex causa onerosa, obtinere, habere, & possidere, cum facultate faciendi in illis melioramenta, &c. ita quod ab eis amoueri non possint, nisi restitutis sibi prius pecunijs in melioramẽta huiusmodi expositis, omnes, & singulas facultates faciendi melioramenta præfata quibusuis personis etiam Cardinalibus per eosdem prædecessores nostros aut alios ad id facultatem habentes quomodolibet concessas harum serie reuocamus, & annullamus, & nemini deinceps suffragari posse, neque debere, ac cuicunque facultatem faciendi melioramenta huiusmodi habenti, illa, etiam pro munitione, & tuitione, nisi ex causa necessariæ conseruationis Locorum eorundem facta fuerint, post publicationem præsentium facere omnino interdicimus, ac prohibemus, & si secus à quoquã factum, attẽtatumue fuerit, melioramenta quęcunque per eos contra tenorem præsentium facta locis ipsis cedere, & Cameram ad illorum satisfactionem minime teneri, & obligatam esse volumus, & declaramus.

Clausulę perseruatiuæ.

§.5. Decernentes præsentes litteras sub quibusuis reuocationibus, cassationibus, derogationibus, & alijs contrarijs dispositionibus sub quibusuis tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis pro tempore quomodolibet factis minime comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, & de nouo concessas esse, & censeri debere.

Decretum irritans.

§.6. Irritum quoque & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§.7. Non obstantibus Cõstitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Ciuitatum, & Locorum prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Obseruantia laus.

§.8. Sic igitur deuotionis, & fidei constantia Ciuitatũ, & Locorum præfatorum erga nos, & successores nostros, & eandem Romanam Ecclesiam perseueret, vt merito integritatis virtus maiora beneficia ab eadẽ Sede consequi mereatur.

Iuramentum à Card. præstandum pro obseruantia huius cõstitutionis.

Et etiam à Pont. electo.

Quod omnes bene obseruarunt vt dixi in rubr.

§.9. Volumus autẽ quod sicut omnes & singuli Cardinales præsentes Constitutionem huiusmodi, quantum in eis erit, obseruare, illique non contrauenire, nec Pontificibus contrafacientibus consentire, aut absolutionem à iuramento pręstito non petere, nec oblatam, aut concessam acceptare in Consistorio nostro secreto promiserunt, & iurarunt, idem per absentes Cardinales à Consistorio, in habitatione eorum, & à Romana Cu. vt quãdocunque ad eandem Curiam se contulerint, ac per futuros pro tempore Cardinales in assumptione pilei promitti, & iurari debeat, ac promissionem, & iuramentum huiusmodi in formula iuramenti per eosdem Cardinales præstari soliti adiungi, & inseri debere. ac contrafacientes pœnam periurij, & perpetuæ infamiæ iuris & facti, eo ipso incurrere decernimus. Præterea quod ipsi Cardinales, occurrente Apostolicę Sedis vacatione, in Conclaui quãdo de obseruandis litteris Iulij Papæ II. prędecessoris nostri super electione Romani Pontificis, & alijs constitutionibus iuramentum pręstare solent, etiam de inuiolabiliter obseruanda præsenti Constitutione nostra per quẽlibet eorum, qui in Romanum Pontificem electus fuerit, & post modum idem ad Summi Pontificatus fastigium assumptus, post eius assumptionem hoc ipsum promittere, ac iurare, & deinde post coronationem suam, promissionem, & iuramentum huiusmodi per litteras suas speciales harum confirmatorias reiterare debeat. Quod si illud à Pontifice (quod credendum non est) recusabitur, aut differetur, tunc dicti Cardinales in primo Consistorio secreto, & præcipue eorum Decanus, & capita Ordinum apud eum omni cum instantia, & instantissime pro pręsentium obseruatione petere, & rogare, ac obtestari non cessent, idque vt omnino efficiat, diligentissime curare studeant, statuimus, & ordinamus.

Forma publ. hanc constit. Quam habes hic in fine.

§.10. Quodq; præsentes litteræ in libellum redigãtur, & post prædictas Iulij litteras, quæ in dicto Conclaui legi solent, inter alias constitutiones nostras adiungantur, & etiam in quinterno Cancellariæ Apostolicæ cum alijs extrauagantibus nostris describantur, ac ad valuas basilicæ Beati Petri Principis Apostolorum, et in Cancellaria nostra Apostolica, et acie Campi Florę publicẽtur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, decernimus etiam & declaramus, quod earum transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, & sigillo alicuius Prælati munitis eadem prorsus fides vbique, in iudicio et extra adhibeatur. quę præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§.11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę declarationis, reuocationis, decreti, statuti, et interdicti, prohibitionis, ordinationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis DEI, ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Dat. V. An. 2. die 29. Mart.

Dat. Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, quarto Cal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno 2.

Papæ subscr.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Vtinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas iustificationes tuas.

Card. subscriptiones.

Ego F. Card. Pisanus Episcopus Ostien.
Ego Io. Card. Moronus Episcopus Portuensis.
Ego Christoforus Card. Madrucius Episc. Præ.
Ego A. Card. Farnesius Episc. Tuscul. Vicecan.

Ego

Ego Io. Mi. Card. Saracenus.
Ego Ful. Card. Peruſ.
Io. Card. Politianus.
Io. B. Cicada Card. S. Clementis.
B. Card. Tranen.
Scipio Card. Piſarum.
Io. Card. Capiſuccus.
Ego Clemens Card. Aracœli.
Ego Ia. Card. Sabellus.
Ego Io. Antonius Card. S. Georgij.
Aloyſius Card. Cornelius.
Ber. Card. Saluiatus.
Ego Phi. Card. à Burdeſia.
Ego Lud. Card. Simoneta.
Ego Ant. Card. Granuelanus.
Ego F. Card. Paciecco.
Ego Marcus Antonius Card. Amulius.
Ego Hieronymus Card. de Corrigio.
Ego Io. Franciſcus Card. de Gambara.
Ego N. Card. de Sermoneta.
Ego Hipp. Card. Ferrarien.
Ego Innicus Aualos Card. Arag.
Ego Marcus Antonius Card. Columna.
Ego Io. Franciſcus Card. Commendonus.
Ego Marcus Antonius Card. Bobba.
Ego Hugo Boncompagnus Card. S. Sixti.
Ego Alexander Card. Sfortia.
Ego Alexander Card. Cribellus.
Ego Franciſcus Abundius Card. Caſtilion.
Ego Benedictus Card. Lomellinus.
Ego Gulielmus Card. Sirletus.
Ego F. M. Card. Alexandrinus.
Ego Hieronymus Card. Simoncellus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius S. R. E. Cam.
Ego Franciſcus Card. Alciatus.

Publicatio. *Anno a natiuitate D. N. IESV Christi 1567. indictione 10. die vero 23. menſis Maij, Pontificatus Sanctiſſ. in Christo patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno eius 2. retroſcriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, ac in acie Campi Floræ per nos Io. Andream Rogerium, & Nicolaum de Matthæis Sanctiſſimi Domini noſtri Papæ Curſores.*

Antonius Clerici Magiſter Curſ.

XXXVI.

Quod feſtum S. Thomæ de Aquino, vti feſtum de præcepto S. R. E. in Regno Neapolis, alibi vero vti feſtum quatuor Catholicæ Eccleſiæ Doctorum, de cætero celebretur.

Hunc Sanctum canonizauit, & eius feſtum inſtituit Ioann. XXII. vt ſup. in eius conſt. 11. Redemptionem. fol. 103.

Editæ An. D. 1567. *PIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. MIrabilis DEVS in Sanctis ſuis, qui ſe daturum illos in laudem & gloriam & honorem, prophetæ ore promiſit: vt quos ſicut Sol in conſpectu ſuo fulgentes, ob merita ſanctitatis coronat de cœlo, admirabiliter etiam honoraret in ſæculo, & in eo quod illis tribui iubet laudis & venerationis officio, debitum quoque maieſtati ſuæ honorem & gloriam agnoſceret. Quorum non modo vitam, ſed mortem, ſepulchra, monumenta, reliquias, & imagines, ad Catholicæ fidei confirmationem, & ad confuſionem hæreticæ prauitatis, vt felicius etiam, quam in præſenti vita, doceret viuere mortuos qui in domino moriuntur, ſæpiſſime dignatus eſt decorare & illuſtrare miraculis.

Ioann. xxij. anno xxxiv. Ibi. mem. t in bulla. it. in rubr.

§.1. Ex quo ſanctorum laudabili numero, qui catholicam veritatem, corde, opere, & ore roborarunt, Angelici Doctoris Sancti Thomæ de Aquino Ordinis Fratrum Prædicatorum in Cœlum aſſumptio, multis ante annis, orbi terrarum, & diuinis & proprijs eſt comprobata teſtimonijs. Nam & miraculorum ſignis, quibus ſerui ſui Thomæ perpetua veræ pietatis opera nobilitare voluit inexhauſta DEI benignitas, & certiſſima Chriſtianæ regula doctrinæ, qua S. Doctor Apoſtolicam Eccleſiam infinitis cõfutatis hæreſibus illuſtrauit, adductus, fel. record. Ioannes XXII. prædeceſſor noſter, illo in ſanctorum numerum relato, eius diem feſtum Nonis Martij, quo die nunc etiam colitur, anniuerſario honore celebrari iuſſit.

Hic modo Pontif. ex cauſis hic expreſſis.

§.2. Sed quoniam Omnipotentis DEI prouidentia factum eſt, vt Angelici Doctoris, vi & veritate doctrinæ, ex eo tempore, quo cœleſtibus Ciuibus aſcriptus fuit, multæ, quæ deinceps exortæ ſunt hæreſes, confuſæ & conuictæ diſſiparentur, quod & antea ſæpe, & liquido nuper in ſacris Tridentini Concilij decretis apparuit; eiuſdem memoriam, cuius meritis orbis terrarum a peſtiferis quotidie erroribus liberatur, maiore etiam quam antea grati & pij animi affectu colendam ſtatuimus. Quod officium noſtrum præter beneficia ex illius ſalutari diſciplina in diem magis profecta in ſacroſanctæ Eccleſiæ filios, ad quorum paſtoralem, paternamq. curam, DEI benignitati humilitatem noſtram placuit euocare, poſtulat etiam aliqua ex parte eiuſdem Ordinis Prędicatorum communio, & ſocietas, vnde licet imparibus meritis nos etiam, tanquam ex fonte profluximus.

Eius feſtum celebrari iubet, vt in rubrica.

§.3. Itaque primum vt in Ciuitate & Regno Neapolitano, quod in eam Prouinciam, quæ ad ſalutarem omnium gentium inſtitutionem, ex nobiliſſima familia Aquinate, clariſſimum hoc edidit Eccleſiæ DEI lumen, tantum inde laudis, decoriſque diuina bonitas redundare voluerit, de venerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio atque vnanimi aſſenſu, ipſa die nonarum Martij, qua præſtantiſſimus Doctor migrauit in cœlum, poſthac ſemper vniuerſi vtriuſq; ſexus ab omnibus vetitis, ac ſeruilibus operibus, laboribuſque abſtinentes, feſtum Diui Thomæ ſolemniter ſub duplici maiori officio ſicut cęteras eius generis ſolemnes feſtiuitates, quæ de ipſius Eccleſiæ præcepto ſeruantur; in alijs autem Orbis terræ partibus, quemadmodũ ſanctorum quatuor Eccleſiæ Doctorum feſtiuitates piæ memor. Bonifacij Papæ VIII. etiam prædeceſſoris noſtri pręcepto celebrantur, ſic eundem feſtum diem S. Thomæ in perpetuum poſthac omnes item vtriuſque ſexus Chriſtifideles celebrent & venerentur, Apoſtolica auctoritate ſtatuimus ac ſancimus.

Indulg. eius altaria viſitantibus.

§.4. Vt vero etiam memoriæ S. Doctoris maiori ſtudio ac pietate cultus & debita veneratio adhibeatur, de Omnipotentis Dei, ac beatorum Apoſtolorum Petri et Pauli auctoritate confiſi, omnibus vtriuſque ſexus Chriſtifidelibus vere pęnitentibus & confeſſis, qui in ipſo Sancti Thomæ feſtiuitatis die, ſacellum vel altare in Eccleſia S. Dominici Neapolitan. ſitum, in quo ſcriptoris Angelici doctrina, Saluatoris Crucifixi ore (ſicuti pia teſtatur hiſtoria) mirabiliter probata fuit, à primis eius diei veſperis, vſque ad occaſum Solis deuote viſitauerint, ſeptem annos & totidem quadragenas.

Feſtumq. celebrantibus concedit.

§.5. In cæteris autem orbis terræ partibus, ijs qui eundem feſtum diem, vt præfertur, ſolemniter celebrauerint, & ad Eccleſiam, quæ apud eos fuerit, vel ſacellum, aut altare ſub eiuſdem S. Thomæ inuocatione, pie ac deuote acceſſerint, quoties id fecerint, toties centum dies de iniuncta ipſis pœnitentia per præſentes litteras in perpetuum valituras, quas ſub alijs cuiuſcunque generis indulgentiarum conceſſionibus & illarum reuocationibus nullo modo comprehendi volumus, miſericorditer in Domino relaxamus.

Exẽplis bullæ credi iubet.

§.6. Et quia difficile eſſet has ipſas litteras ad ſingula orbis terrarum loca peruenire, volumus & auctoritate Apoſtolica decernimus, vt earũ exemplis etiam impreſſis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati munitis, vbique locorum & gentium, in iudicio et extra eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ijs ipſis, ſi exhibitæ eſſent, iure ab omnibus adhiberetur.

Sanctio pœnalis.

§.7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ ſanctionis, voluntatis, relaxationis, ſtatuti, &

ti, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. R. An. 2. 11. Aprilis. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, tertio Idus Aprilis, Pontificatus nostri anno 2.

PP. subscr. Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Vtinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas iustificationes tuas.

Cardinalium subscriptiones.
Ego F. Card. Pisanus Episc. Ostien.
Ego Io. Card. Moronus Episc. Portuen.
Ego Christophorus Card. Madrucius Episc. Prenestin.
Ego A. Card. Farnesius Episc. Tusculan. Viceeancell.
Ego Io. Mi. Card. Saracenus.
Io. Card. Politianus.
Io. B. Cicada Card. S. Clementis.
B. Card. Tranen.
Scipio Card. Pisarum.
Io. Card. Capisuccus.
Ego Clemens Card. Aræcœli.
Ego Ia. Card. Sabellus.
Ego Io. Antonius Card. S. Georgij.
Ego Aloysius Card. Cornelius.
Ber. Card. Saluiatus.
Ego Phi. Card. à Burdesia.
Ego Lud. Card. Simoneta.
Ego Ant. Card. Granuelanus.
Ego F. Card. Paciecco.
Ego Marcus Antonius Card. Amulius.
Ego Hieronymus Card. de Corrigio.
Ego Io. Franciscus Card. de Gambara.
Ego Hipp. Card. Ferrarien.
Ego Innicus Aualos Card. Arag.
Ego Io. Franciscus Card. Commendonus.
Ego Marcus Antonius Card Bobba.
Ego Hugo Boncompagnus Card. S. Sixti.
Ego Alexander Card. Sfortia.
Ego Alexander Card. Cribellus.
Ego Benedictus Card. Lomellinus.
Ego Gulielmus Card. Sirletus.
Ego F. M. Card. Alexandrinus.
Ego Hieronymus Card. Simoncellus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius S.R.E. Cam.
Ego Franciscus Card. Alciatus.

Publicatio. *Anno a natiuitate D. N. IESV Christi 1567. indictione 10. die uero 30. mensis Iunij, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno 2. retroscripta litteræ lectæ, publicatæ, & affixæ fuerunt in valuis Sancti Petri de Vrbe, & Sancti Ioannis Lateranen. Cancellariæ Apostolicæ, per nos Io. Andream Rogerium, & Christianum de Munte prælibati Sanctiss. D. N. Papæ Cursores.*

Camillus Cherubinus Mag. Curs.

XXXVII.

Moderatio indultorum S. R. E. Cardinalium, super collatione beneficiorum.

Aliam & strictiorem moderationem fecit Greg. XIV. in sua constit. 10. Sanctissimus. Et postremo S. D. N. Paulus V. in const. 37. Sanctissimus.

Edita An. D. 1567. Exordium. SAnctissimus in CHRISTO Pater, & Dominus noster Dominus Pius diuina prouidentia Papa V. Ex tam multis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium super beneficiorum ecclesiasticorum dispositione indultis, & multiplicatione aliarum super alijs facultatum, quæ quotidie litteris dictorum indultorum diffuse inseruntur, sæpenumero impeditus, quo minus solitam antehac Sedis huius benignitatem erga pauperes, & benemeritos liberaliter exercere possit.

§. 1. Idcirco rationem capere volens, vt tanta dehinc eiuscemodi indultorum, & facultatum largitione præcisa, dictis personis commodius beneficandi via sibi libera recludatur. omnia & quæcunque indulta, concessiones, facultates, & alia priuilegia, conferendi quæcunq; beneficia ecclesiastica, cum cura & sine cura, secularia & quorumuis Ordinum regularia qualitercunque qualificata, ad collationem, prouisionem præsentationem, electionem, & quamcunque aliam dispositionem dictorum Cardinalium, ratione Patriarchalium, Metropolitan. & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, necnon monasteriorum, prioratuum, dignitatum & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum, quæ quomodolibet obtinent, & in posterum obtinebunt, ac etiam quorum collatio, prouisio, & quæuis alia dispositio, illis ex causa factæ per eos cessionis, regiminis, & administrationis, seu commendæ, aut resignationis, Ecclesiarum, monasteriorum, & aliorum beneficiorum huiusmodi, Apostolica auctoritate reseruata existit, vel in posterum reseruabitur, necnon quorumcunque inferiorum collatorum & collatricum, de iure, priuilegio, consuetudine, ac alias quomodolibet pertinentia, & etiam illa commendandi, ac alias de eis disponendi, omnibus & singulis Cardinalibus prædictis, etiam de dictorum inferiorum collatorum consensu, per quoscunque Rom. Pont. ac Sanctitatem suam, & dictam Sedem, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, & etiam ex pactis inter dictos Pontifices & Cardinales diuersis temporibus factis, firmatis, & iuratis, ac quibusuis onerosis, & alijs causis concessa; & etiam iteratis vicibus innouata atque extensa, quibuscunque concepta formulis, ac etiam restitutiuis, mentis attestatiuis, præseruatiuis, derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, necnon vim contractus inducentibus, & alijs decretis suffulta, quorum omnium tenores Sanctitas sua haberi voluit pro expressis, specialiter & expresse reuocauit, litterasq. Apostolicas desuper confectas, & quo ad ea in quibus illa nondum erant sortita effectum, & inde secuta quæcunque, cassauit & annullauit, viresq. & effectum de cætero non habere decreuit. — Reuocatio indultorum S.R.E. Cardinalium circa beneficiorũ collationem.

§. 2. Præterea voluit & ordinauit, quod omnes deinceps litteræ Apostolicæ facultatum & indultorum huiusmodi, pro singulis Cardinalibus prædictis, præsentibus & futuris ad vnam tantum cathedralem, vel maiorem Ecclesiam, seu illius loco, vnum vel duo, monasterium seu monasteria, aut vnum aliud vel duo alia, beneficium seu beneficia in dictis litteris exprimendam seu exprimendum vel exprimenda, quam seu quod, vel quæ ipsi Cardinales vltra illas sex Episcopales ac presbyterales, et diaconales Cardinalium Ecclesias tunc temporis obtinebunt, seu cuius vel quorum collatio eis reseruata fuerit, vt præfertur. ac etiam sublata omnino altera huiusmodi indultorum parte super consensu ipsorum Cardinalium requirendo in prouisione beneficiorum apud Sedem prædictam pro tempore vacantium, alias sub dictis indultis comprehensorum, de quibus omnibus Sanctitas sua posthac libere disponere intendit, & etiam citra facultates commendandi monasteria, aliaque beneficia ecclesiastica, secularia & regularia, necnon disponendi de monasterijs, etiam cura & conuentu carentibus, & de dignitatibus, conuentualibus, & in Metropolitan. alijsque cathedralibus post Pontificales maioribus, & in collegiatis Ecclesijs principalibus. Ac etiam disponendi de beneficijs Referendariorum, causarum Palatij Apostolici Auditorum, Protonotariorum, & aliorum officialium dictæ Sedis, necnon familiarium, cęterorumque omnium, qui constitutionibus declaratorijs fel. record. Pauli Papę Tertij, ad perpetuam rei memoriam editis continentur. Denique cum moderatione facultatum disponendi de beneficijs familiarium ipsorum Cardinalium, ac concessionum eis per regulas Cancellariæ Apostolicæ factarum, de consensu per ipsos in prouisionibus Apostolicis prestando, ad eos solos familiares continuos commensales eorundem, qui vera & actuali familiaritate continua commensalitate huiusmodi durante extra Romanam Curiam, vel Cardinalibus ipsis in dicta Curia — Declaratio & limitatio circa futura illarum concessionem.

existentibus, apud dictam Sedem decesserint, & ad ea sola beneficia, quæ ipsi familiares continui commensales viuentes, ad collationem dictorum Cardinalium pertinentia obtinebant, seu quæ ex collatione sibi ab eisdem Cardinalibus facta assecuti fuerant, expediantur. Aliter vero etiam motu, scientia, & potestate similibus, ac etiam cum præsentium, speciali & expressa derogatione expeditæ, nullius sint prorsus roboris vel momenti: Et nihilominus huiusmodi constitutiones, & regulas super beneficijs familiarium Cardinalium editas, etiam quo ad Cardinales indulta huiusmodi non habentes, ad familiares, & beneficia prædicta duntaxat restrinxit, & moderatus fuit.

Decretum irritans.

§.3. Decernens sic in ijs, cæterisq. omnibus præmissis per quoscunque &c. etiam causarum dicti Palatij Auditores, ac etiam ipsos Cardinales, sublata &c. necnon irritũ & inane quicquid secus per quoscunque etiam prætextu indultorum, facultatum, & concessionũ huiusmodi, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausi. derog.

§.4. Statuto, ordinatione, decreto, & declaratione Sanctitatis in crastinum eius assumptionis ad summi Apostolatus apicem editis, quod Cardinales in constitutionibus & regulis per eam post priorum suorum constitutionum & regularum editionem & publicationem in posterum faciendis, non includantur, nisi illæ eorundem Cardinalium fauorem concernant, vel ipsæ edendæ constitutiones de illorum, seu maioris partis eorum consilio editæ fuerint. cęterisque contrarijs non obstantibus quibuscunque.

PP. subscr.

Placet, publicetur, & describatur. M.

Publ. Pont. An. 2. die 30. Aprilis.

Lecta & publicata fuit suprascripta regula Romæ in Cancellaria Apostolica Anno Incarnationis Dominicæ 1567 die vero Mercurij vltima mensis Aprilis, Pontificatus præfati S. D. N. Papæ Anno 2.

A. Lomellinus Cust.

XXXVIII.

Monasteria quorum fructus reperiuntur taxati in libris Reuer. Cam. Apost. & quæcunque beneficia pijs locis vnita de cætero non vacantia, quindennia & alia iura eidem Reuer. Cameræ soluere tenentur. Et Capitula, Congregationes, & alia pia loca, indicare debent beneficia quæ possident, & titulum possessionis, & annuos redditus.

Eadem ferè iussit Paulus IV. sup. in sua const. 17. Decent. fol. 737. Et ampliauit Sixtus V. infra in const. 33. Cameræ. vbi de hac materia notabis.

Edita An. D.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Exordium.

Apostolicæ Sedis poscit auctoritas, vt quæ prouide per Rom. Pont. statuta fuerunt, debitæ executioni demandentur.

Causa constitutionis.

Cum autem, sicut accepimus, vt annatarum communium, & aliorum iurium semel tantum, vel de xv. in xv. annos, ob perpetuas beneficiorum ecclesiasticorum vniones persoluendorum, quæ alias fel. recordat. Iulius Tertius, & Paulus Quartus Rom. Pontif. prædecessores nostri per eorum litteras in forma Motus proprij desuper editas, ex præterito duntaxat Cameræ Apostolicæ applicauerunt, eo celerius quo poterit exactio & executio fiat, plurimum intersit, & necessarium existat vt tam Iulij Tertij & Pauli Quarti prædecessorum litteras prædictas, quam alias quascunque constitutiones, statuta, decreta, & declarationes per recol. mem. Pium Secundum, Paulum etiam Secundum, Innocentium Octauum, Iulium similiter Secundum, ac Iulium & Paulum præfatos, aliosque diuersos Rom. Pont. prædecessores nostros contra pro tempore in Camera Apostolica, aut alias ratione annatarum communium, & aliorum iurium prædictorum semel tantum, aut de xv. in xv. annos soluen. obligatos, aut alios quoscunque beneficia ecclesiastica, absque eo quod annatas, communia, & quindennia prædicta soluissent pro tempore possidentes, editas & factas per nos innouentur, approbentur, & confirmentur.

Cõfirmat hic Pont. const. Prædecessorum & defectus supplet.

§.1. Nos igitur singularum litterarum, & cuiuslibet Motus proprij à prædictis Romanis Pont. prædecessoribus nostris, vt præfertur, quam etiam forsan à nobis hactenus emanati veriores tenores, ac si de verbo ad verbum hic inserti essent pro plene & sufficienter expressis & insertis haberi volentes, illas & illos, necnon omnia & quæcunque per quoscunque iudices, executores, & commissarios in illis deputatos, & ab eis subdelegatos, ac alios ministros in præmissis, & circa ea, quomodolibet gesta & executa reperiuntur, ac inde secuta quæcunque, ex certa scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, approbamus & confirmamus, ac rata & grata habemus, necnon illis perpetuæ & irrefragabilis firmitatis robur adijcimus, illaq. inconcusse obseruari debere decernimus & declaramus. omnesq. & singulos, tam iuris quam facti, & solemnitatum forsan omissarum, & alios quoscunque defectus siqui forsan interuenerint in eisdem, & qui necessario exprimi deberent, motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus supplemus, illasque & illa, quatenus opus sit, innouamus.

Et e x causis hic expressis.

§.2. Et insuper quoniam sicut etiam nobis innotuit, à nonnullis nimium scrupulosis, & plusquam oporteat sapere contendentibus hæsitatur, An monasteria quorũ fructus, &c. in libris Cameræ Apostolicæ taxati reperiuntur, necnon Prioratus quorumuis Ordinum regularia & regulares, cæteraque beneficia ecclesiastica quocunque titulo nuncupata, quorum fructus, redditus & prouentus in distributiones quotidianas conuertuntur, sub litteris Pauli Secundi, & aliorum prędecessorum huiusmodi comprehendantur.

Declarat etiã quod Monasteria quorum fructus in libris Cameræ Apost. taxati reperiuntur, & quęcunq; beneficia perpetuo vnita de cætero nõ vacãtia, quindennia, & alia iura soluere teneantur.

§.3. Nos considerantes, quod annatarum communiũ & aliorum iurium prędictorum exactio, in recognitionẽ vniuersalis dominij introducta, est antiquissima, quindenniorumq. vsus & solutio ideo adinuenti sunt, ne Camera prædicta ex monasteriorum, prioratuum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum vnionibus, quæ amplius vacare non sperabatur, detrimentum aliquod pateretur. Volentes Camerę nostrę Apostolicæ, ac venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, necnon dilect. filiorum Romanæ Curiæ officialium participantium iure preseruare, illorumq. indemnitati consulere, ad omne dubium, omnemq. disputandi & excipiendi occasionem tollendum, Motu simili, &c. omnia & singula monasteria, tam secularia quam quorumuis Ordinum regularia, dummodo in libris eiusdem Cameræ taxata reperiantur, reliqua vero monasteria, prioratus, pręposituras, pręposítatus, tam seculares quam quorumuis Ordinum regulares, necnon dignitates, personatus, administrationes, officia, & alia quæcunque beneficia ecclesiastica, etiam si manualia, & de iure patronatus existant, quorum fructus, &c. summam 24. ducatorum auri de Camera se. co. æst. valorem annuum excedunt, à quocunque tempore citra etiam ante fel. recordat. Martinum Papam Quintum similiter prædecessorem nostrum, & per nos & successores nostros quibuscunque Cathedralibus, etiam Metropolitanis, seu Collegiatis Ecclesijs, aut capitularibus mensis, etiam pro quotidianis distributionibus, aut alias vsibus, necnon Collegijs, Vniuersitatibus, Congregationibus quorumuis Ordinum monasterijs, domibus, hospitalibus, fabricis, ac vtriusque sexus personarum pijs locis quantumuis priuilegiatis, & exemptis, sub quibuscunque tenorib. & formis, Apostolica auctoritate vnita, seu alias quomodolibet, & quouis titulo obtenta & possessa, sub litteris Pauli Secundi, & aliorum prædecessorum huiusmodi comprehendi & includi.

Ideo habentes dicta beneficia vnita debent se obligare ad soluendũ quindenniorum & aliorũ iurium.

§.4. Et propterea omnia & singula Cathedralium, etiam Metropolitanarum, Ecclesiarumq. Collegiatarum Capitula, Congregationes, Vniuersitates, Collegia, Hospitalia, & pia loca, & quiuis alij in quorum fauorem vniones, annexiones, incorporationes, applicationes, & submissiones huiusm. di factæ reperiuntur, quantumcunque, vt pręfertur, exemptę & priuilegiatæ existant, etiam si se superinde in Camera Apostolica non obligauerint, dummodo monasteria & beneficia ipsa possideant, ad solutionem communium annatarum & aliorum

rum iurium' prædictorum eidem Cameræ pro tempore præterito (saluis collegij & officialium iuribus quo ad futura remanentibus) ratione vnionum, annexionum, incorporationum, applicationum, & submissionum prædictorum singlis xv. annis à die qua illæ suum sortitæ fuerunt effectum, & alias iuxta tenorem litterarum in forma Motus proprij à Iulio Tertio prædecessore prædicto super applicatione quindenniorum prædictorum eidem Cameræ facta desuper emanatarum faciendam teneri, & obligatos esse, & ad id per sententias, censuras & pœnas in singulis Pauli Secundi, & aliorum prædecessorum huiusmodi litteris contentas, cogi & compelli posse.

Clausula sublata. §.5. Sicq. & non aliter in præmissis omnibus & singulis per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis Apostolica auctoritate fungen. etiam Palatij nostri Apostolici causarum Auditores, necnon S. R. E. Cardinales, ac venerabilem fratrem nostrum Hieronymum Episcopum Maceraten. præfatæ Cameræ Clericum, cui omnes & singulas causas occasione præmissorum pendentes committimus in quauis instantia, sublata eis & eorum cuilibet aliter iudicandi facultate, iudicari & diffiniri debere. irritumq. &c. decernimus & declaramus.

Executoris deputatio. §.6. Mandantes eidem Hieronymo Episcopo, vt omnes & singulas causas coram eo inter dilectum filium eiusdem Cameræ Collectorem ex vna, & quascunque Congregationes, Capitula, Collegia, & quasuis alias personas ex altera partibus, super solutione annatarum communium, & aliorum iurium quindenniorum eorundem vel eorum occasione, nunc & pro tempore pendẽtes, iuxta præsentium tenorem terminet & decidat. Et pro faciliori indagatione vnionum prædictarum, omnia & singula Cathedralium etiam Metropolitanarum & Collegiatarum Ecclesiarum Capitula, Collegia, necnon tam virorum quam mulierum seculares, & quorumuis Ordinum regulares Congregationes, seu Collegia & pia loca, eorundemq. Prelatos & procuratores, ad indicandum & profitendum medio iuramento, omnia & singula monasteria, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, Parochiales Ecclesias, & alia quæcunque beneficia ecclesiastica, quæ ipsa Capitula, Congregationes, & alia pia loca prædicta possideant, & quo titulo illa possideant, illorumque annuos valores, sub priuationis & alijs in litteris in forma Motus proprij Pauli Quarti prædecessoris huiusmodi contentis, sententijs, censuris & pœnis in Romana Curia & extra eam moneat & requirat.

Derogatio contrariorũ. §.7. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon priuilegijs, exemptionibus, indultis, & litteris Apostolicis Congregation. Capitulis, & alijs pijs locis prædictis, sub quibuscunque tenoribus et formis, ac cum quibusuis derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & alijs decretis, etiam motu & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut alias quomodolibet concessis, ac iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma seruanda esset, tenores, &c. pro expressis haben. hac vice duntaxat, specialiter & expresse derogamus. necnon omnibus illis, quæ prædecessores prædicti in singulis eorum litteris voluerunt non obstare. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Sola signatura sufficit. §.8. Volentes præsentis Motus proprij solam signaturam sufficere, & vbique in iudicio & extra, regula contraria non obstante, fidem facere.

Transumptorum fides. §.9. Et nihilominus illius transumpto manu publici notarij Cameræ Apostolicæ subscripto vbique locorum tam in iudicio quam extra, fidem adhiberi, ac si præsentes exhibitæ forent & ostensæ.

Papæ subscr. Placet Motuproprio. M.

XXXIX.

Moderatio dotium, munerum, & ornamentorũ quarumcunque mulierum, etiam tempore nuptiarũ in Vrbe.

Aliam moderationem edidit Six. V. in const. 32. Cum in. vbi tamen dotes auxit ad scuta 5500.

PIVS PAPA V.

Edita An. D. 1567.

Motu proprio &c.

Populus Romanus ad cohortationem huius Pont. super moderatione dotis condidit statutum, cuius tenor mox sequitur. QVoniam nos pluries iustis causis moti, cohortati sumus dilectos filios nostros Conseruatores Cameræ Almæ Vrbis, & Populi Romani, vt vellent in modum publici Statuti moderari, ac limitare quantitatem, vsque ad quam in futurum ascendere possent dotes mulieribus in ipsa Vrbe inter Romanos, seu inter eos & exteros, aliosq. suprascriptos constituendæ ac dandæ, ipsiusq. propterea in diuersis eorum etiam publicis Consilijs negocio tractato prius, curam faciendi moderationem & limitationem prædictam, illamque cum pœnis capitulis & clausulis opportunis in scriptis redigendam, Conseruatoribus & alijs superius descriptis demandauerint, & præinserta scriptura sic vt supra exemplata est in eodem publico Consilio lecta, & mature discussa fuerit, per ipsum Consilium approbata, & in modum publici statuti publicata.

Confirmat Pontif. dictũ Statutum. §.1. Nos cupientes vt inuiolabiliter obseruetur, Motu simili statutum ipsum subscriptum prout iacet, cum omnibus suprascriptis ordinationibus, in omnibus & per omnia, etiam Apostolica nostra auctoritate ex certa nostra scientia perpetuo laudamus & approbamus & confirmamus, omnesq. & singulos, tam iuris quam facti & solemnitatum etiam verbalium forsan omissarum defectus siqui in præmissis interuenerunt, eadem auctoritate Apostolica supplemus. Et pro abundantiori cautela, maiorisq. ipsius Statuti, omniumque suprascriptorum efficacia, etiam nos per eadem verba, statutum ipsum, ac suprascriptas omnes ordinationes de nouo facimus, atque inuiolabiliter perpetuo obseruari, & ad executionem per illos ad quos spectat inconcusse demandari volumus & mandamus.

Sola sufficit signatura. §.2. Volentes quod huius nostræ cedulæ sola signatura sufficiat, & clausula contraria non obstante, in iudicio & extra fidem faciat.

Clausula præseruatiua. §.3. Et quod præmissis, ac præinserto statuto, & huic nostræ cedulæ ac dispositioni, per nos & successores nostros nunquam sufficienter derogatum esse censeatur, nisi in publica signatura proposita supplicatione cum huius nostræ cedulę insertione, derogatio fuerit concessa.

Decretum irritans. §.4. Decernentes irritum & inane siquid in contrarium fieri contingat.

Clausula derogatoria. §.5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, alijsq. dictæ Vrbis statutis, reformationibus & consuetudinibus, etiam iuramento &c. roboratis, cęterisq. in contrarium facientibus quibuscunque.

Placet Motu proprio. M.

D.P. An. 2. 24 Maij. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Nono Cal. Iunij, Anno secundo.

Sequitur tenor istius Statuti.

CAP. I.

Statuti tenor in quo etiam moderatio dotis ad scuta 4500. de carlenis. Tu scias nunc dictã summã ad 5500. per Six. V. cit. in rub. §.1. STatuimo & ordinamo, che nessuna persona Romana di qualunque stato, grado, o preeminenza si sia, etiamdio chierico, ardisca, ne presuma constituire, promettere, pagare, riceuere, tanto in danari contanti, quanto in argento, oro, gioie, prouentioni, o altre cose, etiamdio mobili, e se mouenti, raggioni, & attioni, dote & acconcio, in vna ò più volte, che passi ò ecceda, & computata etiamdio cassa bianca, bacile, e boccale, la somma e quantità di ducati quattromilla e cinquecento di carlini, à raggione di dieci carlini per ducato. Ne sia lecito à questo contrauenire per alcun patto o consentimento, etiam giurato, da farsi per li contrascritti & altre terze persone, per causa ò occasione di accrescere somma dotale, constituir pegno, ò in qualunque modo far fraude à questo statuto, ad effetto ch'il marito, ò la donna, ò altri per essi vengano ad hauer più della detta somma di ducati quattromilla e cinquecento, in alcun modo ò via, diretta ò indiretta, alla pena di mille ducati simi-

simili da incorrersi per ciascuno che contrafarà, e da applicarsi per la quarta parte all'accusatore, qual sarà tenuto secreto, l'altra quarta all'essecutore, & per lo resto alla fabrica del Palazzo delli Magnifici Signori Conseruatori delle Camera di quest'Alma Città di Roma. Et nientedimeno volemo, che pagata ò non pagata la detta pena, tutto quello che oltra la detta somma si desse, ouero ancora con interuento di terze persone sotto qualle color si sia di donatione, paraferno, ò altro titolo etiã in persona della donna, qual similmẽte prohibemo sotto la pena predetta ipso facto sia applicato alla fabrica del Palazzo delli prefati Magnifici Signori Conseruatori. Et ancora volemo, che colui che constituisce, dà, ouero promette in alcun modo oltre la somma predetta, o suo herede, ò successore, ouero la donna per la qual fosse data per verun tempo venendo il caso della restitutione, possa ridimandare il sopra più, & habbi perduta ogn' attione che in ciò & sopra ciò li competesse, e detto sopra più s'applichi ipso iure alla fabrica predetta come di sopra. ordinando che tutti simili contratti, ò priuate scritture, quali sopra ciò si facessero siano quanto alla detta quantità eccessa ipso iure nulli & inualidi, e per vigore di essi nulla essecutione se ne possa fare quanto alla quantità eccedente di ducati quattromilla, e cinquecento.

CAP. 2.

Notariorum contra hanc prohibitionẽ instrumenta cõficientium pœna.

§.2. Ancora prohibemo à tutti simili Notarij, che non ardischino ne presumino rogarsi d'alcun instrumento, qual sia contra la prohibitione soprascritta, ne far scrittura che sia incerta, ò che si referisca à quella cedula priuata, ò qualunque altra scrittura, ò arbitrio di huomo, sotto la pena del falso, e di scudi ducento per ciaschedun di loro che contrafarà, e d'applicarsi come di sopra, & detti contratti non inualidi ipso iure, & nullius fidei, & essi notarij s'intendano nondimeno priuati in perpetuo de' loro officij.

CAP. 3.

Mediatorum & aliorũ scripturis hanc prohibitionẽ contrariis interuenientium pœna.

§.3. Et similmente prohibemo che nessuna persona possa in ciò come mezano intrauenire, ò altrimente presumere far cedula priuata, ouero esser testimonio in contratto, ò cedula che fosse contra la prohibitione predetta, alla detta pena, da incorrersi & applicarsi come di sopra.

CAP. 4.

Hac prohibitione quos comprehendat.

§.4. Vogliamo ancora che nelle soprascritte prohibitioni & pene siano compresi Baroni, Cortigiani, ò forastieri, etiamdio Chierici che apparentaranno con Romani, tanto originarij, come fatti cittadini & incoli di Roma, e tanto dando, e promettendo, quanto riceuendo, e stipulando, ouero come mezano, notario, testimonio, fideiussore, ò promissore, ò in qualunque altro modo si intramettano, purche vno delli consorti, cioè, ò sposa, ò marito, ò sposo, ò moglie, sia Romano originario, ouero fatto cittadino, ò pur incola in Roma.

CAP. 5.

Sponsa non potest ad pompã ostendere paraphernalia.

§.5. Ne sia lecito alla sposa poiche se ne sarà gita à marito, ò prima, mostrare ò far mostrare à pompa, ò altramente, tanto in publico, come in priuato, in presenza di persone, che non siano di casa, le robbe che saranno nelle casse, e sponsalitio, quali vogliamo non possano eccedere in numero di dua, alla pena di ducati cinquecento, da incorrersi & applicarsi come di sopra.

CAP. 6.

Moderatio munerum inter coniuges & affines.

Ad hoc vide d. bullam Sixti V.

§.6. Non sia medesimamente lecito al sposo donare più d'vna veste alla sposa, la quale sia conforme alli habiti liciti per le vltime reformationi sopra ciò fatte, alla pena predetta. E non sia lecito al padre ò madre, ò altra congionta persona della sposa, donar al sposo, ò ad altri per lui, dirette ouero indirette, nel tempo della subharratione, ò prima ò poi, alcun vaso, bacile, boccale, coppa, nappo, catena, ò altro dono, tanto d'oro, come d'argento, denari, gioie, perle, drappi, ò altre cose, etiãdio non simili, alla pena predetta di ducati 500. & perdita delle robbe, d'applicarsi come di sopra. Non sia lecito alli parenti dello sposo nell'atto della subharratione donare alla sposa alcun dono, eccetto che padre, madre, fratelli, e sorelle carnali e consobrini del sposo, alla detta pena. Non sia lecito alla sposa, e suoi, al tempo della subharratione, dar fazzoletti, ò cosa simile ad altre persone, che à coloro che li è permesso di donare, & che donaranno come di sopra, alla pena predetta.

Nomina deputatorum.

§.7. Deputati super præmissis per Populum Romanũ in publico consilio Illustrissimi Domini Conseruatores Cameræ Almæ Vrbis D. Antonius Vellius I. V. D. Aduocatus Consistorialis, D. Domitius Caualerius, D. Vincentius Nobilius, Magnificus D. Angelus Prior Dominorum Capitum Regionum, D. Marcus Antonius Burghesius Aduocatus Consistorialis, D. Marius Gabrielius Aduocatus Consistorialis, D. Pirrhus Tharus I. V. D. Vincentius parentius I. V. D. Galeatius Poggius I. V. D. Dominus Antonius Massa I. V. D. Dominus Lucas Petus I. V. D. Dominus Marius Frangipanus, D. Cincius Frangipanus, Dominus Hector Muttus, D. Horatius Narus, D. Petrus Paulus Fabius, D. Thomas Caualerius, D. Hieronymus Picus.

XL.

Extensio constitutionis Pij IV. de condemnatis & bannitis non audien. nisi in carceribus constitutis, & defuncti hæredibus citatis, vt procedat etiam contra condemnatos in contumaciam, & in quacunque instantia, pro quacunque pœna corporis afflictiua.

Hæc bulla Pij IV. est 32. sup fol. 67. Et si cuncta. Et plene de materia bannitorum notabo inf. in const. 6. Six. V. Hoc nostri.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1567.

Pius IV. edidit const. de qua hic.

LIcet alias fel. rec. Pius Papa IV. prædecessor noster Motu proprio, & ex eius certa scientia, suã perpetuo valitura constitutione sanciuerit, &c.

Omittitur residuum huius narratiue, quia ipsam bullam habes sup. fol. 67. Et si cuncta.

Causa declarationis.

§.1. Cum tamen à nonnullis in dubium reuocetur, an in litteris Pij prædecessoris huiusmodi, comprehendantur etiam illi qui ex aliqua criminali causa pro qua pœna corporis afflictiua imponenda foret, in eorum contumaciam condemnati fuerint, itaut ad purgandum contumaciam, & condemnationem huiusmodi admitti, vel audiri non debuerint nec debeant, nisi prius se in carceribus constituerint.

Declaratio & extensio.

§.2. Nos omnem circa præmissa ambiguitatem è medio tollere, & penitus amputare volentes, necnon litterarum huiusmodi tenores præsentibus pro expressis habentes, illisq. nihil addentes vel minuentes, Motu simili ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine decernimus & declaramus, eos omnes & singulos qui ex huiusmodi causis, licet in eorum meram contumaciam hactenus condemnati fuerint, & in futurum condemnabuntur, sub eisdem litteris omnino comprehẽsos fuisse & esse, ac fore, ita vt non aliter ad purgandum dictas eorum contumaciam & condemnationẽ admitti debuerint, vel debeant, nisi sese prius in carceribus constituerint vel constituant. Decernentes quod in quacunque instantia, casu, & causa se absolui petant, licet forsan in aliqua se constituerint, nullo modo audiantur, nisi se prius in carceribus seruatis seruandis de nouo constituerint, & nouæ constitutioni huiusmodi ad plenum satisfecerint.

Annullatio absolutionũ aliter factarum.

§.3. Ac omnes & singulas absolutiones, remissiones, & quasuis alias gratias contra præsentium tenorem quomodolibet pro tempore impetratas, & à quibuscunque iudicibus cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existant, quouis prætextu vel causa emanatas nullatenus attendi debere, minusq. cuiquam prodesse modo posse, sed tanquam nullas & inualidas, nulliusque roboris vel momenti reijciendas esse, licereq. præfatis, & alijs iudicibus quibuscunque, illis non obstan. processus huiusmodi reassumere, & prout iuris fuerit terminare.

Clausula præseruatiua.

§.4. Præsentemq. nostrũ Motum proprium nullo vnquam tempore, de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis

tatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu, notari vel impugnari nullatenus posse, sed illum semper validum & efficacem existere, suosque plenarios effectus omnimode sortiri.

Decretum irritans. §.5. Sicq. in præmissis omnibus, etiam per S.R.E. Cardinales, ac causarum Palatij Auditores, aliosq. Iudices &c. sublata eis &c. iudicari debere. irritum quoq; & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter attentatum forsan est hactenus, vel in futurum contigerit attentari, fuisse, esse, & fore, & vitio nullitatis penitus subiacere decernimus.

Clausl. derog. §.6. Non obstantibus premissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis quę idē prędecessor in eisdem litteris voluit non obstare, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Sola signatura sufficit. §.7. Volumus autem, quod præsentis Motus proprij sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat, in iudicio & extra, regula quacunque contraria non obstante. cum decreto, quod præsentium transumptis manu alicuius notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Papæ subsc. Placet Motu proprio. M.

Publ. Pontif. An. a. die 12. Iulij. *Anno à natiuitate D. 1567. indictione 10. die vero 12. mensis Iulij, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij Papæ V. anno eius 2. retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Cācellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, vt moris est per nos Iulium Parinum, & Alexandrum Albancollum præfati S. D. N. Papæ Cursores.* *Camillus Cher. Mag. Curs.*

XLI.

Confirmatio & noua concessio plurimorum indultorū pro Ordinibus Fratrum & Monialium Mēdicantium. Et declaratio atque extensio Concilij Tridentini circa ea. Et communicatio eorundem indultorum, cū alijs Ordinibus regularibus. Necnon & iurisdictio Conseruatorum.

Hæc bulla ab istomet Pontifice reuocata est, quo ad examen & approbationem Confessorum per Ordinarios facienda inf. in const. 133. Romani. Et Gregorius XIII. in const. 9. In tanta. omnia hæc priuilegia reduxit ad terminos iuris communis, & Concilij Tridentini. Ita quod ea tantum persistunt indulta, quæ ante huiusmodi bullas habebant Mendicantes, & Concilio Trid. non aduersantur.

Editę An. D. 1567. & 1571. **PIVS EPISCOPVS,** *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Causa huius constit. Etsi Mendicantium Ordines, qui sedulum in vinea Domini quotidie exhibere non cessant famulatū summo semper studio, etiam dum in minoribus essemus, amplexi sumus, ad summi tamen Apostolatus apicem, meritis licet imparibus, diuina fauente clementia assumpti, dum id mente recolimus, facere non possumus, quin eos propensiori charitate, & paterno affectu amplectamur, ac exinde pro suis sanctis studijs, honestisq. laboribus, proq. salute animarum, ab Apostolica Sede, cuius continue pacem & dignitatem Ordines ipsi fortiter tutati sunt, tam spiritualia quam temporalia subsidia ornamentaq. acceperint, & accipiant, quibus & sancta sua officia, ac vitam suam regularem facilius atque expeditius exequi, & transigere possint, & cæteræ religiosæ personæ, Ordinesq. alij, exemplo ipsorum promptiores, alacrioresq. ad sua officia persoluēda reddantur.

Episcoporum molestię erga Mendicantes hic referuntur. §.1. Hinc est quod nos attendentes plerosque ex venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis, qui eosdem Ordines præcipue tanquam fructiferos in agro Domini palmites, & colere & adiuuare deberent, non solum id exequi negligere, verum etiam Cōcilij Tridentini decretis in prauum sensum retortis, eos & eorum quemlibet varijs afficere incommodis & perturbationibus, eorumque priuilegiis non modicum afferre grauamen conantur.

1 Quidam enim Episcopi, vt accepimus, nolunt admittere quosdam regulares ad prædicationem, etiam in suis Ecclesijs faciendam, quamuis de eorum habilitate ad huiusmodi opus exercendum, habeant bonum testimonium à suis superioribus. Alij vero volunt, vt nedum semel, sed etiam pluries in anno, coram ipsis, vel eorum Vicarijs prædicatores præsententur, ac pro licentia prædicandi, quam non nisi in scriptis dare volunt, aliquid quandoque exigunt. Alij etiam Episcopi maximam regularibus iniuriam irrogare videntur, dum præter ordinem & veterem consuetudinem, absque vlla ratione quosdam reijciunt, & quosdam, pro eorum libito, admittunt ad prædicationem huiusmodi habendam in locis suæ diœcesis. Hęc prima molestia declaratur inf. nu. 1.

2 Quorundam etiam locorum Ordinarij, quosdam religiosos probos viros, & idoneos, etiam à suis Superioribus approbatos, ad confessiones audiendas admittere nullo modo volunt. Quidam ex eis volunt, non solum singulis annis, sed etiam pluries in anno, in aliquibus partibus eosdem confessores sibi præsentari. In aliquibus vero oppidis, tam Episcopi seu eorum Vicarij, quam presbyteri Curati, nolunt vt fratres mendicantes vocati ad audiendas confessiones infirmorū, maxime si infirmitas est grauis, aut etiam sanorum, in priuatis illorum domibus, vel alibi preterquam in suis Ecclesijs, aut monasterijs possint accedere. Hæc secunda declaratur infra nu. 2.

3 Nonnulli etiam audent confessores monialium, qui pleno iure subsunt regularibus, examinare, cum tamen id minime per Concilium decernatur, sicut & de fratribus, qui sunt audituri confessiones aliorum fratrum. Hęc tertia declaratur infra nu. 3.

4 Quidam etiam in aliquibus partibus nituntur asserere seu facere, ne quisquam infra annum possit sacram Eucharistiam in Ecclesijs mendicantium recipere, neque etiam moniales tertiarias nuncupatas suorum Ordinum, vt aliqui asserunt, in aliquibus partibus fieri, cum tamen solum in Paschate, quo ad seculares duntaxat, iuxta priuilegia Summorum Pontificū prædecessorum nostrorum eisdem Ordinibus concessa, id obseruari debeat. Hæc quarta declaratur infra nu. 4.

5 Alij vero Episcopi, seu eorum Vicarij audent ad eorum libitum dare licentiam quibuscunque, quæcunque monasteria monialium etiam sanctę Claræ ingrediendi, etiam si regularium curæ subdita sunt. Hęc quinta declaratur infra nu. 5.

6 Quidam vero sub prætextu exquirendi voluntates puellarum, ante professionem eorum volunt eas extrahere à monasterijs, & per longum tempus alibi detinere, ipsasq. puellas, seu nouitias de plerisque rebus interrogant, minime necessarijs, neque in decreto Concilij Tridentini desuper contentis, ex quibus non modica potest oriri occasio scandali. Et hæc declaratur nu. 6.

7 Alij vero plerique noluerunt quosdam regulares aliarum diœcesum sacris ordinibus initiare, ac etiam à suis Ordinis Prælatis approbatos admittere nolunt. Et hæc declaratur nu. 7.

8 Aliqui vero singulis dominicis diebus in suos Parochianos ad sonum campanæ excommunicationē promulgant vt non possint interesse missis, concionibus, & diuinis officijs, nisi in propria Parochia. Alij vero in aliquibus partibus in eorum Ecclesijs conciones sacræ scripturæ, & sermones pro mortuis haberi nolunt, & si aliquid ipsis relictum fuerit, vt ab ipsis missæ dicantur, vel alia officia pro mortuis celebrentur, ipsi sibi ea vsurpant, dicentes quod ipsi ea exequi non possunt, quia ipsi sunt pastores. Alij vero sub excommunicationis latæ sententiæ, & exilij per decennium à diœcesi, pœna inhibuerunt, ne missæ in eorum Ecclesijs celebrentur in diebus festiuis, antequam Rector Parochialis Ecclesiæ celebrauerit. Alij etiam nolunt, vt dum prædicatio in Ecclesia Cathedrali habetur, alibi prædicetur. Et ista declaratur nu. 8.

9 Ac insuper in quibusdam omnem ordinem & quietem perturbant, dum controuersias iamdiu sopitas & extinctas super præcedentia excitarunt, & vbi nullæ erant pepererunt, dum pro arbitrio & voluntate eorum hos illis præferre noluerunt. Et ista declaratur nu. 9.

Qui-

Et ista decla ratur n.10.

10 Quidam etiam Episcopi volunt regulares à cura animarum excludi, & illam solis presbyteris secularibus committi.

Et ista nu.11

11 Quidam vero quartam funeralium extendere volunt etiam ad missas, legata, & alia quæcunque, quæ domibus regularium relinquuntur.

Et ista nu. 12

12 Alij autem volunt quartam partem omnium eorũ quę etiam pro ornamento Ecclesiæ palliorum, planetarum, cortinarum, pãnorum, & eorum etiam quę pro victu fratrum relinquuntur.

Et ista nu.13

13 Aliqui etiam in quibusdam partibus etiam volunt, vt non solum ius sepulturæ solui consuetum, quod semper soluitur, neque denegatur, sed etiam omne illud, quod Ecclesijs Ordinum ad eorum libitum partes dãt quando sepeliuntur ibidem defunctorum corpora, id totum curatis etiam de nouo soluatur, instanter conãtur, impediẽtes ne aliter corpora defunctorum ad monasteria fratrum deferantur, vnde in hoc maxime tam partes quam ipsos fratres grauari contingit.

Et ista nu.14

14 Aliqui vero etiam ex locis mendicantium, qui curam habent animarum, volunt pro seminario decimas exigere, ac in casu renitentiæ etiam pignus exigunt. Alij autem prefatos fratres, ac moniales sub eorum cura degentes, subsidium regium persoluere cogunt, cum multæ earundem monialium vix habeant pro earum victu & vestitu necessaria vitæ.

Et ista nu.15

15 Alij etiam in quibusdam partibus pauperes Mendicantes, eleemosynas petere prohibent pro eorũ dunta xat sustentatione, & si inuenerint eos panẽ vel aliquid aliud simile amore Dei sibi collatũ portãtes, quãdoq. ab eis auferre minãtur, afficientes graui iniuria & contumelia. Nonnulli vero Episcopi vel Capitula Canonicorum pauperes mendicantes, tam fratres quam moniales suorum Ordinum, tam de redditibus bonorum si quæ habent, quam de possessionibus, vineis, agris, & alijs suis bonis quibuscunque, non solum largitione fidelium sibi concessis, sed etiam alias iustis de causis ab eis acquisitis, ac pecunijs emptis, sibi decimas, ac primitias alijs respectiue soluere cogunt.

Hęc 16. declaratur inf. num.16.

16 Alij autem ausi sunt inquirere, & processus facere contra aliquos regulares, intra claustra delinquentes, vel de quorum delictis aliqua erat suspicio, non expectata suorum superiorum censura. Alii vero Episcopi monialium monasteria ingredi, & illa ingrediendi licentias alijs concedere, & aduersus illas processus formare ipsorum Ordinum superioribus irrequisitis, præsumunt. Aliqui etiam dominium temporale super moniales habere pretendunt. Nonnulli vero frequentissime regulares citant, & iurisdictioni suæ subiicere tentant, ac eorum conuentum occupant, ipsos expellendo, ac in ipsos iurisdictionem vel potestatem exercent. Aliqui vero ipsos carceribus, absque causę cognitione mancipant, ac manibus pedibusq. laborant vt regulares mendicantes suæ dictioni subiciant, & vsque adeo se intromiserunt in gubernatione conuentuum, & in correctionibus fratrum, vt prouincialibus & generalibus nullus amplius videatur relictus locus, aut vlla iurisdictio.

Hęc 17. declaratur infra num.17.

17 Aliqui autem, conuentuum Priores & Guardianos rationes & computa facere cum syndicis conuentuum huiusmodi prohibent.

Hęc 18. declaratur inf. num.18.

18 Fratres quoque qui ad Episcopos huiusmodi recursum habent, à Prioribus & Guardianis præfatis castigari & puniri interdicunt. Inhibent quoque Superioribus Ordinum, ne faciant processus contra fratres, ac in ipsos imperium, & brachium seculare exercent.

Et ista n. 19.

19 Alii vero ipsos extra claustra degentes sub eorum protectione recipiunt, eosq. sic permanere permittunt, eosq. etiam inuitis suis superioribus detinent.

Et ista n.20.

20 Aliqui vero bonorum ipsorum fratrum tanquam ad eos, si extra claustra defuncti fuerint, spectantium possessionem occupare præsumunt, & ad habitum religionis reuersis, sua bona consignare nolunt.

Et ista nu.21.

21 Ac etiam vniones à Sede prædicta, aut alias rite factas de beneficijs ecclesiasticis impediunt, & sibi relaxari debere volunt, & contradictores excommunicationis gladio feriunt.

22 Alij vero regulares campanas diebus festiuis pulsare, vel eodem tempore, qu ipsi celebrant, missas celebrare nolunt. Et ista nu.22.

23 Aliqui etiam pro licentia danda ædificandi quandã domum regularem, triginta vel quadraginta ducatos exigere non erubuerunt. Et ista n.23.

24 Alij vero eos mortuorum corpora associare, alij autem illos cum Parocho similia munera subire non permittunt, nisi maior canonicorum pars interuenerit. Et ista n.24.

25 Alij vero mortuorum officia in regularium Ecclesijs peragi nolunt, nisi cum ipsorum præsentia, & ipsorũ moniales, vel alias personas, etiam si in earum funere Parochus interuenire non deberet, sepelire prohibent, nisi ipsi Parocho prius certum quid solutum fuerit. et si aliquem ipsi sciuerint in regularium Ecclesijs sepulturam elegisse, eum, vt dicitur, non ante ad illas deferre sinunt, quam ad Parochi Ecclesiam delatum, ibique officium peractum fuerit. Et ista n.25.

26 Postremo vero testamenta sine presbyterorum prę sentia fieri prohibent, & si quis ipsis regularibus relictum fuerit, id asserentes contra Concilij Tridentini canones esse, reuocare omnino procurant. Et ista n.26.

§. 2. Ac propterea volentes præmissis, ac alijs similibus excessibus & grauaminibus, ex nostri pastoralis officij debito prouidere, attendentes etiam illos qui onus diei & æstus, tam in prædicationibus quam in cæteris spiritualibus muneribus quotidie sustinent, nisi etiam aliquantisper subleuentur, facile fore vt oppressi, à suis officijs omnino desistant, ne in posterum eis aliquod inferatur grauamen, Concilij Tridentini huiusmodi decreta, quorum falsa, seu minus vera intelligentia præmissa irrepserunt, quorumque declaratio non nisi ad nos spectat, modo & forma infrascriptis declaranda censuimus. Hic ideo Pōt. dictis molestijs hunc finem imponit

Declaratio primæ molestiæ de qua sup.num.1. In hoc extat alia declaratio infra in alia bulla huic subsequenter annexa.

1 Nos igitur Motu proprio, non ad alicuius instantiam, sed de mera deliberatione, & ex certa scientia nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine declaramus Canonem sessionis 24. cap. 4. per quem omnibus regularibus, etiam in suorum Ordinum Ecclesijs contradicente Episcopo prædicationis officium interdicitur, Mendicantium Ordinum fratres huiusmodi, quando à suis Generalibus, vel eorum Ministris prouincialibus ad id deputati fuerint, non comprehẽdere, neque eos afficere posse. immo volumus, quod in suis Ecclesijs, quando eis placuerit, licite, & absque vllo impedimento, vel contradictione, etiam Episcopi, nisi ipse prædicauerit, prædicare possint.

Declaratio 2 molestiæ de qua sup. n. 2. Sed hoc priuilegium huic idē Pōt. quo ad approbationem Episcopi tantum reuocauit in bulla 133. Romani.

2 Quod vero in sessione 23. cap. 15. circa confessiones à regularibus non audiendas statuitur, hoc etiam dictorum Ordinum fratres, à prefatis suis Generalibus, vel Ministris Prouincialibus ad audiendas confessiones vtriusque sexus Christifidelium approbatos, vt præmittitur, minime comprehendat, ita vt à confessionibus audiẽdis, tam intra eorum Ecclesias, domos, quam extra minime prohibeantur super hoc litteras fel. record. Pauli Papæ Quarti, etiam prædecessoris nostri, concedentes eisdem fratribus mendicantibus regularis obseruantiæ posse confessiones secularium personarum, etiam infirmarum, etiam extra domos & monasteria sua, & vbilibet audire, approbando, & de nouo concedendo. Statuimus etiam quod ille qui semel in vna diœcesi admissus per Episcopum fuerit, semper in eadem diœcesi habeatur pro admisso, nec amplius examinari vel præsentari in dicta diœcesi debeat, tam quo ad prædicationes faciendas, quam quo ad confessiones audiendas, nec aliquid pro prædictis exigi vel recipi debeat.

Declaratio 3 molestiæ de qua sup. n. 3. Sed reuocationem mox indicaui.

3 Confessores vero monialium, quæ degunt sub cura regularium ab Ordinario examinari nolumus, quemadmodum neque etiam fratres si debeant audire confessiones aliorum fratrum examinari debent. Lectores insuper ex eisdem fratribus, & in theologia graduati, qui cum licentia suorum superiorum ad gradum admissi fuerint, cum de ipsorum doctrina ambigendum non sit, tam confessiones audituri, quam prædicationis munus subituri, ab Episcopis minime examinentur.

Declaratio 4. molestiæ de qua sup. n. 4.

4 Ipsique Christifideles Sacramentum Eucharistiæ (Resurrectionis Dominicæ festiuitate duntaxat excepta) sumere, eisq. illud per fratres huiusmodi administrari valeat, nec ad illud faciendum per locorum Ordinarios, aut Ecclesiarum Rectores præfatos, seu alios quoscunque (illorum licentia minime requisita) etiam sub censuris ecclesiasticis & alijs pœnis, cogi vel compelli possint seu debeant, etiam decernimus & declaramus. Et licet in sessione 25. cap. 12. caueatur, quod censuræ & interdicta ecclesiastica, etiam à locorum Ordinarijs promulgata mandante Episcopo, à regularibus in eorum Ecclesijs publicari debeant, tamen si tempore celebrationis alicuius ex festis sanctorum, Ordinum eorundem, ac alijs festiuitatibus iuxta eorundem Ordinum priuilegia Apostolica, interdictum huiusmodi emanauerit, illud in præfatis festiuitatibus, & earum octauis suspendimus.

Loca restituta.

Declaratio 5. molestiæ de qua sup. n. 5.

5 Cumque inhonestum sit, quemlibet in alienam messem falcem immittere, cumque monialium monasteria non nisi de Episcopi vel Superioris licentia, & in casibus necessarijs, aliquis ingredi præsumat in sess. 25. cap. 5. prohibetur, hoc tantum in illis monasterijs locum habere volumus, quæ Ordinarijs ipsis pleno iure subsunt, in quibus, in casibus necessarijs, ipsi dare licentiam possint, & non in alijs monasterijs. Ita vt in præfatis monasterijs, quæ Ordinarijs ipsis pleno iure non subsunt, ipsi Ordinarij illa ingredi non possint, prout in regulis earum, seu de iure statuitur. & eis aliquos processus aduersus moniales ipsas, seu fratres huiusmodi propterea, seu alias ipsorum Ordinum superioribus requisitis, quoquo modo formare, aut facere posse omnino prohibemus, ita vt aliquam iurisdictionem, seu aliquod quodcunque dominium in moniales & fratres huiusmodi respectiue habere, exercere, aut exequi nullatenus possint aut debeant, immo illas & illos omnes ab eorum superioritate, dominio, & iurisdictione, & potestate, eximimus & liberamus, prout eis concessum est per sua priuilegia à Sede præfata obtenta. & ita præfatæ moniales, ac fratres sint exclusi à superioritate & iurisdictione Ordinariorum respectiue huiusmodi, vt etiam in earum vel illorum Sindicis, aut procuratoribus deputādis vel in disponendis illorum facultatibus, vel alia sibi nō competentia facienda, vllatenus non se intromittant. nec etiam Ordinarij ipsos regulares præfatos citare, & iurisdictioni suæ subijcere, ac eorum conuentus occupare, ipsos ab eis expellendo, ac in ipsos iurisdictionem aliquam & potestatem exercere, vt præmittitur, aut ipsos carceribus mancipare, & contra eos aliud facere possint, vt suæ ditioni subijciantur.

Declaratio 6. molestiæ de qua sup. n. 6.

6 Volumus etiam, quod puellarum Deo dicandarum, an scilicet coactæ vel seductæ fuerint, examen faciendum, non nisi infra quindecim dies, postquam iuxta Concilium Tridentinum Episcopi, vel eorum Vicarij requisiti fuerint, fieri possit. quibus elapsis amplius in hoc illis se intromittere non liceat. cuius occasione, nec Episcopus nec eius Vicarius intra septa monasteriorum ingrediantur, sed stent ante cratem ferream. & interrogationes alias, quam eas quæ præfatum Concilium Tridentinum iubet, eis fieri omnino prohibemus. ac similiter volumus, quod puellæ, seu nouitiæ ipsæ ad alias interrogationes respondere minime teneantur.

Declaratio 7. molestiæ de qua sup. n. 7.

7 Sessione vero 23. cap. 8. neminem nisi à proprio Episcopo ordinari posse statuens, in regularibus locum non habere omnino declaramus. ita quod fratres huiusmodi præfatos, etiam sacros ordines à quolibet Antistite, gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habente, Ordinarij loci minime requisita licentia, in locis seu domibus fratrum huiusmodi, aut alibi recipere possint.

Declaratio 8. molestiæ de qua sup. n. 8.

8 Et insuper sessione 22. decretum, quod per populum sæpe ad suas Ecclesias, saltem dominicis, & majoribus festiuis diebus, conuenire debere monet insequendo, volumus quod fratribus mendicantibus huiusmodi, non solum prohiberi non possit, ne missas & alia diuina officia faciant in eorum Ecclesijs, verumetiam in quibuscunque alijs vbi celebrari missas solitum est, etiam ipsis non vocatis, seu ad id requisitis, celebrare valeant: ac etiam quod conciones & lectiones sacræ scripturæ, & sermones pro mortuis, etiam in Ecclesijs facere, ac eleemosynas pro celebrandis huiusmodi missis, & alijs diuinis officijs peragendis, si eis illas donari, seu relinqui contingat, recipere. necnon missas & diuina officia huiusmodi, etiā in diebus dominicis vel festiuis, etiam antequam rector Parochialis Ecclesiæ celebrauerit, celebrare, & sacro, & quando eis videtur, etiam si tunc in Ecclesia Cathedrali prædicetur, prædicare. ac etiam quicunque vtriusque sexus Christifideles, totius anni tempore, illas & illa in Ecclesijs fratrum huiusmodi audire possint. Ipsi Christifideles vllatenus desuper molestari, aut impediri per locorum Ordinarios, seu rectores parochialium Ecclesiarum, aut alios quoscunque vllo pacto, causa vel occasione non valeant seu debeāt, sed præfati Christifideles audiendo missas & alia diuina officia in Ecclesia fratrum huiusmodi diebus dominicis, aut festiuis, præcepto Ecclesiæ de illis audiendis satisfecisse censeantur.

Declaratio 9. molestiæ de qua sup. n. 9.

9 Controuersias autem omnes de præcedentia quæ eadem sessione 25. cap. vero 13. per Episcopum terminari mandantur, non nisi durantes per illum dirimi, finitas autem nullo pacto innouari posse statuimus.

Declaratio 10. molestiæ de qua sup. nu. 10.

10 Cumque licet cap. 11. sessionis 25. statuat, quod in domibus virorum, seu mulierum, quibus animarū personarum secularium cura imminet, nulli etiam ad nutum amouibiles, inibi deputentur, nisi de Ordinarij consensu, ac præuio examine huiusmodi præcedente, ad curam huiusmodi admitti posse omnino volumus præfatos regulares.

Declaratio 11. molestiæ de qua sup. n. 11. Alia declaratio est in bulla huic anne xa sub §. 11.

11 Quartam autem funeralium, de qua session. 25. cap. 13. nequaquam soluere teneantur monasteria, quæ à quadraginta annis citra fundata existunt, postquam Concilium ipsum loquitur tantum de monasterijs ante annos quadraginta fundatis, quæ ipsam quartam soluere consueuerunt. & vbi solui consueuit, id tantum ceræ, & aliorum quæ in aliquibus partibus deferri contigerit, tempore quo defunctorum corpora ad sepulturam deferuntur, non autem de missis, seu legatis, vel alijs, fratribus ipsis, seu monialibus huiusmodi relictis, aut alias quomodolibet donatis, solui debet, sicq. intelligi Concilij decretum, quo ad quartam huiusmodi soluendam debere decernimus. Vbi vero non est consuetudo soluendi quartam huiusmodi, de nullo supra scriptorum solui debere declaramus.

Declaratio 12. molestiæ de qua sup. n. 12.

12 Nec ad quartam, seu aliam partem omnium eorum, quæ etiam pro ornamento Ecclesiæ palliorum, planetarum, cortinarum, pannorum, & aliorum quæ dictis Ecclesijs relinqui vel dari contigerit, etiam si pro victu fratrum, aut alias relinquantur, aliquid contribuere teneantur.

Declaratio 13. molestiæ de qua sup. n. 13. Alia declaratio est in bulla huic annexa sub §. 2.

13 Ac etiam ius sepulturæ solui tantum consuetum curatis, & non aliquid aliud eis solui debeat, quamuis partes ad earum libitum Ecclesijs Ordinum huiusmodi, seu eorum fratribus, alia quæcunque tribuant, seu eleemosynas elargiantur quando sepeliuntur ibidem corpora mortuorum huiusmodi. nec propterea impediri debeant, quin possint defunctorum corpora præfata ad eorum Ecclesias tumulanda deferri facere.

Declaratio 14. molestiæ de qua sup. nu. 14. Alia est declaratio in d. bulla huic anne xa.

14 Inhonestum quoque esse censentes, Mendicantium Ordines ad aliquorum onerum contributionem teneri, illos, illorumq. loca, etiam si curam animarum habeant, ac quæcunque beneficia illis vnita, ad contributionem pro seminario, aut decimarum aliquarum solutionem, immo illos & eorum domos, monasteria, beneficia & loca quæcunque, & ab illis quomodolibet dependentia, eorumque possessiones, vineas, agros, & prata, ac alia bona quæcunque, tam ad ipsos, quam ad moniales præfatas, etiam largitione fidelium, seu alias iustis de causis ab eis acquisita, ac pecunijs empta, vel alias quomodolibet pertinentia minime teneri, illosque & illas, à quibuscunque decimis, primitijs, quartis, medijs, & alijs fructuū partibus, necnon subsi-

dijs

diis charitatiuis, etiam per nos concessis, ad quorumcunque etiam Regum, Principum, & dominorum temporalium instantiam, quacunque etiam vrgentissima, & de necessitate exprimenda causa, ac etiam alijs quibuscunque oneribus, tam ordinarijs quam extraordinarijs, etiam ratione fructuum, olerum, virgultorum, lignorum, beneficiorum, & aliarum quarumcunque rerum, tam pro victu quam vestitu, aut alias sibi necessariarum quomodolibet, etiam auctoritate Apostolica, nunc & pro tempore impositis, ita vt penitus & omnino ad alicuius rei contributionem minime teneantur, omnino eximimus & liberamus, illosque & illas, ad illos & illa, etiam si seculares, & aliæ personæ quæcunque in eas exigendi possessione fuerint, minime teneri debere volumus: nec sub capite 12. sessionis 25. comprehendi posse vel debere decernimus.

Declaratio 15. molestiæ de qua sup. nu. 15.

15 Quod vero de vsu quæstorum eleemosynarum auferendo loquitur sessionis 21. cap. 8. id ad Mendicantium Ordines nullo modo referri posse vel debere etiam decernimus, quin potius cum eleemosynis huiusmodi viuere cogantur, eis id facere liberum omnino esse declaramus.

Declaratio 16. molestiæ de qua supra nu. 16.

Tu ad hoc vide Clem. viij. const. 19. Superni.

16 Quoniam vero ex nimia Episcoporum sibi irrogata auctoritate, ipsi personas regulares suæ iurisdictioni subijcere omnino student, ac decreto Concilij præfati, Sessionis 25. caput 14. edito, quo cauetur, quod si regularis intra claustra existens, & extra ea, ita notorie deliquerit, vt populo scandalosus sit, termino ab Episcopo præfigendo, à suo superiore omnino puniatur, sin minus, ab Ordinario delinquens puniri possit, confisi, varijs indebitisq. grauaminibus regulares afficiūt, Ordinarios præfatos aliquid contra regulares in claustris degentes huiusmodi, quouis prætextu, occasione, vel causa innouare non posse vel debere, nec aliquos processus contra ipsas personas regulares formare aut facere posse volumus; nisi propter manifestum scandalum, & suorum Ordinum superioribus prius cōsultis, & negligentibus. alioquin omnia & singula contra præmissa facta & gesta, ac facienda in futurum pro nullis & infectis habeantur.

Declaratio 17. molestiæ de qua sup. nu. 17.

17 Neque etiam se intromittant vllo pacto, aut aliqua ratione in gubernatione conuentuum, tam fratrum, quam monialium huiusmodi, & illorum correctionib. sed omnia ista, & alia necessaria ad correctionē & gubernationem, fratrum aut monialiū huiusmodi, & eorum Generalibus, ac Ministris, seu Prouincialibus, vel alijs eorum aut earum respectiue superioribus, etiam ratione computa faciendi cum Sindicis conuentum huiusmodi, omnino relinquatur, nec vllo modo in prædictis, per se vel alios se intromittant.

Declaratio 18. molestiæ de qua supra nu. 18.

18 Fratres quoque si contigerit eos ad huiusmodi Ordinarios recursū habere à pręfatis Generalib. Ministris, seu Prouincialibus, Prioribus, Guardianis, & alijs superioribus castigari & puniri posse, & debere, neque ipsos Ordinarios præfatis superioribus Ordinū huiusmodi, nullatenus inhibere. Quinimmo præfatos superiores processus contra fratres suos & moniales huiusmodi, quādo opus fuerit, circa delictorum inquisitionem, vel castigationem facere posse decernimus. inuocato etiā ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Declaratio 19. molestiæ de qua supra nu. 19.

19 Inhibemus etiam ipsis Ordinarijs, ne fratres extra claustra degentes, sub eorum protectione recipiant, eosq. inuitis suis superioribus detineant.

Declaratio 20. molestiæ de qua supra nu. 20.

20 Prohibemus quoq; eisdē Ordinarijs, ne aliquo modo se intromittant in bonis dictorum fratrū extra claustra suorū monasteriorū pro tempore degentium siue decedentium & quamuis in habitu, siue absque habitu moriantur, volumus quod eorum bona mobilia & immobilia, ad Ordinem quem professi sunt, pertineant, disponenda iuxta constitutiones seu ordinationes pręfatorum Ordinū, neque illa Ordinarij pręfati occupare præsumant. immo huiusmodi, & ad habitum Religionis reuertentium bona omnia monasterijs ipsis, cum ea quæ acquirit monachus de iure monasterio acquirantur, pertinere etiam decernimus.

Declaratio 21. molestiæ de qua supra nu. 21.

21 Ac ipsis Ordinarijs, ne qualcunque vniones, etiam perpetuas, à Sede prædicta, vel alias, vt præfertur hactenus factas, & pro tēpore faciēdas, de beneficijs ecclesiasticis, seu illorum fructibus, quin suum sortiantur effectum impediant, omnino etiam prohibemus. & censuras ecclesiasticas & alias pœnas per eos in contradictores pro tempore latas, nullius esse roboris vel momenti, similiter decernimus & declaramus. Insuper volumus quod præfati regulares, quibus cura animarum est, possint per seipsos iuxta suorum Superiorum ordinationem, aut alios Vicarios, seu Capellanos seculares ipsorum regularū nutu amouibiles, ab eis deputatos, & ab Ordinario pro idoneis nominatos & approbatos, præfatam curam exercere: neque in eorum deputatione vel amotione, neque alicuius partis fructuum consignatione pro præfatis Capellanis seu Vicarijs secularibus, si per tales curam exerceri contigerit, Episcopi vllo pacto se intromittant.

Declaratio 22. molestiæ de qua supra nu. 22.

22 Prohibemus insuper eisdem Ordinariis, ac aliis quibuscunq; personis, ne impediant ipsos fratres, quando eis placuerit, tam in diebus dominicis seu festiuis, aut aliis totius anni temporibus, campanas pulsare, & etiā tēpore quo ipsi celebrauerint, missas celebrare, necnon mortuorum corpora associare, & illa per fratres ipsos quando in Ecclesiis suis pręfatis delata fuerint, absque pręsentia rectorum Ecclesiarum huiusmodi sepeliri facere, ac officia mortuorum huiusmodi peragi posse, necessariamq. pręsentiam rectorum, aut aliorū clericorū, quin infirmi libere sua possint condere testamēta minime esse, ac ipsos regulares legata, aut quæuis alia sibi in testamētis relicta, exigere & obtinere posse, neq; aliquod ius in cōtrarium esse decernimus & declaramus.

Declaratio 23. molestiæ de qua supra nu. 23.

Tu vide bullam 99. Clē. viij. Quoniā.

23 Licentias vero pro construendis domibus regularibus, quæ 4. cap. 25. Sessionis, nisi de Ordinarii licentia construi prohibentur, gratis omnino dari. & non nisi legitima subsistente causa, superioribus explicanda illas recusari posse.

Declaratio 24 molestiæ de qua supra nu. 24.

24 Necnon fratres pręfatos, etiā solos, mortuorū corpora associare, ac mandatū in die Cęnæ Domini fieri solitū in Ecclesiis seu domibus fratrum cuiuslibet Ordinis pręd ctorum, solemniter facere, & pręd cta die prędicare hora qua eis videbitur, nec per locorū Ordinarios, aut rectores Ecclesiarum, seu alios quoscunque prohiberi posse etiam decernimus & declaramus.

Declaratio 25. molestiæ de qua supra nu. 25.

25 Mandantes etiam vniuersis locorum Ordinariis, ne mortuorū officia agere rectores parochialium in Ecclesiis ipsorum fratrum, contra illorum voluntatem permittant. Ac moniales dictis fratribus, subditas vel personas sepulturam in eorum Ecclesiis eligentes, nulla soluta parocho portione, sepelire, vel si fratres ad mortuorum corpora associanda vocati fuerint, illa absque fratrum huiusmodi præsentia sepeliri facere audeant vel præsumant.

Declaratio 26. molestiæ de qua supra nu. 26.

26 Cumq. maxime deceat liberam esse cuiusuis testantis voluntatem, prauum illum vsum, paruo adhuc tempore, vt præfertur, introductum, per quem testamenta absque presbyterorum præsentia fieri interdicuntur, omnino abrogamus.

Declaratio quo ad accessum ad processiones.

§. 3. Postremo quod cap. 13. sess. 25. cautum fuit, quod omnes, scilicet tam clerici quam regulares quicunque ad publicas processiones vocati, accedere compellantur id quo ad fratres præfatos de illis tantum processionibus intelligi volumus, ad quas secundum consuetudinem antiquam locorum soliti sunt accedere, vel quæ pro bono pacis Ecclesiæ, vel pro victoria contra infideles indicuntur. quod etiam de illis conuentibus, qui Collegia nuncupantur, minime intelligi volumus, in quibus fratres sub arctiori clausura degunt, ita vt nec in choro cantent, nec ad mortuos accedant, sed tantum studijs & lectionibus vacent.

Extinctio litis desuper pendentium.

§. 4. Præterea si forte inter Episcopos, vel Collegia, aut Capitula, vel alias quasuis personas, & præfatos fratres, seu moniales, aut eorum aliquos, super præmissis vel aliquo eorum, coram quocunque seu quibuscunque iudicibus, etiā causarum Palatii Apostolici Auditoribus, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, tam in Romana Curia quam extra eam, vbilibet lis, seu lites respectiue pendeant, nos litem seu lites, & causam vel causas

huiusmodi ad nos aduocamus, ac illam & illas, quarum statum, ac nomina & cognomina iudicum & collitigantium, præsentibus haberi volumus pro sufficienter expressis, cassamus & extinguimus, ac partibus ipsis perpetuum silentium desuper imponimus.

Confirmatio omnia priuilegiorũ quæ aliter quã supra concessum est, Concilio Tridẽtino nõ aduersantur.

§. 5. Ac insuper vt facilius præmissa omnia illibata persistant, omnia & singula priuilegia, immunitates, indulgentias, facultates, libertates, indulta, dispensationes, fauores, & gratias, quæ decretis Concilij Tridentini alias quam vt superius est dictum, concessum & declaratum, non contrariantur expresse, eisdem fratribus, necnon Monialibus quibuscunque, & Sororibus Tertij ordinis prædictorum Ordinum respectiue Ordinibus, ac illorum Ecclesijs, domibus, & personis, etiam viuæ vocis oraculo, in genere vel in specie, tam per recolendæ memoriæ Eugenium Quartum, Sixtum Quartum, Leonem Decimum, Paulum Tertium, ac dictum Paulum Quartum, & Pium etiam Quartum, quam alios quoscunque Romanos Pontifices etiam prædecessores nostros, ac nos & Sedem eandem quomodolibet concessa, confirmata, & innouata, necnon nostras & prædecessorum nostrorum, ac alias quascunque desuper confectas litteras, quarum omnium tenores, ac eorundem prædecessorum nostrorum nomina, & alia de necessitate exprimenda, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, etiam præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo approbamus & confirmamus, illisq. perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, eaque perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obseruari debere, ac fratribus, superioribus, & personis Ordinum huiusmodi, necnon alijs quibuscunque quos illa concernunt, suffragari debere, seu posse volumus. Necnon priuilegia, immunitates, facultates, libertates, indulta, dispensationes, exemptiones, fauores, & gratias, tam spirituales quam temporales, modo & forma quibus concessa sunt, etiam per viam communicationis & extensionis, actiue & passiue, inter se & alios quoscunque Ordines respectiue, de nouo concedimus, illaque omnia & singula, ad domos & loca quæcunque dictorum Mendicantium Ordinum & Monialium quarumcunque, ac sororum de tertio Ordine nuncupatarum in Congregatione viuentium dictorum Ordinum, vt præfertur hactenus recepta, & in posterum recipienda. Necnon eorum personas & bona, etiam si priuilegiorum & aliarum gratiarum præfatorum authentica originalia, propter temporis antiquitatem, vel varias Vrbis ruinas deperdita existant, dummodo de eis alias legitime constet, extendimus & ampliamus.

Decretum irritans.

§. 6. Et sic in præmissis omnibus & singulis, per quoscunque iudices & personas quauis auctoritate fungentes, etiam Cardinales & Auditores præfatos, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, necnon quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decreuimus.

Executorum deputatio & facultates.

§. 7. Quocirca dilectis filijs nostris, Prædicatorum Cardinali Protectori, & sancti Hieronymi Generali Ordinum, ac Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ etiã generali Auditori, nunc & pro tempore existentibus per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorundem fratrum, aut monialium, vel alicuius eorum fuerint desuper requisiti, solemniter publicantes, eisq. in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes, & in eis contenta huiusmodi firmiter obseruari, ac singulos quos litteræ ipsæ concernunt, pacifice frui & gaudere, non permittentes eos vel aliquem eorum desuper contra præsentium tenorem per quoscunque, etiam locorum Ordinarios, quomodolibet indebite molestari, contradictores quoslibet & rebelles, per censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris remedia, appellatione postposita compescendo, legitimisq. super his habendis seruatis processibus, censuras & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando, & interdictum ecclesiasticum apponendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus præmissis, & alijs Apostolicis, necnon in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, eisdem Episcopis vel quibusuis alijs personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis irritantibusque, & alijs decretis, in genere vel in specie, etiam Motu simili, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, specialiter & expresse derogamus. necnon omnibus illis quæ in litteris confirmationis, & innouationis priuilegiorum eorundem, alias per eosdem Paulum Quartum, & Pium etiam Quartum prædecessores nostros prædictos, Ordini fratrum Minorum huiusmodi concessorum, concessum est non obstare, contrarijs quibuscunque. aut si locorum Ordinarijs, vel quibusuis alijs communiter vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et quia difficile foret earundem præsentium litterarum notitiam ad quascunque personas peruenire, & vbique illas præsentare, etiam motu & scientia similibus, volumus & decernimus, quod transumptis earundem præsentium litterarum etiã per impressionem factis, manu alicuius notarij publici subscriptis, aut sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ sigillatis, quemadmodum adhiberetur præsentibus litteris originalibus si præsentarentur, vbique adhibeatur, tam in iudicio quam extra illud, plena & indubitata fides.

Sanctio pœnalis.

§. 9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, prohibitionis, exemptionis, liberationis, inhibitionis, aduocationis, cassationis, extinctionis, impositionis, approbationis, confirmationis, adiectionis, concessionis, extensionis, ampliationis, voluntatis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D. P. An. 1. 16. Maij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, decimoseptimo Calen. Iunij, Pontificatus nostri Anno secundo.

Sequitur extensio istorum priuilegiorum Mendicantium, ad alios Ordines.

Edita An. D.

PIVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

EX supernæ dispositionis arbitrio gregi dominico præsidentes, inter curas multiplices, quas ex ministerio nostri pastoralis officij nobis incumbere censemus, illam per quam personarum quarũlibet, earũ præsertim

sertim quas sub suaui Religionis iugo sedulum in dies altissimo famulatum exhibere conspicimus, statui & quieti rite consulitur, libenter amplectimur, ac vt personę ipsę idem exoptantes à nobis, gratias & fauores reportasse lætentur, grato intendimus animo, ac in his nostri pastoralis officij partes fauorabiliter impartimur, prout temporum qualitate pensata, id perspicimus in Domino salubriter expedire.

Constitutio huius PP. est præinserta.

§. 1. Nuper siquidem à nobis emanarunt litteræ tenoris subsequentis. Et si mendicantium &c.

Omittitur tenor, quia est hic supra insertus.

Causa extensionis priuilegiorum.

§. 2. Et deinde pro parte dilectorum filiorum Canonicorum Regularium Ordinis Sancti Augustini Congregationum Lateranen. & Sancti Saluatoris, ac Sanctæ Crucis Olimbrien. & Monachorum Sancti Benedicti Congregationis, & Ordinum Cassinen. Montis Oliueti, Vallis Vmbrosæ, necnon etiam Congregation. Cisterciens. & Chartusien. necnon Sancti Hieronymi Hispaniarum, ac Camaldulen. & Fratrum Militiæ IESV CHRISTI Reformatorum nuncupatorum Regni Portugalliæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipsi etiam iuxta eorum cuiuslibet regularia instituta, tum vita eorum exemplari, tum doctrina, ac verbi DEI prædicatione, aliasque summis eorum laboribus & studijs, animarum salutem ac sanctæ Sedis Apostolicæ dignitatis & auctoritatis augmentum hactenus semper procurauerunt, & indies circa hoc tam laudabile ministerium magis ac magis versari non cessantes, sibi fauente superni numinis auxilio, suauissimum cunctisque fidelibus gratissimum suæ probitatis & diligentiæ latius diffundunt odorem, pariterque in vinea Domini laborare non desinunt. ac proinde eos aliqua ratione indignos censeri non posse, quin ipsi quoque gratiarum, facultatum, priuilegiorum, & aliorum præfatis fratribus Mendicantibus concessorum participes fieri, necnon Monasteria, etiam Monialium, & alia loca quæcunque ad gratias, facultates, priuilegia, ac alia in eisdem præinsertis litteris contenta quæcunque extendi, ac illis gaudere debeant. Quare pro eorundem Canonicorum, Monachorum, & Fratrum parte nobis fuit humiliter supplicatum, vt eorum statui, & tranquillitati consulentes, eos & eorum singulos, necnon suorum Ordinum & Congregationum Monasteria, etiam Monialium, ac domos & loca alia quæcunque, ad declarationes, statuta, exemptiones, voluntates, prohibitiones, approbationes, extensiones, & decreta, ac alias gratias, facultates, & priuilegia quæcunque prædictis fratribus Mendicantibus concessa prædicta, ita vt illis omnibus & singulis, æque & pariformiter absque vlla penitus differentia, frui & gaudere possint & debeant, extendere, & quatenus opus sit illa eis de nouo concedere, aliasq. sibi desuper opportune prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Extensio priuilegiorum.

Hæc extensio facit restricta à Greg. 13. cit. in rubric.

§. 3. Nos igitur qui omni qua fieri potest ratione commodiori personarum quarumlibet, præsertim DEO dicatarum animi quiete sinceris exoptamus affectibus, singulos Canonicos, Monachos, & fratres prædictos à quibusuis censuris & pœnis ecclesiasticis, quauis occasione latis, si quibus innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, Canonicos, Monachos, & fratres prædictos, si professionem regularem iuxta eorum statuta, & laudabiles consuetudines, ac priuilegia & indulta eis concessa emiserint respectiue, illorumque Monasteria, etiam Monialium, necnon domos, & loca alia quæcunque ad singula declarationes, statuta, & immunitates (à contributione ratione Seminariorum pauperum clericorum iuxta ordinationem dicti Concilij Tridentini erigendorum, & instituendorum, necnon subsidiorum Apostolica auctoritate pro tempore impositorũ, ac quæstuatione eleemosynarum duntaxat exceptis) exemptiones, voluntates, prohibitiones, approbationes, extensiones, decreta, & alia quæcunque gratias, facultates, & priuilegia eisdem fratribus Mendicantibus, vt præfertur concessa, & facta, ac alia in præinsertis litteris contenta, & inde secuta quæcunque, dicta auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo extendimus & ampliamus, illosque declarationibus, statutis, exemptionibus, voluntatibus, prohibitionibus, approbationibus, extensionibus, decretis, & alijs gratijs, facultatibus, & priuilegijs huiusmodi pariformiter, & absque vlla penitus differentia, prout dicti fratres Mendicantes vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri & gaudere poterunt, libere & licite vti, potiri, & gaudere posse, atque debere. illaq. omnia & singula sibi, eorumq. Monasterijs, domibus, & locis huiusmodi, eorumq. superioribus, & personis quibuscunque, quas illa concernunt, & pro tempore concernent, suffragari, necnon modo & forma quibus prædictis fratribus Mendicantibus concessa & facta sunt, concessa factaq. esse; necnon ad singula Monasteria, domos, & loca quæcunque dictorum Canonicorum, Monachorum, & Fratrum, necnon Monialium, Congregationum, & Ordinum prædictorum in Congregatione viuentium, extensa & ampliata censeri.

Decretum irritans.

§. 4. Sicque in præmissis omnibus & singulis per quoscunque Iudices & personas, & S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, necnon quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Executorum deputatio, & facultates.

§. 5. Quocirca venerabilibus fratribus, & dilectis filijs eiusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, dictorum Ordinum & Congregationum huiusmodi respectiue, nunc & pro tempore Protectoribus per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorundem Canonicorum, Monachorum, & Fratrum, aut Monialium huiusmodi, vel alicuius eorum fuerint desuper requisiti, solemniter publicantes, eisq. in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes, & in eis contenta huiusmodi firmiter obseruari, ac singulos quos litteræ ipsæ concernunt, pacifice frui & gaudere, non permittentes, eos vel aliquem eorum desuper, tam contra præsentium litterarum, quam præinsertarum tenorem per quoscunque, etiam locorum Ordinarios quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris remedia appellatione postposita compescendo, legitimisque super his habendis seruatis processibus, censuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, & interdictum ecclesiasticum apponendo. inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausul. derog.

§. 6. Non obstantibus præmissis, & aliis Apostolicis, necnon in prouincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eidem Episcopis, aut quibusuis aliis personis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscunque. Aut si locorum Ordinariis, vel quibusuis aliis, communiter vel diuisim à prædicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excõmunicari

non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenā & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huius modi mentionem.

Fides exemplorum.

§.7. Et quia difficile foret earundem præsentium notitiam ad quascunque personas peruenire, & vbique illas præsentare, etiam dicta auctoritate nostra volumus & decernimus, quod transumptis illarum, etiam per impressionem factis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, siue sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ sigillatis, prout eisdem præsentibus adhiberetur si præsentarentur, vbique adhibeatur, tam in iudicio quam extra illud, plena & indubitata fides.

Sanctio pœnalis.

§.8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, extensionis, ampliationis, et decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

D.P. An. 2. 16. Augusti.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, decimoseptimo Calend. Septembris, Pontificatus nostri Anno secundo.

Sequitur declaratio præinserta constitutionis.

PIVS PAPA V.

Edita A.D. 1571.

Vniuersis & singulis Venerabilibus Fratrib. Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filijs Abbatibus, & alijs personis in dignitate ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac eorundem Patriarcharum, Archiepiscoporum & Episcoporum officialibus, seu Vicarijs, in spiritualibus, generalibus, vbilibet constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

AD hoc nos DEVS prætulit in familiam domus suæ, vt singulis opportuna prouisionis auxilia fidelis seruitutis, iniuncta prouidentia, pro tempore dispensantes, Religiosorum quorumlibet, præsertim Fratrum Ordinis Prædicatorum, in humilitatis spiritu, sub Religionis iugo, DEO seruientium, necessitatibus intendamus, dispendijs & oppressionibus, diuina cooperante clementia salubriter occurramus.

Hic Pont. & alij quā plura, Ord. Fratrum S. Dominici concesserunt.

§.1. Sane licet, Nos, & quamplures Romani Pontifices prædecessores nostri, propter vberes fructus, quos dictus Ordo Fratrum Prædicatorum, multa præfulgens gloria meritorum, & gratia sanctitatis in agro militantis Ecclesiæ, in propagationem fidei orthodoxæ, eatenus produxerat, ac in futurum producturum fore, firma spe sperabatur, & vt Fratres ipsi quietius eorum sanctis officijs, vitæq. regulari, ac verbi DEI prædicationibus, libentius & alacrius ad ipsius fidei Christianæ propagationem incumbere valerent, & incumberent cum effectu, quamplura priuilegia, indulta, gratias, exemptiones, et immunitates eis concesserint.

Et signanter circa prędicationes, vt sup. nu. 21.

§.2. Et inter cætera, per quasdam alias nostras litteras declarauerimus, Canonem sessione 24. cap. 4. Tridentini Concilii, per quem omnibus regularibus, etiam in suorum Ordinum Ecclesiis, contradicente Episcopo, prædicationis officium interdicitur, fratres huiusmodi, quando à suis Generalibus, vel eorum Ministris Prouincialibus, ad id deputati fuerint, non comprehendere neque eos afficere. immo voluerimus, quod in eorum Ecclesijs, quando eis placeret licite, etiam absque vllo impedimento, vel contradictione, etiam Episcopi, nisi ipse prædicaret, licet in Cathedrali Ecclesia, tunc prædicaretur, prædicare possent.

Et quartā funeralium, & ius sepeliēdi vt sup. nu. 11. 12. & 13.

§.3. Circa autem quartam funeralium, de qua in session. 25. cap. 13. eiusdem Concilii, Nequaquam domos, seu Conuentus, & Monasteria, quæ à quadraginta annis citra tunc fundata existebant, postquam Concilium ipsum loquitur tantum de Monasterijs, seu domibus ante quadraginta annos fundatis, & quæ ipsam quartam soluere consueuerunt, & tantum ceræ, & aliorum, quæ tempore quo defunctorum corpora ad sepulturam deferuntur, non autem de Missis, seu Legatis, vel alijs, fratribus ipsis, seu Monialibus, relictis aut alias quomodolibet donatis solui debere, sicq. decretum Concilii huiusmodi, quo ad dictam quartam funeralium soluendam intelligendum esse decreuerimus. Vbi vero non est consuetudo soluendi quartam funeralium huiusmodi, de nullo suprascriptorum solui debere declarauerimus. Nec ad quartam, seu aliam partem eorum, quæ etiam pro ornamento Ecclesiæ palliorum, planetarum, cortinarū, pannorum, & aliorum, quæ dictis Ecclesijs, seu fratribus, etiam pro eorum victu, aut alias relinqui, vel dari contingeret, aliquid contribuere tenerentur, ac curatis seu parochialium Ecclesiarum Rectoribus, ius tantum sepulturæ eis solui consuetum, nec aliquid aliud, quamuis partes ad earum libitum Ecclesijs ipsorum fratrum, seu eisdemmet Fratribus, alia quæcunque tribuissent, seu elargiti fuissent, quando in eorum Ecclesijs corpora mortuorum sepeliuntur eis soluere, seu ad aliquorum onerum contributionem eisdem curatis faciendam teneri, nec propterea impediri posse fratres ipsos, quin possent defunctorum corpora præfata, ad eorum Ecclesias tumulanda deferri facere.

Exēptionesq. à solutione onerum, & iurisdictione ordin. vt sup. num. 14.

§.4. Neque dictos fratres, illorumq. loca, etiam si curam animarum haberent, aut quæcunque beneficia eis vnita ad aliquam contributionem pro Seminario, aut decimarum aliquarum solutionem pariter teneri, nec cogi posse. immo illos, & eorum domos, monasteria, beneficia, & loca ab illis quomodolibet dependentia, eorumq. bona quæcunque, tam ad eos, quam ad Moniales præfatas quomodolibet pertinentia, à quibuscunque decimis, primitijs, quartis, medijs, & alijs fructuum partibus, necnon subsidijs charitatiuis, etiam per nos, ex quacunque causa concessis, ac alijs quibuscunq; oneribus, tam Ordinarijs quam extraordinarijs, necnon ab omni iurisdictione & superioritate Ordinariorum locorū, ita vt Ordinarij ipsi aliquam iurisdictionem, siue potestatem in eos exercere, siue eos eorum iurisdictioni subijcere, vel aliquid contra eos facere minime possent, exemerimus & liberauerimus.

Nonnulli tamen Episcopi & alij, molestabant Fratres & Moniales super præmissis ex causis hic enunciatis.

§.5. Nihilominus, sicut accepimus, nonnulli Episcopi, siue alij locorum Ordinarij, aliq. Ecclesiarum Prælati, necnon Canonici, siue capitulares personæ, ac parochialium Ecclesiarum Rectores, & alię, tam ecclesiasticæ quam seculares personæ, qui non cessant dictos fratres, & moniales, eorumq. personas, siue œconomos, & procuratores, super præmissis diuersimode molestare, & ipsos in eorundem quiete, & spiritualibus muneribus turbare.

Alij enim prætendentes, quod cum Canon Concilii huiusmodi, super quo, vt præfertur, nostra emanauit declaratio, loquatur nisi de vna quarta, Cathedrali seu parochiali Ecclesiæ solui consueta, nec dictum Concilium, nec nos cogitauerimus de duabus quartis, scilicet vbi consueuit solui, & Cathedrali, aut parochiali Ecclesijs, & ideo dictis in locis cessare dispositionem dictæ declarationis nostræ, & Canonis Concilii.

Alij vero etiam prætendentes, quod dictis nostris declarationibus non obstantibus, fratres prædictos quantumcunque ab eorundem Superioribus approbatos in eorum Ecclesijs, & locis prædicare non posse, nisi primo se coram Ordinarijs ipsis, siue eorum Vicarijs, & licentiā suorum Superiorum muneris dictæ prędicationis presentauerint, & ab eisdem Ordinarijs, seu dictis eorum Vicarijs benedictionem obtinuerint.

Alij etiam locorum Ordinarij, necnon Canonici, et capitulares personæ, tam Metropolitanarum & Cathedralium, quam Collegiatarum, necnon parochialium Ecclesiarum Rectores, siue aliæ personæ ecclesiasticæ etiam prætendentes dictos fratres alienas parochias cū eorū Cruce eleuata ad leuanda cadauera eorū qui in Ecclesijs domorū, & locorū eorundē fratrū elegerint sepulturā, intrare, & dicta cadauera ad ipsorū fratrū Ecclesias pro eis inibi tumulādis, recusante ipso loci Ordinario, siue Capitulo, vel Rectore, deferre seu deferri facere nō posse.

Alij autem ex cōsuetudine prętendentes, quod fratres ipsi

ipsi cum eorum Cruce non possint leuare cadauera defunctorum ex eorundem domibus, & eorum funus exequi, sed Capitulis, siue capitularibus personis, seu Rectoribus ipsis id tantum licere, & primo ad ipsorum Capitulum, siue Presbyterorum Ecclesias dicta corpora deferri debere, & in eisdem Ecclesijs funus, siue funeris officium peragi, postea vero per ipsos presbyteros retentis funeralibus vniuersis, siue solutis sibi certis pecunijs per hæredes defuncti pro funere, & exequijs, siue Missis in eorundem Ecclesijs celebrandis, tunc, & non alias licere Fratribus corpus, siue cadauer defuncti ad eorum Ecclesiam deferre.

Alij etiam prætextu diuersarum consuetudinum, & concordatorum, etiam cum dictis fratribus initorum, prætendentes à dictis fratribus, & Monialibus velle habere, & sibi exigere licere, quartam, seu aliam portionẽ, etiam quorumcunque legatorum, & seu aliarum piarum largitionum, ipsis Fratribus, & Monialibus, siue eorundem domibus, Ecclesijs, & locis quoquomodo factarum.

Alij etiam prætendentes iurisdictionem, & superioritatem in dictos fratres, & Moniales, eorundemque domos, Conuentus, Monasteria, & loca exercere posse, & propterea ipsos fratres, & Moniales ad solutionem diuersorum onerum, & impositionum, dictorumque subsidij, & decimarum cogunt, & compellunt.

Alijque in erectione, siue institutione, & acquisitione nouorum locorum, siue domorum, Conuentuum, & Ecclesiarum dicti Ordinis, & alias præmissorum occasione eosdem fratres, & Moniales molestant, & perturbant, contra nostrarum, & dictorum prædecessorum nostrorum litterarum formam, & tenorem.

Hic Pont. ad tollendas has cõtrouersias, eas omnes ad se aduocat.

§. 6. Nos præmissis, & alijs similibus grauaminibus, perturbationibus, & molestijs, fratribus, & Monialibus præfatis illatis, eorundemque fratrum & Monialium quieti, & tranquillitati cõsulere, & vt fratres ipsi facilius & promptius eorundem officia, & vitam regularem, ac munus prædicationis eis iniunctum, ad summi Dei laudem, & fidei Catholicæ propagationem, exequi, & adimplere, illisque incumbere possint, & ad illa promptiores reddantur, opportune prouidere, ac omnem ambiguitatem, etiã nostræ amplioris declarationis ministerio remouere volentes, Ipsosque fratres, & Moniales, & eorum singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis, sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, & ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes. Necnon litterarum præfatarum, ac cuiusuis litis, & causæ, desuper inter quoscunque, & in quauis instantia penden. status, & merita, nominaque, & cognomina Iudicum, & colligantium, eorumque iura, & titulos, ac sententiarum desuper forsan latarum. Necnon transactionum, siue conuentionum inter eos initarum, ac instrumentorum, aliarumque scripturarum desuper quomodolibet confectorum, & inde secutorum quorumcunque tenores, præsentibus pro expressis habentes. Motu proprio, non ad alicuius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera deliberatione, & ex certa scientia nostris, omnes lites, causas, controuersias, & quæstionũ materias, super præmissis, & eorum occasione, inter fratres, & seu etiam Moniales præfatos ex vna, Necnon Episcopos, & locorum Ordinarios, ac Canonicos, siue capitulares personas, Parochialium Ecclesiarũ, Rectores, & alias quascunque personas, Ecclesiasticas & seculares præfatas, partibus ex altera, coram quocunque Iudice, seu quibusuis Iudicibus, Ecclesiasticis & secularibus, etiã Sedis Apostolicæ de latere Legatis, ac Vicelegatis, ac etiam ab eadem Sede delegatis, & subdelegatis, ac alijs quibusuis, etiam S.R.E. Cardinalibus, & Sacri Palatij Apostolici causarũ Auditoribus, quomodolibet in prima, seu alia quacunque etiam forsan vlteriori instantia introductas, & adhuc forsan pendentes, etiam forsan si super illis, etiã contra dictos fratres, & Moniales, per vnam, vel plures sententias iudicatum, & inter ipsas partes concordatum, siue transactum desuper fuerit, Apostolica auctoritate, tenore præsentium ad nos auocamus, eaque omnia, & singula cassamus, & extinguimus, ac pro cassis, & penitus extinctis haberi volumus, & declaramus, eisdemque Episcopis, locorum Ordinarijs, Vicarijs, Canonicis, Capitularibus personis, necnon Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, & cæteris personis, Ecclesiasticis & secularibus, desuper perpetuum silentium imponimus.

Confirmat omnia priuilegia eisdem fratrib. & Monialibus, &c. concessa.

§. 7. Necnon omnia, & singula priuilegia, indulta, concessiones, suppressiones, extinctiones, vniones, incorporationes, applicationes, immunitates, exemptiones, libertates, prærogatiuas, fauores, communicationes, indulgentias, & alias quascunque gratias dicto Ordini fratrum Prædicatorum, & eiusdem pro tempore existentibus Magistro Generali, Prouincialibus, Superioribus, fratribus, & Monialibus præfatis, eorundemque domibus, Cõuentibus, Monasterijs, Ecclesijs, & locis, ac membris, colonis, seruitoribus, Procuratoribus, œconomis, ac alijs personis quibuscunque dicti Ordinis regulam profitentibus, etiam oblatis, & tertij habitus Monialibus nuncupatis, per quoscunque Romanos Pontifices, prædecessores nostros, ac nos, & Sedem præfatam, ac dictæ Sedis Legatos, Vicelegatos, Episcopos, locorum Ordinarios, & quascunque alias personas, sub quibuscunq; tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq; quibusuis clausulis, statutis, & etiam irritantibus decretis, hactenus quomodolibet concessa, approbata, & innouata, litteraſque desuper, tam sub plumbo, quam in forma Breuis, & alias quomodolibet confectas, & expeditas, ac prout ea, omnia & singula per eosdem prædecessores, ac nos, & Sedem præfatam, alioſque prædictos cõcessa, approbata, & innouata fuerunt, quorum omnium, & singulorum tenores, formas, & datas, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, eisdem auctoritate, & tenore approbamus, confirmamus, & innouamus, illaque omnia & singula, efficacia existere, & perpetuam roboris firmitatem obtinere, ac suos plenarios & integros effectus sortiri. Necnon ab omnibus, & singulis, quauis etiam de latere Legati, Vicelegati, necnon Cardinalatus, Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, & quauis alia, Ecclesiastica siue seculari & temporali præfulgeant, dignitate & præeminentia, etiam sub sententijs, censuris, & pœnis in eisdem contentis, perpetuo inuiolabiliter obseruari debere decernimus.

Declarat indultũ circa prædicationes de quib. in præinserta bulla n. 6.

§. 8. Et insuper quod fratres dicti Ordinis (ab eorum Superioribus tamen approbati) in eorum Ecclesijs, quando eis placuerit, etiam quod in Cathedrali Ecclesia (non tamen ab Episcopo met) prædicetur, libere, & licite absq; aliquo impedimento, siue etiam ipsius Episcopi contradictione, & absque eo, quod coram dicto Episcopo se non præsentauerint, nec eidem licentiam muneris prædicationis huiusmodi exhibuerint, & ab eodem Episcopo benedictionem, vt præfertur, non obtinuerint, prædicare, & munus prædicationis huiusmodi exequi.

Itẽq. sepulturæ de quo ibidem nu. 13.

§. 9. Necnon fratres ipsi quæcunque corpora defunctorum, qui se in eorum Ecclesijs sepeliri ordinauerint, vel si à defunctorum hæredibus, siue curam funeris habentibus, vocati fuerint, ipsorum fratrum Cruce eleuata, etiam sine dictorum Canonicorum, ac Capitulariũ personarum, necnon Curatorum, vel aliorum presbyterorũ interuentu, ex ipsorum defunctorum domibus leuare, eaque accipere, & associare, ac ad ipsorum fratrum Ecclesias directe deferri, & in eorum Ecclesijs (non tamen tẽpore interdicti) sepeliri facere, saluo dumtaxat iure Parochiali. Nec fratres ipsi ad alterius cuiusuis contrariæ consuetudinis, vsus, siue moris, obseruationem teneri, vel super præmissis à quoquam quauis auctoritate, molestari, seu perturbari possint, vel debeant.

Et quartam funeralium, de qua ibid. n. 13. & seqq.

§. 10. Quartam autem funeralium, quo ad domos, siue Conuentus, & Monasteria ipsius Ordinis, tempore dicti Concilij Tridentini, ante quadraginta annos fundata, & erecta, & ratione illorum vbi consuetudo illam soluendi tantum extitit, ac de ceris, & alijs, quæ deferuntur iuxta cadauer dum ad sepulturam defertur, non autem de alijs quibusuis eisdem fratribus, seu Monialibus, aut eorum domibus, Conuentibus, Monasterijs, Ecclesijs, & locis, etiam pro funeris, siue Anniuersarij, aut Missarum

celebratione donatis, legatis, siue alias quomodolibet largitis. & vbi duæ quartæ forsan solui consueuerint, vna scilicet Parochiali Ecclesiæ, alia vero Episcopo, siue Cathedrali, aut Collegiatæ Ecclesiæ, siue Canonicis. & Capitulo eiusdem, vna tantum, scilicet Episcopo, vbi vero consuetudo illam soluendi non fuit, siue domus, Conuẽtus, & Monasteria dictorum fratrum, & Monialium, post quadraginta annos erecta siue fundata fuerint, nequaquam nec vllo modo soluere, seu tradere, omnem aliam præmissis contrariam consuetudinem, siue morem, harum serie cassantes, & extinguentes, ac omnibus, & singulis quorum interest desuper perpetuum silentium imponentes.

Decimarũ, & contributiones de quib. ibid. nu. 14.

§. 11. Minusq; fratres, & Moniales ipsi, ad aliquorum onerum, realium vel personalium, etiam ratione eorũdem domorum, seu Conuentuum, Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum, ac quorumcunq; beneficiorum eisdem vnitorum, etiam si, vt præfertur curam animarũ habeant, contributionem siue solutionem etiam pro Seminario, & decimarum quarumcunque, aut cuiuscunque subsidij, etiam charitatiui, & Triennalis nuncupati, nunc, & pro tempore per nos, & quoscunque Romanos Pontifices, aut Sedem præfatam impositorum, & imponendorum ex quauis causa, quantumcunque vrgentissima teneantur, vel desuper aliter molestari possint, seu debeãt.

Et ædificatio nem Monasteriorum de qua sup. n. 13

Tu vide Clẽ. VIII. constit. 99. Quoniã.

§. 12. Quodque fratres, & Moniales præfati, vbique locorum nouas domos, siue Conuentus, & Monasteria, ac Ecclesias, dictorum Ordinis, cum claustris, cellulis, refectuarijs, dormitorijs, alijsque officijs necessarijs, Ordinarij loci, siue cuiusuis alterius licentia, desuper minime requisita, construere, ædificare, erigere, & instituere, nec pariter super his molestari possint, siue debeant, eisdem auctoritate, & tenore, etiam perpetuo, statuimus, ordinamus, & declaramus, eisque fratribus, & Monialibus, super præmissis omnibus, & singulis licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur.

Exẽptionẽq. à iurisdictione Ordinario rum.

§. 13. Ac etiam ipsos fratres, & Moniales, eorumque domos, Monasteria, beneficia, & ab illis quomodolibet dependentia loca, ac bona quæcunque, cuiuscunque qualitatis & quantitatis existant, dictorumque bonorum colonos, laboratores, & conductores, ac oblatos, & tertij habitus Moniales, aliasque personas præfatas, à quibusuis decimis, etiam prædialibus, & primitijs, quartis, medijs, & alijs partibus fructuum, ac subsidijs, etiam charitatiuis præfatis, ac ab omni iurisdictione, & superioritate quorumcunq; locorum Ordinariorum, etiam de nouo, quatenus opus sit, auctoritate & tenore similibus eximimus, & liberamus, ac exemptos, liberos, & immunes penitus esse volumus. Necnon, quatenus opus sit, illos eorumque singulos, in ius & proprietatem Beati Petri, & Sedis Apostolicæ, ac sub eorum speciali & immediata protectione suscipimus, ac eos solum, & dumtaxat immediate Sedi præfatæ, & nobis, ac pro tempore existenti Romano Pontifici, subiacere decernimus, & declaramus.

Facultatem etiam eisdẽ Fratribus & Monialibus concedit, eligendi quascũque personas in ecclesiastica dignitate cõstitutas, in eorum Conseruatores, & Iudices, qui hoc munus recusare non possint.

§. 14. Et vt fratres & Moniales à præmissis molestijs, & perturbationibus subleuati, quietius Altissimo famulari, & vberiores fructus quotidie in agro Domini, pro Christianæ Religionis defensione & ampliatione perferre possint, tam vos omnes & singulos supradictos, quam quascunque alias personas in dignitate Ecclesiastica vbilibet, & in quibusuis Mundi partibus constitutas, & quoscunque locorum Ordinarios, ac eorum Vicarios, & officiales, Necnon Canonicos Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, per eosdem fratres, & seu Moniales, ac dicti Ordinis Fratrum Prædicatorũ, Superiores, & domorum Priores, ac eorum singulos pro tempore eligendos, in eorum, & dictorum eorundem priuilegiorum, indultorum, concessionum, & gratiarum, & singulorum aliorum præmissorum Conseruatores, & Iudices vnicos, qui, quamdiu dictum officium exercueritis, & ipsi exercuerint, à nemine, quo minus illud exerceatis, & exerceant, sub aliquo prætextu, ac sub excommunicationis, siue suspensionis à diuinis latæ sententiæ, quam eo ipso incurrere volumus & declaramus respectiue pœna, impediri, vel molestari possitis, & possint, dicta auctoritate deputamus. Ita quod vos, seu alij quicunque sic electi, sub excommunicationis, & seu suspensionis latæ sententiæ pœna huiusmodi, quam statim quod munus, siue officium Conseruatoris huiusmodi acceptare, & debite ac plenarie exequi neglexeritis, & neglexerint, absque alterius declarationis ministerio incurrere volumus, nec ab aliquo quam à nobis, & pro tempore existente Romano Pontifice (præterquam in mortis articulo) absolui posse, eosdem Priores, Superiores, & fratres, ac Moniales, etiam tertij habitus oblatos & alios præfatos, ac eorum singulos, aduersus inferentes eis, aut eorum Procuratoribus, Agentibus, Seruitoribus, & familiaribus in præmissis, & eorundem aliquo, molestias, siue perturbationes aliquas, seu iniurias, grauamina, vel dãna, in personis, rebus, & bonis, seu exigendo ab eis vectigalia, datia, pedagia, gabellas, collectas, aut alia onera defendere, perseuerare, ac omnem eorum iurisdictionem exercere. Necnon sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, contra rebelles, & inobediẽtes cum effectu promulgare, ac omnibus facultatibus Conseruatoribus dicti Ordinis fratrum Prædicatorum, illiusque fratribus, & personis per qualcunque litteras Apostolicas quomodolibet concessis vti, ac priuilegia Superioribus, Prioribus, & fratribus, ac Monialibus præfatis pro tempore concessa, eis obseruari facere debeatis, & debeant.

Declaratq; eosdem Fratres, & alias personas eiusdem Ordinis alibi quã coram eorum Conseruatoribus conueniri nec conuentus posse.

§. 15. Neque Superiores, Priores, Moniales, oblati, & cæteræ personæ Ordinis huiusmodi, & ab eis dependen. præfatæ coram alijs quam vobis, & dictis Conseruatoribus, etiam vigore, seu prętextu quarumcunque constitutionum & ordinationum aliquorum Regnorum, etiã quod non habentes Superiorem in illis Regnis, coram secularibus Iudicibus respondere debeant, ac teneantur ad iudicium vocari, vel alias molestari, quauis occasione vel causa, possint, vel debeant. Quodque ipsi Fratres, & Moniales oblati, & alię personæ præfatæ, siue actores siue rei existant, coram aliquo alio Iudice ordinario vel delegato, quam prædicto suo Conseruatore (coram quo primo vnam sententiam diffinitiuam, antequam ipsi ad aliud iudicium euocentur, seu causa committatur, vel transferatur, obtinere debeant, & teneantur) vt præfertur, etiam quauis occasione vel causa molestari, vel in iudicium trahi, siue ad iudicium euocari, vel agere minime possint siue debeant, eisdem auctoritate & tenore, etiam statuimus, ordinamus, & decernimus.

Conseruatorum iurisdictio, & facultates.

§. 16. Et insuper aduersus molestatores, inquietatores, & alios iniuriatores huiusmodi, volentes eisdem Ordini, Magistro Generali, Prioribus, Superioribus, Fratribus, Monialibus, oblatis, seruitoribus, œconomis, Procuratoribus, & alijs eorum personis præfatis illo remedio prouidere, per quod ipsorum compescatur temeritas, & alijs aditus, & voluntas committendi similia præcludatur. Discretioni vestræ per præsentes mandamus, quatenus vos, vel duo, aut vnus vestrum, per vos, vel alium, seu alios, etiam si sint extra loca, in quibus estis deputati Conseruatores, & Iudices Ordini Fratrum Prædicatorum, ac illius pro tempore existentibus Magistro Generali, Prioribus, Fratribus, Monialibus, oblatis, præsentibus & futuris, quibusuis alijs personis præfatis, efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittatis eos super ijs, ac eorum priuilegijs, immunitatibus, gratijs, concessionibus, facultatibus, exemptionibus, indultis, ac alijs quibusuis eisdem concessis per quoscunque Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, aliosq. Ecclesiarum Prælatos, necnon eorum Vicarios, Officiales, Capitula, Collegia, & Clericos, ac ecclesiasticas personas, tam seculares quam S. Benedicti, S. Augustini Cistercien. Carthusien. Cluniacen. Præmonstraten. & aliorum quorumcunque Ordinum, & Congregationũ, ac Hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani, & S. Iacobi de Spata, ac Iesu Christi, & quarumcunque aliarum Militiarum Religiosos, & Milites, exemptos & non exemptos, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Milites, & Laicos, Communitates Ciuitatum, Vniuersitates Oppidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum, ac alias singulares personas Ciuitatum & Diœcesum, ac quarumcunque aliarum partium, super præmissis & eorum aliquo, quouis prætextu, & quæsito colore, & contra præmissorum singulorum tenorẽ,

& for-

& formam indebite molestari, aut eis, vel eorum alicui, molestias, grauamina, damna, seu iniurias, & iacturas, irrogari, facturi dictis Prioribus, Superioribus, Fratribus, Monialibus, oblatis, alijsq. personis prædictis, cum ab eis, aut eorum aliquo fueritis requisiti, super dictorum priuilegiorum, indultorum, exemptionum, libertatum, facultatum, & aliarum gratiarum præfatarũ obseruatione, necnon super quibusuis molestijs, damnis, iniuriis, atq. iacturis sibi pro tempore illatis, seu inferri comminatis, in illis videlicet, quæ iudicialem requirunt indaginem summarie, simpliciter & de plano, sine strepitu & figura iudicij, sola facti veritate inspecta, in alijs vero prout qualitas eorum exegerit, iustitiæ complementum. Molestatores, & iniuriatores huiusmodi, necnon contradictores quoslibet & rebelles, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis extiterint, quandocunque, & quotiescunque expedierit, auctoritate nostra, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescẽdo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. & nihilominus legitimis super his, per vos habendis seruatis processibus, illos, quos censuras, & pœnas pręfatas, ac alias per vos pro tempore latas incurrisse vobis constiterit, eas incurrisse declaretis, ac censuris, & pœnis prædictis, quoties opus fuerit, etiam iteratis vicibus aggrauare curetis. Cæterum si per summariam informationem, per vos super ijs habendam, etiam vobis constiterit, quod ad loca, in quibus molestatores, & iniuriatores huiusmodi, necnon cæteros, quos præsentes litteræ concernunt, pro tẽpore morari contigerit, pro monitionibus, requisitionibus, & inhibitionibus ipsis, ac citationibus de eis faciendis tutus non pateat accessus. Nos vobis, monitiones, requisitiones, & citationes, ac inhibitiones quaslibet, tam contra in iudicio præsentes, quam alios quoscunque sua quomodolibet interesse putantes, & quacunque auctoritate siue dignitate præfulgentes, in decreto, siue executione dictæ citationis, siue inhibitionis nominandos, etiam sub eisdem censuris, ac alijs arbitrio vestro imponendis, & applicandis pœnis, etiam pecuniariis, etiam per edicta publica locis affigẽda publicis, & partibus illis vicinis, de quibus sit verisimilis cõiectura quod ad ipsorum monitorum, requisitorum, & citatorum notitiam peruenire valeant, faciendi, & decernendi, eosque citandi, ac eisdem molestatoribus, iniuriatoribus, contradictoribus, & rebellibus, ac alijs quibus opus fuerit, etiam sub censuris ecclesiasticis, ac alijs pœnis, etiam pecuniariis, suo arbitrio moderandis, inhibendi, easque incurrisse modo præmisso declarandi, aggrauãdi, & auxilium brachii secularis inuocandi. Necnon causas, & controuersias quascunque dictorum Fratrum Monialium, & dicti Ordinis Superiorum oblatorum, ac aliarum personarum præfatarum, super quibusuis rebus, & negotijs, motas & mouendas, actiue & passiue, cum omnibus & singulis earum incidentibus, dependentibus, & emergentibus, annexis & connexis, modo præmisso, & tam coniunctim quam diuisim, arbitrio vestro, audiẽdi, cognoscendi, decidendi, & in suis statu & terminis reassumendi, & fine debito finiendi, & terminandi. & eorundem, necnon sententias per vos ferendas, postquam transiuerint in rem iudicatam, vel alias de iure executioni locus fuerit, debite exequendi, & executioni demandandi, plenam & liberam, earundem tenore præsentium concedimus facultatem, & potestatem. Ac volumus, & eadem Apostolica auctoritate decernimus, quod monitiones, requisitiones, citationes, inhibitiones sic factæ huiusmodi, ipsos monitos, requisitos, citatos, & inhibitos arctent, perinde ac si eis factæ, insinuatæ, & intimatæ personaliter extitissent.

Clausula sublata. §. 17. Sicque in præmissis omnibus, & singulis, per quoscunque Iudices, & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. Ac irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria. §. 18. Non obstantibus tã fel. rec. Bonifacij Papę VIII. prædecessoris nostri, qua cauetur, ne quis extra suam Ciuitatem, vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis, vltra vnam dietam, à fine suæ Diœcesis ad iudicium euocetur, seu ne Iudices à Sede prædicta deputati extra Ciuitatem, & Diœcesim in quibus deputati fuerint, contra quoscunque procedere, aut alij, vel alijs vices suas committere præsumant. & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo vltra tres dietas aliquis vigore præsentium ad iudicium non trahatur. seu quod de alijs quam manifestis iniurijs, & violentiis, ac alijs, quæ iudicialem non requirunt indaginem, pœnis in eos qui secus egerint, & in id procurantes adiectis, Conseruatores se nullatenus se intromittant, quam alijs quibuscunq. constitutionibus à Romanis Pontificibus prædecessorib. nostris, tam de Iudicibus delegatis, quam personis vltra certum numerum ad iudicium non vocandis, aut alias editis, quæ vestræ in hac parte possent iurisdictioni, aut potestati, eiusque libero exercitio quomodolibet obuiare. Quodque vos filii Canonici officiales, & Vicarij non sitis de personis quæ deputari possunt in Conseruatores. Priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis, ac exẽptionibus, facultatibus, & alijs conseruatorijs, per nos, ante eosdem prædecessores nostros Romanos Pontifices, quibusuis Ecclesijs, Monasterijs, Hospitalibus, & alijs pijs locis, necnon Ordinibus, Congregationibus, Militiis, Communitatibus, & alijs Collegiis, ac Vniuersitatibus, etiam Studiorum generalium Ciuitatibus, Castris, Terris, & locis, ac personis, tam ecclesiasticis quam secularibus, cuiuscunque dignitatis, etiam Patriarchali, Episcopali, Archiepiscopali, & alia maiori dignitate, seu auctoritate fungentibus, ac Capitulis, Conuentibus, Ducibus, & alijs Dominis temporalibus, etiam per modum statuti perpetui, etiam Motu, & scientia similibus, ac quibusuis alijs personis, cuiuscunque qualitatis, conditionis, gradus, præeminentiæ, seu dignitatis, ac Vniuersitatibus, etiam Studiorum generalium, seu Collegiis, etiam exemptis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, etiam de non trahendis, irritantibusque, & alijs decretis, etiam Maremagnum, seu bulla Aurea nuncupatis, aut alias quomodolibet cõcessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumq. totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbũ, non autem per clausulas generales idem importantes, mẽtio, seu quæuis alia expressio habẽda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse pari motu derogamus, contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus, communiter vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, seu extra, vel vltra certa loca ad iudiciũ euocari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, & eorum personis, locis, Ordinibus, & nominibus proprijs mẽtionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali vel speciali, cuiuscunque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus huiusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua eiusque toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Declaratio facultatum, & iurisdictionis dictorum Conseruatorum. §. 19. Cæterum etiam volumus, & dicta Apostolica auctoritate decernimus, quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum, etiam per alium inchoatum, quamuis idem inchoans nullo fuerit impedimento Canonico impeditus. Quodque à data præsentium, sit vobis & vnicuique vestrum, in præmissis & eorum singulis, cœptis & non cœptis, præsentibus & futuris perpetuata potestas, & iurisdictio attributa, vt eo vigore, eaque firmitate possitis in pręmissis omnibus, cœptis & non cœptis, præsentibus & futuris, & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia & singula coram vobis cœpta fuissent, & iurisdictio vestra & cuiuslibet vestrum, in prædictis omnibus & singulis per citationem, vel modum alium legitimum perpe-

perpetuata extitisset, constitutione prædicta super Conseruatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obstante.

Exemplorũ fides.

§. 20. Et quia difficile foret præsentes litteras ad singula, in quibus de eis fides forsan facienda fuerit, loca deferre, etiam volumus, & eadem auctoritate Apostolica decernimus, quod præsentium transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut Curiæ ecclesiasticæ munitis, in iudicio, & alibi, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis.

D.P. An. 6. die 23. Sept.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die 23. Septembris, 1571. Pont. nostri Anno 6.

XLII.

Spoliorum nomine ad R. Cameram Apost. spectantium, non veniunt ornamenta, & paramenta Ecclesiarum, nec supellectilia domestica. Neque bona Clericorum qui beneficia aut pensiones, non excedentes summã ducatorum triginta, habuerunt.

Quæ autem comprehendantur nomine spoliorum, videbis plene apud const. 14. S. D. N. Pauli V. In eminenti.

Edita A.D. 1567.

PIVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Causa istius constitut.

ROmani Pontificis prouidentia circumspecta ad ea solicitudinis suæ partes potissimum conuertit, per quæ singulis Ecclesijs debita obsequia, & opportuna subuentionis auxilia minime subtrahãtur. Cum itaque, sicut accepimus, nonnulli Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, & Abbates seu Commendatarij, ac alij beneficia ecclesiastica obtinentes, proprij honoris, & salutis immemores, etiam prætextu facultatum testandi eis per Sedem Apostolicam concessarum, in eorum vltimis voluntatibus res sacras ac vasa, ornamenta, & paramẽta ecclesiastica, aliaque cultui diuino dicata quandoque ex fructibus ecclesiasticis per eos acquisita, non Ecclesijs, & Monasterijs, ac beneficijs quibus præfuerunt, seu à quibus prouentus ecclesiasticos, & stipendia acceperunt, prout rationi & honestati consentaneum foret, sed alijs locis, etiam aliquando non piis, ac interdum eorum cõsanguineis, & affinibus relinquere, ac Cameræ Apostolicæ Collectores, prætextu quod illa sub appellatione spoliorum veniant, tanquam eiusdem Cameræ spolia exigere, & percipere non erubescant, in maximum religionis dedecus, ac Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum eorundem detrimentum, ac relinquentium animarum periculum, scandalumque plurimorum.

Ornamẽta & paramenta, ac res sacræ, & alia bona ad vsum & cultum diuinũ spectãtia, non veniunt sub nomine spoliorũ pertinentiũ Cameræ Apost. sed spectant ad Ecclesias, tempore obitus illos obtinentium.

§. 1. Nos abusibus, scandalisq. huiusmodi prouidere, ac singularum Ecclesiarum, & Monasteriorum, ac beneficiorum indemnitati, animarumque quorumlibet saluti consulere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine hac nostra perpetua valitura cõstitutione statuimus, ordinamus, decernimus, & declaramus, quod de cætero omnia & singula ornamenta, & paramenta, ac vasa, necnon Missalia, & Gradualia, ac Cantus firmi, & Musicæ alique quomodolibet nuncupati libri, & aliæ res sacræ, etiam auri, & argenti, ac quæcunque alia bona per quoscunque Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, seu Commendatarios, & alios quoscunque, quæcunque, & qualiacunque beneficia ecclesiastica, cum cura & sine cura, secularia, & quorumuis Ordinum regularia, in titulum vel commendam, aut alias quomodolibet obtinentes, quocunq. nomine vel titulo censeantur, etiam si de illis, & eorum qualitatibus specialis, & expressa mentio habenda foret, ad vsum & cultum diuinũ, etiam in eorum priuatis ædibus, & Capellis, vel Oratoriis destinata, tempore eorum obitus ex testamento vel ab intestato relicta, sub quibusuis facultatibus testandi, & alias disponendi de bonis per eos ex altari, vel alias quomodolibet acquisitis, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores, & successores nostros, ac nos sub quibusuis tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio, & alias quomodolibet concessis, & concedendis, minime comprehendantur, nec sub appellatione spoliorum veniant, sed ad singulas Ecclesias, Monasteria, etiam Conuentu carentia, & beneficia huiusmodi in quibus resederint, aut quibus præfuerint, seu quę alias obtinuerit, omnino spectent, & pertineant, ac spectare, & pertinere.

Successores in Ecclesijs propria auctoritate illa apprehendere possunt.

§. 2. Illaque post eorum obitum eisdem Ecclesijs, Monasterijs, & beneficijs, etiam si in Romana Curia, & procul ab illis decesserint, vel ad illa nunquã accesserint, etiam si antea Ecclesiarum, & Monasteriorum regimini cesserint, vel beneficia huiusmodi renunciauerint, eo ipso applicata, & incorporata sint, & esse censeantur. Ita quod liceat illis defunctis, in eisdem Ecclesijs, Monasterijs, & beneficiis successoribus, ac Ecclesiarum, & Monasteriorum huiusmodi Capitulis, & Conuentibus, respectiue, illa propria auctoritate libere apprehendere, ac eorum Ecclesijs & Sacristiis applicare, & incorporare.

Et de illis etiã ad pias causas dispo ni prohibetur.

§. 3. Ac quæcunque donationes, ac relicta, & legata, testamenta, & codicilli, & aliæ vltimæ voluntates, seu spolia desuper, contra præsentis constitutionis nostræ tenorem quomodolibet pro tempore facta, quo ad pręmissa, nulla & inualida, nulliusque roboris & momẽti existant, & personis, etiam ecclesiasticis, seu locis, etiam pijs, aut ecclesiasticis alijs quibuscunque, in quarum seu quorum fauorem pro tempore facta fuerint, minime suffragentur, nec per ea eisdem personis, seu locis, vel alijs Ecclesiis huiusmodi aliquod ius in rebus prædictis, vel ad illas acquiri posse.

Detẽtores illorũ bonorum ad restitutionem cõpelli debent.

§. 4. Quinimmo res sacras, ac alia bona pręđicta quocunque nomine, vel titulo pro tempore detinentes, ad illa Ecclesijs, & Monasterijs, ac beneficiis per defunctos quomodolibet acquisitis, vt præfertur, iuxta præsentium tenorem realiter & cum effectu restituendum, & consignandum, quibusuis dispositionibus de illis in contrarium quomodolibet factis minime attentis, omnino teneãtur, & ad id per censuras & pœnas, etiam furti, & sacrilegij, ac alia, iuris & facti remedia opportuna cogi & compelli possint, & debeant.

Supellectilia presbyterorum & clericorum non veniunt sub nomine spoliorum.

§. 5. Insuper ne deinceps contingat insolentia spoliorum Cameręe Apostolicę Collectorum, vel subcollectorũ aliquas Ecclesias, nec hominum quemquam damno, & iniuria affici, nec cuiquam de cætero vertatur in dubium, quæ res habendæ sint nomine spolij, simili modo statuimus, decernimus, & declaramus, quod quęcunque scamna cathedræ, arcæ, & etiam ligneæ, vel lapideæ, etiam marmoreæ, mensæ, & tabulæ, ac quæcunque dolia, seu vasa vinaria vacua, & alia similia supellectilia domestica per quosuis presbyteros, seu clericos ab humanis pro tempore decedentes, tempore eorum obitus in Ecclesiis, seu eorum domibus Ecclesiarum earũdem, vel alibi vbiuis locorum relicta, etiam si ex fructibus, & prouentibus beneficiorum quæ dũ viuerent obtinebant acquisita fuerint, sub spoliorum appellatione minime veniãt, nec pro spoliis vllo modo reputari possint.

Spolium non potest peti de per obitũ obtinentis beneficia vel pensiones non excedẽtes 30 ducatos.

§. 6. Præterea quod nullum spolium Cameræ præfatæ fieri, nec quicquam à quibusuis spoliorum Cameræ huiusmodi Collectoribus, vel subcollectoribus exigi possit per obitum illius, qui dum viueret, vnum vel plura beneficia ecclesiastica obtinuerit, cuius vel quorum insimul fructus, redditus, & prouentus, triginta ducatorum auri de Camera secundum communem æstimationem, valorem annuum non excesserint, aut qui pensiones annuas super quibusuis fructibus ecclesiasticis vsque ad dictum valorem annuatim perceperit. dummodo tamen is se ab omni illicita negotiatione, & à sacris canonibus prohibita abstinuerit. Ita quod si quis dictorum Collectorum aliquid ex bonis quorumuis defunctorum qui similia beneficia obtinuerint, seu similes pensiones perceperint, prætextu spoliorum eiusdem Cameræ percipere, aut alias contra præsentes nostras litteras attentare præsumpserint, ad totalem bonorum per eum perceptorum restitutionem teneatur, ac ad viam iuris, etiam per similes censuras & pœnas, cogi & compelli possit, & debeat.

Di-

Inhibitio cō. tra spoliorū collectores, ne de super se intromittāt.

§. 7. Districtius inhibentes quibusuis Cameræ præfatæ spoliorum collectoribus, nunc & pro tempore existētibus sub indignationis nostræ, & priuationis eorum officiorum pœna, ne in ornamentis, & paramentis, ac vasis, & libris præfato cultui diuino dicatis, ac alias in rebus sacris, necnon supellectilibus præfatis quomodolibet se intromittant, nec in eorum inuentarijs tanquam spolia redigant, seu describant, sed ornamenta, & paramenta, necnon vasa, & libros, aliaque diuino cultui dicata huiusmodi Ecclesijs, & Monasterijs, Capellis, & aliis beneficiis huiusmodi, eorumque Rectoribus, & aliis præfatis libere admittant, & consignent, ac consignari faciant cum effectu, ac supellectilia prædicta in locis vbi consisterint, relinquant.

Decretum irritans.

§. 8. Ac decernentes sic in præmissis omnibus & singulis per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, ac irritum & inane, quicquid secus super ijs à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio & facultates.

§. 9. Quocirca dilecto filio Curię causarum Camerę Apostolicæ generali Auditori, & singulis locorum Ordinariis, ac maiorem dignitatem post Pontificalem in vniuersis Ecclesiis Cathedralibus, & Metropolitan. pro tempore obtinentib. per Apostolica scripta Motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque vbi & quando opus fuerit, quotiens pro parte quorumcunque in præmissis interesse habentium, vel præfertur, fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque firmiter obseruari, ac singulos quos litteræ ipsæ concernunt, illis pacifice gaudere, non permittentes eos desuper quomodolibet indebite molestari. Contradictores auctoritate nostra appellatione postposita compescendo.

Clausula derogatoria.

§. 10. Non obstantibus Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, necnon Ecclesiarum, & Monasteriorum huiusmodi iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, facultatibus testādi, alijsque priuilegijs, indultis, & literis Apostolicis, quibusuis concessis, approbatis, & innouatis, etiam si de illis eorumque totis tenoribus, specialis & expressa mentio facienda esset, illorum tenores pro sufficienter expressis habentes, illis in reliquis in suo robore permanentibus. cæterisque contrariis quibuscunque.

Diuisio ornamentorū &c. quando Beneficiatus obtinet plura beneficia.

§. 11. Volumus autem quod si aliquis ex Patriarchis, Episcopis, Abbatibus, seu Commendatariis, & aliis beneficiatis prefatis pluribus Ecclesijs, seu Monasterijs, pro tempore simul, vel successiue prefuerit, seu plura beneficia obtinuerit, ornamenta, & paramenta, ac res, & bona prædicta ad illa omnia, habita ratione fructuum, & temporis quo eadem beneficia possedit, omnino pertineant, & proportionabiliter inter ea diuidatur.

Forma publ. hanc constit. & eam publicatā in Vrbe.

§. 12. Quodque præsentes litteræ in Cācellaria nostra Apostolica, & acie Campi Floræ, de more publicentur, & inter constitutiones perpetuo valituras describantur.

Transumptorum fides.

§. 13. Et quia difficile foret præsentes ad quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus earum transumptis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, vel alterius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ sigillatis, eadem prorsus fides in iudicio & extra, adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ ordinationis, statuti, decreti, declarationis, inhibitionis, mādati, & voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorū Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

D. P. An. 2. die 30. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimoseptimo, tertio Cal. Septembris, Pont. nostri Anno secundo.

XLIII.

Iurisdictio Consulum Artis Lanæ in Vrbe, cognoscendi causas ad Artem ipsam spectantes.

Approbatio est etiam in constit. 61. Vrbem Gregor. XIII. & extensio habetur in constit. 14. Cum alias. Sixt. V. qui eius Mercatoribus priuilegia ibidem concessit.

PIVS PAPA V.

Edita A. D. 1507.

Motu proprio, &c.

Causa const.

VT ad Artis Lanæ quæ tanquam nobilis Mediolani, Neapolis, Florentiæ, alijsq. insignibus Ciuitatibus, in illarum decus & ornamentum, ac Ciuium, & populi vtilitatem & sustentationem, quā maxime quotidie exercitatur, exercitium etiam in hac Alma Vrbe nostra temporum iniuria iam pene collapsum restaurandum, & suo pristino splendori restituendum, dilecti filij Collegium, seu Societas Mercatorum Artis Langę Vrbis nostrę eo efficacius excitentur, illique alacrius intendant, quo vberiori Sedis Apostolicæ munificentia potuerint se confoueri, Collegium, seu Societatem prædictam specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes.

Confirmatio priuilegiorū & Statutorū Artis Lanæ Vrbis.

§. 1. Omnia & singula ipsius Collegii, seu Societatis capitula, ordinationes, statuta, priuilegia, indulta, immunitates, exemptiones, aliasque gratias à quibuscunq. Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris quomodolibet concessa approbata, & innouata, etiam si illa in vsu esse desierint, illorum omnium, necnon litterarum & instrumenti, seu instrumentorum desuper confectorum tenores pro expressis & insertis habentes, ac prout illa concernunt in dictis litteris, seu instrumentis, contenta, & inde secuta quæcunque, licita & honesta, ac sacris canonibus non contraria, Apostolica auctoritate perpetuo confirmamus, & approbamus, ac illis perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adiicimus, omnesque, & singulos iuris & facti defectus, si qui forsan interuenerint, in eisdem supplemus, quo ad omnes, & singulas personas dictam Artem exercentes in perpetuum.

Iurisdictio & facultates Consulū eiusdem Artis cognoscendi causas Artem ipsam concernen.

Vide quod pōr sub hic in rubr.

§. 2. Necnon quod moderni, & pro tempore existentes ipsius Collegii seu Societatis Consules, de omnibus & singulis causis, tam ciuilibus quam criminalibus, seu mixtis, etiam ratione præteritorum (quatenus instructæ non sint) Lanæ Artem concernentibus iuxta præfata statuta, & ordinationes in futurum cognoscere, easque decidere, & terminare libere & licite valeant, ita quod causæ prefatæ per modernos, & pro tempore existentes Vrbis pręfatæ Gubernatorem, & Senatorem, & Conseruatores aliosque Capitolinos Iudices, & cæteros etiam maiores Magistratus, quouis prætextu vel colore reassumi non possint, ipsos Consules in ordinarios Iudices constituendo, & deputando perpetuo statuimus, & ordinamus. Ac confirmationem, approbationem, adiectionem, supplectionem, exemptionem, liberationem, constitutionem, deputationem, statutum, & ordinationem præfata suos plenarios & integros effectus sortiri, & inuiolabiliter obseruari, ac eisdem exercentibus, & Collegio suffragari, & illos ad omnimodam suorum statutorum obseruationē teneri, & efficaciter obligatos fore.

Clausulę preseruatiuæ.

§. 3. Ac litteras super præsentibus conficiendas in libris Cameræ, & Capitolii si videbitur registrari, & nullo vnquam tēpore quouis quæsito colore, vel ingenio de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, vel impugnari, nec sub quibusuis reuocationibus, suspensionibus, derogationibus, vel limitationibus similium vel dissimilium gratiarum, à nobis vel dicta Sede pro tempore emanatarum, comprehendi, sed semper ab illis exemptas, & quoties illæ emanabunt toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, & de nouo etiam sub data per eosdem Collegium, seu Societatem eligenda, concessas, ac validas, & efficaces esse, & censeri.

Decretum irritans.

§. 4. Et sic per quoscunque Iudices, & etiam S. R. E. Cardinales sublata, &c. iudicari, & diffiniri debere; irritum quoque, &c. decernimus.

Nec-

Inhibitio contra Iudices Vrbis, ne Cōsules, & alios desuper impediant.

§. 5. Necnon modernis, & pro tempore existentibus Camerario, Præsidentibus, & Clericis Cameræ Apostolicæ, ac Senatori, Conseruatoribus, Gubernatori, aliisq. Vrbis prædictæ Magistratibus, Dohanerijs, Commissarijs, & aliis personis, ne Collegium, seu Societatē illiusq. singulas personas prædictas super præmissis in aliquo molestare, perturbare, vel impedire quouis quæsito colore, vel ingenio audeant, seu præsumant, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac mille ducatorum auri de Camera per contrafacientes eo ipso toties quoties &c. incurrenda, partim Collegio, seu Societati huiusmodi, partim Hospitali Sancti Iacobi Incurabilium de Vrbe applicāda, pœnis districtius inhibemus. quinimmo Collegio illiusque personis præfatis quo ad præmissa eorumque executionem quantum in eis fuerit, ac prout ad illos, communiter vel diuisim pertinebit, faueant & assistant, ac eadem præmissa integre obseruari faciant, præcipimus, & mandamus.

Clausula derogatoria.

§. 6. Non obstantibus quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac præscriptione etiam longissimi temporis, necnon dictæ Vrbis, etiam iuramento, &c. roboratis statutis, consuetudinibus, inhibitionibus, declarationibus & decretis, etiam per nos, & quosuis Roman. Pontifices prædecessores nostros etiam Motu simili, &c. hactenus factis, & in posterum faciendis. priuilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis etiam Populo Romano, Senatori, Conseruatoribus, Gubernatori prædictis, ac Clericis, & Gabellariis, Dohaneriis, Commissariis, aliisque deputatis, & personis quocunque nomine nuncupatis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cū quibusuis clausulis & decretis, in genere vel in specie, etiam motu & scientia similibus concessis, &cęt. quibus omnibus in litteris latissime extenden. illorū tenores, &c. hac vice latissime derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque, cum clausulis opportunis.

Fiat vt petitur M.

Repetitio clausularū.

§. 7 Et cum absolutione à censuris ad effectum, &c. & quod instrumenta litterarum, statutorum, priuilegiorum, exemptionum, aliorumque prædictorum tenores habeantur pro expressis, seu in toto vel parte exprimi, aut de verbo ad verbum inseri possint. & cum confirmatione, approbatione, adiectione, suppletione, exemptione, liberatione, statuto, ordinatione, decreto, inhibitione, præcepto, mandato, & derogatione præfatis, quæ hic pro singulariter repetitis habeantur in forma gratiosa ad perpetuam rei memoriam latissime extenden. & cum opportuna si videbitur executorū deputatione, qui assistant etiam sub censuris, &c. cum potestate aggrauandi, &c. interdictum ecclesiasticum apponendi, inuocato etiā ad hoc si opus sit auxilio brachii secularis. cum derogatione constitutionum de vna, & duabus dictis non tamē vltra tres.

Sola signatura sufficit.

§. 8. Et quod sola pręsentis motus proprij sufficiat signatura, & vbique etiam in iudicio fidem faciat, regula contraria non obstan. super qua litteræ etiam per Breue nostrum, cum maiori & veriori præmissorum expressione expediri possit.

Dat. P. An. 2. die 5. Mart.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Non. Septembris, Anno secundo.

Fiat. M.

XLIV.

Declaratio quod Ordines tam S. Dominici, & S. Francisci, quam Eremitarum S. Augustini, & Carmelitarum, ac Seruorum B. Mariæ, sunt vere & proprie Ordines Religiosi Mendicantes, etiam si in communi bona quamuis immobilia possideant, eorumque gratijs omnibus præfruuntur.

P I V S P A P A V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1567.

Exordium.

ROmanus Pontifex, tam vniuersalis Christianæ, quam singularum eius Religionum præcipuus defensor, omnibus illarum incommodis pro sui Pastoralis officij debito libenter occurrit, & eorum indēnitati salubribus, iuxta temporum morumq. exigentiam, declarationibus, & aliis remediis consulere solet opportunis.

Causa huius declarationis.

§. 1. Sane licet dilecti filij omnium Mendicantium Ordinum Fratres, à contributione Seminarij Clericorū in qualibet Ciuitate iuxta eiusdem Concilii formam erigendi, per Tridentini Concilii decreta eximantur. Nosq. inter alia eisdem Mendicantium Ordinum Fratribus cōcessa priuilegia, eos & eorum quemlibet, tam à Seminarii huiusmodi contributione, quam subsidio, quomodolibet, necnon decimis quibuscunque, & certis aliis oneribus Apostolica auctoritate similiter exemerimus, & liberauerimus, eosque ad illorum omnium contributionem nullo vnquam tempore cogi & compelli posse decreuerimus. Cum tamen non sine animi molestia nuper acceperimus, nonnulli locorum Ordinarij, & forsan in Prouincialibus Conciliis, eo forsan sub prætextu, quod Ordinum Mendicātium Fratres huiusmodi bona stabilia ex indulto seu dispensatione Apostolica retinere possunt, & propterea Mendicantes re vera non sint, eos ad Seminarii subsidij, decimarum, & aliorum onerum huiusmodi contributionem cogere forsan præsumpserunt, & in dies præsumunt, in graue ipsorum Ordinum grauamen, & pręiudicium non modicum.

Declaratio de qua in rubr.

§. 2. Nos animo reuoluentes, eos ex fructibus bonorum huiusmodi varias Reipublicæ Christianę vtilitates afferre, cū ex ipsis varios Magistros, & Doctores manu teneant, ex quorum doctrina ipsorū Fratres Nouitij eruditi postmodum effecti, gregem Dominicum prædicationibus suis, consiliis, confessionibus, orationibus, aliisque innumeris pietatis operibus iuuent, & pascant, eorumque domos non minus, immo magis, quam ea quæ per Ordinarios erecta sunt, Seminaria, vocari posse, & propterea Mendicantium nomen amittere nullo modo debere. Volentes idcirco omnem dubitādi materiam amputare, omnes & singulos Mendicantium Ordinum Fratres huiusmodi, ac eorum singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, necnon quarumcunque litium, & causarum coram quibusuis Iudicibus, & vbicunque quomodolibet pendentium status, & merita, nominaque, & cognomina Iudicum & collitigantium, necnon quorumcunque priuilegiorum, indultorum, exemptionum, & immunitatum eorundem Ordinum Mēdicantium Fratribus hactenus quomodolibet concessorum, tenores præsentibus pro expressis habentes, lites quoque, & causas præfatas vt præfertur, pendentes, ad nos harum serie auocantes, illasque penitus extinguētes, & collitigantibus huiusmodi perpetuum super præmissis silentium imponentes, Motu proprio non ad ipsorum Fratrum, vel alicuius eorum nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulos Quatuor Mendicantium Ordinum, videlicet, Sancti Dominici, & S. Francisci, ac Eremitarū S. Augustini, necnon Carmelitarum, & quos etiam recēseri volumus Seruorum B. Marię nominibus comprehensos Fratres, eorumque domus, Monasteria, & loca etiam si in communi propria bona, tam mobilia quā immobilia, & stabilia, ac alia quæcunque possederint, Mendicantium vocabulo, & omnibus & singulis Mendicantium priuilegiis eis quomodolibet cōcessis, vti posse, & debere, nec super pręmissis vllo vnquam tempore molestari posse auctoritate Apostolica per præsentes, statuimus, & declaramus. ac tam Concilii Tridentini, quam omnia & singula alia decreta, statuta, ordinationes, priuilegia, & iura de Mendicantibus loquentia, ad omnes & singulos Ordines præfatos, eorumque domos, & loca, etiam propria bona, in communi tamen retinentes, extendimus, & ampliamus, illaque de illis loqui etiā auctoritate præfata per easdem præsentes declaramus.

Inhibitio contra Ordinarios, & alios ne desu-

§. 3. Ac insuper eisdem Ordinarijs, & quibusuis aliis tam ecclesiasticis quam secularibus, quauis auctoritate fun-

er eos mo- essent, & si quid exactu-m restituat-

fungentibus,in virtute sanctæ obedientiæ,& aliis arbitrio nostro moderandis pęnis similiter per præsentes mandamus,vt si quid per eos tã nostro quam prædecessoris nostri temporibus,tã ratione Seminarij, subsidij,& decimarum quam aliorum onerum huiusmodi exactum fuit, id totũ eisdem Fratribus,omni mora & dilatione postpositis restituant. districtius inhibentes eisdẽ locorũ Ordinarijs, cæterisq. personis tã ecclesiasticis quam secularibus,quauis auctoritate fungentibus,& cuiusuis dignitatis,gradus, & conditionis existentibus,ne eosdem Mendicantiũ Ordinum Fratres præfatos, bona huiusmodi retinẽtes quouis prætextu super Seminarij, subsidij, & decimarũ contributione molestare, inquietare,vel perturbare audeant, vel præsumant.

Clausula præseruatiua.

§. 4. Decernẽtes quoq. præsentes litteras nullo vnquã tẽpore de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intẽtionis nostræ, vel quopiã alio defectu notari, vel impugnari nullatenus posse, minusue sub quibusuis similiũ vel dissimilium gratiarum reuocationibus, modificationibus, limitationibus, restrictionibus, & alijs cõtrarijs dispositionibus tã per nos quã etiam successores nostros quomodolibet, ac cũ quibusuis etiã derogatoriarũ derogatorijs, alijsq. efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque decretis pro tempore factis & faciendis,quorumcunq. tenorum existant inceptos, sed illis nõ obstãtibus, in suis robore & efficacia persistere. & quotiens illæ emanabũt, toties in pristinũ statũ restitutas, repositas & plenarie reintegratas; etiã sub Data etiam per ipsos eligenda de nouo cõcessas esse; & ita incõmutabilis voluntatis & intentionis nostræ esse, & ad hoc vt perpetua firmitate subsistãt, vim validi & efficacis cõtractus inter Sedẽ Apost. & pręfatorũ Ordinum Mendicantiũ huiusmodi Fratre habere debere. Sicq. per quoscunq. Iudices, & Cõmissarios quauis auctoritate fungentes, etiã causarũ Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Card. sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretãdi facultate & auctoritate, iudicari debere, irritum quoque & inane quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio & facultates.

§. 5. Quocirca dilectis filiis Curiæ causarum Cam. Apostolicæ generali Auditori, necnon quarumcunq. tam Cathedralium quam Collegiatarum Ecclesiarũ, Decanis, Prępositis, Archipresbyteris, Archidiaconis, Thesaurariis, & quibusuis aliis in eisdem Ecclesijs dignitates obtinentibus, vbilibet & in quibuscunque Regionibus, Terris, & locis existẽtibus per præsentes Motu simili mãdamus, quatenus ipsi & eorum quilibet per se vel alium seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi & quãdo opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Fratrum, vel alicuius eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, eisq. in præmissis omnibus pacifice frui & gaudere, nõ permittentes eos, vel eorũ quempiam super illis quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles per sententias, censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris & facti remedia appellatione postposita compescendo. Et nihilominus legitimis super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas etiam aggrauando. inuocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas quis vigore præsentium ad iudicium nõ trahatur, & alijs Apostolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, ac quibusuis etiam iuramento, cõfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusq. & aliis decretis in genere vel in specie, etiam motu simili, & ex certa scientia ac Apostolicæ potestatis plenitudine, ac alias quomodolibet, etiam consistorialiter concessis, approbatis, confirmatis, & sæpius innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, illorũq. totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret (tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, pręsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris) hac vice dũtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscunque. aut si aliquibus, communiter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenã & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§. 7. Volumus autem quod præsentium transumptis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, aut alicuius Prælati, vel in dignitate ecclesiastica constituti, sigillo munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ. *Transumptorum fides.*

§. 8. Quodque eædem præsentes in valuis Cancellariæ Apostolicæ, & basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, necnon in acie Campi Floræ per aliquem ex Cursoribus nostris publicentur, & inter extrauagantes constitutiones perpetuo valituras conscribantur, ac postquã publicatæ fuerint, plenam & indubiam fidem faciant, nec non omnes & singulos illas concernentes perinde ligent, si essent personaliter intimatæ. *Forma & effectus public.*

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 1. Octobris. 1567. Pont. nostri Anno secundo. *D. P. An. 2. die 1. Octob.*

Anno a Natiuitate Domini 1567. die vero 16. mensis Octobris, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno eius II. retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt in retroscriptis locis vt moris est, per me Alexãdrum Aftancollũ præfati S. D. N. Papæ Cursorem. Philippus Chappius Mag. Curs. *Publicatio.*

XLV.

Prohibitio transeundi ab Ordine Fratrum Minorũ Capuccinorum S. Francisci de Assisio, ad Ordinem Minimorum S. Francisci de Paula, & e contra.

Capuccinis est etiam prohibita receptio Fratrum de Obseruantia à Six. V. in eius const. 20. Pro ea. vbi alias indicabo.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1567.

Exordium.

SEdis Apostolicæ solertia, dum ad salutare quorundam remedium extructa, in eorum detrimentum vergere conspicit, ne quod illis profuturum maturitate summa prodijsse comperitur, noxium incauto ministerio efficiatur, celeris prouisionis opem afferre cõsueuit, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

§. 1. Sane accepimus, quod cum aliquando cõtingat aliquos Fratres Religiosos tam Ordinis S. Francisci Cappuccinorum, quam eiusdem S. Francisci de Paula Minimorum nũcupatorum, de vno loco ad alium, etiã forsan absq. suorũ Superiorũ licẽtia trãsferri, exinde perturbationes, & mala exẽpla inter eosdẽ Fratres sępius oriri solent. *Causæ huius prohibitionis.*

§. 2. Nos cupientes perturbationibus, & malis exemplis huiusmodi quantum cũ Deo possumus obuiare, Motu proprio nõ ad alicuius instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa nostra scientia, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, nullus ex Fratribus Cappuccinis ad dictum Ordinem S. Francisci de Paula, nec e cõuerso, quod nullus Frater eiusdem S. Francisci de Paula ad Ordinem Fratrum Cappuccinorum huiusmodi, vllo vnquam tempore, & quacunque etiam & quantumcunque iustissima causa, etiam de licentia suorum Superiorum, se transferre posse, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo statuimus, & ordinamus. *Prohibitio de qua in rubrica.*

§. 3. Decernentes statutum & ordinationem huiusmodi per Fratres præfatos, sub indignationis nostræ pœna, inuiolabiliter obseruari debere, ac ex nunc irritum & inane quicquid secus super his à quoquã quauis auctoritate tam ordinaria quam delegata, scienter vel ignorãter contigerit attentari. *Pœna contrauenientium.*

§. 4. Nõ obstantib. Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus editis generalibus vel specialibus cõstitutionibus. *Derogatio contrariorum.*

tionibus & ordinationibus, ac statutis & consuetudinibus, cæterisq; contrarijs quibuscunque.

Fides transumptorum. §. 5. Cæterum quia difficile foret præsentes litteras ad singula quæque loca, in quibus de eis fides forsitan facienda foret, deferri, volumus vt ipsarum transumptis manu publici Notarij subscriptis, & sigillo alicuius personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, in iudicio & extra, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostēsę.

Dat. P.A. 2. die 6. Octob. Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 6. Octob. 11, 1567. Pont. nostri Anno secundo.

XLVI.

Quod spolia Monachorum Ordinis Cisterciensis, spectēt ad loca & Monasteria in quibus professionem emiserunt. Et Commendatarij, aut Commissarij Reuer. Cameræ Apostolicæ in illis se non intromittant.

De institutione & toto statu huius Ordinis, notam pleno in const. 1. Pasch. II. sup. fol. 25. Desiderium.

PIVS PAPA V.
Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1567.

Exordium. Decet Romanum Pontificem iustitiæ supremum assertorem ad ea libenter intendere, per quę gratiæ à Sede Apostolica in fauorem quarumcunq. præsertim Religiosarum personarum pro tempore emanatæ suum, vt par est, consequantur effectum, & vt id facilius subsequi possit, dubijs & difficultatibus, quæ superinde pro tempore oriuntur, aliquando per declarationis, quandoq. vero per alia remedia prouidere.

Causa huius constitut. §. 1. Sane cum sicut dilecto filio Hieronymo de la Souchiere Abbate generale, vel pro eo dilecto filio Dionysio Laceronis Procuratore & Vicario etiā generale Cistercien. Ordinis referente accepimus, in statutis & consuetudinibus, etiam iuramento confirmatione Apostolica vel alia firmitate roboratis, dicti Ordinis, priuilegijs quoque indultis & litteris Apostolicis eidem Ordini cōcessis, ac per fel. rec. Pium Papam IV. prædecessorem nostrum & Sedem Apostolicam confirmatis, inter alia disponatur, quod in spolijs, rebus & bonis Monachorum Ordinem ipsum professorum, in quibusuis locis & Monasterijs pro tempore decedentium, eorum Abbates, & Priores Commendatarij pro tempore existētes se intromittere nequeant, sed illa Monasterij seu Prioratus aut loci, in quo dictum Ordinem expresse professi fuerint, & seu eos decedere contigerit, conuentuali mensæ applicari & incorporari debeant, defuncto tamen superioribus diebus in Monasterio de Casamari eiusdem Ordinis Verulan. Diœcesi. quod dilectus filius Fuluius Philonardus Clericus, in Commendam ex concessione seu dispensatione Apostolica obtinet, quodam Antonio Pollutio ipsius Monasterij Priore, præfatus Fuluius & quidā Cameræ Apostolicæ Procurator, aut Commissarius ipsius Antonij bona, vt ipsa forsan in proprios vsus cōuertere possint, apprehendere & sibi appropriare contendāt, in grauem ipsius Monasterij Conuentualis mensæ iacturam, præiudicium & grauamen.

Quod spolia Monachorū Ordinis Cisterciēsis, nō ad eorū Cōmendatarios aut Camerā Apost. sed ad loca in quib. professionem emiserūt spectant. §. 2. Nos cupientes, vt ea quæ per prædecessores nostros, & Sedem præfatam roborata dicuntur, firmiter obseruentur, ac finem huiusmodi contentioni, futuris autem quantum cum Deo possumus obuiare volentes, eosdemq. Hieronymum Abbatem & Dionysium ac singulos Monachos Ordinis huiusmodi à quibusuis excōmunicationis, suspensionis & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs censuris & pœnis, à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum harum serie absoluentes & absolutos fore censentes, Motu proprio non ad ipsorum seu alicuius alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, quod de cætero tam præfatus Fuluius, quam quicunq. alij Commēdatarij quorūcunq. Monasteriorum & Prioratuum vel aliorum locorū dicti Ordinis, tam citra quam vltra montes, & in quibuscunque Mundi partibus consistentium, & quicunque nostri & Cameræ præfatæ Cōmissarij & Procuratores quomodocunque in spolijs, bonis & rebus quæcunque sint, tam præfati Antonij, quam aliorum quorumcunque Monachorum dicti Ordinis in ipsorum Commendatariorū Monasterijs, Prioratibus, locis & iurisdictionibus pro tēpore decedentium, se intromittere non possint, sed illa ad Monachos Monasteriorum, seu Prioratuum vel locorum huiusmodi, & seu eorum Conuentualem mensam coniunctim vel diuisim pleno iure spectare, & pertinere, ac eorundem Monachorum, seu mensæ fore & esse, eorumque possessionem realem & actualem adipisci & continuare, idsosq. Monachos desuper per quoscūque Commendatarios etiam prætextu cuiusuis indulti, seu concessionis sibi desuper facti, aut consuetudinis antiquitus obseruatæ, & seu præfatum Commissarium, seu quoduis alios quauis auctoritate fungentes molestari, perturbari, vel inquietari non posse, neque debere auctoritate Apostolica per præsentes decernimus & declaramus, illaque, quatenus opus sit, eisdem Monachis concedimus & assignamus.

§. 3. Necnon tam Fuluio, quam quibusuis alijs Commendatarijs, & Commissarijs præfatis, ne in spolijs, rebus & bonis pro tempore decedentium Monachorum huiusmodi directe vel indirecte, quouis quæsito colore, vel ingenio se de cætero intromittere audeant vel præsumāt, sub excommunicationis maioris latæ sententiæ, & alijs ecclesiasticis sententijs censuris & pœnis, etiam pecuniarijs arbitrio infrascriptorum Iudicum infligendis & moderandis districtius inhibemus. Inhibitio contra Cōmendatarios & officiales Cameræ.

§. 4. Ac tam venerabili fratri Episcopo Soranen. & dilecto filio Curiæ causarum Cameræ præfatæ Auditori generali, quam quibusuis alijs Iudicibus quauis auctoritate fungentibus, per quos in præmissis, vt præfertur, & non alias sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate iudicari debere volumus, per præsentes Motu simili mandamus quatenus ipsi & eorum quilibet per se vel alium seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit ac quoties pro parte Hieronymi & pro tempore existentis eiusdem Ordinis Abbatis, seu Dionysij & Monachorum huiusmodi fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis, ac tam dicti Antonij defuncti, quam quorumcunque aliorum Monachorum dicti Ordinis decedentium spolijs & bonis, eorumque (cum Monachi ipsi decesserint) possessione adipiscenda efficacis defensionis præsidio assistentes faciant Abbatem & Monachos ipsos statutis priuilegijs & indultis quo ad dicta spolia, res, & bona, necnon decreto, declaratione, concessione, & assignatione, ac inhibitione præfatis pacifice frui & gaudere, non permittentes eos desuper per quoscunque quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles per sententias, censuras & pœnas ecclesiasticas præfatas, aliaque opportuna iuris & facti remedia appellatione postposita compescendo. Et nihilominus legitimis super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiā ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Deputatio executorum huius const.

§. 5. Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacij Papæ VII. etiam prædecessoris nostri de vna, & Concilij generali de duabus dietis, dummodo vltra tres quis vigore præsentium ad iudicium non trahatur, & alijs Apostolicis necnon Prouincialibus & Synodalibus constitutionibus & ordinationibus, ac quibusuis etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis tam Ordini & Commendatarijs præfatis eorumque Superioribus & personis, quam Cameræ præfatæ, ac quibusuis illius Commissarijs, & Procuratoribus sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis in genere vel in specie, etiam consistorialiter concessis, confirmatis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus, specialis specifica & expressa mentio, seu quęuis alia Clausulæ derogatoriæ.

ex-

expressio habēda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ad de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Dat. P. An. 2. die 23. Oct.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 23. Octobris 1567. Pont. nostri Anno secundo.

XLVII.

Declaratio portionum assignandarum Vicarijs perpetuis Ecclesiarum Parochialium, Monasterijs, beneficijs, Ecclesijs vel locis pijs perpetuo vnitarum.

Hæc bulla in parte respiciente Vicarias Ecclesiarum Mendicantium, ad iuris & Concilij Tridentini terminos reducta est à Greg. XIII. in const. 9. In tanta. Et quo ad Vicarias Vrbis hic idem Pont. assignationem præfiniuit hic infra in const. 139 Et si omnibus. De eiusmodi autem vnionibus & portionibus loquitur etiā in Conc. Tridan c. 5. & seqq. sess. 7. & c. 9 sess 14. & c. 13 sess. 24. c. 16 sess. 25.

Edita An. D. 1567.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD exequendum Pastoralis officij debitum, vigilātibus studijs intendentes, ad ea per quæ Cathedralium aliarumue Ecclesiarū, necnon Monasteriorum, beneficiorū, seu Collegiorum, ac aliorū piorū locorū prospero profectui, diuiniq. cultus augmento, & opportunæ cōgruæq. substentationi Parochialium Ecclesiarū eisdem vnitarum statui feliciter dirigendo, & personarum in illis curā animarum exercentiū vtilitati recta ratione, & prouida moderatione cōsuli, & salubriter prouideri valeat, libēter interponimus nostrę sollicitudinis partes.

Ordinarij excedebant modū e Cōc. Trid. in assignatio ne portionū Vicarijs perpetuis faciēda.

§. 1. Hinc est quod nos, ad quorū aures (quod nō sine animi nostri molestia referimus) peruenit nonnullos ex venerabilibus fratrib. nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, in deputandis Vicarijs, ac in assignatione portionum Vicarijs perpetuis Parochialium dictis Ecclesijs, Monasterijs, beneficijs, Collegijs, vel locis pijs perpetuo vnitarum ex Concilio Tridentino facienda, ita modū excessisse, vt parum aut nihil ex fructibus, redditibus, & prouentibus Parochialium Ecclesiarum sic vnitarum Ecclesijs, Monasterijs, beneficijs, Collegijs, alijsue locis pijs remanserint, ob idq. multæ ortæ sint super hoc controuersiæ circa interpretationes decreti dicti Cōcilij.

Declarat hic Pōt. iste quantitatem dictarum portionum.

§. 2. Nos ad eas tollendas animum intendentes, cōsiderantesq. vniones ipsas ideo à prędecessoribus nostris factas esse, vt ex redditibus, & emolumentis beneficiorum vnitorum, Ecclesijs, Monasterijs, Collegijs, beneficijs, & locis pijs, quibus illa vniuntur, facilius onera eisdem incumbentia supportentur, & promptius à ministris Ecclesiasticis, in eisdem diuina officia celebrentur, hospitalitas seruetur, aliaq. charitatis opera exerceatur, ac etiam vt nihilominus cura animarum dictarum Parochialiū laudabiliter exercereretur, Motu proprio, & ex certa nostra scientia auctoritate Apostolica hac nostra perpetuo valitura constitutione statuimus, & ordinamus, ac declaramus, quemadmodum etiam de ipsius Concilij mente fuisse colligimus, Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos præfatos in assignatione portionis ipsis Vicarijs perpetuis ex prædicto Cōcilio ipsorum Prælatorum arbitrio facienda, ita se continere & arbitrari debere, vt non maior centum, nec minor quinquaginta scutorum annuorū summa computatis omnibus etiam incertis emolumētis & alijs obuentionibus communiter percipi solitis eis omnino assignetur, nisi Vicarijs solitū fuisset plus assignari, siue in quantitate, aut quota fructuum, pecuniaq. numerata, fundo, seu alia re stabili portio huiusmodi constituatur, cuiuscunque valoris Parochialis Ecclesia vnita fuerit, & habita etiam ratione reddituum & onerum loci, cui Parochialis ipsa vnita fuerit. ita quod portiones vltra, vel infra dictas summas scutorum centum, & scutorū quinquaginta hactenus assignatæ, vel in posterum forsan assignandæ, quo ad excessum, & defectum huiusmodi nullius roboris, & momenti existāt, & ad summas prædictas reductæ & auctæ respectiue censeantur. nisi tamen valor annuus ipsius Parochialis vnitæ habita ratione, vt prefertur, minor sit quinquaginta scutis. quo casu portio assignata, vel assignāda Vicario perpetuo non debeat excedere summam annuarum valoris dictæ Parochialis, sed sufficiat quod omnes fructus eius duntaxat attribuantur ipsi Vicario perpetuo.

Et ad quos spectet onus soluēdi quindennia pro ipsis portionibus.

§. 3. Et quoniā iniquum esset, eos qui cōmodis priuātur, eadē onera quæ prius sustinebāt debere sufferre, volumus & statuimus, quod Ecclesię, Monasteria, Collegia, beneficia, & pia loca huiusmodi, in quorū Parochialibus Ecclesijs vnitis cōtinget Vicarias prædictas erigi, pro quantitatibus fructuū ipsis Vicarijs perpetuis assignatorum, ad solutionē quindenniorū, quam nobis & Cam. Apost. soluunt, vlterius non teneantur, sed eis detractio fiat ad ratā certorum, quæ de fructibus dictarū Parochialiū percipiūtur. Ita tamen quod Vicarij perpetui, qui pro tēpore deputabuntur, teneantur accipere à Sede Apost. nouā prouisionē suæ deputationis, & soluere annatā pro portione fructuū, reddituū & prouentuū certorum sibi assignata, & expedire litteras Apost. nec alias ad possessionē dictarum Vicariarū perpetuarum, & seruitium earundē Parochialiū admitti possint, nisi soluta annata, & expeditis litteris Apostolicis nouæ prouisionis, vt prefertur, alioquin integrum quindenniū solui debere, nec Vicarij prædicti antea tuta conscientia fructus percipere possint.

Eligendique Vicarios.

§. 4. Volumus insuper, & ita mandamus, quod dicti Vicarij perpetui non ad liberam Ordinariorum electionem, sed ad nominationem illorum, in quorum Ecclesijs vnitis ponentur, cum ipsorum Ordinariorum, seu eorum Vicariorum præuio examine approbatione deputentur.

Facultas Mēdicantiū, quo ad Vicarias locorum eis vnitas.

§. 5. Et si dictæ Parochiales vnitæ erunt Monasterijs Regulariū Mendicantiū possint à Superioribus dictorum Monasteriorum nominari ex ipsis Mendicātibus. quos si Ordinarij præuio examine, per se aut eorum Vicarios faciendo idoneos ad curam animarum exercendā inuenerint, & ita pro idoneis approbauerint, teneantur in Vicarios, ad nutum tamen Superiorum suorum amouibiles, deputare. Idemq. etiam seruetur in regularibus Monachis tantum, dummodo in ea Parochiali, in qua vnus ex Monachis fuerit, seruata forma prædicta, Vicarius deputatus, habitēt cū eo saltē quatuor alij ex dictis Monachis.

Vide not. in rub.

Decretum irritans.

§. 6. Sicq per quoscunque Iudices quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi potestate iudicari & interpretari debere, necnon irritum & inane decernimus, quicquid secus à quoquam quauis auctoritate attentatum forsan est hactenus, vel in posterum contigerit attentari.

Clausulę derogatorię.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Iussio publicandi.

§. 8 Volumus autem quod præsentes litteræ in Cancellaria nostra Apostolica, & ad valuas Principis Apostolorum de Vrbe de more publicentur, & inter constitutiones perpetuo valituras describantur.

Exemplorum fides.

§. 9. Et quia difficile foret eas ad singula quæq. loca deferri, quod earum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati munitis eadē prorsus fides adhibeatur, quę præsentib. adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostēsæ. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 2. die 5. Non.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1567. Cal. Nouembr. Pont. nostri Anno secundo.

Publicatio.

Anno a Natiuitate Domini 1567. Ind. 10. die vero 15 mensis Decembris, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno eius secundo, retroscriptæ litteræ Apost. affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Principis Apost. de Vrbe, & Cancell. Apost. ibidē dimissis copijs affixis per nos Io. Andreā Rogerium, & Ant. Clerics Cursores Apost. Ioannes Guerardi Mag. Curs.

XLVIII.

Prohibitio agitationis Taurorum, aliarumq. ferarum bestiarum, cum annullatione votorum, & iuramentorum desuper adhibitorum.

Circa vota & iuramenta illicita, generalior est prohibitio Greg. XIII. inf. in eius const. 93. Inter Apostolicas.

Edita An. D. 1567.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DE salute gregis Dominici nostræ curæ diuina dispensatione crediti, prout ex debito Pastoralis officij astringimur, solicite cogitantes, fideles cunctos gregis eiusdem ab eminentibus corporum periculis etiam animarum pernicie perpetuo arcere studemus.

Causa prohibitionis.

§. 1. Sane licet detestabilis duellorum vsus à diabolo introductus, vt cruenta corporum morte animarum etiã perniciem lucretur, ex decreto Concilij Tridentini prohibitus fuerit, nihilominus adhuc in plerisque Ciuitatibus, & alijs locis, quamplurimi ad ostentationem virium suarum & audaciæ, in publicis priuatisque spectaculis, cum Tauris, & alijs feris bestiis congredi non cessant, vnde etiam hominum mortes, membrorum mutilationes, animarumque pericula frequenter oriuntur.

Prohibitio agitationis Taurorum & ferarum bestiarum.

§. 2. Nos igitur considerantes hæc spectacula, vbi Tauri, & Feræ in circo vel foro agitantur, à pietate, & charitate Christiana aliena esse, ac volentes hæc cruenta turpiaque, dæmonum & non hominum, spectacula aboleri, & animarum saluti quantum cum Deo possumus prouidere, omnibus & singulis Principibus Christianis quacunque, tam ecclesiastica quam mundana, etiam Imperiali, Regia, vel quauis alia dignitate fulgentibus, quouis nomine nuncupentur, vel quibusuis Communitatibus & Rebuspublicis, hac perpetuo nostra cõstitutione valitura sub excõmunicationis & anathematis pœnis ipso facto incurrendis, prohibemus & interdicimus, ne in suis Prouinciis, Ciuitatibus, Terris, Oppidis & locis, huiusmodi spectacula, vbi Taurorum aliarumque Ferarum bestiarum agitationes exercentur, fieri permittant. Militibus quoque cæterisque aliis personis, ne cum Tauris & alijs bestiis in præfatis spectaculis, ipsi tam pedestres quam equestres congredi audeant, interdicimus.

Moriens ibi, careat ecclesiastica sepultura.

§. 3. Quod si quis eorum ibi mortuus fuerit, ecclesiastica careat sepultura.

Clerici spectaculis non intersint neque Milites.

§. 4. Clerici quoque tam regularibus quam secularibus beneficia ecclesiastica obtinentibus, vel in sacris ordinibus constitutis, sub excommunicationis pœna ne eisdem spectaculis intersint, similiter prohibemus.

Contractus omnes de eiusmodi agitationibus irritantur.

§. 5. Omnesque obligationes, iuramenta & vota, à quibusuis personis, Vniuersitate vel Collegio de huiusmodi Taurorum agitatione, etiam vt ipsi falso arbitrantur, in honorem Sanctorum, seu quarumuis ecclesiasticarum solemnitatum, & festiuitatum, quæ diuinis laudibus, spiritualibus gaudiis, piisq. operibus, non huiusmodi ludis celebrari & honorari debent, hactenus factas, & facta, seu in futurum fienda, quæ & quas omnino prohibemus, cassamus & annullamus, ac pro cassis, nullis & irritis haberi perpetuo decernimus atque declaramus.

Principes hãc sanctionem seruari faciãt.

§. 6. Mandamus autem omnibus Principibus, Comitibus, & Baronibus S. R. E. feudatariis, sub pœna priuationis feudorum, quæ ab ipsa Ecclesia Romana obtinent. Reliquos vero Principes Christianos, & Terrarum dominos prædictos hortamur in Domino, & in virtute sanctæ obedientiæ mandamus, vt pro diuini nominis reuerentia & honore, præmissa omnia in suis dominiis, ac Terris huiusmodi exactissime seruari faciant, vberrimam ab ipso Deo mercedem tam boni operis recepturi.

Prælati sub censuris ecclesiast. idem procurent.

§. 7. Ac vniuersis venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, aliisque locorum Ordinarijs, in virtute sanctæ obedientiæ, sub obtestatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus in Ciuitatibus, & Diœc. propriis præsentes nostras litteras sufficienter publicari faciãt, & præmissa, etiam sub pœnis & censuris ecclesiasticis obseruari procurent.

Quibuscunq. non obstantibus.

§. 8. Non obstantibus quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac exemptionibus, priuilegijs, indultis, facultatibus, & litteris Apostolicis, quibusuis personis cuiuscunque qualitatis, & conditionis existentibus, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & alijs decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, quibus illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Fides transumptorum.

§. 9. Volumus autem quod præsentes litteræ in Cãcellaria nostra Apostolica, & acie Campi Floræ de more publicentur, & inter constitutiones perpetuo valituras describantur, & earum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorsus fides vbique adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo, &c.

D.P. An. a die 1. Nou.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimoseptimo, Cal. Nouembris, Pont. nostri Anno secundo.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1567. indict. 10. die vero 15. mẽsis Nouembris, Pont. Sanctiss. D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno eius 2. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, ibidem dimissis copijs affixis per nos Antonium Clerici, & Ioannem Andream Rogerium præfati S. D. N. Papæ Cursores.

Ioannes Guerardus Magister Curs.

XLIX.

Declaratio quod Ordo Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula, inter Ordines Mendicantes compreheditur, eorumq. gratijs & priuilegijs perfruitur.

Alia de hoc Ordine, notata sunt apud const. 5. Sixti IV. Sedes. sup. fol. 335.

Edita A. D. 1567.

PIVS PAPA V. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

APostolicæ Sedis benignitas sicut ex debito Pastoralis officij erga omnes fideles generaliter affectum charitatis extendit, sic eos quos sub regularis obseruantiæ iugo diuino cultui emancipatos esse cognoscit speciali tenetur patrocinio confouere.

Ordo Minimorũ S. Francisci de Paula habet omnia priuilegia Mendicãtiũ vt sup. in const. 5. Iulij II. fol. ...

§. 1. Exponi sane nobis nuper fecerũt dilecti filij Fratres Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula iamdudũ Apostolica auctoritate approbati, quod licet inter alia eis concessa priuilegia & indulta, omnia & singula quatuor Mendicantium Ordinum priuilegia ad Ordinẽ Minimorum huiusmodi, ac illius professores & domos, eorũmq. Ecclesias per Sedem Apostolicam extensa, & ampliata fuerint, & propterea Fratres Ordinum huiusmodi etiam sub Mendicantium nomine comprehendi debeãt, nec super præmissis à quoquam molestari possint. Cum tamen (sicut eadem expositio subiungebat) ex eo quod nos nuper in quadam declaratione per nos sub Mendicantium Fratrum Ordinibus certis tunc expressis de causis facta, præter S. Dominici, & S. Francisci, ac Eremitarũ S. Augustini, necnon Carmelitarum Mendicantium Ordines, etiam in illis B. Mariæ Seruorũ inseri voluerimus, ac propterea facile à quibusdam dubitari merito posset, quod si Ordinis Minimorum Fratres huiusmodi sub illis comprehendi voluissemus, nos specialem etiam de illis mentionem omnino fecissemus. Quare ne super præmissis vnquam dubitari contingat, ijdem Fratres nobis humiliter supplicari fecerunt, vt sibi in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic modo Pont. idẽ decernit, & inter Ordines

§. 2. Nos attendentes, eos (cum actu mendicent) nõ nisi honesta de causa in Mendicantiũ Ordinẽ esse adscriptos, ac propterea sua priuilegia illæsa cõseruare volentes, eosque

Mendicantes, ipsum cõprehendi declarat.

eosque & eorum quemlibet à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, necnon quarumcunque litium, & causarum statum, ac merita, nomina & cognomina Iudicum, coram quibus illæ pendent, ac collitigantium, aliorumque, nec non quorumcunque priuilegiorum, indultorum, exemptionum, & immunitatum eis concessorum præsentibus pro expressis habentes, causasque huiusmodi ad nos harum serie auocantes, illasque penitus & omnino extinguentes, ac litigantibus huiusmodi perpetuum super præmissis silentium imponentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula priuilegia, immunitates exemptiones, facultates, gratias, libertates indulta, & alias gratias, tam per nos nuper quam quoscunq. Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem eandem quomodolibet Mendicantibus Ordinibus concessa, ad præfatum Minimorum Ordinem de nouo extendimus, & ampliamus, ipsosq. vere Mendicantes esse, & sub Mendicantiũ Ordinibus esse, & comprehendi debere, necnon omnia & singula Concilii Tridentini decreta pro Mendicantibus Ordinibus declarata, & modificata, etiam pro Ordine Minimorum huiusmodi declaramus, & modificamus.

Eorumq priuilegia obseruari præcipit.

§. 3. Districtius in virtute sanctæ obedientiæ, ac aliis arbitrio nostro infligen. pœnis inhibentes quibusuis locorum Ordinariis, ac aliis quibuscunque, ne eosdem Fratres Ordinis Minimorum contra eos sic concessa priuilegia molestare, inquietare, vel perturbare audeant, vel præsumant.

Clausul. praeseruatiua huic bullæ apponit.

§. 4. Decernentes quoque præsentes litteras vllo vnquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari nullatenus posse, minusue sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus, modificationibus, limitationibus, restitutionibus, & aliis contrariis dispositionibus, tam per nos quam etiã successores nostros quomodolibet, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque decretis, pro tempore factis & faciendis quorumcunque tenorum existant, includi, sed illis non obstantibus in suis robore & efficacia persistere, & quoties illæ emanabunt toties in pristinum statum, restitutas, repositas, & plenariæ reintegratas, etiã sub data per ipsos Fratres Ordinis Minimorum eligenda, de nouo concessas esse, & ita incommutabilis voluntatis & intentionis nostræ esse, & ad hoc vt perpetua firmitate subsistant, vim validi & efficacis contractus inter dictam Sedem, & præfatorum Ordinum Mendicantium Fratres huiusmodi habere.

Clausulã sublata, &c. addit.

§. 5. Sicque per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S.R.E. Card. sublata eis & eorũ cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. irritum quoque & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores eius deputat.

§. 6. Quo circa venerabilibus fratribus Archiepiscopo Theatino, & Episcopo Amerino, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes committimus & mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios præsentes litteras & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorundem Fratrum Ordinis Minimorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra ipsos Fratres Ordinis Minimorum huiusmodi voluntate statuto, declaratione, & aliis premissis omnibus & singulis pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eos per quoscunque quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas aliaque opportuna iuris & facti remedia appellatione postposita compescendo. Et nihilominus legitimis super his habendis seruatis processibus, cẽsuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauãdo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Contrarijs derogat.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac fel. recor. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas quis vigore præsentium ad iudicium non extrahatur, & aliis necnon in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis specialibus vel generalibus, cõstitutionibus & ordinationibus, ac quibusuis etiam iuramento, confirmatione Apost. vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cũ quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibus quoque & & aliis decretis in genere vel in specie, & quomodolibet per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros præfatos, ac nos & Sedem præfatam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia etiam consistorialiter, & de fratrum nostrorum consilio, necnõ Apostolicæ potestatis plenitudine concessis, confirmatis & innouatis. Quibus omnibus etiam si de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbũ inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus cõmuniter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Dat. Romæ apud S. Petrũ, sub annulo Piscatoris die 9. Nouembris 1567. Pontificatus nostri Anno secundo.

Dat. P. Ann. 3. die 9. Nou.

L.

Declaratio quod Congregatio Fratrum S. Hieronymi Iesuatorũ nuncupata, vere cõprehendatur inter Ordines Mendicantiũ, eorũq. perfruatur gratijs & indultis.

Recordare quod ista Congregatio specialiter gaudet omnib. gratijs & priuilegijs concessis & cõcedendis, Ordini Fratrum Eremitarum S. Augustini, cuius Regulam profitetur, vt in 36. const. Clem. VII. Sacræ. sup. fol. 6c4. Alia autem dicam in const. 13. S. D. N. Pauli V. Religiosos.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1567.

Exordium.

Romanus Pontifex priuilegia religiosis Altissimo famulantibus à Sede Apostolica cõcessa, illis nedum conseruare, sed aliis etiam religiosis cõcessa ad eos quandoq. extendere & ampliare consueuit, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Causa huius constitut.

§. 1. Sane sicut accepimus, licet inter alia priuilegia dilectis filiis Cõgregationi Fratrum S. Hieronymi Iesuatorum nuncupatorum, cuius Fratres illã pro tẽpore ingredientes professionem per religiosos Ordinis S. Augustini emitti solitã, expresse emittere, & in cõmuni viuere soliti sunt, concessa etiã omnia & singula priuilegia, exemptiones, immunitates, gratiæ, & indulta Ordini Eremitarum eiusdem S. Augustini, & illius professoribus, ac forsan alijs Ordinibus Mendicantiũ concessa, ad ipsam Cõgregationẽ, & illius Fratres, eorumq. domos, & Ecclesias per Sedẽ Apost. extẽsa, & ampliata fuissent. Et propterea Cõgregatio huiusmodi, & illius Fratres dictis priuilegiis gaudere, & sub Mendicantiũ numero cõprehendi debeãt, nec super præmissis à quoquã molestari possint. Cũq. nos nuper in quadã declaratione per nos super Mẽdicantiũ Fratrũ Ordinibus, certis tũc expressis, de causis facta, vltra S. Dominici, & S. Frãcisci, ac Eremitarũ S. Augustini, necnõ Carmelitarũ Mendicantiũ Ordines, solũ in illis Ordinem B. Mariæ Seruorũ inseri voluerimus. Et propterea facile à quibusdã dubitari merito posset, quod si dictã Cõgregationem, & illius Fratres sub illis cõprehendi voluissemus, nos specialem etiã de illis omnino fecissemus mentionẽ.

Concessio Indultorum Ordinibus Mendicãtium elargitorum.

§. 2. Nos itaq. attendentes, eos cum actu mendicẽt, nõ nisi honesta de causa in Mẽdicãtiũ Ordinibus huiusmodi

esse adscriptos, ac propterea sua priuilegia huiusmodi illęsa conseruare volentes, ac quarumcunq. litium, & causarum status & merita, ac nomina, & cognomina Iudicum, coram quibus illæ pendent, & colligantium, aliorumque, necnon quorumcunque priuilegiorum, indultorum, exemptionum, & immunitatum ipsi Congregationi concessorum, tenores præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad ipsius Congregationis, vel illius Fratrum aut alicuius ex eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, ac ex certa scientia, & de eiusdem Sedis potestatis plenitudine, omnia, & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, gratias, libertates, indulta, & alias gratias tam per nos nuper, quam quoscunque Rom. Pontifices prædecessores, & Sedẽ eandem quomodolibet Mendicantibus Ordinibus concessa, eorum omnium ac desuper, & tam sub plumbo, quã in forma breuis confectarum litterarũ tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis, & insertis habentes, ad ipsam Congregationem Iesuatorum, illiusq. Fratres, domos, Ecclesias, & loca quæcunque de nouo quo ad ea quæ eorum Regulæ & modo viuendi non repugnant tantum, auctoritate Apostolica tenore præsentium extendimus, & ampliamus.

Conmmeratio inter Ordines Mendicantium.

§. 3. Ipsosque vere Mendicantes, & sub Mendicantium Ordinibus esse & comprehendi debere, necnon omnia, & singula Concilij Tridentini decreta pro Mendicãtibus huiusmodi declarata, & modificata, etiam pro Congregatione huiusmodi, eiusq. Fratribus declaramus, & modificamus. Districtius inhibentes quibusuis locorũ Ordinarijs, ne dictam Congregationem, illiusq. Fratres contra eis sic concessa priuilegia molestare, inquietare, vel perturbare audeant, vel præsumant.

Clausulę præseruatiuæ.

§. 4. Decernẽtes quoque præsentes litteras vllo vnquã tempore de subreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari nullatenus posse, minusue sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus, modicationibus, limitationibus, restitutionibus, & alijs contrarijs dispositionibus tam per nos, quam etiam successores nostros, quomodolibet, ac etiam cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibus decretis pro tempore factis, & faciendis, quorumcũq. tenorum existant, includi, sed illis non obstantibus in suis robore, & efficacia persistere, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, & sub data etiam per ipsos eligenda de nouo concessas esse, & ita incommutabilis voluntatis, & intentionis nostræ esse. Et ad hoc, vt perpetua roboris firmitate subsistant, vim validi & efficacis contractus inter Sedem Apostolicam, & præfatos Ordines Mendicantiũ, & Congregationem huiusmodi illiusq. Fratres habere debere. Sicq. per quoscunque Iudices, & Commissarios, etiã causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S.R.E. Card. sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicãdi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter cõtigerit attentari.

Iudicum & Executorum deputatio.

§. 5. Quo circa venerabilibus fratribus Amerin. & Maceraten. Episcopis, ac dilecto filio Curiæ causarũ Cameræ Apostolicæ generali Auditori, per præsentes Motu simili committimus, & mãdamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorũ, per se vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, dũ & quando ac quoties opus fuerit, & pro parte Cõgregationis vel illius Fratrum huiusmodi, aut alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisq. in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eos & eorũ quemlibet dictis priuilegijs, exẽptionibus, facultatibus, gratijs, & indultis, dictis Ordinibus Mendicantibus cõcessis, pacifice frui & gaudere, ac præsentes litteras obseruari, non permittentes eos desuper per quoscunq. quomodolibet molestari perturbari, aut inquietari, Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras ecclesiasticas appellatione postposita compescẽdo, ipsasq. censuras etiã iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausulę derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus præmissis, & fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium nõ trahatur, ac quibusuis litis pendentijs, quas nos harum serie ad nos auocamus, illasq. extinguimus, & litigãtibus huiusmodi perpetuum silentium imponimus, ac Apostolicis necnon in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, ac quibusuis etiam iuramento, cõfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis & litteris Apostolicis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, irritantibusq. & alijs decretis ac clausulis, etiam motu proprio, etiam consistorialiter, & de fratrum nostrorum consilio concessis, confirmatis, & pluries innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importãtes mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro plene & sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dutaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque, aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 18. Nouembris 1567. Pont. nostri Anno secundo.

D. P. Ann. die 19. Nou.

LI.

Prohibitio signandi & expediendi commissiones causarũ, & inhibitiones in causis spoliorum & illicitę negotiationis, non citato prius Commissario R. Cam. Apost.

De munere & auctoritate Commissarij, vide plene in const. 67. Pij IV. Cum inter. fol. 122. & infra in const. 44. Sixti V. Ad excelsum. vbi notabo.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1568.

Causæ huius prohibitionis.

ATtendentes quam frequenter cõtingat, quod qui bona ad Cameram Apostolicam spectan. & signanter spolia per Clericos deceden. relicta detinẽt, varijs prætextibus, & calumnijs, dilationes & subterfugia quærentes, illorum consignationem facere, & debitam satisfactionem impendere recusant, & vt se in huiusmodi iniusta detentione confoueant, modo friuolas appellationes confingunt, modo inhibitiones summa malitia extorquent, quibus causas ad Iudices non informatos, & vbi non est qui causarum huiusmodi expeditioni vacet, trahunt, in graue animarum suarum præiudicium, & Cameræ præfatæ læsionem.

Prohibitio decernẽdi inhibitiones per quoscunq. Iudices in causis spoliorum & illicitæ negotiationis, nõ citato Cõmissario Cameræ.

§. 1. Et propterea incommodis huiusmodi obuiare volentes, dilectis filijs Vitellotio S.R.E. Card. Camerario, ac omnibus Romanæ Curiæ Iudicibus, tam ordinarijs quam delegatis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ pœna præcipimus & mandamus, ne in causis spoliorum, vel illicitarum negotiationum per Clericos factarum, inhibitiones aliquas, tam auctoritate sua ordinaria, quam etiam vigore rescripti extra Romanam Curiam ad quasuis Mundi partes, & contra quosuis collectore, decernant, & relaxent, nisi prius in ipsa Romana Curia ad illis decerni videndum dilectus filius Cameræ Apostolicæ Commissarius generalis fuerit citatus, & de citatione huiusmodi in actis appareat, & de ea in inhibitione ipsa mentio fiat.

Prohibitio Cõmissiones causarũ per Referendarios & alios expediẽdi nõ citato eodẽ Cõmissario.

§. 2. Porro Signaturę nostræ tam gratiæ quam Iustitiæ Referendarij, ac Cancellariæ Apostolicæ Corrector, & Auditor contradictarum, similiter commissiones in causis huiusmodi nullo modo, nisi præuia citatione eiusdem Commissarij expediant.

Et si

Annullatio inhibitionũ emanatarum vigore cõmissionũ, ex quarũ clare non dignoscitur, an de prędictis causis agatur

§.3. Et si quandoque contingat ita sub verborum inuolucro, vel alia narratiua commissiones concipi, vt discerni non possit, an de causis spoliorum, vel illicitarum negociationum agatur, tunc tam nuncij Apostolici in Prouincijs residentes, & de causis huiusmodi cognoscentes, quam à dilecto filio Thesaurario nostro generali spoliorum collectore, & eisdem nuncijs deputati subcollectores, quibus inhibitiones huiusmodi præsentari contingat, illis minime parere teneantur, sed absque aliquo scrupulo, aut pœnarum incursu, illis reiectis, ad vlteriora procedere possint & debeant, partibus alias iustitiam ministrando. & nihilominus irritum & inane decernimus, quicquid contra præsentium tenorem, fuerit decretum vel attentatum.

Forma & effectus publ.

§.4. Volumus autem quod præsentis Motus proprij cedula, valuis Cancellariæ & Cameræ Apostolicæ per vnum ex cursoribus nostris. vt moris est publicata, ita omnes Romanæ Curiæ officiales, & Iudices afficiat, ac si personaliter singulis intimata foret.

Sola sufficit signatura.

§.5. Et quod illius sola signatura, etiam absque data & registratura sufficiat, & vbique fidem faciat, contrarijs non obstantibus quibuscunque.

PP. subscr.

Placet Motu proprio. M.

D.P. An. s. 5. Ianuarij.

Die 5. Ianuarij 1568. retroscrip. litteræ affixæ & publicatæ fuerunt in valuis Cancellariæ Apostolicæ, per me Nicolaum de Matthæis Curs.

Franciscus Sottocasa Mag. Curs.

L I I.

Quod Fratres Ordinis Minorum S. Francisci de Obseruantia, semper possint extra tempus Quadragesimæ & Aduentus, in feria quinta, in qua non occurrit aliquod festum, aut eius octaua, recitare officium Sanctissimi Corporis CHRISTI.

Alia de hoc Ordine, indicaui sup. in const. 23. Leon. X. Ite. fol. 511.

Edita An. D. 1568.

P I V S P A P A V.

Dilectis filijs Ministro Generali, & vniuersis fratribus Ordinis Minorum de Obseruantia.

Fratres Minores de Obseruãtia supplicarunt Papæ pro licentia celebrandi qualibet 5. feria officium corporis Christi.

§.1. EXponi nobis nuper fecistis, quod cum vos mente recolentes Dominum nostrum IESVM CHRISTVM transiturum de hoc mundo ad Patrem in vltima cœna, qua pascha cum discipulis suis manducauit admirabile sacramentum pretiosissimi corporis & sanguinis sui instituisse, vt vniuersi Christicolæ illud tanquam suæ Charitatis, quam in Cruce ostendit, memoriale recolerent, pro ipsius Dominici corporis solemniori & specialiori veneratione, desideratis qualibet quinta feria officium de CHRISTI corpore, prout in breuiario Romano ipsius solemnitatis die habetur recitare, si vobis ad id Sedis Apostolicæ suffragaretur auctoritas. Quare nobis humiliter supplicare fecistis, vt vobis in præmissis opportune prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ergo Põt. d. licentiam concedit, p̃terquam in quadragesima & aduentu, & in festo vel octaua occurrẽte in d. 5. feria.

§.2. Nos pium hoc vestrum desiderium plurimum in Domino collaudantes, ac huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis & vestrum cuilibet vbilibet existentibus, vt qualibet quinta feria, quæ totius quadragesimæ, & aduentus Domini non fuerit, aut in qua aliquod festum seu octaua non inciderit, omisso occurrenti officio, illud de corpore Christi, iuxta illud quod in præsenti breuiario Romano, in eius solemnitatis die recitandum proponitur, recitare libere & licite valeatis, ita tamen quod illud sic recitando, debito ad quod astricti estis, in omnibus & per omnia perinde satisfacere censeamini, ac si officium pro tempore currens, & vobis à Romana Ecclesia propositum recitaretis; nec propterea illo recitato ad occurrentes huiusmodi, vel alicuius alterius officij recitationem teneamini, nec ad id, à quoquam inuiti, cogi aut compelli possitis, minus vel aliquas sententias, censuras, & pœnas quomodolibet latas incurrentes, auctoritate Apostolica per præsentes indulgemus.

Ordinarijs & alijs mandat ne Fratres de Obseruãtia molestẽt.

§.3. Districtius inhibentes quibusuis locorum Ordinarijs, & quibusuis alijs, quacunque auctoritate fulgentibus, vel cuiuscunque gradus existentibus, ne vos & vestrum quemlibet quouis prætextu super præmissis quomodolibet molestare, perturbare, aut inquietare sub excommunicationis sententia, alijsque arbitrio nostro moderandis & infligendis pœnis audeant vel præsumant.

Contrarijs derogat.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis Apostolicis, necnon in Prouincialibus constitutionibus & ordinationibus generalibus ac synodalibus Concilijs editis, atque Ordinis præfati, & quibusuis alijs etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate roboratis, statutis, consuetudinibus, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Transumptis credi iubet.

§.5. Cæterum quia difficile foret præsentes litteras ad singula quæque loca in quibus expediens foret deferre, volumus & similiter Apostolica auctoritate prædicta decernimus, quod illorũ transumptis manu alicuius notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in dignitate Apostolica cõstitutæ munitis, eadẽ prorsus in iudicio & extra, ac alias vbilibet fides indubia adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 3. 8. Ianuarij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris die octaua Ianuarij millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, Pontificatus nostri Anno tertio.

L I I I.

Vnio Fratrum Amadeorum, & Clarenorum, Ordini Fratrum Minorum S. Francisci de Obseruantia.

Scias nonnullos de prædictis Fratribus, ad Conuentuales Fratres transiuisse, quos tandem ibi permanere posse, concessit Greg. XIII. die 20. Decembris 1581. cuius tamen bullam vti minus necessariam prætermisi. De toto autẽ Ordine Franciscano plene notaui sup. ad const. 6. Honor. III. Solet. fol. 46.

Edita An. D. 1568.

P I V S E P I S C O P V S,
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

S. Franciscus in humanis existẽs multos fratres sub vnica regula collegit.

BEatus CHRISTI SALVATORIS Confessor FRANCISCVS dum adhuc mortalis huius vitæ spatia decurreret, ardentissimo cœlestium amore captus, nec sibi tantum illa, sed quamplurimis hominum fieri potest, quæsita cupiens, totusq. in idipsum incumbens, quæ Ordinis Minorum initia fuerunt, confluentes ad se veluti ad meliorem frugem vndique fratres suos in vnam familiam collegit, collectosq. ipsorum omnium vitam & mores, ad vnam eandemq. regulam dirigens, ijs præceptis instituit, ea disciplina formauit, quæ ad coniunctionem, atque adeo vnionem inter illos conciliandam ac tuendam maxime pertinerent, humilitatem illis præcipue amplectendam proponens, qua humana hæc omnia & fluxa, quod eiusdem SALVATORIS consilium fuerat, aspernati, solidam ac permanentem à DEO felicitatem expectarent. Itaque hac ipsa familia suas operas ad præscriptam rationem grauiter conferente, Domini DEI nostri ager egregie cultus vberrimos & præstantissimos fructus continuo protulit, & subinde profert, atque, vt speramus, proferet in dies suauiores & largiores.

Sed dicta regula in plures seg[...] postea segregata fuit.

Hic dignosce ex hisque notaui in const. Hon. iij. cit. in rub.

§.1. Verum quoniam eadem familia, quæ vna ab vno constituta fuerat, in quasdam quasi partes paulatim ita concessit, vt iam non vna, ne ipso quidem, quo à patre suo vocata est, nomine consistat, sed varijs agnominibus cum de illa, vel illa parte agitur sit distinguendum. Propterea nos ne animorum quidem, aut mentis inter eos, quos exterius ita rebus seiunctos cernimus, interiorem coniunctionem sperare tuto valemus, quin etiam quando in eam de qua supra diximus, spem erecti ab eiusdem Ordinis fratribus optima quæque, & maxima ad DEI gloriam, & militantis Ecclesiæ vtilitatem & optamus, & sane pro ea, quam in hoc præcelsæ dignitatis fastigio collocati, nostro muneri debemus diligen-

tia exigimus, non finimus carère cura, ne forte rebus ita neglectis, quod Deus Opt. Max. auertat, magna inde lentim incommoda lubeamus.

Hoc hic Pōt. herdicit, omne Cōgregationes discrepantes ab institutis regularibus fratrum Minorum de Obseruantia.

§.2. Id igitur qua possumus ope post petitum à Deo auxilium cauere volentes, atque hic potissimum incipientes, Motu proprio atque ex certa scientia & matura deliberatione nostra Apostolica auctoritate, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, Amadæorum & Clarenorum, etiam della Becca nuncupatorum S. Petri in Monte Aureo, & S. Hieronymi, siue S. Bartholomæi in Insula de Vrbe, aliarumque quarumlibet prouinciarum respectiue fratrum Ordinis S. Francisci eorundem institutiones, congregationes, conuentus, denominationes, nomina & vocabula quæcunque, necnon quatenus regularibus institutis fratrum dicti S. Francisci Ordinis familiæ, Minorum de Obseruantia vocatorum, discrepant eorum regula, instituta, constitutiones, statuta, consuetudines, & ritus, modumq. & normam viuendi interdicimus & prohibemus; illaque necnon illorum promissiones, confirmationes & approbationes Apostolica auctoritate factas, & illorum causa priuilegia, indulta, gratias, & litteras, etiam à Sede Apostolica, & forsan occasione concordiarum inter ipsos fratres initarum confirmatorias, ac motu, scientia, potestatisq. plenitudine similibus, vel etiã consideratione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum concessa, & quibuscunque concepta formulis, ac suffulta decretis, quorum omnium tenores iis litteris haberi volumus pro expressis, extinguimus, supprimimus, reuocamus, cassamus, & in perpetuum, penitus & omnino omnia tollimus.

Omnesq. illos Congregationes vnit subordinat fratribus Minorum de Obseruantia.

§.3. Eos autem omnes & singulos fratres, qui eiusmodi disgregationum, & denominationum erant, cum eorum omnibus domibus, Ecclesijs, Oratorijs, & locis quibuscunque vbicunque consistant, fratribus Ordinis Minorum familiæ de Obseruantia vocatis, eorumq. Congregationi aggregamus atque vnimus. Et sic in posterum ex nunc perpetuo aggregatos & vnitos esse dictis de Obseruantia adhærere, & eisdem, quibus illi vtuntur, regula, regularibus institutis professione moribus, habitu, ac viuendi forma, ac agnominibus & denominationibus vti, ac vnam familiam tantum de cætero esse, eisdemq. Generalibus seu Prouincialibus Ministris, cęterisq. superioribus, aut officialibus, quibus illi subsunt, aut pro tempore suberunt, subiectos esse, & in eadem immediate cum illis obedientia Deo seruire, pure, ordinarie, & vniformiter, nullaq. prorsus re, nulloq. discrimine seiunctos, aut dissimiles habere decernimus.

Et iuramenta, vota, & promissiones quę eos impedire possunt, remittit.

§.4. Quinimmo vt hęc puriore conscientia, ac tranquilliore animo præstare valeant, debeantq. & non aliter, eosdem priorum institutorum, rituumq. & aliorum supradictorum, ijs scilicet duntaxat, quibus ab institutis & ritibus fratrum de Obseruantia differebant, necnon si quibus quauis ratione, aut modo, iureue aut facto ijs tenebantur, vel etiam tenentur, aut teneri se opinantur, promissione, professione, iuramento, aut voto, quorum obseruatio scandalum, aut perturbationem iudicio superioris ceteris allatura esset, absoluimus & liberamus. mãdantes ipsorum vniuersis & singulis, vt præmissa non impediant, neque eis vlla ex parte vlla ratione, vlloq. modo resistant vel auersentur, ac nihil faciant, vel experiantur, aut tentent, quo minus plene aut celeriter, aut facile suos effectus consequantur. Neque vt ea vitent, secularium habitu lateant, vel tanquam Clerici seculares ad aliquos Ordines minores vel maiores promoueri præsumant. Neque vero ad alias religiones, aliosue Ordines etiam paris vel arctioris regulæ, regularisq. Obseruantiæ transeant, sine licentia Sedis Apostolicæ speciali, sed præfatis fratribus de Obseruantia, eorumq. congregationi & obedientiæ adhæreant, & omnibus alijs supradictis quãprimum pareant, & obsequantur in ipsa.

Aliter facientibus poenas ad instar eorum, qui à religione sine licentia apostatant, imponit.

§.5. Quod si eorum quispiam secus fecerit, omnes illasmet sententias, censuras, & pœnas eo ipso incurrat, & patiatur, quæ meræ Apostatæ ipsi, tam iuxta canonicas sanctiones, quam dicti Ordinis regularia instituta incurrant & patiantur. ac perinde contra illum, siue ab Ordinarijs locorum, siue ab ipsis superioribus fratrum de Obseruantia ad quos pertinet, procedatur, & seuere animaduertatur, atque contra vere Apostatam procedoretur, & animaduerteretur. Et si quando ad obedientiam reuersus in aliorum consortium receptus fuerit, vocis tam actiuæ quam passiuæ, suorumq. Ordinum omnium perpetuo careat.

Vt Fratres sic aggregatos alio, quã de Obseruantia nomine appellari prohibet, & eorũ antiquos priuilegia regulę de Obseruantia nõ contraria retinere posse decernit.

§.6. Cæterum vt vniuersa Congregatio fratrum huiusmodi de Obseruantia hoc additamento quasi colonis aucta, placida simul perpetuaq. pace fruantur, & conquiescant, neque vno tantum nomine, sed vna etiam mente consistant, nullaque ibi altercandi occasio subrepat, eisdem Motu, scientia, & potestatis plenitudine statuimus & ordinamus, vt nullus ex veteribus fratribus de Obseruantia quemquam sic nouiter aggregatorum recordatione priorum nominum, aut vitæ, vel alias quocunque modo irritare, aut Amadæum, vel Clarenum, seu alia, quam de Obseruantia nuncupatione appellare audeant. Qui contra ausus fuerit, à suo superiore grauiter puniatur, ipsi quin etiam sic aggregati fratres suos gradus, & quæ ratione suorum graduum priuatim habent, priuilegia, facultates, & auctoritates, institutis tamen regularibus de Obseruantia expresse non contraria, vt prius retineant.

Vniuersorum autem priuilegia & præcedentiã declarat.

§.7. Vniuersi vero iisdem priuilegijs, facultatibus, immunitatibus, prærogatiuis, indultis, & gratijs indistincte fruantur & potiantur, quibus & ipsi veteres. ac quoties prouincialia, vel generalia Capitula habebuntur, ita horum quisque pro ea in qua ipse fuerit, prouincia, si tamen alias vocem in Capitulo habiturus fuisset, illis intersit, quemadmodum & veterum quilibet interfit vel interesse poterit. & pariter vt illi, tam in eisdem capitulis ipsorum capitulorum electione, quam extra capitula superiorum, ad quos pro tempore pertinebit, dispositione, ad quocunque gradus, & quæcunque officia, in quibuslibet prouinciarum, sub quibus deget, Conuentibus & domibus regularibus, tam antiquis quam nouiter vnitis de Obseruantia promoueri & assumi valeat. Denique ita vtrique semper inter se agant, vt cæteris pares, sola antiquitate alteri alteris præferantur. ita scilicet, vt inter gerentes pares gradus vel pares ordines, suscepti gradus vel ordinis, inter alios vero emissæ professionis tempora inspiciantur, & prout quisque antecedit tempore, siue sit ex veteribus, siue ex nouiter aggregatis, loco in Choro, & Capitulo, processionibus, ac quibuscunque alijs prærogatiuis antecedat. seruata interim graduum & ordinum maioritate.

Loca regularia non alienentur absq. permissione Pontificis.

§.8. Præterea nulla omnino domus, quamuis parua, & exigua, nullusq. locus regularis, vbi dicti fratres hactenus ante aggregationem de ipsis, vt supra factam habitare soliti sunt, ad ipsos quacunque ratione pertinens, relinquatur absque permissione nostra expressa, sed tot fratribus vnaquæque continuo habitetur, quot ibi commode esse, & alij poterunt, & quæ eisdem domibus eleemosynæ, vel alio nomine pia hominum largitione offeruntur subsidia, pariter si quæ ad restaurationes fulcimenta, vel alium vsum fabricarum, necnon ad Ecclesiarum lumina, & ornatum, valorumque ac cæteræ supellectilis comparationem tradita, legata, relicta, aut quocunque nomine donata sunt, etiam consideratione prioris institutionis, quæ ibi tunc vigebat, ac contemplatione Congregationum, quarum tunc temporis erant, illarumq. nomine expresso, eadem omnia, & alia insuper quæcunque, quauis aliter donantium huiusmodi dispositione abstinenda, nouis habitatoribus, in supradictos tantum, neque alios vllos conuertenda vlius, omni prorsus quantum ad vnionem præfatam pertinet, caducitate, eiusue prætensione seclusa, integre debeantur.

Gubernatio Monialiũ ad quos spectet.

§.9. Gubernatio quoque & cura quorumcunque Monasteriorum Monialium, quę antea Conuentibus, aut Superioribus huiusmodi domorum, & locorum demandata erat, ad illos pertineat, qui ibi erant, in posterum.

Ministri Generalis facultas circa deputationẽ Officialis & Fratrum, vsq; ad celebrationẽ Capituli.

§.10. Proinde possit Generalis Minister in omnibus quarumcunque Prouinciarum domibus, sicut supra, vnitis, donec Generalem, vel in ipsa Prouincia, in qua illæ sitæ fuerint, Prouinciale Capitulum celebretur, officiales & fratres, siue ex veteribus, siue ex nunc aggregatis, siue etiam ex vtrique, quo & qui sibi visi fuerint arbitrio suo libere deputare, & ad illarum regimen & directionem mit-

mittere. interea vero temporis ipsi fratres sic nouiter aggregati, si citramontani fuerint, in illius, in qua nati sunt, si vero vltramontani, in illius, cuius maluerint Prouinciarum domibus regularibus sint, & maneant, vsquequo aliter constituatur, & ipsos ad aliam domum, aliumue locum mitti, siue Capituli, siue Generalis Ministri huiusmodi ordinatione contingat. Porro in Capitulo Prouinciali Mediol. fratrum de Obseruantia, quod Mediolani proxime celebrabitur, omnibus Prouinciæ Mediol. regularibus domibus de Obseruantia, tam antiquis quam nunc vnitis, vt præfertur, de Guardianis alijsque officialibus & superioribus, ac fratribus, qui illas regere, & in illis esse debeant, ex vtrorumque fratrum veterum scilicet, & nunc aggregatorum numero indifferenter, alias tamen ex more inter fratres de Obseruantia prius obseruato prouideatur. idem deinceps in cæteris, quæ per Prouincias subinde celebrabuntur capitulis quo ad ipsarum Prouinciarum domos, obseruetur. ac in Prouinciarum numero, terminisq. & denominationibus ea ratio atque distinctio habeatur, quæ inter fratres de Obseruantia ante has ipsas litteras habebatur.

Loca aggregata sint eius prouinciæ intra cuius fines existunt.

§.11. Nuper autem aggregatæ domus in eam Prouinciam transeant, & in ea numerentur, intra cuius fines quæque consistit. & cum pro tempore Prouinciale Capitulum celebrandum erit, ij tantum ad illud conueniant, qui ex illa Prouincia fuerint, in qua tunc capitulum celebrabitur. In ipso vero Mediolanensi, quod primum omnium post has litteras propediem celebrandum est, quicunque ex fratribus aggregatis, qui ante aggregationem à nobis, vt supra factam, vbicunque locorum degentes erant, & Prouincia Sancti Petri in Monte Aureo de Vrbe, & illa comprehendebantur, & idcirco vocem in Capitulo habeant, quoniam litterarum ignari illuc forte omnes se conferrent, possint quidem libere omnes hac vice celebrationi adesse, sed ij tantum ex eis iam nunc ibi vocem habeant, & suffragia ferant, qui sunt ex illis domibus, quæ iuxta aggregationem prędictam intra antiquos limites, & fines Prouinciæ Mediolanensis fratrum de Obseruantia sunt sitæ.

Clausulę præseruatiua.

§.12. Has porro litteras, & his litteris contenta, decreta, statuta, ordinationes, & alia omnia vsque adeo firma & valida, atque obseruanda esse volumus, vt nunquam reuocari, aut infringi, vel suspendi, nunquam de voluntatis, aut mentis nostræ defectu oppugnari possint, nunquam aduersus & restitutionem in integrum, reductionem ad terminos iuris, aut aliud quodcunque gratiæ vel iustitiæ remedium quisque impetrare, vel etiam ab alijs impetrato, aut motu simili concesso vti valeat ex quauis causa quantumlibet rationabili, & ita de his omnibus & singulis, ac simul quod hæc eadem aliquibus eiusmodi statutorum, & ordinationum reuocationibus, suspensionibus, & alijs contrarijs dispositionibus, generalibus vel specialibus, ab eadem Sede Apostolica pro tempore factis, non comprehendantur, sed ab alijs semper excepta sit.

Decretum irritans.

§.13. Sicque à quibuscunque Iudicibus ordinarijs & delegatis, & causarum Palatij Apostolici Auditoribus, ac Sanctæ Romanæ Ecclesię Cardinalibus, etiam de latere Legatis, in quauis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter interpretandi & iudicandi facultate & auctoritate, interpretari & iudicari debeat, necnon quicquid secus à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Executorum deputatio, & facultates.

§.14. Propterea dilectis filijs Carolo tit. Sanctæ Praxedis presbytero Cardinali Borrhomæo nuncupato, dicti Ordinis Protectori & correctori, necnon pro tempore existenti eiusdem Ordinis generali Ministro mandamus, vt ambo, vel ipsorum alter has litteras, & quicquid in proximæ Prouinciali Capitulo Mediolanensi vtroq; vel altero ipsorum præsidere pro suprascriptorum omnium executione & obseruatione ordinabitur, faciant per se vel alium, seu alios, ab omnibus & singulis fratribus præfatis exactissime obseruari. Contradictores quoslibet & non parentes, ac rebelles, per sententias, censuras & pœnas ecclesiasticas, ac etiam graduum, officiorum, & vocis, tam actiuæ quam passiuæ priuationem, ac cætera quæ sibi videbūtur opportuna iuris & facti remedia, quacunque prorsus appellatione postposita, & etiam reiecta, compescendo, atque eosdem in sententias, censuras & pœnas prædictas incidisse declarando, easq. sæpius aggrauando, adhibita etiam, si opus fuerit, manu militari, & inuocato auxilio brachij secularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.15. Non obstantibus præmissis, ac nostra de non tollendo iure quæsito, ac piæ memoriæ Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, alijsque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinis & Congregationum huiusmodi iuramento, confirmatione Apostolica, & quauis alia firmitate roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, & indultis Apostolicis, illis per quoscunque Romanos Pontifices, ac Sedem Apostolicam, & etiam nos sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, in genere & in specie concessis, & quotiescunque confirmatis & innouatis, & Mare Magnum nuncupatis, ac quibuslibet alijs indulgentijs, & litteris Apostolicis, per quæ his litteris, non expressa vel etiam non inserta harum effectus & executio impediri valeret, vel tardari, & de quibus quorumcunque totis tenoribus habenda esset mentio specialis.

Transumptorum fides.

§.16. Volumus etiam quod harum litterarum exempla, etiam impressa dicti Caroli Cardinalis & Protectoris, aut Generalis, seu alicuius Prouincialis Ministri fratrum sigillo, & eiusdem Caroli Cardinalis Secretarij, vel ipsiusmet Generalis, aut Prouincialis Ministri manu obsignata, eandem fidem in iudicio & extra iudicium vbique locorum faciant, quam hæ litteræ ipsæ facerent, si ostenderentur vel exhiberentur. Nulli ergo &c.

D.P. An. 2. 23. Ianuarij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, decimo Cal. Februarij, Pōtificatus nostri anno 3.

L I V.

Iurisdictio & facultates S. R. E. Cardinalis Protectoris, ac Iudicis causarum Monasterij S. Catherinæ de Rosa nuncupatæ, & Congregationis in Vrbe institutæ ad ibi recipiendas, pieq. educandas, Virgines miserabiles, in periculo amittendæ pudicitiæ commorantes.

Ordinationes circa statum Virginum contractus, vltimasque voluntates, & alimentorum subministrationem edixit Clem. VIII. in const. 93. Apostolici.

Edita An. D. 1568.

P I V S   P A P A   V.

Motu proprio, &c.

Facultas Protectoris & deputatorum, puellas in periculo amittendæ pudicitiæ manentes inuitis parentib. capiendi illasque & alios eas occultātes &c. coercendi.

CVpientes vt Monasterium Beatæ CATHARINAE della Rosa nuncupatæ, de Vrbe, iam dudum pro receptandis, & aduocandis miserabilibus puellis, quæ in periculo pudicitiæ subuertendæ, in dicta Vrbe reperiuntur erectum, & Confraternitas ibidem pro gubernio dicti Monasterij canonice instituta, non solum manuteneantur, verum etiam indies incrementum suscipiant, Monasteriumque & Confraternitatem huiusmodi specialibus gratijs & fauoribus prosequi volentes, Motu simili ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, dilecto filio nostro Hippolito tituli Sanctæ MARIAE Nouæ presbytero Cardinali Ferrarien. nuncupato, nunc & pro tempore Monasterij, & Confraternitatis huiusmodi existen. Protectori, seu Confraternitati prædictæ, illiusque Administratoribus, Gubernatoribus, & deputatis, quod quascunque puellas in periculo pudicitiæ existen. amittendæ, & si bene visum fuerit propria auctoritate, etiam inuitis parentibus capere, & in dictum Monasterium introducere, illasque tam dum in dicto Monasterio manserint, quam etiam inde egressæ siue nuptæ, siue viduæ fuerint, necnon occultantes, & latitare facientes, carcerare, punire, corrigere, & castigare, eorum arbitrio, seu alias iuxta eorum statuta & prouidas ordinationes possint & valeant, concedimus, statuimus, decernimus & mandamus.

Locus refert.

Necnon

Facultas Protectoris & in dictis causas ciuiles & criminales, Monasterij S. Catherinæ, eiusque Cōfraternitatis, Monialium, & Puellarū etiam è Monasterio egressarum, & nuptui traditarū in quacūque instātia summarie &c. cognoscendi.

§. 1. Necnon pro ipsius Monasterij Cōfraternitatisq. Monialium, & puellarum minori dispendio, ne cogantur per diuersa tribunalia litigare, omnes & singulas causas, lites, quæstiones, & controuersias ciuiles, criminales, profanas, spirituales, meras & mixtas inter Confraternitatem, seu eius administratores, gubernatores, & deputatos huiusmodi, Moniales, seu puellas in dicto Monasterio degentes, seu quæ inde egressæ, & nuptui traditæ sunt ex vna & quascunque alias personas cuiuscunque dignitatis, gradus, ordinis, conditionis & præeminentiæ existentes, Vniuersitates, Societates, Congregationes, &c. Monasteria, aut alia loca pia, ex altera partibus, etiam si coram S. R. E. Camerario, Clericis, & Præsidentibus Cameræ Apostolicæ, & eiusdem Cameræ generali Auditore, necnon Vicario, Gubernatore, & Senatore dictæ Vrbis, illorum Locatenentibus, Collateralibus, & Iudicibus, ac dictæ Vrbis causarum Appellationum Capitaneo, & Sacri Palatij Apostolici Auditoribus, & eiusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, alijsq. Iudicibus ordinarijs seu delegatis, huiusmodi motas, & pendentes, & de super statu & bonis, tam Monialium quam puellarum, necnon quibuscunque locationibus, venditionibus, legatis, fideicommissis, testamentis, hæreditatibus, atque illorum discussionibus, atque quarumcunque iurium, & actionum cessionibus, aliisque inter viuos contractibus, etiam vigore obligationis in forma Cameræ executionibus, reuocationibus, bonis, rebus, iuribus & actionibus ad Confraternitatē prædictā, eiusq. Gubernatores, Administratores, & deputatos, Moniales & puellas prędictas, tā coniunctim quā diuisim, ac tam actiuę quā passiue spectantibus & pertinentibus, in quacunque instantia, (quarum omnium & singularum statum, & merita, necnon iudicum & collitigantium nomina & cognomina, ac qualitates, cæteraq. de necessitate exprimenda pro expressis haben.) in statu, & terminis in quibus nunc reperiuntur, harum serie ad nos aduocantes, illasq. omnes &c. singulas, motas & pendentes, ac quam & quas Confraternitas Gubernatores, Administratores, & deputati, necnon Moniales, & puellæ ibi degentes, & illę quæ exinde egressæ, & nuptui traditæ sunt, & pro t mpore fuerint, habere volent contra easdem personas, Vniuersitates, & Collegia, Congregationes, Confraternitates, Monasteria, & alia huiusmodi pia loca, pro rebus, bonis, hæreditatibus, iuribus & actionibus huiusmodi, nunc & pro tēpore Monasterij Confraternitatis præfatarum existenti Protectori præfato, vna cum illarum emergentibus, dependentibus, incidentibus, annexis, & connexis, summarie, simpliciter, & de plano, & sola facti veritate inspecta, ac sine strepitu & figura iudicij, per seipsum, seu alios à se deputandos, in quacunque instantia vsque in finem audien. cognoscen. & fine debito terminandum, auctoritate Apostolica tenore præsentium committimus &c. mandamus. Ipsumq. Protectorem nunc & pro tempore existen. in dictis causis motis pendentibus, & in futurum mouendis, in iudicem ordinarium cum facultate easdem causas, in quacunque instantia vsque ad finem per seipsum vel alium, seu alios eius Auditores, illas cognoscen. deciden. & terminan. & alijs facultatibus prædictis, facimus, constituimus, & deputamus.

Inhibendiq. in Curia & extra, & inobedientes coercendi. Necnon singulis diebus & horis procedēdi.

§. 2. Necnon cum potestate citandi & inhibēdi, quas, quibus, & quoties, in Curia & extra eam, etiam per edictum publicum constito etiam de non tuto accessu eisdemque, quam & quibusuis alijs eiusdem Vrbis iudicibus & personis, tam ecclesiasticis quam secularibus, quibus & quoties opus sit, & sub sententijs, censuris, & pœnis ecclesiasticis & pecuniarijs, quibus sibi, seu ab eo pro tempore deputando Auditori videbitur inhibendi, & in euentum non paritionis contra inobedientes, contumaces, & rebelles ad declarationem incursus censurarum & pœnarum huiusmodi, illarumq. aggrauationes & reaggrauationes, & alias iuxta morem & stylum curiarum Vrbis in similibus seruari solitum, & prout sibi videbitur proceden. sententiasq. suas debite executione demandare, siue demandare facien. auxiliumq. brachij secularis ad hoc si opus fuerit inuocandi, omniaque & singula alia in præmissis & circa eā quomodolibet necessaria & opportuna faciendi, gerendi & exercendi, ac in omnibus & singulis eis prædictis ad dictam Societatem, Moniales, & puellas, vt præmittitur, spectantes, singulis diebus & horis feriatis & non feriatis, præterquam in honorem Dei, etiam tempore feriarum ob necessitatum hominum indictarum & indicendarum procedere.

Notarium deputan.

§. 3 Ac quemcunque Notarium, sibi bene visum in causis huiusmodi deputare possit & valeat.

Mandatarij omnes citāt.

§. 4. Quodq. citationes & inhibitiones, quæ in eis fieri oportuerit, etiam per Curiæ Capitolij, & quoscunque alios Mandatarios fieri possint.

Executoresq. exequantur.

§. 5. Et quicunque executores Vrbis possint &c. debeant effectualiter executioni demandare, omnes & singulas sententias, decreta, & mandata prædicti Cardinalis Protectoris, siue ab eo deputatorum, quæ non obstan. regula Cancellariæ sub eius paruo sigillo expediri possint.

Confraternitas, Moniales puellæ, & Administratores coram Protectore dūtaxat conuenire & conueniri possint.

§. 6. Ac insuper Confraternitatem prædictam, eiusque Administratores, Gubernatores, & Deputatos, necnon Moniales, aut puellas ibidem degentes, & inde egressas nuptas, seu viduas huiusmodi ex nunc deinceps occasione præmissorum alibi quam coram prædicto Protectore conuenire, aut ad alios conuenientibus constringi nō posse; ac processus, sententias, & decreta, per alium seu alios, tam ordinarios quam delegatos Iudices, in omnib. prædictis quomodolibet pro tempore formatos latas, & facta, cum inde secutis quibuscunque nulla, irrita & inania, nulliusq. roboris vel momenti fore.

Clausulę pr seruatiuæ.

§. 7. Præsentēq. cedulam sub quibusuis reuocationib. suspensionibus, limitationibus, seu renouationibus, similium vel dissimilium concessionum & gratiarum, etiam per nos & successores nostros Romanos Pontifices, &c. Sedem prædictam, vel eius Legatos, etiam per Regulas Cancellariæ Apostolicæ pro tempore factas, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis penitus & omnino exceptas, & quoties illæ emanabunt præsentem cedulam in pristinum statum restitutam esse, & censeri debere, & nec eidem cedulæ per quascunque litteras, etiam quasuis clausulas, generales vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, irritantiaq. & alia decreta, sub quocunque verborum expressione continentes, derogari posse, etiā si illi vllo vnquam tempore ex aliqua etiam quantumuis necessaria, & vrgenti causa derogari contingat, nisi tenor eiusdem cedulæ de verbo ad verbum, nihil penitus omisso insertus, & huiusmodi derogatio per trinas distinctas litteras eundem tenorem continentes tribus similib. distinctis vicibus, Administratoribus, Gubernatoribus, Deputatis, & Confratribus huiusmodi, omnibus & singulis legitime insinuata & intimata fuerit, eorumque expressus ad id accesserit assensus, derogationem huiusmodi nemini suffragare, nullius esse roboris vel valoris, & sic per quoscunque Iudices quauis auctoritate fungen. etiam prædictæ Ecclesiæ Cardinalis, & causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata &c. ac irritum &c. iudicari & diffiniri debere.

Claus. derog.

§. 8. Non obstan. præmissis, ac fel. rec. Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri, de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis vigore præsentium ad iudicium non trahatur, alijsq. constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac Hospitalium, Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum quorumcunque locorum, & Ordinum, iuramento &c. roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque indultis Conseruatoribus exemptionibus, & litteris Apostolicis eisdem, ac dilectis filiis Populo Romano, necnon Iudicibus Curijs & Tribunalibus, eorumque personis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & nos ad dictam Sedem, etiam motu, &c. scientia similibus concessis, approbatis, & innouatis, etiā disponentibus, & causæ huiusmodi ad forum, seu Curiam Capitolij reassumi debeant, quibus omnibus & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogat. one aliàs de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et indiuidua, ac de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma illius contenta, obseruata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. aut si præfatis,

tis,

tis, aut quibusuis alijs communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, aut excommunicari, vel extra, aut vltra certa loca Curias & Tribunalia ad iudicium trahi non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet alijs priuilegijs, indultis Apostolicis, generalibus, vel specialibus quorumcunque tenorum existen. per quæ præsentibus non expressa, aut totaliter non inserta iurisdictionis ipsius Protectoris explicatio impediri valeat, quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumcunque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in præsentibus mentio specialis.

Sola signatura sufficit.

§. 8. Volumus autem præsentium solam signaturam sufficere, & vbique fidem facere in iudicio & extra, regula contraria non obstante, & earundem transumptis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo Protectoris, seu Confraternitatis huiusmodi munitis, eandem prorsus fidem adhiberi, quæ adhiberetur præsentibus manu nostra subscriptis.

Dat. P. An. 3. 10. Februarij

Placet M. Romæ, apud S. Petrum, quarto idus Februarij, Anno tertio.

LV.

Reseruatio beneficiorum omnium vacantium, Sede Episcopali vacante.

Edita An. D. 1568.

Reseruatio beneficiorum omnium vacantium, Sede Episcopali vacante.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Pius diuina prouidentia Papa V. §. 1. Cupiens pauperibus Clericis, & alijs benemeritis personis, de beneficijs ecclesiasticis prouidere, omnia & singula beneficia ecclesiastica, cum cura & sine cura, secularia, & quorumuis Ordinum regularia, qualitercunque qualificata, & vbilibet existentia, Sede Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, & primitiali quarumcunque Ecclesiarum Cathedralium, etiam Metropolitanarum, Patriarchalium, ac Primatialium pro tempore Pastoribus destitutarum vacante, quomodolibet vacantia & vacatura, tam in prædictis quã alijs Ecclesijs, necnon Ciuitatibus & diœcesibus quibuscunque, ad eorundem Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, & Primatum collationem, prouisionem, præsentationẽ, electionem, seu quamuis aliam dispositionem quomodolibet pertinentia, dispositioni suæ reseruauit.

Decretum Irritans.

§. 2. Sicque in præmissis per quoscunque &c. sublata &c. iudicari debere, irritum quoque &c. decreuit.

Papæ subsc.

Placet, publicetur, & describatur. M.

Publ. Pontif. An. 3. die 9. Martij.

Lecta & publicata fuit suprascripta regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno incarnationis Dominicæ 1568. die vero 9. mensis Martij, Pontificatus prælibati S. D. N. Papæ Anno tertio.

LVI.

Facultas Collegij Fabricæ S. Petri Apostolorum Principis de Vrbe, circa legata quæ fiunt Ecclesiæ B. MARIAE Lauretanæ, si eius Ministri in illis exigendis, fuerint negligentes.

Hanc bullam Clem. VIII. innouauit die 16. Martij 1599. sed vti simpliciter confirmatiuam consulto prætermisi. Et alia de materia Fabricæ videbis hic infra in const. 96. Decet.

Edita A. D. 1568.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD Romani Pontificis spectat officium opportunis prouidere remedijs, ne Ecclesiæ, & alia pia loca, præsertim Romanæ Ecclesiæ immediate subiecta, & in honorem Gloriosissimæ DEI genitricis dedicata, suis tam spiritualibus quam temporalibus bonis, aliquorum malitia vel negligentia fraudentur.

Causa huius constit.

§. 1. Sane nuper ad aures nostras non sine dolore peruenit, complures Christifideles personas, diuersarum Ciuitatum & locorum, tam in Italia, quam extra eam, multas variasq. pecuniarum summas, & res ac bona Ecclesiæ Beatę MARIAE Virginis de Laureto nuncupatę, nullius diœcesis, deuotionis causa reliquisse, donasse, aut alias concessisse, de quibus certa notitia propter iniuriam & negligentiam Notariorum, qui in dictis Ciuitatibus, & locis de relictis, donationibus, & concessionibus huiusmodi rogati fuerunt, aut aliarum personarum, quæ de illis scripturas confecerunt, hactenus haberi non potuit, nec potest in præsenti, vnde dictæ Ecclesiæ non modicum sentit detrimentum.

Notarij infra tẽpus hic expressum notificent officialibus vel deputatis Ecclesiæ B. Mariæ de Laureto, omnia ei relicta.

§. 2. Nos igitur ne Ecclesia præfata, pecunijs, rebus, ac bonis huiusmodi defraudetur, atque immodicis sumptibus per Commissarios pro eorum exactione fieri solitis exoneretur, ipsasq. pecunias, res, & bona eadem Ecclesia facilius consequatur, de aliquo opportuno remedio prouidere, ipsiusq. Ecclesiæ indemnitati, quantum cum Deo possumus, prout tenemur, consulere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnibus & singulis Ciuitatum, Terrarum, Castrorum, & aliorum locorum quorumcunque Notarijs, alijsque personis, ex quorum tam publicis, quam priuatis scripturis constare quouis modo potest, aut poterit in futurum de aliquibus pecuniarum summis rebus, ac bonis cuiuscunque quantitatis, qualitatis, generis, ac valoris extiterint, quæ Ecclesiæ præfatæ, pure vel conditionaliter, aut alias quomodocunque, saltem à triginta annis citra, in aliqua vltima voluntate relicta, vel inter viuos donata, vel quomodolibet concessa, aut promissa fuerint, aut in posterum relinquentur, donabuntur, concedentur, aut promittentur, in virtute sanctæ obedientiæ districte præcipiendo, & sub priuationis suorum officiorum, ac solutionis dupli pecuniarum rerum, ac bonorum præfatorum, pro vna videlicet ipsi Ecclesiæ, & altera medietatibus solutionis dicti dupli accusatori, & executori æqualiter inter eos diuidendis & applicandis pœnis præcipimus & mandamus, & insuper hac nostra in perpetuum valitura, ordinatione & constitutione sub eisdem pœnis statuimus & ordinamus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus, Notarij & personæ præfatæ, omnes & singulas dispositiones in fauorem dictæ Ecclesiæ à quocunque & quomodocunque faciendas, de quibus, tam per suas proprias, quam per aliorum etiam defunctorum scripturas penes ipsos existentes, quomodocunque constare potest, in Italia intra trium, extra vero eam infra octo mensium spatium, si eas per viam vltimæ voluntatis fieri contigerit, à die mortis disponentium, si vero inter viuos a die solutionis faciendæ computandum, dispositiones autem iam factas infra simile spatium, à die tamen intimationis præsentium, sibi etiam per earundẽ præsentium, vel earum transumptorum, vt infra subscriben. ac sigillandorum affixionem ad valuas Cathedralium Ecclesiarum in Ciuitatibus, & insigniorum Ecclesiarum, in terris, castris, & locis præfatis facien. computan. Gubernatori pro tempore existenti ipsius Ecclesiæ, seu personis ab eo pro maiori commoditate eorundem Notariorum, & aliarum personarum in certis præcipuis Ciuitatibus, seu locis eius arbitrio ad hoc deputan. reuelare ac notificare.

Deputati prædicti notificationes istas describant, &c.

§. 3. Præfati vero deputandi, ipsum Gubernatorem notificationum & denunciationum sibi per Notarios factarum huiusmodi singulis quibusq. mensibus certiorem facere, & easdem notificationes, ac denunciationes in libris suis, etiam ad hoc specialiter confectis, vel conficiendis, manu propria annotare, eosdemq. libros ad Gubernatorem præfatum, quoties ab eo super hoc requisiti fuerint, mittere, aut deferre, necnon vt idem Gubernator denunciationes & notificationes, non solum Notariorum, & aliarum personarum, sed etiam deputandorum prædictorum annotare, seu manu Cancellarij ipsius Ecclesiæ annotari facere in libro ad hoc etiam specialiter confecto vel conficiendo, dictosq. libros in fine sui officij, suo in officio Gubernatoris immediato successori coram Notario ad hoc specialiter vocato & rogato consignare respectiue teneantur & debeant, & vnusquisque eorum teneatur & debeat.

Fabrica S. Petri de Vrbe, non potest

§. 4. Quoniam vero Commissarij Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, vigore nonnullorum pri-

quintam partem dictorũ relictorum, prætenderet, nisi probata negligentia Ministrorum dictæ Ecclesię.

priuilegiorum à diuersis Romanis Pontificibus, eidem Fabricæ super exactione certorum legatorum concessorum quintam partem legatorum ipsi Ecclesiæ de Laureto relictorum exigendi facultatem habere prætendunt, volumus, & eisdem Fabricę prædictę Commissarijs nunc & pro tempore existentibus, Motu & scientia, ac potestate similibus, etiam districte præcipiendo mandamus, ne in posterum vigore præfatorum, aut quorumcunque aliorum priuilegiorum quintam partem præfatã, nisi postquam de Ministrorum ipsius Ecclesiæ in exigendis dictis legatis negligentia constiterit, exigere possint, audeantur aut præsumant. Quodq. negligentiam prędicti Ministri non aliter, quam si infra annum in Italia, vel infra biennium extra eam, à die quo denunciationes & notificationes Gubernatori, vel deputandis prædictis factæ fuerint, vel si denunciationes & notificationes prędictæ factæ non fuerint, infra biennium in Italia, & quinquenniũ extra eam, à die mortis tęstatorum seu alias disponentiũ computan. legata huiusmodi non exegerint, aut desuper litem contra hęredes, seu alios eorundem legatorum debitores non mouerint, incurrisse censeantur.

Clau. derog.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac priuilegijs dictæ Fabricæ concessis, quorum omnium tenores haberi volumus pro sufficienter expressis, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Fides transumptorum.

§.6. Et quia difficile esset earundem præsentium notitiam, ad singulos Notarios, aliasq. personas Ciuitatum, Terrarum, Castrorum & locorum huiusmodi peruenire, & vbique illas affigi vel intimari, etiam motu & scientia similibus, volumus & decernimus, quod illarum transumptis, etiam per impressionem factis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo dictæ Ecclesiæ, aut alicuius Prelati, vel personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ sigillatis, ea prorsus fides indubia, in iudicio & extra, ac alias vbilibet adhibeatur, quæ pręsentibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ.

D.P. An.3. 10. Martij.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die decima Martij, millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, Pontificatus nostri Anno tertio.

L V I I.

Fructus beneficiorũ lite pendente deponẽdi, apud idoneã personam à Iudice eligendã, deponi debent nõ obstantibus quibuscunque statutis, disponentibus quod Capitula & Canonici eos recipiant.

De sequestris autem à Iudicibus decernendis super fructibus beneficiorum lite pendente vide sup. in Py IV. const. 17. Sanctissimus. fol. 27.

Edita An.D. 1568.

P I V S E P I S C O P V S, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Cordi nobis est lites minuere, & à laboribus subditos, maxime personas ecclesiasticas diuino cultui deditas, releuare.

Beneficiorũ litigiosorum fructus lite pendẽte percipiebantur à Capitulis & Canonicis, vigore eorũ statutorũ, vnde lites efficiebãtur immortales.

§.1. Sane cum sicut accepimus, in plerisque Cathedralibus & Collegiatis Ecclesijs earum constitutionibus & statutis, etiam à Sede Apostolica approbatis & confirmatis, cautum sit, quod occurrentibus litibus, & cõtrouersijs inter prouisos de dignitatibus, officijs, canonicatibus, & præbendis, portionibus, & præstimonijs, cęterisque beneficijs ecclesiasticis qualitercunque qualificatis tam ordinaria quam Apostolica auctoritate, tam super illorum prouisione seu institutione, aut possessione, quã illorum idoneitate & habilitate, aut ex quauis causa, & eorundem ad dignitates, canonicatus & præbendas, cæteraque beneficia ecclesiastica prædicta admissione & receptione, & Capitulum, & Canonicos, cæterasque capitulares personas ad quos admissio & receptio, tam de iure quam ex consuetudine spectat & pertinet, aut etiam alias personas ecclesiasticas asserentes beneficia prædicta ad se de iure spectare, ipsi sic prouisi interim beneficiorum huiusmodi fructus, ac distributiones non percipiant, sed Capitulum & Canonici illas, vel in suos vsus, & vtilitatem conuertendas, seu restituendas ei cui de iure restituendæ erunt, recipiant, prout in dictis constitutionibus & statutis, seu consuetudinibus continetur, quo factum est, vt lites huiusmodi immortales efficiãtur, nec earum optatus finis videri possit.

Hic Põt. modo decernit eos deponi debere penes idoneam personam à Iudice eligendam.

§.2. Hinc est quod nos hac nostra perpetuo valitura constitutione, auctoritate Apostolica statuimus atque decernimus, quod fructus, redditus, & prouentus, ac distributiones, cæteraq. emolumenta, quę vigore constitutionum, consuetudinum, & statutorum prædictorum, à Capitulo & Canonicis recipienda, vt præmittitur, erant, amplius non ab eisdem Capitulo & Canonicis recipiantur, sed penes personam, fide & facultatibus idoneam per Iudicem coram quo causæ huiusmodi pendere repertæ fuerint, eligendam & nominandam deponantur, restituenda ei cui de iure postea restituenda fuerint.

Decretum irritans.

§.3. Sicque per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes in quauis instantia iudicari debere, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate. irritum quoque & inane decernimus, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis Apostolicis, necnon in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus, & quarumuis Ecclesiarum prædictarum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate roboratis, statutis & consuetudinibus, etiam immemorabilibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis eorumque Capitulis, & superioribus per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & alijs decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac quauis etiam Imperiali, vel Regali, consideratione vel instantia, & alias quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione specialis, specifica, indiuidua, & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, perinde ac si tenores huiusmodi de verbo ad verbum nihil penitus omisso inserti, & forma in illis tradita obseruata foret, pro sufficienter expressis habentes, specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque.

Fides transumptorum.

§.5. Volumus autem quod præsentium transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Forma publ. quæ mox sequitur.

§.6. Quodq. litterę ipsę in Camerę & Cãcellarię Apostolicarum, & audientiæ causarum Palatij Apostolici valuis, & in acie Campi Floræ dimissis inibi copijs, publicatæ & affixę, omnes ita afficiant & arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Nulli ergo &c.

D. P. An. 3 30. Martij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, tertio Calen. Aprilis, Pontificatus nostri Anno tertio.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1568. indictione 11. die vero 2. mensis Iuny, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Py diuina prouidentia Papæ V. anno 3. retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Cameræ & Cãcellariæ Apostolicarum, & audientiæ causarum Palatij Apostolici, ac acie Campi Floræ, dimissis in omnibus locis præfatis earundem retroscriptarum litterarum copijs, per nos Iulium Parinum, & Io. Bornotum prælibati Sanctissimi D. N. Papæ Cursores.

Io. Freile Magister Cursorum.

Que

L V I I I.

Quæ beneficiorum ecclesiasticorum resignationes per Episcopos & alios Collatores admitti possint.

De forma autem ea resignandi, attende infra Greg. XIII. constit. 85. Humano. vbi de materia hac notas apponam.

Edita An. D. 1568.

PIVS EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

QVanta Ecclesiæ DEI incommoda omni tempore attulerit, & nunc quotidie magis afferat, ministrorum in eam ingressio vitiosa, iam late perspiciant, & cum mœrore expendant Præsules omnes & pastores, quando hæc pernicies cæterarum omnium maxima, tam multas Orbis Ecclesias impie violarit.

Pontifex iste alias suspendit facultatem admitten. resigna. ionesbeneficiorum, & de illis ne vacantibus disponendi.

§. 1. Quia vero hoc malum cum in cæteris frequens, tum maxime in beneficiorum, & officiorum ecclesiasticorum dimissione admittitur, nemini molestum esse debet, quod perinde de reprimendis quotidianis fraudibus, quæ hac in re frequentiores internoscuntur, certam aliquam rationem tandem inituri officij nostri partes, in prohibenda omnibus interim resignationem huiusmodi acceptione paulo seuerius interposuerimus, omnesq. beneficiorum interim resignandorum dispositiones quæ fierent, in irritum reuocauerimus, ac etiam decreuerimus nullus per eas in illis ius, neque titulum, vel coloratum, tam in petitorio quam in possessorio ipsis prouisis tribuere, quin etiam eos ad illa deinceps obtinenda perpetuo inhabiles fore. Collatores vero alias in illorum dispositione, etiam tanquam deuolutionis iure sese interponere non posse, sed de eis vt vere vacantibus, siue per Romanos Pontifices, siue alios collatorum eorundem Superiores vti præuentum esset libere prouideri.

Hic modo Pont. ex causis hic enunciatis.

§. 2. Nunc autem intendentes institutum hoc nostrũ, quo sanctuarium Domini cupimus illibatum, auctore Domino persequi, ac simul quantum in nobis est cauere, ne resignationes ipsæ dehinc pro cuiusque arbitrio, nullisq. vel certe leuibus causis passim & temere admittantur, prohibitionem, & alia prædicta, ac cætera omnia nostris super his litteris contenta eatenus relaxamus, vt posthac.

Declarat, quæ resignationes de cætero admitti & recipi possint.

§. 3. Episcopi & alij facultatem habentes, eorũ duntaxat resignationes recipere & admittere possint, qui aut senio confecti, aut valetudinarij, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obnoxij, censurisque ecclesiasticis irretiti, aut nequeunt, aut non debent Ecclesiæ vel beneficio inseruire; seu qui vnum aliud, vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoueri; religionem quoque ingressuri, vel matrimonium contracturi, si statim postea id re ipsa exequantur. denique cum quis ex alijs casibus acciderit, qui constitutione felicis record. Innocentij Papæ Tertij de dimittendis Cathedralibus Ecclesijs edita continentur. Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco beneficij residere securi. Sed nec horum vllus sacro ordini mancipatus, nisi religionem ingressurus valeat vllo modo beneficium vel officium ecclesiasticum resignare, nisi aliunde ei sit quo in vita possit commode sustentari. Ad hæc beneficiorum & officiorum permutationes admittere, quæ Canonicis sanctionibus, & Apostolicis constitutionibus permittuntur.

Hæc Innocentij iij. const. est in cap. 10 de Renunciat.

Et præcipit Episcopis præsentatoribus & electoribus quæ cauere debeant.

§. 4. Caueant autem Episcopi, & alij prædicti, itemque omnes electores, præsentatores, & patroni, tam ecclesiastici quam laici quicunque sint, ne verbo quidem, aut nutu, vel signo, futuri in huiusmodi beneficijs & officiis successores, ab ipsis resignantibus, aut aliis eorum significatione, vel hortatu designentur, aut de his assumẽdis, promissio inter eos, vel etiam intentio qualiscunque intercedat.

Prohibetque beneficia resignanda non conferri consanguineis collatorum vel resignantium.

§. 5. Cæterum præcipimus atque interdicimus, ne ipsi Episcopi, aut alii collatores, de beneficiis & officiis resignandis prædictis, aut suis, aut admittentium consanguineis, affinibus, vel familiaribus, etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum audeant prouidere. quod si secus ac etiam quicquid præter, vel contra formam prædictorum fuerit à quocunque temere attentatum, id totum ex nunc vires & effectum decernimus non habere.

Contrauenientib. pœnas infligit.

§. 6. Qui vero contrafecerint, vt in eo quo deliquerint puniantur, à beneficiorum & officiorum collatione, necnon electione, præsentatione, confirmatione & institutione, prout cuique competierit, tamdiu suspẽsi remaneant, donec remissionem à Romano Pontifice meruerint obtinere; & qui talia beneficia seu officia receperint, eos prædictis pœnis volumus subiacere. Et nihilominus in eos qui sic suspensi conferre, eligere, præsentare, cõfirmare, vel instituere, ausi fuerint, excommunicationis quo ad personas, quo vero ad Capitula & Conuentus, à diuinis suspensionis sententias ipso facto promulgamus. quibus etiam nullus alius quam ipse Romanus Pontifex, siue absolutionis, siue relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) valeat impertire. Prohibitione, et litteris nostris prædictis nihilominus in cæteris omnibus perpetuo valituris.

Contrarijs derogat.

§. 7. Non obstantibus quibuscunque priuilegiis, indulgentiis, & litteris Apostolicis generalibus & specialib. quibuscunque Episcopis & aliis superioribus ac inferiorib. Ecclesiarum Prælatis, necnon Ecclesiis, Monasteriis, & Capitulis, Conuentubus, Collegiis & Vniuersitatibus, eorũq. & aliis personis, etiam Regia & Imperiali maiestate præditis, sub quacunque verborum forma & conceptione concessis, per quæ effectus præsentium impediri posset quomodocunque, vel differri, etiam si de eis, ipsorumq. totis tenoribus ad verbum, ac de propriis nominibus eorum, necnon Ecclesiis, monasteriis, locis, Ordinibus & dignitatibus, de quibus necnon causis, propter quas illa concessa sunt, specialem & expressam, pręsentibus fieri oporteret mentionem.

Publicari hanc constit. præcepit.

§. 8. Cæterum iubemus easdẽ presentes ad valuas Basilicę Principis Apostolorũ de Vrbe, & in acie Cãpi Floræ publicari, & earũ exempla affigi. Volumusq. eas sic publicatas, omnes & singulos perinde afficere & obligare, ac si illis ipsis fuissent singulariter intimatæ.

Exẽplis credi iubet.

§. 9. Exemplis quoque prædictis, etiam impressis, manuq. Notarii publici, & sigillo Prælati ecclesiastici, vel eius Curiæ obsignatis, eandem prorsus fidem adhiberi, quæ ipsis præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

D. P. An. 3. 1. Aprilis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, Calen. Aprilis, Pontificatus nostri Anno tertio.

L I X.

Reformatio Fratrum Ordinis Cruciferorum, præcipue circa proprietatem, administrationem, munusq. Officialium.

Nonnulla de hoc Ordine scripsi sup. ad const. 1. Vrb. III. Cum antecessor. fol. 30.

Edita An. D. 1568.

PIVS EPISCOPVS,
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Regulares in obseruantia eorũ disciplinæ continuã di sunt, & ab ea exorbitantes, ad eandẽ reuocandi.

NIhil in Ecclesia Dei, aut præclarius, aut vtilius arbitramur, quam optimam disciplinam eorum, qui diuini spiritus instinctui obsecuti, sese regularibus institutis deuinxerunt. Hi namque cum genere vitæ, tum doctrina, operibus & exemplis, certum directumque iter, ad cœlestem beatitudinem consequendam, cæteris omnibus fidelibus in saeculo viuentibus ostendunt. Quocirca magnam vndique curam & diligentiam adhibere necesse est, vt quicunque huic sacro sunt contubernio mancipati, in suæ quisque regulæ obseruatione, pie sancteque nutriantur & confirmentur. Exorbitantes vero, salutaribus reme-

remedijs ad proprium institutum reuocentur.

Huiusmodi regularis disciplinę restitutioni iste Pont. multũ studuit.

§.1. Quam quidem solicitudinem nos, ex quo fuimus ad regimen vniuersalis Ecclesiæ diuina pietate vocati, perpetuam habuimus, pluribusq. Ordinibus à vetusta disciplina declinantibus, nunc nouarum constitutionum editione, nunc antiquarum restitutione vel correctione, ita profecimus, vt iam non mediocres ex labore nostro fructus late per Orbem progrediantur.

Et modo istũ Ordinẽ reformare intẽdit

§.2. Quare institutum hoc nostrum persequi, annuẽte Deo, intendentes, inter cæteras Religiones, quę reformatione indigere noscuntur, Fratrum Cruciferorum Ordo nobis nunc occurrit, cuius pristinos mores ex effusa sensim licentia in multis corruptos, ad suam quantum potest integritatem referamus.

Cuius Ordinis Regula ab Alexãdro iij. iuxta B. Cleti disciplinã instituta, dũ in illius obseruãtia stetit, multum profecit:

§.3. Quondam enim hęc regula à fel. rec. Alexandro Papa Tertio, iuxta disciplinam B. Cleti instituta, quamdiu in veterum institutorum suorum obseruatione permansit, eius professores, cum integritate vitæ tum salubri Prioratuum, Hospitalium, & locorum suorum directione, bonorumque pia & fideli administratione, egregijs apud omnes laudibus, merito floruerunt.

Ad obseruantia postea declinans, fere defecit.

§.4. Vbi vero primũ Prioratuum, Hospitaliũ, & locorum prædictorum cura perpetua, certis quibusdam id forte pro meritis, aut Religioni maxime vtilibus, de benignitate seu prouidẽtia Sedis Apost. demandata est, ea tũc demum cupido tam multorum animos incessit, vt illa fere omnia, aut in titulum, aut in cõmendam perpetuam, varijs prętensis causis, sibi paulatim vsurparint. & qui illa sic postea possederunt, minus morigeri atq; obediẽtes suis Superioribus effecti, fructus qui prius ad publicam vtilitatem, commoditatemq. Religionis, & in alendis pauperibus dispensabantur, proprios sibi fecerunt, profanis etiam vsibus applicantes.

Innocẽtius 8. ideo perpetuitatem officiorũ, ad triẽnium reduxit iuxta antiquam institutionem.

Ego autem eius bullam vt hic pene relatam prætermisi.

§.5. Vnde cum huius frugiferæ disciplinæ cultus iam peruerti, ac labascere conspiceretur, piæ mem. Innocentius Papa Octauus, procurante Priore generali & Diffinitoribus dicti Ordinis, bene ac prouidenter statuit, vt ipse Generalis, ac cæteri omnes Priores, necnon Diffinitores, Rectores, & Administratores dicti Ordinis, deinceps non ad vitam, sed ad triennium duntaxat iuxta primæuam institutionem assumerentur, & suum quisque Prioratum, vel aliam administrationem semper in proximo Capitulo generali resignare deberet.

Veruntamen perpetuatio officiorũ denuo reuixit.

§.6. Quod quidem etsi iam regulari disciplinæ reintegrandæ spem optimam in ipso statim principio præseferret, grassante tamen non multo post magis magisque huiusmodi cupiditate, rursus ex perpetua Prioratuum, & Hospitalium prædictorum, in titulum & commendam concesione, eadem illa, & forte deteriora incommoda ipsi Religioni successerunt.

Clemens vij. propterea formã eligendi Officiales edidit.

Ego autem ex supradicta causa, eã bullam omisi.

§.7. Quamobrem recolendæ memoriæ Clemens Papa Septimus prædecessor noster perpetuo statuit & decreuit, vt in proximo, & futuris deinceps Capitulis generalibus dicti Ordinis, tres ipsius Ordinis professores idonei, Priores & Rectores annales, in spiritualibus & temporalibus, ad singulos Prioratus, & singula Hospitalia ita eligerentur, vt primo loco nominatus, primo anno, alter vero secundo, & tertius tertio regeret. ac secundus primo, tertius vero secundo, etiam pro reliquo illo anni tempore, quo primus vel secundus aliqua causa regere nequiret, per seriem suæ cuiusq; nominationis vsque ad sequẽs Capitulum generale subrogaretur. Et si celebrato Capitulo generali, interim vsque ad celebrationem sequentis, Prioratus vel aliud beneficium eiusdem Ordinis, in titulum vel commendam, perpetuam aut temporalem, obtentum, etiam dispositioni Apostolicę ratione cõuentualitatis, aut alias specialiter vel generaliter reseruatũ, quouis modo vacaret, nullus de illo, quam Prior generalis, seu eius Vicarius, sed nec ille nisi ad annum duntaxat, & sic deinceps vsque ad proximum generale Capitulum disponere valeret, quemadmodum fuerat iam ab ipso Innocentio Papa salubriter ordinatum.

Prioratus & Hospitalia vacãtia, à Priore & Capitulo generali cõferri iussit.

§.8. Cæterum huiusmodi Prioratus & Hospitalia, etiã à Sede Apostolica impetrari non possent, nec de illis cum vacarent, ex quo vlterius vacare non censerentur, aliter quam per Priorem generalem, & Capitulum generale, modo & forma prædictis disponi posset.

Clem. prædictus, & Paulus iij. multa alia pro dicti Ordinis restitutione decreuerũt, quę minime obseruata fuerunt.

At ipsorum cõstitutiones ex eadẽ causa, ponere nõ curaui.

§.9. Multaq. præterea, tam ab ipso Clemente, quam etiam fel. rec. Paulo Papa Tertio prædecessore nostro pro conseruatione dictę Religionis edita & promulgata fuerunt, quibus antiquus ipse cultus regularis facile restitui in ea poterat, si dicti Fratres illorũ obseruationi vere et ex animo incubuissent. sed huiusmodi ambitio ex multorum cordibus nunquam satis excussa, in tantum præualuit, vt plerique ex ijs, qui aut sese dimissuros Prioratus assimulauerant, aut intentionem aliquam id faciendi pręstiterant, non modo id postea neglexerint, sed & alijs exemplo fuerint, eandem viam fidentius insequendi. Hinc toti Ordini tanta quotidie parantur detrimenta, vt nisi efficax illi remedium tempestiue quæratur, verendum est ne illa sit in maiorem denique perniciem ruitura.

Hic Põt. Ordinẽ pristinæ Obseruantiæ restituere volens, bullas Innocẽt. viij. Clem. vij. & Pauli iij. approbat, in his quæ huic const. non aduersantur.

§.10. Nos hęc mala ex ipsa perpetua rerũ administrãdarum facultate, vel maxime prouenire arbitrati, illis omni qua potest industria occurrere, ac simul dictã Religionẽ pristino suo candori, quantũ in nobis est, restituere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, deq. Apostolicę potestatis plenitudine, singulas Innocẽtij, Clementis, & Pauli prædecessorum prædictorum litteras super præmissis confectas, ac quæcunque in eis contenta, præsentibus nostris non contraria, harum serie innouamus, approbamus, & confirmamus, effectumq. suum plenarium, in omnibus & per omnia, sortiri debere volumus.

Prouisiones q. & collationes beneficiorũ & locorum Ordinis, vel eorũ fructuum, hactenus factas, reuocat.

§.11. Vt vero hæc nostra voluntas, institutique nostri ratio impedimẽtis omnibus explicita, promptos & felices successus habeat, oẽs & quascunq;, tam Apostolicas, quã ordinarias collationes, prouisiones, commendas, in administratorem deputationes, & alias dispositiones de Prioratibus etiam Conuentualibus, Hospitalibus, & alijs beneficijs, cum cura & sine cura, dicti Ordinis, & etiã super illorũ fructibus quarumcunque pensionum annuarũ, aut aliarum rerum, vel etiam ipsorum fructuum, seu partis eorum reseruationes, Fratribus supradictis, ac etiã ipsum Ordinem professuris, perpetuo siue ad certum & qualecunque tempus, necnon omnia & quęcunque regressus accessus, & ingressus, ac regrediendi, accedendi, & ingrediendi facultates & indulta, Coadiutorum quoque deputationes ad illos & illa, ac etiam reseruationes ædium, & earum partium, camerarum, cenaculorum, ædificiorum, hortorum, & quarumcunque aliarum rerum, tam prędictorum quam etiam omnium aliorum Prioratuum, Hospitalium, & locorum Conuentualium dicti Ordinis, quæ vel illorum septis continentur, vel vt propinqua illorum Conuentibus, vel ad hospitalitatem exercendam vsui sunt, etiam de consensu, ac ex resignationis seu cessionis iuris, ac etiam litis, & causæ, aut concordiæ Apostolica auctoritate confirmatæ, aliaue causa quantumcunq; onerosa, & considerabili, tam eisdem Fratribus, quã quibuscunque alijs, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, per quoscunque Romanos Pont. prędecessores nostros, ac nos & Sedem prędictam, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, necnon consideratione, intuitu, contemplatione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum, Ducum, aliorumq. Principum facta & concessa, quibuscunque concepta formulis, ac etiam restitutiuis præseruatiuis, derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, necnon vim contractus inducentibus, & alijs decretis suffulta, quorũ omnium tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, dicta auctoritate Apostolica, tenore præsentium specialiter & expresse reuocamus, & Apostolicas, ac quascunque alias litteras, necnon processus habitos per easdem, & inde secuta quæcunque cassamus, & annullamus, ac volumus illa omnia, vires & effectum de cætero non habere.

Prouisos præfatos amouet, ac inde amotos declarat.

§.12. Et nihilominus omnes & singulos Priores, & cæteros fratres, illos & illa obtinentes prædictos, ac eos qui profiteri volentes, vt præfertur, receperunt, etiã quantumcunque longissimo tempore possessores, eisdem omnibus ex nunc priuamus, & ab illorum possessione amouemus, amotosq. denunciamus.

Non dimittentibus pœnas imponit.

§.13. Iubemus quoq; Generalem ac alios Priores, Cõmendatarios, Administratores & Rectores prędictos in vniuersum & singulatim, vt quamprimum præsentes illis intimatæ fuerint, non expectata alia à nobis iussione,

iant mentis declaratione, ab omnimoda administratione abstineant, ac possessionem huiusmodi vacuam, liberam, & expeditam, realiter dimittant, deq. omnibus & singulis bonis mobilibus, necnon fructibus & rebus ab eis perceptis, etiam in pecunijs consistentibus, Priori Generali, ac Visitatoribus rationem reddant, reliqua vero locis suis omnino dimittere debeant. Quod si horum quisquam secus quoquo modo contenderit, illum talem excommunicationis sententia innodamus, ac Dignitatibus, administrationibus, & Officijs dicti Ordinis perpetuo indignum decernimus eo ipso.

Dimittentib. aut. titulum nomen, & insignia retinere, electionis quoq; actiue quam passiue votum permittit.

§.14. Ipsi tamen sic dimittentes, titulum, nomen et insignia omnia Prioris ita retineant, vt quoad vixerint, & in vnitate fidei, atque obedientia, & obseruatione præsentium perstiterint, nec quicquam quod eos merito reddat indignos admiserint, vocem, & suffragium actiue & passiue, etiam quo ad electionem dicti Prioris generalis habeant; & tam in proximo, quam in cæteris deinceps Capitulis generalibus, ad curam & regimen aliorũ Prioratuum & Hospitalium commutentur, sed annales duntaxat, vti præscriptum est, eligi possint.

Prioris generalis officium triennio finiri & in Capitulo generali eum eligi iubet.

§.15. Cæterum ex ijs, quæ pro salubri dictæ Religionis statu, & felici directione alioqui instituta huculque reperiuntur, quæque nec præsentibus contraria sunt, nec illorum effectum impedire possunt, nihil omnino detrahere, sed illa omnino immota custodiri; rursus, ea quæ ad ipsius regulæ conseruationem, atque ædificationem, vel deesse vel obesse possunt, præsenti pagina supplere vel emendare intendentes, ac etiam inhærentes prædictis Innocentij, Clementis, & Pauli prædecessorum litteris, quarum singulatum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, motu, scientia, & potestatis plenitudine similib. statuimus & ordinamus, quod futuris temporibus in perpetuum Prior generalis dicti Ordinis triennalis duntaxat, ac tertio quoquo anno, in Capitulo generali singulis triennijs celebrando, per suffragia secreta, iuxta Concilij Tridentini dispositionem, & alias secundum litteras Innocentij prædecessoris huiusmodi, & regularia dicti Ordinis instituta, laudabilesq. consuetudines eligatur, ita quod excurso prædicti triennij spatio, ipsum officium nequeat illi deinceps prorogari.

Aliorũ Priorum eligendi formã & tempus designat.

§.16. Vt vero vniformis in dicto Ordine ratio habeatur, dehinc tres professores idonei Priores annales ad vnũ quemquam cęterorum omnium Prioratuũ prędictorum in dicto Capitulo generali duntaxat, ita per seriem eligãtur, & instituantur, vt primus solum primo anno, secundus secundo, ac tertius tertio, regimen & administrationem eius Prioratus, ad quem sic electus fuerit, in spiritualibus & temporalib. habeat. & si horum trium quemuis cedere vel decedere, vel inde ex aliqua causa amoueri cõtingat, ille qui finito eo anno ei immediate successurus erit, etiã pro toto illo tẽpore, quod cedenti, vel decedenti, aut amoto reliquũ esset, succedat. Rursus, si duo ex eisdẽ qualescunq; in Ordine electi, vel primo anno cesserint vel decesserint, aut amoueantur, superstes in reliquũ omne tempus, modo prędicto, vsque ad proximum generale Capitulum administret. omnibus vero tribus eodẽ interuallo quandocunque deficientibus, ei Prioratui ac etiã alijs, in titulum vel commendam, perpetuam vel temporalem obtentis prædictis cum vacabunt, etiam si, vti præfertur, aut alias reseruata fuerint, aliũ vel alios fratres idoneos annalés dũtaxat vsque ad proximum generale Capitulum surrogabit, quocunque priuilegio Apostolico generali vel speciali, quibusdam Prioratibus & Conuentib. dicti Ordinis concesso, & etiam multiplicatis vicibus approbato, aut alio statuto quacunque firmitate munito, seu consuetudine quantocũque tempore obseruata, quod ipsi non à Capitulo generali electos recipiunt, sed suos sibi Priores alias iuxta formam litterarum Clementis huiusmodi eligunt penitus abrogatis & annullatis. Priores autem omnes suo rite defuncti officio annali, rursus poterunt in ipso futuro Capitulo generali itidẽ, vt antea Priores in alijs Prioratib. & domibus dicti Ordinis, si rursus idonei iudicati fuerint, ad alium annũ, & sic deinceps deputari. Ad eundem vero Prioratum, vnde Priores exterint, nequeant ante exactum omnino triennium remeare.

§.17. Ad hæc nullus omnino Priorum, curã aut administrationem bonorum, & aliarum rerum temporalium, dispensationemque redditituum sui Prioratus, seu domus, etiam nomine sui Conuentus habere, siue exercere, vel sese in ijs interponere possit, sed vniuersum id onus tribus Religiosis in vnoquoque Capitulo generali ita demandetur, vt primus, rerum & bonorum mensę, tam Prioris quã Prioratus, inferendorumq. in eum redditũum curam habeat. Alter tanquam depositarius pecunias & cætera ab illo importata fideliter asseruet. Reliquus de pecunijs & rebus à Depositario captis Priori, Fratribus, & domui vniuersæ de necessarijs veluti dispensator, cum Prioris auctoritate prouideat, officiorum huiusmodi inuicem confusione penitus interdicta. Sed & ij tres, tam accepti quam impensi singulis mensibus Priori suo, adhibitis etiã duobus vel tribus Fratribus eiusdem Prioratus probatioribus, rerũq. vsu peritis, deinde ipsimet rursus præsentibus ipsis Priore & peritis, Priori Generali vel Visitatoribus quoties cunque visitationis officium fecerint. Denique Prior generalis, tam de illis omnibus, quam etiam suæ mensę prouentibus, & rebus, semper in proxime sequenti Capitulo generali, & coram tribus Iudicibus ab ipso Capitulo deputatis, suæ administrationis rationem reddere teneatur.

Administratores cuiusq. Prioratus mãdat.

Prioribus vitam cõmunẽ & alia præcipit.

§.18. Omnes vero Priores vitam cum suis Fratrib. cõmunem ducãt, nec proprium quidquã habeant. omnibus diuinis officijs, diurnis & nocturnis, in Ecclesia & Choro semper adesse debeant. In Refectorio semper comedant, vbi silentium perpetuum agatur, & lectura sacra ab initio ad finem de more aliorum Religiosorum regularẽ disciplinam obseruantium habeatur. Aedes separatas, neq; in claustro neque alibi vsquam habeant, sed vnica cella, aut si necessitas postulauerit, duabus dũtaxat, eisdemq. cũ cęteris aliorum Fratrum coniunctis, contenti esse debeant.

Proprietatẽ omnibus interdicit.

§.19. Pari quoque ratione cęteri Fratres nil sibi proprij vendicantes, necessarium victum & vestitum à suo quisq; Conuentu, siue domo, ac per eius Ministros, prout cuiq; opus erit, capiãt, pecuniæ vsu veluti olim ad libitum abutebantur, deinceps omnib. penitus interdicto. eam tamen diligentiã Prior adhibere debebit, vti singulorũ, maxime infirmorũ & senũ necessitatib. iuxta cuiusq; exigẽtiã cõsulatur. Quicquid vero fuerit cuiq. priuatim, & intuitu personę vndecunq; donatũ, illud omne Superiori, horarũ vigintiquatuor interuallo, exhibeatur, vt deposito statim committat, & inde ex eo tantũ exhibitori ministrare iubeat, quantũ pręsens rei cõuenientis vsus & necessitas videbitur postulare. Quod si quisquã donatum huiusmodi non exhibuerit, vt pręfertur, in censuras & pœnas, etiam per constitutiones nr̃as promulgatas, se nouerit incidisse.

Vestitũ vniforme, purum & honestum præfinit.

§.20. Vestitus autem omnis omnino conformis, nulla exquisita arte elaboratus, sed purus & honestus in vniuersum habeatur.

Hospitalitatẽ & Studium in locis commodis restitui iubet.

§.21. In omnibus vero locis vetus Hospitalitas, quoad fieri poterit, restituatur. & in Prioratibus Ciuitatum insignium, cæterisq. locis commodis optimarum litterarum Studium, atque exercitium omni tempore habeatur.

Mulierũ admissione prohibet.

§.22. Nullus insuper siue Prior, siue simplex Religiosus, intra septa domus suæ, neque omnino alibi, mulieres quantumcuq; prouectas, seu matres, seu sorores, seu alias propinquas, etiam infirmitatis tempore, admittat.

Numerũ Fratrum in quolibet Cõuentu, minorem septẽ prohibet.

§.23. Postremo vt in Prioratibus prædictis, iustus Ministrorũ numerus perpetuo constet, nunquam pauciores, quam septẽ fratres in singulis educantur. Illi vero in quib. tot commode ali nequiuerint, alijs Prioratibus, eiusdem Ordinis per dictum Capitulũ generale, seu, si id cõmode tunc fieri nequiuerit, cura Protectoris dicti Ordinis, adhibitis etiã Priore generali & diffinitoribus prædictis, perpetuo vniantur, seu de opulentiorum Prioratuum, & locorum redditibus, cęteris angustioris prouentus Prioratibus & locis, commodis rationibus prospiciatur.

Dispositiões de Prioratib. & beneficijs Ordinis sic & non aliter fieri iubet.

§.24. Districtius inhibentes in virtute sanctę obedientiæ Generali, cæterisq. omnibus & singulis Prioribus & Conuentibus supradictis, eorumq. personis, ne de Prioratibus, Hospitalibus, ac alijs beneficijs dicti Ordinis sub ipsa reuocatione nostra comprehensis prædictis, aliter quã in dicto Capitulo generali, & vt illis præscriptum est, disponere quoquo modo præsumant.

Aliterq. factas annullat.

§.25. Ac decernentes ex nunc quascunque præsentationes, electiones, collationes, prouisiones, commẽdas, &

alias dispositiones, etiam à Sede prędicta, motuq., scientia & potestatis plenitudine similibus, ac cum præsentium speciali & expressa derogatione pro tempore factas, tanquam in læsionem & detrimentum reformatę Religionis surreptas & extortas, nullius prorsus momenti fore, nec per eas ius aliquod cuiquam acquiri.

Omnē recursum &c. remouet.

§.26. Nec vllum ex ijs, quorum collationes, prouisiones & commēdæ Prioratuum, Hospitalium & beneficiorum prędictorum, ac pensionum, cęterarumque reseruationes, necnon regressus, accessus, & ingressus, & Coadiutorum deputationes ad illa reuocata sunt, vt præfertur, aut quemquam alium, quocunque tempore, quauisq. causa quantumlibet rationabili, restitutionem in integrum, reductionem ad terminos iuris, aut quoduis aliud gratiæ, vel iustitiæ remedium impetrare, vel etiam ab alio, vel alijs impetrato, aut motu simili concesso vti.

Harū litterarū impugnationē interdicit.

§.27. Nec pręsentes litteras de subreptionis vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostrę, vel alio quopiam defectu notari nec impugnari, nec sub vllis reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut alijs cōtrarijs dispositionibus, similium vel dissimilium ordinationum ab ipsa Sede, quandocunque vel quomodocunque emanandis, comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quotięs illæ emanabunt, toties in pristinum & validū statum restitutas, & plenarie reintegratas esse, & censeri.

Et secundum eas iudicari praecipit.

§.28. Sicq. per quoscunque Iudices ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Card. in quauis causa, & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter interpretandi & iudicandi facultate & auctoritate, vbique interpretari, iudicari & diffiniri debere, necnon irritum et inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Obseruantiā earundem toto Ordini iniungit.

§.29. Porro Generali, & alijs Prioribus ac Conuentibus, Fratribus, & personis, tam cōiunctim quam diuisim districtius pręcipimus, vt pręsentes nostras litteras humiliter recipiant, & quęcunq; in eis expressa, ac per eas decreta, statuta, & mandata sunt, alia desuper à nobis non expectata iussione, aut mentis nostræ declaratione, firmiter custodiant, & in omnibus studiose obedire procurent.

Executionēque Cardinali Ordinis Protectori demādat.

§.30. Quin etiā dilecto filio nostro Aloysio tit. S. Marci presbytero Card. Cornelio nuncupato, moderno dicti Ordinis Protectori, motu simili mandamus, vt ipse easdē pręsentes, ac quicquid pro earū executione & obseruatione in dicto Capitulo generali, vel etiā extra illud ab ipso adhibitis, si ei videbitur, Generali, & aliquot ex alijs Priorib. vel Diffinitoribus prędictis, quos duxerit eligēdos, statuetur, ordinabitur, & decernetur in omnib. Prioratibus, Hospitalibus & beneficijs, ac ab omnibus & singulis Prioribus, Fratribus, & personis prędictis inuiolate faciat, per se vel alium, seu alios obseruari. contradictores quoslibet & rebelles, ac etiā protestantes, & reclamantes, eisq. auxilium, consilium, vel fauorem, publice vel occulte, directe vel indirecte, quoquis quęsito colore vel ingenio præstantes, tam ecclesiasticos quam laicos, cuiuscunq; dignitatis, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, per sententias, censuras & pœnas ecclesiasticas, ac etiam Prioratuū, Dignitatum, & administrationum priuatorias, cæteraq. iuris & facti remedia opportuna, appellatione postposita compescendo. quin etiam contendentes prædictos, in censuras & pœnas supradictas incidisse declarando, inuocato etiā ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Obstantibus derogat.

§.31. Non obstantibus nostris de non tollendo iure quęsito, & de annali ac triēnali possessore, alijsq. constitutionib. & ordinationib. Apostolicis, necnon Ordinis prædicti, iuramento, confirmatione Apost. vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, exēptionibus, & indultis Apostolicis, illi, eiusq. Superioribus & personis, ac eorū singulis per quoscūq; Romanos Pōtifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati cōtractus, ac alias sub quibuscunq; tenoribus & formis, ac cū quibusuis clausulis & decretis, in genere & in specie concessis, confirmatis, ac etiam alijs reformationibus, quotiescunque & quocunque tempore factis & promulgatis, ac quibuslibet alijs indulgentijs, et litteris Apostolicis specialibus & generalibus, quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earū, seu dictorum Ordinariorum iurisdictio, seu executio impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorūq. totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quę omnia contra earundem præsentium tenorem nolumus cuiquā in aliquo suffragari.

Transumptis credi iubet.

§.32. Denique etiam volumus, quod ipsarum pręsentiū exempla, etiam impressa, dictiq. Aloysij Cardinalis, & pro tempore existentis Protectoris, aut Capituli, vel Prioris generalis sigillo, & Secretarij cuiusuis eorum, vel notarij publici manu obsignata, eandem illam fidem vbique locorum, in iudicio & extra illud faciat, quam ipsæ præsentes si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo omnino hominum &c.

Dat. P. Aug. 23. Aprilis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, nono Cal. Maij, Pontificatus nostri anno 3.

L X.

Reuocatio omnium priuilegiorum à Sede Apostolica Officialibus, & alijs quibuscunque concessorum, creādi Doctores Licentiatos & Magistros. Et declaratio quod ab illis iam promoti, non gaudeant prærogatiua quo ad beneficia & dignitates.

De huiusmodi prærogatiua habes etiam in Concil. Trident. sess. 22. cap. 2. & sess. 24. cap. 12.

Formam vero professionis fidei quam promoti & prouisi emittere debent, vide in Pij IV. constitut. 88. In sacrosanct. fol. 128. & in const. seq.

Edita An. D. 1568.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

QVamuis à Sede Apostolica ad quam negociorum multitudo vndique confluit, curis omnino plena innumeris nonnulla interdū ex iustis causis concedantur, quę successiuis temporibus in publicum detrimentum, & alieni iuris pręiudicium tēdere noscuntur, nō debet reprehensibile videri, si Romanus Pontifex, ad cuius prouidentiam pro debito pastoralis officij spectat super ijs debite prouidere, illa rationabilibus & iuridicis superuenientibus causis deinde cognitis, quandoq. reuocat & annullat, ac in statum redigit rationis.

Causa reuocationis.

§.1. Sane cum fide digna plurimorum relatione non sine animi nostri molestia intellexerimus, nonnullos Comites Palatinos, & diuersos alios prætextu facultatum sibi à Romanis Pontificibus, & Sede Apostolica concessarum quamplurimos, tam laicos quam clericos, tam iure ciuili quam canonico, & theologia, nullo, aut non debito examine præuio, indoctos & inhabiles, Doctores, Licentiatos, & magistros, creasse & promouisse, vti ad dignitates, cæteraq. beneficia ecclesiastica facilius assumerentur, & de eis prouiderentur in animarum suarum iacturam, & quamplurimorum scandalum.

Reuocatio indultorū creādi Doctores.

§.2. Nos huiusmodi scandalis quantum in nobis est obuiare, & alias ne de cętero inhabiles ad huiusmodi gradus admittantur prouidere volentes. Motu proprio non ad alicuius super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & ex certa scientia nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine hac nostra perpetuo valitura constitutione, omnia & singula facultates & indulta eisdem Comitibus, ac etiam quibusuis Officialium Romanæ Curiæ Collegijs, singulisque alijs personis cuiuscunque status, gradus, ordinis, & præeminentiæ existentibus, ad Doctoratus, Licentiaturæ, et Magisterij gradum promouendi per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem Apostolicam, ac etiam nos etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus quomodolibet concessa, confirmata, & innouata, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, auctoritate Apostolica tenore præsentium

per-

perpetuo reuocamus, cassamus, & annullamus.

Doctores iā creati nō gaudeant prærogatiua.

§.3. Ac decretis Concilii Tridentini inhærentes, decernimus & declaramus, eos qui à Comitibus & alijs præfatis promoti fuerunt, quo ad dignitates, cæteraque beneficia ecclesiastica, nulla gradus prærogatiua frui & gaudere posse vel debere.

Clausula sublata.

§.4. Et sic in præmissis omnibus & singulis per quoscunque iudices, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, interpretari, iudicari, & diffiniri debere, necnon irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorū.

§.5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac præfatis, & quibusuis aliis facultatibus, priuilegiis & indultis, & litteris Apostolicis, eisdē Comitibus & Collegiis, necnon quibusuis aliis, etiam ex quauis causa, etiam vrgentissima, aut in vim contractus, inter eos & Sedem prædictam initi, vel ex causa onerosa etiam Motu proprio, ac consistorialiter, & alias quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnibus, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, pro sufficienter expressis habentes, quo ad hunc effectum specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

Iussio public.

§.6. Vt autem presentes litterę ad omnium notitiam deducantur, volumus quod in Cancellaria nostra Apostolica, & acie Campi Floræ de more publicentur, & inter Constitutiones perpetuo valituras describantur.

Exemplorum fides.

§.7. Et quia difficile foret eas ad singula quæque loca deferri, quod earum transumptis etiā impressis manu alicuius Notarii subscriptis, ac sigillo alicuius Prelati munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quę presentibus adhiberetur, si forent exhibitę vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D.P. An.3. 1. Iunij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, Calen. Iunii, Pontificatus nostri Anno tertio.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1568. indictione 11. die vero 28. Iunij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno III. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, vt moris est, dimissis ibidem præsentibus litteris per aliquantulum temporis spatium affixis, & deinde amotis per nos Iulium Parinum, & Philibertum Chappuis præfati Sanctissimi D. N. Papæ Cursores.

LXI.

Reformatio Fratrum Minorum Conuentualium Ordinis S. Francisci.

Aliam reformationem ijdem Fratres in Capitulo ediderunt, quam hic Pont. comprobauit inf. in eius constit. 66. Illa. Et conueniunt decreta Concil. Trid. sess. 25. cap. 2. & seqq. Et alia multa de Ordine isto notaui sup. in const. 5. Honor. III. Solet. sup. fol. 45.

Edita An. D. 1568.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Fratres Conuentuales nihil proprium habere posse decreuit.

AD extirpandos cupitæ proprietatis abusus, summum bonum in frugifera religione fratrum Minorum Conuentualium nuncupatorum peruertentes, simulq. frangendam pessimam corruptelam, quæ de administrationibus & officiis huius Ordinis, per gratiam & sordes consequendis, perperam inoleuit. De nobis attributæ potestatis plenitudine, omnes & singulos fratres prædictos, etiam si Magistri Generales, Prouinciales, Custodes, & alij quicunque sint, priuato rerum, bonorumq. omnium immobilium, mobilium, & se mouentium dominio, vsu, vsufructu, possessione, & proprietate, quocunque per eos modo acquisitis, & ad ipsos obuētis, perpetuo priuamus, à dictaq. possessione amouemus, & amotos nunciamus, illaq. omnia & singula in communes suarum cuiusq. domorum, & prædictę Religionis vsus conuertenda concedimus.

Et dispensationes quascunque desuper cōcessas, reuocat, & annullat.

§.2. Ac omnia & quęcunq; priuilegia, dispensationes, licentias, permissiones, & indulta, eis & ipsorum singulis, super his, ac domibus, cellis, hortis, pecuniis, aliisq. rebus, etiam causa senii infirmitatis parentum subuentionis, cōgerendæ sororibus dotis, & cuiuscunque alterius pii officii intuitu habendis, retinendis, & fruendis, etiam per quoscunque Romanos Pont. prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia concessa, confirmata, & innouata, quibuscunque concepta formulis, ac clausulis & decretis suffulta (quorum omnium tenores præsentibus habemus pro expressis) specialiter & expresse reuocamus, volumusq. illa omnia & singula vires, & effectum de cętero nō habere.

Et bona quęcunque in commune omniū vsus cōuerti mandat.

§.3. Et nihilominus mandamus Magistris & Superioribus omnibus, in virtute sanctæ obedientię, vt rerum & bonorum omnium pręedictorum possessionem nomine domorum & locorum suorum capiant, vt illa, illorumq. fructus in communes omnium vsus conuertantur. Statuentes vt deinceps nullus omnino fratrum dicti Ordinis, siue Custos, siue Prouincialis, siue Generalis Magistri officio fungens, etiam pretextu huiusmodi priuilegiorum, dispensationum, permissionum, & indultorum, seu inueteratę consuetudinis voto repugnantis, aut quacunque alia causa, proprium quicquam, aut priuatum habeat, sed omnia vbique communia & indiuisa omnibus religiosis esse.

Officiales comedere iubet cū aliis Fratribus in tinello.

§.4. Quin etiam Magistri, Custodes, & Guardiani vitam cum fratribus suis communem ducere debeant, in Refectorio semper comedant. nullas edes separatas, siue in Claustro, siue alibi habeant, sed vnica cella, eademque cum ceteris aliorum fratrum coniuncta, contenti esse debeant. Pari quoque ratione ceteri fratres, nil sibi proprii vendicantes, necessarium victum & vestitum à sua quisque domo, & per eius Ministros capiant.

Quod ampliatur infra in cōst. 66. Illa.

Donata Superioribus consignari.

§.5 Pecunię vero & quęcunque alię res, quę cuiq; priuatim, etiam intuitu personę, vndecunque donatę, & relictæ fuerint, Superiori horarum vigintiquatuor interuallo exhibeantur, qui illas statim deposito committat, & inde tantum exhibitori, ministrari iubeat, quantum pręsens rei conuenientis necessitas videbitur postulare.

Infirmosq. curari iubet.

§.6. Eam præterea diligentiam Superior adhibere debebit, vt singulorum maxime infirmorum necessitatibus, iuxta cuiusque exigentiam debite consulatur.

Bonorū administrationis, ac dispensationis, & rationis reddēdę formā ponit, vt hic.

§.7. Ad hæc nullus omnino Magistrorum, Custodum & Guardianorum, administrationem prædictorum bonorum, & aliarum rerum temporalium, dispensationemque pecuniarum, & reddituum suæ custodiæ, vel domus, etiam nomine Conuentus habere, siue exercere, vel sese in eis interponere possit, sed vniuersum id onus tribus religiosis à Magistro Generali ita demandetur, vt Primus rerum & bonorum custodiæ, siue domus, inferendorumq. in eam reddituum curam habeat, Alter tanquam depositarius, pecunias & cætera ab illo importata fideliter asseruet, Reliquus de pecunijs, & rebus à depositario captis, Custodi, Guardiano, & Fratribus, ac domui vniuersæ de necessarijs veluti dispensator, cum ipsius Custodis, seu Guardiani auctoritate prouideat, officiorum huiusmodi inuicem confusione penitus interdicta. Sed & ij tres, tam accepti quam impensi, singulis mensibus, suo Custodi vel Guardiano, adhibitis etiam duobus vel tribus fratribus eiusdem domus probatioribus, rerumque vsu peritis. deinde ipsimet, rursus pręsentibus Custode, Guardiano, & peritis, Magistro generali, vel Visitatoribus, quotiescunque visitationis officium fecerint. Denique ipse Magister generalis, in proxime sequenti Capitulo generali, coram tribus Iudicibus ab ipso Capitulo deputatis, illorum omnium & etiam vniuersæ administrationis suæ publicæ & priuatæ rationem reddere teneatur.

Ad quod vide inf. const. 66.

Officiorumq. ambitus prohibet.

§.8. Cæterum præcipimus atque interdicimus, omnibus & singulis, ne pro Magistratibus, & officijs prædictis, quæcunque sint, vlli ambitus fiant, aut pecuniæ, etiā pro confirmationibus, sigillo vel scriptura, aut quacūque alia re vel causa soluantur, aliæue pactiones, seu pro-

missiones intercedant, seu munera, aut xenia quocunq; modo mittantur; neue quisquam etiam in officio existẽs, pecunias, aut aliud quicquam, de domo vel custodia sibi commissa, vel aliunde Generali, seu alij cuicunque conferat vel remittat.

Contravenientium poenae.

§. 9. Quicunque secus fecerint, in poenam priuationis Magistratuum & officiorum suorum incidant, & ad futura inhabiles & infames reputentur, & pro culpis, etiam tanquam fures puniantur, prout nos illos priuatos, inhabiles & infames declaramus eo ipso.

Decretum irritans.

§. 10. Decernentes irritum & inane, quicquid secus in praemissis, per quoscunque, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Procurationibus tamen Generali ex vniuerso ordine, ac Prouincialibus Magistris ex sua cuique Prouincia, & Visitatoribus, ex domibus & locis visitandis debitis & necessarijs, nequaquam per praesentes sublatis.

Clausula derogatoria.

§. 11. Non obstantibus praedictis, & nostra de non tollendo iure quaesito, alijsque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, necnon Bulla aurea, & Maremagnum nũcupatis, & quibuslibet alijs priuilegijs, indulgentijs, & litteris Apostolicis generalibus & specialibus, quorumcunque tenorum existant, per quę praesentib. non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quae omnia, contra praedicta nolumus cuiquam in aliquo suffragari.

Fides transumptorum.

§. 12. Caeterum quia difficile valde esset easdem praesentes ad singula loca, vbi illis opus erit transferre, volumus vt earum exemplis, etiam impressis, manuque Notarij publici, & sigillo Praelati ecclesiastici, vel eius curię obsignatis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae eisdem praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo omnino &c.

D.P. An. 3. 8. Iunij.

Datum Romae apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, idus Iunij, Pont. nostri Anno 3.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1568. indictione 11. die verò 10. mensis Iunij, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papae V. retroscriptae litterae Apostolicae lectae & publicatae fuerunt in generali retroscriptorum fratrum Conuentualium, videlicet Magistri Generalis & Prouincialium Congregatione habita in Conuentu SS. Apostolorum de Vrbe, per me Robertum Fontanum Clericum Mutinensem Archiuij Romanae Curiae scriptorem, praesentibus ibidem Illustriss. & Reuerendissimo D. Alexandro Card. Cribello Viceprotectore, & Reuerendiss. Patre D. Episcopo S. Agathae testibus &c.

In quorum fidem hic me subscripsi.

Robertus Fontanus Archiuij Ro. Curiae scriptor.

LXII.

Declaratio Concilij Tridentini sess. 24. cap. 3. super impedimento publicę honestatis, circa sponsalia vel matrimonia.

Ad materiam dispensationum matrimonialium, circa exprimenda in supplicationibus, vide hic sup. in constit. 13. Sanctissimus. fol. 193. & const. 21. Cum sicut. fol. 199.

Edita An. D. 1568.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD Romanum spectat Põtificem sua solicitudine diligẽter prouidere, vt sacrorũ Conciliorũ decreta ita suae declarationis adminiculo dilucidẽtur, quod nulla desuper dubitãdi occasio cuiquã relinquatur.

Dubium.

§. 1. Sane ad aures nostras peruenit, multos esse, qui dubitent, an decretum oecumenici Concil. Trid. sessione 24. de reformatione matrimonij cap. 3. quo cauetur, impedimentum publicae honestatis, vbi sponsalia valida nõ fuerint, prorsus tolli, vbi vero valida fuerint, non excedere primum gradum, cum in vlterioribus gradibus non possit huiusmodi prohibitio seruari, de sponsalibus per verba (vt aiunt) de futuro tantum conceptis intelligatur, vel etiam matrimonia per verba de pręsenti contracta, non tamen consumata, quae interdum sponsalia appellantur, comprehẽdat, ita vt etiam eo casu impedimentum inde prouenIens sublatum fuerit.

Declaratio d. dubij.

§. 2. Nos itaque vt omnis difficultas, dubitatioq. tollatur, attendentes quod sponsaliorum appellatione, qua dictum Concilium vtitur, non nisi improprie matrimonium verbis de praesenti conceptis contractum continetur, quodq. agitur de correctione iuris veteris, quo casu secundum proprietatem verborum duntaxat procedẽdum est, praesertim cum longe maiorem rationem prohibitionis in matrimonio per verba de pręsenti contracto, quam in sponsalibus de futuro vigere à nemine dubitetur. idcirco Motu proprio auctoritate Apostolica tenore praesentium, declaramus & diffinimus, decretum Concilij huiusmodi omnino intelligendum esse, & procedere in sponsalibus de futuro duntaxat, non autem in matrimonio sic, vt praefertur, contracto, sed in eo durare adhuc impedimentum in omnibus illis casibus & gradibus, quibus de iure veteri ante praedictum decretum Concilij introductum erat. Et ita ab omnibus iudicari debere, mandamus atque statuimus.

Derogatio contrariorũ.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, alijsq. contrarijs quibuscunque.

Forma publicationis.

§. 4. Volumus autem quod praesentes litterae in Cancellaria nostra, & acie Campi Florae de more publicentur, & inter constitutiones perpetuo valituras describantur. Et quia difficile foret praesentes ad singula quaeque loca deferri, volumus & etiam declaramus, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius Praelati munitis, eadem prorsus fides vbicunque adhibeatur, si forent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo &c.

D.P. An. 3. 1. Iulij.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, Calen. Iulij, Pontificatus nostri Anno 3.

LXIII.

Reformatio Fratrum & Sororum Tertij Ordinis de Poenitentia S. Francisci, in communione & sub trium substantialium votorum professione viuentium.

Istam constitution. moderatus est in quibusdam Sixtus V. in eius const. 28 Romani. Institutionem vero huius Tertij Ordinis notaui sup. in const. 42. Leon. X. Inter caetera. fol. 141.

Edita A.D. 1568.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EA est officij nostri ratio, vt cum de caeteris Ecclesiae nobis commissae Ordinibus, vel in sua integritate continendis, vel ad institutum reuocandis, curam perpetuam capiamus, maiore tamen solicitudine eadem illa in religiosorũ sodalitatibus requirimus, quos ideo Altissimus in suum sibi sanctuarium segregauit, vt caeteros fideles viam doceant, qua & ipsi aeternae salutis beatitudinem consequantur.

Causa huius reformat.

§. 1. Itaque inter cęteras religiones, fratrum quoque Tertij Ordinis S. Francisci de Poenitentia nuncupati in Congregatione viuentium, ac tribus votis substantialib. astrictorum status nos commouet, vt ad illum reformandum studia nostra conferamus, quando vel ex tam multis, quae bonae memoriae Rodulphus Episcopus Ostiensis Cardinalis Carpensis nuncupatus, dicti Ordinis Protector, Sedis Apostolicę auctoritate fretus in reparanda horum disciplina praeclare & salubriter edidit, religionem hanc parum admodum profecisse agnouimus.

Extinctio officij Visitatoris, & Ministr.

§. 2. Proinde nos hac praecipua morbi causa ex propria Pręsidentium, & aliorum Ministrorum negligentia, vel inscitia

Bri, & Vicarij generalis. Hoc reuocauit Six. V. con. in 400.

insitis compertis, in communem dicti Ordinis salutem alia ratione intenti, de nobis attributæ potestatis plenitudine officia Ministratus & Visitatoris generalis dicti Ordinis perpetuo extinguimus, & abolemus, ac Ministrum Visitatorem, & Vicarium generalem eiusdem Ordinis, officio usu & exercitio omnimode interdicimus, edictoque prohibemus ne ullus posthac Minister, Vicarius, ac Visitator generalis de dicto Ordine habeatur.

Subiectio eiusdem Ordinis Generali, & Prouincialibus Ministris Fratrum Minorū de Obseruantia. Hoc reuocauit Six. V. ib.

§. 3. Cæterum ut deinceps Ordo ipse utiliorū Rectorum consilio, & opera dirigatur, nos diuersorum etiam prædecessorum nostrorum ordinationes sequentes, uniuersos & singulos fratres, Sorores, Professos, & Conuersos, necnon domos, Monasteria, & loca virorum & mulierum, ac custodias, & Prouincias per uniuersum Orbē constitutas, gregemque ipsum uniuersum Tertij Ordinis utriusque sexus Generali, & Prouincialibus Ministris Ordinis Fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum prout in eorum Prouincijs cōsistunt, ita perpetuo supponimus, ut Minister generalis in uniuerso Ordine, Prouinciales vero Ordinis Minorū de Obseruantia in suis quisq. Prouincijs plenum ius, liberamq. auctoritatem, ac in spiritualibus & temporalibus iurisdictionem omnimodam habeāt, domos omnes, ac Monasteria & loca quęcūque, necnon personas utriusque sexus, tam in capite quam in membris visitandi, & corrigendi, vagantes & quoscūque alios puniendi, carcerandi, mutandi, transferendi, ordinibus officijs, & administrationibus deponendi, excommunicandi, suspendendi, interdicendi, & restituendi, ac super ijs & cæteris, omnibus Ordinem ipsum, illiusque domos & personas utriusque sexus quomodolibet concernentibus, eorum tamen regulæ prædictæ, & sacris canonibus, ac præsentibus litteris non contrariis, statuendi, mutandi, innouandi & exequendi, quemadmodum illis est in suo proprio Ordine attributum.

Fratres & Sorores Tertij Ordinis recipiāt in Superiores, Fratres de Obseruantia. Hoc reuocauit Six. V. vt sup.

§. 4. Præcipimus igitur in virtute sanctę obedientiæ uniuersis & singulis Fratribus & Sororibus Tertij Ordinis prædicti ubilibet constitutis, ut Generalem & Prouinciales Ministros Ordinis Fratrum Minorum de Obseruātia, tanquam Patres, & Superiores suos, eorumque monita & mandata humiliter & deuote recipiat, & re ipsa adimplere procurent, alioquin contradictores quoslibet & rebelles, sententiæ, censuræ & pœnæ quos quisque ipsorum rite tulerint in eosdē ipso facto volumus subiacere.

Protectorem eundem habeant. Six. V. ibid. confirmauit.

§. 5. Pari quoque ratione eis Cardinalem Protectorem Fratrum de Obseruantia in protectorem tribuimus, qui eam in eosdem omnes curam & auctoritatem obtineat, quam alius quisque plenissime hucusque compertur habuisse.

In eorum Capitulis intersemant Superiore de Obseruātia. Six. V. immutauit ibid.

§. 6. Statuentes præterea quod futuris omnibus Capitulis Prouincialibus Fratrum Tertij Ordinis huiusmodi pro Visitatorum Prouincialium, & aliorum officiorum electione, Fratrum diuisione, & salubri cuiusque Prouinciæ directione annis singulis celebrādis, aut Generalis aut eius Commissarius, aut in cuius Prouincia Capitulum illorum habebitur, Prouincialis Minister Ordinis Minorum de Obseruantia huiusmodi semper præsideat, aliter vero celebrata, ac omnia in eis decreta pro irritis habeantur.

Electio Prouincialium fiat per vota secreta. In hoc vide Clem. viij. cōstit. 33. Decet

§. 7. In ipsis autem Capitulis Prouincialibus Visitatorum Prouincialiū electio de idoneis Fratribus Tertij Ordinis huiusmodi per secreta suffragia, & alias eo modo, quo de Fratrum Minorum de Obseruantia Prouincialibus celebretur, celebrata per Ministrum generalem prædictum ante omnia confirmetur.

Eorum officia quartum durent.

§. 8. Hæc vero officia annalia duntaxat esse, & in singulis Capitulis Prouincialibus prædictis resignari debeāt, ita ut lapso primo anno illa vacare censeantur. Poterunt tamen ipsimet Visitatores Prouinciales rursus in sequentem annum, & eo finito, etiam in tertium, si idonei reperientur, eodem modo eligi & confirmari, sed omnes suis huiusmodi officijs quandocunque perfuncti, denuo ad illa nisi transacto sexennio nequeant reuocari.

Visitatorum Prouincial. facultates. Tu in hoc ex tēde d. bullā Sixt. V.

§. 9. Cæterū omnes & singuli Fratres & Sorores Tertij Ordinis huiusmodi in sua quisque Prouincia Visitatori suo tanquam Superiori in omnibus quæ suis regularibus institutis non aduersantur, obediant. Omnes vero Visitatores Prouinciales huiusmodi sic electi tanquam vices gerentes Ministrorum Prouincialium Ordinis Fratrū Minorum de Obseruantia, & illis subditi prædicandi, & docendi munus in singulis utriusq. sexus domibus, Conuentibus & locis suæ cuiusque Prouinciæ obire, eamque in sibi subditos Fratres & Sorores iurisdictionem, quam ipsimet Ministri Prouinciales Ordinis Minorum de Obseruantia obtinent, in omnibus & per omnia exercere, ac quandocunque opus erit confessiones omnium & singulorum Fratrum, & Sororum Tertij Ordinis huiusmodi per se vel alios suæ regulæ sacerdotes idoneos audire, illosque ab omnibus & singulis sententijs excommunicationis, suspensionis & interdicti, alijsque censuris & pœnis ecclesiasticis, necnon peccatis criminibus & delictis, dummodo talia non sint propter quæ Sedes Apostolica merito consulenda foret, in foro conscientiæ duntaxat absoluere, & pro commissis pœnitentiam salutarem iniungere, ac cum Clericis, & Presbyteris eius Ordinis super irregularitate si quam sententijs & censuris huiusmodi illaqueati, missas & alia diuina officia, non tamen in cōtemptum clauium, celebrauerint, vel alias se illis immiscendo contraxerint, dispensare libere & licite valeāt.

Fratres, & Sorores huius Tertij Ordinis professi, nihil priuatim habere possint.

§. 10. Ad hæc nullus omnino Fratrum & Sororum Tertij Ordinis huiusmodi, qui prædicta tria vota substātialia fecerint, etiam prætextu quorumcunque priuilegiorum, dispensationum, indultorum, permissionum Apostolicorum, aut etiam inueteratæ consuetudinis voto repugnantis seu quacunque alia causa proprium quicquam aut priuatum liceat obtinere, sed omnia etiam priuatim, ac intuitu cuiuscunque personæ donata, oblata, & concessa, ubique communia & indiuisa omnibus Religiosis esse debeant. Quicunque vero pecuniam, aut aliam rem qualemcunque sibi quacunque causa concessam Prælato suo celauerint, furti reus censeatur, & tanquam fur puniatur. Eam tamen diligentiam Superior cuiusq. domus adhibeat, ut de communi ipsius domus singulis iuxta exigentiam consulatur.

Sorores eiusdem Ordinis in cōmuni & sub clausura viuere debeant.

§. 11. Præterea Sorores dicti Tertij Ordinis in communi in domibus, Monasteriis, vel Hospitalibus, aut alia Congregatione viuentes, & dicta tria vota substantialia Religionis emittentes sub perpetua clausura maneant, nullusque Frater aut Confessor earum, vel quicunque Prælatus ad domos, Monasteria, vel alia loca Sororum huiusmodi, in communi & collegialiter viuentium, nisi quibus ex officio incumbit, & in casibus necessariis à iure permissis, & tunc cum uno vel duobus socijs prouectis, & honestis, ingredi audeat. qui secus fecerit carceribus mancipetur, omnibusque administrationibus, & officijs deponatur.

Confessores & Concionatores approbentur.

§. 12. Ipsarum vero Sororum, & omnes alii Confessores & sacri Concionatores, per Generalem vel Prouincialem Ministrum approbentur.

Decreta Rodulphi Card. Protectoris obseruentur.

§. 13. In cæteris autem omnibus quæ ad religiosam vitam pertinent, illa prædicti Fratres & Sorores Tertij Ordinis obseruare teneantur, quæ à prædicto Rodulpho Episcopo, & Protectore, vigesima octaua Aprilis, Anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo nono fuerunt ordinata, substantiam totius huiusmodi regulæ maxime continentia, quam fel. rec. Nicolaus Papa IV. prędecessor noster ad incrementum fidei Catholicæ approbauit, ita tamē ut præsentibus nullatenus aduersētur.

Dubia desuper oritura, a Generali, & Prouinciali declarētur

§. 14. Quæcunque vero dubia in eis contigerit exoriri, illa omnia Generalis, & Prouincialis ministri Ordinis Minorum huiusmodi debeant declarare, quorum declarationi & determinationi eorum regulæ, & præsentibus non contrariæ stari debeat.

Tu in hoc ex tēde 1. bullā Six. V.

Clausulæ præseruatiuæ huius reformationis.

§. 15. Ac decernentes pręsentes litteras de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ defectu nullo unquam tempore notari, seu impugnari posse, aut debere, nec aduersus eas, & in eis contenta quæcunque restitutionem in integrum, aut reductionem ad terminos iuris vel aliud quodcunque gratiæ seu iustitiæ remedium quisquam impetrare, vel etiam ab aliis impetrato, aut motu proprio concesso uti valeat ex quauis causa quantumlibet rationabili, ac omnia & singula præmissa aliquibus eiusmodi Ordinis statutorum, ac quibusuis alijs reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, & aliis contrariis dispositionibus, generalibus vel specialibus per

quoscunque Romanos Pontifices successores nostros pro tempore factis non comprehendantur, sed semper ab illis excepta sint. Sicque per quoscunque Iudices quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, etiam de latere Legatos, in quauis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretãdi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debeat, necnon irritum & inane quicquid secus super ijs per quoscunque quauis auctoritate, etiam prętextu priuilegiorum, facultatum, dispensationum, & indultorum Apostolicorum, quæ quo ad hoc penitus abolemus, aut quouis alio quæsito colore scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Priuilegia Minorum de Obseruantia conceduntur huic Tertio Ordini.

§. 16. Insuper vniuersis & singulis Fratribus & Sororibus Tertij Ordini huiusmodi, eorumq. domibus, Monasterijs & locis, omnia & singula priuilegia, indulgentias, dispensationes & indulta Apostolica, Fratribus & Sororibus dicti Ordinis Minorum de Obseruantia, etiam quo ad Sacramentorum ecclesiasticorum administrationem & receptionem, quomodolibet concessa & concedenda quæcunque sint & fuerint (præsentibus tamen non repugnantia) ita vt illis omnibus & singulis pariformiter, & æque principaliter vti, potiri, & gaudere libere & licite valeant, concedimus & indulgemus.

Obseruantia huius reformationis indicitur.

§. 17. Cæterum omnibus & singulis Fratribus, & Sororibus Tertij Ordinis huiusmodi districtius iniungimus, vt præsentes nostras litteras humiliter recipiant. & quæcunque in eis expressa, ac per eas statuta decreta & mandata sunt, alia desuper à nobis non expectata iussione, aut mentis nostræ declaratione firmiter custodiant, & in omnibus studiose obedire procurent.

Executorum deputatio, & facultates.

§. 18. Quin etiam dilectis filijs nostris Carolo tt. Sanctæ Praxedis presbytero Cardinali Borrhomæo nuncupato dicti Ordinis Protectori, & illius Ministro generali per Appstolica scripta mandamus, vt ipsi vel eorum aliter easdem præsentes, ac quicquid pro earum executione & obseruatione in dictis futuris Capitulis Prouincialibus, vel etiam extra illa ab Generali, & Prouincialibus Ministris Ordinis Fratrum Minorum de Obseruantia huiusmodi statuetur, ordinabitur, & decernetur in omnibus domibus, Monasterijs & locis virorum, & mulierum, ac ab omnibus & singulis Fratribus & Sororibus Tertij Ordinis huiusmodi inuiolate faciant per se vel alium, seu alios obseruari. Contradictores quoslibet & rebelles, ac etiam protestantes, & reclamantes, eisque auxilium, consilium, vel fauorem publice vel occulte, directe vel indirecte quouis quæsito colore vel ingenio præstantes, tam ecclesiasticos quam laicos, cuiuscunque dignitatis, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, per sententias, censuras & pœnas ecclesiasticas cæteraque iuris & facti remedia opportuna, appellatione postposita cõpescendo, legitimisque super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras & pœnas prædictas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Clausula derogatoria.

§. 19. Non obstantibus nostra de non tollendo iure quæsito, & piæ memoriæ Bonifacij Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, aliisq. constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Tertij Ordinis, illiusque domorum, & etiam mulierum Monasteriorum prædictorum iuramento cõfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis, illis eorumque Superioribus & personis, ac eorum singulis per quoscũq. Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, ac alias sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, in genere & in specie concessis, confirmatis, ac etiam alijs, reformationibus quotiescunque, ac quocunque tempore factis & promulgatis, etiam Maremagnum, & bulla Aurea nuncupatis, ac quibuslibet alijs indulgentijs, & exemptionibus Apostolicis specialibus & generalibus, quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio. Quæ omnia contra earundem præsentium tenorem nolumus cuiquam in aliquo suffragari.

Declaratio quod non intelligatur præiudicatũ Reformationi Tertij Ordinis in Regnis Hispan.

§. 20. Per prædicta tamen non intendimus Reformationi Fratrum & Sororum Tertij Ordinis in Hispaniarũ Regnis constitutis, in aliquo præiudicare, quo minus literæ nostræ desuper editæ, & quæcunque illarum vigore pro rerum, locorum, & personarum qualitate, & exigentia facta sunt præsentibus non conformia, possint quoquo modo impediri, vel retractari.

Exemplorũ fides.

§. 21. Denique volumus quod ipsarum præsentium exempla etiam impressa, dictique pro tempore existentis Protectoris, aut Ministri generalis, vel Prouincialis sigillo, & Secretarij cuiusuis eorũ, vel Notarij publici manu obsignata eãdem illam fidem vbique locorum in iudicio & extra illud faciant, quam ipsæ præsentes si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo, &c.

D.P. An. 3. die 5. Iulij.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo, sexagesimo octauo, 5. Non. Iulij, Pontificatus nostri Anno tertio.

LXIV.

Breuiarij Romani, ad psallendum horas Canonicas ex decreto sacri & Oecumenici Concilij Tridentini restituti approbatio, cum prohibitione vsus aliorum Breuiariorum, preterquam à primæua institutione Ordinis à Sede Apost. vel à consuetudine supra annos ducentum approbatorum.

Edita An. D. 1568.

Hoc idem Breuiarium denuo corruptum restituit Clem. VIII. in const. 16. Cum in Ecclesia. Scias etiam vsq. ad hæc tempora, Ordines Monachorum militantes sub regula S. Benedicti, diuerso Breuiario vsos fuisse, sed Sanctiss. Pauli V auctoritate hoc anno 1613. vnanimiter illud reformarũt, & eo vno pariformiter omnes vtuntur.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Diuini officij forma à Gelasio I. & Gregor. I. instituta, & à Greg. VII. reformata, sed tamen postea multis modis immutata fuit. Et ex hac varietate orandi, mala hic expressa orta sunt.

QVod à nobis postulat ratio Pastoralis officij, in curam incumbimus, vt omnes, quantum Deo adiutore fieri poterit, sacri Tridentini Concilij decreta exequantur, ac multo id etiam impensius faciendum intelligimus, cum ea quæ in mores inducenda sũt, maxime Dei gloriam, ac debitum ecclesiasticarum personarum officium complectuntur. Quo in genere existimamus in primis numerandas esse sacras preces, laudes, & gratias Deo persoluendas, quæ Romano Breuiario continentur. Quæ diuini officij formula, pie olim, ac sapienter à summis Pontificibus, præsertim Gelasio, ac Gregorio primis constituta, à Gregorio autem Septimo reformata, cum diuturnitate temporis ab antiqua institutione deflexisset, necessaria visa res est, quę ad pristinã orandi regulam conformata reuocaretur. Alij enim pręclaram veteris Breuiarii constitutionem, multis locis mutilatam, alibi incertis, & aduenis quibusdam commutatam deformarunt. Plurimi, specie officii commodioris allecti, ad breuitatem noui Breuiarii à Francisco Quignonio tt. S. Crucis in Hierusalem Presbytero Cardinale compositi, confugerunt. Quin etiam in prouincias paulatim irrepserat praua illa consuetudo vt Episcopi in Ecclesiis, quæ ab initio communiter cum cæteris veteri Romano more horas Canonicas dicere ac psallere consueuissent, priuatum sibi quisque Breuiarium conficerent, & illam communionem vni Deo, vna & eadem formula preces & laudes adhibendi dissimillimo inter se, ac pene cuiusque Episcopatus proprio officio discerperent. Hinc illa tam multis in locis diuini cultus perturbatio, hinc summa in clero ignoratio cęremoniarum, ac rituum ecclesiasticorum, vti innumerabiles Ecclesiarum ministri in suo munere indecore, non sine magna piorum offensione versarentur.

Ideo Paulus IV. id emendare tentauit.

§. 1. Hanc nimirum orandi varietatem grauissime ferens fel. rec. Paulus Papa IV. emendare constituerat, itaque

Ad mortẽ perduxit nõ perfecit.

itaque prouisione adhibita, ne vlla in posterum noui Breuiarii licentia permitteretur, totam hanc ration: dicendi, ac psallendi haras Canonicas, ad pristinum morem, & institutum redigendam suscepit.

Pius 4. perfectione huius operis cõmisit Patribus Conc. Trid.

§. 2. Sed eo postea nondum ijs quæ egregie inchoauerat, perfectis, de vita decente, cum à piæ mem. Pio Papa IV. Tridentinum Concilium, antea varie intermissum reuocatum esset, Patres in illa salutari reformatione eodem Concilio constituta, Breuiarium ex ipsius Pauli Papæ ratione restituere cogitarunt. Itaque quicquid ab eo in sacro opere collectum, elaboratumq. fuerat, Concilij Patribus Tridentum à prædicto Pio Papa missũ est.

Sed Conciliũ id remisit Põtifici, vt habetur in Cõcilij pag. pen. sed Pius IV. non perfecit morte præuẽtus.

§. 3. Vbi cum doctis quibusdam, & pijs viris à Concilio datum esset negotium, vt ad reliquam cogitationẽ, Breuiarij quoque curam adiungerent, instante iam conclusione Concilij, tota res ad auctoritatem, iudiciumque Romani Pontificis ex decreto eiusdem Concilij relata est, qui illis ipsis Patribus ad id munus delectis, Romam vocatis, nonnullisque in Vrbe idoneis viris ad eum numerum adiunctis, rem perficiendam curauit. Verum eo etiam in viam vniuersæ carnis ingresso.

Hic vero Põt. perfecit Breuiarium & approbauit.

§. 4. Nos, ita diuina disponente clementia, licet immerito, ad Apostolatus apicem assumpti, cum sacrum opus, adhibitis etiam ad illud alijs peritis viris, maxime vrgemus magna in nos Dei benignitate, (sic enim accepimus) Romanum hoc Breuiarium vidimus absolutum. Cuius ratione dispositionis ab illis ipsis, qui negocio præpositi fuerant, non semel cognita, cum intelligeremus, eos in rei confectione ab antiquis Breuiariis nobilium Vrbis Ecclesiarum, ac nostræ Vaticanæ bibliothecæ, non decessisse, grauesque præterea aliquot eo in genere scriptores secutos esse, ac denique remotis iis, quæ aliena, & incerta essent, de propria summa veteris diuini officii nihil omisisse, opus probauimus, & Romæ imprimi, impressumque diuulgari iussimus. Itaque vt diuini huius operis effectus re ipsa consequatur, auctoritate præsentium tollimus in primis, & abolemus Breuiarium nouum à Francisco Cardinale prædicto editum, & in quacunque ecclesia, monasterio, conuentu, Ordine, militia, & loco, virorum, & mulierum, etiam exempto, tam à primęua institutione, quã alıter ab hac Sede permissũ.

Et modo prohibet aliud Breuiarium, alias editum à Præc. Card. omniaq. alia Breuiaria, nõ approbata in primeua institutione, vel cõsuetu line excedẽte annos ducentũ.

§. 5. Ac etiam abolemus quæcunque alia Breuiaria vel antiquiora, vel quouis priuilegio munita, vel ab Episcopis in suis diœcesibus promulgata, omnemque illorum vsum de omnibus orbis Ecclesiis, monasteriis, conuentibus, militiis, Ordinibus, & locis virorum, ac mulierum, etiam exemptis, in quibus alias officium diuinum Romanæ Ecclesiæ ritu dici consueuit, aut debet. illis tamen exceptis, quæ ab ipsa prima institutione à Sede Apostolica approbata, vel consuetudine, quę, vel ipsa institutio ducentos annos antecedat, aliis certis Breuiariis vsu fuisse constiterit, quibus, vt inueteratum illud ius dicendi, & psallendi suum officium non adimimus, sic eisdem, si forte hoc nostrum, quod modo promulgatum est, magis placet, dummodo Episcopus, & vniuersum Capitulum in eo consentiant, vt id in choro dicere, & psallere possint, permittimus.

Reuocat etiã quæcunq. statuta, & inculta recitandi, iuxtá formã antiquorum Breuiariorũ.

§. 6. Omnes vero, & quascunque Apostolicas, & alias permissiones, ac consuetudines, & statuta, etiam iuramẽto, confirmatione Apostolica, vel alia firmitate munita, necnon priuilegia, licentias, & indulta precandi, & psallendi, tam in choro quam extra illud, more & ritu Breuiariorum sic suppressorum, prædictis Ecclesiis, monasteriis, cõuentibus, militiis, Ordinibus, & locis, necnõ S.R.E. Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & alius ecclesiarũ Prælatis, cęterisq. omnibus & singulis personis Ecclesiasticis, secularibus, & regularibus vtriusque sexus, quacunque causa concessa, approbata, & innouata, quibuscunque concepta formulis, ac decretis, & clausulis roborata, omnino reuocamus, volumusque illa omnia vim & effectum de cætero non habere.

Breuiariũq. istud nouum recipi, & iuxta eiusformã orari præcipit.

§. 7. Omni itaque alio vsu, quibuslibet, vt dictum est interdicto, hoc nostrum Breuiarium, ac precandi, psallendique formulam in omnibus vniuersi orbis Ecclesiis, monasteriis, Ordinibus, & locis, etiam exemptis, in quibus officium ex more, & ritu dictæ Romanę Ecclesiæ dici debet, aut consueuit, salua prædicta institutione, vel consuetudine prædictos ducentos annos superante, pręcipimus obseruari. Statuentes Breuiarium ipsum nullo vnquam tempore, vel in totum, vel ex parte mutandum, vel ei aliquid addendum, vel omnino detrahendum esse. ac quoscunque, qui horas Canonicas ex more & ritu ipsius Romanæ Ecclesiæ, iure vel consuetudine dicere, vel psallere debent, propositis pœnis per Canonicas sanctiones constitutis, in eos qui diuinum officium quotidie non dixerint, ad dicendum, & psallendum posthac in perpetuum Horas ipsas diurnas & nocturnas ex huius Romani Breuiarii præscripto & ratione omnino teneri, neminẽq. ex iis, quibus hoc dicendi, psallẽdiq. munus necessario impositũ est, nisi hac sola formula satisfacere posse

Monet quoq. Ecclesiarum Prælatos, vt hoc Breuiarium introducant.

§. 8. Iubemus igitur omnes, & singulos Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, & cęteros ecclesiarum Prælatos, vt omissis quæ sic suppressimus, & aboleuimus, cæteris omnibus etiam priuatim per eos constitutis, Breuiarium ipsum in suis quisq. ecclesiis, monasteriis, conuentibus, Ordinibus, militiis, diœcesibus, & locis prædictis introducant. & tam ipsi, quam cæteri omnes presbyteri, & clerici, seculares & regulares vtriusque sexus, necnon milites, & exempti, quibus officium dicendi, & psallendi quomodocunq. sicut prædicitur, iniunctum est, vt ex huius nostri Breuiarij formula, tam in choro quam extra illum, dicere & psallere procurent.

Indulgẽ. dat dicẽtib. Psal. Pęnitẽt. vel Grad. vel Offic. B. Mariæ, & De unct. diebus in eis præscriptis.

§. 9. Quod vero in rubricis nostri huius officii præscribitur, quibus diebus officium Beatæ MARIAE semper Virginis, & Defunctorum item Septem Psalmos Pœnitentiales, & Graduales dici, ac psalli oporteat nos propter varia huius vitæ negotia, multorum occupationibus indulgentes, peccati quidem periculum ab ea præscriptione remouendum duximus, verum debito prouidentiæ pastoralis admoniti, omnes vehementer in domino cohortamur, vt remissionem nostram, quantum fieri poterit, sua deuotione ac diligentia præcurrentes, illis etiam precibus, suffragiis, & laudibus, suæ, & aliorum saluti consulere studeant. Atque vt fidelium voluntas, ac studium magis etiam ad salutarem hanc consuetudinem incitetur, de omnipotentis Dei misericordia, beatorumq. Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus, qui illis ipsis diebus, in rubricis præfinitis, beatæ Mariæ, vel defunctorum officium dixerint, toties centum dies, qui vero Septem Psalmos, vel Graduales, quinquaginta, de iniuncta ipsis pœnitentia relaxamus.

Forma publ. quæ mox sequitur.

§. 10. Cæterum vt præsentes litteræ omnibus plenius innotescant mandamus illas ad valuas basilicæ principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ publicari, earumque exempla de more affigi. Volumusque & apostolica auctoritate decernimus quod post huiusmodi publicationem, qui in Romana Curia sunt præsentes, statim lapso mense, reliqui vero, qui intra montes, tribus, & qui vltra vbique locorum degunt sex mensibus excursis, vel cum primum venalium huius Breuiarium voluminum facultatem habuerint, ad precandum, & psallendum iuxta illius ritum, tam in choro quam extra illum, maneant obligati. Ipsarum autem litterarum exempla manu Notarii publici, & sigillo Prelati ecclesiastici, aut illius curiæ obsignata, vel etiã ipsius voluminibus absque prædicto, vel alio quopiam adminiculo Romæ impressa, eandem illam vbique locorum fidẽ faciãt, quã ipsę præsentes, si essent exhibitæ, vel ostẽsæ.

Breuiarium Romanũ tũ, & non alibi sine licentia Pont. imprimi potest.

Ad hoc vide Clem. cit. in rubr.

§. 11. Sed vt Breuiarium ipsum vbique inuiolatum, & incorruptum habeatur, prohibemus ne alibi vsquam, in toto orbe, sine nostra, vel specialis ad id Commissarii Apostolici, in singulis Christiani orbis regnis, & prouinciis deputandi, expressa licentia, imprimatur, proponatur, vel recipiatur. Quoscunque vero, qui illud secus impresserint, proposuerint, vel receperint, excommunicationis sententia eo ipso innodamus.

Sanctio pœnalis.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ ablationis, abolitionis, permissionis, reuocationis, iussionis, præcepti, statuti, indulti, mandati, decreti, relaxationis, cohortationis, prohibitionis, innodationis, voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc &c.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo

quoscunque Romanos Pontifices successores nostros pro tempore factis non comprehendantur, sed semper ab illis excepta sint. Sicque per quoscunque Iudices quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, etiam de latere Legatos, in quavis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi & interpretãdi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debeat, necnon irritum & inane quicquid secus super ijs per quoscunque quavis auctoritate, etiam prætextu priuilegiorum, facultatum, dispensationum, & indultorum Apostolicorum, quæ quo ad hoc penitus abolemus, aut quouis alio quæsito colore scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Priuilegia Minorum de Obseruantia conceduntur huic Tertio Ordini.

§. 16. Insuper vniuersis & singulis Fratribus & Sororibus Tertij Ordini huiusmodi, eorumq. domibus, Monasterijs & locis, omnia & singula priuilegia, indulgentias, dispensationes & indulta Apostolica, Fratribus & Sororibus dicti Ordinis Minorum de Obseruantia, etiam quo ad Sacramentorum ecclesiasticorum administrationem & receptionem, quomodolibet concessa & concedenda quæcunque sint & fuerint (præsentibus tamen non repugnantia) ita vt illis omnibus & singulis pariformiter, & æque principaliter vti, potiri, & gaudere libere & licite valeant, concedimus & indulgemus.

Obseruantia huius reformationis iniicitur.

§. 17. Cæterum omnibus & singulis Fratribus, & Sororibus Tertij Ordinis huiusmodi districtius iniungimus, vt præsentes nostras litteras humiliter recipiant. & quæcunque in eis expressa, ac per eas statuta decreta & mandata sunt, alia desuper à nobis non expectata iussione, aut mentis nostræ declaratione firmiter custodiant, & in omnibus studiose obedire procurent.

Executorum deputatio, & facultates.

§. 18. Quin etiam dilectis filijs nostris Carolo tt. Sanctæ Praxedis presbytero Cardinali Borrhomæo nuncupato dicti Ordinis Protectori, & illius Ministro generali per Apostolica scripta mandamus, vt ipsi vel eorum aliter easdem præsentes, ac quicquid pro earum executione & obseruatione in dictis futuris Capitulis Prouincialibus, vel etiam extra illa ab Generali, & Prouincialibus Ministris Ordinis Fratrum Minorum de Obseruantia huiusmodi statuetur, ordinabitur, & decernetur in omnibus domibus, Monasterijs & locis virorum, & mulierum, ac ab omnibus & singulis Fratribus & Sororibus Tertij Ordinis huiusmodi inuiolate faciant per se vel alium, seu alios obseruari. Contradictores quoslibet & rebelles, ac etiam protestantes, & reclamantes, eisque auxilium, consilium, vel fauorem publice vel occulte, directe vel indirecte quouis quæsito colore vel ingenio præstantes, tam ecclesiasticos quam laicos, cuiuscunque dignitatis, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, per sententias, censuras & pœnas ecclesiasticas cæteraque iuris & facti remedia opportuna, appellatione postposita cõpescendo, legitimisque super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras & pœnas prædictas, etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 19. Non obstantibus nostra de non tollendo iure quæsito, & piæ memoriæ Bonifacij Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, alijsq. constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Tertij Ordinis, illiusque domorum, & etiam mulierum Monasteriorum prædictorum iuramento cõfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis, illis eorumque Superioribus & personis, ac eorum singulis per quoscũq. Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, ac alias sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, in genere & in specie concessis, confirmatis, ac etiam alijs, reformationibus quotiescunque, ac quocunque tempore factis & promulgatis, etiam Maremagnum, & bulla Aurea nuncupatis, ac quibuslibet alijs indulgentijs, & exemptionibus Apostolicis specialibus & generalibus, quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio. Quæ omnia contra earundem præsentium tenorem nolumus cuiquam in aliquo suffragari.

Declaratiõ quod non intelligatur praiudicatũ Reformationi Tertij Ordinis in Regnis Hispaniæ.

§. 20. Per prædicta tamen non intendimus Reformationi Fratrum & Sororum Tertij Ordinis in Hispaniarũ Regnis constitutis, in aliquo præiudicare, quo minus litteræ nostræ desuper editæ, & quæcunque illarum vigore pro rerum, locorum, & personarum qualitate, & exigentia facta sunt præsentibus non conformia, possint quoquo modo impediri, vel retractari.

Exemplorũ fides.

§. 21. Denique volumus quod ipsarum præsentium exempla etiam impressa, dictique pro tempore existentis Protectoris, aut Ministri generalis, vel Prouincialis sigillo, & Secretarij cuiusuis eorũ, vel Notarij publici manu obsignata eãdem illam fidem vbique locorum in iudicio & extra illud faciant, quam ipsæ præsentes si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo, sexagesimo octauo, 5. Non. Iulij, Pontificatus nostri Anno tertio.

D.P. An. 3. die 3. Iulij.

LXIV.

Breuiarij Romani, ad psallendum horas Canonicas ex decreto sacri & Oecumenici Concilij Tridentini restituti approbatio, cum prohibitione vsus aliorum Breuiariorum, preterquam à primæua institutione Ordinis à Sede Apost. vel à consuetudine supra annos ducentum approbatorum.

Hoc idem Breuiarium denuo corruptum restituit Clem. VIII. in const. 86. Cum in Ecclesia. Scias etiam vsq. ad hæc tempora, Ordines Monachorum militantes sub regula S. Benedicti, diuerso Breuiario vsos fuisse, sed Sanctiss. Pauli V. auctoritate hoc anno 1613. vnanimiter illud reformarũt, & eo vno pariformiter omnes vtuntur.

Edita An. D. 1568.

PIVS EPISCOPVS,
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Diuini officij forma à Gelasio I. & Gregor. I. instituta, & à Greg. VII. reformata, sed tamen postea multis modis immutata fuit. Et ex hac varietate orandi, mala hic expressa orta sunt.

QVod à nobis postulat ratio Pastoralis officij, in curam incumbimus, vt omnes, quantum Deo adiutore fieri poterit, sacri Tridentini Concilii decreta exequantur, ac multo id etiam impensius faciendum intelligimus, cum ea quæ in mores inducenda sũt, maxime Dei gloriam, ac debitum ecclesiasticarum personarum officium complectuntur. Quo in genere existimamus in primis numerandas esse sacras preces, laudes, & gratias Deo persoluendas, quæ Romano Breuiario continentur. Quæ diuini officij formula, pie olim, ac sapienter à summis Pontificibus, præsertim Gelasio, ac Gregorio primis constituta, à Gregorio autem Septimo reformata, cum diuturnitate temporis ab antiqua institutione deflexisset, necessaria visa res est, quę ad pristinã orandi regulam conformata reuocaretur. Alij enim preclaram veteris Breuiarii constitutionem, multis locis mutilatam, alibi incertis, & aduenis quibusdam commutatam deformarunt. Plurimi, specie officii commodioris allecti, ad breuitatem noui Breuiarii à Francisco Quignonio tt. S. Crucis in Hierusalem Presbytero Cardinale compositi, confugerunt. Quin etiam in prouincias paulatim irrepserat praua illa consuetudo vt Episcopi in Ecclesiis, quæ ab initio communiter cum cæteris veteri Romano more horas Canonicas dicere ac psallere consueuissent, priuatum sibi quisque Breuiarium conficerent, & illam communionem vni Deo, vna & eadem formula, preces & laudes adhibendi dissimillimo inter se, ac pene cuiusque Episcopatus proprio officio discerperent. Hinc illa tam multis in locis diuini cultus perturbatio, hinc summa in clero ignoratio cęremoniarum, ac rituum ecclesiasticorum, vt innumerabiles Ecclesiarum ministri in suo munere indecore, non sine magna piorum offensione versarentur.

Ideo Paulus IV. id emẽdare tentauit.

§. 1. Hanc nimirum orandi varietatem grauissime ferens fel. rec. Paulus Papa IV. emendare constituerat, itaque

Ad mortẽ preuẽtus nõ perfecit.

itaque prouisione adhibita, ne vlla in posterum noui Breuiarii licentia permitteretur, totam hanc ration: dicendi, ac psallendi haras Canonicas, ad pristinum morem, & institutum redigendam suscepit.

Pius 4. perfectione huius operis cõmisit Patribus Conc. Trid.

§. 2. Sed eo postea nondum ijs quæ egregie inchoauerat, perfectis, de vita decente, cum à piæ mem. Pio Papa IV. Tridentinum Concilium, antea varie intermissum reuocatum esset, Patres in illa salutari reformatione eodem Concilio constituta, Breuiarium ex ipsius Pauli Papæ ratione restituere cogitarunt. Itaque quicquid ab eo in sacro opere collectum, elaboratumq. fuerat, Concilij Patribus Tridentum à prædicto Pio Papa missũ est.

Sed Conciliũ id remisit Põtifici, vt habetur Cõcilii pag. pen. sed Pius IV. non perfecit morte præuẽtus.

§. 3. Vbi cum doctis quibusdam, & pijs viris à Concilio datum esset negotium, vt ad reliquam cogitationẽ, Breuiarij quoque curam adiungerent, instante iam conclusione Concilij, tota res ad auctoritatem, iudiciumque Romani Pontificis ex decreto eiusdem Concilii relata est, qui illis ipsis Patribus ad id munus delectis, Romam vocatis, nonnullisque in Vrbe idoneis viris ad eum numerum adiunctis, rem perficiendam curauit. Verum eo etiam in viam vniuersæ carnis ingresso.

Hic vero Põt. perfecit Breuiarium & approbauit.

§. 4. Nos, ita diuina disponente clementia, licet immerito, ad Apostolatus apicem assumpti, cum sacrum opus, adhibitis etiam ad illud alijs peritis viris, maxime vrgeremus magna in nos Dei benignitate, (sic enim accepimus) Romanum hoc Breuiarium vidimus absolutum; Cuius ratione dispositionis ab illis ipsis, qui negocio præpositi fuerant, non semel cognita, cum intelligeremus, eos in rei confectione ab antiquis Breuiariis nobilium Vrbis Ecclesiarum, ac nostræ Vaticanæ bibliothecæ, non decessisse, grauesque præterea aliquot eo in genere scriptores secutos esse, ac denique remotis iis, quæ aliena, & incerta essent, de propria summa veteris diuini officii nihil omisisse, opus probauimus, & Romæ imprimi, impressumque diuulgari iussimus. Itaque vt diuini huius operis effectus re ipsa consequatur, auctoritate præsentium tollimus in primis, & abolemus Breuiarium nouum à Francisco Cardinale prædicto editum, & in quacunque ecclesia, monasterio, conuentu, Ordine, militia, & loco, virorum, & mulierum, etiam exempto, tam à primęua institutione, quã aliter ab hac Sede permissũ.

Et modo prohibet aliud Breuiarium alias editum à Frãc. Card. omniaq. alia Breuiaria, nõ approbata in primeua institutione, vel cõsuetudine excedẽte annos ducẽtos.

§. 5. Ac etiam abolemus quæcunque alia Breuiaria vel antiquiora, vel quouis priuilegio munita, vel ab Episcopis in suis diœcesibus promulgata, omnemque illorum vsum de omnibus orbis Ecclesiis, monasteriis, conuentibus, militiis, Ordinibus, & locis virorum, ac mulierum, etiam exemptis, in quibus alias officium diuinum Romanæ Ecclesiæ ritu dici consueuit, aut debet. illis tamen exceptis, quæ ab ipsa prima institutione à Sede Apostolica approbata, vel consuetudine, quę, vel ipsa institutio ducentos annos antecedat, aliis certis Breuiariis vsu fuisse constiterit, quibus, vt inueteratum illud ius dicendi, & psallendi suum officium non adimimus, sic eisdem, si forte hoc nostrum, quod modo promulgatum est, magis placet, dummodo Episcopus, & vniuersum Capitulum in eo consentiant, vt id in choro dicere, & psallere possint, permittimus.

Reuocat etiã quecũq. statuta, & facultates orandi, iuxta formã antiquorum Breuiariorũ.

§. 6. Omnes vero, & quascunque Apostolicas, & alias permissiones, ac consuetudines, & statuta, etiam iuramẽto, confirmatione Apostolica, vel alia firmitate munita, necnon priuilegia, licentias, & indulta præcandi, & psallendi, tam in choro quam extra illud, more & ritu Breuiariorum sic suppressorum, prædictis Ecclesiis, monasteriis, cõuentibus, militiis, Ordinibus, & locis, necnõ S.R.E. Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & aliis ecclesiarũ Prælatis, cęterisq. omnibus & singulis personis Ecclesiasticis, secularibus, & regularibus vtriusque sexus, quacunque causa concessa, approbata, & innouata, quibuscunque concepta formulis, ac decretis, & clausulis roborata, omnino reuocamus, volumusque illa omnia vim & effectum de cætero non habere.

Breuiariũq. istud nouum recipi, & iuxta eiusformã orari præcipit.

§. 7. Omni itaque alio vsu, quibuslibet, vt dictum est interdicto, hoc nostrum Breuiarium, ac præcandi, psallendique formulam in omnibus vniuersi orbis Ecclesiis, monasteriis, Ordinibus, & locis, etiam exemptis, in quibus officium ex more, & ritu dictæ Romanę Ecclesiæ dici debet, aut consueuit, salua prædicta institutione, vel cõsuetudine prædictos ducentos annos superante, pręcipimus obseruari. Statuentes Breuiarium ipsum nullo vnquam tempore, vel in totum, vel ex parte mutandum, vel ei aliquid addendum, vel omnino detrahendum esse. ac quoscunque, qui horas Canonicas ex more & ritu ipsius Romanæ Ecclesiæ, iure vel consuetudine dicere, vel psallere debent, propositis pœnis per Canonicas sanctiones constitutis, in eos qui diuinum officium quotidie non dixerint, ad dicendum, & psallendum posthac in perpetuum Horas ipsas diurnas & nocturnas ex huius Romani Breuiarii præscripto & ratione omnino teneri, nemineq. ex iis, quibus hoc dicendi, psallẽdiq. munus necessario impositũ est, nisi hac sola formula satisfacere posse.

Monet quoq. Ecclesiarum Prælatos, vt hoc Breuiarium introducant.

§. 8. Iubemus igitur omnes, & singulos Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, & cęteros ecclesiarum Prælatos, vt omissis quæ sic suppressimus, & aboleuimus, cæteris omnibus etiam priuatim per eos constitutis, Breuiarium ipsum in suis quisq. ecclesiis, monasteriis, conuentibus, Ordinibus, militiis, diœcesibus, & locis prædictis introducant. & tam ipsi, quam cæteri omnes presbyteri, & clerici, seculares & regulares vtriusque sexus, necnon milites, & exempti, quibus officium dicendi, & psallendi quomodocunq. sicut prædicitur, iniunctum est, vt ex huius nostri Breuiarij formula, tam in choro quam extra illum, dicere & psallere procurent.

Indulgẽ. dat dictio. Psal. Pęnitent. vel Grad. vel Offic. B. Mariæ, & Defunct. diebus in eis præscriptis.

§. 9. Quod vero in rubricis nostri huius officii præscribitur, quibus diebus officium Beatæ MARIAE semper Virginis, & Defunctorum item Septem Psalmos Pœnitentiales, & Graduales dici, ac psalli oporteat nos propter varia huius vitæ negotia, multorum occupationibus indulgentes, peccati quidem periculum ab ea præscriptione remouendum duximus, verum debito prouidentiæ pastoralis admoniti, omnes vehementer in domino cohortamur, vt remissionem nostram, quantum fieri potent, sua deuotione ac diligentia præcurrentes, illis etiam precibus, suffragiis, & laudibus, suæ, & aliorum saluti consulere studeant. Atque vt fidelium voluntas, ac studium magis etiam ad salutarem hanc consuetudinem incitetur, de omnipotentis Dei misericordia, beatorumq. Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus, qui illis ipsis diebus, in rubricis præfinitis, beatæ Mariæ, vel defunctorum officium dixerint, toties centum dies, qui vero Septem Psalmos, vel Graduales, quinquaginta, de iniuncta ipsis pœnitentia relaxamus.

Forma publ. quæ mox sequitur.

§. 10. Cæterum vt præsentes litteræ omnibus plenius innotescant mandamus illas ad valuas basilicæ principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ publicari, earumque exempla de more affigi. Volumusque & apostolica auctoritate decernimus quod post huiusmodi publicationem, qui in Romana Curia sunt præsentes, statim lapso mense, reliqui vero, qui intra montes, tribus, & qui vltra vbique locorum degunt sex mensibus excursis, vel cum primum venalium huius Breuiarium voluminum facultatem habuerint, ad precandum, & psallendum iuxta illius ritum, tam in choro quam extra illum, maneant obligati. Ipsarum autem litterarum exempla manu Notarii publici, & sigillo Pręlati ecclesiastici, aut illius curiæ obsignata, vel etiã ipsius voluminibus absque prædicto, vel alio quopiam adminiculo Romæ impressa, eandem illam vbique locorum fidẽ faciãt, quã ipsę præsentes, si essent exhibitæ, vel ostẽsæ.

Breuiarium Romanũ rñs, & non alibi sine licentia Pont. imprimi potest.

Ad hoc vide Clem. cit. in rubr.

§. 11. Sed vt Breuiarium ipsum vbique inuiolatum, & incorruptum habeatur, prohibemus ne alibi vsquam, in toto orbe, sine nostra, vel specialis ad id Commissarii Apostolici, in singulis Christiani orbis regnis, & prouinciis deputandi, expressa licentia, imprimatur, proponatur, vel recipiatur. Quoscunque vero, qui illud secus impresserint, proposuerint, vel receperint, excommunicationis sententia eo ipso innodamus.

Sanctio pęnalis.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ ablationis, abolitionis, permissionis, reuocationis, iussionis, præcepti, statuti, indulti, mandati, decreti, relaxationis, cohortationis, prohibitionis, innodationis, voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc &c.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo

nio octauo, septimo Id. Iulij, Pont. nostri Anno tertio.

Publicatio. *Anno a Natiuitate Domini 1568. indict. 11. die vero 15. mensis Iunij, Pont. Sanct. st. in Christo Patris, & D.N.D. Pij diuina prouidentia Papae V. Anno tertio, retroscriptae litterae Apostolicae affixae & publicatae fuerunt ad valuas Basilicae Principis Apostolorum de Vrbe, Cãcellariae Apostolicae, & in acie Campi Florae, dimissis ibidem praesentibus litteris per aliquantulum temporis spatium, vt moris est affixis & deinde amotis, per nos Iulium Parinū, & Ioannem Bornotum praelibati S.D.N. Papae Cursores.*

LXV.

De residentia Rectorum Ecclesiarum Parochialium, quibuscunque indultis etiam Apostolicis non obstãtibus.

Ad haec vide etiam Concilij Tridentini sess. 23 cap. 1. & sess. 24 cap. 12. de reformat. & supra Pij IV. constit. 10. De salute. fol. 20. & const. 91. In suprema. fol. 132.

Edita An. D. 1568. *PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. CVpientes pro nostri Pastoralis officij munere Christifidelium animarum saluti quantum cum Deo possumus salubriter consulere, & Parochialibus Ecclesijs ab earum Parochis, prout tenentur, in diuinis debite & laudabiliter deseruiri, inhaerendo etiam decretis sacri Concilij Tridentini.

Rectores Parochialiū cō pellantur ad residendum per Ordinarios vt hic. §. 1. Motu proprio, & ex mera deliberatione certaq. scientia nostra, ac de Apostolicae potestatis plenitudine hac nostra perpetuo valitura constitutione, omnes & singulos Rectores Parochialium Ecclesiarum cuiuscunq. dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis & praeeminentiae fuerint, in quibuscunque Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, Dioecesibus, ac alijs Christiani Orbis partibus consistentes, qui Parochialem Ecclesiam, ac Canonicatum, aut dignitatem, etiam post Pontificalem maiorem, seu principalem in quibusuis Patriarchalibus, aut Metropolitanis vel Cathedralibus, seu Collegiatis Ecclesijs, seu aliud quodcũque beneficium ecclesiasticum, etiam quarumcunque dispẽsationum à Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris, seu etiam à nobis hactenus quomodolibet impetratarum, ac litterarum Apostolicarum desuper expeditarum titulo, quas omnes hac praesenti constitutione abolemus & reuocamus, seu quocunque alio praetextu obtinent, cum prima & praecipua debeat esse cura animarum, eos ad residendū in Ecclesia Parochiali, & ibi in diuinis deseruiendum, debitoque eorum officio fungendum omnino teneri, & obligatos esse, ac ad id per Episcopos, & aliorum locorum Ordinarios, etiam tanquam Apostolicae Sedis delegatos, sub sententijs & censuris ecclesiasticis ac pecuniarijs, arbitrio eorum declarandis, ac etiam priuationis dictarum Parochialium, & aliorum quorumcunque beneficiorum poenis, quacunq. appellatione remota, cogi & compelli posse, & debere auctoritate Apostolica tenore praesentium statuimus, praecipimus & ordinamus. Eos tamen sic residentes in Ecclesijs Parochialibus, omnes & singulos fructus, redditus, & prouentus, etiam Canonicatus sui, vel dignitatis, seu alterius cuiuscunque beneficij exceptis, duntaxat quotidianis distributionibus, & alijs quae ex iusta causa absentes percipere non solent, lucrari volumus.

Decretum irritans. §. 2. Sicque per quoscũque Iudices & Commissarios, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, interpretari, iudicari, & diffiniri debere, necnon irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignorãter attentatum forsan est hactenus, vel in posterum contigerit attentari, decernimus & declaramus.

Claus. derog. §. 3. Non obstantibus praemissis, ac quibusuis dispensationibus, & exemptionibus, litterisq. Apostolicis desuper confectis, necnon Apostolicis in Prouincialibus & Synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, & etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis quibusuis personis in genere vel in specie, & alias quomodolibet cõcessis, & approbatis, in posterumq. concedendis, & approbãdis, quibus omnibus, etiã si de illis eorũq. totis tenoribus, specialis specifica & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importãtes, mentio seu quaeuis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat ad effectum praesentium specialiter & expresse derogamus. caeterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autem quod harum litterarum trãsumptis etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius personę in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides tã in iudicio quã extra adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur si forent exhibitę vel ostensae.

Sanctio poenalis. §. 4. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginam nostrae abolitionis, reuocationis, statuti, praecepti, ordinationis, decreti, declarationis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationẽ Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

D.P. An. 1568. die 15. Iulij. Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo sexagesimooctauo, octauo Idus Iulij, Pont. nostri Anno tertio.

Publicatio. *Anno à Natiuitate Domini 1568. Indict. 11. die vero 15 mensis Iulij, Pont. Sanctiss. in Christo Patris & D.N.D. Pij diuina prouidentia Papae V. Anno eius tertio, retroscriptae litterae Apostolicae lectae affixae & publicatae fuerunt ad valuas Basilicae Principis Apostolorum de Vrbe, Cancellar. Apost. & in acie Campi Florae, dimissis ibidem praesentibus litteris per aliquantulum temporis spatium, vt est moris, affixis & deinde amotis per nos Ioannem Bornotũ, & Iulium Parinum praelibati S.D.N. Papae Cursores.*

Io. Andreas Panizza Mag. Curs.

LXVI.

Approbatio reformationis Fratrum Minorum Conuentualium Ordinis S. Francisci, in Capitulo eiusdem Ordinis per eos praefinitae.

Aliam reformationem iam ediderat hic Pont. vt sup. in constit. 61. Ad extirpandos. fol. 257. Et multa sunt videnda quae notaui sup. ad const. 5. Hon. III. Solet. fol. 46.

Edita An. D. 1568. *PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Hic Pont. edit reformationem de qua in rub. ILla nos cura inter caeteras solicitat, vt optimae disciplinae cultus in omnibus religiosorum Sodalitatibus nutriatur, & confirmetur. Quod quidem nos pridem in amplissimo Ordine Fratrum Minorum Conuentualium nuncupatorum magnopere expetentes, rerum omnium proprietatem illis ademimus, multaque praeterea de ratione viuendi, & officiis eorundem edidimus, litterasque nostras super ijs confectas in eorum Capitulo generali, apud Basilicam duodecim Apostolorum de Vrbe proxime celebrato palam omnibus iussimus promulgari.

Praeterea in Capitulo ea ediderunt. §. 1. Qui illis ea qua decuit obediẽtia receptis, ad tollenda, & corrigenda alia praeterea intenti, quę ad huius religionis statum in sua integritate continendum maxime obesse intelligebamus, nonnulla inter se statuere cogitarunt. Verum instante iam ipsius Capituli conclusione, cum temporis angustia id minus pateretur, negotium vniuersum ad arbitrium, & auctoritatem Generalis, & Prouincialium Magistrorum, necnon Diffinitorũ dicti Ordinis ex voluntate nostra demandatum est, qui diuer-

diuersas alias præsentibus subiectas cõstitutiones, ab ipso Magistro Generali subscriptas ordinarunt.

Quæ hic idẽ Pont. obseruari præcipit

§. 2. Quas omnes (saluis alias litteris nostris prædictis) præsentium auctoritate approbamus, & confirmamus. Supplentes omnes & quoscunque siue solemnitatum omissarum, siue alios iuris & facti defectus, qui interuenerint in eisdem. Quin etiam illas omnes prout conscriptæ sunt facimus, & ordinamus, iubemusq. ipsas æque atque nostras in omnibus Prouinciis, custodiis, domibus, & locis, necnon ab omnibus, & singulis fratribus dicti Ordinis firmiter obseruari, ac quoscunque qui illis non paruerint censuris, & pœnis omnibus, quæ litteris prædictis continentur, eo ipso volumus subiacere.

Executoresq. deputat.

§. 3. Et nihilhominus dilecto filio nostro Carolo tit. S. Præxedis presbytero Cardinali Borrhomęo nũcupato moderno, & pro tempore existenti Protectori, ac etiam Magistro Generali dicti Ordinis per Apostolica scripta mandamus, vt ipsi, vel eorum alter, per se vel alium seu alios, vbi & quando opus fuerit, tam supradictas quam præsentes litteras, & eisdem insertas Constitutiones omnes, in omnibus & singulis Prouinciis, Custodiis, domibus, & locis prædictis, ac ab omnibus & singulis Magistris, Guardianis, Fratribus, & personis in eis expressis, iuxta singularum litterarum, & constitutionum huiusmodi tenorem, inuiolate obseruari. Contradictores quoslibet & rebelles per censuras, & pœnas aliis nostris litteris cõtentas prædictas, cæteraque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, censurasq. & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiã ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Contrariis derogat.

§. 4. Non obstantibus præmissis, & felicis recordationis Bonifacii Papę Octaui prędecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, aliisq. Apostolicis constitutionibus, ac etiam dicti Ordinis statutis, & consuetudinibus iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, contrariis quibuscunque. Aut si Magistris, Guardianis, & Fratribus prædictis, vel quibusuis aliis communiter vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas nõ facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, necnon Mare magnum, & Bulla aurea nuncupatis, ac quibuslibet aliis priuilegiis, exemptionibus, indulgentiis, & litteris Apostolicis, generalibus & specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quæ omnia contra ipsarum præsentium, & constitutionum huiusmodi tenorem & effectum, nolumus cuiquam in aliquo suffragari. Quin etiam ex nunc irritum decernimus & inane, quicquid secus super his per quoscunque quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Reformationis tenor.

Ita igitur Constitutiones prædictæ scriptæ sunt.

Nouitiorum recipiendorum ætas.

§. 5. Nouitij etiam oblati, ante decimumoctauum ætatis suæ annum completum ne recipiantur, neque ante decimumnonum item completum ad professionẽ admittantur.

Et etiã oblatorum.

§. 6. Qui hactenus recepti etiam oblati, quintumdecimum annum non expleuerint, detracto habitu Religionis, domum ad parentes, vel necessarios, etiam inuiti remittantur, vel alias omnino emittantur, nec postea in ædibus vnde exierint, aut in alijs eiusdem Ordinis domibus versari vllo modo possint.

Laicorum ætas.

§. 7. Laici qui vigesimumquintum annum non attigerunt, ad seruiendum ne recipiantur, & qui recepti etiã nunc ea ætate minores sunt, eijciantur.

Nouitiorum recipiẽdorum loca.

§. 8. Nouitij ne recipiantur, aut educentur, nisi in Conuentibus insignioribus, in quibus Dormitorium, & Capitulum habeant seorsum ab alijs Fratribus.

Prouinciales eligendi ex aliena Prouincia.

§. 9. Nullus deinceps Prouinciæ pręficiatur, qui eiusdem Prouinciæ sit, sed Prouinciales ex aliena Prouincia semper assumantur, qui tamen idonei sint ad id officium & cultores regularis obseruantiæ.

Guardianatus officium quãtum duret.

§. 10. Guardianatus insigniores & priuilegiati, vt Roman. Assisien. & huiusmodi, triennio, non priuilegiati biennio diuturniores ne sint. in quo tamen habenda est ratio Prouinciarum externarum. In illis enim locis hæc officia iusta de causa in longius tempus arbitrio Superioris protrahi poterunt.

Paternitatis titulo qui donantur.

§. 11. In paternitatibus hactenus concessis, & posthac concedendis, ea moderatio adhibeatur, vt nemo Paternitatis titulo, vel priuilegio fruatur, nisi qui Prouincialatus officium obtineat, vel obtinuerit, vel quadragesimum annum agat, & alias etiam eo titulo & priuilegio dignus existat.

Fratres ultra biennium in vno Conuentu.

§. 12. Nulli in eodem Conuentu plus biennio manere liceat, exceptis sexagenario maioribus, quibus aliquid ex causa Superioris arbitrio condonari poterit.

Fratrum numerus in quolibet Conuentu.

§. 13. In Conuentu vel domo pauciores ne sint duodecim fratribus. Si qua autem domus hunc familiæ numerum alere non possit, vel tota Prouincia victum, & quæ præterea necessaria sunt suppediret, vel fratres cum bonis ex ea domo in aliam transferantur. prouisione tamen adhibita, ne Ecclesię destruantur, sed ad eius populi commoditatem conseruentur. Permittimus tamen vt in Conuentibus, qui fratribus iter facientibus commodi sint, saltem quatuor fratres, non minores quinquaginta annis, constanti & probata vita maneant, si plures ea domus alere non possit.

Regentes Studiorum quot lectiones interpretari debeant.

§. 14. In maioribus Studijs Regentes duas lectiones Theologicas interpretentur, alteram practicam, veluti de Sacramentis, vel de vita recte sancteque instituenda, ex Magistro sententiarum, ac sancto Bonauentura, alteram speculatiuam ex Scoto. in minoribus vero Studijs, vna lectione ex Theologia practica contenti sint.

Fratrũ exercitium quotidianum.

§. 15. Curent autem Superiores, vt in singulis Conuentibus, fratres maxime in conscientiæ casibus, & reliquis quæ ad audiendas confessiones pertinent, ob rei grauitatem, & necessitatem, summo studio ac diligentia exerceantur.

Proprium nihil habeant.

§. 16. Fratres etiam si Superiores sint, nihil proprium habere possint, sed omnia in commune conferantur, distribuenda singulis, vt vnicuique opus fuerit. ita vt ex communibus cuiusque Conuentus facultatibus & eleemosynis, pro viribus domus, vnicuique fratri quæ sunt necessaria præbeantur.

In communi viuant.

§. 17. Fratres omnes & Superiores, & quomodocunque priuilegiati, ægrotis tantum exceptis, in Refectorio cibum capiant, & communi mensa vtentes, communibus epulis vescantur.

Infirmi & senes curẽtur.

§. 18. In primis autem ægrorum & senum cura habeatur. Quod si propriæ facultates domus non suppetant ad subueniendum necessitati ægrotantium, vicini Conuentus ditiores suppleant, aut etiam tota Prouincia contribuat.

Bonorum custodia.

§. 19. In omnibus Conuentibus vel domibus, locus communis Thesauri, vel capsa sit tribus clauibus clausa, quarum vnam habeat Guardianus, alteram Procurator, tertiam Depositarius. quo in loco, vel capsa, aurea, argentea, iocalia, & quæque preciosa, pecunia item Conuentus, cum inuentario earundem rerum, condita custodiantur. seruata tamen distinctione sacrarum, & profanarum rerum.

Quisq. vnica cella lectulo & humili mẽsa sit contentus.

§. 20. Nullus ex Fratribus, quamuis Magistratus, & Superioris titulo fungantur, priuata ædes aut in claustro, aut alibi vsquam habeat, sed singuli vnica Cella, in communi Dormitorio, nullo ornatu, nudis omnino parietibus, ac lectulo, & mensa humillimis contenti sint, quemadmodum pauperes Religiosos decet.

Dormitoria communia efficiantur.

§. 21. Cameræ, siue ædiculæ, quæ extra Dormitoriũ separatim sunt, ad officinas, vel alios vsus, toto Conuẽtui communes redigantur, vel si Cellæ communis Dormitorij pro Fratrum numero non sufficiant, & illæ Cameræ, vel ædiculæ, quas diximus, ad formam communis Dormitorij redigi possint, in Dormitorium commune redigantur. sin minus, destruantur, ac materia, & cæmenta ad reparandam fabricam Conuentus, si opus fuerit, conuertantur. vel vendantur, & precium

ad

ad communem vsum Conuentus conferatur.

Horti sint communes exceptis hortis Nouitiorum & Infirmorum.

§. 22. Nullus ex Fratribus priuatum hortum habeat, sed horti sint totius Conuentus communes. verumtamē Nouitij, & Infirmaria, hortum, seu viridarium à communi viridario se unctum, habere poterunt, quo cæteris ingredi nullo modo liceat.

Bona Fratrū decedentium quibus sint danda.

§. 23. Vestes, libri & reliqua, à Superioribus cuiquam Fratri ad vsum & necessitatem concessa quæcunque apud eos mortis tempore reperta fuerint, nulli Fratri priuatim assignentur, sed ita distribuantur, vt dimidia pars sit natiui Conuentus, altera eius, vbi mortus fuerit.

Pro officialium deputatione vel cōfirmatione nihil recipiatur.

§. 24. Generalis à Prouincialibus, Custodibus, & alijs Religionis Ministris quouis illi nomine appellentur, Prouinciales item à Guardianis, alijsue officialibus, ob eorū deputationem vel confirmationem nihil omnino, neque magnum neque paruum exigant, ac ne sponte quidem oblatum accipiant, neque Cancellario, aut scribæ, pro sigillo, siue scriptura, quicquam detur, sed omnia gratis fiant ac dentur. Neque Generalis, neque Prouincialis minister, neque Custos neque Guardianus, à quouis Fratre sui Ordinis, aliquid etiam sponte oblatum, siue dono datum acceptet, vel recipiat.

Subuentiones Prælatis dentur vt in alia const. cit. in rubr.

§. 25. Pro communibus autem impensis, quas necessario ad commodum totius Ordinis, vel alicuius priuatæ domus, fieri contigerit, Generali, Prouinciali, & alijs eo modo consulatur, quo in litteris Sanctissimi Domini Nostri Pij V. proxime editis, cautum esse constat.

Alexandrinę const. seruentur vt hic.

§. 26. Quo vero ad promotiones & gradus attinet, id omnino seruetur, quod Alexandrinis Cōstitutionibus sancitum est, vt nihil à promouendo exigatur, aut quouismodo sponte oblatum accipiatur. Quod si promotione facta Conuentus promotorum, aliquid Religioni donare voluerit, quicquid id sit, Procuratori detur, vt ad leuationem onerum, & communium sumptuum Religionis conferatur, ac Procurator omnium acceptorum, & expensorum rationem reddat.

Habitu & vestibus vt hic vtantur.

§. 27. Fratres omnes quocunque gradu & honore sint, camisijs laneijs, & reliquo vestitu, honesto ac Religioso, omnique suppellectile, & instrumento paupere, atque humili, quemadmodum alijs etiam constitutionibus cautum est, vtantur.

Constitutiones ad Ordinis reformationē editæ seruentur.

§. 28. Reliquum est, vt constitutiones omnes, ad disciplinam regularem restituendam, conseruandam, & augendam, (quæ tamen ijs contrariæ non sint) præcipue vero ea quæ a Sanctissimo Domino nostro Pio Papa V. ad reformationem huius Ordinis proxime sunt editæ, ab omnibus sancte inuiolateque seruentur.

Iussio public. hanc const.

§. 29. Cæterum vt præsentes litteræ omnibus plenius innotescant, mandamus illas ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ publicari, & earum exempla de more affigi.

Fides transūptorum.

§. 30. Volumusque & Apostolica auctoritate decernimus, quod huiusmodi exempla etiam impressa, manuque Notarij publici, & sigillo dicti Magistri Generalis, vel Prælati ecclesiastici, aut illius Curiæ obsignata, eandem illam vbique locorum fidem faciant, quam ipsæ præsentes, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 31. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, confirmationis, suppletionis, ordinationis, iussionis, mandati, decreti, præcepti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis DEI, ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 3. die 23. Iulij.

Dat. Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, decimo Cal. Augusti, Pontificatus nostri Anno tertio.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1568. Ind. 11. die vero 2. mensis Augusti. Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno tertio, retroscriptæ litteræ Apostolicæ, affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas basilicæ Principis Apost. de Vrbe, & in acie Campi Floræ, dimissis ibidē eorundem retroscriptarum copijs, vt moris est affixis, per nos Iulium Parinum, & Philibertum Cappium prælibati S. D. N. Papæ Cursor.

Camillus Cherubinus Mag. Curs.

LXVII.

Contra Notarios & alios, responsiones reorum, depositionesq. testium, quomodolibet propalātes, vel eis aut testibus, in secretis carceribus Vrbis detentis, aut alijs pro eis, nuncium deferentes.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1568.

Approbatio constit. editarum contra Notarios propalantes &c.

LIcet contra Notarios qui in causis, tam criminalibus quam ciuilibus, dicta testium aut reorum responsiones absque Iudicis decreto partibus patefaciunt, multæ constitutiones editæ sint, eosque tanquam falsi reos & infames, ac periuros puniri debere statutum sit, nihilominus quia magis timetur quod sæpius cauetur, & vt in futurum timore pœnæ si non Dei timore, arceātur, omnes & singulas censuras, & pœnas contra eos qui talia deliquerint latas, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, confirmamus & innouamus, nec de earum rigore, propter illarum forsan inobseruantiam, aut prædecessorum nostrorum & etiam nostram, ac officialium, & ministrorum eorundem, & nostrorum tolerantiam quicquam relaxatum, aut remissum esse, ac easdem in suo pristino robore & vigore permanere decernimus & declaramus.

Impositio aliarum pœnarum contra eosdem, vel nuncium eis in secretis detentis vel alijs pro eis deferentes.

§. 1. Et vt pœnarum certitudo omnibus hic in Alma Vrbe nostra innotescat, statuimus, decernimus & declaramus omnes & singulos Notarios, tam principales quā Substitutos, Executores quoque, ac Carcerum Custodes, cęterosque, quibus tam vigore sui officij quam alias quomodocunque reos, dum in Carceribus secretis detinentur, facultas alloquendi conceditur, qui reorum responsiones, ac testium in dictis causis depositiones propalare in totum vel in parte, dicto, aut facto, quibusuis personis cuiuscunque conditionis, prærogatiuę, & dignitatis, tam mundanę quam ecclesiasticæ existant, absque Iudicis coram quo causa vertitur, & Procuratoris Fiscalis licentia ausi fuerint, aut eisdem reis & testibus, donec in secretis retinentur, etiam quarumuis personarum, vt supra quomodolibet qualificatarum, vel nomine eorundem reorum & testium, vel alijs etiam extra carceres existentium nomine, eorundem carceratorum nuncium, epistolam, litteras, vel (vt vulgo dicitur) ambasciatas ferre absque eiusdem Iudicis, & Procuratoris Fiscalis licentia, vltra pœnas eis à iure vel statuto inflictas, pœnam relegationis in perpetuum, vel ad tempus ad triremes, & si qualitas facti id exegerit, & Iudici videbitur, etiam vltimi supplicii incurrere, & puniri debere pręcipimus, & mandamus. Sicque per quoscunque Iudices quauis auctoritate fungentes puniri, & condemnari, & non aliter declaramus. Irritum quoque & inane, & cęt. decernimus.

Derogatio contrariorū.

§. 2. Non obstantibus præmissis, constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, stylo & consuetudine, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Forma, & effectus publ.

§. 3. Volumus quod præsentis statuti, decreti & constitutionis cedula in acie Campi Floræ, & in Cancellaria nostra Apostolica de more publicetur, & ita omnes quos tangit afficiat, quodque illius nostra signatura sufficiat, & vbique fidem faciat, regula contraria non obstante, & cæt.

Papę subscr.

Placet Motu proprio. M.

Publ. Pont. An. 3. die 23. Iulij.

Anno à natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, Indictione vndecima, die vero vigesima tertia mensis Iulij, Pontificatus Sanctissimi Domini nostri Domini Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno III. tertio suprad. retroscriptæ litteræ publicatæ & affixæ fuerunt in locis supradictis, per me Io. Andream Rogerium prælibati S. D. N. Papæ Cursorem.

Camillus Cherubinus Magister Cursorum.

LXVIII.

Iurisdictio & facultates Visitatorum Carcerum Almæ Vrbis, in causis tam ciuilibus quam criminalibus carceratorum.

Statuta ab eisdem Visitatoribus obseruanda præscripsit Paulus III. in const. 44. Ad onus. fol. 682. & nouissime alia edidit S.D.N. Paul. V. ins in cōst. 44 Vniuersi. §. 24.

Dilationes his carceratis concessas, eorum fideiussoribus non suffragari decreuit Iulius III. in constit. 13. Cum nuper. fol. 707. Et de eleemosynis pro eisdem colligendis habetur hic infra in constit. 100. Volumus.

Edita An. D. 1568.

PIVS PAPA V.
Motu proprio, &c.

Facultates Visitatorum.

Reuerendi DD. Visitatores Carcerum possint relaxare debitores à carceribus ex causis infrascriptis.

Concedendi dilationes carceratis ad soluendū eorum debita.

§. 1. Et primo concedendo dilationem, data cautione de soluendo infra tempus assignatum. & hoc præsertim quando Visitatores considerant retentionem debitoris cedere non solum in ipsius præiudicium, verum etiam creditoris, cum debitor in Carceribus existens efficiatur deterioris conditionis, & in dies minus soluendo vbi extra carceres facilius infra tempus assignatum, modum satisfaciēdi reperturus sit. & hoc, dummodo creditores sint ditiores, & ære alieno nō onusti. Secundo, Relaxare possint debitorem, qui licet non habeat pecunias in promptu, habet tamen tot bona, ex quorum venditione potest creditoribus satisfieri, & ex tunc ipse consentit eorundem bonorum subhastationi. Et Visitatores hoc faciant data cautione de se repræsentando in eisdem statu, & terminis, in quibus carceratus reperitur, ne contigat creditorem decipi ex aliquo impedimento præstito venditioni bonorum. Et si bona non sufficiant, deferant biretum viride. Et si bona non sufficiant, nec bonis, cedere velit, nec biretrum viride deferre, non nisi de omnium creditorum consensu quenquam relaxare possint. Idemque seruetur etiam si clarum debitores nullum prorsus habere modum satisfaciendi creditoribus suis nisi ex sudore vultus sui. Tertio, Relaxare possint, quando creditor executionem habet realem, & est in bonis captis per executionem sibi bene cautum.

Infirmosque relaxandi.

§. 2. Quarto, in casu infirmitatis creditores eorum sumptibus debitoribus alimenta, & medicamenta ministrent in carceribus. quibus creditoribus recusantibus, relaxentur, habita fide à Medicis deputatis, & recepta cautione, si illam habeat, sin autem, recepta iuratoria cautione.

Pauperesque non habētes alimenta à creditoribus

§. 3. Quinto, Relaxentur debitores, quando cognita eorum paupertate, ac pertinacia creditoris, ei mandatum fuit vt carcerato debitori subministret alimenta, & ipse hoc facere recusat.

Mulieresque que honestæ

§. 4. Sexto, Relaxentur à carceribus mulieres pro debito ciuili retentæ quando sunt honestæ, etiam si captæ sint pro debito publico.

Indebite carceratos.

§. 5 Septimo, Relaxare possint debitores, qui ex natura debiti non tenentur de iure vltra id quod facere possunt. quia tunc nec carcerari poterant, & propterea contra bona est dirigenda executio.

Suspectos de fuga.

§. 6. Octauo, Relaxentur debitores capti vt suspecti de fuga, data cautione de se repræsentando sub pœna debiti.

Cedentes bonis.

§. 7. Nono, Relaxentur debitores, facta cessione bonorum prout de iure, & seruata forma Motus proprij.

Nulliter carceratos.

§. 8. Decimo, Relaxentur debitores nulliter & indebite capti, de qua nullitate manifeste constat. In quibus omnibus relaxationibus sint præsentes Iudices, qui mandata relaxarunt, & vti edocti & instructi, de meritis causæ rationem reddant.

Arbitriū Visitatorum in prædictis.

§. 9. Et in præmissis habeatur ratio paupertatis creditoris, & an debitor calumniose litem diu sustinuerit, fatigando creditorem expensis, & laboribus, & an aliam dilationem habuerit, & creditori non satisfecit, non constito de legitimo impedimento. Et in his omnibus DD. Visitatores arbitrio vtantur. qui pensatis qualitatibus tam creditoris quam debitoris, ac facultatibus, & natura debiti, decernant ea, que iuri, & æquitati, & vtilitati etiam creditorum conueniant. Ita est M.

Papæ subsc.

Sequitur iurisdictio in causis criminalibus.

Edita An. D. 1568.

PIVS PAPA V.
Motu proprio, &c.

Causa huius constitut.

Cvm sicut accepimus Visitatores carcerum Almæ Vrbis nostræ, homicidii aliorumq. capitalium criminum reos carceratos ad illorum absolutionem, & liberationem nimia humanitate proni atque procliues, sæpe à carceribus liberari faciunt sub cautione de se præsentando, aut alias sub alijs obligationibus, & conditionibus eis bene visis, & ita processus debilitantur, & causarum expeditiones differuntur, vel (quod molestius ferimus) eos quandoq. liberant, aut leuiori pœna quam Iustitia exposcit, afficiunt, ac propterea delicta impunita remanent contra ius & vtilitatem publicam.

Declaratio facultatum Visitatorum, circa relaxationes carceratorum ex causa criminali.

§. 1. Nos considerantes impunitatem scelerum esse incentiuum malorum, nolentesq. in futurum reos homicidij, ac aliorum delictorum capitalium, nisi in casibus à iure expressis è carceribus liberari, & extra carceres audiri, at leuius puniri, tenore præsentium eisdem Visitatoribus sub pœna indignationis nostræ inhibemus, atque interdicimus, ne posthac reos carceratos, vt præmittitur arbitrio suo relaxent, & liberent. In leuioribus autem delictis reos cōfessos aut conuictos nos relaxent, neque liberent, nisi prius sententiæ, aut condemnationi, quam eis infligendam, & imponendam duxerint, paruerit, & illius executio facta fuerit. Volumus autem quotiescunq. viderint æquitatem iuris rigori, attentata facti qualitate, preferendam esse, cum ad solum Principem ius decernendi inter ius & æquitatem non scriptam spectet & pertineat, tunc facti qualitas diligenter in visita consideretur, & si quid ab eis de iure relaxandum videbitur, id nobis vnus ex Visitatoribus vna cū Iudice causę referat, pręsente Procuratore Fiscali, vel Aduocato Fiscali eiusdem Cameræ, & Fisci, ac etiam pauperum Aduocato, vt à nobis quid statuendum, & deliberandum sit, intelligant.

Præceptum quod Iudices non obediat Visitatorib. aliter se gerentibus.

§. 2. Mandantes propterea Iudicibus coram quibus causæ criminum huiusmodi pendent, aut in futurum pendere contigerit sub similis pœna indignationis nostræ ne vigore ordinationis Visitatorum prædictorum contra aut præter ordinationem & mandatum nostrum, quosuis carceratos relaxare, aut mandatum de relaxando decernere, vel subscribere audeant, vel præsumant.

Quibuscunq. non obstantibus.

§. 3. Non obstantibus præmissis, indultis, & priuilegiis eisdem Visitatoribus quomodolibet concessis, & innouatis latissime extendendis, quibus omnibus illorum tenores pro sufficienter expressis habentes, specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Placet Motu proprio M.

PP. Subscrip.

Publ. P. A. die 19. Iulij.

Anno à Natiuitate Domini 1568. indict. 11. die vero 19. mensis Iulij, Pontific. Sanctiss. D.N. Pij Papæ V. Anno III. retroscriptæ litteræ Apost. affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Cāpi Floræ, vt moris est, per nos Philibertum Cappius, & Io. Guerardum Cursor.

LXIX.

Reuocatio facultatum Camerarij, Clericorum, & aliorum Officialium R. Cameræ Apost. concedendi commissiones in forma, si in euidentem, super alienationibus bonorum Ecclesiasticorum aut locorum Piorum cuiuscunque valoris.

Iudices autem huiusmodi causarum, quid agere debeant, vide in Pauli II. const. 2. Cum in omnibus. fol. 327. vbi notaui, & in const. 5. eiusdem. Papæ fol. 329. notaui de materia eiusmodi alienationum.

Edita An. D. 1568.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Causa const.

VOlentes indemnitati Ecclesiarum aliorumq. piorum locorum quantum cum Deo possumus, cōsulere, ac prouidere, ne illorum bona sine nostra aut successoris nostri scientia & licentia alienentur, aut perpetuo, vel ad longum tempus, aut vnam, vel plures illa conducere volentes vitam locentur, aut de his alio titulo disponatur.

Reuocatio facultatis de qua in rub.

§. 1. Omnes, & singulas facultates, & licentias concedendi commissiones alienationum vel permutationum aut affrancationum, aut illarum confirmationum quorumuis bonorum Ecclesiasticorum, aut locorum piorum cuiuscunq. valoris existentium, etiam summam annuam quinque ducatorum auri de Camera non excedentium, aut alterius minoris valoris in forma quæ dicitur, Si in euidentem, Dilecto filio Vitellotio Sanctæ Mariæ in Via lata diacono Cardinali Vitellio nuncupato S. R. E. Camerario, eiusq. antecessoribus, & Clericorum Cameræ nostræ Apostolicæ Collegio tam per fel. rec. Gregorium IX. Bonifacium IX. Vrbanum VI. Martinum V. Nicolaum V. Sixtum IV. Innocentium VIII. Iulium II. Leonem X. Paulum III. & Iulium similiter III. ac alios quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, etiā Motu proprio, ex certa scientia, & ex quauis causa etiam vrgentissima cum quibusuis clausulis etiam derogatoriarum derogatorijs, ac quibusuis decretis, etiam irritantibus, & in vim contractus concessas, confirmatas, & innouatas, illorum omnium tenores pro sufficienter expressis habentes, perpetuo reuocamus, cassamus, & annullamus. Interdicentes, & expresse prohibentes eidem Camerario, & Clericis, ac alijs eiusdem Cameræ Apostolicæ officialibus sub pœna indignationis nostræ, ne in futurum licentias, & facultates, ac commissiones alienationum huiusmodi sub quouis prætextu concedant. Ac commissiones, & concessiones commissionum huiusmodi contra voluntatem, ordinationem, & decretum nostrum nullas, inualidas, & irritas esse decernimus, & declaramus.

Locus restitutus.

Decretum irritans.

§. 2. Sicque in præmissis omnibus & singulis, per quoscunque Iudices, & Commissarios, quauis auctoritate fungentes &c. sublata &c. iudicari &c. debere, necnon irritum & inane quicquid secus super his à dictis Camerario, Clericis, & alijs officialibus, & iudicibus præfatis, vel quibusuis alijs quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorū.

§. 3. Non obstantibus præmissis constitutionibus, & ordinationibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis prædictis, & alijs quibusuis quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, illorum tenores, &c. pro sufficienter expressis habentes, derogamus, illaque quo ad præmissa cassamus, reuocamus, & annullamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Signatura sola sufficit.

§. 4. Volumus autem quod præsentis nostri motus proprij etiam absq. illius data, & registratura sola signatura sufficiat, & vbiq. fidem faciat, tam in iudicio quam extra, quacunq. regula, seu constitutione Apostolica contraria non obstante.

Iussio publicandi.

§. 5. Volumus autem quod præsens noster Motus proprius in Cancellaria nostra Apostolica, & acie Campi Floræ de more publicetur, & inter constitutiones perpetuas describatur.

Fides exemplorum.

§. 6. Et quia difficile foret præsens ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiam decernimus, quod eius transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsenti Motu proprio adhiberetur, si foret exhibitus vel ostensus.

Papæ Subscr.

Placet Motu proprio. M.

Publ. Pont. An. 3. die 17. Augusti.

Lectus & publicatus fuit suprascriptus Motus proprius Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, die vero Martis decimaseptima Augusti, Pont. S. D. N. Pij Papæ V. Anno tertio.

A. Lomellinus Custos.

LXX.

Contra non reuelantes, & non restituentes scripturas ad Reuer. Cam. Apost. quomodolibet spectantes.

Hæc bulla confirmatur à Six. V. in const. 56. Non sine, vbi Commissario d. Cameræ dat facultatem contra eos procedendi, ibi notabo.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1568.

Causæ huius constitut.

CVm de litteris auctoritatibus, & instrumentis omnibus siue custodiendis, & memoriæ demandandis, siue auersis requirendis, sedulam pro se quemque curam capere oporteat, hoc impensius multo pro S. R. E. cæteraq. omnium matre & magistra, expedit procurare, vt ipsa non modo suis, vt par est, iuribus protegatur, sed & proprijs munimentis subnixa, etiam nefarios insurgentium quotidie in eam impiorum conatus comprimere, eademq. opera reliquo omni ordini Ecclesiastico, quandocunque venerit vsus, auxilio atque præsidio promptior esse possit.

Iussio annotādi omnes scripturas ad R. Cam. Apost. spectantes.

§. 1. Itaque vt de scripturis, litteris, instrumentis, registris & munimētis omnibus ad ipsam Romanam Ecclesiam, & hanc sanctam Sedem Cameramq. Apostolicam pertinentibus certior deinceps ratio habeatur, & quæ neglecta iacent, in integrum restituantur, ac trāsportata vel ablata, aut interuersa, reuocentur, eorum omnium quę in Palatio, & Vestiario nostro, Bibliotheca item Vaticana, & Arce S. Angeli asseruātur, quæq. in Archiuijs, Chartophilacijs, Armarijs, Ecclesijs, Monasterijs, Conuentibus, Aedibus, & locis publicis & priuatis Vrbis Romæ, Auinionis, cæterarumq. omnium Ciuitatum, Prouinciarum & locorū, nobis & dictæ R. E. immediate, mediateue subiectorum reconduntur, & habentur, breuiarium siue compendium cum indice idoneo conficiendum.

Subtractas autem & celatas recuperandi.

§. 2. Dispersa vero vel suppressa ac celata, subtracta, & euolata ad præfatam Sedem, & Cameram reuocanda & repetenda, pari quoque ratione dicto Breuiario adscribenda esse statuimus.

Executorum deputatio ad prędicta.

Hodie hoc spectat ad Cōmissarium Cameræ vt in rubrica dixi.

§. 3. Eamq. curā venerabili fratri nostro Carolo Episcopo Montis Falisconen. Vnum ex officiis Clericatus præfatæ Cameræ ex indulto Apostolico obtinenti, & dilecto filio Honuphrio Camaiano Clerico Aretino, ipsius Cameræ Præsiden. quorum fidem, rerum vsum, diligentiam, & animi integritatem iampridem perspectam, & exploratam habemus, auctoritate præsentium ducimus delegan. qua in re, vt instituti nostri effectus & executio ocius subsequatur.

Monitio ad reuelandum, & restituendas dictas scripturas.

§. 4. Monemus in primis, omnia & quæcunq. Cōmunia Prouinciarum, Ciuitatum, & locorū pręfatorum, necnon Ecclesiarū Prælatos, Capitula, Conuentus & Collegia, omnes item alios & singulos eiusdē S. R. E. Card. aut Comites, Duces, & quouis alio potiori titulo Illustres sint, tā dictæ Vrbis quam etiam prouinciarum, Ciuitatū, & locorum immediate & mediate subiectorū, publice & priuatim, vt infra terminū per supradictum Carolū Episcopum & Honuphrium arbitran. postquam præsentium litterarum promulgatio in Vrbe, & quaq. alia Ciuitate, Prouincia, Terra & loco vbi cōsistunt facta fuerint, omnia & quęcunq. exemplaria, libros, protocolla, scripturas, exēpla instrumenta, & munimenta rerum & iuriū quorumcunq. R. E. ac Sedis & Camerę prædictarum penes se existētia, siue ad ipsas legitime pertineant, siue commodato, vel deposito, aut alio quocūq. iure & titulo illa obtineāt, vel etiā subrepta & extorta detineāt, pręfatis Carolo Episcopo, & Honuphrio Pręsiden. seu eorū in dictis Ciuitatibus, Prouincijs & locis Cōmissarijs, omnino reuelare procurent, vt scilicet eorū omniū & singulorum inuentariū conficiatur. Deinde adnotatis Communitatibus, Ciuitatibus, Ecclesijs, Capitulis, Conuentibus, Archiuijs, locis, & personis vbi constant, ipsa quoque præfato breuiario, seu cōpendio adscribantur, exēplaribus siue exemplis, regestris & instrumentis, penes eos ad quos illa iure pertinent, tanquam ipsorum fideicōmissis remanentibus, ita vt nunquam sine Sedis Apostolicæ speciali & expressa

licen-

licentia inde amoueri, transferri aut alias immutari possint. Subrepta vero & extorta, vel incerta ad præfatam Cameram referantur, & in dictum compendium atque Indicem conferantur.

Pœna in contrauenientes.

§. 5. Quod si forte aliqui lapso tempore prædicto non paruerint, eos & ipsorum singulos, libris, iuribus, & scripturis omnibus præfatis, eorumque omnium vsu, & commodo priuamus. Præterea Ecclesias, capitula, & Monasteria, Conuentus, & Collegia Ecclesiastica, necnon Ciuitates, Prouincias, & loca quæcunque Ecclesiastico interdicto subijcimus, singulares vero personas eorundem, cæterosque præfatos excommunicationis sententia innodamus eo ipso, qua illaqueatos nullus alius quã Rom. Pont. excepto mortis articulo, valeat liberare.

Iurisdictio dd. Iud. eum in prædictis exequen.

§. 6. Cæterum, vt præfata promptius exequantur, præfatis Carolo Episcopo & Honufrio Præsiden. Motu proprio, & ex certa nostra scientia mandamus, vt ipsi ad Arcem Palatium, Bibliothecam, Vestiarium, Capitolium, Ecclesias, Capitula, Monasteria, Conuentus, Archiuia, Domos, & loca præfata, tam publica quam priuata, itemque particularium personarum, etiam S.R.E. Cardinalium, necnõ Ducum, & aliorum quorumcunq. Aedes in dicta Vrbe, & eius districtu positas, & vbicunque illa esse intellexerint, vel coniecerint, adhibita etiam ad ipsos priuatos armata familia, etiam ante promulgationem præsentium, ac quamprimum se conferant, & omni cunctatione respondendi vel consulendi præcisa, vel appellatione remota, ad præfata omnia è vestigio adhibenda, etiam manu regia, ac per censuras & pœnas præfatas ac etiam pecuniarias, aliasq. grauiores arbitrio suo irrogandas, moderandas, & applicandas, cæteraque iuris & facti remedia opportuna, appellatione postposita compellant. exhibita, producta, & inuenta recognoscant, ac de eis inuentarium, ac breuiarium & indicem præfatum conficiant; quæq. ibi relinquenda, vel deinde ad Cameram præfatam referẽda erunt, statuant, & decernant. eademq. illa omnia per se vel alium seu alios, probos & peritos, cũ simili aut limitata potestate substituendos, extra dictam Vrbem. in Prouincijs, Ciuitatibus, & locis præfatis efficere. præterea Notarios descriptores, & Anugrapharios quotquot ad præfata negocia fuerint, cum salarijs seu mercede cuique conuenientibus, de Cam. præfata redditibus constituendis, & de mandato ipsorum Caroli Episcopi, & Honuphrij Præsidentis vtriusque manu subscripto, arbitrio vestro persoluendis, vbiq. locorum præfatorum constituere & ordinare procurent. Nos enim ipsis omnia & quæcunque alia, in prædictis, & circa ea necessaria & opportuna, etiam si talia forent, quæ mandatum & facultatem exigerent magis specialem, tam coniunctim quam diuisim, per se vel alium, seu alios faciendi, & exequendi plenam & liberam ipsarum tenore præsentium concedimus facultatem. Decernentes irritum & inane quicquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate sciẽter vel ignorãter cõtigerit attẽtari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obstan. statutis, & cõsuetud. Vrbis, ac Ciuitatum, Prouinciarum, & locorum præfatorum, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, & Ordinum quorumcũq. iuramento &c. roboratis, ac quantocunque tempore obseruatis. præscriptionibus quoque, & priuilegijs exemptionibus, indultis & litteris Apostolicis, illis & eorum singulis, necnon Pop. Rom. & Card. ac quibuscunq. alijs nullis prorsus exceptis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis concessis, confirmatis &c. Quæ omnia quatenus prædictis in aliquo obstare, aut effectum præsentium quoquomodo impedire possent, illorum omnium tenores &c. pro expressis habentes, Motu & scientia similibus reuocamus, tollimus & abrogamus; litterasq. omnes & scripturas desuper confectas cum inde secutis omnibus cassamus, annullamus, viribusq. & effectu carere volumus eo ipso. quodq. aliquibus communiter vel diuisim à dicta sit Sede indultum, quod interdici, &c. non possint per litteras Apostolicas non facientes &c. mentionem. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Forma publ. Hæc publ. nõ habes hic sed in const. Pii V. citata in rubr.

§. 8. Cæterum vt præsentes, quarum solam Signaturã sufficere, & vbiq. tam in iudicio, quam extra illud fidem facere volumus, omnibus plenius innotescant, mandamus illas ad valuas Basilicę Principis Apostolorum de Vrbe & Cam. præfatæ, necnon Cancell. Apostolicæ, & in acie Campi Floræ publicari, earumq. exẽpla de more affigi. ac etiam volumus & Apostolica auctoritate decernimus quod huiusmodi exempla etiam impressa, manuque Notarij publici, ac sigillo Caroli Episcopi seu Honuphrij Præsiden. prædictorum obsignata, eandem illam vbique locorum fidem faciant, quam ipsæmet præsentes facerent si essent exhibitæ vel ostensæ. & nihilominus mandamus litteras Apostolicas siue sub plumbo siue in forma Breuis tam coniunctim quàm diuisim, quandocunque videbitur expediri. Placet Motu proprio M.

Datum Romæ, Apud Sanctum Petrum 14. Cal. Septembris, Anno 3. — Dat. P.A. 3. die 19. Aug.

LXXI.

Declaratio quod Patres Prædicatores Ordinis S. Dominici, vbique præcedant cæteris Fratribus cuiuscunque Ordinis religiosorum Mendicantium.

Hæc declaratio, quæ circa processiones mutata videtur infra ex constitut. 84. Greg. XIII Exposcit. fuit postea à Clem. VIII ampliata in eius const. 13. Inter cætera. vbi Fratribus Prædicatoribus præcedentiam vbiq. concedit, quo ad omnes Religiosos tam Mendicantes quam non Mendicantes, post Canonicos, & Clericos seculares, ac antiquos Ordines Monachales. De toto autem Ordine Dominicano plene notaui supra in constit. 2. Honor. III. Religiosam. fol. 44.

PIVS PAPA V. — Edita An. D. 1568.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Diuina disponente clementia omnium mortalium Iudices in terris constituti, nos id potissimum curare decet, vt vnicuique quod suum est, sublatis quibusuis iurgijs & litium dispendijs, tribuatur, veritas iustitia, & pax inuicem se amplexentur, honorq. & ordo debitus inter omnes, præsertim religiosos, nobiscum sub vno & eodem vexillo Deo militantes, seruetur.

Ordo S. Dominici ante alios Ordines Mendicãtiũ à Sede Apost. approbatos, præcedentiã habere debet, & tamen diuersa lites desuper exortæ sunt.

§. 1. Cum itaque nuper acceperimus, quod sacer Ordo fratrum Prædicatorum præ cæteris alijs fratrum Mendicantium Ordinibus, à Sede Apostolica primo etsi approbatus, & confirmatus fuerit, illiusq. professores in processionibus, & alijs actibus, ac ministerijs, publicis & priuatis tam coram Romano Pontifice in eius Capella, generaliumq. Conciliorum sessionibus, & congregationibus, quam plerisque alijs Christifidelium partibus primũ locum inter alios Fratres Mendicantes obtineant, tamen si ad Religionis propagationẽ in Ciuitatib. & alijs locis, in quibus aliorum Ordinũ Mendicantium Religiosi, Cõuentus & domos prius habebant, domos, aliaue Religiosa loca pro eorũ habitatione ædificarunt, seu cõstrui fecerunt, aut iam ædificata receperunt, sæpe contingit quod aliorum Ordinũ fratres Mendicantes, antiquitatis Ecclesiarum, vel suorum Conuentuũ & domorũ, quas in eisdẽ locis prius habuerunt, seu alijs prętextibus, dictos Ordinis Prędicatorum fratres in processionibus, & alijs actibus, ac ministerijs prædictis cõtingentibus, pręcedere satagũt, pręeminentiamq. & locum debitum eisdem denegant, & impediunt. quo fit, vt non solum inter eos intestina odia & dissensiones, in eorum animarum perniciem, ac cæterorum Christifidelium scandalum non modicum, sed etiam forsan lites & controuersiæ iudiciales quandoque subortæ sint, & indecisæ pendeant.

Hic ideo Pap. eas extinguit.

§. 2. Nos, qui de antiquitate & pręeminẽtia cuiuslibet Ord. fratrũ Mendicãtium, plenã & indubitatã notitiam habuimus & habemus, eorũ honoris, & iuriũ cõseruationẽ, ac pacem & quietẽ inter eos cõfouere, necnon scãdala inde quomodolibet orta, queue oriri possent, remouere paterno affectu zelãtes, Motu proprio, non ad alicuius super hoc nobis oblatę petitionis instãtiã, sed ex certa sciẽtia, ac mera deliberatione nostris, Apostolica auctoritate, tenore pręsentiũ, litẽ & causam quãcunq;, seu quęstionis & controuersię materiam, siquę desuper vbilibet in Romana Curia, vel extra eam, etiam in nostro causarũ Palatij Apost. Auditorio, in quacũq; instãtia, inter quos-

cunque quomodolibet pendeant, illarum statum, & merita, & non aliqua sententia, etiam in contradictorio iudicio à quouis Iudice, ordinario vel delegato, quæ in rem transiuerit iudicatam, contra ipsos Fratres Prædicatores super hoc prolata fuerit, ac alia etiã necessario magis exprimẽda, præsentibus pro expressis habẽtes, ad nos aduocamus, & penitus extinguimus, ac Fratribus aliorũ quorumcunque Ordinum Mendicantium super his perpetuum silentium imponimus.

Ipsisq. Fratribus d. præcedentiam concedit.

§. 3. Et nihilominus Fratres ipsos Ordinis Prædicatorum, primum digniorem & honorabiliorem locum inter cæterorum quorumcunque aliorum Ordinũ Mendicantium Religiosos, etiam si tales essent, qui non generali sermone comprehenderentur, sed nota, & expressione speciali indigerent, tam in Sessionibus & Congregationibus quorumcunque generalium, Prouincialium, & Synodalium Conciliorum, quam Processionibus, Ministerijs, & alijs actibus publicis vel priuatis, in quibuscunque Ciuitatibus, Oppidis, Terris, Castris, & alijs locis obtinere, & speciali præeminẽtia omnino gaudere perpetuo debere, etiam si illic Ecclesias, Domos, aut Conuentus non habuerint, seu habeant, aut aliorum Ordinum Mendicantium Fratres, & Religiosi in eisdem Ciuitatibus, & locis antiquiores pro tempore, eorumque Ecclesiæ, Capellæ, domus & loca regularia ibi primo instituta, & fundata fuerint, eosdemue Fratres Prædicatores adhuc, etiam per centum annorum, aut diuturnius, vel alias quantumuis longe magis immemorabile tẽpus præcedere cõsueuerint, declaramus, statuimus, & etiã diffinimus.

Et desuper nõ molestari iubet.

§. 4. Districte in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis maioris, eo ipso incurrenda pœna, omnibus & singulis quorumcunque aliorum Mendicantium Ordinum pro tempore Religiosis inhibentes, ne de cætero præmissorum occasione Ordinem Fratrum Prædicatorum huiusmodi, illorumque pro tempore Religiosos quoscunque molestare, inquietare, perturbare, aut quoquo modo impedire audeant vel præsumant, supplentes in hoc citationum, omnesque alios, tam iuris quam facti, & quarumcunque aliarum solemnitatum, etiam substantialium & processuum, defectus.

Clausulas ꝑseruatiuas apponit.

§. 5. Ac decernentes, præsentes nostras litteras de subreptionis vel obreptionis, intentionisue nostræ aut alio quouis vitio seu defectu, nullo vnquam tempore impugnari posse, ac constitutionem nostram de non tollendo cuiquam per quamcunque gratiam, seu concessionem, aut declarationem ius quæsitum, aduersus eas locum sibi vendicare non posse, nec debere.

Decretum irritans.

§. 6. Sicque in præmissis omnibus & singulis per quoscunque Iudices, & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, & causarũ dicti palatij Apostolici Auditores, in quauis causa, & instantia, etiam per appellationem pendente, iudicari & diffiniri debere, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter interpretandi & iudicandi facultate, ac irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores deputat.

§. 7. Cæterum, vt declaratio, statutum, diffinitio, inhibitio, aliaque omnia & singula præmissa inuiolabiliter obseruentur, vniuersis & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Episcopis, & dilectis filijs Abbatibus, ac alijs Ecclesiarum Prælatis, & personis in dignitate ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, eorundẽ Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, seu Vicarijs in spiritualibus generalibus, vbilibet constitutis per Apostolica scripta in virtute sanctæ obedientiæ committimus, & mandamus, vt has litteras nostras, & in eis contenta quæcunque inuiolabiliter obseruent, ipsique duo, aut vnus eorum, per se vel alium seu alios, vbi quando & quoties opus fuerit, & pro parte dictorum Fratrum Prædicatorum, vel aliquorum ex eis fuerint requisiti, eis efficacis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eos huiusmodi litteris nostris, & in eis contentis quibuscunq. pacifice frui & gaudere, non permittentes à Religiosis quorumcunque aliorum Ordinum Mendicantium, vel quibuslibet alijs, quacunq. auctoritate fungentibus, super præeminentia, & alijs antedictis contra earundẽ nostrarum tenorem, quomodolibet molestari, inquietari, perturbari, aut impediri, contradictores & rebelles quoscunque, status, gradus, ordinis, conditionis & dignitatis cuiusuis existentes, per cẽsuras ecclesiasticas, & pœnas etiã pecuniarias arbitrio eorum moderandas & applicãdas, quacunque appellatione postposita compescendo. Et nihilominus eos, qui sententiam excommunicationis antedictam, censuras, & alias pœnas per eos, aut aliquem ex eorum pro tempore latas incurrerint, legitimis super his habendis seruatis processibus, illas incidisse declarent, necnon aggrauare, etiam iteratis vicibus curent, inuocato ad id, si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Obstantia tollit.

§. 8. Non obstantibus præmissis, & tã huiusmodi nostra de non tollendo cuiquam ius quæsitum, & alijs Apostolicis, quam in quibusuis generalibus, Prouincialibus vel Synodalibus Concilijs editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, Domorumque, Ordinum & locorum prædictorum etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, fundationibus, statutis, vsibus, naturis & cõsuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis, Fratribus Mendicantibus aliorum Ordinum quorumuis, eorumque Ecclesijs, Capellis, Domibus, & locis & Superioribus, in specie vel in genere, tam per fel. rec. Sixtum Papam IV. quam alios quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, etiam bulla Aurea, Mare Magnum nuncupata, contentis, ac per nos Motu proprio consistorialiter, etiam per modum legis & statuti perpetui, iteratis vicibus, cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus clausulis, ac irritantibus, & alijs decretis, concessa pro tempore, in contrarium forsan reuocantibus, etiam si eis expresse caueretur, quod nisi per trinas distinctas litteras cum temporis interuallo competenti ternis distinctis vicibus, illis quos concernunt intimandas, derogatum esse non censeatur, aut alia forma in id seruanda sit, concessis, approbatis & innouatis, quibus omnibus & singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, expressa & indiuidua mentio habenda esset, illorum, omnium & singulorum, tenores vim & effectum, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, formaque in eis tradita obseruata insererentur, pro sufficienter expressis habentes, illas alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse latissime derogamus, & cæteris contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus, communiter vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, ac eorum personis, locis, Ordinibus, & nominibus mentionem.

Transumptis credi iubet.

§. 9. Et quoniã difficile esset præsentes litteras ad singula quæcunque loca deferri, volumus & eadem Apostolica auctoritate etiam decernimus, quod illarum exemplis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis sigilloque alicuius Prælati, vel personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ ecclesiasticæ munitis, in iudicio & extra vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus originalibus, si exhiberentur, vel ostenderentur.

D.P. An. 3. die 27. Aug.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 27. Augusti, 1568. Pont. nostri Anno 3.

LXXII.

Contra quoscunque Clericos, tam seculares quam regulares, nefandi criminis reos.

Ad hoc habes etiam sup. Leon. const. 7. Supernæ. fol. 474. & huius Pont. const. 5. Cum primum. fol. 179.

Edita An. D. 1568.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Horrendum illud scelus, quo pollutæ fœdatæq. Ciuitates à tremendo Dei iudicio conflagrarunt, acerbissimum nobis dolorem inurit, grauiterque

animum nostrum commouet, vt ad illud quantum potest comprimendum, studia nostra conferamus.

Concilij Lateranen. dispositio est in bulla Leonis cit. in rubr.

§. 1. Sane Lateranensi Concilio dignoscitur constitutum, vt quicunque Clerici, illa incontinentia quę contra naturam est, propter quam ira Dei venit in filios diffidẽtiæ, deprehensi fuerint laborare, à Clero deijciantur, vel ad agendam in Monasterijs pœnitentiam detrudantur.

Causa huius nouæ dispos.

§. 2. Verum ne tanti flagitij contagium, impunitatis spe, quæ maxima peccandi illecebra est, fidentius inualescat, Clericos huius nefarij criminis reos, grauius vlciscendos deliberauimus, vt qui animæ interitum non horrescunt, hos certe deterreat ciuilium legum vindex gladius secularis.

Impositio pœnæ capitalis.

§. 3. Itaque quod nos iam in ipso Pontificatus nostri principio hac de re decreuimus, plenius nunc fortiusq. persequi intendentes, omnes & quoscunque presbyteros & alios clericos seculares & regulares, cuiuscunque gradus, & dignitatis, tam dirum nefas exercentes, omni priuilegio clericali, omnique officio, dignitate & beneficio ecclesiastico præsentis canonis auctoritate priuamus. Ita quod per Iudicem Ecclesiasticum degradati, potestati statim seculari tradantur, qui de eis illud idem capiat supplicium, quod in laicos hoc in exitio deuolutos, legitimis reperitur sanctionibus constitutum. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 3. die 30. Aug.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, tertio Cal. Septembris, Pont. nostri Anno tertio.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1568. Ind. 11. die vero 3. mensis Sept. Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij Papæ V. Anno III. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, Canc. Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Antonium Clerici, & Christianum de Monte, prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

Io. Andreas Panizza Mag. Curs.

LXXIII.

Moderatio, & reuocatio priuilegiorum, Officijs Romanæ Curiæ, ac Militijs concessorum, circa pensiones obtinendas, & transferendas, ac expectatiuas concedendas, vnionesq. & suppressiones beneficiorum faciendas, ac facultatem de bonis Ecclesiasticis testandi.

De vnionibus habes etiam Conc. Tridentini sess. 7. cap. 6. & sess. 14. cap. 9. & sess. 24. cap. 13 & 15. Et de facultatibus testandi, attende etiam aliã huius Pont. const. 117. Quæ ordine. cum ibi not.

Militiæ varias reintegrationes circa hæc sancita obtinuerunt, quas tediosum fuisset singulas hic adnotare, ideo eas quere in Indice ver. Militiæ.

Editæ A. D. 1568.

PIVS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SAcrosanctum Ecclesiæ Dei statum, integrum & incolumem præstare officij nostri cum sit, quæcunque illi detrimentum afferre noscuntur, nostra nos decet consideratione mouere.

Causę const.

§. 1. Sane tantæ tantæq. immoderatæ de rebus dominicis, etiam extra ordinem Ecclesiasticum largitiones, his nouissimis temporibus succreuisse perhibẽtur, vt iam opima quæque alieni sensim exhauriant, & quod in fouendis multiplicandisq. Ministris Ecclesiasticis, fundandis Seminarijs, alendis pauperibus, recreandis infirmis, instaurandis Ecclesijs, fulciendis ædibus vetustate consumptis, educendis viris religione, & doctrina claris, quibus Ecclesia ipsa tantopere dignoscitur indigere, id fere vniuersum multitudo præripiat laicorum. Hinc manifesta nos impellit necessitas, vt hac indomita cupiditate repressa, de communi Ecclesiæ salute consulamus. At quia omnia incommoda statim vbique facile subducere non valemus, ea saltem, quæ nobis proxima sunt, & ante oculos frequẽtius obseruãtur, in primis tollere curabimus, vt cæteri omnes cũ veneris visus, æquiore animo patiantur.

Reuocatio Indultorum transferendi pẽsiones Collegijs & Officialibus Ro. Curiæ cõcessorũ, & per laicos, vel clericos coniugatos eas retinendi.

§. 2. Itaque de nobis attributæ potestatis plenitudine reuocamus, & abolemus omnia & quæcunque priuilegia, facultates, dispensationes, & indulta Militum Sancti Petri, Sancti Pauli, Sancti Georgij, Pij, de Laureto, & de Lilio, necnon Secretariorum, Cubiculariorum, & Scutiferorum Apostolicorum, ac quibuscunque alijs Romanæ Curiæ, & Apostolicæ Sedis collegijs, & officijs, tam in dicta Curia quam extra eam constitutis, ipsorumque personis, necnon Conclauistis, de pensionibus, fructibus & alijs rebus Ecclesiasticis, etiam ad certam & determinatam summam & quantitatem constitutis, per Clericos coniugatos, Bigamos, & alios Laicos, obtinendis, & eisdem per ipsos, ac alijs similibus per alios Clericos in aliũ, vel alios transferendis, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & prædictam Sedẽ, tam in ipsorum officiorum institutione, quam deinceps quandocunque, & quotiescunque, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, & alias sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis restitutionibus, præseruationibus, mentis attestationibus, derogatoriarum derogatorijs, alijsq. fortioribus efficacissimis & insolitis clausulis, necnon irritantibus & alijs decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, deque simili potestatis plenitudine, etiam pro defensione fidei Catholicæ aut dictæ Sedis, & quibuslibet alijs causis quãtumlibet grauibus vrgentibus necessarijs & onerosis, ac etiam consideratione intuitu contemplatione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum, Ducum, aliorumq. Principum, necnon S.R.E. Cardinalium, deque illorum consilio, & matura deliberatione prius desuper habita, concessa, confirmata, ac etiam multiplicatis vicibus innouata, extensa & moderata. Ita quod deinceps illorum sic reuocatorum prætextu, Laici etiam extra coniugium & in cęlibatu viuentes, ac Bigami, & Clerici cõiugati nullas nouas pensiones, aut fructus, aut omnino alias res ecclesiasticas habere, nec ipsi etiam qui coniugati non sunt, si ad primas, aut alias nuptias transierint, antiquas deinceps percipere, Clerici vero, & alij matrimonium etiam cum vnica & virgine contracturi, postquam illud contraxerint, nec antiquas retinere, nec nouas assequi possint. Sed nec vlli Laici, nec Clerici priuilegio transferendi pensiones, fructus, aut alias res huiusmodi de cætero potiantur. Decernentes omnes transferendi facultates ex nunc, Antiquas vero pensiones, & alias reseruationes, tam Laicis quam Clericis concessas, & quas ipsos Clericos habere cõtigerit, per futurum contractum matrimonium huiusmodi extinctas esse.

Reuocatiõ similis priuilegij quarũcunq. Militiarũ & Hospitaliũ obtinẽdis pensionibus.

§. 3. Ac etiam reuocamus, & abolemus omnia & quæcunque priuilegia, facultates, dispensationes, & indulta obtinẽdi & transferendi similes pensiones, fructus, & alias res Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum & officiorum ecclesiasticorum, secularium & regularium S. Iacobi de Spata, de Calatraua, de Alcantara, Iesu Christi, & Sancti Stephani, cęterisque Militijs, necnon Sancti Lazari Hierosolymitani, ac omnibus & singulis alijs Hospitalibus, eorumque Militibus, Fratribus & personis, tam Clericis quam coniugatis, etiam modo & forma prędictis, & ex eisdem ac quibuscunque alijs fortioribus causis concessa, approbata, & etiam à nobis moderata, & restituta. ita quod ipsi, siue coniugati siue bigami, siue clerici siue etiam presbyteri, nullas de cætero recipiant, sed eas solas quas nunc habent sine facultate ipsas transferendi retineant, & eæ quoque per futurũ contractum Matrimonij extinctæ censeantur.

Declaratio priuatæ dispensationis, Militibus cõcessæ in prædictis.

§. 4. Omnes vero priuatas dispensationes, & gratias habendi, & retinendi pensiones, fructus, & alias res Ecclesiasticas, Militibus & Fratribus quibuscunque Militiarum, & Hospitalium prædictorum, tam à nobis quam à prædecessoribus nostris, & dicta Sede hucusque singulatim concessas, ita moderamur, & restringimus, vt illarum vigore soli Milites, & Fratres non coniugati, nec bigami, nouas deinceps pensiones, aut fructus aliasque res Ecclesiasticas recipiant, & in cęlibatu viuentes, illas & alias iam receptas duntaxat percipiant. Alij vero, etiam cum vnica, & virgine coniugati, si rursus matrimonium contraxerint, eas omnes quas nunc habent, per huiusmodi contractum

amittant, nec illæ ipsis vlterius debeantur, simili facultate transferendi tam antiquas quam futuras pensiones, fructus, & res huiusmodi omnibus prædictis, etiam non coniugatis ex nunc penitus interdicta, & suppressa. Sed nec vlli Milites, aut Fratres etiam simplices clerici, vel presbyteri prætextu huiusmodi dispensationum, & gratiarum aliqua simplicia, aut alia beneficia ecclesiastica secularia, aut aliorum Ordinum regularia, etiam nullum omnino onus, aut seruitium habentia, vt præstimonia deinceps recipere, & retinere possint.

Reuocatio facultatum Militiarū cō cedendi expectatiuas, & reseruationes ad beneficia, & vniē di, incorporādi, vel supprimendi beneficia.

§. 5. Ad hæc quoque reuocamus & abolemus omnia & quæcunque priuilegia, facultates, licentias & indulta, Magistris, & Conuentibus, alijsq. personis, & locis Militiarum, & Hospitalium prædictorum, eorūq. personis, etiam vt prædictum est concessa, confirmata, extensa, & moderata, concedendi expectatiuas, reseruationes, & alias gratias præuentiuas ad Prioratus, præceptorias, hospitalia, & alia beneficia, & officia Militiarum, & Hospitalium prædictorum. Itemque vniendi, & incorporandi perpetuo vel ad tempus, & supprimendi beneficia ecclesiastica cum cura & sine cura, secularia & quorumuis Ordinum regularia, necnon Præstimonia, Eremitoria, & Hospitalia, etiam de iurepatronatus Laicorum ex fundatione, & dotatione existentia, ac etiam nullum penitus seruitium, aut ordinem annexum, seu aliud onus qualecunque habentia, etiam ruinosa, & deserta, ac etiā sponte à Patronis oblata, vel donata, illorumq. fructus, res & proprietates applicandi. & appropriandi Militijs, & Hospitalibus supradictis, seu beneficia ipsa in Monasteria, Prioratus, præceptorias, beneficia, Hospitalia, & alia loca Militiarum & Hospitalium eorundem erigendi, & instituendi, ac alias commutandi & reformandi.

Reuocatio expectatiuarum, & vnionum, & suppressionum, quę plenariō effectum sortita nō sunt.

§. 6. Ac etiam omnes & singulas expectatiuas, reseruationes, & alias gratias præuentiuas, speciales & generales, necnon vniones, annexiones, & incorporationes perpetuas & temporales, suppressiones, applicationes, appropriationes, & alias dispositiones huiusmodi beneficiorum & fructuum, per Magistros Conuentus, & alios prædictos hucusque factas, & concessas, ac etiam dicta Apostolica auctoritate, & ex certa scientia confirmatas, quæ plenarium nondum sunt suum sortitæ effectum.

Reuocatio facultatum testandi, & disponendi de bonis Ecclesiæ, vel fructibus. Ac testamento quæ hucusq. nō habuerūt effectum.

Tu vide inf. const. 117. Quę Ordini.

§. 7. Præterea omnes & quascunque licentias, & facultates testandi, & alias quomodocunque disponendi, etiam ad certam, & quantumuis modicam summam, & quantitatem, de rebus, fructibus, & bonis immobilibus, mobilibus, & se mouentibus ad Magistros, Priores, Præceptores, Milites, Fratres, & personas Militiarum, & Hospitalium prædictorum ratione illorum, necnon Præceptoriarum, Hospitalium, & beneficiorum Ecclesiasticorum, etiam secularium, & aliorum Ordinū regularium, ac pēsionum, & fructuum quorumcunque prouenięntes, necnon facta hucusque, non tamen effectum sortita vigore licentiarum & facultatum prædictarum, testamenta & alias dispositiones huiusmodi, etiam si per easdem licentias & facultates disponatur, quod dimidia, vel alia pars rerum & bonorum prædictorum Militijs, Hospitalibus, Domibus, & locis, vnde illa prouenerint, aut alijs pijs locis relinquantur. Decernentes, omnes & singulas reseruationes, assignationes, translationes, vniones, annexiones, incorporationes, suppressiones, applicationes, appropriationes, testamenta, donationes, & alias dispositiones quascunque, quas prætextu priuilegiorum, facultatum, dispensationum, & indultorum prædictorum sic reuocatorum, ac contra præsentium tenorem per quoscunque, etiam dicta Apostolica auctoritate fieri, vel factas persequi contigerit, tamquam subreptas & extortas, nullius prorsus roboris & momenti esse, nec per eas ius, titulum etiam coloratum cuiquam acquiri, nec quenquam quocunque tempore quauisque causa restitutionem in integrum, reductionem ad terminos iuris, aut quoduis aliud gratiæ remedium impetrare, aut etiam ab alio vel alijs impetratis, aut motu simili concessis vti.

Clausulę præseruatiuæ.

§. 8. Nec præsentes litteras de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quopiam defectu notari, vel impugnari, nec sub vllis reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus similium vel dissimilium reuocationum, & ordinationum ab ipsa Sede quandocunque emanandis comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validum statum restitutas, & plenarie reintegratas esse & censeri.

Decretum irritans.

§. 9. Sicque in ijs, ac omnibus & singulis aliis supradictis per quoscunque Iudices ordinarios & delegatos, etiam causarum palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, in quauis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter interpretandi & iudicandi facultate & auctoritate, vbique interpretari, iudicari & diffiniri debere, necnon irritum & inane quicquid secus per quoscunque quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Volumus autem similium priuilegiorum, dispensationum, facultatum, & indultorum concessionem nostris explodi temporibus, & quod nobis licere non patimur, nostris successoribus indicamus.

Clausulę derogatorię.

§. 10. Non obstantibus præmissis, & nostris de non tollendo iure quæsito, alijsque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Collegiorum, Officiorum, Militiarum, Hospitalium, Conuentuum, necnon Sancti Benedicti Cisterciensis, Sancti Augustini, & aliorum Ordinum, & regularum quorum Militia, & Hospitalia prædicta sunt iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis consuetudinibus, stabilimentis, vsibus, & naturis quantocunque tempore obseruatis, necnon fundationibus eorundem, alijs quoque priuilegijs, indultis, exemptionibus, & litteris Apostolicis illis omnibus ipsarumque Militiarum, & Hospitalium Magistris, Conuentibus, Prioribus, Præceptoribus, Militibus, Fratribus, & personis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & prædictam Sedem, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, seu quasi, necnon motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac etiam consideratione, intuitu, contemplatione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum, Ducum, aliorumque Principum, Sanctæq. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, ac de eorum consilio, & assensu etiam consistorialiter habito, tam pro Militiarum, Hospitalium, & regularum huiusmodi restitutione, & ampliatione, quam alias quomodocunque, ac sub quibuscunque tenoribus & formis, necnon cum quibusuis restitutiuis, præseruatiuis, annullatiuis, derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & alijs decretis quotiescunque concessis, confirmatis & etiam iteratis vicibus extensis, & moderatis, etiam si in eis, ac statutis, stabilimentis, & fundatione prædictis caueatur expresse, quod nunquam prædicta reuocata, vel moderata, aut immutata intelligantur, nec illis, in toto vel in parte derogatum censeatur per quascunque litteras, etiam derogatoriarum derogatorias, ac alias fortiores & efficaciores clausulas in se continentes, nisi dum & quoties de illorum, ac etiam certarum specialium litterarum Apostolicarum inde confectarum vere, non autem per clausulas generales vel speciales idem importantes, inserto tenore, ac de simili Cardinalium consilio, & semper in huiusmodi quæ sic fierent de consilio prædicto derogationes, & alię dispositiones censeretur apposita clausula, quod tunc demum, nec aliter, nec alio modo effectum sortiantur, cum Magistrorum, & Conuentuum prædictorum ad id accedat assensus, quodque derogationes, & aliæ dispositiones huiusmodi aliter effectum non habeant, nisi huiusmodi derogationes, & aliæ dispositiones consistorialiter factę, & per trinas distinctas litteras eundem tenorem continentes, tribus distinctis vicibus Magistris, & Conuentibus prædictis fuerint intimatæ, eorumque pariter ad id expressus accedat assensus, aliter vero factę viribus & effectu omnino careant, ac Magistri, & Conuentus prædicti ad parendum illis, & decretis desuper processibus, eorumque executoribus, & subexecutoribus, ac ipsorum mandatis & monitionibus minime teneantur, sed litterarum huiusmodi executionem omnino impedire, nec ratione resistentiæ censuris ecclesiasticis per ipsos executores vel subexecutores latis inno-

innodari possint. Quibus omnibus, etiam si alias de eis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, harum serie specialiter & expresse derogamus. Et quatenus, effectum præsentium quoquo modo impedire vel retardare, vel illis obesse possent, omnino tollimus & abrogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Forma publicādi hanc cōstit.

§.11. Vt autem præsentes litteræ omnibus plenius innotescant, mandamus illas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in Cancellaria Apostolica, necnon in acie Campi Floræ publicari, earumque exempla de more affigi, & in dictæ Cancellariæ libro Quinterno nuncupato describi.

Fides exemplorum.

§.12. Volumusq. & decernimus ipsarum præsentium exempla etiam impressa, manuq. Notarij publici, & sigillo Prælati ecclesiastici, aut illius Curiæ obsignata eandem illam vbique locorum fidem faciant, quam ipsæ præsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino &c.

D.P An.3. 9. septemb.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, quinto idus Septembris, Pontificatus nostri Anno tertio.

Publicatio.

Anno a natiuitate D. 1568. die vero 13. mensis Septēbris, indictione 11. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. anno 3. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac acie Campi Floræ, ibiq. dimissis copijs affixis per nos Ioannem Andream Rogerium, & Ioannem Andream Panizzam prælibati S. D. N. Papæ, ac Sanctæ Sedis Apostolicæ Cursores.

Iulius Parinus Magister Cursorum.

LXXIV.

De dignitatibus & præbendis Ecclesiarum Insulæ Sardiniæ, alijs Ecclesijs vnitarum, earumque suppressione, & Parochialium ad primæuum statum reductione, ac Vicariorum in Parochialibus, quæ sunt annexæ dignitatibus &c. deputatione.

Edita An. D. 1568.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa constitutionis.

QVantum animarum cura, cæteras omnes superat & excellit, tanto nos impensius prouidere necesse est, vt id officij genus, omni vbique adhibita industria excolatur. Ex multis enim offensionibus, quæ ad nostram quotidie notitiam perferuntur, illam quoque grauissimam intelligimus, quod Canonici, & alij habentes dignitates, personatus & officia earum Insulæ Sardiniæ Ecclesiarum, quas partim rerum inopia depressas, partim etiam aeris inclementia desertas, iampridem Apostolica Sedes proximis Metropolitanis, & alijs Cathedralibus Ecclesijs prouidēter adiunxit, quamquam personali in ipsis obsequio soluti residentiam detrectant atque refugiunt, apud parochiales Ecclesias, quæ sunt, vel in præbendas suorum huiusmodi canonicatuum institutæ, vel prædictis dignitatibus, beneficijs & officijs applicatæ, nullum habentes perpetuum Vicariū, vel alium proprium sacerdotem, qui curam exerceat animarum. rursus multæ parochiales Ecclesiæ, siue pro præbendis habitæ, siue dignitatibus, beneficijs & officijs non vnitarum, nec suppressarum Ecclesiarum incorporatæ reperiuntur, quæ sunt huiusmodi Vicariorum solatio destitutæ.

Extinctio beneficiorū Ecclesiasticorū Insulæ Sardiniæ, alijs vel torū, vel suppressorū, quæ habent parochiales vel præbēdas &c.

§.1. Nos aduersus periculosam hanc negligentiam, volentes iuris prosecutione cauere, de nobis attributæ potestatis plenitudine extinguimus & abolemus omnes dignitates, etiam maiores & principales, necnon canonicatus, præbendas, personatus, administrationes officia, ceteraq. beneficia, omnium & singularum dictæ Insulæ Ecclesiarum alijs vnitarum, vel etiam suppressarum, quæ parochiales Ecclesias habent vti præbendas, vel alias annexas, vbi non est vicaria perpetua constituta.

Reductio parochialiū ad primæuum statum &c.

§.2. Ipsas vero parochiales Ecclesias ad primæuum statum simplicem & liberum reuocamus, ita vt in earum collatione dehinc ab Ordinarijs locorum facienda, Concilij Tridentini forma, quæ de parochialibus Ecclesijs super hoc præscripta est, omnino debeat obseruari. Statuentes, vt quicunque dignitates, canonicatus, præbendas, beneficia, & officia prædicta sic extincta, etiam plura, & diuersis huiusmodi Ecclesijs ex dispensatione Apostolica, aut alias obtinebant, ex quo iam amplius non sunt, nullum in dictis principalibus Ecclesijs locum habere contendant, sed singulas prædictas parochiales Ecclesias, vt simplices earum rectores retinentes, debeant ibi præsentes perpetuo residere, ac debita parochialia officia per se ipsos, vt congruit, exercere: nec vlli omnino id effugere, aut consuetudine immemorabili, aliaue prætensa iuris cautione defendi possint, etiam si eam curam ad solos Episcopos obijciant pertinere, sed eos qui canonica monitione præmissa in dictis parochialibus Ecclesijs præsentes residere neglexerint, censuris & pœnis omnibus contra non residentes, tam à dicto Concilio quam etiam nostris, & alijs canonicis sanctionibus impositis, volumus subiacere. Verum, si de pluribus etiā diuersarum diœcesum parochialibus vnica duntaxat præbenda constiterit, aut vnio de illis vni tantum dignitati, beneficio, vel officio sic suppresso facta fuerit, singuli possessores, etiam qui plura ex suppressis præfatis obtinebant, vt præfertur, in vna parochiali Ecclesia duntaxat perpetuo residentes, quam intra sex menses post publicationem præsentium eligere debeant si censuras & pœnas prædictas effugere voluerint, poterunt, vita eis comite, in cæteris omnibus tolerari, dummodo reliquis Vicarij idonei ab Ordinariis locorum cum debito stipendio assignentur. Illis vero cedentibus & vel decedentibus, singuli rectores in singulis ordinentur. nisi forte loci propinquitas, rerum angustia, aliaue legitima causa connexionem patiatur.

Deputatio Vicariorū in Parochialibus, quæ sunt annexæ dignitatibus &c.

§.3. Porro Ecclesiis parochialibus, vel in præbendas canonicatuum erectis, vel dignitatibus, officiis, & beneficiis, non vnitarum, nec suppressarum Metropolitanarum, Cathedralium, & aliarum dictæ Insulæ Ecclesiarum perpetuo annexis, in quibus nullæ sunt vicariæ hucusque perpetuæ institutæ, quoniam canonici & alii dignitates, officia & beneficia huiusmodi obtinentes, in ipsis Metropolitanis, Cathedralibus, & aliis Ecclesiis deseruire tenentur, prædicti Ordinarii locorum illas quamprimum ordinare, vel alias prouidere debeant, quemadmodum in generalibus, & prædicto Tridentino Conciliis dignoscitur ordinatum, portione fructuum, etiam super certa re assignanda, ac per Vicarios propria auctoritate percipienda, quæ tamen centum annue non transcendat, inferior vero quam quinquaginta scutorum esse possit, quando sine notabili principalis incommodo nequeat esse pluris, & ea sit annonæ vilitas, vt sacerdos queat ex minori commode sustentari.

Executorum deputatio, & facultates.

§.4. Præcipimus igitur vniuersis & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinariis per dictam Insulam constitutis in virtute sanctæ obedientiæ, vt prædicta omnia & singula in suis quisq; ciuitatibus, diœcesibus, & locis quamprimum exequantur, & inuiolate faciant ab omnibus obseruari. Contradictores quoslibet & rebelles per prædictas & alias, quas viderint ipsi censuras & pœnas, cæteraq. remedia opportuna, appellatione quacunque postposita compescendo. Inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Claus. derog.

§.5. Non obstantibus prædictis & nostris de non tollendo iure quæsito, ac de Vicariis huiusmodi aliter instituendis, aliisq. constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, in quibus canonicatus & præbendæ, ac dignitates, beneficia & officia prædicta consistunt, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudini-

bus contrariis quibuscunque, seu quod aliquibus communiter vel diuisim, à dicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut contra huiusmodi statuta & consuetudines, ac priuilegia eis concessa, ad residentiam, & alia prædicta compelli non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de statutis & consuetudinibus, necnon Ecclesiarum, locorum, & personarum huiusmodi mentionem, & quibuslibet aliis priuilegiis, indulgentiis, & litteris Apostolicis, generalibus vel specialibus quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quæ omnia contra prædicta nolumus cuiquam in aliquo suffragari. Quin etiam ex nunc irritum decernimus & inane, quicquid secus per quoscunque quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Iussio publicandi.

§. 6. Cæterum mandamus easdem præsentes ad valuas basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ publicari, earumque exempla de more applicari, volumusque & Apostolica auctoritate decernimus, quod litteræ ipsæ sic publicatæ, omnes & singulos absentes, & vbique extra dictam Insulam degentes, ac etiam monitiones, citationes, & inhibitiones per quemcunque Ordinarium edicto publico valuis suæ Cathedralis Ecclesiæ affigendo, vigore præsentium faciendę, monitos, citatos, & inhibitos perinde arctent, ac si eis personaliter factæ fuissent.

Transumptorum fides.

§. 7. Quia vero difficile, & incommodum valde esset, easdem præsentes ad singula loca, vbi illis opus fuerit, transferre, similiter volumus, vt earum exemplis etiam impressis, manuq. notarii publici, & sigillo Prælati ecclesiastici, vel eius curiæ obsignatis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D. P. An. 3. 1. Octobris.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, Calen. Octobris, Pont. nostri Anno 3.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1568. indictione 11. die vero 23. mensis Octobris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno 3. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, dimissis ibidem earundem retroscriptarum litterarum copijs affixis per nos Iulium Parinum, & Ioannem Bornotum prælibati Sanctissimi Domini N. Papæ Cursores.

LXXV.

Decretum Concilii Tridentini de Clericorum seculariũ ad sacros ordines promotione, extenditur ad Clericos regulares siue seculares more religiosorum in communi viuentes.

Edita A. D. 1568.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmanus Pontifex sacrorum Conciliorum auctor & interpres, illa quæ in huiusmodi Concilijs à prudentibus patribus in Spiritu sancto legitime congregatis salubriter sancita sunt, pro sui pastoralis officij debito, dum æquitas, honestas, & decus suadent, sicuti declarare, & moderari, ita etiam ad alios casus extendere consueuit.

Concilii Trid. sess. 21. c. 2. de refor. statuit forma promouendi Clericos seculares ad ordines sacros.

§. 1. Sane cum non deceat diuino ministerio ascriptos cum ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere, sacro Tridentino Concilio inter alia decretum fuit, ne quis deinceps clericus secularis, quamuis alias moribus, scientia, & ætate esset idoneus, ad sacros ordines promoueretur, nisi prius legitime constaret eum beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad victum honeste sufficeret, pacifice possidere, vel alias ordinari non posset nisi iuxta decreti ab ipso Concilio desuper editi formam & tenorem.

Ex causis modo hic expressis.

§. 2. Cum autem nulla in huiusmodi decreto religiosorum clericorum mentio facta fuerit, ac propterea nonnulli, vti moleste accepimus, certorum Ordinum religiosi, seu Canonici vel clerici, intra claustra monasteriorũ, seu domorum more regularium in communi viuentes, qui nunquam, seu non nisi ad certum tempus professionẽ emittunt, & ex claustro exire, vel dimitti, ad seculum redire libere & licite possunt, Religionis prætextu absque titulo sufficientis beneficij, nec iuxta dicti decreti tenorẽ, ad sacros ordines se promoueri prætendunt, & à nonnullis Episcopis passim promoueantur, atque inde plerunque illud inconueniens eueniat, vt sic promoti, & è claustro exeuntes, & per seculum vagantes, vel mendicare, vel sordidum quæstum exercere, non sine ipsorum dedecore, ac ordinis vilipendio, & quamplurimorum Christifidelium scandalo cogantur.

Pontifex istud extendit dictũ decretũ, ad Clericos regulares siue seculares more Religiosorũ in cõmuni viuentes.

§. 3. Nos igitur, qui singulorum DEI ministrorum honorem & decus, quantum in nobis est, sinceris exoptamus affectibus, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, hac perpetuo valitura sanctione, decretum prædictum de clericis secularibus loquens, ad omnes & singulos, etiam cuiuscũque Ordinis Clericos religiosos, siue seculares more religiosorum viuentes in communi, non professos, harum serie extendimus & ampliamus, ac religiosis & alijs prædictis non professis, vt ad sacros ordines promoueri, necnon omnibus & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, gratiam & communionem Sedis Apostolicę habentibus, vt ordines ipsos huiusmodi Religiosis personis impendere, nisi obseruata forma dicti decreti nos virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ pœna, interdicimus & prohibemus, ac contrafacientes per annum à præstatione talium ordinum ipso iure suspendimus.

Promotiones q. nõ seruata forma d. Concilij factas, nullas esse, & Ministrantes puniri decernit.

§. 4. Statuentes & decernentes promotiones quarumlibet religiosarum personarum prædictarum ad ordines huiusmodi contra ipsius decreti Concilij Tridentini formam, etiam cuiusuis licentiæ illis ab Apostolica Sede, vel illarum Superioribus cuiuscunque dignitatis, status, gradus, & præeminentiæ existant, etiam si Pontificali dignitate fungantur, vel Cardinalatus honore præfulgeant concessæ, prætextu factas, executione prædictorum Ordinum omnino carere, nullasque prorsus & irritas existere, sicq. promotas personas in altaris ministerio ministrare non posse. Quinimmo ministrantes, priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, & alijs gratijs clericis concessis omnino priuari, & irregularitatis, aliasq. in dicto decreto contentas pœnas eo ipso incurrere, à quibus nisi à Romano Pontifice, vel in mortis articulo minime absolui possint.

Clausulas derogatorias apponit.

§. 5. Non obstantibus quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quorumuis monasteriorum, & Ordinum, etiam iuramento, & confirmatione Apostolica, vel quasi firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis, illorumq. superioribus & personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiã derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, efficacissimis, restitutiuis & insolitis clausulis, irritantibusq. & alijs decretis, in genere vel in specie, ac alias quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, confirmatis, et innouatis, quibus omnibus, etiam si alias pro illorum sufficienti derogatione, de illis illorumq. totis tenoribus specialis specifica & expressa & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum tenores, formas, datas & decreta in illis imposita, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Publicationis formam tradit.

§. 6. Et vt præsentes litteræ ad omnium notitiam perueniant, neue quis illarum ignorantia excusari possit, volumus & Apostolica auctoritate decernimus præsentes

tes

tas litteras ad valuas Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ publicari, & earum exempla affigi & imprimi, illarumq. exemplis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici, & sigillo Prælati ecclesiastici, vel eius curiæ obsignatis, eandē prorsus fidem adhiberi, quę ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D.P. An. 3. 14. Octobris. Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, pridie idus Octobris, Pontificatus nostri Anno 3.

Publicatio. *Anno a natiuitate D. 1568 indictione 11. die vero 12. mensis Nouembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno tertio, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, dimissis in superius expressis locis præsentibus litteris per aliquantulum temporis spatium affixis, & deinde, vt moris est; amotis per nos Thomam Gallarum, & Iulium Parinum prælibati Sanctissimi D. N. D. Pij Papæ Quinti, ac sanctæ Apostolicæ Sedis Cursores.*

Christianus de Monte Magister Curs.

LXXVI.

De solemni trium votorum substantialium professione regulari emittenda, & vna ex Regulis approbatis eligenda, ab omnibus qui in diuersis Congregationibus & domibus, sub voluntaria obedientia, & extra solemne votum Religionis viuunt, & habitum à secularib. presbyteris distinctum deferunt.

Edita An. D. 1568. *PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Causa huius constit. LVbricum vitæ genus eorum veriti, qui regularium formam præ se ferentes, nec proprijs renunciant, nec vllam profitentur ex regulis approbatis, quando horum plerique proprio instinctui obsequentes, alij odio incensi, alij, dum quod ambiunt minus consequuntur, alij vel dilapidatis vel interuersis rebus, & ad sese, vel propinquos translatis, vt ratiocinia effugiant, quidam etiam in suos ipsorum mores inquisitum iri præsentientes, quasi impunitatem adepturi, e sodalitio suo, vt iubet, exiliunt, eiectisq. illius insignibus, vestem recipiunt secularem. Hinc graues & periculosæ quotidie offensiones in populos concitantur, dum quos disciplinæ regulari perpetuo mancipatos credunt, rursus eos, etiam vbi conueuerint, contempto post tot annos, & relicto, indignis sæpe modis, eius cui sese dediderant vitæ instituto, liberos vident, & solutos in seculum euagari. Cum igitur conueniat, vt cuius arma induit, eam miles militiam persequatur, hanc de prædictis rationem capere instituimus, vt vel permanendi, vel abscedendi facultate semel singulis proposita, certus deinceps & immobilis disciplinæ regularis cultus debeat in ipsis sodalitatibus perpetuo obseruari.

Viuentes sub obedientia voluntaria & extra solemne voti Religionis debēt profiteri trium votorū emittere, sub vna ex Regulis approbatis. §.1. Itaque de nobis attributæ potestatis plenitudine, statuimus, vt omnes & singuli Priores, Præpositi, & alij Præsidentes Generales, Prouinciales, & Conuentuales, necnon Canonici & Fratres Sancti Georgij in Alga Venetiarum, ac Eremitarum Sancti Hieronymi, alias beati Petri Pisarum, & omnium ac quorumcunque aliarum Congregationum, necnon Ecclesiarum, domorū, & conuentuum, in communi, & sub obedientia voluntaria, & extra votum solemne Religionis viuentes, quorum habitus à secularibus presbyteris est distinctus, qui religionem amplecti, & professionem regularem solemnem emittere voluerint, id in suis quisque conuentibus, & domibus intra vigintiquatuor horarum spatium, postquam Delegatus noster præsentes litteras eis significauerit, palam & sponte deliberent & declarent; inde conuocato quamprimum per singulas huiusmodi Congregationes Generali vel alio supremo iuxta morem cuiusque Congregationis, Capitulo, ibiq. electa vna sub qua degant ex regulis approbatis, in quam maior pars vocū ipsius Capituli consenserit, trium votorum substantialium professionem regularem, intra mentem solemniter emittant, & in eam, tam ipsi quam illam deinceps ingressuri atque professuri, perpetuum ferant altissimo famulatum. Sicq. professi, vel in suis quisque prioratibus, præposituris, præsidentijs, administrationibus & officijs confirmentur, vel ad alia transferantur, prout cuique Congregationi & Superioribus suis videbitur vtilius expedire.

Contrauenientes coercentur. §.2. Qui vero excurso iam anni spatio in ipsa Congregatione morati, refugerint intra tempus prædictum profiteri, detracto Religionis habitu, ac redditis etiam in vinculis, si opus sit, receptorum & administratorum omnium rationibus, eijciantur, nec deinceps patiantur in vllis eiusdem Congregationis, domibus seu conuentibus amplius conuersari. Quocirca mandamus vniuersis & singulis Prioribus, Præpositis, Generalibus, Prouincialibus, & Conuentualibus, ac alijs cuiuscunque dignitatis & nominis Ministris, necnon Conuentibus, Canonicis, Fratribus, & personis Congregationum huiusmodi, vt statutum nostrum prædictum, non expectata alia iussione, aut mentis nostræ declaratione, humiliter recipiant, & studiose obseruare procurent. Quod si forte aliqui in eo, quo nunc sunt, statu, quem omnino tollimus & abolemus, contra nostrum hoc statutum persistere contenderint, singulos omni dignitate, officio, administratione & beneficio priuamus, & ad futura perpetuo indignos decernimus, excommunicationis quoque sententia innodamus eo ipso.

Clausula derogatoria. §.3. Non obstantibus fundationibus & institutionibus ac statutis & consuetudinibus congregationum, domorū & conuentuum prædictorum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, exemptionibus, & indultis Apostolicis, illis eorumque superioribus & personis, ac eorum singulis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, ac alias sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, in genere & in specie, concessis & confirmatis, ac etiam alijs reformationibus, quotiescunque ac quocunque tempore factis & promulgatis, & quibuslibet alijs indulgentijs & litteris Apostolicis, specialibus & generalibus, quorumcunque tenorum existāt, per quæ præsentibus non expressa vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumq. totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quæ omnia tanquam abrogata, contra earundem præsentium tenorem nolumus cuiquam in aliquo suffragari.

Iussio publicandi. §.4. Cæterum mandamus præsentes ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ publicari, & earum exempla de more applicari.

Fides transumptorum. §.5. Ac etiam volumus, quod ipsarum præsentium exempla etiam impressa, & Prælati ecclesiastici, vel eius Curiæ sigillo, & Notarij publici manu obsignata, eandem illam fidem vbique locorum, in iudicio & extra illud faciant, quam ipsæ præsentes facerent, si ibi ostenderentur, aut exhiberentur. Nulli ergo omnino hominum &c.

D. P. An 3. 17. Nouemb. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, quintodecimo Calend. Decembris, Pontificatus nostri anno tertio.

Publicatio. *Anno a natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, indictione vndecima, die vero quarta mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & Domini nostri Domini Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno tertio, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ, dimissis in omnibus supradictis locis earundem retroscriptarum litterarum copijs affixis, vt est moris, per nos Ioannem Freile, & Iulium Parinum prælibati Sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores.*

Con-

LXXVII.

Confirmatio exemptionum Fratrum Militum Hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani, eorumq. familiarium &c. à solutione decimarum, & aliorum quorumcunq; onerum. Et præseruatio iurisdictionis Ordinariorum quo ad personas curam animarum exercentes.

Quo ad exemptionem hoc idem voluit Greg. XIII. in const. 60. Quo magis. necnon & Greg. XIV. vt in eius const. 5. Quanta. vbi notabo. Cætera autem de hac Militia indicaui sup. in const. 2. Anast. IIII. fol. 22. Christianæ.

Quo vero ad dictam iurisdictionem Ordinariorum, attende aliam huius Pontificis sanctionem inf. in const. 136. Exposcit. & aliam Gregor. XIII. in constit. 67. Circunspecta.

Edita An. D. 1568.

PIVS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ET si cuncta, quæ ex multa Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum prouidentia, in fauorem Militiarum quarumlibet in fidei Catholicæ defensionem salubriter institutarum processerunt, executioni debitæ demandanda esse cẽsemus, illa tamen præcipue quæ ad illarum statum prospere dirigendum per eosdem Romanos Pontifices prudenter concessa cõperimus, vt illibata. firmaq. perpetuo subsistant libenter approbationis nostræ munimine roboramus.

Leo x. & alij concesserunt exemptionẽ à decimis & alijs oneribus

§. 1. Cum itaque sicut accepimus, licet alias felicis recordationis Leo Decimus, Clemens Septimus, Paulus Tertius, & Pius Quartus Romani Pontifices prædecessores nostri, inter alia priuilegia & indulta Dilectis filijs Magistro & Cõuentui Hospitalis Sancti Ioannis Hierosolymitani à Sede Apostolica concessa, eundem & pro tempore existentem Magistrum, Baiuliuos, Castellanum Empostæ, Priores, Præceptores, Milites, aliasque personas Hospitalis huiusmodi, necnon eorum subditos, vassallos, colonos, & seruitores, ac alios in eorum obsequijs, & dicti Hospitalis beneficijs quomodolibet nuncupatis existentes, etiam presbyteros curam animarum exercentes, quamdiu illam exercerent, & in illorum obsequijs forent, illorumque animalia, prædia, domos, molendaria, & bona quæcunque, quæ obtinebant, ac in posterum obtinerent & possiderent, à solutione & exactione decimarum, censuum, iurium etiam synodalium & canonicarum portionum, seu charitatiui subsidij, aut iucundi aduentus, seu quartæ, aut alias quomodolibet, aut aliorum quoruncunque onerum, sub certis modo & forma exemerint & liberauerint, & prout in diuersis ipsorum Prædecessorum desuper confectis litteris plenius continetur.

Ordinarij tamen Milites desuper molestabant vigoreConcilij Trid. sess. 25. cap. 18.

§. 2. Et licet priuilegia, exẽptiones, libertates, & indulta præfata, si vnquam à primæua erectione dicti Hospitalis, nunc præcipue fauore & complemento digna sint, cum ipsi pro fide Catholica defendenda non modo facultates & fortunas, verum etiam eorum vitam & sanguinem perdere non dubitauerint: nihilominus diuersi locorum Ordinarij, & parochialium Ecclesiarum Rectores, ac multæ capitulares personæ id sibi omnino, iuxta sacri Concilij Tridentini decreta, licere asserentes, eosdem Magistrum, Baiuliuos, Castellanum Empostæ, Priores, Præceptores, Milites, & personas, diuersis oneribus contra eorum priuilegia pergrauare, illosq. ad decimas, census, subsidia etiam charitatiua, congruas portiones, iucundum aduentum, pastor bonus, aut alias nuncupata onera, etiam iura synodalia cogere præsumant, in graue ipsius Hospitalis detrimentum & grauamen.

His ideo Põt. eandẽ exemptionẽ approbat, & iterato concedit.

§. 3. Nosq. attendentes quod nuper inter alia Mendicantium Ordinum fratribus concessa priuilegia, eos & eorum quemlibet, tam à seminarij clericorum in qualibet ciuitate, iuxta eiusdem Concilij Tridentini decreta erecti, seu erigendi, quam decimarum, subsidij, & aliorum onerum contributione totaliter exemisse & liberasse, præfatosq. Magistrum, Baiuliuos, Priores, Castellanum Empostæ, Præceptores, Milites, Fratres, & personas non minus dignos esse, vt eos paribus fauoribus & gratijs prosequamur, illosq. & eorum singulos ac singulares dicti Hospitalis personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, necnon omnium & singulorum priuilegiorum, indultorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, libertatum, & gratiarum, per præfatos, & alios quoscunque Romanos Pontifices predecessores nostros, ac Sedem Apostolicam Hospitali, illiusq. Magistro, Conuentui, & Fratribus Militibus, alijsq. quibusuis personis præfatis hactenus concessorum, ac litterarum desuper confectarum tenores præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio, non ad Magistri & Conuentus Hospitalis huiusmodi, aut alicuius alterius super hoc pro eis nobis oblatę petitionis instantiam, sed ex certa scientia, & de mera nostra liberalitate, ac Apostolicę potestatis plenitudine, omnia & singula priuilegia, indulta, facultates, exemptiones, immunitates, libertates, & alias gratias, eisdem Magistro & Conuentui quomodolibet concessa, Apostolica auctoritate tenore præsentium confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, ac omnes & singulos, tam iuris quam facti defectus, siqui forsan interuenerint in eisdem supplemus.

Claus. derog. apponit.

§. 4. Decernentes præsentes litteras nullo vnquam tẽpore, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostrę, vel quopiam alio defectu, etiam ex eo quod locorum Ordinarij vocati non fuerint, notari, impugnari, vel inualidari minime posse, minusq. sub quibuscunq; similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus, limitationibus, restrictionibus, & derogationibus comprehendi posse, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas esse, sicq. ab omnibus censeri. Et ita per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

[redacted] deputat.

§. 5. Quocirca dilectis filijs in Regnis Hispaniarum, & Neapolitan. nostris & Sedis Apostolicæ pro tempore existentibus, Nunciis, aut Curiæ earum Camerę Apostolicę generali Auditori per præsentes motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum, per se vel alium seu alios pręsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorundem Magistri & Conuentus fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in pręmissis efficacis defensionis presidio assistentes, faciant auctoritate nostra eosdem Magistrum & Conuentum, confirmatione approbatione, adiectione, suppletione, decreto, & alijs pręmissis pacifice vti, frui, & gaudere. non permittentes eos per Ordinarios pręfatos, aut quoscunque alios contra pręsentium tenorem quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari, contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras, & pœnas huiusmodi incurrisse declarando, illasq. etiam iteratis vicibus aggrauando, interdictum ecclesiasticum apponendo. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Contrarijs derogat.

§. 6. Non obstante piæ memoriæ Bonifacij Papæ Octaui etiam prędecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas auctoritate pręsentium ad iudicium non extrahatur, ac alijs quibusuis Apostolicis, necnon in Prouincialibus & synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, necnon iuramento, con-

firm-

firmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis personis, etiam præfatis locorum Ordinarijs, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis, etiam Motu & scientia similibus, etiam consistorialibus, & de fratrum nostrorum consilio, in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis & innouatis, quibus omnibus, etiam si de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia forma ad hoc seruanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Concilium Tridentini præseruat.

§.7. Volumus autem quod præsentes litteræ non comprehendant neque Ecclesias, neque personas in his quæ ad curam animarum pertinent, in quibus decreta Cōcilij Tridentini huiusmodi omnino seruari debeant.

D.P. An. 3. 29. Nouemb.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die vigesimanona Nouembris, millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, Pont. nostri Anno tertio.

LXXVIII.

Constitutio Congregationis Clericorum regularium S. Maioli, alias de Somascha, sub Regula S. Augustini, cum priuilegiorum elargitione.

De origine & alijs quæ eam concernunt, notaui sup. in constit. 21. Pauli III. fol. 645. Ex inuncto.

PIVS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1568.

Exordium.

INiunctum nobis desuper Apostolicæ seruitutis officium, digne peragere credimus, si ad ea per quæ Congregationes præsertim Orphanorum causa institutæ, facilius stabiliri, & firmius conseruari valeant, considerationis aciem extendamus.

Pauluq. huic Congregatiōi caput sibi eligēdi, facultatem dedit, & alias vt sup. in eius const. 21. Ex mandato. fol. 645. & ipse Paulus ac Pius 4. nonnullas gratias concesserūt, sed ij cōstit. non posui, quia sūt in contrario, & maiora sunt in alijs cōst. indicatis i d. cōst. Pauli 3.

§.1. Sane exponi nobis nuper fecerunt dilecti filij, Sacerdotes Clerici & laici Congregationis loci de Somascha Mediolanen. diœcesis dudum canonice institutæ, quod alias fel. recordat. Paulus Papa Tertius prædecessor noster Congregationi prædictæ, cui q. Hieronymus Emilianus olim patricius Venetus vir eximiæ pietatis insignis, Spiritu sancto, vt pie creditur, afflatus, omnibus seculi curis posthabitis, initium antea dederat, quamq. multi illius exemplo adducti amplexi fuerant, & in Ianuen. Mediolanen. Ferrarien. alijsq. Italiæ Ciuitatibus & Vrbibus acciti illam dilatauerant, caput sibi eligendi, constitutiones condendi facultatem concessit, eamq. ab Ordinariorum superioritate, iurisdictione, & potestate exemit, ac tam ille quam deinde piæ memoriæ Pius Papa Quartus etiam prædecessor noster dictam Congregationem, nonnullis alijs priuilegijs & gratijs prosecuti fuerint.

Cardinalis Borromæus Ecclesiam S. Maioli Papien. eidem Congregatiōi concessit, & hic Pōtif. cōcessionem confirmauit, cuius tamen bullam non posui.

§.2. Necnon successiue dilectus filius noster Carolus tituli Sanctæ Praxedis presbyter Cardinalis Borromæus nuncupatus, sufficienti ad id facultate, vt asserebat suffultus, dictæ Congregationi Ecclesiam Sancti Maioli Papien. olim per Monachos Cluniacen. Ordinis obtineri solitam, certis annuis redditibus illi assignatis donauit. Nosq. postmodum donationem prædictam Apostolica auctoritate approbauimus, prout in singulis prædecessorum, & Caroli Cardinalis prædictorum patentibus, ac nostris litteris desuper confectis plenius continetur.

Ideoq. d. Congreg. d. Ecclesiam caput aliarum constituit.

§.3. Quarum litterarum vigore, prædicti Sacerdotes Clerici & laici Ecclesiam prædictam in domum patrimonialem, & tanquam aliarum Ecclesiarum dictę Congregationis caput profuturis Præposito qui inibi resideat, ac vna cum alijs deputandis professis, non solum illius, sed etiam aliarum Ecclesiarum eiusdem Congregationis curam regimen & administrationem habeat, necnon professis, qui dicto Præposito reuerentiam & obedientiam præstent, sibi delegerunt.

Orphanos etiā bonis artibus erudire, curamque Seminariorū clericorū gerere studuit, ideoq. non est dubium quod perpetuo duratura est.

§.4. Cum autem sicut eadem expositio subiungebat, licet ijdem Sacerdotes Clerici & laici religiose admodum viuant, ac præcipue inter alia pietatis opera, Orphanorum in disciplina christiana, bonisque artibus, & litteris secundum cuiusque ingenij captum erudiendorum, ac nonnullis in locis Seminariorum Clericorum curā summo cum studio gerunt, ac propterea dubium non sit, quin hæc Congregatio perpetuo duratura sit.

Verumtamen ex causis hic expressis, eā melius stabiliri exoptatur.

§.5. Nihilominus quia plerique illorum ob professionem non emissam, existimantes se non vere religiosos, ab illa recedunt, & ad aliquam religionem conuolant, alij pauperes, non habentes titulum beneficij, & patrimonium, repugnante Concilio Tridentino, ad ordines promoueri nequeuntes, aut alijs rationibus adducti, aliud viuendi genus eligunt, multi ipsius Congregationis Sacerdotes Clerici & laici ad firmius stabiliendam huiusmodi Congregationem, & ad obuiandum hisce & alijs inconuenientibus tria Vota, videlicet Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ emittere summopere desiderāt, si ad id nostra, Sedisq. Apostolicæ suffragetur auctoritas. Quare ijdem Sacerdotes Clerici & laici nobis humiliter supplicari fecerunt, quatenus illi vota prædicta in manibus alicuius Prelati ecclesiastici emittendi licentiam concedere, & alias perpetuę illius Congregationis conseruationi, & Orphanorum prædictorum vtilitati consulere, opportuneq. prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic modo Pōtif. notatā emittēdę professionis, & sub clericali habitu regulam S. Augustini profitēdi præscribit.

§.6. Nos igitur qui pijs, honestisq. petentium votis gratum solemus præstare assensum, dictorum Sacerdotum Clericorum & laicorum, piam vitam, optimumque viuendi modum, & instituti propositum plurimum in domino collaudantes, ipsosque & eorum singulos, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentiū duntaxat consequen. absoluentes, & absolutos fore censentes, necnon prædictarum litterarum, & inde secutorū quorumcunque tenore præsentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, prædictis Sacerdotibus, Clericis & laicis vota prędicta emittere volentibus, illa in manibus alicuius Prælati ecclesiastici per Congregationem huiusmodi ad id eligendi donec sex ex ipsis fuerint professi, & sibi Præpositum ipsius Congregationis Generalem, secundum illorum Constitutiones factas seu faciendas, eligendum & confirmandum elegerint; & deinde dictis sex professis, & electo Præposito, omnibus & singulis alijs Christifidelibus, etiam in Orphanotrophijs educatis & eruditis, dictam religionem ingredi volentibus in ipsius Præpositi, seu illius Vicarij manibus emittendi & profitendi, ac sub Regula S. Augustini, in habitu tamen clericali & honesto, ac locis in quibus vixerint conformi incedendo viuendi, necnon Prælato, & Præposito, Vicarioq. prędictis vota huiusmodi in manibus illorum recipiendi, liberam facultatem concedimus. ac quod infra triennium proxime futurum, hi, qui per decennium in dicta Congregatione laudabiliter vixerint, vota prædicta emittere volentes, non expectato anno probationis, triennio vero elapso huiusmodi, alij ipsa vota emittere volentes, non nisi elapso anno probationis, & completo anno decimosexto suæ ætatis in Ecclesia prædicta, aut alibi, vbi commodius Prępositο seu Vicario visum fuerit, vota prędicta, ita vt non sit locus tacitę professioni, emittere, & profiteri. Quodq. prefati & pro tempore existētes Præpositus, Sacerdotes, Clerici & laici sub dicta regula, secundum constitutiones per eos factas seu faciendas viuere.

Bonaq. eisi stabilia recipiendi, & in cōmuni possidendi facultatem elargitur.

§.7. Omniaq. & singula quęcunque, quotcunque, & qualiacunque, bona mobilia seu immobilia, dictę Congregationis, seu illius locis vel Ecclesijs, ab Vniuersitatibus, Communitatibus, & alijs etiam priuatis personis cu-

cuiusuis status, gradus, ordinis, qualitatis, & præeminentiæ existant, testamento, vel codicillis, aut alia vltima voluntate, seu donatione, etiam inter viuos, aut alias quomodolibet, necnon oblationes sibi relicta, & relinquenda recipere, exigere, & in communi tantum possidere, libere & licite possint & valeant.

Et Congregationẽ illam, Clericorũ Regularium S. Maioli, siue de Somascha nominari iubet.

§.8. Quodq. de cætero Congregatio prædicta, Clericorum Regularium S. Maioli, siue de Somascha appelletur, similiter perpetuo statuimus & ordinamus.

Legataq. similiter relicta Ecclesiæ S. Maioli applicari posse decernit.

§.9. Ac insuper quomodocunque relicta Congregationi prædictæ, & non aliter expresso & declarato loco, ex nunc prout ex tunc, & è contra Ecclesiæ S. Maioli, Ita quod liceat pro tempore existenti Præposito, per se vel alium seu alios, dictorum relictorum fructus & emolumenta, in sibi bene visos, & necessarios vsus & vtilitatem Ecclesiæ S. Maioli, & Congregationis prædictæ, libere & licite conuertere, Diœcesani loci, vel cuiusuis alterius licentia desuper minime requisita; auctoritate & tenore præmissis etiam perpetuo, applicamus & appropriamus.

Clausulas huius constitutionis præseruatiuas apponit.

§.10. Decernentes præsentes litteras, de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis, alioue vitio seu intentionis nostræ defectu, notari, argui, & impugnari, ac reuocari, limitari, moderari, suspendi, aut illis derogari, & sub quibusuis similium gratiarum reuocatione, derogatione, limitatione, moderatione, suspensione, aut alijs contrarijs dispositionibus, comprehendi non posse. Et quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & validissimum statum, restituta ac de nouo concessa, & perpetuo valida & efficacia esse, ac fore, suosq. plenarios & integros effectus sortiri.

Clausulã sublata addit.

§.11. Ac ita per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, sublata eis ac eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari ac diffiniri debere, ac ex nunc irritum & inane, quicquid secus super his à quoque quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executoresq. deputat.

§.12. Quocirca Venerab. fratribus Amerin. & Papien. ac Cremonen. Episcopis, per præsentes mandamus quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorum, per se vel alium, seu alios, Congregationi, & futuro Præposito huiusmodi, ac illius singulis personis, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, Congregationem, illiusq. Præpositum, & singulas personas, concessione, indulto, statuto, ordinatione, applicatione, appropriatione, & decreto huiusmodi, pacifice frui & gaudere. Non permittentes eos, desuper per quoscunque contra præsentium tenorem quomodolibet molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis nõ parentes, per censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaq. iuris remedia, appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis, seruatis processibus, illos censuras & pœnas ipsas incurrisse declarando, necnõ eas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Contraria tollit.

§.13. Non obstantibus premissis, ac rec. mem. Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo quis vigore presentium vltra tres dietas ad iudicium non euocetur, & alijs quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon ipsius Congregationis, ac quorumuis Monasteriorum & Ordinum, etiam iuramento, & confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis, eorumq. Superioribus & personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus efficacissimis, reiteratis & insolitis clausulis, irritamq. & alijs decretis, in genere vel in specie, & alias quomodolibet iteratis vicibus, concessis, confirmatis & innouatis. Quibus omnibus & singulis, etiã si alias pro illorum sufficienti derogatione, de illis, illorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, nõ autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, vel aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum tenores presentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non faciẽtes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris die sexta Decembris millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, Pontificatus nostri Anno tertio. D.P. An. 3. 6. Decemb.

LXXIX.

Reformatio contractuum de annuis censibus creandis, alienandis, & redimendis. Et declaratio quarundam dubitationum desuper exortarum.

Quo ad quantitatem quæ ex censibus Communitatum Statui ecclesiastici percipi potest extat constit. 6. Clementis VIII. Quæ ad subleuationem.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Edita An. D. 1569. & 1570

Causa huius reformat.

CVm onus Apostolicæ seruitutis obeuntes, cognouerimus innumeros celebratos fuisse, & indies celebrari censuum contractus, qui nedum non continentur intra limites à nostris antecessoribus eisdem contractibus statutos, verumetiam quod deterius est, contrarijs omnino pactionibus, propterea ardentem auaritiæ stimulum, legum etiam diuinarum manifestum contemptum præseferunt, non potuimus animarum, prout tenemur saluti consulentes, ac piarum mentium petitionibus etiam satisfacientes, tam graui morbo, lætiferoque veneno salutari antidoto non mederi.

Census creãdus est supra certa re immobili fructifera.

§.1. Hac igitur nostra constitutione statuimus, censum seu annuum redditum creari, constituiue nullo modo posse, nisi in re immobili, aut quæ pro immobili habeatur, de sui natura fructifera, & quæ nominatim certis finibus designata sit.

Et cũ pecunia numerata.

§.2. Rursum nisi vere in pecunia numerata, præsentibus testibus, ac Notario, & in actu celebrationis instrumenti, non autem prius, recepto integro iustoq. pretio.

Solutiones anticipatæ ꝗ habeantur.

§.3. Solutiones quas vulgo anticipatas appellant, fieri, aut in pactum deduci prohibemus.

Oneraque cõtra naturam contractus.

§.4. Conuentiones directe aut indirecte obligantes ad casus fortuitos eum, qui alias ex natura contractus non tenetur, nullo modo valere volumus.

Et pacta auferentia facultatẽ alienandi.

§.5. Quemadmodum nec pactũ auferens, aut restringens facultatem alienandi rem censui suppositam, quin volumus rem ipsam semper, & libere, ac sine solutione laudemij, seu quinquagesimæ, aut alterius quantitatis, vel rei, tam inter viuos quam in vltima voluntate, alienari.

In re vẽdẽda præfertur dominus cẽsus.

§.6. Vbi autem vendenda sit, volumus dominum cẽsus alijs omnibus præferri, eique denunciari conditiones quibus vendenda sit, & per mensem expectari.

Pacta contra morosos, quæ licita, & quæ non.

§.7 Pacta continentia morosum census debitorem teneri ad interesse lucri cessantis, vel ad cambium, seu certas expensas, aut certa salaria, aut ad salaria, seu expensas medio iuramento creditoris liquidandas, aut rem censui subiectam, siue aliquã eius partem amittere, aut aliud ius ex eodem cõtractu, siue aliunde acquisitum perdere, aut in aliquam penam cadere, ex toto irrita sint & nulla.

Census augeri vel creari nõ potest de fructibus.

§.8. Immo & censum augeri, & nouum creari super eadem, vel alia re in fauorem eiusdem, aut personæ per eum suppositæ pro censibus temporis vel præteriti vel futuri, omnino prohibemus.

Onera extranea prohibentur.

§.9. Sicuti etiam annullamus pacta continentia solutiones onerum ad eum spectare, ad quem alias de iure, & ex natura contractus non spectarent.

Census pereũte rei cẽsuatæ perit pro rata.

§.10. Postremo census omnes in futurum creandos, non solum re in totum vel pro parte perempta, aut infructuosa in totum vel pro parte effecta, volumus ad ratam perire, sed etiam posse pro eodem pretio extingui. Non obstante longissimi etiam temporis, ac immemorabili,

bili, immo centum & plurium annorum præscriptione. non obstantibus aliquibus pactis directe aut indirecte talem facultatem auferentibus, quibuscunque verbis, aut clausulis concepta sint.

Redimi quando possit.

§.11. Cum vero traditione pretij redditus extinguendus erit, volumus per bimestre ante id denunciari ei, cui pretium dandum erit, & post denunciam, intra annum tamen, etiam ab inuito pretium repeti posse, & vbi pretium, nec volens intra bimestre soluat, nec ab inuito intra annum exigatur, volumus nihilominus quandocunque reditum extingui posse. præuia tamen semper denuncia de qua supra, & non obstantibus his, de quibus supra. idque obseruari mandamus etiam quod pluries ac pluries denunciatum fuisset, nec vnquam effectus secutus fuisset.

Repeti ab inuito non licet.

§.12. Pacta etiam continentia precium census extra casum prædictum, ab inuito, aut ob pœnam, aut ob aliam causam repeti posse, omnino prohibemus.

Contractus aliter initi fœneratitij iudicantur, & pœna Fisco soluitur.

§.13. Contractusq. sub alia forma posthac celebrandos fœneratitios iudicamus. Et ita illis propterea non obstantibus, quicquid, vel expresse vel tacite contra hæc nostra mandata dari, remitti, aut dimitti contingat, à Fisco volumus posse vendicari.

Hæc bulla quos census capiat.

§.14. Hanc autem salutiferam sanctionem nedum in censu nouiter creando, verum et iam in creato quocunq; tẽpore alienãdo, modo post publicationem constitutionis creatus sit, perpetuo, & in omnibus seruari volumus.

Pretium constitutum non immutādum.

§.15. Declarantes precium semel censui constitutum nunquam posse, ob temporum aut contrahentium qualitatẽ, seu aliud accidens, nec quo ad vltimo contrahentes, minui vel augeri.

Hortatio vt census aliter facti sub iciã tur cẽsuræ religiosorum.

§.16. Et licet legem ipsam ad contractus iam celebratos non extendamus, illos tamen omnes in quos sub alia forma peruenerunt census, hortamur in Domino, vt singulos contractus censuræ bonorum religiosorum subijciant, & animarum saluti consulant.

Derogatio contrariorum.

§.17. Non obstantibus quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis & consuetudinibus, necnon priuilegiis & litteris, etiam per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiam nos sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis etiam derogatoriarum derogatorijs, necnon irritantibus decretis, ex quauis causa, etiam per modum legis vniuersalis, aut alias quomodolibet editis, siue in fauorem Vniuersitatum, Communitatum, Collegiorum, Congregationum, Ciuitatum, & locorum concessis, approbatis & innouatis, quibus omnibus & singulis, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, quatenus directè vel indirecte præsenti nostræ constitutioni, in toto vel in parte contrarientur, specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Iussio public. & describen.

§.18. Volumus autem quod præsentes in Cancellaria & acie Campi Floræ publicentur, & inter constitutiones extrauagantes perpetuo valituras conscribantur.

Fides transumpt.

§.19. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus & etiam declaramus, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius Prelati munitis, eadem prorsus fides vbique adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§.20. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę prohibitionis, annullationis, statuti, mandati, iudicij, hortationis, derogationis, declarationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D.P.An.4. 19. Ianuarij.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo nono, quartodecimo Calendas Februarii, Pontificatus nostri Anno quarto.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1569 indictione 12 die vero 29. mensis Ianuarij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno eius quarto, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt Romæ in locis retroscriptis, videlicet ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, per nos Camillum Cherubinum & Christianum de Monte, prælibati Sãctissimi D. N. Papæ Cursores.

Io. Guer. Magister Curs.

Admissio in Cam. Apost.

Lecta & publicatæ fuerunt retroscriptæ litteræ Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono, die vero Sabbati vigesimanona mensis Ianuarij, Pontificatus Sanctissimi D. N. D. Pij Papæ V. Anno quarto.

Sequuntur declarationes dubitationum desuper exortarũ.

PIVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1570.

Prooemium.

ETsi Apostolica Sedes magna adhibita industria operam dat, omnia perspicue promulgare, vix tamen est, vt vnquam satis queat vsquequaq; cauere, quin scrupulosę quorundam mentes, nouos illi sensus inducant, quorum perplexitate, multi in dubiũ euocãtur.

Relatio precedentis constitution.

§.1. Pridem enim per constitutionem nostram de censuum creatione, inter alia voluimus. Census omnes in futurum creandos, non solum re, in totũ vel pro parte perempta, aut infructuosa in totum effecta, ad ratam perire, sed etiam pro eodem pretio extingui posse. Ac pacta cõtinentia morosum census debitorẽ, ad interesse lucri cessantis, vel ad cambium, seu salaria, & expensas medio creditoris iuramẽto liquidãdas teneri, aut rẽ censui subiectã, siue aliquã eius partem amittere, aut aliud ius, siue ex eodẽ contracta, siue aliunde acquisitũ perdere, aut in aliquã pęnam cadere, ex toto nulla atq; irrita esse. Censum aũt seu annuũ redditum, non nisi in re immobili, aut quę pro immobili habetur, ex sui natura fructifera, atq; nominatim certis finibus designata sit. sed nec censum ipsum, nisi vere in pecunia numerata, pręsentibus Notario & testib. in actu celebrationis instrumẽti, non autẽ prius, recepto integro, iustoq. pretio, creati, cõstituiue nullo modo posse.

1. dubium desuper exortu circa infructuositatem.

§.2. Deinde per dilectum filium Octauium Spinolam Regni Siciliæ Magistrum Portulanũ hac de causa ad nos destinatum, accepimus, in dicto Regno Siciliæ scrupulũ exoriri, an rerum prędictarum infructuositas etiam annalis, aut alias temporalis intelligatur.

2. dubium circa expensas.

§.3. Et an per nullitatem pactorum, & aliorum prædictorum, etiam ius recuperandi, siue repetendi impensas, quas litigando contra morosos prędictos, aut executores ad eorum loca transmittendo, aut alias ex Iudicum mandato subire oportet, auferatur.

3. dubium circa cautelas.

§.4. Præterea an tam pro ipsis expensis, quam etiam pro censu recuperando contra tertium possessorem procedi. Et etiam fideiussiones dari, aliaue bona pro prædij censu grauati euictione, & ipsius census solutione hypothecari. Denique an census huiusmodi super pluribus rebus inter se diuisis constitui possint.

4. dubium circa census dotales.

§.5. Postremo an id quod de pecunia numerata dicitur, prohibeat quo minus in dotium assignatione census creari possit.

Solutio 1. dubij.

§.6. Nos hęc discrimina quantũ in nobis est tollere cupientes, tenore pręsentiũ declaramus rem infructuosam, quæ tota vel ex parte infructuosa perpetuo redditur, non autem ex qua fructus vno, duobus, pluribusue annis, siue tempestate, siue alio casu non proueniunt, salua alias iuris communis dispositione, intelligi debere.

Solutio 2. dubij.

§.7. Pręterea exactionẽ illarum expensarũ prohiberi, quæ ex pacto vel conuentione tantum inter cõtrahentes inita, & instrumento census specialiter appositę refici promittuntur, non autem eæ quæ ex dicti iuris dispositione repetendæ veniunt, & mandato Iudicis adiudicantur.

Solutio 3. dubij.

§.8. Cęterum fideiussores dari, aliaue bona hypothecari pro predij census grauati euictione, aut si predium in alium deuenerit, aut aliquis tertius fideiussor intercesserit, tertium possessorem, vel eius bona obligari minime prohibemus. Hęc autem omnia pro euictione duntaxat, non autem solutione pœnę adiudicari posse intelligimus.

Solutio 4. dubij.

§.9. Postremo in dotium assignandarum casu censuũ creationem, & constitutionẽ prædictam respectu actualis numerationis coram Notario & testibus faciendæ, locum non habere. Sed in hoc casu census ipsos etiam pecunia ad manum non habita creari posse declaramus.

Propositio & resolutio alterius Dub. j. c respectiuè praesentes & cedulam bancariam.

§. 10. Denique vt periculis quę ex transportatione pecuniarum frequenter in dicto Regno eueniunt occurratur, permittimus, vt si in creatione censùs pecuniam ad manum commode haberi nequiuerit, illius loco, emptor apocam, siue cedulam bancariam idoneam integri pretij venditori in ipso emptionis actu debeat exhibere.

Praeseruatio praeced. cost. in reliquis.

§. 11. Constitutione nostra prędicta, tam in casu dotium, quam cæteris omnibus in ea contentis, in suo robore permanentibus.

Transumptorum fides.

§. 12. Volumus autē vt pręsentium exempla etiam impressa, notarij publici manu, & Prelati ecclesiastici, eiusue Curiæ sigillo obsignata, eandem illam prorsus, tam in iudicio quam extra illud, fidem faciant, quam ipsamet pręsentia facerent, si essent exhibita vel ostensa.

Dat. P. An. 5. 10. Iunij.

Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris, die 10. Iunij 1570. Pontificatus nostri anno quinto.

LXXX.

Iudæorum expulsio, ab omnibus locis dominij S. R. E. eiusq. subditorum, præterquam ab Vrbe Romæ, & Ciuitate Anconæ.

De materia Iudaeorum notaui sup. ad const. 3. Pauli IV. Cum nimis. fol. 720.

Edita An. D. 1569.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causæ huius constit.

HEbræorum gens sola quondam à Domino electa, quę diuinis eloquijs infusa, cœlestium mysteriorum particeps esset, quantum cæteris omnibus gratia & dignitate excelluit, tantum postea incredulitatis suæ merito, contempta & neglecta in præceps meruit deturbari, quod adueniente temporis plenitudine perfida & ingrata suum Redemptorem indigna morte peremptum impie reprobarit. Amisso namque sacerdotio, legis auctoritate adempta, proprijs deiecta sedibus, quas tanquam lac & mel fluentes, clementissimus & benignissimus Deus iam inde à prima ipsius gentis origine illi præparauerat, terrarum Orbem tot iam seculis pererrans, inuisa, probris contumelijsq omnibus obiecta, fœdas, & infames quasque artes, quibus famem tolerare possit, haud secus quam vilissima mancipia, cogitur attrectare. Sed Christiana pietas hunc ineluctabilem casum in primis cō miserans, illam humanius satis apud se passa est diuersari, vt scilicet crebro illius intuitu passionis Dominicæ memoria fidelium oculis frequentius obuersetur, simulque ea exemplis, doctrina, monitis, ad conuersionem & salutem, (quæ reliquijs Israel, Prophetæ oraculo futura est) amplius inuitetur. à qua, si Christianorum sedibus explosa, ad eas gentes quæ CHRISTVM non norunt diuertere:, magis magisque aliena reddetur. Veruntamen illorum impietas pessimis omnibus artibus instructa, vsque eo processit, vt iam pro communi nostrorum salute expediat, tanti morbi vim celeri remedio prohibere. Nam vt tam multa vsurarum genera omittamus, quibus Hebręi egentium Christianorum substantiam vsquequaque exinaniuerunt, perspicuum satis putamus eos, furum & latronum receptores, atque participes, qui quasque res ab ijs surreptas, & interuersas, non modo profanas, sed etiam diuino cultui seruientes ne internoscantur, aut ad tempus supprimere, aut alio transferre, aut omnino transformare conantur. plerique etiam specie tractandæ rei proprio exercitio conuenientis, honestarum mulierum domos ambientes, multas turpissimis lenocinijs pręcipitant. quodque omnium perniciosissimum est, sortilegijs, incantationibus, magicisque superstitionibus & maleficiis dediti, quamplurimos incautos atque infirmos Satanæ præstigijs inducunt, qui credant euentura prænunciari, furta, thesauros, res abditas reuelari, multaq. præterea cognosci posse, quorum ne inuestigandi quidem facultas vlli omnino mortalium est permissa. Postremo cognitum satis, & exploratum habemus, quam indigne CHRISTI nomen hæc peruersa progenies ferat, quam infesta omnibus sit, qui hoc nomine censentur, quibusdeniq; dolis illorum vitæ insidietur. His, aliisq. grauissimis rebus adducti, & augescentium quotidie ad Ciuitatum nostrarum perniciem scelerum grauitate permoti, cogitantes prętereà supradictam gentem præter mediocres ex oriente commeatus nulli Reipublicæ nostræ vsui esse, nostris vero populis, qui pręsertim à nobis aliquanto remotiores sunt, conducibilius fore illius nomen flagitia miserias aliunde ad se relatas audire, quam vllo charitatis stimulo eam in suo deinceps sinu vt antehac confouere.

Iudæi omnes discedant de locis dominij S. R. E. Romæ & Anconæ exceptis, infra tres menses à die publicationis.

§. 1. Auctoritate præsentium præcipimus, vt omnes & singuli vtriusque sexus Hebræi in omni ditione nostra temporali, & sub ea consistentium Ciuitatum, Terrarum, & locorum domicellorum, Baronum, aliorumque dominorum temporalium, etiam merum & mixtum imperium, ac vitæ necisque potestatem, & quamcunque aliam iurisdictionem atque exemptionem habentium, de ipsis omnino finibus intra trium mensium spatium postquam præsentes litteræ hic fuerint publicatæ, omnino excedant.

Inobedientium pœnæ.

§. 2. Quibus præteritis quicunque, siue incolæ, siue peregrini, siue præsentes, siue futuri, in quacunque dictæ ditionis Ciuitate, Terra, vel loco, etiam Domicellorum, Baronum, Dominorum, & aliorum exemptorum prædictorum quandocunque inuenti fuerint, rebus omnib. spolientur, & Fisci iuribus applicentur, mancipia Romanę Ecclesiæ fiant, & in perpetuam seruitutem asserantur, dictaq. Ecclesia illud idem ius in eos quod cæteri Domini in seruos, & mancipia, sibi debeat vendicare. Vrbe Roma & Ancona duntaxat exceptis, vbi eos solos Hebræos, qui nunc eas habitant, ad prædictam memoriam amplius excitandam, persequendasq. cum orientalibus negociationes, mutuosq. commeatus, cum eisdem permittimus tolerandos. cum eo tamen, vt nostras, & prędecessorum nostrorum, aliasq. canonicas de eis constitutiones studeāt obseruare. sin minus, in pœnas omnes quę dictis constitutionibus continentur, quasq. in hoc innouamus, eo ipso incidant. Futurum enim speramus, eos qui pręsertim nostro, & huius Sedis conspectui proximi sunt, noxæ metu à maleficiis temperaturos, & interdum aliquos, vti antehac nostro quoque hortatu satis multis contigit, lumen veritatis cum gaudio agnituros. Sed neutri ad alteros, nec in alium dictæ ditionis locum vllo tempore demigrent, nec proficiscantur, neq; quempiam ex proscriptis ad se recipiant, si seruitutis iugum, & supplicia voluerint euitare. Iubemus igitur omnium Prouinciarum, Ciuitatum & locorū dictæ ditionis Legatos, Gubernatores, Præsidentes, Prætores, & Magistratus, ac etiam locorum ordinarios, necnon Domicellos, Barones, Dominos, & exemptos supradictos, ac quoscunque alios ad quos id pertinet, vt quisque pro se, nulla alia à nobis expectata iussione, aut mentis declaratione, omnia prædicta quamprimum exequantur. & caueant diligenter vlli posthac Hebræi ad ipsas Prouincias, Ciuitates, & loca etiam Domicellorum, Baronum, & aliorum prædictorum ex quacunq; causa amplius accedant. Quicunque vero, etiam de ijs qui Romæ & Anconæ nūc sunt, excursu trimestri proximo inuenti in quacunque dictæ ditionis parte, etiam quæ dominij temporaliter eorundem Domicellorum, Baronum, Dominorum, & exemptorum sit, statim Ecclesiæ prædictæ mancipati in seruitutem perpetuam conijciantur. quorum etiam ceruicibus grauiores pœnas impendere significamus, vt cæteri eorum exemplo discant quanti fuerit hanc nostram prohibitionem temere neglexisse.

Barones & Gubernatores, & alij exequantur hanc const.

Clausulæ derog.

§. 3. Non obstantibus prædictis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, legibus communibus et municipalibus, Prouinciarum, Ciuitatum, & locorum prædictorum, necnon Camerę Apostolicæ iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinib. & conuentionib. cum Hebreorū prędictorum vniuersitate, etiam sub fide publica, pactis. priuilegijs quoque, indultis, exemptionibus, & litteris Apostolicis, illis omnibus ac etiam prædictis Domicellis, Baronibus, & Dominis, ipsorūq. Ciuitatibus, Terris, locis, & populis, per quoscunque Romanos Pontifices præ-

prædecessores nostros, ac nos & Sedem prædictam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, ac alias quomodocunque, & sub quibuscunque tenoribus & formis, & ex quibusuis causis, etiam onerosis, ac cum restitutionibus, præseruationibus, derogatoriarum derogatorijs, alijsq. fortioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, necnon irritantibus & alijs decretis, in genere & in specie quotiescunque concessis, confirmatis, & sæpius iteratis vicibus innouatis. Quæ omnia & singula, etiam si de eis eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, mentio seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes, quatenus prædicta impedire vel differre, aut alias illis obesse possent, harum serie de simili potestatis plenitudine, specialiter & expresse reuocamus & abolemus, viribusq. & effectu prorsus carere, ac quicquid secus per quoscunque, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus. cæterisque contrarijs quibuscunque.

Exemplorum fides. §.5. Volumus autem vt præsentium exempla, etiam impressa edantur, eaq. Notarij publici manu, & cuiuscunque curiæ ecclesiasticæ, aut Prælati sigillo obsignata, candem illam prorsus fidem vbique locorum faciant, quam ipsæ præsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis. §.6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ permissionis, præcepti, innouationis, iussionis, significationis, reuocationis, abolitionis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D.P. An. 4. 26 Februarij. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo nono, quarto Calend. Martij, Pontificatus nostri Anno quarto.

Publicatio. *Anno à natiuitate Domini 1569. indictione 12. die vero Sabbati 26. mensis February, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ Quinti, Anno eius 4. præsentes retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, vt moris est, per nos Bartholomaeum Sottocasa, & Ioannem Andream Rogerum Apostolicos Cursores.*

Christianus de Monte Mag. Curs.

LXXXI.

Quod in singulis Prouincijs Fratrum Minorum Ordinis S. Francisci de Obseruantia, duæ saltim domus assignentur Fratribus strictioris Obseruantiæ, à quibus absque Prælatorum licentia nullatenus ad alia loca se transferre possint.

Assignationem domorũ huiusmodi hactenus præcepit Clem. VII. qui Fratres istos Reformatos approbauit, vt sup. in eius const. 35. In suprema. fol. 603. vbi plene de materia dixi.

Edita An. D. 1569. *PIVS PAPA V.*

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. INiunctum nobis desuper Apostolicæ seruitutis officium crebro nos admonet & inducit, vt personis quibuslibet regularibus, vigilantiæ nostræ partes efficacius exhibentes, eos in institutorum suorum regularium candore salubriter manuteneamus.

Iussio de qua in rubr. §.1. Accepimus sane nuper, quod in Ordine S. Francisci de Obseruantia nonnulla sunt domus & loca, recollecta nũcupata, in quibus dicti Ordinis Fratres arctiorem quam in cæteris vitam degunt, & propterea eidem Ordini commodum & opportunum esse censentes, vt in singulis dicti Ordinis Prouincijs, duæ domus & loca recollecta huiusmodi existant, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo decernimus atque statuimus, quod in qualibet Prouincia dicti Ordinis duæ ad minus domus & loca recollecta esse debeant. Et præfata monasteria recollecta nullatenus ab huiusmodi recollectione separari possint: & fratres in illis degentes, etiam si velint (nisi de Ministri Generalis ipsius Ordinis, vel Prouincialis & discretorum conuentuum dictorum locorum recollectorum pro tempore existentium consilio) ad alia loca non recollecta transferri nequeant, nisi eisdem superioribus, vt aliter fiat visum fuerit expedire.

Clausulæ præseruatiuæ. §.2. Decernẽtes præsentes litteras nullo vnquã tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intẽtionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari vel impugnari, aut inualidari nullatenus posse, minusq. sub quibusuis similiũ vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionib. limitationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus comprehendi nullatenus posse, sicq. ab omnibus censeri.

Clausula sublata. §.3. Et ita per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari debere. irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio. §.4. Et nihilominus pro maiori præmissorũ occasione venerabili fratri Episcopo Cõchen. & dilectis filijs causarum curiæ Cam. Apost. generali Auditori, ac Officiali Toletan. per præsentes cõmittimus & mãdamus, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorũ, per se vel aliũ seu alios, præsentes litteras, & in eis cõtenta quæcũq; solemniter publicãtes, faciant illas ab omnibus quos illæ concernunt, inuiolabiliter obseruari, non permittentes aliquid contra præmissa quomodolibet innouari. Contradictores quoslibet & rebelles per easdem pœnas, aliaq. opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo.

Clausula derogatoria. §.5. Non obstantibus præmissis quibusuis Apostolicis necnon in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, ac quibusuis etiam iuramento & confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus contrarijs quibuscunque, aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non faciẽtes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides transumptorum. §.6. Cæterum quia difficile foret præsentes litteras ad singula quæque loca, vbi expediens foret, deferre, volumus quod illarum transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, in iudicio & extra adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

D.P. An. 4. 9. Martij. Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die nona Martij millesimo quingentesimo sexagesimo nono, Pontificatus nostri Anno 4.

LXXXII.

Contra offendentes statum, res, & personas sanctissimi Officij Inquisitionis hæreticæ prauitatis, eorumq. filios, necnon complices, & fautores.

Ad hæc habes etiam sup. constit. 11. Iulij III. Licet à diuersis. fol. 703.

Edita An. D. 1569. *PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Forma publicandi. SI de protegendis cæteris omnibus Ecclesiæ ministris, quos in fidem & clientelam nostram à Domino recepimus, cura nobis quotidiana insidet, quanto maiore studio eam nos solicitudinem capessere necesse est, vt qui in sacro Inquisitionis hæreticæ prauitatis officio versantur, sub tutela inuiolatæ auctoritatis huius Sedis periculorum omnium expertes, quæque munera ad exaltationem fidei catholicæ exequantur?

Causa huius constit.

§.1. Cum itaque eius generis impiorum vis quotidie magis inualescat, qui omnibus malis artibus prædictum officium subuertere, ministrosq. functionibus disturbare moliuntur, eo iam nos detrusit necessitas, vt nefariam & scelestam illorum audaciam acerbiore castigationis verbere reprimamus.

Offendentes, seu impedientes personas Inquisitorum &c.

§.2. Hac igitur generali constitutione de fratrum nostrorum consilio sancimus, vt quicunque siue priuatus, siue cuncta ciuitas, siue populus, siue Dominus, Comes, Marchio, Dux, vel potiore titulo Illustris, quẽuis ex Inquisitoribus, Aduocatis, Procuratoribus, Notarijs, alijsue ministris prędicti officij, vel Episcoporũ id munus in sua dięcesi aut prouincia obeuntiũ, seu accusatorẽ, denunciatorẽ, aut testẽ in causa fidei quõcunq; productũ vel euocatum occiderit, verberauerit, deiecerit, seu perterrefecerit.

Bona, q. dict. pœnas, &c.

§.3. Quiue Ecclesias, ędes, aliasue res, siue publicas siue priuatas, officij aut ministrorũ expugnauerit, inuaserit, incenderit, expilauerit, aut libros, litteras, auctoritates, exẽplaria, regesta, protocolla, exempla, scripturas, aliaue instrumẽta, siue publica siue priuata, vbicunq; posita cõbusserit, diripuerit, seu interuerterit, seu ex incendio aut direptione, aut alio quocũq; modo illa exportauerit, seu qui in cõflagratione, expugnatione, aut direptione etiã inermis, siue capiẽdi, siue cõburendi, siue supprimẽdi causa fuerit, siue res aut personas seruari defendiue prohibuerit.

Ex carcere fugientes, &c. pœnas h. c. descriptas incurrunt.

§.4. Quiue carcerẽ, aut aliã custodiam, seu publicam seu priuatam effregerit, vinctũ extraxerit, seu emiserit, capiendum prohibuerit, captumue eripuerit, receperit, occultauerit, seu facultatem effugiẽdi dederit, seu iusserit id fieri, qui cętum, cõcursumue fecerit, siue vt aliquid prędictorũ fieret omnes accommodauerit, siue alias auxiliũ, cõsiliũ, aut fauorem, publice vel occulte, in quolibet prædictorũ scienter pręstiterit, licet nemo occisus, nemo verberatus, nemo extractus, emissus vel ereptus, nihil expugnatum, nihil effractum, succensum, direptumue, nullum denique damnum re ipsa sit secutum nihilominus is sit anathemate pręsentis canonis auctoritate ligatus. idem quoq; læsæ maiestatis reus, dominio, dignitate, honore, feudo, ac quocunque alio beneficio, tẽporali & perpetuo eo ipso priuatus, secularis iudicis arbitrio relinquatur, qui de eo illas ipsas pœnas exigat, quæ damnatis primo capite dictę legis per constitutiones legitimas irrogantur, bonis, rebusq. omnibus fisci iuribus applicatis, vti etiam est de damnatis hæreticis per sanctiones canonicas constitutum eius filij paterna infamia subiecti, omnis & cuiuscunque hereditatis, successionis, donationis, & legati, siue propinquorum siue extraneorum omnino sint expertes, eisdem præterea portæ nunquam pateant dignitatum.

Delinquentes claras tantum modo probationes in contrarium adducere possunt.

§.5. Nemo autem expurgationem habere, aut causã vllam proponere vel pretendere possit, qui tantum nefas in contemptum & odium huius officij admiserit, nisi contrarium per claras probationes docuerit se fecisse. Quod porro de prędictis, eorumq. filijs statuimus, illud idem de omnibus clericis, & presbyteris secularib. & quorũuis Ordinum etiam exemptorum regularib. & quacunq; etiam Episcopali, & maiori dignitate prędıtis, ac etiã priuilegio quomodocunque suffultis, decernimus exequendum, ita vt ipsi beneficijs & officijs omnibus ecclesiasticis, pręsentium auctoritate priuati, per iudicem ecclesiasticum hęreticorum more degradentur, demum potestati seculari traditi, pœnis prædictis laicorum instar subijciantur.

Episcoporum tamen causæ Rom. Pontif. reseruantur.

§.6. Pontificum tamen causis, nobis & successoribus nostris reseruatis, vt re quæsita, & nobis renunciata, cõtra eos ad depositionem & alias pœnas prędictas procedamus, vti criminis atrocitas videbitur postulare.

Intercedẽtes pro præfatis delinquentib. h. c. easdem pœnas incurrunt.

§.7. Quicunque autem pro talibus veniam petere, aut alias intercedere tentauerint, in easdem illas pœnas, quæ in hæreticorum fautores à sacris constitutionibus inferuntur, ipso facto se nouerint incidisse.

Reuelantes huiusmodi delicta, impunitatem consequuntur.

§.8. Verum si quis etiam huiusmodi criminũ conscius vel affinis, siue religionis studio, siue pœnitentia ductus rem adhuc incognitam retexerit, supplicio liberetur.

Forma seruãda in absolutione huiusmodi criminum à Pont. &c.

§.9. Cęterum eam omniũ & quarũcunq; absolutionũ rationẽ à prędictis criminibus, necnon habilitationum & restitutionũ, etiam ad famã & honores, ita deinceps habẽdam optamus, vt successores nostri nullas nisi saltẽ semel tantum post cuiusq; assumptionem ad huius dignitatis fastigiũ excursũ, ac precib. apud supremũ officiũ inquisitionis hic institutum verificatis, concedant. Decernentes omnes & quascunq; huiusmodi absolutiones, habilitationes, & restitutiones, quę precibus sic non verificatis de cętero fiẽt, nemini prorsus prodesse, sed nec pręsentib. nisi toto ipsarũ tenore ad verbum inserto, & gratia ex certa Romani Põtificis scientia facta, & propria manu subsignata, vlla in parte derogari, nec derogatum censeri debere. & si illis ex quacunque causa aliter derogari contigerit, derogationes huiusmodi nullius prorsus fore roboris & momenti.

Deputatio executorum.

§.10. Iubemus igitur vniuersos & singulos Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, & cæteros Ecclesiarum Prelatos per vniuersum Orbem constitutos, vt per se vel alium seu alios, pręsentes litteras, aut earũ exẽpla in suis quisque prouincijs, ciuitatibus, diœcesibus, & locis solemniter publicare, & quãtum in se est, firmiter obseruari procurent, contradictores quoscunque, per censuras & pœnas ecclesiasticas, appellatione postposita compescendo, ipsasq. censuras & pœnas etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis

Derogatio contrariorum.

§.11. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Fides transumptorum.

§.12. Volumus autem vt pręsentium exempla etiam impressa edantur, eaq. Notarij publici manu, & cuiuscunque curię ecclesiasticę, vel Pręlati sigillo obsignata, eandem illam prorsus fidem vbique locorum faciant, quam ipsæ præsentes facerent, si essent exhibitę vel ostensæ.

Obtestatio Principum.

§.13. Cęterũ oẽs orbis terrarũ Principes, quibus gladij secularis potestas ad malorum vindictam est pręmissa, per eam quam se tueri promiserunt fidem, obtestamur, ita suas quisque partes, siue in præstando ministris prędictis auxilio, siue in criminum post Ecclesiæ sententiã animaduersione, interponere, vt eorum quoque præsidijs ministri ipsi tãti officij munus pro Dei æterni gloria, & religionis incremento feliciter exequantur, amplissimum à Domino pręmium recepturi, quod fidei prędictę assertoribus in æternæ beatitudinis consortio præparauit.

Sanctio pœnalis.

§.14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginã nostræ sanctionis, legationis, statuti, decreti, iussionis, obtestationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis DEI, ac beatorũ &c.

Dat. P. An. 4. Aprilis.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo nono, Cal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno 4.

Ego Pius V. Catholicæ Ecclesiæ Episc. — PP. subscr.

Vtinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas iustificationes tuas.

Cardinalium subscriptiones.

F. Cardinalis Pisanus Episcopus Hostien.
Io. Card. Moronus Episcopus Portuen.
Christophorus Madrucius Episcopus Prænestin.
Otho Card. Truchses Episcopus Albanen.
A. Card. Farnesius Vicecanc. Episcopus Tusculan.
Io. Bapt. Cicada Episcopus Sab. Card. S. Clem.
Ego Ph. Card. à Burdisera.
Ego Antonius Card. Granuelanus.
Ego Franciscus Card. Pacecus.
Ego Hieronymus Card. de Corrigio.
Ego Io. Franciscus Card. de Gambara.
Ego Nicolaus Card. de Sermoneta.
Ego Ind. de Aualos Card. Aragona.
Ego M. Antonius Card. Columna.
Ego Ptolemæus Card. Comensis.
Ego P. Card. de Sancta Cruce.
Ego Z. Card. Delphinus.
Ego Hu. Card. S. Sixti.
Ego Iulius Cardinalis Vrbinus.
Ego Fuluius Cardinalis Perusinus.
Ego Io. Riccius Card. Politianus.
Ego Scipio Cardinalis Pisarum.
Ego Iacobus Cardinalis Sabellus.
Ego Aloysius Cardinalis Cornelius.

Ego

Ego Alexander Card. Cribellus.
Ego Guido Card. Vercellus.
Ego Gulielmus Card. Sirletus.
Ego F. Michael B. Card. Alex. Camer.
Ego Hieronymus Card. de Claraualle.
Ego Ludouicus Card. Madrutius.
Ego Innocentius Card. de Monte.
Ego Hieronymus Card. Simoncellus.
Ego Ferd. Card. de Medicis.
F. Cardinalis Alciatus.
Io. Paulus Cardinalis ab Ecclesia.
A. Cardinalis Caraffa.

Publicatio. *Anno a natiuitate Domini 1569. indictione 12. die vero 2. mensis May, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papae V. anno 4. retroscriptae litterae Apostolicae lectae, affixae, & publicatae fuerunt ad valuas Basilicae Principis Apostolorum de Vrbe, Cancellariae Apostolicae, & in acie Campi Florae, vt moris est, dimissis in locis praefatis praesentibus litteris per aliquantulum temporis spatium affixis, & deinde amotis per nos Iulium Parinum, & Ioannem Bornotum praelibati Sanctissimi Domini nostri Papae Cursores.*

Antonius Clerici Magister Cursorum.

LXXXIII.

Reformatio Poenitentiariae Apostolicae, & eius Officialium.

Alia reformatio habetur supra in Pij Quarti constit. 53. In sublimi fol. 70. Authoritatem vero Summi Poenitentiarij vide sup. in constit. 23. Six. IV. Quoniam. fol. 369 vbi notaui. Et de Officialibus agitur in constitut. subseq.

Datum A.D. 1569. *P I V S E P I S C O P V S, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam &c.*

IN omnibus rebus humanis nihil tam perfecte institui, nihil vllis legibus, sanctionibusq. tam diligenter muniri potest, quin id lubrica, & praeceps, Proemium. malorumq. omnium effectrix cupiditas nouis quotidie artibus peruertere atque corrumpere moliatur. Quocirca omnes ad huius praecelsae dignitatis fastigium euecti, perpetua quadam necessitate coguntur, nusquam oculos à commisso sibi grege auertere, sed continenter vigiles circumferre, vt quandocunque vsus poscit, nouis modo legibus ferendis, modo veteribus corrigendis, vel ad vsum reuocandis, ea quae paulatim deprauata sunt, in melius reformentur. Quod quidem nos iam inde ab ipso Pontificatus nostri principio, & libenter fecimus, & quantum in nobis est, illud idem statutum vrgere, & persequi, annuente Deo, conamur. neque quicquam nobis est, vel praeclarius vel optabilius, quam vt collapsos a vetere disciplina mores, ad pristinam suam integritatem denuo erectos, & in agro Domini à prauarum consuetudinum sentibus omnia diligenter perpurgata videamus.

Causa huius reformat. §.1. Sed ne dum ea quae ad communem totius corporis salutem pertinent, tantopere procurantur, quispiam nos accuset, quod eam partem, quae nobis proxima est negligamus, neque illius vlceribus necessarium salutis remedium applicemus, diuino auxilio freti, Curiae nostrae vniuersae reformationem iamdudum oculis nostris obuersantem aggredi decreuimus. pro qua etsi antehac nonnulli praedecessores nostri, multa sancte & salutariter ordinarunt, hominum tamen fragilitate non ita multo post, aut neglecta aut corrupta sunt, alijs atque alijs aliena suo sibi officio vsurpantibus, & dictae Curiae expeditiones inuicem confundentibus, quarum singulis sagax illa vetustas, proprium & distinctum, pro cuiusque diuersitate & materiae genere officium, tanto studio assignauit. Vnde nos operaepretium fore arbitrati illud in primis conari, vt quod cuique ordini, quod cuique officio congruit, ad illud idem reuocetur, demum sapienter prouidere, & prouidenter statuere per quos viros, quibusq. modis Curiae praedictae negocia, pro rerum, temporum, & locorum qualitate deinceps dirigantur. At quia caeteris omnibus illa anteponere necesse est, ex quibus pendere dignoscitur periculum animarum.

§.2. Nos huiusce reformationis exordium à Poenitentiariae nostrae officio capere instituimus, eiusq. rei causa omnem auctoritatem, ordinariam & delegatam, omniaque priuilegia, facultates, & indulta ideo duximus reuocanda, vt habita de ministrorum qualitate, numero, functionibus & officijs ratione explicita, nouam futuris formam de integro praescribere valeamus, qua ipsum Poenitentiariae officium certis quibusdam facultatibus, quae alijs officijs magis conueniunt exoneratum atque expeditum, dehinc ea quae animarum salutem praecipue concernunt, attentiore studio prosequatur. Reuocatio facultatum Poenitentiariae.

§.3. Primum igitur omnium de huiusmodi officio, ministris, & functionibus rationem prodere volentes, De Apostolicae potestatis plenitudine, omnia & singula loca, seu officia Referendariorum, Correctorum, & Reuisoris, necnon functiones & exercitia Scriptorum, qui vigintiseptem, & Procuratorum, qui vigintiquatuor sunt, quorumq. Procuratorum octo officia ad dispensationem pro tempore existentis maioris Poenitentiarij pertinere noscuntur, in eodem poenitentiariae officio perpetuo supprimimus & abolemus. eorumq. Scriptorum & Procuratorum rationem aliorum habituri, illos omnes iam nunc ab ipso Poenitentiariae officio amouemus. Amotio quorundam officiorum ab eadem.

§.4. Ac dictum officium dehinc maiore Poenitentiario, Regente, Datario, vno Correctore, vno Magistro in Theologia, vno Doctore in Decretis, duobus Procuratoribus, duobus Scriptoribus, & vno Sigillatore, quos pro futuris rebus & negocijs illius satis esse duximus, perpetuo constare volumus. Deputatio aliorum Officialium.

§.5. Illorumque omnium officiorum in ipso Poenitentiariae officio constitutorum venditionem, aut quamuis aliam voluntatem, tacitam vel expressam ea dimittentium dispositionem, expresse prohibemus. sed illa omnia probis & peritis gratis omnino, & sine aliqua dimittentium, aut aliorum quorumcunque acceptione concedantur. quod si secus factum fuerit, quaecunque concessiones de illis pro tempore factae, nullius sint roboris vel momenti. Quorum officiorum venditio esse prohibetur.

§.6. Praeterea statuimus & ordinamus, vt deinceps in perpetuum maior Poenitentiarius officium suum per seipsum exerceat. quare sit presbyter, magister in Theologia, seu decretorum doctor. & si causa legitima à Romano Pontifice admissa, absens, seu impeditus fuerit, vnum alium ex Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus praedictis qualitatibus insignitum sibi Propoenitentiarium surroget. qui interim hoc munus etiam per seipsum prosequatur, litterasq. non Poenitentiarij delegatus, sed suo proprio nomine iubeat expediri. Poenitentiarius maior qui.

§.7. Similiter Regens, Datarius, Magister in Theologia & Decretorum Doctor, viri eximia doctrina praestantes, casuumq. conscientiae periti. Regensq. & Datarius qui.

§.8. Item Corrector in Decretis, stylo, caeterisq. Poenitentiariae rebus diligenter versatus & instructus. Corrector.

§.9. Ac etiam Sigillator probatae vitae, & vti id munus postulat omnium officij expeditionum peritus. Qui omnes maioris Poenitentiarij cura & sollicitudine delecti, & à Romano Pontifice confirmati, ad suum quisque officium admittantur. Sigillator.

§.10. Procuratores quoque & Scriptores praedicti, vita, moribusque integris ornati ad suum quisque officium exercendum idonei. Ad haec omnes praedicti officij ministri, etiam Procuratores & Scriptores sint presbyteri, vel certe in aliquo ex sacris ordinibus constituti, huiusmodi arcanorum continentissimi. quorum etiam iuramento de fidelitate praestando adscribatur, quod nec occultus casus huiusmodi, nec personas vnquam cuiquam extra officium reuelabunt. qui secus fecerint, non leuius quam presbyteri peccatorum confessiones prodere audentes, puniantur. Procuratores & Scriptores qui.

§.11. Procuratoriae autem & Scriptoriae officia ita demum à maiore Poenitentiario illis concedantur, qui prius à Regente & Correctore, super vita, moribus, aetate, scientia, & alijs qualitatibus requisitis, diligenter ac propositis edictis, & mora sex dierum praecedente Et à quo examinandi.

per concursum examinati, & idonei comprobati fuerint, alioquin omnes concessiones, etiam si à Romano Pontifice ex aliqua causa pro tempore factæ fuerint, pro irritis habeantur.

Officiales per se ipsos exerceant, suisq. stipendijs sint contenti.

§.12. Omnes vero supradicti officia sua per se ipsos cum diligenter, tum etiam fideliter exerceant, soliqué præsentes & actu exercentes, nisi legitime impediti, fructus & emolumenta percipiant. quorum singulis certum, statumq. aliunde stipendium cuique conueniens assignare intendimus, quo solo contenti esse debeant, nihilque aliud etiam sponte oblatum, a partibus, aut alias siue pro expeditionis celeritate, siue pro alio extraordinario labore, tam procurando quam scribendo, aut recognoscendo & examinando, capere possint. quicunque secus fecerint officio suo huiusmodi priuati, excommunicationis quoque sententia innodati eo ipso censeantur, cuius absolutionis beneficium ab alio quam Romano Pontifice, excepto mortis articulo, nequeat obtinere.

Regentis pœnitentiariæ munus.

§.13. Vt autem negocia vniuersa, qua decet puritate & diligentia dirigantur, prædictus Regens, petitiones casusq. omnes ad prædictum officium deductos in primis examinet diligenter. quæq. perspicua, & secundum communem in eodem officio curium, absque difficultate expediri consueuerunt, eadem expediri iubeat, nihilq. omnino vel ordinarium, aut clarum, nisi prius ab ipso recognitum & probatum, Procuratores expedire incipiant. Dubia vero vel obscura, vel difficultate obstructa, Regens ipse ad maiorem Pœnitentiarium referat, vt diligẽtius examinentur, demum in eius signatura proposita, cum maturo omnium iudicio decidantur.

Materiæ diuidantur.

§.14. Cæterum materiæ omnes siue conficiendæ, siue scribendæ, inter Procuratores & Scriptores, cura Sigillatoris æqualiter diuidantur.

Correctoris officium.

§.15. Sed vt litteræ prædictæ stylo suo conscriptæ, sanæ & incorruptæ emittantur, Corrector prædictus, antequam illæ scribantur, schedulas siue minutas earum à prędictis Procuratoribus conficiendas, cum supplicatione expedita diligenter recognoscat, examinet, & corrigat, vt inde litteræ ipsæ mundæ & integræ, rasurisq. prorsus carentes expediantur. Itemq. super omnibus materiis, tam ordinarijs quam extraordinarijs, supplicationes vbi illis opus erit, in totum expediri debeant, prius quam ad expeditionem litterarum super illis quoquo pacto procedatur.

Sigillatoris officium.

§.16. Denique Sigillator prædictus litteras omnes eatenus recognoscat, vt manus requisitæ illis appositæ sint, & earum datæ cum libello supplicationis concordet. deinde ipsius sigillo Pœnitentiariæ obsignatas, & in totum gratis vbique expeditas, tunc demum eas procurantibus resignet.

Pro expeditione litterarum nihil soluatur.

§.17. Illud autem sancte & inuiolate apud officium prædictum volumus obseruari, vt nihil prorsus pro litterarum confectione & expeditione, nec alias etiam pro charta, atramento, cera, capsula, cordulis, alijsq. rebus ad ipsam expeditionem pertinẽtibus exsoluantur, rationem aliunde habituri, vnde hæc omnia, simulque ministrorum omnium stipendia debeant comparari.

Sigillator custodiat oẽs scripturas, & pœnitentiariæ officium cõcernen.

§.18. Sed ne quid rerum dictæ Pœnitentiariæ lapsu temporis pereat, neglectumq. iaceat, Sigillator ipse omnia exemplaria, litteras, scripturas, & instrumenta quorumcunque priuilegiorum, facultatum, concessionum, prohibitionum, reformationum, & cæterorum omnium dictum officium Pœnitentiariæ, in vniuersum & priuatum concernentium, fideliter ac cum periculo suo asseruet, deque his omnibus authenticum inuentarium, ac regestum conficiat. cui quicquid postea additum, statutum, concessum, vel vetitum erit, illud totum qualecunque quamprimum adscribatur, & sic deinceps hæc omnia in futurorum Sigillatorum fidem cum eisdem conditionib. & periculis deponantur.

Officialium iuramenta.

§.19. Ad retinendam vero in dicto officio puritatem & confirmandam singulorum fidem, districte præcipimus, vt iuramenta quæ in admissione officialium requiruntur, ad præsentem nostram reformationem accommodata, quotannis in manibus dicti maioris Pœnitentiarij debeant iterari.

§.20. Monemus insuper omnes & singulos supradictos, vt caueant diligenter, ne in officiorum suorum exercitio, fraus vel dolus quoquo pacto admittatur, vel captio inducatur, neue ipsi partibus quicquam dolose & fraudulenter suggerant, quo facilius optata impetrare possint, sed solum petitiones iustas, rationabiles, & honestas, recipiant & proponant. Quod si dolum vel fraudem fecisse, aut quidquam vel minimum pro labore, aut alias quoquo modo accepisse conuicti fuerint, pręter illas censuras & pœnas, quæ contra talia admittentes quomodocunque propositæ sunt, in pœnam priuationis officiorum suorum incurrant, & ad futura inhabiles, infamesq. reputentur, prout nos illos priuatos, inhabiles, & infames declaramus eo ipso.

Inobedientium pœna.

Quas habes etiam in const. seq.

Decretum irritans.

§.21. Decernentes ex nunc, irritum & inane, quicquid secus super prędictis, aut eorum aliquo à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§.22. Non obstantibus nostra de non tollendo iure quæsito, & alijs Apostolicis constitutionibus, ac de certo officiorum prædictorum numero, etiam pluries à Romanis Pontificibus reducto, necnon officij Pœnitentiariæ huiusmodi iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis vetere stylo & consuetudinibus quantocunque tempore obseruatis, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Iussio obseruantiæ.

§.23. Depulsa igitur omnis auaritię fœditate, pro se quisque, piam castamque mentem ad impositum sibi munus pro DEI æterni gloria, & Christifidelium salute acriter intendat, & pro virili parte conetur vt cuncta prospera, & hoc tanto officio digna succedant, Sedesq. Apostolica pro bene gestis condignæ laudis præconio in singulis Christiani Orbis partibus plenius celebretur. Nulli ergo &c.

Dat. P. Ann. 18. Maij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo nono, 15. Calen. Iunij, Pontificatus nostri Anno quarto.

Publicatio.

Anno a natiuitate D. 1569. indict. xe 12. die vero 1. mensis Iunij, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno 4. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum, & in acie Campi Floræ, vt moris est, per me Io. Guerardum Curs.

Camillus Cler. Mag. Curs.

LXXXIV.

Scriptores & Procuratores Pœnitentiariæ Apostolicæ ad Cancellariam Apostolicam transferuntur, & Scriptores & Procuratores litterarum minoris gratiæ instituuntur.

De materia Pœnitentiariæ, vide in constit. praeceden. De materia vero Cancellariæ, vide supra in Pij IV. const. 54. Vniuersi gregis. fol. 73.

Edita An. D. 1569.

PIVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

IN earũ rerũ cõmutatione, quam magnis suadentib. causis facere compellimur, hoc quoque à nobis sedulo curandum est, vt ille ministrorum numerus, qui nouo ordine cõposito vno in loco viui esse desijt, in alium magis conuenientem cõmodis rationib. elocetur.

In const. per ordin. subducti hic Pœnitentiariæ officia Correctorum Scriptorũ, & Procuratorũ exceptis duobus.

§.1. Cum igitur in generali reformatione officij nostri Pœnitentiariæ, & quam nuper edidimus, inter talia multa, duo officia Correctorum, itemq. functiones & exercitia, omnium & singulorum Scriptorum, qui vigintiseptem, & Procuratorum litterarum dictæ Pœnitentiariæ, qui vigintiquatuor sunt, in prædicto Pœnitentiariæ officio, de Apostolicę potestatis plenitudine extinxerimus & aboleuerimus, ac eorundem Scriptorum & Procuratorum, qui tunc litterarum Pœnitentiariæ erant, rationem aliorum habituri, eos omnes ab ipso Pœnitentiariæ officio subduxerimus, quemadmodum litteris nostris desuper confectis plenius continetur.

Nos

Et nunc dicta officia Scriptor. & Procurat. ad Cancellariam transfert.

§. 2. Nos dictis officijs Scriptorum & Procuratorum, eorumq. Collegijs nouum statum inducere, & quantum in nobis est, singulorum ea obtinentium indemnitati consulere volentes, De simili potestatis plenitudine, omnia & singula officia & loca Scriptorum & Procuratorum prædictorum, ipsorumq. personas & collegia (nouo nomine & titulo vtriusque indito, ac libera concessione, & & omnimoda alia dispositione octo officiorum huiusmodi Procuratorum maiori Pœnitentiario eodem quo antea iure perpetuo remanente) ad Cancellariam Apostolicam transferimus, & cum ea perpetuo coniungimus. Ita vt quondam Scriptores litterarum Pœnitentiariæ, dehinc Scriptores litterarum Apostolicarum minoris gratiæ, alteri vero Procuratores litterarum earundem minoris gratiæ appellentur, & inscribantur.

Et locum illis in ea assignat.

§. 3. Quibus concedimus, & assignamus mensam, seu bancum vtriusq. commune in eadem Cācellaria post milites sanctorum Petri, & Pauli, aut alio ibi loco à dilecto filio nostro S. R. E. Vicecancellario constituendo, ad quod litteræ omnes hoc dehinc officio litterarum minoris gratiæ expediendæ, in primis deferantur.

Formamq. statuit expeditionis litterarum.

§. 4. Statuētes, vt materiæ, quæ in dicto Pœnitentiariæ officio proximis ante dictam reformationem temporibus communiter habebātur, & ex ordinatione nostra in summam redactæ sunt, deinceps per nostram, ac Romani Pontificis pro tempore existentis, deputatorumue signaturam fiant. Harum omnium libellos supplices, & idem litterarum super eis conficiendarum schedulas siue minutas, soli Procuratores ad dictæ Cancellariæ stylum conscribant. Conscriptas minutas Abbreuiatores litterarum Apostolicarum de maiori præsidentia in primis examinent, & corrigant. Correctas soli Scriptores huiusmodi litterarum minoris gratiæ describant, vt inde litteræ ipsæ ad Cancellariam prædictam, & Defensores, aliosq. Præsidentes in banco prædicto deferantur, ibique secundum regulam ad ritum dicti officij Pœnitentiariæ moderandam taxentur. Mox ab Abbreuiatoribus prædictis, instar aliarum in eadem Cancellaria recognitæ, & ad supplicationem collatæ, ad Bullariam mittantur, subiectoq. plumbo protinus a Sigillatore prædicti officij Pœnitentiariæ capiantur. qui taxa ad præscriptum nostrum recepta, eas per descriptores ad id assumendos iuxta nostras super hoc ordinationes regestari, & regestatas ad exēplū, vt in alijs moris est, cōferre. denique singulis attentis prædicti omnem impensam per verbum exposuit, vti litteris officij Pœnitentiariæ prædictæ moris erat subscribere, idque etiam regesto prædicto adnotare procuret.

Emolumenta Officialibus assignat.

§. 5. Percipiendorum autem a quoque fructuum, & emolumentorum suorum ea ratio esse debeat, vt finito mense in primis salaria eorum omnium, qui ad mensam prædictam defensores, & alio officij munere ex Scriptoribus, & Procuratoribus litterarum minoris gratiæ huiusmodi constituantur, & soluantur. deinum Procuratores & Scriptores suam quisq. portionem viritim per sua collegia, vt antea distribuendam, capiant. Regens vero Cācellariæ, & Abbreuiatores prædicti, pro laboribus illud idem de singulis expeditionibus, quod olim prædicti duo Correctores, & stipendium, & emolumentum libere & licite percipiēt. Cætera itē salaria, & emolumēta in plumbo, & vtroq. regestro, videlicet supplicationū, & litterarū prædictarum, & alibi necessaria, iuxta ordinationes nostras prædictas capiantur. De taxa vero a dicto Sigillatore capienda, stipendia Regentis, Datarij, Correctoris, Theologi, Doctoris, Procuratorum, Scriptorum, Sigillatoris, cæterorumq. ministrorum officij Pœnitentiariæ, itē impensæ omnes etiam pro charta, atramento, cera, capsula, cordulis, & alias quomodocunq. ad expeditionem litterarum dictæ Pœnitentiariæ necessaria, quas gratis vbique fieri & concedi iam præcepimus, ante omnia desumantur, & singulis persoluantur. quod vero his omnibus omnino deductis & persolutis, reliquum erit, maioris Pœnitentiarij prædicti esse debeat.

Sigillatoris officium.

§. 6. Ad hæc quoque prædictus Sigillator curam habeat prædictas supplicationes e manu Datarij recipiendi, & per alios ad id ordinandos describendi, in regestrum ab altero distinctum referendi, & vtrumq. fideliter custodiendi. Cæterum nullæ omnino supplicationes super huiusmodi materiis signandæ inter Abbreuiatores prædictos distribuantur, neque cupiam relinquantur, neque super iis sumpta, aliaue exempla ex regestis describantur, etiam postquam litteræ Apostolicæ super illis expeditæ, & partibus eas prosequentibus redditæ fuerint, sed supplicationes ipsa apud regestum prædictum sub cura dicti Sigillatoris, qui pariter ipsi regesto præfectus sit, fideliter custodiantur.

Inhibitio officialibus ne aliquid accipiāt pro quocunq. extraordinario labore, sub pœnis hic expressis.

§. 7. Præcipimus igitur atque interdicimus Abbreuiatoribus, Scriptoribus, Procuratoribus, cæterisq. prædictis tam coniunctim quam diuisim, ne quid, vel minimum etiā spōte oblatum à partibus, siue pro expeditionis maturatione, siue alio extraordinario labore capiant, aut à famulis alijsq. personis capere permittant, sed suis quisq. taxis, & stipendijs vti constituta sunt, contenti esse debeant. Quicunque secus fecerint, præter illas censuras, & pœnas quæ in talia perpetrantes impositæ sunt, suorum officiorum priuationem incurrant, & ad futura inhabiles, ac etiam infames censeantur, vti nos illos priuatos, inhabiles, & infames declaramus eo ipso.

Executorum deputatio.

§. 8. Et nihilominus mandamus prædictis Vicecancellario, & Abbreuiatoribus, necnon Rescribendario, & Scriptoribus Apostolicis, cæterisque ad quos pertinet, tā coniunctim quā diuisim, vt Scriptores & Procuratores prædictos, eorumque singulos sic cum vniuerso corpore prædicto coniunctos fraterna charitate prosequantur, & ad huiusmodi officia, & ipsorum liberum exercitium, necnon honores, onera & emolumenta omnia recipiāt, & admittant, ac faciant prædicta omnia & singula inuiolabiliter obseruari, non permittentes quemquam cōtra præsentium tenorem quomodolibet impediri. Rursus eisdem Scriptoribus, & Procuratoribus sic cooptatis, & adscriptis, vt prædicto Vicecancellario tanquam capiti a totum dictæ Cancellariæ collegiorum instar, obediant, & obsequantur.

Clausulæ derog.

§. 9. Non obstantibus de certo Scriptorum litterarum Apostolicarum numero, & alijs eorum ac dictæ Cancellariæ statutis, stylo, institutione, consuetudinibus, stabilimentis, & reformationibus quantocunque tempore obseruatis, ac etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, cæterisq. contrarijs quibuscunque. Nulli ergo omnino &c.

D.P. An. 4. die 21. Maij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimonono, 14. Cal. Iunij, Pont. nostri Anno quarto.

LXXXV.

Declaratio casuum, ac præsumptionum, in causis confidentiæ beneficialis, contra quoscunque, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, cum appositione pœnarum.

Ad hæc vide sup. const. 35. Pij IV. Romanum. fol. 120. vbi cætera de simonijs & confidentijs notant.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Editæ An. D. 1569.

Exordium.

INtolerabilis multorum peruersitas, qui sacrosanctas constitutiones nouis quotidie fraudibus eludere nituntur, sæpe illarum auctores in necessitatem adducit cautius prouidendi, quo pertinacium animi ab improbis conatibus grauiore sanctione proposita reprimantur.

Pius IV. in sub. cit. prohibuit confidentias.

§. 1. Bene quidem & prouidenter felicis recordationis Pius Papa Quartus prædecessor noster ad tollendam fiduciariæ mancipationis beneficiorum ecclesiasticorum corruptelam, statuit & decreuit, &c.

Vt in bulla cit. in rubr.

Sed cognouit hic Pont. multas fraudes desuper cōmitti, quæ in iudicio minime probari possunt.

§. 2. Verumtamen propter improbas multorum cupiditates prædictas, quæ ad purgandam hac pernicie Ecclesiam, & animarum salutem ab ipso prædecessore editæ sunt, in multis deprehendimus viam aperuisse grauius delinquendi. Siquidem cum frequentibus plurium que-

telis pridem concitati, quod Iudices in causis huiusmodi confidentiarum expediendis remissiores essent, omnes & singulas causas ipsas vbicunque, & inter quoscunque motas ad nos aduocauissemus, ac omnimodam huiusmodi causarum, præsentium & futurarum, rerumque omnium ex ipsis resultantium cognitionem nobis & successoribus nostris reseruauissemus, & super quibusdam coram nobis processum fuisset, varijs inde, nec leuibus coniecturis intelleximus vitium quidem confidentiæ occulte irrepsisse, sed plerisque causis præsumptiones, & coniecturas, quæ ad illud probandum deducuntur, minime sufficere, cuiusque rei causa plurimos qui ante litterarum prædictarum editionem huiusmodi confidentias exercebant, vbi cognouerunt obstructam veritatem propter difficultates probandi in iudicijs confidentias ipsas, contempta constitutione prædicta, Ecclesias, Monasteria, & beneficia sic recepta, vt prius retinere, alios, fructus, pensiones & alias res accipere, alias eorum exemplo ad similia & grauiora fidentius commoueri. Multi enim ipsa beneficia iure retinere nequeuntes, alij ne cogantur ad sacros ordines, ad residentiam, ad incedendu in habitu clericali, vt ad bellum proficiscantur, vt inimicos occidant, alij vt alieno nomine lites agant, aut defendant, alij propter crimina incapaces, quidam vt purgato delicto vel absolutione consecuta, illa repetant, eadem in alios deponunt, & in plerisque fructus ipsorum aut eis ministrantur, aut quibus ipsi statuunt, sæpe laicis, & inhabilibus. Plerique vel senes, vel infirmi, vt beneficia in domibus suis perpetuent, illa renunciarunt & renunciant in alios, qui vel profanam familiam cedentium de fructibus ecclesiasticis alant, vel illa etiamnum infantibus, aut nasciturís aliquando, facto interdum circuitu retrocessionis, cum reseruatione fructuum, & aliarum rerum, aut accessu, prætertim ab illis qui præstandorum iurium Cameræ Apost. sunt immunes. alij aut incapaces, aut alijs beneficijs ecclesiasticis onusti, aut ecclesiastico ordini sese mancipare refugientes, aut mere laici beneficia ecclesiastica alijs conferenda procurant, vt de illis postmodum ad libitum suum disponatur, fructus etiam percipientes illorum. Ad hæc pleriq. Ordinarij, & Collatores, ac etiam patroni laici curant deponenda beneficia, vt fructus, seu pensiones capiant eorundem, aliisue faciant ministrari. Alia item permulta eiuscemodi admittuntur, quibus immaculata rerum diuinarum puritas impie violatur, disciplinæ ecclesiasticæ neruus disrumpitur, & imminens patratur exitium animarum.

Ideo certis pœnis confidentias declarat. §. 3. Quare nos volentes periculosam talium audaciam noui iuris subsidio cohibere, præsentium auctoritate statuimus.

1. Vt si quis quacunque auctoritate, ecclesiam vel monasterium, aut aliud beneficium ecclesiasticum qualecunque ex resignatione, vel cessione cuiuscunque personæ, simpliciter aut cum circuitu retrocessionis, cum regressu, vel accessu, etiam sola dimittentis intentione receperit vt illa, vel illud etiam in euentum regressus, vel accessus, eidem dimittentur, vel alteri postea conferatur, aut illius fructus, vel eorum pars alij vel alijs concedantur, vel pensiones soluantur, ex eisdem hæc confidentia censeatur.

2. Idem si Ordinarius, vel alius collator contulerit antehac, aut conferat in futurum, beneficium ecclesiasticum quouis modo vacans, ea conditione, tacita vel expressa, vt postea in alterum pro arbitrio Collatoris, seu alterius cuiuscunq. contra iuris communis ordinationem disponatur, siue vt de eo prouisus, fructus illius, vel partē ad vtilitatem vel libitum conferentis, vel decedentis, aut alterius relinquat, & remittat, seu pensionem illi vel illis, quem vel quos idem collator, aut cedens, vel alius per se vel alium, scripto aut verbo insinuerit seu significauerit, persoluat, & pariter si à patrono etiam laico, vel alteri præsentatori, seu electori contigerit, aut cōtingat id fieri.

3. Adhæc si Clericus prædictæ Cameræ, aut Cardinalis, aut alius a solutione iurium ipsius Cameræ, vel etiam Cancellariæ Apostolicæ exemptus, post resignationem vel cessionem alicuius extranei, de ecclesia, monasterio, vel alio beneficio ecclesiastico in se, apostolica vel alia auctoritate factam & admissam, illam, vel illud etiam confectis litteris Apostolicis, & possessione apprehensa, in eundem vel cedentem, modico spatio interiecto, vel in duorum vel trium mensium retrocesserit, aut retrocedat in futurum, & ex illa retrocessione fructus ecclesiæ, seu monasterij, aut beneficij, vel eorum pars, seu pensio, seu quid aliud super his reseruatū, aut regressus, seu accessus & ingressus ad illam vel illud, ipsi clerico, vel Cardinali, aut alij exempto sit, fuerintue concessus.

4. Postremo si quis crimine aliquo absolutus, aut cum quo super irregularitate dispensatum est, denuo receperit quacunque auctoritate ecclesiam, monasterium, vel aliud beneficium ecclesiasticum, quod ante, vel post commissum delictum, aut contractam irregularitatem dimiserit, in quibus horum casuum confidentiæ prauitas sit contracta, casusq. huiusmodi litteris prædictis comprehendantur, ac si illis specialiter expressi fuissent, licet ipsum confidentiæ crimen alterius tantum partis conscientia sit admissum.

§. 4. Ad probandum vero plene confidentiarum abusum, inter alias etiam hæ præsumptiones, & coniecturæ habeantur legitimæ. Videlicet. Et ad probandam confidentiam, certas præsumptiones sufficere declarat.

1. Si quis post cessam ab se ecclesiam, vel monasterium, aut beneficium, & publicatam resignationem, seu cessionem, captamq. à successore possessionem, sese in illa vel illo, seu rebus illius, per se vel alium seu alios, de facto ingesserit, aut fructus perceperit, aut quicunque successor illi, vel eius propinquis, ipso aut partem aliquam remiserit eorundem.

2. Si recipiens beneficium constituerit dimittentem vel eius parentes aut propinquos, procuratores ad percipiēdum, vel locandum fructus beneficij dimissi, & illi vel illis de fructibus perceptis, aut percipiendis donationem fecerit.

3. Si vel sola procuratoris depositione, vel libris rationalibus mentariorum ex parte dimittentis, expeditio quæ personam recipientis concernit, prosecuta sit, simulque expensæ pro ea necessariæ ab illo factæ fuerint.

Testes singulares quid probent. §. 5. Denique si quis pro cōcessione alicui facta, quacūque auctoritate de beneficio ecclesiastico per se vel alium seu alios intercesserit, vel alias in negotio concessionis sese immiscuerit quoquo modo, deinde aliquid de fructibus talis beneficij de facto, etiam per manus possessoris, ac etiam simplicis donationis titulo perceperit, seu de illo postmodum ad voluntatem intercessoris fuerit dispositum quandocunque.

Præsumptiones quo... probent. §. 6. Testes autem de quaque re singulares singulas probare valeant præsumptiones, & coniecturas, pluresq. huiusmodi præsumptiones & coniecturæ plenam probationem faciant in prædictis.

Alii testes recipiendi. §. 7. Cæterum criminosi, & cæteri omnes, qui ad prohibēdum in casibus simoniæ testimonium recipi possunt, ad prædicta omnia admittantur.

Confidentiarios ... eorum fructus ad quos spectat. Ad quod vide de ei.s cons. Sixt. V. cit. in rubr. §. 8. Sed ne quisquam etiam vana fiducia fretus, non intendendi contra se iudicij, in crimine perseueret, vtque hoc malum grauioris censuræ stimulo vtcunque prohibeatur, omnes & singulos qui huiusque Ecclesias, Monasteria, beneficia, fructus, pensiones, aliasue res, intercedente hoc confidentiæ vitio receperunt, ac retinent, nisi statim ad se reuersi, & resipiscentes celeri dimissione sibi prospexerint, & qui quid tale admiserint in futurum, etiā omnibus & singulis alijs Ecclesijs, Monasterijs, dignitatibus, administrationibus, officijs, & beneficijs obtentis, quæ pariter sub dicta reseruatione cōprehendi volumus, necnon fructibus, pensionibus, & alijs rebus ecclesiasticis, ac etiam Romanæ Curiæ & alijs officijs temporalib. præsentium auctoritate priuamus, & ad futura inhabiles decernimus, & in iuris subsidium excōmunicationis sententia innodamus, à qua nullus, nisi in mortis articulo constitutus, ab alio quam a Romano Pontifice, absolutionis beneficium valeat obtinere. Nos enim aduocatione causarū huiusmodi, & reseruatione cognitionis illarum, rerumq. omnium inde emergentium, nobis & prædictis successoribus, vt prædictum est facta (causis illis duntaxat exceptis, quæ iam coram nobis pendere noscūtur, ac etiam ijs quas ratione Ecclesiarum & Monasteriorum, quorum dispositio in Consistorio fieri consue-

uit,

sit, aut debet, itemque contra Ordinarios, Collatores, Episcopos, & alios Superiores Prælatos, etiam Cardinales haberi contigerit, vti iam aliis nostris litteris statutum est audiendis, decidendis, & terminandis, harũ serie prorsus relaxata, decernimus, ita deinceps quoscunq. Iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac prædictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & ipsorum cuicunque, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicari, interpretari, & diffiniri debere, necnon irritum & inane quicquid secus in prædictis per quoscunq. quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 9. Quo circa omnibus locorum Ordinariis districtius iniungimus, vt in suis quisq. Ecclesijs, Ciuitatibus, Diœcesibus, & locis etiam exemptis, ad prædicta studiose attendat, & quatenus illis relaxauimus, in delinquentes seuere animaduertant, si diuinæ Maiestatis iudicium, dictæq. Sedis censuram voluerint euitare. In cæteris vero causis, & negocijs (nobis, & prædictis successoribus exceptis) eosdem locorũ Ordinarios præsentium auctoritate delegamus, vt gratia, & fauore postpositis, pro se quisque cum venerit vsus, contra prædictos omnes sub ipsa exceptione comprehensos diligenter inquirant, suoq. inquisitiones omnes sigillo obsignatas ad prædictam Sedem quamprimum transferant, vt nos, & prædicti successores in causis huiusmodi procedentes, quod iustum fuerit decernamus. Nos enim singulis Ordinariis ipsis prædictos oẽs, & quoscunq alios, etiã exẽptos ẽt per edictũ publicũ, constito prius summarie, & extraiudicialiter de non tuto ad illos accessu, citandi, & monendi, eisq. ac Iudicibus ordinariis, & delegatis, aliisq. personis quibuscunq. ne prædictorum executionem quoquo modo impediant, vel alias in illis sese interponant, etiam per simile edictum inhibendi, eosdemq. ac alios contradictores, & rebelles quoscunq. per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac omni alia iuris & facti remedia opportuna compellendi, auxilium brachij secularis quandocunq. opus erit inuocandi, cæteraq. in prædictis, omnibus & singulis necessaria faciendi & exequendi, plenam & liberam tenore præsentium concedimus facultatem.

Derogatio contrariorũ.

§. 10. Non obstantibus fel. record. Bonifacii Papæ Octaui prædecessoris nostri de vna, & in Cõcilio generali edita de duabus dietis, aliisq. Apostolicis constitutionibus, & ordinationibus, quodq. Episcopis, Collatoribus, & Prælatis prædictis, etiam Cardinalibus, vel quibusuis aliis, communiter vel diuisim à prædicta sit Sede indultũ, vel in posterum indulgeri cõtingat, quod interdici, suspẽdi, vel excommunicari, aut contra indulta huiusmodi ad iudicium trahi non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, & ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. & quibuslibet alijs priuilegiis, indulgentiis, & litteris Apostolicis, generalibus vel specialibus, quorumcunq. tenorum existãt, per quæ præsentib. nõ expressa, aut in totũ nõ inserta, effectũ præsentium aut attributæ prædictis Ordinarijs iurisdictionis explicatio, seu exercitium, vel executio impediri valeat quomodocunque vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Confirmatio dicti Pij 4. in suo robore remanet.

§. 11. Litteris prædecessoris huiusmodi nihilominus in suo robore duraturis.

Fides transũptorum.

§. 12. Volumus autem, vt præsentium exempla, etiam impressa edantur, eaque Notarii publici manu, & cuiuscunque Curiæ Ecclesiasticæ, eiusue Prælati sigillo obsignata, eandem illam prorsus fidem, in iudicio & extra vbiq. locorum faciant, quam ipsæ præsentes facerent, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 4. die 1. Iunij.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono, Cal. Iunij, Pont. nostri Anno quarto.

Publicatio.

Anno a Natiuitate Domini 1569. indict. 12. die vero Sabbati 6. Augusti, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno eius IIII. retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas basilicarũ Lateranen. & principis Apostolorum de Vrbe, Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Cãpi Floræ, vt moris est, dimissis in omnibus supradictis locis earundem retroscriptarum litterarum copiis affixis per nos Iulium Parisinum, & Ioa. Andream Panizzam prædicti S.D.N. Pij Papæ V. Curs. Christianus de Monte Mag. Curs.

Sequitur extensio ad Cardinales.

PIVS PAPA V. &c.

Edita an. D. 1569.

Dubium an præcedens cõstitutio liget Cardinales.

Hodie in Consistorio nostro secreto, vt moris est accepto, quod à nonnullis prætendebatur S.R.E. Cardinales obtentu priuilegiorum sub constitutione nostra de confidentiis beneficialibus, saltem quo ad priuationem, censuras, & alias pœnas in dicta constitutione contentas, propter non factam in clausula impositionis illarum specialem & expressam de dictis Cardinalibus, & priuilegiis mentionem, minime comprehendi licet aliter mentis & intentionis nostræ fuerit, quemadmodum & ex litteris dictæ constitutionis colligi posset.

Declaratio quod eos comprehendit.

§. 1. Ad tollendam tam omne dubium atque impedimentum, quo minus constitutio præfata commune bonũ, & salutem animarum concernens, plenarium effectum sortiatur, declarauimus, omnes S. R. E. Cardinales, in constitutione, & litteris præfatis, ac singulis earum partibus, etiam quo ad priuationes, omnesque, & singulas alias censuras, & pœnas, in ipsis litteris contentas, comprehendi, ac contrafacientes, priuationes, censuras & pœnas ipsas incurrere, prout nos illos omnes includi, & incurrere volumus eo ipso.

Decretum irritans.

§. 2. Decernentes sic per quoscunque &c. etiã Cardinales, in quauis causa & instãtia, sublata &c. iudicari &c. debere. necnon irritum &c. attentari.

Reuocatio priuilegiorum aduersantium præsentium.

§. 3. Ac priuilegia præfata, necnon exemptiones, cõseruatorias, & indulta omnia, per quoscunque Romanos Pontifices &c. etiam Motu proprio, & ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, ac etiã consistorialiter, & ex quibuscunque causis in genere vel in specie concessa, confirmata, extensa, & moderata, & quantocunque tempore obseruata, ad effectum præfatorum reuocauimus, & annullauimus, viribusq. & effectu quo ad hæc prorsus carere decreuimus. Volumusq. & statuimus, tenores priuilegiorum &c qualiacunque sint, præsentibus pro plene & sufficiẽter expressis haberi.

Sola sign. suf ficit, &c.

§. 4. Solamq. hanc schedulam manu nostra signatã, & in Cancellariæ Apostolicæ libro ad perpetuam rei memoriam registratam, absque alia litterarum cõfectione, sufficere, eamque & eius exempla, vbique locorum in iudicio & extra illud fidem facere.

Derogatio contrariorũ.

§. 5. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Cancellariæ præfatæ regulis, editis & edendis, cæterisque contrarijs, non obstantibus quibuscunque.

D. P. An. 4. die 14. Nou.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 14. Nouembris 1569. Pont. nostri Anno quarto.

PP. Subscrip.

Ita est. M.

LXXXVI.

Quod facultas erigendi Capellas Rosarij, sit solũmodo Magistri generalis Ordinis S. Dominici, & ab eo Deputatorum. Et Confratres Sodalitatum Rosarij ab eis institutarum, oblationes & legata in pios eius vsus cõuertenda recipere valeant. Indulgentiasq. hic enunciatas consequantur.

Hæc eadem facultas instituendi has Confraternitates concessa est etiam Vicario generali d. Ordinis a Six. V. in constitut. 21. Dum ineffabilia. Et antiquiorem Rosarij approbationem, habes in const. 18. Six. IV. Ea quæ. fol. 301. vbi notaui. Quibus adde aliam constitut. Leonis X. positam in Appendice.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1569.

Exordium.

Inter desiderabilia cordis nostri, illud intensis desiderijs affectamus, vt singulorum Christifidelium quorum nobis ex commissi Pastoralis officij debito cura imminet, generalis animarum salus proueniat,

vnde

vnde piæ & salubria fidelium vota ad hoc tendentia, & alias ex quibus diuini cultus prouenit augmentum, pij patris affectione prosequimur, ac plenis fauoribus confouemus, & vt optatum consequatur affectum, Christifideles ipsos ad illa, indulgentijs videlicet & peccatorum remissionibus, libenter inuitamus.

Causa huius concessionis.

§. 1. Exhibita sane nobis nuper pro parte dilecti filij Magistri Prouincialis Ordinis Prædicatorum Prouinciæ Neapolitanæ petitio continebat, quod cum dilectus filius Frater Ambrosius Saluius loci de Balneolo Nolan. siue alterius Diœcesis ad erigendum Societates Sanctissimi Rosarij in quibuscunq. Ecclesijs per nos & Sedem Apostolicam specialiter deputatus fuerit, si alijs huiusmodi facultas, præterquam eiusdem Ordinis Magistro Generali interdiceretur, ex hoc profecto diuersis abusibus, qui in illarum erectione interuenire possent, satis consultum foret. Quare nobis pro parte eiusdem Prouincialis fuit supplicatum, vt sibi in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Facultas erigendi Capellam Rosarij, spectat ad Mag. Generalem Ordinis S. Dominici, & ab eo deputatos tantum.

§. 2. Nos qui honestis quorumlibet votis libenter annuimus, eaque fauoribus prosequimur opportunis, eudem Prouincialem à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica per præsentes statuimus, quod nulli licitum existat, nullusque aliquis Capellam Sanctissimi Rosarij in quauis Ecclesia siue loco erigere, præter dictum Generalem, aut ab eo deputatos, ac præfatum Ambrosium.

Nihil ingredientes Societatem soluant.

§. 3. Nullusque aliquis Confrater, seu vir siue mulier, aliquid eidem Societati pro illius ingressu, vel alia quauis de causa persoluere.

Confratres ad processiones accedant, & ad sepeliendos mortuos insignia deferant.

§. 4. Ac singuli Confratres ad quasuis processiones accedere, & in quibus corpora defunctorum ad sepeliendum deferantur, cum eorum insignijs, cuiuslibet etiam Superioris licentia desuper minime requisita, etiam absque aliquo conscientiæ scrupulo, & censurarum ecclesiasticarum incursu possint & valeant, seu eorum quilibet possit & valeat.

Prohibitio Cōfratres in his molestandi.

§. 5. Districtius inhibentes quibusuis, ne eosdem Generalem, seu deputandos, & Ambrosium, super erectione, & institutione Societatum huiusmodi in quibuscunque Ciuitatibus, Terris, & locis, factis & faciendis, neque eosdem Confratres super exercitio piorum operum, & profectu ad processiones, seu incessu cum signo eorum, aut dicti signi delatione molestare, perturbare, aut inquietare audeant nec debeant, quinimmo Generali, deputatis, & Ambrosio præfatis in præmissis auxilium, consilium, vel fauorem præbeant. Nos enim omnes præmissis contrauenientes, indulgentijs & peccatorum remissionibus eis concessis priuamus, & priuatos esse, ac indignos effici, & quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari irritum & inane decernimus.

Confirmatio Indulgentiarum.

§. 6. Postremo vero, vt animarum Christifidelium præsertim ex aliqua Societate huiusmodi erectarum, seu per eundem Ambrosium erigendarum existentium, & eandem Societatem ingredi volentium, quieti, & spirituali consolationi salubrius consulatur, & ad illam vbicunque erectam Christifideles ipsi accedentes eo feruentiores, & promptiores reddantur, quo se dono cœlestis gratiæ decoratos senserint, De omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum auctoritate confisi, Christifidelibus præfatis de dicta Societate, & vt præfertur instituta, vel instituenda existentibus, vt omnes & singulas Indulgentias, & peccatorum remissiones tam per nos quam quoscunque alios Romanos Pontifices, & præsertim Leonem Papam X. prædecessores nostros, cōcessas consequantur, & consequi possint, auctoritate & tenore prædictis misericorditer in Domino concedimus & indulgemus. Ilaque non nisi in Ecclesijs, in quibus, vt præfertur eadem Societas instituta erit, preterquam in casu summæ necessitatis & infirmitate grandi, seu detentione carcerum, in quibus & alio in loco consequi possint, obseruando tamen illa omnia, quæ in dictis Indulgentijs continentur, consequi posse decernimus. Omnesque & singulas per eundem Ambrosium, siue Generalem, aut deputādos præfatos auctoritate nostra, modo tamen supradicto, cōcessas cōfirmamus & approbamus.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Dat. P. An. 4. die 28. Iun.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 28. Iunij, 1569. Pont. nostri Anno quarto.

Sequitur alia Constitutio super prædictis.

Editum A. D. 1569.

PIVS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Oratio ad Deum in vexationib. sie. habenda.

CONsueuerunt Romani Pontifices, & alij Sancti Patres prædecessores nostri, cum bellis corporalibus vel spiritualibus premerentur, aut alijs tentationibus vexarentur, quo facilius ab illis euaderent, & tranquillitatem adepti, Deo quietius & feruentius inseruirent & vacarent, diuinam opem implorare, & Sanctorum suffragia per supplicationes, seu per Litanias deposcere, ac oculos cum Dauide in Montes leuare, certa spe confidentes, inde illis auxilia affutura.

Psalterium instituit B. Dominicus ad deprimendas hæreses.

§. 1. Quorum exemplo adductus, & Spiritu sancto, vt pie creditur, afflatus Beatus Dominicus Ordinis Fratrum Prædicatorum auctor, (cuius institutum, & regulam cum in minoribus essemus expresse professi sumus) simili, qua nunc temporis occasione, quo Albigensium hæresis partes Galliarum, & Italiæ misere vexabantur, & tam multos excæcauerunt seculares, vt in Domini sacerdotes, & clericos sæuissime furerent, leuans in cœlum oculos, & montem illum Gloriosæ Virginis MARIAE Almæ DEI Genitricis, quæ germine suo tortuosi serpentis caput obtriuit, & cunctas hæreses sola interemit, ac benedicto fructu eius ventris, Mundum primi parentis lapsu damnatum saluauit, & de quo sine humanis manibus abscissus est lapis ille, qui ligno percussus gratiarum aquas affluenter produxit, respiciens modum facilem, & omnibus peruium, ac admodū pium orandi, & precandi Deum, Rosarium seu Psalterium eiusdē Beatæ MARIAE Virginis nuncupatum, quo eadem Beatissima Virgo Salutatione Angelica centies & quinquagesies ad numerū Dauidici Psalterij repetita, & Oratione Dominica ad quamlibet decimam cum certis meditationibus totam eiusdem Domini Nostri IESV CHRISTI vitam demonstrantibus interposita, veneratur, excogitauit, excogitatum per S. R. E. Patres propagauit, orandique modo prædicto per asseclas B. Dominici Fratres, videlicet Ordinis prædicti diuulgato, & à nonnullis accepto, cœperunt Christifideles ijs meditationibus accēsi, ijs precibus inflammati in alios viros repente mutari, hæresim tenebræ remitti, & lux Catholicæ fidei aperiri, & ad hanc orandi formam pro locorum diuersitates Sodalitates per Fratres eiusdem Ordinis ad hoc à suis Superioribus legitime deputatos institui, & Confratres in eis describi.

Hic Pont. et causis h... dicatis illud seruari mandat.

§. 2. Nos quoque illorum prædecessorum vestigia sequentes, militantem hanc Ecclesiam diuinitus nobis commissam, his temporibus tot hæresibus agitatam, tot bellis prauisque hominum moribus atrociter vexatam, & afflictam cernentes, lacrymabundos, sed spei plenos oculos in montem illum, vnde omne auxilium prouenit leuamus, & singulos Christifideles ad simile faciendū benigne in Domino hortamur, & monemus.

Idemq. cōfirmat vna cum suis gratijs & Indulgentijs.

§. 3. Vtque facilius modus ille ab omnibus cum ea qua decet deuotione, & mentis Religionisq. Christianæ sinceritate amplectatur, auctoritatis nostræ partes, quātum nobis ex alto conceditur, fauorabiliter impartientes, modum orandi & precandi prædictum, omniaque & singula in illa, indulgentias, peccatorum remissiones, relaxationes, immunitates, priuilegia & alias gratias per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & dictæ Sedis, etiam de latere Legatos, ac alios Apostolica ad id auctoritate fulsultos, iuxta precandi modū prædictum orantibus, & Confraternitatibus, seu Sodalitatibus, sub dicto Rosario institutis, & illarum Ecclesijs, seu

Alta-

Altaribus, aut Capellanijs, vel Confratribus, ac Sodalibus, tam Motu proprio, & ex certa scientia, siue in genere vel in specie, quam alias quomodolibet, etiã plures concessa, confirmata & innouata, quorum omnium & singulorum tenores & compendia, præsẽtibus haberi volumus pro expressis & insertis, eadem auctoritate harum serie perpetuo confirmamus & approbamus, ac illis perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus. Necnon potiori pro cautela, præmissa omnia eisdẽ modo & forma, quibus concessa reperiuntur, etiam perpetuo innouamus.

Et Confratribus Sodalitatis instituta à Deputatis Ordinis S. Dominici omnes gratias concedit.

§. 4. Ac omnibus & singulis Christifidelibus vtriusq. sexus Confratribus, per dilectos filios modernos & pro tempore existentes Fratres Ordinis prædicti in suis, &c. tam per eos quam per alios Sacerdotes, etiam in alijs Ecclesijs à dilecto filio, etiam moderno & pro tempore existente ipsius Ordinis Generali Magistro, vel eius Vicario duntaxat deputatos, in huiusmodi Sodalitatem, seu Cõfraternitatem Rosarij receptis, &c. descriptis, Ecclesias, Altaria, & Capellas huiusmodi visitantibus, necnon Deo preces iuxta Rosarij modum prædictum effundentibus, quod omnibus & singulis indultis, indulgentijs, peccatorum remissionibus, relaxationibus, priuilegijs & alijs gratijs præfatis frui, vti, potiri & gaudere.

Et etiam facultatem percipiendi legata.

§. 5. Necnon eisdem Confraternitatibus, seu Sodalitatibus, quod illarum ad id deputati Confratres, omnia & singula oblationes, &c. legata, seu donationes, aut alias quouismodo, siue in testamento siue codicillis, aut alia vltima vel inter viuos voluntate illis relicta, & erogata, quæcunque, quotcunque, & qualiacunque, etiam si speciali nota digna sint, percipere, exigere, leuare, & in Cõfraternitatum huiusmodi pios vsus conuertere, etiã Ordinarij loci, aut cuiusuis alterius licentia desuper minime petita, libere & licite possint.

Indulgentias que hic describptas.

§. 6. Et insuper quo quisque ad se numero Confratrũ præfatorum aggregandum, promptior & alacrior fiat, de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus & singulis Confratribus prædictis per deputatos prædictos descriptis, vere pœnitentibus & confessis, qui prima vice qua descripti fuerint, sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in aliqua Ecclesia, aut Capella dictæ Cõfraternitatis perceperint, & vnam saltem quinquagenam Rosarij recitauerint, & pro tranquillitate Sanctæ Matris Ecclesiæ orauerint, necnon qui in mortis articulo constituti salutaris pœnitentiæ, & viatici Sacramento muniti fuerint, plenariam omnium & singulorum peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus & elargimur. Qui vero in Resurrectionis Domini Nostri Iesv Christi, & Annunciationis, ac Assumptionis eiusdem Beatæ Mariae præfatum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, & partem Rosarii, vt præfertur, recitauerint, decem annos, & totidem quadragenas. eisdem autem Confratribus, qui in reliquis Domini Nostri Iesv Christi, & B. Mariae Virginis præfatorum festis diebus, in quibus sacra ipsius Rosarij mysteria recẽsentur, vnam saltem Rosarij quinquagenam recitauerint, necnon alijs omnibus & singulis vtriusque sexus Christifidelibus, etiam non Cõfratribus, qui in eiusdem Rosarij Processione, quæ mense quolibet fieri consueuit, deuote interfuerint, & pariter Confratribus præfatis qui ipsum Rosarium integrum qualibet hebdomada deuote recitauerint, septem annos, & totidem quadragenas de iniunctis sibi pœnitentijs, etiam misericorditer in Domino relaxamus.

Clausula præseruatiua.

§. 7. Decernẽtes Confratres, & alios præfatos à quoquam desuper molestari, præsentesq. litteras de subreptionis, vel obreptionis aut nullitatis, alioue vitio, aut intentionis nostræ defectu notari, argui, vel impugnari, & sub quibusuis, similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus, alterationibus, limitationibus, suspẽsionibus, aut alijs contrarijs dispositionibus comprehendi non posse. sed quoties illæ emanauerint, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, de nouo, etiam sub posteriore data per ipsos deputatos Confratres eligenda concessas, ac perpetuo validas & efficaces esse, & fore, suosq. plenarios, & integros effectus sortiri debere.

Decretum irritans.

§. 8. Et ita per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiã causarum Palatij Apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, sublata eis, &c. eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretãdi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, ac ex nunc irritum & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attẽtari.

Clausula derogatoria.

§. 9. Non obstãtibus quibusuis Apostolicis, ac in Prouincialibus & Synodalibus Concilijs editis generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, ac Cãcellariæ Apostolicæ regulis, editis & edendis, cęterisque contrarijs quibuscunque.

Fides exemplorum.

§. 10. Volumus autem quod præsentium transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra adhibeatur, quę præsentibus litteris adhiberetur, si forẽt exhibitę vel ostensæ.

Dat. P. An. 4. die 17. Sept.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 17. Septembris 1569. Pont. nostri Anno quarto.

LXXXVII.

Confirmatio & declaratio priuilegiorum & gratiarum Collegij Scriptorum Archiuij Curiæ Romanæ.

Huius Collegij institutionem, eiusque statum vide supra in const. 15. Iulij II. Sicut. vbi alia notaui fol. 427.

Edita A. D. 1569.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Confirmatio const. Iulij II citatæ in numbr. & alterius Leonis X. prætermiss, tan quam nihil releuans continentur.

PRidem nos anxio solicitoq. animo cogitantes, &c. Collegij erectionem, & institutionẽ a fel. rec. Iulio Papa II. Cal. Septembris, Pontificatus sui Anno V. factam, necnon omnia & quæcunque priuilegia, facultates, exemptiones, prærogatiuas, dispensationes, gratias & indulta ab eadem dicta die, & Idibus Decembris dicti Anni, necnon à Leone X. Pridie Non. Octobris, Pontificatus sui Anno primo, aut alio veriori tempore, necnon aliorum omnium inde vsque Roman. Pont. concessiones eidem Collegio & personis, in genere & in specie, tam coniunctim quam diuisim factas, &c. super his omnibus & singulis confectas litteras, scripturas & instrumenta, ac inde secuta quæcunque, cum prohibition. clausulis, & decretis in eis conten. quæ omnia & singula ęque atque ad verbum præsentibus inserta, expressa & repetita habemus, litterisque super præsentibus conficiendis in totum vel in partem exprimi, totosque tenores singulorum inseri posse volumus, etiam si talia, & multa sint, quę speciali expressione indigeant, Motu scientia, & potestatis plenitudine similibus renouamus, approbamus, & confirmamus, effectumq. plenarium & integrum prorsus sortiri volumus, ac omnes & singulos iuris & facti defectus si qui interuenerint in eisdem supplemus. Decernentes illa omnia, perpetuum & inuiolabile robur obtinere, ac irritum &c. attentari.

Concessio, quod scriptores Archiuij, sint Notarij causarum cuiuscunque Iudicis Commissarij.

§. 1. Quin etiam in perpetuum applicamus, & appropriamus, ac etiã annectimus vnimus & incorporamus dicto Collegio scripturas præfatas, ac omnia & quæcunque iura, fructus & emolumenta ratione officiorum Notariatuum eorum omnium Iudicum ordinariorum, &c. Commissariorum Curiæ & Vrbis in præfata institutione expressorum. quibus etiam Sanctæ Romanę Ecclesiæ Cardinales adiungimus, & similes etiam si ordinarij dicantur comprehendi volumus. Vt vero in habendo proborum peritorumque Notariorum delectu melior deinceps ratio capiatur, statuimus vt posthac, in omnibus & quibuscunque causis coram pręfatis Iudicibus etiã Cardinalibus quomodocunque habendis & agitandis, Collegiũ ipsum Notarios idoneos qui in eiusmodi causis scribant constituere debeat. Nullique omnino ipsorum Iudicum etiam Cardinalium alios Notarios, etiã dicti Archiuij scriptores in causis huiusmodi pro arbitrio constituere possint, sed eos duntaxat assumere teneantur, quos

Col-

Collegium præfatum ſuo ex gremio, in genere vel in ſpecie duxerit eligendos. Decernentes alias quaſcunq; conſtitutiones, ordinationes, & aſſumptiones Notariorum, etiam de dicti Collegij Scriptoribus, ſiue in genere ſiue in ſpecie, tam per Iudices etiam Cardinales, quam etiam Sedem Apoſtolicam ex quibuſcunque cauſis, etiã motu ſimili, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, necnon proceſſus & alia quæcũque coram eiſdem Iudicibus, etiã Cardinalibus aliter facienda, irrita & inania eſſe, viribuſque & effectu carere, Notarioſq. tanquam falſi reos puniri debere. Cæterum Collegium præfatum rationes, & curas omnes huiuſmodi proceſſuum, ſcripturarum, & inſtrumentorum, etiam preteritorum omni tẽpore habeat, omnia & quæcunque emolumenta, ordinaria & extraordinaria inde quomodocunque prouenientia, ad communem vſum percipiat, & delegandis ſiue ſubſtituendis Notarijs ſuis ſtipendia conſtituat, vel alias ſuper hoc conueniat cum eiſdem &c.

Decretum irritans.

§.2. Sicq. in his & alijs præfatis, omnibus & ſingulis per quoſcunque, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac Cameram ipſam, in quauis cauſa & inſtantia, ſublata &c. iudicari &c. debere &c. necnon irritum &cæt. attentari.

Derogatio contrariorũ.

§.3. Non obſtantibus præmiſſis, & Pauli Secundi, Tertij, & Quarti, aliorumq. Romanorum Pontificum, ac noſtris de rebus Eccleſiæ non alienandis, & alienatis, reuocandis, ac alijs cõſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, etiam de gratijs ad inſtar non conceden. Cancellariæ Apoſtolicæ regulis editis & edendis, eiuſq. & dictæ Cameræ, earumq. Collegiorum, & etiam Vrbis Romæ iuramento &c. roboratis, ſtatutis &c. necnon inſtitutione & fundatione, ac veteri ſtylo quantocunque tempore obſeruato. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis, illis, eorumq. perſonis omnibus & ſingulis, etiam per modum ſtatuti perpetui, ac initi & ſtipulati contractus, & alias quibuſcunque tenoribus & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque efficacioribus, efficaciſſimis & inſolitis clauſulis, irritantibusque, & alijs decretis per præfatos, & alios quoſcunque alios Romanos Pontifices, ac nos & dictam Sedem ex quibuſcunque cauſis, etiam Motu, & ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac etiam Cõſiſtorialiter conceſſis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, quibus omnibus, etiam ſi de illis &c. tenores &c. in genere & in ſpecie ad effectum ſufficientis derogationis eorum latiſſime exten. Motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus derogamus. necnon omnibus illis, quæ in ſingulis litteris præfatis conceſſum eſt non obſtare. cæteriſque contrariis quibuſcunque, cum clauſulis opportunis &c.

Papæ ſubſcr.

Fiat Motu proprio. M.

D.P.An.4. 18.Iulij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, quintodecimo Calen. Auguſti, Anno quarto.

LXXXVIII.

Coſmus Medices Reipublicæ Florentinæ Dux, eiuſque ſucceſſores, Magni Duces Etruriæ creantur.

Iſte Coſmus Militiam S. Stephani, de licentia Pij IV. inſtituit, vt ſup. in eiuſdem Pij conſtitut. 60. His quæ. fol. 86. vbi de ea dixi.

Editę An.D. 1569.

PIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmanus Pontifex in excelſo militantis Eccleſiæ Throno diſponente Domino ſuper gentes & Regna conſtitutus, poſt perluſtratas ſuæ indefeſſæ mentis acie Orbis Chriſtiani Prouincias, circumſpecta ſua prouidentia præclaros, ac principes viros, qui de Sancta Sede Apoſtolica, fideque Catholica benemereri videntur, ſingulari ſuæ benignitatis clementia, quantum ſibi ex alto conceditur, augere, eoſq. inſignibus, ornamentis, ac ſpecioſis honorum titulis decorare, atque illuſtrare conſueuit; necnon alias diſponit, prout temporum, locorum, & perſonarum qualitate penſata, conſpicit in Domino ſalubriter expedire.

Ethruriæ Prouinciæ commendatio.

§.1. Sane cum nos his noſtris luctuoſiſſimæ tempeſtatis diebus, animo noſtro diu multumque grauiſſimo cum dolore verſaremus, quot & quantæ peſtiferarum hæreſum ſectæ quotidie vndique erumperent, diraq. & exitioſa perditorum hominum à fide Catholica aberrantiũ ſemina paſſim ſerperent, & vſquequaque propagarentur, omnia Italiæ loca circumſpicientes, Ethruria Prouincia nobilitatis decore, & antiquitatis nomine à maioribus celebrata, cuius maxima pars, quæ nobis & ipſi Apoſtolicæ Sedi ſubiecta non eſt, ab omnibus ferè lateribus ditioni noſtrę Eccleſiaſticæ contermina atque coniuncta exiſtit, nobis præcipue occurrit, quam diuinę primum bonitatis gratia, ſolicitudineq. ac vigilantia noſtra, deinde preſtantiſſimi ac Religioſiſſimi eius Principis virtute, conſilio, diligentia, præ cęteris intactam & incorruptam, ab huiuſmodique pernicioſa labe & contagione, ſartam tectam conſeruatam eſſe conſpicimus.

Maxime ob eius obſequia Romanis Pont. præſtita.

§.2. Hac accedit, quod profecto magnopere nos mouet, Sedem Apoſtolicam, cum ob regionis vicinitatem, tum propter loci opportunitatem gratiſſima plerumque obſequia, atque etiam commoda ſubminiſtratis ab Ethruſcis auxilijs à multis iam ante ſeculis recepiſſe, idque complures Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & prẹſertim fel. recordat. Innocentium Quartum, Clementem etiam Quartum, Gregorium Decimum, Benedictum Vndecimum, Martinum Quintum, & Leonem Decimum luculenter teſtatos fuiſſe, adeo vt tam eandem Prouinciam, quam eius Rectores & Magiſtratus ob peculiarem eorum erga Romanam Eccleſiam deuotionem & obſeruantiam, propenſo paternoq. affectu, varijs gratiis, honoribus, ac priuilegijs iure cohoneſtandos, atque ornandos eſſe duxerint.

Quæ ſignãter Coſmus Medices præſtare ſtuduit & præſtitit.

§.3. Quibus rebus debita meditatione mature conſideratis, attendentes quoque in primis, quod dilectus filius nobilis vir Coſmus Medices Reipublicę Florentinę Dux, maiorem in dies ſuę eximię virtutis ſplendorem, feruentioremque Catholicę Religionis cultum, & in adminiſtranda iuſtitia pręcellens ſtudium, ex eo tempore quo imperare cœpit, nuſquam prætermiſſum, laudabiliter pręſeferre non ceſſat. Quod omnibus in occaſionibus, nobis, ac prẹdeceſſoribus noſtris, & Apoſtolicę Sedi, prompto ac libenti animo obſequi ſemper ſtuduerit. Quod nos & eandem Sedem ab ipſo noſtri Pontificatus initio continuato debitæ reuerentię honore coluerit, mandatis noſtris filiali obedientia paruerit, honeſtis noſtris petitionibus obſequentiſſime morem geſſerit. Quod à nobis requiſitus, cœpta noſtra pecuniis, peditatu, equitatuq. alacriter iuuerit, præſertim pro ferendo auxilio Chariſſimo in CHRISTO filio noſtro Carolo Francorum Regi Chriſtianiſſimo, aduerſus eius rebelles, & hæreticos, centum etiam aureorum millia, vltra alia, illi mutuando, hortatu noſtro id fecerit. Quod maiora, ſi vſus venerit, ad Catholicę fidei defenſionem, & incrementum ſe pręſtaturum vltro pollicetur.

Militiam S. Stephani inſtituit.

§.4. Quod pro inclyta eius in Deum pietate, ſuperioribus annis, Militiam Sancti Stephani, ad ſanctę fidei exaltationem ac propagationem inſtituerit, bonis ditauerit & ampliauerit.

Statum ſuum optime regit.

§.5. Quod vniuerſæ prope prouincię Ethruſcę imperſcrutabili DEI iudicio ad ſummę dignitatis poteſtatem ciuium Florentinorum aſſenſu vocatus feliciſſime pręſit ac dominetur. Quod delatum ſibi admirabiliter Principatum admirabilius regat & moderetur, illumque incomparabili prudentia ac ſapientia, in pacis ac iuſtitię amœnitate, ab ineunte eius ętate diligentiſſime contineat & conſeruet.

Præclara multa operatur.

§.6. Quod terra marique prępotens exiſtat. Quod Piratis, facinoroſis, ſicarijs, quietis, & ocij turbatoribus, necnon noſtris & huius Sanctę Sedis rebellibus, & aduerſariis hoſtis acerrimus, ſcelerumq. & delictorum ſeuerus vindex ſit. Quod numeroſa ac frequenti populorum ci ſubditorum Deo benedicente multitudine, copioſis grandibuſq. redditibus, & ampliſſimis prouentibus gaudeat

deat, & fruatur. Quod validius peditum & equitum numerus in omnes vsus ei præsto sẽper esse possit. Quod quamplures florentissimas Vrbes, tam Cathedralium quam earum nonnullas Metropoliticarum Ecclesiarum dignitate insignes, ac Studiorum generalium vniuersitatibus ornatas, munitissimos portus, validissimas arces, loca tutissima, triremium classe paratam, & instructam tam ad Tyrrheni sui maris, quam etiam ad nostræ oræ maritimæ tutelam habeat. Quod rerum omnium copia, ditionis amplitudine, locorum vbertate, continua vitæ felicitate, demumque gentis celebris admodum & opulentæ viribus firmissime subnixus vigeat. Quod cuncta hæc ipsa bona per immensam Dei omnipotentis benignitatem sibi elargita, ad diuinum honorem & gloriam paratissima semper fore profiteatur.

Superioremq in suo dominio non recognoscat.

§. 7. Quod absoluta potestate ratione liberi & directi dominij Florentini nemini sit subiectus, ita vt iuxta distinctionem piæ memoriæ Pelagij similiter Romani Pont. prędecessoris nostri, vti Rex & Magnus Dux ac Princeps merito existat, & inter cæteros Magnos Ducis, ac Principes re ipsa esse, censeri & connumerari possit, & debeat.

Creatio Cosmi Medices, & eius successorum in Magnos Duces Ethruriæ.

Quam intelligere, vt hic infra.

§. 8. Nos igitur tot ac tantis rationabilibus, dignisque de causis, clarissimis quoque ipsius Cosmi Ducis erga nos & Sedem eandem meritorum, & officiorum monumentis inducti, firmaque spe freti, quod is, & eius successores, collati nostri in eos beneficij memores debitam nobis, futurisque Romanis Pontificibus grato animo fidei ac deuotionis sinceritatem, perpetuo exhibere, conseruareque studebunt. Attendentes etiam, quod sane plurimi facimus, dictum Cosmum Ducem, ac dilectum filium nobilem virum Franciscum eius filium primogenitum arctis admodum affinitatis, sanguinis & necessitudinis vinculis cum charissimo in Christo filio nostro Maximiliano in Imperatorem electo, & maximis Christiani nominis Regibus coniunctos esse, eosque à nobilissima stirpe Medicea multis honoribus & titulis decorata, & ex qua tot illustres proceres, ac tres Romani Pontifices prodierunt, ortum habere. Propterea eundem Cosmum Ducem specialibus fauoribus, & gratijs paterne benigneque prosequi volentes, ipsumque à quibusuis excommunicationis, suspensionis & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, Motu proprio non ad ipsius Cosmi Ducis, seu alterius pro eo nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, maturaque deliberatione, & mera liberalitate nostris, ac de supremæ nostræ Apostolicæ potestatis plenitudine, tam dictorum prædecessorũ, quam etiam Alexandri III. & Innocentij pariter III. ac Pauli IV. similiter prædecessorum nostrorum, qui Portugalliæ, & Bulgarorum, ac Blanchorum, necnon Hiberniç Reges, & vt tunc Dux Bohemiæ, Rex in suis litteris nominari posit, respectiue crearunt, constituerunt & concesserunt, aliorumque Romanorum Pontificũ erga diuersos Principes exempla sequentes, vestigijsque inhærentes, vt potissimum cæteri Principes hoc exemplo inuitati ad bene de sancta hac Sede promerendum incitẽtur, eundem Cosmum Ducem, eiusque successores pro tempore existentes Duces perpetuis futuris temporibus in Magnos Duces, & Principes Prouinciæ Ethruriæ sibi pro maxima illius parte subiectæ, & in ipsa Prouincia respectiue auctoritate Apostolica tenore præsentiũ creamus, constituimus, pronunciamus & declaramus, Magnorũq. Ducum Ethruriæ Prouinciç, vt præfertur, eius subiectæ nomine titulo & denominatione extollimus, & amplificamus, necnon eos dictæ Ethruriç Prouinciæ eis subiectæ Magnos Duces, & Principes ab omnibus nominari, appellari, inscribi, dici, haberi, censeri & tractari debere volumus, pręcipimus, ac mandamus, atque Cosmum Magnum Ducem, eiusque successores præfatos omnibus & singulis exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, fauoribus, præeminentijs, prærogatiuis, indultis, priuilegijs, alijsque quibuslibet gratijs, & honoribus quibus alij vere liberi, & directi Domini, ac Magni Duces, & Principes etiam Ducali, aut alia quauis etiam maiori dignitate præfulgentes, ac quacunque libera, & absoluta potestate fungentes, in genere vel specie, in quibuscunque locis, pompis, sessionibus, celebritatibus, cæremonijs, & actibus publicis vel priuatis, tam de iure quam de consuetudine, etiam in Aula nostra Vaticana, & vbique Terrarum, etiam si aliqui alij Magni & similes Duces & Principes præsentes fuerint, quoquo modo vtuntur, fruuntur, potiuntur & gaudent, seu vti, frui, potiri, & gaudere in futurum quomodolibet poterunt, & soliti sunt, non quidem ad illorum instar, sed pariformiter, & absque vlla prorsus differentia vti, frui, potiri & gaudere posse ac debere.

Coronæ Regalis donatio.

§. 9. Et insuper in euidens clarumq. propensæ nostræ voluntatis erga dictum Cosmum Magnum Ducem testimonium, certamque dilectionis significationem, eum amplioris quoque gratiæ, & fauoris prærogatiua, maxime dignum censentes, vt iuxta sententiam Clementis Quarti prædecessoris nostri prædicti, ex maiori decore ornatuum, maioritas appareat dignitatis, ipsum Cosmum Magnum Ducem, & eius successores huiusmodi Regali Corona, vt inferius depingi mandauimus, qua super eorum gentilibus insignibus, ad illustrius nobiliusque ipsorum decus & ornamentum, vti, eamque portare, ferre, & gestare, depingique & insculpi facere libere & licite possint & valeant, motu, scientia, ac potestatis plenitudine similibus decoramus, exornamus, & insignimus, decoratosque, exornatos & insignitos fore & esse.

Clausul. præseruatiua.

§. 10. Præsentesque litteras de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, seu quocunque alio defectu ex quauis etiam quantumlibet iustissima, & vrgentissima, rationabilique causa nullo vnquam tempore à quoquam notari vel impugnari posse, sed illas validas & efficaces perpetuo fore & esse, suosque plenarios, totales & omnimodos effectus sortiri posse ac debere in omnibus & per omnia, ac si consistorialiter & de fratrum nostrorum consilio factæ, & in ipso Consistorio nostro secreto lectę fuissent.

Decretum irritans.

§. 11. Sicque per quoscunque Iudices etiam Imperiali, Regia, Ducali, vel quauis alia excellentia, ac dignitate præditos, & alios Cõmissarios qualibet auctoritate fungentes, etiam causarum Sacri Palatij nostri Auditores, & Sanctæ Romanę Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, sententiandi, diffiniendi, & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari, diffiniri & interpretari debere, ac quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignorãter contigerit attentari, irritum & inane decernimus & declaramus.

Clausula derogatoria.

§. 12. Non obstantibus quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Prouinciarum, Ciuitatum, & locorum quorumlibet statutis & consuetudinibus, etiã iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis, illis & quibusuis alijs personis etiam Ducibus, quibus forsan per Sedem Apostolicã concessum sit, quod priuilegijs, pręeminentijs, fauoribus, indultis & gratijs ad instar Magnorum Ducum, perinde ac si ipsi Magni Duces realiter & cum effectu essent, vti & gaudere possint, in genere vel in specie, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, & quantumcunque efficacissimis clausulis, & decretis quomodolibet concessis, confirmatis & innouatis (quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica & expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum mentio seu quæuis alia expressio habẽda, aut aliqua exquisita forma ad hoc seruanda esset, eorum omnium tenores præsentibus pro sufficiẽter expressis habentes, illis alias in suo robore permãsuris, hac vice duntaxat ad effectum præsentium specialiter & expresse derogamus, totaliterque & latissime derogatũ esse volumus & decernimus) cęterisque contrarijs quibuscunque.

Declaratio quod talis creatio non præiudicet iurisdictioni S. R. E. nec Imperatoris, Regum &c.

§. 13. Salua nihilominus in nostris dictæ Prouinciæ, Ciuitatibus, & locis, nostra & Romanæ Ecclesiæ auctoritate, iurisdictione, & potestate, necnon Imperatoris, & Regum superioritate, iurisdictione, ac quibusuis iuribus respectiue in locis mediate vel immediate eis subiectis, as citra aliquod preiudicium Ciuitatum, Terrarum, & locorum

rum in eadem Ethruriæ Prouincia consistentium, quæ non sunt ditiones dicti Cosmi Ducis, nec ei quomodolibet subiecta sunt, neque aliquo modo obediunt.

Sanctio pœnalis.

§. 14. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginam nostrorum absolutionis, creationis, constitutionis, pronunciationis, declarationum, amplificationis, voluntatum, præcepti, mandati, decorationis, exornationis, insignitionis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri, & Pauli Apostolorũ eius se nouerit incursurũ.

Dat. P. An. 4. die 27. Aug.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo nono, 6. Cal. Septemb. Pontificatus nostri Anno quarto.

LXXXIX.

Reuocatio indultorum præter iuris communis dispositionem concessorum, recipiendi vel retinendi Religiosos alterius Ordinis, etiam laxioris.

Editio An. D. 1569.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Hæc dispositio Concil. Trid. habetur in sess. 14. c. 11 & sess. 25. c. 19 de Regularib.

QVæcunque sacrarum Religionum statum offendere noscuntur, nostrum nos incitat officium de medio remouere. Quamquam enim de cohibendis Regularibus ad alium Ordinem translatis Sancta Synodus Tridentina salubri consilio decreuit, vt nemo cuiuscunque Ordinis Prælatus, vel Superior vigore cuiusuis facultatis, illorum quempiam ad habitum, & professionem admittere possit, nisi vt de Ordine ad quẽ transfertur, sub sui Superioris obedientia in claustro perpetuo maneat, multi tamẽ Superiores, & Prælati, obtentu priuilegiorum, quamplurimos Apostatas, & alios diuersiorum Ordinum ad se ob iurgia, contentiones, leuitatem, & malefacta, vt maxime fugientes, eo etiam consilio receptare non desinunt, vt illorum opera in euitandis infirmis, gerendisque eorum locorum rebus, & negotijs vtantur. ex qua re plerique solutiores effecti, & quasi impunitatem assecuti, non personas tantum eorum Ordinum, vnde animaduersionis metu forte exierant, sed & ipsorum Ordinũ ritus moresq. maledictis insequũtur.

Reuocatio priuilegiorũ recipiẽdi vel retinendi Regulares alterius Ordinis etiã laxioris.

§. 1. Quocirca cum eiusmodi priuilegia veniant abroganda, quandocunque insigniter comperiuntur nocere, vel etiam scandala generare, nos his, alijsque rationabilibus causis adducti, & vt quibuslibet huiusmodi effugia præcludamus, de nobis attributæ potestatis plenitudine reuocamus & abolemus omnia & quæcunque priuilegia, facultates, dispensationes, & indulta præter iuris communis dispositionem emanata, recipiendi, vel retinendi Fratres, Monachos, Canonicos & alios etiam laxiorum Ordinum professores, quibuscunque Ordinibus, Monasterijs, Hospitalibus, Militijs & pijs locis, etiam Sancti Antonij Viennen. Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, S. Ioannis Hierosolymitani, IESV CHRISTI, Sancti Iacobi de Spatha, Sãcti Lazari Hierosolymitani, eorumque Ecclesijs, membris, Superioribus, & personis, per quoscũque Rom. Pont. prædecessores nostros, ac nos, & Sedem Apostolicam, tam in ipsorum Monasteriorum Hospitalium & locorum institutione, quã deinceps quomodocũque, ac quotiescunque, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, & alias sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis restitutionibus, præseruationibus, mentis attestationibus, derogatoriarum derogatorijs, alijsque fortioribus, efficacioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, necnon irritãtibus & alijs decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, deque simili potestatis plenitudine, etiam pauperum infirmorum miserabilium, & cuiuscunque alterius pijs operis intuitu, ac etiam ex quibuscunque alijs causis, quantumuis grauibus, charitatiuis & necessarijs, etiam consideratione, vel ad supplicationem Imperatorum, Regum, aliorumque Principum, necnon Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, deque illorum consilio, & matura deliberatione prius habita, concessa, confirmata, ac etiam multiplicatis vicibus innouata, extensa, vel etiam moderata. Cassamus quoque & annullamus, quo ad illa, omnes Apostolicas, & alias litteras super ijs confectas, ac processus, & alia inde secuta quæcunque.

Prohibitio de cæteris recipiendis.

§. 2. Ac volumus ea omnia, vires & effectum de cætero non habere, ita vt posthac illorum sic reuocatorum prætextu, Prælati & Superiores prædicti, aut alij quicunque nullum prorsus alterius, etiam laxioris Ordinis vel obseruantiæ regularem, etiam specialem transeundi ad ipsos licentiam (iuxta huiusmodi priuilegia duntaxat) ferentem, ad habitum & professionem regularem in suis quisque Monasterijs, domibus, locis, vel Ordinibus, etiam vt in claustro perpetuo maneat, admittant, nec omnino quemquam recipiant, vel retineant. Eos vero, quos in aliquo ex casibus supradictis (vigore huiusmodi priuilegiorum tantum, ac præter iuris communis dispositionem) iam habent translatos, ad eorum Superiores, & loca eius Ordinis vnde erant profecti, quamprimum remittant.

Annullatio litterarum Apost. desuper confectarum, & processuum &c.

§. 3. Decernentes admissiones, receptiones, & retentiones huiusmodi nulla firmitate subsistere, neminemque prorsus vlli voto, vlliue regulæ, vel obseruantiæ, etiã iuramento, aliaue solemnitate promissæ obligare, necnõ irritum & inane quicquid secus per prædictos, aut quoscunque alios quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrauenientium pœna.

§. 4. Quicunque vero aliquem contra huius nostræ reuocationis tenorẽ admiserint, aut receperint, aut illos, aut quos iam habent, modo prædicto, translatos, aut receptos retinuerint, ipsos omnibus & singulis dignitatibus, administrationibus, beneficijs, officijs, fructibus, & pensionibus ecclesiasticis præsentium auctoritate priuamus, & ad futura inhabiles esse volumus eo ipso.

Ordinarij contra prædictos procedant.

§. 5. Quocirca omnibus locorum Ordinarijs, in quorum Diœcesibus loca prædicta consistunt, per Apostolica scripta mandamus, vt per se vel alium seu alios de translatis prædictis auctoritate nostra cognoscentes, in eos quos contra hoc præscriptum nostrum degere inuenerint, ac etiam recipientes, vel retinentes, reiecto quocunque exemptionis priuilegio animaduertant, ipsosque prætcrea translatos, vel retentos, ad Priores Ordines, & disciplinam remittere procurent. Contradictores quoscunque per censuras & pœnas ecclesiasticas, cęteraque iuris & facti remedia opportuna, quacunque appellatione postposita compescendo, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Monasteriorum, Hospitalium, Militiarum, Ordinum & locorum prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, stabilimentis, vsibus & naturis, quodque Prælatis, & Superioribus prędictis, vel quibusuis alijs communiter vel diuisim à prædicta sit Sede indultum, quod litteris reuocatoriis sub quacunque formula editis nullatenus, vel nisi modis, & formis in huiusmodi indultis contentis parere, & ob non paritionem aliquas censuras & pœnas incurrere, aut alias interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, necnon Monasterijs, Hospitalibus, Militijs, & Ordinibus huiusmodi mentionem, & quibuslibet alijs priuilegijs, exemptionibus, indulgentijs, & litteris Apostolicis generalibus & specialibus, etiam Motu, scientia & potestatis plenitudine prædictis, concessis, cuiuscunque tenoris existant, per quæ præsentibus non expressa vel omnino non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quæ omnia nolumus cuiquam contra prædicta in aliquo suffragari. cæterisque contrarijs quibuscunque.

Fides exemplorum.

§. 7. Volumus autem, vt ipsarum præsentium exempla edantur, eademque etiam impressa, Notarij publici manu, & Prælati ecclesiastici, eiusue Curiæ sigillo obsignata, eandem illam vbique locorum fidem

in iudicio & extra illud faciant, quam ipsæ præsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. An. 4. die 14. Oct.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono, Prid. Id. Octobris, Pont. nostri Anno quarto.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1569. Ind. 12. die vero 1. mensis Decembris, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno quarto, retroscriptæ litteræ Apostolicæ lectæ affixæ, & publicatæ fuerũt ad valuas Basilicarum Lateranen. Principis Apostolorũ de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Cãpi Floræ, dimissis in omnibus supradictis locis earũdem retroscriptarum litterarum copijs affixis per nos Iulium Parenum, & Ioannem Bornotum prædicti S. D. N. Papæ Cursores.

Scipio de Octauianis Mag. Curs.

XC.

Reformatio officij Correctoris Cancellariæ Apostolicæ, & litterarum minoris Iustitiæ contradictarum nuncupat.

Aliam reformationem fecit Pius IV. vt supra in eius const. 54. Vniuersi. fol. 73. Et de materia Cancellariæ, attende sup. Mart. V. const. 3. In Apostolicæ. fol. 250. cum ibi notatis.

Edita An. D. 1569.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius reformationis.

ROmani Pontificis circumspecta prouidentia nonnunquam gesta per Romanos Pontifices prædecessores reuocat & moderatur, prout in Domino salubriter expedire conspicit. Hinc est, quod ad reformationem litterarum officij Correctoris minoris Iustitię cõtradictarum nuncupatarum Cameræ nostræ Apostolicæ attendentes, licet à fel. rec. Pio Papa IV. prædecessore nostro quamplura salubria statuta & ordinata fuerunt, tamen quia experientia compertum est propter nimias subtilitates adhuc sæpe ex dicto officio rescripta contra mentem nostram in graue partium præiudiciũ emanasse, quibus, prout ex debito officij nostri tenemur, prouide consulere volentes, hac nostra constitutione perpetua statuimus, decernimus atque prohibemus.

Correctores & Procuratores abstineãt à commissionibus causarum, &c.

§. 1. Ne Corrector & Procuratores Collegij officij litterarum præfatarum ex officio, vt antea, commissiones causarum sub quacunque forma, subrogationes, & Iudicum mutationes concedant, minusque Iudicibus ordinarijs, aut alijs delegatis aliquos illis adiungant, aut quorũuis testium, etiam ad perpetuam rei memoriam examen ipsi delegent, neque litteras ad effectum reuelationis, aut aliquid restituendi, aut deponendi, seu testimonium veritatis perhibẽdi cõtra occultas personas in forma Significauit, concedi solitas, aut litteras, quas iuris declaratorias super Religionis validitate, aut quibusuis alijs quæstionibus, causis & negotijs, & quas conseruatorias appellant, expediant, sed omnes ad nos & futurum Rom. Pont. referantur per signaturam nostram, aut eiusdem Rom. futuri Pont. expediendas & decidendas, prout negotiorum & personarum qualitas, ac rei grauitas, & necessitas postulauerit. Litteras vero commissionum secũdum supplicationes huiusmodi, super negotijs, causis, & quæstionibus præfatis signandas, Corrector, & Collegiũ huiusmodi per illius officium expediat.

Corrector eõdem confirmationes cõtractuum, & sententiarũ, vt hic.

§. 2. Possit tamen idem Corrector vt antea ex officio litteras super confirmatione cõtractuum ad supplicationem partium, & sine alterius preiudicio, ac sententiarum, & laudorum de consensu partium cum solitis clausulis in forma communi expedire.

Regulas alijs non det.

§. 3. Regulas Cancellariæ non nisi de cõsensu S. R. E. Vicecancellarij, aut illius Regentis concedat.

Beneficiales materias nõ expediat.

§. 4. Abstineat vero Corrector & Collegium præfatũ, quibus iustitiæ maioris litterarum expeditio cõmissa fuit, ab omnibus materijs beneficialibus, tam principalibus quam accessorijs, & materijs perpetuis, necnon à concessione absolutionis à censuris, seu commissionibus illarũ.

Licentias testandi quas concedat.

§. 5. Licentias testandi nisi pro summa centum ducatorum, iuxta formam in quinterno Cancellariæ nostræ traditam, concedat, & dummodo aliam similem non obtinuerint. & quod in omnibus licentijs præfatis hæc clausula (dummodo similem antea non obtinuerint) apponatur.

Statuta & priuilegia non confirmet.

§. 6. In confirmationibus statutorum, constitutionũ, ordinationum, & priuilegiorum, se non intromittat.

Licentias alienandi nõ det.

§. 7. Licentias alienãdi bona ecclesiastica, seu ad loca pia pertinentia, confirmationes alienationum huiusmodi bonorum, cuiuscunque etiam modicæ quantitatis existant, ipse non attingat, nec expediat.

Litteræ per Officiales examinentur.

§. 8. Litteræ vero per Correctorem & officium præfatum expediendæ ad Bullariam non mittantur, nisi præuio examine, & censura Vicecancellarij, aut Regentis, & in eadem Cãcellaria nostra de maiori præsidentia assistentium probatæ fuerint. post cuius iudicium neque Corrector, aut quiuis alius manu eas immutando, sub pœna falsi apponat.

Materias regularium nõ tangat.

§. 9. Abstineat quoque ab omnibus materijs concernentibus statum & personas regulares vtriusque sexus, cuiuscunque Ordinis.

Procuratores Collegiũ faciant &c.

§. 10. Conficiant præterea Procuratores præfati Archiuium in Palatio nostro Apostolico, in loco per nos designando, & litteras omnes extense & integre registrẽt, & ad minus singulo quoque trimestri ad dictum Archiuiũ custodiendas deferant.

Contra hanc bullã & aliã Pij IV. nihil agant.

§. 11. Inhibentes Collegio & Correctori præfatis sub pœna priuationis officiorum ne contra declarationem, ordinationem & decretum prefatum aliquid innouare præsumant. Cæteris omnibus alijs, quæ à Pio prefato, & alijs Romanis Pontificibus predecessoribus nostris statuta & decreta sunt, firmis manentibus.

Decretum irritans.

§. 12. Sicq. in præmissis omnibus & singulis per quoscunque Iudices & Commissarios, etiam ipsius Ecclesiæ Romanæ Cardinales, sublata eis quauis aliter interpretãdi & iudicandi facultate, iudicari & diffiniri debere. Et quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane similiter decernimus.

Derogatio contrariorũ.

§. 13. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs quoque & indultis eisdem Correctori & Procuratoribus, eorumque Collegio sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis per quoscũque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac forsan nos concessis, approbatis & innouatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica & expressa, ac indiuidua & de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque.

Supplicationes commissionũ quomodo expediãtur.

§. 14. Volumus autem quod liberum sit omnibus, supplicationes commissionũ causarum in præsentia nostra, & Romani Pontificis pro tempore existentis signatas, nõ solum per officium contradictarum, vt præfertur, sed etiam, vt antea per litteras in forma Breuis expediendas obtinere, dummodo per extensum, & non supplicatione introclusa, litteræ præfatæ expediantur.

Taxa nõ augeatur.

§. 15. Inhibentes Secretarijs, & Scriptoribus dicti Collegij sub pœnis indignationis nostræ, & priuationis officiorum, ne propter extensionem huiusmodi, taxam & impensam, etiam occasione scripturæ aut laboris vel celerioris expeditionis, augeant.

Litteræ registrentur &c.

§. 16. Mandantesque Collegio & Scriptoribus, quod litteræ præfatæ per eosdem registrentur, & in Palatio nostro ad Archiuium, in loco similiter per nos designando, singulo quoque trimestri ad minus, vt supra deferantur.

Forma & effectus publicat.

§. 17. Vt autem præsentes litteræ ad omnium notitiã deducantur, & eos quorum interest, vel interesse poterit, omnino afficiant, volumus & mandamus illas in

Palatij nostri Apostolici, ac Audientiæ litterarum contradictarum valuis, & acie Campi Floræ, per aliquos ex Cursoribus nostris affigi, & per aliquod temporis spatiũ relicta, ibidem earum copia affixa detineri, vt ij, quos litteræ ipsæ concernunt, seu cõcernere poterunt quomodolibet in futurum, nullam possint excusationem prætendere, vel allegare quod ad ipsorum notitiam non peruenerint. Cum non sit verisimile apud eos incognitum remanere, quod tam patenter publicatum fuerit. Et quod in quinterno Cancellariæ præfatæ describantur.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

D. P. An. 4. die 21. Oct. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono, 12. Cal. Nouembris, Pont. nostri Anno quarto.

Sequitur declaratio prædictæ Reformationis.

Edita An. D.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Causa huius declarationis.

NVper certis rationabilibus causis tunc suadẽtibus circa officium Correctoris litterarum Cãcellariæ nostræ cõtradictarum nuncupatarum, statuimus vt nihil omnino eorum quæ tunc expressa sunt, quæ antea ex dicto officio concedi consueuerant, deinceps absq. signatura nostra, & in litterarum Apostolicarum expeditione Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellario assistenstentium recognitione & censura, à prædicto Correctore expediretur.

Declaratio dictæ Reformationis, & facultatum Correctoris, & Procuratorum.

§. 1. Nos causis prædictis postea plenius cognitis, cupientes promptiori eorum expeditioni quæ iustitiam cõcernunt, minorique partium dispendio consulere, Motu simili, &c. certaq. scientia volumus, ac dilectis filijs Correctori & Procuratoribus huiusmodi litterarum contradictarum concedimus, vt rescripta & commissiones omnium causarum, tam ciuilium quam criminalium, necnõ Iudicum subrogationes, mutationes, adiunctorum dationes siue ordinarijs siue delegatis faciendas, testium ad futuram rei memoriam examinandorum concessiones, & reliquas materias maiorem vel minorem nuncupatã Iustitiam more concernentes, super quibus omnibus supplicationes nostras seu Romani Pontificis pro tempore existentis, aut signaturæ nostræ Iustitiæ Præfecti prius signatæ, & non alias, absque assistentium prædictorum recognitione vel censura valeant expedire. Et simili modo super supplicationibus manu nostra signatis, litteras ad effectum reuelandi, aut aliquid restituendi, ac testimonium veritatis perhibendi, contra occultas personas in forma, Significauit, etiam priuatiue quo ad omnes, quibus id (excepto duntaxat nostro in spiritualibus Vicario Vrbis, qui in Vrbe ipsa & suburbijs tantum illa expedire possit) omnino inhibemus. Et eos ac etiam Notarios qui contrafecerint, emolumentis omnibus suorum officiorum per annum integrum priuamus, locis pijs applicandis, & præterea quingentorum ducatorum auri de Camera, ac alijs pœnis arbitrarijs afficiendos decernimus. Quæ omnia (donec aliter per nos aut Sedem Apostolicam reformando fuerit constitutum) omnino volumus obseruari; reliquis omnibus in reformatione nostra super hoc edita contentis saluis remanentibus. ita tamen quod nullus alius quam prædictus Vicecancellarius seu eius Locumtenens litteras prædictas ad Bullariam transmittere possit.

Sola signatura sufficit.

§. 2. Cæterum volumus solam signaturam præsentibus sufficere, atque in iudicio & extra fidem facere.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Regulis nostris in contrarium editis, & de non tollendo iure quæsito, & alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, & in reformatione prædicta contentis, etiam specialem & expressam derogationem & mentionem requirentibus, & clausulas derogatoriarum continentibus, cæterisque contrarijs non obstantibus quibuscunque.

Papæ sub. sc.

Placet Motu proprio. M.

XCI.

Indulta gratiæ & indulgentiæ Confraternitatis nationis Florentinæ, sub inuocatione S. Ioannis Baptistæ Decollati, de Misericordia nũcupatæ, nuper in Vrbe institutæ ad charitatiue confortandum via Iustitiæ morituros, eisq. ecclesiastica Sacramenta subministrandum, & eorundem corpora sepeliendum.

Confraternitatem istam instituit Innocentius VIII. vt sup. fol. 388. in eius const. 16. Inter desiderabilia, vbi not. sui. Et quo ad communicationem Indulgentiarum cum alijs eiusmodi Confraternitatibus, videte formam traditam a Clemente VIII. in const. 115. Quæcunque. Et quo ad Indulgentias ipsorum Confratrum, habetis nouam dispositionem S. D. N. Pauli V. mox publicandam, firmatam die 23. Augusti 1608.

PIVS PAPA V. Edita An. D.

Motu proprio, &c.

Innocentius VIII. erexit sodalitatem.

CVm sicut accepimus postquam alias fel. rec. Innocentius Papa VIII. prædecessor noster, venerabilem Societatem seu Cõfraternitatem Misericordiæ nuncupatam nationis Florentinorum de Vrbe erexerat & instituerat.

Ad confortandũ via Iustitia ad mortẽ damnatos et sepeliendũ.

§. 1. Ac Confratribus ipsius Confraternitatis quendã locum intra Vrbem, in quo vnam Ecclesiam ædificare, & construere, in qua vnum Capellanum presbyterum secularem, qui inibi Missas, & alia diuina officia celebrare, & omnes qui via Iustitiæ, vltimo supplicio afficiendi essent, confortare, & eorum confessionibus auditis ecclesiastica Sacramenta eis ministrare, ac eos in sinceritate fidei Catholicæ manutenere haberet, ad eorum dispositionem deputare & tenere, ac inibi eorundẽ vltimo supplicio afficiendorũ corpora, ecclesiasticæ sepulturæ absq. aliqua particulari licentia tradere & humare libere valerent, donauerat.

Confratribus eligendi Confessorem dedit.

§. 2. Quodq. Confratres Confraternitatis huiusmodi pro tempore existentes, quæcunque statuta & ordinationes secundum misericordiam & charitatem, conuenientia & expedientia condere & facere.

Indulgentias concessit.

§. 3. Atque vnum Confessorem idoneum, & secularem, ac cuiusuis Ordinis regularem, qui eos in certis casibus tunc expressis absoluere, & eorum vota etiam, certis casibus tunc expressis exceptis, in alia pietatis opera commutare.

Iudicẽ eorũ A. C. deputauit.

§. 4. Eisdemq. Confratribus vere pœnitentibus & cõfessis plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam semel in vita, & in mortis articulo impẽdere posset, eligere valerent.

Hereditates à condemnatis haberi posse constituit.

§. 5. Et quod in omnibus causis ciuilibus, non tamen criminalibus, concernentibus bona ipsius Societatis, non nisi coram Auditore Cameræ conueniri possent. Et quod casu quo aliquis vltimo supplicio afficiendus vellet dictam Confraternitatem instituere hæredem omnium vel partis bonorum suorum, Confratres dictæ Cõfraternitatis pro tempore existentes, possent absque Fisci præiudicio, & nomine dictæ Confraternitatis exigere & recuperare in iudicio & extra illud, ac vbique locorum bona prædicta sibi relicta ab omnibus illa habentibus, licet iuris solemnitates seruatæ non essent, dummodo per instrumentum, vel relationem duorum aut trium testiũ, siue alias legitime constaret & appareret, talem fuisse voluntatem, & loquutionem vltimo supplicio afficiendi.

Indulgentiã eorum ecclesiam visitantibus dedit.

§. 6. Et vltimo omnibus vtriusque sexus personis vere pœnitentibus & confessis, quæ dictã eorum Ecclesiam à primis Vesperis vsque ad secundas Vesperas festiuitatis Decollationis S. Ioannis Baptistæ deuote visitarẽt, & pro subuentione dictæ Confraternitatis manus porrexerint adiutrices, viginti vnius anni, & totidem quadragenarũ indulgentiam & remissionem concesserat, & indulserat.

Leo X. hæc omnia approbauit.

§. 7. Piæ mem. Leo X. etiam prædecessor noster donationem, concessionem, & indultum Innocentij prædicti, ac alia præmissa confirmauit & approbauit.

Confratres Nationis Florentinæ esse statuit.

§. 8. Ac ordinauit quod Confratres prædicti aliquem voluntarie acceptare, nec ab aliquibus ad acceptandum

in

in eadem Cōfraternitate aliquem qui nationis Florentinæ non esset compelli & cogi non possent.

Aliasq. Indulgentias elargitus est.

§. 9. Et vlterius omnibus qui dictam Ecclesiam in dicta festiuitate singulis annis, aliorum viginti, & qui omnibus diebus Dominicis eandem Ecclesiam visitarent, ac manus porrigerent adiutrices, vt supra, aliorum decem, & qui vltimo supplicio dictos condemnatos associarent, & confortarent aliorum septem annorum, & qui eorundem vltimo supplicio affectorum corpora ad sepulturam associarent, aliorum septem annorum, & totidem quadragenas, de iniunctis eis pœnitentijs indulgentiam & remissionem concessit.

Clemens VII premissa confirmauit &c.

§. 10. Quæ omnia per recol. mem. Clementē VII. etiā prędecessorem nostrum approbata & confirmata fuerūt, qui etiam eidem Confraternitati, quod illius Capellani in die Paschatis Resurrectionis, sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, omnibus vtriusque sexus dictæ Cōfraternitatis Confratribus in dicta eorum Ecclesia, absq. præiudicio Rectorum in quarum Parochijs degerent, ministrare.

Missas ante diem pro carceratis celebrare permisit.

§. 11. Atque Missas in præsentia vltimo supplicio condemnatorum etiam ante diem, dummodo circa auroram celebrare possent.

Indulg. visitātibus ecclesiā concessit.

§. 12. Necnon omnibus vere pœnitentibus & confessis, aut firmum temporibus debitis confitendi propositum habentibus, qui dictam Ecclesiam in Paschatis Resurrectionis, & Decollationis S. Ioannis Baptistæ festiuitatibus & diebus, à primis Vesperis vsque ad occasum Solis earūdem festiuitatum & dierum singulis annis deuote visitarent, & pro manutentione dictæ Cōfraternitatis manus porrigerent adiutrices, quoties id fecerint, indulgentiam plenariam, & omnium peccatorum suorum remissionē.

Legatum & vestes condēnatorū etiā in preiud. Fisci habere concessit.

§. 13. Eisdemque Confratribus quod in quocunque legato summam sex ducatorum non excedenti, per quēlibet cōdēnatum eis verbo vel in scriptis relicto, licet esset in præiudicium Fisci, & in eius damnum, satisfactis prius executore, & Capitaneo Carceris de expensis pro victu condemnati factis, libere succedere, & omnia indumenta, & vestimenta dictorum condemnatorum cum quibus carcerati aut ad vltimum supplicium conducti forent, à quorumcunque etiam illa auctoritate Iudicis detinentium manibus, propria auctoritate & absq. alicuius personæ licentia accipere, aut accipi facere, & libere retinere, & in opera pia, aut alia sustentationi, & oneri dictę Confraternitatis conuertere valerent & possent, similiter concessit.

Paulus III. confirmauit, & ampliauit quo ad legata.

§. 14. Quodque claræ mem. Paulus Papa III. pariter prædecessor noster donationes, concessiones, ampliationes, ordinationes, gratias & indulgentias prędecessorum confirmando & approbando & renouando, Cōfratribus prædictis, quod etiam cum præiudicio Fisci, in legatis sibi, vt supra vsque ad summam decem ducatorum pro quolibet legato relictis, executore & capitaneo carceris, vt supra satisfactis per manus dictorum Confratrum, de his quæ habere deberent, etiam libere succedere.

Carceratum vnum liberare, concessit.

§. 15. Atque in die Decollationis S. Ioannis Baptistæ, vnum carceratum ad mortem pro quocunque excessu condemnatum, ad eorum electionem singulis annis liberare, omnibusque priuilegijs, quibus aliæ Confraternitates in die S. Mariæ de mense Augusti gaudent, perpetuo gaudere possent, pariformiter concessit.

Iulius III. approbauit.

§. 16. Quæ omnia per eiusdem claræ mem. Iulium Tertium etiam prædecessorem nostrum confirmata & approbata fuerunt. Qui etiam voluit, quod dictus carceratus liberandus, vt præfertur, absque aliquibus expensis tam suis quam dictæ Confraternitatis siue Societatis tam ratione capturæ quam carcerationis, liberari debere.

Legata condemnatorum vsque ad 25. ampliauit.

§. 17. Et quilibet condemnatus ad mortem, per viam testamenti, siue donationis, aut alio quocunque modo vsque ad summam vigintiquinque ducatorum, eidem Confraternitati libere relinquere valeret.

Facultatem dedit aggregandi alias Cōfraternitates.

Tenide quod dicitur in rubr.

§. 18. Quodque Confratres dictæ Confraternitatis, omnia priuilegia, gratias & indulgentias sibi concessa & concedenda, omnibus Confratribus & Societatibus Mundi, erectis aut erigendis, quæ condemnatorum vltimo supplicio morti interueniunt, & in similibus operibus misericordiæ exercitantur, ac si pari modo, priuilegia, gratiæ, & indulgentiæ prædictæ eisdem proprijs Confraternitatibus, illorumque Confratribus, concessa fuissent, communicare & concedere possent. Atque quod ad processiones ire seu accedere nisi ad eorum commoditatem, non tenerentur, nec ad id compelli possent, omnibus in contrarium facientibus derogando.

Pius IV. confirmauit.

§. 19. Et vltimo beatæ memoriæ Pius Papa Quartus prædecessor noster, donationes, concessiones, ampliationes, gratias, indulgentias & alia præmissa per prædictos prædecessores dictæ Confraternitati illiusque Confratribus concessas & concessa approbando & confirmando.

Confratribus infirmis domi Missas celebrari concessit.

§. 20. Eisdemq. Confratribus quod ipsis infirmis existentibus in eorum domibus Missam per presbyterum secularem vel regularem ad eorum beneplacitum eligendum, singulis diebus, dum eorum infirmitas duraret, etiā ante diem in casu necessitatis, & circa diurnam lucem celebrari facere libere possent.

Capellano dedit facultatē pro condemnatis de nocte celebrare eosq. absoluere & eisdem Indulg. impartiri.

§. 21. Necnon quod si Capellano dictæ Confraternitatis constaret, & sibi videretur, dictos cōdemnandos ad vltimum supplicium esse dispositos ad recipiendum sacro sanctum Eucharistiæ Sacramentum, posset in eorū præsentia etiā de nocte in casu necessitatis Missam celebrare, & absolutionem, ac indulgentiam plenariam in forma Iubilei impendere, & dictum Eucharistiæ Sacramentum eis ministrare similiter concessit & indulsit, prout in singulis prædecessorū supplicationibus desuper signatis, seu litteris desuper forsan expeditis latius & plenius contineri dicitur.

Hic Pontif. omnia approbat, & defectus supplet.

§. 22. Nos igitur qui ea quæ à prædecessorib. nostris ita pie & charitatiue concessa & ordinata esse noscuntur, vt firma perpetuo & illibata persistant, Apostolicæ confirmationis munimine libenter roboramus, eorum vestigijs inhærentes Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, donationē, concessiones, ampliationes, priuilegia, indulta, gratias, indulgentias & peccatorum remissiones, ac alia præmissa Cōfraternitati Misericordiæ illiusque Confratribus prędictis per dictos prædecessores nostros quomodolibet concessas & concessa, cum omnibus inde secutis, ac omnium & singulorum tam iuris quā facti si qui in premissis interuenerunt defectum, ac solemnitatum etiam de iure requisitarum forsā omissarum suppletione approbamus, confirmamus & innouamus, illisque perpetuę firmitatis robur adijcimus, & ab omnibus quos concernit, & in futurum concernet inuiolabiliter obseruari debere. Irritum quoque, &c. decernimus.

Contraria tollit.

§. 23. Non obstantibus quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, &c. etiam iuramēto, &c. roboratis. priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque. cum clausulis opportunis & consuetis.

Papæ subsc.

Fiat Motu proprio M.

Repetitio clausularum.

§. 24. Et cum absolutione à censuris ad effectum, &c. pro omnibus, & quod donationum, concessionū, indultorum, ampliationum, gratiarum, indulgētiarum, & peccatorum remissionum, & aliorum præmissorū, per dictos prędecessores nostros, & dictæ Confraternitati, & illius Confratribus concessorum veriores tenores, &c. habeātur pro expressis, seu in totum vel in partem exprimi possint in litteris. Et de approbatione, confirmatione, innouatione, suppletione, adiectione, indulto, extensione, prorogatione prædictis, de & pro omnibus & singulis supradictis quæ hic pro repetitis ad partem habeantur, Motu proprio, &c. ac perpetuo in forma gratiosa. Et cum opportuna si opus sit Iudicum executorum deputatione, qui assistant, &c. cum plena & libera facultate citandi etiam per edictum publicū, constito summarie, &c. de non tuto accessu, ac inhibendi, & sub sententijs, & censuris ecclesiasticis, ac etiam pecuniarijs eorum arbitrio moderan. & applican. pœnis, ac aggrauandi, &c. cōtradictores, &c. per quascunque eis videbitur censuras & pœnas compescen. inuocato, &c. brachij secularis, cum derogatione constitutionum de vna, & duabus, non tamen tribus dietis, si opus fuerit latissime extenden.

Sola signatura sufficiat.

§. 25. Et quod præsentis Motus proprij sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat in iudicio & extra illud, quacunque regula contraria nō obstante, seu si videbitur

 litteræ

litteræ cum omnium & singulorum præmissorum etiam nominum, cognominum, modernorum Confratrum dictæ Confraternitatis inuocationum situat. denominat. qualitatum, & aliorum circa præmissa quomodolibet necessariorum, maiori & veriori specificatione, & expressione simul vel ad partem super quolibet articulo, prout vtilius videbitur expediri possint. & quo ad indultum celebrandi Missas in domibus, in Oratorio ad id à Vicario Vrbis designato, & per presbyterum per dictum Vicariũ approbandum tantum.

Declaratio circa liberationem condemnati.

§. 26. Volumus autem quod dicta Confraternitas dictum condemnatum liberandum, nobis & Rom. Pont. pro tempore existenti, denominare debeat, & teneatur. Fiat M.

XCII.

Confirmatio & innouatio quarumcunque gratiarum & signanter Præcedentiæ hactenus Congregationi Canonicorum secularium S. Georgij in Alga Venetiarũ. Et concessio omnium priuilegiorum alijs Ordinibus etiam Mendicantium concessorum & concedendorũ.

Quod ad præcedentiã etiam respectu Canonicorum regularium Lateranen. habes huiusmet Pont. declarationẽ infr. in eius const. 127. Cum alias. vbi notabo.

PIVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita An. D. 1569.

Proœmium.

EX incumbenti nobis Apostolicæ seruitutis officio, quorumlibet ecclesiasticorum præsertim Religiosorũ locorum illorumq. personarum, in via mandatorum Domini, ad illius honorem & gloriam deambulantium, ac in pio laudabiliq. illarum proposito permanentium, directioni prosperoq. statui assidue intenti, illa propterea prouide statuta dignoscuntur quo firmius persistant libenter Apostolici muniminis præsidio sublatis quibusuis obstaculis roboramus, personas ipsas paternis confouendo affectibus.

Congregatio acceptauit bullã huius Pont. nu. 76. Rubricã. quæ est supra fol. 271. & professi sunt regulam S. Augustini.

§. 1. Sane cum sicut accepimus dilecti filij Rector Generalis & Canonici Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum, qui in eorum Capitulo, in Monasterio seu domo Sancti Saluatoris in Lauro de Vrbe Congregationis huiusmodi nouissime celebrato tãquã nostri, & Apostolicæ Sedis obedientiæ filij, præcepto per nos eis alias facto super professione regulari, vt eam qui in huiusmodi Congregationem de cætero degere vellent profiterentur obtemperando, illam professionem debita cum reuerentia acceptarunt, in eorum Monasterijs siue domibus religiose laudabiliter prout hactenus vixerunt de cætero viuere, & gratum Altissimo famulatum impẽdere intendant.

His modo Põt. eius gratias omnes & priuilegia Cõcilio Trid. nõ contraria cõfirmat, & priuilegia cuicũque aliæ Religioni concessa & cõcedenda communicat.

§. 2. Nos Rectoris & Canonicorum ipsorum laudabile propositum plurimum in Domino commendantes, & quo liberius in pace & tranquillitate iuxta eorum instituta viuere possint, impedimenta siquæ sint de medio tollere, ipsosque Rectorem & Canonicos specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, ac illos & eorum singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes & absolutos fore censentes, necnon constitutionum regularium statutorum, priuilegiorum, indultorum & aliorum concessionum ac gratiarum infrascriptorum, omniumq. in contrarium aut præiudicium illorum, seu Congregationis huiusmodi, ac litterarum etiam in forma breuis, etiam Motu proprio, vel alias quomodolibet desuper concessorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso insererẽtur, præsentibus pro expressis habentes, Motu simili non ad ipsorum Rectoris & Canonicorum, vel alicuius eorum, aut quorumuis aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, & mera deliberatione nostris, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo omnes & singulas constitutiones, ac ritus & mores, aliaque regularia ipsius Congregationis instituta, quo ad ea quæ sacris canonibus, & decretis Concilij Tridentini contraria non sunt, ita quod Rector & Canonici prædicti in processionibus & actibus publicis pręcedant, prout antea soliti erant. necnon concessiones, gratias, priuilegia & indulta ipsis Congregationi ac Rectori, & Canonicis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem eandem, principaliter siue per viam communicationis, aut alias quomodolibet concessa, confirmamus, ac illa de nouo. necnon etiam omnia alia per ipsos prædecessores, ac nos quibusuis Ordinibus & Religionibus etiam Fratrum Mendicantium hactenus quomodolibet concessa, & quæ de cætero concedentur, eidem Rectori & Canonicis, ac Congregationi gratiose concedimus, ac confirmata & concessa esse volumus.

Contraria concessiones irritat.

§. 3. Necnon omnia etiam per prædecessores prædictos, & nos etiam per quascunque etiam in forma breuis litteras in contrarium præmissorum, seu in ipsius Cõgregationis, & priuilegiorum eidem concessorum præiudicium, quomodolibet etiam hactenus concessa, reuocamus, irritamus & annullamus, ac irrita & nulla esse, necnon quicquid à dicto Rectore & dilectis filijs Patribus, Capitibus Congregationis huiusmodi nuncupatis, factum seu diffinitum fuerit, obseruari volumus, ac perpetuo statuimus & ordinamus.

Et ita & non aliter iudicari decernit.

§. 4. Et sic in præmissis omnibus & singulis per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, ac si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus, ac ita mentis & voluntatis nostrę incommutabilis esse volumus & declaramus.

Executores huius conã deputat.

§. 5. Quocirca venerabili fratri nostro Episcopo Amerino; & dilectis filiis S. Georgij Maioris Venetiarum, ac Sanctæ Iustinæ Paduanæ Monasteriorum Abbatibus per Apostolica scripta Motu pari mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum per se vel alium seu alios, præsentes litteras & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Rectoris & Canonicorum prędictorum, fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac illis & illorum singulis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præmissa obseruari, ac Rectorem & Canonicos prædictos confirmatione, concessione, voluntatibus, statuto, ordinatione, decreto & declaratione huiusmodi pacifice frui & gaudere. non permittentes eos, & illorum singulos, desuper per quoscunque contra præsentium tenorem quomodolibet indebite molestari, perturbari aut inquietari. Contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis non parentes, per censuras & pœnas ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias ipsorum vel cuiuslibet ipsorum eorum arbitrio imponen. moderan. & applican. aliaque opportuna iuris remedia compescendo. necnon legitimis ad hoc seruatis habendis processibus, illos censuras & pœnas ipsas incurrisse declarando, ac ipsas censuras & pœnas etiam iteratis vicibus aggrauando, interdictum ecclesiasticum apponendo. inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Contrarijs derogat.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis Apostolicis, necnon in Prouincialibus & Synodalibus Concilijs editis generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, ac dictæ Congregationis etiam iuramento confirmatione Apostolica vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus. priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis Ordinibus, & illorum superioribus, ac alijs personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus efficacissimis, & insolitis clausulis, irritantibusq. & alijs decretis, in genere vel in specie, ac alias quomodolibet, etiam per prædecessores nostros prædictos, ac nos & Sedem prædictam,

dictam, etiam motu & scientia similibus, concessis, confirmatis, & approbatis, quibus omnibus & singulis etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis ac totis eorum tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis sufficienter habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, & illis derogatum esse volumus contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim à dicta Sede sit indultum, quod interdici, suspendi, aut excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo omnino &c.

Dat. P. An. 4. 11. Decemb. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono, tertio idus Decemb. Pontificatus nostri Anno 4.

XCIII.

Constitutio Bonifacij VIII. contra offendentes S. R. E. Cardinales, extenditur etiam contra scientes & non reuelantes.

Hoc idem prohibitum est in bullis quas in die Cœnæ Domini Romani Pontifices publicare consueuerunt, de quibus dicam in const. 41. Sanctissimi D. N. Pauli V.

Eadem Bonifacij VIII. dispositio quæ est in cap. felicis de Pœn. in 6. fuit à Leone X. extensa ad inuadentes eorum domos, vt in eius constit. 16. Temerariorum. fol. 494. Alia autem de Cardinalibus indicabo in constit. 50. Six. V. Postquam.

Edita A. D. 1569. PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. INfelicis seculi pericula miserati, dolorem comprimere non valemus, quod nefarij homines, iustorū sanguinem sitientes, ad illorum quoque perniciem infestiore animo incumbant, quos Spiritus sanctus mēbra constituit præcipua Ecclesiæ Dei, quam suo sibi sanguine acquisiuit.

Bonifacius 8. offendentib. Cardinales, illorúq. fautorib. pœnas hic descriptas imposuit in c. felicis de pœnis in 6. §.1. Magna igitur ratione post alios felicis recordationis Bonifacius Papa Octauus de fratrum suorum consilio perpetua constitutione sanciuit, vt si quis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem fuerit hostiliter insecutus, aut percusserit, aut cœperit, aut mandauerit id fieri, sociusq. fuerit facientis, factumue ratum habuerit, seu dederit consilium vel fauorem, aut receptauerit, aut defenderit scienter eundem, tanquam læsæ maiestatis reus, perpetuo sit infamis, & prætere a diffidatus, bannitus, et intestabilis. omnia eius ædificia ruinæ perpetuæ subiaceant, nullus ei debita reddere, nullus ei in iudicio respondere teneatur, bonis omnibus Fisco, vel Reipublicæ applicatis. Idem etiam feudis, beneficijs, & officijs, spiritualibus & temporalibus, sit ipso iure priuatus, sed & ipse insectans excommunicationis sententiam incurrat, quam solus Rom. Pontif. excepto mortis articulo, valeat relaxare.

Sed tam non sufficere constitutionem, tangit hic Pōtif. §.2. Sed ne hæc quidem constitutio, propter abdita consceleratorum consilia, omnino satis esse noscitur ad huiusmodi sacrilegia amplius prohibenda. Qui enim alicui vim inferre sibi proponunt, id secreto, in occulto vt maxime machinantur veluti impium illud facinus indicat in personam dilecti filij nostri Caroli tituli sanctæ Praxedis presbyteri Cardinalis Borrhomæi, Ecclesiam Mediolanensem sanctissimis institutis studiose informātis proxime attentatum. Quæ res nos grauius commouet, vehementiusque excitat omnia exquirere, vt nobilissimæ corporis nostri partes vndique protegantur. Quibus enim præsidio erimus, quibus suppetias afferemus, quos denique tutabimur, si templi DEI basis, si clarissima Ecclesiæ lumina, si speciales filios, qui pro animabus populorum, pro fide, pro iustitia, pro vnitate peruigilant, inultos deseramus?

§.3. Itaque sanctioni prædictæ de simili fratrum nostrorum consilio adijcientes, Statuimus, vt quisquis, etiā à nudo consilio, aut simplici fauore, aut omnino à cæteris prædictis alienus, quempiam authorum, administrorum, vel consciorum, coniurationis siue conspirationis, aut commisti, committendiue criminis in personam Cardinalis, illorumue fautorum, receptorum, vel occultatorum, siue ex renunciatione sibi protinus, vel per interpositam personam, aut litteras facta, cognouerit, siue ex scripturis, cœtu, conatu, concursu, insidijs, alijsue signis & indicijs qualemcunque scientiam habuerit, vel etiam coniecerit, quiue horum quicquam intellexerit, quantumcūque res alias occulta sit, quamprimum id Roman. Pontif. si in Curia fuerit, sin autem Ordinario loci, vel si Cardinalis ipse Ordinarius extiterit, propinquiori Episcopo, & si crimen nondum commissum fuerit, etiam ipsi Cardinali properet reuelare. Quicunque vero etiam non subditus, & omnino extraneus defecerit, cuiuscunque dignitatis fuerit, prædicto sit excommunicationis laqueo innodatus, pariterque maiestatis reus infamiam, & omnes pœnas prædictas eo ipso incurrat. Propterea easdem pœnas imponit scientibus & non reuelantibus.

§.4. Eadem nihilominus constitutione quo ad reliquas eius partes, ac cæteris omnibus sanctionibus canonicis & ciuilibus, ad talium coertionem editis, in suo robore duraturis. Pœnas alias præseruat.

§.5. Porro si quis ad sanitatem reuertens, rem adhoc incognitam retexerit, omni noxa penitus liberetur. Rem deferēs liberatur.

§.6. Cæterum loci Ordinarius secreto cum casum ad se delatum, prædicto Pontifici primo quoque tempore nunciare, & interim rem omnem ab stirpe exquirere, & si necessitas tunc postulet, seculare quoque brachium adhibere. Ordinarius Papæ significet.

§.7. Sed ne quisquam horum ignorationem valeat excusare, iubemus præsentes valuis Ecclesiæ Sancti Ioānis Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, vbi publicabuntur appendi, eisq. detractis earum exempla eo in loco relinqui, & eas pariter ab omnibus locorum Ordinarijs, in suis Ecclesijs, locisq. insignibus promulgari. Iussio publicat. in Vrbe, & extra.

§.8. Quia vero difficile nimis esset ipsas præsentes, quocunque illas opus erit perferre, Volumus earū exempla etiam impressa, notarij publici manu, & Prælati ecclesiastici, eiusue curiæ sigillo obsignata, eandem illam prorsus fidem, in iudicio & extra illud vbique gentium facere, quam ipsemet præsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ. Transumptorum fides.

§.9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ adiectionis, statuti, iussionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Sanctio pœnalis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono, quartodecimo Calend. Ianuarij, Pontificatus nostri Anno quarto. Dat. P. An. 4. 19. Decemb.

Ego Pius V. Catholicæ Ecclesiæ Episc. PP. Subscr.

Vtinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas iustificationes tuas.

Cardinalium subscriptiones.

Io. Card. Moronus Episcopus Portuen.
Christophorus Madrucius Episcopus Prænestin.
Otho Card. Truchses Episcopus Albanen.
A. Card. Farnesius Vicecanc. Episcopus Tusculan.
Io. Bapt. Cicada Episcopus Sab. Card. S. Clem.
Ego Iulius Cardinalis Vrbinus.
Ego Io. Riccius Card. Politianus.
Ego Scipio Cardinalis Pisarum.
Ego Iacobus Cardinalis Sabellus.
Ego Io. Ant. Card. S. Georgij.

Ego Ph. Card. à Burdisera.
Ego Hugo Boncompag. Card. S. Sixti.
Ego Alexander Card. Sfortia.
Ego Flauius Card. Vrsinus.
Ego A. Cardinalis Cribellus.
Ego Guido Card. Vercellen.
Ego B. Card. Lomellinus.
Ego Guilelmus Card. Sirletus.
Ego Antonius Card. Granuelanus.
Ego Franciscus Card. Pacecus.
Ego M. Ant. Card. Amulius.
Ego Hieronymus Card. de Corrigio.
Ego Io. Franciscus Card. de Gambara.
Ego Hip. Card Ferrarien.
Ego Ind. de Aualos Card. Aragona.
Ego P. Card. de Sancta Cruce.
Ego Z. Card. Delphinus.
Ego Io. Fran. Card. Commendonus.
Ego Marcus Ant. Cardinalis Bobba.
Ego F. Michael B. Card. Alex. Camer.
Ego F. Cardinalis Alciatus.
Ego Hieronymus Card. Simoncellus.
Ego Ferd. Card. de Medicis.
Io. Paulus Cardinalis ab Ecclesia.
A. Cardinalis Caraffa.

Publicatio.

Anno à natiuitate Domini 1570. indictione 13. die quinta Ianuarij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. retroscriptæ litteræ Apost. affixæ, & publicatæ fuerūt ad valuas Ecclesiæ S. Io. Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorū de Vrbe. & Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, vt moris est, per nos Ioannem Freile & Iulium Parinum, & Ioannem Bornotum Sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores dimissis copijs in omnibus supradictis locis earundem litterarum copijs impressis affixis.

Io. Gerardi Magister Cursorum.

XCIV.

Confirmatio constitutionis Greg. XI. ac sententiæ latæ in Rota Romana ad fauorem sacrosanctæ Ecclesiæ Lateranen. de Vrbe, circa eius præeminentiam, & superioritatem, & prærogatiuam, supra omnes Vrbis & Orbis Ecclesias, ac Basilicam S. Petri de Vrbe.

Aliqua de hac Lateran. Ecclesia vide supra in constit. 4. Honor. III. Sedis. fol. 46. Et de eius præeminentia, vide in const. 1. Greg. XI. supra fol. 220.

Edita An. D. 1569.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INfirma æui conditio sæpe efficit, vt res vel maxime perspicuæ & immemorabiles, perplexi erroris caligine sensim obductæ, in grauia discrimina prolabantur.

Causæ ob quas Ecclesiæ Lateranensis prærogatiua in dubium reuocata fuit.

§. 1. Quo genere affecta sacrosancta Ecclesia nostra Lateranen. post tot insignes ruinas, quæ ei tenebrosis illis seculis acciderant, quibus plerique omnes Rom. Pontif. aut Religionis studio, aut componendæ pacis gratia, aut bellorum periculo, longe ab Vrbe, sæpe enim in Gallijs agebant, de summa quoque iuris sui, & honoris prærogatiua perperam laborauit. Etenim longo post interuallo, quam fel. recordat. Leo Papa Quartus parta de Saracenis spectabili victoria, Vrbem sui nominis, præsidiumq. ad Vaticanum statuerat, cum reduces deinceps Pont. in alijs, atque alijs Vrbis Ecclesijs vti cuique tutum aut commodum erat considerent, prædicta Ecclesia, ex tam multis direptionibus, quasi solitudine facta, Sacerdotes Basilicæ Principis Apostolorum cum parilis vetustatis gloria, tum nomine & dignitate illustres & insignes ab ea rerum commutatione, prædictum sibi ius nixi sunt vindicare.

Gregorius xj in rubr. citatus, eā supremū locū tenere definiuit.

§. 2. Quam rem non ferens Gregorius Papa XI. qui etiam tunc Auinioni sedebat, vt omnem dubitationem eximeret, declarauit & definiuit, prædictam Ecclesiam Lateranen. præcipuam Sedem suam dictæ Basilicæ, ac cæterarum omnium Vrbis & Orbis Ecclesiarum maximum supra illas omnes locum tenere.

Rota etiā cui Pius iv. hunc articulū decidendum cōmisit, idem pronunciauit.

§. 3. Sed dicti Sacerdotes translato inde prorsus Pontificum domicilio, elatiores quandocunque res tulit audentius institerunt, donec Pius Papa Quartus antecessor noster merito commotus, quod in cleri conuentu & supplicationibus res turbæ intercederent, molestæq. dissensiones fierent, huic tamen controuersiæ finem constituere volens, causam vniuersam dilecto filio Magistro Francisco Sermento causarum Palatij Apostolici Auditori commisit audiendam, & omni appellatione præcisa penitus terminan. Qui vocatis vtrinque Capitulis, in ipsa causa rite procedens, definitiua sententia ex communi aliorum dicti Palatij Auditorum consilio nuper prolata, declarauit, ius præcedendi & prærogatiuam honoris, locique nobilioris ac supremi, etiam supra canonicos, beneficiatos, clerum, & personas prædictæ Basilicæ in processionibus solemnibus, & decretis, cæterisq. omnibus actibus, publicis & priuatis, ad canonicos, beneficiatos, & clerum dictæ Ecclesiæ Lateranen. omnino pertinere. Quin etiam perpetuo silentio his rebus imposito, res iudicata ita executioni mandata est, vt habitis postea Cleri Conuentibus ac supplicationibus, sacerdotes omnes prædictæ Ecclesiæ Lateranen. supremum ibi locum etiam supra omnem clerum dictæ Basilicæ re ipsa obtinuerint.

Hic Pont. omnia cōfirmat suppletq. defectus.

§. 4. Quocirca nos tuendi iuris studio, hanc sententiam atque declarationem & definitionem, & litteras prædicti Gregorij Papæ, & quæcunque in litteris ipsis continentur, Motu proprio, certaque quam habemus prædictorum omnium scientia, auctoritate Apostolica approbamus & confirmamus, deque Apostolicæ potestatis plenitudine supplemus omnes & quoscunque iuris & facti defectus, si qui in processu & actibus repetiantur inesse. & vti ipse Gregorius Papa optimo iure fecit, itidem definimus, iubemusq. Capitulum & Sacerdotes, personasq. omnes dictæ Basilicæ vbique semper sententiæ & definitioni parere.

Appellationem reijcit.

§. 5. Statuentes vt nulla omnino ipsorum prouocatio & testificatio, vel reclamatio, siue in iudicium producta, siue clam interiecta, præterita & futura noceat, nec prorsus vim habeat, materiamue denuo tribuat litigandi.

Nihil in contrarium tētari mandat.

§. 6. Præcipimus igitur atque interdicimus eisdem ne posthac quicquam audeant suscitare. quicunque, siue vniuersi siue singuli, contrafacient, vel nitentur, eos canonicatu præbenda dignitate beneficio, & officio priuamus, priuatosque ad futura inhabiles declaramus, eo ipso.

Sic sēper iudicari iubet.

§. 7. Decernentes sic in his, & alijs omnibus supradictis, per eosdem Iudices, & quosuis alios, omni & quacunque aliter iudicandi & interpretandi facultate penitus adempta vbique iudicari debere, ac irritum & inane quicquid secus per quoscunque scienter vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus contrarijs quibuscunque.

Transumptis credi præcipit.

§. 8. Volumus autem, vt præsentes in Cancellariæ Apostolicæ libro, appellato quinterno, describantur, ipsorumque exempla notarij publici manu, & Prælati ecclesiastici, eiusue Curiæ sigillo obsignata, eandem illam omnino fidem in iudicio & extra illud, vbique locorum faciant, quod ipsæmet præsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctiones pœnalē addit.

§. 9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, confirmationis, suppletionis, definitionis, iussionis, statuti, præcepti, interdicti, decreti, priuationis, declarationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 4. 21. Decemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 12. Cal. Ianuarij, Anno Domini 1569. Pontificatus nostri anno 4.

Papæ subscr.

Ego pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Duæ

XCV.

Duæ sententiæ diffinitiuæ conformes latæ pro Fabrica S. Petri de Vrbe, faciunt rem iudicatam in ea parte, in qua sunt conformes. Et commissiones appellationũ quæ simpliciter concederentur à Signatura, semper intelliguntur cum clausula, sine præiudicio executionis duarum conformium.

Cætera quæ Fabricam respiciunt indicaui sup. ad const. 3. Clem. VII. Admonet. fol. 562. & in tribus const. subseqq.

Edita An. D. 1569. *PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. ETsi omnium litium finem ea qua possumus celeritate procuramus, eas tamen quæ Fabrica nostra S. Petri pro executione legatorum ad pias causas relictorum recuperatione, bonorum ecclesiasticorũ male alienatorum, & aliorum iurium suorum agitat, ne in nimis longum cum ipsius Fabricæ detrimento protrahantur libenter accelerare satagimus, & ad eas operarias manus fauorabiliter impartimur.

Causa huius const. §. 1. Accepimus sane nuper, quod tenores bonorum, & pecuniarum ad pias causas relictorum, ac bonorum ecclesiasticorum male alienatorum, & aliorum quorumcunque iurium ad Fabricam ipsam spectantium, in consignationibus huiusmodi bonorum, & solutionibus faciendis adeo sunt morosi, vt illam quantum possunt subterfugere nitantur, Fabricam proinde expensis & laboribus frustrando.

Duæ sententiæ pro Fabrica faciunt rẽ iudicatam, & commissiones appellationis signatæ cẽseantur cũ clausula, sine præiudicio executionis duarum conformium. Scias tamen quod à prima sententia iudicis Collegij, appellatur ad ipsum Collegium, vt sup. in bulla 3. Clem. vij. §. 2. Nos præmissis opportuna remedia adhibere volentes, ac dilectos filios Deputatos, & Collegium Fabricæ huiusmodi, eorumque singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluẽtes, & absolutos fore censentes, Motu proprio, non ad ipsorum Deputatorum & Collegij, vel alicuius eorum, aut pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera liberalitate, & ex certa scientia nostris, eisdẽ Deputatis & Collegio, illorumq. Ministris, vt in huiusmodi causis, duabus pro se reportatis sententijs conformibus, in ea parte in qua erunt huiusmodi sententiæ conformes, executionem paratam habeãt, atque huiusmodi sentẽtiæ executioni debitę demandẽtur, partesq. proinde appellantes minime audiri, nec eorum appellationes admitti, minusq. illarum virtute, commissiones, preces, aut rescripta vllo modo impetrari aut concedi, neque etiam quoquo modo impetratis aut concessis vti, aut se illis iuuari vllatenus possint vel præsumant, & si quæ etiam per nos aut successores nostros Romanos Pontifices, & manu nostra propria, vel Cardinalem Signaturæ nostrę Iustitiæ prefectum pro tempore existentem, aut officium Contradictarum, sub quibusuis verborum formis concepta & signata, etiam si Motu simili concedi contigerit, illa semper intelligantur esse cum clausula, sine præiudicio executionis duarum conformium, decreto irritanti etiam apposito, nec iudicibus ad quos directæ erunt aliquam facultatem tribuant, inhibitionesque & censuras earum vigore emanatas, nullas & nullius esse valoris & momenti, volumus atque decernimus.

Clausulæ præseruatiuæ. §. 3. Decernentes præsentes litteras nullo vnquam tẽpore, de subreptionis vel obreptionis, vitio aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, vel inualidari, etiam ex eo capite quod interesse habentes vocati non fuerint, aut ad iuris terminos reduci, minusq. in ius vel controuersiam vocari posse, sed semper validas & efficaces existere, suosq. plenarios effectus sortiri, minusq. sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus & derogationibus comprehendi vllatenus posse, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas esse, & censeri.

§. 4. Sicq. per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi facultate, iudicari debere. irritum quoq; & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Decretum irritans.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis Apostolicis, necnon in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, ac quibusuis, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, et litteris Apostolicis quibusuis personis, in genere vel in specie quomodolibet concessis, cõfirmatis & approbatis. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cęterisq. contrarijs quibuscunque. Clausula derogatoria.

§. 6. Volumus autem quod præsentium transumptis, etiam impressis, manu Secretarij, & sigillo dictæ Fabricę subscriptis & munitis, eadem prorsus in iudicio & extra fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forẽt exhibitę vel ostensę. Transumptorum fides.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginã nostræ absolutionis, voluntatum, decretorum, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Sanctio pœnalis.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo nono, vndecimo Calen. Ianuarij, Pontificatus nostri Anno quarto. Dat. P. An. 4. 22. Decemb.

XCVI.

Facultas Collegij Deputatorum Fabricę Basilicę S. Petri de Vrbe, exequendi omnia pia legata, infra annum à die mortis testatorum realiter non adimpleta, cum retentione quintę partis pro subuentione d. Fabricę.

Istud Collegium instituit Clem. VII. vt sup. in eius constit. 3. Admonet. fol. 562. vbi plene dixi. Et de ea habes etiam in const. hanc præcedẽte, & in duabus subseqq.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Edita An. D. 1569.

Exordium. DEcet nos qui omnium Ecclesiarum specialem in Domino curam gerimus, Basilicę nostrę Sancti Petri ita intendere, vt ei omnia quę possumus auxilia prębeamus.

Causa huius concessionis. §. 1. Sane sicut accepimus, licet alias diuersi Romani Pontifices prędecessores nostri, cupientes perfectioni Fabricę Basilicę huiusmodi, quę omnium Ecclesiarum totius Orbis mater est, & magistra, & admodum crescit structura, de necessarijs expensarum pecunijs opportune prouidere, pro tempore existentibus eiusdem Fabricę Collegio Deputatis, eorumque ministris, diuersas facultates, priuilegia, & indulta, per eorum litteras concesserint, quibus, inter cętera, quod omnia & singula legata pia hactenus & pro tempore executioni non demandata exequi facere, & pro huiusmodi executione ipsorum legatorum, quintam partem pro ip. a Fabrica, sub certis modo & forma retinere possint expresse cauetur. Ipsique Collegium, tam in multis ciuitatibus iurisdictioni nostrę subiectis, quam dominijs Regni Neapolitani, & dilecti filij nobilis viri Cosmi Medices Florentię & Senarum Ducis passim huiusmodi pia legata exequi faciant, ex quorum quinta parte maximis expensarum oneribus Fabricę præfatę in magna parte succurratur, dilectus filius noster, in Alma Vrbe & eius districtu Vicarius in spiritualibus generalis vigore specialis super hoc a Sede Apostolica

lica licentię & facultatis concessę, in huiusmodi legatis in dicta Vrbe executioni demandandis, à certis annis se intromiserit in graue ipsius Fabricę pręiudicium.

Facultas de qua in rub.

Hoc intellige etiā in legatis vellent in exacta relinquere, vt sup. in bulla 31. Pauli 3. Dum ad. fol. 400.

§. 2. Nos qui intimis cordis desiderijs exoptamus, vt dicta Fabrica quanto citius fieri poterit, ad debitum finē perducatur, ipsaque Fabrica attenta mala temporum qualitate, ob pecuniarum defectum, magna parte subsistere, verendumque sit, ne si in totum deseratur, etiam quod iam factum est corruat, in diuinę maiestatis offensam & Reipublicę Christianę dedecus, ac propterea omnibus quibus possumus fauoribus succurrere cupientes, eosdemque Collegium & Deputatos, eorumque Ministros à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum pręsentiū duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, necnon facultatis eidem Vicario concessę tenores pręsentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad ipsorum Deputatorum & Collegij, vel Ministrorum huiusmodi, vel alicuius eorum nobis super hoc oblatę petitionis instantiam, sed ex mera liberalitate & certa scientia nostris, eisdem Deputatis & Collegio Fabricę huiusmodi facultatem eidem Vicario concessam ad hoc vt elapsis quindecim mensibus à die obitus testatorum, & quomodolibet per vltimam voluntatem disponentium computandis, Collegium & Deputati Fabricę huiusmodi legata, in quibus ipse Vicarius non prąuenerit, iuxta formam facultatum pręfato Vicario, & aliarū ipsi Fabricę concessarum exequi facere possit, per pręsentes concedimus & impartimur, illamq. ad eosdem Deputatos extendimus & ampliamus, illosq. desuper à quoquam impediri minime debere.

Clausulę pręseruatiuæ.

§. 3. Necnon pręsentes litteras nullo vnquam tempore, de subreptionis vel obreptionis, vitio aut intentionis nostrę, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, aut inualidari, etiam ex eo capite quod interesse habentes vocati non fuerunt, aut ad iuris terminos reduci, minusq. in ius vel controuersiam vocari posse, sed semper validas & efficaces existere, suosq. plenarios effectus sortiri, minusq. sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, & derogationibus comprehendi vllatenus posse, sed semper ab illis exceptas, & quoties illę emanabunt, toties in pristinum statum restitutas esse & censeri.

Decretum irritans.

§. 4. Sicque per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi facultate, iudicari debere, ac quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Clausul. derog.

§. 5. Non obstantibus pręmissis ac quibusuis Apostolicis, necnon in prouincialibus & synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, ac quibusuis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis personis, in genere vel in specie, quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis & innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, illorumq. totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio seu qualibet alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi pręsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrariis quibuscunque.

Fides transumptorum.

§. 6. Volumus autem quod præsentium transumptis etiam impressis, manu Secretarij, & sigillo Collegij dictæ Fabricæ subscriptis & munitis, eadem prorsus in iudicio & extra fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitę vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 4. 22. Decemb.

Dat. Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo nono, vndecimo Calend. Ianuarij, Pontificatus nostri Anno quarto.

XCVII.

Facultas Collegij & Deputatorum Fabricæ Basilicę S. Petri de Vrbe, exequendi quæcunque legata pia, infra triennium à die obitus testatorum non impleta, cum retentione medietatis eorum pro d. Fabrica.

Alia de Fabrica plene indicata sunt in constit. 8. Clem. VII. sup. fol. 562. Admonet. Et de ea habes etiam in duabus const. istam præcedentibus.

Edita An. D. 1569.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EXigit incumbentis nobis Apostolicæ seruitutis officium, vt Fabricæ nostræ Basilicæ sancti Petri vtilitati prospicere satagentes, ac libenter ipsi concedamus, quæ eius vtilitati credimus expedire.

Applicatio de qua in rubric.

§. 1. Hinc est quod nos qui nuper accepimus, quod tam in Alma Vrbe nostra, quam in alijs ciuitatibus, terris, dominijs, locis & regnis, reperiuntur multa legata à pijs testatoribus facta, ad effectum celebrationis Missarum, & recitationis diuinorum officiorum, necnon erogationis eleemosynarum diuersis Ecclesijs, monasteriis, hospitalibus, & aliis piis locis, ipsaque legata hæredū auaritia, seu alias per triennium retroactum executioni debitæ demandata non fuerint, volentesq. tam super præmissis ea quæ conueniunt adhibere remedia, quam Fabricæ præfatæ vtilitatem aliqua ex parte procurare, ac dilectos filios Deputatos & Collegium Fabricæ huiusmodi, eorumque singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat cōsequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, Motu proprio, non ad ipsorum Deputatorum & Collegii, vel alicuius eorum, aut pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, Deputatis & Collegio huiusmodi, si & postquam iuxta tenorem priuilegiorum, & facultatum sibi concessorum legata huiusmodi executioni debitę demandari fecerint, vnā illorum medietatem, reliquam vero loco cui legata fuerint, applicamus & appropriamus.

Clausul. preseruatiua.

§. 2. Decernentes pręsentes litteras nullo vnquam tēpore de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostrę, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, aut inualidari, etiam ex eo capite quod interesse habentes vocati non fuerint, aut ad iuris terminos reduci, minusq. in ius vel controuersiam vocari posse, sed semper validas & efficaces existere, suosq. plenarios effectus sortiri, minusq. sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus & derogationibus comprehendi vllatenus posse, sed semper ab illis exceptas, & quoties illę emanabunt, toties in pristinum statum restitutas esse & censeri.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, iudicari debere. irritū quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausul. derog.

§. 4. Non obstantibus pręmissis, & quibusuis Apostolicis, necnon in prouincialibus & synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, ac quibusuis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusuis personis, in genere vel in specie, quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis & innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua mentio habenda foret, tenores huiusmodi pręsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore perman-

mansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Fides transumptorum. §.5. Volumus autem quod præsentium transumptis etiam impressis, manu Secretarij, & sigillo Collegij præfatæ Fabricæ subscriptis & munitis, eadem prorsus in iudicio & extra fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitę vel ostensę. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

B.P. An. 4. 22. Decemb. Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo nono, vndecimo Calendas Ianuarij, Pontificatus nostri Anno quarto.

XCVIII.

Facultas Collegij Deputatorum Fabricæ basilicæ S. Petri de Vrbe, reuidendi & rescindendi quascunque alienationes bonorum ecclesiasticorum male alienatorum, & eiusmodi causas cognoscendi, cum applicatione Fabricæ fructuum exinde à detentoribus indebite perceptorum &c.

Alia de materia Collegij & Fabricæ, notaui sup. in constit. 3. Clem. VII. fol. 562. Admonet. Et de ea habet etiam in tribus const. istam præcedentibus.

De alienationibus autem bonorum ecclesiasticorum, dixi sup. ad constit. 5. Pauli II. Ambitiosæ. fol. 329.

Edita An. D. 1570. *PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. ETsi de singulis pastoralis officij cura nos admonet esse sollicitos, Fabricam tamen sancti Petri, quam speciali quadam cura nobis cognoscimus esse commissam, specialis intentionis fauore prosequimur, eamq. gratiis attollimus opportunis.

Symmachi const. est 1 c. 6 de Reb. Eccl. non alien.

Pauli Secūdi bulla est sup. fol. 329.

§.1. Accepimus sane nuper quod diuersæ personę tam ecclesiasticæ quam seculares, quamplura bona, possessiones & terras ad Ecclesias etiam Metropolitan. monasteria, beneficia, domos, & alia regularia, ac alia pia loca, necnon Hospitalia, pertinentia & spectantia, prætextu diuersarum alienationum eis contra tenorem litterarum felicis record. Symmachi, & Pauli Secundi, ac aliorum Rom. Pontificum prædecessorum nostrorum, aut sine Apostolicæ Sedis licentia, seu illarum forma non seruata, aut alias in euidens damnum & præiudicium Ecclesiarū, monasteriorum, beneficiorum, & piorum locorum huiusmodi factorum occupauerunt, & detinuerunt, ac de pręsenti occupent & detineant.

Facultas Fabricæ rescindēdi alienationes bonorum eccles. absque licentia Sedis Apostolicæ, aut non seruatis solemnitatibus, aut in eā rum ecclesia non factas.

§.2. Nos præmissa conniuentibus oculis pertransire nequeuntes, vtpote, quæ in diuinæ maiestatis offensam, ac Ecclesiarum & Ordinis clericalis detrimentum tendāt, vtque Fabricæ præfatæ maximis necessitatibus succurramus, Dilectos filios Collegium, & Deputatos Fabricæ præfatæ, eorumque pro tempore Auditores & Ministros, ac eorum singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, cēsuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt ad effectum pręsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, Motu proprio, non ad ipsorum Deputatorum & Collegij, ac Auditorum, & ministrorum præfatorum, vel alicuius eorum, aut pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac de mera nostra liberalitate & Apostolicæ potestatis plenitudine, eisdem Collegio et deputatis, eorumq. pro tempore Auditoribus & ministris præfatis, vt omnes & singulas alienationes in emphyteusim, seu censum perpetuum, aut tertiam vel aliam generationem, seu hominis vitam, aut aliud tempus vltra triennium, locationes vel concessiones, seu permutationes, aut occupationes, de quibusuis terris, possessionibus aut alijs bonis immobilibus, seu rebus & iuribus, tam spiritualibus quam temporalibus Ecclesiarum, Monasteriorum, domorum, beneficiorum, hospitalium, & aliorum piorum locorum quorumlibet sine Sedis Apostolicæ licentia, aut illius forma non seruata, in damnum Ecclesiarum, seu solemnitatibus iure requisitis, aut constitutionibus ipsorum Monasteriorum seu domorum minime seruatis, aut alias nulliter hactenus factas reuidere, & consito sibi quantum sufficere videbitur de præmissis, illas, & contractus superinde, sub quibusuis formis & verborum expressionibus habitos & celebratos, etiam si iuramento vallati existant, eorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur pro expressis habentes, auctoritate Apostolica ad solius præfatæ Fabricæ procuratoris instantiam, etiam parte inuita, & contradicente, facta sibi prius intimatione per tres menses, tenore præsentium rescindere, irritare, cassare, & annullare.

Et tertiā partē bonorum fructuum recuperandorum applicādi Fabricæ.

Imo loco tertiæ partis possunt percipere omnes fructus indebite perceptos &c. vt infra mox declaratur.

§.3. Ipsosq. detentores & occupatores, ad terras, possessiones, & bona, res, & iura præfata, vt præfertur detenta & occupata relaxandum, & de fructibus, tam hactenus perceptis, & qui percipi potuerunt, quam in posterum percipiendis, realiter satisfaciendum, cogere & compellere. Bonorumq. & fructuum recuperandorum huiusmodi tertiam partem ipsi Fabricæ, reliquis duabus partibus Ecclesijs, monasterijs, beneficijs, domibus, hospitalibus, & pijs locis ad quæ bona ipsa spectabunt, cum effectu consignatis, vendicare & applicare possint & valeant, facultatem & auctoritatem, concedimus & impartimur. Ita vt eisdem Collegio, deputatis, eorumque Auditoribus & ministris liceat dictæ tertiæ partis huiusmodi bonorum præfatæ Fabricæ, vt præmittitur, applicatorum corporalem possessionem propria auctoritate libere apprehendere, illamq. in dictæ Fabricæ vsus, & vtilitatem absque alia Sedis Apostolicę, & superiorum Ecclesiarum, monasteriorum, domorum, beneficiorum, hospitalium, & aliorum piorum locorum, ad quæ bona ipsa, & fructus spectabunt licentia, alienare, vendere, & conuertere, diœcesani loci, vel cuiusuis alterius licentia desuper minime requisita.

Clausula præseruatiua.

§.4. Decernentes præsentes litteras nullo vnquam tempore, de subreptionis vel obreptionis, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, aut inualidari, etiam ex eo capite quod interesse habentes, vocati non fuerint, aut ad iuris terminos reduci, minusque in controuersiam vocari posse, sed semper validas & efficaces existere, suosque plenarios effectus sortiri, minusque sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, & derogationibus comprehendi vllatenus posse, sed ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statū restitutas esse, & censeri. Sicq. per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi facultate, iudicari debere. irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§.5. Non obstantibus pręmissis, ac quibusuis Apostolicis, necnon in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, ac quibusuis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusuis personis, in genere vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica & expressa mentio habenda, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cęterisque contrarijs quibuscunque.

Fides transumptorum.

§.6. Volumus autem quod præsentium transumptis etiam impressis manu Secretarii, & sigillo Collegij dictæ Fabricæ subscriptis & munitis, eadem prorsus in iudicio & extra fides adhibeatur, quæ pręsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum

Dat. P. An. 4. 1. Ianuarij.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono, Cal. Ianuarij, Pontificatus nostri Anno 4.

Sequitur extensio d. facultatis, etiam quo ad cognitionem causarum dd. alienationum.

Edita An. D. 1570.

PIVS EPISCOPVS,
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EXigit incumbentis nobis Apostolicæ seruitutis officium, vt Fabricam Basilicæ Principis Apostolorũ de Vrbe, tanquam peculiari nostræ curæ commissam, specialiori cura amplectentes, non modo ea quæ illi concessa reperimus conseruemus, verumetiam nouis semper concessionibus decoremus, vt exinde maioribus suffulta præsidijs celerius ad finem debitum perducatur.

Hic Põtifex facultatẽ de d. Collegio Fabricę S. Petri, reuidẽdi, & rescindẽdi alienationes bonorum ecclesl. factas absque licentia Sedis Apostolicę aut non seruatis solemnitatibus, vel in damnum Ecclesl. vt hic & sup. in constitut. præmissa.

§. 1. Sane licet alias nos ex certis tunc expressis causis per alias nostras Motu proprio confectas litteras, dilectis filiis Collegio & Fabricæ præfatæ deputatis, eorumque pro tempore Auditoribus & Ministris, vt omnes & singulas alienationes, in emphiteusim seu censum perpetuum, aut ad tertiam vel aliam generationem, seu hominis vitam, vel aliud tempus, vltra triennium locationes vel concessiones, seu permutationes, aut occupationes, de quibusuis Terris, possessionibus, aut alijs bonis immobilibus, seu rebus & iuribus, tam spiritualibus quam temporalibus, Ecclesiarum, Monasteriorum, & domorum, Hospitalium, & aliorum Piorum locorum quorũlibet sine Sedis Apostolicæ licentia, aut illius forma non seruata, vel in damnum Ecclesiarum, seu solemnitatibus à iure requisitis, aut constitutionibus ipsorum Monasteriorum seu domorum minime seruatis, aut alias nulliter eatenus factas reuidere, & consilio sibi quantum sufficere videretur de aliquo ex præmissis, illas & contractus superinde, sub quibusuis formis & verborum expressionibus factos & celebratos, etiam si iuramento, & confirmatione Apostolica vallati existerent, ac alias sub certis modo & forma, Apostolica auctoritate, ad solius ipsius Fabricæ procuratoris instantiam, etiam parte inuita, & contradicente, facta sibi prius intimatione per tres menses, rescindere, irritare, cassare, & annullare; ipsosq. detentores & occupatores ad terras, possessiones, & bona, necnon res & iura præfata, vt præfertur, detenta & occupata, relaxandum, & de fructibus tam eatenus perceptis, & qui percipi potuissent, quam in posterum percipiendis realiter satisfaciendum, cogere & compellere, bonorumque & fructuum huiusmodi tertiam partem ipsi Fabricæ, reliquis duabus partibus Ecclesiis, monasterijs, beneficijs, domibus, Hospitalibus, & pijs locis, ad quæ bona ipsa spectarent, cum effectu consignatis, vendicare & applicare possent & valerent, facultatem & auctoritatem concesserimus, prout in dictis litteris plenius continetur.

Quia tamen multæ causæ coram diuersis iudicibus pendebant super præmissis, & nõ expediebantur, ideo Pont. dat facultatem colligi illas ad se auocandi, & cognoscendi.

§. 2. Nuper tamen, sicut nos accepimus, in prosecutione litterarum huiusmodi in hac Alma Vrbe, & multis altis Ciuitatibus, & locis Collegium præfatum, & eius Ministri inuenerint nonnullas causas super recuperatione huiusmodi terrarum, possessionum, & aliorum bonorum immobilium, rerum & iurisdictionum diuersis iudicibus, etiam causarum Palatij Apostolici Auditoribus, commissas & delegatas, vel ordinaria auctoritate agitatas, in quibus à multo tempore citra Abbatum, Priorum, & Commendatariorum, Rectorum, Administratorum, Canonicorum, Capitulorum, & aliorum beneficiatorum negligentia, seu impotentia, aut alia ex causa, aliquis iudiciarius actus releuans seruatus non extitit, & interim Monasteria, Ecclesiæ, domus, Hospitalia, & alia loca præfata detrimentum non modicum sustineant. Nos singularum causarum præfatarum statum, & merita, nominaq. & cognomina Iudicum & collitigantium præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, eisdem deputatis & Collegio, eorumque Commissarijs, Auditoribus, & Ministris, vt omnes & singulas causas huiusmodi, in quibus saltem per biennium aliquis iudiciarius releuans actus vltra fatalium prorogationes seruatus non fuerit, in eisdem statu & terminis in quibus reperiuntur, à quibuscunque Iudicibus, tam ordinarijs, quam delegatis, etiam si causarum Palatij huiusmodi Auditores fuerint, ad solius præfatæ Fabricæ procuratoris instantiam, etiam Abbatibus, Prioribus, Commendatarijs, Administratoribus, Rectoribus, Capellanis, Hospitalarijs, & alijs beneficiatis inuitis, reassumere & auocare, illasq. postquam, vt præfertur, reassumptæ & auocatæ fuerint, iuxta priuilegia & facultates eidem Collegio concessas & indultas, & prout procedere possunt contra eiusdem Fabricæ debitores, & in causis relictorũ ad pias causas cognoscere, decidere, ac fine debito terminare, facultatem concedimus.

Item, quia Episc. Bononien. & Rauennaten. in causis alienationum huiusmodi in sua diœcesi procedebat, & ideo facultates Fabricæ impediebantur.

§. 3. Insuper cum sicut etiam accepimus, licet in Ciuitate nostra Bononien. venerabilis frater noster Episcopus Bononien. vigore Concilij Tridentini, & Rauennaten. nonnullos ex clero ad locationes bonorum ecclesiasticorum, reuidendas & rescindendas deputasset, & ipsi admodum paucas sine debito terminassent, tamen post emanatas dictarum facultatum nostrarum in dictæ Fabricæ fauorem litteras, sub nomine ipsorum deputatorũ certum edictum publicatum fuerit, per quod inter cætera omnes & singulæ personæ ecclesiasticæ, necnon Rectores & Administratores Ecclesiarum, Monasteriorum, & piorum locorum moniti fuerunt, vt pro adimplemento sacrorum canonum, & constitutionum factarum, tam à nobis quam prædecessoribus nostris omni adhibita diligentia curarent recuperationem bonorum ecclesiasticorum per triginta annos ante Concilium Tridentinum quocunque titulo male alienatorum, eisdem iubendo, vt omni studio & diligentia in officio præfatorũ deputatorum, & posse eorum Notarij infra certum statutum terminum omnium bonorum à triginta annis, vt præfertur, computandis occupatorum, eorumque occupatorum cum ipsorum nominibus, & cognominibus, & ipsorum bonorum descriptionibus, & confinibus notitiam dare, ac quæcunque instrumenta, & scripturas tales causas concernentia exhibere deberent, ad hoc vt ipsi facilius in huiusmodi causis procedere possent, & successiue postquam Commissarius præfatæ Fabricæ suũ edictum iuxta tenorem præfatarum nostrarum litterarũ publicari fecerat, idem Episcopus à nobis quasdam litteras in forma Breuis obtinuerit, per quas eidem & pro tempore existenti Episcopo præsuli seu Administratori, aut eius, vel illius Vicario in spiritualibus generali, necnon dilectis filiis Iudicibus, & Reuisoribus, ac Syndicis ad id ab eodem Episcopo in synodo diœcesana, deputatis & pro tempore deputandis concessimus & indulsimus, vt omnes & singulas, ac quascunque alienationes, & concessiones quorumcunque bonorum ecclesiasticorum, factas & faciendas, Ciuitatis & diœcesis Bononien. & illarum causam & causas, reuiderent & cognoscerent summarie, simpliciter, & de plano, ac sola facti veritate inspecta, & in illis quæ constitutiones fel. record. Symmachi Secundi, & Pauli etiam Secundi Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, & in damnum Ecclesiarum, Monasteriorum, & piorum locorum facta fuisse comperissent, præhabita superinde congrua reuisione, adhibitisq. legitimis probationibus procederent, & prout iuris foret deciderent, & alia facerent, prout in edicto & litteris præfatis plenius continetur, quarum litterarum vigore aliud edictum super similibus publicatum extitit, quibus ipsæ personæ ecclesiasticæ, vt decet, obtemperantes dictas denunciationes in eorum officio detulerunt, & vt Commissarium præfatũ deluderent, præfati deputati ab edicto per eundem Commissarium facto appellarunt, & ipsum fere in omnibus causis præfatis præuenerunt.

Propterea Pontif. declarat Fabricæ cognitionem cognoscere posse ... causas ... dictarum & in ...

§. 4. Nos attendentes premissa, prout in Ciuitate Bononien. hactenus occurrerunt, etiam in multis aliis Ciuitatibus & diœcesib. simili vel alio modo occurrere posse, & si præfata Fabrica sic impediretur, hoc non sine graui ipsius detrimento succedere posse, volentesq. propterea eiusdem Fabricæ vtilitati consulere, ac edictorum, & lit-

[margin: ... eorum exemptorum à iurisdictione Ordinariorum & etiam non aliis causis ordinariis instituendis.]

& litterarum nostrarum præfatarum tenores similiter præsentibus pro expressis habentes, Motu & scientia similibus Collegio, Deputatis, Auditoribus, Commissarijs & Ministris Fabricæ præfatæ, vt ipsi in omnibus & singulis causis Monasteriorum, Abbatiarum, Prioratuum, domorum & aliorum exemptorum, sub iurisdictione ordinaria non comprehensorum, necnon alijs, in quibus processus nondum est instructus, etiam si in eis Ordinarius virtute litterarum nostrarum, vel ipsa ordinaria auctoritate præuenerit, modo & forma, quibus per præfatas litteras, vel alias concessum extitit procedendi, easq. cognoscendi, & fine debito terminandi liberam & amplam facultatem concedimus per præsentes.

[margin: Facultatemq. eidē Collegio concedit bona &c. pro locis pijs recuperata, de nouo in euidentē illorū vtilitatē dare in emphyteusim, vel ad tertiā generationem, aut aliter, & super fructib. componere.]

§.5. Præterea cum per litteras nostras præfatas eidē Collegio & deputatis concesserimus facultatem cogendi quaslibet personas ad restituendum bona, proprietates, & redditus Monasteriorum, Ecclesiarum, beneficiorum, domorum, & piorum locorum, vt præmittitur alienata, siue detenta & occupata, vna cum eorum fructibus per possessores & alios perceptis, & de facili euenire posset, vt plurimæ personæ, quæ per multos annos ipsa bona possederunt, & in eis plurima melioramenta fecerunt, ne bonis ipsis priuentur, canones, census, redditus, quæ pro bonis ipsis soluunt, cuperent augere, ita vt cederent in euidentem vtilitatem ipsorum Monasteriorum, Ecclesiarum, beneficiorum, domorum, hospitalium, & locorum piorum. Alijque tanta premerentur necessitate, vt ipsis, de fructibus per eos & eorum antecessores, & alias personas perceptis, integre satisfaciendi nulla sufficiat facultas, onerosumq. eis omnino videtur, cum ipsi forsan bonæ fidei possessores fuerint, talem summam soluere. Nos super præmissis paterna pietate prouidere cupientes, Volumus Collegium & deputatos præfatos, eiusque Commissarios, Auditores, & Ministros, postquam bonorum partem debitam huiusmodi iuxta formam litterarum nostrarum Monasterijs, Ecclesijs, domibus, capitulis, capellanis, beneficiatis, & pijs locis, ad ius & proprietatem Monasteriorum, Ecclesiarum, domorum, capitulorum, rectorum, capellanorum, beneficiorum, & piorum locorum, quorum antea erant, reduxerint, posse & valere eisdem possessoribus, aut alijs personis, de consensu eorum quorum interererit, sub honesto canone, siue censu, aut alias prout iustum eis videbitur, in euidentem tamen vtilitatem ipsorum Monasteriorum, Ecclesiarum, domorum, capitulorum, parochialium, Ecclesiarum, capellaniarum, & beneficiorum, ac locorum piorum, de nouo in emphyteusim seu censum perpetuum, aut ad tertiam vel aliam generationem, seu hominis vitam, aut aliud tempus eorum arbitrio locare & concedere, ac super fructibus male perceptis huiusmodi, si beneficiatorum eorundem ad id accesserit assensus componere. Deque tertia parte bonorum & fructuum huiusmodi ipsi Fabricæ, per dictas nostras litteras assignata arbitrio suo, etiam sine pro tempore existentium Abbatum, Priorum, Commendatariorum, Administratorum, Canonicorum, Capitulorū, Rectorum, & beneficiatorum eorundem consensu, et eis etiam inuitis, disponere & componere, ipsosque possessores, & alias personas cum eis contrahentes quietare, & absoluere posse.

[margin: Poss. forenq. bonorum in vtilitatē Ecclesiæ, sed nō seruatis solē nitatib. alienatore pœnis pecuniarijs Fabricæ ap. licas. punire, pro tali excessu, & fructibus perceptis, & eisdem terminū præfigere, ad obtinendum cōfirmationē à Sede Apostolica &c.]

§.6. Cumq. vt similiter accepimus inueniantur multa bona in euidentem vtilitatem Monasteriorum, Ecclesiarum, & piorum locorum huiusmodi, sed consuetis solemnitatibus vel alijs, de iure vel ex forma Ordinum & constitutionum Monasteriorum, capitulorum, Ecclesiarum, domorum, hospitalium, & piorum locorum requisitis non obseruatis, ac sine licentia vel confirmatione Apostolica alienata, Collegium, & deputatos, & eorum Commissarios, ac Ministros præfatos, possessores ipsos, pro excessibus & temerario ausu, ac fructibus perceptis indebite huiusmodi, eorundem Collegij deputatorum, Commissariorum, & Ministrorum arbitrio, pœnis pecuniarijs, omni & quacunque appellatione remota, in ipsius Fabricæ vtilitatem conuertendis punire & mulctare, eisdemq. possessoribus, & detentoribus competentem terminum sub præfatis pœnis, ad obtinendum debitam confirmationem, à nobis & Sede Apostolica præfigere. quod si neglexerint ipso termino elapso, ad incursus pœnarum huiusmodi, & ipsorum bonorum priuationem, omni appellatione postposita, procedere, etiam posse volumus & declaramus.

[margin: Possidentes quoq; monere, vt instrumenta concessionum huiusmodi, ac pacifica possessionē, & canonis solutione ostendant al. eosdem bonis ipsis priuare &c.]

§.7. Vlterius quoque cum plurima reperiantur Monasteria, Ecclesiæ, beneficia, Hospitalia, & pia loca, quæ instrumenta alienationum bonorum suorum penes se non retineant, sed solum eis canones, seu census illarum ratione persoluuntur, licetq. qui ea possident forsan penes se talia instrumenta habeant, illa tamen ostendere minime volunt, seque tuentur, quod per multum temporis spatium in bonorum eorundem solutionis possessione existant, eisdem Collegio, Deputatis, Commissarijs & Ministris, vt omnes & singulas personas bona ecclesiastica, vt præfertur, retinentes, possidentes, vel detinentes, nisi legitimam causam habuerint se excusandi, ad exhibendum per documenta & instrumenta publica titulos suos, quorum vigore bona huiusmodi possident, intra terminum eis præfigendū, sub pœnis & censuris sibi bene visis monere. quod facere recusantibus, aut non curantibus, iidem Collegium, & deputati, in ijs in quibus dicti possidentes à quadraginta annis citra non ostenderint dicta instrumenta, & ab inde pacifice possedisse & soluisse, ac de canone solito ipsis beneficiatis respondisse, ad pœnarum & censurarum huiusmodi incursum, ac ipsorum bonorum priuationem, fructuumq. eorundem restitutionem procedere possint, concedimus & indulgemus.

[margin: Fructus bonorum pro quibus prima sententia pro Fabrica lata fuerit, deponi faciēd. penes idoneum depositarium vsque ad finē litis.]

§.8. Et quoniam indignum videtur, quod Monasteria, Ecclesiæ, & loca pia, ac Fabrica ipsa, dum per litium anfractus circumducti contingit, fructibus bonorum, pro quibus primam sententiam in eorum fauorem obtinuerint, priuentur, Volumus, quod Collegium & deputati præfati, necnon eorum Commissarij, Auditores, & Ministri, post primam latam sententiam, si ab ea appellari, & causa prosequi continget, fructus bonorum super quibus lis verti contigerit, sub arcto sequestro, aut penes idoneum Depositarium per ipsum Collegium, & eorum Ministros eligendum, vsque ad eius cognitum in secunda sententia, deductis tamen his quæ alias ex forma locationum præcedentium Rectoribus, Administratoribus, Monasterijs & pijs locis fuerint persoluenda, quæ minime retardari debeant, & sine litis, ac iurium Monasteriorum, Ecclesiarum, & piorum locorum ac partium præiudicio ponant, dent, & deponant.

[margin: Notarios etiam rogatos de scripturis bonorum ecclesiasticorū & alios informat. cogere ad illas notificandum.]

§.9. At quoniam Ecclesiarum bona, confinia, canones, censas, redditus, & prouentus, iura, instrumenta, scripturæ à diuersis auaritia obcæcatis occultantur, adeo quod à multis Abbatibus, Prioribus, Commendatarijs, Capitulis, Canonicis, Rectoribus, Capellanis, Guardianis, & alijs beneficiatis, beneficiorum suorum bona & illorum confinia, & instrumenta ignorentur, eisdem Collegio & deputatis, eorumq. Commissarijs, Auditoribus, ac subdelegatis substitutis, & Ministris, vt sub pecuniarijs, & in illarum subsidium ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, ac alijs iuris & facti remedijs opportunis, omnes & singulos vtriusque sexus Christifideles, de præmissis informatos, ac Notarios, & Tabelliones, ac alios quoscunque de instrumentis & scripturis, ac documentis in præmissis, & circa ea necessarijs rogatos, in Ecclesijs dum diuina celebrantur, vel alias, etiam per edictum publicū, vel simplicem citationem, vt ea omnia ipsis Monasterijs, Ecclesijs, beneficiatis, & pijs locis denuncient, propalent, notificent, exhibeant, & consignent, citare & monere, ac contra contumaces & inobedientes ad incursus pœnarum, & censurarum huiusmodi declarationem vsque ad illam effectualem obedientiam, omnibus & singulis iuris & facti remedijs opportunis procedere possint & valeant, concedimus & indulgemus.

[margin: Causasq. huiusmodi cognoscere, & terminare, & procedere, sicut in causis debitoris Fabricæ.]

§.10. Et quoniam iustum esse censemus, vt causæ, quæ per ipsos Collegium deputatos, eorumq. Auditores, Commissarios, & Ministros cognoscuntur, tractantur, & deciduntur, celerem, & optatum finem accipiant, Volumus quod Collegium & deputati, eorumq. Auditores, Commissarij & Ministri, in omnibus causis, quas ipsos & eorum quemlibet pro tempore auocare, agere, cognoscere, determinare, & fine debito terminare contigerit, illas iuxta priuilegia & facultates eidem Collegio concessas,

sas, & indultas, ac prout procedere possint contra eiusdem Fabricæ debitores, & in causis legatorum piorum vna cum illarum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, procedere, cognoscere, decidere, & similiter fine debito terminare, necnon partes in illis interesse habentes citare, & si absentes, aut sui copiam non facientes, aut alias non repertibiles fuerint, dũmodo prima vice personaliter citati fuerint, facta prius diligentia de eos reperiendo per vnum ex Cursoribus nostris, vel Mandatarijs præfatæ Fabricæ, domi, vbi alias resederint, dimissa copia, vel per edictum in valuis Basilicæ sancti Petri huiusmodi, & in acie Campi Floræ affigendis, vel alias, prout in obligationibus in forma Cameræ fieri solet, arbitrio suo simili modo citare, necnon viduis, pupillis, & alijs personis de iure curatore indigentibus curatores ipsos ex officio deputare, ac quibusuis tã Apostolica quam ordinaria auctoritate deputatis, etiam S.R.E. Cardinalibus, vel causarum Palatij Apostolici Auditoribus, alijsque Iudicibus, necnon quibus & quoties opus fuerit, sub pœnis pecuniarijs arbitrio suo imponendis, ac censuris ecclesiasticis inhibere, aliaque in præmissis, & circa ea necessaria & opportuna facere possint & valeant.

Inhibitio cõtra molestantes Fabricam & eius deputatos super præmissis, aut illorum executionem impedientes.

§. 11. Districtius inhibentes quibusuis locorum Ordinarijs, etiam S.R.E. Cardinalibus, & alijs personis, quauis auctoritate etiam Apostolica fungentibus, etiã cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub suspensionis à diuinis, & excommunicationis latæ sententiæ, alijsq. nostro arbitrio moderandis, infligendis pœnis, ne eosdem Collegium, & deputatos molestare, aut præmissorum executionem quoquo modo impedire, vel in eis se directe vel per indirectum ingerere, vel intromittere possint, seu audeant, vel presumant. Decernentes quoque præsentes litteras vllo vnquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiã alio defectu, etiam ex eo quod interesse habentes vocati non fuerint, notari, in ius vel controuersiam, seu alias reuocari non posse, nec per subreptionem, vel obreptionem obtentas præsumi, & ob id viribus carere, minusque sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, & alijs contrarijs dispositionibus quantumuis generalib. ac fortissimis clausulis, & decretis irritantibus roboratis comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabũt toties in pristinum, & eum, in quo ante præmissa quomodolibet erant statum, etiam sub data per Collegium, & deputatos huiusmodi eligenda plenarie restitutas esse.

Decretum irritans.

§. 12. Sicque ab omnibus censeri, & ita per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam Auditores & Cardinales præfatos, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi facultate, iudicari debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Claus. derog.

§. 13. Non obstantibus præmissis, ac nostra de non tollendo iure quæsito, & quibusuis Apostolicis, etiam per nos, necnon in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, ac quibusuis etiam Collegij Cardinalium, & Auditorum eorundem, ac aliorum tribunalium, necnon quorumcunque Monasteriorum, Ecclesiarum, domorum, beneficiorum, ordinum, capitulorum, & piorum locorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis, etiam ipsis Auditoribus, & alijs Iudicibus, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis, in genere vel in specie, etiam Motu simili, & ex certa scientia concessis, confirmatis, approbatis, & innouatis. quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque &c. Aut si aliquibus, communiter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Duæ partes bonorũ recuperandorum cõsignentur ecclesijs ad quas spectant.

§. 14. Volumus autem, quod dicti Deputati retenta tertia parte bonorum, per eos pro tempore recuperatorũ huiusmodi, reliquas duas partes suis quibusuis Ecclesijs pro rata consignare debeant, & teneantur.

Fides transumpt.

§. 15. Quodq. præsentium transumptis, etiam impressis, manu Secretarij Fabricæ huiusmodi subscriptis, & sigillo eiusdem Fabricæ sigillatis, eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum &c.

Dat. P. &c. 11. Septemb.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo, tertio Id. Septembris, Pont. nostri Anno quinto.

Sequitur facultas Fabricæ circa applicationem fructuũ.

Editu An. D. 1570.

PIVS EPISCOPVS,
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EX debito Pastoralis officij, cui disponente Domino præsidemus, ad ea libenter intendimus, per quæ quarumlibet Ecclesiarum, Fabricæ præsertim Basilicæ nostræ Principis Apostolorum de Vrbe, cuius cura nobis peculiaris est attributa, congruam suscipiant substentationem. vtque id felicius subsequatur, nonnunquam ea quæ per nos ad ipsarum fauorem ordinata sunt, quæque non ita felicem successum habitura credimus, ad aliam formam reducimus, prout locorum & temporum qualitate pensata conspicimus in Domino salubriter expedire.

Omittitur et sic eo constit. praeced.

§. 1. Sane licet alias &c. vt supra.

Modo autem idem Pont. ex causis hic expressis, loco dictæ tertiæ partis bonorum recuperandorũ applicat Fabricæ omnes fructus ex illis bonis, à detentorib. vel ab alijs occupatoribus indebite perceptos, siue fructus vnius anni percipiendos.

§. 2. Verum quia, vt accepimus, dictæ Fabricæ difficile foret tertiam partem proprietatis bonorum eidem Fabricæ, vt præfertur, assignatam vendere, & in vsum dictæ Fabricæ conuertere, cum non de facili emptores reperirentur, & plurima bona non ita commodam diuisionem patiantur, vt tertia ab ipsis pars sine duarum partium detrimento dismembrari & separari possit. Cupientes indemnitati dictæ Fabricæ consulere, arbitrantesque, quod si loco dictæ tertiæ partis proprietatis bonorum recuperandorum, vt præfertur, dictæ Fabricæ assignatæ, omnes fructus contra leges & canones, ac constitutiones antecessorum nostrorum, per quosuis conductores & successores, vniuersales vel singulares, quomodolibet indebite ex dictis bonis percepti, & qui percipi potuerunt & non sine animæ eorum periculo retineri possunt, quatenus exigibiles sint, & in alienationibus, in quibus pauci, aut nulli fructus indebite percepti fuerunt, vel ex inopia debitorum, vel ex quauis causa, vel occasione per ipsos deputatos arbitranda, nullum vel modicum emolumentum reportare posset (cum non sit conueniens, quod ex eius bono opere detrimentum sentiat) omnes fructus, redditus & prouentus integros vnius anni ex huiusmodi bonis recuperatis exigendi & percipiendi dictæ Fabricæ assignarentur, & appropriarentur, celeriorẽ vtilitatem, tam dictę Fabricę quam Ecclesię ipsæ consequerentur. Eosdem itaque Collegium, & deputatos, ac Auditores & Ministros, eorumq. quoslibet à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, necnon litterarum præfatarum tenores præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad alicuius super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, ac de Apo-

Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulos fructus, redditus, prouentus, canones, census, & affictus, seu alias responsiones, quocunque nomine nuncupentur, quomodolibet, tam per conductores bonorum ecclesiasticorum, quam eorum successores quoscunque vniuersales, vel singulares, aut particulares, ac alios detentores, occupatores, & debitores, sub quouis prætextu & inualido contractu, contra leges, canones, extrauagantes, & constitutiones antecessorum nostrorum, aut alias indebite, nulliter, & inualide perceptos, & ob infectam radicem primi contractus inualidi, aut alias nulliter cum Ecclesia celebrati, vel occupationis, detentionis & vsurpationis factæ indebite dictorum bonorum. Si vero, vel quia modici, aut nulli admodum fructus sint exacti, vel ex debitorum inopia, vel quauis alia causa per ipsos deputatos arbitranda, fructus prędicti non essent exigibiles, tunc fructus, redditus, prouentus, census, & canones integros vnius anni ex dictis bonis recuperatis percipiendos, loco dictæ tertiæ partis, plenarie & integre dictæ Fabricæ assignamus, & applicari mandamus. Ita quod eisdem Collegio, & pro tempore existentib. deputatis, Auditoribus, & Ministris prædictis liceat illos propria auctoritate recuperare, exigere, & leuare, illosq. locare, vendere, & alienare, ac in vsum & vtilitatem dictæ Fabricæ conuertere, Sedis Apostolicæ vel Superiorū Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum eorundem, vel Ordinarij, aut cuiusuis alterius licentia desuper minime requisita.

Fabricęq. deputatis facultaté cócedit componendi, & trásigendi in casibus dubijs, ita vt qui sic tráfigerint, amplius molestari nequeant.

§. 3. Et vt facilius Ecclesiæ integram proprietatem, & Fabrica fructus, vt præmittitur, sibi assignatos consequi possit sine litium cursu, eisdem Collegio, & deputatis, concedimus & elargimur, vt quoties eis videbitur opportunum, per seipsos tantum, in causis prædictarum alienationum, siue detentionum bonorum ecclesiasticorum, in quibus ius Ecclesiarum, Monasteriorum, domorum, Hospitalium, beneficiorum, & piorum locorum præfatorum non adeo clarum existit, vt de facili bona, & fructus, pro Ecclesijs, Monasterijs, domibus, beneficijs præfatis, & Fabricæ vendicari possint, aut ius ipsum debitum sit cum dictis detentoribus, possessoribus, & successoribus, vniuersalibus vel particularibus sub beneplacito Sedis Apostolicæ transigere, & componere de consensu Rectorum, eorundem arbitrio, possint & valeant. Quodq. aucta & soluta parte, in qua conuenerint, seu pro qua composuerint, occupatores, possessores, vel successores prædictos, absoluere & liberare, ita vt de cætero à nemine sub prætextu quarumcunque constitutionum, canonum, legum, extrauagantium, ac bullarum per antecessores nostros prædictos, & per nos super rescissione & recuperatione bonorum, & fructuum ecclesiasticorum editarum quomodolibet molestari, inquietari, vel perturbari possint & valeant, sed facta solutione prædicta, sint & esse intelligantur etiam liberati, tam ab omni animæ periculo quam ab omnibus pœnis & mulctis, quas occasione dictorum fructuum indebite perceptorū incurrissent, & contractus necessarios conficere, qui postquam celebrati fuerint idem robur obtineant, ac si à Sede Apostolica confirmati fuissent, & super præmissis omnibus & singulis perpetuum silentium impositum sit, & esse censeantur.

Inhibitio cō tra molestan tes Fabricæ Ministros super præmissis.

§. 4. Districtius inhibentes quibusuis cuiuscunque status, gradus, & conditionis existentibus, & quacunque auctoritate fungentibus, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis, alijsq. nostro arbitrio moderandis & imponendis pœnis, ne eosdem Collegium & deputatos, eorumq. Auditores & Ministros præfatos in præmissis molestare, perturbare, vel inquietare, audeant vel præsumant.

Clau. præser uatiua.

§. 5. Ac decernentes præsentes litteras nullo vnquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, vel intentionis nostræ, aut quopiam alio defectu notari, impugnari, aut inualidari, etiam ex eo capite, quod interesse habentes vocati non fuerint, aut ad iuris terminos reduci, minusq. in ius vel controuersiam vocari quouis modo posse, sed semper validas & efficaces existere, suosque plenarios effectus sortiri, nec sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus, limitationibus, & derogationibus comprehendi nullatenus posse, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum, etiam sub quacunque data per ipsos eligenda restitutas esse & censeri.

Decretum irritans.

§. 6. Sicq. per quoscunque Iudices & Commissarios, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio & facultates.

§. 7. Et nihilominus venerabilibus fratribus nostris Amerin. & Maceraten. ac Aquinaten. Episcopis, Motu simil. per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum, per se vel alium seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Collegij deputatorum, Auditorum, & Ministrorum præfatorum fuerint requisiti solenniter publicantes, sibiq. in pręmissis efficacis defensionis prędidio assistentes, faciant pręsentes litteras, & in eis contenta quæcunq; ab omnibus, quos illa concernunt, inuiolabiliter obseruari, non permittentes eos, vel eorum aliquem desuper quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaq. opportuna, iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, legitimisq. super ijs habendis seruatis processibus sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus fel. rec. Bonifacij Papę VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas quis vigore pręsentium ad iudicium non extrahatur, ac alijs constitutionib. & ordinationibus Apostolicis, ac quatenus opus sit, nostris de non tollendo iure quæsito, ac vnionibus committendis ad partes vocatis quorum interest, & exprimendo valore, necnon Lateranensis Concilij nouissime celebrati vniones perpetuas, nisi in casibus à iure permissis fieri prohibentis, & quibusuis alijs Apostolicis, necnon in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis, specialib. vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, ac quibusuis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq., & alijs decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio & scientia similibus, ac alias quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiam si de illis, ac totis eorum tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque, seu si aliquibus communiter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenā & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Per præsentes autem litteras derogatum non esse, nec intelligi volumus, in parte vel toto, primis & secundis cedulis, Motu proprio confectis, & in fauorem dictæ Fabricę, super bonis Ecclesiæ alienatis, nisi tantum quo ad dictos integros fructus, etiam facultatem percipiendi fructus vnius anni, vt præfertur, in omnibus vero alijs & singulis in dictis cedulis & litteris concessis omnia stent, & esse intelligantur, firma & in suo robore valida, ac si præsentes à nobis non essent emanatæ.

In alijs autē firma remaneant, consti. hic inserta.

§. 9. Insuper quoque statuimus, vt earundem præsentium transumptis manu Secretarij, & sigillo dictæ Fabricæ subscriptis & munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D.P. An. 6. 5. Februarij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo primo, Calen. Februarij, Pontificatus nostri anno 6.

XCIX.

Prohibitio ad quæstum publicandi indulgentias, & confessionalia.

Ad hæc vide etiam hic sup. fol. 214. constit. 30. Et si dominici. cum ibi notatis.

Edita An. D. 1570.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Quidã Præsules Ecclesiarũ Hispaniæ, publicabant aliquid soluentibus, indulgentias & facultates eligendi cõfessores &c.

QVam plenum sit periculi noxia populis ingerere, nimium his temporibus afflicta religio testatur. quod malum cum in cæteris ministris, tum præcipue in Ecclesiarum Prælatis animaduertendum est, quod ab his temere profecta longe maxima Ecclesię Dei conferant detrimenta. Rem sane indignam audiuimus, quod non solum quondam Gometius Tello Giron temporarius administrator Ecclesiæ Toletanæ, sed etiam quidam Hispaniæ Ecclesiarum Præsules officij paterni prætextu, facultates sibi à sacris canonibus concessas excedentes, litteras suas in ipsorum ciuitatibus ac diœcesibus ausi sunt publicare, quibus inter cætera periculosa deprehenditur, quod cuicunque illas accipienti certa soluta pecunia licitum sit, quem voluerit sibi sumere sacerdotem, qui confessione audita ipsum absoluere valeat, non in eis tantum casibus, in quibus simplex sacerdos absoluere potest, sed etiam in ijs quæ solis Episcopis reseruata reperiuntur, aliquo præterea casu admixto veluti simoniæ reatu, qui ad examen huius sanctæ Sedis esset referendus. Non animaduertentes ipsi Præsules & Administratores quam periculosum sit, ea passim in certis personis committere, quæ ad Episcoporum iudicium arbitriumque idcirco deferuntur, vt qui melius lepram à lepra discernere norint, causis & circunstantijs subtili indagine exploratis, salutaria cuique morbo remedia valeant adhibere. Ad hæc ipsi in dispensandis cœlestis gratię donis nimium prodigi, ijs sic litteras prædictas accipientibus, indulgentias, & pœnitentiarum iniunctarum remissiones, nulla cum re temporali conferendas, profusius & indiscrete largiuntur. quibus, & alijs licentijs prædictis non pauci fluctuantes & infirmi, veniæ facilitate inducti, ad peccandum procliuiores fiunt, quando tot & tantorum delictorum remissionem, certo & vilissimo pretio acquirere posse confidunt. Indicem præterea casuum & indulgentiarum ædibus sacris appendi iusserunt, quo palam significatur soluentibus supraścripta concedi, & inter alia absoluendi facultatem ab esu prohibitorum tribui, itemque indulgeri Missæ sacrificium, & sepulturam tempore interdicti, assumptionem duorũ, pluriumue compatrum ad sacrum Baptisma, præter eos, qui synodalibus, vt dicunt, constitutionibus asciscuntur, Reparationem Ecclesiarum, erectionem Confraternitatum, & alias pias causas prætexendo.

Item hic Pôt. gesta per illos annullat, & publicationes huiusmodi indulgentiarum prohibet.

§. 1. Cum igitur inter cætera scandala, etiam Simoniæ prauitas redoleat, ex prædictis Sacri Tridentini Concilij decretis, & alijs sanctionibus Canonicis, nostræ præterea constitutioni de indulgentijs ad quæstum non emittendis, aduersetur, clauium auctoritas euilescat, & pœnitentialis satisfactio eneruetur, Nos his malis celeri remedio occurrendum, eademque opera futuris præcauendum fore censentes, De Apostolicæ potestatis plenitudine supradicta omnia, quæ in ipsa Toletana, & quibuscunque alijs Ciuitatibus, diœcesibus, & locis, tam Hispaniæ quam aliarum quarumcunque Prouinciarum & Regionum quocunque prætextu hucusque emanarunt, perpetuo abolemus, ac nulla & irrita nunciamus. iubemusq. litteras, & indices, necnon scripturas & monumenta quæcunque, publica & priuata, per ipsos locorum Ordinarios, & alios Ecclesiarum Rectores vbicunque reperiuntur dilacerari, penitusq. deleri. Et ne talia de cætero à quoquam fiant, publicentur vel concedantur, districtius prohibemus.

Contrauenientibusq. pœnas hic vt scriptas imponit.

§. 2. Quicunque secus egerint, seu attentauerint, Antistites, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, ab ingressu, & perceptione fructuum suarum Ecclesiarum tandiu suspensi iaceant, donec satisfactione præuia illis per Sedem prædictam suspensio relaxetur. Inferiores vero ab Episcopis sententiam excommunicationis incurrant, à qua, nisi in mortis articulo constituti, ab alio quã Romano Pontifice absolutionis beneficium nequeant obtinere. Decernentes etiam irritum & inane quicquid secus per quoscunque quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Transumptis credi iubet.

§. 3. Volumus autem, vt præsentium exempla, etiam impressa, Notarij publici manu, & Prælati Ecclesiastici sigillo obsignata, eandem illam prorsus fidem in iudicio & extra illud vbique locorum faciant, quam ipsæmet præsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctionẽ pœnale adijcit.

§. 4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę abolitionis, nunciationis, iussionis, prohibitionis, decreti & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostoorum eius, se nouerit incursurum.

D.P. An. 4. 2. Ianuarij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo, 4. non. Ianuarij, Pontificatus nostri Anno quarto.

Publicatio.

Anno à natiuitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo, indictione decimatertia, die vero vigesimatertia mensis Ianuarij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. anno quarto, retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Ecclesiæ S. Ioannis Lateranen. & Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, dimissis in supradictis locis præsentibus litteris per aliquantulum temporis spacium affixis, & deinde amotis per me Iulium Parinum, Sanctissimi D. N. Papæ Cursorem.

Io. Guerardi Mag. Curs.

C.

Eleemosynæ pro Carceratis in Vrbe colligendæ, exponãtur pro soluendis debitis pauperum Carceratorum. Et pro debito mere ciuili intra septem aureos, nemo carceretur.

De materia istorum Carceratorum vide sup. in const. 68. Exercendi. fol. 253. cum ibi notatis.

Edita An. D.

PIVS PAPA V. Motu proprio &c.

Eleemosynæ quomodo expendendæ.

§. 1. VOlumus vt omnes eleemosynæ Carceratorũ, tam quæ per Quæstores colliguntur, quã quæ in capsis reponuntur, expendãtur pro soluendis debitis pauperum Carceratorum arbitrio R. D. Cardinalis Moroni, quem confidimus præ oculis habiturum miserabiliores personas, & iustiores causas.

Iubet construi Hospitale. Hoc vtique constructum fuit.

§. 2 Eundem rogamus, vt in carceribus Turris Nonæ erigi faciat Hospitale aliquod sumptibus Charitatis, in quo curentur pauperes infirmi, donec adhibeatur diligentia, quam celerem esse volumus, pro illis liberandis, iuxta Motum proprium fel. rec. Pauli Papæ Tertij quem seruari prorsus volumus.

Prohibitio carcerãdi pro minoribus septẽ aureorum.

§. 3. Insuper iubemus, ne infra septem aureos carcerari quis possit pro debito, præterquam cum debitum habet annexam criminalem causam.

Placet, & ita mandamus. M.

Papæ subscr.

CI.

Damnatio & excommunicatio Elisabeth Reginæ Angliæ, eique adhærentium, cum aliarum pœnarum adiectione.

Henricus quoque Rex eius pater, itidem damnatus fuit à Paulo III. vt in eius const. 7. Eius. fol. 619

EIVS

Edita An. D. 1570.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

REgnans in excelsis, cui data est omnis in Cœlo & in Terra potestas, vnam sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam, extra quam nulla est salus, vni soli in Terris, videlicet Apostolorum Principi Petro, Petriq. successori Romano Pontifici, in potestatis plenitudine tradidit gubernandam. Hunc vnum super omnes gentes, & omnia Regna Principem constituit, qui euellat, destruat, dissipet, disperdat, plantet, & ædificet, vt fidelem Populum mutuæ charitatis nexu constrictum, in vnitate Spiritus contineat, saluumq. & incolumem suo exhibeat Saluatori.

Henricus Octauus Rex Angliæ, hæresim introduxit in illo Regno, vt sup. in Paulo 3. cōstitutione 100.

§. 1. Quo quidem in munere obeundo, nos ad prædictæ Ecclesiæ gubernacula Dei benignitate vocati, nullum laborem intermittimus, omni opera contendentes, vt ipsa vnitas, & Catholica Religio (quam illius auctor ad probandam suorum fidem, & correctionem nostram, tantis procellis conflictari permisit) integra conseruetur. Sed impiorum numerus tantum potentia inualuit, vt nullus jam in Orbe locus sit relictus, quem illi pessimis doctrinis corrumpere non tentarint, adnitente inter cæteros flagitiorum serua Elisabeth prætensa Angliæ Regina, ad quam veluti ad asylum omnium infestissimi profugium inuenerunt. Hæc eadem, Regno occupato, supremi Ecclesiæ capitis locum, in omni Anglia, eiusq. præcipuam auctoritatem atque iurisdictionem monstruose sibi vsurpans, Regnum ipsum iam tum ad fidem Catholicam & bonam frugem reductum, rursus in miserum exitium reuocauit.

Elisabeth Regina Hæretica, etiā fuit & est, commissis multis erroribus, hic expressis.

§. 2. Vsu namque veræ Religionis, quam ab illius desertore Henrico Octauo olim euersam, claræ memoriæ Maria Regina legitima, huius Sedis præsidio reparauerat, potenti manu inhibito, secutisq. & amplexis Hæreticorum erroribus, Regium consilium ex Anglica nobilitate confectum diremit, illudque obscuris hominibus Hæreticis compleuit, Catholicæ fidei cultores oppressit, improbos concionatores, atque impietatum administros reposuit. Missæ sacrificium, preces, ieiunia, ciborum delectum, Cœlibatum, ritusq. Catholicos aboleuit. libros manifestam hæresim continentes, toto Regno proponi, impia mysteria, & instituta ad Caluini præscriptum à se suscepta, & obseruata, etiam à subditis seruari mandauit. Episcopos, Ecclesiarum Rectores, & alios Sacerdotes Catholicos, suis Ecclesijs, & beneficijs eijcere, ac de illis & alijs rebus ecclesiasticis, in Hæreticos homines disponere, deque Ecclesiæ causis decernere ausa, Prælatis, Clero, & populo, ne Romanam Ecclesiam agnoscerent, neue eius præceptis, sanctionibusq. Canonicis obtemperarent, interdixit. plerosque in nefarias leges suas venire, & Romani Pontificis auctoritatem atque obedientiam abiurare, seque solam, in temporalibus & spiritualibus dominam agnoscere iureiurando coegit, pœnas & supplicia in eos qui dicto non essent audientes, imposuit, easdemque ab iis, qui in vnitate fidei, & prædicta obedientia perseuerarunt, exegit. Catholicos Antistites, & Ecclesiarum Rectores in vincula coniecit, vbi multi diuturno languore & tristitia confecti, extremum vitæ diem misere finiuerunt. Quæ omnia cum apud omnes nationes perspicua & notoria sint, & grauissimo quamplurimorum testimonio ita comprobata, vt nullus omnino locus excusationis, defensionis, aut tergiuersationis relinquatur.

Hic ideo Pōtifex illa eiq. adhærentes hæreticas declarat.

§. 3. Nos multiplicantibus alijs, atque alijs super alias impietatibus, & facinoribus, & præterea fidelium persecutione, Religionisque afflictione, impulsu & opera dictæ Elisabeth quotidie magis ingrauescente, quoniam illius animum ita obfirmatum atque induratum intelligimus, vt non modo pias Catholicorum Principum, de sanitate & conuersione preces monitionesque contempserit, sed ne huius quidem Sedis ad ipsam hac de causa Nuncios, in Angliam traijcere permiserit, ad arma iustitiæ contra eam de necessitate conuersi, dolorem lenire non possumus, quod adducamur in vnam animaduertere, cuius maiores de Republica Christiana tantopere meruere. Illius itaque auctoritate suffulti, qui nos in hoc supremo iustitiæ throno, licet tanto oneri impares, voluit collocare, de Apostolicæ potestatis plenitudine declaramus prædictam Elisabeth hæreticam, & hæreticorum fautricem, eique adhærentes in prædictis, anathematis sententiam incurrisse, esseq. à CHRISTI corporis vnitate præcisos.

§. 4. Quin etiam ipsam prętenso Regni prædicti iure, necnon omni & quocunque dominio, dignitate, priuilegioque priuatam. — Regno & dignitatib. priuat.

§. 5. Et item proceres, subditos, & populos dicti Regni, ac cæteros omnes, qui illi quomodocunque iurauerunt, à iuramento huiusmodi, ac omni prorsus dominij fidelitatis, & obsequij debito, perpetuo absolutos, prout nos illos præsentium auctoritate absoluimus, & priuamus eandem Elisabeth prætenso iure Regni, alijsque omnibus supradictis. Præcipimusq. & interdicimus vniuersis & singulis proceribus, subditis populis, & alijs prędictis, ne illi eiusue monitis, mandatis & legibus audeant obedire. Qui secus egerint, eos simili anathematis sententia innodamus. — Vassallos liberat.

§. 6. Quia vero difficile nimis esset, prẽsentes quocunque illis opus erit perferre, volumus, vt earum exempla, Notarij publici manu, & prælati ecclesiastici, eiusue Curiæ sigillo obsignata, eandem illam prorsus fidem in iudicio & extra illud, vbique gentium faciant, quam ipsę prẽsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ. — Exēplis credi iubet.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo, quinto Cal. Martij, Pontificatus nostri Anno 5. — D. P. An. 5. 25. Februari

CII.

Reformatio totius Ordinis Cisterciensis, tam quo ad statum Monachorum & diuinum cultum, quam restaurationem Monasteriorum, præstationemque fructuum mensæ Conuentualis in locis commendatis.

Aliam reformationem iam ediderat Pius IV. vt sup. in eius const. 70. In eminenti & postea aliam publicauit Greg. XIII. infra in eius const. 18. Superna. vbi alias tibi indicabo.

De institutione & alijs istius Ordinis, notaui sup. in constit. 1. Paschal. II. fol. 15. Desiderium.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1570.

Hic Pontifex prolestē accepit, cœnobia Ordinis Cisterciensis destitui.

EX innumeris curis, quibus sine intermissione vexamur, illa nobis durissima est, quod tot sacrarū Religionum Cōuentus, suis orbati iuribus passim intercidere conspicentur, neque sane quicquam inexpertum relinquimus, quantum quidem fert difficillima præsentis sæculi conditio, quod ad illorum restitutionē pertinere existimamus. Inter cęteros autem Ordo Cistercien. lōge lateq. per orbem propagatus, nobis frequentius obuersatur, cuius tam multa Cęnobia viris cum doctrina tum sāctitate claris olim florentissima, maligno temporum errorę ad nihilum propemodū rediguntur. Quod cum aliūde ex toto orbe plus satis nobis iampridē innotuit, tū maxime ex recenti visitatione, quam Cōmissarius & Procurator Capituli gñalis Cistercien. in vtraq; Sicilia id nobis quoq; iubentibus confecit, permoleste intelligimus, quāplurima eius Regni Monasteria, aut debitis officijs destituta, aut Monachis ob nō prẽstitam alimoniam deserta, aut omni no collapsa, retecta, reclusa, patētia, & vt profana habita, quę Religionis cultrix illa vetustas tātis impēdijs euexit.

Volensq. propterea huic malo mederi, hanc edit cōstitutionē in qua determinat.

§. 1. Sed his incōmodis tametsi pater Abbas Monasterij Cistercij, Cabilonen. diœc. & prędictū Capitulū gñale, etiā per priuilegia & indulta illis à fe. re. Pio II. Sixto IV. Pio etiā IV. & diuersis alijs Rom. Pontt. cōcessa & innouata in vniuersum occurrēdi, & ipsos Cōmendatarios, ad hābendū & retinendū cōpetentē Monachorū numerū, cum men-

mensa ad victũ & vestitum idonea,& etiã alia ad Monasticũ cultũ pertinentia cõpellendi facultatẽ habeant; vtile tamen percõmodũ illis fore existimauimus, nostras quoque huic rei partes adscribere,& certa quædam predicto Ordini cõuenientia,illiusq. morib.& statutis magis coherentia speciatim proponere, quibus illi amplius suffulti possint supradicta Monasteria ad Cõuentũ,disciplinã, & bonã frugem facilius reuocare. Neq; enim sustinere possumus,quod tam multi,qui huiusmodi Monasteria in Cõmendã recipiũt,Cõmendæ conditiones à Cõcilio Lateranen.præscriptas,& easdẽ,ac alias singulis litteris Apost. de huiusmodi cõmendis cõfectis,ad speciale curã;significationẽ appositas in animæ suæ periculum auertentur, quibus de cęteris fructibus Monasterij sibi Cõmendati disponere nemini prius permissum est, quã debitis & cõsuetis eiusdẽ, ac ipsius conuẽtus oneribus omnino supportatis,& Quarta vbi mensa Abbatialis separata,vbi vero cõmunis est, ac etiã in Monasteriis conuentu & cura orbatis,Tertia parte omniũ fructuũ eorundem in restaurationem fabricæ,aut ornamentorum emptionem, aut fulcimentũ,seu pauperum alimoniã, vbi maior exegerit,suaseritq. necessitas quotannis erogata. Quin etiam in ipsis Monasterijs diuinus cultus,solitusq.monachorũ, & ministrorum numerus nullatenus minuatur, nec alias illa in spiritualibus & temporalibus vlla subeant detrimenta.

Monasteria omnia etiam cõmendata & vnita, & de iure patronatus laicorũ refici,& ad debitã clausuram reduci.

§.2. Quare nos ex ijs,quę pro salubri d. Religionis statu,& felici directione,à prędictis prędecessoribus,& alias quomodocunque instituta hucusque reperiuntur,nec prę sentibus contraria,nec effectum earum impedientia nihil omnino detrahere,sed illa prorsus immota custodiri volentes,de Apostolicę potestatis plenitudine, statuimus & ordinamus,vt omnia Monasteria & loca dicti Ordinis, tam in vtraque Sicilia,quam cęteris omnibus orbis partibus constituta,etiam commendata & vnita, ac etiã de iure patronatus laicorum quocunque modo existentia,quæ conuulsa, diruta,& extenuata sunt,reficiantur, & ad debitã clausurã reducantur,statuta pecunia cõueniẽti,quæ quotannis in id opus,donec absolutum fuerit,erogetur.

Numerũ competente Monachorũ in eis restitui.

§.3. In eisdem & cęteris locis vti pro facultatum ratione idonea erunt, competens, Monachorum & ministrorum numerus restituatur.

Ad diuinum cul tũ & monastica vsu necessaria instrui.

§.4. Ipsorum Ecclesiæ,sacristiæ,dormitoria, & officinæ,vasis,vestimentis,libris, sacra & communi suppellectile,ac cæteris omnibus ad diuinum cultum & Monasticum vsum necessarijs,conuenienter instruantur.

Diuina quotidie celebrari.

§.5. Missæ sacrificium,& alia omnia diuina officia, diurna & nocturna quotidie in choro psallendo,iuxta ritum dicti Ordinis sine intermissione celebretur.

Mensã Conuẽtualẽ & eleemosynas restitui.

§.6. Mensa Conuentualis, ad communem victum & vestitum,necnon eleemosynas, & visitationes, & alia onera subeunda confiatur,intercisa reparetur.

Libros sacros haberi.

§.7. Vbi sacra lectio iuxta Cõcilij Tridentini dispositionẽ haberi nõ poterit,preter eos libros,qui ad diuini officij,& chori vsum necessarij sunt,saltem Biblia & Catechismus ad parochos recens editus, item opera S.Bernardi,& si qui alij ad honestam monachorũ occupationem poterunt,habeantur, nisi de illis in assignatione mẽsę Cõuentualis iam perspectum reperiatur. De his omnib.necnon vasis, vestimẽtis,& cætera suppellectile prędicta semel recepta, Conuentus omnes rationẽ reddere debeãt.

Nouitiatus constitui.

§.8. Et vt nouitij qua decet disciplina informẽtur,vnũ aut duo monasteria in quaq; prouincia vti cõmode fieri poterit,ordinentur,in quibus magistri, etiam cęterorum monasteriorum nouitios diuini officij rationem, & regularis obseruantię instituta doceant. ita vt quodq. monasteriũ necessaria suis suppeditet,& si nullos habuerit, alij pro eo,eiusq. impensis recipiantur & instruantur.

Cõuentus ædificia ad certã formã reduci.
Hoc voluit idem Greg. 13. ibid.

§.9. Omnia ædificia Conuentus quoquo versus claudantur, portæ non necessariæ obstruantur, clathri fenestris vbicunque opus erit infigantur. Templa, Sacristię, capitula, dormitoria, refectoria, infirmariæ, & omnino aliæ claustri partes nihil profani patiantur. Nec conuentus horreum,penu,præsepia,nec prorsus vlla promercalia Abbatum,Commendatariorum,conductorum, aut aliorum recipiant, nec à commendatarijs, pensionarijs, alijsue de claustro non existentib. occupentur, sed illis solum proprij claustrales vtantur,prout diuini officij celebrationem,regularemq. obseruantiã fuerunt cõstituta.

Mulierib. ingressum denegari.

§.10. Mulieribus omnibus cuiuscunque qualitatis, dignitatis,& ætatis, ingressus claustri, ac aliorum locorum regularium,etiam ædium partis,quæ ab Abbatibus,Commendatarijs,Prioribus,aliisue ministris, etiam diuisim possidetur,sit penitus interdictus. quod si secus factum erit, tam ingredientes quam recipientes excommunicationis sententiam incurrant.

Carcerem ad correctionẽ constitui.

§.11. Carcer ad coertionem monachorum, vbi non est, constituatur.

Inuẽtaria bonorũ & scripturarũ confici.
Hoc voluit etiã Greg. 13. cit. in rub.

§.12. In omnibus monasterijs inuentariũ omniũ prædictorum,necnon instrumentorũ fundationum,donationum,auctoritatum,exemplarium,omniumq. monimentorum conscribatur, & in formã authenticam redigatur, illudq. & cætera omnia prędicta fideliter asseruentur. Sicubi vero horum quicquam producendum erit, exemplũ ab archetypo desumatur & transmittatur,nisi talis contigerit necessitas, vt ipsum exemplar producendum sit. quod tunc in fidem alicuius probati deponatur, qui idonee caueat illud ipsum quamprimum reportaturum.

Monasteria nõ tuta,ad ciuitates transferri.
Hoc iussit etiã Greg. 13. cit. in rub.

§.13. Illa monasteria locis patentibus constituta, quæ propter Turcharum,seu prędonum, vel hereticorum incursiones tute seruari non poterunt, facto de ipsorum iuribus, litteris, auctoritatibus, tabulis, monimentis, atque omni prorsus suppellectile, mobilibusq. bonis, iocalibus, & rebus fideli inuentario, & si opus erit earum omnium deposito apud personam fide & facultatibus idoneam, ita vt nihil omnino inde sine consensu expresso, & speciali mandato Conuentus moueri valeat, in ciuitates,oppidaue vicina transferantur.

Visitationes prudẽter fieri.

§.14. Cęterũ ad restituendã monasticam disciplinam, & restitutam conseruandam,Cistercij,& cęteri patres Abbates in Capitulo generali prouideant diligenter, vt omnes visitationes, solicite & prudenter, ac cum pietate fiant, salutem animarum, religionis zelum, perpetuum cultum diuinum, clausuram, obedientiam, & cætera omnia quæ ad mores, correctionem, & religiosorum ædificationem pertinent, procurando.

Necessaria eis subministrari.
Hæc statuit etiam Greg. 13. cit. in rub.

§.15. Quibus in rebus vbicunque non sunt mensę cõuentuali assignati redditus qui hoc onus ferre possint, Abbates & Cõmendatarij, ac alij quicũq; administrationẽ spiritualium & temporalium visitandorum Monasteriorum habentes, necessaria omnia ministrare, ac contributiones & sumptus pro gerendis alijs communibus negociis Apostolicę Sedis auctoritate impositas, ac etiam ad brachij secularis adhibitionem pręstare, Visitatores, ac solitos & necessarios ipsorum famulos,& iumenta debita hospitalitate recipere,& eisdẽ in omnibus auxiliari omnino debeant,& ad id etiam censuris & pęnis ecclesiasticis per Capitulũ, ac etiam per ipsos Visitatores cõpellantur.

Cõmendatarios nihil de necessarijs Monachis detrahere, aut numerum minuere, neque eos eijcere posse.

§.16. Ne porro deferendi Monasterii occasio Monachis prębeatur,quod ex vagandi libertate illis à Cõmendatariis oblata,vt expensis parcant, plerunq; euenit, præcipimus & interdicimus, ne vlli omnino Commendatarii quicquam, vel minimum de mensa & alijs necessariis detrahant,neque vllo modo numerum diminuant,aut quẽpiam etiam propter delictũ eiiciant. Sed quotiescũq; Monachi quid admiserint,quod quidem animaduersione dignũ sit,id quamprimũ Priori claustrali, vel, si grauius sit delictum, Visitatori significent, qui correctionem iuxta Ecclesię,& Ordinis prędicti statuta faciat. Quod si vlterius vltra sex menses distulerit, eo ipso sit ab eo officio depositus,& ad illud cęteraq. omnia Ordinis eiusdem officia triennio inhabilis censeatur,statimq. Prędidentes, correctionem huiusmodi alijs committere teneantur.

Tertiam vel quartam partem redditum omnibus Monasterijs in eius refectionẽ, & deinde iuxta Cõcilij Trid. decretum exponi.

§.17. Prędicta autem tertia vel quarta pars reddituũ omnis Monasterii in Commendam concessi & concedẽdi, ex ipsamet proprietate, prędictorum superiorum cura & sollicitudine exigatur, & ex eis prędicta pecunia conficiatur, eaq. quoad ędificia omnia refecta erũt, in id opus impendatur. Eo vero perfecto ipsa tertia vel quarta pars iuxta Concilii dispositionem,& litterarum prędictarum tenorem, annis singulis eadem cura conuertatur.

Archiuũ in Monasterio Cistercij constitui, & ...

§.18. Postremo volumus & mãdamus,vt apud Monasteriũ Cistercij constituatur, constitutũve restituatur Archiuiũ, in quo index ordine compositus omniũ aliorum Monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarũ, & beneficiorũ dicti

um exfusca ... que Conuen... tum poni.

dicti Ordinis in omni parte Orbis constitutorum, etiam in Commendam obtentorum vel vnitorum habeatur, & item distinctum cuiusque inuentarium siue repertoriũ bonorum, proprietatum, rerum, iurium & actionum omnium, necnon exemplum authenticum instrumentorum, priuilegiorum, fundationum, donationum, litterarum, auctoritatum & monimentorum quorumcunque conficiatur, confectumq. fideliter asseruetur.

Hoc statuit etiam Greg. XIII. ... rubr.

Indulta omnia quo ad proprietatẽ irrita remanere.

§. 19. Quia vero proprietas omnium malorum radix vbicunque gliscit, omne bonum in regula quamuis bene instituta peruertit, ideo ne hoc quoque sicubi habetur, ad perfectionem prædictorum obstare possit, reuocamus & abolemus omnia & quæcunque priuilegia, auctoritates, licentias, dispensationes, & indulta cuiusque priuati rerum & bonorum vsus, proprietatis, possessionis & dominij, omnibus cuiuscunque gradus & dignitatis Monachis dicti Ordinis per quoscunque Romanos Pontifices prędecessores nostro, ac nos & Sedem prędictam, eiusue Legatos ex quibuscunque causis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia concessa, confirmata & innouata, quibuscunque concepta formulis, ac clausulis & decretis suffulta, quorum omnium tenores præsentibus habemus pro expressis, ac volumus illa omnia vires, & effectum de cætero non habere. quin etiam Visitatores, & cæteros omnes, qui in huiusmodi proprietarios seuere non animaduerterint, ad huiusmodi officia & alia ipsius Ordinis ministeria perpetuo inhabiles esse.

Hoc statuit etiam Benedictus XII. in const. 1. Fulgens. sup. fol. 191. §. 5. c. & Greg. XIII. ... rubr.

Obseruãdã que omnium præd. statutorum executioni demandari.

§. 20. Quocirca Cistercien. & cæteris omnibus Patribus Abbatibus, & Visitatoribus dicti Ordinis edicimus, vt pro se quisque omnia prædicta studeant adimplere. Omnibus autem nostris, & prædictæ Sedis Legatis & Nuncijs vbicunque existentibus, necnon Ordinis prædicti Conseruatoribus ab ipsa Sede constitutis & constituẽdis, ipsorumque singulis per Apostolica scripta mandamus, vt præsentes litteras, vbi & quando opus fuerit, ac quotiescunque pro parte Abbatum, Diffinitorum, Visitatorum, & aliorum prædictorum, seu alicuius eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, ipsisque efficacis defensionis præsidio assistentes, prædicta omnia in omnibus Regnis & Prouincijs sedulo exequantur, & quæcunq. alia quæ ad Religionis incrementũ ipsis vtilia vel necessaria videbuntur, vbique locorum statuant. Et præterea Abbates & Commendatarios cuiuscunque dignitatis, gradus & conditionis fuerint, ad prædictorum omnium præstationem etiam per subtractionem prouẽtuum, ac censuras & pœnas præfatas, cæteraq. opportuna iuris & facti remedia, omni & quacũque appellatione postposita compellant, inuocato etiã ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Cæterum vt vicina plebs egena pro religionis consuetudine & instituto confoueri possit, ac cæteri piam & fidelem rerum administrationem collaudare possint, prædictis Commendatarijs præcipimus, vt in suis Monasterijs pauperes eleemosynis pro modo facultatum prosequantur. Decernentes prædicta omnia inuiolata & immutabilia perpetuo cõsistere, necnõ irritũ & inane, si secus per præfatos aut quoscunque alios quauis auctoritate fungentes, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derog. contrariorum.

§. 21. Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacij Papæ Octaui de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, alijsq. constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & cõsuetudinibus. quodque aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod ad prestationem prædictorum minime teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionẽ. & quibuslibet alijs priuilegijs, conseruatorijs, exemptionibus, indulgentijs, & litteris Apostolicis, sub quibuscũq. tenoribus & formis, ac quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis irritantibusque, & alijs decretis in genere vel in specie, etiam Motu proprio, aut etiam consistorialiter, ac etiam iteratis vicibus approbatis & innouatis. necnon concordijs, conuentionibus, pactis & alijs obligationibus, etiam vt prędictum est roboratis, per quę præsentibus non expressa aut omnino non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quę omnia ad effectum omnium suprascriptorum penitus abrogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque. Quia vero difficile nimis esset præsentes quocunque opus illis erit perferre, volumus vt illarum exempla, etiam impressa, Notarij publici, vel Secretarij dicti Abbatis Cistercij manu, & eiusdem Abbatis, vel Capituli alteriusue Pręlati Ecclesiastici, aut eius Curię sigillo obsignata, eandem illam prorsus fidem in iudicio & extra illud vbique locorum faciant, quam ipsę præsentes facerent si essent exhibitę vel ostensæ.

Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicę millesimo quingẽtesimo septuagesimo, octauo Idus Martij, Pontificatus nostri Anno quinto. D.P. An. 5. die 8. Mart.

CIII.

Reformatio Ordinis Fratrum Seruorum B. Mariae Virginis.

Reformationis decreta latius sunt diffinita, atque plenius præscripta in constit. 60. Clementis VIII. Nullus. vbi omnino videas, quia in apostillis vix potuissent hic indicari.

Alia de hoc Ordine notaui ad constitut. 1. Benedicti XI. Dum leuamus. quam posui in Appendice.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Edita An. D. 1570.

Congregatio huius Ordinis fuit sublata.

Postquam nos Deo auctore Ordinem Fratrũ Beatę Mariae Seruorum, antehac in duas familias diuisum, antiquato Congregationis nomine quod altera sibi asciuerat, in vnum idemque corpus, ac in vnã eandemque familiam, vni duntaxat capiti subiectum sub eadẽ Regulari disciplina reduximus; expedit certa quędam incommoda, quę bonũ omne in Religione peruertunt, excidere, vt deinceps omnes communibus institutis, & legibus suę professioni magis conuenientibus viuentes, salubrius dirigantur.

Reformatio ipsius Ordin. subsequitur.

§. 1. Quocirca cum omnis Religio priuatę proprietatis vsu labefactetur & corruat, nos ad illam ex dicta familia exterminandam, ac simul emendandos eos qui de officijs, & muneribus ambitiose obtinendis iampridem inoleuerunt, & alios nocentes eius mores, nouosq. inducendos ante omnia intenti.

Reuocatio omniũ indultorũ aliquid priuatim retinendi.

§. 2. De nobis attributę potestatis plenitudine reuocamus & abolemus omnia & quęcunque priuilegia, dispẽsationes, licentias, permissiones, & indulta habendi & retinendi priuatum dominium, vsufructum, possessionẽ, & proprietatem quorumcunque bonorum immobilium, mobilium & se mouentium, necnon domorum, cellarũ, hortorum, pecuniarum & aliarum rerum, Generali, Prouincialibus, Conuentualibus, Prioribus, ac alijs Fratribus, etiam causa senij, infirmitatis, vel cuiuscunque pij operis pretextu vel intuitu, per quoscunque Romanos Pontifices prędecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam, eiusue Legatos, vel etiam dicti Ordinis Superiores, etiã Motu proprio, & ex certa scientia concessa, confirmata & innouata, quibuscunque concepta formulis, ac clausulis & decretis suffulta, quorum omnium tenores habemus præsentibus pro expressis; volumusque illa omnia & singula, vires & effectum de cętero non habere. Quin etiam Fratres prędictos, quicunq. sint, priuato & bonorum & rerum omnium prędictorum, quomodocunque acquisitorum & ad eos obuentorum, dominio, vsu, vsufructu, proprietate, titulo & possessione priuamus, dictaque possessione amouemus, & amotos nunciamus, resque, & bona ipsa omnia in communes suarum cuiusq. domorum, & prędicti Ordinis vsus conuertenda concedimus.

dimus. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ Generali, Prouincialibus, & Conuentualibus Prioribus supradictis, vt rerum & bonorum omnium prædictorum possessionem, nomine domorum & locorum suorum capiant. Et illa illorumque fructus in communes Conuentuum vsus conuertantur.

Prohibitio quicquā priuatum habendi.

§. 3. Cæterum præcipimus atque interdicimus, ne deinceps vllus omnino Fratrum prædictorum, siue priuatus, siue Prioris Conuentualis, siue Prouincialis, aut Generalis officio fungens, etiā prætextu huiusmodi priuilegiorum, dispensationum, permissionum & indultorum, seu inueteratæ consuetudinis, aut quacunque alia causa, proprium quicquam aut priuatum, neque ędes, siue in claustro siue alibi, separatas habeat, sed omnia vbique communia sint, & quisque vnica cella eademque cū cęteris aliorum Fratrum coniuncta, nudis omnino parietibus, ac lectulo & mensa humilibus, quemadmodum pauperes Religiosos decet, contentus esse debeat.

Cameræ redigantur in cōmune Dormitorium.

§. 4. Proinde Cameræ siue ædiculæ, quę extra Dormitorium separatim sunt, ad officinas, aut alias ad cōmunem vsum & commoditatem cuiusque Cōuentus redigantur. vel si cellæ communis Dormitorij pro Fratrum numero non sufficiant, & illę Cameræ, vel ædiculæ, ad formam communis Dormitorij aptari possint, in Dormitorium commune redigantur. sin minus, destruantur, ac materia & cementa ad fabricam Conuentus, si opus fuerit, conuertantur. vel vendantur, & precium ad communem vsum Conuentus conferatur.

Ambitus recedat & munera.

§. 5. Sed nec vlli omnino ambitus fiant, aut pecuniæ etiam pro confirmationibus, sigillo, vel scriptura, aut quacunque alia re vel causa soluantur, aliæue pactiones, seu promissiones intercedant, seu munera, aut xenia quocunque modo mittantur. neue quisquam, etiam in officio existens, pecunias, aut quicquam aliud de Prouincia seu domo sibi commissa, vel aliunde Priori Generali, seu alij cuicunque conferat, vel remittat. Quicunque secus fecerint, in pœnam priuationis Prioratuum & officiorum omnium incidant, & ad futura inhabiles habeantur, & pro culpis etiam tanquam fures puniantur, prout nos illos priuatos & inhabiles declaramus eo ipso. procurationibus tamen, Generali ex vniuerso Ordine, ac Prouincialibus Prioribus ex sua cuique Prouincia, & Visitatoribus ex domibus & locis visitandis debitis, nequaquam per præsentes sublatis.

Superiores dispēsare valeant Prædicatores & Lectores, & Officiales, circa recitationē diuini officij in cōmuni.

§. 6. Ad reformandos autem alios dicti Ordinis mores vlterius progrediendo, ex ijs quę pro salubri huius Religionis statu, & felici directione alioqui instituta huiusque reperiuntur, quæ nec præsentibus contraria sunt, nec illorum effectum impedire possunt, nihil omnino detrahere, sed illa immota custodiri volentes, de simili potestatis plenitudine statuimus & ordinamus, vt Fratres omnes, etiam Superiores & quicunque priuilegiati, nisi tempore Quadragesimæ & Aduentus Domini prædicationis munus obierint, omnibus diuinis officijs, diurnis & nocturnis intersint, alijs vero temporibus cum ipsis Prædicatoribus, & Lectoribus, ijs diebus quibus prædicant & legunt, Superiores pro arbitrio dispēsare possint. Ipsis etiam Superioribus, & alijs officialibus, eo tantum tempore quo actu in negocijs Conuentus & Ordinis occupati sunt, aliquid remittatur.

Diuina officia iuxta instituta celebrentur.

§. 7. Missæ, Matutinum, & alię horarum Canonicarum preces, Processiones item, Anniuersaria, & Defunctorum memoriæ, integræ suo debito tempore attente cū Cantu solemni, in diebus quibus conuenit, iuxta regularia dictorum Fratrum instituta celebrentur. nec satis habeat quæque domus, Missas siue fundatione, siue statuto, siue consuetudine debitas, vel præscripto Superioris Conuentus designatas duntaxat celebrasse, sed Fratres omnes Sacerdotes, Missam etiam non astricti frequentissime celebrent.

Confessiones cōmuniones, & ieiunia seruentur.

§. 8. Clerici & Conuersi, semel in Hebdomada peccata sua confiteantur, & singulis saltem mensibus sacram Eucharistiam sumant. Ieiunia iuxta suam regulam, & constitutiones omnino seruent.

Numerus Fratrum cuiusq. Domus præscribitur.

§. 9. In quaque domo pauciores Fratres non sint duodecim. Siqua autem domus hunc familiæ numerum alere non potest, Fratres cum bonis ex ea domo in aliam transferantur, prouisione adhibita ne Ecclesiæ destruantur, sed ad eius populi commoditatem conseruentur. Permittimus tamen, vt in domibus quæ iter facientibus Fratribus commodæ sunt, saltem quatuor Fratres non minores quinquaginta annis, constanti & probata vita maneant, si plures ea domus alere non potest. Nullæ porro domus supra vires onerentur.

Prædicationes habeantur singulis diebus festiuis.

§. 10. In singulis domibus omnibus Dominicis, & festis diebus, prædicationes verbi Dei habeantur.

Lectiones quę in Studijs generalibus, & alijs.

§. 11. In maioribus Studijs Regentes duas lectiones Theologicas interpretentur, alteram practicam veluti de Sacramentis, vel de vita sancte recteque instituenda, alteram vero speculatiuam, ex Catholicis & approbatis Doctoribus, Superioris arbitrio statuendis. in minoribus vero vna lectione ex Theologia practica contenti sint.

Exercitiū circa casus conscientiæ.

§. 12. Cæterum curent Superiores, vt in singulis Conuentibus Fratres maxime in conscientiæ casibus, & reliquis quæ ad audiendas confessiones pertinent, ob rei grauitatem & necessitatem, summo studio ac diligentia exerceantur.

Catechismus legatur dieb. festiuis.

§. 13. Singulis item diebus festis Romanus Catechismus ad Parochos, in singulis Conuentibus legatur.

Libri prohibiti non teneantur.

§. 14. Siqui Regentes & Lectores, aut alij Fratres, libros prohibitos habere sine speciali Sedis Apostolicæ licentia fuerint deprehensi, vltra pœnas iuris communis, & quæ à Sancto Officio Inquisitionis hæreticæ prauitatis talibus imponuntur, perpetuo munere legendi, prædicādi, & confessiones audiendi priuati existant, ad omnia item officia inhabiles actiua voce careant & passiua.

Forma promouendi ad gradus, & qualitates promouendorū.

§. 15. Nullus ad aliquem gradum promoueatur, nisi ætate, vitę probitate, & litteratura præstās, & in eis probatus per examen diligens à Priore Generali, seu ab alijs qui per eum huic muneri ordinabuntur faciendum, deinde in Capitulo generali publice iterandum. Aetas autem & tempus studij, ac curius exprimatur. & pręterea probetur quod promouendus nulla vnquam infamia, seu sinistra opinione fuerit maculatus. A promouendis ad gradus huiusmodi nihil omnino exigatur, nec etiam spōte oblatum accipiatur. verumtamen si promotione facta Cōuentus promotorum, aliquid Religioni donare voluerit, id quicquid sit Procuratori generali Ordinis tribuatur, vt ad leuationem onerum, & omnium sumptuum Religionis conferatur. eodem Procuratore, acceptorum & expensorum rationem, Priori generali & Diffinitoribus reddituro. Cæterum omnes à decem annis promoti, rursus per probos & idoneos viros à Priore generali in quaque Prouincia constituendos examinentur. & qui saltem mediocri scientia in Theologia prędiri reperti nō fuerint, vsu & exercitio gradus suspendantur, nec debeant prius legio gradus huiusmodi gaudere. Caueant præterea Superiores licentiam vlli Fratri concedere vt ad aliquos ordines sacros, siue maiores siue minores, promoueri possint, nisi ille in ætate legitima constitutus, & litteratura ad eos requisita præditus sit, habeatque omnia quæ à sacris canonibus regularibusque institutis requiruntur. aliter promotus ab suorum ordinum executione suspendatur, & licentiam concedens officio deponatur, & per sexennium inhabilis ad omnia officia habeatur. Sed & nostra constitutio, qua cauetur, ne quis regularis ante emissam à se expressam professionem regularem, ad sacros ordines promoueri possit, inuiolabiliter obseruetur.

Confessorum qualitates.

§. 16. Sacerdotes ad audiendas peccatorum cōfessiones ordinandi, vita, moribus & litteratura probati, & quo ad mulieres ætatis prouectæ habeantur. In omni domo huiusmodi Sacerdotes ex prędicto Ordine constituantur, quibus & non alijs Fratres omnes peccata sua debeant confiteri.

Priorum officium duret biennio.

§. 17. Priores omnes nunquam vltra biennium durēt, sed biennio functo ipsorum officium vacet. nec ad illud met in eodem Conuentu in sequens protinus biennium rursus constitui possint.

Fratres non semper vltra biennium pōmaneant in eodem Conuentu.

§. 18. Nulli item Fratri in eodem Conuentu plus biēnio manere liceat. exceptis sexagenario maioribus, quib. aliquid ex causa, Superioribus arbitrio, poterit cōdonari.

Forma administrandi bonorum.

§. 19. Adhęc nullus omnino Priorum administrationem bonorum, & aliarum rerum, dispensationemque pecu-

pecuniarum & redditium suæ domus, etiam nomine Conuentus, per seipsum habere siue exercere, vel sese in eis interponere possit, sed vniuersum id onus tribus Religiosis à Priori generali ita demandetur, vt primus, rerum & bonorum, inferendorumque in eam redditium curam habeat, alter tanquam depositarius, pecunias ac cætera ab illo importata fideliter asseruet, reliquus de pecunijs & rebus à Depositario captis, Priori & Fratribus ac domui vniuersæ de necessarijs veluti dispensator prouideat, mandante tamen ipso Priore. qui vnicuiq. non secundũ proprium affectum, sed charitatis regulam prouideri curabit officiorum huiusmodi inuicem confusione penitus interdicta.

Forma reddendi administrationis rationes.

§.20. Ceterum ij tres tam impensi quam accepti singulis mensibus suo Priori, adhibitis etiam duobus, vel tribus Fratribus eiusdem domus probatioribus, rerumque vsu peritis. deinde ipsemet rursus præsentibus Priore, & peritis prædictis, Priori generali, vel Prouinciali, vel Visitatoribus, quotiescunque visitationis officium fecerint. Denique ipse Prior generalis in omni proximo Capitulo generali saltem coram tribus Iudicibus ab ipso Capitulo constitutis illorum omnium, & etiam vniuersæ administrationis suæ, tam publicè quam priuatè rationem reddere teneatur.

Donata, & relicta Fratres consignẽt Superioribus.

§.21. Pecuniæ omnes & quæcunque aliæ res cuicunque priuatim, etiam intuitu personæ vndecunque donatæ, siue relictæ fuerint, Superiori, horarum vigintiquatuor interuallo exhibeantur, qui illas statim Depositario committat & inde tamen exhibitori ministrari iubeat, quantum rei conuenientis præsens necessitas videbitur postulare.

Fratres omnes in Refectorio communib. epulis vescãtur.

§.22. Fratres omnes, etiam Superiores, & quomodocunque priuilegiati, ægrotis tantum exceptis, in Refectorio cibum capiant, & communi mensa vtentes communibus epulis vescantur. In primis autem senum & ægrorum, necnon Prædicatorum & locorum cura habeatur, ita vt nihil eorum necessitati & commoditati desit. Omnes prædicti, quocunque gradu & honore sint, camisijs laneis, & reliquo vestitu vniusmodi, eodemq. honesto & professioni conuenienti, omni præterea suppellectile, & instrumento pauperi atque humili vtantur. Nullus priuatum hortum habeat, sed omnes omnibus domus sint communes, præterquam quo ad infirmariam, & nouitios, qui hortum siue viridarium seiunctum habere possint, in quo cęteri nullatenus ingrediantur.

Nouitij quibus, & quando recipiendi & quomodo instruẽdi sint.

Ad hoc vide bullam Sixti V. ... & aliam ibi indicatam.

§.23. Nouitij etiam oblati ante decimumoctauum ętatis suæ annum completum non recipiantur, neque ante decimumnonum completum ad professionem admittantur. Qui hactenus recepti, etiam oblati, decimũquintum annum non compleuerint, dimisso habitu Religionis, domum ad parentes & necessarios etiam inuiti remittantur, vel alias omnino emittantur, nec postea in ædibus vnde exierint, aut in alijs eiusdem Ordinis domibus, vllo modo debeant conuersari. Laici, qui vigesimumquintum annum non attigerint, ad seruiendum non accipiantur, & qui recepti, etiam nunc ea ætate minores sunt, reiiciantur. Nouitij non admittantur, aut educentur nisi in Conuentibus insignioribus, in quibus dormitorium, & capitulum habeant omnino separatum, cuius ingressus alijs fratribus sit penitus interdictus. In eisdem domibus sit vnus Magister ætatis prouectioris, moribus & doctrina preditus, qui diligentem habeat prędictorum Nouitiorum curam, & illis præsit. Ipsi autem in Grammatica, cantu, cæremonijs, & ijs quæ ad Christianam disciplinam faciunt, instruantur. nec è loco nouitiatus, nisi ad Ecclesiam, Refectorium, & ad publicas processiones, & interdiu ad aliquam honestam recreationem, cum fida custodia exire debeant.

Vestiarium Fratrum quale esse debeat & quo curã videri.

§.24. In quaque domo sit vnum vestiarium commune, in quo omnia omnium fratrum vestimenta conseruantur. quæ vniusmodi sint, eademque nulla exquisita arte laborata, sed simplicia & honesta, ita vt nec vnum ab altero distinguatur. Cui vestiario Custos præficiatur, qui munditiæ, refectionis & distributionis eorundem vestimentorum curam gerat.

Forma seruãdi scripturas & res Ecclesiæ.

§.25. In omni domo, locus tutus cum armarijs, seu capsis habeatur, in quibus scripturæ, priuilegia, cõtractus, & omnia iura ad domum pertinentia, itemque res preciosæ Ecclesiarum, etiam sacræ, cum suo inuentario, seu repertorio auctentico asseruentur, præter eas, quæ quotidiano sunt Ecclesiæ vsui necessariæ, quæ in Sacristia, & per Sacristam custodiantur. ita tamen vt res sacræ à profanis distinguantur. Huius autem loci tres sint claues, quarum vnam Prior, alteram Depositarius, tertiam Procurator domus habeat. Simili quoque modo inuentarium bonorum mobilium cuiusque Ecclesiæ & domus, necnon immobilium, & quorumcunque iurium ad Conuentum pertinentium, in forma probanti conscribatur, deque eo exemplum auctenticum fiat duplicatum, vt alterum in propria domo remaneat, alterum vero in Archiuio insignioris, seu principalis domus eius Prouinciæ reponatur.

Infirmaria in quocũq; Conuentu instituatur.

§.26. In omni domo, infirmaria commodo loco constituatur pro Fratribus infirmis, cui infirmarius ordinetur, per quem domus ipsa de illis omnibus, quæ ad animæ & corporis infirmorum salutem, commoda & necessaria sunt, charitatiue prouideatur.

Prioris officium circa Eccles. & earum ornamenta.

§.27. Postremo Prior cuiusque domus præcipuam curam gerat, vt Ecclesiæ in suis structuris conseruentur, & reparentur. mundæ præterea & expurgatæ, vti decet, contineantur, atque illis de libris, vasis, ornamentis et alijs ad Altaris ministerium, & diuinum cultum pertinentibus prouideatur, quæ pariter munda & nitida conseruentur.

Res Sacristiæ non alienentur.

§.28. Res Sacristiæ, cuiusuis generis sint, nullo modo alienentur, nec pignori opponantur, nec vllo modo alicui accommodentur, sed solum Ecclesiæ propriæ seruiant.

Decretum irritans.

§.29. Decernentes irritum & inane quicquid secus per quoscunque, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Fratres obseruent hanc reformationem.

§.20. Quocirca Priori generali, ac omnibus fratribus prædictis per Apostolica scripta mandamus, vt quisque pro se præsentes litteras humiliter recipiant, & quæcunque in eis statuta, decreta, & mandata sunt, alia desuper à nobis non expectata iussione, aut mentis nostræ declaratione, firmiter custodiant, & in omnibus studiose obedire procurent.

Prior generalis deputatur executor harum.

§.31. Quinetiam eidem Priori generali committimus vt ipse easdem præsentes, in proximo & deinceps futuris generalibus & prouincialibus Capitulis, & frequenter in omnibus domibus, publice legere, ac eas, & quicquid pro earum executione & obseruatione, tam in ipsis Capitulis generalibus, vel etiam extra illa ab ipso adhibitis aliquot ex alijs Prioribus, vel Diffinitoribus prædictis, quos duxerit eligendos, statuetur, ordinabitur, & decernetur, in omnibus Prioratibus, ac ab omnibus & singulis Prioribus, fratribus, & personis prædictis inuiolate faciat, per se vel alium seu alios obseruari. Contradictores quoslibet & rebelles, ac etiam protestantes, & reclamantes, eisq. auxilium, consilium, vel fauorem, publice vel occulte, directe vel indirecte, quouis quæsito colore vel ingenio præstantes, tam ecclesiasticos quam laicos cuiuscunque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, ac etiam Prioratuum, dignitatuum, & administrationum priuatorias, cæteraq. iuris & facti remedia opportuna, appellatione postposita compescendo. Quin etiam contendentes prædictos, in censuras & pœnas suprascriptas incidisse declarando. inuocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausul. derog.

§.32. Non obstantibus nostris de non tollendo iure quæsito, & de annali ac triennali possessore, alijsque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinis prędicti iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, exemptionibus, & indultis Apostolicis, illis, eiusq. Superioribus & personis, eorumque singulis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati cõtractus, ac alias, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, in genere & in specie concessis, confirmatis, ac etiam alijs reformationibus, quo-

ties-

tiescunque, ac quocunque tẽpore factis, & promulgatis ac quibuslibet alijs indulgentijs, & litteris Apostolicis, specialibus & generalibus quorumcunque tenorum existant, per quę presentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum, seu dictorum Ordinariorum iurisdictio seu executio impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Quę omnia contra earundem pręsentium tenorem nolumus cuiquam in aliquo suffragari.

Exemplorũ fides.

§. 33. Denique etiam volumus, vt ipsarum pręsentiũ exempla etiam impressa, Capituli vel Prioris generalis, seu alterius personæ in dignitate ecclesiastica constitutę, aut eius Curię sigillo, & Secretarij cuiusuis eorum, vel Notarij publici manu obsignata, eandem illam prorsus fidem vbique locorum, in iudicio & extra illud faciant, quam ipsę pręsentes facerẽt, si forẽt exhibitę vel ostensę.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

D.P. An.5. die 30.Maij.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo, tertio Cal. Iunij, Pont. nostri Anno quinto.

Publicatio.

Anno a Natiuitate Domini 1570 Indict. 13. die vero 20 mensis Sept. Pont. Sanctiss. in Christo Patris & D.N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno Quinto, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Principis Apostolorum de Vrbe, Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, vt moris est per nos Scipionem de Octauianis, & Ioannem Andream Rogerium præfati Sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores.

Antonius Clerici Mag. Cursorum.

CIV.

Declaratio & Ampliatio Concilij Tridentini cap. 14. sess. 24. de prohibitione aliquid exigendi vel petendi, in collatione aliaue prouisione, beneficiorum ecclesiasticorum, vel ad illarum possessionem admissione.

Ad hoc videri potest etiam Concil. Trident. sess. 21. cap. 1. & sess. 24. cap. 18.

Alia ad materiam simoniæ beneficialis plene indicaui in constit. 3. Iulij II. Cum tam diuino. fol. 403.

Edita An.D. 1570.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DVrum nimis & incommodum arbitramur, quod Ecclesiarum ministri in ijs quæ ad ipsorum sustẽtationem suppeditant, dispendia patiantur. Quocirca cum hanc ad rem, simulque prohibendã ab Ecclesia Dei auaritiæ prauitatẽ, editas ante hac sanctiones minime satis esse intelligimus, nouę constitutionis subsidio cogimur prouidere.

Conc. Tridentinũ sess. 24. c. 14. mandauit Episcopis vt prauas cõsuetudines & statuta, aliquid recipiẽdi a prouisionibus beneficiorum reijcerent.

§. 1. Cum itaque alias ex plurium Ecclesiarum Cathedralium & Collegiatarum constitutionibus, aut ex praua consuetudine obseruari intelligeretur, vt in electione, presentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia prouisione, siue admissione ad possessionem alicuius Cathedralis Ecclesiæ, vel beneficij, canonicatuum, aut præbendarum, vel partem prouentuum, seu ad distributiones quotidianas certę conditiones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationesue illicitæ, aut etiam quæ in aliquibus Ecclesijs dicuntur Turnorum lucra, interponerentur, licet Sancta Synodus hæc detestata, mandauerit Episcopis, vt quæcunque huiusmodi quæ in vsus pios non conuerterentur, atque ingressus eos qui simoniacæ labis, aut sordidæ auaritię suspitionem haberent, fieri non permitterent, ipsique diligenter de eorum constitutionibus, siue consuetudinibus super prædictis cognoscerẽt, & illis tantum quas probarent exceptis, reliquas vt prauas & scandalosas reijcerent, eos vero qui aduersus prędicta quauis ratione commisissent, pœnis contra simoniacos editis teneri decreuerit, multorum tamen indomita cupiditate tam prædicta quam alia ad beneficium & commodum ipsorum ministrorum edita, aut omnino contemnuntur, aut in varios sensus traducta perperam eluduntur.

Hic Pontifex modo reuocat consuetudines & constitutiones huiusmodi.

§. 2. Quare nos pro diuini cultus exercitio, simulque euocatorum ad illum, auxilio plenius euidentiusque cõsulendum fore rati, reuocamus & abolemus omnia & quæcunque priuilegia, consuetudines, & statuta quarumcunque Ecclesiarum Cathedralium & Metropolitanarũ, ac maiorum, necnon Collegiatarum, etiam iuramento confirmatione Apostolica, aut alio quouis præsidio munita, ac etiam supra hominum memoriam, & longissimo ac quantocunque tempore etiam cõtinuo obseruata, siue pro soluendis Ecclesiarum, vel Prælatorum debitis, siue pro supportandis illorum oneribus, siue alijs etiam maioribus, maximis & vrgentissimis causis cõcessa, & approbata, ac etiam multiplicatis vicibus innouata, extensa & moderata, quod vacantibus ipsarum Ecclesiarum dignitatibus, canonicatibus, præbendis, portionibus, beneficijs, & officijs, fructus ac etiam quotidianæ distributiones ex eis primo ab ipsa vacatione Anno, aut longiore, vel etiam breuiore tempore prouenturi, mensę Episcopali, seu Capitulari, alioue loco, integre vel partim remaneant, seu applicentur, aut in communes vsus cedant, seu inter alios canonicos & personas Ecclesiæ, seu Capituli diuidantur. Quodque nullus etiam Apostolica auctoritate prouisus in canonicum recipi, aut ad dignitatem, seu portionem beneficium, vel officium admitti, vel alias in eius possessionem induci possit, nisi prius de obseruandis huiusmodi priuilegijs, consuetudinibus & statutis iuramentum præstiterit, & obtentæ illorum derogationi, ac fructuum, & distributionum perceptioni renunciauerit, seu Capitulo, & personis prædictis cessent, seu (vt appellant) dulciaria, aut quid aliud præstiterit; quorum omniũ tenores, causas & effectus habemus præsentibus pro expressis, quibuscunque illa concepta sint formulis, nec non irritantibus, & alijs decretis roborata. Volentes ea omnia vires & effectum de cætero non habere.

Pœnæ aliquid recipientibus imponit.

§. 3. Præcipimus igitur & interdicimus omnibus Episcopis, Capitulis, Collegijs, & personis ad quos id pertinet, ne posthac fructus, aut distributiones huiusmodi, nec prorsus vllam eorum partem retineant, neue ipsorũ cessionem, vel renunciationem, aut dulciaria, vel alia quomodocunque petant vel exigant, aut quemquam siue Ordinaria, siue Apostolica auctoritate prouisum, ad præstandum huiusmodi iuramentum inducant, aut illi prędicta non facienti possessionem impediant, vel remorentur. Quicunque contrafecerint, si ecclesiarum Antistites, tamdiu à Pontificalis officij exercitio sint suspenti, donec satisfactione præuia illis per Sedem Apostolicam suspensio relaxetur. Capitula vero & Collegia quæcunque ecclesiastico subiaceant interdicto, ac singulares personæ in excommunicationis sententiam incurrãt, à qua, nisi in mortis articulo constituti, ab alio quam a Rom. Pont. absolutionis beneficiu nequeant obtinere. Decernentes huiusmodi pręstita iuramenta nõ tenere, nec quẽquam illis obligari, quinimmo iurantes in huiusmodi cẽsuram incidere, necnon irritum & inane quicquid secus super his per quoscunque scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Declaratio prædictorũ.

§. 4. Et nihilominus statuimus, vt vbicunque huiusmodi fructus & distributiones Fabricæ, vel Sacristiæ, aut alterius pij loci vsibus vltra semestre tempus reperiuntur concessi, horum duntaxat dimidia pars ipsi Sacristiæ, vel Fabricæ, aut pio loco deinceps tribuatur, alteram vero beneficiati predicti integre percipiant.

Derogatio contrariorũ.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cęterisque contrarijs quibuscunque, aut si aliquibus communiter vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non faciẽtes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, decreto prædictæ Synodi, ac etiam constitutione fel. rec. Ioannis Papæ XXII. quæ incipit. Suscepti, & alijs iuribus hac de re disponentibus, nihilominus alias in suo robore duraturis

Alia declaratio.

§. 6. Cęterum per prædicta non intendimus illis præiudicare Capitulis, Collegijs, mensis, aut personis, fru-

ctus

ctus & distributiones inter vacationem beneficiorum, & eorum collationem, siue possessionis apprehensionem prouenientes ex statuto, consuetudine vel priuilegio huiusmodi percipientibus, vel retinentibus, quo minus ipsi illos interim vt antea exigere valeant & habere.

Fidem transumptorum.

§. 7. Postremo volumus, vt præsentium exempla etiam impressa, Notarij publici manu, & Prælati ecclesiastici, eiusue Curiæ sigillo obsignata eãdem illam prorsus fidem vbique locorum in iudicio & extra illud faciãt, quam facerent ipsæmet præsentes, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reuocationis, abolitionis, præcepti, interdicti, decreti, statuti, intentionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attẽtare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 5. die 31. Maij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingẽtesimo septuagesimo, Pridie Cal. Iunij, Pontificatus nostri Anno quinto.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1570. indict. 13. die vero 13. Iulij, Pont. Sanctissimi Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno V. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Principis Apostolorum de Vrbe, ad valuas Ecclesiæ S. Ioannis Lateranensis, & ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Scipionem de Octauianis, & Antonium Clerici Cursores Apostolicos.

Stephanus de Olea Mag. Cursorum.

C V.

Innouatio Officij Summatoris litterarum Apostolicarũ, vni ex S.R.E. Cardinalibus de cætero conferendi, cum indultorum gratiarum & iurisdictionis in suos Officiales concessione.

Hoc Officium perpetuum vacabile esse voluit Alexander VI. in constit. 10. In eminenti. sup. fol. 399.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1570.

Proœmium.

POntifice dignum est, & Romanæ Sedis Maiestate, illius officia augere, & locupletari, vt ipsorum nobilitas, & suscipiendorum ad ea Illustrissimorum Virorum splendor, Romanæ Ecclesiæ dignitatem faciat ampliorem.

Officium Summatoris ab Alexandro VI. erectum fuit, in perpetuũ & vacabile, vt in eius bulla indicatur.

§. 1. Quod nos in animo cogitantes, vnum ex omnibus magni momenti animaduertimus Officium Summatoris litterarum Apostolicarum à fel. rec. Alexandro Papa Sexto perpetuum effectum quod per assumptionem dilecti filij nostri Petri Donati tit. Sãcti Vitalis in S.R.E. Presbyterum Cardinalem Cæsium nuncupatum, vacare proxime decreuimus, vnius solius arbitrio moderari, in quo dirigendo, egregij vnius viri auctoritas, peritorum auxilio subnixa magnopere expediret. Quocirca eidem Officio nouam formam, eandemque excellentiorem, atque vtiliorem inducere, simulque ipsum ita promouere, & amplificare instituimus, vt cum cæteris Officijs & muneribus, quæ supremi Ordinis viris conueniũt merito coæquetur.

Promotio Summatoris priuilegia Scriptorum litterarum Apostolicarum.

§. 2. Cum igitur in prædicta perpetuatione, idem Alexander Papa inter alia statuerit, vt quicunque illud obtineret de eo quemadmodum litterarum prædictarum Scriptores, de Officio Scriptoriæ disponeret &c. Idem quoque omnibus priuilegijs, exemptionibus, prærogatiuis, immunitatibus, facultatibus, gratijs & indultis, Collegij dictorum Scriptorum omni tempore frueretur.

Aliaq. Summatori indulta hic enunciata declarantur.

§. 3. Ad hæc nonnullis, qui dictum Officium postea habuerunt inter alia sit concessum, quod Officium ipsũ, etiam per alium, seu alios regere & exercere singulis Cãcellariæ Apostolicæ diebus, & quandocunque sibi videretur expeditionem extraordinaria dictarum litterarum facere possent, eaque de causa Bullator ad Summatorem quotidie veniret, qui captas ab ipso litteras, bullare deberet. Porro nullus alius ad exercitium, regimen, subreuisionem, aut superintendentiam dicti Officij, etiã boni publici, aut alia quacunque maiori, magisque considerabili causa, à Romano Pontifice directe vel indirecte vspiam constitueretur, neque in eo sese interponere vllo modo posset, nec vllæ omnino litteræ quantumcunque secretæ, nisi prius à Summatore examinatæ expediri deberent. Nullusque Secretarius, siue domesticus, siue de numero participantium, aut alius quisque litteras plumbatas, nisi in Officio prædicto expeditas registraret, secus faciens crimen falsi incurreret, atque Officiorum suorum emolumenta amitteret, quę ad Summatorem prædictum pertinerent. Cæterum pro omnibus litteris per dictam Cameram expediendis merces ordinaria in dicto Summatoris Officio dari solita, illis duntaxat exceptis, quæ statum Romanæ Ecclesiæ vel Catholicam fidem concernerent, integre persolueretur. A qua nullus Secretarius Papę etiam domesticus, aut Scriptor, vel alius etiam maioris conditionis, & quocumque priuilegio fretus, exemptus censeretur. Quin etiam Summator ipse quæcunque salaria, recognitiones & iura à quibusuis Romanæ Curiæ Officialibus, eorumque Collegijs præstari solita perciperet, exigeret, & leuaret. Ac Officiales & Collegia ad ea soluenda, quacunque reformatione facta & facienda non obstante, compellere libere & licite valeret. Postremo idem Summator, vel ab eo in dicto Officio substitutus, mansionem, seu Cameram alias solitam in Palatio Apostolico, necnon victum pro se & vno famulo in Tinello. Et præterea pro ipso Summatore panem & buccellas, singulis diebus, Prælatorum domesticorum instar, habere deberet. Ipsumque Officium, & quod ad illud dictum Summatorem ab omni onere etiam decimarum Papalium, etiam ratione fidei, & expeditionis contra infideles, aut sternendarum, reficiendarum viarum causa exempta essent, neque ad illorum contributionem cõpelli possent, quemadmodum diuersis litteris Apostolicis desuper confectis plenius continetur.

Hic modo Põt. insigniorẽ statum d. Officij inducit instituendo Præsidentem vnum.

§. 4. Nos ad dictæ Sedis ornamentum, & salubriorem litterarum prædictarum expeditionem, huius Officij statum perfectiorem, insigniorẽmque constituere volentes. Motu proprio, & ex certa scientia nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine in ipso officio, vnum Præsidentem, qui Summatoris pro tempore existentis vicesgerat, ipsius Summatoris nutu, atque arbitrio sumendum, & remouendum.

Recognitores quatuor.

§. 5. Item quatuor alia perpetua Officia Recognitorum litterarum prædictarum per proximum Summatorem dotanda perpetuo erigimus, & instituimus.

Quędam Officia hic enũciata, valoris septuaginta millium, d. Officio Summatoris annectit.

§. 6. Ac Summatoris Officio, vnum Secretariatus Apostolici de numero participantium, quod Marcellus Augustinus, & vnum Præsidentis Annonæ, quod Anastasius Pozzuti, ac aliud simile, quod Hieronymus Lippomanus, & duo Portionum Ripę Officia, quæ Marcus Cornelius dum viuerent obtinebant, per liberam resignationem dilecti filij Magistri Antonij Marchesani Datarij nostri in manibus nostris sponte factam, & per nos admissam, aut alias quibusuis modis, & ex quarumcunque personis vacantia, necnon quęcunque, quotcunque, & qualiacunque alia dictę Curiæ Officia, similia vel dissimilia, & qualitercunque qualificata, ad dispositionem Romani Pontificis pro tempore existentis pertinentia, pretio concedi solita, quæ prędicta omnia, simul valorem septuaginta millium ducatorum auri in auro conficiant, ab ipso proximo Summatore conquirenda, & comparanda, ex nunc prout ex tunc, & e contra perpetuo vnimus & annectimus & incorporamus. Ita vt quisque Summator, qui pro tempore fuerit, itidem Secretarius, Præsidens, Portionarius, & omnium aliorum futurorum Officiorum huiusmodi titularius existat, illorumque omnium corporalem possessionem per se vel alium seu alios propria auctoritate libere apprehendere valeat.

Recognitoribus prædictis dotem constituit.

§. 7. Singulis vero quatuor Officijs Recognitorum pro dote ipsorum decem, aut plura loca, seu portiones cu-

cuiuscunque Montis seu Montium in Vrbe, seu ditione temporali S. R. E. constitutorum non vacabilium, quorum fructus hic soluũtur, sumptu eiusdem proximi Summatoris conficienda & exhibenda, perpetuo applicamus, & appropriamus. Declarãtes quod si dicto Officio Summatoris tot alia, quæ ad valorem prædictum septuaginta millium scutorum, vt prædictum est non ascendant, vel si nulla alia quam prædicta, quæ iam vacarunt vniãtur, nihilominus præsentes va ere, & plenarium effectũ sortiri debere.

Induita priuilegia iurisdictiones, emolumenta, &c. Summatoribus prædecessoribus competētia, hæc Summatoris Officio concedit & approbat.

§. 8. Cæterum ex prædictis, & alijs quæ ad dictum Summatoris Officium, quocunque modo pertinent, & in eo consueuerint & obseruantur, nihil prorsus detrahere, sed illa ac omnia & quæcunque priuilegia, facultates, & auctoritates, exemptiones & indulta, ipsi Officio, & eius personis quomodocunque concessa, confirmata, & extensa, quæ ac si ad verbum insererentur præsentibus, habemus pro expressis, perpetuo stabilia & inuiolata esse intendentes, ac futuros omnes Summatores, & dicti Officij personas tã coniunctim quam diuisim in illis omnibus potiri, ac etiam omnia & quæcunque iura, salaria, regalia, recognitiones, & emolumenta prædicta, & alias consueta, & ab Officialibus, & Collegijs supradictis prestari solita, quemadmodum prædictus Petrus Donatus Cardinalis, & quicunque ante eum Summatores, amplissime obtinuerunt, eodem modo, iure & titulo habere & possidere volentes, quin etiam omnia & quæcunque iura, iurisdictiones, facultates, consuetudines, & indulta dicti Officij, & illud, necnon expeditionem dictarum litterarum concernentia, à quibuscunque alijs, cuiuscunque qualitatis, & conditionis, personis & Officijs vsurpata, & quantocunque tempore vsitata, ad ius, & proprietatem ipsius reuocantes, perpetuo statuimus & ordinamus vt ad dictum Officium vnus ex Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus assumatur, & dicta quatuor Recognitorum Officia, cum quibusuis alijs dictę Curię Officijs compatibilia sint, & ad liberam Summatoris pro tempore existentis dispositionem omnino pertineant. qui etiam hac prima vice, & deinceps perpetuum illa, seu per resignationem, seu per obitum seu quemcunque alium modum vacabunt, concedere, vendere, transferre, & de eis, ac super eis cum quibuscunque conuenire, pacisci & decernere libere & licite valeat, quemadmodum de alijs ipsius Curiæ Officijs fieri cõsueuit pro pretio concedantur, viros probos & peritos ad ea admittat, qui per suam quisque, & alias pro materiarum qualitate, & rerum exigentia, eius vel Pręsidentis arbitrio expeditioni incumbant.

Formam examinandi litteras Apostolicas præscribit.

§. 9. Omnes litteræ, quę secundum communem in dicto Officio cursum, absque difficultate expediri consueuerunt, ab illorum cognitore, qui tunc vicem obtinebit, præsente Summatore, vel Præsidente, diligenter & accurate examinentur, & ipsi referantur, vt illis tunc demum subscribat, & ipsas de more iubeat expediri.

Dubiaq. desuper occurrentia decidendi.

§. 10. Ad ea vero dubia dissoluenda, quæ in litteris ipsis occurrere contigerit, Summator certum diem in singulas Hebdomadas constituat, quo die coram se, seu Pręsidentē suo, omnes Recognitores conueniant. & præterea si ipsi Summatori visum fuerit, aliquot alij egregij viri ba um rerum vsum habentes, ab eodem Summatore adhibeantur, vt dubia omnibus proposita, cum maturo eorum omnium iudicio decidantur. grauioribus tamen, & obstructioribus dubijs, propter quæ Romanus Pontifex merito consulendus erit, nostræ & successorum nostrorum declarationi nihilominus reseruatis.

Summatori etiã absenti Officium per substitutos exercendi facultatem cõcedit, & dictorum substitutorũ auctoritatẽ designat.

§. 11. Ad hæc omnis Summator, siue in dicta Curia pręsens, siue ab ea quantumcunque tempore absens, etiam omnia Officia prędicta vnita, præsentia & futura, quotcunque, & qualiacunque, ac etiam vnius & eiusdem Collegij, per substitutum seu substitutos omnino exercere possit, qui menstruis, ac omnibus alijs Congregationibus intersint, vota, vocem, & suffragia, tam actiue quam passiue habeant. Ad Officia Refensoriatuum, Mensariatuum, cæteraque omnia munera, functiones, & negocia, publica & priuata etiam pro singulis eiusdem Collegij Officijs, etiam eodem tempore, & veluti principales admittantur, litteris Apostolicis, & alijs scripturis, & instrumentis subscribant, vestibus & insignibus Officialium cuiuscunque Collegij in Palatio Apostolico, processionibus, pompis, & alijs omnibus actibus, publicis & priuatis incedant, & sedeant, & pro antiquitate præcedant, & prorsus omnia, vt principales faciant, & exequantur, pro singulis Officijs etiam vnius & eiusdem Collegij quantumcunque in eo fuerint, quorum pluralitas & multitudo, nullum prorsus impedimentum sibi inuicem, nullamque incompatibilitatem faciant, singula Congregationum, & munerum omnium emolumenta & salaria ordinaria & extraordinaria percipiãt, & alias quemadmodum ipse Summator faceret, facereq. posset, si eadem officia, vt non vnita possidens, ibi adesset. Eosdem enim ad effectum omnium prędictorum duntaxat, Secretarios, Scriptores, & alios omnium Collegiorum huiusmodi Officiales, & titularios creamus & instituimus.

Emolumenta eidem dari præcipit.

§. 12. Pręterea omnis Summator nullo omnino intermisso mensium dierum aut alterius temporis spatio, per consuetudines & statuta, etiam iurata & confirmata, seu priuilegia & indulta Secretariorum Scriptorũ Apostolicorum, & aliorum Collegiorum pręfinito, sed statim à principio, fructus, emolumenta, Congregationes, salaria & iura omnia singulorum Officiorum huiusmodi, pręsens & absens integre capiat.

Statuta pro Officialibus condere.

§. 13. Ad omnes autem in suo Officio continendos, Summator quęcunque statuta, prosperum Officij statum concernentia, condere, condita corrigere & mutare, aliaque rursus, & quotiescunque sibi videbitur edere.

Iurisdictioné que in eis coërcendis habere declarat.

§. 14. Pręfatos, & quoscunque alios Officiales, personas dictę expeditionis participes, quicunque fuerint, quo ad ea quę ad expeditionem ipsam concernunt castigare, corrigere & punire, ac contra eos ciuiliter & criminaliter procedere, vicesque suas tam in his quam supradictis omnibus & singulis, alij vel alijs delegare libere & licite possit.

Exëptiones Camerarij & Clericorum tribuit.

§. 15. Itemque omnibus & quibuscunque priuilegijs, & exemptionibus, etiam Ripę & Ripettæ, ac Dohanæ Vrbis, quibus Camerarius noster, Clerici, Pręsidentes, & alij Camerales habent, eodem iure libere potiantur & gaudeant.

Præsidenti & Recognitorib. litteras Apostolicas gratis expediri decernit.

§. 16. Pręsidens vero & Recognitores omnes prædicti, litteras Apostolicas etiam Monasteriorum, & Ecclesiarum Cathedralium pro se gratis vbique prout litterarum Apostolicarum Scriptores expediant. Et propterea omnibus & quibuscunque alijs priuilegijs, facultatibus exemptionibus & indultis eisdem Scriptoribus, & eorum Collegio concessis, eodem modo quo illi gaudent, & quisque pro se, super his Apostolicas litteras tam coniunctim quam diuisim expedire poterunt.

Summatoris Officium resignari posse concedit.

§. 17. Postremo omnis Summator quandocunque ei videbitur, Officium ipsum Summatoris in manibus Pontificis pro tempore existẽtis in fauorem S. R. E. Cardinalis, aut alterius cujuscunque personę per nos approbandę, etiam pacto pretio resignare, & alias de eo dispo nere etiam libere & licite valeat, quemadmodum de cæteris dictæ Curiæ Officijs pretio receptis, cuique est permissum, & cæt.

Clausulę præseruatiua.

§. 18 Decernentes omnia & supradicta, firma & inuiolata perpetuo consistere, vimque validi & efficacis contractus, inter nos & Sedem & Cameram Apostolicam, necnon omnes deinceps Summatores habere. Ac irritum & inane quicquid secus super his per quoscũque scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Iussio admittendi prędictos Officiales.

§. 19. Iubemus igitur omnium Collegiorum, & Officiorum prędictorum defensores, Mensarios, Depositarios, necnon Vectigalium Redemptores, & cæteros omnes, ad quos pertinet, vt quisque pro se, alia à nobis non expectata iussione, aut mentis nostrę declaratione, prędictum Summatorem, & ab eo substituendum & substituendos, necnon Pręsidentem, & Recognitores omnes, tam coniunctim quam diuisim ad prædicta omnia recipiant & admittant, eisque de ipsis omnibus integre respondeant, & ab alijs faciant responderi. Qui contrafecerint, eos tandiu ab Officiorum exercitio suspendimus, & ab emolumentorum perceptione priuamus, donec satis-

satisfactione præuia, meruerint à Romano Pontifice restitutionis beneficium obtinere.

Derogatio contrariorum.

§. 20. Non obstantibus nostra de non tollendo iure quæsito, & alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Secretariatus, Scriptoriæ, Archiuij, cæterorumque officiorum, & Collegiorum, necnon Cameræ Vrbis, & vectigalium prædictorum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, vsibus & naturis, quantocunque tempore obseruatis. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis eorumque Præsidentibus, Ministris, & personis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem prædictam, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, & aliter sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis restitutiuis, præseruatiuis, derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus efficacissimis & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, & motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, necnon consistorialiter, ac ex causis quantumcunque onerosis, concessis, confirmatis, innouatis, extensis, & moderatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de eis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. Quodque aliquibus communiter vel diuisim, à prædicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Sanctio pœnalis.

§. 21. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ &c. infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 5. 24. Iunij.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo, octauo Calendas Iulij, Pontificatus nostri Anno quinto.

CVI.

Missalis Romani, ad rite Missas celebrandas ex Concilij Tridentini decreto reformati, approbatio, & aliorum abolitio.

Hoc Missale iterato restituit Clemens VIII. vt infra in eius constitut. 108. Cum Sanctissimum.

Edita An. D. 1570.

PIVS EPISCOPVS
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

QVo primum tempore ad Apostolatus apicem assumpti fuimus, ad ea libenter animum, viresque nostras intendimus, & cogitationes omnes direximus, quæ ad Ecclesiasticum purum retinendum cultum pertinerent, eaque parare, & Deo ipso adiuuante, omni adhibito studio efficere contendimus.

Ex decreto Concil. Trid. Catechismus, Missale & Breuiarium emendanda erāt, & Breuiariū

§. 1. Cumque inter alia sacri Tridentini Concilij decreta, nobis statuendum esset de sacris libris, Catechismo, Missali, & Breuiario, edendis atque emendandis, edito iam, DEO ipso annuente, ad populi eruditionem, Catechismo, & ad debitas Deo persoluendas laudes Breuiario castigato, omnino vt Breuiario Missale responderet, vti congruum est, & conueniens (cum vnum in Ecclesia Dei psallendi modum, vnum Missæ celebrandæ ritum esse maxime deceat) necesse iam videbatur, vt quod reliquum in hac parte esset, de ipso nempe Missali edendo, quam primum cogitaremus.

Iam fuit emendatum, & ab isto Pont. cōfirmatum, vt sup. in const. 64. fol. 200.

§. 2. Quare eruditis delectis viris onus hoc mandandum duximus, qui quidem diligenter collatis omnibus cum vetustissimis nostræ Vaticanæ bibliothecæ, alijsque vndique conquisitis, emendatis, atque incorruptis codicibus, necnon veterum consultis ac probatorum auctorum scriptis, qui de sacro eorundem rituum instituto monumenta nobis reliquerunt, ad pristinam Missale ipsum Sanctorum Patrum normam ac ritum restituerūt. Quod recognitum iam, & castigatum mature adhibita consideratione, vt ex hoc instituto, cœptoq. labore fructus, omnes percipiant, Romæ quamprimum imprimi, atque impressum edi mandauimus, nempe vt Sacerdotes intelligant, quibus precibus vti, quos ritus, quasue cæremonias in Missarum celebratione retinere posthac debeant. Vt autem à Sacrosancta Romana Ecclesia cęterarum Ecclesiarum matre & magistra, tradita vbique amplectantur omnes, & obseruent, ne in posterum perpetuis futuris temporibus in omnibus Christiani Orbis prouinciarum Patriarchalibus, Cathedralibus, Collegiatis, & Parochialibus, secularibus & quorumuis Ordinum Monasteriorum, tam virorum quam mulierum, etiam militarum regularibus, ac sine cura, Ecclesijs, vel Cappellis, in quibus Missa Conuentualis alta voce in Choro, aut demissa celebrari iuxta Romanæ Ecclesiæ ritum consueuit, vel debet, alias quam iuxta Missalis à nobis editi formulam, decantetur aut recitetur, etiāsi eædem Ecclesiæ quouis modo exemptæ Apostolicæ Sedis indulto, consuetudine, priuilegio, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel alijs quibusuis facultatibus munitæ sint, nisi ab ipsa prima institutione à Sede Apostolica approbata, vel consuetudine quæ vel ipsa institutio super ducentos annos Missarum celebrandarum in eisdem Ecclesijs assidue obseruata sit, à quibus, vt præfatam celebrandi constitutionem vel consuetudinem nequaquam auferimus, sic si Missale hoc, quod nunc in lucem edi curauimus, ijsdem magis placeret, de Episcopi vel Prælati, Capitulią. vniuersi consensu, vt quibusuis non obstantibus, iuxta illud Missas celebrare possint, permittimus, ex alijs vero omnibus Ecclesijs præfatis, eorundem Missalium vsum tollendo, illaq. penitus & omnino reijciendo.

Ex noua emendari fecit Missale, qd nunc confirmat, ac recipi, & iuxta illud vbique celebrari iubet, nisi alia institutio, a sede Apost. approbata, vel consuetudo supra ducētum annos obseruata sit.

Quo ad Monachos S. Benedicti hic repetoquod notaui supra in rubr. cōstitutionis 64. fol. 262.

§. 3. Ac huic Missali nostro nuper edito, nihil vnquam addendum, detrahendum, aut immutandum esse decernendo, sub indignationis nostræ pœna, hac nostra perpetuo valitura constitutione statuimus & ordinamus. Mandantes, ac districte, omnibus & singulis Ecclesiarum prædictarum Patriarchis, Administratoribus, alijsque personis quacunque ecclesiastica dignitate fulgentibus, etiam si Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, aut cuiusuis alterius gradus & præeminentiæ fuerint, illis in virtute sanctæ obedientiæ præcipientes, vt cæteris omnibus rationibus & ritibus ex alijs Missalibus quantumuis vetustis hactenus obseruari consuetis, in posterum penitus omissis, ac plane reiectis, Missam iuxta ritum, modum, ac normam, quæ per Missale hoc à nobis nunc traditur, decantent ac legant, neque in Missæ celebratione alias cæremonias vel preces, quam quæ hoc Missali continentur, addere vel recitare præsumant. Atque vt hoc ipsum Missale in Missa decantanda aut recitanda in quibusuis Ecclesijs absque vllo cōscientiæ scrupulo, aut aliquarum pœnarum, sententiarum & censurarum incursu posthac omnino sequantur, eoque libere & licite vti possint & valeant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, etiam perpetuo concedimus & indulgemus. Neve Præsules, Administratores, Canonici, Capellani, & alij quocunque nomine nuncupati presbyteri, seculares aut cuiusuis Ordinis regulares, ad Missam aliter quam à nobis statutum est, celebrandam teneantur, neque ad Missale hoc immutandum à quolibet cogi & compelli.

Illud, immutari prohibet.

Clauf. præseruatiua.

§.4. Præsentesque litteræ vllo vnquam tempore reuocari aut moderari possint, sed firmæ semper & validæ in suo existant robore, similiter statuimus & declaramus.

Claus. derog.

§.5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus, necnon Ecclesiarum prædictarum in vsu longissima & immemorabili præscriptione, non tamen supra ducentos annos roborata, statutis & consuetudinibus contrarijs quibuscunque.

Hæc constitutio quãdo incipiat ligare.

§.6. Volumus autem, & eadem auctoritate decernimus, vt post huius nostræ constitutionis, ac Missalis editionem, qui in Romana adsunt Curia presbyteri, post mensem, qui vero intra montes, post tres; & qui vltra montes incolunt, post sex menses, aut cum primum illis Missale hoc venale propositum fuerit, iuxta illud Missam decantare vel legere teneantur.

Impressores nõ imprimãt Missale absque licentia.

§.7. Quod vt vbique terrarum incorruptũ, ac mendis & erroribus purgatum preseruetur, omnibus in nostro & S.R.E. dominio, mediate vel immediate subiecto commorantibus impressoribus, sub amissionis librorum ac centum ducatorum auri Cameræ Apostolicæ ipso facto applicandorum, alijs vero in quacunque orbis parte cõsistentibus, sub excommunicationis latæ sententiæ, & alijs arbitrij nostri pœnis, ne sine nostra, vel specialis ad id Apostolici Commissarij in eisdem partibus à nobis constituendi, ac nisi per eundem Commissarium eidem impressori Missalis exemplum, ex quo aliorũ imprimendorũ ab ipso impressore erit accipiẽda norma, cum Missali in Vrbe secundũ magnam impressionẽ impresso collatum fuisse, & concordare, nec in nullo penitus discrepare, prius plena fides facta fuerit, imprimere vel proponere vel recipere vllo modo audeant vel præsumant, auctoritate Apostolica & tenore præsentium similibus inhibemus.

Iussio publ. & Fides exemplorum.

§.8. Verũ quia difficile esset præsentes litteras ad quæque Christiani Orbis loca deferri, ac primo quoq; tempore in omnium notitiam perferri, illas ad Basilicæ Principis Apostolorum, ac Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, de more publicari & affigi, ac earundem litterarum exemplis, etiam impressis, manu alicuius publici tabellionis subscriptis, necnon sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eandem prorsus indubitatam fidem vbique gentium & locorum haberi præcipimus, quæ præsentibus haberetur si ostenderentur vel exhiberentur. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 5. 12. Iulij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingẽtesimo septuagesimo, Pridie Idus Iulij, Pontificatus nostri Anno quinto.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1570. indict. 13. die vero 19. mensis Iulij, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno quinto, retroscriptæ litteræ publicatæ & affixæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum, ac Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, vt moris est, per nos Ioannem Andream Rogerium, & Philibertum Cappuis Cursores.

Scipio de Octauianis Mag. Cursorum.

CVII.

Quod Gubernatori Almæ Vrbis, quicquam de mandato Papæ dicere vel facere asserenti, plene credatur.

Alias Gubernatoris iurisdictiones. plene notaui sup. in Leon. X. constit. 8. Et si pro. fol. 479.

Edita An. D. 1570.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Exordium.

CVm Apostolica Sedes quasi lucerna super candelabrum sit constituta, ne ciuitas quæ supra montem posita est, abscondi possit, nos qui ei licet immeriti præsidemus, diligenti debemus cura satagere, vt nõ solum ita luceat lux nostra coram hominibus, vt videntes opera nostra glorificent patrem luminũ à quo bona cuncta procedunt, verum etiam ceteri Christifideles curæ nostræ diuinitus com[missi] vbique locorũ, sed precipue in Alma Vrbe nostra existentes, quos domini timor ad virtutes non allicit, iuris rigore perterriti gressus suos in eiusdem domini mandatorum via dirigendos impellantur.

Causæ huius constitutionis.

§.1. Quod vt magis votiue nobis succedat, cum conditionis humanæ defectu omnia per nos ipsos exequi nequeamus, vices nostras alijs committimus, qui sciant, velint & valeant mandata nostra fideliter & prudenter exequi. quod profecto in dilecto filio magistro Monte de Valentibus, Vrbis prædictæ Gubernatore, notario, & familiari nostro, nos comperisse fateri audemus. Hac sane ratione allecti & adducti, facere nullo modo possumus, quin continue ei grauissima peragenda imponamus negocia, ad quorum executionem ipsi procedenti si prout negociorum grauitas exigit, pro illorum singulis peculiare esset assignandum voluntatis nostræ testimonium, facile foret, vt voluntas nostra non ea qua volumus celeritate executioni demandaretur. Volentes itaque præmissis ea adhibere remedia, ne vllo vnquam tempore ipsius Montis Gubernatoris auctoritati & iurisdictioni iniquorum calumnijs derogari contingat, aut ipse Montes Gubernator voluntati nostræ exequendæ anhelans, illius occasione molestetur, salubriter prouidere.

Gubernatori aliquid dicenti vel facienti de ordine Papæ, plene creditur.

§.2. Motu simili & cæt. & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, volumus & declaramus, omnes & singulas sententias, decreta, bannimenta, proclamationes, aliasq. ipsius hactenus gesta, & in posterum gerenda, & tam in scriptis quam alias, etiam ex sui officij mera auctoritate, in quibus ipse Montes Gubernator ex ordine nostro hactenus processisse attestatus fuerit, vel in posterum procedere attestabitur, eam prorsus vim & efficaciam, idemq. robur obtinere, & ab omnibus inuiolabiliter obseruari, omnesq. quos illa cõcernunt, ita & perinde afficere, ac si ea omnia, de speciali & expressa commissione nostra, de qua etiam per cedulam manu nostra, etiam Motu proprio signatam constaret, emanassent, ipsiusq. Montis Gubernatoris assertioni absq; aliqua per ipsum exhibenda probatione stari, eumq. merum mentis & voluntatis nostræ executorem super sic per eũ, vt præmittitur gestis, tam in iudicio quam extra, etiam per nos & successores nostros Romanos Pontifices, seu de eorum mandato per quoscunque molestari, inquietari, aut perturbari ex quauis causa non posse.

Præceptum quod desuper molestari nõ possit.

§.3. Interdicentes quibusuis personis cuiuscunque dignitatis, status, gradus, & conditionis, ac ordinis existentibus, & quacunque dignitate, facultate, & auctoritate fulgentibus, & in præmissis, tam de nostro quam successorum prædictorum mandato proceden. eundem Montem Gubernatorem super præmissis, vel eorum aliquo molestandi, inquietandi, aut perturbandi facultatem.

Claus. præseruatiua.

§.4. Decernentes quoque prædictas, & desuper conficiendas litteras nullo vnquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ, aut quopiam alio defectu notari, impugnari, inualidari, ad terminos iuris deduci, in ius vel controuersiam vocari nullatenus posse, minusq. sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, & alijs contrarijs dispositionibus comprehendi nullatenus posse, sed semper ab illis exceptas, & quoties illa emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenarie, etiam sub quacunque data per ipsum Montem eligenda reintegratas esse, vimq. validi & efficacis contractus inter nos & Sedem Apostolicam, ac eundem Montem Gubernatorem initi sortiri.

Clausula sublata &c.

§.5. Sicq. ab omnibus censeri, & ita per quoscunque Iudices &c. etiã causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata &c. iudicari debere. Irritumque quoque &c. decernimus.

Claus. derog.

§.6. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, necnon synodalibus & prouincialibus editis, constitutionibus & ordinationibus, ac legibus, etiam municipalibus & imperialibus, etiam in corpore iuris clausis, ac dictæ Vrbis, & quibusuis alijs etiam iuramento vallatis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque &c. quibus omnibus &c. etiam si de illis &c. illorum tenores &c. hac vice latissime derogamus, ceterisq. contrarijs quibuscunque. cum clausulis opportunis & consuetis.

Fiat Motu proprio. M.

Papæ subscr.

Et

Mandat. executio. §. 7. Et cum absolutione à censuris ad effectum, &c. & de declaratione, statuto, mandato, decreto, reductione, attestatione, interdicto, & alijs præmissis, quæ hic pro repetitis habeantur, & ad partem in forma gratiosa latissime exten. & cum opportuna, si videbitur, Iudicum & executorum deputatione, qui assistant, & præmissa observari faciant sub censuris, &c. cum potestate citandi, &c. inhibendi, &c. aggrauandi, &c. inuocato, &c. auxilio brachij secularis, &c. & cum derogatione Bonifacianæ latissime exten.

Sola signatura sufficit. §. 8. Et quod prædicti Motus proprij sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat in iudicio & extra, regula quacunque contraria non obstan. seu si videbitur litteræ desuper cum maiori præmissorum expressione expediri possint. Fiat. M.

D. P. An. 5. die 9. Aug. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, 5. Id. Augusti, Anno quinto.

CVIII.

Prohibitio à Pio IV. edita contra frumenta de Statu Ecclesiastico extrahentes, extenditur ad extrahentes quodcunque genus Grasciæ.

Eandem prohibitionem extendit etiam ad recollecta ex bonis Ecclesiasticis Greg. XIII inf. in const. 50 Volentes. vbi reuocauit licentias etiam ex causa vere onerosa concessas. Et ampliauit Sanctiss. D.N. Paul. V. in constit. 10. Inter.

Edita An. D.

P I V S P A P A V.
Motu proprio, &c.

Exordium. Romani Pontificis prouidentia circumspecta prædecessorum suorum gesta, quæ præcipue pro annona, & ad vsum viuendi necessaria facta sunt, pensatis opportunis occasionibus confirmat, innouat, atque extendit prout conspicit in Domino salubriter expedire.

Pius IV edidit bullã p. sup. fol. 113. §. 1. Dudum siquidem à fel. rec. Pio Papa IV. prædecessore nostro emanarunt litteræ tenoris subsequentis, videlicet. Pius Papa IV. Motu proprio, &c. Inter multiplices curas, &c.

Omissus tenor huius constitutionis quia habes supra d. fol. 113.

Hic Pont. approbat. §. 2. Nos præmissa firmiter obseruare perpetuaque roboris firmitate subsistere sinceris desiderantes affectibus, reuocationem, cassationem, annullationem, decretum, declarationem, innouationem, voluntatem & inhibitionem præfata, ex certa nostra scientia, ac de eiusdẽ potestatis plenitudine, auctoritate Apostolica tenore pręsentium perpetuo confirmamus & approbamus, illisque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, dictamque Motus proprij cedulam innouamus.

Extenditque ad omne genus Grasciæ. §. 3. Ac illam ad licentias & facultates quodcunq. genus Grasciæ etiam in carnibus, ouibus, agnis, & alijs animalibus, necnon oleo, ac rebus alijs quibuscunque consistentis quomodocunque, & qualitercunque nuncupatis concernentes, quibuscunque (præterquam ex causa onerosa præfata) quomodocunque concessas, ita vt illæ similiter reuocatæ, cassæ & irritę sint, & esse censeantur, auctoritate, potestatis plenitudine, & Motu similibus extendimus & ampliamus.

Executorem deputat. §. 4. Necnon eidem Vitellotio Cardinali præter ordinariam sui facultatem quo ad extentionem, & ampliationem huiusmodi, eandem exequendi, publicandi & notificandi ac declarandi potestatem, facultatem & auctoritatem, quæ illi quo ad contenta in præinserta Motus proprij cedula ab eodem prædecessore concessa, data, & attributa extitit, damus, concedimus & impartimur.

Quibuscunq. non obstan. §. 5. Non obstantibus omnibus quæ dictus prædecessor voluit nõ obstare, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Prohibitio vtendi licentijs vel indultis absq. attestatione Camerarij. §. 6. Volumus autem vt deinceps perpetuis futuris tẽporibus nulli quarumcunque licentiarum etiam ex causa onerosa, etiam si propria auctoritate extractio illis permissa sit, concessarum & concedendarum vigore extractiones granorum, bladorum & leguminum, necnon carnium, olei, & aliorum vt supra specificatorum, etiam cuiuscũque alterius generis, etiam vt præfertur specificatæ Grasciæ huiusmodi absque eiusdem Camerarij Cardinalis petentibus desuper concedendis litteris, aliquo pacto in toto Statu Ecclesiastico facere possint, aut valeãt. Necnon quoscunque contrafacientes in præfatas pœnas incidisse & incurrisse declaramus, & ab eodem Cardinali Camerario declarandos esse decernimus, &c. Tu vide ampliat. ... Greg. XIII. &c. in sub.

Signatura sola sufficit. §. 7. Quodque sola præsentis Motus proprij signatura sufficiat, & vbique fidem faciat in iudicio & extra, quacunque regula seu constitutione Apostolica contraria non obstante.

PP. Subscrip. Placet Motu proprio. M.

CIX.

Moniales Ordinis S. Dominici in articulo mortis constitutę, professionem emittere possunt, ante annum probationis expletum, dummodo sint legitimæ ætatis.

De Monial. huius Ordinis absoluẽdis à Prælatis d. Ordinis, & a quibus, vide inf. in const. 124. Debitum. De toto autem Ordine materiam vide sup. in const. 2. Honorij III. Religiosam. fol. 44.

Edita An. D. 1570.

P I V S P A P A V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Summi Sacerdotij cura, meritis licet imparibus, nobis ex alto commissa, requirit vt votis illius, per quæ animarum Christi fidelium, præsertim Sanctimonialium virtutum Domino sub suaui Religionis iugo virgineaque perpetuæ castitatis laureola famulantium, saluti spiritualique consolationi consulitur, libenter annuamus, illaque fauoribus prosequamur opportunis.

Causa const. §. 1. Sane exhibita nobis nuper pro parte dilectarum in Christo filiarum Monialium Nouitiarum nuncupatarum, ad Regulam profitendam Ordinis Sancti Dominici Fratrum Prædicatorum petitio continebat. Quod quoniam aliquando accidit, vt illę, durante tempore probationis illarum ad emittendum professionem Regularem, & ante illius emissionem, ab hac vita migrant, & in dicto tempore probationis obstantibus constitutionibus, siue statutis, & ordinationibus dicti Ordinis, non valentes dictam professionem emittere, carent cælesti merito, quo ex dono, benignitate Sedis Apostolicæ cęteræ dicti Ordinis Moniales professę in dicta professione, & Regula decedentes, gaudent. Quare nobis humiliter supplicari fecerunt, vt sibi in præmissis opportune prouidere ex benignitate Apostolica dignaremur.

Declaratio de qua in rub. §. 2. Nos igitur (qui salutem animarum dictarum Monialium Nouitiarum, sic ante professionis emissionẽ, & durante tempore probationis earundem decedentium syncero desideramus affectu) ipsasque Moniales Nouitias, & earum singulas, à quibusuis excommunicationis, suspensionis & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existũt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harũ serie absoluentes & absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, eisdem Monialibus Nouitijs, nunc & pro tempore existentibus, & earum singulis, vt quando & quoties aliqua ex eis nondum professa de alicuius Medici consilio, ab hoc seculo transitura conspicitur, ipsa pro consolatione animę suæ, professionem prædictam ante tempus requisitum (quatenus tamen ætate legitima constituta sit) ad illam emittendam, in manibus Abbatissæ, seu Priorissæ, vel alterius Superioris Nouitiarũ ipsius Monasterij, seu Domus, ita tamen, quod ipsę Moniales Nouitię sic decedentes, indulgentiam & alias gratias, quas Moniales vere professæ decedentes consequũtur, consequi possint, emittere in articulo mortis libere & licite valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo concedimus, & indulgemus. Necnon eisdem Monialibus Nouitijs ita tunc professis dece-

dentibus, plenariam peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem in forma Iubilei misericorditer in Domino eisdem auctoritate & tenore largimur.

Clausula præseruatiua.

§. 3. Ac concessionem indultum, & elargitionem huiusmodi, ac præsentes litteras sub quibusuis similium vel dissimilium indulgentiarum & gratiarum suspensionibus, reuocationibus, & limitationibus etiam in fauorem quorumcunque factis & faciendis, nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & validissimum statum restitutas, repositas & denouo concessas existere, ipsisque Monialibus, & professionem emittentibus suffragari posse.

Clausula sublata, &c.

§. 4. Et sic per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, & sacri Palatij Apostolici causarum Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, ac quicquid secus super his, à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausula derogatoria.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Monasterij, seu Domus & Ordinis huiusmodi etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis & litteris Apostolicis, illis eorumque Superioribus & personis sub quibuscunq. tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis & innouatis. Quibus omnibus & singulis illorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Dat. R. An. 5. die 23. Aug.

Datum Romæ apud S.Petrum, sub annulo Piscatoris, die 23. Augusti, 1570. Pont. nostri Anno quinto.

CX.

Confirmatio priuilegiorum & gratiarũ Societatis Cruce Signatorum, pro Sanctæ Inquisitionis contra hæreticos præsidio, antiquitus institutæ.

Huiusmodi gratias & indulta, vide supra in const. 17. Innocentij IV. Vt nobil. fol. 78 & const. 19. Malitia fol. 79. & const. 2. Vrb. IV. §. 13. fol. 97. & Clem. VII. const. 27. Cum sicut. fol. 590.

Edita An. D. 1570.

PIVS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SAcrosanctæ Romanæ, & vniuersali Ecclesiæ diuina disponente clementia, meritis licet insufficientibus præsidentes, omnem pastoralis nostri officii curam, atque vigilantiam in id potissimum adhibere debemus, vt fides Catholica vbique Terrarum, quantum in nobis est, integra inuiolataque conseruetur, & impij ac detestandi Hæreticorum conatus, ipsam vnam fidem violare satagentium, omnibus rationibus comprimatur. Vnde si quæ ad iuuandum huiusmodi nostrum propositum, ac debitum, alias pie instituta, ac concessa fuisse à prædecessoribus nostris comperimus, libenter approbamus, & alias desuper disponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Societas Cruce Signatorũ instituta fuit pro Inquisito rũ præsidio, & à prædecessoribus varia priuilegia ei concessa fuerunt.

§. 1. Cum itaq. inter cæteras, quæ in Ecclesia Dei hactenus institutæ sunt Christifidelium Societates, illa satis vberes, Christianæ Religionis fructus afferre videatur, quæ sub Cruce Signatorum vocabulo ad assistendum Hæreticę prauitatis Inquisitoribus, auxiliumque, quando & quoties opus sit, in Catholicæ fidei negocijs aduersus Hæreticos, etiam vita ipsa præstandum, instituta existit, vt non immerito à diuersis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris specialibus gratijs, & priuilegijs fuerit decorata.

§. 2. Nos attendentes, quod ea maiorem obtinent roboris firmitatem, quæ pluries Apostolicæ confirmationis præsidio sint communita, vtque paternum nostrum erga ipsam Societatem charitatis affectum ostendamus, eiusdem Societatis Cruce Signatorum creationem & institutionem, ac priuilegia, quæ sunt in vsu, necnon indulgentias, prærogatiuas, facultates, gratias & indulta quæcunque, eidem Societati, & illius vtriusque sexus Confratribus Cruce Signatis pro tempore existentes, tam per Innocentium IV. Innocentium VIII. Iulium II. Leonem X. Clementem VII. quam quoscunque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis hactenus quomodolibet cõcessa & confirmata, decretis tamen Concilij Tridentini non repugnantia, necnon litteras desuper emanatas, illorum omnium & singulorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, auctoritate Apostolica tenore præsentium cõfirmamus, approbamus & innouamus, illisque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, omnesque & singulos iuris & facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem supplemus.

Ex hic Pont. dictam institut., ac priuilegia, quæ sunt in vsu, & Concilio Tridem. non repugnantia confirmat.

Clausula derogatoria.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Exemplorum fides.

§. 4. Volumus autem quod præsentium transumptis, etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem vbique fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. R. An. 5. die 13. Oct.

Datum Romæ apud S.Petrum, sub annulo Piscatoris, die 13. Octobris 1570. Pont. nostri Anno quinto.

CXI.

Tonsores monetæ tam aureæ quam argenteæ in Vrbe alijsque locis S.R.E. mediate & immediate subiectis, vltimo supplicio plectuntur.

Aduersus autem falsificantes monetam Regis Franciæ in eius Regno & locis circumuicinis, habemus constitutionem Ioannis XXII. in suis extrauag. c. 1. de crim. falsi.

Edita A. D. 1570.

PIVS PAPA V.
Motu proprio, &c.

Proœmium.

CVm nil magis humanæ vitę commercio sit necessarium, quam pecuniarum vsus, quæ hominibus cuncta humano victui necessaria præbent, decet Romanum Pontificem ad ea libenter intendere, per quę pecunię ipsæ non solum non adulterentur, verum etiam in primęuo illarum statu ab omnibus illęsę conseruentur. Quod & si cunctis in locis, pręcipue tamen in hac Alma Vrbe nostra, quam gloriosi Apostolorum Principes martyrio suo consecrarunt, & ad quam veluti communem omnium matrem gentes vndequaque concurrunt, singulisque aliis dominiis, Terris & locis, nobis & Sedi Apostolicę mediate vel immediate subiectis, curandum est, vt & ad illam venientibus vitiorum exempla non proponantur, & quibusuis id peccandi materies succidatur.

Causa constitutionis ex l. quicunque. D.D. de fals.

§. 1. Attendentes itaque quod licet monetarum aurearum tonsoribus vltimi supplicij de iure sit inflicta pœna, argenteas tamen monetas tõdentibus, satis minor pœna imposita sit. Ac animo reuoluentes, quam par sit vtriusque delictum, cum ij qui argenteas minuunt, nulla alia de causa ab aurearum mutilatione, nisi ob earum defectum subsistant, ac propterea eodem iuris rigore, in vtroque sæuiendum esse æquum reputantes.

Sanctio de qua in rub.

§. 2. Motu simili, &c. hac nostra perpetuo valitura constitutione statuimus, eos qui argenteas tõdent monetas, vltimi supplicij, & ea qua aureorum tonsores hactenus puniti sunt, & de iure puniri debent, pœna puniẽdos esse, & ita ab omnibus, quibus Iudicis officium tam in Vrbe nostra quam alibi in toto Statu Ecclesiastico commissum est, quouis nomine censeantur, & quauis auctoritate præfulgeant, iniunctum est, puniri volumus & mandamus.

Distri-

Iurantes non impediāt Iudices in hoc.

§.3. Districtius inhibentes singulis Terrarum, locorum & Ciuitatum dominis in temporalibus, ne Iudices præfatos in præmissis hoc modo sæuientes, sub excommunicationis &c. impedire, molestare, vel inquietare audeant vel præsumant.

Clausula sublata.

§.4. Decernentes quoque, sic & non aliter, per præfatos & quoscunque alios Iudices, &c. etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata &c. iudicari debere. irritum quoque &c.

Claus. derog.

§.5. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis Apostolicis, necnon in Prouincialibus & synodalibus Concilijs editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, ac legibus etiam Imperialibus, etiam in corpore Iuris clausis, ac tam municipalibus & particularibus, quam quibusuis alijs, etiam iuramento &c. roboratis, statutis &c. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam Motu simili &c. etiam consistorialiter &c. concessis &c. quibus omnibus illorum tenores &c. hac vice latissime derogamus. cęterisq. contrarijs quibuscunque. cum clausulis opportunis & consuetis.

Fiat Motu proprio. M.

Clausularum repetitio.

§.6. Et quod quorumcunque priuilegiorum, stabilimentorum, pęnarum, statutorum, legum, & aliorum necessariorum tenores habeantur pro expressis, seu in toto vel in parte exprimi, ac de verbo ad verbum inseri possint. Et de declaratione, sanctione, mandato, inhibitione, decreto, & alijs pręmissis, quę hic pro repetitis habeantur, & ad partem perpetuo in forma gratiosa. Et cum deputatione, quatenus opus sit, iudicum, qui assistant &c. inuocato &c. secularis. cum derogatione dictarum latissime extenden.

Iussio publicandi.

§.7. Et cum decreto opportuno, quod vt præsentes ad omnium quorum interest notitiam deducantur, nullusq. deinceps aduersus eas aliquam excusationem prætendere, aut ignorantiam allegare queat, quod illæ imprimantur, & in valuis Basilicæ Principis Apostolorum, & Sancti Ioannis Lateranensis, ac Cancellariæ Apostolicæ, necnon acie Campi Floræ affigantur, & inibi earum copiæ dimittantur, quodq. affixio huiusmodi omnes perinde afficiat, ac si fuissent personaliter exhibitæ, intimatæ, & ostensæ.

Exemplorum fides.

§.8. Quodq. earum transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, aut personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Signatura sola sufficit.

§.9. Et quod præsentis Motus proprij sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat, in iudicio & extra, regula quacunque contraria non obstante, seu litteræ super illis cum maiori præmissorum expressione, per Breue expediri possint.

Fiat. M.

Dat. P.A. 5. 25. Octobris.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, octano Cal. Nouembris, Anno quinto.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1570. indictione 13. die vero 3. mensis Nouemb. Pontificatus Sanctiss. in Christo patris, & D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno 5. retroscriptus Motus proprius affixus & publicatus fuit ad valuas Principis Apostolorum de Vrbe, & S. Io Lateranensis & Cancellariæ Apost. & in acie Campi Floræ per nos Io. Guerardi, & Io. Freila, S. D. N. Papæ Cursores.

Ioannes Bornetus Mag. Curs.

CXII.

Contra fraudulentos, & dolosos decoctores, capitali pœna plectendos.

De materia autem Cessionis bonorum & dilationum, vide supra Pij IV. const. 39. Cupientes. fol. 53. vbi notaui.

Edita An. D. 1570.

PIVS PAPA V.

Motu proprio &c.

... ansa consti... motiuis.

POstquam eousque humana processit intemperantia, vt Christifideles qui in sacri baptismatis susceptione, diabolo, ac omnibus vanitatibus eius, sponte ac solemniter renunciarunt, diabolica fraude seducti, ita mundi huius illecebras expetant, vt pro illis assequendis, non modo filij prodigi in Euangelio per Dominum demonstrati exempla sequentes, sua luxuriose viuendo profundant, verum etiam illis absumptis, aliena appetant, grande æs alienum à proximis suis, qui id eis, prout mutuum fert hominum commercium, sub varijs instrumentorum obligationibus liberaliter mutuant, extorquendo, ac deinde dum id eis sub paupertatis specie restituere negligunt, proximos suos vna cum tota familia aliquando mendicare cogunt, facere nullo modo possumus, quin & Pastoralis officij nostri debito, cui disponente domino præsidemus, moniti, & ea qua CHRISTVS prior dilexit nos charitate impulsi, clementiæ & misericordiæ reiectis vijs, iustitiam & iudicium in tales acriter insurgendo assumamus, iurisq. rigorem acriorem reddamus, vt saltem per hoc eos quos timor domini à malo non retrahit, vltimi supplicij pœna exterreat, sicq. vniuersas Dominici gregis oues ad ouile ad quod, dante domino, omnes dirigi cupimus, salubre perducamus.

§.1. Sane licet alias fel. record. Paulus Papa Quartus prædecessor noster inter cætera dilectis filijs Populo Romano concessa priuilegia per quasdam suas litteras voluerat, quod dilationes quæcunque nisi iuxta dispositionem iuris ac formam statutorum Almæ Vrbis concedi nullatenus possent, & qui illas obtinerent, semper biretū viride portare tenerentur, ac alias prout in dictis litteris plenius continetur. Paulus IV. statuit debitores obtinentes alternatiuas, vel dilationes, teneri deferre birretum viride.

§.2. Nihilominus diuersi iniquitatis filij, præmissis nō attentis, propriaq. temeritate confisi, postquam proprijs eorum bonis, non aduersa fortuna aut fortuitis casibus, siue hostium incursu, vel ventorum, marisq. violentia atque iniuria (quod quidem vel certe ferendum esset, cum ab ijs facile caueri nequeat humana prouidentia) sed sua ipsorummet incuria, negligentia, prodigalitate, atque luxu in explendis proprijs voluptatibus, penitus dilapidatis, proximos suos ad varia eorum bona sibi mutuanda sub spe restitutionis compulerunt, illis similiter profusis, creditores suos, cessione bonorum deludentes, ac tam litteras præfatas, quam alia per nos contra huiusmodi decoctores, fallitos nuncupatos, edita statuta deridere audent, in graue Apostolicæ auctoritatis vilipendiū, proximorum suorum detrimentum & grauamen, ac animæ suæ periculum non modicum. Multi autem eorum bona, prodigalitate & luxu, dilapidabāt, & tandē cessione bonorum, creditores delusos deludebant.

§.3. Nos præmissa conniuentibus oculis pertransire nequeuntes, & attente considerantes nulla alia de causa in fures vltimi supplicij pœnam esse impositam, nisi vt talia perpetrandi hominibus via interclusa, liberum esset vnicuique sua absque periculo possidere & vti, hos autem adeo furibus & latronibus similes esse, vt ab illis in nihilo differant, nisi vt quod eis nisi cum vitæ suæ periculo agitur, hoc decoctoribus impune liceat, volentesque propterea, vt par immo grauius delictum, parem etiam sortiatur pœnam, iurisq. rigorem in hos grauiorem reddere, ac genus hoc hominum tanquam humano generi infestum, e cæterorum cetu segregandum merito esse diiudicantes, omnium & singularum legum & constitutionum, tam Imperialium quam Apostolicarum, etiam in corpore iuris descriptarum, tenores & formas, ac si de verbo ad verbum inseri forent, præsentibus pro expressis habentes, sine illarum aliquo præiudicio, quinimmo illas reualidantes & confirmantes, Motu proprio hac nostra perpetuo valitura constitutione sancimus, statuimus, & declaramus, quod deinceps perpetuis futuris temporibus quæcunque persona, tam secularis quam ecclesiastica, etiam si clericali & ecclesiastico foro gaudeat, cuiuscunque status, gradus, ordinis & conditionis existat, & quacunque dignitate, tam mundana, etiam si Domicellus, Comes, aut aliter Nobilis aliquando fuerit, quam ecclesiastica, non tamen Episcopali, præfulgeat, qui omnem eorum substantiam non præmissis de casibus fortuitis, sed incuria, negligentia, prodigalitate, & luxu suis, proprias voluptates explendo, & cupiditatibus non mediocri intemperantia seruientes subuerterint & dilapidauerint, necnon qui se bona sua decoxisse simulantes, illa in fraudem creditorum suorum occultant, & eorum pecuniam Hic igitur Pōtif. decernit huiusmodi personas, nedum ad cessionem bonorū non esse admittēdos, sed vltimo supplicio plectēdos fore.

ciniam totam in eorum vtilitatem forsan conuerterint, vt eorum creditores ad secum componendum facilius alliciant, vltimi supplicij, & ea qua fures ipsi, de iure vel consuetudine, aut particulari vel municipali statuto plecti solent, puniri debeat.

Executorum deputatio.

§. 4. Mandantes tam Vrbis præfatæ Gubernatori, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, quam omnibus & singulis nostris & Sedis Apostolicę in quibuscunque prouincijs Legatis & Vicelegatis, necnon quarumcunque ciuitatum, terrarum, oppidorum & locorum, nobis & eidem Sedi, tam mediate quam immediate subiectarum Gubernatoribus, Prætoribus, Capitaneis, Commissarijs, & alijs quibuscunque iudicibus, quauis etiam subdelegata potestate fungentibus, vt præsentes nostras inuiolabiliter in eorum iudicijs obseruent, nec contra tales, nisi illarum forma seruata, procedere audeant vel præsumant.

Inhibitio cõtra impedientes eos, qui ita super præmissis iudicauerint.

§. 5. Districtius quoque inhibentes quibuscunque terrarum, oppidorum, & locorum dominis in temporalib. in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis &c. pœnis, ne sic in præmissis iudicantes, eorum seculari auctoritate molestare, inquietare, perturbare, vel impedire, audeant vel præsumant.

Clausulę præseruatiuæ.

§. 6. Decernentes postremo præsentes, & desuper cõficiendas litteras nullo vnquam tempore, de subreptionis vel obreptionis, vitio aut intentionis nostræ defectu notari, minusq. sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus comprehendi, vel illis derogari nullo modo tacite vel expresse posse, nisi de illis, eorumque totis tenoribus, ac eorum Datum de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importãtes, mentio & expressio facta fuerit, aliterq. factas derogationes, nullius roboris vel momenti fore, & tanquam tales à nemine attendi, nec vlli suffragari posse.

Decretum irritans.

§. 7. Sicque per quoscunque Iudices &c. etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, eorumq. Collegium, sublata &c. irritum quoque &c.

Clausula derogatoria.

§. 8. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis Apostolicis, necnon in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus ac legibus, etiam imperialibus, etiam in corpore iuris, vt præfertur, clausis, ac quibusuis etiam municipalibus & particularibus, etiam iuramento &c. roboratis statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis &c. sub quibuscunque tenoribus &c. etiam Motu simili &c. etiã consistorialiter &c. ac sub quibusuis verborum formis concessis, &c. Quibus omnibus, etiam si de illis &c. illorum tenores &c. illis alias &c. latissime, specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque, cum clausulis opportunis & consuetis.

Fiat Motu proprio. M.

Forma & effectus publicationis.

§. 9. Et quod, quorumcunque statutorum, constitutionum, & legum, &c. tenores habeantur pro expressis, seu in toto vel in parte exprimi, ac de verbo ad verbum inseri possint. Et de sanctione, statuto, declaratione, decreto, inhibitione, mandato, & alijs præmissis quæ hic pro repetitis habeantur, & ad partem, perpetuo in forma gratiosa, & cum opportuna, si videbitur, iudicum deputatione qui assistant &c. inuocato &c. secularis, & cum opportuno decreto, quod vt præsentes ad omnium, quorum interest notitiam deducantur, nullusq. deinceps aduersus eas aliquam excusationem prætendere, aut ignorantiam allegare queat, quod illæ imprimantur, & in valuis Basilicæ Principis Apostolorum, & sancti Ioannis Lateranensis, ac Cancellariæ Apostolicæ, necnon in acie Campi Floræ affigantur, & inibi earum copiæ dimittantur. Quodq. affixio huiusmodi omnes perinde afficiat, ac si fuissent personaliter, exhibitæ, intimatæ, & ostensæ. Quodq. earum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, aut personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sola signatura sufficit.

§. 10. Et quod præsentis Motus proprij sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat, in iudicio & extra, regula quacunque contraria non obstante, seu litteræ super illis cum maiori præmissorum expressione per Breue expediri possint.

Fiat. M.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Calen. Nouembris, Anno quinto. — Dat. P. An. 5. 1. Nouemb.

Publicatio.

Anno a natiuitate Domini 1570. indictione 13. die vero 3. mensis Nouembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papa V. Anno 5. retroscriptus Motus proprius affixus & publicatus fuit ad valuas Principis Apostolorum de Vrbe, Sancti Ioannis Lateranensis, & Cancellaria Apostolica, & in acie Campi Flora, vt moris est, per nos Ioannem Guerardi, & Ioannem Freile prælibati Sanctissimi Domini nostri Papa Cursores.

CXIII.

Reformatio Tribunalis Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditoris, vna cum taxa expeditionum.

Aliam eiusdem Tribunalis reformationem præfiniuit Pius IV. sup. in constit. 56. Inter multiplices. fol. 76. Et alteram S. D. N. Pauli V. in constit. 20. Eximiæ. vbi de hac iurisdictione plene notabo. Et postremo in alia eius constit. 41. Vniuersi. §. 4.

PIVS PAPA V. — Edita An. D. 1570.

Motu proprio, &c.

Proœmium.

INter illa, quæ in singulis in Vrbe curijs, & officijs emendanda, seu rectius disponenda decreuimus, hæc de curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalis Auditoris officio, ac Tribunali seorsum ab vniuersali reformatione, Apostolica auctoritate perpetuo statuimus & ordinamus, quæ & ab Auditore, & ab eius Locumtenentibus, Curiæq. ipsius Iudicibus & Notarijs exactissime seruari præcipimus.

Debitor ex cõfessione procuratoris nõ condemnetur.

§. 1. In primis, ne quisquam ex confessione debiti procuratore suo ad id in ipsamet obligatione in posterum constituto, in iudicio vel alibi facta, condemnetur, nisi idem etiam procurator ad defendendum in iudicio fuerit constitutus, & ipse cum constitueretur, defendendi onus huiusmodi sponte præsens acceptauerit.

Neque excõmunicetur.

§. 2. Neue quisquam ratione sui consensus in contractu, seu quasi contractu, aut alias in iudicio vel extra iudicium, per se vel alium quocunque modo, etiam in susceptione, quam vocant, censurarum, de cætero præstiti, pure, aut sub conditione, aut in diem, censuris ecclesiasticis innodetur, aut innodatus declaretur.

Procuratoris constitutio, aut censurarum susceptio, in obligationibus ponatur.

§. 3. Quinimmo nec procuratoris, ad confitendum debitum, constitutio, in ipsa debiti obligatione, nisi & ad defendendum vna constituatur, & ipse defendendi onus acceptet, vt præfertur, nec censurarum consensus, aut susceptio huiusmodi vsquam recipiatur vel admittatur, siue etiam describatur, neque de his quisquam rogetur etiam in Cameralis obligationis formula, siue principaliter, siue incidenter; neque iudicium vllum, aut vlla executio inde fiat, aut decernatur.

Nisi de rebus Cameræ agatur.

§. 4. Excipimus autem ab his, quæ de confessione debiti, & procuratoris ad id constitutione, supra statuimus, obligationes quæ de rebus ac iuribus ad Cameram Apostolicam pertinentibus factæ iam sunt, aut in posterum fieri oportuerit, in quibus quo ad huiusmodi confessionem & constitutionem, liceat illud idem fieri, quod hactenus est obseruatum.

Forma præceptorum obligationis hic statuitur.

§. 5. Quod si quando aliqui seipsos in Vrbe efficacius obligare voluerint, vt in exactionibus laborandum non sit, quas pro commodiori hominum commercio faciles esse expedit, poterit Iudex parti præsenti, & se obliganti præcipere, vt die certa tunc statuenda soluat; monens, quod si ea die sponte non soluerit, nulla exinde facta personali citatione, sed præuia tantum vnica dilatione, quę per affixionem locis consuetis intimabitur, ad executionem contra ipsum procedet, & in subsidium, vbi executio realis, personalisue facile fieri non poterit; in

ipsum

ipsum tanquam contumacem, contemptoremq. sui præcepti, excommunicationem decernet. Hæc tamen, quo ad excommunicationem monitio, vbicunque facilis futura esset executio, non adhibeatur.

Obligati in Curia quomodo citandi.

§.6. Cum autem præscripta dies cesserit, ea distinctio seruetur, vt si obligatio, vel in Vrbe erit contracta, vel in Vrbe sit soluenda, sola intimationis affixio prædicta sufficiat.

Obligati extra Curiã vt citandi.

§.7. Si vero extra Vrbem & obligatio contracta, et solutio destinata fuerit, non aliter ad executionem procedatur, nisi facta legitime debitori intimatione dilationis huiusmodi. Rursus, vbi in obligatione extra Vrbem facta, pariter solutio extra Vrbem destinata fuerit, præter dictam dilationem, detur etiam alia, pro loci distantia, intra quam docere possit & debeat debitor se soluisse.

Confitentes debitum quã dilationẽ habere possint.

§.8. Quod si parti petenti, ac debitum agnoscenti, danda videbitur aliquando longior aliqua dilatio ad soluendum (intra quam nullo omnino mandatum, aliumque executionis genus relaxari poterit) ea erit dierum triginta, aut saltem viginti, arbitrio Iudicis, qui pro debitoris qualitate, & debiti summa, vtrum voluerit de prædictis terminis eliget.

Dilatione finita, mandatum antea relaxatum sufficiat.

§.9. Qua in re illud obseruetur, vt si forte post decretũ & relaxatum, atque etiam actori à Notario traditũ mandatum executiuum, visum fuerit Iudici dilationem hanc concedere, non alio postea iudicio, aut etiam mandato, opus sit actori, si reus intra dilationem ipsam non soluerit, sed eodem illo, quod antea traditum aut relaxatum, siue decretum fuerat, executionem suam prosequatur.

Excommunicatio quãdo sit danda contra obligatos.

§.10. Sed & in omnibus, quæ aliter quam cum supradictis præcepto & monitione vbicunque locorum factæ fuerint obligationibus, & alias semper, illud omnino seruetur, vt ad excommunicationem cuiusquam non deueniatur, nisi cuius fuerit erga Iudicem contumacia, ipso etiam, nec tantum procuratore suo, quamuis specialiter constituto, prius legitime citato.

Causæ obligationis Cameralis sint A.C. tantum, nisi cõtra Romanos laicos in Capitolio.

§.11. Verum sicuti antea, earum quæ in forma Cameræ erant obligationum, ita & harum quæ futuræ sunt, pro illis iudiciũ, siue cognitio & executio in Vrbe ad Auditorem Cameræ solum spectet in vtrumque, iuxta suas facultates. Romanos tamen debitores laicos, liceat creditoribus etiam in Curia Capitolij conuenire, iuxta priuilegia Populo Romano concessa.

Vel contra Clericos in Curia Vicarij.

§.12. Quo vero ad Clericos, ratione originis, vel beneficij, Romanos, locus sit præuentioni inter ipsum Auditorem, & nostrum in Vrbe Vicarium.

Appellationes à sententijs extra Curiam latis, quæ & quomodo recipi debeant.

§.13. Cæterum idem Auditor appellationes non aliter audiat, siue admittat, quam si exhibita fuerit Notario in actis ab appellante fides publica, seu publicum instrumentum sententiæ à qua extitit appellatum, eaque fit diffinitiua, vel vim habeat diffinitiuæ. neque aliter earum ratione inhibeat, quam inserto in litteris inhibitionis toto fidei, seu instrumenti huiusmodi tenore. Quare Iudices à quibus appellari continget, eorumq. Notarij, fidem seu instrumentum huiusmodi partibus petentibus, & debitam Notarijs mercedem soluentibus tradent in tempore, alioquin Iudices officio iudicandi, Notarij exercitio notariatus tamdiu suspensi sint, donec appellanti omnia damna & interesse propterea passa, ab ipso Auditore extraiudicialiter æstimanda, resarserint. Et nihilominus facta ab appellante fide de sua petitione, & Iudicis siue Notarij derogatione, idem Auditor inhibere, & in causa procedere possit.

Litteras Apostolicas quãdo & quomodo exequi possit A. C.

§.14. Litteras Apostolicas, quibus certus, qui per se ipsum procedat, executor præscriptus est, nullo modo exequatur, sed & omnes præterea, in quarum executione pars vocanda fuerit, non aliter exequatur, quam seruatis, pro rerum contingentia, constitutionibus fel. recordat. Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, nisi ipsis constitutionibus derogatum fuerit expresse in litteris, quæ fuerint exequendæ. sed & tunc, ne quemquam extra diœcesim vltra tot dietas euocet quot in ipsis litteris expressum erit, neue alij vices suas committat vel subdeleget, quam constitutis in dignitate Ecclesiastica, aut Cathedralium Ecclesiarum Canonicis. exceptis litteris pensionum quarum solutio in Romana Curia destinatur, & his omnibus, quibus ipse nominatim executor præscriptus fuerit. his enim casibus possit ad se vndecunque et quocunque partes euocare.

Monitoria generalia nõ dentur.

§.15. Monitoria generalia, vulgo Significauit appellata, quæ scilicet, vt aliquid reueletur, seu restituatur vel probetur, cum censuris ecclesiasticis publicari solent, nullo modo decernat siue expediat.

Episcopi & alij non impediantur in executione Concilij Tridentini.

§.16. Similiter nihil sine speciali nostra commissione decernat, aut faciat, aut mandet, quod Episcopos aut alios locorum Ordinarios impedire possit, ne ad executionem decretorum sacri Concilij Tridentini, correctionemq. morum libere procedant.

Expeditiones non dentur in his, quæ non pertinẽt ad iurisdictionem.

§.17. Ab omnibus autem & singulis ijs, quę ad eius iurisdictionem secundum præmissa pertinere nolumus, vsque adeo abstineat, vt neque monitoria, neque citationes, neque inhibitiones, neque sequestra, neque mandata de manutenendo, neque aliud quicquam quocunque sub prætextu, super ijs aut ipse decernat, aut ab alijs decreta reuocet, & pariter eius Notarij nihil omnino expediant, aut etiam scribant, sub pœna amissionis officij.

Nihil in contumaciam expediatur in causis ciuilibus.

§.18. In causis vero sui fori ciuilibus, etiam in quibus summarie, & ad instar beneficialium procedendi ei cōcessa est facultas, nunquam omnino ad pœnas contumaciales deueniat. sed potius receptis probationibus ad negocium principale spectantibus, datoq. competenti termino parti absenti, demum super his seruatis seruandis diffinitiue pronunciet, etiam sine litis contestatione.

Mandata de manutenẽdo nõ dẽtur parte nõ citata.

§.19. Mandata de manutenendo, nunquam nisi parte legitime citata, & compendiosa ac summaria causę cognitione adhibita, decernat.

Sequestra etiam.

§.20. Idem & in sequestris seruetur, nisi aliqua ratione timendum sit, Iudicis arbitrio, de suspicione fugæ, vel bonorum dilapidatione.

Absentes extra Italiã nõ citentur ad comparẽdum iniussu Papæ.

§.21. Ne autem contingat, vt absentes, & in remotissimis ab Vrbe partibus degentes, si ob prætensum aliquod crimen moneantur ad personaliter comparendum, deinde inculpabiles reperti, maxima itineris incommoda, & dispendia nulla sua culpa passi sint, neminem posthac extra Italiam existentem ad comparendum personaliter moneat, nisi facto verbo nobiscum. de quo verbo habito fiat mentio in litteris monitorijs.

Expeditiones extra Curiã subscribãtur ab A. C.

§.22. Postremo Notarij nihil vnquam cuiusuis generis scripturæ ad iudicium pertinentis, quod extra curiam mittendum sit, expediant, & parti tradant, nisi cum subscriptione Auditoris, vel eius Locumtenentis.

Reformatio circa expensas.

§.23. Circa impensas autem, quæ à partibus, pro scripturis & expeditionibus faciendæ sunt, vltra eas, quæ in vniuersum in omnibus curijs obseruari volumus, infrascripta specialiter in eadem Curia Auditoris, etiam in causis pendentibus obseruentur.

Causæ ordinariæ, nõ esti ciuntur commissariæ per superuenientẽ cõmissionẽ.

§.24. In causis quæ ordinarie secundum Auditoris facultates in eius tribunali introductæ fuerint, vel introduci potuerint, siue post cœptam causam superueniat commissio, siue ante impetrata sit, siue in prima, siue in vlteriori instantia, nulla in re augeat impensam, sed quo ad hoc habeatur semper causa pro ordinaria, ita vt etiam ratione sententiæ, neque Notarij, neque Iudices, quicquam propterea accipiant, vltra id quod accipere potuissent, si commissio non adesset.

Siue igitur adsit commissio, siue non, in causis ordinarie ad hunc forum pertinentibus exigatur vt infra, & non amplius.

Sit itaque precium perfectæ expeditionis taxæ, & alijs omnibus comprehensis.

Taxa expeditionum in causis ciuilibus Tribunalis A. C.

§.25. PRo monitorio speciali ad partes iul. nouem.

Pro monitorio speciali per edictum iul. duodecim.

Pro monitorio in vim bullæ Eugenianæ iul. duodecim.

Pro Eugeniana per edictum iul. quindecim.

Pro monitorio in vim bullæ Cœnæ Domini iul. duodecim.

Pro citatione cum inhibitione, vigore appellationis extra Curiam, cum insertione instrumenti sententiæ à qua appellatur iul. decem.

Pro instrumento remissionæ iul. nouem.

Pro instrumento litis pendentiæ extra curiam iul. nouẽ.

Pro transumpto simplici vnius bullæ, seu instrumenti, aut cedulæ, vel etiam plurium similium, vel aliorum iuriũ in eodem transumpto descriptorum, si fuerint in forma probanti iul. duodecim.

Si vero in forma Vidimus, iul. nouem. habita tamen ratione excessus scripturarum arbitrio Iudicis, quo ad laborem Notarii.

Pro sequestro extra curiam iul. nouem.

Pro litteris superuiuentiæ, quæ non taxentur iul. quatuor vna cum sigillo.

Pro fide legalitatis apponendę in instrumentis Notariorum in totum vna cum sigillo iul. duo.

Pro mandato de exequendo iul. nouem.

Pro nota sententiæ nihil exigatur.

Pro sportulis etiam nihil.

Taxa expeditionũ in causis Commissarijs Curiæ A.C.

§.26. At in causis quæ per commissionem introducuntur, & ab initio sunt commissariæ, neque alias ad huius fori cognitionem spectant soluatur vt sequitur.

Pro citatione vigore commissionis absque inhibitione extra curiam iul. nouem.

Pro citatione cum inhibitione simplici iul. vndecim.

Pro citatione cum inhibitione sub censuris iul. quatuordecim.

Pro citatione cum inhibitione sub censuris per edictum, etiam pro necessario examine iul. decem & octo.

Pro inhibitione simplici extra curiam iul. nouem.

Pro inhibitione extra curiam sub censuris iul. duodecim.

Pro inhibitione in curia iul. tres cum dimidio.

Pro monitorio speciali iul. quindecim.

Pro notis sententiarum diffinitiuarum, quæ in scriptis proferuntur, in prima instantia iul. quadraginta, in secunda iul. triginta, in tertia iul. viginti.

Pro nota absolutoriæ ab obseruatione iudicij iul. quindecim.

Pro nota interlocutoriæ iul. quindecim.

Pro nota declaratoriæ iul. octo.

Pro mandato de exequendo iul. quindecim.

Pro sequestro iul. quindecim.

Pro sportulis Iudicum pro sententijs diffinitiuis ex scripto proferendis, non vltra id quod in alijs curiæ Tribunalibus ordinarijs à fel. record. Pio Papa Quarto præscriptum est.

Taxa expeditionum, actorum, ac scripturarũ in causis Ordinarijs & Cõmissarijs Curiæ A.C.

§.27. De cæteris vero actis, scripturis, & expeditionibus infrascriptis, siue causæ sint ordinarię siue cõmissarię, soluatur tantummodo infrascriptum precium, videlicet.

Pro compulsorialibus generalibus siue specialibus iul. duodecim.

Pro palmo rotuli remissoriæ iul. tres. Sit autem palmus linearum triginta, & linea syllabarum decẽ & octo.

Pro instrumento remissoriæ iul. duodecim.

Pro instrumento litis pendentiæ in curia iul. quatuor cum dimidio.

Pro interdicto speciali iul. quindecim.

Pro instrumento relaxationis interdicti iul. quindecim.

Pro executorialibus iul. triginta sex.

Pro mandato de immittendo in possessionem vigore litterarum Apostolicarum, seu in forma breuis iul. decẽ.

Pro absolutione, siue absolutionis commissione, pro vno iul. nouem.

Pro duobus litis consortibus iul. quatuordecim.

Pro tribus litis consortibus iul decem & octo.

Pro quatuor litis consortibus iul. viginti tres.

Vltra quatuor quotcunque addantur personæ litis consortes, nihil augeatur precium expeditionis.

Pro capitulo, collegio, confraternitate, aut vniuersitate iul. quinquaginta.

Pro instrumento absolutionis iul. duodecim.

Pro decretis à Iudice prolatis non ex scripto, etiam vim diffinitiuæ habentibus, eorumue nota & sportulis, nihil.

Pro simplici fide etiam plurium actorum iul. duo.

Pro examine testium, cum articulis & interrogatorijs in causa, quæ sit æstimationis à quinquaginta scutis supra vsque ad quamcunque summam, si articuli non excedant numerum vigintiquinque, interrogatoria numerum trigintaquinque, in domo vel officio Notarij, iul. quatuor, extra vero officium, non vltra duplum.

In causa æstimationis à quinquaginta scutis infra, soluatur tantum pro dimidia. Quod si articuli excedant numerum vigintiquinque, & interrogatoria trigintaquinque, soluatur merces Notarij arbitrio Iudicis.

Pro instrumento sententiæ, si extrahatur iul. quindecim.

Pro instrumento declaratoriæ, non tamẽ vigore obligationis in forma Cameræ iul. duodecim.

Pro brachio seculari ob non paritionem monitorij, aut litterarum Apostolicarum, vel executorialium iul. triginta.

Pro mandato suspicionis fugæ, vsque ad quamcunque summam, etiam in vim obligationis Cameralis decreto iul. quatuor cum dimidio.

Pro mandato de consignando vigore sequestri, etiam vbi pro illius verificatione, debitor prius fuisset conuentus via executiua, vigore obligationis Cameralis iul. quatuor cum dimidio.

Pro mandato de consignandis pignoribus subhastandis, aut deliberandis iul. quatuor cum dimidio.

Pro mandato de relaxando pro debito ciuili iul. quatuor cum dimidio.

Pro mandato in causis ciuilibus loco litterarum, pro parua summa iul. quatuor cum dimidio.

Computato in his omnibus mandatis, iulio sigilli.

§.28. De precio autem sic præscripto, in omnibus supradictis expeditionibus, siue ordinarijs siue commissarijs, dentur Auditori & Massę Notariorum, item (quo ad ordinarias) Camerario eædem portiones, quæ & prout antea pro eisdem expeditionibus dabantur, nulla ex parte diminutæ. Reliquum quod ijs portionibus detractis superetit, sit Notarij expeditionis. præterquam in expeditione absolutionis, siue commissionis absoluendi, in qua singulis detrahatur pro rata, ita vt non tantum portio Notarij, sed cuiusque aliorum minuatur ad eam rationem, vt tantum vnicuique portioni pro eius modo decrescat, quantum omnibus in vniuersum detraximus. Diuisio precij dictarum expeditionũ.

§.29. Pro mandato executiuo, siue brachio, vbi inuocatione opus fuerit seculari, per omnia expedito, omnibusq. comprehensis, precium sit vt infra, videlicet. Taxa mandatorum executiuorum.

Ab vno scuto vsque ad quindecim iul. quatuor cum dimidio.

A scutis quindecim vsque ad vigintiquinque iul. viginti duo.

A scutis vigintiquinque vsque ad quingentos iul. triginta tres.

A scutis quingentis vsque ad mille iul. sexaginta sex.

A scutis mille vsque ad quamcunque summam iul. centum & decem.

§.30. Hoc autem precium ita diuidatur, vt ex iulijs viginti duobus, Auditor habeat iulios sex, Camerarius pro sigillo habeat iulios quatuor cũ dimidio, Massa Notariorum habeat iul. quatuor cum dimidio, Reliquum habeat Notarius expeditionis. Diuisio precij mandatorum executiuorum.

Ex iulijs triginta tribus, Auditor habeat iulios octo & baiochos duos cum dimidio, Sigillum iulios quinque cum dimidio, Massa habeat iul. octo, & baiochos duos cum dimidio, Residuum Notarius.

Ex iulijs sexaginta sex, Auditor habeat iulios sexdecim cum dimidio, Sigillum iulios vndecim, Massa iulios sexdecim cum dimidio, Notarius quod superest.

Ex iulijs centum & decem, Auditor habeat iulios viginti quatuor, & baiochos septem cum dimidio, Sigillum iulios sexdecim cũ dimidio, Massa iulios viginti duos, Notarius reliquum.

Ad constituendas autem supradictas summas, computentur iulij vndecim pro singulo scuto, quilibet vero iulius sit decem baiochorum.

§.31. Censurarum ecclesiasticarum nomine, nihil accipiatur, vel in expeditione mandati executiui seu brachij secularis, vel seorsum ab eo, neque vsquam alias, nisi vbi ad illas rite processum fuerit re ipsa. Taxa expeditionum censurarum ecclesiasticarũ.

Cum vero ad illas procedi contigerit, tunc pro declaratoria, aggrauatoria, & reaggrauatoria simul iunctis, & totali earum omnium expeditione, tantundem exigatur, quantum pro brachio seculari, habita ratione prædictæ distinctionis summarum, ita vt omnis impensa vtriusque expeditionis, mandati scilicet vel brachij secularis, & cen-

censurarum simul collecta, duplum non excedat eius precij, quod mandato seu brachio seculari supra taxatū est, pro qualibet supradictarum summarum. Excepta vltima maiori summa, videlicet à mille supra. In ea enim summa etiam si contingat vltra, vel post mandatum executiuum, seu brachium seculare, censuras quoque relaxari, nihil tamen earum nomine exigatur, sed tantum præter id precium, quo pro solo mandato seu brachio seculari supra taxatum est, accipi possit iusta merces pro scriptura.

Nunquam tamen cogantur partes inuitæ, vna cum mandato executiuo, seu brachio seculari, censurarum quoque expeditionem accipere, aut earum expeditionis precium soluere, etiam si ad censuras ipsas in subsidium contra contumacem Iudex comminando rite processerit, & extra loca temporali dominio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ subiecta, vel etiam extra Italiā expeditio mittenda foret.

Quod si forte quisquam legitime seruatis processibus vtranque expeditionē, mandati scilicet seu brachij secularis, & censurarum eodem tempore habere voluerit, tūc apponatur verbis expressis in ipsa expeditione, quo ad cēsuras, ne is precium quod illarum ratione expendit, vllo modo repetere possit ab ijs contra quos decretæ, & prolatæ fuerunt, nisi aduersus eosdem, vigore mandati executiui, seu brachij secularis non satisfacientes, aut alias non parentes, censuris ipsis necesse fuerit vti.

Diuisio precij expeditionum.

§.32. Ipsius vero expeditionis censurarum precium prædictum eadem ratione, & eisdem portionibus diuidatur quibus precium mandati executiui, seu brachij secularis, vt supra dictum est.

Dupplicata, dētur soluta mercede scripturę.

§.33. Pro duplicatis etiam post quodcunque tempus expeditis, nihil exigatur præter scripturæ mercedem.

Sigilli iul. 1.

§.34. Pro sigillo paruo appenso in qualibet expeditione soluatur iulius vnus tātum, vbi non adest minor taxa.

Mādata non expedita non soluantur.

§.35. Pro mandatis executiuis, vel alijs quibuscunque expeditionibus, Notarij nihil recipiant, nisi illis effectualiter partibus consignatis.

Nemo cogatur accipere expedit.

§.36. Nec partes ipsæ cogantur accipere aliquam expeditionem, nisi eam quam voluerint.

Pauperes & miserabiles habeāt vt hic.

§.37. Pauperibus item expeditiones in forma pauperum, miserabilibus vero gratis omnino tradant etiā scripturæ mercedem. distinctio vero istarum personarum Iudicis arbitrio remittitur.

Gratis hic locata, seruē.

§.38. Pro terminis coram Iudice seruandis, iudicibus informandis, scripturis ad eos deferendis, seu etiam in officio perquirendis, regestis, seu extractibus transportandis, & alijs huiusmodi, Notarij vel eorum substituti, & in eorum officijs scribæ, & copistæ, etiam nomine regalium, seu bibaliorum, nihil prorsus, etiam à sponte dantibus accipiant.

Taxa ī causis criminalibus sit tertię partis vltra, in prędictas, & ī alijs seruetur taxa Pij 4.

§.39. In causis criminalibus expeditionum, quæ erunt eiusdem generis, seu nominis, cuius sunt suprascriptæ, precium augeri nō possit vltra tertiam partem eius, quod supra in ciuilibus præscriptum est. In regestis, extractibus, copijs iudiciorum, & alterius quam supradicti generis seu nominis, expeditionibus criminalibus, seruetur taxa ab eodem Pio prædecessore alijs tribunalibus ordinarijs Vrbis præscripta.

Expensa notetur ī calce exped.

§.40. In omnibus expeditionibus ima earum parte Notarius apponat integram summam eius, quod vere expositum fuit sub his verbis, videlicet. Exposuit in totū tantum, idemq. etiam in libro expeditionum ipsius Notarij describatur.

Tabella reel statur.

§.41. Et vt præmissa omnibus pateant, sciatq. quilibet quid, & quantum in præmissis exponere debeat, quilibet Notarius Auditoris teneatur posthac tabulam supradictorum pretiorum expeditionum litteris maiusculis, ordinate & distincte scriptam, in eius officio palam loco eminenti, & cognito proponere, & semper retinere.

Aliæ reformationes ab cō. tantū cōfirmantur.

§.42. Constitutiones item, quæ tam à nobis quam ab alijs Romanis Pontificibus prędecessoribus nostris, ad reformationem huius Curiæ pertinentes emanarunt, & in futurum emanabunt, modo his contrariæ non sint, omnino in eadem Curia obseruentur.

Pœnæ cōtrafacientium.

§. 43. Districtius inhibentes Auditori sub indignationis nostræ, & Locumtenentibus, siue Iudicibus, ac Notarijs prædictis, sub priuationis officiorum suorum huiusmodi, & alijs etiam grauioribus, nostro & pro tempore existentis Romani Pontificis arbitrio, infligendis & applicandis pœnis, ne de expeditionibus, & alijs sibi per præsentem interdictis, ac contra præsentis formam & tenorem, etiam quorumuis priuilegiorum & indultorum, ac litterarum eis quomodolibet concessarum, aut consuetudinis & styli immemorabiliter obseruati, vel alio quouis prætextu se intromittere quoquo modo audeant seu præsumant.

Annullatio in contrariū gestorum.

§.44. Decernentes quæcunque decreta & acta, ab eisdem Auditore, Iudicibus, & Notariis pro tempore contra præsentis formam & tenorem emanata & facta, nulla & inualida, ac extorta, & subreptitia, nulliusque roboris vel momenti fore & censeri, neminiq. propterea suffragari posse vel debere.

Decretum irritans.

§.45. Et ita per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, in quauis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Claus. derog.

§. 46. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac stylo, consuetudine, ac quocunque temporis cursu, etiam immemorabili roboratis. priuilegiis quoque, indultis, eidem Tribunali, ac illius Auditoriatus officio, & Auditori etiam in eiusdem officii erectione & institutione, ac Iudicibus & Notariis ipsis, illorumque Collegio, etiam simili Motu, etiam consistorialiter &c. sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, in genere vel in specie, & alias quomodolibet, etiam per nos cōcessis, approbatis, & innouatis. quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi præsenti, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscunque. & quibuslibet aliis priuilegiis, indultis, & litteris Apostolicis, generalibus vel specialibus, quorumcunque tenorū existant, per quæ præsenti ōn expressa, vel totaliter nō inserta, effectus præsentis impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumcunque totis tenoribus specifica, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbum habenda esset mentio specialis.

Forma publ.

§. 47. Vt autem præsens Motus proprius ad omnium notitiam deducatur, ac omnes quorum interest, vel interesse poterit afficiat, volumus & mandamus, illius copiam in Palatii nostri Apostolici, ac domus, seu curiæ prædicti Auditoris valuis, necnon in acie Campi Floræ affigi, & ibidem relicta eius copia aliquandiu detineri.

Sola signatura sufficit.

§. 48. Volumus item, quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat, in iudicio & extra, regula contraria non obstante.

Fides exemplorum.

§.49. Quodq. eius transumptis Notarii publici manu subscriptis, & personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ sigillo signatis, plena & indubia fides, eaque prorsus adhibeatur in iudicio & extra, quæ præsenti adhiberetur, si foret exhibitus & ostensus.

PP. subscr.

Placet, & ita Motu proprio statuimus & mandamus. M.

Dat. P.A. 1. 22. Nouemb.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, duodecimo Calen. Decembris, Anno quinto.

Publicatio.

Anno a natiuitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo, indictione decimatertia, die vero quarta mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ Quinti, Anno eius quinto, retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt in locis retroscriptis.

Pro-

CXIV.

Prohibitio disputandi in publicis Prædicationibus de Conceptione Beatæ MARIAE Virginis, aut de ea vulgari sermone scribendi vel dictandi.

De Prædicatorum autē officio, & approbatione, vide sup. ordinem X. const. 21. Sup. nā fol. 508. vbi notauimus. De conceptione autem beatæ MARIAE habes in Conc. Trid. sess. 5. De peccato originali, in pr.

Editæ An. D. 1570.

PIVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Causa huius constit.

SVper speculam Domini, viribus licet exiguis, constituti, prophetæ solicitudinem imitantes, die noctuque ad diuersos Ecclesiæ status nostræ mentis aciem intendimus, studioseque prouidentes vt eidem omni Domino ab omnibus gradibus fideliter seruiatur, ac illis maxime, quibus digniora ministeria diuini Spiritus fauore credita sunt, inter quos diuini verbi prędicatores adnumerādos esse nemo dubitare poterit, qui eorum munus ab ipso Domino consecratum, Apostolis præcipue iniunctum fuisse animaduertet. qui si adepto gradu digne fungerentur, euangelizantes pacem, annunciantes bona, prædicantes salutem, non solum vox eorum dulcis, verum & speciosi pedes viderentur, & fraternæ salutis vberes fructus referentes, multam fiduciam haberent in die Domini. Verum quod neque sine animi dolore accepimus, nec referre possumus, quidam diuersorum Ordinum Regulares, Clericique seculares, omissis quæ diuinæ maiestatis gloriam, & sanctissimæ DEI genitricis, aliorumque diuinorum venerationem, atque fidelium pietatem promouere poterant, quod Apostolus in quibusdam arguit, languent circa quæstiones, & pugnas verborum, ex quibus oriuntur inuidiæ, & contentiones, cæteraque vitiorum monstra. potissimum vero cum de gloriosæ Virginis MARIAE Conceptione sermo inciderit, tam pertinaciter pro alterutra parte contendunt, ac si de illis dogmatibus esset, quæ corde credere ad iustitiam, ore confiteri ad salutem necessarium est. Quibus illud prophetæ conuenire videtur. dicunt, ait Dominus cum ego non sim locutus, cum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ omnium Ecclesiarum magistra, & doctrix disciplinæ de ea re hucusque non definierit, nemo absque temeritate, preiudicare, vel alterius partis sententiam damnare potest, & quasi delinit præclarissima in genitricis gratiæ merita, quæ nec Angelica quidem lingua satis digne referri possunt & cum ex illo vberrimo fonte, puteoq. aquarum viuentium non possint saluberrimas haurire aquas, quibus fidelis populus, magna cum vtilitate atque dulcedine, reficeretur, ad dissipatas cisternas occurrunt, stultas scilicet, & sine disciplina quæstiones, quæ generant lites, quas nec frequens multitudo intelligere, nec viri sapientes, qui capiunt, vtiliter percipere valeant. præsertim quoniam, vt experimento didicimus ipsorum concionatorum, qui ad quæstiones huiusmodi proponendas facilius erumpere solent, maior numerus materiæ difficultatem prorsus ignorantes, neque intelligentes quæ loquuntur, aut de quibus affirmant, simplicium animos, indiscretæ deuotionis obtentu, vel potius loquacitatis, & ostentationis effectu, ad tumultus & simultates concitat, quos, tumultuantes atque dissidentes, componere sedareq. potius oportebat. Cumq. paruulis in CHRISTO lac infundere, prouectis solidum cibum apponere deberent, dum in huiusmodi controuersiis interminatis versantur, omnibus vbera proferunt arentia, quod non absque maledictionis nota legimus in propheta.

Confirmatio decreti sixti IV. approbati a Conc. Trid. sess. 5. epis. ca orig. in fin.

§. 1. Nos igitur qui prædecessorum nostrorum saluberrima decreta pro viribus salua esse cupimus, potissimum illa, quæ à sacrosancta Synodo Tridentina denuo sunt confirmata, liberam cuique facultatem relinquentes opinandi huius controuersiæ quamlibet partem, prout vel magis pium, vel magis probabilem esse iudicauerit. Prædictorum igitur concionatorū, aliorumq. contentioni, atque temeritati, populorumq. scandalis occurrere studentes, Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, statutum fel. recordat. Sixti Quarti prædecessoris nostri, siue per ea re, quod à præfata synodo innouatum est (illud præsentibus, ac si de verbo ad verbum esset insertum, pro plene & sufficienter expresso & inserto habentes) Apostolica auctoritate tenore præsentium confirmamus & approbamus.

Prohibitio disputandi in popularibus concionibus, de Cōceptione B. Mariæ Virginis, aut de ea vulgari sermone scribēdi, vel dictandi.

§. 2. Atque vt deinceps efficacius à cunctis obseruetur perpetuo statuimus & ordinamus, ac per Apostolica scripta mandamus, quatenus nemo cuiuscunque ordinis, gradus, conditionis, vel dignitatis existat, in popularibus concionibus, vel vbicunque promiscua virorum & mulierum multitudo conuenire solet, de huius controuersiæ alterutra parte disputare, rationibus vel doctorum auctoritate asserendo propriam sententiā, & contrariam refellendo aut impugnando, vel de hac ipsa quæstione, cuiusuis pietatis, aut necessitatis prætextu vulgari sermone scribere vel dictare præsumant. Qui contrafecerit suspensionis pœnam à diuinis absque noua declaratione ipso facto incurrat, si modo fuerit in sacris constitutus, & quocunque præterea gradu, siue dignitate, vel administratione fungatur, illis omnibus sit ipso iure priuatus, & ad eadem, vel similia munera obtinenda vel obeunda perpetuæ inhabilitatis censuræ ipso etiam facto sit obnoxius, super quibus nisi à Romano Pontifice pro tempore existente dispensari siue absolui non possit. Et nihilominus aliis pœnis, si opus fuerit, à proprio Prælato pro delicti mensura infligendis subijciatur, prout subijcimus.

Permissio disserēdi de Cōceptione, & disputationibus, cessante occasione scandali.

§. 3. Cæterum quamdiu per Apostolicam Sedem, altera pars diffinita non fuerit, oppositaq. sententia condemnata, liceat viris doctis, in publicis academiæ disputationibus, siue generalium, aut Prouincialium Capitulorum, vel vbi alias intersunt, qui rem capere possunt, nec scandali vlla subest occasio, de illa quæstione disserere, & argumentis vtramlibet partem, vel asserere, vel impugnare. dum tamen neutra, veluti erronea prædicetur, seruenturq. illa omnia, quæ à dicto Sixto prædecessore nostro statuta sunt, quorum singula, vt præfertur, etiam quantum ad alias pœnas, duximus innouanda, & innouamus per præsentes.

Iussio publicationis huius bullæ vbique.

§. 4. Vt autem hæc nostra constitutio, & præmissa omnia, ad eorum omnium quorum interest, notitiam congruentius peruenire possint, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna priuationis ab ingressu Ecclesiæ, etiam eo ipso incurrenda, si in his quæ mandamus exequendis se negligentes exhibuerint, præcipimus & mandamus omnibus & singulis locorum Ordinariis, ac eorundem Vicariis suffraganeis, & officialibus quibuscunque, & aliis singulis ad quos quomodolibet spectat, & pertinet, quatenus huiusmodi nostram constitutionem singulis suæ diœcesis, vel districtus Prædicatoribus, & aliis quibus expedire iudicauerint opportune insinuent, & publicent, ac insinuari & publicari faciant. Et ne quis in posterum quoquo modo ignorantiam de præmissis possit prætendere, aut se contra præmissa, valeat excusare.

Forma & effectus publicationis in Vrbe.

§. 5. Volumus, & similiter eadem auctoritate decernimus & mandamus, quod præsentes litteræ per aliquos ex nostris Cursoribus in Basilicarum sancti Ioannis Lateranensis, ac Principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ valuis, ac in acie Campi Floræ de Vrbe de more publicentur, & affigantur, & illis inde amotis remaneant in eisdem locis earundem exempla affixa: quæ publicatio & affixio, ita omnes ad quos spectat, afficiat, & arctet, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Clausula derogatoria.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus, ac quibusuis indultis & litteris Apostolicis, quibusuis personis, etiam quantumcunque qualificatis, & in quacunque etiam Cardinalatus, Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, & quauis alia dignitate & honore constitutis, etiam quod interdici, suspendi, vel excommunicari nequeant quomodolibet concessis, quæ eis contra præmissa in aliquo suffragari non posse

posse decernimus, ceterisq. contrarijs quibuscunque.

§.7. Volumus insuper & decernimus, quod præsentes vim perpetuæ & irrefragabilis constitutionis obtineant, & quod illarum transumptis, etiam impressis manu alicuius Notarij subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus litteris adhiberetur, si ostensę vel exhibitæ forent, Regula Cancellariæ nostræ Apostolicæ quacunque in contrarium disponente, non obstante.

Sanctio pœnalis.

§.8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę confirmationis, approbationis, statuti, ordinationis, mandati, subiectionis, innouationis, precepti, voluntatis & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 5. pr. Kal. Decemb.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo, prid. Cal. Decembris, Pont. nostri Anno quinto.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. N. IESV CHRISTI, 1570. indictione 13. die vero 7. mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno 5. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in Basilicarum Sancti Ioannis Lateranensis, & Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apostolicæ valuis, & in acie Campi Floræ, dimissis illarum copijs affixis per nos Ioannem Andream Panizzam, & Petrum Aloysium Gaytam prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

Camillus Cher. Magister Curs.

CXV.

Facultas Canonicorum regularium Congregationis Lateranen. Ordinis S. Augustini, festum illius celebrandi, etiam in die dominico, si in ea illud vel illius octaua occurrerit, & celebrandi etiam festa nonnullorum Sanctorum sui Ordinis iuxta antiquum ritum.

De materia autem huius Congregationis vide à me dicta sup. in const. 2. Paschal. II. Quanto. fol. 16.

Mra. An. D. 1570.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Licet Ecclesia Dei sponsa tunc vere iubilationis suæ fructum reportet, cùm Christifideles omnes ad precum effundendarum exercitium excitat, eundemq. orandi, psallendiq. ritum & morem omnibus proponit, alienum tamen à ratione minime censendum erit, si aliquos sanctorum quorundam patrocinio specialius suffultos, ad eorundem particularem venerationem, etiã per crebras illorum commemorationes sese excitare permiserit, ut peculiare ipsorum meritum agnoscentes, eorum quoque vestigia sequi quam maxime studeant.

Hic Pōt. breuiarium edidit, & in eo mandat illud sacra celebrari iussit, vt in sua const. 6. Quod à nobis. sup. fol. 200.

§.1. Hinc est, quod nos licet alias ex certis tunc expressis causis omni alio Breuiarij vsu interdicto, Breuiarium, quod imprimi curauimus, ac psallendi, precandiq. formulam in omnibus vniuersi Orbis Ecclesijs, Monasterijs, Ordinibus, & locis etiam exemptis, in quibus iuxta ritum Romanæ Ecclesię dici debet, aut consueuit, sub certis modo & forma seruari mandauerimus, statuentes Breuiarium ipsum nullo vnquam tempore, in toto vel in parte mutandum, aut ei aliquid detrahendum, ac alia fecerimus, prout in ipsis litteris, quas in cuiuslibet Breuiarij prædicti principio imprimi voluimus, plenius continentur.

Nunc autem dat licentiã Congregationi Festa de quibus hic, celebrandi iuxta Ordinis ritum &c.

§.2. Attendentes tamen dilectos filios Canonicos Regulares Congregationis Lateranen. Ordinis S. Augustini, eorum Patrem, ac primum Apostolici illius Ordinis Reformatorem sanctum Augustinum prædictum, ac pręterea insigniores eiusdem Ordinis Sanctos Martyres, ac Confessores, quorum meritis eadem Congregatio per orbem propagata, & illustrata extitit, & in dies eiusdem Congregationis personę adiuuantur, atque proteguntur, debita, vt par est, veneratione cupere, in eorũ præsertim diebus, quibus in Domino obdormire eisdem obtigit celebrare. Nos propterea pium eorum desiderium plurimũ in Domino commendantes, Motu proprio, non ad dictorum Canonicorum, seu alicuius eorum super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, Congregationi dictorum Canonicorum concedimus primum, quod vltra consuetas Saluatoris Lateranensis, & Sancti Augustini prædicti eorum Patris, ad Vesperas & Laudes commemorationes, eiusdem sancti Augustini festum, die vigesimaoctaua Augusti occurrens, & per totam illius octauam, tam in canonicis horis, quam in missæ celebratione, prout hactenus, celebrare possint. videlicet in ipsa quidem die, & octaua sub duplici, infra octauas autem sub semiduplici, cum commemoratione festorum simplicium occurrentium. De decollatione autem sancti Ioannis Baptistæ fiat suo die cum commemoratione octauæ. De Dominica autem si occurrat infra octauas, fiat de ea cum commemoratione octauæ. sin autem in ipsa die, vel octaua Dominica occurrerit, fiat de Sancto cum Dominicæ commemoratione, cum Antiphonis videlicet Hymnis, Responsorijs, ac reliquis ipsorum Canonicorum proprijs, ordinatis à Diuo Thoma Aquinate, iuxta eorum antiquum morem, seu & prout, melius ac congruentius videbitur, ab ipsis reformandis. dum tamen tres primæ lectiones sint de scriptura, intra octauas quidem de occurrente, in ipso autem die, & octaua de scriptura assignata ab ipsis Canonicis, atque congruẽtius eidem festo aptata. Mediæ tres, partim de vita eiusdem Patris, collecta e dictis eiusdem, in libris præcipue confessionum, necnon & Possidonij eius contemporanei, ac socij, qui cum per annos quadraginta cum eo familiarissime vixisset, vitam etiam eius veriori & integriori modo descripsit, partim de sermonibus eiusdem Patris de communi vita Clericorum. Tres vero postremæ lectiones de Homilia Sancti Ioannis Chrysostomi super Euangelium Matthæi: Vos estis sal terræ: pariter & eius conuersionem die quinta Maij, cum lectionibus vt supra authenticis ex ipso sancto Augustino, & Possidonio, necnon & cum lectionibus in vltimo nocturno Diui Gregorij Papæ, super Euangelio Lucæ: Erant appropinquantes ad IESVM publicani & peccatores. Primam quoque eius, quæ vndecima Octobris, & secundam, quę vltima die Februarij occurrit, translationes, necnon & quolibet mense semel ipsius commemorationis festum, die in quo festum alicuius sancti non occurrerit, sub duplici possint celebrare. Et similiter Sanctorum Aniani Episcopi die Decembris secunda. Sancti Thomæ Cantuarien. Episcopi & Martyris, vigesima nona Decembris. Aquilini martyris, Ianuarij vigesima nona. Guarini Episcopi, Februarij sexta die. Theotonij Confessoris, decima octaua die Februarij. Albini Episcopi, prima Martij. Herculani Episcopi & martyris, Martij secunda. Patritij Episcopi, Martij decima sexta. Monicæ Viduæ, Maij quarta. Vbaldi Episcopi, Maij decima sexta. Iuonis Episcopi, Maij vigesima. Bernardi Confessoris, Iunij decimaquinta. Ioannis, Octobris decima. Frigdiani Episcopi, Nouembris decima nona. Gelasij Papæ, Nouembris vigesima prima. Prosperi Episcopi, Nouembris vigesima quarta. Omnium quoque aliorum dictæ Congregationis, & Ordinis Sanctorum festa, etiam sub duplici officio celebrare, atque ijs omnibus & singulis, proprias eorum, atque authenticas lectiones, seu & orationes, seruata prædicta Breuiarij forma accommodare valeant. officiaq. prædicta recitantes, debito suo perinde censeantur satisfecisse, ac si ea quæ in Breuiario assignantur recitassent, nec ad aliam vlterius recitationem vllo vnquam tempore possint compelli. prædictaq. eorum particularia officia seorsum & separatum à Breuiario, vbicunque illis placuerit, absque alia nostra, vel Commissarij nostri in illis partibus licentia imprimi facere, libere & licite valeant.

§.3. Districtius inhibentes, tam locorum Ordinariis quam quibusuis librorum impressoribus, cæterisq. quauis auctoritate fungentibus, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis maioris, necnon indignationis nostræ pœnis, ne eosdem Canonicos super

Inhibitio contra molestantes Canonicos super permissis.

recitatione horarum, aut impressione officiorum huiusmodi impedire, molestare, vel inquietare, audeant vel præsumant.

Claus. præseruatiua huius concessionis.

§.4. Ac decernentes præsentes litteras nullo vnquam tempore subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, inualidari nullatenus posse, minusq. sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspẽsionibus, limitationibus, & aliis contrariis dispositionibus comprehendi vllatenus posse, sed quoties illa emanabunt, toties in pristinum statum, etiam sub quacunque Data per ipsos eligenda restitutas, repositas, & plenarie reintegratas esse, sicque ab omnibus censeri, & ita per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum huius bullæ deputatio.

§.5. Quocirca dilectis filiis nostris Flauio Vrsino, & Paulo ab Ecclesia, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteris Cardinalibus, & causarum curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori, per præsentes Motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Canonicorum, seu alicuius eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, eisq. in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes litteras, & in eis cõtenta quæcunque firmiter obseruari, non permittentes eos, seu eorum aliquem desuper contra earundem præsentium tenorem quomodolibet indebite molestari, contradictores quoslibet & rebelles, per censuras & pœnas ecclesiasticas, appellatione postposita compescendo. Necnon legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Clausulæ cõtrariorũ derogatoriæ.

§.6. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papæ Octaui prædecessoris nostri de vna, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo quis vigore præsentium vltra tres dietas ad iudicium non trahatur, ac litteris nostris prædictis, quas eosdem Canonicos ligare nullatenus posse volumus, ac quibusuis aliis Apostolicis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon quibusuis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, in genere vel in specie, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus etiam si de eis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, eisdem præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus, communiter vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non faciẽtes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Transumptorum fides.

§.7. Volumus autem, quod præsentium transumptis, etiam impressis, manu tamen alicuius Notarij publici subscriptis, & personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ sigillo munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

D.D. Ann. 18. Decemb.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die decimo octauo Decemb. millesimo quingentesimo septuagesimo, Pontificatus nostri Anno 5.

CXVI.

Priuilegium præcedentiæ Canonicorum regularium Cõgregationis Lateranensis, Ordinis S. Augustini, ante alios quoscunque Regulares, post clerum secularem.

Hic Pont. postea, ante istos Canonicos, præcedere iussit Canonicos seculares S. Georgij in Alga, vt infra in eius constit. 127. Cum alias nos.

Alia quæ hanc respiciunt Congregationem notaui supra fol. 16. in constit. 2. Paschal. II. Quanto. Et de precedentia cum Monacis S. Benedicti Congregationis Cassinensis extat sup. fol. 106. declaratio Pij IV. in eius constit. 75. Sedis.

PIVS EPISCOPVS Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1570.

Proœmium.

CVm ex Ordinum vniuersitate, qui in Dei Ecclesia reperiuntur, illa castrorum aciei comparetur, illius autem gubernium Rom. Pontif. beati Petri vero successori sit demandatum, mirum nemini videri debet, si ille curæ sibi diuinitus commissæ inuigilans, cuilibet quod suum est benigne concedendo, & quæ clara etiam sui ipsorum natura sunt, ne in recidiuæ contentionis scrupulum relabantur, opportunæ declarationis, ac nouę concessionis remedio consolidat; vt quibusuis sublatis obstaculis, quilibet pacis amœnitate frui libere possit, ac scandalorum occasio penitus tollatur.

Canonici regulares ab Apostolis origine traxerũt.

§.1. Cum itaque sicut accepimus dilecti filij vniuersi Canonici Regulares Ordinis sancti Augustini Congregationis Lateranensis, qui ab Apostolis originem traxerunt, quiq. ab eodem S. Augustino eorum reformatore, iterum per reformationis viam mundo geniti, merito prætendere possunt, se, omnes alias personas ecclesiasticas, tam seculares quam regulares, in processionibus, & alijs actibus publicis præcedere debere.

Præcedentia itaq; eis datur immediate post clerũ secularem.

Tu aduerte quod notauj in rubr.

§.2. Cum tamen non liceat membra à capite separare, sed tamen eis locum debitum assignare, ipsorumq. indemnitati, vt sine populi scandalo in publicum prodire, exemploq. potius cæteris Christifidelibus esse possint, consulere volentes, ac omnium & singularum litium, quæ forsan super præmissis exortæ sint, aut exoriri quoquo modo possint, status & merita, nominaque & cognomina Iudicum & collitigantium, præsentibus pro expressis habentes. Motu proprio, non ad dictorum Canonicorum, vel alicuius alterius pro eis super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia nostra, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulos Canonicos prædictos, vbicunque locorum existentes, quos deinceps processionibus, & alijs actibus, publicis vel priuatis, interesse contigerit, statum ipsum clerum secularem non exemptum subsequi, dum ipsi subsequendo præcedunt, dum vero præcedendo præcedunt, illum immediate sequi debere, auctoritate Apostolica per præsentes declaramus. Ac insuper in omnibus locis, in quibus talis viget consuetudo in processionibus, vt dicti Clerici non exempti, præcipue quando Canonici alicuius Ecclesiæ Cathedralis, paramenta ecclesiastica induunt, vt cultus diuinus magis vigeat, ac vt Sanctissimum Corpus CHRISTI, seu aliæ reliquiæ, quæ processionaliter deferuntur, decentius & honorificentius associentur, aut quando hoc ipsius Ordinarij mandato continget, ipsi Canonici similiter ac illi, Pluuialia, Planetas, Tunicellas, & alia paramenta super eorum clericalem habitum deferre, necnon pro cruce associanda quæcunque luminaria deferre, libere & licite possint, statuimus & ordinamus.

Inhibitio Iudicibus…

§.3. Districtius inhibentes quibusuis locorũ Ordinarijs, etiã Patriarchali, Prouinciali, Archiepiscopali, Episcopali, aut alia dignitate perfulgeant, sub excommunicationis maioris, & indignationis nostræ pœna, ne eosdem Canonicos, seu aliquem eorum molestare, aut præmissa quouis modo declarare, vel interpretari audeant.

Decer-

Clausula im primis legis preseruatiua.

§. 4. Decernentes præsentes litteras nullo vnquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiã alio defectu, etiam ex eo quod locorum Ordinarij, aut alij forsan interesse habentes, vocati non fuerint, aut nullitate notari, impugnari, inualidari, ad terminos iuris deduci, in ius vel controuersiam vocari, causamq. vel causas quare præmissa à nobis emanauerint verificandum nullatenus teneri, necnon id viribus carere. minusq. sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus aut aliis contrarijs dispositionibus comprehendi; sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, ac plenarie reintegratas, etiam sub Data per ipsos Canonicos eligẽda esse, sicq. ab omnibus censeri. Et ita per quoscunque Iudices, & Commissarios, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & ipsosmet Ordinarios, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. irritum quoque & inane, si secus super his a quocunque quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputat.

§. 5. Quocirca dilectis filiis dictæ Congregationis Protectori, seu eius Viceprotectori, & causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ac Vicario Ven. Fratris nostri Episcopi Lauden. in spiritualibus generali, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Canonicorum prædictorum, vel alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisq. in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eosdem Canonicos, illorumque singulos, præmissis omnibus & singulis vi præsentium continentia & tenore pacifice frui & gaudere. Non permittentes eos, seu eorum aliquem desuper per quoscunque indebite molestari, perturbari, & inquietari, contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis non parentes, per censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaq. opportuna iuris remedia, appellatione postposita compescendo. necnon legitimis super his habendis, seruatis processibus, illos censuras & pœnas ipsas incurrisse declarando. necnon eas etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausula derogatoria.

§. 6. Non obstan. fel. recordat. Papæ Bonifacij prædecessoris nostri, etiam qua caueatur, ne quis extra Ciuitatem vel diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & illis vltra vnam dietam à fine suæ diœcesis ad iudicium euocetur, seu ne Iudices à Sede Apostolica deput. extra Ciuitatem vel diœcesim in quibus deputati fuerint, contra quoscunque procedere, aut alij vel aliis vices suas cõmittere præsumant. ac de duabus dietis in Concilio generali edita. dummodo vltra tres dietas quis vigore præsentium ad iudicium non trahatur. ac alijs Apostolicis in prouincialibus ac synodalibus Concilijs editis, specialiter vel generaliter, constitutionibus & ordinationibus, ac etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus etiam immemorabilibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis Ecclesijs, Congregationibus, Capitulis, Collegijs, Monasterijs, & alijs locis, eorumque superioribus & personis, sub quibusuis tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis, etiam derogatoriarum derogatorijs, irritantibusque, & aliis decretis, motu scientia & potestate similibus, etiam consistorialiter concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut alia aliqua exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nil penitus omisso, ac forma in illis tradita obseruata inserti forent, eisdem præsentibus pro sufficienter expressis habẽtes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ 1570. 10. Cal. Ianuarij, Pontificatus nostri Anno quinto. D. P. An. c. 23. Decemb.

CXVII.

Reuocatio facultatum testandi, & quouis alio modo disponendi de acquisitis ex bonis ecclesiasticis, ac de aliis rebus, etiam proprio labore partis, aut patrimonialibus, ad commodum illegitimorum, etiam legitimatorum, non tamen Hospitalibus expositorum, & Orphanorum. Et abrogatio habilitationum eorundem illegitimorum succedendi in dictis bonis, aut rebus feudalibus, & emphyteuticis à piis locis profectis.

De huiusmodi facultatibus, vide pr. Curialibus, indultum S. D. N. Paul. V. in constit. 14. In eminenti. vbi plene notabo. Et att. vide etiam remte rationem Militiarum Hispaniarum in const. 30. Greg. XIII. Romanã. Quod autem generaliter bona illegitimis relicta, vti spolia deueniant ad R. Cameram Apost. habetur in Six. V. const. 100 In consistendi. cum ibi indicatis.

De facultate autem legitimandi, vide sup. in Iul. II. const. 15. Sicut. fol. 427. ac Pii IV. const. 45. Quamuis. fol. 60. Et etiam vide priuilegium Protonotarijs Apostolicis concessum à Six. V. in constit. 12. Romanus.

PIVS EPISCOPVS, Edita An. D. 1571. & 1572

Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

QVæ Ordini ecclesiastico noxia esse, & scandalum obijcere perhibentur, necesse est è medio submouere.

Reuocatio indultoru testandi & disponendi de acquisitis, ex bonis ecclesiasticis, ac de alijs rebus in fauorē illegitimorū etiā legitimatorū, non tamen Hosp. talibus expositorum, & Orphanorum. Hoc declaratur inos. hic inf.

§. 1. Quod nos pro nostri muneris officio, inter alia incommoda quæ in oculos nostros incurrunt, de CHRISTI peculio, ne ab indignis & reiectis ignominiose consumatur, neue illorum causa, Ecclesijs & pauperibus præripiatur, curam præcipuam habere volentes, de nobis attributæ potestatis plenitudine, reuocamus & abolemus omnia & quæcunque priuilegia, licentias, dispensationes, & indulta faciendi testamenta, donationes, siue inter viuos siue causa mortis, legata & quascunque alias dispositiones, de dominiis, terris, castris, domibus, & quibuslibet aliis bonis & rebus, immobilibus, mobilibus, & se mouentibus, necnon pecuniis, iuribus & actionibus, ex beneficiis, fructibus, pensionibus, & aliis rebus ecclesiasticis quaibuscunque confectis, acquisitis, & alias quomodocunque prouenientibus, necnon de peculio, & aliis etiam sola industria, labore, muneribus, aut quocunque alio modo partis, cuiuscunque quantitatis, quantitatis, speciei, naturæ, & valoris existentibus, in quoscunque illegitimos, siue suos siue extraneos, etiam legitimatos, eosdemq. ex toto vel in parte hæredes instituendi, & substituendi, seu quod ipsi in predictis ab intestato succedant, ceterasq. huiusmodi facultates, & permissiones, ac etiam habilitationes & capacitates succedẽdi in bonis & rebus feudalibus, & emphyteuticis, ab Ecclesiis, Monasteriis & piis locis profectis, quibuscunque personis secularibus, & quorumcunque Ordinum, necnon Militiarum & Hospitalium regularibus, ac Romanæ Curiæ officialibus, & aliis Curialib. Curiamq. ipsam sequentibus, & etiam Vrbis Romæ Ciuibus, ac Palatia, ædes, census, aliaq. bona, in ea eiusq. districtu habentibus, nostris quoque & aliorum Romanorum Pontificum familiaribus, Ecclesiarum Prælatis, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & aliis cuiuscunque dignitatis, ordinis, & conditionis existentibus, ipsorumq. & aliis Ecclesiis, Capitulis, Conuentibus, Ordinibus, Mi-

Militijs, Hospitalibus, Collegijs, officijs, & locis, ac prædictæ Vrbi, alijsq. Ciuitatibus, Prouincijs, & dominijs, eorumq. dominis, populis, ciuibus, & incolis, tam per fel. recordat. Sixtum Quartum, Innocentium Octauũ, Alexandrum Sextum, Iulium Secundum, Leonem Decimum, Clementem Septimum, Paulum Tertium, Iulium Tertium, Paulum Quartum, Pium Quartum, & qui ante illos fuerunt alios quoscunque Romanos Pontifices, ac nos & Sedem Apostolicam, eiusque Legatos, etiam de latere, Nuncios, Notarios, Comites, Collegia, officia, & loca, etiam per modum statuti perpetui, generalis legis, initi & stipulati contractus, seu quasi, & alias sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis restitutiuis, preseruatiuis, mentis attestatiuis, derogatoriarum derogatorijs, alijsque fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus & alijs decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, deque simili potestatis plenitudine, ac prædictorum Cardinalium consilio, & matura deliberatione in Consistorio habita, necnon consideratione, intuitu, contemplatione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum, etiam ob remunerationem laborum, & obsequiorum, in nobis & dictæ Sedi impensorum, refectionem damnorum, compensationem iurium cessorum, vel ablatorum, nauatæ Militiæ contra Hæreticos & infideles, seu pro prædictæ Vrbis ornatu, & frequentatione, ac quibuscunque alijs vsibus, ac etiam necessarijs & pijs caulis concessa, & multiplicatis, vicibus confirmata, innouata, extensa, & moderata, & quantocunque tempore pacifice obseruata, quo ad eam partem, quæ illegitimos prædictos tangit duntaxat, etiam si illa contineant quod omnes Curiales Curiam sequentes, & alij, siue ecclesiastici, etiam Cardinales, siue mundani, qui Palatia, domos, & prædia, vrbana vel rustica, ædificauerint, aut census, aliaue bona acquisiuerint, aut alias acquisita habuerint in dicta Vrbe, & circum eam ad milliaria decem, ex bonis, seu fructibus ecclesiasticis, hi tales de illis, necnon iuribus, & iurisdictionibus omnibus, in fauorem illegitimorum, ac quomodolibet inhabilium, & incapacium, siue inter viuos siue causa mortis disponere, eosque hæredes & successores, vniuersales vel particulares instituere, & substituere, & si intestati decesserint, ipsi illegitimi & incapaces, in illis succedere possint, quodque per quascunque reuocationes, derogationes, aut alias contrarias dispositiones, illis quorum interest præiudicari nequeat, & si vllo vnquam tempore præiudicatum, aut derogatum quoquo modo apparuerit, ius quæsitum ablatum, & litteræ reuocationum & derogationum huiusmodi, iuris quæsiti ablata censeantur. Sicque per quoscunque Iudices iudicari debeat, & etiam diffiniri.

Reuocatio facultatũ legatorũ Nunciorum & aliorum similia concedendi.

§.2. Ac pariter tollimus & abrogamus omnes & quascunque facultates similia concedendi, Legatis, Nuncijs, Notarijs, Comitibus, Collegijs, officijs, & alijs supradictis, quorum omnium tenores, ac si ad verbum insererentur, habemus præsentibus pro expressis. Ita vt priuilegiorum, dispensationum, facultatum, habilitationum, capacitatum, indultorum, & aliorum supradictorum sic reuocatorum, aut etiam litterarum, legitimationis pretextu, nullus omnino de huiusmodi bonis, rebus, pecunijs, iuribus, iurisdictionibus, & actionibus, in commodum & fauorem illegitimorum vtriusuis sexus, siue eorum filiorum, siue consanguineorum, affiniumue, siue extraneorum, etiam in statu seculari procreatorum, ac legitimati quacunque auctoritate donatorum, & ad huiusmodi res & bona, eiusq. successionem, testato vel intestato, idoneorum & capacium effectorũ, siue testamento, siue donatione, siue legato, siue eleemosyna, siue alio quocunque titulo, & pio opere (exceptis in communi, ac omni fraude, conuentione, seu compositione cessante, Hospitalibus expositorum & Orphanorum) disponere, nec illegitimi ipsi in eis ab intestato, siue protinus siue per interpositas personas, ac quomodocunque succedere, aut illa alias ad eos, etiam per quemcunque circuitũ multiplicatarum in alios capaces successionum, vllo tempore deuenire possint.

§.3. Ac etiã nulla esse, & pro infectis habere volumus, omnia & quæcunque facta hucusque testamenta, legata, donationes, & alia disposita huiusmodi, quæ viuentibus adhuc testatoribus, aut alias locum non habuerunt, ac pariter ab intestato successiones, non tamen litigiosas, quæ plenarium non sunt effectum sortitæ.

§.4. Dehinc vero districtius prohibentes, ne talia siue in prædictos illegitimos vtriuslibet sexus, siue in illorum coniuges, siue ipsorum parentes, filios, descendentes, ascendentes, vel alios cognatos, siue viuentibus, siue defunctis illegitimis, etiam paupertatis, dotis, aut alterius cuiuscunque pij operis intuitu fiant, neue ipsi vnquam in rebus, bonis, pecunijs, iuribus, iurisdictionibus, & actionibus predictis, siue totis, siue in parte succedant, aut illa ad ipsos, quauis dispensatione suffultos, etiam per predictum circuitum deueniant, neue de eis vlla in alium seu alios concessio, donatio, translatio, aliaue dispositio fiat vt alia bona similia vel dissimilia, illegitimis aut alijs supradictis concedantur.

§.5. Quod si predictorum quisquam fuerit presentiũ violator, testamentum, donatio, legatum, & dispositio, omnino non teneat, nec etiam quo ad alios capaces, et res alias valeat. sicq. disponens, priuilegio, dispensatione, facultate, & indulto prædicto, eiusq. vsu, & commodo, etiam in ceteris omnibus ipso iure sit priuatus. Nemo quantumuis capax illius prætextu, fructus, res, pecunias, aut prorsus alia bona sua faciat, nec illa detinens præscriptione, aut vllo alio iuris presidio adiuuetur, sed ad integram illorum restitutionem quocunque temporis lapsu non obstante, debeat coerceri.

§.6. Ita vt omnes in Ecclesijs, Monasterijs, & beneficiis successores, tam coniunctim quam diuisim, quique videlicet pro rata parte sua, illa omni tempore recuperare possint, & qui primus ceteris ab eo monitis, & negligentibus, iudicium intenderit, ei soli res tota merito vendicetur. Nullis vero huiusmodi successoribus, pro prædictis insistentibus, ac etiam de peculio alias quam ex rebus ecclesiasticis confecto, locorum Ordinarij, tam concessorum, & relictorum illegitimis, eorumue causa, quã quorumcunque aliorum bonorum, immobilium, mobilium, & se mouentium, necnon pecuniarum, fructuum, rerum, & iurium, alias sub dictis testamentis, donationibus, legatis, & dispositionibus comprehensorum, corporalem possessionem, amotis inde & expulsis quibuscunque detentoribus, siue incapacibus siue capacibus, per se vel alium, seu alios, libere apprehendant, & apprehensam huius Sedis nomine custodiant, donec ipsa Sedes de illis, vti tum tulerit piorum operum necessitas, duxerit prouidendum

§.7. Bona vero, res, & iura, feudalia vel emphyteutica (aliis legitimis ad ea forte vocatis non existentibus) eo ipso deuoluta, & iuri, ac proprietati suarum Ecclesiarum & locorum restituta, & cum reliquis earum bonis consolidata esse declaramus.

§.8. Decernentes irritũ & inane, quicquid secus per quoscunque, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§.9. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus Ecclesiarum, Capitulorum, Conuentuum, Ordinum, Militiarum, Hospitalium, Vrbium, Prouinciarum, Collegiorum, etiam Cardinalium, & officiorum predictorum iuramento, cõfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia communitis, & in Consistorio predicto, seu Conclaui habitis, alijsq. priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis generalib. & specialibus, illis, eorumq. & alijs quibuscunque personis, cum quibusuis clausulis & decretis, etiam supradictis fortioribus, ac etiam disponentibus, quod prædicta per quascunq; litteras nunquam, aut sine consensu illorum, quorum interest, reuocata, aut sublata intelligantur, & alias cuiuscunq; tenoris existant, per quæ presentibus nõ expressa, aut omnino non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus, ad verbum habenda esset nostris litteris mentio specialis. quæ omnia, quatenus prędictis aduersentur, illorumue executionem disturbare possint, viribus prorsus, & effectu carere decernimus. ceterisque contrarijs quibuscunque. Quia vero difficile nimis esset præsentes quocunque illi opus erit perferre.

Ve-

Fides transumptorum.

§.10. Volumus, vt earum exempla, etiam impressa, Notarij publici manu, & personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, eiusue Curiæ sigillo obsignata, eandẽ illam prorsus fidem in iudicio & extra illud, vbique gentium faciant, quam ipsæmet præsentes facerent, si essent exhibitæ & ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 6. 27. Ianuarij.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo primo, sexto Calendas Februarij, Pontificatus nostri Anno sexto.

Publicatio.

Anno incarnationis Dominicæ 1571. indictione 14. die vero 2. mensis Martij, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno sexto, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicarum S. Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apost. & in acie Campi Floræ, dimissæq. fuerunt in eisdẽ locis per aliquod temporis spatium, per nos Petrum Sprẽgerium, & Petrũ Aloysium Gattam S. D. N. Papæ Curs.

Scipio de Octauianis Mag. Curs.

Sequitur extensio dictæ constitutionis, etiam ad bona patrimonialia.

Edita An. D. 1572.

PIVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

AD Roman. spectat Pontif. sua sollicitudine indefessa diligenter prouidere, vt ea quæ ab eo emanata sunt, ita suæ declarationis adminiculo dilucidentur, quod nulla desuper dubitandi occasio ei relinquatur.

Pius IV. edidit const. de qua hic.

§.1. Licet etenim &c.

Omittitur hic relatio bullæ Pij IV. quia ipsam totam habes sup. fol. 60. Quamuis.

Hic autẽ Pontif. edidit præinsertam hic bullam.

§.2. Nos deinde per quasdam nostras sub dat. sexto Calend. Februarij, Pontificatus nostri Anno sexto, confectas in forma Motus proprij litteras, & cæt.

vt sup. in bulla quæ precedit.

Dubitatũ est an constitutio intelligatur etiã quo ad bona patrimonialia.

§.3. Quia tamen sicut postea accepimus, lite & causa in partibus coram dilecto filio Guber. Ciuitatis nostrę Fauentinæ inter dilectum filium Bartholomæum de Lanzonibus laicum Fauẽtinum ex vna, & quendã Sanctum filium spurium q. Barnabę etiam de Lanzonibus presbyteri, ipsius Bartholomęi proximioris, de & super hereditate, & bonis dicti Barnabę presbyteri defuncti, quam & quæ Bartholomęus tanquã proximior, seu alias quomodolibet de iure, Sanctus vero pręfatus tanquã assertus heres testamentarius, & prius legitimatus eiusdẽ Barnabę, ad se spectare respectiue contendunt, ac dictus Sanctus de eodem Barnaba tunc presbytero illegitime natus fuit, & defectũ natalium patitur, rebusq. alijs in actis causæ, & causarum huiusmodi deductis, & illorum occasione deducendis in Rom. Curia pendentibus, partibus ex altera, contingit dubitari, an contra tales illegitimos dictæ nostræ litteræ editæ loquantur, & intelligantur etiam de bonis patrimonialibus, ipsæq. Bartholomæus sit pauper, & eius facultates ad sustinendum litem non suppetat, ac propterea dictus Bartholomæus cupiat mentem & intentionem nostram super præmissis expresse declarari.

Declarat modo idẽ Pont. eandẽ constitutionẽ procedere etiam quo ad bona patrimonialia.

§.4. Nos huiusmodi dubium elucidare, & voluntatem nostram patefacere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium declaramus, dictas litteras nostras loqui & intelligi etiam de quibuscunque bonis patrimonialibus, tam mobilibus quam immobilibus, & se mouẽtibus, iuribus & actionibus quibuscunque, sicq. etiam ab initio intentionis & incommutabilis mentis nostræ, fuisse & esse, attestamur.

Decretum irritans.

§.5. Ac ita in præmissis ab omnibus censeri, ac per præfatos, & quoscunq; alios Iudices, etiã Curiæ, & Palatij Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, & de latere Legatos, sublata ipsis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, & si secus super ijs à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.6. Non obstantibus præmissis, & quacunque alia litis pendentia, necnon constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac regula nostra de non tollendo iure quæsito in Cancell. Apost. edita, ac legibus & statutis, iuramento, confirmatione Apost. vel quauis firmitate alia roboratis. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apost. in contrarium quomodolibet concessis, necnon omnibus alijs, quæ in dictis litteris nostris voluimus non obstare. cæterisq. contrarijs non obstan. quibuscunque.

D. P. An. 7. 5. Martij.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die quinta Martij, millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, Pont. nostri Anno septimo.

CXVIII.

Cambiorum illicitorum declaratio & prohibitio.

De pœnis eiusmodi cambiorum, attende sup. Pij IV. constit. 1. Cum sicut. fol. 1. Sed prætextu vsurariæ prauitatis non retardatur exactio creditorum ad instantiã Fisci coram A. C. vt in eiusdem Pij IV. const. 56. Inter multiplices. fol 76. § 16. Qui Auditor has Cambiorũ causas cognoscit, vt habetur infra in const. 20. S. D. N. Pauli V. Exmiæ.

Edita An. D. 1571.

PIVS EPISCOPVS

Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN eam pro nostro pastorali officio curam diligenter incumbimus, vt Domini nostri ouibus opportuna pro animarum salute remedia adhibere minime differamus.

Causa const.

§.1. Cum itaque ad aures nostras peruenerit, legitimum cambiorum vsum, quem necessitas, publicaq. vtilitas induxit, sæpenumero ob illiciti quæstus cupiditatem deprauari, vt sub illius prætextu, vsuraria prauitas à nõnullis exerceatur. Nos petitionibus, quæ super his nobis nuper factæ sunt, hac perpetuo valitura decretali, respondendum esse duximus, vt neque dolosis sua fraus suffragetur, neque ignaros perdat inscitia: sic enim Pastoris officium exequimur, dum gregem nobis commissum ab æternæ damnationis periculo eripere modis omnibus studemus.

Cambiorũ illicitorũ declaratio, & prohibitio.

§.2. Primum igitur damnamus ea omnia cambia, quę sicca nominantur, & ita confinguntur, vt contrahentes ad certas nundinas, seu ad alia loca cambia celebrare simulant. ad quæ loca ij qui pecuniam recipiunt, litteras, quidem suas cambij tradunt, sed non mittuntur, vel ita mittuntur, vt transacto tempore vnde processerant, inanes referantur, aut etiam nullis huiusmodi litteris traditis pecunia ibi denique cum interesse reposcitur, vbi contractus fuerat celebraturus, nam inter dantes & recipientes, vsque à principio ita conuenerat, vel certe talis intentio erat, neque quisquam est, qui in nundinis, aut locis supradictis huiusmodi litteris receptis solutionem faciat. Cui malo simile etiam illud est, cum pecuniæ, siue depositi, siue alio nomine ficti cambij traduntur, vt postea eodem in loco, vel alibi cum lucro restituantur. Sed, & in ipsis cambijs, quæ realia appellantur, interdum, vt ad nos perfertur, campsores præstitutum solutionis terminum, lucro ex tacita vel expressa conuentione recepto, seu etiã tantummodo promisso, differunt. Quæ omnia nos vsuraria esse declaramus, & ne fiant districtius prohibemus. Porrò ad tollendas quoque in cambijs, quantum cum Deo possumus, occasiones peccandi, fraudesq. fœneratorum, statuimus, ne deinceps quisquam audeat, siue à principio siue alias, certum & determinatum interesse, etiam in casum non solutionis pacisci, neque realia cambia aliter quam pro primis nundinis, vbi illæ celebrantur, vbi vero non celebrantur, pro primis terminis iuxta receptum locorum vsum exercere, abusu illo prorsus reiecto, cambia pro secundis, & deinceps nundinis, siue terminis exercendi.

Curandum autem erit in terminis, vt ratio habeatur longinquitatis & vicinitatis locorum, in quibus solutio destinatur. ne, dum longiores præfigantur quam loca destinatę solutionis desiderant, fenerandi detur occasio.

Contrauenientium pœnæ.

§.3. Quicunque contra hanc nostram constitutionẽ commiserit, pœnis à sacris Canonibus contra vsurarios inflictis, se nouerit subiacere. Eos vero, qui conspirationes fecerint, vel congestam vndique pecuniam ita ad se redegerint, vt quasi monopolium pecuniæ facere videantur, pœnis quæ à iure contra exercentes monopolia, constitutæ sunt, teneri sancimus.

Forma publ.

§.4. Volumus autem quod præsentes litteræ in Camera Apostolica, & ad valuas Basilicæ Principis Apostolorũ de Vrbe, & Cancellariæ etiam Apostolicæ publicentur, & in ipsa Camera describantur.

Transumptorum fides.

§.5. Et quia difficile foret eas ad singula quæque loca deferri, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicuius eiusdem Cameræ, vel alterius notarij subscriptis, & sigillo dictæ Camerę, vel Prælati ecclesiastici munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quę præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D.P.An.6. 28. Ianuarij.

Dat. Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo primo, quinto Calend. Februarij, Pontificatus nostri Anno sexto.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1571. indictione 14. die vero 7. Februarij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno sexto, retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Cam. Apost. Principis Apostolorum Basilicæ de Vrbe, ac Cancell. Apost. vt moris est, per nos Bartholomæum Sottocasa, & M. Ant. Brutum, præfati S. D. Papæ Curs.

Scipio de Octauianis Mag. Curs.

CXIX.

Extinctio Ordinis Fratrum Humiliatorum, cum reseruatione Sedi Apostolicæ beneficiorum & bonorum propterea vacantium.

Alia de exinde secutis vide in const. subsequenti.

Edita An. D. 1571.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius extinctionis.

QVemadmodum solicitus pater quem vnice charũ educauit filium, via salutis ingressum reuocare cupiens primum hortatur, indulget, prætermittit, increpat, alia præterea atque alia tentare non desinit, dũ quod expetit modo aliquo consequatur, omnia denique expertus, cum nihil iam proficere intelligit, desperata prorsus salute, omnem de illo parentis animum eijcit, domo expellit, indignum existimans qui parta hereditate fruatur. Sic Romanus Pontifex, quem diuina Maiestas patrem, & Pastorem omnium Ecclesiæ suæ Ordinum constituit, sicubi quampiam sacrarum Congregationum à Regula, & vitæ præscripto aberrare percipit, modo admonendo, modo concedendo, modo corripiendo, connititur, eã vel primis institutis restituere, vel certe quo pacto emendatam in aliquo statu illis magis coherenti continere, omnibus tandem ad illius sanitatem conquisitis, vbi salutaria remedia fastidire, & viam iniquitatis obstinatius procedere, atque adeo in prauum indurescere animaduertit, vt potius confringi, quam corrigi possit, omni curatione reiecta, de ipsa remouenda decernit, ne inueterati atque indomiti mali vis, in alias insurgat, eisq. exitio sit futura. Quod (vt nostrum muneris studium flagitat) cum in plurimis, tum maxime in fratrum Humiliatorum familia enixe curauimus, nihil inexpertum relinquentes, quam illa multis iampridem modis affecta, etsi non prorsus, certe accommoda rerum moderatione directa, ad pristinum institutum paulatim regrederetur.

Cardinalis Borromeus multa statuit pro emenda-

§.1. Etenim postquam dilectus filius noster CAROLVS tit. Sanctæ Praxedis presbyter Cardinalis Borrhomeus, huius Ordinis Protector, & Apostolicæ Sedis delegatus, animaduertens dictos Fratres in luxum iampridem effusos esse, multa de ratione cultus diuini, de obedientia, & vita, vt antea communi, deque modo recipiendorum et educandorum Religiosorum, prouidenter statuerat, cum intelligeremus, eos illa ceteraq. omnia Regulæ suæ instituta, omnino aspernari, vitamq. omnium voluptatum varietate confertam ducere, ac Præpositos, & qui ex eo Ordine rerum administrationem habebant, bonam magnamque fructuum partem veluti propriam in vanitatibus mundanis, turpitudinibusq. flagitiose profundere, innumeraq. scelera committere.

tione Fratr. Humiliatorum.

Iste Card. in Sanctorũ numeru relatus est à S. D.N. Paul. V vt in eius const.

Et hic Pontifex alia decreuit pro eorundem reformatione.

§.2. Nos vias omnes, quæ illos in aperta huiusmodi pericula atque incommoda coniecerant, excindere conati, pleraque alia de ipsorum vita, moribus, & proprietate Regulæ inimica, deq. modo, & tempore gubernandæ cuiusque Pręposituræ, necnon ratione administrationis bonorum, & dispensatione prouentuum, alijsq. muneribus & officijs, ad prolapsi huius status, & disciplinæ regularis reparationem maxime conferentibus, edidimus, sperantes illa prosperos tandem successus dicto Ordini allatura.

Sed tamen ij de Fratribus noluerunt ea recipere, & multi ex eis conati sunt, etiam Hieronymus Lignana, & quidam alij Fratres nec Card. Borrhomeum Protectorem occidere.

§.3. Sed obsistente bonarum rerum perturbatore, plerique omnes (quoniam otio & delitijs nimium assueuerant) regulæ instituta, & emendationem abhorrentes, etsi statuta & præcepta nostra communi consensu palam, acceptarunt, cum tamen quibus illa modis supprimerent communicentes, nefarias protestationes in occulto fecerunt, necessarios suos, & alios potentiores laicos ad intestinas seditiones concitarunt, suasores præterea, & impulsores ad intimos summorum Principum Ministros dimiserunt, qui magnis præmijs & pollicitationibus eos pellicerent, in animos prædictorum Principum inducere, vt nos ad illam rescindendam inclinarent, multaq. alia de ea tollenda prauis artibus sunt conati, vt turpem illam & flagitiosam vitam suam retinerent, letalesq. mundi voluptates sequerentur. Inter quos non defuit, qui altius præcipitatus, etiam à Catholica fide ad Hæreticos, & impia illorum dogmata declinarit. Quibus cognitis, omnium grauissimum impœnitentiæ peccatum in eis animaduertimus, qui toties frustra correpti, in eadem obstinatione perdurare contendunt, non satis habentes talia attentare, nisi, & ij, qui inter ipsos qui posse putant, illis in primis qui saluti eorum sedulo inuigilant, exitium machinentur, illius stimulis concitati, qui scelestum Iudam in funestum auaritiæ morbum iniecisse non contentus, etiam ad prodendum Dominum suum pecunia impulit. Huius nimirum spiritus nequitiam ductu, quondam Hieronymus Lignana Præpositus præpositurae Sancti Christophori Vercellen. & plures alij conscelerati huius Ordinis, in necem dicti Caroli Cardinalis propitiatoris sui conspirantes, vt pecuniam ad tantum nefas expetitam connecterẽt, de trucidando in primis dilecto filio Fabio Simonetta Fratre dicti Ordinis, prouentuum præposituræ Breræ Mediolanensis depositario, apud quem nummos inuenire credebant, secreto conuenerunt, inde ad Ecclesiam dictæ præposituræ, in qua ipsum orantem laqueo suffocare decreuerant, profecti, sed inter se de modo aggrediendi misericordia Saluatoris nostri, discordes, hoc conatu destiterunt, mutatoq. consilio sacra aurea & argentea furati sunt. Quibus clam venditis, seu pignori datis, prædictus Hieronymus quondam Donatum Farinam conprofessorem suum, apostatam, pacta pecunia induxit, vt ipsum Carolum Cardinalem occideret. qui nacta loci & temporis opportunitate, in eum vesperi de more in sacello cum familia precantem, vt transuerberaret, sclopum glandibus confertum, igne admoto exonerauit, sed telorum parte ad vestes orantis exinanita, alijs vtrinque in proximo violentia ictus deiectis, innocentem diuina pietas, saluum & incolumem conseruauit. Quare ambo, & quidam alij huius nefandi criminis participes, postea capiti pœnas debitas persoluerunt.

Ideo hic Pon. Ord. Fratrum Humiliatorum extinguit.

§.4. Quando igitur familiam prædictam, nulli studio ad Ecclesiæ DEI vtilitatem proficienti incumbentem, nulli disciplinæ ecclesiasticæ deditam, nullum omnino futuræ virtutis specimen ostendentem, tam detestandis facinoribus infectam, tam atroci sacrilegio contaminatam, & præterea impœnitentem atque incorrigibilem agno-

agnoscimus, omni de illa spe prorsus exclusa, ipsa tandem tollere constituimus, tanquam malam arborem fructus pessimos proferentem. Habita itaque cum fratribus nostris deliberatione matura, de illorum consilio & nobis attributæ potestatis plenitudine, extinguimus & abolemus Ordinem prædictorum fratrum Humiliatorum, & officium Præpositi Generalis, ac Prouincialium, & quæcunque alia ministeria Ordinis sic suppressi, necnon omnia & quæcunque statuta, consuetudines, & decreta eiusdem, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel alia quacunque firmitate munita, & pariter priuilegia & indulta, generalia & specialia, quorum omnium tenores, ac si ad verbum insererentur, præsentibus habemus pro expressis, quibuscunque illa concepta sint formulis, necnon irritantibus alijs decretis & vinculis roborata.

Generalem & alios omnib. officijs & beneficijs, & Conuentibus & bonis priuat.

§.5. Priuamusq. Generalem, ac cæteros omnes Præpositos, & fratres omnibus Præposituris, dignitatibus, administrationibus, officijs & beneficijs ecclesiasticis, cum cura & sine cura, necnon domibus, Conuentibus, & locis immobilibus, mobilibus, & se mouentibus, in Italia, & vbicunque gentium constitutis, sacra quoque & communi suppellectile, ac ipsorum omnium vsu, vsufructu, administratione ac possessione, spirituali & temporali, ac etiam iure & actione, siue per statuta nostra, siue alias quomodolibet pertinente. Ac tollimus eis omnimodam facultatem, vsum, & auctoritatem, generalia, prouincialia, & alia capitula de cætero celebrandi.

Et professos in locis eis assignādis, regula em vita ducere, aut ad pares vel strictiores Ordines trāsire præcipit.

§.6. Volumus tamen, vt omnes fratres qui nunc sunt, qui professionem regularem emiserunt, deinceps in domibus & locis, quos eis cum victu & alijs necessarijs proxime assignandos curabimus, omnino redigantur, vt ibi vitam ducant regularem, suæ professioni conformem, sub cura & visitatione Ordinariorum locorum, aut alterius, vel aliorum, quos eis duxerimus delegandos, vel iuxta iuris communis dispositionem transeant, ad pares vel strictiores Ordines approbatos.

Nouitiosq. & non professos expelli mandat.

§.7. Nouitij vero & alij quicunque non professi, detracto Religionis habitu, ex professorum consortio, & domibus expellantur.

Aliosque ad hanc Ordinē recipi, & alia loca acquiri prohibet.

§.8. Quibus professoribus nominatim præcipimus, atque interdicimus, ne posthac quemquam ex ouliorum, aut omnino alium, etiam vouentem, ad professionem, vel habitum admittant, nec nouas domos vel loca, recipiant, vel acquirant. quod si secus fiat, professio sit inanis, neminemq. obliget, neque in specie neque in genere, sic professum. Nouarum domorum, seu locorum receptiones vel acquisitiones, viribus & effectu careant, & contrafacientes, excommunicationis sint sententia eo ipso innodati, à qua nullus, nisi in mortis articulo constitutus absolui possit, absque Romani Pontificis licentia speciali.

Reseruatque Sedi Apost. beneficia secularia ob huiusmodi priuationem vacantia & loca, & bona huius ord.

§.9. Cæterum intendentes, & cultui diuino, & Ecclesiæ Ministris quamprimum prospicere, omnes præposituras, dignitates, personatus, administrationes, officia, cæteraque beneficia ecclesiastica, cum cura & sine cura, quæ deinceps secularia sint, per priuationem prædictam, apud Sedem Apostolicam vacantia, necnon domos, Conuentus, loca, supellectilem, bona, res, actiones, & iura supradicta, eorumque proprietatem & dominium, nostræ & dictæ Sedis liberæ dispositioni, specialiter & expresse reseruamus: Decernentes irritum & inane, quicquid secus per prædictos, aut quoscunque alios, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Fides exemplorum.

§.10. Volumus autem vt præsentium exempla, Notarij publici manu, & personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo obsignata, eandem illam prorsus fidem, in iudicio & extra illud, vbique locorum faciant, quam ipsemet præsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 6. 9. Februarij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo, septimo idus Februarij, Pontificatus nostri Anno sexto.

Papa subscr.

Ego Pius V. Catholicæ Ecclesiæ Episc.

Vtinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas iustificationes tuas.

Cardinalium subscriptiones.

Ioan. Card. Moronus Episcopus Ostien.
Ego Otho Card. Augustanus Episc. Prænestin.
Ego A. Card. Farnesius Vicecancell. Episc. Tuscul.
Ego Io. Card. Politianus Episc. Albanen.
Ego Ful. Card. Perusinus.
Ego S. Card. Pisarum.
Ego I. Card. Sabellus.
I. Franciscus Card. de Gambara.
Ego In. Aualus Card. Arag.
Ego M. Antonius Card. Columna.
Ego P. Cardinalis de Sancta Cruce.
Ego o Franc. Card. Comendonus.
Ego M. Ant. Card. Bobba.
Ego Hu. Boncompagnus Card. S. Syxti.
Ego Fla. Card. Vrsinus.
Ego Alexander Card. Cribellus.
Ego Benedictus Card. Lomellinus.
Ego Gul. Card Sirletus.
Frater Michael B. Card. Alexandrinus.
Frater Hieronymus Card. de Clarauallе.
F. Cardinalis Alciatus.
Io. Paulus Card. ab Ecclesia.
Ego Io. Ant. Card. S. Georgij.
Ego Aloy. Card. Camerarius.
Ant. Card. Granuelanus.
Stan. Card. Vuarmien.
Ego F. Card. Paciecus.
Ego M. Ant. Card. Amulius.
Hiero. Card. de Corrigio.
Ego M. Ant. Card. Maffæus.
Ego Iul. Ant. Card. S. Seuerinæ.
Ego C. Card. de Grassis.
Ego C. Card. Rambulietus.
Ego F. A. Card. Theanen.
Ego F. Fœlix Card. de Montealto.
Ego P. Card. Placentin.
Ego I. Card. Aldobrandin.
Ego F. Vincentius Card. Iustinianus.
Ego Hier. Card. Rusticuccius.
Ego Io Hier. Card. Albanus.
Ego Hier. Card. Simoncellus.
Fer. Card. de Medicis.
Iul. Card. de Aquauiua.

Publicatio.

Anno incarnationis dominicæ 1570. indictione 14. die vero 2. mensis Martij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno 6. retroscriptæ litteræ Apostol. affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicarū S. Ioannis Lateranensis, & Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cācellariæ Apost. & in acie Cāpi Floræ, dimissæq. fuerunt in eisdem locis per aliquod tēporis spatium, per nos Marcū Ant. Clerici S. D. N. PP. Curs.

Scipio de Octauianis Mag. Curs.

CXX.

Præpositurarum nuper extincti Ordinis Fratrum Humiliatorum distributio & applicatio, ipsorumq. Fratrum diuisio, cum locorum & alimentorum assignatione. Et cū earundem dignitatum & beneficiorum secularium d. Ordinis, reseruatione dispositioni Sedis Apostolicæ.

Hanc extinctionem habes, cum simili reseruatione, in præced. constit.

Edita An. D. 1571.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Constitutionis præced. summam refert.

QVoniam per extinctionem Ordinis Fratrum Humiliatorum, & priuationem Generalis, ac cætero-

 rum

rum omnium Præpositorum, & Fratrum illius, omnibus Præposituris, dignitatibus, officijs, & beneficijs ecclesiasticis, cum cura & sine cura nuper à nobis de Fratrum nostrorum consilio, & Apostolicæ potestatis plenitudine factas, intendentes & cultui diuino &c. Ministris ecclesiasticis quam primum prospicere, præposituras, dignitates, officia, & beneficia prædicta, quæ deinceps secularia essent, necnon bona, domos, redditus, res, actiones, & iura Ordinis sic suppressi, nostræ & Apostolicæ Sedis dispositioni specialiter & expresse reseruauimus. Præterea voluimus, vt omnes Fratres qui professionem emiserant regularem, deinceps in domibus & locis, quæ eis cum victu & alijs necessarijs assignandos curaremus, omnino redigerentur, vt ibi vitam ducerent regularem suæ professioni conformem, sub cura & visitatione Ordinariorum locorum, aut alterius, vel aliorum, quos eis delegaremus, vel iuxta iuris communis dispositionem transirent ad pares vel arctiores Ordines approbatos.

Et modo dissoluit vniones Præpositurarũ d. Ordinis.

§. 1. Nunc autem ad inducendum nouum in dictis præposituris & locis, statum cuique quantum potest conuenientem, & item subueniendum alijs Ecclesijs, Conuentibus, pijs locis, officijs, & Ministris ad Religionis cultum, & fidei Catholicæ propagationem, &c. tutelam vtilibus & necessarijs, simulque ad prædictorum Fratrum distributionem, & diuini officij celebrationem paterna charitate intenti, vt ea quæ facere instituimus, omni impedimento soluta plenarium consequantur effectum, De simili potestatis plenitudine, dissoluimus omnes & quascunque vniones, annexiones, &c. incorporationes, perpetuas & temporales, præpositurarum Sanctæ Mariæ Elisabethæ de Busto paruo Mediolanensis diœcesis, & Sanctæ Catharinæ Cremonensis, ac forsan aliarum quæ nominatim præsentibus exprimuntur, siue vt aliæ alijs, siue vt inuicem, aut alias quacunque causa antehac factas, restituentes eas in liberum & solutum statum quantocunque ipsæ tempore vt vnitæ pacifice sint possessæ.

Quorum aliquas distribuit & applicat.

§. 2. Rursus, verum annuum valorem fructuum, redditeuum, & prouentuum singularum præpositurarum, necnon Ecclesiarum, Capitulorum, Domorum, Conuentuum, Collegiorum, Hospitalium, & aliorum locorum omnium præsentibus comprehensorum, secundum communem illorum æstimationem, & quanticunque sint, necnon fructuum reseruationes, & pensionum assignationes, quos & quas perpetuo vel ad tempus seorsum facere intendimus, præsentibus pro expressis habẽtes, perpetuo vnimus, annectimus, &c. incorporamus præposituram Sancti Petri Bergomẽsis cum omnibus rebus & iuribus suis, & quæ ei competunt actionibus, præpositure Sanctorum Simonis & Iudæ; Ac simili modo præposituram Sanctæ Mariæ Ticini Nouariensis diœcesis, præpositure Sanctæ Crucis Nouariensis, & præposituram Sancti Iacobi Moncalerij, præpositure Sanctissimæ Trinitatis Auilliani Taurinensis diœcesis; Et præposituram Sancti Ioannis Baptistæ de Domaso, præpositure Sanctæ Vrsulæ de Surngo; Et præposituras Sancti Michaelis de Paganica, & Sancti Corporis præpositure Sanctæ Mariæ Cigoli; Et præposituram Sancti Bartholomæi Aquensis, mensæ Episcopali Aquensi; Et præposituram Sancti Georgij Canturij mensæ Capitulari Ecclesiæ Sancti Vincentij plebis Galliani ad Canturium; Et præposituram Sancti Syri Alexandrin. cui cura parochianorum imminet animarum, Hospitali pauperum Sanctorum Blasij & Antonij, cura & parochianis omnibus ad viciniorem parochialem Ecclesiam quam Ordinarius loci aptiorem commodioremque viderit translatis; Et præposituram Sancti Bartholomæi Veronensis, officio Inquisitionis Hæreticæ prauitatis, Apostolica auctoritate ibi statuto. Ad hæc in singulis domibus, de Canonica, & Sancti Ioannis Euangelistæ, & Sanctissimæ TRINITATIS Mediolanensis, & Sancti Bartholomæi Bergomensis, & Sancti Francisci Paduan. & Sancti Marci Terdonæ, & Sancti Odorici, & omnium Sanctorum Papien & etiam omnium Sanctorum Modoetiæ supprimimus perpetuo & extinguimus nomen, titulum, dignitatem, & essentiam præpositure, omniaque insignia veteris instituti diuidimus & separamus, omnia harum sic suppressarum præpositurarum, bona, res, actiones, & iura à sua quaque Ecclesia & domo, necnon hortis, viridarijs, & pertinentiis intra clausuram cuiusque domus consistentibus, in hoc qui sequuntur vsus perpetuo assignatis. Siquidem concedimus Ecclesias, ædes, hortos, viridaria, & pertinentias intra prædictam clausuram existentes ipsarum suppressarum præpositurarum, videlicet de canonica Sancti Ioannis Euangelistæ & Sanctissimæ TRINITATIS Mediolan. ad vsum Seminarij, seu aliorum Collegiorum, Congregationum, & Hospitalium, prout dilecto filio CAROLO Cardinali Borrhomæo Ecclesiæ Mediolanen. præsuli videbitur vtilius expedire. Sancti Francisci vero Paduan. ad eundem vsum Seminarij arbitrio Episcopi statuendi. & omnium Sanctorum Papien. Ordini, & Fratribus Carthusien. necnon Sancti Odorici Collegio Ghisleriorum, quod in vniuersitate Studij generalis Papien. nuper instituimus. & Sancti Bartholomæi Bergomensis, tam cum hortis, viridarijs, & pertinentiis intra suam clausuram existentibus, quam etiam ei contiguis terrenis, pratis, & vineis suis, Fratribus Ordinis Prædicatorum regularis obseruantiæ, prouinciæ Lõbardiæ, iuxta morem eius Ordinis, qui illam ad mores suos reforment. & Sancti Marci Terdonen. fratribus domus Sancti FRANCISCI Ordinis Minorum, qui a sua domo & eius Ecclesia Episcopo, & Capitulo Terdonen. pro illorum futura loco occupatæ cathedrali relicta in dictam Ecclesiam Sancti Marci debeant demigrare. ac etiam concedimus congregationi regularium Sancti Pauli decollati Barnabitorum nuncupatæ, Ecclesiam & domum præpositure suppressæ omnium Sãctorum Modoetiæ, cum omnibus bonis, rebus, iuribus & actionib. suis vbicunque constitutis, vt illas habeant & instituant quemadmodum aliæ suæ congregationis diriguntur.

Aliarũ distributionem committit Card. Borrhomæo.

§. 3. De præposituris autem Lugani, Lucarni, Sancti Laurentij de Cãnobio, & Sanctæ Catharinæ de Pallenza, earumque bonis, rebus, iuribus, & actionibus hac vice disponendis prædicto CAROLO Cardinali, qui in ipsarum Lugani, & Lucarni, ereptione & restitutione qualicunque, laboriosam operam præstitit, delegamus, vices nostras, vt vel ipsas societati IESV, vel alteri Congregationi, aut Ordini approbato, vel Seminario ad vsum Collegiorum, seu etiam Hospitalium, aut aliorum piorum operam tribuat, siue illas vniat, appropriet, & applicet, vel alias de illis eorumq. bonis & proprietatibus prædictis, aliisue modis libere disponat, vti temporis, rerum & temporum, qualitate, conditione, & necessitate perspecta nouerit commodius conuenire.

Alijs ipse Pont. applicat bona d. Ordinis.

§. 4. Postremo applicamus & appropriamus perpetuo, omnia & quæcunque alia bona, res, actiones, & iura, diuisa & separata, prædictarum præpositurarum suppressarum, videlicet de Canonica Sancti Ioannis Euangelistæ & Sanctissimæ TRINITATIS, præpositure Sanctorum Bredæ Mediolanen. & alia Sancti Bartholomæi Bergomensis, præpositure Sanctorum Simonis & Iudæ, &c. alia Sancti FRANCISCI, domui & Fratribus Beatæ MARIAE Paduan. dicti Ordinis Prædicatorum, & alia Sancti Odorici & omnium Sanctorum, etiam domui, & Fratribus Sancti Thomæ Papien. super quibus, videlicet Sancti Odorici, & omnium Sanctorum, pensionem annuam, omnino liberam & exemptam, centum ducatorum auri in auro de Camera infirmariæ domus à nobis constitutæ Sanctæ Crucis, & omnium Sanctorum ad oppidum Boschi ipsius Ordinis annis singulis integre persoluendam, seu per Priorem, & fratres dictæ domus ad Boschum, si & quoties maluerint, super pinguioribus & liquidioribus prouentibus illorum propria auctoritate exigendam, & in prædictæ infirmariæ vsus penitus conuertendam perpetuo reseruamus. & alia Sancti Marci pro dimidia in dotem vnius Archidiaconatus, & [illegible] Cantoriæ dignitatum prædictæ Ecclesiæ Terdonen. & pro alia dimidia parte domui Sancti Martini Terdonæ, ordine [illegible] ad vsum fratrum dicti Ordinis Prædicatorum [illegible] superioribus annis introductorum [illegible] futuris omnibus principalium præpositurarum Præpositis, necnon Aquensi Capitulo Ecclesiæ Canturij, Rectoribus Hospitalis Sanctorum Blasij & Antonij, ac ministris officij

ficii Inquisitionis Veronen. vnitarum præpositurarum, prout cuique tangit, quam etiam aliis omnibus, quibus Ecclesiæ, & domus aliarum suppressarum præpositurarū conceduntur, quorumque præposituris, domibus, collegijs, & locis, bona, res, proprietates, actiones, & iura prædicta appropriantur, per se vel alium seu alios, corporalem possessionem illorum, necnon iurium & pertinentiarum suorum omnium, propria auctoritate libere apprehendere, & perpetuo retinere, ac fructus, redditus & prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta omnia eorundem in suos, necnon præpositurarum, domorum, mensarum, collegiorum, hospitalium, officij & locorum prędictorum vsus & vtilitatem conuertere, diœcesanorum locorum, aut quorumuis aliorum licentia super his minime requisita.

Pretresq. distributis cū alimentorum & locorum assignatione.

§. 5. Hanc autem de distributione, & alimentis fratrū extincti Ordinis prædicti rationem futuram esse volentes, statuimus, vt de ijs qui nunc sunt Ecclesia Bredæ viginti octo presbyteros, & septem seruientes, aliæ vero sequentes Ecclesiæ, videlicet Sancti Abundij Cremonensis, sexdecim presbyteros & quatuor seruientes; Beatæ Mariae de Glarea Veronen. octo presbyteros, & duos seruientes; Sanctæ Catharinæ Cremonen. tres presbyteros & vnum seruientem; Sanctæ Mariae de Ronderario, cum Ecclesia Sancti Martini in suburbijs Comen. alios tres & vnum seruientem; Sanctorum Petri & Pauli cum Ecclesia Sanctæ Mariae Carauagij, quatuor presbyteros & vnum seruientem; Sanctæ Agathæ de Vrbe, duos psesbyteros & vnum seruientem; Sanctorum Simonis & Iudæ Bergomensis, tres presbyteros; Sanctissimæ Trinitatis Aulhanæ alios tres; Sanctæ Crucis Nauarien. duos; Sanctæ Vrsulæ de Surrigo cum illi vnita prædicta, duos; singulæ Ecclesiæ Sanctæ Mariae Veteris Varesij, Sanctorum Iacobi & Philippi Brixiensis, Sancti Nicolai Ballani, Sancti Ioannis Euangelistæ Appiani, Sanctę Elisabeth de Busto, Sancti Pauli Conilliani, Sancti Pauli Soncini, Sancti Marini Cremæ, Sanctæ Mariae Cigoli, & Sancti Thomæ Senen. singulos presbyteros recipiant & retineant ad deseruiendum ibidem in diuinis. quibus, vt ibi plures assignantur, in commune viuant, pro suis alimentis prędictos reseruamus, constituimus, & assignamus pensiones annuas prorsus liberas & exemptas, videlicet trigintaquinque personis Ecclesiæ Bredæ mille & quadringentorum scutorum auri & viginti; Sancti Abundij, octingentorum & decem, Beatæ Mariae de Glarea, quadringentorum & quinque, Sanctorum Petri & Pauli, ac Sanctæ Mariae Carauagij ducentorum; & vbi quatuor personæ, centum sexaginta, vbi tres, centum viginti, vbi duo, octoginta; & denique vbi singuli destinati sunt, quadraginta scutorum similium super earum præpositurarum, & ipsarum annexorum fructibus, redditibus, & prouentibus, etiam si super illis aliæ pensiones annuæ aliis assignatæ, aut illorum reseruationes factæ sint, eorumq. dimidiam partem longe excedant, per omnes deinceps præpositos suos, quos & etiam suarum præpositurarum fructus, & bona omnia ad id efficaciter obligamus, annis singulis pro vna, videlicet in Beati Ioannis Baptistæ à proxime futura incipiendo pro rata temporis, & altera medietatibus singularum pensionum huiusmodi in Domini nostri Iesv Christi natiuitatem festiuitatibus integre persoluendas, ita tamen, vt dictis trigintaquinque personis Ecclesiæ Bredę, siue singulis siue simul pluribus decedentibus, aut ad alios Ordines transeuntibus, pariter rata dictæ pensionis mille & quadringentorum scutorum eo ipso extincta sit, Praposituroque accrescat, donec hi omnes ad numerum viginti, & inter eos omnes sexdecim Sacerdotes deuenerint. ac tunc demum eis octingenta dumtaxat scuta similia quotannis modo prædicto persoluantur. quibus ad dictum numerum redactis, postea diminuentibus, ac etiam alijs aliarum Ecclesiarum prędictarum dehinc quandocunque deficientibus, statim alius vel alij, eiusue vel eorum vsque ad præscriptum in quaque Ecclesia numerum, ac totidem Sacerdotes siue regulares siue seculares subrogentur, donec omnibus de medio sublatis, vel alio transeuntis, Ecclesiæ ipsæ de alijs ad eundem numerum presbyteris huiusmodi regularibus, vel ibi perpetuis beneficiatis secularibus idoneis, à suo quoque Præposito libere assumendis & instituendis illico reformentur. qui cum suis vbi statuuntur seruientibus deinceps loco suæ pensionis annuum eiusdem quantitatis redditum de bonis præpositurę pro mensa communi, vbi quantitas et numerus personarum id postulauerit, conficiendum, sin autem in singulos statuendum, futuris deinceps temporibus perpetuis habeant, & ex eo foueantur. Volentes supradicta omnia omni tempore inuiolata fore, & ab omnibus firmiter custodiri.

Executorum deputat.

§. 6. Quocirca omnibus locorum Ordinariis, præsertim in quorum ciuitatibus & diœcesibus præpositurę distributos fratres prędictos habentes consistunt, per Apostolica scripta mandamus, vt quisque per se vel alium seu alios, vbi, & quandocunque opus fuerit, prędictis omnibus efficacis defensionis pręsidio assistentes, faciant auctoritate nostra numerum præfinitum presbyterorum, & aliorum prędictorum in singulis Ecclesijs & locis in quibus sic à nobis disponuntur, integrum conseruari, omnes pensiones supradictas omnibus illis quibus assignantur integre persolui, res, quibus Ecclesiæ, domus, ædes, bona, res, iura, actiones, & alia prædicta conceduntur, ac prorsus vniuersos & singulos alios quos præsentes literę concernunt, illis & earum effectu pacifice frui & gaudere, mensas, & redditus annuos, institui & assignari, cęteraq. omnia eisdem præsentibus contenta, semper & vbique obseruari, non permittentes quemquam contra ipsarum tenorem per quoscunque molestari, vel alias quomodolibet impediri. Contradictores quoslibet, ac prædictis non parentes, per censuras & pœnas ecclesiasticas, cęteraq. iuris & facti remedia opportuna, appellatione postposita compescendo, censurasq. & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc auxilio brachij secularis.

Contrarijs derogat.

§. 7. Non obstantibus nostris de vnionibus ad partes committendis, & valore fructuum vtrinque exprimendo, ac etiam de fructibus beneficiorum in omnibus gratijs etiam Motu proprio factis, secundum verum annuū valorem exprimendis, alioquin gratiæ ipsę non valeant, & de non tollendo iure quæsito, necnon Lateranensis Concilij nouissime celebrati vniones perpetuas nisi in casibus à iure præmissis fieri prohibentis, ac etiam de vnionibus beneficiorum in diuersis diœcesibus consistentium non faciendis, alijsq. constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, Ordinum & locorum prędictorum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, ac quod causæ propter quas prędictas vniones, & applicationes facimus, prius coram locorum Ordinarijs examinatæ & approbatę non fuerint, quæ propterea per subreptionem obtentę nunquam intelligantur, & quibuslibet alijs priuilegijs, indulgentijs, & litteris Apostolicis, generalibus vel specialibus quorumcunque tenorum existant, per quę præsentibus non expressa, vel omnino non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumq. totis tenoribus ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quæ omnia & quæcunque alia prędictis impedimentum pręstantia, aut præstare valentia omnino tollimus & abrogamus, ac nemini contra ipsas pręsentes, & earum executionem atque effectum suffragari posse decernimus, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Concedit Fabrica Eccles. Terdonensis ius redimendi nonnulla bona d. Ordinis Præpositorum vendita vsque ad valorē decem millium scutorū pro necessitatibus Sedis Apost.

§. 8. Cum autem alias pro necessitatibus huius Sedis quædam bona, seu census vel liuelli nonnullarum præpositurarum prædictarum vsque ad valorem decem millium scutorum auri in auro diuersis personis, cum pacto illos reluendi intra certum tempus tunc expressum, & nondum elapsum, auctoritate nostra vendita fuerint, Nos nouæ Fabricæ Ecclesiæ prædictæ Terdonen. suadente iampridem illius Ciuitatis tutela occupatæ, quantum in nobis est subuenire cupientes, ius reluendi siue redimendi, omnia bona seu census, aut liuellos prędictos, omnemq. actionem olim dicto extincto Ordini, & eius Præpositis competentia, pro vsu & commodo dictæ Fabricæ, vti postea statuemus, & declarabimus, nobis & dictæ Sedi retinemus.

Reseruatque Sedi Apost. beneficia d. Ordinis vacātia & vacatura.

§. 9. Demum pio studio inducti, vt sancta & salubris huius noui status ratio per peculiarem solicitudinem omni tempore capiatur, tam praedictas quam omnes alias praepositturas, ac caetera beneficia ecclesiastica, cum cura & sine cura suppressi Ordinis praedicti, extra Romanam curiam quibusuis modis, & ex quorumcunque personis vacantia, & deinceps quandocunque ac quotiescunque vacatura, nostrae, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum, ac dictae Sedis duntaxat collationi & dispositioni, specialiter & expresse in perpetuū reseruamus. Decernentes irritum & inane, quicquid secus super his, ac alijs supradictis per quoscunque etiam Sanctę Romanę Ecclesię Cardinales, & de Latere Legatos, etiam pretextu facultatum, priuilegiorum & indultorum, ac alias quomodocunque scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Fides exemplorum.

§. 10. Quia vero difficile nimis esset praesentes in quinterno Cancellariae Apostolicae describendas quocūque illis opus erit perferre, volumus, vt eorum exempla pro singulis quorum interest edantur, eaq. Prelati ecclesiastici, eiusue curię sigillo, & Notarij publici manu obsignata, eandem illam prorsus fidem vbique locorum, in iudicio & extra illud faciant, quam ipsęmet praesentes facerent, si essent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 6. 8. Februarij.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo septuagesimo primo, sexto idus Februarii, Pontificatus nostri Anno sexto.

CXXI.

Episcopi Regni Siciliae quotannis inuentarium actorum criminalium conficere & custodire tenentur.

Edita An. D. 1571.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius constit.

MVneris nostri est, aditum prohibere, per quem salubris delictorum animaduersio perperam disturbatur. Nefarium etenim facinus in plerisque Episcopatibus Regni Siciliae citra & vltra Farum audiuimus exoriri, quod Cathedralibus Ecclesijs praesule viduatis, Vicarij à Capitulis constituti, gratia, timore, odio, vel sordibus, quas volunt inquisitiones & testimonia rerum & causarum criminalium violant, surripiunt, & lacerant, ne delictorum cognitio vel vindicta vspiam consequatur.

Praecipitur quod Episcopi conficiant inuentarium actorū criminalium quolibet anno, & cōfectum custodiant.

§. 1. Nos ad hoc malum, quà potest industria, coercendum, pro nostro officio intenti; praecipimus omnibus Archiepiscopis & Episcopis dicti Regni, praesentibus & futuris, vt deinceps inuentarium authenticum, omnium & quarumcunque suae Curiae querelarum, accusationū, inquisitionum, denunciationum, testificationum, instrumentorum, processuum, caeterorumq. actorum, causarum, & negociorum criminalium, etiam mixtorum, quę apud Curiae suae Notarium fuerint, quotannis in perpetuum conficiant, confectum, & dicti Notarij manu subscriptum, penes se custodiant, donec super ijs fuerit iudicatum. Et si eos de vita decedere interim contigerit, illud vniuersum sigillo suo obsignatum, fideli Sacerdotis cui peccata confitentur, morte impendente committant, qui ea secuta protinus ipsum Praelato, ac domui, seu Conuentui digniori Regularium illius Ciuitatis, debeat resignare, vt ab eis tute & fideliter asseruetur, donec futurus aduenerit praesul, cui illud itidem clausum & integrū tribuatur, quod ipsimet per se faciant, si quando necesse habuerint peregre proficisci, ita vt illud ipsum statim cum praesentes redierint, recipiant ab eisdem.

Poenarum impositio cōtra subtrahētes, aut corrumpentes ipsa acta, & scripturas.

§. 2. Quicunque autem testimonia, processus, scripturas, & instrumenta huiusmodi quocunque modo euulauerit, corruperit, subtraxerit, combusserit, suppresserit, ac iusserit id fieri, seu auxilium, consilium, vel fauorem praestiterit, omni sit dignitate, officio, & beneficio praesentium auctoritate priuatus, & ad futura inhabilis eo ipso. Idem quoque & pariter Notarius, cui quid praedictorum defuerit, aut alias deliquerit in praedictis, tanquam falsi reus declaretur, poenasq. omnes subeat, quae sunt in huiusmodi rerum falsarios per sanctiones canonicas, & constitutiones legitimas irrogatae. Nulli ergo omnino hominum &c.

D. P. An. 6. Kal. Martij.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo septuagesimo primo, Calendis Martij, Pontificatus nostri Anno sexto.

publicatio.

Anno incarnationis Dominicae 1571. indictione 14. die vero vltima mensis Martij, Pontificatus Sanctissimi D. nostri D. Pij Papae Quinti, Anno eius sexto, retroscripta litterae Apostolicae affixae & publicatae fuerunt ad valuas Basilicarum Ecclesiarum Sācti Ioannis Lateranensis, & Principis Apostolorum de Vrbe, Cancellariae Apostolicae, & in acie Campi Florae, vt moris est, dimissis illis in eisdem locis affixis per multum temporis spatium per nos Scipionem de Octauianis, & Ioannem de Soya Apostolicos Cursores.

Petrus Aloysius Gayta Magister Curs.

CXXII.

Officij B. MARIAE nuper reformati approbatio, cum indulgentiarum elargitione pro illud recitantibus, & aliorum eius Officiorum abolitione.

Edita An. D. 1571.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Concil. Trid. emēdari iussit Catechismum, Breuiarium & Missale, & emēdata fuerunt vt habes supra in cōst. 64. & 86. & const. 106. fol. 313.

SVperni Omnipotentis DEI prouidentiae, ac benignitatis exemplo excitati, qui vt humanum genus ab errorum tenebris vendicaret, & in veritatis semitam perduceret, suae gloriae splendorem e coelis in terram demittere, lucisq. aeternae radijs bonos pariter & malos perfundere dignatus est, meditatio cordis nostri ad id potissimum tendit, vt fides catholica non solum vbique augeatur, & floreat, sed etiam ne errorum tenebrae, atq; superstitionum abusus pijs Christifidelium mentibus inducantur, & si quae irrepserunt protinus euellātur.

Hic Pont. emendari postea fecit officium B. Mariae vt hic.

§. 2. Cum itaque in executionem decretorum sacri Concilij Tridentini, gratia diuina assistente, Catechismo ad populi eruditionem edito, Breuiario ad sacras preces, laudes, & gratias Deo Optimo Maximo ab vtriusque sexus ecclesiasticis persoluendas reformato, atque Missali, vt sacerdotes intelligerent, quibus precibus vti, qui ritus, quae ue ceremoniae in Missarum celebratione obseruandę sint, ad pristinam Sanctorum Patrum normam restituto, eandem curam & operam adhiberi mādauerimus, in emanando ac corrigendo gloriosissimę Dei genitricis Beatę MARIAE Virginis officio, cuius recitatio sicut pusillis, & rudibus Christifidelibus peculiaris esse dignoscitur, ita multis superfluis non sine legentium etiam scandalo, & quę ad varias superstitiones facile rudes ipsos inducere possunt, auaritia impressorum fuit refertum, qui vt Christifideles ad emendum eiusdem officij libros à se impressos facile allicerent, multa sub colore pietatis, & animarum spiritualis consolationis, ex eorum capite addiderunt. iamq. ad antedicti Breuiarij vniformitatem eiusdem Dei genitricis, vt credimus, intercessione, eruditorum & piorum virorum, quos ad hoc delegimus, studio officium ipsum, relectis quae aliena & incerta erant, correctum fuerit, & à nobis probatum, Romę imprimi, & impressum diuulgari iusserimus, vt inde spiritualibus quam optamus Christifidelium animabus prouentat consolatio.

Et modo illud obseruari praecipit.

§. 3. Motu proprio &c. & ex certa scientia nostris, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, officia quęcunque, in primis Italico, seu quouis alio vulgari idiomate & sermone quomodolibet composita, atque officium anno proxime preterito millesimo quingentesimo septuagesimo Venetijs apud Iunctas impressum his verbis, licet falso, inscriptum, Officium Beatę MARIAE Virginis per Concilium Tridentinum Pio Quinto Pontifice Maximo reformatum, denique omnia & singula alia officia

cia huiusmodi, etiam Latino sermone sub Hortuli animæ, seu Thesauri spiritualis compendij, aut quouis alio titulo & nomine quomodolibet peruulgata, omnemque illorum vsum approbatione Apostolica, ac consuetudine & institutione (inueteratis infra dicendis semper saluis) harum nostrarum serie perpetuo, ab omnibus & singulis vtriusque sexus Christifidelibus, secularibus vel ecclesiasticis, etiam quorumuis Ordinum regularium, & militiarum religiosis, qui de iure, consuetudine, vsu, statuto, institutione, ac constitutionibus etiam earundem Ordinum militiarum & regulæ, seu alias quomodolibet ad recitationem officij Beatæ MARIAE tenentur, & obligati sunt, tollimus & abolemus.

Aliasq. officia tollit & abolet nisi in prima eorum institutione, vel à cõsuetudine supra 200. annos approbata fuerint, & non sint vulgari sermone composita.

§.4. Ipsisq. in virtute sanctæ obedientiæ interdicimus, ne aliud quam hoc de mandato nostro emendatum Beatæ MARIAE Virginis officium, & in impressoria officina Populi Romani pro fideliter & incorrupte imprimendis libris sacris in Alma Vrbe nostra erecta impressum, quouis prætextu dicere, recitare, legere, seu tenere quoquo modo audeant vel præsumant. omni vero alio vsu ipsis (vt vniformiter ab omnibus sic astrictis & obligatis recitetur, nec inter eos diuersitas illud recitandi vllo vnquam tempore oriatur) interdicto, præfatum hoc nostrum Officium, ac precandi, psallendique formulam per vniuersum Orbem in priuatis domibus, ac Ecclesijs, Monasterijs, Conuentibus, Cappellis, Oratorijs, Ordinibus, Militijs, & locis etiam exemptis, tam virorum quam mulierum, in quibus Officium ipsum Beatæ MARIAE Virginis recitari (vt præmittitur quomodolibet debet, præcipimus legi, dici, & obseruari. illis tamen officijs exceptis (dummodo vulgari sermone, vt præfertur, non sint composita) quæ ab ipsa prima eorum institutione à Sede Apostolica expresse approbata fuerunt, vel quorum officiorum certum vsum consuetudine, aut ipsa institutione, supra tamen ducentos annos, assidue in Ecclesijs, Monasterijs, domibus, & locis vtriusque sexus ecclesiasticorum obseruatum fuisse constiterit. Quibus sic astrictis & obligatis, vt inueteratum illum ritum dicendi & psallendi suum officium (dummodo vt præmittitur, vulgari sermone non sit compositum) non adimimus, sic eisdem si forte hoc nostrum, quod modo peruulgatum est, magis placet (dummodo Episcopus, vel Prælatus, & vniuersum capitulum in eo consentiant) vt illud etiam in choro dicere & psallere possint permittimus.

Vetatur officia alios nõ obligatos recitare officiũ B. Mariæ, vt officio isto reformato vtantur.

§.5. Ab eis vero qui ad eiusdem officij Beatæ MARIAE Virginis recitationem non aliqua obligatione tenentur, omnem eorundem officiorum vulgari sermone quomodolibet compositorum, atque simul idiomatis vulgaris orationum, etiam alijs officijs Latini sermonis insertarum, vsum penitus etiam auferimus, illos nihilominus, ne vanis inuoluantur superstitionum erroribus, quibus alia fere omnia huiusmodi officia etiam Latino sermone referta esse deprehensum fuit, in Domino hortantes, vt ab aliorum Beatæ MARIAE quam huius nostri officij lectione, ac vsu abstineant, firmiterq. credant eisdem alijs officijs multas sub falsis & confictis Sanctorum nominibus confictas orationes fuisse insertas, de quibus, sicut de indulgentijs, peccatorumq. remissionibus, quæ recitantibus pleraque ex orationibus alijs officijs huiusmodi insertis, prout rubricis ibidem appositis designatur, conceduntur, nullam certam extare apud Ecclesiam rationem: propterea ritui & ordinationi huius Officij recitatione sic à nobis in vniuersali Ecclesia instituti se conformantes, aliud eiusdem Beatæ MARIAE quam hoc nostrum officium non perlegant vel recitent.

Officiaq. antiqua Inquisitoribus consignari mãdat.

§.6. Ac vt ipsorum officiorum vulgaris idiomatis & sermonis abusus re ipsa penitus aboleatur, eadem omnia per omnes & singulos seculares vel ecclesiasticos, etiam ad recitationem antedictam nequaquam astrictos, Inquisitoribus hæreticæ prauitatis absque spe illorum vnquam recuperationis, alia vero Latino sermone, & alijs libris inserta, ad effectum emendandi, & à maculis seu erroribus expurgandi, sibi postmodum, cũ sic per eosdem Inquisitores expurgata fuerint, restituenda, consignari quam primum iubemus.

Officiũ vero reformatum, immutari nõ posse statuit.

§.7. Statuentes huic nostro Officio nuper edito nihil vllo vnquam tempore per quemcunque quauis auctoritate fungentem, quouis prætextu addi, detrahi, vel immutari debere. Ac omnes & singulos, qui ipsum Beatæ MARIAE Officium, vt præfertur, dicere, psallere, & recitare tenentur, ex huius nostri Romani Officij præscripto, & ratione ad id omnino obligatos esse, & neminem muneri suo nisi hac formula satisfacere posse.

Indulgentias illud recitantib. concedit.

§.8. Ac vt fidelium omnium voluntas & studium magis ad salutarem huius nostri Officij Beatæ MARIAE Virginis, & orationum in eo reductarum lectionem & suum inuitetur, de Omnipotentis DEI misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate cõfisi, omnibus & singulis, qui ad recitationem huiusmodi non tenentur, quoties istud sic de mandato nostro reformatum, quinquaginta dies, qui vero Defunctorum officium, eodem volumine insertum, alios quinquaginta, qui septem Psalmos, aut Graduales, etiam eodem volumine insertos, alios quinquaginta, & qui aliquam ex orationibus ibidem pariter insertis deuote recitauerint, alios quindecim dies de iniunctis sibi pœnitentijs misericorditer in domino relaxamus: obligatis vero, eas duntaxat indulgentias concedimus, quæ litteris nostris super reformatione noui Breuiarij editis designantur, & huiusmodi Beatæ MARIAE Virginis, aut defunctorum officium, vel septem psalmos, aut graduales recitantibus conceduntur.

Prælatis etiã præcipit, vt illud introducant.

§.9. Mandantes omnibus & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & cæteris Ecclesiarum Prælatis, vt reliqua omnia Beatæ MARIAE Virginis, etiam per nos priuatim constituta, ab omnibus ad recitationem huiusmodi quomodolibet astrictis, ipsa vero vulgaris idiomatis & sermonis officia etiam ab his qui nullo pacto ad id astricti sunt, penitus omitti, reijci, atque vulgari. sic & pariter alia etiam Latino sermone composita, etiam alijs libris inserta, Inquisitoribus prædictis ad effectum antedictum tradi & consignari iuris opportunis remediis curent. Officium vero illud nostrum Beatæ MARIAE Virginis in omnibus & singulis suarum ciuitatum & diœcesium Ecclesiis, Monasteriis, Conuentibus, Ordinibus, militiis, oratorijs, domibus, & locis etiam laicorum introducant, & tam ipsis quam ceteris omnibus presbyteris, clericis, & aliis vtriusque sexus secularibus & regularibus personis ecclesiasticis, necnon militibus etiam exemptis, quibus dicendi, recitandi, psallendique officium huiusmodi quomodolibet, vt præfertur, iniunctum est, vt ex huiusmodi formula vbique illud recitare & psallere procurent, prædicta institutione vel consuetudine ducentos annos superante (non tamen quod ad vulgaris sermonis officia) semper salua.

Concionatoribus & Confessoribus idẽ præcipit.

§.10. Concionatoribus quoque verbi Dei, atque confessoribus, vt in eorum prædicationibus atque confessionibus omnibus vtriusque sexus Christifidelibus prohibitionem & abolitionem dictorum Officiorum vulgari idiomate, & sermone compositorum, quodque Inquisitoribus hæreticæ prauitatis quamprimum consignari debeant, insuper alterius quam huius nostri Officij vsum & lectionem periculo superstitionum non carere, ac illud & alia eo inserta, vt præfertur, recitantibus supradictam de iniunctis sibi pœnitentiis relaxationem nostrã significare, & eos ad conformandum se in hoc prompta deuotione, ritui, & ordinationi à nobis institutis excitare, ad vsumque & recitationem huiusmodi nostri officij pietatis zelo hortari studeant. Ceterum hæreticę prauitatis Inquisitorum, quibus officia hæc & libros, tradi & consignari continget, muneris & officium præcipuum erit omnia, superstitiones & errores in fide catholica redolentia, omnino delere.

Illudq. Romę tantũ imprimi posse declarat.

§.11. Quod nostrum Beatæ MARIAE Virginis Officium, vt vbique terrarum incorruptum, ac mendis & erroribus purgatum præseruetur, omnibus in nostro & Sanctæ Romanę Ecclesię dominio, mediate vel immediate subiecto commorantibus; vel ad illud quouis prætextu aduenientibus impressoribus, & alijs quibuscunque, sub amissionis librorum, ac quingentorum ducatorum

auri

auri de Camera ipso facto quoties contrauenerint officio Sanctissimæ Inquisitionis applican. reliquis vero in quacunque orbis parte consisten. sub excommunicationis latæ sententiæ, & alijs arbitrij nostri pœnis inhibemus, ne illud infra sex annos proximos separatim, vel alijs libris insertim, sub prædictis Hortuli animæ, Thesauri spiritualis, compendij, vel alijs quibusuis nominibus, & titulis imprimere, aut alibi quam in Alma Vrbe nostra, & antedicta Po. Romani officina impressum tenere, recipere, donare, aut venumdare publice vel occulte audeant vel præsumant. Dictis vero sex annis elapsis, id etiam aliter non liceat, nisi cum nostra, & Romani Pontificis pro tempore, vel specialis ad id Commissarij Apostolici in singulis Christiani orbis Regnis, & Prouincijs deputandi, expressa licentia.

Clausula præseruatiua.

§ 12. Quas quidem nostra perpetua roboris firmitate subsistere, & nullo vnquam tempore reuocari, alterari, suspendi, limitari, aut moderari posse.

Forma publ. hanc constit.

§. 13. In valuisque principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ de more publicari & affigi, per huiusmodiq; publicationem & affixionem, omnes & singulos in eis comprehensos, videlicet qui in Rom. Cur. adsunt lapso mense, qui vero alia loca intra montes, post tres, qui vltra incolunt, post sex menses, aut cum primum sibi officium hoc nostrum venale propositum fuerit, ita volumus obligatos esse, & astrictos, ac si ipsismet illæ coram lectæ, & intimatæ essent. ipsarum quoque exempla manu Notarij publici, & sigillo Prælati Ecclesiastici, aut illius curiæ obsignata, vel etiam dicti Officij nostri Beatæ Mariæ Virginis voluminibus absque prædicto vel alio quopiam adminiculo, Romæ tamen, & in Officina antedicta impressa, eandem prorsus vbique fidem facere, quæ præsentibus adhiberetur si essent ostensæ vel exhibitæ.

Decretum irritans.

§. 14. Et sic in præmissis omnibus & singulis per quoscunque Iudices & Commissarios, etiam S. R. E. Cardinales, & causarum palatij Apostolici Auditores in quauis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & interpretari debere, necnon irritum, & inane decernimus quicquid secus super ijs à quoquã quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§. 15. Non obstantibus præmissis, ac in quibusuis synodalibus, Prouincialibus, vel generalibus, ac vniuersalibus concilijs editis, alijsque etiam Apostolicis constitutionibus, & ordinationibus, necnon Ecclesiarum, militiarum, & Ordinum quorumcunq; statutis, vsibus, naturis, & consuetudinibus etiam iuramento roboratis. quibus omnibus & singulis, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, expressa, & indiuidua mentio habenda esset, illis alias in suo robore permansuris, specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque.

Sanctio pœnalis.

§. 16. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ abolitionis, interdicti, præcepti, permissionis, ablationis, iussionis, statuti, mandati, voluntatis, decreti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Dat. Pontif. An. 6. die 11. Martij.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimoprimo, quinto idus Martij, Pontific. Nostri Anno 6.

Publicatio.

Anno Incarnationis Dominicæ 1571. indict. 14 die vero 5. Mensis Aprilis, Pontific. S. D. N. Domini Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno 6. Retroscriptæ litteræ affixæ, et publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ in valuis seu portis Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, necnon acie Campi Floræ, per nos Ioannem Freyle, & Scipionem de Octauianis, prælibati eiusdem Sanctiss. D. N. Papæ Cursores.

Petrus Aloysius Guyta Magister Cursorum.

CXXIII.

Iurisdictio S. R. E. Cardinalis protectoris & Iudicis causarum Archiconfraternitatis Trinitatis nuncupatæ ad pauperes Peregrinos, atq; Conualescentes recipiendos, piéq; alendos in Vrbe institutæ.

Institutionem habes in Constit. Pij IV. num. 6. Illius fol. 71 vbi alia notaui.

Edita An. D. 1571

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Causa huius constitut.

CVm sicut accepimus, Archiconfraternitas, seu Societas sub inuocatione Sãctissimę Trinitatis Cõualescentium, & Peregrinorum Regionis Arenulæ de Vrbe, eiusque Custodes, & Confratres, ob lites, quæstiones, controuersias ciuiles, criminales, prophanas, spirituales meras, & annexas, inter Archiconfraternitatem, seu Societatem, eiusque Administratores, Gubernatores, & deputatos huiusmodi, per diuersa Vrbis Tribunalia litigan. occasione locationum censuum, donationum, hæreditatum, Legatorum donum, & diuersarum aliarum rerum, tam agendo quam defendendo, pro ipsius Archiconfraternitatis, seu Societatis iuribus defenden. & consequen. iugiter implicita existat, ex quo sæpissime quam plurima damna & interesse patiatur, ac impensa litis valorem rei de qua ex tempore agitur sæpenumero exuperet.

Commendatio Confraternitatis Sãctissimæ Trinitatis.

§. 1. Nos Archiconfraternitatem, seu Societatem prędictam, in qua pijssima charitatis & misericordiæ opera, tam pauperes, & alias quasuis personas vtriusque sexus Christifideles, ex quibusuis mundi partibus ad Vrbẽ peregrinantes ad Hospitale huiusmodi deuotionis causa confluentes recipiendo, & eos tribus, ac quandocunque pluribus diebus hospitando, & nutriendo, ac charitatiue tractando, quam pauperes conualescentes, qui dum ab infirmitate liberi, sed debiles, ex alijs Hospitalibus emissi, quo se recipiant non habentes, in eodem suo Hospitali similiter excipiendo, ac eos non solum corporaliter donec robustiores euadant pie alendo, verum etiam rudes & ignaros interim dum ibidem morantur, in mãdatis Domini audiendo, in diuini nominis obsequium, & S. R. E. exaltationem exercere noscuntur, quantum cum Deo possumus subleuare volentes.

Facultas Protectoris, & Iudicis Archiconfraternitatis cognoscendi quascunque causas illius interesse concernentes, & ab alijs iudicibus resumendi.

§. 2. Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine; Venerabili Fratri nostro Othoni S. R. E. Cardinali Augustano nuncupato, nunc, & pro tempore Archiconfraternitatis, seu Societatis huiusmodi existenti, & ab eadem Confraternitate eligendo Protectori, omnes, & singulas causas, quæstiones, lites, & controuersias inter dictam Archiconfraternitatem, seu Societatem, seu eiusdem dilectos filios Custodes, Officiales, & Ministros, & quascunque alias personas, laicas seu Ecclesiasticas cuiuscunque gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, & præeminentiæ existentes, etiam Cardinalatus dignitate fulgentes, Vniuersitates, Societates, Congregationes, Monasteria, & alia loca pia huiusmodi, etiam si coram S.R.E. Camerario, Clericis, & Præsidentibus Cameræ Apostolicæ, & eiusdem Cameræ causarum Auditori general., necnon Vicario, Gubernatore, ac Senatore Vrbis prædictę, eorumque Locumtenentibus, Collateralibus, & Iudicibus, ac dictę Vrbis causarum appellationum Capitaneo, & Sacri Palatij, etiam causarum Auditoribus, & eisdem S.R.E. Cardinalibus alijsque Iudicibus, ordinarijs seu delegatis, hucusque motas penden. & quomodolibet mouendas, de, & super quibuscunque locationibus, venditionibus, Legatis, fideicõmissis, testamentis, hæreditatibus, ac illarum distributionibus, ac quorumcunque iurium, & actionum cessionibus, alijsque quibuscunque, inter viuos & causa mortis, & quasi contractibus, etiam vigore obligationis in forma Cameræ execution. reuocationibus, bonis rebusque iuribus & actionibus ad Archiconfraternitatem, seu Societatem prædictam eiusque Custodes, Gubernatores, Administratores, Officiales, & deputatos Ministros eorumque litis consortes, tam coniunctim quam diuisim, ac tam actiue quam passiue, tam secundario quam principaliter interesse concernentes spectantibus, & pertinentibus ad Archiconfraternitatem, seu Societatem ipsam in quacunque instantia (quorum omnium, & singulorum statum, & merita, necnon Iudicum, & colligantium, nomina, & cognomina, & qualitates, cæteraque etiam de necessi-

necessitate exprimenda pro expressis habentes) in statu & terminis in quibus reperiuntur, nunc harum serie ad nos auocantes, aliasque omnes & singulas, motas & penden. ac quam, & quas Archiconfraternitas, seu Societas, Gubernatores, officiales, Administratores, & deputati, necnon pauperes ibi degentes, habere velint contra easdem personas, Vniuersitates, Monasteria, & alia huiusmodi pia loca, pro rebus, bonis, hæreditatibus, iuribus, actionibus huiusmodi, nunc & pro tempore Archiconfraternitatis, seu Societatis prædictæ existenti Protectori, vna cũ illarũ depẽden. emergen. inciden. annexis.

Summarieque & sic procedendi.

§.3. Summarie, simpliciter, & de plano, & sola facti veritate inspecta, ac sine strepitu, & figura iudicij, per seipsum, seu alios à se deputan. in quacunque instantia, vsque ad finem, audien. cognoscen. & fine debito terminan. ac etiam alibi introducen. seu committen. reassumen. auctoritate Apostolica tenore præsentium committimus, & mandamus. Ipsumque Protectorem nunc & pro tempore existẽtem in dictis causis motis penden. ac in futurum mouendis, in Iudicem ordinarium cum facultate easdem causas in quacunque instantia, vsque ad finem, & perseiplum, seu alium, vel alios eius Auditores deciden. & terminan. & alijs facultatibus prædictis, facimus, constituimus, & deputamus.

In Curia & extra inhibendi.

§.4. Necnon cum potestate citan. & inhiben. quos, quibus, & quoties opus fuerit, in Curia & extra eam, etiam per edictum publicum, constito summarie & extraiudicialiter de non tuto accessu, eidemque, ac quibuscunque alijs eiusdem Vrbis Iudicibus, ac personis, tam Ecclesiasticis quam sæcularibus, quibus, & quoties opus fuerit, etiam sub sententijs, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, & pecuniarijs, quibus sibi, seu ab eo pro tempore deputando Auditori videbitur inhiben. & in euentum non paritionis contra inobedientes, contumaces, & rebelles ad declarationem incursus pœnarum, & censurarum huiusmodi exactionem, illarumque aggrauationes, & reaggrauationes, & alias iuxta morẽ & stylum Curiarum Vrbis in similibus seruari solitum, & prout sibi videbitur procedendi, sententiasque suas debitæ executioni demandandi, siue demandari faciendi, auxiliumque brachij sæcularis ad hoc si opus fuerit inuocan. omniaque alia, & singula, in præmissis & circa ea quomodolibet necessaria & opportuna, facien. geren. & exequen.

In singulis diebus, & horis præterquã in honorem Dei feriatis procedendi.

§.5. Ac in omnibus, & singulis causis prædictis singulis diebus, & locis, feriatis & non feriatis, præterquam in honorem Dei, etiam tempore feriarum ob necessitatem hominum indictarum, & indicendarum procedẽdi.

Notariosque deputandi.

§.6. Ac quemcunque Notarium sibi bene visum in causis huiusmodi deputandi.

Mandatarij huius Iudicis seruiant omnes.

§.7. Volumus etiam, quod citationes, monitiones, & intimationes, quæ in dictis causis fieri opportuerit, etiã per Curiæ Almæ Vrbis Vicarij, & quoscunque alios mandatarios fieri possint.

Executoresque omnium Curiarum.

§.8. Et quicunque executores Vrbis, possint & debeant effectualiter executioni demandare omnes & singulas sententias, decreta, & mandata prædicti Cardinalis Protectoris, siue ab eo deputatorum, quique non obstante regula Cancellariæ sub eius paruo sigillo expediri possint.

Sententia aliorum Iudicum nulla sint.

§.9. Et insuper Archiconfraternitatem, seu Societatem prædictam eiusque Priores, Administratores, & Gubernatores, ac deputatos huiusmodi ex nunc deinceps occasione præmissorum, principaliter seu secundario alibi quam coram prædicto Cardinali Protectore conueniri, aut ad alios conuenien. constringi non posse; ac processus, sententias, & decreta per alium, seu alios tam ordinarios quam delegatos Iudices in causis prædictis quomodolibet pro tempore formata, lata, & facta, cum inde secutis quibuscunque, nulla irrita, & inania, nulliusque roboris, vel momenti fore.

Clausula præseruatiua.

§.10. Præsentemq. cedulã sub quibusuis reuocationibus, suspensionibus, & exemptionibus, limitationibus, seu renouationibus similium vel dissimilium concessorum, & gratiarum, etiam per nos, & successores nostros Romanos Pontifices, & Sedem prædictam, vel eius Legatos, etiam per regulas Cancellariæ Apostolicæ pro tempore factas, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis penitus & omnino exceptas, ac quoties illę emanabunt præsentem cedulam in pristinum robur restitutam esse, & censeri debere, nec eidem cedulæ per quascunque litteras, etiam qualuis regulas generales, & speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, irritantiaq; & alia decreta, sub quacunque verborum expressione continentes posse, & si illi vllo vnquam tempore, ex aliqua etiam quantumuis necessaria & vrgenti causa derogari contingat, nisi tenor cedulæ de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus, & huiusmodi derogatio per trinas distinctas litteras eundem tenorem continẽtes tribus similibus distinctis vicibus, Administratoribus, Primicerijs, Gubernatoribus, deputatis, & Confratribus huiusmodi, omnibus & singulis legitime intimata, & insinuata fuerit, eorumque ad id accesserit assensus, derogationem huiusmodi nemini suffragari, & nullius esse roboris, vel valoris.

Clausula sublata.

§.11. Et sic per quoscunque Iudices quauis auctoritate fungen. etiam S.R.E. Cardinales, ac causarum Palatij Apostolici Auditores sublata, ac irritum iudicari, & diffiniri debere.

Clausula derogatoria.

§.12. Non obstan. fel. record. Bonifacij Papæ VIII. prędecessoris nostri de vna, & concilij generalis de duabus dictis, dummodo non vltra tres dies aliquis vigore præsentium ad iudicium non trahatur, alijsque constitutionibus, & ordinibus Apostolicis, necnon Basilicę Principis Apostolorum de Vrbe, ac Hospitalium Ecclesiarũ Monasteriorum, & aliorum quorumcunque piorum locorum, & Ordinum iuramento, & corroboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis Conseruatorijque, exemptionibus, & litteris Apostolicis eisdem, ac dilectis filijs Populo Romano, eorum Iudicibus, Notarijs, & Tribunalibus, eorumque personis, per quoscũque etiam Romanos Pontifices prædecessores nostros, & nos, ac dictam Sedem, etiam motu & scientia, similibus concess. approbat. & innouat. etiam disponen. quod causæ huiusmodi ad forum, seu Curiam Capitolij reassumi debeant. Quibus omnibus & singulis etiãsi pro illorum sufficienti derogatione, alias de illis illorumque totis tenoribus specialis specifica expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita, obseruata, inserti forent, pręsentibus pro sufficienter expressis haben. illis alias in suo robore permãsuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus contrarijs quibuscunque, etiam in vim contractus concessi & concedendi, vel si prædictis, aut quibusuis alijs communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra, vel vltra certa loca, Curias, & Tribunalia, ad iudicium trahi non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet alijs priuilegijs indultis Apostolicis, generalibus vel specialibus, quorumcunque tenorum existant, proque præsentibus non expressa aut totaliter non inserta, iurisdictionis ipsius Protectoris, explicatio impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus eorumque totis tenoribus specialis specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per regulas generales idem importantes, mẽtio seu quęuis alia expressio habenda sit, in præsentibus litteris mentio specialis.

Fides exemplorum.

§.13. Volumus autem pręsentium solam signaturam sufficere, & vbique fidem facere, in iudicio & extra, regula contraria non obstante, & earundem transumptis, etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo Protectoris, seu Archiconfraternitatis, seu Societatis huiusmodi munitis, eandem prorsus fidem adhiberi, quã adhiberetur præsentibus manu nostra subscriptis, ac etiã litteras ad partẽ expediri posse. Placet Motuproprio M.

Dat. P. An. 6. die 21. Mart.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, 12 Cal. Aprilis. Anno sexto.

CXXIV.

Facultas Magistri Generalis & Prælatorum Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, creandi & deputandi, Fratres ipsius Ordinis, in Notarios, pro executione mandatorum Apostolicorum.

De hoc

De hoc Ordine alia notaui sup. in const. 2. Honor. III. Religiosam. fol. 45.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1571.

Prooemium.

DEbitum pastoralis officij nobis, meritis licet imparibus, ex alto commissi, nos admonet & inducit, vt circa Religionum quarumlibet, præsertim Ordinis Fratrum Prędicatorum S. Dominici, ad quẽ patrio quodam iure peculiarem gerimus paternæ charitatis affectum, statum prospere dirigendum, & rescripta Apost. quæcunq; publicam, ac alias priuatam dicti Ord. & Fratrũ, siue Monialium eiusdem, vtilitatem concernẽtia, per probos & idoneos eiusdem Ord. Religiosos, personis quibus opus fuerit intimanda & insinuanda, ac debite exequenda, studijs inuigilemus assiduis, ac alias omnib. illorũ incõmodis, & necessitatibus consulamus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Causa huius constit.

§. 1. Cum itaq; sicut nobis dum in minorib. constituti essemus, satis comprobatũ fuit, quod fratres Religiosi & Moniales d. Ord. fratrũ Prędicatorum S. Dominici, siue Ordinem ipsum, vel illius Regulam profitẽtes, quẽ quidẽ Ordinẽ expresse professi fuimus, tam vniuersaliter quam particulariter quã plura damna, incommoda, & detrimẽta patiuntur, & impensas sustinent ex eo, quod Notarij tam clerici quam laici seculares, etiam Apostolica, Imperiali, Regali, aut alia auctoritate creati & constituti, in plerisq; mundi partib. Regionibus, Regnis, Prouinciis, dominiis, & locis existentes, ex eis oriundi, siue alias inibi commorantes, mandata, cõcessiones, gratias, priuilegia, & indulta, aliaq. rescripta Apost. tam ad publicam quã priuatã vtilitatẽ emanata, siue concessa, & bonum siue cõmodũ, publicũ siue priuatũ concernentia, dominis temporalibus, siue Potestatibus, Regibusq. Ducibus, Principibus, Marchionib. ac alijs Dominis & personis, quibus intimãda, siue insinuanda veniũt, ac intimare & insinuare oportet, intimare, notificare, siue insinuare, varijs confictis respectibus, recusant, siue nõ audent contra eorundẽ officij liberum & publicum exercitium, debitamq. Sedi Apostolicæ obedientiã, ac in non modicum publicæ & priuatæ vtilitatis & commodi, præiudicium & detrimentum.

Priuilegiũ de quo in rub.

Hoc idem cõcesserat Iul. III. die 27 Februarij 1554 sed eius bullam, stante hac pleniori, consulto prætermisi.

§. 2. Nos igitur cupientes, quantũ cũ Deo possumus in premissis, Ordini & Fratribus prefatis, ac etiã Monialibus ipsis de opportuno remedio prouidere, & incõmodis, detrimentis, expensis, & damnis eorũ obuiare, neq; mãdata, priuilegia, gratias, cõcessiones, indulta, & rescripta Apostolica, in genere vel in specie dicto Ordini, seu ipsius Ordinis Magistro gñali, Prouincialibus, alijsq. Superioribus, Prioribus & Fratribus, & eorũ singulis, dictisq. Monialib. siue earundem Abbatissis, Priorissis, & earundem etiã singulis eiusdem Ordinis, siue dictũ Ordinẽ, & illius regulã profitentibus, quomodolibet, in genere vel in specie cõcessa, aliaq. mandata & rescripta Apostolica, publicã vel priuatã ipsius Ordinis vtilitatẽ quomodolibet concernentia, & emanata, ob id debito carebat effectu, & vacua remaneãt, prouidere volẽtes, ipsosq. Ordinẽ, ac illius Magistrũ generalem, Vicarium, Procuratorem, & Fratres, ac Abbatissas, Priorissas, & Moniales, eorumque singulos specialibus fauoribus & gratijs prosequentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentiũ duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, necnon nomina, cognomina Magistri generalis, Prouincialium, Vicariorum, Procuratorum, & aliorum Superiorum, ac dictarum Abbatissarum, Priorissarum, & Monialium, inuocationesq. denominationes, & dependentias Monasteriorum, Domorum, Conuentuum, & aliorum Regularium locorũ, tam virorum quam mulierum dicti Ordinis, ac etiam mandatorum, concessionum, indultorum, & rescriptorum, aliarumq. gratiarum tenores, præsentibus pro expressis habentes. Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, modernis & pro tempore existentibus dicti Ordinis Magistro generali, Vicarijs, & Prouincialibus, tam citra quam vltra, ac alias vbilibet constitutis. Quod in vnaquaque eorum Prouincia, vnum, duos, tres, quattuor, vel quinque, aut plures eis bene visos dicti Ordinis Religiosos, seu fratres, probatos tamen, ac fide & doctrina idoneos, & ab ipsis approbatos, in notarios creare, constituere & deputare. Qui sic creati, constituti, & deputati, sine aliquo respectu, & omni cessante recusatione, libere quoties requisiti fuerint, omnia & singula mandata, priuilegia, concessiones, gratias, & indulta Apostolica, aliaq. tam vniuersalia, quam particularia d. Ordini, ac quibusuis alijs, quæ de obseruantia sunt tantum locis, domibus, Conuentibus Monasteriis & Ecclesiis, tam virorum quam mulierum, & seu eiusdem Ord. Magistro generali, Prouincialibus, Vicariis, Prioribus, & aliis superioribus Fratribus, ac Abbatissis, Priorissis Monialibus, & aliis personis sub Regula dictorum fratrũ degentibus, & quæ sunt obseruantiæ tantum, in genere vel in specie, vt ad vniuersam siue priuatam vtilitatem concessa & emanata rescripta Apostolica eidem Regib., Ducibus, Principibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus & Dominis, aliisq. personis ecclesiasticis & secularib. quibuscunque, vbi & quoties opus fuerit, ac ad id requisiti fuerint, notificare, & intimare. Ac eosdem iuxta mãdatorum, concessionum, indultorum, priuilegiorum, & rescriptorum huiusmodi formam, continentiam & tenorẽ monere & requirere, aliaq. omnia & singula circa ea requisita & opportuna facere, agere, exercere, & exequi, ac de eisdem omnibus & singulis, publicos & publica, actus & instrumenta coram testibus ad hoc requisitis conficere, & stipulari, ac in notam redigere, & exinde semel vel pluries, prout ad id requisiti fuerint, vnum vel plures, ac plura, publicos & publica, actus & instrumenta quibus eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio & extra, ac vbique, ac si per alios quotcunque publicos & authenticos rogatos notarios stipulata, confecta & publicata, & authenticata fuissent conficere, & debitis signis & characteribus subscribere, publicare, & authenticare libere & licite possint & valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium licentiam & facultatem impartimur, concedimus & indulgemus: eisdemq. actis, notis, instrumentis, & scripturis per dictos Religiosos, vt præfertur, Notarios deputatos stipulatis, confectis, & vt præfertur authẽticatis, plenam & indubitatam fidem vbique, tam in iudicio quã extra adhibere, ac eosdem sic intimatos, monitos, & requisitos eis afficere & arctari debere volumus, statuimus et ordinamus.

Iussio quod prædicti notarij non impediantur.

§. 3. Mandantes propterea in virtute sanctæ obediẽtię & indignationis nostrę, ac suspensionis à diuinis, quo ad Archiepiscopos & Episcopos, quo ad alios vero inferiores sub maioris excommunicationis latę sententię pęnis, locorum Ordinariis, & aliis quibusuis personis, cuiuscunque status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, & quacunque etiam dictæ Sedis auctoritate, facultate, seu potestate, etiam Legati de latere, ac Cardinalatus honore fungentibus, ne ipsos Notarios, vt præfertur deputatos & electos, siue eorum aliquem in executione supradictorum omnium quouis modo impediant, seu impedire aut perturbare audeant vel præsumant.

Clausulæ præseruatiuæ huius priuilegij.

§. 4. Ac decernentes presentes litteras nullo vnquam tẽpore, de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis, seu intentionis nostræ vitio seu defectu, notari seu impugnari, ac sub quibusuis reuocationibus, derogationib., & aliis contrariis dispositionibus, à nobis vel successorib. nostris emandandis, comprehensas, sed semper ab illis exceptas existere, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinũ statum, & validissimum, etiam sub data per eosdem Magistrum generalem, Prouinciales, & alios supra nominatos eligenda, cõcessas, restitutas, & plenarie reintegratas existere. Et sic per quoscunque Iudices & Cõmissarios quauis auctoritate fungẽtes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorũ cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate iudicari & diffiniri debere, ac irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritete scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio.

§. 5. Quocirca dilectus filius Iacobo tit. S. Marię in Cosmedin

medin

medin presb. Card. de Sabellis nuncupato, nostro in Alma Vrbe Vicario, & curiæ causarum Cam. Apost. generali Auditori, & Cancellariæ Apost. Regenti, nunc & pro tēpore existentibus, per pręsentes motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorū, per se vel alium, seu alios pręsentes litteras, & in eis cōtenta quæcūque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Magistri Gener. Procur. Prouincialium, & aliorū prædictorum, seu alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisq. in præmissis efficacis defensionis pręsidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos & eorū singulos, indulto, cōcessione, voluntate, statuto, ordinatione, mādato & decreto nostris huiusmodi, iuxta eorundē pręsentiū tenorē, pacifice frui & gaudere. Non permittentes eos desuper per quoscūq; quolibet, & rebelles, per sentētias, cēsuras, & pęnas ecclesiast. ac alia iuris remedia, appellatione postposita compescēdo, ac legitimis super his habēdis seruatis processibus sententiam, censuras, & pœnas prædictas, etiam iteratis vicibus aggrauādo, inuocato etiā ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Derogatio contrariorū.

§. 6. Non obstan. fel. rec. Bonif. PP. viij. prędecessoris nr̄i de vna, & Concilio generali de duabus dietis, dūmodo quis auctoritate pręsentium vltra tres dietas ad iudicium non trahatur, alijsq. quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationib. ac etiam iuramento, cōfirmatione Apost. vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinib. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam dictę Sedis de latere Legatis, Nuncijs, locorū Ordinarijs, & alijs quibusuis personis in pręiudicium pręmissorum per quemcunq; Rom. Pont. etiam prędecessores nostros, ac nos & Sedē pręfatam, tam sub plumbo, quam in forma breuis, & etiam motu & scientia similib. concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnib. etiā si de illis, eorumq. totis tenorib. specialis, specifica, expressa & indiuidua, non autē per clausulas generales idē importantes, mentio seu quęuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruāda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, pręsētibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultū, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non faciētes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§. 7. Volumus autem, quod transumptis pręsentium, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, in iudicio & extra vbique locorum adhibeatur, & adhiberi debeat, quæ litteris ipsis originalibus adhiberetur si exhibitę forent vel ostensæ.

D. P. An. 6. 21. Martij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die 21. Martij 1571. Pont. nostri Anno 6.

CXXV.

Quod Fratres Eremitæ S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Pisis, regulam S. Augustini dudum professi, vltra gratias d. Congregationis, perfruantur priuilegijs omnibus ab isto Pontifice Mendicantium Ordinibus elargitis.

De his Fratribus notaui sup. in constit. 12. Eugen. IV. fol. 279. Prouenit.

P I V S P A P A V.

Dilectis filijs Congregationi Fratrum Eremitarum B. Petri de Pisis Ordinis S. Hieronymi.

Edita A.D. 1570.

Exordium.

Religionis zelus, eximiumque regularis obseruantię desiderium, ac illibatus sincerę deuotionis erga nos & Sedem Apostolicam affectus, quibus in domino flagrare comprobamini, promerentur vt nostram quoque & Sedis prædictæ paternam sentiatis benignitatem & clementiam.

Confirmatio omniū gratiarum Ord. mi, cū clausula, quatenus &c.

§. 1. Hinc est quod nos Congregationem vestram fratrum Eremitarū B. Petri de Pisis Ordinis S. Hieronymi, dictosq. fratres, & alias eiusdem Congregationis personas, aliqua nostra & dictæ Sedis beneuolentia amplecti, ac specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, Motu proprio, non ad vestram, aut alicuius vestrum, seu alterius pro vobis super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de mera liberalitate, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia & singula priuilegia, facultates, libertates, immunitates, exemptiones, prærogatiuas, indulta, & alias gratias vniuersas, spirituales & temporales, vobis & dictæ vestræ Congregationi, illiusq. capitulo, & personis, ac monasterijs & locis per quoscunque Romanos Pontifices prędecessores nostros, & etiam forsan nos ac Sedem prædictam, & etiā illius Legatos, necnon etiam locorum Ordinarios quorumlibet hactenus, & in præsentem vsque diem, ac etiam à quantumuis antiquo tempore concessa (quatenus sacri Tridentini Concilij decretis, & regulari obseruantiæ contraria non sint, & quo ad ea quæ decretis Concilij & regulari obseruantiæ huiusmodi non contrariantur) necnon desuper confectas litteras, instrumenta, documenta, & scripturas quascunque, & in eis contenta, ac inde secuta & sequenda quæcunque, illarum & illorum, ac pręmissorum omnium & aliorum necessariorum tenores, & etiam datas cum inde secutis, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro plene & sufficienter expressis & insertis habentes, & haberi decernentes, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo confirmamus & approbamus, ac innouamus, & etiam de nouo perpetuo concedimus. necnon illis plenariæ, inuiolabilis, & perpetuæ firmitatis Apostolicæ robur adijcimus, omnesq. & singulos, tam iuris quam facti, & quoscunque alios defectus, si qui forsan interuenerint quomodolibet in eisdem supplemus, illaq. valida & efficacia fuisse, esse, & perpetuo fore, ac suos plenarios et integros effectus, sortiri & obtinere, necnon vobis & Congregationi vestræ prædictæ, illiusq. fratribus, personis, monasterijs, & locis suffragari, ac ab omnibus & singulis, quos ea quomodolibet concernunt, & pro tempore concernent, inuiolabiliter perpetuo obseruari debere, vosque & Congregationem vestram, ac illius fratres, personas, monasteria, & loca super præmissis & infrascriptis per quoscunque quauis auctoritate quomodolibet molestari vel impediri non posse decernimus & declaramus.

Inhibitio cōtra perturbatores.

§. 2. Districtius etiam inhibentes omnibus & singulis personis cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis vbilibet existentibus, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac alijs arbitrij nostri pœnis, ne vos aut aliquem vestrum super præmissis, per se vel alium seu alios, publice vel occulte, directe vel indirecte, quouis quæsito colore vel ingenio quomodolibet molestare, inquietare, impedire, vel perturbare audeant seu præsumant.

Indulgentia pro Congregatione. Te ad hoc as sede bullā S. D. N. Pauli V. n. 16. Romanus.

§. 3. Ac insuper de omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, vobis & dictæ vestræ Congregationi, illiusque fratribus & personis, ac vestrum & eorum singulis plenariam omnium peccatorum vestrorum indulgentiam, & remissionem à culpa & pœna in forma Iubilæi amplissima, quarto die Dominico cuiuslibet quadragesimæ, in perpetuam rei memoriam professionis trium votorum, quam vos fratres dictæ Congregationis, præeunte dilecto filio fratre Ioanne Baptista de Monselice, vestro & huius Congregationis generali, prompto & libenti animo in manibus nostris solemniter sub regula S. Augustini, & sub constitutionibus dictæ Congregationis, Romę in Ecclesia monasterij sancti Honufrij die decima octaua mensis Martii, Anni Domini millesimi quingentesimi sexagesimi noni emisistis, eisdem auctoritate & tenore misericorditer in domino perpetuo concedimus & impartimur.

Cōmunicatio omnium gratiarū ab isto

§. 4. Et præterea vos, & eandem Congregationem vestram, illiusque fratres & personas, ac monasteria

Pont. Ordinibus Mendicantium concessarum Tenores vide sup. in const. 41 fol. 328. et si.

& loca, bullæ confirmationis, nouæque concessionis priuilegiorum, omnium Ordinum Mendicantium per nos nuper, seu dudum editæ, illius etiam tenores & datam cum inde secutis præsentibus pro plene & sufficienter expressis & insertis habentes, in omnibus & per omnia, ac ad instar dictorum Ordinum, & æque principaliter, ex nunc & perpetuo, auctoritate & tenore prædictis aggregamus, ac pro aggregatis haberi, censeri, & teneri, in iudicio & extra iudicium vbilibet, volumus, declaramus & mandamus.

Clausula præseruatiua.

§.5. Præsentes quoque de subreptionis vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel quouis alio defectu notari vel impugnari, seu alias quomodolibet infringi, vel retractari, suspendi vel reuocari, seu eis in aliquo derogari nullatenus vnquam posse, sed illas semper validas & efficaces existere, ac suos plenarios & integros effectus sortiri & obtinere, necnon ab omnibus & singulis, quos ea quomodolibet concernunt, & pro tempore concernent, inuiolabiliter vt præfertur, obseruari, sicq. etiam in præmissis, & supradictis omnibus & singulis ab omnibus censeri.

Clausula sublata &c.

§.6. Ac ita per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam locorum Ordinarios, etiam tanquam à Sede Apostolica delegatos, necnon etiam Rotæ Auditores, seu Locatenentes, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de latere Legatos, seu Nuncios, eorumq. Vicelegatos, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quauis causa & instantia, iudicari, sententiari, & diffiniri debere, necnon quicquid super his à quocunque quauis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus & declaramus.

Executorum deputat.

§.7. Quocirca dilectis filijs curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ac Sedis Apostolicæ Legatis etiam de latere, & Nuncijs, vbilibet, nunc & pro tempore existentibus, præsentibus & futuris, per præsentes committimus & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum, si & postquam præsentes nostræ litteræ eis presentatæ fuerint, per se vel alium, seu alios litteras ipsas, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties super hoc pro parte vestra, aut alicuius vestrum fuerint requisiti, solemni er publicantes, vobisque & cuilibet vestrum in premissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes litteras, & in eis contenta huiusmodi, firmiter obseruari, vosq. & quemlibet vestrum illis pacifice frui & gaudere. Non permittentes vos aut vestrum quempiam per quoscunque desuper contra earundem præsentium tenorem desuper quomodolibet indebite molestari. contradictores quoslibet & rebelles, per censuras & pœnas ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Clausula derogatoria.

§.8. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri, qua cauetur, ne quis extra suam ciuitatem vel diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam dietam à fine suæ diœcesis ad iudicium euocetur, seu ne iudices à Sede Apostolica deputati, extra ciuitatem vel diœcesim in quibus deputati fuerint, contra quoscunque procedere, seu alij vel alijs vices suas committere præsumant, ac in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium nō trahatur, & quibusuis alijs Apostolicis, ac vniuersalibus prouincialibusq. & synodalibus, specialibus vel generalibus cōstitutionibus & ordinationibus, necnon etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis, etiam quibusuis personis & locis, in genere vel in specie sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, ac etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, & etiam consistorialiter, ac alias quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis & innouatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, alias de illis eorūq. totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat harum serie specialiter & expresse derogamus. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die trigesima Martij, millesimo quingentesimo septuagesimo primo, Pontificatus nostri Anno 6. D.P. An. 6. 30 Martij.

CXXVI.

Reductio ad terminos iuris communis, constitutionum à Sixto IV. Leone X. & Pio IV. ac alijs Pontificibus editarum, super iure congrui, & super nouis (exceptis tamen sacris aut publicis) ædificijs construendis, aut ampliandis in Vrbe.

Hanc reductionem reuocauit Greg. XIII. & amplissimā desuper edidit constitutionem nu. 22. Quæ publice, vbi videas supradictorum Pont. constitutiones indicatas.

PIVS PAPA V. Edita An. D. 1571.

Motu proprio, &c.

Proœmium.

AD hoc nos Deus militanti Ecclesiæ preficere dignatus est, vt singulorum predecessorū nostrorū gesta (eo inspirante qui dat spiritum bonum petentibus se) reuoluentes, ea quę certis tunc suadentibus rationabilibus causis emanarunt, ex alijs non minus attendendis rationibus ad rationis tramitem reducamus, prout rerum & temporum qualitate digesta salubriter in Domino conspicimus expedire.

Sixtus iv. decreuit in sub. ... vicinis domos vēdere vt ... ornatū Vrbis.

§.1. Sane licet alias fel. record. Sixtus Papa IV. Motu proprio, & ex eius certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine statuerit & ordinauerit, quod tunc & pro tempore existentes Romanæ Ecclesię Camerarius, & Magistri ædificiorum & stratarum dictæ Vrbis, ad requisitionem dominorum quorumcunque domorum, & aliorum bonorum, tenerentur in certis expressis casibus compellere vicinos ad domos, & alia bona expressa vendendum, pro precio per peritos extimando, quodque vicini vendere volentes non nisi vicinis emere volentibus vendere possent, & alias ac latius prout in dicti predecessoris litteris continetur sub dat. Romæ apud Sanctū Petrum, Anno Incarnationis Dominicę millesimo quadringentesimo septuagesimo, pridie Calen. Iulij, Pontificatus sui Anno nono.

Leo etiam ... vt in sub.

§.2. Et successiue Leo Decimus sub dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis predictę millesimo quingentesimo decimo sexto, quarto nonas Nouembris, Pontificatus sui Anno quarto.

Pius iv. const. ... ampliauit, vt in bul. la indicata in sub.

§.3 Ac Pius IV. sub dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis prædictæ, millesimo quingentesimo. sexagesimo quinto, decimo Cal. Septemb. Pontificatus sui anno sexto. & alij Romani Pontifices prędecessores nostri litteras prędictas Sixti confirmauerint, innouauerint, declarauerint, ampliauerint, & extenderint, & alias prout latius in dictis litteris continetur.

Hic modo Pius. ad tollendum lites desuper ortas.

§. 4. Cum autem sicut accepimus, occasione litterarum prædictarum diuersæ lites, quæstiones, & controuersiæ ortæ, ac diuersa grauamina, læsiones, perturbationes, & incommoda diuersis personis generata & illata, ac litteræ huiusmodi, quæ correctoriæ iuris communis existunt, & secundum propriam significationē stricte

interpretari deberent, rigorosæ executioni, etiam in casibus in illis forsan non expressis demandatæ fuerint, & in dies demandentur, in earundem personarum animorum molestiam non modicam, ac propterea plurimorum ad nos querelæ delatæ fuerint, & in dies deferantur, conquerentium potissimum de rigore, vel potius iniustitia litterarum prædictarum.

Eas reducit ad terminos iuris communis.

§.5. Nos attendentes quod ea quæ iuri communi, & sacris Canonibus contrariantur, & ex certis necessitatibus imminentibus, & ita forsan requirentibus, statuta & admissa sunt, perpetua esse non debent, & quod si legi ciuili multa rigorosa admittenti grauis visa est iniuria quæ inani honestatis colore velatur, vt homines de rebus suis facere aliquid cogantur inuiti, neque suo arbitratu vendenda distrahere possint, & propterea constitutiones cassauerit, quæ liberum arbitrium distrahendi res proprias impedirent, multo grauior nobis esse videtur, qui Sanctorum patrum decretis inhærentes, nitimur vt non nisi ea quæ ad pietatem & æquitatem, ac liberam disponendi de rebus suis facultatem, & ad quietem & tranquillitatem subditorum nostrorum, & quærelam, ac litium præfatarum amputationem tendunt, admittamus. Litterarum omnium præfatarum veriores, necnon processuum desuper formatorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, necnon quarumcunque litium desuper forsan motarum, & in quacunque instantia, etiam super iustitiæ vel iniustitiæ reuisione penden. statum merita, ac nomina & cognomina iudicum & collitigantium, præsentibus pro expressis haben. illasq. ad nos harum serie aduocantes & extinguentes, perpetuumque super præmissis silentium imponentes, Motu proprio &c. ex certa nostra scientia, non ad alicuius super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera animi nostri deliberatione, & de Apostolicæ potestatis plenitudine litteras, & constitutiones Sixti, Leonis, Pij, & aliorum prædecessorum nostrorum huiusmodi, quo ad pendentes in quacunque instantia, refectis tamen expensis, illis qui sub prætextu dictarum bullarum iustam hucusque habuerunt causam litigandi, & futuras causas, ac si nunquam emanassent, ac ius commune, & terminos, & viam iuris communis omnino reducimus reuocamusque cassamus, & annullamus, ac viribus vacuamus. Ita quod in causis huiusmodi secundum iuris communis dispositionem, posthabitis litteris præfatis, procedi, sententiari & diffiniri debeat.

Pro arquam in sacris vel publicis ædificijs, vt hic.

§.6. Excipimus tamen à præsenti nostra reductione, & cassatione, quod si pro vna vel pluribus ædibus sacris, ædificijs, vijs, & plateis publicis construendis, ampliandis, vel dirigendis, aliquæ domus vel alia ædificia, & bona essent in totum vel in parte incorporanda, demolienda, vel restringenda, quod in casibus præfatis, & non in alijs possint vicini, & habentes domos, sedimina, plateolas, & alia quæcunque bona, etiam si aliter vendituri non essent, compelli ad ea vendendum. Ita tamen quod compulsi præfati vltra æstimationem domus, sediminis, plateolæ, & aliorum bonorum prædictorum faciendam per duos peritos communiter eligendos, & in casu discordiæ per Magistros viarũ loco tertij, quartam partem pretij vltra valorem, vt supra æstimandum consequantur.

Iussio &c. & non aliter iudicandi.

§.7. Districtius inhibentes quibusuis &c. ne aliter quã vt præmittitur iudicare, vel contra præmissa sententiare, aut lites prædictas prosequi quouis quæsito colore, audeant vel præsumant. Decernentes quoque omnes et singulas aliter quam vt præfertur ferendas sententias nullas, irritas, inanes, nulliusq. roboris vel momenti, & tanquam tales nemini suffragari, nec à quoquam exequi quouis prætextu deberi.

Clausulæ præseruatiuæ.

§.8. Præsentes vero vim perpetuæ constitutionis et legis habere, & inter extrauagantes constitutiones nostras registrari, ac publicari debere, nec vllo vnquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio notari, impugnari, inualidari, ad terminos iuris reduci, in ius vel controuersiam vocari, quacunque occasione vel causa minime posse, minusq. sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, & limitationibus comprehendi nullatenus posse, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & eum in quo ante præmissa quomodolibet erant statum, restitutas, repositas, & plenario reintegratas esse. Sicq. ab omnibus censeri, & ita per quoscunq; Iudices quacunque auctoritate fungentes, etiam causarum sacri Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis aliter iudicandi potestate, iudicari & diffiniri debere. irritum quoque & inane, si secus à quoquam quauis auctoritate contigerit attentari.

Mandamusq. propterea dilectis filijs &c.

Non obstantibus litteris Sixti, Leonis, & Pij præfatis, & alijs Apostolicis, necnon &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, quarto Idus Aprilis, Anno sexto. D.P.An.d. 10 Aprilis.

Placet Motu proprio. M. PP.subscrip.

Sequitur extensio supradictæ reductionis, etiam ad inquilinos.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c. Edita An.D. 1571.

Exordium.

TAnta est præsentis seculi deprauata malitia, vt dum vni inconuenienti &c. vt sup.

Causa huius extensionis.

Hoc decretũ Cameræ est in viridi obseruantia, itẽ te d. constit. Greg. cit. in rubr.

§.1. Cum tamen nuper ad notitiam nostram deuenerit, alias in Camera Apostolica inter alia decretũ fuisse, quod exinde in posterum nullæ venditiones de domibus alijs locatis per earundem domorum Dominos, siue illi Romani essent, siue curiales, etiam si pupilli vel viginti quinque annis iuniores, vel mulieres, laici vel clerici, seu etiam Religiosi, seu alias quarumcunque Ecclesiarum Rectores, siue earundem domorum iure, quorũuis beneficiorum per eos obtentorum ius aut dominium habentes, etiam pro eorum quauis necessitate vel causa, etiã si cum iuramento, & quauis etiam obligatione in ampliori forma Cam. Apost. seu alias quibuscunque excogitari possent cautelis & modis contractæ essent, valerent, seu alicuius roboris vel momenti existerent, nisi primitus & ante omnia ijsdem domorum Domini earundem inquilinis, per authẽtica instrumenta, & in præsentia notarij publici, & testium fide dignorũ, bis, & cum interuallo decẽ dierum requisitis, si pro iustis conditionibus, & eisdẽ precijs, pactis, & conuentionibus easdem domos in eandem emptionem habere vellent, alias dictę venditiones exinde, nullius essent roboris vel momenti, ac alias prout in dicto decreto Camerali plenius dicitur contineri. Quod si profecto remaneret, eadẽ incontinentia sequerentur, quę ex dictis prędecessorum nostrorum litteris orta fuerunt.

Extẽsio d. reductionis, etiam ad inquilinos.

§.2. Licetque non immerito censeri posset in dictarũ litterarum reuocatione, etiam decretum Camerale præfatum saltem ex identitate rationis, ne quis de rebus suis disponere arbitrio suo prohibitus videatur, comprehensũ fuisse & esse, vt tamen scrupulosis omnibus, quæ varia litium semina subministrare non cessant, cauillandi materiam succidamus, decreti prefati tenorem præsentibus pro plene & sufficienter expresso habentes, Motu simili &c. declaramus atque decernimus, decretum præfatum sub eadem cedula nostra comprehensum fuisse, & comprehendi debere quo ad liberas domorum venditiones earundem, inquilinis irrequisitis per earum Dominos factas (dummodo super earum retractatione lis mota per inquilinos, & plenarie hucusque finita non fuerit) & in futurum contrahendas, perinde ac si de dicto decreto specialis, specifica & expressa mentio facta fuisset. Et nihilominus pro præmissorum maiori cautela & firmitate, omnia & singula, quæ in dicta cedula contra prædecessorum litteras præfatas, statuimus & ordinamus & obseruari volumus, eadem omnia, cum omnibus & singulis clausulis & derogationibus in dicta nostra cedula contẽtis, ac si de verbo ad verbũ hic expressa essent, quo ad huiusmodi decretum & liberam vendendi facultatem inquilinis domorum non requisitis, statuimus & ordinamus, & obseruari volumus & mandamus.

Decretum irritans.

§.3. Sicque per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungẽtes, etiã causarum Palatij Apo-

stolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis &c. iudicari debere, irritum quoque &c. decernimus.

Clausula derogatoria.

§.4. Non obstantibus dicto decreto Camerali huiusmodi, etiam pluries confirmato, ac alijs præmissis, ac quatenus opus sit, nostra de non tollendo iure quæsito, etiam quibusuis alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon iuramento &c. roboratis, statutis, consuetudinibus, necnon legibus etiam municipalibus, priuilegijs quoque &c. sub quibuscunque tenoribus &c. concessis &c. cæterisq. contrarijs non obstantibus quibuscunque, statum & merita causarum præsentibus pro plene & sufficienter expressis habentes.

PP. Subscrip.

Placet Motu proprio. M.

Dat. P. An. 6. 9. Iulij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Quinto Nonas Iulij, Anno sexto.

CXXVII.

Declaratio quod Canonici seculares Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum, præcedant etiam Canonicis regularibus Congregationis Lateranensis, Ordinis S. Augustini.

Hoc priuilegium præcedentiæ, quo ad alios regulares, concessit hic idem Pont. d. Cong. S. Georgij vt sup. in const. 92. Ex incumbenti. fol. 294.

Institutionem vero huius Congregationis vide sup. in constit. 1. Greg. XII. illis. fol. 239. vbi alia indicaui.

Edita An. D. 1571.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Hic Pōt. istis Canonicis secularib. dedit præcedentiam etiam vt supra in cōst. 92. Et deinde præcedentiā etiam dedit Canonicis regularib. Lateran. vt in alia eius constit. 116. Ideo dubitari posset, an hæc posterior bulla præcedēti derogat.

CVm alias nos postquam dilecti filij Rector generalis, & Canonici Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum, mandatis nostris obtēperādo, professionem regularem emiserant. Nosq. propterea ipsos sub nostra & Sedis Apost. protectione receperamus, ac inter alia per quasdam volueramus, quod Rector et Canonici prędicti in processionibus, & actionib. publicis, prout antea soliti erant pręcederent, ex certis causis tunc expressis, omnes ac singulos Canonicos regulares Ord. S. Augustini Congreg. Lateranen. vbique locorum existentes, quod deinceps processionib. & alijs actib. publicis vel priuatis interesse contigisset, statim ipsum clericū secularē non exemptum subsequi, dum ipsi subsequendo pręcedūt, dum vero præcedendo pręcedunt, illud immediate sequi debere per alias nostras litteras declarauerimus, prout in singulis litteris prędictis plenius continetur, à nonnullis nō immerito dubitari posset, an per posteriores litteras prędictas prioribus ita derogatum sit, vt Canonici regulares prędicti, Canonicos Congregationis S. Georgij prædicti pręcedere debeant. quod profecto, si ita declaretur, non sine maximo ipsius Rectoris & Canonicorum S. Georgij præiudicio & grauamine esse posset.

Hic modo Pōtif. non derogare declarat & præcedentiam Canonicorū secularium præferri.

§.1. Nos præmissa, declaratione debita dilucidare satagentes, nolentesq. litteras nostras, quæ non sine causę cognitione prodierunt, in alienum sensum, ac aliorum præiudicium distrahi, litterarum nostrarum vltimo datarū id, ac si de verbo ad verbum insereri forent, pręsentib. pro expressis haben. seu exprimi & inseri posse decernen. motu simili declaramus, & in verbo Rom. Pont. attestamur, intentionis nostrę nunquā fuisse nec esse, quod secundo datas litteras prioribus ita pręiudicare, vt ipsi Canonici Cōgreg. S. Georgij locum mutare debere censeantur, aut censeri possint, sed locū ipsis Canonicis regularibus assignatum, citra ipsorum Canonicorum Cōgregationis S. Georgij pręiudicium, cōcessum fuisse ac esse intelligatur, ipsiq. Canonici Congreg. S. Georgij deinceps, & perpetuis tēporib. sub nomine cleri secularis venire, & ita ab omnib. cēseri, nec super eo à quoquam molestari posse vel debere.

Obseruātiā, q. horū bulla præcipit.

§.2. Districtius inhibentes omnib. & singulis, tam ecclesiasticis quam secularibus iudicib. cuiuscūq; dignitatis, status, gradus, ordinis ac conditionis existentibus, & quacunque auctoritate etiam Apostolica fungen. & præsertim secundo dictis litteris deputatis, in virtute sanctę obedientię, & sub excōmunicationis maioris, alijsq. arbitrio nostro moderan. & infligen. pęnis, ne cōtra prędicta quouis quęsito colore venire, aut quominus illa suū plenariū ac integrū sortiantur effectum, impedire audeant vel pręsumant, quinimmo eos & alios quoscunque, pœnas in eis appositas incurrere minime posse volumus.

Clausulae huius declarationis pręseruatiuæ appo. aut.

§.3. Decernentes quoq; pręsentes, & desuper cōficiendas litteras, nullo vnquā tēpore, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu, etiā ex eo quo dd. Canonici Regulares, aut alij forsan interesse habentes, vocati nō fuerint, notari, impugnari, inualidari, aut contra illas de nullitate opponi, ad terminos iuris reduci, in ius vel controuersiā vocari, causamq. vel causas, propter quas à nobis præsentes emanauerint verificare nullatenus teneri, nec ob id virib. carere, minusq. sub quibusuis similium vel dissimiliū gratiarū, reuocationū, suspēsionū, limitationum, aut alijs cōtrarijs dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illę emanabūt, toties in pristinū statū restrictas, repositę, & plenarie reintegratę esse, etiā sub quacūq; data per ipsos Canonicos d. Congregationis S. Georgij eligenda, vimq. validi & efficacis contractus, inter nos et Sedem Apostolicam ac eosdem Canonicos, etiam cum iuramento initi ac stipulati, sortiri, sicq. ab omnibus censeri. Et ita per quoscunque iudices, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, sublata eis &c. iudicari debere, irritum quoque &c.

Contrarijs omnibus derogat.

§.4. Non obstan. litteris nostris pręfatis, quas quo ad huiusmodi effectū, & in ea parte, quæ pręsentib. cōtrauā-tur, reuocamus & annullamus, ac quibuscumq; litiū pendētijs (quas ad nos harū serie auocamus & extinguimus) perpetuū super illis silentiū imponimus, illarūq. status & merita, nominaq. & cognomina Iudicū, pręsentib. pro expressis habentes, ac quibusuis Apostolicis, necnon in prouincialib. & synodalib. Concilijs editis, specialib. vel generalib. constitutionibus & ordinationibus, ac quibusuis etiā iuramento, cōfirmatione Apost. vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & cōsuetudinibus, priuilegijs quoq;, indultis, & litteris Apost. dictis Canonicis Regularib. & quibusuis alijs, sub quibuscunque, etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, irritum &c. hac vice latissime derogamus. cęterisq. contrarijs quibuscunque. cum clausulis opportunis & consuetis.

PP. subscri.

Fiat Motu proprio. M.

Repetitio clausularum.

§.5. Et cum absolutione à censuris &c. & quod singularū litterarū pręfatarū tenores habeantur pro expressis, seu in toto vel in parte exprimi, ac de verbo ad verbū inseri possint. Et de declaratione, attestatione, volūtate, deliberatione, decreto, & alijs prędictis pro repetitis habeātur, & ad partē perpetuo in forma gratiosa &c. & cū deputatione iudicū & executorū, qui assistant, & præmissa obseruari faciant, etiam sub censuris &c. cum potestate citandi, inhiben. &c. aggrauādi & reaggrauandi, ac interdicen. &c. & cum derogatione &c. de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo non vltra tres, ac prędictorum & singulorum pręsentib. quomodolibet cōtrariorum. Quorum &c. latissime extenden. & quod præmissorum omniū &c. & per breue litterę expediri possint.

Dat. P. Anā 15. Maij.

Dat. Romę apud S. Petrū, 11. Cal. Iunij, Pontif. nostri Anno 6.

CXXVIII.

De electione & officio Ministri generalis, & aliorum Superiorum Ord. Minorum S. FRANCISCI de Obseruantia. Et de modo recipiendi Nouitios.

Hæc reformatio bis quo ad primā eius partē declarata fuit à Greg. xiij. inf. in eius cōst. 13. Cōsueuit. Et quo ad secūdā partem, tam ab ipso Greg. quam à Six. V innouata est, vt infra in eius const. 71. Cum de omnibus. vbi notabo.

Edita A. D. 1571.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

PAstoralis officii nobis diuinitus iniūcti assidua sollicitudo nos admonet, vt omni cura ac vigilātia ad ea sēper in-

intẽdamus, per quę oẽs personæ regulares sub suaui Religionis iugo Altissimo famulãtes, in regulariũ ac salutariũ institutorũ obseruatione nõ modo cõseruẽtur, sed ad alia obseruanda modis & rationibus congruentibus, admoneantur & impellantur. Considerantes autẽ quam vberes fructus Ordo Fratrum Minorum Sancti FRANCISCI de Obseruantia, qui in humilitate & patientia potissimũ fundatus existit, hactenus in agro Domini attulerit, & in dies magis cooperante eo à quo bona cuncta procedunt, afferre non cesset, nonnulla ordinanda, & à fratribus prædictis obseruanda censuimus, per quæ DEO Omnipotente authore, dictus Ordo per nostræ prouidentiæ ministerium, felicia in Domino suscipere possit incrementa. Motu igitur proprio non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, maturaq. deliberatione nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine hac nostra perpetuo valitura sanctione statuimus & ordinamus.

Qui & quomodo eligi possint in Superiores huius Ordinis.

§.1. Quod illi Fratres eiusdem Ordinis posthac in generalem Ministrum, & reliquos superiores solum eligantur, qui regulam ipsius Beati Patris Seraphici bene obseruare, & qui in choro, victu & vestitu quantum officij necessitas concesserit, cum alijs se conformare soleant ac debeant, super quo Barchinonenses constitutiones harum serie innouamus. omnesque, tam superiorum quorumcunq;, quam Diffinitorum Custodum, & Discretorum electiones, per vota secreta fiant, iuxta sacri Concilij Tridentini decreta, aliter electiones factæ pro tempore nullæ, & penitus irritæ sint, & inanes, electique pœnas in dictis decretis contentas incurrant eo ipso.

Et illi quãdo vocẽ habeãt in Capit. Tu vide Gregor. 13 cit. in rubr.

§.2. Quodq. Minister generalis, Commissarius, vel Procurator generales & prouinciales, in eo Capitulo quo absolui debet, diffinitores non sint, neque vocem habeãt, sed facta successoris electione discedant, vt si quis eos accusare velit, libere agat.

Ministrorum Prouincialiũ electio fiat p vota secreta.

§.3. Quod prouincialium Ministrorum electio libere per vota secreta, vt supra fiat, ita vt Commissarius generalis, vel qui electioni præsederit, si formam prædictam transgredi, seu electores quo minus libere eligãt, quouis modo impedire conuictus fuerit, officio priuatus existat.

Subornantes & subornati in elect. excõ.

Tu vid. dictã bullã Greg.

§.4. Qui vero in electionibus omnibus, vel ante eas per sex menses, pro se vel pro alio subornauerit, excommunicationis sententiam ipso facto incurrat, à qua nisi à Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo absolui non possit, ac voce actiua & passiua perpetuo careat. subornatus vel alius, etiam pro quo subornatio fiet, qui subornantem non detulerit, eandem pœnam incurrere censeatur.

Fauorem procurãtes extra Regulã coercentur. Hoc declarat Greg. ibid.

§.5. Qui autem ad officium obtinendum quorumuis fauorem extra Religionem procurauerit, vltra prędictas pœnas per mensem carceri mancipetur.

Prælatorum officia quãdo expirent.

Tu vide dictã bullam Greg.

§.6. Quod officium generalis Ministri octo annos duret, Commissarij & Procuratores generalis ac prouincialis quatuor. ipsique semel officio functi, ad idem eligi non possint, nisi post sexdecim annos, nec Minister generalis in Commissarium vel Procuratorem generales, nec Commissarius generalis in Ministrum seu Procuratorem generales, nec Procurator generalis in Ministrũ vel Commissarium generales, nisi post dictos sexdecim annos, vt munus sibi iniunctum cum maiori fructu exercere valeant. Possit tamen Minister prouincialis in alia prouincia prouincialis esse. Et Capitulum quod dicitur intermedium, post quatuor annos ab electione Generalis celebrari debeat.

Discretorum officia & prçcedentia.

Hoc officium tollit Greg. ibid.

§.7. Quod generalis Minister habeat duos discretos secum, vnum ex qualibet familia, quorum consilio vti debeat in grauioribus. sintque immediate subditi Ministro generali, ac in generali & Prouincialibus Capitulis habeant vocem, & præcedant omnes alios, tam in loco, quam in voce, nisi illos duntaxat qui Ministri generalis munus obierint. Vnaquæque autem familia suũ eligat post electionem Ministri generalis & diffinitorum. Si moriantur aut occupentur, à nobis seu Romano Pontifice pro tempore existente occupatione longa, arbitrio Ministri generalis, vel ab ipso Ministro generali legitime priuentur, alium seu alios eligãt Minister generalis præcedente voto Prouincialium eiusdem familię, eorumque officium cum ipso Ministro generali expiret, tametsi in Capitulis generalibus officio Discretorum huiusmodi functi vocem habere possint.

Secretariorũ officiũ & numerus.

§.8. Quod generalis Minister duos Secretarios habeat, alterum videlicet ex altera familia, quo cum negocia cuiuslibet familiæ expediat, eisque arbitrio suo vti possit.

Theologiæ lectores quãdo habeant vocẽ in Capitulo prouinciali.

§.9. Quod sacræ Theologiæ lector qui quatuor cursus absoluerit, actiua & passiua voce vtatur in prouinciali Capitulo.

Officiales seruent paupertatem.

§.10. Quod Magister generalis, Commissarius, Prouinciales, & alij Visitatores, & domi & foris ita parce & modeste in expensis se gerant, vt sanctæ paupertatis memores, tam Conuentus releuare, quam proximos ædificare procurent. Qui tamen hoc non seruabit, si Generalis fuerit, à Diffinitoribus Capituli generalis, reliqui à Superioribus condigne puniantur.

Nouitiorum recipiendorũ forma. Tu vide Six. V. & Gregor. in rubr. citatos.

§.11. Postremo quod in Nouitijs recipiendis fiat inquisitio de moribus & vita eorum iuxta regulam eiusdem Beati F[R]ANCISCI quæ ait, Diligenter examinent eos de fide catholica, & de ecclesiasticis sacramentis &c. Et fiat inquisitio de progenitorum suorum defectu: volentes quod ijs, qui ex Maumethanorum vel Iudæorum genere descendunt, cum post susceptum ab eis sacrum baptisma, Græci & Iudæi distinctio esse non debeat, nullatenus defectus generis huiusmodi quo minus in Ordinẽ prædictum recipiantur, & ad consequendas in dicto Ordine dignitates, gradus, & officia Religionis, vel cuipiam alteri nocere possit vel debeat. Et quo ad descendentes ex hæreticis, videlicet conuersis, pariter minime circa præmissa quicquam obstet.

Qui recipiantur descẽdentes ab hæreticis.

§.12. Quo ad vero illos qui ex hęreticis damnatis, & non conuersis, vel quorum statuæ combustæ fuerint, originem ducunt, per lineam paternam vsque ad secundã generationem, per lineam autem maternam vsque ad primam tantum in præmissis obesse decernimus. & idem seruetur in fratribus, qui ad sacros etiam presbyteratus ordines admittuntur.

Clausulæ derogatoriæ.

§.13. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, & quibusuis dicti Ordinis, statutis, & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis Ordini & Superiorib. huiusmodi per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiam nos & Sedem Apostolicam, etiam motu, scientia, ac potestatis plenitudine similibus, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. fortioribus & efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq., & alijs decretis, in genere vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis, & sæpius innouatis, etiam si de illis eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, eorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Dat. P. An. 6. 28. Maij.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo primo, die 28. Maij, Pontificatus nostri Anno sexto.

Publicatio ĩ generali Cõgregatione.

Anno incarnationis Dominicæ 1571. indictione 13. die vero vltima mẽsis Maij, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno sexto, retroscriptæ litteræ Apostolicæ lectæ & publicatæ fuerunt in generali retroscriptorum Fratrum Minorum de Obseruantia, videlicet Ministrorum generalis & prouincialium, ac vocalium congregatione, habita in Cõuentu S. Mariæ de Aracæli de Vrbe, per me Robertum Fontanum Archiuij Curs. scriptorem Clericum Mutinen. præsentibus Illustriss. & Reuerendiss. D. Alexandro Card. Cribello Viceprotectore, & R. P. D. Hieronymo Albornoz electo Tucumanen. Episcopo testibus &c. In quorum fidem hic me subscripsi.

Robertus Fontanus Archiuij Rom. Curs. Scriptor.

CXXIX.

Facultas Prælatorum Congregationis Cassinensis, alias S. Iustinæ, Monachorum Ordinis S. Benedicti, Monachos à quibuscunque reatibus censuris & pœnis absoluendi, & cum eisdem dispensandi.

Circa vsum huius facultatis, aduertenda est sanctio 115. Clem. VIII. Quæcunque.

Institutionem huius Congregationis, & alia quæ ad eam spectant, notaui sup. in Iulij II. constit. 1. Super Cathedram. fol. 402. Et adde quod circa eius priuilegia extat alia constit. 41. huius Pontif. Et si mendicantium. in fin.

Edita An. D. 1571.

PIVS EPISCOPVS Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

DVm ad Congregationem Cassinen. in qua dilecti filij illius professores mortui mundo, sed CHRISTO qui est vera vita, sub Regula et Ordine Sancti Benedicti, transitorijs & caducis huius labilis seculi illecebris abdicatis, viuentes, pro vniuersali salute fidelium preces ad Dominũ incessanter fundũt, oculos nostræ pietatis dirigimus, dignum, quin potius debitũ reputamus, vt illius monasteriorum pro tempore existẽtibus Abbatibus & Prælatis, ea liberaliter concedamus, quæ pro eiusdem Congregationis, & aliarum personarũ illius regularibus institutis se conformare volentium, conscientiarum emundatione & securitate, ac irregularitatis, & quarumcunque aliarum macularum per easdem personas pro tempore contractarum abolitione credimus profutura.

Facultas de qua in rubr. Ad quã vide quid requirat Clem. VIIJ. in eius const. 115 Quæcunque.

§. 1. Motu itaque proprio non ad ipsorum Abbatum & Prælatorum, seu alicuius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, & de mera liberalitate nostris, Apostolicæq. potestatis plenitudine, omnibus & singulis modernis & pro tempore existentib. Abbatibus & Prælatis Congregationis huiusmodi, quoscunque illius pro tempore existentes Monachos, conuersos, commissos, & oblatos, tam professos quam nouitios, in ea tamen perseuerantes, à quibusuis criminibus reatibus culpis, censuris & pœnis, per eos & eorum quemlibet, tam ante quam post illorum in Congregationem huiusmodi, ac monasteria sub illius obedientia existentia ingressum, seu professionem regularem ibidem per eos emissam, ex quauis causa, & ob quemuis excessum & delictum, publicum vel occultum, casu seu data opera quomodolibet ab eis & singulis, etiam si homicidium voluntarium, seu membri mutilatio, non tamen post ingressum huiusmodi, pro tempore subsecutum, seu subsecuta fuerit, incursis, & in futurum incurrendis, etiam si de casibus reseruatis Sedi Apostolicæ, vel de comprehensis in bulla quæ die Cœnæ Domini singulis annis legi consueuit fuerint, plenarie toties quoties opus fuerit, iniuncta sibi pro modo culpæ pœnitentia salutari, quo ad reatum homicidij tantum, in foro conscientiæ tantum absoluendi & liberandi, ac in pristinum & eum in quo ante præmissa quomodolibet erant & fuerant statum reintegrandi, omnemq. inhabilitatis & infamiæ maculam siue notam inde quomodolibet insurgen. ab eis & eorum quolibet prorsus abolen. secumque quod præmissis non obstan. non promoti ad omnes etiam sacros & presbyteratus Ordines promoueri, atque monasterijs eiusdem Congreg. in Abbates, Priores, & Prælatos præfici, necnon ad quascunque alias dictæ Congregationis prælaturas eligi & assumi, munusque benedictionis suscipere, & tam illi quam qui iam ante vel post præmissa, sint vel fuerint promoti præfecti & electi, etiam si munus benedictionis huiusmodi scienter susceperint, irregularitatibus, inhabilitatibus, reatibus, censuris & pœnis huiusmodi, vel alijs quibuscunque criminibus irretiti & innodati, scienter missas & alia diuina officia celebrassent, simulue seu alias munere benedictionis huiusmodi quomodolibet vsi essent, in altaris ministerio ministrare, & dicto munere vti, necnon omnes & quascunque Prælaturas, obedientias, administrationes & officia, Ordinis & Congregationis huiusmodi, retinere, recipere, gerere, & exercere, libere & licite possint & valeant, nullamq. de præmissis in quibusuis priuilegijs, facultatibus, dispensationibus & concessionibus, etiam gratiam vel iustitiam, seu mixtim concernentibus, etiam per Sedem Apostolicam sibi pro tempore concessis, mentionem facere teneantur, misericorditer in Domino dispensandi, licentiam & facultatem liberam, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo concedimus & elargimur.

Declaratio d. concessionis.

§. 2. Statuentes, absolutiones, liberationes, reintegrationes, dispensationes, necnon omnia alia & singula, quæ harum vigore fient, & inde perpetuo sequentur, valida & efficacia fore, omnibusq. & singulis, nunc & pro tempore existentibus Monacis, conuersis, commissis, oblatis, donatis, & alijs personis Congregationes huiusmodi, ita demum suffragari, si & dummodo donec vixerint in habitu & professione regulari eiusdem Congregationis virtutum Altissimo famulati fuerint, sub obedientiaq. Prælatorum & Superiorum dictæ Congregationis permanserint.

Clausulę præseruatiuæ.

§. 3. Decernentes quoque præsentes litteras perpetua roboris firmitate subsistere, & nullo vnquã tempore sub quibusuis, similium vel dissimilium facultatum vel licentiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, prohibitionibus, moderationibus, alijsue contrarijs dispositionibus, & in dicta bulla Cœnæ Domini pro tempore contentis minime comprehensas esse, aut cõprehendi debere, sed semper ab illis exceptas esse & censeri, & quotiens contraria huiusmodi emanabunt, toties easdem præsentes, & in eis contenta in pristinum & validissimũ statum restituta, & perpetuo reintegrata esse. Sicq. in præmissis omnibus & singulis, per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attẽtari.

Claus. derog.

§. 4. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis, specialibus vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus, ac Congregationis & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis personis, sub quibuscunq; tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, ac irritantibus & alijs decretis, in genere vel in specie concessis, approbatis & innouatis. Quibus omnibus etiam si de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis haben. illis alias in suo robore permansuris, hac vice dũtaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ & cæt. infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. V. Id. 13. Iunij.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ 1571. Idus Iunij, Pont. nostri Anno 6.

CXXX.

Quod Confraternitates Sanctissimi Nominis DEI in Ecclesijs Ordinis Fratrum S. Dominici, si extant, sin autem de licentia Prioris eiusdem Ordinis, in alijs Ecclesiis instituantur.

Ad hæc vide etiam sup. constit. 78. Pij IV. fol. 210.

PIVS

Edita An. D. 1571.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

DEcet Romanum Pontificem æqui, & boni supremum assertorem, ita cuncta prouido suo iudicio discutere, vt scandalis quibuslibet obuietur, & ea quæ in diuini nominis gloriam sunt stabilita, votiuum suscipiant incrementum.

Sodalitas ista ab Ordine S. Dominici processit.

§. 1. Accepimus sane nuper, quod Societas nominis Dei, siue Iuramentorum, originem & ortum habuerit ab Ordine Prędicatorum, eo quod ab eiusdem Ordinis professoribus fuerit instituta & aucta, necnon interuentu dilectorum filiorum Fratrum dicti Ordinis multæ Indulgentiæ, aliaque priuilegia, & fauores dictæ Societati ab Apostolica Sede fuerunt concessa, tamen multi Clerici, & Parochi in suis Ecclesijs dictam Societatem erigere student, ita vt aliquando sint plures in eadem Ciuitate Societates, seu Confraternitates dictæ inuocationis Nominis Dei, seu Iuramentorum, in diminutionem obseruantiæ, & deuotionis, quæ ex frequentia conuenientium oriri solet, & non sine aliqua confusione, quæ ob præfatam causam in die Circuncisionis Domini, quando festũ prædictę Societatis, seu Confraternitatis celebrari debet, accedere consueuit.

Hic ideo Pont. eam in Ecclesijs Ordinis & c. erigi mandat.

§. 2. Nos in præmissis pro nostri Pastoralis officij debito opportune prouidere volentes, Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & certa scientia nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Quod in Ciuitatibus, oppidis, & locis totius orbis Christiani, in quibus fuerint Ecclesię Ordinis Prædicatorum, ibi tantum, vel in huiusmodi Ciuitatibus, oppidis, & locis, & in dictis Ecclesijs Prædicatorum dumtaxat, dicta Societas, seu Confraternitas huiusmodi instituatur in ciuitatibus oppidis, aut locis, in quibus non fuerit dicti Ordinis domus, aut in finitimis Ecclesijs, absque licentia Prioris Prouincialis, seu Conuentualis dicti Ordinis, in cuius districtu sita fuerit Ecclesia in qua dicta Confraternitas, seu Societas est, vel erit erigenda.

Confratresq. aliter admissos Indulgentias non consequi decernit.

§. 3. Quod si secus factum fuerit, Confratres taliter admissi, dictæ Confraternitatis seu Societatis indulgentias non consequantur, nec fauoribus, aut priuilegijs gaudeant, quæ Confratribus legitime adscriptis per Sedem præfatam conceduntur, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuo statuimus, & ordinamus, ac etiam districtius inhibemus, sicque volumus, & præcipimus.

Et contrauenientes coerceri mandat per Conseruatores eius. dē Ordinis.

§. 4. Et nihilominus dilectis filijs Conseruatoribus dicti Ordinis per præsentes Motu simili mandamus, vt contradictores, seu attentantes auctoritate nostra prohibeant, ac etiam per censuras aliasque pœnas etiam pecuniarias, ac cætera iuris & facti remedia opportuna. appellatione postposita compescant, & reprimant, super quibus illis facultatem, potestatem, & auctoritatem eisdẽ auctoritate & tenore concedimus, & impartimur.

Clans. praeseruatiua.

§. 5. Decernentes præsentes litteras de surreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari, seu alias quomodolibet infringi, vel retractari nullatenus vnquam posse, sed eas semper validas, & efficaces existere, suosque plenarios effectus sortiri, & obtinere, necnon ab omnibus quos illæ concernunt inuiolabiliter perpetuo obseruari.

Decretum irritans.

§. 6. Sicque in pręmissis ab omnibus censeri, & ita per quoscunque Iudices, & Commissarios, etiam S. R. E. Cardinales, ac Palatii nostri Apostolici causarum Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicãdi & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, Irritum quoque & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Claus. derog.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo non vltra tres ad iudicium vigore præsentium non trahatur, & alijs Apostolicis constitutionibus, & ordinationibus, necnõ dicti Ordinis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiã derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, etiam motu, & scientia similibus etiam consistorialiter, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata insererentur, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim, a prædicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides exemplorum.

§. 8. Cæterum quia difficile foret præsentes litteras ad singula queque loca vbi necessarium fuerit deferre, volumus quod illarum transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, in iudicio & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 6. 21. Iunij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 21. Iunij, Pont. nostri Anno Sexto.

CXXXI.

Declaratio, quod Religio Clericorum Regularium Societatis IESV, est vere de Ordinibus Mendicantibus, eorumq; gratijs & priuilegijs tam concessis quam concedendis perfruitur.

Alia de hac Religione vide sup. in Constit. 25. Pauli III. Regimini. fol. 653. vbi plene notaui.

Edita An. D. 1571.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

DVm indefessæ considerationis intuitu perscrutamur, quantam Christianę Reipublicę vtilitatem attulerint Dilecti filij presbyteri Societatis IESV, ac plane conspicimus eos vere mundi huius relictis illecebris, adeo Seruatori suo se dedicasse, vt conculcatis thesauris, quos ærugo & tinea comedit, lumbisque paupertate & humilitate præcinctis, non contenti terrarum finibus, vsque ad Orientales, & Occidentales Indias penetrauerint, ac eorum aliquos ita Domini amor perstrinxerit, vt etiam proprij sanguinis prodigi, vt verbum Dei inibi efficacius plantarent, martyrio voluntario se supposuerint, perque eorum spiritualia exercitia, etiam regna ipsa fidem Christi agnouerint, ac tam inibi, quam vbique terrarum charitatis, & misericordiæ opera exercere studeant, facere nullo modo possumus, quin eos tamquam veros palmites in CHRISTO per charitatem coniunctos, & benigne amplectamur, & ea sibi specialiter concedamus, quæ & paupertatis per eos emissæ, voto & eorum instituto ac commoditati credimus profutura.

Causa huius declaration.

§. 1. Hinc est quod Nos attendentes, quod licet dilecti filij Præpositus generalis, & presbyteri Societatis huiusmodi, tũ quia ipsa Societas mendicans existit, quippe quæ ex eius instituto, & constitutionibus Apostolica auctoritate confirmatis, bona stabilia possidere nequit, sed incertis eleemosynis, fideliũq. largitionibus, & subuentionibus viuit; tum quia non minus quam cæteri mẽdicantes in excolenda vinea Domini assidue laborant, fructusq; ingentes & salutiferos producunt, ac propterea eisdem priuilegijs, indultis, & gratijs Fratribus Mendicantibus hactenus concessis vti, frui, potiri, & gaudere merito possint ac debeant. Cum tamen illud aliquando in controuersiam deduci posset, ex eo quod dicta Societas Collegia habeat secum adiuncta.

Declaratio quod Societas est de Ordinibus Mendicantibus.

§. 2. Nos ambiguitatem huiusmodi omnino amputare volẽtes eosdemq; Præpositum, & Societatem, eorumque singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes; necnon dictæ Societatis instituti constitutionum, & dispositionũ, tam de iure quam ab homine prouenientium, necnon Priuilegiorum, immunitatum, indulgentiarum, & gratiarum mendicantibus fratribus huiusmodi quomodolibet concessorũ, ac litterarum desuper confectarum tenores præsentibus pro expressis habentes. Motu proprio non ad ipsorum Præpositi Generalis, & Societatis, vel alicuius eorum, aut alterius pro eis nobis super hoc oblatę petitionis instantiam, sed ex mera liberalitate, & certa scientia nostris, illam, & illius Præpositũ, ac singulas personas Societatis huiusmodi vere, & non ficte mendicantes fuisse, esse, & fore; & inter aliorum fratrum & religiosorum Mendicantium ordines, aliosque fratres, & Religiosos Mendicantes, prout illos nos connumeramus, & connumerari debere; ac omnes & singulas tam iuris quam hominum dispositiones, in fauorem Religiosorum, seu fratrum Mendicantium nunc & pro tempore emanatas, etiam in Societate, illiusque Domibus, Collegijs, Præposito, & alijs Religiosis locum habere.

Eorumq; omnibus gaudet gratijs & priuilegijs.

§. 3. Necnon omnia, & singula quæcunq;, quotcunque & qualiacunque sint, etiam speciali nota digna Priuilegia, immunitates, exemptiones facultates, concessiones, indulta, indulgentias, peccatorum remissiones, & gratias, tam spirituales quam temporales, litterasque Apostolicas, etiam iustitiã siue mixtim concernentia, hactenus per Nos, & quoscunq; alios Romanos Pontifices, tam prædecessores quam successores nostros, & denique Sedem Apostolicam, & illius Legatos de latere, siue Nuncios, & quascunque alias personas, quauis auctoritate fungentes, etiam motu & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam consistorialiter tam in genere quam in specie, & tam communiter & coniunctim, quam particulariter, & diuisim, etiam per modum extensionis, seu communicationis, & alias quomodolibet, quibusuis Ordinibus fratrum & sororum Mẽdicantium quocunque nomine nuncupentur, illorumque Congregationibus, Conuentibus & Capitulis, ac vtriusque sexus personis, ac illorum Monasterijs, Domibus, Ecclesijs, Hospitalibus, & alijs pijs locis hactenus concessa, & in posterum concedenda; quorum omnium & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum inserti forent, præsentibus pro expressis & insertis haberi volumus, eisdem Præposito, ac Societati, & omnib. illius personis, Domibus ac Collegijs vbique terrarum sitis, ita quod Societas, Domus, Collegia, Præpositus, & personę huiusmodi omnibus, & singulis prædictis Priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, concessionibus, indultis, Indulgentijs, remissionibus, gratijs, & litteris, eisdem fratrum, & sororum Mendicantium Ordinibus, Congregationibus, Conuentibus, Capitulis, personis, Monasterijs, Domibus, Ecclesijs, Hospitalibus, & aliis pijs locis, vt præfertur concessis & concedendis, antea potuerint, & nunc ac in futurum dummodo instituto Societatis, & Præpositi, seu deputatarum personarum huiusmodi voluntati, & beneplacito non refragentur, possint libere, & licite vti, frui, potiri, & gaudere in omnibus & per omnia, non solum ad illorum instar, sed pariformiter & æque principaliter, absq; vlla prorsus differẽtia, perinde ac si Societati, Præposito, personis, Domibus & Collegijs prædictis nominatim, & specialiter & generaliter concessa fuissent, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuo sancimus, volumus, & declaramus, ac pariter concedimus, indulgemus & elargimur.

Clausulę præseruatiuæ.

§. 4. Decernentes præsentes litteras nullo vnquam tempore per Nos, aut Sedem prædictam reuocari, aut limitari, vel illis derogari posse, neque sub vllis similium, vel dissimilium gratiarum reuocationibus, alterationibus, limitationibus, derogationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus, nunc & pro tempore emanatis, comprehendi, sed semper ab illis excipi, & quoties reuocari, alterari, limitari, vel derogari contingat, toties in pristinum, & eum in quo ante præmissa erant, statum restitutas, & de nouo, etiam sub posteriori data per pro tempore existentem Societatis huiusmodi Præpositum Generalem eligenda, concessas esse, & fore, ac ita, & non aliter per quoscumque iudices, tam ordinaria quam delegata & mixta auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Card. etiã Sedis Apostolicæ Legatos de latere, & Nuncios, ac causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, vbiq; & in quauis instantia interpretari, censeri, iudicari, cognosci, & decidi debere. Irritum quoque & inane quicquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio executorum.

§. 5. Quocirca venerabilibus fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filijs eorum Vicarijs in spiritualibus, aut officialibus generalibus, & curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, necnon Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Canonicis, & Capitulis, ac alijs ad quos id quomodolibet spectat, & spectabit, per præsentes Motu simili, mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorũ per se, vel alium, seu alios, præsentes litteras, & in eis cõtenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Præpositi, & personarum Societatis huiusmodi, vel alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eos præmissis omnibus, & singulis pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos desuper per quoscunque quomodolibet indebite molestari: contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaq; opportuna, iuris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, legitimisque super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus nostra de non expediendis litteris super indulgentijs ad instar, ac felicis recordationis Bonifacij Papæ VIII. Prædecessoris nostri de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas quis vigore præsentium ad iudicium nõ trahatur, & alijs Apostolicis constitutionibus, ac quibusuis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus. Priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis personis per quoscũque Romanos Pontifices prędecessores nostros, ac Nos, & Sedem Apostolicam, etiam Motu & scientia similibus, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, & cum quibusuis irritatiuis, annullatiuis, cassatiuis, reuocatiuis, modificatiuis, pręseruatiuis, exceptiuis, declaratiuis, mentis attestatiuis, ac derogatoriarum derogatorijs, alijsq; efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque & alijs decretis, in genere vel in specie, ac alias quomodolibet, etiam pluries concessis, confirmatis, & innouatis; quibus omnibus, & singulis, etiam si in eis caueatur expresse, quod illis nullatenus derogari possit, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa mentio habenda, seu aliqua alia forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque: aut si aliquibus, communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§. 7. Volumus autem quod pręsentiũ transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & signo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, in iudicio & extra, adhibeatur quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 7. Iulij. M. D. LXXI. Pontific. nostri Anno 6. — D. P. An. 6. 7. Iulij.

Facul-

CXXXII.

Facultas Prælatorum Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, absoluendi suos Fratres & Moniales, & cum eis dispensandi, sicut Episcopi cum Clericis, interdicto eis vsu Cruciatæ vel alterius priuilegij ad eligen. confessores, & obtinendas eiusmodi absolutiones & dispensationes.

Alia de his Fratribus vide sup. in constit. 2. Hon. 3. Religiosam fol. 34 et de Sororibus vide itidem sup. in const. 1. Innoc. VII. Sedis fol 237. Et ad hanc bullam, necessariũ puto videndam quoque esse constit. 115. Clem. VIII. Quæcunque.

Edita An. D. 1571.

PIVS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. ROm. Pont. circumspecta benignitas, honestis petentium votis quæ personarum sub Religionis iugo altissimo famulantium statum, & salubrem directionem respiciunt, ad exauditionis gratiam, libenter admittit, & fauoribus prosequitur opportunis.

Peticio Ordinis. §. 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Prior Prouincialis Prouinciæ Hispaniæ Ordinis Fratrum Prædicatorum, quod cum in Bulla Cruciatæ Sanctæ, & alijs priuilegijs, quę ab Apostolica Sede concedi solent, detur facultas eligendi confessorem idoneum, ab Ordinario approbatum, qui possit Christi fideles absoluere à casibus Ordinario reseruatis, & à quibusdam etiam quæ dictæ Sedi reseruata sunt. Religiosi dicti Ordinis, seu eorum nonnulli etiam his facultatib. vti præsumunt, & illarum prætextu eligunt confessorem aliquando, præter eos, qui à suis Prælatis, pro audiendis eorum confessionibus, deputati sunt, quod aliquando in speciale eorum vergit detrimentum. Quare prædictus Prior nobis humiliter supplicari fecit, quatenus in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Declaratio Papæ quod illi Fratres & sorores nõ vtantur Cruciata aut alijs priuilegijs, quo ad electionem Confessorũ, & absolutionẽ à casibus reseruatis. §. 2. Nos igitur huiusmodi obuiare volentes, ac eundem Priorem à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque sententijs, censuris, & pœnis à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, talem concessionem Cruciatæ Sanctæ, & aliorum indultorum particularium, quantum ad prædictum articulum eligendi Confessorem, & absoluendis à casibus reseruatis, cum Fratribus, & Sororibus Monialibus totius Ordinis prædicti, tam Prouinciæ Hispaniæ huiusmodi, quam extra eam vbilibet locum minime habere, nec censeri, sed nostræ intentionis existere, quod ijdem Fratres, & Moniales, quantum ad Sacramenti Pęnitentiæ, seu Confessiones administrationem, dispositioni suorum Prælatorum subiecti sint. Apost. auth. tenore pręsentium perpetuo declaramus: eisdem tamen Pręlatis, vt in vsu huius potestatis, se cum subditis benignos & faciles exhibeant præcipientes, & mandantes.

Concessio facultatis Prælatis huius Ordinis absoluendi Fratres & Sorores & cum eis dispensandi, sicut Episcopi cum Clericis. §. 3. Et insuper, quia Sacrum œcumenicum Generale Triden. Concil. concessit Episcopis, vt absoluere possint in foro animæ, seu conscientiæ ab omnibus peccatis, & dispensare in irregularitatibus prout sess. 24. cap. 6. habetur, ne Prior Conuentualis, & superiorés Prælati dicti totius Ordinis, tam in dicta Prouincia, quam extra eam vbilibet, in hac parte deterioris conditionis quam Clerici, aut seculares existant, eisdem Priori Conuentuali, & superioribus Prælatis, vt ipsi per se ipsós idem omnino possint in Fratres, & Moniales dicti Ordinis sibi subditos quod possunt Episcopi in Clericos & laicos sibi subiectos, tam quo ad absoluendi, & dispẽsandi huiusmodi, quam alias quascumque facultates, eadem auctoritate, & tenore, etiam perpetuo concedimus, & indulgemus, ac etiam declaramus.

Clausulæ præseruatiuæ. §. 4. Decernentes præsentes litteras perpetuo durare, & valere, & sub quibusuis illarum consimilium, vel dissimilium concessionum, indulgentiarum, & gratiarum reuocationibus, suspensionibus, alterationibus, derogationibus, vel alijs contrarijs dispositionibus, etiam per nos, & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, aut Sedem Apostolicam, etiam ex quauis causa, aut alias quomodolibet, canonice vel de facto, nunc, & pro tempore factis & faciendis nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, & de nouo concessas existere, & fore, ac censeri, & suffragari debere. Irritum quoque, & inane, si secus super his à quoquam, quauis authoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausul. derog. §. 5. Non obstantibus præmissis, & quibusuis Apostolicis, ac Vniuersalibus, Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, specialibus vel generalibus, Constitutionibus, & Ordinationibus. Necnon quibusuis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, Statutis, & Consuetudinibus. Priuilegijs quoque, Indultis, & Literis Apostolicis, quibusuis personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma, ad hoc seruanda foret, tenorem suum, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in eis tradita obseruata insererentur, pręsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, cęterisque contrarijs quibuscumque. aut si aliquibus, communiter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Dat. P. An. 6. 21. Iulij. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 21. Iulij, 1571. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

CXXXIII.

Regulares cuiuscunque Ordinis, etiam Mendicantes, Lectores, aut in Theologia graduati, non possint sæcularium confessiones audire, nisi fuerint ab Ordinarijs præuio examine approbati.

Hoc idem habetur in Concil. Trid. sess. 23. cap. 15. & infra in Greg. XIII. cõstit. 9. In tanta. & Clem. VIII. const. 115. Quæcumque.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Edita An. D. 1571.

Exordium. ROmani Pontificis prouidentia circumspecta nonnunquam gesta per eum, rationabilibus & honestis suadentibus causis, moderatur & commutat in melius, prout in domino conspicit salubriter expedire.

Hę declarationes Concilij, habentur supra in constit. 41. fol. 198. §. 1. Nuper siquidem quasdam declarationes & moderationes circa nonnulla Concilij Tridentini decreta regulares personas Ordinum Mendicantium eorumque instituta concernentia edidimus & promulgauimus: Et quia vti accepimus illarum vigore sacerdotes regulares prædictorum Ordinum quandoque minus idonei, & inhabiles confessionibus sæcularium audiendis ab eorum superioribus præpositi, absque aliqua Episcoporum, sed sola Magistri Ordinis Generalis, aut Prouincialium ministrorum approbatione admittuntur.

Regulares nõ audiant confessiones sæcularium, nisi sint ab Ordinarijs sint approbati, vt habetur etiã Concil. Trident. sess. 23. cap. 15. §. 2. Nos super his pro debito pastoralis officij prout tenemur salubriter prouidere volẽtes, tenore præsentium hac nostra cõstitutione perpetua sancimus, decernimus, & declaramus, decretum Concilij Tridentini de approbatione Regularium audiendis confessionibus sæculariũ præpositorum ab Episcopis facienda, obseruari debere etiam in omnibus Regularibus, quorumuis Ordinum

etiam

etiam Mendicantium, etiam sub regulari disciplina viuẽtibus, etiam si sint lectores, aut in Theologia etiam de superiorum suorum licentia, graduati, vel promoti, vel à suis Magistris Generalibus, vel Prouincialibus, Ministris, sæcularium confessionibus audiendis expositi. Volumus tamẽ eos qui semel ab Episcopo in Ciuitate & diœcelibus suis præuio examine approbati fuerint, ab eodem Episcopo iterum non examinari. Ab Episcopo autem successore pro maiori conscientiæ suæ quiete examinari de nouo poterunt.

Inhibitio cõtra inobseruantes. §. 3. Inhibentes quibuscunque Regularibus quorumuis Ordinum, etiam Mendicantium vt præfertur, ne vigore deputationis, & approbationis ab eisdem Magistris, & Ministris prouincialibus, etiam quod illarum occasione ab Ordinarijs hucusque tolerati fuerint, absque speciali in posterum licentia, & approbatione ab Ordinarijs obtinenda, sæcularium confessiones audire præsumant. Decernentes irritum & inane si secus super his à quoquã quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorũ. §. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac nostris litteris prædictis, & alijs postea quibuscunq; regularibus concessis, & forsan extensis, quas quo ad ea quæ præsentibus aduersantur & contrariantur, penitus & omnino reuocamus, cassamus, & irritamus, necnon Monasteriorum, & aliorum Regularium locorum, ac Ordinum quorumcunque, etiam iuramento, confirmatione Apostolica vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis, etiam Mari magno, seu bulla aurea, aut alias nuncupatis, quibusuis Monasterijs, Regularibus locis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus & alijs decretis, etiam Motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut alias quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis & innouatis. quibus omnibus, etiã si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso & forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque.

Forma publ. §. 5. Vt autem præsentes litteræ ad omnium quorum interest notitiam deducantur, nec aliquis earum ignorãtiam prætendere, aut contra eas se excusare valeat, dicta auctoritate statuimus & decernimus, vt ipsæmet litteræ, vel earum transumptum in basilica Principis Apostolorum de Vrbe, sancti Ioannis Lateranensis, ac Cancellariæ Apostolicæ valuis, ac in acie Campi Floræ per aliquos ex Cursoribus nostris publicentur, earum exemplo in singulis valuis & acie prædictis affixo & dimisso.

Fides transumpti. §. 6. Verum quia difficile foret præsentes litteras ad singula queq; loca in quibus de eis fides facienda erit, deferri, volumus & dicta auctoritate decernimus, quod earundem litterarum transumptis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, in iudicio & extra illud, quæ eisdẽ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitę, vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

D. P. An. 6. 6. Augusti. Dat. Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo primo, octauo id. Augusti, Pontificatus nostri Anno sexto.

Publicatio. *Anno à natiuitate D. 1571. indictione 14. die vero 22. mensis Augusti Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno eius sexto, retroscripte litteræ affixæ & publicatæ fuerunt in locis retroscriptis, per nos Ioannem Guerardum, & Alamanum de Alamanis Cursores.*

Philibertus Chapius Mag. Curs.

CXXXIV.

Reuocatio regressuum, accessuum, & coadiutoriarum quibuscunque ad beneficia Ecclesiastica concessarum.

Prohibitionem vero de cætero accessus & regressus concedendi, extendendi, aut transferendi, habes in Conc. Trident. sess. 25. cap. 7.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Edita An. D. 1571.

Exordium. Romani Pontificis prouidentia circumspecta nõnunquam gesta per prædecessores suos, rationabilibus & honestis suadentibus causis, moderatur & reuocat, prout id Ecclesiarum indemnitati, conspicit in domino expedire.

Reuocatio regressuum, & coadiutoriarum ad beneficia concessarum, super quibus litterę Apostol. integraliter expeditæ nõ fuerunt. §. 1. Hinc est quod nos volentes omnem hæreditariã beneficiorum Ecclesiasticorum successionem de Ecclesia Dei tollere, ac libertati beneficiorum huiusmodi prouidere, & vt de persona magis vtili & idonea, prout requiritur, facilius prouidere valeat, Omnes & singulos regressus, accessus, & ingressus, etiam euentuales, aut pœnales, ac coadiutorias etiam de consensu, aut alias quomodolibet sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis efficacissimis, etiam Motu proprio, & ex certa sciẽtia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, clausulis irritantibus, & alijs decretis quomodolibet per quosuis Romanos Pontifices prędecessores nostros ad beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, secularia, & quorumuis Ordinum regularia, etiam si secularia, Canonicatus, & præbendæ, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in cathedralibus etiam Metropolitanis aut collegiatis Ecclesiis, & dignitates ipsæ in Cathedralibus etiam Metropolitanis post Pontificales maiores, seu Collegiatis Ecclesijs huiusmodi principales, Regularia vero beneficia huiusmodi, Monasteria etiam consistorialia, prioratus, præposituræ, dignitates etiam conuentuales, personatus, administrationes, vel officia etiam claustralia, ac hospitalia & præceptorias etiam hospitalis sancti Ioannis Hierosolymitani, etiam quarumuis aliarum militiarum quibusuis personis cuiuscunque status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali dignitate, aut Cardinalatus honore pollentibus concessos, super quibus litterę Apostolicæ integraliter hactenus expeditæ nõ fuerunt, etiam si in Plumbaria nostra aut penes Summatorem nostrum reperiantur, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, auctoritate Apostolica tenore præsentiũ reuocamus, cassamus, & abolemus.

Cancellariæ, & Cameræ Apost. officiales, litteras desuper non expediant. §. 2. Mandantes dilectis filijs nostris Vicecancellario, & dicto Summatori, cæterisque officialibus tam Cancellariæ Apostolicæ, quam Cameræ nostræ ad quos spectat, in virtute sanctæ obedientię, & sub indignationis nostrę pœna, ne in futurum super dictis gratiis regressus, accessus, & ingressus, necnon coadiutoriarum litteras expediant aut relaxent.

Decretum irritans. §. 3. Decernentes ex nunc irritum & inane quicquid illorum prætextu contra pręmissa scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogat. §. 4. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac etiam nostra de non tollendo iure quæsito regula, cæterisque contrariis quibuscunque.

Forma publ. hic cõsta. §. 5. Vt autem præsentes litteræ ad omnium, quorum interest, notitiam deducantur, nec aliquis earum ignorantiam prætendere, aut contra eas se excusare valeat, dicta auctoritate statuimus & decernimus vt ipsæmet litteræ, vel earum transumptũ, in Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, sancti Ioannis Lateranen. ac Cancellarię Apostolicæ valuis, ac acie Campi Florę per aliquem ex cursoribus nostris publicentur, earum exemplo in singulis valuis, & acie prædictis affixo & dimisso.

Transumptorum fides. §. 6. Verum quia difficile foret præsentes litteras, ad singula quæque loca, in quibus de eis fides facienda erit, defer-

deferri volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod earundẽ litterarũ transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio & extra illud, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 6. 12. Septemb.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimoprimo, prid. Id. Septembris, Pont. nostri Anno sexto.

Publicatio.

Anno a Natiuitate Domini nostri IESV CHRISTI 1571. indict. 14 Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & Domini nostri, D. Pij Papæ V. Anno Sexto, die vero mercurij 19. mensis Septembris, Retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, sancti Ioannis Lateranẽsis, Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, dimissis illarum copijs in supradictis locis affixis per nos Ioannem de Soya, & Petrum Sprengerum Sanctiss. Domini Nostri Papæ Cursores.

Antonius Clerici pro Domino Magistro Cursorum.

CXXXV.

Contra habentes beneficium Ecclesiasticum, non recitantes horas Canonicas.

Edita An. D. 1571.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Leo. x. decreuit nõ recitãtes horas Canonicas, amittere fructus beneficij pro rata, vt sup. fol. 474 in const. 9. §. 31.

EX proximo Lateranen. Concilio, & salubris sancito emanauit, vt quicunque habens beneficium Ecclesiasticum, cum cura, & sine cura, si post sex menses, quam illud obtinuerit, diuinum officium, legitimo cessante impedimento non dixerit, beneficiorum suorum fructus, pro rata omissionis officij, & temporis, suos non faciat, sed eos tanquam iniuste perceptos, in fabricas ipsorum beneficiorum, vel pauperum eleemosynas erogare teneatur. Veruntamen multorum animi suspensione tenentur, cuiusmodi ratæ prædictæ ratio sit habenda.

Hic modo Pon. hanc ratã declarat.

§. 1. Nos huic rei euidentius atque expressius prouidere volentes, statuimus, vt qui horas omnes Canonicas vno, vel pluribus diebus intermiserit, omnes beneficij, seu beneficiorum suorum fructus, qui illi, vel illis diebus responderent, si quotidie diuiderentur, qui vero Matutinum tantum, dimidiam, qui cæteras omnes horas, aliam dimidiam, qui harum singulas, sextam partem fructuum eiusdem diei amittat; tametsi aliquis choro addictus non recitans omnibus horis Canonicis cum alijs præsens adsit, fructusque, & distributiones forte aliter assignatas, sola præsentia iuxta statuta, consuetudinem, fundationẽ, vel alias sibi lucrifecisse prætendatis etiam præter fructuũ, & distributionem amissione. Item ille, qui primis sex mensibus officium non dixerit, nisi legitimum impedimentum ipsum excusauerit, graue peccatum intelligat admisisse. Declarantes, præstimonia, præstimoniales, portiones, & qualiacunque alia beneficia, etiam nullum omnino seruitium habentia obtinentes, cum prædictis pariter conueniri. At quicunque pensionem, fructus, aut alias res Ecclesiasticas, vt Clericus percipit, eum modo prædicto ad dicendum officium paruum Beatæ MARIAE Virginis decernimus obligatum, & pensionum, fructuum, rerumque ipsarum amissioni obnoxium.

Sanctio pœnalis.

§. 2. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, declarationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 6. 20. Septemb.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicę, millesimo quingentesimo septuagesimo primo, duodecimo Cal. Octobr. Pontificatus nostri Anno sexto.

CXXXVI.

Iurisdictio Episcoporum visitandi parochiales Ecclesias Fratrum Militum S. Ioannis Hierosolymitani, quo ad animarum curam, & administrationem Sacramentorum.

Hæc iurisdictio à Pontt. successoribus semper preseruata fuit, vt liquet ex lectura const. 2. Greg. XIV. Quanta. & aliarum Bullarum quas ibi indicabo. Cætera autem de hac Militia plene notaui supra const. 2. Anast. IV. Christianæ fol. 22.

Edita An. D. 1571.

PIVS PAPA V. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

EXposcit pastoralis officij debitum, cui disponente Domino præsidemus, vt ad ea sollicite intendamus, per quę discordiarum & litium, ac controuersiarum quarumlibet materia tollatur.

Ortæ erant lites inter Episcopos & Militiam istam super iure visitandi.

§. 1. Sane cum nonnulli ex Venerabilibus fratribus Episcopis dilectos filios Magistrum, Balinos, Castellanũ Empostę, Priores, Donatos, Capellanos, Fratres, Milites, & alias quascunque personas Hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani ratione Ecclesiarum curam animarum habentium, illarumque Rectores & Ministros ad ipsum Magistrum spectan. & pertinen. iuxta Sacri œcumenici Concilij Tridentini visitare, dictus vero Magister, & alij prædicti, ipsos illorumque Ecclesias, capellanos, & Ministros dictis decretis minime comprehendi, sed ab illis exemptos esse prætenderent, materia quęstionis orta.

Hic Pontifex lis extinguit.

§. 2. Nos igitur eorum paci & quieti consulere volentes, omnes lites, & controuersias huiusmodi tam in Romana Curia, quam alibi coram quibuscunque Iudicibus in quacunque instantia penden. illarumque status, & merita pro sufficienter expressis habẽtes ad nos auocantes, eas cassamus, extinguimus, & super illis perpetuum silentium imponimus, ac omnes dictæ Militiæ personas à quibusuis censuris harum controuersiarum occasione, contra eas per quoscunque latis & incursis absoluimus.

Iurisdictio Episcoporum de qua in rubr.

§. 3. Et ne in futurum aliqua amplius controuersia oriri possit, decernimus, declaramus, statuimus, omnes, & singulos locorum Episcopos, & alios Superiores tanquã Apostolicę Sedis delegatos, omnes & quascunque Parochiales Ecclesias, cæteraque beneficia Ecclesiastica suarum Ciuitatum, & diœc. quibus animarum cura imminet, ad dictam Religionem, eiusque Milites, Capellanos, Ministros, Rectores quomodolibet pertinen. etiam quod in eis Episcopalem, & temporalem iurisdictionem Religio & Milites prędicti haberent, eorumque Ecclesias, Rectores, Vicarios, & Ministros quoscunque (in his tamen dumtaxat, quæ animarum curam illiusque exercitium, & Sacramentorum administrationem respiciunt) visitare, omnesque actus visitationem concernentes exercere posse, & debere, ac Rectores, cæterosque huiusmodi Ministros curam animarum exercẽtes minus idoneos repertos, siquidem ad nutum amouibiles sint, statim amouere, sin vero titulares sint, illico suspendere, ac Superiores eorum monere, vt intra aliquem breuem terminum in locum amotorum subrogent alios idoneos, prius tamen per ipsos Episcopos, & alios Superiores examinatos, & approbatos. titularibus vero suspensis deputent alios idoneos pariter examinatos, & approbatos, vt supra in coadiutores, seu Vicarios iuxta decretum Concilij, sessione vigesimaprima, capite sexto. Interea verò dum hæc subrogatio, seu deputatio fiat, ipsi Episcopi, & alij Superiores pro necessitate curæ animarum prouideãt arbitrio suo. quod si Superiores dictorum Rectorum, & Ministrorum intra tempus præfixum non subrogauerint, aut deputauerint vt supra, tunc dicto termino elapso ipsi Episcopi, & alij Superiores alios præuio examine iuxta eiusdem Concilij formam idoneos repertos in locum amotorum subrogent. Titularibus vero suspensis coadiutores deputent iuxta dictum capitulum sextum, sessione vigesimaprima. qui tamen in dictis parochialibus perinde inseruiant, ac si subrogati, aut deputati ab

ipsis

ipsis Superioribus Religionis, & Militum prædictorum fuissent.

1. Declaratio circa iurisdictionem. §. 4. Volumus autem, quod Episcopi, & alij Superiores prædicti visitationem huiusmodi, & prædicta omnia solum tanquam delegati Apostolicæ Sedis, & gratis, & absque vllis dictæ Religionis Rectorum, & Ministrorum impensa, & onere faciant.

2. Declaratio. §. 5. In collatione item ordinum, necnon consecratione Ecclesiarum, & sacrorum vasorum, ac benedictionibus, & alijs actibus spiritualitatem concernentibus, ac institutione præsentatorum ab eisdem Militibus ad beneficia, aut approbatione, seu confirmationes, quas ab eisdem fieri harum præsentium vigore cõtigerit, gratis omnia faciant, & diligenter attendant, vt nullos admittant, qui qualitates à Concilio requisitas non habeant, ac prævio examine iuxta eiusdem Concilij decreta idonei non existant.

3. Declaratio. §. 6. Nolumus autem Episcopi, & alios Superiores locorum suprascripta facultate visitandi vti, qui cum eadem Religione, & Militibus super iurisdictione Episcopali in locis visitan. coram quibuscunque Iudicibus litigant, nisi ipsi Episcopi, & alij Superiores in quasi possessione antiqua exercitij iurisdictionis huiusmodi existerent. saluo tunc iure vtrique illæso in petitorio, sed quod Episcopi, & alij Superiores viciniores ius aliquod in iurisdictione huiusmodi non habentes nullumque interesse prorsus prætendentes, facultate prædicta vtantur.

4. Declaratio. §. 7. Nolumus item per præsentes vllum afferri præiudicium iuri visitandi dictas parochiales Ecclesias, & alia beneficia curam animarum habentia, quoad antea Religioni, & Militibus prędictis competebat.

5. Declaratio. §. 8. Inhibemusque expresse dictis Episcopis, & alijs Superioribus ne hac visitan. facultate eis per præsentes concessa alio vtantur modo, quam præscriptio.

Clausula sublata, &c. §. 9. Sicque per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungen. sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Clausula derogatoria. §. 10. Non obstan. præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis in Prouincialibusque, & synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus, necnon quibusuis statutis, & consuetudinibus, stabilimẽtis, vsibus, & naturis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis in contrariũ forsan quomodolibet concessis, & confirmatis, quibus omnibus, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro sufficienter expressis haben. illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat ad effectum præsentium specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Fides transumptorum. §. 11. Volumus autem, quod præsentium transumptis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P. An. 6. 22. Septemb. Dat. Romæ, apud Sanctum Petrum sub Annulo piscatoris, die vigesimosecundo Septembris, millesimo quingentesimo septuagesimo primo, Pontificatus nostri Anno Sexto.

CXXXVII.

Iussio instituendi ab Ordinarijs locorum, Confraternitates Doctrinæ Christianæ, ad pueros aliosque diuinæ legis expertes, bonis moribus, sanaque doctrina instruendum, Et indulgentiarum tam pro Confratribus, quam per eos instruendis elargitio.

Consonat Concilium Tridentinum sess. 24 cap. 4. In cuius, nec nõ istius bullæ executionem, statim ferè in Vrbe Congregatio Doctrinæ Christianæ instituta fuit; Et postea nonnulli ex dictis Confratribus, Clerici, in communes viuere ceperunt; Ac postremo ex eisdem Clericis, atque alijs, vnam Doctrinæ Christianæ in Vrbe Congregationẽ constituentibus, S. D. N. Paulus V. eam in Archiconfraternitatem erexit in basilica S. Petri, & suum Vicarium, eius Protectorem deputauit, amplissimasq; indulgentias concessit vt in eius const. 24. Ex credito.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1571.

Exordium. EX debito pastoralis officij, nobis, meritis licet imparibus, ex alto commissi, ad ea libenter intendimus, per quæ diuinus cultus fideliumque deuotio vbique suscipiat incrementum, ac ipsos fideles ad id indulgentijs, & remissionibus inuitamus, vt Christifideles ipsi per temporalia quæ egerint consequi valeant præmia felicitatis æternæ.

Commendatio operis docendi Doctrinã Christianam. §. 1. Nos igitur attendentes, quod infantes & pueri bonis moribus & exercitijs educati, quasi semper vitam pudicam, honestam, & exemplarem, ac aliquando sanctam agunt, è conuerso autem qui parentum carentia, seu paupertate, aut incuria, vel ignauia, non sic educati, persæpe ducuntur in exitium, & quod peius est, secum ducunt plures in interitum, vnde si diligenter educati, & in doctrina Christiana instructi fuerint, à vitijs, & multis alijs erroribus retraherentur: Considerantes etiam, prout ex fide dignis relatibus intelleximus, quod nõnulli approbatæ vitæ Christifideles, charitate omnium suprema virtute, circa hoc tam pium, tamq; Reipublicæ saluberrimum opus accersiti, in singulis festiuitatibus & Dominicis diebus in diuersis Ecclesijs & locis, hoc opus sanctissimum amplexi sunt, & ibi eosdem infantes & pueros ac alias miserabiles personas Christianæ veritatis ignaras, congregari faciunt, & eos bonis moribus, & sana doctrina instruunt, ac diligenter in via mandatorũ Domini dirigunt, ex quo salutiferi fructus hactenus prouenerunt, & in dies magis auxiliãte Domino speramus: Et quod si ad hoc opus sanctissimum vbique locorum exercendum, præfatos Christifideles paternis fauoribus & indulgentiarum munerib. inuitaremus, proculdubio non solum eorundem infantium & puerorum ac personarum aliarum saluti consuleretur, verum etiam deuotio Christifidelium omnium ad præfatum opus amplectendum multo magis augeretur.

Iussio instituendi Confraternitates doctrinæ Christianæ ab Ordinarijs in eorum diœcesibus. §. 2. Cupientes igitur tam pio tamque laudabili operi viribus totis fauere, & animas lucrifacere Creatori, ex certa nostra scientia vniuersos & singulos Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, cæterosque Ecclesiarum Prelatos, & locorum quorumcunque ordinarios, vbilibet constitutos presentes & futuros rogamus & hortamur attente, eis ac eorum in spiritualibus & temporalibus vicarijs seu Officialibus generalibus per Apostolica scripta mandantes, quatenus hoc opus sanctissimum toto pectore amplectentes, aliquas Ecclesias in suis Ciuitatibus, & diœcesibus respectiue, seu loca honesta, in quibus præfati infantes & pueri ad audiendum doctrinã Christianam conuenire possint, deputent, & viros ad id idoneos vita & moribus approbatos, qui diebus saltem Dominicis eosdem infantes & pueros ac alias personas diuinæ legis expertes in articulis fidei, & præceptis sanctę matris Ecclesiæ instruant, confirment, & eligant atque tot Societates, seu Confraternitates quot ad hoc tã sanctissimum opus exercendum eis opportunæ videbũtur, inibi auctoritate nostra erigant & instituant.

Concessio Indulgentiarũ pro Confratribus, & etiam pro instruendis per eos. §. 3. Nos enim vt promptius & alacrius ad hanc curam subeundam omnes Christifideles alliciantur, & eo libentius curam ipsam suscipiant, quo ex hoc dono cælestis gratiæ conspexerint se vberius refectos: De omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus & singulis vtriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus & cõfessis, seu statutis à iure temporibus firmum confitendi propositum habentibus, qui in aliqua dictarum Societatum, seu Confraternitatum vbilibet constitutarum intrauerint, & adscripti fuerint, illis videlicet tam qui alios docuerint, quam qui ab alijs in articulis fidei & præceptis Ecclesiæ huiusmodi instructi fuerint, quotiescunque in præfato sanctissimo exercitio se occupauerint, quadraginta

quinta dies de iniunctis eis pœnitentijs auctoritate Apostolica tenore præsentiũ misericorditer in domino relaxamus, præsentibus perpetuis futuris tẽporibus valituris.

Fides transumptorum.

§. 4. Cæterum quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca, in quibus de eis fides forsan facienda foret deferri, volumus quod ipsarum transumptis manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio & extra vbi opus fuerit eadem prorsus fides adhibeatur, quę præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 6. 6. Octobris.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die 6. Octob. 1571. Pontific. Nostri Anno 6.

CXXXVIII.

Appellationum causę, in quibus rei ad fauorẽ Fisci R. Camerę Apost. in pœnam pecuniariam condemnantur, infra sex menses expediri debent per appellantem; alioquin Iudex à quo, sententiam exequi tenetur.

De hac materia appellationum plene notaui in constit. 52. Pij IV. Et si cuncta. sup. fol. 67.

Edita An. D. 1571.

PIVS PAPA V.
Motu proprio, &c.

Exordium.

Licet iuri maxime consentaneum, nobisque præcipue cordi sit, vt delinquentes condignis pœnis afficiantur, tamen re ipsa experiendoque cognouimus quamplures subterfugijs & cauillationibus legum disciplina meditare.

Causa const.

§. 1. Siquidem compertum est, eos qui tam in Alma Vrbe nostra, quam in prouincijs ditionis Ecclesiæ in pœnis pecuniarijs condemnantur, clypeo appellationum suffultos, ab alijs Iudicibus inhibitiones obtinere. Cumq; tam dicti Iudices appellationum, quam qui coram eis iura Fisci & Cameræ sunt promoturi, de rei & causæ qualitate minus informati existant, ac ipsi appellantes non modo appellationem suam prosequi non curant, quinimmo illius expeditionem totis viribus satagunt retardare, quo fit, vt modo officialium mutatione, quæ interim cõtingit, modo alio quouis prætextu, condemnatio obliuioni tradatur, & sic delictum impunitatem, & exinde ditionis nostræ tranquillitas perturbationem, ac ipsa etiam Camera Apostolica, detrimentum non modicum consequatur. Quibus malis prouidere volentes cum remedium appellationis contra Iudicum iniuriam à legibus introductum minime tollere intendamus, saltem cũ eo hominer abuti, & illud in calumniam versum prospiciamus, illius tempus limitandum, & restringendum duximus, vt eo magis hominum malitijs occurratur, & bene viuere volentium quieti & securitati consulatur.

Appellationum causę in criminalibus infra sex mẽses expediri debeant.

§. 2. Hac igitur perpetuo valitura constitutione decernimus, vt lata in causis criminalibus sententia continente pœnam pecuniariam Fisco nostro applicandam, appellantes ab ea (in casibus tamen, quibus alias de iure communi permissa est appellatio, & seruatis ijs quę ex forma constitutionum Apostolicarum circa depositum facien. seu cautionem præstan. sunt seruanda) teneantur infra sex menses à die ipsius interpositæ appellationis cõputandos, ita coram Iudice appellationis causam suam prosequi, vt etiam expeditionem reportent. quibus elapsis & expeditione coram Iudice à quo, non reproducta, teneatur præfatus Iudex à quo, ad quamcunque Fisci instantiam, etiam si acta fuerint transportata, sententiam præfatã debitæ executioni omni mora postposita demãdare, ita vt effectualis incameratio subsequatur.

Iudices tradi faciant acta appellantibus.

§. 3. Verum ne malitia Iudicis ius litigatorum efficiatur deterius, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ ac priuationis officiorum, etiam si illa ex causa onerosa obtineant, ac refectionis omnium damnorum & interesse, quibuscunque Iudicibus totius status nostri Ecclesiastici quacunque dignitate & præeminentia fulgentibus, etiam si Legati, Vicelegati, ac prouinciarum Gubernatores existant, committimus & mãdamus, vt appellantibus sine mora acta & processus quoscunque effectualiter tradi curent & faciant.

Iudices ad quos causam appellationis expediãt.

§. 4. Et ipsi Iudices ad quos respectiue, bona fide & omni versutia remota ad causarũ legitimã expeditionem procedant, scituri nos acriter vindicaturos, si per eorum quemquam in præmissis fuerit appellantibus ipsis præiudicium generatum.

Clausula derogatoria.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis legibus, & statutis, cæterisque in contrarium facientibus quibuscunque.

Papa subscr.

Placet Motu proprio. M.

Publicatio Põt. an. 6. die 14. Octobris.

Anno à Natiuitate Domini Nostri IESV CHRISTI, 1571. indict. 14. die vero 14. mensis Octobris Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. Domini Pij diuina prouidentia Papæ Quinti Anno Sexto, Suprascriptæ litteræ affixæ fuerunt ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per me Ioannem de Soya Cursorem. Antonius Clerics Magister Cursorum.

CXXXIX.

Institutio vndecim Vicariarum perpetuarum in totidem Basilicis & Ecclesijs Almæ Vrbis, cum assignatione portionum & obuentionum pro singulis earum.

Ad hæc omnino vide aliam huius Pontificis constit. 47. Ad exequendum sup. fol. 243. vbi notaui.

Edita An. D. 1571.

PIVS PAPA V.
Motu proprio, &c.

Exordium.

ET si omnibus vniuersi Orbis Ecclesijs diuina dispositione præsidemus, proprius tamen Ecclesiarum Vrbis cura nos tangit, ac de illis potissimum, quibus animarum cura imminet solliciti sumus, vtque illa in eis congrue exerceatur quantum cum Deo possumus, sedulo prouidemus.

Causa huius institut.

§. 1. Vnde nos attente considerantes, quod Basilica S. Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe: Item Sanctæ MARIAE in Via lata, & eiusdem S. MARIAE Transtiberim, & S. Laurentij in Damaso, & S. Marci, & S. Angeli in foro Piscium, necnon S. Quirici in Montibus, & S. Nicolai in Carcere Collegiatæ, necnon S. Blasij della Pagnotta, & S. Catherinæ della Rota nuncupatæ, quæ eiusdem Basilicæ Principis Apostolorum, ac S. Pantaleonis, quæ Ecclesiæ S. Eustachij mensis Capitularibus perpetuo vnitæ sunt, Parochiales Ecclesiæ eiusdem Vrbis curam animarum, & satis amplas Parochias habent, quodque animarum cura ab ijs ad quos ea cõmuniter spectat, sępe negligi solet.

Institutio vndecim Vicariarum de qua in rub.

§. 2. Idcirco expediẽs imò & necessariũ fore duximus, vt in singulis Basilicis, & Ecclesijs prædictis singuli Vicarij perpetui, congrua fructuum & prouentuũ portione, qua honeste sustentari valeant eis assignata; prout in Sacro Concilio Tridentino; & alias à nobis per nostras litteras statutum est, ponantur, & deputentur, qui animas in curam huiusmodi eo diligentius, ac vigilantius gerant, quo magis eam proprie ad se pertinere, & sibi incumbere nouerint. Quapropter, & eiusdem Concilij, & nostris huiusmodi statutis inhærentes, Motuproprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, in singulis ex Basilicis, & Ecclesijs supradictis, singulas Vicarias perpetuas pro singulis Vicarijs perpetuis, qui curam animarum Basilicis & Ecclesijs respectiue incumbentem gerere, ac Sacramenta Ecclesiastica ibi ministrare, Missas celebrare, & alia iuxta prouidam ordinationem pro tempore existen. in Vrbe Vicarij nostri in Spiritualibus Generalis, cuiq; assignanda onera subire debeant, ad nominationem dictorum filiorum Capituli cuiuslibet ex eisdem Basilicis, & Ecclesijs. quæ nominatio sit ex numero approbatorum ab eodem Vicario, præuio illorum examine coram examinatoribus ad id in ipsa Vrbe deputatis per dictum Vicarium, seu Vicarij Vicegerentem, instituen. ponen. & deputan. perpetuo erigimus, & constituimus.

Locus restitutus.

Assignatio portionum pro Vicarijs.

§. 3. Singulisq; Vicarijs huiusmodi singulas portiones, videlicet in qualibet Basilicarum prædictarum centum

tum & viginti, in Sancti Blasij vero septuaginta, in S. Catherinæ sexaginta, in S. Pantaleonis aliorum sexaginta, in S. MARIAE in Via lata, octuaginta, in S. MARIAE Transtiberim aliorum octuaginta, in S. Laurentij centum, in S. Angeli sexaginta, in S. Quirici quinquaginta, in Sancti Nicolai Ecclesijs prædictis similiter quinquaginta scutorum monetæ annuatim ex fructibus, redditibus, & prouentibus earundem Basilicarum, & Ecclesiarum, eisdem Vicarijs per Capitula Basilicarum, & Ecclesiarum, in quibus Vicariæ huiusmodi consistunt, vel quarum mensis Capitularibus Ecclesiæ ipsæ vnitæ sunt, vt præfertur, quorum Capitulorum ad hæc expressus accedit assensus, pro vna in Sancti Ioannis Baptistæ, & altera medietatibus portionum huiusmodi in Domini Nostri IESV Christi Natiuitatum Festiuitatibus integre persoluen. Item omnia & singula emolumenta, & obuentiones, quæ ratione exercitij curæ & administrationis Sacramentorum huiusmodi, ac officiorum funeralium, quæ ipsa die humationis cadauerum celebrabuntur, non autem ratione anniuersariorum, & ad ipsas Ecclesias, & Basilicas in posterum pertinebunt, per ipsos Vicarios propria authoritate percipien. exigen. & leuandi, ac in suos vsus & vtilitatem conuerten. & conuertenda loco pensionum annuarum pro congrua ipsorum Vicariorum sustentatione perpetuo assignamus, & applicamus.

Deputatio Vicarij Vrbis in executorem.

§. 4. Mandantes Motu simili tenore præsentium Dilecto Filio nostro Iacobo tituli Sanctæ MARIAE in Cosmedin, Presbytero Cardinali Sabello nuncupato, nostro in Alma Vrbe Vicario in Spiritualibus Generali quatenus per se vel alium seu alios, dictos Vicarios ad nominationem & institutionem huiusmodi, in Vicariarum prædictarum possessionem corporalem inducat authoritate nostra, & defendat inductos, amotis ab illis quibuslibet illicitis detentoribus, ac faciens singulis eisdem Vicarijs de portionibus eis debitis prædictis integre responderi, eorque portionum ipsarum, necnon emolumentorum, & obuentionum eis vt supra assignatorum perceptione, & perceptionis pacifica possessione seu quasi pacifice frui, & gaudere, Non permittens eos desuper à quoquam quauis occasione indebite molestari præmissaq. omnia & singula efficaciter adimpleri; & ab omnibus inuiolabiliter obseruari curet; Contradictores quoslibet & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescen.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstante nostra qua statuimus & ordinauimus, & declarauimus, non maiorem centum, nec minorem quinquaginta scutorum annuorum summa computatis omnibus etiam incertis emolumentis, & alijs obuentionibus communiter percipi solitis, Vicarijs perpetuis ex præfato Concilio erigen. omnino assignari; nisi Vicarijs temporarijs solitum fuisset plus assignari, ac alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Basilicarum, & Ecclesiarum præfatarum etiam iuramento, &c. priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis Basilici, & Ecclesijs præfatis earumq; Capitulis, Archipresbyteris, Titularibus, Cardinalibus, & personis, ac dilectis filijs Po. Rom. de non conferen. beneficijs d. Vrbis alijs quam originarijs, &c. ac quibusuis alijs in genere vel in specie, & alias in contrarium quomodolibet, etiam per Leon. X. & alios Roman. Pontifices etiam pluries concessis, &cæt. Quibus omnibus, &c. illorum tenores latissime derogantes, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Papa subsc.

Fiat Motu proprio. M.

Clausularum repetitio.

§. 6. Et cum absolutione à censu. ad effectum, &c. Et de erectione constitutione assignatione, & applicatione mandato, ac derogatione alijsque præmissis, quæ hic pro sufficienter repetitis habeantur ad partem etiam separatim, & in vna, nulla facta mentione, ac alijs, & quod sola signatura præsentis nostri Motus proprij sufficiat, & vbique fidem faciat, in iudicio & extra illud, non obstant. quibuscunque.

Fiat M.

Dat. P. An. 6. 5. Nouemb.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum nonis Nouembris Anno Sexto.

CXL.

Contra ambientes dignitates, & officia iurisdictionis administrationem habentia, eaque pretio, seu promissione procurantes vel assequentes, aut assecuta manutenentes, in Statu Ecclesiastico.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1571. 1572.

Exordium.

ETsi Romani Pontificis continua indefessaque meditatio circa subditorum suorum commodum, & vtilitatem continuè implicatur, ac quæ ijs, quos vt filios tenere diligit, obesse posse credit, de medio tollit; negociorum tamen multitudine pressa, singula in dies singulos considerans illorum executionem, etiam dietim disponit, vt & negocia ipsa salubrius dirigantur, ac ipsi subditi paulatim suis in eos amoris cognoscant indicia.

Iure ciuili cauetur, iudices, & alios iustitiæ ministros; sine quoquã suffragio eligi debere, vt in au. h. vt iudices, sine &c.

§. 1. Sane licet alias ne ordo iustitiæ præuerteretur, & ex certis alijs inibi expressis causis, per ciuiles constitutiones salubriter fuerit statutum, vt iudices, & alij iustitiæ Administratores sine quoquo suffragio fieri debeant, grauissimis etiam iniunctis pœnis, qui præmissam constitutionem transgredi ausi quoquomodo fuissent, accepimus tamen nuper, non sine animi nostri displicentia, nonnullos pro consequendis officijs, & dignitatibus iurisdictionis exercitium habentibus, pecunias & alias res soluere, & promittere aliquibus Curialibus, quorum intercessionibus & fauoribus talia officia, & dignitates obtinent. Licetque nos pro nostri Pastoralis officij debito præmissa conniuentibus oculis pertransire nequeuntes, omnem adhibuerimus diligentiam, vt tam ambitiosi huiusmodi, quam pecuniarum huiusmodi receptores, & stipulatores, tam publice quã secrete reperirentur; nihilominus exinde nihil certi expiscari hactenus potuimus.

Hic autem Pontif. pœnas omnes in transgressores inflictas innouat, & confirmat.

§. 2. Cupientes igitur præmissis modum aliquem imponere, ac eos, quos ciuilium pœnarum timor à similibus non coercet, per Canonicas sanctiones auctoritate Apostolica omnino deterreri, & auaritię huiusmodi genus iuri & iustitiæ huiusmodi tam obnoxium de medio tollere, constitutionis ciuilis, ac pœnarum per illas statutarum tenorem & formam præsentibus pro expressis habentes, Motu simili, &c. & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas leges, constitutiones, statuta, & decreta contra delinquentes huiusmodi, tam à iure ciuili quam à sacris Canonibus facta, ac in illis contenta, punitiones, & pœnas quascunque in tales inflictas, harum serie innouamus, easque idem robur, eandemque vim obtinere volumus atque statuimus, quod & quam habuissent, & haberent, si hactenus ad vnguem obseruatæ fuissent, vel à nobis per præsentes emanarent.

Quinimo alias pœnas hic expressas imponit procurantibus, vel obtinentibus mediante pecunia, &c. dignitates, & officia.

§. 3. Insuper quoque, vt earum vsus pœnarum multiplicatione stabilior efficiatur, hac nostra perpetuo valitura constitutione, quamq; vim legis, etiam inuiolabilis habere sancimus, legibus, constitutionibus, statutis, & decretis prædictis præiudicium non inferendo, quinimo illis addendo, decernimus & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus nemini cuiuscunq; dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis fuerit, liceat mediante pecunia, vel solutione, & traditione, ac promissione aliarum rerũ, etiã per interpositas personas, aut alias quouis modo faciẽdas, aliquas dignitates, & officia, exercitiũ & administrationẽ iurisdictionis habẽtia procurare, assequi, vel obtinere, ac si quis his præsentibus cõtrauenisse quoquomodo dici, aut censeri potuerit, ipsum contrauenientem eo ipso confiscationis omniũ bonorum, degradationis, & amissionis tam priuilegij doctoratus quam quorumcunque per eum obtentorum officiorum, tam sæcularium quam Ecclesiasticorum, ac demum vltimi supplicij pœnas irremissibiliter incurrere volumus.

Et exceptionem ignorantiæ, non admitti decernit.

§. 4. Cæterum, vt fraudibus, quę circa præmissa exoriri possent facilius occurratur, pari modo statuimus, quòd vbicunque, & quandocunque compertum fuerit per interpositam personam aliquas pecunias, seu alias res traditas seu promissas fuisse alicui Curiali familiari,

vel

vel cuicunque alteri personæ pro officijs, & dignitatibus iurisdictionis administrationem habentibus, is qui officium huiusmodi obtinuerit se à præmissis, attenta interpositione personæ huiusmodi nullatenus excusare queat; quinimo nulla admissa ignorantiæ excusatione ipso iure præsumatur solutionem, & promissionem huiusmodi de eorum qui officia & dignitates similia obtinuerint consensu, & mandato penitus esse facta, ijsdemque propterea pœnis subiacere omnino intelligatur. Postremo ne ij qui in præteritum talia officia, seu dignitates solutionibus, seu promissionibus mediantibus impetrauerint, credant se per præsentes absolutos esse; eisdē Motu, scientia, & potestatis plenitudine perpetuo declaramus, eos pœnas in tales à iure communi inflictas incurrisse, & contra eos ad pœnarum huiusmodi prosecutionem procedi posse.

Soluentibusque aliquid ex causa manutentionis officiorum iam obtentorum, eadem pœnas infligit.

§.5. Eos vero qui similibus medijs aliqua officia, & dignitates similiter iurisdictionis administrationem habentia obtinent, si in futurum quippiam vnquam vigore præcedentium promissionum in assecutione officij huiusmodi factarum soluerint, ipso iure, & facto pœnas in hac nostra constitutione contentas incurrere, præsentesque nostras, tam eos qui in futurum officia similia, & dignitates solutionibus, & promissionibus præcedentibus obtinebunt, quam eos qui iam obtinuerunt, si in futurum aliquid manutentionis in eis, aut alia causa soluerint ligare volumus.

Promissio neque esse per factas an nullat.

§.6. Decernentes contra præmissa quoduis pactum, etiam iuramento vallatum, ac instrumenta, & alias forsan desuper editas scripturas minime in causa esse posse quo minus soluere habentes, si pro præmissis soluerint, pœnas præsentibus contentas incurrant. Nos enim pacta, conuentiones, promissiones, & scripturas, ac alia quæcunque quomodolibet vt præfertur inita exinde cassamus, irritamus, & annullamus, eosque à iuramentis, & alijs nexibus prædictis absoluimus.

Clausulę pręseruatiuæ.

§.7. Necnon præsentes, & desuper forsan conficiendas litteras perpetuis futuris temporibus durare, ac omnes & singulos à data præsentium irremissibiliter ligare volumus, illasque nullo vnquam tempore de surreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, aut sub quibusuis reuocationibus, & derogationibus comprehendi nullatenus posse.

Decretum irritans.

§.8. Sicque per quoscunque iudices, &c. & causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata, &c. iudicari debere, irritum quoque, &c. decernimus.

Clauf. derog.

§.9. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis etiam Almæ Vrbis, & aliarum Ciuitatum, Oppidorum, Terrarum, & locorum, etiam iuramento, &c. roboratis, ac Prouincialibus, municipalibus, & particularibus statutis, ac legibus, etiam Imperialibus, & in corpore iuris scriptis, priuilegijs quoque, &c. hac vice latissime derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Forma publ. huic constit.

§.10. Vt autem pręsentiū tenor omnibus innotescat, nullusque earum ignorantiam allegare queat, eas in valuis Basilicę Principis Apostolorum, ac Sancti Ioannis Lateranensis, & in acie Campi Florę de Vrbe publicari mādamus, ipsasque sic publicatas, omnes, & singulos quos illæ concernunt ita afficere volumus, ac si essent omnibus personaliter intimatæ. Decernentes quoque præsentium earundem solam Signaturam sufficere, & vbique fidem facere in iudicio & extra, regula quacunque contraria non obstante.

Fides exemplorum.

§.11. Ac illarum transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo Almæ Vrbis Gubernatoris, aut alicuius alterius iudicis munitis, eandem prorsus fidem adhiberi, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Placet Motuproprio M.

D.P. An. 6. 5. Decembr.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Non. Decembris Anno sexto.

Publicatio.

Anno a Natiuitate Domini Nostri IESV CHRISTI, 1571. indictione 14. Pontificatus vero Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno sexto, die vero 8. mensis Decembris, supradictæ litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicarum Principis Apostolorum de Vrbe, Sancti Ioannis Lateranen. & in acie Campi Floræ, per nos Scipionem de Octauianis, & Alamannum de Alamanis præfati Sanctissimi D.N. Papæ Cursores.

Io. And. Panizza Magister Cursorum.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1577.

Exordium.

CVm nuper ne ordo iustitiæ peruerteretur, & ex certis alijs causis animum nostrum mouentibus fuerunt &c. vt sup.

Declaratio, quod dicta constitutio liga, etiam recipientes pecunias, pro impetratura officiorū, ac mediatores.

§.1. Attendentesque quod forte probabiliter dubitari contingat, an dicta nostra constitutio comprehendat recipientes huiusmodi pecunias, ac res, ac promissiones sibi factas stipulantes vt officia prędicta exercitium ac iurisdictionis administrationem habentia conferri faciat, ac mediatores & interpositas personas: Propterea nos motu simili & ex certa scientia & de potestatis plenitudine hac nostra perpetuo valitura constitutione declaramus, & quatenus opus sit addendo prædictæ nostræ cōstitutioni decernimus, quod dicta nostra constitutio, ac omnes & singulæ pœnę in ea expressæ, perinde ligent & afficiant omnes & quoscumque cuiusuis dignitatis, gradus, conditionis, ac præeminentiæ existant, qui pro huiusmodi officijs iurisdictionis administrationem habentibus conferendis, ac mediatores & interpositas personas quascunque pecunias vel alias res vt supra receperint, ac si supradicti in dicta nostra constitutione comprehensi essent, & de illis in ea expressa mētio facta esset.

Clauf. præseruatiuæ.

§.2. Necnon præsentes, & desuper conficiendas forsan litteras perpetuis futuris temporibus durare, ac omnes, & singulos à data præsentium irremissibiliter ligare volumus, illasque nullo vnquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostrę, vel quopiam alio defectu notari, aut sub quibusuis reuocationibus & derogationibus comprehendi nullatenus posse.

Decretum irritans.

§.3. Sicque per quoscunque Iudices, &c. causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardin. sublata, &c. iudicari debere, irritum quoque, &c. decernimus.

Clauf. derog.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis etiam Almæ Vrbis, & aliarum Ciuitatum, Oppidorum, Terrarum, & locorum etiam iuramento, &c. roboratis, ac prouincialibus, municipalibus, ac particularibus statutis, ac legibus, etiam imperialibus, & in corpore iuris scriptis, priuilegijs quoque, &c. etiam motu simili, &c. etiam consistorialiter, &c. quibus omnibus illorum tenores, &c. hac vice latissime derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Forma publ. huic constit.

§.5. Vt autem præsentiū tenor omnibus innotescat, nullusque earum ignorantiam allegare queat, eas in valuis Basilicæ Principis Apostolorum ac S. Ioannis Lateranen. & in acie Campi Florę de Vrbe publicari mandamus, ipsasque sic publicatas omnes & singulos quos illę concernunt ita afficere volumus, ac si essent omnibus personaliter intimatæ. Decernentes quoque pręsentium earundem solam signaturam sufficere, & vbique fidem facere, in iudicio & extra, regula quacunque contraria non obstante.

Fides exemplorum.

§.6. Ac illarum transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo Almę Vrbis Gubernatoris, aut alterius alij Iudicis sigillatis, eandem prorsus fidem adhiberi, quę ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitę vel ostensę.

Placet Motu proprio M.

D. P. An. 7. 12. Febr.

Datum Romę apud sanctum Petrum pridie idus Februarij Anno Septimo.

Publicatio.

Anno a Natiuitate Domini 1572. indict. 15. die vero 13. Mensis February, Pontific. S.D.N. Domini Pij Papæ V. Anno 7. Retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt Romæ in locis retroscriptis per me P. Paulum de Mattheis præfati Sanctissimi D.N. Papæ Curs.

Philibertus Magister Cursorum.

CXLI.

De electione Prioris Generalis, & aliorum Prælatorum Congregationis Canonicorum Regularium S. Saluatoris, Ordinis S. Augustini, bonorumque temporalium administratione.

Hæc bulla paucis immutatis confirmata est à Greg. XIII. in eius constit. 59. Quæ inter. ac Sixto V. in constit. 98. Ex varietate ibi videas.

Edita An. D. 1571.

PIVS PAPA V.
Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

INter cæteras Pastoralis officij nostri curas, illa nos præcipue vrget, per quam Regularium Congregationum, illarumque personarum commoditati, & felici directioni consulitur ac Monasteria, domos, Ecclesias, & loca, tam in spiritualibus quam temporalibus, prudentia, & vigilantia Prælatorum canonice electorum, incrementum suscipere posse arbitramur.

Hic Pont. insi. de causis Priorem generalem cōgregationis deponit.

§. 1. Sane cum nos nuper per alias nostras in forma breuis litteras, iustis de causis animum nostrum mouentibus, dilectum filium Stephanum tunc Congregationis S. Saluatoris, Ordinis S. Augustini Canonicorum Regularium Priorē generalem, in Capitulo generali Bononiæ proxime celebrato electum, ab onere sui Generalatus officij absoluerimus, & liberauerimus, ac in ipsius locum dilectum etiam filium Ambrosium de Lamis Eugubinum ipsius Congregationis Priorem generalem substituerimus, & deputauerimus, prout in dictis litteris plenius continetur.

Visitatores modo & Procuratorem generalem deputat.

§. 2. Et arbitrantes pro negotio reformationis Congregationis prędictæ expedire, quod etiam Visitatores, & Procurator generalis eiusdem Congregationis à nobis deputentur, idcirco dilectos filios modernos prædictæ Congregationis Visitatores, & Procuratorem generalem in prædicto Capitulo Bononiæ electos, ab onere suorum officiorum etiam absoluimus, & liberamus, & in ipsorum locum, quo ad prædicta officia, in Visitatores videlicet, N. N. N. in Procuratorem vero generalem N. dilectos filios, ipsius Congregationis canonicos, cum honoribus, oneribus, potestatibus, facultatibus, iurisdictionibus, & prærogatiuis solitis & consuetis substituimus, & subrogamus.

Canonici in sacris cōstitutos tantum, vocem actiuam, & passiuam habeant.

§. 3. Cumque per alias nostras litteras statuerimus & ordinauerimus, quòd nullus ex dicta Cōgregatione Canonicus in Capitulis, tam generalibus quam conuentualibus pro tempore celebrandis, vocem, actiuam seu passiuam in electionibus faciendis obtineat, nisi sit in sacris ordinibus constitutus, & post per eum legitime emissam professionem in eadem Congregatione, quo ad electiones in capitulo generali, per septennium, quo vero ad alias electiones in capitulis conuentualibus faciendas, per quadriennium laudabiliter vixerit.

Absentes nō eligant.

Electio Generalis requirat duas partes votorum.

§. 4. Et quoad vocem actiuam in capitulo actu pręsens fuerit.

§. 5. Eligendique in Priorem generalem, duas ex tribus partibus.

Aliorum autem sit pro maiori parte votorum.

§. 6. Alij vero suffragiorum maiorem partem obtinuerint.

Electio Prioris, Visitatorum & Procuratoris spectat ad Cap. generale eorum qualitates designantur.

§. 7. Quodque in Capitulo generali, Prior & Procurator Ordinis generales, necnon Visitatores, eorumque substituti, pro casibus necessitatis dumtaxat, eligantur.

§. 8. Et eligendi in Priorem, & Procuratorem generales, necnon in Visitatores, scientia, prudentia, vitæ integritate, ac pietate præditi existant.

Generalis in quibusdam Monasterijs Priores eligit, in alijs vero capitula conuentualia.

§. 9. Factaque ipsorum canonica electione iuxta hoc nostrum statutum, & ordinem, ac Congregationis præfatæ regularia instituta, Prior generalis sic electus, vna cum Definitoribus eligat Priores pro Monasterijs, in quibus non adsunt plures quam sex Canonici, ac disponat & ordinet familias solitas & necessarias pro quolibet Monasterio, ita quòd in qualibet familia sint aliquæ personæ idoneæ, quæ possint eligi in Priores, aut Abbates, siue Præpositos iuxta cuiuslibet Monasterij titulum, ipsorumq; Vicarios, & Discretos mittendos ad Capitulum generale. Quorum Prælatorum Conuentualium, & Vicariorum electiones, non amplius in Capitulo generali fiant, sed illi, sicut Discreti, in capitulis conuentualibus cuiuslibet Monasterij, cuius Canonici excedent numero sex Canonicorum, modo infrascripto eligantur, videlicet.

Hic tamen non fuit vsu receptum, vt percipitur ex bulla Greg. XIII. cit. in rubr.

Formam d. electionis in Capitulis Cōuentualibus præscribit.

§. 10. Postquam familiæ omnes in Capitulo generali (vt præmittitur) pro quolibet Monasterio dispositæ & ordinatæ, ad locū sibi destinatum statuto tempore peruenerint, antiquior Canonicus in quolibet Monasterio existens, deputet diem & horam ad celebrandum Capitulū, & ad sonum campanellæ conuocari faciat omnes Canonicos habentes vocem actiuam & passiuam. Illisque conuocatis & residentibus, præfatus antiquior Canonicus aduertat an sint omnes præsentes, deinde eos interroget, an eis placeat dies & hora ad futuram electionem. & illis annuentibus, præmissa generali confessione à capitulo recitanda, eos absoluat dicens. Misereatur vestri &c. Et si teneminì aliquo vinculo excommunicationis &c. Et dispenso vobiscum super irregularitate &c. Postea dicatur Hymnus Veni creator Spiritus &c. Kyrie eleison, &c. Pater noster &c. Oratio. Deus, qui corda, &c. Quibus peractis, in conspectu omniū cū duobus alijs de capitulo, qui primitus habitum Religionis susceperunt, ipsum concomitantibus, simulque cum eo residentibus ad mensam decēter præparatam cum capsula, seu vrna, vbi schedulæ suffragiorum poni debent, & papyro, & atramento ad scribendum processum electionis, accedat. Et quoniam vota, seu suffragia iuxta decreta Concilij Tridentini, debent esse secreta, ita quòd eligentium nomina nunquam publicentur, singuli electores schedulas accipiat omnino similes, & vnusquisq; in sua schedula nomen eligendi inscribat, vel dicat, Eligo N. in Priorem: & antiquior Canonicus, & alij duo capitulares prædicti, postquam ipsi schedulas, ordine antiquitatis inter eos seruato, in vrnam seu capsulam demiserint, aliorum schedulas accipiant & in vrnam, seu capsulam præfatam inferant, & inspiciant an schedulæ sint numero pares cū electoribus ibi præsentibus. & si inuenerint esse in maiori, vel in minori numero. quam sint capitulares ibidem præsentes, illas comburant, rursusque ad scrutinium modo pręmisso procedant, donec inuenerint scrutinium esse canonice factum. & tunc legant schedulas, & si electio nomine suffragiorum secuta fuerit, schedulæ etiam comburantur. factaq; electione, antiquior Canonicus, & alij duo scrutatores prędicti publicent electorū nomina, exprimendo numerū suffragiorum quę quisq; habuerit quod faciendum est, licet aliquis non habuerit vota, vel suffragia ad sufficientiam, vt ad secūdum scrutiniū (sicut pręmittitur) deueniri possit. Decretum vero electionis ab illo, qui inter scrutatores primus fuerit, licet electo suum suffragium non contulerit, per hęc verba formetur. Ego N. vice pręsentiū capitularium eligo (F. in Priorem, Vicarium, seu) Discretum nostri Monasterij. quòd si primus scrutator fuerit electus ad aliquod officiū, secundus scrutator ad publicandum scrutiniū, & formandum decretū succedat. completaq; electione, & decreto (vt pręmittitur) formato, scrutatores processum electionis compleāt, atq; sub scribant, subiungendo: Inuenimus quod N. in Priorem, seu Vicarium, aut Discretū nominatus habuit tot suffragia, & ego N. decreta electionē formaui: In quorū fidē manibus nostris subscripsimus, & sigillo Monasterij præfati roborauimus, die vt supra. His peractis, antiquior Canonicus dicat sine cantu Psalmū, Laudate Dominū omnes gentes, cū versu, Saluos fac seruos tuos &c. Et Oratione, Pretende Dñe famulis tuis &c. deinde dicat Adiutorium nostrum &c. & dicto responso ab omnibus; Qui fecit cœlū &c. terminetur capitulū, & scrutiniū, seu processum, ac decretū electionis modo præmisso factum trāsmittitur ad Priorē generalem pro confirmatione obtinēda. qui Prior generalis cum voto Visitatorū, quatenus electio fuerit canonice facta, & personę electę nullā patiātur exceptionē, ipsam electionē confirmare, & approbare debeat. alioquin legitima causa subsistēte mādet ad aliam electionem (vt pręmittitur) deueniri. & idē ser-

uetur

netur, quoties officiũ Prelati conuentualis quouis modo vacare contigerit: & hanc formã & ordinẽ in singulis electionibus. In reliquis vero omnibus, & singulis casibus cõstitutiones, statuta, & cõsuetudines ipsius Cõgregationis inuiolabiliter obseruari volumus, & mandamus, & aliter factæ electiones, nullius sint roboris, vel momenti. Et si quis alias quam vt præmittitur, quouis modo, aut quæsito colore se intromiserit, excommunicationis sententiam ipso facto incurrisse censeatur. Et accepimus, quòd nonnulli Priores, Abbates, seu Præpositi conuentuales dictæ Congregationis, illorumque Vicarij in Capitulo prædicto, præter vel contra dictarum nostrarum literarum formam electi fuerunt, nosq; cupiamus huiusmodi formam inuiolabiliter obseruari, eosdem Priores, Abbates, seu Præpositos, eorumque Vicarios conuentuales in eodem Capitulo electos, & deputatos, ab eorum & cuiusque ipsorum officijs similiter absoluimus, eximimus, & liberamus. volumus tamen quòd singuli eiusdem Congregationis conuentus, vbi adsunt plures quam sex Canonici, cum primum sibi per Priorem Generalem, & Visitatores prædictos iniunctum & ordinatum fuerit, ad nouam electionem Priorum, Abbatum, vel Præpositorum, nec non Vicariorum in vno quoque Monasterio, Abbatia, seu præpositura iuxta prædictum nostrum statutum deueniant, & deuenire debeant: quodque interea Abbates, Priores, seu Præpositi, eorumque Vicarij conuentuales per nos (vt præmittitur) ab eorum officijs absoluti, donec nouæ electiones, & confirmationes Prælatorum conuentualium huiusmodi fiant, eorum officia, vt prius, exerceant ac si ab eis absoluti non fuissent.

Capitulum generale quolibet triẽnio celebrandum est.

Hoc approbat & ampliari non immutari iubet Greg. XIII. & Sixt. V. citati in rubrica.

§. XI. Ex insuper considerantes, quòd prædicta Congregatio pro electione Prioris generalis, Visitatorum, Procuratoris etiam generalis, & alijs huiusmodi peragendis negotijs, Capitulum generale singulo quoque anno maxima cum impensa, & non minore Canonicorum incommodo celebrare soleat, ac propterea magna inde euagandi, & sese dissoluendi Canonicis ipsis occasio præbeatur; cumque Prioris ipsius Generalis, Visitatorum, Procuratoris etiam Generalis, necnon Prelatorum Conuentualium, Vicariorumque prædictorum officia annalia tantum sint, id plerumque vsu venire solet, vt Prior ipse generalis, & Visitatores vix omnia ipsius Congregationis Monasteria, & loca, prout eorum officio incumbit, visitare, & operam suam illis pro re nata impendere, Procurator vero generalis similiter officij sui munus agnoscere, negotia, & causas Congregationis pertractãdas percipere, vsum Curiæ Romanæ apprehendere, atque alia ad officium suum spectantia prouidere; Prælati autem conuentuales, eorumque Vicarij, & ministri Monasteriorum & locorum, Curiæ, & regimini suo commissorum statum intelligere, res, & bona agnoscere, consuetudines percipere, negotia obire, vix tam breui temporis spatio possint, qum etiam quando rerum, & personarum vel Congregationis, aut Monasteriorum, & locorum aliquam, vel mediocrem notitiam, & cognitionem habere incipiunt, tum maxime temporis exclusi angustia eorum officia dimittere, negotia tam spiritualia quam temporalia aut, intacta aut certe inchoata, atque interrupta nouis successoribus relinquere cogantur; Volentes igitur desuper opportunum adhibere remedium ac vt electiones Prelatorum, & Ministrorum ipsius Congregationis canonice, rite, & recte fiant, quod de cætero eiusdem Congregationis Capitulum generale quolibet triennio tantum celebretur, vbi Prior Generalis, Visitatores, & Procurator Generalis eligantur, & cetera eiusdem Congregationis negotia iuxta infrascriptum nostrum statutum, & ipsius Congregationis regularia instituta pertractentur & disponantur.

Dieta autem quolibet anno.

§. 12. Quodq; quolibet anno Prior Generalis, & Visitatores, vna cum tribus alijs ex maioribus prælatis conuentualibus ipsius Congregationis eiusdem Prioris Generalis arbitrio eligendis, die ad id statuta in aliquo loco commodo ad tractandum negotia Congregationis iuxta eorum exigentiam conueniant, significando prius omnibus & singulis Prælatis conuentualibus diem, & locum, ita vt si aliquis ipsorum haberet aliquid in huiusmodi Congregatione proponendum, commode vel ipsemet personaliter ad prædictum locum accedere, vel per nuntium, aut Epistolam ea de re Priorem Generalem, & alios prædictos certiores reddere, ipsosque consulere possit.

Generalis, Visitatorum, & Procuratoris officia trienio explentur, Aliorum vero bienio.

Cõfirmat hoc idem Greg. XIII. cit. in rubr. vbi etiã omnia officia ad triennium extendit, & etiam Six. V. ibidem citatus.

§. 13. Necnon quod Prioris Generalis, Visitatorum, Procuratoris etiam Generalis in posterum triennalia, Prælatorum vero conuentualium officia biennalia sint, & esse censeantur. ita tamen vt hac vice Prior Generalis, Visitatores, & Procurator etiam Generalis (vt præmittitur) per nos deputati, vsque ad Capitulum generale de anno futuro millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, dominica tertia post festum resurrectionis Domini nostri IESV Christi, in loco opportuno iuxta prædicta regularia instituta celebrandum, Prælati vero conuentuales iuxta premissum nostrum statutum iam electi, & postmodum eligendi vsque ad nouam electionem, & confirmationem in capitulis Conuentualibus de anno M. D. LXXIII. tempore congruo celebrandis faciendas, eorum officijs fungi possint, & valeãt, atque omnino fungantur. Et si deinceps perpetuis futuris temporibus Capitulum generale de triennio in triennium celebretur, ac Prior Generalis, Visitatores, & Procurator etiam generalis per triennium, Prelati vero conuentuales ipsius Congregationis per biennium eorum officia, cum honoribus, oneribus, facultatibus, & iurisdictionibus solitis, & consuetis, prout antea cum annalia erant, exerceant, & exercere possint, ac valeant.

Et si interim vacat, prouideatur vt hic.

Hoc non seruari circumfertur. Ideo vide constit. Sixt. V. mox indicatam.

§. 14. Quodque si triennio, vel biennio huiusmodi durantibus, Prioris Generalis, Visitatorum, Procuratoris etiam generalis, aut Prælatorum, seu Vicariorum conuentualium prefatorum, vel alicuius eorum officia per priuationem dimissionem, vel obitum, aut alio quouis modo vacarent, Prælati conuentuales iuxta suprascriptum statutum, Prior vero generalis, Visitatores, & Procurator etiam generalis præfati, iuxta dictę Congregationis regularia instituta eligantur, & eligi debeant.

Administratio bonorum temporalium prescribitur.

Id approbat Sixt. V. mox cit.

§. 15. Ac vt res, & bona temporalia Congregationis predictę, ipsiusque Monasteriorum, & locorum huiusmodi, non solum conseruentur, verum etiam augeantur, quòd in vnoquoque conuentu tres probi Canonici per Prælatum conuentualem eligendi constituantur, quorum vnus Depositarius, alter Procurator, reliquus Oeconomus existat, ita vt Procurator pecunias omnes Monasterij capiat, easque deinceps Depositario tradat, & asseruandas committat. Depositarius vero illas in ęrarium, siue arcam, ad hoc destinatam reponat, & Oeconomo, vbi opus fuerit, de expresso Prelati mandato prebeat. Oeconomus autem acceptas (vt prefertur) pecunias pro communibus Monasterij vsibus, ac necessitatibus, & prout Prelatus iusserit, fideliter eroget, ac expendat. Dictaque arca duabus sit clauibus munita, quarum altera penes Prelatum, altera vero penes Depositarium custodiatur. arca vero vbi tutus apud Depositarium locus non existat, apud Prelatum tutiore in loco statuatur, & quam diligentissime asseruetur. prefatique Procurator, Depositarius, & Oeconomus vno quoque mense collatis inuicem ratiocinijs Prelato, astantibus duobus alijs Monasterij discretis Canonicis, eligendis ab ipso Prelato, rationem pro suo quisque officio accurate reddere teneantur sub pœna illis Prelati arbitrio imponenda ipsis vero Prelatis priuationis officij sui, si id facere neglexerint, hac in perpetuum valitura lege statuimus, & ordinamus, irritum & inane decernentes quicquid secus à quoquam quouis modo scienter, vel ignoranter attentari contigerit.

Contrarijs derogatur.

§. 16. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictę Congregationis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis eidem Congregationi, illiusque superioribus, & personis in contrarium quomodolibet concessis, innouatis, & approbatis, quibus omnibus, & singulis, illorum tenores, etiam si de illis specialis specifica, ac de verbo ad verbum mentio habenda esset, presentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter,

cialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Dat. Pontif. An. 6. die 6. Decembris.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 7. Decembris 1571. Pontific. Nostri Anno 6.

CXLII.

Turcæ, qui in bello contra eos peracto, captiui sunt effecti, durante bello non dimittantur, neque distrahantur.

Adiuuantibus hoc bellum indulgentias elargitus est hic Pont. infra in const. 145. Cum nos. Deoq; auxiliante, victoriam Christiani reportarunt die 7. Octobris 1571. Ideo sub illa die, quotannis celebratur festum S. Mariæ de Victoria, sub inuocatione Rosarij, vt videre est, infra in constit. 11. Greg. XIII. Monet.

Christianis autem apud Turcas in captiuitate repertis, hic Pontifex libertatem concessit infra in Constit. 149. Licet omnibus.

Edita An. D. 1571.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Hic Pont. cũ Rege Hispaniarum & Reipub. Venet. eorum bellum fecit contra Turcas & Victoriam reportarunt & ex classe Turcarum captiui multi effecti sunt.

POstquam nuper inter nos, & Sedem Apostolicam, ac charissimum in Christo filium nostrum Philippum Hispaniarum Regem Catholicum, necnõ dilectum filiũ nobilẽ virum Aloysium Mocenicum Venet. Ducem, & eius Reipub. dominium, inito fœdere, & classe communibus viribus comparata, dilecto filio nobili viro Io. ab Austria, eius generali Præfecto, & ductori, commissum fuit prælium omni posteritati commorandum, initio illud quidem quatenus poteramus nobis ab humanis viribus polliceri periculosissimum, ipso autem exitu fœlicissimum, hostibus maximam partem cæsis, fugatis, reliquis captiuis factis, (causam nimirum suam Domino Deo nostro iuuante, proque suo Israele pugnante,) perlatum fuit ad nos plerosque Christianorum, partim captiuos illos sibi ipsis retinuisse, partim vendidisse, alios donasse, nonnullos etiam pacta pecunia in spem redemptionis adduxisse.

Ipse modo Pont. ex causa hic relata.

§. 1. Quod sane grauiter, vt debuimus, accepimus, ab ipsa enim Superiorum temporum experientia edocti sumus, quanto semper hæc cum Christianorum damna facta fuerint; pleroique enim ipsorum captiuorum esse nauigandi peritissimos, ad classem adornandam, instruẽdam, ducendam, propter multam Maris tempestatum orarumque peritiam, atque ad bellandum vtilissimos, & si vnquam alias, certe hoc tempore cæteris suis similibus cæsis esse hostibus pernecessarios, ex quorum missione, vt magna decessio, cum etiam ab omni ratione, & iure belli alienissimum sit, vt ipso bello durante mittantur illi qui possunt aliquando ipsis mittentibus bellum instaurare, & contra eos venire.

Prohibet captiuos huiusmodi relaxari durante bello.

§. 2. Quod quidem malum tametsi dilectum filium nobilem virum Ioannem ab Austria pro eius singulari prudentia præuidisse, eique prouidisse non dubitamus, tamen, vt ad eius cautionem Apostolicæ etiam auctoritatis robur accedat, præcipimus, & mandamus omnibus, & singulis quocunque sint gradu, conditione, statu, nomine, honore, apud quos captiui aliqui ex classe Turcarum, vel nunc sunt, vel in posterum erunt, siue ipsi eos receperint, siue ab alijs emptione, donatione, permutatione, vel alia quacunque ratione acceperint, ne illos hoc fœdere, & bello durante, quocunque nomine, ratione, colore, mittere, alienare, liberare, fugere, atque abire permittere audeant, sed eos debeant omni cura, & diligentia custodire, & eorum numerum, nomina, patriam, parentes, ætatem, dignitatem, siue conditionem, & alias si quæ extant magis certæ, & particulares demonstrationes, nobis, aut nostris Nuncijs si ibi præsentes fuerint, si vero absentes, ipsarum Ciuitatum, & locorum in quibus dictos captiuos habentes reperiuntur, Rectoribus, Gubernatoribus, Iudicibus, Locatenentibus, aut alio nomine nuncupatis, in ipsa vero classe existentes, nostris aut nostrorum fœderatorum ductoribus, præfectis, Iudicibus, quam primum à publicatione præsentium indicare. Illi autem quibus captiui prædicti fuerint indicati, debeant similiter eorum numerum, & cæteras omnes circunstantias supradictas, prout eas acceperint, nobis quanto citius significare.

§. 3. Si quis vero ex prædictis contrauenerint, eos excommunicationis maioris latæ sententiæ, à qua, nisi à nobis, ac successoribus nostris Canonice intrantibus absolui nequeant, necnon amissionis omnium, & singulorum feudorum, dominiorum, & aliorum quorumcunque bonorum, tam mobilium quam immobilium, quo ad eos qui Ecclesiasticæ iurisdictionis fuerint, nobis, & Fisco nostro, qui vero aliarum ditionum suæ cuiusque ditionis Fisco applicandorum, & læsæ etiam Maiestatis criminis pœnas eo ipso incurrisse declaramus, sperantes etiam quod dicti nostri fœderati huiusmodi nostrum præceptum in suis quisque locis inuiolabiliter obseruari curabunt.

Et contrauenientibus pœnas hic descriptas imponit.

§. 4. Et propterea omnibus, & singulis locorum Ordinarijs, illorumque Vicarijs in spiritualibus generalibus, ac Gubernatoribus, Iudicibus, Locatenentibus, Barisellis, & alijs executoribus quarumcunque Ciuitatum, Oppidorum, Terrarum, & locorum contra præcepti, & mandati nostri huiusmodi transgressores ad executionem pœnarum prædictarum irremissibiliter, etiam executiue, & sine figura iudicij, ac absque alio à nobis vel confœderatis nostris expectato mandato procedendi, plenam, & liberam licentiam, auctoritatem, & facultatem concedimus, & impartimur.

Executorum deputatio, & facultates.

§. 5. Volumus autem vt præsentis nostri Motus proprij sola signatura sufficiat, & vbiq; fidem faciat, in iudicio & extra, quacunque regula, seu constitutione Apostolica contraria non obstante.

Sola signatura sufficit.

§. 6. Quodque illius exempla, etiam impressa edantur, eaque Notarij publici manu, & cuiuscunque Curiæ Ecclesiasticæ, aut Prælati sigillo obsignata, eandem prorsus fidem vbique faciant, quam ipse præsens Motus proprius faceret si esset exhibitus vel ostensus.

Exemplorum Fides.

§. 7. Non obstantibus quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutis, & consuetudinibus, etiam confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ac etiam legibus, etiam Castrensibus, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis Communitatibus, Vniuersitatibus, alijsque particularibus personis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio, &c. & alias quomodolibet concessis, quibus omnibus & singulis, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Clausulæ derogatoriæ.

Fiat Motu proprio M.

Datum Romę, apud Sanctum Petrum, duodecimo Cal. Ianuarij, Anno sexto.

Dat. P. An. 6. 21. Decemb.

Anno à Natiuitate Domini 1571. indict. 14. die vero 22. Decembris, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno sexto, supradictæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt in valuis Principis Apostolorum de Vrbe, necnon in valuis Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, vt moris est, per nos Camillum Cherubinum, & Ioannem Sprengerium prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

Publicatio.

CXLIII.

Approbatio Congregationis Fratrum Ioannis Dei nuncupatæ, ad regimen Hospitalium pro curandis pauperibus infirmis nuper institutæ, sub Ordinariorum correctione, & regula S. Augustini.

Reformauit istam Congregationem Clem. VIII. infra in constitut. 44. Romani. Et quo ad Sacerdotes nouam dispositionem edidit Paulus Quintus, in eius constitut. 36. Inter.

PIVS

Edita An. D. 1572.

P I V S E P I S C O P V S, *Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Procemium.

LIcet ex debito summi Pontificatus officij nobis desuper iniuncti, circa piorum locorum quorumlibet profectus, nos deceat intentos existere, hospitalium tamen ac in eis degentium pro tempore miserabilium personarum commodo, vtilitati, & subuentioni, tãto nos potioribus studijs insistere conuenit, quanto ipsorum miserabili conditione pensata, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Hospitalia quædam in Hispanijs erecta sub inuocatione Ioannis Dei, pro infirmorum pauperum curatione. Et circa eleemosynarũ collectionẽ impedimentũ præstabatur, Fratribus ipsa Hospitalia regentibus.

§. 1. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filij Roderici Seguenza moderni confratris Maioris nuncupati, Hospitalis Ioannis Dei nuncupati Ciuitatis Granaten. petitio continebat, quod licet in dicto Hospitali ipsius Ciuitatis, in qua adest Cancellaria Regia, & ad eam maximus extraneorum numerus pro suis negocijs ibidẽ pertractandis affluere solet, & vnus Maior nuncupatus, & alij decem, vel octo confratres dicto confratri Maiori nuncupato, obedientiam præstantes reperiantur, qui in eleemosynis pro ipso Hospitali, in quo diuersi CHRISTI pauperes, vtpote incurabiles, senes, mente capti, & membris impotentes, ad numerum quadringentorum, & vltra ascendentes, continue suis infirmitatibus curantur, & aluntur, & pro quorum curatione & alimento, summam sexdecimmillium ducatorum & vltra, ex eleemosynis à pijs Christifidelibus ipsis confratribus erogari solitis prouenientem, singulis annis exponitur quæritandis, ipsisq. CHRISTI pauperibus gubernandis sua charitate impendant opera, & in eodem Hospitali dictorum CHRISTI pauperum numerus, propter bellum superiori anno in Regno Granaten. contra Mauros gestum, admodum auctus existat, & eleemosynæ minus frequẽter quam antea hodie fieri soleant, ipsique confratres maximo cum labore, & pro eorum cœpto opere minime retardentur, sed maximo cum feruore opus ipsum adeo laudabile assidue prosequantur. Nihilominus hominum malitia crescente, nonnulli laici, auaritia ducti, Deique timore postposito, habitu Capotto nuncupato panni vulgariter Laval in illis partibus nuncupati, quo ipsi confratres indui solent accepto, sub falso nomine, tam dicti quam Ciuitatis Corduben. necnon de Madrid Toletan. ac de Lucerna Oppidorum Corduben. respectiue diœcesibus Hospitalium, ad instar dicti Hospitalis Granaten. fundatorum, & in quibus similia charitatis opera, quæ à Confratribus dicti Hospitalis Granaten. exerceri solent, eleemosynas quæritare, illasq. in prauos & damnabiles eorum vsus conuertere ausi sunt, in maximum pauperũ Christifidelium in eisdem Hospitalibus pro tempore existentium necessariæ subuentionis detrimentum.

Supplicant ... pro opportuna prouisione.

§. 2. Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat, dictus Rodericus ad præmissa à medio facilius tollenda, sibi, alijsq. tam Granaten. quam Corduben. & de Lucerna Oppidorum huiusmodi Hospitalium, aliorumque ad illorum instar de cætero erigendorum confratribus, nunc & pro tempore existentibus, scapularium eiusdem panni Laval nuncupati superueste, seu capotto per eos gestari solito, ad genua, vsque, vt ipsi ab omnibus Christifidelibus eis eleemosynas pro præmissis porrigendas, ab alijs ex eorum confratribus non existentibus, & sub falso nomine dictorum Hospitalium, vel alicuius eorum eleemosynas dolose & malitiose petentibus, facilius internosci valeant, deferendi, necnon in quolibet eorundem Hospitalium, & aliorum ad eorum instar erigendorum, inter eos confratrem vnum Sacerdotem similem habitum & scapularium qui missas, aliaq. diuina officia ibidem celebrare, necnon sacramenta ecclesiastica, tam ipsis confratribus, quam CHRISTI pauperibus eisdem Hospitalibus pro tempore existentibus ministrare, illosq. in Dei mandatis pie obseruandis instruere & confortare debeat, habendi & retinendi, necnon eleemosynas pro eorundem Hospitalium Christi pauperum subuentione, non solum in Ciuitatibus & Oppidis, in quibus Hospitalia ipsa consistunt, verum & etiã in toto districtu, diœcesi, & prouincia earum, de loci Ordinarij licentia, petendi & recipiendi licentiam & facultatem impetrari summopere desideret, nobis humiliter supplicari fecit, quatenus pio desiderio, ac dictorum Hospitalium, & Christi pauperum in eis, nunc & pro tempore existentium statui consulere, aliasq. in præmissis opportune prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideo Pôt. eisdẽ Confratrib. (dummodo sub regula S. Augustini viuant) concedit habitũ & facultatẽ colligendi eleemosynas pro Hospitalibus infirmorum.

Ad hæc vide etiã const. 44 Clẽ. viij Romani.

§. 3. Nos qui Christi pauperum consolationem & subuentionem sinceris desideramus affectibus, volentes Rodericum ac Confratres, in tam pio & laudabili proposito confouere, necnon eundem Rodericum à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, eidem Roderico, ac omnibus & singulis alijs dictorum Hospitalium, nunc & pro tempore existentib. confratribus, dummodo sub regula Sancti Augustini viuant, vt super eorum veste seu capotto per eos gestari solito, scapularium ad genua vsque eiusdem panni Laval nuncupati, continue deferre, necnon sacerdotem vnum in quolibet eorum Hospitalium, qui confrater existat, similemq. habitum eiusdem panni, maiorem tamen & latiorem, ac dignitate sacerdotali decentiorem, loci Ordinarij arbitrio pro prima vice designandum deferat, habere possit, necnon eleemosynas pro præfatis Hospitalibus, eorumq. Christi pauperibus, tam in Ciuitatibus, & Oppidis, in quibus ipsa Hospitalia, vt præfertur consistunt, quam totis eorum districtibus, diœcesib. & prouincijs ab omnibus Christi fidelibus petere & recipere, illasq. in dictorum Hospitalium, & eorum Christi pauperum vsus & subuentiones, conuertere libere & licite possint & valeant, licentiam & facultatem Apostolica auctoritate tenore præsentium, perpetuo concedimus & elargimur.

Ordinariorũ iurisdictioni, & correctioni supponit.

Hoc habes etiã in d. const. Clem. 8.

§. 4. Necnon tam ipsum Sacerdotem, quam Maiorẽ nuncupatum, & alios confratres huiusmodi sub loci Ordinarij iurisdictione, correctione, visitatione, & obedientia, etiam perpetuo supponimus & subijcimus, ipsosque Maiorem, & alios confratres de eleemosynarum huiusmodi administratione singulis annis, in tempore eidem Ordinario bene viso, legale computum eidem Ordinario loci tantum, & nulli alteri reddere debere.

Habitum dimittere prohibet.

Declarat Clem. viij. in d. eius const.

§. 5. Necnon quod prædicti moderni & pro tempore existentes eorundem Hospitalium confratres, postquam habitum prædictum susceperint, illum dimittere, minusue eum alicui exhibere, nisi de consensu omnium aliorum Confratrum Hospitalis, in quo habitum ipsum exhiberi contigerit, sub maioris excommunicationis latæ sententiæ ipso facto incurrenda pœna, audeant vel præsumant, perpetuo statuimus & ordinamus.

Ordinarijs etiã de Hospitalium regimine, rationem reddendã esse præcipit.

§. 6. Necnon omnibus & singulis personis cuiuscunque status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, præterquam locorum Ordinariis, ne quouis prætextu, in regimine, gubernio, aut administratione eorundem Hospitalium, aut aliorum ad ipsorum instar erigendorum, sub dicta pœna per contrauenientes, similiter ipso facto incurrenda, quomodolibet se intromittere audeant seu præsumant districtius inhibemus. Decernentes Maiorem nuncupatum, & alios Hospitalium huiusmodi, nunc & pro tempore existentes confratres super libera administratione, gubernio, & regimine dictorum Hospitalium, à quibusuis personis cuiuscunque status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, etiam sub prætextu illorum, in toto vel parte fabricationum, etiam ex quocunque pio legato, vel alias quomodolibet factorum molestari, perturbari, vexari, aut inquietari nullatenus posse.

Clausulas præseruatiuas, & constitutioni apponit.

§. 7. Præsentesq. litteras nullo vnquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, vel inualidari, aut in ius vel controuersiam quacunque ratione vel causa vocari, aut ad terminos iuris reduci, vel quoduis aliud iuris, seu gratiæ remedium, contra illa impetrari posse, causamq. vel causas propter quas præsentes ipsæ à nobis emanarunt coram loci Ordinario, aut

quocunque alio Iudice, etiam delegato, ac facultate quacunque fungente, verificare non debere, nec ob id viribus carere, aut per obreptionem obtentas, nec minus dictum Rodericum ad verificandum præmissa teneri, mi nusq. sub quibuscunque similium vel dissimilium gratiarum, tam per nos, quam Romanos Pontifices successores nostros quomodolibet, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq. & alijs decretis pro tempore factis quorumcunque tenorum existant includi, sed illis non obstantibus in suis robore vigere, & efficacia persistere, & quoties illæ emanabunt toties in pristinum et validissimum statum restitutas, & plenarie reintegratas, & sub dat. per dictum Rodericum, & pro tempore existentem, Maiorem nuncupatum confratrem dicti Hospitalis Granaten. eligenda, de nouo concessas esse, & ita incommutabilis voluntatis & intentionis nostræ esse. Sicq. per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quauis alia iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores deputat.

§ 8. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Granaten. ac Amerin. & Corduben. Episcopis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum, per se vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dicti Roderici, seu Maioris nuncupati pro tempore existentis ipsius Hospitalis Granaten. Confratres fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisq. in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra prædicta, Rodericum, & pro tempore existentem Maiorem nuncupatum, aliosq. Confratres prædictos, præmissis omnibus & singulis, iuxta præsentium continentiam & tenorem pacifice frui & gaudere, non permittentes eos, seu eorũ quemlibet, à quoquam quomodolibet indebite molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis non parentes, per censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris remedia, appellatione postposita compescendo. ac legitimis super his habendis seruatis processibus, illos censuras & pœnas ipsas incurrisse declarando, necnon eas etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Contrarijs omnibus derogat.

§. 9. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papæ Octaui prædecessoris nostri de vna, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo quis vigore præsentium, vltra tres dietas ad iudicium non trahatur, ac aliis quibusuis Apostolicis, necnon in prouincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus, ac statutis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis Ordinibus & locis, illorumq. superioribus ac personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, in contrarium forsan quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis; quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica & expressa mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, eisdem præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

D.P. An. 6. 1. Ianuarij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ 1572. Calen. Ianuarii, Pontificatus nostri Anno sexto.

CXLIV.

Iurisdictio & facultates S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, Protectoris & Iudicis causarum Confraternitatis Annunciationis Beatæ MARIAE Virginis, in Ecclesia supra Mineruam de Vrbe dudum institutæ, ad miserabilibus puellis dotes elargiendas, pupillosque & egenos subleuandos.

Quo ad Confraternitatis Indulgentias attende in Sanctiss. D. N. Pauli V. const. mox edenda, quam iam vidi firmatam sub die 6. Augusti 1608.

PIVS PAPA V.

Motu proprio &c.

Edita An. D.

Causa huius const.

CVm sicut accepimus, Confraternitas, seu Societas sub inuocatione Annunciationis Beatæ MARIAE Virginis, in Ecclesia domus eiusdem B. MARIAE supra Mineruam de Vrbe, eiusq. Priores, Custodes, Officiales & Confratres, ob lites, quæstiones, controuersias ciuiles, criminales, prophanas, spirituales, meras & mixtas infra Confraternitatem seu Societatem, eiusque Priores, Administratores, Gubernatores, ac deputatos huiusmodi, per diuersa Vrbis Tribunalia litigare, occasione locationum, censuum, donationum, hæreditatum, legatorum, dotium, & diuersarum aliarum rerum eiusdem, tam agendo quam defendendo pro ipsius Confraternitatis seu Societatis iuribus defendendis, iugiter implicita existat, ex quo sæpissime quamplurima damna & interesse patiatur, ac impensa litis valorem rei, de qua ex tempore agitur, sæpenumero exuperet.

Confraternitatis piorum operum enarratio.

§. 1. Nos Confraternitatem seu Societatem prædictã, in qua piissima charitatis & misericordiæ opera, tam pauperibus & miserabilibus puellis annuatim dotes elargiendo, quam aliis pupillis, viduis, & egenis subleuandis, Missisq. & alis diuinis officiis in sua Cappella ibi fundata dietim celebrandis, in diuini numinis obsequium, Sanctæq. Matris Ecclesiæ exaltationem exercere noscũtur, quantum cum Deo possumus subleuare volentes.

Iurisdictio Iudicis d. Confraternitatis cognoscendi oēs eius causas, cum facultate.

§. 2. Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Venerabili fratri nostro Alexandro Episcopo Tusculano Cardinali de Farnesio nuncupato, S. R. E. Vicecancellario, nunc & pro tempore Confraternitatis seu Societatis huiusmodi existenti Protectori, omnes & singulas causas, quæstiones, lites, & controuersias, inter dictam Confraternitatem seu Societatem, siue eiusdem dilectos filios Priores, Custodes, Officiales, & Ministros, & quascunque alias personas cuiuscunque gradus, ordinis, dignitatis, conditionis, & præeminentiæ existentes, etiam Cardinalatus dignitate fulgentes, Vniuersitates, Societates, Congregationes, Monasteria, aut alia loca pia huiusmodi, etiam si coram S. R. E. Camerario, Clericis, & Præsidentib. Cameræ Apostolicæ, & eiusdem Cameræ causarum Auditore generali, necnon Vicario, Gubernatore, ac Senatore Vrbis prædictæ, illorumq. Locatenentibus, Collateralibus, & Iudicib., ac dictæ Vrbis causarum appellationum Capitaneo, & sacri Palatii etiam causarum Auditoribus, & eiusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, alijsq. Iudicibus Ordinarijs seu delegatis hucusque motas, pendentes, & quomodolibet mouendas, de & super quibuscunque location. vendition. legatis, fideicommissis, testamentis, hæreditatibus, ac illarum discussionibus, atque quorumcunque iurium & actionum cessionibus, alijsq. inter viuos contractibus, etiam vigore obligationis in forma Cameræ, executionibus, reuocationibus, bonis, rebusq., iuribus & actionibus, ad Cõfraternitatem seu Societatem præfatam, eiusq. Priores, Custodes, Gubernatores, Administratores, Officiales, & deputatos Ministros, eorumq. litis consortes, tam coniunctim quam diuisim, ac tam passiue quam actiue concernentibus, spectantibus, & pertinentibus, ad Confraternitatem, seu Societatem ipsam, in quacunque instantia, quorum omnium & singulorum statum & merita, necnon iudicum & collitigantium nomina & cognomina, ac qualitates, cæteraq. etiam de necessitate expri-

men-

menda, pro expressis habentes, in statu, & terminis, in quibus nunc reperiuntur, harum serie ad nos aduocantes, illasq. omnes & singulas, motas & pendentes, ac quam & quas Confraternitas seu Societas, Priores, Gubernatores, Officiales, Administratores, & deputati, necnon pauperes puellæ, ac pupilli, & viduæ ibi degentes, ac illæ quæ nuptui traditæ sunt, & pro tempore fuerint, habere volent, contra easdem personas, vniuersitates, Monasteria, & alia huiusmodi pia loca, pro rebus, bonis, hereditatibus, iuribus, actionibus, & dotibus huiusmodi, nunc & pro tempore Confraternitatis seu Societatis prædictorum existenti Protectori, vna cum illarum emergẽtibus, dependentibus, incidentibus, annexis & connexis, summarie, simpliciter, & de plano, & sola facti veritate inspecta, ac sine strepitu & figura iudicij, per se ipsum, seu alios à se deputan. in quacunque instantia, vsque ad finem audien. cognoscen. & fine debito terminan. auctoritate Apostolica tenore præsentium committimus & mandamus. Ipsumq. Protectorem nunc & pro tempore existen. in dictis causis motis penden. ac in futurum mouendis, in Iudicem ordinarium, cum facultate easdem causas, in quacunque instantia, vsque ad finem, per se ipsum, seu alium vel alios eius Auditores, illas cognoscen. & deciden. & terminan. & alijs facultatibus prædictis facimus, constituimus, & deputamus.

In curia & extra citandi & inhibendi. §.3. Necnon cum potestate citandi & inhibẽdi, quos, quibus, & quoties opus fuerit, in curia & extra eam, etiam si per edictum publicum, constito etiam summarie, de non tuto accessu, eisdemq. ac quibusuis alijs eiusdem Vrbis Iudicibus ac personis, tam ecclesiasticis quam secularibus, quibus & quoties opus fuerit, etiam sub sententijs, censuris & pœnis ecclesiasticis & pecuniarijs, quibus sibi, seu ab eo pro tempore deputando Auditori, videbitur inhiben.

Inobedientes coercendi. §.4. Et in euentum non paritionis contra inobedientes contumaces & rebelles, ad declarationem incursus censurarum & pœnarum huiusmodi, illarumq. aggrauationes, & reaggrauationes, ac alias iuxta morem et stylum curiarum Vrbis in similibus seruari solitum, & prout sibi videbitur procedendi.

Sententias suas exequendi &c. §.5. Sententiasq. suas debitæ executioni demandandi, siue demandari faciendi, auxiliumq. brachij secularis ad hoc si opus fuerit inuocandi, omniaq. alia & singula, in præmissis, & circa ea, quomodolibet necessaria & opportuna facien. geren. & exequen.

Singulis diebus & horis procedendi. §.6. Ac in omnibus & singulis causis prædictis ad dictam Confraternitatem seu Societatem, vt præmittitur, spectan. singulis diebus & horis, feriatis, non feriatis, præterquam in honorem Dei, etiam tempore feriarum, ob necessitatem hominum indictarum seu indicendarum procedere.

Notarium deputandi. §.7. Ac quẽcunque notarium sibi beneuisum, in causis huiusmodi deputan.

Per quoscunque Mandatarios & executores citandi & exequendi. §.8. Volumus etiam, quod citationes, monitiones, & intimationes, quæ in dictis causis fieri oportuerit, etiam per curiæ Capitolij, & quoscunque alios Mandatarios fieri possint. Et quicunque executores Vrbis possint et debeant effectualiter executioni demandare omnes & singulas sententias, decreta, & mandata præfati Cardinalis Protectoris, siue ab eo deputatorum. quæ non obstantẽ regula Cancellariæ sub eius paruo sigillo expediri possint.

Priuatiue quo ad alios Iudices. §.9. Ac insuper Confraternitatem seu Societatem prædictam, eiusq. Priores, Administratores, Gubernatores, & deputatas huiusmodi, ex nunc deinceps occasione præmissorum, alibi quam coram præfato Cardinali Protectore conuenire, aut ad alios conuenien. constringi non posse; ac processus, sententias, & decreta, per alium seu alios, tam ordinarios quam delegatos Iudices, in causis prædictis quomodolibet pro tempore formatos, lat. & fact. cum inde secutis quibuscunque, nulla, irrita, & inania, nulliusque roboris vel momenti fore.

Clausulę præseruatiuæ. §.10. Præsenteq. cedulam sub quibusuis reuocationibus, suspensionibus & exemptionibus, limitationibus, seu reuocationibus, similium vel dissimilium concessionum & gratiarum, etiam per nos & successores nostros Romanos Pontifices, & Sedem prædictam, vel eius Legatos, etiam per regulas Cancellariæ Apostolicæ pro tẽpore factas, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis penitus & omnino exceptas, & quoties illæ emanabunt, præsentem cedulam in pristinum robur restitutam esse, & censeri debere, nec eidem cedulæ, per quascunque litteras, & quasuis clausulas generales vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, irritantiaq. & alia decreta, sub quacunque verborum expressione continentes, derogari posse, etiam si illi, vllo vnquam tempore, ex aliqua, etiam quantumuis necessaria & vrgenti causa derogari contingat, nisi tenor cedulæ de verbo ad verbum, nihil penitus omisso insertus, & huiusmodi derogatio per trinas distinctas litteras eundem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus, Administratoribus, Prioribus, Gubernatoribus, Deputatis, & Confratribus huiusmodi, omnibus & singulis legitime intimata & insinuata fuerit, eorumque expressus ad id accesserit assensus, derogationem huiusmodi nemini suffragari, & nullius esse roboris vel valoris.

Clausula sublata. §.11. Et sic per quoscunque Iudices, quauis auctoritate fungentes, etiam præfatæ Ecclesiæ Cardinales, & causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata &c. ac irritum &c. iudicari & diffiniri debere.

Clausulæ derogatoriæ. §.12. Non obstan. fel. recordationis Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas ali uis vigore præsentium ad iudicium non trahatur, alijsque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac Hospitalium, Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum quorumcunque piorum locorum & Ordinum iuramento roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoq; indultis, conseruatorijs, exemptionibus, & litteris Apostolicis eisdem, ac dilectis filijs Populo Romano, necnon Iudicibus, Curijs, & Tribunalibus, eorumq. personis per quoscunque etiam Romanos Pontifices prædecessores nostros, & nos ac dictam Sedem, etiam motu & scientia similibus, concessis, approbatis, & innouatis, etiam disponentibus quod causæ huiusmodi, ad forum, seu Curiam Capitolij reassumi debeant. quibus omnibus & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, alias, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. aut si prædictis, vel quibusuis alijs, communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra, vel vltra certa loca, Curias, & Tribunalia, ad iudicium trahi non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet alijs priuilegijs, & indultis Apostolicis, generalibus vel specialibus, quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, aut totaliter non inserta iurisdictionis ipsius Protectoris explicatio impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumcunque totis tenoribus specialis, specifica & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mẽtio seu quæuis alia expressio habenda sit in præsentibus litteris mentio specialis.

Sola signatura sufficit. §.13. Volumus autem præsentium solam signaturam sufficere, & vbique fidem facere, in iudicio & extra, regula contraria non obstante.

Transumptorum fides. §.14. Et earundem transumptis etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, & sigillo Protectoris seu Confraternitatis, seu Societatis huiusmodi munitis, eandem prorsus fidem adhiberi, quæ adhiberetur præsentibus manu nostra subscriptis, ac etiam litteras ad partem expediri posse.

PP. subscrip. Placet Motu proprio. M.

Prohi-

CXLV.

Prohibitio deferendi pugiones, cultellos, & aliud genus armorũ breuioris mensuræ trium palmorum, in Statu Ecclesiastico.

Edita A. D. 1572.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Exordium.

CVm vices eius licet immeriti geramus in terris, qui de cœlo ad ima descendens, pro salute humani generis seipsum ad crucis patibulum obtulit, omni quo possumus studio inuigilare debemus, vt omnis prorsus occasio homicidia tanquam in eiusdem humani generis perniciem tendentia committendi, quantum in nobis est, submoueatur.

Pius 4. prohibuit delationẽ & retẽtionẽ Archibusettorũ breuioris mensuræ duorũ palmorum, vt in eius cõst. 49. Cum ex s. f. 64.

§.1. Et quia experientia cognouimus quamplura ex armis breuioribus, quæ occulto deferri possint, & ad necem inferendam aptiora, & fere ineuitabilia esse videntur, in dies committi & perpetrari, inhærentes vestigijs fel. mem. Pij Papæ Quarti prædecessoris nostri, qui volens proditorium, & abominabile, & detestandum armorum genus huiusmodi penitus & omnino destruere, & ab Alma Vrbe, alijsq. terris status nostri ecclesiastici in totum eliminare, Motu suo proprio, & in perpetuum valitura constitutione santiuit, nemini cuiuscunque dignitatis, gradus, ordinis, conditionis, aut præeminentiæ licere tormenta ignea archibusetta vulgariter nuncupata breuioris mensuræ duorum palmorum, modo & forma & sub grauissimis pœnis etiam quę pro crimine lęsæ maiestatis à iure inflictæ sunt, & prout latius in dicta constitutione edita pridie nonas Martij, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo primo, quam & eius totum tenorem hic pro inserto haberi volumus, continetur.

Hic Pont. extedit eãdem const. ad pugiones cultellos &c. breuiores mẽsura trium palmorũ, & easdẽ pœnas imponit.

§.2. Nos propterea attendentes, quod eadem ratio militat etiam in alijs armis, veluti pugionibus, & alijs armorum generibus, quæ occulte deferri possunt, cupientes quod metu eiusdem pœnæ à similium armorum delatione, & eorum vsu quilibet abstineat, Motu nostro proprio & ex certa nostra scientia, & potestatis plenitudine, dictæ constitutioni fel. memor. Pij Papæ Quarti prædecessoris nostri addentes, hac nostra in perpetuum valitura constitutione sancimus, nemini cuiuscunque dignitatis, gradus, ordinis, conditionis, aut præeminentiæ existat, licere pugiones, cultellos, nec aliud quoduis genus armorum breuioris mensuræ trium palmorum (exceptis tamen cultellis aptis ad incidendum panem, qui tamen esse non possint maioris longitudinis vnius palmi, & sine cuspide, & vt vulgo dicitur spontati) in Vrbe nostra, Ciuitatibus & locis Status nostri Ecclesiastici, & suburbijs quouis modo, aut etiam quouis militiæ, aut executionis iustitiæ prætextu deferre. Qui vero contrafecerint, dictumq. genus armorum detulerint, pœnas in constitutione prædicta expressas incurrant.

Inhibetq. officialibus ne desuper licẽtias cõcedãt.

§.3. Inhibentes prout tenore præsentium inhibemus, omnibus & singulis, etiam de latere nostro Legatis, nec sub indignationis nostræ & quibuscunque Vicelegatis, Gubernatoribus, Rectoribus, Præsidentibus, ac alijs Ministris, & Sedis Apostolicæ, seu ciuitatum, & terrarum præfatarum officialibus, ne sub suspensionis à diuinis, ac excommunicationis latæ sententiæ, alijsque arbitrio nostro pœnis cuiquam tale genus armorum sub quouis colore deferendi, licentiam & facultatem ad quodcunque etiam breuissimum tempus concedere audeant vel præsumant.

Licentias antẽ dandas annullat.

§.4. Decernentes nihilominus licentias ac facultates sic concedendas, nullas penitus & inualidas existere, ac illis non obstantibus, eos qui sub illarum clypeo dictum genus armorum detulerint, pœnam præfatam omnino incursuros, illosq. irremissibiliter puniendos fore, & contra omnes & singulos huic nostræ constitutioni contrauenientes, ad Fisci nostri instantiam, & etiam ex officio procedi & inquiri posse, ac ad pœnarum præfatarum executionem deueniri omnino debere.

Iussio publicandi.

§.5. Vt autem præmissa ad omnium notitiam deducantur, nec aliquis prætextu ignorantiæ excusari possit, volumus quod præsentes nostræ per aliquos nostros curiæ nostræ Cursores ad Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Ecclesiæ Lateranensis, necnon Cancellariæ Apostolicæ valuas, ac in acie Campi Floræ, affigantur & publicentur.

Fides transumptorum.

§.6. Quodq. earum transumptis manu Notarij publici, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, certa & indubitata fides adhibeatur, prout ipsis litteris originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Et transumpta huiusmodi Legati, Vicelegati, Rectores, vel Præsidentes, aut Gubernatores, seu alii superiores Prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum, Oppidorum, locorum prædictorum per publicum præconẽ publicari, & valuis cathedralis seu matricis Ecclesiæ loci, ac Palatij eorum residentiæ affigi faciant, publicationẽq. & affixionem præfatas lapsis viginti diebus perinde omnes arctare, ac si personaliter intimatæ forent.

Clausula derogatoria.

§.7. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs quoque, & indultis quibuscunque personis forsan concessis & innouatis, assertis consuetudinibus, quas siquæ forent per præsentes improbamus, nullasque & inualidas esse declaramus, & quæ omnia, illorum tenores pro sufficienter expressis habentes, reuocamus & annullamus, nullaque & irrita esse decernimus. cæterisque contrarijs quibuscunque. Nulli ergo &c.

Papæ subsc.

Placet Motu proprio. M.

Dat. R. An. 7. 12. Februarij

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, pridie idus Februarij, Anno septimo.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1572. indictione 15. die vero 13. mensis Februarij, Pontificatus Sanctiss. D. N. D. Pij Papæ V. Anno 7. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt Romæ in locis retroscriptis per me Petrum Paulum de Mattheis S. D. N. Papæ Curs.

Philibertus Magister Cursorum.

CXLVI.

Indulgentiæ & gratiæ pro adiuuantibus bellum contra Turcas.

Similes indulgentiarum & gratiarum concessiones, adiuuantibus eiusmodi bellum pro recuperatione Terræ Sanctæ dederunt Innoc. III. & alij Pont. à me indicati supra in ipsius Innoc. constit. 12. Ad liberandam. fol. 42. Et de hoc bello habes etiam hic sup. const. 142. fol. 354. & infra constit. 149.

Edita An. D. 1571.

PIVS PAPA V.

Vniuersis & singulis Christifidelibus præsentes litteras inspecturis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Hic Pont. fœdus cõtraxit cũ Rege Hispaniarũ & Venetis, contra Turcas, & victoriã reportauit.

CVm nos pro pastoralis officij diuinitus nobis iniũcti, cura ac solicitudine diuino auxilio adiuti pro vniuersæ Christianæ Reipublicæ bono, ac tutela, cum charissimo in CHRISTO filio nostro Philippo Hispaniarum Rege Catholico, ac dilectis filijs nobili viro Duce, & Senatu Venetorum, aduersus perfidissimum, importunissimumq. Turcarum Tyrannum efferata rabie cuncta Christianæ ditionis regna, proũincias, & alia loca incendijs, ferro, cædibus expugnantem, atq; vastantem, non minus salutare quam necessarium fœdus iniuerimus, iamque admirabili DEI clementia, & beneficio naualem gloriosissimamq. victoriam felicissime consecuti fuerimus, modoq. à nobis Principibus fœderatis copię, tam maritimæ quam terrestres, vt cœptam contra teterrimum hostem expeditionem monstrante Deo, persequamur, summis viribus summo studio, summa diligentia comparentur atque instruantur.

Et modo pro feliciori prosecutione hortationes oẽs, vt hoc bellũ personis vel facultatibus adiuuent.

§.1. Attamen considerantes immanem Turcarum potentiam, infinitamque multitudinem, qua potissimum res Christianorum omni tempore miserabiliter perculisse, atque afflixisse non ignoramus, magnopere idoneum & opportunum esse censemus, si Christiani maiori quo fieri poterit militum numero, bellicoq. apparatu contra

Plenissimã q. peccatorũ indulgentiã eis conced. & &c.

Ve vid. indulta Crucesignatorum in bulla Innoc. 3. cit. in rub.

hostilem ferociam insurgere conabuntur, sic enim facilius sperandum est felicia nostra cœpta, adiuuante Domino fore in dies feliciora, atque optatum exitum graui cum hostium formidine, ac pernicie habitura. Itaque decreuimus omnes & singulos fideles ad pijssimum iustissimumq. bellum, vbi de Iesv Christi Domini, & Salvatoris nostri causa, & gloria, Christianiq. nominis salute, sicut omnes aperte vident) in primis agitur, monere, requirere, & enixe hortari, prout monemus, requirimus, & hortamur per præsentes, vt vnusquisque sanctissimum hoc bellum, vel personis, vel facultatibus adiuuare velit. Negabit enim seruus Domino opes temporales largiter exhibere, cum Dominus seruum viuere faciat, & habere, ipsique demum diuitias largiatur æternas? & si Deus subijt mortem pro homine, dubitabit homo mortem subire pro Deo? Quod vt eo libentius & alacrius cuncti facere studeant, quo ex hoc spiritualibus muneribus, & temporalibus quoque gratijs à nobis se refectos pariter & munitos esse cognouerint, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Apostolorum Petri & Pauli auctoritate confisi, ex illa, quam nobis Deus licet indignis ligandi & soluendi contulit, potestate, omnibus qui ad subueniendum huic sacro bello in personis proprijs & expensis se se contulerint. Necnon eis, qui non in personis proprijs illuc accesserint, sed suis tantum expensis iuxta facultatem & qualitatem suã viros idoneos destinauerint, donec milites nostri ibi fuerint, commoraturos. Et illis similiter, qui licet alienis expensis, proprijs tamen personis belli laborem & pericula sustinuerint. Ac demum eis, qui de bonis sibi à Deo collatis congruam ad id portionem benigne erogauerint, plenissimam & amplissimam omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, & eandemmet, quam Romani Pontifices prædecessores nostri Crucesignatis proficiscentibus ad subsidium Terræ Sanctæ concedere soliti fuerunt, veniam, remissionem, & absolutionem tenore præsentium indulgemus & elargimur. Bona insuper proficiscentium ad bellum huiusmodi, ex quo profecti fuerint, sub Beati Petri, & nostra protectione suscipimus, necnon vt talia sub Archiepiscoporum, & omnium Prælatorum Ecclesiæ Dei tutela consistant, & nullam de ijs, quæ dum fuerint in dicto bello quiete possident, sustineant quæstionem, sed integra maneant & quieta.

Supersessoria dat à causis & litibus eorum causis.

§. 2. Quinimmo in quibusuis eorum causis & litibus à Iudicibus, coram quibus vertuntur, omnino supersederi debere, donec de eorum obitu vel reditu certissime cognoscatur, statuimus & mandamus.

Et ab vsurarũ solutione liberat.

§. 3. Ad vsuras quoque si iuramento teneantur alicui, non cogantur, verum absoluti maneant & quieti. Quod si quisquam contra attentare præsumpserit, per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita compescatur. Si quis autem creditorum contra tenorem præsentium ipsos ad solutionem coegerit vsurarum, eum ad illarum restitutionem appellatione etiam remota simili censura compelli volumus. Iudæos vero ad remittendas ipsis vt præfertur, vsuras etiam per Principes, & secularem compelli præcipimus potestatem, & donec eis remiserint, tam in mercimonijs quam alijs rebus & commercijs, sub excõmunicationis sententia per Ordinarios promulganda, vniuersis Christifidelibus iubemus communionem omnimodam ipsis Hebræis denegari.

Iussio publicandi hanc bullam.

§. 4. Mandantes quibuscunque locorum Ordinarijs in virtute sanctæ obedientiæ, vt statim præsentes litteras vel earum transumpta per suas quisque diœceses publicari, & etiam per Prædicatores ad populi notitiam absque vllo quæstu deuenire quamprimum curent & faciant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Exemplorum fides.

§. 6. Volumus autem quod præsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur originalibus litteris, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris die duodecima Martii, millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, Pontificatus nostri Anno septimo. *D. P. An. 7. 12. Martij.*

C X L V I I.

Contra scribentes, dictantes, retinentes, transmittentes, & non lacerantes libellos famosos, & litteras nuncupatas de Auisi, continentes alicuius famæ læsionem, futurorumq. successuum, & eorum quæ pro regimine Status Ecclesiastici secreto tractantur reuelationẽ.

Consonat Greg. XIII. const. 4. Ea est rerum.

Edita An. D. 1572.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romani Pontificis prouidentia circumspecta, ad ea solicitudinis suæ partes potissimum conuertit, per quæ inter singulos gregis eiusdem fideles, præsertim vero nobis, & Romanæ Ecclesiæ subditos, pax, et concordia confouentur, seditiones euitantur, scandalis obuiatur, & animarum salus procuratur.

Imperatores in l. 1 C. de libel. famos. posuerant pœnam capitis cõponentib. libellos famosos, & sacri Canones eos flagellari & excommunicari decreuerunt, vt in causa 5. q. 1. per tot.

§. 1. Cum itaque iracundia sic perturbatio immanis, affectione dura, violenta potentia, cædium causa, calamitatis socia, iacturam concilians & dedecus, pecuniarum pernicies, atque perditionis origo, eaque potissimũ ex iniurijs, verbo, vel scriptis, vel facto illatis nascatur. Nos qui non sine maxima mentis nostræ perturbatione sæpenumero accepimus, quod licet tam per sacras leges quam canonicas sanctiones, sub certis etiam grauissimis pœnis prohibitum fuerit, ne quis famosum libellum cõponere audeat, & repertum siue domi, siue in publico, vel in quocunque loco, aut corrumpere, vel igne consumere teneatur prius quam alter inueniat, & nulli fateatur inuentum, & qui secus fecerit quasi auctor huiusmodi delicti eisdem pœnis subiaceat. Nihilominus considerantes, quod in dies crescente malitia, quamplures iniquitatis filij, perditionis alumni, & pœnas prædictas paruipendentes, easq. varijs fraudibus euitare satagentes, ausu temerario non erubescunt varijs modis nonnullos Principes, Prælatos, nobiles, publicas & priuatas personas varijs iniurijs & conuitijs afficere, eorumq. famæ & honori detrahere, sub quodam ficto colore quarundam litterarum incerto auctore scriptarum, nedum ab Vrbe nostra, sed etiam ex diuersis prouincijs, in quib. nedum ea quæ in vnaquaque regione successerunt, narrantur, sed ea etiam quæ in futurum quodam eorum temerario iudicio fore opinantur, adeo vt plerunque odia, inimicitiæ, seditiones, rixæ, & homicidia permulta oriãtur, in diuinæ maiestatis offensam, animarum periculum, & perniciosum quoque exemplum, & scandalum plurimorum.

Et hic Pont. easdẽ pœnas confirmat, & extendit ad scribentes &c. litteras nuncupatas d'Auisi. Aliasq. pœnas hic expressas imponit.

§. 2. Volentes præmissis quantum possumus obuiare, considerantes attentius quod plures pœnarum grauitas, quam Dei timor arcere solet à voluntate delinquendi, & propterea tanto periculo occurrere volentes, ac tam nefarios præsumptores, & facinorosos homines, atrocibus pœnis torpescere, vt metus pœnæ meta huiusmodi præsumptionis existat: huius perpetuæ & irrefragabilis constitutionis edicto, pœnas omnes, tam temporales quam ecclesiasticas in talia præsumentes per sacras leges & Canonicas sanctiones latas & promulgatas, auctoritate Apostolica approbantes & innouantes, ac ad omnes & singulos prædictos, qui forsan sub illis comprehensi non essent, extendentes & ampliantes, statuimus & ordinamus, quod deinceps perpetuis futuris temporibus nemo cuiuius qualitatis, dignitatis, etiam ecclesiasticæ, status, gradus, ordinis, & præeminentiæ fuerit, audeat nec præsumat libellos famosos, nec litteras monitorum vulgo appellatas, Lettere d'Auisi, continentes conuicia, iniurias, vel famæ & honoris alicuius læsionem, nec aliquam scripturam in qua de futuris successibus disseratur, vel ea quæ coram nobis vel aliis ad vniuersalis Ecclesiæ statum regimen deputatis secreto tractantur, reuelentur, cõponere, dictare, scribere, exemplari, retinere, nec ad ali-

aliquem transmittere, etiamsi aliunde ab aliis prouinciis, ciuitatibus, terris & locis, ad eorum manus peruenerint, sed statim quod aliqui similes libelli, litteræ, siue scripturæ, alicui delatæ fuerint, statim quod illos, seu illas habuerit, antequam vim earum manifestauerit, corrumpesse, seu igni tradere, vel dilecto filio nostro Cardinali Rusticucio consignare teneatur, sub pœnis prædictis quas hic pro expressis haberi volumus, ac alijs etiam grauioribus, etiam vltimi supplicij, & confiscationis bonorum, secundum qualitatem facti, & personarum, arbitrio nostro irremissibiliter infligendis. quibus pœnis etiam eos ligari volumus, qui in huiusmodi libellis, litteris, seu scripturis de aliquo oblocuti fuerint, alicuiusq. famæ & honori, vera etiam exprimendo, detraxerint, ac ea quæ coram nobis vel aliis vt supra, secreto tractantur, reuelauerint. ex hoc equidem animus deprehenditur prauus, iniuriandi & nocendi, atque ideo eos eadem pœna teneri conuenit.

Clausulę preseruatiuæ.

§.3. Necnon præsentes, & desuper conficiendas forsan litteras perpetuis futuris temporibus durare, ac omnes & singulos à data præsentium irremissibiliter ligare volumus, illasq. nullo vnquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiá alio defectu notari, aut sub quibusuis reuocationibus, & derogationibus comprehendi nullatenus posse.

Decretum irritans.

§.4. Sicque per quoscunque iudices &c. etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata &c. iudicari debere &c. irritum quoque &c. decernimus.

Clausule derogatoriæ.

§.5. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis etiam Almæ Vrbis, & illarum ciuitatum, oppidorum, terrarum, & locorum, etiam iuramento &c. roboratis, ac prouincialibus, municipalibus, ac particularibus, statutis ac legibus, etiam imperialibus, & in corpore iuris scriptis. priuilegijs quoque &c. etiam Motu simili & cæt. etiam consistorialiter &c. quibus omnibus illorum tenores &c. hac vice latissime derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Forma & effectus public.

§.6. Vt autem pręsentium tenor omnibus innotescat, nullusq. earum ignorantiam allegare queat, in valuis Principis Apostolorum, ac S. Ioannis Lateranensis, & in acie Campi Floræ de Vrbe publicari mandamus, ipsasq. sic publicatas, omnes & singulos quos illæ concernunt, ita afficere volumus, ac si essent omnibus personaliter intimatæ. Decernentes quoque præsentium earundem solam signaturam sufficere, & vbique fidem facere, in iudicio & extra, regula quacunque contraria non obstante. Ac illarum transumptis manu alicuius notarij publici subscriptis, & sigillo Almæ Vrbis Gubernatoris, aut alterius alij iudicis sigillatis eandem prorsus fidem adhiberi, quę ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

PP. subscrip. Placet Motu proprio. M.

D. P. An. 7. 17. Martij. Datum Romæ apud S. Petrum, sextodecimo Calen. Aprilis, Anno septimo.

Publicatio. *Anno à natiuitate D. 1572. indictione 15. die vero 19. mensis Martij, Põtificatus Sanctiss. in Christo patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia PP. V. Anno 7. retroscriptæ litteræ Apost. affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicarũ Principis Apostolorum, ac S. Io. Lateranen. & in acie Cãpi Floræ de Vrbe, per me Ant Clerici S.D.N. PP. Curs.*

Michaelangelus Piraurus Mag. Curs.

CXLVIII.

Exemptio Monasteriorum, omniumq. locorum piorum ab onere Hospitandi Milites.

Hanc exemptionem pro Ordinibus Mendicantium habes etiam sup. in const. 11. Dum ad vberes. fol. 191.

Edita An. D.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Causa huius constit.

CVm sicut non sine graui dolore nobis innotuit, omnia & singula, seu quamplurima huius Almæ Vrbis, ac etiam Status nostri ecclesiastici conuentus, & monasteria, & alia ecclesiastica, & pia loca, tam secularia quam regularia, & à personis religiosis quomodolibet inhabitata; eo tempore, quo equites, & milites eiusdem Almæ Vrbis ac Status, Ecclesiastici præfati pro defensione ipsius Vrbis & status aduersus infestissimum Turcarum Tyrannum, vel ob alias quæ pro tempore se se offerunt causas expediri, & ad diuersa eiusdem status loca transmitti contingit, ab eisdem equitibus & militib. perturbentur & molestentur, ipsique conuentus, monasteria, & alia ecclesiastica & pia loca in eorundem equitum, seu militum distributione nonnullos eorundem equitum & militum intra eorum domos & monasteria hospitio excipere & recipere cogantur, in maximum eorum detrimentum, diuini cultus perturbationem, grauissimũ religionis dedecus, Dei optimi offensam, & non solum præter omnem nostram intentionem, verum etiam intolerabilem animi nostri amaritudinem.

Impositio pœnarũ contra assignãtes Milites in Monasterijs & pijs locis.

§.1. Quapropter nos in præmissis, quantum cum Deo possumus de optimo remedio celeri manu prouidere, ac monasteriorum & aliorum ecclesiasticorum & piorum locorum huiusmodi personarum Deo Altissimo, die noctuq. famulantium quieti, integritati, & decori consulere volentes, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, vniuersis & singulis tã dictæ Almę Vrbis, quam totius States præfati Gubernatoribus, Potestatibus, Ducibus, & Capitaneis, Communitatibusq. & Vniuersitatibus, & alijs ad quos spectat & pertinet, ac spectabit & pertinebit quomodolibet in futurum, ne deinceps perpetuis futuris temporibus in eorundem militum & equorum distributione, tam in transeundo, quam inibi commorando, Communitatibus & Vniuersitatibus videlicet ne dictos equites ac milites in eisdem monasterijs, cœnobijs, domibus, & alijs ecclesiasticis & pijs locis, sub duorum millium ducatorum auri Cameræ Apostolicæ ipso facto applicandi, & alijs arbitrij nostri pœnis quouis quæsito colore, causa, ingenio, siue prætextu distribuere siue assignare, vel ad illos recipiendum, & hospitio excipiendum cogere.

Et contra Capitaneos, & alios distribuentes ibi Milites.

§.2. Ipsis vero Capitaneis & Ducibus ne eosdem suos equites & milites, sub indignationis nostræ, ac priuationis officiorum suorum, alijsq. etiam arbitrij nostri pœnis in dictis monasterijs, cœnobijs, domibus, & alijs ecclesiasticis & pijs locis, etsi Communitates & Vniuersitates ipsæ eadem loca eisdem assignassent, distribuant.

Et Gubernatores locorũ, & alios officiales hęc fieri permittentes.

§.3. Gubernatoribus vero & ipsarum ciuitatũ & locorum Prætoribus, ac alijs officialibus quibuscunque, quo minus præmissa ab ipsis Communitatibus & Vniuersitatibus, ac Capitaneis & Ducibus fiant, sub eiusdem indignationis nostræ, ac etiam priuationis officiorum suorũ præfatorum respectiue pœnis, auctoritate Apostolica, sinant vel permittant, inhibemus, præcipimus, committimus & mandamus.

Exẽptio de qua in rub.

§.4. Et insuper tam illis quam equitibus & militibus præfatis, ne monasteria, cœnobia, & loca pia huiusmodi in personis, rebus, & bonis, aut alias desuper quomodolibet molestare, perturbare, impedire & inquietare, seu molestari, perturbari, vel alias inquietari facere audeant seu præsumant, in virtute sanctæ obediẽtiæ, & sub iam dictis pęnis eadem auctoritate inhibemus, pręcipimus, committimus & mandamus, ipsa monasteria, cęnobia, domos, & alia ecclesiastica & pia loca ex nunc ab eisdem militibus, & equitibus, ab onere illos hospitio excipiendi, Motu & auctoritate similibus eximendo, & totaliter liberando, ac libera & immunia faciendi.

Deputatio executorum.

§.5. Necnon dilectis filijs nostris Vitellotio Cardinali Vitellio nuncupato, & pro tempore existenti Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, ac Præsidentibus & Clericis Cameræ Apostolicæ, vt eisdem monasterijs & pijs locis in præmissis efficacis defensionis præsidij assistentes, non permittant, illa seu eorum personas, à prædictis militibus & equitibus, illorumque hospitio grauari contra præsentium tenorem, sed litteras & exemptiones huiusmodi eis desuper concedant, ac fauorabiliter defendant, etiam præcipimus & mandamus. Et sic per quoscunque Iudices sublata &c. iudicari &c. debere. irritum quoque &c. decernimus.

Non

Clausulæ derogatoriæ. §. 6. Non obstantibus quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis, etiam iuramento &c. roboratis, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis etiam prædictis, ac alijs quibusuis personis, sub quibuscunque tenoribus, ac alias in contrarium quomodolibet concessis & concedendis. Quibus omnibus illorum tenores &c. latissime derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque, cum clausulis opportunis.

Repetitio clausularum. §. 7. Et cum absolutione ad effectum &c. & de commissione, mandato, inhibitione, præcepto, exemptione, liberatione, decreto, derogatione, alijsque præmissis extendendis perpetuo in forma gratiosa. & si videbitur cum opportuna executorum deputatione qui assistant, ac sub censuris & pœnis etiam pecuniarijs &c. cum facultate aggrauandi & cæt. inuocato & cæt. secularis. cum opportuna dictarum derogatione latissime extendenda, & quod præmissorum omnium & singulorum etiam maior & verior specificatio & expressio fieri possit in litteris etiam ad partem pro quolibet monasterio & pio loco, si videbitur per breue nostrum expediendis, seu si videbitur præsentis nostri Motus proprij sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat, in iudicio extraque, regula contraria non obstante.

Papæ subsc. Placet Motu proprio, & ita mandamus. M.

CXLIX.

Quod Christiani apud Turcas sclaui reperti in bello contra eos parato, liberi cum suis bonis dimittantur ab officialibus classis Christianæ.

Adiuuantibus hoc bellum, hic Pontifex indulgentias concessit in consti. 142. Postquam. fol. 354. vbi de hoc bello dixi.

Edita An. D. *PIVS PAPA V.*
Motu proprio &c.

Causa declarationis. Licet omnibus notissimum sit, bellum, hoc, quod cũ impio Turcarum tyranno geritur, non ea tantum de causa geri, vt imminens ab illius viribus nobis periculum dimoueamus, sed vt etiam plurima Christianorum millia, quæ sub dira illius tyrannide, seruilem ac miserabilem vitam ducunt, in libertatem, ac ad Christi nomen libere confitendum ac excolendum vindicemus: non defuerunt tamen qui Christianæ fraternitatis obliti, loca Turcarum hostium nostrorũ inuadentes, Christianos ibidem repertos in seruitutem redegerunt, bonis ac fortunis spoliarunt, triremibus alligarunt, ac talleam imposuerunt. quo fit, vt Christi sanguine redẽpti, qui cumulatis votis Christianorum aduentum, & victoriam exoptauerunt, ea à victoribus fratribus suis patiantur, quibus paulo peiora à Turcis expectare potuissent.

Declaratio de qua in rubr. §. 1. Nos igitur eius locum, licet immerito, tenentes in terris, qui de Cœlo ad liberandum nos venit, vt de manu inimicorum nostrorum liberati deinceps sine timore seruiamus illi, verentes ne si iniunctæ nobis ab eo erga filios nostros charitatis & dilectionis immemores simus, omnipotentis Dei contra nos, classemq. nostram iram prouocemus, malis huiusmodi obuiare cupientes, tenore præsentium decernimus & mandamus, vt nullus deinceps siue sacri fœderis miles, siue alius, Christianos capiat, aut præter eorum voluntatem, etiam data mercede remigare cogat, talleam imponat, aut eius bona diripiat, quinimmo fraterne & amicabiliter, vt Christianam pietatem decet, tractet, ac libere cum liberis suis, coniugibus & bonis abire permittat.

Iussio eã seruandi. §. 2. Illos autem omnes & singulos, qui huic constitutioni contraire præsumpserint, declaramus ipso facto in pœnam excommunicationis latæ sententiæ incidisse, à qua non possint nisi à nobis & successoribus nostris, præterquam in mortis articulo, absolui. & vlterius volumus eos à superioribus suis ad quos spectabit, seuere & grauiter iuxta contrauentionis qualitatem puniri.

Iussio eã publicandi. §. 3. Mandantes omnibus & singulis, tam ipsius classis, quam locorum ipsorum superioribus quibus spectat, & in futurum spectabit, vt pro quanto student diuinam gratiam, nostramque beneuolentiam promereri, hoc nostrum, immo vero potius dominicum præceptum & mandatum in locis suæ iurisdictionis, tunc ijs ad quæ Christian. Principum fœderatorum præfectos, tam generales quam particulares appellare contigerit, ea lingua cuius eius loci habitatores intelligentes fuerint, & in ipsa etiam classe, publice editæ, affigi, & sub pœnis sibi bene visis faciant ab omnibus inuiolabiliter obseruari, vt à Deo Opt. Max. præmia æterna, & à nobis de re diligenter gesta laudem reportare mereantur.

Sola signatura sufficit. §. 4. Volumus autem, vt præsentes nostri Motus proprij sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat, in iudicio & extra, quacunque regula seu constitutione Apostolica contraria non obstante.

Fides exemplorum. §. 5. Quodq. illius exempla etiam impressa edantur, eaque Notarij publici manu, & cuiuscunque curiæ ecclesiasticæ, aut prælati sigillo obsignata, eandem prorsus fidem vbique faciant, quam ipse præsens Motus proprius faceret, si esset exhibitus vel ostensus. contrarijs non obstantibus quibuscunque.

PP. subscr. Placet Motu proprio. M.

Obitus PP. *Obijt hic Pontifex Romæ die 1. Maij 1572. & sepultus fuit in Basilica S. Petri, & inde translatus ad Basilicam S. Mariæ Maioris.*

Gregorius Decimus tertius.

Creatio Papæ. Italus, ex Ciuitate Bononiæ, in prouincia Hetruriæ, Hugo antea dictus, Christophori de Boncompagnis filius, S. R. E. presbyter Cardinalis, tit. S. Sixti, die 13. Maij 1572. Romæ Summus Pontifex pronunciatus.

I.

Facultas Religiosorum Societatis Iesv, eligendi Conseruatores in eius causis, ac iurisdictio ipsorum Conseruatorum ex indulto Pij V.

Hanc religionem primo loco approbauit Paulus III. sup. in eius constit. 25. Regimini. fol. 353. vbi alia de ea tibi indicaui.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1572.

Exordium. Aeqvvm reputantes, & rationi consonum, vt ea quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licet eius superueniente obitu litteræ Apostolicæ desuper confectæ non fuerint, suum sortiantur effectum.

Ad supplicationẽ Societatis Iesu. §. 1. Dudum siquidem fel. recordat. Pio Papæ V. prædecessori nostro pro parte dilectorum Præpositi Generalis, & Religiosorum Societatis Iesv exposito, quod cum dicta Societas benedicente Domino, longe lateq. esset propagata, ac ad Dei laudem & honorem, militantisq. Ecclesiæ profectum in dies augeretur, & propter diuersa bona temporalia, quæ Collegia scholarium sub eorum cura instituta possidebant, conseruanda & recuperanda, lites aliaque forensia frequenter subire necessario cogeretur, exindeq. fieret, vt eius personæ, quæ animarum saluti implicitæ litium anfractus, qui ab eorum institutis valde dissonabant, euitare cupiebant, ab earum ministerio, non sine animi sui dolore, cum animarum huiusmodi dispendio distraherentur, & eidem prædecessori pro parte eorundem Præpositi Generalis & Religiosorum asserentium, eorum bona à quorumcunque locorum Ordinariorum iurisdictione libera & exempta ac sub Romani Pontificis, & Sedis Apostolicæ protectione alias recepta fuisse, humiliter supplicato, vt eorũ quieti more pij Patris, ac alias in præmissis opportune

ne consulere, de benignitate Apostolica dignaretur.

Pius Quintus ei concessit, vt in omnibus causis, Conseruatores & Iudices eligere possent.

§. 2. Idem prædecessor, qui ad gratos Deo, & vniuersæ Reipublicæ Christianæ vtiles & necessarios fructus, quos Societatis prædictæ personæ in vinea Domini semper proferebant, debitum respectum habebat, facere nullo modo poterat, quin ipsis ea concederet, per quæ ipsi, eorumq. res & bona à noxijs, iustitiæ ministerio, præseruarentur, eosdem Præpositum generalem & Religiosos, ac eorum singulos, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existebant, ad effectum infrascriptorum duntaxat consequendum absoluens, & absolutos fore censens, huiusmodi supplicationibus inclinatus, sub dat. videlicet octauo Calen. Iunij, Pontificatus sui Anno tertio, eidem Societati, singulisque illius personis, ac eorum familiaribus clericali charactere tamen insignitis, vt in quibuscunque causis, tam ciuilibus quam criminalibus ac mixtis, etiam in eis in quibus actores vel conuenti rei forent, ipsis contra quascunque Communitates, & Collegia huiusmodi, omnes & singulos Archiepiscopos & Episcopos, ac Abbates, necnon alias personas in dignitate ecclesiastica constitutas, ac Metropolitanarum & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicos, ac eorundem Archiepiscoporum & Episcoporum Vicarios in spiritualibus, & officiales generales vbilibet constitutos, in suos possent assumere Conseruatores & Iudices ordinarios indulsit.

Ipsisq. Iudices & Conseruatores amplã de qua hic iurisdictionem haberent.

§. 3. Ipsis vero sic electis, vel duobus, aut vni eorum, vt per se vel alium seu alios, etiam si sint extra loca, in quibus Conseruatores & Iudices deputati forent, eidem Societati efficacis defensionis præsidio assistentes, non permitterent Societatem, Collegiaque huiusmodi super terris, locis, domibus, possessionibus, & iuribus, necnon fructibus, censibus, redditibus, & prouentibus, ac quibuscunque alijs bonis mobilibus & immobilibus, spiritualibus & temporalibus, necnon priuilegijs & indultis, eis & dictæ Societati, tam Apostolica quam ordinaria & alias rite Regia auctoritatibus concessis, & alijs rebus ad dictam Societatem, communiter vel diuisim spectantibus, à quibuscunque personis, tam secularibus quam ecclesiasticis, ac quacunque auctoritate & superioritate fungentibus, quoquo modo indebite molestari, vel eis grauamina, damna, aut iniurias irrogari. facerentque cum ab eisdem Societate, aut personis, vel procuratorib. suis, seu aliquo ex eis forent requisiti, super restitutione locorum, terrarum, domorum, possessionum, iurium, & bonorum mobilium & immobilium, redituum quoque & prouentuum, ac aliorum quorumcunque bonorum, necnon priuilegiorum & indultorum, eis tunc & pro tempore concessorum obseruatione, necnon de quibuslibet molestijs, iniurijs damnis, tunc præsentibus & futuris, in illis videlicet quæ iudicialem requirerent indaginẽ summarie simpliciter & de plano, sine strepitu & figura iudicij, in alijs vero prout eorum qualitas exegisset, iustitiæ complementum. occupatores, seu detentores, præsumptores, & iniuriatores huiusmodi, necnon contradictores quoslibet & rebelles, etiam si alias quam vt præfertur qualificati existerent, quandocunque & quotiescunque expedisset, auctoritate Apostolica, per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaq. opportuna, iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo. legitimisq. super his habendis, seruatis processibus, eos, quos sententias, censuras, & pœnas, per eosdem Conseruatores seu Iudices pro tempore latas incurrisse, eis constitisset, eas incurrisse declararent, & quoties opus fuisset, etiam iteratis vicibus aggrauarent, necnon auxilium brachij secularis inuocarent, commisit & mandauit. Ac insuper si per summariam informationem, per eos super his habendam, ipsis constitisset quod ad loca, in quibus occupatores, præsumptores, molestatores, & iniuriatores huiusmodi, ac alios quos litteræ tunc desuper conficiendæ concernerẽt, pro tempore morari contigisset, pro monitionibus & inhibitionibus ipsis, ac citationibus eis faciendis, tutus non pateret accessus, Iudicibus & Conseruatoribus huiusmodi monitiones & citationes præfatas, ac inhibitiones quaslibet, per edicta publica locis publicis affigenda, de quibus esset verisimilis coniectura, quod ad ipsorum monitorum, citatorum, & inhibitorum notitiam peruenire valerent, faciendi. necnon eisdem occupatoribus, detentoribus, præsumptoribus, molestatoribus, iniuriatoribus, contradictoribus, & rebellibus, etiam sub censuris & pœnis ecclesiasticis, ac etiam pecuniarijs eorum arbitrio moderandis, inhibendi, ac quibusuis inhibitionibus, eis pro tempore, etiam prætextu quarumcunque litterarum Conseruatoriarum, seu priuilegiorum Apostolicorum quibuslibet concessorum & concedendorum, pro tempore factis non obstantibus, eorum iurisdictionem libere exercendi, loca ad quæ eos declinare contigerit, & in quibus scienter stare permissi forent, ecclesiastico interdicto subijciendi, plenam & liberam facultatem concessit. Ac monitiones, requisitiones, inhibitiones & citationes sic factas, perinde ipsos monitos, requisitos, inhibitos, & citatos arctarent, ac si eis personaliter factę, insinuatæ, & intimatæ forent.

Et istam concessionem per quascumq; derogationes non ablatam nec diminutam censeri decreuit.

§. 4. Ac tunc desuper conficiendis litteris, & in eis contentis dispositionibus, per quascunque derogationes, in quibusuis alijs litteris Apostolicis gratiam vel iustitiam, & mixtim continentibus, per eundem prędecessorem & Sedem Apostolicam, etiam cum derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, & per quas earundem litterarum tunc desuper conficiendarum tenor, ac si de verbo ad verbum in eis insertus foret, pro expresso haberetur, quibuscunque personis, seu in eorum fauorem, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, concessas & factas, ac faciendas & concedendas, nullatenus derogatum censeretur, aut derogari posset, nisi tenor earundem tunc desuper conficiendarum litterarum, de verbo ad verbum nihil penitus omisso, foret in illis insertus, & derogatio pro tempore facta huiusmodi per trinas distinctas litteras eundem tenorem continentes, tribus similiter distinctis vicibus, eidem Societati intimata, & insinuata foret, & quod aliter earundem litterarum tunc desuper conficiendarum pro tempore factæ derogationes nemini suffragarentur.

Vnumq. ex ipsis Iudicibus articulũ per aliũ inchoatũ prosequi posse declarauit.

§. 5. Quodq. quilibet Iudicum & Conseruatorum præfatorum valere prosequi articulum etiam per alium inchoatum, quamuis idem inchoans nullo foret canonico impedimento præpeditus. quodq. cuilibet Conseruatorũ, & Iudicum eorundem, ab eodem die octauo Cal. Iunij esset in præmissis omnibus, ac eorum singulis, cęptis & non cęptis, tunc præsentibus & futuris, perpetua potestas & iurisdictio attributa, vt eo vigore, eaq. firmitate possent in præmissis omnibus, cęptis & non cęptis, tunc pręsentibus & futuris, & pro prędictis procedere, ac si prędicta omnia & singula coram eis cępta fuissent, & eorum ac cuiuslibet ipsorum iurisdictio de præmissis omnibus & singulis per citationem, vel modum alium perpetuata legitime extitisset. sicq. per quoscunque Iudices & Commissarios, & causarum Palatij Apost. Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigeret, irritum & inane decreuit.

Contrarijs omnibus derogauit.

§. 6. Non obstantibus pię mem. Bonifacij PP. VIII. etiam prædecessoris nostri, qua cauebatur, ne quis extra suam Ciuitatem vel diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam dietam à fine suæ diœcesis ad iudicium euocaretur; seu ne Iudices à Sede prædicta deputati extra Ciuitatem vel diœcesim, in quibus deputati forent, contra quoscunque procedere præsumerent: & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo non vltra tres dietas aliquis, vigore, earũdem litterarum tunc desuper conficiendarum extraheretur, & quibusuis alijs Apostolicis, ac in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus, ac quibusuis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis Regibus, Ducibus, Comitibus, cæterisque cuiuscunque dignitatis, qualitatis, & præeminentiæ, ac Ordinis etiam Mendicantium, & conditionis existentibus personis, in genere vel in specie, ac cum

ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq. & alijs decretis, quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis & innouatis. Quibus omnibus idem Pius prædecessor, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quęuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad id seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, pro sufficienter expressis habens, illis alias in suo robore permansuris, ea vice duntaxat specialiter & expresse derogauit. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Transumptis eiusq; bullę credi voluit. §. 7. Voluit insuper idem Pius prędecessor, quod litterarum tunc desuper conficiendarum transumptis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius personę in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhiberetur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sed quia ipsius Pij ob eius superuenientem obitum bulla nō fuit expedita, id hic Pont. decernit valituram non dubitari decernit. §. 8. Ne autem de absolutione, indulto, & alijs pręmissis, pro eo quod super illis ipsius Pij prędecessoris, eius superueniente obitu, litterę confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, ipsaq. Societas illorum frustretur effectu, volumus & similiter Apostolica auctoritate decernimus, quod indultum & alia pręmissa perinde à dicta die octauo Calen. Iunij, suum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Pij prædecessoris litteræ cōfectæ fuissent, prout superius enarratur. Quodq. præsentes litteræ ad probandum plene absolutionem, indultum, & alia præmissa vbique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur. Nulli ergo &c.

D.P. An. 1. 25. Maij. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, octauo Cal. Iunij, Pont. nostri anno 1.

I I.

Prohibitio depingendi siue miniandi, aut venales proponendi, Agnusdei à Romano Pontifice benedictos.

Munus autem Agnus Dei, iuxta ritum S. R. E. in cera signandi, & fractos renouandi, S. D. N. Paulus V. demandauit, Congregationi Monachorum B. MARIAE Fulnensis de Vrbe, Ordinis Cestercensis S. Benedicti, vt inf. in eius const. 27. Romanum.

Edita An. D. 1572.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius prohibitionis. Omni certe studio, & opera à nobis procurandum est, vt ea tollantur, quæ non conueniant, ac nostrum, & aliorum bonorum, piorumq. Christifidelium animos offendunt. Itaque prouide considerantes certas formas innocentissimi Agni imagine figuratas, & per Romanos Pontifices statutis temporibus consecrari solitas, sicut Agni puri & mundi à summo Pontifice benedicuntur, ita ab omnibus postmodum immaculatas, non autem auro & coloribus vllis depictas, sed in sua albedinis mundicie sanctificatas congruenti cum reuerentia teneri & conseruari debere.

Prohibitio depingendi, seu miniandi, seu venales habendi Agnusdei a Pōtif. benedicta. §. 1. Statuimus & ordinamus, ac sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda, prohibemus & interdicimus, ne quisquam siue vir siue mulier, secularis aut ecclesiasticus, etiam regularis Ordinis ille sit, & quocunq; gradu, conditione, statu, nomine, dignitate & honore præcellat, posthac in perpetuum Agnusdei per Romanū Pontificem pro tempore existentem benedictos, depingere, inficere, minio notare, vel aurum aut colorem aliquē illis imponere, aut quidquam aliud superinducere, neque depingi, aut miniari facere, nec illos venales proponere, seu tenere quouis prætextu qualibetue de causa audeat. Verum eos albos & mundos Agnum illum purum, & innocentem representantes, qui occisus preciosissimo sanguine suo nos redemit, decenter, ac reuerenter à cunctis haberi, deferri, & custodiri præcipimus, & ita ab omnib. fieri, & censeri debere decernimus.

§. 2. Mandantes omnibus & singulis locorū Ordinarijs per vniuersum Christianum Orbem constitutis, eorumq. Vicarijs in spiritualib. generalibus, vt pręsentē nostram constitutionem & prohibitionem in suis quisq; ciuitatibus & diœcesibus statim publicare procurent, ita vt ad omnium notitiam quamprimum peruenire possit. Ordinarij hanc proh. b. publicent.

Contrauenientium pœna. §. 3. Quicunque vero inobedientes fuerint, pręter excommunicationis pœnam, quam, vt pręfertur, incurrent, etiam aliis pœnis ipsorum Ordinariorum seu Vicariorū plecti & mulctari volumus & iubemus.

Clausulæ derogatoriæ. §. 4. Non obstan. constitutionibus & ordinationibus Apostolicis. cæterisq. contrariis quibuscunque.

Fides transumptorum. §. 5. Volumus etiam, quod præsentium litterarum exēplis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius Prelati ecclesiastici obsignatis, plena eadēque prorsus fides vbique adhibeatur, quæ ipsis præsentib. adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

D.P. An. 1. 25. Maij. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ 1572. octauo Cal. Iunii, Pontificatus nostri Anno primo.

Publicatio. *Anno incarnationis Dominicæ 1572. indictione 15. die vero. 11. mensis Iunij, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. Anno 1. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancell. Apost. ac in acie Campi Floræ, per nos Scipionem de Octauianis & Ant. Clericis Curs.*

Camillus Cher. Mag. Curs.

I I I.

Confirmatio constitutionis Pij V. de non alienandis, & infeudandis Terris & locis S. R. E.

Hanc constit. Pij V. habes sup. fol. 221. nu. 35. Admonet. & ibi eius extensiones indicaui. Quibus addo quod hic Pontifex die 3. Aprilis 1581 in Consistorio declarauit sub d. bulla Pij V. comprehendi etiam, concessiones gubernatorum, quæ vltra triennium, de locis S. R. E. fieri contingeret.

Edita An. D. 1572.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. INter cætera, quæ ad Romani Pontificis curam ac solicitudinem pertinent, illud quoque non mediocri studio prouidendum est, vt res ecclesiastica sarta tecta vsquequaque conseruetur, quod cum de alijs omnibus, tum præcipue de ijs quæ specialis iurisdictionis Romanæ Ecclesiæ sunt, curare debet, ne vlla vsquam illorum imminutio fiat.

Pius v. prohibuit alienari, vel infeudari loca S. R. E. §. 1. Cuius rei causa fel. record. Pius Papa V. prædecessor noster, vt talium distractionibus omnem viam, quantum in ipso erat, in perpetuum præcluderet, litteras edidit in hæc verba. Pius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. Admonet nos suscepti.

Omittitur tenor, quia habes sup. in Pij V. constit. cit. in rubr.

Hic Pōt. modo cōfirmat illius constitutionem. §. 2. Cum autem eæ litteræ ad retinendam Sedis Apostolicæ dignitatem valde pertineant, nobis nihil optabilius fuit cum primum ad Summi Apostolatus apicem, diuina nos clementia euocauit, quam vt ipsis primo quoque tempore præsentium nostrarum robur adiungeremus. Quocirca prædictas litteras, & omnia in eis contenta auctoritate Apostolica tenore præsentium comprobamus, confirmamus, & innouamus, volumusque eas perpetuo obseruari.

Sanctio pœnalis. §. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ comprobationis, confirmationis, innouatio-

 nis,

nis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D.P. An. 1. 27. Maij. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, sexto Calen. Iunij, Pontificatus nostri Anno primo.

IV.

Contra Famigeratores nuncupatos Menantes, eorumque scripta recipientes, & famosos libellos scribentes & mittentes.

Consonat constitutio 147. Pij Quinti. quæ est supra fol. 359.

Edita An. D. 1572. *GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Prœmium. EA est rerum humanarum infelicitas, vt non vetera tantum vitia pertinaciter aduersus omnem legumlatorum solertiã luctentur, & quamuis acribus compressa supplicijs renascantur, sed noua etiam indies, & superioribus seculis ignota succrescant. Quo nos pro iniuncto nobis diuinitus munere diligentius adiuti, par est, vt & illa coerceamus, & horum, quæ se nunc primum offerunt, antequam se corroborent, radices ipsas, si qua ratione possumus, amputemus.

Famigeratorum mala. §. 1. Cum igitur haud ita pridem in Vrbe nostra, secta quædam emerserit hominum improbe curiosorum, qui quoscunque de publicis priuatisque negocijs, vel aliunde rimari possunt, vel ipsi etiam pro sua libidine comminiscuntur, domi, forisq. facta, infecta, vera, falsa, nullo discrimine proponunt, recipiunt, & scriptitant, ita vt huius rei iam artem quasi quandam instituerint, ac plerique eorum, etiam vili mercedula conducti, harum rerum commentariolos, ex falsis plerunque vulgi rumoribus incerto auctore collectos, huc illuc mittitent, aut etiã tanquam primum ex Vrbe ad diuersa loca missos, deinde ijsdem ex locis in Vrbem remissos circumferant ac venditent, quibus non tantum de præteritis arbitratu suo nugantur, sed etiam quid ex hac aut illa re, euenturum sit, stolide vaticinantur.

Prohibitio cũ impositione pœnarum. §. 2. Nos qui & facile prospicimus, & rerum experimentis edocti sumus, quæ quantaq. mala ex eo proueniant, cum & sæpius sparguntur falsa pro veris, seu directe, seu oblique, ac quodam quasi colore quæsito, multorum existimatio & fama violatur, his ac talibus incommodis occurrere cupientes, huius constitutionis auctoritate prohibemus, ne quis in posterum, tales commentarios conficere, neue ab alijs confectos recipere, describere, spargere, aut ad alios mittere audeat. Qui horum quid fecerit, ipso facto perpetua ignominiæ nota affectus, sine vlla spe veniæ ad triremes, aut perpetuo aut ad tempus pro admissi qualitate damnetur. Qui vero huiusmodi commentariorum, aut scriptorum quicquam vndecũque & à quocunque receperit, id quam primum Vrbis nostræ Gubernatori significare, & eidem omnia consignare debeat. Quod si non fecerit, ipsum pœnis prædictis decernimus subiacere.

Confirmatio legum de famosis libellis. Antiquis iuribus contra scribentes aut mittentes libellos famosos editis, nihilominus in suo robore duraturis.

Exemplorum fides. §. 3. Volentes præsentium exemplis, etiam non impressis, Notarij publici manu, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ obsignatis, eandem illam vbique fidem, in iudicio & extra adhiberi, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 1. 1. Septemb. Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, Calend. Septembris, Pontificatus nostri Anno primo.

Publicatio. *Anno incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, indictione 15. die vero Sabbati sexta mensis Septembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. Anno primo, affixæ & publicatæ fuerunt Romæ, ad valuas S. Ioannis Lateranen. & S. Petri, ac Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, vt moris est, per nos Ioannem della Guardia, & Scipionem de Octauianis S. D. N. Papæ Curs.*

Philibertus Mag. Curs.

V.

Facultas Ordinis tam Fratrum quam Monialium Eremitarum S. Augustini, permutandi & alienandi bona cuiuscunq; Monasterij in euidentem eius vtilitatem, cum licentia vel approbatione Prioris generalis d. Ordinis.

Aliæ extabant Pontificiæ dispositiones circa hanc facultatem, sed eas prætermisi, hac contentus vti pleniore. Cætera autem de hoc Ordine dixi sup. ad const. 6. Alex. IV. Licet. fol. 84.

Edita An. D. 1572. *GREGORIVS PAPA XIII. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. DVm ad vberes salutiferosq. fructus, quos benedicente Domino sacer dilectorum filiorum Fratrum Eremitarum S. Augustini Ordo in vinea Domini protulit, & in dies proferre non cessat, debitum respectum habemus, ac plane agnoscimus quod ij tanquam huius Sedis speciales filij, tam verbum DEI per Vrbes & Regiones disseminando, quam vbique varia charitatis opera adimplendo, nos in huius Pastoralis officij onere coadiuuare non cessant, facere nullo modo possumus quin eos speciali quadam huius Sedis beneuolentia prosequentes, ea sibi fauorabiliter concedamus, per quæ eorum indemnitati, Monasteriorumq. suorum vtilitati salubriter prouideri.

Causæ huius concessionis. §. 1. Exponi sane nobis nuper fecerunt iidem Fratres Eremitæ, quod sæpenumero accidit, vt pro aliqua vrgenti necessitate vel vtilitate monasteriorum, domorum & locorum dicti Ordinis, tam virorum quam mulierum, illorum bona locare, alienare, permutare, vel in emphyteusim seu liuellum dare expediret, ac quandoque contingit, vt conditio semel oblata, si prætermittatur, maximam afferat iacturam, præterquam quod difficile admodum existit pro singulis minimis commutationibus, & alijs contractibus ad Sedem præfatam recurrere, ac id non sine ipsius Ordinis in paupertate fundati inquietudine esse potest. Quare iidem Fratres Eremitæ nobis humiliter supplicari fecerunt, vt in premissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Concessio facultatis alienandi bona Ordinis, cum licentia vel approbatione Prioris generalis, & eo modo sat. in euidentem vtilitatem dicti Ordinis. §. 2. Nos fel. recordat. Sixti Quarti & Leonis Decimi, ac aliorum Romanorum Pontificũ prædecessorum nostrorum vestigijs inhærere volentes, ipsosque Fratres Eremitas, & eorum quemlibet à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, eisdem Fratribus Eremitis, vt ex nunc de cętero perpetuis futuris temporibus Fratres & Moniales dicti totius Ordinis Eremitarum Sancti Augustini, omnium & quorumcunque monasteriorum, domorum, & locorum eiusdem Ordinis, vbilibet nunc & pro tempore consistentium, libere & licite possint & valeant, quæcunque bona stabilia & immobilia, seu quasi stabilia cuiuscunque qualitatis & quantitatis, & valoris, & in quocunque loco existentia eorundem monasteriorum, domorum & locorum vendere, alienare, & permutare, & etiam in emphyteusim, seu ad liuellum, etiam ad longum tempus concedere, & pro precio, affictu, pactis, modis, & formis hinc inde conueniendis, licentiam et facultatem Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus. Prouiso tamen quod fiant pro commoditate vel vtilitate ipsorum monasteriorum, domorũ, &

loco-

ocorum, & quod consensus duarum partium ex tribus partibus Fratrum vel monialium illius Monasterij, domus, vel loci, cuius dicta bona erunt, accedat & interueniat, & quo ad concessionem in emphyteusim, dummodo illa non fiat vltra duas generationes vel nominationes, absque alia à nobis vel successoribus nostris Roman. Pontificibus pro tempore existentibus, aut Sede Apostolica, vel illius de latere Legatis, seu Nuncijs, aut etiam locorum Ordinarijs, petenda vel obtinenda licentia; seu confirmatione. ita tamen quod loco consensus Sedis Apostolicæ, dilectus filius Prior generalis dicti Ordinis, nunc & pro tempore existens, & diligenter examinata, & euidenter vtili comprobata habeat, prout sibi ex nunc perpetuo concedimus potestatem ratificandi huiusmodi location. concession. vendition. & alienation. ac contractus. Sic quod vbi talis ordo non fuerit seruatus, locatio, concessio, venditio, & alienatio, ac contractus aliter facta, nulla & inualida, nulliusque roboris ac momenti existant. & donec præfatus Prior generalis modo præfato non ratificauerit, possessio re maneat, & remanere intelligatur penes ipsos Fratres seu Moniales dicti Monasterij seu domus, aut loci sic locantis & alienantis, ac ita in præmissis sic perpetuo declaramus & decernimus. Et nihilominus ex nunc prout ex tunc, & è cõtra, postquam locationes, concessiones, venditiones, & alienationes, ac contractus, seruatis supra narratis, pro tempore facti, & per dictum Priorem generalem ratificati fuerint, vt præfertur, seu consensus eiusdem Prioris generalis interuenerit, easdem locationes, concessiones, venditiones, alienationes, & contractus, ac inde secuta quæcunque, necnon instrumenta & scripturas desuper pro tempore confecta, approbamus & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere debere statuimus, omnesq; & singulos tam iuris quam facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdẽ quomodolibet supplemus. Decernentes quo ad vtilitatem seu commoditatem Monasteriorum, domorum, & locorum præfatorum, assertioni duarum partium ex tribus partibus Fratrum vel Monialium illius loci cuius bona erunt, postquam ratificatio facta fuerit, illasque & illa, necnon præsentes, & in eis contenta, validas & efficaces, ac valida & efficacia perpetuo fore, necnon ab omnibus obseruari debere, ipsosque & cum eis contrahentes præfatos, super præmissis, & inde secutis quibuscunque, per quoscunque quauis auctoritate quomodolibet molestari vel impediri non posse. necnon irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio & facultas executorum.

§ 3. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Ioanni Episc. Albanen. Cardinali de Montepolitiano nuncupato, Ordinis Fratrum Eremitarum Sancti Augustini, Protectori, & Alexandro Patriarchæ Alexandrino curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ac Bartholomeo Episcopo Amerino Cancellariæ Apostolicæ Regenti, nunc & pro tempore existentibus, per præsentes committimus & mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit requisiti, solemniter publicantes, eisq; & eorum cuilibet in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant easdem præsentes, & in eis contenta quæcunque ab omnibus quos illa concernunt, integre & inuiolabiliter obseruari. Non permittentes eos, aut eorum aliquem desuper contra earundem præsentium tenorem quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo; legitimisque super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Derogatio contrariorũ.

§ 4. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papæ Octaui prædecessoris nostri de vna, & Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas quis vigore præsentium ad iudicium non trahatur, & alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon quibusuis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis, sub quibuscunque tenoribus et formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, ac irritantibus, & alijs decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio, ac alias quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis & innouatis, quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis, ac totis eorum tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque. seu si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die quinta Septembris, millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, Pontificatus nostri Anno 1. D.P.An. 1. 5. Septemb.

V I.

Institutio Militiæ S. MAVRITII Martyris, sub regula Cisterciensi, ac sub regimine Emanuelis Philiberti Sabaudiæ Ducis, suorumq. Successorum, qui d. Militiæ Magni Magistri perpetuo sint.

Huic Militiæ hic idem Pontifex vniuit postea aliam Militiam S. LAZARI Hierosolymitani, vt in constit. seq. De qua S. Lazari Militia, vide plene notata sup. in constit. 28. Pij V. Sicuti. fol. 205.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1572.

Christianæ Reipublicæ vexatio.

CHristiani populi corpus, sic summa Dei prouidentia cernitur constitutum, vt quemadmodum ecclesiasticis personis propria est operatio attributa, ita strenuis & fortibus viris, tanquam Christi Athletis, sua benemerendi occasio sit oblata. Cum ad eum quoque finem Deus secularem Principibus potestatem dederit, vt debitum sanctæ Religioni præstent famulatum, atque his inter se cohærentibus, & militiæ præsidio Sacerdotum pietas in suo officio protegatur, & militum virtus amore Religionis augeatur, vnde illius fides, & gloria sit propaganda. id vero summo conatu pro tempore esse agendum, vt quam maxima Christianæ & Catholicæ fidei adiumenta comparentur, Reipublicæ Christianæ grauissima vulnera ab hæreticis Sathanæ ministris inflicta, & ab eisdem, ac infidelibus in posterum impendentia mala, satis aperte nos admonent. ac inter cæteras Christiani populi partes, his præcipue malis hæreticorum venenis, dolis, insidijs, atque oppressionibus obnoxiæ conspiciuntur Sabaudiæ & finitimæ Regiones, ob vicinitatem adiacentium quorundam locorum, præsertim Geneuæ, à quo ipsa hæresum contagio, & pestis circum quaque serpsit, atque manauit.

Ducis Sabaudiæ propositio, de instituenda Militia S. Mauritij, & petitio licentiæ.

§ 1. Itaque cum dilectus filius nobilis vir Emanuel Philibertus Sabaudiæ Dux, pro sua præstanti pietate, ac prudentia, hæc diligenter considerans in animum induxerit, ad alia quæ ipse consueuit, tuendæ & augendæ Catholicæ Religionis causa, in locis ditioni suæ subiectis adhibere remedia illa, & adiungere, vt ex delectis omnis generis Christiani populi militibus, vnam Sanctæ Sedis auctoritate conficiat militiam, Beati MAVRITII Martyris nuncupandam, quem idem Emanuel Philibertus Dux, & eius antecessores, vt præcipuum suum, ac rerum suarum protectorem, eximio ac perpetuo studio & veneratione sunt prosecuti, idq. nobis exponi fecerit, ac simul supplicari, vt hoc ei impartire dignaremur.

Pontifex consilium laudat de d. propositione, & concessio d. licentia.

§. 2. Nos optimum illius consilium, ac ipso maioribusq. eius clarissimis & præstantissimis Principibus dignum animum, meritis in Domino laudibus commendantes, ac prospicientes ipsam sic constituendam militiam, maximo vsui & præsidio fore non solum ipsis Sabaudiæ, & Pedemontium Prouincijs sed toti etiam Italiæ ad sustinendos & propulsandos quosuis hæreticorum, & infidelium impetus, ac opportunissimum ibi propugnaculum munimentum, & auxilium habituros esse, Nos, Ecclesiamq. Romanam, ac vniuersam Christianam Rempublicam in ipso militię robore, ac talis Ducis maxima virtute, rerumq. bellicarum summa, & sæpe cognita peritia, illi super hac re, prompto ac libenti animo annuendum, piosq. eius conatus speciali fauore & gratia duximus prosequendos.

Ipsaq. institutio Militiæ S. Mauritij sub regula Cisterciensi, & sub Duce Sabaudiæ, qui dotě 15. mill. scutorum de proprijs bonis tenere debeat.

§. 3. Quare ipsum Emanuelem Philibertum Ducem à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, eius supplicationibus inclinati, vnam Militiam, ad laudem & gloriam omnipotentis DEI, qui Dominus est exercituum, & per quē Reges regnant, ac Principes imperant, & fidei Catholicæ in dictis Sabaudiæ & Pedemontis Regionibus defensionem, ac vniuersæ Italiæ, totiusq. Christianæ Reipublicæ salutem & commodum, sub inuocatione Sancti Mauritij Martyris, & regula Cisterciensi nuncupandam per vniuersum Christianum orbem, cuius suprema Sedes, & militum Conuentus in loco ab eodem Emanuele Philiberto Duce in Sabaudia statuendo & assignando, perpetuo sit. & in ipsa Militia vnum Magistrum Magnum vocandum, supremam eiusdem Militiæ dignitatem pro vno Magistro, qui illius caput existat, cum eo quo sibi expedire videbitur militum & ministrorum numero. Qui Milites cum vnica tantum, & virgine coniugati, ad habitum & professionem regularem admitti, seu qui pro tempore admissi fuerint matrimonium, cum simili virgine et vnica duntaxat contrahere possint. alias vero ipsi castitatem coniugalem, & obedientiam expresse profiteantur. cum mensa Magistrali, officijs, iuribus, iurisdictionibus, & insignibus consuetis aliarum huiusmodi Militiarū mitar, ex nunc prout postquam ipse Emanuel Philibertus Dux dotem annui redditus quindecim millium scutorum de proprijs & patrimonialibus bonis suis illi constituerit, & è contra auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo erigimus & instituimus. Ac illi sic erectæ eiusq. mensæ dictam dotem quindecim millium scutorū, etiam perpetuo applicamus & appropriamus, ita vt liceat eidem Emanueli Philiberto Duci, & pro tempore existenti Magno Magistro, bonorum dictę dotis corporalem possessionem, seu quasi libere apprehendere, ac perpetuo retinere, fructusq. & prouentus, in suos & dictæ Militiæ vsus, & vtilitatem conuertere, cuiusuis licentia minime requisita. Et nihilominus Magistratum prædictum, cuius fructus, redditus, & prouentus nulli sunt ab hac eius primæua erectione vacantem, cum omnibus iuribus & pertinentijs suis, prædicto Emanueli Philiberto Duci, eiusq. successoribus omnibus Sabaudiæ Ducib. qui pariter Magni Magistri esse debeant, & perpetuum concedimus & assignamus.

Facultas M. Mag. milites ad habitū recipiendi.

§. 4. Ipsisq. præterea, & ipsorum singulis liberam facultatem tribuimus, vt quotquot illis visi fuerint milites nobiles, aut optima virtute cognitos, vel alias pro eorum arbitrio vel statuto qualificatos, ex omnibus nationibus post factam ab ipsis, iuxta formam præsentibus annotatam Catholicæ fidei professionem, ad habitum, & regularem professionem admittere.

Beneficia erigendi.

§. 5. Ac & in quibuscunque mundi partibus Prioratus Baiuluatus, Præceptorias, & alia beneficia dictæ militiæ erigere.

Bona laicalia pro dote assignandi.

§. 6. Eisque sic erectis Patrimonialia & laicalia bona eorum qui illa relinquere voluerint, dotis nomine assignare.

Ius patronatus fundatoribus reseruandi.

§. 7. Ius patronatus fundatoribus, seu dotatoribus id petentibus valide reseruare, quod sic reseruatum idem robur, eandemque vim & efficaciam obtineat, quod obtineret si per nos concessum foret.

Prouincias & Nationes separandi.

§. 8. Necnon Prouincias & nationes diuidere, ac ex erigendis dictæ militiæ beneficijs, quæ Prioratus, quæ Præceptoriæ, quæ superiora vel inferiora beneficia esse, eaque & eorum singula quos fructus habere, & tam ipsa quam illa obtinentes, quæ onera supportare ad illa quoque admittendi, quibus qualitatibus suffulti esse, & quibus legibus subiacere debeat, aliaq. ad vsum militiæ huius necessaria decernere & declarare.

Statuta condendi.

§. 9. Atque tam de prædictis, quam alijs quibuscunq; rebus & negocijs occurrentibus, quæcunque statuta cōdere, facere, & ordinare. illaq. postquam condita & ordinata fuerint quotiescunque visum fuerit, pro eorum arbitrio & voluntate interpretari, mutare, alterare, limitare, corrigere, seu in meliorem formam reducere, aut in totum delere, aliaq. de nouo edere, ac quascunque pœnas apponere, & ad illorum executionem procedere valeant.

Decretum irritans.

§. 10. Decernentes supradicta, firmitate perpetua consistere, ac irritum & inane, quicquid secus super illis per quoscunque, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derog.

§. 11. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Forma vero professionis fidei per singulos Milites præstandæ hæc est, videlicet.

Forma professionis fidei ipsorum Militum.

§. 12. EGo N. firma fide credo, & profiteor omnia & singula quæ continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet. Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem Cœli & terræ, visibilium omnium & inuisibilium. Et in vnum Dominum IESVM CHRISTVM Filium DEI vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cœlis. Et incarnatus est de Spiritu sancto, ex MARIA Virgine, & Homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum scripturas. Et ascendit in Cœlum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum & viuificantem, qui ex Patre, Filioque procedit. Qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas. Et vnam Sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi sæculi. Amen. Apostolicas & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem Ecclesiæ obseruationes & constitutiones firmissime admitto, & amplector. Item sacram scripturam iuxta eum sensum quem tenuit & tenet Sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu & interpretatione sacrarum scripturarum admitto, nec eam vnquam, nisi iuxta vnanimem consensum Patrum accipiam & interpretabor. Profiteor quoque septem esse vere & proprie sacramenta nouæ legis à IESV CHRISTO Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium. illaq. gratiam conferre. & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in supradictorum omnium sacramentorum solemni administratione recipio & remitto. Omnia & singula quæ de peccato originali, & de iustificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita & declarata fuerunt, amplector & recipio. profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium sacrificium, pro viuis & defunctis, atque in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse vere rea-

realiter, ac substantialiter, corpus & sanguinem, vna cum anima & diuinitate Domini nostri IESV CHRISTI, fierique conuersionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, quam conuersionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie totum atque integrum CHRISTVM, verumq. Sacramentũ, summasq. constanter teneo Purgatorium esse, animasq. ibi detentas fidelium suffragijs iuuari. similiter & Sanctos vna cum CHRISTO regnantes, venerandos, atque inuocandos esse, eosq. orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum Reliquias esse venerãdas. Firmiter assero Imagines CHRISTI, ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas & retinendas esse, atque eis debitum honorem atque venerationem impertiendam. Indulgentiarum etiam potestatem à CHRISTO in Ecclesia relictam fuisse, illarumq. vsum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo. Sanctã Catholicam & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum Matrem & Magistram agnosco, Romanoq. Pontifici Beati Petri Apostolorum Principis successori, ac IESV CHRISTI Vicario, veram obedientiam spondeo ac iuro. Cætera item omnia à sacris Canonibus, œcumenicis Cõcilijs, ac præcipue à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio atque profiteor. simulq. contraria omnia, atque hæreses quascunque ab Ecclesia damnatas & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, & anathematizo. Hãc veram Catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quã in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eandẽ integram & immaculatam vsque ad extremum vitæ spiritum constantissimæ, Deo adiuuante, retinere & confiteri, atque à meis subditis, seu illis quorum cura ad me, in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit curaturum. Ego idem N. spondeo, voueo, ac iuro, sic me Deus adiuuet, et hæc sancta Dei Euangelia.

Sanctio pœnalis.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, erectionis, institutionis, applicationis, appropriationis, concessionis, assignationis, tributionis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D P. An. 1. 16. se p. mb.

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno incarnationis Dominicæ 1572. sextodecimo Calen. Octobris, Pontificatus nostri Anno primo.

VII.

Vnio Militiæ S. MAVRITII Martyris, & Militiæ S. LAZARI Hierosolymitani, sub denominatione SS. Mauritij & Lazari, & regimine Sabaudiæ Ducis Magni Magistri perpetui.

Institutionem Militiæ S. Mauritij nuper erectam, vide in const. præced. Et de Militia S. Lazari, plene notaui sup. in constit. 28. Pij V. Sixti. fol. 205.

Edita An. D. 1572.

GREGORIVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Solicitudo pastoralis.

PRo commissa nobis nullis nostris exigentibus meritis, sed sola Dei benignitate, Ecclesiarum omnium, ac piorum religiosorumq. locorum cura & sollicitudine, in eam nos cogitationem assidue incumbere decet, qua potissimum ratione prouidere possimus, vt ex eis quam maxima & quam vberrima, ad sanctam Dei Religionem, & fidem Catholicam, atque vniuersum populũ Christianum commoda proueniant, ordine etiam & cõsuetudine nullis mutata, sicut rerum vsus & euentus, ac ipsa temporum ratio, & qualitas docuerit expedire.

§. 1. Cum autem nos pridem ad Dei omnipotẽtis laudem, & fidei Catholicæ gloriam, in Sabaudię & Pedemõtis Regionibus defensionem, totiusq. Christianæ Reipublicæ salutem & commodum, militiam S. Mauritij Martyris, sub regula Cistercien. per vniuersum Christianum Orbem, cuius suprema Sedes, & Militum Conuentus in loco à dilecto filio nobili viro Emanuele Philiberto Sabaudiæ Duce in ipsa Regione Sabaudiæ assignando et statuendo perpetuo sit, & in eadem Militia vnum Magistratum, Magnum vocandum, supremam eiusdem Militiæ dignitatem, pro vno Magistro qui illius caput existat, cũ eo qui sibi expedire videbitur, Militum & Ministrorum numero, qui Milites etiam cum vnica, & virgine tantum coniugati ad habitum & professionem regularẽ admitti, seu qui pro tempore admissi fuerint sic duntaxat cõtrahere possint, & alias castitatem coniugalem, & obedientiam expresse profiteantur, cum mensa magistrali, officijs, iuribus, iurisdictionibus & insignibus consuetis aliarum huiusmodi Militiarum instar ex tunc, prout postquã dictus Emanuel Philibertus Dux, dotem annui redditus quindecim millium scutorum de proprijs & patrimonialibus bonis illi constituisset, & è contra, erexerimus & instituerimus, ac illi sic erectæ dictam dotem perpetuo applicauerimus & appropriauerimus, Magistrumq. prædictũ à prima ipsius erectione vacantem eidem Emanueli Philiberto Duci, eiusq. successoribus omnibus Sabaudiæ Ducibus, qui duces pariter & Magni Magistri essent, concesserimus & assignauerimus. Ac pręterea ipsis, vt quos sibi viderentur nobiles, aut optima virtute cognitos, vt alias pro ipsorum arbitrio vel statuto qualificatos ex omnibus nationibus, ad habitum & regularem professionem admittendi, ac etiam in quibuscunque mundi partibus dictæ Militiæ, Prioratus, Baiuliuatus, Præceptorias, & alia beneficia erigendi, Prouincias & nationes diuidendi, aliaque tunc expressa faciendi, liberam licentiam tribuerimus, sicut litteris nostris super his confectis latius continetur.

Recensetur institutio Militiæ Sancti Mauritij de qua sup. in const. præcedente.

§. 2. Nos postea diligenti meditatione considerantes ipsam de nouo erectam & conficiendam Militiam, magnos absque dubio fructus, tali præsertim ductore, atque Magistro fidei Catholicæ esse allaturam; sed multo tamẽ maiores si alijs adiumentis & auxilijs fulcita, atque munita fuerit, ac præterea cernentes Militiam Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani sub regula Sancti Augustini iãpridem Magistri regimine destitutam, nobilem illam quidem & antiquam, sed ipsa vetustate, ac temporum iniuria valde deiectam & prolapsam esse, optimum nobis visum est, si hanc veterem illi nouæ, & nunc nascenti adiungeremus, vt quod hæc in ipso initio per se agere perfecte non posset, id alterius adiuta auxilio, & viribus geminatis fortior sit ad agendum, atque citius & facilius hæ simul iunctæ, optatos Ecclesiæ Dei & Christiano populo fructus afferre possint.

Enarrantur fructus prouẽturi ... dicta nouæ Militia S. Mauritij antiquę vnita ... Milit. S. Lazari.

§. 3. Id vero facere instituimus, cũ eo quod Emanuel Philibertus, & pro tempore existens Dux & Magister prædictus annexionis huiusmodi ratione duas Triremes dictis Militib. instructas pro Sedis Apostolicę defensione contra hereticos, infideles, piratas, & quoscunque alios eius hostes continue de suo manutenere debeat.

Maxime q̃ Dux Sabaudiæ duas Triremes pro Sede Apost. prõptas tenere debeat.

§. 4. Quare eundem Emanuelem Philibertum Ducem & Magnum Magistrum, à quibusuis excõmunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore cẽsentes, Motu proprio non ad ipsius Emanuelis Philiberti Ducis, vel alterius pro eo nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera liberalitate, & certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, militiam Sancti Lazari prædictam cum illius Magistratu, ac omnibus & quibuscunque illius Prioratibus, Præceptorijs, Hospitalibus, & alijs beneficijs regularibus, eorũq. membris, grangijs, castris, villis, domibus, possessionibus, proprietatib. fructibus & bonis, tam mobilibus quam immobilibus, ac se mouentibus, iuribus & actionibus vniuersis. Necnon Ecclesijs, Cappellis, terminis & pertinentijs quibuscunque ad dictam Militiam Sancti Lazari spectantibus,

Vnio itaque vtriusq. Militiæ firmatur, sub denominatione SS. Mauritij & Lazari.

Te quo ad loca hic excepta vide cõst. 102 Clẽ. viij. Decet.

quæcunque, quotcunque, qualiacunque, & vbicunque sint, non tamen aliis Ecclesijs, pijs locis, & Militijs canonice vnita, quę ab his quibus vnita sunt auocari, aut illorum ratione quenquam molestari noluimus, ac etiam exceptis ijs quæ in Regnis & Dominijs charissimi in CHRISTO filij nostri Philippi Hispaniarum Regis Catholici existunt, eidem Militiæ Sancti Mauritij, quæ in posterum Militia Sanctorum Mauritij & Lazari nuncupetur, auctoritate Apostolica tenore præsentium ita perpetuo vnimus, annectimus, & incorporamus, vt post hac in perpetuum prędictus Emanuel Philibertus, & pro tempore existens Sabaudiæ Dux Militiæ Sanctorum Mauritii & Lazari Magister sit, & appelletur.

Militiamq. S. Lazari subijcit Duci Sabaudiæ Mag. Magistro in perpetuum. §.5. Ac Prioratus, Pręceptorię, & alia beneficia Militię S. Lazari, & ea obtinentes, alijq. milites, seruiẽtes, Capellani, & personæ, curæ, gubernationi, & iurisdictioni ipsius Ducis, & Magni Magistri, in omnibus & per omnia subsint, prout suo antea Magistro suberant, eiq. tanquam membra capiti obediant & obsequantur. liceatque eidem Duci & Magistro corporalem possessionem militiæ S. Lazari, eiusq. Magistratus, & aliorum vnitorum prędictorũ per se vel alium seu alios, propria auctoritate libere apprehendere, & perpetuo retinere, fructusq. redditus, & prouentus, in suos & dictæ Militiæ vsus & vtilitatem conuertere, diœcesani loci, vel cuiusuis alterius licentia minime requisita.

§.6. Insuper his, qui præceptorias Sancti Lazari, in titulum seu commendam, vel aliter quouis modo obtinent habitum per dictum Ducem, & Magistrum Militibus SS. Mauritij & Lazari, designandum suscipiendi, & eidem Emanueli Philiberto Duci, & Magno Magistro, hisque habitum Sancti Lazari iam susceperunt & deferunt, nouum, dimisso antiquo volentibus tradendi. eos vero qui dictum Sancti Lazari habitum nondum susceperunt, ad nouum habitum, vt præfertur designandum, suscipiendum, & deferendum oppositionis remedijs compellendi, auctoritate & tenore prædictis facultatem concedimus.

Quæ duas triremes paratas vt supra tenere debeat. §.7. Volentes, & dicta auctoritate statuentes eundem Emanuelem Philibertum, & pro tempore existentem Ducem, & Magnum Magistrum in perpetuũ, vnionis huius ratione, ad cuius triremes dictis Militibus instructas, pro nostra & Romani Pontificis pro tempore existentis, ac Sedis Apostolicæ contra prædictos & quoscunque alios defensione continua manutenendas teneri, et ad id efficaciter obligatum existere.

Principes ne imped. execution. hortatur. §.8. Vt autem prædicta omnia certiorem consequantur effectum, omnes & quoscunq; Reges, Respublicas, Duces, Marchiones, Principes, & quosuis Ciuitatum et locorum Dominos, hortamur & rogamus attente, ac eorum subditis, in virtute Sanctæ obedientiæ mandamus, vt prędictis quantum in se est faueant, & quo minus illa suum sortiantur effectum, impedire, perturbare, vel molestare quouis quæsito colore non audeant.

Clausulã sublatã &c. apponit. §.9. Decernentes irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores deputat. §.10. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Taurinen. & Nicen. & Montis Regalis Episcopis, per Apostolica scripta motu simili mandamus, vt ipsi vel duo, aut vnus eorum, per se vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte Emanuelis Philiberti, & pro tempore existentis Ducis, & Magni Magistri fuerint requisiti solemniter publicantes, eique in prædictis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra litteras ipsas ab omnibus quos illæ concernunt, inuiolabiliter obseruari, non permittentes eos per quoscunque quomodolibet indebite molestari, contradictores quoslibet & rebelles, per censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaq. opportuna remedia, appellatione postposita compescẽdo. legitimisq. super his habendis seruatis processibus, censuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Contrarijs derogat. §.11. Non obstan. fel. recordationis Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis vigore præsentium ad iudicium non trahatur, ac nostra de vnionibus cõmittendis, ad partes, & valore exprimendo. Necnon Lateranensi Concilij nouissime celebrati vniones perpetuas, nisi in casibus à iure permissis fieri prohibentis, ac alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis; necnõ Hospitalis prædicti S. Lazari iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis Militiæ prędictæ, illiusq. Magistris, Conuentibus, Militibus, & administratoribus, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq., & alijs decretis, in genere vel in specie, & motu, & scientia similibus, ac alias quomodolibet, & iteratis vicibus, concessis, approbatis, & innouatis; quibus omnibus, etiam si de illis, ac totis eorum tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbũ insererentur præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra vel vltra certa loca ad iudicium trahi non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Sanctiones penalem addit. §.12. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, vnionis, annexionis, incorporationis, concessionis, voluntatis, statuti, hortationis, rogationis, decreti, mandatorum, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

D.P. An. 1. 13. Nouemb. Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, idibus Nouembris, Pontificatus nostri Anno primo.

VIII.

Declaratio circa eleemosynas Monialibus seruantibus clausuram præstandas.

Ad hæc vide etiam supra fol. 184. const. Pij V. Circa nu. 8. Et ante eã, Concilij Tridentini dispositionem in cap. 5. sess. 25.

Edita A.D. 1572. *GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. DEO sacris virginibus, quæ contemptis illecebris seculi, diuinis se obsequijs manciparunt, æquissimum est præcipua quadam à nobis, ac singulari solicitudine prouideri, tum vt ab eis omnia, quæ sanctum ipsarum propositum impedire possent, remoueantur, tum etiam vt eis in cultu DEI caste ac religiose permanentibus, quæ ad victum necessaria sunt, subministrentur.

Concilij Tridentini decretum istud habes in sess. 25 c. 5. Pij V. constit. istam habes sup. f. 184. §.1. Et quidem post sacri Concilij Tridentini decretũ, quo constitutio fel. recordat. Bonifacij Papæ Octaui pręedecessoris nostri, quæ incipit, Periculoso, renouatur, prohibens ne aut ipsis monialibus ex monasterijs suis egredi, aut vlli cuiuscunque sexus, aut ordinis personæ ad eas ingredi liceat. Et præterea vniuersis Episcopis precipitur, vt in omnibus monasterijs sibi subiectis, in alijs vero Sedis Apostolicæ auctoritate clausuram sanctimonialium, vbi violata diligenter restitui, vbi vero inuiolata, conseruari maxime procurent, piæ memoriæ Pius Papa Quintus etiam prædecessor noster, victui quoque & necessitatibus ipsarum prospicere cupiens, cum superiora illa approbasset atque innouasset, eademque omnia etiam in monialibus quarumcunque militiarum etiam

Hie-

Hierosolymitanæ, omnibusque alijs tacite vel expresse religionem professis, quocunque nomine censerentur, locum habere decreuisset; ne illæ quicquam detrimenti in necessitatibus suis hac occasione paterentur, etiam præcepit locorum Ordinarijs, & superioribus earum, vt fidelium eleemosynas per conuersas non professas, vel professas quidem, sed ætatis saltem quadraginta annorum, & iampridem conuersas, quæ in domibus contiguis, extra tamen Monasterium degerent, colligendas curarent. ita tamen vt prædictæ conuersæ neque clausuram aliarum Monialium, nisi in casibus permissis ingrederentur, nec ex illis ipsis habitationibus suis ad tales eleemosynas colligendas sine permissu Ordinariorum, aut superiorum suorum exire possent. Quod si ne hoc quidem sufficere videretur, idem Pius prædecessor mandauit ipsis Ordinarijs & superioribus vt negocium darẽt aliquibus personis pijs tales eleemosynas colligẽdi, aliaque arbitratu suo prospicerent quæ ad subleuandam monialium inopiam expedire iudicarent.

Causa huius motiuis.

§. 2. Cum autem, sicut accepimus, multæ Moniales, etiam quæ tertiariæ vocantur, sub solenni Religionis voto, perpetuaque clausura degentes, aliæque talibus litteris comprehensæ, & in ipsa clausura permanentes, multis prę terea ad se sustentandas necessarijs egeant, neque vsque ad hoc tempus vllo sufficiẽti remedio earum necessitatibus subuentum sit. Quin etiam aliæ tertiariæ citra vllum solemne hucusque votum viuant, quæ ad suas suorumue domos neutiquam redituræ essent, sed sub solemni religionis voto, & clausura prædictis permanerent, si earum congruæ sustentationi prouideretur, nos, qui illas necessarijs rebus destitui nolumus, certioresque facti sumus in multis Ciuitatibus, oppidis, villis, aut alijs locis tam in Ecclesijs, & Monasterijs, quam hospitalibus, collegijs, confraternitatibus, & alijs locis pijs, etiam quæ à priuatis hominibus, tum Ecclesiasticis tum laicis multas ac diuersas eleemosynas Christi pauperibus erogari; considerantes in eiusmodi personas vel in primis exercendam esse charitatem, quæ voluntaria paupertate suscepta ab omni hominum commercio segregatæ Deo seruiunt, & assiduis precibus iram ipsius ob peccata conceptam, à Christiano populo deprecantur, illud quoque cogitantes, si eis ad tales eleemosynas petendas ad loca prædicta conferre se liceret, via fore, vt prædicta Monasteria, Ecclesiæ, loca, ac personæ eis singulis non tantum saltem tribuerent, quantum singulis alijs pauperibus eodem concurrentibus solent, vniuerso illi Deo deuotarum mulierum generi de opportunæ ac sufficientis subuentionis auxilio prouidere cupientes.

Et modo ab isto Pont. applicatur Monialib. clausuram seruantibus, medietas eleemosynarum, pro Christi pauperum victu, & vestitu de stinatarum, & erogandarum.

§. 3. De nobis attributæ potestatis plenitudine statuimus, & ordinamus, vt omnes, & quicunque Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi, & alij Ecclesiarum Prælati, necnon Abbates, Priores, Præpositi, & alij Ecclesias Patriarchales, Primatiales, Metropolitanas, cathedrales, & alias Ecclesias, necnon Monasteria, prioratus, pręposituras, canonicatus, præbendas, dignitates, personatus, administrationes officia, cæteraque beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, sæcularia & sancti Benedicti, sancti Augustini, Cistercien. Cluniacen. Præmonstraten. Cartusien. Camaldulen. S. Basilij, Cassinen. alias S. Iustinæ, Montis Oliueti, S. Saluatoris, ac Lateranen. & Cruciferorum, seu fratrum S. Hieronymi, necnon Prædicatorum, Minorum, Minimorum, & Carmelitarum, Eremitarum eiusdem S. Augustini, Seruorum Beatæ MARIAE Sanctæ Claræ, quorumcunque aliorum tam virorum, quàm mulierum etiam Mendicantium Ordinum, & Congregationum, & Militiarum regularia, etiam de iure patronatus laicorum, etiam Nobilium Ducum, Regum, & aliorum Principum existentia, in titulum commendam, administrationem, & alias quomodocunque obtinentes, necnon Rectores, Gubernatores, Confratres, Administratores, cæterique omnes, qui ratione illorum, necnon Capitulorum, Conuentuum, mensarum, hospitalium etiam laicorum, & per laicos administrari solitorum, Christifidelium confraternitatum, scholarum, collegiorum, ac aliorum piorum locorum quocunque nomine nuncupatorum, & in quibusuis mundi partibus consistentium, quę singulis annis, mensibus, hebdomadis, vel diebus ex Ecclesiarum, Monasteriorum, prioratuum, officiorum, dignitatum, & beneficiorum, ac congregationum, hospitalium, confraternitatum, scholarum, collegiorum, piorum & aliorum locorum prædictorum fructibus, redditibus, & prouentibus, pauperibus Christi aliquas eleemosynas in pane, frumento, farina, vino, edulijs, pecunia, seu alijs ad victum vel vestitum pertinentibus, etiam ad supplicationem & preces, & per cedulas & bolettina, aut alias distribuere, & elargiri ab immemorabili tempore consueuerunt, aut alio quocunque iure tenentur ex dictis fructibus, redditibus, & prouentibus, & quo ad hospitalia prædicta ex iis quæ seruata in illis actuali hospitalitate supersunt seu superent, necnon quæcunque personæ particulares etiam laicæ, vel vniuersitates etiam laicorum, quæ testamento, vltima voluntate, vel alia dispositione, etiam inter viuos, aliquales tales eleemosynas facere tenentur, dimidiam partem omnium & quarumcunque eleemosynarum & largitionum huiusmodi, quocunque nomine nuncupatarum, quocunque tempore & modo distribui solitarum, etiam si speciali nota dignæ, & secundum pias defunctorum, aut aliorum voluntates sub certa forma ab eis in testamento, vel alia quacunque dispositione distribuendæ sint (dummodo non in certas personas, nec ad certos vsus pios alios quam victus, & alimenta pauperũ distribuantur) quibuslibet prędictarum Monialium etiam Tertiariarum sub solemni Religionis voto, & perpetua clausura de cætero viuẽtibus, & in terris & locis quorum pauperibus huiusmodi eleemosynæ distribuuntur, consistentibus, vere, realiter, & cum effectu, & absque vlla eleemosynarum & largitionum huiusmodi petitione, exactione, & conquisitione, aut alia desuper à nobis expectata iussione, aut mentis nostræ declaratione, ac quibusuis mora, subterfugio, ac exceptione cessantibus, & reiectis, dare atque distribuere omnino teneantur, & quam dimidiam partem nos illis applicamus.

Ordinarij locorum exigãt, & applicẽt, & distribuant huiusmodi eleemosynas.

§. 4. Vt autem pręmissa omnia, cum charitate & pietate procedant, & efficaciter suum effectum sortiantur, vniuersis & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis & aliis locorum Ordinariis per Apostolica scripta mandamus, vt quisque per se vel alium seu alios ad præsentiũ executionem in suis ciuitatibus, & diœcesibus procedens, ab Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, Confraternitatibus, Scholis, Collegiis, & locis, & Ecclesiasticis ac laicis personis prædictis, etiam quomodolibet exemptis, dimidium eleemosynarum huiusmodi exigant, ac pro portione, vt Ordinariis ipsis locorum æquum esse videbitur, singulis pauperum Monialium etiam Tertiariarum Monasteriis huiusmodi suarum Ciuitatum, & diœcesum, etiam si alijs superioribus subiectæ sint, cum effectu distribuant. Nos enim eisdem locorum Ordinariis etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegatis, ac cuilibet illorum tam per se quam alium vel alios, præmissa faciendi, ac etiam contradictores quoslibet & rebelles per pœnas pecuniarias eorundem Ordinariorum, & cuiuslibet illorum arbitrio infligendas & applicandas, ac in subsidium sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas aliaque opportuna iuris & facti remedia, quacunque appellatione postposita respectiue compescendi, auxiliumque brachij sæcularis inuocandi, aliaque in præmissis & circa ea necessaria & opportuna faciendi, gerendi, mandandi, & exequendi, plenam & liberam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur.

Consanguineosque Monialium & alios hortentur, vt eisdẽ Monialibus charitatiue subueniant.

§ 5. Insuper, quia valde rationi consonum est, vt etiã ij, qui ipsis Monialibus etiam tertiarijs indigentibus præfatis consanguinitate aliqua sunt coniuncti, aliquod in præmissis subsidium conferant, cum ratio sanguinis, & debitum charitatis & honestatis id postulet, singulis locorum Ordinarijs committimus, vt omni eos officio & diligentia monere, eisque persuadere studeant, parentes vero & fratres ac alios, ad quos illas, si in sęculo permãsissent, dotare pertinebat, vel ad quos bona & successiones deuenerunt, & qui si eas nuptui tradidissent, multo amplius, quam ingredientibus Monasterium dedissent, vel qui si eas nunc domi retinerent, vel si ad illorum domos redirent, eas alere tenerentur, quibuscunque vijs ipsis beneuolis inducãt, vt Monialibus etiam tertiarijs prædictis iuxta eorum facultates charitatiue subueniant. scituri id sibi

etiam

etiam ad animarum salutem plurimum profuturum.

Declaratio const. tutionis Pij V. editę circa Conuersas professas & non professas. Quam habes supra eas. in rubr.

§. 6. Cæterum quod attinet ad Conuersas professas, quas prædictus Pius prædecessor per prædictas litteras sub certis conditionibus ibi contentis permisit posse manere extra Monasteria pro colligendis eleemosynis, eisdem locorum Ordinarijs iniungimus, vt quibus Monasterijs prædictarum Monialium quotidianis laboribus computatis, supradicta vel alia qualibet ratione de sufficienti subuentione & sustentatione prouisum esse cognouerint, easdem Conuersas sub eadem clausura cum alijs Monialibus reducant, neque à suis Monasterijs amplius exire permittant. Conuersas vero non professas, & profiteri nolentes, dimisso habitu domum remittant, neque alias in futurum, nisi professionem suo tempore emissuras, atque sub perpetua clausura mansuras in Monasteria huiusmodi recipi permittatur. Quod autem idem Pius prædecessor statuit de cætero nullas alias Conuersas professas recipi amplius etiam de consensu suorum Superiorum posse, ita esse intelligendum declaramus, præter illas Conuersas, quæ extra Monasteriorum in domibus contiguis degerent. Eleemosynarum vero prædictarum contributionem, & applicationem durare, & valere decernimus, ac suos effectus ad plenum sortiri debere, donec numerus Monialium etiam tertiariarum huiusmodi (quem per ipsos locorum Ordinarios etiam in Monasterijs ab eorum cura & regimine quomodocunque exemptis, cum illarum Superiorum interuentu stabiliri & ornari, neque supra illum numerum alias recipi posse, etiã de consensu Superiorum suorum, volumus, & mandamus) ita imminutus fuerit, vt reliquæ Moniales & tertiariæ ex proprijs redditubus Monasteriorum ipsorum, vel consuetis eleemosynis se commode sustentare queãt: super quo eorundem Ordinariorum conscientiam oneramus. ita tamen, vt decedentibus singulis ex tribus earũdem Monialium partibus, tertiæ quoque earundem eleemosynarum partis distributio, & sic successiue in totum extinguatur, atque in pristinum statum sub debitis ac solitis oneribus reuertantur, & remaneant. Declaramus præterea nullis Monialibus etiam tertiarijs licere habere ostium, per quod ex Monasterio introiri possit ipsarum Monialium Ecclesiam exteriorem, in quam sęcularibus ad Missas & diuina officia patere solet accessus, sed omnino muro obstruendum. neque indem licere Monialibus etiam tertiarijs egredi à ianua Monasterij, quæ est pro clausura ipsius Monasterij etiam ad claudendum aliam vlteriorem ianuam, qua patere solet aditus sæcularibus venientibus vel ad rotam. vel ad crates, seu loca colloquijs destinatã, quæ vulgo parlatoria vocantur, vel ad pulsandum ipsam ianuam clausuræ: quæ loca, cum saltem pro causis prædictis patere soleant sęcularibus, extra clausuram censeri debent, etiam quo tempore clausa sunt.

Domini temporales faueant in præmissis, Ordinarijs.

§. 7. Insuper quoscunque dominos & magistratus temporales in Domino hortamur, monemus, & requirimus, vt ad omnem ipsorum Ordinariorum, aut alicuius ipsorum petitionem, vel simplicem requisitionem, illis in præmissis assistentes, omnem opportunum fauorem, & auxilium præstent, & exhibeant.

Ordinarij faciant publicari & obseruari hanc constit.

§. 8. Ipsis denique Patriarchis, Archiepiscopis, & alijs locorum Ordinarijs præcipimus & mandamus, vt has præsentes nostras litteras (quarum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eandem vbique fidem, in iudicio & extra, adhiberi debere volumus, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ) singuli in sua Ciuitate & diœcesi publicent, ac publicari, easque iuxta earum continentiam & tenorem, vna cum prædictis ac alijs prædicti Pij V. & aliorum prædecessorum nostrorum litteris, & constitutionibus, & iussionibus pro integra clausuræ instauratione, custodia, & firmitate editis, inuiolabiliter obseruent, & obseruari faciant.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obstantibus testatorum, & aliorum voluntatibus, ac fundationibus, & Bonifacij prædicti de vna, & Concilij generalis de duabus, non tamen tribus dietis, ac quibusuis alijs Apostolicis, necnon in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis, specialibus vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusuis Ecclesiarum, Monasteriorum & illorum Ordinum, hospitalium, militiarum, confraternitatum, collegiorum, & aliorum piorum locorum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, etiam immemorabilibus. Priuilegiis quoque indultis, exemptionibus, libertatibus, gratiis & litteris Apostolicis, Ecclesiis, Monasterijs, & Ordinibus, hospitalibus, confraternitatibus, collegiis, & piis locis, ac eorum superioribus, & personis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis, in genere vel in specie, ac alias quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & pluries innouatis, etiam si in eis caueatur expresse quod illis nisi sub certa inibi expressa forma, aut alias derogari non possit: quibus omnibus & singulis, etiam si de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importãtes mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro plene & sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscunque: aut si supradictis vel quibusuis aliis ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimosecundo, Tertio Calendas Ianuarii, Pontificatus Nostri Anno Primo. — Dat. P.An.1. 30. Decemb.

Anno à Natiuitate Domini 1573. indict. 1. die vero 21. mensis Ianuary, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. Anno 1. retroscriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt in valuis Principis Apostolorum de Vrbe, sancti Ioannis Lateranensis, Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, vt moris est, per nos Scipionem de Octauianis, & Alexandrum Ambrosium Cursores Apostolicos. — Publicatio.

Petrus Sprengerius Mag. Cursorum.

I X.

Reductio ad terminos iuris communis, & Concilii Tridentini, trium constitutionum à Pio V. pro Ordinibus Mendicantium, aliorumq; editarum.

GREGORIVS EPISCOPVS Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. — Edita an. D. 1573.

IN tanta rerum, & negociorũ mole, qua Rom. Pont. ex omnibus mundi partibus assidue præmitur, vix vitari potest, ne aliqua interdum exhibeant, quibus Postea recognitis necesse est moderationis remedium adhibere. — Exordium.

Pius V. priuilegia multa Mendicantibus cõcessit, vt sup. in tribus const. 41. & 42. fol. 228. 232. & 234.

§. 1. Cum itaque alias fel. rec. Pius Papa V. predecessor noster, auditis grauaminibus, quæ fratribus Ordinum Mendicantium ab Ordinariis locorum, & parochialium Ecclesiarum Rectoribus, multis modis inferri dicebãtur, super sacris concionibus, & lectionibus habendis, confessionibus audiendis, pœnitentiis iniungendis, fratribus ad ordines promouendis, celebratione Missarum, cura animarum, sacramentorum ministratione, sepulturis, quarta funeralium, legatis, donationibus, eleemosynis, collectionibus, aliisque huiusmodi iuribus, necnon decimis, & diuersis oneribus, ac etiam super statu & regimine sanctimonialium ipsis fratribus subiectarum, formationem processuum, censurarum publicatione, processionibus, præcedentia, locorum acquisitione, certisque aliis rebus tunc expressis, multa per quasdam suas litteras pro dictis Fratribus non modo statuerit, sed & quæ iã in Concilio Tridentino decreta fuerant ad hæc pertinentia declarauerit, multaque præterea priuilegia eisdem decimo septi-

mo

mo Calend. Iunii, Pontificatus sui anno secundo.

Illa extẽ... et ad alios ordines ut ... in Ex.

§. 2. Et deinde ea omnia diuersis aliis Ordinibus, & Congregationibus regularium nõ mendicantium, etiam per modum communicationis, concesserit.

Alia decreuit circa parochias ut ... in bulla 7. Ad exequendum. ...l. 241.

§. 3. Postea per quandam suam constitutionem de Vicariis perpetuis parochialibus Ecclesiis vnitis per Ordinarios locorum instituendis, & portione illarum Vicariis assignanda editam, alia super constitutione Fratrum eorundem ad exercitium curę animarum in eis parochialibus Ecclesiis, quę domibus & locis suis vnita sunt, decreuerit.

Postea alia tollit.

§. 4. Demum animaduerso quod ea omnia multis dubitationibus inuoluta, magnisque difficultatibus obstructa, multas magnasque dissensiones, altercationes, & lites inter prędictos locorum Ordinarios, & fratrum ipsorum Ordines, non sine graui diuini cultus, & animarum detrimento, ac populorum scandalo concitauerant, contra ac ipse sperabat, & pręter suam expectationem, vt qui interdum conquereretur multa aliter alioque sensu à se prolata fuisse, quam litteris expressa essent: Cupiens his mederi incommodis primum illa omnia quę Regularibus aliorum Ordinum quàm Mendicantium communicauerat, & secundum pręmissa concesserat, Motu proprio restrinxerit: Deinde plenius prouidere volens, prioribus litteris à se quo ad ipsos Mendicantes magna in parte moderatis, omnes, & quascunque alias litteras quę de aliis Ordinibus, & Congregationibus extra Mendicantium ordines de obseruantia nuncupatos emanauerant, omnino aboleuerit, causas omnes iam de his etiam in Romana Curia pendentes ad se aduocando, lites extinguendo, ac formatos super illis processus latasque sententias annullando, quemadmodum aliis suis litteris in registro proxime compertis, nunquam tamen publicatis, plenius continetur.

Deinde circa Confessiones aliam edidit bullam sup. nu. 133. fol. 365.

§. 5. Postremo circa confessariorum Regularium etiam Mendicantium approbationem iuxta Concilii prędicti decretum faciendam, etiam lectores in Theologia graduatos, & certos alios tunc expressos comprehendi debere declarauerit.

Hic Pont. omnes prędictas constitutiones Pij V. reducit ad terminos iuris, & Concilij Tridentini.

§. 6. Nos hac tanta varietate cognita, quę etiam ex multiplici litterarum, & constitutionum editione procedit, pręsentibus & futuris discriminibus occurrere volentes, de nobis attributę potestatis plenitudine statuimus, & ordinamus, de prędictis & aliis omnibus litteris, & constitutionibus, quæ ab eodem prædecessore eisdem de rebus pro quorumcunq; Regularium, etiam Mendicantiũ Ordinibus, & Congregationibus quomodolibet emanarunt, ac omnibus, & quibuscunque in eis contentis, eam deinceps dispositionem atque decisionem pro subiecta materia futuram esse, quæ siue ex iure veteri, siue ex sacris dicti Concilij decretis, siue alias legitime ante dictarum litterarum & constitutionum editionem erat, &, si ipsæ non emanassent, futura fuisset, ad quam dispositionẽ & decisionem, suumq; pristinum & integrum statum, ac terminum illa omnia reducimus. Quin etiam tollimus, & abrogamus omnia irritantia, & alia decreta, necnon prohibitiones, declarationes, mandata, & quęcunque alia ipsis litteris, & constitutionibus apposita, & alias eorum occasione vel causa factis, his nostris statuto, ordinationi, & reductioni aduersantia, quibuscunque illa sint concepta formulis, ac præseruationibus, declarationibus, modificationibus, restitutionibus, mentis attestationibus, derogatoriarum derogatorijs, alijsque fortissimis, efficacissimis, & inuiolabilibus clausulis, etiam motu & potestatis plenitudine similib. & ex certa scientia, etiam pro conseruatione status regularis, & ex quibuscunque alijs vrgentissimis causis quotiescunque roborata. Decernentes illa omnia pro nullis & infectis haberi, omnesque supradictos, illarum vsu commodo & effectu carere.

Lites secundum hanc bullam decidi valet.

§. 7. Ac omnes lites, & controuersias, quæ coram quibusuis iudicibus, siue Ordinariis siue Commissarijs, etiam causarum Palatij Apostolici Auditoribus, & S.R.E. Cardinalibus, etiam de latere Legatis prædictarum litterarũ & constitutionum occasione super præmissis iam motæ sunt necdum decisæ aut finitæ, vel etiam quæ iam decisæ sunt, si modo tractũ habeat successiuũ, aliq; rursus, & inter quoscunque excitari in posterum contingat, secundum prædictam dispositionem nec aliter decidendas.

Dubiorumq; futurorũ declarationes Sedi Apostol. reseruat.

§. 8. Futura vero dubia & difficultates, quandocunq; & vbicunq; orientur, ad nos & Sedem Apostolicam, vbi & cetera quæ ad decreta dicti Concilij pertinent quotidie declarantur omnino, referenda esse.

Decretum irritans.

§. 9. Necnon irritum & inane quicquid secus super his per quoscunque scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Præceptum obseruãtiæ.

§. 10. Mandamus itaque in virtute sanctæ obedientiæ præsentes ab omnibus vbique Episcopis, & locorum Ordinarijs, necnon Ecclesiarum Prælatis, rectoribus, fratribusque prædictis, ac cæteris ad quos pertinet, semper inuiolata obseruari.

Derogatio contrariorũ.

§. 11. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum Monasteriorum, Conuentuum, Domorum, locorum & & Ordinum quorumcunque iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. Priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam Maremagnum, & bulla aurea nuncupatis, dictis Ecclesijs, Ordinibus, & congregationibus quomodolibet concessis & confirmatis: quibus omnibus, etiã si de illis eorumque totis tenoribus specialis, expressa, indiuidua, & ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

Iussio publ.

§. 12. Vt autem præsentes omnibus plenius innotescant, volumus earum exempla fieri, & etiam imprimi, illisque Notarij publici manu, & Curiæ Ecclesiasticæ, vel Prælati, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo obsignatis, eandem illam prorsus fidem, in iudicio & extra illud vbique locorum adhiberi, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo omnino, &c.

Dat. P. An. 1. die 1. Mart.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicę, millesimo quingentesimo septuagesimo tertio, Calend. Martij Pontificatus nostri Anno primo.

Publicatio.

Anno a Natiuitate Domini nostri IESV CHRISTI 1573. indict. 1. die vero 23. mensis Martij, Pontificatus Sanctissimi Domini nostri D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. Anno Primo, Retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicarum Principis Apostolorum, & Sancti Ioannis Lateranensis de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Ioannem de Soya, & Marcum Antonium Brutum, eiusdem Sanctiss. Domini nostri Papæ Cursores.

Antonius Ludouicus Mag. Curs.

X.

Quod omnibus liceat, in quacunque die infra octauam Sanctissimi Corporis Christi, processionem solemniter facere, in honorem suæ festiuitatis.

De huius festiuitatis institutione, & alijs eam concernentibus, plene dixi apud constit. 1. Vrb. IV. Transiturus. fol. 94.

Edita An. D. 1577.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CVm interdum contingat Romanum Pontificem aliquas concessiones & gratias elargiri, quas post modum, experientia, rerum magistra, docet in alterius præiudicium resultare, mirum nemini videri debet, si tandem præiudicio cognito gratiæ ipsæ sic concessæ in melius reformentur, prout & populi deuotio exposcit, ac rerum, & temporum qualitate pensata conspicitur in Domino salubriter expedire.

Pius V. iussit ordini Fra-

§. 1. Dudum siquidem felicis recordationis Pio Papę Quin-

ratum Prædicatorum solummodo licere, solemnem processionem Corporis Christi facere, in die Dominica infra octaui.

Quinto prædecessori nostro pro parte dilecti Ioánis Gallo Ordinis Prædicatorum, & Theologiæ professoris exposito, quod licet in omnibus fere conuentibus prouinciæ Hispaniæ Ordinis prædicti, solemniter fieri consueuisset processio sanctissimi Sacramenti Corporis Christi die Dominica infra octauam illius festiuitatis, idque ab immemorabili consuetudine, propterea quod dicti ordinis religio, vtpote à Beato Thoma de Aquino docta peculiaré semper gesserat deuotionem erga Sanctissimam Eucharistiá, vnde cum magno apparatu, & frequentia populi eadem festiuitas à fratribus Ordinis huiusmodi celebrari solebat. Nihilominus ante aliquot annos aliqui alij partium illarum Religiosi, præsertim in Ciuitate Salmantina contendebant eisdem die & hora festiuitatem seu processionem huiusmodi celebrare, populum ad se trahentes, & ornamenta quæ ipsis fratribus Ordinis huiusmodi concedi solebant conquirentes. vnde & populi deuotio minuebatur, & aliquando viri timorati videntes religiosos pro huiusmodi rebus inter se contendere offendebantur, eiusdem Ioannis supplicationibus inclinatus, eidem Ordini Prædicatorum, vt in omnibus, & singulis Ciuitatibus, terris, oppidis, & locis, tam dictæ prouinciæ, quam extra, & alij vbilibet, in quibus ab immemorabili consuetudine fratres dicti Ordinis processionem huiusmodi dicta die Dominica infra octauam eiusdem Corporis Christi solemniter celebrari soliti fuerant, eisdem fratribus Ordinis Prædicatorum dumtaxat, eadem die Dominica solénem processionem eiusdem Corporis Christi celebrare liceret, ita vt nulli super eo, illos impedire, seu eodem tempore vel die eandem processionem facere possent, & deberent, perpetuo concessit, & indulsit. ac alijs prædictis desuper districtius inhibuit, aliaque fecit, prout in dictis litteris plenius continetur.

Hic modo Pont. omnibus licere decernit d. processionem celebrare in quacunq; die infra octauam d. festiuitatis.

§. 2. Nos tamen attendentes id non sine diuini cultus diminutione esse aliquomodo posse, cum omnes ad vná, & eandem dumtaxat Ecclesiam confluentes, in ea commode recipi, sicque processioni huiusmodi interesse nequeant, præter id quod inibi sæpe contingit, vt propter populi frequentiam sic confluentem, varia scandala, & iurgia oriantur, & populus ipse spiritualia venerationis Sacramenti huiusmodi multiplici fructu priuetur. Neque propterea diutius discussa honestum esse censentes, litteris prædictis modum aliquem præbere, illarum, & tenoré, ac si de verbo ad verbum præsentibus insertus foret, pro plene & sufficienter expresso habentes, Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & certa scientia, nostris vniuersis & singulis, clero & clericis, ac personis Ecclesiasticis, tam secularibus quam quorumuis Ordinum religionum, & Militiarum Regularibus, vt litteris Pij prædecessoris huiusmodi non obstantibus, liceat ipsis, tam die ipsa Dominica infra octauas Corporis Christi, quam alijs totius octauæ prædictæ diebus processiones suas celebrare, nec super eo, tam ab Ordinis Prædicatorum huiusmodi, quam alijs quibuscunq; personis, etiam prædictarum, aut quarumuis aliarum litterarum, priuilegiorum, vel concessionum prętextu seu alias quomodolibet molestari, inquietari, vel perturbari, nec etiam aliquibus censuris, vel pœnis, etiam Ecclesiasticis innodari, seu illas incurrere possint, tenore præsentium concedimus, & permittimus.

Et bullã Pij V. reuocat.

§. 3. Et nihilominus, pro potiori præmissorum cautela, litteras Pij prędecessoris huiusmodi harum seriç penitus & omnino, quo ad effectum prohibitionis celebrandi processiones huiusmodi cassamus, irritamus, & annullamus, viribusque, & effectu euacuamus, & tanquam tales minime attendi, vel eisdem fratribus Prædicatoribus suffragari posse volumus.

Obseruantiã huius const. cuicunque præcipit.

§. 4. Districtius inhibentes eisdem fratribus Ordinis Prædicatorum, & quibusuis alijs personis cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis maioris latę sententiæ, necnon suspensionis, & interdicti, alijsque arbitrio nostro moderandis, infligendis, & imponendis pœnis, ne contra præsentium litterarum tenorem venire, aut suprascriptos, vel quoscunque alios, quorum interest, intererit, aut interesse poterit quomodolibet in futurum, quo minus præmissa libere fieri possint, per se vel alium, seu alios, publice vel occulte, directe vel indirecte, tacite vel expresse, quouis quæsito colore vel ingenio, impedire audeant, vel præsumant.

Eamq; clausulis præseruatiuis ornat.

§. 5. Decernentes quoque præsentes litteras nullo vnquam tempore de subreptionis, aut obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu, etiam ex eo quod interesse habentes vocati non fuerint, notari, impugnari, inualidari, ad terminos iuris reduci nullatenus posse, minusque sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas & de nouo concessas esse.

Decretum irritans apponit.

§. 6. Sicque ab omnibus censeri, & ita per quoscunque iudices, Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi facultate, iudicari debere, irritum quoque & inane si secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executoresque deputat.

§. 7. Et nihilominus vniuersis & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filijs cæteris locorum Ordinarijs, necnon illorum, & eorum Vicarijs, seu officialibus, in spiritualibus, & cuilibet ipsorum insolidum, motu simili per præsentes committimus & mandamus quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum, per se vel alium, seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte alicuius, seu aliquorum, & quorumcunque in pręmissis interesse habentis, vel habentium fuerint requisiti, solemniter publicari, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant præmissa omnia & singula, ab omnibus quos illa concernunt inuiolabiliter obseruari, ac prędictos interesse habentes, illis pacifice frui, & gaudere. Non permittétes eos desuper prędictos fratres Ordinis Prędicatorũ, vel eorum conseruatores, iudices, defensores, seu protectores, aut quoscunque alios quauis auctoritate quomodolibet indebite molestari. contradictores quoslibet & rebelles per sententias censuras & pœnas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, legitimisque super his haberi seruatis processibus sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis.

Contraria tollit.

§. 8. Non obstantibus litteris prædecessoris huiusmodi cum inde sequutis & alijs prædictis, necnon pię memorię Bonifacij Papę Octaui etiam pręmdecessoris nostri de vna & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas quis vigore pręsentium ad iudicium non extrahatur, & alijs Apostolicis, necnon in prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, specialibus vel generalibus constitutionibus, ac quibusuis etiam dicti Ordinis Prędicatorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. Priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis eidem Ordini, illiusque superioribus, & personis, ac quibusuis alijs sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq; & alijs decretis in genere vel in specie, ac alias quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & innouatis, & Bulla Aurea, ac Maremagnum nuncupatis. quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi pręsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat ad effectum prędictum specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrarijs quibuscumque. aut si fratribus Ordinis Prędicatorum, eorumque conseruatoribus, cæterisque prędictis, & quibusuis alijs, communiter vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Cęterum quia difficile

foret,

foret, præsentes litteras, ad quæque loca in quibus publicatio huiusmodi facienda erit deferri.

Transumptis credi iubet.

§. 9. Volumus & similiter Apostolica auctoritate decernimus, quod præsentium transumptis, etiam impressis, & manu alicuius Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius personę in dignitate Ecclesiastica constitutę munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensę.

D.P. An. 1. 11. Martij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 11. Martij. 1573. Pontificatus nostri anno I.

X I.

Institutio Festiuitatis sub inuocatione Rosarij B. MARIAE Virginis, prima Dominica die mensis Octobris, in Ecclesijs vel Capellis Rosarij duplici maiori officio celebrandæ, pro gratiarum actione de Victoria die 7. d. mensis Octobris parta contra Turcas.

Hoc bellum parauit Pius V. & aliqua statuit sup. in Constit. 142. 145. & 149. De Sodalitate autem Rosarij dixi sup ad constit. 18. Six. IV Ea quæ. fol. 361.

Edita An. D. 1573.

GREGORIVS EPISCOPVS Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Festiuitates celebrantur ad Deo gratias referendas, præsertim pro aliqua Populi liberatione.

MOnet Apostolus in omnibus gratias agere, monēt quoq; Sacrarum litterarum historię, insigna DEI beneficia, tum vt ei, à quo accepta sint, meritæ referantur gratię, cum vt fideles, quibus collata sunt, illarum memores ad diuinum cultum magis in dies excitentur solemnibus annis festiuitatibus celebranda esse. Quod cum multoties institutum fuerit, tum vero maxime, cum DEVS patrum nostrorum populum suum à seruitute Ægyptiaca per manum fortem liberauit.

Et quia die 7. Octobris anni præteriti, Populus Christianus contra Turcas victoriā habuit, ideo hic Pōt. anniuersariā memoriā ad gratiarum actiones instituere decreuit.

§. 1. Nos itaque qui non minora beneficia quotidie à DEO optimo Maximo accipimus, inter quę illud singularissimum superiore anno ab ineffabili ipsius clementia nobis concessum fuit, vt Turcarum Classis, & numero longe superior, & preteritis elata victorijs à Christianorum classe in virtute Domini DEI Sabaoth decertante, die septimo Octobris, nō lōge à Corinthiacos sinu penitus deuicta, & quassata fuerit. qua nempe victoria vniuersum Populum Christianum, ab impijssimi Tiranni faucibus, & diuino munere ereptum fuisse inficiari nemo potest. Apostoli pręcepto parere, & Sanctorum Patrum exēpla sequi volētes, vt huius ingentissimi beneficij anniuersaria habeatur memoria, instituere oīno decreuimus.

Memor quod B. Dominicus ad iram Dei placandam, Rosarij orandi modum instituit.

§. 2. Quia vero preces ad DEVM oblatę, eo gratiores ad illius conspectum ascendunt, quo dignioribus intercessoribus, & pio aliquo orandi modo offeruntur, memores Beatum Dominicum Ordinis Prędicatorum institutorem, cum & Gallia, & Italia à perniciosis premeretur hęresibus, ad iram DEI placandam, & Beatissimę Virginis intercessionem implorandam, pijssimum illum orandi modum instituisse, quod Rosarium seu Psalterium Beatissimę Virginis MARIAE nuncupatur.

Et quia d. die 7. Confraternitates Rosarij, quæ erat prima mensis dominica, processiones de more fecerant, quas pro d. victoria multum profuisse, pie credi potest.

§. 3. Animaduertentes quoq; eadem die septima, quę tunc fuit dies Dominica prima dicti mensis Octobris, Fraternitates omnes sub dicti Rosarij nuncupatione militantis per vniuersum Orbem iuxta earum laudabilia instituta & consuetudines, processionaliter incedentes, pias ad DEVM preces effudisse, quas per intercessionem Beatissimę Virginis ad dictā Victoriā consequendā multum profuisse pie credendū est, operæ pretium nos facturos esse existimauimus, si ad tantæ victoriæ coelitus proculdubio concessæ memoriā conseruandam, & ad gratias Deo, & Beatissimæ Virgini agendas, festum solemne sub nuncupatione Rosarij, prima Dominica mensis Octobris singulis annis celebrandum institueremus.

Hic ideo Pōt. Festum sub inuocatione Rosarij, qualibet prima Dominica d. mensis Octobris, in Ecclesijs vbi fit altare Rosarij celebrari iubet. Hoc festum communiter S. Mariæ de Victoria nuncupatur.

§. 4. Quocirca Motu proprio, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, ad laudem DEI, & Domini nostri IESV Christi, eiusq; gloriosæ Virginis Matris, tenore præsentium decernimus, vt de cetero perpetuis futuris tēporibus, qualibet prima die Dominica mēsis Octob. per vniuersi Orbis partes, in iis videlicet Ecclesijs, in quibus altare, vel Capella Rosarij fuerit, ab omnibus & singulis vtriusque sexus Christifidelibus, festum solemne sub nūcupatione Rosarij prædicti, sub duplici maiori officio, ad instar aliarum solemnium festiuitatum celebretur, & sanctificetur, eademq. die officium de Beatissima Virgine nouē lectionū more Ecclesiastico persoluatur, & recitetur.

Clausulę preseruatiuæ.

§. 5. Decernentes præsentes, quas perpetuo valere volumus, nullo vnquā tēpore de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis, seu alio vitio, vel intentionis nostrę, aut alio defectu notari, argui vel impugnari posse, sed plenarios effectus sortiri debere.

Clausula sublata, &c.

§. 6. Et ita per quoscunq. Iudices quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi aut interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & interpretari & definire debere, ac ex nunc irritum & inane, &c.

Quibuscunq. non obstantibus.

§. 7. Contrarijs quibuscunque non obstantibus.

Exemplorum Fides.

§. 8. Volumus autem quod præsentium transumptis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, tam in iudicio quam extra adhibeatur, quæ præsentibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 1. 1. Aprilis.

Dat. Romę apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 1. Aprilis 1573. Pontificatus nostri Anno primo.

X I I.

Confirmatio constitutionis Pij Quarti, contra acclamātes, aut habentes Franchitias in Vrbe, vel sub illarum prætextu, Iustitiæ ministros impedientes, exacte ab omnibus obseruandæ.

Hanc bullam auctis pœnis, innouauit Sixtus V. vt inf. in eius const. 6. Hoc nostri. Et ante omnes prohibitionem nō tamen sic generalem in hac publicauit Iul. III. sup. in eius const. 17. Cum ciuitates fol 710.

Edita An. D. 1573.

GREGORIVS EPISCOPVS Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ET ipsa ratio, & vsus docet, nihil perniciosius in Ciuitate contingere posse, quam legum, iudiciorumque impedimentum.

Iul. III. edidit constitut. cit. in rubr. & eam approbauit & extendit Pius IV. sup. in const. 47. ...

§. 1. Quod malum satis opportune prohibere volens fel. rec. Pius Papa IV. prædecessor noster, cui post alias hac de re presertim à pię memorię Iulio Papa Tertio promulgatas constitutiones, innotuerat, quamplurimos adhuc esse in Vrbe, qui vel ob commissa crimina, vel ob æs alienum contractum, sibi à Ministris, Iustitięq; executoribus timentes, ad ædes primatum, etiam S.R.E. Cardinalium, ac Oratorum Principum, vti loca tuta, quas frāchitias appellabāt, cōfugerent, eaq; ratione impuniti euaderent, & creditores eluderent, aliam edidit constitutionē qua etiā sub arbitrarijs pœnis sanxit, ne vllus post id tempus cuiuscunq; dignitatis, ac præeminētiæ foret, ædes prędictas, aut alia quæcunq; loca frāchitias appellare audeat: neue Cardinales, Oratores, ac Primates prędicti, etiam si sui, & Romani Pontificis pro tēpore existentis nepotes, aut alio cōsanguinitatis vel affinitatis vinculo coniuncti essent, eorumq; familiares, aut in ipsorū domibus cōmorantes, in eisdē domibus, seu locis circumuicinis maleficos quosuis etiā indemnatos, aut ęre alieno obstrictos (contra quos tamē mandata executiua instantibus creditoribus iā decreta, & relaxata essent) vt è potestate Curiæ sæcularis sic eximerentur, receptare, vel prætextu franchitiæ securos reddere, aut Iustitiæ executores, quo minus libere officio suo contra eosdē fungi possent, quocunque modo impedire auderent: alioquin receptātes huiusmodi, aut securitatē prætātes, seu executores Iustitiæ impedientes, vel excitatis clamoribus, Cardinalium, Oratorū, seu Primatū quorumlibet nomē, auxilij causa inuocātes, aut quoscunq; alios in ipsos Iustitiæ Ministros concitantes, velut criminis læsæ Maiestatis rei dignis pœnis afficerentur: contra quos etiam ad alias pœnas, quibus malefici ipsi puniti fuissent, vel quas promeruissent, necnon ad satisfactionem creditorum, etiam ex officio, & ad Fi-

sci, partiumque instantiam inquiri, procedi, & condemnari debere, voluit atque decreuit. Sed cum hæc ipsa Pij prædecessoris constitutio propter nimiam corruptelam, minime postea sit eum quem decuit effectum consecuta.

Hic vero Pont. mādat const. Pij IV. ab omnibus obseruari.

§. 2. Nos volentes omnino in Alma Vrbe nostra, ita Iustitiæ debito ab omnibus satisfieri, vt perpetua subditis nostris quies & salus inde pariatur, & cęteris præbeatur exemplum, constitutionem prædictam exacte ab omnibus, & omni tempore præcipimus obseruari.

Executores deputat.

§. 3. Mandantes Gubernatori, Magistratibus, Iudicibus, & executoribus dictę Vrbis, ac cęteris omnibus ad quos spectat, vt gratia & fauore postpositis, illam, & contrafacientes, iuxta illius tenorem afficiant: & alioqui in prohibendis vsquequaque his incommodis inuigilent, si nostram, & Apostolicæ Sedis vltionem voluerint euitare. Nulli ergo omnino, &c.

Dat. P. An. 2. 5. Septemb.

Dat. Romæ, apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicę, 1573. Non. Septembris, Pont. nostri Anno 2.

Publicatio.

Anno a natiuitate D. 1573. indictione 1. die vero 24. mensis Septembris, Pontificatus Sanctiss. in Christo patris & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. Anno secundo, retroscripta litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicarum S. Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, vt moris est, per nos Ioannem Guerardum, & Ioannem de Soya Apost. Cursores.

Alexander Astancollus Mag. Curs.

XIII.

Declarationes Constitutionis à Pio V. editæ, circa electionem & munus Ministri generalis aliorumque Prælatorum Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Obseruantia, ac formam & qualitatem Nouitiorū recipiendorum, &c.

De toto Ordine Franciscano, notaui sup. in constit. 5. Honor. III. Solet. fol. 46. & signanter de his Fratribus de Obseruantia scripsi ad Const. 23. Leon. X. Ite. fol. 5.

Edit. An. D. 1573. 1572.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CONsueuit Romanus Pontifex cui vniuersi Christifideles curæ sunt, de religioni adscriptis viris, vt in regularis obseruantiæ candore ijdē conseruentur, specialem cogitationem suscipere, quod si aliqua per prędecessores suos ad eum finem statuta sunt, quæ experientia docente minime expedire cognoscit, declarationibus, alijsq; rationibus non desinit prospicere.

Pij V. ordinatio circa electionem Prælatorum, est sup. in 4. constitut. sut. Pastoralis fol. 310. vbi notaui.

§. 1. Accepimus nuper fel. rec. Pium Papam V. prædecessorem nostrum per suas in forma Breuis litteras, quarum seriem præsentibus pro expressis habemus, circa Ordinem Fratrum Minorum de obseruantia salubriter in via Domini dirigendum, inter alia de Ministro generali, Commissario, & procuratore, etiam generalibus, & prouincialibus, vt eo in Capitulo, quo absolui debent, diffinitores non essent, neq; vocem haberent, statuisse.

Huius Pont. declaratio circa d. electionem. Tu vide hic inf. aliam declarat.

§. 2. Nos eam prædecessoris ordinationem, nonnullis de causis, quæ rationi maxime consonæ sunt, adducti, ad eum actum coarctamus, dum in officio quod gesserunt, successor eligitur.

Pij V. ordinatio de discessu Prælatorū à Capit.

§. 3. Dictarum vero litterarum partem, quæ ante dictæ proxima est, in qua cauetur, vt ijdem omnes Minister generalis, & alij prædicti, facta successoris electione discedant.

Huius Pont. declaratio circa hunc discessum. Aliam fecit declaratio nem hic infr.

§. 4. Nos ita declaramus, vt statim facta renunciatione officij discedere debeant, vt si qui eos accusare velint, durante tempore Sindicatus, libere id facere possint. eo autem finito, iuxta seriem dicti Ordinis generalium statutorum, in diffinitorio recipiantur.

Pij V. ordinatio circa subornantes, & subornatos, pro electionibus.

§. 5. Ac dum per easdem litteras præcipiebatur, quod Prouincialium Ministrorum electio, libere per vota secreta fieret, ita vt Commissarius generalis, vel qui electioni præsideret, si formam prædictam transgredi, seu electores, quominus libere eligerent, quouis modo impedire conuictus fuisset, officio priuatus existeret. Qui vero in electionibus omnibus, vel ante eas, per sex menses, pro se vel pro alio subornasset, excommunicationis sententiam à qua non nisi per Rom. Pontificem pro tempore existentem, præterquam in mortis articulo absolui posset, & voce actiua & passiua perpetuo careret.

Huius Pont. declaratio quo ad excō. municationē dictorum subornantium & subornatorum.

§. 6. Facultatem quo ad casus prædictos Romano Pontifici dumtaxat per dictum prædecessorem reseruatam, etiam Ministro & Commissario generalibus, quando de ipsis non agitur, in omnes euentus prædictos, impartimur. Quod autem de subornato, & eo pro quo subornatio fieret, qui subornantem non detulisset, vt eādem excommunicationis pœnam incurreret, per dictum prædecessorem statutum fuit, penitus abolemus.

Pij V. ordinatio circa tempus quo Prælati durarent in officio, & ad illud reeligi nō possent.

§. 7. Et quod disponebatur de officio generalis Ministri, quod per octo annos duraret; Commissarij vero, ac procuratoris generalis, necnon Prouincialis per quatuor, ipsiq; semel officio functi, ad idem eligi non possent, nisi post sexdecim annos.

Huius Pont. declaratio circa tempus reelectionis. Hodie circa tempus seruatur bulla 23. Leon. X. sup. fol. 511.

§. 8. Nos ad Statutorum generalium dicti Ordinis seriem & formam reducimus, quibus dicitur expresse quod officia semel exercentes, ab eis quæ gesserunt, per duplum temporis vacare debent, ita vt duæ electiones celebrentur, antequam ad eadem officia iterum eligantur.

Huius Pont. correctio d. bullæ Pij V. circa electionem Ministri gen. in Procuratorē &c. Ad hoc vide aliam declarationē quæ mox subsequitur.

§. 9. Corrigimus etiam litterarum prædictarum eam partem, in qua statuitur quod nec Commissarius generalis in Ministrum, seu Procuratorem generales, nec Procurator generalis in ministrum seu Commissarium generales, nec Minister generalis in Procuratorem vel Commissarium generales, nisi post dictos sexdecim annos eligi possint, dantes, & concedentes eis ad quos spectat facultatem, Commissarium generalem in Ministrum seu Procuratorem generales, & è conuerso etiam immediate postquam aliquo ex dictis officijs functi fuerint, etiam lapsu temporis prædicto non expectato pro tempore eligendi.

Et circa Custodes & Theologię lectores.

§. 10. Præterea ex eisdem litteris quod de duobus Discretis quorum consilio generalis Minister vti deberet, mandatum fuerat, cum expertum sit dictos Discretos habere nequaquam Ordini prædicto expedire, quodque de Sacræ Theologiæ lectore, qui quatuor cursus absoluisset, vt actiua & passiua voce in Prouinciali Capitulo vteretur in eisdem statuebatur, tollimus.

Confirmatio bullæ Pauli IV. circa descēdētes ab Hæreticis & cæt.

§. 11. Decernentes de nouo quod quo ad illos, qui ex Mahometanorum, Iudęorum, vel Hæreticorum damnatorum descendunt origine, seruetur quod Piæ mem. Paulus Papa IV. prædecessor noster per suas in forma breuis litteras sub Dat. videlicet vigesima quarta Aprilis 1559. Pontificatus sui anno quarto, statuit.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 12. Non obstan. litteris prædictis in partibus per nos alias declaratis & reformatis, quas in reliquis firmas esse volumus, cæterisq; contrarijs quibuscunque.

Dat. P. Ann. 8. Septemb.

Dat. Romæ apud S. Marcum, sub anulo Piscatoris die octaua Septembris, millesimo quingentesimo septuagesimo tertio, Pontificatus nostri Anno secundo.

Sequitur alia declaratio præinsertæ constit. & alterius Pij V. de qua ibidem.

Edita An. D. 1579.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

COnsueuit Romanus Pontifex, &cæt.

Omittitur hæc narratiua quia ipsa bulla est, quæ præcedit.

Declaratio dictarum ordinationum, circa vocem Prælatorū, & discessum eorūdem à Diffinitorio.

§. 1. Ad tollendam autem omnem ambiguitatem & difficultatem, quæ super istis nostris, vel prædecessoris nostri verbis oriri inter fratres prædictos possent, ita vt sequitur, quid circa prædicta seruari velimus, & expressius declaramus; Volentes omnes prædictos scilicet generalem Ministrum, Commissarium, & procuratorem generales, vel Commissarium Curiæ non debere admitti in diffinitorio Capituli generalis, in quo à suis officijs absoluuntur, neq; in eo loco vocem habere, dum is actus agitur, in quo Syndicatus sui rationem reddere tenentur, sic quod Minister generalis facta officij renunciatione antequam successore ligatur discedat ex diffinitorio, vt eo absente libere agere possint contra eum, si qui ex Prouincijs accusa-

accusare eum velint, & vllas habeant versus eum querelas. quo actu finito, in omnibus alijs actibus, & electionibus & diffinitorijs adesse possit, & vocem habere, in quibus secundum generalia Ordinis prædicti statuta adesse, & vocem habere possit. Idem de Commissario generali respectiue seruetur. sic quod Commissarius generalis post redditum Syndicatus sui rationem, in alijs actibus, & electionibus, vocem habere possit, in quibus secundum statuta generalia vocem habere Commissarij generales hactenus potuere. Prouinciales quoq; Ministri post redditam Syndicatus sui rationem, possint & debeant in diffinitorio admitti; & vocem in reliquis actibus Capituli Prouincialis electionibusq; habere. Idem de Procuratore generali, Commissarioq; Curiæ obseruetur, respectu Capituli generalis. quod scilicet sint de diffinitorio, vocemq, in omnibus actibus, & electionibus Capituli generalis habeant, præterquam dum is actus agitur, in quo Syndicatus sui rationem reddere tenentur. Neq; enim æquum censemus, vt ijs qui negociorum Ordinis habent experientiam & notitiam exclusis, per solos Generalem, & Diffinitores nouos, rerum Religionis non ita gnaros aut expertos atq; opus esset, de illis pronuntietur, statuatur, & diffiniatur. Declarantes etiam, non esse mentis nostræ aut voluntatis, generalem Ministrum, aut Commissarium generalem Ordinis, concessa illis per Statuta generalia voce priuare, aut à Capituli generalis diffinitorio excludere, nisi tum, dum de particulari vniuscuiusq; eorum accusatione & correctione agitur, & deliberatur.

Alia declaratio.

§. 2. Eam autem partem litterarum nostrarum quadicimus, corrigimus etiam litterarum prædictarum eam partem in qua statuitur, (quod nec Commissarius generalis in Ministrum seu Procuratorem generales, Nec Procurator generalis in Ministrum, vel Commissarium generales, nec Minister generalis in Procuratorem vel Commissarium generales, nisi post sexdecim annos eligi possunt, dantes & concedentes eis ad quos spectat facultatem Commissarium generalem in Ministrum seu Procuratorem generales, & è conuerso, etiam immediate postquam aliquo ex dictis officijs functi fuerint, etiam lapsu temporis prædicto non expectato, pro tempore eligendi) pariter mutandum decreuimus, vt omnino iuxta prædecessoris nostri decretum illi qui Ministri fuerint, Commissarij, aut Procuratores generales, vel Curiæ Commissarij, non possint nisi post sexdecim à sua ab officijs prædictis absolutione, finitos annos in generales Ministros Commissarios aut Procuratores vel Curiæ commissarios eligi aut assumi, quatenus dũ in officijs prædictis fuerint, ablata illis omni ambitionis occasione, totos se ad ea, quæ suarum partium esse dignoscuntur, sincere diligenterque agenda conuertant, & intendant, omni ambitus cogitatione abiecta. Ministri autem Prouinciales per duplum temporis officij ministeriatus, postquam absoluti à tali officio fuerint, in ministros Prouinciales reeligi non possint. In reliquis litteras nostras prædictas firmas esse volumus atq; in suo permanere robore.

Declaratio constitutionis Pij V. circa procurationem fauorum extra Religionem.

§. 3. Ad ea autem, quæ in prædictis prædecessoris nostri litteris, contra recurrentes ad secularium, & aliquarũ extra dictum Ordinem personarum fauores, ad aliquod officium in Ordine habendum statuta sunt, aliquid addendum censuimus. Nam dum aliquæ extra dictum Ordinem personæ pro aliquo fratre officium quodpiam, vel per se ipsos vel per nuncios suos aut per litteras petebant, negare dicti fratres consueuerunt se vllo modo dictas personas ad prædicta sollicitasse. Idem quoque dictæ personæ facere solitæ erant, negantes se à dictis fuisse fratribus sollicitatas ad tale pro eis faciendum officium, sicque ad eorum correctionem, qui contra prædictam prædecessoris nostri ordinationem faciebant, procedi nullo modo poterat. Vnde vt huic malo obuiam cõuenienti catur remedio, statuimus, & decernimus, quod is frater, pro quo secularis aliquis, cuiuscunque gradus aut conditionis fuerit, & quæcunque alia extra dictum Ordinem persona rogauerit, & petierit, verbo, litterisue, aut nuncijs, seu alias quomodocunque per se vel alios, vt aliquod illi officium in Ordine prædicto detur, ipso facto actiua passiuaque voce priuatus sit, ad omniaque Ordinis officia inhabilis habeatur. nisi legitime constiterit, aliquem ex malitia rogatores huiusmodi subornasse, vt illi pro quo rogarent, aut scriberent, occasione huiusmodi Statuti nocerent, & præiudicarent, vt pro eo quod amicos suos extra Ordinem fratres prædicti solicitare consueuerant, ad aliquod in Ordine officium eorum fauore assequendum, maiori vtantur de cetero diligentia, ad eos hortandos & rogandos, ne vllum pro ipsis officium petant, aut ad aliquod pro illis habendum officium suum interponant fauorem.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus præmissis, necnon omnibus illis, quæ in litteris prædictis concessum fuerit non obstare, cæterisq; contrarijs quibuscunque.

Dat. P. An 7 die 29. April

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, Die vigesimanona Aprilis, Millesimo quingentesimo septuagesimo nono, Pontificatus Nostri Anno septimo.

XIV.

Noua institutio Collegij Germanici in Vrbe, pro Scholaribus nationis Germanicæ, pie ibidem educandis & instruendis, cum assignatione annui redditus, priuilegioq; exemptionis à decimis & pedagijs.

Huic Collegio hic idem Pontifex, Protectores, ac Iudices suarum causarum deputauit vt infra in constit. 20.

Editæ An. D. 1573. & 1574.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causæ cons.

POstquam Deo placuit omnipotenti, qui ex summa misericordia, & bonitate sua, vocat ea quæ non sunt tanquam ea quæ sunt, humilitatem nostram ad vniuersalis Ecclesiæ regimen vocare, ex eo tempore nos, eiusdem adiuuante gratia, ea cogitare, & vrgere non destitimus, quæ, sicut officij nostri ratio postulat, ad diuinum vbique cultum & Ecclesiasticam disciplinam restaurandam, & augendam, animarumq; salutem procurandam maxime cognouimus pertinere. In primis vero animo recolentes amplissimam Germaniæ Prouinciam, quæ perpetuis superioribus sæculis inter cæteras fortissimæ ipsius nationis laudes atque virtutes, tanto syncerę fidei, & Christianæ Religionis cultu eminere solebat, vt reliquis Christianæ Reipublicæ partibus non minori exemplo, quàm ornamento, atque decori esset, nunc tot tantisque in ea instinctu Satanæ excitatis de religione dissidijs, ita miserandum in modum afflictam & deformatam esse, vt nemo vel mediocri pietate præditus sine lacrymis tam grauem animarum iacturam recordari nedum intueri queat, eam præcipue curam suscepimus, vt quibuscunque possimus modis, nullis laboribus, nullisue sumptibus parcentes, apta sanandis illius vulneribus remedia adhibeamus.

Iulius III. erexit in Vrbe Collegium Germanicum ad alendum, & instruendum pueros nationis Germanicæ, sed quasi desti tu um remansit.

§. 1. Ac præter alia, quæ, & litteris scribendis, & Nuncijs in quasdam Germaniæ partes hac ipsa de causa mittendis, agere aggressi sumus, considerantes fel. recordationis Iulium Papam III. prædecessorem nostrum, optimo quidem consilio Collegium in Vrbe alendorum, & latinis, græcis, hebraicisque litteris, Logica, Physica, alijsque liberalibus disciplinis, & sacra demum Theologia, ac pijs & Christiano homine dignis moribus instituendorum Germanicę nationis puerorum causa erexisse, vt ij non per se solum boni doctique euaderent, sed ad patriam remeantes, habendis concionibus, ac disputationibus, refellendis hæresibus fideiq; orthodoxę veritati dilucidãdæ, ac præterea exercendæ animarũ curę, alijsque pijs, & sanctis operibus apti, & idonei essent, & quam maximum in Ecclesia Dei fructũ ex se proferrent; tamen id eius cęptum atque conatum, tum propter obitum ipsius, tum ob varias quę postea sequutę sunt temporum & rerum difficultates, parum processisse, nullumque incrementum suscepisse, quin potius quasi destitutum, ac prætermissum esse, quoniam nec redditus vllus, nec quicquam fere certi

attributum ei Collegio fuerat, & ob id exiguum admodũ puerorũ huiusmodi numerum præ magnitudine Prouinciç & messis quæ in ea est, hoc tempore ali & institui.

Hic igitur Pont. de nouo illud erigit.

§. 2. Nos propterea ad opus hoc eidem nationi adeo vtile & salutare, totis viribus promouendum, animum & mentem nostram conuertimus. Quocirca ad Dei omnipotentis laudem, sanctæque ipsius Ecclesiæ incrementum, præcipuamque Germanicæ nationis salutem & cõmodum, Motu proprio, & ex certa scientia nostra auctoritate Apostolica Collegium prædictum Germanicum appellandum renouantes, illud rursus de integro in alma Vrbe nostra erigimus & instituimus, Volumusque in eo posthac non minus quam centum pueros ex vniuersa Germaniæ, Septentrionalibusque illi adiacentibus regionibus colligendos, dictis scientiis ac disciplinis, necnon sacris canonibus institui atque erudiri.

Et pro illius sustentatione, applicat annuos duc. decem millia.

§. 3. Ad quorum sustentationem redditus annuos decem millium aureorum ipsi Collegio attribuimus, quos ex Cameræ Apost. pecunijs quotannis volumus numerari, distributa in menses singulos pro rata solutione, quoad de totidem reddituum summa in bonis stabilibus eidẽ Collegio à nobis fuerit prouisum. Cæterum cum Societatis presbyterorum Iesv, in hoc educandorum instituẽdorumque puerorum munere diligentia fides integritas, & in alijs huiusmodi Collegijs, & in hoc ipso satis cognita sit, atque perspecta, volumus idem Collegium atque scholares sub ipsorum, sicut adhuc fuit, regimine institutione doctrina atque obedientia esse.

Eiusque gubernium eisdẽ presbyteris Societatis Iesu.

§. 4 Necnon Collegium ipsum illiusque Rectores, Gubernatores, Magistros, Præceptores, atq; Scholares pro tẽpore in eo existentes, eorumq; bona, mobilia & immobilia cuiuscunque qualitatis & quantitatis, in dicta Vrbe vel extra ac alias vbique locorum consistentia, ab omni iurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate, & potestate pro tempore existentis Senatoris & Consulum, ac Conseruatorum, & Reformatorum dictæ Vrbis, necnon Rectoris studij generalis, aliorumue quorumcunque Iudicum & Officialium in ipsa Vrbe, vel alias vbilibet constitutorum.

Exemptioneque a decimis, & gabellis concedit, quod vel as declarat infra.

§. 5. Illaque ac in proprijs eorum rebus & bonis cum eis contrahentes, à solutione & exactione quorumcunq; pedagij, gabellæ, bollettini, decimarum, & cuiuslis alterius tam ordinarij quàm extraordinarij oneris, ex quacunq; causa impositorum & imponendorum eximimus & prorsus liberamus, ac sub beati Petri, & Sedis Apostolicæ, atque nostra protectione suscipimus, nobisque, & dictæ Sedi immediate subijcimus, ac liberos immunes & exemptos declaramus.

Priuilegia studij Vrbis tribuit. Quæ vide supra cõst. 9. Bonif. VIII. fol. 146.

§. 6. Atque insuper eidem Collegio, & Scholaribus, Rectoribus, & Gubernatoribus, vt omnibus & quibuscũque priuilegijs, exemptionibus, libertatibus, facultatibus, & indultis, quibus Studium generale Almæ Vrbis, & illius Rector, Doctoresque, & in eo legentes quouis modo vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, non solum ad eorum instar, sed æqualiter & pariter vti, potiri, & gaudere valeant, in omnibus & per omnia concedimus, & indulgemus, illaque eis communicamus.

Inhibetque omnibus Officialibus ne Collegium desuper molestent.

§. 7. Necnon Senatori, Consulibus, Conseruatoribus, Reformatoribus, Rectorique, & alijs Iudicibus, Officialibus, & personis prædictis, ac pro tempore existenti Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, Præsidentibusque, & Clericis Cameræ Apostolicæ, ac quibusuis Commissarijs ad exactionem onerum præfatorum pro tempore deputatis, ne quarumcunque litterarum eis sub quibuscunque tenoribus & formis concessarum prætextu, Collegium, Scholares, Rectores, & Gubernatores prædictos, seu eorum aliquem in præmissis quomodolibet molestent, seu molestari permittant, districtius inhibemus.

Regentibus, & Superioribus Collegij concedit facultatem, vt vna cum Protectoribus, possit scholares ad gradus promouere &c.

§. 8. Et præterea Regentibus, ac Superioribus dicti Collegij, cum assistentia tamen Cardinalium Protectorum qui pro tempore constituti fuerint, seu alicuius eorum, vel de ipsorum consilio, & expresso consensu, illos quos in dicto Collegio, & alibi per debitum tempus studuisse, ac scientia, & moribus idoneos esse repererint, in prædictis facultatibus ad Baccalaureatus, Licentiaturę, Doctoratusque, & Magisterij gradus, seruata forma Concilij Viennen. iuxta vniuersitatis eiusdem Vrbis consuetudinem, seu alias promouendi, & ipsorum graduum solita insignia eis exhibendi. Quodq; in facultatibus supradictis sic promoti, illas legere & interpretari, ac de eis disputare, & quoscunque gradui seu gradibus huiusmodi conuenientes actus exercere, ac omnibus & singulis priuilegijs, gratijs, fauoribus, prærogatiuis, & indultis, quibus alij in prædicta seu alijs vniuersitatibus, & alibi iuxta illius, & aliarum Vniuersitatum huiusmodi constitutiones & mores, ad gradus prędictos promoti, de iure vel consuetudine vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, vti, potiri, & gaudere possint, ac debeant, perinde ac si gradus prædictos in ipsa vniuersitate, iuxta consuetudines & mores prędictos suscepissent, concedendi, & indulgendi, liberam eadem auctoritate damus facultatem & potestatem.

Deputatque Collegij Protectores pro eius regimine.

§. 9. Pręterea, vt eiusdem Collegij conseruationi, bonoque regimini, tã in his quæ ad scholarium institutionem & disciplinam, quam quæ ad victum, vestitum, aliaque huiusmodi necessaria pertinent, opportunius consulatur, & promptum eis paratumque auxilium sit, Venerabiles fratres nostros Ioãnem Moronum Ostien. & Alexandrum Farnesium Prenestinen. Episcopos, ac dilectos filios Marcum Sancti Georgij ab Altaemps, Ptolemæum Comen. Sanctæ Agathę, ac Ludouicum Madruccium Sancti Honuphrij titulorum S. R. E. presbyteros Cardinales, eiusdem Collegij Protectores & defensores constituimus, & deputamus, quorum consilio, & ope, tam supradicta, quam quæcunque alia ad eosdem in Collegio admittendos scholares, retinendosue, atque de beneficijs Ecclesiasticis prouidendos spectantia agantur, statuantur, & ordinentur. Dantes eisdem, & pro tempore existentibus Protectoribus, plenam & liberam facultatem, & auctoritatem pro salubri directione & conseruatione dicti Collegij, illiusque bonorum & rerum, ac iurium tam tẽporalium quam spiritualium, Oeconomos, Aduocatos, Procuratores, aliosq; Ministros, & officiales in eo deputãdi amouendique, & alios eorum loco sufficiendi, ordinationes præterea, & statuta (æqua tamen, & honesta, sacrisque Canonibus, & Concilio Tridentino non repugnãtia) faciendi, & edendi, eaque cum opus visum fuerit, reuocandi, immutandi, corrigendi, aliaque de nouo condẽdi, quę postquam facta, edita, reuocata, immutata, & correcta fuerint, perinde haberi volumus, ac si auctoritate Apostolica approbata & cõfirmata essent, illaque ab omnibus Rectoribus, Magistris, scholaribus, alijsue personis in Collegio seruientibus & ministrantibus inuiolabiliter obseruari, ac iuxta eorundem dispositionem à quibusuis Iudicibus, sublata quauis aliter iudicandi facultate, iudicari, & diffiniri debere: & si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Contraria derogat.

§. 10. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, & dictæ Vrbis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Senatori, Consulibus, Conseruatoribus, Reformatoribus, Camerario, Vniuersitatibus, ac earum Collegiis, Rectoribus, & personis, alijsque prædictis, necnon prædictę Vrbi, & Populo Romano sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, illorum tenores presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

Indulgentias Scholaribus d. Collegij elargitur.

§. 11. Vt vero etiam temporalibus commodis spiritualia munera addamus, quibus fidelium deuotio, & merita crescere magis, & augeri possint, de omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate, nostraque confisi, omnibus & singulis scholaribus, qui in id Collegium recepti fuerint, in ipso ingressu, ac deinde in exitu, si quidem confessi & contriti sacram Communionem deuote perceperint, atque etiam si in eodem Collegio decedere eos

ab hu-

ab humanis contigerit, in mortis articulo plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam & remissionem concedimus & elargimur.

Transumptis credi iubet. §. 11. Volumus insuper, vt præsentium transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo communi dicti Collegij, aut alicuius Curiæ Ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra, ac alias vbicunque opus fuerit, habeatur, quæ haberetur eisdem præsentibus, si exhibitæ forent, vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 2. 8. Aug. Dat. Romę apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo tertio, octauo id. Augusti, Pontificatus nostri Anno secundo.

Sequitur amplior concessio exemptionis à Datijs &c.

Edita An. D. 1574. GREGORIVS EPISCOPVS *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. VT cæteri de Rep. benemeriti immunitate interdum iuuandi sunt, ita maxime eorum ratio hac in re habenda est, quos ad fidei catholicæ incrementum in sinu nostro confouemus.

Amplior exēptio à datijs & gabellis. §. 1. Quocirca vt Collegium Germanicum pridem à nobis in Vrbe nostra de integro institutum, in quo non minus quam centum pueros ex vniuersa Germania septentrionalibusq; illi adiacentibus regionibus colligendos, liberalibus scientiis ac disciplinis necnon sacris Canonibus & Theologia institui atque erudiri volumus, & ad illorum sustentationem redditus annuos decem millium aureorum ipsi Collegio perpetuo attribuimus, speciali priuilegio prosequi volentes, Motu proprio deq; nostra mera liberalitate, Collegium præfatum eiusq; res & bona quæcunque, præsentia & futura, ac ipsius Collegij Scholares, & alios in eo degentes ab omnibus & singulis Portarum Molendinorũ Farinæ trium pro centenario, ac quatuor Iuliorum pro quolibet vegete vini solui solitorũ alijsq; Datijs, Vectigalibus, Angarijs, ac Terræ Marisq; Gabellis & Dohanis, ordinarijs & extraordinarijs hactenus quomodolibet impositis, & in posterum quandocunque quauis occasione vel causa etiam de necessitate exprimenda imponendis, etiam ad instar exemptionis dilectorum filiorum Cameræ Apostolicæ Clericorum, etiam ratione Ripę & Ripettæ Dohanę Terrę, ac etiam Grasciæ nuncupatæ Vrbis prædictę, necnon carnium, vinorum, pannorum lini, lanæ, serici, & quarumcunque aliarum rerum ad humanum victum & vestitum necessariarum, ex toto statu nostro Ecclesiastico & quibuscunque alijs locis extra dictũ statum consistentibus, ad Collegium præfatum, tam per Terram quàm per Mare & aquam dulcem ac alias quomodolibet conducendorum, ac etiam iam ad dictam Vrbem quomodolibet conductorum, ac in ea existentium & pro eodem Collegio in magna seu parua quantitate tam in Barchis quam in Magazenis, & alias vbilibet emendorum, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo eximimus & liberamus, liberaq; immunia & exempta esse volumus.

Inhibitio ne Collegium desuper molestetur. §. 2. Districtius inhibentes omnibus & singulis tam Vrbis quam status prædictorum Gabellarum, Datiorum, & Vectigalium eorundem Datiarijs, Cõductoribus, seu Appaltatoribus, ceterisque ad quos spectat & spectare poterit quomodolibet in futurum, ne Collegium præfatum illiusq; Scholares & personas vel pro eis agentes, & eorum bona quęcunque, aut eorũ quemlibet directe vel indirecte quouis quæsito colore vel ingenio molestare, impedire, vel perturbare audeant seu præsumant. Quin immo eis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant ipsos, & eorum quemlibet immunitate, exemptione, & alijs præmissis pacifice frui, & gaudere. Ac decernentes irritum & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. §. 3. Non obstantibus præmissis ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ Vrbis & Dohanarum prędictarum ac quorumcunque Tribunalium & Curiarum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus. priuilegiis quoq;, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Tribunalibus & Curijs, illorumq; Iudicibus, nec non Appaltatoribus & Dohanerijs prædictis, ac quibuscunque alijs personis sub quibuscunque tenoribus & formis ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & alijs decretis, in genere vel in specie, etiam Motu & scientia similibus ac alias quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus etiam si pro sufficienti eorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa individua ac de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus. ceterisque contrarijs quibuscunque.

§. 4. Volumus autem quod præsentium transumptis etiam impressis manu Notarij publici eiusdem Collegij Secretarij subscriptis, & sigillo communi eiusdem Collegij munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra, ac alias vbicunque opus fuerit adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ. Fides transumptorum.

Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno incarnationis Dominicæ 1574. Idibus Iulij, Pont. nostri Anno 3. D. P. An. 3. 15. Iulij.

X V.

Forma obseruanda in electione Abbatissarum Monasteriorum Monialium Congregationis Cassinensis Ordinis S. Benedicti.

De ætate & qualitate Abbatissarum, habes Conc. Trident. sess. 25. cap. 7 de Regularib. Et de ista Congregatione vide etiam constit. subseq. cum ibi indicandis.

GREGORIVS PAPA XIII. *Ad perpetuam rei memoriam.* Edita An. D. 1574.

EX nostri pastoralis officij debito ad ea libenter attendimus, per quæ Monasteriorum quorumlibet, præsertim vero Sanctimonialium, quæ relictis huius mundi illecebris, sese eorum sponso IESV CHRISTO Saluatori, & Domino nostro perpetuo manciparunt, prospero statui, & felici directioni consulitur. quod potissimum ex animi nostri voto successurum conspicitur, si in Abbatissarum ipsorum Monasteriorum Monialium dum pro tempore vacant electionibus omnis dilatio, & tergiuersatio, quantum fieri possit, remoueatur, & ad electionem ipsam quanto citius procedatur, ne alias Monasteria ipsa diutinæ vacationi Abbatissarum sentiant incommoda. Exordium.

§. 1. Cum itaque, sicut accepimus, in electionibus Abbatissarum Monasteriorum Monialium sub cura, regimine, & gubernio Congregationis Cassinen. alias Sanctæ Iustinæ de Padua Ordinis Sancti Benedicti existentium, dum eorum vacatio pro tempore occurrit, duæ partes ex tribus partibus vocum, seu votorum, vel suffragiorum Monialium ipsorum Monasteriorum requirantur, & ea de causa sæpenumero multæ difficultates, & discrepantię, ac scandala oriantur, priusquam vota, seu suffragia vnita & concordantia vsque ad dictum numerum requisitum inueniri, & haberi possint. Causa huius constitut.

§. 2. Nos in præmissis opportunum remediũ adhibere volentes, Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc factę petitionis instantiã, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod ex nũc deinceps perpetuis futuris temporibus, dilecti filij, nunc & pro tẽpore existẽtes dictę Congregationis Visitatores, ac Abbates, seu Prelati respectiue, quibus monasteria ipsorũ recõmendata, seu sub quorum regimine, gubernio, & cura, vt prefertur, existunt, toties quoties faciendarum electionum Abbatissarum huiusmodi pro tempore casus euenerit, in euentum quòd dictę moniales prędictorum Forma eligẽdi Abbatissas Monialium regimini Cõgregationis Cassinensis subiectarum. Sciat autem vota secreta esse debere, ex Conc. Trident. sess. 25. de Regularib. cap. 6.

Monasteriorum in electionibus ipsarum Abbatissarum faciendis per duo scrutinia non conuenerint, possint, valeant, & debeant ipsorum Monasteriorum Monialibus proponere duas vel tres eiusdem Monasterij Moniales, quas ad regimen & gubernium aptiores esse iudicauerint, grauantes in hoc eorum conscientiam, & illa ex dictis duabus vel tribus Monialibus sic propositis, quæ plura Monialium vota siue suffragia in sui fauorem habuerit, sit, & esse censeatur legitime & canonice electa in Abbatissam ipsius Monasterij, & tanquam talis in Abbatissam Monasterij huiusmodi, per eos ad quos spectat & spectabit, omnino institui seu confirmari debeat: neque de cætero electiones dictarum Abbatissarum, alias quam vt præfertur, & per præsentes disponitur, fieri possint, nec debeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo statuimus & ordinamus.

Prælatorum & congregationis facultas, circa eisdem ab Abbatissarum electionem.

§. 3. Necnon etiam Visitatoribus, & Abbatibus seu Prælatis præfatis, vt duas, vel tres Moniales, modo & forma præmissis, ac ad effectum prædictum proponere, necnon Moniales dictorum Monasteriorum ad easdem duas vel tres Moniales sic pro tempore eis propositas acceptandum, & vnam ex ipsis duabus vel tribus, vt præfertur eligendum, aliaque præmissa omnia & singula, necnon per præsentes disposita obseruandum, etiam sub excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis etiam sæpius aggrauandis, cæterisque iuris & facti remedijs opportunis, inuocato etiam ab hoc si opus fuerit auxilio brachij sæcularis, etiam quacunque appellatione, recursu, & reclamatione postpositis penitus, & semotis, auctoritate nostra cogere, & compellere, aliaque in præmissis, & infrascriptis, ac circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna facere & exercere libere & licite possint, & valeant, auctoritate, & tenore prædictis etiam perpetuo concedimus, & indulgemus, ac plenam, liberam, amplam & omnimodam desuper licentiam, potestatem, facultatem, & auctoritatem impartimur. necnon etiam dictis Monialibus ipsorum Monasteriorum, vt præsentibus nostris, ac Visitatoribus, Abbatibus, & Prælatis prædictis in præmissis omnino pareant, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, necnon alijs pœnis districte præcipiendo mandamus.

Clausula præseruatiua huius constitutionis.

§. 4. Præsentes quoque de surreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel quouis alio defectu notari, vel impugnari, aut alias quomodolibet infringi, vel retractari nullatenus vnquam posse, sed eas semper validas, & efficaces existere, suosque plenarios effectus sortiri & obtinere; necnon ab omnibus quos præmissa concernunt, & in futurum concernent, perpetue inuiolabiliter & ad vnguem obseruari, sicque in præmissis ab omnibus censeri, ac ita per quoscunque Iudices & commissarios, quauis auctoritate fungentes, sublata eis quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, ac quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus & declaramus.

Clausula derogatoria omnium contrariorum.

§. 5. Non obstantibus fe. re. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo quis vltra tres dietas vigore præsentium ad iudicium non trahatur, & quibusuis alijs Apostolicis prouincialibusque & synodalibus constitutionibus, & ordinationibus, necnon Monasteriorum, & Ordinum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis illorumque superioribus, & personis sub quibuscunq; tenoribus & formis, ac cū quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & efficacissimis, & insolitis clausulis, & decretis, in genere vel in specie, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, & innouatis. Quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, ac expressa, & indiuidua mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorū tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus; aut si aliquibus, communiter vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 16. Aprilis, 1574. Pont. nostri Anno Secundo. D.P.An.2. 16. Aprilis.

XVI.

Innouatio constitutionum Eugenij IV. circa potestatem Diffinitorum & Visitatorum Congregationis Cassinen. alias S. Iustinæ Monachorum Ordinis S. Benedicti; Et prohibitio Ambitus, nec non appellationis à Prælatis eiusdem Congregationis.

Quæ respiciunt istam Congregationem notaui supra ad constit. 1 Iulij II. fol 402.

GREGORIVS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1574.

In Religione nihil vtilius obedientia erga Superiores.

Nihil in vnaquaque religiosa familia, in qua obediētia firmissime iactis fundamentis, plerique fideles in claustris altissimo famulari student, æque arbitramur esse vtile, quam supremam in eisdem auctoritatem gerentibus omni contentione exclusam, ea qua decet reuerentia, vniuersos parere, eorumq; dictis audiētes esse, necnon à regularis obseruantiæ professorum pectoribus, bonorum assequendorum nimiam cupiditatem exulare.

Hæc vt vigeat in Cong. ea fuerint hoc Pont. ex optat.

§. 1. Vt q; hęc diuina assistente gratia, maxime in Congregatione Monachorum de obseruantia Congregationis Cassinen. alias S. Iustinæ de Padua Ordinis S. Benedicti, quę vitæ sanctitate clarum, ex sententia nostra succedant, antiquas constitutiones approbandas, & in illarum transgressores duriores pœnas proponendas, & alias opportune prouidendum esse censemus, prout in domino conspicimus expedire.

Eugenius IV. decreuit Diffinitoribus Capit. Generalis, hinc obedientiam præstari & ad eos electionē & destituere nem Abbatum spectare vt sup. in eius constit. 5. sup. fol. 272.

§. 2. Accepimus enim, quod licet alias fe. re. Eugenius Papa IV. prædecessor noster, sub Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Domini millesimo quadringentesimo trigesimo secundo. Nono Cal. Decemb. Pontificatus sui Anno secundo, Inter alia voluerit, in Capitulo generali eiusdem Congregationis singulis annis celebrando, nouem Diffinitores ex Monachis dictę Congregationis eligi, qui vocem in Capitulo haberent, sicque electos totum Capitulum præfatum repręsentare, eorundemque Diffinitorum statutis constitutionibus, ordinationibus, diffinitionibus, & correctionibus, singulos Congregationis eiusdē Monachos, cuiuscunq; dignitatis, status, gradus, siue conditionis existerent, in omnibus efficaciter parere, ac huiusmodi diffinitores de Monasterijs, & locis, illorumque bonis (prout viderent expedire) disponere. Necnon ex Monachis tunc pręsentibus, & futuris, quos ad id idoneos iudicauissent, in Abbates pro tempore vacantium Monasteriorum, ac Prioratuum huiusmodi, alias iuxta dictæ Congregationis constitutiones, ordinationes, & statuta eligere, siue nominare. Necnon ad eorum beneplacitum taliter electos absq; aliqua etiam causæ cognitione, à regimine etiam dictorum Monasteriorum, & Prioratuum, quibus tunc præfuerint, & quæ tunc propterea vacare censerentur, absoluere, & amouere posse.

Voluitque seruari, etiā si Abbatiæ vacarent apud Sedem Apostol. sed eius co. firmationem non posse.

§. 3. Idemque per alias litteras Datas Florentiæ, Pontificatus sui Anno quarto, decreuerit, dum occurrente vacatione Monasteriorum & Prioratuum dictæ Congregationis, etiam apud Sedem Apostolicam vacantium, qua illis ratione prouidendum esset ordinauit, prout in singulis eiusdem prædecessoris litteris plenius continetur.

Hæc autem decreta non obseruantur.

§. 4. Nihilominus nonnullos dictæ Congregationis Monachos, eius quam Deo vouerunt obedientiæ plane oblitos, præfatis Superioribus in electione, & amotione Abbatum, & aliorum ad eorundem nutum, & beneplacitum Monasterijs & alijs officijs absoluendis, & liberandis, aut ad illa eligendis, & nominandis, aduersari, &

ri & contradicere, & cum illis ad contentiones deuenire. alios vero, ne contra eos veluti inobedientes, vel alia etiam ex causa, aut ex quantumuis graui crimine & excessu procedi possit, contra eiusdem Congregationis statuta & ordinationes varias appositiones & subterfugia, aut alia impedimenta afferre vel interponere. necnon absque eorundem superiorum licentia, in his quæ ad morum correctionem & regimen, administrationemq. Congreg. eiusdem pertinent, iurisperitos & alios consulere temere ausos fuisse, & nunc præsumere. quosdam etiam professionis & regulæ quam sub humilitatis habitu professi sunt immemores reperiri, qui sic ambitione dignitatum, & officiorum ecclesiasticorum, in dicta Congregatione consequendorum, quo facilius de Congregationis rebus, & personis ad eorum libitum disponant, se efferri patiuntur, vt ad ecclesiasticorum & secularium Principum auxilia, vel occulte vel palam recurrant, et à S. R. E. Cardinalibus, alijsq. Prælatis commendatitias litteras propterea expetant, & noui aliquid semper, vt optati compotes fiant, in eorum animæ perniciem parãdo, ac moliendo, eiusdem Congreg. quietem cum animarum illorum periculo non modico perturbent.

Eisdem pœnis ea tentans decernit.

§.5. Nos igitur præmissis occurrere, ac eiusdem Congregat. Monachorum honori & quieti, quos in visceribus gerimus charitatis, necnon ad deterrenda maleficia grauioribus etiam pœnis propositis, consulere cupientes, ac dictarum prædecessoris litterarum seriem, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes. Motu proprio, & ex certa nostra scientia, singulas prædecessoris præfati litteras, ea in parte qua illæ auctoritatem illorum, qui pro tempore regendæ Congregationi deputati erunt, respiciunt quod ad eorum nutum & beneplacitum, Abbates & alios quouis nomine nuncupatos dictæ Congregationis Prælatos, vel officiales eligere, & electos similiter absque aliqua causæ cognitione, seruatis alias ipsius Congregationis constitutionibus, ab officio amouere & absoluere possint, Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus & confirmamus, & quatenus etiam opus sit, easdem quo ad præmissa duntaxat innouamus. quodq. contra eos, qui in præmissis eisdem Superioribus, in electionibus vel amotionibus huiusmodi contradicere, vel se opponere, aut cum illis contendere præsumpserint, per pœnam priuationis officiorum quæ obtinuerint, ac personæ coertionem & carcerationem animaduertatur, statuimus.

Iudicia contra Monachos summarie, & appellatione remota agi, & debere declarat.

§.6. Cumq. idem prædecessor districtius inhibuerit, ne cui Prælatorum vel Monachorum dictæ Congregationis, ab institutis, ordinationibus, correctionibus & mandati Capituli Generalis, siue Præsidentis, aut Visitatorum vel Rectorum eiusdem Congreg. ad quemcunq; etiam Sedem Apostolicam, nisi de speciali indulto Summi Pontificis liceret appellare, quamcunque appellationem, si aliquam quandoque interponi contingeret, cum inde secutis irritam decernendo. Si autem contra aliquem Prælatum vel Monachum dictæ congregationis ciuiliter aut criminaliter ageretur, secundum statuta & consuetudines Congreg. præfatæ iuris communis apicibus, dilationibus, terminis & litium anfractibus omissis procedi debere mandauerit, eiusdem prædecessoris exemplo adducti, quod quandocunque contra Monachos iudicium ex quauis causa institui contigerit, summarie, simpliciter, & de plano, ac sola facti veritate inspecta, necnon omni & quacunque appellatione remota agi.

Appellantes coerceri mãdat, cum eorum consultoribus.

§.7. Appellantes vero, aut de nullitatibus sententiarum, processuum, & aliorum quorumcunque contra se decretorum vel actorum dicentes, vel aliquod aliud impedimentum interponentes, illis non obstan. priuatione officiorum, & carceris pœnis itidem affici, & ad vlteriora in causis, quas pro tempore agitari contingeret, priuationisq. carceris, & aliarum pœnarum propterea inflictarum executionem procedi posse volumus, easdẽque pœnas ad eos etiam Monachos, qui à iurisperitis, aut alijs quibusuis personis extra dictam Congregationem, absq; eorum Superiorum licentia, in his quæ ad obedientiam, aut correctionem, eiusdemue Congregationis regimen pertinebunt, consilium capient extendimus.

Ambientibus & eorum complicibus pœnas imponit.

§.8. Ac omnes & singulos Monachos Congregationis præfatæ cuiuscunque ætatis, gradus, conditionis, præeminentiæ, & litteraturæ existentes, & quacunque dignitate persulgentes, qui ad Prælaturas, & alia officia dictæ Congregationis assequenda intenti, ad Principum & Prælatorum de gremio dictæ Congregationis non existentium fauores recurrerint, vel etiam pactis, pollicitationibus, alijsque vijs directe vel indirecte, palam vel occulte, ad dignitates seu officia in Congregatione præfata obtinenda aspirauerint, vel alijs minus legitimis & honestis rationibus ea obtinere quæsiuerint, illorumque complices & fautores, ad quascunque Prælaturas dignitates & officia spiritualia vel temporalia, & præsertim in ipsa Congregatione, obtenta & obtinenda, perpetuo inhabiles declaramus, ac obtentis Prælaturis, dignitatibus, administrationibus vel officijs, eo ipso priuamus, ac priuatos voce tum actiua tum passiua carere decernimus, & declaramus.

Promotiones canonice fieri iubet.

§.9. Et in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis latæ sententiæ omnibus dictæ Congregationis Monachis qui pro tempore regimini dictæ Congregationi deputati erunt, præcipientes, districteque mandantes, ne aliquos precibus, litteris, vel fauoribus Principum vel Prælatorum, aut aliorum extra dictum gremiũ existentium adducti, ad cuiusuis generis prælaturas, dignitates, officia, administrationes & gradus promouere præsumant. immo promouendorum meritis & virtutibus tantum inspectis, quod DEI causam agant, memores sint, quo magis puro & sincero corde, nulla priuata aut mundana affectione commoti, in electionum negocio procedant. Decernentes electiones & promotiones ad monasteria, sic litteris, aut alijs fauoribus Principum & Prælatorum, vel aliorum extra gremium, vt præfertur, existentium, eorumq. precibus aut pollicitationibus, iniuste ac indebite extortas, nullas, inualidasque esse, & aduersus eos qui his minus legitimis rationibus ad regenda Monasteria vel Prioratus, aut alia officia se eligi, aut assumi obtinuerint, per eiusdem Congreg. Superiores quandocunque procedi, & rei veritate cognita, condignis pœnis tanquam publicæ dictæ Congreg. quietis perturbatores affici posse & debere. Et ita per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi auctoritate & facultate iudicari & diffiniri debere. irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrarijs derogat.

§.10. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in Prouincialibus & Synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus ac dictorum Congregat. & Ordinis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis & illorum Superioribus, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, concessis & confirmatis. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice, Motu, & scientia similibus latissime derogamus, ac derogatæ esse volumus, contrarijs quibuscunque. Aut si præfatis Congreg. & Monachis, vel quibusuis alijs communiter vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Transumptis credi iubet.

§.11. Ac vt harum litterarum notitia ad omnes dictæ Congreg. Monachos facilius deueniat, volumus illas in generali dictæ Congreg. Capitulo singulo quoque anno publice legi, illasque in dicto Capitulo lectas sic arcta-

re,

re, ac si legitime vnicuique intimatæ fuissent, illorumque exemplis, vel impressis, manu Scribæ dicti Capituli, vel Notarij publici subscriptis, & sigillo Præsidentis ipsius Congreg. vel alterius in dignitate ecclesiastica constituti obsignatis, eandem prorsus haberi, quæ præsentibus haberetur si eædem exhiberentur.

D. P. An. 2. 17. Aprilis.

Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris, die 17. Aprilis millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, Pontificatus nostri anno secundo.

XVII.

Ordinationes circa electionem Præpositi generalis, & aliorum Prælatorum Congregationis Monachorum Eremitarum S. Hieronymi de Obseruantia, eorumq. studia, & accessus ad Vrbem.

Ad hæc vide quæ immutauit hic idem Pont. in sua constit. 90. Et a qua. vbi notabo.

Edita An. D. 1574.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

PRo nostri muneris officio & charitate paterna, qua omnes religiosorum Ordines prosequimur, quæcunque ad illorum statum, salutaremque tranquillitatem pertinere arbitramur, ea adiuuante Domino instituere nitimur, atque studemus.

Congreg. Monachorum S. Hieronymi ex eius instituto habet Priores annales, & ij per tres annos in Priores eligi possunt, & postea per annũ vacare debet.

§. 1. Inter eos autem ad Congregationem monachorum Eremitarum Sancti Hieronymi respeximus, quæ paucorum numero continetur, vtpote cuius monachi & fratres ad centum sexaginta vix ascendunt, & ex antiquis constitutionibus & consuetudinibus Priores habet annalis, necnon in eodem Monasterio in quo Prioratus officium aliquem gerere contigerit, vel aliis eiusdem Congregationis Monasterijs, possunt singulis annis vsq; ad tres annos tantum, in Priores de nouo eligi, ita tamen vt triennio elapso quo rursus in Priores eligi valeant, ab huiusmodi officio saltem per annum vacare debeant.

Ex qua frequenti mutatione, ambitus occasio præbetur.

§. 2. Hæc autem assidua mutatio, plurium desideria ita excitat, vt nonnulli professionis quam in habitu sinceritatis & humilitatis Deo vouerunt, immemores, ambiendis illius dignitatibus & officijs assidue incumbant, quo magis pro eorum libito de rebus & bonis ad eandem Congregationem pertinentibus disponere possint. effrenata vero hac cupiditate sic non nonnulli se efferri patiantur, vt Principum secularium & aliorum auxilia & fauores plerunque occulte, quandoq. etiam palam expetant, illo q. implorare non vereantur, diuersa super his pacta ineundo, seditiones excitando, præusationes quas practicas vocant exercendo, in maximum Christifidelium scandalum, ac publicam dictæ Congregationis perturbationem, quæ ad labefactandum religiosorum statum apertissime tendunt.

Hic ideo Põtifices Priores amouet & alios deputat eisq; Prioratus a futuro Capitulo assignari mãdat.

§. 3. Nos igitur his commodis per nouas editas ordinationes occurrendum esse censentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, modernos dictæ Congregationis Priores, ab officijs Prioratuum huiusmodi absoluimus & amouemus. necnon dilectos filios Hieronymum Cremascum Modernum Præpositum generalem, Martinum, Iulium, Constantinum, Deodatum, Vrbanum, Aloysium Comensem, Hippolytum, Eusebium, Leandrum, Angelicum Locatũ, Felicem & Stephanum, Dominicum & Timotheum in Priores Monasteriorum eorundem loco prædictorum eligimus. Assignationem autem eorundem prioratuum vnicuique Priori per nos electo, à generali Capitulo faciendam remittimus.

Diffinitores d. Capituli aliquot e dictorum Priorum constituit.

§. 4. Ac ex ipsis Prioribus, Hieronymum, Deodatum, Vrbanum, Aloysium, Eusebium, Leandrum, Angelicum Locatum, Felicem & Stephanum pro hac vice duntaxat in eiusdem Congregationis Diffinitores constituimus & deputamus.

Priores postea eligẽdi perpetuo Priores remanere decernit.

§. 5. Priores vero huiusmodi in posterum perpetuo Priores durare decernimus, nisi aliquis sic eius exigentibus demeritis Priorali dignitate priuandus esset. qui priuati ad dicta officia in posterum exercenda inhabiles postmodum existant.

Sed eodem in Monast. triẽnio tantũ permanere, & postea alijs præfici iubet. Cõfirmat hoc Cle. d. cõst. 21

§. 6. Vltra autem tres annos Priores in administratione eiusdem Monasterij non permaneant, sed illi alijs Monasterijs administrandis præficiantur, & ad illa transferantur. ac triennium huiusmodi à Capitulo generali proximis temporibus celebrando numeretur.

Capitulũ eõ singulis annis eos trãsferre valet. Hoc ap. z bet iuf. in cõst. 90

§. 7. Possit tamen idem generale Capitulum quos iudicauerit expedire, de vno ad aliud Monasterium regendum singulis annis transferre.

Capitulũ proximum loco Priorũ vt supra depu. acceptare recusantium alios subrogare potest.

§. 8. Quod si aliqui ex supranominatis, qui in Priores per nos, vt præfertur, electi fuerunt, Prioratus sibi delatos acceptare recusauerint, aut eos vel statim, vel paulo post dimittere voluerint, tunc & eo casu liceat Capitulo generali proxime celebrando hac vice duntaxat eorum loco alios dictæ Congregationis professores, etiã si de numero Vicariorum, vt infra dicetur, non exstiterint in Priores eligere, ac illos surrogare, & ad Prioratus huiusmodi officia exercenda per tempus prædictum deputare.

Præpositũ generalẽ, Visitatores, Consultores, & Diffinitores ex numero Priorum eligendos esse decernit.

§. 9. Præterea cum antea liceret quemcunque Monachum in presbyteratus ordinem constitutum, in Præpositum generalem, Visitatorem & Consultorem eligere, & dummodo vocem haberet in generali Capitulo prædicto, etiam in Diffinitores illi omnes assumi valerent, & multitudo vocem & suffragium in electione habentium, & eligendorum maximam pareret confusionem, propter varias illicitasq. pactiones & pollicitationes quæ præmissorum occasione ineunt. Nos huiusmodi malo obuiare volentes, quod ijdem omnes, Præpositus videlicet generalis, Visitatores, Consultores, & Diffinitores, ex numero Priorum, ab ipsismet Prioribus tantum eligantur mandamus, præterquam in Sancti Alexij de Vrbe, & Sancti Pauli Ciuitatis Albanen. Monasterijs, in quibus pro euitandis expensis & incommodis duos ex illis Monachis qui ad ibi degendum, aut eorum alter constituentur, pro tempore etiam si Priores non essent, Visitatores deputari posse permittitur. Qui tamen vti eorundem Monasteriorum Visitatores in generali Præposito vel Diffinitoribus eligendis, vocem non habeant, quo ad reliqua autem concessa sibi per generale Capitulum auctoritate fungantur.

Imo ex oib. subditis eligi p̃ Præpositus & Diffinitores, vt ĩ d. cõst. Clem. 8. num. 22.

Procuratores à Monasterijs missos ad Capitulũ generale, voce electiua carere declarat.

§. 10. Insuper ex causis prædictis, vitandique ambitus gratia, eos procuratores qui ab vnoquoque Monasterio ad generale Capitulum destinantur, vt de statu Monasteriorum à quo missi fuerint, generale Capitulum prædictum plane edoceant, & ea omnia quæ ad illud pertinent postmodum referant, necnon vocem in electione Præpositi generalis, & Diffinitorum, tam actiuam quam passiuam habeant, illa in posterum volumus carere.

Hoc corrigit infra et. iem. d. in const. 21.

Electio Priorum vacantium ad Capitulũ differtur, etc.

§. 11. Ad hæc si medio tempore à celebrato Capitulo generali vsque ad aliud celebran. alicuius Monasterij Priorum quomodocunque, & ex quauis causa vacare contigerit, noui Prioris electio, vsque ad Capitulum generale proxime celebrandum, nec vltra differenda erit. Et interim Monasterij Vicarium, vel quamuis alterum per Præpositum generalem, cum voto Consultorum per modum prouisionis duntaxat deputandum.

Priores ex Vicarijs eligẽdi sunt.
Imo etiã ex nõ Vicarijs vt in d. bulla 22. Clem. 8.

§. 12. Nec aliquis ad Prioratum assumendus erit, nisi & tempore vacationis, & tempore electionis sit alicuius Monasterij Vicarius.

Vicariorũ electio ad quẽ spectet.

§. 13. Vicariorum autem electio per Capitulum generale facienda erit, vt est moris. Quod si medio tempore aliqua Vicariatuum officia quomodocunque vacare contigerit, cum voto Consultorum generalis Præpositus poterit monachos in Vicarios eligere, prout ea in re duxerit expedire.

Monachis extra claust. lectiones audire vel profiteri vetat, à Monasterio certo modo permittit.

§. 14. Ad euitandam etiam extra claustra monasteriorum monachis præfatis vagandi ac discurrendi occasionem, monachos ad quodcunque gymnasium vel publicam academiam quibusuis amplissimis priuilegijs fultam, ad audiendam cuiusuis facultatis lectiones accedere, aut illas publice vel priuatim profiteri prohibemus. In proprijs autem monasterijs dummodo in facultatibus, vel in Theologia Magisterij, vel Licentiaturæ, aut alios gradus suscipere non audeant, ipsis arbitrio Præpositi generalis duntaxat litterarum studijs

à iure

à iure permissis, operam dare concedimus.

Accessum ad Vrbem, absq; licentia Protectoris, vel Præpositi generalis, prohibet.

§. 15. Monachorum prædictorum nullus absque expressa licentia a Venerabili fratre nostro Ioanne Episcopo Ostiensi Cardinali Morono nuncupato, nunc dictæ Congregationis & pro tempore existente apud nos Sedemq. Apostolicam Protectore, aut a Præposito generali in scriptis obtenta, ad Almam Vrbem nostram sub quouis pretextu se conferre audebit. si secus fecerint carceris à quo per integrum annum ad pœnam inobedientiæ luendam detinebitur, ac vocis tam actiuæ quam passiuæ priuationis, alijsq. etiam grauioribus arbitrio pro tempore generalis Præpositi imponendis pœnis plectendi erunt.

Constitutionē procuratoris, seu negociorum gestoris Congregationis, vel eius locorum, omnibus interdicit.

§. 16. Sub eisdem pœnis edicimus, ne aliquis dictæ Cōgregationis Ordinem expresse professus, in Vrbe, vel alibi, procuratores, aut negociorum gestores, aut alio nomine nuncupatos, circa causas & negocia ad dictā Congregationem vniuersam, vel illius monasteria, aut regularia loca quomodolibet directe vel indirecte spectantia vel pertinentia, constituere audeat.

Præpositum generalem ex Prioribus & ad annum eligi mandat.

§. 17. Demum Præpositum generalem ex Prioribus in posterum eligi debere, & Capituli generalis auctoritate electum, vltra annum in Generalatus officio minime perseuerare posse.

Decretum irritans.

§. 18. Sicq. & non aliter in præmissis per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari diffinirique debere, prædictaq. omnia firma & inuiolabilia fore & esse, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquā quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Quorum praesentium observantiam præcipit.

§. 19. Quocirca moderno & pro tempore existenti Præposito generali, ac vniuersis & singulis dictæ Congregationis monachis per Apostolica scripta, illis etiam in virtute sanctæ obedientiæ præcipiendo mandamus, vt præsentes litteras humiliter recipiant, & quæcunque in ipsis continentur alia desuper à nobis non expectata iussione aut mentis nostræ declaratione, firmiter custodiant, & in omnibus illis studiose ac reuerenter obedire procurent.

Publicationem harum constitutionum, & eius executionem Præposito generali committit.

§. 20. Quinetiam ipsi Præposito generali præcipimus, vt easdem præsentes in omnibus eiusdem Congregationis monasterijs, necnon ab omnibus monachis prædictis inuiolabiliter faciat per se vel alium obseruari, quoscunq; contradictores & rebelles, ac etiam reclamantes, eisque auxilium vel fauorem, publice vel occulte, directe vel indirecte, quouis quæsito colore vel ingenio præstantes, tam ecclesiasticos quam laicos, cuiuscunque dignitatis, gradus, ordinis, & conditionis fuerint, per censuras & pœnas ecclesiasticas, cæteraq. iuris & facti remedia opportuna, appellatione postposita compescendo, censurasque & pœnas etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Contrarijs derogat.

§. 21. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri de vna, & Concilij generali edita de duabus dietis, & quibusuis Apostolicis ac in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, ac dictorum Congregationis & Ordinis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis & illorum superioribus, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoris, irritantibusq. & alijs decretis, in genere vel in specie, etiam Motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, ac consistorialiter, ac alias quomodolibet concessis, ac etiam pluries confirmatis & innouatis. quibus omnibus, etiam si pro sufficienti illorum derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, aut quæuis alia expressio, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum tenores, formas datas, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes & insertis, illis alias in suo robore permansuris, hac vice, motu & scientia, ac potestatis plenitudine paribus, latissime derogamus, ac derogatum esse volumus, contrarijs quibuscunque. aut si prędicti Congregationi & monachis, vel quibusuis alijs communiter vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Constitutiones Ordinis, quo ad casus hic non expressos, & deputationem Præpositi generalis factā à Pio V. præseruat.

§. 22. Per hæc autem antiquis dictæ Congregationibus & laudabilibus consuetudinibus more vtentium in dicta Congregatione comprobatis, aut statutis, etiam forsan iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, vel priuilegijs, indultis, vel litteris Apostolicis super præmissis forsan emanatis, nisi quo ad casus expressos, in nihilo penitus detrahere, aut litteris piæ mem. Pij Papæ Quinti circa deputationem moderni Præpositi generalis derogare non intendimus, quinimmo tempore deputationis expleto Capitulo generali minime ademptam esse volumus facultatem, quo minus idem ad officium generalis Præpositi eligi possit.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die 26. Maij 1574. Pont. nostri Anno 3. *D. P. An. 3. 26. Maij.*

XVIII.

Confirmatio & extensio gratiarum, priuilegiorum, & indultorum Ordinis Cisterciensis monachorum S. Benedicti, nouæq. ordinationes pro feliciori eius regimine.

Alias ordinationes ad eundem finem, statuerunt Eugenius III. in constit. 2. Sacrosancta. sup. fol. 19. Clem. IV. in constit. 3. Paruus. sup. fol. 105. Bened. XII. in constit. 3. Fulgens. fol. 171. Pius IV. in constit. 70. In eminenti. fol. 100. ac Pius V. in const 102. Ex innumeris. fol 305.

De institutione autem huius Ordinis, ac alijs eum concernentibus, notaui sup. in Paschal. II. constit. 1. Desiderium. fol. 15.

GREGORIVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.* *Edita A.D. 1574.*

Proœmium.

SVperna dispositione, cuius inscrutabili prouidētia ordinationē suscipiunt vniuersa in supereminēti Apostolicę dignitatis specula meritis licet imparibus cō stituti, ad ea, per quæ sacræ religionis Cistercien. Ordinis, nobis & Sedi Apostolicæ immediate subiecti, status feliciter dirigatur, & regularis vitæ institutio iamdiu à Sāctis viris, tam pie & Religiose tradita & constituta, conseruetur, & si quid deperire inceperit Domino concedente reformationem suscipiat, & in suum pristinum statum reflorescat, ac denique personæ sub suaui Religionis huiusmodi iugo, Domino secundum regulæ suæ puritatem famulantes, sua in pacis & quietis suauitate vota reddere, & fructus in Dei Ecclesia vberiores proferre valeant, libenter intendimus, & his quæ per Romanos Pontifices prædecessores nostros propterea concessa & ordinata fuisse reperiuntur, etiam nostræ approbationis robur adijcimus, ac alias desuper statuimus, ordinamus, moderamur & reformamus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Pius IV. confirmauit antiquas ordinationes & indulta Ordinis & alia statuit vt sup. in eius const. 70 In eminēti. fol. 100.

§. 1. Dudum siquidem felicis recordationis Pio Papę Quarto prædecessori nostro, pro parte bonæ memoriæ Ludouici olim Abbatis monasterij Cistercij, Cabilonen. diœcesis exposito, quod licet sacer Cistercien. Ordo in summa puritatis & deuotionis perfectione, per multa retroactorum annorum secula, ac tamdiu exemplari Religiosorum suorum vita atque sanctimonia, non solum in Regno Franciæ, vbi supremum eius caput videlicet Cistercij prefatum, cum alijs quatuor illius precipuis nēpe Firmitatis, Pontigniaci, Clareuallis, & Morimondi, Cabilonen. prædictæ, & Antisiodoren. ac Lingonen. respectiue diœc. monasterijs, filiabus Cistercij nuncupatis, sed

etiam

etiam per alia fere vniuersa Christiani Orbis climata cũ bonæ famæ, & virtutum odore, eximioq. Religionis decore, ad ædificationem militantis Ecclesiæ quamdiu iuxta Sanctorum Patrum institutiones, & regularia illius instituta, præfatis alijsque Monasterijs de Monachorum dicti Ordinis personis prouisum, eiusque laudabilia instituta, ritus, consuetudines & priuilegia firmiter obseruata fuerant, Domino cooperante floruisset. Nihilominus tunc à pluribus annis citra, præsertim postquam pleraque Monasteriorum, ac Prioratuum suorum, alijs quã dicti Ordinis personis commendari, ac ab eorum Superioris obedientia per exemptionum, vnionum, aliasque diuersas vias tanquam membra à suo corpore diuelli, abstrahi, & dismembrari cœperant, specioso illo regularis disciplinæ candore paulatim offuscato, vniuersis Ordinis status in miserabilem dispersionem, & desolationem prolapsus erat, & in eadem expositione subiuncto, quòd tantis huius olim Deo, mortalibusq. gratiæ Religionis incõmodis aliter quam per antiquorum statutorum, consuetudinum, rituum & priuilegiorum prædictorum vndique conuulsorium, & diuersimode oppressorum restitutionẽ mederi non posse videbatur, præfatus prædecessor supplicationibus ipsius Ludouici Abbatis in eã parte tunc inclinatus, antiqua priuilegia per quoscunque Romanos Põtifices prædecessores suos eidem Cistercien. Ordini, & eius Capitulo generali indulta & concessa, per suas litteras approbauit, confirmauit & innouauit, & alia desuper statuit & ordinauit.

Pius V. cit. in rubr. eadẽ cõfirmauit, & quædam alia de nouo concessit pro reformatione eiusdem Ordinis.

§. 2. Et deinde piæ memoriæ Pius Papa Quintus etiam prædecessor noster eodem erga præfati Cistercien. Ordinis bonum statum, & reformationem, zelo & animi propensione affectus, antiqua illa eidem Ordini, vt præfertur, concessa priuilegia & indulta, per suas litteras, etiam approbauit & confirmauit, ac litteris Pij Quarti prædecessoris eiusmodi, etiam suæ approbationis robur adiecit. Necnon nonnulla alia opportuna pro temporis conditione præfati Cistercien. Ordinis reformationem concernẽtia, de nouo eidem Ordini & Capitulo generali concessit & indulsit, prout in singulis litteris præfatis plenius continetur. Cum autem firmiora sint ea, quibus Sedis prædictæ sæpius intercedit auctoritas.

Hic modo Põtif. eorũ bullas approbat & ocs ordinationes & statuta d. Ordinis cõfirmat, volẽs quod Abbat. & Prælati loca & personas visitent & corripiant

§. 3. Nos cupientes, vt illa, quæ pro dicti Ordinis, cuius decus & integritatem, ac pristini candoris restitutionem non minori quam prædicti prædecessores nostri zelo affectamus, salubri directione, tam piæ ac Sanctæ statuta sunt, inconcussa perpetuo remaneant, omnium & singulorum immunitatum, libertatum, exemptionũ, conseruationum, facultatum, ordinationum, statutorum, priuilegiorum, indultorum, & aliarum gratiarum, necnon litterarum Pij Quarti & Pij Quinti prædecessorum huiusmodi tenores præsentibus pro sufficienter expressis & insertis haben. Motu proprio non ad Abbatis generalis, & Superiorum Ordinis huiusmodi, vel quorumuis aliorum instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, omnes & singulas ab Abbate Monasterij Cistercij, alijsque Superioribus & Capitulo generali Ordinis huiusmodi, eiusque deputatis, immunitates, libertates, & exemptiones quibusuis, tam virorum quam Sanctæ Catharinæ Caietan. & Sanctæ Mariae de Cœlestia nuncupatæ Venetiarum, alijsque Monialium Monasterijs, ac Prioratibus, & alijs regularibus locis dicti Ordinis, ac dilectis filijs Abbatibus & Prioribus, dilectisque in Christo filiabus, Abbatissis & Priorissis, necnon Conuentibus, Capitulis, & personis eorundem, tam in Gallia, Italia, Hispania, Portugallia, Germania, Anglia & Scotia, quam alibi vbilibet consistentibus, ita quod immunitatibus, libertatibus & exemptionibus huiusmodi non obstantibus, pro tempore existentes Abbas generalis nuncupatus, & alij Superiores dicti Ordinis, eorumque Vicarij, iuxta ipsius Ordinis instituta, Monasteria, Prioratus, & loca prædicta, ac illorum personas, tam in capitibus quam in membris visitare libere & licite valeant.

Indulta Apostolica Episcopis, & alijs concessa visitandi eadem loca, limitantur, ita vt Abbas præfatus & Superiores illa etiã visitare possint. Hoc idem statuit Pius IV. ibid.

§. 4. Ac quæcunque priuilegia & indulta Apostolica visitandi Monasteria, tam virorum quam mulierum Ordinis huiusmodi quibusuis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, ac dilectis filijs alijs locorum Ordinarijs, Abbatibus & alijs, quam Generali Cistercien. prædicto, ac alijs quatuor primis nuncupatis quatuor Monasteriorum filiarum Cistercij nuncupatorum præfatorum Abbatibus, cæterisque Superioribus eiusdem Ordinis ad id ab ipso generali Capitulo deputatis personis, cuiuscunque status, gradus, ordinis, et præeminentiæ existentibus, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & dictam Sedem, etiam ad quorumuis Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam, vel etiam Motu proprio, & ex certa scientia, etiam consistorialiter, & cum causæ cognitione, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatorijs clausulis, irritantibusque, & alijs decretis, hactenus quomodolibet concessa, & etiam iteratis vicibus approbata, & Apostolicas, & alias litteras desuper confectas, & indesecuta quæcunque, ad hoc duntaxat vt Abbati generali & alijs Superioribus Ordinis, eorumque Vicarijs, Monasteria huiusmodi, vt præfertur, visitare liceat, Apostolica auctoritate tenore præsentium moderamur & limitamus.

Inhibitio cõtra Episcop. & alios impedientes illos in visitationibus. Hoc idem statuit Pius IV. ibidem.

§. 5. Inhiben. Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs Superioribus Prælatis, videlicet sub interdicti ingressus Ecclesiæ, ac suspensionis à diuinis, Abbatibus vero, & alijs inferioribus præfatis, cæterisque quibuscunque personis sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis, ne Abbatem generalem, & alios Superiores Ordinis, eorumque Vicarios præfatos quo minus visitationes, iuxta regularia Ordinis instituta huiusmodi, libere facere possint, per se vel interpositas personas, directe vel indirecte, aut alias quoquo modo impedire audeant vel præsumant.

Monachi & Moniales omnes, admittãt Abb. & alios Superiores visitan. sub pœnis expressis.

§. 6. Ipsis autem Monasteriorum, & aliorum locorũ prædictorum Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, Conuentibus, Monachis, Monialibus, & personis, vt Generalem aliosq. Abbates, Superiores, & Vicarios præfatos, vt præfertur, visitare volentes, benigne recipiant, eisque & eorum mandatis, in concernentibus eorum visitandi officium huiusmodi pareant, & humiliter obediant, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub similis excommunicationis pœna districte præcipiendo mandamus.

Confirmatio omnium gratiarum Ordinis. Hoc habetur etiã in d. cõstit. Pij IV.

§. 7. Et insuper vniuersa & singula priuilegia, prærogatiuas, immunitates, exemptiones, libertates, conseruatorias, facultates, indulta, & alias gratias Cistercij, & quatuor filiabus nuncupatis Monasterijs, ac Ordini, eiusque Capitulo generali, Diffinitoribus, & alijs Superioribus præfatis per piæ memoriæ Paschalem Secundum, Callistum etiam Secundum, Eugenium Tertium, Alexandrum etiam Tertium, Lucium similiter Tertium, Honorium pariter Tertium, Gregorium Nonum, Innocentium Quartum, Sixtum etiam Quartum, præsertim commendas, & Commendatarios Monasteriorum, & aliorum locorum Ordinis huiusmodi concernentia, et quod Commendatarij pro tempore existentes nullam in Monasteria dicti Ordinis sibi commendata, & eorum Monachos iurisdictionem exerceant, & quoscunque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem huiusmodi hactenus quomodolibet concessa.

Confirmatio ordinationum, & statutorum d. Ordinis. Hoc habetur in d. constit. Pij IV.

§. 8. Necnon ordinationes & statuta ab exordio fundationis eiusdem Ordinis vsque in præsentem diem in dicto Capitulo concorditer edita, etiam si in vsu esse desierint, dummodo per lapsum temporis immemorabilis, videlicet centum annorum in desuetudinem non abierint. Ac præterea super contritionibus, per omnia & singula eiusdem Ordinis Monasteria Abbati Cistercij seu Capitulo generali prædictis, faciendis & soluendis, ac prout illa concernunt omnia & singula alia in litteris Apostolicis, alijsq. documentis desuper confectis contenta, & inde secuta quæcunque, licita tamen & honesta, ac decretis Concilij Tridentini non aduersantia, eisdem auctoritate & tenore ex certa scientia confirmamus & approbamus, ac illis perpetuæ & inuiolabilis firmitatis, & nostræ approbationis robur adijcimus, omnesque & singulos, iuris & facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem supplemus. Necnon potiori pro cautela eadem omnia & singula priuilegia, prærogatiuas, facultates, exemptiones, quatenus sint in vsu, conseruatorias,

rias, indulta, & alias gratias eisdem modo & forma, quibus Ordini, eiusque Abbatibus, Capitulo generali, & Superioribus prædictis per dictos prædecessores concessa sunt, illis de nouo auctoritate & tenore prædictis concedimus & innouamus.

In Monasterijs cōmēdatis alijs personis, quā ipsis ... debet mēsa Cōuentualis distincta ab Abbatiali & ... Monachos.

§.9. Et præterea quod in Monasterijs dicti Ordinis, quæ diuersis personis, etiam si Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, & S. R. E. Cardinales existant, de præsenti commendata, etiam reperiuntur, & in futurum commēdari, seu alias quoquo modo alijs quam Ordinis ipsius personis concedi continget, vbi non fuerit, instituatur mensa Conuentualis, ab Abbatiali mensa distincta & separata, cum annuis fructibus, redditibus, & prouentibus, iuxta Monasteriorum ipsorum facultates competētibus & honestis, pro sufficienti Conuentus & Monachorum, aliorumque Religiosorum eiusdem Ordinis numero in vnoquoque ex ipsis Monasterijs per ipsos Generalem, & cæteros Ordinis ipsius Superiores, aut eorum Vicarios ordinando. quam quidem mensam quia etiam ædificiorum & locorum ad disciplinæ Monasticæ obseruationem pertinentium, scilicet templorum, ornamentorum, iocalium, librorum ecclesiasticorum, dormitorij, refectorij, aliorumque locorum regularium, necnon Monasteriorum clausuræ necessariis, & ordinarijs reparationibus faciendis obligatam & obstrictam esse volumus, vt in ea instituenda expensarum annuarum ad hæc necessariarum ratio habeatur, statuimus & mandamus. ac ad eandem mensam sic instituendam, congruosq. redditus assignandos ipsi Commendatarij omnino teneantur, & ad id etiam per censuras ecclesiasticas, fructuum redditum & prouentuum sequestrationes, & alia opportuna iuris remedia cogi possint & debeant.

Religiosi alterius Ord. intrusi in locis huius Ordin. aut inde eijciantur, aut eiusd. Ord. professionem faciant.

§.10. Et quia sicut accepimus in multis dicti Ordinis, tam virorum quam mulierum Monasterijs quamplures mendicantium aliorum Ordinum Religiosi vtriusque sexus ab immemorabili tempore citra, se intruserunt, & persæpe intrudere præsumunt, quod illi, vel inde realiter & cum effectu eijciantur, vel saltem habitum infra annum suscipiant, ac professionem regularem eiusdem Cistercien. Ordinis expresse emittant, debitamque obedientiam & reuerentiam illius Abbati generali, & reliquis Superioribus prædictis præstent, ac diuinum officium secundum ipsius Ordinis morem celebrent, seque regularibus eius institutis omnino conforment. Quodq. Monachi in Monasterijs & Prioratibus eiusdem Ordinis, alijs pijs locis pro tempore vnitis, annexis & incorporatis degentes, sint & remaneant sub obedientia & correctione Abbatis generalis, aliorumque Superiorum Ordinis Cistercien. præfatorum, & suorum Vicariorum in omnibus & per omnia, perinde ac si vniones, annexiones, & incorporationes huiusmodi non emanassent, etiam si in illis aliter caueretur, & vsus, non tamen a tempore immemorabili, vt præfertur, contrarium obtineat, quæ contra statuti huiusmodi tenorem nemini suffragentur.

Moniales alterius Ordinis quādo recipi possint in Abbatissas.

§.11. Quod nullæ alterius Ordinis Moniales nisi causa legitima subsistente, in Abbatissas Monasteriorum Monialium dicti Ordinis assumi, vel si assumantur in eisdem Monasterijs recipi possint, nisi illorum immediato Patre Superiore præsenti, qui habitum illis exhibeat, & ab eis tria substantialia vota, necnon iuramenta obseruandi statuta dicti Ordinis, ac secundum ea viuen. recipiat.

Monasteria omnia tenētur ad cōtributiones solitas Abbati & Capitulo.

§.12. Quodque omnia & singula Monasteria Ordinis huiusmodi, tam virorum quam mulierum vbicunque existen. seu eorum Abbates vel Priores, etiam Commendatarij, Abbatissæque vel Priorissæ in signum obedientiæ & superioritatis solita regalia, videlicet, contributiones solitas Abbati Monasterij Cistercij, & Capitulo generali prædictis, omnibus exceptione, recusatione, præscriptione, & alia excusatione penitus cessan. annuatim soluere teneantur, & ad id compelli possint sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, eadem auctoritate statuimus & ordinamus.

Monast. etiā commendata & iure patronatus laicorum, destituta reficiātur & reducātur ad clausura.

§.13. Et insuper vt Monasteria Cistercien. Ordinis huiusmodi, quorum quamplurima, vt accepimus præsertim in vtraque Sicilia consistentia, aut debitis officiis destituta, aut Monachis ob non præstitam alimoniam deserta, aut omnino collapsa, retecta, reclusa, patentia reperiuntur, & vt prophana habentur, ad Conuentum, disciplinam, & bonam frugem reuocentur, de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam statuimus & ordinamus vt omnia Monasteria & loca dicti Ordinis, tam in vtraque Sicilia quam cæteris omnibus Orbis partibus constituta, etiam commendata, ac etiam de iurepatronatus laicorum quocunque modo existen. quæ conuulsa, diruta, & extenuata existunt, reficiantur, & ad debitam clausuram reducantur. Ac pro faciliori præmissorum executione conueniens pecunia statuatur, & quotannis in id opus donec absolutum fuerit, erogetur, ac in eisdem & cæteris locis, quemadmodum eorum facultates ad id suerint sufficientes, competens Monachorum & Ministrorum numerus restituatur.

In Ecclesijs prouideātur necessaria ad vsum Monachorū, & cultū diuinū, Missæq; & alia officia in eis demquotidie celebrentur.

§.14. Ipsorumque quoque Ecclesiæ, sacristiæ, dormitoria, & officinæ vasis, vestimentis, libris, sacra, & communi suppellectile, ac cæteris omnibus ad diuinum cultum, & Monasticum vsum necessarijs conuenienter instruantur. Missæ præterea sacrificium, & alia diuina officia nocturna & diurna quotidie in choro psallendo iuxta ritum dicti Ordinis sine intermissione celebrentur. Insuper vbi sacra lectio iuxta Concilij Tridentini dispositionem haberi non poterit, præter eos libros, qui ad diuini officij & chori vsum necessarii sunt, saltem Biblia & Catechismus ad Parochos ante aliquot annos editus, item opera Sancti Bernardi, & si qui alii ad honestam Monachorum occupationem haberi poterunt, habeantur, nisi de illis in assignatione mensæ Conuentualis iam prospectum reperiatur. ita tamen, vt de his omnibus, necnon vasis, vestimentis, & cætera suppellectile præfata semel receptis, omnes Conuentus rationem reddere debeant.

Nouitij instruantur in duobus Monasterijs cuiuscunque Prouinciæ.

§.15. Et vt Nouitii ea qua decet disciplina informentur, vnum aut duo Monasteria in quacunque Prouincia, vbi commode fieri poterit, ordinentur, in quibus Magistri etiam cæterorum Monasteriorum Nouitios diuini officii rationem, & regularis obseruantiæ instituta doceant, ita vt quodlibet Monasterium suis necessaria suppeditet, & si nullos habuerit, alii pro eo eiusq. impensis recipiantur & instruantur.

Cōuētus claudantur, & nullo modo impediantur à Commendatarijs vel aliis.

§.16. Omnia edificia Conuentus quoquo versus claudantur; portæ non necessariæ obstruantur; clathri fenestris, vbique opus fuerit infigantur. Templa, Sacristiæ, Capitula, Dormitoria, Refectoria, Infirmariæ, & omnino aliæ Claustri partes nihil prophani patiantur. nec Conuentus horreum, penu, præsepia, nec prorsus vlla promercalia Abbatum, Commendatariorum, conductorum, aut aliorum recipiant, nec illa à Commendatariis, pensionariis, aliisue de Claustro non existen. occupentur, sed illis solum proprii claustrales vtantur, prout ad diuini officii celebrationem, regularemq. obseruantiam fuerunt constituta.

Mulieres loca Ordinis nō ingrediantur.

Hoc strictius vetuit Pius V. in eius bulla 30. Regulæ 1.6. fol. 198.

§.17. Mulieribus omnibus cuiuscunque qualitatis, dignitatis, & ætatis, ingressus claustri & aliorum locorum regularium, etiam ædium partis, quę ab Abbatibus, Commēdatariis, Prioribus, aliisue ministris, etiam diuisim possidentur, sit penitus interdictus. & si secus factum erit, tam ingredientes quam recipientes excommunicationis sententiam incurrant. carcer quoque ad correctionem monachorum, vbi non est, constituatur.

Inuentarium fiet in quolibet Monasterio omnium iurium & bonorū.

§.18. Et in omnibus monasteriis inuentarium omnium præfatorum, necnon instrumentorum fundationum, dotationum, auctoritatum, exemplarium, omniumq. monimentorum conscribatur, & in formam authenticam redigatur, illudq. & cætera omnia præfata fideliter asseruentur. sicubi vero locorum quicquam producendum erit, exemplum ab Archetypo desumatur et transmittatur, nisi talis contigerit necessitas, vt ipsum exemplar producendum sit, quod tunc in fidem alicuius probati deponatur, qui idonee caueat illud ipsum, quam primum reportandum.

Monasteria existentia in locis nōtutis trāsferantur ad loca vicina.

§.19. Illa quoque monasteria locis patentibus constituta, quæ propter Turcarum, seu Prædonum, vel hæreticorum incursiones tute seruari non poterunt, facto de ipsorum iuribus, litteris, auctoritatibus, tabulis, monumen-

mentis, atque omni prorsus suppellectile, mobilibusque bonis, iocalibus, & rebus fideli inuentario, & si opus erit earum omnium depositio fiat apud personam fide & facultatibus idoneam, ita vt nihil omnino inde sine consensu expresso, & speciali mandato Conuentus moueri valeat, in Ciuitates, oppidaue vicina transferantur.

Visitationes fiat sollicite & prudenter.

§.20. Cæterum ad restituendam monasticam disciplinam, & restitutam conseruandam, Cistercii & cæteri patres Abbates, in Capitulo generali prouideant diligenter, vt omnes visitationes sollicite & prudenter, ac cum pietate fiant, salutem animarum, Religionis zelum, perpetuum cultum diuinum, clausuram, obedientiam, & cætera omnia, quæ ad mores, correctionem, & Religiosorum ædificationem pertinent, procurando. Quibus in rebus vbicunque non sunt mensæ Conuentuali assignati redditus, qui hoc onus ferre possint, Abbates, & Commendatarii, ac alii quicunque administrationem spiritualium & temporalium visitandorum monasteriorum habentes, necessaria omnia ministrare, ac contributiones & sumptus pro gerendis aliis communibus negociis dictæ Sedis auctoritate impositas, ac etiam ad brachii secularis adhibitionem præstare.

Visitatores hospitari debent a Commendatarij.

§.21. Visitatores, ac solitos & necessarios ipsorum famulos, & iumenta, debita Hospitalitate recipere, & eisdē in omnibus auxiliari omnino debeant. & ad id etiam cēsuris & pœnis ecclesiasticis per Capitulum, ac etiam per ipsos Visitatores compellantur.

Cōmēdatarij nihil detrahāt de necessarijs Monachorū, & eos ob delicta nō eijciant, sed ad Superiores deferant.

§.22. Ne porro deserendi monasterii occasio monachis præbeatur, quod ex vagandi libertate illis à Commendatariis oblata, vt expensis parcant, pleromque euenit, præcipimus & interdicimus, ne vlli omnino Commendatarii quicquam, vel minimum, de mensa & aliis necessariis detrahant, neque vllo modo diminuant, aut quempiam etiam propter delictum eiiciant. sed quotiescūque Monachi quid admiserint, quod quidem animaduersione dignum sit, id quāprimum Priori Claustrali, vel si grauius sit delictum Visitatori significent, qui correctionem iuxta Ecclesiæ & dicti Ordinis statuta faciat. qui si vltra sex menses distulerit, eo ipso sit ab officio depositus & ad illud, cæteraq. omnia Ordinis eiusdem officia triennio inhabilis censeatur, statimq. Præsidentes correctionem huiusmodi aliis committere teneantur.

Archiuiū fiat Cistercij cum Indice cuiusq; Monast. & beneficiorū ac bonorū & iurium eorū.

§.23. Ad hæc volumus & mandamus, vt apud dictū Monasterium Cistercii constituatur, constitutumue restituatur Archiuium, in quo Index ordine compositus omnium aliorum Monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarum, & beneficiorum dicti Ordinis in omni parte Orbis constitutorum, etiam in commendam obtentorum, vel vnitorum habeatur, & item distinctum cuiusque inuentarium siue repertorium bonorum, proprietatum, rerum, iuriū, & actionum omnium, necnon exemplum authenticum instrumentorum, priuilegiorum, fundationum, donationum, litterarum, auctoritatum, & monimentorum quorumcunque conficiatur, confectumq. fideliter asseruetur.

Reuocatio indultorum & licentiarū habēdi aliquid proprium.

§.24. Reuocamus quoque & abolemus omnia & quæcunque priuilegia, auctoritates, licentias, dispensationes, & indulta cuiusque priuati, rerum & bonorum vsus proprietatis, possessionis, & dominij, omnibus cuiuscunque gradus & dignitatis Monachis dicti Ordinis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & dictam Sedem eiusq. Legatos ex quibuscunque causis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia concessa, confirmata, & innouata, quibuscunque concepta formulis, ac clausulis & decretis suffulta, quorum omnium tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, ac volumus illa omnia vires & effectum de cætero non habere. quin etiam Visitatores, & cæteros omnes, qui in huiusmodi proprietarios seuere non animaduerterint ad officia huiusmodi, & alia ipsius Ordinis ministeria perpetuo inhabiles esse.

Eleemosynas pauperib. subministret Cōmendatarij.

§.25. Cæterum vt vicina plebs egena, pro Religionis consuetudine, & instituto confoueri, ac cæteri piam et fidelem rerum administrationem collaudare possint, eisdem Commendatarijs præcipimus, vt in suis Monasteriis pauperes eleemosynis pro modo facultatum prosequantur.

§.26. Quia vero nihil æque dissolutæ & indisciplinatæ viuendi licentiam adfert, quam impunitatis spes, eamq. non ita pridem, tam nonnulla eiusdem Ordinis Monasteria, quam illorum personæ ex eo nancisci cœperint, quod à sententijs & decretis per ipsius Ordinis generalē aut eius Vicarios in Prouincijs deputatos, contra se latis, ad nostros & dictæ Sedis Legatos & Nuncios prouocando, pœnas in se constituras eludere satagunt, in antiquorum statutorum, consuetudinum, rituum, & priuilegiorum præfatorum præiudicium, & ipsius Ordinis Superiorum contemptum. ideo ne abusus & incommoda huiusmodi tractu temporis altius irrepant, prouidere volentes, Motu, scientia, & potestate similibus, statuimus & ordinamus, ac districte præcipimus & interdicimus, ne vlli omnino dictæ Sedis Legati vel Nuncij appellationes à sententijs & decretis per Abbatem generalem vel eius Vicarios aut Superiores præfatos, latis vel promulgatis, vt præfertur, pro tempore interpositas, vllo modo recipiant aut admittant, neque de illis cognoscant, seu illarum vel quocunque alio prætextu, Monasteria, Prioratus, aut alia loca eiusdem Ordinis visitent, sed quotiescunque ad illos aliquid, in Monachos aut personas huiusmodi animaduersione dignum deferri contigerit, iuxta formam Commendatariis circa delicta Monachorum & personarum earundem per nos, vt præfertur, præscriptam, Vicarium ipsius Ordinis in illa Prouincia institutum monendum curent, qui delinquentes sub pœna superius ad id constituta exemplariter corrigere & punire teneatur. Decernen. appellationes, prouocationes, aut quascunque alias reclamationes, à Monachis & personis huiusmodi ad dictos Legatos seu Nuncios, vel locorum Ordinarios, vt præfertur, pro tempore interpositas vel interponendas, ac processus desuper habitos vel habendos, necnon inde secuta, vel sequenda quæcūque, nullius fore roboris vel momenti, ac generalem Abbatem & Vicarios, necnon Superiores præfatos, ad correctionem & punitionem delinquentium Monachorum, & personarum Ordinis huiusmodi, appellationibus, prouocationibus, & reclamationibus huiusmodi nequaquam obstan. procedere posse & debere.

Appellationes non admittantur a Legatis & Nuncijs Apostolicis a sententia Abbatis, & aliorum Superiorum eius Ord.

§.27. Præsentes quoque litteras, de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis, vitio seu intentionis nostræ defectu, quouis prætextu, quæsitoue colore vel ingenio nullatenus notari, argui, vel impugnari posse, neminemque illa quauis de causa etiam iustissima impugnantem, in iudicio vel extra audiendum esse, nec illa sub quibusuis similium vel dissimilium concessionum, gratiarumque reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus, etiam per nos & successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem prædictam, etiam Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principū intuitu & contemplatione, aut in eorum, vel etiam nullius fauorem sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis, ac etiam vim contractus, aut legis, seu statuti perpetui inducentibus decretis, & alias quomodolibet concessis & concedendis, ac quibusuis cōstitutionibus & ordinationibus Apostolicis desuper quomodolibet editis & edendis aliquatenus comprehendi, neque illis aliquo vnquam tempore, etiam per Sedem præfatam derogari posse, nec derogatum cēseri nisi de toto tenore, & dat. præsentium expressa mentio habita, & derogatio, suspensio, reuocatio, limitatio, modificatio, aliaque præmissa de Cisterci, aliorumq. quatuor primorum nuncupatorum Abbatum prædictorum expresso consensu facta fuerint. & si aliter derogari, reuocari, suspendi, limitari, aut emendari contigerit, huiusmodi derogationem, reuocationem, suspensionem, limitationem, correctionem, & emendationem nullius esse roboris vel momenti, & quoties illæ vel illa emanabunt, toties in pristinum & validissimum statum restituta, & de nouo, etiam sub quacūque dat. per ipsum Abbatem Monasterij Cisterci pro tēpore existen. eligen. concessa esse & censeri.

Clausula præseruatiua huius constit.

§.28. Sicque per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungen. etiam Sanctæ R. E. Cardinales aut causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quauis alter iudicādi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, irri-

Decretum irritans

irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio executorum, & facultates

§.29. Et nihilominus omnibus nostris & dictæ Sedis Legatis & Nuncijs, vbicunque existen. ac locorum Ordinarijs, necnon Ordinis præfati Conseruatoribus, ipsorumq. singulis per Apostolica scripta mandamus, quatenus præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Abbatum, Vicariorum, Visitatorum, & aliorum præfatorum, seu alicuius eorũ desuper fuerint requisiti solemniter publican. ipsisq. efficacis defensionis præsidio assisten. faciant auctoritate nostra Abbates, Vicarios, Visitatores, & alios præfatos confirmatione, approbatione, adiectione, suppletione, concessione, statuto, ordinatione, innouatione, præcepto, interdicto, renouatione, abolitione, ac sui generalis voluntatis mandatis, decretis nostris, alijsque præmissis pacifice frui & gaudere, ac præsentes litteras ab omnibus, quos illæ concernunt inuiolabiliter & inconcusse obseruari, non permittentes Abbates, Vicarios, Visitatores, Superiores, ac alios præfatos desuper contra earundem præsentium tenorem quomodolibet indebite molestari, contradictores quoslibet & rebelles per præfatas ac alias sententias, censuras & pœnas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiã iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Clausula derogatoriæ.

§.30. Non obstantibus præmissis, & sanctæ memoriæ Bonifacii Papæ Octaui pariter prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dictis, alijsq. Apostolicis, ac in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus, necnon quibuslibet etiam iuramento, cõfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, declarationibus, inhibitionibus & decretis. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis Legatis, Nuncijs, & Ordinarijs præfatis, ac alijs quibusuis personis sub quibuscũque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq. & alijs decretis, in genere vel in specie, etiam Motu simili, etiam consistorialiter, aut alias quomodolibet concessis ac etiam iteratis vicibus approbatis & innouatis. quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habẽda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum veriores tenores, formas, Datas, & decreta in eis apposita, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, necnon omnibus illis, quæ in litteris Pij Quarti & Pij Quinti, ac aliorum prædecessorum præfatorum expressum fuit non obstare, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides danda transumptis huius bullæ.

§.31. Cæterum quia difficile foret easdem præsentes ad diuersa loca, Prouinciasq. circumferre, volumus & dicta auctoritate decernimus, quod illarum transumptis, seu exemplis, etiam formis impressis, manu alicuius publici Notarij subscriptis, & sigillo Abbatis generalis, aut alicuius ex alijs Superioribus Ordinis huiusmodi munitis, plena & indubia, ac ea prorsus fides vbique etiam in iudicio adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 3. 12. Iunij.

Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris, die 12. Iunii millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, Pontificatus nostri anno tertio.

XIX.

Declaratio super executione breuium seu litterarum Apostolicarum de capienda possessione beneficiorum ecclesiasticorum, cum interpretatione Concilij Triden. sess. 24. cap. 20.

Contra impedientes executionem litterarum Apostolicarum, vide const. 39. Clem. VII. Romanus. sup. fol. 606. & S. D. N. Pauli V. const. 41. §. 14. cum ibidem notatis.

Edita An. D. 1574.

GREGORIUS EPISCOPUS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

AD Romani Pontificis prouidentiam circunspectã pertinere dignoscitur, dubia super sacrorum Cõciliorum decretis pro tempore insurgentia, sic suæ declarationis oraculo dilucidare, & interpretari, vt exinde litium dispendia inter fideles quoslibet valeant submoueri.

Romanus Põtif. solet quãdoq. præcipere, vt possessio & fructus beneficiorũ Sedi Apost. reseruatorũ, nomine eiusdẽ Sedis apprehendãtur, donec litteræ Apost. expediantur, & quãdoque etiã mãdat, prouisos ipsos in possessionem induci &c.

§.1. Accepimus sane nuper, quod licet multoties Romanus Pontifex, vt prouisiones & gratiæ per eum de beneficijs pro tempore vacantibus, ac suæ & Sedis Apostolicæ dispositioni & ordinationi reseruatis, in fauorem diuersarum personarum sibi gratarum & acceptarum factę executioni debitæ demandentur, & ne (dum litteræ Apostolicæ sub plumbo desuper expediuntur) beneficia ipsa ab aliquibus indebite occupentur, aut aliqua in spiritualibus & temporalibus detrimenta sustineant, nonnunquã corporalem possessionem ipsorum beneficiorum, & illis annexorum, iuriumq. & pertinentiarum quomodocunque Sedis & Cameræ Apostolicarum nominibus apprehendi, ac omnes & quoscunque fructus, redditus, & prouentus beneficiorum & annexorum eorundem percipi, exigi, eosq. integros personis prædictis, postquam ipsæ litteras sub plumbo expeditas haberent, vna cum dicta possessione consignari. quandoque vero, dum litteræ sub plumbo huiusmodi expeditæ existunt, vt ius suum vnicuique illorum conseruetur, & temerariorum audacia debita castigatione compescatur, ac ipsæ litteræ Apostolicæ facilius debitæ executioni, vt par est, demandentur, prouisos de beneficijs in corporalem, realem & actualẽ possessionem, beneficiorum & annexorum, iuriumque & pertinentiarum prædictorum induci, & inductos in ea manuteneri amotis quibuslibet intrusis detentoribus ab eisdem, aliaque fieri & exequi per diuersas suas in forma breuis, & sub Anulo Piscatoris confectas litteras mãdet & præcipiat, certis inibi modo & forma tunc præscriptis, dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicę generali Auditori, seu alijs executoribus desuper deputatis, quibus omnino parendum esset.

Multi tamen ad impedien. executionem dictarũ litterarũ Apost. dicebãt causas oẽs in prima instãtia spectare ad Ordinarios, exceptis causis a Pontifice per speciale rescriptum cõmittendis.

§.2. Nihilominus, nonnulli beneficijs prædictis inhiãtes, ac gratias prædictas eludere, eorumq. intrusiones & detentiones improbe tueri satagentes, executionem litterarum in forma breuis huiusmodi, & facultatem per eas ipsis executoribus attributam, diuersis dubijs & cauillationibus remorentur, & processus per eosdem executores desuper habitos & formatos, ac inde secuta quæcunque nulla & inualida, nulliusq. roboris vel momenti esse, neque attendi debere contendunt, sub prætextu quod in decreto sacri Concilij Tridentini sessione vigesimaquarta, capitulo vigesimo, dispositum fuerit, quod causæ omnes ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiam si beneficiales sint in prima instantia coram Ordinarijs locorum duntaxat cognoscantur, exceptis his, quę iuxta Canonicas sanctiones apud Sedem prædictam sunt tractandæ, vel quas ex vrgenti, rationabilique causa iudicauerit Summus Pontifex Romanus, per speciale rescriptum Signaturæ suæ eius manu propria subscribendũ committere aut auocare. Verum cum decretum huiusmodi Concilij concessionem prędictarum litterarum in forma breuis, & illarum executionem nihil efficiat, neque per illos causa, seu instantia introducatur, sed mere executiue procedi mandetur, litteræ quoque in forma breuis Anulo Piscatoris munitæ non minoris sint efficacię, & aucto-

ritatis

ritatis quam rescripta Signaturæ Romani Pontif. eius manu propria subscripta.

Ideo hic Pōt. declarat executionem huiusmodi litterarū Apostolicarū impediri nō posse ex prędictis.

§. 3. Nos in his nostræ debitæ declarationis cautelam adhibentes, ac prouisorum prędictorum ius aduersus dubia & cauillationes huiusmodi, æquitate & iustitia suadentibus perseuerare volentes, necnon prædictarum, & quarumcunque litterarū in forma breuis super capienda possessione nomine Cameræ huiusmodi, aut in fauorem litterarum sub plumbo expeditarum, tam à prędecessoribus nostris, quam nobis & dicta Sede hactenus concessarum tenores, ac litis & causę si quæ desuper executæ sint statū & merita, nominaq. & cognomina iudicum, executorū, & colitigantium præsentibus pro sufficiēter expressis habentes, Motu proprio non ad ipsorum prouisorum, aut aliorum nobis pro eis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac de mera nostra deliberatione decernimus & declaramus, per concessionem litterarū in forma breuis, & sub anulo Piscatoris super capienda possessione quarumcunq; beneficiorum dispositioni Apostolicæ reseruatorum seu affectorum, Sedis & Cam. Apostolicarum nominibus apprehendenda, & in eiusdem possessionis in fauorem prouisorum ab ipsa Sede de eisdē beneficiis, postquam litteras sub plumbo super prouisionis huiusmodi habuerunt expeditas relaxatione, necnon assistentia ipsis prouisis litteras desuper sub plumbo expeditas habentibus præstanda, & aliorum inibi expressorum executione facienda, quæ mandata executiua sunt, & summariam duntaxat causarum propter quas illę emanarunt cognitionem requirunt, decretis Concilii huiusmodi non contrauenire, nihilq. præiudicii illis inferri vel eorum formam in aliquo violari, neque id dici aut cēseri, vel executionē litterarum earundem propterea in aliquo suspendi siue remorari, aut facultatē litterarum executorib. concessam impediri, sed executores ipsos & ab eis deputatos subexecutores facultate sibi per easdem litteras, vt prefertur concessas, vti, frui, gaudere, & contra illis non parētes ad declarationem incursus pęnarum & censurarum in eisdem litteris in forma breuis contentarum, ac inuocationē brachii secularis procedere, ac alia omnia & singula in eisdem litteris contēta (illarum tamen forma seruata) facere & exequi, libere & licite potuisse & posse, necnō processus desuper habitos, & formatos, habendosq. & formandos, ac inde secuta & sequenda quęcunq; firma, valida & efficacia fuisse & esse, & fore, suosq. integros & plenarios effectus sortiri debere in omnibus & per omnia.

Claus. præseruatiua.

§. 4. Pręsentes quoq; litteras, de subreptionis vel obreptionis, vitio aut intētionis nostrę, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, vel inualidari nullatenus posse.

Decretum irritans.

§. 5. Sicq. in pręmissis omnibus & singulis per quoscūque Iudices & Commissarios quacunque auctoritate fungentes, etiam Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales (sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicādi & interpretandi facultate & auctoritate) iudicari et diffiniri debere, necnon irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignorāter contigerit attentari.

Contrauenientium pœna.

§. 6. Districtius inhibentes, in virtute sanctę obediētiæ omnibus & singulis cuiuscunq; status, gradus, ordinis, cōditionis & pręeminentiæ existentib. & quauis etiam Episcopali, Archiepiscopali, vel alia maiori dignitate & ecclesiastica, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, & quauis seculari potestate fungentibus, ne decreto & declarationi nostris prędictis, quouis quęsito colore directe vel indirecte contrauenire audeant vel præsumant.

Executorum deputatio, & facultates.

§. 7. Et nihilominus vniuersis & singulis nostris & dictæ Sedis Nunciis, ac locorum Ordinariis, eorumq. officialibus, quatenus ipsi & eorū singuli, per se vel alium seu alios pręsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, & quoties pro parte prouisorum & executorum & subexecutorum prędictorum, seu quarumcunque aliarum personarum in pręmissis interesse habentium, vel alicuius ex eis fuerint requisiti solemniter publicantes, eisq. in pręmissis efficacis defensionis presidio assistentes, faciant auctoritate nostra prędictos prouisos, & executores & subexecutores, seu alios in pręmissis interesse habentes, eorumq. singulos, decreto, declaratione, inhibitione, & aliis præmissis pacifice frui & gaudere, ac præsentes litteras, & in eis contenta huiusmodi ab omnibus quos illa concernunt & concernent quomodolibet in futurum inuiolabiliter obseruari. Non permittentes aliquem desuper contra illarum tenorem quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaq. opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo. ac legitimis super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstan. fel. rec. Bonifacii PP. VIII. prędecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duab. dietis (dummodo non vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentiū ad iudiciū non trahatur) aliisq. Apostolicis, necnon in prouincialibus & synodalib. Conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationib. contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus cōmuniter vel diuisim ab eadem sit Sede indultū quod interdici, suspendi vel excōmunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Exemplorum fides.

§. 9. Cæterum quia difficile foret præsentes litteras ad singula loca vbi opus fuerit deferre, volumus & dicta auctoritate decernimus, quod earum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur si forent exhibitę vel ostensæ.

D. P. An. 3. 10. Iulij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die decima Iulii, millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, Pont. nostri Anno 3.

XX.

Iurisdictio & facultates Sanctæ R. E. Cardd. Protectorum Collegij Germanici in Vrbe.

De institutione & priuilegijs eius, attende sup. constit. 14. Postquam. fol. 375.

Edita An. D. 1574.

GREGORIVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Exordium.

PRo nostri muneris officio æquum est prouidere, vt qui in scholis bonarum disciplinarum operā dant, à perturbationibus quantum potest liberentur.

Iurisdictio Cardd. Protectoru Collegij cognoscēdi causas summarie &c.

§. 1. Quocirca Collegiū Germanicum pridem à nobis in Vrbe nostra institutum, in quo nō minus quam centū pueros, ex vniuersa Germania Septentrionalibusque illi adiacentib. Regionib. colligendos, liberalibus scientiis ac disciplinis, necnon sacris Canonib. & Theologia instrui, atq; erudiri voluimus, & ad illorū sustentationē, redditus annuos decē millium aureorū ipsi Collegio perpetuo attribuimus, speciali priuilegio prosequi volētes, Motu proprio Venerabilib. fratrib. nostris Io. Ostien. Morono, & Alexandro Prenestino Episcopis, Farnesio, ac dilectis filiis nostris Marco S. Georgii ab Altaemps, & Ptolemeo S. Agathę Comen. ac Ludouico S. Onuphrii titulorū Madrucio nuncupatis, presbyteris Cardd. eiusdem Collegii Protectorib. & Defensorib. à nobis cōstitutis, ac eorū cuilibet, oēs & singulas causas ciuiles, criminales, & mixtas d. Collegii, illiusq. Collegialiū, Scholariū, Rectorū, Magistrorū, Oeconomorū, Aduocatorū, Procuratorū, aliorūq. Ministrorū & Officialiū pro tēpore existentiū, Collegiū prędictum, illiusq. res, iura, actiones, & bona concernētes duntaxat, tam actiue quam passiue, per se ipsos, aut quēlibet ipsorū, vel eorū, aut cuiuslibet ipsorū Auditorū, seu Auditores, aut aliū vel alios qui eis videbūtur, etiā summarie, simpliciter, & de plano, ac sine strepitu & figura iudicii, necnon manu regia, nullaq. tela iudiciaria seruata, sed sola facti veritate inspecta, atq; etiā omni & quacūq; appellatione remota, audiēdi, cognoscēdi, decidēdi, & fine debito terminandi, vel etiā delegādi. & ad hunc effectum

quoscunque

quoscunque citandi, ac quibus & quoties inhibendum fuerit, etiam sub pœnis pecuniarijs, & alijs eorum arbitrio, ac in subsidium iuris, censuris ecclesiasticis, inhibendi, ceteraq. omnia in premissis & circa ea quomodolibet necessaria & opportuna, faciendi & exequendi, liberam auctoritate Apostolica tenore presentium concedimus facultatem.

Decretum irritans.

§.2. Decernentes irritum & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorũ.

§.3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac stylo Palatij & Romanæ Curiæ, necnõ quorũcunq; tribunalium Vrbis prędictæ, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoq; Indultis, & litteris Apostolicis eisdem Tribunalibus, & Curijs, illorumq. Iudicibus etiam eiusdem Palatij Auditoribus, ac quibusuis alijs personis, sub quibuscunq; tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarũ derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, in genere vel in specie, etiã motu & scientia similibus, aut alias quomodolibet in genere vel in specie, ac alias concessis, approbatis & innouatis. quibus omnibus, etiam si pro sufficienti eorum derogatione, de illis eorumq. totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa, indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mẽtio seu quęuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentib. pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspẽdi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides danda transumptis & sanctio pœnalis.

§.4. Volumus autem quod præsentium transumptis etiam impressis, manu notarij publici, dictique Collegij Secretarij subscriptis, & sigillo communi eiusdem Collegij munitis, eadem prorsus fides, in iudicio & extra illud, ac alias vbicunque opus fuerit adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem pręsentibus si exhibitæ forent vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum &c. Si quis autem hoc attentare &c.

D.P. An. 3. 15. Iulij.

Datum Romæ apud Sanctum Marcũ, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, Idibus Iulij, Pont. nostri Anno 3.

XXI.

Iurisdictio Inquisitorum hæreticæ prauitatis, in eos qui ad ordinem presbyteratus minime promoti, Missas celebrant, & Pœnitentiæ Sacramentum ministrant.

Hoc idem supponunt Paulus IV. Sixtus V. atque Clemens VIII. dum Inquisitores eiusmodi reos praeuia degradatione, Curiæ seculari tradendos esse decreuerunt, vt videre est in d. Clem. const. 81. Et si alias.

Edita An. D. 1574.

GREGORIVS PAPA XIII. *Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

OFficij nostri partes sedulo præstare tenemur, vt dubia quæ varijs doctorum opinionibus hinc inde diuersa sentientibus agitantur, ad iurisdictionẽ Sanctissimi Officij Inquisitionis hæreticæ prauitatis pertinent, nostræ declarationis oraculo (prout ratio ipsa suadere videtur) dilucidentur, vt nulla cuiquam dubitandi occasio in posterum relinquatur.

Dubium, an qui non sunt in Ordine presbyteratus & missas celebrant &c. possint ab Inquisitoribus hæreticæ prauitatis puniri.

§.1. Ad aures nostras si quidem nuper peruenit, multos esse qui dubitent, an contra eos, qui in sacro presbyteratus ordine non constituti, Missas celebrare, confessiones audire, ac absolutionem impartiri, ac si fuerint, per officium Sanctissimæ Inquisitionis hæreticæ prauitatis in Hispaniarum Regnis institutũ, & illius Inquisitores procedendum, vel etiam animaduertendum sit, ac hi, qui talia patrauerint, per Inquisitores prædictos puniri debeãt. Nam etsi multorum sententia affirmetur, prędictum delictum ab Inquisitoribus plectendũ esse, hisce præsertim temporibus, quibus hęretici temere audent proferre, etiã seculares eorum sacramentorum ministros esse posse, nõ desunt tamen hi, qui contrariæ adhęrent opinioni. vnde plerunque per eorundem Regnorum Inquisitores, diuersa feruntur in huiusmodi causis suffragia.

Declaratio quod possint.

§.2. Nos itaque, vt omnis difficultas dubitatioq. tollatur, animaduertentes, eos qui presbyteratus ordine non sunt insigniti, & se in administrandis dictis Sacramẽtis ingerunt, facto catholicam veritatem impugnare, quæ solos presbyteros ministros eorundem sacramentorum constituendo, illis duntaxat quibus eadem munera congruere existimauit, committi voluit, eorum qui in presbyteratus ordine non constituti Missas celebrant ac confessiones audiunt, vt præfertur, cognitionem & punitionem, etiam ad Inquisitionis officium, & Inquisitores antedictos pertinere, & quod huiusmodi delicti ratione, aduersus eos inquirere, procedere, ac culpabiles repertos punire, officium, & Inquisitores prædicti valeant, Apostolica auctoritate præsentium tenore perpetuo declaramus & diffinimus.

Et ita & non aliter iudicetur.

§.3. Et ita ab omnibus & singulis Ordinarijs & delegatis iudicibus, sublata eis & eorum cuilibet quauis alia iudicandi & interpretandi difficultate, iudicari & diffiniri debere. irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Quibuscunq. non obstan.

§.4. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon iuribus municipalibus legibus regnorum prædictorum pragmaticisq. sanctionibus, ac statutis & consuetudinibus Ciuitatum & locorum quorumcunque dictorum regnorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis forsan per nos, ac quoscunque alios Romanos Pontifices prędecessores nostros, sub quibusuis verborum formis, & insolitis clausulis, irritantibusq., & alijs decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, seu de Apostolicæ potestatis plenitudine, vel ad supplicationem Regum, Ducum, & aliorum Principum concessis & confirmatis. quibus omnib. illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cęterisq. contrarijs quibuscunque.

D.P. An. 3. 6. Augusti.

Datum Romæ apud sanctum Marcum, sub anulo Piscatoris, die sexto Augusti, millesimo quingentesimo septuagesimo quarto. Anno à Natiuitate Domini, Pontificatus autem nostri Anno tertio.

XXII.

De Aedificijs & Iure congrui, ac iurisdictione, & facultatib. S.R.E. Camerarij, & Magistrorũ Viarum Vrbis.

Hoc officiũ in Vrbe antiquissimũ reintegrauit Martinus V. in const. 9. Et si in cunctarũ. fol. 260. Et eius iurisdictionẽ ampliauit Six. IV. in const. 20. Et si de. fol. 364. Leo X. in cõst. 19. Inter. fol. 497. ac Pius IV. in const. 102. Inter. fol. 158. ac Pius V. oẽs eorũ dispositiones ad terminos iuris reduxit in const. 126. Ad hoc nos. fol. 338. Et idcirco iste Pont. d. officium innouat, & facultates, iurisdictionemq. præscribit, ampliat, & declarat.

Ad hęc omnia vide etiam nouum Stat. Vrbis lib. 3. cap. 39

Edita An. D. 1574.

GREGORIVS EPISCOPVS *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

QVæ publice vtilia & decora esse huic Almæ Vrbi ratio ipsa atq; visus docuit, ea priuatis cupiditatibus ac commodis præferenda censemus.

Causa huius constitut.

§.1. Cum itaque fel. mem. Pius Papa V. prædecessor noster nonnullas per fel. record. Sixtum IV. Leonem X. & Pium etiam IV. similiter prædecessores nostros ad ornatum Vrbis editas constitutiones, vna cum decreto Cameræ Apostolicæ de inquilinis in emptionibus domorum præferendis, tanquam iuris communis correctorias, et quæ nimis late à Iudicibus interpretatæ causam iniuriæ quamplurimis pauperibus inferendæ præberent, duobus editis scriptis, quorum solam signaturam sufficere voluit, Motu proprio abrogasset, & ad viam iuris communis reduxisset, Dilecti filij Senatus Populusq. Romanus abrogationem & reductionem huiusmodi ęgre ferentes, initio Pontificatus nostri, & alias persæpe publico decreto à nobis enixe postularunt supplices, vt litteras præfatas Pij V. vti decori publico, ac multorum ciuium commoditati infensas tollere pro nostro erga hãc Almam Vrbem paterno amore dignaremur. Quam rem dum nos diutius differimus, plurimorum eandem ob causam querimonias expostulantium substinuimus. quin etiam intelleximus publicum ipsius Vrbis ornatum deseri, & magnifica ædificia iampridem inchoata, propter nimiam quorundam cupiditatem interrupta pendere, plurimosq. ea de causa ædificandi consilium abiecisse. Quibus malis, quod minimo Ciuium nostrorum, ac Curialium detrimento fieri possit, mederi cupientes, cum etiam in litteris Sixti ac Leonis, ac Pij Quarti huiusmodi multa addenda & minuenda, ac alias animaduersione digna apparerent, opportunum arbitrati sumus, omnibus prædictis Sixti, Leonis, & Piorũ litteris antiquatis & abrogatis, quæ ab illis ad publicum Vrbis, illiusq. districtus ornatum, aeris salubritatem, ac priuatorum etiam commoditatem prouide tunc ordinata fuerant, ea magis commoda his temporibus ratione moderata, simulq. ea quæ nos de nouo statuenda duximus, vna complecti omnia, ne publicum bonum ac decus iacere diutius pateremur.

Abrogatio cõstitut. cam. Apostolica & circa dispos. in hac cõstit. & facultas Camerarij & Magistrorũ cogẽdi dominos locorũ ad ea vendẽdũ pro vijs & locis publicis dirigẽdis.

§.2. Itaque dictas ac quæcunque alias prædecessorum litteras, quatenus ad aliquod eorum, quæ his nostris litteris continebuntur, pertinent, deque aliquo eorum statuũt aut disponunt, antiquantes & abrogantes, atque penitus reuocantes & tollentes, de potestatis nobis tributæ plenitudine statuimus, quod qui pro tempore fuerint S. R. E. Camerarius, atq; ædificiorum & viarum Vrbis Magistri, quacumque Vrbis parte necessarium atque vtile fore cognouerint, possint pro vijs, areis, plateis, alijsq. locis publicis, siue veteribus dirigendis & ampliandis, siue nouis ducendis & constituendis, cogere dominos domorum & locorum quorumlibet, tam ecclesiasticos quam seculares quacunque dignitate prẹditos, vt vendant Conseruatoribus aut Sindico eiusdem Vrbis domos & loca, quæ Camerarius & Magistri prædicti ad id necessaria duxerint, siue illa domini ipsi habitent, siue alijs locare soliti sint, pretio à Magistris prædictis statuendo.

Domosq. dirutas, areas, aliaq loca vacua existẽtia penes vias publicas claudendi.

§.3. Vbi vero aliquas ruinas esse perceperint, locaue aperta vijs publicis hærentia, ne laceræ atque inhabitatæ domus, interruptaque spacijs interiacentibus viarum septa, Vrbi deformitatem atque incommoditatem afferant, curent ipsi Camerarius & Magistri eas celeriter sarciri. itaque quoscunque dominos, siue directos, siue vtiles domorum dirutarum vel arearum, aliorumue locorum vacuorum secus vias publicas iacentium grauibus pœnis propositis, breuique ipsorum arbitrio præfinito tempore, cogant domos dirutas vel areas, aliaue loca huiusmodi ab eis possessa, muro saltem claudere, murumque ipsum ad eam altitudinem, quæ proxima ædificia, proximosque muros æquet, vel ad aliam, quam ipsi prẹscripserint, attollere. Eamq. ob causam ijdem Camerarius & Magistri, si ipsis visum fuerit, interdicant interim inde dominis exactionem, ac conductoribus, si qui forte fuerint, solutionem pensionum seu canonum aut censuum, easque faciant in huiusmodi opus ipsosmet conductores impendere, quas cum conductores ita impenderint, domini acceptas ferre debeant. cum vero impendere iussi neglexerint, opus quod in tempore iuxta huiusmodi præscriptum factum non fuerit, sua ipsi impensa perficient. Quod si vel nulli sint conductores, vel pensiones interea temporis debitæ satis operi non sint, neque tamen domini possidentes domos dirutas aut areas locaue aperta huiusmodi sic clauserint, ex tunc prẹfinito tempore elapso, si vtiles tantum domini sint, ab vtili eorum dominio, omniq. iure quod inde eis competebat, cecidisse intelligantur, locaq. ipsa ad directos dominos libere, cum onere tamen illa ita claudendi, deuoluta sint eo ipso. Si vero etiam directum dominium, siue per proxime dictam deuolutionem, siue alias habeant, liceat prædictis Camerario & Magistris, postquam sic prẹfinitum ipsis dominis tempus affluxerit, tum exigendis propositis pœnis, tum alijs crescente contumacia etiam grauioribus, & sæpius incutiendis eos plectere, tum vero etiã capeis ex alijs illorum bonis pignoribus, eisq. per subbastationem de more distractis, pecuniam cogere, vnde murus, & præscriptum opus omnino perficiatur. Vel si hac quoque ratione non profecerint, loca eadem, modo domini ipsi illa non incolant, propositis ad hoc semel vel pluries edictis, quibuscunque personis illa nouis ædificijs instaurare, vel saltem sic claudere volentibus locare, aut in emphyteusim, etiam ad longum tempus, vel ad vnius aut plurium personarum siue successiuarum siue nominãdarum vitas, atq; etiam perpetuo concedere, vel etiã vendere, aut alias alienare, pro pensione aut canone, aut pretio quod reperiri potent. ita quidem vt ex pluribus, hoc casu, oblatoribus, si quis rei particeps, aut consors fuerit, is præ omnibus obtineat, nisi forsan, & ipse in claudendo negligens fuerit. præter hunc autem, vicini cæteris, & inter vicinos qui magis indiget, vel qui vicinus est à pluribus partibus, inter cẹteros vero qui plus, quiq. ad maiorem Vrbis ornatum ædificare voluerit, prẹferatur, iudicio eorundem Camerarij & Magistrorum.

Aedificantes possint muro propinquo vti soluto pretio.

§.4. Pro priuatis autem ẹdificijs similiter, aut nouis cõstruendis, aut veteribus ampliandis, liceat cuicunque quouis muro sibi propinquo libere vti, eiq. tigna, lapides, aliãque materiam ædificij sui, totumq. ipsum ædificium iniũgere & annectere, etiam si murus is ad vicinum suum totum pertineat. persoluto tamen eiusdem muri dimidio pretio, ad eam æstimationem, quam duo periti, quorum singulos singulæ partes elegerint, vel illis discordibus, ipsi viarum Magistri declarauerint.

Viculosq. inter medios, eorũ domib. adiungere.

§.5. Et si inter duas domos viculus forte siue intercapedo trium circiter, vt solet palmorum intersit, liceat ei qui primus in altera earundem domorum ædificare cœperit, habita tamen ab ipsis Magistris licentia, totum sibi viculum nullo persoluto pretio occupare, ac domui suæ adiungere, domumq. ad vicini murum producere, muroque vt supra dictum est, communiter vti.

Vicinos etiã cogere, adẽs vendendũ loca vicina alijs locata, vel etiam ab eis inhabitata, aucto pretio, ad 12. vel 5. partem respectiue.

§.6. At si quis domum, fundum, solumue habens, ibi ædificare voluerit, illi Camerarius & Magistri præfati cogant vendi domos, aliaq. loca eidem domui, fundo, solo vicina, quæ eorum domini non incolunt, sed locare solẽt, quæque iidem Camerarius & Magistri huiusmodi ædificio vtilia & necessaria putauerint, pretio tamen aucto duodecima eius parte, vltra æstimationem modo prædicto faciendam. Et nihilominus si ædificium ipsum insigne futurum sit, eique perficiendo aliqua domus etiam à domino habitata, vel hortus, aliusue locus muris clausus opportunus cohæreat, eo casu (dummodo ædificium iam cœptum sit, idque à duobus saltem lateribus cohæreat domui, horto, vel loco huiusmodi, illiusq. æstimationem quadruplo sit excessurum) cogant dominum etiam sic habitantem, vt domum, hortum, vel locum vendat. aucto tamen dicto pretio ad quintam eius partem, dataq. ipsi domino sex mensium dilatione post factam venditionem, quo interim ibidem permanens aliam sibi habitationem parare possit.

Domini domus i partẽdiruẽ ob ornatũ Vrbis, cogant vicinos cõtiguos domus, non habitatores, eis vẽdere. Et si plures sint domini, electio datur ei qui minorẽ iacturã passus est, vel qui domũ suam larsit.

§.7. Præterea cum ob ducendam siue dirigendã viam vel ob aliud opus publicum, aliqua pars alicuius domus quam dominus sine vlla fraude tunc habitaret, mandato dictorum Magistrorum diruta fuerit, vnde domus habitationi domini incommoda efficiatur vt familiam non capiat, si iuxta illam fuerit alia domus annua pensione vel alias locari solita, cuius coniunctione huiusmodi incommoditati subueniri possit, vt id fiat cogant eam domino domus dirutæ, si ibi deinceps habitaturus sit, vendi pretio quod supradicto modo ẹstimatum fuerit. Quod si diuersorum dominorum domus huiusmodi iacturam passæ locari solebant, non autem habitari, alio ipsorum

do-

dominorum petente, cogatur alius domum suam sic dirutam vel excisam vendere, constituto pretio ad ęstimationem prædictam. hac tamen distinctione habita, vt detur optio illi, qui minorem iacturam in sua passus fuerit, an ipse velit aliam emere. Quin etiam, si quis post huiusmodi ruinas, propter publicum aliquod opus factas propriam domum, ea de causa aliqua parte dirutam vel excisam, quam ipse habitare solebat, sarserit, eique alia domus similem passa iacturam contigua sit, quam dominus similiter habitans intra tempus à Magistris præfinitum neque sarserit neque muro clauserit, sed deformem reliquerit, velitque is, qui suam sarsit, truncam illam sibi contiguam suæ coniungere & ædificare, ac propterea pretio, vt supra dictum est, æstimando, & amplius addita eiusdẽ pretij quinta parte emere, cogatur eius dominus, licet habitans, ita vendere.

Vẽdere volẽtes fūdos, debeat vicinis intimare, ipsisq. ac emptores iurare vẽditionem esse veram alioquin vicini retrahẽt inf. annum a d. e scientię. Imo debẽt intimare etiam Inquilino, vt mox §. seq.

§.8. Sed & cum aliqua domus, siue fundus, aut solum volente sua sponte domino vendendum erit, teneatur venditor perquirere à vicinis, quotquot erunt, qui rem aliquam immobilem illi contiguam habuerint (etiam si se empturos nullo modo antea professi sint) an aliquis eorũ velit rem vendendam emere, eisq. pretium atque omnia pacta & conditiones, quibus cum alio vere, omnique procul fictione contraxit, intimare. perquisitio autem & intimatio fiat per vnum ex Cursoribus seu mandatarijs personaliter quidem si reperti fuerint. sin autem, duorum Cursorum, seu mandatariorum diligentia reperiri commode non poterint, fiant domi dimissa copia. absentibus autem ab Vrbe, docto extraiudicialiter & summarie coram eisdem Camerario & Magistris eos abesse, fiant per publicum edictum locis, quibus in Vrbe consuetum est, affigendum. Quibus ita factis, iurent tam venditor quam emptor apud acta Notarij dictorum Magistrorum, venditionem de huiusmodi re iam factam & intimatam, esse veram, & in ea eiusq. pretio non intercessisse dolum, fraudem, simulationemue aliquam.

Vicini autem quib. venditiones intimatæ fuerint, si emere voluerint, debent hoc declarare &c. Imo Inquilini prefe[runtur] vicinis nolẽtib. ędificare vt mox sequitur.

§.9. Post hæc si vicini prædicti se eisdem pretio, ac pactis & conditionibus empturos non delibrauerint, & ibi ædificaturos nõ promiserint, præsentes scilicet intra quindecim dies, absentes vero intra triginta, à die præstitorũ huiusmodi iuramentorum, rursus tam præsentes quam absentes intra alios quindecim dies ab huiusmodi declaratione & promissione, si fiat, omnia iuxta ea quæ in venditione intimata continebuntur, non præstiterint, pretiumque siquod in illa solutum fuerat, non persoluerint, & de ædificando ibi ad certam summam, certumq. tempus, ac sub certa poena, prout ab eisdẽ Magistris præscriptum fuerit, se non obligauerint illis posthabitis, venditio cuicunque alij facta maneat, & rata sit. Qui vero intra vtrunque dictorum terminorum prædicta impleuerit, ei cæteris exclusis venditio sic fieri debeat. At si perquisitio & intimatio ita factæ, iuramentaq. ita præstita non fuerint, quæcunque venditio de ea domo, siue solo cuicunque alij facta, nullum ius emptori tribuat, & quo ad illum pro infecta sit, quamdiu vicini intra annum à die quo illam resciuerint, se opposuerint. Siquidem aliquo ipsorum intra dictum annum petente, seque, vt prædictum est, obligante ad ædificandum, & pretium emptori (si is illud accipere, & emptioni suæ renunciare, ac ratione illius, prout Camerarius & Magistri mandauerint, cauere voluerit, restituente, alioqui pretium ipsum deponente, venditio ei facta censeatur, & perinde ex illa in rei possessione inducatur, expulso inde dicto primo emptore, ac si cum eo & ad eius commodum celebrata esset. Resciuisse autem, quo ad hoc attinet, intelligatur quocunque modo perceperint, vel hoc solum, rem scilicet, fuisse venditam, licet neque pretium neque alias cõditiones aut qualitates perceperint. Post dictum vero annum maneat prima venditio, neque hac de causa à quoquam amplius impetatur.

Simulatores in quo huiusmodi vẽditionẽ pœnas hic expressas incurrunt.

§.10. Cęterum eo casu quo perquisitio, & intimatio prędictę fient, si in illa venditione aliqua simulatio, pręsertim circa pretium augendum, admissa fuerit, tum venditio nulla sit, tum simulatores ipsi alter re, alter pretio priuati sint, ipsumq. pretium ipsaq. res Cameræ Apostolicę applicentur eo ipso. Et pręterea ijdem simulatores pœnis falsi, &, si iurauerint, etiam periurij puniantur.

§.11. Eadem omnia & cum inquilino locum habeant, cum domus volente domino venalis erit. videlicet vt etiam ipsius domus inquilino, si quis erit, perquisitio & intimatio fiant modo prædicto. ipseq., si emere voluerit, tum intra eosdem terminos, tum deinceps eadem faciat, quæ vicini facere debent, excepta duntaxat oblatione, & obligatione de ædificando. Etenim inter inquilinum & vicinos ea sit distinctio, vt volentibus ædificare vicinis, inquilini nulla ratio habeatur, sed tantum vicinorum. At illis non promittentibus ædificare, inquilino, etiam si ædificaturus non sit, idem ius in emptione competat, quod vicinis, si ædificare vellent, secundum prædicta competeret.

Inquilinis etiã intimatio præfata fieri debet, & ipsi pręfferũtur contentia in vẽditione non autẽ ędificare; Vicini aũt eis prefe[run]tur, si ędificare velint.

§.12. Veruntamen quando in singulis casibus prædictis, siue coactæ siue spontaneæ venditionis, duo vicini fuerint, quorum ædificijs vendenda res opportuna existat, & propterea illam sibi quisque ex hac constitutione vendi postulet, is obtineat qui magis illa indiguerit. aut si vterque æque indigeat, inter vtrunque diuidatur, quatenus vtrique commoda portio tribuatur. At si huiusmodi portiones vtrique forent inutiles, tota illi detur, cuius ædificio à pluribus partibus, vel alias magis adhęserit. Si vero alteri tantum diuisio inutilis futura sit, nihil illi, sed tota alteri detur. Quod si nulla fuerit ædificantium indigentia, is præferatur, qui magis fuerit vicinus, vel in vicinitate pari, is qui plus, quique ad maiorem Vrbis ornatum, iudicio eorundem Camerarij & Magistrorum, ædificare voluerit.

Viciniisq. plurib. concurrẽtib. quis præferri debeat.

§.13. Pręter supradictos autem vicinatis casus, si quis domum, aliũue fundum aut solum in emphiteusim, aliũue titulum, perpetuo vel ad vnius aut plurium personarũ vitam, pro annuo canone aliaue responsione concessum habeat, ibique ædificare velit, liceat eisdem Camerario & Magistris, eo petente, domum, fundum, aut solum huiusmodi ab eius directi domini, licet nolentis, proprietate, dominio, ac iure, necnon à canonis seu responsionis pręstatione eximere & liberare, alia re stabili prius constituta, pretij, commoditatis, redditus, ac bonitatis saltem paris, quę loco illius liberatę sit quo ad omnia, & ad eundẽ directum dominum ratione proprietatis, dominij, deuolutionis, & alias cuiusq; iuris & oneris, eisdem modo & forma pertineat, quibus illa pertinebat. translato quoque ad istam huiusmodi canone siue responsione, cum augmẽto quintæ illius partis, & insuper pręstita idonea cautione, & etiam facta per illum qui ædificaturus est, obligatione omnium suorum bonorum, tum quod res in quam facta est huiusmodi translatio libera est, tum etiam de euictione in ea forma, qua in Vrbe præstari solet.

Aedificare volẽtes in re stabili in emphyteusim &c. cõcessa, obtinebunt à Camerario & Magistris eorũ liberationem, pręstita alia re stabili eiusdẽ pretij & redditus cũ oneribus quæ erant in re sic liberata.

§.14. In rusticis quoque prędijs, vt & illorum nitori ad honestam in illis hominum commoditatem, salutaremq. siue animi siue corporis refectionem, aliqua ratione consulatur, illud obseruetur, vt qui vineas aut canneta intra tria ab Vrbe milliaria, siue partiarijs colonis aliqua parte fructuum, siue alijs pecunia solent locare, cogi possint easdem vendere, pretio æstimando vt supra dictum est, et amplius duodecima ipsius pretii parte, iis qui prope illas vineas possident, quas colunt sua impensa. dummodo emptorum vineæ sint non solum maioris pretii & mensuræ, sed magis etiam & cultæ & ædificiorum structuris conspicuæ, hisq. omnibus illa tantopere superent, vt magna inter vtraque adsit inæqualitas, iudicio eorundem Camerarii, & Magistrorum. Non possint autem cogi vt partem tantummodo earum vendant.

Vineæ aut cãneta intra milliaria tria ab Vrbe existentia, & locari solita, vendẽda sunt vicinis habẽtib. ibi vineas maiores & nobiliores.

§.15. Ii vero qui vsque ad duodecim ab Vrbe milliaria habent pręoiola mensuræ decem duntaxat, vel pauciorum rubrorum, quas linguas seu pedicas dicunt, contigua maioribus aliorum prædiis, quæ casalia appellãtur. Item ii quoque ex quorum casalibus similes linguæ seu pedicæ eiusdem mensuræ, in aliorum intra idem spatiũ duodecim milliarium constituta casalia excurrunt, eaque intersecant, vt à duobus, vt minus, lateribus linguæ ipsæ à vicinis casalibus circundentur, cogi possint, siue ipsi colant siue aliis locent, illas vendere, constituto pretio ad æstimationem de qua supra dictum est, adiectaque eiusdem pretii quinta parte.

Prędiola decem rubrorũ intra 12. milliaria ab Vrbe existentia & maioribus prędijs cõtigua, vel ea intersecãtia, vicinis vendenda sunt.

§.16. Quæcunque autem supra statuta sunt, tum de vrbanis tum de rusticis prædiis, aut sponte aut coactę

Declaratio quod dispositio circa [illegible] vendendis, vel attestandis, locum habeat etiam in locis ad P[illegible] spectantibus, aut [illegible] subiectis.

vendendis, vel etiam à directis dominis liberandis, ea locum habeant omnino, siue prędia ipsa sint ecclesiastica, & ad quascunque Ecclesias & basilicas etiam dictæ Vrbis etiam Patriarchales, aut cuiusuis Ordinis monasteria, & etiam mendicantium domos, aliaq. loca religiosa, necnō hospitalia, etiam nationum, aut regularium, militarium, sodalitatesq. aut confraternitates, cæteraq. pia loca pertinentia, dummodo neque contigua Ecclesijs, monasterijs, hospitalibus, religiosisq. ac pijs locis huiusmodi, neque intra illorum septa consistant, siue sint priuatarum personarum capellæ & oratoria, vel domus aut loca seruandæ hospitalitati destinata, modo hospitalitas inibi iā neque exerceatur actu, neque amplius exerceri debeat, siue sint laicalia, & cuicunque fideicommisso, substitutioni, successioni vel dispositioni obnoxia, & tam hæc laicalia, quam illa ecclesiastica, eorum qui illa reliquerunt seu dederunt, vltima vel alia voluntate alienari prohibita, ac quocunque onere grauata.

Facultas Camerarij & Magistrorum, & forma procedendi in casibus in quibus recusat quis vendere aliqua bona, iuxta formā huius constitutionis.

§.17. Sed quoties casus euenerit, quo res aliqua hac constitutione vendi debeat, si is ad quem pertinet eam vendere, bis monitus à Camerario & Magistris, cum assignatione conuenientis termini ad vendendum, id recusauerit, vel malitiose distulerit, tunc Camerarius & Magistri vice ac nomine recusantis, vel differentis rem ipsam vendant, cum promissionibus, obligationibus, renunciationibus, pactis etiam pœnalibus, & clausulis consuetis, pretiumq. quod inde cum eius augmento proueniet apud ædem sacram, vel personam fide & facultatibus idoneā deponant. Deinde si res ecclesiastica erat, vel etiam si laicalis, sed, quod sciatur, fideicommisso, similiue dispositioni subiecta, alienarive prohibita, aut onera grauata, antequam emptor eius possessionem assequatur, pretium ipsum totum in aliquorum bonorum immobilium emptionem vtiliter conuertatur, cauente de euictione etiam ipso emptore, & ad id omnia bona obligante, denturque bona inde empta domino rei venditæ. Quo facto, venditio rei illius nequaquam rescindi, aut etiam impugnari possit, prætextu quarumuis obstantium dispositionum, siue etiam vtilitatis Ecclesiæ, aut locis vel personæ cuiuiquam. Et insuper res illa vendita libera sit & exépta ab omnibus huiusmodi dispositionibus, prohibitionibus, & oneribus, eaque ad bona, in quæ illius pretium conuersum est, sint translata. Et exinde bona ipsa dictæ venditæ rei loco maneant, eisdemq. prorsus dispositionibus, prohibitionibus & oneribus subiaceant, quibus illa subiacebat. sintq. nihilominus de euictione illius emptori obligata eo ipso.

Et procedēdi etiā quando quis cōsenſit vēdere iuxta hanc dispositionem.

§.18. Sin autem res vendita neque ecclesiastica erat, atque eiusmodi vinculis obnoxia habeatur, & qui eius dominus fuerat, venditioni ita factæ consentire velit, ac fideiussores de euictione præstare, pretium illi soluatur. Quod si huiusmodi fideiussores præstare noluerit, vel etiam non potuerit, emantur ex ipso pretio, arbitrio eorundem Camerarij & Magistrorum, vel loca montium non vacabilium, vel alia bona immobilia, de quorum euictione idoneis fideiussoribus sit cautum; eaque dicto domino tradita sint loco similis cautionis pro re vendita, donec aliter emptor idonee caueatur, & interim vendi, aut alias alienari nullo modo possint. Verum vsquequo pretium, vel ex pretio alia res empta, vt præfertur, domino tradatur, pensio, quæ ex ipsius rei venditæ locatione percipi solebat, vel percipi verisimiliter potuisset, eidem ab emptore persoluatur.

Facultas eorundē præscribendi tēpus ad ædificādū & summā ibi exponendā à volentib. vti fauore huius cōstitutionis ex causa ædificandi.

§.19. Curent autem Camerarius & Magistri, vt quisquis per causam ædificandi huius constitutionis fauore vti voluerit, ei ante omnia, consideratis tum ipsius loci qualitatibus, summam quam ædificando, vt minimum, impendere, ac tempus quo inchoasse, quoque perfecisse debeat, propositis quas voluerint pœnis præscribant. Isq. ad præscriptum huiusmodi promittat, & se bonaque sua omnia arctissime obliget, subiturus omnino pœnas ipsas nisi promissa præstiterit, omni purgatione moræ ex quocunque iure, & etiam canonica æquitate competenti penitus sublata. Et nihilominus compellendus ab eisdem Camerario & Magistris, vel promissa perficere, vel quæ propterea emit, & etiam illis vicina, quorum occasione emit, & in quibus se ædificaturum proposuerat, loca & domos alijs ædificare volentibus, iusto pretio, sicut supradictum est æstimando, absque vllo augmento vendere.

Qui emerunt loca vigore dictarum litterarum Sixti 4. Leonis x. ac Pij 4. & ædificare promiserunt, debent ea adimplere intra sex menses.

§.20. Sed ne aliquorum impunitas, qui, vt accepimus, beneficio litterarum Sixti & Leonis, ac Pij Quarti dum illæ vigerent abusi, domos, & loca ex illarum dispositione acquisita, insabricata adhuc retinent, alijs admittendi similia audaciam præbeat, ijdem Camerarius & Magistri, illos omnes qui à viginti annis citra loca aliqua ex dictarum litterarum dispositione emerunt, seq. in illis ædificaturos promiserunt, nec præstiterunt, cogant ea omnia quæ tunc facere debebant, intra spatium sex mensiū à die præcepti eis hac de re faciendi implere, alioqui pœnas præmissas ab ijs exigant omnino. Et præter illas, loca eadem dominis quibus ablata fuerunt, si ipsi velint, eodem pretio quod tunc solutum fuit restitui, vel illis nolentibus, alijs qui ibi ædificaturi sint pretio, vt supradictum est, æstimando, vendi compellant.

Applicatio poenarum incurrendarum ob contrauentiones.

§.21. Cæterum pœnæ omnes quas incurrent, qui aduersus constitutionem hanc, seu Camerarij & Magistrorum pro ipsis constitutionis executione mandata vel decreta admiserint, pijs locis dictæ Vrbis ita applicata sint, vt illi ex ipsis locis irreuocabiliter debeantur, pro quo primum pœnæ ipsæ post illarum incursum petitæ fuerint. ad quam petitionem, lapsis ab huiusmodi incursu viginta diebus, nisi dicti Camerarius & Magistri eas iam pro eorum debito exegerint, quilibet in dicta Vrbe, vel in Romana Curia iudex ad illarum exactionem indesinenter procedat, donec eidem loco vere & integre persolutæ fuerint. Nullo autem dictorum locorum petente, noster in Vrbe Vicarius eas de manu dictorum Camerarij & Magistrorum acceptas, vel eis ab ipso interpellatis negligentibus, ab eorum debitoribus exactas, inter dicta loca, iuxta eorum indigentiam, arbitrio suo distribuat.

Facultas Camerarij & Magistrorum procedendi summarie &c. & executione prædictorum.

§.22. Nos enim ad supradicta omnia & singula faciendum & exequendum, inque illis, & pro illis summarie, simpliciter, & de plano, solaque veritate inspecta, ac manu regia, etiam ex officio procedendum plenam, expeditam, liberamq. auctoritatem & potestatem, Camerario scilicet in ecclesiasticas, eidemque & Magistris viarum prædictis in laicas, ac quo ad pœnas prædictas Vicario, ac singulis Vrbis, vel Curiæ Iudicibus huiusmodi, in quascunque personas, de eadem potestatis plenitudine præsentis constitutionis auctoritate tribuimus & demādamus.

Decretum irritans.

§.23. Decernentes eadem omnia & singula quæ supra statuta sunt, si quando in aliquo casu de eorum sensu controuersia continget, in eam partem interpretanda esse, quæ ad Vrbis ornatum magis facere videbitur. Ac semper & vbique, siue in iudicio siue extra iudicium fauorabilia censeri. Et ita ab omnibus iudicibus etiam Palatij Apostolici Auditoribus, & Cardinalibus, sublata quauis aliter interpretandi & iudicandi potestate, interpretari & iudicari debere. Et si secus fiat, fore irritum & inane.

Clausula derogatoria.

§.24. Non obstantibus premissis, ac fel. rec. Symmachi, & Pauli II. de rebus Ecclesię non alienandis, alijsque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, legibus etiam Imperialibus, dictæq. Vrbis, atque Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum religiosorum, siue piorum, Ordinumque, quorum bona huiusmodi fuerint, statutis & consuetudinibus, necnon testantium voluntatibus, alijsq. dispositionibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis. priuilegijs quoq; & litteris Apostolicis eisdem Ecclesijs, Monasterijs & locis, eorumq. Superioribus, Capitulis, & Conuentibus, seu Populo Romano, alijsq. quibuscunque concessis, & quibusuis alijs Sedis Apostolicæ indulgentijs, per quæ præsentium executio, & per eas attributæ iurisdictionis explicatio posset quomodolibet impediri vel retardari, quibus omnibus eorum tenores pro plene & integre expressis habentes, de potestatis plenitudine prædicta derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. An. 3. 1. Octobris.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno incarnationis Dominicæ 1574. Calend. Octobris, Pontificatus nostri Anno tertio.

Pri-

XXIII.

Priuilegium Doctorum Romanorum, publice legendi in quacunq; facultate, in generali Studio Almæ Vrbis.

Huius Studij erectionem, & alia quæ ipsum concernunt, vide sup. in const. 9. Bonif. VIII. In supremæ, fol. 145. & Leon. X. const. 4. Dum suauissimos. fol. 472. & inf. in const. 74. Six. V. Immensa, in Congreg. x. cum alijs quæ ad eas notaui.

Edita An. D. 1574.

GREGORIVS PAPA XIII. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa const.

CVpientes vniuersos Almæ Vrbis nostræ origine Ciuium filios ad bonarum litterarum cognitionē, & doctrinam, pro communi & publica vtilitate, dictæque Vrbis ornamento & honore, paterna charitate, & Sedis Apostolicę munificentia, atque liberalitate allicere, vt ipsis, & etiam cæteris ad virtutem calcar honorificum & fructuosum addatur: Motu proprio non ad alicuius super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de mera nostra liberalitate dilectis filijs Senatui, & Populo Romano.

Doctores ex patre & auo Romæ natis, admittātur ad legendum in hoc Studio.

§. 1. Quod ex nunc deinceps, & perpetuis futuris temporibus omnes, & singulos adolescentes, & iuuenes Doctores ex patre & auo Romæ natis Romani, excedentes vigesimum secundum suæ ætatis annum, qui in Studio, seu Gymnasio publico dictæ Vrbis in quacunque facultate pro tempore legere voluerint, ad lecturam huiusmodi, facta tamen prius per eos coram dilectis filij nostris S.R.E. Cardinalibus super eodem Studio, seu Gymnasio deputatis, ac illius Rectore, & Reformatoribus pro tempore existentibus, vna lectione, admitti debeant cum salario vigintiquinque scutorum quolibet anno pro vnoquoque, qui vt præfertur legere voluerit, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo concedimus, & elargimur. Necnon eisdem Doctoribus, vt præfertur, qui in eodem Gymnasio munus legendi subibunt, dictū salarium annuum vigintiquinque scutorum, ipsis & eorum cuilibet debitis & consuetis in eodem Studio seu Gymnasio temporibus, ac de, & ex eiusdem Studij, seu Gymnasij redditibus, prouentibus, vectigalibus, & alijs emolumentis vniuersis per eos, ad quos spectat, & pro tēpore spectabit, persoluendum, motu, & auctoritate similibus constituimus, & assignamus, ipsosq; ad lecturam huiusmodi recipi, & admitti, ad salarium eis, & eorum singulis persolui debere, vt præfertur, decernimus.

Executorum deputatio.

§. 2. Mandantes propterea dilectis filijs Conseruatoribus Camerę dictæ Vrbis, ac Rectori, & Reformatoribus dicti Studij seu Gymnasij, pręsentibus & futuris, alijsque omnibus & singulis, ad quos id quomodolibet spectat, & pro tempore spectabit, quatenus pręsentes nostras litteras recipiant, & admittant, ac inuiolabiliter obseruent, & ab omnibus quos ea quomodolibet cōcernunt & concernent obseruari mandent, & faciant: necnon Doctoribus legentib. huiusmodi de dicto salario, debitis vt pręfertur temporibus annuatim respondeant, & etiam faciant ab alijs responderi realiter & cum effectu. Et si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Derogatio contrariorū.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostol. ac Studij, seu Gymnasij, necnon Vrbis huiusmodi iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus. priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis superioribus & personis, in genere vel in specie, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiam motu simili, ac consistorialiter, & alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, expressa, & indiuidua, nō autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quęuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum tenores pręsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus. cęterisque contrariis quibuscunque.

Datum Romę apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris die 12. Octobris 1574. Pontificatus nostri Anno Tertio.

Dat. an. 3. die 12. Octobris.

XXIV.

Confirmatio, & extensio constitutionis Bonifacii VIII. editę contra dantes aliquid vel promittentes, vel recipientes, pro obtinenda gratia, vel iustitia apud Sedem Apostolicam.

Hæ bullæ à Clem. VIII. approbatæ & extensæ fuerunt, ad quoquo modo aliquid dantes vel recipientes, de rebus Communitatum Status Ecclesiast. ex in constit. 10. Pro commissa. vbi notabo.

Edita An. D. 1574.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AB ipso Pontificatus nostri principio quàm maximè possumus enitimur atque contendimus, vt domus & curia nostra à sordibus expurgetur.

Bonif. VIII. excommunicauit dantes vel recipientes vt in eius cōstit. 1. fol. 239.

§. 1. Cui salubri consilio incumbens fel. rec. Bonifacius Papa VIII. excommunicauit & anathematizauit omnes Clericos, religiosos, & laicos vtriusque sexus, siue familiares Curię, siue vndecunque alios, qui aliquod pactum facerent, seu quid paruum vel magnū promitterent. &c.

Residuum prætermittitur quia est sup. fol. 139.

Hic Pont. eā confirmat & ad fautores extendit.

§. 2. Sed hoc scelus ita hodie in mores inductum est, vt plerique cupiditate improbi quęstus, potentiorum suffragationibus adnixi, huiusmodi negotiorum expeditiones hac illac conquirentes turpissime nundinentur. Alij alios, quos gratia pręstare arbitrantur, donis pollicitatiónibus, ambiant. Quidam etiam se talium operam atque industriam pretio & muneribus quęsisse affingant. Quę cum pessima sint & Curię predictę existimationem grauissime offendant, in eos qui talia agunt animaduertēdum fore arbitrati, Constitutionem prædictam cum suis censuris & pœnis omnibus innouamus: easdemque omnes extendimus ad audentes qualecunque horum facinorum quæ adscripsimus, dantesque illis & alijs supradictis auxilium, consilium, vel fauorem.

Aliasque pœnas imponit.

§. 3. Quin etiam eos omnes, omni beneficio & officio Ecclesiastico & sæculari, siue temporali siue perpetuo ipso iure priuamus, ac priuatos esse declaramus, & præterea infamia subiectos perpetuo, ac inhabiles ad illa & alia esse volumus. A quibus etiam, prout quæque res, erit, tales pœnæ exigantur, quæ cæteris sint exemplo.

Reuelantibus eas condonat.

§. 4. Illis tamen qui rem adhuc incognitam, complicesq; fautores, & socios retexerint, impunitas cōcedatur.

Dat. P. An. 3. 5. Nouemb.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimoquarto, Nonis Nouembris, Pont. nostri Anno tertio.

Anno a natiuitate D. 1574. indictione 2. die vero 3. mensis Nouembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & D.N.D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. Anno tertio, Retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicarum Sancti Ioannis Lateranensis, & Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Alexandrum Astancollum, & Antonium Clerici S.D.N. Papæ Cursores.

Petrus Aloysius Gayta Mag. Curs.

XXV.

Quod Subcollectores & Commissarij Nuntij Apostolici in Regno Neapolitano, eius dumtaxat iurisdictioni subiaceant, in causis criminalibus contra eos promouendis.

GREGORIVS PAPA XIII. Dilecto filio Magistro Antonio Saulio vtriusque Signaturæ nostræ Referendario, moderno, & pro tempore existenti in Regno Neapolitano Nuncio, & Collectori nostro Generali.

Edita An. D. 1575.

Exordium.

CVpientes pro nostri officij cura indemnitati dilectorum filiorum Cameræ nostræ Apostolicæ Ministrorum, ne illis molestiis litibus vel incommodum fatigentur, quantum Deo possumus opportune prouidere, Motu proprio & ex certa scientia, maturaque deliberatione nostra, tenore præsentium statuimus, & ordinamus.

Priuilegium fori pro subcollectoribus & Commissarijs Nūtij Apost. in Regno Neapolis.

§. 1. Quod omnes & singulæ causæ nunc motæ, & pro tempore mouendæ, quorumuis pretensorum excessuum, criminum, & delictorum per quoscunque subcollectores & Commissarios, tam generales quam particulares in quibuslibet prouinciis, & Ciuitatibus, & diœcesibus istius Regni Neapolitani, per te, & pro tempore istic existentem nostrum, & Sedis Apostolicæ Nuncium & Collectorem generalem deputatos commissorum, à te, & pro tempore existente Nuncio solum, non autem à quibusuis alijs Iudicibus, etiam locorum Ordinarijs deinceps in futurum non modo durante eorum officio, sed etiam post ipsum dimissum, donec vixerint, audiri, cognosci, & decidi possint, & debeant. Alijsque Iudicibus, & locorum Ordinarijs, ne in illis sese quouis prætextu, seu quæsito colore intromittere quoquomodo vllatenus audeant vel præsumant districtius inhibemus.

Clausula sublata & decretum irritans.

§. 2. Sicque per quoscunque Iudices, & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere. Necnon irritum, & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Facultas Nūtii in contrauenientes.

§. 3. Quocirca tibi & pro tempore existenti Nuncio, Contradictores quoslibet & rebelles, etiamsi Episcopali, aut Archiepiscopali dignitate fungentes fuerint, sub interdicti ingressus Ecclesiæ, ac suspensionis à diuinis quoad Episcopos, & Archiepiscopos, quò vero ad inferiores, sub pecuniarijs arbitrio vestro declarandis, & applicandis pœnis, & demum sub sententijs, & censuris Ecclesiasticis, & per alia iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendi, brachiumq; sæculare ad hoc si opus fuerit inuocandi, ceteraq; ad id necessaria faciendi, mandandi, & exequendi, plenam & liberam per easdem præsentes facultatem concedimus & potestatem.

Derogatio contrariorū.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis in contrarium forsan concessis, & confirmatis. quibus omnibus, eorum tenores ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, ad effectum præsentiū, specialiter & expresse derogamus. cæterisq; cōtrarijs quibuscunque. seu si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas nō facientes plenam & expressam de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Dat. R. An. 3. 4. Ianuarij.

Dat. Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 4. Ianuarij 1575. Pontificatus nostri anno tertio.

XXVI.

Reformatio Curiæ de Sabellis, Marescalli Almæ Vrbis.

Marescalli officium antiquissimum est, eiusq; curæ Conclauis custodia demandata est, vt vide in quadam cōstitutione Innoc. VI. sub die 26. Iulij 1352. quam sinè mendo habere nō potui. Et de eius iurisdictione & reformatione, vide etiam sup. in const. 28. Iulij II. Decet. fol. 448. & in constit. 58. Pij IV. fol. 80. & infra in const. 44. Pauli V. vniuersi. in tit. 8.

GREGORIVS EPISCOPVS Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1575.

Exordium.

DVm recte administrandæ vbique iustitiæ rationes omnes bene constitutas, & cupimus, & pro nostro munere veterique studio, quo possumus enitimur, haud postrema esse debet minorum huius Vrbis Tribunalium cura, in quibus quicquid delinquitur, eo deterius contingit, quo pauperiores afficit, quibus in re tenui, & acrius ex iniuria damnum, & difficilius remedium afferri solet.

Causa reformationis.

§. 1. Cum igitur nuper officium Marescallatus Sedis Apostolicæ dilecto filio nobili viro Bernardino de Sabellis Marescallo dictæ Sedis concesserimus, volentes eidem officio non minus de legum præstantia, quàm de viri solertia esse prospectum, vt in illius Curia de Sabellis nuncupata, tum iudicia, tum cætera ad id munus pertinentia, ad iusti & recti normam directa, sine sorde peragantur, infrascripta hæc, quorum aliqua pridem à Iulio II. & à Pio IV. fel. rec. prædecessoribus nostris, licet prudenter constituta, iam in vsu non erant, ibi deinceps inuiolate seruanda perpetuo statuimus, & ordinamus, atque etiam innouamus.

Iudex gratis deputetur. Hoc etiam statuit Pius IV. citatus.

§. 2. Iudex ibi ius dicturus, gratuitò à Marescallo deputetur, adeo, vt neque Iudici dare, neque Marescallo accipere propter hoc quidquam liceat, etiam mutui alioue nomine, quauis de causa, vel ante, vel post deputationem, etiam auctoritate, siue prætextu cuiuscunq; consuetudinis, aut etiam indulti à Sede Apostolica concessi. illam enim improbamus, hoc autem reuocamus expresse.

Et ad annum & ex rationabili causa ad biennium.

§. 3. Deputatio vero fiat ad annum dumtaxat, quo finito, finitum etiam sit eius Iudicis officium. nisi propter aliquam rationabilem causam prorogandum visum fuerit, sed prorogatio alium annum omnino non excedat. semel tantum fieri possit.

Sindicatui stare caueat.

§. 4. Antequam incipiat exercere officium, caueat idoneis fideiussoribus de stando sindicatui. Finito officio, etiam si nec querelatus, nec requisitus fuerit, offerat se sindicatui coram Gubernatore Vrbis, & Auditore Cameræ. illi vero quadraginta diebus sindicatum absoluant, Iudicemque, prout iure faciendum erit, vel liberent, vel condemnent, & puniant. quod si intra dictorum dierum numerum non fecerint, Camerarius S.R.E. qui tunc erit, duos viros deputet, qui intra alios viginti dies huiusmodi sindicatum peragant. Lapsis autem dictis terminis pro absoluto habeatur.

Commentarienses, & Capitanei, ac Executores, officia non vendantur nec locentur.

§. 5. Commentarienses, & Capitanei, necnon executoris eiusdem Curiæ munia, per idoneos & fidos ministros gerantur. & neque vendantur, neque locentur vllo modo, neque quidquam pro illis habendis, aut exercendis quouis nomine & prætextu soluatur, siue respondeatur. qui aliquid soluerint, siue responderint, officio priuati sint, & publice fustigentur.

Notarii sint duo tantum. Hoc idem decreuit etiam Pius IV.

§. 6. Notariorum officia ibi duo tantummodo habeatur, quodque soli Notarij sint. neque hic numerus aliquo prætextu augeri vnquam possit.

Iudex nō cognoscat cās ꝓ quibus statuta est pœna corporalis.

§. 7. Cæterum de causis criminum capitalium, item de illis criminibus pro quibus pœna corporis afflictiua, vel iure, vel statutis, vel bannimentis à maioribus magistratibus promulgatis est imposita, neque Marescallus, neque iudex ab eo deputatus cognoscant.

Neque alias si alibi sit præuentum.

§. 8. Sed de alijs minoribus delictis, nisi iam in alio Tribunali iudicium de illis finitum, aut prius cœptum fuerit, cognoscere possint.

Significationeque non concedat.

§. 9. Nunquam tamen saluum conductum, aut significationem, vt vocant, vel in leuissimis delictis, & prætextu cuiusuis dependentiæ concedant, nisi forte reus data fideiussione relaxatus esset aliter concessum, vel concessam cæteri Iudices non seruent.

Fiscus citetur in causis criminalibus eiusdem Curiæ.

§. 10. In quacunque autem causa criminali, quæ in hac Curia cœpta fuerit, citetur Procurator Fisci in omnibus illis terminis & actis, in quibus solet in alijs Curijs Vrbis citari.

Pœnarum solutiones adnotentur vt hic.

§. 11. Præterea in quacunque causa ibi cœpta, proferatur omnino sententia, siue absoluendo, siue condemnando.

nando. Et si quæ solutiones pœnarum in eadem Curia recipientur, scribantur in libro ad hoc ordinato, singulisque solutionibus subscribat ipsemet reus, vel si his nesciuerit, ipsius Procurator, vel alius in causa defensor.

App. detur in Ciuilibus causis ad A. C. §. 12. In ciuilibus vero causis, à grauaminibus in dicta Curia illatis, appelletur ad Auditorem.

Tributum nō exigatur ab inhonestis mulieribus. §. 13. Postremo exactiones illas, quæ à mulieribus inhonestis singulis annis singulisque sex mensibus, aut alias sub nomine tributi fieri solebant, omnino prohibemus, proposita Marescallo illas attentanti pœna priuationis officii ipso facto incurrenda.

Clausula derogat. §. 14. Non obstantibus dictæ Curiæ, etiam longissimi, & immemorabilis temporis obseruantia, ac confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis consuetudinibus, & stylo, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis illi vel pro tempore existenti Marescallo ex quauis causa concessis, & etiam sæpius confirmatis, quibus omnibus, illorum tenores hic pro integre expressis habentes, specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

Nulli ergo omnino, &c.

Dat. P.A. 3. 27. Ianuarij. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimoquinto, sexto Calendas Februarii, Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Publicatio. *Anno à Natiuitate Domini 1575. indict. 3. die vero vltima mensis Ianuarij, Pont. Sanctissimi in Christo Patris, & D.N.D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. Anno 3. retroscriptæ litteræ Apostolicæ originaliter affixæ & publicatæ fuerunt in valuis Ecclesiæ sancti Ioannis Lateranensis, Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ, vt moris est, per nos Camillum Cherubinũ, & Guglielmum Marchi Curs. M. Antonius Brutus Magister Curs.*

XXVII.

Prohibitio appellandi per Religiosos Ordinis S. Francisci de Obseruantia, à Prælatis eiusdem Ordinis ad Tribunalia sæcularia, vel mutandi ordinationes Ministri Generalis. Permissioque habendi recursum ad ipsum Ministrum, vel Protectorem, aut Rom. Pont.

Alia de hoc Ordine attende sup. in constit. 23. Leon. X. Ite fol. 511.

Edita An. D. 1575. GREGORIVS PAPA XIII. *Ad futuram rei memoriam.*

Exordium. QVoniam nostro Pastorali potissimum incumbit officio, vt ea quæ ausu temerario ab Ecclesiasticis, præsertim regularibus personis plerumque attentantur, quantum nobis ex alto conceditur, opportunis remediis compescamus & remoueamus.

Causa huius prohibitionis. §. 1. Idcirco cum referente dilecto filio fratre Christophoro de Capite fontium, Fratrum Minorum de Obseruantia ordinis S. Francisci Generali Ministro, non sine animi nostri molestia, nuper intellexerimus nonnunquã quosdã Religiosos, & Religiosas Ordinis sui huiusmodi, Dei timore postposito, & suæ professionis immemores, vt in eorum malefactis & inobedientia se diutius confoueant, ab ijs quæ per Prælatos eiusdem Ordinis, etiam Guardianos, siue Prouinciales, vel Commissarios ab ipso Generali Ministro pro tempore deputatos acta sunt, & decreta, ad Tribunalia sæcularia appellare, & ad ea temere confugere.

Prohibitio appellandi à Prælatis huius Ordinis ad sæcularia Tribunalia. §. 2. Auctoritate Apostolica, tenore præsentium præcipimus, & inhibemus sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, à qua non nisi à nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo absolui possint, necnõ priuationis perpetuæ officiorum per eos obtentorum & inhabilitatis ad illa, & alia quecũque dicti Ordinis officia exercenda, ac vocis, tam actiuę, quam passiuę eo ipso incurrendis pœnis, ne quis Prouincialis, aut alius cuiuscunque dignitatis, status, gradus, & conditionis Ordinis huiusmodi Religiosus, aut Religiosa ad ipsa Tribunalia sæcularia quouis prætextu, aut quæsito colore, vt præfertur, appellare, vel illa propterea quoquo modo adire audeant vel præsumant, sed si se à Prælatis suis grauari prætendent, ad Generalem Ministrum ipsius Ordinis, seu illius Protectorem, aut Viceprotectorem in Romana Curia, vel ad nos, siue Romanum Pontificẽ successorem nostrum, supremum in Ecclesia DEI Iudicẽ, sicut antiquitus semper consuetum fuit, recursum habeãt, vnde illis breui manu Iustitia ministrabitur.

Contrauenientium eorumque fautorũ pœnæ. §. 3. Declarantes nihilominus non modo eorundem Religiosos & Religiosas contrafacientes, in dictas pœnas incidere, verumetiam eorum quomodolibet, directe vel indirecte fautores, & cõsultores, illas quoq; incurrere.

Prohibitio resistendi Commissariis missis pro visitandis Prouincijs sub eisdem pœnis. §. 4. Præterea sub pœnis prædictis prohibemus, ne quis Prouincialis, aut Guardianus, vel cuiuscunque alterius gradus Religiosus aut Religiosa eiusdem Ordinis ab ipso Ministro generali missis pro visitandis Prouincijs, Commissariis resistere, nec eis se opponere, aut contradicere, seu se rebellem exhibere, ipsos quacunque de causa, vel quæsito colore non recipiendo, audeat, neque debeat.

Facultas Ministri generalis mittendi Commissarios. §. 5. Volentes eundem Ministrum generalem quotiescunque sibi expedire videbitur, quos voluerit Commissarios ad quascunque sui Ordinis vtriusque familiæ Prouincias, quibusuis consuetudinibus ac statutis per quaslibet personas in contrarium factis, non obstan. libere mittere posse.

Ministri Prouinciales nõ immutent ordinata ab ipsis Commissarijs. §. 6. Insuper, quia, vt etiam accepimus, aliquando nonnulli Ministri ex visitatis Prouincijs, per Commissarios ad hoc ab ipso Generali Ministro deputatos, quæ à dictis Commissarijs recte & salubriter ordinata & gesta fuerunt, rescindere, mutare, aut contemnere solent, sub omnibus & singulis pœnis supradictis expresse prohibemus, ne quisquam ab eisdem Commissarijs facta & ordinata, mutare, alterare, aut peruertere sine expressa licẽtia, & permissione ipsius Ministri generalis, qui solus ea mutare valeat, vllo modo præsumant. Decernentes irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulę derogatorię. §. 7. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis in contrarium quomodolibet concessis, & cõfirmatis, quibus omnibus eorum tenores præsentibus, ac si de verbo ad verbum insererentur pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat ad effectum præsentium specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

D.P.An. 3. 8. Aprilis. Datum Romæ apud S. Petrum, &c. die octaua Aprilis, 1575. Pontificatus nostri anno tertio.

XXVIII.

Reuocatio licentiarum & indultorum quibuscunque mulieribus concessarum ingrediendi Monasteria cuiuscũque Ordinis Regularium. Prohibitioque vtendi eiusmodi licentiis pro casibus necessarijs concedendis, præterquam ipsis necessitatibus vrgentibus. Et declaratio quod Prælati Monialium, in casibus necessarijs, & paucis comitati Religiosis, ea ingredi possint.

Aliam declarationem circa vsum eiusmodi licentiarum mulieribus sæcularibus concedendarum, vide in const 33. Pauli V. Facultatum. Et postremo reuocationem generalem omnium concessiarum edidit idem Paul. in alia const. 47. Monialium.

Edita An. D. 1575. & 1582. GREGORIVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Exordium. VBi gratiæ & indulta ab hac Sede concessa, successu temporis incommodum afferre noscuntur, expedit illa salubri præsidentis consilio submoueri.

Reuocatio licentiarum in §. 1. Proinde Sanctimonialium quieti & tranquillitati con-

Ingrediendi Monasteria Monialium, & virorum cuiuscunque ordinis.

ti consulere, ac omnia quæ illas à spiritualium rerum cogitatione & exercitio auocant, impedimenta tollere, periculaque & scandala ab eis remouere cupientes, auctoritate præsentium reuocamus & abolemus omnes & quascunque licentias, ac facultates ingrediendi Monasteria, Domos, & loca Monialium, ac etiam virorum quorumuis Ordinũ, quibusuis etiam Comitissis, Marchionissis, Ducissis, & alijs cuiuscunque status & conditionis mulieribus, ac etiam omnes & quascunque licentias ingrediendi Monasteria, Domos, & loca ipsarum Sanctimonialium, quibuscunque viris, etiam eiusdem status & dignitatis tam à prædecessoribus nostris, quam etiam à nobis, & Sedis Apostolicæ Legatis, aut alijs ex quibusuis quantumcunq; vrgentibus causis sub quibuscunque tenoribus, & etiam derogatoriarum derogatorijs, reuocatorijs restitutorijs, alijsque efficacioribus clausulis, irritantibusq; & alijs decretis, etiam motu proprio & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, atque ad Imperatoris, Regum, Reginarum, aliorumue Principum contemplationem, vel supplicationem cõcessas, confirmatas, ac etiam iteratis vicibus renouatas. Cassamusque, & annullamus litteras desuper confectas, & processus habitos per easdem.

Prohibitio, & pœna Monasteria ingredientium vigore licentiarum.

§. 2. Inhibentes eisdem qui illas obtinuerunt, sub excõmunicationis pœna ipso facto incurrenda, super qua à nemine nisi à Romano Pontifice (præterquam in mortis articulo) absolutionis beneficium possit impertiri, ne ipsarum licentiarum prætextu Monasteria huiusmodi quouis modo ingredi audeant.

Pœna Religiosorum eos admittentiũ.

§. 3. Abbatissis vero necnon Abbatibus, Conuentibus, ac alijs Monasteriorum vtriusque sexus superioribus, & personis quocunque nomine vocentur, districte præcipimus sub eadem excommunicationis pœna, necnon priuationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum suorũ, ac inhabilitatis ad illa & alia in posterum obtinenda, ne in Monasteria, Domos, & loca sua, quenquam prætextu huiusmodi licentiarum & facultatum ingredi faciant, vel permittant.

Prohibitio vtendi licentijs in casibus necessarijs concedendis, nisi ipsæ necessitates vrgeant.

§. 4. Quin etiam sub eisdem pœnis ipso facto incurrendis prohibemus atque interdicimus omnibus & quibuscunque personis Ecclesiasticis & sæcularibus, ac etiam Ordinum quorumcunque etiam Mendicantium Regularibus, ne prætextu licentiarum ab Episcopis, vel Superioribus, quibus illas concedendi in casibus necessarijs tantum ex decreto Concilij Tridentini tribuitur, ne Monasteria ipsa monialium pro libito, sed necessitatibus vrgentibus dumtaxat ingredi, neue Moniales sub eisdem pœnis illos aliter admittere præsumant.

Claus. derog.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, Monasteriorumque & Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegiis, quoque, exemptionibus, & indultis Apostolicis illis eorumque superioribus prædictis, ac alijs quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, concessis, & confirmatis, ac etiam iteratis vicibus innouatis, quibus omnibus, eorum tenores, perinde ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Fides transumptorum.

§. 6. Quoniam autem difficile esset præsentes ad omnia loca perferri, volumus earum exemplis etiam impressis, manu notarij publici, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandem fidem in iudicio & extra illud vbique locorum adhiberi, quæ adhiberetur præsentibus, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo & cæt.

D. P. An. 4. 13. Iunij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicę, millesimo quingentesimo septuagesimo quinto, idibus Iunij, Pontificatus nostri Anno quarto.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1575. indictione 3. die vero 24. mensis Iunij, Pontificatus autem Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. Anno 4. retroscriptæ litteræ Apostolicæ publicatæ affixæ fuerunt in valuis Ecclesiæ S. Ioannis Lateranen. ac Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac acie Campi Floræ, per nos Scipionem de Octauianis, & Io. Andream Panizzam Apostol. Cursores.

Ioannes Freile Mag. Cursorum.

Sequitur declaratio d. Constitutionis quo ad Prælatos Monialium.

Edita An. D. 1581.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Causa edit.

DVbijs, quæ emergunt declarationis remedium expedit adhibere. Cum igitur super eo quod optima primum ratione Concilium sanxit Tridentinum, deinde in constitutione fe. re. Pij Papæ V. prædecessoris nostri nonis Iulij Pontificatus sui anno tertio, atque item nostra idibus Iunij Pontificatus nostri anno quarto editis, fuit prouisum, ne cui in posterum, nisi in casibus necessarijs septa Monasteriorum monialium ingrediendi concederetur licentia, à nonnullis dubitatum fuisse sciamus circa personas, quæ alterius ad id licentia non indigent, sed sui auctoritate officij nituntur, an liceat eis pro libito suæ voluntatis huiusmodi septa ingredi, vel potius seruare debeant ipsi quoque regulam à Concilio præscriptam.

Declaratio, quod Prælati Monasteriorum Monialium in casibus tantummodo necessarijs, ea ingredi valeant.

§. 1. Nos omnem hæsitationis materiam tollere, & viam scandalis præcidere, ac sanctimonialium quieti cõsulere volentes, harum tenore auctoritate Apostolica declaramus, Prælatos omnes tam seculares quàm regulares, quibus cura & regimen Monasteriorum Monialium quouis modo incumbit, facultate sibi ex officio attributa ingrediendi Monasteria prædicta ita demum vti posse, si id faciant in casibus necessarijs, & à paucis, iisque senioribus, ac Religiosis personis comitati. Quocirca vniuersos & singulos, Episcopali, seu maiori, ac etiam Cardinalatus dignitate præditos, necnon quorumuis Ordinum Abbates, Priores, Ministros, & alios, quoscunque Superiores regulares serio monemus, vt facultate huiusmodi, qui eam habent, præterquam in casibus, vt præfertur, necessarijs neutiquam vtantur.

Contrauenientium pœna.

§. 2. Quod si contrafecerint, eadem auctoritate Apostolica statuimus atque decernimus, qui Pontificalis dignitatis fuerint, eos pro prima vice, qua contrafecerint, ingressu Ecclesiæ interdictos, pro secũda à munere Pontificali, & à diuinis suspensos, ac deinceps ipso facto absque alia declaratione excommunicatos existere, regulares vero omni officio ac ministerio priuatos excommunicationi similiter subiacere.

Derogatio Contrariorũ.

§. 3. Non obstantibus Apostolicis, ac in generalibus, & Prouincialibus concilijs editis, generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, priuilegijs quoq; indultis, & litteris Apostolicis quibusuis Ecclesijs earũue Prælatis, aut Ordinibus, in genere vel in specie sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis quouis modo concessis, approbatis, & innouatis, etiam si illis caueretur expresse, quod nemo interdici, suspendi, vel excommunicari posset per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam de indulto huiusmodi mentionem, quibus eorumque totis tenoribus, perinde ac ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Fides transumptorum.

§. 4. Quoniam vero difficile esset præsentes ad singula loca perferri, volumus, earum exemplis, etiam impressis, manuque Notarij publici, ac sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, quæ haberetur ipsis præsentibus, si esset exhibitę vel ostensæ.

D. P. An. 10. 23. Decemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 23. Decembris 1581. Pont. nostri Anno Decimo.

Publicatio

Anno à Natiuitate Domini 1582. Ind. 11. die vero Sabbati 30. Mensis Decembris, Pontificatus S. D. N. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. Anno Decimo, Retroscriptæ litteræ in forma breuis publicatæ & affixæ fuerunt in acie Campi Floræ, vt moris est, per me Scipionem

de

de Octaui. nis Apostolicum Cursorem.
Calistus Brunettus Magister Cursorum.

XXIX.

Ordinationes à Collegio Physicorum, nec non à Collegio Aromatariorum Vrbis, obseruandæ, Eorumque, in prima, & Auditoris Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ in secunda instantia iurisdictiones.

Quo ad prædictorum Physicorum iurisdictionem vide Pauli V. reformationem infra in constit. 44 Vniuersi. in vlt. tit. & ibi habetur etiam de Collegij Aromatariorum reformatione.

Edita An. D. 1575.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

CVm officio Pastorali incumbat gregem sibi commissum secundum iuris tramites, ac etiam iuxta facti exigentiam vigili cura gubernare, ac abusus & prauas corruptelas introductas, litesq; & controuersias ex quibus maxime resultant dispendia partium, & totius populi damnum, maximaq; iactura nõ sine vitæ periculo pro viribus tollere, acceperimus autem inter Collegium Medicorum Almæ Vrbis nostræ, & Collegiũ Aromatariorũ circa modum visitationis Apothecarũ, iurisdictione, pœnarum a policatione, ac rebus alijs diu controuersum fuisse, & quotidie hinc inde querelæ ad aures nostras deferantur.

Prima diffinitio formæ sortita etc.

§. 1. Ac volentes has controuersias, & differentias omnino & in perpetuum extinguere, viuæ vocis oraculo dilecto filio nostro Francisco Tituli S. MARIAE in Porticu Alciato, ac bo. me. Ioãni Paulo Tituli Sancti Pancratij Prerbyteris Cardinalibus ab Ecclesia nuncupatis, vt tam Collegium Medicorum, quàm Collegium Aromatariorũ, ac separatim, & in contradictorio audirent, iura ipsa viderent, nobisq; referrent. & cũ plures hoc fecissent, & deinde re imperfecta ab eadem Vrbe dictum Ioannem Paulum Cardinalem recedere contigisset, in locum illius similis me. Iulium S. Theodori, Diaconum Cardinalem de Aquauiua nuncupatum deputauimus, qui simul cum prædicto Francisco Cardinali differentias prędictas, & iura Medicorum, & Aromatariorum audiuerunt, & cognouerunt, nobisq; retulerunt. & relatione facta quædam Capitula ab ipsis concepta, Motu proprio confirmauimus, & obseruari mandauimus, prout in schedula dicti Motus proprij manu nostra signata, sub dat. videlicet Romæ apud Sanctum Petrum Calendis Decembris, Pontificatus Nostri Anno secundo, apparet.

Postrema diffinitio nũc firmata fuit.

§. 2. Cumq; deinde pro parte Collegij Medicorum prædictorum, iterum fuerit supplicatum super nouis rationibus, & iuribus audiri, nos, vt omnis materia, & occasio conquerendi, & reclamandi in perpetuum tolleretur, commisimus eidem Francisco, & Iulio Cardinalibus, vt Medicorum, & Aromatariorum Collegia iterum audirent. & cum differentiæ iam ferè sopitæ essent, ab humanis sicut altissimo placuit dictus Iulius Cardinalis recessit. vnde nos cupientes has differentias quantocitius terminari, commisimus dicto Francisco Cardinali informato, vt iterum (si opus esset) audiret Collegium Medicorum, & deinde nobis referret. qui Franciscus Cardinalis iterum & de nouo Medicorum & Aromatariorum Collegijs huiusmodi auditis, nobis retulit Medicos, & Aromatarios huiusmodi ad infrascripta Capitula conuenisse, & concordasse, videlicet.

Aromatariorũ positione, si aromatarius non approbati erunt. Ad hoc vide const. Pauli V. adscatam in rubr.

§. 3. Quod nemini liceat artem Aromatariam Magistri Institoris, siue apothecæ prępositi, aut quouis alio nomine, ac titulo exercere, nisi antea à Protomedico, eiusque Consiliarijs, & ab Aromatariorum Consulibus examinatus, probatusq; erit, qui secus fecerit, vigintiquinque ducatorum pœna mulctetur. eaq; de re soli Protomedicus, & Consiliarij eius in suo solo Tribunali, vocatis etiã Aromatariorum Consulibus inquirant, procedant, cognoscant, decidant, puniant, sed in singulis actibus cum dictorum Consulum Aromatariorum consilio. Quòd si à Prothomedico, & Consiliarijs non probabitur, tunc recta via ad pro tempore existentem Causarum Curiæ Cameræ Apostolicę Generalem Auditorem, pro eius decisione eatur. & deciso eo articulo, in quo Protomedicus, & Consiliarij non probabunt Consilium Consulum Aromatariorum, reuertatur in reliquis cognitio, & decisio ad ipsos solos Protomedicum, & Consiliarios. qui in alijs sequentibus actibus idem obseruare teneantur.

Patentium expeditione.

§. 4. Patentes autem approbationis iuxta stylum, & solitum fiant.

Aromatariorum coercitione, quando ex simplicibus composita medicamenta conficiunt, non seruata forma hic tradita. Ad hoc etiã vide d. const. Pauli V.

§. 5. Nullus Aromatarius ex Simplicibus composita medicamenta conficiat, eadem vigintiquinque ducatorũ pœna proposita, nisi prius Simplicia huiusmodi inspecta, & probata sint à Protomedico, & Consiliarijs, aut certe ab alijs idoneis personis Protomedici iussu, præsente etiam vno aliquo ex Collegij medicis, qui semper interesse debeat, donec omnis inspectio absoluatur. qui contrafecerit in eum Prothomedicus, & Consiliarij inquirant, & animaduertant de consilio Consulum Aromatariorum seruata forma, & modo expresso in proximo præcedenti Capitulo, & non alias aliter, nec alio modo. Quòd si Protomedicus, & Consiliarij Simplicia inspicere, aut alios ad hanc inspectionem, vt supra deligere rogati prætermittent, mulctentur arbitrio Collegij Medicorum, quod si iterum lapso triduo rogati negligant, liceat Aromatariis solis sua composita facere.

Visitatione Aromatariorum. Hoc tempore visitationis iuramentum Aromatarijs præstari iussit Paul. V. in d. eius const.

§. 6. Protomedicus, semel, iterum, ac sæpius in eodẽ anno, & deinde quoties id expedire iudicauerit, per se aut per alios à se eligendos, vt supra dictum est, vna cũ Consulibus Aromatariorum, omnia Simplicia, & Composita medicamenta inspiciet, eaq; ostendere Aromatarij sine recusatione debeant, vt quæ proba, & idonea videbuntur probari possint, quæ vero tanquam mala, & vitiosa reijciantur, ea in Capitolio, legitimo die, quo ius diceretur publice comburantur, iiq; apud quos inuenta fuerint, luant pœnas contentas in Motu proprio fe. re. Pauli PP. IV. prædecessoris nostri, cui nolumus in hac parte derogare. Qui non obtemperauerit, à Protomedico, & Consiliarijs, de consilio Consulum Aromatariorum, seruata semper forma, de qua in primo Capitulo, & non alias, vt supra, eadem pœna coerceantur, vt multis incõmodis, & periculis, quæ facile oriri possunt occurratur.

Venditione medicamentorum.

§. 7. Nulli Aromatario liceat rem medicinalem in medicamentum redactam electiue euacuantem, neque Scamoneatam, aut valde opiatam vendere, donare, aut nullo modo cuiquam viro, vel mulieri capiendam dare, nisi id ei verbo, aut scripto imperarit Medicus Physicus, qui ex alicuius probati Collegij auctoritate doctor, aut Licentiatus, aut denique is sit, cui in Vrbe medicinam exercere sit permissum. Qui deliquerit à Protomedico, & Consiliarijs eius, eadem pœna puniatur.

Rerumq; venenatarum.

§. 8. Nemini venena, aut res venenatas dent, nisi eis constet ad quem vsum expetantur. Qui contrafecerit, eadem vigintiquinque ducatorum pœna Protomedici, Consiliariorum sententia mulctetur.

Libro receptarum.

§. 9. Librum habeat, in quo diligenter medicinas omnes à Medicis imperatas, quas vulgo receptas vocant, nec vsq; alibi describant. qui secus fecerit à Protomedico, & Consiliariis quinq; ducatorum pœna plectatur.

Rebus retinendis.

§. 10. Res omnes, quæ vsu quotidiano, & more ad medicinam pertinent, Aromatarii in suis apothecis habeant, atque asseruent. quæ nam vero res illæ sint Protomedicus, & Collegium Medicorum, & Consules Aromatariorum declarabunt, easque in Indice notatas, & pescriptas singulis Aromatariis dabunt. Teneantur autem Aromatarii infra Mensem à die declarationis huiusmodi, siue intra aliud certum tempus, Protomedici & Consiliariorum suorum arbitrio præfiniendum, res illas sibi, siue parce siue copiose, pro cuiusq; facultate emere, qui neglexerint, decem ducatorum pœnam subeant. deq; eo Protomedicus, & Consiliarii, de consilio Consulum Aromatariorum, & seruata forma, de qua in primo Capitulo, & non alias, vt supra cognoscant, & puniant, citẽt, inquirant, procedant, seu cognosci, puniri, citari, inquiri, & procedi, ac alia faciant, quæ in præmissis, & certa necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna.

Vendendisq;

§. 11. Ne cui det Aromatarius rem medicinalem à Medi-

Medico præscriptam, nisi ad pondus, quod quidem in pagella, quam receptam dicunt diserte, expressum sit, rem ipsam appendent. deliquenti Protomedicus, & Consiliarij quinque ducatorum pœnam irrogent.

Pretio rerū aromatariæ præscribēdo.

§.12 Singulis annis Protomedicus, Consiliarij, & Consules Aromatariorum, coram dictæ Cameræ Præsidentibus, rebus artis Aromatariæ certum pretium constituant, ne quis de iniusto pretio, iure quæri possit. quòd si quo minus id fiat per Consules steterit, quiuis ex ipsis, & quoties in eo peccarit, ducatos vigintiquinque pendat pœnæ nomine. Cognitio autem constitutionis pretij ad Protomedicum, & Consiliarios, de consilio Consulum Aromatariorum, seruata semper forma de qua in primo Capitulo, & non alias, aliter, nec alio modo pertineat. animaduersio autem in Consules ad solum Protomedicum, & eius Consiliarios, à quibus si Consules se grauari putauerint, adeant dictum Auditorem Cameræ, qui quod iuris erit præcipiat, exequatur.

Societate inter Medicos & Aromatarios interdicta.

§.13. Neq; medico, siue Physico, siue Chirurgo cum Aromatario, neq; Aromatario cum Medico, societatem vllo modo inire liceat. qui aliter fecerit vigintiquinq; ducatorum pœna à Collegio Medicorum si Medicus fuerit, si vero Aromatarius à Consulibus Aromatariorum afficiatur.

Taxatione pretij.

§.14. Si in rebus medicinalibus à taxatione Consulum, eorumq; calculis appellatum sit, & Protomedicus, & Reuisores, ex forma Constitutionum artis Aromatariorum adeantur. qui si discordes intra se fuerint, de eo dictus Auditor cognoscat, & decidat.

Medicinis per Aromatarios subministrandis.

§.15. Nulli Physico, nulli Chirurgo, aut cuiuis alteri medicinam, aut rem ad medicamentum pertinentē cuipiam, præterquam ex iusta aliqua causa à Protomedico & eius Consiliarijs in scriptis probanda, vendere liceat nisi prius ea res in Aromataria sit consignata, & per ipsum Aromatarium subministrata. qui secus fecerit, à Collegio Medicorum, si Medicus fuerit, si vero Aromatarius, vel extraneus ab Aromatariorum Consulibus vigintiquinque ducatorum pœna plectatur.

Protomedici visitatione aromatariarum.

§.16. Protomedicus, per se aut per alium à se electum vno præterea aliquo ex Medicorum Collegio adhibito, vt supra explicatum est, quoties ei libuerit etiam extra ordinationem, apothecas Aromatariorum visitare, inspicere, & perquirere libere quidem possit, nihil vero absque Consiliarijs, & Consulibus Aromatariorum damnare, aut improbare possit. liceat ei tantum arbitratu suo quæ voluerit obsignare, & ne quisquam ijs vtatur interdicere, quoad ipsius Prothomedici & Consiliariorum iudicio de consilio, vt supra Consulum de tota re diffiniatur, seruata forma, de qua in primo Capitulo, & non alias aliter, nec alio modo.

Librorū Aromatariorum fide.

§.17. Quod autem ad fraudum occasiones tollendas facit, Aromatariorum libri vltra tres annos fides in iudicijs ne habeatur, nisi aut instrumentum publicum, aut syngrapha exhibeatur, quæ fidem faciat, queq; cum nominibus, & rationibus in eisdem libris descripus consentiat, aut certe constet de diligentia ab Aromatarijs infra dictum tempus adhibita aduersus debitores ob causas in libris notatas, planumq; sit per debitores ipsos stetisse, quo minus soluerent, aut aliter Aromatarijs cauerent, vt postremo nomina, & partitæ, vt appellant, in libris descriptæ à debitoribus recognitæ, eorundem subscriptione comprobentur, non obstante dispositione dicti Pauli, & aliorum forsan Prædecessorum contrarium determinãte.

Consulum aromatariorum iurisdictione.

§.18. Quiuis etiam Ecclesiasticus quantum ad medicamenta, & cætera ad artem Aromatariam spectantia Consulibus Aromatariorum subiectus sit, atque apud illos, & non alibi querelę de huiusmodi rebus habeantur, & decidantur, seruatis seruandis. Hi vero ex præscripto Statutorum, tam dictæ Vrbis quam artis suæ cognoscant, & procedant.

Moratoriarū prohibitione.

§.19. Nemo cuiusuis conditionis sit ob res medicinales, & Aromatarias solutionis dilationem, quam moratoriam, aut cinquinam vocant impetrare possit.

Visitatione aromatariarum extra Vrbem. Ad hoc vide etiam Paul. V. constit. in rubr.

§.20. Quotiescunque ad visitandas tabernas Aromatarias, quæ extra Vrbē sunt, Medicus ex Vrbe mittendus erit, ne is forsan artis Aromatariæ imperitum sibi comitem adiungat, Protomedicus, qui visitatoris designandi ius obtinet, Vrbanis Aromatarijs id denūtiet, atque ab eis exquirat habeant ne aliquem peritum, & idoneum hominem, qui Medico illi in huiusmodi visitationis munere Comes, & Minister esse velit. quo inuento Protomedicus vtrique eam visitandi Prouinciam delegabit, curabitq; Aromatario viaticum competens præstari. quod si Aromatarij negligentes ea in re fuerint, solus Protomedicus hunc etiam eligat. Si autem Prothomedicus non adnunciauerit, in vigintiquinque ducatorum à Sindicis, tempore sindicatus mulctetur.

Medico ad visitandum aromatarias destinato.

§.21. Medicus vero ad visitandum destinatus, singulas apothecas, & officinas Aromatarias, non ficte aut fallaciter, sed vere visitet, atque inspiciat, & debitis pęnis puniat, idq; se fecisse testimonio publico allato doceat. si contra fecerit, Protomedici & Consiliariorum communi decreto, vigintiquinque ducatorum pœnam subeat. quæ pœna pro numero apothecarum, quas non inspexerit toties ab eo exigatur.

Pœnarū exactione ac ratione.

§.22. Vt autem pecuniæ, quæ ab ijs qui his decretis non obtemperauerint pœnæ nomine exigentur ratio cōstet, singulis annis à Protomedico & Consulibus vnus Depositarius ex Aromatarijs coniunctim eligatur, penes quem pecunia omnis ex huiusmodi mulctatione collecta deponatur, eiq; ex pœnis exigendis certum stipendium Protomedici & Consulum arbitrio statuatur. ita tamen, vt antea de reliqua summa restituenda idoneam cautionem præbeat. Is autem in fine cuiuslibet anni, de pœnis exactis Protomedico & Consuli Aromatariorum rationem reddat. Duo autem libri rationum fiant, quorum alter apud Prothomedicum, alter vero apud Consules sit.

Earumq; partitione.

§.23. In partiendis vero pœnis, & mulctis, quæ ex delictis, & contrauentionibus Vrbanorum Aromatariorum, siue alias, & ex quacunque causa, etiam extra visitationem, à quibuscunque exigeretur, piæ me. Pij Papæ V. etiam prædecessoris nostri, Motus proprius seruetur, qui datus est die duodecima Augusti, Pontificatus sui Anno quinto. Ita videlicet, vt quarta pars Medicorum Collegio attribuatur, reliquæ Hospitali S. Laurentij in Miranda, non obstan. altero posteriore eiusdem Pij V. Motu proprio, quo pecuniæ omnes pœnæ nomine colligendæ, domui dicti Hospitalis attribui videbantur.

Earundemq; applicatione.

§.24 Si ex cuiusuis accusatione, aut denunciatione aliquem ex Aromatariorum, vel Medicorum numero aduersus hæc decreta deliquisse constiterit, tunc ex integra summa, qua reus mulctabitur, quarta pars à Protomedico & Consiliarijs, eidem accusatori, aut denunciatori, statim adiudicetur. quod reliquum erit à Depositario conseruetur, vt in fine anni inter Collegium medicorum, & Hospitale Aromatariorum, ratione paulo ante dicta diuidatur.

Cognitione quoq; ac declaratione transgressionum.

§.25. Cognitio, & declaratio an aliquis aduersus supradicta decreta deliquerit, & in pœnam inciderit, necne, eiusque pœnæ exigendæ iusso ad eos solos, & in ea forma pertineat, quibus in ipsis singulis Capitulis Decretorum expressis verbis diffinitum est. quoties autem his Decretis Protomedico, & in eius Consiliarijs, de consilio Consulum Aromatariorum, vt super aliquod mandatum est, ita semper intelligatur, vt tam in inquirendo quàm in procedendo, citando, cognoscendo, declarando, decidēdo, & puniendo, & in quoscunq; alios actus similes faciendo, ipsorum Consulum Aromatariorum consilium petere teneantur. quòd si Protomedicus, & Consiliarij minus probauerint, neque cum ijs consenserint, tunc eatur recta ad Auditorem prædictum. qui manu regia, omni & quacunq; appellatione remota cognoscat, & decidat, & deinceps seruetur forma supra in primo Capitulo expressa.

A.C. Iurisdictione.

§.26. Idem Auditor his omnibus decretis exequendis præsit, ac quibus in rebus solis Protomedico, & Consiliarijs cognoscendi, & decidendi, puniendiq; facultas absque alio consilio Consulum Aromatariorum data est, liceat Aromatarijs, si quando se iniuste lædi conquerantur, coram eodem Auditore, de eorum iniurijs agere. qui pariter manu regia, omni & quacunque appellatione remota eos audiat, & prout iuris erit præcipiat, & exequatur. & quos calumniose conquestos esse repererit, arbitrio

suo

suo mulctet, mulctasq. hac ex causa exactas, Physicorum Collegio, & Hospitali prædicto in totum applicet.

Protomedici & Consiliariorum Conuocatu.

§. 27. Consules Aromatariorum ex eorum Decretorum facultate, cum Protomedico & Consiliarijs de re aliqua in consilium venire debent, Protomedici domum adeant quoties ab eo fuerint vocati, facta prius præcedenti die intimatione. quòd si venire neglexerint; Protomedicus, & Consiliarij absque Consulibus omnia agere, & decernere possint.

Supplicatio pro approbatione Papæ.

§. 28. Quare pro parte Medicorum, & Aromatariorum prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, vt Capitulis prædictis, pro illorum subsistentia firmiori robur Apostolicæ confirmationis adijcere, aliasque in præmissis opportune prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Approbatio Papæ.

§. 29. Nos igitur eosdem Medicos, & Aromatarios, illorumque singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, ac statum, & merita causarum huiusmodi præsentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati dicta Statuta & Decreta, de Medicorũ, & Aromatariorum prædictorum consensu, Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac illa inuiolabiliter in perpetuum, & singulis futuris temporibus, per Protomedicum, & Collegium Medicorum, ac Consules, & Collegium Aromatariorum, pro tempore existen. & alios quoscunque inuiolabiliter obseruari, processusque & acta quæcunq; in causis huiusmodi facta cassari, & annullari, ac Medicis, & Aromatarijs perpetuum silentium imponi, & impositum esse volumus, prout cassamus, & silentium imponimus.

Clausula sublata, &c.

§. 30. Et ita, tam per dictum Auditorem, & eius in ciuilibus Locumtenentem, & pro tempore existentem, quã etiam per alios quoscunque Iudices, etiam Rotæ Auditores, ac Sanctę Romanæ Ecclesiæ Cardinales decerni, & iudicari debere, irritumque, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Clausulę præseruatiuæ.

§. 31. Et ita perpetuæ sententiæ, & voluntatis incommutabilis nostræ esse dicimus, neq; has nostras Litteras, de subreptionis, vel obreptionis, vel intentionis nostræ defectu, vel alio quoquam vitio notari, impugnari, reuocari, moderari, vel annullari posse, & quoties illas annullari, moderari, reuocari, impugnari, vel notari contigerit, toties in pristinum statum repositas, reintegratas, & restitutas esse, & illis nullatenus derogari, nisi Consistorialiter, de trina derogatione separatim intercedente vno anno inter vnam & aliam, etiam Consistorialiter, & accedente consensu amborum Collegiorum, & cum insertione præsentium, volumus & mandamus.

Clausula derogatoria.

§. 32. Non obstantibus rescriptis fe. re. Iulij III. & Pauli IV. ac Pij V & aliorum Prædecessorum nostrorum, ac Capitulis factis per quondam Cæsarem Brancatium, & Cardinalem de Saluiatis, dictæque Cameræ Decretis, vel confirmationibus, seu declarationibus, Statutis dicti Collegij Medicorum, etiam iuramento, & auctoritate Apostolica confirmatis, quorum tenores, & formas, acsi de verbo ad verbum præsentibus insererentur, haberi volumus pro expressis, consuetudinibus, & vsibus quibuscunque. Quibus omnibus, & singulis, ad effectum præsentium dumtaxat derogamus, & derogatum esse intendimus, ac præcipimus. cæterisq; contrarijs quibuscunque.

D.P.An.4. Iulij.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die prima Iulij, millesimo quingentesimo septuagesimo quinto, Pontificatus nostri Anno Quarto.

XXX.

Reintegratio licentiarum & facultatum, Fratrum & militum Hospitalium & Militiarum, tam S. Iacobi de Spatha, quam de Calatraua, & etiam de Alcantara testandi, & disponendi de eorum bonis.

Vide de eiusmodi Militijs, quæ tibi indicaui sup. ad constit. 1. Adriani VI. fol. 546. Dum intra.

GREGORIVS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1575.

Exordium.

ROmani Pontificis prouidentiæ & benignitatis proprium est, vbi ęquitas suadet ac Catholicorum vota exposcunt, quæ generaliter à prædecessoribus suis statuta sunt, moderari, illaque interdum tollere, quæ facultatem testandi & disponendi de bonis quę sub regulari habitu militiarum degentes personę possident, adimunt.

Pius V. facultatem test. n di, Militum S. Iacobi de Spatha, de Calatraua & de Alcantara reuocauit vt sup. in eius const. 71. Sacrosanctæ. fol. 269.

§. 1. Licet enim fel. record. Pius Quintus, prædecessor noster, per suam perpetuo valituram constitutionem, inter alia, omnes & qualcunque licentias, & facultates testandi, & alias quomodolibet disponendi, & ad certam quantumuis modicam summam & quantitatem, de rebus, fructibus, & bonis immobilibus mobilibus & se mouentibus, inter alios, ad Magistros, Priores, Præceptores, milites fratres, & personas militiarum, & Hospitalium videlicet Sancti Iacobi de Spatha, de Calatraua, & Alcantara militiarum Hispaniarum, ratione præceptoriarum, hospitalium & beneficiorum Ecclesiasticorum etiam secularium & aliorum Ordinum Regularium, ac pensionum, ac fructuum quorumcunque prouenientium, nec non facta vsque tunc non tamen effectum sortita vigore licentiarum & facultatum prædictarum testamenta, & alias dispositiones huiusmodi, etiamsi per easdem licentias & facultates disponeretur, quod dimidia, vel alia pars rerum & bonorum prædictorum militijs, Hospitalibus, domibus & locis, vnde illa prouenirẽt, vel alijs pijs locis relinquerentur, reuocauerit & aboleuerit, decernens testamenta donationes & alias dispositiones, quas prætextu priuilegiorum, facultatum dispensationum, & indultorum prędictorum sic reuocatorum, ac contra dictarum litterarum tenorem, per quemcunque etiam Apostolica auctoritate, fieri, vel factas prosequi contigerit, tanquam subreptitie extortas, nullius prorsus roboris vel momenti esse, nec per eas, ius, aut titulum etiam coloratum cuiquam acquiri posse, & alias prout in eiusdem prędecessoris nostri litteris latius explicatur.

Philippus Hispaniarũ Rex huic Pōt. exponit hanc reuocationẽ dictis Militijs damnosam esse, & supplicauit pro opportuna prouisione.

§. 2. Nihilominus charissimus in Christo filius noster, Philippus Hispaniarum Rex Catholicus, Sancti Iacobi de Spatha, de Calatraua, & de Alcantara militiarum perpetuus administrator Apostolica auctoritate deputatus, animaduertens, plerosque ex militibus militiarum prædictarum pro fide Catholica tuenda & conseruanda, arma induere, & ei rei plerumque perpetuam operam (vt veros Christi athletas decet) nauare, alios vero grauibus negocijs pertractandis esse distentos, & ex earumdem militiarum stabilimentis, aut etiam Apostolicis indultis, libere vxores ducere posse, & in habitu militari, quamdam Religiosorum imaginem referre, nihilque hominibus præsertim militibus prædictis gratius euenire posse intelligens, quam vt libera eis sit, de bonis quæ viuentes possident, tam in vltima voluntate (quando amplius velle non possunt,) quam alias disponendi tributa potestas, Propterea nobis humiliter supplicari fecit, vt ex consueta Sedis Apostolicæ benignitate opportune circa præmissa prouidere dignaremur.

Qui Pōtifex d. facultatẽ.

§. 3. Nos igitur commodis Militum Militiarum prædictarum, quibus idem Philippus Rex præest, consulere, ac Philippi Regis voluntati hac in parte satisfacere volentes, constitutionisque prædictæ seriem, ac si de verbo ad verbum insereretur, præsentibus pro expressa habentes, illam, nec non omnes illius effectus quoad hoc, vt Sancti Iacobi de Spatha, de Calatraua, & de Alcantara prioribus, præceptoribus, & alijs ipsarum Militiarum obtinentibus beneficia, & quouis homine nuncupatis Militibus, quæcunque licentiæ & facultates testandi, & alias quomodolibet disponendi de rebus fructibus & bonis immobilibus, mobilibus & se-

moneritibus vt præfertur suffragentur, eædemque licentiæ & facultates in posterum valeant, ac perpetuam roboris firmitatem obtineant, suosque effectus plene sortiantur penitus & omnino, Apostolica auctoritate tenore præsentium tollimus, & abolemus.

Testamenta, quæ eorundē quorum causa integra est, plenariū effectum sortiri decernit.

§. 4. Nec non testamenta, & alias dispositiones in vim licentiarum facultatum & consuetudinum prædictarum iam condita, disposita, & ordinata, quæ prædicta edita Constitutione, iuxta testatoris, vel disponentis voluntatem, effectum minime sortiri potuerunt, & quorum causa adhuc integra est, & medio hoc tempore nihil noui acciderit, aduersus eiusdem Constitutionis dispositionem, omniaque & singula quæ in eis continentur, in eum in quem antequam à dicto Pio prædecessore constitutio prædicta edita fuisset, quomodolibet erant, statum restituimus, & reponimus, & plenarie reintegramus, suosque plenarios & integros effectus, impedimentis omnibus sublatis, quæ ex dicta Constitutione prouenerunt, sortiri debere volumus, statuimus, & ordinamus, omnesque & singulos earumdem trium Militiarum militibus præsentibus, & futuris testandi, & alias disponendi de bonis prædictis concessas facultates & consuetudines, potiori pro cautela approbamus, & firmamus, illisque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus.

Clausula sublata.

§. 5. Sicque in præmissis omnibus & singulis per quoscunque Iudices Ordinarios earumdem Militiarum, & delegatos, & quoscunque alios, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales (sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate) vbique iudicari & diffiniri debere; irritumque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Derogatio contrariorū.

§. 6. Non obstantibus præmissis, alijsque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, tam per dictum, quam per quoscumque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, sub quibuscunque tenoribus ac formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis, etiam motu proprio, & certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concessis, etiam iteratis vicibus approbatis, Quibus omnibus etiam si de eis eorumque totis tenoribus specialis specifica, & indiuidua mentio, aut quæuis alia expressio habenda esset, illorum tenores præsentibus pro expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque.

Transumptorum fides.

§. 7. Volumus autem, quod præsentium transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo munitis, eadem prorsus fides habeatur, quæ præsentibus haberetur exhibitis, vel ostensis.

Dat. P. An. 4. 6. Octobris.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris die 6. Octobris, 1575. Pontificatus nostri Anno quarto.

XXXI.

Quod Prælati Ordinis Fratrum Sanctissimæ Trinitatis redemptionis Captiuorum, benedicere possint vasa, vestimenta & ornamenta Ecclesiastica.

Hanc facultatem specialiter concessit S. D. N. Paul. V. istis Fratribus se transferentibus ad partes Infidelium, pro illorum conuersione infr. in eius const. 26. Ex omnibus. Alia autem de hoc Ordine notaui sup. ad constit. 1. Innoc. III. Operante. fol. 83.

Edita An. D. 1575.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Exposcit pastoralis officij cura nobis ex alto commissa, vt singulorum Christifidelium, præsertim sub suaui Religionis iugo Altissimo famulantiū votis rationi non cōtradicentibus, fauorabiliter annuamus.

Causa huius concessionis.

§. 1. Sane pro parte dilecti filij Fratris Francisci Bochet in Theologia Magistri Parisiensis, Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum, Vicarij Generalis in Romana Curia residentis, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod licet dilecti Prouinciales, Vicarij, & Ministri prædicti Ordinis in Hispaniarum Regnis consistentes, qui Triennales dumtaxat existunt, casulas, tunicas, albas, & mappas, & alia vestimenta & ornamenta, ac etiam vasa Ecclesiastica ad diuinum officium peragendum necessaria, ac solita, & consueta, benedicendi a Sede Apostolica licentiam habeant, nihilominus Prouinciales Vicarij, & Ministri Ordinis prędicti in Gallis Flandria ac Prouincia prouincię, alijsque Galliarum Regnis, & dominijs consistentes, qui ad vitam eligi, & deputari consueuerunt, eadem licentia hactenus minime vsi sunt, nec etiam in futurum absque speciali indulto nostro vti possunt, cuperet idem Franciscus sibi à prouincialibus & alijs Vicarijs, & Ministris eiusdem Ordinis in Gallijs Flandria, & prouincia Prouinciæ huiusmodi, alijsque Galliarum Regnis, & domicilijs, nunc & pro tempore existentibus licentiam prædictam per nos concedi. Quare nobis humiliter supplicari fecit, vt in præmissis opportune prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Concessio facultatis de qua in rubrica.

§. 2. Nos igitur honestis eiusdem Francisci postulatis grato concurrentes affectu, ipsumque à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, ac licentię huiusmodi, & litterarum desuper expeditarum tenores pręsentibus pro sufficienter expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, eidem Francisco, ac alias Vicarijs generalibus, prouincialibus, & Ministri dicti Ordinis in Galliis Flandria, & prouincia Prouinciæ huiusmodi, alijsque Galliarum Regnis & dominijs, nunc & pro tempore existentibus, casulas, tunicas, albas, Zonas, mappas, corporalia, & alia quæcumque ornamenta, ac vasa Ecclesiastica (illis tamen exceptis, quibus Sanctum Chrisma applicandum est) benedicendi iuxta tenorem licentiæ Vicarijs Ministris, & alijs predictis Regnorum Hispaniarum concessam tantum, licentiam Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo concedimus, & indulgemus, illamque ad eosdem Gallię, Flandrię prouincięque huiusmodi, ac aliorum Galliarum Dominorum & Regnorum Vicarios, prouinciales, & alios prędictos, nunc & pro tempore existentes, etiam perpetuo extendimus, & ampliamus; Ipsique, vt de cętero, illa vti frui, & gaudere, libere & licite valeant, in omnibus & per omnia; perinde ac si illis principaliter eandem licentiam Apostolica auctoritate concessa fuisset, decernimus.

Derogatio contrariorū.

§. 3. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnō omnibus illis, quę in litteris eiusdem licentię expressa sunt non obstare, cęterisq; contrariis quibuscunque.

D. P. An. 4. 7. Octobris.

Dat. Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 7. Octobris, 1575. Pontificatus nostri anno quarto.

XXXII.

Quod omnes gratię & priuilegia Militiis S. Iacobi de Spatha, & de Calatraua, ac de Alcantara in Regnis Castellę & Legionis existentium concessa & cōcedenda, sint cōmunia Militiis S. Iacobi de Spatha, & de Auis, Regni Portugallię & Algarbiorum.

De his Militijs, dixi sup. ad const. 1. Adrian. VI. fol. 546. Dum intra. ad ea te remitto.

Edita An. D. 1575.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Ex Apostolicę Sedis in qua meritis licet insufficientibus diuina disponente clementia constituti sumus benignitate procedit, vt super eis, quæ personis sub regu-

regulari habitu contra Christi nominis æmulos pro orthodoxæ fidei ampliatione,& conseruatione continue militantibus, per eiusdem Sedis clementiam circumspectam pro tempore concessa reperiuntur, an ad alias eiusdem professionis extendantur personas,ambiguitatis scrupulos pro tempore exercentes, declarationis nostræ ministerio dilucidamus, ac in his officij nostri partes fauorabiliter impartiamur.

Militia S. Iacobi de Spatha, & Militia de Auis Regni Portugalliæ a Sede Apost. instituta gaudeat omnibus gratiis, & priuilegijs Militiarum S. Iacobi, & de Calatraua & de Alcantara in Regnis Castella & Legionis.

§. 1. Sane charissimus in Christo filius noster Sebastianus Portugalliæ, & Algarbiorum Rex Illustris,qui militiarum S. Iacobi de Spatha S. Augustini, & de Auis Cisterciensis Ordinum Regni Portugalliæ magnus magister, seu perpetuus administrator per Sedem Apostolicam deputatus existit, tam suo, quam dilectorum filiorum Magistrorum,Conuentus, Priorum, Commendatorum, Præceptorum,Fratrum militum, & aliorum Religiosorũ, ac personarum militiarum prædictarum nominibus, nobis nuper exponi fecit,quod licet ex diuersis Romanorũ Pontificum, & præsertim fel. record. Nicolai V. & Iulij Secundi, & Pauli Tertij, prædecessorum nostrorum priuilegijs & concessionibus,prædictæ militiæ in eodem Regno aduersus Mauros, aliosque fidei catholicæ hostes antiquitus per Sedem prædictam institutæ salubriter, illarũque tunc & pro tempore existentes magistri,seu administratores,Conuentus Priores,Commendatores præceptores fratres & milites,eorumque singuli, nec non personæ & loca domus ac Ecclesiæ militiarum earumdem, perpetuis futuris temporibus omnibus & singulis priuilegijs prærogatiuis concessionibus, indultis, libertatibus conseruatorijs, indulgentijs, exemptionibus, honoribus, litteris Apostolicis, & alijs gratijs, Magistris seu administratoribus Conuentibus, Prioribus,commendatarijs,præceptoribus, fratribus,& militibus eiusdem S. Iacobi,& de Calatraua, ac de Alcantara Militiarum in Castellæ & Legionis Regnis institutarum, in genere quouis modo ab ipsis Romanis Pontificibus & Sede prædicta concessis, & in posterum concedendis, ac quibus illi vtebantur, potiebantur & gaudebant, ac vti, potiri & gaudere possent quomodolibet in futurum,vti potiri & gaudere ac si eis in genere concessa fuissent; & loco Iudicum in litteris Apostolicis Regnorum Castellæ,& Legionis Militijs huiusmodi pro tempore concessis deputatorum, alios Iudices in dignitate tamen Ecclesiastica similiter constitutos, in dicto Regno Portugalliæ, qui eandem potestatẽ haberent,quam Iudices in eisdem litteris deputati habebãt, seu habere possent quomodolibet in futurum, deputare libere & licite possint & valeant.

Quidam tamen Ordinarij dubitarũt an litteræ Pij V. emanatæ ad fauorem dictarum Militiarum in Regnis Castellæ & Legionis, suffragentur Militijs antedictis Regni Portugalliæ.

§. 2. Nihilominus ac nimium forsan scrupulosis locorum Ordinarijs eiusdem Regni Portugalliæ, certis prætẽsionibus dubitari contingit, an litteræ per piæ memoriæ Pium Papam V. prædecessorem nostrum sub Dat. videlicet quinto Idus Ianuarij Pontificatus sui anno primo, procurante Christianissimo filio Philippo Rege Catholico,qui militiarum in Castellæ, & Legionis Regnis institutarum qui huiusmodi perpetuus administrator per eandem Sedem deputatus existit concessæ, priuilegiorũ, indultorum conseruatoriarum & aliarum gratiarum, ipsis Militijs Regnorum Castellæ & Legionis concessorũ præseruatione innouatione,militijs Regni Portugalliæ & Sebastiano Regi ac pro tempore existentibus magnis Magistris, Conuentibus, Prioribus,Commendatoribus,præceptoribus,fratribus,militibus,personis Ecclesijs domibus locis bonis possessionibus,iuribus & iurisdictionibus militiarum Regni Portugalliæ huiusmodi suffragari, & illis gaudere possint vel debeant, & exinde effectus litterarum Pij prædecessoris huiusmodi,quo ad Regni Portugalliæ Militias, illarumque singulas personas prædictas frequenter impeditur & retardatur,militiæque Regni Portugalliæ & illarum personæ huiusmodi sæpenumero grauamina iniurias & incommoda sustinent, in earum detrimentum, ac priuilegiorum, indultorum & facultatum sibi concessarum læsionem.

Et quia nulla est ferme differentia inter prædictas Militias.

§. 3. Cum autem sicuti eadem petitio subiungebat, Magistri, Conuentus Priores commendatarij præceptores, fratres milites & aliæ personæ eiusdem S. Iacobi de Spatha, siue in Legionis Castellæ & Aragonum, siue in Portugalliæ & Algarbiorũ Regnis constituti, siue eiusdẽ professionis existant, & sub eisdem regularibus institutis militent, neque alia inter eos differentia, quam quod in diuersis Regnis consistunt fore dignoscantur, ac in fauorem ipsius militiæ de Spatha,& de Auis in genere concessa appareant,& neutiquam conueniens videatur, vt militiæ prædictæ etiam si in diuersis Regnis institutæ diuerso iure fulciri, aut inniti debeant; præsertim, quod illæ semper in omnibus & per omnia per alios Romanos Pontifices prædictos æquiparatæ fuerunt.

Rex Portugalliæ petijt d. dubiũ submoueri.

§. 4. Ac propterea, idem Sebastianus Rex nominibus prædictis nobis humiliter supplicari fecerit, quatenus ambiguitatis prædictæ scrupulis antequam altius irrepant, ac iurgiorum & litigiorum materiam parturiant, declarationis nostræ ministerio summouere, & alias in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideo Pōtifex omnia priuilegia dictarum Militiarum in Regnis Castellæ & Legionis existen. concessa & concedenda, Militijs antedictis Regni Portugalliæ & Algarbiorum, communicat.

§. 5. Nos igitur qui præter commune debitum quo ex Apostolatus officio ceteris fidelibus debitores existimus, Militias Regni Portugalliæ, illarumque personas huiusmodi, eo specialius paterna dilectione complectimur, quo pro tuitione prædictæ fidei eiusque propagatione atque præsidio, contra immanissimos Christi nominis hostes, Mauros scilicet, & alias barbaras nationes, cum proprijs effusione cruoris,& vitæ periculo, continue decertari,facti euidentia cognoscimus,eũdem Sebastianum Regem à quibusuis excommunicationis, suspensionis & interdicti alijsque Ecclesiasticis sententijs & censuris à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum,harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, eorumdem Nicolai, Iulij & Pauli prædecessorum prædictorum vestigijs inhærentes, omnemq; dubitationem in præmissis remouere volentes, nec non omnium & singulorum priuilegiorum concessionum,indultorum, cõseruatoriarum & aliarum gratiarum per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem prædictam eisdem militijs,tam in Legionis, & Castellæ,quam Portugalliæ Regnis prædictis institutis,illorumque magnis Magistris, seu administratoribus Cõuentibus, Prioribus, Commendatoribus, Præceptoribus, fratribus Militibus & personis prædictis ac desuper confectarum,& dictarum Pij prædecessoris litterarum tenores præsentibus pro expressis habentes,huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula priuilegia, prærogatiuas, immunitates, exemptiones, libertates, facultates,indulgentias conseruatorias indulta & alias gratias, militijs Castellæ & Legionis & Regnorum huiusmodi,ac prædicto Philippo Regi, & pro tempore existentibus administratoribus,Conuentibus,Prioribus,Commendatoribus, Præceptoribus, fratribus Militibus & alijs personis Ecclesijs domibus locis bonis possessionibus iuribus iurisdictionibus Militiarum Castellæ & Legionis Regnis institutarum huiusmodi, per quoscunque Romanos Põtifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem eandem, hactenus quomodolibet,tam in genere quam in specie concessa, & in posterum concedenda,eisdem modo & forma quibus concessa sunt,& in posterum concedentur, ad Militias Regni Portugalliæ, ac Sebastianum Regem, & pro tempore existentes magnos Magistros, seu administratores, Conuentus,Priores,Commendatores præceptores,fratres, Milites personas, & Ecclesias,domos loca bona possessiones iura iurisdictiones militiarum in Regno Portugalliæ institutarum huiusmodi extendi, & illa eis in omnibus & per omnia ac pariformiter & æque principaliter absque vlla prorsus differentia, acsi militijs Regni Portugalliæ, & Sebastiano Regi, ac pro tempore existentibus magnis Magistris,seu administratoribus Cõuentibus, Prioribus, Commendatoribus,præceptoribus, fratribus, militibus personis & Ecclesijs domibus locis bonis possessionibus iuribus iurisdictionibus, Militiarum Regni Portugalliæ huiusmodi, specifice & expresse concessa fuissent & cõcederentur, perpetuo suffragari,ac illis vti potiri, nec non loco Iudicum in priuilegijs & alijs litteris Apostolicis Regnorum Castellæ & Legionis, Mi-

litiis huiusmodi, pro tempore concessis deputatorum, dilectos filios Capellanum maiorem prædicti Regis, & successorum Regum Portugalliæ, Archidiaconos Doliererua Brancheren. & Elboren. Ecclesiarum nunc & pro tempore existen. in dicto Regno Portugalliæ, qui eandem potestatem habeant, quam Iudices in eiusdem litteris & priuilegiis deputati habent, seu habere poterunt quomodolibet in futurum, deputatos esse, nec desuper prædictos Ordinarios seu alios cuiuscunque status gradus, conditionis, ordinis, præeminentiæ & qualitatis existentes, etiam Cardinalatus honore fulgentes, molestari perturbari vel inquietari posse. Ipsasque militias Regni Portugalliæ illarumque singulares personas, in eodem statu, quo militiæ Regnorum Castellæ & Legionis, illarumque personæ huiusmodi, quomodolibet existunt, & pro tempore reperiuntur, & perpetuo conseruari debere, & ita intentionis prædecessorum prædictorum fuisse, & etiam nostræ esse, & perpetuo fore Apostolica auctoritate tenore præsentium decernimus & declaramus. Et nihilominus pro potiori cautela eadem, omnia & singula, priuilegia & prærogatiuas, exemptiones, facultates indulgentias, conseruatorias, indulta, & alias gratias eisdem modo & forma quibus, militiis Castellæ ac Legionis Regnorum, earumq; superioribus & personis huiusmodi, vt præfertur concessa sunt, & in posterum conceduntur, ad militias Regni Portugalliæ illarumque Superiores & personas huiusmodi similiter perpetuo extendimus, eisq; auctoritate & tenore prædictis, modo tamen & forma in litteris Pij prædecessoris huiusmodi contentis, concedimus & indulgemus.

Clausula huius bullæ præseruatiua. §. 6. Decernentes præsentes litteras, nullo vnquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ vel quoquam alio defectu notari vel impugnari posse, nec illas sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus suspensionibus, modificationibus, limitationibus, derogationibus aut aliis contrariis dispositionibus comprehendi.

Clausula sublata. §. 7. Sicque per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, ex nũc irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio. §. 8. Quocirca Venerabili fratri Episcopo Amerinen. & dilectis filijs Capellano maiori prædicti Sebastiani Regis moderno & pro tempore existenti, ac Archidiacono Elboren. per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorum per se vel alium, seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte prædicti Regis moderni & pro tempore existentis Magni Magistri seu administratoris Conuentuum, Priorum, Commendatorum, præceptorum, fratrum, militum, personarum, Ecclesiarum, domorum, locorum, bonorum, possessionum, iurium, iurisdictionum militiæ Regni Portugalliæ huiusmodi, seu alicuius eorum desuper requisiti fuerint, solemniter publicantes eisque in premissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, litteras huiusmodi, & in eis contenta quæcunque firmiter obseruari, ac singulos quos eædem litteræ concernunt illis pacifice gaudere, non permittant eos desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari; Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo.

Clausula derogatoria. §. 9. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac militiarum prædictarum iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, stabilimentis, vsibus, & naturis, nec non quibuscumque declarationibus, inhibitionibus, & decretis, priuilegijs, quoque, indultis & litteris Apostolicis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, nec non irritantibus & alijs decretis, in genere vel in specie & Motu proprio & ex certa scientia ac de Apostolicæ potestatis plenitudine etiam consistorialiter ac alias quomodolibet concessis approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis specifica & expressa, indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

§. 10. Volumus autem quod priuilegiorum, indultorum & aliarum gratiarum præfatararum, ac etiam præsentium litterarum transumptis, manu alicuius notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, plena, & integra, ac eadem fides prorsus adhibeatur, in iudicio & extra, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si originaliter forent exhibitæ vel ostensæ. *Fides transumptorum.*

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die octaua Mensis Millesimo quingentesimo septuagesimo quinto, Pontificatus Nostri Anno quarto. *Dat. Rom. die 8.*

XXXIII.

Professio Orthodoxæ fidei à Græcis emittenda.

De materia Græcorum indicans in constit. 14. Innocen. IV. Sub Catholicæ. fol. 76.

SAnctissimus Dominus Noster Dominus Gregorius &cet.

Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet. *Forma professionis fidei.*

§. 1. Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cœli, & terræ, visibilium omnium & inuisibilium. Et in vnum Dominum IESVM Christum, Filium DEI vnigenitum. Et ex patre natum ante omnia sæcula. DEVM de DEO, lumen de lumine; DEVM verum de DEO vero. Genitum non factum, consubstantialem Patri; per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis. Et incarnatus est de Spiritu sancto ex MARIA Virgine; & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas. Et ascendit in cœlum: sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos: cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & viuificantem: qui ex Patre, Filioque procedit. Qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur: qui loquutus est per Prophetas. Et vnam Sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi sæculi. Amen. *Artic. 1.*

§. 2. Credo etiam, suscipio, atque profiteor ea omnia, quæ sacra œcumenica Synodus Florentina super vnione Occidentalis, & Orientalis Ecclesiæ diffiniuit & declarauit, videlicet. quòd Spiritus sanctus à Patre, & Filio æternaliter est; & essentiam suam, suumque esse subsistens habet ex Patre simul & Filio, & ex vtroque æternaliter, tanquam ab vno principio, & vnica Spiratione procedit. Cum id quod Sancti Doctores, & Patres dicunt, ex Patre per Filium procedere Spiritum sanctum, ad hanc intelligentiam tendat; vt per hoc significetur Filium quoque esse, secundum Græcos quidem, causam, secundum Latinos vero, principiũ subsistentiæ Spiritus sancti, sicut & Patrẽ. Cumq; omnia quæ Patris sunt, ipse Pater vnigenito Filio suo gignendo *Artic. 2.*

do deserit, præter esse Patrem; hoc ipsum quod Spiritus sanctus procedit ex Filio, ipse Filius à Patre æternaliter habet, à quo æternaliter etiam genitus est. Illamque verborum illorum, Filioq; explicationem, veritatis declarandæ gratia, & imminente tunc necessitate, licite ac rationabiliter Symbolo fuisse appositam.

Artic. 3. §. 3. Item in azymo, siue fermentato pane triticeo corpus Christi veraciter confici: Sacerdotesque in altero ipsum Domini corpus conficere debere, vnumquemque scilicet iuxta suæ Ecclesiæ, siue Occidentalis, siue Orientalis consuetudinem.

Artic. 4. §. 4. Item si vere pœnitentes in Dei charitate decesserint, antequam dignis pœnitentiæ fructibus de commissis satisfecerint, & omissis, eorum animas pœnis Purgatorij post mortem purgari. vt & à pœnis huiusmodi releuentur, prodesse eis fidelium viuorum suffragia, Missarũ scilicet sacrificia, orationes, & eleemosynas, & alia pietatis officia, quæ à fidelibus pro alijs fidelibus fieri consueuerunt secundum Ecclesiæ instituta. Illorumq; animas qui post Baptisma susceptum, nullam omnino peccati maculã incurrerunt, illas etiam quæ post contractam peccati maculam, vel in suis corporibus, vel eisdem exutæ corporibus, prout superius dictum est, sunt purgatæ, in cœlum mox recipi, & intueri clare ipsum Deum trinum & vnũ sicuti est, meritorum tamen diuersitate alium alio perfectius. Illorum autem animas, qui in actuali mortali peccato, vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, pœnis tamen disparibus puniendas.

Artic. 5. §. 5. Item Sanctam Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem in vniuersum orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse beati Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium totiusq; Ecclesiæ caput, & omnium Christianorum patrem ac doctorem existere, & ipsi in Beato Petro pascendi, regendi, & gubernandi vniuersalem Ecclesiam à Domino nostro Iesv Christo plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam in actis œcumenicorum Conciliorum, & in sacris Canonibus continetur.

Artic. 6. §. 6. Insuper profiteor ac recipio alia omnia, quæ ex decretis sacræ œcumenicæ Generalis Synodi Tridentinæ, Sacrosancta Romana, & Apostolica Ecclesia, etiam vltra contenta in supradicto fidei Symbolo, profitenda ac recipienda proposuit atque præscripsit, vt sequitur.

Artic. 7. §. 7. Apostolicas & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & Constitutiones firmissime admitto & amplector.

Artic. 8. §. 8. Item sacram scripturam iuxta eum sensum, quem tenuit & tenet Sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu & interpretatione sacrarum scripturarum, admitto; nec eam vnquam nisi iuxta vnanimem consensum patrum accipiam, & interpretabor.

Artic. 9. §. 9. Profiteor quoq; septem esse vere & proprie sacramenta nouæ legis à Iesv Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionẽ, Ordinem, & Matrimonium: illaque gratiam conferre: & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem, sine Sacrilegio reiterari non posse.

Artic. 10. §. 10. Receptos quoque & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione, recipio & admitto.

Artic. 11. §. 11. Omnia & singula, quæ de peccato Originali, & de Iustificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio.

Artic. 12. §. 12. Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium Sacrificium pro viuis, & defunctis, atque in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse vere, realiter, & substantialiter Corpus, & Sanguinẽ, vna cum anima, & diuinitate Domini nostri Iesv Christi; fierique conuersionem totius substantiæ panis in Corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, quam conuersionem Catholica Ecclesia Transubstantiationem appellat.

Artic. 13. §. 13. Fateor etiam sub altera tantum specie, totum atque integrum Christum, verumq; Sacramentum sumi.

Artic. 14. §. 14. Constanter teneo purgatorium esse, animasq; ibi detentas fidelium suffragijs iuuari. Similiter, & Sanctos vna cum Christo regnantes, venerandos atque inuocandos esse, eosq; orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas.

§. 15. Firmissime assero imagines Christi, ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam. Artic. 15.

§. 16. Indulgentiarum etiam potestatem, à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque vsum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo. Artic. 16.

§. 17. Sanctam Catholicam & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum matrem, & magistram agnosco. Romanoque Pontifici, Beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesv Christi Vicario veram obedientiam spondeo ac iuro. Artic. 17.

§. 18. Cætera item omnia à sacris Canonibus, & Oecumenicis Concilijs, ac præcipue à Sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio atque profiteor, simulque contraria omnia & schismata atque hæreses quascunque ab Ecclesia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, anathematizo, & abiuro. Artic. 18.

§. 19. Hanc veram Catholicam Fidem, extra quam nemo saluus esse potest, qua in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam vsq; ad extremum vitæ spiritum, constantissime, Deo adiuuante, retinere, & confiteri, atque à meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. Spondeo. Iterata sponsio.

§. 20. Voueo, ac iuro: Sic me Devs adiuuet, & hæc Sancta Dei Euang. Iuramentum.

XXXIV.

Quod liceat Fratribus & Monialibus Ordinis B. Mariae de Monte Carmelo, bona etiam stabilia pro necessitate vel vtilitate Monasteriorum alienare.

Alia quæ hunc Ordinem respiciunt iudicaui tibi sup. in const. 8. Hon. III. Vt viuendi. fol. 50.

GREGORIVS PAPA XIII. Edita an. D. 1576.

Ad perpetuam rei memoriam.

EX incumbenti nobis Apostolicæ seruitutis officio, ad ea libenter animum nostrum conuertimus, per quę religiosam vitam ducentibus personis, quę assiduos labores pro fide Catholica constanter tuenda & defendenda, sustinent, inter quas familia fratrum Ordinis gloriosissimæ Dei genitricis semperq; Virginis Mariae de Monte Carmelo, iure enumerari potest, commodis, & vtilitati opportune consulatur. Exordium.

§. 1. Exponi si quidem nobis nuper fecerunt fratres dicti Ordinis, quod sæpenumero accidit, vt pro aliqua vrgenti necessitate, vel vtilitate Monasteriorum, domorum, & locorum dicti Ordinis, tam virorum, quam mulierum illorum bona alienare, vel permutare expediret, ac quandoque contingit, vt conditio semel oblata, si prætermittatur, maximam afferat iacturam, præterquã quod difficile admodum existit, pro singulis faciendis permutationibus, & alijs contractibus, ad Sedem Apostolicam recurrere, ac id non sine fratrum ipsius Ordinis molestia fieri potest. Quare ijdem fratres nobis humiliter supplicare fecerunt, vt in præmissis prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Ordo Carmelitarum supplicat Papæ pro prouisione alienãdi sua bona certe aliqua necessitate vel vtilitate.

§. 2. Nos, ipsos fratres, & eorum quemlibet à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa, latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluẽtes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati eisdem fratribus, vt ex nunc de cætero, perpetuis futuris temporibus, fratres, & moniales dicti totius Hic ideo Pōt. dat Ordini facultatem alienandi bona etiam stabilia, absque al qua sedis Apost. vel al terius licentia.

Ordinis Carmelitarum, omnium & quorumcunque Monasteriorum, Domorum, & locorum eiusdem Ordinis vbilibet nunc & pro tempore consistentium, libere & licite possint, & valeant quæcunq; bona, stabilia & immobilia, seu quasi stabilia, cuiuscunq; qualitatis, & quantitatis, & valoris, & in quocunq; loco existentia eorundem Monasteriorum, Domorum, & locorum, vendere, alienare, & permutare, pro precio, pactis, modis, & formis, hinc inde conueniendis, licentiam, & facultatem, Apostolica auctoritate, tenore præsentium concedimus: Prouiso tamen quod præmissa omnia fiant pro commoditate, vel vtilitate ipsorum Monasteriorum, Domorum, & locorum & quod consensus duarum partium, ex tribus partibus fratrum, vel monialium ipsius Monasterij, Domus, vel loci, cuius dicta bona erunt, accedat, & interueniat absq; alias à nobis, vel successoribus nostris Romanis Pontificibus, pro tẽpore existentibus, aut Sede Apostolica, vel illius de latere Legatis, seu Nuncijs, aut etiam locorũ Ordinarijs petenda vel obtinenda licentia, seu confirmatione.

Dummodo alienationes fiant pro vtilitate vel cõmoditate Monasteriorum & accedat consensus duorũ ex tribus partiũ Fratrum vel Monialium, loci, & accedat consensus vel ratificatio Generalis. Imo requiritur, quod fiat in vestimẽtũ vt hic infra ad §.

§. 3. Ita tamen, quod loco consensus Sedis Apostolicę dilectus filius Prior Generalis dicti Ordinis nunc & pro tempore existens, & diligenter examinata, & re euidenter vtili comprobata habeat, prout sibi ex nunc perpetuo cõcedimus, potestatem ratificandi huiusmodi permutationes, & alienationes, ac contractus. sicq; , vbi talis ordo non fuit seruatus, concessio, venditio, alienatio, ac contractus, desuper aliter facti, nulli, & inualidi, nulliusque roboris, ac momenti existant. & donec prædictus Prior Generalis, modo prædicto non ratificauerit possessio remaneat & remanere intelligatur penes ipsos fratres, seu moniales dicti Monasterij, seu domus, aut loci, seu permutãtis, & alienantis, ac ita in præmissis perpetuo declaramus, & decernimus. Et nihilominus ex nunc prout ex tunc, & ẽ contra, postquam permutationes, alienationesque, necnon contractus, seruatis enarratis pro tempore facti, & per dictum Priorem Generalem ratificati fuerint, vt præfertur, seu consensus eiusdem Prioris Generalis interuenerit, easdem permutationes, & alienationes, ac cõtractus, & deinde sequuta quæcunque, necnon instrumẽta, & scripturas desuper pro tempore confecta, approbamus, & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere debere statuimus.

Vtilitas autẽ & necessitas probatã sit assertione dictarũ duarum partium Fratrum vel Monialium alienantium. Ad hoc vide quod hic infra sequitur ad §.

§. 4. Decernentes, quod ad vtilitatem, seu commoditatem Monasteriorum Domorum, & locorum prædictorũ assertioni duarum partium ex tribus partibus fratrum, vel Monialium illius loci, cuius bona erunt, postquam ratificatio facta fuit illasque, & illa, necnon præsentes, & in eis contenta, validas, & efficaces, ac valida & efficacia perpetuo fore, necnon ab omnibus obseruari debere, ipsisque, & cum eis contrahentes prædictos super præmissis, & inde sequutis quibuscunque, per quoscunque quauis auctoritate, quomodolibet molestari, vel impediri non posse, necnon irritum & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit, attentari.

Executores huius concessionis deputat.

§. 5. Quo circa Vener. fratri Episcopo Maceratensi & dilectis filijs causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, & Cancellariæ Apostolicæ Regenti, nũc, & pro tempore existentibus, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum, per se vel alium, seu alios, præsentes litteras & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuit, & quoties pro parte eorundem fratrum Carmelitarum, vel monialium, aut alicuius eorum super his fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque & eorum cuilibet in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant easdem præsentes, & in eis contenta quæcunque ab omnibus, quos illa concernunt integre & inuiolabiliter obseruari. Non permittentes, eos aut eorum aliquem desuper contra earundem præsentium tenorem, quomodolibet indebite molestari, contradictores quoslibet, & rebelles, per sententias, censuras, & pęnas Ecclesiasticas aliaq; opportuna, Iuris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, legitimisque super his habendis, seruatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando inuocato etiam ad hoc, si opus fuit auxilio brachij sæcularis.

Clausula cõtrariorũ derogatoria apponit.

§. 6. Non obstantibus fel. rec. Bonifacij Papæ Octaui de vna, & in Concilio Generali edita de duabus dictis, dummodo vltra tres dietas, quis vigore præsentium ad iudicium non trahatur, & piæ mem. Symachi, ac Pauli Papæ Secundi, prædecessorum nostrorum, de rebus Ecclesiæ non alienandis, vel alienatis recuperandæ; ac alijs Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis: Necnon quibusuis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, Monasteriorum, Domorum, & Ordinis prędictorum statutis & cõsuetudinibus, Priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusuis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, & irritantibus, ac alijs decretis, in genere vel in specie, etiam motu proprio, & alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innouatis quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis, ac totis eorum tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus. cęterisque contrarijs quibuscunque. seu si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Alienationes non antea fieri permittit, quam sit reperta in vestimentum Ordini vtilius.

§. 7. Volumus autem, quod si ad alienationem bonorum stabilium, ex causa maioris vtilitatis, aut alia ratione suadente deueniendum erit, alienationes bonorum ad Monasteria, & domos eiusdem Ordinis spectantium, nõ antea fiant, quam cum reperta fuerint bona, eisdem Monasterijs, & Domibus vtiliora, in quibus pretium rerum huiusmodi alienatarum vnico concentu, realiter & cum effectu inuestiatur, vel conuertatur, alias alienatio ipsa sit ipso iure nulla.

Transumptis credi iubet.

§. 8. Volumus autem, quod præsentium transumptis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, etiã impressis, eadem prorsus fides in Iudicio & extra adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. Romæ apud S. Marcum, sub anulo Piscatoris die tertia Februarij, millesimo quingentesimo septuagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno quarto.

Dat. P. An. 4. 3. Febr.

XXXV.

Iurisdictio & facultates Præfecti Annonę Vrbis, & totius Status Ecclesiastici.

Pro regimine Annonæ Congregationem nonnullorum S. R. E. Cardinalium instituit Sixtus V. in constit. 74. Immensa in 4. Congreg. Et subsidium ducentorum millium scutorum parauit pro eius subuentione, in alia const. 78. Abundantes. Et iste Præfectus cognoscit etiam causas Pistorum Vrbis, vt in eiusdem Six. cõstit. 36. Cælestis § 6. Et procedit etiam contra mercantes frumenta, &c. vt in constit. 49. Clem. VIII. Frumenti.

GREGORIVS PAPA XIII. *Motu proprio, &c.*

Edita An. D. 1576.

Exordium.

INter cæteras Pastoralis officij nostri curas, quibus assidue præmimur, libentius illam fouemus animo, per quam in statu nostro Ecclesiastico Annona, & abunde inueniri, & communi haberi precio possit, nostrique ex hoc subditi, quoad fieri possit subleuentur.

Deputatio Andreæ Spinola Præfecti Annonæ cum facultatibus & priuilegijs decernit, & mandat infrascripta.

§. 1. Quare cupientes insignem probitate, & experientia virum, qui prout res expostulat ipsa, nos adire quotidie cuncta ad Annonam huiusmodi pertinentia collaturus commode possit, de dilectorum tamen filiorum Cameræ nostræ Apostolicæ Clericorum Præsiden. numero iuxta antiquam hactenus obseruatam consuetudinem

præsi-

præficere, ac de fide, probitate, integritate, prudentia, & multiplici rerum gerendarum experientia, Dilecti filij Andreę Spinolæ in vtraque signatura nostra Referendarij, dictæq. Cameræ Clerici Præsiden. nobis affatim perspectis, plurimum in Domino confisi, sperantesque ea, quæ eius curæ demandauerimus, omni cum laude gesturum, & executurum fore. Motu simili &c. eundem Andream frumentariæ Annonæ Almæ Vrbis, & reliqui status nostri ecclesiastici generalem Præfectum, ad nostrum & dictæ Sedis beneplacitum, cum honoribus, oneribus, facultatibus, & auctoritatibus iurisdictione, priuilegijs, exemptionibus, & prærogatiuis solitis & consuetis, ac dilecto filio nostro Cæsari Brumano tunc eiusdem Cameræ Clerico præsiden. & dictæ Annonæ nuper præfecto, & quibusuis alijs ad huiusmodi Præfecturæ officium Annonæ hactenus deputatis quomodolibet in hunc vsq; diem concessis, Apostolica auctoritate harum serie approbantes & ratificantes, omnia & quæcunque per eum hactenus gesta, facta, & ordinata hucusque de nouo constituimus, facimus, & deputamus.

Facultas cogendi quoscũque ad notificãs. eorum frumenta & legumina.

§.2. Dantes illi in præmissis omnibus & singulis plenam facultatem & auctoritatem, tam in præfata Alma Vrbe, quam quibusuis alijs nobis, & S. R. E. mediate, vel immediate subiectis Prouincijs, Ciuitatibus, oppidis, & locis, frumenta ac legumina cuiusuis generis, seu speciei annotandi & describendi, seu annotari & describi faciendi, ac vniuersas & singulas vtriusque sexus personas cuiuuis status, gradus, ordinis, dignitatis & præeminentiæ existentes, eidem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ mediate vel immediate subiectas, tam ecclesiasticas quam seculares, etiam si personæ seculares huiusmodi Ducali, Marchionali, & Comitus, vel alia maiori, ecclesiasticæ vero, Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, Primatiali, vel alia maiori dignitate, seu dignitatibus præfulgeant, ac etiam si Cardinalatus fungantur honore, vel etiam maiores existant, ad veram frumentorum & leguminum, quæ ipsos tempore desuper publicandorum edictorum, seu bannimentorum habere continget quantitatem, etiã in scriptis medio iuramento denunciandi, quarum denunciationem notulam etiam ad dilectum filium Aloysium Card. Cornelium, necnon & pro tempore Camerarium nostrum deferri volumus, sub censuris ecclesiasticis, ac pecuniarijs, necnon manifestæ rebellionis, læsæque Maiestatis, ac dominiorum & aliorum bonorum suorum, confiscationis, alijsque eius arbitrio, imponendis & applicandis, cæterisque pœnis etiã quibusuis eidem Andreę videbitur, etiam per publicum edictum in locis sibi beneuisis affigendum, vel alias publicandum monendi & requirendi.

Et prohibẽdi ne illa asportentur de loco ad locum sine eius licentia.

§.3. Eisque ne frumenta & legumina huiusmodi extra dictum Statum Ecclesiasticum, neque de loco ad locum, etiam loca eiusdem status sine eiusdem Andreæ licentia asportare vllo modo audeant, sub similibus pœnis inhiben. inobedientes, seu contrauenientes quoslibet, censuras & pœnas prædictas, incidisse & incurrisse, declarandi, aggrauandi, & reaggrauandi, inuocato etiam auxilio brachij secularis, necnon executiones quaslibet, tam reales quam personales fieri mandandi.

Fraudesq; desuper cõmittentes coercendi.

§.4. Præterea quoscunque in præmissis fraudes committentes, vel alias noxios, & delinquentes mulctandi, ac quibusuis etiam vltimi supplicii, vel alijs corporis afflictiuis pœnis condemnandi, & seu ipsos ac prædictos inobedientes, seu non parentes à quibusuis censuris & mulctis, ac vt præfertur afflictiuis, etiam vltimi supplicij pœnis absoluendi & liberandi, desuperque cum eis concordandi & accordandi, componendi & transigendi, ac quascunque sibi beneuisas concordias, compositiones, & transactiones faciendi.

Frumẽta quoque & legumina vndiq; cogendi, & emẽdi pro precijs sibi beneuisis.

§.5. Item quascunque frumentorum & leguminum huiusmodi quantitates cogendi, ac emptionis & mutui, vel alio quouis titulo pro precijs, & modis de quibus sibi videbitur acquirendi, propterea que quasuis pecuniarum summas mutuo, vel aliter capiendi, ac super præmissis omnibus & singulis cum quibusuis Mercatoribus, & alijs personis quibuslibet conuentiones &, partitas quascunque etiam cum quorumuis donatiuo, cum mutuantibus dandorum promissione & donatione faciendi, ac desuper contractus, & instrumenta quælibet, cum pactis, conditionibus, capitulis & clausulis sibi beneuisis celebrandi & ineundi, ac pro illorum obseruatione præfatam Cameram, & omnia illius bona præsentia & futura, in quauis, etiam pleniori ipsius Cameræ forma obligandi.

Ministros desuper deputãdi cũ salarijs ab eo declarandis.

§.6. Necnon quoscunque Commissarios, officiales, & Ministros opportunos, aut alias sibi beneuisos deputandi, & hactenus quomodolibet deputatos reuocandi & remouendi, prout nos harum serie quoscunque Commissarios, officiales, & ministros super huiusmodi frumentorum negocio hactenus etiam per nos quomodolibet, deputatos reuocamus & remouemus, eorumq. prouisiones & salaria declarandi, eisq. illas & illa, ac alijs, quibus opus fuerit quasuis pecuniarum summas & quantitates ex frumentorum & leguminum huiusmodi venditione conuentionibusq. seu partitis ineundis, vel alias huiusmodi rei frumentariæ negocio quomodolibet prouenientes, solui & exbursari mandandi, omnesq. & singulos quarumuis Ciuitatum Annonæ Præfectorum à nobis hactenus quomodolibet deputatorum ministros, quouis nomine nuncupatos, quos circa huiusmodi Annonę negociũ se quomodolibet ingessisse constabit, ad sibi, seu à se, deputandis de à se gestis & administratis rationes &, computa redden. & reliqua siquæ sint restituendi per similes censuras & pœnas, aliaq. iuris & facti remedia, opportuna cogendi & compellendi, cogique & compelli faciendi.

Cætera omnia necessaria, & opportuna faciendi.

§.7. Ac denique cætera omnia & singula ad huiusmodi rei frumentariæ negocium quomodolibet pertinentia gerendi, exercendi, & exequendi, ac edicendi, seu edici & proclamari faciendi, necessaria & opportuna, quæque, omnes Clerici præsiden. Cameræ huiusmodi, dum simul coadunati & congregati ipsam Cameram faciunt & repræsentant, facere, gerere, exercere, & exequi, ac edicere, seu edici & proclamari facere possint & valeant. Vnumque vel plures loco sui cum simili, vel limitata potestate substituen. & eius arbitrio remouendi.

Officiales status & alij obediãt Præfecto.

§.8. Mandantes propterea dilectis filiis Camerario & Thesaurario generali nostris, necnon Clericis præsidentibus dictæ Cameræ, cæterisq. ad quos spectat, & in futurum spectabit, vt has nostras in præfata Camera admittant, & in illius libris describi & registrari faciant, desuperque patentes litteras, & alias scripturas opportunas expediant & expediri mandent, auctoritate nostra & Sedis Apostolicæ, & Legatis de latere, eorumq. Vicelegatis, ac tam dictæ Vrbis, quam aliarum Prouinciarum, Ciuitatum, & locorum nobis & S. R. E. mediate vel immediate subiectorum quorumcunque Gubernatoribus, Locatenentibus, Prætoribus, Vicariis, & aliis quouis nomine nuncupatis, officialibus, & iustitiæ Ministris, necnon Communitatibus & Vniuersitatibus, eorũque Magistratibus & personis publicis & priuatis in virtute sanctę obedientiæ, & sub indignationis nostræ pœna, etiam strictius inhibendo ne eundem Andream, aut eius pro tempore Ministros in præmissis, vel aliis ad dictum rei frumentariæ negocium pertinentibus vllo modo, vel obtemptu impediant, vel remorentur, aut molestent, immo eius & eorum nomine requisiti, illi & illis desuper opportune faueant & assistant, eiusq. & eorum mandata, edicta, seu proclamationes, aut alias ordinationes exequi mandent & faciant, realiter & cum effectu.

Claus. derog.

§.9. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus & ordinationibus, etiam Apostolicis, necnon statutis & reformationibus, etiam iuramento, &c. roboratis. priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam eisdem personis, & earundem Vrbis Ciuitatum, Prouinciarum, oppidorum & locorum Populis, Communitatibus, seu Vniuersitatibus, necnon tam ecclesiasticis quam secularibus, cæterisq. supra designatis, & alijs quibusuis personis, etiam super extractione frumentorum & leguminum, etiam per Sedem Apostolicam & Cameram præfatam, in genere vel in specie, tam ex causa onerosa, ac sub quibuscunque tenoribus & formis, ac alias quomodolibet concessis, concedendis. quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis &c. eorum tenores, &c. illis alias in suo robore per-

mansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse harum serie latissime derogamus, illaque aduersus præmissa nullatenus suffragari posse seu debere decernimus. cæterisq. contrariis quibuscunque.

Sola signatura sufficit.

§.10. Decernentes præsentium nostram solam signaturam sufficere, & vbique in iudicio & extra, in Romana Curia, & extra plenam fidem facere, regula contrariá nõ obstante, seu si eidem Andreę videbitur desuper litteras, etiam per breue nostrum, etiam cum omnium & singulorum pręmissorum pleniori specificatione & expressione, ac quarumcunque scripturarum desuper necessariarum ad verbum si videbitur insertione, aliisq. clausulis & cautelis necessariis & opportunis, adeo quod contraria quæcunque prorsus tollantur, & non obstent, simul vel separatim expediri posse.

Fides transumptorum.

§.11. Ipsarumq. præsentium, & etiam dictarum litterarum trãsumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius Curię ecclesiasticæ, seu personę in dignitate ecclesiastica constitutę munitis, eandem prorsus fidem adhiberi, quæ eisdem præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. V.

Admissio in Camera Põt. An. 4. die 7. Maij.

Die 7. Maij 1576 admissa fuit in Camera Apost. & per R.R.PP.DD. Clericos registrari mandata, quam ego Notarius infrascriptus in lib. diuers. fol. 39. registraui.

X X X V I.

Quod religiosi & personæ Societatis IESV ad publicas processiones accedere non cogantur.

Alia de hac Societate, vide sup. apud const. 25. Pauli III. Regimini. sup. fol. 653.

Edita An. D. 1576.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Quæcunque sacrarum Religionum instituta offendere, & illarum personarum functiones, & salutaria ministeria retardare noscuntur, nostrum nos incitat officium de medio remouere.

Hic Societas ex eius instituto non agitur ire ad publicas supplicationes.

§.1. Sane licet sicut accepimus dilecti filij Præpositus Generalis, & alij presbyteri religiosi Societatis IESV, ab illius primæua erectione, à Sede hac Apostolica iuxta diuinæ vocationis directionem emanata, & per Nos etiam confirmata, ad diuinum officium priuatim tantum, & non in communi seu in choro recitandum teneantur, ac propter ipsius Societatis, tam multa Collegia & Seminaria, quæ specialem postulant instituti religiosi modum, necnon ministeriorum illius amplitudinẽ ac difficultatem, & in Ecclesia Dei vtilitatem, ex antiqua consuetudine iam inde ab huiusmodi erectione recepta obseruatum; decretoq. etiam generalis eorum Congregationis desuper edito, ne ad publicas supplicationes, seu processiones quiuis ex illius personis accederet, nisi vbi propter hæreticorum vel gentilium conuersionem, aut alias expediens esse pro tempore existens Generalis ipsius Societatis Præpositus iudicaret, ordinatum fuerit.

Ordinarij tamen cogebãt vigore Conc. Trid. sess. 25. cap. 13.

§.2. Nihilominus nonnulli locorum Ordinarij, forsan Concilij Tridentini auctoritate & decreto moti, dictos presbyteros ad supplicationes prædictas procedere nuper coegerunt, non sine illorum functionum, ac ministeriorum retardatione.

Hic modo Põtif. iustis de causis, eos eximit ab huiusmodi publicis supplicationibus.

§.3. Nos igitur, qui præfatos presbyteros & religiosos dictæ Societatis à studijs, lectionibus, prædicationibus, confessionibus audiendis, & alijs verbi Dei ministerijs, ac pietatis operibus, quibus continue laudabiliter incubuerunt, & incumbere non desistunt, quauis ex causa distrahi nolumus, Considerantes in Ecclesia Dei non deesse alios Ordines religionum qui vel ex instituto, vel absque propriarum functionum impedimento, supplicationibus huiusmodi interesse, aliaq. publica diuina officia exercere, sancte, continenterq. valeant, in pręmissis opportune prouidere, ipsosq. Præpositum presbyteros, & eorum singulos specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes; Motu proprio, non ad dictorum Præpositi, & presbyterorum, vel aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, Præpositum, ac omnes & singulos presbyteros ac religiosos & personas alias omnes dictæ Societatis, vbique locorum existentes, ab interessentia supplicationum seu precum, aut processionum huiusmodi, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, perpetuo eximimus & liberamus.

Nulli igitur eos desuper molestent.

§.4. Districtius inhibentes quibusuis locorum Ordinarijs, etiam Patriarchali, vel Archiepiscopali dignitate, ac etiam Cardinalatus & Legationis Sedis Apostolicæ honore præfulgentibus, & alijs personis quacunque auctoritate fungentibus, ne modernos, & pro tempore existentes Præpositum & alios presbyteros & Religiosos Societatis huiusmodi ad processionibus præfatis interessendum, quauis occasione, causa, seu quouis prætextu, ingenio vel colore, directe vel indirecte, mediate vel immediate cogere, aut eos desuper præmissis molestare, perturbare vel inquietare, seu molestari, perturbari, aut inquietari facere audeant vel præsumant seu permittant.

Executori & defensori in contrauentio.

§.5. Quocirca venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, ac dilectis filiis eorum Vicariis in spiritualibus, aut officialibus generalibus & curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, necnon Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Canonicis, & Capitulis, ac aliis ad quos id quomodolibet spectat & spectabit, per easdem præsentes mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Præpositi, presbyterorum & religiosorum Societatis huiusmodi, vel alicuius eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eos, præmissis omnibus & singulis pacifice frui & gaudere, non permittentes eos desuper per quoscunque quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, legitimisq. super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Derogatio contrariorũ.

§.6. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papæ Octaui prædecessoris nostri de vna, & Concilii generalis de duabus dietis; dummodo non vltra tres dietas quis, vigore præsentium, ad iudicium trahatur, & aliis Apostolicis, necnon in generalibus, prouincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, cæterisq. contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Transumptorum fides.

§.7. Volumus autem quod earundem præsentium transumptis, manu alicuius Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius personę in dignitate ecclesiastica constitutæ, seu etiam Præpositi ipsius Societatis munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 5. 16. Iulij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 16. Iulij 1576. Pontificatus nostri Anno 5.

X X X V I I.

Quod Confessores in vim priuilegiorum Cruciatæ sanctæ eligendi, neminem ab incursu & lapsu in hæresim absoluere possint.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1576.

Exordium.

OFficij nostri partes sedulo præstare tenemur, ne gratiæ & priuilegia à Sede Apostolica ad animarum salutem emanata, in illarum detrimentum interpretentur aut extendantur.

Causa huius declarationis.

§.1. Nuper siquidem accepimus, nonnullos curiosa & subtili magis quam vera interpretatione prætendere, in vim priuilegiorum Cruciatæ sanctæ ab eadem Sede concessorum eligendi confessores, qui à nonnullis criminibus & excessibus absoluere possint, à lapsu & incursu in hæresim absoluendi facultatem & auctoritatem, saltem in foro conscientiæ habere.

Declaratio de qua in rubrica.

§.2. Nos autem omnem dubitandi occasionem in præmissis remouendam esse existimantes, ne circa id vllo tempore hæsitari contingat, Motu proprio & ex certa nostra scientia fel. recordat. Pij Papæ V. prædecessoris nostri, ac nostræ intentionis nunquam fuisse vel esse, dictis confessoribus aliquo modo absoluendi ab incursu & lapsu in hæresim, quod crimen vti cæteris grauissimũ speciali nota est dignum, facultatem concedere, nec illã per dictum prædecessorem, & nos vnquam concessam fuisse vel esse censeri, aut ipsis confessoribus dictorum priuilegiorum auctoritate electis absolutionem impartiri licuisse, neque in posterum licere, aut absolutiones, quæ iam forsan eo casu sub datorum priuilegiorum prætextu per confessores impensas, nemini suffragari potuisse siue posse, auctoritate Apostolica tenore præsentium decernimus & declaramus.

Facultas Cõmissarij Cruciatæ, istã in vulgare idioma redigendi &c.

§.3. Et vt Christifideles supradictæ declarationis commodius notitiam habere possint, licentiam & facultatem concedimus Commissario generali dictæ Cruciatæ, illam de latino sermone in vulgari iuxta linguam prouinciæ, vbi publicatio ipsius Cruciatæ facienda erit redactam, vna cum facultatibus dictæ Cruciatæ, & per modum exceptionis, in suo loco, siue ad partem imprimi posse facere. in contrarium facientibus quibuscunque non obstantibus.

Fides transumptorum.

§.4. Cæterum quia difficile foret præsentes litteras ad singula quæque loca, in quibus de eis fides facienda erit, deferri, volumus & dicta auctoritate decernimus, quod illarum transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij Apostolici subscriptis, & sigillo dicti Commissarij, seu alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 5. 22. Septemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die 22. Septembris, millesimo quingentesimo septuagesimo sexto; Pontificatus nostri Anno 5.

XXXVIII.

De Confraternitate Recommendatorum B. MARIAE Virginis, Confalonis postea nuncupata, Romæ anno 1264. à nonnullis Patritijs Romanis instituta. Ac de modo orandi, siue Corona à S. Bonauentura eius Confratribus præscripta, indulgentiarumq; elargitione.

Hanc Sodalitatem, in Archiconfraternitatem hic idẽ Pont. postea erexit, cum potestate alias sibi Cõfraternitates aggregandi, cum indulgentiarum communicatione, die 26. Aprilis 1579. sed eius bullam prætermisi. Extat etenim de forma aggregandi noua dispositio Clementis VIII. in sua const. 115. Quæcunque. Et de d. erectione habetur in omnibus bullis mox citan.

Eidem Archiconfraternitati opus captiuos Sedis Apost. subditos, ab infidelibus redimendi delegauit hoc idem Pontif. infra in const. 69. Christianę. vbi etiã priuilegiũ duos incarceratos liberãdi cõcessit. Et pro opere d. redẽptionis annuos redditus elargitus est Sixtus V. in sua const. 27. Cum benigna. Iudicemq. specialem cautarũ Archicõfraternitatis delegauit in alia cõst. 37. Cũ sicut. Et circa indulgentias videnda erit noua dispositio S.D.N. Pauli V. firmata sub die 23. Octob. 1606. mox in lucem edenda.

GREGORIVS PAPA XIII.
Vniuersis Christifidelibus præsentes litteras inspecturis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1576.

Exordium.

PAstoris æterni, qui non vult mortem sed conuersionem peccatoris, vices licet immeriti gerentes in terris, Christifideles singulos, præsertim pijs Sodalitatibus, ad charitatis & misericordiæ opera exercẽda sub gloriosissimæ Virginis MARIAE nomine & vexillo institutis adscriptos, ad deuotionis sinceritatem erga Saluatorem, & Dominum nostrum IESVM CHRISTVM, cui pro ipsis ab æterna morte redimendis in ara Crucis immolato, nulla condigna reuerentia, nullusque satis congruus honor, vlla ratione posset vnquam exhiberi, peramplius augendum, frequentesque & efficaces orationes sibi, tam pro eorum, quam aliorum Christifidelium etiam defunctorum animarum salute deuote effundendum, esca spiritualium alimentorum, indulgentijs videlicet, & peccatorum remissionibus libenter inuitamus, vt exinde suorum abolita macula delictorum, promissæ redemptionis fructum facilius consequi, & ad sempiternæ gloriæ beatitudinem feliciter peruenire mereantur.

Sodalitas B. Mariæ Cõfalonis de anno 1264. in Vrbe instituta fuit & à Pontificibus decorata diuersis priuilegijs.

§.1. Cum itaque sicut accepimus, superioribus temporibus, videlicet de Anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quarto, in Alma Vrbe nostra admodum insignis Societas Regulæ Recommendatorum eiusdem Beatæ MARIAE Virginis primo, & deinde Confalonis nuncupata, per nonnullos patritios Romanos, & alios eximios ac egregios viros ex reuelatione ipsius MARIAE Virginis, vt pie creditur, canonice instituta, ac insignibus, & præclaris priuilegijs, indulgentijs, alijsq. peccatorum remissionibus per diuersos Romanos Pontifices prædecessores nostros decorata.

Et quedã Corona pro modo orandi à S. Bonauentura Cõfratrib. data fuit.

§.2. Et inter cætera pro illius felici directione, & animarum dilectorum filiorum ipsius Societatis Confratrũ, tunc & pro tempore existentium salute, eorumque deuotionis incremento, & diuini nominis, ac eiusdem beatæ MARIAE Virginis honore & gloria per Sanctum BONAVENTVRAM tunc in humanis agentem, & Ordinis Fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum professorem, pie statuta & ordinata, eisdem Confratribus, certa, facilis, commoda, & omnibus peruia orandi, et Altissimo preces effundendi ratio, & forma, Corona nuncupata, præscripta fuerit; videlicet quod ipsi Confratres loco horarũ canonicarum, viginti quinquies orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam, cum versu incipiente Gloria Patri, in fine psalmorum recitari solito, necnon septies orationem, salutationemq. huiusmodi, cum versiculo Defunctorum nuncupato, qui incipit, Requiem æternam, & eius responsorio recitare tenerentur.

Confratribus sic orantibus variæ indulgẽtię concessæ fuerunt.

§.3. Ipsis autem Confratribus sub huiusmodi forma pie orantibus varias indulgentias, & peccatorum remissiones concessas fuisse, multorum fide dignorum testimonia à suis maioribus quasi per manus tradita & accepta comprobent. Cæterum propter diuturni temporibus huiusmodi lapsum, illiusq. varias calamitates ac iniurias, de concessionibus indulgẽtiarum, & remissionum huiusmodi, aliter quam vt præfertur non constet.

Hic modo Pontif. vt illi feruentius d. formã orãdi obseruent & alijs pijs operibus ardentius studeant.

§.4. Nos cupientes vt ipsa Societas, cuius Confratres prædicti, vt etiam accepimus, in virginibus pauperibus nuptui singulis annis tradendis, Missis & alijs diuinis Officijs in eorum Oratorio celebrandis, alijsque pijs operibus, non sine summo religionis, & charitatis Christianæ feruore intenti, laudabiles effectus producere non cessant, & ad quam dilectus filius noster Alexander tituli Sanctæ Mariæ in Via presbyter Cardinalis Sfortia nuncupatus, Viceprotector, & Angelus Capranica, ac Hortensius Frangipanis, necnon Ioannes Dominicus Guelphus, & Valerius de Valle Patritij Romani moderni Custodes eiusdem Societatis dilecti filij singularem gerunt deuotionis affectum, prosperis incrementis iugiter proficiat, & in debita veneratione habeatur, ac non solum illius, sed etiam quarumcunque aliarum ei nunc aggregatarum, & deinceps aggregandarum Societatum

Confratres pro tempore existentes, eo feruentius & libentius formam orandi huiusmodi cum deuotionis incremento obseruent, & recitationi Coronæ præfatæ intendant, quo exinde maioribus donis spiritualibus se refectos fore conspexerint, de omnipotentis DEI misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi.

Indulgentias hic enunciatas elargitur.
Quo ad indulgentias vide quod hic notaui in rubr.

§. 5. Omnibus & singulis vtriusque sexus Christifidelibus in confratres, tam Confalonis quam aliarum ei aggregatarum & aggregandarum Societatum huiusmodi pro tempore receptis, qui forma præscripta huiusmodi orauerint, & dictam Coronam deuote recitauerint, Dominicis & alijs festiuis viginti, cæteris vero non feriatis diebus decem annos de eis iniunctis, vel alias quomodolibet debitis pœnitentijs, quo die prædictorum id fecerint, Apostolica auctoritate tenore præsentium misericorditer in Domino relaxamus. Dictis vero Confratribus in Natiuitatis & Resurrectionis, ac Pentecostes Domini nostri IESV CHRISTI, cæterisque tam in illius quam eiusdem Beatæ MARIAE Virginis honorem celebrari solitis festiuitatibus, eandem Coronam etiam recitantibus, quo die festiuitatum id fecerint, plenariam omnium peccatorum suorum, de quibus ore confessi, & corde contriti fuerint, indulgentiam & remissionem auctoritate & tenore prædictis concedimus & elargimur. Declarantes eandem indulgentiam assequi etiam illos ex Confratribus prædictis, qui eorum vita durante singulis diebus, cessante legitimo impedimento, eandem Coronam similiter recitauerint, & in mortis articulo confessi & contriti decesserint, seu id facere nequeuntes, contritionis signa exhibuerint & ostenderint, vel ad minus ter in hebdomada eandem Coronam recitantes, & in illorum mortis articulo dictam Coronam supra se habentes, sanctissimum nomen IESVS ore, seu saltem corde inuocauerint. Et insuper vt animam Christifidelium, tam viuorum quam defunctorum saluti peramplius consulatur, eisdem Confratribus nunc & pro tempore existentibus, vt Coronam prædictam quadragesimalibus, & alijs anni temporibus ac diebus, quibus in Ecclesijs dictæ Vrbis & extra illius muros existentibus stationes sunt indictæ, recitando, omnes & singulas indulgentias, peccatorumque remissiones, tam pro se, quam per modum suffragij pro Confratribus in CHRISTI charitate defunctis, pro quibus illam recitauerint, consequantur, quas consequerentur, si eisdem temporibus & diebus, Ecclesias ipsas pro eisdem stationibus et indulgentijs deputatas personaliter visitarent. Et postremo vt si ipsi Confratres pariter confessi & contriti singulis secundis ferijs cuiuslibet mensis, ac etiam die Cōmemorationis defunctorum Coronam ipsam cum versiculo & responsorio prædictis incipien. Requiem æternam, genibus flexis, pro cuiuscunque Confratris anima, quæ DEO in charitate coniuncta ab hac luce migrauerit, pariter recitauerint, per huiusmodi recitationem anima ipsa, earundem Domini nostri IESV CHRISTI, & beatissimæ Virginis MARIAE, ac beatorum Apostolorum Petri & Pauli, aliorumque Sanctorum meritis suffragantibus, à Purgatorij pœnis liberari valeat, eisdem auctoritate & tenore etiam concedimus & indulgemus.

Clausulę præseruatiuæ.

§. 6. Præsentibus litteris quas sub quibusuis similium vel dissimilium indulgentiarum reuocationibus, limitationibus, suspensionibus, ac alijs contrarijs dispositionibus comprehendi, quauis etiam dicta auctoritate, etiam per nos & pro tempore existentes Romanos Pontifices successores nostros, & Sedem Apostolicam, aut alias ex quacunque quantumuis vrgentissima ac necessaria causa, etiam in fauorem Basilicæ eiusdem Sancti Petri de dicta Vrbe, Cruciatæ sanctæ, vel expeditionis contra infideles, ac etiam Motu proprio, & ex certa scientia, in genere vel in specie, & alias quomodolibet factis & emanatis nullatenus vnquam comprehensas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & validissimum statum restitutas, ac de nouo, etiam sub quacunque etiam posteriori data per pro tempore existentes ipsius Societatis Confalonis Custodes eligenda, concessas, restitutas, & plenarie reintegratas esse, fore & censeri, ac Confratribus & alijs prædictis suffragari debere decernimus, perpetuis futuris temporibus valituris, etiam si Societati & illius Confratribus prædictis aliqua alia indulgentia, perpetuo vel ad tempus nondum elapsum duratura, per nos vel Sedem eandem concessa fuerit.

Fides transumptorum.

§. 7. Volumus autem quod præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo dictæ Societatis, seu alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. F. Aug. 12. Octob.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die 12. Octobris millesimo quingentesimo septuagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno quinto.

XXXIX.

Quod pro Religione Clericorum Regularium Societatis IESV, vbique Ecclesiæ & domus ædificari possint, non obstan. priuilegio alijs Ordinibus concesso & concedendo, quod prope eorum loca noua Monasteria construi nequeant.

Hoc priuilegium quod omnibus fere Mendicantibus ob cōmunicationē priuilegiorum prodesse puto, specifice Sedes Apost. dedit Ordini S. Francisci, & Ordini S. Dominici, vt videre est sup. in constit. 21 Iul. II. Exponi. fol. 435. vbi notaui. Ac Ordini Eremitarum S. Augustini, vt in constit. 2. Bonifacij VIII. fol. 142. Alia autem de hac Societate indicabo hic inf. in constitut. 89. Ascendente.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1576.

Exordium.

SALVATORIS Domini nostri IESV CHRISTI qui charitas est & Deus pacis, his in terris vices licet immeriti gerentes, ea quę pacis sunt, præsertim cum militantis Ecclesiæ firmamentum, omnisque filiæ Sion decor, in animorum coniunctione, pace, & tranquillitate versetur, nosq. vnum in CHRISTO corpus simus, pro nostri debiti officio, tanquam ipsius mystici corporis caput, quærentes litium quarumuis quæ fraternam dilectionem lacerant, maxime vero quæ inter religiosas personas ventulantur, occasionibus obuiamus, exortasque, quantum cum Deo possumus consopimus.

Societatis Iesu multiplex opera & fructus.

§. 1. Sane, vt accepimus, licet dilecti filij presbyteri venerabilis Societatis IESV in vinea Domini, tanquam fructiferi palmites, in toto fere orbe, tam in continendis in via mandatorum Christifidelibus, infirmis in fide consolidandis, ægrotisq. sanandis, confractis alligandis, & abiectis reducendis, ouibusq. dispersis, & lupis vespertinis, leonumque famelicis catulis, in deuorationem expositis, reclamandis & defendendis, quam etiam ijs, quæ extra ouile CHRISTI, sacrosanctiq. Imperij nostri tutelam, sub ignorantiæ iugo in obscuris & tenebricosis lucis, ac desertis, per montuosas ac difficiles vias aberrant, conuertendis, & ad nationes catholica religione imbutas, & ad immanes, barbarasq. diuini cultus, politicique ornatus ignaras gentes, ferino potius quam humano more viuentes, sese extendentes, optimum & vberrimum fructum attulerint, & in dies maiori cum solicitudine afferre, zizania extirpare, bonum semen renouare, plantare, terrasq. incultas Euangelico sulco, ac ecclesiasticæ disciplinæ vomere eruderare non cessent.

Ideoq. Paul. iij. eius institutum confirmauit supra. fol. 613. in const. 25. Regimini.

§. 2. Ac dudum propter ipsius Societatis, tam vtiles, tamque necessarias functiones, quæ tum in domibus per frequentem pœnitentiæ, & Eucharistiæ sacramentorum administrationem, & ad eorum frequentationem sectādam exhortationem, prædicationemque & spiritualia exercitia, ac alia verbi Dei ministeria, tum in Collegiis per lectiones, tam bonarum litterarum quam Philosophiæ etiam & Theologiæ ad iuuentutem bonis moribus & litteris imbuendam, ex ipsius Societatis primæua instituti erectione, ac diuina vocatione, magno Dei beneficio,

ficio, & Ecclesiæ spirituali emolumento exercet, felicis recordationis Paulus Papa Tertius speciali priuilegio, vt quæcunque domos, Ecclesias, & Collegia ædificare, vel concessa recipere & inhabitare posset indulserit.

Iul. iij. etiam cõst. 9. fol. 699

§. 3. Et deinde piæ memoriæ Iulius etiam Papa Tertius indultum huiusmodi confirmauerit.

Pius iv. concessit indultũ can. 14. vt hic, sed eius bullam non potui.

§. 4. Et successiue recolendæ memoriæ Pius Quartus prædecessores nostri idem indultum, etiam intra centum quadraginta cannas Ordinum Mendicantium, de nouo concesserit.

Hic Põt. confirmauit.

§. 5. Neque postremo cum lis & causa, seu controuersia, aut quæstionis materia desuper occasione certæ domus per ipsos presbyteros à dilecto filio Comite de Orgaz Toleti emptæ, concessionem eiusdem Pij prædecessoris confirmantes, emptionem dictæ domus recte factam, & in ea presbyteros ipsos habitare posse & debere declarauerimus, & alias, prout in singulis litteris Apostolicis desuper confectis, plenius continetur.

Quia tamen Societas adhuc molestatur.

§. 6. Nihilominus præfati presbyteri, à diuersis dictorum Ordinum religiosis diuersimode, vigore seu prætextu priuilegiorum huiusmodi cannarum adhuc, prout de facto, tam in Mexicana quam in Guaxicana nouæ Hispaniæ ciuitatibus, non sine animi nostri displicentia, molestantur, immo & excommunicationis sententia interdum feriuntur, in Christiani populi scandalum non modicum.

Hic propterea Pont. ex iustis causis hic relatis.

§. 7. Nos igitur attendentes dictam Societatem, quæ quamuis Collegia habeat annexa, & hæc redditus pro studentium necessitate habere possint, inter Mendicantium Ordinum religiones, per sanctæ memoriæ Pium Papam Quintum similiter prædecessorem nostrum per quasdam suas in forma breuis litteras, sub die septima mensis Iulij, Pontificatus sui Anno sexto, expeditas, ascripta & declarata, ac priuilegiorum Ordinum Mendicantium particeps effecta fuit, ex eius instituto & constitutionibus, Apostolica auctoritate confirmatis, bona stabilia possidere non posse, sed incertis eleemosynis, fideliumque largitionibus & subuentionibus viuere, nec minus quam cæteros Mendicantes Ordines, in excolenda vinea Domini, assidue laborare, immo nec alios iuxta se, domos, & monasteria ædificare prohibere, neue vllum aut certe quam minimum præiudicium alijs religiosorũ monasterijs ex Societatis, Domorum, Collegiorum, & Ecclesiarum vicinitate prouenire, ex eo quod propter diuersam functionum & instituti rationem, Societas ipsa nec chori vsum habet, nec ad funerales associationes accedit, nec defunctorum funera, nisi rara, nulla item missarum, vel sepulchralia stipendia, nullas sepulchrorũ, vel capellaniarum fundationes, nullam denique prorsus eleemosynam, quæ ad quoduis ipsius Societatis ministerium, vel opus dirigi intelligatur, admittit. Ac, prout nostrum Nos inuitat officium, inconuenientibus huiusmodi obuiare, ac scandala quæcunque & contentionum, præcipue inter religiosas personas, occasiones remouere, necnon tam salubribus dictæ Societatis ministerijs, quæ pro eorum dignitate, ac maiori fidelium fructu, in locis aptis, vbi maior seges, & frequentior populi consuetudo viget, exerceri & ministrari debent, viam potius aperire, quam impedimenta vlla obijci permittere volentes.

Priuilegia cãnarũ quibuscumq. Ordinib. concessa, in fauorem huius Societatis reuocat, nõ obstante noua cõcessione per eos obtinenda.

Tu vide nouũ priuilegium Commentis ... Ecclesia à S. D. N. Paulo V in sua con. ... Ad Ecclesiæ.

§. 8. Motu proprio, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, eosdem presbyteros, eorumq. singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, ac supradictarum litterarum, necnon & aliorum Ordinum, priuilegiorum, & in eis contentarum clausularum tenores, ac alia etiam forsan circa præmissa de necessitate exprimenda, præsentibus pro expressis habentes, ac priuilegia dictorum Ordinum super non ædificatione intra dictas cannas, quo ad dictam Societatem tantum, suspendentes, reuocantes ac inualidantes, silentium perpetuum quibusuis super præmissis, aut eorum alicuo vigore cuiuius cõfirmationis aut ampliationis, & de nouo concessionis dictarum cannarum à Sede Apostolica quomodolibet, & pari motu, etiam consistorialiter, ac cum quibusuis præsentium derogationibus, specifice factis, obtentarum, & in futurum obtinendarum contra præsentium tenorem venientibus imponentes.

Et facultatẽ Ecclesias & domos alijsq. fabricas concedit.

Tu ad hoc vide const. 49. Clem. viij. Quoniam.

§. 9. Eisdem presbyteris & Societati, vt, quæcunque Domos, Collegia, Ecclesias & alia ædificia erigere, ac per eos vbiuis locorum erecta inhabitare, ac quæcunque loca, Domos, Ecclesias, Oratoria, & alia cuiuscunque structuræ ædificia, sibi quomodolibet relicta vel oblata recipere, acceptare, emere, possidere & retinere, ac in eis omnia & singula, functiones, lectiones & ministeria, in alijs eiusdem Societatis, Domibus, Collegijs, Ecclesijs, & alijs locis fieri & exerceri solita, habere, facere, & exercere libere & licite possint & valeant, earundẽ præsentium tenore de specialis dono gratiæ concedimus et indulgemus. Eosq. à quibusuis censuris & pœnis, in illos præmissorum occasione forsan latis, absoluimus.

Priuilegia Societatis olim confirmat.

§. 10. Necnon indulta per Paulum, Iulium, & Pium prædecessores nostros prædictos, & Nos eis, vt præfertur, concessa & confirmata, cum omnibus & singulis in eis contentis concessionibus, priuilegijs, facultatibus, prærogatiuis, & alijs gratijs, declarationibus, derogationibus, alijsq. quibusuis, etiam derogatoriarum derogatorijs, irritantibusq., & alijs decretis & clausulis, approbamus & confirmamus, illisq. perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus.

Clausulas præseruatiuas apponit.

§. 11. Necnon oppositionem & contradictionem quorumcunque quouis titulo, vigore, prætextu, colore ipsis presbyteris præiudicium afferre, ac præsentes litteras de obreptionis seu subreptionis vitio, aut intentionis nostræ defectu, notari vel impugnari, suspendi, reuocari, annullari, inualidari, aut ad viam iuris reduci, vel contra illas attentari non posse neque debere, sed illas perpetuo validas, efficaces, & illibatas existere, & vbi aliquid contra eas extorqueri & obtineri contigerit, illas nihilominus in suo pleno & integro robore, absque eo quod desuper impetrãda sit à Sede prædicta illarum cõfirmatio, restitutio, reualidatio, vel noua concessio, permanere. irritũq. & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignorãter in posterũ contigerit attentari decernimus. Ac quasuis excommunicationis sententias, vigore talium priuilegiorum cannarum, contra dictos presbyteros vel Societatem latas & ferendas, eos vel eorum aliquem nullatenus afficere posse declaramus.

Executores deputat.

§. 12. Quocirca vniuersis & singulis venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filijs Abbatibus, Prioribus, & alijs personis in dignitate ecclesiastica constitutis, per præsentes, pari motu, mandamus, quatenus ipsi vel eorum quilibet, per se vel alium seu alios, præsentes litteras & in eis contenta quæcunq;, vbi & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum presbyterorum, aut alterius eorum fuerint requisiti, solẽniter publicantes, eisq. in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eos decreto, confirmatione, indulto, alijsq. præmissis pacifice gaudere, ac easdem præsentes litteras, & in eis contenta quęcunque perpetuo inuiolabiliter obseruari. Non permittentes eos super eisdem præmissis, vel eorum aliquo, per quorumcunque Ordinum etiam Mendicantium religiosos seu locorum Ordinarios, aut alios quoscunque Iudices & personas cuiuscunque status, gradus, ordinis, & conditionis existant, & quacunque, etiam Pontificali, regia, vel alia auctoritate fungantur, publice vel occulte, directe vel indirecte, tacite vel expresse, quouis quæsito colore vel ingenio impediri, molestari, perturbari, vel alias quomodolibet inquietari. Contradictores quoslibet & rebelles per censuras ecclesiasticas, & alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita compescendo. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Contraria derogat.

§. 13. Non obstantibus præmissis, ac piæ memoriæ Bonifacij Papæ Octaui etiam prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali de duabus dietis, dummodo non vltra tres dietas quis auctoritate præsentium ad iudicium trahatur, alijsque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon dictorum Ordinum, etiam iuramen-

ramen-

tamento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Ordinibus, illorumq. Superioribus & personis, etiam super non ædificandis Ecclesijs, Domibus, Collegiis, & alijs ædificijs aliarum Religionum intra centum quadraginta cannas ab eorum cœnobijs & conuentibus, vel monasterijs & domibus, ac alias sub quibuscunque tenoribus & formis, per quoscunque Romanos Pontifices concessis, confirmatis & innouatis, ac omnibus alijs, quæ Nos & prædicti prædecessores nostri in singulis litteris prædictis voluimus non obstare. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non tamen per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma seruanda foret, tenores illorum, acsi de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, motu simili, specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Transumptis credi iubet. §.14. Volumus autem, & eadem auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis manu alicuius Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati vel personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, aut Curiæ ecclesiasticæ, vel etiam Generalis Præpositi ipsius Societatis munitis, in iudicio & alibi vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 5. 30. Octob. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die trigesima Octobris, millesimo quingentesimo septuagesimo sexto, Pont. nostri Anno 5.

X L.

Iurisdictio Protomedici & Collegii Physicorum Almæ Vrbis, quoscunque Medicos in ea medentes examinandi, & non repertos idoneos, ab exercitio medicinæ expellendi atque coercendi.

Eiusdem Collegij & Protomedici auctoritatem in Vrbe doctorandi, & iurisdictionem causas ad Artem spectantes cognoscendi habes sup. in constit. 20. Iulij III. Moritis. fol. 712. & latius infra in Clementis VIII. in eius constit. 1. in Appendice. Et aliquid circa visitationem Aromatariarum in Sanctissimi D. N. Pauli V. const. 44. §. 25.

Edita An. D. 1576.

GREGORIVS PAPA XIII. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium. IN Apostolicæ dignitatis culmine, meritis licet imparibus, diuina dispositione constituti, ad ea nostræ cõsiderationis aciem libenter dirigimus, per quæ prouisionis nostræ auxilio Artis Medicinæ ministerium, recte & fideliter exerceatur, & ne in eo nonnullorum imperitia errores in alterius iacturam fiant, nostri pastoralis officii partes libenter impartimur, prout temporum qualitate pensata id perspicimus salubriter expedire.

Causæ huius constitut. §.1. Cum itaque sicut accepimus in Vrbe nostra à diuersis Medicis & Artem Medicinæ exercentibus, etiam publice Doctoratis, & priuilegium Doctoratus, etiam à publicis & generalibus Studiorum Vniuersitatibus habentibus, quamplurimi & grauissimi errores medendo, & Artem Medicinæ exercendo, etiam in hominum perniciem, & graue damnum committantur, dum nempe dicti Medici non admodum experti ea remedia, & præsidia, quæ non conueniunt, quinimmo contraria & diuersa vtcunque præscribant, adhibeant, & consulant, etiam interdum, vel sæpius experientiam & periculum dictæ Artis in rebus dubijs, & ipsis incognitis, cum maximo & euidenti hominum vitæ discrimine faciendo.

Concessio iurisdictionis quæ in ea. §.2. Nos pro nostri Pastoralis officij debito, huic graui malo occurrere, & in præmissis opportune prouidere volentes, dictorum filiorum Protomedici & Collegii Physicorum dictæ Vrbis in hac parte supplicationibus inclinati, eisdem Protomedico nunc & pro tempore existenti, ac Collegio Physicorum dictæ Vrbis, in eadem Vrbe, omnes & singulos, ac quoscunque Artem Medicinæ exercẽtes, etiam Medicos publice, & in publicis Gymnasijs, vel Vniuersitatibus quibuscunque doctoratos, & promotos, exceptis tamen illis Medicis, qui longo vsu, tam in stationibus Medicorum, siue Collegiis habitis, quam alias in exercitio Medicinæ probi & periti communiter existimantur, ad se examine subiiciendum, & per interdictionem exercitii medicinæ compellere, & per ipsum Protomedicum, & duos alios de eodem Collegio examinare, & illos quos ad Medicinam exercendam non idoneos, nec sufficientes repererint, exercitio medicinæ huiusmodi in ipsa Vrbe prorsus interdicere, seu ab ipso exercitio, ad tempus, & donec & quousque studio mediante ad melius profecerint, suspendere, aut eis nec dictam Artem nisi cum præsentia, vel consilio alterius, vel aliorum Medicorum idoneorum, & à dictis Protomedico, & duobus de Collegio huiusmodi approbatorũ vllatenus exercere audeant, nec debeant prohibere. Ac in contrafacientes, aut contradicentes quoslibet, quasuis pœnas ipsi Collegio bene visas, & arbitrio eiusdem Collegij, pijs vsibus applicandas infligere, illasque ab eis exigere, omniaq. & singula alia in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna facere & exercere libere & licite valeant, ac etiam debeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus & mandamus, sicque etiam perpetuo statuimus & ordinamus. Necnon eisdem Protomedico & Collegio, in & super præmissis omnibus & singulis plenam, liberam, amplam, & omnimodam facultatem, licentiam, potestatem, & auctoritatem impartimur.

Inhibitio contra contrauenientes. §.3. Ac etiam Protomedicum & Collegium huiusmodi, eorumq. deputatos & deputandos super præmissis omnibus & singulis, ac illorum executione, per quoscunque quauis auctoritate, & quocunque quæsito colore, ingenio, vel prætextu quomodolibet molestari vel impediri non posse decernimus. Mandantes præterea dictis Medicis, qui vt præfertur non idonei, nec sufficientes, pro tempore reperti fuerint, vt in virtute sanctæ obedientiæ, & etiam sibi per Collegium prædictum comminandis & infligendis pœnis, eiusdem Collegii mandatis pareant & obediant.

Officiales eis faueant, & huius bullæ obseruantiam curent. §.4. Necnon dilectis filijs Curiæ causarum generali Auditori, Gubernatori, Vicario, & Senatori, ac Conseruatoribus Cameræ dictæ Vrbis, cæterisq. ius dicentibus ecclesiasticis & secularibus, quauis auctoritate, fungentibus & functuris, ac iustitiæ ministris dictæ Vrbis, & quibusuis alijs personis cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, quatenus ipsi & eorum quilibet eisdem Protomedico & Collegio in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes præsentes nostras recipiant & admittant, ac inuiolabiliter obseruent, & ab omnibus ad quos spectat & spectabit, obseruari mandent & præcipiant, faciantq. Protomedicum & Collegium huiusmodi præmissis omnibus pacifice & quiete vti, frui & gaudere, nec permittant eos, per quemlibet contra earundem præsentium tenorem, quoquo modo molestari aut impediri, contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas etiam pecuniarias, aliaq. opportuna iuris & facti remedia, quacunque appellatione remota compescendo, ac censuras ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Quibuscunque non obstan. §.5. Non obstantibus præmissis, ac priuilegiis doctoratus in Medicina dictis Medicis, qui vt præfertur non idonei, nec sufficientes pro tempore reperti fuerint quomodolibet, & etiam per quæcunque Gymnasia, Collegia & Vniuersitates, etiam generales, ac etiam præuio rigoroso examine, etiam publice facto, concessis & concedendis, necnon quacunq; præscriptione etiam longissimi tem-

temporis, quo ipsi tales Medici, etiam absque aliqua cōtradictione medicati fuerint, & artem prædictam etiam palam,& publice nemine contradicente exercuerint, ac regula nostra de non tollendo iure quæsito, si opus sit, alijsq. constitutionibus & ordinationibus, dictæque Vrbis, & quorumcunque Gymnasiorum, Collegiorum, & Vniuersitatum, Studiorum, etiam generalium, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, legibus. priuilegijs quoque, indultis,& litteris Apostolicis, etiam illis eorumq. superioribus,& personis,ac etiam dictis Medicis, qui pro tēpore non idonei,nec sufficientes,vt præfertur reperti fuerint,in genere vel in specie,sub quibuscūque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis,etiā Motu proprio, & consistorialiter,ac alias in contrarium quomodolibet concessis,confirmatis,& innouatis,ac in posterum concedendis,confirmandis,& innouandis. Quibus omnib. etiā si de illis,eorumq. totis tenoribus,specialis specifica & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad id seruanda esset,illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim,ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides exemplorum. §. 5. Volumus insuper quod præsentium transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis,& sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, aut dicti Collegij munitis,eadem prorsus fides adhibeatur, in iudicio & extra illud,quæ ipsis originalibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

D.P.An.5. 1. Nouemb. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die 1. Nouembris, millesimo quingentesimo septuagesimo sexto,Pontificatus nostri Anno 5.

XLI.

Declaratio concordatorum inter Sedem Apostolicam & nationem Germanicam, circa collationes beneficiorū ecclesiasticorum, in mensibus reseruatis.

Ista concordata firmauit Nicolaus V. in const. 1. Ad sacram. fol 303. vbi notaui.

Edita An. D. 1576. *GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Exordium. QVæ in Ecclesiam DEI incommoda inferunt, nostra nos expedit animaduersione remouere.

Nicolaus V. statuit Ordinarios posse disponere de beneficijs vacantibus in mēsibus Sedi Apost. reseruatis, nisi fuerit à dicta Sede prouisum, vt in eius const. cit. in rubr. §. 1. Cum itaque per litteras fel. recordationis Nicolai Papæ Quinti nationi Germaniæ pro illius vnione & concordia cum Sede Apostolica inter alia concedatur, vt quoties aliquo vacante beneficio ecclesiastico, in mensibus Ianuarij, Martij, Maij, Iulij, Septembris, & Nouembris, in quibus vacantium Germaniæ beneficiorum ecclesiasticorum dispositio dictæ Sedi specialiter reseruata est, non apparuerit intra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficij, quod alicui de illo Apostolica auctoritate prouisum fuerit, ex tunc & non antea, Ordinarius, vel alius ad quem illius dispositio pertinet, de illo disponere possit, & sæpenumero contingat, vt antequam inquisitio, quam plerunque etiam in concursu plurium, siue in partibus siue apud dictam Sedem, fieri oportet in vitam, mores & doctrinam eorum, quibus de dictis beneficijs per Sedem eandem prouidendum est, compleri possit, aut antequam de ipsis prouisionibus, seu de mandatis, quæ ad inquisitiones & prouisiones huiusmodi faciendas ab eadem Sede impetrantur, vel Motu proprio procedunt, litteræ Apostolicæ conficiantur, vel etiam antequam mandata ipsa à Iudicibus ad quos directa sunt, recipiantur, vel recepta expediantur, interdum quoque litteris Apostolicis expeditis, & gratia purificata, seu mandatis prædictis receptis, & inquisitione completa, antequam omnimoda executio perficiatur propter diuersa impedimenta, quæ frequenter succedunt, tempus trium mensium, ex quo vacatio beneficij in loco ipsius nota est, expiret, ac proinde Ordinarij locorum, aut alij ad quos talium beneficiorum dispositio, cessantibus Apostolicis reseruationibus, pertinet, lapso tempore prædicto licet priusquam illud laberetur, prouisionis siue alterius dispositionis de illis à dicta Sede iam gratia facta fuerit (quod ipsum ad tribuendum, & quærendum ius satis superque esse certa iuris interpretatione frequenter declaratum est) illa tamen conferre contendant. Qua de causa multis Religione & pietate insignibus, quando ij post ostensum virtutis & doctrinæ suæ specimen, atque inde emensos labores, & sumptus beneficijs potiri deberent, alij præoccupatores obtentu ordinariæ collationis huiusmodi contra aduersantur.

Hic Pōt. modo declarat dictam const. Nicolai V. §. 2. Nos indignum rati, quod temporis mora, quam ad perscrutandum accuratius talium probitatem, industriam, & alia requisita intercedere pro vtilitate Ecclesiæ necesse est, locum iniurijs aperiat, attendentesque verba prædicta, in loco beneficij, cum verbis, notæ vacationis, quæ protinus antecedunt coniungi, & ad illa duntaxat referri, ac voluntatem concedentis, sensumque concessionis, & litterarum prædictarum sic esse, vt dispositio beneficij intra tres menses à die notæ vacationis à Sede prædicta fieri, deque gratia facta alicubi apparere debeat, quemadmodum re inter vtriusque iuris interpretes iampridem controuersa summa ratione iudicatum apparet, vix enim est, vt itineribus non modo infestis, aut prohibitis, quod fere semper aliquo contingit, sed etiam expeditis, quis ex tam longinquis regionibus ad dictam Sedem profectus, & in ea ad expediendum negocium, vel paulisper moratus, in easdem se recipere tanta temporis angustia possit. Quocirca æquitate & iustitia suadentibus, præsentium auctoritate declaramus concessionem Nicolai Papæ, & litteras prædictas locum omnino non habere, quod Ordinarii, aut alij collatores prædicti, post lapsum trium mensium ex die notæ vacationis in loco beneficij disponere possint de vllis beneficijs prædictis, alias sub concessione & litteris prædictis comprehensis extra Rom. Cur. in mensibus prædictis quoquo modo vacantibus vel vacaturis, de quibus intra dictum tempus trium mensium per Romanum Pontificem, ac dictam Sedem qualiscunque gratia, vel dispositio, aut concessio facta fuerit. Ne tamen cuiquam licitum sit factam à Sede prędicta dispositionem huiusmodi in longum obtegere, illi quibus deinceps gratiæ huiusmodi concedentur, etiam concessionum fidem & testimonium, intra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficij huiusmodi, vel dictis collatoribus significare, vel in ipso beneficij loco publicare quoquo modo teneantur.

Decretum irritans. §. 3. Decernentes omnes & quascunque dispositiones de dictis beneficijs ab eisdem collatoribus post significationem, seu publicationem huiusmodi pro tempore factas, nullas & inualidas, nulliusque roboris vel momenti fore. Sicque in quibusuis causis pendentibus, & futuris iudicari debere. necnon irritum & inane, quicquid secus super his ab eisdem collatoribus, aut quibuscunque alijs scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Collatorum inobedientiū pœna. §. 4. Quod si forte quisquam collatorum prædictorum fuerit præsentium violator, eum à beneficiorum & officiorum collatione tamdiu suspendimus, donec ipse veniam petens restitutionis gratiam à Sede prædicta meruerit obtinere.

Exemplorum fides. §. 5. Cæterum volumus vt præsentium transumptis, etiam impressis Notarii publici manu, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ obsignatis, eadem prorsus fides in iudicio & extra illud vbique locorum adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus, si essent exhibitæ vel ostensæ.

§. 6. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā no

Sanctio pœnalis.

stræ declarationis, decreti, suspensionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 5. 1. Nouemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo sexto, Calen. Nouemb. Pontificatus nostri Anno 5.

Publicatio.

Anno a natiuitate D. 1576. indictione 4. die vero 29. mensis Nouemb. Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & D.N.D. Gregorij diuina prouidentia Papæ xiij. Anno quinto. retroscripta litteræ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerũt & per aliquod temporis spatium dimissæ in valuis S. Io. Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, per nos Ioannem Freile, & Claudium Mongeat eiusdem S. D. N. Papæ Curs.

Ant. Ludouicus Mag. Curs.

XLII.

Institutio Collegij Græcorum in Vrbe, pro Scholaribus Nationis Græcæ piè alendis & instruendis, cũ annuorum redditũum assignatione, & indultorũ cõcessione.

Ad materiam Græcorum plenè notaui sup. in const. 14. Innoc. IV. Sub Catholicæ. fol. 76. ibi videas.

Edita An. D. 1577.

GREGORIVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium.

IN Apostolicæ Sedis specula disponẽte Domino, meritis licet imparibus constituti, ad vniuersarum gentium, populorumq. CHRISTI fidem colentium salutem procurandam, ita nos esse agnouimus debitores, vt non minus longe quam iuxta positis, charitatis & vigilantiæ nostræ studium impartientes, quod expedire cõsemus, hucusque pro viribus exequamur.

Græci imperio & scientia erãt sublimes, sed ad præsẽs in magna sunt calamitate, & ignorantia & à fide Catholica deuiarũt.

§. 1. Itaque cum Christiani Orbis partes mentis nostræ oculis perlustramus, inter varias horum temporũ ærumnas animum nostrum iubet miseratio Græcæ Nationis, quæ diu olim litterarum, scientiarumq. erudit. præstant. & imperij florum sublimitate, postea Turcarum subiecta Tyrannidi, ad extremam fuit redacta calamitatem. & quod miserrimum est, corporum seruitutem secuta est captiuitas animorum, quia in tantam scientiarum omnium ignorantiam Græciæ populi deuenerunt, vt vix vllus inter eos reperiatur, qui illas profiteri, & alios docere possit, atque adeo omnes, qui Episcoporum, presbyterorum, alteriusq. ecclesiastici Ordinis gradum inter eos obtinẽt fœdissimis ignorantiæ tenebris obuoluti, sacræ Theologiæ rudes, Catholicorum dogmatum ignari, & orthodoxorum religionis semita, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ omnium matris & magistræ obedientia, recedentes, in varios errores, & schismata prolapsi sunt, & laicos in eandem erroris foueam secum pertraxerunt.

Hic igitur Põtif. volẽs eos ad salutis viã & lumẽ reducere, in Vrbe Collegiũ Græcorũ erigit, cum assignatione redditruum.

§. 2. Quo circa cupientes antiquam & celebrem Nationem ab huiusmodi ignorantiæ, & eorũ caligine ad veritatis lucem, & salutis viam reuocare, nullũ ad id aptius remedium à nobis existimauimus posse adhiberi, quam si in Alma hac Vrbe nostra Collegium erigatur, in quo pueri & adolescentes Græci ex ipsa Græcia, & alijs Prouincijs ac locis, vbi commorantur inquisiti, alantur, & Græcis litteris, liberalibus disciplinis ac scientijs, sacra præsertim Theologia, ecclesiasticis præterea ritibus, à viris probatæ fidei & doctrinæ sedulo instituantur, & postquam in Catholicæ fidei firmitate solidati fuerint, & in huiusmodi studijs profecerint, ad eorum Prouinciam & loca redeuntes alij, qui monasticam vitam maluerint profiteri, cæteros Monachos & Religiosos Catholicè instruere, & ad monasticam disciplinam, regularemq. obseruantiam à qua penitus declarare videntur, iuxta Sanctorũ Patrũ instituta reuocare studeant. Alij autem qui in clerũ ascribentur, Nationis suæ populis prodesse, & præesse, animarũ curam exercere, verbum Dei sincere prædicare, Populos ab erroribus & schismate remouere, & ad salutarem orthodoxæ fidei veritatem reducere possint. Reliqui vero qui in laicali vita permanserint, publice per Ciuitates aliorũ Græcorum filios, eiusdẽ fidei rudimenta & veritatẽ, litterasq. & artes liberales edocere, ac similiter in orthodoxæ religionis cultu continere valeant. Atque ita diuina fauente gratia sperari possit, vt sana & integra fidei prædicatio & doctrina in ipsa Græcia, & totius præterea Orientis partibus, aliquando restituatur. Priscorumq. generis eiusdẽ patrui lumina clarescant. Proinde ad Omnipotẽtis Dei gloriam, sanctæ fidei Catholicæ exaltationem, animarũ eorundem Græcorum salutem, ac perpetuam ipsorum cum Ecclesia Romana vnionem, Motu proprio, certaq. scientia, deq. Apostolicæ potestatis plenitudine, vnum Collegium Græcorum puerorum, & adolescentum in eadẽ Vrbe nostra, loco ad id statuendo auctoritate Apostolica tenore præsentium erigimus & instituimus, eiq. dotis nomine centum scuta auri, ex nostris & Cameræ Apost. pecunijs, donec aliter opportune prouideatur in singulos mẽses soluenda assignamus. Præterea cum Cathedralis Ecclesia Chisamen. Insulæ Cretæ certo modo vacauerit, & vacet ad præsens, nos considerantes Ecclesiam istam, Clero populoq. Latino, exceptis paucis quibusdã Canonicis, qui tamen ab immemorabili tempore, siue ob tenuitatem præbendarum, siue alias ob causas ibi nunquam resederunt, sed Cydoniæ ibi propinquæ habitare soliti sunt, omnino carere cõuenire iudicauimus, subsidium aliquod Collegio prædicto in sustentationem Scholarũ ex huius Ecclesiæ fructibus applicare, donec Deo dãte talis cõstitui possit Episcopus, qui etiam clero & populo Græco sacramenta, & quæ sunt Pontificalis ordinis valeat ministrare. quare omnes dictæ Chisamen. Ecclesiæ fructus, redditus, & prouentus, omniaq. iura, obuẽtiones, & emolumenta, exceptis ducentis scutis, annuæ administratori seu Vicario, qui à nobis eidem Ecclesiæ deputabitur persoluendis, & annua pensione centum scutorum auri similium, quam venerabili fratri nunc Episcopo Milouen. vt commodius sustentari possit, assignari decreuimus, ipsi Græcorum Collegio à nobis erecto ad annos quindecim eadem auctoritate Apostolica applicamus, attribuimus, & assignamus, ita vt ab ipsius Collegij procuratoribus, propria auctoritate ea omnia exigi, percipi, & leuari, prædiaque, domus, & bona quæcunque locari, aliaq. ad id opportuna & necessaria fieri possint.

Exemptionẽ a sup. storibus Ordinarijs, & aliis concedit.

§. 3. Volumus autem idem Collegium, illiusq. Rectores, Oeconomos, Magistros, Præceptores, atque Scholares pro tempore in eo existentes, & eorum domesticos Officiales & Ministros, ipsiusq. Collegij bona mobilia & immobilia cuiuscunque qualitatis & quantitatis, in dicta Vrbe & extra, ac alias vbique locorum consistentia, exempta esse ab omni iurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate, & potestate pro tempore existentis Senatoris, Conseruatorum, Reformatorumq. dictæ Vrbis, necnon Rectoris Studij Generalis, Vicarij Vrbis, & Ordinariorum locorum, aliorumue quorumcũque Iudicum & Officialium in ipsa Vrbe, vel alias vbilibet constitutorum. Collegiumq. ipsum etiam proprijs eius rebus, & bonis cum ipso, & eius nomine supradicta contrahentes à solutione & exactione omnis & cuiuscunq; pedagij, gabellæ, bullettini, decimarum, & cuiuscunque alterius, tam ordinarij quam extraordinarij oneris ex quacunque causa impositorum & imponendorum eximimus, & prorsus liberamus, ac sub beati Petri & Sedis Apostolicæ, atque nostra protectione suscipimus, Orbisq. & dictæ Sedi immediate subijcimus, ac liberos, immunes, & exemptos declaramus.

Priuilegia Studij Vrbis, eiusq. Rectoris elargitur.

Quæ vide supra in Bonif. viij. const. 9. fol. 146.

§. 4. Eidemq. quoque Collegio, & Scholaribus, Rectoribusq. & Oeconomis, omnibus & quibuscunque priuilegijs, exemptionibus, libertatibus, facultatibus & indultis, quibus Studium generale Almæ Vrbis, & illius Rector, Doctoresq. in eo etiam actu legentes, quouis modo vtũtur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere valeant, in omnibus & per omnia concedimus & indulgemus, illaq. eis communicamus.

Officialibus obseruantiã prædictorum demandat.

§. 5. Necnon Senatori, Conseruatoribus, Reformatoribus, Rectorique & alijs Iudicibus, officialibus, ct. personis prædictis, ac pro tempore existenti Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, Præsidentibusque & Clericis Ca-

Cameræ Apostolicæ, ac quibusuis Commissarijs ad exactionem decimarum, & aliorum onerum præfatorum pro tempore deputatis, ne quarumcunque litterarum eis sub quibuscunque tenoribus & formis concessarum prætextu, Collegium, Scholares, Rectores, Oeconomos, Officiales & Ministros prædictos, seu eorum aliquem in præmissis quouis modo molestent, seu molestari permittant districtius inhibemus.

Facultatem promouendi Scholares Collegij ad gradus tribuit.

§. 6. Et præterea Regentibus, ac Superioribus dicti Collegij, cum assistentia tamen Cardinalium Protectorum qui pro tempore fuerint, siue alicuius eorum, vel de ipsorum consilio & expresso consensu, illos, quos in dicto Collegio, & alibi per debitum tempus studuisse, ac scientia & moribus idoneos esse repererint, ad Bacchalariatus, Licentiaturæ, Doctoratusq. Magisterij gradus, seruata forma Concilij Viennen. iuxta Vniuersitatis eiusdē Vrbis consuetudinem, seu alias promouendi, & ipsorum graduum solita insignia eis exhibendi, quodque sic promoti, facultates in quibus studuerunt legere & interpretari, & de eis disputare, & quoscunque gradari, seu gradibus huiusmodi concernentes actus exercere, ac omnibus & singulis gratijs, fauoribus, prærogatiuis, & indultis, quibus alij in prædicta, seu alijs Vniuersitatibus, & alibi iuxta illius, & aliarum Vniuersitatum huiusmodi constitutiones & mores, ad gradus prædictos promoti, de iure vel consuetudine vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, vti, potiri, & gaudere possint, & debeant, perinde ac si gradus prædictos in ipsa Vniuersitate iuxta consuetudinem & mores prædictos suscepissent, concedendi & indulgendi liberam eadem auctoritate tribuimus facultatem.

Cardinalem Protectorem Collegij deputat.

§. 7. Insuper vt ipsius Collegij conseruationi, bonoq. regimini tam in his quæ ad institutionem & disciplinā, quam quæ ad victum & vestitum, aliaque huiusmodi necessaria pertinent opportunius consulatur, Dilectos filios nostros Iacobum Sanctæ MARIAE in Transtiberim Sabellum, & Guglielmum Sancti Laurentij in Panisperna Sirletum, ac Iulium Antonium Sancti Bartholomęi in Insula Sanctæ Seuerinæ titulorum presbyteros, necnon Antonium Sanctæ MARIAE in Cosmedin Diaconum Carafam, nuncupatos Cardinales eiusdem Collegij Protectores & Defensores constituimus & deputamus, quorum consilio & spe supradicta, & alia quęcunque ad eosdem in Collegio admittendos Scholares, retinendos ve, ac admittendos spectantia agant & ordinent. Dantes eisdem & pro tempore existentib. protectoribus, plenam & liberam facultatē & auctoritatē pro salubri directione & conseruatione dicti Collegij, illiusq. bonorum & rerum, ac iurium, tam spiritualium quam temporalium Oeconomos, Aduocatos, Procuratores, aliosq. ministros & officiales in eo deputandi, amouendiq., & alios eorum loco sufficiendi, ordinationesq. & statuta, licita tamen & honesta, sacrisq. canonibus, & Concilio Tridentino non repugnantia, faciendi & edendi, eaque cum visum fuerit reuocandi, immutandi, corrigendi, aliaq. de nouo condendi, quæ postquam facta edita, reuocata, immutata & correcta fuerint, perinde haberi volumus, ac si auctoritate Apostolica approbata, & confirmata essent, illaq. ab omnibus Rectoribus, Magistris, Scholaribus, alijsue personis in Collegio seruientibus & ministrantibus inuiolabiliter obseruari, ac iuxta eorundem dispositionem, & quibusuis Iudicibus, sublata eis quauis aliter iudicandi facultate, iudicari ac diffiniri debere. Et si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Clausulę derogat.

§. 8. Non obstantibus cōstitutionibus & ordinationibus Apostolicis, & dictæ Vrbis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Senatori, Conseruatoribus, Reformatoribus, Camerario, Vniuersitatibus, ac earum Collegijs, Rectoribus, & personis, alijsq. prædictis, necnon præfatæ Vrbi & Populo Romano sub quibuscūque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiā iteratis vicibus concessis, approbatis, & innouatis. quibus omnibus illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cęterisque contrarijs quibuscunque. Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, Idibus Ianuarij, Pontificatus nostri Anno quinto. *D.P. An. 5. 13. Ianuarij.*

Die 28. Martij 1577. præsentes litteræ Apostolicæ præsentatæ fuerunt in Camera Apost. & ex decreto in eo facto admissæ, & registratæ fuerunt libro signaturarum diuersorum Pontificum penes me infrascriptum dictæ Cameræ Notarium existentem, fol. 95. *Admissio & registratio in Cam. Apost.*

Tydeus de Marchis Notarius.

XLIII.

Declaratio quod spolia Regularium extra claustra vagantium, spectāt ad R. Cameram Apostolicam, iuxta constitutiones Pauli III. & aliorum Prędecessorum.

De materia Spoliorum notas inspice infra in const. 14. Sanctissimi D. N. Pauli V. In eminenti.

GREGORIVS PAPA XIII. *Edita An. D. 1577.*
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Officij nostri partes sedulo præstare tenemur, vt dubia, quæ ab aliquibus falso sub pretextu, vel nimis subtiliter excitata, in Camerę nostrę Apost. præiudicium tendunt, declaratione nostra dilucidentur.

Pius IV. in cōst. 3. fol. 3. ad terminos iuris & sacrarū constit. reduxit bullam 14. Pauli IV. fol. 132. quę est supra in qua applicauerat bona regulariū degētiū extra claustra Monasterijs in quibus illi primo professi fuerant.

§. 1. Nuper accepimus quod etsi fel. rec. Pius Papa IV. prędecessor noster constitutionem, & quęcunque in illa continerentur per pię mem. Paulum Papam IV. etiā prędecessorem nostrum contra Apostatas, editā, per quā inter cętera decreuit bona quęcunq, mobilia & immobilia ac census, redditus, & prouentus, iura, & actiones per regularem Ordinem professos, extra claustra suorum regularium locorum, etiam de licentia suorum Superiorū degentes, tempore quo extra claustra huiusmodi fuissent acquisita, etiam si acquisitiones huiusmodi ab ipsis professis ex redditibus beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura vel sine cura per eos obtentorum seu detentorum, aut ex propria industria seu artificio, mercatura, vel ex testamēto, siue successione ab intestato quorumuis cōsanguineorum, affinium, vel amicorum suorum, aut quorumcunq; aliorum factæ essent, non Fisco, aut Cameræ Apostolicæ, sed Religioni, aut Monasterijs, in quo seu quibus primo professi fuissent, eo ipso applicata esse, & censeri debere, ad iuris & sacrarum constitutionum formā reduxerit.

Sed ex constitut. 29. Pauli 3. quæ est sup. fol. 438. ista spolia spectabāt ad Camer. At multi contrariū dicebant.

§. 2. Necnon præfata bona regularium extra claustra vt prefertur degentium, siue mendicantiū siue non mēdicantium, aut militiarum professorum, etiam si loca, & canonicales portiones, aut dignitates, in cathedralibus vel collegiatis Ecclesijs cuiusuis Ordinis regularibus obtinuerint, ac Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, Primitiali, vel quauis alia prefulserint dignitate, post eorum obitū ad eandem Cameram Apostolicam, & iuxta constitutionem fel. rec. Pauli Papę Tertij super spolijs sub Dat. videlicet, tertio nonas Ianuarij, Pontificatus sui Anno tertio promulgatam, legitime spectent & pertineant, idq. per Romanos Pontifices prędecessores nostros, ac nos, dum Collector generalis ad recuperandū spolia regulariū specifice deputatus fuit, aperte demonstratum extiterit, ac in possessione illa exigendi, ac recuperandi eadem Camera merito semper fuerit, nihilominus nonnulli vano sub dictæ constitutionis Pauli IV. predecessoris præfati pretextu contrarium aliquando asserere non dubitarint.

Ideo Pōt. declarat bona eorundem ad Cam. Apost. spectasse, & spectare pleno iure iuxta bullas Pauli iij. & aliorū prędecessorū

§. 3. Nos omnem circa predicta dubitandi occasionē dimouere, simulq. æquitate & iustitia suadentibus eiusdē Camerę indemnitati, ne in dies molestijs & incommodis afficiatur, consulere volentes, presentiū auctoritate, declaramus, res & bona quęcunque per dictos regulares extra claustra Ecclesiarum, monasteriorum, domorum, & quorumcunque regularium locorum degentes, quocunque iure & actione, siue ex causa testati siue intestati acquisita, & in posterū acquirēda, vel ad eos delata in quibusuis prouincijs, dominijs, regnis, & locis consistant, nisi iidem ad quos illa spectauerint, sufficienti fuerint testandi,

aut de illis disponendi facultate suffulti, eaque legitime vsi fuerint, ad eandem Cameram pleno iure pertinuisse & spectare, ac bona quæcunque eorundem sub spoliorum nomine comprehensa per ipsam Cameram, eiusq. nomine à quibuscunque illa quandoque occupantibus & detinentibus recuperari ac vindicari potuisse & posse, ac iuxta Pauli Tertij & aliorum prædecessorum nostrorum litteras eadem Camera Apostolica in huiusmodi bonis spolia nuncupatis vere vniuersaliter succedente, quod ipsa Camera quæ cæteris hæredibus & successoribus ampliori est priuilegio munita, cuique merito magis fauendum est, dum in eam rerum & bonorum dominium, ac possessio nulla traditione præcedente transeat, in quacunque bonorum & spoliorum, siue ad regulares dum viuerent spectantium successione, quibuscunque in rebus siue pecunijs illa consistant, etiam si nominatim, aut alia speciali nota illa designanda essent, quæ ad eandem Cameram iure spoliorum pertinuerunt & pertinebunt in posterum, omni prorsus fictione penitus cessante, ius & nomen veri hæredis in eisdem spolijs habere, illiusq. naturam sortiri, ac veri hæredis priuilegijs & iuribus in quibuscunque bonis, pecunijs, iuribus & actionibus, vti antehac potuisse & nunc posse, idque eorundem prædecessorum, ac nostræ etiam intentionis semper fuisse & esse auctoritate præsentium declaramus.

Decretum irritans.

§.4. Sicque per quoscunque Iudices in quibusuis causis, etiam per appellationem aut alias pendentibus & futuris, ac in quacunque causa vel instantia, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere, necnon quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentatum forsan est hactenus, vel in posterum contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Executor deputatur Thesaurarius generalis.

§.5. Mandantes dilecto filio Magistro Ludouico Tabernæ Notario & Thesaurario, necnon spoliorum ad dictam Cameram pertinentium in vniuersa Italia Collectori generali nostro, eiusq. in dictis officijs successoribus, quatenus præsentem nostram declarationem, & in ea contenta quæcunque inuiolabiliter obseruari curet & faciat, non permittendo eandem Cameram contra illius seriem, quacunque ratione vel causa, aut quouis quæsito colore vel ingenio, directe vel indirecte, molestari aut perturbari, contradictores quoslibet & rebelles, per opportuna iuris & facti remedia, ac demum per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausula derogatoria.

§.6. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, & Ordinum, vel Militiarum, cuius illæ fuerint, monasteriorumque vel regularium locorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis earundem Ecclesiarum præsulibus, capitulis, ac monasteriorum, regulariumque locorum conuentib., illorumq. Ordinibus, Superioribus, & personis, necnon ciuitatibus, prouincijs, dominiis & regnis, in quibus bona vel pecuniæ collocatæ, aut illarum redditus percipiendi forsan fuerint, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiam Motu proprio, & ex certa sciencia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & ad fauorem religionis concessis, confirmatis, & innouatis. quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes mentio aut quæuis alia expressio habenda esset, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet alijs priuilegijs & indulgentijs, generalibus vel specialibus quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus præsentium impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumq. totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quæ quo ad hoc volumus eis nullatenus suffragari.

§.7. Cæterum præcipimus præsentium exemplis etiam impressis, manu notarij publici subscriptis, & dicti Thesaurarij, seu alterius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ sigillo munitis, eandem prorsus fidem adhibendam in iudicio & extra, quæ præsentibus adhiberetur si exhiberentur vel ostenderentur. — Transumptorum fides.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris die 21. Ianuarij 1577. — Dat. P. An. 5. 21. Ianuarij.

XLIV.

Confirmatio gratiarum & priuilegiorum Archihospitali S. Spiritus in Saxia de Vrbe concessorum, quatenus Concilio Tridentino, & sacris canonibus non sint contraria. Illorumq. communicatio inter omnia loca Ordinis.

Priuilegia vide sup. in constit. 22. Six. IV. Religionis fol. 368. vbi notaui. Et cætera quæ Hospitale respiciunt, indicaui sup. in const. 7. Innoc. III. Inter. fol. 38.

GREGORIVS PAPA XIII. — Edita An. D. 1577.

Ad perpetuam rei memoriam.

SI inter præcipuas virtutes, quas Theologicas dicimus, charitas principem locum obtinet, iactis fidei & spei fundamentis, vt cuius virtutis effectus, qui insignes nobis ante oculos obuersantur, ac præsertim in Archihospitali nostro Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe elucent, dum in cuiusuis generis languentes, vulneratos, infirmosque curando, infantibus expositis alendis, puellis nubilibus in matrimonium collocandis, summo Christianæ pietatis studio officia exercentur, illa nõ solum eo in Archihospitali conseruari, verum etiam in dies augeri, summa ope curandum nobis est, eamq. ob causam facile induci patimur, vt quæ à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, & ad eius Archihospitalis, & ab illo dependen. locorum decus & ornamentum, & pauperum subuentionem concessa sunt, Apostolicæ firmitatis robur adijciamus, aliasq. desuper disponamus, prout in Domino conspicimus expedire. — Exordium.

Innocent. 3. erexit in Vrbe Hospitale S. Spiritus, & Six. 4. illud ampliauit vt sup. in const. cit. in rub.

§.1. Dudum siquidem Innocentius Papa Tertius, qui dictum Archihospitale fundauit & instituit, ac deinde successiue plerique Romani Pontifices prędecessores nostri, inter quos Sixtus Papa Quartus idem Archihospitale maxime auxit, cupien. illud, ac eius bona & iura perpetuo conseruari, defendi, & protegi, idem Archihospitale, illiusque præceptoriam, quæ conuentualis, aut caput aliarum præceptoriarum Hospitalis & Ordinis prædictorum existit, & à qua omnes aliæ præceptoriæ per fratres eiusdem Archihospitalis teneri solitæ dependent, ac personas, quæ eius curam gerent ab eodem Archihospitali dependen. prædictas præceptorias, Prioratus, Oratoria, Ecclesias, Capellas, membra, grangias, ac in eis respectiue institutas & erectas Confraternitates, illarumque Confratres varijs indulgentijs etiam plenarijs, ac facultatibus, priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & gratijs, tam spiritualibus quam temporalibus, etiam per solam signaturam, aut viuæ vocis oraculo, in genere & in specie, tam per viam communicationis, siue extensionis priuilegiorum, tam mendicantium quam non mendicantium Ordinibus cõcessorum, ornarunt & decorarunt, ac locupletarunt, illaque antea concessa confirmarunt & approbarunt, ad omnia loca prædicta ab ipso Archihospitali dependentia extenderunt & ampliarunt, & alias prout in singulis dictorum prædecessorum litteris desuper confectis plenius continetur.

Cõfirmat hic Pon. 1. indulgẽtias, & priuilegia &.

§.2. Cum autem ea firmius subsistere, ac maiorem vim & robur obtinere noscantur, quo sæpius fuerint Apostolica auctoritate communita. Propterea dilectus filius The

Hospitalis & clausula quatenus sint in vsu, & sacris Canonibus & Conc. Trid. nõ contraria.

seu Aldrouandus modernus eius Archihospitalis Preceptor nobis humiliter supplicari fecit, vt in præmissis eiusdem Thesei Præceptoris honesto desiderio satisfacere, aliasq. in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur grauium onerum quæ dicto Archihospitali incumbunt, dum facultas, redditusq. omnes in pauperum, miserabiliumq. subuentionem erogantur, rationem haberi esse censeri, & propterea nedum priuilegia & facultates, & alia eidem Archihospitali, & ab eo dependentibus locis, illorumque personis, ac quibusuis intuitu dicti Archihospitalis concessa conseruanda, verum etiam quantum cum Deo nobis licet, augenda esse existimantes, ac quarumcunque indulgentiarum, priuilegiorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, indultorum, & cuiusuis generis gratiarum cum quibusuis clausulis & decretis, tam per dictos quam quoscunque Romanos Pontifices quibusuis prædictis, ac alijs forsan rationibus concessarum tenores, & prout illa concernunt omnia & singula in eis contenta præsentibus pro expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, omnia & singula priuilegia, facultates, gratias, exemptiones, immunitates, libertates, indulgentias, peccatorum remissiones, concessiones, & indulta supradicta, & alia quæcunque, siue dicto Archihospitali, siue eius Præceptori, ac ab eodem Archihospitali dependen. Prioratibus, Præceptorijs, Oratorijs, Capellanijs, membris, grangijs, & locis, necnon illorum respectiue ministris & officialibus, ac tam in dicto Archihospitali, quam alibi institutis Confraternitatibus & Confratribus, quandocunque & qualitercunque concessa, indulta, & approbata, quatenus sint in vsu, ac sacris Canonibus, & Concilio Tridentino non contraria, ex certa nostra scientia denuo Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus & cõfirmamus ac innouamus, illisq. perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, omnesq. & singulos, tam iuris quam facti defectus, siqui forsan interuenerint in eisdem, supplemus, eademq. omnia & singula, quæ per dictos prædecessores cõcessa fuerunt, prout per illos concessa, indulta, & elargita extiterunt, quatenus, vt præfertur sint in vsu, aduersus quascunque contrarias dispositiones restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus.

Lociisq. oibus d. ordinis cõmunicat.

§.3. Itaq. omnia & singula dicto Archihospitali, aut in eo institutæ Confraternitati, aut quibusuis certis & designatis locis duntaxat forsan concessa, vniuersis & singulis, quæ ab eodem Archihospitali dependent Prioratib., Præceptorijs, Ecclesijs, Capellanijs, Hospitalibus, Oratorijs, Eremitorijs, grangijs, membris, & locis, ac Confraternitatibus, illarumq. Confratribus, & quæ illis in vim priuilegiorum prædictorum iam fuerunt, & in posterum vniri contigerit, illorumq. ministris ac seruientibus communicamus, concedimus, & impartimur, eademq. omnia ad illa extendimus & ampliamus.

Clausulæ præseruatiuæ.

§.4. Decernentes præsentes litteras sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspēsionibus, aut derogationibus similium gratiarum, indulgentiarum, concessionum, & aliorum quorumcunque nullatenus comprehendi, sed semper ab illis exceptas esse, censeriq. debere, ac de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis defectu, notari aut impugnari non posse, sed validas sēper & efficaces existere, ac perpetuo suffragari.

Decretum irritans.

§.5. Sicq. & nõ aliter in præmissis oibus & singulis per quoscunq; Iudices ordinarios & delegatos, quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, vbique iudicari & diffiniri debere, irritumq. & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Executorum deputatio & facultates.

§.6. Quocirca venerabilibus fratrib. nostris sacri Cõcilii Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Decano, ac Cancellariæ Apostolicæ Regenti, & causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Auditori generali nunc & pro tempore existentibus, per Apostolica scripta committimus et mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dicti Thesei, & pro tempore dicti Archihospitalis Præceptoris, aut aliorum in præmissis ius & interesse quomodolibet habentium vel dependentium, fuerint requisiti solemniter publicantes, illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra Theseum & pro tempore Præceptorem prædictum, & alios quoscunque confirmatione, approbatione, alijsque præmissis iuxta præsentium continentiam & tenorem pacifice frui & gaudere, non permittentes illos desuper per quoscunque quomodolibet indebite molestari, perturbari, & inquietari. Contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis non parentes, per sententias, censuras & pœnas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo. necnon legitimis super his habendis, seruatis processibus, illos sententias, censuras & pœnas incurrisse declaran. necnon etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Clausula derogatoria.

§.7. Non obstantibus fel. recordat. Bonifacii Papæ Octaui de vna, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo quis vigore præsentium vltra tres dietas ad iudicium non trahatur, ac piæ memoriæ Pii Papæ V. etiam prædecessorum nostrorum reuocatione dictarum indulgentiarum cum clausula manus adiutrices porrigentibus quas dempta ea clausula, nec alias suffragari volumus, in prouincialibusq. & synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, necnon aliorum Hospitalium, Monasteriorum, Ecclesiarum etiam Cathedralium, vel metropolitanarum, tam mendicantium quam non mendicantium Ordinum, Cõfraternitatum, piorumq. locorum quorumcunque, statutis & consuetudinibus, etiam iuramento, cõfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, stabilimentis, vsibus, & naturis, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem vel alicui eorum, sub quibuscũque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio, ac ex simili scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam forsan consistorialiter concessis, confirmatis & innouatis. quibus omnibus, etiam si de illis eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio siue quæuis alia expressio habēda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Transumptorum fides.

§.8. Cæterum quia difficile foret præsentes litteras ad quęcunque loca, ad quæ necesse fuerit deferri, volumus præsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarij seu Secretarii prædicti Archihospitalis subscriptis, ac sigillo dicti & pro tempore Archihospitalis prædicti Præceptoris munitis, eandem fidem in iudicio & extra adhiberi, quæ præsentibus exhiberis vel ostensis vbique gentium & locorum haberetur.

D.P.An.c. 15.Martij.

Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris, die 15. Martii, millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, Pontificatus nostri anno quinto.

X L V.

Iurisdictio Sanctæ R. E. Cardinalis Archipresbyteri et Iudicis, causarum Capituli Canonicorum & aliarum personarum, sacrosanctæ Lateranensis Ecclesiæ.

Declarata & extensa fuit hæc iurisdictio à S. D. N. Paulo V. in eius constit. 31. Ad ea.

Hanc Basilicam Greg. XI. & Pius V. & alij, cæteris Vrbis & Orbis Ecclesijs maiorem esse declararunt, vt notaui in ipsius Greg. XI. constit. 1. Super. fol. 220. & const. 94. Pij V. Infirma. fol. 296.

Edita An. D. 1577.

GREGORIVS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius constit.

CVm sicut accepimus, sæpe contingat dilectos filios Capitulū, Canonicos, Beneficiatos, Clericos, Capellanos, Cantores, Sacristas, Ministros, & alias personas Ecclesiæ Lateranen. pro suis ratione Archipresbyteratus, & dictæ Ecclesiæ negocijs, rebus, & bonis per diuersa Tribunalia distrahi, & ex inde varijs sumptibus, & expensis, & molestijs defatigari.

Auocationes causæ cuiuscunq. eiusdem Ecclesiæ Capitulum, &c. S. Io. Lateran. coram quocunq; Iudice Rom. C. vertentes.

§.1. Nos cupientes eorum indemnitatibus hac in parte opportune prouidere, ac illorum intuitu personas ipsas à similibus sumptibus, expensis, & molestijs eximere, ac fauore prosequi gratiæ specialis, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat cōsequendum harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas causas ciuiles, & beneficiales, spirituales, profanas, meras & mixtas, ac etiam criminales inter ipsosmet Capitulum, Canonicos, Beneficiatos, Clericos, Capellanos, Cantores, Sacristas, Ministros, & personas huiusmodi, earundemque litium consortes, seu quomodolibet ab eis causam habentes in Romana Curia coram quibuscunque Iudicibus ordinarijs vel delegatis, seu executoribus quauis auctoritate fungentes, etiam Almæ Vrbis Vicario, Gubernatore, Senatore, & Conseruatoribus, ac alijs Iudicibus, necnon Cameræ Apostolicæ Clericis, causarum Curiæ eiusdem Cameræ, seu Palatij Apostolici Auditoribus, vel eorum Locatenen. ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, super quibuscunque bonis etiam emphyteuticis, censibus, canonibus, responsionibus, fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, actionibus, creditis, debitis, pecuniarum summis, & alijs rebus Capitulum & Ecclesiam huiusmodi tangentibus, etiam in vim Cameralium, & aliarum quarumcunque obligationum, etiam cum iuramento, & quibuscunque renunciationibus factarum, in prima vel secunda, aut alia vlteriori instantia indecisas pendentes, in eisdem statu & terminis in quibus reperiuntur, ab ipsis Iudicibus ad suos harum serie auocamus.

Deputatio Archipresbyteri eiusdē Ecclesiæ ad audiend. omnes causas ipsius Ecclesiæ & Capituli summarie &c.

§.2. Illasque etiam, quatenus de nouo inchoandas, & quascunque alias similes vel dissimiles causas ciuiles, & beneficiales, seu spirituales & prophanas, meras & mixtas, ac etiam criminales, citra tamen pœnam sanguinis, & corporis afflictiuam, quas de cætero perpetuis futuris temporibus, inter Capitulū, Canonicos, & singulos alios prædictos, ac eorum quemlibet litis consortes, & causam habentes prædictos super bonis, censibus, responsionib., fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, actionibus, creditis, debitis, pecuniarum summis, obligationibus etiā Cameralibus, cęterisq. rebus prædictis, etiam in actis causarum huiusmodi latius de. uctis & deducendis, cuiuscunque qualitatis, quantitatis, & annui valoris, & illorū occasione moueri & exoriri contigerit, cum omnibus & singulis suis inciden. dependen. emergen. annexis & connexis Dilecto filio Marco tituli S. Georgij in Velabro presbytero Cardinali Altaemps nuncupato, & alijs pro tempore existentibus Archipresbyteris dictæ Ecclesiæ, tam coniunctim quam diuisim, per se seu Vicarium seu Vicarios ad id ab eis deputatos seu deputandos summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura iudicij, sed sola facti veritate inspecta, & quatenus opus sit executiue, & manu regia absque terminorum substantialium, & alicuius telæ iudiciariæ obseruatione, sine confectione regestri, seu extractus, etiam singulis diebus & horis, ac etiam quarumcunque feriarum, præterquam in honorē Dei indictarum vel indicendarum temporibus audiendas, cognoscendas, decidendas, & fine debito terminandas committimus & mandamus.

Facultas eiusdem in Curia & extra citan. & inhiben. & inobedientes coercendi.

§.3. Sibique dictas partes respectiue sua, communiter vel diuisim interesse putantes, etiam in executione citationis, seu citationum desuper decernendarum nominandos, in dicta Curia vel extra, docto tamen etiam extraiudicialiter de non tuto accessu, citandi, ac quibus & quoties oportuerit, sub censuris ecclesiasticis & pecuniarijs pœnis suo arbitrio moderan. & amplian. etiam per simile edictum inhibendi, & in euentum non paritionis pœnas & censuras prędictas incurrisse declarandi, aggrauandi, reaggrauandi, ac brachij secularis auxilium inuocandi, vel loco sententiæ, seu sententiarum per eum ferendarum, mandatum seu mandata executiua, in forma solita & consueta decernendi, illaq. & illa, ac quicquid per eum iudicatum fuerit exequendi, expensas quascunque taxandi & moderandi.

Canonicosq. & alios ab censu. absoluen.

§.4. Necnon Capitulū, Canonicos, & alias dictæ Ecclesiæ personas ab excommunicationis, alijsq. sententijs, censuris, & pœnis, simpliciter vel ad cautelam, prout iustum fuerit absoluendi.

Fataliaq. prorogan. & aduersus lapsū restituen.

§.5. Necnon aduersus lapsum temporis, & fatalium si necesse fuerit restituendi, & quatenus lapsa non sint, eorum arbitrio prorogandi.

Attentata reuocan. &c.

§.6. Attentataq. & innouata quæcunque, prout iuris fuerint reuocandi, omniaq. alia & singula in præmissis necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, dicendi, gerendi, exercendi & exequendi.

In causis appellationum nō obstan. ferijs procedē.

§.7. Necnon Iudici seu Iudicibus coram causas huiusmodi per viam appellationum à sententijs dictę Ecclesiæ latis interpositarum introduci contigerit dictis ferijs indicendis, ac modo & forma præmissis ad illarum totalem & celerem expeditionem procedere possint, plenam, liberam, & omnimodam facultatem & potestatem & auctoritatem concedimus & elargimur.

Causę ab Archipresbytero auocari nō possint nisi à Pontifice ilo citato.

§.8. Decernentes causas huiusmodi à dicto Cardinali & pro tempore Archipresbytero existente, vel eius Vicario prædicto nullo vnquam tempore auocari posse, et quascunq; illarum auocationes, nullius roboris vel momenti fore, nisi illa per speciale rescriptum, nostra vel pro tempore existentis Rom. Pontificis manu signatum, etiā cum præsentium litterarum de verbo ad verbum facienda insertione, Motu simili, vocatis & citatis Marco Cardinali, & pro tempore existente Archipresbytero & Capitulo prædictis factæ fuerint.

Decretum irritans.

§.9. Irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§.10. Non obstan. ferijs, & alijs præmissis, ac Regula Cancellariæ Apostolicæ prohibente mandata executiua alias quam sub plumbo expediri, necnon alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, stylo Palatij, et aliarum dictæ Vrbis Curiarum & Tribunalium, ac Vniuersitatum, Collegiorum, & locorum, statutis & consuetudinibus iuramento roboratis, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis, illorumq. Iudicibus & personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, in genere vel in specie, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus, vel alias quomodolibet concessis, approbatis & innouatis. Quibus omnibus etiā si de illis specialis specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Dat. P. An. 6. 13. Iunij.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die decimatertia Iunij, millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, Pontificatus nostri Anno 6.

XLVI.

Erectio Eremitorij del Tardon, in Monasterium Ordinis S. Basilij, eiusq. & aliorum Monasteriorum d. Ordinis, in Regnis Hispaniarum aggregatio eidem Ordini, cum priuilegiorum concessione.

In hoc postea Monasterio præfinita est institutio Monachorum Reformatorum, vt habetur infra in Clem. viij. const. 103 Altissimi. vbi videntur alia indicanda.

GRE-

Editu An. D. 1576.

GREGORIVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium.

COgit muneris Apostolici ratio de omnium Religiosorum statu nos esse sollicitos, atque eorum curam suscipere diligentem, qui reiectis mũdi delitijs & illecebris, antiquorum sanctorum Patrum exemplo in solitudines concesserunt, ieiunijs, orationibus, & cœlestium contemplationi assidue insistentes, vt cum talium numerum alicubi auctum intelligimus, ipsorum vitam, & mores sub certa alicuius approbatæ regulæ norma ad DEI gloriam, & eorundem salutem prouide dirigamus.

Matthæus de la Fuente certam religiosam vitã degit & nonnulli eum secuti sunt.

§. 1. Ad nostram siquidem peruenit notitiam, quod cum viginti ab hinc, vel circiter annis quondam Matthæus de la Fuente de Halmiruete Toletan. diœc. dum soli DEO placere studeret, vna cum duobus, vel tribus socijs in Eremum del Tardon Corduben. diœc. se recepisset, & in ea proprio labore victum parans pauperem vitam duceret, nonnulli alii eius exemplo & religiosæ vitæ fama commoti, sæculi curis posthabitis eandem viuendi rationem amplexi sunt, & se illis socios adiunxerunt, ipsum præterea Matthæum per loci Ordinarium ad sacros, & presbyteratus ordines fuisse promotum.

Qui habita notitia constitut. Pij V. 96. quæ est sup. fol. 293. regula S. Basilij professi sunt.

§. 2. Et licet Eremi cultores inter se distinctas cellulas inhabitarent, eos tamen consueuisse ad eundem Matthæum tanquam eorum Patrem, & superiorem, à quo in via Domini instruerentur recurrere, statutisque horis in quodam Oratorio ad pie orandum simul conuenire, ac sub dicti Matthæi voluntaria obedientia degere. huncque viuendi morem eo vsque fuisse seruatum, donec ad eorum notitiam constitutio felicis recordationis Pii Papę V. prædecessoris nostri deducta fuit, qua sancitum est, ab ijs, qui in Congregationibus sub obedientia voluntaria viuerent, quorum habitus à presbyteris sæcularibus esset distinctus, prout ipsorum erat, professionem omnino esse emittendam, electa ab ipsis vna sub qua degerent ex Regulis approbatis.

Et domos in ipsa Eremo, habitare cœperunt, Monachorum more viuẽdo & è uina conuentualiter recitando, necessariaq; ad victũ proprijs laborib. parando.

§. 3. Nam postquam idem Matthæus, & socij constitutionis huius certiores facti fuerunt, Regulam Sancti Basilij eorum viuendi instituto, vt censuerint magis accomodatam, ad cuius præscriptum Altissimo pium exhiberent in habitu humilitatis obsequium, delegerunt. Et deinde Matthæus professionem iuxta dictam Regulam emittere volens, presbyterum ex suis socijs Eremitis, in cuius manibus profiteretur, suo arbitrio elegit, & in eius manibus tria vota iuxta regulam prædictam quantum in se fuit, professus est. Reliqui vero omnes Eremitæ in dicti Matthæi manibus similem professionem emiserunt, & derelicto cellularum vsu in domos apud Eremũ del Tardon, vt præfertur, & Vallis del Galleguillos Ispalen. diœc. proprijs eorum manibus ad Monasterij formam constructas, clausuraque munitas numero quadraginta, & vltra demigrarunt, vbi Religiosorum, & Monachorum more viuerent, prout de præsenti viuunt, horasque canonicas in Choro, & Missas conuentualiter quemadmodum in alijs Monasterijs fieri consueuit, iuxta Romanum vsum celebrarunt, necessariaque ad vitam proprijs manuum laboribus iuxta eorum institutum parando, nec eleemosynas petierunt, nec oblatas acceperunt.

Ipseque Matt. Abbatis munere functus fuit. Eoque mortuo Didacus Vidal, Abbas creatus fuit.

§. 4. Religiosisque in prædictis locis, sic vt præfertur, redactis, idem Mattheus in vtriusque domibus quasi illæ in Monasteri[...]iam erectæ essent, nonnullorum qui periti habebantur consilium sequutus, Abbatis munere donec vixit sine canonica prouisione functus fuit, & post eius obitum credentes Religiosi prędicti Monasteria veri, & legitimi Abbatis regimine esse destituta, alium Religiosum ex eorum numero, videlicet dilectum filium Didacum Vidal in eiusdem Matthei locum elegerunt.

Quia tamen [...] profes[...] nullite[...] [...] erectã [...] Eremi[...] [...] canoni[...] [...]

§. 5. Cum autem ijdem Eremitæ prędictam professionem in manibus eius qui illam recipiendi facultatẽ nõ habebat emiserint, eademque professio nulla, & inualida reddatur, ac del Tardon, & Vallis de Galleguillos Domus, & Eremitoria huiusmodi in Monasteria Ordinis Sancti Basilij adhuc canonice erecta non fuisse, nec esse constet.

erecta in Monasteria Ordinis.

Ideo hic Põt. in Monasteria erigit & in illis dignitatem Abbatialem & alia officia instituit.

§. 6. Nos dictorum Eremitarum statui opportune consulendum esse existimantes, ipsosque, & eorum singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, Ad omnipotentis DEI gloriam, & Religionis Christianę propagationem prædicta del Tardon, & Vallis de Galleguillos Eremitoria, seu Domos in Monasteria dicti Ordinis Sancti Basilij, cum suis Ecclesijs, & Conuentibus, necnon Mensis, Sigillis, Arcis, alijsque omnibus insignibus ad id requisitis, & consuetis, ac in singulis dignitatem Abbatialem, administrationes, & officia, in alijs Monasterijs ipsius Ordinis haberi solita pro Abbatibus, & Monachis ad iustum numerum Conuentus, monasticum cultum, & regularem disciplinam ibidem obseruaturis, perpetuo erigimus, & instituimus. Ac illis sic erectis, eorumque Mensis, bona, census, actiones, & iura omnia suarum cuiusque domorum, seu Eremitoriorum sic in Monasteria erectorum perpetuo applicamus, & appropriamus.

Illisque dat facultatem, in eorũ Eccl. Euchar. & à retinen[di] & alia officia celebrandi iuxta Missale & Breuiarium nuper restituta.

§. 7. Ac ipsorum Monasteriorum sic erectorum, Abbatibus, Conuentibus in suis quisque Ecclesijs prędictis sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum cum debitus honore, & reuerentia habendi, & retinendi. Missas, & alia diuina Officia latina lingua secundum consuetudinem, seu ritum Romanę Ecclesiæ, & iuxta Breuiarum, & Missalem Roman. ex decreto Concilij Tridentini nouissime restituta, & iussu prędicti Pii Papæ edita, donec aliud Sedi Apostolicæ expedire videbitur celebrandi, recitandi, & cantandi licentiam tribuimus.

Monasteriaq; prædicta, & alia in Regnis Hispaniarum construenda subijcit ordini S. Basilij, & sub protectione Sedis Apost. recipit, & ab Ordinariorum iurisdict. liberat.

§. 8. Ipsaque sic erecta Monasteria del Tardon, & de Galleguillos, ac etiam Monasteriorum S. MARTAE de Ouiedo eiusdem Ordinis Sancti Basilii Giennen. diœc. à felicis recordationis Pio Papa IIII. erectum, & institutum & à nobis per nostras litteras in forma Breuis Monachis eiusdem Ordinis in Italia existentibus, sub vnius Abbatis, seu Præsidentis generalis in toto Ordine eligendi obedientia subiectum, ac perpetuo coniunctum, & quęcunque alia Monasteria eiusdem Ordinis Sancti Basilii in Hispaniarum Regnis in posterum construenda, & erigenda, dicto Ordini Sancti Basilii, sub obedientia futuri, & pro tempore existentis Abbatis, seu Vicarij generalis eiusdem Ordinis aggregamus, annectimus, & incorporamus, eademque sic erecta, & erigenda Monasteria, eorumque Abbates, & Monachos sub immediata nostra, & Sedis Apostolicæ protectione recipimus, illaq; & illos ab omni Ordinarii iurisdictione, auctoritate, & potestate eximimus penitus, & liberamus.

Eadem Monasteria constituãt inter se vnam Prouinciam nuncupandã Hispaniarum, in qua prouinciale Capitulum fiet quolibet trieñio.

§. 9. Ita tamen, vt tam del Tardon, & Galleguillos, quam de Ouiedo, & alia in dictis Regnis sub eadem Regula in futurum construenda, & erigenda Monasteria, vt præfertur, postquam constructa, & erecta fuerint, vnã faciant, & inter se constituant Prouinciam Hispaniarum nuncupandam, in qua prouinciale Capitulum vnoquoque triennio per Abbates, & Monachos, à Conuentibus singulorum Monasteriorum suorum deputandos celebretur, & in eo vnus Visitator eligatur, qui cum primum electus fuerit, eo ipso Apostolica auctoritate confirmatus censeatur nulla alia requisita confirmatione, nisi eidem Capitulo Abbatem, vel Vicarium eiusdem Ordinis generalem contigerit præsidere, vel esse præsentem, cuius auctoritate eo casu omnino debeat confirmari, dictæque Prouinciæ Monachi secundum Regulam eiusdem Sancti Basilii quam profitentur de cætero viuere

Habituque nigro Monaci vtantur. Forma autẽ habitus declaratur infra.

§. 10. Atque vt Monachi prędicti del Tardon, & Galleguillos in habitu cum reliquis dicti Ordinis Monachis etiam in Italia existentibus conueniant, loco habitus Grisei, seu Brunei coloris cuiusmodi in præsentiarum gerunt, monasticum habitum nigrum, prout etiam alias Monachis dicti Monasterii de Ouiedo per dictas nostras litteras concessimus deferre, & ita in posterum reliqui omnes eiusdem Ordinis, & Prouinciç Mo-

 nachi

nachi futuri, eodem habitu regulari vti debeant.

Priuilegia quoque Ordinis S. Basilij, & Cōgregationis Cassinensis conceds.

§. 11. Præterea eisdem, ac Prouinciæ Hispaniarum Monasterijs quibuscunque, ac alijs membris, & locis ab ea dependentibus, illorumque Abbatibus, Prælatis, Monachis & personis, omnia priuilegia, indulta, immunitates prærogatiuas, exemptiones, libertates, gratias, & indulgentias Ordini Sancti Basilij prædicti, necnon Congregationi Montis Castinen. alias Sanctæ Iustinæ de Padua Ordinis Sancti Benedicti, tam per nos, quam per alios Roman. Pontifices prædecessores nostros, Sedemque prædictam alias in genere vel in specie quomodolibet concessa (quatenus vsu recepta sint, & Concilij Tridentini decretis alijsque sacris canonibus, & ipsius Ordinis Sancti Basilij institutis non aduersentur) cōcedimus, & communicamus.

Monachi celebrent quinto quoque Capitulum Prouinciale.

§. 12. Ac insuper vt eadem Monasteria feliciter in via domini dirigantur, prædictorum omnium Monasteriorum dictæ Prouinciæ Conuentibus, & Monachis præcipimus, vt quamprimum prouinciale Capitulum eorundem Monasteriorum Prouinciæ Hispaniarum celebrent, in quo vsque ad numerum viginti eorum Abbates, & Conuentuum discreti, seu Procuratores, & Monachi habitu, vel professione in eisdem Monasterijs, tam de Ouiedo, quam del Tardon, & Galleguillos antiquiores, donec tot Monasteria dicti Ordinis S. Basilij in eadem Prouincia erecta fuerint, quod illorum Abbates, & Conuentuum Discreti, seu Procuratores in eodem Capitulo congregandi eundem numerum viginti constituant, conueniant.

Visitatorēq; ad Triennium eligāt ex Monachis Prouinciæ Hisp.

§. 13. Atque in eo ex Monachis eiusdem Prouinciæ vnum, quem magis ad id habilem & idoneum duxerint eligendum, in eorum Visitatorem ad Triennij tempus, & eo completo successiue in prouinciali Capitulo tertio quoque anno, vt præmittitur, celebrando eligant.

Visitatoris Prouinciæ Hispan. facultates.

§. 14. Qui omnem in quibuscunque Monasterijs prędictę Prouinciæ iurisdictionem habeat, & exerceat, ipsorumque Monasteriorum Monachis, tam in capite, quam in membris visitet, corrigat, & reformet, salua semper & reseruata dicti Abbatis, seu Vicarii eiusdem Ordinis generalis pro tempore existentis etiam in præmissis obedientia, auctoritate, & superioritate, ac Capitulis prouincialibus huiusmodi præsit, & electioni Abbatum, quorum munus etiam triennale erit, per Monachos singulorum Monasteriorum faciendæ assistat, vel ad assistendum electioni huiusmodi alium ex dictæ Prouinciç Monachis specialiter deputet.

Visitator Abbates, & ceteri d. Prouinciæ Hisp. subiecti sint Abbati seu Vicario Generali Ordinis.

§. 15. Prædictus autem Visitator Prouinciæ Hispaniarum huiusmodi, necnon Monasteria, Abbates, Monachi, & personæ dictæ prouinciæ Hispaniarum prædicto Abbati, seu Vicario generali vniuersi Ordinis Sancti Basilii in Italia, pro tempore eligendo constituendo, vel deputando subiecti existant, & ab eo dependeant. Ita vt idē Abbas, seu Vicarius generalis pro tempore existentes, tam in dictum eiusdem Prouinciæ Hispaniarum pro tēpore Visitatorem, quam in prædicta, & alia omnia eiusdem Prouinciæ erecta & erigenda monasteria, Abbates, Priores, & alios Prælatos, ac monachos, & personas pro tempore existentes, plenam & omnimodam iurisdictionem, auctoritatem, & superioritatem habeat, dictūque Visitatorem, monasteria, Abbates, Priores, & Prælatos, ac monachos, & personas, tam in capite, quam in membris visitare, corrigere, & reformare, simul vel ad partem valeat, ipsique Visitator, Abbates, Priores, & Prælati, ac monachi, & personæ dicto Abbati, seu vicario generali pro tempore existenti tanquam membra capiti subiaceant, eiusque monitis, & mandatis in præmissis, & alijs omnibus, omni prorsus appellatione, reclamatione, & recursu postpositis, parere & obedire, illumque, cum ad eos, vel dicta monasteria diuertere, seu pro visitatione huiusmodi, aut alias accedere contigerit, honorifice & benigne recipere, & pertractare teneantur.

Visitator cōuenire debet in electione Abbatis Generalis, &c.

§. 16. Idemque Visitator Prouinciæ Hispaniarum in eiusdem Abbatis generalis electione pro tempore facienda, ac alijs rebus ad vniuersum Ordinem Sancti Basilii pertinentibus, pro quibus pertractandis aliarum Prouinciarum Visitatores, & Superiores euocabuntur, conuenire debeat.

Et habeat vocem actiuam & passiuam.

§. 17. Ac in electione Abbatis generalis huiusmodi idem Visitator actiuam, & passiuam vocem habeat.

In Capitulo Prouinciali fieri possint ordinationes Concilio Trident. & Ordinis constitutionibus, & sacris Canonibus non contrarias.

§. 18. Necnon eidem Visitatori, & alijs in Capitulo prouinciali congregatis, tam hac prima vice, quam in posterum singulis Trienniis quæcunque statuta, & ordinationes, licita & honesta, sacris Canonibus, ac prædicto Cōcilio Tridentino, dictique Ordinis regularibus institutis, ac generalibus illius ordinationibus, & constitutionibus non contraria condendi, & postquam condita fuerint illa in toto vel in parte, iuxta rerum & temporum qualitates mutandi, reformandi, illaque in toto vel in parte tollendi, & abrogandi, aliaque de nouo statuendi, quæ tamen ab Abbate, seu Vicario dicti Ordinis generali, & in eius defectum à Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinale eiusdem Ordinis Protectore, qui tunc erit, approbari debeant, licentiam, & facultatem concedimus.

Degentes in dictis Eremitorijs, si professionem Ordinis S. Basilii emittere voluerint recipiantur in Monachos.

§. 19. Cæterum personis Eremitoriorum, seu Domorum, del Tardon, & de Galleguillos sic in monasteria erectorum, & earum statui quamprimum consulendum esse rati, Dilectis filiis prædicti Sanctæ MARIAE, & Sancti Benedicti Ispalen. Ordinis eiusdem Sancti Benedicti monasteriorum Abbatibus, per Apostolica scripta mādamus, vt ipsi, vel alter eorum illos singulos in Monachos, & in fratres suorum quemque Monasteriorum del Tardon, & Galleguillos admittant, & ab eis professionem regularem dicti Ordinis Sancti Basilii, si illam sponte emittere voluerint, recipiant, facientes eos sincera ibi in Domino charitate tractari.

Et post annū professionem emittant.

§. 20. Sed & eos qui in prædictis Domibus, seu Eremitoriis del Tardon, & de Galleguillos sub voluntaria obedientia per annum & vltra iam permanserint, statim vbi præsentium notitiam habuerint, ad profitendum, vt præfertur, omnino teneantur, quod vt faciant præcipimus per præsentes.

Exemptio à Decimis.

§. 21. Postremo animaduertentes eosdem del Tardō, & de Galleguillos post prętensam professionem in dicti Matthęi manibus sic vt præfertur emissam pro vere professis habitos fuisse, decernimus, & declaramus illos iuxta exemptiones, ac priuilegia Ordinis Sancti Basilii, vel alias concessa, ad solutionem decimarum frugum, & animalium ac aliarum rerum, quæ ex suarum manuum labore à die professionis prætensę huiusmodi vsque ad hęc tempora collegerunt, ac in posterum vsque ad nouæ professionis tempora colligent, vel administrabunt, minime teneri, nec obligatos fuisse, aut esse, nec ad id per locorum Ordinarios aut alios quoscunq; ad quos decimarum earundem collectio spectat, cogi siue compelli posse.

Decretum irritans.

§. 22. Irritumque, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter cōtigerit attentari. Quin etiam eos, vniuersos & singulos à solutione prædicta absoluimus, & liberamus.

Executorum dep. & facultates.

§. 23. Quocirca venerabili fratri nostro Patriarchæ Alexādrino, & dilectis filiis Archidiacono Ecclesię Ispalē. ac Abbati Sanctę Fidei in Ecclesia Granaten. per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum, per se vel alium, seu alios pręsentes litteras, & in eis contenta quęcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte prędictorum, & aliorum quorum interest, intererit, aut interesse poterit, aut pręsentes litterę quomodolibet concernent, fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque, in pręmissis efficacis defensionis pręsidio assistentes, faciant auctoritate nostra easdem litteras, & quęcunque in illis cōtinentur firmiter obseruari. Non permittentes eos, vel eorum aliquem desuper à quibuscunque indebite molestari, contradictores quoslibet, & rebelles, ac pręmissis non parentes, per iuris & facti remedia opportuna, ac demum per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo. Ac legitimis super his habendis seruatis seruandis processibus illos sententias, censuras, & pœnas huiusmodi incurrisse declarando, illasque etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam adhoc si opus fuerit auxilio brachii secularis.

Clausula derogat.

§. 24. Non obstant. pię memoriæ Bonifacii Papę VIII. prędecessoris nostri de vna, & Concilii. generalis de duabus dietis, dūmodo vltra tresdietas aliquis vigore pręsētiū ad iudicium non trahatur, & quibusuis alis constitutionibus,

nibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Ordinis prædicti, illiusq. Monasteriorum etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis cum quibusuis clausulis & decretis, in genere vel in specie, ac cum quibusuis derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis in contrarium quomodolibet cõcessis, confirmatis, & innouatis; quibus omnibus, etiam si de illis, eorumq. totis tenoribus habenda esset mentio specialis, perinde ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, cæterisq. contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides exemplorum.

§. 25. Volumus autem, præsentium exemplis manu Notarij publici subscriptis, ac sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fidem in iudicio & extra haberi, quæ eisdem præsentibus haberetur exhibitis, vel ostensis. Nulli ergo omnino, &c.

D. P. An. 6. 24. Iunij.

Dat. Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicæ 1577. octauo Calendas Iulij, Pont. Nostri Anno 6.

XLVII.

Confirmatio gratiarum exemptionum atque Indulgentiarum Congreg. Fratrum Iesuatorum S. Hieronymi.

De hac Congregatione plene notabo infra in Sanctiss. D. N. Pauli V. const. 16. Religiosis. Et quo ad Indulgentias attende eiusdem Sanctiss. const. 21. Romanus.

Edit An. D. 1577.

GREGORIVS PAPA XIII.
D. lectis filij salutem, & Apostolic. benedictionem.

Causa huius constit.

SPectatus, qui in castitatis, paupertatis, & obedientię præceptis, diligenter & exacte custodiendis, in vobis elucet, religionis zelus, quo duce cælestis beatitudinis assidua contemplatione, siue corporis afflictione, siue orationis sanctę studio, contra humani generis aduersarium vos communitis, nos inducunt, vt his, quæ à prędecessoribus nostris ad vestræ Congregationis decus, commodum, & ornamentum, ac animarum salutē concessa sunt, Apostolicæ firmitatis robur adijciamus, aliasq. desuper disponamus, prout in Domino cõspicimus expedire.

Martin. V approbauit hanc Congregationem supra in eius const. 12. Ing. fol. 263. tom. 1.

§. 1. Dudum* siquidē fel. rec. Martinus Papa Quintus prædecessor noster vestræ Cõgregationis, qui tunc essent, & in posterū forent personas, oratoria, domos, atque loca constructa, & construenda vbicumque forent constituta, cū personis, iuribus, & pertinentijs, necnon possessionibus, rebus, & bonis sub Sedis Apostolicæ protectione suscepit.

* Alij Pontt. alias gratias ei dederunt, sed hic habes solum bullam Alex. VI sup. to. 1. fol. 508. & Clem. VII. const. 36. Sacræ. fol. 604. ibid.

§. 2. Ac deinde pię memorię Eugenius Papa Quartus, Nicolaus Quintus, Pius Secundus, Sixtus Quartus, Innocentius Octauus, Alexander Sextus, Iulius Secundus, Leo Decimus, Adrianus etiam Sextus, Clemens Septimus, Paulus Tertius, & Iulius etiam Tertius, ac Paulus Quartus, & Pius Quartus, & forsan alij Romani Põtifices prędecessores nostri, Cõgregationis eiusdem vtriusque sexus personas, varijs indulgentijs etiam plenarijs, ac peccatorū remissionibus, & facultatibus, priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus*, & gratijs, tam spiritualibus quàm temporalibus, etiam per solam signaturam, ac viuę vocis oraculo, ac alias per litteras sub plumbo, & sub annulo Piscatoris cõcessas in genere, vel in specie, tam principaliter eidem Congregationi, quàm per viam communicationis, siue extensionis priuilegiorum, tam in Mari magno nuncupatis, quàm alijs litteris quibuscumque, tam Mendicantium Ordinibus concessorum contentis, ornarunt, & decorarunt, ac locupletarunt, illaq. antea concessa confirmarunt, & approbarunt, ac perpetua roboris firmitate consistere voluerunt.

Pius V. Ordinum Mendicantium priuilegia communicauit.

§. 3. Necnon vltimo loco recolendæ memoriæ Pius Papa Quintus etiam prædecessor noster, omnia & singula priuilegia, facultates, immunitates, exēptiones, gratias, libertates, indulta, tam tunc per ipsum, quam quoscumque alios Rom. Pont. prædecessores nostros, & sedem Apost. quomodolibet Mendicantibus Ordinibus cõcessa, ad vos, vestrãq. Congregationem fratres, domos, ecclesias, & loca quęcumque, quoad ea quæ vestræ regulę, & modo viuendi non repugnarent, extendit & ampliauit, vosq. vere Mendicantes, & sub Mendicantium Ordinibus esse, & cõprehendi debere; necnon omnia & singula Conc. Trid. decreta pro Mendicantibus huiusmodi declarata & modificata, etiā pro vestra Congregatione huiusmodi declarauit & modificatus fuit, & alias prout in singulis prædictorū prędecess. litteris desuper cõfectis plenius cõtinetur.

sup. ī cōst. 50. Romanus. to. 2. fol. 245.

Quæ omnia ... Pont. confirmat.

§. 4. Cum autem ea maiorem vim & robur obtinere noscantur, quę sępius fuerint auctoritate nostra communita, ac pro parte vestra, qui prędicta auctoritate nostra communiri, & approbari mirum in modum desideratis, nobis fuit humiliter supplicatum, vt in pręmissis petitiones ad exauditionis nostrę gratiam admittere, vobisq. satisfacere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur vos specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, priuilegiorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, indultorum, & cuiuscuis generis gratiarū, per dictos, & quoscumque alios Romanos Pontifices, quibusuis etiam specialibus rationibus concessorum tenores, pręsentibus pro expressis habentes, omnia & singula priuilegia, facultates, gratias, exemptiones, immunitates, libertates, indulgētias, ac peccatorum remissiones (citra tamen clausulam porrigendi manus adiutrices) & concessiones etiā per vos sufficienti ad id facultate suffultos, ad vestrę Congregationis aggregatos, infraternatos, nuncupatos, extensas, ac indulta supradicta quomodocumque, & qualitercumque concessa & approbata (quatenus sint in vsu, ac sacris Canonibus, & Conc. Trid. non contraria) ex certa nostra sciētia denuo in perpetuū Apostolica auctoritate tenore pręsentiū approbamus & confirmamus: illisq. perpetuę & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, pręsentisq. scripti patrocinio cõmunimus: omnesq. & singulos, tā iuris quā facti defectus, si qui forsā interuenerint in eisdē supplemus.

Clausul. præseruatiuas, & decretum irritāt. apponit.

§. 5. Decernentes pręsentes litteras sub quibusuis similium, vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, aut derogationibus, indulgentiarum, concessionum, & aliorum quorumcunque nullatenus comprehendi; sed semper ab illis exceptas esse, &c. Sicque, & non aliter, &c.

Executores deputat.

§. 6. Quocirca Venerabilibus fratribus Patriarchę Venetiarū, Archiepiscopo Mediolanē, ac Episcopo Bononieñ, siue eorum in spiritualibus Vicarijs generalibus per præsentes mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios pręsentes litteras, & in eis contenta quęcumque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte vestra, aut alicuius ex vobis, & pro tempore dictæ Congregationis fratribus, nunc, & in futurum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisq. in pręmissis efficacis defensionis pręsidio assistentes, faciant auctoritate nostra vos, & pro tempore dictę Congregationis fratres, & alios quoscumque confirmatione, approbatione, suppletione, decreto, alijsq. pręmissis iuxta pręsentium continentiā & tenorem pacifice frui & gaudere: Non permittentes vos & vestrę Congregationis pro tempore fratres per quoscūque indebite molestari, perturbari, aut inquietari: Cõtradictores quoslibet, ac rebelles, & in ijs, quę pręmissa cõcernunt, non parentes per opportuna iuris & facti remedia, ac demum per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, appellatione postposita, compescendo: Necnon legitimis super his habēdis, seruatis processibus, sentētias, censuras, & pœnas ipsas, etiā iteratis vicibus aggrauando, inuocare etiā ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausulas derogatorias adiungit.

§. 7. Non obstantibus pręmissis, ac similis mem. Bonifacij Papę Octaui prędecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dūmodo quis vigore pręsentium vltra tres dietas ad iudicium nõ trahatur, ac quibusuis alijs Apostolicis, necnon in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis generalibus vel specialibus cõstitutionibus, & ordinationibus, necnon dictę Congregationis, & Ordinis Sancti Hieronymi, ac Regulę S. Augustini,

stini, sub qua militatis, necnon aliorum, tam Mendicantium, quam non Mendicantium Ordinum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis eisdem, vel alicui corũ sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis etiam Motu proprio, & ex simili scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis eor. mq. totis tenoribus specialis, specifica, & expressio, nõ autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quęuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, necnon omnibus illis quę dicti pędecessores in eorum litteris voluerunt nõ obstare, contrarijs quibuscunque.

Transumptis credi iubet.

§. 9. Ceterum quia difficile foret pręsentes litteras, &c.

Dat. P. An 6. die 1. Febr.

Datum Romę apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 1. Fabruarij 1577. Pontificatus nostri Anno sexto.

XLVIII.

Quod Clerici Regulares Congregationis S.Pauli Decollati, absque licentia eius Pręposlti generalis, ad alium quemcunque Ordinem, pręter Carthusianum, transire nequeant.

Huius Congregationis institutionem, & alia eam tangentia notaui sup. apud Clemen. VII. const. 37. Vota. fol. 005. Quibus adde, quod postmodum S.D.N. Paul. v. huic Cõgregationi indulsit, quod noua Monasteria de sola Ordinariorum licentia fundare valeat, inf. in sua constit. 64. Ecclesiæ. Et in recipiendis Nouitijs formam præscripsit in alia const. 84. In supereminenti.

Edita An. D. 1575.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

IN specula supremæ dignitatis dispositione diuina meritis licet insufficientibus constituti, inter multiplices curas quibus rerum negociorumq. varietatibus obruimur, ad ea ex debito pastoralis officij nobis commissi sollicite nos intendere decet, per quæ personæ religiosæ in regularis vitę ac Ecclesiasticæ disciplinæ norma coadiuuante Domino salubriter conseruari valeant, & quæ his contraria esse noscuntur, per nostræ prouidentiæ studium penitus euellantur.

Causa huius constit.

§. 1. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Præpositi generalis, & Clericorum Regularium Congregationis S. Pauli decollati Barnabitorum nuncupatorum petitio continebat, quod licet ipsi ad animas pretiosissimo Domini IESV CHRISTI sanguine redemptas eidem Domino lucrifaciendas, semper dictæ Congregationis religiosos, ab eorum adolescentia bonis moribus, ac litteris imbuere, omni ratione studuerint, & ea in re nullis vnquam sumptibus, neque laboribus pepercerint, nihilominus nonnulli ex dictis religiosis ob scientiam per eos Congregationis prædictæ auspicijs acquisitam, tumidiores effecti, immemoresq. officij sui ac beneficiorum ab ipsa Congregatione acceptorum, cum primum in litteris ita versati, & eruditi reperiuntur, vt & proximorum saluti, & dictæ Congregationi adminiculo esse possent, libertatem appetentes, tamquam ingrati filij Congregationem ipsam ad effugiendam obedientiam, & obseruantiam, quæ in ea arctissime custodiuntur, sub arctioris vitæ prætextu deserunt, ac quod grauius est, etiam ipsius Congregationis personas ritus & mores maledictis insequentes, alios quoque varijs multisq. laxioris vitæ pollicitationibus subuertere non cessant. Quare pro parte Præpositi, & Clericorum prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus incommodis huiusmodi occurrere, aliasq. in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Prohibita transitio ad alios Ordines, excepto Cartusiano, &c.

§. 2. Nos igitur qui religiosos quoslibet in suis regularibus institutis laudabiliter continere, omni studio affectamus, Præpositum & Clericos prædictos, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. Ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo statuimus, & ordinamus, ac sub excommunicationis sententia per contrafacientes, eisq. consilium, auxilium, vel fauorem præstantes ipso facto incurrenda, & à qua præterquam in mortis articulo constituti ab alio quam Rom. Pont. vel ipsius Congregationis Præposito generali pro tempore existente absolui non possint, districte præcipiendo interdicimus, quod de cætero nullus dictæ Congregationis religiosus cuiuscumque conditionis, siue clericus siue laicus fuerit, ipsam Congregationem post vota per eum secundum illius institutiones emissa, pętextu cuiusuis indulti ab eodem Rom. Pont. pro tempore existente seu illius Maiori Pœnitentiario, aut aliquo Sedis Apostolicæ Nuncio, vel Legato, etiam de latere, impetrati vel impetrandi, absque speciali & expressa pro tempore existentis Præpositi prædicti licentia desuper obtenta, exire, aut ab ea recedere, etiam ob frugem melioris vitæ, aut strictioris obseruantiæ, aut alio quæsito colore, ad quemuis alium, etiam Minorum, vel aliorum Fratrum Mendicantium, aut Cistercien. vel Sancti Benedicti, aut aliorum Monachorum Ordinem transire, vel etiam per Superiores Ordinum, & Monasteriorũ huiusmodi (Cartusiensi Ordine dumtaxat excepto) recipi seu admitti possit, seu præsumat.

Formaq. ulfendi præscribitur.

§. 3. Quodq. is qui pro tempore ab ipsa Congregatione ad Cartusien. vel de licentia prædicta ad alium Ordinem huiusmodi transire voluerit, ad Cartusien. videlicet infra tres menses, a die quo ab ipsa Congregatione recesserit, ad alium vero Ordinem huiusmodi infra tempus, & à pro tempore existente Præposito prædicto præfigẽdum, accedere, ac illorum Monasteria, seu domos, & loca actu ingredi. Et si in eis permanere noluerit, aut non possit, absq. vlla mora ad dictã Congregationẽ redire teneatur.

Pœnæ contrauenientibus infliguntur.

§. 4. Et nihilominus si quis ex Clericis dictæ Congregationis animo indurato contrarium temere præsumpserint, vel à dicta Congregatione post emissionem votorum huiusmodi absque licentia prædicta exire, & in seculo, vel alio etiam seculari loco degere præsumpserit, liceat præfato Generali, seu alijs dictæ Congregationis Præpositis, & Superioribus, eosdem transgressores & exeuntes tamquam apostatas, etiam inuocato si opus fuerit auxilio brachij secularis, summarie simpliciter, & de plano, ac sine strepitu & figura iudicij, sola facti veritate inspecta, ad dictã Cõgregationẽ reuocare, capere, & carcerare ac debitis pœnitentijs subijcere. Decernentes ex nunc irritum & inane si secus super his à quoquã quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum huius constit. deputatio, & facultates.

§. 5. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Patriarchæ Alexandrino, & Archiepiscopo Mediolanen. ac Archipresbytero Ecclesiæ Mediolanen. per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus corũ, per se vel alium seu alios, pręsentes litteras & in eis contenta quæcumque vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Præpositi, & Clericorum prædictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, in illis præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, præsentes litteras, & in eis contenta huiusmodi ab omnibus ad quos spectat inuiolabiliter obseruari; ac Præpositum, & Clericos præfatos illis omnibus pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari: Contradictores quoslibet, ac rebelles, & præmissis non parentes, per prædictas, ac alias sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas, cæteraq. opportuna iuris & facti remedia appellatione postposita compescendo; ac legitimis super his habendis seruatis processibus, sententias censuras ac pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando. Inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis.

N

Contrarijs omnibus derogatur. §. 6. Non obstantibus fel. rec. Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri qua cauetur ne quis extra suam Ciuitatem vel diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam dietam à fine suæ diœcesis ad iudicium euocetur, seu ne Iudices qui à dicta Sede deputati fuerint cõtra quoscunq; procedere, vel alij seu alijs vices suas cõmittere præsumant; & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, alijsque Apostolicis, ac in prouincialibus, & synodalibus concilijs editis constitutionibus, & ordinationibus, nec non quorumcunque Monasteriorum, Hospitalium, Militiarum, & Ordinum iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis ac exemptionibus sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis restitutionibus, præsentationibus, ac mentis attestatiuis, ac derogatoriarum derogatorijs, alijs fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & alijs decretis, etiam intuitu, consideratione & ad supplicationem Imperatoris, Regum, Ducum, aliorumque Principum, nec non S. R. E. Cardinalium & de illorum consilio, ac matura deliberatione prius habita, seu etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine concessis, confirmatis, ac etiam multiplicatis vicibus innouatis, quorumcunque tenorum existant, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Exemplis fides datur. §. 7. Cæterum quia difficile foret præsentes litteras ad singula queq; loca vbi necesse fuerit deferre, volumus & dicta auctoritate decernimus, quod præsentium litterarũ exemplis seu transumptis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati Ecclesiastici Romanæ Curiæ munitis, eadem fides tam in iudicio quã extra illud vbilibet adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur si forent exhibitę vel ostensæ.

Nulli ergo &cæt.

D. P. An. 6. 13 Septemb. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, Id. Septembris, Pont. nostri Anno sexto.

XLIX.

Prohibitio Sal exterum mercandi, in locis Sedi Apostolicæ mediate & immediate subiectis.

Hæc prohibitio prodijt à Calixt. III. sub die 11. Maij 1455. sed hac stante consulto à me fuit illa prætermissa. Extenditur autem à Clemente VIII. inf. in constit. 49 Frumenti.

Editę An. D. 1577. & 1582. GREGORIVS PAPA XIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. EX incumbenti nobis Apostolicæ seruitutis officij, ad ea libenter intendimus, per quę subditorum nostrorum commoditati, & Cameræ Apostolicę indemnitati opportune consulatur.

Causa huius const. §. 1. Cum itaque, sicut accepimus, quantitas salis, quod in salinis Ciuitatis nostræ Ceruiæ ob necessariam dilectorum filiorum illius Ciuium, & incolarum sustentationem quotannis conficitur, & à Camera Apostolica certo conuento pretio emi consueuit, adeo aucta sit, vt non nisi congrui temporis spatio distrahi possit, & ex hoc nisi remedium opportunum adhibeatur, vel ipsos Ciues, & incolas ab vlteriori eiusdem salis fabrica non sine grauí eorum dispendio cessare, vel ipsam Cameram pecuniarum recuperatione, quas pro dicto pretio erogat, frustrari, oporteat.

Prohibitio mercandi sal exterum in locis S. R. E. §. 2. Nos cupientes, vt par est, non solum eorumdem Ciuium & incolarum, quos paterna beneuolentia prosequimur, verum etiam indemnitati eiusdem Cameræ opportune prospicere, ac fe. re. Iulij Papæ III. prædecessoris nostri vestigijs inhærentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, quòd de cætero in Ciuitatibus, Terris, & locis sanctæ Sedi Apostolicæ immediate subiectis, nulli prorsus locorum Vniuersitati, Collegio, Communitati, vel priuatis personis quauis dignitati etiam Archiepiscopali, Cardinalatus, vel maiori Ecclesiastica vel laicali dignitate fulgentibus, sal exterum, & illud præsertim, quod ab oris Dalmatiæ, seu Orientalibus vel Meridionalibus, & alijs mundi regionibus aduehitur, in publicos, vel priuatos vsus mercari liceat, & sub excommunicationis latæ sententiæ, & quo ad Communitates aut Vniuersitates mille, & quo ad reliquas priuatas personas, & collegia personarum Ecclesiasticarum, centum ducatorum auri de Camera, & amissionis salis exteri huiusmodi, Camerę præfatæ applican. ipso facto per quemlibet contrauenientem, & pro qualibet contrauentione incurrendis pœnis, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & decernimus.

§. 3. Mandantes dilectis filijs Legatis, Præsidẽtibus, & Gubernatoribus Prouinciarum, & illorum Locatenentibus, ac locorum Gubernatoribus, & alijs officialibus ad quos pertinebit, in virtute sanctæ obedientiæ, vt statutũ, & decretum nostra huiusmodi inuiolabiliter obseruari faciant. contemptores & inobedientes, per opportuna facti & iuris remedia compescendo. *Executorum deputatio & facultates.*

§. 4. Non obstan. præmissis, ac fel. rec. Bonifacii PP. VIII. prędecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duab. dietis, alijsque constitutionibus, & ordinationibus tam Apostolicis generalibus, quàm prouincialibus, necnon etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, quomodolibet concessis. cæterisque contrarijs quibuscunque. *Clausula derogatoria.*

§. 5. Volumus autem atque decernimus, quod præsentium transumptis manu alicuius Cameræ Apostolicæ Notarij subscriptis, & sigillo dilecti filij nostri & sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarij munitis, ea prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitę vel ostensæ. *Fides exemplorum.*

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 17. Decembris 1577. Pont. nostri Anno sexto. *Dat. P. An. 6. 17. Decemb.*

Sequitur extensio præcedentis Constitutionis.

GREGORIVS PAPA XIII. *Edita An. D. 1582.*
Ad futuram rei memoriam.

ALias emanarunt à nobis litterę tenoris subsequentis, videlicet. Ex incumbenti, &c. vt supra. *Refertur cõst. prędicta.*

§. 1. Cum autem mentis, ac voluntatis nostræ fuerit, non modo immediate, sed etiam mediate nobis & Apost. Sedis subiectos in præinsertis litteris comprehendi, Idcirco Motu proprio & certa nostra scientia similibus tenore pręsentium decernimus, & declaramus, etiam mediate nobis, & dictæ Sedi subiectos, in dictis litteris fuisse comprehensos, easque etiam ad hoc validas, & efficaces fuisse, esse, & fore, ac illos qui post earum datam hactenus quomodolibet eis contrauenerunt, & ex nunc in futurum contrauenient, pœnas prædictas incurrisse & incurrere in omnibus & per omnia, perinde ac si in eisdẽ litteris de mediate & immediate subiectis specialis, specifica, & expressa mentio facta fuisset. Sicque ab omnibus censeri, & iudicari debere, necnon irritum, & inane quicquid secus à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. *Declaratio & extẽsio d. prohibitionis.*

§. 2. Non obstantibus omnibus, quæ in dictis litteris voluimus non obstare, cęterisque contrarijs quibuscunq;. *Clausula derogatoria.*

§. 3. Volumus etiam quod præsentium transumptis manu Notarij Camerę Apostolicę subscriptis, & sigillo nostri, & S. R. E. Camerarij munitis, plena vbique fides adhibeatur, ac si originales litteræ exhiberentur. *Fides exemplorum.*

Dat. Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 3. Decembris, 1582. Pontificatus nostri anno Vndecimo. *D. P. An. 11. 3. Decembr.*

Pro-

L.

Prohibitio extrahendi de locis Status Ecclesiastici, triticū, ordeum, legumina, animalia & omnis generis fruges & frumenta, etiam ex bonis Ecclesiasticis collecta, vel impediendi illa afferentes ad Vrbem, aut ea emendi, præterquam pro vsu suo, suarumq. familiarum vnius anni. Necnon reuocatio licentiarum & indultorum extrahendi, etiam ex causa onerosa concessorum.

Has constitutiones approbauit Clemens VIII. & alias pœnas (sublata excommunicatione) imposuit in constit. 49. Frumenti. Et ampliauit S.D.N. Paulus V. in const. 10. Inter. vbi excommunicationis pœnam contra extrahētes tantum innouauit, & supradicta indulta declarauit, & latius reuocauit.

Editę An. D. 1577. & 1578.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

VOlentes pro nostra pastorali solicitudine prouidere, vt ea quæ communem vitæ vsum & sustentationem concernunt, in statu nostro Ecclesiastico, honesto pretio habeantur, vestigijs quoque fel. recor. Pij Papæ Quarti prædecessoris nostri inhærentes.

Prohibitio extrahendi frumenta & cet.

§. 1. Motu proprio, & ex certa scientia nostra omnibus & singulis Communitatibus, Vniuersitatibus, ac personis, tam laicis quam Ecclesiasticis, etiā quorumuis Ordinum Regularibus, cuiusuis status, conditionis, & ordinis existentes, etiam Archiepiscopali & Episcopali, vel alia maiori dignitate fungentibus, ac etiam Baronibus, Domicellis & Dominis temporalibus Status nostri Ecclesiastici, ac sanctę Sedi Apostolicę immediate subiectis, in virtute sanctę obedientię, & sub indignationis nostrę, ac excommunicationis latę sententię pœnis, tenore pręsentium inhibemus, ne quouis pretextu directe vel indirecte cuiuius generis frumenta, blada, & legumina, atque animalia quęcumque, extra statum Ecclesiasticum extrahere & asportare audeant seu pręsumant. Eos vero, qui contra inhibitionem nostram huiusmodi commiserint, vltra predictas, etiam amissionis frumētorum, bladorum, leguminum, & animalium prędictorum, necnon quinque scutorum pro qualibet salma frumenti, bladorum, & leguminum huiusmodi, & duorum scutorum pro quolibet capite animalis, pœnas Fisco & Camerę nostrę Apostolicę applicandas, ipso facto incurrere volumus ac decernimus.

Executorum dep. & facultates.

§. 2. Mandantes dilectis filijs Aloysio tituli S. Marci presbytero Cardinali Cornelio nuncupato, nostro & Sanctę Romanę Ecclesię camerario, necnon Magistro Andreę Spinolę dictę Cameræ Clerico, & Annonę Prefecto, quatenus ipsi pręcipuam in premissis curam habentes, pręsentes nostras litteras, & in eis contenta quęcunq; ab omnibus, quos illa cōcernunt, firmiter obseruari, executionique debitę demandari; necnon in Prouincijs, ciuitatibus, terris, & locis status Ecclesiastici prefati, vbi opus fuerit publicari & notificari curent, ac ad exactionem pœnarum prędictarum, quacunque appellatione remota, quibusuis opportunis iuris & facti remedijs procedant, & procedi faciant. Contradictores ac pręmissorum executionem quomodolibet impedientes per predictas alias pecuniarias, ac sibi visas pœnas, etiam omni appellatione cessante, compescant. Super quibus omnibus, alijsque circa ea necessarijs & opportunis plenam & liberam per easdem pręsentes ipsis concedimus facultatē.

Clausula derogatoria.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis & consuetudinibus etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, communitatibus, vniuersitatibus, ac personis quibuscunque, etiam vt prefertur qualificatis, etiā Motu simili, vel alias quomodocunque & qualitercunque concessis, confirmatis & innouatis, quibus omnibus, eorum tenore acsi ad verbum insererentur pręsentibus pro sufficienter expressis habentes, ad effectum præsentium specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem.

Fides exemplorum.

§. 4. Volumus autem præsentium transumptis etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica cōstitutæ munitis, eandem prorsus fidem adhiberi, quę præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 6. 18. Decemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris die decima octaua Decembris, millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, Pontificatus nostri Anno Sexto.

Sequitur latior Prohibitio extrahendi frumenta, & cat. extra Statum Ecclesiasticum & impediendi afferentes illa ad Vrbem, & emendi vltra vsum vnius anni, & reuocatio Indultorum.

Edita An. D. 1578.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

INter multiplices nobis ex alto commissi pastoralis officij curas, ad eam libenter intendimus, per quam in Statu nostro Ecclesiastico annonæ abundantia habeatur, & subditi nostri in rerum humano victui necessariarum copiosa affluentia late viuant, neque illarum penuria opprimantur. Quod vt fiat experientia rerum magistra docente, id maxime necessarium esse cognouimus, vt ne ipsa annona e Statu nostro prædicto extrahatur, vtque ad almam Vrbem nostram vndique libere afferatur, neque afferentibus vllum impedimentum pręstetur, neque aliqui propriis commodis studentes, contra publicam vtilitatem de his rebus monopolia facere valeant, omni studio prouideamus.

Prohibitio extrahendi vt in rubr.

§. 1. Idcirco nos pro nostri officij debito in præmissis opportune prouidere volentes, Motu proprio & ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione, quòd nulli nobis & S.R.E. mediate vel immediate subiecti, cuiuscunque status, gradus, ordinis, & conditionis existant, etiam si Barones, Domicelli, Comites, Marchiones, vel Duces, & Domini temporales, aut Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchę, vel etiam S.R.E. Cardinales extiterint, sub excommunicationis maioris, ac lęsæ maiestatis criminis, dominiorum, & bonorum suorum confiscationis, feudorum amissionis, & quorumuis priuilegiorum suspensionis, & alijs etiam pecuniarijs arbitrio nostro imponendis, & applicandis, ac etiam in publicis edictis, & proclamatibus per Prefectos Annonę pro tempore tam hactenus editis & emissis, quam in futurum edendis & emittendis, quæ nos ex nunc prout ex tunc Apostolica auctoritate approbamus & confirmamus, contentis censuris, & pœnis, triticum, ordeum, legumina, ac omnis generis frumenta, & fruges, etiam ex bonis Ecclesiasticis collecta, à terris, & locis dicti status nostri Ecclesiastici, absque expressa nostra, & à nobis obtenta in scriptis, & manu nostra signata licentia, extrahere, vel extrahi facere.

Prohibitio impediendi vt in rubr.

§. 2. Nullusq; ex prædictis eorum subditos & vassallos, aut alias qualcūque personas quo minus triticum, ordeū, legumina, frumenta, & fruges præfata, à quibusuis locis eis subiectis, quouis prætextu, etiam molituræ, aut cuiusuis alterius oneris solutionis ad Almam Vrbem nostram afferant, prohibere, aut per se vel alium seu alios, directe vel indirecte impedire audeant, quin potius illis sic afferentibus omnem opem, & fauorem præstent.

Prohibitio emendi vltra vsum vnius anni.

§. 3. Ac insuper nullus aliquam tritici, ordei, leguminū, omnisque generis frumentorum & frugum quantitatē, nisi pro suo, suarumque familiarum vnius anni dumtaxat vsu emere valeant, & contrafacientes, pœnas prædictas incurrisse declarentur, & aggrauentur ipso facto, statuimus atque decernimus.

Deputatio, & facultates executoris.

§. 4. Mandantes dilecto filio Aloysio tituli sancti Marci presbytero Cardinali Cornelio nuncupato, nostro & S.R.E. Camerario, ac dictæ Annonæ Præfectis, vt contra eos, qui statuto, & decreto nostro huiusmodi in aliquo contrauenerint, manu regia, & nulla tela iudiciaria ser-

firmata procedant, ac eos pœnas prædictas incurrisse declarent, aggrauent, reaggrauent, interdicant, & brachium seculare in eos adhibeant.

Licentię etiā ex causa onerosa reuocantur. Declarat & ampliat Paulus V. cit. in rubr.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis statutis & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis. priuilegijs quoque, indultis, & litteris, ac gratijs Apostolicis, eisdem personis, ac Ciuitatibus, terris, & locis, ac quibusuis alijs per Camerā, aut per nos, & prædecessores nostros, in genere vel in specie, etiam ex causa onerosa, ac sub quibuscunque tenoribus & formis forsan concessis, confirmatis & sæpius innouatis, quibus omnibus etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat latissime derogamus, & ad effectum prædictum ad beneplacitum nostrum suspensa esse volumus. cæterisque contrarijs quibuscunque.

Forma ðecre ... publication.

§. 6. Et vt præmissa omnia ad notitiam omnium deducantur, ne aliquis de eis ignorantiam prætendere possit, volumus quod præsentes litteræ per aliquos Curiæ nostrę Cursores ad Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe & Cancellariæ Apostolicæ valuas, & in acie Campi Floræ affigantur, & cum inde amouebuntur, earum exempla in eisdem locis affixa remaneant. Mandantes quoq; Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus & alijs dictorum locorum Officialibus, quatenus præsentes publicent, & publicari faciant. Et quod earum transumptis, etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides adhibeatur quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 6. 1. Maii.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die prima Maij, millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, Pontificatus nostri Anno Sexto.

Admissio in Cam. Apost.

Die 12. May 1578. præsentes litteræ Apostolicæ exhibita, & præsentatæ in plena Camera Apostolica, instante magnifico D. Rodulpho Bonfiolo, illius Commissario generali, & ex decreto in eadem Camera facto admissæ, & registratæ fuerunt libro tertio Signaturarum Sanctissimi D. N. apud me infrascriptum dictæ Cameræ Notarium.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1578. indict. 6. die vero septima mensis Maij, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. Anno eius sexto, affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, dimissis ibidem copijs affixis earum, per me Petrum Aloysium Gaytam eiusdem Sanctiss. D. N. Papæ Cursorem.

Claudius Mongeat Magister Cursorum.

L I.

Exemptio Religionis Clericorum Regularium Societatis IESV, à solutione & præstatione decimarum, & aliorum onerum quorumcunque.

Istam exemptionem iam concesserat Paul. III. sup. in eius constitut. 48. Licet. fol. 687. & etiam Pius IV hic relatus. Sed iste Pontifex eam declarat & ampliat. Cætera autem de hac Societate notata sunt sup. in eiusdem Pauli III. constit. 25. Regimini. fol. 659.

Edita An. D. 1578

Exordium.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Pastoralis officij cura nobis meritis licet imparibus ex alto commissa, nos admonet, vt nostrę prouisionis efficiatur ministerio, quod ea quæ Religiosis quibuslibet, præsertim sub Sacratissimi Nominis IESV, totius humani generis Redemptoris vexillo, ad illius honorem & gloriam, proximorumque spiritualem profectum, ac orthodoxæ fidei defensionem, & propagationē in terris militantibus, ab Apostolica Sede prouide concessa reperiuntur, sublatis quibuslibet impedimentis, inos, vt par est, debitos effectus perpetuis futuris temporibus sortiantur.

Paul. III dedit exemptionem a decimis.

§. 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Euerardus Mercurianus, &c.

Omittitur hæc narratiua, quia ipsa bulla est in loco cit. in rubr.

Pius IV. eam ampliauit, sed eius bullam non posuit vti hic sufficiēter relatam.

§. 2. Et successiue piæ memoriæ Pius Papa Quartus etiam prædecessor noster, exemptionem, ac cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis litteras ipsius Pauli prædecessoris desuper confectas, necnon inde secuta quæcunque, per suas litteras ex certa scientia confirmauerit, approbauerit, & etiam plenarie innouauerit. Ac pro potiori cautela vniuersam Societatem prędictam, omniaque & singula illius Domos, etiam probationis, & Collegia vbilibet consistentia, præsentia, & futura, eorumque personas, fructus, redditus, & prouentus, etiam bonorum Ecclesiasticorum, secularium & regularium quorumcunque, illis pro tēpore vnitorum, aliaque res, & bona quæcunque à quibusuis decimis, etiā Papalibus, prædialibus, personalibus, quartis, medietatibus, & alijs fructuū partibus, subsidijs, etiā charitatiuis & alijs ordinarijs oneribus etiā pro expeditione cōtra infideles, defensione patriæ, ac alias quomodolibet, etiam ad Imperatorū, Regū, Ducū, & aliorum Principum instantiam, pro tempore impositis: etiam si in illorū impositione caueretur, quod nulla prorsus exemptio cuiquam, aduersus illa suffragaretur: Ita quod Societas, eiusque Domus, etiam probationis, Collegia, fructus, res, & bona præfata semper ab illis absque declaratione desuper facienda, excepta essent, & esse censerētur, perpetuo liberauerit, & exemerit, prout in singulis litteris prędecessorum huiusmodi plenius continetur.

Sed dubitā fiebat quod non erat derogatum cap. nuper de Decim.

§. 3. Nihilominus quia in illis nulla de constitutione recolendæ memorię Innocentij Papæ Tertij, similiter prædecessoris nostri, in Concilio generali super decimis edita, quę incipit. Nuper, expressa, & specifica mētio facta, nec ei specialiter & expresse derogatū fuit, idē Prępositus dubitat, singulas litteras prędictas de subreptionis, seu nullitatis vitio notari, ac Societati, illiusq; Domibus, Collegijs & personis prædictis minus vtiles reddi, aut illa super exemptione huiusmodi molestari, vel perturbari posse tempore procedente.

Hic ideo Pōt. eamdem exēptionem iterato concedit & ampliat.

§. 4. Nos igitur, qui votiuum ipsius Societatis profectū syncero paternæ charitatis affectu libēter amplectimur, eisdem Societati, illiusq; Domibus, etiam probationis, Collegijs, & personis, ne propterea dictarum litterarū frustrentur effectu opportune prouidere volentes, ipsumque Præpositum, & singulares personas Societatis huiusmodi à quibusuis excōmunicationis, suspēsionis, & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existūt, ad effectū præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes; necnon singularum litterarum prædictarum veriores tenores, ac quarumcunq; litium, & causarum super præmissis iam forsan motarum, statum, & merita, nominaque & cognomina Iudicum, & collitigātium, ac titulos, & iura eorum, præsentibus pro sufficiēter expressis habentes, ipsius Præpositi supplicationibus in hac parte inclinati, volumus, ac Societati, illiusq; Domibus, etiam probationū, Collegijs, & personis prædictis eadem auctoritate concedimus, quod singulæ litteræ prædictæ cum exemptionis cæterisq; omnibus & singulis in eis cōtentis clausulis, & decretis, processibusq; habitis per easdem, ac inde secuta quæcunq; valeant, plenamque roboris firmitatē obtineant, & eis quibus concessæ existunt, perpetuo suffragentur in omnibus & per omnia, perinde ac si in illis de cōstitutione Innocentij prędecessoris, & tenoris Concilij generalis huiusmodi specifica & expressa mētio facta, eiq; specialiter, & expresse derogatum fuisset, prout Nos eidem cōstitutioni ad effectū præmissum specialiter & expresse harū serie derogamus. Decernentes ita in quibuscunque causis, pendentibus & futuris, per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, iudicari & definiri debere, irritum quoque & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Obstantias tollit.

§. 5. Non obstantibus litis pendentijs, siquæ sint, & alijs

alijs præmissis, ac Innocentij prædecessoris, & seu generalis Concilij huiusmodi, alijsque Apostolicis, necnon prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus, ac omnibus illis, quæ in singulis litteris prędicti expressum fuit non obstare, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Videm transumptis tribuit.

§.6. Volumus autē quod earumdem præsentium transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu etiam pro tempore existentis Prępositi Generalis dictæ Societatis, munitis, eadem prorsus fides, in iudicio & extra vbicunque adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P. An. 6. 1. Ianuarij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris die primo Ianuarij, millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, Pontificatus nostri Anno Sexto.

L I I.

Iurisdictio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Protectorum & Iudicum causarum Domus Piæ, ad recipiendas & pie alendas mulieres peccatrices pęnitentes, in Vrbe institutæ.

Erecta fuit hæc Domus Pia tempore Pij IV. & eius regimen spectabat ad Sodalitatem duodecim ss. Apostolorū nuncupatam, vt in eius cōstitut. 90. In Apostolicæ. sup. fol. 130. Hodie autem gubernatur & regitur à Cardd. pro tempore Protectoribus, & à Congregatione desuper instituta quamplurium piorum hominum, inter quos ego Laertius spatio multorum annorum licet minimus, non modicum insudaui.

Edita an. D. 1578.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

CVpientes, Domum Piam nuncupatam in Vrbe nostra per fel. rec. Pium Papam IIII. prædecessorem nostrum pro mulieribus peccatricibus & conuersis ac pęnitentibus institutam in qua eædem cognoscentes se à via salutis aberrare se recipere possent, ibidemque deliberare valerent, an vellent nubere, seu moniales effici, ac pro eiusdem Domus regimine & gubernio erectam Confraternitatem illarumque personas, specialibus gratijs & fauoribus prosequi, & iuxta debitum pastoralis officij eorum occurrere dispendijs, quærimus & et in via Domini molestijs quibuscunque quàm primum sublatis, proficiant, salubriter intendimus.

Causæ concessionis.

§.1. Ne igitur Domus & Confraternitatis huiusmodi personæ grauibus incommodis & dispendijs affici contingat, dum per diuersa Vrbis nostræ tribunalia, pro varijs causis rebus & negotijs litigare cogerentur.

Deputatio Cardinalium Protectorum Domus Piæ cum facultatibus infrascriptis, & primo cognoscendi causas ad Domū Piam eiusq. Congregationem, Moniales, Mulieresque ibi degētes vel inde egressas spectantes summarieq. &c. procedendi.

§.2. Motuproprio & ex certa nostra scientia ac dę Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas causas, lites, quæstiones, & controuersias, ciuiles, criminales, prophanas, spirituales, meras, & mistas nomine dictę Domus vel in ea degentium personarum ac Confraternitatis, seu eius administratorum, Gubernatorum, & Deputatorum, ac monialium, seu mulierum in eadem domo degentium, seu quæ inde egressæ & nuptui traditæ vel Monasticam vitam amplexæ fuerint, contra alias quascunque personas cuiuscunque gradus, dignitatis, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existentes, Vniuersitates, Societates, Congregationes, Monasteria aut alia loca pia, in quibus Domus siue personæ prædictæ Rei vel Actoris partes sustinuerint, etiam si coram Sanctæ Romanę Ecclesiæ Camerario, Clericis, & Præsidentibus Cameræ Apostolicæ, ac Curiæ Causarum dictæ Cameræ Generali Auditore, nec non Vicario, Gubernatore, & Senatore dictæ Vrbis, illorumq; Locatenentibus, Collateralibus, Iudicibus, ac dictæ Vrbis Causarum Appellationum Capitaneo, & Causarum Palatij Apostolici Auditoribus, & eiusdem S.R.E. Cardinalibus, alijsque Iudicibus, ordinarijs seu delegatis, hucusq; motas & pendētes, de & super statu ac bonis tam dictæ Domus quam Mulierū in illa degentium, necnon quibuscumque locationibus, venditionibus, legatis, fideicommissis, testamentis, hæreditatibus, ac illarum discussionibus, necnon quorumcunque iurium & actionum cessionibus, alijsque inter viuos contractibus, etiam vigore obligationis in forma Cameræ, executionibus, reuocationibus, bonis, rebus, iuribus & actionibus ad dictam Domum, siue eius nomine Confraternitatem, eiusque Gubernatores, Administratores & Deputatos, Moniales, ac mulieres huiusmodi, tam coniunctim quam diuisim, ac tam actiue quam passiue, spectantibus & pertinentibus, in quacunque instantia quorum omnium & singulorum statum & merita, necnon Iudicū & collitigātium nomina & cognomina ac qualitates, cęteraq; etiam de necessitate exprimenda, præsentibus pro expressis habentes, in statu & terminis in quibus nunc reperiuntur, quatenus instructæ non sint, harum serie ad nos aduocātes, illasq. omnes & singulas, motas & pendentes, ac quā & quas Domus & Confraternitas ac Gubernatores, Administratores & Deputati, necnon Moniales & Mulieres ibidem degentes, penitus & omnino contra easdem personas, Vniuersitates, Collegia, Congregationes, Confraternitates, Monasteria, & alia huiusmodi pia loca, pro rebus, bonis, hæreditatibus, iuribus, & actionibus huiusmodi, dilectis filijs nostris Marco Sitico S. Georgij in Velabro de Altaemps, & Ptolomæo S. Agatæ Titulorum Comen. nuncupatis Cardinalib. Presbyteris eiusdē Domus, ac Confraternitatis apud nos Sedemque Apostolicā Protectoribus vna cum illarum emergentibus, dependentibus, incidentibus, annexis & connexis, summarie simpliciter & de plano, ac sola facti veritate inspecta, ac sine strepitu & figura iudicij, per se ipsos aut alios ab eis deputandos, in quacunque instantia, vsque ad finem audiendas, cognoscendas, & fine debito terminandas, committimus, & mandamus.

Iudices deputandi.

§.3. Ipsosq; Marcum & Ptolomæum Cardinales, ac nunc & pro tempore existentes Protectores Domus & Confraternitatis prædictarum, in dictis causis motis & mouendis, pendentibus, & in futurum mouendis, in Iudices ordinarios, cum facultate easdem causas in quacunque instantia vsq; ad finem, per se ipsos vel alios eorum Auditores, illas cognoscendi, decidendi & terminandi, facimus, constituimus & deputamus.

Citandi & inhibendi in Curia & extra.

§.4. Ac cum potestate citandi & inhibēdi quos & quibus, ac quoties opus fuerit, in Curia & extra eam, etiam per Edictum publicum constito etiā summarie de non tuto accessu, eisdemque ac quibusuis alijs eiusdē Vrbis Iudicibus ac personis, tam Ecclesiasticis, quam secularibus, etiam sub sententijs, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac pecuniarijs, inhibendi, & in euentum non paritionis contra inobedientes contumaces & rebelles, ad declarationem incursus pœnarum & censurarum huiusmodi, illarumque aggrauationes & reaggrauationes, & alias iuxta morē & stylum Curiarum dictę Vrbis in similibus seruari solitum, & prout eis videbitur procedendi, sententiasq. suas debitæ executioni demandandi siue demandari faciendi, auxiliumq. brachij secularis ad hoc si opus fuerit inuocandi, omniaq; & singula alia in præmissis & circa ea quomodo libet necessaria & opportuna faciēdi, gerēdi, & exequēdi.

Diebus etiā feriatis procedendi.

§.5. Ac in omnibus & singulis causis prędictis, ad Domum confraternitatem, Moniales, & Mulieres huiusmodi, vt præfertur spectantes, singulis diebus, & horis, feriatis & non feriatis, præterquam in honorem DEI, etiam tempore feriarum ob necessitatem hominum indictarum & indicendarum, procedere.

Notarium deputandi.

§.6. Ac quemcunque Notarium eis benevisum in causis huiusmodi deputare possint.

Mandatarij & executores omnes cuiusuis.

§.7. Quodq; citationes, monitiones, & intimationes, quæ in dictis causis fieri opportuerit, etiam per Curię Capitolinæ & quoscunq; alios Mandatarios fieri possint. Et quicunque Executores Vrbis possint & debeant effectualiter executioni demandare omnes & singulas sententias, decreta & mandata dictorum Marci & Ptolomęi Cardinaliū prædictorum & pro tempore existentiū Protectorū, siue ab eis Deputatorum, quæ non obstante Regula Cancellariæ, sub eorum paruis sigillis expediri possint.

Alii Iudices in his causis nō procedāt.

§.8. Et insuper Domū, ac Cōfraternitatē prędictas, eiusq; Administratores, Gubern. & Deputatos, necnō Moniales

...& Mulie-

& Mulieres huiusmodi, in eadem Domo degentes, & inde egressas, nuptas, seu viduas, ex nunc deinceps occasione præmissorum alibi quam coram dictis Protectoribus conueniri, aut ad alios conueniendum constringi non posse, ac processus, sententias & decreta per alios tam ordinarios quam delegatos Iudices in causis prædictis quomodolibet pro tempore formatos, latas, & facta, cum inde secutis quibuscunq; nulla irrita, & inania, nulliusq; roboris vel momenti fore.

Clausulę præseruatiua.

§. 9. Præsentes litteras sub quibusuis reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, seu reuocationibus similium vel dissimilium gratiarum, etiam per Nos & successores nostros Romanos Pontifices, vel Sedem Apostolicam, aut eius Legatos, etiam Cancellariæ Apostolicæ regulas, pro tempore factas, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas esse & censeri debere, necnon per quascunque litteras, etiam quasuis clausulas [g]enerales vel speciales etiam derogatoriarum derogatorias, irritantiaque, & alia decreta, sub quacunque verborum expressione continentes, derogari posse, & si illis vllo vnquam tempore ex aliqua etiam quantumuis necessaria & vrgenti causa derogari contingat, nisi tenor earumdem pręsentium de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus & huiusmodi derogatio per trinas distinctas litteras, eundem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus, Administratoribus, Gubernatoribus, Deputatis & Confratribus huiusmodi omnibus & singulis legitime insinuata & intimata fuerint, eorumq. expressus ad id accesserit assensus, derogationem huiusmodi nemini suffragari, & nullius esse roboris vel momenti.

Decretum irritans.

§. 10. Sicq. per quoscunque Iudices quauis auctoritate fungentes, etiam Auditores, & Cardinales prædictos, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Clausula derogatoria.

§. 11. Non obstantibus quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac Ecclesiarum, Monasteriorum, Hospitalium, & aliorum Piorum locorum & Ordinum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, Dilectis filijs Populo Romano, necnon Iudicibus Curiis & Tribunalibus, eorumque personis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, & dictam Sedem, etiam motu & scientia similibus concessis, approbatis & innouatis, etiam disponentibus, quod causæ huiusmodi ad forum seu Curiam Capitolinam reassumi debeant. Quibus omnibus & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, alias de illis illorumq. totis tenoribus specialis mentio habenda esset, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. seu si prædictis vel quibusuis alijs, communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra, vel vltra certa loca, Curias, & Tribunalia, ad iudicium trahi non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. & quibuslibet alijs priuilegijs, & indultis Apostolicis, generalibus vel specialibus, quorumcunque tenorum existant, per quę præsentibus non expressa aut totaliter non inserta iurisdictiones dictorum Protectorum impediri valeant quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in præsentibus mentio specialis.

Fides adhibē da transumptis.

§. 12. Volumus autem, quod præsentium transumptis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo Protectorum, seu alterius eorum, seu Confraternitatis huiusmodi munitis, eandem prorsus fidem adhiberi, quæ adhiberetur præsentibus exhibitis vel ostensis.

Dat. P. An. 6. 12. Febr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die duodecima Februarij, millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, Pontificatus nostri Anno 6.

LIII.

Institutio Collegii Anglici in Vrbe, pro Scholaribus Nationis Anglicæ pie ibi educandis, & instruendis, Cum annuorum reddituum assignatione, Exemptionumque & Indultorum concessione, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Protectoris & Iudicis in cognoscen. eorum causis iurisdictionis.

Multa de Regni Angliæ calamitate & hæresiarum labe, videri possunt supra in Pauli III. Constitutione 7. Eius qui. fol. 619. & Pij V. constitutione. 101. Regnans. fol 304. & infra Sixti Quinti. constitut. 39. Aßiste.

Edita An. D. 1579.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

QVoniam Diuinæ bonitati visum est, humilitatem nostram turbulentissimis Christianæ Reipubl. temporibus ad excelsum vniuersalis Ecclesię culmen subleuare, hæreditatisque, quam pretioso sanguine suo quæsiuit, administrationem curæ nostrę commendare, ea nostrum perpetua sollicitudo exacuit animum ad pie meditandum, quo pacto, & DEI misericordiæ à qua tantum accepimus nos gratos exhibeamus, & nostram Ecclesiæ suæ operam, quantum diuina benignitate adiuti possumus, non inutilem faciamus.

Proœmium.

Causa huius erectionis.

§. 1. Quare cum quotidie, non sine graui animi nostri dolore, Sanctam Domini Nostri IESV Christi Sponsam, diuersorum eius hostium conspiratione, & violento ex multis partibus incursu oppugnari cernamus, antiquisque hostibus Infidelibus Turcis, Iudæis, nouosque Hæreticos, & Schismaticos accessisse, qui omni impietate & scelere imbuti, ac veluti aduersarij nostri furijs exagitati, in piæ Matris exitium feruntur, quod officij nostri ratio à nobis expostulat ad hominum impetus, quo maxime opus esse videmus vires nobis à Domino traditas opponimus, populosque imbecillitati nostræ à diuina benignitate concreditos præsidij contra hostium oppugnationes paratis communimus. Cumque nullum firmius præsidium, aut remedium certius inueniri possit, quam vt Regionum ab hac peste oppressarum iuuentus, cuius teneros animos facile est ad virtutem flectere Catholicæ Religione imbuatur, ab initio vsque nostri Pont. operam dedimus, vt diuersarum nationum Collegia, veluti Catholicę Religionis & sinceræ ad eam institutionis seminaria, nostris sumptibus in Vrbe erigerentur.

Greg. 1. induxit Anglorū nationem ad fidem Catholicam.
Angli vero, qui tunc erga Rom. Pōt. obedientes & Cath. fuerūt, in hæresim postea prolapsi sunt.

§. 2. Quæ interea dum sedulo agimus, ad Angliæ Regnum magnis quondam opibus, & Catholicæ fidei Studio florentissimum, nunc vero à teterrima Hæresis labe, quę omnes fere eius partes comprehendit, deuastatum pietatis oculos dirigentes, eiusque calamitatem, vt sæpe alios, miseranter reperimus, Anglorum nationem ad CHRISTI fidem à Beato Gregorio Pontifices conuersam, ex eo tempore singularem fidem, reuerentiam, atque obedientiam contra Romanos Pontifices, Sanctamque Sedem Apostolicam præstitisse, quæ etiam in tanta nostrorum temporum caligine, in aliquibus, insignibus illis quidem & Illustribus viris refulsere, qui pro huius Sedis, dignitate, & Orthodoxæ fidei veritate, vitas suas cum sanguine ponere non dubitarunt, versanturque quotidie ante oculos nostros, iuuenes, ex illo miserrimo Regno huc profugientes, qui diuino spiritu ducti, patria, parentibus, & bonis relictis, sese nobis ad Catholicæ Religionis, in qua nati sunt institutionem suscipiendam miserabiliter offerunt, eo animo, vt salutem sibi primum comparent, deinde vero, vt post adeptam diuinarum rerum scientia in Angliam ad alios, qui à via veritatis declinarunt erudiendos reuertantur.

§. 3. Nos igitur Gregorii eius nominis Primi pia in An-

Hic igitur Pont. ad imitationem dicti Greg. pro Anglorum ab haeresi reuocatione Collegium Anglicum in Vrbe erigit.

glos officia, eiusque erga illos bonitatem imitari cupientes, vt quemadmodum ipsi concessionis, sic, & nobis ab errore reuocationis beneficium accepisse in Domino laetentur, ac propensam eorum erga Sedē prędictam deuotionem adolescentium, itē Catholicę doctrinae adipiscendae studium amplectentes, Motu prop. & ex certa scientia nostra, deq; Apostolicae potestatis plenitudine ad omnipotentis Dei laudem, & fidei Catholicae incrementum, dilectaeque nobis nationis Anglicanae commodum & salutem, in aedibus Hospitalis Anglorum de Vrbe, vnum Collegium Anglicanum nuncupādum perpetuo erigimus & instituimus, in quo non minus, quam quinquaginta Scolastici, ex omni natione, & linguae idiomate Regni Angliae cum suo Rectore, & ministris necessarijs alantur, qui inibi, in Philosophia, ac Theologia se exerceant, Graecis item, Hebraicisq; litteris pro captu cuiusq; operam dent, in eisq; tantum proficere studeant, quantum satis esse videatur.

Annuos redditus eis assignat.

§. 4. His porro omnes ij studijs operam nauabunt, ad quae, à Superioribus dirigentur, seque praeterea in pietate, & deuotione, Cantibus Ecclesiast. Caeremonijs, & sacris officijs, vt melius ipsis Superioribus visum fuerit exercebunt. Ad eorum autem omnium sustentationem nos annuos redditus trium millium scutorum auri in auro ex Apost. Cam. seu Datariatus rationibus singulis mēsibus pro rata, donec eis aliunde nobis, aut successoribus nostris de simili annuo redditu, prospectum fuerit, libere, & integre praestandos constituimus.

Locum pro Collegio concedit, &c.

§. 5. Et praeterea eis perpetuo concedimus, & assignamus pro eorum habitatione & vsu, aedes praedictas, in quibus Capellani Angli habitabant, nunc vero dicti Scolastici iussu nostro habitant, cum duabus domibus dicto Hospitali contiguis ad sinistram partem versus Ecclesiam S. Brigidae Suetiorum, & quaecunque alia circumcedentia. Ac pro diuini cultus exercitio Ecclesiam Sanctissimę Trinitatis, & S. Thomae martyris Anglorum, necnon pro dote dicti Collegij, ac Rectoris, Scolasticorum, & ministrorum praedictorum sustentatione, omnes, & quascunque alias domos, tabernas, siue apothecas stabula, hospitia, hortos, areas, proprietates, cēsus, fructus, caeteraq; omnia bona mobilia, immobilia, & se mouētia, necnon res, actiones, & iura dicti Hospitalis, tam in Vrbe, quam extra eā vbicunq; existentia, cuiuscūque qualitatis, speciei, naturę pretij, quantitatis, ac etiam annui valoris existentia, quae omnia, eorumque situationes, nuncupationes, confinia, & latera, acsi nominatim, & in specie describerentur, pręsentibus pro expressis haberi, & aedes, ac caetera quae signari possunt, vt à caeteris internoscantur, quamprimum armis, & signis dicti Collegij forinsecus notari volumus, eaque omnia à dicto Hospitale omnino separamus, & ad ipsum Collegium transferimus, ita vt Protector, & Scolastici praedicti corporalem illorum omnium possessionem per se vel alium, seu alios, propria auctoritate libere apprehēdere, & perpetuo retinere, illorumque fructus, redditus, & prouentus, iura, obuentiones, ac emolumenta omnia percipere, exigere, & leuare, ac suos dicti Collegij communes vsus & vtilitatem conuertere, libere & licite valeant, Vic. Vr. aut cuiuslibet alterius licentia desuper minime requisita. Oeconomus vero, & alij Ministri, ac seruientes dicti Collegij, ipsius Rectori subsint, & ad eius praescriptum & mandatum omnino obsequantur, nihilque contra illius voluntatem faciant, vel attentent, ipseq; Oeconomus Protectori dicti Collegij pro tempore existenti, vel etiam ipsi protectori volenti & requirenti, aut ab eorum quolibet deputatis, bis in anno, vel quotiescūq; ei vel eis visum fuerit, rationem reddere teneantur. Cum eo tamen, quod si aliquo tempore prędictum Collegium, ex quacunque causa dissolui contingat, aedes, Ecclesia, domus, census, caeteraque omnia praedicta perinde praedicti Hospitalis sint, acsi erectio Collegij, & alia praescripta, nunquam emanassent, prout nos ex nunc in eum euentum Hospitale ipsum, quoad illa omnia in integrum restituimus.

Ministris dicti Hosp. ne molestet Collegio & eius personas in

§. 6. Eoipso districtius inhibentes Capellanis praedictis, necnon dicti Hospitalis Gubernatoribus, & Administratoribus cuiuscunque nominis, & dignitatis, ac deinceps in ędibus, Ecclesia, domibus, apothecis, censibus, fructibus, alijsque rebus, iuribus, & actionibus prędictis, directe vel indirecte, quouis quaesito colore sese interponere, aut Collegium Rectorem, Scolasticos, & ministros, pręsentes & futuros molestare audeant, vel perturbare. Ac decernentes ex nunc irritum & inane quidquid contra praemissa, & etiam praesentibus contenta per eosdem, aut quosuis alios, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

per praedicta praecipue.

Collegium sustentat. Ordinar. eorum, & quorumcunque iud. eximit.

§. 7. Praeterea Collegium, eiusque Rectorem Scholasticos, & ministros in perpetuum, ac praedicta, caeteraque omnia eorum bona mobilia, & immobilia, cuiuscunque qualitatis & quantitatis, in dicta Vrbe, & extra, & alios vbique locorum consistentia, sub nostra, beatique Petri, & huius Sedis protectione suscipientes, ac nobis, & eidē Sedi protinus subijcientes, illa omnia in vniuersum & singulatim ab omni iurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate, & potestate pro tempore existentis Vicarij, Gubernatoris, Senatoris, Consulum, Conseruatorum, & Reformatorum dictae Vrbis, causarum Curiae Camerae Apostolicae generalis Auditoris, necnō Rectoris Studij generalis, & aliorum quorumcunque Tribunalium, & Iudicum, & officialium, necnon Ordinariorum locorum Rectorum, parochialium Ecclesiarum, & quorumcunque aliorum in dicta Vrbe, vel alibi constitutorum.

Et à solutione pedagij & gabellae.

§. 8. Illoque, ac etiam in proprijs eorum rebus, & bonis, cum eis contrahentes, à solutione, & exactione quorumcunque pedagij, gabellae, bollettini, etiam ratione vini Ripae, & Ripettae, necnon Grani, Olei, pannorum cuiuscunque generis, & quarumcunque aliarum rerum, necnon decimarum, & cuiuslibet, tam Ordinarij quam extraordinarij oneris ex quacunque causa impositorum, & imponendorum perpetuo eximimus, & prorsus liberamus.

Indulta Studij Vrbis concedit. Tu ea videas in const. 9. Bonif. VIII. fol. 146

§. 9. Insuper eisdem Collegio, & scholasticis, Rectoribus, & Gubernatoribus, vt omnibus, & quibuscunque priuilegijs, exemptionibus, libertatibus, facultatibus, & indultis, quibus Studium generale dictae Vrbis, & illius Rectores, Doctoresque in eo exegerint quomodocunque vtuntur, potiuntur, & gaudent, aut vti potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, non solum ad eorum instar, sed pariformiter, & aeque principaliter, vti, potiri, & gaudere valeant in omnibus & per omnia concedimus, illaque eis communicamus.

Inhibitio cōtra omnes Officiales ne Collegium, & eius personas super praemissis molestent.

§. 10. Praecipimusque, & interdicimus Vicario, Gubernatori, Auditori, Senatori, Consulibus, Conseruatoribus, Reformatoribus, Rectorique, Iudicibus, officialibus, & alijs praedictis, necnon Sanctae Romanae Ecclesiae Camerario, Praesidentibusque & Clericis Camerae Apostolicae ac quibusuis Camerarijs ad exactionem vectigalium portorum, decimarum, & aliorum onerum praedictorum pro tempore deputatis, vniuersis, & singulatim, ne quarumcunque facultatum priuilegiorum, & litterarum eis sub quibuscunque tenoribus & formis concessarum occasione, vel praetextu, Collegium scolasticos, Rectorem, Ministros, & Gubernatores praedictos, seu eorum aliquem, etiam super vsu, & perceptione praedictorum, & alijs praemissis impediant, vel molestent, nec impediri, vel molestari permittant.

Facul. Superiorū Collegij, promouendi cum consensu Protectoris scholares ad gradus, &c.

§. 11. Ad haec, Superioribus dicti Collegij cum consensu tamen Protectoris praedicti illos, quos in dicto Collegio, & alibi per debitum tempus studuisse, ac scientia & moribus, idoneos esse repererint, in praedictis facultatibus artium, & Theologiae Baccalariatus, licentiaturae, doctoratusque & Magisterij gradus seruata forma Concilij Viennen. & alias iuxta vniuersitatis Studij eiusdem Vrbis consuetudinem promouendi, & ipsorum graduum solita insignia eis exhibendi, vtque in facultatibus supradictis sic promoti illas publice & priuatim, etiam in omnibus Vniuersitatibus Studiorū generaliū interpretari, & alios docere, ac de eis disputare, gradui seu gradibus huiusmodi cōuenientes actus exercere, ac omnibus priuilegijs, gratijs, fauoribus, prerogatiuis, & indultis, quibus alij in praedicta, seu alijs Vniuersitatibus, & alibi iuxta illius, & aliarū Vniuersitatū huiusmodi cōstitutiones, & mores ad gradus praedictos promoti de iure, vel

con-

consuetudine vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, vti potiri, & gaudere possint, & debeant, perinde ac si gradus prædictos in ipsa Vniuersitate iuxta statuta consuetudines & mores prædictos, suscepissent concedendi licentiam tribuimus.

Scolares, & alumni eiusdem Collegij promoueri possint extra tempora, & absque Ordinariorum litteris dimissorijs, & sine titulo, & non obstan. defectu natalium.

§. 13. Postremo cum eosdem scholares huius Collegij alumnos post longos studiorum, vel cœptorum, vel consummatorum labores, sacerdotali Militiæ pro temporis, vel loci necessitate ascribere conducat, vt ministerijs, & pensionibus sacris assuescant dictæ Ecclesiæ Sanctissimæ Trinitatis officia præstent, seu, vt operarij mittantur, eisdem Aluminis vt de licentia Protectoris, ac dicti Collegij Rectoris consensu, & examine præcedente etiam extra tempora à iure statuta, interstitijsque temporum à Conc. Trid. præstitutis non expectatis, & etiam absque suorum Ordinariorũ litteris dimissorialibus, ac sine aliquo beneficij, vel patrimonij titulo, & non obstante quouis natalium defectu, super quo cum talibus per easdem præsentes dispensamus, ad omnes, etiã sacros & presbyteratus ordines promoueri, postquam promoti fuerint, in illis etiam in altaris ministerijs ministrare, ac etiam tam ipsi quam cæteri omnes in dicto Collegio degentes, vt pœnitentiæ, ac Eucharistiæ, etiam die Paschatis, & extremæ vnctionis Sacramenta à Cõfessario, aut alio sacerdote ipsius Collegij à Rectore, vel illius constituendo suscipere libere & licite valeant indulgemus.

Protectoris deputatio, & facultates.

§. 14. Vt vero eiusdem Collegij conseruationi, bonoque regimini, tam ijs, quam ad alumnorum ipsorum institutionem, & disciplinam, quam ad victum & vestitum, aliaq; huiusmodi necessaria pertinent opportunius consulatur, vtq; promptum, paratumq; sit eis auxilium venerabilem fratrem nostrum Ioannem Episcopum Ostiensem Cardinalem Moronum nuncupatum, eiusdem Collegij Protectorem, & defensorem constituimus & deputamus, cuius consilio, & opera, tam supradicta, quàm quęcunq; alia ad scholasticos in eodem Collegio admittendos, & retinendos, & ab eo amittentes spectantia agantur, statuantur & ordinentur. dantes eidem, & pro tempore Protectori existenti prædicti Collegij pro salubri illius conseruatione, & directione scholasticorum, bonorũ & rerum, ac iurium temporalium & spiritualium eiusdem plenam & liberam facultatem, & auctoritatem, Oeconomos, Aduocatos, & Procuratores in eo deputandos, & amouendos, & alios eorum loco sufficiendos, differentias, lites, & controuersias inter quascunque personas, tam alumnorum, quam Ministrantium Clericorum, & Laicorum, non tamen presbyterorum ipsius Societatis exortas, summarie simpliciter, & de plano, sine figura aut strepitu iudicij, appellatione quacunq; remota decidendi, definiendi, terminandi, & exequendi, statutaq; ordinationes sacrisque Canonibus, & Concil Trid. prædicto non contraria faciendi, & accedẽdi, eaq; cum opus fuerit reuocãdi, immutandi, & corrigendi, aliaq; de nouo condendi, quæ postquam facta edita, reuocata, immutata, & correcta fuerint, perinde habeantur, & obseruentur, acsi auctoritate Apostolica approbata & confirmata essent, prout eos illa ab omnibus dicti Collegij alumnis, ita haberi, & inuiolabiliter obseruari mandamus.

Forma recipiendi alumnos Collegij.

§. 15. Quod autem ad dictorũ alumnorum admissionis modum, & formam, deinceps habendam attinet, statuimus, & ordinamus, eos qui admittendi erunt, prius ab examinatoribus per dictũ Protectorẽ in Gallia, etiã Belgia, aut alibi, prout illi conuenientius videbitur designatis & designandis, iuxta formam ab ipso Protectore præscribendã examinare, & præhabito huiusmodi examine, si constiterit ipsi Protectori prædictorum examinatorum significatione sibi verbo vel scripto facienda, eos ingenio aptos, & moribus probatos, & tales, qui recipi debeant cum illos admittant.

Forma probationis sien. ab ipsis antequam admittantur, & forma iuramen. præstãdi post admissionem Rectori Collegij.

§. 16. Postquam vero in Collegio recepti fuerint, non statim collegij alumni censeãtur, sed per quatuor, & sex mẽses, plus vel minus, prout Superioribus, & Collegij moderatoribus visum fuerit eorũ conuersatio probetur, deinde si Collegio digni videbuntur, iuramẽtũ præstetur se vitam Ecclesiasticam perducturos, seque omni tempore ad iussum Superiorum in patriam reuertẽdum, & ad animas quantum in Domino potuerit adiuuandas paratos fore.

Facultas absoluen. ipsos alũnos a quibusuis excessibus, etiam reseruatis in bulla Cœnæ D. vt hic.

§. 17. Cæterum Rectori presbytero dicti Collegij pro tempore existen. vt per se, vel Confessarium idoneum, quem duxerit eligendũ, singulos alumnos prædictos à quibusuis excõmunicationis, suspensionis, interdicti, aliisque sententijs, censuris, & pœnis Eccl. quauis occasione vel causa latis, quas ipsi pro tẽpore quomodolibet incurrerint & à quibusuis peccatis, excessibus, & delictis, quantumcunq; grauibus, & enormibus, etiam in casibus in litteris die Cœnę Domini legi solitis, contentis, conspirat. oĩs in personam, vel statum Ro. Pont. falsitatis scripturarum, & litterarũ Apost. delationis armorum, vel aliorum prohibitorum ad partes infidelium, iniectionis manuum violenta rum in Prælatos dumtaxat exceptis, dispensare, libere, & licite valeat liberam tribuimus facultatem.

Clausulę preseruatiuæ.

§. 18. Decernentes prædicta omnia perpetuo subsistere, sicque in illis vniuersis & singulis per quoscunque, Iudices Ordinarios, & deleg. etiam causarũ Palatij Apost. Auditoris, ac S. R. E. Card. in quauis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quauis alia iudican. & interpretan. facul. & auctoritate, vbiq; iudicari, & diffiniri debere, necnon irritum & inane quidquid secus super his per quoscunq; quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 19 Non obstan. nostris de non tollendo iure quæsito, & de vero valore fructuũ exprimendo, ac de cõmissionem in huiusmodi vnionibus facienda, & vocandis quorum interest, necnon Lateran. Conc. nouissime celebrati, vniones perpetuas, nisi in casibus à iure permissis fieri prohibẽtis, alijsq; Apost. constit. ac Hospit. Vrbis, & Cam. prædictorum iuramento confirmatione Apost. vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus. priuilegijs quoq;, indultis, & litteris Apost. illis, & eidẽ Senatori, Consul. Reformat. Cam. Vniuersitatibus, ac eorum Collegijs, Rectoribus, & personis, alijsque prædictis, necnon Pop. Rom. vectigalibus, Redemptoribus, & alijs sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam iteratis vicibus, aut etiam in fauorem Hospitalium concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derog. cæterisque contrarijs quibuscunque.

Indulgentiarum concessio pro scolast. Rectoribus, & Ministris Collegij.

§. 20. Vt vero temporalibus commodis spiritualia quoque munera coniungamus, quibus fidelium deuotio eis munita crescere magis, & augeri possit, de Omnipotẽtis Dei misericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum auctoritate confisi, omnibus Scolasticis, Rectoribus, & Ministris, qui in hoc Collegio recepti fuerint in ipso ingressu, ac etiam quos in eodem Collegio decedere ab humanis contigerit, si pænitentes, & confessi vere ipsi fuerint, in mortis articulo plenissimam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem in perpetuum concedimus.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 7. die 23. April.

Dat. Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo nono, nono Kal. Maij, Pontificatus nostri Anno septimo.

Admissio, & publ. in Cam. Ap.

Die 9 Ianuarij 1580 præsentes litteræ Apostolicæ præsentatæ fuerunt in Camera Apostolica, & ex decreto in eadem facto admissæ, & illius libris resignatæ in libro quarto signaturarum diuers. Pont. fol. 44 penes me infrascriptum dictæ Cameræ Notarium. *Tydeus de Marchis Not.*

L I V.

De munere & electione Prælatorum Congregationis S. Bernardi in Italia Monachorum Ordinis Cisterciensis Regularis obseruantiæ.

Constitutionem istam quo ad viros ad Prælaturas eligendos reuocauit & in cæteris approbauit Sixt. V. in constit. 10. Nuper.

Congregationem istam erexit Alex. V I. vt sup. in eius constit. 7. Plantatus. fol. 398. vbi plene notaui.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1578.

Prooemium.

ROman. Pontifex ex commisso sibi desuper Apostolicæ seruitutis officio, circa felicem Statum Ecclesiarum, & Monasteriorum, ac piorum locorum omnium ex visceribus charitatis intendens, ex per quæ Ecclesiæ, Monasteria, & loca ipsa cum DEI honore, in spiritualibus & temporalibus, salubribus proficiãt incrementis, ac sublatis dissensionum discordiarumque, fomentis, & alijs contrarijs quibuslibet in eis regularis obseruantia, diuinusque cultus inuiolabiliter obseruetur, personæque religiose sub suaui religionis iugo in pace, & quietis mãsuetudine altissimo vota reddere, & fructus in DEI Ecclesia proferre valeant ampliores, ac Christifidelium animarum saluti consulatur, statuit & ordinat, & iam desuper statuta, & ordinata approbat, & confirmat, aliaque facit & disponit, prout pensatis circumstantijs vniuersis id conspicit in Domino salubriter expediri.

Petitio Cardinalis Moroni Protectoris, circa mutationem Capituli Generalis, & electionem Prælatorum.

§. 1. Sane venerabilis Frater noster Ioannes Episcopus Ostien. Cardinalis Moronus nuncupatus, nobis nuper exposuit quod licet olim salubri vt tunc sperabatur consilio, de Capitulis per Abbates, Prælatos, & Conuentus Monasteriorum Cistercien. Ordinis Congregationis sancti Bernardi in Italia Tusciæ & Lombardiæ Prouinciarum insimul vnitarum regularis obseruantiæ, statuto ad id loco & tempore, quotannis celebrandis, lata decreta etiam Apostolica auctoritate per felicis recordationis Alexandrum VI. & Iulium II. Romanos Pontifices prædecessores nostros confirmata fuerint, longe tamen aliter euenire, & cum vbique pauci vix reperiantur ad dignitates, & officia, ac illis ingruentia munera rite obeunda sufficientes & idonei, nihilominus plerosq; nullius meriti, & inhabiles Monachos, inter frequentes Capitulorum huiusmodi celebrationes, & crebras inde prouenientes dignitatum, & officiorum ac munerum attributiones, & translationes, illas hac opportunitate duntaxat sibi patefactas ambire, & ad illas administrandas, non mediocri totius vniuersitatis & Congregationis huiusmodi discrimine, & dedecore peruenire, immensis præterea sumptibus qui pro continenter commigrantium in hæc Capitula annua delectarum personarum viatico suppeditantur, rem familiarem Monasteriorum prædictorũ exhauriri, multiplici hactenus documento compertum est. & sicut ipsius Congregationis decreta & statuta, quæ perpetuam illius vniuersitatis vtilitatem continent immutata manere, & omni pereque tempore obseruari, similiter illa quæ aut vsus coarguit, aut status ipsius Ordinis inutilia fecit, vel ostendit, pro rerum & temporum conditione, meliorem accipere formam, & prout conducit illa accommodari conuenit. Ac propterea dictus Ioannes Episcopus, & Cardinalis qui totius Cistercien. Ordinis Protector existit, re mature perspecta ac ex nouissima Monasteriorum, & locorum eiusdem Congregationis de mandato nostro facta visitatione, de illorum, & personarum in eis residentium statu debite informatus, tam Capitulorum huiusmodi celebrationem differri, quam de nonnullis alijs ipsius Congregationis ordinationibus conuenienter, & ex vtilitate communi statui summopere desiderat. Quare idem Ioannes Episcopus, & Cardinalis nobis humiliter supplicauit, quatenus in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Pontificis iussio d. Capitulum celebrãdi quolibet triennio.

§. 2. Nos igitur qui cunctarum præsertim Religiosarum personarum pacem, quietem, ac salubrem directionẽ sinceris exoptamus affectibus, huiusmodi supplicationibus inclinati, vt deinceps Capitulum prædictum singulo quoque triennio tantum, in loco vbi singulis annis celebrari antea consueuerat celebrari.

Visitatoresq; singulis annis destinandi.

§. 3. Et ne dilatio temporis huiusmodi efficiat, quod assumpti ad nouas dignitates, arbitrio suo, non seruatis constitutionibus, res & negotia dictæ Congregationis, illiusque Monasteriorum administrent singulis annis loco Capituli annuatim celebrari antea soliti, Visitatores destinari.

Discreti vt hic eligendi.

§. 4. Ac quod socij Prælati Discreti nuncupati, vnus videlicet isq; sacerdos pro quolibet Monasterio per sortes sine fraude, ac seruatis solemnitatibus in nouis desuper conficiendis, & renouandis constitutionibus eligi, & ex consuetudine per bursas Monasteriorum ad arbitriũ Patrũ Regiminis distribui. Ad fraudes autem in sortibus ponendis, illisq; distribuendis contingentes euitandas, Superiores vtriusq; Prouinciæ prædictarũ & anno in quo Capitulum celebrandum fuerit, omnes Monachos vocales in eodem Monasterio in quo eligendi sunt Discreti infra totã Dominicam Septuagesimæ distribuere, dictasq; distributiones ad singula Monasteria ad hoc vt à Prælatis illorum Monasteriorum pro extrahendis postea in vna ex tribus proximis ferijs Paschalis Sanctissimæ Resurrectionis, ex eis Discretis, qui sacerdotes vocales existant, ad Capituli celebrationem mittendis imbursentur mittere. sin autem in aliquo Monasterio quatuor Sacerdotes vocales vt supra reperti non fuerint, vnus vel plures prout opus fuerit ad supplendum talem numerũ ex alio viciniori Monasterio in quo vltra quatuor extiterint assumi, & imbursatio in ipso Monasterio, præsentibus & interuenientibus pro veritatis testimonio cæteris alijs in illo Monasterio commorantibus inter saltim quatuor Sacerdotes interueniant ex alio Monasterio vocandi, si in eo haberi non poterunt fieri, sicque electi Discreti ad Capitulum accessuri, litteras testimoniales fidem facientes, de legitima eorum electione, ab omnibus Sacerdotibus, seu saltim à quatuor eorũ qui interuenerint electioni, omni inuidia, & maleuolentia cessantibus, sub vtriusque vocis per sexennium priuatione omnino, nisi aliquã iusta de causa Patribus Capitularibus notificanda, & ab eis iudicanda recusarent, subscribendas, & coram Prælato statim secuta electione subscriptas, aliter sine litteris huiusmodi ad Capitulũ non admittendi, secum deferre, & habere, ac comitia deinde Capitularia tertia Dominica post Pascha Resurrectionis huiusmodi celebrari. Ad dictum autem Capitulũ Visitatores, & singuli Prælati Monasteriorum seu locorum cum suo Discreto, vt præfertur electo accedere.

Præsidentem etiam totius Congregationis caput constituendi.

§. 5. Præsidens autem ætate nõ minor annis triginta quinq;, qui per decenniũ Sacerdotis officio functus fuerit, & non minus sexennio in Prælaturis honorifice se gesserit, qui etiã per Diffinitores Prælatus alicuius Monasterij Prouinciæ in qua Regimen commoratur vz. pro Prouincia Tusciæ in partibus Florentiæ, & pro Prouincia Lõbardiæ in partibus Mediolani, auctoritatem tam in spiritualibus quã in temporalibus in omnibus Monasterijs dictæ Congregationis, & tã in capitibus quã in mẽbris habiturus, super huiusmodi Cõgregatione similiter eligatur eligi, & dictus Præsidens omnes Prælatos dictæ Congregationis pro emergentibus causis intra suũ triennium cõuocare, & omnia vtilia vniuersæ Congregationi de consensu maioris partis, assistentibus etiã Visitatoribus decernere debeat, ac in Regimine vtriusq; Prouinciæ quoties & vbicunq; ipse Præsidens interfuerit si quid agendũ erit ipse idẽ licet ex ea Prouincia nõ existat, nihilominus assistat, & vocẽ habeat, & tanquã caput vniuersæ Cõgregationis Monachos de loco ad locum mutare, & ex Prouincia ad Prouinciã legitimis interuenientibus causis auctoritate etiam propria mittere possit, illosq; sic mutatos, & mittẽdos Superiores locorũ perinde recipere ac si à Diffinitoribus factũ foret teneantur. Ipsiq; soli Præsidenti ad Romanam Curiã, etiam nõ habita à Regimine licentia, sed tantum notificato prius suo recessu accedendi sit auctoritas. & singulis annis cum Visitatoribus ad Visitationem se conferre, etiam causas terminare, ac decidere; nec non congregatis omnibus capitularibus æqualiter vocem & suffragium habentibus, ordinem consuetum omnes officiales, & se ipsum absoluendi seruare debeat.

Eoq; infra triennium decedente, alium eius loco, vsque ad Capitulum sufficiendi.

§. 6. Et si prædictum Præsidentem intra suum triennium decedere contingat, alius Præsidens, in illius locum cum simili potestate ad proxime futurum vsq; Capitulũ tunc duraturus per duodecim Patres Regiminis vtriusq; Prouinciæ insimul congregatos, & de consensu illorum omnium seu saltim octo ex illis eligi.

Scrutatores duos cum facultate hic expressa deputandi.

§. 7. Preterea duo Scrutatores qui vota scripta in schedulis singulorũ vocaliũ de Diffinitoribus eligẽdis aperiãt, & su-

& super illis scrutiniũ faciant, præstito prius coram omnibus iuramento de veritate referenda & seruanda fidelitate pro qualibet Prouincia iuxta solitum ab omnibus capitularibus eligi, qui casu quo fefellerint ipso facto excõmunicationis sententiam a qua non nisi in mortis articulo à Præsidente, vel ab eo cui ipse Præsidens suam auctoritatem subdelegauerit absolui possint in foro conscientiæ, incurrant. Et si fraus manifesta erit & probata, sint etiam priuati in perpetuum voce actiua & passiua, & inhabiles ad quæcunque officia exercenda, nisi ex dispensatione Apostolica, & de consensu Diffinitorum aliter fuerit decretum. Ipsiq. Scrutatores vtriusque Prouinciæ insimul schedulas ipsas vt legitime annotentur Diffinitores videre debeant. & si ipsi Scrutatores in aliquam fraudem inuicem consenserint, eandem pœnam incurrant.

§. 8. Præterea septem Diffinitores per schedulas pro qualibet Prouincia, ac vnoquoque vocale, vt moris est sigillatas prius sigillo Præsidentis, & subscriptas à duobus senioribus maioribus qui affuerint, vt recognoscantur, in quibus schedulis nomina omnium vocalium habeantur, ex quibus nomina illorum qui in illo Capitulo Prælati accesserint signata sint in margine prænæ signo Crucis, & ex ipsis signatis eligi, & reliqui in dictis schedulis ad minus quinque, & reliqui duo numerum septenarium conficientes, pro Diffinitoribus cuiusque Prouinciæ arbitrio, & secundam conscientiam eligentium eligi. & si aliqua ex illis schedulis à scrutatoribus reperta fuerit non habens septem nomina relicta pro Diffinitoribus, & non fuerint in ea quinque signati dicto signo Crucis, schedula illa pro nulla habeatur, & vt inualida reijciatur, ita etiam quod nullus in sui fauorem votum dare, aut se ipsum eligere possit.

§. 9. Vtq. electiones faciendæ à Diffinitoribus mature & considerate, & non casualiter fiant. In primis prædicti Diffinitores vnum ex ipsis Præsidentem Capituli, qui tamen non sit illius Prouinciæ in qua Capitulum tunc celebratur, ætatis & qualitatis in Præsidente triennali supràdicto requisitæ eligere, vt si contingat postea illum eligi in Præsidentem triennalem, nulla in electione occurrat alia inquisitio.

§. 10. Et deinde in isto primo Capitulo pro qualibet Prouincia tot Sacerdotes, quot sunt Prælaturæ in Prouincia, & vltra alios Sacerdotes quatuor habiles ad Prælaturam exercendam approbare debeant. qui etiam ad Visitatoris maioris officium similiter approbati intelligantur. quodque ij tantum ad Prælaturam, & ad Visitatoris maioris officium approbentur, qui officia minora digne gradatim saltem biennio in quolibet officio fideliter exercuerint. semel autem approbati semper habiles intelligantur.

§. 11. In futuris vero Capitulis numero approbatorum, per obitum aut ratione perpetrati per aliquem delicti priuationem deficiente, & non aliter, alij in illorum locum approbentur. Ita quod semper numerus quatuor tantum extra Prælaturas à quolibet Capitulo habeatur.

§. 12. Et si intra triennium aliquem Prælatorum decedere, vel à Visitatoribus, vel à Capitulo ob aliqua demerita priuari contigerit, alius extra numerum approbatorum assumi minime possit, alioq. facta irrita sit & nulla, & a Capitulo non recipiatur electio, necnon talem Prælaturam acceptans se non probatum, nec in electione sua fuisse seruatam forma electionis supra traditam sciens, ipso iure vtraque voce per decennium priuatus censeatur, sua electione huiusmodi propterea nulla & inualida remanente.

§. 13. Ex illis autem approbatis, & prius publicatis Diffinitores Prouinciarum Prælatos & Visitatores maiores per schedulas, vt moris est eligere.

§. 14. Præsidens vero triennalis à Diffinitoribus vtriusque Prouinciæ, seu saltem à decem ex ipsis per suffragia schedarum eligi, & nullus Prælatus eodem tempore & anno, præterquam in isto primo Capitulo, approbari & eligi. Itemq. præfati Diffinitores omnimodam auctoritatem super tota Congregatione.

§. 15 Ita quod ab eorum sententijs nemini appellare liceat, quinimmo eorum decretis & determinationibus quorum acta per Scribam deputatum in libro perpetuo seruando à prædicto Præsidente pro tempore existente annotentur, omnes acquiescere teneantur habere. ipsorum tamen officio vltra decem dies minime, nec minus quinque duraturo.

§. 16. Ac ijdem in isto primo Capitulo taxam viatici pro Præsidente ordinare.

§. 17. Necnon duos ex qualibet Prouincia Prælatos, qui infra sex menses constitutiones & reformationes ipsius Congregationis quæ necessariæ fuerint ex antiquis & nouis colligere, illasq. ad prædictum Ioannem Episcopum & Cardinalem Apostolica auctoritate postea confirmandas vel reijciendas mittere, & postquam confirmatæ fuerint, typis cum præsentibus litteris excudi, & ab omnibus & singulis prædictæ Congregationis personis inuiolabiliter obseruari, nec in posterum quidquam desuper maxime in his quæ statum publicum ipsius Congregationis concernunt, immutari debeant, eligere.

§. 18. In faciendis autem electionibus Capitularium, Scrutatorum, Diffinitorum, Visitatorum, Prælatorum, & Præsidentis, quoniam difficillimum est, & quasi impossibile foret votum aliquando non communicari, liceat vnicuique pro exoneratione suæ conscientiæ ante votum suum ferendum, aliquem magis instructum consulere, & per modum informationis, & consilij vocem suam si ita videbitur accommodare, absque alicuius censuræ, aut pœnarum incursu.

§. 19. Quatuor autem Visitatores, duo ex vna Prouincia, & duo ex altera eligi, ac maiores professione tantum ex ipsis Visitatoribus vocem capitularem habere, qui maiores quolibet non autem illo quo Capitulum generale celebratum fuerit anno, de mense Maij assumpto Præsidente, & pro Scriba Visitatore minore illius Prouinciæ cuius fuerit Præsidens se se ad visitandum Monasteria dictæ Congregationis cum eadem quam habet Abbas Cistercij, & alij quatuor primi Abbates dicti Ordinis auctoritate conferre, ac illorum visitatio singulis vicibus per totum mensem Iunij absolui.

§. 20. Acta autem visitationis quæ facta fuerint in duobus annis præcedentibus singula ad Capitulum generale celebrandum, vt etiam ipsi Visitatores rationem illorum visitationis reddere possint, deferri debeant.

§. 21. Et si contigerit Prælatum aliquem priuari suo officio, vnus Vicarius tantum à Visitatoribus vsque quo à Patribus regiminis illius Prouinciæ alter ex probatis Prælatus in illius locum eligatur eligi.

§. 22. Electiones autem minores, videlicet aliquorum officialium Prælaturis exceptis in capsa priuationis huiusmodi ab ipsis Visitatoribus fieri.

§. 23. Moniales à Visitatoribus illius Prouinciæ cuius erunt, visitari, & in illarum Monasterijs confessores, prout opus fuerit, per triennium deputari, dictoque triennio elapso in aliud triennium prorogari, ita tamen quod quamdiu confessores extiterint, neque Prælaturam exercere, neque inter Patres regiminis annumerari possint, eligi.

§. 24. Prælati autem neque ab ipsis Visitatoribus, neque à Diffinitoribus, nisi ob notoria demerita, & seu ob incursum alicuius ex infrascriptis erroribus videlicet. In diuinorum officiorum & missarum celebratione notabili negligentia, & Ecclesiæ sibi commissæ, ita quod eius culpa horæ canonicæ & alia diuina officia non recitentur, semel saltem à Visitatoribus desuper admonitus neglectu, aut de hæresis incursu vel suspicione vehementi, necnon pro falsi testimonij, aut calumniæ, detractionis crimine conuicto, aut iudicum & Principum secularium, vel non habentium iurisdictionem super Congregationem & Ordinem ad impediendum Ordinis obseruationes, & tuenda sua crimina imploratione, & refugio petito, vel contagione carnis, ordine iuris prius seruato verificata, aut enormium suorum subditorum criminum notabili post præcedentem monitionem dissimulatione, vel blasphemiæ, & percussionis consuetudine, vel bonorum Monasterij notabili dissipatione, & contemptu, seu libelli infamatorij editione vel scriptura, necnon mercaturarum propriarum exercitio, ac notabili absentia, aut non residentia in Monasterio cum commisso sibi grege sine superiorum permissione, monitione etiam præcedente.

Ex quibus omnibus casibus priuatus, amplius nisi à Capitulo, & tunc visa eius humiliatione approbari debeat, nec præter hos casus priuari vel amoueri nisi eum ad maiorem dignitatem ob superuenientem alicuius mortem assumendi causa non possit.

Et vltra triennium confirmari.

§. 25. Ac non modo triennium eidem Monasterio integrum præesse, sed si administratio eius laudabilis in eo triennio reperta fuerit, & vtilis suo Monasterio à Capitulo in eodem Monasterio per aliud triennium confirmari possit. quod quidem institutum, initium à proxime futuro Capitulo, nulla adhibita temporis preteriti, neque Prelaturarum antea obtentarum consideratione sumere.

Et à Prælatu postea vacare.

§. 26. Talis autem per sexennium Monasterio præfectus, tempore sex annorum à prælatura illius Monasterij per triennium tantum vacare, & postea de nouo eidem Monasterio præfici valeat.

Regimen vtriusque Prouinciæ in quibus Prælatis de Capit. ad Capit. consistat.

§. 27. Regimen vero vtriusque Prouinciæ prædictarũ de vno Capitulo ad aliud spectet, prout in nostris reformatione, & diuisione per quam Capitulo dictæ Congregationis, licentiam & facultatem concessimus, vt duo regimina singulis annis constituat, quorum vnum Lombardiæ, alterum vero Tusciæ Prouincijs præsit, & quorũ quodlibet sex Monachis constet in hunc videlicet modũ, vt quando Præsidens qui eligitur erit ex Prouincia Lombardiæ, tunc regimen ipsius Prouinciæ Lombardiæ consistat ex dicto Præsidente, & duobus visitatoribus Lombardiæ, necnon tribus Abbatibus etiam Lombardis à Capitulo nominandis. Regimen vero Tusciæ eo anno sit penes Abbatem Monasterij Septimi dicti Ordinis, Florentinæ diœcesis, ac duos Visitatores Tuscos, necnon tres Abbates etiam Tuscos à Capitulo pariter nominandos. Cum vero contigerit Præsidentem eligi vnum ex Prouincia Tusciæ, tunc regimen illius Prouinciæ sit penes ipsum Præsidentem, ac duos Visitatores Tuscos, necnon tres alios Abbates etiam Tuscos à Capitulo vt supra constituendos. Regimen vero Prouinciæ Lombardiæ eo anno habeant Abbas Clareuallen. Mediolan. & duo Visitatores Lombardi, necnon tres alij Prælati etiam Lombardi à Capitulo, vt præfertur eligendi. In quorum omnium electione forma in eligendis dictæ Congregationis Prælatis obseruari solita omnino obseruetur, & superiores electi vltra triennium non durent. & si contigeret vnum ex superioribus electis suo durante officio decedere, & alium in eius locum subrogatum in proximo sequenti Capitulo confirmari, seu de nouo eligi, declarauimus, tempus triennij ad obtinendas Prælaturas concessi, non à die subrogationis, sed à die confirmationis, seu electionis in Capitulo generali factæ incipere debere.

Eorum acta ad Capit. deferantur.

§. 28. Et acta omnia dictorum Patrum regiminis, fideliter à Scriba notata, ad Capitulum in libro deputato deferantur.

Monasteria reformanda, viciniori Prouinciæ annexa censeantur.

§. 29. Et si contigerit aliquem commendatarium Monasteriorum Ordinis prædicti, Monasterium sibi commendatum reformare, & mensas peculiares & separatas in bonis assignare per litteras Apostolicas iuxta consuetudinem Congregationis, talia Monasteria sub regulari obseruantia esse per totam Italiam prædictæ Congregationis, & annexa Prouinciæ viciniori censeantur, prout in litteris Alexandri & Iulij prædecessorum prædictorum desuper confectis continetur.

Prælati Cistelli & Bonisolatij sint proprie Abbates cum iurisdictione solita.

§. 30. Ac quod Prælati Cistelli & Bonisolatij ad Capitulum cum Discreto accedere, vt moris est. Et quanquam sint Monasteria subiecta Abbati dicti Monasterij Septimi, nihilominus etiam ipsi Abbates cum iurisdictione solita & consueta cæteris Abbatibus vocari, & illis per Diffinitores in primo celebrando Capitulo pro Monachorum in eis existentium faciliori sustentatione; & ne diuinus cultus in eis negligatur bona aliqua ex dicto Monasterio Septimi per ipsos Cistelli & Bonisolatij Prælatos ad instar aliorum Prælatorum eiusdem Congregationis regenda & gubernanda assignare debeant; Ac eisdem Monasterijs Cistelli & Bonisolatij, idem pro tempore existens Abbas dicti Monasterij Septimi in Spiritualibus tantum præesse, & in Septimi huiusmodi Monasterio residere teneatur.

Prior Morimundi titulo Abbatis vtatur.

§. 31. Liceatque Priori nunc & pro tempore existenti Monasterij Morimundi eiusdem Congregationis cuius titulus Abbatialis per bonorum illius mensæ Abbatialis per piæ memoriæ Pium Papam Quartum etiam prædecessorum nostrum Hospitali maiori Mediolanen. suppresso dicto titulo Abbatiali applicatæ separationem à mensa Monachis assignata factam vacat, & in quo studium existit, ac in eo Nouitij ab Abbate benedicendi ad professionem admittuntur titulo Abbatis Monachorum sui Monasterij & suæ mensæ vti Apostolica auctoritate tenore præsentium statuimus & ordinamus.

Cõstitutiões Alexadri vj. & Iul. ij. cõfirmantur.

§. 32. Ad hæc litteris piæ memoriæ Alexandri Sexti, & Leonis, ac Iulij Secundi, per quas inter alia voluerunt quod Monachus professus vnius Monasterij, intelligatur professus aliorum Monasteriorum dictæ Congregationis & professus vnius Prouinciæ non possit ad aliam Prouinciam nisi ob demerita, vel ex gratia transmitti. Et Procuratores in Curia ad Capitulum tanquam Prælati accedere, ibiq. vocem actiuam & passiuam, quatenus per Patres Diffinitores decretum ita foret habere possint, ac priuilegia & indulta in suo robore remanere, & omnibus Monasterijs communia esse, æqualitasq. in negocijs Prouinciarum administrandis seruari debeant.

Constitutio Leonis x. approbatur.

§. 33. Necnon recolendæ memoriæ Leonis Decimi similiter prædecessoris nostri per quas quod nullus dictæ Congregationis personis sub excommunicationis latæ sententiæ, ac inhabilitatis ad vocem actiuam & passiuam, necnon ea quam fugitiui ex dicta Congregatione iuxta illius instituta, & Sedis Apostolicæ ordinationem incurrunt pœnas ipso facto si contrauenirent incurrentibus, districte precipiendo mandauit, ne de cetero quispiam eorum, per se vel alium seu alios, directe vel indirecte quouis quæsito colore, quoduis ex his quę circa dictę Congregationis, & illius locorum regimen, & bene viuendi normam, siue per dictam Sedem, siue per Generale Capitulum Congregationis eiusdem prouide essent disposita, & disponerentur in posterum impugnare quoquo modo præsumerent. & si quę controuersię inter eos dum Capitulum generale huiusmodi celebraretur pro tempore suscitarentur, per illius Capituli Diffinitores, si vero extra Capitulum orirentur, per Presidem & Visitatores dictæ Congregationis, qui pro tempore forent, componi eas & terminari libere permitterent, & dictorum Diffinitorum ac Presidentis, ac Visitatorum decreta & ordinationes desuper facienda inuiolabiliter obseruarent.

Constitutio Pauli iij. innouatur.

§. 34. Postremo sanctę memorię Pauli Tertij itidem prędecessoris nostri per quas statuit, quod de cetero omnes & singuli Prelati & Superiores, ac etiam dictę Congregationis Monachi cuiuscunque gradus existentes, qui bona seu fructus Monasteriorum Congregationis huiusmodi sibi sub quocunque pretextu sine ipsius generalis Capituli expressa, vel omnium Diffinitorum huiusmodi Congregationis licentia vsurpare presumerent, vltra pœnas & censuras in tales per regularia instituta Ordinis & Congregationis huiusmodi latas, regimine & administratione omnium Prelaturarum & officiorũ Ordinis & Congregationis predictorum, ac voce actiua & passiua eo ipso priuati, & ad illa & alia quęcunque, Prelaturas & officia in posterum habenda & exercenda perpetuo inhabiles censerentur. Quodq. ipsi Prelati & Superiores eorum Monachis de victu & vestitu, ac alijs necessarijs iuxta eadem instituta prouidere, ipsosq. Monachos & alios eorum subditos errantes corrigere, ac singuli eorũ de gestis & administratis per eos visitatoribus dictę Congregationis seu Deputatis ab eis rationem reddere tenerentur. necnon Monasteria Monialium nisi illarum Cõfessores per ipsius Congregationis Diffinitores pro tempore existentes deputati forent ingredi, ac cum ipsis Monialibus conuersari nequirent, ac electiones Prelatorum & Superiorum eorundem, rite & sine ambitione ac corruptela celebrarentur, nec in huiusmodi electionibus libertas quoquo modo directe vel indirecte impediretur, sed vnicuique animi sui sententiam exprimere liceret robur Apostolicę confirmationis adijcimus.

Diffinitores possint in vnaquaqueprouincia creare tres tit. Abbatiales.

§. 35. Postremo dictis Diffinitoribus, creandi tres titulos Abbatiales ex vnaquaque Prouincia pro illis distribuendis inter senes effectos & inhabiles ob maturam eorum ętatem nominandos quorundam locorum annexorum alijs Monasterijs maioribus dictę Congregationis.

Et

Et Abbates titulares huiusmodi, priuilegiis aliorum Abbatum gaudeant, sed vocem Capitularem non habeant, & locum suum teneant post Prælatum illius loci in quo resederint, & seruitus, ac honor debitus illis exhibeatur. De quibus titulis Abbatialibus vnus seruetur, & detur illi, qui fuerit electus Visitator maior dictarum Prouinciarum, qui Visitatoris, non tituli Abbatialis, sed Visitatoriatus causa & respectu ad Capitulum accedat sicut antea, absque tamen socio discreto, sed tantum retineat huiusmodi dignitatem maioris honoris causa, & ad conseruandum dicti Ordinis decus, licentiam & facultatem concedimus ac impartimur.

Impositio perpetui silentij circa quæstiones, non detegendas in futuro Capitulo.

§. 36. Decernentes quod causarum seu quæstionum & differentiarum quæ non fuerint motæ in nouissima visitatione, de mandato præfati Ioannis Episcopi & Cardinalis, Apostolica tamen auctoritate per Præsidentem dictæ Congregationis facta, & in proximo futuro Capitulo non detegentur, & notificatæ non fuerint, nulla in posterum actio habeatur, sed de eis ac rebus elapsis annis præteritis censeri impositum perpetuum silentium ad effectum post celebrationem Capituli proxime futuri nemini liceat improperare alicui defectus præteritos verbo vel in scriptis, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, à qua nonnisi per Sedem prædictam, & præterquam in mortis articulo absolui possit, & priuationis vtriusque vocis per decennium. quæ vero cognitæ fuerint, & punitæ in dicta visitatione, & quæ forsan cognoscentur & punientur, in proximo Capitulo obseruentur, sed nulli liceat eas alteri improperare sub eisdem pœnis. teneanturq. Prælati intimare Monachis suis, vt si quis aliquam aduersus quempiam habeat querelam, notificet Capitulo proxime celebrando, alioquin amplius non audiantur, & silentium imponatur, sub eisdem pœnis, finito Capitulo ordinario.

Deputatio executorũ huius bullæ.

§. 37. Quocirca dilectis filijs curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, & venerabilium fratrum nostrorum Mediolanen. ac Floren. Archiepiscoporum, in spiritualibus Vicarijs generalibus, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi & quando expedierit solemniter publicantes, faciant easdem præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque inuiolabiliter obseruari, contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo.

Derogatio contrariorũ.

§. 38. Non obstantibus similis memoriæ Bonifacij Papæ Octaui pariter prædecessoris nostri, illa presertim qua inter alia cauetur, ne quis extra suas ciuitatem & diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam dietam à fine suæ diœcesis ad iudicium euocetur, seu ne Iudices a Sede prædicta deputati extra ciuitatem & diœcesim in quibus deputati fuerint contra quoscunque procedere, aut alij vel alijs vices suas committere audeant vel præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo vltra duas dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, ac alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinis & Monasteriorum, ac locorum huiusmodi, iuramento, cõfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis Ordini & Monasterijs, ac locis prædictis, illorumq. Abbatibus, Prioribus, Prælatis, ac alijs Superioribus & personis quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & efficacissimis ac insolitis clausulis, necnon irritantibus & alijs decretis, in genere vel in specie, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis & innouatis. quibus omnibus etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultũ, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali vel speciali cuiuscunque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus huiusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet vel differri, & de qua cuiuscunque toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Nulli ergo omnino hominum &c.

Datum Romæ apud Sanctum Marcũ, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo octauo, decimo Cal. Iunij, Pont. nostri Anno 7. D. P. An. 7. 23. Maij.

L V.

Ordinationes pro bono regimine Fratrum Minorum S. Francisci strictioris Obseruantiæ.

Congregationem istorum Fratrum tempore Clemẽtis VII. institutam, approbauit ipse, & nonnulla pro eius gubernio statuit, vt sup. in eius constit. 35. In suprema. fol. 603. vbi plene notaui de his Fratribus, & remissiue de toto Ordine S. Francisci.

Hanc autem constitutionem declarauit Clem. VIII. inf. in eius constit. 45. Pro iniuncti. Vltra quam, vide etiam constit. 21. S. D. N. Pauli V. Postulat.

GREGORIVS PAPA XIII. Edita An. D. 1578.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CVm illius vicem, meritis licet minime suffragantibus, geramus in terris, qui pacem in terras intulit, charitatemque ad inuicem præ cæteris omnibus eius fidelibus præcipit, officii nostri debitam prosequimur actionem, si regularium personarum, quæ relicto sæculo, sub suaui voluntariæ paupertatis iugo, Dei obsequio se dedicarunt, pro commisso nobis officio, concordiæ, ac quieti consulere cupientes, pacem & charitatem inter ipsos inducere, inductamque confouere, & quæ us contraria sunt, falce vigilantiæ pastoralis ad radicem posita, prout rerum & temporum qualitas requirit, quantũ nobis ex alto conceditur, totis viribus curamus.

Clemen. 7. approbauit istã Cõgreg. Reformatorũ & nonnullas edidit ordinationes in constit. de qua in rubr.

§. 1. Sane licet alias per felicis recordationis Clementem Septimum prædecessorem nostrum multa ad quietũ & tranquillum statum pertinentia dilectorum filiorum professorum Ordinis Fratrum Minorum Sancti FRANCISCI de strictiori Obseruantia Reformatorum nuncupatorum (vt qui Regulam ipsam Beati FRANCISCI pure & plene iuxta illius litteram, & declarationes Nicolai Tertii, ac Clementis Quinti Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, vt veri Beati FRANCISCI filii & alumni obseruare contendant) edita & statuta fuerint, vt in litteris Clementis Septimi sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum decimosexto Calendas Decembris, Pontificatus sui Anno nono latius continetur.

Fratres de Obseruantia illos deluper molestabant.

§. 2. Nihilominus quidam ex Reformatis supradictis nobis detulerunt, quod ipsis Reformatis, quamplures perturbationes, damnaq. non mediocria à dilectis filiis Fratribus Minoribus de Obseruantia nuncupatis, sub quibusdam prætextibus, etiam contra dictarum litterarum Clementis Septimi formam, inferebantur.

Hic ideo Pontif. aliqua addit circa.

§. 3. Nos igitur eorundem Fratrum Reformatorum nuncupatorum quieti & indemnitati, eiusdemque Ordinis prosperitati ac propagationi consulere volentes, Venerabilibus fratrib. nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus super causis Episcoporum & Regularium deputatis, atque etiam eiusdem Ordinis prædicti Protectori, causam huiusmodi audiendam & cognoscendam commisimus. Qui re mature discussa, necnon quorum interest, aut intererat partibus auditis, litterisque Clementis Septimi prædictis plene consideratis, nobis retulerunt, quæ reformationem huiusmodi magis prospere dirigere visa sunt. Quare de eorundem Cardinalium consilio, litteris Clementis Septimi prædictis addenda quædam decreuimus.

Itaque

Nouitiorum professione.

§.4. Itaque volumus & Apostolica auctoritate statuimus & ordinamus, vt Nouitii Reformatorum presentes & futuri annum continuum inter dictos Reformatos agant, ad deliberandum an inter Reformatos prædictos permanere velint à die ingressus in Custodias, seu loca Reformatorum. Si vero in familia Fratrum de Obseruantia professionem emiserint, & ad Reformatos de strictiori Obseruantia transierint, vel in futurum transire voluerint, habeant itidem annum continuum à die ingressus ad deliberandum, an remanere in hac strictiori Obseruantia voluerint.

Post recessio post professionem.

§.5. Post præsentium autem nostrarum publicationē, & dictum annum completū, declaramus prædictos professos extra Reformatos, haberi vt professos inter custodias Reformatorum, nec ipsos, sicut nec alios inter easdem custodias professos, ab iis, sine speciali Apostolicæ Sedis licentia, recedere posse, sine Apostasiæ nota. Quo etiam anno peracto, tam Nouitios in Custodiis expresse professos, quam professos in Familia, & in Custodiis annum continuum agentes, volumus ad puram & plenā Regulæ Sancti FRANCISCI Obseruantiam, iuxta ipsius litteram, ac Nicolai Tertii, & Clementis Quinti Romanorum Pontificum declarationes, & Clementis Septimi litteras prædictas teneri. nec ab ea, Reformatorumque ipsorum obedientia recedere, minusq. à Reformatis ipsis expelli valeant, nisi incorrigibiles, iuxta antiqua eorum instituta hactenus obseruata, & nisi qui ad Capuccinos transeundi licentiam in scriptis, iuxta Pauli Tertii, & Iulii Tertii litteras, à proprio Custode obtinuerint.

Custodis munus recipiendi Nouitios & Fratrib. de Obseruantia.

§.6. Liberum vero sit eidem Custodi, etiam nullo Ministri Prouincialis, vel aliorum suorum Prælatorū habito vel requisito consensu vel licentia, nulloque cum iisdem verbo facto, per se vel alium iuxta Tridentini Cōcilii formam, atque Ordinis consuetudinem, Nouitios, necnon & Fratres Ordinis prædicti de Obseruantia, tam propriæ quam alienæ Prouinciæ reformandos, ad Ordinem ac professionem & reformationem pro sua Custodia, absque vllo penitus impedimento, de consilio tamen & consensu Fratrum illius loci, pro quo recipiuntur admittere.

Loca Reformatis assignāda. Ad hoc extat etiam const. Clem. vij. eiu. in rubr.

§.7. Teneantur autem Minister Prouincialis, vel illo absente Præsidens Capituli vel Congregationis & Diffinitores in Capitulis & Congregationibus Prouincialib., quando familiæ mutari solent, ad petitionem dictorum Reformatorum, alia etiam Prouinciç loca siue Monasteria, alias Reformatorum locis, quantum fieri poterit contigua vel commoda, iuxta eiusdem Clementis Septimi litteras, dare & assignare, & Prioribus eorum locis addere. nec Fratrum Reformatorum paucitatem, (dummodo ad decem Fratres recipiendos sint idonea, vel breui tempore in ea illos introduci posse sperandum sit) nec aliam quampiam excusationem quo minus id faciant, obiicere possint.

Minister Generalis Fratrū de Obseruantia & non alii, facultatem habet, visitandi & corrigendi Reformatos vt hic. Tu vide const. 21. S. D. N. Pauli V. Postulat.

§.8. Generalis Minister dictorum Fratrum de Obseruantia tantum, minime autem Prouincialis, siue alii dictorum Fratrum de Obseruantia Prælati aut Commissarii, in dictos Fratres Reformatos, siue illorum Custodias iurisdictionem, visitandiq. & corrigendi facultatem, siue per seipsum, siue per eiusdem Ordinis, etiam alienæ custodiæ reformatos ipsos habeat. minime tamen possit aliquem ad Prælationem vel officia, etiam in Custodia promouere, aut correctionis, vel quouis prætextu, statutis, censuris, casibus, reseruationibus propriis vel Ordinis, Reformatos subiugare, aut Custodiæ, custodis, vel Fratrum Reformatorum respectiue potestatem, facultatem, immunitatem, concessiones, gratias, statuta, & pacē, quouis pretextu, modo, & quæsito colore, directe vel indirecte annullare, suspendere, arctare, alterare, immutare, immutare, impedire, contrafacere, aut inquietare. nec etiam de propria eorum custodia, domibusque & locis, nisi pro aliarum custodiarum dicta visitatione, dictos Reformatos, vel eorum aliquem amouere, extrahere, mittere, vel transferre, nec illos ad quascunque alias partes, Prouincias vel custodias, & alia propriç ipsorummet custodiæ loca, etiam sub specie predicationis, mittere, collocare, vel retinere, nisi prout in singularum custodiarū capitulis, vel ab ipso custode fuerit ordinatum, locaque huiusmodi eisdem Reformatis fuerint assignata. & multo minus ad Reformatorum vel custodiarum loca non Reformatos, etiam Nouitios, vel Monialium cōfessores, aut alios quoscunq; etiam reformandos à Reformatis non receptos mittere, aut in eisdem collocare vel retinere.

Reformati nō retineant aliquem non reformatum nisi Lectores & Prædicatores cum licentia superiorum Locorum.

§.9. Nec etiam Reformati ipsi aliquem prædictorum non reformandum recipere, vel ad conuiuendum, siue de familia in eorum locis retinere vllo modo possint, exceptis lectoribus à Prelatis ipsorum licentiatis, propriç Custodiæ necessariis. Qui tamen in custodia vocem actiuam vel passiuam habere non possint, sed illa ad Reformatos tantum in custodia pertineat. exceptis quoque opportunis Predicatoribus similiter licentiatis, vel impetratis. & hec pro tempore tantum necessitatis, sed sine consensu Custodis in scriptis, non possint quicunq; dicti Ordinis Prelati, fratres non Reformatos in auditoriis ad ipsorum locorum confines, iuxta morem Ordinis pertinētibus ad predicandum, nec in eisdem confinibus quoscūque fratres ad eleemosynas colligen. destinare.

Custos possit mittere fratres suos ad loca extra custodiam pro negotiis necessariis & piis causis.

§.10. Pro necessariis autem negociis & aliis piis causis, possint custodes ad quęcunque Ordinis, & aliorum loca, etiam extra Reformatorum custodias, maxime ad Sedem Apostolicam, & ad totius Ordinis Protectorem, & pro prædicatione ire, ac fratres suos mittere. sed causa manendi de familia in locis Ordinis extra Reformatos, pro studio vel alia causa, nullo modo custodes vel custodię mittere, vel licentiā dare, nec fratres ire vel manere, nec Prelati Ordinis eos recipere vel retinere possint.

Capitula Custodialia singulis annis in locis custodiæ ad Capitula Custodiæ fieri debeant.

§.11. Capitula custodialia singulis annis in propriis custodię locis distincte, & non extra custodiam per Reformatos, quando, & vbi per proprium custodem, vel custodiam fuerit constitutum, fiant. eant tamen & ipsi Reformati ad Capitula etiam prouincialia, vt in dictis litteris Clementis Septimi statuitur, & in illis vocem non actiuam tantum, sed passiuam posthac habeant. Huiusmodi autem custodiarum capitulis, solus custos qui erit pro tēpore, vel eo decedente commissarius custodię, vel ipse Generalis Minister, si personaliter tantum interesse voluerit, presidere posthac valeat.

Capitulo presse possit Custos, vel eo mortuo Commissarius, vel ipse Minister generalis Fratrū de Obseruantia.

§.12. In iis autem capitulis vnaquęque Reformatorū custodia, plenam & absolutam habeat potestatem quęcunque statuta & ordinationes, dummodo contra Deū, animam, ac regulam, & decreta concilii Tridentini non sint, iuxta litteras Clementis Septimi predictas, condendi & statuendi, nec in eo per Ministros generales vel prouinciales, vel eorum commissarios, aut alios dicti Ordinis Prelatos quomodolibet impediri valeat. Electione custodum per Reformatos ad triennium facta, custodes per se, vel per litteras in signum humilitatis confirmationem tantum infra mensem petere teneantur à Ministro Prouinciali, quandocunque statim facto exhibendam. Possint autem custodes, etiam dum expectatur, & antequam petatur confirmatio prædicta, cum plena auctoritate libere officio suo fungi. quod si confirmationem huiusmodi intra tres dies non obtinuerint, à Sede Apostolica ipso facto tenore presentium confirmati censeantur. Guardiani vero in capitulis electi, vel à custodibus instituti, à Ministro, vel alio quopiam confirmari deinceps non egeant, sed eorum institutio, in Capitulis vel extra ab ipsis custodibus facta sufficiat. Custos pro tempore electus vel eligendus in suo officio à prima electione cōtinuet ad triennium. videlicet vsque ad capitulum custodiale, siue citra, siue vltra triennium fiat, absque eo, quod singulis annis rursus eligatur. Custodis autem successoris electio à custode predecessore, Guardianis, & Discretis locorum custodiæ fiat. si tamen etiam intra triennium in singulis annalibus capitulis vniuersitati electorum videretur custodem minime idoneum esse, & vniuersitati Reformatorum non vtilem, alium sibi custodem ex regulæ ipsius præscripto eligere possint & teneantur.

Custodes ad triennium eliguntur, à quibus confirmationem petant à Ministro Prouinciali.

Custode decedente, eligatur Commissarius vsque ad Capitulum Custodiale.

§.13. Ipso autem custode decedente, alius custos extra capitulum posthac non eligatur, sed aliquis erit custodiæ commissarius, vsque ad proximum Capitulum custodiale, prout Reformati in suis capitulis ordinauerint.

Custodes ...

§.14. Potestatem vero eandem habeant singuli custodes in suas custodias, & fratres, quam Ministri prouinciales

les

les in suas Prouincias, & fratres habent, tam ex vigore regulæ, quam ex Romanorum Pontificum concessis gratijs, dummodo huiusmodi strictiori Obseruantiæ reformatorum non sint contrariæ. Præsertim vero custodes possint loca ipsa iuxta eorum exigentiam resarcire & augere locis quæ Guardianum habere non solent, ipsum Guardianum in capitulis custodialibus constituere, & in eisdem capitulis, siue prout in illis fuerit ordinatum, Prædicatores & confessarios secularium, seruata forma Concilij Tridentini examinare & approbare, & illis officium prædicationis, & confessionum audiendarum concedere, & ad illa promouere, atque à casibus & censuris, Prælatis Ordinis reseruatis & reseruandis, per se absoluere, vel per alium absolui curare. eos quoque, qui idonei sunt, pro suo arbitrio ad sacros ordines recipiendos approbare & mittere.

Constit. non contrariæ huic Reformat. seruentur.

§.15. Volumus tamen, quod si in capitulis generalib. constitutiones aliquæ vel decreta, præsentibus litteris et huic Obseruantiæ strictiori non contraria, sed quæ magis ei fauere videantur, ordinata fuerint, Reformati ea obseruare omnino teneantur.

Vestes designantur.

§.16. Quo vero ad vestitum induantur prædicti Reformati vilioribus indumentis, & despecto colore, & possint ea repetiare secundum Beati FRANCISCI regulam.

Constitutio Clementis 7. in cæteris approbatur.

§.17. Litteras vero prædictas Clementis Septimi, quatenus supradictis non aduersentur, auctoritate Apostolica tenore præsentium confirmamus, illisq. perpetuæ firmitatis robur adijcimus.

Claus. præseruatiua.

§.18. Decernentes præsentes litteras nullo vnquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ defectu, etiam ex eo quod omnes interesse habentes, vel fratres de Obseruantia prædicti, aut quicunque alij vocati non fuerint, notari, argui, seu impugnari, aut sub quibusuis reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus, etiam ab eadem Sede Apostolica emanatis, & in posterum emanandis comprehendi posse, sed illas pro omnibus & singulis prædictorum Reformatorum custodijs, custodibus et fratribus Reformatis, præsentibus & futuris, semper validas & efficaces existere, suosq. plenarios, & integros effectus sortiri debere.

Claus. sublata.

§.19. Sicque per quoscunque Iudices & commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, vbique iudicari ac diffiniri debere, necnon irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Districtius inhibentes generali & prouincialibus Ministris dictorum fratrum de Obseruantia nuncupatorum, & eorum commissarijs nunc & in perpetuum pro tempore existentibus, & illorum generalibus & prouincialibus capitulis, personisq. quibuscunque in illis congregandis, ac omnibus & quibuscunq; quos præmissa concernunt, aut in posterum quomodolibet concernent, & quibusuis alijs cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis & conditionis fuerint, ne sub indignationis nostræ, & excommunicationis latæ sententiæ eo ipso si contrafecerint incurrendæ pœnis, Reformatos prædictos, illorumq. custodias, custodes, Discretos, Officiales, & Fratres, aut alios quoscunque, quos præmissa quomodolibet concernunt, aut in posterum concernent, quo minus prædictis omnibus & singulis pacifice fruantur, seu prædicta omnia, & singula suum debitum sortiatur effectum impedire, retardare, aut perturbare audeant, vel præsumant.

Executorum deputatio & facultates.

§.20. Quocirca venerabilibus fratribus Archiepiscopo Mediolanensi, & Episcopo Laudensi, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, necnon vniuersis & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Ecclesiarum prælatis, ac quibuscunque in dignitate ecclesiastica constitutis per præsentes mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorum, per se vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunq; vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte fratrum Reformatorum prædictorum desuper fuerint requisiti solemniter publicantes, illisq. in præmissis omnibus & singulis, iuxta præsentium continentiam & tenorem, pacifice frui & gaudere. Non permittentes eos desuper per Ministrum generalem, aliosq. prædictos quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet ac rebelles, & præmissis non parentes, per sententias, censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, omni appellatione postposita compescendo. necnon legitimis super his habendis seruatis processibus, illos sententias, censuras, & pœnas prædictas incurrisse declarando, illasque etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausula derogatoria.

§.21. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, præsertim felicis recordationis Leonis Decimi prædecessoris nostri super vnione omnium fratrum Minorum de Obseruantia, & nuncupatione eorundem, & alijs in dictis litteris Clementis Septimi contentis, & quæ eidem Clementi placuit non obstare, necnon dicti Clementis Septimi litteris prædictis pro Reformatis, & Bonifacij Octaui de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo quis vigore præsentium ad iudicium vltra tres dietas non trahatur, Bulla aurea, Mari magno, alijsque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis quibuscunque, dictiq. Ordinis, statutis, consuetudinibus. priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate etiam roboratis, etiam in forma Breuis, vel quibuscunque verborum formis, solemnitatibus, clausulis, etiam insolitis, & quantumcunque fortissimis dicto Ordini, vel quibuscunque Prælatis eiusdem in contrarium concessis, approbatis, & innouatis, & in futurum concedendis, approbandis, & innouandis, etiam si talia forent, quod pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales mentio habenda foret. Quibus omnibus eorum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, pro plene & sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisq. contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenã & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§.22. Cæterum quia difficile foret præsentes litteras nostras, & litteras Clementis Septimi prædecessoris nostri, dictis Reformatis, vt præfertur, concessas, ad singula quæque loca, vbi necesse fuerit, deferri, volumus & auctoritate Apostolica decernimus, quod transumptis præsentium litterarum, & transumptis dictarum litterarum Clementis Septimi, etiam impressis, sigillo alicuius in dignitate ecclesiastica constituti munitis, & manu Notarii publici subscriptis, eadem fides tam in iudicio quam extra illud vbilibet adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 8. 3. Iunij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die tertia Iunii, millesimo quingentesimo septuagesimo nono, Pontificatus nostri Anno octauo.

L V I.

Institutio Archiconfraternitatis Pietatis Carceratorum in Alma Vrbe, ad eos visitandos, consolandos, & adiuuandos. Cum Indulgentiarũ concessione.

Alias indulgentias concessit hic idem Pontifex, sed eius bullas prætermisi, quia S. D. N. Paulus V. nouam desuper dispositionem fecit mox publicandam, quam firmatam vidi sub die decima Martij 1608. Et circa facultatem alias Confraternitates aggregandi, formam nouam tradidit Clemens Octauus in constitut. 115. Quæcunque.

Eidem

Eidem Archiconfraternitati, nonnulla priuilegia, quo ad Carcerum Vrbis visitationem, & condemnatorum ad Triremes prouisionem, & vnius carcerati singulis annis liberationem, concessit Sixtus V. in const. 97. Ex debito. Et postremo annuũ subsidiũ ad liberandos pauperes pro debito ciuili carceratos, eidem commisit die 30. Iulij 1590. in altera eius constit. quam hic indicasse sufficiat.

Edita An. D. 1579.

GREGORIVS EPISCOPVS
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

PIJ Patris Altissimi, qui antequam ineffabili pietatis & charitatis suæ exuberantia, pro peccatorum nostrorum expiatione, acerbissimum Crucis tormentum subiret, opera pietatis & charitatis huiusmodi fidelibus suis instanter commendauit, vices licet immeriti, gerentes in terris, ad ea, per quæ opera ipsa vbique, præsertim in Alma Vrbe nostra, quæ cæteris illustre exemplar præstare debet, ad pauperum Carceris incommodis, ac miserijs afflictorum subuentionem, & spiritualem consolationem valeant propagari, libenter intendimus, & ad id fideles quoslibet spiritualibus muneribus, indulgentijs videlicet, & peccatorum remissionibus inuitamus, ac alias desuper officij nostri partes interponimus, prout rerum & personarum qualitatibus debite pensatis, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Quid Christi fideles, ... Pietatis Carceratorum in Vrbe ad pia cum eis opera exercenda instituere ...

§.1. Sane exhibita nobis nuper, pro parte quamplurimũ piorum dictæ Vrbis Christi fidelium petitio continebat. Quod ipsi pia atque sincera deuotione ducti, ac de proximi sui salute iuuamineq. recogitantes, ac re ipsa comperientes, diuersos in dies in dicta Vrbe varias ob causas carceratos, tempore eorum carcerationis, tanquam ab amicis, proprijsq. consanguineis derelictos, vel illis in eadem Vrbe carentes, & præcipue extraneos diuersarum Orbis Christiani Nationum, quorum maxima in eadem Vrbe, tam pro locis Sanctis dictæ Vrbis visitandis, quam etiam varijs negocijs apud nos, Sanctamq. Sedem Apostolicam, & alias peragendis, commorari solet, copia qui illis in suis necessitatibus tam spiritualibus quam temporalibus subueniant, eorumque causas, & liberationem procurent, in varios miserrimosq. incidere casus. Vnde, vt his casibus, infortunijs, & calamitatibus in futurum remedium aliquod salubre adhiberi possit, præfati Christi fideles vnâ vtriusque sexus Christi fidelium sub denominatione Pietatis Carceratorum Archiconfraternitatem in eadem Vrbe, ac quodam ad id congruo & decenti loco, sub nostro & dictæ Sedis beneplacito instituendam proposuerunt, cuius Confratrum pro tempore existentiũ præcipuum sit institutum, pauperes in quouis Carcere dictæ Vrbis, tam pro ciuili quam pro criminali causis, pro tempore detentos, quibus cum colloqui permissum sit, omni cum humanitate & charitate, ac spirituali consolatione per ipsos ordinatim visitare, & ad patientiam in suis aduersitatibus fortiter & animose pro CHRISTO habendam, necnon confessionem sacramentalem eorũ peccatorum faciendam exhortari & consolari, eleemosynisque pauperibus subuenire, & qui ex eisdem Cõfratribus Sacerdotes, & ad confessiones audiendas approbati fuerint, eorundem carceratorum confessiones audire, ipsisque carceratis diuersos spirituales libros, in quibus legendis, & legere ignorantes alios legentes audiendis, occupentur, elargiri. ac vt eisdem carceratis, Dominicis & alijs diebus Festiuis de præcepto Ecclesiæ seruari solitis, verbi Dei conciones, & exhortationes fiant, & his præcipue diebus, ipsi carcerati ab illicitis ludis, blasphemijs, alijsque Christiana pietate indignis abstineant, ad DEI laudem, ipsorumq. carceratorum spiritualem consolationem procurare, pacemq. & concordiam inter ipsos carceratos, & eorum inimicos inire & componere, aliaque pietatis opera circa eosdem carceratos indies occurrentia pro viribus exercere. Quare pro parte eorundem piorũ Christi fidelium nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus præmissis annuere, ac alias desuper opportune prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic eriguntur dicta Archiconfraternitas ...

§.2. Nos igitur, qui honestis petentium votis, per quæ opera Pietatis & charitatis huiusmodi in dies, nostris potissimum temporibus, incrementum suscipiant, & ad cæteras nationes huiusmodi dilatentur, libenter annuimus, eaque fauoribus prosequimur opportunis, pium, rectumque eorundem Christi fidelium animum & voluntatem in tam laudabili proposito, quantum cum Deo possumus, confouere & adiuuare volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, in dicta Vrbe Archiconfraternitatem Pietatis carceratorum huiusmodi ad munera prædicta et alia charitatis & misericordiæ officia erga dictos carceratos exercenda, Apostolica auctoritate tenore præsentium sine alicuius præiudicio, erigimus & instituimus, eamque Archiconfraternitatem Pietatis carceratorum denominari volumus. Ac illi sic erectæ & institutæ quæcunque bona mobilia & immobilia, legata, relicta, & alia iura eidem Archiconfraternitati, tam per illius Confratres pro tempore existentes, quam alias quascunque personas cuiuscunque status, gradus, ordinis & conditionis existentes pro tempore quomodolibet elargienda, donanda, & relinquenda auctoritate & tenore prædictis perpetuo applicamus & appropriamus.

Statuta condendi ...

§.3. Necnon eisdem confratribus pro tempore existẽtibus, quæcunque statuta & ordinationes, felix regimen & prosperum statum Archiconfraternitatis, ac pia opera huiusmodi, circa eosdem carceratos, vt præfertur, exercenda concernentia (sacris tamen canonibus, Decretisq. concilij Tridentini minime contraria, nec iurisdictionem, officium & executionem Iudicum, aliorumue ministrorum dictæ Vrbis, circa ipsos carceratos impedientia, & per dictæ Vrbis Vicarium dicta auctoritate approbanda) condendi & faciendi, ac condita toties quoties opus fuerit, corrigendi, mutandi, alterandi, & alia de nouo faciendi.

Carceres ... ingrediendi, & ...

§.4. Necnon quemlibet dictæ Vrbis carcerem, non tamen eis loca, quæ Secreta dicuntur, nisi permissu Iudicum, toties quoties, eis & eorum cuilibet visum fuerit ad effectum præmissum ingrediendi, & in eo ad tempus beneuisum præmissa opera exercendo commorandi, licentiam eisdem auctoritate & tenore etiam perpetuo cõcedimus. Districtius præcipientes & mandantes cuiuscunque dictæ Vrbis carceris custodi, & quibuscunque alijs personis, cuiuscunque status, gradus, conditionis, & præeminentiæ existentibus, vt eisdem confratribus, & ab eis constitutis, quemuis dictæ Vrbis, & illius Burgi carcerẽ, non tamen Secretum, toties quoties fuerit requisitum, ingredi permittat.

Quæ ad hoc vsque bullam S.D.N. Pauli V. ...

§.5. Et insuper cupientes vt Christi fideles, eo libentius dictam Archiconfraternitatem ingrediantur, & pijs operibus huiusmodi intendant, quo ex hoc dono cœlestis gratiæ se vberius refectos esse cognouerint, de omnipotentis DEI misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus & singulis vtriusque sexus Christi fidelibus, qui dictam Archiconfraternitatem pro tempore ingredientur, die eorum ingressus, si tunc vere pœnitentes & confessi Sanctissimũ Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, ac in cuiuslibet eorum mortis articulo, si etiam vere pœnitentes & confessi, Sanctissimum nomen IESV ore vel corde inuocauerint, necnon eisdem confratribus similiter vere pœnitentibus & confessis, qui prima quaque die Dominica mensis Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum huiusmodi sumpserint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam & remissionem, auctoritate & tenore prædictis, misericorditer in Domino concedimus. Præterea eisdem confratribus, quoties se inuicem aggregauerint, eleemosynam elargiti fuerint, ipsos carceratos visitauerint, & circa eos aliqua alia pia opera exercuerint, centum dies de eis iniunctis, seu alias quomodolibet debitis pœnitentijs, auctoritate & tenore prædictis etiam misericorditer in Domino relaxamus.

§.6. Postremo ipsis confratribus, vt quascunque alias similes confraternitates, vbique locorum pro similibus pijs operibus exercendis, sub eadem denominatione Pietatis carceratorum erigendas dictæ Archiconfraternitati

auctoritatem tribuis. Tu vide reformationem Clem. 8. cit. in rubr.

nitati tanquam membra capiti aggregare, ac in eorum numerum, seu dependentiam recipere, illisq. & earum Confratribus indulgentias, aliaq. priuilegia & indulta eidem Archiconfraternitati per præsentes concessa, prædicta communicare, eosq. de illis participes facere, libere & licite valeant, eisdem auctoritate & tenore pariter perpetuo indulgemus.

Clausula præseruatiua. §. 7. Decernentes præsentes litteras sub quibuscunque reuocationibus, suspensionibus & modificationibus, similium vel dissimilium indulgentiarum, etiam per nos & successores nostros Rom. Pontifices pro tempore existentes factis, ac Cancellariæ Apostolicæ regulis pro tẽpore editis, etiam in fauorem Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de eadem Vrbe, ac Cruciatæ sanctæ, nullo vnquam tempore comprehendi, sed ab illis omnino exceptas esse, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum ac validissimum statum restitutas, & de nouo, etiam sub data per eosdem Confratres eligenda, concessas fore & censeri, ac perpetuis futuris temporibus durare.

Clausula sublata. §. 8. Sicq. per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate et auctoritate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria. §. 9. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Sanctio pœnalis. §. 10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ erectionis, institutionis, voluntatis, applicationis, appropriationis, concessionis, præcepti, mandati, relaxationis, indulti & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 8. 28. Iunij. Dat. Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo nono, 4. Cal. Iulij, Pontificatus nostri Anno octauo.

LVII.

Vsus altaris portatilis Religiosis Societatis Iesv restituitur, non obstante Concilij Tridentini dispositione, vt in eo inter missiones quæ à Superiorib. de ipsis fiũt, vbique in loco tuto Missam celebrare, & Eucharistiam ministrare possint.

Alia de hac Societate notaui sup. ad constit. 25. Pauli iij. fol. 655. Regimini.

GREGORIVS PAPA XIII.

Edita An. D. 1579.

Dilectis filijs Præposito generali & Presbyteris Societatis IESV.

Restitutio de qua in rubr. VSum altaris viatici Societati vestræ à fel. record. Paulo Papa Tertio concessum, deinde à Concilio Tridentino vniuerse sublatum, vobis eatenus restituimus, vt inter missiones, quæ à Superioribus fiunt, presbyteri vestri, seruata alias forma dictæ concessionis, Missæ sacrificium licite valeant celebrare super huiusmodi Altari vbique gentium, etiam in castris militum, modo loca & si communia & profana, tuta & honesta sint; & Generalis, aut per eum Prouinciales Præpositi, eorum vtendum fore iudicauerint. Itidemque possint ibi presbyteri ipsi Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum ministrare fidelibus, ad illud sumendum debite præparatis.

Contrariorũ derogatio. §. 2. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisq. cõtrarijs quibuscunque. Eadem porro fides vbique detur præsentium exemplis, eo quo solent alia in vestra Societate transumpta modo, munitis; quæ daretur ipsis præsentibus, si exhiberentur vel ostenderentur.

Dat. P. An. 8. 1. Octobris. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris, die 1. Octobris, millesimo quingentesimo septuagesimo nono, Pontificatus nostri Anno octauo.

LVIII.

Reductio Monachorum Ordinis S. Basilij in vnam Cõgregationem, & sub regimine vnius Abbatis, cum priuilegiorum & gratiarum elargitione, pro dicti Ordinis reformatione.

Hanc reductionem approbauit etiam Clem. VIII. inf. in const. 103. Altissimi. Et Abbatis auctoritatem etiam quo ad Monachos reformatos consistere voluit ipse Clem. ibid. vbi alia indicabo.

GREGORIVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita An. D. 1579.

S. Basilius Magnus Monachorum Ordinem erexit. BEnedictus Dominus Deus noster, à quo Sancti sui intelligentiæ spiritu repleti, tanquam imbres sapientiæ suæ eloquia emiserunt, eumque in oratione confessi sunt. Quo gratiæ munere B. Basilius cognomento magnus, à diuina benignitate locupletatus, omnis bonitatis tantæque in se beneficẽtiæ auctori, quod recepit fertilissimi agri more, cum centesimo reddidit incremento. Nam præter ea quæ effudit Theologicæ scientiæ, eloquentiæque flumina, quæque edidit continentiæ, abstinentiæ, & susceptorum pro CHRISTO laborum tolerantiæ documenta, adoptatos sibi nouæ sobolis fœtus, in cenobiaque procul à communi viuendi ratione segregatos in compositum Ordinem redegit, & salutaribus præceptis instituit, vt perpetua futurorũ temporum successione verbo & opere à se instructi, Deum confiterentur, Catholicæq. Ecclesiæ ornamento essent, atque in dubijs rebus adiumento.

Cuius Ordinis Monaci in sanctitate & doctrina olim floruerũt nunc autem quasi defecerunt. §. 1. Qui vitæ sanctitate, & doctrina insignes toto terrarum Orbe, maxime vero in Asia, Palestina, Thracia, Græcia, & Italia multis seculis floruerunt. Postea vero, (quod non sine maximo animi nostri mœrore recensemus) temporum iniuria, totiusq. Orientis à dira Turcarum Tyrannide oppressi calamitate, crebrisq. ita hominum exigentibus culpis, exorientium schismatum dissensionibus, Ordo ille alibi penitus corruit, alibi ita fuit imminutus, vt disciplina regulari laxata, charitas illa pristina deferbuerit, Monachiq. alij alio dispersi sine capite sicuti oues sine pastore errauerint, in aliquibus autem ne vestigium quidem Monastici remanserit instituti, monasteria euersa & bona fuerint dissipata.

Ideo hic Pōt. pro reformatione dicti Ordinis, præcipit fieri Capitulum eligi q. Abbatẽ generalẽ, & alios officiales inhęrẽdo cõstitutioni Innoc. 3. quę est in cap. 7. de Stat. Monac. §. 2. Cui incommodo, quod à nobis nostri Apostolatus ratio exposcit, prouidere, ipsumque Ordinem pristinæ dignitati, regularique obseruantiæ, quantum Domino adiuuante possumus, restituere volentes, vt quamprimum, in agro Domini vberes fructus maiorum suorum, & præcipue tanti Patris & Magistri exemplo edere valeant, maxime expedire duximus à Monasterijs, quæ in Italia, & in vtriusque Siciliæ Regnis consistunt, quorum plagas propius inspeximus, huiusmodi Ordinis instaurationem inchoare, ipsaq. Monasteria in vnam Congregationem iuxta constitutionem felicis recordationis Innocentij Papæ III. prædecessoris nostri in Concilio generali editam quæ incipit, In singulis. ac Concilij Tridentini decreta redigere. Et vt hæc facilius optatum consequi possent effectum, primum Generale Capitulum dicti Ordinis celebrari mandauimus, in quo Abbas generalis, qui in singula prædicta & alia eius Ordinis Monasteria Conuentus, & regularia loca vbicunque, sub obedientia nostra, & S. R. E. illa fuerint, illorumq. personas absoluta sit auctoritate preditus; Ac præterea Visitatores, Procurator generalis, & alij officiales, quorum electio in Capitulo generali facienda esset, in Monasterio sancti Philareti eiusdem Ordinis, Miltensis diœcesis, in festo Pentecostes proxime preterito eligerentur, illo prius de more indicto per dilectum filium nostrum Gulielmum tit. sancti Laurentij in Panisperna presbyterum Cardinalem Sirletum nuncupatum, dicti apud nos Ordinis, Sedemque Apostolicam Protectorem, Dilecto filio Paulo Abbate Monasterij Castri Villaris Ordinis S. Benedicti Cassinensis diœc. Congregationis Cassinensis, eidẽ Capitulo

 eius-

eiusdem Guilelmi Cardinalis nomine præsidente, ac in eius manibus, antequam ad electionis negocium procederetur, per Priores & alios Monachos Monasteriorum dicti Ordinis Sancti Basilij præsentes, vocemq. in Capitulo generali habere debentes, professione regulari, quæ per Monachos eiusdem Ordinis S. Basilij emitti debet, expresse emissa.

In quo Capitulo Abbas, Visitatores & alij Officiales electi fuerint.

§.3. Et tandem cum pro electionibus, vt præfertur, celebrandis iam in vnum conuenissent, vocatis omnibus, qui voluerunt, potuerunt, & debuerunt electionibus huiusmodi commode interesse, die ad eligendum præstituta, vt mos est, dilectum filium Nicolaum Antonium Abbatem Monasterij Sancti Nicolai de Butramo dicti Ordinis Sancti Basilij, Hieracensis diœcesis in Abbatem Generalem, ac duos Visitatores & vnum Procuratorem generalem, aliosque Officiales per secreta suffragia elegerunt.

Et modo hic Pont. dicti Capituli celebrationem & dictorum Officialium electiones confirmat.

§.4. Nos autem reductionem eorundem Monasteriorum, Priorum, & Monachorum in Congregationem et Capitulum, dictiq. Capituli indictionem & præsidentiam ac electiones huiusmodi ratas & gratas habentes, Motu proprio & ex certa scientia nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, easdem tenore præsentium approbamus & confirmamus, omnesq. tam iuris quam facti, ac omissarum solemnitatum, etiam substantialium, vel ex Ordinis prædicti S. Basilij statutis requisitarum defectus, siqui interuenerint in eisdem, supplemus.

Abbatemque generalem in eo electū, de nouo ipse Pōtif. eligit, illique curam & administrationē concedit, omniūMonachorum & Monasteriorum Ordinis S. Basilij.

§.5. Et nihilominus prædictum Nicolaum Antonium Abbatem eidem Congregationi vniuersæ in Abbatem generalem præficimus, curam illius vniuersam, & in spiritualibus & temporalibus plenissime committendo, ita vt ipse & Abbas generalis pro tempore electus, æque vt alij aliorum Ordinum in Congregationes reductorū Abbates generales, & præsidentes, in suisq. Capitulis, Cōgregationibus & ordinationibus, de iure, priuilegio, & consuetudine habent & exercent, habereque & exercere possunt, plenam & omnimodam superioritatem, iurisdictionem & auctoritatem habeat & exerceat, tam in ea omnia quæ in Italia & Regnis prædictis sunt, quam etiam in sanctæ Mariæ de Oniedo Genuensis, & del Tardon Cordubensis, ac Vallis del Galleguillos Ispalensis diœcesis, eiusdem Ordinis Sancti Basilij Prouinciæ Hispaniæ, dudum à nobis in Regnis Hispaniarum institutæ, & prorsus in alia quæcunque Monasteria, Domos & loca in eadem Prouincia sub regula sancti Basilij hactenus erecta, & in posterum erigenda, eorumque Abbates, Conuentus, Monachos & personas, quæ nos pridem cum monachis eiusdem Ordinis Sancti Basilij in Italia existentibus, & eorum Congregationis prædictæ sub obedientia inde futuri Abbatis seu Vicarij generalis eiusdem Congregationis perpetuo coniunximus: eaque, necnon Visitatorem eiusdem Prouinciæ Hispaniæ Abbati seu Vicario generali congregationis huiusmodi in Italia pro tempore eligendo subiecimus, & ab eo dependere decreuimus inter alia, quemadmodum nostris diuersis litteris prioribus, videlicet Calen. Maij secundo, posterioribus vero octauo Calen. Iulij, sexto Pontificatus nostri annis dat. plenius continetur.

Hanc reductionem probat Clem. 8. in const. 14.

Eiq. omnes Monachos subijcit.

§.6. Iubemus itaque vniuersos & singulos eiusdem Congregationis Sancti Basilij Abbates, Priores, & Prælatos, necnon Monachos, & alias quascunque personas, ipsi Abbati generali, tanquam membra capiti, & eorum legitimo superiori, in omnibus quæ ad officium Abbatis generalis pertinent, eorumque animæ salutem, regularisque obseruantiæ rationem concernunt, prompte & humiliter obedire.

Habitum præscribit.

§.7. Et vt habitus qui exterius geritur, religiosis mentis affectibus pariter respondeat, statuimus, vt omnes Congregationis eiusdem professores eundem habitum à Nouitijs distinctum ex panno nigri coloris cum caputio siue cuculla monachali omnino deferant, veluti ex antiquo eiusdem Ordinis instituto prisci patres & Monachi gestare solebant.

Professionem regularē per omnes emitti mandat.

§.8. Vtque omnes eiusdem Ordinis Sancti Basilij monachi & Religiosi, qui in dicto Ordine iam admissi sunt, ad professionem regularem eiusdem Ordinis in manibus Abbatis, si ibi fuerit, vel Prioris Monasterij in quo reperientur, expresse emittant. Deinceps vero nemo in dicto Ordine, illiusque monasterijs ad eiusdem Ordinis habitum regularem, siue tacitam siue expressam admittatur, nisi in ætate legitima constitutus, anno demum integro in probatione iuxta eiusdem Concilij Tridentini decreta perstiterit.

Capitulū generale quolibet triennio cogi iubet.

§.9. Generale autem Capitulum in quo de Ordinis prædicti reformatione, & regulari obseruantia agendum erit, tertio quoque anno celebretur.

Officia sint triennalia.

§.10. Eorundem, siue Abbatis generalis, siue Visitatorum, siue Procuratoris item generalis munera, siue Officia triennalia sint, licebit tamen in eodem Capitulo generali, vbi manifeste cognitum fuerit expedire, eosdem omnes aut eorum aliquos ad aliud triennium in eodē quod gesserint officio, nec vltra confirmare, qui tandem ab eisdem muneribus absoluti, saltem per aliud simile triennij spacium officio vacent.

Capitulo præsideat eligendus à Card. Protectore.

§.11. Cæterum si dicto Guilelmo Cardinali, & pro tēpore dicti Ordinis Protectori videbitur opportunum, ac quousque ille id expedire censuerit, consilium, & auxilium alicuius Abbatis Congregationis Cassinensis, in huiusmodi Capitulis celebrandis, ex longa consuetudine & experientia plenius instructi, ad ipsum Capitulum generale poterit adhiberi, qui eiusdem Protectoris auctoritate etiam eidem Capitulo præsideat generali.

Locus futuri Capit. designetur.

§.12. In singulis vero Capitulis generalibus locus in quo proxime futurum Capitulum generale celebrandum sit designetur.

Electiones per suffragia secreta fiant.

§.13. Electiones autem per suffragia secreta fiant, prout Concilii Tridentini prædicti decretis est statutum.

In Monasterijs Commendatis, Mensa Conuentualis sit distincta ab Abbatiali & Commendatarij assignet bona, quę pro Monachorum sustentatione sufficiant.

§.14. Ad hęc, vt ipsi Monachi degētes in Monasteriis in quibus mensa Conuentualis non est ab Abbatiali separata, quæq. clericis secularibus, & aliis cuiuscunq; gradus & dignitatis, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant commendata sunt, obsequiis altissimi liberius vacare possint, mensam Conuentualem à mensa Abbatiali distinguimus, & ab eisdem monasteriis quousq; illa commendata fuerint, eam bonorum stabilium, proprietatum, iuriumq. partem, quæ tamen inter immobilia censeantur, perpetuo dismembramus, atque diuidimus, quę ad alendum solitū Monachorum & ministrorum numerū, ac victum & vestitum, aliaq. ad eorum sustentationem necessaria comparanda sufficiant, eosdemq. Commendatarios ad assignādum totidem bona proprietates, & iura prædicta intra tēpus per eundem Gulielmum Cardinalem protectorem præfigendum omnino teneri volumus. Hæc autem bona stabilia, proprietates & iura sic per nos dismembrata, nec non omnia alia mobilia & immobilia, quæ ex piorum fidelium testamentis, legatis, largitionibus, aut alias quomodocunque ipsis Conuentibus, & Monachis in posterū donata, concessa, & relicta fuerint, pro quorum consecutione Monachi Conuentuum eorundem nomine, etiam in iudicio agere, & experiri, ac in illo interuenire valeant, sed & oblationes atque eleemosynas in eorundem Monasteriorum Ecclesiis erogandas pro constituenda mensa Conuentuali in singulis monasteriis prædictis, ac pro augmento earundem mensarum Conuentualium etiam perpetuo applicamus & appropriamus.

Commendatarij Monasteriorum reparationi necessariisque ad cultum diuinum assignent.

§.15. Nihilominus tamen Commendatariis incumbat prout tenentur, in eisdem Monasteriis quæ Conuentum habent, Monasteriorum & Ecclesiarum eorundem reparationi, ac aliis diuinum cultum necessariis prouidere, quorum monasteriorum claustra & ædificia pro vsu Monachorum constructa ad Monachos prædictos in eis permanere contigerit, eorum liberi atque absoluti iuri esse decernimus.

Et Monachi possessionem capiant.

§.16. Liceat porro Abbatibus, Prioribus, cæterisq. dicti Ordinis Monachis & Religiosis, corporalem possessionem bonorum sic dismembratorum & applicatorum, ac vt præfertur assignandorum, cum primum illa per Commendatarios assignata fuerint, & claustrorum ac ædificiorum Monasteriorum prædictorum Conuentum habentium, per se vel alium seu alios, propria auctoritate absque alicuius Iudicis ministerio libere apprehendere & apprehensam retinere, ac eorundem bonorum, siue proprietatum & iurium fructus in communes eorundem Monachorum & Ministrorum vsus & vtilitatem conuer-

uertere, ipsorumq. claustrorum & ædificiorum libero vsu pacifice frui & gaudere, quorumuis licentia super his minime requisita.

Monasteria etiā commēdata huic Congregationi aggregata censeantur saluis remanentibus dignitatib. Abbatialibus, de quibus Sedes Apostol. libere disponere possit.

§.17. Vt autem prædicta monasteria Ordinis Sancti Basilij sic in vnam Congregationem redacta, eliminatis omnibus abusibus, in via Domini quotidie magis proficiant, Conuentus omnium Monasteriorum virorum Conuentum habentium dicti Ordinis Sancti Basilij, quæ tam in Italia & prædictis Regnis erecta sunt, quæcunque, quotcunque, & qualiacunque sint, & per quoscunque etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, in titulum, commendam, vel administrationem, aut alias obtineantur, dignitatibus Abbatialibus eorundem semper saluis, ita vt de eis quotiescunque vacabunt per Romanum Pontificem & Sedem prædictam omni tempore disponi libere debeat, & sine præiudicio iurium eiusdem Sedis, quæ inuiolata permanere volumus, ac etiam de Ouiedo, & del Tardon, ac Vallis del Galleguillos prædictorum, necnon omnium & quorumcunque aliorum, quæ deinceps à Congregatione & Monachis prædictis, Deo adiuuante, erigentur & construentur in eisdem Italia & Regnis, ac Prouincia Hispaniæ, ipsi Congregationi in perpetuum aggregamus.

Hic Ordo priuilegijs Congregationis Cassinēsis gaudeat.

§.18. Ac Monasteriis, Conuentibus, Prioribus & Monachis prædictis, necnon Conuersis & Oblatis, aliisque etiam dictorum Monasteriorum Sancti Basilij Religiosis & personis, vt de cætero omnibus & quibuscunque priuilegiis, prærogatiuis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indulgentiis, fauoribus, gratiis, & indultis, tam spiritualibus quam temporalibus, Congregationi prædictæ Cassinensi, illiusque personis & locis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & dictam Sedem, in genere & in specie concessis, cōfirmatis, & innouatis, ac etiam per viam communicationis ad eandem Congregationem Cassinen. extensis, quibus illi vtuntur, potiuntur, & gaudent, & vti, potiri, gaudere poterunt quomodolibet in futurum (quæ tamen in vsu recepta sint, & sacris Canonibus, ac dicti Concilij Tridentini decretis, ipsiusq. Ordinis S. Basilii non aduersentur) vti, potiri, & gaudere libere & licite valeant, concedimus & indulgemus.

Exemptio à iurisdictione Ordinariorū & commēdatariorū, qui Regulā S. Basilij professi non sint.

§.19. Eandemq. Congregationem S. Basilij, illiusq. Conuentus, Monachos & personas quascunque, ab omni Ordinariorum locorum, ac etiam eorum, qui Monasteria dicti Ordinis etiam Archimandritatus appellata, in commendam vel alias quomodolibet obtinuerint, eundemq. Ordinem S. Basilii expresse professi non fuerint, iurisdictione, auctoritate & potestate penitus eximimus, & liberamus, ac sub nostra & beati Petri protectione immediate suscipimus. Ita tamen vt omnes sub dicta exemptione comprehensi, Abbatis Generalis, Visitatorum, Abbatum, Priorum, & aliorum officialium, tam in dicto generali Capitulo quam extra illud canonice electorum, & aliorum, qui pro tempore eligentur, iurisdictioni, visitationi, morumq. correctioni iuxta eandem regulam sancti Basilii, ac eius Ordinis instituta omnino, prout eorum incumbit muneri sint subiecti.

Abbas & Visitatores, visitent & reforment Monachos & inobedientes corrigant &c.

§.20. Insuper Abbati generali & Visitatoribus in Capitulo generali deputatis, vt Monasteria, Prioratus, & alia loca, ac Abbates, Priores, Conuentus, & personas Cōgregationis prædictæ, iuxta dicti Concilij decreta, & regularia instituta prædicta visitare, & tam in capite quam in membris reformare, delinquentes, inobedientes, & rebelles corrigere, punire, & castigare, regularia dicti Ordinis S. Basilii instituta in illis exacte custodienda introducere, ac in dicto Capitulo generali pro tempore congregatis eiusdem Congregationis Monachis, quæcunque statuta & ordinationes ad salutare ipsius Congregationis regimen, & ad regularem obseruantiam pertinentia (licita tamen & honesta, ac sacris Canonibus, & Concilii Tridentini decretis, necnon regulæ S. Basilii prædictis minime contraria) ab ipso tamen Gulielmo Cardinale & pro tempore existente dictæ Congregationis Protectore antequam promulgentur examinanda & approbanda, condere valeant licentiam tribuimus.

Decretum irritans.

§.21. Decernentes supradicta omnia perpetuo inuiolata fore, sicque per quoscunque Iudices, ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, in quauis causa & instantia, sublata cuique aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate vbique iudicari debere, necnon irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Gulielmus Sirletus Cardinalis Protector, deputatur executor huius cōstit. cū facultatibus hic expressis.

§.22. Sed ne præsentium litterarum effectus in lōgum protrahatur, Gulielmo Cardinali prędicto pręcipimus, vt per se vel alium seu alios ipsas præsentes litteras, & quicquid in eis continetur, ab vniuersis & singulis Ordinis & Congregationis S. Basilij prędicti Abbatibus, Prioribus & Monachis, alijsq. prędictis, & dictorum Monasteriorum & Archimandritatuum prędictorum Commendatarijs, etiam vt prefertur qualificatis inuiolate faciat obseruari, & ad assignandum, & cum effectu tradendum pro Monachorum & Ministrorum numero alendo, ac Mensa Conuentuali in his monasterijs, quibus eorum Conuentus existunt, partē bonorum & proprietatum ac iuriū, claustraq. & ædificia prędicta libere consignandum intra duos mēses à die publicationis earundem litterarum, hic de more Constitutionum & litterarum Apostolicarum faciendæ numerandos, etiam per priuationem monasteriorum & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum ab eis obtentorū, cæteraq. omnia iuris & facti remedia opportuna compellat. Nos enim illi & pro tempore existenti Protectori, per se vel alium seu alios, contra Commendatarios omnes monasteriorum & locorum Conuentuum prædictorum sic in Congregationem reductorum, qui congruam assignationem bonorum, proprietatum, ac iurium dismembratorum prædictorum præstituto tempore facere distulerint, recusauerint, negauerint, vel etiam quouis modo impediuerint, cæterosque omnes sua in præmissis quomodolibet interesse putantes, etiam per edictum locis publicis affigendum citandi & monendi, ac contra eos, & prorsus contra quoscunque alios contradictores & rebelles, eisque auxilium, consilium & fauorem, publice vel occulte præstantes, etiam summarie, simpliciter & de plano, ac sine strepitu & figura iudicii, sed sola facti veritate inspecta, omni & quacunque appellatione remota, procedendi, & ad hunc aliorumque præmissorum omnium executionem & effectum, tam eisdem quam etiam quibuscunque Iudicibus & personis, etiam sub censuris & pœnis ecclesiasticis, ac etiam per simile edictum inhibendi, censuras & pœnas etiam sæpius aggrauandi, interdictū ecclesiasticum apponendi, auxiliumque brachij secularis vbicunque opus fuerit inuocandi, necnon partem proprietatum & possessionum Mensarum Abbatialium prædictarum, quæ ad redditum annuum pro victu & alijs ad vsum soliti Monachorū & Ministrorum numeri satis sint arbitrio eiusdem Gulielmi Cardinalis, & pro tēpore Protectoris, vel eorum qui ab eo deputabuntur, eligēdorum, pro Mensa Cōuentuali, etiam per subtractionem & alias prout ei visum erit, perpetuo constituendi & assignandi, cæteraq. in præmissis & circa ea necessaria & opportuna faciendi & exequendi, etiamsi talia fuerint, quæ mandatum requirant magis speciale quam præsentibus est expressum, plenam & liberam tenore præsentium concedimus facultatem.

Clausulæ derogat.

§.23. Non obstantibus præmissis, ac nostris de vnionibus committendis ad partes, ac valore fructuum exprimendo, necnon de non tollendo iure quæsito, ac Generalis, & vniones perpetuas nisi in casibus à iure permissis fieri prohibentis nouissime celebrati Lateranensiū Conciliorum, ac piæ memoriæ Innocentij Quarti, quæ incipit, Volentes. & Bonifacij Octaui Romanorum Pontificum de vna, & in eodem Concilio Generali edita de duabus dietis, alijsque Apostolicis constitutionibus, necnon Monasteriorum & Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & cōsuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Monasteriis, & Ordinibus, eorumq. Superioribus & personis, etiam monasteria & Archimandritatus eiusdem Ordinis in Commēdam obtinentibus, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & eandem Sedem, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati cōtractus,

ac alias, ſub quibuſcunque tenoribus & formis, ac cum quibuſcunq; etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq; efficacioribus & inſolitis clauſulis, irritantibusq., & alijs decretis, in genere & ſpecie, etiam ab immemorabili tempore quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis, ac etiam vſu receptis, ac quocunque tempore factis & promulgatis, & quibuſcunq; alijs indulgentijs & litteris Apoſtolicis ſpecialibus vel generalib. quorumcunque tenorũ exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa aut omnino non inſerta, effectus earum impediri valeant quomodolibet vel differri, & de quibus quorumq. totis tenoribus habenda ſit in noſtris litteris mentio ſpecialis, quæ omnia contra earundem pręſentium tenorem nolumus cuiquã in aliquo ſuffragari, contrariis quibuſcunque. aut ſi Commendatarijs & perſonis prædictis, vel quibuſuis alijs cõmuniter vel diuiſim, ab eadem ſit Sede indultũ, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, & ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

[Hæc conſt. ligat poſt duos menſes à de publicatione.]

§. 24. Poſtremo volumus vt lapſis ſtatim duobus mẽſibus á publicatione prædicta, litteræ prædictæ ita vnumquemque ſupradictorum arctent, acſi ſingulatim intimatæ fuiſſent. earum quoque exempla etiam impreſſa, Notarij publici manu, & Prælati eccleſiaſtici ſigillo obſignata, eandem illam prorſus fidem vbique locorum, in iudicio & extra illud faciant, quam ipſæmet præſentes facerent, exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum &c.

[D. P. An. 8. 1. Nouemb.]

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo nono, Cal. Nouemb. Pontificatus noſtri Anno 8.

[Publicatio.]

Anno a natiuitate D. 1580. indict. 8. die vero 8. menſis Ianuarij, Pont. S. D. N. D. Gregorij diuina prouidentia PP. xiij. Anno 8. præſentes litteræ Apoſt. affixæ & publicatæ fuerũt in valuis Principis Apoſtolorũ de Vrbe, & acie Cãpi Floræ, & Cancell. Apoſt. & per aliquod tẽporis ſpatium dimiſſæ per me Io. Freile S. D. N. Papæ curſorem.

Io. Andreas Panizza magiſter curſ.

L I X.

De electione quolibet triennio in Capitulo generali fienda, Prioris Generalis, & aliorum Prælatorum Congregationis Canonicorum Regularium S. Saluatoris, Ordinis S. Auguſtini, eiusq. bonorum temporalium adminiſtratione.

Omnia hic diſpoſita, approbat Six. V. inf. in eius cõſt. 98. Ex varietate. vbi videas quæ indicabo.

[Edita An. D. 1579.]

GREGORIVS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam. Dilectis filijs Priori Generali, Viſitatoribus, Abbatibus, Præpoſitis, Prioribus, Vicarijs, Prælatis, Procuratoribus, ac officialibus quibuſcunque, nunc & pro tempore exiſtentibus, quocunque titulo nuncupatis, necnon Canonicis, Nouitijs, Conuerſis, commiſſis, ac quibuſuis alijs perſonis in Congregatione Canonicorum regularium S. Saluatoris, Ordinis S. Auguſtini degentibus, ſalutem & Apoſtolicam benedictionẽ.

[Pius V. decreuit quolibet triennio celebrari Capitulũ generale, & ibi eligi Priorem generalem & alios Prælatos, vt in illius cõſt. 141. fol. 358.]

QVæ inter religioſorum cętus diſſidia excitant, ea ne altius expullulent, ſunt á nobis radicitus extirpanda. Cum igitur fe. re. Pius Papa V. prędeceſſor noſter per ſuas in forma breuis literas, ſuper reformatione Congregationis veſtræ ſancti Saluatoris Ordinis ſancti Auguſtini emanatas, ſub dat. ſexta Decembris milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo primo, Pontificatus vero ſui Anno ſexto iuſtis & grauibus de cauſis inter alia ſtatuiſſet, ordinaſſet, & decreuiſſet, vt de cętero Capitulũ generale eiuſdem Congregationis, in quo Prior Generalis, Viſitatores, cæteriq. Prælati, ac etiam Procurator Generalis eligerentur, quolibet triennio tantum, non autem vt antea ſingulis annis celebraretur.

[Et hic Põtif. hoc cõfirmauit, & officiũ omnium Prælatorũ triennio durare iuſſit.]

§. 1. Noſque per alias noſtras litteras ſub dat. vigeſimatertia Martij milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo quarto, licet quo ad rationem eligendi Priores, aliosque Prælatos Conuentuales tantum prædictas litteras, ita ratione & nouo rerum euentu ſuadente immutauerimus, ac modificati fuerimus, cæteris tamen omnibus in eiſdem litteris contentis & ordinatis, ac præſertim triennali electioni huiuſcemodi non ſolum non aliqua alia ex parte detrahere, aut vllatenus derogare velle profeſſi expreſſe fuerimus, vt ipſa quoque Conuentualium prælatorum officia ad triennium extendentes, ea omnia confirmauerimus atque approbauerimus, quemadmodum in dictis noſtris litteris plenius continetur.

[Quidã tamen in hoc dubiũ excitabant.]

§. 2. Nihilominus quia nuper nobis eſt inſinuatũ, nonnullos veſtrę Cõgregationis huiuſcemodi ordinationi ac ſtatuto á prędeceſſore noſtro, prouida ac matura deliberatione inuento, á nobis cõfirmato, & in veſtro generali Capitulo acceptato, & iam in vſu recepto, non ſolum acquieſcere velle, ſed colore quodã de huiuſmodi litterarũ noſtrarũ validitate dubitandi, re autem vera temeritatis, & ambitionis ſtimulis agitatos de illa immutanda, infirmanda, vel etiam reuocanda, verba facere auſos fuiſſe.

[Ideo hic Põt. denuo eadem firmat.]

§. 3. Nos ad tollendum omne dubium, & huiuſmodi audaciam compeſcendam, & pacem tranquillitatemq. in dicta Congregatione veſtra perpetuo confouendam, & retinendam, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium hac noſtra declaratione, determinatione, ac diffinitione, ſupradictam de triennali electione & adminiſtratione ordinationem, conſtitutionem, & decretum; iterum & de nouo, quatenus opus ſit, approbamus, confirmamus, eique perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, ac ſuper eo ſpecialiter & expreſſe perpetuum ſilentium imponimus.

[Inhibetq. ſub [illegible] hic expreſſis ne de cætero tractetur de immutando hoc decreto eiusq; confirmatione.]

§. 4. Mandantes propterea vobis omnibus & ſingulis in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub priuationis perpetuæ tam officiorum, dignitatum, & adminiſtrationum quarũcunque, quam vocis actiuæ & paſſiuæ, alijsq. eccleſiaſticis cenſuris arbitrio noſtro moderandis & infligendis pœnis diſtricte pręcipientes & inhibentes, ne quis veſtrum publice vel priuatim, ſecreto vel palam, in Capitulis generalibus vel conuentualibus, intra monaſteriorum ſepta vel extra, ac tandem vſque vel vnquam de ſupradicto triennio corrigendo vel mutando amplius loqui, ſeu tractare præſumant.

[Clauſ. derogatoriæ.]

§. 5. Contrarijs quibuſcunque non obſtantibus.

[Fides tranſumptorum.]

§. 6. Volumus autem ad huius declarationis & prohibitionis noſtræ faciliorem notificationem, præſentium exemplis etiam impreſſis manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonę in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ, vel etiam Prioris generalis pro tempore exiſtentis veſtræ congregationis munitis, eandem prorſus fidem inhiberi, quæ præſentibus haberetur ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

[Dat. P. A. 8. 16. Decemb.]

Datum Romæ apud ſanctum Petrum, ſub anulo Piſcatoris, die decimaſexta Decembris, milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo nono, Pontificatus noſtri Anno 8.

L X.

Declaratio quorundam ſtatutorum & priuilegiorum Militiæ & Religionis S. Ioannis Hieroſolymitani, circa profeſſionem emittendam, habitumq. ſuſcipiendum. Et confirmatio exemptionis á ſolutione decimarum, & aliorum onerum quorumcunque.

Quo ad primam partem videri poteſt conſt. 9. Pij IV. Circumſpecta. ſup. fol. 9. Et quo ad ſecundam partem, attende conſt. 97. Pij V. Et ſi cuncta. fol. 274. vbi etiam cætera de hac Militia indicaui.

[Edita An. D. 1580.]

GREGORIVS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

[Exordium.]

QVo magis ac firmius Hoſpitalis S. Ioannis Hieroſolymitani, Ordini, ſanctæ Sedi Apoſtolicæ, & nobis acceptiſſimi, ac de Chriſtiano nomine,

fideiq.

fideiq. Catholicæ defensione optime merito, illiusq. Magno Magistro, Præceptoribus, & Commendatarijs hactenus per Sedem Apostolicam concessa priuilegia præseruentur, quo eundem Ordinem complectimur, æquum est prouidere.

Clemens 7. statuit beneficia & pensiones habentes, habitum suscipere debere, & professionē emittere infra sex menses, vt in Pij 4. cōst. 9. fol. 9.

§. 1. Dudum siquidem fel. record. Pius Papa IV. prædecessor noster, dum fauore eiusdem Hospitalis & Religionis, priuilegia eidem antea concessa confirmauit atq; approbauit, vel etiam ampliauit, animaduertens piæ memoriæ Clementem Papam VII. etiam prædecessorem nostrum statuisse, quod omnes & singuli Baiuliuarum, Prioratuum, Præceptoriarum, domorum, & beneficiorū in vim collationum eis factarum possessores, seculares aut alterius Ordinis regulares, seu pensiones super illorū fructibus, redditib. & prouentib. huiusmodi, eatenus etiā per Sedem eandem reseruatas, percipientes, illas & illa infra sex menses à die intimationis dictarum litterarum in manibus Magistri & Conuentus prædictorum iuxta formam stabilimentorum dictæ Religionis dimittere & transferre, seu illarum cassationi consentire tenerentur, alioquin beneficia & pensiones huiusmodi nisi illa possidentes, & illas percipientes infra dictum tempus habitum susciperent, & professionem regularem ipsius Religionis emitterent, lapsis mensib. ipsis vacarent, ac cassæ & extinctæ essent, & esse censerentur eo ipso.

Paulus 3. statuit Cappellanos prouideri posse de Ecclesijs huius Ordinis, vt habetur in d. cōst. P. j.

§. 2. Ac deinde recolendæ mem. Paulum Papam III. etiam prædecessorem nostrū, vt Magister, & singuli Priores, Baiuliui, Præceptores, Milites, & Fratres Hospitalis huiusmodi pro eorum libito parochiales, ac etiam sine cura Ecclesias, seu earum Vicarias, seu Capellanias perpetuas, aut Capellas vel Altaria, seu alia beneficia simplicia ad eorum collationem, præsentationem, electionem, seu quamuis aliam dispositionem ratione Prioratuum, Baiuliuatuū Præceptoriarum, etiam Camerarum Magistralium nuncupatarum, Hospitalium, domorum, & aliorum beneficiorum dicti Hospitalis per eos pro tempore obtentorum de iure, statuto, consuetudine, fundatione, aut priuilegio, vel alias quomodolibet spectantia & pertinentia, ab ipsis Baiuliuis, Præceptorijs, Domibus, Hospitalibus, & alijs beneficijs dependen. seu illis annexa, quæ dudum forsan fratribus saltem Capellanis eiusdem Hospitalis, & ab eisdem Magistro, Prioribus, Baiuliuis, ac Præceptoribus, et alijs prædictis conferebantur, à longo tamen & forsan longissimo tempore citra, de cuius initio memoria hominū forsan nō existebat, per ipsos Magistrum, Priores, Baiuliuos, Præceptores, Milites, & Fratres, per abusum aut ex defectu huiusmodi Capellanorum, vel aliarum personarum eiusdem Hospitalis ad id idonearum, clericis seu presbyteris secularibus collata, aut conferri, & per ipsos presbyteros vel clericos seculares obtineri solita, etiam fratribus huiusmodi, præsertim Capellanis nuncupatis, qui vt asseritur, à presbyteris seu clericis, nisi quo ad gestationem Crucis vel habitus dicti Hospitalis ad pectus non differebant, immo priuilegijs clericorum secularium, iuxta forsan eorum priuilegia & consuetudines gaudere solebant, si ad id alias idonei & habiles reperirentur, cōferre, ac alias de illis prouidere, & disponere, ipsique fratres, quibus beneficia huiusmodi conferri contingeret, illa si sibi alias canonice conferrentur, aut ipsi eligerentur, præsentarentur, vel alias assumerentur ad illa, & instituerentur in eis, recipere, & in titulum, etiam quoad vi uerent retinere, respectiue libere & licite valerent, statuta & ordinationes extendisse & ampliauisse, eisq. desuper indulsisse.

Pius 4. statuit clericos seculares non posse cedere beneficijs, nisi certo modo de quo in ipsa Pij cōst. 9.

§. 3. Idem Pius IV. concessiones & priuilegia dictorū prædecessorum confirmans, ipsos Magistrum & Conuentum, necnon Priorum Ecclesiæ, aliosq. Priores & Præceptores intra limites suarum iurisdictionum & administrationum veros ordinarios, iuxta formam suorū stabilimētorum & priuilegiorum existere, & esse censeri decreuit, ac beneficia ecclesiastica, ad præsentationem seu collationem Baiuliuorum, Priorum, & Præceptorum Hospitalis huiusmodi suffragari debere, ita quod presbyteri seculares illa tunc temporis in Commendam, seu alias quomodolibet obtinen. Commendæ huiusmodi cedere, aut illa alias dimittere non possent, nisi de consensu eorum ad quos præsentatio, seu collatio spectaret, & in fauorem dicti Hospitalis, seu personarum, quæ habitum per fratres Capellanos eiusdem Hospitalis deferri solitum susciperēt, & professionem per eos emitti solitam emitterent, nec illa deinceps ipsi nisi infra sex mēses à die intimationis habitum ipsius Religionis suscepissent, & regularem professionem infra alios sex mēses emisissent, possidere possent, & si secus fieret, aut cessionem seu resignationem huiusmodi, aut de dicti Ordinis beneficijs, etiam in manib. suis in futurum fieri contingeret, huiusmodi cessiones, resignationes, & prouisiones nullius essent roboris vel momenti, nisi in illis expresse diceretur, & de consensu Magni Magistri, & de illis iuxta formam priuilegiorum dictæ Religionis prouideretur.

Paul. 3. confirmauit quędam Statuta Religionis circa prouisionem beneficiorum.

§. 4. Inter statuta etiam eiusdem Religionis per similis memoriæ Paulum Papam Tertium similiter prædecessorem nostrum, approbata & confirmata, ita cautum reperitur. Priores in suis Cameris Prioratibus, Baiuliui & Commendatarij in suis commendis habeant prouisionē, vel præsentationem beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura animarum vel sine, à suis commendis dependen. nisi id priuilegio vel consuetudine ad alios pertineat. Item Frater Claudius de la Sengle Magister statuit, vt omnia beneficia ecclesiastica eiusdem Ordinis, quorum collatio aut præsentatio ad dictum Ordinem pertinet, nullis conferrētur, aut nulli ad ea præsentarentur, nisi essent Fratres ipsum Ordinem expresse professi, & alias prout in eiusdē Pij Quarti prædecessoris præfati litteris, ac statutis & stabilimentis, vel priuilegijs dicti Hospitalis plenius continetur. Quæ omnia cum dispositione iuris communis maxime congruunt, tum auctoritati sacrosancti Conc. Tridentini nituntur.

Hinc quęstiones aliquæ ortæ sunt.

§. 5. Verum, cum, sicut accepimus, clerici seculares possessores, cum cura & sine cura beneficiorum eorundē ad collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, seu quamuis aliam dispositionem Priorum, Baiuliuorum, Commendatariorum & possessorum aliorum dictæ Religionis bonorum, iure eorundem Prioratuū, Baiuliuatuū, Commendarum, & aliorum bonorum eiusdem Religionis habitum suscipere, & professionem regularem, prout in eadem Religione consueuit emittere negligant ac recusent, in statutorum eiusdem Religionis cōtemptum, ac iuris communis dispositioni, & Conc. præfati decretis, priuilegijs quæ ab hac sancta Sede Apost. vt præmittitur, cōcessis, contraueniendo, ac prætendant eiusdem Pij IV. prædecessoris nostri, mentis & intentionis non fuisse ad habitus susceptionem, & professionis emissionem eos teneri qui post ab eodem prædecessore obtentam priuilegiorum confirmationem & ampliationem, de eisdem siue similib. beneficiis cōcessiones fieri quomodocunque obtinuerūt, cum de illis qui tunc temporis in commendam seu alias obtinerent, eundem Pium Quartum prædecessorem sub illo verbo ad præsens statuisse duntaxat prætendatur. Allegantes quod commendæ, prouisiones, siue alias quomodocunque concessiones de similibus beneficiis eisdem factæ post datam eiusdem Pij Quarti prædecessoris litterarum, siue mentio fiat, siue reticeatur beneficia esse dictę Religionis, sunt loco absolutionis, ac derogationis tacitę, statutorum & priuilegiorum eiusdem Ordinis, ita vt ad suscipiendum illius habitum, ac professionem emittendā minime teneantur, cum susceptio habitus, & professio ab eis emittenda ex ipsarum litterarum serie expresse iniunctæ fuisse non appareant. ex quibus eidem Ordini, illiusque Magistro, Prioribus, Baiuliuis, & commendatarijs, maxima in dies exoriuntur incommoda, atque perturbationes, præsertim dum eorundem beneficiorum status ponitur in incerto.

Hic modo Pōtif. inhęrēdo Cōcilio Trid. supradictorū Pōtif. gratias confirmat.

§. 6. Quare Nos, vt par est, debito pastoralis officij omnium Christifideliū, præsertim vero eiusdem Ord. præfatarum regularium personarum pro IESV CHRISTI nomine, ac Catholicæ fidei tuitione ad interitū vsq; iugiter laborantiū, commodis & indemnitati, quantum in nobis est, prospicere cupientes, simulq; de cōmuni eiusdē Ordinis ac Religionis bono vehementer soliciti, ne quid ei indebite detrahatur, sacrorum Canonum ac decretorum dicti Concilij, eorundemque statutorum & priuilegiorū auctoritati, & tenoribus innitentes, eademque priuilegia, statuta, & ordinationes, ac dictorum prædecessorum no-

nostrorum litterarum tenores præsentibus pro expressis habentes, illaq. omnia approbantes & confirmantes, præsentisq. nostri scripti patrocinio communientes, ac rata & grata habentes, ac quatenus opus sit, innouantes, et de nouo concedentes.

Declarat etiã prouisos per Sedem Apost. teneri habitũ suscipere.

§.7 Motu proprio, & ex certa nostra scientia, auctoritate præsentium declaramus, nunquam intentionis prędecessorum nostrorum, vel nostræ fuisse, in prouisionibus huc commendis, aut quibusuis alijs concessionibus beneficiorum Ordinis & Religionis huiusmodi, siue illa curata siue sine cura sint, per eosdem prædecessores nostros, vel per nos & eandem Sedem forsan etiam cum simplici derogatione priuilegiorum & stabilimentorum religionis prædictæ, non tamen speciali, de non suscipiendo habitum, & non emittendo professionem mentione, seu per Magistrum, Conuentum, Priores Baiuliuos, ac Commendatarios, vel alios, quibuscunque personis cuiuscunque status & dignitatis, factis & concessis, tacite illos absoluendi, quo minus iuxta eiusdem Ordinis statuta & priuilegia infra tempus præfixum habitum suscipere, & professionem per fratres eiusdem Ordinis emitti solitam emittere debeant regularem, etiã si hoc explicite in eorundem prædecessorum, aut nostris litteris adiectum, vel iniunctum his ad quorum fauorem huiusmodi beneficia concessa extiterint, nequaquam fuerit.

Et non suscipientes infra sex mẽses, pœnas hic enunciatas incurrunt.

§.8. Ac quo nostra hæc intentio singulis apertius innotescat, statuimus, vt omnes & singuli, qui vel per Sedem præfatam, vel per nos aut Romanos Pontifices prædecessores nostros, etiam cum simplici derogatione priuilegiorum, seu per Priores, Baiuliuos, & Commendatarios fuerunt de beneficijs huiusmodi prouisi, siue hi, quibus eadem commendata, aut quomodolibet concessa extiterunt, etiamsi super his in Curia vel extra aliqua lis pendeat, ac de eisdem in posterum perpetuis futuris temporibus prouidebuntur, aut demum quibus eadem commendabuntur, vel concedentur, etiam per Sedem Apostolicam, si post sex menses, à die quo id eis legitime indictum atque denunciatum fuerit, illico numerandos, professionem non emiserint, & habitum non susceperint Ordinis prædicti, absque alia desuper facienda declaratione & citatione, omni & quocunque iure in dictis beneficijs vel ad illa competente, careant eo ipso, ipsique tanquam illiciti detentores & occupatores & intrusi ab eisdem amoueantur, deque illis tanquam de iure atque de facto vacantibus, Magistrum ac Conuentum, Priores, Baiuliuos & Commendatarios & alios ad quos spectat, libere prouidere, ac de illis iuxta Magistri & Religionis præfatæ stabilimenta & consuetudines exequi posse, eorundemque possessores ab eorundem beneficiorum possessione, vel potius detentione & occupatione amouendos esse, prout nos in dictum casum & euentum amouemus, ac regulis de annali & triennali possessore, & alijs priuilegijs, remedijsq. quibuscunque, etiã in corpore iuris clausis, quibus diutini beneficiorum possessores vtuntur, potiuntur, & gaudent, vti, potiri, & gaudere non posse, quauis etiam longissimi temporis præscriptione minime obstante, verum eosdem pro amotis et expulsis habendos esse, & censeri, amotisque & expulsis actionem spolij, nec vnde vi vel aliud quoduis remediũ possessorium siue petitorium competere, seu desuper propterea agere non valere.

Suscipientes autẽ spolia consequi possint.

§.9. Et quo facilius siqui ad præsens reperiuntur quomodolibet prouisi de beneficijs à Prioratibus, Baiuliuatibus, & Commendis huiusmodi dependentibus, seu ad illorum collationem, prouisionem, præsentationem, seu quamuis aliam dispositionem spectantibus, etiam habitum dictæ Religionis non susceperunt, ad habitus ipsius susceptionem, & professionis emissionem inducantur, eisdem Prioribus, Baiuliuis, & Commendatarijs, licentiam & facultatem concedimus, ipsis condonandi & relaxandi eorum spolia, quæ ad dictos Priores, Baiuliuos, & Commendatarios spectant, ita vt de illis disponere possint, tã in vita quam in mortis articulo, condonationemq. ac relaxationem huiusmodi eiusdem roboris ac momenti esse, ac si ab eadem Sede emanassent.

§.10. Necnon felicis recordationis Pij Papæ Quinti etiam prædecessoris nostri litteris inhærentes, illasque approbantes & confirmantes, omnes & singulas personas in dicti Ordinis beneficijs quomodolibet existentes, à seminarij clericorum in qualibet ciuitate, iuxta dicti Cõcilij decreta erecti, seu erigendi, ac decimarum, subsidij, & aliorum onerum contributione totaliter eximimus & liberamus, ac liberos & exemptos esse volumus. Sicq. in præmissis omnibus & singulis per quoscunq; Iudices, ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac dicti Ordinis apud nos dictamque Sedem Protectores, & alios Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicãdi & interpretandi facultate & auctoritate, vbique iudicari & diffiniri debere, irritumque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Cõfirmat Pij V. exẽptionẽ à decimis & alijs onerib.

Hanc const. Pij V. indicat ut supra.

§.11. Quocirca dilectis filijs in Regnis Hispaniarum, & Neapolitani, nostris & Sedis Apostolicæ pro tempore existentibus Nuncijs, aut Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, & quibuscunque Conseruatoribus per eosdem Magistrum, Baiuliuos, Priores, & Commendatarios iuxta formam priuilegiorum Ordinis prædicti in dignitate ecclesiastica constitutis, electis et eligendis, per præsentes Motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Magistri & Conuentus, siue Priorum, Baiuliuorum, Præceptorum, & Commendatariorum præfatorum, & aliarum personarum, & possessorum præfatorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisq. in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eos præmissis omnibus & singulis, iuxta præsentium continẽtiam & tenorem, pacifice frui & gaudere, non permittentes eos desuper à quoquam quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet ac rebelles, & præmissis non parentes per opportuna iuris & facti remedia, ac demum per sententias censuras & pœnas ecclesiasticas, appellatione postposita compescendo. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Deputat executores bullæ.

§.12. Non obstantibus commendis & prouisionibus, alijsque dispositionibus, vel concessionibus, quibuscunque verborum formulis illa concessa fuerint, ac felicis recordationis Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo non vltra tres aliquis auctoritate præsentium ad iudicium trahatur, alijsque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Derogat contrarijs.

§.13. Decernentes præsentibus, & in eis contentis omnibus per quasuis litterarum concessiones, prouisiones, & alias quaslibet dispositiones, aliter quam vt præmittitur, per nos vel eandem Sedem factas, vel forte quomodolibet faciendas aut concedendas, etiam Motu proprio & ex certa scientia derogari non posse, nec derogatum censeri, cuiuscunque tenoris & formæ emanauerint, & cum quibuscunque decretis & clausulis, etiam derogatoriarum derogatorijs fortioribus & insolitis, etiam si causas quascunque legitimas & fauorabiles cõtinerent, quin immo per præsentes illis omnibus expresse derogamus, earum tenores pro sufficienter expressis habentes, pręsentibus semper in suo robore permansuris, nisi harum tenor de verbo ad verbum in illis esset insertus, & Magistri & Conuentus consensus accederet.

Clausulam perpetuam apponit.

§.14. Volumus autem quod præsentium transumptis manu alicuius notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Transumptis credi debet.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 23. Martij millesimo quingentesimo octuagesimo, Pontificatus nostri Anno 8.

D. P. An. 8. 23. Martij.

Sta-

LXI.

Statutorum Almæ Vrbis confirmatio, cum declaratione quod Statuta ordinatoria in Curia Capitolina obseruentur, decisoria vero in omnibus Tribunalibus Vrbis, eiusq. districtus, vbi non extent particularia Statuta, de eisdem casibus disponentia.

Scias autem in causis criminalibus, Senatorem hæc Statuta quo ad processum non seruare, sed iuxta facultates Gubernatoris Vrbis procedere posse, vt consueuit à Summis Pontificibus explicari in breui, quod pro Senatore expeditur in eius electione. Et quo ad Vniuersitates Artium ponitur hæc reintegratio huiusmet Pontificis quo ad earum iurisdictionem.

Edita An. D. 1580. *GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Sanctiones. VRbem Romam, ex qua, veluti è capite, iuris ciuilis prudentia defluxit, atque inde in alias nationes, longe lateq. est diffusa, legibus semper atque optimis abundare oportet institutis, vt quæ tot donis, prærogatiuisque excellit, seipsam in primis optime regat, alijsque deinde Vrbibus, exemplo Reipublicæ recta ratione administrandæ antecedat. Quod cum nobis, pro eo quo illam Principis Apostolorum, eius successorum, nostrique & Christianæ Religionis Sedem, prosequimur, veræ dilectionis affectu, debito qua nostræ seruitutis officio maxime semper curæ fuerit, plurimum in Domino lætati sumus, dilectos filios Populum Romanum, iustitiæ colendæ studio, sollicitudini huic nostræ respondisse. Illi enim, cum Vrbis mores, consuetudines & pleraque omnia negocia, ita viderent esse confusa, vt ius sibi, cum ab antiquis tum à iunioribus traditum, & denique ipsæmet canonicæ sanctiones, in cōtrouersijs, quæ quotidie in iudicium vocantur, dirimendis, alijsq. rebus explicandis, prout tempus moresq. postulant, non ita cōuenirēt, ne quid ab eis in concessa sibi facultate, desiderari contingat, priuatas leges siue statuta præsentibus temporibus ac negotijs congruentia, sibi condere, nostris auctoritate & præsidijs freti, instituerunt.

Populus Rom. instituit reformare antiqua Vrbis & noua cōdere Statuta. §.1. Id vero, dum serio agunt, nouiterque in iuris huiusmodi compositionem, nobis annuentibus incumbunt, Statuta Vrbis, quæ sibi à maioribus suis relicta habebāt, satis perplexa & confusa inuenerunt, in quorum libris, ob temporum vetustatem, Magistratuum fortasse negligentiam, multiplicesque superiorum ætatum editas reformationes sæpe, quæ adhuc vigebant, constitutiones, vna cum abrogatis & obsoletis, aliæque alijs contrariæ promiscue continebantur.

Lucas Pætus à Populo vna cū alijs deputatus, in tres libros Statuta redegit, & hæc Pontifici exhibuit. §.2. Cupientes itaque ijdem Populus, vt ius propriū, in certam formā, & quasi non dissentientium inter se Statutorum consonantiam redigeretur, ad præsentiumque temporum mores & negocia accommodaretur, prouinciam hanc dilecto filio Lucæ Pæto vtriusque iuris doctori, nonnullisq. alijs ciuibus Romanis demandandam curarunt. eorum vero aliquibus vita functis, alijs diuersorum negociorum occupatione districtis, idem Lucas Statuta prędicta in quinque libros prius distributa, (superuacaneis amputatis, necnon inuicem pugnantibus, & ijs quæ vel desuetudine antiquata, vel contraria lege abrogata erant sublatis, additisq. nonnullis reformationibus, ad dilectorum filiorum Conseruatorum, Populiq. Romani Officialium regimen & directionem spectantibus, quæ nobis Populi eiusdem nomine obtulerant, in tres breues admodum libros, certo distinctoq. ordine redegit, nobisq. superioribus annis exhibuit.

Pontifex ea cōmisit d putatis Cardinali & Sene iam, & alijs hic nominatis, ad illa examinanda & corrigenda, prout fecit laudabiliter & correxerunt. §.3. Qui intelligentes multa in Populum Romanum prædictum commoda, ex noua huiusmodi Statutorum compilatione esse profectura, Dilecto filio nostro Iulio Antonio tituli Sancti Bartholomæi in Insula presbytero Cardinali, Sanctæ Seuerinæ nuncupato, mandauimus, vt conuocatis dilectis filijs Conseruatoribus Cameræ Vrbis, & Prioribus Capitum Regionum, qui pro tempore fuissent, necnon Hortensio Frangipanio Vrbis Cancellario, Antonio Vellio, Fabricio Lazaro, & qui eiusdem Populi Romani Aduocatus est, Horatio Burghesio, & Vincentio Parentio Aulæ nostræ Consistorij, necnon Bernardino Biscia, & Horatio de Arrigonibus in Romana Curia Aduocatis, Stefano Crescentio, Marcello Alberino, Petropaulo Fabio, Hieronymo Alterino, Augustino Palonio, Valerio de Valle, Prospero Cafarelo, & Ricardo Mazzatosta, Romanis ciuibus, à dicto Populo in suis Consilijs ad hanc rem, diuersis & successiuis temporibus, vna cum prædicto Luca delectis, congregatis quoque dilectis filijs nostris Alexandro tituli Sanctæ MARIAE in Araceli presbytero Cardinali Riario nuncupato, tunc Cameræ Apostolicæ generali Auditore, deinde magistro Hieronymo Mattheio, in eiusdem Alexandri Cardinalis locum ad munus Auditoris suffecto, necnon venerabili fratre Hieronymo Episcopo Maceratensi, locum vnius ex officiis Clericatus Cameræ Apostolicæ ex indulto Apostolico obtinente, ac dilectis item filiis, Magistris Alexandro Frumento, & Pyrrho Tharo, Notariis nostris in vtraque Signatura nostra Referendariis, ac etiam Mario Gabrielio eiusdem Aulæ nostræ Consistorii Aduocato, à nobis ad hoc specialiter deputatis, Statuta huiusmodi, per dictum Lucam compilata, diligenter excuterent atque examinarent, & quæ eis viderentur supplerent, corrigerent, delerent, & emendarent. Qui frequentissime per plures annos in vnum cōgregati, eisdemque Statutis diligenter visis, & singulatim examinatis, matureque discussis, alia emendauerunt, alia explanauerunt, nonnulla addiderunt, nonnullaque etiam sustulerunt. Denique Iulius Antonius & Alexander, Cardinales, ac Hieronymus Episcopus, necnon Marius Gabrielius, & Lucas Pætus prædicti, eorundē Statutorū relectione & recognitione, omni studio & diligentia ab ipsis, de mādato nostro facta, postremā illis manū adhibuerūt.

§.4. Nos volentes ea, quæ tanto labore & maturitate ad publicam vtilitatem digesta sunt, inuiolabiliter obseruari, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia & quæcunque antiqua Vrbis Statuta, etiam reformata & innouata, ac quibusuis approbationibus & confirmationibus Apostolicis roborata, præsentium auctoritate abrogamus, tollimus, & penitus abolemus, neminemque ad illa deinceps obligari volumus. — Antiqua igitur Statuta abrogat hic Pont.

§.5. Nouissime vero compilata Statuta prædicta, etiam certis in eis expressis casibus, iuramenti validitatem restringentia, sicuti prædictis tribus libris digesta sunt, approbamus & confirmamus. — Nouaq. confirmat.

§.6. Et vt approbatio huiusmodi amplius innotescat, has præsentes, in principio oīum librorū eorundē voluminū, quę vel manu scribentur vel imprimētur, oino describi voluerit, statuimus & Apostolica auctoritate decernimus, vt de cætero, post triginta dies à publicatione præsentium nulla alia Statuta quam hæc noua ad futurarum causarum decisionem, ac negociorum expeditionem allegari possint, nec quisquam illa allegans, audiri debeat, sed tantum, secundum prædicta noua, à nobis confirmata, in Curia Capitolina, & apud eam in futuris omnibus causis, in ipsa Curia Capitolina videlicet, etiam quo ad causarū processum, & quo ad alia vbique in ipsa Vrbe, illiusq. districtu, vbi particularia Statuta, de eisdem causis & earū casibus disponentia, non habentur, quauis alia sinistra, dolosa, vel captiosa interpretatione sublata, in quacunq; instantia, inuiolate ac perpetuo obseruentur, ac iuxta illa lites & controuersiæ omnes in futurum iudicari, decidi & diffiniri debeant. — Obseruari etiā præcipit in Curia Capitolina generaliter, & in alijs Curiis Vrbis, & districtu quo ad decisoria tantum.

§.7. Nec illis nisi per Signaturam nostram & pro tempore existētis Romani Pontificis manu factam, nequeat derogari. Sitq. irritum & inane quicquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. — Derogari non possit nisi per Signaturam Pontificis.

§.8. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus, necnon priuilegiis & indultis Apostolicis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis, irritantibusq. & alijs decretis, concessis, confirmatis, & innouatis, quorumcunq; tenorum existāt, per quæ præsentibus non expressa, aut omnino non inserta, esse- — Clausulæ rog.

effectus earum impediri valeat, quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumq. totis tenoribus, ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Fides exemplorum.

§.9. Volumus autem vt præsentium exemplis etiã impressis, notarij publici manu, & personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ sigillo obsignatis, ac etiam prædictis voluminibus descriptis, eandem prorsus fidem vbiq; in iudicio & extra illud adhiberi, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si exhibitæ essent vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D.P. An. 9. 25. Maij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo, octauo Cal. Iunij, Pontificatus nostri Anno 9.

Sequitur reintegratio iurisdictionis & indultorum Vniuersitatum Artium Vrbis, præseruata superioritate Gubernatoris, & aliorum Iudicum.

GREGORIVS EPISCOPVS,

Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1581.

Causæ huius constit.

ALmam Vrbem nostram, dilectosq. filios illius ciues & incolas, eos præsertim quorum laboribus & industria, bona & merces ad vsum quotidianum necessariæ & vtiles ad Vrbem ipsam, ex diuersis mũdi partibus conuehuntur & cõseruantur, ac onera ipsi Vrbi incumbentia, cura & labore assiduo sustinent, paterno affectu prosequentes, in ea libenter intendimus, per quæ priuilegia & gratię illis à prędecessoribus nostris, nobisq. ipsis concessę, & consuetudine confirmatæ & approbatæ fuerunt, Apostolica auctoritate roborantur, & hæsitationes circa ea subortæ elucidantur, & de medio tollantur.

Plures Pont. diuersis Artibus dederũt cognitionem causarũ suæ Artis, inter quoscunque.

§.1. Cum itaque dilecti filij Mercatores, Merciarij, Aromatarij, & quamplurimi alij diuersi generis Artifices, quorum omnium & singulorum artes, exercitia, denominationes, ac alia hic forsan latius, vel de necessitate exprimenda, ac speciali nota digna, pro expressis, ac de verbo ad verbũ pro insertis haberi volumus, perindeac si specialiter ac seriatim exprimerentur, ad Vrbẽ ipsam confluentes, illius necessitati & vtilitati ac decori & ornamento, Altissimo cooperante maxime prospexerint. Et propterea fel. rec. Martinus V. Paulus III. Iulius etiam III. Pius IIII. & nonnulli alij Romani Pontifices predecessores nostri, ac etiam Nos ipsi, considerantes Artes huiusmodi, illarũq. Artifices ipsi Vrbi admodum necessarias & vtiles existere, singulosq. ipsos Artifices sine Rectoribus & Ducibus, ac sine certis Iudicibus degentes, ipsi Vrbi parum vtiles, sibiq. ipsis non admodũ proficuos futuros, dum pro suorum creditorum consecutione, ad diuersa Tribunalia, & quod peius est, ad Iudices de artificio, & minus precio ipsarum artium omnino inexpertos & ignaros distracti, propria eorum negocia, & artes ipsas deserere cogerẽtur, Artificibus ipsis Collegia habere, & consules, Officiales, ac Iudices ex ipsorum corpore creare, & de mercibus & mercedibus, alijsq. rebus, causis, & negocijs cuiusq; artis, & ad artem quomodolibet respectiuę spectantibus vsque ad certas, in singulis litteris & priuilegijs huiusmodi comprehensas & expressas summas, agnoscere & iudicare concesserunt & indulserunt.

Consuetudo etiam Artibus tribuit eandẽ iurisdictionem.

§.2. Ac insuper ex antiqua consuetudine, quę vim legis habere dignoscitur, vt etiam Collegia specialibus priuilegijs non munita causas easdem de rebus ad Artes ipsas spectantibus, etiam inter homines extra ipsa Collegia cõstitutos cognoscere & decidere consueuerint, inductum & obseruatum fuerit, eademq. priuilegia, indulta & consuetudo vsu ipso approbata, in ipsius Vrbis, Artificumque prædictorum vtilitatem non paruam cedere comperta sunt. Quo factum est, vt Vrbs ipsa ciuibus & incolis, omnisq. generis artis excellentium virorum copia redundauerit, & redundet de præsenti.

Sed Statuta Vrbis nouiter edita lib. 3. cap. 12. talem consulũ iurisdictionem limitarũt ad homines de Arte.

§.3. Cum autem elapsis mensibus antiqua Statuta ipsius Vrbis de mandato nostro reformata & innouata, & inter cætera eorundem Statutorum lib. 3. cap. 12. statutũ & decretum fuerit, vt Consules Artium huiusmodi causas tãtummodo inter ipsos homines de arte, & de rebus spectantibus ad artem ipsam cognoscere & iudicare possent, eapropter à nonnullis nimium scrupulosis, priuilegijs, indultis, & consuetudine cuiuslibet artis & Collegij, circa cognitionem & decisionem causarum & negociorũ, quæ licet de rebus ad artes ipsas spectantibus, contra homines extra artes & Collegia degentes pro tempore oriuntur & agitãtur, maxima ex parte derogatum & pręiudicatũ extitisse hęsitatum fuerit, & hęsitetur adhuc. Vnde aliquæ ex ipsis Collegijs pene dissoluta & dilapsa reperiuntur, Consulum iurisdictione pene, pręter & cõtra mentem & intentionẽ nostrã sublata. Quapropter dilecti filij Angelus Clauarius, Franciscus Caluius, & Curtius Sergardius Cameræ dictæ Vrbis Cõseruatores, necnon Baldasar Cincius Prior Capitum regionũ, nobis ex dubietate & hęsitatione huiusmodi maximum ipsi Vrbi, illiusque incolis & pręcipue iurisdictioni ipsius Curiæ Capitolij prouenisse, ac in futurum prouenire posse damnum & incommodũ, non sine animi nostri displicentia suggesserunt.

Hic modo Pont. declarat hęc firmatã iurisdictionẽ nõ præiudicare.

§.4. Malis igitur & incommodis huiusmodi quanto citius occurrere, quantum cum Deo possumus satagentes, Motu proprio, non ad ipsorum Conseruatorum & Prioris, nec Consulũ aut Artificũ prędictorum, seu alicuius eorum, vel pro eis, aut eorum aliquo, nobis oblatę petitionis instantiam, sed ex nostra mera & deliberata voluntate, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hęsitationẽ & dubitationem prædictam de medio tollentes, intentionis & voluntatis nostræ minime fuisse nec esse, priuilegijs, indultis, statutis, & consuetudinibus singularum artium, earumq. Collegiorum, Consulũ & Iudicum quorũcunque, circa cognitionem & decisionẽ omnium & singularũ causarum, de rebus & bonis ad artes singulas respectiue spectantibus, etiam inter & contra homines, qui de ipsis Artificibus & Collegijs non sunt, nec pro tempore erunt, vertentes, & quæ futuris perpetuis temporibus verti contigerit, in aliquo derogare, aut derogatum fuisse declaramus & attestamur, decernimus & diffinimus, præsentium per tenorem.

Iurisdictionẽ eorũdem reintegrat.

Hoc idẽ fit Sig. v. in cõstit. 56. Cæterum. & Cau. v. ij. in cõst. 47 [illegible]

§.5. Et nihilominus pro potiori eorundem Corporũ & Collegiorum, omniũ & singulorũ, ipsorumq. & cuiuslibet eorũ, priuilegiorum, indultorum, statutorum & consuetudinum circa cognitionem & decisionem causarũ similium, denuo, quatenus opus sit, priuilegia, indulta, et consuetudines, Apostolica auctoritate eorundẽ tenore pręsentium, confirmamus & approbamus, illisq. omnib. & singulis perpetuę firmitatis robur adijcimus. Decernẽtes omnes & singulos Consules, & alios quoscunque officiales & Iudices omnium & singularum artium & Collegiorum huiusmodi, de negocijs & causis ad singulas quasque Artes respectiue spectantibus, etiam inter & contra homines qui de Corporibus & Collegijs Artium ipsarum pro tempore non sint, cognoscere & iudicare potuisse & debuisse, posseq. & debere, prout & quemadmodum ipsi omnes & singuli Consules & Iudices singularum Artium ante dictorum statutorum publicationem & confirmationem per nos, vt præfertur, editam & promulgatam, & iuxta cuiusque ipsorum priuilegia, indulta, & consuetudines cognoscere, decidere, & iudicare poterant & consueuerant, de rebus tamen ad singulas artes ipsas respectiue spectantibus, cognoscere & iudicare in prima instantia, dummodo in articulis iuris, Consultorem, seu assessorem adhibeant, auctoritate & tenore præmissis concedimus & indulgemus.

Appellatio ab eorũ sententijs [illegible]

Sed hoc mox infra est immutatum.

§.6. Declarantes à sententijs, declarationibus & decretis Consulum & Iudicum prędictorum infra terminũ octo dierum à die latæ sententiæ, seu facti decreti, ad Cõseruatores, & non alios quoscunque Iudices appellari & recurri posse & debere, & aliter, seu ab aliis factæ inhibitiones & significationes pretextu appellationum & recursuum, nemini suffragari.

Clau. preseruatiua.

§.7. Pręsentesq. litteras de subreptionis & obreptionis vitio, mentisq. aut intẽtionis nostrę defectu, notari aut impugnari nullatenus posse, sicq. per quoscunq; Iudices, etiã S.R.E. Cardinales iudicari & diffiniri debere, irritũ quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clau. derogatoria.

§.8. Non obstan. premissis statutis ipsius Vrbis, vt præfertur, per nos editis, promulgatis & confirmatis, ac con-

constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, & Cancellariæ nostræ regulis, etiam de non tollendo iure quæsito. priuilegijs etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, per nos & prædecessores nostros quibusuis dictæ Vrbis Iudicibus & Tribunalibus quomodolibet concessis & innouatis, illorũ tenores præsentibus pro expressis habentes. ceterisque contrarijs quibuscunque.

Dat. P. An. 9. 1. Maij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die prima Maij millesimo quingentesimo octuagesimo primo.

Publicatio in Vrbe.

Anno a natiuitate Domini millesimo quingentesimo octuagesimo primo, indictione nona, die vero vigesimasecunda mensis Maij, tempore Põtificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. anno eius nono, retroscriptæ litteræ Apostolicæ in forma Breuium affixæ & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, Cancellariæ Apostolicæ, & curiæ Capitolij valuis, cum dimissione copiæ illarum, vt moris est, per me Alamanum de Alamanis S. D. N. Papæ cursorem.

Io. Andreas Panizza mag. curs.

Admissio apud Conseruatores.

Die vigesimatertia eiusdem mensis Maij 1581. Illustrissimi D. Conseruatores Cameræ Almæ Vrbis, existentes in Camera noua eorum Palatij, dictum breue admiserunt & mandauerunt registrari mihi scriptore infrascripto, prout registratum apparet libro rubeo fol. 226. præsentibus &c. dd. Iacobo de Orlandis, & Nicolao Piroto testibus &c.

Petrus Paulus Mutianus scriptor Illustrissimorũ DD. Conseruatorum rogatus &c.

Sequitur declaratio, quod constitutio præinserta non præiudicat facultatibus Gubernatoris Vrbis, Capitanei Appellationum, & aliorum Iudicum.

GREGORIVS PAPA XIII.
Motu proprio &c.

Edita An. D. 1581.

§. 1. NE per præinsertas litteras in forma Breuis nostri aliquod præiudicium bono & pacifico regimini Almę Vrbis nostræ, & illius Gubernatori, ac alijs Iudicibus ordinarijs ipsius Vrbis inferatur. Dicimus & declaramus intentionis nostræ minime fuisse nec esse, quod per præinsertas litteras in aliquo iurisdictionibus & facultatibus, ac superintendentiæ eiusdem moderni ac pro tempore existentis eiusdem Vrbis nostrę Gubernatoris, ac aliorum Iudicum ordinariorum dictæ Vrbis, circa causarũ cognitiones in præinsertis litteris expressas, perinde acsi præinsertæ litteræ à nobis emanatæ nõ fuissent, minime præiudicetur. Nec vllo vnquam tempore eisdem Gubernatori & Iudicibus, ac eorũ Locatenentibus, & eorum cuilibet, pręiudicatum esse intelligatur, prout præiudicare nolumus, sed quod eorundem Gubernatoris, & Iudicum, & Capitanei Appellationum iurisdictiones & facultates, quas per prius habebant, saluas & illæsas circa præmissa perpetuo maneant, & illis pręinsertas eis non obstare volumus, appellationesq. & prouocationes omnes ad eos, cæterosq. Vrbis, & Curiæ ordinarios, & eorũ tribunalia, sicut prius, videlicet ante dicta statuta, sine vllo impedimento deferantur.

Constitutio suprainserta non præiudicat facultatib. Gubernatoris & Capitanei Appellationis Vrbis.

§. 2. Decernentes &c. & sic per quoscunque etiam Sãctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales ac alios Iudices &c. iudicari &c. debere. sublata &c. irritum quoque &c. sciẽter contigerit attentari &c. ac solam pręsentium signaturam, in iudicio & extra sufficere, & plenam fidem facere, regula contraria non obstante.

Decretum irritans.

Placet Motu proprio. V.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Non. Iulij Anno x.

PP. subscrip. D. P. An. 10. 7. Iulij.

LXII.

Quod Fratres Prædicatores Ordinis S. Dominici, ad instantiam cuiuscunque personæ extra ipsum Ordinem, aliquam gratiam facere, aut pœnam remittere non possint, neque conquisitis fauoribus & suffragijs officia procurare.

Quo ad secundam partem Clem. VIII. declarauit hanc prohibitionem & ampliauit, vt infra in eius const. 7. Religiosos. Quo vero ad primam partem confirmauit, vt ibidem. Alia autem de his fratribus, & eorũ Ordine, plene scripsi sup. apud const. 2. Honor. III. Religiosam. fol. 44.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1580.

CVm nihil magis religiosorum statum perturbet, quam fauorum & suffragiorum seculariũ aucupatio, & conquisitio, quibus Superiorũ ęqua mẽs quæ pro meritis suorum vnicuiq; subditorum tribui debet peruertatur.

Exordium.

§. 1. Nos malum hoc ab Ordine Fratrum Prædicatorum, cuius prosperum regimen & incrementum ad Ecclesiæ sanctæ vtilitatem, sinceris exoptamus affectibus, pro nostra pastorali sollicitudine propellere summopere cupientes, Dilectis filijs Magistro Generali, ac Prouincialibus, & reliquis eiusdem Ordinis Prelatis nunc & pro tẽpore existentibus, per Apostolica scripta, & in virtute sanctę obedientię præcipimus & mandamus, ne ad instãtiam, & requisitionem quarumcunq; personarum, tam laicarum quam ecclesiasticarum, extra supradictũ Ordinem constitutarum, etiam Cardinalatus honore, ac quacunque seculari dignitate & excellentia, etiam Ducali & Regali, & Imperiali fulgentium, cuiuis dicti Ordinis religioso vllam gratiam concedere, vel pœnas aliquas remittere audeant seu præsumant.

Prohibitio faciendi gratiã aut remittẽdi pœnam ad instantiã personæ extra Ordinem.

§. 2. Quinimo quoscunque eiusdem Ordinis Fratres & Religiosos, qui contra decreta suarum constitutionum hac via, & ijs medijs per mendicatos fauores & suffragia, aliquid sibi procurauerint, ad alia & similia, & etiam maiora in eodem Ordine consequẽda, Apostolica auctoritate, tenore præsentium inhabilitamus, ac inhabiles perpetuo fore & esse, neque per quoscunq;, nisi per Sedẽ Apostolicam rehabilitari, aut cum ipsis desuper dispẽsari posse.

Et conquisitis fauoribus & suffragijs officia procurandi.

§. 3. Sicq. per quoscunq; Iudices ordinarios & delegatos, etiam causarũ Palatij Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane quicquid contra præmissa aliquibus concessum fuerit, aut super ijs à quoquam contigerit attentari, auctoritate & tenore prædictis decernimus & declaramus.

Sublata aliter iudicãdi potestate.

§. 4. Non obstantibus cõstitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis, etiam iuramento, & cõfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. quibus omnibus eorum tenores, acsi de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, ad earundem præsentium effectum specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque.

Quibuscũque ad obstatib.

§. 5. Volumus autem quod præsentium transumptis, etiam non impressis manu alicuius publici notarij subscriptis, & sigillo dicti Magistri Generalis obsignatis, eadem vbique fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Transumptorum fides.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die primo Iunij, millesimo quingentesimo octuagesimo, Pontificatus nostri Anno nono.

D. P. An. 9. 1. Iunij.

LXIII.

Contra non soluentes in festo SS. Petri & Pauli, census, canones, & alia iura Reuer. Cameræ Apostolicæ debita.

Contra non soluentes hos census primam sanctionem edixit Innoc. VIII. vt supra in eius constit. 3. Apostolicæ. fol. 376. Et deinde latiorem constitutionem firmauit Paulus IV. supra in const. 11. Incumbentia. fol. 728. vbi etiam notaui.

Edita An. D. 1580.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD Romani Pontificis spectat officium boni patris familias exemplo, curare sedulo ac prouidere, ne Sedis & Cameræ Apostolicæ dominia, proprietates, & iura depereant, neue contra ius fasque ab alijs occupentur, ac si qua ex eis vel temporum iniuria, vel hominum malitia & cupiditate, vel aliquo alio casu detineri, & vsurpari contingat, illorum recuperationi decenter instare, quo & ipsius Sedis, ac aliorum Christianorũ Principum, atque adeo vniuersæ Christianæ Reipublicæ necessitatibus & opportunitatibus, valeat subuenire.

Plerique Pontifices pœnas imposuerunt non soluentibus annatas Cameræ Apost.

§. 1. Hoc sane consilio & animo complures Romani Pontifices prædecessores nostri, & in his piæ mem. Innocentius VIII. sexto non. Maij, octauo, Alexander VI. quintodecimo Cal. Ianuarij, sexto, & Paulus IV. octauo Cal. Nouembris, secundo Pontificatuum suorum annis, editis constitutionibus & litteris, aduersus omnes & quoscunque S. R. E. & Cameræ Apostolicæ feudatarios, vicarios, gubernatores, censuarios, emphyteutas, & alios Cameræ Apostolicæ debitores, eisdem Sedi & Cameræ debitas solutiones, certis die & loco statutis re ipsa non facientes, pactaq. & conuentiones in eorum inuestituris & alijs concessionibus, necnon modos & formas, aliaq. omnia in eisdem prædecessorum litteris contenta non adimplentes, sententias, censuras & pœnas, tam ecclesiasticas quam priuationis & caducitatis feudorum, vicariatuum, gubemiorum, locationum, censuum, & aliorum bonorũ & iurium per eos à Sede & Camera prædictis quomodolibet obtentorum imposuerunt.

Fiscus quolibet anno in vigilia & festo SS. Petri & Pauli, acceptauit caducitates, & deuolutiones & nõ soluentes morosos & contumaces declarari a Cameralibus obtinuit.

§. 2. Quarum deinde constitutionum & litterarum vigore, ac etiam iuxta antiquam & laudabilem consuetudinem, singulis annis in vigilia & festo beatorum Apostolorum Petri & Pauli hactenus in Camera Apost. seruatã coram eiusdem S.R.E. Camerario & Cam. prædictæ Præsidentibus, Clericis, & alijs Cameram prædictam facientibus & repræsentantibus, pro recipiendis censibus & alijs prædictis ibidem congregatis, eiusdem Cameræ & Fisci Procurator pro tempore existens, acceptãdo prius omnes & quascunque dictarum concessionum & inuestiturarũ caducitates, deuolutiones & priuationes, necnon contractuum & instrumentorum resolutiones, extinctionesque & alias pœnas, legales seu conuentionales, ac aliter per eos incursas, eosdem non soluentes, seu non adimplentes promissa, ac in dictis inuestituris & concessionibus cõtenta, seu alias per eos quomodolibet debita, ab eorum feudis, vicariatibus, gubernijs, locationibus, administrationibus, censibus, & bonis, ac concessionibus & inuestituris cecidisse, & illis priuatos fuisse, nec per quamcunq; receptionem, in totum seu in partem de eisdem censib. postea, tam in eadem Camera quam extra eam, & tam per ipsũ quam alios quoscunque factam, iuribus eiusdem Cameræ præiudicari, sed quod semper ad bonum computum, ac eosdem sic vt præfertur non soluentes, & non adimplentes morosos declarari per Cameram prædictam singulis annis petijt & institit, ac morosos & contumaces, vel alias decerni & declarari obtinuit.

Paulus iv. cõprobauit dictas Fisci protestationes & Cameralium sententias, & decreta, vt habes in dicta eius cõst. xi. citata in rubr.

§. 3. Itaque idem Paulus prædecessor protestationes, declarationes, sententias, & decreta prædicta per easdem suas litteras confirmans & approbans perpetuo statuit, omnes occupatores & detentores feudorum & aliorum prædictorum, ad illa eidem Cameræ relaxandum & restituendum infra certum terminum quod iampridem præterijt, quacunque præscriptione, etiam centum annorum & forsan vltra non obstante, obligatos esse, cogiq. posse & debere, & alias prout in constitutionibus & litteris, necnõ protestationibus, interpellationibus, declarationibus, sententiis & decretis prædictis latius continetur.

Postea quolibet anno Feudatarij, & alij Cameræ debitores, in vigilia & festo SS. Petri & Pauli, cita-

§. 4. Postea vero tam Pauli prædecessoris quam prædictarum & aliarum aliorum prædecessorum nostrorũ constitutionum & litterarum huiusmodi vigore, feudatarij & alij prædicti ad eiusdem Cameræ, Fisciq. procuratoris instantiam solemniter singulis annis, in vigilia & festiuitate prædictis, vt moris est, ad legitime in eadem Camera cõparendum, ac dictos census, canones, recognitiones seu responsiones, aliaq. per eos promissa, conuenta, & quomodolibet debita cum effectu adimplendum, sub sententijs, censuris & pœnis, tam in eiusdem Pauli quam dictorum & aliorum prædecessorum nostrorum litteris cõtentis, necnon priuationis & caducitatis feudorum, vicariatuum, gubemiorum, locationum, cẽsuum, administrationum, bonorum iurium, & aliorum in eorum concessionibus quomodolibet contentorum, sæpe sæpiusq. citati & interpellati fuerunt.

ti, vt illa soluerent, & ad soluendum, censurꝯ & pœnis, de quibus hic innodati fuerunt.

Multi tamen adhuc Terras, & bona Sedis Apost. detinent, & in pœnas prædictas non incurrisse prætendunt, et cauillantur.

§. 5. Qui tamen præmissis, ac etiam litteris quotannis die cœnæ Domini legi solitis, quibus detinentes loca & bona eisdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & illa non restituentes, censuris quoque & pœnis ecclesiasticis innodantur minime attentis, non modo census, & alia per eos vt præfertur debita soluere & adimplere cessarunt & cessant, sed etiam loca & bona, ac alia prædicta temere, atque indebite & de facto occupata detinuerunt & detinẽt, sententias, censuras, & pœnas ipsas, ac etiam priuationis et amissionis dictorum feudorum & aliorum, & alias in eisdem litteris contentas damnabiliter incurrendo. Cum autem de mandato nostro, & ad instantiam dilecti filij Rodulphi Bonfioli dictæ Cameræ Commissarij, contra omnes & singulos morosos occupatores & detẽtores huiusmodi, non solum generatim in vigilia & festo prædictis proxime præteritis, sed postea nominatim contra multos ex eis in eadem Camera, & coram diuersis illius Præsidẽtibus & Clericis, legitime & cum protestatione, ad deuolutiones caducitatesq. & priuationes, necnon sententiarum, censurarum, & pœnarum prædictarum incursus agi cœptum fuerit, & in dies agatur, & sicut accepimus nonnulli eorum ad se, in occupatione, detentione, et intrusione Ciuitatum, Terrarum, Oppidorum, Castrorum, locorum, tenutarum, arcium, fortalitiorum, et aliorum bonorum et iurium huiusmodi, sic vt præfertur, ac alias ad Sedem et Cameram prædictas deuolutorum confouendum, sub prætextu quòd tam Pauli prædicti quã aliorum prædecessorum constitutiones, et litteræ prædictæ nõ fuerint nec sint perpetuæ, sed ad tempus, nec vim legis siue constitutionis perpetuæ habuerint aut habeant, sed feudatarios, vicarios, et alios prædictos, tunc scilicet tempore emanatarum earundem constitutionum et litterarum existentes tantummodo comprehenderint, ac quod nunquam in vsu fuerint, seu esse desierint, et quod ipsi de illis scientiam etiam ex defectu nullitatis et publicationis earundem, seu alias non habuerint, quodque ad concessiones et inuestituras ex causa onerosa, etiam in vim contractus, seu alias quomodolibet factas, pro quibus certa annua solutio parui pretij, nempe in cera vel alia minima re, non commodum seu vtilitatem, sed potius recognitionem superioritatis, Sedis et Cameræ huiusmodi concernente, fiat seu fieri debeat, se non extenderint seu extendant, et quod in eorum concessionibus seu inuestituris prædictis, conuentiones et pacta aliqua expressa inita fuerint per quæ cautum fuerit et sit, quod ob non factam censuum, et aliorum prædictorum debito tempore solutionem, seu ob pacta non seruata, vel nisi sub certa qualitate, et nisi infra certum tempus, vel alias nisi in certis casibus deuolutionem seu caducitatem vel priuationem, et prædictas aliasque pœnas non incurrant, vel saltem quod eis quamcunque moram ob præmissa vel alias quomodolibet incursam, et tunc incurrendam purgare, ac sese ab eisdem deuolutione, caducitate, priuatione, vel incursu, et alijs pœnis à dictis constitutionibus et litteris, ac à iure communi traditis, ex varijs et diuersis per eos allegatis prætextibus licuerit et liceat excusari, et sic istis, alijsq. subterfugijs et cauillationibus, lites et causas desuper in eadem Camera, vt præfertur, motas seu mouendas in longum protrahere, et quotidie noua impedimenta obijcere conantur, in maximum Sedis & Cameræ prædictarum præiudicium, ac eorundem animarum periculum.

Ideo hic Põt. innouat & confirmat prædecessorum constitutiones & Fisci protestationes.

§. 6. Nos cupientes, quantum cum Deo possumus, pro munere nobis ex alto commisso, Sedis et Cameræ prædictarum indemnitati prouidere, ac oppositionibus et alijs præmissis opportunum remedium adhibere, de Apostolicæ potestatis plenitudine, certaque scientia nostra etiam

præ-

Sationes, & sententias, ac decreta prædicta.

prædecessorum nostrorum prædictorum vestigiis inhærendo, easdem Innocentii, Alexandri, & Pauli, ac omnium aliorum Romanorum Pontificum constitutiones super præmissis, & illorum occasione vel causa quomodolibet editas & emanatas, ac earum singulas, & desuper confectas litteras, ac in eis contenta quæcunque, necnon protestationes & interpellationes, sententias & decreta in vigilia & festo prædictis, presertim anno proxime præterito in eadem Camera factas, illorum singulorum tenores, acsi de verbo ad verbum insererentur, præsentib. pro sufficienter expressis habentes, cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis & decretis, tenore præsentium perpetuo confirmamus, approbamus, & quatenus opus est, innouamus, ac ab omnibus & quibuscunque feudatariis, aliisq. prædictis inuiolabiliter obseruari debere volumus & mandamus.

Et declarat quoscúq; feudatarios &c. cóprehensos fuisse in dispositionib. dictarū constitutionum eius prędecessorū & Cam. Apostol. ad realē locorū incorporationē potuisse deueniri.

§.7. Declarantes illa omnia perpetuo fuisse, esse, & fore, vimque & robur perpetuarum legum obtinuisse & obtinere, & sic omnes & singulos, præteritos, præsentes, & futuros Feudatarios, Vicarios, Gubernatores, Administratores, & alios censuum, recognitionum, ac iurium debitores, etiā antiquos & antiquissimos diu, ante vel post dictas constitutiones, seu tempore illarum creatos, seu deputatos, ac futuris deinceps temporibus in perpetuum quomodolibet creandos & deputandos, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel præeminentiæ, ecclesiasticę vel laicalis, fuerint & sint, etiamsi Cardinalatus honore, seu Regia, Ducali, vel alia etiam maiori dignitate & auctoritate præfulserint & præfulgeant, singulis dictis Innocentii, Alexandri, & Pauli prædecessorum nostrorum constitutionibus & litteris comprehensos fuisse & esse. illasque ipsos omnes & singulos affecisse & afficere, & propterea singulas litteras, clausulas & conditiones, ac alia præmissa, tanquam talia habenda & censenda esse. itemque acceptationes, declarationes, protestationes, interpellationes per dictum Fisci procuratorem, vt præfertur, factas. ac sententias & decreta per dictam Cameram singulis annis, in vigilia & festo prędictis, vt prefertur, latas & factas, ac in futurum ferendas & faciendas, omnes & singulos Feudatarios, Vicarios, Gubernatores, Censuarios, & alios prędictos, tam prẹteritos quam prẹsentes & futuros, in ipsis generaliter & alias specialiter, ac quomodolibet nominatos perinde affecisse & afficere, acsi in contradictorio iudicio, causa cognita, & seruatis de iure seruandis, facta & lata fuissent & essent. ac transgressores & morosos caducitatis, deuolutionis, & priuationis quorumcunque Feudorum, Vicariatuum, Guberniorum, & aliorum prędictorum eo ipso, absque aliqua iudicis declaratione, incurrisse & incurrere, dictosque Camerarium & Presidentes, ac clericos, & alios ad quos spectat, ad realem incorporationem Ciuitatum, Terrarum, Castrorum, locorum, bonorum, iurium, & aliorum prędictorum pro Sede & Camera prędictis omnibus præmissis, necnon omni & quacunque appellatione, reclamatione, seu recursu penitus remotis, deuenire debuisse & potuisse, ac teneri & obligatos fuisse & esse.

Feudatariosque & alios decernit anno quolibet in Camera Apostolica, vbi eā adesse contigerit. in vigilia & festiuitate SS. Petri & Pauli, debita tunc Camerę Apostolicę soluere debere.

§.8. Et nihilominus omne dubium remouere volentes, de potestate & scientia prędictis, statuimus & ordinamus, vt omnes & quicunque Feudatarii, Vicarii, Gubernatores & alii prędicti superius, & etiam in eisdem prędecessorum litteris comprehensi, qui vel quorum auctores, sub quibuscunque tenoribus & formis etiam quacūque de causa, gratiosa, onerosa, vel mixta, etiam in vim cuiuscunque contractus, Regna, Ducatus, Ciuitates, Castra, oppida, terras, arces, fortalitia, villas, agros, possessiones, cultas & incultas, casalia, lacus, syluas, proprietates, bona & iura quęcunque, ac cuiuscunque generis & conditionis fuerunt & sint, in verum, proprium vel impropriū, feudum Regale, Ducale, vel alias quomodolibet nobile & gentile, seu ignobile, antiquum, seu nouum, vel in vicariatū, gubernium, censuum vel emphyteusim ad quācunque agnationem & nominationē, & in perpetuū vel ad tempus, aut alias quomodocunque & qualitercunq; à Sede & Camera prędictis, sub conuentione vel promissione iurata vel non iurata, ac sub prestatione census, canonis, pēsionis, regalium, & aliarum quarumcunq; rei ponsionū & recognitionum, cuiuscunque qualitatis & quantitatis, etiam parui vel minimi valoris, superioritatē, prẹeminentiam, recognitionem dominii, commodum pecuniarum, aut alium quemcunq; effectum & respectū denotātium receperint & habuerint, ac habeant de prẹsenti, & huiusmodi census, canones & responsiones, per seipsos vel eorum legitimos procuratores, iuxta formam dictarum literarū, in vigilia & festiuitate prædictis singulis, quibusuis successiuis, non autem intermissis annis in ipsa Camera vbicunque eam adesse contigerit, & non alibi, nec alio die, quibuscunq; conuentionib. in contrariū quomodolibet factis & vsu receptis, ac consuetudinibus etiā immemorabilibus quomodolibet introductis, & alijs quibuscūque processionibus ipsis, vel eorū auctoribus factis non obstantibus, non soluerint, & integre non satisfecerint, ac pacta & conuentiones, & ad quæ tam ex forma dictarū concessionum, quam interpellationum & requisitionum, alias de iure, vsu, & consuetudine tenentur, non adimpleuerint, & adimpleuisse ibidem docuerint & ostēderint, eo ipso absque alia monitione, requisitione, vel quauis alia iudicis declaratione desuper facienda, feudis, vicariatibus, gubernijs, & alijs præfatis omnibus & singulis priuati, ipsaq. feuda, vicariatus, gubernia, & alia ad Sedē & Cameram prędictas deuoluta, vtileq. dominiū cum directo cōsolidatum, etiam absq; illorum possessionis apprehēsione ad ius, proprietatem, dominium, & omnimodā possessionē eiusdē Cameræ eo ipso rediisse censeantur, & sint. etiā si feuda, vicariatus, gubernia, & alia huiusmodi antiqua & hæreditaria, formalia vel informalia, ac descendentibus, vel collateralibus, aut quibuscunque aliis hominis vel legis prouidentia eis ius aliquod ad illa competierit vel cōpetat, seu alias acquisitum foret & esset, ac omni quantūuis longo tempore, & quacunq; immemorabili prẹscriptione, etiam centum annorum & non vltra, non obstantibus fine spolii, aut attentatorum, vel alio quocunq; vitio illorum possessionem actualem apprehēdi, & ad illorum realem incorporationem pro Sede & Camera prędictis deueniri possit, & solutiones aliter ac alibi quam die & loco præfatis deinceps faciendæ & recipiendæ, nullæ nulliusq. roboris & momenti sint, & perinde habeantur acsi factæ & receptæ non fuissent. & quod mora etiam modici temporis non admittatur.

Solutionesq. semper intelligi factas sine præiudicio iuriū Cameræ.

§.9. Quodq. solutiones omnesq. in eadem plena Camera, in vigilia seu festiuitate prædictis factæ & receptæ fuerint, & in futurum perpetuis futuris temporibus fient, ac recipientur, semper cum clausula sine prẹiudicio iuriū ipsius Cameræ receptæ intelligantur, et sint. etiam quod clausula ista in aliquibus specialiter apposita, in aliis vero omissa fuerit.

Et post d. Festum recipi non posse.

§.10. Ac præterea quod solutiones, quę ex aliquo legitimo impedimento in plena Camera, post vigiliam seu festiuitatem prędictas oblatę fuerint, etiā cum eadē clausula, et citato eodem procuratore Fisci, seu Camerę Cōmissario, et non aliter, nec alio modo recipi debeant. alias eo ipso nullæ, ac nullius efficaciæ et effectus habeantur.

Cōtentaq. in prędictis bullis obseruari.

§.11. Volentes omnia in dictis et aliis prędecessorum nostrorum litteris per nos, vt præmittitur, confirmatis, approbatis, et innouatis, contenta et narrata præsentibus non contraria perpetuis futuris temporibus, à prædictis et aliis quos præmissa, aut eorum aliqua quomodolibet cōcernunt, seu concernere poterunt quomodolibet in futurum, omnino seruari.

Sicq. & non aliter iudicari debere.

§.12 Ac decernentes ita per quoscunque Iudices, ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctę Romanę Ecclesię Cardinales in quauis causa et instantia, sublata eis quauis aliter iudicādi et interpretandi facultate et auctoritate, vbique iudicari et diffiniri debere, necnon irritum et inane quicquid secus ab eisdem, et quibuscunque aliis scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuscunq; non obstan.

§.13. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis & consuetudinibus, etiam immemorabilibus iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ac quacunque præscriptione etiam immemorabili, contractibus quoque, inuestituris, cōcessionibus, pactis, & cōuētionibus, necnō priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis

eisdem

eisdem Vicarijs, Feudatarijs, Gubernatoribus, & alijs prędictis omnibus per quoscunque Romanos Pontifices prędecessores nostros, ac nos & Sedem prædictam sub quibusuis verborum formis, ac etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus & alijs decretis, quomodocunque ac quotiescunque concessis, confirmatis, & innouatis, ac concedendis, confirmandis & innouandis, etiam si in eis caueretur expresse, quod vicariatibus, feudis, gubernijs, & concessionibus, administrationibus, ac alijs præfatis ob non solutionem vel pacta nõ seruata, vel alia quacunque de causa, seu vt nisi infra certum tempus priuari non possint, quibus omnibus ac stylo, vsu, & alijs præmissis, etiam si pro eorum sufficienti derogatione, de eis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, acsi ad verbum, & forma in illis tradita obseruata insererentur, præsentibus pro plene & sufficienter expressis habentes, de simili potestatis plenitudine specialiter & expresse derogamus, necnon omnibus alijs quæ ijdem prædecessores nostri in dictis eorum litteris voluerunt non obstare. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Sine præiudicio causarum pendentium.

§.14. Quæ omnia nolumus cuiquam aduersus præmissa in aliquo suffragari, quo ad causas tamen nunc in Camera prædicta pendentes nullũper præsentes intendimus præiudicium generari.

Forma hanc bullam publicandi, & etiã legendi in Camera &c.

§.15. Sed ne quisquam præsentium ignorantiam excusare possit, iubemus illas per vnum vel duos cursores vel nis Ecclesiæ Sancti Ioannis Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, ac Cameræ prædictæ, & in acie Campi Floræ, vbi publicabuntur de more, appendi, eisq. detractis ipsarum exempla etiam impressa eis in locis relinqui, & præterea in ipsa Camera dum die statuto illius præsidentes & Ministri conuenient, alta & intelligibili voce perlegi, & in libris ipsius Cameræ ad perpetuam rei memoriam describi.

Dies qua hęc bulla ligare incipit.

§.16. Volentes etiam vt illæ, præsentes hic in Vrbe statim, extra vero eam vbicunque locorum prædictorũ mediate vel immediate subiectorum ditionis prædictæ post decem dies, quam in dicta Camera lectæ & publicatæ fuerint, quemcunque Feudatariorum, Vicariorum, Gubernatorum, Administratorum, & aliorum censuum, recognitionum & iurium debitorum prædictorum, perinde arctent atque afficiant, acsi eis singulis præsentibus, ac in proprijs eorum personis & locis intimatæ fuissent.

Transumptorum fides.

§.17. Vtq. ipsarum præsentium exempla etiam impressa edantur, quæ Notarij publici manu, & Camerarij prędicti, vel alterius personę in dignitate ecclesiastica constitutæ sigillo obsignata, eandem prorsus fidem vbiq; locorum in iudicijs & extra illa faciant, quam ipsæmet pręsentes facerent, si exhiberentur vel ostenderentur.

Sanctio pœnalis.

§.18. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, approbationis, innouationis, mandati, declarationis, statuti, ordinationis, voluntatum, decreti, derogationis, & iussionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 9. 1. Iunij.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo, Calend. Iunij, Pontificatus nostri Anno nono.

Regist. & admissio in Camera Apost.

Die decima Iunij 1580. præsentes litteræ Apostolicæ præsentatæ fuerunt in Camera Apostolica, & ex decreto in eadem plena Camera facto, admissæ, & in illius libris registratæ l. lib. iiij. signaturarum diuersorum Pontificum fol. 20. penes me infrascriptum dictæ Cameræ Notarium, & mandatum fuit illas seruari.

Tydeus de Marchis.

Publicatio in Vrbe.

Anno à natiuitate D. 1580 indictione 8. die vero 9. Iunij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. Anno nono, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Ecclesiæ S. Ioannis Lateranensis, Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, Cameræ & Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, dimissis ibidem copijs impressis affixis. Necnon die 10. eiusdem dum Reuerendissimi Domini dictæ Cameræ Clerici Præsidentes ad iura reddendum, & causas audiendum congregati erant, alta, clara, & intelligibili voce pluribus personis curialibus assisten & audien. de verbo ad verbum, & iuxta earundem tenorem lecta & publicata fuerunt per nos Iulium Fontanam & Petrum Aloysium Gaytam Cursores Apostolicos.

Petrus Guerra Mag. Curs.

LXIV.

Approbatio Congregationis Fratrum & Monialium Ordinis B. MARIAE de Monte Carmelo in Regnis Hispan. sub denominatione Discalceatorum institutæ. Cum declaratione muneris Prouincialis eorum Prioris, ac Superioritatis Prioris generalis totius Ordinis, gratiarumq. eiusdem Ordinis communicatione.

Istam Congregationem totaliter postea separauit, ab omni superioritate Fratrum Mitigatorum Ordinis, Clemens VIII. inf. in eius const. 25. Pastoralis. Altera autem eorundem Discalceatorum Congregatio erecta est in Italia, cui Sixtus V. quadam indulta, circa celebrationem festorum, & recitationem officiorum concessit in sua const. 96. Eximium. Et eam à Congregatione illa Hispanica separauit Clem. VIII. vt in eius const. 71. In Apostolicæ. Eiq. facultatem erigendi noua Monasteria de sola licentia Ordinarij, dedit S. D. N. Paul. V. in const. 8. Ad Ecclesiæ. Et Seminarium ad propagationem fidei postea instituit in Vrbe in constit. 10. Romani.

Vtraque Congregatio profitetur d. Regulam declaratam & firmatam ab Innocentio IV. sup. in eius constit. 6. Quæ honorem. fol. 65. Ceteri autem Carmelitæ obseruant eandem Regulam Mitigatam ab Eugenio IV. & alijs, vt sup. in eius const. 3. Romani. fol. 271. vbi notatum fuit.

Edita An. D. 1580.

GREGORIVS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

PIa consideratione Romanum decet Pontificem, circa statum Religiosorum ita attendere, vt ipsi Religiosi regulam quam ab initio professi sunt obseruare nitentes, ab omni molestia vindicentur.

Innocentius confirmauit Regulam [illegible] in const. [illegible] in rubr.

§.1. Exponi siquidem nobis nuper fecerũt charissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarũ Rex Catholicus, & dilecti filij Religiosi Discalceati nuncupati Ord. B. MARIAE de Monte Carmelo in Regnis Hispaniarũ existentes, quod cum alias fel. rec. Innoc. Papa IV. prędecessor noster supplicationibus Prioris & fratrũ Eremitarũ B. MARIAE de Monte Carmelo, ea in parte inclinatus, declarationẽ & correctionẽ regulę eorum Ordinis à bonę mem. Alberto Patriarcha Hierosolymitano sibi traditæ, per bonę etiam mem. Hugonem tituli S. Sabinæ presbyterum Cardinalem, & Gulielmum Episcopũ Anteradensem de eiusdem Innocentij PP. mandato factam, & per eosdem fratres firmiter obseruandam confirmasset.

Eugenius IV. regulam mitigauit [illegible] de qua [illegible]

§.2. Ac postmodũ pię mem. Eugenius Papa IV. etiam prędecessor noster, per eum accepto quod in quibusdã capitulis d. Regulę inter alia cauebatur, quod Fratres prędicti Ordinis ab esu carnium se abstinerẽt, nisi pro infirmitatis vel debilitatis remedio. Eisdem etiam quod singulis diebus, Dominicis duntaxat exceptis, á festo Exaltationis Sanctæ Crucis vsq; ad festiuitatem Resurrectionis D. N. IESV CHRISTI ieiunare tenerentur. Quodq. singuli eorũ manere deberent in cellis suis, die ac noctu in lege Domini meditãtes, ac in orationib. vigilantes pręcipiebatur, rigorẽ huiusmodi mitigans, ac Regulam ipsam moderãs, statuisset, ordinasset, & cõcessisset, quod dicti Ordinis professores, tunc & pro tẽpore existentes, tribus dũtaxat diebus singularum hebdomadarum, etiam quibus, vt pręfertur, ieiunare, iuxta eandem Regulam essent adstricti, præterquã in Aduẽtu & in Quadragesima, & alijs generaliter prohibitis diebus carnibus vesci, ac horis congruis in eorum

eorum Ecclesijs manere, & per claustra ac eorum ambitus deambulare, libere & licite valerent. Decernens eosdem fratres, & eorum singulos circa præmissa ad arctiorem obseruantiam, quam supra præmittitur, occasione professionis in dicto Ordine emissæ, vel in posterum emittendæ minime teneri. Et alias prout in eorundem Innocentij & Eugenij litteris desuper confectis plenius continetur.

Sed postea de anno 1565. multi ex ejs, primitiuā regulam Innocentij iv. obseruare cœperunt.

§.3. Demum de anno Domini, millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, seu alio veriori tempore nonnulli dicti Ordinis professores, diuina inspirante gratia, primū dictæ regulæ institutum imitari cupientes, postpositis quibuscunque corporis commodis, dummodo CHRISTVM lucrifacerent, cum licentia sui Prioris generalis tunc in Hispaniarum partibus existentis, ibi aliquot fratrum & Monialium Monasteria, in quibus primitiua regula prædicta cum omni obseruantia & rigore retinerentur, sub obedientia tamen Prouincialis fundare & ædificare cœperunt. Quam quidem regulam & obseruantiam fundatores prædicti, ac etiam qui pro tempore admittebantur ex mitigatis, renunciando mitigationi & relaxationi dicti Eugenij prædecessoris, transacto probationis anno, denuo, ac etiam alij de seculo venientes profitebantur, & successiue benedicente Domino numerus Religiosorum primitiuam regulam huiusmodi profitentium & obseruantium adeo hoc tempore excreuit, vt de præsenti viginti duæ domus fratrum & monialium huiusmodi, in quibus fere trecenti fratres, & ducentæ moniales existūt, deuotum Altissimo famulatum exhibentes in prædictis Regnis Hispaniarum reperiantur.

Immo etiam alia instituta hic enunciata & Discalceati dicti sunt.

§.4. Religiosi autem huiusmodi vltra contenta in regula prædicta de licentia dicti Generalis, & cuiusdam Vicarij ab eodem Generali in Prouincia Castellæ deputati, ac cum approbatione Visitatorum Apostolicorum, qui fuerunt dictæ Religionis, quædam instituta ad carnis mortificationem, & populi ædificationem ab initio suæ institutionis obseruare inceperunt, veluti Discalceatos incedere, vnde Discalceatorum nomen sortiti sunt, indui sacco, dormire super tabulis, ad subleuandam suam inopiā manibus proprijs operari, multum in oratione se exercere, atque diuinum officium sine cantu, seu modulatione recitare.

Ipsi tamen Discalciati, à fratrib. profitentib. Regulam, vt supra Mitigata ab Eugenio iiij. diuersimode molestabantur, ideo supplicarūt pro separatione.

§.5. Cum autem sicut eadem expositio subiungebat ipsis Religiosis Discalceatis, quamplures molestiæ & impedimenta, eorum pium institutum turbantia per fratres mitigatam ab eodem Eugenio prædecessore regulam, vt præfertur, profitentes, mitigatos nuncupatos super præmissis illatæ fuerint. Ipsique Discalceati Prælatum ordinarium ex suis Discalceatis, vt par esset, non habebant, sed ad præsens per dilectum filium Angelum de Salazar ex fratribus mitigatis Vicarium generalem à Venerabili fratre Philippo Episcopo Placentino, in dictis Regnis nostro, & Apostolicæ Sedis Nuncio, donec de idoneo superiore eiusdem professionis Discalceatorum prouideatur, deputatum, regantur, ac summopere cupiant ad eorum quietem & tranquillitatem conseruandam, ac pro Religionis, & strictæ eorum obseruantiæ, atque instituti progressu & augmento, vt de omnibus Monasterijs, quæ in dictis Regnis nunc sunt, & pro tempore erunt, vel erigentur, ipsorum Discalceatorum, tam virorum quam mulierum dictam primitiuam regulam profitentium, vna Prouincia fiat separata à Prouincijs fratrum mitigatorum huiusmodi, quæ subsit immediate Priori generali dicti Ordinis, & gubernetur per Priorem prouincialem, ex ipsismet fratribus Discalceatis in Capitulo dictæ Prouinciæ canonice eligendum, prout alij Priores Prouinciales eiusdem Ordinis in similibus Capitulis prouincialibus eliguntur & deputantur. Propterea tam dicti Religiosi Discalceati, quam dictus Philippus Rex, qui profectum Religiosorum huiusmodi maxime exoptat, nobis humiliter supplicare fecerunt, vt honestis petitionibus huiusmodi annuere, & alias in præmissis opportune prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur.

hic igitur Pōt. dictos Discalceatos in Regnis Hispan. ab ipsis Mitigatis seiungit.

§.6. Nos igitur æquum, & rationi consonum ducētes, vt qui arctioris regulæ obseruantiam sectantur, Superioribus eorum, qui in laxiori degunt non subiaceant, sed quilibet eiusdemmet professionis Superiores habeant, & ab illis iuxta eorum instituta regularia prospere & feliciter gubernentur, prædictorum fratrum & Monialium Discalceatorum tranquillitati & indemnitati, eorumque institutū propagationi, & profectui consulere cupientes, eosdem fratres & moniales, eorumq. singulos à quibusuis excōmunicationis, suspēsionis & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutos fore cēsentes huiusmodi supplicationibus inclinati, de Venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium super visitatione Apostolica & consultatione Episcoporum, & regularium Reformatione deputatorum, quibus hoc negocium examinandum mandauimus cōsilio, institutum huiusmodi, quod iuxta primitiuam regulā prædictam dicti fratres Discalceati profitentur, laudantes & approbantes, dictos fratres & moniales primitiuam Regulam huiusmodi in Regnis Hispaniarum obseruātes, Discalceatos nuncupatos, eorumq. domus, Conuentus, Monasteria & loca, nunc & pro tempore existentia, à Prouincijs fratrum & monialium eiusdem Ordinis Beatæ MARIAE de Monte Carmelo regulam per prædictum Eugenium prædecessorem mitigatam, nunc & pro tempore obseruantium mitigatorum nuncupatorum, penitus & omnino in perpetuum, Apostolica auctoritate tenore præsentium seiungimus, separamus, & dismembramus, ipsosq. Discalceatos ab omni & quacunque iurisdictione, visitatione, correctione, & superioritate Prioribus, Prouincialibus, & alijs Prælatis & Superioribus mitigatis in ipsos Discalceatos competente, perpetuo eximimus et liberamus.

Immo Clemēs 8. separauit omnino Discalceatos v. in 10 c. ut const. 23. Pastoralis

§.7. Necnon eorundem fratrum & monialium Discalceatorum prædictorum domus, monasteria, & loca quæcunque hactenus erecta & instituta, ac in posterum erigenda & instituenda, in vnam prouinciam de per se Discalceatorum nuncupandam, per vnum Priorem prouincialem in Capitulo dictæ prouinciæ, ex eisdem Discalceatis, vt præfertur eligendum, regendam, & gubernandam in perpetuum erigimus & instituimus. Ac dictam prouinciam fratrum & monialium Discalceatorum, sub obedientia & superioritate Prioris generalis totius Ordinis prædicti, sicut aliæ prouinciæ eiusdem Ordinis ei subsūt, & subiacent, perpetuo subesse, atque subiectam remanere & subiacere volumus.

Monasteria q. eorū, in vnam Prouinciā reducit, regendam a Priore prouinciali Discalceat. sub obedientia Prioris generalis Ordinis.

Immo Clemens in totū separauit vt ibid.

§.8. Qui per se ipsum tantum, vel per alium virum idoneum ex ipsis fratribus Discalceatis, & iuxta eorum primitiuam regulam, & instituta regularia ab ipsis fratribus Discalceatis obseruari solita, eos visitare, reformare, corrigere, & punire possit. in monasterijs tamen, domibus, & locis eorundem fratrum Discalceatorum extra quam nullatenus ipsi fratres Discalceati, vel aliquis eorū ab eodē Priore generali, quouis prætextu vel occasione amoueri, assignari, mutari, extrahi, aut transferri, aut ad alias prouincias mitti aut remitti, nisi aliter in eorum Capitulo prouinciali fuerit ordinatum. Ipsi vero dictæ prouinciæ Discalceatorum fratres in præmissis perpetuo eidem Priori generali parere & obedire. & cum ipsum ad eorum monasteria, domos & loca diuertere, aut pro visitatione huiusmodi, aut alias accedere contigerit, cum omni humilitate & reuerentia benigne recipere & pertractare, prout decet, teneantur & debeant. Necnon Priori prouinciali eiusdem prouinciæ fratrum Discalceatorum ipsos fratres & Moniales Discalceatos, illorumque domos, monasteria, & loca quæcunque, regendi, gubernandi, visitandi, reformandi, corrigēdi, puniendi, & castigandi, ad Capitulum Prouinciale suis loco & tempore indicendi, conuocandi, congregandi, & celebrandi, & quoscunque officiales necessarios, vna cum capitularibus eligendi, ac quæcunque statuta & ordinationes bonum regimen dictæ prouinciæ ad DEI seruitium concernentia in eodem Capitulo cōdendi, mutandi, alterandi, & in totum si videbitur abrogandi, & de nouo edendi, dummodo sacris Canonibus & decretis sacri generalis Concilij Tridentini, & constitutionibus Apostolicis, ac eorum primitiuæ regulæ, & instituto prædictis non aduersentur. Et abusus quoscunque tollendi,

Prioris Prouincialis Discalceat. munus describitur.
Sed Clemēs viij. ampliauit vt ibid.

lendi & emendandi, Monasteria item, domos & Conuentus, tam virorum quam mulierum eiusdem Prouincię in quibuscunque locis, cuiusuis licentia desuper minime requisita, de consensu dicti eorum Capituli, & alias seruata forma eiusdem Concilij, construi & ædificari faciendi, ipsique Priori Prouinciali, vt postquam electus fuerit, officium suum exercere absque alia confirmatione, quam tamen à Priore totius Ordinis Generali mox petere tenecatur, plenam & liberam facultatem concedimus & impartimur.

Priuilegia Ordinis eis communicat.

§. 9. Et insuper omnibus & singulis dictæ Prouinciæ personis vtriusque sexus, nunc & pro tempore existentibus, quod omnibus & singulis priuilegijs, gratijs, & indulgentijs, exemptionibus, immunitatibus, prærogatiuis, fauoribus, & indultis, tam spiritualibus quam temporalibus quibus fratres seu moniales, vel sorores dicti Ordinis, de iure vel consuetudine, aut alias quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, decretis eiusdem Concilij, constitutionibus Apostolicis, ac primitiuæ regulæ, & instituto prædictis, & præsentibus litteris non contrarijs, vti, potiri, & gaudere, libere & licite valeant indulgemus.

Ad Cartusianos tantum transire concedit.

§. 10. Ne autem instituta dictæ Prouinciæ relaxentur, fratribus & monialibus Discalceatis prędictis secundum dictam primitiuam regulam professis, ne ad suum fratrũ Mitigatorum, vel alium Ordinem, præterquam Carthusianorum sine apostasiæ nota transire possint absq; Sedis Apostolicæ licentia, perpetuo prohibemus.

Officiales Mitigatorum non molestent ipsos Discalceatos super præmissis.

§. 11. Inhibentes dicto Angelo de Salazar, & Priori generali, ac Prouincialibus & Commissarijs, alijsq. dictorum fratrum Mitigatorum Prælatis, Ministris & Officialibus, ne eosdem fratres Discalceatos, seu moniales, aut sorores huiusmodi super præmissis quoquo modo molestare, perturbare, vexare, seu inquietare audeant vel præsumant. Quod si secus fecerint, eos & eorum singulos, excommunicationis sententia innodamus. Dicti vero fratres Discalceati nullo modo parere aut deferre teneãtur. Salua tamen in reliquis obedientia dicti Prioris generalis totius Ordinis, cui eos perpetuo subiectos esse, & subiacere volumus, vt præfertur.

Discalceati possint habere recursum ad Sedẽ Apostolicam vel Ordinis Protectorem.

§. 12. Liceatq. tam Priori prouinciali dictæ prouinciæ fratrum Discalceatorum, quam alijs eiusdem prouinciæ fratribus, de licentia tamen ipsius Prioris prouincialis, ad Sedem Apostolicam, & totius Ordinis protectorem liberum habere recursum.

Facultates Mitigatis concessæ visitandi & gubernandi Discalceatos reuocantur.

§. 13. Et si alicui, vel aliquibus ex dictis fratrib. Mitigatis sit concessa facultas visitandi aut gubernandi, seu puniendi dictos fratres siue moniales Discalceatos, etiam à nobis, aut nostro & dictæ Sedis in partibus illis commorãti Nuncio, aut quocunque alio facultatem huiusmodi ex nunc cassamus, reuocamus, & annullamus.

Clausulę præseruatiuæ.

§. 14. Decernentes præsentes litteras nullo vnquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ defectu, etiam ex eo quod omnes interesse habentes forsan vocati non fuerint, notari, argui, seu impugnari, aut sub quibusuis reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus, etiam ab eadem Sede emanatis, & in posterum emanandis comprehendi posse, sed illas semper validas & efficaces existere, suosque plenarios & integros effectus sortiri debere.

Decretum irritans.

§. 15. Sicque per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, vbique iudicari ac diffiniri debere. Necnon irritum & inane, si secus super his à quocunque quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio, & facultates.

§. 16. Quocirca Venerabilibus fratribus Toletano & Hispalensi Archiepiscopis, & Episcopo Palentino, ac dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori, necnon vniuersis & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs Ecclesiarum Prælatis, ac quibuscunque in dignitate ecclesiastica constitutis per præsentes mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorũ, per se vel alium seu alios, præsentes litteras & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, aut quoties pro parte fratrum Discalceatorum prędictorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisq. in pręmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eos pręmissis omnibus & singulis, iuxta præsentium continentiam & tenorem, pacifice frui & gaudere. Non permittentes eos desuper per Priorem generalem, aliosq. prædictos quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet ac rebelles, & præmissis non parentes, per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaq. opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo. Necnon legitimis super his habendis seruatis processibus, illos sententias, censuras, & pęnas prędictas incurrisse declarando, illasq. etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 17. Non obstantibus præmissis, ac alijs Apostolicis, necnon in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, ac etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Mitigatis, vel quibusuis alijs personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq., & alijs decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus etiamsi pro illorum sufficiẽti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenã & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§. 18. Cæterum quia difficile foret earundem præsentium litterarum notitiam ad quascunque personas peruenire, & vbique illas præsentare, eadem auctoritate volumus & decernimus, quod transumptis earundem præsentium litterarum manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personę in dignitate ecclesiastica constitutæ sigillatis, eadem fides vbique, tam in iudicio quam extra illud adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

D.P. An. 9. 22. Iunij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die 22. Iunij, millesimo quingentesimo octuagesimo, Pontificatus nostri Anno 9.

L X V.

Innouatio constitutionum à prædecessoribus editarum, contra homicidas & alios capitaliter bannitos. Et maiorum pœnarum inflictio in eorum receptatores, & auxiliantes, Communitatesq. eos non persequentes & capientes.

Aliam contra eosdem receptatores, & Communitates, & cæteros, seueriorem edidit const. 6. Sixtus V. Hoc nostro, vbi alias de materia indicabo.

Edita An. D. 1580.

GREGORIVS EPISCOPVS Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius constit.

TAnta, tamque horrenda quotidie succrescunt sanguinariorum, & sceleratorum hominum maleficia, vt nos, qui subditos nostros charitatis potius vinculo, quam seueritate pœnarum in officio continere semper optauimus, tandem necesse sit ad ipsos procul à societate humana submouendos, noua remedia

adhi-

adhibere, ac simul cogitare quomodo illos confouendi facultas tolli ab ijs possit, sine quorum auxilio impurissimi illi pleraque omnia delicta neque perficere, neque pœnas effugere possent.

Innouatio bullarũ editarum cõtra Bannitos.

§.1. Quæ fel. record. Pius Secundus, Paulus item Secũdus, Sixtus Quartus, Iulius Secundus, Leo Decimus, Clemens Septimus, Pius Quartus, Pius Quintus, & diuersi alij Romani Pontifices prædecessores nostri suo quisque tempore, prout necessitas tulit, bene & prouidenter respicientes, constitutiones suas in exitiale hoc genus, pro temporis & criminum ratione ediderunt, quas nos cum suis censuris, & pęnis omnibus, acsi ad verbum insererentur præsentibus, haberi volumus pro expressis, ex certa scientia nostra innouantes, ita vt illæ omnes præsentibus, et vicissim præsentes illis vniuersis & singulis ad omnes earum omnium casus & partes subsidio sint.

Subditi Papæ aut sui Statu bona possidentes, Bannitos, in Statu vel extra, in locis suis receptantes.

§.2. Hoc edicto perpetuo de Fratrum nostrorum consilio statuimus, vt quicunque etiam ecclesiastica, & quacũque dignitate pręditus, siue Dux, aut Comes, Marchio, Vicarius, Feudatarius, Gubernator, siue alius cuiusuis conditionis, & ordinis, huius status & ditionis nostræ temporalis S. R. E. in eisdem temporalibus mediate vel immediate subiectus, etiam dominia, iurisdictiones & loca extra statum prædictum obtinens, ac etiam quicunq; extraneus bona in eodem statu habens, homicidas, latrones, grassatores, & alios quocunque crimine capitali bánitos, vel diffamatos, in suis quisque dominijs, locis, seu domib. tam in ipso statu quam extra eum consistentibus receptauerit, seu quod in huiusmodi locis receptentur permiserit quoquo modo.

Pœnæ eisq.

§.3. Ac etiam quicunque ne ij capiantur impediuerit, captosq. eripuerit, vel occultauerit, potestatemue euadẽdi fecerit, vel carcerem, aut aliam quamcunque custodiã fregerit, conatusue fuerit, siue ad hoc homines, arma aliaue ministrauerit, seu alias auxilium, consilium, vel fauorem, palam vel in occulto aut quocunque modo, præstiterit.

Iustitiæq. ministros in eis perquirendis impedientes.

§.4. Præterea quicunque Iudices, ministros, vel executores iustitiæ, in perquisitione, captura, seu abductione, ac omnino in libera eorum officij executione impediuerit, verberauit, insecutus fuerit, concusserit, perterrefecerit, arma conclamauerit, aliosue concitauerit seu mandauerit.

Excõmunicatur.
Hic excõmunic. abstulit Six.v.in rub. eit.

§.5. Cum præsentium auctoritate excommunicationis maioris sententia innodamus, à qua solus Romanus Pontifex absoluere possit, nisi in mortis articulo & satisfactione debita præcedente.

Criminiq. læsæ maiestatis tenentur.

§.6. Ac præterea ipsum læsæ maiestatis reum, & S. R. E. rebellem pronunciamus.

Bonis oĩbus priuantur.

§.7. Necnon Ducatu, Comitatu, Marchionatu, terris, oppidis, castris, dominijs, vicariatibus, gubernijs, feudis, & alijs, quæ à Romana, & quibuscunque alijs Ecclesijs obtinet ac obtinebit in futurum, cæterisq. omnibus bonis, immobilibus, mobilibus, & se mouentibus, rebus et iuribus suis, necnon omni & quacunque etiam ecclesiastica dignitate, gratia, exemptione, reali & personali, honore, priuilegio, & beneficio, ecclesiastico & temporali priuamus eo ipso.

Ad dignitates cum filijs inhabiles fiunt.

§.8. Ac ipsum & eius filios indignos decernimus ad illa, & alia in posterum obtinenda, & ad quoscunq; actus legitimos exercendos, quibus etiam portæ nunquam pateant vllius dignitatis ecclesiasticæ vel mundanæ.

Vassalli liberantur.

§.9. Sintq. vasalli, custodes, & populi à fidelitatis iuramento, & quocunque alio iure absoluti.

Aedificia destruuntur, vel Cameræ applicantur.

§.10. Omnia eius ædificia disijciantur, aut alijs Cameræ Apostolicæ iuribus adscribantur.

Dominia Cameræ ẽdictæ acquiruntur.

§.11. Ducatus vero ac dominia, vicariatus, gubernia, feuda, cæteraq. bona & iura prædicta, eorumq. fructus, & emolumenta, alijs Fisci nostri iuribus perpetuo applicamus. Et ita Cameræ Apostolicæ eo ipso absque declaratione super incursu pœnæ priuationis huiusmodi, aut citatione eius, vel eorum, qui pœnam huiusmodi incurrerint facienda, aut iudicis sententia, vel decreto, vel alia iuris & facti solemnitate habenda, perpetuo applicata, appropriata, & incorporata, & ad nostram, Romanique Pontificis pro tempore existentis liberam dispositionem pertinere volumus, acsi per lapsum temporis concessionis eorum, aut finitam lineam ad ipsam reuertissent.

Priuilegia de recipiẽdis bãnitis reuocãtur.

§.12. Nec quisquam exemptionis, vel vetusti priuilegij, de recipiendis, & non consignandis huiusmodi facinorosis, & bannitis, aut alio quocunque prætextu iuuari possit.

Bona eã fisca ta sub const. 31. Pij v. non cõprehẽduntur.

§.13. Declarantes, Ducatus, dominia, vicariatus, gubernia, feuda, aliaque prædicta, sub constitutione dicti Pij V. prædecessoris super huiusmodi dominijs & iurisdictionibus in feudum, aut alias non concedendis edita, minime comprehendi.

Cõmunitates non capiẽtes Bannitos ijsdem pęnis ligantur.

§.14. Communitates necnon vniuersitates omnium Ciuitatum, terrarum, & locorum status prædicti, cũ primum de accessu, statione, vel transitu bannitorum, & aliorum prędictorum notitiam habuerint, si statim populos suos armatos pulsu campanarum, & alijs signis nõ conuocauerint, illosq. non cęperint, & tute custodierint, vel si illos capere non potuerint, finitimas quasque Communitates, & vniuersitates, aut Dominos non commonefecerint, vel ipsi, aut eorum aliqui illos receptauerint, vel tolerauerint, vel cibis, commeatu, auxilio, consilio, vel fauore, aut quocunque alio modo etiam vt euadant, per se vel alios iuuerint, censuris & pœnis omnibus supradictis supponimus, earumq. etiam res & bona omnia, necnon fructus & emolumenta Fisco prædicto, modo & forma præmissis, applicamus eo ipso.

Executorum deputatio & facultates.

§.15. Et nihilominus dilecto filio Camerario nostro, cæterisq. omnibus singularum litterarum prędictarũ executoribus, & præterea Gubernatori Vrbis, ac causarũ Curiæ Cameræ prædictæ generali Auditori per Apostolica scripta mandamus, vt quisque pro se ad omnimodam illarum, & præsentium nostrarum, ac censurarum & pœnarum omnium in eis contentarum executionem omnino procedentes, faciant illas omnes, & in eis contenta quæcunque, semper & vbique per omnia loca prædicta, & ab omnibus sub illis comprehensis, iuxta singularum litterarum earundem continentiam & tenorem, inuiolabiliter obseruari.

Clausula derogatoria.

§.16. Non obstantibus præmissis, ac omnib. quę singulis litteris præd ctis concessum est non obstare, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Forma & effectus public.

§.17. Vt autem præsentes litteræ omnibus amplius innotescant, & ne quisquam illarum ignorationem excusare possit, iubemus illas valuis Ecclesiæ S. Io. Lateranensis & basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac acie Campi Floræ, de more appendi, eisq. detractis, ipsarum exẽpla etiam impressa eisdem in locis affixa relinqui. factaq. huiusmodi publicatione, volumus ipsas pręsentes hic in Vrbe publicatas die sequenti, extra vero eam post decem dies, quoscunque perinde arctare, atque afficere, & contrafacientes, pœnas & alia supradicta omnino incurrere, acsi eis singulis præsentibus in proprijs eorum personis & locis intimatæ fuissent.

Exemplorum fides.

§.18. Insuper earundem præsentiũ exempla, etiã impressa, Notarij publici manu, & Camerarii prædicti, vel alterius personę in dignitate ecclesiastica constitutę sigillo obsignata, eandem prorsus fidem vbique locorum in iudiciis & extra illa facere, quę ipsęmet pręsentes facerẽt, si exhiberentur vel ostenderentur. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 9. 9. Iulij.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo, quinto Idus Iulii, Pont. nostri Anno 9.

Ego Gregorius Cathol. Eccl. Episc. subscr. — Papa subscr.

Confirma hoc Deus quod operatus es in nobis.

Cardinalium subscriptiones.

Io. Card. Moronus Episcopus Ostien.
Ego Iac. Card. Sabell. Episc. Tusc.
Ego Io. Antonius Card. S Georgii Episc. Prænestin.
Ego Aloysius Card. Cornelius.
M. S. Card. de Altaemps.
A. Card. Gesualdus.
Ego In. Card. de Aragon.
Ego Ptol. Cardinalis Comensis.
Ego P. Card. Sanctacrucius.

Zachar. Card. Delphinus.
Io. Er. Card. Commendonus.
A. Card. Sfortia.
Fla. Cardin. Vrsinus.
Gul. Sir. Card.
Fr. Michael B. Card. Alex.
Lud. Card. Madrucius.
Marcus Ant. Card. Maffæus.
N. Cardinalis de Pelleue.
Iulius Ant. Sanctorius Card. Sanctæ Seuerinæ.
C. Card. Rambouiletus.
F. Felix Card. de Montealto.
F. Vincentius Cardin. Iustinianus.
Hieron. Card. Rusticucius.
Io. Hieron. Card. Albanus.
Ego Ph. Boncompagnus Cardinalis S. Sixti.
Petrus Card. de Deza.
Ego Fer. Card. de Medicis.
Ego Ant. Card. Carafa.
Ego Phil. Card. Vastauillanus.

Publicatio. *Anno à Natiuitate Domini 1580. indict. 8. die vero 17. mensis Iulij, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D.N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. Anno 9. retroscriptæ litteræ Apost. publicatæ & affixæ fuerunt ad valuas Ecclesiæ S. Io. Lateranen. & Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac in acie Campi Floræ, dimissis ibidem earum exemplis impressis, per nos Petrum Aloysium Gaytam & Nicolaum Taglietium Cursores Apostolicos.*

Iulius Fontana Magister Cursorum.

LXVI.

Annullatio dispositionum beneficialium, quæ contra canonicas Sanctiones, Statuta, vel Apostolica priuilegia fiunt personis prohibitis propter genus, aut hæresim, & à fide apostasiam. Cum declaratione, quod ad nouã Romani Pontificis dispositionem pertineant.

Similem constitutionem num. 29. edidit Pius V. vt supra fol. 213. Cum ex Apostolatus.

De aliis pœnis Hæreticorum vide supra in Pauli IV. constit. 19. Cum ex. & cum ibi notatis fol. 739.

Edita An. D. 1580.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius constit.

IN Ecclesiis, præsertim insignibus, hoc magnopere curandum est, vt Sacerdotes & personæ salubribus etiam institutis conuenientes ordinẽtur, quod quãtum in nobis est enitimur, atque eos ab illis repellendos in primis contendimus, qui propter genus aut hæresim, & à fide apostasiam, siue proprio, siue stirpis, siue cognatorũ vitio cõtaminati, per canonicas sanctiones, aut statuta ab hac Sede firmata, aut Apostolica priuilegia, prædictis Ecclesiis prohibentur. Sed nobis negociorum magnitudine distentis, huius generis nonnulli ad illarum sacerdotia frequenter obrepunt, inter quos quidam existimationis suæ prodigi, etsi se ab illis expulsum iri sciant, spe tamen incõcessa præsumunt, se inde vel permutatione, vel aliquo pacto beneficium pensionem, aut quid aliud exacturos.

Annullatio dispositionũ beneficialiũ pro personis his enunciatis.

§. 1. Nos malum hoc, quo dictæ Ecclesiæ sæpius diuexantur, penitus euellere volentes, præsentium auctoritate decernimus, omnes & quascunque Apostolicas, necnon Legatorum dictæ Sedis, & aliorum omnium ab ea facultatem disponendi habentium, ac etiam ordinarias dispositiones dignitatum, præbendarum, beneficiorum, & officiorum eiusmodi Ecclesiarum in quascũque personas sic infectas, & per huiusmodi sanctiones, seu statuta vel priuilegia, vt præfertur inhabiles, vires & effectum non habere, personasq. huiusmodi, illarum prorsus vsu & cõmodo carere, beneficiaq. ipsa vt prius vacare, & quæ ex illis tempore dispositionis Apostolicæ prædictis personis, illi reseruata fuerint vel affecta, sub eadem reseruatione vel affectione manere.

Reseruatio beneficiorũ eisdẽ collatorum, & modus ea impetrãdi.

§. 2. Et tam illa, quam etiam omnia alia non reseruata neque affecta, de quibus ab ipsa Sede, ac Legatis et aliis facultatem habentibus prædictis, in huiusmodi personas quomodocunque dispositum fuerit, ad nouam Romani Pontificis dispositionem duntaxat pertinere, eaque ab aliis idoneis ab ipsa Sede duntaxat, libere impetrari posse. Impetrationes tamen, ac etiam Motu proprio concessiones, nisi modus vacationis, necnon casus ac decretum huiusmodi, non conditionaliter, aut per æquipollens, sed definite, nominatim, ac dispositiue in illis exprimantur, omnino non valere. Ab Ordinariis vero, cessantibus reseruationibus vel affectionibus Apostolicis, pro tempore collata, deuolutioni, iuxta Lateranensis statuta Concilii subiacere. necnon irritum & inane, quicquid secus per quoscunque scienter vel ignoranter contigerit attentari. Reseruationibus Apostolicis fructuum, pensionum, et aliarum rerum huiusmodi beneficiorum, in personas idoneas, etiam de huiusmodi contaminatorum consensu factis, eisdemq. ab illis interim præstitis vel solutis, nihilominus valituris. Nemo autem ignorationem prætexens, valeat excusari, cum prædictæ prohibitiones satis manifestæ sint, & quisque ante petitionem vel acceptationem beneficiorum huiusmodi, num illorum capax sit debeat se probare. Nulli ergo &c.

Dat. P. Ann. 13. Nouemb.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo, idibus Nouembris, Pontificatus nostri Anno 9.

LXVII.

Iurisdictio Ordinariorum, in puniendis vicariis, familiaribus, colonis, & Ministris Fratrum Militum Hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani, iuxta dispositionem Cõcilii Trid. sess. 24. cap. 11.

Hæc iurisdictio à Pontt. successoribus semper præseruata fuit, vt videre est infra in constit. 5. Greg. XIV. Quanta. & aliis const. ibi indicatis. Cætera de hac Militia notaui sup. in const. 2. Anast. IV. Christiana. fol. 22.

Edita An. D. 1580.

GREGORIVS PAPA XIII. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CIrcumspecta in omnibus actibus suis Romani Pontificis prouidentia, interdum ea quæ certis etiã rationalibus tunc suadentibus causis à Sede Apostolica emanata reperiuntur, alia superueniente ratione, qua præsertim populorum offensioni occurritur, & Episcoporum iurisdictioni rite consulitur, reducere, ac suam declarationem interponere consueuit, & alias desuper disponit, prout temporum, rerum, & personarum qualitate pensata, perspicit in Domino salubriter expedire.

Causa huius constit.

§. 1. Cum itaque compertum sit, quamplurimos clericos seculares, necnon laicos gratijs & priuilegijs, quibus Sedes Apostolica dilectos filios Magistrum, Conuentum, & Milites Hospitalis S. Io. Hierosolymitani de Republica Christiana optime semper meritos, ac eorũ Ecclesias & loca liberaliter prosecuta est, abutentes, vnde sibi religiosius viuendi legem imponere deberent, inde laxioris vitæ occasionem arripere, dum varios, sæpe etiam vanos exemptionis, libertatisq. titulos prætexunt, alij quidem quod pro Vicariis, capellanis, ministris, & inseruientibus Ecclesiis dicti Hospitalis quomodolibet ascripti sint, alii vero quod coloni, procuratores & familiares ipsorum militum existant, quamuis in propriis domibus licenter degant, nihilominus ex prædictorum Militum priuilegiis, illorumq. confirmatione etiam post Concilium Tridentinum à fel. rec. Pio Papa V. prædecessore nostro obtẽta, prætendant se ab omni iurisdictione Ordinariorum exẽptos esse, nec ab illis inquiri, visitari, puniri, aut corrigi posse, eoq. ipso delictorum suorum sibi immunitate promissa, grauem in populo offensionem præbere, & in Episcoporum iurisdictione perturbationem in dies maiorem excitare dignoscantur.

Reductio priuilegiorũ, & exẽptionum.

§. 2. Idcirco nos huic malo, quod à prædicto Concilio multo ante præuisum fuerat, salubriter prouidere volentes,

Militiæ ad ter minos Cõcilij Tridẽti ... in reb.

lentes, Motu proprio non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera nostra voluntate ac deliberatione, & certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia & singula priuilegia, exemptiones, gratias, & indulta Magistro, conuentui, Militib., & Militiæ dicti Hospitalis per quoscunque Romanos Põtifices prædecessores nostros, & Sedem prędictam in genere vel in specie quomodolibet concessa & confirmata, necnon dicti Pij Quinti litteras super eorundem confirmatione emanatas sub Dat. Romæ apud Sanctum Petrũ sub anulo Piscatoris, die vigesimanona Nouembris millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, Pontificatus sui Anno tertio, ad prædicti Concilij decretorum terminos tenore præsentium reducimus, ac reducta esse, nihilq. ex ipsis priuilegijs, exemptionibus, gratijs, & indultis, Ordinarijs locorum detractum esse, quo minus ipsorum Militum Vicarij, Capellani, Ministri, seruientes, ascripti, coloni, procuratores, & familiares Militum huiusmodi, quibus ea iam concessa sunt, & in posterum concedi contigerit, ab ipsis Ordinarijs tanquam Apostolicæ Sedis delegatis, de eorum excessibus, criminibus & delictis, etiam extra visitationem, quando & quoties opus fuerit, inquiri, visitari, puniri, & corrigi possint, ipsorumque Ordinariorum iurisdictioni plene in prædictis subiecti existant, (exceptis tamen ijs, qui Ecclesijs, alijsque locis dictorũ Militum actu seruiunt, & intra eorum septa & domos resident, ac sub eorum obedientia viuunt, quæ omnia debere simul concurrere intelligantur, siue ijs, qui legitime & secundum regulam prædictæ Religionis professionem fecerint, de qua loci Ordinario constare debeat). Et ita in præmissis omnibus & singulis per quoscunque Iudices, ordinarios & delegatos, quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quauis causa & instantia iudicari & diffiniri debere.

Clau. præser uatiua.

§.3. Præsentesq. litteras de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ defectu, notari vel impugnari non posse, sed illas semper validas & efficaces esse, ne per Magistrum, Conuentum, & Milites prædictos quorumcunque priuilegiorum, statutorum, consuetudine & styli prætextu vllatenus infringi, vel contra illas, & in eis contenta veniri non posse, neque debere. irritumque quoque & inane, quicquid secus super his à quoquã quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus & declaramus.

Clausul. derogatoria.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Hospitalis etiam iuramento, confirmatione Apostolica vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, stabilimentis, vsibus, & naturis, necnon declarationibus, sententijs, iuramentis, concordijs. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis Magistro & Conuentui, ac Militibus prædictis, & eorum Vicarijs, capellanis, colonis, familiaribus, procuratoribus, & alijs quibuslibet, ipsorum militum intuitu vel contemplatione, per quoscunque Romanos Pontifices & Sedem prædictam quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus & singulis, etiamsi pro sufficienti eorum derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, ad effectum præsentium duntaxat specialiter & expresse, motu simili derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Confirmatio d. cõst. Pij V.

§.5. Eisdem Pij Papæ Quinti litteris memoratis, quo ad alia, & in eo maxime quod volunt prædictorum militum priuilegia, illorumque confirmationem non comprehendere neque Ecclesias neque personas, in his quę ad curam animarum pertinent, sed in his dicti Concilij Tridentini decreta omnino seruari debere, in suo robore permanentibus.

Fides transumptorum.

§.6. Volumus autem quod præsentium transumptis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem vbique fides, tam in iudicio quam extra adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 9. 25. Nouemb.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die vigesimaquinta Nouembris, millesimo quingentesimo octuagesimo, Pontificatus nostri Anno 9.

LXVIII.

Medici Hebræi, vel infideles, ad curandos Christianos infirmos non admittantur. Et Medici omnes seruent cõstitutionem Pij V. in monendis infirmis ad confessionem peccatorum.

Hoc idẽ quo ad Medicos Hebræos, statuit Paul. IV sup. in eius cõst. 3. Cũ nimis. fo. 720. vbi alia de Hebræis adnotaui.

GREGORIVS PAPA XIII. Edita An. D. 1581.

Ad perpetuam rei memoriam.

Paulus iiij. prohibuit Medicos Iudæos curare posse Christianos.

ALias piæ mem. Paulus Papa Quartus prædecessor noster, edita perpetua constitutione inter alia sanciuit, ne Medici Iudæi etiam vocati & rogati ad Christianorum ægrotantium curam accedere, aut illi interesse possent.

Pius Quintus approbauit.

§.1. Quam constitutionem postea Pius Papa V. etiam prædecessor noster per suas litteras approbauit, innouauit & confirmauit, & robur perpetuæ firmitatis obtinere decreuit. ac voluit, & sub intimatione diuini iudicii præcepit & mandauit, omnia in eadem constitutione contenta in posterum firmiter obseruari, non solum in terris & dominijs S.R.E. subiectis, sed etiam vbique locorum.

Innocentius iij. & Pius V. sup. in const. 3. iusserũt Medicos nõ posse ad infirmos nõ confessos accedere.

§.2. Quia tamen nobis non sine magna animi nostri molestia innotuit, ea minime obseruari, sed multos adhuc ex Christianis hominibus esse, qui dum suos corporũ languores illicitis medijs, & præcipue Iudæorum ac aliorum infidelium opera sanari cupiunt, veræ salutis animarum suarum, & corporum simul immemores fiunt, & quod valde dolendum est, in damnationis æternæ maximum sæpe discrimen incidunt, Medicis Iudæis, & infidelibus huiusmodi ad ipsorum curationem vocatis & adhibitis. vnde fit, vt & Iudæis, ac alijs infidelibus magna detur delinquendi occasio, & simul salutare præceptum negligatur, ab Innocentio Papa Tertio similiter prædecessore nostro in Concilio generali quondam emissum, & deinde à prædicto Pio V. innouatum, quod omnes Medici cum ad infirmos in lecto iacentes vocati essent, ipsos ante omnia monerent, vt idoneo confessori omnia peccata sua iuxta ritum S. R. E. confiterentur, neque tertio die vlterius visitarent nisi longius tempus infirmo confessor ob aliquam rationabilem causam, super quo eius cõscientia onerabatur concessisset, & eis per fidem confessoris in scriptis factam constaret, quod infirmi peccata sua confessi fuissent.

Pont. iste approbat, & innouat dictas constit. Pauli iiij. & Pij V.

§.3. Idcirco nos tam Iudæos, qui aduersus mandata huiusmodi Apostolica committere audent, quam Christianos qui illos ad se accersunt, vel medendi licentiam concedunt, & viam ad delinquendum eisdem aperiunt, coercere volentes, supradictas prædecessorum nostrorum constitutiones, auctoritate Apostolica tenore pręsentium approbamus, confirmamus & innouamus, ac inuiolabiliter obseruari mandamus. atque hac nostra in perpetuum valitura constitutione, eisdem constitutionibus & præceptis, pro firmiori illorum obseruatione addentes, vniuersis vtriusque sexus Christifidelibus districte inhibemus, & interdicimus, ne posthac Iudæos vel alios infideles ad ipsorum Christianorum ægrotantium & infirmorum curã, vocent seu admittant, aut vocari admitti ue faciant, concedant, vel permittant.

Publicetur hæc cõst. singulis annis in initio Quadragesimæ.

§.4. Mandantes propterea omnib. & singulis venerabilibus fratrib. nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis & Episcopis, necnon dilectis filijs alijs locorũ ordinarijs, & quibusuis Parochis, alijsue animarũ curam habentibus & exercẽtibus, sub indignationis nostrę, ac alijs

 arbi-

arbitrio nostro infligendis pœnis, vt præsentes nostras litteras in suis Ecclesijs, quæ in illis ciuitatibus vel diœcesibus constitutæ sunt, in quibus Hebræi, vel alij infideles moram trahunt, quamprimum ad eos periatæ fuerint, & deinde singulis annis initio quadragesimalis ieiunij publicent aut publicari faciant.

Contrauenientium pœnæ.

§.5. Et quod si quis post earum publicationem etiam quomodolibet exemptus, ac cuiuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existens aduersus illa facere ausus fuerit, sacramenta ei ecclesiastica nullatenus ministrentur, nec etiam à regularibus exemptis, & sic decedens, ecclesiastica careat sepultura. quæ quidē omnia parochi ægrotantib. significare apto tempore non omittant, præsertim cum Iudęū, vel infidelem medicum ab eis admissum esse cognouerit. & alias ipsi locorum Ordinarij contra huius mandati transgressores debita animaduersione procedant, Iudæosq. ipsos nihilominus iuxta Pauli & Pij Pontificum prædictorum litteras contra illos editas pro earum transgressione puniant.

Clausula derogatoria.

§.6. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac omnib. illis, quę ijdem Paulus & Pius in suis litteris prędictis voluerunt non obstare. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusuis personis etiam regularibus, priuilegiatis & exemptis, eorumue Ordinibus & congregationibus, sub quibuscunq; tenoribus & formis, etiam Mari magno, seu bulla aurea nuncupata, ac cum quibusuis clausulis & decretis, in genere vel in specie ac alias in contrariū quomodolibet concessis, approbatis & innouatis. quibus omnibus etiam si de illis eorumq. totis tenoribus & formis, specialis, specifica, expressa & indiuidua mentio, seu quęuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruāda foret, illorū tenores, ac si de verbo ad verbū nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forēt, præsentibus pro sufficienter expressis habētes, illis alias in suo robore permãsuris, hac vice dūtaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. Seu si aliquibus communiter, vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§ 7. Et quia difficile foret easdem præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus & declaramus, quod earū transumptis, etiam impressis, & manu alicuius Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides vbicunque habeatur, quæ præsentibus haberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. D. An. 9. Martij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris die 30. Martij 1581. Pont. nostri Anno 9.

Publicatio.

Anno a natiuitate D. 1581. indictione 9. die vero 5. mensis Aprilis, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & D.N.D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. Anno nono, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Cancell. Apost. & in acie Cāpi Floræ, per me Petrum Aloysiū Gaytā eiusdē S.D.N. Papæ Curs.

Petrus Stoch Mag. Curs.

LXIX.

De auctoritate Archiconfraternitatis B. MARIAE Virginis Confalonis de Vrbe, quoscunque Christifideles S.R.E. ditioni subiectos, piorum eleemosynis perquisitis, ab infidelium captiuitate liberandi. Duosque carceratos, in festo eiusdem B. MARIAE, & in eius honorem, anno quolibet liberandi.

Alia de hac Sodalitate, dixi supra ad huius Pont. constit. 55. Pastores. fol. 405.

Edita An. D. 1581.

GREGORIVS EPISCOPVS,
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Christianorum apud infideles Captiuo-

CHristianæ nobiscum Religionis consortes graui captiuitatis & seruitutis iugo à Christiani nominis hostibus oppressos, durisque operibus quotidie vexatos immensa sanctæ matris Ecclesię clementia pie miseratur, eorumque afflictiones, fusis ad misericordiarum patrem & totius consolationis Deum deuotis precibus adiuuare, atque in aliorum Christianorum memoriam, in mysticis maxime, & ad purificandas fidelium mentes sanctius institutis diebus, reuocare non intermittit. Quod clemēs piæ matris officium nos quoque admonet, vt miserorum Captiuorum ærumnis succurramus, fratrumque charitatem ad idem, quantum in nobis est, excitemus. ne languescente paulatim extremis malis conflictatæ carnis infirmitate, & hoste diabolo, se infirmis & verbi DEI prædicatione, sacrificiorum & sacramentorū solatio destitutis eorum mentibus insinuante, desperationi succumbentes, ad susceptę in baptismo fidei desertionem inducantur, tandemque, cum nulla, siquam habebant, subsidii spes appareat, ad æternam redemptarum pretioso Domini nostri IESV CHRISTI sanguine animarum, perditionem misere perducantur.

rum miseriæ Pont. deplorat.

Et ad eorum liberationē, & redemptionem, quidē de Statu ecclesiastico.

§.1. Quare ne huiusmodi, quæ toto animo horrescimus, accidant, neve in qua re sacris rebus, & preciosis vasis non parcitur, & in qua à Deo acriter interrogamur, cur tot captiui in captiuitatem ducti sunt, nec redempti, negligentes diutius fuisse, aut quicquam preciosius, quam animas ipsas habuisse arguamur, quando nostra & Sedis Apostolicę auctoritate redimendorum Captiuorum opus in alia iamdiu loca est diffusum, illud quoque in Alma Vrbe nostra constituere decreuimus, ad quod etiam ingemiscentium captiuorum matrum, aliorumque propinquorum lamentis & lacrymis quotidie vrgemur, eorum maxime qui nostræ & dictæ Sedis temporali ditioni subiecti, vt ipsi tutelam primum, & in mari nostro Tyrrheno & Adriatico securitatem sic post vincula liberationem quoque à nobis iure suo exposcere videntur. Quibus omnibus valde ad hoc opus solicitati, cum adiumenta nobis ad illud requireremus, in dilectos filios Custodes & Confratres Archiconfraternitatis Gloriosissimę Virginis MARIAE Confalonis nuncupatæ de dicta Vrbe, quos huic operi pręficeremus, mentem nostram intendimus. de quorum insigni Christianæ pietatis affectu confisi, qui nobis, cum ob pręstitā in Ecclesiarum Archiconfraternitati prædictæ vnitarum diuino cultu & cōseruando & augēdo, inopibusq. dotandis, & locādis puellis, necnon pauperibus, alijsq. varijs casibus afflictis, multos annos in Vrbe operam, tum etiam dilecti filij nostri Iulij Antonij Sancti Bartholomæi in Insula presbyteri Cardinalis, sanctæ Seuerinæ nuncupati, testimonio nobis satis innotescit.

Archiconfraternitati Confalonis deputat.

§.2. Motu igitur proprio, & ex certa scientia, necnon matura deliberatione nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, onus hoc vniuersum, quod magnum esse intelligimus, curæ & sollicitudini Archiconfraternitatis prædictæ in perpetuum imponimus, ad hoc vt ipsa Archiconfraternitas illiusque Custodes & Confratres pro tempore existentes, quoscunque Christifideles dictæ Vrbis, ac Prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum, & locorū nostræ & dictę Sedis temporali ditioni mediate & immediate subiectorum, vbicunque captos conquirant, ex infideliū seruitute redimant, eaq. de causa omni loco dictæ ditioni nostræ, vt prefertur, subiecto, eleemosynas & oblata quęcunque quęrant & accipiant, Collectores probos & ad charitatis officium exercendum propensos, ac alias ad id ab Ordinarijs locorum approbatos, quotquot necessarij fuerint, seruata forma Concilij Tridentini, constituāt. qui eleemosynas, oblationes, legata & quæcunque alia subsidia, tam in dicta Vrbe, quam in quibusuis Prouincijs, Ciuitatibus, oppidis, castris & locis ipsi ditioni, vt supra, subiectis, pro huiusmodi redemptione, & causis ad eam pertinentib. perquirant, pecuniasq. inde congerendas, penes publicum mercatorem fide & facultatibus idoneum deponant, donec illæ in redemptionem captiuorum huiusmodi, arbitrio ipsorum Custodum & Confratrum erogētur. ita tamen vt de alijs ipsius Archiconfraternitatis redditibus ad alios pios vsus, iuxta illius laudabilia instituta destinatis, nihil omnino detrahatur.

Hortatur Confratres, deputationē suscepe-

§.3. Itaq; Custodes & Cōfratres prędictos, necnō oēs vtriusque sexus Christifideles per redemptionis nostræ Sacramentū omni cordis affectu obtestamur, vt eius mēbris

bris laborantibus & oppressis compati non negligant, qui pro omnibus pati ipse dignatus est. Custodes siquidē & Confratres, vt cum nostræ benedictionis gratia redem ptionis captiuorum causam prompto animo suscipiant, seque ad salutem animarum in infidelium potestate periclitantium feruenter exerceant, ac tam ipsi quā alij Christifideles nascenti huic operi semper & vbique faueant, pijsque largitionibus prosequantur, centuplum in æternis cœli tabernaculis fœliciter recepturi.

Ordinarii & alij faueant confraternitati.

§.4. Insuper vniuersis singulis Archiepiscopis, Episcopis, & alijs Ecclesiarum Prælatis, necnon Rectoribus parochialium, & aliarum Ecclesiarum, eorumque Vicarijs, ac cæteris ordinis Ecclesiastici personis secularibus, & etiā Mendicantium regularibus in quacunque dignitate Ecclesiastica constitutis ditionis prædictæ iniungimus, vt quotiescunque pro parte Custodum & Confratrum prædictorum, seu alicuius eorum fuerint requisiti, laudabile hoc opus per se vel alium seu alios, etiam adhibitis verbi DEI Concionatoribus, in suis quisque Ecclesiis, plateis, & locis, & vbicumque opus erit, omnibus Christifidelibus publicent: atque denuncient, ipsosque ad illud omni studio & charitate ad eleemosynas, oblationes, & legata prædicta certatim conferendo, omni studio & charitate accendant, vt miseris & afflictis captiuis, quorum animarum periculum imminet, copiosius succurratur.

Facultas societatis condendi Statuta &c.

§.5. Cæterum vt pium hoc opus salubribus institutis directum, felicia in dies suscipiat incrementa, Custodibus & Confratribus prædictis licentiam tribuimus, vt ad felicem & incolumem statum ipsius operis rite atque ordine constituendum, quæcumque statuta, ordinationes, & decreta licita & honesta, sacrisque canonibus, Conciliique Tridentini decretis non contraria, & à nostro in Vrbe in spiritualibus Vicario approbanda condere, ac condita, quotiescunque opus erit, mutare & corrigere, & etiam omnino vel in parte abrogare, aliaque vt præfertur approbanda de nouo edere, ac cætera gerere, exequi, & exercere quæ in præmissis necessaria fuerint quomodocunque & opportuna.

Confulę pro firmatiua, & Decretum irritans.

§.6. Decernentes præsentes, ac omnia in eis contenta perpetuo inuiolata consistere, sicque per quoscunque iudices Ordinarios & delegatos etiam causarum palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, vbique iudicari & diffiniri debere, necnon irritum & inane quicquid contra illas per quoscunque scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio.

§.7. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Hostien. & Bononien. ac Perusin. Episcopus per Apostolica scripta Motu simili mandamus, vt ipsi vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras & in eis contenta quæcumque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Custodum ac Confratrum præfatorum, seu alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistētes, faciant auctoritate nostra ipsas præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, ab omnibus semper & vbiq; firmiter obseruari, ac Custodes, Confratres, Collectores prædictos, cæterosque omnes, quos litteræ ipsæ concernūt illis pacifice frui & gaudere: non permittens quemquam ipsorum desuper quomodolibet molestari, Contradictores quoslibet & rebelles per censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris & facti remedia appellatione postposita compescendo, legitimisque super his habendis seruatis processibus, censuras & pœnas ipsas etiam sæpius aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausula derogatoria.

§.8. Non obstan. fel. recor. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, aliisque Apostolicis constitutionibus, Conciliis quoque vniuersalibus, etiam facultatum quæstuandi reuocatoriis, necnon prohibitionibus desuper factis, ac Ecclesiarum, monasteriorum, Hospitalium, piorum locorum, Collegiorum, & aliarum Confraternitatum, necnon Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis captiuorum, & Beatæ MARIAE de Mercede, aliorumque Ordinum quorumcunque iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis eorumque Superioribus & personis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cū quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis in genere vel in specie, etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, aliorumque Principum instantiam, aut etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, ac etiam consistorialiter, & alias quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, indiuidua, & ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam expressam, & ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Transumptorum fides.

§.9. Volumus autem, vt earumdem præsentium transumptis etiam impressis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel dictæ Archicōfraternitatis munitis, manuque eiusdem Archiconfraternitatis, vel alterius Notarii publici subscriptis, eandem prorsus fides vbique in iudicio & extra illud adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si essent exhibitę vel ostensæ.

Nulli ergo &cæt.

Dat. P. A. 20. 22. Maii.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo primo, Quinto Cal. Iunii.

Sequitur Indultum liberandi carceratos, de quo in rubr.

Edita An. D. 1583.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Iulius III. an. no primo sui Pont. indultum dedit liberandi vnū carceratum.

§.10. CVm alias fe. re. Iulius Papa III. prædecessor noster dilectis filiis Custodibus & Confratribus Archiconfraternitatis Confalonis de Vrbe, vt ad laudem & honorem Beatæ MARIAE semper Virginis in eius Assumptionis festo vnum carceribus detentum etiam si talis vltimo supplicio plectendus veniret ad illorum electionem annis singulis extrahere, & liberare valerent, indulserit.

Pius IV. anno etiam sui Pont. illud confirmauit.

Sed has bullas consulto præteruisi.

§.11 Et deinde piæ me. Pius Papa IIII. etiam prædecessor noster, vt huiusmodi indultum maiorem obtineret roboris firmitatem, illud, ac in eo contenta quæcunque approbauerit, & confirmauerit, ac perpetuę firmitatis robur adiecerit, necnon quatenus opus esset Custodibus & Confratribus prædictis ea omnia de nouo concesserit, pro vt in supplicationibus motu proprio eorundem prędecessorum signatis, quorum solam signaturam ipsi Iulius & Pius prædecessores sufficere respectiue voluerunt, plenius continetur.

Hic Pont. dedit authoritatem redimendi captiuos vt in præmissis cōstat.

§.12. Cum autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte Custodum & Confratrum prædictorum petitio cōtinebat, licet ipsi in possessione excarcerandi, & liberandi huiusmodi abinde circa fuerint & sint, ac eleemosynā, quam liberandus huiusmodi ipsi Archiconfraternitati offerre & dare vellet, in eiusdē Archiconfraternitatis vsus conuertere possint, tamen quia nuper nos per quasdam nostras sub plumbo expeditas litteras onus vniuersum, quod magnum esse intelleximus, redimendi captiuos curæ & sollicitudini dictæ Archiconfraternitatis in perpetuum motu proprio imposuimus, &c. vt sup.

Modo hic idem P. acif. pro huiusmodi s..is subuentione.

§.13. Volentes ipsi Custodes & Confratres, totoque cordis affectu exoptantes, onus huiusmodi eis per nos impositum, quod libenter acceptarunt, iuxta nostram voluntatem & dictas litteras exequi, & totali executioni nunc & in omnibus redimendi dictos captiuos occurrentibus necessitatibus demādare. sed cum ad id faciendum quam plurimum Christifidelium eleemosynæ sint necessariæ, &

ipsi sperent, ex nunc in carceribus dictæ Vrbis detentis, & pro tempore detinendis aliquam eleemosynam habere, & illam in redimendos captiuos præfatos conuertere parati sint, si in eis non solum vnum, sed duos carceratos, & pro quocunque crimine, (præter quam læsę Maiestatis, & assassinii, ac propinati veneni, necnon falsificationis litterarum, supplicationum, commissionum, & aliarum gratiarum Apostolicarum, vel monetæ) in dictis carceribus existentes, & ad triremes, ac etiam vltimo supplicio cōdemnatos liberandi quolibet anno in perpetuum eis, ac dictæ eorum Archiconfraternitati licētia & auctoritas per nos concedantur.

Indultum liberandi duos carceratos, recepta ab eis aliqua eleemosyna, conceditur.

§. 14. Nos Custodes & Confratres huiusmodi, in præmissis tam sanctis & laudabilibus operibus confouere, ac eos, & ipsam Archiconfraternitatem amplioribus fauoribus & gratiis prosequi volentes, motu simili, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, prēmissa in dictis supplicationibus motu proprio contenta, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque nostrum, & dictę Sedis firmitatis perpetuę robur adiicimus, ac ea omnia, & singula, ad hoc vt ipsi Custodes, & Confratres, quolibet anno perpetuis futuris temporibus non solum vnum, sed duos carceratos, & pro quocunque crimine, & delicto quantumcunque graui & enormi, (supradictis exceptis) in dictis carceribus detētos, & detinendos, & ad triremes, & etiam vltimo supplicio condemnatos, & condemnandos, in vigilia dicti festi excarcerare, liberare, & absoluere, libere & licite valeant, qui eo ipso absoluti sint, & esse censeātur à quibusuis aliis criminibus (præterquā prædictis exceptis,) auctoritate, & tenore prædictis etiā perpetuo harum serie extendimus, & ampliamus, ac eis, & dictę Archiconfraternitati similiter perpetuo concedimus, plenāque & liberam semper licentiā & facultatem impartimur.

Officiales omnes illud obseruent.

§ 15. Mandantes dilectis filiis, dictæ Vrbis Gubernatori, Senatori, Curiæ causarum Cameræ Apostolicę generali Auditori, & Vicario, aliisque Iudicibus, & Carcerum Custodibus, nunc & pro tempore existentibus, ac eorum cuilibet, quatenus visis præsentibus, omni mora & dilatione & excusatione postpositis, eisdem præsentibus pareant, & obediant, ac illas obseruent, & obseruari faciant realiter & cum effectu.

Quibuscunque non obstan.

§. 16. Non obstan. præmissis, ac omnibus illis, quæ dicti prędecessores nostri in eisdem motu proprio, & supplicationibus motu proprio, voluerunt non obstare, cæterisque contrariis quibuscunque.

D. P. An. 12. 26. Iulij.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub anulo Piscatoris, die 26. Iulii, millesimo quingentesimo octuagesimo tertio, Pontificatus nostri Anno 12.

L X X.

De Iudæorum flagitiis, in quæ, hæreticæ prauitatis Inquisitores animaduertere possunt.

Ad hoc facit const. 1. Nicolai IV. sup. fol. 126. Turbato. Et de materia Iudæorum notaui supra in Pauli IV. constit. 3. Cum nimis fol. 170.

Inquisitorum vero generalium authoritatem, vide infra in Sixti V. cōstit. 74. Immensa. in prima Congreg. cum ibi indicatis.

Edita An. D. 1581.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Iudęi qui pro eorum conuersione in gremio S. R. E. recipiuntur, audēt in Religionem Christianam multa nefanda committere.

ANtiqua Iudæorum improbitas, qua diuinæ bonitati semper restiterunt, tanto execratior consistit in filiis, quanto ipsi ad cumulandam patrum suorum mensuram in DEI filio repudiando, eiusque in mortem nefarie conspirando, grauius deliquerunt. qui propterea sius effecti maioribus nequiores, propriis sedibus expulsi, atque in omnes dispersi orbis terrarum regiones seruitutique perpetuæ mancipati, non maiorem in cuiusquam ditione clementiam, quam in Christianorum Prouinciis, maxime vero in Apostolicę pietatis gremio inuenerunt. quæ pro eorum conuersione laborans, eos misericorditer excepit, atque in cohabitatione vna cum filiis suis sustinuit, ad veritatisque lumen allicere pio semper studio conata est, rebusque ad vitam necessariis iuuit, iniuriis & contumeliis prohibuit, multis denique beneficentiæ suę priuilegiis circummuniuit. illi vero nullis beneficiis mansuefacti, nihilque de suo pristino scelere remittentes, Dominum nostrum IESVM Christum in cęlo triūphantem adhuc in synagogis suis, & vbique persequuntur. Christi quoque membris infensissimi non desinunt in Religionem Christianam horrenda facinora quotidie magis audere.

Hic idcirco declarat quod Iudæi & infideles, negans quæ communia habet circa fidem cum Christianis.

§. 1. Quibus nos, ne pietatis nostræ puritas polluatur, aut à fœdis mancipiis Christo, Christianorumue nomini impune illudatur, obuiare volentes Statuimus, ac etiam declaramus, Inquisitores hæreticæ prauitatis libere procedere posse in omnibus causis, & casibus, qui sequuntur.

§. 2. Si quis Iudæus, aut infidelis, in iis quæ circa fidem cum illis nobis sunt communia, veluti Deum vnum, & æternum, omnipotentem, creatorem omnium, visibilium & inuisibilium, & similia, non esse asseruerit, prædicauerit, vel priuatim alicui insinuauerit.

Dæmones inuocans, & illis immolās.

§. 3. Si dæmones inuocauerit, cōsulueritue, aut eorum responsa acceperit, ad illosue sacrificia, aut preces ob diuinationem, aliamue causam direxerit, aut quid eis immolauerit, vel thuris alteriusue rei fumigationes obtulerit, aut alia quæuis impietatis obsequia præstiterit.

Christianos nefaria illa docens.

§. 4. Si Christianos verbo, facto, vel exemplo, aut alio quouis modo nefaria huiusmodi docuerit, vel ad ea perpetranda perduxerit, aut perducere attentauerit.

Blasphemias que circa Christum, & eius Matrem proferens.

§. 5. Si Saluatorem, & Dominum nostrum IESVM Christum purum hominem, vel etiam peccatorem fuisse, Matremue DEI non esse Virginem, & alias huiusmodi blasphemias, quæ per se hæreticæ dici solent, in Christianæ fidei ignominiam, contemptum, aut corruptionem impie protulerit.

Christianos à fide deuians.

§. 6. Si cuiusuis eorum opera, auxilio, consilio, vel fauore aliquis Christianus à fide defecerit, quamque semel susceperat abnegauerit, vel ad Iudæorum seu aliorum infidelium ritus, cæremonias, superstitiones, vel impias sectas transierit, vel redierit, seu in hæresim aliquam inciderit, aut qui, vt Christi fidem abneget, seu in hæresim incidat, opem, consilium, auxilium, vel fauorem quomodocunque prēstiterit.

Infideles ad fidem Christi venire impediens.

§. 7. Si quis Catechumenum, vel quemcunque ex Iudæis, aut infidelibus DEO inspirante ad fidem Christianā venire volentem, post declaratam nutu, verbo, facto, aut quocunque alio modo eius voluntatem, à fide, vel fidei instructione, aut à sacri baptismi susceptione retrahere, auertere, vel dehortari, aut ne ad fidem veniat, neue regenerationis lauacro abluatur, quouis modo impediuerit.

Hæreticos scienter receptans, vel sustentans.

§. 8. Si quis apostatas, hæreticosue scienter domi suæ acceptauerit, aluerit, commeatu iuuerit, seu quouis modo eis cibaria vbicunque præbuerit, aut dona, vel munera dederit, vel miserit, aut de loco ad locum deduxerit, seu associauerit, vel deducendos seu associandos curauerit, aut sumptus ministrauerit, duces, comitesue illis adiunxerit, vel ne ab eis perpetrata deprehendi, aut inuestigari queant, fecerit. Quique dictos apostatas, aut hęreticos scienter aliquo modo receptauerit, occultauerit, defenderit, aut eis opem, consilium, auxilium, vel fauorem quomodolibet præstiterit.

Libros prohibitos retinens.

§. 9. Si libros hæreticos, vel thalmudicos, aut alios Iudaicos quomodolibet damnatos, aut alias prohibitos tenuerit, custodierit, vel diuulgauerit, vel in quæcunque loca detulerit, aut ad eam rem operam suam accomodauerit.

Hostiā Altaris despiciens, aut Crucem, deridēs, &c.

§. 10. Si Christianos deriserit, redemptionisque nostræ hostiam salutarem in ara crucis immolatam, Christum Dominum ludibrio & despectui habens, quandocunque, maxime vero in sacro parasceues die agnum, siue ouem, aut quid aliud cruci affixerit, aut appenderit, in eamue conspuerit, seu quodcunque contra ipsam fecerit.

Nutrices Christianas habens, seu

§. 11. Si nutrices Christianas contra sacrorum Canonum statuta, diuersorumque Romanorum Pontificum prędo-

...tes cogentes lac in latrinas effundere.

prędecessorum nostrorum sanctiones adhuc retinuerit; aut eas retinens die, qua sanctissimum Eucharistiæ sacramentum sumpserint, lac, vno vel pluribus diebus in latrinas, cloacas, vel alia loca effundere coegerit.

Consonat Innocent. IV. constit. 2. fol. 61.
Ab Inquisitoribus coerceantur, vt hic.

§. 12. In quibus casibus, vniuersis & singulis omnes prædictę prauitatis Inquisitores omnium Regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominiorum, & locorum vniuersi orbis Christiani Iudices in suis quenque locis perpetuo delegamus. vt super his contra Iudęos, atque infideles quoscunque, simul vel separatim, prout in causis fidei iuxta sacrorum canonum formam, necnon officii Inquisitionis huiusmodi constitutiones, diligenter inquirant, & procedāt, & quos in aliquo vel aliquibus horum flagitiorum excessibus culpabiles repererint, in eos pro culpæ modo, ac etiam pro criminum numero, vel multiplicatione, aut consuetudine delinquendi, flagra, remigia, etiam perpetua, rerum quoque publicationes, exilia, aliaq; atrociora decernant, & alias de eis exempla edant, quæ sceleratos illos deterreant ab huiusmodi flagitiis in posterum admittendis.

Preceptum de publicand. hanc constit.

§. 13. Nos enim venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus Inquisitoribus generalibus, necnon Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum Prælatis, ac etiam aliis prędictis Inquisitoribus in virtute sanctæ obedientię districte præcipimus & mandamus, vt præsentes nostras litteras in Ciuitatibus, & locis cuique subiectis publicare, & iuxta illarum tenorem procedere, ipsasque debitę executioni mandare procurēt.

Decretum irritans.

§. 14. Decernentes irritum, & inane quicquid secus per quoscunque, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoriæ.

§. 15. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon exemptionibus, priuilegiis, immunitatibus, commeatibus, in fidem publicam receptionibus, & tolerantiis, prędictis Iudæis, & alijs infidelibus, Maranis, & Apostatis, tam in Dominijs, Terris, & locis nostris, & Sedi Apostolicę, mediate vel immediate subiectis, quam alibi vbicunque Regnorum, Prouinciarum, & Dominiorum, gentium, & locorum commorantibus, vel in ea ex quibusuis Regnis & partibus, tam fidelium quā infidelium confluentibus, eorumque Iudicibus, Aduocatis, & defensoribus, quacunque auctoritate, potestate, & dignitate fungantur, etiam ad instantiam Imperatoris, Regum, Ducum, & quorumuis aliorum Principum tam per fe. re. Paulum III. Decimo Cal. Martij, & Iulium etiā III. Non. Decembris, Tertio anno sui cuiusque Pontificatus, quam etiam quoscūque alios anteriores & posteriores Romanos Pontifices, ac nos, & Sedem Apostolicam, eiusque Legatos, ac etiam Cameram Apostolicam, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiam Motu proprio, & alias quomodocunque hactenus concessis, confirmatis, & innouatis, atq; in posterum concedendis, confirmandis, & innouandis, quæ omnia, etiam si de illis, illorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua mentio, aut aliqua alia forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, acsi ad verbum insererentur præsentibus pro plene expressis habentes, harum serie specialiter & expresse reuocamus, abrogamus, & omnino abolemus. cæterisque contrarijs quibuscunque.

Iussio publicandi & exēplis credēdi.

§. 16. Volumus autem præsentes in locis Vrbis consuetis de more publicari, & earum exemplis impressis, manu Notarij publici, & sigillo Sanctæ Romanæ, & vniuersalis Inquisitionis, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandem prorsus fidem vbique tam in iudicio, quā extra illud adhiberi. quæ adhiberetur eisdem præsentibus si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo omnino, &c.

D. P. An. 10. 1. Iunij.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo primo, Calend. Iunii, Pontificatus Nostri Anno Decimo.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1581. indictione 9. die vero 10. mensis Iunij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. Anno Decimo, retroscripta litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Ecclesiæ S. Ioannis Lateranen. Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, ac etiam ad valuas septi Hebræorum, per nos Petrum Aloysium Gaytam, & Nicolaum Taglietium Apostolicos Cursores.

Antonius Ludouicus Magister Cursorum.

L X X I.

Furnarij Vrbis, pro pretio Panis, in causis discussionum, cæteris alijs creditoribus præferantur. Et omnes Iudices Vrbis, in eorum litibus, manu regia procedere possint.

Hæc priuilegia confirmantur & extenduntur, à Six. V. inf. in sua const. 36. Cœlestis. vbi notabo. Et quo ad prælationem in discussione seu concursu creditorum, vide sup. const. 15. Pij V. fol. 192. Sanctissimus, & quæ tibi illic indicaui.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1581.

Causa const.

CVm sicut accepimus, dilecti filij Pistores Almę Vrbis nostrę, vt plurimum, panem & furfur in eorū apothecis pro tempore existentia, diuersis personis dictæ Vrbis incolis ad credentiam, vt vocant, dare soliti sint, & pro illorum pecunijs inde recuperandis, tam ab ipsis personis quam etiam defunctarum personarum huiusmodi hæredibus lites suscipere, & iudicia mouere, nō sine maximis eorum impensis & laboribus cogantur. ac etiam sæpe contingat, vt ipsis personis decoctis, siue defunctis, eorum bonorum & hæreditatum discussione facta, bona, seu hæreditates ipsæ ad omnia eorum debita satisfacien. minime sufficiunt. ipsique pistores, quamuis eorum panes inter res cibarias fere præcipuum, & magis necessarium locum obtineant, & iuxta cōstitutionem fe. rec. Pij Papæ V. prædecessoris nostri super ordine in satisfactione creditorum Sanctæ Romanæ Ecclesię Cardinalium, & aliorum Romanæ Curiæ Prælatorum seruando editam, in priori causa connumerati videantur, tamen sępe tanquam vigore dictæ constitutionis in prima causa huiusmodi minime comprehendi, sed vt posteriores eorundem bonorum, seu hæreditatum creditores eorum creditis frustrati remaneant, in maximum eorum qui granum à Camera Apostolica per eos pro tempore acceptum, via executiua, & manu regia soluere cogūtur, damnum & præiudicium. Vnde quamplures ex ipsis Pistoribus eorum creditis sic frustrati, & aliena fide decepti, & deterioris conditionis effecti, eorum Pistoris artem deserere, ac etiam aliquando ab eadem Vrbe, ne pro debitis suis exoluendis in carcerem detrudantur, & in eo marcescant, recedere coguntur.

Furnarij Vrbis in causis discussionum cæteris creditoribus præferri debeant.

§. 1. Nos igitur pro nostri pastoralis officij debito in præmissis opportune prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, modernis, & pro tempore existentibus dictæ Vrbis Pistoribus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus, in omnibus & singulis bonorum, & hæreditatum quarumuis personarum, etiam cuiuscunque dignitatis, gradus, & conditionis existentium, coram quibusuis Iudicibus dictę Vrbis, tam ordinarijs quam delegatis & subdelegatis, pro tempore faciēdis discussionibus, etsi earundem personarum potiores, & priores creditores non fuerint, in priori & potiori loco, siue gradu, primaq; causa in eadem constitutione contenta, nempe pro pane tantum haberi, & teneri debeant, cæterisque alijs personis ratione tantum pecuniarum eis occasione panis debitarum in similibus causis discussionis præferri possint, & debeant, Apostolica auctoritate tenore pręsentium cōcedimus & indulgemus.

Omnesque Iudices Vrbis in eorum causis manu Regia procedere possint.

§. 2. Et insuper pro minori eorundem Pistorum dispēdio, in omnibus & singulis eorum causis litibus controuersijs, & differentijs, occasione panis huiusmodi de cætero mouendis, illarum omnium Iudices quoscunque dictæ Vrbis, prout etiam in litteris piæ me. Iulij Papæ III. etiam prædecessoris nostri confirmationis statutorum, ac ampliationis iurisdictionum & priuilegiorum eiusdem artis, quas, quatenus opus sit, innouamus & confirmamus,

mus,

mus, cum facultate illas, omnes & singulas summarie simpliciter & de plano, ac sine strepitu & figura iudicij, manuque Regia, ac sola facti veritate inspecta, & prout exactione pecuniarum precij grani eisdem Pistoribus ab officialibus eiusdem Cameræ Apostolicæ pro tempore dati, contra eosdem Pistores procedi solet, audiendi, recognoscendi, decidendi, fineque debito terminandi, necnon citandi, & in forma inhibendi, omnibusque alijs facultatibus necessarijs & opportunis, similiter perpetuo constituimus, & deputamus.

Clausula derogatoria.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnō dictæ Vrbis statutis & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis dictæ Vrbis iudicibus, ordinarijs & extraordinarijs, ac delegatis, & quibusuis alijs personis, & locis etiam pijs sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque & alijs decretis, in genere vel in specie, etiam motu simili, & consistorialiter, ac alias in cōtrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis specialis mentio habenda foret, illorum tenores præsentibus pro expressis habētes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Transumptorum fides.

§. 4. Volumus autem, quod præsentium transumptis sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, & manu alicuius Notarij publici subscriptis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur si præsentes litteræ ostensæ forent.

Dat. P. A. 10. 13. Nouemb.

Dat. Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die decimo tertio Nouembris, 1581. Pontificatus nostri anno Decimo.

LXXII.

Hortatio ad Christifideles, ad subueniendum pauperibus Collegij Anglicani Rhemis, & cæteris Anglis pro fide catholica dispersis.

Hic idem Pontifex iam in Vrbe instituit Collegium, pro Catholicis Anglis, ac introitus et redditus annuos perpetuos assignauit, & priuilegia concessit, vt sup. in eius const. 53. fol. 423. Quoniam. Et similem adhortationem fecit etiam Sixt. V. vt inf. in eius const. 39. Afflictæ.

Edita An. D. 1582.

GREGORIVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei. Vniuersis Christi fidelibus præsentes litteras inspecturis, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

OMnipotens Devs, qui immensæ misericordię suę effectus sine vllo adiutore explere potest, plerumque miserorum laboribus per homines subuenit, omniumque Dominus seruis pietatis officia prę̄stantibus, ampliora præmia pollicetur. Quæ tanta cœlestis Patris benignitas infirmitatis nostræ studia maxime accendere debet ad bene de calamitosis merendum, vt & nos de tali dignatione, quam possumus ei gratiam referamus, & oppressorum subleuentur angustiæ, eorum præsertim qui propter Christum tribulationes patiuntur.

Collegij Anglicani euersio.

§. 1. Cum igitur ad Collegium Anglicanum, quod Rhemis est, ex Anglia, & alijs finitimis regionibus, hæreticorum furore eiecti, & veluti e sæuientis tempestatis turbine naufragi, à dirisque teterrimæ mortis erepti cruciatibus, ad propiorem, & tutiorem quasi portum quotidie plures, (alijs per Galliæ, atque Italiæ, & alias Christiani orbis partes dispersis) se recipiant. Cumque crescente, ob grassantem indies magis pestem, exulum numero vitæ præsidium, quod Collegio prædicto à nobis comparatum est, quodque ei pro Anglorum prædictorum necessitatibus quotidie suppeditamus, minime satis sit ad tantam multitudinem sustentandam: nosque, quibus multis, & diuersis huiusmodi pijs locis subueniēdū est, & ad quos pauperes vndique confugiunt, integros illi sumptus (vt expediret, & certe esset in optatis) subministrare nequeamus, intimo tangimur dolore cordis; nationemque illam, tanta quōdam pietate insignem, Sedi Apostolicę gratissimam, ex prima pietatis tranquillitate in tam turbulētam seditionem incidisse, cruentæque impiorum sæuitię esse obiectam vehementer excruciamur. Quam quanto fortius in fidei fundamento, & Dei gratia nitentes perferūt, militiamque Christi, cui se obligarunt, tot periculis propositis præsentiori tolerant animo, tāto magis paternum & misericordem nostræ in se prouocant solicitudinis affectum.

Hortatio ad Christifideles ad eis subueniendum.

§. 2. Quare Devm in primis humiliter precati, vt illis ad calamitates tot & tantas perferendas, atque etiam superādas auxilio esse dignetur; omnes Christi fideles, quātum possumus, in Domino hortamur, & per viscera misericordię Dei obsecramus, vt promissam à Domino nostro Iesv Christo misericordibus benedictionem, quę ipsa est misericordia, memoria repetentes, afflictorumque Anglorum miserias sibi ante oculos ponentes, ministri Dei in pietatis opere effecti, eos, vel deputatos ab eisdem, præsentes litteras, vel earum autentica exempla ostensuros largis, vt quisque poterit, hac sæuiente persequutione adiuuent eleemosynis, Christumque in afflictis, & rerum omnium inopia confectis pro Christo fratribus suscipiāt. Mandantes vniuersis & singulis Ecclesiarum Prælatis, eorumque Vicarijs, necnon Rectoribus, & verbi Dei Prædicatoribus, cæterisque omnibus personis Ecclesiasticis, vt eas in suis quisque locis & Ecclesijs, etiam in ipsis concionibus, populo promulgari (fraude & lucro cessantibus) faciant, & permittant. vnamque, vel plures probatæ fidei personas, non tamen quęstores, pro quęrendis, recipiendis, & ipsis Anglis, seu Deputatis integre consignandis eleemosynis huiusmodi statuant.

Alia hortatio ad Principes.

§. 3. Quin etiam charissimos in Christo filios Imperatorem, cæterosque orbis Christiani Reges, & Principes rogamus, vt pro sua in Deum pietate, & propensa in pauperes egenos, præsertim pro fide Catholica laborantes, benignitate, facultate illis à Deo miseris subueniendi elargita, pietatis studia exerceant, eorumque in quibus tanta, adiuuante Domino, elucet Christianæ Religionis perseuerantia, tantum viget veræ pietatis exemplum, egestatem subleuent, & quibuscumque poterint fauoribus prosequantur. Scituri quicumque illis misericordiam fecerint, se e Redemptore nostro Iesv Christo, cuius certa sunt promissa, retributionis præmium in æterna Cœlestis regni beatitudine percepturos.

Fides transumptorum.

§. 4. Quia vero præsentes ad omnia loca, quibus illis opus esset deferri nequeunt, decernimus vt illarum transumptis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides habeatur, quæ eisdem originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. An. 10. 21. Ianuarij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrū, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo secundo, duodecimo Cal. Februarij, Pontif. nostri Anno Decimo.

LXXIII.

Quomodo permittatur Ordini Fratrum S. Antonij Viennen. pro eōrum Hospitalibus eleemosynas colligere.

Consonat Concilium Trident. sess. 21. cap. 9. & constit. Pij IV num. 100. Ex debito. sup. fol. 154. Et ista constitutio confirmata fuit à Clem. VIII. die 15. Octobris sui Pont. An. 6. quamuis simpliciter confirmatoriam prætermisi, vna cum alia huius Greg. constit. edita die 19. Augusti Pont. sui Anno 6. quia hæc plenior est, illamque superfluam reddit.

Cætera de hoc Ordine dixi sup. in constit. 5. Bonif. VIII. In dispositione. fol. 141.

GRE-

Bulla An. D. 1582.

GREGORIVS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmani Pontificis prouidentia circumspecta, dum in singulis Monasterijs & alijs Regularibus locis cogitare impellitur, ad illa vel in primis mentis suæ aciem dirigit, quę ex eorum instituto languidorum, & aliarum miserabilium personarum hospitalitati obnoxia congrue subuentionis auxilio indigere dinoscuntur.

Concilium Trid. quęstus prohibuit, sed non eleemosynas colligi vetuit in cap. 9. sess. 21.

§. 1. Sane licet Sacrum Concilium Tridentinum propter prauos eleemosynarum quęstorum abusus, eorum nomen atque vsum penitus aboleuerit, neque ipsos ad officium huiusmodi exercendum vllo modo admitti voluerit, attamen noluit vt eleemosynarum hospitalibus in quibus hospitalitas actu exercetur, ad eorum sustentationem à deuotis Christifidelibus erogari solitarum, perquisitio atque collectio ab honestis personis honestoque modo facta prohiberetur.

Hic ideo Pōt. declarat licere Ordini S. Antonij eleemosynas certo modo colligere.

§. 2. Quocirca ne hoc pretextu Monasterium ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinens S. Antonij de S. Antonio Ordinis S. Augustini Viennen. diœc. illiusque hospitalia & domus per orbem Christianum longe lateque dispersa, ad quę (sicut dilecti filij Abbas & Conuentus dicti Monasterij nobis nuper exponi fecerunt) miserabiles illę personæ horrendo sacri ignis cruciatu correptę, recursum habere, ibique recipi atque curari & sustentari solent, & in quibus Hospitalitas seruatur, pijs Christifidelium eleemosynis sine quibus hospitalitas huiusmodi exerceri & alia onera illis incumbentia supportari nequeunt destituta remaneant, paterna charitate prouidere eorumque indemnitati consulere volentes, ipsorum Abbatis & Conuentus supplicationibus in hac parte inclinati; eisdem Abbati & Conuentui, necnon, dilectis filiis Preceptoribus, Administratoribus, & alijs Religiosis Hospitalium dicti Monasterij in quibus hospitalitas actu exercetur, vt petita & obtenta in primis ab Ordinarijs locorum annis singulis in scriptis licentia, quam ipsi Ordinarij omnino gratis dare debeant, eleemosynas, & quęcunque alia charitatis subsidia per personas honestę vitę ad id ab ipso Abbate seu alijs dictæ Religionis superioribus pro tempore deputatas, pro vsu eius hospitalis S. Antonij, in quo hospitalitas actu exercetur, simulque existit intra fines illius Ciuitatis vel diœc. in qua eleemosynæ perquirantur, aut eiusmodi est in quo curari soleant pauperes omnes eo morbo laborantes, qui ex tota illa diœc. adducuntur perquirere & colligere, illaque recipere & leuare libere & licite valeant, dummodo huiusmodi eleemosynæ conuertantur dumtaxat in vsus pauperum infirmorum & ministrorum deseruientium hospitalibus quæ in illa diœc. sunt aut in quibus curari solent pauperes illius diœc. in qua eleemosynæ colligũtur, Apostolica authoritate tenore præsentium perpetuo concedimus & indulgemus, ipsosq; per dictos Ordinarios seu eorum Vicarios in spiritualibus Generales aut Officiales, necnon fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, Cruciatæ Sanctæ, ac Neapolitan. & aliarum Redemptionis captiuorum societatem deputatos, vel quoscũque alios nullatenus perturbari impediri vel inquietari, minusque sub nomine Religionis S. Antonij huiusmodi ab alijs quam personis, vt præfertur deputatis eleemosynas ipsas perquiri & colligi, vel eiusdem religionis insignia circumferri quocunque prætextu posse.

Ordinarijs, publicationē & executionē huius bullę cōmittit.

§. 3. Et nihilominus vniuersis & singulis Venerabilibus fratribus Archiepiscopis & Episcopis, ac dilectis filijs eorum in spiritualibus Vicarijs Generalibus atque Officialibus, necnon Abbatibus, Prioribus & alijs Ecclesiarum Prælatis, in virtute sanctæ obedientiæ per præsentes committimus & mandamus, quatenus ipsi omnes & singuli per se vel alium seu alios, præsentes literas & in eis contenta quæcunq; vbi & quãdo opus fuerit, ac quoties pro parte Abbatis & Conuentus necnon Præceptorum, Administratorum, Religiosorum & personarum vt præfertur deputatarum huiusmodi seu alicuius eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciãt authoritate nostra præsentes litteras, & in eis contenta huiusmodi ab omnibus ad quos spectat aut spectabit quomodolibet in futurum inuiolabiliter obseruari, ipsosq; Abbatem Conuentum, Præceptores, Administratores, religiosos & personas vt præfertur deputatas illis pacifice frui & gaudere. Non permittentes eos vel aliquem ipsorum desuper per quoscunque quomodolibet indebite molestari, perturbari, inquietari vel impediri. Contradictores quoslibet ac rebelles, per pœnas etiam pecuniarias eorum arbitrio infligendas & applicandas, ac denique per sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, legitimisque super his habendis, seruatis processibus, sententias censuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Contrarijs derogat.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac fe. re. Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri de vna, ac in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, alijsque Apostolicis, necnon in Prouincialibus & synodalibus concilijs editis, specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Eleemosynas colligendi formam præscribit.

§. 5. Volumus autem quod personæ vt præfertur deputatę, quæstorum nomen nullo modo gerant, sed simpliciter eleemosynarum collectores nũcupentur. & propter hanc operam, eleemosynarum huiusmodi participes non sint, atque hoc munere citra vllum dolum & cum omni modestia fungantur, quodque ad stabula pro benedictionibus super animalia faciendis accedere, caseq; sigillare, & aliqua sigilla & præter præsentes seu earum Transumpta alia priuilegia necnon instrumenta quædam quæstorum insignia reliquias chartas imagines acus & alia his similia ad excitandas personas circũferre, indulgentias publicare, aut per se vel alium prædicare, fideles ad eleemosynas sibi erogandas nimis aut imprecationibus inducere, aut tanquam debitas, vel solitas, seu aliqua arte etiam prætextu dicendi orationem S. Antonij extorquere, vel super locis vllam quouis nomine conuentionem etiam in vtilitatem Monasterij, Præceptoriarum, Hospitalium & domorum huiusmodi facere nullo modo præsumant, sed simpliciter, pie & modeste vnica dumtaxat campanella pulsata (cuius vsus soli religioni prædictę à Sede Apostolica concessus fuisse perhibetur) eleemosynas pro subuentione Hospitalium & domorum huiusmodi petendo accipiant tantum quod sibi offeretur.

Pœnam non obseruantes puniri iubet.

§. 6. Cæterum prædicti Ordinarij diligenter animaduertant vt hęc omnia præcisè obseruentur, atque non solum ad delationem aliorum sed ex suo mero officio inquirant siqua fraus præsertim aduersus leges eis prę scriptas huiusmodi committatur ab ipsis Collectoribus. quos si vere reos compererint pro modo culpæ arbitrio suo puniant, eosq; statim à collectione amoueant, atque alios, qui boni & idonei sint, ab eisdem superioribus sufici curent. Et quia difficile foret pręsentes litteras ad singula quęque loca in quibus de illis fides facienda erit transmittere.

Transumptis credi mãdat.

§. 7. Volumus & similiter dicta authoritate decernimus quod earundem pręsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & alicuius personę in dignitate Ecclesiastica constitutę sigillo munitis, eaprorsus vbique, etiam in iudicio fides adhibeatur, quę ipsis originalibus adhiberetur si forent exhibitę vel ostēsę.

Dat. P. A. 10. 1. Februarij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 1. Februarij, millesimo quingentesimo octuagesimo secundo, Pontificatus nostri Anno Decimo.

L X X I V.

Calendarii nuper restituti pro Festiuitatibus S. R. E. suo tempore celebrandis, diuinisque tidem officijs recitandis approbatio, & veteris Calendarij abolitio.

Adden-

Addenda sunt Calendario, aliæ festiuitates à successoribus Pontificibus ascriptæ, quæ infra suo loco ponentur, & in indice materiarum requires.

Adita An. D. 1582.

GREGORIVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

INter grauissimas pastoralis officij nostri curas, ea postrema non est, vt quæ à sacro Tridentino Concilio Sedi Apostolicæ reseruata sunt, illa ad finem optatum, deo adiutore, perducantur.

Cōciliū Trid. remisit Pontifici curam restituendi Breuiarium in sess. 25. prope fi.

§. 1. Sane eiusdem Concilij Patres, cum ad reliquam cogitationem, Breuiarij quoque curam adiungerēt, tempore tamē exclusi, rē totam ex ipsius Concilij decreto ad auctoritatem & iudicium Romani Pontificis retulerunt.

Duo igitur hic expressa exequenda erant.

§. 2. Duo autem Breuiario præcipue continentur, quorum vnum, preces laudesque diuinas festis profestisque diebus persoluendas complectitur, alterum pertinet ad annuos Paschæ, festorumque ex eo pendentium recursus, Solis & Lunæ motu metiendos.

Primum executus est Pius V. vt sup. in eius cost. 64. fol. 200.

§. 3. Atque illud quidem felicis recordationis Pius V. Prædecessor noster absoluendum curauit, atque edidit.

Secundum nō fuit vsq. modo executū.

§. 4. Hoc vero, quòd nimirum exigit legitimam Kalendarij restitutionem, iamdiu à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, & sæpius tentatum est, verum absolui, & ad exitum perduci ad hoc vsque tempus non potuit, quod rationes emendandi Kalendarij, quæ à cælestium motuum peritis proponebantur, propter magnas, & fere inextricabiles difficultates, quas huiusmodi emendatio semper habuit, neque perennes erant, neque antiquos Ecclesiasticos ritus incolumes (quod in primis hac in re curandum erat) seruabant.

Hic igitur Pōtifex peruenimus vt ... emendationi Calendarij.

§. 5. Dum itaque nos quoque credita nobis, licet indignis, à Deo dispensatione freti, in hac cogitatione curaque versaremur, allatus est nobis liber à dilecto filio Antonio Lilio artium & medicinæ doctore, quem quondam Aloysius eius germanus frater conscripserat, in quo per nouum quendam Epactarum Cyclum ab eo excogitatū, & ad certam ipsius Aurei numeri normam directum, atque ad quamcunque anni Solaris magnitudinem accommodatum, omnia quæ in Calendario collapsa sunt, constanti ratione, & seculis omnibus duratura, sic restitui posse ostendit, vt Calendarium ipsum nulli vnquam mutationi in posterum expositum esse videatur. Nouam hanc restituendi Calendarij rationem exiguo volumine comprehensam ad christianos Principes, celebrioresque vniuersitates paucos ante annos misimus, vt res quæ omniū communis est, communi etiam omnium consilio perficeretur, illi cum, quæ maxime optabamus, concordes respondissent, eorum nos omnium consensione adducti, viros ad Calendarij emendationem adhibuimus in Alma Vrbe harum rerum peritissimos, quos longe ante ex primarijs Christiani orbis nationibus delegeramus. Ij cum multum temporis & diligentiæ ad eam lucubrationem adhibuissent, & Cyclos tam veterum quam recentiorum vndique conquisitos, ac diligentissime perpensos inter se contulissent, suo, & doctorum hominum, qui de ea re scripserunt iudicio, hunc præ cæteris elegerunt Epactarum Cyclum, cui nonnulla etiam adiecerunt, quæ, ex accurata circumspectione visa sunt ad Calendarij perfectionem maxime pertinere.

Cognouitque tria hic expressa necessaria fore.

§. 6. Considerantes igitur nos, ad rectam Paschalis festi celebrationem iuxta sanctorum Patrum, ac veterum Romanorum Pontificum, præsertim Pij & Victoris primorum, necnon magni illius œcumenici Concilij Nicæni, & aliorum sanctiones, tria necessaria coniungenda, & statuenda esse, Primum certa Verni æquinoctij sedem; Deinde rectam positionem xiiij Lunæ primi mensis, quæ vel in ipsum æquinoctij diem incidit, vel ei proxime, succedit; Postremo primum quemque diem Dominicum, qui eandem xiv Lunam sequitur; curauimus non solum æquinoctium Vernum in pristinam sedem, à qua iam à Concilio Nicæno decem circiter diebus recessit, restituēdum, & xiv Paschalem suo in loco, à quo quatuor & eo amplius dies hoc tempore distat, reponendam, sed viam quoque tradendam rationem, qua caueatur, vt in posterum equinoctium, & xiv Luna à propriis sedibus nunquam dimoueantur.

Primo igitur loco reponit Vernum æquinoctium in suā de sua ad dē 21. Martij.

§. 7. Quo igitur vernum æquinoctium quod à patribus Concilij Nicæni ad xij Calend. Aprilis fuit constitutum, ad eandem sedem restituatur, Præcipimus, & mandamus, vt de mense Octobri anni 1582. decem dies inclusiue à tertia Nonarum vsque ad pridie Idus eximantur, & dies, qui festum S. Francisci iiij Nonas celebrari solitum sequitur, dicatur Idus Octobris, atque in eo celebretur festum SS. Dionysij, Rustici, & Eleutherij martyrum, cum commemoratione S. Marci Papæ & confessoris, & SS. Sergij, Bacchi, Marcelli, & Apulei martyrum. Septimodecimo vero Cal. Nouembris, qui dies proxime sequitur, celebretur festum S. Callisti Papæ & martyris. Deinde xvi. Kal. Nouemb. fiat officium & Missa de Dominica xviij. post Pentecosten, mutata littera Dominicali, G. in C. Quintodecimo denique Cal. Nouemb. dies festus agatur S. Lucæ Euangelistæ, à quo reliqui deinceps agantur festi dies, prout sunt in Calendario descripti.

Iudices subtractionis dierum ratio ne habeant.

§. 8. Ne vero ex hac nostra decem dierum subtractione, alicui quod ad annuas vel menstruas præstationes pertinet, præiudicium fiat, partes iudicum erunt in controuersijs, quæ super hoc exortæ fuerint, dictæ subtractionis rationem habere, addendo alios x. dies in fine cuiuslibet præstationis.

Et ne inde æquinoctiū recedat, ordinē hic seruandū proponit.

§. 9. Deinde ne in posterum à xii. Cal. April. equinoctium recedat, statuimus Bissextum quarto quoque anno (vti mos est) continuari debere, præterquam in centesimis annis: qui quāuis Bissextiles antea semper fuerint, qualem etiam esse volumus annum 1600. post eum tamen, qui deinceps consequentur centesimi, non omnes Bissextiles sint, sed in quadringentis quibusque annis primi quique tres centesimi sine Bissexto transigantur, quartus vero quisque centesimus Bissextilis sit, ita vt Annus 1700. 1800. 1900. Bissextiles non sint. Anno vero 2000. more consueto dies Bissextus intercaletur, Februario dies 29. continente, idemque ordo intermittendi, intercalandique Bissextum.

Cyclumque Epactarum substituit in Cal loco aurei numeri.

§. 10. Quo item xiiij Paschalis recte inueniatur, itē q. dies Lunæ iuxta antiquum Ecclesiæ morem ex Martyrologio singulis diebus edisceendi fideli populo vere proponantur, statuimus, vt amoto aureo numero de Calendario, in eius locum substituatur Cyclus Epactarum; qui ad certam (vti diximus) aurei numeri normam directus efficit, vt nouilunium, & xiv Paschalis vera loca semper retineant. Idque manifeste apparet ex nostri explicatione Calendarii, in quo descriptæ sunt etiam tabulæ Paschales secundum priscum Ecclesiæ ritum, quo certius & facilius sacrosanctum Pascha inueniri possit.

Et Cyclum solarem antiquum ad nouam & quamcunque anni magnitudinem accomodatum.

§. 11. Postremo quoniam partim ob decem dies de Mense Octobri anni 1582. (qui correctionis annus recte dici debet exemptos, partim ob ternos etiam dies quolibet quadringentorum annorum spatio minime intercalandos, interrumpatur, necesse est Cyclus litterarum Dominicalium 28. annorum ad hanc vsque diem vsitatus in Ecclesia Romana; Volumus in eius locum substitui eundem Cyclum 26. annorum ab eodem Lilio tum ad dictā intercalandi Bissexti in centesimis annis rationem, tum ad quamcumque anni solaris magnitudinem accommodatum; ex quo littera Dominicalis beneficio Cycli solaris æque facile ac prius, vt in proprio canone explicatur, reperiri potest in perpetuum.

Calendarium correctum approbat.

§. 12 Nos igitur vt quod proprium Pont. Max. esse solet, exequamur, Calendarium immensa Dei erga Ecclesiam suam benignitate iam correctum atque absolutum hoc nostro decreto probamus, & Romæ vna cum Martyrologio imprimi, impressumque diuulgari iussimus.

Illudq. imprimi prohibet hanc licentia Pontificis.

Hæc prohibetio ... festa renecta.

§. 13. Vt vero vtrumque vbique terrarum incorruptū, ac mendis & erroribus purgatum seruetur, omnibus in nostro & sanctæ Romanæ Ecclesiæ dominio mediate vel immediate subiecto commorantibus impressoribus sub amissionis librorum, ac centum ducatorum auri Cameræ Apostolicæ ipso facto applicandorum: alijs vero in quacunque orbis parte consistentibus sub excommunicationis latæ sententiæ arbitrii nostri pœnis, ne sine nostra licentia Calendarium aut Martyrologium, simul vel separatum

paratim imprimere, vel proponere, aut recipere vllo modo audeant vel præsumant, prohibemus.

Eodem quoq. omnes vti pręcipit post diē 10. Octobris 1582. & respectiue 1583.

§. 14. Tollimus autem, & abolemus omnino vetus Calendarium, volumusque, vt omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, & cæteri Ecclesiarū præsides, nouum Calendarium (ad quod etiam accommodata est ratio Martyrologij) pro diuinis officijs recitandis, & festis celebrandis, in suas quisque Ecclesias, Monasteria, Conuentus, Ordines, militias, & diœceses introducant, & eo solo vtantur tam ipsi, quam cæteri omnes presbyteri & clerici, sæculares & regulares vtriusque sexus; necnon milites, & omnes Christifideles. cuius vsus incipiet post decem illos dies ex mense Octobri anni 1582. exemptos. Ijs vero, qui adeo longinquas incolunt regiones, vt ante præscriptum à nobis tempus harum litterarum notitiam habere non possint, liceat, eodem tamen Octobri mense insequentis anni 1583. vel alterius, cum primum scilicet ad eos hæ nostræ litteræ peruenerint, modo à nobis paulo ante tradita eiusmodi mutationem facere, vt copiosius in nostro Calen. anni correctionis explicabitur.

Ad quod vide declarationem quæ hic sequitur.

Hortaturque Imperatorem & Principes vt Calendarium sic emendatum recipiant & seruari faciant.

§. 15. Pro data autem nobis à Domino auctoritate hortamur, & rogamus carissimum in Christo filium nostrum Rodulphum Romanorum Regem Illustrem in Imperatorem electum, cæterosque Reges, Principes, ac Respublicas, iisdemque mandamus, vt quo studio illi à nobis contenderunt, vt hoc tam præclarum opus perficeremus, eodem, immo etiam maiore, ad conseruandam in celebrandis festiuitatibus inter Christianas nationes cōcordiam, nostrum hoc Calendarium & ipsi suscipiant, & à cunctis sibi subiectis populis religiose suscipiendum, inuiolateque obseruandum curent.

Forma publicationis.

§. 16. Verum quia difficile foret præsentes litteras ad vniuersa Christiani orbis loca deferri, illas ad Basilicæ Principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicę valuas, & in acie Campi Floræ publicari & affigi, & earundem litterarum exemplis, etiam impressis, & voluminibus Calēdarii, & Martyrologij insertis & prępositis, siue manu tabellionis publici subscriptis, necnon sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, eandem prorsus indubitatam fidem vbique gentium & locorum haberi præcipimus, quæ originalibus litteris exhibitis omnino haberetur.

Sanctio pœnalis.

§. 17. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum præceptorum, mandatorum, statutorū, voluntatis, probationis, prohibitionis, sublationis, abolitionis, hortationis, & rogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. A. 10. 24. Februarij.

Datum Tusculi Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo secundo, Sexto Cal. Martij, Pontificatus nostri Anno Decimo.

Publicatio.

Anno a natiuitate D. Nostri IESV Christi, 1582. indictione 10. die vero Iouis 1. mensis Martij, Pontificatus vero Sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. Anno eius decimo; Retroscriptæ litteræ Apostolicæ, publicatæ & affixæ fuerunt in valuis Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ, vt moris est, per mē Scipionem de Octauianis Apostolicum Cursorem.

Franciscus Barbon Magister Cursorum.

Sequitur Declaratio super obseruatione Calendarij nuper editi, pro illis qui de mense Octobris 1582. illud seruare non cœperunt.

Edita An. D. 1582.

GREGORIVS EPISCOPVS Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius declarationis.

CVpientes pro Pastoralis officij nobis diuinitus iniuncti sollicitudine, Calendarium nuper, cura & iussu nostro correctum atque editum, vbique locorum ab omnibus, qui illud propter diuersa impedimenta, statuto die Mensis Octobris proxime præteriti, obseruare non cœperunt, quamprimum in vsu recipi, & prout maxime expediens est, diligenter & exacte seruari. Idcirco ne subsequens Mensis Octobris, quod quidem nimis longum esset, expectetur: volentes vigilantiæ nostræ prouidentia, opportuna remedia hisce difficultatibus celeriter adhibere.

Declaratio super obseruatione Calendarij pro ijs qui de mense Octobr. 1582. obseruare non cœperunt.

§. 1. Motu proprio, & ex certa scientia, maturaque deliberatione nostra, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura sanctione statuimus, pręcipimus, & mandamus, vt quicunque in quibusuis Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, & locis constituti, Calēdarium emendatum prædictum hactenus nondum obseruare cœperunt, illud modo & formula infrascripta, remotis cunctis excusationibus, & impedimentis, omnino seruent, videlicet. Cum peruentum fuerit ad diem decimum Februarij anni millesimi quingentesimi octuagesimi tertij, in quem cadit Dominica Quinquagesimæ secundum antiquum Calendarium, transitus statim fiat ad diem vigesimumprimum eiusdem mensis Februarij, omissis decem diebus inter diem decimum, & diem vigesimumprimum Februarij huiusmodi interpositis, quæ erit feria secunda post Dominicam Quinquagesimæ (mutata littera Dominicali F in B) in qua dicatur officium, & Missa de Sancto Valentino presbyt. & martyre, cum commemoratione SS. Faustini & Iouitæ martyrum, & Sancti Simeonis Episcopi & martyris, & Feria tertia de Cathedra, proxima autem Feria quarta erit dies Cinerum. atque hoc pacto nulla amplius erit discrepantia in Festorum, tam mobilium quam fixorum celebratione.

Transumptorum fides.

§. 2. Verum quia difficile foret præsentes litteras ad vniuersa Christiani orbis loca deferri, volumus quod illarum transumptis etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, eadem prorsus indubitata fides vbiuis gentium & locorum habeatur, quæ originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. An. 11. 7. Nouēbris.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 7. Nouembris, millesimo quingentesimo octuagesimo secundo, Pontificatus nostri Anno vndecimo.

LXXV.

Qui presbyteri Religionis & Societatis IESV, litteras Sacræ Pœnitentiariæ Apostolicæ aperire possint.

Plura de hac Societate notaui sup. ad Constitut. 25. Pauli III. fol. 653. Regimini.

Edita An. D. 1582.

GREGORIVS PAPA XIII. Dilecto filio Claudio Aquauiuæ Præposito Generali Societatis Iesu.

Causa huius concessionis.

EXponi nobis nuper fecisti, quod alias quondam Alexander Frumentus, tunc officij Sacræ pęnitentiariæ Regens, dilectis filijs presbyteris Societatis IESV, cui præesse dignosceris, etiamsi nullo Magisterij in Sacra Theologia, & doctoratus in iure canonico gradibus insigniti essent, alias tamen idoneis, & approbatis ipsius Societatis confessarijs, vt quascunque obsignatas, etiā Magistris in Theologia, vel Iure Canonico Doctoribus directas, in foro conscientiæ eiusdem Sacrę Pęnitentiariæ litteras aperire, & absolutionis beneficium iuxta illarum dispositionem impendere possent & valerent, verbotenus concessit, eaque facultate ipsi presbyteri hactenus vsi sunt. Cum itaque ipsius Societatis Religiosi ad huiusmodi gradus, nisi pro necessitate scholarum suarum promoueri non soleant: pœnitentes etiam ad ipsos presbyteros cum suis litteris absolutionum in dies recurrant, & importune obsecrent, opportune etiam eos iuuari conuenit.

Concessio quod aliqui presbyteri Societatis ape-

§. 1. Nos idcirco tuis in hac parte supplicationibus inclinati, presbyteris Societatis huiusmodi per te, vel tibi subordinatos illius Superiores de tua licentia designan-

riant litteras Sacræ Pænitentiariæ.

dis, & ab Ordinariis locorum approbatis, vel approbandis, etiamsi magisterii vel doctoratus, aut aliis gradibus insigniti non sint, litteras huiusmodi aperiendi, confessionibusque fidelium ad ipsos recurrentium audiendi, & imposita salutari in illis expressa, vel de iure infligenda pœnitentia, absoluendi, ac in foro conscientiæ quascunque sibi verbo vel scriptis commissas absolutiones, dispensationes & pænitentiarum iniunctiones excipiendi, & exequendi, licentiam & facultatem tenore præsentium concedimus & impartimur.

Contrariorũ derogatio.

§. 2. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque.

Transumptorum fides.

§. 3. Volumus autem quod præsentium transumptis manu alicuius Notarii publici subscriptis, & sigillo tuo, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem vbique fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensę.

D.P. An. 10. 3. Aprilis.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die tertia Aprilis, millesimo quingentesimo octuagesimo secundo, Pontificatus nostri Anno Decimo.

LXXVI.

De authoritate Præpositi generalis Clericorum Regularium Societatis IESV, circa contractus censuum, alienationumque, & aliorum.

Cætera de hac Societate, notata habet ad constit. 25. Pauli III. Regimini. sup fol. 653.

Edita An. D. 1582.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

APostolicę Sedis circunspecta benignitas, in quarumuis Religionum, præsertim earum quæ gregi Dominico inuigilant, ac prædicationibus & lectionibus, cum humanis tum sacris insistunt, commodis & vtilitatibus consequendis, prouidentiæ suæ auctoritatem interponit, & quanto potest fauore prosequitur.

Omnis facultas celebrandi contractus residet in Pręposito gen. ex constitutionibus Societatis.

§. 1. Sane dilectus filius Euerardus Mercurianus Prępositus Generalis Societatis IESV nobis nuper exponi fecit, quod cum litteris, tam felic. recordat. Pauli Tertij, quam piæ memoriæ Iulii etiam Tertii Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, in fauorem dictę Societatis emanatis, & per dictorum Pontificum Successores, & Nos respectiue confirmatis, ac eiusdem Societatis constitutionibus, omnimoda Collegiorum illius, ac etiam temporalium bonorum, ad ipsa Collegia spectantium gubernatio, ad pro tempore existentem Prępositum Generalem, vel ipsam Societatem, ita tamen quod in ipsius Præpositi aut professę Societatis, vel alios, quam ipsorum Collegiorum vsus, bona huiusmodi expendi, aut distrahi non possint, sed in studentium vtilitatem sic conuerti, vt illi dictis bonis abuti non valeant, spectare & pertinere dignoscatur: Indeque fiat, vt Collegia ipsa capitulariter nullomodo congregentur, sed omnis facultas celebrandi contractus, prout per easdem constitutiones, ac etiam primam ipsius Societatis generaliter habitam Congregationem stabilitum & declaratum fuit, penes eundem præpositum pro tempore existentem resideat.

Ac etiam ex constitutionibus Apost.

§. 2. Cumque etiam dicta Societas, quæ Ordo Mendicans existit, aliorum Ordinum Mendicantium super contractibus ineundis, à Sede Apostolica concessis priuilegiis gaudeat.

Et hic Pont. idem concessit in alia bulla quam hic nō posui, continentur ista pleniore.

§. 3. Nosq; eisdem Euerardo præposito, & Societati vt, interuenientibus illis dumtaxat, qui more Societatis prædictæ, & secundum eius constitutiones & statuta, regimen & administrationem Domorum & Collegiorum iuuare & promouere solent; seruato in eiusmodi congregationibus peculiari ac proprio dictæ Societatis procedendi modo, priuilegijs illis vtendi, necnon contractus ineundi licentiam & facultatem concesserimus, prout in singulis litteris Apostolicis desuper confectis, plenius continetur.

Idem modo Pontifex ex causis hic relatis.

§. 4. Tamen quia nec modus ille quis sit, nec omnes per quos Præpositus Generalis facultatem huiusmodi alioqui exercere potest, in dictis nostris litteris satis expressi fuere; ac etiam quia eidem Societati priuilegijs & litteris Apostolicis huiusmodi, tum quod variis litteris, & munimentis concessa sunt, vti, & illa ad singulos contractus ineundos afferre dispendiosum molestumque existit, tum quod in nonnullis regionibus emphyteuses ad tres vitas concedi solent, nec particulares homines illas ad breuius tempus accipere facile adducuntur. Et propterea, ac etiam ex eo quod nonnunquam pro Collegiorum ipsorum, necnon Domorum probationis, vel aliorum locorum eiusdem Societatis necessitate, bona huiusmodi locare, alienare, permutare, vel in emphyteusim seu liuellum dare expedit: ac quandoque contingit, vt conditio semel oblata, si prætermittatur, non paruam afferat iacturam, pro parte dicti Euerardi Præpositi nobis fuit humiliter supplicatum, vt præmissa omnia plenius declarare, & alias in eisdem opportune prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Facultatem alienandi & alijs modis contrahendi d. Præposito concedit.

§. 5. Nos igitur qui operarios in vinea Domini, præsertim pondus diei & æstus sustinentes, syncero prosequimur affectu; nostrarum, ac eorundem prædecessorum nostrorum litterarum, necnon Societatis prædictæ constitutionum, aliorumque præmissorum tenores, præsentibus pro expressis habentes; & eundem Præpositum, ac dictæ Societatis singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, eidem Societati, ac Generali Præposito moderno, & pro tempore existenti, vt ex nunc de cætero, perpetuis futuris temporibus, informatione de contractibus ineundis, per litteras vel alias prout ipse Generalis statuerit, à subordinatis localibus Præpositis, vel Rectoribus aut Præfectis, seu eorum Vicegerentibus, vel à Prouincialibus seu Visitatoribus, aut Commissarijs, vel ab alijs sibi bene visis, auditis iuxta eorum institutum Consultoribus, accepta, quæcunque Domorum, tum professarum tum probationis, Collegiorum, & aliorum locorum eiusdem Societatis vbilibet consistentium, bona stabilia & immobilia, seu quasi stabilia, necnon & preciosa mobilia, cuiuscunque qualitatis & quantitatis ac valoris, & in quocunque loco posita, pro precio & sub pactis, conditionibus, modis & formis hinc inde conueniendis, in euidentem tamen Domorum, & Collegiorum huiusmodi vtilitatem, per se vel alium seu alios vendere, alienare, permutare ac etiam in Emphytheusim seu liuellum ad tres generationes vel nominationes tantum, seu aliud longum tempus, pro affictu sibi bene viso concedere, absque alia à nobis vel successoribus nostris Romanis Pontificibus, pro tempore existentibus, aut Sede prædicta, vel illius de latere Legatis, seu Nũcijs, aut etiam locorum Ordinarijs petenda vel obtinenda licentia, seu confirmatione, libere & licite possit & valeat; concedimus & indulgemus. Ita tamen quod si ex eiusdem Generalis Præpositi facultate, pro rerum exigentia, opus sit, in Europę videlicet Prouincij, ante datam eidem præposito informationem; contractus alienationum fieri, dominium nihilominus & possessio bonorum quorumuis, super quibus contractus huiusmodi initi fuerint, penes Domos, Collegia, ac loca prædicta, donec ipse Generalis rem confirmauerit, aut suum consensum desuper præstiterit, remaneat, ac remanere intelligatur. In Indijs vero & alijs extra Europam regionibus, contractuum huiusmodi confirmatio ipsis Prouincialibus, aut Viceprouincialibus, Visitatoribus seu Commissarijs, simili per eos informatione accepta, committi possit ab ipso Generali præposito. Alias, & in euentum in quem ordo suprascriptus non fuerit obseruatus, venditio alienatio, permutatio, locatio & concessio, ac contractus, necnon inde sequuta quæcunque, nulla & inualida, nulliusque roboris ac momenti existant. Ac ita in præmissis sic perpetuo declaramus, & decernimus.

Et nihi-

Contractus ab eo seruatis hic expressis initos & ineundos, approbat.

§. 6. Et nihilominus ex nunc prout ex tunc, & è contra postquam venditiones, alienationes, permutationes, locationes, concessiones ac contractus pro tempore, vt præmittitur facti, & per dictũ Præpositum Generalem approbati & ratificati fuerint, seu consensus eiusdẽ Præpositi Generalis interuenerit, easdem venditiones alienationes, permutationes, locationes, concessiones & cõtractus, & inde sequuta quæcunque, necnon instrumenta & scripturas desuper pro tempore confecta, Apostolica auctoritate approbamus, & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere debere statuimus; omnesque & singulos tam iuris quam facti defectus, siqui forsan interuenerint quomodolibet in eisdem supplemus. Decernentes ea omnia, absque alio desuper ordinaria vel Apostolica aut alia auctoritate, seu de Sedis Apostolicæ commissione faciendo examine, ac præsentes & in eis contenta validas & efficaces, validaque & efficacia perpetuo fore, necnon ab omnibus obseruari debere; ipsosque cõtrahentes ad contractuum & stipulatarum conuentionũ obseruationem omnino teneri, ac super præmissis & inde sequutis quibuscunque per quoscunque, quauis auctoritate, quomodolibet molestari vel impediri non posse. Necnon irritum & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores deputat.

§. 7. Quocirca venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filijs, eorũ in spiritualib. Vicarijs, aut officialib. generalibus, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, necnon Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Canonicis, & Capitulis, ac alijs, ad quos id quomodolibet spectat, & in futurum spectabit, per easdẽ præsentes cõmittimus & mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorũ, per se vel aliũ seu alios, præsentes litteras, & in eis cõtenta quæcunq; vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Generalis Præpositi vel aliarum personarum eiusdem Societatis, aut alicuius eorũ, super his fuerint requisiti, solẽniter publicantes, eisque & eorũ cuilibet in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant easdem præsentes, & in eis contenta quæcunque, ab omnibus quos illa cõcernunt integre & inuiolabiliter obseruari. Nõ permittentes eos aut eorum aliquem desuper contra earundem præsentium tenorem, quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaq; opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita, cõpescendo, legitimisq; super his habẽdis seruatis processibus, sententias censuras & pœnas ipsas, etiã iteratis vicibus aggrauando; inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Contrarijs derogat.

§. 8. Non obstantibus, felicis recordationis Bonifacij VIII. de vna, & in Concilio generali edita, de duab. dietis, dũmodo vltra tres dietas quis vigore præsentiũ ad iudiciũ non trahatur; & piæ memoriæ Symmachi ac Pauli II. prædecessorum nostrorum, de rebus Ecclesiæ non alienãdis, vel alienatis recuperãdis: alijsque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis; necnõ quibusuis etiam iuramẽto, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs, quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusuis, etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq; efficacioribus & insolitis clausulis ac irritantibus & alijs decretis, in genere vel in specie, etiã Motu proprio, ac alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus & singulis, etiã si de illis, ac totis eorum tenoribus, specialis, specifica, indiuidua & expressa mẽtio habẽda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus; cæterisque contrarijs quibuscunque. Seu si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Transumptis credi mãdat.

§. 9. Volumus autem quod earundem præsentiũ transumptis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ seu etiam ipsius Præpositi Societatis, munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P. An. 5. 18. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die 18. Decembris, millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, Pontificatus nostri Anno 5.

Sequitur ampliatio d. authoritatis alienandi.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1582.

Exordium.

EX debito Pastoralis officij ad ea libenter intendimur, per quæ religiosorum locorum ac personarum in eis degentium vtilitates & commoda valeant procurari.

Authoritas Præpositi in celebrandis contractibus refertur.

§. 1. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filij Claudij Aquauiuæ Præpositi Generalis Societatis IESV petitio continebat. Quod postquam alias per diuersas litteras Apostolicas diuersorum Romanorum Pontificũ prædecessorum nostrorum & dictæ Societatis Constitutiones, & Decreta, illius Præposito Generali pro tempore existenti, vel ipsi Societati omnimoda Collegiorum, & Domorum probationum, bonorumque ad illa spectantium gubernatio, absq; alia personarum in eis degẽtium capitulari congregatione facienda: etiam cum facultate quosuis contractus emptionum, venditionum, aliarumq; venditionum, alienationum, necnon obligationum, & cessionum quarumlibet rerum temporalium, mobilium & immobilium, etiam in beneficialibus ac spiritualibus, aliisque quibuscunque, etiam præiudicialibus, necnon Instrumenta quæcunque, tam per se quam per alios celebrãdi, ac insuper Mendicantium, necnon per nostras litteras aliorum Ordinum, & piorum locorum priuilegiis omnibus vtendi, & alias sub certis modo & forma inibi expressis concessa fuisset.

Dubia desuper orta iidem recensentur.

§. 2. Denique cum vsus priuilegiorum huiusmodi dictæ Societati parum prodesset, eo quod contrahentes renuerent, neque adducerentur ad contrahendum solo priuilegio communicationis, essetq. frequentissimũ, & maxime necessarium ipsi Societati in his suis quasi primordijs, pro Collegiorum & domorum illius, fundationibus & ampliationibus domos, agros, & bona alia commutare & vendere, ac super his census imponere. His alijsque de causis.

Continentia bullæ hic præinsertæ refertur.

§. 3. Nos eidem Societati, illiusq. Præposito Generali pro tempore existenti, quod informatione de contractibus ineundis, per litteras vel alias, prout ipse Præpositus generalis statueret, à subordinatis localibus Præpositis vel Rectoribus, aut Præfectis, seu eorum Vicegerentibus, vel à Prouincialibus, seu Visitatoribus, aut Commissarijs, vel ab alijs sibi beneuisis, auditis iuxta eorum institutum Consultoribus, accepta; quæcunque Domorum, tum Professarum, tum probationis, Collegiorum & aliorum locorum eiusdem Societatis vbilibet consistentium bona stabilia, necnon etiam preciosa mobilia, cuiuscunque qualitatis & quantitatis, ac valoris, & in quouis loco posita, pro pretio, & sub pactis, conditionibus, modis & formis hincinde conueniendis, in euidentẽ tamen Domorum, & Collegiorum huiusmodi vtilitatem, per se vel alium, seu alios vendere, alienare permutare in emphyteusim, seu liuellum ad tres generationes, vel nominationes tantum, pro affictu sibi beneuiso dare, licite valere; etiam absque alia Sedis Apostolicæ vel locorum Ordinariorum licentia, seu confirmatione desuper obtinenda. Ita quòd venditiones, alienationes, permutationes, locationes, concessiones, contractus instrumenta, & inde sequuta quæcunque, postquam ab ipso Præposito Generali ratificata fuissent, seu illius consensus interuenisset, eo ipso Apostolica auctoritate, nullo alio desuper habendo examine, vel commissione, approbata, & confirmata essent, indulsit; prout in singulis litteris Apostolicis desuper confectis plenius continetur.

Alia dubia, sunt postea exorta.

§.4. Cum autem sicut eadem subiungebat petitio, ea, quæ de nouo emergunt, nouo indigeant auxilio, ipsique contrahentes præsertim in Curia varias quotidie requirāt cautelas, sine quibus existimant sibi non fore satis cautū, inter quas ea potissima est, quod in indulto huiusmodi nō fuerit expressum, quod etiam census redimibiles super eisdem bonis possent vendi, quæ tamen species est, eaque minima, venditionis; & idcirco ab aliquot iam annis frequens fuit, vt census redimibiles alias iuxta formam priuilegij huiusmodi venderentur, & imponerentur. Quare pro parte dicti Claudij nobis fuit humiliter supplicatum quatenus sibi, dictæque Societati in præmissis consulere de benignitate Apostolica dignaremur.

Datur itaque d. Præposito amplior facultas.

§.5. Nos igitur eundem Claudium, & singulares ipsius Societatis personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, ac prædictarum litterarum, & Constitutionum tenores præsentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, eidem Claudio, & pro tempore existenti Præposito Generali dictę Societatis, vel ipsi Societati, dū ea scilicet erit generaliter congregata, ex nunc de cætero perpetuis futuris temporibus, per se vel alios, vt informatione, sicut præmittitur, vel si vtrilibet visum erit, extraiudicialiter ac summarie, & simpliciter accepta, vel etiam ea omnino omissa, bona Domorum, Collegiorum, & locorū huiusmodi stabilia, & etiam mobilia preciosa, pręsentia, & futura, pro illorum vtilitate, seu necessitate, quibuscunque personis, tam Ecclesiasticis, quam secularibus cuiuscunque gradus, ordinis, & dignitatis existētibus, etiā Collegijs, Communitatibus, & Vniuersitatibus, ad eam rationem quæ facilius inueniri poterit, & pro pretio reperibili vendere, alienare, permutare, in emphyteusim, seu liuellum ad tres generationes, vel in aliud longum tempus dare, locare, etiam cum donationis, seu inuestituræ receptione, ac repræsentata pecunia, sine tamen soliti illorum redditus diminutione, necnon generaliter & specialiter obligare, & hypothecare, super illis cēsus quoscunque redimibiles imponere, & vendere, necnon de bonis eisdem cōpromittere, & quomodolibet super illis trāsigere, illisque simpliciter, vel liti desuper habitæ, ac actionem, etiam in non possessorem cedere, & reum citare; vtilitatemq; venditionum, & aliorū huiusmodi, vel etiam necessitatem, aut aliam causam, propter quam fiant, simpliciter & absq; figura iudicij cognoscere, iudicare, definire, & penitus terminare, libere & licite valeat; & alias iuxta dictarum litterarum tenorem, harum serie, Apostolica auctoritate concedimus. Et ad hoc, si opus sit, licentias & facultates omnes prædictas extendimus, & ampliamus. Ipsosq; contrahentes, habita sola Præpositi Generalis vel congregatæ Societatis per litteras patentes more ipsius Societatis vel alias confirmatione, aut consensu, solo cōtractu securos existere, nec ad venditionū, communicationū & aliarum huiusmodi alienationum vtilitatis, seu necessitatis, aut in æquiualentia, vel meliora bona pretij cōuersionis vel aliam demonstrationem teneri. Necnon contractus quoscunq; super his hactenus initos perpetuo valere; partesq; ipsas ad illorum obseruationem omnino obligari. & tam ipsos hactenus initos contractus, quam in futurum ineundos, quibus ipsius Generalis Præpositi, nunc & pro tempore existentis, vel etiam congregatę Societatis consensus seu confirmatio accesserit, alia Sedis Apostolicæ cōfirmatione, & approbatione nō indulgere.

Clausula sublata, &c.

§. 6. Sicque per quoscunq; Iudices, ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere: necnon quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Deputatio executorum.

§. 7. Quo circa venerabilibus fratribus nostris, Toletan. & Treueren. ac Rigen. Archiepiscopis per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorum per se, vel alium seu alios easdem præsentes, & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Claudij, vel pro tempore existentis Pręposìti Generalis, aut Societatis huiusmodi vel alicuius eorum fuerint desuper requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant, auctoritate nostra, præsentes & in eis cōtenta huiusmodi firmiter obseruari, ac singulos, quos litteræ ipsæ concernunt, pacifice frui & gaudere. Non permittentes eos vel aliquem eorum desuper contra præsentium tenorem per quoscunque quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles per censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, legitimisque super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiā iteratis vicibus aggrauādo. inuocato etiā ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Derogatio contrariorū.

§.8. Non obstantibus fel. record. Symmachi, & Pauli, aliorumque Romanorum Pontificum, etiam prędecessorum nostrorum, de rebus Ecclesiæ non alienandis, sed alienatis recuperandis, alijsque Apostolicis constitutionibus & ordinationibus, necnon quibusuis, etiam iuramento; confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis quibusuis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq, efficacioribus, & insolitis clausulis, etiam Motu proprio, & Consistorialiter ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concessis, approbatis, & innouatis; quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, indiuidua, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbū, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, pręsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ac dictis litteris, si in aliqua obstent, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscunque.

Fides transumptorum.

§.9 Cæterum quia difficile foret easdem præsentes ad singula quæque loca, vbi necessarium fuerit, deferre, volumus quod illarum transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu etiam ipsius Societatis Præpositi Generalis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio & extra, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitę vel ostensæ. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicę, millesimo quingentesimo octuagesimo secundo. Nonis Augusti. Pontificatus nostri Anno xi. — D. P. An. 11. 5. Augusti.

LXXVII.

Quod personæ Societatis Iesv, à quocunq; Antistite etiam extra tempora, de licentia suorum Prælatorum, ad sacros ordines promoueri. Et ad quoscunque alios regulares Ordines transire possint, habita licentia Pręposìti generalis.

Quamplura de hac Societate indicaui sup. fol. 653. in constit. 21. Pauli III. quæ illam primo approbauit, & in alia ei. sdem constit. 48 fol. 687.

GREGORIVS PAPA XIII. — Edita an. D. 1582.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Pium & vtile Societatis Iesv institutum non patitur certa quedam ab ijs, qui sub eius vexillo & disciplina salutari militant, obiri quę in sacris ineundis generaliter præscribuntur.

Paulus 3 cōcessit socijs istis, vt cum Præpositi licentia à quolibet Antistite promouerentur ad sacros Ordines.

§.1. Quo circa cum dictę Societatis ac disciplinæ alūni nulli Ecclesię, nullive loco certo mancipati sint, vt ibi permaneāt, sed veluti viatores oī tēpore parati, expectantesq, diē & horā qua, vel ad extremas orbis regiones, cū venit vsus, emittātur: vbi quisq; pro captu suo, & iuxta datā sibi à Domino sapientiā, sese in vinea Domini excolēda exerceat, eiusque rei causa fel. rec. Paulus Papa III. Prępo-

posito

posito eiusdem Societatis concesserit, vt idoneos, & comprobatos ab ipsa Societate quibuscunque mallet catholicis Antistitibus, & gratiam & communionem Sedis Apostolicæ habentibus, præsentare posset; qui illos sic præsentatos, absque vlla promissione vel obligatione, ad ordines huiusmodi promouerent.

Nonnulli tamen Ordinarij obseruantiam Concil. Trid. sess. 23. cap. 8. perquirebant.

§. 2. Nonnulli tamen Antistites, post Concilij Tridentini decreta, eos sic præsentatos prius in cuiusque, tam minorum quam sacrorum ordinum huiusmodi præscripto munere exercitatos, temporumque determinatorum, post susceptos præscriptum finem, antequam ad superiores ordines ascendant, omnino expectandum, eosque in eorumdem ordinum functionibus, chorique officijs plene instructos, & denique super eorundem vita, moribus, ætate & natalibus ad parochi inquisitionem, aut alias testimonium, & certa alia requisita habenda esse contendunt; quamuis non nisi ad eosdem ordines suscipiendos muneris alioqui omnibus idonei dimittantur.

Hic ideo Pōt. d. facultatem reintegrat, & ampliat.

§. 3. Nos his incommodis, quantum in nobis est, occurrere volentes omnibus Episcopis, & alijs Antistibus, præsentibus & futuris, in perpetuum præcipimus, atque interdicimus, ne ab huiusmodi promouendis, qui licentiam à Præposito Generali dictæ Societatis pro tempore existēte, vel ab eo delegatis habuerint, quidquam prædictorum requirant, vel exigant; sed ipsos etiam absque vlla functione in ordinibus ipsis, interstitiorumque ad illos suscipiendos obseruatione, aut inquisitione de cantu, officijs, & ceremonijs Ecclesiasticis, idoneitate, proprij Ordinarij licentia, & alijs in alijs requisitis, ad minores, ac etiam extra tempora à iure statuta, tribusque Dominicis, vel alijs festis diebus etiam continuis ad sacros, etiam Presbyteratus, ordines promoueant, acsi illi omnibus requisitis præditi essent. Nos enim illis ordines omnes prædictos sic suscipiendi, ac prædictis Antistitibus eos ipsis conferendi facultatem tribuimus.

Quibuscunq. nō obstātib.

§. 4. Non obstantibus præmissis ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Præsentis autem gratiæ communicationem omnibus alijs, etiam qui sua priuilegia cum ipsa Societate copiose participant, participareque poterunt, quomodolibet in futurū, fieri omnino prohibemus. Cæterū quia difficile esset præsentes quocumq; illis opus erit, deferre.

Transumptorum fides.

§. 5. Volumus vt earumdem præsentium transumptis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu etiam dicti Præpositi munitis, eadem prorsus fides, in iudicio & extra illud adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 11. 21. Septemb.

Datum Tusculi, sub annulo Piscatoris, die 21. Septembris, millesimo quingentesimo octuagesimo secundo. Pontificatus nostri Anno vndecimo.

Sequitur facultas transeundi ad alios Ordines Regulares.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1582

Paul. III. iussit egredientes à Societate solū ad Carthusien. transire posse vt sup. in eius constit. cit. in rub.

Pius IV. eandem cōst. non posui, idem vetuit.

CVm alias fe. re. Paulus Papa III. Societati IESV inter alia concesserit, vt eorum nemo, siue Professus, siue Scholaris, siue Coadiutor ex dicta Societate egrediens, ad alium quam ad Carthusiensium Ordinem, nisi de expressa Romani Pontificis, vel Præpositi Generalis dictæ Societatis licentia se conferret.

§. 1. Itemque Pius Papa IV. voluerit, vt ne quis prædictorum, ab eadem Societate prætextu cuiusuis indulti, vel quæsito colore melioris vitæ vel strictioris obseruantiæ, etiam ad Mendicantium, vel Cisterciensium, seu Sancti Benedicti, aut aliorum Monachorum Ordinem (Carthusiensi excepto) transire possit, dubitare contingit; An Præpositus pro tempore existens valeat etiam Professos, ex causis id exigentibus ab ipsa Societate emittere, aut eis sic emissis, liberum sit de eius licentia, se ad quēuis aliū Mendicantiū, vel non Mendicantium Ordinē transferre.

Hic modo Pont. ad omnem ord. nem transire posse declarat, licentia habita a Præposito.

§. 2. Nos, re perpensa, atq; diligenter examinata, Societatis ipsius puritati, atque incremento, emissorumq; pro tempore saluti consulere volētes; statuimus, vt deinceps in perpetuū liceat dicto Præposito, quos iudicauerit ab ipsa Societate emittere, eosque de ipsius Præpositi licentia, non tantum ad Carthusiensiū, sed ad quemuis alium Mēdicantium vel non Mendicantiū, paris, laxioris aut arctioris obseruantiæ Ordinem, per ipsum Præpositum illis præscribendum, de consensu tamen Superiorū loci illius, quo destinabuntur, demigrare; in eiusq; professionem per loci illius Monachos, aliosque regulares eiusdem emitti solitam, emittere habitumque suscipere, & consueta vti eorū disciplina. Ipsis inhibentes sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, ne quid contra præsentium tenorē quomodolibet audeant attentare.

Quibuscunq; non obstan.

§. 3. Non obstantibus omnibus ijs, quæ dicti Pontifices voluerunt non obstare cæterisque cōtrarijs quibuscunq;. Præsentis autem gratiæ, communicationē omnibus alijs etiam qui sua priuilegia cum prædicta Societate copiose participant, participareque poterunt quomodolibet in futurum, fieri omnino prohibemus.

Fides transumptorum.

§. 4. Cæterum quia difficile esset præsentes quocunque illis opus erit deferre, volumus, vt præsentium transumptis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu etiam dicti Præpositi munitis, eadem prorsus fides, in iudicio & extra illud adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 11. 22. Septemb.

Datum Tusculi, sub annulo Piscatoris die 22. Septembris, 1582. Pontificatus Nostri Anno vndecimo.

LXXVIII.

Concilij Tridentini prohibitio de Duellis, extenditur ad duella priuatim commissa.

Hanc extensionem confirmauit & ampliauit Clem. VIII. inf. in eius cōst. 21. Illius. vbi alia huius materiæ indicabo.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1582.

Concil. Trid. in sess. 25. cap. 19. prohibuit duella.

AD tollendum detestabilem Duellorū vsum, Concilium Tridentinum, excommunicationem, & alias grauissimas pœnas in concedentes locum ad Monomachiam, ac pariter in pugnantes, necnon Patrinos, consulentes, suadentes, & spectatores, salubriter quidem decreuit: sed crescente hominum malitia facinorosi non desunt, qui quod publice prohibitum est, priuatim exequi non dubitent, dum se pœnas prædictas hoc modo eludere posse arbitrantur.

Hic Pont. prohibitionem ampliat.

§. 1. Nos ad hæc coercenda plenius euidentiusq; prouidendum esse rati, considerantesque Duellum priuatum non minus cruentum, & animæ & corpori noxium esse, quàm quod publice perpetratur, auctoritate Apostolica statuimus, omnes illos, qui ex condicto statuto tempore & in loco conuento Monomachiam commiserint, etiam si nulli Patrini, socijue ad id vocati fuerint, nec loci securitas habita, nullæue prouocatoriæ litteræ, aut denuntiationis chartulæ præcesserint, censuris, & pœnis omnibus à dicto Concilio propositis teneri, perinde ac si publico, & consueto abusu singulare certamen iniuissent. Volentes etiam locorum Dominos, si certamen ex cōdicto huiusmodi permiserint, aut quantū in se fuerit, nō prohibuerint, omnesque illud fieri mandantes, instigantes, auxiliū, consilium, vel fauorem dantes, equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia subsidia scienter subministrantes, aut ex composito spectatores, vel socios quouis modo sese præbentes, eisdem censuris & pœnis subiacere, etiam si illi qui ad locum destinatum pugnaturi accesserunt, impediti pugnam non commiserint, si per se ipsos non steterit, quo minus illa committatur.

Contrarijs derogat.

§. 2. Non obstantibus priuilegijs, immunitatibus, & exemptionibus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Aliæ const. firmæ remaneant.

§. 3. Cōstitutionibus tamen, & alijs sanctionibus Apostolicis hac de re disponentibus in suo robore duraturis.

Da. P. An. 11. 5. Decemb.

Dat. Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1582. Non. Decembris, Pont. nostri Anno 11.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1582. indictione 10. die vero veneris mensis Decembris Pontific. Sanctiss. in Christo patris & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. Anno Decimo, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Ecclesiæ S. Ioannis Lateranen. Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Petrum Aloysium Gaytam, & Nicolaum Tagliettum Apostolicos Cursores.

Petrus delbequex Magister Cursorum.

LXXIX.

Erectio Ecclesiæ Episcopalis Ciuitatis Bononiæ, in prouincia Lombardiæ, in Ecclesiam Archiepiscopalem.

Hanc erectionem approbauit, sed limites & Ecclesias subiectas immutauit Clem. VIII. in const. 116. Romanus.

Similem erectionem de Ecclesia Senensi statuit Pius II. in const. 3. Triumphans. fol. 315. Et de Ecclesia Firmana Sixtus V. in constit. 95. Vniuersi.

Edita An. D. 1582.

GREGORIVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Prooemium.

Vniuersi Orbis Ecclesijs, eo disponente qui cunctis imperat, & cui omnia obediunt, meritis licet imparibus præsidentes, in omnes agri dominici partes oculos nostræ mentis, vigilis more pastoris intendimus, inspicientes, quid Ecclesiarum ipsarum, præsertim Cathedralium insignium, statui & decori maxime conueniat. atque hoc quidem tanto liberalius promptiusque curandum censemus, quanto magis ciuitatũ celebritas, ac ciuium, & populorum suorum vota id expostulant. ac diuino fulti præsidio, illius qui cuncta ex sua benignitate ad fidelis populi sui salutem disponit, ad ea quæ ad dignitatem & statum Ecclesiarum huiusmodi augendum pertinent, officij nostri partes libenter conuertimus, prout cognoscimus in Domino salubriter expedire.

Ecclesiæ Bononiensis commendatio.

§. 1. Cum itaque Ecclesia Bononiensis Sedi Apostolicæ immediate subiecta, cui dilectus filius noster Gabriel Tit. S. Martini in Montibus Presbyter Cardinalis Paleotus nuncupatus, ex dispensatione Apostolica præest, & quæ in primis Sancti Petronij Episcopi, & Protectoris Bononiæ intercessionibus & meritis, omni quidem tempore diuinæ pietatis abundantia magnis multisque ornamẽtis exculta, non modo diœcesis magnitudine satis in omnem partem patens, sed cleri, populique pietate, dignitate, & amplitudine florens, Episcoporum quoque ordine succedentium, quos item multos ab initio fere nascentis Religionis, sæuientibus adhuc infidelium persecutionibus, fidei defensores, & in Sanctorum consortio adscriptos habet, numero affluens, sacrarum præterea reliquiarum copia abundans, religiosissimis quoque templis, Basilicis, Monasterijs, locis pijs, & alijs quæ ad omnem eiusdem cleri, populique Bononiensis laudem insignia sunt, pietatis Christianæ monimẽtis ornata, valde per se ipsa elucet.

Ciuitatis Bononiæ commendatio.

§. 2. Cumque Ciuitas ipsa iam inde vsque à Theodosio Imper. amplissimis illustrata priuilegijs, & à diuersis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris ad Regum congressus, Imperatoris coronationem, Concilij Oecumenici translationem, aliasque maximas res gerendas delecta, eiusdemque Apostolicę Sedis primogenita, & studiorum mater ab omnibus merito nuncupata, nobilissimo Gymnasio, Doctorumque & Scholarium ex omnibus orbis Christiani partibus illuc confluentium frequentia, clarissimo Quadragintauirum, Senatu, & Magistratibus decorata; aliorum item illustrium virorum, apud quos & veræ Religionis cultus, & summa in Rom. Pont. ipsamque Sedem obseruantia, & studium semper enituit, copia quidem insignis. quippe quæ in omnib. schismatibus partes veri Pontificis perpetuo sustinuerit, & viros dignitatibus Ecclesiasticis claros, Episcopos, Cardinales, Pontificesq; de Ecclesia DEI optime meritos sæpenumero tulerit. ædificiorum item magnificentia, opibus, fertilitate, populi magnitudine, egregia erga exteros hospitalitate, ac præcipua erga omnes beneuolentia & charitate, omnique alia virtute illustris, & sit & habeatur.

Ecclesiæ Bonon. erectio, in Ecclesiam Metropolitanã, & Archiepiscopalem, cum priuilegijs omnibus Archiepiscopalium.

§. 3. Nos aliorum Romanorum Pontificum prędecessorum nostrorum, qui eodem honore patriam suam condecorarunt, morem exemplumque secuti, & eiusdem etiã Cardinalis Episcopiq; Bononiensis, cuius non ignota est cura & sollicitudo, in gloria DEI saluteque animarum procuranda pio studio adducti, & patriæ ipsius nostrę Bononiensis, quam vnice in Christo diligimus, singularibus erga hanc Sedem meritis commoti, paternoque desiderio, & ea spe qua tenemur, id fore vt patria ipsa Bononien. hoc singulari beneficio nostro excitata, sese in dies ad bene agendum magis magisque conformet accensã; necnon Ecclesiæ ipsius, quam totis in Christo visceribus complectimur, meritis permoti, ad illam meritis honoribus augendam & promouendam adducti, pijs quoque supplicationibus dilectorum filiorum eiusdem Ciuitatis Quadragintauirum, aliorumque Magistratuum excitati, post habitam cum venerabilibus fratribus nostris Sanctę Romanæ Ecclesię Cardinalibus maturam deliberationẽ, de illorum consilio, atque Apostolicæ potestatis plenitudine, ad laudem, gloriam & honorem omnipotentis DEI, ac Beatæ MARIAE semper Virginis, & Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, eiusdemque S. Petronij Episcopi, & Patroni Bononiensis, necnon ad vniuersalis Ecclesiæ exaltationem, Ecclesiam ipsam Bononiensem in Metropolitanam Ecclesiam, & Sedem Episcopalem Bononiensem in Archiepiscopalem, Archiepiscopalisque, & Metropolitani Præsidis Sedem, & prouinciæ caput pro illius Archiepiscopo pro tempore existenti, qui pallij, & crucis vsum aliorum Archiepiscoporum more habeat, omnibusque alijs insignibus Archiepiscopalibus, necnon priuilegijs, honoribus, & prærogatiuis alijs Archiepiscopis debitis & concessis, gaudeat, tenore præsentium perpetuo erigimus, & instituimus, ac nomine, titulo, & honore Archiepiscopali, & Metropolitano decoramus.

Ecclesiarum Placentin. Parmen. &c. subiectio Archiepisc. Bonon.

Ad hoc vide bullam Clem. VIII. indicatam in rubr.

§. 4. Necnon Placentin. Parmen. Regien. Mutinen. Imolen. Ceruien. & Cremen. Ecclesias, earumq; omniũ, & singularum Ciuitates, & Diœceses, cum omnibus & singulis earum Territorijs, & terminis, ac dilectos filios Clerum & Populũ vniuersum cum suis Collegiatis, Parochialibus, & alijs Ecclesijs, necnon Monasterijs vtriusq; sexus cæterisque beneficijs & officijs Ecclesiasticis, cum cura & sine cura, secularibus, & quorũuis ordinũ regularibus, necnon hospitalibus, domibus, collegijs, & locis religiosis quibuscunq; ab eiusdem Sedis Apostolicæ immediate siue alterius cuiuscunq; etiam Metropolitani subiectione etiam perpetuo diuidimus, & separamus. illasq; & earũ diœceses ac Ciuitates, posthac in prouincia Bononiensi esse, & consistere, neq; in alia Prouincia censendas & numerandas esse decernimus, & declaramus. & quatenus alteri Prouincię Archiepiscopove etiam Mediolanensi, & Rauennatensi, tam antiquo iure, cõsuetudine, priuilegio, vel alterius Metropolis erectione siue institutione, quam iure electionis ex sacri Conc. Trid. decreto factę, vel alia quauis ratione & causa antea adiunctę subiectæque, in toto aut in parte, essent vel censerentur, siue in illius possessione vel quasi, se esse prætenderent, ab omni illius siue alterius Prouincię, vel Archiepiscopi, etiam Mediolanensis, & Rauennatensis, aut illorum capitulorum iure Metropolitico correctione, visitatione, subiectione, & omni quacunque alia iurisdictione, obedientia, & superioritate, siqua forsan quauis occasione illis competeret, siue competat, similiter perpetuo eximimus, & liberamus.

Episcoporum Suffraganeorum eid. Archiepisc. subiectio.

Vide d. bullã Clem. VIII.

§. 5. Necnon dictæ Bononiensi Ecclesiæ prędictas Placen. Parmen. Regien. Mutinen. Imolen. Ceruien. & Cremen. Ciuitates, & Dięceses pro sua Metropolitana Prouincia, ac Placent. Parmen. Regien. Mutinen. Imolen. Ceruien. & Cremen. Ecclesias præfatas, modernosq;, & pro tẽpore existentes illarum singularum Præsules, pro suis & pro tempore existentis Archiepiscopi Bononiensis Suffraganeis, qui, necnõ earum singularum Capitula etiã quocunque priuilegio suffulta, tanquam membra capiti eidẽ Archiepiscopo Bononiensi iure Metropolitico subsint, sibique obedientiam, & reuerentiam tanquam proprio Metro-

Metropolitano prorsus exhibeant, pariter perpetuo subijcimus. eidemq. Archiepiscopo Bononiensi prædictos suos suffraganeos consecrandi, ad prouinciales Synodos euocandi, ac cum eis etiam ecclesiastica negocia terminandi, eorum Ecclesias disponendi, & causas quarumcunque appellationum, siue querelas alias iuxta sacrorū canonum statuta cognoscendi, omniaq. alia & singula, quæ de iure vel consuetudine, aut alias quomodolibet ad Archiepiscopos, & Archiepiscopale munus spectare & pertinere solent & debent, gerendi & exercendi plenam & omnimodam concedimus facultatem. Prouinciæ quoque Bononiensi clerum & populum vniuersum pro eorūdem Ecclesiæ, & Archiepiscopi Bononiensis prouincialibus similiter perpetuo concedimus & assignamus.

Decretum irritans.

§.6. Decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§.7. Non obstantibus regula nostra de iure quæsito non tollendo, ac quibusuis alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Placentin. Parmen. Mutinen. Regien. Ceruien. Imolen. & Cremen. ac Rauennaten. & Mediolanen. Ecclesiarum prædictarum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & cōsuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis eiusdem Ecclesijs, illarumq. Præsulibus, & administratoribus, ac capitulis, & personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & alijs decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de simili Apostolicæ potestatis plenitudine & consistorialiter, & de simili consilio, ac alias quomodolibet etiā pluries concessis, confirmatis & innouatis. Quibus omnibus & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, exprimerentur & insererētur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat barū serie, de consilio & potestatis plenitudine similibus, specialiter & expresse derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Sanctio pœnalis.

§.8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ erectionis, institutionis, derogationis, diuisionis, separationis, declarationis, exēptionis, liberationis, subiectionis, cōcessionis, assignationis, decretorū, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. A. 11. 12. Decemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo secundo, 4. Idus Decemb. Pontificatus nostri Anno XI.

LXXX.

Abbatissæ & aliæ Præfectæ Monasteriorum Monialium in Italia ad triennium tantummodo eligantur.

Quo ad modum eligendi, habes Concilium Tridentinum in sess. 25. cap. 7.

Edita An. D. 1583.

GREGORIVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

EXposcit debitum Pastoralis officij quod disponente Domino gerimus, vt ad ea sollicite intēdamus, per quæ Monasteria & alia Religiosa loca, præsertim Deo dicatarum Sanctimonialium, secundum regularis disciplinæ normam regantur & gubernentur.

Causa huius constit.

§.1. Perpendentes igitur varia & multiplicia damna, quibus plerunque afficiuntur Monasteria Monialium, quę per Abbatissas vel alias Præfectas perpetuas reguntur, è contra vero Abbatissas, & alias Præfectas triennales, scientes se lapso triennio suæ administrationis rationē esse reddituras, ac sperantes de bene gestis laudem promereri, pœnam vero si male gesserint, metuentes, maiori studio ac diligentia, regimen & administrationem Monasteriorum sibi commissorum gerere.

Abbatissę Monialium ad triennium tantummodo eligātur, iuxta suorū Ordinū instituta, & Conc. Trid.

§.2. His & alijs rationabilibus causis adducti, hac nostra perpetuo valitura constitutione statuimus & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, in omnibus & singulis Monasterijs Monialium S. Benedicti Cistercien. Carthusien. & aliorum quorumcunque Ordinum in vniuersa Italia, & præsertim in vtriusq; Siciliæ Regnis consistentibus, quæ nunc per Abbatissas vel alias Præfectas perpetuas reguntur & gubernantur, cum primum Abbatissæ, aut aliæ Præfectæ huiusmodi regimini & administrationi ipsorum Monasteriorum cesserint, etiam apud Sedem Apostolicam, vel decesserint, eorum Abbatissatus, seu Præfecturas vacare contigerit, Abbatissæ, aut aliæ Præfectæ non amplius perpetuæ, seu ad vitā, quarum nomen ac titulum ex nunc prout ex tunc, Apostolica auctoritate ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentiū perpetuo extinguimus & abolemus, sed triennalis tantum à Conuētu vniuscuiusque Monasterij, & alias iuxta decreta sacri Concilij Tridentini, & regularia suorum Ordinum instituta eligantur & præficiantur. quæ postmodū elapso triēnio, suis officijs perfunctæ, præesse desinant, omniq. prorsus careant auctoritate, ac à regimine & administratione Monasterij per triēnium à die finitæ administrationis inchoandum abstineant. quo elapso, seruata eadem forma Conc. Trid. iterum & pluries eligi possint.

Prohibitio aliter eligendi.

§.3. Districtius inhibentes omnibus & singulis dictorum Monasteriorum Conuentibus, Superioribus, & personis, aliquam Abbatissam, aut aliam Præfectam perpetuam, seu ad vitam, sed triennalem tātum eligere & præficere vllo modo audeant vel præsumant.

Decretum irritans.

§.4. Quod si secus à quoquam quauis auctoritate fuerit attentatum, electionem & præfectionem huiusmodi, ac omnia & singula, quæ inde sequentur, irrita, nulla, et inania, nullusq. roboris vel momēti fore. Sicq. per quoscunque Iudices ordinarios & delegatos quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate et auctoritate, in quauis causa & instantia iudicari & diffiniri debere decernimus.

Clausula derogatoria.

§.5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dictorum Monasteriorum & Ordinum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdē Monasterijs, eorumq. Superioribus & personis sub quibuscūque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, in genere vel in specie, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis & innouatis. Quibus omnibus & singulis, eorum tenores ac si ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque.

Transumptorum fides.

§.6. Cæterum quia difficile foret præsentes nostras ad singula quæque loca, vbi necessarium fuerit, deferre, volumus quod illarum transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

D.P. An. 11. 1. Ianuarij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris die 1. Ianuarij 1583. Pont. nostri Anno XI.

Publicatio.

Anno à natiuitate Domini 1583. indictione 11. die vero quarta mensis Ianuarij, Pontificatus S. D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. Anno 11. retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, dimissa earum copia auscultata & collationata cum dictis litteris in valuis eiusdem aciei affixa per me Ioannem Freile, Curs. S. D. N. Papæ.

Petrus Delbequez Mag. Curs.

LXXXI.

Excommunicatio & anathematizatio quorumcunque hæreticorum, necnon aliorum omnium, qui contentis in hac bulla Cœnæ Domini contraueniunt.

Alias habes eiusmodi bullas, quas tibi indicalo in constit. 41. S. D. N. Pauli V. Pastoralis. apud quam posui notas, quæ etiam huic bullæ congruæ videntur.

Edita An. D. 1583.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Excommunicatur mos antiquus.

Consueuerunt Romani Pontifices prædecessores nostri, ad retinendam puritatem Religionis Christianæ, & ipsius vnitatem, quæ in coniunctione membrorum ad vnum caput, CHRISTVM videlicet, eiusq. Vicarium principaliter consistit, & Sanctam fidelium Societatem ab offensione seruandam, arma iustitiæ per ministerium Apostolatus in præsenti celebritate exercere.

Hæretici, eorumq. fautores & libros prohibitos legentes, & ab obedientia Rom. Pontif. recedentes.

§. 1. Nos igitur vetustum & solemnem hunc morem sequentes, excommunicamus & anathematizamus ex parte DEI Omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, auctoritate quoque Beatorum Apostolorum Petri & Pauli, ac nostra quoscunque Vssitas, Vicleuitas, Lutheranos, Zuuinglianos, Caluinistas, Vgonottos, Anabaptistas, Trinitarios, ac omnes & singulos Hæreticos, quocunque nomine nuncupentur, & cuiuscunque sectæ existant, & eorum credentes, ipsorumque receptatores et fautores, & generaliter quoslibet defensores, ac eorundem libros hæresim continentes, vel de Religione tractantes, sine auctoritate nostra & Sedis Apostolicæ scienter legentes, aut tenentes, imprimentes, seu quomodolibet defendentes ex quauis causa publice vel occulte, quouis ingenio vel colore, necnon schismaticos, & eos qui se à nostra, & Romano Pontifice pro tempore existente obedientia, pertinaciter subtrahunt vel recedunt.

Appellantes à Papa ad futurum Concilium, & eorū fautores.

§. 2. Item excommunicamus & anathematizamus omnes & singulos cuiuscunque status, gradus, seu conditionis fuerint, & interdicimus Vniuersitates, Collegia, & Capitula, quocunque nomine nuncupentur, ab ordinationibus, sententijs seu mandatis nostris, ac Romano Pōtifice pro tempore existentium, ad vniuersale futurum Concilium appellantes, necnon eos, quorum auxilio vel fauore appellatum fuerit.

Piratę & eorū auxiliantes.

§. 3. Item excommunicamus & anathematizamus, omnes Piratas, Latrunculos maritimos, & illos præcipue qui mare nostrum, à Monte argentario, vsque ad Terracinam discurrentes, eos, qui in illo nauigant depredantur, mutilant, interficiunt, rebusue & bonis suis spoliant, omnesque receptatores eorundem, & eis auxilium scienter dantes vel fauorem.

Naufragorū bona surripientes, aut ab alijs rapta accipientes.

§. 4. Item excommunicamus & anathematizamus omnes & singulos, qui Christianorum quorumcunque nauibus tempestate in transuersum, vt dici solet, iactatis, naufragium passis, aut etiam submersis, siue in ipsis nauibus, siue eis delapsa, & in mari, vel litore inuenta, cuiuscunque generis bona, tam in nostri Tyrrheni, & Adriatici, quam in quibuscunque alijs cuiuscunque maris regionibus, & littoribus rapuerint, aut scienter ipsi sibi acceperint, aut ab alijs rapta, seu accepta scienter receperint. ita vt nec etiam ob quodcunque priuilegium, cōsuetudinem, aut longissimi etiam immemorabilis temporis possessionem, seu alium quemcunque prætextum excusari possint.

Pedagia noua absq. potestate imponētes.

§. 5. Item excommunicamus & anathematizamus omnes qui in Terris suis noua pedagia, seu gabellas ad id potestatem non habentes imponunt, vel augent, aut imponi, vel augeri prohibita exigunt.

Falsificantes litteras Apostolicas falso fabricantes.

§. 6. Item excommunicamus & anathematizamus omnes falsarios litterarum Apostolicarum, & in forma Breuis, ac supplicationum, gratiam vel iustitiam concernentium, per Romanum Pontificem, vel Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarium, seu Gerentes vices eorum aut de mandato eiusdem Romani Pontif. signatarum, aut sub nomine eiusdem Roman. Pontif. seu Vicecancellarij, aut gerentium vices prædictorum, signantes supplicationes easdem. ac etiam falso fabricantes litteras Apostolicas, & in forma breuis, ac supplicationes huiusmodi. Extendentes constitutionem felicis recordationis Innocentij Papæ Tertij, quæ incipit. Ad falsariorum, cum omnibus pœnis in ea contentis, ad eosdem fabricātes, & etiam ad falsificantes seu mutantes supplicationes per nos, seu de mandato nostro signatas & datas sine nostra aut Datarij nostri licentia.

Arma, & alia quibus Christiani impugnātur ad infideles deferētes, aut eos certiores de statu Reipub. Christianæ esse nunciantes.

§. 7. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui equos, arma, ferrum, filum ferri, stamnum, chalybem, omniaque alia metallorum genera, atque bellica instrumenta, lignamina, canapem, funes, tā ex ipso canape, quam ex quacunque alia materia & ipsam materiam, aliaq. huiusmodi, quibus Christianos impugnant, deferunt Saracenis, Turcis, & alijs CHRISTI nominis inimicis. Necnon illos qui per se vel alium seu alios de rebus Christianæ Reipublicæ statum concernentibus, in Christianorum perniciem & damnum, ipsos Turcas, & Christianæ Religionis inimicos certiores faciunt, illisque ad id auxilium, consilium, vel fauorem quomodolibet præstant. Non obstantibus quibuscunque priuilegijs & concessionibus quibuscunque Principibus, & Dominis, siue priuatis personis, per nos & Sedē prędictā hactenus concessis, quę illis nolumus in aliquo suffragari.

Victualia & alia ad Vrbē deferentium, perturbatores, eorumque fautores.

§. 8. Item excommunicamus & anathematizamus omnes impedientes, siue inuadentes eos, qui victualia, seu alia ad vsum Romanæ Curiæ necessaria adducunt, ac etiam eos, qui ne ad Romanam Curiam adducantur vel afferantur, impediunt seu perturbant, vel pro eis aliquid exigunt, aut soluere faciunt, seu hæc facientes defendunt per se vel alium seu alios, cuiuscunque fuerint ordinis, præeminentiæ, conditionis & status, ac etiam si Pontificali vel Regali, aut alia quauis ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate.

Peregrinorū & aliorū ad Sedem Apost. venientium, &c. ex proposito offensores.

§. 9. Item excommunicamus & anathematizamus omnes ex proposito interficientes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, seu depredantes Romipetas, seu Peregrinos ad Vrbem causa deuotionis, seu peregrinationis, & prorsus omnes alios ad Sedem Apostolicam accedentes, vel apud eam morantes aut recedentes ab ipsa, & illis dantes auxilium, consilium vel fauorem.

Cōmorātium in Curia, absque iurisdict. perturbatores.

§. 10. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui non habentes in eadem Curia iurisdictionem ordinariam vel delegatam, eius prætextu capiunt, spoliant, detinent morantes in eadem, vel qui talia fieri mandant.

Cardinal. & aliorum Prælatorū offensores, eorumq. auxiliatores.

§. 11. Item excommunicamus & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, verberantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hostiliter insequentes Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales ac Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Sedisq. Apostolicæ Legatos seu Nuncios, aut eosdem eijciētes à suis diœcesibus, territorijs, Terris, seu Dominijs, eaq. mandantes vel rata habentes, seu præstantes eis auxilium consilium, vel fauorem.

Offendentes eos qui ad Romanā Curiam recurrūt Procuratoresq. eorum.

§. 12. Item excommunicamus & anathematizamus illos, qui per se vel alium seu alios, quascunque personas Ecclesiasticas vel seculares ad dictam Curiam super eorum causis & negocijs recurrentes, illasque in eadem Curia prosequentes aut procurantes, negociorumque gestores, Aduocatos, Procuratores, & Agentes ipsorum, seu etiam Auditores vel Iudices, super dictis causis vel negocijs deputatos, occasione causarum vel negociorum huiusmodi verberant, mutilant, occidunt, bonis spoliāt, seu qui per se vel alium seu alios, directe vel indirecte prædicta exequi vel procurare, aut in eisdem consilium, auxilium, vel fauorem præstare non verentur, cuiuscunq; præeminentiæ & dignitatis fuerint.

Impedientes executionem litterarū Apostolicarum aliarū ue ditionem prohibentes.

§. 13. Ac etiam omnes, tam ecclesiasticos quam seculares, cuiuscunque dignitatis, qui prætexentes friuolam quandam appellationem à grauamine vel futura executione litterarum Apostolicarum, & in forma breuis, tam gratiam quam iustitiam concernentium, necnon citationum, inhibitionū, sequestrorum, monitoriorum, processuum,

[Margin: ... dem Apost. el gratiarũ impetratores.]

suum, executorialium, & aliorum decretorum, à nobis & à Sede prædicta, seu Legatis, Nunciis, Præsidentibus, Cameræ Apostolicæ Auditoribus, Commissarijs, alijsq. Iudicibus & delegatis Apostolicis emanatorum, & quæ pro tempore emanauerint, aut alias ad Curias seculares, et laicam potestatem recurrunt, & ab ea, instante etiam Fisci procuratore, appellationes huiusmodi admitti, ac litteras, citationes, inhibitiones, sequestra, monitorja, & alia prædicta capi & retineri faciũt. Quiue illa simpliciter, vel sine eorũ beneplacito, cõsensu vel examine executioni demandari, aut ne tabelliones, & Notarij super huiusmodi litterarum & processuum executione instrumenta, vel acta conficere, aut confecta parti, cuius interest, tradere debeant, impediunt vel prohibent. ac etiam partes, seu earum agentes, Notarios, executores & subexecutores litterarum, citationum, monitoriorum, & aliorum prædictorum capiunt, percutiunt, vulnerant, carcerant, detinent, ex Ciuitatibus, locis, & Regnis eiciunt, bonis spoliant, perterrefaciunt, concutiunt, & comminantur, per se vel alium seu alios, publice vel occulte, seu capi, carcerari, detineri, percuti, vulnerari, minisq. agitari faciunt. Quiue alias quibuscunque personis, in genere vel in specie, ne pro quibusuis eorum negocijs prosequendis, seu gratijs, vel litteris impetrandis ad Romanam Curiam accedant, aut recursum habeant, seu gratias ipsas, vel litteras à dicta Sede impetrent, seu impetratis vtantur, directe vel indirecte prohibere, statuere, seu mandare, vel eos apud se, aut Notarios seu tabelliones, vel alias quomodolibet retinere præsumunt.

[Margin: Auocantesq. causas ecclesiasticas a iudicibus ecclesiasticis eorũq. fautores.]

§. 14. Item excommunicamus & anathematizamus omnes & singulos Cancellarios, Vicecancellarios & Cõsiliarios, ordinarios & extraordinarios quorumcunque Regum & Principum, ac Præsidentes Cancellariarum, Consiliorum, & parlamentorum, necnon Procuratores generales eorundem, vel aliorum Principum secularium etiamsi Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacunque præfulgeant dignitate, quocunque nomine nuncupẽtur, aliosque Iudices, tam ordinarios quam delegatos, necnõ Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, Commendatarios, Vicarios & officiales, qui per se vel alium seu alios auctoritate propria, & de facto, quarumcunque exemptionũ, vel aliarum gratiarum, & litterarum Apostolicarum pretextu, beneficiales, & decimarum, ac alias causas spirituales, & spiritualibus annexas ab Auditoribus & Commissarijs nostris, alijsque Iudicibus ecclesiasticis auocant, illarumue cursum & audientiam, ac personas, capitula, Conuentus, Collegia, causas ipsas prosequi volentes impediunt, ac se de illarum cognitione tanquam Iudices interponunt, quiq. partes actrices, quæ illas committi fecerunt & faciunt, ad reuocandum, & reuocari faciendum citationes vel inhibitiones, aut alias litteras in eis decretas, & ad faciendum vel consentiendum eos contra quos tales inhibitiones emanarunt, à censuris & pœnis in illis contentis absolui, per statutum vel alias compellunt, vel executionem litterarum Apostolicarum seu executorialium, processuum ac decretorum prædictorum, quomodolibet impediunt, vel suum ad id fauorem, consilium, aut assensum præstant, etiam prætextu violentiæ prohibendæ, vel aliarum prætensionum, seu etiam donec ipsi ad nos informandos vt dicunt, supplicauerint, aut supplicari fecerint, nisi supplicationes huiusmodi coram nobis & Sede Apostolica legitime prosequantur.

[Margin: Trahẽtes ad secularia Tribunalia præter iurisdictionẽ personas Eccl. vel ecclesiasticã libertatẽ lædentes.]

§. 15. Quiue ex eorum prætenso officio, vel ad instãtiam partis, aut aliorum quorumcunque personas ecclesiasticas, Capitula, Conuentus, & Collegia Ecclesiarum quarumcunque coram se ad suum Tribunal, audientiam, Cancellariam, Consilium vel Parlamentum, preter iuris Canonici dispositionem trahũt, vel trahi faciunt vel procurant, directe vel indirecte, quouis quæsito colore. Necnon qui statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, seu quæuis alia decreta, in genere vel in specie, ex quauis causa, & quouis quæsito colore, ac etiam prætextu litterarum Apostolicarum vsu non receptarum, seu reuocatarum, vel cuiusuis consuetudinis, aut priuilegij, vel alias quomodolibet fecerint, ordinauerint, & publicauerint, vel factis & ordinatis vsi fuerint, vnde libertas ecclesiastica tollitur, seu in aliquo læditur vel deprimitur, aut alias quouis modo restringitur, seu nostris & dictæ Sedis, ac quarumcunque Ecclesiarum iuribus quomodolibet, directe vel indirecte, tacite vel expresse præiudicatur.

[Margin: Impedientes iurisdictionẽ Iudicũ Ecclesiasticorum, eorumq. fautores.]

§. 16. Necnon qui Archiepiscopos, Episcopos, aliosq. Superiores vel inferiores Prælatos, & omnes alios quoscunque Iudices ecclesiasticos ordinarios quomodolibet impediunt, quo minus sua iurisdictione ecclesiastica contra quoscunque vtantur, secundum quod Canones & sacræ constitutiones ecclesiasticæ, & decreta Conciliorum generalium, & præsertim Tridentini, statuunt. Ac etiam eos, qui post ipsorum Ordinariorum, vel etiam delegatorum quorumcunque sententias & decreta, aut alias fori ecclesiastici iudicium eludentes, ad Cancellarias & alias curias seculares recurrunt, & ab illis prohibitiones & mãdata etiam pœnalia, Ordinariis aut delegatis prædictis decerni, & contra illos exequi procurant. Eos quoque qui hæc decernunt & exequuntur, seu dant auxilium, patrocinium & fauorem in eisdem.

[Margin: Vsurpãtes Sedis Apost. & quarumcunq; Ecclesiarum iurisd. & fructus, vel eos sequestrãtes.]

§. 17. Quiue iurisdictiones, seu fructus, redditus, & prouentus, ad nos & Sedem Apostolicam, & quascunq; ecclesiasticas personas ratione Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum pertinentes vsurpant, vel etiam quauis occasione vel causa, sine Rom. Pont. vel eorum ad quos iure pertinent, expressa licentia sequestrant.

[Margin: Imponẽtes decimas & alia onera personis Ecclesiasticis, aut Ecclesijs & eorum redditibus absque licentia Pontificis.]

§. 18. Quiue collectas, decimas, taleas, præstantias, & alia onera Clericis, Prælatis, & alijs personis ecclesiasticis, ac eorum, & Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorũ beneficiorum ecclesiasticorum bonis, illorumq. fructib., redditibus, & prouentibus huiusmodi absque simili Rom. Pont. speciali, & expressa licentia imponunt, & diuersis etiam exquisitis modis exigunt, aut sic imposita, etiam à sponte dantibus, & concedentibus recipiunt. Necnon qui per se vel alium seu alios, directe vel indirecte prædicta facere, exequi vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel fauorem, aut votum seu suffragium, palam vel occulte præstare non verentur, cuiuscunque sint preeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status, etiam si Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, seu Principes, Duces, Comites, Barones, Respublicæ, & alij Potentatus quicunque, etiam Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus & Terris quoquo modo præsidentes, aut quauis etiam Pontificali dignitate insigniti. Innouantes decreta super his per sacros Canones, tam in Lateranen. nouissime celebrato quam aliis Conciliis generalibus edita, etiam cum censuris & pœnis in eis contentis.

[Margin: Iudices seculares se interponentes in causis criminalib. contra personas ecclesiasticas.]

§. 19. Item excommunicamus & anathematizamus omnes & quoscunque Magistratus, Senatores, Præsidentes, Auditores, & alios Iudices quocunque nomine vocentur, ac Cancellarios, Vicecancellarios, Notarios, Scribas, ac executores & subexecutores, & alios quoquo modo se interponentes in causis capitalibus seu criminalibus contra personas ecclesiasticas, illas banniendo, capiendo, processando, seu sententias contra illas proferendo, vel exequendo, etiam prætextu quorumcunque priuilegiorũ à Sede Apostolica ex quibusuis causis, ac sub quibuscunque tenoribus & formis, in genere & specie concessorũ quibuscunque Regibus, Ducibus, Principibus, Rebuspublicis, Monarchis, Ciuitatibus, & aliis quibuscunq; potentatibus, quocunque nomine censeantur, quæ nolumus illis in aliquo suffragari, ista omnia ex nunc in irritum reuocando.

[Margin: Occupantes Terras, & loca S.R.E. aut in illis iurisdictionẽ vsurpantes, eorũq. fautores.]

§. 20. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui per se vel alium seu alios, directe vel indirecte, sub quocunque titulo vel colore, de facto occupant vel detinent, vel hostiliter destruunt vel inuadunt, aut occupare, detinere, vel destruere, aut inuadere hostiliter præsumpserint, in totum vel in partem Almam Vrbem, Regnum Siciliæ, Insulas Sardiniæ & Corsicæ, Terras citra Pharum, Patrimonium Beati Petri in Tuscia, Ducatum Spoletanum, Comitatum Venaysinum, Sabinensem, Marchiæ Anconitanæ, Massæ Trebariæ, Romandiolæ, Campaniæ & Maritimas Prouincias, illarũque Terras & loca, ac Terras specialis commissionis Arnulphorum, Ciuitatesq. nostras Bononiam, Cęsenam, Ariminum, Beneuentum, Perusium, Auinionem, Ciuitatem Castelli, Tudertum, & alias Ciuitates, Terras, & loca,

loca, vel iura ad ipsam Romanam Ecclesiam pertinẽtia, dictæq. Romanæ Ecclesiæ mediate vel immediate subiecta, quiue supremam iurisdictionem in illis nobis & eidem Romanæ Ecclesiæ competentem, de facto vsurpare, perturbare, retinere & vexare, varijs modis præsumunt. Necnon adhærentes, fautores & defensores eorum, seu illis auxilium, consilium, vel fauorem quomodolibet præstantes.

Raptores bonorũ Cam. Apost. tempore infirmitatis Pôtificis, aut vacationis Sedis Apost.

§.21. Necnon omnes & singulos supellectilium, librorum, scripturarum & bonorum Cameræ & Palatij Apostolici ex eodem Palatio, infirmitatis Rom. Pont. ac Sedis Apostolicæ vacationis tempore, ablatores, raptores, & illorum detentores, ac quoscunque alios ad quorum manus bona prædicta quocunque titulo, & ex quauis causa scienter peruenerint.

Hec cõstitutio durat vsq; ad publicationem alterius similis const.

§.22. Volentes præsentes nostros processus, ac omnia & quæcunque his litteris contenta, quousque alij huiusmodi processus, à nobis aut Romano Pontifice pro tempore existen. fiant, aut publicentur, durare, suosq. effectus omnino sortiri.

Reseruatio absolutionis.

§.23. Cæterum à prædictis sententijs nullum per aliũ, quam per Romanũ Pontificem, nisi in mortis articulo cõstitutus, nec etiam tunc, nisi de stando Ecclesiæ mandatis, & satisfaciendo cautione præstita, absolui possit, etiam prætextu quarumuis facultatum & indultorum, quibuscunque personis ecclesiasticis, secularibus, & quorumuis Ordinum, etiam Mendicantium, & Militiarum regularibus, etiam Episcopali vel alia maiori dignitate preditis, ipsisq. Ordinibus, & eorum Monasterijs, Conuentibus & Domibus, ac Capitulis, Collegijs, Confraternitatibus, Cõgregationibus, Hospitalibus, & locis pijs, necnon laicis, etiam Imperiali, Regali, & alia mundana excellentia fulgentibus, per nos & dictam Sedem, ac cuiusuis Cõcilij decreta, verbo, litteris, aut alia quacunque scriptura, in genere & in specie, cõcessorum & innouatorum, ac concedendorum & innouandorum.

Absoluentes, alios casibus hic restrictis excõmunicantur.

§.24. Quod si forte aliqui contra tenorem presentium talibus excommunicatione & anathemate laqueatis, vel eorum alicui absolutionis beneficium impendere de facto præsumpserint, eos excommunicationis sententia innodamus, grauius contra eos spiritualiter & temporaliter prout expedire nouerimus, processuri.

Absolutio Pôtificis quos cõprehẽdat.

§.25. Declarantes ac protestantes quamcunque absolutionem etiam solemniter per nos faciendam, prædictos excommunicatos sub præsentibus cõprehensos, nisi prius à præmissis, cum vero proposito vlterius similia non cõmittendi, destiterint; ac quo ad eos, qui contra libertatẽ vt præmittitur, statuta fecerint, nisi prius statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, & decreta huiusmodi publice reuocauerint, & ex Archiuijs seu Capitularib. locis, aut libris, in quibus annotata reperiuntur, deleri & cassari, ac nos de reuocatione huiusmodi certiores fecerint, eos non comprehendere, nec eis aliter suffragari. Quin etiam per huiusmodi absolutionem, aut quoscunq; alios actus contrarios, tacitos vel expressos, ac etiam per patientiam & tolerantiam nostram, vel successorum nostrorum quantocunque tempore continuata, in præmissis omnibus & singulis, ac quibuscunque iuribus Sedis Apostolicæ, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ vndecunque & quomodocunque quæsitis vel quærendis nullatenus prejudicari posse seu debere.

Clausulæ derogatoriæ.

§.26. Non obstantibus priuilegijs, indulgentijs & litteris Apostolicis generalibus vel specialibus, supradictis, vel eorum alicui, seu aliquibus & alijs cuiuscunque Ordinis, status, vel conditionis, dignitatis, & præeminentiæ fuerint, etiamsi vt præmittitur Pontificali, Imperiali, Regali, seu quauis ecclesiastica & mundana præfulgeant dignitate, vel eorum Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus seu locis, à prædicta Sede ex quauis causa, etiam per viam contractus aut remunerationis, & sub quauis alia forma & tenore, ac cum quibusuis clausulis etiam derogatoriarum derogatoriis concessis, etiam continẽtibus quod excommunicari, anathematizari, vel interdici non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, ac de Ordinibus, locis, nominibus proprijs, cognominibus, et dignitatibus eorum mentionem. Necnon consuetudinibus etiam immemorabilibus, ac præscriptionibus quantũcunque longissimis, & alijs quibuslibet obseruantijs, scriptis vel non scriptis, per quæ contra hos nostros processus ac sententias, quo minus includantur in eis, se iuuare valeant, vel tueri. quæ omnia quo ad hoc, earum omniũ tenores, acsi ad verbum nihil penitus omisso insererẽtur, præsentibus pro expressis habentes, penitus tollimus, et omnino reuocamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Forma & effectus publicandi hanc cõst. in Vrbe.

§.27. Vt vero præsentes nostri processus ad communẽ omnium notitiam facilius deducantur, chartas seu membranas processus ipsos continentes valuis Ecclesiæ sancti Ioannis Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe appendi faciemus, quæ processus ipsos quasi sonoro præconio, & patulo indicio publicabunt, vt ij quos processus huiusmodi contingunt, quod ad ipsos non peruenerint, aut quod ipsos ignorauerint, nullam possint excusationem pretendere, aut ignorantiam allegare, cum non sit verisimile id remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Ordinarij locorũ debent quotannis hic ex semel in eorum Ecclesijs frequenti populo publicare.

§.28. Insuper, vt processus ipsi, ac præsentes litteræ, ac omnia & singula in eis contenta eo fiant notiora, quo in plerisque ciuitatibus & locis fuerint publicata, vniuersis & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & locorum Ordinariis, Prælatis & Rectoribus vbilibet constitutis per hæc scripta committimus, & in virtute sanctæ obedientiæ districte præcipiendo mandamus, vt per se vel alium seu alios præsentes litteras, postquam eas receperint, seu earum habuerint notitiam, semel in anno, aut si expedire viderint, etiam pluries in Ecclesijs suis, dum in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit, solemniter publicent, & ad Christifidelium mentes reducant, nuncient & declarent.

Cõfessarij habeant transũptũ huius cõstitutionis.

§.29. Cæterum hortamur eosdem vniuersos & singulos Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, aliosque locorum Ordinarios & Ecclesiarum Prælatos, necnon Rectores, ceterosq. curam animarum exercentes, ac presbyteros seculares, & quorumuis Ordinum regulares ad audiendum confessiones quauis auctoritate deputatos, vt transumptum harum litterarum penes se habere, legere, & diligenter examinare procurent.

Transumptis subscriptis detur fides.

§.30. Volentes earundem præsentium transumptis, etiam impressis, notarii publici manu subscriptis, & sigillo Iudicis ordinarii Romanæ Curiæ, vel alterius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eandem prorsus fidem, in iudicio & extra illud vbique locorum adhibendam fore, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§.31. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ excommunicationis, anathematizationis, interdicti, declarationis, protestationis, sublationis, reuocationis, commissionis, innodationis, mandati, hortationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. A. 11. 4. aprilis.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo tertio, pridie Nonas Aprilis, Pont. nostri Anno XI.

LXXXII.

Quod Præceptoriæ Militiæ & Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani vacent per promotionem ad Episcopatum.

De hac Militia late notaui supra ad const. 2 Anast. IV. fol. 22. Christianæ.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1583.

Controuersia super vacatione Præceptoriæ in rubr.

COntrouersia inter Venerabilem fratrem nostrum Thomam Episcopum Meluitan. & dilectum filiũ Michaelem Palentrin proxime suscitata, occasione Præceptoriæ de Masden., Prioratus Cathaloniæ, Hospitalis

talis S. Ioannis Hierosolymitani, de qua pridem vacante per susceptionem muneris consecrationis eiusdem Episcopi, dicto Michaeli canonice prouisum fuerat, ipse vero Episcopus, illam, non vt beneficium vacationi obnoxium, sed vt prędium possidere posse contendebat.

[illegible] d. eb [illegible] commissa ab Aud. Cam.

§. 1. Nos causam huiusmodi, causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Generali Auditori audiendam commisimus, & fine debito terminandam, omni & quacunque appellatione remota. qui voto Auditorum causarum Palatij Apostolici de mandato nostro adhibito, prouisionem prædictam Canonicam declarauit, perpetuum Episcopo silentium imponendo, ac prætensam eius appellationem reijciendo.

Approbatio [illegible]

§. 2 Quare nos attendentes, Episcopum dictam præceptoriam, siue prędium, siue beneficium, siue quoduis aliud, cum sua Ecclesia sine dispensatione Apostolica retinere non posse, ideoq. iustæ Michaelis postulationi assentientes, prædictam declarationem, & quicquid ab ipso Auditore in hac re decretum est, prætentum auctoritate confirmamus, appellatione huiusmodi, & quacunque prouocatione, vel protestatione ex parte Episcopi interiecta non obstante. Nulli ergo &c.

[illegible] P. A. 11. [illegible] Aprilis.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo tertio, tertio Cal. Maij, Pontificatus nostri Anno xj.

L X X X I I I.

De Electione numero & qualitatibus Magistrorum sacrę Theologiæ, de cætero in Prouincijs Italiæ eligendorũ ex Ordine fratrum Eremitarum S. Augustini.

Alia de hoc Ordine scripsi apud Alexand. IV. constit. 6. Licet, sup. fol. 84.

[illegible] An. D. 1583.

G R E G O R I V S X I I I.

Dilectis filijs Priori generali, & fratribus Ordinis Eremitarum S. Augustini Prouinciarum Italiæ.

[illegible]

DOminicum gregem sollicitudini nostræ commissum, internis oculis perspicacius introspicientes, Religiosorum, & eorum, qui mundanis abiectis illecebris, Altissimo in humilitatis spiritu famulantur, præcipuam curam gerere, & ea, quæ professioni illorum aduersari, seu quomodolibet illorum quietem, & felicem statum perturbare posse videntur, de medio tollere, quantum ex alto nobis conceditur, satagentes, mentis nostræ aciem ad Ordinem vestrum ab ipso Sancto Aurelio Augustino institutum præcipua cura conuertimus.

[illegible] huius [illegible]

§. 1. Cumque inter vos summa cum totius agri Dominici fertilitate, quamplurimi sacris litteris operam nauantes, ad Lectoris, Baccalaurei, & postremo Magistri, seu Doctoris in sacra Theologia gradum promoueri & promoti certis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, pręeminentijs, & superioritatibus, iuxta Ordinis & regulæ vestrę statutorum, & institutionum formam & continentiam frui & gaudere consueuerint. Et propterea multi proprijs potius quam communibus commodis inseruientes, seipsos publicis officijs, oneribus & laboribus subtrahere satagentes, ad Magisterij, seu Magistri, siue Doctoris gradum properanter anhelant, illum modis omnibus ambientes adeo, vt nisi malo huiusmodi celeriter occurratur, breui tempore dubitandum sit, ne plures Magistri, quam discipuli in vestro Ordine, præsertim in Prouincijs Italiæ, reperiantur; & cum omnes priuilegio magisterij, seu magistri, vel doctoris insigniti fuerint, nemo qui necessaria singulorum monasteriorum, seu domorũ vestrarum munia exercere velit, reliquus futurus sit. Vnde factum est, vt fratres Eremitæ Ordinis vestri Prouinciarum extra Italiam constitutarum, Magistros seu Doctores, nisi magna cum cautela & paruo numero à certis annis citra non admiserint, nec admittant de præsenti.

[illegible] præscriptio [illegible] [illegible] Ma-

§. 2. Nos igitur malis huiusmodi occurrere, & communi vtilitati vestrum omnium consulere, & vt posthac non nisi idonei, & in numero decenti ad magisterium, siue magistri aut Doctoris gradum promoueantur, prouidere volentes, Prædecessorum nostrorum, & præsertim felicis recordationis Bonifacij Papæ Octaui, qui alias per suas litteras sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, quinto Calendas Maij, Pontificatus sui Anno decimotertio, Ordinis Fratrum Prędicatorum Magistros huiusmodi creandi modum & normam præscripsit, inhærentes. Motu proprio, non ad vestram, seu alicuius vestrum super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex nostra certa scientia, & spontanea voluntate, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, statuimus, decernimus, ordinamus, volumus, mandamus, vetamus, & prohibemus, ne posthac Prior Generalis Ordinis vestri pro tempore existens, neque etiam ipsum Capitulum generale capitulariter congregatum, aut quodcumque Capitulum siue Congregatio Prouincialis, cuiuscunque Prouincię intra Italiam constitutæ, siue alij quicunque, quacunque ecclesiastica siue mundana præfulgeant dignitate & potestate, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, pretextu cuiuscunque consuetudinis etiam immemorabilis, siue priuilegij aut indulti Apostolici ex quacunque causa quomodolibet pro tempore, etiam Motu proprio per quoscunque Prædecessores nostros, aut nos forsan concessi & innouati, quoscunque quantumcunque idoneos & habiles ad magisterium, siue Magistri, aut in sacra Theologiæ Doctoris gradum & dignitatem quomodolibet efferre aut promouere, seu efferri & promoueri permittere possit aut valeat, audeat seu præsumat, nisi singulis sex annis in singulis Capitulis Generalibus, coram Diffinitoribus, & in ipso Diffinitorio, & non vltra duos ex singulis Italiæ Prouincijs, seu Congregationibus, ac alias modis, formis, locis, temporibus, & à personis infrascriptis examinandos & approbandos, videlicet, vt in Capitulis Prouincialibus, à vobis & singulis vestris Italiæ Prouincijs seu Congregationibus, statutis temporibus celebrari solitis ex vobisipsis, & ex singulis quibusque respectiue Prouincijs seu Congregationibus, si fieri possit, sin autem ex vicinioribus, viri Magistri in sacra Theologia moribus & doctrina idonei duo, qui ad magisterij gradum, modo & forma infrascriptis promouendos examinare, & in eorum, & cuiuslibet eorum vitam & mores inquirere, illorumque concursus audire, vt de eo siue eis recte iudicare possint & valeant, eligantur. iurentque Electi ipsi, se solo Religionis zelo, omni humano affectu postposito, illos sese electuros, quos vita, moribus, & doctrina idoneos, seu idoneiores ex suæ cuiusque conscientiæ iudicio iudicabunt.

[illegible] gistrorum in Theologia [illegible]candorum.

Ac tẽpus promouendi & locus.

§. 3. Omnes vero & singuli de singulis quibuscunque Italiæ Prouincijs, seu Congregationibus respectiue, qui se ad Magistri seu magisterij vel doctoratus huiusmodi gradum & dignitatem ascendere posse confident, ex ipsis quibusque respectiue Prouincijs seu Congregationibus (si aderunt) sin autem etiam ex alijs dummodo promouendi ipsi ad aliquod monasterium illius Prouinciæ, in qua promouendi fuerint, transferantur, & ab eo in filios legitime suscipiantur, summa cum diligentia & maturitate ab Electis huiusmodi examinentur, & in eorum omnium & singulorum scientia & doctrina periculum fiat, & experientia. & centum formatis schedulis distinctiones & punctos ex quatuor Magistri sententiarum libris, vigintiquinque scilicet ex libro quolibet excerptos continentibus, illisq. in vrnam coniectis, singulæ forte extrahantur, quæ singulis promouendis incontinenti assignentur. & super schedulis ipsis siue punctis sibi assignatis, qui forte obuenerint, singuli promouendi, vigintiquatuor horarum spatio in præsentia duorum, sicut præmittitur, Electorum, & aliorum doctorum virorum, ac Patrũ vocalium ipsius Capituli Prouincialis, lectionem, vt vocant, scholasticam legere, & ex ea conclusiones suo arbitrio disputandas proponere, & contra ipsos omnes & singulos, sicut præfertur, electi seu alias præsentes, saltem tres Magistri arguere & contradicere teneantur. Et insuper inter promouendos ipsos fiat concursus, vt quis eorum alio seu alijs magis idoneus repertus fuerit, alijs posthabitis, præferatur. Examinibus vero & concursibus singulis in suis quibusque Prouincialibus Capitulis modo & forma præmissis, perfectis, omnes & singuli, qui examinibus

Experimentũ & examen eorundem.

minibus & concursibus ipsis, sicut præfertur, electi præfuerint, præuio eorum & cuiuslibet ipsorum iuramento, singuli pro suis conscientijs solum Deum, & Religionis Christianæ profectum præ oculis habentes, omni & quocunque alio affectu postposito, quos idoneos, seu magis idoneos reputauerint, in schedula eorum, & cuiuslibet eorum propria manu scripta seu subscripta adnotare, & Priori Generali in generali Capitulo quolibet sexennio celebrari solito coram Diffinitoribus, seu maiori illorum parte, & in ipso diffinitorio, & non alibi, sub pœna excommunicationis præsentare curabunt.

Facultas Prioris generalis eos promouendi.

§. 4. Ex ipsis autem modo & forma præmissis, & singulis Prouincijs, seu Congregationibus electis examinatis, & pro idoneis, seu magis idoneis approbatis & receptis Prior generalis pro tempore existens, in loco ipso diffinitorij, & non alibi, & coram ipsis Diffinitoribus, seu maiori illorum parte, duos & non plures singulis sex annis, & in Generali Capitulo ex singulis Italiæ Prouincijs seu Congregationibus eligere, illosque in sacra Theologia Magistros, siue Doctores, creare & facere, auctoritate nostra possit & valeat. sicque per ipsum Priorem Generalem assumpti & promoti, in ipsa sacra Theologia Magistri vere & realiter vbique, tam in tota Italia quam extra, in quacunque Prouincia vel Congregatione censeantur & existant. Omnibusq. & singulis gratijs, priuilegijs, exemptionibus, præeminentijs, & superioritatibus, tam à iure communi quam statutis & consuetudinibus Ordinis vestri in sacra Theologia Magistris & Doctoribus concessis & indultis, & quibus alij quicunque in sacra Theologia Magistri, seu Doctores in publicis quibuscunque Gymnasijs, aut Vniuersitatibus ad magisterij, seu Magistri vel Doctoris gradum promoti, & assumpti, vti, frui, potiri & gaudere soliti sunt, & consueuerunt, vtunturque, potiuntur & gaudent, vti, frui, potiri & gaudere possint, vtanturque, fruantur, potiantur & gaudeant, libere & licite, ac pacifice & quiete. Nos enim tibi dilecto filio Priori generali moderno, & pro tempore existenti, modo & forma præmissis à Prouincialibus Capitulis electos, & pro tempore eligendos, etiam absque alicuius loci Ordinarij, siue Collegij, aut Vniuersitatis, siue Studij, aut Gymnasij generalis, siue illius Rectoris, aut cuiuscunque Administratoris quocunque nomine nuncupati, & quacunque ecclesiastica seu mundana auctoritate & potestate fungentis, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis licentia, ad magisterij, siue Magistri, seu Doctoris in sacra Theologia huiusmodi gradum, præeminentiam, dignitatem, auctoritatem, & facultatē promouere, illisq. omnibus & singulis Magistri seu Doctoris in sacra Theologia insignia, auctoritates, facultates & potestates singulis Magistris & Doctoribus in ipsa sacra Theologia, per nos aut quoscunque locorum Ordinarios, siue Vniuersitates, Collegia, Studia, Gymnasia, illorumue Rectores, siue Administratores quoscunque, aut alias qualescunque personas, quacunque auctoritate & potestate suffultas, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & de latere nostro Legatos, vel etiam quæcunque loca concedi solita, ipsis, sicut præfertur, electis, examinatis, & approbatis, quos ex singulis Prouincijs, modo & forma præmissis præuia de more professione fidei elegeris, & in Magistros seu Doctores assumpseris, dare, indulgere, concedere, & attribuere, etiamsi Capitulum Generale huiusmodi in Alma Vrbe nostra, aut alibi, vbi nos, & curiam nostram Romanam tunc temporis commorari contigerit, aut in alijs quibuscunque Ciuitatibus in quibus Gymnasia & Studia generalia vigere dignoscūtur, aut in futurum quomodolibet erigentur, fieri & celebrari contigerit, plenarie concedimus & indulgemus, præsentium per tenorem.

Reuocatio priuilegij quibuscunque concessi.

§. 5. Decernentes & districte præcipiendo mandantes ne quisquam vestrum qui posthac cuiuscunque priuilegij, etiam à nobis & successoribus nostris, etiam Motu proprio concessi, aut alias quomodolibet impetrati prætextu, ad cuiuscunque Doctoratus, aut Magisterij gradus, etiā à quibuscunque locorum Ordinarijs, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, aut de latere Legatis, siue in quibuscunque Gymnasijs aut Vniuersitatibus in posterum promoti fuerint, Magistri aut in sacra Theologia Doctoris titulum, nomen, insignia, aut præeminentiam, seu priuilegia & exemptiones qualcunque vsurpet, aut vsurpare, siue alias, aut aliter quam modo & forma præmissis, concessis, vti quomodolibet publice vel occulte, audeat seu præsumat, sub pœna priuationis cæterorum graduum, & inhabilitatis ad Magisterium. etiamsi aliquibus per nos aut successores nostros, ac Sedem Apostolicam, vt in sacra Theologia vere & realiter Magistri seu Doctores sint & existant, & omnibus gratijs, priuilegijs, exemptionibus & indultis, quibus cęteri Magistri & Doctores potiri & gaudere consueuerint, potiantur & gaudeant, quomodolibet concessum extiterit. Interdicentes etiam, prout earundem præsentium tenore interdicimus omnibus & singulis Italiæ Prouincijs prædictis, & quibuscunque Congregationibus vestris, ne quemquam ad magisterium, siue doctoratum, approbare aut proponere aliter, alibi, aut alias, quam præscriptis modis, formis, personis & locis, ac temporibus, possint aut valeant, quouis quæsito colore vel ingenio.

Executorum deputatio.

§. 6. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Iacobo Episcopo Portuensi, moderno ac pro tempore existenti Ordinis vestri Protectori, necnon Mediolanensi Archiepiscopo, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ nostræ Apostolicæ generali Auditori, per præsentes Motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum, per se vel alium seu alios præsentes nostras litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte vestra, aut alicuius vestrum fuerint requisiti, seu eorum alter fuerit requisitus, solemniter publicantes, illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, præmissa omnia & singula, ab omnibus & singulis, quos tangunt, seu tangere poterunt quomodolibet in futurum, inuiolabiliter obseruari. Contradictores quoscunque per censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo. necnon legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras & pœnas, per eos seu eorum alterum inflictas & comminatas, sæpius aggrauando & reaggrauando, etiam inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus felicis recordationis Gregorij Decimi, ac Bonifacij Octaui prædecessorum nostrorum de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo quis vigore præsentium ad iudicium vltra tres dietas non trahatur, ac alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis. priuilegijs quoque & indultis, etiam Maremagnum appellatis, ex quacunque, etiam onerosa & necessario exprimenda causa, tam vobis & Ordini vestro, quam singulis vestris Prouincijs, Congregationibus, & domibus, seu Monasterijs, aut particularibus personis, quam etiam quibuscunque locorum Ordinarijs, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, aut de latere Legatis, vel etiam Gymnasijs & Studijs, seu Vniuersitatibus quibuscunque, etiam Magistros ipsos in sacra Theologia creandi & promouendi modum, formam, & notitiam præscribentiis. etiam cum quibusuis etiam insolitis & efficacioribus, ac derogatoriarum derogatorijs clausulis & decretis, etiam Motu proprio concessis & innouatis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Quibus omnibus etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis & specifica, expressa & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

D.P. An. 83. 25. Iunij.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub anulo Piscatoris, die 25. Iunij, millesimo quingentesimo octuagesimo tertio, Pontificatus nostri Anno duodecimo.

Decla-

LXXXIV.

Declaratio præcedentiæ inter Ordines Mendicantium, & inter Confraternitates Laicorum, in processionibus.

Aduerte quod Pius V. generaliter dedit Præcedentiã Fratribus Prædicatoribus Ordinis S. Dominici ante alios Mendicantes, vt sup. fol. 267. in eius const. 71. Diuina. Et Clem. viij. eisdẽ eam concessit ante oẽs Regulares, exceptis canonicis & clericis secularibus, ac antiquis Ordinibus Monachorum inf. in sua const. 13. Inter cætera.

Edita An. D. 1583.

GREGORIVS PAPA XIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EXposcit pastoralis officij munus, cui disponente Domino præsidemus, vt ad ea sollicite intendamus, per quæ discordiarum & litium, ac controuersiarum quarumlibet, præsertim inter personas ecclesiasticas materia tollatur.

Causa const.

§. 1. Sane nobis nuper innotuit, quod in multis ciuitatibus & diœcesibus diuersarum mundi partium nonnullę lites, causæ, & controuersiæ inter fratres Mendicãtes, aliæ etiam similes lites & controuersiæ inter confratres Confraternitatum Christifidelium, super præcedentia vel iure præcedendi, ortæ iam sint, & oriri facile possint.

Extinctio litium.

§. 2. Nos considerantes lites, causas, & cõtrouersias huiusmodi in Ecclesia, præsertim inter religiosas personas, quæ relictis mundi vanitatibus famulatum, & votũ suum in humilitatis spiritu Domino & Deo nostro, qui se pro nobis vsque adeo humiliauit, vt formã serui acciperet, exhibere & persoluere profitentur, non modicam illi præclaræ, Deoq. pręcipue dilectę virtuti, quę est humilitas, labem infundere, populoq. scandalũ generare, ac propterea illas omni ratione submouendas, publicęq. religionis trãquillitati, ac ministrorum ecclesiasticorum reconciliationi, & mutuę dilectioni quamprimũ consulendum esse rati, ac supremam huic negocio manum apponere volentes, necnon causas, lites, seu controuersias huiusmodi vbilibet, & coram quibusuis Iudicibus motas, & in quibusuis instantijs indecisas pendentes ab eisdem Iudicibus harum serie ad nos aduocantes, illasq. penitus extinguentes, eisdemq. Fratribus Mendicantibus, ac Confratribus super præmissis perpetuum silentium imponentes.

Diffinitio differentiæ circa præcedentiam.

§. 3. De nobis attributæ potestatis plenitudine volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod quicunque ex dictis fratribus Mendicantibus inter se de præcedentia huiusmodi contendentibus, aut confratribus Confraternitatum prædictarum, inter quos lites et causæ præmissorum occasione ortæ iam sint, seu oriri contigerit in futurum, qui in quasi possessione præcedentiæ, ac iuris præcedendi sunt, ij, (quibuscunque reclamationibus, protestationibus, appellationibus, & alijs subterfugijs prorsus remotis, & cessantibus, & postpositis) in processionibus tam publicis quam priuatis præcedere debeant. Quando vero non probetur, aut non constet de quasi possessione præcedentiæ huiusmodi, inter fratres quidem Mendicantes, ij qui antiquiores in loco controuersiæ; inter Confratres vero inter se litigantes ij, qui prius saccis vsi sunt, in processionibus tam publicis quam priuatis præcedere debeant. ita vt si contigerit noua monasteria aut domus alicuius Ordinis Mendicantium, in loco, in quo alterius Ordinis ex dictis Mendicantibus Monasteria aut domus prius erecta & instituta sint, ille Ordo, qui prius Monasterium seu domum in loco habuerit, præcedat.

Declaratio diffinitionis.

§. 4. Præterea quia inter prædictos Ordines plerunque alia, in processionibus, & alia in Concilijs generalibus, & alijs actibus, publicis siue priuatis, ratio circa modum præcedendi seruatur, nolumus per præsentes prærogatiuis dictorum Ordinum, quo ad præcedentias huiusmodi quæ proprijs Ordinibus, præterquam in processionibus prædictis debentur, aut fratribus Capuccinis nuncupatis, qui in processionibus publicis sub Conuentualium Sancti Francisci, aut Minorum de Obseruantia Fratrum nuncupatorum, Cruce, vt solent, incedere possint, aliquod pręiudicium generari.

Clausula sublata.

§. 5. Sicque per quoscunque Iudices & Commissarios, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, ac quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, Ordinum, Congregationum, domorum, ac Confraternitatum quorumcunque, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis eorumq. superioribus & personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq. & alijs decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio, aut alias quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis & innouatis. Quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dũtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Transumptorum fides.

§. 7. Volumus autem vt præsentium transumptis manu alicuius Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, tam in iudicio quam extra adhibeatur, quæ præsentibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensę.

D.P. An. 12. 15. Iulij.

Datum Romæ apud S. Marcum sub anulo Piscatoris, die 15. Iulij, millesimo quingentesimo octuagesimo tertio, Pontificatus nostri Anno duodecimo.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1583. indict. 11. die vero Dominico 17. mensis Iunij, Pont. vero Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ xiij. anno duodecimo, retroscriptæ litteræ Apostolicæ in forma breuis expeditæ, affixæ & publicatæ fuerunt in acie Cãpi Floræ, vt moris est, per nos Petrum Guerram, & Melchiorem Riccium eiusdem Sanctissimi Domini nostri Papæ cursores.

Io. Baptista Bagni magister curs.

LXXXV.

Forma publicandi resignationes beneficiorum ecclesiasticorum, in Curia & extra.

Quæ autem resignationes ab Episcopis admitti possint, diffiniuit Pius V. sup. in eius const. 58. Quanta. fol. 253. Formamq. desuper litteras Apostolicas expediendi præfiniuit in constit. 32. Cogit. fol. 218.

De consensus autem resignationum receptione & extensione, & aliis vide Clem. VII. constit. 17. Sanctissimus. vbi notaui. fol. 585.

Edita An. D. 1584.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Causa const.

HVmano vix iudicio ita bene quicquam, & prouidenter sanciri potest, quin vsus sæpe aperiat, doceatque, id quod salubre fore credebatur, minus experiendo prodesse. quod in illis constitutionibus, quas ad prohibendas simulatas occultasue beneficiorum ecclesiasticorum resignationes diuersi Romani Pontifices multifariam ediderunt, & fel. recordat. Pius Papa Quintus prædecessor noster nouissime promulgauit, cognoscimus accidisse.

Omnes resignationes & iuriũ concessiones publicari debent intra sex mẽses si beneficia sint citra montes, si vero vltra, intra nouem.

§. 1. Nos hoc malum, prout occasio, necessitasque postulat, coercere volentes, statuimus, vt posthac omnes & quæcunque resignationes, etiam causa permutationis ac commendarum, & etiam litteris Apostolicis non confectis, & possessione non habita, necnon litis & iurium quorumcunque cessiones ac retrocessiones, quæ deinceps de quibuscunque beneficijs ecclesiasticis, in nostris seu Ro-

Romani Pontificis pro tempore existentis manibus, ac
etiam coram Notario publico, & testibus fient, & à nobis
vel illo, seu nostro vel illius mandato admittentur, & su-
per eis prouisiones, & quæcunque aliæ dispositiones, siue
temporales siue perpetuæ, aut ad hoc mandata Aposto-
lica sub quacunque forma, & quibuscunque etiam S.R.E.
Cardinalibus, ac piis locis quocunque priuilegio suffultis,
facta, publicari debeant cum litteris Apostolicis desuper
confectis, intra sex menses, si beneficium citra mótes fue-
rit, vltra vero intra nouem à data concessionis gratiæ, nó
autem à die præstiti super ea consensus numerandos, etiã
si postea concessio gratiæ huiusmodi ex quauis causa, di-
uersisq. subsequentibus datis, ac quotiescunque, & quouis
modo reformata, & valida reddita fuerit, pluresque &
quotquot in alium vel alios cessiones, ac etiam in ipsum-
met primum resignantem vel cedentem, retrocessiones
termino prædicto nondum elapso intercesserint. ita vt
vnicus duntaxat terminus omnibus bis successiuis cessio-
nibus ac retrocessionibus decurrat, vt qui postremus gra-
tiam habuerit, publicationem huiusmodi facere, cætera-
que omnia hic præscripta intra eundem terminum præ-
stare teneatur.

Forma publicadi resignationes & cessiones.

§.2. Ipsa autem publicatio in Cathedrali, & in benefi-
cij Ecclesia, vel Ecclesijs, si in pluribus illud sit, fiat vbique
dum frequens populus ad Missarum solemnia conuenerit
palam omnibus litteræ Apostolicæ prædictæ, earumue
transumptum authenticum exhibeatur, claraq. & intelli-
gibili voce resignatio, seu cessio huiusmodi, ac beneficij
qualitas, & inuocatio, nominaq. & cognomina resignan-
tis, seu cedentis, ac illius in cuius fauorem gratia huius-
modi facta est, pronuncientur, ita vt hęc omnia possint
ad notitiam omnium ibi existentium verisimiliter perue-
nire, scriptoq. de his omnibus exemplo collato valuis di-
ctarum Ecclesiarum affixum relinquatur. Si vero Eccle-
sia beneficii ruralis sit, aut populo, conuentuq. careat, eo
casu in Parochiali, intra cuius Parochiæ limites beneficiũ
ipsum consistit, & in Cathedrali Ecclesia, vel si locus bel-
lo, seu peste, alijsue manifestis periculis subiaceat, tunc in
proxima parochiali, ac etiam in Cathedrali Ecclesia, vel
si aditus ad illas, aut vtramuis minime sit securus, in alia
cathedrali vel parochiali viciniori periculorum immuni
publicatio huiusmodi peragatur.

Declaratio circa apprehensionem possessionis beneficiorum &c.

§.3. Is quoque in quem disponi, vel mandari de bene-
ficio etiam litigioso, vel accedente non possesso, sub qua-
cunque forma contigerit, possessionem beneficij intra di-
ctum tempus vigore litterarum Apostolicarum desuper
confectarum, nec alias apprehendere debeat. & si prop-
ter litem aut aliud legitimum impedimentum nequiuerit,
saltem litteras Apostolicas cum earum publicatione si túc
facta erit, Iudici seu executori illarum, vel aliis ad quos
pertinet, per se vel procuratorem suum legitimum, intra
idem tempus præsentare, & apud illum vel illos pro ipsa-
rum litterarum executione instare, & possessionem hu-
iusmodi instanter petere teneatur.

Forma prædicta seruanda per omnia in beneficijs specifice, & non per æquipollens.

§.4. Cæterum modus & forma hic tradita, semper &
vbique debeat obseruari, nec alia, vel æquipollens vllo
modo admitti in omnibus huiusmodi resignationibus, ces-
sionibus, & retrocessionibus, de quibuscunque Ecclesijs,
Monasteriis, Prioratibus, tam virorum quam mulierum
dignitatibus, officijs, & beneficijs ecclesiasticis, secularib.,
& quorumuis Ordinum, etiam militiarum regularibus,
etiam electiuis & manualibus, ac etiam de iure patrona-
tus laicorum illustrium, & alias quomodocunque existẽ-
tibus, siue pacificis siue in petitorio, siue in possessorio li-
tigiosis, etiam de quibus in Consistorio nostro disponi cõ-
sueuit, seu debet, quæ posthac ex quacunque causa fient,
& per nos ac prædictos successores, extra tamen di-
ctum Consistorium, admittentur, etiam cum reserua-
tionibus nominis, tituli, administrationis, possessionis,
fructuum, etiam omnium, ac rerum & iurium quorum-
cunque. Ad prædictorum tamen obseruationem eum, in
quem iuris fit cessio beneficij, quod tempore cessionis
huiusmodi, & ante illam vigore litterarum Apostolica-
rum, vt supra si ad id tenebatur, publicatarum, realiter
possidebat, nolumus obligari.

Annullatio resignationũ & cessionum non obseruatis prædictis.

§.5. Quod si quicquam prædictorum omnium omis-
sum fuerit, dictis terminis, vt cuiq; præscripti sunt elapsis,
omnes dispositiones & gratiæ resignatorum, & cessorum
beneficiorum, aut iurium huiusmodi, cum omnibus inde
secutis, siue de pacificis, siue de litigiosis, sint irritæ &
inanes, nullaq. alia gratia super huiusmodi beneficio, siue
iure cesso, ijs quibus concessa fuerit, suffragetur, sed ipsi
tales inhabiles & incapaces sint ad huiusmodi beneficia
sic resignata & cessa, quandocunque obtinenda, illaque
siue iura ab ipsa statim prima resignatione seu cessione,
etiamsi illæ alias nullæ & inualidæ essent, vacauisse &
vacare censeantur eo ipso, nec resignantibus, seu ceden-
tibus, si postea in sua possessione remanent, constitutio-
nes de annali & triennali possessore, nec præsumptę, aut
tacitæ retrocessiones, etiam propter diuturnam conti-
nuatæ possessionis huiusmodi tolerantiam, nec omnino
aliud ius vel beneficium vllo tempore suffragetur, sed
ipsa beneficia, siue iura sic à principio vacantia, à Sede
Apostolica prædicta duntaxat impetrari valeant, ac
concedi. Illorum vero impetrationes, vel etiam Motu
proprio concessiones, quibuscunque derogationibus suf
fultæ nunquam sub clausulis generalibus, aut vacatio-
num modis conditionalibus, vel implicitis comprehen-
dantur, sed specialiter & expresse ob non seruatam præ-
sentis constitutionis formam, ac cum declaratione no-
minum & cognominum resignantis seu cedentis, &
gratiam habentis dispositiue, & non conditionaliter he-
ri omnino debeant. & quicunque sic impetrans, aut gra-
tiam, etiam Motu simili habens præfinitum cuique casui
tempus prædictum à data concessionis gratiæ sibi factæ
huiusmodi, ea omnia quæ cadens à iure prædicto debe-
bat, præstare teneatur. & si pluribus gratiam huiusmodi
fieri contigerit, is præ omnibus obtineat, qui primus pu-
blicationem suæ impetrationis fecerit, & possessionem
adeptus fuerit, aut petierit, omniaque requisita prædicta
adimpleuerit, quamuis in data sit postremus, & posses-
sio ab alio in publicando negligentiore prius apprehensa
fuerit vel petita. Reseruationibus omnibus nominis,
administrationis fructuum etiam omnium, ac pensionũ,
& aliarum rerum quarumcunque, necnon facultatibus,
indultis, & aliis concessionibus, tam ipsis resignantibus,
seu cedentibus, qui tamen possessionem ab initio re ipsa
dimiserint, quam aliis ex huiusmodi resignationibus seu
cessionibus à Sede Apostolica factis nihilominus validis,
plenumque effectum sortituris.

Declaratio quod præcedentis constitutio in litigiosis ... donec ... tantum.

§.6. Sed ne in beneficiis super possessione vel proprie-
tate litigiosis litis prosecutio turbari valeat, vel differri, in
causis huiusmodi contra cedentem ad vlteriora, etiam ad
sententiam diffinitiuam, & rem iudicatam, ac illius execu
tionem quousque ille qui gratiam ex resignatione seu ces
sione, aut ex omissa forma publicationis huiusmodi obti-
nuit, ad causam, per se vel procuratorem legitimum ac-
cesserit, litemque huiusmodi susceperit, eodem modo &
ordine procedi possit, quo potuisset legitime si cessio hu-
iusmodi facta non fuisset. ac quicquid interim sic proce-
dendo decretum & expeditum fuerit, siue cum cedente,
siue contra eum, etiam postquam ipse, vel quiuis alius in-
cumbentia sibi secundum prędicta pręstiterit, non solum
circa fructus, sed etiam circa possessionem, & ipsum ius,
quod cessum est, valeat omnino, & vim obtineat, illumq.
ipsum, cui gratia facta est, non minus afficiat, quam si ip-
so legitime citato contra eum decretum & expeditũ fuis-
set. nec ipse aduersus hæc, prætextu non acceptatę gratię,
vel etiam illius ignoratæ, aut citationis vel intimationis
executioni contra ipsum minime demandatæ, aliaue ra-
tione valeat excusari. Possit tamen ipse, etiãsi in lite &
causa huiusmodi subrogatus non sit quãdocunq; ad illius
prosecutionem & terminationẽ venire, & à Iudice coram
quo causam ipsam etiam ex delegatione pendere contige
rit, in illis ipsis statu & terminis, in quibus tunc eam esse
repererit, etiam absque rescripto speciali admitti.

Forma admittendi & publicandi resignationes quæ fiunt coram Ordinariis vel Legatis.

§.7. De beneficijs autem quæ deinceps in manibus or
dinariorum collatorum, etiam Cardinalium, etiam indul
ta, & facultates ad hoc ab Apostolica Sede habentium,
ac Legatorum etiam de latere, & delegatorum etiam spe
cialium eiusdem Sedis extra Romanam curiam resigna-
ri, etiam ex causa permutationis contigerit, ipsi intra mẽ-
sem negocium vniuersum admissionis, vel reiectionis
resignationis huiusmodi, &, si per eos facienda erit, pro-
uisionis

uisionis resignati beneficij, iuxta Apostolicas & alias canonicas sanctiones omnino absoluant. Et qui sic prouisus fuerit, intra tres menses à die sibi factæ prouisionis illã publicet, & possessionem beneficij capiat modo & forma supradictis. alioquin illis elapsis nulla sit eius prouisio, & beneficium vacare censeatur eo ipso.

Pœnæ inobedientium.

§. 8. Ordinarijque & alij prædicti qui hæc, vti eis præscribuntur, non perfecerint, eo casu potestate disponendi de ipsis beneficijs sint ea vice priuati, eorumque dispositio eo ipso ad Sedem Apostolicam deuoluta existat, aut alijs idoneis ab ipsa Sede duntaxat, modo & forma prædictis concedantur. Decernentes sic per quoscunque iudicari debere, necnon irritum & inane, quicquid secus super his per quoscunque scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

Hæc bulla Pij Quinti est indicata in rubr.

§. 9. Non obstantibus prædicti Pij Quinti, & alijs omnibus aliorum prædecessorum nostrorum constitutionibus de publicandis resignationibus huiusmodi hactenus editis & reformatis, quas omnes omnino abrogamus. Ita tamen quod in publicandis illis resignationibus & cessionibus, quę in manibus nostris hucusque factæ, & à nobis admissæ sunt, & tempus ad eas publicandas, iuxta dicti Pij prędecessoris constitutionem nondum effluxit, cõstitutio ipsa, quo ad eas duntaxat, integre obseruetur. Necnon resignantium siue cedentium voluntatibus, conditionibus, protestationibus, & clausulis, in ipsismet resignationibus & cessionibus, seu procuratorum cõstitutionibus & mandatis, ac alias etiam ad prędseruationem suorum iuris & significationem quod non aliter nec alio modo resignant seu cedunt, appositis, & quacunque verborum vi, formula & multiplicatione expressis. necnon indultis, priuilegijs, & gratijs Apostolicis, etiam prædictis Cardinalibus, ac eorum & nostris familiaribus continuis commensalibus, necnon litterarũ Apostolicarum scriptoribus, Abbreuiatoribus, cęterisq. Romanę Curiæ officialibus, & ex quibusuis causis quomodocunque concessis & confirmatis, quæ omnia etiam tollimus & annullamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Exemplorum fides.

§. 10. Vt autem præsentes amplius innotescant, volumus vt earum exemplis etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides vbique, in iudicio & extra illud adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem pręsentib. si forent exhibitę vel ostensæ. Mandamusq. illas in librum quinternum appellatum, Cancellariæ Apostolicæ ad perpetuam rei memoriam de more referri.

D. P. An. 12. 5. Ianuarij.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, Non. Ianuarij, Pontificatus nostri Anno duodecimo.

Publicatio.

Anno à natiuitate Domini 1584. indictione 12. die vero 19. mensis Ianuarij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D.N.D. Gregorij diuina prouidentia Papæ xiij. anno duodecimo. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in valuis seu portis Ecclesiarum S. Io. Lateranensis, & Principis Apostolorum de Vrbe, necnõ in valuis Cancell. Apostol. & in acie campi Floræ, per nos Io. Frezile, & Nicolaum Tagliettum cursores.

Claudius Mongeat mag. curs.

LXXXVI.

Maior sacri Eremi Camaldulensis, potest quando sibi expedire videtur, conferre Eremitis sibi in Eremo subiectis, quatuor ordines minores. Et Cardinales Episcopi ad d. Eremum accedentes, possunt, etiam extra tẽpora & non seruatis interstitijs, sacros ordines eisdem conferre, si ipsi Maiori idonei videntur.

Cuncta quæ concernunt Ordinem Camaldulensem, indicaui sup. in Alex. II. constit. 1. Nulli. fol. xj.

GREGORIVS PAPA XIII.

Dilecte fili salutem & Apostolicam benedictionẽ.

Edita An. D. 1584.

...a huius ...

CVm interna quies Fratrum Eremitarum Eremi Camaldulensis, ad quã consequendã ipsi Fratres Eremitæ, deserti loca petierunt, non parum soleat perturbari, quando ad ordines sacros suscipiendos foras exeunt.

Indultum de quo in rubr.

§. 1. Nos huic incommodo prouidere volentes, Tibi, vt quando expedire videbitur, quatuor minores; necnon S.R.E. Cardinalibus, qui ad dictum Eremũ pro tempore accesserint, si Episcopi fuerint, vt omnes sacros etiam presbyteratus ordines, etiã extra tempora à iure statuta, & non seruatis interstitijs, Fratribus Eremitis prędictis, dummodo ad id iudicio tuo idonei existant, super quo conscientiã tuam oneramus, conferre, ipsisq. fratribus Eremitis illos recipere, libere & licite valeatis, Apostolica auctoritate tenore præsentium facultatem concedimus.

Clausula derogat.

§. 2. Non obstantibus Synodalis, Prouincialis, & Generalis Conciliorũ, ac quibusuis constitutionib. & ordinationibus Apostolicis. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

D. P. An. 12. 7. Ianuarij.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 7. Ianuarij, millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, Pontificatus nostri Anno 12.

LXXXVII.

Institutio Festiuitatis S. ANNAE matris B. MARIAE Virginis, pro die 26. mensis Iulij duplici officio celebrandæ.

GREGORIVS EPISCOPVS

Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1584.

B. Anna peperit Mariam Virginem, ex qua natus est nobis Saluator Mundi.

SAncta mater Ecclesia, quæ salutaribus nos semper instruit documentis, annuas fidei filijs venerandas proponit Sanctorum celebritates, qui in terris non solum exempla ad salutem reliquerunt, sed in Cœlo beati fidelium patrocinium suscipere, eorumque orationes, & vota suis precibus adiuuare non cessant. Quam nobis opem apud misericordem DEVM credimus Beatam ANNAM assidue impendere, quæ tanta in humanum genus præstitit beneficia. ex ea enim nata est Beata MARIA semper Virgo, digna à DEO effecta, quæ nobis IESVM CHRISTVM pareret SALVATOREM. Et licet eius nomini sanctis obsequijs honorando humana par esse non queat infirmitas, ne tamen quod potest omittatur.

Hic ideo B. Annę festũ celebrari iubet.

§. 1. Nos ad eius merita pro cultu decoranda, vniuersalemq. Ecclesiam iucundissima illius recordatione lætificandam, necnon antiquam in illa deuotionem, quam vsque ab exordio nascentis Ecclesiæ, insignia quoq; templa, & religiosa loca in eius honorem toto Orbe constructa testantur, in Christianorum cordibus excitandam, Pręcipimus, vt perpetuis futuris temporibus B. ANNAE dies festus septimo Cal. Augusti per totius Orbis Ecclesias duplici Officio, de Sancta videlicet, nec Virgine nec Martyre, quod est in communi, quotãnis recolatur, diesque prædictus imprimendis Romanis, & aliarum Ecclesiarum Calendarijs addatur, & duplex ei adscribatur. Sicubi vero festus B. ANNAE dies supradictus ex fidelium deuotione seu consuetudine, præcepto aut indulto Apostolico maiore aliqua celebrari consueuit obseruantia, ea omnino ibidem retineatur.

Et hanc institutionem publicari vbiq; & obseruari pręcipit.

§. 2. Mandantes omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & cęteris Ecclesiarum Prelatis per vniuersum Orbem constitutis, vt faciant præsentes litteras in suis quisque Ecclesijs, Prouincijs, Ciuitatibus & diœcesibus solemniter publicari, & ab omnibus ecclesiasticis personis tam secularib. quam quorumuis Ordinũ regularib. inuiolate obseruari, etiamsi in recentib. Breuiarij & Missalis reformationibus prædicta solemnitas fuerit prætermissa.

Fidemq. transumptis adhiberi mandat.

§. 3. Volumus autem vt præsentium exemplis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides vbique gentium & locorum adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 12. 1. Maij.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, Cal. Maij, Pontificatus Nostri Anno 12.

Publicatio. *Anno à natiuitate D.1584.indictione 12. die vero Mercurij 9. mensis Maij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. anno duodecimo, retroscripta litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Ecclesiæ S. Ioannis Lateranẽsis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Alexandrum Parabiacum, & Nicolaum Taglietum Apostolicos cursores. Franciscus Baron mag. curs.*

LXXXVIII.

Declaratio & extensio constitutionis Pauli III. de priuilegio Mercatorum Ripæ Vrbis, quod eorum libri concordantes cum libris Proxenetarum plene probent, & executionem paratam habeant sicut obligationes Camerales, contra quascunque personas, & etiam mulieres coniugatas.

Edita An. D. 1584. *GREGORIVS PAPA XIII. Ad perpetuam rei memoriam.*

Paulus 3. decreuit libros mercatorũ Ripæ probare, & executionẽ habere paratam vti obligationes Camerales, vt in eius constit. 45. fol. 684.

CVm alias fel. rec. Paulus Papa Tertius prędecessor noster quadam sua perpetuo valitura constitutione, etiam per rec. mem. Pium Quartum, & Pium Quintum Romanos Pontifices etiam prædecessores nostros confirmata, inter alia statuerit & ordinauerit, quod ad probãdum credita dilectorum filiorum Mercatorum Ripæ Almæ Vrbis nostrę, sufficerent libri eorundem Mercatorum, cum libris dilectorum filiorum Proxenetarum concordantes, qui haberent eandem executionem, ac si essent obligationes in forma Cameræ Apostolicæ, contra omnes personas, etiam Sanctæ Romanę Ecclesiæ Cardinales, cum decreto etiam irritanti, ac sublata quauis aliter iudicandi facultate, & alias prout in dicta constitutione plenius continetur.

Hic modo Põtif. d. indultũ procedere declarat cõtra quascunque personas, etiã mulieres & coniugatas, in dictis libris descriptas.

§. 1. Cumque tractu temporis plures difficultates ortę fuerint, an dicta constitutio etiam contra mulieres in eisdem libris descriptas, tam cum earum viris, quam viduas locum habeat, vnde datur ansa debitoribus altercandi, & sic solutiones effugiendi, vel in longum protrahendi, in graue ipsorum mercatorum damnum & pręiudicium. Nos pro pastoralis officii nostri debito, omnes huiusmodi litium & controuersiarum occasiones & ambages de medio tollere, omnemq. in posterum super pręmissis hęsitandi vel dubitandi materiam succedere, aliasq. super præmissis opportune prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, omnes & singulas, ac quascunque lites & causas, seu controuersias, tam iudiciales quam extraiudiciales inter prædictos Mercatores dictæ Ripę, & quęcunq; vel quoscunque ipsorum ex vna, & quascunq; mulieres & coniugatas, ac etiam absq; vel cum earum viris agentes, ac etiã eosdem viros, necnon etiam viduas, & quascunque alias personas ex altera partibus, super præmissis hactenus quomodolibet ortas, ac etiam coram quibuscunq; iudicib. & tribunalibus, ordinariis & extraordinariis, delegatis et subdelegatis, ac alias quomodolibet & vbilibet, indecisas pendentes, in statu & terminis in quibus reperiũtur, illarum statum seu status & merita, nominaq. & cognomina & gradus, & qualitates iudicum & colligantium, iuraq. & titulos illorum, præsentibus pro plene & sufficienter expressis habentes, ad nos harum serie auocamus, illasq. sic auocatas, perpetuo extinguimus, cassamus & abolemus. Dictamq. constitutionem ipsius Pauli prędecessoris, etiã contra quascunq; mulieres, tam liberas quam coniugatas, & etiã tam per se quã cum earũ viris, aut absq; illis in dictis libris debitrices descriptas, etiã viduas & quascunque alias personas, etiã perinde ac si ita expresse in eadẽ constitutione cautum, specificatum, & dictum fuisset, omnino comprehendi, & locum habere, Apostolica auctoritate tenore pręsentium declaramus, sicq. tam in pręteritis quam in pręsentib. & futuris perpetuo statuimus & ordinamus.

Aliter iudicari prohibet. Et partibus perpetuũ silentiũ imponit.

§. 2. Ac ita per prędictos & quoscunque alios Iudices & Commissarios, etiam nostri sacri Palatij causarum Auditores, & S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Ac etiam ipsis partibus collitigantibus, & quibusuis aliis personis perpetuum, in, & super præmissis silentium imponimus. necnon tam illis quam ipsis Iudicibus, Commissariis, Auditoribus, Cardinalibus, & Legatis, ne contra præsentium tenorem quicquam facere & attentare audeant, districtius & expresse inhibemus.

Contrarijs derogat.

§. 3. Non obstantibus quibusuis litis pendentijs, & alijs pręmissis, ac aliorum prędecessorum, & nostra de nõ tollendo iure quęsito, si opus sit, necnon etiam quadam eiusdem Pij IV. prædecessoris, de similibus vel dissimilib. gratijs in Camera Apost. intra tres menses pręsentandis & registrandis, si opus sit, alijsq. constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon etiam Almę Vrbis & Curiæ Romanæ, ac etiam ipsius Ripę, & quorumcunq; aliorum tribunalium, etiam Camerę Apostolicę, necnon Gubernatoris ac Vicarij & Auditoris dictæ Cameræ, ac etiã Senatoris, & Curiæ Capitolij, etiam iuramento & confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam illis & illorum, ac prædictis, necnon quibusuis alijs Iudicibus & personis, in genere vel in specie, sub quibuscunque tenoribus & formis, etiã Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, & etiam consistorialiter, ac alias in contrarium quomodolibet concessis & confirmatis. quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua & expressa mentio habenda esset, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, necnon omnibus illis aliis quæ Paulus Tertius, ac Pius Quartus, & Pius Quintus prædecessores prædicti, in constitutionibus & illius confirmationibus huiusmodi voluerunt non obstante. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

D.P. An. 12. 3. Maij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die 3. Maij, millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, Pontificatus nostri Anno duodecimo.

Admissio & registratio Cam. Apost.

Die 26. Nouembris 1584. præsentes supradictæ litteræ Apostolicæ in plena Camera Apostolica præsentatæ, & die 3. Decembris subsequentis per eandem Cameram referente Reuerendissimo D. Ludouico de Torres dictæ Cameræ Decano, & Iudice, ex eiusdem Cameræ decreto, dicta die 26. Nouembris facto, specialiter deputato, citato Magnifico D. Antonio Bonfiolo dictæ Cameræ generali Commissario, vigore specialis Chirographi manu suæ Sanctitatis signati, & eidem Cameræ transmissi, & admissi, & successiue in eiusdem Cameræ libris, scilicet lib. 5. Signaturarum, prælibati S. D. N. fol. 9. penes me infrascriptum eiusdem Cameræ Notarium, registratæ fuerunt,

Tydeus de Marchis Not.

LXXXIX.

Approbatio tertia, instituti & constitutionum Religionis, Clericorum Regularium Societatis IESV, cum aliquorum dubiorum totali remotione, & priuilegiorum confirmatione.

Similem ob alias excitatas difficultates sanctionem edidit Greg. XIV. vt inf. in eius const. 10. Ecclesiæ. & aliam S.D.N. Paulus V. quã adhuc habere non potui. Et cætera de hac Religione inspice sup. in const. 25. Pauli III. Regimini. fol. 653. vbi notaui.

Edita An. D. 1584. *GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Prœmium.

AScendente Domino, & Saluatore nostro in nauiculam, ecce motus magnus factus est in mari, ipse autem à discipulis rogatus ventis imperauit, & facta est tranquillitas, quam nos in Petri nauicula col-

collocati, turbinibus excitatis ab eodem Domino assiduis precibus postulantes, nostram interea operam & laborem in frangendis procellosis fluctibus impendere non desistimus. cumq. tanti laboris socios, & validos remiges diuina nobis prouidentia præparauerit, eorum opera in superandis sæuientis pelagi tempestatibus nos maxime subleuat, qui pro communi fluctuantium animarum salute, propria commoda nihil pendunt, seque ad omnia discrimina exponunt.

Religionum omnium & singulariter Societatis Iesu ministerium Christianæ Reipub. valde prodest.

§. 1. In quo cum aliarum Religionum studia, tum Societatis IESV assiduus pro CHRISTO labor, necnon vsque ad finem perseuerantia promptam se ostendit; cumq. prolem catholicæ Religioni valde proficuã, & ad omnia pericula pro vniuersali Ecclesia subeunda paratã procreauerit, aliam atq; aliam à prima non degenerem præstãte gratia Dei quotidie substituit, vt nobis eorũ alumni per multiplices probationũ gradus altius prouecti, semper præsto sint, quos in rebus arduis suscipiendis fructuosos operarios asciscamus. eos autem vt firmiorẽ nobis opem ad prædicta nauare possint, ab omni non modo iniuria, sed etiam calumnia studemus intactos conseruare. Quod vt à nobis efficiatur, ipsius instituta tanquam fundamenta eius præsidij quod catholicæ Religioni impendunt, immota atque inconcussa, aliorum etiam Romanorum Pontificum exemplo, debemus Apostolica auctoritate tueri.

Cuius hoc respect. Paulus & Iulius iij. approbarunt.

§. 2. Quorum fel. recordat. Paulus Tertius & Iulius etiam Tertius constitutiones, & laudabile dictæ Societatis institutum confirmarunt.

Paulusq. à iurisd. Ord. exemit.

§. 3. Paulusq. idem eam ipsam ab omni quorumcunque Ordinariorum iurisdictione exemit.

Pius v. inter Mendicantes connumerauit.

§. 4. Quo instituto per Paulum Quartum examinato & à Synodo Tridentina commendato, Pius Quintus idẽ prædecessor noster Societatem ipsam Ordinem esse mendicantem declarauit.

Huius religionis ad Christi fidei, & animarum salutẽ institutæ, constitutionibus cauetur quod

§. 5. Quæ omnia non immerito ab eis sunt concessa ob egregias virtutes, & dona Societati antedictæ diuinitus elargita, cuius præcipuus finis catholicæ est Religionis defensio ac propagatio, animarumque in christiana vita & doctrina profectus. gratiæ quoque eius vocationis est proprium diuersa Orbis terrarum loca ex Romani Pontificis, seu Præpositi Generalis eiusdem Societatis directione peragrare, vitamque in quauis mundi parte agere, vbi saluandarum sua opera animarum copiosior prouentus ad DEI gloriam speretur. Ad quem finem Spiritus sanctus, bon. mem. Ignatij Loyolæ Societatis ipsius Institutoris, eiusq. sociorum excitator, media quoque prædicationum, ac cuiuscunque ministerij verbi Dei, doctrinæq. Christianæ, & spiritualium exercitiorum, aliorum item charitatis operum, & sacramentorum administrationis, ac præcipue pœnitentiæ, & eucharistiæ, horumque frequentioris vsus accommodauit. Ad quæ sufficienter & pro dignitate præstanda, difficultates superandas, periculaq. adeunda, quibus dictæ Societatis Religiosi in huiusmodi discursionibus, & ministerijs exponuntur, necesse est vt ipsi talia obituri, magno virtutis & deuotionis præsidio muniantur. quod illis gratia in primis Omnipotẽtis DEI, simulq. educatio ipsa, longa item in Societate probatio, necnon regularum & constitutionum obseruantia præstare noscuntur.

Nouitij biennio probentur, & deinde ad vota substantialia simplicia admittantur.

§. 6. Quibus constitutionibus, vt tantæ ponant rudimenta virtutis ad quam aluntur, statutum est, vt Nouitij in Societate biennio probentur. quo expleto si ipsi perseuerare voluerint, & Societati fuerit ab eis satisfactũ (quoniam Societas ipsa non solis Nouitijs & professis, vt reliqui regulares Ordines constat) tria substantialia vota simplicia, nisi quis interdum ad professionem vel gradũ coadiutorum formatorum admittendus videretur, Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ in eadem Societate ex Apostolico indulto, ac iuxta vouendi formulam in eisdem constitutionibus expressam emittunt, ac secundũ illas promittunt se eandem Societatem ingressuros, hoc est vlteriorem aliquem illius gradum, prout Præposito videbitur Generali.

Postea velut Scholares, vel vti coadiutores temporales cooptantur.

§. 7. Quibus votis emissis Nouitij esse desinunt, & in Societatis corpus, qui litteris operam dederint, vel daturi sunt, vt Scholares approbati, alij vero vt coadiutores temporales nondum formati cooptantur, ac quantum est ex parte ipsorum perpetuo, ex parte vero Societatis, iuxta Apostolica indulta & constitutiones prædictas, tãdiu obligati sunt, quamdiu Præpositus Generalis eos in Societate retinendos esse censuerit. Quod ad Societatis conseruationem maxime est necessarium, idque ab illius exordio prouisum, & post experimento comprobatũ est, idque initio ingressus illis explicite manifestatur, atque ipsi conditionem hanc amplectuntur, quæ eis, si quos dimittere oporteat, multo est commodior, vt liberi potius quam votis obligati dimittantur, alijsque iustis et rationabilibus de causis.

Coadiutores isti alia vota postea emittunt.

§. 8. Coadiutores temporales non formati, qui non ad studia litterarum, sed ad domestica munia curãda destinantur, post aliquos annos, quibus Generali Præposito & Societati satisfecerint, per tria item Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ vota, licet publica & in manibus Superioris emissa, non tamen solemnia, sed tum ex constitutionum præscripto, tum ex vouentis & admittentis intentione simplicia existunt, in adiutorum temporalium formatorum gradum admittuntur.

Scholares prędicti alio probationis anno retinentur.

§. 9. Scholares vero studijs in Societate absolutis, antequam professi, vel adiutores spirituales formati fiant, non solum tertium adhuc vlterioris probationis annum, in deuotionis & humilitatis exercitijs impendunt, vt, si qua fortasse in re harum virtutum feruor per litterarum occupationem intepuerit, per earundem virtutum frequentiorem exercitationem, ardentioremque diuini auxilij inuocationem recalescat, sed etiam in verbi Dei, sacrarum & scholasticarum lectionum, pœnitentięq. & eucharistiæ sacramentorum Societatis ministerij tamdiu probantur, quamdiu Preposito Generali videtur, nec antequam ipsi Prępositio sint plane perspecti, eiq. in omnib. satisfecerint, ad huiusmodi gradus promoueantur.

Pauci, qui deinde ad professionẽ quatuor votorũ admittendi sunt.

§. 10. Qui enim ad professionem quatuor votorum admittendi sunt, eos iuxta constitutiones easdem, & Apostolica decreta, & indulta, viros omnino humiles ac prudentes in CHRISTO, & in vitæ puritate, ac litteris conspicuos, diuturnisq. ac diligentissimis experimentis probatos, atque Sacerdotes, & in ministerijs huiusmodi prius diu multumq. versatos vocatio hęc requirit, vtpote quos ardua maneant ministeria. Quo fit vt non omnes ad eãdem professionem idonei esse, nec tales sine longa exercitatione atque experimento fieri, aut etiam cognosci possint. Quapropter Societatis corpus in sua membra & gradus idem Ignatius diuino instinctu ita duxit disponendum, vt præter eos, quos Præpositus Generalis ad professionem quatuor votorum idoneos esse censuerit, & nonnullos, quos interdum ad professionem trium admittere potest, reliqui etiam Sacerdotes, quorum vita & doctrina in Societate diu probata esset, ac Præposito Generali perspecta, & de ipsius licentia in coadiutorum spiritualium formatorum gradum, per tria illa vota similiter publica, sed simplicia in superioris manibus emissa admitterentur.

Admissi autẽ sunt incapaces hæreditariæ succes.

§. 11. Quibus emissis tam hi qui spirituales quam qui temporales coadiutores formati fuerint, certum in Societate gradum habent. suntq. omnis hęreditarię successionis incapaces, nihilq. omnino proprij iuxta constitutiones easdem habere possunt. Nec propter emissa huiusmodi vota publica, aut per mortem ab intestato in illorum, sicuti nec in professorum bonis domus, vlla, aut Ecclesia, vel Collegium dictæ Societatis succedere potest.

Et votũ obedientia, erga Papa specialis ceremuniunt.

§. 12. Qui vero quatuor votorum professi futuri sunt, ij tribus illis solemnibus substantialibus votis quartum similiter solemne addunt, specialis Summo Pontifici obedientiæ circa missiones præstandæ, ob certiorem Spiritus sancti in missionibus ipsis directionem, ac maiorem ipsorum mittendorum Sedi Apostolicę obedientiam, maiorẽque deuotionem, humilitatem, mortificationem, ac voluntatum abnegationem.

Aliaq. simplicia vota.

§. 13. Post emissam vero professionem siue quatuor siue trium votorum, professi ad Paupertatis, quæ regularis instituti murus est & propugnaculum, perfectionem tuẽdam, omnemq. ambitionis occasionem excludendã, nõnulla alia simplicia vota emittunt, quibus promittunt se nunquam quacunque ratione acturos vel consensuros, vt quę in constitutionibus Societatis circa paupertatem ordi-

ordinata sunt immutentur, nisi quando ex iusta rerū exigentium causa paupertas magis restringenda videretur, neque prætensuros ne indirecte quidem, vt quam prælationem vel dignitatem, intra vel extra Societatem eligatur, nec extra Societatem in sui electionem quantum in eis fuerit, consensuros, nisi coacti obedientia eius qui id ipsis possit sub pœna peccati præcipere. Item Societati, vel eius Præposito manifestaturos, si quem sciant aliquid huiusmodi moliri.

Discedentes postea sine licentia apostatæ censentur.

§.14. Porro non solum professi & coadiutores formati, sed ex alijs, quicunque absoluto probationis biennio prædicta tria substantialia vota etiam simplicia emiserint si absque expressa licentia à Societate discedant, etiamsi prætextu melioris frugis, & transitus ad alium quamcunque Ordinem (Cartusiensium duntaxat excepto) id faciant, apostasiæ & excommunicationis ex Apostolicæ Sedis decreto pœnas incurrunt, à quibus non nisi à Summo Pontifice, vel à Generali Præposito absolui possunt. Inique enim cum Societate ipsa ageretur si viris multo labore ad ardua ministeria eruditis, cum religionis catholicæ & huius Sedis detrimento priuaretur. præsertim cum Societatis constitutiones & priuilegia quæ supradicta continent, in separata, antequam ad Nouitiorū conuictum admittantur, habitatione eis maturius considerandа tradantur.

Omnes post nouitiatum in communi viuunt.

§.15. Biennio Nouitiatus completo, & emissis votis simplicibus, vna est omnibus omnino viuendi & obediendi ratio. debent enim omnes in omnibus obedire, & in communi viuere non secus alij, atque ipsi professi & Coadiutores formati. idque in domibus quidem probationum & Collegij ex redditibus, in domibus vero professorum, quæ nullos omnino redditus habere possunt, ex eleemosynis tantum.

Proprietatem seruant, licet non professi dominiū bonorum retineant.

§.16 Et licet, qui ad gradus professorum & coadiutorum formatorum nondum peruenerunt, bonorum suorum ius atque dominium, tum alias ob iustas causas, tum etiam vt maiorem Societas habeat libertatem illos, si opus fuerit, cum minori offensione dimittendi, ad tempus Generalis Præpositi iudicio præscribendum valeant retinere, vt in pauperes tandem seu alios pios vsus pro ipsorum deuotione distribuant, iuxta euangelicum consiliū ac promissionem, quam initio Nouitiatus faciunt. interim tamen, quantum ad illorum vsum religiosam paupertatem seruant, nec vlla re tanquam propria, & sine Superioris facultate vti possunt.

Veri religiosi sunt, & Ordinis priuilegijs gaudent.

§.17. Et quamuis ij omnes, qui post biennium Nouitiatus dicta tria vota simplicia, vt prefertur, emiserint, ac in corpus Societatis cooptati, illiusq. meritorum & priuilegiorum, non secus atque ipsi professi participes effecti, quiq. quantum in eis est, & professionem emittere parati, si ipse Præpositus Generalis id prædictæ Societatis instituto congruere iudicauerit, & in perpetuum Dei seruitio votis simplicibus consecrati, ac sua sorte, prout laudabile Societatis institutum exigit, contenti, vere & proprie religiosi existant. & si à Societate deficiant, excommunicationis & alijs apostatarum pœnis sint subiecti.

Et quia desuper nonnulla dubia sunt excitata.

§.18. Tamen cum non ita pridem intellexissemus nōnullorum animos, qui pij alioqui & vtiles operarii existebant, solicitari interdum & affligi, quasi non essent religiosi, eo quod non essent professi, nec etiam deesse qui Religionis prætextu transfigurante se in angelum lucis Satana, non solum ea occasione inquieti existerent, sed etiam aliorum pacem & vocationem disturbare, eosque in fraudem & defectionem deducere conarentur, vnde fructuosa hæc religio grauissima potuisset accipere detrimenta. Idcirco cum diuina prouidentia pro temporum necessitate, varia & salutaria Ordinum instituta in Ecclesia sua produxerit, nouisq. subinde in ea nascentibus morbis, noua remedia, nouisq. emergentibus hostium impugnationibus, noua regularium Ordinum auxilia excitare, & cuique illorum, iuxta cuiuslibet peculiaris gratiæ vocationem, peculiares quasdam notas, propria insignia, ac opportuna ad finem quem intendit, media suggesserit, & nunc maxime (vt felicissimi toto Orbe successus testantur) mirificos in agro Dominico fructus prędicto Societatis IESV instituto proferat, quæ Societas (quemadmodum & alia nascentium regularium Ordinum exordia) à spiritu contradictionis impugnatur, cumq. ipsi Ordines Romanorum Pontificum propterea constitutionibus circummuniri consueuerint, cuius rei Sanctorum Dominici & Francisci præclarissimi Ordines exempla abunde suppeditarunt, ita nos, licet alias institutum prædictum, priuilegia & constitutiones ipsius Societatis confirmauerimus & declarauerimus, Motu proprio statuentes, eos qui biennio Nouitiatus peracto, tria vota, tametsi simplicia emiserunt, esse vere & proprie Religiosos, cum præcepto, ne quis hæc in dubium reuocare audeat, ac cum irritante, & alijs decretis, prout in nostris super hoc confectis litteris plenius continetur. Quia tamen non defuit temeraria quorundam audacia, qui post declarationem, decretum, præceptum, & interdictum nostrum huiusmodi, non solum multa ex prædictis, & fortasse alia ad Societatis institutum, ac viuendi formam spectantia, labefactare, sed & ipsa Apostolica decreta ac præcepta, publice, & ex cathedra, ausu temerario impugnare, mentemq. nostram peruerse interpretari non erubescunt, disputantes, & prædicta in dubium reuocantes, omniaq. ex aliorum regularium Ordinum communibus rationibus, formis, ac statutis metientes Societatis institutum, peculiares constitutiones, ac vim votorum simplicium illius, à Sede Apostolica in eadem Societatis Religione probata admissorum penitus ignorantes, ac nonnulla iure antiquo, quæ post illud successu temporum huius Sedis auctoritate, approbatione, & confirmatione, ac peculiaribus priuilegiis sancita & roborata esse dignoscuntur, perperam interpretantes, conuellere nituntur. quin etiam nos supradicta, Motu simili, & ex certa scientia, de Apostolicæ potestatis plenitudine decernentes, ac præcipientes priuato sensu loquutos fuisse, ac tanquam priuatos doctores errare potuisse, immo vere, & de facto ob falsam supradictorum informationem errasse. ideoque præceptum nostrum nullam ad obligandum vim habere. Neminem præterea eorum, qui solemnem professionem in dicta Societatę non emiserunt, de illius corpore, aut vere & proprie religiosum esse posse, sed eos mere seculares, ac Ordinariorum iurisdictioni subditos existere. nec Societatem ipsam, aut illius superiores, immo nec nos ius in eos vllum ex vi votorum huiusmodi, habere vel acquirere, aut superioribus ipsis conferre posse. non considerantes voti solemnitatem sola Ecclesiæ constitutione inuentam esse, triaque huiusmodi Societatis vota tametsi simplicia, vt substantialia Religionis vota ab hac Sede fuisse admissa, illaque emittentes in statu Religionis vere constitui, quippe qui per ea ipsa se Societati dedicant, atque actu tradunt, seque diuinō seruitio in ea mancipant. In quibus votis nullus præter Romanum Pontificem potest manum apponere. aliisque atque aliis modis Societatem ipsam impetunt vniuersali Ecclesiæ perutilem, quæ diuersis functionibus, & personarum gradibus distributa, à Romanis Pontificibus presbyterorum, à Tridentina Synodo clericorum Religio appellata, habitu, nomine, plerisque personarum gradibus, votorumque differentiis ab aliis regularibus Ordinibus distinguitur. Quibus etiam adiungunt licere iisdem non professis, etiam inuitis dictæ Societatis Superioribus, ad quosuis alios regulares Ordines se transferre. Transgressoresq. horum votorum, ac inobedientes, aut etiam vxorem ducentes, nullam ipsi Societati iniuriam facere, immo posse Episcopos cum eis dispēsare, vt inuitis etiam superioribus eisdem vxorem ducāt. Quibus, cum glossatores & obtrectatores huiusmodi sua falsa doctrina fauere pergunt, horum votorum naturam & pœnarum vim vel non intelligentes, vel eludere conātes, eo sunt progressi, vt etiam vi facultatum quæ litteris indulgentiarum Cruciatæ sanctæ nuncupatarum continentur, omnes transfugas, & ab ipsa Societate deficientes non professos, quoties ab ea defecerint, ab excommunicationis latę sententię pœna à quocūque confessario absolui posse, nullamque ipsi Societati suis operariis priuatæ iniuriam fieri, aut præiudicium generari existiment, sed & votorum substantialium Religionis prædictæ, ac decretorum contra eosdem Apostatas Sedis huius auctoritate editorum vim, quantum in eis est, eneruare contendāt. Insuper asserit non posse vota aliqua in seculo emissa

in tria hæc substantialia Societatis commutari (cum tamen hæc vota sint status, vt præfertur religiosi alio vtilis, & perfecti, vt illa in hæc possint, hæc vero in aliorum Ordinum etiam solemnia vota commutari, sit ab hac Sede iustis de causis interdictum.) Nec etiam desunt alia, quæ in animarum suarum præiudicium, Societatis perturbationem, & scandalum plurimorum comminiscantur.

Ideo hic Pōt. his non obstātibus d. institutum & priuilegia & cōstitutiones approbat.

§. 19. Nos vniuersalis Ecclesię vtilitati, quam ex inuiolato, & inconcusso dictæ Societatis instituto, & religiosæ sobolis educatione sentimus, & maiorē in dies speramus, prospicientes, & præterea eiusdem Societatis indemnitati, paci, quieti, & incremento consulere volentes, Motu simili, & ex certa scientia nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, laudabile ipsius societatis institutum, & quæ illud concernunt, præmissa omnia & singula, prędictaque illius, ac quæcunque alia priuilegia, facultates, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta à prædictis prædecessoribus nostris, & à nobis etiam per communicationem concessa: constitutiones quoque, ac statuta, & decreta qualiacunque, acsi ad verbum præsentibus insererentur, pro expressis habentes, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, supplentes omnes Iuris & facti defectus, siqui interuenerint in prædictis Constitutionibus & statutis.

Dictaque tria vota etiam simplicia, vere tamen substantialia esse declarat.

§. 20. Ad hæc dictam Societatem firmo Sedis huius præsidio communire volentes, hac nostra perpetua Constitutione, motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, statuimus atque decernimus, tria vota huiusmodi etsi simplicia, ex huius Sedis institutione, ac nostra etiam declaratione & confirmatione, esse vere substantialia Religionis vota, ac in dicta Societate tanquam in religione approbata per Sedem eandem admissa fuisse, & esse, ac per nos admitti, nec in illis à quoquam, pręter nos & Sedem huiusmodi dispensari, nec ea vllo alio modo quam per legitimam dimissionē à Societate cessare posse.

Ita emittentes vere esse religiosos decernit.

§. 21. Et non modo eos, qui in coadiutorum formatorum, siue spiritualium siue temporalium gradus & ministeria, vt præfertur, admittuntur, sed & Scholares ipsos, ac supradictos alios omnes & quoscunque, qui in ipsam Societatem admissi, biennio probationis à quolibet eorū peracto, tria vota substantialia prædicta, tametsi simplicia emiserint, aut emittent in futurum, vere & proprię religiosos fuisse, & esse, ac fore, & vbique semper, & ab omnibus censeri & nominari debere, non secus atque ipsos tum Societatis tum quorumuis aliorum Regularium Ordinum Professos, suisque Præpositis, in omnibus & per omnia obedire, & huic Sedi immediate subiectos, & à quorumuis Ordinariorum & delegatorum, seu aliorum Iudicum iurisdictione omnino exēptos, prout nos etiam vigore præsentium eximimus.

Dissidentes ideod. relig. Apostatas declarat.

§. 22. Denique vt omnium Societatis priuilegiorum iuxta Generalis Præpositi dispositionem sunt participes, ita quoque excommunicationis maioris latę sententiæ, & alijs Apostatarum pœnis siqui à Societate deficiant, subiacere, ac tanquam veros Apostatas puniri posse, nec à quoquam, nisi per nos, & sedem prædictam, aut Generalem Prępositum ab eisdem pœnis absolui, nec ante huiusmodi absolutionem, & à Societate dimissionem matrimonium contrahere, quinimmo eos omnes ad contrahendum inhabiles, ac contractus huiusmodi nullos, & irritos esse, pro vt irritos facimus, & annullamus.

Et supradicta dubia reprobat.

§. 23. Et vt contradicentium audacia coerceatur, pręmissas omnes, & quasuis alias illis similes assertiones cōtra dictę Societatis institutum, vel quomodolibet in illius præiudicium pronuntiatas, aut scriptas, falsas omnino & temerarias esse & censeri debere.

Impugnari d. institutū prohibet.

§. 24. Præcipimus igitur in virtute Sanctę Obedientiæ ac sub pœnis excommunicationis latæ sententię, necnon inhabilitatis ad quęuis officia & beneficia, secularia, & quorumuis Ordinum regularia, eo ipso absque alia declaratione incurrendis, quarum absolutionem nobis, & successoribus nostris reseruamus, ne quis cuiuscunque status, gradus, & præeminentiæ existat, dictæ Societatis institutum, Constitutiones, vel etiam præsentes, aut quemuis earum, vel supradictorum omnium articulum, vel aliud quid supradicta concernens, quouis disputandi, vel etiam veritatis indagandæ quæsito colore, directe vel indirecte impugnare, vel eis contradicere audeant. districtius inhibentes, ne quis, siue extra siue intra dictam Societatem, nisi de illius Generalis aut inferiorum Præpositorum licentia, notationes, declarationes, glossas, vel scholia vlla super præmissis facere, vel ea, nisi quantum verba ipsa sonant, interpretari, aut de eis disceptare, seu scrupulum quicquam inijcere, vel in controuersiam aut dubium reuocare audeat quoquomodo, nec glossas, aut interpretationes, siue impressas seu scriptas, ad id pertinentes legere, docere, alijsque tradere, vendere, vel apud se retinere præsumat.

Dubiorū declarationem Præposito reseruat.

§. 25. Si quid vero dubij de eisdem oriri contigerit, ad Sedem prædictam vel ad Generalem Præpositum dictæ Societatis, aut ad eos quibus id ipse cōmiserint, referatur.

Et ita vbique iudicari mandat.

§. 26. Sicq; in præmissis, omnibus & singulis, per quoscunque Iudices, & Commissarios etiam causarum Palatij Apostolici auditores, ac S.R.E. Cardinales in quauis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. necnon irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Obseruantia huius bullæ præcipit.

§. 27. Mandantes vniuersis & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis & cæteris Ecclesiarum & locorum etiam regularium Prælatis per vniuersum orbem constitutis, vt pręsentes litteras in suis quisque Ecclesijs, Prouincijs, Ciuitatibus, diœcesibus, & iurisdictionibus ab omnibus inuiolate obseruari; quinetiam Præpositum ac personas Societatis huiusmodi defendant, eosque pręmissis omnibus & singulis pacifice frui faciant, & gaudere, non permittentes ipsos per quoscunque quomodolibet molestari. Contradictores per censuras Ecclesiasticas, & alia Iuris & facti remedia opportuna, appellatione postposita, compescendo. Inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Contrarijs derogat.

§. 28. Non obstantibus recol. mem. Bonifacij Papæ VIII. quæ incipit. Quod votum, & alijs Apostolicis cōstitutionibus, ac etiam aliorum Ordinum, iuramento, cōfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibuscunque huiusmodi Ordinibus, Vniuersitatibus, locis, vel personis per quoscunque Romanos Pontifices pręcedessores nostros, ac nos, & Sedē prædictam, etiam motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, & cum quibusuis irritatiuis, annullatiuis, cassatiuis, reuocatiuis, modificatiuis, pręseruatiuis, exceptiuis, declaratiuis, mentis attestatiuis, ac derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque & alijs decretis, in genere, vel in specie, ac alias quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus & singulis, etiamsi in eis caueatur expresse, quod illis nullatenus, aut non nisi sub certis modo & forma in illis expressis, derogari possit, pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi pręsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus cōmuniter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Communicationem harū gratiarum alijs denegat.

§. 29. Pręsentes autem Constitutionis & gratię communicationem omnibus alijs, qui sua priuilegia cum ipsa Societate copiose participant, participareque poterunt quomodolibet in futurum, fieri omnino prohibemus.

Transumptis credi mādat.

§. 30. Cęterum volumus, vt pręsentium transumptis etiam impressis manu Secretarij dictę Societatis vel Notarij publici subscriptis, & sigillo Prępositi Generalis eiusdē Societatis, vel alterius personę in dignitate Ecclesiastica cōstitutę munitis, eadem omnino fides adhibeatur, in iudicio & extra illud, quę litteris ipsis originalibus haberetur, si essent exhibitę vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

D. P. An. 1584. 25. Maij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrū, Anno Incarnationis

tionis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimoquarto, octauo Cal. Iunij, Pontificatus nostri Anno tertiodecimo.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1584 indictione 12 die vero Lunæ 14. mensis Iunij, Pontific. Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. Anno Decimo tertio, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ lectæ & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ in valuis Basilicarum Principis Apostolorum de Vrbe, & S. Ioannis Lateranen. necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Ioannem Freil & Nicolaum Taglietum Sanctiss. Domini Nostri Papæ Cursores.

X C.

De electione Præpositi generalis & aliorum Prælatorum Congregationis Monachorum Eremitarum S. Hieronymi de Obseruantia celebrationeque Capituli generalis, & retentione regularis obseruantiæ.

Ad hæc vide constit. 21. Clem. VIII. Quæ ad. vbi habes etiam Ordinis reformationem.

Edita An. D. 1584.

GREGORIVS PAPA XIII.
Dilectis filijs Præposito Generali, & Consultoribus Congregationis Monachorum Eremitarum S. Hieronymi de Obseruantia, salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

EA quæ ad prosperos Religionis vestræ successus ordinata fuerunt, nonnunquam pro eorum varietate, & temporum ratione expedit immutare.

Hic Pont. multa constituit quæ habētur in constitut. 17. fol. 380. quæ emendatione redigere dignoscit.

§. 1. Alias siquidem, rebus vestræ Congregationis emendatione indigentibus, pleraque ad preces vestras decreuimus, & præsertim de tempore celebrationis Capituli vestri generalis, deque modo electionis Præpositi generalis, Consultorum, Visitatorum, Diffinitorum, nec non Priorum, Vicariorum, & aliorum ad munia dictæ Congregationis desumendorum, eorumque qualitatibus, muneribus & officijs, alijsque regimen & salubrem directionem eiusdem Congregationis concernentibus, vt diuersis alijs nostris literis plenius continetur, sed vt probauit euentus, eorum nonnullis, siue mutandis siue corrigendis, noua est opera adiungenda.

Capitulum ideo generali quolibet triennio celebrari iubet.

§. 2. Quare illis omnibus, quæ & quatenus præsentibus obsunt, subductis & rescissis, cæteris vero in suo robore permanentibus, auctoritate præsentium statuimus & ordinamus, vt posthac in perpetuum, Capitulum vestrum generale tertio quoque anno celebretur. Interim vero singulis annis Præpositus generalis, & consultores qui tempore erunt, pro nouorum si eis expedire videbitur Vicariorum & Oeconomorum dictæ Congregationis electione congregentur.

Præposito generali interim decedente, vel amoto alter eligatur vt hic.

§. 3. Et si contingat eundem Præpositum intra hoc triennium decedere, vel officio amoueri, Consultores Congregationis huiusmodi, suos Priores illico ad se auocent, qui intra vigesimum diem ad locum celebrationis futuræ electionis noui Præpositi generalis præsto adsint.

Interim antiquior Consultor eius vices gerat.

§. 4. Interim vero Consultor professione antiquissimus, vices auctoritatemque Præpositi generalis in omnibus gerat.

Priores cum Procuratoribus electioni Præpositi & Diffinitorum intersint.

§. 5. Ipsi autem Priores, cum Procuratoribus singulorum Monasteriorum & aliorum regularium locorum dictæ Congregationis iuxta antiquas illius constitutiones ad Capitulum generale accedent, & electioni Præpositi generalis ac Diffinitorum huiusmodi intersint.

Ad hoc vide bullā Clem. VIII. nu. 21.

Illi autem ex Prioribus eligantur.

§. 6. Præpositus vero, & Diffinitores huiusmodi de Priorum eorundem corpore eligantur.

Iudex omnibus, vt in bulla Clem. VIII. nunc est.

§. 7. Cæterum constitutionibus prædictis inhærendo, si contingat aliquem dictorum Priorum intra triennium quo Capitulum ipsum generale celebrandum erit decedere, vel à Prioratu suo regulariter amoueri, eo casu Præpositus generalis, & Consultores prædicti statim aliquem ex Vicarijs Monasteriorum aut aliorum regularium locorum Congregationis huiusmodi, in locum defuncti vel amoti substituant, ne hoc negocium ad subsequens Capitulum generale deferant.

Prioratu alio vacante, Præpositus & Consultores alium ex Vicarijs substituant.

Imo etiam et non Vicarijs vt in ea bul.

§. 8. Adhæc, Præpositus ipse generalis sic electus, quem obtinebat Prioratum non amittat, sed etiam Præpositus triennalis huiusmodi illum cum hoc retineat. Triennioq; ipso peracto, ipse Prior sui Prioratus, vt antea remaneat, & nihilominus ipse dicto durante triennio sui Præpositatus, etiam Prior Monasterij Sancti Alexij de Vrbe eiusdem Congregationis non autem alterius sit.

Præpositus durante triennio & post Prioratu quē habebat, retinet, & esse ā Prior S. Alexij de Vrbe.

§. 9. Perfuncto vero Præpositurę triennalis huiusmodi officio, nullus ad sequens triennium, aut aliud tempus Præpositus generalis confirmetur, nec quisquam ante sex completos à fine huius officij rursus in Præpositum generalem eligatur.

Post triennium vacare debet per sex annos a d. officio.

§. 10. Nulli præterea Monachorum Congregationis huiusmodi, cuiuscunque dignitatis vel conditionis, liceat litteras etiam commendaticias, seu fauorem auxilium vel gratiam aut quicquam aliud à Principibus secularibus, Dominis, vel Nuntijs, per se aut interpositas personas ex quauis causa, aut quouis prætextu quęrere vel impetrare, quod in detrimentum, pręiudicium, vel derogationem dictæ Congregationis, aut illius personarum, seu cōstitutionum, ordinationum, vel statutorum directe vel indirecte cedat. qui secus fecerit per annum in carcere cōstrictus pœnitentiam agat, sitq. pręterea ad dignitates & officia dictæ Congregationis perpetuo inhabilis.

Ambitus prohibetur.

Latior prohibitio est inf. in bulla Clement. VIII. nu. 21.

§. 11. Præpositus insuper generalis & Consultores pro tempore existentes prædicti, per se vel alium seu alios nullam pecuniarum summam ad Congregationem ipsam spectantem, alicui Monasterio vel regulari loco pro eius fabrica, sine nostra aut Protectoris vestri licentia erogēt, qui contrafecerint, excommunicationis sententiam eo ipso incurrant, sintque suis dignitatibus & officijs eo ipso priuati, ac pariter inhabiles ad futura.

Pecunia Congregationis alicui Monasterio non applicetur.

§. 12. Postremo, Capitulum ipsum generale seu Congregatio alibi quā Romæ aut Bononiæ, seu Mediolani, vel in Monasterio Hospital. nullo modo celebretur.

Capitulū generale vbi celebrandum.

§. 13. Regulæ vero obseruantia saltem in Hospital. prędicti, necnon Castellatij & S. Hieronymi Mantuanen. ac Sancti Sigismundi Cremonen. & S. Sauini Placētin. ac S. Barbatiani Bononien. Monasterijs, numerusq; saltim centum sexaginta Monachorum inter Sacerdotes & Clericos, vltra Conuersos & Seruientes, perpetuo conseruetur. Decernentes irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Regularis obseruantia in quibus locis retinenda.

§. 14. Quo circa vobis & pro tempore existentibus Pręposito generali ac Consultoribus, necnon vniuersis & singulis Prioribus, Monachis & personis dictæ Congregationis, per Apostolica scripta mandamus, vt præsentes litteras humiliter suscipiatis, & quęcunque in eis continentur, alia desuper à nobis non expectata iussione, aut mentis nostrę declaratione, inuiolate custodiatis.

Huius constitutionis obseruantia pręcipitur.

§. 15. Tibi vero Pręposite vt ipsas pręsentes in omnibus dictę Cōgregationis Monasterijs & locis solemniter publicare, & vt illis omnino ab omnibus pareatur efficere procures. Contradictores quoslibet & rebelles, eisq; auxilium vel fauorem publice vel occulte directe vel indirecte quouis quæsito colore præstantes, tam Ecclesiasticos quam seculares, cuiuscunque dignitatis, status gradus ordinis vel conditionis fuerint, per censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaque iuris & facti remedia opportuna, appellatione postposita compescendo, censurasque & pœnas ipsas etiam sępius aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Eiusq. publicatio Præposito committitur.

§. 16. Non obstantibus pręmissis, ac fel. rec. Bonifacij VIII. prędecessoris huiusmodi de vna, & in Concilio generali edita de duab. dietis, & alijs Apostolicis constitutionibus. necnon Congregationis ac Ordinis prædictorum iuramēto, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & cōsuetudinibus. priuilegijs, quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis eorumque Superioribus & personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis, etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq; efficacioribus & insolitis clausulis irritantibusque & alijs decretis, in genere vel in specie, etiam consistorialiter,

Contrarijs derogatur.

ftorialiter, ac alias quomodolibet concessis, & etiam pluries confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus etiã si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque tenoribus, specialis, specifica, expressa & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, aut quęuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum tenores, acsi ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus contrarijs quibuscunque. Aut si Congregationi, Prioribus & Monachis prędictis, vel quibusuis alijs communiter vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari nõ possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

D. P. An. 13. 25. Maij. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die 25. Maij, millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, Pontificatus nostri Anno 13.

X C I.

Institutio Collegij, ad scholares nationis Maronitarum, pie & catholice, bonis artibus, Christianisq; moribus, & doctrina instruendos in Vrbe, Et deputatio Cardinalis pro eius regimine Annuorumque redditũum assignatio pro eorundem substentatione.

Maiores p: ftea redditus assignauit Six. V. die 2. Augusti anno 1585. & die 7. Februarij 1586. vt in eius bullis, quas hic indicare satis esse putaui.

GREGORIVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Marg. An. D. 1584.

Exordium.

HVmana sic ferunt quandoq; consilia, vt quæ vel prouida deliberatione ab initio constituuntur, operæpretium sit spe melioris futuræ frugis postea immutare.

Hic Pontifex instituit in Vrbe Hospitale pro natione Maronitarum, ad eorum fidem cathol. conseruandam & augendam.

§. 1. Nuper enim vt Nationi Maronitarum qui in Libani montibus degentes, à multis seculis sub S. R. E. obedientia & deuotione fidem Catholicam inter tot circũstantes Infidelium, & Schismaticorum sectas retinent, ac certis annorum spacijs ad Apostolorum limina visitãda, Sedemque Apostolicam amplectendam & recognoscendam, aliquos destinare soliti sunt, de peculiari loco ad vsũ Hospitalitatis erga eiusdem Nationis Indigenas ad Vrbẽ confluentes exercendę, nostra ope prouisum esset, ipsiusq; Nationis erga Sedem ipsam deuotio continuum susciperet incrementum, nec tanto labore conseruata fidei semina arescerent, per quasdam vnionem, annexionem & incorporationem olim de parochiali Ecclesia S. Ioannis de Ficocia Regionis Triuij de Vrbe, parochiali Ecclesiæ Sancti Andreæ eiusdem Regionis Apostolica auctoritate factas perpetuo dissoluimus, & apud ipsam Ecclesiam S. Ioannis, nomine, denominatione, & essentia parochialis Ecclesiæ in ea etiam perpetuo suppressis & extinctis, ac cura animarum illius parochianorum vna cum eisdẽ parochianis, iuribusq; parochialibus ad dictam Ecclesiã S. Andreæ translatio, vnum Hospitale in quo pauperes peregrini dictæ Nationis recipi & confoueri deberent, similiter perpetuo ereximus, & instituimus, illique sic erecto & instituto eandem Ecclesiam S. Ioannis sine cura effectam cum suis domibus, ædificijs, hortis membris, & pertinentijs illi contiguis, eorumque situ & ambitu pariter perpetuo concessimus.

Deinde annuas redditus, de nostris &c. assignauit.

§. 2. Per alias vero nostras litteras eidem Hospitali vt onera ei incumbentia commodius perferri possent, pensionem annuam certis modo & forma tunc expressis liberam immunem & exemptam, ac ad quindecim annos tunc proximos dumtaxat duraturam ducentorum ducatorum monetæ illarum partium, super mensæ Episcopalis S. Agathæ fructibus, redditibus & prouentibus ac Rectori vel Administratori pro tempore existenti dicti Hospitalis seu illius Procuratori legitimo, durantibus dictis quindecim annis tantum, per Venerabilem fratrem nostrum Felicianum Episcopum Sanctæ Agathæ & successores suos Ecclesiæ S. Agathæ Præsules seu Administratores pro tempore existentes, etsi ipsis mille ducati, annuatim ex fructibus, redditibus & prouentibus prædictis non remanerent, annis singulis in certis loco & terminis, ac sub sententijs censuris & pœnis etiam tunc expressis integreque soluendum reseruauimus, & constituimus & assignauimus, prout in singulis litteris prædictis plenius continetur.

Hic modo Pontifex d. Hospitale supprimit, ad magis spiritualem d. Nationis vtilitatem.

§. 3. Nunc vero erectionis Hospitalis huiusmodi negocio maturius perpenso, etsi illud insigne pietatis opus, dictæq; Nationi gratum & commodum sit, meliora tamen emulando charismata maiorem DEI laudem, vtilioreque eidem Nationi operam fore censemus, si loco dicti Hospitalis, quod in suis primordijs adhuc recens est, vnum Collegium pro recipiendis & instituendis illius Nationis pueris ad bonas litteras capessendas aptis, erigeretur & instrueretur. Cum enim in partibus illis sub graui Turcarum iugo & tyrannide constitutis, vix facultas detur bonarum litterarum studia excolendi, & exinde multos à fide catholica auersos æternis tenebris detineri, simplicesque & rudes à susceptę veritatis cultu abduci facile contingat, futurum omnino speramus vt successu tẽporis ipsius Collegij alumni, pietatis & verę Religionis odore, à Montis Sion cipressis & Sanctæ Ecclesiæ Romanæ, quæ sola caput est aliarum documentis largius imbuti, illum in cedros Libani Nationemque suam refundãt, ac collabentem & perturbatam in suis Regionibus fidem DEI beneficio sustineant, atque resarciant, & ita prædictum corporale opus, quod paucis in hac Vrbe tantum profuturum erat, in magis spirituale ad totius Nationis vtilitatem salutem conuertatur.

Collegiũ Maronitarũ erexit, ad d. Nationis iuuentutem bonis moribus sanaque doctrina instruendam.

§. 4. Quo circa motu simili, & ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, in dicto Hospitali nomen, denominationem & essentiam Hospitalis, ac quodcunque onus hospitalitatis ibidem exercendæ, saluis tamen & illesis remanentibus dissolutione, concessione, pensione & alijs supradictis, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo supprimimus & extinguimus, illudq; in Collegium Maronitarum nuncupandum, ad alendam bonisque moribus ornandam, ac vera pietate sanaque doctrina & reliquis Christiano homine dignis virtutibus instruendam ipsius Nationis Iuuentutẽ, auctoritate & tenore prædictis etiam perpetuo erigimus, & instituimus. Ipsumque Collegium sic erectum & institutum in locum dicti Hospitalis quo ad Ecclesiam S. Ioannis, ac illius domos, ædificia hortos membra, & pertinentia, eorumque situm & ambitum, necnon pensionem ducentorum ducatorum huiusmodi, eiusdemque pensionis terminos decursos & non solutos, siqui sint, in omnibus & per omnia perinde acsi pro ipso Collegio nõn autem Hospitali specialiter & expresse ab initio emanassent, illique concessa & reseruata fuissent, surrogamus.

Eique dictas domos & redditus assignat, & Missam & alia diuina officia arabico vel chaldaico idiomate celebrãdi licentiam concedit.

Maiores postea redditus dedit Sixtus V. vt dixi hic in rubr.

§. 5. Et nihilominus eidem Collegio Ecclesiam Sancti Ioannis cum domibus ędificijs hortis, membris & pertinentijs, eorumque situ & ambitu huiusmodi, ita quod liceat Protectori seu Rectori dicti Collegij pro tempore existenti illorum omnium corporalem possessionem per se vel alium seu alios nomine eiusdem Collegij propria auctoritate libere apprehẽdere, & perpetuo retinere, fructusque redditus prouentus iura obuentiones & emolumenta quæcunque inde prouenientia, in Collegij & Ecclesiæ Sancti Ioannis huiusmodi vsus & vtilitatem ac necessitates conuertere. Necnon eidem Ecclesiæ S. Ioannis per vnum vel plures etiam dictæ Nationis Sacerdotes seculares vel regulares, ad nutum pro tempore existẽtis Protectionis Collegij huiusmodi ponendos & amouendos deseruiri, missasq; & alia diuina officia etiam Arabico, vel Chaldaico idiomate celebrari facere, cuiusuis licentia desuper minime requisita, eisdem Apostolica auctoritate & tenore similiter perpetuo concedimus. Pensionemq; annuam ducentorum ducatorum huiusmodi super prædictæ mensæ fructibus redditibus & prouentibus eidem Collegio, seu illius pro tempore existenti Protectori, vel Rectori, aut eius Procuratori, vel Oeconomo ad id ab ipso Protectore seu Rectore speciale mandatum haben-

habenti, durantibus dictis quindecim annis dumtaxat, per Felicianum Episcopum, & successores, prædictis annis singulis, in loco & terminis, ac sub sententijs censuris & pœnis, Necnon cum omnibus & singulis exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, decretis, & clausulis, ac alias modo & forma quibus dicto Hospitali reseruata erat & solui debebat, integre persoluendam, Apostolica auctoritate & tenore similibus reseruamus, constituimus & assignamus.

Exemptionẽ à iurisdictione quorumcunq; Ordinariorum & Iudicum.

§.6. Insuper Collegium prædictum, illiusque Rectorem, Oeconomos, Magistros, Præceptores atq. Scholares pro tempore in eo existentes, eorumq; domesticos officiales, & Ministros, necnon ipsius Collegij bona mobilia & immobilia, præsentia & futura, cuiuscunque qualitatis & quantitatis existentia, ac tam in dicta Vrbe quam extra eam & alias vbicunque locorum consistentia, ab omni iurisdictione, dominio, superioritate, & potestate pro tempore existentium Vicarij, Senatoris, Conseruatorum, & Reformatorum dictæ Vrbis, necnon Rectoris Studij generalis eiusdem Vrbis, ac Ordinariorum locorum, aliorumque Iudicum & Officialium quorumcunq; in ipsa Vrbe vel alias vbilibet constitutorum.

Gabellarumque & quorũcunque pedagiorum solutione relargitur.

§.7. Necnon idem Collegium in proprijs eius bonis & rebus ac dicti Collegij ratione, Scholares personasq; in eo degentes, ac alios cum ipso contrahentes, ab omnibus & singulis portarum, Molendinorum, Farinæ, trium pro centenario, ac quatuor Iuliorum pro quolibet vegete vini solui solitorum, alijsq; datijs, pedagijs, vectigalibus, angarijs, ac terræ marisq; gabellis, Dohanis, Bullettinis, & quibuscunque alijs oneribus ordinarijs & extraordinarijs, hactenus quomodolibet impositis, & in posterum quandocunque quauis occasione vel causa etiam de necessitate exprimenda imponendis, etiam ad instar exemptionis dilectorum filiorum Clericorum Cameræ Apostolicæ etiam ratione Ripæ, Ripettæ, Dohanæ Terræ, etiam Grasciç nuncupatæ Vrbis prædictæ, necnon carnium, vini, granorum, pannorum, lini, lanæ, serici, librorum, cartarum, & quarumcunque aliarum rerum ad humanum victum & vestitum necessariarum, ex toto nostro Statu Ecclesiastico & quibuscunque alijs locis extra dictum statum consistentibus ad dictum Collegium, tam per terram quam per mare, & aquam dulcem, & alias quomodolibet conducendorum, & etiam iam ad Vrbem ipsam conductorum, & in ea existentium, ac pro eodem Collegio in magna seu parua quantitate tam in Barchis quam in Magazinis, & alias vbilibet emendorum, Apostolica auctoritate, & tenore prædictis eximimus & liberamus, ac sub Beati Petri, & dictæ Sedis, atque nostra protectione suscipimus, nobisque & eidem Sedi immediate subijcimus.

Indulta & priuilegia Studij generalis Almæ Vrbis, & similium Collegiorum in Vrbe institutorum, eidem Collegio cõcedit.
Hęc vt videas require in V. Studium, & in V. Collegium quia onerosum nimis esset hic indicare.

§.8. Ipsis quoque Collegio, Rectori, Scholaribus, Pręceptoribus, Magistris, Oeconomis, Officialibus, Ministris & personis, vt quibuscunque priuilegijs, exemptionibus, libertatibus, facultatibus, gratijs & indultis, quibus Studiũ generale dictæ Vrbis, necnon alia Germanicæ, Anglicę & Grecæ Nationum Collegia, in ipsa Vrbe à nobis instituta, illorumque Rectores, Scholares, Præceptores, Magistri Oeconomi, Officiales, Ministri & personæ, quouis modo vtuntur, potiuntur & gaudent, ac vti, potiri & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, non solũ ad eorum instar, sed æque principaliter & pariformiter in omnibus & per omnia vti potiri & gaudere valeant, eisdem Apostolica auctoritate & tenore pariter perpetuo concedimus & indulgemus.

Officialibus Curiæ Romanæ & alijs prohibet ne in præmissis Collegia perturbent.

§.9. Districtius inhibentes Vicario, Senatori, Conseruatoribus, & Reformatoribus Vrbis, ac Rectori Studij, alijsq. Iudicibus & Officialibus huiusmodi, necnon pro tempore existenti S. R. E. Camerario, Præsidentibus, ac prædictis Clericis, ac quibuscunque Commissarijs ad exactionem decimarum, & aliorum onerum prædictorum pro tempore deputatis, ne quarumuis litterarum, eis sub quibuscunque tenoribus & formis concessarum prætextu, Collegium Maronitarum, illiusq. Rectorem, Scholares, Præceptores, Magistros, Oeconomos, Officiales, & Ministros prædictos, seu eorum aliquem in præmissis quouis modo molestent, aut molestari permittant.

Cardinalem eius Protectorem & gubernatorem deputat.

§.10. Vt autem ipsius Collegij Maronitici conseruationi, bonoque regimini tam in his quæ ad instructionem & disciplinam, quam quæ ad victum, vestitum, aliaq; huiusmodi necessaria pertinent, opportune consulatur, dilectum filium nostrum Antonium tit. S. Eusebij Presbyterum Cardinalem Carafam nuncupatum, eiusdem Collegij Maronitici Protectorem & defensorem, cuius consilio & ope, omnia supradicta, & alia quæcunque ad eosdem in ipsum Collegium Maronitarum admittendos retinendosque Scholares spectantia, ac alias quomodolibet necessaria agantur statuantur, & ordinentur constituimus & deputamus. Necnon Antonio Cardinali & pro tempore existenti Protectori prædicto pro eiusdem Collegij Maronitici, illiusque personarum, bonorum rerum & iurium tam spiritualium quam temporalium salubri directione & conseruatione, Rectores, Præceptores, Magistros, Oeconomos, Aduocatos, Procuratores, cæterosque Ministros & Officiales in eo deputandi & amouendi, & loco amouendorum alios sufficiendi, necnon statuta ordinationes & decreta quęcunque, licita tamen & honesta ac Sacris Canonibus & decretis Concilij Tridentini non contraria, faciendi & edendi, ac illa quoties pro eorum & temporum qualitate seu alias expediens videbitur immutandi, corrigendi, moderandi reformandi interpretandi, & etiam alia ex integro condendi, quæ postquam edita, immutata, correcta, moderata, reformata & condita fuerint, eo ipso dicta Apostolica auctoritate confirmata & approbata sint & esse censeantur, ac ab omnibus ad quos pro tempore spectabit, etiam sub pœnis in contrauenientes statuendis obseruari debeant plenam liberamq; facultatem tribuimus.

Clausulas præseruatiuas huic bullæ apponit.

§.11. Decernentes præmissa omnia & singula, ac pręsentes litteras, nullo vmquã tempore, siue pro eo quod causæ propter quas hæc omnia facta sunt, coram dicto Vicario, vel quocunque alio examinatæ verificatæ & approbatæ, ac quicunque interesse habentes ad id vocati non fuerint, nec eisdem præmissis consenserint, siue alias ex quibuscunque causis, de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ vel quocunque alio defectu, notari, impugnari, retractari, seu etiam reuocari, suspendi restringi, limitari, aut in ius vel controuersiam vocari, seu ad terminos iuris reduci posse, nec quemquam ad easdem præsentes litteras in Camera prædicta, iuxta Constitutionem Pij Papæ Quarti prædecessoris nostri desuper editam, aut alias quandocunque præsentandum insinuandum & registrari faciendum teneri, neque propterea illas irritas esse, sed omnimodo valere, acsi cõstitutio prædicta, & alia contraria minime emanassent.

Decretum irritans [illegible].

§.12. Sicque per quoscunque Iudices ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac eiusdem S.R.E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere; irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulas derogatorias [illegible].

§.13. Non obstantibus præmissis, & Lateranen. Concilij vltimo celebrati vniones perpetuas nisi in casibus à iure præmissis fieri & pensiones annuas super fructibus mensarũ Episcopalium, nisi excessionis aut alia probabili causa reseruari prohibentis, ac quatenus opus sit nostris de vnionibus committendis ad partes vocatis interesse habentibus, exprimendoque valore etiam beneficij cui aliud petitur vniri, necnon de prestando consensu in pensionibus, alijsque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Vrbis locorum, & Cameræ prædictorum etiã iuramento confirmatione Apostolica vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis & litteris Apostolicis, illis ac Vicario, Senatori, Conseruatoribus, Reformatoribus, Ordinarijs alijsque Iudicibus, & Officialibus, necnon Camerario Præsidentibus & Clericis prędictis, ac quibusuis Dohanerijs, Commissarijs, & alijs personis, ad exactionem pedagiorum & aliorum onerum huiusmodi pro tempore deputatis, necnon dilectis filijs Populo Romano, ac quorumcunque locorum Communitatibus, Vniuersitatibus, & Hominibus, sub quibuscunque tenoribus & formis, & cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus

bus, & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu scientia & potestatis plenitudine similibus, ac alias quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruāda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus. necnon omnibus illis qua in singulis litteris prædictis voluimus non obstare, cæterisque contrariis quibuscunque.

Nulli ergo, &c. Siquis autem &c.

D.P. An. 13. 27. Iunij.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, quinto Cal. Iulii, Pont. nostri Anno 13.

X C I I.

De Predicatione verbi Dei, semel in Hebdomada facienda Hebreis, pro eorum ad Christi fidem conuersione, in Terris & locis, in quibus extant eorum Synagogę.

De materia Iudæorum vide supra in Pauli IV. consttit. 3. Cum nimis. fol. 720.

Edita An. D. 1584.

G R E G O R I V S E P I S C O P V S, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cuius const.

SAncta mater Ecclesia, cuius Christus caput est, ingenitam suam charitatem ad omnes late diffundens, antiquæ Israeliticæ gentis, populique Dei peculiares reliquias, pio nunquam desinit affectu miserari, grauiterque contristatur Iudæorum quondam nationem pręcipuis auctam muneribus, & gratiis, cuius erat adoptio filiorum, gloria, testamentum, legislatio, obsequium, & promissa, vnde etiam Christus Saluator noster secundum carnem nasci dignatus est, per diuersas Orbis partes tot iam secula dispersam, ac contagiosi gregis more per inuia & inaquosa misere vagantem, verbi Dei famæ, & aquæ refectionis siti perire, longeque non à terrena tantum, super quam Dominus fleuit, sed, quod grauius est, à cælesti quoque Hierusalem, nisi Christus quem negauit, confiteatur, exturbari. qua miseratione, & mœrore nos quoque non leuiter commoti, in dies semper aliquid excogitamus, vnde eorum conuersioni, & saluti opportunius prouideatur, ipsisque ad intelligentiæ viam, quam sibi præcluserunt, valeant Deo propitio peruenire.

Episcopi, & alij cuiuscunque libet hebdomada prædicari Iudæis, in Terris vbi sunt synagogæ, & Prædicatores de hic expressis disserant. Ista bulla Nicol. III est i. sup. fol. 127.

§. 1. Quare sollicito hæc animo meditantes, ac felicis recordationis Nicolai Papæ III. nonnullorumque Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, præsenti constitutione generali præcipimus, omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælatis, etiam Cardinalatus honore præditis, vt in suis quisque Ciuitatibus, Terris, & locis, in quibus competens aliquis numerus Iudæorum, qui Synagogam constituat, commoratur, curēt Sabbati, vel alio cuiuscunque hebdomadis statuto die, ad Iudæos ipsos in locum præstitutum, non tamen sacrum, nec vbi sacra confici solent, conuocatos, per aliquem magistrum in Theologia, aliumue idoneum virum ab eis eligendum cum mercede congrua illi ex ipsorum Hebræorum collatione, aut alias, prout commodius eis videbitur, Hebraicę (si fieri poterit) linguæ peritum sermones, vel lectiones haberi, in quibus illis exponantur scripturæ veteris testamenti, Moysis scilicet, & Prophetarum, præsertim vero, quæ eo Sabbato leguntur, seu lectæ in eorum sunt Synagogis, iuxta Sanctorum tamen Patrum interpretationes, & verum Catholicæ Ecclesiæ sensum. ac in eis disserant de veritate Christianæ fidei, de certo Aduentu, & Incarnatione Filij Dei, illiusque Natiuitate, vita, miraculis, passione, morte, sepultura, descensu ad Inferos, Resurrectione, in Cælum ascensione, idē eius Euangelio in toto Terrarum Orbe per Apostolos eius, & alios Sanctos prædicato, innumeris atque clarissimis virtutibus, & illustrium miraculorum gloria confirmato, ac de eius spirituali, & vero Regno, & de impio idolorum cultu sublato, & gentium vocatione, de perpetua tum Hierusalem, & Terræ eorundem Iudæorum desolatione, tum ipsorum vbique Terrarum dispersione, & captiuitate, & de aliis similis argumenti dogmatibus, & articulis ex lege, & Prophetis, de diuturna præterea, & irrita Iudæorum Aduentus Messię & carnalis illius Regni expectatione, de vana eorum, quæ sępe, quinimo quotidie eos frustrata est spe reditus in terram promissionis, & restaurationis tertij templi, & demum de multiplicibus, & varijs erroribus, & heresibus eorum, in quas miserrime se demerserunt postquam Christum Dominum in carne venientem agnoscere noluerunt, & de falsa per eorum Rabbinos tradita sacrarum scripturarum interpretatione, quarum litteram, & sensum fabulis, mendacijs, & varijs dolis, & modis detorquentes corruperunt, & deprauarunt, & hactenus corrumpere, & deprauare non desinunt, deque omnibus aliis, quæ eos possint ad agnitionem fidei, ad errorum suorum correctionem, ad Orthodoxamque fidem conuertere, pro loci, temporis, sumptusq; argumenti ratione prudenter agāt, veris, & ex sacra scriptura depromptis demonstrationibus, nulla cum obtrectatione, aut iracundia, sed magna cum charitate & modestia, veritatis lumen illis aperire conentur.

Iudæi maiores annorum 12 vtriusque sexus prædicationibus intersint.

§. 2. Ad quos sermones & lectiones volumus, vniuersos & singulos vtriusque sexus Iudæos à duodecim annis supra, infirmitate, aut alia legitima causa, de qua ordinarios docere debeant non impeditos, in Ciuitate & locis, vt præfertur habitantes, vel aliunde aduenientes, etiamsi inibi domicilium non habeant, ita per circuitum conuenire, vt tertia saltem eorum pars, nec vnquam minor semper adsit. Quod si facere neglexerint, interdicti cum fidelibus commercij, & alijs pœnis arbitrio Ordinarij pro contumaciæ modo imponendis, donec satisfecerint competenter, ad ipsos sermones audiendos compellantur.

Christiani autem Iudæos ab huiusmodi præd. seducentes, puniantur.

§. 3. Siquis vero de numero fidelium ita fuerit salutis, aut sui, aut proximi sui, de quo vnicuique mandatum est immemor, qui eos à salutaribus huiusmodi sermonibus, seu lectionibus, directe vel indirecte abduxerit, aut impediuerit, seu contenderit quoquomodo, excommunicationis sententia sit eo ipso ligatus, & contra eum ad alias pœnas Ordinarij arbitrio omnino procedatur.

Principes faueant Ordinarijs in præmissis.

§. 4. Cæterum Imperatorem, Regesque, & Principes omnes, necnon Respublicas, Magistratus, & Dominos temporales sæculares rogamus, & obtestamur in Domino, vt Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ordinarijs prædictis, eorumque Vicarijs & ministris suum in præmissis auxilium præstent, amplissimum ab omnipotenti Deo præmium in supremis gloriæ æternæ tabernaculis habituri.

Fides transūptis adhibeatur.

§. 5. Et quoniam difficile nimis esset præsentes ad omnia loca, quibus illis opus erit, perferri, volumus, vt earū exemplis etiam impressis, manu publici Notarij subscriptis, & sigillo Prælati, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem omnino fides vbique adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 13. 1. septemb.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicę, millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, Calendis Septembris, Pontificatus nostri Anno tertiodecimo.

Publicatio.

Anno Domini 1584. Indict. 12. die vero 24. Mensis Septembris, Pontif. Sanctissimi D.N. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII, retroscriptæ litteræ apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt, in valuis Ecclesiarum S. Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostol. & acie Campi Floræ, & ibi per aliquod temporis spatium dimissæ per nos Calixtum Brunettum, & Nicolaum Tallettum eiusdem Sanctissimi D.N. Papæ Cursores.

Ioannes Fraile Magister Cursorum.

Inno-

XCIII.

Innouatio constitutionis Nicolai III. & aliarum sanctionum, contra iurãtes, & iurare facientes, illicita, impossibilia, damnosa, & Ecclesiasticę libertati, ac decretis Cõcilij Tridentini aduersantia.

Hæc Nicolai constit. est in cap. 1. de Iureiur. in 6.

Edita An. D. 1584.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Consuetudo erat, quod Prælati & Canonici, in eorum Ecclesijs non admitterentur, & Ciuitatum officiales, ad officia non reciperentur, nisi præstito prius iuramento obseruandi statuta illarum.

INter Apostolicas & alias canonicas sanctiones, quæ de iusiurandi Religione varijs temporibus prodierunt, fel. recor. Nicolaus Papa Tertius, intelligens in nonnullis Ecclesijs de earum consuetudine obseruari, vt cum earum Prælati ad Ecclesias ipsas primo accedunt, vel cum de recipiendis ibidem nouis canonicis agitur, nec Prælatos admitti, nec canonicos aliter recipi in dictis Ecclesijs nisi iurato ab eis, statuta, & consuetudines ipsarum Ecclesiarum, scripta & non scripta inuiolabiliter obseruare. inter laicos etiam multarum Ciuitatum, Castrorum, & Terrarum eum consuetudinis morbum in assumendis Potestatibus, Rectoribus, vel Officialibus suis irrepsisse, vt ipsi Potestates, Rectores, & Officiales ad huiusmodi potestarias, rectorias, & officia, nullo modo admittantur, nisi prius se statuta ipsorum locorum clausa iurauerint seruaturos.

Nicolaus III. declarauit, talia iuramenta, non ligare iurantes ad obseruandum illicita, impossibilia, ac libertati Ecclesiasticę contraria, vt in cap. 1. de iure iur. in 6.

§. 1. Et quia in statutis, consuetudinibusque supradictis interdum aliqua repericbantur illicita, seu impossibilia, vel obuiantia Ecclesiasticæ libertati, iccirco ne sub tali generalitate iurandi, sic iurantibus, peccandi occasio præberetur, cum iuramentum non fuerit institutum vt vinculum esset iniquitatis, prædictus Nicolaus Papa animarum periculis obsistere cupiens, frugifera & salubri constitutione præcepit quibuscunque scientibus contineri in prædictis consuetudinibus & statutis illicita, impossibilia, vel libertati Ecclesiasticæ obuiantia, huiusmodi iuramenta ab eis nullo modo præstari, & iuramenta ea intentione facienda, vel facta vt etiam illicita, vel impossibilia, seu libertati Ecclesiasticæ obuiantia obseruentur, cum etiam sub tali intentione præstari non possent absque diuinæ Maiestatis offensa, decreuit in huiusmodi illicitis, impossibilibus, seu libertati Ecclesiasticæ obuiantibus non seruãda, quin potius pro animarum salute si sub forma prædicta vel simili aliquos ignorantes prædicta illicita seu impossibilia, vel libertati Ecclesiasticæ obuiantia iurare cõtingeret, ad obseruanda dumtaxat licita, possibilia, & libertati Ecclesiasticæ non obuiantia iuramentorum intẽtio referri deberet. declarans iuramenta sub huiusmodi generalitate qualitercunque, & sub quacunque verborum forma præstita vel præstanda, ad licita, possibilia, ac Ecclesiasticæ libertati non obuiantia dumtaxat extendi, ipsosque iurantes ad alia per præstationem iuramenti huiusmodi non teneri. Veruntamen multi infirmi, cupidique sensus sese in huiusmodi iuramenta cum animarum suarum periculo præcipitant.

Hic modo Pōt. innouat Nic. III. & alias canonicas cõstitutiones dictas, circa reprobationẽ huiusmodi iuramentorum.

§. 2. Nos quoniam hæc sanctorum quoque Patrum institutis, & salubri rerum Ecclesiasticarum directioni aduersantur, & tanquam de radice ambitionis procedentia omne bonum in Ecclesijs rebusque publicis peruertunt, ea nouæ prouisionis subsidio prohibere volentes, præsentium auctoritate innouamus prædictam constitutionem Nicolai Papæ, itidemque alias omnes Canonicas Sanctiones de abusu & reprobatione huiusmodi iuramentorum promulgatas, volumusque eas vbique ab omnibus etiam quo ad præterita inuiolabiliter obseruari.

Et exigentibus de cætero iuramenta illicita pœnas hic expressa imponit.

§. 3. Ac etiam præcipimus, & interdicimus Prælatis, Canonicis, & alijs supradictis, necnon Ecclesiarum Capitulis, & Monasteriorum, cæterisque Conuentibus, Ciuitatum quoque, Castrorum, & Terrarum Communitatibus, & personis quacunque dignitate præditis, ne vlla omnino iuramenta illicita, impossibilia, damnosa, vel libertati Ecclesiasticæ, aut decretis Concilij Tridentini obuiantia, siue ante siue post electiones, confirmationes, prouisiones, receptiones, admissiones, aut alios actus, vbicunque ac quocunque tempore, etiam prætextu cuiusuis consuetudinis quantocunque tempore obseruatæ, quæ potius corruptela est censenda, siue in genere siue in specie præstare, reddere, vel exigere, neue super præstitis, redditis, vel exactis hucusque quemquam, in iudicio vel extra inquietare audeant quoquo modo, vel turbare. illos enim qui iuramenta illicita, impossibilia, damnosa, vel Ecclesiasticæ libertati, aut decretis dicti Concilij obuiantia, exigere cõtenderint, Episcopos videlicet, & alios quoscunque Pontificali dignitate præditos suspendimus à diuinis, Capitula vero, & Conuentus, eorũque Ecclesias & loca omnia interdicto Ecclesiastico supponimus, ac singulares personas excommunicationis sententia innodamus, inhabilesque facimus ad obtenta, & alia obtinenda eo ipso, nobisque & Romano Pontifici pro tempore existenti relaxationem suspensionis, & interdicti, necnon absolutionem ab excommunicationis sententia huiusmodi perpetuo reseruamus.

Iurantibus quoque adsignat pœnam, de quibus hic.

§. 4. Decernentes eos, qui talia iuramenta scienter pręstiterint, vsu, & cõmodo rei, & gratię cuius causa iurauerint, eo ipso priuatos esse: alios vero ignorantes ad præstitorum iuramentorum huiusmodi obseruationem minime teneri. Necnon irritum, & inane quicquid secus per quoscunque, scienter vel ignoranter attentatum est hactenus, & deinceps contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus præmissis, seu quod Prælatis, Capitulis, Conuentibus, & personis prædictis, vel quibusuis alijs, communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultũ, vel in posterum indulgeri contingat, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, & ad verbũ de indulto huiusmodi mentionem, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Transumptorum fides.

§. 6. Et quoniam difficile nimis esset, præsentes ad omnia loca, quibus illis opus erit, perferri, volumus vt earum exemplis etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo Prælati, aut personę in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides vbique adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P. A. 13. 5 Septemb.

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno incarnationis Dominicæ 1584. Nonis Septemb. Pontif. nostri Anno 13.

Publicatio.

Anno à natiuitate Domini 1584 indictione 12. die vero 14. mensis Septembris, Pontificatus S. D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. Anno 13. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in valuis, seu portis Ecclesiarum Sancti Ioannis Lateranensis, ac Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, ibidemq; per aliquod temporis spatium dimissæ per nos Calixtum Brunettum, & Nicolaum Taglicttum eiusdem Sanctissimi Domini nostri Papæ Curs. Ioannes Freile Magister Cursorum.

XCIV.

Deposita pecuniarum actualia supra summam scutorum quinque, occasione litium in Alma Vrbe fienda, apud Montem Pietatis de cætero fiant.

Ampliorem in hoc dispositionem fecit Clem. VIII. infra in eius constit. 35. Quæ ad Pietatis. vbi etiam illius Protectorẽ deputauit in Iudicem, ad eius lites dijudicandas.

Edita An. D. 1584.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INter multiplices animi nostri curas, quæ pro pastorali officio nobis incumbunt, illa præcipue pectus nostrum pulsat, vt quilibet sibi legitime debitum facile consequatur, & vt pietatis opera, quæ in Vrbe nostra exercentur, continuum suscipiant incrementum.

Causa huius constit.

§. 1. Sane rerum experientia edocti comperimus sępissime in causis, quæ in vniuersis Romanæ Curiæ Tribunalibus, atque etiam in ipso Rotæ Auditorio ventilantur,

tilantur; fieri actualia deposita pecuniarum penes Notarios actuarios, quorum consignationis cum tandem dies aduenerit nouum ipsis creditoribus inchoandum esse iudicium pro ipsius depositi cõsignatione, cum vel ex morte Notarij, vel alia quauis occasione difficultates innumeræ oriantur. Conspeximus etiam liquido quandoque debitores cum alia via solutionem vlterius effugere non valeant, curare vt in eorum manibus pecuniæ sequestrentur, vt creditor quandoque non ita subito cauere valeat, aut controuersiam patiens diutius iure suo frustretur, & noua lis exoriatur, cuius periculo id sit cessurum, ac etiam cauillationibus impediunt quo minus sibi debitam pecuniam consequantur. Sæpe etiam pecuniæ discussionum occasione ociosæ iacent, quas in pauperum vtilitatem interim mutuare longe præstaret. Conspeximus quoque magnum commodum quod ex Monte Pietatis omnibus Vrbis Incolis resultat, cum sub minima mercede, & ea necessaria quidem in sumptus operi incumbentibus, omnibus succurratur. Verum propter ipsius Montis tenues facultates non posse ea largitate omnibus subueniri, quæ in tam magna Ciuitate, & pauperum multitudine expediret & considerantes, quam tute in eo Monte pecuniæ collocentur, cum ibidem non nisi pignoribus credantur, optimum fore censuimus, si eodem tempore, & abusus ac difficultates, quæ circa ipsa deposita, & illarum consignationes exoriuntur tolleremus, & vt pecuniæ abundantiores in eodem Monte confluerent, quo largius & amplius necessitatem patientibus succurratur, & vsurarum occasio arceatur, consuleremus.

§.2. Itaque his, & alijs animum nostrum digne mouentibus rationalibus causis moti, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, omnibus & singulis Romanæ Curiæ iudicibus, tam ecclesiasticis quam secularibus, etiã sacri Palatij Apostolici Auditoribus, ac etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus & mandamus, vt in quibusuis causis etiam criminalibus coram eis pendentibus in quauis instãtia, & quas in futurum perpetuo pendere contingent, vbi actualis pecuniarum depositio supra summam scutorum quinque, alias locus sit, iuxta decreta per ipsos iudices facienda, illud non amplius penes Notarios, vt hactenus, sed fine ipsorum Notariorum præiudicio, penes ipsum Montem Pietatis, seu illius pro tempore Depositarium, qui fide & facultatibus insignis sit, fieri & deponi mandent.

§.3. Cuius depositi consignatio fiat per mandatum iudicis absque alia expensa quã ea quæ regulariter, iuxta stylum cuiusque tribunalis pro illius cõsignatione hactenus penes Notarium fieri consueuerat, eidem Notario tantum soluenda.

§.4. Sane, vsum & consuetudinem cedularum bancariarum, & cautionum, ac pignorum, dum res est dubia, & super ea lis pendet, nequaquam tollimus.

§.5. Porro vbi super pecunijs sequestratis, vel pensionibus domorum, casalis, aut aliarum quarumcunq; rerum litigiosarum, tam profanarum quam ecclesiasticarum, lis inter alios pendet, verus debitor interim penes ipsũ Montem pecunias deponere, nedum ad cuiusuis partis instantiam, sed etiam ex officio compellatur.

§.6. Insuper ad euitandum moram, & omnem pœnã exinde iuridice prouenientem, liceat vnicuique debitori, qui creditoris sui copiam non habuerit, pecunias in eodẽ Monte actualiter deponere, quæ creditori venienti possint libere consignari. quod si etiam ipse debitor velit moræ litem effugere, & prætendat non esse locum consignationi, & desuper audiri, id ipsum facto prius in ipso Mõte pecuniario deposito, tam in futuris quam in pendentibus negotijs, & precipue in quibuscunq; discussionib. pro loco tuto ipsum Montem eorum arbitrio eligere possint.

§.7. Iudices vero quacunq; prefulgeãt dignitate aliter decernentes indignationis nostræ pœnam incurrant.

§.8. Partes vero aliter deponentes periculo omni subiaceant, nec à creditoribus se propterea liberatum iri intelligant.

§.9. Ac ipsius Montis Prouisores & ministri, ita sint in conseruatione fideles, & consignatione celeres, vt cæteri etiam non litigantes ad deponendum penes eos alliciantur.

§.10. Vtq; magis sic deponentibus sit consultum, volumus non solum ipsius Montis, sed & Depositarij ab eo pro tempore eligendi bona, fore & intelligi pro dictorum depositorum restitutione efficaciter obligata, perinde ac si cum vnoquoque à me talis obligatio intercessisset, eaque in euentum discussionis, tanquam publico Camerali instrumento munita, cæteris præferri.

§.11. Sicque per quoscunque iudices ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, vbiq; iudicari & diffiniri debere, irritum quoq; & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter cõtingerit attentari, decernimus.

§.12. Et quod Notarij & iudices contra premissa venientes, Notarij videlicet omnibus emolumentis suorum officiorum vnius anni dicto Monti applicandis, prima vice, deinde ipsis officijs priuati sint, & preterea excommunicationis sententiam prima vice prædicta incurrant eo ipso. Itidemque iudices etiam si Archiepiscopi, Episcopi, seu alij Prælati fuerint, pœna quingentorum duc. auri de Camera eidẽ Mõti pariter applicandorũ sine remissionis spe mulctẽtur, earundẽ præsentiũ auctoritate statuimus.

§.13. Quocirca dilecto filio nostro Philippo sancti Angeli in foro piscium Diacono Cardin. Vastauillano nuncupato S. R. E. Camerario, præsenti ac pro tempore existenti dicti Montis protectori, tenore præsentium præcipimus & mandamus, vt Monti præfato, ac illius reuisoribus & ministris, in premissis efficacis defensionis auxilio assistens, faciat omnia & singula præmissa, etiã sub censuris ecclesiasticis, & pecuniarijs eius arbitrio moderãdis pœnis, per eos ad quos spectat inuiolabiter obseruari.

§.14. Et vbi super præmissis tempore procedente dubium aliquod emerserit, illud auctoritate nostra declaret, & interpretetur, & in casibus dubijs semper depositum in ipso Monte faciendum esse decernat.

§.15. Premissis cõstitutionibus, & ordinationib. Apost. stylo palatij, cæterisq; cõtrarijs non obstantib. quibuscũq;

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub anulo Piscatoris die 1. Octobris 1584. Põtificatus nostri Anno 13.

XCV.

Quod religiosi Societatis Clericorũ Regul. Iesv, etiã sacris ordinibus nõ initiati, verbũ Dei predicare possint.

Alia de hac religione indicaui tibi sup. in constit. 25. Pauli III. quis eam primo confirmauit. fol. 653. Regimini.

GREGORIVS PAPA XIII.

Dilectis filijs Præposito & Religiosis Societatis Iesu, salutem & Apostolicam benedictionem.

Vigore priuilegij vestræ Societati à fel. rec. Paulo Papa III. prędecessore nostro concessi, vt vestrum quiuis idoneus, & à Prępòsito pro tẽpore existẽte eiusdẽ Societatis deputatus, verbũ Dei publice prędicare, & qui ex vobis presbyteri fuerint quorumcunq; vtriusq; sexus Christifideliũ confessiones audire possint, ex illo cõcessionis huiusmodi tẽpore, etiã Scholares & alij Religiosi vestri sacris ordinib. nõdũ initiati, alias tamẽ idonei ad prędicãdũ verbũ Dei passim, & vbiq; mittũtur. Verũ quia nõnullis dubitatio curiosius incessit, an d. priuilegiũ prędicãdi, etiã eos cõphẽdat qui ad ord. ipsos nõdũ ascẽderũt.

§.1. Nos quecunq; hoc scrupulo eximere volẽtes, pręsentiũ auctoritate declaramus, ac etiã decernimus, vestrũ vnicuiq; etiã ad sacros ordines prędictos non promoto, prędicationis munus in vim priuilegij huiusmodi exercere potuisse & posse. Vobis insuper cõcedẽtes, vt etiã clerici vr̃i prima tãtu tonsura insigniti, prout hucusq; fecerũt, valeant deinceps ipsum Dei verbũ vbiq; populo prædicare.

§.2. Districtius inhibentes vniuersis & singulis locorũ Ordinarijs, & quibusuis alijs quacunq; dignitate & auctoritate fungẽtib., ne quẽquã vr̃ũ quouis prætextu premissorũ occasione, impedire vel molestare audeat quoquo modo.

§.3. Non obstantibus Apostolicis, ac in generalibus & Pro-

Left margin notes: Iudices Almę ... summas ... ponendas, ... faciãt ... Monte Pietatis. / Depositi consignatio ... / In cedulariis ... pignoribus, non tollitur. / ... / Debitores ... Monte ... / ... / Montis ministri diligentes.

Right margin notes: Deponentiũ assecuratio. / Decretum irritans. / Notariorũ & Iudicum inobedientium pœna. / Executio huius constit. deputatio. / Camerarij facultas declarandi dubia. / Clausula derogatoriæ. / D.P. An. 13. 1. Octobris. / Edita An. D. 1584. / Causa huius declarationis. / Declaratio & qua in sub. / Inhibitio contra perturbatores. / Derogatio contrariorũ.

& Prouincialibus Concilij editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus, & ordinationibus, cæterisque contrariis quibuscunque.

Fides transumptorum. §.4. Volumus autem vt præsentium transumptis, etiã impressis, manu Notarii publici, seu Secretarij Societatis subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu etiam dictæ Societatis Præpositi Generalis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostenſę.

D.P. An.13. 20. Nouemb. Dat. Romæ apud S. Marcum sub anulo Piscatoris die 20. Nouembris, 1584. Pontific. nostri anno 13.

XCVI.

De forma, qua Clerici R. Cam. Apostolicæ expeditiones Camerales signare debent, sub nomine & sigillo S. R. E. Cardinalis Camerarii.

Hęc bulla confirmata & innouata fuit præuia eius insertione à Six. V. die 1 Aprilis 1587. sed à me vti simpliciter confirmatoria hic solummodo indicatur.

Reformationes Cameræ & alia de materia, vide sup. in Pii IV. cõst. 55. Romanus fol. 74. vbi plene notaui. Et iurisdictiones Camerarii attende inf. in const. 65. Clem. VIII. In conferendis, vbi fusius omnia indicabo.

Edita An. D. 1584.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. QVæ à Rom. Pontificibus optima ratione sunt decreta, ac roborata ea ne sensim labefactentur & pereant, nostrum in primis est officiũ prouidere.

Paulus 3. eius const. nõ est hic, inhib. Clericos expeditiones dare sub nomine & sigillo Camerarij. §.1. Olim igitur fel. rec. Paulus Papa III. prædecessor noster, propositis pœnis grauissimis officiorum, & beneficiorum priuatiuis, atque excommunicationis latæ sententiæ ipso facto incurrendis, perpetua constitutione prohibuit Decano, & Clericis Cameræ Apostolicę, qui omnia quæ in eadem Camera agunt, S.R.E. Camerarii nomine agunt, ne res Camerales inscio ipso Camerario, cui rerũ & iurium Cameræ cura est specialiter commissa, quique viuæ vocis oraculum habet, & in suo officio personam Pontificis repræsentat, vllomodo expedirent, neue vllas expeditiones Camerales gratiam vel Iustitiam concernentes, seu mixtas, aut ab illis dependentes, aliter quam sub nomine Camerarii, & sub sigillis penes ipsum existentibus, facere aut expedire possent.

Iulius III. eã refert & approbat, in constit. 3. fol. 692. §.2. Postea vero pię mem. Iulius Papa III. dictam Pauli prædecessoris constitutionem cum omnibus suis clausulis approbauit & innouauit, decreuitque, quod Camerarius solus posset officii sui sigillum tenere, Clerici vero & Decanus dictę Camerę sigillum nullum habere possent.

Sed tamen Clerici non sub nomine, & sigillo Camerarii expeditiones nouis cum clausulis hic expressis dabãt. §.3. Et quamuis decreta huiusmodi, & propter suam ipsorum equitatem, & propter Romanorum Pontificum auctoritatem, & propter pœnarum in eis propositarum grauitatem, debuissent diligentissime seruari quemadmodũ antea fuerãt seruata, Tamẽ accepimus nonnullis abhinc annis violari cepta esse, ac multas recentes Camerales expeditiones, tã gratiam quã Iustitiam aliaq; negotia cõcernentes, sine debito ac vsitato nomine Camerarii, & & eius sigillo, sine solita subscriptione, Visa, &c. priuatim autem, & singulariter sub ipsorum Clericorum, etiã prætextu rescriptorum, & commissionũ ipsis singulis, seu etiã ipsis omnibus Clericis directarum nominibus & sigillis factas, totidemq; in Camera sigilla, quot in ea sunt Clerici irrepsisse, nouumq; expediendi genus, tã in Curia quã extra introductum esse, sub prętextu titulis Prefecturę Annone, Presidentatuũ viarum, Dohanatum, Grascię, Zecchę, Riparũ, Carcerũ, superintẽdẽtię Collis Scipionis, alijsque nouiter repertis Salarię, & Gabellę carnis, priuatis etiã singulorũ Secretarijs quandoq; ad huiusmodi expeditiones adhibitis, sicq; tã vigore commissionũ, & rescriptorũ, in causis Cameralibus & aliis infrascriptis, quã etiã auctoritate ordinaria, ac ex decreto Camerę, monitoria, decreta, citationes, mãdata executiua, brachia secularia, aliasq; expeditiones, Annonã, Vias, Ripas, Dohanas, Grasciã, Carceres, Zeccham, superintendentiam Collis Scipionis, Salariam, Gabellã carnium, Annatam, Quindennia, Spolia, ac Commissariorum deputationes, omissis plerumq; fideiussionibus & iuramentis, præstari consuetis, expedita esse nouis cum clausulis, Camerario tantum & non supradictis Clericis permissis, ac conuenientibus, dum alij ita scribunt. Expositum fuit nobis in Camera Apostolica; alij, Auctoritate qua fungimur in hac parte; alia Iuxta mandatum Sanctissimi nobis oretenus factũ; alia, Datũ Romæ in Camera Apostolica; alij, Datũ Romæ in palatio nostro. & hæc nonnũquã sola cũ subscriptione Auditorũ, aut Secretariorũ dictorũ Clericorũ, talibus etiã expeditionibus in Camera quandoq; minime registratis, magna cũ summi Camerariatus Tribunalis indignitate, & rerum tum priuatarum tum publicarum incommodo, & iactura, etiam aliquando Clericos causas à Camerario ad se aduocasse, Camerarioque inhibuisse.

§.4. His igitur omnibus intellectis, perpensisq; inanitate causarũ huius tantæ rerũ perturbationis à dictis Clericis ad excusationẽ propositarũ, indignũ iudicantes, iusta, ac legitima Rom. Põtificũ decreta perfringi priuata licentia, neq; suũ Camerario ius atq; honorẽ, ab his præsertim quorũ ipse est caput, relinqui, & cõseruari, istumq; Clericorum expediẽdi modum contra antiquas expeditiones, & constitutiones Apostolicas esse intelligentes, Motu proprio, & ex certa sciẽtia nostra, deq; Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetua constitutione, supradictas, Rom. Pont. prædecessorum nostrorum constitutiones, declarationes, & decreta omnia, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus & cõfirmamus, & quatenus opus, eadẽ omnia de nouo decernimus, dictasq; Clericorum expeditiones omnes, necnõ banna, edicta, causarum à Camerario auocationes, & inhibitiones de cætero faciendas, nullas, irritas, & inualidas ex nunc esse declaramus, omnesq; à dictis Clericis ita vt dictũ est, ad quęuis officia, exercitia, curationes, administrationes deputatos reuocamus, neue se in eis amplius ingerere possint sub pœnis nostro & Rom. Pontificis pro tempore existentis arbitrio statuendis, prohibemus. — Ideo hic ste innouat, & confirmat dictas constit. Pauli 3. & Iulij 3. & inualidas esse decernit prędictas expe. à Clericis factas.

§.5. Eisdẽ quoq; Decano, & Clericis vniuersis & singulis, nunc & pro tẽpore existentibus, sub omnibus pœnis quę per supradictas cõstitutiones irrogãtur, ipso facto incurrendis, pręcipimus & mandamus, ne vllo vnquam tẽpore, siue vniuerse siue priuatim & singulariter, quicquã etiã vigore quorũcunq; officiorũ, præsidentatuũ, & prefecturarũ, seu rescriptorũ, & cõmissionũ, etiã manu nostra vel successorũ nostrorũ signatarũ, ipsis clericis & cuicũq; eorũ directarũ expedire possint, nec quascunq; patentes litteras, ac supradictas, aliasq; eiusmodi expeditiones, aliter, quã sub nomine, & sigillo Camerarij facere, aut subscribere audeãt, neq; alia subscriptione, vel, quã; Visa, &c. neque expeditiones alibi quam in Camera registrari patiantur. Hæcque in omnibus expeditionibus per Clericos supradictos faciendis diligenter seruari volumus & mandamus, exceptis dumtaxat, & reseruatis Guberniis Ciuitatis Veteris, Tulphæ, Cæsarum, & Terrarum Arnulphorum, in quibus de more expedire possint. — Precipit quoq; eisdẽ Clericis, vt omnes expeditiones sub nomine & sigillo Camerarij faciant & cum sola subscriptione, Visa, &c. exceptis casib. Gubernatorum prædictorum.

§.6. Sub eisdẽ quoq; pœnis omnibus eiusdẽ Cameræ Notariis inhibemus, ne in posterum prędictas, nec vllas alias expeditiones quocũq; nomine appellatas, gratiã vel Iustitiã cõcernẽtes, aut mixtas, tã in Rom. Curia quã extra eã, aliter quã sub nomine & sigillis pro tẽpore existẽtis Camerarii scribere, subscribere, aut expedire audeant. — Inhibet Notarijs ne expeditiones aliter scribant.

§.7. Itidem quoque & sub eisdem pœnis, simili modo incurrendis inhibemus dictorum Clericorum Secretariis, & Auditoribus, & alijs quibuscunque extra Cameram existentibus, ne vllas omnino expeditiones ex supradictis, nec alias quascunque super rebus ad dictam Cameram pertinentibus, vel ab eis dependentibus facere, aut subscribere, seu ipsis se ingerere quocunque prætextu, seu colore audeant. — Inhibet etiam Clericorum Auditoribus &c. ne expeditiones super rebus ad Camerã pertinentibus scribant.

§.8. Omnes autem supradictas, & alias Camerales expeditiones, necnon tractas tritici, & aliarum segetum, etiam extra Statum Ecclesiasticum, earumque expeditiones ad Camerarium solum, & non ad alium spectare, & pertinere decernimus. — Cameræ expeditiones & tractas [illegible] Camerarium.

Et quas

Decretum irritans.

§. 9. Et quas contra formam huius nostræ constitutionis, in totum vel in partem in futurum fieri contigerit, omnino nullas atque irritas esse declaramus. Sicque per quoscunque Iudices, ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & decidi debere mandamus. Decernentes irritum & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari.

Camerarij facultates contra inobedientes.

§. 10. Ac mandantes dilecto filio nostro Philippo S. Angeli in Foro piscium Diacono Cardinali Vastauillano moderno, ac pro tempore existenti nostro, & S.R.E. Camerario, vt pro præmissorum obseruatione, executione & implemento, omnibus & singulis præfatis, & quibus opus fuerit præcipiat, mandet, & inhibeat, illosq; citet, cogat, & cōpellat, & alias, prout sibi videbitur, contra eos procedat, cæteraque alia faciat & exequatur, quę in præmissis, & circa ea necessaria fuerint, & sibi videbuntur quomodolibet opportuna. Nos enim motu, & potestatis plenitudine similibus eidem Philippo Cardinali, & Camerario, vltra eius potestatem & auctoritatem, in præmissis plenissimam licentiam & facultatem concedimus.

Clausulę derogat.

§. 11. Non obstantibus præmissis, & nostram de non tollendo iure quæsito, ac alijs Apostolicis constitutionibus, dictęq; Camerę iuramēto, cōfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & cōsuetudinibus, necnō priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis illi, ac prædictis præsidentibus, & Clericis quōcunq; concessis, confirmatis, & innouatis, quibus oībus illorū tenores perinde ac si ad verbum insererentur præsentibus, pro sufficienter expressis habentes, harū serie ad effectū omnium præmissorū, specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunq; aut si Decano, Clericis, cęterisq; prędictis, ac quibusuis alijs, cōmuniter vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excōmunicari non possint per litteras Apostolicas non faciētes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo &c.

Dat. P.A. 13. 5. Decemb.

Dat Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, 1584. Non. Decembris, pontificatus nostri anno Tertiodecimo.

Admissio, & registratio in Cam.

Die 17. Decembris, 1584. Ex decreto Cameræ Apostolicæ, admissæ & registratę fuerunt præinsertæ litteræ Apostolicæ, & collationatæ concordant. *A. Martini.*

XCVII.

Institutio Confraternitatis seu Congregationis Externorum Scholarium, studijs Collegij Societatis IESV de Vrbe insistentium, sub inuocatione Annunciationis B. MARIAE, ad pia opera exercendū. Et facultas alias aggregandi Congregationes, cum Indulgentiarum communicatione.

Extendit istam Congregationem etiam ad non Scholares, Sixtus V. in const. 53. Superna. vbi alia notabo, quæ aduertenda sunt.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1584.

Exordium.

OMnipotentis DEI Saluatoris Nostri, qui ex pietatis suæ superabundantia, fidelium mentibus cælestis inspirationis gratiam, & deuotionis ardorē, ad Diuinę Maiestatis obsequia, & piorum operū exercitia salubriter peragenda, continuo infundit, exemplo adducti, in eam Pastoralis officij curam cogitationēque sedulo incumbimus, per quam ipsorum fidelium fructuosis huiusmodi operibus & exercitijs vacantium, religio, & deuotio continuum suscipiat incrementum, eisque votiua salus proueniat animarum.

Pij adolescentes Studijs Collegij Societatis Iesu de Vrbe incūbētes, ad pia opera hic enunciata exercendum se consociarunt.

§. 1. Alias siquidem per Nos accepto quod plerique probi & pij adolescentes, bonarum litterarum studijs in Collegio nostro Societatis IESV de Vrbe insistentes, singulari erga Beatissimam MARIAM Virginem DEI Genitricem affectu ducti, ac etiā Lectorū, & Magistrorū suorum spiritualibus cohortationibus ad id accensi, Ecclesiam Annunciationis eiusdem Beatæ MARIAE in corpore ædificiorum dicti Collegij consistentem, certis statutis diebus & horis frequentare, & cum eximia deuotionis sinceritate, cordisq; contritione, conscientiā suā per Confessionis, & Sanctissimæ Eucharistię ministeriū expurgare, ac Diuinis officijs, colloquijs, & exhortationibus spiritualibus, alijsq; pijs & salutaribus operibus vacare soliti erant, factoque inde ad illorū exēmplū maiore aliorū cōcursu, mutuis studijs se inuicē consociauerant. Nos vt piū hoc institutum peramplius coalesceret, eisdē, & aliis Christifidelibus, huiusmodi spiritualibus operibus & exercitiis pro tēpore addictis, nonnullas Indulgentias, & peccatorum suorum remissiones concessimus, prout in nostris inde confectis litteris plenius continetur.

Postea in diuersis mundi partibus, vbi sunt d. Societatis Collegia, externi Scholares, eade imitari cęperunt.

§. 2. Cum autē sicut exhibita nobis nuper pro parte Dilecti filij Præpositi Generalis dictę Societatis petitio continebat, in diuersis Mundi partibus & præsertim insignioribus Europæ ciuitatibus, eiusdē Societatis Collegia ad Iuuentutē bonis moribus & virtutibus ornandā, ac verā pietate, Sacraq; doctrina imbuendā, propagare illorūque externi Scholares ibidem studiorum causa confluētes, optima deuotionis, & piorum operum huiusmodi exercitia feruenti studio imitari, & exinde multiplices fructus ad DEI gloriam ipsiusque Diuini Nominis cultum, ac Beatæ MARIAE Virginis honorem, necnon publicā salutē, & spiritualem consolationem prouenire cęperint.

Vnde opportunum videtur, vt stabiliatur in d. Ecclesia de Vrbe, Primaria Congregatio a qua aliæ ortum habeant.

§. 3. Et operæpretium sit, vt quemadmodum piarum, & fructuosarum exercitationum huiusmodi institutum à Scholaribus dicti Collegij de Vrbe, quod nostris auspiciis & impensis, magnifico ædificiorum & structurarum opere à fundamētis innouatur & extruitur, primordium suum in dicta Ecclesia Annunciationis Beatę MARIAE habuit. ita quoq; inibi eorundē Scholariū primaria Cōgregatio, seu primariū Sodalitiū, sub titulo eiusdem Annunciationis Beatæ MARIAE ad laudabile eorū in piis operibus & officiis huiusmodi studium nostris beneficijs & Indulgentiarū præmiis conseruandū ac augendum, stabiliatur & instituatur, pro parte ipsius Præpositi nobis fuit humiliter supplicatū, vt præmissis annuere, & desuper opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideo Pōt. eam ibi eriget, sub regimine Præpositi generalis Societatis Iesu.

§. 4. Nos igitur religiosum ipsorū Scholariū, & in his spiritualibus exercitiis studium, piæ volūtatis affectu prosequi volentes, ipsumq; Præpositū à quibusuis excōmunicationis, suspēsionis, & interdicti, aliisq; Ecclesiasticis sententiis, cēsuris & pœnis, à Iure vel ab homine, quauis occasione vel causa, latis, siquibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentiū dumtaxat consequendum harum serie absoluētes, & absolutū fore censentes; Necnon litterarum prædictarum tenores præsentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, in eadē Ecclesia, vnam seu vnum, externorū Scholariū dicti Collegii nostri, ac etiā aliorū Christifidelium Societati prædictę deuotorū primariā Congregationē, seu primarium Sodalitium, sub titulo Annunciationis B. MARIAE huiusmodi, quæ, seu quod per prædictū, & pro tempore existentem Præpositum Generalē dictę Societatis, seu illo defuncto, donec alius ad officium Præpositi Generalis huiusmodi canonice assumatur, per Vicarium etiam Generalem eiusdem Societatis dirigi debeat, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo, sine tamen ipsius Societatis præiudicio, erigimus, & instituimus.

Sodalibus, Indulgentiā plenariā, in ingressu, & articulo mortis elargitur.

§. 5. Vt autem primaria Congregatio, seu primarium Sodalitium huiusmodi, per gratiarum & munerum cęlestium largitionem, deuotionis ac pietatis iugiter proficiat incrementis, de omnipotentis DEI misericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorū eius auctoritate cōfisi, omnibus & singulis Christifidelibus vere pœnitentibus, & confessis, qui deinceps in Sodales eiusdē primariæ Congregationis, seu primarij Sodalitii recipientur; tam die receptionis eorum, si Sanctissimū Eucharistię Sacramentum in prædicta Ecclesia, aut vbicumque potuerint eo die sumpserint, quam in mortis articulo.

§. 6. Necnon ipsis, ac omnibus & singulis alijs vtriusque

Visitantibusque eius Ecclesiam die Annuntiationis B. Mariæ.

que sexus Christifidelibus etiam vere pœnitentibus & confessis, sacraque communione refectis, qui Ecclesiam prædictam die festiuitatis eiusdem Annuntiationis Beatę MARIAE à primis vesperis vsque ad occasum Solis ipsius Festiuitatis deuote visitauerint, & inibi pro Reipublicæ Christianæ cõseruatione & augmẽto, hęresum extirpatione, Principumq; Christianorum mutua & vniuersali pace, ac nostra & pro tẽpore existentis Romani Pontificis prosperitate, vel alias preces, prout vnicuique suggeret deuotio, ad DEVM deuote effuderint.

Sodalibus cõfessis, &c. diebus hic expressis, Indulg. plenariam concedit.

§.7. Insuper eisdem Sodalibus similiter vere penitentibus & confessis, qui in Natiuitatis & Ascensionis Domini Nostri Iesu Christi, ac Annunciationis, Assumptionis, & Conceptionis, necnon Natiuitatis Beatæ MARIAE Virginis Festis diebus, prædictum Sanctissimum Sacramentum, ibidem vel alibi acceperint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam & remissionem, Apostolica auctoritate, & tenore præsentium misericorditer in Domino concedimus & elargimur.

Annum autẽ de pœnitentijs relaxat Sodalibus associantibus corpora defunctorum.

§.8. Ipsisque Sodalibus, qui de eorum numero existẽtium, vel aliorum Christifidelium defunctorum corpora ad sepulturam Ecclesiasticam associauerint.

Aut si impediti sint, pro defunctis vel infirmis orantibus.

§.9. Aut infirmi vel impediti, audito signo campanæ, genuflexi, si per infirmitatem licebit, orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam, pro salute animæ defuncti, vel corporis infirmi recitauerint.

Interessentibusq. Cõgregationi, &c.

§.10. Necnon qui Congregationibus, tam publicis quam priuatis, ac diuinis officijs, spiritualibusque colloquijs exhortationibus & alijs pijs officijs, etiam in Sodalis, seu aliorum Christifidelium defunctorum suffragiũ per primariam Congregationẽ, seu primariũ Sodalitium ordinãdis, & ab ipso Præposito, seu Vicario Generali approbãdis, quiq; dieb. feriatis Missę Sacrificio interfuerint.

Conscientiã examinantibus.

§.11. Aut Vespertino tempore antequam cubent, conscientiam suam diligenter examinauerint.

Infirmos vel carceratos visitantibus.

§.12. Seu pauperes infirmos, tam Sodales quam alios in Hospitalibus vel priuatis domibus, necnon carceratos visitauerint.

Inimicosque reconciliantibus.

§.13. Aut pacem inter inimicos conciliauerint, quoties horum quoduis fecerint, vnum annum de eis iniunctis, vel alias quomodolibet debitis pęnitentijs Apostolica auctoritate, & tenore similibus etiam misericorditer in Domino relaxamus.

Reuocatio aliarum Indulgentiarũ.

§.14. Quascunque alias pręsentibus non expressas Indulgentias, & peccatorum remissiones, etiam plenarias, & relaxationes, Scholaribus & alijs prędictis, ratione dicti eorum Instituti, vel alias in communi, per Nos & Sedem Apostolicam quomodolibet concessas, reuocando & abrogando.

Sodales absentes & dicta opera exercentes gaudeant eisdem Indulg.

§.15. Insuper ne præfati Sodales, si aliquando eos ab ipsa Vrbe abesse vel alibi cõmorari contingat, huiusmodi Indulgentiarum & aliarum gratiarum spiritualiũ effectu & fructu frustrati remaneant, eisdẽ Sodalibus extra Vrbẽ vbiuis locorum pro tempore commorantibus, vt in locis vbi eos pro tempore residere, seu morari contigerit, opera predicta, quæ ipsi Sodales in Vrbe præsentes pro singularũ Indulgentiarum, remissionũ, & relaxationũ huiusmodi consequutione obseruare deberent, apud Ecclesias eorundẽ locorũ aut alibi prout poterunt obseruãdo, & exequendo, omnes easdem Indulgentias remissiones, & relaxationes habeant, & illæ eis pariter suffragentur.

Et tam præsentes in Vrbe, quam absentes, Stationes Vrbis cõsequantur, visitãdo Ecclesiam vt hic.

§.16. Necnon tam in Vrbe præsentes quam alibi vbiuis locorũ cõmorantes, Sodales primariæ Congregationis, seu primarij Sodalitij huiusmodi, qui singulis quadragesimalibus, & alijs anni tẽporibus, ac diebus Stationum Ecclesiarũ dictæ Vrbis, & extra illius muros, quæ à Christifidelibus pro consequendis Indulgentijs & remissionibus visitari solent, dictę Societatis, si ibi fuerit, alioquin aliã Ecclesiam, seu Capellam in locis vbi eos pro tempore residere seu morari contigerit vt prefertur, deuote visitauerint, & ibi septies Orationẽ Dominicam, & septies Salutationẽ Angelicã recitauerint, tot, & easdẽ Indulgẽtias consequantur, quas consequerẽtur, si ijsdẽ tẽporibus & diebus singulas Ecclesias dictę Vrbis, & extra illius muros huiusmodi pro ijsdẽ Stationibus & Indulgentijs consequendis deputatas personaliter visitarent, ac omnia & singula, quę pro huiusmodi gratiarum consequutione quomodolibet requiruntur plene adimplerent.

Facultas Prępositi generalis, aggregãdi alias Cõgregationes.

Hoc ampliauit Six. V. & declarauit Clem. VIII. citati in sub.

§.17. Preterea eidem Prępositio, seu Vicario Generali pro tẽpore existenti, vt in quibusuis alijs dictę Societatis Collegijs extra Vrbem prędictã, per vniuersum Orbẽ, nũc & pro tẽpore erectis, seu eorum Ecclesijs pro eorundem piorũ operum incremento, qualscunq; alias, seu quęcũq; alia Scholarium ibidẽ litterarum studijs insistentiũ, & aliorũ Christifidelium ipsi Societati deuotorũ Cõgregationes, seu Sodalitia sub eo titulo Annunciationis Beatæ MARIAE, quę ab ipsa primaria Cõgregatione, seu primario Sodalitio tãquã mẽbra à capite depẽdeãt, auctoritate nostra, sine tamen Societatis, aut Collegiorum, & Ecclesiarum huiusmodi præiudicio, erigere & instituere.

Eisq; gratias & Indulg. cõmunicandi.

Tu vide bullam Clemen. VIII. mox citatam.

§.18. Illasq;, seu illa eidẽ primariæ Congregationi, seu primario Sodalitio aggregare, ac eis sic erectis, institutis, & aggregatis eorumq; Sodalibus, prædictas ac omnes, & qualscunque alias Indulgentias, peccatorum remissiones, relaxationes, gratias, & facultates, tã spirituales quã temporales, à Nobis, dictaque Sede primarię Congregationi, seu primario Sodalitio de cætero concedendas, ita vt Sodales aliarũ Congregationũ, seu aliorum Sodalitiorum huiusmodi, obseruantes & exequentes ea, quæ ipsius primariæ Cõgregationis, seu primarij Sodalitij Sodales pro indulgentijs remissionibus & relaxationibus huiusmodi consequẽdis, obseruare & exequi debẽt, easdẽ Indulgentias, peccatorũ remissiones, & relaxationes pariter cõsequantur, facultate aggregandi, & gratias huiusmodi alijs concedendi duntaxat excepta, communicare.

Congregationes visitãdi, & statuta concedit pro earum regimine.

§.19. Necnon tam Primariã, seu Primariũ, quam omnes, & singulas ei aggregandas Congregationes, seu omnia & singula ei aggreganda Sodalitia huiusmodi, per se vel aliũ seu alios eiusdem Societatis Presbyteros idoneos ad id ab eo deputandos visitare, & pro earum felici statu regimine, & directione, quæcunq; statuta, constitutiones, & decreta, licita tamen & honesta, sacrisque Canonibus, & Cõcilij Tridentini decretis non contraria, necnon ab ipso Præposito, seu Vicario, si per alium, vel alios deputãdos huiusmodi fiãt, examinãda & approbanda, edere, ac postquã edita fuerint, quoties pro eorũ & tẽporum qualitate, aut alias expediens ei videbitur immutare, corrigere moderari, & reformare, aut alia ex integro cõdere libere & licite valeat, eisdẽ auctoritate Apostolica, & tenore, perpetuo cõcedimus & indulgemus. Decernẽtes statuta, cõstitutiones, & decreta huiusmodi, postquã edita, immutata, correcta, moderata, reformata & cõdita fuerint, ab oĩbus Sodalibus prędictis inuiolabiliter obseruari debere.

Clausula preseruatiua.

§.20. Ac præsentes litteras sub quibuscunque similiũ vel dissimilium Indulgentiarũ, & aliarum gratiarum reuocationibus, suspẽsionibus, limitationibus, derogationibus, & alijs contrarijs dispositionibus, etiam in fauorem Basilicæ Principis Apostolorũ de Vrbe, seu Cruciatæ Sãctæ, aut alias per Nos, vel alios Romanos Põtifices successores nostros, aut dictã Sedẽ, etiã Motu proprio, & ex certa scientia, Apostolicæ potestatis plenitudine, seu ad quorũuis etiã Imperatorũ, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorũ Principum instantiam pro tempore quomodolibet factis minime comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statũ restitutas, repositas & plenarie reintegratas, ac de nouo concessas esse, & censeri. Necnon omnibus, quos illę concernunt suffragari debere, Irritum quoque, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§.21. Non obstãtibus præmissis, & nostra de Indulgẽtijs ad instar nõ cõcedendis, ac alijs cõstitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cęterisq; cõtrarijs quibuscunq; præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis.

Transumptorum fides.

§.22. Volumus autem vt earundem pręsentium transumptis etiam impressis, Secretarij ipsius Societatis, vel Notarij publici manu, & personę alicuius in dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel pro tempore existentis Prępositi, aut Vicarij Generalis eiusdẽ Societatis sigillo munitis, eadem prorsus fides, vbique locorum, in Iudicio & extra adhibeatur, quę adhiberetur eisdem pręsentibus, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D. P. An. 13. 5. Decemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1584. Nonis Decemb. Pontif. nostri anno 13.

Contra

XCVIII.

Contra Exules & alios in Italia commorantes, qui animalia & alia bona in Statu Ecclesiastico diripiunt, abducunt, recipiunt, vel permutant.

Ad materiam Exulum & Bannitorum, vide Six. V. const. 6. Hoc nostri.

GREGORIVS PAPA XIII.

Edita An. D. 1584.

Vniuersis, & singulis præsentes litteras inspecturis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Causa huius constitut.

NOn sine graui animi nostri molestia nuper accepimus, quòd licet nos iampridem per nostras constitutiones, & ministri nostri per proclamata, & ordinationes, ac etiam cohortibus armatis, exulum ac perduellium flagitiosorumque hominum audaciam in Statu nostro Ecclesiastico reprimere, latrociniaque, & delicta prohibere, ac delinquentes ad aliorum terrorem grauiter punire omnibus modis conati fuerimus, nihilominus complures exules, & latrones huiusmodi adhuc supersunt, qui propriæ salutis immemores, pœnasque impositas paruifacientes, assidua furta & latrocinia in animalibus, & iumentis, in statu & ditione nostra existentibus committere non verentur. nec desunt alij, tam nobis quam temporalibus Dominis circumuicinis subditi, qui animalia & iumenta illa ita surrepta, sine timore ab ipsismet latronibus emere, & quoquo versum abigere, & distrahere non dubitent. quo fit, vt illis maior præbeatur occasio, & materia delinquendi, & affidati Cameræ Apostolicæ, ipseque Dohanerius Dohanæ nostræ Patrimonij, ac alij pecudarij, & aratores animalia huiusmodi habentes maximum inde patiantur detrimentum.

Excommunicantur diripien. animalia & alia bona in statu Eccl. vel illa ementes, &c.

§. 1. Quare nos huic malo obuiam ire, & quieti, ac indemnitati publicæ, quantum in nobis est, prospicere volentes, ac, vt quos legum, pœnæque corporalis timor nō retinet, saltem gladij spiritualis fulgor à malo deterreat, præsertim cum non solum pium, & meritorium, sed etiam iustum, ac necessarium sit, tales continuos ac notorie criminosos, ac ab eis ementes res furtiuas vtroque gladio, seueritate opportuna, corrigi, atque puniri, Perpetuo hoc edicto statuimus, omnes, & quoscunque tam huiusmodi animalia, & iumenta, aliasque res, & bona cuiuscunque generis & speciei in statu nostro temporali, diripientes, abducentes, & furto subtrahentes, quam ementes, permutantes, seu ab eis illa quouis modo recipientes, & cum eisdem contrahentes, seu quouis titulo, colore, causa, vel prætextu penes se habentes, & retinentes, cuiuscunque status, gradus, conditionis, sexus, qualitatis, dignitatis, aut præeminentię fuerint, tam laici quam Clerici, & Presbyteri, etiam regulares, & seculares, & non solum in dicto Statu nostro Ecclesiastico, sed etiam in quouis Regno, Statu, Dominio, territorio, Ciuitatibus, Terris, & locis vniuersæ Italiæ commorantes, vltra alias pœnas iuris, cōstitutionum, & proclamatum prędictorum, excommunicationis maioris latæ sententiæ pœnam ipso facto incurrere, à qua nullus ab alio quam à Romano Pontifice, aut de eius speciali mandato, præterquam in mortis articulo constitutus, factaque, aut mandata restitutione, vel satisfactione dictorum animalium, iumentorum, rerum, & bonorum huiusmodi dictis affidatis, Dohanerio, & alijs, vt præmittitur, pro tempore surreptorum, absolutionis beneficium valeat obtinere, ipsamque excommunicationis pœnam ex nunc, prout ex tunc, & è contra aduersus inobedientes, & rebelles quoscunque, & ipsorum quemlibet promulgamus per præsentes.

Episcopi, &c. status Eccles. & Regni Neap. ac Ducatus Hetruriæ, Ferrariæ, & Vrbin. faciant publicari hanc const. quę sic publicata, omnes afficiat.

§. 2. Ac mandamus, vniuersis & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & alijs Ecclesiarum Prælatis, eorumque Vicarijs in spiritualibus generalibus totius nostri status prædicti, ac etiam in Regno Neapolitan. ac statu Magni Hetruriæ, ac Ferrariæ, & Vrbini Ducum in virtute sanctę obedientiæ, vt cum harum exemplaria, etiam impressa, manu Notarij publici subscripta, sigilloque personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munita, exhibita eis fuerint, in omnibus Ciuitatibus, Terris, oppidis, locis, Castris, ac diœcesibus, præsertim statui nostro prædicto circumuicinis ad valuas Ecclesiæ Matricis Ciuitatum, Terrarum, Oppidorum, Castrorum, & locorum suę diœcesis quamprimum affigi, & publicari faciant. Quæ quidem exemplaria, seu transumpta, sic affixa & publicata, vbique, in iudicio & extra illud fidem faciant, omnesque supradictos, ac alios præsentibus litteris nominatos, vel quomodolibet comprehensos taliter ligent, arctent, afficiant, & obligent, ac si vnicuique personaliter intimatæ fuissent.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon priuilegiis, indultis, exemptionibus, & litteris Apostolicis quibuscunque personis quacūque dignitate, Ecclesiastica vel temporali præditis, coniunctim vel separatim concessis, etiam quibus caueatur expresse, quod excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, & ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Dat. P. A. 13. 7. Decemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris, die 7. Decembris, 1584 Pontificatus nostri Anno 13.

Admissio & reg. in Cam. Apost.

Die 11. Decembris, 1584 suprascriptæ litteræ in forma breuis, ex decreto in plena Camera Apostolica facto, admissæ, & registratæ fuerunt in actis meis, & libro diuersorum f. 199. Scipio Penellus Cam. Apost. Not.

XCIX.

Quod Eremitæ Congregationis Camaldulensis Ordinis S. Benedicti, religiosos alterius Ordinis recipere possint. Ipsi vero ad alium etiam Eremitarum S. Romualdi Montis Coronæ transire nequeant.

Quæ spectant ad istam Congregationem Camaldulensem, vide supra const. 1. Alex. II. fol. 11. Nulli, vbi plene dixi. Quæ vero Congregationē Eremitarum S. Romualdi respiciunt attende sup. in Clem. VII. constit. 23. Vestrum. fol. 589. vbi dixi.

GREGORIVS PAPA XIII.

Dilecto filio Priori generali Monachorum Ordinis Camaldulen. nunc & pro tempore existenti.

Edita An. D. 1585.

Eremi Camaldulensis cōmendatio.

EA est Eremi Camaldulēsis Aretinēsis Diœcesis antiquitas, & Monachorum in aspera illa solitudine Deo assidue famulantium religio, ac morū vitęq; innocentia & sanctitas, quæ omnia non solum ab alijs sępe audiuimus, sed etiā nostris oculis aliquādo vidimus, & admirati sumus, vt merito sacrum illū locū, & Ordinē dignū sēper qui precipue priuilegijs fulciatur iudicemus.

Confirmatio priuilegiorū.

§. 1. Itaq; omnes gratias indulta, & priuilegia eidē Ordini, & Eremo à Romanis Pontificibus prędecessoribus, sub recipiendis quibuscunq; quarūuis Religionū, & Ordinum mendicantium fratribus religiosis, ad ipsos transire volentibus concessa, rata & firma esse volentes, & quatenus opus sit auctoritate Apostolica tenore pręsentiū innouantes, Tibi qui ex illis vnus es, ac omnibus tecū in eodē Eremo Altissimo famulantibus, districte præcipimus & inhibemus, ne ad aliū Ordinē, & Religionem, nec etiam ad aliam quæ Montis Coronæ vocatur eiusdem Ordinis Camaldulensis, sine expresso consensu & licentia Superioris ipsius Eremi, qui Maior appellatur, in scriptis obtenta, transire audeant.

Contrauenientibus pęnæ infliguntur.

§. 2. Et si qui contrafecerint, excommunicationis, Apostasię, & alijs congruis & arbitrio suo, successorūq; suorū infligendis, & declarandis pœnis, subiacere decernimus, ita vt contrafacientes capi puniri & ad redeundum cogi possint. ad quę omnia facienda, decernenda & exequenda, & vbi opus sit brachium seculare inuocandum, plenā & liberam tibi & successoribus tuis eadem auctoritate damus & concedimus facultatem.

Contraria submouētur.

§. 3. Non obstant. constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnō indultis, priuilegijs, exēptionibus, alijs religionibus quocumq; modo concessis, approbatis, & innouatis, cęterisq; contrarijs quibuscunq;.

D. P. An. 13. 4. Ianuarij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris die 4. Ianuarij 1585. Pont. nostri Anno 13.

Obitus PP.

Obijt hic Pontifex Romæ die 10. Aprilis 1585. & sepultus fuit in Basilica S. Petri.

Sixtus Quintus

Italus, ex Oppido olim, nunc vero Ciuitate Montis Alti in Prouincia Piceni, Felix antea dictus, Peretti de Perettis Filius, Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium S. Francisci professor, S. R. E. presbyter Cardinalis, tit. S. Hieronymi Illyricorum, die 24. Aprilis 1585. Romæ summus Pontifex pronunciatus.

I.

Iubilei indictio, ad implorandum DEI auxilium, pro bono regimine Reip. Christianæ.

Similem indictionem omnes fere Pontifices promulgare solent, eas tamen præterij, hac dumtaxat pro exemplo retenta, & alia addita S. D. N. Pauli V. num. 1. Quod in omni.

SIXTVS EPISCOPVS Seruus seruorum Dei, Vniuersis Christifidelibus præsentes litteras inspecturis, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edita An. D. 1585.

Causa indictionis huius Iubilei.

VIRIVM nostrarum infirmitati pastoralis officij molem nuper impositam considerantes, non possumus susceptum tantæ administrationis munus non maxime formidare. De illius tamen benignitate non desperantes, qui operari dignatur in nobis, non desinimus eius auxilium implorare, eiq; mentis nostræ sensus, ne altius extollantur, humiliter subijcere. illud agnoscentes, & vere confitentes, vnius DEI clementiam, nullis præcedentibus meritis, nostri in imbecillitate nostra memorem magna in nobis fecisse mirabilia, quos tot, & tantis gratiarum donis cumulatos honoris Principis Apostolorũ admirabili dignatione voluit esse consortes. Quam tamen dignitatem & potestatem, cum multæ graues curæ consequantur, valde sollicitamur, tum quòd de collatis in nos maximis beneficijs, quæ DEI benignitati referimus accepta, nullam dignam gratiam, quam eius clementiæ persoluamus, nostra potest infantia reperire, tum etiam quòd sub tanto pondere exiguas vires initio contremiscere, ac pene iam corruere sentimus. non tamen animo deficientes ad summam DEI bonitatem confugimus, fideliumque, & DEVM timendum, quorum ipse (vt speramus) voluntatem faciet, orationes expetimus, quibus omnipotenti DEO semper benedicendo, gratijsq; misericordiæ eius agendis adiuuemur, viribusque à cœlesti rege subministratis, suffulta nostra infirmitas commissarum nobis curarum, & salutarium Reipublicæ Christianę officiorum partes, orantis simul populi instantia promerente, valeat sustinere, opemque agitatę, & vbiq; fere depressæ Catholicæ Religioni suppeditare, ne cum in altitudinem maris venerimus, tempestate demergamur, sed potius horribiles tot peccatorum flatus, & excitatas toto mari procellas discutientes, cum credito nobis grege optatum cursum, & æternæ salutis portum teneamus.

Forma consequendi Iubilæum.

§. 1. Omnes igitur, & singulos vtriusq; sexus Christifideles vbicunq; existentes monemus, ac in Domino requirimus, vt qui in hac Alma Vrbe sunt, proximę sequenti hebdomada, aut altera protinus post eam item sequẽti; qui verò extra Vrbem degunt cum primum harum notitiam habuerint, prima, aut secunda itidem immediate sequenti hebdomada, conscientia sua diligenti prius examinatione discussa, peccata sua omnia humili & contrito corde confiteantur, & ante Festum Pentecostes eiusdem hebdomadæ quarta, & sexta feria, & Sabbato (cum hoc tempore ieiunia non indicantur) eleemosynas erogent, piaque earum largitione, quantum pro sua cuiq; facultate visum fuerit, Christi pauperum egestatem, & inopiam subleuent, orationibusq; à DEO impetrare studeant, vt nobis lumen suum ostendat, pares tanto oneri vires præbeat, omnesq; actiones nostras dirigat, ac hostium Ecclesiæ suæ conatus infringat. Die vero Dominica, quæ dictas eleemosynas, atque orationes proxime sequetur, Sacrosanctam Eucharistiam deuotę accipiant. Ita, vt qui post Festum Pentecostes voluerint infra dicendæ Indulgentiæ beneficio frui, dictis tribus diebus præter orationes, & eleemosynas, etiam ieiunare teneantur. Et nihilominus, vt DEVM magis propitium nobis & populo Christiano reddere, ipsique quantum nostræ teneritati conceditur, gratias agere valeamus, & ad tantum onus sustinendum vires impetremus, Nos ipsi supplicationes, processionesque vna cum Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, omnibusq; prælatis, & Romanę Curiæ magistratibus, die Lunæ qui erit 27. dies, præsentis mensis Maij ab Ecclesia Sanctæ MARIAE in Araceli, vsque ad Basilicam Sanctæ MARIAE Maioris habere, atque incedere, statuimus. Cæterum vt fideles ipsi ad hęc omnia peragenda magis idonei efficiantur, de tradita nobis à Domino potestatis plenitudine Ecclesiæ thesauros, quorum diuina fauente clementia dispensatores effecti sumus, copiose, ac benigne aperientes, omnibus Christifidelibus supradictis, vt hac vice tantum confessores idoneos presbyteros, sęculares vel cuiusuis Ordinis regulares, ab Ordinarijs tamen approbatos eligere, qui eorum confessionibus diligenter auditis, eos à quibusuis peccatis, criminibus, excessibus, & delictis quantumcunque grauibus, & enormibus, etiam in casibus Sedi Apostolicæ reseruatis, ac in litteris die Cœnæ Domini quotannis legi solitis contentis, in foro conscientiæ dumtaxat, ac etiã à sententijs, censuris, & pœnis Ecclesiasticis per eos quomodolibet incursis, iniuncta inde eis pro culpę modo pœnitentia salutari absoluere, ac quæcunque per eos emissa vota (præterquã in Castitatis, & Religionis) in alia pietatis opera cõmutare valeant, per pręsentes concedimus.

Iubilei concessio.

§. 2. Nos enim omnibus, qui pręmissa deuote adimpleuerint, de eiusdem omnipotentis DEI misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, plenissimam omnium peccatorum remissionẽ, ac eandem, quę Christifidelibus anno Iubilei huius Almę Vrbis Ecclesias, & extra eam deputatas statutis diebus deuote visitantibus concessa est, misericorditer in Domino elargimur. Eos quoque, qui morbo, vel aliquo alio impedimento detenti præmissa adimplere nequiuerint, si alia pia opera fecerint, in quæ arbitrio suorum cõfessorum (quibus super hoc facultatem impartimur) cõmutata fuerint; ac etiam illos quos in itinere fuerint, si cum primum iter perfecerint, præmissa exequi studuerint, ipsius Indulgentiæ, & doni, ac aliorum prædictorum participes fieri volumus.

Iussio publicandi, vbiq; d Iubilæum.

§. 3. Præcipientes vniuersis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & quibusuis alijs Ecclesiarum Prę latis, & locorum Ordinarijs, vt statim cum pręsentes litteras, seu earum transumptum authenticum, etiam impressum ad eos deferri contigerit, solemnes Processiones tribus diebus, scilicet quarta & sexta ferijs, ac Sabbato prædictis, iuxta locorum opportunitatem ad effectũ pręmissorum indicant, & celebrent, ac easdem præsentes, seu earum transumptum per suas quisque Prouincias, Ciuitates, & Diœceses sine vlla fraude, aut lucro publicent, & per Ecclesiarum Rectores publicari faciant.

Derogatio contrariorũ.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Fides exemplorum.

§. 5. Quia vero præsentes ad omnia loca, quibus illis opus esset, perferri nequeunt, decernimus, vt illarum trãsumptis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P. An. 1. 25. Maij.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, octauo Calend. Iunij, Pontificatus nostri Anno Primo.

Anno

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1585. indictione 13. die vero 17. mensis Maij, Pontific. Sanctiss. D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. Anno primo. retroscripta litteræ Apostolicæ affixæ, lectæ & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ in valuis, seu portis Basilicarum S. Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe, & necnon Cancellaria Apostolica, & in acie Campi Floræ, per nos Ioannem Freste, & Nicolaum Tepleattum Sanctiss. Domini Nostri Papæ Curs.

Io. Bapt. Bagas Mag. Curs.

II.

Reuocatio exemptionum omnium, ab onerum Cameralium solutione, quibuscunque personis, quomodolibet concessarum.

Similem, sed ampliorem dispositionem, in hoc statuit S. D. N. Paul. V. infra in eius constit. 9. In maximis. vbi hæc bulla, sub generali confirmatione comprehenditur, & alias ad hoc ibi ibidem indicauero.

SIXTVS EPISCOPVS,
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1585.

Causa huius reuocationis.

INter varias curas quæ ex Pastoralis officij ministerio nobis incumbunt, illa potissimum animum nostrum pulsat atque perturbat, vt nobis & Romanę Ecclesię subditi, præsertim pauperes, prætextu exemptionum aliarumque similium gratiarum à Sede Apostolica concessarum, nullatenus grauentur, neque id totum quod à potentioribus, & maiores facultates habentibus eximitur, in pauperiorum caput eorumque damnum & præiudicium accrescat.

Reuocatio quarumcunque exemptionum, à solutione onerũ Camer aliũ, exceptis hic enunciatis.

§. 1. Vnde ex his & alijs rationabilibus causis adducti ac nonnullorum Roman. Pontificum prædecessorum nostrorum vestigijs inhærentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas exemptiones, cõcessiones, gratias, & immunitates à solutione omnium & singulorum datiorum, pedagiorum, gabellarũ, collectarum, impositionum & quorumlibet aliorum onerum, personaliũ, mixtorum, ordinariorum, & extraordinariorum, solitorum, & insolitorum, aliarumque exactionum etiam Cameralium quibusuis Communitatibus, Vniuersitatibus, Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis Status nostri Ecclesiastici, ac etiam quibuscunque feudatarijs, censuarijs, dominis locorum, Baronibus, Comitibus, seu quocunque nomine nuncupatis, & quacunque etiam Ducali, vel alia dignitate, & auctoritate, seu etiam Cardinalatus honore fulgentibus, qui Castra & Iurisdictiones infra limites ditionis Ecclesiasticæ possident, etiam qui nihil ratione Castrorũ, & Iurisdictionis huiusmodi Sedi Apostolicæ annuatim, seu alias persoluunt, & tam incolis quàm extraneis atq; forensibus bona stabilia, seu mobilia, vel se mouentia habentibus & tenentibus, seu possidentibus, omniumque supradictorum Colonis, & laboratoribus, per prædecessores nostros & Sedem Apostolicam, eiusque etiam de latere Legatos, seu Vicelegatos, & Cameram Apostolicã eiusque præsidentes, ac alias quomodocunque sub quibusuis formis & verborum expressionibus, etiam Motu sciencia & potestatis plenitudine similibus (præterquam ob susceptionem liberorum iuxta iuris dispositionem, & ob causam vere effectualis, & congruæ exbursationis pecuniarum, seu ex alijs causis per nos cognoscendis & approbandis) perpetuo, seu ad certum tempus concessas, ac etiam pluries confirmatas, eorum omnium tenores acsi de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis habentes, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo cassamus, reuocamus, & annullamus, ac viribus omnino euacuamus, illasque pro cassis nullis irritis, & reuocatis, ac penitus infectis haberi volumus.

Declaratio quod à data præsentiũ reuocatio afficiat.

§. 2. Necnon exemptiones, concessiones, gratias, & immunitates prædictas, nulli penitus, nec in petitorio, nec in possessorio suffragari posse, sed prædictos omnes exemptos ad omnium, & singulorum prædictorum onerum impositionem, ac gabellarum solutionem, & contributionem, perinde ac si exemptiones prædictæ eis cõcessæ non fuissent pro rata ipsos tangente à dat. præsentium decurrenda, realiter & cum effectu contribuere, eorumq; bona accatastari, allibrari, describi, seu annotari facere quamprimum debeant & teneantur, etiam perpetuo statuimus, & declaramus.

Confirmatio bullæ Pij V. & aliorum Pont.

§. 3. Ac omnes & quascunque, tam per felicis recordationis Pium V. quam alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, super præmissorum reuocatione quomodolibet editas constitutiones similiter perpetuo confirmamus, approbamus, & innouamus.

Lites quascũque desuper ortas extinguit.

§. 4. Et insuper quascunque lites, & causas super præmissis, & eorum occasione vbilibet motas atq; pendentes, illarum status & merita nominaque, & cognomina Iudicum & collitigantium etiam præsentibus pro plene & sufficienter expressis habentes, ad nos harum serie aduocamus, litesque huiusmodi penitus extinguimus & annullamus, ac pro extinctis & annullatis haberi volumus.

Hic & non aliter iudicari mãdat.

§. 5. Sicque per quoscunque Iudices etiam Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam dictæ Cameræ Clericos & causarum Palatij Apostolici Auditores, ac sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter cõtigerit attentari decernimus.

Executores deputat.

§. 6. Quocirca dilecto filio nostro Philippo Sancti ANGELI in Foro piscium, Diacono Cardinali Vastauillano nuncupato, moderno & pro tempore existenti, nostro & ipsius Romanę Ecclesiæ Camerario, per Apostolica scripta mandamus, quatenus per se vel alium seu alios eius nomine, præter Ordinariam sui Camerariatus Officij Iurisdictionem, omnes & quoscunque supradictos exemptos per censuras Ecclesiasticas ac etiam priuationis feudorum & inhabilitatis ad illa, aliasque etiam pecuniarias pęnas ad realem & actualem cuiusuis summæ, tam hactenus debitæ quam debendæ, solutionem iuxta taxas hactenus impositas cogat & compellat, ac pro faciliori exactione, & satisfactione consequenda eidem Philippo Cardinali, & pro tempore existenti Camerario quoscunque quatenus opus fuerit citandi & etiam ad personaliter comparendum monendi etiam per edictum publicum, constito summarie & extraiudicialiter de non tuto accessu, necnon quoscunque inobedientes & rebelles, censuras, & pęnas comminatas incidisse, & incurrisse seruata forma Concilij Tridentini, declarandi, aggrauandi, reaggrauandi, & interdicendi, auxiliumque brachij secularis inuocandi, & relaxandi, aliaque omnia & singula faciendi quæ in præmissis & circa ea necessaria fuerint seu alias quolibet opportuna, plenã tenore præsentium concedimus facultatem.

Clausulas derogatorias apponit.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac piæ memoriæ Bonifacij Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, necnon quibusuis immunitatibus, exemptionibus, alijsq; præmissis, ac aliqua possessione, vel forsan vsurpatione de non soluendo, & contribuendo, necnon nostra de non tollendo Iure quæsito alijsque Cancellariæ Apostolicæ regulis, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis, quibusuis personis, in genere vel in specie, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum huiusuis etiam derogatoriarum derogatorijs alijsque clausulis, & decretis, sub quibuscumque verborum formis & tenoribus etiam Motu simili, ac aliàs in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis & innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumq; totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda esset, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes Motu sciencia, & potestatis plenitudine similibus specialiter & expresse harum serie derogamus; Aut si aliquibus, communiter vel diuisim à prædicta sit sede indultum quod interdici suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes

plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo &c.

D.P. An. 1. 29. Iunij. Dat. Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, 3. Cal. Iulij, Pontificatus nostri Anno primo.

Publicatio. *Anno a natiuitate Domini millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, indictione decimatertia, die vero nona mensis Iulij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno primo, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in valuis seu portis Ecclesiarum S. Ioannis Lateranensis, & Principum Apostolorum de Vrbe, necnon in valuis Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, vt moris est, per nos Gaspar Menandri, & Nicolaũ Taglietum, S. D. N. Papæ cursores. Pompeius Guerrinus mag. curs.*

III.

Prohibitio alienandi per subditos Status Ecclesiastici, in non subditos & forenses, bona in eo existentia, aut fortalitia & castra, absque Sedis Apostolicæ licentia.

Hanc constit. approbauit, declarauit, & ampliauit Clem. VIII. in sua const. 78. Romanum. vbi de similibus materijs etiam notabo in rubrica.

Edita An. D. 1585. SIXTVS EPISCOPVS Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. SOlicitudo, paternusq. affectus, quo Sedis Apostolicæ subditos prosequimur, nos inducunt, vt ea diligenti cura prospiciamus, quæ ad illorum conseruationem, statusq. Ecclesiæ vtilitatem & commodum pertinent.

Causæ huius const. §.1. Accepimus siquidem, quod in diuersis Ciuitatibus, terris, oppidis, & castris, nobis & dictæ Sedis temporali ditioni subiectis extant statuta prohibentia, res ac bona stabilia in forenses & non subditos alienari. Nihilominus nonnulli ciues & incolæ ciuitatum, terrarum, castrorum & locorum huiusmodi bona stabilia, alijs personis extraneis vendere & alienare præsumunt in maximum preiudicium & damnum ciuium & incolarũ prædictorũ.

Confirmatio statutorum prohibentium alienationẽ bonorum in nõ subditos. §.2. Quocirca nos considerantes quantum statuta præfata vtilia & fauorabilia sint, quantumque Reipublicæ intersit dicta bona in illius ciues, & habitatores conseruari, Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & certa scientia, statuta huiusmodi, etiam si non sint in vsu, Apostolica auctoritate tenore præsentium de cætero obseruari mandamus.

Prohibitio alienãdi bona in Statu Ecclesiast. existentia, alijs, quam Vassallis, absque Sedis Apost. licentia. §.3. Et nihilominus, quod perpetuis futuris temporibus, vniuersitates, ciuitates, collegia, feudatarij quicunq; ac personæ cuiusuis status, gradus, ordinis, qualitatis, & conditionis existant, etiamsi Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quauis auctoritate & dignitate, etiam ecclesiastica, quæ specialem & indiuiduam mentionem requireret, præditi sint, nullatenus sine nostra & Sedis prædictæ licentia, audeant seu præsumant ciuitates, oppida, castra, feuda, iurisdictiones, ac bona quæcunque stabilia vel immobilia in dicto Statu ecclesiastico existẽtia, cuiuscunque qualitatis, quantitatis, & valoris per eos, nunc & pro tempore possessa vendere, permutare, vltra triennium locare, in emphyteusim, feudum, libellum, pignus seu precarium concedere, in aliquam Communitatem, Vniuersitatem, Collegium, vel personam extraneam seu forensem, quæ nobis & dictæ Sedi ratione temporalis iurisdictionis, status, nostri subdita, & supposita non sit, vel quæ domicilium legitime non contraxerit in dicto nostro statu, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, conditionis, et qualitatis existat, etiamsi, vt præfertur, Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quauis auctoritate & dignitate, etiam ecclesiastica, quæ specialem & indiuiduam mentionem requireret, præditus sit.

§.4. Insuper quia decens & conueniens existit, quod si venderentur vel permutentur, seu etiam donentur ciuitates, castra, & oppida, multo magis fortalitia, id ad notitiã Principis deducatur, & præsertim si feuda & iurisdictiones feudales, ea omnia, nec in exteros, nec in alios quoscunq; nisi de expressa præcedente, nostra & pro tempore existentis Romani Pontificis eadem supradicta licentia, vẽdi, permutari, vel donari valeant.

Prohibitio alienandi Castra & fortalitia, etiã Vassallis, absque simili licentia.

Præceptum, quod non reuersuri ad Statum Ecclesiast. illa vendant infra biennium. §.5. Neque etiam extraneus aut subditus originarius, bona huiusmodi in dicto statu habens, & in eo habitans, si ab illo discedat amplius ad ipsum non reuersurus, illa retinere possit, sed intra biennium, ex quo ipse demigrauerit, ea vendere, seu pro alijs extra dictum statum existentibus permutare, aut alias transferre in alium immediate subiectum teneatur, auctoritate & tenore præsentium, de venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, perpetuo statuimus & ordinamus.

Declaratio circa suprad. ctas prohibitiones. §.6. Licitum tamen erit omni dicti status habitatori, siue extraneo siue subdito, de bonis suis in eodem statu positis, vel in consanguineos, vel in alios de dicto statu non existentes, quocunque alio quam venditionis seu permutationis, vel donationis titulo disponere, ac suis, etiam ab intestato, hæredibus pariter licebit in illis succedere, qui tamen intra triennium, vel in eundem statum habitatum veniant, vel bona ipsa, in alium seu alios habitatores & subditos, vt præfertur, transferant. Quod etiam illis extraneis, ad quos bona huiusmodi ex quibuscunque alijs quam venditionis, seu permutationis, aut donationis huiusmodi causis peruenerint, illaue acquisiuerint, censeatur permissum.

Declaratio bonorum, vt supra alienari prohibitorum. §.7. Bonorum autem præfatorum appellatione, neq; census, neque portiones, seu loca Montium, nec mulierũ dotes, sed neque Vrbem nostram, quæ communis patria est, cum eius decem passuum millia circuitu, volumus comprehendi. filij tamen & hæredes dictarum mulierum soluto matrimonio, si extranei fuerint, aut in eodem statu ad habitandum aut vendendum seu permutandum, vt dictum est, sint astricti.

Contractus in ?? & contra facientes annullatio. §.8. Decernentes, Communitates, Vniuersitates, Collegia, vel personas extraneas, seu forenses huiusmodi ad dictorum bonorum pro tempore contra earundem præsentium tenorem alienatorum acquisitiones omnino inhabiles. necnon quoscunque contractus, venditiones, & alienationes contra huiusmodi prohibitionem quocunque modo vel causa pro tempore faciendas, nullas & inualidas existere, nullumq. ius per eas emptoribus attributum esse, seu tribui posse. Necnon omnes scripturas desuper conficiendas, ac inde secuta quæcunque nullius roboris vel momẽti esse, nec ex illis audiri, agi, & excipi posse, in iudicio vel extra, ipsaq. bona alienata ad eos, ad quos de iure peruenire debent, spectare & pertinere.

Clausula sublata, & Decretum irritans. §.9. Sicque per S. R. E. Card. etiam Legatos ac Vicelegatos, necnon sacri Palatij Apostolici Auditores, Gubernatores, seu illorum Locatenentes, aliosue Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, necnon irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Præceptũ de obseruantia huius const. §.10. Mandantes eisdem Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, ac Iudicibus, nunc & pro tempore in toto statu prædicto existentibus, & eorum cuilibet, vt statutum & ordinationem, & alia præmissa perpetuo ab omnibus ad quos spectat, & pro tempore spectabit, per censuras ecclesiasticas, & alia eis bene visa remedia obseruari faciant & mandent.

Clausula derogatoria. §.11. Non obstantibus nostris de non tollendo iure quæsito, alijsq. Apostolicis constitutionibus, necnon ciuitatum, oppidorum, terrarum & locorum prædictorum statutis & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quacunque alia firmitate munitis, ac etiam immemorabili, & quantocunque tẽpore pacifice obseruatis, necnon ciuilitatibus, ciuitatumq. iuribus, priuilegijs, exemptionibus & indultis Apostolicis, illis eorumq. Dominis prædictis, ac quibusuis alijs per quoscunque Rom. Pont. ac nos & dictam Sedem quomodocunq; & quo-

& quotiescunque concessis, confirmatis, & innouatis, quę omnia, illorum tenores præsentibus pro plene & sufficiēter expressis habentes, omnino tollimus & abrogamus: cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Forma & effectus publicandi hanc const. quam, vbi habes, hic in fin.

§.12. Volumus autem easdem præsentes, quoniam in Consistorio nostro, & de consilio prædicto promulgatæ sunt, à die datæ ipsarum quoscunque, tam præsentes quā absentes, & vbicunque etiam extra dictum statum existentes perinde obligare, acsi cuique singulatim intimatæ fuissent. Et nihilominus, vt illę amplius innotescant, mādamus eas valuis Ecclesiæ Sancti Ioannis Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, alijsque locis consuetis appendi, & in libris dictæ Cameræ describi. Ac etiam volumus, vt ipsarum exempla, etiam impressa edantur, eaque Notarii publici manu, & sigillo cuiuscunque Curiæ, Ecclesiæ, aut personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ obsignata, eam ipsam prorsus fidem vbique locorum, in iudicio & extra illud faciant, quam ipsæ pręsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§.13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum mandatorum, statuti, ordinationis, decreti, sublationis, abrogationis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D.P. An. 1. 1. Iulij.

Datum Romę apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, Calend. Iulij, Pontificatus nostri Anno 1.

Papæ subscr.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episc.

Cardinalium subscriptiones.

Ego Io. Anton. Episc. Tusc. Card. S. Georgij.
M. Sitic. Car. ab Altaemps.
Ego In. Aua. Card. de Arag.
Ego P. Card. Sanctacrucius.
Ego Gulielm. Sirletus Card.
F. Mic. Bo. Card. Alex.
Ego Lud. Card. Madrutius.
Ego N. Card. Senonensis.
Iul. Ant. Sanctorius Card. S. Seuerinæ.
P. Card. Cæsius.
Ego Hier. Card. Rusticucius.
Io Hier. Card. Albanus.
P. Card. Deza.
Ego Ant. Card. Carafa.
Io. Ant. Car. SS. Quatuor.
Ego Io. Bap. Card. S. Marcelli.
Ego Aug. Card. de Verona.
Ego Vin. Card. Montis Regalis.
Ego M. Card. S. Stephani.
Scipio Card. Lancellottus.
Ego Aloysius Card. Esten.
Ego Fer. Card. de Medicis.
Phil. Vast. Card. Cam.
Ego Vincen. Card. Gonzaga.
Alex. Card. de Montealto.

Publicatio.

Anno a natiuitate Domini Nostri Iesu Christi 1585. indictione 13. die vero Mercurij 25. mensis Septembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papa V. anno primo, retroscripta littera Apostolica affixa & publicata fuerunt ad valuas Ecclesiarum S. Io. Lateranensis, Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancell. Apostol. & in acie campi Floræ, vt moris est, per nos Io Burlurault, & Franciscum Baron, prælibati S. D. N. Papa Apost. cursores.

Io. Andreas Panizza mag. curs.

I V.

Exemptiones & gratiæ Clericorum Regularium Congregationis S Maioli alias de Somalcha à Gregorio XIII. elargitæ.

Ad hæc vide per me notata sup. in constit. 21. Pauli III. fol. 645. Ex tniuncto.

S I X T V S E P I S C O P V S, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1585.

Exordium.

AEquum reputauimus, ac rationi consonum, vt ea, quæ de Romani Pontificis prouidentia pręsertim in personarum ecclesiasticarum commodū processerunt, licet eius superueniente obitu, litteræ Apostolicæ desuper confectæ, non fuerint suum sortitæ effectum.

Greg. xiij Cōgregationi exēptionē à iurisdictione & superioritate ac visitatione Ordinariorū. aliorūq. Iudicum concessit.

§.1. Dudum siquidem fel. record. Gregorio PP. xiij. prædecessori nostro pro parte dilectorum filiorum Præpositi & Clericorum, aliarumq. personarum Regularium Congregationis S. Maioli alias Somaschæ, sub Regula S. Augustini canonice institutæ, & Apostolica auctoritate confirmatæ supplicato, quatenus eos specialibus fauoribus & gratijs prosequi, de benignitate Apostolica dignaretur, præfatus prædecessor, qui circa statum personarum quarumlibet diuino cultui emancipatarum salubriter dirigendum paterna solicitudine libenter prospiciebat, ac earum oppressiones & grauamina releuabat, vt quibuslibet perturbationibus semotis, facilius valerent Altissimo suū exhibere famulatum, eosdem Prępositum Clericos, & personas regulares specialis gratiæ fauore prosequi volens, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existebant, ad effectum infrascriptorum dumtaxat consequen. harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinatus sub dat 3. idus Martij, Pontificatus sui Anno XIII. omnes & singulas dictæ Congregationis, Præpositum Generalem, Superiores, Officiales, Presbyteros, Clericos, cæterasq. personas professas & nō professas, necnon familiares & ministros, cum omnibus & singulis Ecclesijs, Oratorijs, Cęmeterijs, Capellis, Domibus, Conuentibus, mobilibus & immobilibus, præsentibus & futuris, bonis, ac iuribus & iurisdictionibus quibuscunque, ac rebus, tam sacris & religiosis quam profanis ad ipsam congregationem spectantibus & pertinentibus, ac vbicunque existentibus, quæ de præsenti legitime possident, & in posterum, Deo iuuante, canonice per eos acquiri contigerit, ab omni iurisdictione, dominio, potestate, superioritate, subiectione, visitatione, correctione quorumcunque Ordinariorum, quacunque dignitate, pręeminentia & auctoritate fungentium, & aliorum Iudicum ecclesiasticorum & secularium, Apostolica auctoritate in perpetuum exemit & liberauit, & sub sua & Sedis Apostolicæ, ac Beati Petri protectione immediate recepit. Ipsisq. Prępositо Generali, clericis & personis, vt ijdem Ordinarii & officiales, aut alij quicunque Iudices, etiam ratione criminis, delicti, contractus, nullam in Prępositum personas Congregationis, ac res & bona pręfata, iurisdictionem, potestatem, superioritatem & dominium exercere possent.

Licentiamq. diuina sacramenta omnibus Christifidelibus etiā alienæ parochiæ, subditis omni pręterquam Paschatis tempore ministrandi, tireque mittetiā à seruitijs pręlatorū ministrantium, & funeralium.

§.2. Necnon quod omnes & singuli ipsius Congregationis presbyteri regulares, à suis superioribus ad id specialiter approbati, eorumq. licentia vel consensu desuper requisito & obtento, possent in Ecclesijs proprijs ipsius Congregationis, vel in alijs etiam quibuscunque, de licentia illorum Superiorum, missas celebrare, confessiones quorumcunque Christifidelium etiam alienę Parochię subditorum audire, & sanctum Eucharistię sacramentum ministrare, quibuscunque festiuis ac non festiuis, ac Dominicis diebus, & omnibus temporibus, Paschatis duntaxat exceptis, neque sub prętextu antiquę consuetudinis, & ex eo quod Ecclesię in quibus sacramenta huiusmodi ministrare, & munera prędicta obirent, aut alio modo ijs deseruirent, subditę essent alteri Ecclesię tanquam matrici, aut cathedrali, seu titulari, vel alias, idcirco in aliquibus solemnitatibus, aut temporibus iuxta priscum morem clericorum deseruientium in talibus Ecclesijs subditis, ipsi presbyteri & clerici regulares dictę Congregationis maioribus huiusmodi Ecclesijs, vel locorum Ordinarijs, & Episcopali vel Archiepiscopali, aut maiori dignitate fungentibus, etiam Sanctę Romanę Ecclesiæ Cardinalibus, quocunque priuilegio & faculta-

te

te suffultis, assistere, seu inseruire, siue vllum personale seruitium præstare, aut aliquo modo ministrare, neque ad funera defunctorum, nisi eorum quos in Ecclesijs ipsius Congregationis sepelire contigerit, etiam vocati accedere tenerentur, neque ad id cogi aut compelli vllo modo possent, de eadem auctoritate cōcessit & indulsit.

Transitū ad alium etiam arctiorem Ordinem, præter quam Capuccinorū & Cartusiano. nisi absq; Superioris huius Congregationis licentia interdixit.

§. 3. Præterea vniuersis & singulis qui in ipsa Congregatione professionem emiserant, vel emitterent, ne in posterum ad quemcunque alium Ordinem vel Congregationem, etsi arctior in eo vigeret Regularis Obseruantia, (Fratrum Minorum Capuccinorum nuncupatorum, et Cartusianorum duntaxat Ordinibus exceptis) nisi obtenta prius à Superiore dictæ Congregationis licentia, transire valerent, & in singulos transeuntes apostasiæ pœnam, quam ipsos & illorum receptatores, etiam cuiuscunque priuilegij Apostolici prætextu, cui ad hunc effectum, idem prædecessor specialiter & expresse derogauit, excommunicationisq. sententiam à qua non nisi per Roman. Pontif. pro tempore existentem absolui possint, promulgauit.

Emittētibusque professionē concessit, vt ea die cōfessorē eligerent, qui ipsos absoluerent, & cū eis dispensaret &c.

In hoc attendenda est cōstitut. Clem. viij. nu. 515. Quæcunque. vel similia generaliter corrigit.

§. 4. Postremo omnibus & quibuscunque personis professionem regularem in dicta Congregatione emissuris, in ipso professionis emissionis die, vt aliquem dictæ Congregationis presbyterum possent sibi eligere confessorem qui ipsos, confessione eorum audita, à quibusuis excommunicationis, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, & in quibus insordescerēt, & declarati, ac publicati forent, etiam in casibus Sedi Apostolicæ reseruatis, & in Bulla die Cœnæ Domini legi solita contentis, facta prius debita satisfactione, & sine alicuius præiudicio, semel tantum iniuncta salutari pœnitentia, absoluere possent facultatem concessit & indulsit, ac cum eisdem super quacunque irregularitate ex quacunque causa (præterquam ex homicidio voluntario, ac bigamia) quomodolibet contracta, etsi censuris præfatis ligati, missas & alia diuina officia, non tamen in contemptu clauium, celebrarent, vel alias diuinis se immiscerent, ita vt ea non obstante, nondum promoti, omnes & sacros etiam presbyteratus ordines suscipere, & promoti in susceptis per eos ordinibus huiusmodi, etiam in altaris ministerio ministrare libere & licite valerent, eo ipso quod professionem emitterent, auctoritate præfata dispensauit.

Quibuscūque nō obstantib.

§. 5. Non obstantibus quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus, necnon quibusuis decretis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. cæterisque contrarijs quibuscunque.

Hic modo Pō tif. litteras prædicti Gregor. xiij. ob eius mortem non expeditas, totaliter validat.

§. 6. Ne autem de absolutione, extentione, liberatione, receptione, singulis concessionibus, indultis, & dispensatione Gregorij prædecessoris huiusmodi, pro eo quod super illis, eius superueniente obitu litteræ confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet excitari, ipsique Præpositus Generalis, Clerici, & aliæ personæ Congregationis huiusmodi illorum frustrentur effectu, volumus & similiter Apostolica auctoritate decernimus, quod absolutio, exemptio, liberatio, receptio, singulæ concessiones, indulta, & dispensatio Gregorij prædecessoris huiusmodi, perinde à dicta die Id. Martij suum sortiantur effectū, acsi super illis præfati Gregorij prædecessoris litteræ, sub eiusdem diei dat. confectæ fuissent, prout superius enarratur. Quodque præsentes litteræ ad probandum plene absolutionem, extentionem, liberationem, receptionē, singulas concessiones, indulta, & dispensationem Gregorij prædecessoris huiusmodi vbique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Sanctionēq; pœnalem apponit.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. An. I. Maij.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, Cal. Maii, Pont. nostri Anno I.

V.

Quod Clerici regulares Congregationis S. Pauli decollati, ad processiones & actus publicos accedere non cogantur, ex indulto Greg. XIII.

Huius Congregationis institutionem, & cætera quæ tam conternunt, indicaui sup. in Clem. VII. constit. 37. Vota. fol. 605.

Edita An. D. 1585.

SIXTVS, EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

RAtioni congruit & conuenit honestati, vt ea quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licet eius superueniente obitu, litteræ Apostolicæ desuper confectæ non fuerint, suum sortiantur effectum.

Gregorius, ex causis hic expressis, concessit huic Congregationi, ne eius Clerici ad processiones, & eiusmodi actus publicos inuiti accedere cogantur.

§. 1. Dudum siquidem per fel. recordat. Gregorium Papam XIII. prædecessorem nostrum accepto quod dilecti filij, Clerici, Presbyteri, Superiores, & personæ Congregationis Clericorum Regularium Sancti Pauli Decollati, à quinquaginta annis vel circa, auctoritate Apostolica institutæ, à principio institutionis Congregationis huiusmodi, vt iuxta pium eorum institutum, à quibuscunque occupationibus expediti, animarum saluti libere consulerent & inuigilarent, ad publicas processiones quæ in Ciuitatibus & locis, in quibus ipsa Congregatio propagata erat fiebant & celebrabantur, ac ab Ordinarijs locorum indicebantur, conuenire non consueuissent, attamen bonæ mem. Carolus tituli S. Praxedis presbyter Cardinalis Borromæus nuncupatus, Ecclesiæ Mediolanensis ex dispensatione Apostolica Præsul, sanctæ Barnabæ Mediolanen. & Beatę MARIAE Virginis Corobioli nuncupati Oppidi Modetiæ Mediolanen. diœcesis domorum dictæ Congregationis Clericos, Presbyteros, Superiores, & personas ad processiones huiusmodi comitandum induxerat, cui ipsi Clerici, Præpositi, Superiores, & personæ ob singularem obseruantiam qua eum prosequebantur obtemperarant, quibus quoque idem Carolus Cardinalis locum in huiusmodi processionibus post omnes quorumcunque Ordinum regulares constituerat, quod Canonici regulares se ægre molesteq. ferre cum plurimis protestationibus significarant, prout tunc temporis prædicto Carolo Cardinale, sicut Domino placuerat vita functo, id pati nullatenus se velle profitebantur. Idcirco cum eorundem Clericorum, Presbyterorum, Superiorum, & personarum institutioni non conueniret, ad similes processiones accedere, & quæ propria erant eorum instituti prætermittere cogerentur, idem prædecessor ex incumbenti sibi Apostolicæ sollicitudinis studio, circa statum personarum Ecclesiarum quarumlibet diuino cultui emancipatarum salubriter dirigendum, libenter prospiciens, & intendens, ac earum quas suaui Religionis iugo nouerat esse suppositas, vt quibuslibet perturbationibus semotis, facilius valerent suum Altissimo exhibere famulatum, oppressiones & grauamina releuare, necnon quæcunque scandala, quæ præcedentiæ causa inter Clericos, Presbyteros, Superiores, ac personas, necnon Canonicos Regulares huiusmodi, ac forsan alios, intercedere possent, tollere volens, ac Congregationem, illiusq. Clericos, Presbyteros, Superiores, & personas huiusmodi eorumque singulos, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existebant, ad effectum duntaxat infrascriptorum consequen. absoluens, & absolutos fore censens, sub datis videlicet Idus Martij, Pontificatus sui anno tertiodecimo, Motu proprio non ad Congregationis, illiusque Clericorum, Presbyterorum, Superiorum, & personarū prædictorum, vel aliorum pro eis ipsi prædecessori super eo oblatæ petitionis instantiam, sed de sua mera liberalitate, Congregationi, necnon Clericis, Presbyteris, Superioribus & personis prædictis, quod ex tunc de cætero perpetuis futuris temporibus, quibuscunque processionibus

bus & aliis quibuslibet actibus publicis quocunque tempore, de more vel consuetudine, aut alias pro tempore fiendis & celebrandis, ac ab Ordinarijs prædictis indicendis, interesse minime tenerentur, nec ad id vbique locorum per quoscunque Ordinarios, aliasq. personas inuiti, cogi, aut compelli possent, Apostolica auctoritate prædicta perpetuo concessit & indulsit, ac quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decreuit.

Obstātibus q. derogatur.

§. 2. Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacij Papæ Octaui etiam prædecessoris nostri, qua cauetur ne quis extra suam Ciuitatem vel diœcesim, nisi in certis ibi expressis casibus, & in illis vltra vnam dietam ad iudicium extrahatur, seu ne Iudices à Sede Apostolica deputati extra Ciuitatem vel diœcesim in quibus deputati fuerint, contra quoscunque procedere, aut alij vel alijs vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, necnon quibusuis Apostolicis, ac in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis, specialibus & generalibus constitutionibus & ordinationibus, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem esset Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Hic Pont. litteras Greg. XIIJ eius superueniente obitu nō expeditas, valideat & seruari mandat.

§. 3. Ne autem de absolutione, concessione, indulto, & decreto prædictis, pro eo quod super illis ipsius Gregorij prædecessoris, eius superueniente obitu, litteræ confectæ non fuerant, valeat quomodolibet hæsitari, ac Congregatio, necnon etiam Clerici, Presbyteri, Superiores, & personæ huiusmodi illarum frustrentur effectu, volumus & similiter Apostolica auctoritate decernimus, quod absolutio, concessio, indultum, & decretum Gregorij prædecessoris huiusmodi, perinde a dicta die Id. Martij suum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Gregorij prædecessoris litteræ, sub eiusdem diei data confectæ fuissent, prout superius enarratur. Quodq. præsentes litteræ ad probandum plene absolutionem, concessionem, indultum, & decretum huiusmodi, vbique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Executoresq. deputat.

§. 4. Quocirca dilectis filijs Archipresbytero Ecclesiæ Mediolanen. & Vicarijs Venerabilium fratrum nostrorum Papien. ac Lauden. Episcoporum in spiritualibus generalibus, per Apostolica scripta mandamus motu simili, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios easdem præsentes litteras, & in eis cōtenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte Congregationis & Clericorum, Presbyterorum, Superiorum, & personarum prædictarum, aut pro eis agentium, fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisq. in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, Congregationem, ac Clericos, Presbyteros, Superiores, & personas, necnon pro eis agentes, prædictis concessione, indulto & decreto, alijsq. præmissis iuxta earundem præsentium continentiam & tenorem, pacifice frui & gaudere, non permittentes eos aut eorum aliquem desuper per quoscunque quomodolibet indebite molestari, perturbari aut impediri. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaq. opportuna iuris facti & remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, illos sententias, censuras, & pœnas huiusmodi incurrisse declarando. ac easdem censuras & pœnas, etiam iteratis vicibus aggrauando, & interdictum ecclesiasticum apponendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis, non obstantibus omnibus supradictis.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam &c. Siquis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum &c.

Dat. P. Anno 1. Maij.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, Calendis Maij, Pontificatus nostri Anno primo.

VI.

Innouatio omnium constitutionum à Romanis Pont. hactenus editarum, contra exules, bannitos, aliosq. facinorosos homines, eorumq. receptatores & fautores. & multarum impositio pœnarum in eosdem, necnon contra Communitates & alios, sua territoria eiusmodi scelestis hominibus expurgata, non custodientes.

Quo ad primam partem, extat in hoc opere const. 8. Pij II. Ad retinendas. sup fol. 320. const. 4. Pauli II. Viros. fol. 328. const. 14. Innoc. VIII. Licet ea. fol. 387 const. 6 Iulij II. Cum homines. fol. 408 const. 36. Leonis X. Omnes. fol. 526. const. 20. Clem. VII. In sancta. fol. 573. const. 27. Iulij III. Cum Ciuitates. fol. 710 lib. 1. & const. 1. Cum sint. in Append. Et extat etiam Pij IV. const. 27. In eminenti. fol. 38. Pij V. const. 10. Ex superne. fol. 188. & Greg. XIII. const. 65. In tanta. fol. 440. lib. 2. Quo vero ad secundam partem, contra non custodientes eorū territoria, habes sup in const. 2. Iulij II. Gratia. fol. 403. & cōst. 28. Leon. X. Romani. fol. 521. lib. 1. necnō const. 27. Pij IV. In eminenti. fol. 38. & const. 10. Pij V. iā citatas lib. 2.

Præterea aduersus eiusmodi perfidos homines, eorumq. vindictam transuersalem sumentes, Paulus II edidit d. const. 4. Viros. fol. 328. vbi notaui lib. 1. Prout cōtra minantes pro habenda pace, aliā edidit const. iam citatam Innocentius VIII. fol. 387. vbi dixi lib. 1. Necnon cōtra Francbitias in Vrbe tenentes vel acclamantes, habes supra const. 17. Iulij III. Ciuitates. cū alijs ibi indicatis fol. 710. lib. 1. Et contra facientes caualcatam, habes infra const. 75. Dum pro, vbi alias notabo. Prout circa appellationes istorum in contumacia cōdemnatorum, notaui supra in const. 52. Pij IV. Et si contra. fol. 67. & in Pij V. const. 138. Licet viri. fol. 349. Et tandem de prohibita eorum remissione, attende const. 15. Clem. VIII. infra lib. 3.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1585.

Causæ huius const.

HOc nostri Pontificatus initio, inter multa Reipublicæ damna & incommoda, quæ menti nostræ obseruabantur, nobis longe fuit grauissimum, quod Populos Sanctæ Romanæ Ecclesiæ ditioni temporali subiectos, non modo ad rerum substantiarumq. suarum perturbationem & iacturam, sed etiam vitæ periculum redactos inuenerimus, exulibus, bannitis, cæterisq. id genus facinorosis hominibus ita vndique ingruentibus & grassantibus, vt vix quisquam ab hac hominum peste, tutus alicubi consistere posse videatur. Quare cum ad hæc sananda mala, ex officii nostri debito, & præcipua erga nostros, ac eiusdem Romanæ Ecclesiæ subditos charitate assidue extimulemur, nihil non agere & tentare decreuimus quo Populis optata quies, salus, securitas & tranquillitas per nos restituatur. Quod ita demum, Deo auxiliante, speramus nos esse consecuturos, si caute prouideatur, ne vllum, domi forisque, intra extraue fines nostros, criminosis hominibus huiusmodi pateat diffugium, aut receptaculum, sed omnino Legum & Magistratuum securitatem, iustitiæq. gladium subire, ac debitas pœnas luere cogantur.

Confirmatio const. prædecessorū cū earū pœnis præcipue excōmunicationis.

Tu aduerte q. oēs illæ Bullæ sunt a me indicatæ hic in rubr. præter vnam Sixti IV. quæ est relata in prædict. const. 10. Pij V. fol. 188. §. 5. & §. 5. lib. 2.

§. 1. Itaque de fratrum nostrorum consilio, omnes & singulas constitutiones à fel. record. Pio Secundo, & Paulo etiam Secundo, Sixto Quarto, Iulio similiter Secundo, Leone Decimo, Clemente Septimo, Iulio Tertio, Pio etiam Quarto, Pio Quinto, Gregorio Decimotertio, & quibusuis aliis Roman. Pont. prædecessoribus nostris, suo cuiusque tempore, in detestabile prædictorum & aliorum infrascriptorum hominum genus, pro temporis, & criminum ratione editas, cum omnibus & singulis in eis contentis, quo ad ea quæ præsentibus non contrariantur, & excepta excommunicationis sententia, per easdem constitutiones in illis contrauenientes promulgata, quam ne animarum perniciem potius quam salutem adfe-

adferat, consulto tollendam & submouendam duximus, ex certa scientia nostra approbantes & innouantes, illarumq. omnium tenores, acsi de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis & insertis haberi volentes.

Barones & Cõmunitates eorũ territoria à bannitis &c. libera custodiant.

Vide ad hoc Bullã Pij V. & aliorũ cit. in 2. par. 2. rubr. & etiã hic infra.

§. 2. Vniuersis & singulis Ducibus, Principibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, & Domicellis, etiam quacunque ecclesiastica dignitate fungentibus, necnon Vicarijs, Feudatarijs, Armorum ductoribus, Capitaneis, Magistratibus, Communitatibus, Vniuersitatibus, & officialibus ciuitatum, terrarum, castrorum, oppidorum, & aliorum quorumcunque locorum prædictæ Romanæ Ecclesiæ mediate vel immediate subiectorum, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ, necnon duorum millium per Communitates, & mille per Vniuersitates, ac quinque millium ducatorum auri Cameræ Apostolicæ irremissibiliter ipso facto applicandorum per Dominos temporales, & alios prædictos absque alia declaratione incurrendis pœnis (vltra alias in eorundem prædecessorum nostrorum litteris contentas) districte præcipiendo mandamus, quatenus adhibita exactissima diligentia, de qua per publica documenta & alias probationes fidem faciant, eorum Ciuitates, terras, oppida, castra, villas, dominia, loca, & territoria omnia a perduellionibus homicidis, latronibus, viarum grassatoribus, raptoribus, incendiarijs, sicarijs, exiticijs, publicæ quietis perturbatoribus, armatas facientibus, statum ecclesiasticum hostiliter peragrantibus, pro quocunque crimine capitali, etiam in contumaciam bannitis, alijsq. similibus notorijs delinquentibus, & facinorosis hominibus, etiam nondum condemnatis, eorumq. fautoribus & complicibus, quos omnes, nostros dictæq. R. E. rebelles, ac publicos hostes esse decernimus, secura, libera, & expurgata custodire, tenere, & præseruare.

Eosq. capiãt & officialib. Pontificis cõsignent, & capere non valentes persequantur conuocatis Dominis & Communitatibus conuicinis.

§. 3. Necnon, si quos ex ipsis eo accedere, vel commorari, seu ad prędicta loca declinare, vel illac pertransire contigerit, statim illos capere & apprehendere, ac ad carceres conducere, captosq. nostris & pro tempore existentium Romanorum Pontificum Magistratibus & Officialibus fideliter tradere & consignare, populosq. suos pulsu campanarum, & alijs signis ad arma conuocare & coadunare teneantur. Quod si illos capere & apprehendere per seipsos nequiuerint, finitimas quasque Communitates & Vniuersitates, necnon Dominos temporales commonefaciant, & in auxilium conuocent, iunctisq. simul viribus eosdem perduelliones, homicidas, latrones & alios prædictos forti manu, & incessanter quocunque se verterint, etiam extra proprium territorium, & iurisdictionem ipso prosequutionis actu, vsque ad vltimam eorum profligationem persequantur, ac vt capiantur & apprehendantur, seu profligentur omnem operam adhibeant.

Et ad cauillosas proponendas excusationes nõ admittantur.

§. 4. Cumque verisimile non sit huiusmodi hominum genus in occulto versari, & eos qui ad custodiam tenentur, si diligenter inuigilent, illorum notitiam non habere, neque tantam multitudinem esse posse, quin à dominis temporalibus, ac Communitatibus & Vniuersitatibus prædictis vinci & opprimi queat, iuncto præsertim finitimorum auxilio, cauillosæ excusationes sibi in posterum nullo modo suffragentur.

Particulares personæ contra bannitos &c. arma capiant & accurrant.

§. 5. Particulares vero personæ cuiuscunque status, gradus, & conditionis existentes, sub quingentorum ducatorum similiter eidem Cameræ ipso facto applicandorum, alijsq. corporalibus, etiam vltimi supplicij inclusiue, Gubernatorum & Officialium prædictorum arbitrio, iuxta cuiuscunque personæ & culpæ qualitatem, extendendis pœnis, cum primum campanæ sonitum, aliave signa, populum aduersus dictos facinorosos homines conuocantia audiuerint, vel alias de illis quomodolibet notitiam habuerint, arma capere, & ad locum necessarium accurrere, ac vna cum aliis, & per seipsum omnem conatum in persequendis, capiendis, & profligandis bannitis, aliisq. nefariis hominibus prædictis adhibere teneantur.

Executoribusq. iustitię non se opponãt vel resistant, sed armata manu subueniant.

§. 6. Præterea sub eisdem pœnis, omnes & singuli prædicti, tàm in Vrbe quàm extra eam, ad quamcunque Curiæ, seu ministrorum & executorum iustitiæ, vel cuiusque eorum simplicem requisitionem, ac etiam nulla requisitione prævia, si aliquos ipsos resistere, vel sese opponere seu aliquod impedimentum adferre, eosve ad aliquam executionem faciendam auxilio egere quoquo modo cognouerint, eisdem Curiæ ministris & executoribus, opem & fauorem, armata etiam manu conferre & subuenire, ac præsto esse, & denique obedire, eosq. si opus fuerit in perquisitione, executione, permansione, transitu & aliis pręmissis comitari debeant.

Barones & Cõmunitates facinorosos, non capiẽtes, vltra alias pęnas, ad damna reficienda astringuntur.

Tu ad hoc vide Bullas supracit. in 2. par. 2. rubr.

§. 7. Insuper statuimus & ordinamus, vt si qui ex perduellionibus, homicidis, latronibus, furibus, & aliis facinorosis hominibus prædictis, in Ciuitatibus, terris, oppidis, castris, villis, dominiis, locis, & territoriis huiusmodi damna aliqua intulerint, seu furtum aut latrocinium commiserint, nec capti & deprehensi fuerint, sed impune euaserint, Domini temporales, seu Communitates, Vniuersitates, nobis & Sedi Apostolicæ mediate ac immediate subiecti, in quorum locis, territoriis & iurisdictionibus respectiue similia perpetrata fuerint, præter hoc quod ad damnorum quorumcunque sic illatorum parti læsæ, damnaq. huiusmodi patienti, ac eorum hæredibus plenariam restitutionem & satisfactionem omnino teneantur, ad tantundem etiam quantum damna illata extimata fuerint, Cameræ prædictæ realiter & cum effectu persoluendum eo ipso sint adstricti, ac alias prout latius continetur in aliis litteris dicti Pii V. prædecessoris, contra Dominos, ac Communitates, & Vniuersitates, eorum territoria non custodientes editis, quas firmis tamen remanentibus aliis supra, & infrascriptis pœnis, tenore præsentium etiam innouamus.

Barones & alij maiores an. 14. & S. R. E. mediate & immediate in temporalib. subiecti, in statu & extra auxiliantes, aut cuſtõ bannitos receptantes vel eorũ persecutionẽ impedientes pęnas hic descriptas incurrant.

§. 8. Duces quoque, Principes, Marchiones, Comites, Barones, Domicellos, Vicarios, Feudatarios, Gubernatores, Magistratus, Ductores, Capitaneos, & Officiales prædictos, necnon quoscunque alios cuiuscunque etiam ecclesiasticę dignitatis, cõditionis, status, gradus, ordinis, excellentiæ, sexus & ætatis dummodo decimumquartum illius annum excedant, huius status & iurisdictionis nostrę temporalis, ac prædictæ Romanæ Ecclesię in eisdẽ temporalibus mediate vel immediate subiectos etiam dominia, iurisdictiones & loca extra statum prędictum obtinentes, qui perduelliones, homicidas, latrones, & alios nefarios homines prędictos in suis quisque dominiis, terris, oppidis, castris, fortalitiis, villis, locis, territoriis, seu domibus, tàm in ipso statu quàm extra eum consistentibus receptauerint seu confouerint, aut quod in i lis recipiantur, vel confoueantur quoquo modo permiserint, seu ne ij capiantur impediuerint, vel captos eripuerint, seu occultauerint, aut illis potestatem seu commoditatem euadendi fecerint, vel carcerem, aut aliam quamcunque custodiam effregerint, inuaserint, aut quoquo modo violare tentauerint, siue ad hoc homines, vel arma, aliave ministrauerint, siue alias auxilium, consilium vel fauorem, palam vel in occulto, per se vel alium seu alios quoquo modo, etiam extra territoria, iurisdictiones & domos proprias præstiterint, seu pręstare permiserint, vel etiam quoscunque Iudices, ministros, aut executores iustitiæ in perquisitione, captura, vel abductione, ac omnino in eorum officii libera executione, siue in Vrbe, siue extra vbique locorum impediuerint seu verberauerint vel insecuti fuerint, aut concusserint, seu minis vel alias perterrefecerint, aut ad arma conclamauerint, aliosve concitauerint, seu talia fieri mandauerint, facientibus adhæserint & fauerint, seu alicuius Magnatis nomen auxilii causa aduersus Curiam, executores & ministros prędictos inuocauerint, seu franchisias appellauerint (contra quas aliam constitutionem dicti Gregorii prędecessoris desuper editã similiter innouamus acrioribus etiam remediis in dies vsuri pro huiusmodi Asylis, prędertim in dicta Vrbe tollẽdis, & omnino extirpandis) læsæ maiestatis reatum, ac nulla iuris aut hominis fictione confictum crimen incurrisse, & eiusdem Romanæ Ecclesiæ rebelles, omnibusq. & singulis priuilegiis, gratiis libertatibus, indultis, exemptionibus, immunitatibus, realibus & personalibus, necnon Ducatibus, Principatibus, Marchionatibus, Comitatibus, Ciuitatibus, terris, oppidis, castris, dominiis, vicariatibus, guberniis, locis, iurisdictionibus, dignitatibus etiam ecclesiasticis, honoribus, iuribus, officiis, pensionibus, beneficiis, & fructibus ecclesiasticis, ac etiam quibuscunque

Hac Bulla Greg. xiij. est sup. fol. 3.. nu. 12. & ipsa ratio. lib. 2.

seu-

feudis & concessionibus, quæ à Rom. prædicta, & quibuscunq; alijs Ecclesijs obtinent, & in futurum obtinebunt, cæterisq. etiam immobilibus, mobilibus, & se mouētibus bonis, iuribus, & actionibus, eo ipso priuatos, ipsosq. & illorum filios ad illa, & quælibet alia in posterum obtinenda, ac quoscunque actus legitimos exercendos inhabiles & indignos fore atq; esse. Necnon à toto Statu Ecclesiastico, vna cum eorum familijs perpetui exilij pęna damnari, domosq, ædificia, arces, & fortalitia eorundem demoliri, & solo æquari, seu alijs dictæ Cam. iurib. adscribi debere, nec illis portá vllius dignitatis, ecclesiasticę vel mundanę vnquam patere decernimus & declaramus. Vassallos vero, Custodes, Capitaneos, Officiales, Populos & subditos eorundem, à fidelitatis iuramento, ac homagij, & quocunque alio iure, quo ipsis quomodolibet adstricti fuerint, ex nunc penitus absoluimus & liberamus. Ducatus autem, dominia, vicariatus, gubernia, feuda, ciuitates, terras, oppida, castra, cæteraq. bona prædicta, necnon iura & actiones, cum fructibus & emolumentis eorundem, Fisco nostro & Cameræ prædictæ ipso facto absque aliqua declaratione, citatione, Iudicis sententia, seu decreto, vel alia iuris & facti solemnitate habenda, etiam in præiudicium filiorum descendentium, & aliorum quorumcunque agnatorum in inuestituris, concessionibus, seu alijs dispositionibus comprehensorum, in omnibus, & per omnia, perinde ac si per lapsum temporis illorum concessionis, & finitam lineam ad ipsam Cameram redijssent, seu deuoluta essent, confiscamus, applicamus, & incorporamus, illaque sic nobis, & pro tempore existentibus Romanis Pontificibus & Cameræ prædictæ aperta, deuoluta, confiscata, applicata, & incorporata, sub constitutione eiusdem Pij V. prædecessoris de huiusmodi dominijs & iurisdictionibus in feudum, aut alias nō concedendis minime comprehendi etiam declaramus. Necnon quæcunq; fideicommissa, substitutiones, & alias dispositiones sub quacunque verborum forma, etiam cum expressa alienationis prohibitione, alijsque strictissimis clausulis & cautelis conceptas, ad hoc vt fructus bonorum huiusmodi fideicommissis subiectorum durante vita naturali delinquentis, etiam in contumaciam in prædictis causis condemnati, Fisco applicentur, & in dictę Camerę vsum conuertantur, proprietatesq. dictorum bonorum quamdiu ipse delinquens naturaliter vixerit per fiscum & Cameram huiusmodi possideantur & detineantur, tollimus & abrogamus.

Hæc constit. Pij V est supra fol. 222.

Cōmunitates eos tolerantes, easdē pœnas incurrūt.

§.9. Ad hæc, Cōmunitates & Vniuersitates huiusmodi, si homines facinorosos prędictos receptauerint, tolerauerint, cibis, commeatu, auxilio, consilio, vel fauore, aut quocunque alio modo, etiam vt euadant, per se vel alios iuuerint, omnibus pœnis supradictis supponimus, eorumque res & bona omnia, necnon fructus & emolumenta eidem Fisco, modo & forma præmissis applicamus & appropriamus.

Particulares autem eos capere non valentes, illico propalare, & cōuicinos cōuocare debēt.

§.10. Particularibus autem hominibus, qui ad facinorosos prædictos capiendos & apprehendendos, iustitiæq. ministris tradendos sufficientibus viribus fuerint destituti, nisi eosdem illico propalauerint, officialesque populos, & finitimos, ita vt nullo modo euadant, conuocauerint.

Scientes in præmissis aliquem esse culpabilem, reuelare tenētur.

§.11. Ac demus iis, qui aliquem in præmissis culpabilem sciuerint, nec nobis vel successoribus nostris, seu alicui per quem ad nos vel dictos successores fideliter deferatur, intra trium dierum spacium reuelauerint, pœnam arbitrio Iudicis pro modo culpę, etiam vsque ad mortem inclusiue infligendam statuimus.

Iudices procedant etiam per inquisitionem, &c.

§.12. Decernentes super omnibus & singulis præmissis per accusationem, delationem, inquisitionem, & quouis alio meliori modo procedi posse.

Priuilegia de non consignādis bannitis reuocantur.

§.13. Ac quæcūque vetusta priuilegia, siue exemptiones, etiam immemorabiles, vel alias qualcunq; prętentiones, de recipiendis, & nō consignandis huiusmodi bannitis, & alijs facinorosis hominibus, nemini contra præsentium tenorem suffragari, etiam si de eis specialis & indiuidua mentio facienda esset.

Receptat. nō excusātur prętextu agnationis, vel consanguinitatis aut non dolose receptionis.

§.14. Neque receptatores, fautores, auxiliatores, consultores, & alios quocunq;, pręsentibus nostris ac prædecessorum nostrorum litteris, vt prefertur, approbatis & innouatis quomodolibet contrauenientes quocunq; prætextu, etiam agnationis, & cuiuscunque consanguinitatis, etiam in primo gradu, aut vnice, & non dolose & penitus inculpate, nec ad malum finem receptionis vllatenus excusari, cum beneficium publicum sit priuatę necessitudini præferendum, nec dolus absit ab eo, qui ipsis nefarijs hominibus, & publicis inimicis quoquo modo se amicum prestat, genusq. hominum huiusmodi facile cognoscatur. Eum quoq; qui sese vi & metu, ad manifestū & instans vitę periculum euitandum, de quo tamen per legitimas probationes docere teneatur, eis receptū dedisse, siue victum, & alia prestitisse asseruerit, nequaquā excusari, nisi quamprimum se subripere, vel alios transmittere potuerit, nulla interposita mora, de transitu vel statione dictorum facinorosorum hominum vicinorum locum, illmsq. Magistratus & officiales certiorauerit.

Clausula sublata, &c.

§.15. Sicque per quoscunque Iudices ordinarios & delegatos, quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, vbique iudicari & diffiniri debere, necnon irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum dep. & facul.

§.16 Et nihilominus, vt premissa suum debitū (prout ex intimo cordis affectu exoptamus) consequantur effectum, Dilectis filijs eiusdem S.R.E. Camerario, Vrbis Gubernatori, causarum Curiæ Camerę predictę generali Auditori necnō Prouinciarū nostrarū legatis, de quibus plurimum confidimus, ac Vicelegatis & Pręsidibus, Ciuitatumq. & aliorum locorum prædictorum Rectoribus & officialibus, ac cæteris omnibus singularum constitutionum & litterarum predictarum executoribus similiter in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ pœna per Apostolica scripta mandamus, vt quisque pro se ad omnimodam præsentium, ac aliarum litterarum & constitutionum prædictarum, necnon pęnarum omniū in eis contentarum executionē omnino procedentes, illas omnes, & in eis contenta quæcunque semper & vbiq; per omnia loca prędicta, ac ab omnibus sub illis comprehensis inuiolabiliter obseruari. Capitalesq. sententias prędictas à iustitiæ ministris abiq; alicuius irregularitatis incursu exequi mandent & faciant, ac pro executione pœnarum pecuniarum contra Communates, Vniuersitates dominos temporales & alios prædictos propter eorū inobedientiam represalias concedant, realiterq. & irremissibiliter dictas pœnas pecuniarias exigant.

Clausula derogatoria.

§.17. Non obstantibus fideicommissis, inuestituris, concessionibus, substitutionibus, testamentis, & alijs dispositionibus, necnon priuilegijs, exemptionibus, ac alijs præmissis, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus haberi volumus pro expressis insertis, necnon omnibus quæ in singulis litteris prædictis concessum est non obstare. cæterisq. contrariis quibuscunque.

Hortatio ad principes extra statum Ecclesiasticū, temporalem iurisdictionē habentes, vt bannitos non assecurent, sed capiant, & remittant.

§.18. Rogamus quoque & hortamur attente in domino, omnes & singulos quamcunque iurisdictionē temporalem extra Statum ecclesiasticū prędictū exercentes, etiam Regia, Ducali, vel alia quacunq; mundana vel ecclesiastica auctoritate, superioritate & excellentia fulgētes, velint pro sua, in nos & hanc sanctam Sedem Apost. deuotione & obseruantia, reiq. ipsius equitate prouidere, ne posthac in prouinciis, dominiis, & locis suis perduelliones, homicidæ, & alij facinorosi prędicti vllo modo recipiantur, assecurentur, vel tuti reddantur. quinimo si ipsos ad illa declinare, aut ibidem reperiri cōtigerit, per suos iustitiæ ministros & executores capi & apprehēdi, ac ad Pręsides & Gubernatores Prouinciarū & locorum nostrorū, vnde ipsi originem traxerint, vel delictum commiserint, libere conduci & remitti, eisque consignari mandent et procurent. Ac quoscunque saluos conductus, & alias assecurationes reuocent & annullent, prout nos vice versa idipsum contra huiusmodi facinorosos homines à dictis eorum prouinciis & dominiis bannitos, fieri & obseruari curabimus. sperantes hac optima ratione omnino futurū, vt eiusdem R.E. & cuiusque eorū ditionis, status, annuente Domino, expurgetur, Populique nobis & illis subditi, pacis

pacis & tranquillitatis dulcedine fruantur.

Forma, & effectus publ. hanc const.

§.19. Vt autem præsentes litteræ omnibus innotescāt, & ne quisquam illarum ignorationem allegare possit, iubemus illas valuis Ecclesiæ S. Ioannis Lateranen. & Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac in acie Campi Floræ appendi, eisq. detractis illarum exempla etiam impressa in eisdem locis affixa relinqui, factaque huiusmodi publicatione volumus ipsas præsentes hic in Vrbe publicatas die sequenti, extra eam vero post decem dies quoscunque perinde arctare atque afficere, ac contrafacientes, pœnas & alia supradicta omnino incurrere, acsi eis singulis præsentibus in proprijs eorum personis & locis intimatæ fuissent.

Fides exemplorum.

§.20. Insuper earundem præsentium exempla, etiam impressa, Notarij publici manu, & Camerarij prædicti, aut alterius personę in dignitate ecclesiastica constitutæ sigillo obsignata, eandem prorsus fidem vbique locorum in iudicijs, & extra illa facere, quæ ipsæmet pręsentes facerent, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Communicates publicent hanc const. in eorum publicis conhlijs, in Archiuijs custodiant, & quolibet anno eam cum alijs hic nominatis in publico consilio recitēt.

Quod voluit etiam Pius V. supr. in eius const. cit. in rubr.

§.21. Necnon, quod quælibet Communitas, Vniuersitas & Populus quarumcunque Ciuitatum, Oppidorum, Castrorum & locorum prædictorum, sub indignationis nostræ, ac mille ducatorum dictæ Cameræ applicandorum pęnis per contrafacientes eo ipso incurrendis, statim cum pręsentes litteræ nostræ huiusmodi, siue earum transumptum etiam impressum ad eorum notitiam peruenerit, conuocato publico consilio, in præsentia officialium, syndicorum, & curam maleficiorum habentium, eas vna cum alijs prædecessorum nostrorum constitutionibus, sic vt præfertur, confirmatis & innouatis, ibi alta & intelligibili voce, etiam vulgari sermone illas declarando, vt melius & facilius ab omnibus percipi & intelligi possint, legi facere, & deinde in eorum Archiuio publico diligenter custodiri curare omnino debeant, ac singulis annis successiue in principio cuiuslibet anni perpetuis futuris temporibus similiter easdem litteras pręsentes, & alias innouatas in eodem publico consilio legendo reiterare teneantur. Alioquin loci Gubernator & Rector, & quilibet alius iustitiæ minister quocunque nomine nuncupatus, contra eos ad executionem pœnarum huiusmodi, sine mora irremissibiliter procedat.

Dat. P. An. 1. 1. Iulij.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, Cal. Iulij, Pontificatus nostri Anno 1.

Pp. subsc.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episc.

Cardd. subsc.

Ego Alexan. Farnesius Episcopus Ostien.
Ego Io. Anton. Card. S. Georgij Episc. Tusc.
M. S. Car. ab Altaemps.
Ego Inn. Aualus Card. de Arag.
Ego P. Card. Sanctacrucius.
Ego Gulielmus Sirletus Card.
Ego F. Michael Card. Alex.
Ego Lud. Card. Madrutius.
Ego Nic. de Pelleue Card. S. Praxedis.
Iul. Ant. Card. S. Seuerinæ.
Ego P. Card. Cæsius.
Ego Carolus Card Rambouillettus.
Ego Hier. Card. Rusticucius.
Ego Io. Hier. Card. Albanus.
Ego Phil. Boncom. Card. S. Sixti M.P.
Ego Hier. Card. Simoncellus.
Ego P. Card. Deza.
Ego Ant. Card. Carafa.
Ego Io. Ant. Car. SS. Quatuor.
Ego Io. Bap. Card. S. Marcelli.
Ego Aug. Card. de Verona.
Ego Vin. Card. Montis Regalis.
Ego M. Presb. Card. S. Stephani in Monte Cęlio.
Ego Scipio Card. Lancellottus.
Ego Aloysius Card. Esten.
Ego Fer. Card. de Medicis.
Ego Phil. Vast. Card. Cam.
Ego Carol. à Lotharingia Card. Vademontanus.
Ego Vincen. Card. Gonzaga.
Ego Franciscus Card. Sfortia S. Georg.
Ego Alex. Card. de Montealto.

Publicatio.

Anno à natiuitate Domini 1585. indictione 13. die vero quinto mensis Iulij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno primo, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in valuis seu portis Ecclesiarum S. Ioannis Lateranensis, & Principis Apostolorum de Vrbe, necnon valuis Cancellariæ Apostolicæ, & in acie campi Floræ, vt moris est, per nos Io. Gauce, & Nicolaum Taglietum S. D. N. Papæ cursores.

Io. Prade magister cursorum.

VII.

Quod Festum Præsentationis B. MARIAE Virginis die vigesimaprima mensis Nouembris duplici officio celebretur.

Edita An. D. 1585.

SIXTVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

B. Virginem, quam Angeli admirātur in Cęlis, hic Pōtifex in terris venerari studet.

INtemeratæ Matris DEI MARIAE, ex cuius purissimis visceribus, salua per Spiritus sancti virtutem integritate virginitatis, auctor vitæ nasci dignatus est, salutiferam fecunditatem humiliter veneramur, et quæcunque vltimis Orientis adhuc Ecclesiæ, alijsq. temporibus à Sanctis Patribus in eius honorem instituta fuerunt, nostræ imbecillitatis ope tueri, atque augere, & si quid fuerit prætermissum, ipsa adiuuante quæ supra Choros sedet Angelorum, renouare studemus, vt spiritualium gaudiorum crebritate deuota nobiscum plebs lætetur; & cuius splendorem Angelici cœtus admirantur in Cœlis, eius in terris per sacras festiuitates recolendæ, laudandæ, atque inuocandæ pia memoria non prætermittatur. Alijs igitur celebritatibus perpetuæ Virgini, quæ ab æterno præparata, & Propheticis testificationibus prænunciata, nondum tamen Mater Dei Angelo nunciante fuerat effecta, à Catholica Ecclesia consecratis, eiusdem quoque quæ Templum Dei futura erat, & Sacrarium Spiritus sancti, in templum Præsentationem ab antiquissimis vsque temporibus summa vbique gentium cum veneratione obseruatam adscribi volumus, & sicubi intermissa est, restitui, ac iugiter custodiri.

Ideo eius Præsentationis festum celebrari mandet.

§.1. Quare hac perpetua constitutione mandamus, vt Præsentationis B. MARIAE semper Virginis festus dies vndecimo Cal. Decembris, per omnes totius Orbis Ecclesias duplici officio, prout in Natiuitatis die, sumpto Pręsentationis vocabulo peragatur, idemq. in Calendario cum duplicis adiectione inseratur.

Iussio publicandi & obseruandi.

§.2. Præcipientes omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, cæterisq. Ecclesiarum Prælatis in vniuersi Orbis ambitu constitutis, vt in suis quisque Ecclesijs, Prouincijs, Ciuitatibus & diœcesibus præsentes nostras solemniter publicari faciant, ab omnibusque ecclesiasticis personis, secularibus & quorumuis Ordinum regularibus omnino obseruari, licet adnotatio huius celebritatis in postremis Breuiarij & Missalis reformationibus fuerit prætermissa.

Fides exemplorum.

§.3. Volumus quoque, vt pręsentium exemplis etiam impressis, manu notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutę munitis, eadem prorsus fides vbique adhibeatur, quę ipsis pręsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 1. 1. Septembris

Datum Romę apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, Cal. Septemb. Pontificatus nostri Anno 1.

VIII.

Quod Festum S. Francisci de Paula, Ordinis Fratrum Minimorum institutoris, singulis annis die secunda mensis Aprilis duplici officio celebretur.

Canonizationem huius Sancti, habes sup. in Leonis x. const. 38. Excelsus fol. 528. Et de dicto eius Ordine attende const. 5. Sixti IV. Sedes. fol. 335.

Edita An. D. 1585.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

S. Franciscus de Paula, multis virtutibus & miraculis clarus.

IN cęli throno qui sedet rex omnipotens, terramq; scabellum pedum suorum calcat, supremo e solio pusillorum seruorum respicit humilitatem, eosque in quibus illa elucet ad excelsa sublimium honorum, & gaudiorum culmina extollit. Quod in sanctis suis omni tempore demonstrauit, recenti vero patrum nostrorum memoria in Beato Francisco de Paula, amplè testificari dignatus est. Is enim ab ineunte ætate cœlestium rerum amore incensus ex minimo, qualem se in Dei hominumque conspectu fecerat, magnus euasit: interque alia, quibus claruit virtutum ornamenta, vnam mirificè amplexus est regi regum semper acceptam humilitatem, quam sicuti nouerat primum ingressum fuisse Christi Saluatoris nostri in mundum, ita in angusto ad pietatem & sanctitatem introitu, patefaciendo primam sibi, & ducem, & sociam asciuit. Hac atque alijs diuinæ gratiæ pręsidijs Beatus Confessor munitus, apud magnos Principes & Reges, cum adhuc in mundo, quasi hospes, peregrinaretur. In patria vero cœlestes inter choros post absolutam peregrinationem à Deo, cui fideliter seruierat, seque in primis humiliauerat, est exaltatus, magnasque virtutes, vt etiam in vita cum summa omnium qui viderunt vel audierunt admiratione, meruit operari.

Ordinem FF. Minimorũ instituit, vt habetur sup. in const. Sixti 4. cit. in rub.

§. 1. Quibus virtutibus Fratrum Minimorum congruente suæ humilitatis denominatione, Ordinem, quem viuens instituerat, mirum in modum auxit, ita vt ex sancti viri imitatione, deuotisq. Fratrum ipsorum studijs multis iam in Italia, quæ de eius natiuitate, atque in Gallia quæ de sancta obdormitione in Domino gloriantur, totiusq. Christiani orbis regionibus ædificatis templis cęnobijsque constructis, eius memoria in die magis propagetur.

Leo x. illum canonizauit vt in bulla cit. in rub.

§. 2. Ipse autem à fel. rec. Leone Papa X. prædecessore nostro, sanctorum, quos catholica veneratur Ecclesia, catalogo solemni ritu adscriptus, in cęlo pro ipsa semper Ecclesia assiduisq. Pastoralis seruitutis, & solicitudinis nostrę laboribus apud Deum, vna cum omnibus sanctis, & sibi cognomine, atque æternæ felicitatis consorte Beato Francisco, Ordinis Fratrum Minimorum fundatore, intercedit.

Hic modo Pontifex eius festum dupplici officio celebrari iubet.

§. 3. Quare nos eius nomen & sanctitatem, dignis, quantum nostra patitur infirmitas, honoribus decorare volentes, hac præsenti constitutione mandamus, vt eiusdem Beati Francisci de Paula confessoris gloriosi dies festus, qui Quarto Non. Aprilis peragitur, duplici posthac & proprio, & vbi propria non erunt, de communi Confessorum non Pontificum officio, per cunctas totius Christiani orbis Ecclesias, quotannis celebretur, & in Calendario cum duplicis festi adiectione inscribatur.

Obseruariq. madat & promulgari.

§. 4. Pręcipientes omnibus Patriarchis, Archiepiscopis Episcopis, cæterisq. Ecclesiarum Prælatis in vniuerso terrarum orbe constitutis, vt faciant in suisquisq; Ecclesijs, Prouincijs, Ciuitatibus & Diœcesibus, præsentes nostras solemniter promulgari, & ab omnibus ecclesiasticis personis secularibus, & quorumcunque Ordinum regularibus omnino obseruari.

Exemplis bullæ credi pręcipit.

§. 5. Volumus quoque, vt præsentium exemplis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus vbique fides adhibeatur, quę ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Pont. P. An. 1.

Datum Romę apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, Pontificatus nostri Anno primo.

IX.

Renouatio Studij generalis in Ciuitate Firmi Status Ecclesiastici, olim à Bonifacio VIII. instituti, cum priuilegijs & indultis aliorum Studiorum generalium.

Quo ad Lectores & Scholares Studiorum eiusmodi, vide etiam Concil. Trident. cap. 1. sess. 5. & const. 88. Pij IV. In sacrosancta. sup. fol. 128.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1585.

Proœmium.

MVneris nostri debito incumbit, vt ad ea propensiori cura intendamus, per quæ litterarum studia propagentur, Studiorumq. generalium collegia & Vniuersitates, vnde scientia ipsa, & præsertim iuris vtriusque prudentia, sine qua Respublica rite administrari nequiret, & per quam iustitia vndique colitur, & omnis prosperitas humana eruditionis augetur, instituantur, & his quæ propterea à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, Ciuitatibus, illarumque Ciuibus & personis, præsertim nobis & Sedis Apostolicæ temporali ditioni subiectis, prouide processerunt, vt firma, perpetua, & illibata persistant implementum auctoritatis nostrę libenter impertiamur, illaque nonnunquam innouemus, aliasq. desuper disponamus, prout Ciuitatum & hominũ prædictorum, singularis erga dictam Sedem deuotio, et merita exposcunt atque requirunt, & nos conspicimus in Domino salubriter expedire.

Bonifacius 8. in Ciuitate Firmi Status Ecclesiastici, studium generale ereait ad instar studij Bononiensis, vt sup. in eius constit. 8 In supremæ fol. 145.

§. 1. Sane cum sicut accepimus, alias postquam fel. re. Bonifacius Papa VIII. prędecessor noster, certis tunc expressis causis adductus, ac supplicationibus dilectorũ filiorum tunc existen. Communitatis & hominum nostræ tunc suæ Firman. inclinatus, per quasdam statuerat & ordinauerat &c.

Residuum omittitur, quia tota bulla est sup. fol. cit. hic in margine.

Callistus iij. prædicta cōfirmauit die 26. Iunij 1455 sed eius bullam volens prætermisi.

§. 2. Piæ memoriæ Callistus Papa Tertius etiam pręcessor noster, per alias suas litteras inter alia statutum & ordinationem Bonifacij prædecessoris huiusmodi, ita vt ipsi Communitas & homines Firmani, Studium generale in Ciuitate prædicta retinere valerent, approbauerit & confirmauerit, prout in singulis litteris prædictis plenius continetur.

Communitas Firmana pro huius Studij renouatione Papæ supplicauit, cum prius ad hoc ampla construxerit ædificia, & annuum redditum assignauit.

§. 3. Et licet studium generale huiusmodi in dicta Ciuitate Firmana, vigore dictarum litterarum eatenus introductum fuisse credatur, tamen temporum iniuria, vel ex quauis alia causa, illud intermissum seu extinctum esse reperitur ad præsens. Vnde Communitas & homines prædicti per dilectos filios Sigismundum Tostum, & Cæsarem Ocinellum, Ciues Firmanos, Vtriusque Iuris DD. ad nos ab eis ad effectum infrascriptum destinatos Oratores, quos libenter vidimus, & benigne audiuimus, nobis exponi curarunt, quod ipsi dictum generale Studium in prædicta Ciuitate restitui, seu institui & stabiliri cupientes, sumptuosa quędam ædificia publica, valde ampla & capacia, ac apprime ad hoc commoda, in platea dictæ Ciuitatis consistentia, animo & intentione Theologiam, & vtriusque iuris prudentiam ac medicinam, philosophiam, aliasque artes liberales, & quasuis licitas facultates, per viros eruditos ibidem legi, doceri & interpretari faciendi, destinauerint & assignauerint. Et pro manutentione pro tempore existentium Rectoris & Lectorum Vniuersitatis Studij generalis huiusmodi, aliorumque exinde incumbentium onerum supportatione, annuum redditum duorum millium scutorum ex proprijs prouentibus & iuribus ad eosdem Communitatem & homines legitime spectantibus, applicauerint & appropriauerint.

§. 4. Nos qui eidē Ecclesiæ Firmanę, dum Cardinalatus ho-

Hic modo Pontifex dispositiones Bonifacij viij. & Callisti iij. approbat.

honore fungebamur, ex dispensatione Apostolica præsumus, dignum, & rationi consentaneum censentes, vt postquam diuina Maiestas, nos ad summi Sacerdotij fastigium euexit, nostri in eosdem nobis benemeritos grati, beneuoli animi affectus, quos possumus, non libenter modo sed etiam liberaliter addamus, ita quod in dicta Ciuitate, quam singularis beneuolentiæ affectu complectimur, & in qua vnum insigne Collegium vtriusque iuris Doctorum ab immemorabili tempore institutum extitit, vnam vniuersitatem Studij generalis institui, Collegiumq. prædictum structuris atque ædificijs capacioribus pro Congregationibus, sessionibus, deambulationibus, alijsq. officijs necessarijs construi & ampliari, ipsosque Communitatem & homines, specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, ac Communitatis & hominum huiusmodi singulares personas, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, necnon litterarum Bonifacij & Callisti prædecessorum huiusmodi, tenores etiam veriores, ac dat. præsentium pro expressis habentes, eorundem prædecessorum nostrorum vestigijs inhærendo, Motu proprio, non ad ipsorum Communitatis, & hominum vel alterius pro eis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas Bonifacij & Callisti prædecessorum huiusmodi litteras, omniaque & singula in illis & earum singulis contenta, quo ad ea quæ infrascriptis, ac decretis Concilij Tridentini non repugnent, Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus & confirmamus, ac etiã illa innouamus, omnesque & singulos, tam iuris quam facti, ac solemnitatum etiam substantialium, & quoscũque alios defectus, siqui interuenerint in eisdem, supplemus.

Studiũq. prædictum innouat.

§. 5. Et insuper in ipsa ciuitate Firmana, vnam Vniuersitatem Studij generalis, in qua aliqui Magistri & Doctores, seu alij docti & eruditi professores, Theologiam, Ius canonicum & ciuile, medicinam & artes liberales, necnon alias quascunque licitas facultates, publice legant, doceant, & interpretentur, & quicunque scholares, siue laici siue clerici, seculares vel quorumuis etiam Mendicantium Ordinum regulares, vbicunque oriundi, & vndecunque aduenientes, in eisdem facultatibus studeant. necnon illis qui catholici, & ad id idonei reperti fuerint, Baccalariatus, Licentiaturæ, doctoratus & magisterii, ac alij cuiuslibet licite facultatis, gradus, & insigna conferantur & concedantur. cum arca, sigillo, & alijs insignibus Studij generalis, ad instar Bononien. Paduanen. Perusinen. Senen. & Maceraten. ac aliarum quarumcunque Vniuersitatum Studiorum generalium, tam in Italia quam extra eam consistentium, auctoritate & tenore præfatis, perpetuo erigimus & instituimus.

Illiq. sic innouato, eiusque personis ac ibi promotis, priuilegia omnia [illegible] aliorum Studiorũ generalium conce[illegible]dit.

De Studio Vrbis, vide sup. in bulla 9. Bonifacij viij. fol. 1[illegible]6. & De Studio Perusien est supra fol. 149. const. 2. Clementis v. & De Maceraten. est supra fol. 646. const. 22. Pauli iij.

§. 6. Illique sic erecto & instituto, ac eius pro tempore existen. Rectori, Magistris, Doctoribus, Professoribus, Lectoribus, Præceptoribus, Scholaribus, Bidellis, nuncijs, ac alijs Officialibus, Ministris & personis, necnon ibidem ad quoscunque gradus promotis, quod omnibus & singulis, ac quibuscunque priuilegijs, facultatibus, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, prærogatiuis, antelationibus, præeminentijs, fauoribus, honoribus, dignitatibus, concessionibus, indultis & alijs vniuersis gratijs, spiritualibus & temporalibus, quibus Bononien. Paduanen. Perusinen. Senen. & Maceraten. ac quæcunque aliæ Vniuersitates, tam in Italia quam extra eam consistentes prædictæ, illarumque pro tempore existentes, Rectores, Magistri, Doctores, professores, Lectores, Præceptores, Scholares, Bidelli, Nuncij, ac alij officiales, Ministri & personæ, necnon ibidem ad quoscunque gradus promoti, de iure vel consuetudine, aut ex priuilegijs & concessionibus Apostolicis & Imperialibus, necnon Concilijs, generalibus seu vniuersalibus, prouincialibus & synodalibus, ac alias quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri & gaudere possent, & poterunt quomodolibet in futurum, pariformiter & æque principaliter, absque vlla prorsus differentia, vti, potiri, & gaudere, perinde ac si eis specialiter nominatim & expresse concessa fuissent.

Doctoribusq. formam præscribit.

§. 7. Præterea illis, qui in ipsa Vniuersitate Studij generalis Firman. vel alibi studuerint in Theologia, ac vtroque, vel altero iure, & medicina, necnon artibus liberalibus, alijsq. facultatibus prædictis, Baccalariatus, Licentiaturæ, Doctoratus & Magisterij, cæterosq. omnes solitos gradus, si per Magistros vel Doctores illius facultatis in qua voluerint promoueri, ad hoc præsentati, & debito prævio examine, assistentibus ibidem aliquibus Doctoribus seu Magistris in eadem facultate ibi legentibus, vel de gremio prædicti Collegij Doctorum ipsius Ciuitatis Firmanæ existentibus, desuper facien. ac alias seruatis seruandis idonei reperti fuerint, à pro tempore Episcopo Firmano, seu eius Vicario in spiritualibus generali, aut quocunque alio, quem ad hoc ipse Episcopus duxerit deputandum, dicta vero Ecclesia Firmana pro tempore Pastore carente, ab eo qui per Capitulum Ecclesiæ Firmanæ huiusmodi deputatus fuerit, emissa prius per promouendos huiusmodi in eius manibus fidei catholicæ professione, iuxta articulos pridem à Sede Apostolica ad hoc propositos, ac formam, quam sub bulla nostra mittimus introclusam ipsorum graduum solita insignia recipere, illaq. sibi exhiberi facere.

Promotis lecẽ, facultate vbiq. legendi &c. elargitur.

§. 8. Necnon postquam huiusmodi gradus, & illorum insignia susceperit, facultates, in quibus promoti fuerint, vbicunque, absque alio examine vel approbatione, legere & interpretari, ac in eis disputare, necnon quoscunque alios gradus per eos receptos, & conuenientes exercere libere & licite valeant, auctoritate & tenore prædictis, de speciali gratia indulgemus, sicque etiam statuimus & ordinamus.

Rectori statuta condendi pro d. Studij regimine, ac ea mutandi tribuit.

§. 9. Necnon Vniuersitati Studij generalis Firmani, ac illius Rectori pro tempore existenti, pro salubri et felici eiusdem Vniuersitatis Firmanæ, ac illius personarum, rerum, bonorum, & iurium regimine, directione & conseruatione, reique litterariæ progressu, quæcunque statuta & ordinationes, licita tamen & honesta, ac sacris canonibus, & dicti Concilij decretis non contraria, eis bene uisa, à moderno & pro tempore existente Episcopo Firmano examinanda & approbanda, condenda, illaque postquam condita fuerint, prout temporum, locorum, personarum, vel rerum, aut aliæ qualitates exegerint, mutandi, corrigendi, & reformandi, ac etiam declarandi & interpretandi, illisque addendi & minuendi, seu etiam ea in totum abrogandi, ac alia illorum loco de nouo edendi & faciendi, quæ omnia postquam pro tempore condita, mutata, correcta, reformata, declarata, interpretata, aucta, vel diminuta, & de nouo edita fuerint, ab Ordinario loci, vel pro tẽpore existente Romano Pontifice approbari debeant, plenam & liberam facultatem & auctoritatem concedimus & impartimur.

Clausulæ in bullis præ[illegible] solitæ.

§. 10. Decernentes præsentes litteras, etiam ex eo quod Paduanen. Perusinen. Senen. & Maceraten., & aliarum Vniuersitatum prædictarum Rectores, Officiales, Doctores, Professores, seu Lectores, Procuratores, Defensores, Protectores, vel agentes, aut alias quomodolibet interesse habentes vel putantes, ad hoc vocati non fuerint, aut ex quauis, vel quibusuis alijs causis, occasionibus, vel prætextibus, de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quouis alio defectu notari vel impugnari, aut alias infringi vel quomodolibet retractari, seu etiam per nos ac successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, aut Sedem præfatam, vel illius Legatos etiam de latere, aut quoscunque alios quauis auctoritate reuocari, suspendi, restringi, limitari, vel eis in aliquo derogari nullatenus vnquam posse, sed illas semper & perpetuo validas & efficaces, existere & fore, suosque plenarios effectus sortiri & obtinere, ac ab omnibus ad quos spectat & specta-

bit

bit quomodolibet in futurum, perpetuo & inuiolabiliter obseruari debere. necnon Vniuersitatis Studij generalis Firmani huiusmodi, illiusque Rectorem, Officiales, Doctores, Lectores, Professores, Scholares, Ministros, cæterosque prædictos super præmissis omnibus & singulis, vel illorum occasione, etiam per alias Vniuersitates prædictas, vel quoscunque alios, quauis auctoritate, quomodolibet molestari, perturbari, inquietari, vel impediri, nequaquam posse, ac etiam Communitatem & homines præfatos, aut quoscunque alios ad probationem seu verificationem litterarum Bonifacij & Callisti prædecessorum huiusmodi, ac in eis & etiam eisdem præsentibus litteris narratorum nullatenus vnquam teneri, nec ad id in iudicio vel extra, cogi seu compelli posse. & nihilominus easdem litteras & in eis contenta huiusmodi semper valere, ac eisdem Vniuersitati & hominibus suffragari, sicque in præmissis ab omnibus censeri.

Clausula sublata.

§. 11. Ac ita per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, eorumque Locumtenentes, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de latere Legatos, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorũ.

§. 12. Non obstantibus præmissis, & quatenus opus sit, nostra de iure quæsito non tollendo, ac alijs Apostolicis, & etiam in Vniuersalibus, Prouincialibus, & synodalibus Concilijs, editis & edendis, specialibus vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, necnon Firman. Bononien. Paduan. Perusin. Senen. & Maceraten. prædictarum, ac quarumuis aliarum Vniuersitatum & Gymnasiorum etiam publicorum, Prouinciæque nostræ Marchiæ Anconitanæ, & totius status Ecclesiastici, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, decretis & etiam nouis reformationibus, legibus, tam Pontificijs quam Imperialibus, Regijs, Ducalibus, & municipalibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis & eorum superioribus & personis cuiuscunque status, gradus, ordinis & conditionis existentibus, in genere vel in specie, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus efficacissimis & insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis, etiam in vim contractus inibi stipulati & iurati, ac etiam statuti perpetui, & perpetuæ legis inducentibus motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, & etiam consistorialiter, ac alias quomodolibet, etiam pluries & iteratis vicibus concessis, confirmatis & innouatis, ac etiam in posterum concedendis confirmandis & innouandis, quibus omnibus & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat harum serie specialiter & expresse, motu simili derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Fides transumptorum.

§. 13. Cæterum volumus, quod earundem præsentium litterarum transumptis, etiã impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo Communitatis seu Studij Generalis Vniuersitatis Firman. huiusmodi, aut alicuius ecclesiasticæ vel secularis curiæ, seu personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si exhibitæ forent vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 1. 13. Septemb.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, Idus Septembris, Pontificatus Nostri Anno I.

X.

De electione Prælatorum Congregationis S. Bernardi in Italia Monachorũ Ordinis Cistercien. regularis obseruantiæ, de cætero fienda ex vniuerso numero sacerdotum d. Congregationis, qui minora officia laudabiliter biennio exercuerint.

Aliter in hoc dispofuerat Gregor. XIII. in sua constitut. 54. Romanus. fol. 451. vbi videas quæ notantur.

S I X T V S P A P A V.

Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1585.

NVper pro parte dilectorum filiorum Abbatis Cistercij, Cabilonen. diœcesis, generalis Ordinis Cistercien. necnon Abbatum, Prælatorum, et Conuentuum, Monasteriorum dicti Ordinis fuit nobis expositum, quod alias regimen ipsius Congregationis medio tempore, inter vnum & alterum Capitulum solebat de vniuerso sacerdotum numero prouinciæ, auctoritate Apostolica illos eligere ad Prælaturas vacantes, quos magis idoneos magisque dignos iudicabat. in qua quasi possessione sic eligendi per longum tempus perseuerauerit, donec de anno 1579. fel. record. Gregorius Papa Decimustertius prædecessor noster, inter alia statuta ad reformationem Monachorum dicti Ordinis pertinentia decreuit & mandauit, vt de cætero Capitulum dictæ Congregationis fieret de triennio in triennium; & in primo futuro Capitulo pro qualibet Prouincia, tot Sacerdotes quot essent in ea Prælaturæ, & insuper alij quatuor sacerdotes habiles ad Prælaturas exercendas, in quaque Prouincia approbarentur. qui etiam ad Visitatoris maioris officium similiter approbati esse intelligerentur. quodque ij tantum ad Prælaturas & Visitatoris maioris officium huiusmodi approbari deberent, qui officia minora, nempe Cellerariatus & Prioratus digne gradatim, saltem per biennium in quolibet officio fideliter exercuissent. atque vt semel approbati, semper habiles fore censerentur. Præterea vt deficiente approbatorum huiusmodi numero, siue per obitum illorum, siue per priuationem ob commissa delicta, in proxime futuris Capitulis & non aliter, alij in illorum locum sufficerentur, itaque semper numerus quatuor tantum, extra Prælaturas à quolibet Capitulo haberetur. Et si intra triennium aliquem Prælatorum decedere, aut à Visitatoribus vel à Capitulo ob aliqua demerita priuari contingeret, alius extra numerum approbatorum prædictorum, minime assumi posset, ac alias prout in prædictis prædecessoris nostri litteris latius fuit expressum.

Congregatio consueuit ad Prælaturas eligere eos magis idoneos ex vniuerso numero sacerdotum.

Sed compertũ, quod eiusmodi decretum est Congregationi damnosum.

§. 1. Sed quia sicut eadem expositio subiungebat, ab eo tẽpore, vsu & experiẽtia cõpertum est, huiusmodi ad quatuor tantum simul nominatos restrictioni Vniuersitati dictæ Congregationis nequaquam expedire, tum quia dicti quatuor electi postquam securi sunt se omnino futuros Prælatos, ab obedientia, & disciplina regulari non parum recedunt, & quasi immunes & exempti a communibus religionis oneribus esse prætendũt; tum quia alij multi sacerdotes eiusdem Congregationis, qui habiles & inclinati ad laudabilia religionis opera essent, videntes ab aliorum iam factam electionem se exclusos, nec posse ad gradus maiores aspirare animum despondent, nec curant vlterius progredi. quod haud dubie in magnum totius Cõgregationis damnum redundare dignoscitur, præsertim cum contingere posset, vt durante electione quatuor approbatorum huiusmodi secundum casuum & temporum varietatem, vel omnes, vel pars eorum, vita decedant, seu etiam aliqui interim minus idonei, alij vero magis capaces & vtiles Congregationi detegantur. vnde fieret, vt deficientibus quoquo modo approbatis, in eorum locum subrogandi nulla superesset facultas.

Fuit huic Pontifici supplicatum pro opportuna prouisione.

§. 2. Quare cum his & alijs iustis & grauibus causis & rationibus adducti, ijdem Abbas Cistercij generalis, qui pridem dictas Prouincias visitauit, necnõ Prelati & Monachi dictę Congregationis vtriusq; Prouincię Lombardiæ & Tusciæ, nobis humiliter supplicauerint, ac etiam di-

lectus filius Alovsius sanctæ MARIAE in Via lata diaconus Cardinalis Esten. nuncupatus, illorum Protector, pro eis apud nos vehementer intercesserit, petieritq. vt ad maiorem ipsius Congregationis profectum & incrementum, bonorumq. incitamentum, de opportuno remedio prouidere ex benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideo Pōtifex illud renocat.

§.3. Nos tota re, mature diligenterque cognita & discussa, vt obuiam incommodis & malis inde imminētib. eamus, supplicationibusq. huiusmodi inclinati, prædictum numerum quatuor sacerdotum in singulis Prouinciis, ad Prelaturas, & ad Visitatoris maioris officium eligendorū, auctoritate Apostolica tenore presentium supprimimus & abolemus, perinde ac si litteræ Gregorij predecessoris nostri huiusmodi super eo, non emanassent. quæ tamen in reliquis ad reformationem prędictam spectantib. suum robur obtineant.

Vtrasq. magis idoneos ex vniuerso sacerdotum numero, qui minora officia per biennium exercuerint eligi mādat.

§.4. Statuimusq. & ordinamus, vt posthac de toto numero sacerdotum propriæ Prouinciæ per regimen eiusdē Prouinciæ sacerdotes magis digni & magis idonei ad quālibet Prelaturam, & Visitatoris maioris officium de tempore vacationis ipsius officii vel Prelaturę, arbitrio ipsius regiminis eligātur ex illis, qui officia minora Cellerariatus, & Prioratus digne gradatim, vt premittitur, saltem per biennium in quolibet officio huiusmodi fideliter exercuerint. Vtque etiā tempus, quo quilibet sacerdos officiū Visitatoris minoris exercuerit, cōputetur, perinde ac si idem sacerdos per totidem tēpus Cellerariatus vel Prioratus officiū exercuisset. Quare eisdem Generali, Congregationi, & regiminibus, Abbatibusq. & Monachis d. Ordinis, vniuersis & singulis, in virtute sanctę obedientię, vt in Domino obseruent, eadē auctoritate pręcipimus atq; iubemus.

Clausula huius bullæ preseruatiua.

§.5 Presentesq. litteras, & in eis cōtenta quęcunq; nullo vnquā tēpore, de subreptionis vel obreptionis, seu intētionis nostræ, aut alio quouis vitio seu defectu notari, argui, vel impugnari posse, sed illas semper validas & efficaces existere, ac suos integros effectus sortiri.

Clausula sublata.

§.6. Sicq. per quoscunq; Iudices, ordinarios & delegatos etiam causarū Palatii Apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, irritumq. & inane, si quid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Clausula derogat.

§.7. Non obstan. premissis, ac constitutionib. & ordinationib. Apost. necnon Ordinis, Congregationis, Monasteriorū, regulariumq. locorū huiusmodi statutis, vsib. naturis, & consuetudinibus, etiam iuramēto, confirmatione Apost., vel quauis firmitate alia roboratis. priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apost. in cōtrariū quomodolibet, etiā Motu proprio, ac iteratis vicibus, & sub quibuscunq; tenoribus & formis, per quoscunq; Rom. Pont. predecessores nostros, ac etiā nos & Sedem Apost. cōcessis, approbatis & innouatis. quibus oīb. & singulis, etiāsi de illis, eorūq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua mentio habenda, aut alia aliqua exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, acsi de verbo ad verbum insererētur, presentibus pro plene & sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cęterisq. contrariis quibuscunque.

Fides transumptorum.

§.8. Volumus autē vt harū exēplis, manu notarii publici subscriptis, & sigillo Presidentis vel Protectoris, nunc & pro tēpore existentium dictę Congregationis obsignatis, eandem prorsus fidem adhiberi, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 1. 25. Septemb.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub anulo Piscatoris, die 25. Septemb. 1585. Pont. nostri Anno 1.

X I.

De regimine Studii generalis Valentin. ab Alexandro V I. instituti, & applicatione beneficiorum ecclesiasticorum &c.

Quo ad admissionem alienigenarum & illegitimorum, ad beneficia ex Regno Valentiæ, vide supra in constit. 64. In sacrosancta. & const. 84. Cum coelestis.

SIXTVS EPISCOPVS,

Edita An. D. 1585.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

COpiosus in misericordia Dominus, & in cunctis suis operib. gloriosus, à quo omnia bona defluūt, ad hoc nobis, licet immeritis, suæ sponsæ vniuersalis Ecclesię regimen committere, & nostrę debilitati iugum Apostolicę seruitutis imponere voluit, vt tanquam de summo vertice montis ad huius mundi infima reflectentes intuitum, quid pro huiusmodi illustranda Ecclesia ad fidei orthodoxæ, diuiniq. cultus, & beneficiorum propagationem conferat, quidue statui & profectui, animarumq. saluti fidelium quorumlibet conueniat, attentius prospiciamus, fidelesq. ipsos ad quærenda litterarum studia, per quæ militantis Ecclesię respublica geritur, diuini nominis, ac eiusdem fidei cultus protēditur, omnisq. prosperitas humanę conditionis augetur, nostrę solicitudinis ope excitemus, ac in id pro nostri pastoralis officii debito propensius incumbamus, vt singulę Studiorum generalium Vniuersitates, presertim in locis Maurorum, & aliorū infidelium, non ita pridem ad CHRISTI fidem conuersorū progenie refertis constitutę, lectores fide & eruditione probatos, ad aliorū instructionē, & sanæ doctrinę conseruationem nanciscantur, ac eisdem lectorib. pro suis necessitatib., fructuosiq. eorū instituti prosecutione & exercitio cōgruę subuentionis auxilia fauorabiliter subministrētur.

Prepositura Ecclesię Valentin. vacat.

§.1. Dudum siquidē omnia officia, cęteraq. beneficia ecclesiastica apud Sedem Apostolicā tunc vacantia, & inantea vacatura, collationi & dispositioni nostrę reseruauimus, decernentes ex tunc irritum & inane, si secus super his à quoquā quauis auctoritate, sciēter vel ignoranter cōtingeret attētari. Cum itaq; postmodū Prępositura mēsis Februarij in Ecclesia Valentin. per liberā resignationē dilecti filij Thomę de Borja Canonici Ecclesię Toletan. & nuper Prępositi mēsis Februarij in d. Ecclesia Valentin. de illa quā tūc obtinebat, in manibus nostris sponte factā & per nos admissam, apud Sedē prefatā vacauerit & vacet ad præsens, nullusq. de illa pręter nos, hac vice disponere potuerit, siue possit, reseruatione & decreto obsistētib. supradictis. Et sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorū filiorū Consulū iuratorū, Rationalis & Syndici ciuitatis Valentin. petitio cōtinebat, ex duodecim singulorū mēsiū Prępositurις, olim in d. Ecclesia Valētin. pro totidē Prępositis, qui annuatim fructus, redditus & prouētus eiusdē Ecclesię Valentin. Mēsę Capitularis recolligerēt, ac inter illius Canonicos pro tpe residētes, iuxta certā taxā ad id prescriptā singulis mensib. distribuerēt institutis, dicta Præpositura mensis Februarij sola ibidē remanēte, oēs alię aliorū mensium Præpositurę huiusmodi, pridem Apostolica auctoritate perpetuo suppressę & extinctę, illarūq. fructus, redditus, & prouentus, prędictæ mensę Capitulari dicta auctoritate etiā perpetuo applicati, & appropriati fuerint, ac ex fructuum, redditū, & prouentuū mensę huiusmodi augmento ipsius Ecclesię Valentin. Canonici decētem eorum gradum commode sustinere possint.

Alexāder vj. Generale studiū instituit, sed propter tenuitatem redditum Lectorum salarias soluere non valet vnde mala hic describuntur ostenduntur.

§.2. Vniuersitas vero Studii gnalis Valētin. à fe. re. Alexād. PP. VI. prędecessore nrō, ad quarūcunq; personarū, tā ecclesiasticarū quā secularium, in Theologia, vtriusq; iuris prudētia, medicina, & Artibus Liberalib., ac quibusuis alijs licitis facultatib. instructionē & profectū instituta, pp illius redditū & prouentuū quingentorū duc. auri de Ca. se. co. ex. va. an. non excedentiū tenuitatē, tantis necessitatib. & angustijs premātur, vt neq; competentē mercedē singularū facultatū huiusmodi lectorib. pręstare, nec multorū aliorū onerum illi iugiter incūbentiū grauitatē sustinere possit, & exinde vtriusq; iuris prudētię lectiones ibidē saltē ex professo, hactenus haberi cōmode nō potuerint, illiusq. Regni indigenę, harū vsu & cōmodo destituti, desideratos in huiusmodi facultatū studijs progressus cōsequi nequeāt, vel pro illis capessendis ad alias lōginquas & remotas Studiorū gnalium vniuersitates, nō sine magno personarū ac rerū suarum incōmodo & dispendio se trāsferre cogātur, quin etiā in vniuerso Regno Valentiæ, quod prę ceteris Hispaniarū Regnis, Maurorū nouiter ad fidē conuersorū multitudine refertū, ac spectatæ fidei & doctrinę virorū copia, pro ipsis Mauris & infidelib. ad Reli-

ligionis & fidei Catholicę cultū conuertēdis, ac cōuersis in eadē religione & fide instruēdis & cōfirmādis, maxime indigere dignoscitur, nullū Seminariū à locorū Ordinarijs, iuxta formā Conc. Trid. hucusq; institutū existat, si dicta Prępositura mēsis Feb. quę nullū amplius ibidē seruitiū, aut obsequiū requirit, perpetuo supprimeretur & extingueretur, ac ex illius sic suppressę & extinctę fructib., redditib. & prouētib. decē & octo alię Prępositurę, in eadē Ecclesia Valentin. pro totidē Prępositis Cathedraticis nūcupādis, qui apud eandē Ecclesiā Valentin. residerēt, ac in illius Choro Missarū solēnibus & alijs diuinis officijs assisterēt, quorūq. sex Theologiā, & alij sex Canonica, reliqui aūt sex ciuilia iura, inibi in totidē publicis d. Vniuersitatis Cathedris, eis ad id assignādis, pro vna videlicet matutinis, altera vero partib. Pręppositorū huiusmodi pomeridianis horis, legere & interpretari teneātur, ex hoc profectō nedū ipsius Eccl. Valētin. dignitati & decori, ac diuini cultus, ministrorūq. & beneficiorū ecclesiasticorū in ea augmēto cōsuleretur, verūetiā in ipsa Vniuersitate liarū studia, pamplius ppagarētur, ac doctissimorū, & in huiusmodi facultatib. exercitatissimorū virorū cōcursus, p ipsis lectionib. habēdis, in dies maior fieret, eorūq. opa, eruditione, & doctrina, tā dicti Regni Indigenę in patrio solo, absq; lōgo peregrinationis labore, quā vndecūq; aduenietes, ibidē tāquā vberrimo sacrarū, ac aliarū optimarū scietiarū Seminario, in Theologię, & vtriusq; iuris prudētię facultatib. huiusmodi, instrui & edoceri, seq. in illis exercere ac tādē emeritos gradus & honores cōsequi, necnō Reipub. decori & ornamēto, sibiq. & alijs vtiles esse possent.

Vniuersitas regni Valētin. [illegible], pro electione di[c]torum Pręposito[rum] lectorum & studij [...]

§. 3. Quare pro parte Cōsulū iuratorū, Rationalis, & Syndici pręfatorū asserentiū, Vniuersitatē pręfictā, eorū cura & gubernio maxime dirigi, ac illius Professorū, Lectorū, Pręceptorū, Bidellorū, aliorūq. officialiū & ministrorū electionē & deputationē, necnō publicarū Cathedrarū huiusmodi, ac salariorū & mercedū assignationē, atq; distributionē, ad se & nōnullos alios de ipsorū cōsilio existentes pertinere, ac dictæ Prępositurę mēsis Feb. fructus, redditus, & prouentus, qui oēs pro vna videlicet, Petro Ludouico Galcerādo, etiā de Borja, Magro Militię S. Mariæ de Mōtesa, & S. Georgij Cistercien. Ord. in dicto Regno Valētię institutę, p altera vero illorū medietatib. Io. similiter de Borja, Pręceptori Pręceptorię maioris d. militię ipsius Petri Ludouici nato, ex dispēsatione Apostolica. necnō super eidē pēsio annua ducentorū duc. auri de Cam., Petro Ferra pariter de Borja Clerico, dilectis filijs, illos & illā annuatim pcipiētib. d. auctoritate reseruati existunt, quatuor milliū & quadringētorū duc. auri similiū se. ext. prędictā va. an. nō excedere, nobis fuit humiliter supplicatū, quatenus pręmissis ac alijs infrascriptis annuere, & desuper opportune pruidere, de benignitate Ap. dignaremur.

[...] modo Pō[...] [illegible]

§. 4. Nos igitur, qui dudū inter alia voluimus, quod petentes beneficia ecclesiast. alijs vniri, tenerentur exprimere verū an. va. se. ext. præfatā etiā beneficij, cui aliud vniri peteretur, alioquin vnio nō valeret, & semper in vnionibus cōmissio fieret ad partes, vocatis quorū interesset, qui que hodie reseruationē medietatis fructuū, reddituum, & prouentuū Petro Ludouico factā huiusmodi, quo ad summā quingentarū librarū monetę Valentin. dūtaxat eadē reseruatione, quo ad reliquā partē medietatis fructuū huiusmodi, ipsi Petro Ludouico, salua & illęsa remanēte, eiusdē Petri Ludouici ad hoc expresso accedēte cōsensu, cassari & extingui, cassamq. & extinctā fore & esse decerni, ac prędicto Thomæ partē fructuū, reddituū, & prouentuū suppressæ Præpositurę mensis Feb. huiusmodi cassatæ similē, quæ ad valorē annuū dictarū quingentarū librarū ascēderet, extunc, ita tñ, quod oēs & quæcunq; aliæ assignationes sibi per d. Petrū Ludouicū ex huiusmodi fructib., redditibus, & prouētibus, hactenus quomodolibet factæ, etiā cassæ & extinctæ essent, & esse cēserentur, nec dictus Thomas quicquā vltra quingētas libras huiusmodi a Petro Ludouico & Io. prædictis, ex fructibus, redditib. & prouētib. eis reseruatis huiusmodi, quouis etiā alimentorū vel congruæ sustētationis prætextu prætēdere, ac huiusmodi partē, quæ ad summā quingentarū librarū similiū dūtaxat ascēderet, simul vel successiue, in toto vel in parte, in d. Curia vel extra eā, etiā in mortis articulo, vel alias qñcunq; sibi placeret, etiā absq; aliqua litterarū Apostolicarū desuper cōficiendarum, ac præsentiū insinuatione vel psentatione, in vnam vel plures personas ecclesiast. etiā quæcunq;, quotcunq;, & qualiacunq; beneficia ecclesiast. obtinentes & expectantes, per eundem Thomā nominādas absq; Præpositorum Cathedraticorum prædictorum vel quorumuis aliorum desuper præstādo vel requirendo cōsensu, transferre valeret; reseruari cōcedi & assignari, necnon Cōsulib. Iuratis, Rationali, & Syndico prædictis, oēs & singulas expensas in supplicationis per nos super præsētibus gratiis signatæ, ac desuper cōficiendarum, & præsentium literarum expeditione pro tempore factas cuiuscunq; summæ & quātitatis forent, absq; eo quod quicquā a Thoma & Petro Ludouico, ac Io. & Petro Ferra prædictis repetere possent, soluendi & præstādi licentiā elargiri cōcessimus. Consules Iuratos, Rationalem & Syndicū prædictos, eorūq. singulos à quibusuis excōmunicationis, suspēsionis, & interdicti, alijsq. ecclesiast. sententijs, censuris & pęnis, a iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat cōsequendum, harum serie absoluētes, & absolutos fore cēsentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, prædictam præposituram mensis Feb. quæ inibi beneficium, seu officium simplex, aut personatus vel administratio existit, & personalem residentiā nō requirat, siue præmisso siue alio quouis modo, aut ex alterius cuiuscūq; persona, seu per similem resignationem dicti Thomæ, vel cuiusuis alterius de illa in Rom. Curia vel extra eā, etiam coram notario publico & testib. spontè factā, aut assecutionem alterius beneficij ecclesiastici; quauis auctoritate collati, vacet, etiāsi tanto tpe vacauerit, quod eius collatio iuxta Lateranen. Statuta Concilij ad Sedem Apost. legitime deuoluta, ipsaq. præpositura mensis Feb. dispositioni Apostolicę specialiter, vel alias generaliter reseruata existat, & super ea inter aliquos lis, cuius statū pręsentib. haberi volumus pro expresso, pēdeat indecisa, dūmodo eius dispositio ad nos hac vice pertineat, dicta Apostolica auctoritate tenore pręsentium perpetuo supprimimus & extinguimus, ac illius & aliarum suppressarū Præpositurarū prędictarum loco, in d. Ecclesia Valentin. decem & octo alias præposituras, quæ ibidē simplicia officia, seu beneficia existāt, ac etiā per Canonicos dictæ Ecclesiæ, seu dignitates, aut Capellanias, vel alia simplicia beneficia ecclesiastica ibidē obtinentes, etiā vna cum ipsius Ecclesię Valentin. Canonicatib. & prębendis, seu dignitatibus vel Capellanijs, aut alijs beneficijs huiusmodi absq; dispēsatione Apost. obtineri possint, pro totidē prępositis, sex videlicet primarijs, & sex secūdarijs, ac reliquis sex tertiarijs Cathedraticis nūcupandis, qui habitū & insignia per olim Præpositos mensiū huiusmodi deferri solita gestare & deferre ac ad illorū instar stallū in Choro, necnō locū in processionib. cęterisq. actibus publicis & priuatis, omnib. & quibuscunq;, non tamen capitularibus, dictæ Eccles. Valētin. immediate post illius Canonicos, iuxta ordinem ad id eis pręscribendū habere, necnon apud dictā Ecclesiā Valentin. residendo, & diuinis officijs interessendo, omnibus & singulis distributionib. quotidianis, tā diurnis quā nocturnis, alijsq. iuribus, obuētionib. & emolumētis, in quibuscūque rebus cōsistentib., & quocunq; noīe nuncupatis (non tamen ex fructibus, redditibus & prouētibus, aliarū vndecim Pręposituraru huiusmodi prædictæ mensę Capitulari applicatis & appropriatis prouenientib.) necnō priuilegijs indultis, facultatibus, honoribus, præeminentijs, prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, cæterisq. gratijs, tam spiritualibus quam temporalibus, quibus præpositi mensium huiusmodi, qui pro tempore fuerunt, ratione dictarum præposituraru suppressarum, apud ipsam Ecclesiam Valentin. residendo, & diuinis officijs interessendo, frui, potiri, & gaudere poterant & debebant, pariformiter, & absque vlla prorsus differentia vti, potiri, & gaudere possint & debeant. Et quorū sex in primis, & alij sex in secundis, ac reliqui sex in tertijs singularum facultatum Theologiæ, & vtriusq; Iuris prudentiæ huiusmodi Cathedris eis ad id assignandis eaidē facultates, pro vna videlicet matutinis, altera vero medietatibus decem & octo præpositorum huiusmodi pomeridianis horis, publice legere & interpretari teneantur auctoritate & tenore psētis, etiā ppetuo erigimus & instituimus.

Illisque sic erectis, & institutis, pro earum dote ac illas pro tempore obtinentium sustentatione, omnia, & singula fructus, redditus, prouentus, iura, obuen. & emolumenta suppressę Pręposituræ Mensis Februarij huiusmodi per dilectos filios Capitulum dictæ Ecclesiæ Valentin. inter Præpositos Cathedraticos præfatos tantummodo, & forma infrascriptis distribuenda & repartienda, eisdem auctoritate & tenore, similiter perpetuo applicamus & appropriamus. Quodq; omnia & singula, fructus, redditus, prouen. iura, obuen. & emolumenta suppressæ Præposituræ Mensis Februarij huiusmodi, deductis prius illius oneribus quibuscunque, & saluis omnibus supradictis, in duodecim æquales partes, ac ex eis quinque inter Primarios, & aliæ quatuor inter Secundarios, ac reliquæ tres partes huiusmodi inter Tertiarios Præpositos Cathedraticos præfatos proportionabiliter à prędictis Capitulo singulo quoque quadrimestri vt præfertur diuidi, & repartiri debeant. Ita tamen, quòd eorum singuli pro cuiusque lectionis sibi incumbentis omissione legitimo impedimento cessante, ratam partem portionis, quæ illius ratione facto iusto calculo, alias ad ipsos pertineret, omnino amittant, illaque per Censorem seu Punctatorem ad id pro tempore deputatum retineri, ac pro vna Rectori Vniuersitatis, & alia ipsi Censori seu Punctatori, reliqua vero partibus Confraternitati pauperum Scholarium dictæ Vniuersitatis irremissibiliter applicari debeat. Si vero Rector, aut Censor, seu Punctator præfati ratã partem eos tangentem acceptare recusauerint, eadem dictæ Confraternitati cedat.

Rectoris Studij eligendi formam pręscribit.

§. 5. Et quia singulis triennijs vnus ex Lectoribus Cathedraticis dictæ Ciuitatis in illius Rectorem per Consules Iuratos, Rationalem, & Syndicum; ac nõnullos alios de eorum consilio existentes prefatos, hactenus eligi cõsueuit, & ex longo rerum vsu compertum sit non expedire, vt dictus Rector, à gremio lectorum Cathedraticorum huiusmodi assumatur; quod ex nunc de cætero perpetuis futuris temporibus, pro tempore existentes Consules Iurati, Rationalis, & Syndicus præfati, & alij ad quos electio huiusmodi pertinet, vnum ex Canonicis dictæ Ecclesiæ Valentin. seu aliquam illius Dignitatum obtinentibus, non tamen de gremio præpositorum Cathedraticorum præfatorum existentibus, in Rectorem eiusdem Vniuersitatis de Triennio in Triennium, cum omnibus & singulis honoribus, fauoribus, gratijs, prerogatiuis, præeminentijs, facultatibus, iurisdictionibus, libertatibus, priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, gratijs, oneribus, & emolumentis pro tempore existenti Rectori dictę Vniuersitatis de iure vel consuetudine, aut ex priuilegio tam Apostolica, quam Imperiali, & Regia auctoritatibus concesso, aut alias competentibus & competituris, eligere debeant. ipseque sic electus triennio sui Rectoratus elapso, in eo continuari seu confirmari, aut ad aliud Triẽnium immediate subsequens iterũ eligi nullatenus possit.

Collationis etiam in futurũ fiendæ modum præfinit.

§. 6. Quodq; omnes, & singulæ Præposituræ præfatæ tam hac prima vice à primæua erectione huiusmodi, quã deinceps, quoties illas & earum quamlibet per cessum etiam ex causa permutationis vel decessum, seu quamuis aliam dimissionem, vel amissionem, aut priuationẽ pro tempore existentium Præpositorum Cathedraticorum præfatorum, vel alias quouismodo etiam apud Sedẽ præfatam, ac etiam in aliquo ex mensibus in quibus, vacantium officiorum, & beneficiorum Ecclesiasticorum collatio, & quæuis alia dispositio nobis, & dictæ Sedi etiam per constitutiones Apostolicas seu Cancellariæ Apostolicæ regulas reseruata existit, seu pro tempore fuerit, aut etiam Ordinarijs collatoribus per easdem constitutiones seu regulas, vel litteras alternatiuarum, aut alia priuilegia & indulta concessis hactenus, & in posterum concedendis, simul vel successiue vacare contigerit, sex Primarum, & sex Secũdarum, ac sex Tertiarum Cathedrarum Theologiæ, & vtriusque Iuris Prudentiæ, huiusmodi lectoribus per Consules Iuratos, ac Rationalem, & Syndicum, necnon alios ad quos electio & deputatio eorundẽ pertinet, præuio diligenti & rigoroso examine, ac alias iuxta ipsius Vniuersitatis instituta, & laudabiles consuetudines eligendis & deputandis, perpetuo affectę sint, & esse censeantur: ac illis nominationem, & electionem Consulum Iuratorum, Rationalis, & Syndici, ac aliorum interuenire debentium, & solitorum præfatorum sine aliquo obstaculo, ac omni impedimẽto & tergiuersatione cessante (postquam in eius manibus Catholicę Fidei professionem, iuxta articulos pridem à Sede præfata propositos expresse emiserint) conferantur, & assignentur, ac conferri & assignari debeant; nec duæ ex eis per vnũ insimul vllatenus obtineri debeant. Quodq; singulę præposituræ huiusmodi sub nullis, specialibus vel generalibus, etiam mentalibus, reseruationibus, affectionibus etiã in corpore Iuris clausis, necnon expectatiuis, coadiutorijs, mandatis, facultatibus, indultis de prouidendo, commendando, aut alias disponendo, vel alijs gratijs preuẽtiuis, per nos aut prædecessores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, & dictam Sedem, vel eius Legatos etiam consideratione, & intuitu, ac contemplatione, seu ad instantiam Imperatoris, Regum, Reginarũ, ac etiam S.R.E. Cardinalium vel aliorum Principum, & ex quacunque causa quantumlibet vrgenti pro tempore factis, comprehendantur, nec etiam tanquam vacantes apud Sedem præfatam, aut vlla alia ratione, generaliter vel specialiter reseruari, nec illorum vacatione per resignationem etiam ex causa permutationis, etiã apud Sedẽ eandẽ pro tempore occurrente, per nos aut pro tẽpore existentem Rom. Pont. vel Sedem huiusmodi de illis prouideri, aut alias quoquomodo disponi possit, & quæcunque collationes, prouisiones, commendæ, & aliæ dispositiones, quas ex nunc de cætero de Præposituris præfatis quibusuis personis alias quam per dictum Rectorem, ad nominationem & electionem Cõsulum iuratorum, Rationalis, Syndici, ac aliorum ius nominandi & eligendi huiusmodi habentium, quouismodo etiam per Sedem præfatam fieri contigerit, nullæ, & inualidæ, nulliusq; roboris & momenti sint, & esse censeantur, ac pro nullis, & infectis habeantur; nec cuiquam ius seu etiam coloratum possidendi titulum tribuant. Ad hæc nullus omnino Præpositorum præfatorum, Præposituram per eum pro tempore obtentam in alterius quam dicti Rectoris manibus, & id quidem libere, resignare aut dimittere, seu iuri sibi in eis vel ad illas competenti cedere, nec reseruationi fructuum, redditum, prouentuum, iurium, obuentionum & emolumentorum, aut quotidianarum distributionum eiusdem Præposituræ, seu alicuius partis eorũ, aut Pensionis annuæ, super eisdem consentire possit. Et quicunq; ex ipsis Præpositis, per tres menses continuos a legendi munere sibi pro tempore incumbente, legitimo cessante impedimento, per Rectorem, Consules iuratos, Rationalem & Syndicum prædictos approbando cessauerit, ex tunc dictis tribus mensibus elapsis, Cathedra sibi assignata, & illi affecta Præpositura ipso iure & facto, absque alia declaratione perpetuo priuatus sit, & esse censeatur, indeq; sine spolij, & attentatorum vitio amoueri, ac Consules iurati, Rationalis, & Syndicus cum cæteris in electione interuenire solitis, alium in illius sic priuati & amoti locum, ad Cathedram huiusmodi præuio examine, ac alias modo & forma præmissis eligere & deputare; Rector vero prędicti sic electo & deputato Prępositurã eidem Cathedrę affectam, tanquam per priuationẽ & amotionem huiusmodi vacãtem, nullo alio facto examine, omniq; exceptione & tergiuersatione cessante, cõferre & de illa etiam prouidere, ipsumq; in corporalem possessionem Cathedræ, & illi affectę Pręposituræ huiusmodi, iuriumq; & pertinen. suorum quorumcunq; inducere debeat. Quodq; singuli Præpositi prædicti intra sex menses à die habitæ per eos possessionis suæ cuiusq; Præposituræ, duodecim ad minus conclusiones, earum facultatum quas lecturi sunt, coram loci Ordinario, tanquam eiusdem Vniuersitatis Cancellario à Sede prędicta deputato, ac prędictis Capitulo tueri teneantur. alioquin eisdem sex mensibus elapsis, omnibus insignibus, ipsis ratione suarum Pręposituratum huiusmodi competentibus donec & quousque easdem conclusiones, vt præfertur, sustinuerint destituti remaneant.

Lectori... [illegible]

§. 7. Ceterum vt virtutis ęmulatione maiores fructus & progressus ibidem proueniant, ac cognitæ & spectatę cuiusq; doctrinæ conuenientia premia conferantur, quilibet Prępositorum prędictorum de inferiori ad superio-

rem

rem Cathedram, per mutuum concursum, singulo quoq; triennio admitti, & si rigoroso examine præuio, magis idoneus repertus fuerit, ad superiorem Cathedram huiusmodi ascendere, & eo casu præposituram eidem superiori Cathedræ affectam, tanquam ipso iure & facto vacantem consequi: alter vero euictus, ad aliam sibi adiudicandam Cathedram, & illi affectam Præposituram transire debeat. Singuli quoq; Præpositi Cathedratici præfati, examini eorum qui ad Baccalaureatus, Licentiaturæ, Doctoratus, & Magisterij gradus, in sua cuiusq; facultate pro tempore promouebuntur, interuenire possint; ac eandem portionem, ex emolumentis inde prouenientibus, quã singuli alij Examinatores, percipere debeant.

Lectoribus, distributiones quotidianas pro tempore quo legunt, conceditur.

§.8. Et tam ipsi Præpositi quàm dictus Rector, omnibus illis horis, & temporibus, quibus suis officijs, & functionibus vacabũt, aut Scholarium disputationibus, examinibus, promotionibus, alijsq; actibus publicis suæ cuiusque facultatis, & professionis assistent, & interuenient, ad residendum in dicta Ecclesia Valentin. & illius Choro, ac interessendum diuinis officijs minime teneantur: & nihilominus distributiones quotidianas percipiant &c. lucrentur cum ea integritate, qua illas perciperent, & lucrarentur, si statutis horis & temporibus huiusmodi in ipsa Ecclesia Valentin. & illius Choro residerent, & diuinis officij interessent.

Lectores munus circa lites, & præd. sustinent.

§.9. Qui vero Præposituras primarum Cathedrarum huiusmodi pro tempore obtinuerint, quando & quoties à præfatis Capitulo requisiti fuerint, in omnibus, & singulis litibus, causis, & negotijs Ecclesiæ Valentin. illiusque Capituli huiusmodi, tam coniunctim quam diuisim, (non tamen contra Vniuersitatem Studij generalis, ac Communitatem, & Rempublicam Ciuitatis Valentin. huiusmodi) aduocare, & patrocinari, ac consilium, &c. operam fideliter præstare; Theologi vero, verbum Dei in ipsa Ecclesia Valentin. prædicare, & concionari gratis, & absq. vlla prorsus mercede debeant, & teneantur, auctoritate, & tenore similibus pariter perpetuo statuimus, & ordinamus.

Archiepiscopo & alijs dat facultatem cõdendi statuta, circa Lectorum seruitia, &c.

§.10. Necnon pro tempore existentibus Archiepiscopo Valentin. tanquam Cancellario seu eius Vicario, ac Rectori Vniuersitatis, necnon Iuratis consulibus, Rationali, & Syndico Ciuitatis Valentin. cæterisque ius eligẽdi huiusmodi habentibus, vt vocatis, & adhibitis secũ aliquibus dictę Ecclesiæ Valentin. Canonicis, litterarũ sciẽtia ac rerum vsu præditis, quos ad hoc duxerint eligendos, ac alias iuxta facultatem eis à præfato Alexandro prædecessore concessam, quæcunque alia statuta ordinationes & decreta, ad electionem, deputationem, qualitates, onera, & seruitia Lectorum Cathedraticorum huiusmodi pertinentia, ac alias in præmissis & circa ea necessaria, & opportuna licita tamen & honesta, ac Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini decretis non contraria, condere, eaque postquam condita fuerint, quoties pro illorum, ac rerum, & temporum qualitate, vel alias expediens videbitur mutare, corrigere, reformare, alterare &c. moderare, interpretari, ac in toto vel parte reuocare, atque alia de nouo edere, libere & licite valeant, auctoritate & tenore præfatis de speciali gratia indulgemus.

Clausulas præseruatiuas apponit.

§.11. Decernentes præmissa omnia, necnon præsentes litteras, nullo vnquam tempore, etiam ex eo quod causæ propter quas emanarunt, coram Ordinario loci, etiam tanquã Sedis præfatæ delegato, vel alibi examinatæ, verificatæ, & approbatæ, ac ad id interesse habentes vocati nõ fuerint, neq; ipsi illis cõsenserint, aut alio quocunque prætextu, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel alio quouis defectu notari, impugnari, inualidari, ad terminos iuris reduci, in ius vel controuersiam reuocari, aut aduersus illas quodcunque iuris, facti, vel gratiæ remedium impetrari posse. nec sub quibusuis vnionum, annexionum, incorporationum, suppressionum, extinctionum, separationum, dismẽbrationum, applicationum, appropriationum, etiã effectum non sortitarum, aliarumque similium vel dissimilium, gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus, per nos seu alios Romanos Pontifices successores nostros, aut Sedem huiusmodi, etiam cum quibusuis derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & alijs decretis pro tempore factis, etiamsi de eisdem præsentibus, ac earum toto tenore & data, specialis specifica, expressa, & indiuidua mentio fiat, comprehendi. sed tanquam in fidei Catholicæ, & diuini cultus fauorem, ac publicam vtilitatem & salutem concessa, semper valida & efficacia &c. fore, ac quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & cũ in quo antea erant statum, restituta, reposita, & plenarie reintegrata, ac de nouo, etiam sub data per Consules iuratos, Rationalem, & Syndicũ præfatos eorumq; successores, ac alios, quos ipsæ præsentes litteræ concernunt &c. & concernent in futurum eligenda, concessa esse.

Clausulam sublata &c. addit.

§.12. Sicque per quoscunque Iudices, Ordinarios vel Delegatos quauis auctoritate fungentes, etiam causarũ Palatij Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quauis causa & instantia, iudicari ac diffiniri debere. Irritum quoq; & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate &c. scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores huius constitutionis deputat.

§.13. Quocirca Venerabilibus Fratribus nostris, Archiepiscopo Valentin. & Episcopo Oriolen. ac Dilecto Filio Archidiacono Ecclesiæ Valentin. per Apostolica &c. scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorũ, per se vel alium, seu alios, præsentes litteras, & in eis cõtenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte, pro tempore existentium Consulum iuratorũ, Rationalis, & Syndici, ac Præpositorum prædictorum, seu alicuius eorum fuerint requisiti, solenniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, easdem præsentes & in eis contenta huiusmodi ab omnibus ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inuiolabiliter obseruari; ipsosque Consules iuratos, Rationalem, & Syndicum, ac Præpositos pro tempore existentes, cæterosque omnes, quos eędem præsentes quomodolibet concernunt, & concernent in futurum, illis, omnibus & singulis pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos, vel quempiam ex ipsis, desuper per quoscunq; quomodolibet indebite molestari, perturbari, vel inquietari. Cõtradictores quoslibet, & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaq; opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, sentẽtias, cẽsuras, & pęnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausulas cõtrariorũ derogatiuas subdit.

§.14. Non obstantibus priori voluntate nostra, &c. alijs præmissis, ac Lateranen. Concilij nouissime celebrati, vniones perpetuas, nisi in casibus à iure permissis, fieri prohibentis. necnon pię me. Bonifacij PP. VIII etiam prędecessoris nostri, etiam illa qua cauetur, ne quis extra &c. suam Ciuitatem, vel Diœc. nisi in certis expressis casibus, & in illis vltra vnam dietam à fine suę Diœc. ad iudiciũ euocetur; seu ne Iudices à Sede præfata deputati, extra &c. Ciuitatem, vel Dięc. in quibus deputati fuerint, contra &c. quoscunq; procedere, aut alij, vel alijs vices suas committere audeant, seu præsumant. & in Concilio generali edita, de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas, aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur. alijsque Apostolicis, ac in prouincialibus, & Synodalibus Cõcilijs editis, specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus; necnõ Ecclesiæ Valentin. & Vniuersitatis huiusmodi, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus. priuilegijs quoq, indultis, & litteris Apostolicis illis, ac ipsius Ecclesiæ Valentin. præsuli, pro tempore existenti, necnon Capitulo, Rectoribus, Consulibus iuratis, Rationali, & Syndico prædictis, ac quibusuis alijs personis, sub quibuscunq; ten. & formis, ac cum quibusuis etiã derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, vel aliorum Principum instãtiam, seu etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, etiam consistorialiter, in genere vel in specie, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis; quibus omni-

omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis ten. specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, nō autem per clausulas generales idem importātes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda esset, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunq. Aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis de officijs dictæ Ecclesię Valentin. speciales, vel alijs beneficijs Ecclesiasticis, in illis partibus generales, dictæ Sedis vel Legatorum eius litteras impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, reseruationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum, quas quidem litteras, & processus habitos per easdem, ac inde secuta quæcūque, ad dictam Præposituram Mensis Februarij volumus non extendi; sed nullum per hoc eis quo ad assecutionem officiorum vel beneficiorum aliorum præiudicium generari. & quibuslibet alijs Priuilegijs, Indulgentijs, & litteris Apostolicis, quorumcunq. tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit de verbo ad verbum in nostris litteris mentio specialis. aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Nulli ergo &c.

D. P. An. 1. 30. Octobris. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicę, millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, tertio Calend. Nouembris, Pōtificatus nostri Anno Primo.

Publicatio. *Anno Incarnationis Dominicæ 1585. die 31. Octobris. Retroscripts Thomas, per Illustrissimum & Reuerendissimum D. Petrum Card. de Deza nuncupatum, resignationi, ad effectum suppressionis erectionum & applicationis retroscriptarum; & Consules iurati, Rationalis, & Syndicus Ciuitatis Valentiæ, per Ioannem Baptistam Viues, eorum respectiue Procuratores, ac litterarum expeditioni consenserunt, &c. Pro Paride Dorsa. Io. Baptista Zianus.*

XII.

Ampliatio Collegij septem Notariorum Sedis Apostolicæ antiquitus instituti, ad numerum duodecim, cum gratiarum & priuilegiorum extensione, pro ipsis septem Notarijs.

Hi Notarij, Protonotarij nuncupantur, vt supra in constit. 4. Pij II. Cum seruare. fol. 316. vbi de ipsorum & Episcoporum præcedentia diffinitio habetur.

Prędictis septem Notarijs hic idem Pontifex exemptionem à gabella pro sex dolijs vini elargitus est, in alio speciali diplomate sub die 22. Februarij 1586. expedito, quod hic inserere consulto prætermisi.

SIXTVS EPISCOPVS

Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Editę An. D. 1585.

Prœmium. ROmanus Pontifex, Christi Vicarius, vti prudens paterfamilias prouide animaduertens in agro Dominico multam messem esse, & vt opus Domini rectè & sine confusione adimpleatur, singulis curas partitur, & officia distribuit, & ea nonnunquam pro felici ipsius agricultura & directione adauget, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Collegium 7. Protonotariorum institutum fuit ad gesta Ecclesiæ describenda. §. 1. Hinc est quòd Nos volentes Collegium Notariorum Sedis Apostolicæ de numero participantiū, quod olim per felicis recordationis Clementem primum, Antherum etiam primum, & Iulium similiter primum, prædecessores nostros, ad res Martyrum, & quæcunque ad Ecclesiam pertinerent fideliter describenda, & descripta Scrinijs Ecclesiæ recondenda institutum, ordinatum, & destinatum fuit, ad Romanæ Ecclesiæ decorem, & ornamentum (vt par est augere) dictis, & alijs rationabilibus de causis animum nostrum mouentibus.

Quod hic Pont. modo extendit ad Duodecim. §. 2. Vltra Septem Notariorum de numero participātium Officia ad præsens in dicto Collegio existentia, Quinque alia similia Officia, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, Apostolica auctoritate, tenore præsentiū perpetuo erigimus & instituimus pro duodecim Notarijs. Ita quòd deinceps quinq; alij viri per Nos, & pro tempore existentem Romanum Pontificem eidem Collegio Notariorum adscribendi, & deputandi, vna cum ex nūc existentibus Notarijs vnum corpus & Collegium integrum, & indistinctum constituant, & efficiant, & Duodecim Officia pro Duodecim Notarijs, omni prorsus inter eos sublata differentia, omnino similia & æqualia, in omnibus & per omnia, eiusdemque Iuris, potestatis, Iurisdictionis & auctoritatis existant.

Omnesq; iisdem gratijs & priuilegijs pariformiter exornat. §. 3. Ipsumq; Collegium sic auctum & institutum, & in vnum corpus prorsus redactum, & Duodecim Notarij prædicti pro tempore existentes, eisdem priuilegijs, exemptionibus, facultatibus, prærogatiuis, & gratijs quibuscunque, vbique indifferenter potiantur, vtantur, & gaudeant, quibus antea ipsum Collegium, & Septem illius Notarij quouis modo, coniunctim vel separatim, potiebantur, vtebantur, & gaudebāt. Necnon redditus, prouentus, emolumenta, & omnia alia singula tam ex communi Massa, quam alibi, quocunque tempore debita, & debēda, ordinaria & extraordinaria, æqualiter percipiāt, ad munera, functiones, & officia, tam publica quam priuata, semper sortiantur & obtineant, exerceant & assequantur, prout prius ante auctionem ad Duodenarium numerum huiusmodi, Collegium ipsum & illius Septem Notarij habebant, percipiebant, & obtinebant, perinde ac si à principio Collegium prædictum sic auctum, ac cum antiquo confusum, vnitum, & incorporatum, & illius Officia pro Duodecim Notarijs instituta fuissent. Statuētes quòd perpetuis futuris temporibus dictum Collegiū habeat Duodecim Notariatuum officia inter se promiscua, & confusa; Ita quòd Quinque Notarii eidem Collegio adscribendi cum alijs Septē nunc existentibus omnino pares & æquales existant, & nullum inter eos discrimen, neq; differentia prioritatis, potioritatis, & antiquioritatis adsit, quo posteriores à prioribus, vel aliter ab altero discernantur. Ita quòd adueniente Vacatione siue antiquorum, siue augmentatorum semper in Supplicatione exprimatur quòd vnum ex Duodecim ex Officiis Notariorum, alioquin Notarii nequaquam admittere teneantur.

Annuum redditum eis assignat. §. 4. Et insuper vt Duodecim Notarij prædicti onera sibi incumbētia supportare, & iuxta ipsorum qualitatem & dignitatem decentius se sustentare valeant, prouidere volentes, redditum annuum Mille Noningentorum et octuaginta scutorum monetæ ex fructibus, redditibus & prouentibus Dohanæ & Thesaurariæ nostri Patrimonij per pro tempore existentem Dohanerium & Thesaurarium eiusdem Patrimonij Singulis Mensibus pro rata Massæ communi dicti Collegii persoluendum. Ita quòd liceat eidem Collegio, & Duodecim illius Notariis posthac, vna cum aliis ipsius Collegii redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, & emolumentis sibi hucusq; assignatis seu in futurum assignandis, aut quouis modo proueniendis, illum percipere, exigere, & leuare, ac inter eos equis portionibus distribuere & diuidere, motu & auctoritate similibus perpetuo applicamus, illumque cum omnibus aliis redditibus & emolumentis confundimus. In recompensam. vero dicti annui redditus Dohanæ & Thesaurariæ prędictis, affictum seu redditum annuum Terræ nostræ Bladæ Viterbiensis diœcesis, qui est scutorum Mille centum & octuaginta, & alia Octingenta scuta similia ex residuo Gabellæ Ciuitatis nostræ Spoletanæ dictam summam scutorum Mille Noningentorum & octuaginta constituentia, etiam pro maiori ipsius Dohanerij & Thesaurarii cautela perpetuo concedimus & assignamus. Decernentes prædicta omnia & singula ab omnibus ad quos spectat prorsus obseruari, & adimpleri debere, & præsentes litteras vim validi & efficacis cōtractus inter Sedem & Cameram Apostolicam ac Nosmetipsos, & successores nostros Romanos Pontifices ex vna, & Col-

& Collegium ac singulos Duodecim Notarios huiusmodi, illorumque successores vel causam ab eis habentes, ex altera partibus solemniter & legitime stipulati perpetuo obtinere, dictamq; Cameram ad eosdem Notarios omnes & singulos in iuribus prędictis tuendos, & ab omni incommodo, læsione, lite, causa, & controuersia immunes, indemnes, & exemptos conseruandos teneri, & obligatam esse.

Clausula sublata. §. 5. Et sic per quoscūq; Iudices etiam causarū Palatii Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesię Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. Irritum quoq; & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Assecuratio & obligatio. §. 6. Et pro prædictis omnibus & singulis firmiter obseruandis & adimplendis, ac pro potiori Collegii Duodecim Notariorum prędictorum, tam pro pecuniis quas pro Cameræ & Sedis prædictarum occurrentibus necessitatibus iam soluerunt, & in posterum soluent, quam pro fructibus, redditibus, & prouentibus sibi assignatis, quæ nunquam in sortem principalem computari volumus, ac damnis, expensis & interesse passis, factis, patiendis, & faciendis, omnia & singula dictę Cameræ bona mobilia, & immobilia, iura, actiones, & emolumenta, ac redditus, prouentus, præsentia, & futura, ita quòd liceat propria ipsius Collegii auctoritate nullo alio à Nobis seu pro tēpore existēte Romano Pontifice desuper expectato mādato, licentia seu decreto, dictorum bonorum, redditūum seu prouentuum pro dictis pecuniis, damnis, expensis, & interesse, possessionem capere & retinere Motu & auctoritate sim libus obligamus & hypothecamus.

Executoris huius bullæ deputatio & facultates. §. 7. Quocirca Venerabili Fratri nostro Alexandro Episcopo Ostiensi Cardinali Farnesio nuncupato, eiusdē S. R. E. Vicecancellario per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipse per se vel alium seu alios, faciat quinqueNotarios prędictos sic auctos, si & postquam per Nos aut pro tempore existentem Romanum Pontificem ad id deputati fuerunt ad quinque Officia huiusmodi ad instar aliorū Septem Notariorum absq; aliqua prorsus differentia, eorumq; liberum exercitium, necnon honores, onera, salaria & emolumenta, iuxta præsentium tenorem & continentiam admitti, eisq; de emolumentis prædictis integre responderi, ac easdem præsentes litteras ab omnibus ad quos spectat & spectabit in futurum, inuiolabiliter obseruari. Non permittens Collegium & duodecim Notarios prædictos seu eorum aliquem, à quoquam desuper molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & alias de quibus ei videbitur pœnas compescendo, adhibito etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis.

Clausulę contrariorum derogatoria. §. 8. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac nostrę Cancellariæ regula de non tollendo Iure quæsito, necnon Cameræ & Collegii prædictorum Iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & cōsuetudinibus, nec non priuilegiis, indultis, & litteris Apostolicis, Camerę, Collegio, & Notariis prędictis, sub quibuscūq; tenoribus & formis quomodolibet concessis. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorūque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quęuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficiēter expressis & totaliter insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cęterisq; contrariis quibuscunque.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 1. 16. Nouemb. Dat. Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, Sexto decimo Cal. Decembris, Pontificatus nostri Anno primo.

Admissio in Cam. Apost. *Die 15. Ianuarij, 1586. Ex decreto in Cam. Apost. facto admissæ & registratę fuerunt præinsertæ litteræ Apostolicæ.* *Andreas Martius.*

Sequuntur priuilegia pro supradictis septem Notariis antiquioribus.

SIXTVS EPISCOPVS Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1585.

Prooemium. Laudabilis Sedis Apostolicæ rectitudo, quæ in suis actibus prouida circumspectione dirigitur, non immerito eos gratia & fauore prosequitur, quos sibi operosæ eorum diligentiæ studium continuo impendere cognoscit. ac ea quę illis per prædictam Sedem cōcessa fuisse dicuntur, vt firmiora persistant Romanus Pōtifex in eadem Sede constitutus libenter approbat, & confirmat, aliasque desuper disponit, prout conspicit in Domino salubriter expedire.

Collegiū 7. Notariorum Sedis Apost. alias institutum fuit. §. 1. Sane cum sicut accepimus Collegiū septem Notariorum de numero participantium nuncupatorū, olim per felicis recordationis Clementem primum, Antherum etiam I. & Iulium similiter I. Rom. Pontifices prædecessores nostros, ad martyrum gesta, & quæcunq; ad Romanam Ecclesiam pertinerent fideliter describenda, & descripta recondenda, ordinatum & institutum fuerit, ipsiq; in septem Vrbis Regionibus diuisis, tam à prædictis, quàm aliis Roman. Pontificibus, etiam prædecessoribus nostris, vt creditur quamplurima priuilegia, honores, gratiæ, præeminentiæ & prærogatiuæ concessa fuerint, ipsiq; Notarij abinde citra, omnibus Romanis Pontificibus præfatis, tam in eorum Capella, quam in aliis publicis locis vbi iidem Pontifices interfuerint, vti illorū Prælati domestici inseruierint, & ad diuersas legationes, & officia missi, illa laudabiliter exercuerint.

Cui hic Pōt. confirmat emolumenta & priuilegia alias cōcessa. §. 2. Propterea non solum prædictum Collegium in sua antiquitate & nobilitate, vt par est, cōseruare, sed etiā maioribus fauoribus & gratiis prosequi volentes, Motu proprio non ad dictorum Notariorum, seu alicuius eorū, vel etiam alterius prò eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra liberalitate Collegio huiusmodi, eisdemque septem Notariis nunc & pro tempore existentibus, & eorum cuilibet omnia & singula priuilegia, gratias, exemptiones, libertates, immunitates, fauores, facultates, præeminentias, decreta, declarationes, & indulta quæcunq; per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros ipsi Collegio, & illius Notariis cōcessa quatenus sint in viu, & Concilij Tridentini decretis minime contraria, nec sub vllis reuocationibus cōprehēsa, necnon omnia & singula redditus iura & emolumenta quæcunque dicti Collegij per ipsos septem Notarios hucusque habita & percipi solita, sicuti ea iuste & pacifice possident, Apostolica auctoritate tenore præsentium cōfirmamus, illaq; eis de nouo concedimus & innouamus.

Doctorandique facultatem concedit. §. 3. Ac nunc & pro tempore existentibus Notariis de dicto numero & eorum cuilibet, quoscunque qui in Iure canonico, & ciuili, seu altero eorum per diligentem examinationem per se adhibita, & assumptis secum duobus aut tribus illius scientię & facultatis doctoribus, sciētia & moribus idonei & sufficientes fuerint, in vtroq; seu altero iurium huiusmodi, quos vero in Theologia, nō tamen alicuius Ordinis regulares, seu artibus vel medicina, aut alia licita facultate studuisse, ac per similem examinationem duorum aut trium, & per eos eligēdorum Doctorum, seu Magistrorum facultatis in qua studuerunt, coram eis vel aliquo eorum habendam, ad Magistrorū, seu Doctorum eorundem attestationem eis faciendam peritos, ac scientia & moribus præfatis, ad hoc idoneos & sufficientes esse repererint, de eorundem Doctorum seu Magistrorum, quo ad prçmissa omnia consilio & assensu in Theologia, seu artibus, vel medicina, aut alia licita facultate huiusmodi ad Bacchalariatus licentaturę Doctoratus & Magisterii gradus promouendi, & illis in eis legendi & alios actos ad personas in huiusmodi gradibus constitutas quomodolibet pertinentes, faciendi, auctoritatem concedendi, & ipsorum graduum solita insignia eis, qui eisdem auctoritatibus, facultatibus & priuilegiis acsi huiusmodi gradus in aliqua etiam famosa Vniuersitate suscepissent, prçterquam quo ad habilitatem ad

Ca-

Cathedrales Ecclesias vtantur & gaudeant conferendi.

Notarios etiā creādi.

§. 4. Notariosq; & Tabelliones publicos creandi, ac creatos de Tabellionatus, & Notariatus officiis huiusmodi per pennam & calamare, vt moris est, recepto prius ab eis solito iuramento inuestiendi.

Spurios legitimandi ad successionem bonorū etiā Eccl.

§. 5. Cum spurijs, bastardis, manseribus, incestuosis & alijs ex quouis illicito & damnato coitu procreatis, vt in parentum & aliorum bonis, tam ex testamēto quam ab intestato, sine tamen præiudicio venientium ab intestato, aut ex fideicommisso, vel alia de iure valida dispositione, & citra bona emphyteutica & feudalia Ecclesiastica, aut ex fructibus, alijsque rebus Ecclesiasticis confecta, vel per Ecclesiam acquisita, necnon derogationem constitutionis fęlicis recordationis Pij Papæ Quinti similiter prædecessoris nostri in illegitimos emanatæ, succedere & quoscunq; actus legitimos exercere, & ad quosuis honores, dignitates, & officia, publica vel priuata assumi, illaq; gerere & exercere in omnibus, acsi de legitimo matrimonio procreati essent, libere & licite valeant dispensandi.

Statuta pro Collegio cōdendi.

§. 6. Necnon statuta & ordinationes dicti Collegij prosperum statum concernentia condendi, & pro tempore condita restringendi, ampliandi, & quoties expedire videbitur in totum vel partem delendi, & alia de nouo ordinandi, eaq; sub pecuniarijs eidem Collegio applicandis, & alijs etiam suspensionis à perceptione emolumentorum distribuendorum arbitrio dicti Collegij pœnis, per deputandos per ipsum Collegium exigendis, obseruari faciendi auctoritate & tenore præsentis tribuimus facultatem & potestatem.

Familiares Papæ & eius Prælati domestici declarantur.

§. 7. Eosdemq; Notarios de numero huiusmodi veros & indubitatos familiares, continuos commensales, ac Prælatos domesticos nostros & pro tempore existentis Romani Pontificis existere, eisdemq; priuilegijs & gratijs, quibus veri & intimi familiares vtuntur, potiuntur & gaudent, necnon ad eorum instar, sed pariformiter & æque principaliter sine vlla differentia vti potiri & gaudere posse.

Panē Vestes & locum in Caualcatis habeant.

§. 8. Ac illis panem honoris, eiusdem bonitatis & qualitatis, prout eisdem intimis familiaribus & dilectis filijs Cameræ Apostolicę Clericis dari consueuit, dandum, ac ipsis & eorum cuilibet, obitus & coronationis Romani Pontificis temporibus vestes lugubres ratione obitus, & violaceas ratione Coronationis huiusmodi assignandas esse; & in caualcatis Pontificalibus duos ex ipsis Notarijs equitare cum mantellonibus immediate post Prelatos assistentes si voluerint, libere posse decernimus.

Literæ Apost. gratis pro eis expediantur.

§. 9. Eisdemq; Notarijs pro tempore existentibus, vt singulæ pro eorum quolibet litteræ Apostolicæ, etiam sub plumbo, super omnibus & singulis quorumcunq; cum cura & sine cura, secularium vel quorumuis Ordinum regularium, beneficiorum Ecclesiasticorum, etiam si Canonicatus, & præbendæ, dignitates, personatus, administrationes vel officia & dignitates ipsæ in Cathedralibus, etiā Metropolitan. post Pontificales maiores vel Collegiatis, aut alijs Ecclesijs Principales fuerint, & ad dignitates, personatus, administrationes vel officia huiusmodi consueuerint, qui per electionem assumi, eisque cura immineat animarum, ac etiam ipsarum Cathedralium, vel Metropolitan. aut Patriarchalium Ecclesiarum prouisionibus, commendis, ac fructuum, reddituum & prouentuum Ecclesiasticorum, necnon pensionum annuarum super eisdem fructibus, redditibus, & prouentibus, reseruationibus & alijs gratijs, etiam per Cameram vel Cancellariā Apostolicam gratis expedire possint, de speciali gratia indulgemus.

Emolumenta hic assignata nusquā eis diminuātur.

§. 10. Et insuper, quòd pro singulis quorumcunq; Cathedralium Metropolitan. & Patriarchalium Ecclesiarū, necnon Monasteriorum, cęterorumq; beneficiorum pro tempore faciendis expeditionibus, quarum ratione taxa dicto Collegio solui solet, semper eidem Collegio iura prædicta omnino solui debeant. ita quòd in quibuscunq; gratijs, & mandatis à nobis & pro tempore existente Romano Pontifice emanandis, etiamsi per ea expeditiones huiusmodi, siue per Cameram, siue per Cancellariā, aut viam secretam gratis vbique fieri concessum sit, nihilominus ius semper integrū & illæsum prædicto Collegio reseruatum esse censeatur, nec expeditio fieri possit nisi prius solutis iuribus præfati Collegij. quodq; nullo modo, nulloque tempore præmissis quamquam per nos, & successores nostros prædictos specialiter & expresse, ex quauis causa illis derogatum fuerit, derogatum esse prætendi valeat. quinimo iura ipsa dicto Collegio integre, vt præfertur, solui non debeant, auctoritate & tenore præmissis, etiam perpetuo statuimus & ordinamus.

Licentia deferendi arma, pro his & commensalibus.

§. 11. Præterea eorundem septem Notariorum & cuiuslibet eorum consanguineis, affinibus, & familiaribus continuis commensalibus actu inseruientibus, quòd quęlibet arma, non tamen breuioris mensurę alias prohibita, tam per Vrbem, quam totum Statum Ecclesiasticum huiusmodi absque aliqua speciali licentia deferre possint, quibusuis prohibitionibus & bannimentis nequaquam obstantibus, à quibus semper exempti & excepti sint & esse censeantur. ipsorumq; listis desuper dandis ministri iustitię Vrbis & locorum status huiusmodi credere, & acquiescere debeant.

Facultas testandi etiam de acquisitis ex bonis Ecclesiasticis pro ducatis duobus millie.

§. 12. Iisdemque Notarijs, & eorum cuilibet, vt de quibuscunq; eorum bonis, mobilibus & immobilibus per eos tam ex Ecclesijs, aut alijs beneficiis Ecclesiasticis, & hospitalibus, vel alijs piis locis, cuiusuis etiam priuilegiati Ordinis, seu Militiæ existentibus per eos obtentis, ac obtinendis, aut alias quomodolibet, licite tamen acquisitis & acquirendis, etiamsi iuxta piæ memoriæ Sixti IV. Iulii II. Leonis X. & aliorum Romanorum Pontificum, etiam prædecessorum nostrorum desuper expeditas litteras immobilia bona non possederint, etiam in dicta Romana Curia, & extra eā testari, & de eis inter quascunq; personas vtriusque sexus, non tamen illegitimas, aut alias incapaces, gratis & absque alicuius compositionis solutione disponere, testari, codicillari, & ea etiam inter viuos erogare, concedere, & donare, ac testamenta, dispositiones, & concessiones huiusmodi, etiam dimisso Notariatus officio vsque ad summa duorum millium ducatorum auri de Camera, quo ad bona Ecclesiastica, & aliis beneficiis prędictis acquisita, facere libere & licite valeāt plenam & liberam, auctoritate & tenore prædictis concedimus licentiam & facultatem.

Exemptio à Iurisdictione Ordinariorum. Hanc etc etiam Le. X. in rubr. etc.

§. 13. Eosdemq; Notarios à quorumcunq; Ordinariorum locorum, & illorum omnium iudicum iurisdictione, potestate, superioritate & dominio, ita vt Ordinarii & alii predicti, eorumq; officiales, & Vicarii, ac quicunq; alii Iudices nullam in eos, etiam ratione delicti contracti, aut rei de qua agi contigerit, superioritatem, potestatem, iurisdictionem, vel dominium valeant exercere, aut excōmunicationis, vel alias sentētias, censuras, & pœnas proferre, nisi de nostro, seu pro tempore Romani Pontificis mandato, ipsiq; in flagranti aliquo delicto deprehendantur penitus eximimus & totaliter liberamus, ac nostræ & Sedis Apostolicæ iurisdictioni, & potestati dumtaxat immediate subiicimus. Inhibentes locorum Ordinariis, & aliis cuiuscunque qualitatis & dignitatis Iudicibus, ne prędictos Notarios aliquo colore vel causa, nisi de nostro pro tempore existentis Romani Pontificis mandato vel in flagrāti delicto, vt præfertur repertos, aliquo modo molestare, inquietare, capi facere, processare audeant vel prę sumant, irritum & inane decernentes, quicquid, si secus ipsi, aut eorum quispiam præsumpserit attentare.

Facultas creandi vnum Notarium.

§. 14. Quodq; dicti septem Notarii Collegialiter congregati, vnum Notarium quolibet anno sine Notariorū prædictorum participantium præiudicio, & absq; exemptionibus & priuilegiis ipsis septem Notariis concessis ita quòd illis non gaudeant, creare.

Locus eorum in Signatura.

§. 15. Necnō, qui ex dictis septem Notariis vtriusq; iuris Doctores fuerint, vtriusq; Signaturæ Referendariorū numero ascribantur, & vnus ex eis antiquior in Signatura gratiæ semper assistere possit.

Et in actis publ. Consistorij.

§. 16. Ac in quibuscunq; actibus in Consistorio publico pro tempore faciendis, vnus sit accersendus Notarius, qui & alii ibi præsentes Notarii si rogentur instrumentum ad perpetuā rei memoriam conficiant. cui omnibus aliis instrumentis, & scripturis quibuscunq; acta publica, quibus interuenerint concernentibus, vnius ex eisdem Notariis manu subscriptis, ac suo sigillo munitis, absq; testibus, plenaria fides in iudicio & extra vbique locorum omnino adhiberi debeat.

Et cum

Canonizatioq; Sanctorum.

§. 17. Et cum Notariatus officia huiusmodi ad res Martyrum describendas antiquitus, vt præfertur, instituta sint, quod vnus eorundem Notariorum in Canonizatione Sanctorum, ac etiam in fabricando desuper processu coniunctim vna cum vno ex causarum Palatij Apostolici Auditoribus interuenire, & procedere.

Consistorijs publicis & Capellis.

§. 18. Illisque omnibus, & eorum singulis Cõsistoria publica, & Capellæ à Cursoribus intimari, ac eis in Capella, & omnibus actibus Cãdelas, Agnusdei, & palmas eiusdem qualitatis & quantitatis, prout Episcopis assistentibus de more fieri solet.

Monetas Coronationis habeant.

§. 19. Necnon aureas, argenteasque monetas in die Coronationis, cuiuslibet Romani Pontificis dictę Cameræ Clericis dari solitas, eisdem septem Notarijs & eorum singulis in signum honoris distribui & dari.

Papæ quãdo iterantur.

§. 20. Duoque ex illis si Princeps, & eorum Oratores, & Patriarchæ, necnon Archiepiscopi & Episcopi assistẽtes desint, à Magistris cæremoniarum ad nostram & pro tempore existentis Romani Pontificis caudam deferendam cæteris Prælatis in illis actibus in quibus ad ipsos spectat, & Baronibus postpositis assumi.

Pontificalibus quando vtantur.

§. 21. Et qui ex eis in presbyteratus ordine constituti fuerint, in Missis solemnibus mitra, & quibuscunque alijs Pontificalibus insignibus, etiam in Cathedralibus Ecclesijs, de illorum tamen Præsulum, si præsentes sint, si vero absentes absq; illorum consensu, etiam illis irrequisitis extra dictam Curiam vti.

Altareq; portatili.

§. 22. Necnon quilibet eorum septem Notariorũ nũc & pro tempore existentium, vt sibi habere liceat Altare portatile cum debita reuerentia & honore, super quo in locis ad hoc conuenientibus & honestis, etiam non sacris ac etiam ordinaria, vel Apostolica, seu vtraque auctoritate, ex quauis causa interdictis, seu etiam tẽpore cessationis à diuinis, dummodo causam interdicti huiusmodi nõ dederit, etiam ante diluculum, & etiam circa meridiem in illius & domesticorum & familiarium suorum pręsentia Missam per se, vel quemcunq; secularem, vel cuiusuis Ordinis regularem Sacerdotem idoneum, ab Ordinario approbandum, celebrari facere, illiq; interesse, & eam audire libere & licite valeat.

Post decennium etiam dimisso officio Notarij nominẽt.

§. 23. Quodque idem nunc & pro tempore existentes septem Notarij & eorum singuli, qui iam per decennium officium Notariatus huiusmodi obtinuerint, quiq; in futurum saltem per prædictum tempus à die quo in Collegium eorundem Notariorum admissi fuerint computandum illud obtinuerint, si forte illud resignauerint, nihilominus Notarij sint, & vocentur, eisdemq; honoribus, præeminentijs, antelationibus, priuilegijs, immunitatibus & exẽptionibus, alijsq; omnibus præmissis ad quinquennium tantum vtantur, perinde ac si in dicto Collegio adhuc essent. qui tamen Rochettum, pręterquam extra Vrbem non deferant, nec locum in Capella habeant, alios tamen Prælatos immediate post Notarios incedẽdo, præterquam causarum dicti Palatij Auditores, & Cameræ Apostolicæ Clericos, procedant, auctoritate, & tenore præmissis concedimus pariter & indulgemus.

Executorum huius bullæ deputatio & facultates.

§. 24. Mandantes dilectis filijs Vicecancellario, Camerario, Summatori, & dictæ Cameræ generali Auditori, Clericis, Thesaurario, ac eiusdem Vrbis Gubernatori, Senatori, necnon Legatis, Vicelegatis, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Prioribus, & Gubernatoribus quarumcunque Ciuitatum, Castrorum & locorum dicti Status Ecclesiastici per Collegium dictorum septem Notariorum pro tempore existentium, & eorum singulos eligendis, & eorum singuli, per se vel alium seu alios, auctoritate nostra dictis septem nunc, & pro tempore existentibus Notarijs in præmissis omnibus & singulis efficacis defensionis præsidio assistant, faciantq; eos & eorum singulos quoties pro ipsorum parte super hoc fuerint requisiti, omnibus & singulis præfatis pacifice frui & gaudere, non permittentes eos & eorum aliquem, per quoscunque desuper quomodolibet indebite molestari, inquietari, aut impediri. Contradictores, quoslibet & rebelles cuiuscunque status, gradus, ordinis, dignitatis, vel præeminentiæ fuerint, per censuras Ecclesiasticas & pecuniarias pœnas, aliaque opportuna iuris & facti remedia appellatione postposita compescendo. Decernentes præmissa omnia & singula perpetuo valida & efficacia existere, ac suos plenarios & integros effectus sortiri, ac ab omnibus obseruari, & sic & non aliter per eosdem Cardinales, & Auditores, aliosque Iudices & Commissarios, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. Irritum quoque & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausula cõtrariorũ derogatoria.

§. 25. Non obstantibus Sanctæ memoriæ Symmachi, & Innocentij IV. Pauli II. & aliorum Romanorum Põtificum, etiam prædecessorum nostrorum contra exemptos editis & prædictis, alijsq; Apostolicis, ac in generalibus & prouincialibus & synodalibus, & præsertim Tridentin. nõ tamen quo ad exemptionem ab eo sublatam, Concilijs editis generalibus constitutionibus & ordinationibus, legibus, statutis nostris & aliorum Romanorũ Pontificum prędecessorum nostrorum, vel alijs Extrauagantibus, quibuscunque editis generalibus constitutionibus. priuilegijs quoq;, indultis, & litteris Apostolicis, quibuscunque Romanæ Curiæ officialibus, Collegijs, eorũque personis per quoscunq; prædecessores nostros, etiam motu simili & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque fortioribus, efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq; & alijs declarationibus, & decretis, etiam talibus quod illis nullatenus, vel nisi de eorum quorum interest expresso cõsensu, & fratrum nostrorum consilio etiam Consistorialiter habito, alijsque modis & formis ibi traditis vsquequaq; seruatis derogari possit. etiamsi inter alia caueatur expresse, quòd si eis derogari contingat, derogatio huiusmodi non valeat, nisi talis intentio derogandi aliquibus personis tunc expressis per diuersas in forma Breuis litteras cũ interuallo vnius mensis, seu alterius temporis eis præsentata prius & intimata, ac insinuata fuerit, ac alias quomodolibet concessis & concedendis. Quibus, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, & ad effectum pręmissorum omnium harum serie specialiter & expresse, motu pari derogamus. cæterisq; contrarijs quibuscunq;.

Fides transumptorum.

§. 26. Volumus autem, quòd pręsentium transumptis, etiam impressis, manu pro tempore existentis decani, ac antiquioris ex dictis septem Notarijs subscriptis, & pręfati Collegij sigillo munitis, eadem fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensę. Nulli ergo &c.

D. P. An. 1. 5. Febr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicę, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, Nonis Februarij, Pontificatus nostri Anno 1.

Admissio & reg. in Cam. Apost.

Die decimaquarta Aprilis 1586. præsentes litteræ Apostolicæ præsentatæ fuerunt in plena Camera Apostolica, & die decimaoctaua eiusdem. Camera ipsa referente Reuerendissimo D. Alexandro Gloriero dictæ Cameræ Clerico, & Iudice ad id dicta die decimaquarta specialiter deputato, citato prius Magnifico D. Ioannebernardino Piscina ipsius Cameræ generali Commissario, illas admisit & registrari mandauit, prout registratæ fuerunt libro primo signaturarum Sanctissimi Domini Nostri fol. 112. penes me infrascriptum dictæ Cameræ Notarium. Tydeus de Marchis.

XIII.

Institutio Archiconfraternitatis Chordigerorum S. Francisci, chordã per Fratres eius Ordinis gestari solitam, deuote deferentium. cum indulgentiarum concessione, & alias Confraternitates aggregandi potestate.

Quo ad Indulgentias, vide nouam constitutionem Pauli V mox edendam, quam firmatam vide sub die 2. Martij 1607. Et quo ad facultatem aggregandi, vide formam traditam à Clemente VIII infra in sua constit. 115. Quæcunque.

Editę An. D. 1585. & 1586.

SIXTVS EPISCOPVS
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

EX supernę dispositionis arbitrio, gregi Dominico prę fidentes, inter curas multiplices, quæ ex Pastoralis officij ministerio nobis incumbunt, illam libenter amplectimur, per quam omnium Christifidelium, pręsertim sub suaui Religionis iugo & vexillo, Altissimo famulantium, animarum salus cum diuini cultus incremento proueniat; ipsosque Christifideles, vt eorum vota ad id facilius concurrant, spiritualibus muneribus, indulgentijs videlicet, & peccatorum remissionibus, in apricum eis adducendo, iustos varijs signis & miraculis coruscantes, inuitamus, & confouemus, ac alias desuper disponimus, prout ad eorūdem Christifidelium spiritualem deuotionem conspicimus in Domino salubriter expedire.

B. Franciscus Ordinis Minorum institutor, miraculis claruit, & Sanctorum numero ascriptus fuit à Greg. IX. in eius constit. 2. Mira. fol. 96.

§. 1. Cum itaque Beatus Franciscus, à quo Ordo dilectorum filiorum fratrum Minorum institutus fuit, quiq; inter cæteros in numerum Sanctorum cooptatos, signis, & miraculis maxime claruit, ita vixerit vt pene omnes ad sui deuotionem & imitationem pertraxerit, multique ex ipsis Christifidelibus, chordam similem ei, qua ipse dū in hoc seculo versaretur, cinctus erat, hodie deferant; quinetiam plures eius laudabile institutum amplexi, & sub suaui iugo Religionis ab eo institutæ, diuersisq; S. R. Catholicæ Ecclesiæ Prælatis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, & postea ad summi Apostolatus apicem euectis illustratæ, militantes, tantumq; virum imitati, in numerum eorundem Sanctorum relati fuerint.

Hic Pont. eiusdem Ordinis professor ad decorandā Ecclesiā in qua requiescit corpus d. Sancti, & fideles ad maiorem deuotionē excitandū Archiconfraternitatem Cordigerorum erigit in d. Ecclesia.

§. 2. Nos qui etiam à teneris annis singularem deuotionis affectum erga ipsum Sanctum Franciscum, cuius corpus sub Altari maiori Ecclesię, domus Fratrum Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium nuncupatorum Assisien. quæ inibi insignis, maximęque celebris, & diuersis priuilegijs decorata existit, requiescit, sub habitu dicti Ordinis sui incedentes gessimus, cupientes domum, & Ecclesiam huiusmodi amplius decorari, pietatisque, & Christianæ charitatis opera, vbique cum diuini cultus augmento, ac ad eiusdem S. Francisci honorem & venerationem, animarumque salutem exerceri, fidelesq; ipsos ad faciendum ea per quæ ad æternam beatitudinem valeant facilius peruenire, medijs opportunis excitare, infrascriptum fratrem Clementem magistrum Generalem, ac singulares personas Conuentus domus prædictæ à quibusuis excommunicationis, suspēsionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine; quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existūt, ad effectum præsentium dumtaxat cōsequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes. Motuproprio, non ad alicuius nobis desuper oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & certa scientia, in Ecclesia domus, & ad Altare huiusmodi, vnam Archiconfraternitatem vtriusque sexus Christifidelium, qui Chordam per eiusdem Ordinis Fratres geri solitam, ex illorum deuotione deferant, ac illa cingantur, sub inuocatione eiusdem Sancti Francisci, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, perpetuo erigimus, & instituimus. Vt autem ipsa Archiconfraternitas Confratrum cordigerorum præfatæ chordæ, numero in dies magis ampliata decoretur, ipsiq; Confratres ad piorum operum exercitium propensiores reddantur, ac ad Ecclesiam, & altare huiusmodi deuotionis causa confluant, quo per hoc se maiora cœlestis gratiæ dona cognouerint adipisci; De Omnipotentis DEI misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi.

Indulgentiā Cōfratribus elargitur pro die ingressus.

§. 3. Omnibus, & singulis vtriusque sexus Christifidelibus, qui vere pœnitentes, & cōfessi, ac præfatā chordam, quæ prius à superioribus dicti Ordinis benedici debeat, ad reuerentiam & memoriam eiusdem sancti Frācisci gerentes, sacraque Communione refecti, præfatam Archiconfraternitatem ingredientur, die prima illorum ingressus, ac in mortis ipsorum articulo, Nomen IESV, ore vel corde inuocantibus, si etiam vere pœnitentes, & confessi fuerint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem.

Aliasq; Indulg. Fratrū Conuentualium & Confraternitatis Confalonis. Tu adverte ad not. in rubr.

§. 4. Et insuper eidem Archiconfraternitati, illiusque Confratribus, omnes & singulas Indulgentias, & peccatorum remissiones, ac relaxationes Archiconfraternitati Confalonis B. MARIAE Virginis in Ecclesia S. Luciæ de Vrbe institutæ, necnō prædicto Ordini, ac illius Fratribus, & personis, quandocunq;, & per quoscūq; Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiā per nos concessas, quo ad illas tantum, quæ hactenus reuocatæ non fuerunt, motu, & auctoritate, ac tenore similibus, etiam perpetuo concedimus, & elargimur, ac communicamus.

Generali Mag. Conuentualium dat facultatem, aggregandi alias Confraternitates. Tu vide not infra.

§. 5. Postremo, dilecto filio Fratri Clementi Bontadosio nunc & pro tempore existenti dicti Ordinis Generali Magistro Ordinis Fratrum Minorum Conuentualiū nuncupatorum, quascunque Confraternitates vtriusque sexus Christifidelium Chordigerorum huiusmodi in quibuscunque Ecclesijs, domorum tam Minorum Conuentualium, quam Capuccinorum, & de Obseruantia nuncupatorum Fratrum prædictorum, in quibuscunque mūdi partibus & locis pro tempore erigendis, & instituendis, erigendi, & instituendi, illasque, postquam erectæ, & institutæ fuerint, præfatæ Archiconfraternitati per præsentes erectæ & institutæ, cum omnibus & singulis Indulgentijs, peccatorum remissionibus, & relaxationibus aggregandi, ac ipsas Indulgentias, illis, & earum Confratribus communicandi, pariterque concedendi, plenam, liberam, & omnimodam facultatem, & auctoritatem damus, & cōcedimus, prout nos easdē omnes Cōfraternitates, ex nūc prout ex tunc, postquā erectę & institutæ fuerint, ipsi Archicōfraternitati per præsentes erectę & institutæ huiusmodi, aggregamus, præfatasq; Indulgētias, illis & earum Confratribus, communicamus, & concedimus.

Clausula præseruatiua.

§. 6. Decernentes easdem præsentes litteras, nullo vnquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis, seu quopiam alio defectu, notari, impugnari, vel retractari, aut reuocari vllatenus posse, neq; debere; sed semper & in perpetuū, validas & efficaces existere, suosq; plenarios effectus sortiri debere.

Clausula derogatoria.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac Regula nostra de indulgentijs ad instar non concedendis, ac alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Nulli ergo &c.

D. P. An. 1. 19. Nouemb.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, tertiodecimo Cal. Decembris. Pontificatus nostri Anno primo.

Sequitur extensio d. constitutionis.

SIXTVS EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1586.

Hic Pōt. edidit constit. praeced.

DIuinæ charitatis altitudo, eminentissima & summi amoris Seraphici inexhausta bonitas, &c.

Omittitur relatio eiusdem bullæ.

Et modo omnia in ea contenta approbat, & d. Archiconfraternitatem caput aliarū vbiq; institutarum constituit.

§. 1. Ne autē de præmissorum validitate vllo vnquam tempore dubitari contingat: nostram denuo in præmissis auctoritatem interponere, ipsiusq; Archiconfraternitatis auctoritatem extendere, ac pium dictorum Confratrum Chordigerorum propositum amplius promouere, eosq; spiritualibus muneribus, Indulgētijs videlicet, & peccatorum remissionibus, prosequi cupientes; supplicationibus dicti Clementis hac in parte inclinati, Institutionem huiusmodi, Apostolica auctoritate præfata, tenore præsentium perpetuo approbamus & confirmamus, supplentes omnes, & singulos, tam iuris quā facti defectus, siqui interuenerint in eisdem; Ipsam Archiconfraternitatē in caput omniū Confraternitatū Chordigerorum huiusmodi, vbilibet institutarum, & instituendarum, etiam perpetuo, auctoritatē & tenore præmissis erigimus, & instituimus.

Indulgētias Fratrum Minorum iterato concedit.

At reuocatis Paul. V. cit. in rubr.

§. 2. Omnesque & singulas Indulgentias, & peccatorū remissiones & relaxationes, Religioni & Ordini Fratrum Minorum huiusmodi per quoscunque Romanos Pōtifices prędecessores nostros, ac nos concessas, quo ad eas

tas dũtaxat, quæ hactenus nõ sũt reuocatę, nec sunt vllis reuocationibus comprehensæ, eisdem auctoritate & tenore similiter perpetuo approbamus & confirmamus, ac illis perpetuę & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus.

Alias hic expressas elargitur. Quæ sunt reuocatæ vt notaui in rubr.

§. 3. Illasque Archiconfraternitati & Confratribus Chordigerorum huiusmodi, sub eisdem modo & forma, quibus illæ Religioni & fratribus præfatis concessæ fuerunt, dummodo (vt præfertur) non fuerint reuocatæ, etiã perpetuo concedimus, elargimur, & communicamus. Necnon de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorũ Petri & Pauli Apostolorũ eius auctoritate cõfisi, vtriusq; sexus Confratribus Chordigerorũ huiusmodi, præter Indulgentias Religioni præfatæ cõcessas, in mortis articulo, necnõ quoties processionibus Archicõfraternitatis Chordigerorũ huiusmodi, singulis mẽsibus fieri solitis interfuerint, eisdẽ quidem Cõfratribus plenariã omniũ peccatorũ suorũ Indulgentiã & remissionẽ perpetuo concedimus.

Et non Confratrib. alias tribuit. Reuocationẽ tibi indicaui in rubr.

§. 4. Alijs vero non Confratribus, qui processionibus huiusmodi interfuerint, centum annos de iniunctis eis, vel alias quomodolibet debitis pœnitentijs misericorditer in Domino relaxamus. Ac præfatis Confratribus, qui alijs dictę Archiconfraternitatis processionibus, aut dum Beatæ MARIAE, vel quoduis aliud diuinum officium per ipsos Confratres Chordigeros recitabitur, interfuerint, ac quoties Sanctissimum Christi corpus, dum infirmis defertur, vel defunctum ad sepulturam associauerint, aut alicui miserabili personę subuenerint, vel pacẽ inter inimicos cõposuerint, seu aliquod horũ fecerint, toties centum dies, de eis iniunctis, seu alias, quomodolibet debitis pœnitentijs etiã misericorditer in Domino relaxamus. Eisdẽq; Cõfratribus Chordigeris, vt Indulgentias & peccatorum remissiones præfatas, per modũ suffragij, pro fidelibus qui in gratia Dei decesserint, consequi, & impartiri valeant.

Alias Confraternitates aggregandi facultatem concedit. Tu quo ad hoc, vide bullã 115. Clem. VIII. Quęcunque.

§. 5. Necnon quascunque Confraternitates vtriusque sexus Christifidelium Chordigerorum huiusmodi, in quibuscunque Ecclesijs domorum, tam Minorum Conuentualium, quam de Obseruantia, & Capuccinorum nuncupatorum fratrum præfatorum, in quibuscunque mundi partibus, & locis pro tempore erigendas, & instituendas, postquam erectæ & institutæ fuerint Archiconfraternitati illorum aggregandi. Illisque omnes, & singulas eorum Indulgentias, & peccatorum remissiones, & relaxationes communicandi & concedendi, plenam, liberamq; facultatem præfato, ac pro tempore existenti Generali dicti Ordinis Minorum Conuentualium, auctoritate & tenore præfatis concedimus.

Clausula derogatoria.

§. 6. Nõ obstant. præmissis, ac nostra de Indulgentijs ad instar nõ cõcedendis, & quibusuis alijs cõstitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæteriſq; cõtrarijs quibuscunq; præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Transumptorum fides.

§. 7. Volumus autem quòd præsentium transumptis, manu alicuius Notarij subscriptis, & sigillo pro tempore existentis Ministri, vel Procuratoris Generalis Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium huiusmodi, vel cuiusuis personæ in dignitate Ecclesiastica constitutę, aut Canonici alicuius Cathedralis Ecclesiæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur vbiq; locorum & gentium, in iudicio & extra, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D. P. An. 2. 7. Maij.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1586. Non. Maij. Pontif. nostri anno 2.

XIV.

Iurisdictio Consulum Artis Lanæ in Vrbe, & priuilegia mercatorum eiusdem Artis.

Hanc iurisdictionem primo concessit Pius V. in sua constit. 43. Vt ad Artis. fol. 239. vbi notaui.

Edita An. D. 1585.

SIXTVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

Hic Pont. ad renouandam Artem Lanæ in Vrbe, Cardinalem Sanctæcrucis deputauit.

CVm alias considerantes artem lanæ, quam in multis Italiæ ciuitatibus insignibus, in decus & ornamentum illarũ, publicamq; vtilitatẽ exerceri accepimus, eius esse industriæ, vt facile omnes, omnis generis personæ ex ea, & eius exercitio viuere, & se manutenere possent. Cupientesq; exercitium huiusmodi in hanc nostram Vrbem introducere, seu iam alias introductum hodie tamẽ pene extinctum renouare, vt sic pauperes & miserabiles personæ, etiam vagabundę vtriusque sexus, huius nostræ Vrbis haberent in quo se exercerent, & exercendo victum sibi compararent, Dilectum filium nostrum Prosperum, tituli sancti Clementis presbyterum Cardinalẽ, de sancta Cruce nuncupatum, desuper deputauerimus.

Qui cum hominibus d. Artis conuenit quod.

§. 1. Et dilecti filij Alexander Capocefalus, & Fenizius Alfanus, mercatores lanæ, sese eidem obtulerint, & paratos esse dixerint, id onus, & hanc curam artis lanæ, & illius exercitium in dictam Vrbem introducendi, & vt panni cuiuscunq; generis conficiantur curandi suscipere, sub his conditionibus, capitulis, & statutis nimirum.

Camera mutuet Arti sc. decẽ millia.

§. 2. Quod per Camerã nostrã Apost. duodecim millia scuta eis mutuo, & in cõtãti (idonee per eos cauto de illis infra decẽ annos proxime vẽturos restituendis) darẽtur.

Alia bis mille Arti donet.

§. 3. Et preterea alia mille scuta ex pecunijs eiusdẽ Cameræ ad satisfactionẽ, & seu commoditatem eorundem Alexandri, & Fenizij pro ędificio purgamẽti, vulgo dicti il Purgo, quod dudũ tempore Pontificatus fel. recor. Pij Papæ V. prędecessoris nostri, prope fontẽ Triuij de Vrbe cœptum fuit, & tincturiæ, ac instrumentis ad dictam artẽ necessarijs statim exponerentur, nec ipsi Alexander, & Fenizius ad horum mille, nec aliorum mille scutorum, quę tẽpore prædicto pro eodẽ ędificio à dicta Camera data fuere, aliter restituere tenerentur: sed ipsa bis mille scuta commodo, & beneficio dictæ artis omnino cederent.

Statuta Artis cõfirmet.

§. 4. Et statuta Collegij, siue societatis Mercatorũ artis lanæ huiusmodi, necnon statuta, & alia præmissa ipsis confirmarentur.

Præferantur mercatores Artis, in bonis debitorũ sicut mercatores Ripæ.

§. 5. Nec qui de dicta Arte essent, tenerentur pro eorum creditis concernentibus materiam & exercitium lanæ, atq; tincturiæ, eiusq; mẽbra decoctis debitoribus cũ alijs creditoribus ducutere; sed semper pręferãtur, prout, & quemadmodum Mercatores Ripę præferuntur.

Consules huius temporis ad triẽnium confirmẽtur.

§. 6. Dictiq; Alexander, & Fenizius, ac pro tẽpore existentes Cõsules dictę artis lanę ad tres annos proximos, & continuos confirmarẽtur, vt sic melius & commodius ipsi formam, & modum introducendi artem, & exercitium lanæ, atque tincturæ cum suis annexis, & dependentijs tradere, ac statuta Collegij, siue Societatis prædictæ ad vsum, & obseruantiam reducere.

Pecunia penes eos existat.

§. 7. Nec prædicta duodecim millia, & alia mille scuta ipsis Alexandro, & Fenizio, per succedentes eis Consules, aut alios quoscunq; dictę artis auferri possent.

Consules vtãtur voto Assessoris in pœnis affictiuis.

§. 8. Quòdq; Consules huiusmodi pro tempore existentes quemcunque in vlla afflictiua pęna etiam in causa criminali, vel mixta absque voto assessoris ipsorum, ex omnibus qui de dicta arte extiterint ad tempus eis bene visum eligendi, condemnare nequirent.

Cõsules dent lanam omnibus huic exercitio vacantibus.

§. 9. E contra vero, dicti Alexander, & Fenizius obligati essent dare lanã omnibus ijs, qui voluerint tali exercitio vacare, obseruãdo statuta, ac pręstita cautione de restituendo valore lanę in termino ab ipsis Consulibus statuendo, vt sic capitale, & corpus perpetuo eidem Camera conseruaretur.

Certam pãnorũ qualitatẽ singulis annis cõficere debeant.

§. 10. Insuper tenerẽtur prædicti Alexãder, & Fenizius statim habitis dictis pecunijs incipere, facere, & conficere, ac fieri, & confici facere hic in Vrbe pãnos cuiuscunq; generis, & in specie conficere, & fabricare singulis annis, excepto primo anno dictorum decem quolibet reliquorum nouem annorum, centum petias pannorũ, vt dicũt, mixtorum, & quinquaginta pannorum exquisitorum, alias finorum, & vigintiquinque stameggiatorum nigrorum guadi de septuaginta in octuaginta, vt vocant. Pannorum vero monachinorum etiam vigintiquinque petias, & totidem rasciæ, ac petias quinquaginta saiette. Non possent autem vllo modo pro pannis stameggiatis, monachinis, rasciæ, & saiettis huiusmodi, lanã ex pellibus pecorum euulsam, quam alias appellant pelatã, adhibere, sub pœna amissionis ipsorummet pannorũ, & quinquaginta scutorum pro qualibet petia, & in fine cuiuscunque anni docerẽt in Camera Apostolica se huiusmodi pãnos confecisse sub restitutionis illico faciendæ earum pecuniarum, quas receperint, & alijs pœnis ad beneplacitum dictę Cameræ, seu pręsidentium ipsius infligendis. Et casu

quo monachini, & rascia, non ita expedite venderentur, possent de licentia tamen eorundem præsidentium Cameræ Apostolicæ tales pannos, seu confectionem ipsorū intermittere, & alios conficere, ita vt pecuniæ non remanerent inutiles, & pauperes haberent in quo se ad vitam sustentandam exercerent. Cum hoc tamen quod dicti Alexander, & Fenizius teneantur continuo habere in eorum fundaco monachinos, rasciam, & alios pannos exquisitos, Romæ confectos, & elaboratos, & alias, vt in ipsis capitulis, cōditionibus, & seu statutis plenius dicitur contineri. Quæ omnia per dictum Prosperum Cardinalem, vt supra à nobis deputatum, approbata, & confirmata fuerunt.

Vt modo idē Pontifex ordinationes prædictas, & etiam statuta Concilio Trid. non cōtraria confirmat.

§. 11. Propterea nos exercitium hoc magis, ac magis promoueri peroptantes, ac dilectos filios Collegiū, seu societatem Mercatorum artis lanæ dictæ Vrbis ad id excitare, eosdemq; specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, ac capitula, conditiones, & statuta huiusmodi rata habentes, illorumque omnium tenores, & qualitates pro expressis habentes, & Alexandrum, & Fenizium, ac mercatores prædictos, & eorum singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt ad effectum præsentium dūtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, capitula, & conditiones, ac noua huiusmodi, necnon vetera Collegij prædicti statuta, & ordinationes, felix regimen & gubernium ipsius Collegij, seu societatis concernentia, ac alias licita & honesta, nec sacris Canonibus, aut Concilio Tridentino contraria, quæ descripta sunt in quodam eiusdem Collegij libro in membrana manuscripto, & coperturis ligneis corio rubro tectis cōpacto, cum quattuor non cartulatis, sic incipien. (Cū hoc sit, quod ex forma cuiusdam statuti, ac finien. in hūc modum, & onera sustinendo recipiant, & honores, & alijs 150. cartis, seu folijs cartulatis, vt præfertur, scriptis, & sic pro rubrica incipien. Incipiunt statuta Mercatorum artis lanæ, & deinde hæc verba subiunguntur. In nomine DEI patris, & filij, & Spiritus Sancti, & ad honorem, &c. Quæ quidem verba nigro colore sine atramento sunt scripta, in fine autem eiusdem libri, videlicet vltimo fol. subsequens Notarij recognitio finem facit. Die 21. Ianuarij 1574. D. Horatius Fuscus Notarius medio iuramento tactis, &c. recognouit prædicta statuta esse vniuersitatis artis lanæ Vrbis in forma auctoritate Apost. per præsentes perpetuo approbamus, & confirmamus, supplentes singulos, tam iuris quam facti defectus, siqui desuper interuenerint.

Consulibus concedit facultatem d. statuta mutādi & cognoscēdi causas concernētes artem lanæ, etiam quoad Hæbreos.

§. 12. Ac insuper, nunc & pro tempore existentibus dicti Collegij Consulibus, vt in eorum Congregatione, statuta & ordinationes prædicta, toties quoties pro rerū, & temporum qualitate expediens fuerit reformare, corrigere, & in toto vel in parte mutare, & de nouo condere, Ac de omnibus & singulis causis, tam ciuilibus quam criminalibus, seu mixtis, etiam ratione præteritorum lanæ artem concernentibus, iuxta prædicta statuta, & ordinationes in futurum recognoscere, easq; decidere, & terminare, ac etiam pœnas per dicta statuta contra non obseruantes illa, aut alias impositas augere, seu immutare libere & licite valeant. Ita quod causæ prædictæ per modernos, & pro tempore existentes dictæ Vrbis Gubernatorem, Senatorem, & Conseruatores, aliosq; Capitolinos Iudices, & cæteros etiam maiores Magistratus quouis prætextu vel colore reassumi non possint. Quodque dum ipsi Consules in vnum conuenerint, aut totum Collegium prædictum congregabunt, pro negocijs dictæ artis lanæ licentiam à dilectis filijs dictæ Vrbis Conseruatoribus petere minimè teneantur, licentiam concedimus, & facultatem, eosdemque ad hunc effectum in Iudices ordinarios idoneos & competentes, coram quibus solis, qui dictam artem lanæ exercuerint, etiam pro creditis eorum ab Hebræis consequendis, non autem coram Vrbis prædictæ Vicario, aut eius Vicegerente, nunc & pro tempore existente, vel quoquā alio conueniri, & ipsos Hebræos conuenire debeant, perpetuò cōstituimus, ac deputamus.

Clausula præseruatiua.

§. 13. Decernentes præsentes litteras semper, & in perpetuum ab omnibus vbique inuiolabiliter obseruari, ac sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum à nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus, sedeq; Apostolica pro tēpore emanatis reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus, sub quibuscunq; tenoribus, & formis, & ad quorumuis instantiam, & etiam Motu proprio cōcessis comprehendi: sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, & de nouo etiam sub data per eosdem Collegium, seu societatem eligenda concessas, ac validas & efficaces esse censeri.

Decretum Irritans.

§. 14. Et sic per quoscunque iudices, ordinarios & delegatos, etiam S.R.E. Cardinales, sublata eis, & eorū cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, ac irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§. 15. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon tam dictæ Vrbis, quam aliarum quarumcunque Ciuitatum, & locorum dicti Status nostri mediate vel immediate subiectorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis quibusuis personis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac clausulis in contrarium forsan quomodolibet concessis. Quibus omnibus etiam si de illis specialis, specifica, & ad verbum expressa mentio habenda esset illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscunque.

Dat. P. An. I. 18. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris die decima octaua Decembris, millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, Pontificatus nostri Anno primo.

X V.

De Visitandis certis hic statutis temporibus, Sanctorum Petri & Pauli de Vrbe liminibus &c. ab Episcopis, Patriarchis, & alijs Ecclesiarum primatibus.

Isti Prælati Romano Pont. aut Congregationi Cardinalium sup. Interpretatione & executione Concily Tridentini institutæ, de Statu suarum Ecclesiarum rationem reddunt, vt infra in const. 74. Immensa in §. Congr. 8.

Edita An. D. 1585.

S I X T V S   E P I S C O P V S, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Romanus Pontifex, Beatissimi Petri Apostolorum Principis successor, in altissima militantis Ecclesiæ specula, diuina dispositione, collocatus, ex credito sibi Apostolicæ seruitutis officio omnium Ecclesiarum solicitudinem habere, totiusque Dominici Gregis, qui vnius sanctæ Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ per vniuersum Orbem terrarum diffusæ, sacro ouili concluditur, curam gerere tenetur. Huius vero tam grauis & ingentis oneris, angelicis plene humeris formidandi, magnitudinem, vt facilius ferre posset, venerabiles fratres suos Catholicos Episcopos in partem suæ solicitudinis aduocauit. qui tanquam seniores in populo DEI, pleni sapientiæ spiritu, in sua quisque pastorali vigilia excubantes, illius supremi in terris pastoris immensos labores subleuarent, in quo vno, DEO auctore, plenitudo residet potestatis. Nimirum, vt Episcoporum opere, & adiumento, vbique locorum gregis sibi commissi vultum agnosceret, & spiritualium ouium morbos intelligeret, curationesque adhiberet, atque ex sui muneris officio, perdita requireret, abiecta reduceret, confracta alligaret, infirma consolidaret, pinguia, & fortia custodiret: denique assiduis pastorum vocibus admonitus, de toto Ecclesiarum singularum statu certior redderetur, ne quicquam omnino illum lateret earum rerum quas ad DEI gloriam augendam, ad Christianam religionem propagandam, ad ani-

animarum salutem procurandā necessario eundem scire, atque intelligere oportet, vt omnibus cognitis & examinatis, pro ea quę sibi à CHRISTO Domino tributa est, summa potestate, alia in vinea Domini Sabaoth euellat, alia plantet, alia ædificet, alia destruat, quemadmodum ex rerum & temporum conditione salubrius in Domino viderit expedire.

Episcopi & ex antiquo instituto certis temporib. limina Apostolorū visitare curabant.

§.1. Ob quas sane causas iure optimo, & Spiritus sācti instinctu, à sanctissimis Pontificib. prędecessoribus nostris etiam ab antiquissimis temporib. institutum est, & per multas ætates magno Ecclesię Dei commodo obseruatū, vt singuli Episcopi, Archiepisc., Primates, & Patriarchę, certis præscriptis temporibus, per se ipsos, vel per certū eorū Nuncium, omni occasione seposita, Beatissimorum Apostolorum Petri & Pauli, qui hanc Almā Vrbē suo sanguine consecrarunt, limina, tanquam fidei petram, & totius sacerdotalis vnitatis fontem iureiurādo se visitaturos pollicerentur, atq; ita S.R.E. matris suæ complexu recreati, & paterno Summi Pontificis colloquio roborati, ad Ecclesias suas regendas, alacriores & instructiores redirent.

Sed varijs ex causis hoc institutū refrixit.

§.2. Ceterum hęc tam salutaris, atq; necessaria constitutio, partim hominum negligentia, partim antiqui humani generis hostis astutia, varijs etiam insurgentibus temporum calamitatibus, valde refrixit, alijs alia atque alia impedimenta prætexentibus, in graue animarum suarū periculum, & quibus pręsunt Ecclesiarū detrimentum. Nec vero dubitandum est, quod sine maximo animi mœrore commemorare non possumus, perniciosissimas hęreses, quibus multis iam annis, hominum peccatis ita promerētibus, Ecclesia vexatur, & CHRISTI Domini vestis dilaceratur, ex eiusmodi saluberrimę visitationis intermissione partim ortas esse, partim latenti progressione magnum incrementū accepisse. Nam si celeriter in ipso nascētis mali initio, ab ipsis Episcopis pro rei grauitate ad Romanum Pontificē relatum esset, sane illius prouidentia & auctoritate, statim venenatæ stirpes ex agro Domini euulsæ essent, & diabolici ignis scintillę subito oppressæ, atq; restinctæ, in tot flammas & luctuosa incendia non erupissent.

Hic ideo Pōt. pręcipit oib. Prælatis ad Ecclesia promouendis aut trāsferendis, quod limina Apostolorum statutis hic tēporib. visitare iurent, & etiā Pontifici de Pastorali eorū officio rationem reddere, & mandata Apostolica diligētissime exequi.

§.3. Hæc, atq; alia grauissima incommoda, cū primū ad summi Apostolatus apicem, meritis licet imparib. Deo ita volente, vocati sumus, attentius considerantes, nō solum ex intimis animi sensibus indoluimus, sed statim de adhibendo remedio, diuina gratia adiutrice, cogitare cœpimus. Vrget enim nos Dei timor, & acres animo nostro stimulos, dies noctesq. subijcit, quemadmodum in tremēdo illius iudicio, administrationis nostrę rationem reddamus. Nam si huic tanto malo, quod magis quotidie ingrauescit, non occurramus, non possumus nobis ipsis non valde timere, cum crebro in mentem veniant, & quasi aures nostras personent sacræ illæ voces, comminationis, & terroris plenæ. Fili hominis speculatorem dedi te domui Israel, & sanguinem eius de manibus tuis requiram. Et quod Petro à Domino dictū est. Confirma fratres tuos. Et illud Apostoli Pauli, quod tanto magis ad nos pertinet quanto maiorem pręter cęteros, pastoralis officij curam sortiti sumus. Attendite vobis & vniuerso gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiā Dei, quam acquisiuit sanguine suo. Quocirca eorundem prædecessorum nostrorum vestigijs inhęrentes, simulq. modū & temporum spatia Ecclesiarum earundem Præsulibus, pro cuiusq; interuallo, & locorū distantia moderātes, hac perpetua constitutione sancimus, decernimus, & mandamus, vt omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi, per vniuersum terrarum Orbem constituti à nobis deinceps ordinandi, etiamsi Cardinalatus honore pręfulgeant, antequam munus consecrationis suscipiant, seu eis consecratis pallium de beati Petri corpore sumptum tradatur, aut si ad aliam Ecclesiam transferantur, antequam illius regimini & administrationi se immisceāt, siquidē pręsentes in Curia fuerint, in manibus S.R.E. Diaconi Cardinalis ordine prioris, si vero absentes in manib. Antistitis, qui ad impendendū munus prędictū, aut ad tradendū pallium huiusmodi à Sede Apost. delegabitur, iurēt iuxta formulam in libro Cancellariæ Apostolicæ quinterno appellato, nuper descriptam, se Beatissimorū Apostolorum Petri & Pauli limina, statutis in hac nostra constitutione temporibus, personaliter, ac per se ipsos visitaturos, ac nobis & successoribus nostris pro tempore existentib. Romanis Pontificib. rationem reddituros de toto eorū pastorali officio, deq. rebus omnibus ad ipsarum quibus præsunt Ecclesiarum statum, ad Cleri & Populi disciplinam, animarū denique, quæ illorū fidei creditę sunt salutē quouis modo pertinentibus, & vicissim mandata Apostolica humiliter recepturos, & quamdiligentissime executuros.

Et legitime impediti, per certum Nuncium hæc adimplebunt.

§.4. Quod si legitimo impedimento detenti fuerint, iurent se prędicta omnia adimpleturos per certum nuncium ad id speciale mandatum habentem, de gremio suorū capitulorum, aut alium in dignitate ecclesiastica constitutum, seu alias personatum habentem, aut si huiusmodi hominem ecclesiastica dignitate, & personatu pręditum nō habeant per diœcesanum sacerdotem, & si Clero careāt, omnino per aliquem alium presbyterum, secularem vel regularem spectatę probitatis, & religionis, de supradictis omnibus plene instructum. De huiusmodi autem impedimento docere debeant per legitimas probationes, ad dictum primum diaconum Cardinalem, per supradictum Nuncium transmittendas.

Idē Pont. hortatur, vt opera ipsorū Episcoporū aut aliorū, a Sede Apost. auxilia & [illegible] petant.

§.5. Quin etiam Principes temporales, si quid pro eorū pietate, & erga hanc Apostolicā Sedem obseruātia Romano Pontifici voluerint significare, eosdē, siue Episcopos, siue alios qui ab eis mittentur, fidos habebunt nuncios ac relatores, quorum opera, ab eadē Sede pro illorum dominijs, ditionibus, & rebus firmandis ac stabiliendis, & cum Dei & sanctæ Religionis causa, sine qua tuto consistere haud possunt, coniungendis, opportuna sinceræ charitatis officia, consilia, atq; subsidia expectare certo poterunt.

Tēpus pręfinitur oib. Prælatis ad explendum hoc visitationis officium.

§.6. Ad hoc autem debitum visitationis officium cōmode explendum supradicti omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi & Episcopi, Itali videlicet, vel ex Italicis Insulis, vnde in Italiam commodius traijci potest, veluti Siculi, Sardi, Corsi, & alij adiacentium Prouinciarū Italię ac etiam Dalmatiæ & Gręcarum, quæ è regione ipsius Italię & Siciliæ oris sunt, tertio anno; Germani vero, Galli, Hispani, Belgæ, Bohemi, Vngari, Angli, Scoti, Iberni, & cęteri omnes, qui in Europa sunt citra mare Germanicum, & Balticum, ac omnium Insularum maris mediterranei, quarto anno, & qui intra Europæ fines sunt, his Prouincijs remotiores, ac etiā Africani littoribus nostris aduersi, ac insularum maris Oceani Septentrionalis & Occidētalis Europæ & Africę citra continentem noui Orbis, tam qui nunc sunt, quam qui ad Catholicam fidem per misericordiam Dei aliquando redierint, quinto anno, Asiatici vero, & qui extra Asiam, & in alijs nouis terris Orientalib. Meridionalibus, Occidentalibus, & Septentrionalibus, tam in Insulis quam in continentibus, & denique in quibuslibet mundi partibus decimo anno iter suscipiant, & Deo concedente perficiant. Idem que institutū tertio quoque, quarto, quinto, & decimo anno repetant & obseruēt. Hæc autem annorum spatia tempore suscepti muneris cōsecrationis, vel pallij traditionis, aut translationis, vt pręfertur, incipiant. Quæ ne longius differatur, Volumus quod tempus qualecunq; excursum alicui ex supradictis Pręsulibus, qui siue morte præuentus, siue alia quacunque de causa ob non finitum tempus ei præscriptum, dicta limina non visitauerit, ita illius successori effluxisse, & excurrisse intelligatur, vt termino ipso iuxta prædecessoris sui iusiurandum completo debitam tunc visitationem quamprimum conficere teneatur.

Obedientiā Pręlatis [illegible]cit.

§.7. Hi vero ex supradictis Antistitibus, qui hactenus ab hac sancta Sede ordinati sunt, aut dictum palliū ab ea susceperunt, aut ad aliam Eccles[illegible]am translati sunt, prout cuique distantia locorum, & temporum interualla pręscripta sunt, ad supradicta omnia obseruanda à die publicationis præsentis constitutionis omnino teneantur. Iubemus igitur in virtute sanctæ obedientię supradictis oibus Antistitibus, pręsentibus & futuris, vt visitationem prædictam, sibi suisq. Ecclesijs adeo vtilem ac necessariam, iuxta prescriptam formulam omnino conficiant.

Inobedientib. pœnas imponit.

§.8. Si vero, quod absit, non egerint, eos ab ingressu Ecclesiæ, ac etiam ab administratione, tam spiritualium quam temporalium, necnon à perceptione fructuum suarum Ecclesiarum, à Capitulis eorum omni exceptione, & mora cessante, interim libere exigendorum, & in opus fabricæ, seu ornamentorum Ecclesiæ emptionem, prout

maior exegerit necessitas, insumendorum, ipso facto tam diu suspensos esse volumus, donec à cōtumacia resipiscentes relaxationem suspensionis huiusmodi à Sede prædicta meruerint obtinere.

Clausulas cōtrariorū derogatorias apponit.

§.9. Non obstan. priuilegijs, absolutionib, indulgētijs, & alijs concessionib. de nō visitandis liminibus eiusmodi quibuscunq; Ecclesiarum Prælatis, & per quoscūq; Rom. Pont. ac etiā nos & dictā Sedem ex quibusuis causis, perpetuo vel ad tēpus, concessis, extensis & innouatis, quæ oīa contra præmissa quicquā nolumus suffragari, alijsque cōtrarijs quibuscunq;. Cæterū nos saluti & cōscientię securitati eorū Præsulum, qui ad huiusmodi visitationē obligati, eā contra iusiurandum hucusq; distulerunt, cōsulere volentes, eos singulos à periurij reatu, & à Canonicis, Apostolicisq. oībus sententijs, quas propterea incurrerunt, auctoritate præsentium absoluimus, quos tamen pro excessu huiusmodi eleemosynam, quantam & cui, vel quib. eorū Cōfessarius statuerit applicandā, volumus erogare.

Exēplis credi iubet.

§.10. Quia vero difficile nimis esset præsētes lrās quocūq; illi opus pferri, volumus quoq;, vt earū exēplis etiā impressis, manu Not. publici, & sigillo psonæ in dignitate ecclesiast. cōstitutæ obsignatis, eadē prorsus adhibeatur fides, quæ eisdem pręsentib., etiā in d. quinterno describēdis haberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 1. 20. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1585. 13. Cal. Ian. Pont. nostri anno 1.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1585. indict. 13. die vero 20. mēsis Decemb. Pont. S. D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno 1. retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt in valuis seu portis S. Io. Lateranen. & S. Petri Principis Apostolorū de Vrbe, necnon Cancell. Apost. & in acie Campi Floræ, & per aliquod temporis spatium dimissæ, per nos Io. Freile, & Nicolaum Taglietium S. D. N. PP. curs. Alex. Parabiacus mag. curs.

XVI.

Innouatio festiuitatis S. Nicolai de Tolentino, Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, duplici officio die 10. mensis Septembris celebrandæ.

Canonizationem huius Sancti, & suæ festiuitatis primæuā institutionem, fecit Eugenius IV. vt sup. in eius constit. 27. Licet. fol. 301.

Edita An. D. 1585.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SAncta Romana vniuersalis Ecclesia, quos Omnipotēs Deus sicut Sol in cōspectu suo fulgētes in Cœlo coronat, pio cultu & admirabili honore, per anni circuitum, die vt plurimum, qua eos ad cęlestia regna migrare contingit, in terris voluit venerari, vt eorum Christifideles gloriosa memoria incensi, & exemplis inflammati per exercitium bonorum operum, pijs etiam suffragij adiuti, diuinæ Maiestatis gloriam in sanctis suis agnoscere, & ipsius beneficia promereri facilius valeant.

S. Nicolaus virtutibus & miraculis clarus fuit.

§.1. Ad hunc itaq; laudabilē sanctorum numerum B. Nicolaus Tolētinas, de cuius vita, conuersatione, & sācta obdormitione in Domino Tolentinates gloriantur, regularia S. Augustini Eremitarum instituta amplexus, cum tanta vitæ puritate, & integritate contendit, vt ipsius viri sanctitas longe lateq. per diuersas mundi regiones ad Indos vsque Occidentales, propagata diffusaq. sit.

Ioannes 22. & Innocētius 6. illius canonizationē cęperunt, & Eugenius 4. perfecit.

§.2. Hunc itaq; miraculorum signis, in quo inexhausta Dei benignitas, in vita ac post mortē operari voluit, adducti, fel. rec. Ioannes xxij. & Innocentius vj. primo in numerum Sāctorū referre cōcurrerunt, & deinde piæ mem. Eugenius iv. Rom. Pontifices prædecessores nostri eorundem Sanctorum Catalogo solemni ritu adscripsit.

Postea omne schisma cessauit.

§.3. Post cuius relationem inter numerum Sanctorum celeberrimum maximumq. illud miraculum extitit, quod Ecclesia Romana iam per annos amplius quinquaginta schismatum dissidijs grauiter afflicta, huius Beati viri meritis & intercessione sublatis erroribus, pacem, præter spem, summam consecuta est...

Hic Pont. illius festū duplici officio agi iubet.

§.4. Quare nos qui Ecclesiæ Firmanæ, in cuius diœc. oppidum S. Angeli, vbi sanctus ipse Nicolaus est ortus, cōsistit, in minorib. cōstituti præfuimus, nomen & sanctitatē ipsius B. Nicolai dignis, quantū nfa patitur infirmitas honorib. decorare volentes, hac præsenti nostra constitutione mandamus, vt eiusdem B. Nicolai Confessoris gloriosi dies festus quarto idus Septemb. agatur, duplicique posthac, & proprio, & vbi propria non erunt, de cōmuni Confessorum nō Pontificum officio, per cunctas totius Christiani Orbis Ecclesias singulis annis ppetuis futuris temporib. celebretur, & in Calēdario Romano cum duplicis festi adiectione inscribatur. Sicubi vero festus B. Nicolai dies supradictus, ex fidelium deuotione seu cōsuetudine, præcepto aut indulto Apostolico, maiori aliqua celebrari cōsueuerit obseruātia, ea omnino ibidem retineatur.

Prælatis iubet, vt obseruari faciant.

§.5. Mandantes omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, cæterisq. ecclesiarum Prælatis in toto Orbe terrarum cōstitutis, vt faciant in suis quisq; Ecclesijs, prouincijs, ciuitatibus, & diœcesibus, præsentes nostras litteras solemniter publicari, & ab ecclesiasticis personis secularibus, & quorumuis Ordinum regularibus, omnino obseruari, quamuis in vltimis Breuiarij & Missalis reformationib. adnotatio huius solemnitatis posita non fuerit.

Transumptis credi iubet.

§.6. Volumus quoq;, vt præsentium exēplis etiā impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica cōstitutæ munitis, eadē prorsus fides vbiq; locorum & gentium adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

D.P. An. 1. 23. Decemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1585. 10. Cal. Ianuarij, Pont. nostri anno 1.

Publicatio.

Anno a natiuitate D. 1586. indict. 14. die vero 28. mensis Ian. Pont. S. D. N. D. Sixti diuina prouidentia PP. V. anno 1. retroscriptæ litteræ Apost. affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis seu portis Ecclesiarū S. Io. Lateranen. & S. Petri Principis Apostolorū de Vrbe, necnon Cācell. Apost. & in acie Cāpi Floræ, & per aliquod tēporis spatiū in ipsis valuis dimissæ, per nos Io. Freile, & Nicol. Taglietiū S. D. N. Papæ curs. Alex. Parabiacus mag. curs.

XVII.

Contra exercentes artem Astrologiæ iudiciariæ, & alia quæcunque diuinationum genera, librosq. legentes vel tenentes.

De eiusmodi diuinationum ac sortilegiorum materia extāt plures prædecessorum constitutiones indicatæ superius in const. 1. Innocentij VIII. Summis. fol. 371.

Edita An. D. 1585.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Multa mala prouenire ex arte Astrologiæ iudiciariæ, Magiæ, Necromantiæ & similium.

COEli & Terræ Creator Deus, quem vnum Omnipotentem corde credimus ad iustitiam, & ore cōfitemur ad salutem, etsi homini, quem ad imaginem & similitudinem suam creauit, mentem dederit, quæ non solum diuino fidei lumine illustrata, mysteria illa cognosceret, quæ humanam intelligentiam superant, sed etiam naturæ suæ vi, magno licet cum labore, præclara multa inuestigaret, atque intelligeret, tamen vt superbum animal homo non altum saperet, sed timeret, & immensam conditoris sui maiestatem humi stratus veneraretur, sibi soli eorum quæ euentura sunt, scientiam & futurarum rerum cognitionem reseruauit. Solus enim ipse, cuius oculis omnia nuda & aperta sunt, & ad intimas hominum cogitationes penetrat, & cōsequentes eorum actiones intuetur, solus ipse, qui vocat ea quæ non sunt, tanquam ea quæ sunt, omnia præsentia, & ante oculos posita habet, solus denique omnia & singula quæcunque totius temporis decursu, & seculorum ætatibus futura sunt, ab omni æternitate nouit, & admirabili prouidentia disposuit, quæ nō modo humanæ mētis imbecillitas ignorat, sed nec dæmones ipsi præsentire possunt. Quare idolorum in futuris annunciandis falsitatem & imbecillitatē & eo-

& eorum; qui eis cultum adhibebant, vanitatem irridet Spiritus sanctus apud Isaiam illis verbis. Annunciate quæ ventura sunt in futurum, & sciemus, quia Dii estis vos. & in nouo testamento CHRISTVS Dominus discipulorum suorum de futuris euentis paulo cupidius inquirentium, interrogationem graui illa responsione retudit, qua etiã omnium fidelium suorum curiositatem coercuit. Non est vestrum scire tempora vel momẽta, quæ Pater posuit in sua potestate. Nec vero ad futuros euentus & fortuitos casus prænoscendos (futuris euentib. ex naturalib. caussis necessario vel frequenter prouenientibus, quæ ad diuinationem non pertinent, duntaxat exceptis) vllæ sunt veræ artes aut disciplinæ, sed fallaces & vanæ improborum hominum astutia, & dæmonum fraudibus introductæ. ex quorum operatione, consilio vel auxilio omnis diuinatio dimanat, siue quod expresse ad futura manifestanda inuocentur, siue quod ipsi prauitate sua, & odio in genus humanum, occulte, etiam præter hominis intentionem se ingerant & intrudant vanis inquisitionibus futurorum, vt mentes hominum perniciosis vanitatib. & fallaci contingentium prænunciatione implicentur, & omni impietatis genere deprauentur. Quæ quidem ipsis cognita sunt, non diuinitate aliqua, nec vera futurarum rerum scientia, sed naturæ subtilioris acumine, & aliis quibusdã modis, quos hominum obtusior intelligentia ignorat. Quáobrem dubitandum non est, in huiusmodi futurorum, contingentiũ & fortuitorum euentuum inquisitione & præcognitione, diaboli operationem se fallaciter immiscere, vt sua fraude ac dolis, miseros homines à via salutis auertat, & laqueo damnationis inuoluat. Quæ cum ita sint, nonulli hæc fideliter & religiose, vt debent, non attendentes, sed curiosa sectantes, grauiter Deum offendunt, errantes ipsi & alios in errorem mittentes. tales in primis sunt Astrologi olim Mathematici, Genethliaci, & Planetarii vocati, qui vanam falsamq. syderum & astrorum scientiam profitẽtes, diuinæq. dispositionis ordinationem, suo tempore reuelandam præuenire audacissime satagentes, hominũ natiuitates seu genituras, ex motu syderum, & astrorũ cursu metiuntur, ac iudicant futura, siue etiam præsentia & præterita occulta, atque ex puerorum ortu & natali die, siue quauis alia temporum & momentorum, vanissima obseruatione & notatione, de vniuscuiusque hominis statu, cõditione, vitæ cursu, honoribus, diuitiis, sobole, salute, morte, itineribus, certaminibus, inimicitiis, carceribus, cædib., variis discriminibus, aliisq. prosperis, & aduersis casibus & euentibus præcognoscere, iudicare, & affirmare temere præsumũt, non sine magno periculo erroris & infidelitatis; cum S. Augustinus præcipuum Ecclesiæ lumen, eũ, qui hæc obseruat, qui attendit, qui credit, qui in domum recipit, qui interrogat, Christianàm fidem & baptismum præuaricasse affirmet, vt illos merito Apostolus arguat atque increpet illis verbis: Dies obseruatis & menses & tempora & annos, timeo vos ne forte sine causa laborauerim in vobis. Hi igitur leuissimi & temerarij homines in miserãdam animarum suarum ruinam, graue fidelium scandalũ & Christianæ fidei detrimentũ, futuros rerum euentus, & quæcunque prospere vel aduerse obuẽtura sunt, ac actus humanos, ea denique quæ ex libera hominum voluntate proficiscuntur, astris syderibusq. ascribunt, eisq. eam facultatem, vim, seu virtutem & efficaciam tribuunt significandi futura; & ad præcognita ita inclinandi, vt sic omnino nec aliter euentura sint, atque ob eam causam de ijs rebus omnibus iudicia facere; prognostica, prædictiones, & præcognitiones sibi assumere, & palam venditare non dubitant. quibus pauci rudes & imperiti, alijq. nimis creduli & imprudentes tantam fidem præstant, vt ex huiusmodi iudiciorum, & prædictionum præscripto, aliquid certo esse credant aut sperent. quorum sane & mendacium magistrorum temeritas, & infelicium discipulorum credulitas magnopere deploranda est, qui vel diuinis litteris admoniti non intelligunt hominis præstantiam, cui Cœli & Stellæ, & clarissima Cœli sydera, Sol & Luna, Deo ita disponente, non imperant, sed inseruiunt, sic enim Moyses populum Dei, vt hunc errorem caueret, præmonebat. Ne forte eleuatis oculis ad Cœlum, videas Solem & Lunam, & omnia astra Cęli, & errore deceptus adores ea, & colas, quæ creauit Dominus Deus tuus in ministerium cunctis gentibus, quæ sub Cœlo sunt. Sed quid sydera mirandum est homini seruire? nonne nobilissimæ intelligentiæ Angeli ipsi, omnes sunt administratorij spiritus, in ministerium missi propter eos, qui hæreditatem capiũt salutis? nam rationales oues, ita diligit Deus, vt non solũ Episcopos, quemadmodum à S. Ambrosio scriptum est, ad tuendum gregem ordinauerit, sed etiam Angelos destinauerit. Præclare etiam S. Hieronymus: Magna dignitas animarum, vt vnaquæque habeat ab ortu natiuitatis in custodiam sui Angelum delegatum. Quod si Angeli homines custodiunt, quid aduersus Angelorum custodiã & tutelam astra moliri, aut efficere poterunt, quæ cũ ipsis Angelis nullo modo sint comparanda? Nec sane hoc loco prætereunda est eximij Ecclesiæ Doctoris, & Beatissimi Pontificis Magni Gregorij sententia, qui Priscillianistas hæreticos vnumquemq; hominem sub constitutionibus stellarum nasci putantes, magno rerum & verborum pondere confutat. Absit, inquit, à fidelium cordibus, vt aliquid esse Fatum dicant, vitam quippe hominum solus hãc cõditor, qui creauit administrat, neque enim propter stellas homo, sed stellę propter homines factæ sũt, etsi stella fatum hominis esse dicitur, ipsis suis ministerijs subesse homo perhibetur. Vtinam insani homines hæc saperent & intelligerent, ac Dei monitis obtemperarent in Leuitico dicentis. Non declinetis ad Magos, nec ab Ariolis aliquid sciscitemini, vt polluamini per eos. Neque enim quæ Christiana & vera pietas repellit ac damnat, tanto studio inuestigarent, ijdemque misere se decipi, atque irretiri paterentur. Sunt etiam inanes quidam homines & curiosi vel impij & irreligiosi, qui futurarum & occultarum aliarum rerum notitiam adeo anxie habere studẽt vt ob eadẽ prænoscenda & inuestiganda in diuinæ legis offensionem multipliciter incurrant. Alij enim Geomantiæ, Hydromantiæ, Aeromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, alijsque sortilegijs & superstitionibus, non sine Dæmonum saltem occulta societate, aut tacita pactione, operam dare, seu illis, ac sortibus illicitis taxillorum, granorum triticeorũ, vel fabarum iactu vti non verentur. Alij vero aliquas pristinæ & antiquatæ, ac per Crucis victoriam prostratæ Idololatriæ reliquias retinentes, quibusdam augurijs, auspiciis, similibusve signis, & vanis obseruationibus ad futurorum diuinationem intendunt. Alii autem sunt, qui cum Morte fœdus ineunt, & pactum faciunt cum Inferno, qui similiter ad occultorum diuinationem, ad inueniendos thesauros, vel ad alia facinora perpetranda, etiã expressa cum Diabolo pactione facta, in manifesta suarũ perniciem animarum, nefarias magicæ artis incantationes, instrumenta & veneficia adhibent, circulos & diabolicos characteres describunt, Dæmones inuocant, aut cõsulunt, ab eis responsa petunt, aut accipiunt, eis preces & thuris, aut aliarum rerum suffimenta, seu fumigationes, aliaue sacrificia offerunt, candelas accendunt, aut rebus sacris, vel Sacramentis, aut Sacramentalibus sacrilege abutuntur, adorationis, genuflexionis, aut quæuis alia impietatis obsequia præstant, cultum venerationemue tribuũt, aut annulum vel speculum, aut paruas phyalas sibi fabricant, aut fabricari curant ad Dæmones in eis alligandos, seu includendos, vt putant, ad responsa ab ipsis inde petẽda, aut habenda. Alii præterea etiam in corporib. obsessis, vel lymphaticis, & phanaticis mulierib. Dæmones, de futuris, vel occultis, rebus aut factis exquirũt, vt merito ab eis, quos Dominus in Euangelio tacere imperauit, vanas mendacesq. referant responsiones. Alii quoq; præstigiatores, frequentius vero mulierculæ quædam superstitionib. deditę, in phyalis seu vasculis vitreis aqua plenis, vel in speculo accensis candelis, etiam benedictis sub nomine Angeli Sancti & Albi, Diabolum omnium malorum satorẽ supplices adorantes, vel in vnguibus, aut palma manus, quandoq. etiam oleo perunctis eundem omnium fallaciarum Architectum orant, vt similiter futura vel occulta quæuis per spectra, & apparentes imagines, seu phantasticas visiones sibi ostendat, aut ab eodem patre mendacii Diabolo aliis incantationib., aut variis superstitiosis obseruationibus, futurorum, & occultorũ huiusmodi veritatẽ quærunt, & hominibus prædicere contendunt. Quorũ oium, quos supra enumerauimus consimilis impietas

parem exitum habet, nimirum, quod Dęmonis prȩstigijs ac dolis, tum qui diuinant tum qui diuinationem expetũt illusi ac delusi miserrime reperiuntur. Itaq; cũ futuros euẽtus in seipsis cõsiderare antequã fiãt, sit Dei propriũ, illud necessario cõsequitur, vt Astrologi & alij pdicti qui huiusmodi futura pnũciare, aut prȩnoscere quocũq; modo, nisi Deo reuelãte audẽt, iniuste atq; impudẽter, quod Dei est sibi assumãt & vsurpẽt. Sic fit, vt dũ ab eis, quod solius est Creatoris perperã creaturis tribuitur, diuina maiestas grauiter lȩdatur, fidei integritas violetur, & animab. pretioso Xpi sanguine redemptis, pestis atq; exitium importetur.

Ordinarijs ideo iussit, vt eiusmodi ar es & libros extirparent, sed extirpatio perfecta non fuit.

§. 2. Et licet iampridẽ regulis Indicis librorũ prohibitorum ex decreto sacri gñalis Trid. Conc. cõfecti, illud inter cȩtera constitutũ fuerit, vt Episcopi diligẽter prouiderent ne huiusmodi Astrologiȩ iudicianȩ libri tractatus & indices legerentur vel haberẽtur, qui de futuris cõtingentibus successibus, fortuitisue casibus, aut ijs actionib., quæ ab humana voluntate pendent certo aliquid euẽturũ affirmare audent, permissis tamen iudicijs, & naturalib. obseruationib., quæ nauigationis, agriculturȩ, siue medicȩ artis iuuãdæ gratia conscripta fuissent. Libros vero omnes & scripta Geomantiȩ, Hydromantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, siue in quibus continẽtur sortilegia, veneficia, auguria auspicia, incantationes artis magicæ, prorsus reijci & aboleri curarent. Non tamen errorum corruptelarũ, delictorum & abusum prȩdictorum extirpationi vsque adeo prouisum est, quin etiam adhuc in nõnullis locis, & apud plurimos curiosius vigeant, cum valde frequenter, detectis diaboli insidijs, diuinationum, sortilegiorum, & variarum superstitionum omnia plena esse in dies detegantur.

Hic itaq; Põtif. Astrologos iudiciarios, Mathematicos, Diuinatores & cæt. ab Ordinarijs & ab Inquisitorib. seuere coerceri mandat.

§. 3. Nos igitur, qui pro nostro pastoralis officij munere fidei integritatẽ inuiolatã conseruare debemus, & aiarum saluti prospicere, quantũ diuina gratia adiutrice possumus ex paternȩ charitatis viscerib. optamus, dãnantes & reprobantes omne genus diuinationũ, quȩ diabolo auctore ad fidelium deceptionẽ à prȩdictis curiosis, vel perditis hominib. fieri solent. Cupientes prȩterea sanctam illã Christianȩ Religionis simplicitatẽ, prȩsertim vbi agitur de summa Creatoris Dei potestate, sapiẽtia, & prouidẽtia, ab omni erroris labe, integrã atq; incorruptã, vt par est, retineri. Volẽtes quoq; prȩdictȩ falsæ credulitati, ac huiusmodi illicitarũ diuinationũ & superstitionũ, detestabili studio, & execrandis flagitijs, atq; impuritatib. occurrere, vt de Christiano populo merito dici possit, quod de antiquo Dei populo scriptum est. Non est auguriũ in Iacob, neq; diuinatio in Israel. Hac perpetuo valitura cõstitutione, Apost. auctoritate statuimus & mãdamus, vt tã contra Astrologos, mathematicos, & alios quoscũq; dictæ iudiciariæ Astrologiæ artẽ, prȩterquam circa agriculturã, nauigationẽ, & rẽ magicã in posterũ exercentes, aut faciẽtes iudicia, & natiuitates hominũ, quib. de futuris cõtingentib. successib. fortuitisq. casibus aut actionibus ex humana volũtate pẽdẽtib. aliquid euenturũ affirmare audẽt, etiã si id se nõ certo affirmare asserãt, aut protestẽtur, quã cõtra alios vtriusq; sexus, qui supradictas dãnatas, vanas, fallaces, & perniciosas diuinãdi artes, siue sciẽtias exercẽt, profitẽtur & docẽt aut discunt, quiue huiusmodi illicitas diuinationes, sortilegia, superstitiones, veneficia, incãtationes, ac prȩmissa detestãda scelera & delicta, vt prȩfertur, faciant, aut in ea se quomodolibet intromittũt, cuiuscunq; dignitatis, gradus, & cõditionis existant, tã Episcopi & Prȩlati, Superiores, ac alij Ordinarij locorũ, quã Inquisitores hȩreticȩ prauitatis vbiq; gentium deputati, etiamsi in prȩdictis ex his casib. antea non procedebant aut procedere non valebant, diligentius inquirant & procedant, atque in eos seuerius Canonicis pœnis & alijs eorum arbitrio animaduertant.

medicam

Librosq. huiusmodi artium teneri vetat.

§. 4. Prohibentes oẽs & singulos libros, opera, & tractatus huiusmodi iudiciariȩ Astrologiæ, Geomãtiæ, Hydromãtiȩ, Pyromãtiȩ, Onomãtiȩ, Chiromantiæ, Necromãtiæ, Artis Magicȩ, aut in quib. sortilegia, veneficia, auguria, auspicia, execrabiles incãtationes, ac superstitiones continẽtur, ac vt supra in memorato Indice interdictos sub censuris & pœnis in eo cõtentis à quibuscunq; Christifidelibus legi, aut quolibet retineri, sed illos Episcopis & Ordinarijs locorũ, vel Inquisitorib. prȩdictis prȩsentari & consignari debere. Et insuper mandamus eadẽ auctoritate statuimus & mãdamus, vt cõtra scienter legentes, aut retinentes libros et scripta huiusmodi, seu in quibus talia continentur, similiter ijdẽ Inquisitores libere & licite procedant, ac procedere & pœnis condignis punire & coercere possint.

Clausula derogatoria.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationib. Apostolicis. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Iussio publicationis in Vrbe.

§. 6. Vt autem prȩsentes nostræ litterȩ ad communẽ omnium notitiam facilius deducãtur, iubemus illas in valuis basilicarũ S. Io. Lateranen. & Principis Apostolorũ de Vrbe, ac in acie Campi Floræ affigi seu appendi, eisq. detractis, ipsarũ exempla etiam impressa eisdem in locis affixa relinqui.

Et extra.

§. 7. Et insuper vniuersis & singulis venerabilib. fratrib. nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, locorum Ordinarijs & Prælatis, necnon Inquisitorib. hæreticæ prauitatis vbilibet constitutis, per hæc cõmittimus, & in virtute sanctæ obedientiæ districte prȩcipiendo mãdamus, vt per se vel alium seu alios easdẽ prȩsentes litteras, postquam eas receperint, seu earum notitiam habuerint, in suis & singulis parochialibus Ecclesijs, dum in eis populi multitudo ad diuina conuenerit, deinde vero semel in anno, & quoties eis expedire videbitur, vulgari sermone publicent, aut publicari faciant.

Fides exemplorum.

§. 8. Quia vero difficile foret prȩsentes litteras ad singula quæque loca, in quibus de eis fides facienda erit deferri, volumus vt earum transumptis etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, ac paruo sigillo Sanctȩ Romanæ & vniuersalis Inquisitionis, aut alicuius Prælati, vel Curiæ ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra vbique locorum adhibeatur, quæ eisdem originalibus litteris adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D. P. An. 1. 5. Ianuarij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, Nonis Ianuarij, Pontificatus nostri Anno 1.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1586. indict. 14. die vero 9. mensis Ianuarij, Pontificatus S. D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno 2. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis seu portis Sancti Ioannis Lateranensis, & Sancti Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & aciei Campi Floræ, & per aliquod temporis spatium dimissæ per nos Io. Presle & Nicolaum Taglietum, S. D. N. Papæ cursores.

Alex. Parabiacus mag. curs.

X V I I I.

Quod festum S. Antonij Lusitani, de Padua nuncupati, sub die 13. mensis Iunij duplici officio de cætero celebretur.

Hũc Sanctum canonizauit Gregorius IX eiusq. festiuitatẽ instituit vt sup. in eius const. 4. Cum dicat. fol. 53.

Edita An. D. 1586.

S I X T V S E P I S C O P V S Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IMmensa diuinæ sapientiæ altitudo, cuius inscrutabilia sunt iudicia, dignata est olim per Prophetam reuelare, Deum in Sanctis suis laudari velle. Quod nos ad eorundem Sanctorum memoriam debita solemnitate celebrandam eo magis inuitat, quia dum eorum merita recensentur, virtutum quoque exempla fidelibus imitanda proponantur, vt per ea fideles ipsi gradientes, ad cœlestem beatitudinem eorundem Sanctorum suffragijs adiuti facilius valeant peruenire.

S. Antonij de Padua merita & laudes recensentur.

§. 1. Quapropter nos considerantes quod inter multos sanctitate & doctrina prȩclaros viros, qui S. Francisci vestigia secuti fuerint, beatus Antonius Vlyssiponensis, Patauinus nuncupatus, eximiæ sanctitatis vir fuit, qui ab ineunte ætate mundum, eiusq. illecebras veluti venenum aspidum fugiens, Deo se dicauit, ipsiusq. Seraphici Francisci institutum, magna cum spe, desiderioq. martyrij religiose est complexus, in suscepta vitæ disciplina progrediens, cooperante Domino, mundi, carnis & diaboli humani generis hostium egregijs dimicationibus triumpho re-

reportauit, diuina præterea imbutus sapientia, multisque, varijsq. prouincijs peragratis, maximam hominum ab eo, qui lux, via, veritas, & vita est, aberrantium copiam præclaris Christianorum virtutum exemplis illustrauit, ac verbi Dei, quod velut imber de cœlo descendens, terrāq. inebrians facit eam germinare, pia fecunditaque prædicatione mentes hominum salutaribus preceptis fecundauit, multosq. ad catholicæ doctrinæ lucem & verbis, & consequentibus signis perduxit, ac demum, dum meritis in vita, & post obitum miraculis clarus, ad permanentem illam, nullisq. mutationi obnoxiam patriam, recto atque incitato cursu euolauit, vbi in æternis cœlestis regni mansionibus beatus perfruitur.

Canonizatio eiusdem refertur.

§.2. Ipse autem a felicis recordationis Gregorio Papa Nono prædecessore nostro, Sanctorum quos catholica veneratur Ecclesia, catalogo solemni ritu adscriptus, in cœlo pro ipsa semper Ecclesia apud Deum, vna cum omnibus Sanctis eiusdem gloriæ consortibus assidue, & pro peccatoribus intercedit.

Institutio duplicis officij.

§.3. Quare vt eiusdem beati viri qui Ordinis ipsius S. Francisci professor fuit, memoria a fidelibus crebrius recolatur, celebrique totius Ecclesiæ veneratione celebretur, Nos, & dictis illius meritis adducti, & precipue erga illum nostræ deuotionis studio excitati, hac præsenti constitutione præcipimus & mandamus, vt eiusdem beati Antonij de Padua nuncupati confessoris gloriosi, dies festus Idibus Iunij, quo die ex hoc collacrymabili seculo ad cœlestem patriam abijt, solemniter peragatur, ac sub duplici minori, & proprio officio, atque vbi propria non erunt, de communi Confessorum non Pontificum posthac perpetuis futuris tẽporibus in omnibus vniuersi Orbis Ecclesijs rite celebretur, & in Calendario cum duplicis festi adiectione inscribatur. sicubi vero dies supradictus ex fidelium deuotione, seu consuetudine aut præcepto vel indulto Apostolico maiori obseruantia, etiamsi duplici maioris in die festi, & duplici minoris per octauam, vt apud Fratres eiusdem Ordinis S. Francisci, celebrari consueuerit, id omnino ibidem retineatur.

Idq; eorum obseruandi.

§.4. Præcipientes omnibus & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, cæterisq. Ecclesiarum Prælatis, ac quorumcunque regularium locorum, & Ordinum superioribus, quatenus in suis quisque Ecclesijs, prouincijs, ciuitatibus & diœcesibus, ac regularibus locis pręsentes literas solemniter publicari, & ab omnibus ecclesiasticis personis, tam secularibus quam quorumuis Ordinum regularium secundum ritum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ officium persoluentibus, omnino obseruari faciant, si in Breuiarij & Missalis reformationibus nuper editis pręfata solemnitas apposita non fuerit.

Transumptorum fides.

§.5. Quoniam autem difficile esset easdem præsentes ad singula Orbis loca peruenire volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, vt earum transumptis & exemplis etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides vbique gentium & locorum adhibeatur, quæ ipsis præsentibus litteris adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 1. 14. Ianuarij.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, decimonono Cal. Februarij, Pontificatus nostri Anno 1.

X I X.

Innouatio indulti Capitulo sacrosanctæ Lateranen. Ecclesiæ de Vrbe concessi, dandi licentiam in eius locis, erigendi loca pia, accedente licentia Ordinariorum, quibus subiecta remaneant.

Hæc Lateranensis Ecclesia, supremum locum obtinet, super omnes Vrbis & Orbis Ecclesias, & centenaria gaudet præscriptione, vt videre est supra in Gregorio XI. constitut. 1. Super. fol. 220. vbi aliorum Pontificum bullas indicaui.

SIXTVS PAPA V.

Edita An. D. 1586.

Dilecti filij, salutem & Apostolicā benedictionem.

Prooemium.

SI cunctas per Orbem terrarum diffusas Ecclesias in earum iuribus, & priuilegijs libenter confirmare studemus, multo magis & ampliori sollicitudine erga sacrosanctam Basilicam nostram Lateranensem de Vrbe, quam Summi Romani Pontifices illorum Patriarchium esse voluerunt, id facere tenemur, ac proinde quæ ab eisdem, pro decore & commodo illius, necnon diuinis obsequijs ibidem insistentium emanarunt, si quandoque reuocata fuisse cõstat, quantum cum Deo possumus, adhibito moderationis remedio innouare congruum censemus.

Bonifacius. statuit quod quilibet in locis ad Ecclesiam Lateranen. spectātibus, loca pia erigere posset, illaq. sub mero & mixto imperio, & dispositione Capitul. & Archipresbyteri extarent, sed Bonifacij bullam hic non habes.

§.1. Sane cum dudum felicis recordationis Bonifacius Papa Nonus prædecessor noster, qui singularem deuotionis affectum ad eandem gerebat Basilicam, cuius Archipresbyteratum dum minori officio fungebatur ex concessione Apostolica obtinuerat, considerans ex quorundam Romanorum Pontificum declaratione ipsam omnibus alijs Vrbis & Orbis Ecclesijs anteferri, volens propterea specialis alicuius prærogatiuæ priuilegio eam decorare, tunc Archipresbytero & Capitulo, singularibusque personis & Ministris illius, ac alijs quibuscunque personis vtriusque sexus, vt in quibusuis fundis, terris, possessionibus & locis ad eosdem Archipresbyteri & Capituli mensam Capitularem spectantibus, diœcesani loci, aut alterius licentia minime requisita, Ecclesias, Monasteria, Oratoria, Prioratus, Dignitates, Personatus, officia, & alia beneficia ecclesiastica, cum cura vel sine cura, necnon Conuentus, Hospitalia, & pia loca quæcunque, fundare, construere, instaurare, erigere, ædificare & toties quoties placeret valerent, (iure tamen Parochialis Ecclesiæ, & alias cuiuslibet in omnibus semper saluo) auctoritate Apostolica indulserit, statuens & ordinans, quod postquam prædicta fundata constructa, erecta, ędificata, & dotata essent, permanerent, ac essent & esse deberent, censerenturq; immediate subesse sub ipsorum Archipresbyteri & Capituli, dominio, protectione, iurisdictione, defensione, auctoritate & potestate, ac eorum plenum ius dominium, merumq. & mixtum imperium, necnon institutio, destitutio, collatio, prouisio, præsentatio, & quæuis alia dispositio, ad ipsos solum & insolidū pertinerent in perpetuum atque spectaret, prout eiusdem prędecessoris litteris, quarum tenores, acsi de verbo ad verbum insererentur, pro plene & sufficienter expressis haberi volumus, plenius continetur.

Pius 4. indulta reuocauit, vt sup. in eius const. 57. Regiminis. fol. 78.

§.2. Et sicut nuper exposuistis, Capitulum & Canonici ipsius Basilicæ, qui postmodum fuerunt litteris patentibus à se sub hoc eorum titulo & nomine tantum expeditis, licentias & facultates Ecclesias, Monasteria, cæteraque prænarrata fundandi, instaurandi, erigendi & faciendi diuersis, etiam sub præstatione & solutione census perpetuo in recognitionem directi dominij annuatim sibi faciendæ concesserint, atque concedere continuauerint, donec recolendæ memoriæ Pius Papa Quartus itidem prædecessor noster motu suo proprio, omnia & singula priuilegia, facultates, & indulta, per eum & Sedem Apostolicam siue Romanos Pontifices prædecessores, erigendi & instituendi Ecclesias, Cappellas, Cappellanias, Oratoria, Altaria, Societates, & Confraternitates, illasque integrancias vel membra recipiendi, nobis & certis alijs tunc expressis, in specie vel genere quomodolibet concessa, cassauerit, irritauerit penitus, & aboleuerit, aliaq. statuerit & ordinauerit, prout litteris suis hac de re promulgatis, quarum pariter tenores, acsi de verbo ad verbum insererentur, pro plene & sufficienter expressis haberi volumus plenius continetur, humiliterq. supplicaueritis, vt aduersus huiusmodi cassationem & abolitionem vos restituere dignaremur.

Hic modo Pontif. innouat d. indultum à Bonifacio ix. cõcessum, addita modificatione quod accedat licẽ-

§.3. Nos moti tam prænarrata Bonifacii Papæ predecessoris consideratione, quam præclara memoria Imperatoris Constantini, cuius morbum suscepto hic olim baptismo diuina gratia sanauit, vestris huiusmodi supplicationibus benigne annuentes, prænarratasque Bonifacij Papæ litteras, cum omnibus & singulis decretis, clausulis,

tia Ordinariorum, & loca erigenda cũ personis subsint ipsius Ordinarijs.

Ad hoc vide inf. const. 59. Clem. 8. Quoniam.

lis & alijs in eis contentis, Apostolica auctoritate (modificationibus infrascriptis semper saluis) harum nostrarum serie reualidantes & innouantes, vosq. ad illarum pristinum vsum aduersus supradictas Pij Quarti litteras reuocatorias restituentes, & plenarie reintegrantes, ex speciali gratia indulgemus, quod perpetuis futuris temporibus, litteris vestris patentibus, sub solitis titulo & nomine supradictis, etiam absque pręsentium nostrarum insertione expediendis, licentiam & facultatem liberas quibuslibet bene visis, in fundis, terris, & locis mensæ vestræ Capitularis, ac alias iuxta earundem Bonifacij Papæ prædecessoris litterarum formam, quęcunque Monasteria, Prioratus, Conuentus, Ecclesias, dignitates, personatus, officia & alia beneficia ecclesiastica, cum cura vel sine cura, necnõ Hospitalia, & alia pia loca, fundandi, erigendi, ædificandi, dotandi, ac alia quomodolibet in illis contenta faciendi, quæ quidem dominio, protectioni, iurisdictioni, defensioni ac potestati vestris immediate subsint, necnon earundẽ plenum ius dominium, merumq. & mixtum imperium, institutio, insuper, destitutio, collatio, prouisio, præsentatio, & quæuis alia dispositio ad vos solum & insolidum perpetuo spectet, dummodo Episcoporum in quorum Ciuitatibus siue diœcesibus illa fuerint, licentia expressa ad hoc accedat. Ecclesiæq. & alia vt præfertur fundanda, erigenda, ædificanda, & dotanda, atque illa pro tempore obtinentes, libertatis, immunitatis & exemptionis, priuilegium aliquod à iurisdictione & superioritate ipsorum Episcoporum, aliterue contra formam decretorum & ordinationum sacri Concilij Tridentini propterea non acquirant, licentiam & facultatem, liberas vt prius in omnibus & per omnia, perinde ac si litteræ huiusmodi reuocatoriæ nullatenus emanassent, concedere valeatis.

Clausula derogatoria.

§.4. Non obstantibus dicti Pij Quarti litteris reuocatorijs, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis quoque & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, in contrarium quomodolibet, etiam iteratis vicib., sub quibuscunque verborum formis & tenoribus concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus & singulis, etiamsi de illis eorumq totis tenoribus specialis, specifica & expressa & indiuidua mentio habenda esset, tenores illorũ, acsi de verbo ad verbum insererentur, pro plene & sufficienter expressis habẽtes, latissime derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Transumptorum fides.

§.5. Volentes quod harum nostrarum exemplis à notario publico subscriptis, & sigillo Capitulari obsignatis, eadem prorsus fides vbique, in iudicio & extra adhibeatur, quam originalis litteræ ipsæ facerent, si exhiberentur.

D. P. An. 1. 15. Ianuarij.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die decimaquinta Ianuarij, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno 1.

X X.

Probibitio transeundi ab Ordine Fratrum Minorum S. Francisci de Obseruantia, ad Fratres Capuccinos.

Transitum huiusmodi inter Capuccinos & Fratres Minimos S. Francisci de Paula interdixit, etiam Pius V. vt sup. in eius const. 45. Sedis. fol. 241.

Alia de Capuccinis, & eorum Regula notaui sup. in const. 21. Clem. VII. Religionis. fol. 588. Et de toto Ordine notaui ad constit. 5. Honor. III. Solet. fol. 46.

SIXTVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Editio An. D. 1586.

Causa huius prohibitionis.

PRo ea, quam præcipuam gerimus erga Sanctum Franciscum deuotione, illius familiam vniuersam paterno amore complectentes, ea studemus de medio tollere, quæ dissidij inter ipsos Religiosos, eius regulam sectantes occasionem præbent, aut ijs qui leuitate animi, minus constantes persistunt in obedientia cui se ipsos dicauerunt, ab ea se subtrahendi viam aperiunt.

§.1. Sane iam pridem fel. recordat. Paulus Papa III. & Iulius etiam III. Romani Pontifices prædecessores nostri iustis de causis adducti probibuerunt, ne vllo modo fratres de Obseruantia, sine suorum Generalium vel Prouincialium licentia in scriptis habita, ad Congregationem Capuccinorum se transferre, siue ab ipsis Capuccinis recipi, aut in illorum domibus retineri possent vel deberent, certis etiam grauioribus pœnis adiectis, prout in illorum litteris plenius continetur.

Paul. iij. & Iul. iij. transitũ Fratrum de Obseruantia ad Capuccinos vetuerũt in eorum bullis vti minus necessarijs omissis.

Hic Pōtifex prohibet.

§.2. Quare nos quoque eorundem prædecessorum exempla secuti, toto negocio cum quibusdam ex Venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, communicato ac diligenter considerato, litterarum huiusmodi tenores præsentibus pro expressis habentes, de eorundem Cardinalium consilio, etiam de nouo auctoritate Apostolica, per præsentes districtius interdicimus, tam ipsis Capuccinis, ne quemquam eorundem Fratrum de Obseruantia, post emissam professionem regularem iuxta instituta eiusdem Ordinis de Obseruantia, ad eos quouis habitu, & quacunque de causa transeuntẽ, sine nostra, aut Romani Pontificis pro tempore existentis licentia speciali, per litteras Apostolicas expressam, & in specie, non autem per clausulas generales idem importantes, præsentis prohibitionis mentionem & derogationem continentes, aut eorundem Generalis, vel Prouincialium ministrorum Fratrum de Obseruantia licentia in scriptis, vt præfertur, obtenta, admittere, recipere, & retinere, quam Fratribus de Obseruantia prędictis, ne quisquam eorum ad Congregationem Capuccinorum sine huiusmodi licentia se transferre in futurum pręsumant.

Contrauenientium pœnæ.

§.3. In singulos vero Capuccinorum Superiores, Prouinciales, Ministros domorum, Guardianos, Vicarios, seu Pręsides, necnon ipsos Fratres de Obseruantia, qui in præmissis quoquo modo contrauenerint, excommunicationis sententiam ferimus, eosque omnibus & quibuscunque dignitatibus, administrationibus & officijs per eos pro tempore obtentis auctoritate præsentium priuamus, & ad futura, ac quoscunque actus legitimos exercendos inhabiles esse volumus eo ipso. Decernentes receptiones, admissiones, & retentiones quascunque de illis ex quauis causa sine dicta licentia faciendas, nulla omnino firmitate subsistere, neminemq. penitus vlli voto, aut promissioni, etiam iuramento, aliaue solemnitate roboratis obligare posse.

Claus. præseruatiua.

§.4 Præsentesq. litteras, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quouis alio defectu notari seu impugnari, aut sub prætextu quod contra alias Apostolicas, ac canonicas sanctiones iampridem vsu receptas (quod scilicet vnicuique regulari, ad arctiorem regulam & religionem transeundi, petita duntaxat ac etiam non obtenta superiorum licentia, transitus libere & licite permittatur) aut alias quouis prætextu, seu quæsito colore, in ius & controuersiam, reuocari aut inualidari, ac ad terminos reduci non posse, sed semper validas & efficaces existere.

Clausula sublata, &c.

§.5. Sicque in præmissis vniuersis & singulis per quoscunque Iudices & Commissarios, ordinarios & delegatos, ac S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, necnon irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores deputatio.

§.6. Mandantes vniuersis & singulis locorum Ordinarijs, vt quando, vbi, & quoties opus fuerit, ac pro parte alicuius ex fratribus de Obseruantia huiusmodi fuerint requisiti, præsentes litteras solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittant quemquam ex prædictis, siqui forsan in posterum se de facto transferre præsumpserint, contra earundem præsentium continentiam & tenorem, in aliqua domo seu loco ipsorum Capuccinorum admitti, recipi, & retineri. Contradictores quoslibet & rebelles, eisque auxilium vel fauorem, directe vel indirecte quomodolibet præstantes, per censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, legitimisq. super his habendis seruatis processibus, sententias & censuras ipsas, etiam iteratis

tis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Insula derogatoria. §. 7. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac in Conciliis etiam generalibus editis, ac Ordinis & Congregationis Capuccinorum prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, necnon facultatibus, dispensationibus, & indultis, ipsi Congregationi Capuccinorum, eorumq. Superioribus & personis, aut domibus quibuscunque recipiendi, vel retinendi fratres de Obseruantia, etiam suorum Superiorum licentia petita duntaxat, & non obtenta, aut non petita transeuntes, tam expresse & principaliter quam per communicationem ad instar aliorum Ordinum & Congregationum quorum gratiarum & indultorum ipsi forsan Capuccini participes effecti sunt. etiamsi pariformiter, & æque principaliter ipsa communicatio & extensio facta fuerit per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores aut successores nostros, etiam Motu proprio, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac de eorundem Cardinalium consilio pro tempore concessis, approbatis & innouatis. quæ omnia, ac desuper confectas litteras, processusque habitos per easdem, quatenus præmissis in aliquo aduersantur, abrogamus, cassamus & annullamus. Aut si ipsis Capuccinis, eorumq. Prælatis & Superioribus, vel quibusuis alijs communiter vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod litteris reuocatorijs, sub quacunque formula editis nullatenus, vel nisi modis & formis in huiusmodi indultis contentis parere, & ob non paritionẽ aliquas sententias, censuras & pœnas incurrere, aut alias interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionẽ. etiam quibuslibet alijs priuilegijs, indulgentijs, exemptionibus, & litteris Apostolicis generalibus vel specialibus, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus concessis, quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri. & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris mentio specialis. Quæ omnia volumus nemini contra prædicta in aliquo suffragari. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

[...]dat transsumptum. §. 8. Volumus autem, vt præsentium exemplis etiam impressis, manu alicuius notarij publici subscriptis, & alicuius Prælati ecclesiastici, eiusue Curię sigillo obsignatis, eadem fides vbique, in iudicio & extra illud habeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

[...]9. An. 1. [I]anuarij. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die 28. Ianuarij, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno primo.

XXI.

Confirmatio & ampliatio indultorum ac indulgentiarũ Rosarij B. MARIAE Virginis; Et facultatis Magistri Generalis & Vicarij Ordinis S. Dominici, in erigendis Capellis & instituendis Confraternitatibus Rosarij, pro quibus aliæ etiam gratiæ & indulgentiæ conceduntur.

Indulgentiæ huius Confraternitatis præseruatæ fuerunt à S. D. N. Paulo V. & comprobatæ in eius constitut. data die 20. Septembris 1608. mox publicanda. De Rosario autem siue Psalterio notaui sup. in constit. 18. Six. IV. Ea quæ. fol. 361.

SIXTVS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

[...] An. D. [15]86. *[...] Vir[go] merita [...]* DVm ineffabilia meritorum insignia, quibus DEI Genitrix beata Virgo MARIA Regina cœlorum gloriosa, sedibus prælata sydereis, tanquã stella matutina prærutilat, deuotæ considerationis indagine perscrutamur, & intra arcana pectoris reuoluimus, quod ipsa vtpote mater misericordiæ, mater gratiæ & pietatis, humani generis amica & consolatrix, pro salute fidelium, qui delictorum culpa prægrauantur, sedula exoratrix, & peruigil ad Regem, quem genuit, & maternis lactauit vberibus intercedit, dignum, quin potius debitũ arbitramur, vt Ecclesias & Capellas, ac Confraternitates in eius honorem erectas & institutas, gratiosis remissionum prosequamur impendijs, ac indulgentiarum muneribus decoremus, ac per Romanos Pontifices prædecessores nostros, eisdem confratribus concessas indulgentias & priuilegia, nostræ approbationis munimine roboremus, easque innouemus, prout salubrius cognoscimus expedire.

§. 1. Attendentes itaque quam Religioni nostræ fructuosum fuerit sanctissimi Psalterij, Rosarij nuncupati, gloriosæ semperque virginis MARIAE, Almæ DEI genitricis institutum, per beatum Dominicum Ordinis Fratrum Prædicatorum auctorem, Spiritu sancto, vt creditur, afflatum, excogitatum, quantaque exinde mũdo prouenerint, & indies proueniant bona, & quod propterea vtriusque sexus Christifidelium Confraternitates sub inuocatione Rosarij eiusdem beatæ MARIAE Virginis in diuersis Orbis Ecclesijs, ac Capellis & Altaribus canonice institutæ. *Psalteriũ seu Rosarium B. Virginis a S. Dominico institutum.* *Hoc idem habetur in constit. 86. Pij V. Inter. fol. 245*

§. 2. Earumque Confratres ac Sorores, à quamplurimis, & præsertim felicis recordationis Vrbano Quarto, & Ioanne Vigesimosecundo, ac Sixto etiam Quarto, necnon Innocentio Octauo, & Alexandro Sexto, ac Iulio Secundo, & Leone Decimo, ac Adriano Sexto, & Clemente Septimo, & Paulo Tertio, ac Iulio etiam Tertio, ac Paulo Quarto, & Pio etiam Quarto, ac Pio Quinto, & postremo Gregorio Decimotertio Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, ac nonnullis Sedis Apostolicæ, cum potestate Legati de latere, Nuncijs, nedum confirmationem & augmentum earundem Confraternitatum, sed etiam indulgentias, ac priuilegia & indulta merito obtinere meruerint. *Sodalitas Rosarij gratias & indulg. à multis Pont. obtinuit.*

§. 3. Nos dictorum prædecessorum vestigijs inhærendo, ac eodem, quo ipsi prædecessores nostri, deuotionis affectu diuinitus excitati, necnon dilecti filij nostri Michaelis tituli Beatæ MARIAE super Mineruam presbyteri Cardinalis Alexandrini nuncupati supplicationibus inclinati, singularum litterarum prædictarum tenores & formas præsẽtibus pro sufficiẽter expressis & insertis habentes, omnia & singula priuilegia, immunitates, & exemptiones, concessiones, indulta, indulgentias, etiam plenarias, & peccatorum remissiones, ac relaxationes, omnibus & singulis Confraternitatibus dicti Rosarij vbicunque terrarum canonice institutis, earumque Confratribus & Sororibus, tàm per dictos prædecessores nostros & Sedem prædictam, seu illius Nuncios, cum potestate Legati de latere concessa, elargita, & confirmata, ac cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis desuper confectas litteras prædictas, & viuæ vocis oraculo, aut alias quomodolibet emanatas, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, perpetuo confirmamus & approbamus, illaque omnia & singula prout per ipsos prædecessores nostros, & alios prædictos concessa fuerunt, perpetuæ firmitatis robur obtinere, ac inuiolabiliter obseruari debere decernimus, omnesque & singulos tam iuris quam facti defectus, siqui forsan interuenerint in eisdem, supplemus. *Hic Pont. oẽs gratias, indulgentias & indulta confirmat & innouat.* *Confirmauit etiã S. D. N. Paulus V. vt dixi in rubr.*

§. 4. Et potiori pro cautela, omnes & singulas indulgentias etiam plenarias, & peccatorum remissiones ac relaxationes, exemptiones, facultates, concessiones, aliaque priuilegia & indulta prædicta, omnibus & singulis confraternitatibus dicti Rosarij, in quibusuis Ecclesijs & Capellis ac Altaribus vbicunque terrarum canonice erectis, earumque Confratribus & Sororibus, necnon officialibus & ministris eisdem modo & forma, quibus per eosdem prædecessores nostros, & dictæ Sedis nuncios cõcessa fuerunt, dicta auctoritate Apostolica de nouo cõcedimus & innouamus, ac omnibus & singulis Confraternitatum Rosarij huiusmodi Confratribus & Sororibus, nunc & pro tempore existentibus suffragari debere, eosque illis perpetuo vti, potiri, & gaudere posse, decernimus & declaramus. *Et innouat.*

Et

Facultatē instituendi Cōfraternitates Rosarij cōcedit, Magistro & Vicario generali, Ord. S. Dominici, & deputatis per eos.

§. 5. Et insuper vt omnibus & singulis dicti Ordinis fratribus, per Magistrum & Vicarium generales dicti Ordinis Prædicatorum, & eorum quemlibet pro tempore deputandis, in quibusuis Ciuitatibus, Oppidis, Terris, & locis vbicunque existentibus, vt in eorundem Prædicatorum vel aliorum Ordinum, Monasteriorum, seu domorum Ecclesijs, Capellis, & Oratorijs, & etiam in secularibus Ecclesijs, in quibus nullæ Confraternitates eiusdem Rosarij adhuc erectæ existunt, de Superiorum & Ordinariorum licentia Confraternitates eiusdem Sanctissimi Rosarij, ad DEI & eiusdem beatæ Virginis laudem & gloriam, erigere & instituere, libere & licite possint & valeant, plenam & liberam licentiam & facultatem, dicta Apostolica auctoritate tenore præsentiū cōcedimus.

Eisq. sic erectis, oēs gratias & indulta alijs Rosarij Confraternitatibus data elargitur.

§. 6. Ac postquam erectæ fuerint, vt omnibus & singulis priuilegijs, indultis, facultatibus, exemptionibus, immunitatibus, concessionibus, indulgentijs etiam plenarijs, & peccatorum remissionibus, ac relaxationibus & gratijs quibusuis alijs eiusdem Rosarij Confraternitatibus, earumque Confratribus ac Sororibus, per prædictos & quoscunque alios Romanos Pontifices etiam prædecessores nostros, ac etiam nos & Sedem prædictam eiusque Nuncios, & etiam de latere Legatos, hactenus quomodolibet concessis ac concedendis, & quibus Confraternitates huiusmodi, earumque Confratres & Sorores quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri & gaudere poterunt quomodolibet in futurum pariformiter & æque principaliter, in omnibus & per omnia, ac perinde ac si illis specialiter & expresse, ac nominatim concessa fuissent, vti, potiri, & gaudere, libere & licite possint, pariter concedimus & indulgemus, ac priuilegia, indulta, facultates, exemptiones, immunitates, concessiones, indulgentias etiam plenarias, vt præfertur, concessas & concessa, ad ipsas Confraternitates erigendas, illarumque Confratres & Sorores pro tempore existentes perpetuo extendimus & ampliamus.

Cōfratribus q. alias indulgētias hic enunciatas cōcedit.

§. 7. Vt autem animarum Christifidelium Confraternitatum, tam erectarum quam per fratres deputādos huiusmodi erigendarum, easdem Confraternitates ingredi volentium spirituali consolationi peramplius consulatur, de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus & singulis vtriusque sexus Confratribus singularum Cōfraternitatum Rosarij huiusmodi, tam hactenus erectarum quam in posterum erigendarum, vt præfertur vbicunque, nunc & pro tempore existentibus, & in dictis Confraternitatibus pro tempore descriptis & describendis, itinerantibus vel nauigantibus, ac seruientibus, totū Rosarium, infirmis vero, aut alias legitime impeditis, tertiam eius partem, deuote recitantibus, necnon temporibus debitis & ab Ecclesia statutis, confitendi & communicandi firmum propositum habentibus, qui Capellam beatæ MARIAE Rosarij, in Ecclesia ipsius beatæ MARIAE supra Mineruam de Vrbe eiusdem Ordinis Prædicatorum institutam, vel alias Ecclesias seu Capellas vbicunque dicta Confraternitas canonice fundata fuerit, ijs diebus, quibus festa mysteriorum eiusdem Rosarij celebrantur visitare, & processioni, quæ prima Dominica cuiuslibet mensis fieri solet, interesse non poterint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem, auctoritate & tenore prædictis, concedimus & elargimur. illisque omnes & singulas indulgentias & peccatorum remissiones etiam plenarias alijs Confratribus & Sororibus, Capellas seu Ecclesias Rosarij huiusmodi dictis diebus visitantibus, ac dictæ processioni interessentibus, specialiter vel generaliter concessas & in futurum concedendas, in omnibus & per omnia, perinde ac si dictas Capellas seu Ecclesias dictis diebus personaliter visitarent, & processionibus huiusmodi interessent, auctoritate & tenore prædictis communicamus, ac communicatas esse, specialiter vel generaliter, decernimus & declaramus.

Transumptis huius bullæ credi iubet.

§. 8. Quia vero difficile foret præsentes litteras ad singula quæcunque loca, in quibus expediens foret deferri, volumus, & etiam Apostolica auctoritate prædicta decernimus, quod earum transumptis etiam impressis, et manu alicuius notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, seu curiæ ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, in iudicio & extra, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Quibuscu non obst.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

D. P. An. po. Ianu.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die 20. Ianuarij, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno primo.

XXII.

Innouatio Festiuitatis S. Ianuarij Episcopi & Martyris, & sociorum eius, die decimanona Septembris simplici officio celebrandæ.

Edita An. 1586.

SIXTVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

Pia Sanctorum Patrum prouidentia institutum est in Ecclesia Dei, & posteris traditum, vt complurium martyrum insignium memoria statis diebus, solemnibusq. ceremonijs, atque anniuersarijs sacris in cunctis Ecclesijs recolatur. Ita enim & illis honor debitus tribuitur, & fideles ad eorum imitanda exempla pro suo quisque modulo inuitantur.

S. Ianuarii & sociorū memoria & laudes recensentur.

§. 1. Proinde nos operæpretium duximus efficere, vt sanctorum Martyrum Ianuarij Episcopi & sociorum eius, qui post vincula & carceres gloriosa martyrii corona propter CHRISTI nominis confessionē sunt donati, iucundam recordationem diu intermissam renouando, plebem Dei hilaremus. cuius quidem B. Ianuarii sanctitatem, Deus omnipotens multis, iisq. clarissimis editis miraculis ad nostram vsq; ætatem in Neapolitana potissimū ciuitate, in qua eius corpus sepultum religiose asseruatur, celeberrime apud omnes gentes testatam esse voluit. adeo vt non immerito, tum in diuinis officiis, tum in ipso sacrificio ab vniuerso fidelium cœtu eorum commemoratio fieri debeat, prout ante nouam reformationem Romani Missalis & Breuiarii fieri consueuerat.

Eorūq. festū die 19. Septēbris singulis annis celebrari præcipitur.

§. 2. Hac igitur nostra perpetuo valitura constitutione præcipimus, vt eorundem sanctorum Ianuarii & sociorū eius dies festus, tertiodecimo Calendas Octobris, in totius Orbis terrarum Ecclesiis simplici officio de communi plurimorum martyrum celebretur. ac decernimus, vt in nouo etiam quo nunc vtimur, sicut antea in veteri Calendario ad eum diem sanctorum eorundem nomina, & Simplicis nota ascribatur.

Iussio publicandi hanc bullam.

§. 3. Mandantes omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ceterisq. Ecclesiarum Prelatis in vniuerso Orbe constitutis, vt in suis quisq; Ecclesiis, prouinciis, ciuitatibus & diœcesibus, presentes nostras solemniter publicari faciant, ab omnibusq. ecclesiasticis personis, secularibus & quorumuis Ordinum regularibus omnino obseruari, licet adnotatio huius celebritatis in postremis Breuiarii & Missalis reformationibus fuerit pretermissa.

Fides exemplorum.

§. 4. Volumus autem vt presentium exemplis etiā impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutę munitis, eadem prorsus fides vbique adhibeatur, quę ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 1. Feb.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, Calendis Februarij, Pontificatus Nostri Anno I.

Publicatio

Anno à natiuitate Domini 1586. indictione 14 die vero 10. mensis Februarij. Pontificatus Sanctissimi D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno primo, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt & per aliquod temporis spatium dimissæ in valuis seu portis SS. Ioannis Lateranēsis, & S. Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Ioannem Fresle, & Nicolaum Tattittum S. D. N. Papæ cursores. Alex. Parabiacus Mag. curs.

XXIII.

Renouatio Pontificalium Cappellarum, in Basilicis, certisq. Almæ Vrbis Ecclesiis, Dominicis Quadragesimæ, & Aduentus, alijsque statis solemnibus diebus, celebrandarum.

Edita An. D. 1586.

SIXTVS EPISCOPVS
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Stationum consuetudo antiquissima est.

EGregia Populi Romani pietas, magnis Sanctorum Patrum laudibus celebrata, posteaquam Terrarũ Princeps Ciuitas, Beatissimis Apostolis Euangelij lucem annunciantibus, suaue CHRISTI iugum accepit, & per beati Petri Sedem verè caput Orbis Terræ effecta, latius cœpit præsidere potestate diuina, quam dominatione terrena, præclara adhuc, singulari Dei benignitate, religiosæ antiquitatis monimenta conseruat. Inter quæ vetus admodum est, ab Apostolicis vsque ducta temporibus, sacrarum Stationum consuetudo. in quibus fidelium multitudo ad Apostolorũ sepulchra, & fortissimorũ Martyrum memorias conueniens, hymnis & cãticis spiritualibus Deum in sanctis suis mirabilem laudabat, & salutaribus immaculatæ Hostiæ sacrificijs placabat, & aduersus multiplices antiqui hostis oppugnationes, tãquam in Castris DEI, Statione tutissima consistebat.

Roma hactenus obseruat, antiquas Basilicas, & Ecclesias deuote certis temporibus visitare.

§.1. Quem morem à maioribus acceptum, nunc etiam Roma antiquissimis Vrbis Basilicis, & Martyrum Ecclesijs visitandis, statis Dominicis, alijsq. solemnibus diebus, in primis vero sacro Aduentus Domini, Quadragesimæ tempore, magna populi frequentia anniuersaria celebritate deuotè obseruat. Nos autem, quibus pro nostra Pastorali sollicitudine, nihil optabilius est quam animas CHRISTO lucrari, tam pium ac salutare institutũ, non solum retinere cupimus sed etiam ornare, ac omni Religionis officio propagare summopere studemus, his præsertim luctuosis Christianæ Reipub. temporibus, quæ ad placandam Dei iram, ad detestabiles hæreses extirpãdas, ad pacem & tranquillitatem Ecclesiæ obtinendã, ad vitia & peccata hominum corrigenda, crebriora pœnitẽtiæ & pietatis opera, ac multiplicatas Sanctorum cum CHRISTO regnantium preces & intercessiones maxime requirunt, sed potissimum Sanctorum omnium Reginæ, Dei nostri Genitricis, semperq. Virginis MARIAE Christiani populi Aduocatæ, Cœleste patrocinium desiderant.

Septẽ præsertim Basilicas in Vrbe admodũ celeberrimas.

§.2. Et vero cum multis antiquis & religiosissimis Ecclesijs, quas maiorum pietas magnifice extruxit, hæc Alma Vrbs ornatissima sit, tum illæ potissimum intra atq; extra mœnia positæ, septem Basilicæ, quas veteri instituto fideles, pia ac salutari peregrinatione obire solent, magnã iure optimo, non solũ apud Ciues sed apud externos populos venerationem habent. sunt enim anti quitate, Religione, Sãctorum Martyrum venerandis Reliquijs, sacris indulgentijs, & deniq; mystica septenarij rationne celeberrimæ. nam quemadmodũ Io. Apostolus admirabilem illam Apocalypsim septem Asiæ Ecclesijs scribẽs vniuersam Ecclesiam adumbrauit, quam Deus cœlestibus Spiritus sancti donis perficit, & in qua vna habitat & requiescit, ita Romæ septem Ecclesiæ magno eiusdẽ numeri mysterio sunt institutæ, vt totius Ecclesiæ vnio, & perfectio, in ipso capite vnde omnium Ecclesiarum vnitas dimanat, illustrius appareret.

In quib. antiqui Pontifices diuina celebrare solebãt.

§.3. Quod cum ita sit, sane non possumus non dolere, nunquam fere nostris quidem temporibus, apud eas, vna Vaticana excepta, Pontificales Cappellas celebrari, cum tamen primarias illas Vrbis Basilicas toto Terrarũ Orbe illustres à Summo Rom Pontifice, & sacro Cardinalium Collegio ita interdum adiri debere, vt ibi quoq; diuina Missarum officia solemniter fiant, & ipsarum Ecclesiarum maiestas, in quibus diuinę gratię redundant, & Pontificalis officij ratio, & maiorũ nostrorũ exẽpla id à nobis omnino requirere videantur. Notum est enim ex ecclesiasticæ antiquitatis monimẽtis, veteres illos sanctissimos Pontifices prędecessores nostros, in his Basilicis frequenter admodum diuina officia, cum Clero & Populo obiuisse. quod duorum præsertim Beatissimorum Pontif. quos ob sanctitatem & rerum gestarum gloriam merito magnos appellamus, Leonis & Gregorij sermones complures, diuina quadam spiritus eloquentia pleni, inter ipsa Missarum solemnia ad populum habiti, aperte declarant.

Hic itaq; Põtif. ad ipsorũ Basilicarũ venerationẽ, & populi deuotionẽ augendam in eisdẽ Basilicis solemnẽ Missam Cappellas Pontificales, in futurũ celebrari decernit, vno ex Cardinal. Missam cantante.

§.4. Quare cum septem sint, Paschali connumerata, Quadragesimæ Dominicę, & rursum quatuor illæ Aduẽtus, cum Natali, Circuncisione, & Epiphania Domini, septenarij item numerum conficiant, in quibus omnibus celebritatibus Cappellæ, in Apostolico Palatio, aut in Basilica Vaticana, de more fieri solent, decreuimus de consilio Venerabilium fratrum nostrorum, verbo cum eis ea de re in Consistorio nostro secreto mature facto, ad Dei & sanctorum gloriam, & Ecclesiarum ipsarum veneratiõnẽ, ac fidelis populi deuotionẽ augendã, senectuti nostræ nequaquam parcentes, sed pastoralis officij munus exequentes, tametsi grauissimis pro vniuersæ Ecclesiæ cura, occupationibus distineamur, in eisdem Basilicis solemnes Missarum Cappellas facere, vno ex S.R.E. Cardinalibus missam celebrante, idque quotiescunq; in eisdem Basilicis Cappella Pontificalis fiet, ritu perpetuo obseruabitur. Sermo item tempori accommodatus, ad diuinas sanctorũq. laudes prædicandas, & audientium pietatem inflammandam, de more, semper habebitur, vt duplicatio septenarij numero, sacrosancta sacrificia, & septem capitalium peccatorum veniam, & septiformem Sancti Spiritus gratiam Christiano populo à Deo impetrent.

Et ideo ad dictas Basilicas vias aperuit, vt dicitur etiam inf. in constit. 90. Decet.

§.5. Ad quas quidem venerandas Basilicas, vt commodius & decentius adiri possit, atque vt in eis frequentius celebrandis populi religio augeatur, iam vias latas & directas patefecimus.

Et modo in loco Ecclesię S. Sebastiani ad huiusmodi celebratione s commodę, Ecclesiam S. Mariæ de Populo subrogat.

§.6. Cæterum cum Ecclesia S. Sebastiani mart. vetustissima illa quidem, & religiosissima, cum propter loci distantiam, tum etiam angustiam, aliaq. incommoda, minus idonea sit ad Põtificalium Missarum celebrationem, Decreuimus in eius locum Ecclesiam Sanctæ MARIAE, quæ de Populo dicitur, substituere, non solum amplitudine & loci commoditate opportunam, sed magna etiam Religione venerabilẽ. sæpe enim & pluribus locis ad sanctissimam illam gratiarum matrem, & misericordię parẽtem recurrendum est, vt ibi potissimum vbi populi nomine insignita, & vbi multa illius clementiæ extant monimenta, precibus nostris inuocata, pro populo oret, pro clero interueniat, & pro deuoto fœmineo sexu intercedat. Nec vero Ecclesiæ S. Sebastiani sua priuilegia & indulgẽtias adimimus, quæ etiam in altera nouem Ecclesiarum visitatione, quas pia multorum fidelium deuotio lustrare solet, suo loco atque ordine permanebit. At vero Ecclesiæ Sanctæ MARIAE de Populo, easdem ita indulgẽtias concedimus, quemadmodum nec vlla stationum translatione aut mutatione, in Quadragesima siue in Aduentu, cæterisque diebus quicquam detrahimus, sed gratias gratijs cumulamus, vt apud plures Ecclesias, maiore pietatis zelo, Deo, & sanctis eius honor & cultus tribuatur. Ipsas vero Pontificales Cappellas hoc ordine distribui volumus.

Cappellarũq. in dictis septem Ecclesijs celebrãdarũ ordinem hic subnectit.

§.7. In Quadragesima, Dominica prima ad Sanctam MARIAM de Populo, secunda ad sanctum Paulum, tertia ad sanctum Laurentium extra muros, quarta ad sanctam Crucem in Hierusalem, quinta ad sanctam MARIAM Maiorem, sexta in Palmis ad sanctum Petrum, Dominica Paschæ ad sanctum Ioannem in Laterano, vbi populo solemniter benedicemus. In Aduentu vero, Dominica prima ad sanctum Laurentium, secunda ad sanctum Ioannem, tertia ad sanctam Crucem in Hierusalem, quarta ad sanctum Paulum, in Natali Domini ad sanctam MARIAM Maiorem, ad præsepe Domini more antiquissimo, in Circuncisione Domini ad sanctam MARIAM de Populo, in Epiphania ad sanctũ Petrum.

Aliasq. Cappellas alijs festiuitatib. Sanctorũ, quorũ nomini ipsæ Basilicæ dicatæ Deo sũt celebrari iubet.

§.8. Præterea cum festi anniuersarij dies aduenerint, sanctorum illorum, quorum nomine Basilicæ ipsæ DEO dicatæ sunt, apud eas pariter Pontificias Cappellas faciemus. nimirum in Assumptione Beatissimæ Virginis ad S. MARIAM Maiorem, de more, in eius Natiuitate ad sanctam MARIAM de Populo, in Inuentione sanctæ Crucis ad Sanctam Crucem in Hierusalem, in Natali sancti Petri in Basilica eius Vaticana, in Conuersione S. Pauli in

in eius Basilica, in Natali S. Io. Baptistæ in Basilica Lateranen. in die festo S. Laurentij Martyris in eius Basilica extra mœnia. Missam item Annunciationis Beatissimæ semper Virginis MARIAE, Pontificalem Cappellam faciemus apud Ecclesiam sanctæ MARIAE supra Mineruam, dotesq. de more pro maritandis puellis distribuemus. in tribus vero celebritatibus, hoc est in die Ascensionis Domini, quo etiam die Romanus Pontifex, populo solemniter benedicit, item Pentecostes, & omnium Sanctorum, Pontificales Cappellæ fient in Basilica sancti Petri. in die vero festo Sacratissimi Corporis CHRISTI post Missam solemnem, quę de more in Cappella Palatina habebitur, erit Põtificalis processio, & sacrosanctæ Eucharistiæ repositio in eadem Basilica Vaticana. cæteris Festis solemnibusq. diebus, Missæ in Cappella Palatij Apostolici, de more celebrabuntur.

Aliã quoque Cappellã in prima die Quadragesimæ, in Ecclesia S. Sabinæ Card. Maiore Pœnitentiario Missam cantãte, celebrari, cineresq. per ipsum Põtif. benedici, & spargi decernit.

§. 9. Vt igitur hunc sacrum, solemnemq. ritum Pontificales Cappellas apud nobilissimas Basilicas celebrandi, sanctissimorum Pontificum prædecessorum nostrorũ vestigijs insistentes, & venerandę vetustatis memoriam renouantes, felicius ac religiosius inchoemus, quarta proxima feria in capite ieiunij Ecclesiam S. Sabinæ Mart. nõ modo de more superiorum Pontificũ adhibimus, sed Cardinale Maiore Pœnitentiario, vt mos est, Missæ sacrum faciente, vna cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Card. in eadem Ecclesia consistemus, sacrosq. cineres à nobis, solemni more, benedictos, supra capita ad pœnitentiæ testificationem spargemus. ac deinde sequentibus Dominicis diebus, ad Basilicas & Ecclesias supra notatas, Missarumq. celebrationem cum sacro Cardinalium Collegio, & aliorum Prælatorum præsentia conueniemus. idemq. suo tempore in Aduentu cæterisq. festis diebus, Deo auctore, præstabimus. Quem ritum statum atque solemnem, & nos quamdiu disponente Domino vixerimus, perpetuo annis singulis obseruare statuimus, & à successoribus nostris seruari optamus, ac sane etiam pro eorum pietate, & rei condecentia speramus.

Hortatur omnes Christifideles, vt in tempore Quadragesimæ in ieiunio, & lacrymis cõuertãtur ad Dominum.

§. 10. Quod igitur ab omnibus Christifidelibus acceptabili Quadragesimæ tempore, quod iam aduenit, vbiq. Terrarum faciendum est, vt in toto corde suo, in ieiunio, & lacrymis conuertantur ad Dominum, id quidem Romæ, vbi Religionis est domicilium, vbi sacrarum Indulgentiarum Thesauri vberius dispensantur, vbi innumerabilium Martyrum, quorum sacra corpora apud nos magno Dei munere requiescunt, peculiari patrocinio sublenamur, multo certe impensius & deuotius faciendum est. atque, vt re ipsa fiat, pro nostra erga hanc Almam Vrbem paterna & præcipua charitate, omnes in Domino, etiam atque etiam hortamur, zelo incensi domus DEI, quam decet sanctitudo, Satanę astutias non ignorantes.

Stationales que Ecclesias vere pœnitentes, & caste, pieque visitent.

§. 11. Illud quoque vehementius admonemus, vt omnes & singuli stationales Ecclesias, cum omni timore et tremore, vt vere pœnitentes, caste & pie adeant, nemini dantes vllam offensionem. ne illis in locis, ijsq. diebus, quibus aliarum temporum culpę, pijs operibus & castis ieiunijs redimendæ sunt, inter ipsa martyrum sepulchra Deus ad iracundiam magis prouocetur, sed contra potius huius Ciuitatis pęnitentia, eleemosynis, orationibus, sanctorũque intercessionibus placatus pater misericordiarũ Deus, nobis & cunctis populis curę nostrę commendatis (omnes enim vnum sunt in CHRISTO) propitius & placabilis efficiatur, & quorum fides Apostolico ore laudata est, & in vniuerso mundo annunciatur, eorum etiam modestia & disciplina ad pietatis & sanctitatis exemplũ omnibus nationibus proponatur. Nulli ergo &c.

D. P. An. 1. 15. Februar.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, 15. Februarij, Pontificatus nostri Anno 1.

Papæ subsc.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episc.

Card. subsc.

Ego Iac. Card. Sabellus Episc. Portuen.
Ego Io. Anton. Episc. Tusc. Card. S. Georgij.
Ego Io. Franciscus Card. de Gambara, Prænestin.
Ego M. S. Car. ab Altaemps.
Ego Inn. Aualus Card. de Arag.
Ego M. Antonius Card. Columna.
Fr. Michael Bonellus Card. Alex.
Nic. Card. de Sens.
Iul. Ant. Card. S. Seuerinæ.
P. Card. Cæsius.
Ego Hier. Card. Rusticucius.
Ego Io. Hier. Card. Albanus.
Ego Hier. Card. Simoncellus.
P. Card. Deza.
Ego Io. Ant. Car. SS. Quatuor.
Ego Io. Bap. Card. S. Marcelli.
Ego Aug. Card. de Verona.
Ego Vin. Card. Montis Regalis.
Ego Scipio Card. Lancellottus.
Ego Vincen. Card. Gonzaga.
Ego Io. Baptista Card. Castruccius.
Ego Fed. Card. Cornelius.
Ego Hippolytus Card. Papien.
Ego Dominicus Card. Pinellus.
Ego Decius Card. Azzolinus.
Ego Hip. Card. Aldobrandinus.
Phil. Vast. Card. Cam.
Alex. Card. Montaltus.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. N. Iesu Christi 1586. indict. 14. die vero 15. mensis Feb. Pontificatus Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno 1. retroscriptæ litteræ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerũt ad valuas S. Ioannis Lateranensis, & S. Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & acie campi Floræ, per nos Callistum Brunettum & Io. Freule eiusdem S. D. N. Papæ cursores.

XXIV.

Lauretani Oppidi Prouinciæ Picenæ, in Ciuitatem sublimatio, eiusq. Collegiatæ Ecclesiæ, in Cathedralem & Episcopalem erectio.

Edita An. D. 1586.

SIXTVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Summi Pontificis auctoritas Episcopales eccl.sias instituendi & causæ huius institutionis.

PRo excellenti præeminentia Sedis Apostolicæ, in qua post beatum Petrum Apostolorum Principem, quamuis imparibus meritis, pari tamen auctoritate, constituti sumus, in exiguæ militantis Ecclesię agro, nouas Episcopales Sedes, Ecclesiasq. plantare dignum arbitramur. vt per huiusmodi nouam plantationem, popularis augeatur deuotio, diuinus cultus efflorescat, & animarum salus subsequatur, ac humilia loca dignioribus titulis, & condignis fauoribus illustrentur, necnon propagatione nouæ Sedis, honoratique Præsulis assistentia & regimine, cum Apostolicæ potestatis plenitudine, & orthodoxæ fidei profectu & exaltatione, Populi ipsi, propositum eis æternæ felicitatis premium facilius valeant adipisci.

Lauretanæ Ecclesiæ laudes.

§. 1. Considerantes itaque Oppidum Lauretanum in Prouincia Piceni situm nullius diœcesis, Sedi Apostolicæ immediate subiectum, in toto Orbe celeberrimum, & in eo vnam insignem collegiatam Ecclesiam sub inuocatione Beatæ MARIAE Virginis Dei Matris fundatam excellere, in cuius medio inest illud sacrum cubiculum diuinis mysterijs consecratum, in quo Virgo MARIA nata fuit, & ibidem ipsa ab Angelo salutata, Saluatorem Mundi de Spiritu sancto concepit, ministerio Angelorum illuc translatum, & ad dictam Ecclesiam ob miracula quæ in dies Omnipotens Dominus, intercessione & meritis eiusdem B. MARIAE Virginis in eodem cubiculo operari dignatur, Christifideles ex omnibus mundi regionibus, deuotionis & peregrinationis causa confluere.

Lauretani oppidi in Ciuitatem sublimatio, eiusq. Ecclesię in cathedralem & Episc. erectio.

§. 2. Et propterea cupientes, oppidum & Ecclesiam huiusmodi dignioribus titulis & nominibus decorare, habita super hoc cum Fratribus nostris deliberatione matura, de eorum consilio & assensu, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ad eiusdem Omnipotentis Dei laudem & gloriam, & ipsius B. MARIAE Virginis honorẽ, necnõ

Christifidelium deuotionis augmentum, Oppidum in Ciuitatem Lauretanam nuncupandam, Ecclesiam vero in Cathedralem, sub eadem inuocatione, pro vno Episcopo Lauretano nuncupando, qui iurisdictionem Episcopalem habeat & exerceat in spiritualibus, cum mensa Episcopali, arca, sigillo, alijsque insignibus & honoribus & priuilegijs, quibus alij Episcopi, de iure vel consuetudine, aut alias quomodolibet in eisdem spiritualibus vtuntur, potiuntur & gaudent, ac vti, potiri & gaudere quomodolibet possunt, Apostolica auctoritate tenore præsentium, perpetuo erigimus & instituimus, illasque sic erectas, necnon Episcopum Lauretanum pro tempore existentem, ac ipsius Ecclesiæ Capitulum, dictæ Sedi immediate, perpetuo etiam subijcimus, & sub protectione Beatorum Petri & Pauli Apostolorum suscipimus. Necnon cum nuperrime vnionem olim de Ecclesia Racanaten. & Ecclesia Maceraten. eadem auctoritate perpetuo factam, de consilio & potestatis plenitudine similibus dissoluerimus, & venerabilem fratrem nostrum Galeatium Episcopum Maceraten. à vinculo quo dictæ Ecclesiæ Racanaten. cui ratione vnionis huiusmodi præerat, tenebatur, absoluerimus, ac in dicta Ecclesia Racanaten. nomen & titulum Cathedralis, necnon Sedem, dignitatem, & mensam Episcopalem suppresserimus, ipsamq. Ecclesiam Racanaten. in collegiatam reduxerimus, ciuitatem tamen Racanaten. titulum & denominationem ciuitatis propterea non amisisse, ita vt illius inhabitatores, ciues denominari, & priuilegijs ciuiū vti possent, decernendo Castrum Ficardi ab Anconitana & Sanctæ Mariæ in Casciano ab Auximana, & Mōtis Luponi oppida, à Firmana diœcesibus, quibus in spiritualibus subiecta sunt, auctoritate & tenore præmissis, similiter perpetuo dismembramus, diuidimus, & separamus, illaq. sic dismembrata & separata, ac eorum incolas & habitatores, ab omni iurisdictione & potestate & subiectione Anconitan. & Auximan. ac Firman. Episcoporum pro tēpore existentium, necnon solutione decimarum eisdem Episcopis per eos debitarum, ex tunc de cætero facienda, itidem perpetuo eximimus & liberamus.

Diœcesis desi gnatio.

§. 3. Necnon ipsa, ac ciuitatem Racanaten. prædictā, illiusq. & Castri Ficardi, ac oppidorum prædictorum territoria, pro diœcesi dicti Episcopi Lauretani; illos vero, necnon ciuitatis Lauretanæ ecclesiasticas personas pro clero, & habitatores pro populo, auctoritate & tenore præmissis, similiter perpetuo concedimus & assignamus.

Dotis duorū millium scutorū pro Lauretano Episcopo assignatio.

§. 4. Ac pro Episcopi Lauretani pro tempore existentis dote, quam summam duorum millium scutorum dictæ prouinciæ constituere debere declaramus, omnia & singula fructus, redditus, & prouentus, iura, obuētiones, & emolumenta, in quibusuis rebus & actionibus, & vbiq; locorum consistentia & prouenientia, & ad quamuis summam ascendentia dictæ mēsæ Episcopalis Racanaten. sic suppressæ & extinctæ, & quæ ad illam quomodolibet spectant & pertinent, ac ante illius suppressionem & extinctionem huiusmodi quouis iure spectabant & pertinebant, spectareq. & pertinere poterant, necnon Castri Ficardi, & oppidorum territoriorum huiusmodi decimas Anconitan. Auximan. & Firman. Episcopis solui solitas, residuum vero dictorum duorum millium scutorum pro dote dictæ Ecclesiæ Lauretanæ constitutorum huiusmodi, ex tot prædijs & possessionibus dictæ domus Lauretanæ per dilectum filium nostrum Philippum Sancti Angeli in Foro piscium diaconum Cardinalem Vastauillanum nuncupatum, dictæ domus Protectorem eius arbitrio declarandis & assignandis, etiam perpetuo concedimus & assignamus.

Dignitatum eiusdē Ecclesiæ distinctio.

§. 5. Necnon in dicta Ecclesia Lauretana, in qua vnus Archipresbyteratus, qui ante erectionem huiusmodi inibi principalis existebat, pro vno Archipresbytero, ac vna Præpositura pro vno Præposito, ac vnus Decanatus dignitates, pro vno Decano, necnon duodecim Canonicatus, & totidem præbendæ pro duodecim Canonicis, ac etiam duodecim Beneficiatus, & totidem clericatus, nuncupata perpetua simplicia beneficia, pro totidem personis eidem Ecclesiæ Lauretanæ deseruientibus, erecta & fundata existunt, vnum Archidiaconatum, qui inibi dignitas maior post Pontificalem Ecclesiā pro vno Archidiacono, qui in choro & Capitulo ipsius Ecclesiæ Lauretanæ, ac processionibus alijsq. actibus capitularibus primum locum, ac primam vocem, ante obtinentes alias dignitates prædictas habeat, auctoritate & tenore præmissis, etiam perpetuo erigimus & instituimus. Ac Præposituræ in Primiceriatum pro vno Primicerio, Decanatus vero dignitatum huiusmodi denominationes, in Thesaurariā pro vno Thesaurario commutamus. necnon Archipresbyteratum secundam pro vno Archipresbytero qui secundum, & Primiceriatum tertiam pro vno primicerio qui tertium, ac Thesaurariam quartam inibi dignitates pro vno Thesaurario, qui quartum locum in Choro, Capitulo, processionibus & actibus prædictis, aut Canonicos prædictos habeant, necnon Canonicatus & præbendas, ceteraq. beneficia prędicta, alias iuxta collationes & prouisiones de illis eorum possessoribus factas, pro Capitulo eiusdem Ecclesiæ Lauretanæ remanere declaramus.

Iurispatronatus ad præsentandum Archipresbyterum reseruatio, pro dicta Familia præfata.

§. 6. Ac insuper Motu proprio non ad alicuius desuper nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate Familiæ nostræ de Perettis de Monte Alto ius patronatus, & præsentandi personam idoneam ad Archipresbyteratum prædictum, quoties illum, per obitum aut resignationem, vel alias quouis modo, etiam apud Sedem prædictam vacare contigerit, Episcopo Lauretano pro tēpore existenti, per eum ad præsentationem huiusmodi instituendam, auctoritate & tenore prædictis pariter perpetuo reseruamus, concedimus & assignamus.

Clausul. derog.

§. 7. Non obstantibus nostra de non tollendo iure quæsito, ac quibusuis alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Lauretan. Racanaten. Maceraten. Auximan. Anconitan. & Firman. Ecclesiarum prædictarum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis earumq. Prælatis, Capitulis & personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & alijs decretis, etiam motu simili & consistorialiter, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis & innouatis. quibus omnibus, etiamsi pro sufficienti illorum derogatione, de illis, eorumq. totis tenoribus, specialis, specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, acsi ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse, cæterisque quibuscunque motu simili derogamus. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 1. 17. Martij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, 16. Cal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno 1.

XXV.

Approbatio Congregationis Clericorum Regularium Ministrantium infirmis, in Hospitalibus & extra degentib. Romæ nuper institutæ, cū habitus assignatione.

Ista Cōgregatio, sui Regulam constituit, quam confirmauit, & priuilegia concessit Gregorius XIV. inf. in eius const. 17. Illius. Et eam postea declarauit, & reformauit Cle. VIII. infra in sua const. 75. Superna.

Editæ An. Dñi 1586.

SIXTVS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Institutio Societatis Ministrantium infirmis.

EX omnibus Christianæ charitatis officiis, quibus æterna salus per gratiam Dei comparatur, illa Redemptori nostro IESV CHRISTO vel maxime placere credimus, per quæ pauperes CHRISTI infirmi, & in Hospitalibus existentes, in necessitatib. suis spiritualibus & corporalibus adiuuantur. Quod genus officij dilectus filius Camillus de Lellijs presbyter Theatin. diœcesis & alij eius socij, quam Deo gratum, & saluti animarū necessarium esse intelligentes, hisce diebus erga pauperes

Christi, in Hospitalibus Vrbis nostræ existentes, non minori affectu, quam mater erga quem vnice educauit filium demonstrarunt, & quotidie hos modo cum omni qua decet mansuetudine & charitate ad patientiam, alios ad sacramentorum ecclesiasticorum susceptionem commonendo, alios in articulo mortis constitutos consolando, & denique ad bene moriendum die noctuq. hortando demonstrare non cessant. Idemq. præstare intendunt, tempore etiam, quod absit, pestilentiæ.

Petitio confirmationis à Papa. §.1. Hi itaque Camillus & socij, insimul & in communi, sub paupertate, castitate, & obedientia, ita tamen, vt voto astricti non sint viuere, & altissimo, ac eius pauperibus famulari proponentes, vnam inter se Societatem seu Congregationẽ, sub vocabulo seu nomine Ministrantium infirmis, cuius principale institutum est, speciali quodam charitatis feruore, infirmis prędictis inseruire, sub nostro & Sedis Apostolicæ beneplacito inierunt, sperantes ex hoc multis incõmodis & periculis, in quæ sæpenumero dicti infirmi ob defectum talium ministrorum inciderunt, obuiam iri, ac salutem animæ & corporis, multaque Christifidelibus commoda parari.

Confirmatio dictæ institutionis. §.2. Nos eorum supplicationibus inclinati, ac de huiusmodi pio proposito, & viuendi modo, quo ipsi intendunt vti, plene, etiam ex relatione dilectorum filiorum nostrorum S. R. E. Cardinalium super consultatione & causis Episcoporum ac regularium, ac visitatione Apostolica deputatorum informati, ex certa nostra scientia, Congregationem, sub vocabulo seu nomine Societatis Ministrantium infirmis, per vnum maiorem ministrum seu superiorem (qui presbyter esse, ac per eandem Congregationem de triennio in triennium per maiorem partem suffragiorum eligi debeat) regendam & gubernandam, Apostolica auctoritate tenore præsentiũ, perpetuo approbamus & confirmamus, supplentes omnes & singulos, tam iuris quam facti defectus, siqui interuenerint in eisdem.

Licẽtia eleemosynas colligendi in Vrbe, ministrãdiq. infirmis & audiendi eorũ confessiones &c. §.3. Et quia dicta Congregatio proprietate rerum temporalium carere instituit, Nos pariter Camillo & præfatis, ac pro tempore existentibus ipsius Congregationis socijs, & alijs ab eis deputatis & deputandis, quod eleemosynas vbicunque, præterquam intra Ecclesias, Monasteria & pia loca, colligere, ac in dictæ congregationis communes vsus conuertere, Vicarij Vrbis, seu cuiuis alterius licentia desuper minime requisita. Dictaq. pietatis opera erga quoscunque infirmos, in quibuscunq; Hospitalibus, seu alijs dictæ Vrbis locis à dictorũ Hospitaliũ, seu locorum præfectis, vel administratoribus vocati, seu de eorum licentia vel consensu exercere, ipseq. Superior vel maior minister, qui, vt præfertur, presbyter esse debet, & alij eiusdem Congregationis presbyteri, dummodo alias sint idonei, & ab Vrbis Vicario approbati, infirmorum & ægrotantium in dictis Hospitalibus & locis existentium confessiones audire (sine præiudicio eorundem Hospitalium, aut locorum, vel eorum officialium, seu administratorum) libere & licite valeant, tenore præsentiũ facultatem concedimus & indulgemus. Ita tamen, vt tam Superior quam alij dictæ Cõgregationis socij, ipsius Congregationis instituta, & ordinationes iam factas & pro tempore faciendas, (dummodo illa, quamdiu ab Apostolica Sede approbata non fuerint per ipsius Congregationis protectorem reuisa & approbata sint) in communi, ex dictis piorum eleemosynis viuant.

Clausula derogatoria. §.4. Non obstan. quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis. cæterisq. contrarijs quibuscunq;.

Dat. P. An. 1. 18. Martij. Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die decimaoctaua Martij, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno 1.

Sequitur assignatio Habitus.

S I X T V S P A P A V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1586.

Petitio Habitus. CVm nos nuper &c. vt supra. Ipsique Camillus & Socij pro feliciori dictæ Societatis, seu Congregationis directione pie desiderent, sicuti eorum institutum ab alijs distinctum est, ita eorum habitum ab alijs distingui.

Habitus concessio. Ad hoc vide bullã sub. &c. §.1. Nos tenores dictarum litterarum præsentibus pro expressis habentes, de consilio dilectorum filiorum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium super statu Regularium dicta auctoritate deputatorum, Camillo & alijs prædictis, ac pro tempore existentibus Superiori, & personis dictæ Congregationis, Crucem ex crassiori panno fului coloris, (quę vulgo Tanè appellatur) super eorum vestibus à latere dextero perpetuo deferendi licentiam & facultatem, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus.

Derogatio contrariorũ. §.2. Non obstan. quibusuis constitutionib. & ordinationibus Apostolicis. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

D. P. An. 1. 26. Iunij. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die 26. Iunij millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, Pont. nostri Anno 2.

X X V I.

Confirmatio constitutionis Pij V. de non infeudandis & alienandis Castris & locis Sanctæ R. E.

Hanc const. Pij V. habes sup. fol. 221. Admonet. vbi eius extensiones & declarationes tibi indicaui. Et hoc Pont. die 16. Ianuarij 1589. ex decreto in Consistorio habito, (quod hic ponere non curaui) declarauit, sub d. bulla Pij V. comprehendi etiam gubernia locorum Sedis Apost. vltra triennium, affirmãs idem statuisse Gregorium XIII.

S I X T V S E P I S C O P V S, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.* Edita An. D. 1586.

Causa huius confirmationis bullæ Pij V. QVanta Apostolicæ Sedis dignitati detrimenta, & eius subditis incommoda, ex Ciuitatum, Terrarum, & locorum Status Ecclesiastici distractione obuenerint, assidua mentis nostræ cogitatione reuolentes, Pastoralis solicitudinis nobis diuinitus commissæ zelo vrgemur illorum conseruationi solertioris diligentiæ studio incumbere, & quæ propterea à prædecessoribus nostris maturo consilio, ac optima ratione sunt sancita, approbationis nostrę robore communire. Alias siquidem à fel. rec. Pio Papa V. prædecessore nostro, emanarunt litteræ tenoris subsequentis. Pius Episcopus &c.

Omittitur tenor huius constit. quia habetur supra fol. 221.

Confirmatio eiusdem bullæ editaGregorio 13. sup. fol. 303. §.1. Et deinde piæ memorię Gregorius Papa XIII. etiã prædecessor noster, litteras prędictas, Apostolica auctoritate approbauit & confirmauit, prout in ipsius Gregorij prædecessoris litteris desuper confectis plenius cõtinetur.

Confirmatio d. const. Pij V. nunc edita ab isto Pont. §.2. Quocirca ne litteræ Pii prædecessoris huiusmodi labentis temporis cursu valeant labefactari, sed eo validius subsistant, quo multiplici firmitatis vinculo sæpius fuerint stabilitæ, vestigiis ipsorum prædecessorum inhærendo, easdem litteras Pii V. prædecessoris, & in eis contenta quæcunque ex certa scientia nostra, auctoritate prædicta tenore præsentium approbamus & confirmamus, ac etiam innouamus, easque inuiolabilis firmitatis robur obtinere, ac perpetuo obseruari debere volumus & mandamus. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 1. 18 Martij. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo sexto 15. Cal. Aprilis, Pont. nostri anno 1.

Publicatio. *Anno à natiuitate D. 1586. indict. 14. die vero 1. mensis Aprilis, Pont. Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno primo, retroscripta litteræ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ in valuis seu portis Basilicarum Sancti Ioannis Lateranensis, & Sancti Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ per nos Catherinum Menandi & Nicolaum Taglietium Sanctissimi Domini nostri Papæ cursores. Alexand. Parabachus magister curs.*

An-

XXVII.

Annuorum reddituum concessio Archiconfraternitati B. MARIAE Virginis Confalonis de Vrbe, nuncupatę, cum facultate vbique eleemosynas colligendi, ad Christianorum redemptionem ab infidelium captiuitate.

Hoc pijssimum, redemptionis opus, huic Archiconfraternitati delegauit Greg. XIII. vt in sua const. 69. Christianae. fol. 450. Et alia quae eandem concernunt Archiconfraternitatem, attende sup. in eiusdem Greg. const. 38. Pastoris. fol. 405.

Ediţ An. D. 1586. & 1588

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

CVm benigna mater Ecclesia filios suos, qui in teterrima infidelium captiuitate constituti, non solum corporum sed etiam animarum discrimen patiuntur, adeo intimis misericordiæ suæ in viscerib. complectatur, vt pro illis in libertatem reducendis, facultates suas libenter exponat, sacrisq. rebus & preciosis vasis materna liberalitate non parcat. Nos qui ipsius Ecclesiæ administrationem curæ nostræ diuina dispositione commissam gerimus, magnopere adstrictos esse cognoscimus, vt eorundem Captiuorum, qui in baptismatis fonte Christũ induerunt, templumq. Dei facti sunt, miserandis calamitatibus & tormentis, quibus in odium Christiani nominis seuissime excruciantur condolentes, illorum libertatem dilectione ac religione ipsa procuremus, & quæ propterea pie facta fuisse comperimus, vt firmiora perdurent confirmanda & innouanda fore censeamus. ac ne tam pium opus quod cæteris corporalibus misericordiæ operibus antecellit, & in quo vno fere omnia quasi per compendium simul exercentur, necessarijs subsidijs deseratur operarias manus interponendas, Christiq. fidelibus agros vberes, in quibus charitatis semina mittant, messem in regno coelorum amplissimam expectaturi, toto cordis affectu offerendos esse iudicauimus, illos spiritualibus muneribus, indulgentijs videlicet, & peccatorum remissionibus inuitantes, vt ad tantæ & tam salutaris operationis exercitium vehementius excitentur, promptioresq. reddantur, & pijs eorum eleemosynis redempti, gratiarum Deo referant actiones.

Gregorius 13 Redemptionẽ captiuorũ Status ecclesiast. opus in Vrbe instituit, & Archiconfraternitati Confalonis cõmisit, vt in eius bulla cit. in rub.

§. 1. Dudũ siquidem fel. rec. Gregorius papa XIII. prędecessor noster, miserorum Captiuorum, & præsertim eorum, qui suæ & Sedis Apostolicæ temporali ditioni subiecti erant oppressionibus, ne languescente carnis infirmitate, ac verbi Dei prędicatione, & sacramentorum solatio destituti, desperationi succumbentes, ad susceptæ in baptismo fidei desertionem (vti non raro, proh dolor, solet contingere) inducerentur, succurrere volens, redimẽdorum Captiuorũ opus iamdiu in alia Orbis loca diffusum, etiam in Alma Vrbe salubriter instituit, illiusq. onus vniuersum, quod magnum esse intelligebat, curę & solicitudini venerabilis Archiconfraternitatis Confalonis Gloriosissimæ Virginis MARIAE, antiquitate & nobilium virorum copia admodum insignis, Motu proprio imposuit. ad hoc vt ipsa Archiconfraternitas, illiusq. Custodes et Confratres pro tempore existentes, quoscumq; Christifideles dictæ Vrbis, ac Prouinciarum, Ciuitatum, Terrarũ & locorum dictæ ditioni mediate & immediate subiectorum, in dira infidelium seruitute detentos redimerent, eleemosynasue & oblata quæcunque in omni loco eidẽ ditioni vt præfertur subiecto, quærerent & acciperent, prout in eiusdem prædecessoris litteris desuper confectis plenius continetur.

Quæ sedulo tam pio operi studere cępit.

§. 2. Cum autem sicut accepimus dilecti filij Magister Hieronymus Auila Iuris vtriusq; Doctor, litterarũ Apostolicarum Corrector & Abbreuiator, ac in vtraq; signatura nostra Referẽdarius & Prelatus noster domesticus, Paulus Mattheus, Carolus de Maximis, & Vlysses Lancerinius Patritij Romani, moderni ipsius Archiconfraternitatis Custodes, & alij Cõfratres maximo pietatis zelo ducti in huiusmodi tam pio opere se pro virib. exercere intendentes, ac eorundem Captiuorum nedum liberationem, sed etiam spiritualem consolationẽ & animarũ salutem quęrentes, Redemptores inter quos duos Ordinis Fratrum minorum Capuccinorũ nuncupatorum professores, qui non solum Captiuos redimerent, sed illos spiritualiter eorum confessiones audiendo, & sacramenta ecclesiastica illis ministrando iuuare, afflictis solatium prębere, debiles in fide consolidare, dubios & vacillantes cõfirmare, & eos qui doctrina indigerent erudire, ac deniq; vbi maius periculum immineret, ibi sese diligentiores CHRISTI ministros exhibere possent & deberent, Algerium de ipsius prædecessoris licentia miserunt. Illi autem profecti, ac de eorundem Captiuorũ libertate, & animarum salute solliciti, verbo & exẽplo eos illuminãtes, multa, ad proximorum vtilitatem & ædificationem, ac fidei Catholicæ exaltationem, Domino cooperante, in medio nationis prauæ & peruersæ fecerunt. qui demum pestis contagione affecti cum maximo Captiuorum gemitu & dolore ac lacrymis, obdormierunt in pace.

Hic Pont. dictam institutionẽ Redemptionis captiuorũ confirmat.

§. 3. Nos igitur, illius qui sui preciosissimi sanguinis effusione genus humanum de manibus aduersarij quærentis quem deuoret, eripere dignatus est, exemplo edocti, ac de statu filiorum, more pij patris cogitantes, cupiẽtesque vt huiusmodi Redemptionis opus, etiam in Vrbe, & toto Statu ecclesiastico huiusmodi sic feliciter inceptũ, ab eisdem Custodib. & Confratrib. in Domino prouehatur, ipsiq. Custodes & Confratres, Redemptores ac alios religiosos ad easdem infideliũ partes proficisci faciant, ne filij Status ecclesiastici in seruitute degentes, qui alios concaptiuos de tenebris & vmbra mortis educi quotidie vident, se solos ibi perpetuæ obliuioni traditos & derelictos existiment, Custodes & Confratres prædictos, eorumq. singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris & pęnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, ac litterarum Greg. prædecessoris, huiusmodi tenores etiam veriores, pręsentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad Custodum & Confratrum prędictorum, seu alicuius eorum, aut alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiã, sed ex mera liberalitate, ac scientia nostris, deq. Apostolicæ potestatis plenitudine, Institutionem & erectionem Redemptionis Captiuorum huiusmodi per eundem prædecessorem, vt præfertur factas, Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus & confirmamus, illisq. perpetuæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes & singulos, tam iuris quam facti defectus, si qui interuenerant in eisdem, supplemus. Et nihilominus huiusmodi opus Redemptionis Captiuorum, in dicta Vrbe, totoque Statu ecclesiastico, vt præfertur, mediate & immediate subiecto, quod Redemptio Captiuorum Sedis Apostolicæ, & Status ecclesiastici, mediate & immediate subiecti Archiconfraternitatis Confalonis nuncupetur, de nouo auctoritate & tenore prædictis perpetuo erigimus & instituimus.

Curamq. dictę Redemptionis eidẽ Archiconfraternitati iterum concedit.

§. 4. Illudq. sic erectum & institutum solerti curæ & solicitudini eiusdem Archiconfraternitatis, quam singulari dilectione prosequimur, & cuius Confratres laudabiles charitatis effectus continuo producere non cessant committimus & demandamus. Ita quod ipsius Archicõfraternitatis, nunc & pro tempore existentes, Custodes & Confratres, ac ab eis deputati, quoscunq; Christifideles eiusdem Status, in infidelium seruitute detentos redimere, & propterea in dicta Vrbe, ac omni & quocunque alio loco dictæ ditioni mediate & immediate subiecto, eleemosynas & oblata quæcunque quærere & accipere.

Facultatẽ deputandi quæstores in Statu ecclesiast. ad colligẽdã eleemosynas pro dicta Redẽptione indulget.

§. 5. Ac ad id Quæstores probos quot eis videbitur deputare, qui eleemosynas, oblationes, legata, & quæcunq; alia subsidia huiusmodi in toto Statu prędicto, vt præfertur subiecto, pro huiusmodi Redemptione, & causis ad eã pertinentibus perquirant. pecuniasq. inde congerendas penes publicum mercatorem, fide & facultatibus idoneum, deponant, donec ille in Redemptionem Captiuorum huiusmodi, arbitrio ipsorum Custodum & Confratrum erogentur, libere & licite possint & valeant.

 Vo-

Fratrib. Sanctiss. Trinitatis, & alijs ne eleemosynas huiusmodi in Statu ecclesiast. quærere vel recipere prohibet.

§.6. Volentes, & ita decernentes, quod tam in dicta Vrbe, quam in quibusuis Prouincijs, Ciuitatibus, Oppidis, castris, & locis ipsi ditioni, vt præfertur subiectis, nulli etiā Sanctissimæ TRINITATIS, ac beatæ MARIAE de Mercede Redemptionis Captiuorum, seu aliorū quorumuis Ordinum professores, seu quicunque alij etiam prætextu quorumcunque priuilegiorum & indultorum Apostolicorum, ac quarumuis aliarum concessionū, & gratiarum, eisdem seu quibusuis alijs Ordinibus vel personis quomodolibet concessorum, & pro tempore concedendorum, tam pro Redemptione generali quam particularium personarum, eleemosynas seu etiam sponte oblata, aut alias quomodolibet quærere, & accipere vllo modo possint neque debeant. præfati tamen Sanctissimæ TRINITATIS professores, in Vrbe ac toto Statu ecclesiastico, vt præfertur, subiecto huiusmodi, in illis locis in quib. eorum Ordinis regulares domos habent, & pro tempore habebunt, ad eorum victum necessaria tantum nulla tamen Redemptionis Captiuorum facta mentione; in alijs vero ciuitatib. & locis extra dictū Statum, vt prefertur, mediate & immediate subiectum, etiam eleemosynas pro Captiuis Redimendis petere & accipere valeant priuilegiorum suorum vigore. quibus ac alijs iuribus & actionibus, & præsertim ratione monasterij & hospitalis Sancti Thomæ in Formis in monte Celio, ac Ecclesiæ & domus sancti Stephani in Trullo de dicta Vrbe eidem Ordini competentibus, quo ad hoc nullo modo preiudicare intendimus, auctoritate & tenore predictis etiam perpetuo statuimus & ordinamus. Districtius inhibentes prædictorū ac quorumuis aliorum Ordinum professorib. & alijs quibusuis personis, etiam quantumuis priuilegiatis, ne eleemosynas, & oblata, siue legata pro Redemptione Captiuorum, in Vrbe ac toto Statu ecclesiastico, vt præfertur, subiecto huiusmodi quærere aut accipere, seu in huiusmodi Redemptionis opere quomodolibet se intromittere audeant seu præsumant.

Redditus expeditionū hic descriptarū eidem Archiconfraternitati assignat.

§.7. Insuper pro maiori ipsius Redemptionis subuentione, ex omnibus & quibuscunque facultatibus seu licentijs testandi de bonis ecclesiasticis, quibusuis personis per nos & Sedem predictam quomodolibet concedendis (nō tamen S. R. E. Cardinalibus, nec alijs, quibus similes facultates gratis, & absque alicuius compositionis solutione de mandato nostro, & pro tempore existentis Rom. Pontificis concedentur) ducatū vnum auri in auro pro quolibet centenario. Si vero huiusmodi facultates fuerint vsque ad quamcunque summam, soluatur similiter ducatus vnus pro quolibet centenario, habita ratione cōpositionis Datario pro tempore existenti persoluendæ. Ac pro singulis absolutionibus ab homicidij reatu, tam in Dataria nostra, seu per breue expediendis, quam toto Statu ecclesiastico immediate subiecto, à quibusuis Legatis, Vicelegatis, vel Gubernatoribus, quibusuis personis quomodolibet concedendis, etiamsi gratis concedātur, ducatos duos similes. Necnon pro singulis concessionibus, seu licentijs alienandi vel permutandi bona ecclesiastica, seu illarum confirmationibus, quibusuis personis quomodolibet concedendis, quorum bonorum annuus redditus valorem quinque ducatorum similium non excedat, ducatum vnum, si vero eundem valorem excesserint ducatos duos. Vlterius pro singulis plumbis omnium & quarumcunq; litterarum Apostolicarum sub plumbo, tam per Cancellariam, vel Cameram, aut viam secretam, quam per minoris gratiæ, & contradictarum officia quomodolibet, etiam gratis expediendarum, iulium vnum monetæ currentis eidem Archiconfraternitati, ita vt illius Custodes, & ab eis deputati pro tempore existentes, taxas, ac iulium huiusmodi à quibusuis personis, illas & illum, nunc & pro tempore habentibus, seu soluere debentibus, propria auctoritate exigere, ac de exactis quietare, & in Captiuorum Sedis, & Status prædictorum Redemptionem conuertere, libere & licite valeant, etiam perpetuo, auctoritate & tenore predictis, gratiose concedimus & elargimur. Necnon taxas & iulium huiusmodi ex nunc eidem Archiconfraternitati similiter perpetuo applicamus & appropriamus, ac applicatas & applicatum, necnon appropriatas & appropriatum fore & esse volumus atque decernimus. Districte præcipientes modernis & pro tempore existentibus Datario, secretarijs, plumbatorib., ac tam in Dataria quam Secretaria, & plumbo nostris officialibus, expeditoribus, Legatis, Vicelegatis, vel Gubernatoribus prædictis, illisque in virtute sanctę obedientiæ mandantes ne supplicationes, Motus proprios, breuia, seu alias patentes litteras super facultatibus testandi, absolutionibus, licentijs alienandi, seu illarum confirmationibus, aut alias quascunque litteras Apostolicas huiusmodi expediant, seu partibus relaxent, nisi prius integre eidem Archiconfraternitati de illis secundum præmissa satisfactum fuerit. Alias gratiæ ipsæ nullius sint roboris; & nihilominus ipsi officiales, expeditores, plumbatores, seu ministri, taxas, & iulium huiusmodi eidem Archiconfraternitati, vt præfertur, debitas & debitum de eorum proprio soluere teneantur, & obligati existant.

Bonorū etiā emphyteuticorum dispositionem ad fauorē d. Archiconfraternitatis pro hac Redēptione fieri posse declarat.

§.8. Necnon vt quæcunque & qualiacunque bona etiam emphyteutica eidem Archiconfraternitati pro Redemptione Captiuorum prædictorum, tam inter viuos quam mortis causa, seu testamento, vel codicillis dari, cōcedi, seu relinqui libere possint, dummodo ipsa Archiconfraternitas ad eadem onera, ad quæ donator, seu testator huiusmodi occasione bonorum eorundem tenebatur, & quæcunque alia, quæ ipse donator seu testator etiam imposuerit omnino teneatur, Et si ad certum numerum generationum, aut nominationum eadem bona concessa fuerant, ipsa Archiconfraternitas, non perpetuo, sed per viginti annos pro qualibet generatione seu nominatione huiusmodi bona prædicta tenere, illaque locare & dislocare, ac illorum redditus in Redemptionem Captiuorū huiusmodi conuertere possit. quæ finitis ipsis annis ad eorum directos dominos deuoluantur, etiam perpetuo statuimus & ordinamus.

Legata in Statu Ecclesiast. (nō tamen ā aliqua certa persona, seu regulari loco) pro Redēptione captiuorū, Redemptioni prædictæ applicat.

§.9. Declarantes quod quæcunque legata & aliæ dispositiones pro Redemptione Captiuorum à quibusuis personis, tam in Vrbe quam in toto Statu ecclesiastico, mediate & immediate subiecto, non tamen in fauorem certæ personę, seu alicuius regularis loci, vel Sanctissimæ TRINITATIS, aut beatæ MARIAE de Mercede Redemptionis Captiuorum Ordinum hactenus facta & nō soluta, & pro tempore quomodolibet facienda, censeantur & intelligantur, facta fuisse & esse ad fauorem Redemptionis Captiuorum, Sedis & Status prædictorum illaque ab eis ad quos spectat, & pro tempore quomodolibet spectabit Custodibus, seu ab eis Deputatis prædictis ad effectum præmissum realiter & absque alia exceptione solui omnino debeant.

Ecclesiasticis personis (tertia parte Archiconfraternitati soluta) vsq; ad scuta 300. disponere posse indulget.

§.10. Insuper omnibus & singulis, ac quibuscunq; personis ecclesiasticis, seu beneficia ecclesiastica obtinentib., vt de illorum bonis, mobilibus & immobilibus, ac se mouentibus, etiam ex fructibus beneficiorum ecclesiasticorum, ac alias quomodolibet, etiam proprijs labore & industria acquisitis, vsque ad summam trecentorum ducatorum similium in eiusdem Archiconfraternitatis pro ipsa Redemptione, seu in aliarum quarumcunque, etiam extranearum (non tamen incapacium, & de iure prohibitarum) personarum fauorem disponere, ipsaque bona vsque ad dictam summam, tam ex testamento, quam donatione inter viuos, aut alia quauis dispositione Archiconfraternitati, seu personis prædictis relinquere dummodo si in aliorum, vt præfertur, quam in ipsius Archicōfraternitatis fauorem disposuerint, tertia pars dictorum bonorum ad eandem Archiconfraternitatem deueniant, alias dispositiones huiusmodi nullæ sint eo ipso, licentiam & facultatem impartimur.

Capsas ad colligendū eleemosynas in Statu Eccles. deponendi facultatē d. Archiconf. concedit.

Quin immo etiā extra Statum vt hic inf. sequitur.

§.11. Præterea eidem Archiconfraternitati, illiusq. Custodibus, seu ab eis deputatis, quod in quibuscunque Cathedralibus, etiam Metropolitanis, Collegiatis, Parochialibus, & alijs quibusuis secularibus & quorumuis Ordinū regularibus Ecclesijs, ac in quibuscunque Maritimis & alijs Portibus, tam dictæ Vrbis, quam prouinciarum, ciuitatum, oppidorum, castrorum & locorum quorumlibet totius Status ecclesiastici, mediate & immediate subiectis, capsæ pro colligendis fidelium eleemosynis pro ipsa Redemptione tenere & manutenere, ac à dilecto filio moderno & pro tempore existente nostro Vicario in spiritualibus generali in dictæ Vrbis illiusque districtus,

ac ab alijs locorum Ordinariis, illorumque Vicarijs & officialibus, in eorum ciuitatum & diœcesum Ecclesijs, secularibus & quorumuis Ordinum regularibus, etiam quantumcunque priuilegiatis & exemptis, necnon à Gubernatoribus & alijs officialibus & ministris, in dictis portibus, ac alijs bene visis locis, contradictione seu reclamatione quibuscunque postpositis, perpetuo manuteneri facere libere valeant, ipsiq. locorum Ordinarij, ac noster, & eorum Vicarij & Officiales, Gubernatores & ministri omnino debeant & teneantur, nec super pręmissis dicta Archiconfraternitas, illiusq. Custodes & Deputati prædicti ab aliquo quouis pretextu impediri possint, etiam perpetuo concedimus & indulgemus.

Ordinarios & alios hortatur, vt huic operi faueāt.

§.12. Hortamur denique, & per Redemptionis humani generis sacramentum obtestamur vniuersos & singulos Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, Priores, & alios Ecclesiarum Prælatos, necnon Rectores parochialium Ecclesiarum, ac nostrum in dicta Vrbe, illiusq. districtu, eorumq. Vicarios & officiales, ac cæteras ecclesiasticas, seculares, & quorumuis Ordinum regulares personas, nunc & pro tempore existentes, quatenus huic operi faueant, illudq. per seipsos vel alium seu alios, etiam adhibitis verbi Dei concionatoribus in suis quisque Ecclesijs, plateis, & locis, ac vbicunque opus fuerit, etiam sæpe & sæpius, ac quoties pro parte Custodum prædictorum, seu ab eis deputatorum, aut alicuius eorum requisiti fuerint, omnibus Christifidelibus publicent, atq; denuncient, illosq. ad conferendum eleemosynas, oblationes & legata prædicta, omni studio & charitate accendant, & efficacibus hortationibus inducant.

Pœnas delinquentium in aliqua parte huic operi applicent.

§.13. Et insuper supradictos omnes locorum Ordinarios, ac alios iurisdictionem exercentes, vehementer suademus, quod aliquam portionem pœnarum delinquētibus imponendarum, tam pio operi applicent, vt miseris & afflictis Captiuis, quorum animarum periculum imminet copiosius succurratur. Cæterum vt pium hoc opus salubribus institutis dirigatur, Custodibus & Confratribus prædictis quæcunque statuta, ordinationes, et decreta, licita & honesta, ac sacris Canonibus & Concilij Tridentini decretis non contraria, ac ab eodem nostro Vicario approbanda ad faustum & incolumen statum ipsius operis rite & recte instituendum condere, ac condita quoties opus fuerit mutare & alterare, aliaque de nouo etiam ab eodem nostro Vicario approbanda edere, cæteraq. in præmissis quomodolibet necessaria & opportuna facere exequi & exercere, licentiam tribuimus & facultatem.

Indulgētias q. hic expressas Archiconfraternitati, & alijs ei aggregandis Cōfraternitatibus, cęterisq. personis respectiue concedit.

Quo ad indulgentias vide quod notaui in rubr. constit. 33 Gregorij xiij. Pastoris fol. 405

§ 14. Vt autem tam ipsius Archiconfraternitatis, illiq. aggregatarum & pro tempore aggregandarum Confraternitatum vtriusque sexus Confratres, nunc & pro tempore existentes, quam alij Christifideles in huiusmodi instituto alacrius persistant, quo ex hoc, dono cęlestis gratiæ conspexerint se esse refectos, de Omnipotentis DEI misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus & singulis Archiconfraternitatis, & Confraternitatum prędictarum Confratrib., ac alijs vtriusque sexus Christifidelibus, qui Orationi quadraginta horarum quandocunque ab eadem Archiconfraternitate & singulis Confraternitatibus prędictis haberi contigerit, vere pęnitentes & confessi, ac sacra communione refecti deuote interfuerint, & ibi pro Sāctæ Matris Ecclesiæ exaltatione, Captiuorum in fide Catholica constantia, ac huius instituti progressu & augmento, pias ad Deum preces effuderint, bis in anno quolibet, plenariam omnium & singulorum peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus & elargimur. In alijs vero vicibus, quibus huiusmodi oratio habebitur, centum annos. Ac tam Archiconfraternitatis, quam singularum Confraternitatum prędictarum Confratribus, & alijs vtriusq; sexus Christifidelibus, qui Captiuis prædictis, dum ad Vrbem veniunt processionaliter obuiam iuerint, vel illos ad visitandum limina Apostolorum, aut aliam dictæ Vrbis Ecclesiā pro gratiarū actione eorum liberationis processionaliter comitati fuerint, vel ipsas processiones, seu earū alterā associauerint & vt pręfertur orauerint, pro qualibet processione huiusmodi, decem annos & totidē quadragenas. Necnon, tam Confratribus, quam alijs Christifidelibus prędictis, qui in hoc pio negotio operam suam quoquo modo posuerint, quocunque die quo id fecerint, etiam decem annos, & decem quadragenas. Illis vero, qui eosdē Captiuos, tam in itinere post eorum liberationem, dum omnes simul ad Vrbem veniunt, quam in ipsa Vrbe hospitio exceperint, ac fraterna in Domino charitate tractauerint & adiuuerint, illisq. inseruierint, quoties id fecerint, similiter decem annos & totidem quadragenas de iniunctis eis, aut alias quomodolibet debitis pœnitentijs, etiam misericorditer in Domino relaxamus.

Claus. pręseruatiua.

§.15. Præsentibus, quas sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum, concessionum & indulgentiarum reuocationibus, limitationibus, suspensionibus, derogationibus, ac alijs contrarijs dispositionibus, quauis auctoritate, etiam per nos & pro tempore existentes Romanos Pontifices successores nostros, ac Sedem eandem, aut alias ex quacunque quantumuis vrgentissima ac necessaria causa, etiam in fauorem Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de dicta Vrbe, Cruciatæ Sanctæ, vel expeditionis contra infideles, ac etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, in genere vel in specie, & alias quomodolibet factis & emanatis nullatenus vnquam comprehensas, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & validissimum statum restitutas, & plenarie reintegratas, ac de nouo etiam sub posteriori data per pro tempore existentes ipsius Archiconfraternitatis Custodes eligenda, concessas fore & esse, ac censeri. Ipsisque Custodibus & Confratribus, ac alijs supradictis suffragari debere decernimus perpetuis futuris temporibus duraturis, etiamsi Archicōfraternitati, & singulis Confraternitatibus, ac alijs fidelibus prędictis pro pręmissis peragēdis, aut alias aliqua alia indulgentia, perpetuo vel ad tempus nondum elapsum duratura, per quoscunq; Rom. Pont. prędecessores nostros, ac nos & Sedem eandē concessa fuerit. Et ne pręsentes litteræ sub reuocationibus, limitationibus, suspentionib., derogationibus, ac alijs dispositionibus prædictis comprehēdantur, ipsiq. Custodes & Confratres, ac ab eis Deputati super præmissis, aut eorum aliquo, à quoquam molestētur seu perturbentur, easdem pręsentes nullo vnquam tēpore, etiam ad quorumuis instantiam ex quacunque causa reuocari, suspendi, alterari, limitari, aut ad iuris terminos reduci, vel illos contra eas in integrum restituit neq; easdem litteras, de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quouis alio defectu notari posse, nec causam seu causas, propter quam, seu quas illæ emanarunt, coram locorum Ordinariis, etiam tanquam à dicta Sede delegatis, vel alijs quibusuis iudicibus verificari debere, neque propterea, aut ex eo quod interesse habentes, seu prætendentes ad hoc vocati non fuerint per subreptionem obtentas præsumi, & viribus carere.

Decretum irritans.

§.16. Sicq. per quoscunque iudices Ordinarios & delegatos, quauis auctoritate fungentes, etiam causarū Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, vbique iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Executorum huius constitutionis deputatio & facultates.

§.17. Et nihilominus venerabilibus fratribus nostris Rauennaten. & Bononien Archiepiscopis, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, Motu simili per Apostolica scripta mandamus, quatenus, ipsi vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunq;, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Custodū, vel Confratrū, seu ab eis deputatorum prędictorum, aut alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra easdem præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque ab omnibus, semper & vbique, firmiter & inuiolabiliter obseruari, suosque plenarios & integros effectus in omnibus & per omnia sortiri, ac debite executioni demandari. Necnon Custodes, Confratres & Deputatos, ac illorum Quæstores prædictos,

cæterosque omnes, quos litteræ ipsæ concernunt, & concernent quomodolibet in futurum illis pacifice frui, & gaudere. Non permittentes quemquā ipsorum per quoscunque super præmissis quomodolibet molestari, perturbari, vel inquietari. Contradictores, molestatores, & perturbatores quoslibet, ac præmissis non parentes, per sententias, censuras Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, eorum & cuiuslibet ipsorum arbitrio imponendas, ac eidē Redemptionis operi applicandas pœnas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, quacunque appellatione postposita compescendo. Nos enim illis, & eorum cuilibet, omnes & singulos sua in præmissis quomodolibet interesse putantes, etiam per edictum publicum constito summarie & extraiudicialiter de non tuto accessu citandi, eisdemque, ac quibus, & quoties opus fuerit, sub similibus vel dissimilibus sententijs, censuris, & pœnis inhibēdi, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, ipsos sententias, censuras, & pœnas prædictas incurrisse declarandi, illasque etiam sępius aggrauandi, & interdictum Ecclesiasticum apponendi, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis, plenam, & liberā auctoritatem, & tenore præmissis concedimus facultatē. Ac vt tam salutare opus in dies augeatur, vniuersos & singulos Reges, Duces, Marchiones, Comites, & Principes seculares, & alios Dominos, ac Magistratus temporales Ciuitatum, Terrarum, Oppidorum, Castrorum, & locorum quorumlibet, illorumq; communitates, Vniuersitates, & homines rogamus, requirimus, & per viscera misericordiæ DEI nostri obsecramus; eisdem in remissionem peccatorum iniungentes, quòd in præmissis, custodibus, Confratribus, Quæstoribus, & Deputatis prædictis, ac cuilibet ipsorum assistant suumq; fauorem, & auxilium præstent, ac illos, & eorum quemlibet à malignorum incursu defendant, nullisq; molestijs, datijs, gabellis, & exactionibus quibuscunque affligi, seu pręgrauari aliquo modo sinant, atq; permittant impedientes etiam temporalibus pœnis afficiant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 18. Non obstantibus quatenus opus sit, vna de iure quæsito non tollendo, & altera cancellarię nostræ regulis, per quam voluimus, quod in litteris indulgentiariarum apponatur clausula, quod si Ecclesię, aut Ecclesiis, vel personis, quibus indulgentiæ conceduntur aliqua alia indulgentia foret concessa, de qua inibi specialis mentio facta non esset, huiusmodi litterę essent nullæ; ac piæ memorię Bonifacii Papæ Octaui etiam prędecessoris nostri, qua cauetur ne quis extra suam ciuitatem vel diœcesim ad iudicium euocetur, seu ne Iudices à Sede prędicta deputati extra Ciuitatē, vel diœcesim, in quibus deputati fuerint contra quoscunq; procedere, aut alii, vel alijs vices suas committere audeant, vel præsumant. & in concilio generali edita de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate pręsentium ad iudicium non trahatur. alijsq; constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, concilijs quoq; vniuersalibus, etiam facultatum quęstuandi reuocatorijs, necnon prohibitionibus desuper factis. ac Ecclesiarum, Monasteriorum, Hospitalium, piorum locorum, collegiorum, & aliarum Confraternitatum, necnon Sanctissimæ Trinitatis, & Beatæ MARIAE de Mercede Redemptionis captiuorum, aliorumq; Ordinum quorumcunq;, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. Priuilegijs quoq; indultis, & litteris Apostolicis, illis eorumq; superioribus, & personis, ac Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, & alijs officialibus, & ministris, necnon fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de dicta Vrbe, sub quibuscunq; tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq; efficacioribus & insolitis clausulis, necnō irritantibus & alijs decretis, in genere vel in specie, etiam ad quorumuis instantiam, aut etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudinē paribus, ac etiam consistorialiter, & alias quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quęuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum omnium & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum & nihil penitus omisso, & forma in illis tradita, obseruata, exprimerentur & insererentur, præsentibus pro plene & sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter & expresse, ad effectū omnium præmissorum, Motu scientia, & potestatis plenitudine similibus derogamus, & ad plenum derogatum esse volumus, contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab eadem sit sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenā & expressam ac de verbo ad verbū, de indulto huiusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§. 19. Volumus autē, quod pręsentium transumptis, etiam impressis, & sigillo eiusdem Archiconfraternitatis munitis, illiusque secretarij manu subscriptis, eadem prorsus fides, in iudicio & extra illud adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

Dat. P, An. 1. 22. Martii.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, Calendis Aprilis, Pontificatus nostri Anno primo.

Sequitur extensio d. facultatis colligendi eleemosynas pro eiusmodi Redemptione.

SIXTVS EPISCOPVS
Ad perpetuam rei memoriam.

ex An. D 1586.

Redemptionis captiuorū opus pijssimum.

CVm adeo pium Redemptionis captiuorum opus cæteris misericordiæ operibus antecellat, vt captiuum redimendo omnia quasi per compendium adimpleri videantur, quodq; omnium maximum est, à periculo abnegandæ fidei Christifidelium animæ liberentur, ac propterea tantæ pietatis operi ita faueant omnia iura, vt non qualiacumque profana siue temporalia bona, sed argentum, aurum, & sacra templi vasa pro redimēdis captiuis distrahi venundariq; decernant. Quis enim est adeo durus & humanę conditionis prorsus oblitus, vt sine maximo gemitu & lachrymis considerare possit, quot ærumnas, quot infirmitates, quot vincula, & tormētorum genera, Christifideles in dira infidelium captiuitate detenti, fame, & siti, frigore, & nuditate pene consumpti continuo patiantur.

Greg. XIII. huic Sodalitati delegauit, & hic cōfirmat approbauit & cōcedit vt sup.

§. 20. Nos hæc omnia cogitantes, & dolenter examinantes, tanti doloris contemplatione accensi, redimendorum captiuorum opus alias per fel. rec. Gregorium Papā XIII. prædecessorem nostrum in Alma Vrbe, ac toto Statu Ecclesiastico mediate, & immediate subiecto erectum, & institutum, ac curę, & sollicitudini venerabilis Archiconfraternitatis Confalonis Gloriosissimæ Virginis MARIAE impositum & demandatum, confirmauimus & approbauimus, ac etiam de nouo ereximus, diuersasque tam spirituales quam temporales gratias, facultates, & indulta pro ipsius operis incremento & subuentione, eidem Archiconfraternitati concessimus, prout in nostris inde confectis litteris plenius continetur.

Sodalitas ideo multos captiuos redemit.

§. 21. Vnde tunc existentes ipsius Archiconfraternitatis Custodes, & alij Confratres, cupientes in agris vberibus dicti operis charitatis semina mittere, messem amplissimam in Regno Cœlorum expectaturi, ex Algerij, & alijs Africę partibus ducentos & vltra, pauperes captiuos non sine maximis laboribus, ac nummaria singulari ac pręcipua pietate & charitate redimerunt. illosque postquam ad Vrbem venerunt, ad venerandam ipsius Gloriosissimę Virginis Confalonis imaginem in Basilica B. MARIAE Maioris existentem, dum in Capella Pontificali eiusdem Basilicę coram Nobis, & Sacro Cardinalium Collegio, ac multis Prelatis diuina peragebantur, processionaliter ad agendum gratias humani generis Redemptori cū maxima Populi frequentia, & Christifidelium ingenti lętitia associarunt. quibus ad pedes nostros in eadem Capella prouolutis DEI benedictione lętantes benediximus.

Hic propterea Pontifex

§. 22. Quare nos eorundem Custodum, & Confratrum

Idem dat facultatê etiam extra Statũ Ecclesiasticũ pro d ope re colligẽdi eleemosynas.

tuum singularem pietatem plurimum in Domino commendantes, ac pro his gratias agentes DEO, volentesq; vt tam pium opus fidelium eleemosynis subueniatur, ac latius diffundatur,& propagetur; & nedum ipsius Archiconfraternitatis confratres, verum etiam omnes,& singuli quarumcunque Confraternitatum eidem Archiconfraternitati hactenus aggregatarum,& pro tempore aggregandarum Confratres, alijq; vtriusq; sexus Christifideles in huiusmodi pio opere se exercere,illudq; eleemosynis,ac ope & operibus augere contendant,atq; procurent; Motu proprio & ex certa nostra scientia,ac de Apostolicæ potestatis plenitudine,eidem Archiconfraternitati, illiusque nunc& pro tempore existentibus Custodibus. & Confratribus,vt nedum in dicta Vrbe, ac toto Statu Ecclesiastico,vt præfertur subiecto huiusmodi, sed etiam extra dictum Statum eleemosynas,& oblata quæcunque pro redemptione captiuorum quærere, & accipere,ac ad id confraternitates, eidem Archicõfraternitati hactenus aggregatas,& pro tempore aggregandas,illarumque cõfratres,ac alios quæstores, quot eis videbitur deputare, qui eleemosynas, oblationes, legata & quæcunq; alia subsidia pro huiusmodi redemptione,& causis ad eã pertinentibus, perquirere libere & licite possint & valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium licentiam, & facultatem,ac omnimodam potestatem perpetuo concedimus & impartimur, eisq; desuper de speciali gratia indulgemus.

Episcopisque & alijs mandat vt eidem faueant.

§.23. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ vniuersis,& singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis,Episcopis,cæterisque locorum Ordinarijs, & Ecclesiarum prælatis, ac dilectis filijs illorum officialibus, & Vicarijs,necnon Abbatibus,Prioribus,Capitulis,Conuentibus,Parochialiumque Ecclesiarum Rectoribus,& illorum Vicarijs, ac quorumcunq; Ordinum etiam mendicantium Generalibus,Prouincialibus, & alijs superioribus,ac verbi DEI concionatoribus,& quibusuis alijs,tam exemptis quam non exemptis Ecclesiasticis personis, tam in Vrbe, & toto Statu Ecclesiastico huiusmodi quam per vniuersum orbem Christianum cõstitutis,quatenus omnes & singulos vtriusq; sexus Christifideles ad conferendum eleemosynas,oblationes, & legata omni studio, & charitate accendant, & efficacibus hortationibus inducant,suasq; litteras ad id fauorabiles, & hortatorias absq; alicuius premij, vel mercedis exactione tradant.

Cassalæ huiusmodi concessiõis præstruitur.

§.24. Præsentibus,quas sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum,& facultatum reuocationibus, limitationibus,suspensionibus,derogationibus, & alijs cõtrarijs dispositionibus, etiam per nos & pro tempore existentes Romanos Pontifices successores nostros, ac Sedem eandem, etiam motu,scientia,& potestatis plenitudine similibus,in genere vel in specie, ac alias quomodolibet pro tempore factis & emanatis, nullatenus vnquã comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illę emanabunt, toties in pristinum & validissimum statum restitutas,repositas, & plenarie reintegratas, ac de nouo etiam sub posteriori data per pro tempore existentes custodes & confratres præfatos eligenda, concessas fore, & esse, ac censeri, ipsisq; Custodibus,Officialibus, & Confratribus, ac alijs prædictis suffragari debere decernimus perpetuis futuris temporibus duraturis.

Cassalę derogat.

§.25. Non obstantibus quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs quoque,indultis, & litteris Apostolicis, Mendicantium & non Mendicantium Ordinibus,Archihospitalibus,Hospitalibus, ac locis piis, necnon fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de dicta Vrbe,Cruciatæ Sanctę,& alijs quibuscumq; contra præmissa,aut alias quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus,& si de illis eorumq; totis tenoribus specialis,specifica,expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda esset,illorum omnium & singulorum tenores præsentibus pro sufficiẽter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter & expresse Motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Transumptorum fides.

§.26. Volumus autem quod præsentium transumptis etiam impressis, ac ipsius Archiconfraternitatis pro tempore existentium Custodum, & Secretarij manibus subscriptis,eiusdemq; Archiconfraternitatis sigillo munitis, eadem prorsus fides,in iudicio & extra illud adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat.P.An.3. 23.Aprilis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die vigesimatertia Aprilis, millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, Pontificatus nostri Anno 3.

XXVIII.

Moderatio constitutionis editæ à Pio V. quo ad electione Visitatoris generalis, & exemptionem Fratrum Tertij Ordinis de Pœnitentia S. Francisci, à superioritate Ministrorum Prouincialium Fratrum Minorum de Obseruantia in Italia.

De hoc Ordine dixi sup. ad const. 42. Leon. X. Inter fol. 541. ibi videas.

SIXTVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita an. D. 1586.

Exordium.

ROmani Pontificis prouidentia circumspecta, nonnunquam ea, quæ per prædecessores suos rationabilibus & honestis suadentibus causis, pro quibuscunque Ecclesiæ Ordinibus vel in sua integritate continendis,vel ad institutum reuocandis,statuta & ordinata fuerunt,ex alijs non minus iustis causis moderatur & reuocat,prout id cõspicit in Domino salubriter expedire.

Pius V. edidit reformatione huius Ordinis sup. in constit. 63 sũ est. fol. 318.

§.1. Alias siquidem fœl. recordationis Pius Papa V. prædecessor noster,officia Ministratus, & Visitatoris generalis Tertij Ordinis S.Francisci de Pœnitentia nuncupati perpetuo extinxit, & aboleuit, ac Ministrum, Visitatorem, & Vicarium generalem eiusdem Ordinis officio vsu, & exercitio quomodo interdixit, Edictoque prohibuit,ne vllus Minister, Vicarius & Visitator generalis de dicto Ordine haberetur.

Eumq. suppo fuit Ordini de Obseruantia.

§.2. Insuper Vniuersos & singulos, Fratres, Sorores, professos,& conuersos,necnon Domos, Monasteria, & loca virorum & mulierum, ac custodias, & Prouincias per vniuersum orbem constitutas, gregemq; ipsum vniuersum Tertij ordinis vtriusq; sexus,Generali & Prouincialibus Ministris Ordinis Fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum,prout in eorum Prouincijs consistebant, ita perpetuo supposuit, vt Minister Generalis in vniuerso Ordine,Prouincialis vero Ordinis Minorũ de Obseruantia in suis quisque Prouincijs plenum ius, liberamq; authoritatem,in spiritualibus & temporalibus,iurisdictionem omnimodam haberet, Domos omnes, ac Monasteria,& loca quæcunque necnon personas vtriusque sexus, tam in capite quàm in membris visitandi, & corrigendi vagantes,& quoscunq; alios puniendi; carcerandi,mutandi, transferendi, Ordinibus officijs & administrationibus deponendi,excommunicandi, suspendendi,interdicendi, & restituendi, ac etiam super ijs, & cæteris omnibus Ordinem ipsum,illiusque Domos,& personas vtriusque sexus quomodolibet concernentibus, eorũ tamen regulæ,& sacris canonibus,& litteris tunc desuper confectis non contrarijs,statuendi, mutandi, innouandi, & exequẽdi quemadmodum illis erat in suo proprio Ordine attributum, ac alia statuit, & ordinauit, prout in ipsius prædecessoris litteris sub Data videlicet Quinto Nonas Iulij Pontificatus sui anno tertio desuper confectis, quarum tenorem præsentibus haberi volumus pro expresso,plenius continetur.

Hic Pont. eã moderatur& innouat, quo ad Fratres Italiæ, circa electionem Visitatoris generalis & cæt.

§.3. Nos itaque,quibus nuper innotuit, quod Fratres Tertij Ordinis huiusmodi sub obedientia Ministri generalis, & Prouincialium Fratrum de Obseruantia prædictorum manẽtes,nihil in Vinea Domini profecerunt, immo in eodem Tertio Ordine varij abusus tam circa Regulæ obseruationem,quam etiam Fratrũ dictæ Regulę transgressorum,& alias delinquentium castigationem irrepserunt. Ac considerantes, quod si Fratres ipsi Tertij Ordinis

eorum

eorum Visitatorē Generalē iuxta sua regularia instituta, ante litteras dicti prædecessoris faciebant, eligere possent, & sic electo tanquam eorum superiori obedirent, præmissis, & alijs malis, quæ occurrere possent, plurimum cōsultum foret. Propterea ex his, & alijs causis animum nostrum mouentibus, de nobis attributæ potestatis plenitudine ipsos Fratres Tertij Ordinis aduersus litteras dicti prædecessoris (illis quo ad Protectoris deputationem in suo robore permanentibus,) in pristinum, & eum, in quo antequam ipsæ litteræ emanassent erant, statum restituentes, & plenarie reintegrantes, eisdem Fratribus Tertij Ordinis per vniuersam Italiam existentibus, quod perpetuis futuris temporibus iuxta eorum regularia instituta singulo Triennio Capitulum generale dicti Tertij Ordinis conuocare, & celebrare, ac in eo Visitatorem generalem, & alios Ministros, & Officiales (non tamen Commissarium Generalem) eisdem modo, & forma, quibus antequam litteræ prædictæ emanassent, consueuerant, eligere, eundemq; Visitatorem Generalem peracto Triennio huiusmodi in alio Capitulo Generali postea faciendo confirmare libere & licite valeant perpetuo Apostolica auctoritate concedimus, & indulgemus.

Hæc modera tio est correcta & restricta, etiam ad Prouinciam Dalmatiæ & Istriæ per... à Clem. VIII. in eius const. 92. à videas

§. 4. Decernentes Visitatorem sic electum omnimodam potestatem, auctoritatem, iurisdictionem, & superioritatem in omnes & singulos dicti Tertij Ordinis Fratres, & Ministros, & officiales per vniuersam Italiam cōsistentes, eorumq. domos & loca, ac res & bona habere, necnon Fratres & Ministros, ac officiales Tertij Ordinis huiusmodi ei sic electo tanquam vero Superiori morem gerere, eiusq; mandatis salubribus obedire tenere, ipsosq. per Ministrum Generalem, ac alios Fratres de Obseruantia, quo minus ad electionem prædictam, prout ante dictas litteras faciebant procedere valeant, nequaquā impediri, aut molestari posse. Et ita per quoscunque Iudices ordinarios & delegatos, quauis auctoritate fungentes sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi, facultate & auctoritate iudicari & diffiniri debere; irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§. 5. Non obstantibus litteris prædictis, quibus, ac omnibus alijs quæ præmissis obesse possent, specialiter & expresse derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscunq; volumus autem, quod dictus Visitator eligendus, infra duos menses à die suæ electionis computandos confirmationē electionis huiusmodi à Ministro Generali de Obseruātia petere omnino teneatur. qua petita, & non obtenta, vel denegata, idem Visitator Tertii Ordinis Apostolica auctoritate confirmatus censeatur, quodq; dictus Minister de Obseruātia per se ipsum dumtaxat, vna cum duobus alijs suis Ordinis professoribus, possit singulo quadriēnio post visitatorem à Visitatore Tertii Ordinis huiusmodi faciam, & non ante, Tertium Ordinem, ac Fratres, Domos, loca, res, & bona prædicta, visitare, eaq; tam in capite, quam in membris prout opportunum fuerit, iuxta regularia instituta dicti Tertii Ordinis corrigere, & moderare.

Transumptorum fides.

§. 6. Ac quod præsentium transumptis, etiam impressis, dictique protectoris, aut visitatoris Tertii Ordinis huiusmodi sigillo munitis, aut manu alicuius Notarii publici subscriptis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 1. 29. Martij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die vigesimanona Martii millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno primo.

XXIX.

Reformatio Officij & emolumentorum Secretarii Domestici, Summi Romani Pontificis; Cum indultorum Collegii Secretariorum concessione & ampliatione.

De Institutione, & extensione d. Collegij, & de Officio huius Secretarij, & emolumentorum elargitione, vide sup. bulla 12. Innoc. VIII. Non debet. fol. 382.

SIXTVS ... PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. 1586.

Exordium.

ROmani Pontificis prouidentia circumspecta, ea nonnunquam alterat & immutat, quæ rerum, temporum, ac personarum qualitate pensata, vel euidens suadet vtilitas, vel cogit necessitas reformari. Industrios quoq; & doctrina probatos viros, honoribus & fauoribus prosequitur opportunis, prout conspicit in Domino salubriter expedire.

Innoc. VIII. Collegium Secretariorum Apostolicorum eorum numerum præfinit, certosq; annuos redditus, assignauit facultatemq; ait reseruauit, deputandi vnum Secretarium domesticum vt sup. in eius const. 12. fol. 382.

§. 1. Sane licet alias fel. rec. Innocentius Papa Octauus predecessor noster, Collegium dilectorum filiorum Secretariorum Apostolicorum instituerit, & certo tunc expresso probatorum virorum numero, qui & Romanę Curiæ decori atque ornamento essent, ac expeditioni Breuium, & aliarum litterarum Apostolicarum, quæ per Secretarios Apostolicos expediri consueuerant, accuratius & diligentius attenderent, constare voluerit: eidemque Collegio, & Secretarijs diuersos annuos redditus, & emolumēta, inter singulos Secretarios pro tempore existentes, æquis portionibus diuidenda & distribuenda assignauerit, & in quinterno eius manu subscripto annotari mandauerit. Ita tamen, quòd liceret ipsi Innocentio, & pro tempore existenti Romano Pontifici vltra numerum ab eo tunc præscriptum, vnum Secretarium, Domesticum nuncupandum, habere, qui sua, & Romanæ Ecclesiæ negotia secreta, aut Orthodoxæ fidei statum concernentia dumtaxat expedire posset, & deberet, quique duabus integris portionibus dictorum emolumentorum vltra numerum Collegarum faciendis contentus, ab omnibus & singulis alijs emolumentis, & expeditionibus Officium Secretariorum quomodolibet concernen. penitus abstineret.

Pius V. prædicta confirmauit.

§. 2. Et recol. me. Pius Papa Quintus etiam prædecessor noster, post diuersos alios Rom. Pontifices, etiam prędecessores nostros, tunc suos, litteras Innocentij prædecessoris præfati approbauerit, & confirmauerit, ac etiam innouauerit, aliaq; etiam de nouo concesserit, voluerit, & ordinauerit, prout in ipsorum Pij, & Innocentij prædecessorum prefatorum litteris plenius continetur.

Sed euenit, quod talis Secretarius domesticus seorsum à Collegio quędam emolumenta percipiebat, &c.

§. 3. Nihilominus temporis successu, multiplicato Secretariorum domesticorum numero pro Romanorum Pontificum arbitrio, ipsi Secretarij domestici præter dictas duas portiones, diuersa alia emolumenta seorsum à Collegio percipere consueuerunt, necnon Collegij in Curia, seu forsan per desuetudinem effectum fuit, vt nonnulla alia ex emolumentis præfatis, bis præsertim quæ in quinterno dicti Innocentij notata reperiuntur, à debitoribus non exigantur.

Hic igitur Pf. tif. d. officii Secretariatus domestici nunc supprimit, eiusque curam Collegio concedit.

§. 4. Cum autem Nos circa Officium Secretariatus domestici, quod dilectus filius Ioannes Baptista Canobius clericus Bononien. pro nutu & voluntate nostra nunc exercet, nouam rationem inire constituissemus, Collegium præfatum, in quo virtutibus, experientia, ac vsu rerum, & negotiorum ad Romanam curiam confluētium, & ad dictum Officium pertinentium, insignes viri connumerantur, se nobis obtulit ipsius Officij, cuius ratione pleraq; ad ipsum Collegium spectantia emolumenta exigi consueuerunt, ac eorum quæ in eo geruntur, curam omnem, cogitationemq; suscipere, idq; munus qua decet, fide, & integritate, per idoneos & peritos, ab ipso Collegio electos, & per Nos approbatos viros, obire &c. Nos igitur, &c. ipsumq; Collegium, & Secretarios gratioso affectu prosequi volentes, singularum Innocentij, & Pij, aliorumq; prędecessorum præfatorum litterarum tenores, acsi de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis, habentes Motu proprio, non ad dicti Collegij, aut alicuius pro eis Nobis desuper oblatę petitionis instantiam, sed ex mera liberalitate, & scientia nostris, deq; Apostolicę potestatis plenitudine, Officium Secretariatus domestici, quod dictus Ioannes baptista, vt præfertur exercebat, penitus, & omnino perpetuo supprimimus, & extinguimus, ita quòd nullo vnquam tempore per Nos, aut Romanum Pontificem pro tempore existentem, & Sedem Apostolicam in Statum pristinum restitui, aut reintegrari valeat.

Facultatem dictum Secretarium domesticum a Pont. approbandi, deputandi, &c. Mansionesque in Palatio Apostolico assignat.

§.5. Curam autem, & exercitium dicti suppressi Officij, ac custodiam Registrorum Breuium & litterarum Apostolicarum, via quæ secreta appellatur, expeditarum, & pro tempore expediendarum, in mansionibus Palatij Apostolici in Vaticano, quas dictus Ioannes Baptista, suiq; famuli, & Scriptores habitant, asseruandorum, deinceps per vnum, ex numero dicti Collegij Secretarium, aut aliam æque idoneam personam, à Nobis, & Rom. Pont. pro tempore existente, approbandum, seu approbandam, ad ipsius Collegij nutum, & liberum arbitrium nominandum, & deputandum, ac remouendum, iuxta ipsius Collegij præscriptum, haberi, teneri, & administrari, ipsasque mansiones, in octo cubicula partim infra, partim supra distributas, quibus per duas portas patet ingressus, & ab vno Dataria Apostolica, ab altero mansiones Substituti ipsius Datarij cohærent, cum cella vinaria, sub Officio registri supplicationum, & alijs suis pertinentijs, per Secretarium, aut per personas à Collegio præfato deputandas, inhabitari volumus, & mandamus: curamque, & exercitium huiusmodi, & Registrorum custodiã, mansionumque pręfatarum vsum, & habitationem, Collegio, & personæ ab eo deputandæ huiusmodi, ex nunc perpetuo concedimus, & assignamus.

Vnã ex duabus portionibus ab Innoc. VIII. reseruatis pro Secretario domestico, prædicto Collegio concedit.

§.6. Et insuper vnam integram ex duabus portionibus emolumentorum dicti Collegij, extra numerum, vt præfertur faciendis, & Secretario domestico olim ab Innocentio prædecessore præfato assignatis, ab ipso Officio Secretariatus domestici, etiam perpetuo dismembramus, & separamus, illamque, necnon quattuor alias partes cibariorum, pro victu, & alimento quotidiano Secretarij, aut personæ, vt præfertur, ad curam, & exercitium huiusmodi deputandæ, ac trium famulorum, & vnius equi, eisdem modo & forma, quibus præfato Ioanni Baptistæ dari hactenus consueuerunt, Collegio præfato, pro Secretario, vel persona deputanda huiusmodi, perpetuo concedimus, & assignamus, & per eos, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, dari, præstari, & assignari volumus, & mandamus.

Medietatẽq. emolumentorum quæ Secretarius domesticus percipere consueuit eidem Collegio tribuit.

§. 7. Necnon medietatem omnium & singulorum aliorum emolumentorum, quæ hactenus præfatus Ioannes Baptista Canobius pro se, & alijs duobus Secretarijs domesticis, percipere, exigere, & leuare consueuit, ita vt alia medietas emolumentorum huiusmodi, vna cum altera ex dictis portionibus pro vno vel duobus, aut pluribus Secretarijs domesticis, salua remaneat, siue illa ratione taxarum litterarum Apostolicarum, via, quæ secreta appellatur, expediendarum, siue cedularum propositionum Ecclesiarum, aut Monasteriorum, vel sententiarum à Rom. Pont. pro tempore latarum, aut inuestiturarum ab eo quomodolibet factarum, percipiantur, seu quouis alio nomine nuncupentur, Collegio præfato pariter concedimus, & assignamus.

Licentiamque dat Collegio possessione pręmissorum propria auctoritate capiendi.

§.8. Ita quòd liceat ipsi Collegio, per se vel alium, seu alios eius nomine præfatæ curæ atq; exercitij, & integræ portionis huiusmodi, necnon mansionum, registrorum, portionum cibariorum, & aliorum emolumentorum pręfatorum, possessionem propria auctoritate vigore pręsentium, appræhendere, seu forsan interim appræhensam perpetuo retinere, nec desuper, à Secretario domestico vno, vel pluribus (pro quo, seu quibus altera dumtaxat integra portio emolumentorum ex duabus illi, ab Innocentio prædecessore præfato assignatis, ac reliqua medietas aliorum emolumentorum supradictorũ saluæ remaneant) quomodolibet molestari possit.

A Collegio deputandus, computa Secretarijs ostẽdat.

§.9. Ita tamẽ quòd Collegium Secretariorum, seu ad exercitium huiusmodi Deputatus, ipsis Secretarijs domesticis rationes, & computa ostendere, & reddere teneátur.

Secretarij domestici ne se vltra hic concessa ingerant.

§. 10. Ipsis Secretarijs domesticis pro tempore existentibus, siue vnus fuerit, siue plures, sub mille ducatorũ auri, & alijs, arbitrio nostro, pœnis, eo ipso, pro qualibet vice, qua contrauenerint, incurrendis, districtius inhibẽtes, ne aliquas litteras in forma Breuis, aut etiam sub plumbo expedire audeant, vel præsumant, præter illas, quæ Rom. Pont. pro tempore existentis, & Romanę Ecclesiæ negotia secreta, aut orthodoxæ fidei Statum concernent, & emolumentis sibi, vt supra, remanentibus cõtenti, nihil aliud, etiam occasione eorum huiusmodi Officij, à quoquam percipere possint, sed quicquid lucri ex supradictis taxis Bullarum per viam secretam expediendarum, & quibusuis alijs regalijs prædictis percipietur, ad Custodem Breuium, seu emolumentorum, ab eodẽ Collegio deputandum destinent, ac omnino transmittant, quæ quidem omnia, & singula, vt inuiolabiliter obseruẽtur, sub eisdem pœnis pręcipimus, & mandamus.

Collegii facultas deputandi, & remouẽdi tres personas, ad scribendum breuia, & registrandum bullas secretas & cibaria dictis personis assignantur.

§.11. Præterea eidem Collegio liberam tribuimus facultatem & auctoritatem nominandi, eligendi, & deputandi tres idoneas personas, pro scribendis litteris in forma Breuis per dictum Deputatum expediendis, & tam illis, quam litteris Apostolicis, via, quę appellatur secreta, expeditis, registrandis, dictasq; personas, ad ipsius Collegij nutum remouendi, & alias remotarum, recedentium, vel decedentium in locum subrogandi, & deputandi. quibus sic electis, & deputatis personis, singulas portiones cibariorum, ex Palatio Apostolico, prout illas hactenus habuerunt, & percipere consueuerunt, eisdem auctoritate, & tenore, perpetuo concedimus, & assignamus, ac ab ijs, ad quos spectat dari, concedi, & præstari volumus, & mandamus: pari auctoritate, & facultate præfato Collegio attributis huiusmodi loca personis ab eo electis perpetuo vel ad tempus, ex nunc prima vice, & deinde quotiescunq; loca ipsa pro tempore vacare contigerit, pro pretio inter ipsum Collegium, & personas huiusmodi conuento vendendi, seu pignorandi, vel alias de locis ipsis disponẽdi, ac precium huiusmodi in dicti Collegij vsus & vtilitatem conuertendi.

Taxasque ab Innoc. VIII. dicto Collegio assignatas hic Pont. de nouo assignat, easque singulis sex mensibus incipiendo a die 1. Iulij 1586. solui pręcipit.

§. 12. Insuper omnes, & singulas taxas Officiorum Rom. Curiæ, & quorumuis aliarum Terrarum, Prouinciarum, Communitatum, & locorum totius Status Ecclesiastici in quinterno Innocentij prædecessoris præfati adnotatas, & designatas, & Collegio præfato applicatas; & assignatas, etiamsi de præsenti non soluantur, pro quibus Collegium ipsum debitam recompensam, in genere vel specie non constiterit recepisse, ipsi Collegio, eisdem modo & forma, quibus per dictum Innocentium assignatę, & applicatæ fuerunt, de nouo applicamus, & assignamus & per Officiales & Ministros Vrbis, & Prouinciarum, ac Communitatum, Terrarum, locorum, ac præsertim per Almæ Vrbis, & Ciuitatis nostræ Bononien. (post tamẽ præsentes, qui pro tempore exstiterint Gubernatores, & eorum Locatenentes) necnon tam præsentes, quam pro tempore existentes Prouinciæ nostræ Marchiæ Thesaurarium, etiam ratione propriæ eius taxæ, etiam de præterito, nõ obstante decreto ad Motum proprium pię memoriæ Gregorij Papæ XIII. etiam prædecessoris nostri, super prætensa concordia inter Collegium præfatum, & dilectum filium Franciscum Sangallettum, ad cuius cõmodum pro pecunijs ab ipso etiam solutis huiusmodi cõcessio cedit, ac Cameram Apostolicam adiecto. & quosuis alios, integre, & absque vlla diminutione, iuxta formam quinterni, & litterarum Innocentij prædecessoris huiusmodi, singulis sex mensibus in principio, sub pœnis in litteris dicti Innocentij contentis, incipiendo a prima Iulij post datam præsentium, & successiue singulis sex mensibus in principio, persolui volumus, & mandamus, sine tamen præiudicio quorumcunque iurium dicto Collegio pro præteritis taxis competentium, præsertim respectu litium huc vsq; motarum.

Taxasq; aliorum locorum post publicationem quinterni. Innoc. VIII Sedi Apostol. incorporatorum concedit.

§.13. Insuper quoque eidem Collegio liberam tribuimus facultatem & auctoritatem, singula quæq; Officia quarumuis Prouinciarum, Terrarum, Communitatum, & locorum Romanæ Ecclesiæ, post publicationem quinterni ab Innocentio prædecessore confecti, quomodolibet incorporatorum, & in posterum incorporandorum, iuxta facultatem ab eodem Innocentio prædecessore Collegio prædicto attributam, & cum consilio dilecti filij Benedicti Iustiniani moderni, & pro tempore existentis Thesaurarij Generalis, taxandi, taxasque impositas huiusmodi, ab illis exigendi, & recipiendi, modo & forma ab ipso Innocẽtio prędecessore, quo ad alios pręscriptis, quas quidẽ taxas de nouo imponendas, ipsi Collegio perpetuo etiã applicamus, cõcedimus, & assignamus.

Secretarios doctores post annum 25. in habitu Pre-

§.14. Vt autem Collegium ipsum pręcipua aliqua honoris, & dignitatis prærogatiua à Nobis etiam decoretur; & qui pro tempore fuerint Secretarii Apostolici de nume-

Literatum incedentes, vtriusque Signat. Referendarios esse, decernit.

numero participantium, peramplius honorentur, singulos Secretarios de numero prefato, præsentes & futuros, qui in vtroq; iure, aut in decretis ad doctoratus gradum in aliqua publica Vniuersitate fuerint promoti, & vigesimum quintum suæ ætatis annum excesserint, si habitu Prelatorum, iuxta Innocentii predecessoris prescriptũ, incedere voluerint, ex nunc, prout ex tunc, & è contra postquam habitum Prelatorum susceperint, eo ipso, absq; alia approbatione & admissione, Referendarios perpetuos vtriusq; Signaturæ nostræ, & Rom. Pont. pro tempore existentis, creamus, constituimus, & deputamus, ac creatos, constitutos, & deputatos fuisse, & esse declaramus, & nunciamus, eisque & eorum cuilibet de omnibus & singulis priuilegijs, emolumentis, immunitatibus, præeminentijs, facultatibus, gratijs, & indultis, alijs vtriusque Signaturæ Referendarijs, quomodolibet concessis, & quibus ipsi vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, pariformiter vti, potiri, & gaudere, libere & licite valeant, concedimus, & indulgemus.

Secretarium ex dictis Referendarijs antiquiorē, singulis Papæ Signaturis interuenire posse, cōcedit.

§. 15. Illi vero Secretariorum eorũdem, qui antiquior, Doctor, & Referendarius fuerit, vt singulis nostris, & Rom. Pont. pro tempore existentis Signaturis, nomine Collegij Secretariorum, eo ipso interuenire valeat, pariter indulgemus. Quòd si ab Vrbe absens, vel alias impeditus fuerit, vel antiquior Secretarius alia ratione, vel causa dictæ Signaturæ interuenire habuerit, qui post illũ erit antiquior Secretarius, & Referendarius indulto huiusmodi eo ipso potiatur.

Habitum eis designat, & in Cappella locum assignat.

§. 16. Cumque Secretarij ipsi, qui clerici erunt, nostri, & Rom. Pontif. pro tempore existentis sint Prælati domestici, & familiares, ac continui commensales, teneanturque iuxta præscriptum Innocentij prædecessoris præfati, nisi in maiori fuerint dignitate constituti, Notariatus habitum suscipere, & deferre, ne quod pro ornamento, & decore Romanæ Curiæ prouide institutum est, negligentia, & desuetudine abrogetur, præsentium auctoritate volumus, singulisque Secretarijs præfatis præsentibus & futuris, præcipimus & mandamus, quatenus, qui clericali militiæ ascribi voluerint, vigintiquinque annis maiores, habitum & insignia deferant Notariorum Apostolicorum, etiamsi voluerint, violacei coloris: qui vero fuerint primę tonsuræ dumtaxat clerici, in alijs ordinibus nondum constituti, seu seculares, etiam coniugati, vestibus vtantur, si eis placuerit, etiam violaceis, prout Cubicularii Apostolici, de honore nũcupati. Habeant etiã qui Notarii fuerint Sedis Apostolicæ, locum in Cappella, & aliis actibus publicis, in quibus cum cappis, & rocchettis interfuerint, eorum dignitati congruentem, quem ipsis assignari curabimus.

Pij V. concessiones, confirmat, cum suppletione defectuum.

§. 17. Et nihilominus litteras Pii prædecessoris prefati, vt supra, eidem Collegio super confirmatione, & approbatione litterarum Innocentii, & aliorum Pontificum prædecessorum nostrorum, tunc suorum, rebusq; aliis in eis contentis concessas, auctoritate, tenore, scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine similibus, approbamus & confirmamus, illisq; perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, omnesq;, & singulos, tam iuris, quam facti defectus supplemus.

Clausulas huius bullæ præseruatiuas apponit.

§. 18. Præsentesque & in eis contenta quæcunque, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari, aut per Nos, vel Rom. Pont. pro tempore existentem suspendi, reuocari, limitari, moderari, seu ad iuris terminos reduci non posse, neque debere, sed validas, & efficaces perpetuo existere, ac dicto Collegio, & Secretariis pro tempore existentibus, in omnibus, & per omnia, etiam perpetuo suffragari, ac vim validi, initi, & stipulati contractus inter Nos, & Sedem, ac Cameram Apostolicam ex vna, & Collegium præfatum ex altera partibus, habere debere, ipsumq. Collegium ad verificationem, seu iustificationem præmissorum, vel partis eorum, aut ad registrationem, vel adnotationem præsentium in Camera, iuxta constitutionẽ pię mem. Pij Papæ IV. etiam prædecessoris nostri faciendam, minime teneri, nec ob non registrationem huiusmodi, præsentes nullitatis, aut inualiditatis vitio subiacere, sed valere, & ipsi Collegio, & Secretarijs suffragari debere, perinde ac si in ipsa Camera registratæ fuissent, constitutione præfata non obstante.

Decretum irritans.

§. 19. Et sic in præmissis omnibus & singulis per quoscunque Iudices & Commissarios, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, diffiniendi, & interpretandi facultate, iudicari, diffiniri, & interpretari debere, & quidquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus &c.

Clausulas derogatorias [illegible]

§. 20. Non obstantibus præmissis, ac Pauli II. & Pij etiam Secundi, & quibusuis alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis de bonis Ecclesiasticis non alienandis, quatenus adsint, & nostra de non tollendo iure quæsito in Cancellaria Apostolica publicata, necnon statutis, quauis firmitate roboratis, & consuetudinibus, exẽptionibus, immunitatibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, Prouincijs, Communitatibus, Terris, & locis præfatis, illarumq; incolis, & personis quomodolibet concessis, & quibus forsan potiuntur, & gaudent, quomodolibet contrarijs. Quibus omnibus & singulis, etiamsi de illis specialis, specifica, & expressa mentio habenda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur presentibus, pro expressis haberi volentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

D. P. an. 1. Aprilis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die prima Aprilis, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno primo.

XXX.

Quod Festum S. Petri Martyris, duplici officio de cætero celebretur.

Hunc Sanctum canonizauit, eiusq; festum pro die 29. Mensis Aprilis instituit Innoc. IV. sup. in eius constit. 11. Magnis. fol. 70.

Edita an. 1586.

SIXTVS EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INuictorum Christi militum numerus ingens propriã vitam contempsit, prę studio tuendę, propagandæq; Christianæ fidei, ideoq; immarcescibili gloriæ corona donatus in cœlo, iure, & pia veneratione colitur, & celebratur in terris, sed non minus ad eiusdem fidei firmitatem profuit, Beati Petri Martyris virtus, qui pro Catholica Religione strenue militans eam conseruauit, ac defendit aduersus dolos atque insidias inimicorum, occulto veneno longe plus nocentium, quam sit hostium infesta oppugnatio, qui aperto impetu nefarium Ecclesię DEI bellum indicunt.

S. Petrus Martyr, Ordinis Prædicatorum professor fuit.

§. 1. Quare ex promissione Omnipotentis DEI nomine facta fortiter pugnantibus, cum eorum laudes cantet Ecclesia, est etiam inuicti huius martyris concelebrãda solemniter memoria. Is enim præclarus Ordinis Prędicatorum alumnus, inexplebilem extirpandæ hæreticæ perfidiæ cupiditatem, iam inde à puero tota penitus mente combibit: qua in re mirari debemus singulare erga illum DEI beneficium, cum credibile non sit, sine diuina ope potuisse eum, hæreticorum parentum domestica exempla, tam sancte detestari.

Inquisitoris que officio functus, & hæreticos mirabiliter persecutus.

§. 2. Immo vero imitatione accensus Beati patris Dominici, vt ille perpetuis, & concionibus, & disputationum congressibus, officioq; Inquisitionis, quod ei primũ prædecessores nostri Innocentius III. & Honorius III. commiserant, contra hæreticos mirabiliter se gessit, ita ipse cum nullum ijs perditionis filijs mouendis locum in omni sermone vnquam reliquisset, tum in obeundo inquisitoris munere sibi litteris Apostolicis commisso, mira quadam diligentia illos insectari, atq; vrgere nõ destitit.

Martyriique [illegible] suscepit [illegible]

§. 3. Demum vero eorum in se odijs concitatis arripuit summa constãtia, atq; animi magnitudine oblatam

sibi

guine pro fide Christi effudendo.

sibi diuino permissu martyrij occasionem, cuius quidem martyrij antea piis precibus ac votis à Deo expetiti, precipuo desiderio exarserat. Quamobrem post B. Dominicum non immerito Princeps appellari debet sacrosancti officij Inquisitionis, cum ipse primus illud suo sanguine consecrauerit. quo factum est, vt etiam nostris potissimum, huiusq. sanctæ Sedis ministris, qui in hæc turbulenta & calamitosa tempora inciderunt, seu potius sunt diuina prouidentia reseruati, quasi facem prætulerit, ac viam commõstrarit, quam eius exemplo ingressi audeat quæcunque pericula pro munere commisso, fortiter subire, ac sanguinem ipsum, si ita res ferat, vitamq. pro Catholica fide gloriose profundere.

Iussio eius festũ duplici officio celebrãdi.

§. 4. Dignam itaque Pontificio munere cogitationem suscepturi videmur, si sancti huius viri memoriam maiori veneratione recolamus. ita enim fiet vt ei de Ecclesia Dei optime merito honor debitus tribuatur. Deinde, vt eius in officio Inquisitionis successores ad prosequenda fortissimi Ducis vestigia incitentur. Præcipue vero decet, vt ad conciliandam nobis cęlestem gratiam imploremus illius opem, quem propter initam ante actę vitæ sanctitatem, castimoniam, innocentiam martyrio consummatã, apud Deum maxime gloriosum intelligimus. & satis cõpertum est eiusdem Ecclesiæ amantissimum esse, pro qua grauissimos labores, dies noctesq. perpessus est. Quare hac nostra perpetua constitutione mandamus, vt ipsius sancti viri dies festus, tertio Cal. Maij, per omnes totius Orbis terrarum Ecclesias duplici officio de cõmuni vnius Martyris, vbi proprium deest, celebretur. ac decernimus vt in Calendario ad eum diem sancti Petri Martyris nomen, cum specificatione Ordinis Prædicatorum, ac duplici nota ascribatur.

Et hanc bullã publicãdi & obseruãdi.

§. 5. Præcipientes omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, cæterisq. Ecclesiarum Prælatis in vniuerso terrarum Orbe constitutis, vt faciant in suis quisque Ecclesijs, prouincijs, ciuitatibus, & diœcesibus, præsentes nostras solemniter publicari, & ab omnibus ecclesiasticis personis, secularibus & quorumcunque Ordinum regularibus, omnino obseruari.

Fides transumptorum.

§. 6. Volumus quoque, vt præsentium exemplis, etiã impressis, manu notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus vbique fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 1. 13. Aprilis.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, Id. Aprilis, Pontificatus nostri Anno 1.

XXXI.

De decies centenis millibus nummum aureorum, in Arce sancti Angeli repositis, & nullo vnquam tempore, nisi in præscriptis casibus detrahendis

Alia centena millia idem Pont. in secundo anno sui Pont. & alia in tertio simili modo reposuit, vt infra in eius cõstit. 69. & 80. Eiusque bullas, quisque Pontifex initio sui Pontificatus confirmauit.

Edita An. D. 1586.

SIXTVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Plurimis de causis necesse est, Sedẽ Apost. aliquod The'aurum habere.

AD clauum Apostolicæ seruitutis in puppi Militantis Ecclesiæ, non meritis nostris, sed diuinæ volũtatis dispositione, difficillimis his temporibus constituti, non solum præsentes fluctus, quibus B. Petri nauicula sæpius iactatur, mente peruigili circumspicimus, sed procul etiam atque à longe impendentes tempestates, nõ sine magna animi solicitudine prospicimus, easq. consilio & vigilantia, quantum cum Domino possumus, præcauere, ac vitare studemus. Circumstant nos vndique multorum generum pericula, mala intestina quotidie magis ingrauescunt, bello ardent Prouinciæ, Hæretici implacabili odio inflammati in nos rapiuntur, hostis teterrimus & potentissimus Turca, alter Assur virga furoris Domini ceruicibus nostris semper imminet, quique communes sunt Catholicæ Religionis, & Christiani nominis inimici, ijq; Romanam in primis Ecclesiam, & Apostolicã hanc Sedẽ fidei petram, & fidelium omnium matrẽ acerbissime oderunt, eiusq. auctoritatem, amplitudinem, statum conuellere, quod Deus auertat, ac labefactare, vehementer atq; auide concupiscunt. Et nos quidem dubios rerum euẽtus, & occulta discrimina, quæ non sine causa timere cogimur, sępenumero expẽdentes, nõ in nobisipsis spem collocamus, neq; carnem ponimus brachiũ nostrũ, sed oculos in cęlum sustollimus, ad custodẽ Israel, eumq. ipsum qui nunquam dormit, neque dormitat, sæpe cum lacrymis excitamus, vt aliquando è somno exurgens mari & ventis imperet, & tranquillitatem faciat. seo tamen ab eodem, in quo spes omnes nostræ resident, edocti sumus noctu vigilandum esse patrifamilias, ne fures domum perfodiant, seruumq, supra eius familiam constitutum, non solum fidelem esse debere, sed prudentem. nec temere tentandum Dominum, vt in ijs quæ consilijs nostris & ratione gubernari possunt, non tam diuinam opem, quæ semper expetenda est, quam miracula requirere videamur. Quare ad humanæ prudentiæ subsidia ita confugimus, vt in Deo potissimum speremus, ad cuius gloriam, atq; ad Sanctæ Romanæ Ecclesiæ vtilitatem, populorumq. nostrorum quietem & defensionem omnia dirigimus. Nam cum illius vicem in terris, licet immeriti geramus, qui Rex pacificus & sacerdos est in æternum, vtraque potestate sacerdotali & Regali eorum præcipue commodis & incolumitati consulere debemus, qui sub peculiari tutela, & ditione huius sanctæ Sedis sunt constituti. in quo quidem pastoris etiam officium exercemus, vt præclare nos admonet Beatissimus Pontifex Gregorius, à quo pastores obiurgãtur, qui de externa gregis vtilitate non sunt soliciti. Pastores, inquit, sic erga interiora studia subditorum suorum ferueant, quatenus in eis exterioris quoque vitæ prouidentiam non relinquant.

Hic ideo Põtif decies centena millia aureorũ num mum in primo anno sui Pontificatus hic inde seruare, & absq; alicuius onere impositione collegit.

§. 1. Quod igitur a nobis Pastoralis prouidentiæ debitum requirit prouidere cupientes, ne aliquando repentina aliqua & improuisa vi, quod superiorum temporũ luctuosa monent exempla, nos successoresue nostri, & populi nobis subiecti opprimantur, neue ad dubios casus à pecunia omnino imparati simus, quæ in ipso motu & trepidatione difficulter admodum, non sine magno ciuitatum & Prouinciarum incommodo conficitur, quibus parcere cupimus, & quod grauius est, iam sera, & inopportuna diligentia sæpius frustra & inutiliter conficitur, quæque si in tempore curata & præparata sit, ad copias aliaq. præsidia comparanda, magno vsui & adiumento esse potest. ob eas causas decreuimus certam pecunię sũmam, benedicente Domino, nullo nostrorum extraordinario onere congestam, sed præter alias recte colligendæ pecuniæ vias, nostra etiam parsimonia, frugalitateque Pontificia comparatam, hoc est ad decies centena millia aureorum nummum seponere, tanquam sacrum Ecclesię Romanæ peculium, & præcipuum ærarium, quod bonorum immobilium instar sit, atque ad certos casus, hac nostra ordinatione præscriptos erogandum, fideliter, integreq. reseruatum, ac pręclare paratum ipsa Sedes Apostolica, Ecclesiaque Romana habeat. Etenim inter omnia præsidia ac firmamenta, quæ ad Reipublicæ defensionem & conseruationem necessaria, sapientum iudicio putantur, magnam sapientissimus Salomon, vim & facultatem pecuniæ tribuit verbis illis. Vtilior est sapientia cum diuitijs, & magis prodest, sicut enim protegit sapientia, sic protegit pecunia. Quod sane diuino consilio à veteris testamenti patribus factum esse animaduertimus, cum in Dei etiam templo, magnam auri argentiq. copiam, ingentemq. thesaurum ad necessitates reseruatum esse, sacris libris, & Regum, & Machabæorum testatum sit. Habuit etiam CHRISTVS Dominus loculos, & quę à fidelibus oblata erant, reseruauit, vt Ecclesiæ necessitatibus subueniret, sicq. formam instituit ecclesiasticę pecuniæ seruandæ, inquit Sanctus Augustinus. habet etiam Ecclesia aurum, ait Beatus Ambrosius, vt cum necesse est, illud tunc non seruet, sed seruatum eroget. & ex eo tempore, quo prima Christianę Religionis iacta fuerunt fundamenta, Sanctus Sixtus prędecessor noster & Martyr,

Leuitę Laurentio, qui martyrio insignis fuit, Ecclesię thesauros tradiderat asseruandos. quos idem CHRISTI athleta fortissimus, ex manibus Tyranni, qui preter Christianorum innocentem sanguinem, & aurum Ecclesiæ sitiebat, in pauperes celeriter distribuendo eripuit.

Et modo in Arce S. Angeli pro Sede Apost. præsidio reponit, Deoq. & eius Virgini Matri Mariæ, & Apost. Petro & Paulo dicat, indeque promi (præterquā in casibus hic exceptis) prohibet.

Hi casus ad alios etiā maiorē rationē habentes extēdi nequeūt, verum ita hic in fra declaratur.

Tu autem vide bullas in rubr. indicatas.

§.2. His itaque rationibus & causis, alijsq. ad DEI gloriam, atque Ecclesiæ vtilitatem spectantibus nos adducti, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, habita super hoc cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanę Ecclesiæ Cardinalibus in Consistorio nostro secreto matura consultatione, de eorum consilio, & vnanimi assensu, hac nostra perpetuo valitura constitutione, atque ordinatione, supradictam à nobis simul congestam pecuniæ summam, in Pontificia sancti Angeli arce, certo sanctiori ærarij loco, quem eo nomine constituimus, in quibusdam certis designatis scrinijs collocamus, reponimus, asseruamus atq; assignamus, eamq. ita collocatam & asseruatā, CHRISTO Domino, cuius in terris vices gerimus, Beatissimæ Virgini DEI genitrici MARIAE, ac Sanctis Apostolis Petro & Paulo, ea lege offerimus atque dicamus, vt inde, ne nobis quidem eam, neque totam nec vero partē aliquam etiam minimam promi vnquā liceat, præterquā si pro recuperatione Terræ sanctæ, & generali cōtra Turcas expeditione bellum aliquando suscipiendum erit. tūcque etiam postquam Christianus exercitus comparatus erit, ac mare ad ipsorum Turcarum fines traiecerit. Si præterea tanta Annonæ, & rei frumentariæ inopia sit, vt fames populo interitum allatura videatur, aut si pestilentiæ lues grassetur. Si manifestum periculum immineat, ne aliqua ex Christianis Prouincijs ab infidelibus, & Catholicæ Ecclesiæ hostibus occupetur, tuncq. subsidij tantum ferendi causa. Si bellum contra Statum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ in Italia inferretur, tuncque duntaxat cū iustus atque integer exercitus in ipsos etiam ecclesiasticæ ditionis fines peruaserit, vel prope iam sit, vt qui loca finitima inuaserunt, ad occupandum Ciuitates & loca ditionis ecclesiasticæ irrumpant. Si belli sumptus faciendus erit pro Ciuitatis, quæ temporali ditioni Sanctæ Romanæ Ecclesiæ subiecta, ab ipsius obedientia, (quod Deus auertat) defecerit recuperatione & conseruatione, aut pro Ciuitate, ac ditione, quæ ad Sedem Apostolicam deuolueretur, recuperanda & conseruanda. Si quando quis in eam se intruderet seu occuparet, aut occupationis & intrusionis periculum instaret atque vrgeret. In his autem omnibus casibus præscriptis, ac permissis, in quibus aliqua pecuniæ portio, semel aut sæpius sumi licebit, id semper moderate fiat, eaque cautio ratioque adhibeatur, vt omnino saltem integra medietas constitutæ huius ærarij pecuniæ remaneat. Præterea consensum duarum saltem ex tribus partibus Cardinalium, qui Consistorio interfuerint præstari, decretumque ipsum eorundem Cardinalium consentientium subscriptione roborari volumus.

Idq. se seruaturum interueniente iuramento vouet & etiam successores dictum iuramentū ligare declarat.

§.3. Extra hos autem pręscriptos casus, omnem huius pecuniæ, Deo vt supra dicatę, vel omnino, vel aliqua ex parte amouendæ aut erogandæ potestatem à nobis prorsus abdicamus, abdicatamq. plane esse volumus. Statuentes quemadmodum supra dictum est, vt instar bonorum immobilium Ecclesiæ sit & habeatur. eandemq. sic asseruatam & repositam, ac Deo dicatam, nos integram conseruaturos esse, ac perinde omnino atque res & bona ecclesię immobilia nos habituros esse promittimus, iuramus & vouemus. Cuius rei seruandæ vinculo, sicut nos adstringimus, ita successores etiam nostri se eodem deuinctos esse norint. Tum boni publici causa, quod summo studio procurare debent, tum Pontificalis muneris religione, qua obstrictos non modo non rescindere, sed inuiolate obseruare oportet, quæ à prædecessoribus vtiliter sanctēq. constituta esse vident. Tum denique diuinæ iustitiæ lege, ex qua intelligant se, prout diuinæ litteræ, exemplaq. significant, ac patrum documenta declarant, grauissimas pœnas daturos esse, si rem Deo dicatam, aliter ac pręscriptum est, dispensarint.

Exemplisque etiam proponit impij Heliodori, qui pecuniam ab ærario Tēpli Dei auferre molitus Dei iussu, acriter percussus & verberatus fuit.

§.4. Cuius rei non minus insigne, quam tremendum exemplum in Machabęorum historia memorię traditum est, de impio atq; audaci Heliodoro, qui cum pecuniam à sacro templi Dei ærario auferre moliretur, armato quodā equite, aspectu terribili subito diuinitus apparente, equi calcibus impetitus, à duobus quoque iuuenibus, Dei item iussu apparentibus flagellis verberatus, ac plagis grauissimis affectus est. At vero nos religiosa eorum conscientia, Pontificiaq. charitate confisi, non modo non dubitamus, sed plane speramus fore, vt ærarium hoc nostrum, quod nostra Pontificali solicitudine partum, ac Deo dicatum ad necessarios præscriptos casus reseruauimus, ita diligentissime reseruent, vt nos maxime facturos esse professi sumus, ac profitemur.

Casus hic præscriptos, ad alios etiā maioris rationis vim habētes, non extendi, sed ad litterā intelligi debere decernit, ex causis hic expressis.

§.5. Si vero alij casus aliquando inciderint, qui etiam maiorem ex ærario promendę pecunię rationē haberēt, nolumus tamen, quod de his certis casibus, constituimus & præscripsimus, vllo vnquam tempore, nec etiam dū Sedes Apostolica per obitum Romani Pontificis vacauerit, ad illos qui maioris rationis vim habere viderentur, extēsionem fieri, aut vllo modo de illis interpretari licere. Sed nostram hanc ordinationem, constitutionemve ad litterā intelligi debere decernimus. Nam successoribus nostris æque ac nobis etiam, siqui alij casus inciderint in quibus magnę etiam impensæ insumendæ aliquando erunt pecuniæ, opes aliunde non deerunt, quibus conseruata hac in hoc à nobis constituto & sancito ærario summa, occurri necessitatibus incidentibus poterit. Etenim si à nobis, qui in hoc ipso Pontificatus nostri ingressu multis difficultatibus oppressi, ad subleuandam Annonæ inopiam, ad exules facinorososq. homines publicę quietis perturbatores coercendos, atque ob Basilicas religiosissimas, & toto terrarum Orbe celeberrimas reficiendas, atque instaurādas, cultumq. diuinum in hac Alma Vrbe, quæ Christianę religionis Sedes est & domicilium, nouis etiam sacris ædificijs, atque ornamentis amplificandum, tum etiam ob salubris & copiosæ aquæ ad loca Vrbis accliuia, quæ illa maxime indigent operosam deductionem, aliasq. grauissimas ob causas, multiplices & maximas impensas subire coacti sumus, ærarij huius pecunia, nostra sedulitate & diligentia reposita, & ad certos præscriptos casus reseruata non esset, sed in varios alios vsus à nobis pro iusto arbitratu nostro erogaretur, nullus quidem locus iustæ aduersus nos querelæ successoribus nostris relinqueretur, & nihilominus pro necessitatibus, etiam quæ de repente inciderent, sumptus subire & eis prouidere cogerentur. Propterea ijs durum videri nullo modo debet, si conseruata ærarij prædicti summa, quæ faciliorem ad alios nūmos sibi comparandos viam munit, aliunde pecuniam sumere debeant, quam in sumptus, pro temporum varietate necessarios erogent.

Pecuniam dictis casib. acceptam, quā primum reponi iubet.

§.6. Immo vero illud rationi valde consentaneum est vt quam inde pecuniæ partem in præscriptis illis casib. sūpserint, eam integram cum primum sumptus in ijs faciendi occasio cessauerit, plane in ipsum ærarium vnde acceperunt, restituant ac reponant.

Claues sex ad custodiam dictę pecunię institutas sex personis hic nominatis assignat, præstito iuramento de obseruād. præmissis sub pęna excommunicationis.

§.7. Et vero, vt ob causas tantum supra plane pręscriptas, ex eodem ærario pecunia iuste legitimeq. sumatur, ad illius custodiam sex claues adhiberi iubemus, quarum tres Cardinalibus item tribus, qui ordinum capita dicuntur, quiq. in Romana Curia præsentes adsint, illis vero absentibus, tribus alijs, qui in eisdem ordinibus eis proximi erunt, eorumque locum eo tempore gesserint, sigillatim assignentur, quarta S. R. E. Camerario, quinta Decano Clericorum Camerę Apostolicæ, à quo illam alias tradi non liceat, nisi præsentibus & consentientibus eiusdem Cameræ Clericis duobus, sexta denique Thesaurario generali. Claues vero duæ portarum ærarij huius sic à nobis constituti, altera Collegij Cardinalium Decano, eoque absente antiquiori in ordine Cardinali in Vrbe existenti, altera nostro & pro tempore existenti Romani Pontificis Thesaurario secreto asseruandæ tradantur. qui omnes iurabunt, se neque claues daturos, neque extractioni præfatæ pecuniæ consensuros, nisi in casibus suprascriptis, & tunc nisi consensu duarum partium Cardinalium, vt supra interueniente.

Præfectus Castri S. Angeli præmissa seruare iuret.

§.8. Volumus insuper eiusdem Castri sancti Angeli, nunc & pro tempore Præfecto iuramentum deferri, atq; ad illud præstandum in manibus Sanctę Romanę Eccles. Camerarij teneri, se non permissurum, quauis iussione, & quibusuis clausulis munita nō obstante, ex ęrario per nos

con-

constitutio aliquam pecuniarum quantitatem auferri, nisi forma per nos tradita obseruata. Si vero contra hoc iuramentum fecerint, pecuniæq. ex ærario partem aliquam vel minimam contra huius ordinationis, constitutionisq. nostræ præscriptum sumi, promi, detrahiq. permiserint, anathematis pœnam ipso facto subeant.

Contrarium tentantes pœnas hic dictas incurrunt.

§. 9. Id quoque statuimus & sancimus, vt omnes et singuli, tam seculares quauis dignitate, etiam Ducali, aut Regia fulgentes, quam ecclesiastici, cuiusuis ordinis & dignitatis, etiam Episcopi vel Archiepiscopi vel Cardinales qui de pecunijs ex eodem ærario, præter casus & formā supra præscriptos, sumendis, amouendisue tractarint, cōsuluerint, insinuarint, suaserint, aut suadere tentarint, eo ipso sententiam excommunicationis incurrant, à qua nisi ab ipso Pontifice, præterquam in mortis articulo absolui nequeant, ac præterea Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Sedisque Apostolicæ ijdem rebelles, læsæq. maiestatis rei esse censeantur, omnibusque Ecclesijs, Monasterijs, & alijs per eos quomodolibet obtentis ecclesiasticis beneficijs eo ipso priuati, cum ad illa, tum ad alia in posterum obtinēda inhabiles existant. Quod si aliquando eos reintegrari contigerit, nihilominus infames etiam remaneant, nec vero vnquam ijs ad honores, gradus, dignitatesq. in posterum aditus pateat.

Cardinales oēs in assumptione vel accessu ad Curiam, obseruatur nem huius bullæ curent.

§. 10. Volumus autem quod sicut omnes & singuli Cardinales præsentes constitutionem huiusmodi quantū in eis erit obseruare, illique non contrauenire, nec Pontificibus contrafacientibus consentire, aut absolutionem à iuramento præstito non petere, nec oblatam aut concessam acceptare in Consistorio nostro secreto promiserunt & iurarunt, idem per absentes Cardinales à Consistorio in habitatione eorum & à Romana Curia, vt quandocunque ad eandem Curiam se contulerint, ac per futuros pro tempore Cardinales in assumptione pilei promitti & iurari debeat, ac promissionem & iuramentum huiusmodi in formula iuramenti per eosdem Cardinales præstari soliti, adiungi & inscribi debere, ac contrafacientes pœnam periurij & perpetuæ infamiæ, iuris & facti eo ipso incurrere decernimus.

In Conclaui idē [illegible] ared. & e [illegible] Pont. post coronationem iuramento promittant.

§. 11. Præterea quod ipsi Cardinales occurrente Apostolicæ Sedis vacatione, in Conclaui quando de obseruādo felicis recordat. prædecessorum nostrorum Iulij Secūdi litteris super electione Romani Pontificis, & Pij Quinti ne Ciuitates & loca S.R.E. infeudentur, & alijs constitutionibus iuramentum præstare solent, etiam de inuiolabiliter præsenti constitutione nostra, per quemlibet eorū qui in Romanum Pontificem electus fuerit, & postmodū idem ad Summi Pontificatus fastigium assumptus, post eius assumptionem hoc ipsum promittere ac iurare, & deinde post coronationem suam promissionem & iuramentum huiusmodi per litteras tuas speciales harum cōfirmatorias reiterari debeat. Quod si illud à Pontifice, quod credendum non est recusabitur, aut differetur, tunc dicti Cardinales in primo Consistorio secreto, & præcipue eorum Decanus, & Capita Ordinum apud eum omni cum instantia, & instantissime pro præsentium obseruatione petere & rogari, ac obtestari non cessent. Quod si semel atque iterum enixe rogatus eiusmodi iuramentū præstare diutius etiam distulerit, tunc demum omnes singulosq. Cardinales ea lege adstringimus, vt in singulos annos quinquies, in die scilicet Natali Domini, in Pascha Resurrectionis, in festo solemni sancti Petri, die præterea Anniuersario Creationis & Coronationis ipsum Pontificē instanter, instantius, atque instantissime rogent, orēt, obsecrent, atque obtestentur, vt de sancito hoc ærario, quod Deo obtulimus & dicauimus, ad præscriptum custodiendo seruandoq. sancte iuret, idque vt omnino efficiat tamdiu quo ad plene effecerit diligentissime curare studeant, statuimus & ordinamus.

Hæc bulla in Conclaui legatur, & in quinterno Cācellariæ describatur.

§. 12. Has vero nostras litteras in libellum redigi, et post prædictas Iulij Secundi & Pij Quinti litteras, quæ in ipso Conclaui legi solent, alijsq. constitutionibus Apostolicis adiungi, & in quinterno etiam Cancellariæ Apostolicæ vna cum alijs constitutionibus nostris describi, & in valuis Basilicæ beati Petri Principis Apostolorum, et in Cancellaria nostra Apostolica, ac in acie Campi Floræ publicari.

Transumptis credatur.

§. 13. Earumq. transumptis & exemplis etiā impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prelati seu personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eandem fidem vbique haberi, in iudicio & extra, quæ præsentibus haberetur, volumus & iubemus.

Si successores cōtrauenerint, agi poterit contra eorū, & Cardd consentiū coniunctos.

In hoc aliqd est mutatū in bullis cit. in rubr.

§. 14. Si quis autem fortasse nostrorum successorum id quod minime credimus, huic nostræ constitutioni omnino aut aliqua ex parte derogare, aut contra statuere voluerit, aut depromptam pecuniam, vt supra sancitū est, in idem ærarium non restituerit admonemus post derogantis, aut contra statuentis, contraq. facientis obitum liberum esse successoribus ea derogatione, & quibusuis alijs, quæ contra statuta sunt non obstantibus, pro pecunia contra huius constitutionis præscriptum sumpta ac deprompta recuperanda aduersus Pontificis derogantis, & contrafacientis, & Cardinalium idem consentientium posteros, seu coniunctos omnes, quibus ab ipso Pontifice aut Cardinalibus bona quouis titulo, vel quauis ratione obuenerint agere, & possessionem bonorum, quæ ad ipsos posteros peruenerint, adipisci, retineriq., donec quicquid pecuniæ depromptum est, id omne in ærarium referatur & restituatur, eaque ipsa bona, si quō modo, vt supra dictum est, à forma per nos constituta recedi contigerit, huiusmodi obligationi atque oneri, obnoxia et addicta esse voluimus, singulis quæ in nostris litteris aduersari possent, vel quoquo modo obesse penitus remotis, ac non obstantibus.

Sanctio pœnalis.

§. 15. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, collocationis, repositionis, asseruationis, assignationis, oblationis, dicationis, abdicationis, promissionis, iuramenti, voti, professionis, sanctionis, adstrictionum, decretorum, statutorum, ordinationis, iussionum, admonitionis, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 1. 21. Aprilis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, vndecimo Cal. Maij, Pont. nostri Anno 1.

Papæ subsc.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus promitto, voueo, & iuro.

De ventre matris meæ tu es Deus protector meus.

Cardd. subsc.

Ego A. Cardinalis Farnesius Episcopus Ostien. Vicecancellarius, promitto, voueo, & iuro.

Ego Iacobus Cardinalis Sabellus Episcopus Portuen. promitto, voueo, & iuro.

Ego Ioannes Antonius Cardinalis sancti Georgij, Episcopus Tusculanus, promitto, voueo, & iuro.

Ego Io. Franciscus Card. de Gambara Episc. Prænestin. promitto, voueo, & iuro.

Ego M. S. Car. ab Altaemps, promitto, voueo, & iuro.

Ego Innicus Aualus Card. de Aragonia, promitto, voueo, & iuro.

Ego Marcus Antonius Cardin. Columna, promitto, iuro, & voueo.

Ego P. Card. Sanctacrucius, promitto, voueo, & iuro.

Fr. Michael Bonellus Card. Alexandrinus, promitto, voueo, & iuro.

Ego Ludouicus Madrucius, promitto, voueo, & iuro.

Ego N. Card. Senonensis, promitto, voueo, & iuro.

Iul. Antonius Card. Sanctæ Seuerinæ, promitto, voueo, & iuro.

P. Card. Cæsius, promitto, voueo, & iuro.

Ego Hieronymus Card. Rusticucius, promitto, voueo, & iuro.

Ego Io. Hieronymus Card. Albanus, promitto, voueo, & iuro.

Ego Philippus Bōcompagnus Card. Sancti Sixti, promitto, voueo, & iuro.

Ego Hieronymus Cardinalis Simoncellus, promitto, iuro, & voueo.

Ego P. Card. Deza, promitto, voueo, & iuro.

Ego Antonius Cardinalis Caraffa, promitto, voueo, & iuro.

Ego Io. Antonius Card. Sanctorum Quatuor, promitto, voueo, & iuro.

Ego Io. Baptista Card. Sancti Marcelli, promitto, voueo, & iuro.

Ego Vincentius Card. Montis Regalis, promitto, voueo, & iuro.

Ego Scipio Cardinalis Lancellottus, promitto, voueo, & iuro.

Ego Vincentius Cardinalis Gonzaga, promitto, voueo, & iuro.

Ego Henricus Cardinalis Caietanus, promitto, voueo, & iuro.

Ego Io. Baptista Cardinalis Castruccius, promitto, voueo, & iuro.

Ego Federicus Cardinalis Cornelius, promitto, voueo, & iuro.

Ego Dominicus Cardinalis Pinellus, promitto, voueo, & iuro.

Ego Decius Cardinalis Azzolinus, promitto, voueo, & iuro.

Ego Hippolytus Card. Aldobrandinus, promitto, voueo, & iuro.

Ego Ferdinandus Cardinalis de Medicis, promitto, voueo, & iuro.

Ego Philippus Vastauillanus, promitto, voueo, & iuro.

Ego Franciscus Cardinalis Sfortia, promitto, iuro, & voueo.

Ego Alexander Cardinalis Montaltus, promitto, iuro, & voueo.

Publicatio.

Anno à natiuitate Domini 1586. indictione 14. die vero 3. mensis Maij, Pontificatus Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno eius 2. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerũt in valuis seu portis S. Ioannis Lateranensis, & S. Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & acie campi Floræ, & per aliquod temporis spatium dimissæ, per nos Claudium Mongeat, & Nicolaum Taglietium S. D. N. Papæ cursores. Alex. Parabiacus mag. curs.

XXXII.

Confirmatio Congregationis beatæ MARIAE Fuliensis strictioris obseruantiæ Monachorum Ordinis Cistерciensis S. Benedicti, cum gratiarum elargitione.

Huiusmodi gratias ampliauit, aliaque concessit priuilegia hic idem Pontif. in constit. 70. Super. & Clemens VIII. infra in sua constit. 12. Pastoralis. & latius extendit Sanctiss. D. N. Paul. V. in eius constitut. 18. Diuina. Insuperque prædictus Clemens præcedentiam respectu Fratrum Mendicantium, his Monachis dedit in constitut. 56. Regis. Et eosdem ad alium Ordinem transeuntes, ad istam Congregationem redire vetuit in alia sua constitut. 107. Pro nostro. Ac postremo idem S. D. N. Paul. V. operi conficiendi Agnus Dei hos Monachos præfecit, in sua constitut. 27. Romanum.

SIXTVS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1586.

Exordium.

RELigiosos viros, qui diuino spiritu afflati, arctiorem quam ab initio professi fuerint, ac priscis Sanctorum Patrum moribus magis similem vitæ rationem sibi ipsis suapte sponte præscribunt, in suo laudabili proposito confouere, & ita alios ad eorum imitanda vestigia incitare, pro Pastorali officio diuinitus commisso, plurimum semper intendimus.

In Monasterio S. Mariæ Fuliensis strictior obseruatia Monasticæ disciplinæ introducta fuit.

§. 1. Sane cum ad Nos nuper perlatum fuerit, in vestro Monasterio, sublatis quibuscunque prauis abusibus, institutionem & disciplinam monasticam in longe meliorem formam restitutam & reintegratam, Vosque Religionis & pietatis amore ita incensos existere, vt non solum ab esu carnium quibuscunque temporibus, etiam ab Ecclesia permissis, & à potu vini abstineatis, sed etiam in laboribus, ieiunijs, orationibus, carnis maceratione & mortificatione, aliisque pœnitentiæ operibus exercendis, strictiorem & seueriorem quam reliqui Monachi Sancti Benedicti Cistercienis Ordinis regulam obseruare studeatis.

Hic Pont. eã approbat.

Quinimo vbique eã recipi iubet in bulla 70.

§. 2. Nos vestram hanc piam & salutarem intentionem plurimum in Domino commendantes, quo magis pacato & tranquillo animo in humilitatis spiritu diuinis obsequiis insistere, piumque institutum prosequi absque impedimento possitis, vestris supplicationibus inclinati, ritus, mores, vitæ normam, & reformationem ad arctiorem regularis disciplinæ obseruantiam in istud Monasterium nuper introductam, dummodo sacris Canonibus & Concilii Tridentini decretis, ac supradictæ sancti Benedicti regulæ iampridem auctoritate Apostolica approbatæ, consona sint, auctoritate præsentium litterarum approbamus & confirmamus, illaque præsentium litterarum patrocinio communimus, vobisque ac illis qui perpetuis futuris temporibus in isto Monasterio regularem professionem emiserint, vt ea obseruare licite possitis licentiam concedimus.

Superioribus d. Ordinis interdicit, ne a dicta vitæ normа ipsos Monachos retrahant.

Quinimo Clemen. 8 in sua cõstitut. d. Cõgreg. ab ol:is perturbatіon. eximit, & latius S. D. N. Paul. V. et tat. hic inscribe.

§. 3. Interdicimus etiam dilectis filiis Abbati Monasterii Cistercii, Cabilonensis diœcesis, cæterisque Superioribus pro tempore existentibus eiusdem Ordinis, ne vos, aut eos qui posthac erunt in isto Monasterio recepti, & ad professionem admissi, ad relaxandum & remittendum aliqua ex parte rigorem istius obseruantiæ, vtendumque indultis & dispensationibus Apostolicis, quibus vetustam vestri Ordinis, & primæuam institutionem, illiusq. austeritatem diuersi nostri prædecessores, mansuetudine quadam temperarunt, & laxiorem, honestam tamen, viuendi normam permiserunt, & benigne indulserunt, quouis prætextu aut quæsito colore, inuitos cogere vel compellere, aut vos in premissis molestare, aut impedire audeant vel præsumant. Quod si quid tale attentauerint, aut vobis iniungere, præcipere, & mandare præsumpserint, Vos, ac pro tempore futuros istius Monasterii Abbatem & Monachos, ad obediendum talibus illorum præceptis & iussis minime teneri decernimus. Ita vt nihilominus, etiam illis contradicentibus, absque alicuius pœnæ vel censuræ ecclesiasticæ incursu in hoc vestro instituto perseuerare, libere & licite valeatis.

Superioritatem vero & omnẽ iurisdictionẽ eisdem seruat.

Quinimo Clemens 8. Fuliens circa rubricam perpetuo absoluit.

§. 4. Cæterum volumus, vt in reliquis, quæ præmissis vestris arctioribus institutis, & disciplinæ regulari nõ erũt contraria, eorũ visitationi, correctioni, omnimodæ iurisdictioni, & superioritati, sicuti hactenus fuistis, & in posterum vos, vestriq. successores subiecti sitis, & ab illorum obedientia nequaquam tali occasione recedatis.

Cognitionẽ dubij circa viuendi normam eiusdẽ sibi reseruat.

§. 5. Quod si vnquã controuersia, dubitatio, seu discordia exorta erit super præmissis, vtrũ scilicet vestri mores, vestrumq. viuendi genus prædictæ S. Benedicti regulæ aduersentur, talis controuersiæ cognitionem, definitionẽ, & decisionem, Nobis duntaxat & Romano Pontifici pro tempore existenti reseruamus.

Contrarijs quibuscũque derogat.

§. 6. Non obstan. constitutionib. & ordinationib. Apostolicis, ac in Concilijs etiam generalib. editis, & prædictorum, ac aliorũ quorumuis Ordinũ & monasteriorũ iuramento, confirmatione Apost. vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinib. priuilegiis quoq; indultis, & litteris Apostolicis, illorum Superiorib. & Generalibus, cæterisq. personis quomodolibet cõcessis, approbatis, & innouatis. quibus omnibus illorũ tenores pro expressis habentes, ad effectum præsentium duntaxat, specialiter & expresse derogamus. cęterisq. contrarijs quibuscunque.

Dat. R. An. 1586. 5. Maij.

Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris, die 5. Maij, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, Pontificatus nostri anno secundo.

XXXIII.

Approbatio, declaratio, & extensio constitutionum editarum à Pontt. prædecessoribus, circa solutionẽ Annatarum, Communiũ, & Quindenniorum, de beneficijs ecclesiasticis R. Cameræ Apost. debitorum.

De

De hac materia, vltra ea quæ sunt in extrauagantibus, extant in hoc opere Pauli II. const. 6. Decet. fol. 330. Innoc. VIII. constit. 3. Apostolicæ. fol. 376. Iulij II. constit. 4. Romani. fol 415. Clem. VII. const. 33. Cum sicut. fol. 713. Iulij III const 20. Cupientes. fol 601 Pauli IV const 11. Incumbentia. fol. 739. & const. 17. Decens. fol. 728. necnon Pij V. const. 38. Apostolica. fol. 225.

Edita An. D. 1586.

SIXTVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

Causa huius constitutionis.

CAmeræ nostræ Apostolicæ, & Collegij Fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium, & officialium Romanæ Curiæ, de annatis & quindennijs participantium indemnitati, prout tenemur, consulere, & eorũ iura illæsa præseruare volentes, ea, quæ propterea à prędecessoribus nostris prouide statuta fuerunt & ordinata, vt inuiolate obseruentur confirmationis nostræ munimine roboramus & innouamus, & alias desuper disponimus, prout rationi consentaneum esse, & in Domino conspicimus expedire.

Confirmatio bullarũ Pauli ij. & iv & Pij v. & aliorum Pontificum.

Hoc bullas habentur hic in rubrica.

§.1. Itaque Motu proprio & ex certa scientia nostra, quascunque, tam sum plumbo quam in forma Breuis, & Motus proprij litteras fel. rec. Pauli Secundi, & eiusdẽ nominis Tertij, Pauli Quarti, ac Pij Quinti, necnon quorumcunque aliorum Romanorum Pontificum prædecessorũ nostrorum super solutione annatarum, communiũ, quindenniorum, & aliorum iurium, ratione prouisionum, et seu vnionum perpetuarum, quorumcunque beneficiorũ ecclesiasticorum, per Sedem Apostolicam factarum & faciendarum, editas, confirmatas, & innouatas, cum omnibus clausulis, decretis, derogationibus, ac censuris & pœnis in illis contentis, necnon omnia & singula per quoscũque Iudices, executores, & Commissarios, in pręmissis & circa ea quomodolibet gesta & executa, ac inde secuta quęcunque, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus & confirmamus, necnon illis perpetuæ & irrefragabilis firmitatis robur adijcimus, omnesq. & singulos iuris & facti, ac solemnitatum, & alios defectus, siqui forsan interuenerint in eisdem supplemus, atque illas & illa, quatenus opus sit, innouamus.

Extensio ad quascunque vniones beneficiorum hic nos expressorum.

§.2. Præterea quoniam quindenniorum vsus, & solutio ratione beneficiorum vnitorum constituta sunt, quia illorum vacatio amplius non speratur, & vt propterea dãnum ex hoc Camerę Apost. & Collegio Cardinalium, & Romanę Curiæ officialibus prædictis emergẽs sarciatur; Nos attendentes, quod tantundem detrimenti Cameræ, Collegio, & officialibus præfatis, ex vnionibus quæ ab Ordinarijs locorum, & alijs fiunt, prouenit, ac propterea ęquum esse censentes, vt quod in vnionibus per Sedem Apostolicam factis obtinet, illud idem & fortius in vnionibus per ipsos Ordinarios factis & faciendis obseruetur, licetq. in constitutionibus & litteris prędecessorũ pręfatorum comprehendi videatur, tamen, vt cuiuis dubitandi occatio pręcidatur, Motu & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium statuimus decernimus & declaramus, quod vniones, annexiones, incorporationes, applicationes, & submissiones, de quibuscunque beneficijs ecclesiasticis, tam secularibus quam regularibus, etiamsi Monasteria monialium, & Hospitalia fuerint, quæ tamen tempore ipsarum vnionum cura, cõuentu & Hospitalitate caruerint, & quorum singulorum, vel si plura beneficia vnicis litteris comprehensa sint, quorum quodlibet annuus valor vigintiquatuor ducatos auri de Camera, secundum communem extimationẽ nõ excedat, dummodo tamen omnium insimul illum transcendat, cuicunq; Ecclesiæ, Monasterio, Collegio, domui, Societati, Congregationi, Ordini, Militiæ, Hospitali, Seminario, aut alij loco pio, tam per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, necnon Sedis præfatæ Legatos, Nuncios, & alios quoscunque subdelegatos, & alias quomodolibet auctoritate Apostolica, quã per quemcunque loci Ordinarium, in qualibet mũdi parte, hactenus factæ & faciendæ, etiamsi manualia, & de iure patronatus laicorum, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, Marchionum, Baronum, Comitum, & aliorum nobilium & illustrium illa beneficia fuerint, sub dictorum prædecessorum constitutionibus ac declarationibus omnino comprehendantur & includantur, ac ab omnibus comprehensæ & inclusæ censeantur. Et propterea omnia & singula Cathedralium, etiam Metropolitanarum, Collegiatarumq. Ecclesiarum Capitula, Congregationes, Societates, Vniuersitates, Collegia, Seminaria, Hospitalia, Monasteria, & pia loca huiusmodi, & quiuis alij, in quorum fauorem vniones, annexiones, incorporationes, applicationes & submissiones huiusmodi factæ reperientur, aut posthac fient, quantum cunque exemptæ & priuilegiatæ existant, etiamsi se superinde in Camera Apostolica non obligauerint, dummodo beneficia ipsa possideant, ad solutionem quindenniorum præfatorum eidem Cameræ, ac Collegio & officialibus, ratione vnionũ, annexionum, incorporationum, applicationum, & submissionum præfatarum singulis quindecim annis, à die quo illæ suum sortitæ fuerint effectum, iuxta tenorem litterarum prædecessorum præfatorum super hoc editarum faciendam teneri, & obligatos esse, & ad id per sententias, censuras & pœnas in ipsis litteris contentas cogi & compelli posse.

Decretum Irritans.

§.3. Sicq. per quoscunque iudices ordinarios & delegatos, quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, vbique iudicari & diffiniri debere, irritumq. & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Iudicis deputatio, & facultates, in causis, & exigentijs annatarũ &c.

§.4. Mandantes dilecto filio Magistro Alexãdro Glorierio, Clerico dictę Camerę, quẽ super cognitione & decisione causarum, tam occasione pręmissorũ quam annatarum beneficiorum pro tempore vacantium, per illorũ prouisos dictis Camerę Collegio & officialibus, debitarũ & debendarum, pendentes & mouendas iudicem deputauimus, ac alijs in eius locum, per nos vel successores nostros subrogandis iudicibus, vt pro faciliori indagatione vnionum pręfatarum, omnia & singula Cathedraliũ, etiã Metropolitanarum & Collegiatarum Ecclesiarum, Capitula & Collegia, necnon tam virorum quam mulierum, seculares & quorumuis Ordinũ regulares, Congregationes, seu Collegia, Seminaria, & pia loca, eorundemq. Prælatos & Procuratores, ad iudicandum & profitendũ medio iuramento, omnia & singula Monasteria, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, Parochiales Ecclesias, & alia quæcunq; beneficia ecclesiastica, etiamsi manualia, & de iure patronatus, vt pręfertur, fuerint, quę ipsa Collegia, Seminaria, Congregationes, & alia pia loca pręfata possideant, illorũq. annuos veros valores, sub priuationis et alijs in litteris in forma Motus proprij Pauli Quarti & Pij Quinti prædecessorum huiusmodi contentis sentẽtijs, censuris & pœnis, in Romana Curia & extra eam, moneant & requirant. Dantes eis plenam & liberam facultatẽ pro eorundem quindenniorum & iurium exactione, oẽs & singulos illorum debitores sub singulis præfatis, & pręsentibus nostris litteris cõprehensos, etiã per edictũ publicũ, cõstito summarie de non tuto accessu, tam in dicta Curia quam extra eã, citandi, monendi, & requirendi, ac eis & alijs, quibus & quoties opus fuerit, etiam sub cẽsuris & pęnis ecclesiasticis, ac etiã pecuniarijs, Alexandri & subrogandorum præfatorum arbitrio ferendis, statuendis, moderandis & applicãdis, ac etiam priuationis beneficiorum vnitorũ, etiam simili edicto inhibendi, ipsosq. debitores ad indicandũ beneficia vnita, & soluendum quindẽnia decursa, etiamsi ad id in Camera Apost. non se obligauerint, constito tamen de sortito effectu vnionũ per similes sententias, cẽsuras, & pęnas, etiam interdicti, tam localis quã personalis appositionem, per Alexandrum, & subrogandos præfatos, quoties opus fuerit, ferendas & promulgandas, necnon fructuum, reddituum, & prouentuum beneficiorum ecclesiasticorum, quæ ipsi debitores possidebunt pro quantitate eorum debiti sequestrationem, & alia opportuna iuris & facti remedia, etiam cũ inuocatione auxilij brachij secularis, cogendi & compellendi, ac in præmissis omnibus & singulis, etiam summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura iudicij, sola facti veri-

 tate

tate inspecta, ac alias more Camerali procedendi, ac eos qui sententias, censuras & pœnas præfatas, vt præmittitur incurrerit, ab eisdem censuris & pœnis, præuia satisfactione absoluendi & liberandi, aliaq. faciendi, gerendi & exercendi, quę in pręmissis necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna.

Clausula derogatoria.

§.5. Non obstantibus quacunque centenaria, etiã completa, & etiam maiori à iure statuta pręscriptione, ac quibusuis constitutionibus & ordinationibus, necnon priuilegijs, exemptionibus, indultis, & litteris Apostolicis, capitulis, congregationibus, collegijs, Seminarijs, Hospitalib. & alijs pijs locis pręfatis, sub quibuscũq; tenoribus & formis, ac cum quibusuis derogatoriarũ derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & alijs decretis, etiam motu & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam consistorialiter, & ex causa initi contractus, aut alias quomodolibet concessis, ac iteratis vicibus approbatis & innouatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma seruanda esset, tenores huiusmodi, acsi de verbo ad verbũ insererentur, præsentibus pro plene & sufficienter expressis habentes, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, necnon omnibus illis, quæ prædecessores præfati, in singulis eorum litteris voluerunt non obstare. cęterisque contrarijs quibuscunque.

Transumptorum fides.

§.6. Volumus autem, vt præsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

D.P. An. 2. 14. Maij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die 14. Maii, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno 2.

XXXIV.

Confirmatio & noua cõcessio gratiarum & priuilegiorũ Ordini Cisterciensi, eiusq. Abbatibus, Monachis, & Monasterijs à Greg. IX. Innoc. IV. Six. IV. Innoc. VIII. Pio IV. Pio V. Greg. XIII. & alijs Sũmis Pontt. concessorũ.

Institutionem huius Ordinis, & omnia ipsum concernentia inspice sup. in Paschal II. const. 1. Desiderium. fol. 15.

Similes autem Statutorum Ordinis, & priuilegiorum cõfirmationes habes sup. in Pii IV. const. 70. In eminenti. fol. 100. & in Greg. XIII. const. 18. Superna. fol. 381.

SIXTVS PAPA V.
Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1586.

Exordium.

PONtifex Romanus primarias CHRISTI Dei & Domini nostri in terris gerens vices, sicut totius Dñici gregis pascendi curã & onus sustinere dignoscitur, ita in eos, quos grauius laborare, & suo pręcipuo auxilio indigere perspexerit, propensius & fauorabilius incũbere debet. Cum primis vero Religiosorũ Monachorũ, qui mũdanis abiectis illecebris in spiritu humilitatis altissimo famulantur, paternã curã gerere, nutantẽq. illorũ statũ quãtũ ex alto conceditur, celeri ac salubri munimine fulcire.

Varia Sũmis Pontt. Ordini Cisterciensi diuersas gratias & priuilegia cõcesserunt.

§.1. Sane sicut pro parte dilecti filii Edmundi à cruce Abbatis Monasterii cistercii cabilonen. diœc. totius Ordinis cistercien. Generalis, necnõ dicti Ord. capituli generalis nobis fuit expositũ, quod Cisterciensiũ Monachorũ Ordo à Diuo Ruberto institutus, & à Diuo Bernardo illustratus, cęterisq. eorũ successoribus propagatus, multorum virorum sanctimonia pręcellens, tam à prędecessoribus nostris Romanis Pontificibus, quam etiam ab Imperatoribus, Regibus, Ducibus, & alijs Principibus, tot & tantis priuilegijs, gratijs, & fauoribus meruit decorari, vt nullo quouis temerario ausu, nullaq. temporis diuturnitate, priuilegia, exemptiones, & gratias huiusmodi, à quoquam violari, aut modo aliquo infringi posse viderentur. Sed tamen ea est quorundã hominum improbitas, talisq. rerum humanarum conditio, vt nisi sæpius eadem iterentur, & legum pęnis fulciantur, huiusmodi hominum audacia, & temporis iniuria, optimæ leges & priuilegia conculcẽtur. Quo factum est. vt quemadmodũ eadẽ expositio subiungebat, multi piæ mem. prædecessores nostri, præcipue vero Paschalis Secũdus, Callistus etiã Secundus, Eugenius Tertius, Alexãder Tertius, Lucius similiter Tertius, Honorius etiã Tertius, Gregorius Nonus, Innocentius Quartus, Alexãder etiã Quartus, Vrbanus Quartus, Clemẽs Quartus, Gregorius Decimus, Nicolaus Quartus, Bonifacius Octauus, Clemẽs Quintus, Ioãnes Vigesimussecundus, Benedictus Duodecimus, Clemẽs Sextus, Vrbanus Quintus, Io. Vigesimustertius, Martinus quintus, Eug. Quartus, Nicol. Quintus, Callistus Tertius, Pius Secũdus, Sixtus Quartus, Innoc. Octauus, Leo Decimus, Pius Quartus, Pius Quintus, & Greg. Decimustertius Romani Põtifices priuilegia, prærogatiuas, immunitates, exemptiones, libertates, indulgentias, conseruatorias, facultates, & alias gratias, Monasterio, seu Abbati cistercij, necnon Firmitatis Pontiniaci, Clareuallis & Morimondi, Cabilonen. Antissiodoren. & Lingonen. respectiue diœc. quatuor ipsius Monasterij cistercij filiabus appellatis, totiq. Ordini Cistercien. & Capitulo generali eisdem concesserint & indulserint.

Gregorius 9. signanter Abbatis electionem à quoquam impediri vetuit.

§.2. Inter cętera vero Gregorius Nonus ne vllus Episcopus, aut qualibet alia persona cuiuscunq; dignitatis & preeminẽtię existat, regularẽ electionem Abbatum ipsius Ordinis impedire, aut in ea se quomodolibet ingerere.

Innocẽtius 4. Ordinẽ à iurisdictione Episc. exemit.

§.3. Innocentius Quartus eisdem Episcopis, ne Monachos & Abbates Religionis eiusdem, etiam ratione cuiuscunque delicti, causa fidei duntaxat excepta, ad sua iudicia & tribunalia trahere.

Sixtus IV. Cõmendatarijs nonnulla prohibuit.

§.4. Sixtus Quartus Commendatarijs Monachorum numeri taxationem, & nouitiorum receptionem & benedictionem in monasterijs commendatis prohibuit, atque eius rei curam penes Abbates, aliosq. Ordinis Superiores remanere voluit.

Innocẽtius 8. difformitatẽ habitus vetuit.

§.5. Innocentius Octauus ne quisquam ex Abbatib. & Monachis ipsius Ordinis, in habitu & viuendi ritu longo vsu passim recepto, se ab alijs difformare pręsumeret.

Pius IV. Pius V. & Greger. XIIJ. alia cõmendatarijs prohibuerũt, vt notaui in Greg. cõst. 18 Superna. fol. 381.

§.6. Pius Quartus, Pius Quintus, & Gregorius Decimustertius, Commendatarijs eisdem, eorumq. ministris, cęterisq. personis secularibus quouis titulo ipsius Ord. Monasteriorum fructus, atque prouentus percipientibus, ne templa & alia loca regularia, & ad monachorũ vsum destinata, Abbatiarum huiusmodi, & monasteriorum quomodolibet occuparent, aut profanarẽt, neue in illis mulieres, cuiuscunq; conditionis introducerent, nec sese in bonis per Monachos pro tempore decedentes relictis, illorũue spolijs quomodolibet intromitterent, aut bona ipsa sibi appropriarent, respectiue statuerunt, mandarunt, & districtius præcipiendo vetarunt.

Nõnulli alij Pontt. quæ. & alia Ordini cõcesserunt.

§.7. Ac etiam alii Romani Pontifices prædecessores nostri alias & aliter in fauorem Ordinis eiusdem statuerunt, ordinarunt, concesserunt, indulserunt, prohibuerũt, & inhibuerunt, prout in singulis, tam prædictorum quam aliorum quorumcunq; pręcedessorum nostrorũ litteris, sub quacunque forma & data respectiue (quarum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis) expeditis & emanatis latius dicitur contineri.

Hic modo Põt. omnia confirmat, & quatenus sint in vsu, & Concilio Trid. non contraria innouat.

§.8. Quare ipsius Ordinis Cistercien. afflicto statui paterno affectu, & ex pastoralis officii nobis ex alto iniũcti munere prouidere volentes, Motu proprio, non ad Abbatis Cistercii ipsius Ord. Gñalis, nec alterius, cuiusq. pro eo, siue toto Ordine ipso nobis oblatę petitionis instantiã, sed ex nostra mera & spõtanea voluntate, & certa sciẽtia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, prędicta oĩa & singula priuilegia, prerogatiuas, immunitates, exemptiones, libertates, indulgentias, conseruatorias, facultates, indulta & alias gratias Cistercii, & quatuor filiarũ nuncupatarũ pręceptis Monasterijs & Ordini vniuerso, eiusq. Capitulo generali, Diffinitorib. & alijs Superiorib. quibuscunq; per supradictos, & alios quoscunq; Rom. Pont. prędecessores nostros cõcessa & innouata, concessasq. & innouatas, pręsertim vero ipsas litteras Gregorii Noni, Sixti Quarti, Inno-

Innocentij Octaui, Pij Quarti, Pij Quinti & Gregorij Decimitertij, per quarum ausu temerario contemptam à multis obseruationem eiusdem Ordinis conuellitur immunitas, regularis status periclitatur, vniformitas decoloratur, confirmamus, roboramus & approbamus, illisq. omnibus & singulis, perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, & quatenus opus sit concedimus & indulgemus, vetamus, prohibemus, & inhibemus, ac etiam solemnitatum, etiam substantialium, & quoscunque alios defectus, siqui in singulis priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis prædictis, vel alijs quibuscunque quomodolibet interuenerint, motu & scientia similibus, eodem præsentium tenore supplemus. Decernimus omnia & singula in ipsis, priuilegijs & indultis, ac præsentibus nostris contenta & comprehensa, quatenus sint in vsu, & sacris canonibus præcipue vero Concilij Tridentini decretis non aduersentur, perpetuo valida, & efficacia, ac firma & stabilia fore & esse, suosq. plenarios effectus sortiri, & obtinere, ac omnibus & singulis, quos tangunt, seu tangere poterunt quomodolibet in futurum inuiolabiliter obseruari debere.

Claus. præseruatiuas apponit. §. 9. Ac præsentes nostras, etiam ex quauis causa de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel quouis alio defectu notari, seu impugnari, & alias quomodolibet infringi, vel retractari nullatenus vnquam posse, sed eas semper & perpetuo valere, & tenere, ac viribus subsistere, necnon eis, quos, vel quorum fauorem concernunt & concernent, omnino suffragari.

Clausulam sublata &c. addit. §. 10. Sicque per quoscunque Iudices, etiam causarum sacri nostri Palatij Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, etiam Legatos de Latere, & quacunque potestate & dignitate fulgentes, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, vbique iudicari & diffiniri debere, irritumque & inane si secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Executores deputat. §. 11. Quocirca omnibus nostris, & dictæ Sedis Legatis, ac Nuncijs, vbicunque existentibus ac quorumcunq. locorum Ordinarijs, necnon Ordinis præfati Conseruatoribus, ac dilecto filio moderno, & pro tempore existēti Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ipsorumque singulis per Apostolica scripta mandamus, quatenus præsentes litteras, & in eis contenta quæcunq. vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte P. Generalis, Abbatum, Procuratoris Generalis, Vicariorum, Visitatorum, & aliorum præfatorum, seu alicuius eorum desuper fuerint requisiti solemniter publicātes, ipsisque efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra Patrem Generalem, Abbates, Procuratorem Generalem, Vicarios, Visitatores, & alios prædictos confirmatione, approbatione, adiectione, suppletione, concessione, statuto, ordinatione, innouatione, præcepto, interdicto, reuocatione, abolitione, ac sui Generalis voluntatis mandatis, decretis nostris, alijsq. præmissis pacifice frui, & gaudere, ac præsentes litteras ab omnibus, quos illæ concernunt inuiolabiliter & inconcusse obseruari, nō permittentes P. Generalem, Abbates, Procuratorem Generalem, Vicarios, Visitatores, Superiores, ac alios prædictos desuper contra litterarum earundem, præsentiūq. tenorē quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles per prædictas, ac alias sententias, censuras, & pœnas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Contrarijs derogat. §. 12. Non obstantibus præmissis, ac sanctæ mem. Bonifacij Papæ VIII. pariter prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, alijsque Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis generalibus vel specialibus constitutionibus, necnō quibuslibet, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, declarationibus, inhibitionibus, & decretis, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, Legatis, Nūcijs, & Ordinarijs prædictis, ac alijs quibusuis personis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis, etiā derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq. & alijs decretis, in genere vel in specie, etiam motu simili, etiam consistorialiter, aut alias quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum veriores tenores, formas, datas, & decreta in eis apposita, acsi de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, necnon omnibus illis, quæ in litteris Pij IV. Pij V. & Gregorij XIII. ac aliorum prædictorum expressum fuit non obstare, cæterisq. contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§. 13. Cæterum quia difficile foret, easdem præsentes ad diuersa loca Prouinciasq. circumferre, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod illarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius publici Notarij subscriptis, & sigillo Abbatis Generalis, aut alicuius ex alijs Superioribus Ordinis huiusmodi munitis, plena & indubia, ac ea prorsus fides vbique etiam in iudicio adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur si forent exhibita, vel ostensæ. Fidē exemplis dari iubet.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 17. Maij 1586. Pont. nostri Anno secundo. D. P. An. 1586. 17. Maij.

XXXV.

Quod Eremitæ S. Romualdi Montis Coronæ, Ordinis Camaldulensis sub Regula S. Benedicti, alterius Ordinis Religiosos recipere possint. Ipsi vero ad alium etiam Eremi Camaldulensis transire nequeant.

Ad hæc vide notata supra in Clem. VII. constit. 22. Verstrum. fol. 589.

SIXTVS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1586.

EA est Congregationis Eremitarū sancti Romualdi Ordinis Camaldulen. Montis Coronæ austeritas, & obseruantia, vt quemadmodum non solum relatu aliorum, sed proprijs etiam interdū oculis vidimus, & percepimus, merito, & vere eam sub strictiori regula cultā dici, quam omnes aliæ quæ in tota Italia reperiuntur, dici & censeri possit. Congregatio ista Eremitarū S. Romualdi est strictioris obseruantiæ, cæteris in Italia existentibus.

§. 1. Quo etiam fit, vt nonnulli parum canti, & constantes ac minus fortes ad resistendum prauis tentationibus, ab ipsa Congregatione ad alios Ordines se transferre non verentur, cum magno plurimorum scandalo, & animarum suarum periculo. Vnde aliqui minus fortes ad alios Ordines trāsire non verentur.

§. 2. Hinc est quod nos his malis occurrere, eandēq. Congregationem specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, omnes gratias, indulta, & priuilegia eidem Congregationi, & illius Eremitis à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, super recipiendis quibuscunque quarumuis Religionum, & Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium Religiosis ad ipsos transire volentibus concessa, rata, & firma esse volentes, & quatenus opus sit auctoritate Apostolica tenore præsentium innouantes, omnibus & singulis Eremitis prædictæ Congregationis nunc & pro tempore existētibus, & cuilibet eorum in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis maioris eo ipso incurrendæ, à qua nullus præter Hic ideo Pōtifex, huius Congreg. indultum recipiendi quoscumq. alterius Ordinis Religiosos cōfirmat, & ex ea ad alios etiā sacri Eremi Religiosos transirē prohibet. Hoc idem indultū antea Greg. 13

[margin: concesserat, tac chrem, vt supra in eius constit. 99. Ea est. fol. 415.]

Romanum Pontificem pro tempore existentem, præterquam in mortis articulo, absolutionis beneficium impendere possit, alijsq. ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, necnon apostasię reatus, suspensionis à diuinis, alijsq. arbitrio Maioris eiusdem Congregationis pro tempore existentis moderandis, infligendis, & declarandis pęnis, ne ad alios quoscunque Ordines, nec etiam ad sacrum Eremum eiusdem Camuldulen. Ordinis Aretin. Diœc. sine expresso consensu & licentia ab eodem Maiore pro tempore existente supradictæ Congregationis in scriptis petita & obtenta, transire & transmeare audeant, vel audeat, eisdem auctoritate & tenore interdicimus, & prohibemus.

[margin: Contrauenientes vltra alias pœnas, ad Congregationem redire debere pręcipit.]

§. 3. Volumus etiam quod vltra supradictas pœnas, qui contrafecerint personaliter capi, & apprehendi, nec non incarcerari, puniri, & etiam ad redeundum cogi, libero prædicti Maioris pro tempore existentis arbitrio possint, & valeant.

[margin: Maiori d. Cõgreg. contra eos procedere posse indulget.]

§. 4. Eidemq. Maiori pro tempore existenti prædicta omnia & singula, per se vel aliũ seu alios sibi bene visos faciendi, exercendi, & effectualiter, ac omnino exequẽdi, & brachij secularis auxilium si opus fuerit, inuocandi omnimodam plenam, amplam, & absolutam auctoritate Apostolica prædicta tenore præsentium licentiam, auctoritatem & facultatem concedimus & impartimur.

[margin: Quibuscunq. nõ obstãtib.]

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon indultis, priuilegijs, & exemptionibus alijs Religionibus, Congregationibus, & Ordinibus, Eremis, & Eremitorijs quibuscunque, quocunque modo, & sub quibusuis verbis, & clausulis concessis, & iteratis etiam vicibus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus & singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mẽtio seu quæuis alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum omnium tenores acsi de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis habentes auctoritate prædicta earundem tenore præsentium, quos perpetuis futuris temporibus valere decernimus, specialiter & expresse derogamus, cæterisque contratrijs quibuscunque.

[margin: Dat. P. An. 2. die 9. Iulij.]

Datum Romę apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 9. Iulij 1586. Pont. nostri Anno secundo.

XXXVI.

Confirmatio & extensio Iurisdictionis Consulum Artis Pistorum, & Præfecti Annonæ Almæ Vrbis, in rebus ipsam Artem tangentibus, ac priuilegiorum & gratiarum eorundem Pistorum.

Hæc bulla non præiudicat facultatibus Gubernatoris Vrbis, quo ad recursum à sententijs dictorum Consulum, vt hic Pontifex (me Gubernatoris Locumtenente tunc instante) declarauit die 9. Octobris anni 1586. quam non pono, quia est similis bullæ 61. Greg. XIII. quam habes supra fol. 440. & registrata etiam est apud acta Notariorum Ciuilium d. Gubernatoris.

[margin: Edita An. D. 1586.]

SIXTVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

[margin: Proœmium.]

Cœlestis Pater ad hoc nos vniuersalis Ecclesiæ Rectorem constituit, & à nobis oues suas pascendas commisit, vt omnibus personis præcipue Rom. Curiam sequentibus, ne indebitis molestijs afficiantur, sed pro earum qualitate iustitia ministretur, quantum cum Deo possumus salubriter prouideamus, & ea quæ pro ipsarum personarum facili regimine, & gubernatione à nostris prædecessoribus prouida cõsideratione emanarunt, vt eo firmius illibata persistant, quo frequentius Apostolico fuerint stabilita præsidio, nostræ approbationis munimine, dum à nobis petitur, roboremus.

[margin: Leo X. & Iul. iij. decreuerunt quæ legũtur in bul.]

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Vniuersitatis Pistorum Vrbis nostræ, nobis nuper exhibita petitio continebat. Quod alias postquam fel. rec. Leo Papa Decimus prædecessor noster &c.

[margin: In fol. iij. hic est.]

§. 2. Et deinde per recol. mem. Iulium Papam III.

Omittitur relatio bullæ 38. Iul. III. quia ipsam habes sup. fol. 711. & quia ibi relata bulla Leon. ideo hic omittitur eiusdem relationis repetitio.

[margin: Greg. xiij. bullam eandẽ const. hic indicatam.]

§. 3. Cum postmodum antiqua Statuta ipsius Vrbis, de mandato sanctæ mem. Gregorij Papæ XIII. &c.

Omittitur etiã relatio bullę Greg. xiij. quia est sup. fol. 440. Almã.

[margin: Ars modo supplicat Papæ pro vberiori prouisione.]

§. 4. Cũ autẽ eadẽ petitio subiũgebat, plerique dubitẽt, aliqua artis Pistorum huiusmodi statuta, & præsertim illud quo dispositum est, quoscunque artem prædictam exercere, & clibanum habere volentes, priusquam ad hoc admitti possint, ad solutionem trium scutorum pro vna Consulibus artis huiusmodi, & reliquis duabus partibus Hospitali Beatæ MARIAE de Laureto de dicta Vrbe applicandorum teneri, per prædictas litteras Gregorij prædecessoris huiusmodi declarationis & reintegrationis iurisdictionum artium, earumque Collegiorũ, & Consulum huiusmodi nullatenus reintegrata fuisse. Quare pro parte Vniuersitatis Pistorum huiusmodi nobis humiliter fuit supplicatum, vt litteris prædecessorum huiusmodi robur nostræ approbationis adijcere, aliaque in præmissis opportune prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur.

[margin: Hic idẽo Põt. omnes prædecessorũ cõst. ad fauorem Pistorum Vrbis cõfirmat.]

§. 5. Nos igitur Vniuersitatem Pistorum huiusmodi, illiusque singulares personas, quarum quietem & commodum, non minori quam prædecessores nostri prædicti paternæ dilectionis affectu prosequimur, à quibusuis excommunicationis, suspẽsionis, & interdicti, aliisq. Ecclesiasticis censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existant, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, necnon singularum litterarum prædictarum tenores veriores præsentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, statuta & ordinationes dictæ Vniuersitatis, ac singulas etiam reintegrationis iurisdictionum litteras prædecessorum huiusmodi, ac in eis contenta quæcunque, prædicta auctoritate, tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus.

[margin: Iurisdictio d. que Consulibus in causis vsq. ad duc. 30. & inde supra Præfecto Annonæ cõtra quoscunque cõcedit.]

§. 6. Ac insuper eisdem nunc & pro tempore Pistoribus, vt facilius & minori cum dispendio iura sua consequi possint, in omnibus & singulis eorum causis, litibus, controuersiis & differentiis, ratione panis per eos crediti, & rerum ad artem huiusmodi spectantium, de cætero mouendis, videlicet, quæ triginta ducatos auri de Camera non excesserint, Consules pro tempore existentes dictæ artis, contra quoscunque eiusdem Vrbis Ciues, opifices, habitatores, ac alias quascunque personas seculares; in aliis vero vsque ad quamcunque summam, Præfectum pro tempore existentem Annonæ Iudices, cõtra quoscũque S.R.E. Cardinales, Episcopos, prelatos, Oratores, proceres, & alios ecclesiastica vel temporali dignitate fungentes, dictę Vrbis originarios vel exteros, auctoritate & tenore prędictis perpetuo constituimus, & deputamus. eisdemque nunc & pro tempore existentibus Pistoribus, facultatem omnes qui eis occasione crediti panis, ac aliarum rerum artem ipsam concernentium debitores fuerint, pro consequenda satisfactione, ad iudicium coram Consulibus, & Annonæ Præfecto Iudicibus huiusmodi euocandi, dictis vero Consulibus, & Annonę Pręfecto pro tempore existẽtibus, singulas causas huiusmodi summarie, simpliciter & de plano, ac sine strepitu & figura iudicii, manuque Regia, ac sola facti veritate inspecta, & prout in exactione pecuniarum precii grani, eisdem Pistoribus ab Officialibus eiusdẽ Cameræ Apostolicę pro tempore dati, contra eosdem Pistores procedi solet, audiendi, cognoscendi, decidendi, fineq. debito terminandi, necnon citandi, & in forma inhibendi, omnibusque alus facultatibus necessariis & opportunis, auctoritate & tenore similibus, etiam perpetuo tribuimus.

[margin: Pistorum credita occasione panis in discussionib. non veniunt, sed extra]

§. 7. Quodque debita cum ipsis Pistoribus ratione panis crediti, & aliarum rerum huiusmodi cõtracta, ad bonorum, & hæreditatum quarumuis personarum, etiam cuiuscunque dignitatis, status, gradus, & conditionis existen-

creditoribus etiam habentibus obligatione Camerales anteriores esse decreuit.

Hoc vltimũ concessit et Greg. xiij. in eius constit. supra cit.

stentium, coram quibusuis Iudicibus dictę Vrbis, tam ordinarijs quam delegatis, & subdelegatis, pro tempore faciendas discussiones, nullo pacto trahi possint. Quinimmo ipsi Pistores, pro consequenda debitorum huiusmodi satisfactione, in omnibus eorum litibus & causis, etiam si priores & potiores creditores non sint, primum, & potiorem locũ obligationibus etiam in forma Camerę Apostolicę, etiam iuramento vallatis, ac priuilegijs, cęterisque in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscunque, habere & obtinere omnino debeant, eisdem auctoritate & tenore similiter perpetuo statuimus & ordinamus. necnon sententiarum, mandatorum exequutiuorum, & decretorum per Consules, & Annonæ Præfectum, Iudices prędatos pro tempore latarum, & relaxatorum exequutionem, & quouis prętextu, etiam quarũcunque appellationum, recursuum, inhibitionum, & significationum etiam dotaliũ nullo modo impediri posse, sed easdem significationes, & inhibitiones, per Gubernatorem & alios dictę Vrbis Iudices, ad quos ipsi appellantes & recurrentes recursum habuerint, denegandas esse, easq concessas, illico reuocatas, & ipsis recurrentibus minime suffragari volumus.

Appellationem a scutis 10. supra ad conseruatores permittit

Tu vide quod dixi in rubr.

§. 8. Decernentes à sententiis, declarationibus, & decretis eorundem Consulum, ad Conseruatores, & non alios quosuis iudices appellari posse, & appellationes non nisi in causis & litibus super maiori quam decem scutorum summa vertentibus, admittendas esse, nec a decem infra recursus ad aliquos Iudices haberi, minusque concedi posse.

Decretum irritans apponit.

§. 9. Ac præsẽtes litteras de subreptionis vel obreptionis vitio, mentisque aut intentionis nostrę defectu notari aut impugnari nullatenus posse. Irritũ quoque & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 10. Non obstantibus pręmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon dictę Vrbis statutis, legibus, & consuetudinibus, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis eidem Auditori Camerę, seu obligationibus Cameralibus, ac quibusuis dictę Vrbis Iudicibus, ordinarijs & extraordinarijs ac delegatis, illorumque tribunalibus, & quibusuis alijs personis, etiam locis pijs, sub quibuscũque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis irritantibusque & aliis decretis, in genere vel in specie, etiã Motu simili, etiam consistorialiter, ac alias in contrariũ quomodolibet concessis, approbatis & innouatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumq. totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illis alias in suo robore permansuris, hac vice & duntaxat specialiter & expresse derogamus. cęterisque contrarijs quibuscunque. Nulli ergo &c.

Dat. V. An. 2. die 19. Aug.

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, quartodecimo Calend. Septembris, Pontificatus nostri Anno secundo.

XXXVII.

Iurisdictio S.R.E. Cardinalis, & Iudicis causarum Archiconfraternitatis B. MARIAE Virginis de Vrbe Confalonis nuncupatæ, ad Redemptionem Captiuorum ab infidelium seruitute, aliaque pia opera exercenda, dudum institutæ.

Alia quæ hanc Sodalitatem concernunt, notaui supra ad const. 38. Greg. XIII. Pastoris. fol. 405.

Edita An. D. 1586.

SIXTVS PAPA V.
Motu proprio, &c.

Causa constitutionis.

CVm sicut accepimus venerabilis Archiconfraternitas Confalonis Gloriosissimę Virginis MARIAE, eiusque pro tempore existentes Custodes, Camerarius, Officiales, & Ministri, ob lites, quæstiones, & controuersias ciuiles, profanas, spirituales, meras & mixtas, per diuersa Vrbis Tribunalia, occasione locationum, censuum, donationum, hæreditatum, legatorum, dotium, & diuersarum aliarum rerum eiusdem, tam agendo pro ipsa Archiconfraternitate, quam eam defendendo, vel alias iugiter implicati existant, ex quo sæpissime quam plura damna & interesse patiuntur, ac impensa litis valorem rei de qua ex tẽpore agitur, sępenumero superet.

Hic Pont. volens Archicõfraternitatẽ Custodes ab expensis litium subleuare, dat facultatẽ eius Custodibus quatuor Prælatos nominandi, Cardinali Protectori, qui ex eis vnum eligat Iudicem causarũ Archiconfraternitatis, cũ potestate eas summarie cognoscendi.

§. 1. Nos Archiconfraternitatem præfatam, quam singulari dilectione prosequimur, & in qua diuersa pietatis, charitatis, & misericordiæ opera, etiam eleemosynas pauperibus erogando, ac miserabilibus Puellis dotes elargiendo, necnon Captiuos à durissima infidelium seruitute maxima cum charitate redimendo, continuo impendi spectantur, necnon dilectos filios Magistrum Hieronymum de Aula V.I.D. litterarum Apostolicarum Correctorem, & Abbreuiatorem, ac in vtraque Signatura nostra Referendarium, Prælatum nostrum domesticum, Paulum de Matthæis, Carolum de Maximis, ac Vlissem Lancerinium patritios Romanos, necnon Franciscum Couarucium ipsius Archiconfraternitatis modernos, & pro tempore existentes Custodes, & Camerarium ab huiusmodi dispendijs, quãtum cum Deo possumus subleuare volentes, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine. Quod de cætero perpetuis futuris temporibus, moderni & pro tempore existentes dictę Archiconfraternitatis Custodes quatuor ex Referendarijs Vtriusque Signaturæ nostræ, & pro tẽpore existentis Romani Pontificis, moderno & pro tempore existenti ipsius Archiconfraternitatis Protectori nominare & proponere possint & valeant, ad effectum vt ex illis quatuor, vnus per eundem modernum & pro tẽpore existentem Protectorem eligi, seu deputari debeat, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo statuimus, & ordinamus. Ac eidem Referendario sic pro tempore electo & deputato, ex nunc prout ex tunc, & è contra, post electionem & deputationem huiusmodi omnes & singulas causas, lites, quæstiones, & controuersias inter dictam Archicõfraternitatem, siue illius Custodes, Camerarium, Officiales, & Ministros nunc & pro tempore existentes, ac quascunque alias, tam laicas quã ecclesiasticas personas, cuiuscunque gradus, status, ordinis, dignitatis, conditionis vel præeminentiæ existentes, etiam Cardinalatus honore prafulgentes, Vniuersitates, Societates, Congregationes, Collegia, ac tam Virorum quam Mulierum Monasteria, Hospitalia, aut alia loca pia, etiam si coram nunc & pro tempore existentibus S. R. E. Camerario, Clericis, & Præsidentibus Cameræ Apostolicæ, & eiusdem Cameræ causarum Auditori generali, necnon Vicario, Gubernatore, & Senatore dictæ Vrbis, illorumque Locatenentibus, Collateralibus Iudicibus, ac Appellationum causarum Curię Capitolij eiusdem Vrbis Capitaneo, necnon causarum Palatij Apostolici Auditoribus, ac eiusdem S.R.E. Cardinalibus, & alijs quibuscũque Iudicibus ordinarijs, ac à nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus specialiter quomodocunque Commissarijs deputatis, & delegatis, ac deputandis & delegandis, nunc & pro tempore motas, & pendentes, ac quomodolibet mouendas, & pendendas, de & super quibuscunque locationibus, venditionibus, donationibus, legatis, fideicommissis, testamentis, hæreditatibus, & illarum discussionibus, ac quibusuis alijs dispositionibus, ad fauorem tam eiusdem Archiconfraternitatis, quam Redemptionis Captiuorum dictę Archiconfraternitati, per Sedem Apostolicam iniunctæ factis, ac dotibus & quorumcũque Iurium & actionum cessionibus, alijsq. quibuscunque inter viuos, ac causa mortis, & quasi contractibus, etiam vigore obligationis in forma Cameræ, executionibus, reuocationibus, bonis, rebus, iuribus, & actionibus ipsius Archiconfraternitatis eiusque Custodes, Camerarium, Officiales, & Ministros præfatos, eorumque litis consortes, tam coniunctim quam diuisim, & tam actiue quam passiue, tam secundario quã principaliter interesse concernentes, & ad ipsam Archicõfraternitatem, etiam per viam necessariæ defensionis, & alias

& alias quomodolibet spectantes & pertinentes, in quacunque instantia, quorum omnium status & merita, ac Iudicum & collitigantium nomina, & cognomina & qualitates, cæteraq. etiam de necessitate exprimenda, præsentibus pro expressis habentes, in statu & terminis, in quibus ad præsens reperiuntur, & quandocunque reperientur, harum serie ad nos, & Sedem Apostolicam aduocantes, illasque omnes & singulas alias, similes vel dissimiles causas quomodolibet nunc & pro tempore motas & pendentes, ac quas dicta Archiconfraternitas illius Custodes, Camerarius, Officiales, & Ministri habere & mouere volent contra easdem personas, Vniuersitates, Societates, Congregationes, Collegia, Monasteria, Hospitalia, aut alia æque vel magis pia loca, etiam quomodolibet, & qualitercunque priuilegiata & exempta, pro ipsius Archiconfraternitatis rebus, bonis, hæreditatibus, legatis, iuribus & actionibus huiusmodi, tam agendo pro ipsa Archiconfraternitate, & quacunque persona ab ea causam habente, quam etiam si contra ipsam Archiconfraternitatem, ad instantiam quarumcunque personarum, qualitercunque qualificatarum, & priuilegiatarum quomodolibet agatur, eidem Referendario, vt præfertur electo & deputato, vna cum omnibus & singulis earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, summarie, simpliciter, & de plano, & sola facti veritate inspecta, ac sine strepitu & figura iudicij, & absque tela iudiciaria, ac aliquorum terminorũ substantialium obseruatione, aut alicuius Registri vel extractus confectione, per se ipsum, vel in eius à dicta Vrbe absentia, aut alias ex quauis causa, per alium ab eisdem Custodibus, accedente vt supra dicti Protectoris approbatione, durante absentia, seu alias quomodolibet eligendum, vsque ad finalem sententiarum exequutionẽ inclusiue, audiendas, cognoscendas, fineque debito terminandas, ac etiam alibi introducendas, seu committendas, reassumendas, &c. auctoritate & tenore præfatis, etiam perpetuo committimus & mandamus.

Citandiq., & inhibendi tã in Curia quã extra, & quibuscunq. Iudicibus.

§. 2. Ipsumque Referendarium, vt præfertur, electum & deputatum in dictis causis, tam pro ipsa Archiconfraternitate quam contra illam motis & pendentibus, & in futurum mouendis, in Iudicem ordinarium, & Apostolica auctoritate deputatum, cum facultate easdẽ causas vsque ad finem, absque tamen alicuius propinæ receptione, cognoscendi, decidendi, atque terminandi, ac etiã cum potestate citandi, & inhibendi quos quibus ac quoties opus fuerit, etiam per se vel alium seu alios quoscunque, tam in Romana Curia, quam extra eam, etiam per edictum publicum, constito sibi etiam summarie de non tuto accessu, eisdemque & prædictis, ac quibuscunque alijs eiusdem Vrbis Curiarum seu Tribunalium Iudicibus & personis, tam ecclesiasticis quam secularibus cuiuscũque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, quibus ac quoties opus fuerit, etiam sub sententijs, censuris ecclesiasticis, ac etiam pecuniarijs pœnis, prout sibi videbitur, inhibendi, & in euentum non paritionis contra inobedientes, contumaces, & rebelles, ad declarationem incursus censurarum & pœnarum huiusmodi, illarumq. aggrauationes, & reaggrauationes, ac alias prout sibi melius expedire videbitur, seu placuerit, seruata forma Cõcilij Tridentini procedendi, sententiasque, seu mandata, per eum pro tempore latas seu relaxata, debitæ exequutioni demandandi, siue demandari faciendi.

Contradictores etiam cogendi.

§. 3. Contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis quouis prætextu non parentes, per censuras ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias pœnas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescẽdi, auxiliumque brachij secularis ad hoc si opus fuerit inuocandi, aliaque omnia & singula in præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria & opportuna faciẽdi, gerendi, & exequendi, ac cum alijs facultatibus ad id quomodolibet necessarijs, auctoritate & tenore prędictis similiter perpetuo facimus, constituimus & deputamus, sibique plenam, liberam & amplam super præmissis licẽtiam & facultatem atque auctoritatem etiam concedimus, & impartimur.

Appellatio ab eius sententijs semel tantum, & ab sẽtentijs suspensiue, ad Alium Iudicẽ à Protectore deputãdũ admittatur, & tres nullitates tantum opponi possint.

§. 4 Decernentes quod à pro tempore existentis Referendarij, vt præfertur electi & deputati, sententijs, mandatis, ordinationibus & decretis, nullatenus suspensiue appellari, reclamari, de nullitate dici, siue quomodolibet aduersus illa ad effectum impediendi exequutionem aliquod remedium attentari possit. Deuolutiue autem semel tantum liceat appellare, & alia remedia intentare coram alio Iudice prædicto pro tempore existenti Protectori, vt præfertur nominando, & ab eo approbando. Secundo autem vel vlterius sublata sit omnis & quæcũque appellatio, sed prædictæ duæ sententiæ plenariam exequutionem obtineãt, ac firmæ & illibatæ permaneãt, acsi essent tres conformes, ac nullitas aliqua, exceptis tribus substantialibus opponi nullo modo possit.

Iudicis facultas in causis discussionis.

§. 5. Et licet ad instantiam quorumcunque hæredum siue quorumlibet aliorum committatur in futurum, vel etiam modo pendeat commissa causa discussionis alicuius hæreditatis, & dictæ Archicõfraternitati, seu illius Custodibus, Camerario, Officialibus, & Ministris, etiam virtute commissionis fuerit inhibitum, tamen ne exactio creditorum in præiudicium ipsius Archiconfraternitatis protrahatur, data idonea cautione per dictos Custodes, Camerarium, Officiales, seu Ministros, de restituendo summam debitam in euentum succumbentiæ prioribus & potioribus creditoribus, pro tempore existens Referẽdarius prædictus, eosdem hæredes siue alios quoscunque debitores, seu ipsorum quemlibet, ex quacunque causa cessionarios, vel ab eis quomodolibet & ex quacunque titulo causam habentes, ad satisfaciendum integraliter dictæ Archiconfraternitati de eius credito, iuris & facti remedijs cogat, & compellat.

Singulisque diebus & horis procedatur.

§. 6. Ac in omnibus & singulis causis prædictis ad dictam Archiconfraternitatem, vt præfertur, quomodolibet spectantibus, singulis diebus & horis, feriatis & non feriatis, præterquam in honorem DEI, procedat.

Notarius deputandi.

§. 7. Et Notarium actuarium per eosdem Custodes eligendum, ac ab eis & eorum arbitrio, ac ad eorum nutum ponendum & amouendum quem eis placuerit, habeat. qui teneatur dare idoneam cautionem eisdem Custodibus in eius deputatione, de restituẽdo absque aliqua pecuniarum solutione & fraude, ac omni mora & dilatione, atque exceptione seu excusatione postpositis, quoties ab eisdem Custodibus, ab huiusmodi Notariatus officio amotus fuerit, omnes & singulas scripturas ad dictã Archiconfraternitatem, vt præfertur, quomodolibet spectantes, per eosdem Custodes facto de illis Inuentario, Notario successori, ab eisdem Custodibus deputato consignandas.

Citationes fieri possint per quoscunq. Mãdatarios.

§. 8. Quodq. citationes in causis prædictis etiam per Curiæ Capitolij, seu alios quoscunque etiam dictæ Archiconfraternitatis Mandatarios, fieri possint.

Executores omnes exequi debeant mandata prædicti Iudicis.

§. 9. Ac quod quicunque Executores Curiarum, seu Tribunalium dictæ Vrbis, possint & debeant exequi, & effectualiter exequutioni demandare omnes & singulas sententias, decreta, & mandata pro tempore existentis Referendarij huiusmodi, siue in eius absentia, aut alias ipso impedito, ab eisdem Custodibus eligendi, ac vt supra, nominandi, ac à Protectore approbandi. quæ non obstante Regula Cancellariç sub eius paruo sigillo expediri possint.

Alij Iudices hasce causas non cognoscant.

§. 10. Ac insuper Archiconfraternitatem prædictam, eiusque Custodes, Camerarium, Officiales, & Ministros, ex nunc deinceps occasione præmissorum principaliter, seu secundario alibi quam coram pro tempore existente Referendario, vt præfertur, electo & deputato conueniri, aut ad alios conueniendum constringi non posse, & processus, sententias, mandata, & decreta per alium siue alios, tam ordinarios quam etiam specialiter deputatos, & delegatos Iudices, quauis auctoritate fungentes, in causis prædictis quomodolibet pro tempore formatos, in quacunque instantia latas & facta, cum inde sequutis quibuscunque nulla irrita & inania nulliusque roboris, & momenti fore.

Clausulæ præseruatiuæ.

§. 11. Præsentem quoque Motus proprij cedulam, sub quibuscunque similium vel dissimilium gratiarum, aut concessionum, reuocationibus, suspensionibus, moderationibus, seu limitationibus, etiam per nos & successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem prædictam, vel eius etiam de latere Legatos, & per Cãcellariæ Apo-

sto-

stolicæ Regulas pro tempore factas, etiam in fauorem Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de dicta Vrbe nullatenus comprehensam, sed semper ab illis penitus & omnino exceptam, ac quoties illæ emanabunt, toties præsentem cedulam in pristinum robur restitutam esse, & censeri debere, nec eidem cedulæ per quascunque clausulas generales vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias efficaciores & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quacunque verborum expressione in se cōtinentes, derogari posse, et si illi vllo vnquam tempore ex aliqua etiam quantumuis necessaria & vrgenti causa derogari contingat, nisi tenor cedulæ huiusmodi de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus, & huiusmodi derogatio consistorialiter facta, & per trinas distinctas litteras eundem tenorem continentes tribus similibus distinctis vicibus, Custodibus, Camerario, & alijs Officialibus Archiconfraternitatis huiusmodi legitime intinuata & intimata fuerit, eorumque ad id expressus accedat assensus, derogationes huiusmodi nemini suffragari debere, et si ac quoties illa aliquo alio modo reuocari, aut alias illi derogari cōtigerit, toties in pristinum statum restitutam, & de nouo etiam sub posteriori data, per prędictos Custodes, Camerarium, & Officiales eligendas, concessam & stabilitam esse.

tertium le tare.

§. 12. Et sic per quoscunque Iudices etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate et auctoritate, vbique iudicari et diffiniri debere. Irritum quoque etc. attentari.

Declaratio sub eo iudice ... Re ... & puel ... ab Archiconfraterni... dotatæ.

§. 13. Volumus etiam et mandamus quod omnia et singula præmissa, habeant locum ad fauorem quarumcūque pauperum Puellarum, quæ à prædicta Archiconfraternitate dotem habuerint, pro dictarum dotium consequutione, ac quorumcunque ab eadem Archiconfraternitate redemptorum. ita quod sint et esse intelligantur sub dicta iurisdictione in omnibus et per omnia, acsi principaliter cum illis et quolibet illorum agendo, seu defendendo de interesse prædictæ Archiconfraternitatis ageretur.

... Referenda ... signēt ... ... & ... nullatenus procedat.

§. 14. Inhibentes expresse moderno, & pro tempore existenti Signaturæ Iustitiæ Pręfecto, aut alias pro tempore Iustitię Signaturam habenti, necnon Regenti Cancellariæ qui pro tempore erit, omnibusque & singulis Referendarijs, ne de cætero, ad instantiam & requisitionem cuiuscunque, supplicationem aliquam recipere, referendariare seu proponere Præfecto Signaturæ Iustitiæ audeant vel præsumant, & similiter Signaturam facienti nō signet, siue auocatoriam, siue simplicis Iustitiæ, siue appellatoriam & similem, neque in initio neque in medio litis. & signatæ nullius sint roboris & momenti, nullamq. tribuant iurisdictionem. neque ipse Iudex, cui fuerint cōmissæ, audeat illarum virtute citare, inhibere, vel quomodolibet procedere. irritum & inane quicquid scienter vel ignoranter secus factum fuerit, ipso iure decernimus. salua semper nostra manu propria signatura, sine qua omne rescriptum censeatur & sit inualidum, & à nostra voluntate alienum. Et nihilominus Referendarius sicut præmittitur, deputatus à prædicta Archiconfraternitate, absque vitio attentatorum procedere possit & valeat.

... præfato ... cogere ... Notarios omnes, ... instrumenta ... ad interesse Archiconfraternitatis Redemptionis Captiuorum.

§. 15. Et insuper ne propter difficultatem habendi seu recuperandi Instrumenta publica super testamentis, seu alijs quibuscunque dispositionibus piorum Christifideliū, per Notarios & Tabelliones confecta & stipulata, in quibus per ipsos Christifideles in eiusdē Archiconfraternitatis, seu Redemptionis Captiuorum fauorem diuersa legata facta, illisq. bona relicta & erogata fuerint, & de quibus illius Custodes, Camerarius, Officiales & Ministri prædicti notitiam habere non possunt, ipsa Archiconfraternitas varia in temporalibus damna, & detrimenta sustineat & patiatur, eidem Referendario, vt præfertur, electo & deputato, omnes & singulos etiam quorumcunque Tribunalium ac Curiarum dictæ Vrbis, & in Archiuio Romanæ Curiæ & Capitolij descriptos Notarios & Tabelliones publicos, etiam quantumcunque priuilegiatos & exemptos, qui deinceps perpetuis futuris temporibus quęcunque Instrumenta publica super testamentis, codicillis, & quibusuis tam inter viuos quam causa mortis dispositionibus pro quibuscunque vtriusque sexus Christifidelibus, conficient aut stipulabunt, vel de quibus ipsi Notarij & Tabelliones pro tempore rogati fuerint, in quibus pia legata etiam iure donationis perpetuæ vel fideicommissi, seu cuiusuis alterius dispositionis, aut quocunque alio titulo eidem Archiconfraternitati, siue Redemptioni Captiuorum per Christifideles de eorum bonis in toto vel in parte hactenus quomodolibet facta fuerunt, & in futurum fient, seu quæ vtilitatem vel commodum aut augmentum bonorum, iurium, & emolumentorum Archiconfraternitatis seu Redemptionis Captiuorum huiusmodi, tam coniunctim quam diuisim, & tam actiue quam passiue, ac tam secundario quam principaliter concernunt & concernent quomodolibet in futurum, aut in Archiconfraternitatis seu Redemptionis Captiuorum huiusmodi vtilitatem cesserint vel cedant, ad dictorum Instrumentorum, seu illorum particulam interesse dictæ Archiconfraternitatis seu Redemptionis, vt præfertur, concernentem, copiam authenticam, & fide dignam, in forma iuris valida & probanti, seu instrumētum publicum, postquam ad id per ipsam Archiconfraternitatem, illiusque Custodes, Camerarium, Officiales & Ministros, coram eodem Referendario requisiti fuerint, & post testatorum obitum, sub pœna falsi, ac excōmunicationis, alijsq. sententijs & censuris ecclesiasticis, ac etiam pecuniarijs pœnis, per contrafacientes eo ipso incurrendis, ac arbitrio eiusdem Referendarij infligendis & exequendis, eidem Archiconfraternitati, siue illius Custodibus, Camerario, Officialibus seu Ministris, soluta per eosdem Custodes, Camerarium, Officiales seu Ministros ipsis Notarijs & Tabellionibus mercede, pro scriptura ipsius copiæ authenticæ, seu instrumenti publici tantū, omni mora & dilatione aut subterfugio cessantibus, ac quacunque appellatione, seu recursu postpositis, realiter & cum effectu, ac sine aliqua fraude dandum, tradendū & cōsignandum, auctoritate nostra moneat, omnibusq. sibi visis remedijs opportunis, vsque ad omnimodam paritionem cogat atque compellat.

Clausula derogatoria.

§. 16. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, alijsq. constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Fabricæ prædictæ, ac personarum, Vniuersitatum, Societatum, Congregationum, Collegiorum, Monasteriorū, & Hospitalium huiusmodi, aliorumque quorumcunque piorum locorum & Ordinum, etiam exemptorum, ac qualitercunque priuilegiatorum, etiam iuramento, &c. roboratis statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque indultis, conseruatoriis, exemptionibus & litteris Apostolicis, illis ac dilectis filijs Populo Romano, necnon Iudicibus, Notarijs, Tabellionibus, Curiis seu Tribunalibus, eorumq. personis, & Collegijs quibuscunque, & Romanæ Curiæ Officialibus, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & dictam Sedem, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, ac alias sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis in contrarium, etiam in vim contractus, aut alias quomodolibet concessis, confirmatis & innouatis, necnon Reformationibus nouiter factis, & paribus motu & scientia approbatis, etiam si in eis caueatur expresse, quod causæ huiusmodi ad forū seu Curiam Capitolij, & seu Auditoris dictæ Cameræ, vel Vicarij, aut aliorum eiusdem Vrbis Tribunalium reassumi debeant, ac alias in contrarium præmissorum quomodolibet disponentibus. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, & nihil penitus omisso, nec per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum omnium tenores, acsi de verbo ad verbum expressi, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, presentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, harum serie specialiter & expresse eisdem motu scientia & potestatis plenitudine derogamus,

mus, & sufficienter derogatum esse decernimus, contrarijs quibuscunque. Aut si personis, Vniuersitatibus, Societatibus, Congregationibus, Collegijs, Monasterijs, Hospitalibus, alijsq. pijs locis prædictis, eorumque Administratoribus, Officialibus, seu Ministris, vel quibusuis alijs communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra vel vltra certa loca, Curias, & Tribunalia, ad iudicium trahi non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet alijs priuilegijs, indultis, ac litteris Apostolicis generalibus vel specialibus, quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa vel totaliter nõ inserta, iurisdictionis ipsius pro tempore existentis Referendarij, vt prefertur, deputati explicatio, siue exequutio impediri valeat quomodolibet vel differri. Et de quibus quorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & de verbo ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Sola signatura sufficit.

§. 17. Volumus solam præsentis Motus proprij signaturam sufficere, & vbique fidem facere in iudicio & extra.

Fides exemplorum.

§. 18. Quodque eadem Motus proprij exempla etiam impressa, Notarij publici, siue eiusdem Archiconfraternitatis Secretarij manu subscripta, & sigillo dictæ Archicõfraternitatis, vel illius Protectoris siue Referendarij pro tempore, vt præfertur, electi, & deputati obsignata, eandem prorsus, in iudicio & extra illud fidem vbiq. faciat, quam ipse Motus proprius faceret si foret exhibitus vel ostensus, regula contraria quacunque non obstante.

Fiat Motu proprio F.

Dat. P. An. 2. 19. Augusti.

Dat. Romę apud S. Marcum, die 19. Augusti, Anno secundo.

XXXVIII.

Iurisdictio S.R.E. Cardinalis Protectoris & Iudicis causarum Collegij Cantorum Capellanorum Romani Pontificis, cum priuilegiorum & gratiarũ concessione.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1586.

Causæ huius constit.

IN suprema militantis Ecclesiæ cathedra, nullis nostris meritis, sed sola Redemptionis nostri benignitate constituti, ad vniuersa per Orbem terrarum diffusa loca cultui dicata diuino, prouisionis nostræ remedia tenemur extendere, præcipue vero circa Capellæ nostræ Pontificiæ, cuius cura strictiori iure nobis incumbit, prosperum statum, & felicem directionem, nos conuenit intendere, & prouidentiæ nostræ studium propensius adhibere, vt in ea Missarum solemnia, & alia diuina officia continue decantentur, illiusq. Cantores, ad eum numerum qui eiusdem Capellæ decori & seruitio satis sit reducti, congruis facultatibus pro eorum vitę subsidio, valeant communiri.

Reductio numeri Cantorũ Capellanorũ Capellæ Pontificiæ.

§. 1. Quocirca huic rei sedulo incumbere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, numerum Cantorum Capellanorum prædictorum, qui ad præsens vigintiquatuor existunt, ad numerum viginti vnius duntaxat, quorum nomina & cognomina in calce præsentium describuntur, Apostolica auctoritate, tenore earundem præsentium reducimus, & retrahimus. reliquos vero tres Cantores Capellanos ibidem non descriptos illorum rationem aliorsum habituri, ab ipsius Capellæ seruitio, & canendi onere, Cantorumq. Capellanorum huiusmodi numero, & consortio, absoluimus & amouemus.

Erectio Collegij viginti vnius Cantorum Capellanorum, & descriptio qualitatum eorundem.

§. 2. Necnon in eadem Capella, vnum Collegium viginti & vnius Cantorum Capellanorum, vt præfertur descriptorum, loco quorum pro tempore decedentium vel recedentium, alij artis Musicæ peritia, & vocis suauitate pollentes, ab alijs de gremio Collegij huiusmodi existentibus, præuio diligenti examine, ac alias iuxta laudabilem consuetudinem hactenus obseruatam, eligi debeãt. sic tamen quod dictum numerum viginti & vnius nunquam excedant, & quorum vnus dictæ Capellæ Magister existat.

Concessio priuilegiorũ & redditũ.

§. 3. Et tam ipse quam alij pro tempore existentes Cantores Capellani, de gremio Collegij huiusmodi existentes, sint & esse censeatur, prout hactenus semper fuerunt, nostri & pro tempore existentis Romani Pontificis, veri & indubitati Familiares, continui commensales, ac ex Palatio Apostolico solitam portionem panis & vini percipere & habere debeant. cum massa communi ex Monasterio S. Mariæ de Crespiano Ordinis S. Benedicti Tarentin. Ciuitatis seu Diœcesis, eidem Capellæ per nos nuper ad vsum & sustentationem ipsorum Cantorum Capellanorum duntaxat dicta auctoritate vniti, ac alijs eidem massis vsque ad valorem annuum trium millium scutorum monetæ assignandis, fructibus, redditibus, prouentibus, rebus, & bonis, ac etiam quoad de totidem redditeuum annuorum summa, illi à nobis, vel successoribus nostris Romanis Pontificibus prouisum fuerit, ex Cameræ Apostolicæ pecunijs eisdem Cãtoribus Capellanis, loco salarij, per menses singulos, deducta rata parte fructuum Collegij, & illius massę communis huiusmodi prę standis conficienda, ac inter ipsos viginti & vnum Cantores Capellanos proportionabiliter, prout desuper ab ipsius Collegij Protectore pro tempore existen. ordinatum fuerit diuidenda. ex qua tamen Diacono, & Subdiacono, qui olim substitutis nuncupatis in dicta Capella quotidie, non tamen in præsentia nostra ministrantibus, ac Scriptori & custodi Librorum eiusdem capellæ congruam portionem loco salarij arbitrio ipsius Protectoris assignare. Nec de cætero quicquam à S.R.E cardinalibus Missam in eadem capella pro tempore celebrantibus, etiam prætextu cuiuscunque consuetudinis, quantumlibet inueteratæ, petere & exigere, aut etiam sponte oblatum recipere debeant, auctoritate & tenore prædictis perpetuo erigimus, & instituimus.

Concessio sigillum Collegij, ac facultatis eligend. de eorum gremio Magistrum Capellæ & ministros.

§. 4. Illique sic erecto & instituto, arcam, sigillum, aliaque collegialia iura & insignia, necnon facultatem & auctoritatem Magistrum dictæ capellæ de ipsius collegij gremio existentem, qui per quindecim annos, eidem capellę deseruierit, vel saltem ex antiquioribus personis dicti collegij existat, & quem duæ ex tribus partibus illius cantorum capellanorum huiusmodi ad hoc idoneũ iudicauerint, cæterosq. officiales & ministros necessarios ad tempus desuper statuendum eligendi.

Statuta pro bono Collegij regendi condendi.

§. 5. Necnon pro felici statu regimine & gubernio dicti collegij, illiusq. personarum, rerum & bonorum, tam spiritualium quam temporalium, ac super electionibus, qualitatibus, oneribus, seruitijs, & ministerijs Magistri capellæ, aliorumque officialium & ministrorum eiusdẽ collegij, quæcunque statuta, ordinationes & decreta sacris canonibus, & concilij Tridentini decretis non contraria, condendi, & condita quoties pro illorum, ac rerum & temporum qualitate, vel alias expediens videbitur, mutandi, corrigendi, reformandi, alterandi, moderandi, in toto vel parte reuocandi, ac alia de nouo edẽdi, eaque omnia, dummodo Apostolica, vel saltim ipsius Protectoris pro tempore existentis auctoritate approbata fuerint, ab omnibus ad quos spectat, & pro tempore spectabit, sub pœnis pecuniarijs arbitrio eiusdem collegij infligendis, & illi applicandis, obseruari faciendi, concedimus & elargimur.

Elargitio Cantorum à iurisdictione Ordinariorum & Vrbe & ci

§. 6. Insuper collegium prædictum, illiusq. pro tempore existentes particulares personas, officiales, & ministros, ac eorum res & bona quæcunque, mobilia & immobilia, præsentia & futura, cuiuscunque qualitatis & quantitatis existentia, & tam in dicta Vrbe, quam extra eam vbicunque locorum consistentia, ab omni iurisdictione, dominio, superioritate & potestate pro tempore existentis Vicarij, Senatoris, conseruatorum, & Reformatorum Vrbis, ac Auditoris causarum curiæ dictæ cameræ, necnon Ordinariorum locorum, aliorumque Iudicum & officialium quorumcunque, in ipsa Vrbe vel extra eam vbilibet constitutorum, etiam perpetuo eximimus, & liberamus, ac sub B. Petri, & nostra, Sedisque Apostolicæ protectione suscipimus, ac nobis & eidem Sedi immediate subijcimus.

§. 7. Omniaque & singula priuilegia, exemptiones, liber-

Confirmatio et innouatio quorumcunque priuilegiorum hactenus concessorum.

libertates, prærogatiuas, facultates, gratias tam spirituales quam temporales, & indulta eisdem Magistro, & Cãtoribus Capellanis, in genere vel in specie, per quoscũque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiã nos, & dictam Sedem hactenus quomodolibet concessa, approbata & innouata, quo ad ea videlicet decretis prædicti Concilij contraria, & sub vllis reuocationibus comprehensa non sunt, approbamus, confirmamus & innouamus.

Priuilegium quod Cantores de collegio non amoueantur nisi data eis prius equiualenti recompensa, si 25. annorum spatio deseruierint vel legitime impediti fuerint.

§. 8. Præterea statuimus & ordinamus, vt illi ex Cantoribus Capellanis prædictis, qui spatio vigintiquinque annorum Capellæ prædictæ deseruierint, ex tunc de cætero ab omni illius onere & seruitio sint & esse censeantur excusati, exempti, & liberati, neque ipsi, nec alij quicunque eorundem Cantorum Capellanorum, quos deinceps graui ægritudine, aut corporis seu vocis imbecillitate, vel alio legitimo impedimento detineri contigerit, ab ipso Collegio, illiusque Cantorum Capellanorum numero, & consortio amoueri, neque alij in eorum locum subrogari vllatenus possint, nisi eius prius de æquiualenti recompensa fuerit omnino prouisum.

Quodque priuilegia Cantorum etiã amotorum perpetua sunt.

§. 9 Quodque tam per nos, vt præfertur, amoti, quam deinceps propter huiusmodi aut similia impedimenta amouendi, omnibus & singulis priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, prærogatiuis, facultatibus, gratijs, & indultis, quibus alij Cantores Capellani de gremio & consortio Collegij huiusmodi existentes vtuntur, potiuntur & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere possunt quomodolibet in futurum, non solum ad eorum instar, sed æque principaliter & pariformiter, in omnibus & per omnia vti, potiri, & gaudere libere & licite valeant.

Deputatio Protectoris d. Collegij cũ facultate prædicta omnia ordinandi, & gubernandi.

§. 10. Vt autem ipsius Collegij conseruationi, & bono regimini consulatur, ipsique Cantores Capellani ab indebitis molestijs præseruentur, dilectum filium nostrum Decium tituli Sancti Matthæi in Merula presbyterum Cardinalem Azzolinum nuncupatum, eiusdem Collegij & illius particularium personarum, rerumque & bonorum quorumcunque Protectorem, defensorem, conseruatorem, & Iudicem ordinarium cuius consilio & ope, omnia supradicta, & alia quæcunque, ad electionem Magistri Capellæ aliorumque officialium & ministrorum, necnon receptionem & admissionem Cantorum Capellanorum prædictorum spectantia, & alias quomodolibet necessaria agantur, statuantur, & ordinentur.

Iurisdictioneq. causas omnes d. Collegij, eiusq. personarũ cognoscendi sũmarie, appellationeq. remota &c.

§. 11. Cum plena, & omnimoda potestate & auctoritate, omnes & singulos dicti Collegij, eiusque personarum, officialium & ministrorum pro tempore existentium causas, etiam beneficiales, profanas, meras, & mixtas, tam actiue quam passiue motas & mouendas, per se ipsum vel eius Auditorem, aut alium seu alios ei bene visos, exclusiue quo ad omnes alios Iudices, tam ordinarios quam delegatos, etiam summarie, simpliciter & de plano, ac sine strepitu & figura iudicij, manuque Regia, & nulla tela iudiciaria seruata, sed sola facti veritate inspecta, ac etiam omni & quacunque appellatione remota, audiendi, cognoscendi, decidendi, & fine debito terminandi, ac quibus & quoties opus fuerit in forma, etiam sub pecuniarijs & alijs eius arbitrio infligendis pœnis, & in subsidium iuris censuris ecclesiasticis inhibendi, quæcunque mandata etiam exequutiua decernendi, & relaxandi, censuras & pœnas prædictas etiam iteratis vicibus aggrauandi, auxiliumque brachij secularis inuocandi, ac alia omnia & singula in præmissis, & circa ea, ac alias quomodolibet necessaria & opportuna faciendi, dicendi, gerendi, & exercendi, cæterisque facultatibus ad id requisitis, quæ etiam ad ipsius Decij Cardinalis in officio Protectoris huiusmodi successores perpetuo se extendere, auctoritate & tenore similibus, constituimus & deputamus.

Clausulę præseruatiuæ.

§. 12. Decernentes præmissa omnia & singula, ac præsentes litteras, nullo vnquam tempore, ex quauis causa quantumuis legitima & vrgenti, de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ, vel alio quocunque defectu notari, impugnari, retractari, seu etiam reuocari, suspendi, restringi, limitari, aut in ius vel controuersiam reuocari, seu ad terminos iuris reduci posse, sed semper valida, & efficacia existere, suosque plenarios & integros effectus sortiri, & inuiolabiliter obseruari, & Cantoribus Capellanis, & alijs supradictis perpetuo suffragari.

Decretum irritans.

§. 13. Sicque per quoscunque Iudices, ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, vbique & in quauis instantia iudicari atque diffiniri debere, necnon irritum & inane si secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorũ.

§. 14. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon stylo Palatij, ac Vrbis, Cameræ & locorum prædictorum etiam iuramẽto & confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, ac etiam nouis reformationibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis ac Vicario, Auditori, Senatori, Conseruatoribus, Reformatoribus, Ordinariis, alijsque Iudicibus & Officialibus prædictis, & quibusuis alijs personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibus, & alijs decretis in genere vel in specie, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, ac alias quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis & innouatis, quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma, ad hoc seruanda esset, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque.

Nulli ergo omnino hominum liceat &c. Si quis &c.

Dat. P. An. 2. die 1. Sept.

Datum Romæ apud sanctum Marcum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimosexto, Calendis Septembris, Pontificatus nostri Anno secundo.

XXXIX.

Hortatio ad omnes Christifideles, vt Rhemensi Collegio pro Catholicis Anglis à Sede Apostolica instituto, pie & liberaliter subueniant, & ad Imperatorem, Reges & Principes Christianos, vt Anglos propter Iustitiam persecutionem patientes, iuuent & foueant.

Similem hortationem fecit Gregorius Decimustertius, vt supra in eius constitut. 72 Omnipotens. fol. 454. Qui tam in Vrbe Collegium pro Catholicis Anglis instituit, vt in alia eius bulla 53. Quantam. fol. 423.

Edita An. D. 1586.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Vniuersis Christifidelibus præsentes litteras inspecturis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Anglorum hæreticorum immanitatis execratio.

AFflictæ & crudeliter vexatæ Anglorum reliquiæ, communi piorum mœrore ac luctu, animos cũctorum mortalium in sui misericordiam, & admirationem conuertunt. Quocirca nos, qui Pontificii muneris nostri esse putamus, cunctarum Ecclesiarum, etiam quæ Dei beneficio pace fruuntur, curam gerere, multo etiam magis soliciti sumus de ouibus perditis quærendis, & afflictis populis & personis pro viribus subleuandis. sæuit enim in dies acrius dira hæreticorum immanitas, in eos præcipue ecclesiastici Ordinis viros, qui de ipsa orthodoxa fide vocem paulo liberiorem mittere aut hiscere audent, ita vt plerique nouis & ante hunc diem inauditis tormentorum generibus dilacerati, atque membratim discerpti, exquisitis supplicijs trucidentur.

At quibus diuina benignitas annuit è cruentis impiorum manibus elabi, ij vero quasi funesti tantæ cladis nuncij, ad augendum nostri doloris acerbitatem missi, vix aliquod ærumnarum suarum solatium reperiunt. nam extorres patrijs finibus, bonis, ac fortunis suis spoliati, summa rerum omnium egestate misere præmuntur, ac dispersi incertis sedibus vagantes, externarum, atque ignotarum gentium, sed fidei ac communionis Catholicæ sociarum opem implorant. Et cum diuitias, & ampla atque opulenta patrimonia possiderent, quibus in patria secundum carnem abunde affluentes frui poterant, si à vera pietate declinassent, maluerunt diuino spiritu ducti ea prædæ ac direptioni sacrilegorum domi relinquere, quam fidem negare.

Angloru Catholicorū pręclara laudatio.

§. 1. Nunquam ergo satis Anglorum Catholicorum laudari potest constantia, dum præ studio Religionis, illi acerbissimos cruciatus & necem, hi vero exilium, mendicitatem, quæque vltima censentur in malis, data optione, cunctis huius seculi delicijs & commodis anteponũt. Neque sane est, quod miseri exules à suis necessarijs & amicis in patria relictis opem aliquam expectent. ipsi nanque nefarijs ędictis deterriti, aut paribus depressi angustijs, suas nequeũt miserias tolerare, nedum alijs adiumento esse.

Collegij Rhemēsis pro Catholicis Anglis à Sede Apost. instituti, bonorumq. fructuū inde prouenientiu narratio & commendatio.

§. 2. Quare horum calamitatis miserata Sedes Apostolica, per omnes Christiani Orbis partes dispersis Anglię populis, ijs præsertim qui in Collegium Rhemense hac ipsa de causa auctoritate Apostolica institutum se receperunt, superioribus annis cœperat aliquid auxilij suppeditare. quod pium institutum nos quoque persoluẽdo ex ærario nostro, in singulos menses certum subsidiũ prosequi non cessamus, nec sine magno fructu siquidẽ ex sancto illo Anglorũ, illuc pietatis & Catholicæ disciplinæ capessendæ causa profugientium Seminario, multos fere quotidie prodire audimus, qui Deo iuuante in Angliam ad confirmandos Catholicorum animos redeuntes, gloriosis & apud posteros quoque illustribus suis martyrijs, suam erga Catholicam fidem, & hanc Sanctam Sedem deuotionem vsque ad sanguinis & spiritus effusionem testentur. Horum autem eximia virtus, & infracti animi robur sęuissimos hæreticos vrit, spemque eis eripit quam de Catholicorum nomine ad internecionem delendo, aut certe penitus profligando, animo conceperunt. Sed cum haud desinant propterea pios omnes vexare, excrescente in dies exulum numero, idem Collegiũ Rhemense in maximas difficultates est adductum, ac ne ipsius quidem ærarij Apostolici ingentibus oneribus grauati tenuitas sufficere potest tot necessitatibus subleuandis. cum præsertim nos turbulentissimis temporibus ad Ecclesiæ gubernacula vocati, imminentibus vndique periculis circumiecti, ex toto terrarum Orbe ad nos confluentium fidelium pauperum necessitatibus succurrere, pro communi Christianæ Reipublicæ bono, ingentes sumptus facere, & grauissima onera sustinere assidue cogamur.

Pontificis ad Deum oratio pro Angliæ liberatione.

§. 3. Primum igitur confugimus ad diuinam opem implorandam, vt Deus omnipotens cohibeat tandem aliquando effrænatæ tyrannidis in cæde ac strage piorũ debacchantis furorem, & nobilissimam nationem veræ Religionis studio quondam florentem ac beatam, & adhuc pro sua ab hæreticorum intollerabili iugo liberatione, vsque ad sanguinem gloriosissime concertantem, tali peste ac pernicie liberet, ac in pristinam quietem & tranquillitatem vindicet.

Eiusdem pro dicti Collegij subuentione ad Christi fideles exhortatio.

§. 4. Mox imitati felicis recordationis Gregorium Papam XIII. nostrum prædecessorem, eius exemplo vt plus ponderis habeat duplicata Romanorum Pontificum commendatio, nos quoque denuo per presentes vniuersos Christifideles enixe obtestamur & obsecramus in Domino, cuius causa nunc maxime agitur, vt subleuent Anglorum fidelium, præsertim dicti Collegij Rhemensis supplicum manus tendentium, inopiam, pia & liberali pro suarum quisque facultatatum modo, eleemosynarum largitione, nec denegent eis, vel à dilecto filio Guglielmo Alano Rectore eiusdem Collegij moderno, ac pro tempore existente deputatis, promptum auxilium, ne quos diuina misericordia incolumes defendit ab efferata crudelissimæ tyrannidis sæuitia, eos nunc in media Christianorum Republica enectos fame, nudos, macie & squalore confectos, tabescere, ac perire summa cum ignominia patiantur.

Ecclesiasticis cū presentes litteras publicādi, & eleemosynas colligendi.

§. 5. Mandamus præterea vniuersis & singulis Ecclesiarum Prælatis & Rectoribus, cæterisque personis Ecclesiasticis quibuscunque, vt curent pręsentes litteras, earumue authentica exempla in suis quisque Ecclesijs, & locis, ac etiam concionibus publicari, spectatæque integritatis viros, non autem Quæstores deligant, qui eleemosynas & oblata charitatis subsidia colligant, ac sine lucro & fraude, dicto Rectori vel ab eo deputatis fideliter tradant, ex quibus idem Rector modernus, & pro tempore futurus, vbi eiusdem Collegij necessitatibus satis esse prouisum nouerit, cęteris Anglis exulibus dispersis presbyteris opportune subueniat.

Hortatio ad Principes Christianos, vt Anglos exules recipiant & foueāt.

§. 6. Demum charissimos in CHRISTO filios Imperatorem, cunctosque Reges ac reliquos Principes Christianos, etiam atque etiam rogamus & monemus, vt eosdẽ Anglos exules, qui persequutionem patiuntur propter iustitiam, Christianorum quidem Principum patrocinio dignissimos, iuuent pro viribus, & foueant, vel in eis potius ipsummet Christum, cuius nutu omnia regna, & dominia sibi ab eo tradita regi meminerint.

Transumptorum fides.

§. 7. Et quia præsentes nostrę litteræ ad singula loca vbi illis opus est deferri nequeunt, decernimus, vt earum exemplis, etiam impressis, Notarij publici manu subscriptis, & sigillo Prelati ecclesiastici munitis, eadem vbique fides habeatur, quę eisdem originalibus haberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimosexto, tertio Nonas Septembris, Pontificatus nostri Anno secundo.

Dat. P.An.2. die 3. Sept.

X L.

Quod Fratres Minores Ordinis S.Francisci de Obseruãtia, licite retineant loca, quæ etiam sine titulo possident, dummodo Ordinariorum consensus accedat, quo ad ea quæ possident a decem annis citra.

Alia de his Fratribus videri possunt supra in constitut. 23. Leon.X. Ite. sup. fol. 511.

SIXTVS PAPA V.

Edita An. D. 1586.

Dilecte fili, salutem & Apostolicam benedictionem.

Generalis Ministri expoñit pōt. quod multa loca, & ecclesias possident, licet de legitimo titulo, seu cōcessione, ex causis hic expressis docere nequeant.

CVm sicut nobis nuper exposuisti, tu annis proxime lapsis pro iniuncto tibi Ministeriatus tui generalis Ordinis Fratrum Minorum de Obseruantia onere, omnes & singulas præfati Ordinis Prouincias, tam in Italia quam extra eã existentes visitaueris, multasque domos, Ecclesias & loca Ordinis præfati, ab eorum Ministris, Custodibus, seu Guardiani & Fratribus retineri reperieris, absque eo quod ipsi Ministri, seu Guardiani, & Fratres de aliquo Ecclesiarum, & domorum ac locorum huiusmodi titulo, seu concessione à Sede Apostolica, vel alias legitime habita & facta docere valeant, cum dictæ concessiones aut non obtentæ, vel non expeditæ, seu dictarum domorũ Ministrorum, Guardianorum, seu Custodum incuria, siue etiam ob bella, aut depopulationes, vel alios casus sinistros, aut alias deperditę sint, quamuis domus, & Ecclesiæ, ac loca prædicta, ab eorum Ministris, siue Guardianis & Fratribus bona fide, ac pacifice & quiete possideantur. Tuque nobis humiliter supplicasti, vt potiori pro dictorum Ministrorum, Custodum, siue Guardianorum & Fratrum conscientiarum securitate & cautela, tibi, dictisque Ministris, Custodibus, siue Guardianis & Fratribus in præmissis de aliquo opportuno nostro, & Sedis Apostolicæ remedio prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Illi itaq Pōt. eisdem cōcedit, vt ea libere, & licite

§. 1. Nos igitur pro nostri pastoralis officij munere, tuisq. supplicationibus in hac parte inclinati, in pręmissis opportune prouidere, dictarumq. domorũ, & Ecclesiarũ,

ac lo-

retinere valeant, dummodo habeant consensum Ordinariorum quo ad loca quæ habēt à decem annis citra.

ac locorum qualitates & quantitates, aliaque necessaria exprimenda hic pro plene & sufficienter expressis habere volentes, teque ac dictos Ministros, Guardianos, seu Custodes & Fratres à quibusuis excommunicationis, suspensionis & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harū serie absoluentes,& absolutos fore censentes, tibiq. ac cæteris Ministris, Custodibus, seu Guardianis & Fratribus dicti Ordinis, nunc & pro tempore existentibus, vt quęcunque loca, domos & Ecclesias,quæ vos in hanc vsque diem, in quibuscunque Mundi partibus, ac etiam Insulis & Regnis nouis Indiarum Occidentalium, & Orientalium, quomodolibet, ea videlicet quæ à decem annis supra,quæ vero à decem annis citra de consensu Ordinariorum possidetis, libere & licite, ac absque aliquo conscientiarum vestrarum scrupulo, aut censurarum & pœnarum incursu,etiamsi de illorum concessionibus à Sede Apostolica,vel alias quomodolibet factis, ac fieri necessarijs nullibi, vt præmittitur, appareat, perpetuo retinere & possidere, ac in eorum quieta & pacifica possessione remanere, illamq.in omnibus & per omnia, perinde ac si antequam loca, domos, & Ecclesias huiusmodi, & eorū singula recepta fuissent, de illis recipiendis competens & sufficiēs facultas à Sede Apostolica, & locorum Ordinarijs, in quorum Ciuitatibus, & Diœcesibus consistunt, obtenta fuissent, continuare valeatis, Apostolica auctoritate, præsentium tenore concedimus.

Indulgentiasque, & priuilegia eisdē cōcedit, quæ concessa fuerunt locis, & Ecclesiis à principio licite receptis & ædificatis.

§. 2. Necnon Ecclesijs, domibus & locis prædictis, illorumque Ministris, & Guardianis, seu Custodibus,& Fratribus nunc & pro tempore existentibus, vt omnibus & singulis priuilegijs, libertatibus, immunitatibus,exemptionibus, prærogatiuis, antelationibus, præeminentijs, indultis, fauoribus, gratijs, concessionibus,indulgentijs, & peccatorum remissionibus, & relaxationibus, quibus aliæ dicti Ordinis Ecclesiæ,domus & loca,quæ à principio de eiusdem Sedis Apostolicæ,& Ordinariorum locorum licentia recepta & ædificata fuerunt, eorumque Ministri, Guardiani, seu Custodes & Fratres,ac aliæ personæ, tam de iure, vsu, consuetudine, priuilegio, & concessione,quam alias quomodolibet in genere vel in specie vtuntur, potiuntur & gaudent, ac vti, potiri & gaudere possunt & poterunt quomodolibet in futurum,ipsi similiter ac pariformiter,& sine vlla penitus differentia vti, potiri, & gaudere libere & licite valeant, indulgemus.

Ampliatio supradicti indulti.

§. 3. Decernentes insuper te, ac Ministros, Custodes seu Guardianos & Fratres Ecclesiarum,domorum,& locorum prędictorum de cætero,ad docēdum de facultate siue licentia recipiendi Ecclesias, domos & loca prædicta ab eadem Sede, & locorum Ordinarijs obtenta,alias quam per præsentium ostensionem,quam vbique,tam in iudicio quam extra, præter quam quod ad docendum de dicto consensu Ordinariorum, in his quæ possidetis à decem annis citra, sufficere volumus pro sufficienti & plena probatione omnium & quorumcūque necessario probandorum,ad effectum consequendi præmissa,hisque omnibus plenarie fruendi, minime teneri nec obligatos existere.

Decretum irritans.

§. 4. Sicque per quoscunque Iudices & Commissarios ordinarios & delegatos, etiam Palatij Apostolici causarum Auditores, & S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, diffiniendi & interpretādi facultate,iudicari, diffiniri & interpretari debere, ac quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogat.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prędecessoris nostri, de nouis locis per Mendicantes, absque dictæ Sedis licentia non recipiendis, & quibusuis alijs cōstitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Transumptorum fides.

§. 6. Volumus autem quod præsentium transumptis seu copijs, in opere nouo, de omnibus domibus, Ecclesijs, & locis prædicti Ordinis, eaque concernentibus prope diem, te auctore in Typographia Romana dilecti filij Dominici Basæ cudendo, aut etiam separatim imprimendis, & à te, seu pro tempore existente Ministro, seu Commissario generali Ordinis præfati separatim imprimendis, subscriptis, & sigillo officij Generalatus, seu Commissariatus huiusmodi munitis, eadem prorsus vbique fides tā in iudicio quam extra dictis in dicto opere, ac separatim imprimendis adhibeatur,quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si originaliter exhibitæ vel ostensæ forent.

D. P. Ann. die 3. Septē.

Dat. Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die 3. Septembris 1586. Pont. nostri Anno secundo.

X L I.

Præfinitio numeri, & qualitatum Prælatorum Referendariorū Vtriusque Signaturæ Romani Pontificis, cum priuilegiorum concessione.

Ampliora concessit indulta Pauli III. supra in eius const. 23. Debita fol. 647. vbi in apostillis notaui eorū statum.

De officio autem Referendariorum, vide sup in Pij IV. constit. 59. Cum nuper. sup. fol. 48. vbi etiam notaui de materia Signaturæ Iustitiæ, & Gratiæ.

Edita An. D. 1586.

S I X T V S P A P A V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Iste Pontifex ex causis hic expressis.

QVemadmodum prouidus agricultor, ad vberiorē eius futuram frugem, temporum vices solicite obseruat, arbores ordine disponit, & ne illarum vires latius diffusæ euanescant, nimiam frondium, ramorumq. frequentiam comprimit & resecat, ac ibidem inordinata & indisposita, siquæ sint, ad meliorem formā reducere satagit; ita nos agri Dominici curæ, superna dispositione præpositi, efficacem & fructuosam operam in illius cultura impendere credimus, cum ad ea vigilantiæ nostræ studium sedulo conuertimus, per quæ huius Sedis Apostolicæ dignitates & officia, præsertim nostrā Gratiæ, & Iustitiæ Signaturam concernentia, tanquam feraces plantæ in ipso agro Dominico consitæ, vtili & commoda rerum dispositione salubriter dirigantur, & ex eorum administratione sperati fructus ad Dei gloriā, & illius gregis vtilitatem, dictæq. Sedis decorem maiori in dies cum fœnore proueniant; abusus vero, qui in illis passim, absque personarum delectu conferendis irrepserunt, resectis & veluti putatis ramis sterilibus, de medio submoueātur. In quam curam cogitationemq. pro officij nostri debito incumbentes, opportunū, immo necessarium esse censemus, vt ad eiusdem Signaturæ tam Gratiæ quam Iustitię ministeria, non nisi cognitę & spectatæ virtutis viri assumantur, & proinde illius Referendariorum cœtus nimia præteritorum temporum indulgentia, & quorundam instantia supra modum, non sine pristinę suę dignitatis diminutione adauctus, resecata illorum multitudine, ad certum & determinatum numerum, inque cōpositum ordinem redigatur, ne multitudo ipsa rebus gerendis confusionem & impedimentum afferat, & spes vberioris fructus, quæ in eorum muneribus rite & fideliter obeundis posita esse debet, nos atque ipsos frustretur.

Referēdariorum numerū ad cētum pręfinit.

Hic numerus augetur arbitrio Papæ.

§. 1. Itaque opportuna circa hæc remedia adhibere volentes, Motu proprio &c. & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura cōstitutione, statuimus & ordinamus, quod nullus deinceps in Referendarium alterutrius Signaturæ prædictæ, etiā cedentibus vel decedentibus, aut alias deficientibus qui nunc sunt Referendarijs prefatis, omnino admittatur, donec & quousq. omnium Referendariorum huiusmodi numerus imminutus, & ad centum duntaxat reductus fuerit. Illo autem sic reducto & imminuto, præscriptus centenarius numerus Referendariorum huiusmodi, nullo vnquam tempore augeatur. Sed neque inter hos omnes vltra septuaginta Signaturæ Gratiæ Referendarij esse possint.

Admittendorum ad Signaturam Iustitiæ qualitates præscribit.

§. 2. Nec vllus numero & consortio Referendariorū Iustitię de cætero adscribatur, nisi sit ex legitimo matrimonio, honestisq. parētibus procreatus, & clericali charactere insignitus, ac vtriusq. vel alterius iuriū doctor, in ali-

qua Studii generalis Vniuersitate promotus, & in Rom. Curia habitu & tonsura clericalibus incedendo, per biennium versatus, vitæq. integritate, ac morum probitate commendatus, & saltem in vigintiquinque ætatis suæ annis constitutus, habeatque in bonis temporalibus, vel beneficijs Ecclesiasticis, vnde in ipsa Curia dignitatis suæ gradum valeat decenter sustinere.

Admissionis q. e forma.

§. 3. Porro antequam ad ipsius admissionem procedatur, per eiusdem Signaturæ Iustitiæ Præfectum, vocatis & congregatis ad id sex antiquioribus Referendarijs, secreto examinari, & ad hūc effectum saltem binas supplicationes, seu commissiones sibi ab ipso Præfecto ex tempore porrectas proponere debeat. quod si collectis Præfecti & sex antiquiorum Referendariorum præfatorum suffragijs, super quibus eorum conscientiam oneramus, taliter in huiusmodi propositione se habuerit, vt relatione super hoc, per dictum Præfectum nobis, aut pro tempore existenti Romano Pontifici facta, meruerit commēdari & approbari, tunc & non alias in Referendarium eiusdem Signaturę Iustitiæ admittatur. prestito prius per eum in manibus eiusdem Præfecti solito iuramento.

Et in ea versatus per triēnium, ad Signaturā Gratiæ admitti posse declarat.

§. 4. Ad Signaturā vero Gratiæ nemini pateat ascensus, nisi saltem triennio in Signatura Iustitiæ fuerit laudabiliter versatus, exceptis duntaxat causarum Palatij Apostolici Auditoribus, & Cameræ Apostol. Clericis, quorū quisq. ad vtramq. Signaturā quouis tēpore ascisci valeat.

Assistentium Signat. Gratię numerum & ordinem ponit.

§. 5. Insuper, quod eidem Signaturæ Gratiæ semper decem & octo Referendarij in Curia præsentes, nec legitimo impedimento detenti, duodecim videlicet antiquiores, penes quos sententiæ dicendæ in ipsa Signatura Gratię, suo quilque loco & ordine, facultas existit, & alij tres, quibus onus libellos supplices proponendi incumbit, reliqui vero tres successiue proponitur, necnon Thesaurarius generalis, & etiam generalis Auditor causarum Curiæ dictę Cameræ, ac vnus ex Palatij Apostolici Auditoribus, & vnus ex eiusdem Cameræ Clericis, alternatis vicibus, item nostri in Vrbe Vicarij, & causarum Curię præfatæ Auditoris Locatenentes, necnon Secretarius Apostolicus, ac in eadem Signatura Gratiæ proponendi munus à Referēdariorum Decano ad cęteros oēs per turnū, iuxta suæ cuiusq. receptionis & admissionis ordinē, deducatur.

Rationē proponendi non mutat.

§. 6. In Signatura vero Iustitię circa rationē proponēdi ibidem seruari solitam, nihil ducimus innouandum.

Referēdarios super concessione Referēdariatus infra tres menses litteras Apost. expedire præcipit.

§. 7. Ne autem, quo quisque tempore in Signatura tam Iustitiæ quam Gratię sit admissus, hæsitari contingat, singuli Referendarij nunc existentes, quibus suum cuiq. locum & ordinem saluum & illęsum esse volumus, intra tres menses à data præsentium computandos, alij vero in futurum admittendi, ante cuiusque eorum admissionem, litteras Apostolicas, sub plumbo super concessione sui officij Referendariatus huiusmodi expedire teneantur, quę nostri & pro tempore existentis Romani Pontificis Datarij manu subscriptę, eandem prorsus roboris firmitatē obtineant, quam obtinerent si iuxta stylum Cancellarię Apostolicę, seu dictæ Camerę per omnes & singulos officiales, & alios ad quos litterarū Apostolicarum expeditio pertinet, rite & legitime forent expeditę.

Familiaritatis, & veræ Nobilitatis priuilegia ac insignia sua gentilitia eis concedit, & à iurisdictione Ordinariorum eximit.

§. 8. Cæterum, vt Referendarij præfati, ad suscipiendos pro dicta Sede labores eo promptiores reddantur, quo exinde spiritualibus & temporalibus gratiis se cognouerint vberius esse refertos, omnes & singulos nunc & pro tempore existentes Referendarios, vtriusque vel alterius Signaturę huiusmodi, in nostros & pro tempore existentis Romani Pontificis familiares, continuos commensales, gratiose recipimus, & ab omni iurisdictione Ordinariorum locorum quorumcunque eximimus, & totaliter liberamus, ac nobis & dictę Sedi immediate subijcimus, nobilitatisque titulo decoramus, ac veros & indubitatos familiares, continuos commensales nostros, & pro tempore existentis Rom. Pontif. vt præfertur, liberos, exemptos, & Nobiles esse, seque tales in quibuscunque Apostolicis, & aliis litteris, scripturis & actibus, tam publicis quam priuatis scribere & nominare, ac ab aliis inscribi & nominari debere decernimus & declaramus. eisdemque Referendariis nunc & pro tempore existentibus, in signum honoris & veræ Nobilitatis, insignia nostra gentilitia, vna cum suis armis, & insignijs gestare, ac

Familiarium priuilegia vide sup. in Pauli iij. constit. 3. fol. 615.

omnibus & singulis priuilegiis, pręeminentiis, indultis, immunitatibus, honoribus & gratiis, quibus alii veri & indubitati Nobiles ex nobilium, etiā Illustrium genere, ex vtroque parente procreati, tam in iudicio quam extra vbicunque locorum de iure vel consuetudine, ac alias quomodocunque vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum in omnibus & per omnia perinde ac si de Nobilium etiā Illustrium genere, vere & non ficte procreati & geniti forent, vti & potiri, & gaudere.

Et in suis Monasterijs mitra &c. vtēdi, & populo benedicendi facultatem elargitur.

§. 9. Necnon in Monasteriis per eos in Commendam pro tempore obtentis, quorum pręteriti Abbates mitra, & aliis Pontificalibus insignijs, ex priuilegio Apostolico, aut alias vti consueuerunt, etiam mitra, annulo, & baculo, cęterisque Pontificalibus insigniis & ornamētis perinde ac si eisdem Monasteriis, tāquam Abbates præessent, etiam vti, necnon post Missarum, & aliorum diuinorum officiorum solemnia, populo tunc interessenti solemni more, dūmodo inibi præsens non sit aliquis Antistes, seu dictę Sedis Legatus, aut si pręsens fuerit ad id eius accedat assensus, benedicere & libere & licite valeāt.

Confessorēq. ab Ordinario approbatum eligendi, qui semel in vita & in articulo mortis plenariā eis cōcedat indulgentiam.

§. 10. Necnon aliquem idoneum presbyterum, secularem vel cuiusuis Ordinis regularem ab Ordinario approbatum, in suum possint eligere Confessorem, qui omnium peccatorum de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, semel in vita, & in mortis articulo plenariam remissionem & indulgentiam, eis sacra communione refectis, & in Catholicæ fidei sinceritate, Romanæq. Ecclesiæ vnitate, ac Romani Pontific. canonice intrantis obedientia perseuerātibus, dicta auctoritate cōcedere possit.

Celebrādiq. ac celebrari faciendi circa aurorā, & etiā in locis interdicto ecclesiastico suppositis.

§. 11. Liceatque eisdem Referendarijs, vbi negotiorū & temporum ratio expostulabit, Missas antequam elucescat dies, circa tamen Auroram, necnon si forsan ad loca ecclesiastico interdicto, tam ordinaria quam Apostolica auctoritate supposita, eos declinare contigerit, in illis submissa voce, clausis ianuis, & non pulsatis campanis, ac excommunicatis & interdictis exclusis, in sua familiariumq. suorum domesticorum, & trium aliarum personarum eorum arbitrio eligendarum pręsentia, dummodo ipsi & qui præsentes fuerint causam non dederint interdicto, neque eis specialiter interdictum fuerit, similiter Missas & alia diuina officia per seipsos, si presbyteri fuerint, vel per proprium, aut alium idoneum Sacerdotē ab Ordinario approbatum, celebrare & celebrari facere, illaq. audire, & eis interesse. necnon tempore interdicti huiusmodi, sacram Eucharistiam, & cætera Sacramenta recipere, ipsisque dicto tempore decedentibus eorū corpora ecclesiasticæ sepulturæ, etiam cum funebri pompa, Christiano ritu tradi possint.

Stationes Vrbis dictis Referendarijs visitantibus Ecclesias ab eis eligendas concedit.

§. 12. Necnon Quadragesimali, & alijs temporibus ac diebus Stationum Basilicarum, & Ecclesiarum dictę Vrbis, & extra eius muros, si in ijs locis in quibus eos etiam Romæ esse contigerit, duas Ecclesias aut vnius vel diuersarum Ecclesiarum eorum arbitrio eligendas, visitauerint, ac ibidem Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam saltem ter deuote recitauerint, omnes & singulas indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur si eisdem temporibus & diebus Stationū, Basilicas, ac Ecclesias Vrbis & extra eius muros huiusmodi, ad id deputatas, personaliter visitassēt.

Carnib. quādo vesci possint.

§. 13. Eidem quoque Quadragesimali & alijs temporibus, quibus esus carnium, ouorum, & lacticiniorum vsus de iure vel consuetudine est prohibitus, eisdem carnibus, ouis & lacticinijs de consilio vtriusque Medici, ac secreto, & sine scandalo vti, & vesci libere & licite valeāt, dicta auctoritate tenore præsentium concedimus & indulgemus.

Dignitate gaudeant, de qua in cap. Statutū de Rescript. in 6.

§ 14. Præterea constitutionem fel. recordationis Bonifacij Papæ Octaui, prædecessoris nostri, quæ incipit Statutum. ad eosdem Referendarios, nunc & pro tempore existentes extendimus. ita vt ipsi omnes sint & esse censeantur ecclesiastica dignitate præditi, & iuxta dispositionem constitutionis huiusmodi qualificati, etiā ad hoc vt in eorum tanquā personarum in dignitate ecclesiastica constitutarum manibus, pēsiones ab ijs qui sufficienti ad hoc facultate suffulti fuerint, transferri valeāt, ac translationes pensionum ab ipsis faciendæ huiusmodi, validæ

& effi-

& efficaces existant, suosque effectus sortiri debeant.

Clausulas præseruatiuas apponit.

§. 15. Decernentes præsentes litteras nullo vnquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quouis defectu notari, impugnari, inualidari, aut in ius vel controuersiam reuocari, nec sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarũ reuocationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, validasq. & efficaces esse & fore, suosq. plenarios & integros effectus sortiri, ac ab omnibus ad quos spectat, & pro tempore spectabit obseruari, sicque per quoscunque Iudices ordinarios vel delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores huius const. deputat, & facultates concedit.

§. 16. Quocirca vniuersis & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, necnon dilectis filijs Abbatibus, Prioribus, & quibusuis alijs personis in dignitate ecclesiastica, & vbicunque locorum constitutis, per præsentes committimus & mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorũ per se vel alium seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, aut quoties pro parte Referendariorum prædictorum, vel alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes litteras, & in eis contenta huiusmodi ab omnibus, ad quos spectat, & pro tẽpore spectabit, inuiolabiliter obseruari, ipsosque Referendarios, ac eorum singulos illis pacifice frui & gaudere, non permittentes eos desuper, per quoscunq. quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles per sententias, censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, necnon legitimis super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Clausulas derogatorias addit.

§. 17. Non obstantibus premissis, ac præfati Bonifacij prædecessoris de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, necnon Lateranen. etiam nouissime celebrati, & præfati generalis, & aliorum Conciliorum, ac piæ memorię Innocentij IV. Sixti etiam IV. Innocentij VIII. Pauli II. & quorumcunque aliorum Romanorum Pôtificum prædecessorum nostrorum, contra exemptos editis, necnõ Pij IV. similiter prædecessoris nostri, de gratijs interesse dictæ Cameræ concernentibus, in eadem Camera registrãdis, alijsq. Apostolicis, ac in Prouincialibus & Synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, necnon Cameræ præfatæ, ac Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum quorumcunque, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis, illis eorumque Præsulibus, Capitulis, Abbatibus, Conuentibus & personis, necnon præfatis locorũ Ordinarijs per quoscunque Roman. Pont. prędecessores nostros, ac nos & dictam Sedem sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & alijs decretis in genere vel in specie, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, ac alias quomodolibet, etiam iteratis & multiplicatis vicibus concessis, confirmatis & innouatis. Quibus omnibus & singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, & ad effectum præmissorum omnium, harum serie specialiter & expresse derogamus. aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Transumptis credi iubet.

§. 18. Verum quia difficile foret præsentes litteras ad singula loca, in quibus de eis fides forsan facienda foret, deferre, volumus & eadem auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius Curiæ ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & alibi, vbi opus fuerit adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli &c.

Dat. P. An. 2. die 22. Sept.

Datum Romæ, 10. Calen. Octob. Anno secundo.

Publicatio.

Anno à natiuitate Domini 1586 indictione 14. die vero 16. mensis Octobris, Pontificatus S. D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. Anno 2. retroscriptæ litteræ lectæ & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ, in portis seu valuis Basilicarum S. Ioannis Lateranen. & S. Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnõ Cancellariæ Apostolicæ, & acie Cãpi Floræ, per nos Ioannem Fresle, & Octauium Taglietum S D N. Cursores.

Alex. Parabiachus Mag. Curs.

XLII.

Communitates Status Ecclesiastici pro aliis obligatæ, infra annum ab earum obligationibus liberentur. Et de cætero pro aliis se obligare, & eorum bona alienare, ac præterquam ratione locationis obligare, vel Oratores sumptibus publicis ad Pontificem mittere, nequeant.

Confirmatur & ampliatur bulla ista à Clem. VIII. inf. in eius const. 10. Pro cõmissa. vbi alia de Ciuitatibus notabo.

Consonat constitutio 18. Pii IV. sup. fol. 28. in qua decreuit, Vassallorum obligationes pro eorum Dominis esse nullas, Dominosque teneri Vassallos ab obligationibus pro eis factis releuare, & pecunias solutas restituere.

Editę An. Do. 1586.

SIXTVS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INter varias, ac multiplices solicitudines, quas pro communi vtilitate vniuersę Christianæ Reipublicę, nostræ curæ (diuina prouidentia) commissæ, dies noctesque suscipimus, id potissimum nobis cordi est, vt subditorum Sanctę Romanæ Ecclesiæ commodis paterna charitate, & præcipua quadam ac singulari vigilantia consulamus, quod illos quasi nostros peculiares eximieque charos & acceptos, ac præ cęteris dilectos filios in nostram clientelam, ac fidem receptos, speciali quadam, & propria paterni amoris prærogatiua complecti, ęquũ censemus.

Causa huius constitut.

§. 1. Quare cũ eos ab omni iniuria & violentia tutos & illæsos defendere & custodire pro viribus studeamus sicuti ad id vel ab initio nostri Pôtificatus opportuna remedia, quæcunq. potuimus, non sine magno fructu, Deo annuente, comparauimus, ita etiã nunc eodem erga illos pietatis affectu permoti, duximus omni studio occurrendum dolis callidorum hominũ, qui priuatis suis lucris intenti, plerunque commune bonum, ac publicam nostrarũ Ciuitatũ & Oppidorum vtilitatem, non mediocriter lædunt. Quoniam vero in tota fere ditione, & Statu temporali huius Sanctæ Sedis, prauus inoleuit abusus, vt plerunque ex leuissimis, minime necessarijs, neque vtilibus, ac forsan etiam magnopere damnosis causis, dilecti filii Communitates, siue Vniuersitates, & homines eorũdem Ciuitatum & Oppidorum respectiue, ad instantiam, & suasu quorundam, qui priuatim suę rei familiaris ac domesticæ, etiam cum communi aliorum dispendio lucrum quærere non erubescunt, vniuersi, ac publico nomine se,

suaq. bona obligare & hypothecare, aut pro alijs fideiubendo, seu principaliter pro suo interesse consueuerint, & contractus celebrare, magno olim eisdem Vniuersitatibus, & Communitatibus detrimento & damno futuros, siue etiam expensas minime necessarias, interdum vero prorsus superuacaneas facere, sicuti iam in multis Cõmunitatibus, & Vniuersitatibus, ingenti ęre alieno grauatis, ęrarijsq. earum plane exhaustis, res ipsa & experientia docuit.

Cõmunitates pro quibuscũque personis obligatæ, infra annum à die denũciationis, liberētur.

§. 2. Nos propterea indemnitati illorum, & huic malo, antequam latius serpat, & grauiora afferat damna & incommoda, quamprimum prouidere cupientes, de attributę nobis Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium præcipimus, & mandamus vniuersis & singulis personis, quauis dignitate & auctoritate fulgentibus, pro quarum vtilitate, commodo & interesse, directo vel indirecto, aliqua Vniuersitas, seu Communitas cuiuscunque Ciuitatis, Terræ, Oppidi, Castri, Villæ, aut alterius loci nostræ, & dictæ Romanæ Ecclesię ditioni mediate vel immediate in temporalibus subiecti vel subiectę, vniuersi insimul ex quacunque causa, & quocunque modo fideiussisse, vel alias etiam vti principales obligati hactenus fuisse reperientur, vt ipsi, & eorum vnusquisque debeant ac teneantur intra annum à die denunciationis, vel intimationis, in vim præsentium litterarum eorum cuilibet faciendę, etiamsi ipsi ex eadem Ciuitate & loco, vel aliunde oriundi sint, atque inibi vel alibi domicilium habeãt, bonaque stabilia, cuiuscunque valoris etiam maximi possideant, eaque minime dilapident, ab huiusmodi fideiussione, & alia quacunque obligatione, reali & personali, vel hypotheca, generali aut speciali, etiã à modico tempore citra contractis, easdemque Communitatem, seu Vniuersitatem, earumque res & bona penitus exemisse & liberasse, curentque vel cassatis penitus, & extinctis ipsis obligationibus & instrumentis desuper confectis, aut dato alio expromissore in locum ipsius Communitatis, vel Vniuersitatis, aut alias quoquomodo re ipsa afficere, vt in ij quorum fauorem ipsæ Communitates aut Vniuersitates se obligauerint, illarum liberationi spõte & expresse consentiant.

Et si obligationes, hae eius naturæ vt ipsi creditores ad eas extinguendas cogi nequeant, tũc eisdẽ Cõmunitatibus idonei releuatores dentur.

§. 3. Cuiusmodi consensum, si nec ipsi in quorum fauorem Communitates vel Vniuersitates prædictæ se suaq. bona obligauerint, præstare vllo modo voluerint, & ea fuerit contractus vel obligationis natura, vt neque etiam facta aliqua oblatione, aut solutione ad consentiẽdum, ipsi inuiti cogi, seu alias obligationes ipsæ cassari & annullari possint, tunc dictæ personæ à quibus eædem Communitates & Vniuersitates, occasione talium obligationum indemnes releuandæ sunt, alios fideiussores & expromissores arbitrio pro tempore existentis Gubernatoris, seu Legati, cui ipsa Vniuersitas, vel Communitas mediate seu immediate suberit, de conseruando easdem Communitates vel Vniuersitates indemnes, præstare teneantur.

Cõmunitates & particulares personæ ad præmissa agere valeãt Iudicesq. vnica citatione præcedente, mandatum exequutiuũ, post annum à die denunciationis exequendum relaxent.

§. 4. Liceatq. ipsarum Communitatum seu Vniuersitatum Magistratibus, Procuratoribus, Agentibus, seu etiam particularibus personis ad præmissa, contra quoscunque vigore præsentium litterarum coram quocunque Iudice agere & iudicio experiri, ac ipsi Iudici vnica citatione præcedente, mandatum exequutiuum in rem & personam contra eum, pro quo est facta fideiussio vel obligatio, statim elapso prædicto anno, exequendum relaxare, perinde ac si eædem personæ ad id expresse in specie atque efficaciter se obligassent, etiam si hoc ipsum naturæ & substantię contractuum, quorum occasione obligationes huiusmodi initæ fuerint, omnino repugnet & aduersetur, aut alias ne quis ad extinguendum, & redimendum census super bonis suis stabilibus venditos, creatos & impositos, cogi aut compelli queat, Apostolicis constitutionibus expresse cautum fuerit.

Cõmunitates in futurum absque licentia, bona alienare, vel præterquam ratione locationis, & non vltra decennium obligare nequeant.

§. 5. Cæterum hac nostra in perpetuum valitura constitutione prohibemus, ne in posterum sine nostra, aut Romani Pontificis pro tempore existentis, vel Cameræ Apostolicæ licentia speciali, vlla Communitas, aut Vniuersitas ex quacunque causa etiam iustissima, vrgentissima, & omnino necessaria, & in euidentem vtilitatem, aut necessitatem, bona sua immobilia, seu iura percipiendi quoscunque fructus, redditus, prouentus, ac introitus annuos, distrahat, vẽdat, quouis modo alienet, hypothecet, aut super illis census annuos creet, imponat, seu vendat, vel illa alias quam ratione locationis, nec vltra decennium alicui obligationi vel hypothecæ subijciat, aut supponat, neque etiam mutui, depositi, vel alias quocunque titulo, in rem, nec in personam, immediate vel per interpositam personam se obliget, aut quoquomodo ære alieno se obstringat.

Ampliauit Clem. VIII. vt in rubr.

Nec pro alijs fideiubeant.

Confirmauit cle. xiij. ibid.

§. 6. Pro alio vero quocunque incola, seu originario, vel forensi, aut vicissim Vniuersitas seu Communitas vna pro altera, nequaquam ex quauis occasione vel causa vnquam fideiubeat, aut tanquam principalis alienæ obligationi quoquomodo accedat.

Obligationes, alienationes, &c. contra hanc const. de cætero à communitatibus quouis modo, & in earum vtilitatẽ factę, nullę & inualide erunt.

§. 7. Decernentes nihilominus omnes & singulas distractiones, alienationes, hypothecas, fideiussiones, accessiones, etiam cum clausula, principaliter & insolidum, necnon vti principales, & tam personales quam reales, & alias quascunque obligationes, & promissiones, ac renunciationes, & pacta de non petendo liberationem & exemptionem huiusmodi, in vim supradicti nostri mandati & pręcepti, per dictas Vniuersitates, seu Communitates, earumve Procuratores, aut Magistratus, etiam speciale ad id mandatum habentes, etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, cum iuramento censurarũ, ac mandati exequutiui, etiam susceptione, & quauis submissione, cautela, & promissione etiam iurata, ac de non vtendo remedio præsentium nostrarum litterarum vltro & sponte, seu ad preces & instantiam, ac commodum vel vtilitatem aliorum quocunque modo posthac faciendas, sub quibuscunque verborum formulis, & clausulis etiam efficacissimis & insolitis concipiendas, & instrumenta desuper conficienda, etiã guarentigiata, iurata, vel alias sub dicta forma Camerę Apostolicę celebranda, nulla, irrita & inualida, nulliusq. roboris vel momenti esse, aut fore, nullam fidem facere, neque vllam actionem aut exceptionem, vel officium Iudicis, neque obligationem, ciuilẽ seu naturalem parere, vel vllum omnino effectum aut vires habere posse, sed neque ipsas Communitates & Vniuersitates, etiam si id omne quod gestum est in corũ vtilitatem versum esse constiterit, vllo modo aut obligationis, vel iuramenti vinculo teneri. Et ita per quoscunque iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Cõmunitates Oratores ad Pont. sumptibus publicis sine licentia mittere nequeant.

Ampliauit cle. viii. ibid.

§. 8. Ac ne easdem Communitates, seu Vniuersitates sumptibus minime necessariis nimium grauari cõtingat, districtius interdicimus, ne qua Communitas, aut Vniuersitas ex prædictis, Legatos siue Oratores ad nos, & Sedem Apostolicam, ex quacunque etiam vrgẽti, & similiter necessaria, ac vtili occasione vel causa sumptibus publicis mittat, neve quis huiusmodi munus obeat, vel suscipiat, nisi prius simili licentia à nobis, vel pro tempore existente Romano Pontifice, vel dicta Camera, vt præfertur, obtenta, reuocantes omnes qui ad præsens deputati reperiuntur.

Contrauenientes puniãtur vt hic.

§. 9. Quod si quis Magistratus dictarum Communitatum vel Vniuersitatum fuerit negligens, quo ad vtendum remedio præsentium litterarum, & petendum suas Communitates vel Vniuersitates ab ipsa fideiussione vel obligatione eximi & liberari, aut alias contra dictã prohibitionem easdem Communitates, & Vniuersitates, illarumve bona obligare attentauerit, aut Legatos, vel Oratores mittere, seu aliquis munus huiusmodi suscipere sine dicta licentia præsumpserit, eos singulos, qui in culpa fuerint, pœnam nostro & Romani Pontificis, aut Gubernatorum vel Legatorum seu Præsidentium prædictorum arbitrio infligendam, eo ipso incurrere volumus.

Pii IV const. illa est supra fol. 28. & Statutũ illud est in lib. 3. cap. 31.

§. 10. Litteris fel. rec. Pij Papę IV. quo ad Communitates aut Vniuersitates, quæ pro suis Dominis temporalibus fideiusserint, aut se obligauerint (quibus nequaquam derogando hęc omnia supradicta addimus) & Statutis nouissimis Vrbis Romę, per quæ certa forma obligationibus & contractibus per dilectos filios nostros Senatum Populumque Romanum celebrandis præscribitur, nihilominus in suo robore permansuris.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 11. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationi-

tionibus Apostolicis, ac quarumcunq; Prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum, Oppidorum, Castrorum, Villarum, & locorum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis earumq Communitatibus, Vniuersitatibus, Magistratibus, quocunque nomine nuncupatis, & alijs personis, Motu proprio & ex certa scientia, ac de similis potestatis plenitudine, aut consistorialiter, vel per modum statuti perpetui, vel inter illos ex vna, & nos Sedemq. prædictam ex altera partibus, initi & stipulati contractus, vel alias quomodolibet concessis, approbatis & innouatis, generalibus vel specialibus, quorumcunque tenorum existant, quæ omnia eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, quatenus præmissis in aliquo aduersentur, omnino tollimus & annullamus, ac nolumus cuiquam vllatenus suffragari. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Fides transumptis adhibeatur.

§.12. Vt autem præsentes litteræ amplius innotescãt, volumus vt earum exemplis, etiam impressis, notarij publici manu subscriptis, ac sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra illud habeatur, quæ eisdem præsentibus haberetur si essent exhibitæ vel ostensæ.

Hæc constitutio in vulgarem sermonẽ versa, in consilijs publicetur, & inuiolabiliter obseruetur.

§.13. Mandamusq. vniuersis & singulis Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, eorumq. Locatenentibus, ac etiam Ducibus, Marchionibus, aut alijs Baronibus & Domicellis, ac Dominis temporalibus, Nobis & eidem Sedi in temporalibus, mediate vel immediate subiectis, vt in Ciuitatibus, Terris, Castris, Villis, & locis eorum cuique subiectis, & consilijs vel congregationibus generalib. earundem Communitatũ & Vniuersitatũ, præsentium litterarum exẽpla in vulgarẽ sermonẽ versa, quamprimum publicari, ac deinceps inuiolate obseruari omnino curent.

D.P. An. 2. 30. Septemb.

Datum Romæ apud sanctum Marcum, pridie Calen. Octob. Anno secundo.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1586. indict. 14. die vero 16. mensis Octobris, Pontificatus S. D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno 2. retroscriptæ litteræ Apost. licæ lectæ, & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ in valuis seu portis Basilicarum sancti Ioannis Lateranensis, & sancti Petri Principis Apostolorum de Vrbe, per nos Io. Freile & Octauium Taglietium, S. D. N. Papæ cursores, nec non Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, per eosdem cursores. Alex. Parabiacus mag. curs.

X L I I I.

Quod omnes etiam Sanctæ R. E. Cardinales, beneficia & pensiones Militiæ S. Ioannis Hierosolymitani, etiã ex Sedis Apostolicæ prouisione obtinentes, ad solutionem iurium communis ærarij omnino teneantur. Receptoresq. propria auctoritate exigere valeant, ex indulto Pij V.

Multa quæ de hac Militia in hoc opere habentur, indicata sunt supra in constitut. 2. Anastasij IV. Christianæ. fol. 22.

Edita An. D. 1585. & 1586.

S I X T V S P A P A V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Pius V. censuit priuilegia Militiæ approbasse & extendere.

AEquum arbitramur, & congruum, vt ea quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licet eius superueniente obitu, litteræ desuper confectæ non fuerint, suum debitum consequantur effectum. Dudum siquidem fel. rec. Pius Papa V. prædecessor noster solicita considerationis indagine perscrutans, quantis periculis quantisq. bellorum turbinibus tunc agitata fuerit Insula Meleuitan. menteq. recolens, quam indefesse & viriliter dilecti filij Hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani Milites, in illa à Christianæ fidei hostibus defendenda se præstiterant, dignum quin potius debitum reputauit, vt ea quæ à Romanis Pontificibus illis liberaliter concessa fuerant, non solum confirmationis suæ munimine roborarentur, verum etiam illa quæ suam vtilitatem & commodum concernerent, si minus generaliter facta viderentur, ita extenderet, vt propter illa omnis in posterum dubitandi materia tolleretur.

Cum itaq; caueretur statutis & priuilegijs huius Ordinis, quæ tũ q, etiã à Sede Apost. prouiso, certa iura communi ærario soluere, et itaq. onera subire debere.

§.1. Accepto igitur per eundem prædecessorem, quod licet alias, stabilimentis, vsibus, & naturis Hospitalis sancti Ioãnis Hierosolymitani huiusmodi, seu priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis eidem Hospitali, & dilectis filijs illius Magistro & Conuentui concessis, expresse cautum fuerat quod etiam Apost. auctoritate, etiam per resignationem in manibus pro tempore existentes Romani Pontificis factam prouisi, ac prouisiones, commendas, seu alias dispositiones, etiam Apostolicas, de præceptorijs, seu alijs beneficijs dicti Hospitalis, sibi pro tempore factas, prosequentes, certa iura vacantia, seu mortuaria, aut alias nuncupata, forsan duplicata, communi Hospitalis prædicti Thesauro, seu alias persoluere, ac quædam alia tunc expressa onera subire tenerentur. Quodq. de redditibus & prouentibus huiusmodi Præceptoriarum, primo & secũdo, ac forsan alijs annis prouenientib. disponere, seu illos percipere minime possent, sed illo dicto Thesauro, ac alias in vsum & vtilitatem Hospitalis, ac illius Militum, seu mensæ applicari, & pro illius necessitatibus subleuandis, ac tuitione fidei aduersus Turcas, Christiani nominis Hostes, distribui deberent. Ac insuper Prioratus, Bauliuatus, Castellaniam Empostæ, Præceptorias, & alia illius beneficia quæcunque pro tempore qualitercunque obtinentes, certas responsiones, ac ordinarias, extraordinarias impositiones eidem cõmuni Thesauro annis singulis soluere tenerentur. Ipsisq. Prioratibus, Bauliuatibus, Castellanijs, Præceptorijs, & beneficijs, per obitum seu resignationem, etiam in manibus prædicti Romani Pontificis, aut alias quomodolibet pro tempore vacantibus, illorum fructus, redditus, & prouentus, si per resignationem, iuxta vero nouam reformationem, vsque ad festum Sanctorum Iacobi & Philippi, de mense Maij, ex tunc immediate sequentis pro mortuario, & vacantibus ab eodem festo, vsque ad aliud proximum eiusdem Sancti Ioannis Baptistæ, seu vt præfertur, Sanctorum Iacobi & Philippi de dicto mense respectiue, eidem Thesauro cederent.

Et nonnulli à Sede Apost. prouisi derogationem extorquerent.

§.2. Cum tamen sæpe contigeret, nonnullorum petentium ambitionem ita se extendere, vt Sedis Apostolicæ liberalitate non contenti, etiam ea quæ in magnum dictæ Religionis præiudicium tendere conspiciebant, a Sede prædicta extorquere, Romanumq. Pontificem ob eius innumeras occupationes, ad aliquas gratias sibi concedẽdas impellere non erubescerent, quas si plene cognouisset, eas profecto illis non concessisset.

Pius prædictus considerans quod hæc via debilitarentur vires ipsius Ordinis.

§.3. Attendens itaque dictus prædecessor, quanta & quam grauia discrimina dicta Insula passa fuerat, & quam graues Magister & Conuentus prædicti, tam in illa defendenda quam in Ciuitate noua per eos constructa, munienda & reparanda subierant expensas & incõmoda, quod si ipsi, qui pro expensis huiusmodi supportandis, certa iura, quæ super quibuscunque dicti Ordinis Prioratibus, Baiuliuatibus, Castellanijs, Præceptorijs, & alijs beneficijs prædictis exigere consueuerant, ab illorũ exactione desisterent, illorum vires non parum debilitarentur, consideransque.

Quandam eius prouisionẽ, dictis statutis & indultis non præiudicasse declarauit.

§.4. Quod postquam piæ memor. Pius Papa Quartus etiam prædecessor noster, tunc suus, vnam Sancti Iacobi in Platea Nursiæ Spoletan. & alteram Sanctissimę Trinitatis Tudertin. respectiue diœc. dicti Hospitalis Præceptorias, tunc certo modo vacantes, tunc dilecto filio Simoni Brombillæ Clerico Bergomensi, sub certis modo & forma commendauerat, & seu de illis per suas litteras prouiderat, dictusq. Simon, sub earundem seu aliarum litterarum prætextu, per quas stabilimentis, vsibus, naturis, priuilegijs & indultis prædictis per eundẽ Pium Quartum prædecessorem derogatum esse prætendebat, fructus earundem Præceptoriarum, & iura illarum ratione dicto communi Thesauro, vt præfertur, debita soluere & relaxare recusauerat & recusabat, eundem Pium Quartum prædecessorem, Motu proprio, non ad Magni Magistri, aut Conuentus, seu Hospitalis fratrum prædictorum sibi pro eis desuper oblatæ petitionis instantiam, sed ex sua certa scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine, per suas in simili forma breuis desuper confectas litteras, de-

clarasse, per derogationem huiusmodi aliquod, vel minimum Thesauro huiusmodi præiudicium afferri noluisse, & alia fecisse, prout in ipsius Pij Quarti prædecessoris litteris plenius continetur.

Et quæcunq; etiam S.R.E. Cardinales beneficia, & pensiones obtinentes d. Ordinis, quamuis a Sede Apost. prouisus, ad dictā solutionem teneri diffiniuit.

§.5. Idem Pius Quintus prædecessor, tam Pij Quarti prædecessoris huiusmodi vestigijs inhærens, quam præmissis de causis motus, omnia & singula in eiusdem Pij IV. prædecessoris litteris contenta approbans & confirmans, illisq. perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adijciens, omnesque & singulos, tam iuris quam facti defectus, si qui forsan interuenissent in eisdem supplens, necnon quarumcunq; litium, etiam inter venerabiles fratres nostros, tunc suos, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & Religionem prædictam, pendentium, status & merita, & in qua pendebant instantia, pro expressis haberi volens, Motu & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, sub dat. videlicet duodecimo Calen. Aprilis, Pontificatus sui anno secundo, decreuit & declarauit, omnes & singulos Prioratus, Baiuliuatus, Castellanias, Præceptorias, & alia beneficia huiusmodi, seu illorum membra, & ab illis dependentia obtinentes, & ab illis regressus, accessus, coadiutorias, & alias gratias, tam à Sede Apostolica quam quauis auctoritate concessas habentes, necnon illorum fructus & prouentus, aut alia iura loco pensionis annuæ, seu pensiones ipsas, super eorundem fructibus, redditibus & prouentibus, quauis de causa impositas & imponendas percipientes, pro rata fructuum & pensionum eorundem, de omnibus & singulis Annatis, vacan., mortuarijs, & alijs quibuscunque iuribus per eos dicto communi Thesauro quomodolibet debitis satisfacere, nec quascunque litteras statutorum, stabilimentorum, vsuum, ac priuilegiorum, indultorum, etiam quod Præceptoriarum fructus, redditus & prouentus, & aliorum dicti Hospitalis beneficiorum, pro primo & secundo annis, vel alias, communi Thesauro dicti Hospitalis, pro mortuarijs, seu alijs causis applicati essent, & esse censerentur, seu applicari deberent.

Ordinemque ipsum auctoritate ppria percipere, & de illis disponere posse decreuit.

§.6. Dictiq. Hospitalis Præceptores seu Receptores, aut alij pro eis Agentes, illos propria auctoritate exigere & percipere, ac interim possessionem Præceptoriarum & beneficiorum prædictorum, nomine dicti Hospitalis apprehendere & retinere, ac huiusmodi fructus de facto exigere, & alias de illis, certis modo & forma tunc expressis disponere possent, disponendi, vel alijs illorum totali insertione, vel cum decreto, quod pensiones ipsæ à quocunque onere mortuario & passagio, vel alias quomodolibet nuncupato, quauis etiam Apostolica, seu Magni Magistri dicti Hospitalis pro tempore existentis, auctoritate exempti essent, vel titulares beneficiorum, ratam partem ipsos pensionarios tangentem, pro solutione pensionis huiusmodi sibi retinere valerent, & ad solutionem pensionis huiusmodi minime tenerentur, ac alias huiusmodi titulares renunciassent, onusque illam soluendi in se suscepissent, in quibuscunque gratijs, commendis, prouisionibus, regressibus, accessibus, ingressibus, coadiutorijs, cæterisq. dispositionibus de Prioratibus, Baiuliuatibus, Castellaniis, Præceptorijs, & alijs beneficijs huiusmodi quouis modo, etiam apud eandem Sedem vacantibus, necnon fructuum & pensionum huiusmodi reseruationibus, per eum, etiam Motu simili, & quorumuis etiam Imperatoris, vel Regum intuitu, ac etiam quibusuis hactenus factis & in posterum faciendis, quibusuis personis cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, nobilitatis & præeminentiæ existentibus, etiam forsan Cardinalatus honore & officio fungentibus, per eum quomodolibet hactenus concessis, & in posterum concedendis derogatorias, ac desuper confectas, & pro tempore conficiendas litteras Apostolicas, etiam quascunque generales vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, & efficaciores & insolitas clausulas, necnō irritantia decreta, sub quacunque verborum expressione in se continentia, personas, quibus Prioratus, Baiuliuatus, Castellaniæ, Præceptoriæ, seu ab illis dependentia beneficia prædicta, aut illorum membra collata, seu ad vitam commendata fuerant, seu fructus, redditus & prouentus, aut pensiones annuæ reseruatæ & assignatæ fuerant, aut in quorum fauorem de illis dispositum extiterat, vel illæ commendarentur, seu conferrentur, aut fructus vel pensiones reseruarentur & assignarentur, vel alias disponeretur, à solutione & præstatione fructuum, censuum, passagiorum, annatarum, vacantium, & mortuariorum, aut aliorum quorumcunque iurium, seu responsionum, aut ordinariarum vel extraordinariarum impositionum, vigore dictorum stabilimentorum & priuilegiorum debitorum, in toto vel in parte, eximere vel liberare, aut alias communi Thesauro Hospitalis huiusmodi, seu illius iuribus in aliquo præiudicasse, nec per illas præiudicatum, seu præiudicium aliquod generatum fuisse vel esse, vel in posterum fore, sed derogatorias ipsas, ad effectum validitatis collationum, commendarū, & aliarum dispositionum huiusmodi duntaxat, processisse & suffragari debuisse, illasque in quantum communi Thesauro, & illius iuribus in aliquo præiudicassent aut præiudicarent, à se & Sede Apostolica, per occupationē & circumuentionem, præter & contra voluntatem suam extortas, ac nullius roboris vel momenti fuisse & esse, & in posterum fore, illisque non obstantibus, omnes & singulas huiusmodi derogationes, tunc & pro tempore habentes & prosequentes, etiamsi à iurisdictione Magni Magistri, & Conuentus prædictorum, & aliorum quorumcunque Iudicum, Apostolica auctoritate prædicta exempti, ac ei & Apostolicæ Sedi immediate subiecti essent, ad exhibitionem & relaxationem fructuum, ac pensionum huiusmodi, vt præfertur, eidem communi Thesauro faciendam teneri, & astrictos fore, in omnibus & per omnia, perinde ac si prouisiones commendarum, & regressus, accessus, coadiutoriæ, & aliæ dispositiones, necnon fructuum & pensionum reseruationes, non à Sede Apostolica, sed à Magistro & Conuentu prædictis emanassent, & ad id etiam per censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, cogi & compelli posse.

§.7. Litterasq. tunc desuper conficiendas, & in eis contenta quæcunque, nullo vnquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis suæ defectu, notari vel impugnari, minusue sub quibusuis reuocationibus, suspensionibus & limitationibus similium vel dissimilium gratiarum comprehendi vllatenus posse, sed quoties illæ emanarent, toties in pristinum & validissimum, ac eum in quo antequam illa emanarent statum, restitutas, & plenarie reintegratas, ac de nouo etiam sub quacunque data per Magistrum & Conuentum bene visa, toties quoties opus esset, concessas esse censerentur. Sicq. in præmissis omnibus & singulis per quoscunque Iudices & Commissarios, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac causarum sacri Palatij Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet aliter iudicandi, definiendi, & interpretandi facultate, iudicari, diffiniri, & interpretari debere, & quicquid secus super his à quoquā quauis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contingeret, irritum & inane decreuit. Et nihilominus pro potiori cautela, supradictas & alias derogatorias clausulas in quibuscunque litteris appositas, in quantum communi Thesauro huiusmodi, quo ad præmissa præiudicare videbantur, reuocauit, cassauit, irritauit, & annullauit, ac toties quoties concessa essent, quo ad iura vacantia, & mortuaria, ratione gratiarum, per eum & quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, tunc suos, concessa, quo ad ea quæ suum tempus nondum effluxerant tantum, toties pro nullis & infectis haberi, nullamque prorsus in iudicio vel extra, fidem facere, vel effectum sortiri debere, & constitutionem suam de non tollendo iure quæsito aduersus tunc conficiendas litteras prædictas, locum sibi vendicare non posse, ac illis minime suffragari voluit.

Clausulas dictæ suæ constitutionis præseruatiuas apposuit.

§.8. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac ipsorum Prioratuum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis in contrarium forsan quomodolibet concessis. Quibus omnibus etiamsi de illis specialis, specifica, & expressa mentio habenda foret, illis alias in suo robore perman-

Clausulas contrariorum derogatorias addidit.

mansaris, ea vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Et quia hæc Pij V. constitutio, eius superueniente obitu nō fuit expedita, ideo hic Pontifex eam validat à die suę datæ.

§.9. Ne autem de decreto, declaratione, reuocatione, cassatione, irritatione, annullatione, voluntate, & derogatione dicti Pij prædecessoris, pro eo quod super illis, ipsius prædecessoris eius superueniente obitu, litteræ confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, ac Magnus Magister, Conuentus, & fratres, seu Milites Hospitalis prædicti illarum frustrentur effectu; volumus, et Apostolica auctoritate decernimus, quod decretum, declaratio, reuocatio, cassatio, irritatio, annullatio, voluntas, & derogatio dicti Pij Quinti prædecessoris, à dicta die duodecima Calen. Aprilis suum sortiantur effectum, perinde ac si super illis, ipsius prædecessoris litteræ sub eiusdem diei data, confectæ fuissent, prout superius enarratur. Quodque præsentes litteræ ad probandum plene decretum, declarationem, reuocationem, cassationem, irritationem, annullationem, & derogationem dicti Pij Quinti prædecessoris vbique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Executoresq. deputat d cōstitutionis.

§.10. Quocirca venerabilibus fratribus Archiepiscopo Toletano, & Episcopo Parisiensi, siue eorum officialibus, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, per præsentes committimus & mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras & in eis contenta quæcunque valere decernentes, ac pro tempore existenti Magno Magistro, Conuentui, & fratribus prædictis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, præmissa omnia, ab omnibus quos illa concernunt, integre & inuiolabiliter obseruari, illosq. eis pacifice & quiete, vti, frui, & gaudere. Non permittentes eos aut eorum aliquem, contra earundem præsentium tenorem quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaq. opportuna iuris remedia, appellatione postposita compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus omnibus supradictis.

Dat. P. An. 1. 1. Maij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die prima Maij, millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, Pontificatus nostri Anno primo.

Sequitur alia constitutio, quæ præcedentem ampliat.

Edita An. D. 1586.

SIXTVS EPISCOPVS Seruus seruorum Dei. Vniuersis & singulis nostris & Apostolicæ Sedis, in quibusuis nobis & Romanæ Ecclesiæ immediate subiectis Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, & locis, etiam de latere Legatis, ac singularum Prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum, & locorum huiusmodi Gubernatoribus alijsq. in eis ius dicentibus, & iustitiæ Ministris, necnon quorumcunque Regum, Ducum, Marchionum, & aliorum Christianorum Principum, Magistratibus & officialibus, ac eorum cuilibet, salutem & Apostolicam benedictionem.

Receptores huius Militię pro consecutione iurium cōmunis Aerarij, possessione beneficiorū &c. capere solent.

§. 1. CVm sicut accepimus sæpius contingat, vt Receptores Hospitalis Sancti Ioannis Hierosolymitani, in singulis illius Prioratibus pro tempore deputati, Prioratus, Baiuliuatus, & Præceptorias dicti Hospitalis, ac alia beneficia per fratres eiusdem Hospitalis obtineri solita, tam per ipsos fratres quam ex concessione seu dispensatione Apostolica per clericos seculares, in titulum aut commendam, aut alias pro tempore obtenta, ob non solutionem passagiorum, spoliorum, responsionum, vacantium, & mortuariorum, ac aliorum iurium per eos communi Thesauro prædicti Hospitalis pro tempore debitorum, ad manus suas, iuxta formam stabilimentorum & laudabilium consuetudinum dicti Hospitalis, ac priuilegiorum & indultorum Apostolicorum eis desuper concessorum recipere, & vsque ad integram passagiorum, spoliorum, responsionum, vacantium & mortuariorum, ac aliorum iurium prædictorum satisfactionem, pro dicto Hospitali, seu communi Thesauro retinere, ac ad huiusmodi effectum, possessionem Prioratuum, Baiuliuatuum, Præceptoriarum, & aliorum beneficiorum præfatorum capere & apprehendere, eorumque fructus, redditus, prouentus percipere, colligere & leuare, seu Prioratus, Baiuliuatus, Præceptorias & beneficia huiusmodi, eorumq. fructus, redditus & prouentus, alijs locare & arrendare habeant.

Hic ideo Pōt. mandat vt officiales oēs & Principes eis faueant & assistant.

§.2. Nos cupientes quod Præceptores prædicti, officium suum contra fratres, & alios non soluentes prædictos, libere exercere, & facultatibus eis per Sedem Apostolicam contra eosdem non soluentes concessis, sine aliqua difficultate vti possint, Vos & vestrum quemlibet per præsentes requirimus, vobis videlicet, nobis, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ subditis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ pœna districte percipientes & mandantes, Vos vero qui nobis subiecti non estis in Domino hortantes, quatenus vos & vestrum singuli quoties pro parte Præceptorum præfatorum, seu alicuius eorum, aut Procuratorum suorum, vel pro eis Agentium desuper requisiti fueritis, per vos vel alium seu alios, brachium vestrum seculare eisdem Receptoribus seu Procuratoribus vel Agentibus ad hoc vt Prioratus, Baiuliuatus, Præceptorias, & beneficia prædicta, iuxta stabilimenta & consuetudines, ac priuilegia & indulta huiusmodi, quoties illis locus fuerit, ad manus suas recipere, & vsque ad integram passagiorum, spoliorum, responsionum, vacantium, & mortuariorum, ac aliorum iurium prædictorum satisfactionem, pro Hospitale seu Thesauro prædicto retinere, ac ad huiusmodi effectum, possessionem Prioratuum Baiuliuatuum, Præceptoriarum, & aliorum beneficiorum huiusmodi capere & apprehendere, eorūque fructus, redditus, & prouentus percipere colligere & leuare, vel Prioratus, Baiuliuatus, Præceptorias, beneficia, ac eorum fructus, redditus & prouentus huiusmodi plus offerentibus, locare & arrendare, necnon census seu affictus annuos locationum & arrendationum huiusmodi exigere pro rata debiti, possint statim & incontinenti, omni dilatione seu exceptione remota, præstetis & exhibeatis, præstariq. & exhiberi faciatis.

Contrarijs derogat.

§.3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis prouisionibus seu commēdis, aut alijs dispositionibus per nos & Sedem Apostolicam de eisdem Prioratibus, Baiuliuatibus, Præceptorijs, & beneficijs, quibusuis personis & dicti Hospitalis, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis vel conditionis existentibus pro tempore factis, necnon omnibus illis, quæ priuilegijs & indultis prædictis concessum fuit non obstare, quæ præsentibus pro specialiter & expresse repetitis haberi volumus, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Transumptis credi iubet.

§.4. Volumus autem quod præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 2. 3. Octobris.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub anulo Piscatoris die 3. Octobris 1586. Pōtificatus nostri Anno 2.

XLIV.

Erectio officij Commissariatus Reuer. Cameræ Apost. in officium perpetuum vacabile, cum iurisdictionis, emolumentorumq. & indultorum concessione.

Hodie hoc officium non est perpetuum, sed ad nutum Pontificis Commissarius deputatur. Et de eius munere, & auctoritate, vide supra in Pij IV. const. 55. Romanus. fol. 74. & Pij V. const. 70. Cum de litteris. fol. 266. & in alia constitut. 51. Attendentes. fol. 246. & infra in huius Pontif. const. 56. Non sine.

Et in specie quod in causis cambiorum illicitorum in Vrbe contractorum, ad eius instantiam procedatur, vid. sup. in Pij IV. cōst. 1. Cū sicut. fol. 1. in secūdo tom.

SIX.

Edita An. D. 1586.

SIXTVS EPISCOPVS,
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

AD excelsum vniuersalis Ecclesiæ culmen, nullis nostris meritis sed sola DEI benignitate subleuati, in eam curam cogitationemq. ex pastoralis officij nostri debito propensius incumbere nos conuenit, vt Camera Apostolica à rerum suarum iacturis sarta tectaq. præseruetur, & quæ pro feliciori illius iurium tuitione, negociorumq. prosecutione, ac officiorum ad id institutorum decore & stabilimento sunt maxime profutura, nostris auspicijs ordinentur, ipsaque officia egregiorum virorum prudentiæ & industriæ commissa personis votiuis iugiter proficiant incrementis.

Cõmissariatus officium, quod Bernardinus Piscina ab isto summo Pont. ad eius beneplacitũ deputatus, obtinebat, vacauit, quia ipse Ciuitatis Nursiæ (patriæ meæ) & totius Montaneę Pręfectus ab eodẽ Pont. deputatus fuit.

§.1. Cum itaque pro tempore existenti dictæ Cameræ Commissario generali grauiorum ipsius Cameræ negociorum cura incumbat, & ex frequenti illius mutatione eadem Camera, in rebus & iuribus ad eam spectantibus, plurimum damni & incommodi patiatur, expediẽsque sit, vt pro negociorum, rerum, & iurium eorundem votiua directione, prosecutione, & defensione officium Commissariatus huiusmodi, quod dilectus filius Ioannes Bernardinus Piscina, ad id à nobis ad beneplacitum nostrum deputatus, ab initio nostri Pontificatus vsque huc obtinuit, seu exercuit, aliquo certo & firmo statu constituatur, illudque pro tempore obtinens non amouibilis, vt hactenus, sed donec officium ipsum per eius cessum vel decessum, aut alias vacet, perpetuus existat, ac speciali honoris & dignitatis prærogatiua fruatur. Nos qui nuper dictum Io. Bernardinum in Ciuitatis nostræ Nursiæ, pro nobis & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Gubernatorem in temporalibus constituimus, præmissorum consideratione, & certis alijs causis inducti, eiusdem Cameræ indemnitati & vtilitati, ac officij Commissariatus huiusmodi stabilimento & incremento, prout solicitudinis nostræ partes requirunt, consulere, & quæ ad illud pertinent quibusuis facultatibus & gratiarum muneribus potiri debeat plenius explicare volentes, necnon beneplacitũ nostrum præfatum harum serie reuocantes, illudq. cessare & expirare decernentes.

Illud itaque Pont. in officium perpetuum & vacabile ad instar aliorũ R. Curiæ officiorũ erigit.

§.2. Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, officium Commissariatus huiusmodi in officium perpetuum, ad instar Clericatuum dictæ Cameræ, & aliorum officiorum Romanæ Curię vacabile, pro vno Clerico vitæ ac morum probitate prædito, & vtriusque, vel alterius iurium Doctore non coniugato futuro, eiusdem Cameræ Commissario generali, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo erigimus & instituimus.

Facultates solitas ei concedit.

§.3. Ac ipsi Commissario generali pro tempore existenti, omnes ad eius officium huiusmodi pertinentes, & illi per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, dictamq. Sedem, cæteris omnibus & singulis alijs Commissarijs concessas facultates, iurisdictiones & prærogatiuas.

Archiuij scripturarum Cameræ Apost. administrationem eidẽ annectit.

§.4. Ac etiam eas facultates, præcipuamque curam & administrationem Archiuij scripturarum dictæ Cameræ, ita vt sine expressa eiusdem Commissarij licentia aliquæ scripturæ ad Cameram præfatam spectantes ex ipso Archiuio extrahi, ac earum exempla intra eandem Cameram, alijsq. illius Cameralibus dari & consignari non possint, ipsiusq. Archiuij Archiuistæ, & Ministri, nunc & pro tempore existentes, illi de dicto Archiuio, ac omnib. eius scripturis rationem reddere, & eius ordinationes ac mandata, necnon statuta & decreta quæ per eum pro bono gubernio & regimine dicti Archiuij pro tempore fieri contigerit, obseruare omnino teneantur.

Detinentes scripturas à Camera vbiq. & scientes, & nõ reuelantes coercendi iurisdictionẽ concedit.

Hanc bullã Pij V. const. citauit in sub.

§.5. Necnon plenam & liberam facultatem, omnes & singulas alias scripturas ad Cameram præfatam spectantes, & extra Archiuum huiusmodi, in quocunque loco, vel penes quoscunque existentes, recuperandi, ac contra quoscunque easdem scripturas indebite detinentes, ac scientes & non reuelantes, eos à quibus detinentur pro illarum recuperatione, tam in Vrbe quam in omnibus Terris & locis Sedi Apostolicæ mediatè vel immediatè subiectis, Ciuitate nostra Bononiensi etiam comprehensa, summarie, manu regia & via executiua, teláq. iudiciaria omissa, etiam per censuras & pœnas ecclesiasticas, ac etiam iuxta constitutiones fel. recordat. Iulij Secundi & Iulij Tertij, ac quorumcunque aliorum Romanorum Pontificum prędecessorum nostrorum contra dictas scripturas indebite detinentes & occultantes, aut scientes & non reuelantes, non tamen priuatiue quo ad alios quibus per dictas constitutiones fuerit huiusmodi facultas tributa, procedendi. Præterea super præmissis illas facultates, quas pię mem. Pius Papa V. etiam prædecessor noster, olim pro recuperatione scripturarum Camerę & Sedis præfatarum bon. mem. Carolo de Grassis Episcopo Montis Flasconen. & quas Honuphrio Camaiano dictæ Cameræ Præsidenti dum in humanis agerent, per cedulã Motus proprij sub dat. videlicet xiv. Cal. Septemb. Pontif. sui anno tertio, concesserat.

Prælatos & Clericos, in genere & beneficia, & expeditiõe litterarũ Apost. coercendi, iuxta const. Iulij 2. & Iulij 3.

§.6. Ac etiam facultatem contra Prælatos & Clericos possessionem Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum quorumcunque, cum cura & sine cura, secularium, & quorumuis Ordinum regularium, absque litterarum Apostolicarum super prouisionibus, commẽdis, concessionibus, & alijs dispositionibus, sibi de illis dicta Apostolica auctoritate factis, expeditione, præterquã vigore breuis de eorundem possessione, nomine dictæ Cameræ capienda apprehendentes, & in illis se quomodolibet immiscentes, similiter summarie, etiam via executiua, ac per censuras & pœnas ecclesiasticas, in Iulij Secundi & Iulij Tertij prædecessorum, & aliorum Romanorũ Pontificum similiter prædecessorum nostrorum constitutionibus desuper editis contentas, & alias, iuxta huiusmodi constitutionum tenorem, sine tamen præiudicio facultatum eiusdem Cameræ generali Thesaurario, super fructibus male perceptis concessarum, & competentium, etiam procedendi, auctoritate & tenore præfatis concedimus.

Portionẽ cõsuetam panis &c. necnõ salaria, regalia & solita emolumenta concedit.

§.7. Necnon eidem Commissariatus officio, vt præfertur erecto, pro eius dote, & illud pro tempore obtinentis sustentatione, portionem panis, vini, esculentorum, & aliarum rerum per ipsius Cameræ Commissarium generalem pro tempore existentem, dietim ex Palatio Apostolico percipi, & ei præstari solitam, cum ea integritate, qua ipse illam percipiebat, & percipere poterat, necnon omnia & singula iura, regalia, salaria, redditus, prouentus, exemptiones, immunitates, & emolumenta quæcũque, ordinaria & extraordinaria quomodolibet nuncupata, quæ dictus Commissarius pro tempore existens, quocunque titulo vel causa, ac vndecunque & quomodocunque habere, consequi, lucrari, frui, potiri, & percipere consueuit, seu etiam potuit & debuit, cuiuscunque qualitatis, quantitatis, & annui valoris sint vel fuerint, eisdem auctoritate & tenore etiam perpetuo, applicamus & appropriamus.

Referendariũ vtriusq. signaturæ, ipsũ Commissarium creat, & Referendariorũ & Familiarium, necnon & Clericorũ, & Cameralium priuilegiis & insignibus [illegible] titulis.

§.8. Ipsumq. Commissarium pro tempore existentem in nostrum & Rom. Pont. pro tempore existentis, verũ, indubitatum, & non fictum familiarem, & continuum Commensalem domesticum, ac vtriusque signaturæ nostræ Referendarium, auctoritate & tenore similibus creamus & constituimus, ac deputamus, aliorumq. nostrorũ & pro tempore existentis Rom. Pont. familiarium, continuorum commensalium, ac Prelatorum domesticorum & vtriusque Signaturæ præfatæ Referendariorum numero & consortio fauorabiliter aggregamus, ac pro vero, indubitato, & non ficto, nostro & pro tempore existentis Rom. Pont. familiari, continuo Commensali & prælato domestico, ac vtriusque Signaturæ huiusmodi Referendario, haberi & reputari volumus & mandamus. sibiq. in quibuscunque impetrationibus, concessionibus, & litteris, tam gratiam quam iustitiam concernen. se nostrum & pro tempore existentis Rom. Pont. familiarem, continuum Commensalem & Prælatum domesticum, ac vtriusque Signaturę huiusmodi Referendarium, nominare & inscribere, ac ab alijs nominari & inscribi facere, habitumq. & insignia Referendariorum vtriusque signaturæ huiusmodi gestare & deferre, ac in vtraque signatura præfata continuo interuenire & assistere, necnon omnibus

bus & quibuscunque &c., ac prorsus similibus priuilegijs, præeminentijs, indultis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, honoribus, antelationibus, prærogatiuis, fauoribus, concessionibus, & gratijs, tam spiritualibus quam temporalibus, quibus cæteri familiares, continui Commensales, ac Prælati & Referendarij præfati, necnon dictæ Cameræ Clerici Præsidentes, & alij Camerales, de iure, statuto, consuetudine, vel aliquo speciali priuilegio, seu alias quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent &c., ac vti, potiri, & gaudere possunt & poterunt quomodolibet in futurum, tam in iudicio quam extra vbicunque locorum, absque vlla prorsus differentia, non ad illorum instar, sed pariformiter & æque principaliter, in omnibus & per omnia, acsi illa officio Commissariatus huiusmodi, illudq. pro tempore obtinenti, specialiter & expresse per præsentes concessa fuissent, vti, potiri, & gaudere.

Indultū circa pensiones tribus.

§.9. Necnon vt quicunque loci Ordinarius, seu vtriusque, vel alterius signaturæ huiusmodi Referendarius, aut Metropolitanus, vel alterius Cathedralis Ecclesiæ Canonicus, seu persona in dignitate ecclesiastica constituta ad id per ipsum Commissarium pro tempore existentem, eligendus seu eligenda, qualcunque pensiones annuas, super quarumuis mensarum Episcopalium vel Archiepiscopalium, seu aliarum Ecclesiarum, necnon Monasteriorū, Prioratuum, dignitatum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, secularium & quorūuis Ordinum regularium fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, emolumentis, ac etiam distributionibus quotidianis, seu illarum loco fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, emolumenta, & distributiones huiusmodi, eidem Commissario pro tempore existenti, Apostolica auctoritate reseruatas & reseruata, vsque ad summam quingentorum ducatorum auri de Camera, in dicta Curia vel extra eam, etiam in mortis articulo de ipsis Commissarij pro tempore existentis expresso consensu, cassare & extinguere &c., ac postquam cassatæ, seu cassata fuerint, alias similes pensiones annuas super eisdem fructibus, redditibus, prouentib., iurib., obuentionib., emolumentis, & distributionibus, seu fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones & emolumenta huiusmodi, vsque ad summam præfatam, vni vel pluribus personis ad id per eum nominandis, & quæcunque, quotcunque, & qualiacunque beneficia ecclesiastica obtinentibus, eisdem modo & forma, ac cum clausulis, decretis, & ordinationibus, quibus ipsi Commissario pro tempore existenti reseruatæ, seu reseruata fuerint, etiam absque consensu soluere habentium pensiones, seu obtinentium Ecclesias, Monasteria, Prioratus, dignitates, & alia beneficia huiusmodi, dicta auctoritate reseruare &c., constituere, concedere, & assignare, ac etiam transferre, libere & licite valeat. reseruationesque & translationes pensionum, seu fructuum, reddituum, prouentuum, iurium, obuentionum, & emolumentorum huiusmodi, vigore præsentium facien. valeant, plenamq. roboris firmitatem obtineant in omnibus & per omnia, perinde ac si per nos, seu pro tempore existentem Rom. Pont. de consensu soluere habentium pensiones, seu obtinentium Ecclesias, Monasteria, Prioratus, Præposituras, dignitates, & alia beneficia huiusmodi factæ fuissent, auctoritate & tenore præfatis, concedimus & indulgemus.

[Hab]itum & [locum] in Camera, & actibus Camerali[bus], Visitatio[nib]usq. Carcerum, & Ca[pel]la, & Consistorijs, & actibus publicis assignat.

§.10. Insuper statuimus & ordinamus, quod officium Commissariatus huiusmodi pro tempore obtinens, in Camera præfata, alijsque actibus Cameralibus, & carcerum visitationibus, habitum per Clericos, Præsidentem, & &c. alios Prælatos Camerales deferri solitum gestare, & in &c. Camera præfata immediate post ipsum Præsidentem, ac in carcerum visitationibus, post Clericum carcerum Præsidem, in Capella autem Pontificia, & Consistorijs publicis, necnon processionibus, equitationibus, alijsq. actib., tam publicis quam priuatis in loco Palatij Apostolici Auditoribus, ac dictæ Cameræ Clericis assignato, immediate post illos sedere & incedere debeat.

[Ho]die nō interuenit Visitationibus carcerum.

[Re]signādi facultate concedit.

§.11. Dictumq. officium Commissariatus in fauorem cuiuscunque personæ, vt præfertur qualificatæ, quandocunque sibi placuerit resignare, ac resignationis huiusmodi, receptio vel admissio per Roman. Pontif. ex quauis causa denegari vel differri, neque pro signatura concessionis eiusdem, per huiusmodi resignationem vacantis, quicquam vltra summam centum florenorum auri de &c. Camera ab eo cui de illo sic vacante prouidebitur exigi possit. quodque litteræ Apostolicæ super supplicatione concessionis dicti officij Commissariatus conficiendæ, etiamsi in ea de officio Referendariatus huiusmodi nulla esset facta mentio, nihilominus expediantur, tam in &c. Cancellaria præfata quam per Cameram secretam, cum expressione concessionis dicti officij Referendariatus. neque possit aut debeat, per nostrum & pro tempore existentis Rom. Pont. Datarium, seu quemcunque alium pro signatura huiusmodi supplicationis, licet vim concessionis duorum officiorum, Commissariatus videlicet, & Referendariatus huiusmodi habeat, aliquid vltra id quod superius est expressum, omnino exigi, sed sicut per concessionem Commissariatus venit pariter concessio Referendariatus officiorum huiusmodi, sic per vnicam solutionem signaturæ suprascriptam sit integre satisfactum, quasi de vnica concessione.

Expeditiones pro Commissario gratis fieri iubet.

§.12. Vlterius, quod omnes & singulæ litteræ Apostolicæ sub plumbo, ac etiam in forma breuis, tam super præsentibus quam alijs quibuscunque gratijs, indultis, facultatibus, & concessionibus, tam gratiam quam iustitiam concernen. per præfatum Commissarium pro tempore existentem, à nobis & successoribus nostris, ac Sede &c. præfata pro tempore impetratis, seu etiam Motu simili concessis, omnibus & singulis Cancellariæ, Cameræ, et &c. Curiæ præfatarum officijs, necnon plumbo & registro, ac vbilibet gratis, & absque annatarum communium &c., iocalium, & aliorum quorumcunque iurium & taxarum solutione, ad instar Clericorum eiusdem Cameræ expediri, & rescribendarius ad taxandas litteras Apostolicas, cum subscriptione gratis pro persona Commissarij generalis Cameræ Apostolicæ subscribere, & tam ipse quam alij Scriptores, Abbreuiatores, & Sollicitatores litterarum Apostolicarum, necnon Cubicularij, Scutiferi, & quicunque alij dictæ Curiæ officiales expeditioni litterarum huiusmodi pro tempore Præsidentes & Ministri, etiam &c. in annatis communibus, iocalibus, & alijs iuribus Cameræ huiusmodi participantes, easdem litteras personam dicti Commissarij concernentes, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac priuationis & suspensionis suorum officiorum, necnon perceptionis emolumentorum eorūdem pœnis, per eos ad quos pertinuerit, & qui eas gratis subscribere vel concedere noluerint, eo ipso incurrendis, absque alio nostro aut successorum nostrorum, & Sedis præfatæ vlteriori mandato, omnino gratis & absque aliqua annatarum, iocalium, vel aliorum iurium prædictorum solutione & exactione, in omnibus & per omnia &c. vsque ad plumbum, & alia necessaria inclusiue, omni contradictione cessante expediri, ac subscribi & expediri facere & permittere debeant & teneantur.

Ioffredo Lomellino vtr. S.g Referendario, officiū Cōmissariatus, cum iurisdictionibus & emolumentis prædictis ad eius vitam concedit.

Hodie conceditur ad nutum Papæ, nō autem ad vitam.

§.13. Vt autem officium Commissariatus huiusmodi viro idoneo, qui rebus ad illud pertinentibus iugiter incumbat, cuiusque virtus & industria nobis præcipue sit &c. cognita quanto citius concedatur, de dilecti filij magistri Ioffredi Lomellini Clerici Ianuensis V.I.D. & in vtraque Signatura nostra Referendarij, ac Prælati nostri domestici, summa fide, integritate, probitate & doctrina plurimum in Domino confidentes, ipsumque Ioffredum à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes & absolutum fore censentes, necnon erectionis & &c. institutionis Commissariatus generalis, ac quorumcunque aliorum officiorum prædictorum, necnon priuilegiorum, indultorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, & &c. aliarum gratiarum, illis ac eorum singulis concessorum, & inde secutorum quorumcunque tenores, iuriumque regalium, salariorum, taxarum, emolumentorum, portionum panis & vini, esculentorum & aliarum rerum per pro tempore existentes Commissarios generales dictæ Cameræ percipi solitorum, & eis debitorum qualitates, quantitates, denominationes, & veros etiam annuos valores, præsentibus pro expressis habentes,

tes, Motu simili eidem Ioffredo officium Commissariatus huiusmodi à primæua eius erectione sic vacans, per eum quoad vixerit, ad instar aliorum officiorum Sedis, & Curiæ prædictarum tenendum, regendum, & gubernandum, cum portione panis & vini, esculentorum, et aliarum rerum ex dicto Palatio, vt premittitur, percipi solita, ac alijs illi annexis, necnon omnibus & singulis iuribus, iocalibus, regalibus, sportulis, taxis, prouentib., obuentionibus, honoribus, emolumentis, priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, præeminentijs, antelationibus, prærogatiuis, iurisdictionibus, fauoribus, gratijs, indultis, & facultatibus suprascriptis, & quibuscunque alijs Commissarijs generalibus dictę Cameræ Apostolicę huc usque concessis & assignatis, auctoritate & tenore prædictis, concedimus & assignamus. ipsumq. Ioffredum ad officium Commissariatus huiusmodi, eiusq. liberum exercitium, ac omnia & singula supradicta, ex nûc recipimus & admittimus, ac per eos ad quos spectat, & pro tempore spectabit, recipi & admitti, receptum & admissum, in eis quoad vixerit manuteneri, sibiq. de eisdem integre responderi debere volumus & mandamus.

Claus. præseruatiua.

§.14. Decernentes præsentes litteras nullo vnquam tempore, de subreptionis vel obreptionis seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quouis defectu, etiam ex eo quod interesse forsan habentes ad id vocati non fuerint, vel ex quauis alia causa quantumuis legitima, vrgenti, & iuridica, etiam necessario exprimen. notari, impugnari, inualidari, ad terminos iuris reduci, in ius vel controuersiam reuocari, aut aduersus illas quodcunque iuris, facti, vel gratiæ remedium impetrari posse, minusque sub similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & eum in quo antea quomodolibet erant statum, restitutas, repositas, & plenarie, etiam sub quacunque data per Ioffredum eiusque hæredes ac successores prædictos eligenda, reintegratas, ac de nouo concessas, validasque & efficaces fore & esse, vimque validi & efficacis contractus, inter nos & ipsam Cameram ex vna, ac Ioffredum eiusque hæredes & successores prędictos ex altera partibus, rite & recte initi & stipulati, ac etiam vtrinque iurati habere, & perpetuo obtinere, dictamque Cameram, ac Ioffredum, eiusq. hæredes & successores prædictos in iuribus huiusmodi tuendos, & ab omni incommodo, damno, læsione, lite, causa, & controuersia immunes, indemnes, & exemptos conseruandos, teneri ac obligatam esse & fore.

Decretum Irritans.

§.15. Sicque & non aliter, per quoscunque Iudices ordinarios vel delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi et interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, necnon irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum & defensoris deputatio & facultates.

§.16. Quocirca venerabilibus Fratribus Amerin. & Materan. Episcopis, ac dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori, Motu simili per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Ioffredi, eiusque successorum prædictorum, vel alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in prędictis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes litteras, & in eis contenta huiusmodi ab omnibus ad quos spectat, & pro tempore spectabit inuiolabiliter obseruari, ac Ioffredum eiusque hæredes & successores prędictos illis pacifice frui, & gaudere, non permittentes ipsos vel eorum quempiam per quoscunque desuper quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.17. Non obstantibus præmissis, ac de præstando consensu in pensionibus, & iure quæsito non tollẽdo & c. & gratijs ad instar non concedendis, alijsq. Cancellariæ Apostolicæ regulis editis, ac etiam in crastinum assumptionis cuiusque Romani Pontificis ad summi Apostolatus apicem edendis, necnon fel. record. Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri, qua cauetur, ne quis extra suam Ciuitatem vel diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam dietam à fine suæ diœcesis, ad iudicium euocetur, seu ne Iudices à Sede prædicta deputati, extra Ciuitatem vel diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscunque procedere, aut alij vel alijs vices suas committere præsumant, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, necnon quatenus opus sit recolendæ mem. Symmachi & Innocentij Tertij, ac Pauli Secundi, & quorũcunque aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, ac etiam nostris, de rebus Ecclesiæ, seu Camerę & Sedis prædictarum non alienandis, necnon super reformatione, numero, & qualitatibus dictorum Referendariorum, alijsque constitutionibus & ordinationibus, tam Apostolicis quam in Prouincialibus, Synodalibus & generalibus Concilijs, specialiter vel generaliter, contra præmissa vel eorum aliqua quomodolibet editis & edendis, necnon Ecclesiarum & Monasteriorum, in quibus beneficia huiusmodi forsan fuerint, ac Ordinum, Militiarum, & Hospitalium, etiam quorum illa extiterint, necnon Cameræ Vrbis, officiorum, & Collegiorum prædictorum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, vsibus, naturis, stabilimentis, & etiam nouis reformationibus. priuilegijs quoque, indultis, exemptionibus, immunitatibus, & litteris Apostolicis illis, eorumque præsulibus, Capitulis, Conuentibus, Officialibus, Appaltatoribus, & quibusuis alijs personis, etiam per modum statuti, ac initi & stipulati contractus, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, in genere vel in specie, per quoscumque Romanos Pontifices prędecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, ac quantocunque tempore innouatis. Quibus omnibus, etiamsi pro eorum sufficienti derogatione, alias de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda esset, tenores huiusmodi, acsi de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Sanctio pœnalis.

§.18. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum erectionis, institutionis, concessionum, applicationis, appropriationis, creationis, constitutionis, deputationis, aggregationis, voluntatis, mandatorum, indulti, statuti, ordinationis, absolutionis, receptionis, admissionis, declarationis, donationis, remissionum, obligationis, hypothecationis, condonationis, decreti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum

D.P. 1586 12 Octob.

Dat. Romę apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, quarto Idus Octobris, Pontificatus nostri Anno secundo.

Die

Admissio & registratio in Cam. Apost.

Die 7. Ianuarij 1587. suprascriptæ litteræ Apostolicæ præsentatæ fuerunt in plena Camera Apostolica, & successiue admissæ ac registratæ lib. primo Signaturarum S.D.N. fol. 154. penes me infrascriptum dictæ Cameræ Notarium. Tydeus de Marchis.

X L V.

Damnatio contractuum Societatis, securitatem capitalis, aut certam responsionem, aut aliter vsurariam prauitatem continentium.

Edita An. D. 1586.

S I X T V S   E P I S C O P V S, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Compendium pactorum illicitorũ, quæ in contractibus societatum apponi contingit.

DEtestabilis auaritiæ ingluuies, & insatiabilis lucrãdi cupiditas malorum omnium radix, vsque adeo excæcat mortalium mentes, vt multi nimis auide lucro inhiantes, in laqueos & insidias diaboli misere incidãt. irrepit enim versute & callide antiquus humani generis hostis per varios dolos & fallacias, & incautos homines questus dulcedine captos ac delinitos opprimit, atque eo perducit, vt se ipsos in vsurarum voraginem, Deo hominibusq. odiosam, sacris canonibus damnatam, et Christianæ charitati contrariam fœde immergant, & dũ vanas & terrenas diuitias quærunt, veras ac cœlestes amittant, sicuti nuper cum magno dolore audiuimus, hoc malum in quasdam Prouincias peruasisse. Nam multi speciosum & honestum societatis nomen, suis fœneratitijs contractibus prætexendo, hoc quasi colore & fuco, mercatoribus, opificibus, negociatoribus, & alijs personis, super eorum mercibus, officinis, tabernis pannarijs, alijsque rebus ac bonis, pecunias suas, aut alias res, societatis nomine conferunt. vel greges, armenta, aut certa animalia agricolis, seu terrarum cultoribus, pastoribus, alijsque rusticis, seu quibusuis personis dant in societatem siue ad soccidam, vt vocant, ea conditione, vt sors ipsa, seu caput, quod vulgo dicitur capitale, tam pecuniarum quam animalium & rerum, saluum semper & integrum existat pro eo, qui non industriam aut operas, sed pecunias, animalia, aut res huiusmodi in societatem confert, vtque omne periculum & damnum ab altero socio recipiente sustineatur, contra æquitatem & societatis iustitiam diuersimode paciscuntur. eosdemq. socios cum quibus contrahunt, plerumque pauperes & egenos, suoq. labore & industria victitantes, ad sortem seu capitale restituendum, quicunque tandem casus, & rerum euentus consequatur, pacto & obligatione obstringunt, simulq. etiam certam lucri quantitatem & summam, veluti tot pro quolibet centenario, in singulos annos aut menses per alterum socium, durante societate soluendam, præfiniunt ac prescribunt. eamq. summam & quantitatem non subductis rationibus accepti & expensi, quod in codices seu tabulas societatis referri solet, neque facto calculo vel computo, pro ipsius lucri vel damni modo variabilem, sed laborem & curam computandi & calculandi se inuicem remittere & renunciare asserentes, quouis tempore certam constituunt.

Damnatio illicitorũ pactionum in societatibus apponendarum.

§.1. Proinde nos, qui hoc potissimum munus, nostreque pastoralis solicitudinis maxime propriũ arbitramur, vt gregem Dominicum fidei nostræ creditum ab omni offensione, & æternæ vitæ discrimine tutum, in viam salutis, cœlesti gratia adiutrice, dirigere nitamur, huiusmodi morbi contagionem antequam in communem fidelium perniciem latius serpat, quantum Deo fauente possumus, tollere cupientes, de attributæ nobis Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura constitutione damnamus & reprobamus omnes & quoscunque cõtractus, conuentiones & pactiones posthac ineundos seu ineundas, per quos seu quas cauebitur personis, pecunias, animalia, aut quaslibet alias res societatis nomine tradẽtibus, vt etiam si fortuito casu quamlibet iacturam, damnum, aut amissionem sequi contingat, sors ipsa seu capitale semper saluum sit, & integrum à socio recipiente restituatur, siue vt de certa quantitate vel summa in singulos annos aut menses, durante societate respondeatur. Statuimusq. huiusmodi contractus, conuentiones, & pactiones, vsurarios & illicitos posthac censeri debere. atq; in posterum non licere ijs, qui pecunias vel animalia, aut alias res in societatem tradent, de certo lucro, vt præfertur, percipiendo, inter se pacisci & concordare. neq; etiã, siue ad certum siue ad incertum lucrum conuenerint, socios qui ea recipient, ad sortem seu capitale saluum & integrum, vbi illud casu fortuito perierit, vel amissum erit, reddendum, quouis pacto aut promissione sibi obligare. Ac ne de cetero societates ineantur sub huiusmodi pactis & conditionibus, quæ vsurariam prauitatem sapiunt, districte interdicimus & prohibemus.

Forma Societatum de cetero contrahendarum.

§.2. Sed potius cuncti nouerint societates huiusmodi, cum in posterum vnus pecuniam, animalia, aut alias res & bona, alter vero operam vel industriam confert, pure, sincere, & bona fide sicut decet, iustis & æquis conditionibus & pactis, secundum iuris dispositionem, ac sine vlla prorsus fraude, palliatione, aut vsurarię prauitatis labe aut suspicione, ineundas seu contrahendas esse. ita vt nõ ad certam summam aut quantitatem, ab omni periculo & damno, vt præfertur immunem, lucri nomine persoluendam, neque ad capitale, si casu fortuito perit, restituendum, socius accipiens teneatur. Si vero finita societate ipsum capitale extat, ei qui illud in societatem contulerit, restituatur, nisi socio recipienti fuerit communicatum, aut aliter inter ipsos contrahentes, super eo legitime conuentum sit. Ac preterea ijdem contrahentes, fructus, expensas & damna in commune conferant, & prout æquum & iustum fuerit, sibi communicent atque diuidant.

§ 3. Decernentes, siqui contractus, conuentiones, et pactiones in futurũ contra nostrã huiusmodi prohibitionẽ de facto initi fuerint, nullam ex eis, tanquam per hanc eandẽ constitutionem nostram, damnatis & reprobatis, etiamsi iuramento, aut in forma Cameræ Apostolicæ, vel alias quomodolibet roborati fuerint, obligationẽ ciuilem aut naturalem oriri, nullamq. actionem realem aut personalem, aut iudicis officium, neque aliud quodcunque ius cuiquã cõpetere, neq; quo ad sortem, seu capitale integrũ recuperandum, quod casu fortuito perierit, aut amissum erit, neque quo ad certas summas & quantitates in singulos annos aut menses lucri socialis nomine promissas.

Contrauenientium pœnæ.

§.4. Siqui vero in posterum sub predictis conditionib. & pactis contrahere temere presumpserint, aut pretextu similium contractuum conuentionum & pactionum societatis nomine initorum, qui hucusque durant, ad exactionẽ dictę sortis, seu capitalis, siue illius precij & valoris, postquam illud in toto vel in parte casu fortuito perierit, aut amissum sit, aut certæ summæ vel quantitatis annuę, aut menstruæ sibi promissæ in futurum, procedere ausi fuerint, eos vniuersos & singulos in pœnas contra manifestos vsurarios & fœneratores, à sacris Canonibus & Concilijs generalibus latas & promulgatas, eo ipso incurrere, & contra illos, vti manifestos vsurarios & fœneratores, via iuris, alijsq. opportunis remedijs procedi posse & debere.

Decretum irritans.

§.5. Sicq. ab omnibus censeri, & ita quo ad præmissa vniuersa & singula per quoscunq; Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungẽtes, etiam causarum Palatij Apost. Auditores, ac S.R.E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, vbique iudicari & diffiniri debere, necnon irritum & inane, si secus super his per quoscunq; quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio & facultates executorũ huius const.

§.6. Mandamus vero vniuersis & singulis locorũ Ordinarijs, per quascunque Prouincias & Regna Christiani Orbis cõstitutis, & quibusuis nostris & Sedis Apostolicæ, etiã de latere Legatis ac Vicelegatis, ceterisq. officialibus, præsertim Prouinciarum & locorum Status nostri Ecclesiastici, vt in suis quisque Ciuitatibus, diœcesibus, Prouincijs & locis presentem nostram constitutionem publicari, & inuiolate obseruari curent, & contra personas, quæ in futurum, præter & contra prohibitionem hanc nostram pacisci, aut exigere ausæ fuerint, tanquam publicos vsurarios & feneratores per viam accusationis vel denunciationis, aut inquisitionis, & ex mero officio, prout eis vi-

debitur, procedant, reosq. culpabiles repertos, condignis pœnis, vt supra dictum est, afficiant. inuocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Claus. derog.

§.7. Non obstãtibus quarumcunque Ciuitatum, Prouinciarum & locorum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis & litteris Apostolicis, quorumcunque tenorum existant, siue per modũ constitutionis & legis perpetuæ quomodolibet concessis, etiam sæpius approbatis & innouatis. quæ omnia nolumus cuiquam de cætero suffragari.

Iussio publicandi hanc bullam.

§.8. Vt autem præsentes litteræ ad omnium notitiam deducantur, neve aliquis earum ignorantiam prætendere valeat, volumus vt illæ in valuis Basilicarũ Principis Apostolorum de Vrbe, & Sancti Io. Lateranen. & Cancellariæ Apostolicæ, atque in acie Campi Floræ, per aliquẽ ex nostris cursoribus de more publicentur, dimissis & affixis earum exemplis in acie & valuis prædictis.

Fides transumptorum.

§.9. Earumq. transumptis etiam impressis, notarij publici manu subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra illud, vbique gentium & locorum habeatur quæ eisdem originalibus haberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 2. 21. Octobris.

Datum Romæ apud Sãctum Marcum, anno incarnationis Dominicæ 1586. duodecimo Calend. Nouembris, Pontificatus nostri anno secundo.

Publicatio.

Anno à natiuitate Domini 1586. indictione 14. die vero 25. mensis Octobris, Pontificatus Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno eius 2. retroscriptæ litteræ Apostolicæ, lectæ & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ, in portis seu valuis Basilicarum S. Ioannis Lateranensis, & S. Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie campi Floræ, per nos Claudium Mongeat, & Nicolaum Taglíettum S. D. N. Papæ cursores. Alex. Parabiacus mag. curs.

XLVI.

De temeraria tori separatione, ac publicis adulterijs, stupris, & lenocinijs, in quibusdam casibus seuerius in Alma Vrbe puniendis.

Quo ad lenocinia, & stupra in Vrbe cõtingentia vide etiam in Pauli IV. const. 18. sup. fol. 739. Sanctissimus.

Quo vero ad incestus qui in Statu ecclesiastico euenirent habes infra in const. 54. Volentes.

Edita An. D. 1586.

SIXTVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

AD compescendam quantum in nobis est, carnis in lasciuiam prolabentis petulantiam, pręcipue vero continendos in officio sanctissimis pudicitiæ et honestatis legibus subditos nostros, libenter omnem curã & solicitudinem adhibemus. Nam & hoc ipsum arbitramur paternæ charitatis & prouidentiæ proprium, maximeq. congruum munus, exquisita quadam diligentia, noua quotidie remedia & subsidia comparare, quibus à Christifidelibus peccati & scandali occasionem, Domino adiuuante, submoueamus. & occurrendum est vehementiori studio, vt nequaquam inolescant in publicæ honestatis dedecus, pudoris, & Christianæ disciplinæ detrimẽtum, ac animarum perniciem, grauiorum quorundam flagitiorum corruptelæ, quale est adulterium, diuinis, humanisque legibus damnatum, præsertim si publico scandalo impudenter committatur, per quod sanctum matrimonij fœdus, Deo auctore, iunctum sacrilege violatur. cum tamen illud oporteat caste & religiose custodiri, dicente Apostolo: Honorabile connubium in omnibus, & torus immaculatus ac coniuges mutua se debeant charitate diligere, eodem Apostolo monente: Viri diligite vxores vestras, sicut & CHRISTVS dilexit Ecclesiã & se ipsum tradidit pro ea. Et iterum: Mulieres subditæ estote viris sicut oportet in Domino: Viri diligite vxores vestras, & nolite amari esse ad illas.

Adulteriorũ execratio.

§.1. Inuigilandum quoque nobis est, vt auertamus à Christifidelibus diuinę maiestatis iram, indignationẽ, atq; flagella, quę propter huiusmodi fœda carnis peccata & scelera, in filios diffidentiæ, præsertim vero in violatores alieni tori grauissima diuinitus immitti solent, quẽadmodum sacrarum testimonio scripturarum, tum varijs successibus, permultisq. exemplis comprobatur, tum vel maxime ex ijs, quæ Pharaoni Aegypti Regi, & Abimelech Regi Geraræ, quod Saram Abrahæ vxorem abduxissent, signis clarioribus euenerunt, pręter æternæ damnationis pęnam, quam ijdem miserabiliter incurrũt. Nam sicut idem pronunciat Apostolus: Adulteros & fornicatores iudicabit Deus. Et si vlla vnquam tempora fuerunt, quæ iudiciorum, & legum seueritatem requirerent, certe hæc ipsa tẽporum conditio, qua nos Deus ad Ecclesiæ suæ gubernacula vocauit, hoc vel maxime exposcit. Nam, vt est fragilis & fluxa mortalium natura, & ad malum prona, nisi diuina bonitas adiuuet, & eorum qui præsunt, fręnum cohibeat: ita plurimis ab hinc annis propter nimiam ipsorum malitiam, deprauatamq. peccandi consuetudinem, & effrenatam audaciam, vitiorumq. licentiam, improbi homines tantum sibi sumpserunt, vt sperarent quicquid eis libitum esset, id se impune perpetrare posse. Igitur post repressam sceleratorum audaciam, qui cędibus & latrocinijs ditionem ecclesiasticam, atque adeo suburbana loca vexabant, nunc etiam in Vrbe, vt quod æque necessarium est inde sumamus initium, corroboranda fides connubialis, comprimendæ publicæ præsertim mœchantium libidines, & alienis coniugijs insidiantium impudens nequitia coercenda, legitime sobolis honestæ propagationi consulendum, & siqua dissoluta aut dilapsa fluxerunt, seueris legibus vincienda sunt. præcipueque curandum, ne qui Ciues, aut incolæ sanctæ huius, & sacerdotalis Ciuitatis flagitiorum turpitudine, per varias machinationes & fraudes diabolico astu adinuentas polluantur, sed ab eorum commercio praui abusus & publicæ ignominiæ labes, nostris potissimum temporibus exterminentur, & perpetuo exulent, ac potius hęc Alma Vrbs nostra omni virtutum genere florens, pura & immaculata luceat splendore et munditia honestatis suæ, omnesque externas gentes ad sui imitationem conuertat. Id enim postulat ipsius Vrbis sanctitas & religio, quæ Sanctorum Apostolorum & innumerabilium Martyrum sanguine consecrata, atq; adeo perfusa est, vt quoquo pedem quis ponat, credere possit se venerandos eorum cineres calcare. Id præterea requirit dignitas ipsius Ciuitatis, quæ nostra propria sedes caput Orbis, & Religionis effecta, benigne excipit in gremio suo quasi communis patria omnes vndique nationes ex remotissimis regionibus, & vltimis terris ad eam confluentes. Id denique exigit communis vtilitas vniuersi populi Christiani vt obstructo ore impiorum, aduenæ petentes hinc disciplinam, mores, regulam, normãque viuendi, spiritualis ædificij non minus quam materialium operum structuram admirentur, vrbanisq. exemplis meliores effecti ad suos reuertantur. Proinde ad seruandam inuicem inter coniuges perpetua fide & concordia societatem, & ad publicæ honestatis pudorem illibate tuendum, super infrascriptis capitibus præsenti nostra, in eadem Vrbe duntaxat perpetuo valitura constitutione duximus prouidendum.

Coniuges temere se à cõmuni cohabitatione, & cõiugali toro separãtes, arbitrio Iudicis puniantur.

§.2. Primum igitur cum matrimonium indiuiduam vitæ consuetudinem continere debeat, idq. non solum naturali iure, sed etiam diuino manifestius comprobetur, dum dicitur: Relinquet homo patrem suum, & matrẽ, & adhęrebit vxori suę, & erunt duo in carne vna. & CHRISTVS Dominus noster in Euãgelio subiungat: Itaq; iam nõ sunt duo, sed vna caro: quod ergo Deus cõiunxit, homo nõ separet. Ac deniq; testetur Apostolus: Sacramentũ hoc magnum esse in CHRISTO, & in Ecclesia. Et propterea nefas sit coniuges fideles se propria voluntate, aut arbitrio à coniugali toro separare, nisi ex causa à sacris canonibus permissa, & auctoritate ac iudicio Ecclesiæ cognita & probata. Idcirco ne quis in posterũ huiusmodi facinus impune cõmittat, vel attentare audeat, Apostol. auctoritate

sta-

statuimus & ordinamus, vt coniuges, qui quęue indissolubilem matrimonij nexum diuina lege copulatum contēnentes, sine Ecclesiæ iudicio, seu ecclesiastici iudicis sententia, propria temeritate à communi cohabitatione discesserint, aut se à coniugali toro separare præsumpserint, arbitrio iudicum pro excessuum grauitate puniantur.

Maritus Iudicis auctoritate tori separationem obtinens, & deinde impudicā vitā ducēs, ita vt appareat, quod separationē affectauit, vt luxuriose viueret pœna vltimi supplicij plectatur.

§.3. Sed & si per sententiam iudicis ecclesiastici separatio facta fuerit, ne ipsi coniuges sacrorum canonum, & publica iudicum auctoritate abutentes, delinquendi & adulteria committendi occasionem sumant, statuimus & decernimus, maritum, qui dolo aut fraude, siue alias quauis occasione vel causa, etiam secundum iuris Canonici dispositionem, separationem tori ab vxore sua affectauerit, procurauerit, & obtinuerit, seque à cohibitatione vxoris cum effectu separauerit, ac post à se abiectam vel amotam vxorem, pellicem vel concubinam palam induxerit & retinuerit, aut cum scortis & meretricibus, & alijs mulieribus impuram vitam duxerit, adeoque impudenter se volutauerit in cœno luxuriæ, & adulterijs, vt vel ex eo satis constet ipsum ad exercendam liberius libidinem suam se ab honestissimo matrimonij iugo exoluendi causam de industria quæsiuisse, pœna vltimi supplicij plectendum esse.

Vxor quæ separationē obtinuerit, impudiceq. postea vixerit, & cōplura adulteria commiserit, aut palā quęstum fecerit, eandē pœnam incurrat.

§.4. Similiter vxorem, quę instigante antiquo pacis & pudicitiæ hoste, sub pretextu morum, sęuitię, furoris, vel insanię, impotentiæ coeundi, maleficij, aut alterius canonici impedimenti, vel alicuius delicti marito suo obiecti, aut alias quoquo modo suscitatis contra maritum discordijs ac dissidijs, etiam ad id via iuris procedendo, subterfugiū obedientiæ maritalis improbe exquisierit, & frenum ac iugum viri sui excutere, seque ab illo eximere procurauerit aut certe culpa sua marito petendæ separationis causam præbuerit, & postea quam à connubiali toro iudicio Ecclesiæ separata extiterit, quasi auctoritate legum & iudiciorum suæ luxuriæ explendæ occasionem nacta, se scandalosæ & impudicæ vitæ dederit, & complura, ac cū diuersis personis adulteria perpetrauerit, aut se in prędam adulterorum turpiter commaculandam publice exposuerit, siue palam quæstum fecerit, eadem pœna vltimi supplicij puniri volumus.

Vxor quæ ex aliquo loco, per Iudicē sibi assignato aufugerit, & impudice vixerit, eadem pœna capitis puniatur.

Ad hoc vide bullā Pauli 3. sup. fol. 634

§.5. Quod si pendentibus huiusmodi litibus & controuersijs, super separatione vel diuortio, aut subsecuta, vt præmittitur, tori separatione, vxor ipsa arbitrio Iudicis, ad quem spectauerit in Monasterio aliquo Monialium, aut certe in aliquo tuto & honesto loco, siue apud aliquas probas, honestas, & non suspectas personas deposita & collocata fuerit (super quo etiam, vt id magna adhibita cautione, & sine aliquo periculo aut suspicione circunspecte fiat, Iudicis ipsius conscientiam oneramus) statuimus vt ipsa vxor sic deposita & collocata, si è Monasterio sine licentia sui Iudicis, violata clausura exiuerit, siue à custodia & cura, vel alio honesto loco sibi per Iudicem assignato, temerario ausu aufugerit, & vitam impudicam & inhonestam duxerit, eadem etiam pœna plectatur.

Qui vt virginem vel coniugatam cognosceret, patrē aut matrē vel tutorem &c carcerari fecerit, illamq. stuprauerit vel adulterauerit eadem pœna plectatur.

§.6. Preterea eum, qui vt virginem aliquam, aut alienā vxorem, stupro, siue adulterio corrumpat aut polluat, eius patrem aut matrem, fratrem siue sororem, aut maritum, aliamue personam, sub cuius cura, tutela, custodia vel potestate illa existit, prætextu cuiusuis causæ ciuilis, criminalis, aut mixtæ, etiam ad procuratoris Fisci instantiam in carcerem detrudi, directe vel indirecte procurauerit, & ea occasione deinde virginem illam, siue vxorem alienā stuprauerit, aut adulterauerit, cum & is quoq; suæ prauæ concupiscentiæ explendæ causa, publica legum & Magistratuum potestate impudenter abutatur, & sub colore iudicij, innocentes atque incautos opprimat, dicta quoq; pœna statuimus puniendum.

Parētes aut mariti suas filias, vel vxores ad palam luxuriose viuēdum, inducētes, eadē pœna puniantur.

§.7. Ac postremo etiam in patrem, matrem, aut virū, qui quæue suæ filiæ virginis pudorem, aut propriam vxorem in prædam alienæ libidinis tradiderit, & re ipsa prostituerit, aut induxerit vt contra ius & fas, stupra & adulteria, quęstus aut alia quauis causa palam exerceat, pœna eadem volumus animaduerti.

Contra alios Adulteros, Lenones, &c. antiqua iura seruantur.

§.8. Antiquis tamen iuribus contra cæteros adulteros & adulteras, lenones & lenas, ac stupra & huiusmodi facinora perpetrantes promulgatis, alias in suo robore permansuris.

Cōiugatę palam impudice viuētes resipiscāt, alioquin pœnas prædictas incurrent.

§.9. Cæterum quemadmodum hac nostra constitutione id nobis propositum est, vt si quos homines in posterum, honestatis ac diuinæ legis interdum obliuio ceperit, eos saltim supplicij metus, à flagitijs sceleribusque deterreat; ita hodie tales nullos esse vehemēter optamus. Quod si quæ forte sint coniugatæ, quæ palam impudice ac turpiter viuant, ijs nouem duntaxat dierum spatium, post huius constitutionis publicationem ad resipiscēdum damus. intra quod tempus, si velint redire ad cor, venerabilem fratrem nostrum Iacobum Episcopum Portuensem Cardinalem Sabellum, nostrum in prædicta Vrbe Vicarium, vel eius Vicesgerentem adire debeant, eisque polliceri se deinceps pudicam vitam acturas, & aut cum suis viris cohabitaturas, aut honesto in loco, vbi ab ipsis iudicibus, vt supra dictum est, collocatæ seu depositæ fuerint permansuras. Quo termino elapso, contra sic vt supra delinquentes, ad pœnas prædictas omnino procedi mandamus.

Decretum irritans.

§.10. Decernentes sic per quoscunq; iudicari debere, irritumq. & inane, si secus super his à quoquā quauis aucto ritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Iudicib. facultates procedendi contra delinquentes

§.11. Et nihilominus mandamus vniuersis & singulis dictę Vrbis iudicibus ordinarijs pro tempore existētibus, quibus contra reos talium criminum, aut quo ad causas huiusmodi iurisdictio competit, vel in futurū competet, vt curent præmissa omnia iuxta præsentium litterarum continentiam & tenorem, firmiter & inuiolate perpetuis futuris temporibus obseruari, & cōtra criminosos, ac delinquentes prędictos vtriusque sexus inquirant & procedāt, ac in eos iuxta præmissa culpabiles repertos, prædictis pœnis, vt supra dispositum est, animaduertant, contumaces, rebelles, & inobedientes, eisque auxilium, consilium, vel fauorem quomodolibet præstantes, per opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo. inuocato etiam ac adhibito, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausulæ derogat.

§.12. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, dictæ Vrbis statutis, reformationibus & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, Populo Romano, vel Curialibus, aut alijs personis, etiam Motu proprio & consistorialiter, seu alias quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, & quibuslibet alijs indulgentijs, generalibus vel specialibus, quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa. vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus, habenda esset in eisdem nostris litteris mentio specialis. Quæ omnia nemini volumus aduersus præmissa, in aliquo suffragari, atque illis ad effectum earundem præsentium duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autem, vt ipsarum præsentium transumptis etiam impressis, manu notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra illud habeatur, quæ eisdem originalibus haberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Forma & effectus pub. huius constit.

§.13. Quodq. eædem præsentes ad valuas Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, ac in acie Campi Floræ, de more publicentur, affixis & dimissis inibi earum exemplis. quodq. post decem dies, ab huiusmodi publicatione numerandos, statim incipiant, vnumquēque arctare, perinde ac si personaliter omnibus intimatæ forent, cum non sit verisimile à quoquā id ignorari, quod tam patenter cunctis fuerit intimatum.

Sanctio pœnalis.

§.14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statutorum, ordinationis, onerationis, decretorum, mandati, derogationis & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D. P. An. a. 30. Octobris.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, tertio Cal. Nouemb. Pont. nostri Anno 2.

Publicatio.

Anno à natiuitate D.1586. indict. 14. die vero 3. mensis Nouembris, Pontificatus Sanctiss. in Christo patris & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno 2. retroscriptæ litteræ Apostolicæ, lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ in valuis seu portis Basilicarum sancti Ioannis Lateranensis, & sancti Petri Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, per nos Ioannem Burlurault & Octauium Taglietum Sanctissimi Domini Papæ cursores, necnon in acie Campi Floræ, per eosdem cursores. Alex. Parabiacus mag. curs.

XLVII.

Iurisdictio Iudicis causarum, beneficialis confidentiæ & simoniæ, & cum eis connexitatem habentium, in Romana Curia mouendarum, aut per appellationem à Iudicibus extra Curiam introducendarum.

De eiusmodi materijs attende extrauag. 2. Cum detestabile Pauli II. de Simon. & const. 85. Pij IV. Romanũ sup. fol. 120. atque Pij V. const. 85. Intolerabilis. fol. 283. cum ibi notatis. & etiam hic inf. const. 61. Pastoralis. vbi cõstitutiones dictorũ Pij IV. & Pij V. extenduntur ad Regnum Galliæ.

Edita An. D. 1586.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

DIuina Dei prouidentia, quæ cunctorum fidelium cœtum per diuersa tribunalia statuit in rectitudine gubernandum, in supremo iustitiæ throno, meritis licet imparibus constituti, nunc in muneribus & officijs ad ipsius iustitiæ cultũ instituendis, nunc pro personis idoneis ad illa assumendis, & cõdignis titulis decorandis, aciem nostrę mentis sedulo conuertimus, & quę ad officiorum & personarum huiusmodi stabiliendam iurisdictionem, salubremq. directionẽ pertinere noscuntur, ne propter varios diuersorũ Iudicum & Tribunaliũ concursus, & varias procedendi formas desuper dubitari cõtingat, ex pastoralis nostri officij debito constituimus, ac in his eiusdem officij nostri partes fauorabiliter impartimur. prout rerum & causarum circunstantijs debite pensatis, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Pij IV. Pii V. constitutiones istæ, sunt indicatæ hic in subr.

§. 1. Cum itaque alias fel. record. Pius Papa V. prędecessor noster, omnium causarum confidentialium pro tẽpore mouendarum cognitionem & decisionem, ac litterarum Apostolicarum à piæ mem. Pio Papa IV. etiam prædecessore nostro super huiusmodi confidentijs emanatarum, executionem sibi & successoribus suis reseruauerit & postmodum ob varias & continuas pro tempore existen. Rom. Pont. in grauissimis & arduissimis totius Reipublicæ Christianæ negocijs occupationes, causæ ipsæ in Rom. Cur. pro tempore motæ & introductæ per particularem Iudicem, ex delegatione Apostolica, audiri, decidi, & cognosci cõsueuerint, ipse autem Iudex nedũ solo Romani Pontificis nutu amouibilis, sed etiam sibi contra ordinarios collatores Episcopos, & alios superiores Prælatos hac confidentiali labe plerunque infectos, procedendi facultas præclusa existat, qui etiam in huiusmodi causarum prosecutione, vt plurimum delegantur, diuersæ simoniacæ prauitates, & aliæ illicitæ pactiones, quæ licet ex istis confidentijs resultent, seu illis mixtæ & coniunctæ sint, tamen à nonnullis prætenditur eas sub facultatibus præfato Iudici concessis, minime comprehendi, nec in illis ab ipso sine speciali Sedis Apostolicæ rescripto posse procedi. Vnde fit vt modo ipsius Iudicis mutatione, quę interdum contingit, nunc facultatum suarum angustia, ac etiam delinquentium cauillationibus & subterfugijs, eiusdem Iudicis auctoritas sæpius illudatur, ac ea quæ ad purgandam hac contagione Dei Ecclesiam à dictis prædecessoribus sapientissime sunt sancita, vt plurimum debito effectu careant, in animarum perniciem & scandalum plurimorum.

§. 2. Nos huiusmodi incommodis, pro nostri pastoralis officij debito obuiare cupientes, operæpretium fore duximus, præfati Iudicis personam, speciali titulo & denominatione decorare, illiusque iurisdictionem ampliare, vt in tribunali suo, tum iudicia tum cætera ad id munus pertinentia perpetuo stabiliantur, ac ad certum debitumque finem ordinentur, necnon litterarum & constitutionum Pij Quarti & Pij Quinti prædecessorum huiusmodi, ac præfatorum aliorumque priuilegiorum, indultorum, gratiarum, & facultatum, pro tempore existenti Iudici causarum confidentialium huiusmodi concessarum, ac sententiarum desuper forsan latarum, & inde secutorum quorumcunque tenores, necnon litium & causarum huiusmodi status & merita, nomina & cognomina collitigantium, præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad alicuius nobis super hoc oblatę petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione & certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, vnum officiũ Auditoratus generalis quarumcunque confidentialium, etiam simoniacam prauitatem, & quamcunque aliam illicitam pactionem inducẽtium, seu connexitatẽ aliquam cum confidentia habentium, rerumq. omnium inde resultantium, pro vno generali illarum Auditore, qui omnium & singularum causarum huiusmodi ordinarius Iudex existat, & officium ipsum ad eius vitam obtinere, illudque in nostris & pro tempore existentis Romani Pontificis manibus quandocunque resignare, licite possit, ad instar aliorum Rom. Cur. & dictæ Sedis officiorum vacabilium & resignabilium, Apostolica auctoritate tenore præsentium, perpetuo erigimus & instituimus.

Erectio officij Auditoratus causarum confidentialium.

§. 3. Ibiq. sic erecto & instituto pro illius dote, decimã partem omnium & singulorum fructuũ, reddituum, prouentuum, iurium, obuentionum, ac etiam distributionum quotidianarum, etiam solis præsentibus & diuinis officijs interessentibus dari, & per eos percipi solitarum, & aliorum quorumcunque emolumentorum, ac etiam pensionum annuarum, cum interuentu confidentiæ, vel alias simoniaca, aut alia illicita pactione interueniente, seu quæ commissis confidentijs aliquam dependentiam vel connexitatem habeat, indebite perceptorum, ad quorum restitutionem quoscunque per ipsius Auditoris sententiam condemnari, etiamsi postmodum per alios Iudices causam fortasse reuideri, & dictam sententiam confirmari seu reformari, ac etiam super quibus, post litem desuper in officio huiusmodi intentatam, quomodolibet componi, vel alias concordari contigerit. Necnon omnia & singula alia iura, salaria, regalia, & emolumenta quæcunque, ordinaria & extraordinaria, vndecunque & quomodocunque prouenientia, etiam sportulas, vel alia quocunque nomine nuncupata, quæ Iudices causarum confidentialium huiusmodi in dicta Curia pro tempore deputati, quomodolibet, & quocunque titulo vel causa habere consequi, lucrari, & percipere consueuerunt, seu etiam potuerint ac debuerint, cuiuscunque qualitatis, quãtitatis & valoris fuerint, auctoritate & tenore præsentis, etiam perpetuo applicamus & appropriamus.

Emolumentorum & redditũum assignatio.

§. 4. Necnon quod de cętero pro tempore existens Auditor prædictus, statim à die concessionis sibi de huiusmodi Auditoratus officio, dicta auctoritate factæ, sit & esse censeatur, noster & pro tempore existen. Romani Põtificis verus, indubitatus, & nõ fictus familiaris, cõtinuus cõmensalis & Prælatus domesticus, ac dictę Sedis notarius, aliorumq. familiarium continuorum commensaliũ, nobis & dicto Rom. Pontifici in Palatio Apost. seruientiũ, ac Prælatorum domesticorum & eiusdem Sedis notariorum numero & consortio fauorabili aggregatus, ac pro vero, indubitato, & non ficto, nostro & pro tempore existentis Romani Pontificis familiari, continuo commensali & Prælato domestico, Sedisq. huiusmodi notario haberi & reputari debeat, habituq. & insignijs dictorum Prælatorum & notariorum, per quamcunque personam in dignitate ecclesiastica constitutam, quam ad hoc duxerit eligendam sibi, recepto prius ab eo fidelitatis & obedientiæ solito iuramento, exhibendis & conferendis. omnibusque & singulis ac prorsus similibus priuilegijs, pręeminentijs, indultis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, facultatibus, honoribus, antelationibus, prærogatiuis, fauoribus, indultis, concessionibus & gratijs, tam spe-

Priuilegiorũ omnium quæ veri familiares Pontificis continuique cõmensales, & Prælati domestici, Sedisq. Apost. notarij habent concessio.

specialibus quam temporalibus, quibus cæteri nostri & pro tempore existen. Romani Pontificis, veri, indubitati, & non ficti familiares, continui commensales, ac Prælati domestici, dictæq. Sedis notarij, etiam de numero participantium existentes, etiamsi habitum & rochetum notariorum Sedis huiusmodi non deferat, de iure, statuto, vsu, consuetudine, vel aliquo etiam speciali priuilegio, aut alias quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere possint, & poterunt quomodolibet in futurum, in iudicio & extra, ac vbique locorum absq; aliqua prorsus differentia, non solum ad illorum instar, sed pariformiter & æque principaliter, in omnibus & per omnia, perinde ac si eidem Auditori pro tempore existenti specialiter & expresse per præsentes concessa fuissent, sine tamen ipsorum prælatorum domesticorum & notariorũ de numero participantium præiudicio, vti, potiri, & gaudere libere & licite possit & valeat.

Iurisdictionis cognoscẽdi quascunq; causas confidentiales, &c. concessio.

§.4. Ipseq. Auditor pro tempore existens, omnes & singulas dictarum confidentiarum & symoniacam prauitatem, vel quamuis aliam illicitam pactionem inducẽtium, seu aliquam dependentiam vel connexitatẽ habentium, rerumq. omnium inde resultantium causas huiusmodi in eadem Curia quomodocunque & qualitercunque, ac alias quascunque personas, etiam Cardinalatus honore, ac Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali dignitatibus fungentes, etiam per viam inquisitionis, aut ex officio, seu Apostolica delegatione, vel alias quomodo libet motas & mouendas, ac etiam quæ per viam appellationis à sententijs diffinitiuis, vel interlocutorijs vim diffinitiuæ habentibus, per quoscunque Iudices ordinarios vel delegatos, ac etiam dictæ Sedis Legatos vel Nũcios pro tempore latis & promulgatis, ad Sedem præfatam pro tempore interpositæ, seu reclamationis iudicialis aut nullitatis, ad Sedem eandem hactenus deuolutæ sunt, vel in posterum deuoluentur, ita vt causæ appellationum huiusmodi per eum solum cognosci, nec alteri, nisi per commissionem in Signatura Gratiæ, vocato ipso Auditore propositam, & manu nostra signatam, committi possit, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura iudicij, sola veritate inspecta, etiam manu regia, ac terminis substantialibus, qui de stylo seu ordinatione Palatij Apostolici obseruari consueuerunt, penitus omissis, ac etiam quibusuis appellationibus, nullitatibus, et alijs diffugijs prorsus semotis procedendo, vna cum omnibus & singulis earum inciden. dependen. emergen. annexis & connexis, ac etiam toto negocio principali, audien. cognoscen. deciden. fineque debito terminan. etiã singulis diebus & horis, præterquam in honorem Dei feriatis. necnon super omnibus & singulis confidentijs, etiã aliquam dependentiam vel connexitatem cum symoniaca vel alia illicita pactione habentibus, seu mixtus huiusmodi, rebusq. omnibus inde resultantibus, tam ad procuratoris fiscalis denũciationem & promotionem, quam etiam partium accusationem, seu ex mero officio inquirendi, omnesq. & singulas huiusmodi confidentialem & symoniacam prauitatem, vel quamuis aliam illicitã pactionem inducentium, seu aliquam dependentiam vel connexitatem habentium, rerumq. inde resultantium causã, coram quibusuis iudicibus etiam Palatij Apostolici causarum Auditoribus, inter quascunq; personas motas et mouendas, ad se & suum tribunal auocandi. ac omnes & singulos dictarum confidentiarum auctores, machinatores, conscios, complices, & alios quos opus fuerit, ac sua quomodolibet interesse putantes, etiam per edictum publicum, si ad eos tutus non pateat accessus, citandi, & cõstituto sibi quantum sufficere videbitur de iudicijs, ad personaliter vel alias legitime cõparendum, sub excõmunicationis, alijsq. ecclesiasticis sententiis censuris & pœnis, ac priuationis omnium & singulorum beneficiorũ & officiorum per eos obtentorum, ac inhabilitatis ad illa & alia quæcunq; in posterum obtinẽda, necnõ pecuniarijs, alijsque eius arbitrio, etiam iuxta demeritorum exigentiam corporis afflictiuis pœnis, monendi. eisq. ac quibusuis iudicibus, tam ordinarijs quam commissarijs, etiam quacunque auctoritate fungentibus & functuris, sub similibus sẽtentiis, censuris, & pœnis, tam in dicta Curia quam extra eam vbilibet inhibendi, detinẽtes quoscunque libros, scripturas, computa, instrumenta, & alia documenta publica vel priuata dictarum confidentiarum, causas etiam vt præfertur mixtas quomodolibet concernentia, ad illa exhibenda, necnon quoslibet testes ad se examini subijciendum, ac veritatis testimonium perhibendum, etiam ex officio, vel alias prout sibi videbitur, per similes censuras & pœnas cogendi & compellendi, eosq., necnon contradictores quoslibet & rebelles, sententias, censuras, & pœnas, etiam priuationis huiusmodi incidisse, seruata forma Cõcilij Tridentini declarandi, auxiliumque brachij secularis inuocandi. necnon vnum Locumtenentem in huiusmodi causis, cum simili vel limitata potestate, quoties sibi videbitur constituendi & deputandi, eumq. reuocandi, ac aliũ eius loco subrogandi. necnon litteras seu constitutiones Pij Quarti & Pij Quinti prædecessorum huiusmodi super dictis confidentiis editas, ac omnes & singulas sententias in dictis causis confidentiarum, tam hactenus per illarum Iudices qui pro tempore fuerint latas, quam in posterum per futurum Auditorem huiusmodi, eiusq. successores ac Locumtenentes ferendas, via executiua, nulla tela iudiciaria seruata, & quacũque appellatione remota, ac alias iuxta litterarum seu constitutionum præfatarum, ac etiam facultatum dictis iudicibus, per Nos & prædecessores nostros quomodolibet concessarum formam, continentiam & tenorem, plenarie & totaliter exequendi, & executioni demandandi. mandataq. executiua & alia quomodolibet necessaria & opportuna decernendi & relaxandi. ac generaliter omnia & singula alia, quæ in præmissis omnibus & singulis quomodolibet necessaria & opportuna fuerint, facien. dicen. geren. exercen. mandan. decernen. statuen. ordinan. & exequendi, plenam, liberam & omnimodam facultatem, potestatem & auctoritatem habeat & habere debeat.

Notariatus Officij, ad Auditoratus Officio prædictũ applicatio & concessio.

§.5. Et quod officium notariatus earundem causarum de cætero perpetuis futuris temporibus, ad meram & liberam pro tempore existen. Auditoris prædicti dispositionem spectet & pertineat. ipseq. pro tempore existens Auditor officium notariatus huiusmodi, quod dilectus filius Prosper Vacca ad hoc à nobis deputatus ad præsens exercet, cum primum per cessum vel decessum, aut priuationẽ vel amotionem dicti Prosperi, aut cuiusuis alterius qui illud pro tempore quomodolibet obtinebit, aut alias quouis modo vacauerit, quibusuis personis, de quibus sibi videbitur per suas patentes litteras, sigillo officij sui Auditoratus, gratis vel pro pretio reperibili concedere & assignare, ac soluta sibi solita compositione resignationis de dicto officio notariatus pro tempore facien. necnon personam cui officium ipsum notariatus pro tempore concesserit & assignauerit, ad illud illiusque liberum exercitium, absque alia nostra & pro tempore existentis Romani Põtificis concessione & assignatione, recipere & admittere, ac per eos ad quos spectat & pro tempore spectabit, recipi & admitti, ac illi de solitis & consuetis iuribus & emolumentis responderi facere, libere & licite valeat, eisdem auctoritate & tenore similiter perpetuo statuimus & ordinamus.

Auditoratus Officij, in persona Alexandri Catalani Ro. vtriusque Sig. Referendarij, cũ prædictis iurisd. & omnib. emolumentis & priuil. collatio.

§.6. Insuper de dilecti filij magistri Alexandri Catelani Clerici Romani, V.I.D. ac litterarum Apostolicarũ maioris præsidentiæ Abbreuiatoris, & in vtraq; Signatura nostra Referendarij, fide, integritate, probitate & doctrina, nobis precipue in iudicis earundem causarũ munere iamdudum exercendo & obeundo, cognita atque perspecta, specialem in Domino fiduciam obtinentes, ipsumque Alexan. à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium duntaxat consequen. harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, eidem Alexandro officium Auditoratus generalis causarum confidentialium, vel alias vt præfertur mixtarum, à primæua eius erectione vacans huiusmodi, per eum quoad vixerit ad instar aliorum officiorum Curiæ & Sedis prædictarum tenendũ regendum & gubernandum, cum decima parte fructuũ, redditiuum, prouentuum, iurium, obuentionum, distributionum, & aliorum emolumentorum, ac pensionum indebite perceptorum & percipiendorum huiusmodi, et

alijs illi annexis, necnon omnibus & singulis iuribus, regalibus, vocalibus, sportulis, taxis, prouentibus, obuentionibus, honoribus, emolumentis, priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, præeminentijs, antelationibus, prærogatiuis, iurisdictionibus, fauoribus, gratijs, indultis, ac de dicto officio Notariatus disponendi, & illius resignationes admittendi, cæterisque facultatibus supradictis, auctoritate & tenore similibus, concedimus & assignamus, ipsumq. Alexandrum ad officium Auditoratus causarum confidentialium huiusmodi, illiusque liberum exercitium, necnon decimam fructuum, redditum, prouentuum, iurium, obuentionum, distributionum, emolumentorum & pensionum huiusmodi partem, ac iura, regalia, sportulas, taxas, prouentus, obuentiones, honores, priuilegia, facultates, cæteraque omnia & singula supradicta, ex nunc recipimus & admittimus, ac per eos ad quos spectat, & pro tempore spectabit, recipi & admitti, receptumq. & admissum in eis quoad vixerit manuteneri, sibiq. de eisdem integre responderi debere volumus & mandamus &c.

Clausulę præseruatiuæ.

§.7. Ac easdem præsentes litteras nullo vnquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quouis alio defectu, etiam ex eo quod interesse forsan habentes ad id vocati non fuerint, vel ex quauis alia causa quantumuis legitima & iuridica, etiam necessario exprimenda notari, impugnari, inualidari ad terminos iuris reduci, in ius vel controuersiam reuocari, aut aduersus illas quodcunque iuris, facti, vel gratiæ remedium impetrari posse, minusq. sub quibusuis illarum aut similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, & alijs contrarijs dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinũ & eum in quo antea quomodolibet erant statum restitutas, repositas, & plenarie, etiam sub quacũque data, per Alexandrũ eiusq. successores præfatos eligenda, reintegratas & de nouo cõcessas, validasq. & efficaces fore & esse, vimq. validi & efficacis contractus, inter nos & Cameram ex vna, & Alexan. eiusq. successores præfatos ex altera partibus, rite & recte initi & stipulati, ac etiam vtrinque iurati habere, & perpetuo obtinere, dictamq. Cameram ad Alexan. & eius successores præfatos, in iuribus & alijs præfatis tenendos, & ab omni incommodo, damno, læsione, lite, causa, & controuersia immunes, indemnes, & exemptos conseruandos teneri & obligatos esse ac fore.

Decretum irritans.

§.8. Sicq. & non aliter per quoscunque iudices ordinarios vel delegatos, etiam causarum Palatij Apost. Auditores, ac eiusdem S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorũ cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, necnon irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorũ & defensorũ deputatio & facultates.

§.9. Quocirca venerabilibus fratrib. nostris Amerin. & Marturanen. Episcopis, ac dilecto filio Causarũ Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori, Motu simili per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras & in eis contenta quęcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dicti Alexan. & eius in officio Auditoratus huiusmodi successorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisq. in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes litteras & in eis contenta huiusmodi, ab omnibus ad quos spectat, & pro tempore spectabit inuiolabiliter obseruari, ac Alexandrum & successores præfatos illis pacifice frui & gaudere, non permittentes ipsos seu eorum quępiam, per quoscunque quauis auctoritate fungentes, desuper quomodolibet molestari, perturbari, vel inquietari, contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super hiis habendis seruatis processibus, sententias, censuras & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.10. Non obstan. præmissis, & de certo nominatorũ prędictorum numero, necnon quatenus opus sit, recolendæ mem. Symmachi & Innocentij Tertij, ac Pauli Secũdi, & quorumcunq; aliorum Romanorum Pontificũ eiũ prædecessorum nostrorum, de rebus Ecclesię seu Camerę & Sedis prędictarum non alienan. alijsq. Apostolicis, ac in prouincialibus, synodalib., & generalibus Concilijs editis, specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, dictæq. Cãcellariæ regulis editis & edendis, etiã de gratiis ad instar non conceden. eiusq. & dictæ Cameræ, ac earum officiorum & collegiorum, necnõ Vrbis Romæ, illiusq. tribunalium & Curiarum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, stylis, vsibus, naturis, stabilimentis, & etiam nouis reformationibus. priuilegijs quoque, indultis, exemptionibus, immunitatibus, & litteris Apostolicis, illis necnon ordinariis iudicibus & personis supradictis, & quibusuis alijs, etiam per modum statuti perpetui, initi & stipulati contractus, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, in genere vel specie, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem prædictam, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus etiamsi de illis eorumq. totis tenoribus, specialis, specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda esset, tenores huiusmodi acsi de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides transumptorum, & sanctio pœnalis.

§.11. Volumus autem quod præsentium transumptis etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, & sigillo pro tempore existentis Auditoris causarum confidentialium huiusmodi, vel alterius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio & extra, vbique plena & indubia, eademq. prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensę. Nulli ergo &c.

D.P. An. 2. 1. Nouemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, Cal. Nouemb. Pont. nostri Anno 2.

Admissio & registratio in Cam. Apost.

Die 7. mensis Ianuarij 1587. præsentes litteræ in Cam. Apost. præsentatæ, & per Reuerendissimum Fauentinum dictæ Cameræ Clericum, & Iudicem ex decreto ipsius Cameræ specialiter deputatum, citato prius R. P. D. Geofredo Lomellino eiusdem Cameræ Commissario generali admissæ, & in libris Cameræ registratæ fuerunt.

XLVIII.

Montis Alti Oppidi in Prouincia Marchiæ, in Ciuitatem sublimatio. Eiusq. Collegiatæ Ecclesiæ in Cathedralem & Episcopalem erectio.

Probuius Ciuitatis, aliorumq. locorum d. Prouinciæ Scholaribus, Collegium in Ciuitate Bononiæ instituit, idem Pont. vt inf. in eius const. 59. Inter.

Edita An. D. 1586.

SIXTVS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius erectionis.

SVper vniuersas Orbis Ecclesias, eo disponente qui cunctis imperat, & cui omnia obediunt, meritis licet insufficientibus constituti, leuamus in circuitu agri Dominici oculos nostræ mentis, more peruigilis pastoris inspecturi, quid Ecclesiarum ipsarum, præsertim Cathedralium statui & decori congruat, & quid operis circa illas eorũq. statũ prosperum & felicem impendi debeat, & di-

& diuino fulti præsidio quo cuncta & æqua benignitate pro populorum suorum fidelium salute disponantur, ad ea quæ statui Ecclesiarum huiusmodi congruunt, nostri officij partes, salubriter & vtiliter intendere curamus, prout in Domino conspicimus expedire.

Montis Alti Oppidi, in. multis commendatio, & separatio Mõtis Alti &c. à diœcesi Asculana, Firmana, et Ripana.

§. 1. Sane cupientes Terram Montis Alti, Ripanæ diœcesis, quæ felicem nostris dedit ortum natalibus, vt in celeberrimo & eminenti loco sita, & muris vndiq. cuncta est, & in qua sæcularis, & Collegiata Ecclesia Sanctæ MARIAE ad Collem eleganter constructa, & duas dignitates, & decem Canonicatus & totidem præbendas, ac Sacristiam aliaq. ad cultum diuinum necessaria habens, & duæ aliæ Ecclesiæ, vna scilicet S.Georgij & S. Petri, & alia Oratorium nuncupata S.Nicolai, in qua Confraternitas sub inuocatione Sanctissimi Sacramenti canonice instituta reperitur, necnon domus circiter tricentæ nobiliter ædificatæ, ac plateæ lateribus stratæ existunt, ac singula quaque quarta Feria cuiuslibet Hebdomadæ emporium, ad quod ex omnibus locis circumuicinis fit magnus concursus, celebratur, & ex qua denique viri, & in Theologia, ac iure, & Medicina alijsque scientijs excellentes prodierunt, ac sęcularem ac Collagiatam Ecclesiã huiusmodi dignioribus titulis & nominibus decorare, habita super his cũ Fratribus nostris matura deliberatione, & de illorum consilio, ad Omnipotentis DEI laudem & gloriam, ac eiusdem Beatæ MARIAE honorem, ac Christifidelium deuotionis augmentum, prædictam Montis Alti & Portulæ, ac Patrignonis, necnon Montis de Nouen. & Rotellæ ac Furciæ à dicta Ripan. necnon Montis Elpari, Communantiæ, ac Montis Monachi à Firmana, & denique Castagnoni Terras, seu loca aut Castra eorumq. omnium Territoria ab Asculana diœces. quibus in spiritualibus subiectæ sunt, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuo separamus, & dismembramus, illaque & eorum incolas, & habitatores, Ecclesiarum Rectores, Beneficiatos, Priores, & alia inibi beneficia ecclesiastica obtinentes, ac Monasteria & domos Fratrũ, aliaque pia loca ab omni iurisdictione, potestate, & subiectione Venerabilium fratrum nostrorum Ripan. Firman. & Asculan. Episcoporum, nunc & pro tempore existentium, necnon solutione decimarum eisdem Episcopis per eas debitarum, ac de cætero facien. perpetuo eximimus & liberamus.

Erectio in Ciuitatẽ & Episcopatum.

§. 2. Necnon Terram Montis Alti in Ciuitatem, & secularem Collegiatam Ecclesiam huiusmodi, in Cathedralem sub inuocatione eadem eiusdem B.MARIAE Virginis pro vno Episcopo Montis Alti nuncupando, qui iurisdictionem Episcopalem habeat, & exerceat in spiritualibus, cum mensa Episcopali, arca, sigillo, alijsq. insignibus, honoribus, & priuilegijs, quibus alij Episcopi de iure vel consuetudine, aut alias quomodolibet in eisdem spiritualibus vtuntur, potiuntur & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere quomodolibet poterunt in futurum, de simili consilio, auctoritate & tenore præmissis erigimus, & instituimus. Ac Ciuitatem & Cathedralem Ecclesiam, sic erectas, & institutas, necnon Episcopum Montis Alti pro tempore existentem, ac ipsius Ecclesiæ Montis Alti Capitulum, Sedi Apostolicæ immediate subijcimus, & sub protectione beatorum Petri, & Pauli Apostolorum subijcimus.

Dotis pro Episcopo assignatio.

§. 3. Eidemque Ecclesiæ sic in Cathedralem institutæ pro sua, seu mensæ suæ Episcopalis dotem, Monasterium Beatæ MARIAE de Monte Sancto Ordine Sancti Benedicti dictæ Asculan. diœces. certo quem haberi volumus pro expresso modo vacan. similiter perpetuo vnimus, annectimus, & incorporamus, ac Siluam seu Tenutam Bonetum concedimus, necnon Terras, & Territoria pro diœcesi Montis Alti, illorum vero, necnon dictæ Ciuitatis Montis Alti Ecclesias, personas pro Clero, & habitatores pro populo, etiam perpetuo assignamus, vt eos quo ad superioritatem & iura Episcopalia Montis Alti subesse, & tanquam membra capiti obsequentes de iuribus Episcopalibus responderi volumus.

Decretũ Irritans.

§. 4. Decernentes ex nunc irritum & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausul. derog. & sanctio pœnalis.

§. 5. Non obstan. nostris de vnione committendis ad partes, vocatis quorum interest, ac exprimen. vero valore, & de non tollen. iure quæsito, ac Lateranen. Concilij nouissime celebrati vniones perpetuas, nisi in casibus à iure præmissis fieri prohibẽtis, ac alijs constitutionibus & ordinationib. Apostolicis, necnõ Ripan. Firman. & Asculan. Ecclesiarum, iuramento, & confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illarumq. Præsulibus, Capitulis, & personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiam Motu proprio, & consistorialiter, ac alias quomodolibet in contrarium concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus etiam si de illis, eorũq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importãtes, mẽtio seu quæuis alia expressio habenda foret, illarum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cęterisq. contrarijs quibuscunque.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicę, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, 8. Cal. Decembris, Pontificatus nostri Anno 2.

Dat. P. An. 2. die 24. Nou.

XLIX.

Sancti Seuerini Oppidi in Prouincia Piceni in Ciuitatem sublimatio, eiusque Collegiatæ Ecclesiæ in Cathedralem & Episcopalem erectio.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1586.

Causæ huius erectionis.

SVperna dispositione, cuius inscrutabili prouidentia incrementum suscipiunt vniuersa, pro Sedis Apostolicæ excellenti præeminentia, dignũ arbitramur in irriguo militantis Ecclesię agro nouas Episcopales Sedes, & Ecclesias plantare, vt per huiusmodi nouam plantationem, singulorum Christifidelium augeatur deuotio, diuinus cultus effloreat, & animarum salus subsequatur, humiliaq. loca dignioribus & eminentioribus titulis, ac condignis fauoribus illustretur, vt propagatione nouę Sedis, honoratique præsulis assistentia & regimine, cum Apostolicæ potestatis amplitudine, ac orthodoxæ fidei profectu & exaltatione, ipsi Christifideles æternæ felicitatis præmium, nostri Redemptoris inęstimabili charitate media valeant adipisci.

Oppidi Sancti Seuerini cõmendatio.

§. 1. Sane cum Oppidum Sancti Seuerini in Agro Piceno Camerinen. diœc. inter cætera partium illarũ Oppida satis insigne ac percelebre, necnon benedicente Domino habitatorum, ac incolarum multitudine refectum existat, ac dilecti filij illius Vniuersitas & homines, pro eorum ac Oppidi huiusmodi, necnon eius Cleri singulorumq. habitatorum, & incolarum prædictorum decore, & amplitudine, ac diuini cultus incremento & animarum salute, Oppidum ipsum Ciuitatis nomine, & Cathedralis Ecclesię honore decorari summopere desiderent, ijdẽque Vniuersitas & homines, pro secularis & Collegiatæ Ecclesiæ dicti Oppidi, in qua vna dignitas, quę inibi Principalis dignitas existit, Prioratus nuncupata, ac sex Canonicatus, & totidem præbendę fore noscuntur, si in Cathedralem Ecclesiã erigeretur, mensę Episcopalis dote, redditũ annuum seu cẽtum mille scutorum monetę illarũ partiũ, decem iulijs pro quolibet scuto huiusmodi computatis, super Molendinis eiusdem Oppidi, ad ipsos Vniuersitatem & homines legitime spectantibus, assignare parati sint.

Separatio d. Oppidi à diœcesi Camerinen.

§. 2. Nos pium & salutare Vniuersitatis & hominum propositum & desiderium huiusmodi volentes amplecti, illique fauere, ac cultum diuinum augere, & spirituali animarum profectui huiusmodi, quẽ exinde speramus prouenire, salubriter promouere intendentes, ipsosq. Vniuersitatem & homines, ac eorum singulos à quibusuis excõmunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine,

quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harũ serie absoluentes, & absolutos fore censentes, matura super his cum Fratribus nostris deliberatione præhabita, necnõ Vniuersitate & hominibus præfatis, nobis super hoc humiliter supplicantibus, de eorũdem Fratrum consilio, & Apostolicæ potestatis plenitudine, ad Omnipotentis DEI laudem & gloriam, ac Gloriosissimæ eius Genitricis; Virginis MARIAE, totiusque Curiæ cœlestis honorem, ac fidei Catholicæ exaltationẽ, & habitatorum ac incolarum prædictorum animarum salutem, Oppidum præfatum cum illius Comitatu & Territorio, necnon omnibus & singulis Castris, Villis, locis, terminis, districtibus ac Clero, personis, Ecclesijs, Monasterijs, Prioratibus, præposituris, prepositatibus, & alijs piis locis, ac beneficiis ecclesiasticis, cum cura & sine cura, secularibus & Ordinum quorumcunque regularibus, à diocęsi Camerinen. prædicta Apostolica auctoritate perpetuo separamus & dismembramus, ac ab omni iurisdictione, superioritate, correctione, visitatione, dominio & potestate venerabilis Fratris nostri moderni & pro tempore existentis Camerinen. Episcopi, ac dilectorum filiorum Capituli Ecclesiæ Camerinen. eorumq. Vicariorum & Officialium, ac quorumcunque aliorum, necnon à solutione quorumuis iurium, Episcopo & Capitulo huiusmodi per Oppidi, ac singulorum Castrorum, Villarum, locorum huiusmodi habitatores, & incolas, ac Clerum, personas, Ecclesias, Monasteria, & alia beneficia huiusmodi, ratione iurisdictionis, & superioritatis prędictarum respectiue debitorum, dicta auctoritate, ac de simili consilio, etiam perpetuo penitus eximimus, & totaliter liberamus.

Oppidi Sãcti Seuerini in Ciuitatem sublimatio eiusque Collegiatę Ecclesiæ in Episcopalem erectio.

§. 3. Necnon Oppidũ Sancti Seuerini præfatum in Ciuitatem Sancti Seuerini nũcupandam, ac in ea Cathedralem Ecclesiam pro vno Episcopo S.Seuerini etiã nuncupando, qui ipsi Ecclesiæ S.Seuerini præsideat, ac in illa & Ciuitate prædicta, ipsiq. Ecclesiæ S.Seuerini assignanda diœc. omnia & singula, quæ ordinis & iurisdictionis, ac cuiuscũque alterius muneris Episcopalis sunt exerceat, cum Sede & mensa, alijsq. insigniis, ac iurisdictionibus Episcopalibus, necnon priuilegijs, immunitatibus & gratijs, quibus aliæ Cathedrales Ecclesiæ, & earũ Præsules, de iure vel consuetudine, aut alias quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, de pari consilio, eadem auctoritate similiter perpetuo erigimus & instituimus.

Diœcesis designatio.

§. 4. Ac Oppidum Ciuitatis, & Ecclesiam Cathedralis, necnon Comitatum S.Seuerini huiusmodi, ac illius Territorium vniuersam diœc. incolas vero & habitatores præfatos, ciuium nomine & honore decoramus. eidéq. sic erectę Ecclesię S.Seuerini Oppidum præfatum, vt pręfertur in Ciuitatem erectum, pro Ciuitate, & vniuersum Comitatum, ac illius Territorium huiusmodi, cum omnibus illius Castris, Villis, locis & districtibus per eosdem Vniuersitates & homines specificandis & statuendis, pro diœc. ipsarum Ciuitatis, & diœcesis S.Seuerini, Ecclesias, & habitatores pro Clero & populo concedimus & assignamus.

Dotis seu annui redditus scutorũ mille pro Episcopo assignatio

§. 5. Necnon dictæ Ecclesię S.Seuerini mensæ Episcopali, pro illius dote redditum annuum, seu censum mille scutorum huiusmodi, per ipsos Vniuersitatẽ & homines, vt pręfertur assignandum, ex nunc prout ex tunc, & è contra, postquam assignatus fuerit, pariter perpetuo applicamus & appropriamus, ac S.Seuerini, aliaque eiusdem Comitatus, Oppidi & Comitatum ipsum, singulaq. illius Castra, Villas, loca, Territorium, Clerum & populum huiusmodi eidem Episcopo S.Seuerini, qui pro tempore fuerit, quo ad omnem ordinariam iurisdictionem & superioritatem perpetuo subiicimus.

Priuilegiorũ concessio.

§. 6. Et insuper Capitulo, Clero, Ciuitati, & Diœcesi S.Seuerini huiusmodi, ipsarumq. Ciuitatis & Diœc. incolis & habitatoribus, ac eorum singulis, vt omnibus & etiam singulis priuilegijs, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, gratiis, fauoribus & indultis, quibus aliarum Ecclesiarum Cathedralium Capitula, aliæque Ciuitates & Diœc. ac eorum Clerus, incolæ, & habitatores vtũtur, & potiuntur & gaudent, ac vti, potiri & gaudere quomodolibet poterunt in futurum, vti, potiri & gaudere libere & licite valeant, auctoritate prædicta indulgemus.

Clausula derogatoria.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 2. die 26. Nou.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, 6. Calen. Decembris Pont. nostri Anno 2.

L.

De S. R. E. Cardinalium creandorum pręstantia numero, ordine, ætate, & qualitatibus, & de optione sex Cathedralium Ecclesiarum, quæ Cardinalibus conferuntur.

Quo ad ordinem prædictum vide etiam sup. constit. 1. Eug. IV. fol. 209. Et quo ad qualitates eorundem inspice cõst. 7. Leon. X. fol. 474. necnon Conc. Trid. sess. 25. cap. 1. & hic inf. const. 55. Religiosa. Circa dignitatem eorum Decani extat bulla Pauli IV. n. 5. sup. fol. 722. Prout circa dignitatis Cardinalitiæ præstantiam extat bulla 15. Eug. IV. fol. 282. De prohibitione promouendi duos fratres, habemus sanctionem 22. Iul. III. fol. 715. De Cardinaliũ litibus habemus const. 8. Pauli IV. fol. 724. Prout de earũ indultis, videnda est infra constit. 37. S. D. N. Pauli V. Sanctissimus. & aliæ ibi indicandæ. Ac contra eos offendentes, edixit Pius V. const. 93. Infelicis. fol. 295. Et pariter contra excõmissiam facientes super personis promouendis ad Cardinalatum, edixit Greg. XIV. const. 4. Cogit. Et insuper hic Pont. declarauit quæ. beneficia & Ecclesiæ vacent per promotionem ad Cardinalatum hic inf. in const. 79. Sanctissimus. Ac postremo Greg. XIV. inf. in const. 9. Sanctissimus. vsum bireti rubri concessit Cardinalibus ex Ordinibus Regularium assumptis.

Editę An. D. 1586.

SIXTVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Pontifex est verus Christi Vicarius, & Cardinales Apostolorum personas repræsentant, & sunt Pontifici Consiliarij & Coadiutores, & pro exaltatione Cath. licę Religionis sãguinẽ & spiritum effundere debent.

Consonat cũ ste 15. Eug. IV fol. 282.

POstquam verus ille atque ęternus Pastor & Episcopus animarum CHRISTVS Dominus ad gubernandam vniuersalem Ecclesiam, quam suo pretioso sanguine acquisiuit, Apostolorũ Principi Beato Petro cœlestis simul ac terrenæ tradidit plenitudinẽ potestatis, eique suas in terris vices commisit, sicut in cathedra ipsius Petri successor, & verus CHRISTI Vicarius Romanus Pontifex diuina præordinatione, eiusdem supremæ Apostolicę dignitatis fastigium & locum in terris tenet, ita etiam sacrosanctæ Romanæ Ecclesię Cardinales repręsentantes personas sanctorum Apostolorũ, dum CHRISTO Saluatori regnum DEI prędicanti, atque humanę saluti mysterium operanti ministrarent, eidem Pontifici in executione Sacerdotalis officij, & in dirigenda ipsa Ecclesia Catholica cui pręest, consiliarii & coadiutores assistunt, quasi oculi & aures, ac nobilissimæ sacri capitis partes, & pręcipua illius membra à Spiritu sancto constituta, qui in hac ipsa Ecclesiastica Hierarchia diuina dispositione, instar illius cęlestis, cui ex altera parte respondet, ordinata, ad altissimum gradum euecti cum ipso Romano Pontifice communi patre ac pastore, ad quem ex omnibus vndique gentibus ac nationibus, in grauissimis, maximeq. arduis rebus fideles omnium generum, omnium ordinum, summi, infimi quotidie confluunt, tanti ponderis molem atque onus populorum sustineãt, & pro animarum salute, pro fide, pro iustitia, pro vnitate assidue inuigilent ac laborent, qui circa ipsum vniuersali Ecclesię seruiendo, singularum Ecclesiarum commoditatibus se impendant, quorum consilio idem Pontifex agẽda disponat, quorum opera & necessaria & plurimũ fructuosa vniuersę Reipublicę Christianę in secundis rebus ornamento & commodo, in dubiis pręsidio & adiumẽto esse possit. Qui denique pro exaltatione Catholicę Religionis, pro pace et quiete Christiani populi, pro augmento et honore sanctæ Sedis Apostolicę sanguinem, si ita res ferat, et spiritum constanter effundant.

Cum

Iudicat igitur viros omnes & lectissimos Cardinales creari debere.

Quæ ad Cardinalium qualitates, vide quod notaui supra rubr.

§. 1. Cum itaque ipsi veri cardines sint & clarissima Ecclesiæ lumina, templi Dei bases, firmamenta & columina Christianæ Republicæ singulari quadam pietate ac doctrina, nec vulgari aut mediocri, sed insigni atque eximia virtute abundare debent, vt quam gerunt personam digne & honorifice valeant sustinere. Ac quemadmodum præcipue sunt partes summi Romani Præsulis in ijs asciscendis exquisitam adhibere diligentiam, & accurata circumspectione prouidere, vt viri optimi ac lectissimi assumantur, & vel in hoc potissimum necessitati atq. vtilitati totius Ecclesiæ sibi commissæ consulatur, ita etiam Prælati cæteræq. personæ Ecclesiasticæ ad tantæ dignitatis sublimitatem promouendi, anteactæ vitæ laudæ, atque excellenti quadam & rara meritorum commẽdatione præ cæteris fulgeant, necesse est, vt hoc amplissimo honore digni habeantur. Siquidem eorum vita ac mores cæteris exemplo esse debent, verba & responsa pro oraculis, monita ac præcepta ab vniuersis Christianis regulæ & norma recte viuendi, recteq. sentiendi existimantur, ab ijs quasi sapientissimis magistris Ecclesiasticæ disciplinæ forma suscipitur, quæ ad mores vitamque cunctorum fidelium componendos longe lateq. diffusa propagetur. Ipsi denique vere sunt sal terræ ac lucernæ positæ super candeladrum, vt inter sanguinem & sanguinẽ, causam & causam, lepram & lepram discernant, ac doctrinæ opportunitate & veritate, infirma confirment, disrupta consolident, deprauata conuertant, luceant omnibus qui in domo Domini habitant, ac primæ huic Sedi assistentes, cunctos pastores, dum in grauioribus negotijs eandem Sedem consulunt, eiusue opem implorant, suo iudicio, consilio & auctoritate instruere, dirigere ac docere non cessent. Cęterum cum non solum ad eos spectet plurima & maxima momenti negotia & causas, quæ eis in dies committuntur, præclara fide & prudentia cognoscere, ac Legationibus in Prouincijs gubernandis, & in grauioribus rebus, sæpius ad Reges & Imperatores perfungi.

Insertim quia ex Collegio Cardinalium creandus est summus Pontifex.

§. 2. Sed, quod omnium caput & summa est, ex eorũ corpore, numero, & Collegio, ille ipse qui cunctis pastoribus est præficiendus, ac totius Dominici gregis curam habiturus, summus Pontifex deligatur, ijdemq. illum suis suffragijs creent, qui tunc demum publico bono Christiani populi, optimus sine vlla dubitatione existet, si è numero & suffragijs bonorum deligetur, in hac sacra electione censendi sunt veri interpretes atque internuntij voluntatis Dei, cuius spiritu sicut vniuersum Ecclesię corpus sanctificatur & regitur, ita maxime hoc totum huiusmodi electionis opus eiusdem afflatu & instinctu absolui certissimum est atque omnibus exploratum, vt vel ex hoc ipso perspici possit quanta in eis requiratur puritas & sinceritas ab omni carnis affectu, priuatorum commodorum cura, & factionum studijs aliena, quorum pectora & voces, templa & organa futura sint Spiritus sancti, & ex quibus quasi seminibus is sit proditurus, in quẽ totius Apostolicæ potestatis plenitudo Deo annuente merito conferatur.

Ideo hanc de super edit ordinationẽ videlicet.

§. 3. Quapropter, vt tanti muneris amplitudo ea qua decet obseruantia & admiratione apud cunctos mortales honoretur, & in quos ob celsitudinem gradus, omniũ oculi omnium ora conuertuntur, in eis summæ dignitati par claritas & splendor eluceat, atque in eis glorificetur Deus, honorificetur sacerdotale ministerium, & animæ fidelium lætificentur, certe sacris amplissimis huius honoris insignibus ij demum decorandi videntur, qui eximia eruditione, innocentia ac sanctitate & omni virtutum genere à vero solidorum bonorum largitore Deo supra cęteros fuerint illustrati. Proinde nos, postquam placuit diuinæ bonitati imbecillitatem nostram ad summi Apostolatus apicẽ vocare, inter cæteras, quas pro bono vniuersalis Ecclesiæ his maxime turbulentis temporibus, dies noctesque suscipimus curas & cogitationes, hanc ipsam Pontificia nostra solicitudine dignissimam iudicauimus, vt ad communem salutem & profectum Christiani populi nostræ curæ crediti, ac ad ipsius Sanctæ Romanæ Ecclesię decus & ornamentũ circa Cardinalium electionem atque assumptionem, tam à prædecessoribus nostris, quam à nobis hactenus editas sanctiones & decreta expenderemus. in quibus licet pleraque salubriter ac prudẽter disposita & ordinata fuerint, quia tamen res humanę facile in deterius prolabuntur, nisi sit qui eas assidue renouet atque conseruet, easdem illas sanctiones & decreta partim innouando, partim declarando, partim pro rerum & temporum exigentia supplendo, & in melius reformando, habita super his cum venerabilibus Fratribus nostris eiusdem S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorundem Fratrum consilio & vnanimi consensu, hanc nostram perpetuo valituram constitutionẽ duximus promulgandam, qua & nosmetipsos in re tam graui nostri muneris admonemus, & quam nobis legem imponimus, eandẽ nostris successoribus indicamus, quos & sui officij non immemores fore confidimus, & se aliquando in districto ac tremendo Dei iudicio suæ villicationis rationem esse redituros, Apostolo dicente: Omnes stabimus ante tribunal Christi, & vnusquisque nostrum pro se rationem reddet Deo.

Cardinales nõ sint plures quam septuaginta, & electio promouẽdorum vltra hunc numerũ nulla sit.

§. 4. Primum igitur, cum ita exposcente rerum ac tẽporum qualitate & occasione recessum fuerit à veteri illo more admodum paucos viros in sacrũ Collegium ascribendi, iamque plures nostra ætate Cardinales quã antiquitus in ipsum Collegium cooptari consueuerint, tum vt iuxta generalis Concilij Tridentini decretum omnium Christianitatis Nationum ratio habeatur, tum quia in eodem Collegio multi, quæ est humani corporis infirmitas, senectute vel morbis frequenter grauati, haud commode tanto oneri assidue sustinendo sufficere queunt, vt in hoc moderatio congrua adhibeatur, & certi limites præscribantur, ne vel ad veterem illam paucitatem eos redigamus, vel rursus eorum honor nimia ac superflua numerositate vilescat, quod interdum & nosipsi dum in minoribus essemus, vidimus & experti sumus. Ac vt veteris Synagogæ figura sanctæ & Apostolicæ Ecclesię veritati respondeat, sequi cupientes mandatũ Domini factũ ad Moysen, de congregandis septuaginta viris de senibus Israel, quos nosset senes populi esse & magistros, vt secũ onus populi sustentarent, & non ipse solus grauaretur, super quos ad ostium tabernaculi ductos, loquente Domino, Spiritus requieuit, de prædictorum Fratrum nostrorum consilio, perpetuo statuimus & ordinamus, vt in posterum connumeratis omnibus cuiusque ordinis Episcopis, Presbyteris & Diaconis Cardinalibus, qui nunc sunt, quique in futurum creabuntur, cuncti simul numerum Septuaginta nullo vnquam tempore excedant, ac talis numerus quouis prætextu, occasione vel causa etiã vrgentissima minime augeatur. Quod si vnum vel plures à nobis vel pro tempore existente Romano Pontifice in futurum vltra dictum numerum eligi in Cardinalẽ, aut creari aut pronunciari contigerit, decernimus huiusmodi electionem, creationem & pronunciationem nullã iam, irritam & inanem fore, & censendam esse, nullumq. ius seu titulum re aut nomine sic electo seu electis acquiri, neque eorum quemquam pro Cardinali haberi aut reputari posse aut debere, neque dictam electionẽ, creationem, pronunciationem ab initio inualidam & vltra numerum factam, si postea ad præscriptum numerum moriente vno vel pluribus Cardinalibus ipsum Collegiũ redigatur, propterea ex postfacto conualescere, sed vti à principio sic deinceps in perpetuum nullius fore roboris vel momenti.

Statq. ex eis Episcopi sex Presbyteri 50 & Diaconi 14

§. 5. Quoniam vero iam inde ab antiquissimis etiam Apostolorum temporibus Diaconorũ ordo ad inseruiendum & ministrandum in Ecclesia Dei ex magna prouidentia dignoscitur institutus, & pro temporum varietate modo maior modo minor numerus esse consueuit, ita vt aliquando septem, interdum quatuordecim, quandoque vero decem & octo Diaconi fuerint, & tamen hoc tempore tum propter eorum paruum numerum, tũ propter aliquorum absentiam à Romana Curia, adeo pauci reperiuntur, vt eorum officio satisfacere nequeant, immo sæpius Presbyteri Cardinales loco Diaconorum, contra Patrum instituta Pontifici assistere & ministrare cogantur. Idcirco statuimus, vt ex prædicto numero Cardinalium, Diaconi quatuordecim, reliqui omnes præter sex Episcopos, Presbyteri sint & esse debeant.

§. 6. Neque posthac quispiam in Diaconum Cardina-

Diaconi Card. non sint minores an. 22. & infra annum ad Ordinem Diaconatus promoueri debeant, alias voce careant actiua & passiua.

dinalem assumi possit, nisi saltem in vigesimo secundo suæ ætatis anno fuerit constitutus, ita vt omnino intra annum ad sacrum Diaconatus ordinem valeat & debeat promoueri. alioquin si anno elapso ad ipsum Diaconatus ordinem promotus non fuerit, eo ipso tam in consistorialibus, & omnibus alijs actibus & negotijs Cardinalitijs, quam etiam iuxta constitutionem fel. rec. Pij Papæ Quarti prædecessoris nostri super reformatione Conclauis editam, in electione Romani Pontificis voce actiua & passiua omnino careat, ac priuatus existat.

Diaconi ex feruore deuotionis ad presbyteratum promoti, remaneant inter Diaconos, quousque ex Card. denouo creandis suppleatur numerus 14. Diaconorum.

§. 7. Diaconorum autem numerus sic præfinitus perpetuo retineatur. ac Diaconi in eodem ordine semper remaneant, & si qui eorum ex deuotionis feruore ad Presbyteratus ordinem promoti fuerint, semper tamen in eodem Diaconatus ordine & officio ministrent, & suũ locũ inter Diaconos Cardinales teneant, donec ex Cardinalibus de nouo creãdis siue eligendis, alij Diaconi prædictum numerum suppleant, & in eorum locum subrogetur ac substituantur. Quo casu antiquiores Diaconi ad Presbyteratus ordinem promoti, ad Presbyteros Cardinales transire atque inter eos sedere valeant & connumerari.

Diaconorum Prior aut sequens si sit, legitime ætatis, in quarta vacatione, sex Ecclesiarũ Episcopaliũ, promoueatur ad Ecclesiam vacantem, & in alijs tribus vacãtijs antiquior Presbyter promoueatur.

Hoc declaratur hic in fin.

§. 8. Vt vero Diaconos Cardinales, qui in sua vocatione permanserint, & in ministerio ordinis sui perseuerauerint, maioribus honoribus prosequamur, volumus vt cum aliquam ex sex Cathedralibus Ecclesijs, quibus Episcopi Cardinales præsunt, primo secundo & tertio per obitum vel translationem, aut alias pro tempore vacare contigerit, antiquior quidem presbyter Cardinalis præsens, saluo cuique Episcopo Cardinali iure transeundi ad eam, dimissa priore cui præerat, vt moris est, promoueatur. sed vbi post tres vacationes, tres itidem ex ipsis presbyteris Cardinalibus in Episcopos præfecti fuerint, tunc si quarta alicuius harum Ecclesiarum vacatio contigerit, excluso, ea tantum vice, antiquiore presbytero, prior Diaconorum Cardinalium qui præsens fuerit, & in ætate legitima constitutus, vel si ille noluerit, aut nequiuerit assumi, sequens Diaconus eisdem qualitatibus præditus, ad eam promoueatur. & ita deinceps in huiusmodi vacationibus sex Ecclesiarum prædictarum perpetuo obseruetur, vt post tres presbyterorum ad dictas Ecclesias promotiones, quarta occurrente vacatione, prior Diaconorum aut sequens, vt præfertur, in Episcopum præficiatur.

Inter LXX. Cardin. præfatos, assumãtur saltem quatuor Magistri in Theologia.

§. 9. Inter hos Septuaginta Cardinales, præter egregios vtriusque iuris aut Decretorum Doctores, non desint aliquot insignes viri in sacra Theologia Magistri, præsertim ex Regularibus & Mendicantium Ordinibus assumendi, saltem quatuor, non tamen pauciores.

Creari possint Card. in diebus Ieiuniorũ mensis Decembris duntaxat.

Hec arbitrio Papæ seruetur.

§. 10. Antiquum vero Clementis, Anacleti, Euaristi, Alexandri & aliorum Sanctorum Pontificum prædecessorum nostrorum morem, per sexcentos & amplius annos continuata serie obseruatum sequi volentes, ac decretum alias per nos in nostro Consistorio editum innouantes, perpetuo sancimus tempus creandorum Cardinaliũ seu promotionis ad Cardinalatus honorem faciẽdæ, mense Decembri duntaxat in ipsis temporibus seu diebus ieiuniorum, & non alijs esse debere.

Promoueantur q. idonei ex omnibus Nationibus Christianitatis quantum commode fieri poterit.

§. 11. Vt autem ipsi Cardinales in regimine vniuersalis Ecclesiæ nobis & pro tempore existẽti Romano Pontifici vtiliter assistere valeant, ac de omnibus Christianorum Regnorum Prouinciarumq. moribus, rebus & negotijs prompte & fideliter certa ab eis notitia, pro rerum emergentium opportunitate habeatur, prædicti Concilij Tridentini decreto inhærentes, statuimus, vt ex omnibus Christianitatis nationibus, quantum commode fieri poterit, idonei assumantur.

Illegitimi & per subsequẽs matrimoniũ legitimati aut super defectu nataliũ auctoritate Apost. dispẽsationem cõsecuti, ad Cardinalatum inhabiles sint.

§. 12. Preterea, qui Cardinales creandi erunt, legitimis, & honestis sint exorti natalibus, neque vlla prorsus labe, aut illegitimorum natalium suspicione quouis modo laborent, sed omni macula, & impuritate careant, alioquin ad tam eminentem dignitatis gradum, penitus inhabiles, & illius incapaces sint, & esse censeantur. Quocirca considerantes, quod licet tanta sit vis & efficacia Sacramenti Matrimonij, quod Apostolo teste, Magnum est in Christo, & in Ecclesia, vt qui antea geniti erant, ex soluto & soluta, inter quos rite Matrimonium constare poterat, post illud contractum legitimi habeantur, in nonnullis tamen Prouincijs, & Dominijs, nobilitatis priuilegijs non gaudent, nec ad secularia officia, honores & dignitates, neque ad nobilium feudorum, & statuum successiones admittuntur, quodque multo magis indecorum videretur, & ab Apostolicæ Sedis dignitate alienum, si huiusmodi illegitimi per sequens Matrimonium, vt præfertur, legitimati, in Cardinales assumerentur, ac Cardinalatus celsitudo, & splendor, qui dignitati Regiæ comparatur, facile deprimi, commaculari, aut quodammodo inobscurari posset. Ideo vt puriori dignitati puriores natales respondeant, quoscunque illegitime natos, quorumuis, etiam Magnorum Principum, etiam Ducali, aut maiori, etiam Regia & Imperiali auctoritate fulgentium filios quocunque gradu, dignitate & præeminentia præditos, etiam genitos ex soluto & soluta, inter quos tunc Matrimonium constare poterat, ac postea per subsequens Matrimonium, etiam rite & solemniter in facie Ecclesię contractum, vel alias legitimatos, & quomodolibet habilitatos, & natalibus restitutos, ac quorumuis honorum capaces effectos, etiam si cum eis, vt hanc ipsam dignitatem obtinere valeant, super defectu natalium fuerit expresse, & in specie auctoritate Apostolica quomodolibet dispensatum, nihilominus prædictæ Cardinalatus dignitatis prorsus incapaces, & ad eam obtinendam perpetuo inhabiles decernimus, ac declaramus.

Et nec illi qui ad sacros ordines promoueri nõ possunt.

§. 13. Sed & insuper prohibemus, ne ij, quos propter defectus, vitia, aut impedimenta quæcunque ad sacros ordines secundum canonicas sanctiones promoueri fas non est, etiam si cum ipsis dicta auctoritate Apostolica fuerit dispensatum, neue alicuius criminis, aut infamiæ nota respersi, in Cardinales vllo vnquam tempore assumantur.

Promouendi ad Card. doctrina vitæ probitate, & alijs qualitatibus à iure requisitis, præstare debent.

§. 14. Cæterum, vt non solum honore, sed etiam re ipsa cardines sint, super quibus ostia vniuersalis Ecclesiæ tuto nitantur, diuinaque, & humana ministeria sibi commissa vtilius exequi possint, statuimus, vt lectissimi, & præcellentes viri in ipsum Collegium ascribãtur, & quorum vitę probitas, morum candor, præstans doctrina, & eruditio, eximia pietas, & erga salutem animarum ardẽs studium & zelus, in dandis consilijs sincera fides & integritas, in rebus gerendis singularis prudentia, constantia, & auctoritas, & aliæ qualitates à iure requisitę, tam ipsi Pontifici, quã vniuerso Collegio cognitę & probatæ sint.

Clericali & charactere insigniti, & in 4. minoribus ordin. constituti per annu saltem ante promotionem, habitum, & tonsuram gestare tenẽtur.

§. 15. Ac proinde ne homines sacrarum rerum plane imperiti & rudes, atque Ecclesiasticarum functionum ignari, quasi in Ecclesia Dei hospites & peregrini statim huiusmodi muneri præficiantur, iuxta decretum iam pridem à nobis in prędicto Consistorio nostro sancitum, quod pariter harum serie innouamus, districte interdicimus, ne quis vllatenus ad Cardinalatus honorem assumi queat, nisi qui antea clericali charactere insignitus, & in quatuor minoribus ordinibus constitutus, per annum saltem habitum, & tonsuram gestauerit clericalem.

Filiũ vtriuslibet sexus, etiã ex legitimo matrimonio, vel ex eo nepotẽ habentes, promoueri nequeũt ad Cardin.

§. 16. Cum autem ad honorem adeo sublimem promouendi omni virtutum, & præsertim castimoniæ laude supra cęteros plurimum eminere debeãt, qui vero filios, etiam legitimos, ex vxore sua alias dignoscitur suscepisse, certum nequeat suę testimonium continentię exhibere, & pater erga proprios filios naturali affectu nimia quadã propensione feratur, verendumq. sit, ne propterea varijs proprię domus negotijs, ac multiplici liberorum cura distractus, Ecclesię negotia sibi credita, aut negligenter tractet, aut minus solicite & fideliter quam par est, eiusdem Ecclesiæ iura tueatur, prohibemus, ne aliquis, qui vtriuslibet sexus filium, seu filios, etiam ex legitimo matrimonio susceptos, vel nepotem, seu nepotes ex eis habeat, vllatenus in Cardinalem assumi, aut promoueri possit.

Frater, etiã ex vna parte germanus, vel patruelis consobrinus, aut amitinus alicuius Cardin. viuẽtis, Card. esse nõ possit.

Tu v. de eil Iul. III c. 8. 22 Sanc. ... mus. sup. fol. 715.

§. 17. Insuper, vt factionum fomitem & simultatum ansam, ex sacro hoc cœtu quantum cum Domino possumus amputemus, decretum pię mem. Iulij Papæ III. prędecessoris nostri in sacro olim Consistorio editum approbantes, & declarantes, Similiter perpetuo interdicimus, ne vllo vnquam tempore assumatur aliquis posthac in eiusdem S.R.E. Cardinalem qui frater ex vtroque vel alterutro parente germanus existat alterius Cardinalis viuentis. ita vt eodem tempore duo fratres germani in eodem Collegio nullatenus esse possint. Quinimmo idẽ

decre-

decretum extendentes & ampliantes, prohibemus quoq. ne patruele vel amitino aut cōsobrino Cardinale viuēte, alter eius patruelis vel amitinus aut consobrinus ad Cardinalatum valeat promoueri.

Patruus aut auunculus nepotis ex fratre vel sorore Card. viuentis prohibetur assumi ad Card. & e cōuerso talis nepos patrui & auunculi.

§. 18. Sed & pari ratione sancimus, ne patruo aut auunculo Cardinali viuente, eius ex fratre vel sorore nepos, nec rursus nepote ex fratre vel sorore Cardinale existente, illius patruus aut auunculus, nec vllus deniq. alius, qui primo aut secundo tantū consanguinitatis gradu alicui Cardinali viuenti coniunctus sit, quamdiu is vixerit in Cardinalem assumi possit. Ita vt omnes & singuli prædicti tam pater filios aut nepotes habens, quam fratres germani, patrueles, amitini, consobrini, patruus, auunculus, nepos ex fratre vel sorore, & quiuis vt supra primo aut secundo gradu coniunctus alter altero Cardinali viuente, ad Cardinalatum inhabiles & illius incapaces sint & censeantur, neque eorum aliquis Cardinalis creari valeat, neque aduersus hāc prohibitionem ex quacunque etiam vrgentissima causa cum eis liceat dispensari. Et nihilominus electio, creatio, ac pronuntiatio Cardinalium huiusmodi contra præsentem prohibitionem, aut interdictum facta & attentata, nulla, irrita, & inanis sit eo ipso, ac cum omnibus inde secutis nullius sit roboris vel momenti.

Absētes à Curia ad Card. promouendi, creari debēt adiecta conditione, vt infra annū Apostolorum limina visitare teneātur, & ante cōsignationē bireti rubei eis à Pont. trāsmittendi, id facere iurēt, & obseruēt, alias Cardinalatus honore priuati censeantur.

§. 19. Postremo attendentes proprium esse eorundem Cardinalium munus assistere, vt præmittitur, CHRISTI in terris Vicario, eique in regenda Ecclesia Catholica consilium & operam assidue præstare, atque cum eo Ecclesiæ necessitatibus prouidere, ipsosq. tum ad id ex ipsius officij debito, tum ex sanctororum Patrum decretis teneri, ac propterea absurdum esse Cardinales procul ab ipso Pontifice vitam agere, & locum mansionemq. suam in Ecclesia Dei adeo præcelsam cōtra huiusmodi officij debitum, & in suarum perniciem animarum negligere ac deserere, inhærentes decreto similiter à nobis in Consistorio nostro dudum desuper promulgato, de eorundē Fratrum consilio statuimus & ordinamus, ne quis in posterum à Romana Curia absens Cardinalis creetur, aut pronuncietur, nisi ac adiecta conditione, vt intra annum in Romanam Curiam venire & Apostolorum limina visitare teneatur. necnō antequam Biretum rubrum, quod à Romano Pontifice de mo e benedici, ac per certum nūcium mitti solet, ei tradatur, illiusve capiti imponatur, iuret in manibus personæ alicuius in dignitate ecclesiastica constitutæ, cui in negotij datum fuerit, se intra annū à die præstiti iuramenti numerādum omni mora postposita, & impedimento remoto, ad Vrbem, vel alio, vbi Ro. Cur. eo tempore fuerit, personaliter aduenturum, vt sistat se nobis, aut aut pro tempore existenti Rom. Pontifici, & sanctæ Sedi Apost. cuius obsequijs erit ascriptus, & quamdiu ipsi Pontifici visum fuerit, muneri suo incumbat. atque ita de legibus, moribus, consuetudinibus, ac toto statu eiusdem Sedis plene instruatur, atque ad Ecclesiæ seu Prouinciç, cui forsan præerit, necessitates subleuādas, abusus tollendos, mores reformandos, ecclesiasticā disciplinam, siqua ex parte labefacta fuerit, restituendā, opportuna & salutaria consilia ab ipsius Pontificis paterna charitate, sapientia & vigilantia recipiat, & pro viribus exequatur. Cuius quidem iuramenti postquam per eum præstitum fuerit, publicum inde instrumentum conficiatur, & in forma authentica ad nos, vel nostri pro tempore successorem nulla interposita mora transmittatur. Quod si forte id iurare recusauerit, volumus, vt biretum rubrum ei omnino denegetur, ac nequaquā tradatur, sed ipso facto, absque alia declaratione, vel decreto Cardinalatus honore priuatus existat, atque habeatur in omnibus & per omnia acsi nunquam in Cardinalem assumptus, vel promotus fuisset. Inhabilis quoq. ad eandem dignitatem postea obtinendam, & illius incapax efficiatur. Sin autem iuret, ac biretum rubrum accipiat, sed tamen postea ad Vrbē, & Romanam curiam, vt præfertur, intra annum à die præstiti iuramenti non comparuerit, tunc pariter absque alia declaratione cardinalatus dignitate, officio, titulo, denominatione, atque omnibus & quibuscunque illius insignibus facultatibus, priuilegijs, aut auctoritatibus careat eo ipso, & perpetuo priuatus sit, & esse censeatur, perinde ac si nunquam inter cardinales cooptatus fuisset, nec biretum rubrum accepisset. Quod quidem biretum post id tempus confestim deponere omnino teneatur.

§. 20. Decernentes sic in præmissis omnibus & singulis per quoscunque Iudices & commissarios, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & ipsos S. R. E. cardinales, in quauis causa & instantia, sublata eis & eorum cuique quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, necnon irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. — De cretum irritans.

§. 21. Non obstan. Apostolicis, ac in generalibus cōcilijs editis constitutionibus & ordinationibus, etiam certum alium eorundem cardinalium numerum præscribētibus, aut alias super præmissis disponentibus, quas omnes quatenus præsenti cōstitutioni in aliquo aduersantur, illarum tenores pro plene ac sufficienter expressis habētes, etiam si de illis specialis, specifica, expressa, ac indiuidua de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio facienda esset, omnino abrogamus, abolemus, & annullamus. cæterisque contrarijs quibuscunque. — Clausulę derogat.

§. 22. Cæterum, vt præsentes litteræ omnibus innotescant, mandamus illas ad valuas Lateranensis & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, atque cancellariæ Apostolicæ, & in acie campi Flore more solito publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis spatium dimitti, eisq. detractis earum exempla eo in loco relinqui. Ac volumus, vt illarum transumptis manu alicui Notarij publici subscriptis, & sigillo Prælati, vel personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio & extra illud, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensę. — Forma publ.

§. 23. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam &c. Siquis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum &c. — Sanctio pœnalis.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, tertio Nonas Decembris, Pontificatus nostri Anno 2. — D. P. An. 2. die 3. Dec.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus. — Papæ subscr.

De vētre matris meæ tu es Deus protector meus.

Cardd. subscriptiones.

Ego A. Card. Farnesius Vicecancellarius Episcopus Ostien.
Ego Iac. Card. Sabellus Episc. Portuen.
Ego Io. Anto. Card. S. Georgij Episcopus Tuscul.
Ego Io. Franciscus Card. de Gambara, Episcopus Prænestin.
Ego Inn. Aualus Card. de Arag. Episcopus Sabinen.
Ego Marcus Siticus Car. ab Altaemps.
Ego Marcus Ant Card. Columna.
Ego P. Card. Sanctacrucius.
Ego Gabriel Card. Paleottus.
Ego Frater Michael Bonel. Card. Alex.
Ego Ludouicus Card. Madrutius.
Ego Nicol. Card. Senon. tt. S. Praxedis.
Ego Iul. A. Sanctorius Car. S. Seuerinæ.
Ego Hieronymus Card. Rusticutius.
Ego Io. Hieronymus Card. Albanus.
Ego Hieronymus Card. Simoncellus.
Ego P. Card. Deza.
Ego Io. Antonius Card. Caraffa.
Ego Io. Antonius Card. SS. Quattuor.
Ego Io. Baptista Card. S. Marcelli.
Ego Iulius Card. Cananius.
Ego Antonius Card. Saluiatus.
Ego Augustinus Card. Verona.
Ego Vincentius Card. Montis regalis.
Ego Philippus Card. Spinula.
Ego Georgius Card. Raziuil.
Ego Scipio Card. Lancellottus.
Ego Vincentius Card. Gonzaga.
Ego Io. Baptista Castrucius Signaturę Iustitię Præfect.

Ego

Ego Federicus Card. Cornelius.
Ego Hippolytus de Rubeis Car. Pauiæ.
Ego Decius Card. Azzolinus.
Ego Hippolytus Card. Aldobrãdinus Maior Pœniten.
Ego Ferd. Card. Medicis.
Ego Philippus Vast. Card. Camerarius.
Ego Andreas Card. Battorius.
A. Card. Montaltus.

Publicatio.

Anno a natiuitate Domini 1586. indictione 14. die vero 13. mensis Decemb. Pontificatus S. D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. Anno 2. retroscriptæ litteræ lectæ & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ, in portis seu valuis Basilicarum S. Ioannis Lateranen. & S. Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnõ Cancellariæ Apostolicæ, & acie Cãpi Floræ, per nos Ioannem Fresle, & Octauium Taglıettum S. D. N. Papæ Cursor.

Alex. Parabiachus Mag. Curs.

Sequitur declaratio d. constitutionis.

Edita An. D. 1585.

Enarratio dictæ bullæ in parte hic declaranda.

§. 24. SAnctissimus D. N. dixit, quod cum in constitutione, seu bulla Sanctitatis Suæ alias super creatione S. R. E. Cardinalium edita, volens Diaconos Cardinales, qui in sua vocatione permãserint, & in ministerio sui ordinis perseuerauerint, maioribus honoribus prosequi, inter alia statuerit, vt post tres vacationes sex Ecclesiarum Cathedralium, quibus Episcopi Cardinales præsunt, quarta vacatione alicuius ex eis occurrente, prior Diaconorum Cardinalium, qui præsens fuerit, & in ætate legitima constitutus, vel si ille noluisset, aut nequiuisset assumi, sequens Diaconus eisdem qualitatibus præditus, ad Ecclesiam huiusmodi Cathedralem, vt præfertur vacantem promoueretur, & ita deinceps seruaretur, prout in eadem cõstitutione plenius continetur.

Dubiũ posset excitari circa tẽpus, quo Diaconus cardinalis debeat perseuerare in Diaconatu antequã possit promoueri ad Episcopatus, ac quibus in d. bulla.

§. 25. Agnoscensq. idem S. D. N. mentis Suæ in ea constitutione fuisse, non vt nouus, vel forte paucos ante annos creatus Diaconus Cardinalis, ad aliquẽ ex dictis Episcopatibus, seu Ecclesijs quibus seniores Presbyteri Cardinales præfici solent promoueatur, sed qui diu in suo ordine, & vocatione (vt verba eiusdem cõstitutionis aperte demonstrant) permanserit, & in ministerio sui ordinis perseuerauerit, is tali Ecclesię præficiatur, ac prouidere cupiens, ne forte in futurum dubitari contingat, de quãti temporis cursu perseuerantia illa in Diaconatus ordine, & in ministerio intelligatur.

Declaratio d. dubij.

Alias declarationes circa præcedentiã, vide in Clem. VIII. const. 48. Sanctissimus.

§. 26. Eadem Sanctitas Sua, in eodem Cõsistorio suo secreto habito supradicta die, de venerabilium Fratrum suorum S. R. E. Cardinalium vnanimi consilio, & assensu, sua Apostolica auctoritate declarauit, & decreuit, vt prior Diaconorum Cardinalium, seu alius, siue immediate, seu successiue sequens Diaconus Cardinalis, quarta occurrente vacatione, vt præmittitur ad dictam Ecclesiam, seu Episcopatum ex sex prædictis vacantem assumi, seu promoueri possit, exigi, & requiri debere, "vt integros annos saltem decem," & non pauciores in suo Diaconatus ordine permanserit, & in illius ministerio perseuerauerit, etiam si numerus 14. Diaconorum Cardinalium non sit expletus, dummodo ad minus decem Diaconi tũc existant, prout declarat, & decreuit.

Clausula sublata aliter iudicandi potestate.

§. 27. Ac sic in præmissis &c. per quoscunque &c. etiã ipsos S. R. E. Cardinales &c. sublata eis &c. aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, necnon irritum & inane quicquid secus & cæt. contigerit attentari similiter decreuit.

Act. P. An. 5. die 15. Nou.

Actum Romæ apud S. Petrum, die Mercurij 15. Nouembris 1589. In Consistorio secreto.

LI.

Tolentini Oppidi in Prouincia Picena, in Ciuitatem sublimatio, eiusque Collegiatæ Ecclesiæ in Episcopalem erectio.

Ex hac Ciuitate prodijt S. Nicolaus Tolentinas nuncupatus, de cuius canonizatione & festiuitate videre est in Eug. IV. const. 27. Licet militans. fol. 301.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1586.

Proœmium.

SVper vniuersas Orbis Ecclesias, eo disponente, qui cunctis imperat & cui omnia obediunt, quamquã sine nostris meritis constituti, leuamus in circuitu agri Dominici oculos nostræ mentis, more peruigilis pastoris inspecturi, quid prouinciarum, & locorum quorũlibet statui congruat, ac desuper disponi debeat. vnde diuino fulti præsidio, dignum, quin potius debitum arbitramur, in irriguo militantis Ecclesiæ agro, nouas Episcopales sedes, & Ecclesias plantare, vt per huiusmodi nouas plantationes popularis augeatur deuotio, diuinus cultus floreat, & animarum salus subsequatur, loca insignia, pręsertim quorum incolæ benedicente Domino multiplicari noscuntur, dignioribus titulis, & condignis fauoribus illustrentur, ipsiq. incolæ honoratorum Præsulum adsistentia regimine & doctrina suffulti, in via Domini magis magisq. in dies proficiant.

Oppidi Tolẽtini, in multis commendatio.

§. 1. Sane attendentes Oppidum Tolentini, Camerinen. diœc. in agro Piceno, & territorio fructifero, ac loco satis ameno, & peruio situm, admodum celebre, ac muris firmiter cinctum, plurium ædificiorum ornatu decorum, copioso incolarum numero habitatum, ac mille ad minus vltra Castra Collmurani sibi suppositi focularia siue domus continere, ac in eo vnam S. MARIAE cum Campanili campanis, organo, choro, Sacristia, Plebano, ac canonicis, & alijs Cathedralem Ecclesiam requisitis, ac alteram Ecclesiam collegiatam S. Iacobi, cum Priore, & canonicis, præterea S. Cateruij S. Augustini Canonicorum regularium, in qua eiusdem S. Cateruij, & & S. Septimię, ac S. Bassi corpora reperiuntur, necnon S. Nicolai de Tolentino nuncupati, Fratrum Eremitarum eiusdem S. Augustini, in qua existit vnum brachium Innocentium, & corpus eiusdem S. Nicolai, qui ob vitæ sanctimoniam, in vita & post eius obitum miraculis coruscans, numero Sanctorum meruit adscribi, cuius etiam festum nuperrime in toto Statu Ecclesiastico celebrari, & custodiri mandauimus. Ad hæc S. Francisci Fratrum Minorum conuentualium, & S. MARIAE ciioloni Fratrum Minorum de Obseruantia, ac S. Petri Fratrum Minorum capuccinorum nuncupatorum, necnon S. Hieronymi Fratrum eiusdem S. Hieronymi, ac S. Agnetis Monialium S. claræ Ordinum Monasteria, & regulares domos, ac quam plures alias Ecclesias, ac duo Hospitalia pro pauperibus, & infirmis recipiendis satis commode extructa adesse, & ex eo Cardinales, Episcopos, Referendarios, & strenuos milites, capitaneos, & Duces, generales Status Ecclesiastici, aliosq. Illustres & egregios, ac religione, & doctrina præclaros viros prodijsse.

Oppidi Tolẽtini, ab incolis & beneficijs diœc. Camerinen. separatio.

§. 2. Nos cupientes Oppidum Tolentini præfatum cuiusdam cardinalatus honore fungeremur protectores, & fautores fuimus, cuiusque dilectos filios communitatem & homines singulari dilectione prosequimur, necnõ collegiatam Ecclesiam S. MARIAE huiusmodi dignioribus titulis, ac nominibus decorari, habita super his cum Fratribus nostris deliberatione matura, de illorum consilio, & assensu, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine ad Omnipotentis Dei laudem, & gloriam, ac eiusdem Beatæ MARIAE Virginis honorem, & christifidelium deuotionis augmentum, Oppidum & castrum huiusmodi, ac Villas Comitatus Tolentini, eorumq. territoria à dicta diœc. cui in spiritualibus subiecta sunt, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo separamus, & dismembramus, illaque separata & dismembrata, ac illarum incolas habitatores, Ecclesiarum Rectores, beneficiatos, Priores, & alios inibi beneficia ecclesiastica obtinentes, Monasteria, domos, regulares, aliaq. pia loca omnia ab omni iurisdictione Episcopi Camerinen. necnon solutione decimarum eidem Episcopo per eos debitarum de cętero facienda, auctoritate & tenore prædictis etiam perpetuo eximimus & liberamus.

Erectio eiusdẽ Oppidi in Ciuitatẽ, & eius Ecclesiæ S. Mariæ in Cathedralẽ, & concessio priuilegiorũ.

§. 3. Insuper Oppidum Tolentini in ciuitatem Tolẽtini, & collegiatam Ecclesiam S. MARIAE huiusmodi in cathedralem sub inuocatione eiusdem S. MARIAE,

ac in

ac in ea dignitatem, Sedem, & mensam Episcopalem pro vno Episcopo Tolentino nuncupando, qui eidem Ecclesiæ Tolentinæ præsit, ac iurisdictionem Episcopalẽ habeat & exerceat, cum omnibus priuilegijs, honoribus, iuribus, & insignibus debitis & consuetis, ac quibus alij Episcopi, de iure vel consuetudine, aut alias quomodolibet in spiritualibus vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere quomodo libet poterunt in futurum, necnon plebaniam illius in Archidiaconatum, qui inibi dignitas maior post Pontificalem existat, eisdem auctoritate & tenore similiter perpetuo erigimus & instituimus, ipsamq. Ecclesiam sic in Cathedralem erectam Sedi Apostolicæ immediate subiicimus, ac sub protectione Beatorum Petri & Pauli Apostolorum suscipimus.

Concessio Almutiarũ pro Canonicis d. Cathedralis.

§.4. Præterea Canonicis eiusdem Ecclesiæ sic in Cathedralem erectæ, vt almutias per Canonicos aliarum Cathedralium Ecclesiarum deferri solitas, deferre libere & licite valeant, auctoritate & tenore prædictis, pariter perpetuo indulgemus.

Vnio d. Episcopatus, cũ Episcopatu Maceraten.

§.5. Ipsamq. Ecclesiam sic in Cathedralem erectam cum Ecclesia Maceraten. vnimus, ita vt pro tempore existens Episcopus Maceraten. sit ambarum Ecclesiarum vnitarum huiusmodi Episcopus. & licet vocetur Episcopus Maceraten. tamen in litteris & expeditionibus pertinentibus ad ciuitatem & dioec. Tolentini ordinarie se subscribere debeat Episcopus Maceraten. & Tolentin.

Vicarius exset in Ciuitate Tolentina, qui solum Episcopũ in Superiorẽ recognoscat.

§.6. Teneaturq. retinere vnum Vicarium in dicta ciuitate Tolentin. qui non recognoscat superiorem, nec ab eo habeatur recursus ad Vicarium dictæ ciuitatis Maceraten. sed tantum ad ipsum Episcopum.

Assignatio dotis.

§.7. Eidemq. Ecclesiæ Tolentin. sic in Cathedralem erectæ pro illius mensæ Episcopalis dote, redditum annuum quadringentorum scutorum monetæ Marchiæ per Episcopum Tolentin. propria auctoritate percipiendum de semestre in semestre, & in fine cuiuslibet semestris, vel in fine cuiuslibet mensis pro rata, arbitrio ipsius Episcopi, quem præfata Communitas Tolentini eidem Ecclesię sic in Cathedralem erectæ super redditibus molendini ipsius Communitatibus, quousque tot prædia ipsa Communitas emat, & eidem Ecclesiæ sic in Cathedralem erectæ consignet, quorum fructus ad dictam summam quadringentorum scutorum ascendant, constituerunt & assignarunt, ac domum contiguam dictæ Ecclesiæ Tolentinæ, pro vsu & habitatione ipsius Episcopi Tolentini applicamus.

Dioecesis pro Ecclesia, & Clero assignatio.

§.8. Ac ipsi Ecclesiæ sic in Cathedralem erectæ ciuitatem Tolentini, eiusque incolas & habitatores pro ciuitate & ciuibus, necnon terras, villas, & castrum Colmurani præfata, eorumque territoria pro eius dioeces. ac etiam Clerum & Populum ciuitatis & dioec. Tolentin. pro Clero & Populo, auctoritate & tenore prædictis etiam perpetuo assignamus.

Decretum irritans.

§.9. Decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausul. derog. & sanctio pœnalis.

§.10. Non obstantibus Lateranensis Concilij nouissime celebrati, vniones perpetuas nisi in casibus à iure permissis fieri prohibentis, alijsque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ Sanctæ MARIAE & Camerinen. Ecclesiarum prædictarum iuramento, confirmatione Apostolica vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, ac litteris Apostolicis, illis, earumque præsulibus, capitulis, & personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, etiam Motu proprio, ac consistorialiter, & alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ &c.

Dat. P. An. 2. 2. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, quarto Idus Decembris, Pontificatus nostri Anno secundo.

LII.

Reformatio circa immoderatos sumptus, qui in Alma Vrbe fieri consueuerunt, circa vestes, dotes, ornamenta, indumenta & conuiuia.

Similem reformationem vide supra in Pij V. constitut. 39. Quoniam. fol. 226.

Edita An. D. 1586.

SIXTVS PAPA V.

Motu proprio &c.

Pont. iste ex paterno erga Almam Vrbẽ affectu, & ex causis hic expressis. Iussit Conseruatorib. Pop. Romani, vt reformationes facerent, opportunas, circa immoderatos sumptus.

CVm in vnaquaque bene & recte instituta Republica & Ciuitate, soleat sumptibus ciuium & priuatorum hominum moderatio aliqua adhiberi, idque non solum redundet in vtilitatem singularum personarum & familiarum, ne hac de causa imminuto patrimonio siue re familiari absumpta, ad paupertatem redigantur, & plurima exinde damna & pericula prouenniant, sed etiam ad vniuersam Rempublicam pertineat, cuius interest ciues habere locupletes, & ne priuati rebus suis male vtantur, præcipue hoc ipsum obseruandum est in hac Alma Vrbe nostra, ex qua tanquam ex communi omnium patria, frugalitatis, modestiæ, ac bonorum morum exempla ad exteros manare conuenit. vt quæ tot donis ac prærogatiuis excellit, eadem optimis institutis, legibus & consuetudinibus sit temperata, sicuti iam inde à priscis etiam florentis Reipublicæ seculis, mox Imperatorum, ac deinde posterioribus Romanorum Pontificum, præsertim fel. record. Clementis Septimi, Pij Quarti, & Pij Quinti prædecessorum nostrorum temporibus, in eadem Vrbe Roma complures leges ac statuta de sumptibus immoderatis coercendis, salubriter edita fuerunt. Quæ cum successu temporum minime fuerint obseruata, & hac etiam tempestate, tum in constituendis dotibus puellarum quæ in matrimonium collocantur, tum in superuacaneis plerunque, & minime decentibus ornamentis, tam circa mundum muliebrem, quam circa indumenta etiam virorum, tum in conuiuijs & alijs huiusmodi rebus, superflui ac pro modo facultatum excessiui sumptus fiant. Idcirco pro eo quem gerimus ergà eandem nostram ciuitatem, illiusq. populum paternæ dilectionis affectu, in primis nobis cordi fuit, huiusmodi abusus, antequam latius serpant de medio tollere, & exẽplo nostrorum huiusmodi prædecessorum, similibus remedijs vti. Ideoq. dilectis filijs Cameræ eiusdem Vrbis, ac Populi Romani Conseruatoribus & Magistratui commisimus & mandauimus, vt ad moderandos sumptus huiusmodi, opportunas conficerent reformationes.

Illi hanc Reformationẽ statuerũt, & summo Põt. ẽdiderunt.

§.1. Qui mandato nostro parentes, vna cum ciuibus aliquot ex vnaquaque dictæ Vrbis Regione ad id deputatis, eas præsentium temporum conditioni, & moribus accommodatas composuerunt, ac postea tam à Magistratu quam à deputatis prędictis subscriptas, nobis præsentarunt.

Et Cardinales & alij ab eodẽ Põt. deputati eã absoluerunt & perfecerunt.

§.2. Nos vero cupientes rem ipsam accurate, & debita circunspectione absolui, Dilectis filijs nostris Iulio Antonio Sancti Bartholomæi in Insula Sanctæ Seuerinæ, Scipioni Sancti Simeonis Lancellotto, ac Henrico Sanctæ Pudentianæ Caetano, mox istis duobus vltimo dictis absentibus, Hippolyto Sancti Pancratij Aldobrandino, ac nouissime Antonio Mariæ Saluiato Sanctæ MARIAE in Aquiro, titulorum presbyteris Cardinalibus nuncupatis, dedimus in mandatis, vt easdem reformationes diligenter reuiderent & examinarent. qui postmodum conuocatis dicto Magistratu, quatuor Prælatis vtriusque Signaturæ nostræ Referendarijs Romanis, & septem ex dictis per singulas regiones deputatis, sæpius insimul hac de causa respectiue congregati, eisdem reformationibus diligenter excussis, ac sigillatim examinatis, alia emendarunt, alia explanauerunt, nonnulla addiderunt, easq. in meliorem ordinem redactas nobis exhibuerunt. Ac demum cum huiusmodi reformationes, in primo publicoque consilio eiusdem Populi propositę nuper & perlectæ fuerint.

§.3. Nos cupientes illas inuiolate obseruari, motu &c.

simi-

Cōfirmat modo idem Pōt. dictam Reformationem.

simili & ex certa nostra scientia, reformationes ipsas, prout inferius descriptæ sunt, cum omnibus & quibuscunque in eis contentis, auctoritate Apostolica perpetuo approbamus & confirmamus, illisq. perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, easq. præsentis scripti patrocinio communimus, omnesq. & singulos iuris, facti & solemnitatum etiam substantialium in eis forsan omissarum defectus, siqui interuenerint, supplemus, & pro illarum subsistentia firmiori, quæcunque in prædictis reformationibus continentur, de nouo eadem auctoritate perpetuo statuimus & ordinamus, ac omnes & quascunque personas vtriusque sexus, cuiuisuis status, gradus, conditionis & præeminentiæ fuerint, in eadem Vrbe habitantes, etiam aduenas & curiales, ad earundem reformationum obseruationem teneri, & illis omnino obligari decernimus & declaramus.

Executores Reformationis deputat, & iurisdictionem eisdem concedit.

§ 4. Necnon dilectis filijs eiusdem Vrbis Gubernatori & Senatori, ac Conseruatoribus prædictis, nunc & pro tempore existentibus, in solidum districte præcipiendo mandamus, vt tam Gubernator & Senator prædicti, & eorum quilibet, quam etiam ipsi Cōseruatores curent & faciant reformationes huiusmodi, perpetuo & inuiolabiliter obseruari, & ad illarum executionem, etiam quo ad pœnas sine vlla spe remissionis, procedi. Volentes nihilominus, vt cuiusuis Curiæ, aut Tribunalis dictæ Vrbis executores, quascunque vtriusque sexus personas, quas huiusmodi reformationibus contrauenire deprehēderint notare, ac dictis Iudicibus deferre & denunciare teneantur.

Clausula preservatiua apponit.

§. 5. Necnon decernimus, quod huiusmodi nostri Motus proprij sola signatura sufficiat, isq. etiam non registratus, in iudicio & extra illud plenam fidem faciat, regula contraria non obstante. Et quod inferius descripus reformationibus, ac præsenti nostro Motui proprio, ac dispositioni, etiam per nos & successores nostros nunquam sufficienter derogatum censeatur, nisi prius accedente expresso consensu eorundem Conseruatorum pro tempore existentium, & ipsius Populi in Consilio publico cōgregati, ac deinde publica Signatura nostra proposita per aliquem Referendarium supplicatione, cum huiusmodi nostri Motus proprij insertione, per supplicationem aut alium Motum proprium, nostra, seu Romani Pontificis pro tempore existentis manu signatum, derogatio fuerit concessa. & quod idem Motus proprius, vna cum dictis Reformationibus, manu scriptus siue impressus, reponatur, & perpetuo retineatur post libros Statutorum Vrbis, inter alias eiusdem Vrbis & Cameræ Populi Romani reformationes, priuilegia, & indulta, quæ in eorum proprio volumine continentur.

Transumptis credi iubet.

§. 6. Quodq. eiusdem Motus proprij, & reformationū transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarij publici subscriptis, & sigillo Gubernatoris, aut Senatoris, vel Conseruatorum prædictorum, vel alicuius personę in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides adhibeatur, in iudicio & extra, quæ ipsis originalibus huiusmodi adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Forma & effectus publ. huius const. Quā reform. vide inferius in fine Reformationis.

§. 7. Ac quod in Palatij Capitolini, Conseruatorū eorundem, ac audientiæ causarum Palatij Apostolici valuis & in acie Campi Floræ, dimissis inibi copijs, affixæ omnes & singulos ita afficiant & arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Decretum irritans.

§. 8. Sicq. in præmissis & infrascriptis omnibus & singulis, per quoscunque Iudices & Commissarios, & causarum Palatij Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere, irritumque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, alijsque dictæ Vrbis reformationibus, statutis, consuetudinibus, etiam nouissime editis, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Conseruatoribus, & alijs Magistratibus, Populo, Ciuibus, & incolis, aut cæteris personis, in genere vel in specie, quomodolibet concessis, approbatis & innouatis. Quibus omnibus illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Fiat Motu proprio. F.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, decimo Cal. Ianuarij Anno secundo.

Papæ subsc. D. P. An. 2. 23. Decemb.

Sequitur tenor dictæ Reformationis.

Riforma del vestire, delle doti, & d'altre spese, da osseruarsi in quest'Alma Città di Roma, da ciascuna persona di qualsiuoglia stato, grado, conditione, ò preeminenza si sia, fatta per ordine di N. S. dalla Congregatione de' Deputati da Sua Santità.

Modi da osseruarsi nel vestir de gl'huomini.

Moderatio circa vestes virorum.

IN primis, non sia lecito di portar nelle berrette, ò Cappelli medaglie ne gioie, ne perle, ne vere ne false, ne puntali, ne rosette, ne altro ornamento d'oro ò d'argento, ne buono ne falso, ne piume, ne pennacchi, ne ricami, ne smalti, eccetto vn cordon di velo ò di seta intorno.

Item non sia lecito di portar collane al collo, se non à Caualieri di alcun' Ordine Militare, ò altri fatti da Principi, per portare attaccata la croce ò medaglia.

Item non sia lecito di portar camiscie lauorate d'oro ò d'argento.

Item non sia lecito di portar giubbone con altra guarnitione, eccetto che con imbottitura di seta semplice, distesa per trauerso, ò per lungo senz'altro lauoro, & si possa trinciare con taffettà sotto.

Item non sia lecito in saio, casacca, colletto, ò simile sorte di vestimenti di panno, ò di drappo, mettere altra guarnitione, che vna banda intorno alli busti, maniche, & falde di drappo non prohibito, larga al più vn terzo di palmo per di fuori ò dentro, ouero vn riuetto ò passamano, ò frangetta, ò trina di seta mezo dito larga intorno all'estremità. la qual banda non possa hauer più di sei imbottiture, & si possa cōpartire in tre liste ò riuetti al più, con due imbottiture per ciascuno, con le mostre di ermesino, ò taffetà, ne sia lecito di portar bottoni ne puntali d'oro, ne d'argento, ne di gioie, ne di perle vere ne false. ne si possa foderare d'altro drappo che di taffetà schietto, & non si possa mettere drappo sopra drappo, eccetto che taffetà ò ermesino nell'estremità.

Dechiarando che li drappi prohibiti s'intendano tutti quelline' quali entri oro ò argento, buono ò falso, et tanto tessuti quanto non tessuti.

Item non sia lecito di portar nella cappa altra guarnitione che vna banda intorno, di dentro ò di fuori, di drappo non prohibito, largo mezo palmo al più, nella quale non si possano fare piu di sei imbottiture, con vn passamano ò frangetta, ò trina intorno alla estremità. la qual banda possa compartirsi in due ò tre liste ò riuetti, con due imbottiture per ciascheduna. & la cappa, cappotto, tabarro, ò ferraiolo, non possano esser foderati d'altro che di rouerso ò taffetà, ò di pelli nō prohibite. le quali pelli prohibite s'intendano zebellini, lupi ceruieri, armellini, & martore. eccettuata la cappa, la quale possa esser foderata di velluto, senz'altra guarnitione.

Item non sia lecito vsare calzoni ò cosciali di drappi prohibiti, ne in quelli oro ò argento, buono ò falso, ne ricamo ò intaglio di sorte alcuna, ne disegno di ricamo, ma possano vsarsi li cosciali con trinci di drappo non prohibito, schietti senza sorte di alcun' altro ornamento, che della fodera di tutto il cosciale di raso, dobletto, teletta, ermesino, ò taffetà. & così li cosciali di drappo non prohibito, parche non sia seta sopra seta.

Item nelle calzette di seta ò ligacci non possa portare oro ò argento, vero ne falso.

Item non sia lecito nelle scarpe di velluto portare trapuntatura di seta di altro colore che quello delle scarpe, ne faruì altra sorte di ornamento.

Item le cinte delle spade non si possano portare se non di corame, ò di velluto, senza ricamo, & senza oro ò ar-

gen-

gento, vero ò falſo, ne ſmalto; ma poſſano ben le fibbie eſſer indorate, ò inargentate, & ſimilmente le guarnimenti delle ſpade.

Item, perche non ſolo nel veſtir delle proprie perſone, ma ancora nelle liuree dei ſeruitori, & ornamenti de cavalli ſi eccede in molte ſpeſe; per queſto ſi prohibiſce il veſtir ſeruitori, ſtaffieri, ò paggi di caſacca, ſaio, colletto, giubbone, cappotto, coſciali, calzoni di qualſiuoglia drappo di ſeta, ma ſe li poſſa permettere vna banda di drappo, ouero al più due bande di drappo, che non eccedano vn terzo di palmo intorno alla cappa, cappotto, caſacca, ſaio, colletto, ò calzoni, con vna trina ò paſſamano ſchietto ſenz'altro ornamento. Et ſi prohibiſce inoltre, che non ſi poſſano veſtire di liurea più di quattro perſone tra ſeruitori e paggi.

Item non ſia lecito di portare gualdrappa ò coperta di velluto, ne di panno, che ſia guarnita di velluto, eccetto che d'vna frangia ò trina di ſeta nell'eſtremità.

Item nelle ſelle di velluto non ſi poſſa portare guarnimento d'oro ò d'argento, vero ò falſo, ne ricamo, eccetto frange, trina, ò paſſamani di ſeta del medeſimo colore.

Item non poſſano portare finimẽti di caualli ſe non di corame, ſenza fiocco di ſorte alcuna, ne manco miniati d'oro ò d'argento. non prohibendo che le fibbie, borchie, briglie, ſproni, ò ſtaffe poſſano eſſer andorate ò inargentate.

Modi da oſſeruarſi nel veſtir delle donne. & prima dell'habito delle ſpoſe.

Moderatio circa veſtes ſponſarum.

NOn ſia lecito alle ſpoſe di portare in teſta, ne ciuffi, ne fiori, veri ne artificioſi, ne ricci finti, ne piume, ne pennacchi, ne magnoſelle, ne altra ſimil portatura alta, ma debbano portar la tela ò panno liſtato che arriui alla fronte al principio de i capelli, ancorche vadino in cocchio.

Item non poſſano portare altri ornamenti in teſta che perle ad oncia, & vna fronzetta di gioie & perle, che non ecceda il valor di ottanta ſcudi.

Item non poſſano portare pendenti da orecchia con gioie, eccetto che con perle, ò d'oro ſmaltato.

Item non poſſano portare camiſcie, colletti, ne altre coſe lauorate d'oro ò d'argento, eccetto li fazzoletti.

Item non poſſano portar guanti profumati, ma ſolamente lauati d'acque odorifere.

Item non poſſano portare più d'vno ouero due anella nelle dita, che ambidue non paſſino il valore di centocinquanta ſcudi.

Item non poſſano portar maniglie alle braccia ornate di perle, camei, ò qualſiuoglia altra ſorte di gioie.

Item non poſſano portare cannacche ne corone di profumo ne d'altra ſorte al collo, ne trauerſo le ſpalle, ne alcuna ſorte di banda, eccetto che al collo vn vezzo di perle di vn filo ſolo, il cui prezzo non paſſi ſcudi trecento, ò catena d'oro ſenza gioie, che non ecceda il valore di ſettanta ſcudi.

Item non poſſano portare cintura con gioie ò con perle, ne che la fattura ecceda trenta ſcudi.

Item nelle veſte ò zimarre di drappo non poſſano portare altra guarnitione d'oro ò d'argento, vero ò falſo, larga più d'vn dito, tanto nelli buſti quanto nell'eſtremità, ne poſſano eſſer veſte ne zimarre trinciate ne ricamate, & ſimilmente non poſſano portar pianelle con paſſamano d'oro ò d'argento, vero ò falſo.

Item nõ poſſano farſi ne portare più d'vna veſte d'oro ò d'argento ſemplice, ſchietto, non trinciata ne ricamata, & ſenza guarnitione, eccetto che di vna piſtagna diſteſa, ò trina, larga mezo dito al più nell'eſtremità.

Item non poſſano portare la veſte con ſtraſcino che paſſi vn palmo.

Item non poſſano portare ſottane d'oro ò d'argento, ne doue ſia in qualſiuoglia modo oro, argento, vero ò falſo, ò ſorte alcuna di guarnitione, eccetto vna ò due liſte, ò vna trina di ſeta, larga al più mezo dito, al buſto, maniche, & eſtremità.

Itẽ nelle veſte nõ poſſano portare roſette, bottoni, ò pũtali d'oro ne d'arg. ne gioie, ne perle, vere ò falſe, ò ſmalto

Item non poſſano portar veſte, zimarre, trauerſe, pãni da teſta, ò qualſiuoglia altra ſorte di rete, eccetto cuffie, colletti, & panni da ſpalle.

Item non poſſano portare berretta, ma ſolamẽte il cappello, con vn paſſamano ò trina d'oro ò d'argento intorno, ſenza piume ò ricamo, & ſenza puntali, roſette, medaglie ò gioie, vere ò falſe.

Item nõ poſſano portar veli ò buratti traſparenti ſenz' altra veſte di ſotto.

Item non poſſano andare in maniche di camiſcie per Roma, ne à piedi, ne in cocchio.

Dechiarando che l'eſſer ſpoſa s'intenda per doi anni dal giorno che ſarà andata à marito, & non più. per tutto il qual tempo poſſa portare li ſopradetti ornamenti; il qual paſſato ſia obligata di metterſi in panni.

Item che tutto quello che è prohibito alle ſpoſe, s'intẽda ancora eſſer prohibito alle zitelle di qualſiuoglia età, alle quali in oltre ſi prohibiſcono ancora le gioie vere ò falſe, le veſte d'oro ò d'argento vero ò falſo, ricami & intagli.

Dell'habito delle maritate meſſe in panni.

Moderatio circa veſtes mulierũ coniugatarum.

SI ordina & dechiara, che tutto quel che è prohibito, come di ſopra alle ſpoſe, s'intenda eſpreſſamente prohibito ancora alle maritate meſſe in panni.

Item à neſſuna donna maritata, & meſſa in panni ſia lecito di portare alcuna veſte ò ſottana ò zimarra di drappo, ne trincio, ne ricamo, ne intaglio, ne guarnitione d'oro ne d'argento vero ò falſo, eccetto creſpone ò buratto doppio, ne traſparente.

Item non poſſano portare alcuna ſorte di pendenti all'orecchie, ne cannacca, ne catena di gioie ò d'oro, ne cintura d'oro, o di gioie ò di ſmalto, ne corone di profumo, ne al collo, ne alla centura, ne in mano, eccetto che quãdo andaranno à nozze ò à feſte vn vezzo di perle di vn filo ſolo del prezzo come di ſopra.

Item non poſſano portare fazzoletti ò colletti lauorati d'oro ò d'argento, vero ò falſo, ò di ſeta di colore.

Item nelle veſte di ſopra ò zimarre non poſſano mettere altra guarnitione che vna piſtagna, trina, ò paſſamano, negro ò pauonazzo, che non ſia largo più di mezo dito, & ſolamẽte intorno alli buſti, maniche, & all'eſtremità.

Item non poſſano portar pianelle con alcuna ſorte di ornamento, ma ſemplici, & con vn paſſamano di ſeta.

Item non poſſano andar fuori di caſa, ne à piè ne in cocchio, ſenza portar ſopraietto ò panno liſtato, ſteſo & ſenza pizzo.

Item andando à nozze & à feſte, poſſano portar le camiſcie lauorate di ſeta di vn colore ſolo, & vna veſte di drappo ſemplice.

Del veſtire & habito delle vedoue.

Moderatio circa veſtes & habitum Viduarum.

NOn ſia lecito alle vedoue di portare altri panni che roggi, ò tinti di colore, che non ſia più oſcuro che roggio, & il panno liſtato non auanzi fuori della fronte più che vno ò due dita. & le lor veſte vedouili ſiano ſenza buſti, & ſe ſono aperte al petto, habbino la pezzetta roggia ſotto, con il panno di ſpalla di ſopra, & con la cinta ſolita di tela bianca. & le lor veſte ſiano ſemplici, ſenza ornamento ò guarnitione di ſorte alcuna, & le maniche delle veſti ſiano di maniera, che non ſi poſſano vedere le maniche delle ſottane, eccetto ſe le dette maniche fuſſero nere.

Moderatione delle doti.

Moderatio dotium. Frequentiſſime dãtur maiores dotes, præuia ſupplicatione & gratia Papæ. Nota quod Innoc. ix. prohibuit pro tali gratia, quã exigi vt ſuſcã in eius conſtit. ad Romanam.

SE bene altre volte fu fatto particolar ſtatuto ſopra la moderatione delle doti, & quello confirmato per Motu proprio dalla ſanta mem. di Papa Pio Quinto, nondimeno non eſſendo nella debita oſſeruanza, maſſime per domandarſene continuamente derogatione, & tuttauia aumentandoſi le dette doti; per prouedere con nuoua moderatione, conueniente à queſti tempi, à tal'eccesso che è cauſa di molti diſordini & inconuenienti, & ha molto biſogno di riduttione.

Si ordina che neſſuna perſona di qualunque ſtato, grado, ò preeminenza ſi ſia, ardiſca ne preſuma coſtituire,

promettere, pagare, ricevere, ancorche la dõna fosse herede, tãto in danari contãti, quãto in argẽto, oro, gioie, proventioni, ò altre cose etiamdio mobili, & se mouenti, raggioni, & attioni, dote & acconcio, in vna ò più volte, che passi ò ecceda, & computata etiamdio cassa bianca, bacile & boccale, la somma di scudi cinque milla & cinquecẽto di moneta, à raggione di dieci giulij per scudo. ne sia lecito à questo contrauenire per alcun patto ò consentimento, etiam giurato, da farsi per li contrahenti & altre persone terze, per causa & occasione di accrescer somma dotale, constituir pegno, ò in qualunque modo far fraude a questa ordinatione, ad effetto che il marito ò la dõna ò altri per essi, vengano ad hauer più della detta somma di scudi cinquemilla & cinquecento in alcun modo, ò via, diretta ò indiretta, alla pena di mille scudi simili, da incorrersi per ciascuno che contrafarà, & di applicarsi per la quarta parte all'accusatore, qual sarà tenuto secreto, l'altra parte all'essecutore, & per il resto alla fabrica del Palazzo de' Conseruatori della Camera di quest'Alma Città di Roma. & nientedimeno pagata ò non pagata la detta pena, tutto quello che oltre la detta sõma si desse, ouero ancora con interuento di terze persone, sotto qual color si sia di donatione, parafferno, ò altro titolo, etiam in persona della donna, qual similmente si prohibisce sotto la pena predetta, ipso facto sia applicato alla fabrica del Palazzo delli Conseruatori. Et ancora si ordina, che colui che costituisce, dà, ouero promette in alcun modo oltre la somma predetta, ò suo herede ò successore, ouero la donna per la quale fusse data per verun tempo, venendo il caso della restitutione, non possa ridomandare il sopra più, & habbi perduta ogni attione che in ciò & sopra ciò li competesse. & detto sopra più s'applichi ipso iure alla fabrica predetta, come di sopra. & che tutti simili contratti ò priuate scritture, quali sopra ciò si facessero, siano quanto alla detta quantità eccessa, ipso iure nulli & inualidi, & per vigore di essi non se ne possa fare alcuna essecutione, quanto alla quantità eccedente li scudi cinquemilla & cinquecento. Ancora si prohibisce à tutti & singoli Notari, che non ardiscano ne presumano rogarsi d'alcun instrumento, qual sia contra la prohibitione soprascritta, ne far scrittura che sia incerta ò che si riferisca à quella cedula priuata, ò qualunque altra scrittura ò arbitrio d'huomo, sotto pena del falso & di scudi ducento per ciaschedun di loro che contrafarà, d'applicarsi come di sopra, & detti contratti siano nulli & inualidi ipso iure, & nullius fidei, & essi notari s'intendano nondimeno priuati in perpetuo de' lor' officij. Et similmente si prohibisce che nessuna persona possa in ciò, come mezzano interuenire, ò altrimente presuma far cedula priuata, ouero esser testimonio in contratto ò cedula che fusse contra la prohibitione predetta, alla detta pena da incorrersi & applicarsi come di sopra. Si ordina ancora che nelle soprascritte prohibitioni & pene siano compresi Baroni, Cortigiani, ò forastieri che apparẽtaranno con Romani, tanto originarij, come fatti Cittadini & incoli di Roma, ancorche siano Chierici, tanto dando & promettendo, quanto riceuendo & stipulando, ouero come mezano, notaro, testimonio, fideiussore, & promissore, ò in qualunque altro modo s'intromettano, purche vno delli consorti, cioè, ò sposa ò marito, ò sposo ò moglie, sia Romano originario, ouero fatto Cittadino, ò pure incola di Roma.

Moderatione del donare nelle nozze.

Moderatio donationum in nuptijs. In hoc habes etiam const. Pij V. citatã in rubr.

NOn sia lecito à padre ò madre, ò altra cõgiunta persona della sposa, donare allo sposo, ò ad altri per lui, direttamente ò indirettamente, nel tempo della subarratione, ò prima ò poi, alcun vaso, bacile, ò boccale, coppa, nappo, catena, ò altro dono, tanto d'oro come d'argento, denari, gioie, perle, drappi, ò altra cosa, etiamdio non simile alla pena di scudi cinquecento, & perdita delle robbe, d'applicarsi come di sopra.

Item à nessuna persona senza eccettione di parente alcuno, sia lecito nel giorno & atto dell'arraglia, ò publicatione del contratto del matrimonio per verba de presenti, ne inanzi, donare cosa alcuna di qualsiuoglia sorte alla sposa, ma passato il detto giorno sia lecito solamente alli parenti sino al secondo grado di consanguinità & affinità, cõputato secõdo il ius canonico inclusiue.

Item non sia lecito allo sposo mandare alla sposa in Natale alcun presente in robbe che ecceda il valore di scudi venti.

Item non sia lecito allo sposo donar alla sposa più di due vesti, le quali però non siano di drappo prohibito.

Moderatione de banchetti & conuiti.

Moderatio circa conuiuia.

VOlendo anco limitar le souerchie spese che si sono introdotte nel far nozze & banchetti.

Si ordina che non sia lecito ad alcuno che farà nozze, ò banchetto, doue siano più di dieci persone, dare altro che infrascritte viuande, cioè vn'antipasto di cose fredde, & vna portata in tauola di cucina d'arrosto & d'allesso insieme. nella quale non si possano dar pauoni, ne lauori di pasta, ne piu di tre sorte di carne, & di tre sorte di vccellami, & dandosi polli d'India non si possi dar fagiani. & essendoui fagiani non si possi dar polli d'India. & si possa dare vn altro seruitio di credenza, vna sorte di confettione, con frutti, cialdoni, & ciambellette, torte, & cose simili. ne si possa mettere oro, argento, ne muschio in altro che cotognate, ò fiori.

Et si prohibisce ancora per occasione di battesimo, far colationi che eccedano dieci scudi di spesa.

Moderatione de letti nuptiali.

Moderatio circa lectos nuptiales.

NOn sia lecito ad alcuna persona per occasione di nozze, ò di donne di parto, comprare ò far di nuouo letto, che ecceda il valore di scudi ducento. si permette però che chi al presente li hà in casa fatti possa adoperarli.

Prohibitione nel donare, nel farsi i compari con le comari.

Prohibitio donãdi inter compatres & commatres.

NOn sia lecito al compare ò comare di fare alcuna sorte di presenti, ne al compare ne alla comare, ne al putto, così nel Battesimo come nella Cresima, sotto pena della perdita del dono à chi lo riceue, & della valuta di esso à chi lo dona.

Moderatione de cocchi.

Moderatio circa currus.

NOn sia lecito ad alcuna persona alli cocchi ò carrozze che farà di nuouo far coperte, matarazzi, cuscini, spalliere, & coperture de caualli, se non di panno ò sekro ò corame semplice, con frangia sola nell'estremità, senz'alcuna sorte di drappo per fodera di dentro. & li fornimenti de' caualli non possano coprire di cosa alcuna, & il cocchio non possa hauere indoratura manco ne' pomi.

Et perche sarebbe di molta spesa à chi si troua il cocchio ò carrozza già fatti l'hauere à rifarli subito di nuouo, conforme alla presente riforma, se li concede che possa seruirsene, finche siano consumati, non ostante detta riforma, ne sia lecito di farli di nuouo dopò la publicatione della presẽte riforma, se nõ nel modo sudetto

Moderatione de funerale.

Moderatio circa funeralia.

NOn sia lecito all'essequie di accompagnare il morto alla Chiesa con più di tre seruitori vestiti semplicemente di lutto.

Non sia lecito ad alcuna donna nel giorno dell'essequie di star nella medesima stanza, nella quale starà il corpo del defonto. & si essorta ciascuna di portar quell'habito modesto che si conuiene & richiede in tal atto di condoglienza.

Delle pene de i trasgressori della presente Riforma.

Contrauenientium pœna.

SI notifica à ciascuno, che le pene delli trasgressori della presente Riforma, saranno per ciascuna volta che si contrauerrà, la perdita delle robbe, delle quali sarà cõtraue-

trattenuto, & inoltre di cento scudi, d'applicarsi la quarta parte all'accusatore, qual sarà tenuto secreto, & li tre quarti alla Camera del Popolo.

Dechiarando che nel transgredire che si farà da alcuna gentildonna maritata contra la presente riforma, l'essecutione si farà contra i lor mariti. la qual pena si essigerà irremissibilmente, & andarà à diminutione della lor dote.

Et acciochè la sopradetta riforma si osserui inuiolabilmente da ogn'vno, & si toglia ogni occasione che potesse farli impedimento, si commanda espressamente à tutti gl'orefici, sarti, banderari, setaioli, ricamatori, & ad ogn altro artista, che dalla publicatione della presente riforma nessuno ardisca far lauoro diuerso dalla sopradetta riforma, ne manco trouare ò mettere in vso alcuna maniera d'inuentione ò lauoro nuouo, di seta ò di bottoni, ò di cuscitura, quali insino adesso non siano stati vsati, sotto pena di tre tratti di corda, & scudi venticinque, & la perdita del loro lauoro per ciascuna volta che contrauerrà. la qual pena s'applicarà come di sopra, & si esseguirà irremissibilmente.

Dechiarando che le sopradette riforme solamente sopra li vestimenti già fatti, si habbino da osseruare passati sei mesi dopo la publicatione della presente riforma, & nel resto dopo il giorno della publicatione sopradetta.

Et che le vesti, sottane, & zimarre di donne, & altri habiti prohibiti che si trouano già fatti, si possano fare accōciare per li figliuoli & figliuole sin'all'età di dieci anni.

Et per dar tempo à forastieri che possano accommodare & pigliare recapito de gl'habiti & vestimenti che si trouano già fatti, si dichiara che passati li sei mesi sopradetti alli forastieri che verranno per diuotione, o per altri negotij, si concede tempo di vn'altro mese di poter accōmodare li suoi habiti, secondo la presente riforma.

Et per osseruanza della presente riforma, si ordina al Senatore & Conseruatori insolidum pro tempore existēti, i quali habbino cura che si metta in essecutione quāto in essa si contiene, & se gli dà sopra di questo in ogni caso delli sopradetti, piena auttorità di procedere & far esseguire le pene sopradette contra li trasgressori.

Marcellus Niger Deputatus.
Sebastianus Varus Deputatus.
Ego Hieronymus Alterius Deputatus.
Mutius Matthaeus Deputatus.
Andreas Vellius Deputatus.
Stephanus Paparonsius Deputatus.
Hieronymus Picus Deputatus.

Io. Dominicus Ninus Conseruator.
Liuius Attracinus Conseruator.
Mercurius Amadeus Conseruator.
Petrus Benzonus Prior.

Publicatio. *Anno à natiuitate Domini 1587. indictione 15. die vero 8. mensis Ianuarij, tempore præfati Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno eius secundo, suprascriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Curiæ Capitolij, & Audientiæ causarum Palatij Apostolici, & in acie Campi Floræ, dimissis copijs per nos Alamannum de Alamannis, & Ioannem Baptistam Bagni S. D. N. Papæ cursores. Alex. Parabiacus Mag. curs.*

L I I I.

Ampliatio Cōgregationis sub inuocatione Annunciationis Beatæ MARIAE Virginis, alias in Vrbe institutæ, pro Scholaribus insistentibus Studijs Collegij Societatis IESV institutæ, ad quoscunque alios etiam non studentes; Et facultas alias Congregationes aggregandi, eisq. indulgentias communicandi.

Tu omnino vide normam aggregandi alias Congregationes, cum indulgentiarum communicatione, in constitut. 115. Clementis VIII.

S I X T V S E P I S C O P V S Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Editę An. D. 1587.

Proœmium. SVperna dispositione, cuius inscrutabili prouidentia ordinationem suscipiunt vniuersa, in supereminenti Apostolicæ dignitatis specula, meritis licet imparibus constituti, & pia & salubria Christifidelium vota, quæ ad Confraternitatum, seu Sodalitatum præsertim in hac Vrbe nostra rite institutarum laudem & gloriam, cū animarum salute tendere dignoscuntur, libenter exaudimus, ipsasq. Confraternitates seu Sodalitates condignis titulis extollimus, ac alias desuper disponimus, prout in Domino conspicimus eisdem Christifidelibus salubriter expedire.

Greg. 13. instituit Cōgregationē pro externis Scholarib. in Ecclesia Collegij Societatis Iesu de Vrbe in sua const. 97. sup. f. 443.

§. 1. Alias siquidem pro parte dilecti filij Claudij Aquauiuæ Præpositi generalis Societatis IESV felicis recordationis Gregorio Papa XIII. prædecessori nostro exposito, externos Scholares ad Collegia eiusdem Societatis &c.

Omittitur narratiua huius cōst. quia est sup. fol. 443. Omnipotētis.

Sed plures in eodē Collegio, & non solū Scholariū, sed etiā aliorū, erigi oportet Congreg.

§. 2. Cum autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dicti Claudij Præpositi petitio continebat, ex Congregationibus seu Sodalitijs huiusmodi, noui in dies, atque eo maiores quo plures sunt Sodales, fructus prouenire noscantur, & in multis Collegijs pro Sodalium frequentia, ac disparitate, opus fuerit non vnam tantum, sed plures in eodem Collegio Congregationes huiusmodi instituere, quin etiam in eisdem Collegijs, ac etiam domibus dictæ Societatis, alia non studiosorum Scholarium, sed aliorum piorum Christifidelium Sodalitia seu Congregationes passim instituantur.

Præpositus generalis d. Societatis supplicat §. 3. pro facultate eas instituendi.

§. 3. Vt igitur tam Scholares quam cæteri Christifideles eo promptiores ad huiusmodi Congregationes vel Sodalitia ingredienda reddantur, & ad piorum operum exercitia, magis excitentur, ac excitati manuteneantur, quo amplioribus cœlestis gratiæ donis, se ac eorum Congregationes seu Sodalitia decoratos ac refectos, ac decorata & refecta esse conspexerint, pro parte dicti Claudij Præpositi nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus sibi ac pro tempore existenti prædictæ Societatis Præposito, seu Vicario generali, vt in quibusuis dictæ Societatis Ecclesijs, seu Domibus ac Collegijs, tam in Vrbe quam extra eam per vniuersum Orbem, nunc & pro tempore erectis seu erigendis, quasuis alias, siue Scholarium tantum, siue aliorum Christifidelium, siue vtrorumque simul, tam sub eodem Beatæ MARIAE Annunciatæ, quam alio quouis titulo & inuocatione Congregationes seu Sodalitia dicta auctoritate perpetuo erigendi & instituendi facultatem & licentiam concedere, aliasq. in præmissis opportune prouidere, de benignitate Apost. dignaremur.

Hic ideo Pōt. ea ipsi Præposito concedit.

§. 4. Nos igitur qui dudum inter alia voluimus, quod litteræ super indulgentijs non expedirentur ad instar, nisi specificarentur, ac animarum salutem nostris potissimum temporibus sinceris desideramus affectibus, Claudium Præpositum, seu Vicarium prædictum, ac eorum quemlibet, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, posterioribus supplicationibus hac in parte nobis porrectis inclinati, eidem Claudio & pro tempore existenti dictæ Societatis Præposito seu Vicario generali, vt in quibusuis eiusdem Societatis Ecclesijs seu domibus ac Collegijs, tam in dicta Vrbe quam extra eam, per vniuersum Orbem, nunc & pro tempore erectis seu erigendis & instituendis, quasuis alias, siue Scholarium tantum, siue aliorum Christifidelium tantum, siue vtrorumque simul, tam sub eodem Beatæ MARIAE Annunciatæ, quam alio quouis titulo et inuocatione, Congregationes seu Sodalitia, vnum scilicet vel plura, in singulis locis, vel Ecclesijs, pro personarum frequentia seu qualitate, auctoritate nostra sine alicuius præiudicio, perpetuo erigere & instituere.

Facultatẽ eidem, tribuens alias Congregationes his Primariç cōgregationi annumerandi & de Vrbe aggregandi, & eius gratias & indulgen-tias communicandi.

Tu ad hoc vide bulla Cle. 8. etc. 10 sub.

§.5. Necnon Congregationes seu Sodalitia huiusmodi tam nunc & pro tempore erecta & instituta eidem Primariæ Congregationi seu Primario Sodalitio, auctoritate Apostolica & vigore præsentium litterarum, etiam perpetuo aggregare, eisque sic erectis, institutis, & aggregatis respectiue, eorumq. Sodalibus, Scholaribus & non Scholaribus, omnes & singulas, tam plenarias quam alias indulgentias & peccatorum remissiones ac relaxationes, necnon exemptiones, immunitates, cæterasque gratias, facultates, indulta, & priuilegia, spiritualia & temporalia, tam dictæ Primariæ quam singulis alijs in quibusuis dictæ Societatis Collegijs vel domibus, aggregatis vel aggregandis, Scholarium & aliorum Congregationibus seu Sodalitijs hactenus, tam per dictum quam alios quoscunque Romanos Pōtifices prædecessores nostros, Nosque & Sedem Apostolicam, ac etiam Regia & Imperiali auctoritate, ac tam per viam extētionis quam alias quomodolibet & quandocunque concessas & concessa hactenus, ac in posterum concedenda quibuscunque alijs, siue Scholarium duntaxat, siue aliorum Christifidelium tantum, siue vtrorumque simul ac mixtim, Congregationibus seu Sodalitijs, in quibuslibet Collegijs aut domibus dictæ Societatis hucusque institutis, ac in posterum instituendis, eorumque Sodalibus Scholaribus & non Scholaribus, auctoritate Apostolica & vigore pręsentium huiusmodi, etiam perpetuo communicare, illasque & illa ad easdem omnes Congregationes seu Sodalitia, eorumque Sodales, etiam non Scholares, indifferenter & æque principaliter extendere, ac etiam illis concedere & elargiri, libere & licite valeat, ita quod nunc & quandocunque in futurum ipsi Sodales, Scholares & non Scholares, quicunque sint, faciendo & obseruando ea, quæ Sodales Primarię, & aliarum Congregationum seu Sodalitiorum prędictorum, pro indulgentijs, peccatorum remissionibus relaxationibus, & alijs gratijs prędictis consequendis facere & exequi tenentur, ipsas indulgentias etiam plenarias, & alias huiusmodi gratias, plenarie & integre consequantur, ac illis fruantur & potiantur, acsi illæ eis specialiter, & ab initio concessæ fuissent, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo indulgemus. dictique Gregorij prędecessoris litteras & immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, & indulta, necnon in eis contenta quæcunque, tam respectu dictarum Congregationum seu Sodalitiorum huiusmodi, quam dicti & pro tempore existentis Præpositi seu Vicarij generalis dictæ Societatis ad predictas Congregationes seu Sodalitia, Scholarium & non Scholarium, etiam Christifidelium quorumcunque, tam erectas quam in posterum, vt præfertur, erigendas, instituendas ac aggregandas, pariter perpetuo extendimus, ita vt omnia in illis contenta, & præsentibus litteris huiusmodi concessa, indulta, & elargita, acsi specialiter de verbo ad verbum eisdem præsentibus inserta, eorumque toti tenores expressi forent, concessa esse intelligantur.

Claus. præseruatiua.

§.6. Decernentes easdem præsentes litteras sub quibuscunque similium vel dissimilium indulgentiarum, vel aliarum gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, & alijs contrarijs dispositionibus, etiam in fauorem Basilicæ Principis Apostolorum de dicta Vrbe, seu Cruciatæ sanctæ, aut etiam per Nos, seu alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac dictam Sedem, etiam Motu proprio, etiam potestatis plenitudine, seu ad quorumuis Imperatorum & Regum instantiam, pro tempore quomodolibet factis, minime cōprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas ac de nouo concessas esse, & censeri debere, irritumque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§.7. Non obstantibus præmissis, ac voluntate nostra prædicta, necnon constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisq. contrarijs quibuscunque. Volumus autem quod si dictæ Cogregationes aut Sodalitia, vel eorum quæcunque aliquo modo eidem Societati vel Domibus seu Collegijs, aliquod impedimentum seu præiudicium pro tempore attulerint, idem Præpositus seu Vicarius, illas vel illa, aut eorum singulas vel singula, dissoluere possit.

Fides danda transumptis.

§.8. Quodque præsentium transumptis etiam impressis, manu Secretarij ipsius Societatis aut Notarij publici subscriptis, & personæ alicuius in dignitate ecclesiastica constitutæ, seu ipsius Præpositi aut Vicarij generalis pro tempore existentis eiusdem Societatis sigillo munitis, eadem prorsus fides vbique locorum in iudicio & extra illud adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem pręsentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. 5. Ian. 5. Ianuarij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicę, millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, Nonis Ianuarij, Pontificatus nostri Anno 2.

LIV.

De Incestis quibusdam casibus vltimo supplicio in Statu Ecclesiastico puniendis.

Edita An. D. 1587.

SIXTVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Causæ huius constit.

VOlentes, quantum in nobis est, comprimere effrenatas & flagitiosas hominum libidines, ex quibus præter grauem Diuinæ Maiestatis offensam, multa & magna in dies scandala, cum ingenti animi nostri dolore exoriri videmus, ac subditos potissimum nostros, quorum salutis pręcipuam & peculiarem gerimus solicitudinem, peccandi licentia remota, ad pudicitiæ & castimoniæ studia salubribus edictis incitare. Ac attendentes grauia quædam incestus crimina, tum naturali lege damnari, sicuti legimus Ruben, quia violauit torum patris sui, primogenituram, & illius benedictionem perdidisse, tum & ab ipso Domino in lege prohiberi inter alias incestas, cum affinibus vel consanguineis coniunctiones, ne quis vxoris patris sui, neue nurus suæ, neque vxoris fratris sui turpitudinem discooperiret, neque sororem vxoris suæ in pellicatum acciperet, ea adhuc viuente: pœnas quoque grauissimas in eadẽ lege inflictas fuisse, cum dicit: eos, qui cum nouerca sua, vel cum nuru sua dormierint, vel supra vxorem filiam duxerint matrẽ eius, omnes morte mori debere. Insuper Apostolum acriter reprehendisse Corinthios ob huiusmodi causam illis verbis: Omnino auditur inter vos fornicatio, qualis inter gentes, vt vxorem patris sui aliquis habeat. Legibus etiam seculi inter affines, veluti inter socerum & nurum, socrum & generum, vitricum & priuignam, nouercam & priuignum, leuirum & vxorem fratris, atque alias huiusmodi incestas coniunctiones, varijs pœnis vetitas fuisse. sed & incestum cum his personis fornicarie committentes, grauiori animaduersione coerceri. Præterea visum esse eam mulierem nō rectè facere, quæ in patris concubinatu fuit, deinde in filij vel nepotis esse cœpit, vel contra, quod pro nefaria sit talis cōiunctio, & ideo huiusmodi facinus prohibendum sit. Itidemque sub pœna stupri interdictum esse, ne liberi cōcubinas parentum suorum vxores ducerent: Ac demum secundum sacros Canones affinitatis, nō modo si ex legitimo matrimonio, verumetiam si ex fornicario & illicito coitu proueniat rationem habendam esse, eodem Apostolo dicente: An nescitis, quoniam qui adhæret meretrici, vnum corpus efficitur? Erunt enim, inquit, duo in carne vna: adeo vt inter personas huiusmodi affinitate cōiunctas, vsque ad certos gradus matrimonia cōstare nō possint. & propterea nequaquam tolerabile videri, vt homines cum quibusuis personis, sine vllo earum delectu & distinctione, nulla etiam ratione habita reuerentiæ, erga eas pręcipue personas, quibuscum huiusmodi arcto affinitatis vinculo cōiuncti sunt, nedum diuino, sed & naturali quodam iure debitę, more belluarum impune ac temere misceantur. Et ne eorum impunitatis exemplo, alij deinceps in abominãdam hanc libidinem prolabantur, sed potius, vt qui Dei benignitate eos ad pœnitentiam expectante, non corriguntur condigna punitione coerceantur.

Tot. tit. Cod. & Auth. de incest. nup. & in tit. de Nup. & l. 14. cum seq. Dig. de Rit. Nupt.

c. 6. & c. pen. De eo q. cog. consan. & ibi DD.

Vir scienter matrem & filiã, siue duas germanas cognoscens.

§.1. Motu simili & ex certa scientia, &c. auctoritate Apostolica, perpetuo statuimus & ordinamus, vt in posterum

sterum in Alma Vrbe nostra, vel in quacunque alia Ciuitate, Oppido, vel loco, nostræ & Romanæ Ecclesiæ ditioni in temporalibus subiectis, quicunque ausu nefario, scienter matrem & filiam, siue duas sorores germanas carnaliter cognouerit, etiamsi eæ, earumue altera publicæ meretrices fuerint, siue clam siue palam, aut figura matrimonij tale crimen admiserit, siue etiam cum altera earum legitimo matrimonio coniunctus extiterit, pœna vltimi supplicij plectatur.

Mulier peccans cum eo, cum quo scit matrem, aut filiã, aut sororem suam rem habuisse.

§.2. Qua itidem pœna mulier puniatur, quæ sciens matrem aut filiam vel sororem suam cum aliquo viro rem habuisse, eidem viro ipsa quoque sui corporis copiam fecerit.

Mulier cũ patre & filio, vel duob. fratrib. scienter peccans.

§.3. Similiter volumus vnamquamque mulierem, etiamsi instigante humani generis hoste, eo deuenerit impudentiæ, vt corpore publice quæstum faciat, quæ cũ patre & filio, siue cum duobus germanis fratribus, scienter se carnaliter commiscuerit, siue à prædictis sciens se carnaliter cognosci permiserit, etiamsi eorum alteri legitimo toro copulata fuerit, pœna vltimi supplicij puniri.

Vir sciens eius patrẽ, vel filiũ, aut fratrem cũ muliere peccasse, si cu ead. ipse peccauerit & vltimi supplic. pœnã incurrat.

§.4. Idque etiam in eum virum volumus obseruari, qui sciens, patrem aut filium vel fratrem suum cum muliere aliqua rem habuisse, ipse etiam eandem mulierem carnaliter cognoscere non erubuerit.

Decretum irritans.

§.5. Decernen. sic in præmissis vniuersis & singulis per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, in quauis causa & instantia iudicari & diffiniri debere, necnon irritum et inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Iudicũ auctoritas procedendi contra prædictos delinquentes eorumq. fautores, iuxta formã huius const.

§.6. Et nihilominus mandamus vniuersis & singulis dictæ Vrbis, ac totius Status nostri Ecclesiastici Iudicibus ordinarijs, quauis dignitate & auctoritate fungentib. modernis & pro tempore existen. quibus contra reos talium criminum iurisdictio competit, vel in futurum competet, vt de cætero perpetuis futuris temporibus, in eos qui iuxta præmissa criminosi & delinquentes fuerint, vt supra dispositum est animaduertant, contumaces, rebelles & inobedientes, eisque auxilium, consilium vel fauorem præstantes, per opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo. inuocato etiam vel adhibito ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.7. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, dictæque Vrbis, ac aliarum eiusdem Status Prouinciarum, Ciuitatum, Oppidorum & locorum statutis, nouis reformationibus, consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis illarum Ciuibus, Incolis, Populis, & Magistratibus, aut alijs personis quomodolibet concessis, approbatis & innouatis. Quibus omnibus, illorum tenores pro plene & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autem, vt præsentis Motus proprij sola signatura sufficiat, & vbique tam in iudicio quam extra illud, & tam in Rom. Curia quam extra eam, plenam & indubitatam fidem faciat, regula contraria non obstante.

Forma & effectus publicationis huius const.

§.8. Vtque in valuis Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, more solito affigatur, & eo detracto, illius exempla etiam impressa, inibi affixa relinquantur. factaq. huiusmodi publicatione, hic in Vrbe post quindecim, extra vero eam, post triginta dies, quoscunque perinde arctet & afficiat, acsi eorum vnicuique personaliter intimatus fuisset.

Officiales curent in eorũ locis hanc cõst. publicari.

§.9. Sed & quo facilius possit ad singulorum notitiam peruenire, mandamus omnibus & singulis Legatis, Vicelegatis, Præsidentibus & Gubernatoribus Prouinciarũ & Ciuitatum quarumcunque dictæ nostræ ditionis ecclesiasticæ, vt in sua quisque residentia, & in alijs Terris & Oppidis eis bene visis, curent eundem Motum proprium illiusve transumpta in locis consuetis, de more publicari.

Exemplis creditur.

§.10. Ac decernimus ipsis transumptis etiam impressis, manu notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio & extra illud vbique, eandem fidem adhibendam esse, quæ eidem signaturæ præsentis Motus proprij adhiberetur, si esset exhibita vel ostensa.

Dat. P. An. 2. 5. Aprilis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Non. Aprilis, Anno secundo.

PP. subscr.

Fiat Motu proprio F.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1587. indict. 15. die vero 8. mensis Maij, Pont. Sanctissimi in Christo patris & D.N.D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno eius tertio, retroscripta litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, per me Ioan. Baptistam Bagni & Octauium Tagliet tum curs. Alex. Parabiacus mag. curs.

L V.

Præfinitio Titulorum & Diaconiarum pro S. R. E. Presbyteris & Diaconis Cardinalibus.

Cardinalium numerum, ordinem, statum, officium & qualitates, edixit hic idem Pont. sup. in const. 50. fol. 560. vbi cætera de Cardd. notaui.

Edita An. D. 1587.

SIXTVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Ex antiquissima institutione, solet cuidam Cathedralesh. ecclesiæ Vrbi finitimæ assignari Cardinali bus Episc. & aliæ Vrbis Ecclesiæ alijs Card. presbyteris, & aliq. Card. diaconis.

Religiosa sanctorum Pontificum prædecessorum nostrorum prouidentia institutum olim fuit, iam inde à vetustissimis temporibus & posteris traditum, vt Sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteris, certæ in Vrbe Roma Ecclesiæ, Tituli appellatæ, quasi quædam cuiusque propriæ diœceses; Diaconibus vero, Vrbis regiones ad Christianæ Religionis propagationem & conseruationem assignarentur. Quæ quidem sancta institutio plurium seculorum continuata serie, ac pro temporum varietate susceptis incrementis, ad nostram vsque ætatem seruata, ita viget vt præter sex Episcopos Cardinales, qui certis Cathedralibus Ecclesijs Vrbi finitimis præsunt, singulis presbyteris & diaconis Cardinalibus propriæ in Vrbe Ecclesiæ, Tituli videlicet & Diaconiæ cum suis Clero & Populo, ac quasi Episcopali iurisdictione in spiritualibus & temporalibus regendæ & administrandæ committantur.

Pont. iste Ecclesiarum Titulos & Diaconias præcertimat.

§.1. Proinde nos, postquam per nostram nuper editam constitutionem, creandorum Cardinalium numerum, computatis sex Episcopis prædictis, quatuordecim Diaconis, reliquis vero presbyteris Cardinalibus, ad septuaginta præscripsimus, nunc quoque ad Dei honorem, atque ad ipsius Sanctæ Romanæ Ecclesiæ decus & ornamentum, ac Romani Cleri & Populi bonum regimen, salubremq. directionem, eisdem presbyteris & diaconis Cardinalibus totidem titulos & Diaconias, ipsorum amplitudini & dignitati maxime congruentes, duximus assignandos. Ac licet pleræque ex antiquis Ecclesijs in titulos & Diaconias concedi solitis, aut à prædecessoribus nostris successu temporum additis, adhuc integræ & illesæ permaneant, tamen quia nonnullæ, tum diuturnitate & iniuria temporum, tum diuersis quæ olim contigerunt eiusdem Vrbis direptionibus, incendijs, & ruinis collapsæ sunt; Nos antiquæ pietatis & Religionis Christianæ monumenta conseruare cupientes, sicuti Sacrosanctas Basilicas, & augustiora templa antiquitate ipsa veneranda, nedum sarta tecta custodiri, sed & ingenti nostro sumptu refici, instaurari, & ornari in dies magis curamus; ita etiam primo quidem loco veteres & nobiles Ecclesias, priscis temporibus in titulos presbyterorum Cardinalium, vt præfertur, institutas, delegimus, easque omnes quæ adhuc extant, volumus omnino in titulos pro modernis & futuris presbyteris Cardinalibus retinere. Deinde ex ijs, quæ recenti memoria in titulos erectæ fuerunt, prætermissis quibusdam, propter loci incommoditatem, aut alias minus idoneis, cæteras itidem retinere. ac demum, ne titulorum numerus presbyteris

Cardinalibus deest, exemplo nonnullorum nostrorum prædecessorum, alias partim antiquas, nondum tamen huiusmodi honore decoratas, partim vero recentiores, celebres tamen Ecclesias, dignitate Præsulum maiorem in modum illustrare, & in similes titulos erigere & instituere, ac pro numero presbyterorum Cardinalium tot Titulos addere & supplere, ex Diaconijs quoque antiquitus institutis, quatuordecim magis insignes pro totidem Diaconis Cardinalibus seligere, & congrua distinctione confusionem perpetuo tollere decreuimus, eosdem nimirum Titulos & Diaconias proprios cuiusque ordinis certos & distinctos assignando, ita vt nunquam in posterum quod hactenus sæpe factum est, presbyteris Diaconiæ, neque Diaconis Tituli presbyterales, perturbato ordine, aut promiscue concedantur. Quod quidem rationi consentaneum videtur, vt quemadmodum Summus Pontifex vniuersali Ecclesiæ præsidens, & omnium totius Orbis Ecclesiarum solicitudinem gerens, specialiter tamen Vrbis Romæ Episcopus existit, & in ea diuina dispositione supremam Sacerdotalis potestatis Cathedram tenet, pari quoque ratione Cardinalibus, quos vti speciales S. R. E. filios, in Apostolici muneris functione, atque in vniuersæ Reipublicæ Christianæ administratione præcipuos, sibique maxime coniunctos habet consiliarios, & cooperatores in eadem Vrbe Roma, quæ olim B. Petri Sede in ea constituta, ipsius & Coapostoli eius Pauli doctrina & martyrio consecrata, & caput Christiani Orbis & Religionis effecta est certa Sedes, mansionem & locũ vnicuique proprium assignet, cuius quidem loci concessione, ijdem Cardinales & sui officij admoneantur, & residentiæ, quam assistendo ipsi Romano Pontifici seruare debent, & vel ex hoc magis tanquam in vnum corpus compacta membra, sacro capiti connexa esse, & ab illo dependere clarius dignoscantur.

Titulosq. hic descriptos & [illegible] quinquaginta presbyteris Card. ordinat & eis assignat.

§.2. Habita igitur cum Venerabilibus fratribus nostris eiusdem S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio & assensu, statuimus & ordinamus in posterum perpetuis futuris temporibus, presbyteris Cardinalibus, has tantum, quæ infra descriptæ sunt, Ecclesias, neque alias in titulos assignari debere. videlicet, ex antiquis S. Crucis in Hierusalem, SS. Marcellini & Petri, SS. Quatuor Coronatorum, SS. Ioannis & Pauli, S. Anastasiæ, S. Sabinæ, S. Stephani in Cœlio monte, S. Clementis, SS. Nerei & Archillei, S. Susannæ, S. Pudentianæ, S Sixti, S. Petri ad Vincula, S. Martini in Montibus, S. Eusebij, S. Priscæ, S. Vitalis, S. Marci, S. Marcelli, S. Laurentij in Lucina, Basilicæ duodecim Apostolorum, S. Laurentij in Damaso, quæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Viceccancellario pro tempore existenti perpetuo concessa & assignata est, S. Balbinæ, S. Cæciliæ, S. Chrysogoni, S. Praxedis, S. Mariæ Transtiberim. Ex posterioribus vero SS. Quirici & Iulitæ, S. Ioannis ante Portam Latinam, S. Agnetis in Agone, S. Laurentij in Palisperna, S. Thomæ in Parione, S. Siluestri in Campo Martio, S. Pancratij, S. Bartholomæi in Insula, S. Matthæi in Merulana, S. MARIAE de Aracœli, Sanctæ MARIAE in Via, S. MARIAE supra mineruam, S. MARIAE Angelorum in Thermis, S. Hieronymi Illyricorum. necnon quas supradictis antiquis, & posterius institutis addimus, & ex nunc in Titulos presbyterorum Cardinalium, cum honoribus, insignibus, priuilegijs, auctoritatibus & præeminentijs debitis & consuetis, instar aliarum Ecclesiarum, quæ in similes titulos per nostros prædecessores antiquitus erectæ & institutæ fuerũt, sine alicuius præiudicio, perpetuo erigimus & instituimus ac titulorum nomine & dignitate insignimus & decoramus, S. Honuphrij in Ianiculo, mutato illius statu ex Diaconia quæ hactenus fuit, in titulum presbyteralem, S. Augustini, S. MARIAE de Populo, S. Alexij in Auentino, S. Blasij de Annulo, S. MARIAE de Pace, S. Saluatoris de Lauro, S. Petri in Monte Aureo, Sanctissimæ TRINITATIS in Monte Pincio, S. MARIAE Transpontinæ.

Diaconias quoq; hic enarratas, & pro 14. Diaconis Cardinalib. ordinat, & eis assignat.

§.3. Ex Diaconijs vero antiquis statuimus retinendas esse tantummodo quatuordecim infrascriptas, videlicet, Sanctæ MARIAE in Aquiro, Sanctæ MARIAE in Cosmedin, Sanctorum Cosmæ & Damiani, Sanctæ MARIAE Nouæ, Sancti Hadriani, Sanctæ MARIAE in Via lata, Sanctæ MARIAE in Porticu, Sancti Angeli in foro Piscario, Sancti Nicolai in Carcere Tulliano, Sanctæ MARIAE in Domnica, Sancti Eustachij, Sancti Viti in Macello, Sanctæ Agathæ, ac Sancti Georgij ad Velabrum Ecclesias, quæ insigniores existunt, & præscriptum à nobis Diaconorum Cardinalium numerum exæquant.

Episcopatus pro sex Episcopis Card. assignat.

§.4. Ita vt computatis Ecclesijs Cathedralibus, videlicet Ostiensi & Veliterna inuicem vnitis, Portuensi & S. Rufinæ itidem vnitis, Albanensi, Sabinensi, Tusculana, & Prænestina, quibus sex Episcopi Cardinales præsunt, & titulis presbyterorum superius designatis, numerum septuaginta Ecclesiarum constituant.

Aliũ tit. pro Vicecancell. statuit iuxta const. Clem. 7 quæ est 34. supra fol. 602.

§.5. Ei alter præterea titulus supra numerum additus sit, vt si quando contingat Diaconum vel Episcopum Cardinalem Vicecancellarium esse, & ideo eundem dictæ Ecclesiæ Sancti Laurentij in Damaso, quæ Viceccãcellario pro tempore existenti, per litteras fel. recordat. Clementis Papæ VII. prædecessoris nostri perpetuo, vt præfertur, concessa & assignata fuit, præesse, alicui presbytero Cardinali proprius titulus non desit.

Ecclesiasque alter quã vt supra, & etiã alias quã supra expressæ sunt, à Cardinalibus obtinentur, ex nũc vacare decernit.

§.6. Omnes vero illas Ecclesias, quæ per præsentem nostram constitutionem presbyteris Cardinalibus, etiam forsan ex dispensatione Apostolica, pro Diaconia obtinentur; itidem omnes & quascunque ex quatuordecim superius enumeratis Diaconijs, quæ presbyteris Cardinalibus in Titulos forsan, etiam ex simili dispensatione concessæ alias fuerunt, & ab ijs obtinentur; demum omnes & quascunque Ecclesias superius non expressas, ipsis presbyteris aut Diaconis Cardinalibus, in titulos aut Diaconias commissas & assignatas, ac per ipsos obtentas volumus & decernimus per præsentes, ex nunc eo ipso vacare, & quascunque illarum assignationes, concessiones, necnon dispensationes desuper etiam Motu proprio & consistorialiter, ac de simili fratrum consilio expeditas quę à prędecessoribus nostris, quæque à nobismetipsis emanarunt, litterasq. Apostolicas desuper confectas, processusq. habitos per easdem, & inde secuta quæcunq; cassamus, irritamus, & annullamus, irritaq. & nulla, ac nullius roboris vel momenti esse nunciamus, mox assignaturi eisdem Cardinalibus, ex quorum personis Ecclesię in Titulos aut Diaconias per eos hactenus obtentæ, vigore huius nostri decreti vacant, & eorum cuilibet alios Titulos aut Diaconias ex supradicto numero, proprio cuiusque ordini congruentes.

Ecclesiasque prędictas tantum & non alias, in Titulum & Diaconiã, Cardinalibus, modo & forma prędictis in futurũ assignari pręcipit.

§.7. In alijs vero, præterquam supranominatis Ecclesijs, etiamsi earum aliquæ in titulos presbyterorum, aut denominationes Diaconorum Cardinalium concedi solitæ sunt, & Cardinales iis præfici consueuerunt (quarum singularum situationes & inuocationes præsentibus haberi volumus pro expressis) nomina, insignia, denominationes, & statum huiusmodi Titulorum aut Diaconiarum perpetuo supprimimus & extinguimus. ac districte etiam interdicimus, ne de cætero vnquam perpetuis futuris temporibus, alia quam ex suprascripto numero Ecclesia, in Titulum aut denominationem Cardinalatus, cuipiam presbytero aut diacono Cardinali, concedatur aut assignetur, neque alijs quam supranominatis Titulis aut Diaconijs, presbyteri vel diaconi Cardinales præficiantur, neve vnquam aliqua ex supradictis diaconijs, presbytero, neque contra, vllus ex dictis Titulis Diacono Cardinali quomodolibet concedatur vel assignetur, neque cum ijs, aut eorum aliquo, ex quauis causa, desuper dispensetur.

Licentias retinendi Ecclesiam priorẽ Tituli vel Diaconiæ Cardinalibus, obtĩendi prohibet.

§.8. Sed & decreta alias in Consistorio super hoc edita, innouantes & ampliantes, pari ratione, etiam perpetuo prohibemus, ne in posterum alicui presbytero aut diacono Cardinali, qui alterum Titulum aut Diaconiam quomodolibet assecutus fuerit; quiue ex ordine Diaconorum ad ordinem presbyterorum, vel ad Episcopalem dignitatem transierit, aut ex ordine presbyteratus in Episcopum pariter promotus fuerit, licentia & facultas retinendi priorem Ecclesiam sui Tituli vel Diaconiæ in administrationem aut in titulum, neue Canonicatuum & præbendarum, dignitatum, officiorum aut beneficiorum dimissi Tituli vel Diaconiæ collatio, neque Palatij, domus,

domus, & vineæ, hortorum, aut fructuum, reddit000um, & prouentuum, aut iurium quorumcunque ad huiusmodi Titulos seu Diaconias pertinentium, ad tempus seu ad vitam retentio, aut vlla alia reseruatio, quouis prætextu, occasione, vel causa, etiam melioramentorum & sumptuum in illarum reparationem, necessitatem, siue vtilitatem factorum, concedantur. sed volumus vt ipsi Tituli & Diaconiæ, cum illis annexis, iuribusq. & pertinentijs suis vniuersis, libere dimittantur.

Cardinalesq. in subscribē. litteris Ap. nomen Tituli aut Diaconiæ aut Episcopatus sui exprimere debēt.

§.9. Insuper precipimus & perpetuo ordinamus, vt de cætero in quibuscunque litteris Apostolicis, in quibus Cardinalium subscriptio manu propria facienda erit, ijdē Cardinales, etiam Tituli, seu Diaconiæ, vel Episcopatus sui Cardinalatus nomine expresso se subscribant.

Decretum irritans.

§.10. Decernentes per huiusmodi erectionem & institutionem, decem prædictas per nos in titulos erectas Ecclesias tantūmodo, nouis priuilegijs & dignitate auctas, decoratas & insignitas, nihil autem omnino præiudicij cuiquam illatum, nihil alieni iuris detractum, aut immutatum, censeri posse aut debere. sicq. per quoscunque Iudices ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & Cardinales prædictos, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & in quauis causa & instantia, iudicari & diffiniri debere, necnon irritum & inane, si secus super præmissis, eorūmue aliquo à quoquam, quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clau. derog.

§.11. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Ecclesiarum supradictarum, & aliarum quarumcunque, necnon Ordinum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis, ac quibusuis personis quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Cardinales circa statū Ecclesiarum regimen & administrationē gerāt se iuxta constit. Leon. X. sup. fol. 474 superna.

§.12. Sic igitur ipsi Cardinales, quibus huiusmodi Ecclesiarum regimen, cura, & administratio pro tempore commissa erunt, eas in spiritualibus & temporalibus solicite, fideliter & prudenter, regant & gubernent, ac iuxta constitutionem piæ memoriæ Leonis Papæ Decimi prædecessoris nostri, in Concilio Lateranensi nouissime celebrato, editam, frequenter visitent, circa cultum diuinum inuigilent, mores ac vitam cleri & populi eis subiecti diligenter explorent, eosq. ad recte & honeste viuendum paterno moneant affectu, bonorum ac temporaliū redditum curam gerant, sic ad DEI gloriam & fidelis populi ædificationem, pia & magnifica structura & fabrica, suas quique Ecclesias instaurare studeant & exornare. & tam in vita quam in mortis articulo, pro diuini cultus augmento, & salute animarum suarum, ac congrue sustentandum aliquem presbyterum, qui inibi in diuinis deseruiat, siue alias erga ipsas Ecclesias, si reparatione indigeant, vel alia subuentione, de bonis sibi à Deo collatis, prout cuique pro modo facultatum conscientia dictauerit, munificos se exhibeant & liberales, vt earundem Ecclesiarum decora & ornamenta, tantorum Præsulum respondeant dignitati, ac ipsæ Ecclesiæ tam sublimibus personis gaudeant se commissas, & eorum amplitudine illustratas. ijdemque Cardinales exinde ipsius Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, cuius nobilissima membra sunt, maiestatem, sua pietate solicitudine, & prudentia in dies magis extollant, & reuerentiam omniū gentium erga illam exemplis bonorum operum insigniter augeant, ac denique præter æternæ retributionis præmia, digna quoque laudum præconia, à nobis & Apostolica Sede valeant promereri.

Iussio describendi hac cō stit. in quinterno Cancell. Ap. st.

§.13. Mandamus vero, vt præsentes litteræ in quinterno Cancellariæ Apostolicæ de more describantur.

Sanctio pœnalis.

§.14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statutorum, ordinationum, erectionis, institutionis, insignitionis, decorationis, voluntatum, decretorum, cassationis, irritationis, annullationis, nunciationis, suppressionis, extinctionis, interdicti, innouationis, ampliationis, prohibitionis, præcepti, derogationis, & mādati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationē Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 2. 13. Aprilis.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, Id. Aprilis, Pont. nostri Anno 2.

PP. Subscrip.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Card. subsc.

Ego A. Card. Farnesius Vicecancellarius Episcopus Ostien.
Ego Iac. Card. Sabellus Episc. Portuen.
Ego Io. Anto. Card. S. Georgij Episcopus Tuscul.
Ego Inn. Aualus Card. de Arag. Episcopus Sabinen.
Ego M. S. Car. ab Altaemps tit. S. Mariæ Transtiberim.
Ego Marcus Ant. Card. Columna tituli S. Laurentij in Lucina.
Ego Gabriel Card. Paleotus tit. S. Martini in Montib.
Ego Frater Michael Bonellus Car. Alexandrinus tituli S. Mariæ super Mineruam.
Ego Ludouicus Card. Madrutius tit. S. Anastasiæ.
Ego N. Card. S. Praxedis.
Iul. Ant. Sanctorius tit. S. Bartholomæi in Insula Card. S. Seuerinæ.
Ego Hieronymus Card. Rusticucius tt. S. Susannæ.
Ego Io. Hieron. Card. Alban. S. Io. ante portam Latin.
Ego P. Card. Deza.
Ego Ant. Card. tt. SS. Ioannis & Pauli.
Ego Io. Antonius Card. SS. Quattuor.
Ego Io. Baptista Card. S. Marcelli.
Ego Iulius Card. Cananus tt. S. Eusebij.
Ego Ant. Maria Card. Saluiatus.
Ego Aug. Card. Veronæ tt. S. Marci.
Ego Vincentius tt. S. Mariæ in Via Car. Montis regalis.
Ego Philippus tt. S. Sabinæ Card. Spinula.
Ego Scipio Card. Lancelottus.
Ego Vincentius Card. Gonzaga.
Ego Federicus Card. Cornelius tt. S. Stephani.
Ego Hippolytus Car. Papien. tt. S. Mariæ in Porticu.
Ego Decius Car. Azzolinus tt. S. Matthęi in Merulana.
Ego Hipp. Card. Aldobr. tt. S. Pancratij Maior Pœnit.
Ego Hier. Card. de Ruuere tt. S. Petri ad Vincula.
Ego Fr. Constantius Card. Sarnanus.
Ego Ferd. S. Mariæ in Via lata diac. Car. de Medicis.
Ego Philippus S. Eustachij diaconus Card. Vastauillanus Camerarius.
A. Card. Montaltus.
Ego Hier. S. Hadr. diac. Card. Matthęius.
Ego Benedictus S. Georgij diac. Card. Iustinianus.
Ego Ascanius SS. Viti & Modesti, & Crescentiæ diac. Card. Columna.

Publicatio.

Anno a natiuitate D. 1587. indictione 15. die vero 13. mensis Maij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. Anno eius 2. retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt, ad valuas Basilicarum Principis Apostolorum, S. Ioannis Lateranen. de Vrbe, & Cancellariæ ac Cameræ Apostolicæ, & in acie Cāpi Floræ, per me Ioan. Baptistam Bagni eiusdem S. D. N. Papæ Curs. Alex. Parabiachus Mag. Curs.

L V I.

Contra non restituentes aut reuelantes scripturas ad Reuer. Cameram Apostolicam quomodolibet spectantes à Commissario eiusdem Cameræ coercendos.

Similem edidit constit. Pius V. de qua & de officio Commissarij vide hic sup. in const. 44. Ad excelsam. fol. 550. vbi plene notaui.

Edita An. D. 1587.

S I X T V S P A P A V.
Motu proprio &c.

Causa huius const.

NOn sine maxima animi molestia accipimus, à quamplutibus annis citra plures libros Cam. nostræ Ap. & illius ministrorū, ac diuersas scripturas,

ras, instrumentaq. publica & priuata, ad eandem Cameram spectantia, ab aliquibus personis, tam ex Archiuio dictæ Cameræ quam ex officijs notariorum illius, & alijs locis clam subrepta & occultata fuisse, ac etiam alias diuersimode amissa seu deperdita, ad variarum personarũ manus deuenisse, & per easdem personas temere & indebite detineri, in animarum suarum periculum, dictæque Cameræ & diuersarum personarum interesse habentium damnum ac iacturam non modicam.

Scripturas Cam. Ap. detinentes, & infra sex dies nõ restituentes seu scientes, & non reuelantes pœnas hic descriptas incurrũt.

§.1. Motu igitur simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas personas, tam ecclesiasticas quam seculares, & cuiuscunque status, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, etiam quauis amplissima dignitate fungentes, quæ aliquos libros vel scripturas seu instrumenta quæcunque publica, vel priuata, ad præfatam Cameram quomodolibet spectantia & pertinentia, vndecunque subripuerint, vel ab alijs subrepta seu deperdita, vel alias quomodolibet ad manus suas habuerint, & penes se detinuerint vel detineant de præsenti, aut illorum detentores sciuerint, vel sciant, in Domino monemus, eisq. nihilominus in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis maioris latæ sententiæ pœna, à qua non nisi à nobis vel successoribus nostris Rom. Pont. preterquam in mortis articulo constituti, absolui possint, priuationisq. omnium & singulorum officiorum & beneficiorum suorũ, siquæ obtinent, inhabilitatisq. ad illa & alia in posterum obtinenda, iniungimus & mandamus, vt intra sex dierum proxime futurorum terminum, quorum duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos dies pro tertio & peremptorio termino assignamus, libros, scripturas, & instrumenta præfata, qui illos & illa habent, Dilecto filio Ioffredo Lomellino notario & familiari nostro, ac dictæ Cameræ generali Commissario, cui, sui officij ratione, huiusmodi scripturarum cura, & pro illis procedendi facultas, per alias nostras litteras præcipue demandata est, restituant. Alij vero scientes penes quos illa fuerint vel sint, eidem reuelent & significent cum effectu. Nos enim qui libros, scripturas, seu instrumenta præfata retinuerint aut occultauerint, seu illa retinentes non reuelauerint, dicto termino elapso ipso facto & absque aliqua citatione & declaratione, pęnas præfatas incurrisse, & ad illarum executionem deueniri posse & debere decernimus & declaramus, ac volumus & mandamus.

Cõmissarius Cam. Ap. post sex dies, contra prędictos tanquã contra fures procedet.

Hoc habes etiam sup. in const. 44. Ad excelsam. folio 550.

§.2. Mandantes propterea eidem Ioffredo Commissario, vt elapso dictorum sex dierum termino, contra habentes seu detinentes libros, scripturas, & instrumenta huiusmodi, ac illa & illas in dicto termino non restituẽtes, vel vbi, seu penes quem, seu quos illa sint, scientes, & non reuelantes, tanquam contra fures, etiam iuxta eius ordinarias facultates, etiam ex officio, & per inquisitionem, ad illorum carcerationem & examina, pro reperienda veritate, ac prout iuris fuerit, ad eorum cõdemnationem, illiusq. & præfatarum pœnarum executionem, etiam omnibus alijs, iuris & facti, vijs & remedijs opportunis procedat.

Forma publicãdi hanc bullam, & aliam Pij V. hic cõfirmatam.

§.3. Vt autem hæc omnibus innotescant, tam præsentes, quarum solam signaturam sufficere volumus, quam Motum proprium facultatum, quas piæ memoriæ Pius Papa Quintus prædecessor noster olim, pro recuperatione scripturarum Cameræ, & Sedis Apostolicæ bon. mem. Carolo de Grassis Episcopo Montisflasconen. & q. Honuphrio Camaiano, dictæ Cameræ Præsidenti, dum in humanis agerent, sub Datum videlicet decimoquarto Calen. Septembris, Pontificatus sui anno tertio, concesserat, de quarum publicatione non constat, quasque facultates nos nuper in personam dicti Ioffredi Commissarii, per easdem nostras innouauimus, in valuis Basilicæ Sancti Petri de Vrbe, & Cameræ Apostolicæ, necnon Cancellariæ nostræ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per vnum ex nostris Cursoribus publicari, earumque exempla, etiam impressa, de more affigi mandamus, publicationemq. huiusmodi, eos quos premissa concernunt, afficere, perinde ac si vnicuique eorum personaliter intimatæ fuissent, decernimus, cum eorum quæ tam publice notificantur, nulli valeat probabilem ignorantiam allegare.

Fides transumptorum.

§.4. Ac etiam volumus & mandamus, quod præsentium exempla, etiam vt præmittitur impressa, manuque dicti Ioffredi Commissarij subscripta, & eius sigillo sigillata, eandem vbique locorum fidem faciant, quam præsentes facerent, si in medium exhibitæ essent vel ostensæ. Et nihilominus etiam mandamus litteras Apostolicas, siue sub plumbo siue in forma breuis, quandocunque expediri posse.

Papę subscr.

Placet Motu proprio F.

Registratio in Camera.

Registrata in Cam. Apost. lib. 1. Signaturarum S. D. N. fol. 178. penes me infrascriptum dictæ Cameræ Notarium & Custodem. Tydeus de Marchis.

Publicat. 27. Aprilis.

Die 27. Aprilis 1587. suprascripta Motus proprij cedula, affixa & publicata fuit, vna cum alia superius narrata alterius Motus proprij cedula in locis suprascriptis, vt moris est, per me Io. Andream Pannizzam, S. D. N. Papæ cursorem. Alex. Parabiacus mag. curs.

LVII.

Institutio Hospitalis pauperum Mendicorum in Vrbe, ad eos pie alendum, eorumque animæ & corpori salubriter consulendum, cum annuorum redditium, & priuilegiorum assignatione.

Lites huius Hospitalis à Iudice per eius Administratores nominando dijudicari voluit hic idem Pont. in const. 80. Postulat. vbi etiam habentur alia de isto Hospitali.

Editę An. D. 1587. & 1588

SIXTVS EPISCOPVS Seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Pauperũ subuẽtio, pietas & misericordia commendatur.

QVamuis infirma & varia mortalium conditio, ita diuinæ prouidentiæ inscrutabili dispensatione ordinata, & quasi in quosdam gradus distincta sit, vt secundum propriam vocationem, aliqui in hoc mundo temporalibus copijs abundent, aliqui mediocrem aut tenuem vitam degant, quidam autem pauperes & miserabiles sint, qui aliena diuitum ope ad sui sustentationem indigeant, quod & ita semper fore Moyses populum Israel præmonuit, dicens: Non deerunt pauperes in terra habitationis tuæ: idcirco ego præcipio tibi, vt aperias manum fratri tuo egeno & pauperi, qui tecum versatur in terra: Et Dominus discipulis suis confirmauit illis verbis: Semper pauperes habebitis vobiscum. Ipse tamen rerum diuinarum atque humanarum rector ac moderator Deus, qui vitæ subsidia & opes sic inequaliter hominibus distribuens ac diuidens, non ideo iniustus aut iniquus, quod absit, dici potest, nec sine causa efficit, vt alij affluant & abundent, alijs vero hæc ipsa desint, & illis egeant, sed vt hac via diuites quidem suæ benignitatis ac fidelis administrationis præmia accipiant, pauperes vero per virtutem patientiæ coronati, digna mercede honorentur, voluit pro sua immensa in vniuersum genus humanum charitate ac beneficentia, potissimum erga pauperes & egenos, eam specialem ac perpetuam curam diligenter adhiberi, vt neque indigerent, neque mendicare cogerentur, quemadmodum & prædicto populo Israel per eundem Moysen expresse mandauit: Omnino indigens & mendicus non erit inter vos, vt benedicat tibi Dominus Deus tuus in terra, quam traditurus est tibi in possessionem. Et inter Christifideles, in ipso nascentis Ecclesiæ initio, sub Sanctis Apostolis plene seruatum esse, eorundem Apostolorum acta testantur. Neque enim inquiunt quisquam egens erat inter illos. Quare idem Dominus noster IESVS CHRISTVS volens mundo vniuerso, ac præcipue fidelibus suis aperte demonstrare quanti faceret humilitatis eximiam virtutem, & quam sibi chara & dilecta esset paupertas, ac pariter docere ne à diuitibus & opulentis hominibus pauperes despicerentur, eorumq. cura negligeretur, primum quidem ipsemet, quando iuxta præclara vaticinia Prophetarum e cœlo in terras, humana carne assumpta, descendit, non regium diadema, aut sublime aliquod decus, quod mundo ostentaret, & hominum oculis obijceret, secum

secum detulit: sed semetipsum exinaniuit formam serui accipiens, ac pauper in stabulo nasci, locum in diuersorio non habere, pauperis præsepis angustijs cōtineri, pauperem demum vitam, quam pro nobis suscepit, eligere, ac vsque in finem retinere dignatus est, vt non immerito dixerit: Vulpes foueas habent, & volucres cœli nidos, filius autem hominis non habet vbi caput reclinet. Et per os Dauid Prophetæ: Ego autem mendicus sum & pauper. Et Apostolus scribens: Scitis enim gratiam Domini Nostri IESV CHRISTI, quoniam propter vos egenus factus est, cum esset diues, vt illius inopia vos diuites essetis. Deinde etiam pauperum & miserabilium personarum, dum in mundo conuersatus est, singularem quandam sollicitudinem gessit, eosq. diuinis gratijs & beneficijs multipliciter adiuuit, quod passim Euangelica testatur historia, dum pauperes suos discipulos delegit, dumq. cæcis visum, surdis auditum, mutis loquelam, claudis gressum, aridis & paralyticis, corporis & membrorū integritatem reddidit, leprosos mundauit, dæmoniacos liberauit, aliosq. varijs languoribus & infirmitatibus laborantes & oppressos curauit, pauperum quoque sequentium turbas cœlesti verbo sæpius pauit & instruxit, & eas quandoque esurientes etiam corporalibus mirabiliter satiauit alimentis. Et confirmat Apostolus Iacobus, dicens: Nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo, diuites in fide, & hæredes regni, quod repromisit Deus diligentibus se? Ac præterea misericordiam & eleemosynas, quæ pauperibus fiunt, tanquam sibi factas recipit, & acceptas refert. Vnde & a Sanctis & pijs viris pro pauperibus peregrinis & mendicis, non Angelos modo, sed Angelorum Dominum sæpius hospitio susceptos fuisse legimus; quod & Apostolus ad Hebræos memorat dicens: Hospitalitatem nolite obliuisci, per hanc enim placuerunt quidam Angelis hospitio receptis. Ac denique fideles cunctos, ad subleuandas pauperum necessitates, monitis & præceptis, & maximis etiam propositis præmijs, in scripturis sacris vehementer inflammat. ait enim per Isaiam: Frange esurienti panem tuum, & egenos vagosq. induc in domum tuam: cum videris nudum, operi eum. & quæ sequuntur. Ac rursus paulo infra: Cum effuderis esurienti animam tuam, & animam afflictam repleueris, orietur in tenebris lux tua, & tenebræ tuæ erunt sicut meridies, & requiem tibi dabit Dominus Deus tuus semper, & implebit splendoribus animam tuam, & ossa tua liberabit, & erit quasi hortus irriguus, & sicut fons aquarum cuius non deficient aquæ. Atque in Euangelio per seipsam veritas dicit: Cum facis conuiuium, voca pauperes, debiles, claudos & cæcos, & beatus eris, quia non habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum. Et ijs demum testatur se in nouissimo die æternæ beatitudinis præmia parauisse, qui misericordiæ opera in pauperes & egenos exercuerunt; ipsis namque dicturus est: Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi: Esuriui enim, & dedistis mihi manducare: sitiui, & dedistis mihi bibere: hospes eram, & collegistis me: nudus, & operuistis me: infirmus, & visitastis me: in carcere eram, & venistis ad me: & rursus; Amen dico vobis, quamdiu fecistis vni de his fratribus meis minimis, mihi fecistis.

[Margin: Pontifex [illegible] expressas.]

§.1. Quæ quidem nos attentius considerantes, ac recolentes in quadam aliquando Synodo pie constitutum fuisse, vt vnaquæque Ciuitas pauperes & egenos incolas suos alimentis congruentibus pasceret, secundum vires, vt tam vicini presbyteri quam ciues omnes suum pauperem pascerent, quo fieret, ne pauperes ipsi per alienas Ciuitates vagarentur, atque olim huiusmodi Hospitalia, in quibus pauperes & mendici alerentur, in multis Ciuitatibus extitisse, & in aliquibus etiam in Italia adhuc vigere, simulq. egenorum calamitates, quorum ingens quotidie numerus nobis ante oculos versatur, paterna charitate miserati, tum Christianæ pietatis, tum etiam nostro pastorali officio consentaneum esse duximus, in hac Alma Vrbe pietatis & charitatis altrice, ad quam ex omnibus totius Orbis terrarum regionibus, quasi communem patriam & tutissimum refugium, in sinum & gremium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ plurimi pauperes fame, frigore, nuditate, rerumq. omnium inopia confecti, ac varijs morbis & incommodis conflictati se recipiunt, Domum hospitalem instituere, in quam omnes benigne excipiantur, alantur, vestiantur, paratos habeāt lectos, cibos, potum, aliaq. ad imbecilla corpora confouenda & recreanda opportuna, hac demum ratione prouideatur, ne vlterius mendici per vias & plateas tota Vrbe dispersi ac vagantes, victum quæritando defatigentur. ne, non modo publica loca, aut priuatarum ædium vestibula, sed ipsa quoque templa gemitibus & eiulatibus compleant, ne suis clamoribus obstrepant fidelibus, dum diuinis officijs, aut Missæ sacrificio intenti sunt, ne in Ecclesijs, in quibus debet esse quieta conuersatio, querimonijs, lamentis, ac vociferationibus tumultus excitent; ne ipsa diuina officia, & circumadstantium deuotionem importunis ac molestis vocibus perturbent; ne, quod præcipue nobis cordi est, dum incertis sedibus Vrbem peragrant, proprium Parochum non agnoscentes, absque alicuius diuini præcepti, aut bonorum morum notitia, tanquam bruta animalia rationis expertia, cibo tantum quærendo, & ventri pascendo intenti, aberrent: ita vt nemo illis Sacramenta ecclesiastica ministrandi, nemo eorum salutis spiritualis curam specialem gerat. Postremo, vt eadem opera, cunctis quos in publicum quæstum incerta mendicitas vocauerit, inspectis, exploretur, in singulis integritas corporum, & robur annorum, atque inertes quidam & sine vlla debilitate internoscantur, eorumque ignauiæ & nequitiæ via præcludatur, qui simulata infirmitate, seu prætextu fictæ, aut per socordiam & otium affectatæ paupertatis, alimoniam vere infirmis ac pauperibus præripiant, ac simulandi morbi infamem quandam, dolosam & fraudulentam artem factitant, mox bene valentes, robusta & valida totius corporis firmitate, ludis, comessationibus, aut illicitis alijs rebus vacant, cum salutis suæ dispendio, multorumq. scandalo & offensione.

§.2. Vt igitur eorundem mendicorum animæ & corporis saluti consulatur, hocq. tam salutare & necessarium opus, alias à nonnullis prædecessoribus nostris inchoatum, semper tamen, ex eo quod certos redditus pro alimentis inopum non assignarunt, inefficaci conatu relictum & dimissum, nunc demum nostra auctoritate, nostraq. ingenti, pia tamen impensa, vt prosperiores successus, optatumque effectum sortiatur, & perpetuo subsistat, scandalisque & incommodis prædictis occurratur, ac Sedis Apostolicæ, quæ omnes afflictos materno sinu semper complectitur, pietas & benignitas in dies magis elucescat: habita super hoc cum Venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione matura, de eorum consilio & assensu, ad DEI Omnipotentis gloriam, pauperum Mendicorum commodum & salutem, ac piorum operum incrementum, in eadem Alma Vrbe, in ædibus prope Pontem Sixtum ad Tyberis ripam sitis, quas ad hoc nostris pecuniis, magno pretio emimus, & ad vsum eorundem pauperum, instauratione & fabrica opportuna accommodari curauimus, vnum Hospitale pauperum Mendicorum vtriusque sexus, in quo tamen seorsum viri à mulieribus manere & commorari debeant, pro ipsorum perpetuis receptione, habitatione, & sustentatione, cum suis Oratorio, Sacristia, Cœmeterio, humili Campanili & Campanis, ac distinctis & separatis, pro eisdem vtriusque sexus personis, refectorijs, dormitorijs, hortis, areis, cellis & officinis, congrua suppellectili, vtensilibus, alijsque rebus necessarijs, non mediocri nostro sumptu comparatis, sufficienter instructum, per quatuor viros clericos aut laicos idoneos & probatos, quorum duo à Populo Romano in publico Consilio, & duo reliqui à dilectis filijs Confratribus Archiconfraternitatis Sanctissimæ TRINITATIS Conualescentium & Peregrinorum, cuius Oratorium ibi proxima via intermedia constitutum existit, ex suo corpore annis singulis eligantur & deputentur, regendum, administrandum & gubernandum, ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium erigimus & instituimus. [Margin: Hospitale Mendicorū in Vrbe erigit & Ministrosque tuor ad eius regimen singulis annis eligi mandat.]

§.3. Ac ipsi Hospitali pauperum Mendicorum sic erecto [Margin: Redditusq; & annuos pro-]

Dotis nomine assignat.

Hos auget vt mox interius.

ćto & instituto, dotis nomine, & ad sustentandos pauperes, redditum annuum nouem millium scutorum monetæ Romanæ, iulijs decem pro quolibet scuto huiusmodi computatis, ita constituimus & assignamus, &c.

Hospitale & eiusoffic iales pauperesq; in eo degentes & eorũ bona à iurisdictione & superioritate Iudicũ & Officialium Vrbis eximit.

§.4. Volumus autem Hospitale Pauperum Mendicorum prædićtum, ac illius pro tempore existentes Administratores, Officiales, Ministros, & alios seruientes, ratione ipsius Hospitalis pauperum Mendicorum bona mobilia & immobilia, cuiuscunque qualitatis & quantitatis, in dićta Vrbe & extra, ac alias vbique locorum consistentia, exempta esse ab omni iurisdićtione, correćtione, visitatione, dominio, superioritate, & potestate pro tempore existentium dićtæ Vrbis Gubernatoris, Senatoris, Conseruatorum, Reformatorumque, ac nostri & Romani Pontificis pro tempore existentis in dićta Vrbe in spiritualibus Vicarijs, necnon causarum curiæ Cameræ Apostolicæ generalis Auditoris, & cuiusuis ordinarij locorum, aliorumve quorumcunq; Iudicum & officialiũ in ipsa Vrbe, vel alias vbilibet constitutorum.

Eximit ab onere gabellæ & decimæ, ipsum Hospitale, & cũ eo contrahentibus concedit.

§.5. Ipsumque Hospitale pauperum Mendicorum, & quoscunque in proprijs eorum rebus & bonis cum eo cõtrahentes, à solutione & exaćtione quorumcunque, vt vocant, pedagij, gabellæ, boletini, decimarum, & cuiusuis alterius, tam ordinarij quam extraordinarij oneris, ex quacunque causa impositorum & imponendorum, eximimus, & prorsus liberamus, ac sub beati Petri & Sedis Apostolicæ, atque nostra protećtione suscipimus & collocamus, nobisque & dićtæ Sedi immediate subijcimus, ac liberos, immunes, & exemptos declaramus. Necnon Sanćtæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, Vicecamerario, Præsidentibusq. & Clericis Cameræ Apostolicæ, Senatori, Conseruatoribus, Reformatoribus, alijsq. Officialibus, Iudicibus, & personis prædićtis, & quibusuis ad exaćtionem decimarum & aliorum onerum prædićtorum pro tempore deputatis, ne quarumcunque litterarum, eis sub quibuscunque tenoribus & formis concessarum prætextu, Hospitale pauperum Mendicorum Administratores, Officiales, Ministros, & seruientes prędićtos, personasq. in eo degentes super præmissis, quouis modo molestent, seu molestari permittant, districtius inhibemus.

Medicos Hospitalis circa ieiunia, esum carnium, habito vtriusque Medici consilio dispensat.

§.6. Præterea pauperibus mendicis in eodem Hospitali pro tempore degentibus, quorum infirmitas, vel nimis imbecilla valetudo, aut corporis habitudo, ieiunium, seu carnium & lacticiniorum abstinentiam ferre non poterit, vt de vtriusque medici consilio, quibusuis quadragesimalibus, & quatuor anni temporibus, ac vigilijs, & alijs diebus, in quibus ieiunium ab Ecclesia indićtum, aut carnium, ouorum, & lacticiniorum esus, de iure vel consuetudine, seu alias prohibitus existit, vel fuerit, carnibus, ouis, butyro, lacticinijs & alijs cibis prohibitis huiusmodi vti & vesci.

Presbyteris Iudićto Hosp. deputandis, circa administrationẽ Sacramentorum, pro Medicis, Ministris & Seruiẽtib. Hospitalis, facultates hic expressas concedit.

§.7. Singuli quoque presbyteri, seculares & cuiusuis ordinis regulares, qui ad hoc à Gubernatoribus & Administratoribus, seu Deputatis pro tempore existentibus Hospitalis Mendicorum huiusmodi elećti, & à prædićto in Vrbe Vicario approbati fuerint, singulos pauperes, ministros & seruientes eiusdem Hospitalis Mendicorum, à quibusuis excommunicationis etiam maioris, suspensionis & interdićti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, quibus innodati fuerint, necnon quibuscunque eorum peccatis, criminibus, excessibus, & delićtis quantumcunque grauibus & enormibus, etiam talibus, de quibus dićta Sedes merito consulenda foret, videlicet in casibus, tam Ordinarijs locorum quam etiam Sedi Apostolicæ quomodolibet reseruatis, non tamen in iudicium dedućtis, neque contentis in litteris die Cœnæ Domini legi solitis, semel in ingressu Hospitalis, & iterum ab omnibus supradićtis, nullo prorsus excepto, in mortis articulo, confessione eorum diligenter audita, in foro tantum conscientiæ absoluere, iniunćta inde eis pro modo culpæ, suo arbitrio, pœnitentia salutari. Quodque pauperibus, ministris, & seruientibus Hospitalis Mendicorum huiusmodi, Sacramenta ecclesiastica administrare, & defunćtorum corpora in proprio Cœmeterio sepelire libere & licite valeant, eisdem aućtoritate & tenore similiter perpetuo concedimus & indulgemus.

Peregrinos eodẽ Hosp. à mane ... cipi mādat.

§.8. Cæterum volumus, vt in Hospitali prædićto, sic per nos erećto, Pauperes & Mendici aduenæ per Vrbem transeuntes, si eo diuertere voluerint, benigne recipiantur, ac eis tres refećtiones subministrentur, & inde cum Dei benedićtione ad iter suum prosequendũ dimittantur.

Rationes expensarũ ab Officialib. singulis mensib. exigi præcepit.

§.9. Præcipimus vero quatuor Administratoribus seu Deputatis prædićtis, vt ipsi singulis mensibus ab Oeconomis, Procuratoribus, Officialibus, Ministris, & quibusuis personis dićti Hospitalis pauperum Mendicorum, rationes accepti & expensi eiusdem Hospitalis diligenter exigant & inspiciant, eosq. ad huiusmodi rationes reddẽdas cogant omnino, & compellant, prout eorum vnumquemque ad id teneri volumus & decernimus.

Thesaurariũ & Commissarium generales, eiusd. Hospit. Gubernatores deputat.

§.10. Ac insuper vt ipsius Hospitalis pauperum Mendicorum conseruationi, bonoq. regimini, eorundemq. pauperum indigentijs opportunius consulatur, dilećtos filios nostros, & Cameræ Apostolicæ Thesaurarium & Commissarium generales, nunc & pro tempore existentes, eiusdem Hospitalis pauperum Mendicorum Gubernatores & superintendentes constituimus & deputamus, quorum consilio & ope quatuor Administratores seu Deputati prædićti curam & gubernium eorundem Mendicorum, ac dićti Hospitalis, illiusq. redituum, prouentuum, iurium, aćtionum, & bonorum mobilium & immobilium oblationumq. & eleemosynarum administrationem gerant. Denique cætera omnia ad pietatẽ & charitatem exercendam pertinentia, peragant, ordinent, ac decernant. Mandantes eisdem Thesaurario & Commissario, modernis & pro tempore existentibus, vt vna cum ipsis quatuor Administratoribus, seu Deputatis, tam iterum prædićtas, quam alias quascunque rationes & computa dićti Hospitalis, illiusq. debitorum, saltẽ tertio quoque mense, & præterea quoties opus fuerit, exigant, accurate videant, examinent & solident. Dantes etiam illis & concedentes plenam & liberam facultatem & aućtoritatem, prædićtos Oeconomos, Procuratores, Officiales, Ministros, seruientes, debitores, & alios quoscunque, quorum interest ad reddendas huiusmodi rationes, opportunis iuris & facti remedijs, cogendi & compellendi, & eos qui satisfecerunt quietandi, absoluendi & liberandi, ac similiter cum interuentu eorundem quatuor Administratorum seu Deputatorum, pro salubri direćtione & conseruatione dićti Hospitalis pauperum Mendicorum, illiusq. bonorum & iurium temporalium & spiritualium, quoscunque Officiales, Procuratores, Ministros & seruientes, in eo deputandi & amouendi, aliosq. eorum loco sufficiendi, Ordinationes & statuta, licita tamen & honesta, sacrisq. Canonibus & generalis Concilij Tridentini decretis non contraria, faciendi & edendi, eaq. cum visum fuerit, reuocandi, immutandi, corrigendi, aliaque de nouo condendi. Quæ quidem statuta sic facta, edita, reuocata, immutata & correcta, postquam per nos aut Romanum Pontificem pro tempore existentem, approbata fuerint, ab omnibus supradićtis Gubernatoribus, Administratoribus, seu Deputatis, Oeconomis, Procuratoribus, Officialibus, Ministris, seruientibus, & alijs quibuscunque inibi pro tempore receptis, inuiolabiliter obseruari volumus. ac iuxta eorundem dispositionem à quibusuis Iudicibus, sublata eis quauis aliter iudicandi facultate, iudicari debere. & si secus super his à quoquam, quauis aućtoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derog.

§.11. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dićtæ Vrbis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, eisdem Vrbis Gubernatori, Senatori, Conseruatoribus, Reformatoribus, Vicario, Auditori causarum Curiæ dićtæ Cameræ, alijsq. superius nominatis, necnon prædićtæ Vrbi & Populo Romano, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innouatis. quibus omnibus illorum tenores pręsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & ex-

expresse derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Hortatio ad Ministros Hospitalis, vt bene ministrēt.

§.12. Vt autem hoc pium & salutare opus, feliciora in dies, Deo fauente, suscipiat incrementa, eosdem Gubernatores, Administratores, seu Deputatos, Oeconomos, Procuratores, Officiales & ministros dicti Hospitalis enixe hortamur & monemus, vt curam ipsius Hospitalis, pauperumq. Mendicorum, qui in eo recipientur, ita alacriter & prompte suscipiant, pauperes ipsos Mendicos sincera in Domino charitate tractent, bona temporalia eiusdem Hospitalis fideliter & prudenter dispensent & administrent, ac demum pijs huiusmodi operibus, ad Dei gloriam, pauperumq. vtilitatem & salutem se feruenter exerceant, vt exinde, prȩter cœlestis regni præmia, etiam nostram & Sedis Apostolicæ benedictionem & gratiam consequi mereantur.

Fides exemplorum.

§.13. Et quia difficile foret prȩsentes litteras ad singula loca, vbi eis opus fuerit, deferre, volumus vt earum transumptis, etiam impressis, manu publici notarij subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra illud vbique adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis originalibus, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum &c.

Dat. P. An. 3. xj. Maij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1587. quinto idus Maij, Pontificatus nostri anno tertio.

Papæ subscr. Ego Sixtus Episc. Catholicæ Ecclesiæ ss.

Cardd. subscriptiones.

Ego A. Card. Farnesius Episcopus Ostien. Vicecancellarius.
Ego Iac. Card. Sabellus Episc. Portuen.
Ego Io. Anto. Episcopus Tuscul. Card. S. Georgij.
Ego A. Card. Gesualdus, Episc. Albanen.
Ego Inn. Aualus Card. de Arag. Episcopus Sabinen.
Ego Marcus Ant Card. Columna Episc. Prȩnestin.
Ego M.S. Car. ab Altaemps tit. S. Mariæ Transtiberim.
Ego P. Card. Sanctacrucius tit. S. Clementis.
Ego Gabr. tt. S. Laurentij in Lucina presb. Card.
Frater Michael Bonellus Car. Alexandrinus tit. S. Mariæ super Mineruam.
Ego Ludouicus Madrutius tit. S. Anastasiæ.
Nic. Card. Senonen. tit. S. Praxedis.
Iul. Ant. tit. S. Bartholomæi in Insula presbyter Card. S. Seuerinæ.
Ego Hieronymus Card. Rusticucius tt. S. Susannæ.
Io. Hieron. Card. Alban. tit. S. Ioannis ante portam Latinam.
Ego P. Card. Deza tt. S. Hier. Illyricorum.
Ego Ant. tt. SS. Ioannis & Pauli presb. Card.
Ego Io. Antonius Card. SS. Quattuor.
Ego Io. Baptista Card. tt. S. Marcelli.
Ego Iulius Card. Cananus tt. S. Eusebij.
Ego Ant. Maria Card. Saluiatus tt. S. mariæ de Pace.
Ego Aug. Card. tt. S. Marci.
Ego Vincentius tt. S. Mariæ in Via Car. Montis regalis.
Ego Philippus Card. Spinula tt. S. Sabinæ.
Scipio Card. Lancell. tt. S. Saluatoris in Lauro.
Vincentius Card. Gonzaga tt. S. Alexij.
Io. B. Card. Castrucc. tt. S. Mariȩ in Aracœli.
Ego Federicus Card. Cornelius tit. S. Stephani in Monte Cȩlio.
Ego Hippolytus Car. Papien. tt. S. Blasii de Anulo.
Ego Decius Car. Azzolinus tt. S. Matthei in Merulana.
Ego Hipp. Card. Aldobr. tt. S. Pancratij Maior Pœnit.
Ego Hier. Card. de Ruuere tt. S. Petri ad Vincula.
Ego Fr. Hier. Card. Ascul. tt. S. Thomæ in Parione.
Ego A. Mar. Car. Perus. tt. S. Agnetis in Agone.
Ego Fr. Cōstātius Car. Sarnanus tt. S. Petri in M. Aur.
Ego Ferd. Medices Car. S. Mariæ in Via lata.
Ego Philippus Card. Vastauill. S. Eustachij.
Ego A. Card. Montaltus S. mariȩ in Cosmedin.
Ego Hier. S. Agathæ diac. Card. Matthȩius.
Ego Benedictus S. Georgij Card. Iustinianus.
Ego Ascanius SS. Viti & Modesti, & Crescentiȩ S.R.E. diac. Card. Columna.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1587. indict. 15. die vero 1. mensis Iulij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno 3. retroscriptæ litteræ Apostolicæ, affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ in valuis seu portis Basilicarum sancti Ioannis Lateranensis, & sancti Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnō Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, per nos Claudium Mongeat, & Catherinum Menandi Apostolicos cursores.

Alex. Parabiacus mag. curs.

LVIII.

Erectio Capellæ ad Præsepe IESV CHRISTI in Basilica S. MARIAE Maioris de Vrbe, cum Præpositi, Sacristæ, Capellanorum & Beneficiatorum institutione, atque Cardinalis Protectoris, & Iudicis causarum ad eos spectantium iurisdictione.

Edita An. D. 1587.

SIXTVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

GLoriosæ & semper Virginis DEI genitricis MARIAE salutiferam fȩcunditatem humiliter venerantes, intra cuius castissima viscera, virtute Altissimi mirabiliter obumbrante, diuina sapientia sibi domum ædificauit, summas illius laudes, & præclara in vniuersum genus humanum, sed in nos potissimum merita, & verbis & factis quantum pro humana imbecillitate possumus, libentissime prædicamus. Hanc enim Beatissimam Virginem, gratiæ & misericordiæ parentē, ab ipsa pene infantia nobis Aduocatam delegimus, cuius patrocinio & intercessione, multis periculis erepti fuimus multa beneficia à bonorum omnium largitore Deo accepimus.

Pont. iste ab infantia, B. Virginem sibi Aduocatā delegit, eiusq. patrocinio multa pericula euasit.

§.1. Itaq; cum alias eiusdem Sanctissimæ Virginis nomine, & miraculorum splendore illustres Ecclesias semper in honore habuimus, tum in primis erga celeberrimam eius in Alma Vrbe Basilicam ad Præsepe Domini, quæ S. MARIAE Maioris appellatur, præcipua quadam & pia deuotione affecti sumus.

Eius ideo Ecclesias, & maxime Basilicā S. Mariæ Maioris deuote admodum coluit.

§.2. Cumq. consideraremus Sancti Dominici Præsepis Sacellum in eadem Basilica situm, ob sacras illius Prȩsepis reliquias, in quo Rex gloriæ nasci non abhorruit, & infans iacuit, magna in veneratione merito habitum, minus decenter pro loci dignitate & sanctitate ornatum, & extructum esse. Nos cupientes tam eximium & religiosum monumentum debito cultu, decentique ornatu augere, ac nobili ædificio circumseptum communire, opus sane viribus nostris, & facultatum nostrarum illo quidem tempore tenuitate maius, freti ope eiusdem Deiparæ semper Virginis, & animo suscepimus, & re ipsa aggressi sumus. Nam iampridem cum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalatus honore fungeremur, loco à Dilectis filijs Capitulo eiusdem Basilicæ, interueniente etiam auctoritate fel. record. Gregorij Papæ Decimitertij prædecessoris nostri nobis concesso, insignem Capellā & spatij amplitudine, & substructionis magnificentia, templi instar, cœpimus à fundamentis ædificare.

Prȩsepis itaq; Sacellū in d. Basilica minus decēter extructum videns, dū Cardinalis erat, B. Virginis ope fretus, insignem ibi Capellam ȩdificauit.

§.3. Cumque ædificatio feliciter procederet, ecce diuina sic disponente clementia, nullis nostris meritis, sed ipsius Beatissimȩ Virginis precibus, in Apostolicæ Sedis fastigio locati sumus. Quare inchoatum opus tanto impensius vrgentes, nullisq. quamuis maximis sumptib. parcentes, Capellam ipsam testudine sublimi plumbi laminis extrinsecus tectam, & preciosis crustis, & tegmentis marmorum, atque opere tectorio marmorato, egregijsq. picturis, & sacris imaginibus, & loco ipso congruen. exornatam, ita demum benedicente Domino perfecimus, atque omni ex parte absoluimus, vt ipsa antiqua venerandi Præsepis ædicula, multis catenationibus, colligationibus, & fulcturis circum adhibitis, ne parietes dissolui, neve opus vlla ex parte labefactari posset, magna ergatarum, & tractoriarum machinarum vi, ingenti labore, atque artificio tota simul solida, ac prorsus integra, quod

Interim eiusdē B. Virginis precibus, fuit Pontifex creatus, dictāq. Capellā egregie exornauit, & perfecit.

Ad quam, Præsepis ȩdiculam motuis fuit trāsportatus.

factu difficillimum videbatur, veteri Sede conuulsa, & in altum sublata, in medium ipsius nouæ Capellę gremium, sub eius pauimento in locum subterraneum translata atque asportata fuerit, vbi & specus circumcirca humili fornice concameratus, per quem circuiri possit, extructus est gradibus ad commodum descensum in eandem sacri Præsepis ædiculam, & dictum specum hinc inde apte positis, vt Christifideles viris tantum, laudes & preces Deo offerre, & presbytero in Altari ibidem sito Missas deuote celebrare valeant.

Et Altare Maius ad Missas Pōt. celebrā das cōstituit.

§.4. Altare item supra ipsius ædiculæ fornicem constituto, ad Missas Pontificias celebrandas.

Alia duo Altaria ad limina d. Capellæ adiunxit.

§.5. Duo præterea minora, sed tamen insignia Altaria siue Sacella, nostra itidem impensa ædificata eodem modo picturis & ornamentis magnifice exculta, ad ipsius Capellæ limina ab vtraque parte adiunximus.

Vnū S. Luciæ V. ni, duo SS. Innocentium corpuscula recōdi voluit.

§.6. Vnum videlicet sub sanctæ Luciæ Virginis & Martyris inuocatione dicatum, cuius festus dies, idem Natalis noster est, & quam ab ineunte ætate, omni studio venerati, vt pro nobis apud Deum intercederet, magna cum fiducia assidue precati sumus, sub cuius etiam Altari in Arca marmorea duo sacra Beatorum Innocentium corpuscula, à Basilica S. Pauli extra portam Ostiensem nostro iussu translata, rite recondi curauimus, vt ad CHRISTI infantis cunabula, iidem Sancti Innocentes, (flores ac primitiæ Martyrum, Deoq. gratissimę victimę) quodammodo excubare videantur.

Alterū vero S. Hieronymi.

§.7. Alterum vero in honorem & memoriam Sancti Hieronymi præstantissimi Ecclesiæ Doctoris, cuius titulus in Ecclesia Illyricorum, fuit nobis in nostra assumptione ad Cardinalatus honorem assignatus, & perpetuo retentus, quiq. Præsepe Domini ita viuens coluit, vt ex hoc mundo decedens per illud tanquam vitæ ianuam ad cœlestem patriam commigrarit.

Post perfectū opus huius Capellæ, cōpertū est, eā esse similem veteri Capellę ad Præsepe Domini in Eccl. Bethleemitana, quod ex inspiratione diuina id Pōtificē fecisse videtur.

§.8. Cum igitur, Deo fauente, pium huiusmodi opus iam absolutum, & ad tectum perductum foret, compertum est tandem, relatione ac testimonio fide dignorum virorum, qui ex peregrinatione Terræ Sanctæ nuper in Vrbem aduenerunt, Nobis nihil tale vnquam cogitantibus, non humano consilio, sed plane diuino instinctu ita contigisse, vt hæc nostra Capella, veteri Capellæ ad Præsepe Domini positæ in Ecclesia Bethleemitana, quæ est in Palestina, ædificio, substructione, ac præcipuis suis partibus admodum similis euaserit. nam & à sinistra parte Ecclesiæ vti hæc nostra sita est, & habet ædiculam Præsepis Dominicæ subterraneam, nostræ consimilem, tectam testudine, opere vermiculato ornatam, sicuti & hæc est, ad quam, & per gradus descensus patet. habet quoque illa Capella marmoreum, vti & hæc nostra, pauimentū. Altaria etiam proxima in memoriam Sanctorum Innocentum, Sanctæ Catharinæ Virginis & Martyris, & Sancti Hieronymi extructa, quemadmodum & nostra vnum in Sanctæ Luciæ, cum reliquijs Sanctorum Innocentum, & alterum in eiusdem Sancti Hieronymi memoriam pariter erecta, ita vt ipsa gloriosa Virgo, quæ olim primis Sanctæ huius Basilicæ fundatoribus, certos fines, & locum niuibus, quarum memoria in hodiernum vsque diem religiose colitur, mirabiliter præscripsit, ac designauit, nunc etiam in nostra Capella quasi dictæ Basilicæ appendice extruenda, diuinitus mentem nostram inspirauerit, simulq. suæ ac diuinæ voluntatis & prouidentiæ, admirabilem, minimeq. obscuram dederit significationem.

In eadē Capella idē Pō. sepulchra magnifice extruxit. Alterum Pio Papæ V. à dextris Capellæ. Alterū sibi a sinistris. Aliud etiā in vestibulo pro suis cōsanguineis sepeliend. posuit.

§.9. Demum vero Nos ad Dei Omnipotentis, & Intemeratæ Virginis partus gloriam, fidelisq. populi erga Cœlorum Reginam deuotionem augendam, eandem Capellam solemni ritu consecrari & dedicari curauimus, atque in ea duo sepulchra conquisitissimis columnis, & lapidum varietate, opere sumptuoso ac magnifico, extruximus, quorum alterum sanctæ memoriæ Pio Papæ V. nostro etiam prædecessori, de Christiana Republica, deque nobis optime merito, à dextris eiusdem Capellæ posuimus, vt perpetuum nostri erga eum, grati & pij animi apud posteros monumentum extet. Alterum à sinistris ad nostram sepulturam reseruauimus. Tertium vero separatim in vestibulo dictæ Capellæ, & in ipsa Naui Basilicæ, illi contigua, pro nostris duntaxat consanguineis sepeliendis assignauimus.

Et modo ad laudē eiusdē B. Virginis, & d. Præsepis venerationē, vnam Præpositurā, vnā Sacristiā, quatuor Capellanias, & quatuor Clericatus in d. Capella erigit, & instituit.

§.10. Vt autem in eadem Capella nostra ad ipsum Sanctum Præsepe, vbi Angelorum Chori, Deo gloriam, & hominibus pacem annunciarunt, & vbi nos Anno præterito, cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, ac alijs Episcopis & Prælatis, in Natalis Domini nocte, Missarum solemnia celebrauimus, assidue incruentum salutaris hostiæ sacrificiū, pro nostra & totius populi Christiani salute offeratur, & diuinæ laudes, atque officia persoluantur. ob eam caussam certos presbyteros & Clericos, qui in Capella, duobusq. ei coniunctis Sacellis, seu Altaribus prædictis Deo inseruiant, constituere decreuimus. Cum itaque, sicut accepimus, Sancti Ioannis de Pyro Policastren. & Sancti Leonardi Salernitan. Ciuitatum, vel diœces. Monasteria, Ordinum Sancti Basilij, & S. Benedicti, quæ bon. mem. Petrus Episcopus Caetanus, & quondam Ludouicus Blanchettus Clericus, ex dispensatione & concessione Apostolica, in Commendam dum viuerent respectiue obtinebant, vtraque Commenda huiusmodi, per obitum Petri Episcopi & Ludouici prædictorum, qui apud Sedem prædictam diem clauserunt extremum, cessante adhuc eo quo ante Commendam ipsam vacabant, modo vacauerint & vacent ad præsens, & dilectus filius noster Philippus tituli Sanctæ Sabinæ presbyter Cardinalis Spinola nuncupatus, qui Monasterium Sancti Nicolai de Butramo dicti Ordinis S. Basilij Hieracen. diœcesis, ex simili concessione & dispensatione in Commendam ad eius vitam obtinuerat, posteriori Commendæ huiusmodi, ac omni & cuicunque iuri sibi in dicto Monasterio S. Nicolai, illiusque regimine & administratione, vel ad illa quomodolibet competenti, hodie in manibus nostris sponte & libere cesserit. Nos cessionem huiusmodi admittentes, ac Capellam nostram prædictam ad eiusdem Redemptoris nostri laudem & honorem, & gloriosissimæ illius Genitricis, dictiq. Sancti Præsepis memoriam & venerationem, ac diuini cultus incrementum, competenti beneficiorum & Ministrorum ecclesiasticorum numero stabilire, annuisq. redditibus pro congrua eorum substentatione & manutentione, onerumq. illis, ac dictę nostræ Capellæ, necnon illius fabricæ, & Sacristiæ pro tempore incumbentium supportatione necessarijs dotare volentes, verumq. & vltimum dictorum Monasteriorū vacationis modum, etiamsi ex illo quæuis generalis reseruatio, etiam in corpore iuris clausa resultet præsentibus pro expressis haben. Motu proprio non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine in Capella nostra prædicta vnā Præposituram quæ in ipsa Basilica, secunda Dignitas existat, hoc est prima post Archipresbyteralem, pro vno Præposito, vtriusque vel alterius iurium Doctore, seu in Theologia Magistro, & in presbyteratus ordine constituto, ac vnam Sacristiam pro vno Sacrista, & quatuor perpetuas sine cura Capellanias, pro quatuor perpetuis Capellanis presbyteris, & quatuor alia Clericatus nuncupanda perpetua simplicia beneficia ecclesiastica pro totidem alijs Clericis nuncupandis perpetuis beneficiatis. quorum siquidem Sacristæ, Capellanorum, & Beneficiatorum, qui Clerici nuncupantur, dictus Præpositus caput existat, ac in rebus, negocijs, & actibus, per eos tractandis, & faciendis, primum & digniorem locum habeat, ibidemq. præsit. ac tam ipse quam prædicti Sacrista, Capellani, & Beneficiati dictæ Capellæ, prout inferius descriptum erit deseruiant, Apostolica auctoritate tenore præsentium, perpetuo erigimus & instituimus.

Pro illorūq. substentatione, redditus beneficiorū hic descriptorum, eis assignat.

§.11. Ac eidem Capellæ nostræ, illiusq. fabricæ & Sacristiæ, necnon communi massæ ipsorum Præpositi, Sacristæ, Capellanorum, & Beneficiatorum, pro eorum manutentione & substentatione, ac onerum illis incumbentium supportatione, singula Monasteria prædicta, quę conuentu carent, ac quorum fructus, redditus, & prouentus Sancti Ioannis ad quadraginta, Sancti Leonardi vero ad quinquaginta florenos auri, in libris Cameræ Apostolicæ taxati reperiuntur, Sancti Nicolai autem, ac illi perpetuo annexorum, Sanctæ Mariæ de Pigliano, & eiusdem Sanctæ Mariæ de Caniedis quingentorum et quin-

quinquaginta ducatorum auri de Camera secundum cõmunem extimationem valorem annuum, vt etiam accepimus non excedunt quibusuis modis, & ex quorumcunque personis, seu per liberas quorumuis cessiones, de illorum regiminibus & administrationibus in Romana Curia vel extra eam, etiam coram Notario publico, & testibus sponte factas vacent, etiamsi tanto tempore vacauerint, quod eorum prouisio iuxta Lateranen. statuta Concilij, aut canonicas sanctiones ad Sedem prædictam legitime deuoluta existat, & illa ex quauis causa ad Sedem eandem, specialiter vel generaliter pertineat, & de illis consistorialiter disponi consueuerit seu debeat, ac super regiminibus & administrationibus Monasteriorum huiusmodi inter aliquos lis, vel eorum possessorio molestia, cuius litis statum etiam præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, cum prædictis, & forsan alijs illis annexis, eorumque membris, grangijs, prædijs, possessionibus, decimis, primitijs, vineis, terris, agris, censibus, fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, emolumentis, pertinentijs, rebus, & actionibus vniuersis, cæterisque bonis mobilibus & immobilibus, ac se mouentibus, cuiuscunque qualitatis, pretij, & valoris annui existen. ac vbique locorum consisten. eorumque proprietate & dominio. Ita quod liceat Collegio Præpositi, Sacristæ, Capellanorum, & Beneficiatorum huiusmodi, per se vel alium seu alios, eorum & dictæ nostræ Capellæ, illiusq. fabricæ & Sacristiæ, suæq. mensæ, seu massæ communis nominibus corporalem, realem, & actualem possessionem Monasteriorum, annexorum, membrorum, grangiarum, prædiorum, possessionum, decimarum, primitiarum, vinearum, terrarum, agrorum, censuum, iurium, pertinentiarum, rerum, actionum, & bonorum huiusmodi, propria auctoritate, absque spolij, & attentatorum vitio, ac cuiuscunque Iudicis decreto vel ministerio libere apprehendere, & perpetuo retinere, illaque regere & administrare, necnon fructus, redditus, prouentus iura, obuentiones & emolumenta eorundem percipere, exigere, & leuare, illaque in suos, secundum ordinationem inferius per nos descriptam, & dictæ Capellæ nostræ, illiusq. fabricæ & Sacristiæ vsus, vtilitatem & necessitates omnino conuertere, Diœcesani loci, vel cuiusuis alterius licentia desuper minime requisita, auctoritate & tenore prędictis, etiam perpetuo vnimus, annectimus, & incorporamus, ac in eisdem Monasterijs sic vnitis, eorumq. Ecclesijs, annexis, membris, & grangijs, dignitates Abbatiales, illarumq. titulos, nomina, & denominationes, eisdem auctoritate & tenorum similiter perpetuo supprimimus & extinguimus.

Præposito, & Capellanis prędictis quasdam in statis Anniuersaria celebrãdi curã iniũgit.

§. 12. Statuentes & ordinantes, vt Præpositus & Capellani prædicti, singulis diebus Dominicis & festiuis, Missas quatuor, alijs vero diebus tres Missas, alternis vicibus seu hebdomadatim, iuxta prouidam dispositionem & ordinationem desuper ab eis faciendam celebrare, & quotannis tria Anniuersaria officia mortuorum, vnum videlicet pro dicti Pij prædecessoris, & aliud pro Nostra, postquam viam vniuersæ carnis ingressi fuerimus, reliquum autem, pro parentum & propinquorum nostrorum, ac infrascriptorum patronorum animabus. quę tamen non intra dictam Capellam nostram, sed extra eam in illius vestibulo, quod est in eiusdem Basilicæ naui eidem Capellæ continua peragantur, ne vbi vitæ auctor, & mortis victor ac triumphator est ortus, ibi castra doloris Cenotaphia pallea, feretralia, & alia mortuorum, ac funeralium officiorum insignia conspiciantur.

Sacristę, celebrationis Officiorũ, & Capellę supellectilis, & ornamentorum curã assignat.

§. 13. Sacrista vero curam celebrationis Anniuersariorum officiorum, & Missarum huiusmodi, necnon custodiam sacræ suppellectilis, ac ornamentorum & paramentorum ad dictæ Capellæ nostræ vsum pro tempore pertinentrum habere.

Beneficiatis q. onus in pręmissis assistendi, & diuinis interueniendi imponit.

§. 14. Alij autem Beneficiati prædicti, eisdem Præposito, Sacristæ, & Capellanis in præmissis assistere, eisq. in diuinis inseruire, ac alia obsequia, & onera sibi pro tempore imposita præstare debeant, & teneantur. Ac omnes simul vnum Collegium inter se cum arca, massa, & sigillo cõmunibus, alijsq. Collegialib. insignibus, ad instar aliorũ similiũ Collegiorũ, tam in prędicta, quã alijs quibusuis dictæ Vrbis Basilicis & Ecclesijs institutorũ, constituant.

Eisq. omnib. certos redditus & prouentus obuenire.

§. 15. Necnon annis singulis ex dictis fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus & emolumentis, ipsius nostræ Capellæ Pręposit⁹ quadringenta, Sacrista centum & quinquaginta, singuli Capellani etiã centum & quinquaginta, singuli vero alij beneficiati Clerici inibi pro tempore existentes, quinquaginta scuta monetæ Romanæ percipere, ipsique insimul similiter annis singulis vnum Thesaurarium seu Camerarium, qui de eorum gremio existat, & ad quem peculiaris cura recuperationis, exactionis, distributionis, & repartitionis, omnium & singulorum fructuum, redditũum, prouentuum, iurium, obuentionum, & emolumentorum ad dictam Capellam nostram, illiusq. fabricam & Sacristiam, atque ad communem massam Collegij huiusmodi, nunc & pro tempore spectan. pertineat eligere & deputare. necnon vt soluta Præposito, Sacristæ, ac singulis Capellanis ac beneficiatis prædictis rata parte, seu portione eos, vt pręfertur tangente, & deductis omnibus impensis ad vsum Capellæ nostræ, illiusq. fabricæ & Sacristiæ huiusmodi necessarijs, totum id quod supererit, in emptionem tot locorum Montium non vacabilium, aut aliorum bonorum stabilium erogare, illorumq. necnon inde prouenien. fructus postquam ad summam centum scutorum similium ascenderint, pro vna inter se proportionabiliter diuidere & repartiri. altera vero medietatibus, eorundem super excrescentium fructus, in vsum, necessitates, & ornamenta Capellæ nostræ, illiusq fabricæ & Sacristiæ huiusmodi conuertere debeant. ita tamen vt Thesaurarius, aut Camerarius pro tempore existens, de receptis & administratis per eum, rationem & computa eidem Collegio in fine cuiuslibet anni reddere omnino teneatur.

Et in Choro loců eisdem, quandocunq; ij adesse voluerint, assignat.

§. 16. Ac insuper vbi, quoties, & quandocunque eis placuerit, libere eorum arbitrio, sine vllo tamen onere, aut obligatione, & sine vllo impedimento, stallum & locum in dicta Basilica, & illius choro habere, omnibusque & singulis horis Canonicis, ac alijs diuinis officijs, necnon processionibus, cæterisq. publicis actibus, non tamen Capitularibus, dictæ Basilicæ interesse, ita vt neque ad interessendum præmissis vnquam cogi vel compelli, nec si sponte accedere voluerint, impediri quouis prætextu possint. Et ibidem Præpositus, videlicet cappam, aut cottam cum rocheto, prout temporis qualitas exegerit, ad instar Canonicorum eiusdem Basilicæ, Sacrista autem & Capellani, ac alij beneficiati Clerici nuncupati prædicti, habitum per alios Beneficiatos & Clericos ipsius Basilicæ gestari solitum, respectiue deferre, necnon attenta antiquitate, nobilitate, & præstantia eiusdem Sancti Præsepis Dominici, à quo tanquam præcipua et primaria parte, tota Basilica etiam ad Præsepe Domini olim dicta fuit, & cum hæc ipsa per nos erecta dignitas Sacristia, Capellaniæ, & Beneficia pro diuino cultu & seruitio eiusdem Præsepis fuerint instituta, Præpositus immediate post Vicarium Archipresbyteri dictę Basilicę, & ante omnes illius Canonicos supradictos; Sacrista vero & deinde Capellani post ipsos Canonicos, & ante omnes Beneficiatos Basilicæ, alij autem eiusdem Capellę nostræ Beneficiati Clerici appellati, post Beneficiatos, & ante Clericos Basilicę huiusmodi immediate sedere & incedere, libere & licite possint.

Et ne propterea aliquod emolumentũ percipiãt, interdicit.

§. 17. Per hoc tamen eiusdem Basilicę & Capitulo, Canonicis, Beneficiatis & Clericis, quo ad distributiones & alia emolumenta per eos dum horis Canonicis, diuinisq. officijs, ac processionibus & alijs actibus huiusmodi intersunt, percipi, & lucrari solita, aliqua ex parte præiudicare nequaquam intendimus. quinimmo dictis nostræ Capellæ Præposito, Collegio, Sacristæ, Capellanis, & Beneficiatis, Clericis nuncupatis, & eorum cuilibet auctoritate & tenore prædictis inhibemus, ne ipsi eorumue aliquis, siue propter eorum præsentiam, interessentiam, & assistentiam in choro horis Canonicis, diurnis & nocturnis, Missis etiam solemnibus, & alijs diuinis officijs, etiam in festiuitatibus maioribus, & quocunque anni tempore, aut processionibus vel anniuersarijs mortuorum, siue propter aliam quamcunque causam vel occasionem quippiam, paruum aut magnum, etiam pro eorum rata, aut pro virili de ipsius Basilicæ Capituli Beneficiatorum & Clericorum prædictorum mensa, massa, distributioni-

bus aut emolumentis, ordinarijs vel extraordinarijs, etiã incertis, & vt praefertur personaliter interessentibus tantum dari solitis, vllo modo, aut quaesito colore vel ingenio percipere, aut quomodolibet praetendere audeant, vel praesumant.

In d. Capella aliud sepulchrum, seu tumulum pro quauis persona fieri prohibet.

§.18. Deinde ne in ipsa Capella nostra, illiusq. fini, seu ambitu, solo, aut pauimento, muris, structuris, & aedificijs praeter supradicta monumenta aliud sepulchrum, aut sepulturae locus, seu tumulus, alteri personę cuiuscunque status, gradus, qualitatis & conditionis fuerit, siue per viam depositi, siue alias quomodolibet concedi vel assignari possit aut debeat, districte interdicimus, & omnino in perpetuum prohibemus.

Capellã ipsã & eius Sacristiã, Praepositũ, Sacristam Capellanos, & Clericos, eorũq. bona, ab aliorũ iurisdictione eximit.

§.19. Praeterea eandem Capellam nostram, illiusque fabricam & Sacristiam, necnon Praepositum, Sacristam, Capellanos & Beneficiatos, Clericos nuncupatos, pro tempore existentes, ipsumq. Collegium, ac praedicta, caeteraq. omnia, & quaecunque illius & eorum bona mobilia & immobilia cuiuscunque qualitatis & quantitatis in dictis Vrbe & locis, & extra, ac alias vbique locorum consistentia, ab omni iurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate & potestate, nunc et pro tempore existentis Vrbis Vicarij, ac Archipresbyteri dictae Basilicę, eiusq. Vicarij & Capituli, & cuiusuis Ordinarij loci, aliorumue quorumcunque Iudicum & officialium, in ipsa Vrbe vel alias vbilibet constitutorum, perpetuo eximimus & liberamus, ac sub Beati Petri, & Sedis Apostolicae, atque nostra protectione suscipimus, nobisq. & dictae Sedi immediate subijcimus.

Priuilegiaq. aliarum Ecclesijs Vrbis dignitates huiusmodi beneficia obtin. concessa, praedictis etiam concedit.

§.20. Ad hęc, Praeposito, Sacristae, Capellanis, & Beneficiatis Clericis nuncupatis praedictis, illorumq. Collegio, vt omnibus & singulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, praeeminentijs, praerogatiuis, fauoribus, facultatibus, indultis & alijs gratijs, tam spiritualibus quam temporalibus, quibus alij Dignitates, Capellanias, & alia beneficia in dictae Sanctae MARIAE Maioris, & alijs eiusdem Vrbis Basilicis, & Ecclesijs, pro tempore obtinen. eorumq. Collegia, de iure vel consuetudine, aut ex priuilegio, vel alias quomodolibet vtuntur, potiuntur & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere possunt & poterunt quomodolibet in futurum, non solum ad eorũ instar, sed ęque principaliter & pariformiter, in omnibus & per omnia, vti, potiri & gaudere libere & licite valeãt, auctoritate & tenore praedictis indulgemus.

Officialibus omnibus, ne eos molestẽt, praecipit.

§.21. Necnon tam praedictis in Vrbe Vicario, Archipresbytero, eiusq. Vicario & Capitulo, locorum Ordinarijs, quam alijs quibuscunque personis, quauis auctoritate & dignitate fungentibus, ne quarumcunque facultatum, priuilegiorum, aut litterarum eis, sub quibuscunq; tenoribus & formis concessorum praetextu, Praepositum, Sacristam, Capellanos, aut Beneficiatos, qui Clerici appellantur praedictos, siue eorum aliquem in praemissis quoquo modo molestent, aut molestari permittant, districtius inhibemus.

Protectoremq. & eorundem Defensorem Alexandrum Perettũ Cardin. de Mõte Alto, eius pronepotẽ, & eo defuncto, alios hic designatos deputat.

§.22. Vt vero Capellae nostrae, illiusq. fabricae & Sacristię, ac Collegij huiusmodi, felici & prospero regimini, gubernio, & conseruationi opportune consulatur, vtque promptum & paratum sit eis auxilium, Dilectum filium Alexandrum Sanctae Mariae in Cosmedin Diaconum Cardinalem de Montealto nuncupatum, ex sorore germana, secundum carnem, pronepotem nostrum, & eo vita functo, antiquiorem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalem, ex nostra familia & parentela, vel in eius defectum ex Prouincia Marchiae Anconitanae oriundum, seu si nullus eorum fuerit, primũ presbyterum Cardinalem pro tempore existentem eiusdem Capellae nostrae, illiusque personarum, rerum, bonorum, & iurium Protectorẽ ac Defensorem, cuius consilio & ope omnia supradicta, & quaecunque alia in his, & circa ea quomodolibet necessaria agantur, statuantur, & ordinentur, constituimus & deputamus. Ac volumus & declaramus, quod licet nullo existente nostri sanguinis Cardinale, alius ad id, vt praefertur vocatus Cardinalis munus Protectoris huiusmodi, subire & exercere inceperit, nihilominus si postmodum contingat, aliquem nostrae familiae & parentelae, ad Cardinalatus honorẽ assumi, is in eiusdem muneris functione praeferri debeat, & constitutio ac deputatio de cuiusuis alterius persona in Protectorem huiusmodi factae eo ipso cessare & expirare censeantur.

Iurisdictionẽ circa Praepositum, Sacristã Capellanos, & Clericos, & eorũ lites eidẽ tribuit.

§.23. Dantes & concedentes eidem Alexandro Cardinali, moderno & pro tempore existenti eiusdem nostrę Capellae Protectori, plenam & liberam facultatem, & auctoritatem, differentias, lites, controuersias inter quascunque personas, tam Praepositi quam Sacristae, Capellanorum & Beneficiatorum Clericorum nuncupatorum dictae Capellae, eorundemq. litium consortes, seu ab eis causam habentes pro tempore exortas, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura iudicij, appellatione remota decidendi, diffiniendi, terminandi, & exequendi. ac denique eandem prorsus iurisdictionem, superioritatem, & potestatem in Capella nostra, illiusque Altaribus, atque vniuersis & singulis personis praedictis libere exercendi, in omnibus & per omnia, quam pro tẽpore existens Archipresbyter dictae Basilicae, eiusque Vicarius in ipsa Basilica, illiusq. Altaribus, Capitulo, Canonicis, Beneficiatis, & Clericis vel Ministris, de iure, consuetudine, aut ex priuilegio, aut alias quomodolibet exercere potest & debet, siue in futurum poterit & debebit, etiam quo ad ea vniuersa & singula, quae expressionem & concessionem requirunt magis specialem, quęque sub generali huiusmodi concessione non comprehenduntur.

Ius patronatus, & praesentandi personas praedictas, Michaeli Peretto eius pronepoti, illiusq. descendentib. concedit.

§.24. Insuper iuspatronatus, & praesentandi personas idoneas etiam alienigenas ad Praeposituram videlicet, Protectori, ad Sacristiam vero, ac quatuor Capellanias, & alia beneficia Clericatus nuncupata huiusmodi Praeposito pro tempore existentibus praedictis, tam hac prima vice, ab eorum primaeua erectione & institutione huiusmodi, apud Sedem praedictam vacantia, quam quoties ex nunc de caetero illa quibusuis modis, & ex quarumcunque personis, etiam nostri aut Romani Pontificis pro tempore existentis, seu cuiusuis Cardinalis etiam tunc viuentis familiaribus, continuis commensalibus, seu Romanae Curiae officialibus, aut alias quomodolibet reseruationem inducentibus, semper liberas, vel ex causa permutationis resignationes de illis, in dicta Curia etiam in manibus nostris, vel Romani Pontificis pro tempore existentis, vel extra eam quomodolibet factas & admissas, aut assecutionem alterius beneficij ecclesiastici, quauis auctoritate collati, seu illa pro tempore obtinentium decessum, vel quamuis aliam dimissionem, amissionem, priuationem, religionis ingressum, matrimonij contractum, aut alias quomodocunque & qualitercunque, etiam apud Sedem praedictam, simul vel successiue vacare contigerit, per Protectorem & Praepositum praedictos ad praesentationem huiusmodi in forma solita instituendas, Dilecto filio Michaeli Peretto Burgi Sancti Petri, & Militum custodię nostrae moderno Praefecto similiter nostro, secundum carnem, ex sorore dicta pronepoti, eiusq. masculis, ex masculis descendentibus legitimis & naturalibus, ac ex legitimo matrimonio natis & procreatis. ita tamen quod praesentatio fieri debeat solum à primogenito, & ipsius primogeniti primogenito vsque in infinitum hoc modo videlicet. Si dictus Michael plures filios masculos habuerit, praesentatio pertineat ad natu maiorem tantum, qui si etiam plures susceperit filios masculos, natu maior eorum tantum pręsentet, & sic ius pręsentandi huiusmodi semper transeat de primogenito in primogenitum vsque in infinitum. & deficiente linea masculorum totaliter, linea masculorum ex masculis descendentium à dicto primogenito pręsentatio modo & forma pręmissis ad secundo genitum, si superstes fuerit, sin minus ad maiorem natu masculum ex masculis descendentibus ab eodem. & sic de primogenito masculo, ad primum genitum masculum similiter vsque in infinitum. & deficiente linea masculorum. ex masculis descẽdentibus à secundo genito, ius pręsentandi huiusmodi transeat ad tertio genitum, prędicto ordine seruato. & sic successiue de vna linea ad aliam, ad omnes descendentes à dicto Michaele.

Sin autẽ deficientib. iuspatronatus ad Flauiã Perettã d. Michaelis...

§.25. Et deficientibus omnibus masculis descendentibus masculis à dicto Michaele, succedat filia primogenita dicti Michaelis, si fuerit superstes, vel si ea non extabit, ab ea descendentes masculi, donec extabunt, transeundo

lis sororẽ germanã, illiusq. descẽdentes & vltimo eis omnib. deficientibus ad ipsius Pontificis sanguine proximiorẽ, deuenire decreuit.

do de primogenito in primogenitum, modo & forma præmissis, & deficientibus omnibus masculis, ex masculis descendentibus ab oibus filiabus dicti Michaelis succedant masculi descendentes ex nepotib. eiusdẽ Michaelis. Deficien. autem omnibus masculis & feminis à dicto Michaele descendentibus, iuspatronatus, & præsentandi huiusmodi transeat ad dilectam in CHRISTO filiam Flauiam etiam Perettam dicti Michaelis sororem germanã, si extabit, & postea eam, vel si ipsa non extabit, ad filios masculos ipsius, & ab eis masculos descendentes vsque in infinitum, & cessantibus masculis, ad feminas à dictis masculis descendentes. Et cessantibus omnibus tam masculis quam feminis descendentibus à dicta Flauia, succedat dilecta in CHRISTO filia Vrsina similiter Peretta eiusdem Michaelis etiam soror germana, & post eam, vel si ipsa tunc non extabit, eius filij masculi, & masculi ex masculis descendentes vsque in infinitum, & deficientibus masculis, ex masculis descendentibus succedant feminæ ab eis descendentes. Deficientibus autem oib. & singulis masculis & feminis descẽden. à dictis Michaele, Flauia, & Vrsina, tunc succedat in dicto iure patronatus qui nobis fuerit sanguine proximior, seruato semper in omnibus casibus supradictis, ordine primogenituræ, transeundo scilicet de primogenito in primogenitum, & præferendo lineam primogeniti lineæ secundo geniti, & masculos ex masculis descendentes natis ex feminis, ac masculos ex feminis ipsis feminis, ac alias in omnibus ac per omnia prout in linea filiorum & descenden. à dicto Michaele ordinatum est, ita quod ius præsentandi huiusmodi ad vnum solum successorem insolidum, & post illum ad alium semper deueniat, absque eo quod inter plures successores diuidi possit motu & scientia similibus, auctoritate & tenore prædictis pariter perpetuo reseruamus, concedimus & assignamus.

Ius istud patronatus, laicorũ nobiliũ & illustrium esse, & dictis patronis non non ex priuilegio, sed vera fundatione, & dotatione cõpetere declarat.

§.26. Decernentes iuspatronatus, & præsentandi huiusmodi, laicorum Nobilium, & Illustrium existere, ac Michaeli & alijs futuris patronis prædictis, non ex priuilegio, sed ex veris, primæua, reali, actuali, plena, integra, ac omnimoda fundatione, & perpetua dotatione competere, & ad illos pertinere, illudq. vim, effectum, naturam, substantiam, essentiam, qualitatem, validitatem, & roboris firmitatem obtinere, ac Michaeli & alijs futuris patronis prædictis, & eorum cuilibet perpetuo suffragari debere, in omnibus & per omnia, absque vlla prorsus differentia, perinde ac si illis & eorum cuilibet ratione veræ, realis, actualis, plenæ & integræ fundationis ac perpetuæ dotationis per eos de eorum proprijs, & mere patrimonialibus & laicalibus bonis duntaxat competeret, & concessum esset.

Claus. præseruatiuas apponit.

§.27. Ac vt tale sub quacunque derogatione, etiam cum quibusuis prægnantissimis & efficacissimis verbis, clausulis, ac decretis, etiam cum clausula Quorum tenores, in quacunque dispositione, etiam per viam constitutionis, legis, Regulæ Cancellariæ Apostolicæ, aut alias quomodocunque facta nullatenus comprehendi, nec illi vllo vnquam tempore, etiam ratione cuiuslis litis pendentiæ, vel vacationis Præposituræ, Capellaniarum, Sacristiæ, & aliorum beneficiorum huiusmodi apud Sedem prædictam, etiam ex causa permutationis vel deuolutionis, seu alio quocunque prætextu, & ex quacunque causa quantumuis vrgenti & legitima, per nos seu quoscunque alios Romanos Pontifices pro tempore existentes, vel Sedem prędictam, aut illius Legatos etiam de latere, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, seu cuiusuis intuitu, & contemplatione per quascunque litteras Apostolicas, etiam in forma Breuis, & quasuis etiam derogatoriarum derogatorias, ac fortiores & insolitas clausulas, necnon irritantia, & alia contraria decreta quæcunque derogari, aut derogatum censeri posse, neque debere, nisi in illis de toto tenore, ac data præsentium, necnon patroni pro tempore existentis, nomine, cognomine, & qualitate, specialis, specifica, & indiuidua mentio facta fuerit, ac eiusdem patroni pro tempore existentis ad hoc expressus accesserit assensus, & aliter factas derogationes, necnon quascunque collationes, prouisiones, commendas, præsentationes, institutiones, vel alias dispositiones, de Præpositura, Sacristia, Capellanijs, & alijs Beneficijs prędictis, vt præfertur, vel alias quouis modo, etiam apud Sedem eandem pro tempore vacan. quibusuis personis alias, quam ad præsentationem Michaelis, & aliorum patronorum prædictorum, seu de eorum expresso consensu, etiam cum speciali & expressa derogatione iurispatronatus huiusmodi pro tempore factas, processusq. desuper habitos, ac inde pro tempore secuta quæcunque, nulla, & inualida, nulliusque roboris vel momenti, fore & esse, ac pro nullis, & infectis, haberi & censeri, nec ius aut coloratum titulum possidendi cuique tribuere, vel per illa acquiri posse, sed præsentationes per Michaelem & alios futuros patronos prædictos pro tempore factas, & subsecutas institutiones, validas & efficaces fore, suosque effectus sortiri, ipsique pręsentatis & institutis, tale ius in re, & ad rem acquiri debere, quale acquiritur præsentatis & institutis ad beneficia de vero & reali iurepatronatus laicorum, nobilium, & illustrium, ratione primæue & integræ fundationis, ac perpetuæ dotationis ex bonis mere laicalibus, & patrimonialibus duntaxat existentia, necnon Præposituram, Sacristiam, Capellanias, aliaq. beneficia, Clericatus nuncupata huiusmodi, sub quibusuis specialibus vel generalibus reseruationibus, vnionibus, annexionibus, incorporationibus, suppressionibus, extinctionibus, etiam perpetuis vel temporalibus expectatiuis, & alijs etiam præuentiuis gratijs, ac vniendi, annectendi, & incorporandi, necnon confirendi, prouidendi, & alijs facultatibus, concessionibus, litteris, mandatis etiam de prouidendo, & indultis quibuscunque, illorumque & illarum reualidation. quibusuis personis, etiam prędictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac cum quibusuis suspensiuis, restitutiuis, ac etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis, irritantibusq. & alijs etiam vim contractus inducentibus, decretis, atque alias quomodolibet nunc & pro tempore concessis, necnon quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Cancellariæ regulis quomodolibet, & cum quibusuis clausulis & decretis quantumuis amplissimis, ac prægnantissimis, etiam cum clausula Quorum tenores, editis & edendis nullatenus comprehensa esse, aut fore, minimeq. comprehendi posse aut debere, sed semper ab illis excepta & exclusa esse, & censeri debere, ac omnia & singula pręmissa, necnon præsentes litteras nullo vnquam tempore, de subreptionis vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quouis defectu, etiam ex eo quod causæ propter quas eadem pręmissa facta sunt, coram locorum Ordinarijs, etiam tanquam Sedis prædictę Delegatis examinatę, verificatæ, & ab eis approbatę, ac interesse forsan habentes ad id vocati non fuerint, nec desuper suum consensum præstiterint, seu ex quauis alia causa, vel quocunque prætextu, quęsito colore vel ingenio notari, impugnari, inualidari, retractari, ad terminos iuris reduci, seu in ius vel controuersiam vocare, aut aduersus illa quodcunque iuris, facti, vel gratiæ remedium impetrari posse, nec sub vllis similium vel dissimilium gratiarum, reuocationibus, limitationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illę emanabunt, toties in pristinum, & eum in quo antea erant statum restituta, reposita, & plenarie reintegrata, ac de nouo etiam sub Datum per Michaelem, & futuros patronos prędictos quandocunque eligenda, concessa, valida & efficacia fore, suosq. plenarios & integros effectus sortiri, ac perpetuo suffragari.

Decretum irritans addit.

§.28. Sicq. in pręmissis vniuersis & singulis, per quoscunque iudices ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac eiusdem Sanctę Romanę Ecclesię Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi ac interpretandi facultate & auctoritate, in quauis causa & instantia iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores deputat.

§.29. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Ostien. Sabinen. & Tusculan. Episcopis, Motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum, per se vel alium

 seu

seu alios presentes litteras, & in eis contenta quęcunq; vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte pro tempore existentium Protectoris & Patroni, necnon Præpositi, Sacristę, Capellanorum, & aliorum beneficiatorum predictorum, seu alicuius eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, eisq. in premissis efficacis defensionis presidio assistentes, faciant auctoritate nostra presentes litteras, & in eis cõtenta huiusmodi ab omnibus ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inuiolabiliter obseruari, necnon Protectorem, Patronum, Prepositum, Sacristam, Capellanos & Beneficiatos pro tempore existen. predictos, eorumq. singulos illis pacifice frui & gaudere. Non permittentes, ipsos vel quempiam ex eis, per quoscunq; desuper quomodolibet molestari, perturbari, vel inquietari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaq. opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescẽdo, ac legitimis super his habendis, seruatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando. Inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausulas obstantiorũ derogatorias apponit.

§.30. Non obstantibus premissis, ac pię memorię Bonifacij Papę Octaui similiter predecessoris nostri, etiam qua cauetur, ne quis extra suam Ciuitatem vel diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam dietam à fine suę diœcesis ad judicium euocetur, seu ne judices à Sede predicta deputati extra Ciuitatem vel diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscunque procedere, aut alij vel alijs vices suas committere audeant seu presumant, & in Concilio generali edita de duabus dietis, necnon quatenus opus sit nostris de non tollendo iure quęsito, & vnionem committendo ad partes vocatis, quorum interest, ac exprimendo vero annuo valore tam beneficij vniti quam illius cui fit vnio, Lateranensisq. vltimo celebrati, & quorumcunque aliorum generalium Conciliorum vniones perpetuas, nisi in casibus à iure permissis fieri, ac etiam beneficia vnius diœcesis vniri prohiben. alijsq. Apostolicis, ac in Prouincialibus & Synodalibus Concilijs, editis & edendis, specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, necnon Basilicę Sanctę MARIAE Maioris, ac Monasteriorum & Ordinum predictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis ac Archipresbytero & Capitulo predictis, necnon Abbatibus, Superioribus, Conuentibus, & Religiosis Ordinum huiusmodi, illorumq. ac quibusuis alijs personis, etiam predictis Cardinalibus, ac etiam dilectis filijs Populo Romano, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, irritatiuis, annullatiuis, cassatiuis, reuocatiuis, modificatiuis, reseruatiuis, exceptiuis, declaratiuis, mentis attestatiuis, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & alijs decretis per quoscunque Romanos Pontifices predecessores nostros, ac nos & dictam Sedem, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus, seu etiam ad Imperatoris, Regum, Ducum, & quorumuis Principum instantiam, seu eorum intuitu, ac etiam iuramento vallati, & alias quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innouatis, etiamsi in eis caueatur expresse, quod Dignitates, Capellanię, & alia beneficia ecclesiastica dictę Vrbis, nonnisi Ciuibus Romanis, ac Ciuium Romanorum filijs originarijs, & alias certo tunc expresso modo qualificatis conferri possint, & alias de illis etiam per Sedem prædictam pro tempore factæ collationes & prouisiones, ac quęuis alię dispositiones, nullius sint roboris vel momenti, quodq. eisdem statutis, priuilegijs, indultis, & litteris vllatenus, aut non nisi sub certis modo & forma in eis expressis derogari possit, & si illis aliter derogari contingat, derogationes huiusmodi nemini suffragentur. Quibus omnibus etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, alias de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda esset tenores huiusmodi, acsi de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus prædictorum, vel quibusuis alijs communiter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem quod propter vnionem, annexionem, & incorporationem prædictas, Monasteria huiusmodi, in spiritualibus non lædantur, & in temporalibus detrimenta non sustineant, sed eorum congrue supportentur onera consueta. Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud sanctum Marcum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimoseptimo, v. Idus Iunij, Pontificatus nostri Anno 3.

Dat. P. An. 3. 9. Iunij.

Anno a natiuitate Domini 1587 die vero 28. mensis Augusti. Illustrissimus & Reuerendissimus D. Philippus retroscriptus per eius cedulam &c. Commendæ Monasterij Sancti Nicolai &c. cessione, &c. Retroscriptis, litterarũque expeditionis consensit &c. Tydeus Notarius.

Publicatio.

L I X.

Damnatio coniugiorum per Eunuchos & Spadones contractorum & contrahendorum.

S I X T V S   P A P A   V.

Venerabili fratri Episcopo Nouarien. nostro & Sedis Apostolicæ in Regnis Hispaniarum Nuncio.

Edita An. D. 1587.

CVm frequenter in istis regionibus Eunuchi quidã & Spadones, qui vtroque teste carent, & ideo certum ac manifestum est, eos verum semen emittere non posse, quia impura carnis tẽtigine, atque immundis complexibus cum mulieribus se commiscent, & humorem forsan quendam similem semini, licet ad generationem, & ad matrimonij causam minime aptum effundunt, matrimonia cum mulieribus, præsertim hunc ipsum eorum defectum scientibus contrahere præsumant, idq. sibi licere pertinaciter contendant, & super hoc diuersæ lites & controuersiæ, ad tuum & Ecclesiasticum forum deducantur, requisiuit à nobis fraternitas tua quid de huiusmodi connubijs sit statuendum.

Dubiũ exortum super vtilitate coniugiorũ, quæ contrahunt Eunuchi.

§.1. Nos igitur attendentes, quod secundum canonicas sanctiones & naturæ rationem, qui frigidæ naturæ sunt, & impotentes, ijdem minime apti ad contrahenda matrimonia reputantur, quodq. prædicti Eunuchi, aut Spadones, quas tanquam vxores habere non possunt, easdem habere vt sorores nolunt, quia experientia docet, tam ipsos dum se potentes ad coeundum iactitant, quam mulieres, quæ eis nubunt, non vt caste viuant, sed vt carnaliter inuicem coniungantur praua & libidinosa intentione, sub prætextu & in figura matrimonij turpes huiusmodi commixtiones affectare, quæ cum peccati & scandali occasionem præbeant, & in animarum damnationẽ tendant, sunt ab Ecclesia Dei prorsus exterminandæ. Et insuper considerantes, quod ex Spadonum huiusmodi, & Eunuchorum coniugijs nulla vtilitas prouenit, sed potius tentationum illecebræ, & incentiua libidinis oriuntur, eidem fraternitati tuæ per præsentes committimus & mandamus, vt coniugia per dictos & alios quoscunque Eunuchos & Spadones, vtroque teste carentes cum quibusuis mulieribus, defectum prædictum siue ignorantibus, siue etiam scientibus, contrahi prohibeas, eosque ad matrimonia quomodocunque contrahenda inhabiles auctoritate nostra declares, & tam locorum Ordinarijs, ne huiusmodi coniunctiones de cætero fieri quoquo modo permittant, interdicas, quam eos etiam, qui sic de facto matrimonium contraxerunt separari cures, & matrimonia ipsa sic de facto contracta, nulla, irrita, & inualida esse decernas.

Declaratio quod ea nulla sint in futurum.

§.2. Eos etiam qui sic iam contraxerunt, si appareat illos non vt caste simul viuant contraxisse, sed actibus carnalibus

Declaratio quò ad coniugia iam contracta.

nalibus & libidinosis operam dare, simulve in vno & eodem lecto cum prędictis mulieribus dormire conuincantur, omnino similiter separari cures.

Claus. sublata. §.3. Nos enim ita in præmissis, & non aliter, per quoscunque Iudices & Commissarios, quacunque auctoritate & dignitate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, in quacunque causa & instantia iudicari & diffiniri debere, & si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter attentatum forsan est hactenus, vel attentari in posterum contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausulę derogat. §.4. Non obstantibus cuiusuis Ciuitatis, Prouinciæ, aut Regni statutis, legibus municipalibus, aut consuetudinibus, quæ abusus potius & corruptelæ censendæ sunt, etiamsi ab immemorabili tempore obseruatæ dicuntur, cæterisq. contrariis quibuscunque.

D. P. An. 3. 27. Iunij. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub anulo Piscatoris, die 27. Iunij, millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, Pontificatus nostri Anno 3.

L X.

Institutio Collegij honestarum Viduarum, & puellarum, sub regimine Confratrum Congregationis S. Bernardi religiose educandarum, cum indultorum concessione, præsertim quo ad pia eis relicta. Et iurisdictio Sanctæ R. E. Cardinalis Protectoris & Iudicis causarum ad eas spectantium.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1587.

Proœmium. SAcrosanctæ militantis Ecclesię gubernacula ex summis Sacerdotij Cathedra nobis, licet meritis imparibus demandata, tenentes, ad ea libenter intendimus, per quæ Cœnobia, & alia religiosa loca, in quibus prudentes Virgines accensis lampadibus se præparent obuiam ituræ sponso IESV, in quarum Societate aliæ quoque mulieres spretis mundi vanitatibus, gratum & debitum Deo exhibeant famulatum vbique gentium, sed præsertim in hac Alma Vrbe nostra, in qua sicut in vniuersi Orbis magistra, veræ fidei & religionis documenta relucent, ita vniuersa diuinæ Maiestati accepta opera exerceri summopere desideramus, construuntur & eriguntur: idq. vt facilius succedat, ac personæ ad id opportuna auxilia exhibentes à nobis gratias & fauores reportasse lætentur, opem & operam impendimus efficaces, ac in his officij nostri partes libenter impartimur, prout conspicimus in Domino salubriter expedire.

Causa huius erectionis. §.1. Sane cum sicut accepimus alias postquam nos Ecclesiam Sanctorum Viti, Modesti, & Crescentiæ Martyrum Regionis Montium de Vrbe, Confraternitati Sacerdotum, & aliorum vtriusque sexus Christifidelium Sancti Bernardi de dicta Vrbe canonice institutæ, cum facultate & licentia pro eisdem Confratribus ibidem erigendi Monasterium Monialium sub Regula Sancti Benedicti Congregationis Sācti Bernardi Cisterciensis Ordinis, pro pauperibus puellis, quæ spretis mundi illecebris, CHRISTO earum sponso perpetuum famulatum exhibere optarent concesserimus, prout in nostris desuper confectis litteris plenius continetur, Dilecti filij Prior & Custodes, ac Confratres eiusdem Confraternitatis ibidē Monasterium, cum choro, dormitorio, hortis, hortalitijs, & alijs necessarijs, construi & ædificari procurauerint, illudq. adeo commodum reddiderint, vt infra octauam Conceptionis Beatæ MARIAE Virginis proxime præteritæ nonnullæ puellæ Deo dicatæ, per deputatos eiusdem Confraternitatis approbatæ, in moniales ipsius Monasterij, iuxta laudabilem illius normam receptæ, admissæ, & introclusæ extiterint. Tamen quia sicut etiam accepimus, vltra trecentas per ipsos deputatos iam visitatas in eadem Vrbe, alius ingens ac fere infinitus numerus pauperum puellarum minorum sexdecim annis, quæ ob earum minorem ætatem infra annum probationis iuxta Concilij Tridentini decreta expressam professionem emittere, ac in moniales recipi nequeant, reperiuntur, & pleræque adsunt quæ si ætatem decem annorum excedant, vel vtroque parente orbatæ, seu Neophytæ, aut illegitimæ genitæ non sint, aut si habeant parentes & consanguineos honestæ conditionis & famæ, ab Archihospitalis Sancti Spiritus in Saxia, Sanctorum Quatuor Coronatorum, Sanctæ Catherinæ de Rosa, alias miserabilium, & S. Basilij Neophytarum respectiue nuncupatarum prædictæ Vrbis Monasterijs, iuxta eorundem Monasteriorum statuta, priuilegia, & indulta eis desuper concessa penitus excluduntur, puellæque huiusmodi, ac etiam nonnullæ honestæ viduæ, quæ à maritali vinculo solutæ in cœlibatu sub claustro pudoris & continentiæ, vitam cęlibem sibi libenter statuerent, si in aliquo Monasterio, Collegio, aut loco recipi possent, quo fit, vt locum receptionis non inuenientes, non sine maximo earum virginitatis, honoris, & pudoris periculo in seculo remanere cogantur. Quibus (sicut pariter accepimus) dicti Confratres permoti, habita inter eos pluries matura deliberatione, cogitarunt, quod si Collegium vnum in quo pauperes puellæ, & viduæ honestæ huiusmodi, quæ in alijs prædictis Monasterijs recipi non possunt, reciperentur & admitterentur, ac cum timore Dei vna cum alijs puellis dicto Collegio minime onerosis, quæ ibidem sicut in pluribus alijs Monasterijs & locis pijs cōsueuit, recipi & admitti possent, educarentur, erigeretur, & institueretur, ac construeretur, & vna duorum millium ex testamento quondam Marci Antonij Mureti Iunioris Clerici Lemouicensis diœcesis, sub die vigesimanona Septembris proxime præteriti condito pauperibus puellis vitam regularem profiteri cupientibus legata, & arbitrio dilectorum filiorum Ludouici Riualdi presbyteri dictæ diœcesis, & Marci Antonij Lanfranci Veronensis dicti Marci Antonij hęredum & executorum, ac altera mille, pauperibus puellis orphanis, nuptui tradendis arbitrio eorundem Ludouici & Marci Antonij Lanfranci iuxta tractatum seu conuentionem, inter Priorem, Custodes, & Confratres, necnon Ludouicum & Marcum Antonium Lanfrancum huiusmodi desuper initum, seu initam, & factum seu factam, necnon reliqua summæ, triū millium respectiue scutorum de iulijs decem pro quolibet scuto, Collegio sic erigendo huiusmodi per dilectam in Christo filiam Magdalenam Strozziam Anguillariam, sub certis modo & forma in instrumento donationis desuper confecto donatæ, necnon quæcunque res & bona per quoscunque Christifideles, etiam causa testamenti codicillorum, donationis, aut alias ipsis viuentibus donata & concessa, seu donanda & concedenda eidem Collegio erigendo, applicarentur & appropriarentur, profecto, non solum publicæ vtilitati consuleretur, sed exinde plures ex dictis puellis Domino famulatum perpetuum exhiberent, reliquę vero facilius nuptui traderentur, eleemosynæque, & alia pietatis opera, tam ab ipsis Confratribus quam alijs vtriusque sexus Christifidelibus verisimiliter in dies ibidem erogarentur, exercerentur et augerentur.

§.2. Nos igitur, qui nostris potissimum temporibus, quantum cum Deo possumus, quascunque virgines & honestas viduas in numero prudentum adscribi, ac dictæ Confraternitatis incremento consulere sinceris desideramus affectibus, Priorem, Custodes, & Confratres prędictos, ac eorum singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, a iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, necnon testamentorum, codicillorum, ac inter Priorem, Custodes, & Confratres, ac Ludouicum & Marcum Antonium Lanfrancum, ac etiam per Magdalenam prædictos, vt præfertur initorum & transactorum, aliorumque quorumcunque instrumentorum & donationum factorum tenores & veriores, præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad Prioris, Custodum, & Confratrum prędictorum, vel alicuius eorum pro eis super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed Erectio Collegij pauperum virginū, & honestarū viduarum, apud Monasterium Monialium S. Bernardi.

de nostra mera liberalitate in dicto Monasterio Sancti Bernardi, vt præfertur constructo, seu prope illud, aut alibi, vbi pro tempore forsan transferri contigerit vnum Collegium pauperum puellarum virginum, & honestarum viduarum bonæ & honestæ conditionis & famæ, in quo puellæ & viduæ ipsæ ne paupertate oppressæ, dæmonis arte, in vitiorum sordes prolabantur, recipi, ac separatim à commercio Monialium pie & charitatiue regi & educari, ac sub Domini timore, virtutumq. exercitijs, ac Christianis moribus & institutis instrui, necnon inibi quousque iuxta cuiuslibet earum inclinationem, voluntatem ac deuotionem, siue alia honesta ratione, per dictæ confraternitatis Confratres prouisum fuerit, habitum per Moniales dicti Monasterij gestari solitum susceperint, & professionem per easdem emitti solitam expresse emittere proposuerint, aut alias nupserint permanere possint. Ita tamen quod quoties aliquam ex dictis puellis & virginibus, ac viduis è dicto Collegio, vel voti religionis, vel matrimonij contrahendi, causa egredi contigerit, liceat Priori & Visitatoribus, ac Confratribus eiusdem Confraternitatis nunc & pro tempore existentibus, aliam puellam & virginem, seu viduam modo præmisso qualificatam loco egressæ, aut alias iuxta facultates dictæ Confraternitatis, ipsorumq. Prioris, Visitatorum, & Deputatorum arbitrio ibidem collocare, subrogare & substituere pro earundem puellarum, ac viduarum, perpetuis vsu & habitatione, vna cum Ecclesia præfata Sanctorum Viti, Modesti, & Crescentiæ Martyrum, vel alia vbi pro tempore, vt præfertur, dictum Collegium & Monasteriū transferri contigerit, ad eorundem Monasterij & Collegij vsum, in qua Missa celebrari, ac sacramenta Ecclesiastica ministrari, cadauera, tam ipsarum quam etiam eiusdem Monasterij Monialium Ecclesiasticæ sepulturæ tradi, & verbum DEI prædicare valeant, cum campanili & campanis, necnon refectorio, dormitorio, hortis, & hortalitijs, alijsque necessarijs ad eiusdem Collegij vsum iam constructis & construendis. Ita quod in dicto Collegio sic erigendo nonnullæ aliæ puellæ virgines et honestæ viduæ eidem Collegio minime onerosæ, sed potius vtiles, atque etiam per pro tempore Visitatores eiusdem Collegij approbandæ, pro salubri earundem educatione, ad instar aliorum Monasteriorum similes puellas recipientium & admittentium, recipi & admitti valeant sine alicuius preiudicio, Apostolica auctoritate tenore præsentium, perpetuo erigimus & instituimus.

Applicatio bonorū elargitorum, & elargiendorum à Christifidelibus.

§.3. Ac eidem Collegio sic erecto, omnes & singulas pecuniarum summas per Marcum Antonium Muretum iuniorem iuxta sui testamenti dispositionem, ac etiam instrumentorum, conuentionum, inter dictos Priorem & Confratres, ac Ludouicum & Marcum Antoniū Lanfrancum præfatos, quam etiā legati donationis dictę Magdalenę, vt prefertur factorum, necnon quęcunque res & bona per quoscunq; Christifideles eidem Collegio relinquēda & erogāda. Ita quod dictæ Confraternitatis Prior, Visitatores & Confratres, nunc & pro tempore existētes, seu ab eis deputati vel deputandi illorum omniū corporalem, realem, & actualem possessionem libere apprehendere & perpetuo retinere, illaq. omnia ad Monasterij & Collegij vsus, necnon personarum inibi pro tempore existentium, & degentium manutentionem conuertere valeant cuiusuis licentia minime requisita, auctoritate & tenore præfatis, etiam perpetuo applicamus, appropriamus, concedimus & assignamus.

Concessio auctoritatis Officialibus dd. Monasterij, & Collegij pro eius totali regimine.

§.4. Eisdemq. Priori, Officialibus, Visitatoribus, & Confratribus, vt sacerdotes ex approbatis ab examinatoribus pro tempore existentis dictæ Vrbis Vicarij prouectę ætatis, doctrina, vitæ munditia, & morum honestate, religionisq. zelo præditos, & à Protectore dictorum Collegij & Monasterij pro tempore existente approbandos, qui personarum omnium in dictis Monasterio & Collegio erecto huiusmodi, vt præfertur degentium, confessiones audiant, Ecclesiastica sacramenta administrent, quiq. & de idoneis verbi DEI concionatoribus, qui illas in spiritualibus præceptis & documentis, ac sanctis consilijs ad viam Domini instruere possint, omnino prouidere. Quique vna cum eiusdem Confraternitatis Priore, Custodibus, Visitatoribus, & alijs officialibus pro tempore existentibus, & ad id forsan deputatis & deputandis, de qualitatibus puellarum & viduarum inibi, etiam pro educatione recipiendarum & admittendarum cuiuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, vel nationis fuerint, accurate & diligenter quoties id à præfata Confraternitate, siue illius officialibus, Visitatoribus, & Confratribus præfatis requisiti fuerint inquirere. Ac denique, circa examen & approbationem earum, quæ nedum educationis huiusmodi causa, verum quoque pauperum puellarum, & honestarum viduarum huiusmodi, quas ibidem pro tempore educari, ac ad susceptionem habitus regularis, & professionem admitti, necnon matrimonio collocari contigerit consulere debeant. Ac pro feliciori dictorum Monasterij & Collegij gubernio, & statu, ac vt puellæ pauperes, & honestæ viduæ huiusmodi facilius instruantur & educentur, de cōsensu & consilio tamen dilecti filij nostri Michaelis tituli S. MARIAE supra Mineruam Cardinalis Alexandrini nuncupati, moderni ac pro tempore existentis dictæ Confraternitatis Protectoris, & Visitatorum huiusmodi vnam ex eis in Abbatissam, quę caput omnium existat, post tamen dilectę in CHRISTO filię Mauræ Perfectę Machabęæ alias de mandato nostro ex Monasterio Monialium Sanctę Cęciliæ Regionis Transtiberim de eadem Vrbe Ordinis Sancti Benedicti, in quo triginta octo annos laudabiliter vixerat, pro eisdem puellis & mulieribus in sic nouiter erecto & instituto Monasterio, receptis & pro tempore recipiendis in vita, & institutis regularibus dicti Ordinis instruendis, necnon ipsius Monasterij cura & administratione gerendis & suscipiendis translatæ. Et nuper in illius Abbatissam Benedictæ & consecratę obitum. Quā ex nunc ob eius virtutum merita, bonosq. mores & exēplarem vitam, ac attento quod elapso primo & subsequenti triennio nulla Monialis in præfato nouiter constructo Monasterio, iuxta dispositionem Concilii Tridentini, pro illo, vt conuenit regendo forsan qualificata reperietur, nec aliqua alia regularem disciplinam in eo cum bono odore & spirituali consolatione personarum in illo existentium introductam manutenere melius quam eadem Maura poterit eidem nouiter erecto Monasterio in Abbatissam ad eius vitam dicta auctoritate pręficimus, sibiq. illius curam, regimen, & administrationem, in spiritualibus & temporalibus plenarie committimus, vna cum congruo aliarum officialium, & ministrarū numero ad certum tēpus eis beneuisum eligēdi, ac etiam quoties opus & expediens erit, concurrente maiori vel saniori parte Monialium pro tempore existentium eiusdem Monasterii iuxta formam dicti Concilii confirmandi, & etiam confirmationem reiterandi, vel tempore huiusmodi finito illas omnino amouendi, & postmodum alias amotarum huiusmodi loco subrogandi & deputandi. Ita tamen quod electio huiusmodi, tam iuxta formā & tenorem regulæ Ordinis Sancti Benedicti, quam constitutiones & ordinationes, ac decreta iā forsan per Cōfratres dictę Confraternitatis, & seu Visitatores deputatos eiusdem desuper edita & edenda. Et quo ad gubernium, institutionem, & educationem Monialium & puellarum ac viduarum huiusmodi, ac exercitia, tam spiritualia quā temporalia inibi iam forsan prescripta, & à dicto Michaele Cardinale Protectore approbata, seu prescribenda & approbanda, necnon pro felici regimine, gubernio, & administratione confratrum Confraternitatis, Monasterij & Collegij prefatorum, aliarumque personarum omnium rerum & bonorum Confraternitatis Monasterij & Collegii huiusmodi Priori, officialibus, & alijs ad id ab eadē Confraternitate deputatis, & pro tempore deputandis, quæcunque statuta, licita tamen & honesta, ac sacris canonibus, prefertim decretis ipsius Concilij non contraria, toties quoties, & quando expediens videbitur edēdi, condendi, & faciēdi, illaq. edita, condita & facta, prout ratio vel vtilitas exegerit, aut suaserit necessitas pro tēpore mutandi, alterandi, & in melius reformandi, aliaq. etiam de nouo faciendi licentiam & facultatem, eisdem auctoritate & tenore similiter perpetuo concedimus & elargimur. Quæ postquam condita, alterata & mutata, ac edita & reformata, ac à præfato nunc & pro tempore existente Protectore, approbata & cōfirmata fuerint, eo ipso dicta Apo-

Apostolica auctoritate confirmata sint & esse cẽseantur.

Exemptio à iurisdictione & superioritate &c. Vicarij Urbis, & aliorum.

§.5. Ac spem etiam conceptam habentes, quantum Vrbi nostrę præfatæ, & vniuersæ Christianæ Reipublicæ vtilitatis afferrent Monasterium & Collegium sic per nos erecta & instituta, illa ac eorum personas, res, & bona, ipsamq. Confraternitatem, & Confratres Sancti Bernardi, sub nostra & pro tempore existentis Romani Pontificis, & Sedis Apostolicę prefatę, in spiritualibus & temporalibus protectione, pariter perpetuo recipimus & admittimus, ac ab omni iurisdictione, superioritate, visitatione, correctione, dominio, & potestate Venerabilis fratris nostri Iacobi Episcopi Portuensis Cardinalis de Sabellis nuncupati, moderni ac etiam pro tempore existentis in eadem Vrbe Vicarij generalis, & illius Vicegerentis, ac Locatenentium & officialium quorumcunque, necnon Abbatum, Visitatorum, & Superiorum totius Ordinis S. Benedicti, & pręsertim Congregationis Sancti Bernardi dicti Ordinis, ac pro tempore existentis Rectoris Parochialis Ecclesię, in qua Monasterium & Collegium huiusmodi nunc sita sunt, & pro tempore erunt, etiam circa sacramentorum administrationem penitus & omnino, ac perpetuo eximimus & liberamus, ac Monasterium & Collegium huiusmodi prorsus exempta & libera à Vicarij nostri, ac Abbatum, Visitatorum, & Superiorum prefatorum, ac Parochiali iurisdictione & superioritate, esse & fore statuimus & decernimus.

Largitio indulgentiarum pro visitantibus Ecclesiã, vel ibi celebrantibus, aut celebrari facientibus.

§.6. Et insuper, vt Monasterium & Collegium huiusmodi, non solum manuteneantur, verumetiam indies incrementum suscipiant, tam Ecclesias Sancti Bernardi prope Columnam Traianam, & Sanctorum Viti, Modesti, & Crescentię prefatas, ac alias Ecclesias pro tempore dictorum Confraternitatis, Monasterij, & Collegij existentes, necnon tam Confraternitatem, Monasterium, & nouiter erectum Collegium, quam illorum Protectorem, Priorem, Custodes, Visitatores, aliosq. officiales & confratres: necnon Abbatissam, Moniales, aliasque ipsius Collegij nouiter erecti personas, & nunc & pro tempore existentes, vniuersosque alios vtriusque sexus Christifideles, Sancti Bernardi & Sanctorum Viti, Modesti, & Crescentię Ecclesias predictas vt supra deuote visitantes, necnon missas in eis, vel earum aliquibus celebrantes, seu celebrari facientes, quouis modo & quocunque totius anni die in perpetuum, ad communicationem & participationem, etiam per extensionem omniũ & singulorum priuilegiorum, facultatum, immunitatum, exemptionum, pręeminentiarum, antelationum, indultorum, indulgentiarum, etiam plenariarum & peccatorum remissionum, ac quorumcunque aliorum fauorum & gratiarum, tam spiritualium quam temporalium, tam dictę Confraternitati Cathecumenorum, quam quibusuis Cistercienti, & Sancti Benedicti respectiue Ordinibus, eorumque Monasterijs & Conuentibus, domibus, Abbatibus, Monacis, Fratribus, Protectoribus, pueris, puellis, Confessoribus, & Monialibus, ac eorum & earum Ecclesijs, Capellis, alijsq. ministris & officialibus, necnon etiam Christifidelibus dictas Ecclesias seu Capellas visitantibus & visitaturis, per Nos & quoscunque Romanos Pontifices, & pręcipue fel. recordat. Paulum Tertium sub Datum Romę 13. Id. Februarij, Pontificatus sui Anno septimo, quomodolibet obtentorum & concessorum, quo ad ea quę hactenus reuocata non fuerunt, nec sub vllis reuocationibus sunt comprehensa, ac quibus dictæ Ecclesiæ Confraternitas, & loca pacifice hucusque vsi sunt, ac vtuntur & gaudent, & quę eidem Concilio non sunt cõtraria similiter perpetuo recipimus & admittimus, ac illa eis communicamus, & ad eos, ea & eas extendimus, ac etiam de nouo quatenus opus sit eis concedimus, in omnibus & per omnia, perinde ac si dictis Ecclesijs & Capellis Sancti Bernardi, ac Sanctorum Viti, Modesti, & Crescentiæ Martyrum, necnon Confraternitati Monasterio nouiter erecto, & Collegio prædictis, ac eorum Protectori, Priori, Custodibus, officialibus, Confratribus, Abbatissæ, Monialibus, Confessoribus, & alijs pueris & puellis, ac personis, necnon Christifidelibus supradictas Ecclesias Sancti Bernardi, ac Sanctorum Viti, Modesti, & Crescentiæ, ac alias Ecclesias vt supra visitantibus, ac Missas, in eis vel earum aliqua, celebrantibus vel celebrari facientibus, concessæ forent.

Iurisdictio Card. Protectoris & Iudicis omnium causarum dicti Monasterij & Collegij, eorumq. personarum &c.

§.7. Præterea ne Confraternitas, Monasterium & Collegium huiusmodi, diuersis Vrbis Tribunalibus vexentur, dictum Michaelem Cardinalem, & pro tempore existentem dictorum Confraternitatis, Monasterij, et Collegij Protectorem, ac Prioris, Custodum, ac aliorum Officialium, Confratrum, ac ministrorum, necnon Abbatissæ, Monialium, & puellarum, aliarumque personarum eorundem, pro tempore quo in dictis Monasterio & Collegio steterint, quo ad omnes & singulas lites, causas, quæstiones, controuersias, differentias, & molestias, ciuiles & criminales, ac mixtas, tam actiue quam passiue hactenus forsan motas, & in futurum quomodocunque mouendas, super bonis, rebus, iuribus, & actionibus quibuscunque ad Confraternitatem, Monasterium, Collegium, & Ecclesias Sanctorum Bernardi, Viti, Modesti, & Crescentiæ, ac alias Ecclesias prædictas, ac ad Moniales, puellas, & alias personas supradictas, nunc & pro tempore quomodolibet spectantia, in Iudicem ordinarium, cum eisdem facultatibus, indultis, priuilegijs, antelationibus, & potestatibus quibus Protectores Confraternitatum Orphanorum, Cathecumenorum S. Catherinæ de la Rosa, ac Sanctissimi Crucifixi, ac deputati fabricę Basilicæ Principis Apostolorum de dicta Vrbe vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum. Ita etiam quod in causis discussionum, & alias quando de restituendo res & bona quæcunque de cetero eidem Monasterio & Collegio relicta & donata, seu vigore præsentium, aut alias quomodolibet acquisita, prioribus & potioribus creditoribus agi censebitur, Confratres ipsi nisi coram dicto Michaele Cardinale, & pro tempore dictæ Confraternitatis Protectore ad iudicium trahi non debeant, sed facta obligatione per Priorem, Custodes, & Camerarium dictæ Cõfraternitatis, in euentum quod alia bona vbilibet sita, & quouis modo possessa non reperiantur, Michael Cardinalis, & pro tempore existens Protector huiusmodi illa eisdem Confratribus, & respectiue creditoribus, etiam de facto, & sine strepitu vel figura iudicij, neque expectata sententia aut fine litis, tradi & consignari mandet & procuret, etiam perpetuo constituimus & deputamus.

Facultas Visitatorum Monasterij & Collegij prædictorum.

§.8. Et ne etiam Monasterium & Collegium huiusmodi dum cura in temporalibus dictæ Confraternitati, eiusque Confratribus & officialibus commissa est, in spiritualibus aliquod detrimentum sentiant, eidem Confratribus pro triennio, seu alio eis beneuiso tempore, tres Sacerdotes auctoritate & rerum gerendarum experientia, pietateq. graues, qui Visitatores nuncupentur, & nostras ac dicti Vicarij, Vicegerentis, Locatenentium, & illius officialium huiusmodi vices gerant, dictisq. Monasterio & Collegio, illius Abbatissę Monialibus, puellis, personis, rebus, & bonis præfatis in spiritualibus præsint (salua tamen in omnibus supradictis iurisdictione Vrbis Vicarij in casibus in quibus Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ delegati, auctoritate dicti Concilij in Monasteria, quantumuis exempta, & præcipue circa eorum clausuram iurisdictionem exercent, & ad eos specialis & particularis approbatio Sacerdotum & Confessorum electorum, spectet & pertineat eligendi & deputandi, ac postquam electi fuerint, electionis & deputationis huiusmodi confirmatio, ad nos & successores nostros, vel dictum Michaelem Cardinalem, & pro tempore existentem dictæ Confraternitatis Protectorem pertineat, quotiesque sibi videbitur finito triennio, seu alio tempore deputationis huiusmodi illos, prout tempus & necessitas expostulauerit, confirmandi ac etiam amouendi, & illorum loco alios collocandi & deputandi facultatem impartimur. Nosq. hac prima vice pro proximo triennio, ab hodie incipiendo, & vt sequitur finiendo de Michaelis Cardinalis Protectoris præfati assensu, idem munus dilectis filijs Petro Fuluio presbytero Romano vtriusque iuris Doctori moderno Priori, Ioanni Daddeo Canonico Basilicæ Sanctæ MARIAE Maioris, & Anibali Summario Sacrę Theologiæ professori dictæ Confratenitatis Confratribus committimus. Ipsosq. in eorundem Collegij & Monasterij, Visitatores, Correctores, & Moderatores, creamus, constituimus & deputatus. Dantes eis auctoritatem, om-

nia

nia & singula faciendi, mandandi, corrigendi, puniendi, reformandi, & exequendi, quæ ad spirituale regimen personarum in dictis Monasterio & Collegio degentiũ, illorumq. felix incrementum & gubernium expedire, atque opportunum esse censuerint. Ita vt personæ in dictis Monasterio & Collegio vitam degentes, in piæ & religiosæ vitæ sinceritate & puritate, per solicitam eorum operam foueantur & conseruentur. temporalia vero bona ex circunscripta dictæ Confraternitatis cura bene atque vtiliter administrentur.

Priuilegium pauperũ puellarum, quod admittantur ad subsidia dotiũ, quę p diuersas Cõfraternitates, & loca Pia dari soleat.

§.9. Porro ipsas puellas quas paupertate oppressas in huiusmodi Collegio collocari contigerit, speciali priuilegio insignire intendentes, quod vbi pauperes puellæ huiusmodi aliena expetere auxilia coactæ fuerint, quibus adueniente ætate legitima, qua vel Monasteria ingredi, vel matrimonio collocari censuerint, quascunque dotes & auxilia pia, tam ab Annunciationis Beatæ MARIAE supra Mineruam, Conceptionis, Confalonis, & alijs Archiconfraternitatibus & Confraternitatibus, necnon Ecclesijs, Oratorijs, & locis pijs, quam quibuscunque vtriusque sexus personis, vsque ad summam honestam, & eisdem Priori & Visitatoribus bene uisam petere, impetrare, obtinere, seque ad hunc effectum in rotulis & listis Archiconfraternitatum, Confraternitatum, Ecclesiarum, Oratoriorum, locorum piorum, necnon personarum huiusmodi adscribi facere, & procurare, & deinde postquam dictæ puellæ, seu earum aliquæ, dotes & auxilia huiusmodi obtinuerint, seu ad id adscriptæ fuerint, quod tam illæ quæ dictum Monasterium ingredi, & iam ingressæ sunt, quam etiam quæ matrimonio collocari voluerint, dotes & auxilia huiusmodi eis quomodolibet procurata, promissa, & acquisita omnino lucrari, percipere, & exigere debeant. Illaq. omnia vna cum præmissis dotibus & legatis, factis & faciendis, eisdem Monasterio & Collegio perpetuo concedimus, pauperesq. huiusmodi puellas, dotium, auxiliorum piorum, ac legatorum & donationum præfatorum, factorum & faciendorum quibuscunque, etiam Motu pari emanatis, prohibitionibus vel statutis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, non obstantibus, capaces omnino facimus, reddimus, & declaramus. Mandantes omnibus & singulis Custodibus, Camerarijs, & quibuscunque officialibus dictarum Archiconfraternitatum, quæ dotes & auxilia pia huiusmodi pauperibus puellis dare & assignare consueuerunt, quod ex nunc dotes promissas puellis iam dictum Monasteriũ ingressis, & profiteri cupientibus, statim postquam professæ fuerint Priori, Custodi, & Camerario pro tempore existentibus dictæ Confraternitatis Sancti Bernardi, acsi ipsæ dictum Monasterium ingressæ, seu matrimonio collocatæ, de consensu & licentia Archiconfraternitatum & locorum piorum huiusmodi extitissent, dare, & cum effectu persoluere, ac deinceps pauperes ipsas puellas in dicto Collegio pro tempore degentes, ad subuentionem dotium & auxiliorum huiusmodi admittant, & admitti procurent. & deinde tam puellis profiteri cupientibus, quam matrimonio collocandis, dotes eis promissas & deinceps promittendas Priori & officialibus huiusmodi, dare, & cum effectu soluere debeant, nec ad id, & sub prætextu decretorum, priuilegiorum, aut aliorum quorumcunque statutorum, Archiconfraternitatum, Confraternitatum, Ecclesiarum, Oratoriorum & piorum locorum huiusmodi quomodolibet concessorum, contradicere audeant seu præsumant, etiam licentia earundem Confraternitatum, & locorum piorum huiusmodi minime obtenta, neque petita. Ne autem super præmissis, vel illorum aliquo, in futurum quomodocunque vel quauis de causa pro validitate dubitari contingat.

Indultũ circa relicta Monasterio & Collegio prædictis, & eorum validitatem.

§.10. Volumus ac etiam mandamus, quod quæcunque ordinationes, instrumenta, donationes, tam inter viuos quam causa mortis, testamenta, codicilli, & quæcunque alia documenta scripturæ & folia, facta & faciẽda, per, & inter quascunque vtriusque sexus personas, etiamsi mulieres nuptæ, ac minores viginti annis fuerint, ac testatæ vel intestatæ decesserint, etiam de bonis suis disponere prohibitæ, nisi adhibita certa forma, & solemnitate requisita, à iure vel ab homine, seu statutis, nouisq. reformationibus Vrbis, seu obtenta à Romano Pontifice desuper licẽtia, de quibusuis eorum bonis quomodocunque acquisitis, & acquirendis, de quibus in fauorem Confraternitatis, Monasterij, & Collegij huiusmodi testari, legari, codicillari, vel inter viuos, aut causa mortis, aut alias quomodolibet disponi cõtigerit. Quodque tam Marci Antonij iunioris scutorum trium milliũ, ac Magdalenæ Strozzæ de Anguillaria, aliaq., vt præfertur, facta & legata, quam quæcunque alia donationes, testamenta, codicilli, voluntates, instrumenta, scripturę, & documenta ad fauorem Monasterij, Collegij, & Confraternitatis huiusmodi iam facta & facienda, perinde valeant, ac suum sortiantur effectum, acsi coram Notario publico, & legitimo testium numero, adhibitisq. omnibus de iure requisitis, qualitatibus & solemnitatibus facta fuerint, nec Monasterium, Collegium, & Confraternitas huiusmodi de eisdem bonis in testamentis, legatis, codicillis, donationibus, & alijs voluntatibus ac dispositionibus, instrumentis, documentis & scripturis eisdem Monasterio, Collegio, & Confraternitati pro tempore relictis, donatis, datis, cessis, & applicatis, aliquam partẽ Cameræ Apostolicæ, vel Monasterio Conuertitarum in eadem Vrbe, etiam iuxta dispositionem indultorum fel. record. Leonis Decimi, Clementis Septimi, & Pauli Tertij, aliorumq. Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, seu fabricæ dictæ Basilicæ Principis Apostolorum, aut quibusuis alijs personis, & Ecclesijs dare minime teneantur, sed bona ipsa, vt supra pro tempore relicta vel donata Confratres ipsi libere & integre recipere, ac eorum possessionem apprehendere, & perpetuo retinere, ac in eorundem Monasterij, Collegij, & Confraternitatis vsus & vtilitatem conuertere libere & licite valeant, etiam cuiusuis licentia minime requisita.

Approbatio ordinationũ factarũ & faciendarum à Confraternitate, etiam à regula S. Bernardi diuersis.

§.11. Decernentes ordinationes, constitutiones, & statuta hucusque à præfata Confraternitate facta, necnon instrumenta, donationes, testamenta, codicillos, scripturas, ac etiam prout illa concernunt, omnia & singula in dictis ordinationibus, constitutionibus, statutis, capitulis, instrumentis, donationibus, testamentis, codicillis, tam factis quam faciendis, & alijs scripturis contenta & inde secuta quæcunque, licita tamen & honesta, maxime ea circa licentiam edendi carnes, & alios cibos in refectorio quolibet die Dominico, tertia, & quinta ferijs, & alijs diebus arbitrio supradictorum visitatorum, & circa vsum omnium pannorum lini, & etiam cubilis, videlicet cum subucula tantum, & linteaminibus, ac etiam sine scapulari, ac etiam Breuiarij Romani cum proprio Congregationis Sancti Bernardi dicti Cistercienfis Ordinis. Ita quòd ad recitationem officij Beatę Virginis MARIAE non teneantur. Quo vero ad præscriptionem horarum ad diuina officia, tam diurna quam nocturna recitanda, & quæcunque alia exercitia, spiritualia & temporalia anno singulo facienda iuxta visitatorum & Abbatissæ huiusmodi dispositionem & ordinationem, ac ea quę iam forsan decreta & descripta in libro constitutionum et statutorum ipsius Confraternitatis in pergameno, etiam quod sint contrariæ regulæ Sancti Benedicti, huiusmodique præsentium tenore approbamus, & confirmamus, ac illis perpetuæ firmitatis robur adijcimus, fieri & obseruari debere.

Validatio dispositionũ fauorabiliũ eidem Monasterio & Collegio.

§.12. Ac supplentes omnes & singulos iuris etiam communis, & municipalis, & facti etiam quarumcunque solemnitatum in eis forsan ex dispositione iuris, vel statutorum, siue nouarum reformationum Vrbis circa validitatem donationum, in genere etiam respectu consensus propinquorum parentum insinuationis, & testium, ac donationum in subscriptionibus, & in specie contractuũ mulierum, & omnia alia forsan requisitis, omissis & omittendis, præsertim quo ad dicti Marci Antonij iunioris, & desuper inter confratres & officiales Confraternitatis Sãcti Bernardi, ac Ludouicum & Marcum Antonium Lanfrancum præfatos, necnon donationis per dictam Magdalenam, aliaque omnia & singula legata, donationes, instrumenta, testamenta, codicillos, scripturas, documẽta, & alia quæcunque quomodolibet facta, & facienda, aliosq. defectus, siqui in præmissis omnibus & singulis, seu eorum aliquo interuenerint, aut interuenire possint quo-

quomodolibet in futurum. Inhibentes nunc & pro tempore existentibus Præsidenti & Deputatis Fabricæ dictæ Basilicæ Principis Apostolorum, ac quibusuis alijs officialibus, ministris, & personis cuiusuis status, gradus, & conditionis existant, etiamsi Cardinalatus honore præfulgeant, ne Priorem, officiales, & confratres, nunc & pro tempore existentes, in omnibus & singulis præmissis, & præsertim super dictis pecuniis per dictum Marcum Antonium Muretum legatis, & per Magdalenam Strozziam donatis, omnibusq. & singulis alijs legatis, donationibus, testamentis, & codicillis pro tempore per quascunque personas quomodolibet, & ex quacunque causa factis & faciendis, in rebus vel bonis dictæ confraternitatis quouis quæsito colore vel ingenio, directe vel indirecte molestare, perturbare, aut inquietare audeant vel præsumant. Et etiam decernentes omnia & singula præmissa, ac inde secuta, & inde sequenda quæcunque, valida & efficacia fore, ac suos plenarios & integros effectus sortiri, & inuiolabiliter ab omnibus obseruari debere.

Clausula sublata. §. 13. Et sic per quoscunque Iudices & Commissarios, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac causarũ Palatij Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. Necnon quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum huius bullæ deputatio & facultates. §. 14. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Patriarchæ Alexandrino, ac Marturanensi & Venusino Episcopis, per Apostolica scripta Motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Prioris, Custodum, ac Confratrum præfatorum, seu alicuius eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, eisq. in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra Priorem, Custodes, & Confratres præfatos, ac eorum singulos eisdem præsentibus, & in eis contentis quibuscunque, pacifice frui & gaudere, ac præsentes litteras, & in eis contenta huiusmodi ab omnibus quos illa concernunt, & quomodolibet concernent in futurum inuiolabiliter obseruari. Non permittentes eos vel eorum aliquem desuper per quoscunque quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles per sententias & censuras ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias pœnas, eorum arbitrio imponendas & moderandas, aliaq. opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausulę derogat. §. 15. Non obstantibus de non tollendo iure quæsito, ac de non concedendo indulgentias & priuilegia ad instar, necnon quibusuis alijs etiam Pauli Secundi, & Pauli Quarti, ac Pij Quinti de rebus ecclesiasticis non alienandis, & male alienatis recuperandis, ac quibusuis cõstitutionibus & ordinationibus Apostolicis, Cancellariæque Apostolicæ Regulis, ac Monasterij Collegij Cisterciensis, & Sancti Benedicti Ordinum huiusmodi statutis, & iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, tam Monasterio, ac Cisterciensi & Sancti Benedicti, quam quibusuis alijs etiam præfatis dictæ Vrbis Monasterijs, & illorum Ordinibus, Superioribus, Conuentibus, & personis, necnon Præsidenti & Deputatis dictæ fabricæ, alijsque omnibus & singulis Collegijs, Fabricis, Monasterijs, & locis pijs, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq. decretis, in genere vel in specie quomodolibet concessis, etiamsi in eis expresse caueatur, quod illis derogari nequeat nisi derogationes huiusmodi, & causæ in eis forsan expressæ, & specialiter intererentur, ac de consensu Superiorum, Monasteriorum, Ordinum, Collegiorum, Fabricarum, & aliorum piorum locorum huiusmodi fierent, & alias factæ derogationes huiusmodi nemini suffragentur. Quibus omnibus & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat harum serie pari Motu specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§. 16. Volumus autem quod earundem præsentium transumptis etiam impressis, ac manu Prioris, seu Visitatorum, aut Custodum, ac Secretarij dictæ Confraternitatis subscriptis, ac præfati Michaelis Cardinalis nunc & pro tempore existentis dictæ Confraternitatis Protectoris, vel ipsius Confraternitatis sigillo munitis eadem prorsus fides in iudicio & extra illud adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c. Transumptorum fides.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimoseptimo, Id. Iulij, Pontificatus nostri Anno tertio. Dat. P. An. 3. 15. Iulij.

L X I.

De constitutionibus Pij IV. & Pij V. circa Confidentias beneficiales editis, in Regno Galliæ exequendis, cum moderatione pœnarum.

Hanc bullam Pij IV. num. 85. habes sup. fol. 120. Romanum. & Pij V. num 85. habes sup. fol. 283. Intolerabilis. Et de materia Confidentiarum & Simoniarum beneficialium notans hic supra in constitut. 47. Diuina fol. 556.

S I X T V S E P I S C O P V S, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Edita An. D. 1587.

PAstoralis officij solicitudo nos admonet, vt quæ ad Dei laudem, animarumq. salutem à prædecessoribus nostris prouide statuta fuisse noscuntur, debitæ executioni demandari curemus, & si quando opus sit, illa etiam moderemur, prout personarum & locorũ qualitate pensata, id in Domino conspicimus salubriter expedire. Proœmium.

§. 1. Sane felicis recordationis Pius Papa Quartus prædecessor noster, ad tollendam fiduciariæ mancipationis beneficiorum ecclesiasticorum corruptelam, statuit & decreuit &c. Pij IV. bulla est cit. in rubric.

Omittitur residuum huius narratiuæ, quia ipsam bullam habes sup. fol. 120

§. 2. Et deinde recolendæ memoriæ Pius Papa Quintus etiam prædecessor noster, ad tam nefarium crimen facilius detegendum, & profligandum, similiter statuit & decreuit &c. Pij V. bulla est cit. in rubric.

Omittitur residuum huius narratiuæ, quia bullam totam habes supra fol. 283.

§. 3. Cum autem sicut accepimus litteræ prædictæ in Regno Galliæ ob temporum iniuriam, aliasque varias subortas difficultates, diuersaq. impedimenta adhuc debitæ executioni non fuerint demandatæ, ac propterea tam perniciosum Confidentiæ vitium, quod celeriter extirpari & eradicari oportuerat, in dies magis serpere, ac propagari noscatur in maximum animarum periculum, ac scandalum plurimorum. Nos ad hanc corruptelam è Regno illo, quod non ita dudum omni Christianarum virtutum genere florebat, & adiuuante Domino etiam in posterum florebit, tollendam, ac prorsus eliminandam, animarumq. saluti in primis consulere volẽtes, omnibus & singulis dicti Regni Archiepiscopis et Episcopis, eorumq. Officialibus, & ad quos de iure et con- Hic modo Pontifex mandat in regno Franciæ dictas bullas executioni demandari ab Ordinarijs &c.

consuetudine pertinet per præsentes mandamus, ac sub interminatione diuini iudicij districtius iniungimus, vt in suis quisque Ecclesijs, Ciuitatibus, Diœcesibus, & locis, etiam exemptis, ad prædicta studiose attendant, & in eos quos in Confidentiæ crimine, præsertim vero in aliquo ex casibus superius expressis, etiam per præsumptiones & coniecturas prædictas deliquisse constiterit, seuere animaduertant. Qui si in præmissis exequendis negligentiores fuerint, eorum negligentiam suppleri volumus à Capitulis Ecclesiarum Metropolitanarum, & Cathedralium, ac etiam Collegiatarum, vbi de beneficijs ipsarum Collegiatarum Ecclesiarum agatur, ac etiam ab Abbatibus, seu Prioribus, Claustralibus & Conuentibus Monasteriorum, aliorumq. regularium locorum, vbi de eorundem Monasteriorum, seu locorum, officijs & beneficiis quæstio extiterit.

Appellationem nō suspensiuā concedit.

§.4. Et nihilominus appellationes à sententijs, quas contra delinquentes huiusmodi fieri contigerit, ad proximos superiores iuxta canonicas sanctiones deuolui, executionem tamen sententiarum prædictarum minime impedire, aut retardare.

Beneficia ex hoc crimine vacantia per Ordinarios conferri indulget. Alibi cōtrarium est seruandū ex bulla Pij V. cit. in rubr.

§.5. Beneficia vero occasione Confidentiæ huiusmodi ad præsens vacantia, & in posterum vacatura ab ipsorum beneficiorum ordinariis collatoribus, perinde ac si dispositioni dictæ Sedis Apostolicæ minime reseruata fuissent, libere conferri, & de illis prouideri posse & debere decernimus; dum tamen talium criminum participes aut consentientes non fuerint. Quo casu, ac etiam vbi iidem ordinarii collatores per sex menses à die detectæ & comprobatæ seu conuictæ Confidentiæ beneficia ipsa, vt præfertur vacantia, canonice conferre, & de illis prouidere neglexerint, beneficiorum eorundem Collegio, & prouisio ad proximos superiores deuoluatur. Quæ vero beneficia de iure patronatus laicorum fuerint, ad eorundē patronorum præsentationem, dummodo in crimine huiusmodi non fuerint participes, conferri. De Ecclesiis vero ac Monasteriis, aliisq. beneficiis ecclesiasticis, ac Charissimi in CHRISTO filii nostri Henrici Tertii Francorū Regis Christianissimi nominationem spectantibus, nouam ipsius Regis nominationem iuxta concordata, seu indulta à Sede Apostolica ei cōcessa volumus expectari.

Fructus male perceptorū, vsui ecclesiarū applicari iubet. Sed alibi, dicuntur reseruata Cameræ ex d. bulla Pij IV.

§.6. Fructus vero ex Ecclesiis, Monasteriis, & aliis beneficiis prædictis male & indebite perceptos, in vsum ac reparationem Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum prædictorum, super quibus Confidentia huiusmodi contracta & commissa fuerit, per Archiepiscopos, Episcopos, seu Officiales, aliosq. prædictos conuerti & applicari posse volumus ac decernimus.

Hortatur Regem ad executionem.

§.7. Magnopere hortantes, & enixe in Domino requirentes eundem Regem Christianissimum, vt omne studium, operam, & auctoritatem ad prædicta peragenda, & exequenda præstare, & impertiri velit.

Absolutionē à censuris Nūcio committit.

§.8. Absolutionem autem à censuris & pœnis, ac irregularitatibus propter crimen Confidentiæ huiusmodi quomodolibet incursis pro tempore existenti nostro, & Sedis Apostolicæ apud Regem prædictum Nūcio, & quo ad Prouincias sub Legatione Auinionen. comprehensas, eidem Auinionen. Legato, cum facultate etiā alios subdelegandi, de quorum pietate & prudentia magis confidāt per præsentes committimus & demandamus.

Derogatio contrariorū.

§.9. Non obstantibus Pii Quarti & Pii Quinti prædecessorum prædictorum litteris, quas quo ad dictum Regnum in superius expressis duximus relaxandas & moderandas, illis nihilominus quo ad alia Regna, & loca in suo robore duraturis, aliisq. Apostolicis constitutionibus. priuilegiis quoque & indultis, generalibus vel specialibus quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, aut in totum non inserta præsentium effectus, & executio impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, eorumq. totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis, cæterisque contrariis quibuscunque.

Fides exemplorum.

§.10. Volumus autem vt præsentium exempla etiam impressa edātur, eaq. Notarii publici manu, & cuiuscunq; curiæ ecclesiast. eiusve Prelati sigillo obsignata, eandē illā prorsus fidem in iudicio & extra vbiq; locorū faciāt, quā ipsæ præsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§.11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum mādati, iniunctionis, decretorum, hortationis, requisitionis, commissionis, demandationis, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 3. 13. Augusti.

Datum Romæ, apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, Id. Augusti, Pont. nostri Anno 3.

LXII.

Studii generalis Almæ Vrbis regimen Collegio Aduocatorum Consistorialium confertur, cum antiquorum Priuilegiorum confirmatione, & Præcedentiæ concessione.

De huius Studij erectione, & indultis, vide sup. in Bonif. VIII. constit. 9. In suprema. fol. 145. vbi cætera adnotaui. Et de eius Protectoribus vide infra in const. 74. Immensa. in x. Congreg.

De Aduocatis autem Consistorialibus, vide sup. in tertia bulla Martini V. In Apostolicæ. fol. 250.

Edita An. D. 1587.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

SAcri Apostolatus ministerio, meritis licet insufficiētibus, superna dispositione præsidentes, inter cæteras curas, quæ animum nostrum delectant, illam libenter suscipimus, per quam nostræ prouisionis auspicijs, officia singula, præsertim in hac Vrbe nostra consistentia, illorumq. regimina, viris committantur idoneis, quorum opere & auxilio adolescentes, studij bonarum artium causa, & diuersis mundi partibus ad ipsam Vrbē confluentes, eorum animos, virtutibus, & bonis morib. felicius excolere valeant, ac desuper officii nostri partes interponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Reuocatio concessionū regiminis Studij cuicunq; concessi.

§.1. Sane licet alias officium Rectoratus Gymnasij Almæ Vrbis, vni ex Prælatis Romanæ Curiæ ad eius vitam concedi & assignari solitum fuerit, & cæt. Nihilominus attendentes quod si dictum Officium Collegio dilectorum filiorum sacræ Aulæ nostræ Consistorialis Aduocatorum perpetuo vniretur, annecteretur, & incorporaretur, idem officium felicius gubernaretur, ac vtilitati publicæ, & ipsius Gymnasij plenius consuleretur, cum in dicto Collegio semper adsint viri litterarum scientia, rerum experientia, ac vsu & prudentia præstantes. Idcirco quaslibet concessiones, assignationes, ac alias dispositiones de dicto officio per Nos, ac prædictum, ac quosuis alios prædecessores nostros, dictis & aliis quibusuis personis hactenus factas, præmissis & certis alijs rationabilibus causis adducti, harum serie specialiter & expresse reuocantes, cassantes, irritantes, & annullantes, illasque prorsus & omnino reuocatas, cassas, irritas, & annullatas esse & censeri debere declarantes, easdemque personas à prædicto officio penitus amouentes, ac vtilitati publicæ prospicere, & ipsumq. Collegium ac illius singulares personas, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisq; ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, ac dictarum litterarum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes.

Cōcessio d. regiminis cū oneribus, honorib. & emolumentis Collegio Aduocatorum Consistorialium.

§.2. Motu proprio non ad Collegii prædictorum, vel aliorum pro ipsis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, officium Rectoratus Gymnasij Vrbis huiusmodi, per ipsos Collegium tenendum, regendum, & gubernandum, iuxta

iuxta prouidam dispositionem, & ordinationem, per eos vel eorum maiorem partem faciendam,& toties quoties eis vel eorum maiori parti expedire videbitur,mutandā, cum omnibus & singulis illius fructibus,redditibus,prouē tibus,iuribus,obuentionibus,& emolumentis vniuersis,& quibuscunq; tam ordinarijs quam extraordinarijs,& quę alij qui pro tēpore fuerūt Rectores dicti Gymnasij quouis modo habuerunt,seu habere potuerunt, ac quibusuis causis & rationibus,necnon cum quibusuis honorib.,oneribus,pręeminentijs,antelationibus,prerogatiuis, iurisdictionibus,auctoritatibus,facultatib.,libertatibus, immunitatibus,& exemptionibus,priuilegijs,& indultis, solitis ac consuetis, & quibusuis alijs concessionibus & gratijs,quibus tam vltimus,quā alij Rectores dicti Gymnasij, quauis ratione vel causa,vsi,gauisi, & potiri fuerunt, ac vti, gaudere,& potiri potuerunt,Collegio Aduocatorum huiusmodi,ita quod liceat ipsis Collegio, per se vel aliū seu alios eorū,& Collegij huiusmodi nominibus, corporalē, realem,& actualem possessionem dicti officij apprehendere,ac perpetuo retinere,illiusq. fructus, redditus, prouentus,iura,obuentiones, & emolumenta percipere, exigere,& leuare,& in suos ac Collegij & officij huiusmodi vsus,& vtilitatem conuertere. Ipsumq. officium per se & quemlibet eorum exercere,regere & gubernare, ac omnia & singula quoad huiusmodi officium,eiusq. liberum exercitium spectant & pertinent,gerere & facere cuiusuis licentia desuper minime requisita,auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo vnimus, annectimus,& incorporamus &c.

Præcedentia ante alios Aduocatos & Doctores etiam antiquiores eisdē datur.

§.3. Ac vt Collegium & Aduocati huiusmodi, qui maioribus occupationibus detinentur, maioris etiam dignitatis titulo decorentur,omnibus & singulis prędictæ Aulæ Consistorialis Aduocatis,vt ipsi vniuersos & quoscunque Aduocatos,Procuratores, Doctores,etiam antiquiores,& quoscunque alios,tam in Romana Curia quam extra eam præcedant.

Doctorādi facultas & alia quęcūq; priuilegia confirmantur.

Tu habes Iul.iij. bullā hę cit. sup. fol.709. Cum sicut, n.16.

§.4. Omniaq. & quæcunque priuilegia eisdem Collegio,& Aduocatis, per quoscunque Romanos Pontifices prędecessores nostros, & pręcipue per pię memoriæ Iuliū Papam Tertium etiam prędecessorem nostrum, super facultate Doctores creandi,etiam priuatiue quo ad alios, quæ priuilegia & litteras Apostolicas desuper confectas, eorum tenorum prǽsentibus etiam pro expressis habentes,auctoritate & tenore prædictis confirmamus & innouamus,&: quatenus opus sit de nouo concedimus,Motu, scientia,ac potestatis plenitudine prædictis. Ac vniuersis & singulis cuiuscunque conditionis,status,gradus, dignitatis & honoris,ne sub indignationis nostræ, alijsq. arbitrio nostro imponendis pœnis,eosdem Collegium Aduocatorum,in prǽmissis vel circa ea, aut in eorum aliquo quomodolibet impedire,molestare,perturbare,seu inquietare,contra præsentium continentiam & tenorem, vllatenus, audeant vel præsumant,districtius inhibemus.necnon omnibus & singulis ad quos spectat & spectabit quomodolibet in futurum,vt hęc omnia plene obseruent, & obseruari faciant præcipimus.

Clausulæ præseruatiuæ.

§.5. Decernentes vnionem, annexionem, incorporationem,applicationes,indultum,inhibitionē, ac præceptū prędicta,prǽsentesq. litteras,nullo vnquam tēpore,etiam ad prędictorum,& aliorum quorumuis instantiā, etiā ex quacunq;& inexcogitata causa,etiam sub prætextu quod in forma iuris facta non fuerint,reuocari,alterari,limitari,modificari,aut ad terminos iuris communis reduci,vel quempiam aduersus illa in integrum restitui, seu de subreptionis vel obreptionis,aut nullitatis,vitio seu intentionis nostræ,aut alio quouis defectu,notari vel impugnari posse, dictosq. Collegium ad causam,seu causas, propter quas illa emanarint, coram quocunque verificandum non teneri, nec propterea,aut ex eo quod interesse prætendentes vocati non fuerint,per subreptionem vel obreptionem obtēta præsumi,aut alias viribus carere, ac illorum quasuis reuocationes,suspensiones,derogationes vel limitationes,pro tempore factas & emanatas, pro noua illorum concessione haberi, ac quoties illæ emanabunt, toties renouata,& de nouo concessa, etiam sub datū per eosdem Collegium eligenda censeri,ac Collegium huiusmodi eorundem locorum emptores,& quoscunque alios in præmissis interesse quomodolibet prętendētes,ad probandum seu verificandum præmissa, & in quos vsus prędicta summa conuersa fuerit, nullo vnquam tempore teneri. nec locorum huiusmodi prouentus, in sortem principalem computari.

Decretum irritans.

§.6. Sicq. per quoscunq; Iudices & Commissarios,etiā causarum Palatij Apostolici Auditores huiusmodi,ac Sāctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales,etiam de latere Legatos,ac alios quoscunque, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate,in quauis instantia iudicari & diffiniri debere, et irritum &c.

Deputatio executoris.

§.7. Quocirca dilecto filio Magistro Euangelistę Pallotto, Datario & Prælato domestico nostro,Motu simili per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipse, per se vel alium seu alios faciat auctoritate nostra, Collegium, ac illius Aduocatos prędictos vnione,annexione, incorporatione,permissione,concessione,impartitione,confirmatione, innouatione, inhibitione, & decreto, alijsque præmissis,pacifice frui & gaudere. Non permittentes eos & eorum quemlibet desuper,contra præsentium tenorem quomodolibet,per quoscunque indebite molestari. Contradictores per censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo.

Derogatio contrariorū.

§.8. Non obstantibus præmissis,ac nostra de non tollendo iure quæsito,& alijs Cancellariæ Apost.regulis, ac quatenus opus sit Lateranen.Concilij nouissime celebrati,vniones perpetuas,nisi in casibus à iure permissis fieri prohiben.& alijs constitutionibus & ordinationib. Apostolicis, necnon Vrbis & Aduocatorum, ac Gymnasij, etiam iuramento,confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis,statutis, & consuetudinibus. priuilegijs quoque,indultis,& litteris Apostolicis eidem Vrbi,Collegijsq. & Tribunalibus, ac Gymnasij illius, ipsorumq. Superioribus & personis, ac dilectis filijs Populo Romano,sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq., & alijs decretis,per quoscunque prædecessores nostros,etiam iteratis vicibus,aut alias quomodolibet in contrarium concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus & singulis,etiamsi de illis eorumq. totis tenoribus specialis, specifica & expressa, ac de verbo ad verbum,non autem per clausulas generales idem importantes,mētio seu quęuis alia expressio habenda,aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret,illis alias in suo robore permāsuris,hac vice dūtaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque. Volumus autē &c. Nulli ergo &c.

D.P. An 3. 23.Augusti.

Dat. Romę apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, decimo Calend. Septembris, Pontificatus nostri Anno tertio.

LXIII.

Declaratio circa proprietatem,olim Congregationi Canonicorum secularium S. Georgij in Alga Venetiarum, absolute interdictam.

Alia de institutione & statu huius Congregationis vidēda sunt in const.1. Greg.XII. Illic.sup.fol.239. vbi scripsi.

SIXTVS PAPA V.
Ad futuram rei memoriam.

Edita An. Dñ 1587.

Proœmium.

CIrcunspecta Romani Pōtificis benignitas, fidelium quorūlibet sub regulari obseruantia pię vitę studio vacantiū,necessitatibus & commoditatib.intēdēs, nōnunquam ab eo prouide statuta moderatur,ac quę sacrarū Religionū,& sanctionū decreta generaliter interdicūt,fidelibus ipsis ex Apost.potestatis plenitudine sibi tradita relaxat,& specialiter permittit, prout illorum statui, & conscientię purificationi,conspicit salubriter expedire.

§.1. Sane licet alias nos,vt abusus habendi proprium, & retinendę proprietatis pecuniarum ac bonorum,etiam ple-

Hic Pontifex Canonicis & fratrib. Congregationis proprietatē strictè interdixerat, solūq. victum & vestitum eis subministrari iusserat.

plerūque male acquisitorum, qui inter plures Canonicos, seu fratres Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarū Ordinis S. Augustini, contra expressum paupertatis votū ab eis emissum irrepserat extirparetur, & simul dissolutioni æris alieni, quo vniuersa Congregatio huiusmodi grauata erat, ac alijs illius necessitatibus prouideretur, vniuersos & singulos eiusdem Cōgregationis fratres, seu Canonicos, ac Priores etiam generales, priuato & proprio rerum bonorumq. omnium, mobilium, & se mouentium dominio, vsu, vsufructu, possessione, proprietate, & etiam pecunijs à quocunque peculio quomodolibet acquisitis, vel obtentis, per alias nostras litteras perpetuo priuauerimus, ac omnia & quęcunq; priuilegia, dispensationes, licentias, permissiones, & indulta vnicuique eorum tam Apostolica, quam suorum Superiorū, etiā Generalis, Prioris, vel Capituli dictę Congregationis auctoritate desuper cōcessa, cōfirmata, & innouata, reuocauerimus & annullauerimus, ac omnino prohibuerimus ne quis frater, vel Canonicus eiusdē Cōgregationis, quocūq; officio vel dignitate, etiam Prioris Generalis fungens, propriū quicquā aut peculiare haberet, & à cęteris separatū sibi vēdicaret, aut possideret, nec similes licentiæ, seu permissiones per quoscunq; dictæ Congregationis Superiores, aut etiā Capitulū generale alicui vnquam desuper concederētur. Insu per pręceperimus & mādauerimus, vt res, pecuniæ, debitorum nomina, redditus, taxæ, ac alia oīa, vt quæcunq; bona supradicta, per singulos fratres, seu Canonicos, qui aliquid tale priuatim possiderent, in vno loco communiter à Priore & fratrib. cuiuscunq; domus designando actu, & re ipsa intra certū tunc expressum tēpus deponerētur, & quo ad dominium possessionē & vsum in cōmune conferrentur, hisq. perfectis, statim vnusquisque Prior cuiuslibet domus generalē Priorem de his oībus diligenter certiorē faceret, transmisso ad eū inuentario, in quo præmissa omnia antea priuatim retēta, deinde vero in cōmune collata descripta essent. Demū ipse Prior generalis, victū & vestitū, ac quātū rei cōueniētis pręsens necessitas videretur postulare, cuiq. Canonico, seu fratri cōgrue suppeditari curaret, id autem omne quod reliquum esset, in extinctionē æris alieni, quo singulæ domus, vel tota Cōgregatio communiter obstricta erat conuerteretur, aut ipsis domibus, vel vniuersæ Congregationi ad communes vsus, & necessitates subleuandas perpetuo applicaretur.

Cōtrauenientibusq. pęnas Ipsosuerat, vt in eius bulla quam vel hic sufficiēter enunciatā ponere nolui.

§. 2. Quicunq; autem litteris nostris prædictis cōtinuo nō obtēperarent, vel ante illarum publicationē, pecunias, & alia prædicta occultarent, siue intra vel extra domus pędictas deponerent, aut etiam in pias causas conuerterent, aut alicui pio loco assignarent, quiq. alios Canonicos, seu fratres inobedientes, non statim Superioribus, vt præfertur denunciarent, in pęnam priuationis dignitatum & officiorum suorum inciderent, & ab ea in posterum obtinenda inhabiles censerentur, ac pro crimine etiā tanquā fures, seuere punirentur, & excommunicacionis sententiā incurrerent eo ipso, à qua non nisi in mortis articulo constituti, ab alio quam Romano Pontifice, absolutionis beneficium valerent obtinere, prout in litteris prædictis plenius continetur.

Nunc idem Pont. ex causis h c expressis, d. eius prohibitionē moderatur, & reducit ad terminos Concilij Tridentini, & constitutionum ipsius Congregationis.

§. 3. Nihilominus cū sicut accepimus litterę ipsę fuerint debitę executioni, quantū commode fieri potuit demādatæ, etiā ære alieno huiusmodi propemodū dissoluto, operę pretium fore cēsemus, circa prohibitionē nostrā pędictā in omnes paulo seuerius interpositā, moderationis remediū adhibere, ac in futurū prospicere, ne stante prohibitione huiusmodi multorū animæ censuris pędictis in salutis suę perniciem illaqueatæ remaneant, & non solū Fratres, seu Canonici pędicti à rebus, pecunijs, & bonis ad vitæ remedium, suis industria & labore acquirendis, sed etiam eorū parentes & consanguinei, ab eleemosynis, donationibus, legatis, relictis, & alijs subuentionibus eis priuatim faciendis retrahantur, & exinde Congregatio ipsa, rerū, bonorūm, donationum, legatorum, relictorū, & subsidiorū huiusmodi successione destituatur, ac grauiora dispēdia & expensarū onera subire cogatur in subleuandis necessitatibus eorundem fratrum, seu Canonicorum, qui alias sine suæ cuiusq; domus incommodo & dispēdio se possent commode sustentari. Quocirca de nobis attributę potestatis plenitudine, omnes & singulas censuras & pęnas in proprietarios, & alios prædictos, dictarum litterarū series promulgatas, ad eas duntaxat quę decretis sacrorū Canonum Concilij Tridentini, ac Ordinis & Congregationis prædictorū regulis & constitutionibus contra tales statutę sunt, Apostolica auctoritate, tenore pręsentiū reducimus & moderamur, ac prohibitionem & alia prędicta, necnō omnia & singula in eisdem nostris litteris cōtenta, ad hoc vt deinceps Prior generalis pro tempore existens, necnō ii ex dictis fratribus, seu Canonicis, quibus id ab ipso Priori generali, aut alijs eorum Superioribus specialiter permissum aut indultum fuerit, ex pecunijs, rebusq. & bonis vnicuique eorum sigillatim intuitu personæ suæ donatis, vel relictis, ac in posterum donādis vel relinquendis, aut suis labore & industria, vel alias vndecunque, licite tamen & legitime, acquisitis ac acquirendis, exceptis pecunijs per eosdem fratres & Canonicos vigore dictarum litterarum vbicunque depositatis, quas in Monasteriorū, & Congregationis huiusmodi vtilitatem omnino cedere volumus eam partem, & portionem, quæ pro eorum moderato victu & vestitu, ac occurrentibus necessitatibus, secundum cuiusq; gradum & qualitatem necessariæ videbitur, priuatim percipere, habere, retinere, ac in suos vsus & necessitates huiusmodi conuertere libere & licite, sine alicuius pœnæ vel censuræ incursu, possint & valeāt Apostolica auctoritate & tenore præsentis relaxamus, eisq. desuper indulgemus.

§. 4. Necnon Priori generali & alijs Superioribus Cōgregationis huiusmodi, vt quoscunq; illius fratres, seu Canonicos, qui hactenus pręmissorum occasione excommunicationis vinculis, & alijs censuris prædictis irretiti, ad ipsos humiliter recurrerint, & absolutionem petierint, preuia debita restitutione seu satisfactione, siquę fuerit faciēda, ab excōmunicationis, & alijs censuris propterea incursis, absoluendi, & totaliter liberandi, dictasq. pœnas eis remittendi & condonandi, omnemq. inhabilitatis, & infamiæ maculam, siue notam, contra eos præmissorum occasione quomodolibet insurgentem, ab eis abdendi, ipsosq. & eorum singulos in pristinum, & cum in quo antea quomodolibet erant statum, restituendi, reponendi, & plenarie reintegrandi, plenam & liberam eisdem auctoritate & tenore concedimus facultatem.

Superioribusq. Ordinis facultatem cōcedit remmittēdi pęnas incursas.

§. 5. Non obstantibus prohibitione, alijsq. præmissis, & Apostolicis, ac in prouincialibus, synodalibus, & vniuersalibus Concilijs editis, specialibus vel synodalib. constitutionibus & ordinationibus, necnon Congregationis, Ordinis, & domorū huiusmodi, etiā iuramēto, cōfirmatione Apostolica vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Clausul. derog.

§. 6. Volumus autē, quod earundē pręsentiū trāsumptis etiā impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo ipsius Congreg. & personę in dignitate ecclesiastica constitutę munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentib. adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Fides exemplorum.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub anulo Piscatoris, die 5. Septembris, millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, Pontificatus nostri Anno tertio.

Dat. P. An. 3. 5. Septemb.

LXIV.

Prohibitio admittendi ad beneficia Regni Valentiæ, alienigenas Regnorum Hispaniæ, in quibus ipsi Valentini ad similia non admittuntur.

Aliam prohibitionem postea edixit hic idem Pontifex, de non admittendis illegitimis ad dignitates Eccles. Valentina infra in const. 84. Cum cœlestis.

Disposuit etiam de regimine Studij generalis Valentini iste Pont. sup. in const. xj. Copiosus. fol. 498.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1587.

IN sacrosancto beati Petri Principis Apostolorum solio, nullis nostris meritis, sed sola Redemptoris no-

Prooemium.

nostri benignitate constituti, in vniuersi Orbis Regiones & Prouincias, præsertim Infidelibus & Barbaris nationibus adiacentes, aciem nostræ meditationis more vigilis Pastoris Dominici gregis passim reflectimus, & vt ibidem diuini nominis, ac Catholicæ Religionis cultus feliciter conseruetur & effloreat, illarumq. indigenæ in fidei & deuotionis erga hanc sanctam Sedem sinceritate Apostolicis fauoribus, ac spiritualibus & temporalibus adiumentis iugiter confoueantur, opem & operam libẽter intendimus, ac in his pastoralis officij nostri partes fauorabiliter interponimus, prout Regionum & Prouinciarum huiusmodi publicæ vtilitati & felici statui, ipsorũque indigenarum ad ecclesiastica ministeria, & litterarũ studia, directioni & commoditati cognoscimus in Domino salubriter expedire.

Causæ huius editionis.

§.1. Cum itaque, sicut accepimus, Regnum Valentiæ in citeriori Hispania cõsistens angustissimos fines habeat, & nihilominus populi multitudine refertũ, & in illius Metropoli Vniuersitas Studij generalis celeberrima à fel. re. Alexandro Papa VI. prędecessore nostro inde oriundo, ad ipsius Regni indigenarum, & quorumcunq; aliorũ ibi confluentiũ, necnon Theologiæ, ac vtriusq; iuris, & alijs optimis scientijs vacare affectantiũ instructionem atque profectum instituta, & ab eo, ac etiam nuper à nobis varijs amplissimisq. priuilegijs & gratijs ornata existat, & alienigenę, pręsertim ex alijs Hispaniarũ Regnis, Prouincijs, & dominijs, & illis adiacentib. insulis oriundi, dignitates, Canonicatus, prębendas, & alia beneficia ecclesiastica in dicto Regno Valentiæ constituta ambientes, sibi de illis prouideri, ac fructus eorundem, & seu pẽsiones desuper reseruari procurent, & passim absque vllo obstaculo ad beneficia, fructus, & pensiones huiusmodi recipiantur & admittantur. Ipsius vero Regni Valentię indigenę in alijs Regnis, Prouincijs, dominijs, & insulis prædictis, prętextu quorundam priuilegiorũ & indultorũ Apostolicorum, seu constitutionũ, aut sanctionum, pragmaticarum nuncupatarum, vel consuetudinũ ibidẽ vigentium ab assecutione quorũcunq; beneficiorũ, & perceptione fructuũ & pensionum omnino excludãtur ac repellantur, & exinde pleriq; eorum, qui assiduis laborib. & vigilijs, maximisq. impẽsis in dicta Vniuersitate tanquã ingenuarũ artium, ac sacrarum, & aliarum scientiarum vberrimo seminario, virtutis & doctrinę semina susceperunt, & in agro Dominico, si ad illius culturam vocarentur, salutaria germina, quę Altissimo lectissimos fructus suo tẽpore redderent, producere, sibiq. ipsis & alijs ad salutẽ ac Catholicæ Religionis, fideiq. propagationẽ, & conseruationem prodesse possent, nequeuntes beneficia ecclesiast. aut fructus vel pensiones pro eorũ decenti sustẽtatione, neq; in patriæ solo, propter exterorum illa occupantium frequẽtiã, minusq. extra illud assequi, exacta iam ætate, & facultatibus suis consumptis, veluti inertes ærumnosam & miserabilem vitam ducere, ac paupertatẽ in senectute (quod durissimum est) tolerare cogantur. alij vero illorum conditione perterriti, & spe assecutionis beneficiorum huiusmodi destituti, se clericali militiæ adscribi, ac in disciplinis & ministerijs ecclesiasticis, sacrarumq. litterarum studijs se exercere non curent. Et denique proceres, nobiles, & alij incolæ eiusdem Regni Valentiæ à beneficiorum fundatione, ac iurium eorundem, libertatisq. ecclesiasticæ defensione & tuitione quodammodo retrahantur.

Ad beneficia Regni Valentię quomodo vacatura, indigenæ eiusdẽ Regni in eo vere nati, & nõ alienigenæ aliorum Regnorũ Hispaniæ admittentur.

§.2. Nos statui indigenarũ Regni Valẽtiæ huiusmodi paterna charitate cõpatientes, ac ęquum & rationi cõsonum esse censentes, vt ipsi in beneficiorum eiusdẽ Regni assecutione exteris pręferantur, aut saltem ad beneficia aliorũ Regnorum, Prouinciarum, Dominiorum & Insularum huiusmodi, ad instar incolarũ eorundem ęquo iure admittantur, ac eandem cõditionem experiãtur. ac propterea pro pastoralis officij nostri munere, pręmissis incõmodis occurrere, & desuper opportune prouidere volentes, ipsosq. indigenas ac eorum singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris & pęnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectũ pręsentium duntaxat consequendũ, harum serie absoluentes, & absolutos fore cẽsentes, necnon beneficiorum in dicto Regno Valẽtiæ consistentium, qualitates, quantitates, inuocationes, nuncupationes, denominationes, situationes, & illorum fructuum veros annuos valores pręsentibus pro expressis habẽtes, Motu proprio, nõ ad indigenarum prędictorum, vel alicuius ipsorum, aut alterius seu aliorum pro eis nobis super hoc oblatę petitionis instãtiam, sed ex mera deliberatione, & certa scientia nostra, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, hac nostra in perpetuum valitura constitutione statuimus & ordinamus, quod ex nũc deinceps perpetuis futuris temporibus, omnia & singula beneficia ecclesiast. in vniuerso Regno Valentiæ huiusmodi, nunc & pro tempore consistentia, etiamsi Canonicatus & prębẽdæ, dignitates etiam maiores post Pontificales & principales personatus, administrationes, & officia, etiam curata & electiua, in Metropolitana, & alijs Cathedralib. ac Collegiatis Ecclesijs, necnon parochiales Ecclesię, seu earũ perpetuę Vicarię, ac in Romana Curia vel extra eã litigiosa, & de iure patronatus, etiam Regum, Ducum, vel aliorum laicorum, etiam nobilium & illustrium, seu eorum & Clericorum mixtim, etiam ex fundatione vel dotatione aut indulto Apostolico, seu alias quomodolibet qualificata sint vel fuerint, quoties illa per cessum, etiã ex causa permutationis, vel decessum, seu quamuis aliam dimissionẽ vel amissionem, aut priuationem ea pro tempore obtinẽtium, seu ius in illis vel ad illa habentium, aut alias quouis modo, etiam apud Sedem prędictam, ac etiam in aliquo ex mensibus, in quibus vacãtium beneficiorum ecclesiasticorum dispositio nobis & Sedi prędictæ, etiam per constitutiones Apostolicas, seu Cãcellariæ Apost. regulas, est vel pro tẽpore fuerit reseruata, vel etiam Ordinarijs Collatoribus per easdem constitutiones seu regulas vel litteras alternatiuarum, aut alia priuilegia & indulta cõcessis hactenus, & in posterum concedendis, simul vel successiue vacare contigerit, etiamsi actu nunc, vt pręfertur, vel alias quibusuis modis, & ex quorumcunq; personis vacẽt, ac ex eo quod beneficia ipsa obtinentes, seu in illis vel ad illa ius habentes, nostri & quorumcunq; aliorũ Roman. Pontificũ prędecessorum seu successorũ nostrorũ, aut Sãctę R. E. Cardinalium, etiam viuentiũ, & in dicta Curia pręsentium familiares, continui cõmensales, seu dictę Sedis Notarij, Subdiaconi, Acolythi, Capellani, litterarum Apostolicarũ Abbreuiatores, Scriptores, Cubicularij, Scutiferi, prouentuum & iurium Cameræ Apost. debitorum Collectores & Subcollectores, seu quicunq; alij Curiæ & Sedis prędictarum officiales, etiam sub diuersis constitutionibus fel. rec. Pauli Papę IV. prędecessoris nostri, suorum & pro tempore existentium Romanorũ Pontificum familiarium, continuorũ Commensalium, declaratorijs comprehensi, pręsentes & futuri quocunq; nomine nuncupati, seu ex quauis alia causa dispositioni Apostolicæ specialiter, vel alias generaliter reseruata, aut ex generali reseruatione Apostolica affecta, seu ad Sedẽ eandẽ deuoluta existant, vel fuerint, solis indigenis dicti Regni, vere, realiter, & non ficte in eo natis & nascituris, affecta & debita, prędictiq. alienigenę ad huiusmodi beneficia, in titulũ, commendã, administrationẽ, vel alias quomodolibet obtinendum, aut illorum fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, distributiones, & emolumenta quęcunq; seu super eis pensiones annuas percipiẽdum, omnino inhabiles ac incapaces, & si vllo vnquam tempore eadẽ beneficia etiam ad illorum patronorum præsentationẽ sibi cõferri, aut de illis prouideri, seu fructus, redditus, prouẽtus, & pensiones huiusmodi reseruari obtinuerint, aut collationibus, prouisionibus, præsentationibus, institutionib., reseruationibus, & alijs dispositionibus ipsis desuper factis, seu etiam motu simili concessis, vti, seu eas ratas et gratas habere presumpserint, omni & quocunque beneficio & officio ecclesiastico per eos, etiam extra dictum Regnum vbicunque obtento, eo ipso absque aliqua declaratione desuper facienda, priuati existant.

Hoc intellige vt mox infra habetur.

Idẽ intellige de Valẽtinis legitimisque ad Canonicatus, prębẽdas & dignit. ecclesiasticas ... vt in ... citata ...

Collatores q. in præmissis contrauenientes ... hic capitulis afficiuntur.

§.3. Necnõ quicunq; Ordinarij & alij inferiores collatores, ac etiã patroni, qui cõtra pręmissa quicquã attẽtare pręsumpserint, à quorumcunq; beneficiorum collatione, prouisione, electione, præsentatione, institutione, & quacunque alia dispositione, prout cuique cõpetierit, tamdiu suspensi remaneant, donec remissionem à Romano Põtifice pro tempore existente meruerint obtinere. Et ni-

nihilominus si sic suspensi cõferre, prouidere, eligere, presentare, instituere, aut alias quomodolibet disponere ausi fuerint, excõmunicationis latæ sententiæ penam eo ipso incurrant, nec vllus alius quam Romanus Pontifex pro tempore existens, siue absolutionis, siue relaxationis beneficium, excepto mortis articulo, valeat eis impartiri.

Notarij quoque super adipiscenda possessione beneficiorũ d. Regni Valẽtiæ, p alijs quã Natiuis d. Regni scriptura aliquã conficientes penis hic descriptis plectuntur.

§.3. Notarii vero & tabelliones, etiam Apostolica vel Imperiali, aut Regia, seu alia quacunque auctoritate creati, qui super adipiscenda possessione cuiuscunq; beneficij in dicto Regno Valentię pro tempore rogabuntur, nisi prius eis fide dignorũ testimonijs, aut alias legitime cõstiterit, eum cui possessio ipsa fuerit tradenda, vere, realiter, & non ficte in eodem Regno Valentiæ natum fuisse, vllum omnino super actu possessionis huiusmodi instrumẽtum publicum, aut quamcunque aliam etiam priuatam scripturam cõficere, seu in protocollum redigere minime valeant. & si secus fecerint, crimen falsi eo ipso etiam incurrant, necnon ad huiusmodi, ac quæcunque alia munera & officia, publicasq. functiones similiter inhabiles existant.

Alienigenæ autẽ prędicti admittentur ad beneficia iurispatronatus si in fundationib. caueatur per oriundos de genere fundatorum duntaxat illa obtineri posse.

§.4. Et quicunq; Iudices Ordinarij vel delegati, corã quibus litem cõtra quemcunq; alienigenam in quouis beneficio contra præsentium tenorem intrusum, tam in dicta Curia quam extra eã moueri cõtigerit, cum primũ sibi legitime constiterit, beneficiũ ipsum ab alienigena detineri, possessionem, ac fructus, redditus, & prouetus eiusdem beneficij, donec ijs ad quos de iure spectabunt, adiudicentur, sequestrare, ac sub arcto & firmo sequestro ponere debeant & teneantur. Ita tamen, vt si in fundationibus beneficiorũ de iurepatronatus laicorum, seu illorũ & clericorum, mixtim, vt prefertur existẽtium, caueatur expresse, quod non nisi per clericos seu presbyteros de ipsorum fundatorum genere & familia oriundos obtineri possint, eo casu etiam alienigenæ, de genere seu familia fundatorum huiusmodi ad illa præsentari, ac in eis institui libere possint, nec sub præsenti statuto quo ad affectionẽ talium beneficiorum comprehendantur.

Et etiã alienigenæ alicuius Regni Hispaniæ i quo ipsi Valẽtini ad beneficia admittentur.

§.5. Et quatenus vllo vnquã tẽpore licuerit, & permissum fuerit prędictis indigenis, beneficia, fructus, & pẽsiones in aliquo ex alijs Regnis, Prouincijs, Dominijs, & Insulis prędictis, libere & indifferẽter absq; aliquo obstaculo, perinde ac si ibidẽ nati essent, obtinere & percipere, ipsi quoq; alienigenę ex tali Regno seu Prouincia, vel Dominio, aut Insula orti ad similia beneficia, ac fructus & pensiones in dicto Regno Valentiæ vicissim admitti debeant, & ad illa habiles & capaces censeantur.

Collationes & prouisiones quęcũq; ad fauorem alienigenorũ contra d. formã factæ, nullæ sint.

§.6. Decernentes oẽs & singulas collationes, prouisiones, cõmendas, electiones, acceptationes, pręsentationes, institutiones, & quasuis alias dispositiones de quibuscũq; beneficijs dicti Regni Valẽtiæ, vt prefertur, vel alias quomodolibet qualificatis, ac reseruationes illorum fructuũ, redditũum, prouentuũ & pensionum super eisdẽ in fauorẽ dictorum alienigenarũ, contra pręsentis statuti formã, & tenorem, etiam per nos & quoscunq; alios Romanos Pont. successores nostros, dictãq. Sedem, ac illius Legatos etiam de Latere, & Nũcios, oẽsq. & singulos alios ius & facultatẽ conferendi, prouidendi, commendandi, eligẽdi, pręsentandi, instituendi, & alias quomodolibet de huiusmodi beneficijs disponendi, illorũq. fructus, redditus, prouentus, & super eis pensiones reseruandi ab ipsa Sede habentes, necnon Ordinarios & alios inferiores collatores, etiã ad Patronorũ pręsentationem, seu de illorũ consensu pro tẽpore factas, ipso iure nullas & inualidas, nulliusq. roboris vel momẽti fore & esse, ac pro nullis & infectis haberi, nec per eas cuiquam ius, vel etiam coloratũ possidendi titulum tribui posse; ipsosq. alienigenas illarũ prorsus vsu & cõmodo carere, necnon Cancellariæ Apostolicæ regulas seu cõstitutiones de annali & triennali possessoribus, etiã propter quantumuis diuturnã continuatæ possessionis tolerantiã, aut quodcũq; aliud ius vel beneficiũ vllo tempore illis suffragari. sed beneficia huiusmodi, vt prius vacare, & quæ illis tempore dispositionis Apostolicæ dictis alienigenis factæ eidem dispositioni reseruata seu affecta fuerint, sub eadem reseruatione seu affectione remanere, & tam illa quam etiam omnia alia non reseruata neque affecta, de quibus à dicta Sede vel illius Legatis seu Nuncijs, aut alijs ius & facultatem conferendi à dicta Sede, vt præfertur, habentibus, in huiusmodi alienigenas quandocunque dispositum fuerit, ad nouam Romani Pontificis pro tempore existentis dispositionem duntaxat pertinere, ab Ordinarijs vero & alijs inferioribus collatoribus, cessantibus reseruationibus seu affectionibus Apostolicis, eisdem alienigenis pro tempore collata, ac etiam ea quæ de iure patronatus huiusmodi fuerint, si contingat ad illa quemquam contra præsentis statuti formam præsentari, deuolutioni ad Sedem prædictam immediate eo ipso subiacere, illaq. omnia ab indigenis dicti Regni, & à Sede prædicta duntaxat impetrari posse, nec ius vllum ad resignantes seu cedentes, etiamsi in possessione, etiam diutina remanserint, & resignationes seu cessiones huiusmodi publicatæ non fuerint, redire, vel penes eos remanere.

Etiã si clausulæ derogatoriæ &c. in eorum impetrationib. adesſeant &c.

§.7. Impetrantes vero, ac Motu proprio concessiones quæ de eisdem beneficijs pro tempore fient, quibuscunq; derogationibus fuerint suffultæ, nunquam sub clausulis generalibus, aut vacationum modis conditionalibus vel implicitis comprehendi, sed specialiter & expresse ob nõ seruatam præsentis statuti formam, cum declaratione nominum & cognominum ipsorum alienigenarum, dispositiue & non conditionaliter, nec per æquipollens omnino fieri debere. eisdemq. præsentibus litteris per quascunque alias litteras Apostolicas, etiam quasuis generales vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, aliasq. efficaciores & insolitas clausulas, & irritantia & alia decreta sub quibuscunque verborum formis concepta, in se continentes, nullatenus derogari posse, nec derogatũ censeri, nisi earundem pręsentium tenor de verbo ad verbũ, nihil penitus omisso, insertus, ac vrgens & sufficiens causa expressa, ac per trinas distinctas in forma Breuis litteras earundem pręsentium tenorem continentes, tribus distinctis vicibus, cum vnius mensis interuallo, Ordinib. trium statuum eiusdem Regni Valentiæ prius legitime intimata & insinuata, ac derogationes ipsæ Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, Consistorialiter, & de Sanctæ Rom. Eccles. Cardinalium pro tempore existentium consilio factæ fuerint, & Ordinum triũ statuũ Regni Valentię huiusmodi ad hoc expressus accesserit assensus, appareatq. Rom. Pontificem illis expresse derogare voluisse. & aliter factas derogationes nemini suffragari, & clausulam implicitę derogationis, videlicet quod eorũ vel earũ seu præsentium tenores latissime extendi, & eædem præsentes, ac desuper conficiendæ litterę, earumq. tenores habeantur pro expressis, seu in toto vel parte exprimi possint in quibusuis supplicationibus, concessionibus, gratijs, & litteris, à nobis & successoribus nostris pro tempore emanatis, appositam, nihil penitus operari, nec in litteris Apostolicis desuper conficiendis quicquam, vltra quod in supplicationibus, concessionibus & gratijs huiusmodi specifice fuerit expressum, narrari posse, nec quẽquam ad parendũ litteris derogatorijs huiusmodi, & decretis super illis processibus, ac eorũ executoribus & subexecutoribus, illorũq. mandatis & monitionibus minime teneri, sed illis firmiter resistere, & litterarũ earundem executionem omnino impedire. nec ratione resistentię huiusmodi aliquibus cẽsuris vel penis, ecclesiasticis seu pecuniarijs, per eosdẽ executores & subexecutores innodari. Necnõ easdẽ pręsẽtes litteras, etiã ex eo quod causę propter quas emanarũt, coram locorũ Ordinarijs, etiã tanquam à Sede prędicta delegatis, vel alias quomodolibet examinatę, iustificatę, verificatę, purificatę, & approbatę, ipsiq. Ordinarij & alij inferiores collatores, ac patroni & alienigenę, necnon quicũq; interesse habentes ad id legitime vocati nõ fuerint, neq; pręmissis cõsenserint, seu etiã enormis & enormissimę lęsionis, vel alio quocunq; pręetextu, aut ex quauis alia causa quantumuis legitima, vrgẽti, & iuridica de subreptionis & obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quocunq; alio defectu notari, impugnari, inualidari, retractari, in ius vel controuersiam reuocari, ad terminos iuris reduci, seu aduersus eas quodcũq; iuris, facti, vel gratię remedium impetrari posse, nec sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarũ reuocationib. suspensionibus, limitationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus, à nobis vel quibuscunq; alijs Romanis Pontificibus, ac dicta Sede, etiam Motu, scientia, & potestatis ple-

plenitudine similibus pro tempore emanatis comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & eum in quo antea quomodolibet erant statum, restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, ac de nouo etiam sub data posteriori per Ordines trium statuum Regni Valentiæ huiusmodi eligenda, concessas, validasq. & efficaces fore & esse, ac vim validi & efficacis contractus, inter nos & dictam Sedem ex vna, ac Ordines trium statuum Regni Valentiæ huiusmodi ex altera partib., rite & recte initi, stipulati, ac etiam vtrinq; iurati habere, & perpetuo obtinere, suosq. plenarios & integros effectus sortiri, ac ab omnibus inuiolabiliter obseruari.

Decretum irritans. §. 8. Sicq. per quoscunque Iudices ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatij Apost. Auditores, ac eiusdem S.R.E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretādi facultate & auctoritate, in quauis causa & instantia iudicari ac diffiniri debere. irritum quoq; & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter cōtigerit attētari. Quocirca dilectis filiis causarum Curiæ Cam. Apostolicæ generali Auditori, & Archidiacono Ecclesiæ Valentinæ, ac Abbati Monasterii B. MARIAE Valisdignæ, Cistercien. Ordinis, Valentin. diœc. per Apostolica scripta Motu simili mādamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorū, per se vel alium seu alios, presentes litteras, & in eis contenta quecunq;, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte indigenarū predictorū, seu alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisq. in premissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciāt auctoritate nostra præsentes litteras, & in eis cōtenta huiusmodi, ab omnibus ad quos spectat, & pro tēpore spectabit, inuiolabiliter obseruari, ipsosq. indigenas illis pacifice frui & gaudere, non permittētes eos vel quempiam ex illis desuper quomodolibet indebite molestari, Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaq. opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita cōpescendo, necnon legitimis super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras, & penas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Claus. derog. §. 9. Non obstan premissis, ac piæ mem. Bonif. Papæ Octaui, etiā predecessoris nostri, qua cauetur, ne quis extra suam ciuitatem vel diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam dietam à fine suæ diœc. ad iudiciū euocetur, seu ne Iudices à Sede predicta deputati, extra ciuitatem & diœcesim in quibus deputati non fuerint, contra quoscūq; procedere, aut alii vel aliis vices suas cōmittere audeant, seu præsumant, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate presentium, ad iudicium non trahatur, necnō quatenus opus sit, nostra de non tollendo iure quæsito, aliisq. Apostolicis, ac in prouincialibus, synodalibus, & vniuersalibus Conciliis editis, specialib. vel generalib. constitutionibus & ordinationibus, necnon Ecclesiarum in quibus beneficia huiusmodi fuerint, ac Regnorū, Prouinciarum, dominiorum, & insularum huiusmodi iuramento confirmatione Apost. vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, etiam quantumuis longissimo tempore obseruatis, ac legibus etiam municipalibus, & pragmaticis, alijsq. sanctionibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam super facultate beneficia predicta ipsis alienigenis cōferendi, seu de illis prouidendi, & alias quomodolibet disponēdi, ipsosq. alienigenas ad beneficia, fructus, & pensiones huiusmodi recipiēdi & admittendi, eisdē Ecclesijs, illarumq. Presulib. & Capitulis, necnon Regnis, Prouinciis, Dominiis & Insulis predictis, eorūq. Communitatibus, Vniuersitatibus, hominibus, incolis, & personis, sub quibuscunque tenorib. & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, necnō irritantibus, & alijs decretis, etiam vim validi & efficacis cōtractus, seu statuti perpetui, vel legis habentibus & inducentibus, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & dictam Sedem, etiam motu, sciētia, & potestatis plenitudine similibus, etiā consistorialiter seu etiā ad Imperatoris, Regū, Reginarū, seu aliorū Principum instantiam, vel eorum cōtemplatione & intuitu, in genere vel in specie, aut alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mētio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda esset, illis alias in suo robore permāsuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadē sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§. 10. Ceterum, vt statutum, ordinatio, & alia premissa, ac eædem presentes litterę ad eorū quorū interest notitiam deducantur, nullusq. possit aliquā illorum ignorātiam pretendere, vel excusationem allegare, sed illa perpetuo firma & illibata permaneāt, Volumus vt eædem presentes litterę in Basilicæ Principis Apostolorū de Vrbe, ac Cancellariæ Apostolicę valuis, & acie Cāpi Floræ per aliquem ex Cursoribus nostris affixæ, copia illarū ibidem dimissa, ab eadem die omnes & singulos perinde afficiant & arctent, acsi illis ipsis fuissent personaliter intimatæ. Forma & effectus publicationis huius const.

§. 11. Quodq. earum exemplis, etiam impressis, manu Notarii publici, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, in iudicio & extra, quæ ipsis præsentibus originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Fides exemplorum.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę absolutionis, statuti, ordinationis, decreti, mādati, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Sanctio penalis.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno incarnationis Dominicę 1587. Non. Septembris, Pontificatus nostri anno 3. D.P. An. 3. 5. Septemb.

Anno à natiuitate Domini 1587. indictione 15. die vero 16. mensis Decēbris, Pontificatus Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno 3. retro & introscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, necnon in acie campi Floræ, vt moris est, per me Franciscum Baron eiusd. S. D. N. Papæ cursorem. Alex. Parabiacus mag. curs. Publicatio.

L X V.

Quod Frāciscus Medices Magnus Dux Hetrurię, & Magnus Magister Militiæ Ordinis S. Stephani, erigere valeat in commendas d. Militiæ, hospitalia per laicos regi solita, ad hospitalitatē instituta, in Hetruria existentia, de quibus Sedes Apost. disponere non consueuit.

Instituta fuit hæc Militia à Cosmo Francisci patre, vt videre est sup. in Pij IV. const. 60. Hic quæ. fol. 16. vbi alia tibi indicaui de hac Militia.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Dilecto filio Nobili viro Francisco Medices, Magno Hetruriæ Duci. Dilecte fili nobilis vir, salutem & Apostolicam benedictionem. Edita An. D. 1587.

PRæclara deuotionis sinceritas, & eximia fidei constantia, quæ tibi diuinitus concessæ, ex tuorum progenitorum quasi hæreditate videntur acceptę, quibusq. in nostro & Apostolicę Sedis conspectu, de qua cōtinuo, vt obedientiæ filius bene meriti non cessas, fulgere dignosceris, nos supra modum inuitant, suauiterque alliciunt, vt votis tuis, quæ vt Christianorum Principem decet, Religionis propagationi, ac fidei Catholicæ defensioni aspirare conspicimus, gaudenter annuamus, eaque fauoribus opportunis, libentissime prosequamur. Enunciatio Laudum Magni Ducis Hetruriæ.

Qui audhâc Pontificem instat pro licétia erigendi in cōmendas Ord. S. Stephani Hospitalia, de quibus in rub.

§. 1. Sanę pro parte tua nobis nuper expositum fuit, quod cum in diuersis tuæ ditioni subiectis Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis, quamplurima Hospitalia per laicos regi, gubernari, & administrari solita, quæ de iure patronatus tuo, & seu Magistratuum, Communitatum, Vniuersitatum & hominum, Ciuitatum, Terrarum, oppidorum, & locorum prædictorum, seu etiam laicorum, ex fundatione vel dotatione, aut alias existunt, in quibus tū ob locorum distantiam seu incommoditatem, tum etiam ob illorum fructuum tenuitatem, parum aut nihil hospitalitatis seruatur, illorumq. fructus in prophanos & illicitos vsus conuerti solent, diuersaq. interdum in illis patiantur scelera: Vnde si in dictis Hospitalibus & eorum Ecclesijs, de dictorum laicorum patronorum consensu, vnum vel duo, aut plura ex eis insimul perpetuo vniendo & incorporando, seu etiam supprimendo, tot quot volueris, Præceptoriæ Militiæ S. Stephani, cuius tu Magnus Magister existis, ad instar aliarum dictæ Militiæ Pręceptoriarum erigerentur & instituerentur, eorūdemque Hospitalium fructus, redditus, & prouentus, seruata hospitalitate, & alijs supportatis oneribus, remanentes dictis Pręceptorijs sic erigendis & instituendis, etiam perpetuo applicarentur, ex hoc profecto eisdem Militibus de congrua subuentione prouideretur, ipsaq. Hospitalia melius ac decentius gubernarentur. Quare nobis humiliter supplicare fecisti, quatenus tibi Hospitalia prædicta insimul, vt præfertur, vniendi & incorporandi, seu etiam supprimendi, & in illis vel eorum Ecclesijs, tot quot volueris Præceptorias dictæ Militiæ, vt præfertur erigendi, & instituendi, corundemq. Hospitalium fructus, eisdem Pręceptorijs applicandi, licentiam & facultatem concedere, ac alias in præmissis opportune prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Ipse igitur Pont. ob causas hic expressas, dicta licentiam concessit.

§. 2. Nos ipsius Militiæ, quę à claræ memoriæ Cosmo Medices, dum vixit, Magno Etruriæ Duce progenitore tuo, ad Maris Mediterranei incursibus infidelium infestati custodiam & defensionem instituta fuit, incrementum paternis exoptantes affectibus, ac attendentes quod illius milites tanquam indefessi IESV CHRISTI athletę pro fide Catholica, etiam vitę ac salutis incolumitati non parcentes, dictę Militię triremibus per maria vndique discurrunt, ac publicę quieti inuigilantes, piratarum, siue maritimorum latrunculatorum insidiis & fraudibus occurrere, ac Christifidelium, tum bona tum corpora & animas ab illis tutari atque defendere non cessant: Huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi, vt omnia & singula prędicta Hospitalia, & eorum Ecclesias ad hospitalitatem seruandam, non autem pro infirmis recipiendis instituta, & de quibus per Sedem Apostolicam disponi nō consueuit, quę de iure patronatus tuo, & seu dictorum Magistratuum, Communitatum, Vniuersitatum, & Hominum, seu etiam aliorum laicorum prefatorum, vt prefertur sunt, de illorum patronorum laicorum consensu, si vero de iure patronatus dictorum Magistratuum, Communitatum, vel Vniuersitatum, & hominum prędictorū fuerint, etiam absque illorum consensu, ac etiam Ordinarii loci, vel cuiuluis alterius licentia minime requisita, perpetuo vnire, annectere, & incorporare, seu aliqua ex eis supprimere, ac in eisdem hospitalibus, & eorum Ecclesiis, vt præfertur vnitis, annexis, & incorporatis tot quot volueris, & prout tibi melius videbitur, & placuerit, Pręceptorias Militię huiusmodi, ad instar aliarum dictę Militię Pręceptoriarum per illius Milites obtineri solitarū, quę per te & pro tempore existentem dictę Militię Magnū Magistrum, ad presentationem illorum patronorum, vel de illorum consensu concedi & assignari debeant, etiam perpetuo erigere & instituere, eorundemq. Hospitalium fructus, redditus, & prouentus (seruata hospitalitate, & aliis illorum supportatis) remanentes, dictis Pręceptoriis sic erigendis, & instituendis, etiam perpetuo applicare & appropriare libere & licite possis & valeas, plenam & liberam, ac omnimodam Apostolica auctoritate tenore presentium facultatem, potestatem, & auctoritatem concedimus & impartimur, tibiq. desuper de speciali gratia indulgemus.

Clauf. d. concessionis præseruatiuę.

§. 3. Decernentes in eisdem præmissis, & circa ea per te facienda & terminanda, semper & perpetuo valere, ac ab illis vllo vnquam tempore, quouis pretextu resiliri non posse, & quascunque concessiones in contrarium faciendas, nullius roboris vel momenti existere. Declarantes pręsentes litteras de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrę, vel quopiam alio defectu notari vel impugnari nullatenus posse, sed incommutabilis voluntatis & intentionis nostrę fuisse & esse. Sicq. & non aliter, per quoscunque Iudices & Cōmissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate iudicari & diffiniri debere. irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 4. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in Prouincialibus & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, ac dictorum Hospitalium, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegiis quoque, indultis, exemptionibus, Conseruatoriis, & aliis litteris Apostolicis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, in genere vel in specie eisdem Hospitalib., vel illorum Rectoribus, etiam pluries concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus etiamsi de illis, eorumq. totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quęuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum omnium & singulorum tenores, pręsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, harum serie specialiter & expresse derogamus, & ad plenum derogatum esse volumus. cęterisq. contrariis quibuscunque. — Clauf. contrariorū derog.

Datum Romę apud S. Marcum sub anulo Piscatoris die 11. Septembris, millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, Pontificatus nostri anno tertio. — D.P. An. 3. 23. Septemb.

L X V I.

Priuilegia & immunitates pro ędificantibus vel habitantibus in Via Felici, & in Via Pia Almæ Vrbis.

Hæc eadem priuilegia hic Pont. concessit fabricantibus & habitantibus in Burgo Felici postea erecto apud hanc viam Felicem inf. in const. 103. Dum ad vberes. Et similem seu latiorem concessionem dedit ædificantibus in Burgo S. Petri Pius IV. sup. in constit. 101. Romanus, fol. 155.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. — Edita An. D. 1587.

Hic Pōt. pro commodiori aditu, ad venerandas Vrbis Basilicas, plures vias latas aperuit & strauit, & antiquum ritum de Capellis in eisdem Basilicis celebrandis renouauit vt sup. fol. 517.

DEcet Romanum Pontificem post multas & graues Pastoralis sui officij curas, hanc quoque non negligere, vt Alma Vrbs Roma, in qua non sine Dei voluntate à Vicario suo Beato Petro Apostolorum Principe, sancta Sedes Apostolica, ad omnium Christifidelium commoditatem, Religionisq. incrementum constituta extitit, & ad quam olim Orbis nunc etiam Christianę Religionis caput, magnus fit concursus, non modo salutaribus legibus, bonisq. moribus in meliorem statum reformetur, sed nouis etiam viarum, vicorum, regionum, atque ędificiorum incrementis, ad Populi indies, benedicente Domino excrescentis, & confluentium aduenarum commodum assidue dilatetur. Quod dum ab initio nostri Pontificatus sedulo meditaremur, simul etiam, vt ad venerandas eiusdem Vrbis Basilicas, toto Orbe terrarum celebres, commodius & decentius adiri possint, atque in eis frequentius visitandis Populi deuotio augeretur, pręsertim veteri more sanctorum Pontificum nostrorum prędecessorum, in Stationibus & Pontificalibus Capellis, nostra presentia celebrandis per nos renouato, vias complures latas & directas ad easdem Basilicas patefecimus.

Nec-

Fontemque aquæ Fel. ex ad superiores Colles Vrbis perduci fac.

§.1. Necnon vbertimum & copiosissimum niuđę & saluberrimę aquæ fontē, quę Felix nūcupatur, nostra solicitudine, & ingenti impensa, difficili & laborioso opere, magnaq. industria ad superiores partes Collium ipsius Vrbis, cum maximis totius populi gaudio & applausu, ad publicam vtilitatem, Deo fauente, perduci curauimus, vt ciues & incolæ eiusdem Vrbis, viarum & fontium commoditate, simul etiam aeris salubritate, atque ipsius loci eminentioris & patentioris amęnitate perfrui possint, construendisq. ædibus ad commodiorem habitationem, spatia habeant latiora, ac nobilissima pars Vrbis non modo sumptuosis veterum substructionum vestigiis, sed Religiosis etiam Christianę antiquitatis monumentis insignis, nouis ædificiis, & incolarum frequentia, in pristinum decus & celebritatem, nostris potissimum temporibus restituatur.

Et modo ædificantibus, in Via Felici, & Via Pia concedit, quod ædificia construenda, ex quocunq; preterqua læsæ Maiestatis delicto cōfiscari nequeant.

§.2. Cupientes igitur eorundem incolarum, & ciuiū, necnon Curialium, & quorumcunque peregrinorum eo concurrentium commodis plenius consulere; eosque ad huiusmodi partem Vrbis, cum omni quiete & tranquillitate inhabitandam, nouisq. domibus replendam Apost. benignitate fauoribus, & gratiis inuitare. Motu proprio, & ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, perpetuo statuimus & ordinamus, quod quæcunque domus & ædificia quæ per quasuis personas, cuiuscunque status, gradus, ordinis, vel conditionis existentes, in via noua, Felici nuncupata, ab Ecclesia Sanctę Mariae Maioris vsque ad Ecclesiam Sanctissimæ Trinitatis in Monte Pincio, per nos strata ac directa, necnon in via Pia per nos etiam æquata à Palatio nostro in Monte Quirinali, vsque ad Ecclesiam Sanctæ Susannæ, & in vicis prope dictas vias dirigendis pro tempore construentur, ex quocunque delicto quantumuis graui (criminibus tamen diuinæ & humanæ Maiestatis læsæ tantum exceptis) confiscari non possint, sed eorum Dominis, vel in eis ius habentibus, & successoribus suis, perinde ac si delicta non commisissent, firma & illæsa remanere debeant.

Inhabitantibusq. per biennium ædificia prędicta quęcunq; Romanorū Ciuium priuilegia concedit.

§.3. Ac propterea quod ij qui per biennium continuū dictas domos, seu ædificia in viis prædictis consistentia inhabitauerint, iisdem immunitatibus & exemptionibus, quibus veri & originarij ciues Romani, de iure vel consuetudine, vel ex priuilegio, aut alias quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, vel vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, non solum eorum instar, sed pariformiter & æque principaliter, ac absque vlla prorsus differentia vti, potiri, & gaudere, libere & licite valeant.

Habitantes ibidē pro debitis contractis extra statum non molestentur.

§.4. Quodq. ij, qui domos seu ædificia in dictis vijs constituta pro tempore habitabunt, ratione æris alieni, aut cuiusuis contractus, obligationis, instrumenti etiam iurati, etiam sub Cameræ Apostolicæ, vel alia quauis forma, & conceptione verborum, extra tamen loca ditioni nostræ ecclesiasticæ in temporalibus subiecta, initi & celebrati, seu contracti, quamdiu ædificia, vel domos huiusmodi inhabitabunt, vigore mandati cuiuscunque Iudicis, Curiæ, vel Tribunalis, in personam vel in rem, molestari minime possint nec debeant.

Priuilegio fori Capitolini gaudeant.

§.5. Ac insuper priuilegio fori Capitolini ciuibus Romanis competenti, perinde ac si veri originarij, & indubitati ciues Romani forent, in omnibus & per omnia gaudeant, atque instar ciuium Romanorum, causas suas coram quocunque Iudice, Tribunali, aut Curia pro tempore motas, iuxta formam statutorum eiusdem Vrbis nouissime editorum, ac litterarum Apostolicarum desuper confectarum, ad Curiam Capitolinam trahere, ac reassumi facere valeant, motu, scientia, auctoritate & tenore prædictis, perpetuo concedimus & indulgemus.

Artifices eadem ædificia incolentes, à Collectis per Cōsulatus imponendis, ac ab onere excubias tēpore pestis &c. faciendi, exēpti sint.

§.6. Demum vniuersos & singulos artifices, seu opifices, cuiuscunque artis, domos, seu ædificia huiusmodi in vijs prædictis pro tempore incolentes, ab omni & quocunque onere seu collecta, aut grauamine per Consules eiusdem artis ratione ipsius Consulatus pro tempore impositis, similiter perpetuo eximimus & liberamus. eisq. pariter indulgemus, quod nec præmissis contribuere, nec quicquam vel minimum tali de causa persoluere teneantur. Ac tempore pestis, aut belli (quod Deus auertat) aut cuiuscunque alterius sinistri, & excogitati casus fortuiti, ad custodias seu excubias faciendas nequaquam sint obligati, neque ad præmissorum quippiam cogi vel compelli possint aut debeant, liberiq., immunes, & exempti ab omnibus & supradictis sint & esse censeantur.

Decretum irritans.

§.7. Decernentes omnia & singula præmissa valida perpetuo & efficacia fore, suosque plenarios effectus sortiri debere, ac in singulis, quos illa concernunt, suffragari. Sicque per quoscunque Iudices & Commissarios, ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorĕ & defensorĕ deputatio & facultates.

§.8. Quocirca dilecto filio nostro Henrico tituli Sanctæ Pudentianæ presbytero Cardinali Caietano nuncupato, moderno ac pro tempore existenti prædictæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, & Cameræ Apostolicæ Pręsidentibus Clericis, per præsentes committimus & mandamus, quatenus ipsi, per se vel alium seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte alicuius prædictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac domorum seu ædificiorum huiusmodi conductoribus, habitatoribus, incolis, dominis, eorumque hæredibus & successoribus, artificibus, & quibusuis alijs supradictis, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, per eos ad quos spectat & spectabit in futurum, perpetuo firmiter & inuiolabiliter obseruari, illasq. debitæ executioni demandari procurent. Contradictores per censuras ecclesiasticas, aliaq. opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescēdo. inuocato ad hoc vel adhibito, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Claus. derog.

§.9. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Vrbis, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, etiam nouissime reformatis. priuilegiis, indultis, & litteris Apostolicis eidem Populo Romano, eiusque Magistratibus, ac Consulatibus Artium, aut illarum Consulibus pro tempore existentibus, vel quibuslibet aliis personis, Ciuibus, Prouinciis, Terris, & locis, sub quibuscunque tenoribus & formis, etiam motu & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concessis, approbatis, & innouatis. quibus omnibus etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa mentio, seu quæuis alia expressio ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, acsi de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrariis quibuscunque.

Sanctio pœnalis.

§.10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, concessionis, indultorum, exemptionis, liberationis, decreti, commissionis, mandati, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare pręsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 3. 13. Septemb.

Datum Romę apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, Id. Septembris, Pontificatus nostri Anno tertio.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1587. indictione 15. die vero 0. mensis Octobris, tempore Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D.N.D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. Anno eius 3. retroscriptæ litteræ Apostolicæ, & omnia & singula in eis contenta affixa & publicata fuerunt ad valuas Ecclesiarum Basilicarum S. Ioannis Lateranen., S. Petri de Vrbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, & acie Cāps Floræ, vt moris est, per nos Alemannum de Alemannis, & Octauium Taglietum S.D.N. Papæ Curs. Alex. Parabiachus Mag. Curs.

LXVII.

Probibitio extrahendi, aut quoquo modo amouendi libros, & alia existentia in Bibliothecis Fratrum Minorum de Obseruantia Ordinis S. FRANCISCI. Et ordinationes quibus eadem conseruari debeant.

Alia de hoc Ordine inspice sup. in constitut. 23. Leonis X. Ite. fol. 511.

Edita An. D. 1587.

SIXTVS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius const.

CVm sicut accepimus, nonnulli parum attendentes procedere via quæ ducit ad salutem, sub varijs respectibus ausi fuerunt, & in dies audent, contra formam litterarum fel. recordat. Pij Papæ V. prædecessoris nostri in forma Breuis, sub datum Romæ quarta Nouembris, millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, Pontificatus sui Anno quarto, asportare libros, quinterna, folia, & res existen. in Bibliothecis monasteriorum, seu domorum Fratrum Sancti FRANCISCI de Obseruantia.

Prohibetur oib. amotio librorum ex bibliothecis Ordinis.

§. 1. Idcirco volentes plenius prouidere in prædictis, tenore præsentium, Motu proprio, ac ex certa scientia nostra, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis latæ sententiæ pœna ipso facto sine alia declaratione per contrauenientem in singulis casibus infrascriptis incurren. à qua nisi à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo possit absolui, & nisi in primis satisfacto omni damno dictarum Bibliothecarum, mandamus omnibus Ministro ac Commissario Generalibus, Ministris, Prouincialibus, Commissarijs, Guardianis, cæterisque fratribus quocunque nomine nuncupatis dicti Ordinis, alijsq. omnibus & singulis personis ecclesiasticis, secularibus & regularibus, cuiusuis status, ordinis, conditionis, etiamsi Pontificali dignitate præfulgeant, & vel alias hic specifice nominandi fuissent, præsentibus & futuris, ne sub quouis prætextu, causa, & ratione, etiam quibus dici posset, si nobis expressæ fuissent, vel de his cogitauissemus, non sic ordinauissemus, audeant seu præsumant, neque aliquis eorum audeat seu præsumat, per se & vel alium seu alios, nec pro minimo quidem temporis spatio dictos libros, quinterna, folia, nec res aliquas in dictis Bibliothecis nunc & quandocunque existentes de dictis Bibliothecis amouere, asportare, tollere, seu amoueri, asportari, aut tolli facere, vel consulere, neque verbo, vel facto in aliquo ex prædictis alicui auxiliũ aut opem præstare. Quinimmo quilibet ex prædictis teneatur, quicquid in prædictis audiuerit, aut sciuerit factum, vel fieri tentatum in præiudicium dictorum fratrum, eorumque Bibliothecarum notificare Guardiano, & in eius absentia Vicario domus, seu monasterij, in cuius Bibliotheca aliquid ex prædictis contigerit. Qui Guardianus & Vicarius teneatur, iuxta omne eorum, suorumq. superiorum, & aliorum quorumcunque posse, quorum auxilio indiguerint, quod per quoscunque præstari eis mandamus, curare cum effectu omnia restitui in pristinum, & satisfieri omni damno successo in dicta Bibliotheca per culpabiles in prædictis.

Traditur forma libros cõseruandi.

§. 2. Et nihilominus pro potiori cautela & securitate prædictorum mandamus sub eisdem pœnis, necnon priuationis vocis actiuæ & passiuæ, inhabilitatisq. perpetuæ ad quælibet officia dictæ Religionis vnquam obtinenda & exercen. omnibus & singulis dictorum Monasteriorum Guardianis quandocunque electis, ne sub quouis prætextu, causa, & ratione hic alias necessario exprimendis, audeant assumere officia Guardianatus, neque in eo verbo, seu facto se ingerere, nisi prius in præsentia discretorum loci, seu Monasterij in quo fuerit aliqua Bibliotheca, cum fuerit plenum & perfectum inuentarium, omnium & singulorum librorum, quinternorum, & foliorum, anni, & loci impressionis, coperturæq. prædictorum, ac alterius cuiusuis certioris, & magis specialis specificationis dictorum librorum, quinternorum, foliorum, & rerum. quod inuentarium completum debeat subscribi à dicto Guardiano & discretis. dictiq. inuentarij exemplar ad verbum cum similibus subscriptionibus transcribi in vno libro ad hunc solum effectum tanto, & perpetuo conseruato in capsula, vel loco in quo solent deponi sub clauibus eleemosynæ pro tempore dictis domui, Monasterio, ac fratribus factæ. Qui libri, quinterna, folia, resq. quælibet prædictæ debeant per simile inuentarium, & inuentaria, vt supra scribenda & subscribenda à dictis Guardiano, & discretis, & in dicto actu consignationis cum veteribus proxime præcedentibus, & alijs, quibus opus erit ratiocinata, & collata per Guardianum iam officium complentem, seu à dicto officio Guardianatus, seu Commissariatus discedentem consignari eius in officio successori, & ab eodem successore in presentia supradictorum subscribi. sicque perpetuo ab omni Guardiano, seu eius Vicegerente antequam assumat munus dicti Guardianatus, vel in eo, verbo seu facto se intromittat. quæ inuentaria pariter fiant formis & modis supradictis renouentur à Guardianis existen. in officio tẽpore Dat. præsentium. Quod inuentarium quilibet Minister Prouincialis, & dictæ Prouinciæ Commissarius teneatur singulis annis sui officii in præsentia dicti Guardiani, & discretorum eius, Domus & monasterij reuidere, & quod additum non fuerit, aut ex dictis Bibliothecis asportatum fuerit facere addere dictis inuentarijs, ac in dictas Bibliothecas reportare, dictisq. additionibus & inuentarijs vna cum prædictis Guardiano & discretis se subscribere.

§. 3. Quod si singula prędicta, vt supra ordinata, facta non fuerint, volumus & decernimus vltra prædictas pœnas dictum Guardianum, Ministrum, & Commissarium statim sine aliqua declaratione intelligi priuatos, prout priuamus ex nunc prout ex tunc semper officio Guardianatus, Ministratus, aut Commissariatus, quod tunc gerit, neminemque de cætero ei obedire volumus, & eundem sic vt supra in omnibus non obedientem declaramus inhabilem ad quæuis officia dicti Ordinis per ipsum vnquam gerenda. Et nihilominus quilibet ex prædictis Ministris, Commissariis, Guardianis, & fratribus nunc & pro tempore existentibus dicti Ordinis Minorum, asportans aliquid, aut asportari faciens, vel asportari consulens, aut opem, aut auxilium, ante vel post, vel in ipso actu asportandi, verbo seu facto præstans extra dictas Bibliothecas contra formam præsentium debeat ab eius immediate Superiori incursuro sine alia declaratione statim dictas omnes pœnas, si hæc omnia debitæ executioni non mandauerit, incarcerari, & in carceribus detineri per sex menses continuos. neque elapsis dictis sex mensibus possit de dictis carceribus liberari, nisi refectis omnibus damnis dictæ Bibliothecæ, & omnibus restitutis in pristinum. decernimusq. præsentes quemlibet eorum concernen. arctare ad earum obseruationem in Italia post quattuor menses, extra vero Italiam post octo menses, in partibus vero Indiarum, ac locorum de nouo repertorum post biennium à data præsentium.

Puniuntur cõtrauenientes & complices.

§. 4. Nec de subreptionis aut obreptionis, nec etiam intentionis nostræ, vel quolibet alio defectu, aut vitio, cogitato vel incogitato redargui posse, nec contra has aliquid dici, nec ignorantiam, aut illorum inobseruantiam posse allegare, sed plenissime ad litteram obseruare, sublata aliter declarandi, interpretandi, & iudicandi cuilibet etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinali, & causarum Palatij Apostolici Auditori, facultate & auctoritate, irritum & inane decernentes, quicquid in contrarium factum fuerit.

Subreptio allegari prohibetur.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Monasteriorum, domorum, Ecclesiarum & Ordinum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, priuilegijs, & consuetudinibus. cæterisq. contrarijs quibuscunque, etiam de quibus hic specialis mentio facienda esset.

Derogatur contrarijs.

§. 6. Et quia difficile foret præsentes originales vbique vbi opus esset ostendi, volumus etiam transumptis ab aliquo Notario, seu dicti Ministri generalis Secretario, &

Fides transumptorum.

per

per eundem Ministrum generalem subscriptis, & sigillo officij alterius eorum sigillatis, eandem prorsus fidem in iudicio & extra adhiberi, ac si præsentes litteræ originales fuissent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 3. 3. Octobris.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub anulo Piscatoris, die tertia Octob. millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, Pontificatus nostri Anno tertio.

LXVIII.

Approbatio Congregationis Fratrum Minorum Conuentualium Reformatorum S. FRANCISCI, cum habitus designatione, & priuilegiorum communicatione.

Hi Fratres non possunt recipere Capuccinos, nec deferre habitum consimilem, vt infra in Greg. XIV. const. 11. Beati. His etiam Reformatis, subiecit quosdam Fratres Discalceatos hic Pont. vt infra in const. 99. Cum sicuti. De toto autem Ordine Franciscano, plene notaui sup. in const. 5. Hon. III. Solet. fol. 46.

Edita An. D. 1587.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. *Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

APostolici muneris sollicitudo, diuina dispensatione nobis licet immerentibus delegata, indesinenter requirit, vt circa statum Religiosarum personarum quarumlibet, illarum præsertim, quæ ex singulari deuotionis feruore sub strictiori Religionis iugo, gratum Deo famulatum præstare affectant, & continuo insistunt, assidua mentis cogitatione inuigilantes, ad ea, per quæ regularis vitæ institutum in melius dirigetur, ipsæq. personæ Religiosæ in huiusmodi earum laudabili instituto, semoto quocunque perturbationis & molestiæ obstaculo, quiete ac tranquillitatis amœnitate perseuerare valeant, propensius intendamus, ac in his officii nostri partes libenter interponamus, prout vndique debite pensatis circunstantijs, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Causa huius concessionis.

§. 1. Sane exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Fratrum Minorum Conuentualium Reformatorum Sancti FRANCISCI petitio continebat, quod annis iam pluribus retroactis, nonnulli Ordinem Fratrũ Minorum S. FRANCISCI iam tunc expresse professi, strictioris Religionis iugum subire, ac eiusdem Sancti FRANCISCI Regulam, institutumq. pium ac sanctum, exactius sequi atque imitari, & sub illis magis gratum Deo famulatum exhibere peroptantes, cœperunt seipsos, iuxta eandem Regulam paulatim reformare, nonnullasque Domos, Conuentus, & loca in Prouincia Marchiæ Anconitanæ, in Hetruria, ac in Neapolitan. & Siciliæ Regnis, in quibus ipsam Regulam seruare, & secundum illam viuere possent, acquisiuerunt & acceptarunt. Licet autem in domibus & locis huiusmodi, sub obedientia Protectoris, & Superiorum Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium huiusmodi viuant, nec ideo ab aliquo potuissent, nec possint, vel debuissent aut debeant, super sic reformato viuendi modo, per quemquam molestari vel impediri; nihilominus in quibusdam locis, & potissimum in prædicto Siciliæ Regno, aliqui locorum Ordinarii, sub prætextu, quod hæc Fratrum Reformatorum Congregatio, noua, ac nequaquam ab Apostolica Sede approbata existeret; permiserunt quidem ipsos Fratres Reformatos Ecclesias & loca fabricari facere, & acquirere, sed postea eos illis de facto spoliarunt; alii vero in alijs locis eosdem super habitu ipsorum, & seu alias, ac super alijs molestarunt & inquietarunt. Cum autem sicut eadem petitio subiungebat, dicti Fratres Reformati prouide, & ne ipsos, eorumq. Congregationem super præmissis contingat vlterius inquietari, vtque præsens Reformatio magis stabilita, non solum manuteneatur, sed incrementum accipiat, speciali nostro & Sedis prædictæ priuilegio, vt infra, dilectis filijs Protectore & Magistro Generali dicti Ordinis, in hoc etiam consentientibus, præfulciri desiderent, ac pro parte eorundem Fratrum Reformatorum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus in præmissis opportune prouidere, ac eos in huiusmodi pio & laudabili proposito confouere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmatio Ord. Fratrũ Conuentualiũ Reformatorũ eorũq. reformationis.

§. 2. Nos igitur, qui personas deuotas, præsertim vero eas, quæ relicto mundo, CHRISTVM secutæ sunt, specialibus libenter prosequimur fauoribus, eosdem Fratres Reformatos, ac illorum singulos, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, reformationem prædictam vbicunque locorum cœptam & introductam, ac indies introducenda, ac pro ea, & illius felici & prospera directione facta, statuta, & ordinationes cũ inde secutis quibuscunque, sicuti pie, ac sancte, sancita & ordinata sunt, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuo confirmamus & approbamus, illaque omnia per quoscunque locorum Ordinarios, & alios ad quos quomodolibet spectat, & spectabit in futurum, inuiolabiliter obseruari debere decernimus, omnesq. & singulos, tam iuris quam facti, ac solemnitatum, etiam substantialium defectus, siqui forsan quomodolibet interuenerint in eisdem aut eorum aliquo, de plenitudine Apostolicæ potestatis supplemus.

Reformati sub obedientia Protectoris generalis Procuratoris q. & Prouincialium existant.

§. 3. Et nihilominus eisdẽ Fratribus Reformatis, quod nunc ac deinceps in perpetuum, ipsi ac eorum Congregatio, tam in prædictis quam quibusuis alijs Regnis, & Mundi partibus, Fratres Minores Conuentuales Reformati nuncupari, & pro talibus haberi & reputari, necnon se ipsos ita vbilibet, & in quibusuis actibus publicis & priuatis, vocare & inscribere, & secundum veram Beati Frãcisci Regulam, Apostolico more in communi, sub dilectorum filiorum nunc & pro tempore existentium dicti Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium Protectorũ, & Magistrorum, ac Procuratorum generalium, & Ministrorum Prouincialium viuere, exceptis duntaxat Domibus, & Conuentibus Vrbis, & Ciuitatis Neapolitan. quæ sub obedientia Ministri, & in eius absentia Procuratoris generalis Ordinis, vt par est, degere, & subesse tantum intelligantur.

Custodis Prouinciæ residentia.

§. 4. Custodesq. Prouinciæ in eis residere debeant, etiamsi aliqui Eremiticam, aliqui sub obedientia Fratrũ Minorum de Obseruantia nuncupatorum, alij vero tanquam Tertiarij, aut alias aliam vitam duxerint, seque voto vitæ Quadragesimalis obligauerint, ac etiamsi postea aboliti fuerint, à quibus omnibus votis & professionibus, quatenus opus sit, eos & illorum singulos plenarie absoluimus & liberamus, ac habilitamus, plenarieq. absolutos & habilitatos esse decernimus.

Reformati si Capitulis Conuentualiũ interfuerint, faciant que Congreg. Vocalium Refor. cui Capituli Præsidẽs assistat, custodemq. ex Reformatis eligat.

§. 5. Ac quod quicunque ipsorum Fratrum Reformatorum vocati, in quacunque Prouincia, Capitulo, seu Congregatione Prouinciali dicti Ordinis Fratrum Conuentualium interfint, in quo particularis fiat Cõgregatio diuersorum vocalium Reformatorum, & in ea Præsidens ipsius Capituli existat, ac præsideat, ibidemq. Custodem Reformatum inter ipsos eligat.

Custodis officiũ & auctoritas.

§. 6. Cuius officium per annum tantum duret, quique visitandi, corrigendi, incarcerandi, puniendi, priuandi, collocandi, & deponendi, siue dislocandi, necnon reformandi, ac primas causas cognoscendi, sicut cognoscit Prouincialis, dummodo ab ipso Prouinciali non præueniatur, & ab ipso eiusq. decretis ac sententijs ad ipsum Prouincialem Conuentualium relinquatur recursus & appellatio, qui vel quæ nunquam impediri queat, quoties opportunum fuerit, sed tantum in eos possit Prouincialis prædictus, quantum in Conuentuales, de iure, more, laudabilique consuetudine potest & debet.

Priuilegijs, gratijs, & indult. Cõuẽtualiũ, ipsi Reformati potiantur.

§. 7. Et insuper eorundem Fratrum Reformatorum quilibet, necnon quæcunque domus, Ecclesiæ, & loca ipsorum, omnibus & singulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, prærogatiuis, concessionibus, facultatibus, indultis, indulgentijs, stationibus, cæterisq. gratijs, tam temporalibus quam spiritualibus, quibus domus, & Ecclesiæ dictorum Fratrum Conuentualium, eorumque

Guar-

Guardiani & Fratres, de iure, vsu, & consuetudine vel priuilegio, aut alias quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere possunt & poterunt quomodolibet in futurum pariformiter, & sine differentia, dummodo contra puritatem regulæ eiusdem Beati FRANCISCI non sint, nec ei in aliquo derogent, sed conseruationem & augmentum dictæ Reformationis concernant, vti, frui, potiri, & gaudere possint in quolibet actu.

Syndicũ pro secularib. negocijs agẽdis Reformati deputare possunt, & habitum hic designatum deferant.

§. 8. Concedit itidem, vt in quolibet eorum Conuentu, seu domo, Sindicum, iuxta ordinationem felicis recordationis Nicolai Papæ Tertij prædecessoris nostri, super hoc factam, cui per Prouincialem, Custodem, ac Guardianum loci, cum alijs fratribus, negocia secularia, domus seu Conuentus, ac computa rationum reuidenda, expensæ faciendæ, prouisiones necessariæ pro alimentis & vestimentis, & constructiones, reparationes Conuentuum, ne commutent habitum, etiam quantumuis rudem vilium pannorum, siue nouum, siue veterem, ac de saccis, etiam repetiatum & resarcitum, non enim habitus exquisitus, in qualitate vel quantitate decet fratrem Reformatum, coloris terrei seu cineritij, ac caputium seu scapularium in capite rotundum, & à tunica diuisim gestare, ac vbilibet deferre, nudisq. pedibus, aut suppositis solis (siue vt vocant) sandalijs, incedere libere & licite valeant, ac etiam debeant.

Super Cõuentib. receptis, & recipiẽdis, auctisq. habitus delatione alijsq. præmissis molestari nequeãt.

§. 9. Necnon quod ab Ordinarijs locorum quorumcunque Regnorum, & Mundi partium, in quibus pro tempore domus seu Conuentus, & loca habuerint, ac introducti fuerint, aut etiam quibuscunque alijs personis, Superioribus, & Prælatis cuiuscunque status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, in hac super tam iam fabricatis, ac receptis & acceptis, quam deinceps quandocunque & vbicunque (de Ordinariorum locorum licentia) fabricandis, recipiendis, & acceptandis, per eos ac eis oblatis, & donatis domibus, Conuentibus, Ecclesijs, ac locis, illorumque vsu, habitatione, ac retentione liberis, quietis, & pacificis (dummodo tamen de licentia expressa Ministri generalis pro tempore existentis dictorum fratrum Conuentualium, ac Capitulo Prouinciali, sic determinante) domos & loca huiusmodi receperint & acceptauerint, habitusq. delatione, & alijs præmissis, quouis modo, aut quęsito colore, publice vel occulte, directe vel indirecte, vllatenus vnquam molestari, perturbari, vel inquietari.

Fratres Conuentuales de eorũ Generalis licentia, alios vero nequaquã recipiant iuxta cõst. Pij V.

§. 10. Neque item ipsi Fratres Reformati aliquos alios fratres alterius cuiuscunque Ordinis Sãcti FRANCISCI de Obseruantia, ac Capuccinorum, aut aliorum Ordinum, iuxta litteras felicis recordationis Pij Papæ Quinti etiam prædecessoris nostri in forma breuis, sub die prima Decembris, millesimi quingentesimi sexagesimi noni, Pontificatus sui Anno quarto emanatas, sed tantum Conuentuales, & cum expressa ad hoc habita Ministri Generalis ipsorum Conuentualium licentia recipere, minusue sic inter Reformatos ex Conuentualibus recepti, professionem alio tempore, vel anticipato, vel non completo anno, vel ante annum sextumdecimum, vel datis, vel intimatis terminis professionis faciendæ, et hoc etiam in publica Ecclesia, Capitulo, vel Refectorio, prout ipsi Conuentuales emittunt, ac nonnisi iuxta veram & puram Regulam beati FRANCISCI prædictam emittere, neque postquam ad reformatos ex Conuentualibus sic transiuerint, ad dictos Conuentuales inde reuerti; quin etiam prædicti fratres Reformati ex secularibus nullos, nisi qui bonæ vitæ & famæ, priusquam in ipsa Congregatione Reformatorum recipiatur, probati fuerint, ac habita prius à Prouinciali dictorum fratrum Conuentualium licentia, quam nec Guardiani, Custodes vel Commissarij quicunque dare possint, in Fratres Reformatos recipere queant.

Cum Cõuentualibus ad processiones incedant, ab illisq. se nunquã separare, nec alios Protectores, vel Prouinciales quã Conuentualiũ habere possint.

§. 11. Demum quod ipsi Fratres Reformati, & eorum Congregatio, dictis Fratribus Conuentualibus, ac cum illis ita vniti sint & esse censeantur, vt nullo vnquam tempore liceat illis alios Protectores Generales vel Prouinciales, quam dictorum Conuentualium habere, nec in Processionibus, & alijs actibus, aliam quam Conuentualium Crucem sequi vel deferre, nisi forte ipsi Fratres Reformati in aliquo loco fuerint, in quo non adsint Cõuentuales, quo casu ijdem Reformati per seipsos ire, ac incedere, sub excommunicationis pœna sese à Conuentualibus vnquam separare, aut segregare vllo modo, vllove tempore valeant.

Hæc cõstitutio Reformatis sub Cõuentualium obedientia viuẽtib. solũmodo suffragatur.

§. 12. Præsentes quoque, & desuper conficiendæ litteræ, toti & soli Congregationi Reformatorum, sub obedientia Conuentualium, in omnibus Prouincijs viuentium suffragentur, ac concessæ intelligantur, illæque per quoscunque vniformiter, etiamsi aliqui hactenus in quacunque Prouincia priuilegium aliquod, aut facultatem particularem, à nobis & alijs Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, quomodolibet impetrarint, obseruari debeant, auctoritate & tenore prædictis, etiam perpetuo concedimus & indulgemus.

Clausul. præseruatiua.

§. 13. Ac etiam statuimus & ordinamus easdem præsentes litteras, nullo vnquam tempore, de subreptionis vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis, vel quouis alio defectu notari vel impugnari, aut alias quomodolibet infringi vel retractari nullatenus vnquam posse, sed illas semper & perpetuo validas & efficaces existere, suosq. effectus sortiri debere. neque sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, derogationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus, per quascunque litteras vel constitutiones Apostolicas, seu Cancellariæ Apostolicæ regulas, etiam per nos & successores nostros prædictos, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de prædictæ potestatis plenitudine, ac consistorialiter, necnon sub quibuscunq; tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis pro tempore factis, comprehendi, sed semper ab illis exceptas, necnon quoties illas reuocari vel limitari, aut suspẽdi, seu eis derogari contigerit, toties in pristinum statum, etiam sub data priori restitutas, & plenarie reintegratas, & de nouo concessas esse & censeri.

Decretum irritans.

§. 14. Sicque etiam per quoscunque Iudices, Commissarios, & delegatos, ac causarum Palatij Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, necnon quosuis alios Ecclesiarum Prælatos, ac Iudices, tam ecclesiasticos quam seculares, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus & declaramus.

Clausul. derog.

§. 15. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, etiam Motu simili, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specificà, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia exquisita forma, aut aliqua alia expressio habenda, ad hoc seruanda foret, illorum tenores, acsi de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in eis tradita, obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dũtaxat, specialiter & expresse derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque. Volumus autem quod præsentiũ copijs siue transumptis etiam impressis, & manu alicuius Superioris dictorum Fratrum reformatorum subscriptis, plenaria vbique fides adhibeatur in iudicio & extra, acsi originaliter exhiberentur.

Sanctio pœnalis.

§. 16. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ &c. Siquis autem hoc attentare prę̨sumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D. P. An. 3. 15. Octob.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, Idibus Octobris, Pontificatus nostri Anno tertio.

De

LXIX.

De decies alteris centenis millibus nummum aureorum, in Arce S. Angeli sepositis, nullo vnquam tempore, nisi in præscriptis casibus, certaque desuper seruata forma depromendis.

Alia centena millia hic idem Pont. pro S. R. E. præsidio, in primo anno sui Pont. collegit, & in eadem Arce reposuit, indeq. promi vetuit, vt sup. in eius constit. 31. fol. 529. Et alia, in tertio anno ibidem postea reposuit, vt infra in constit. 80. Ets. Hasceq. bullas Pontifices omnes confirmarunt.

Edita An. D. 1587.

SIXTVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Hic Pōt. anno primo reposuit in Arce S. Angeli centena millia, vt in constit. hic indicata.

ANno superiore decies centena millia nummum aureorum in Pontificia Sancti Angeli Arce, & certo sanctiori Aerario reposuimus & collocauimus, ac de illis asseruandis, ac nunquam, nisi certis præscriptis casibus promendis & erogandis, Constitutionem perpetuo valituram edidimus, cuius tenor infra descriptus est.

Omittitur tenor quia habetur sup. fol. 529.

Et deide alia centena millia collegit, & modo in eadem Arce similiter reponit, et eisdē prohibitionibus legibus, & conditionibus in d. const. contentis.

§. 1. Verum cum ob culpas, peccataque nostra multiplicia, quibus diuinam Maiestatem in dies magis iracundiam prouocamus, vsque eo necessitates superius enarratæ multiplicentur, periculaq. gregi Dominico impendentia adaugeantur, vt illis, nec dum prioris pecuniæ collectione, satis prouisum esse videatur. Nos quamuis in omnibus difficultatibus, curisque nostris, in DEI Omnipotentis auxilio spem nostram fixam habeamus, ad illiusq. opem (qui nisi custodierit Ciuitatem, frustra vigilat, qui custodit eam) ex intimo cordis affectu confugiamus, tamen ab eo ipso pastorum Principe CHRISTO frequenter admoniti, vt pro ouibus nostræ fidei creditis, earumq. salute & vtilitate, modis omnibus vigilemus, facere non possumus, pro nostro Pastorali munere in hac quoque parte obeundo, quin humanis etiam consiliis, ac viribus (pro eo ac nobis ab eodem clementissimo Domino elargitum est) ad tot mala, periculaque propulsanda, noua quotidie præsidia conaremur. Quāobrem alia decies centena millia aureorum nummum, non ad nostra, aut cuiusque nostrorum priuata commoda, sed ad publicum bonum, ad S. R. E. cui Deo auctore præsidemus defensionem, ad fidei Catholicæ conseruationem, ac propagationem, nostra sedulitate ac frugalitate collegimus, quæ eadem in Arce, vt priora altera decies centena millia reponi, asseruari, nec inde amoueri, erogarive, nisi in supradictis expressis necessitatib., eodem plane modo volumus. Motu proprio igitur, et ex certa nostra scientia, ac habita super hoc cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus in Consistorio nostro secreto matura deliberatione, de eorum consilio, & vnanimi consensu, hac præsenti nostra perpetuo valitura constitutione, dicta alia decies centena millia aureorum nummum in eadem Arce nostra Pontificia Sancti Angeli, & sanctiori Aerario nunc recondimus, reponimus, & collocamus, ac CHRISTO Domino Nostro, Beatæ MARIAE semper Virgini, & Sanctis Apostolis Petro & Paulo offerimus & dicamus, iisdem omnino legibus & conditionibus, quæ in nostra superius descripta constitutione præscriptæ & præfinitæ sunt.

Et inter certos casus, in quib. huiusmodi pecunia depromi pōt, nunc declarat cōprehendi causam. Recuperationis Regnorū occupatorū, & expeditionis cōtra S. R. E. hostes.

§. 2. Declarantes nostræ voluntatis, mentisq. esse, vt quod in ipsa constitutione, de recuperatione Terræ Sanctæ, & generali expeditione contra Turcas dictum fuit, idem etiam locum obtineat, quo ad vtramque Deo dicatam pecuniæ summam, in recuperatione Regnorum à quibuscunque Catholicæ Romanæ Ecclesiæ hostibus occupatorum, & in expeditione, quam contra eosdem decerni, ac fieri contigerit.

Formāq. pecuniæ in dictis casib. depromendæ describit, & seruari præcepit.

§. 3. Vbi vero in præscriptis casibus, pecuniarum aliquid sumi necessitas postulauerit, volumus vt de tota summa, tam superiori anno quam etiam nunc reposita, hoc prorsus, & non alio modo pecuniæ sumantur & erogentur. nimirum, vt in Consistorio secreto præscriptarum necessitatum qualitate, ac rerum & temporum ratione diligenter perpensa, atque ita cogente, non duarum, ex tribus partibus Cardinalium, sicuti in priori cōstitutione nostra sancitum erat, sed trium saltem ex quatuor partibus Cardinalium, qui Consistorio interfuerint, consensu, decreto, & subscriptione adhibitis, ex binis decies centenis millibus aureorum nummum à nobis repositis, non vltra quartam partem, idest, non vltra quingenta millia nummum promi liceat. & ea quidem quingentorum millium summa, non tota simul, sed paulatim moderate & successiue depromatur, per certas portiones, quæ in eodem Consistorio, in quo de tota re deliberabitur, à tribus partibus Cardinalium, vt dictum est, omnibus diligenter examinatis, decretæ & præfinitæ fuerint. Quod si ipsis quingentis millibus erogatis & consumptis, præscripti casus & necessitates nouam impensam requisierint, tunc iterum proposita & adhibita in Consistorio consultatione, si consensus, decretum, & subscriptio trium ex quatuor partibus Cardinalium, vt supra dictū est, accesserint, aliam summam, non tamen quingenta millia aureorum excedentem, illamque pariter non statim totam, sed moderatione ea seruata, eoque quem duximus modo limitatam, & præfinitam sumi posse permittimus.

Et quam primum reponi iubet.

§. 4. Cæterum statuimus, prout alia nostra cōstitutione ordinatum est, vt partes & portiones pecuniæ supradictæ, quæ in aliquo ex præmissis casibus sumptę fuerint, cum eius impensæ faciendæ ratio cessauerit, omnino in ærarium, vnde depromptæ fuerunt, integre restitui, ac reponi primo quoque tempore debeant.

Prędictaq. se seruaturū vouet, & sicut infra scripti Cardinales pręsentes idē promiserunt, ita ab aliis Cardinalib. pro tempore promitti decernit.

§. 5. Has autem Deo dicatas pecunias, nullo vnquam tempore, nisi aliqua ex iis quas duximus necessitas vrgeat & requirat, neque in totum, neque ex aliqua parte amoueri, erogarive quouis modo à nobis posse volumus, eamq. amouendi & erogandi potestatem & facultatem à nobis ipsis abdicamus. Idque successores nostros Romanos Pontifices, proposito sibi tremendo iudicio, in quo summo patrifamilias de administrata villicatione exquisita reddetur ratio, eodem plane modo facturos esse confidimus & speramus. Tandemque Deo per præsentes oblatam pecuniam, vna cum illa priori, nos integram, vt dictum est, conseruaturos esse, ac perinde omnino, ac res & bona Ecclesiæ immobilia nos habituros promittimus, iuramus, & vouemus. & sicuti omnes Cardinales præsentes, & infrascripti vouerunt, promiserunt, ac iurarunt, ita per alios Cardinales nunc & pro tempore existentes, ac per successores nostros, quando & quoties superius ordinatum fuit, & iuxta formam nunc traditam iurari, promitti, ac voueri debere decernimus.

Cętera oia in d. constit. cōtenta, de nouo præcipit.

§. 6. Denique cætera omnia & singula in eadem constitutione suprascripta, quomodolibet expressa, constituta, & decreta, etiam in hac pecunia à nobis, vt præfertur, nunc collocata & recondita, & quo ad præsentes nostras litteras, in omnibus & per omnia, penitus, omnino, & inuiolabiliter obseruari, & locum habere volumus, præcipimus & mandamus.

Successorib. ī aliquo cōtrauenientib. indicit, post eorū obitū licere successorib. agere cōtra Pontificis cōtrauenientis posteros, & Cardinales cōsentientes & eorū hæredes, vt hic, & in d. cōst. 31. in fin.
Aduerte quod hic est aliquid immutatum à prima const.

§. 7. Si quis autem fortasse nostrorum successorum, id quod minime credimus, huic nostræ constitutioni omnino, aut aliqua ex parte derogare, aut contra statuere voluerit, aut depromptam pecuniam, vt supra sancitum est, in idem ærarium non restituerit, admonemus post derogantis, aut contra statuentis, contraque facientis obitum, liberum esse successoribus ea derogatione, & quibusuis aliis quæ contra statuta sunt non obstantibus, pro pecunia contra huius constitutionis præscriptum sūpta ac deprompta, recuperanda, tam aduersus Pontificis derogantis & contrafacientis, posteros seu coniunctos omnes, quam aduersus Cardinales idem consentientes, aut quoscunque eorum hæredes, quibus ab ipso Pontifice, aut Cardinalibus bona quouis titulo vel quauis ratione obuenerint, agere, & possessionem bonorum quæ ad ipsos posteros peruenerint adipisci, retinerique do-

nec quicquid pecuniæ depromptum est, id omne in ærarium referatur & restituatur, eaq. ipsa bona, si quo modo, vt supra dictum est, à forma per nos constituta recedi contigerit, huiusmodi obligationi, atque oneri obnoxia & addicta esse voluimus, singulis quæ in nostris litteris aduersari possent, vel quoquo modo obesse penitus remotis, ac non obstan.

Sanctio pœnalis. §.9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reconditionis, repositionis, collocationis, oblationis, dicationis, declarationis, permissionis, statuti, voluntatum, abdicationis, promissionis, iuramenti, voti, decreti, præcepti, mandati, & admonitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D. P. An. 3. 6. Nouemb. Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, octauo Idus Nouembris, Pontificatus nostri Anno tertio.

PP. Subscrip. Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episc.

Card. subsc. Ego A. Card. Farnesius Vicecancellarius Episcopus Ostien.
Ego Iac. Card. Sabellus Episc. Portuen.
Ego Io. Anto. Episcopus Tuscul. Card. S. Georgij.
Ego Alph. Card. Gesualdus, Episc. Albanen.
Ego Inn. Aualus Card. de Arag. Episcopus Sabinen.
Ego Marcus Ant Card. Columna Episc. Prenestin.
Marcus Siticus Card. ab Altaemps tit. S. Mariæ Transtiberim.
Ego Ptolemæus Cardinalis Comensis tituli Sãctę Mariæ de Populo.
Ego Prosper Card. Sancta crucius tit. S. Clementis.
Ego Gabr. Card. Paleottus tt. S. Laurentii in Lucina.
Ego Frater Michael Bonellus Car. Alexandrinus tit. S. Mariæ super Mineruam.
Ego Ludouicus Card. tit. S. Anastasiæ Madrutius.
Ego Nic. de Sens tit. S. Praxedis.
Iul. Ant. Card. S. Seuerinæ tituli S. Bartholomæi in Insula.
Ego Hieronymus Card. Rusticucius tt. S. Susannæ.
Ego Io. Hieron. Card. Alban. tit. S. Ioannis ante portam Latinam.
Ego P. Card. Deza tt. S. Hier. Illyricorum.
Ego Ant. tt. SS. Ioannis & Pauli Card. Carafa.
Ego Io. Antonius Card. SS. Quattuor.
Ego Io. Baptista Card. tt. S. Marcelli.
Ego Franciscus Card. de Ioyeuse tt. S. Siluestri.
Ego Ant. Maria Card. Saluiatus tt. S. Mariæ de Pace.
Ego Aug. Card. de Verona, tt. S. Marci.
Ego Vincentius tt. S. Mariæ in Via Car. Montis regalis.
Ego Philippus Card. Spinula tt. S. Sabinæ.
Ego Scipio Card. Lancellottus, tit. Sancti Saluatoris in Lauro.
Ego Vincentius Card. Gonzaga tt. S. Alexij.
Ego Henricus tituli S. Pudentianæ Cardinalis Caetanus Camerarius.
Ego Io. Baptista Card. Castruccius, tituli S. Marię in Aracœli.
Ego Federicus Card. Cornelius tit. S. Stephani in Monte Cęlio.
Ego Dominicus tt. S. Laurentij Card. Pinellus.
Ego Hippolytus Card. Aldobrandinus tit. S. Pancratij, Maior Pœnitentiarius.
Ego Hier. tt. S. Petri ad Vincula Card. de Ruuere.
Ego Fr. Hier. Card. Ascul. tt. S. Thomæ in Parione.
Ego Fr. Constantius Car. Sarnanus tt. S. Petri in Mõte Aureo.
Ego Guglielmus Alanus tituli S. Martini in Montibus Cardinalis Ang.
Ego Alexander Cardinalis Montaltus, diaconus Sancti Eustachij.
Ego Hieronymus Matthęius, Diaconus S. Marię in Cosmedin.
Ego Benedictus S. Agathæ diac. Card. Iustinianus.
Ego Ascanius SS. Viti & Modesti, & Crescentię diac. Card. Columna.

Publicatio. *Anno à natiuitate D. 1587. indict. 15. die vero Veneris 27. mensis Nouembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno eius tertio. retroscriptæ litteræ Apostolicæ, affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt, in valuis seu portis sancti Ioannis Lateranensis, & sancti Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, & per aliquod temporis spatium dimissæ, per nos Io. Baptistam Bagni, & Octauium Taglettum S. D. N. Papæ cursores. Alex. Parabiacus mag. curs.*

LXX.

Indulta & gratiæ Congregationis Monachorum B. MARIAE Fuliensis, Ordinis Cisterciensis S. Benedicti strictioris obseruantiæ.

Hic idem Pontifex istam Congregationem primo approbauit vt sup. in const. 32. Religiosos. fol. 532.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1587.

Exordium. SVper specula militantis Ecclesiæ, Domino disponẽte, qui cunctis imperat, cuique omnia obediunt, quamquam sine nostris meritis, constituti, salutis operibus intenti, de his continua sollicitudine excogitamus, per quæ nostræ propitiationis auxilio, ijs qui Monasticam vitam susceperunt, eamq. reformant, salus proueniat. Et vt ad diuersa loca eorum institutio, & regularis disciplinæ obseruantia propagetur, alia loca erigi, & institui concedimus, prout Regum & Principum Christianorum vota exposcunt, & Nos conspicimus in Domino salubriter expedire.

Hic Pōt. confirmauit strictiorē monasticæ vitæ normā in Monasterio S. Mariæ Fulien. institutā, vt in constitut. 32. sup. fol. 532. §.1. Sane pro parte dilectorum filiorum Abbatis et Conuentus Monasterij Beatæ MARIAE de Fulliens, Cisterciensis Ordinis, Riuen. diœcesis, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias postquam accepissemus, in dicto Monasterio institutionem & disciplinam Monasticam in longe meliorem formam restituerant, ipsique in laboribus, ieiunijs, orationibus, carnis maceratione, & mortificatione, alijsque pœnitentialibus operibus strictiorem alijs Monachis dicti Ordinis, Regulam Sancti Benedicti obseruabant. Necnon ritus, mores, vitæ normam, & Reformationem ad arctiorem regularis disciplinæ obseruantiam in dicto Monasterio introductam, reduxerant, Nos ritus, mores, vitæ normam, & reformationem huiusmodi, dummodo sacris Canonibus, & Concilij Tridentini decretis, & Sancti Benedicti Regulæ, auctoritate Apostolica approbatæ, cõtraria non essent, dicta auctoritate confirmauimus, prout in nostris desuper confectis litteris plenius continetur.

§.2. Cum autem diuino inspirante numine, iam centum & quadraginta Monachi ipsam reformatam regulam professi, multi vero in eodem Monasterio Nouitij existant; Charissimusq. in Christo filius noster Henricus Francorum Rex Christianissimus, ac dilectus filius nobilis vir Henricus Dux de Retz, alijque pij ac probi viri, gratum huius vitæ odorem sentientes, hoc vetustũ viuendi genus, & laudabilem regularis disciplinæ obseruantiam per vniuersum Galliæ Regnum, illiusq. loca & terras, spargi atque effundi summopere peroptent. Quia tamen (sicut eadem petitio subiungebat) istius arctioris Regulæ approbatio citra præfatum Monasterium nequaquam extenditur, prædicti Abbas & Conuentus, pijs prædictorum Regis & Ducis, ac proborum virorum votis hac in parte satisfacere nõ possunt, nisi nostra & Sedis Apost. licentia eis desuper suffragetur. Quare pro parte Abbatis & Conuentus prędictorum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus prædictæ Religionis reformatæ propagationi, ac alias in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

N

§.3. Nos igitur eundem Abbatem & Conuentus huiusmodi singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisq. ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, Abbati & Conuentui prædictis, vt quoscunque ex Monachis ipsam strictiorem Regulam professis, quos duxerint eligendos & deputandos, tam ad hoc per totum Galliæ prædictum, quam alia Regna & Respublicas, Mundique partes vniuersas, prout eis visum fuerit, mittere. Ipsique sic missi in Regnis, Rebuspublicis, & Dominijs prædictis, ac quibuscunque eorum Ciuitatibus, Terris, atque locis, aliisque Mundi partibus, quæcunque, tam virorum quam mulierum, Monasteria, Prioratus, Præposituras & Decanatus, ac alia nuncupanda loca Congregationis Fuliensis etiam nuncupandæ, eiusdem Cisterciensis Ordinis, pro totidem Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, Præpositis, Decanis, Conuentibus, & alijs Superioribus & personis eiusdem Congregationis, qui inibi diuinis laudibus & obsequijs insistere, ac iuxta Regularia Congregationis sic reformatæ instituta viuere debeant, fundare, erigere, & instituere, ac etiam per alios eiusdem, vel alterius cuiuscunque Ordinis fundata & erecta, ex eorum ad quos spectat & spectabit, concessione, diœcesanorum locorum, vel quorumuis aliorum licentia desuper minime requisita nec expectata.

Quam idem Pontifex nunc concedit, cũ facultate e nouo ad fũdandum monasteria, etiam absq; licentia Ordinariorum vbiq; locorum.

Hoc de licentia est reuocatũ à Clem. 8. in cõst. 99. Quoniam.

§.4. Nouitiosq. in eis recipere, & receptos, ac ipsa Monasteria ingressos, probationis tempore completo, ad professionem solitam, per dictos Monachos emitti solitam, admittere Regularem. ac illud vitæ genus, Regulariaq. instituta, quæ in primo dicto Monasterio vigent, & in futurum vigebunt, inibi introducere libere & licite possint & valeant, licentiam, & omnimodam facultatem atque auctoritatem, dicta auctoritate, tenore præsentium concedimus & impartimur.

Nouitiosque recipiendi.

Ad hoc vide cõst. subseq.

§.5. Necnon prædicto de Fulliens, & quibusuis alijs dictæ Congregationis pro tempore erigendis, & seu iam erectis Monasterijs, Prioratibus, Præposituris, Decanatibus, & alijs nuncupandis locis, tam virorum quam mulierum, illorumq. Superioribus, Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, Præpositis, Decanis, Monachis, Monialibus, Nouitijs, & Conuersis, aliisq. quibuscunque personis vtriusque sexus, in eis pro tempore existentibus, vt omnibus & singulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, prærogatiuis, concessionibus, facultatibus, indultis, indulgentijs, etiam plenarijs, & peccatorum remissionibus, relaxationibus, cæterisque gratijs, tam spiritualibus quam temporalibus, prædicto Ordini, ac Congregationibus sub illo institutis, eorumque Monasterijs, & locis pariter vtriusque sexus per vniuersum Mundum constitutis & erectis, ac constituendis & erigendis, in genere vel in specie, etiam per solam signaturam, & viuæ vocis oraculo, ac per modum communicationis & extensionis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine, vel alias quomodolibet, tam per nos quam quoscunque alios Romanos Pontifices, etiam prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam, sub quacunque forma & expressione verborum concessis ac concedendis quomodolibet in futurum, etiamsi talia sint & forent, quæ specialem ipsorum requirerent mentionem, vti, potiri, & gaudere, libere & licite, tam coniunctim quam diuisim valeant, non solum ad instar, sed æque principaliter & pariformiter, in omnibus & per omnia, perinde ac si illis & eorum cuilibet ab initio specialiter & expresse concessa extitissent, auctoritate & tenore præmissis perpetuo indulgemus. ipsaq. priuilegia, indulgentias, & gratias quibusuis alijs Superioribus, Abbatibus, Prioribus, Monasterijs, Ecclesijs & locis pijs, ac celebrandis Capitulis, & festiuitatibus eiusdem Ordinis, & singularum illius Congregationum, ad Monasterium & Congregationem de Fulliens huiusmodi, illorumq. Abbates, Priores, Monachos, Abbatissas, Moniales, & alios Superiores, & personas, necnon Ecclesias, Monasteria, Capitula celebranda, Sanctorum festiuitates, & loca, quæcunque & qualiacunque, ac ex Superioribus & personis, ad Superiores & personas perpetuo extendimus, illisq. communicamus, ac de nouo concedimus, & eis desuper indulgemus.

Priuilegia, exemptiones & gratias Ordinis Cisterciensis, huic Cõgregationi cõmunicat atq; cõcedit.

§.6. Decernentes Abbatem & Conuentus huiusmodi singulares personas super præmissis à quoquam quauis auctoritate fungente, & dignitate præfulgente molestari, impediri, vel inquietari nullatenus posse, irritum quoque & inane, quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Et desuper quoquo modo molestari prohibet.

§.7. Non obstantibus præmissis, ac quatenus opus sit, de indulgentijs ad instar non concedendis, & quibusuis alijs constitutionibus & ordinationibus, necnon Monasteriorum, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis eidem Monasterijs, & Ordini, illorũque Superioribus, & quibusuis alijs personis, sub quibuscũque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs irritantibus, & alijs decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio & consistorialiter, & alias in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, harum serie specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Contraria remouet.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, impartitionis, indultorũ, concessionum, decreti & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Sanctionẽ pœnalem addit.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimoseptimo, Id. Nouemb. Pontificatus nostri anno tertio.

Dat. P. An. 3. 13. Nouemb.

LXXI.

Prohibitio recipiendi ad habitum vel professionem, cuiuscunque Ordinis regularis, homines illegitimos, criminosos, aut æri alieno, reddendisue rationibus obnoxios. Et præscriptio formę Nouitios recipiendi.

Hãc bullam moderauit quo ad illegitimos Gregorius XIV. in eius const. 3. Circumspectæ. Et quo ad nuli atẽ professionis moderauit Clemẽs VIII. const. 53. In suprema. vbi multa reperies constituta pro receptione & educatione Nouitiorum.

SIXTVS EPISCOPVS Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1587. & 1588

CVm de omnibus ecclesiasticis Ordinibus, in ea qua conuenit puritate, & dignitate conseruandis, præcipuam geramus sollicitudinem, tum vero illud præter cętera nobis cordi est, vt à Regularium personarũ Congregationibus, quas tanquam Deo dicatas, maxime candor, sanctitasq. decet, cuiuscũque criminis aut turpitudinis labes, & scandali occasio quam longissime arceantur. Siquidem res ipsa nos admonet, quam indecorum sit, & ab ea, quæ diuinæ Maiestati, eique consecratis personis debetur, reuerentia, alienum, si eiusmodi homines, qui propter sua scelera, pœnas graues sibi in seculo propositas timent, quiue propter immunditiam & peccata, ex quibus orti sunt, notati perpetua ignominia, ab omni mundano honore, & à paterna hæreditate repellũtur, iidem omnipotenti Deo, tanquam hostię offerantur, atque ad habitandum in domo, quam decet honor & sãctitudo, inter ministros Domini, cui seruire regnare est, ad sacras functiones, quacunq; prophanæ præeminentia multo

Proœmium.

multo nobiliores, sine vllo delectu admittantur. Cum etiam secundum legem Moysi, immundi ab ingressu sanctuarij excluderentur, ac sacerdos habens maculam, panes Deo suo offerre non posset, nec accedere ad ministerium eius. & quod in holocaustum Domini aut victimā pacificorum offerebatur, id immaculatum esse deberet, vt acceptabile foret, nec vlla macula esset in eo. quod si maculam habuisset, neque offerendum, neque acceptabile futurum esset.

Causa huius const.

§. 1. Ne igitur contingat illegitime genitos, qui vt plurimum parentum vitia & incontinentiam imitari solent, nec pietatis studio, sed temporalium commodorū intuitu, (quia hæreditates maiorum, aut dignitates aliquas consequi non possunt) ad Religionem confugiunt, vitam quā animo à Religione alieno susceperunt, ac institutis Religiosis alienam, plerunque cum dedecore, & propriæ salutis dispendio ducere, suisque corruptis moribus, & malis exemplis, quietem & statum cæterorum Deo famulantium perturbare, aut hac quasi fęce & colluuie, ipsarum Religionum honorem & existimationem lædi, vt denique homines, qui hac spe ad filios spurios in peccato gignendos essent propensiores, eo magis abstineant ab huiusmodi carnis flagitijs, quo suæ proli hoc quoque refugium preclusum viderint.

Illegitimi ad Religionē nō recipiantur.

Tu vide declarationes hic infra, & etiam Greg. 14. cit. in rubric.

§. 2. Hac nostra in perpetuum valitura constitutione districte interdicimus & prohibemus, ne illegitimi procreati ex incestu, aut ex sacrilegio (quorum scilicet parentes consanguinitate vel affinitate, intra tertium gradum inuicem coniuncti fuerint, vel quorum alteruter parens castitatem Deo vouerit, etiam Apostolica, Imperiali, vel Regia, aut quauis alia auctoritate legitimati, aut natalibus restituti, ad aliquam quorumcunque Ordinū, etiam Mendicantium & non Mendicantium, Fratrum, Monachorum, Eremitarum, vel Canonicorum, aut Clericorū regularium, Congregationum, aut Hospitalium Religionem, neque ad habitum nec professionem regulares, recipi vel admitti quoquo modo possint. Quod si eorum quispiam habitum post publicationem præsentis constitutionis in futurum receperit, vel professionē posthac emiserit, decernimus habitus susceptionem, & professionem, ex nunc prout ex tunc, irritam, nullam & inualidam, nullusq. roboris vel momenti fore, ac nullum exinde, aut ex huiusmodi voto penitus annullato, obligationis vinculum oriri posse. quinimmo illos habitu regulari, ad quē reassumendum perpetuo inhabiles sint, quamprimum exui, & ab ipsa Religione eijci exterminariq. debere. Et nihilominus quicunque Superiores, tam Monasteriorum, Prioratuum, Præposituraram, Domorum, Collegiorum & locorum regularium, quam etiam præfatorum Ordinum, Congregationum, Hospitalium, & quarumcunque Religionum Prouinciales, vel Generales, quouis nomine nuncupati, qui ex prædictis incestu vel sacrilegio genitos post dictam publicationem, ad habitum receperint, vel ad professionem admiserint, excommunicationis sententiam eo ipso incurrant, à qua eorum nemo, nisi in mortis articulo constitutus, ab alio quam Romano Pontifice absolutionis beneficium valeat obtinere. Sed ne ijs, qui in humilitatis Spiritu, Deo & Religioni seruire, & pœnitentiam agere intra Monasteria vel domos regulares cupiunt, ad sanctum huiusmodi propositum via penitus precludatur, permittimus, vt præfati illegitimi, ex dictis incestu aut sacrilegio geniti, ad habitum conuersorum seu famulorum, in Monasterijs vel domibus regularibus seruientium recipiantur, & in ipsis Monasterijs seu domibus regularibus, ad seruilia ministeria viliora obsequia, humiles functiones, atque abiecta seruitia admitti possint. ea tamen conditione, vt ad habitum religiosorū, vel ad professionem quam Religiosi emittere solent, emittendam, necnon ad omnes non modo sacros, sed etiam minores Ordines, vel ad clericalem characterem, denique ad cuncta ecclesiastica officia, & functiones, & ad ascendendum altiores gradus, sint eis portæ perpetuo clausæ & obseratæ.

Alij autē illegitimi etiā legitimati, seruata forma hic tradita, recipi possunt, & sic recepti inhabiles ad gradus & dignitates sui Ordinis obtinendas remaneant, donec fuerit auctoritate Apost. desuper cum eis specialiter dispensatum.

Hic etiam reducit Greg. 14. præcit. ad terminos iuris.

§. 3. Quo ad reliquos vero non ex incestu prefato, nec sacrilegio, sed ex quouis alio minus legitimo toro natos, spurios, vel naturales, etiam vt præfertur, vel alias legitimatos, qui ob meliorem vitæ frugem, Religionem ingredi cupiunt, statuimus & ordinamus, eos ad Religionem admitti non posse, aut debere, nisi prius illorum vita & moribus diligenter cognitis, & circunstantijs vniuersis, quæ circa idoneitatem personæ attendendæ erunt, consideratis, ac de Religionis zelo, pietate, integritate, & doctrina fide dignis testimonijs adeo commendati fuerint, adeo bonam indolem, & specimen virtutis præseferant, ac tot merita eis suffragentur, vt defectum natalium suppleant, eorumq. receptio vniuersæ Religioni commodo & vtilitati profutura videatur. Et super hoc ipso in Generali vel Prouinciali Capitulo matura deliberatione habita, generalis vel Prouincialis Superioris, ac Diffinitorum vnanimi consensu approbati, & ad habitum regularē admissi extiterint. Et tamen hi sic recepti ad gradus honores, & dignitates sui Ordinis obtinen. perpetuo inhabiles & illorum incapaces remaneant, nisi super hoc cum eis fuerit auctoritate Apostolica specialiter dispensatum. Si quis autem eorum alias quam vt præfertur, recipietur, professio similiter nulla sit, atque ipsi habitu priuari, & à Religione eijci debeant, eorumque receptores, excommunicatione, vt supra, innodati ipso facto existant.

Criminosi vel suspecti, aut æri alieno, vel reddēdis rationib. obnoxij ad Religionem nō admittantur.

Ad hæc vide bullas cit. in rubr. & declarationes hic infra.

§. 4. Cæterum quoniam sæpe se vitia ingerunt, & se esse virtutes mentiuntur, ac multi decoctores post dilapidatam rem familiarem, & contractam ingentem vim æris alieni, aut interuersam alienam pecuniam eorum fidei creditam, vt ratiocinia effugiant, Alij post furta, latrocinia, rapinas, homicidia, aliaue facinora patrata, etiam banniti aut damnati, seu qui meritas pro suis delictis pœnas metuunt, non pia intentione, sed ad euitandam legū & iudiciorum seueritatem, quia tuto in seculo viuere non possunt, tunc demū quærunt à Religione auxilium, quando aliunde illud non sperant, vnde sub habitu & nomine Religiosorum, animum Religioni inimicum, & inueterata vitia retinent, neque alios qui sancta vocatione vocati sunt, patiuntur tranquille diuinis obsequijs insistere, in grauem Dei offensam, Religionis opprobrium, & scandalum plurimorum, vt his quoque subterfugij & impunitatis spes omnis tollatur, auctoritate Apostolica & tenore præsentium, etiam perpetuo statuimus & ordinamus, iuuenes, aut viros adultos, maiores sexdecim annis, non aliter in aliquam Religionem recipi posse, nec debere, nisi prius de eorum parentibus, patria, deque anteacta vita & moribus diligenter inquiratur, & ex accurata informatione, & fide digna relatione, compertum & exploratum sit, eos neque aliquorum criminum, qualia sunt homicidia, furta, latrocinia, vel alia similia, aut grauiora, reos vel suspectos existere, vt propterea damnati sint, aut ne damnentur formident, neque ingenti ære alieno supra vires facultatum suarū grauatos, vel reddendis ratiocinijs ita obnoxios, vt ex huiusmodi causa, lis, vel molestia eis iam illata, vel timendum sit ne inferatur. Nisi denique constet, ipsos non humana aliqua ratione, sed tantum deuotionis, & pietatis feruore vitam Religiosam sponte. & ex animo elegisse. Deq. his omnibus, in Generali vel Prouinciali Capitulo, plena & indubitata fide facta, tam Superioris generalis, seu prouincialis, quam Diffinitorum consensu approbati, & ad habitum regularem admissi fuerint. Omnes autem & quoscunque, vt dictū est, criminosos vel suspectos, aut æri alieno, vt etiam diximus, vel rationibus reddendis obligatos, ad Religionem perpetuo inhabiles declaramus.

Receptio aliter facta dānatur.

Hoc declaratur mox inf.

§. 5. Et si qui eorum contra præsentem nostram constitutionem temere admittentur, tam susceptionem habitus, quam professionem, & inde secuta, ex nunc prout ex tunc pari modo irritamus & annullamus, viribusq. & effectu carere decernimus. ac iubemus eos qui sic de facto recepti erūt habitu spoliari, & à Religione expelli. & nihilominus si expulsi non fuerint, volumus, & pariter declaramus, habitus susceptionem, & professionem penitus nullā esse & cēseri, ac propterea attenta nullitate habitus & professionis, licere quibuscunque Iudicibus & Curijs etiam secularibus, ad quos seu quas spectat, contra eos, vt prius iuris & facti remedijs opportunis, ex officio, vel ad cuiuscunque instantiam, vel querelam ciuiliter, criminaliter, aut mixtim procedere. Quare volumus, vt cuiusque iuuenis, aut viri maioris xvj. annis, à seculo ad

Re-

Religionem transeuntis, approbatio, admissio, & receptio, in generali vel prouinciali Capitulo, vt supra ordinatum est, pro tempore fiant. necnon Religiosi sic recepti nomen & cognomen, quibus in sęculo vtebatur, & patria in actis ipsius Capituli describantur & notentur.

Recipiétibus pœnæ imponuntur.

§.6. Et insuper quoscunque Religiosos, eorumq. Superiores, qui aliquas personas, vt dictum est, inhabiles post hanc constitutionem publicatam receperint, voce actiua & passiua, necnon officijs, gradibus, honoribus, & dignitatibus quibuscunq; per eos obtentis, eo ipso in perpetuũ priuamus, & tam illis priuatos, quam ad illa quęcunque in posterum obtinenda, perpetuo inhabiles, eorumq. incapaces decernimus & declaramus.

Regulares de vna Prouincia ad aliam sui Ordinis transeuntes superiorũ litterã secum deferre debeant alioquin hospitio recipi nequeant, & à locorũ ordinarijs carcerentur. Hoc mox inf. declaratur.

§.7. Sed & quia interdum Satanas in Angelum lucis se callide transfigurat, ac perditi quidam & facinorosi homines, quod sæpe vidimus & experti sumus, instigante antiquo pacis & Religionis hoste, non veriti sunt temerario ausu habitum Religiosorum assumere, ea mente, vt veluti sub ouina pelle lupi rapaces, per dolum & insidias Christifideles incautos, & nihil mali à Religiosis suspicantes, opprimerent, siue vt post scelera perpetrata, viam faciliorem ad fugam haberent, siue vt banniti Curiæ secularis, quæ eos propemodum interceptos persequebatur, manus effugerent, & contigit aliquando ipsos sicarios, Religiosis vestibus indutos, à veris Religiosis hac fraude deceptis, intra domos regulares hospitio receptos fuisse. Prohibemus eodem modo atque interdicimus, ne quis regularis ex vna Prouincia ad aliam Prouinciam sui Ordinis transeundo, etiam in itinere, intra aliquod Monasterium, domum, vel locum alterius Prouinciæ ad habitandum, vel tanquam hospes recipi, aut ad modicum tempus diuertere possit, nisi à Superiore eius loci vbi residet, expressam licentiam discedendi in scriptis obtentam, seu litteras obedientiæ vel commendatitias secum deferet, atque exhibeat, vel nisi ita cognitus sit ijs, ad quos diuerterit, vt de eius persona, nullus omnino dubitationi aut suspicioni locus relinquatur. Ideoq. præcipimus vniuersis & singulis locorum Ordinarijs, eorumque Vicarijs in spiritualibus generalibus, vt per suos Officiales, Ministros, vel executores curent, ab omnibus personis regulari habitu indutis, quas per suas Ciuitates vel diœceses, iter facere vel transire, & ad quæcunque Hospitia vel diuersaria se recipere contigerit, diligenter perquiri, num huiusmodi litteras obedientiæ, seu commendatitias secum deferant. Quod si eos dictas litteras non habere, vel ignotos esse deprehenderint, possint contra ipsos, etiam tanquam dictorum criminum suspectos procedere, & tamdiu illos sub custodia detinere, donec certa de eisdem notitia habeatur. Et tamen volumus, vt ij, qui etiam pietatis vel hospitalitatis prætextu, regulares alterius Prouinciæ ignotos, aut sine licentia, vel litteris vt supra receperint, dictas pœnas priuationis vocis actiuæ & passiuæ, necnon officiorum, graduum, honorum & dignitatum obtentorum, atque inhabilitatis perpetuæ pariter incurrant.

Decretum irritans.

§.8. Decernentes sic in præmissis omnibus per quoscunque iudicari debere. necnon irritum & inane, si secus à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio.

§.9. Quocirca venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus dictorum Ordinum, Congregationum, Hospitalium, & locorum Regularium, apud nos & Sedem Apostolicam protectoribus, nunc & pro tempore existentibus, ac locorum Ordinarijs præfatis, per Apostolica scripta mandamus, vt eorum vnusquisque, per se vel alium seu alios, Cardinales quidem in suæ protectionis, Ordinarij vero in suarum Ciuitatum, diœcesum, & districtuum regularibus locis, curent præsentes litteras publicari, easque perpetuo firmiter & inuiolate obseruari. inobediẽtes, censuras & pœnas prædictas incurrisse declarando, illasque etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Derogatio contrariorũ.

§.10. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon quorumcunque Ordinum, Congregationum, Hospitalium & Religionum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus præsentis constitutionis impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus hebenda sit in his litteris mentio specialis. Quæ omnia quatenus eidem constitutioni in aliquo aduersentur, illorum tenores pro expressis habentes, perpetuo tollimus, annullamus, & abrogamus, ac nolumus cuiquam suffragari. aut si Superioribus & personis dictorum Ordinum, Congregationum, Hospitalium, communiter vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Iussio publicandi, & fides transumptorum.

§.11. Mandamus vero easdem præsentes ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, de more publicari, & affigi, illarumq. exemplis etiam impressis, Prælati ecclesiastici sigillo, & Notarij publici subscriptione munitis, eandem fidem in iudicio & extra illud haberi, quæ eisdem originalibus haberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§.12. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum interdictorum, prohibitionum, statutorum, ordinationum, declarationum, decretorum, voluntatum, permissionis, irritationis, annullationis, iussionis, priuationis, præcepti, sublationis, abrogationis, & mandatorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D. P. An. 3. 26. Nouemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, sexto Cal. Decembris, Pontificatus nostri Anno 3.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1587. indictione 15. die vero Veneris 27. Nouembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno tertio. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis seu portis S. Ioannis Lateranen. & S. Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, & per aliquod temporis spatium dimissæ, per nos Io. Baptistam Bagni, & Octauium Taglietum S. D. N. Papæ curs.

Alex. Barabiachus mag. curs.

Sequuntur declarationes d. constitutionis.

Edita An. D. 1588.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD Romanum spectat Pontificem sacrorum Canonum conditorem, quæ per eum sancita sunt, ita suæ declarationis arbitrio dilucida reddere, vt inde nemini possit dubitationis scrupulus exoriri, præsertim vero salubriter consulere, vt cum de Regularibus agitur, qui se omnino Dei omnipotentis obsequio manciparunt, tollantur ea omnia, quæ eorum sanctum CHRISTO pie inseruiendi institutum quoquo modo valeant perturbare.

Dubia exorta sunt super d. const.

§.1. Sane post editam nostram constitutionem, quæ incipit: Cum de omnibus ecclesiasticis Ordinibus &c. Super modo & forma recipiendi & admittendi eos, qui sub Religionis iugo, Altissimo famulari desiderant, cum varię sint exortę dubitationes & quæstiones, eæq. postea ad audientiam nostram perlatæ.

Ideo hic Pōt. subseq. promit declarationes.

§.2. Nos ad tollendam omnem ambiguitatis occasionem, habita cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Rom. Ecclesiæ Cardinalibus Congregationis super Regularium negocijs & consultationibus per nos institutæ, matura deliberatione, de illorum consilio & assensu præsentem nostram perpetuo valituram declarationis constitutionem duximus promulgandam.

Prima declaratio quo ad illegitimè natos ex post.

§.3. Cum itaque inter alia dubitetur, num primo dicta nostra constitutio, vbi de illegitime genitis loquitur, cõprehendat etiam eos qui postea per subsequens matrimo-

rentibus, inter quos tūc matrimonium consistere poterat, & postea subsecutum sit.

monium fuerunt legitimati. Nos inhęrētes sacrorum Canonum dispositioni, auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, illegitime natos ex ijs parentibus, inter quos tempore quo ipsi geniti sunt, matrimonium rite consistere poterat, secuto postea matrimonio legitimos effectos, sub dicta cōstitutione minime comprehendi, sed eos tam quo ad emittendam professionem, quam quo ad consequendos gradus, honores, & dignitates sui Ordinis, æquo iure cum illis, qui ex matrimonio legitimo & constanti nati sunt, censendos esse.

Secunda declaratio quo ad illegitime natos ex soluto & soluta, qui ante editam constitutionē prædictam, quauis auctoritate legitimati, aut ad dignitates habilitati, & illis perfuncti sunt.

Ad hoc vide Greg. 14. bullam cit. in rub.

§.4. Illegitimos vero etiam ex soluto & soluta, qui antequam nostra constitutio emanaret, professi, vigore seu prætextu priuilegiorum, aut indultorum Apostolicorum cuiuis Ordini, Religioni, Monasterio, aut Congregationi, eorumue Superioribus, in genere vel in specie concessorum, eo ipso per ingressum Religionis, vel per eosdē Superiores, siue alios quoslibet etiam Sedis Apostolicę de latere Legatos, aut alios officiales vel ministros quauis præeminentia vel auctoritate etiā Apostolica fungentes, aut facultate suffultos legitimati, aut ad gradus, honores, & dignitates habilitati seu reintegrati, & illis alias perfuncti sunt, volumus posthac non obstan. quibuscunq; , tam antiquis priuilegijs, aut litteris Apostolicis, quam alijs indultis seu declarationibus, etiamsi illa per nos post dictā constitutionem nouissime edita fuisse asserantur, honores, gradus, aut dignitates huiusmodi obtinere non posse, ac dispensationes & legitimationes quascunq; eis nullatenus suffragari, nisi specialiter & nominatim cū eorū singulis fuerit super natalium defectu, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas, ante vel post ingressum Religionis per Romanū Pontificem immediate, vel de eius speciali mandato dispensatum, deq. dispensatione seu mandato per litteras Apostolicas, seu in forma breuis, vel saltem per patētes litteras Cardinalis Protectoris de ipsius Rom. Pont. voluntate fidem facientes, legitime constiterit.

Tertia declaratio quo ad nō dispensatos, tempore editæ constitutionis prædictæ.

§.5. Eos pariter, qui tempore publicationis nostrę constitutionis in suis Religionibus sine huiusmodi speciali Romani Pōt. dispensatione, officia, honores, & dignitates habebant ad vitam, eo ipso ab illis amotos & absolutos harū serie declaramus. Ad tempus autē illa obtinentes permittimus in sua administratione vsque ad finem sui temporis conseruari. ita tamen vt in posterum nec tēpus ordinarium eis prorogari, aut extendi, neque ipsi ad alias non modo similes, verum etiam neque ad inferiores, aut altiores & maiores dignitates, honores, gradus, ascendere possint, perinde ac si id ipsum in præfata nostra constitutione ab initio expressum fuisset. Ne tamen huiusmodi Religiosi in liberalium artiū, ac præsertim sacrę Theologiæ studijs, & Religiosis profectibus segniores fiant, atque eorundem pia studia refrigescant, eos nosse volumus quod si ipsorum quispiam eximia doctrina, vitæq. & morum sanctitate excellere reperietur, deq. eorum probitate, & præclaris meritis Ordinum Protectores eam apud nos fidem fecerint, vt non immerito sperari queat, eorum doctrinam & operam ipsi Ordini & sanctæ Dei Ecclesiæ vsui & commodo futuram, tunc demum indulgentiam & benignitatem nostram facile experientur.

Quarta declaratio quid intelligatur sub nomine dignitatū, honorū & graduū à quibus præfati illegitimi excluduntur.

§.6. Quoniam vero à multis quæsitum est sub nomine honorum, graduum, & dignitatum, à quibus illegitimi penitus excluduntur, quid potissimum sit intelligendum: Declaramus hac in re, de qua nunc agitur, appellatione, dignitatum, honorum, graduum, debere intelligi Præpositatus, Abbatiatus, Prioratus, Guardianatus, Custodiatus, Prouincialium, ac Generalium Superiorum officia, & alia his similia, cum honore & superioritate coniuncta. Ab officijs autem oneris, veluti lectoris, confessarij, studiorū, & sacræ Theologiæ Magistri, Regentis, Prędicatoris verbi Dei, & ceteris huiusmodi, immo etiam à voce actiua, à sacris Ordinibus suscipiendis, ipsorumq. ministerio, ipsos illegitimos, dummodo ex sacrilegio vel incestu geniti non sint, nequaquam arcemus.

1. Declaratio circa celebrationē Capitulorū Generalium siue Prouincialiū pro Inquisitione super Nouitijs recipiendis.

§.7. Cum vero in quibusdam Religionibus Capitula Prouincialia, aut nunquam, aut non quotannis, sed rarius celebrentur, quædam etiam monasteria, aut domus huiusmodi in remotissimis regionibus, Hæreticorum aut Infidelium tyrannidi finitimis sita sint, ne ij, quos extra Capitula, ad habitum vel professionē regulares admitti prohibuimus, tempus celebrandis Capitulis præfixum nimis diu expectare, aut ad ea cum maximo incommodo accedere cogantur, concedimus & indulgemus, vt in qualibet Prouincia saltem duo, vel si commode fieri poterit, tria aut plura monasteria seu domus regulares deputētur, quarum seu quorum Superiores infra annum saltem ad inquisitionem super nouitijs faciendam, & ad ipsos Religiosos iuxta formam præfatæ constitutionis recipiēdos, & ad alia quæ in ipsa constitutione continentur peragenda, insimul congregentur.

2. Declaratio circa facultatem dictorū Capitulorum vel ab eis deputatorū pro inquisitione prædicta.

§.8 Quod si paucitas, aut nimia distantia monasteriorum ne id quidem patiatur, saltem tribus ex antiquioribus Patribus vnius Monasterij, aut domus eius Prouinciæ huiusmodi facultas & auctoritas per Capitulum generale, scilicet Monachorum, vel Prouinciale Mendicantium & reliquorum Regularium eius Ordinis demandetur.

3. Declaratio circa facultatem Capitulorū Conuentualium in prædictis.

§.9. Verum in ijs Monasterijs, domibus, & locis regularibus, quæ aut nondum in Congregationes redacta, aut alias nulli Prouincię subiecta sunt, statuimus vt trina Capitula Conuentualia tribus distinctis cum interuallo saltem decem dierum vicibus celebrata, eandem de recipiendis Nouitijs per trinas huiusmodi distinctas vices approbatis, habeant auctoritatem, quæ per nostram constitutionem Capitulis prouincialibus est attributa.

4. Declaratio circa numerū suffragiorum in recipien. Religiosis.

§.10. Neque vero si in generalibus vel prouincialibus Capitulis aliquis vocales desint, nec si à diffinitorum consensu aliquis discrepauerit, idcirco receptio religiosorum retardari, impediri, aut impugnari debebit: sed satis esse volumus si vocalium & suffragiorum numerus legitimus, à iure, vel per cuiuscunque Ordinis statuta præfinitus interuenerit.

5. Declaratio circa verbum Capituli.

§.11. Et quod de Capitulo prouinciali aut generali dictum est, idem iuris statuimus, siquæ Religiones, non Capitulorum, sed Congregationum, aut dietarum, vel alio quouis nomine vti reperiantur.

Prima declaratio circa admittendos ad professionem.

Tu vide bullā Clem. viij cit. in rub.

§.12. Quod autem pertinet ad professionem, tam illegitimorum quam eorum qui post sexdecim ætatis annū expletum regularem habitum susceperunt, quia tunc demum vere & proprie religiosi effici dicuntur, cum professionem emittunt; Declaramus, eos qui ante prædictā nostram editam constitutionem habitum susceperint, & post ipsius promulgationē cupiunt profiteri, non alias ad professionem admittendos esse, quam facta inquisitione, & seruata forma in ipsa constitutione pręscripta. & eorum, qui post dictam promulgationem etiam ignoranter non habita dicta inquisitione, & non seruata forma ad professionem admissi fuerint, professionem nullius esse roboris & momenti. In oblatis autem & conuersis professionem emittentibus, satis erit, si quo ad mores, & statum personarum ipsa inquisitio fiat.

2. Declaratio circa nullitatē tacitę professionis.

§.13. Sed cum eadem ratio vigeat in tacita professione emittenda, quæ militat in expressa, statuimus, quod in quibusuis Ordinibus & Religionibus, neque etiam tacita professio quorumcunque Religiosorum induci possit, nec inducta intelligatur, nisi in receptione constitutionis forma seruata fuerit.

3. Declaratio circa validitatē expresse professionis, & Apostatarū reditus ad religionem.

§.14. Si quis vero ante editam nostram constitutionē iam tacite professus, expresse cupiat profiteri, vel si quis apostata ad suam Religionem redire voluerit, inquisitio & forma pręscripta non erit necessaria, nisi vel de morib. statu & qualitate personæ, vel de validitate ipsius tacitæ professionis dubitatio aliqua oriatur.

Declaratio circa aduenas sub regulari habitu recipien. qui cōmorātur in regionib. à sua patria remotis, aut ab infidelibus oppressis.

§.15. In ijs autem qui in locis à sua patria longissime remotis degentes, vel quorum patria ab Hęreticis vel Infidelibus misere oppressa detinetur, voluerint se diuinis obsequijs sub regulari habitu dicare, vt in hoc quoque Sedis Apostolicæ benignitas elucescat, quæ cunctos mortales, præsertim vero exteros ex longinquis regionib. ad eam assidue confluentes materno sinu libenter amplectitur, sancimus exteros huiusmodi, & aduenas, quāuis non liquido constet de ijs omnibus, quæ in constitutione nostra requiruntur, tamen si diligentia adhibita nihil appareat quod eos impediat, habiles reputandos esse.

Declar. circa eos quos post promotionē ad gradus, natalium defectū aut criminū, notā pati cōtigerit.

§.16. Quod si quis ante vel post constitutionem ipsam professus ad sacros ordines, vel ad honores, gradus, & dignitates promotus existat, & postmodū in eo natalium defectū, aut criminū in dicta cōstitutione nostra expressorū notam,

notam, quæ prius ignorabantur detegi contigerit, decernimus eum statim post huiusmodi defectus notitiam habitam, non alias quam iuxta formam ipsius constitutionis, ad honores, gradus, & dignitates, aut ad executionem sacrorum Ordinum admitti debere.

Declaratio quomodo d. constitutio quo ad criminosos procedat.

§.17. Contra criminosos vero, quorum professio eadẽ constitutione nostra irrita declaratur, ac propterea Iudicibus & curijs secularibus procedendi facultas conceditur, tunc demum id locum habere volumus, & non aliter, cum actis publicis constiterit ipsos Iudices & Curiam secularem ante susceptionem habitus de ipso crimine adversus eos accusationem suscepisse, vel inquisitionem instituisse.

§.18. Cæterum quæ à nobis circa Religiosos viros in præfata constitutione sancita sunt, ea nequaquam volumus ad Moniales nunc extendi.

1. Declaratio circa receptionẽ hospitum alterius vel eiusdem Prouinciæ.

§.19. Postremo dum interdicimus, ne quis regularis alterius Prouinciæ intra aliquod Monasterium, domum, vel locum alienæ Prouinciæ, etiam tanquam hospes, & ad modicum tempus recipi possit, nisi à Superiore loci, vbi residebat, & à quo discessit licentiam expressam in scriptis exhibuerit, vel nisi satis cognitus sit, id obseruari volumus non solum in religiosis itinerantibus de vna in aliam Prouinciam, sed in ijs quoque qui proficiscuntur de vno in aliud eiusdem Prouinciæ Monasterium, tam sui quam alterius Ordinis.

2. Declaratio circa eosdem.

§.20. Quod si dicerent se ad Apostolicam Sedem cõfugere ob grauamina à suis Superioribus sibi illata, & ideo ab ipsis Superioribus licentiam, & litteras obtinere non potuisse, non propterea vllo modo recipi valeant, nisi fide dignorum testimonio de petita ab eis licentia, & per suos Superiores denegata constiterit.

3. Declaratio circa receptionẽ peregrinorũ & aduenarũ religiosorum in Vrbe.

§.21. In Alma vero Vrbe nostra Religiosi aduenæ & peregrini de grauaminibus sibi illatis conquerentes nullibi sine huiusmodi litteris, aut licentia recipiendi erunt, nisi prius ad Congregationem dictorum Cardinalium super negocijs Regularũ à nobis deputatorum, vel ad suos Protectores remittantur, vbi ipsis auditis pro rerum & personarum qualitate quid agendum sit statuetur.

Confirmatio aliorũ in d. cõstitutione contentorum.

§.22. Reliqua autem in priori nostra constitutione contenta, quę in pręsentib. litteris non declarantur, volumus perpetuo firma & valida, & in suo robore permanere, ac ab omnib. ad quos spectat inuiolabiliter obseruari.

Reuocatio quarũcunq. concessionũ, de recipien. Nouitijs extra Capitula.

Vide bullas cit. in rau.

§.23. Et si quid à nobis alicui Ordini aut Religioni pręter aut contra pręfatæ constitutionis formam post illius editionem circa recipien. extra capitula Nouitios, aut alias indultum aut concessum fuit, id omne ac desuper confectas litteras prorsus reuocamus & annullamus, ac ad terminos præsentis constitutionis reducimus, & alias nemini volumus suffragari.

Decretum irritans.

§.24. Decernentes sic in pręmissis vniuersis & singulis per quoscunque Iudices ordinarios & delegatos, etiã causarum sacri Palatij Apost. Auditores, ac S.R.E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, in quauis causa & instantia vbique iudicari & diffiniri debere. necnon irritũ & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§.25. Non obstantibus præfata, & alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon quorumcũq; Ordinum, tam Mendicantium quam non Mendicãtium Religionum ac Monasteriorum, etiam eorum, quæ ordinum capita dicuntur, Prioratuum, domorum, & quorumuis Regularium locorum, iuramento, cõfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, stabilimentis, vsibus, & naturis quantocunque tempore obseruatis, necnon fundationibus eorundẽ. alijs quoque priuilegijs, indultis, exemptionibus, & litteris Apostolicis illis omnibus ipsorumq. Superioribus generalibus vel Prouincialibus, Conuentibus, Capitulis, Fratribus & personis per quoscunque Rom. Pontif. prædecessores nostros, ac nosmetipsos etiam post primo dictæ nostrę constitutionis publicationem & præfatam Sedem, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, seu quasi, necnon motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac etiam consideratione, intuitu, contẽplatione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum, Ducum, aliorumq. Principum, Sanctæq. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, ac de eorum consilio & assensu, etiam consistorialiter habito quomodocunque ac sub quibusuis tenoribus & formis, necnon cum quibusuis restrictiuis, restitutiuis, pręseruatiuis, annullatiuis, derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & alijs decretis quomodocunque concessis, confirmatis, & etiam iteratis vicibus extensis & moderatis, etiamsi in eis, ac statutis, stabilimentis, & fundationibus præfatis caueatur expresse, quod nunquã eorum priuilegia & indulta, reuocata vel moderata aut immutata intelligantur, nec illis in toto vel in parte derogatum censeatur per quascunque litteras etiam derogatoriarum derogatorias, ac alias fortiores & efficaciores clausulas in se continentes, nisi illorum ac etiam certarum specialium litterarum Apostolicarum inde confectarum vere, non autem per clausulas generales vel speciales idem importantes inserto tenore, ac de simili Cardinalium consilio, quodq. semper in huiusmodi derogationibus & alijs dispositionibus censeatur apposita clausula, quod tunc demum nec aliter, nec alio modo effectũ sortiantur, cum Superiorũ, Capitulorum, & Conuẽtuum præfatorum ad id accedat assensus, quodq. derogationes & aliæ dispositiones huiusmodi aliter effectum nõ habeant, nisi consistorialiter factæ, & per trinas distinctas litteras eundem tenorem continentes tribus distinctis vicibus Superioribus, Capitulis & Conuentibus præfatis fuerint intimatæ, eorumq. pariter ad id expressus accedat assensus, aliter vero factæ viribus, & effectu omnino careant, ac Superiores, Capitula, Conuentus & aliæ personæ præfatæ ad parendum illis & decretis desuper processibus, eorũq. executoribus & subexecutoribus, ac ipsorum mandatis & monitionibus minime teneãtur, sed litterarum huiusmodi executionem omnino impedire, nec ratione resistentiæ censuris ecclesiasticis, etiam per ipsos executores vel subexecutores latis innodari possint. Quibus omnibus etiamsi alias de eis eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, acsi de verbo ad verbum insererentur, pręsentibus pro sufficienter expressis & insertis habẽtes, harum serie specialiter & expresse derogamus, & quatenus effectum præsentium quoquo modo impedire vel retardare, vel illis obesse possent, ea omnino tollimus & abrogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Forma publ. huius const.

§.26. Vt autem præsentes litteræ omnibus plenius innotescant, mandamus illas ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in Cancellaria Apostolica, necnon acie Campi Floræ publicari, earumq. exempla de more affigi. volumusq. & decernimus vt ipsarum præsentium exempla etiam impressa, manuq. Notarij publici & sigillo Pręlati ecclesiastici, aut illius curię obsignata, eandem vbique locorum fidem faciant, quam ipsæ præsentes facerent si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§.27. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorũ &c. Siquis autem hoc attentare pręsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. 2. Aug. 21. Octobris.

Datum Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, duodecimo Cal. Nouembris, Pontificatus nostri Anno quarto.

Publicatio.

Anno a natiuitate D. 1588. indictione 2. die vero 7. mensis Nouembris, tempore Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. Anno 4. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in valuis Basilicarum Sancti Ioannis Lateranensis, & S. Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & aciei Campi Floræ, vt moris est, per nos Ioannem Baptistam Bagni, & Octauium Tagliettum S.D.N. Papæ Curs. Alex. Parabiachus Mag. Curs.

LXXII.

Reformatio Curiæ Almæ Vrbis Gubernatoris quo ad causas ciuiles.

Iurisdictionem & facultates huius Gubernatoris, vide sup. in const. 8. Leon. X. Et si pro. fol. 479. vbi eas plene tibi indicant. Et attende etiam reformationem S.D.N. Pauli V. infra in sua const. 41. Vniuersi. §. 3.

Edita An. D. 1587.

SIXTVS PAPA V.
Motu proprio &c.

Exordium.

IN sublimi beati Petri Sede, meritis licet imparibus, superna dispositione constituti, agriq. Dominici curæ præpositi, id inter alia nostri muneris esse cognoscimus, vt singula circa omnes gradus & hominum conditiones, deformata ac deprauata, prouidentiæ nostræ ministerio corrigamus & reformemus, præsertim Tribunalibus Almæ Vrbis nostræ, in quibus omnis iuris ratio exigit, vt Iudices primum, studiosa vigilantia, manuum munditia, & ordinata iuris scientia, sint alijs præstantiores, Notarij quoque ad conscriben. acta deputati, Mandatarijq. & alij Ministri, vitæ honestate, operosa sufficientia, moderata mercedis exactione, compassiuaq. erga pauperes benignitate, sint admodum ornati. Litigantesq. demum, & eorum Procuratores, vltimum Omnipotentis Dei iudicium præcogitantes, à perniciosis subtilitatibus, subterfugijs, intricationibus, & extorsionibus se abstineant, vt deformibus omnibus sublatis, honesta sint omnia, & praua transeant in directa, ac ius & iustitia salubriter, & æqua lance, ac minoribus quam fieri potest dispendijs, vnicuique ministretur.

Marianus P. Benedictus Vrbis Gubernator hãc suę Curiæ Reformationem edidit.

§.1. Nos tamen quia humanarum virium fines excedere non valemus, tantaque est Apostolici officij negociorum moles, vt circa singula, per nos ipsos, eiusdem officij debitum exoluere non possimus, plurimum in Domino lætati sumus, quod Venerabilis frater noster Marianus P. Benedictus Episcopus Marturanen. & dictę Vrbis nostræ, eiusq. districtus generalis Gubernator & Vicecamerarius à nobis deputatus, huic nostræ sollicitudini respondens, Deiq. timore, & virtutis ac iustitiæ zelo ductus, diuersos abusus, quos in suo Tribunali irrepsisse cognouit, tollere, & alijs quæ inde irrepere potuissent, occurrere cupiens, sequentem suæ Curiæ Reformationē, circa causas ciuiles edidit, nobisq. porrexit.

Cardin. Matthæus eã de mãdato Papę examinauit & absoluit.

§.2. Et ideo cupientes Reformationem huiusmodi accurate, & debita circunspectione absolui, dilecto filio nostro Hieronymo S. MARIAE in Cosmedin Diacono Cardinali Matthæio nuncupato, viro vitæ integritate litterarum scientia, longaq. rerum, & Romanæ Curiæ experientia insigni, dedimus in mandatis, vt eandem Reformationem diligenter examinaret, suppleret, & corrigeret. & ille mature omnibus visis, sigillatimq. examinatis, nonnulla explanauit, nonnullaq. etiam emendauit & addidit, extremamque dictæ Reformationi manum adhibuit, nobisq. exhibuit, eiusq. tenor talis est, videlicet.

Reformatio Super.

Sequitur Reformatio de qua in rubrica.

Locũtenentis causarũ ciuilium qualitatibus.

§.3. D. Locumtenens ciuilis Gubernatoris Almæ Vrbis pro tempore existentis, vnus duntaxat in futurum sit, legum scientia, vitæq. probitate, & Romanæ Curiæ experientia insignis, & ex loco qui ab Vrbe distet per quadraginta milliaria oriundus. Qui omnes causas ciuiles, tam commissarias iuxta formam commissionum, quam ordinarias, vel alias in ipso Tribunali introducendas, iuxta suas facultates cognoscat, terminet & decidat.

Audiẽtię hora, & loco.

§.4. Audientiam terminorum, pro quibus litigantes pro certa hora citati non sint, in Sala Palatii Gubernatoris, circa horam vigesimam, pro Tribunali sedendo, teneat.

Diebus feriatis.

§.5. Ius reddat singulis diebus, exceptis festiuis de præcepto, aut consuetudine Almæ Vrbis, necnon diebus Coronationis Pontificis viuentis, ingressus Gubernatoris, Iouis, Lunæ, & Martis immediate ante cineres, ac ipsius diei Cinerum, totius hebdomadæ sanctæ, commemorationisq. defunctorum, & vigiliæ Natiuitatis Domini.

Significationibus vigore recursus.

§.6. Significationes per viam recursus concedendas, semper concedat cum clausula, Non tamen in contumaciam.

Causis ordinarijs.

§.7. In causis ordinarijs, vel via ordinaria introducendis, etiamsi ad probationem producantur cedulæ, iura, & instrumenta obligationum Cameralium, non relaxet mandata executiua, (si respectu summæ, vel valoris rei de qua agitur dictæ causæ sint appellabiles) nisi elapsis decem diebus datis ad appellandum, & seruatis solitis terminis ad docendum de legitima appellatione, & eius legitima prosecutione, & constito sibi de re iudicata.

Suspectis de fuga.

§.8. Suspectus post litem contestatam, vel pro contestata habitam, allegari non possit, nisi à principalibusmet vel eorum procuratoribus ad id specialo mandatum haben. & ex certa causa per eos in actis specificata & iurata, à Gubernatore pro legitima approbatur.

Appellatione & recursu.

§.9. Ab eius sententijs diffinitiuis appelletur ad Sanctissimum in causis appellabilibus. in alijs vero non appellabilibus, & in quibus de iure recursus datur, recurratur ad Gubernat. qui causas huiusmodi recursus, per seipsum, vel alium ab eo deputan. iuxta suas facultates expediat.

Iudice deputato à Gubernatore.

§.10. Qui deputandus tam in ipsis causis recursus, quam in illis in quibus in locum D. Locumtenentis, vti suspecti recusati, à Gubernatore deputabitur. & in causis quoque Commissarijs, in quibus ex rescripto Signaturæ à Gubernatore similiter deputabitur, ea duntaxat emolumenta recipiat, quæ, vt mox dicetur, D. Locumtenens recipere poterit, & nihil penitus vltra, sub pœnis ei indictis. Recursus vt supra ad Gubernatorem à Locumtenentis decretis, & sententijs petendi, infra decem dies duntaxat peti debeant. & tunc executionem non retardent, vsquequo Gubernator huiusmodi recursus non admiserit.

Sportulas, habitatione, salario, & emolumentis.

§.11. Sportulas D. Locumtenens non recipiat, nisi in illis causis commissarijs tantum, quæ auctoritate ordinaria, à principio ab eo cognosci non potuissent. in quibus circa quantitatem seruet taxam fel. recordationis Pij Pape Quarti. In cæteris vero causis quibuscunque sportulas nullo modo accipiat, etiam à sponte dantibus, sed earum loco vltra commodam habitationem, quam in dicto Palatio, pro se suisq. seruientibus habere debeat, & vltra scuta auri in auro quinque, à quolibet ex duobus Notarijs causarum ciuilium huius Curiæ, ipsi tantum D. Locumtenenti quolibet mense, in eius principio soluenda, percipere possit iulium vnum pro singulis infrascriptis expeditionibus, videlicet. Pro quolibet mandato executiuo, non tamen in contumaciam. Pro quolibet arresto in carceribus, Mandato de excarcerando, Significatione dotali, Aut vigore termini, Aut in xim litis pendentiæ, Aut litis finitæ, Aut stante deposito, Vel negatione, Aut data cautione de stando iuri & iudicatum soluendo concessa. Et etiam pro qualibet citatione vel inhibitione, vigore commissionis, Aut extra Curiam decreta. Dummodo in quolibet ipsorum casuum agatur de re vel summa scutorum auri septem, qui constituunt iulios septuagintaseptem.

Locũtenentis cõtrauenientis pœnis.

§.12. Alioquin prædictus D. Index pœnas in Pij Papæ Quarti constitutione, de reformatione Tribunalium contentas, incurrat.

Notariatuũ locis.

§.13. Notarij teneant intus, vel iuxta dictum Palatium, eorum officia separata, & in locis ita distantibus, vt colligantium tumultus nullum afferre possit impedimentum.

Procuratione, neq. eis interdicta.

§.14. In causis tribunalis, neque officio Procuratoris, vel Sollicitatoris fungantur, neque alio quouis modo se intromittant.

Taxæ obseruantia.

§.15. In eorum mercedibus recipiendis seruent omnino taxam Pii Papæ Quarti, quia in ea omissus est casus examinis testium super articulis absque interrogatoriis, ideo tali casu Notarii recipiant pro huiusmodi

exa-

examine cuiuslibet testis, bononenos octo vsque ad scuta decem, & bononenos decem vsque ad scuta viginti, & bononenos quindecim vsque ad quamcunque summam, & non vltra.

Citationib. §. 16. Citationes, & alias Mandatariorum & Cursorum relationes, nullatenus in actis apponant, nisi Cursores &, Mandatarii eas in cartulis octauæ partis folii prius subscripserint, & supra subscriptiones nomen notarii causæ appositum fuerit.

Citationes & alios actus pro aliquo, vel contra aliquem non recipiant, nisi tam actoris quam rei nomen cum cognomine, aut exercitii, habitationisq. designatione specifice in eis exprimatur.

Citationes ad videndum mandari consignari pignora, non recipiant, nisi appositum sit, etiam ad videndum mandari subhastari.

Manualibus. §. 17. Manualia citationum, & manualia protestationum, separatim & distincte teneant.

Expeditionũ libris. §. 18. Expeditionum libros duos habeant, in quorum vno distincte & ordinatim adnotare debeant omnes significationes per viam recursus concedendas, cum expressione nominis colitigantium & Curiarum, à quibus Dominus Locumtenens recursus, iuxta suas facultates concedet, ac etiam summæ vel valoris rei de qua agitur. necnon & omnia sequestra & monitoria, ex quauis causa decernenda. In altero autem adnotare debeant omnia mandata executiua, non tamen in contumaciam; Et omnia arresta, Mandata de excarcerando, Significationes dotales, Aut vigore termini, Aut in vim litis pendentis. Aut litis finitæ, Aut stante deposito, Vel negatione, Aut data cautione de stando iuri, & iudicatum soluendo concessas, Et omnes citationes, vel inhibitiones vigore commissionis, Aut extra Curiam decretas. dummodo in quolibet ipsorum casuum agatur de re, vel summa scutorum auri septem.

Expensarum taxatione. §. 19. Listas expensarum non conficiant, neque propterea mercedem aliquam, etiam à sponte dantibus recipiant, nisi præuio D. Locumtenentis decreto, & eiusdem subscriptione in calce citationum, ad videndum taxari expensas, apponenda.

Examine testium. §. 20. Examen testium scribere possint duo tantum Notarii pro quolibet officio, quos Gubernator pro tempore approbauerit, & non alii.

Decretis. §. 21. Decreta aliqua ex seipsis Notarii nõ conficiant, sed citationes omnes D. Locumtenenti, in Audientia publice legant, ab eoque decreta sumant, & deinde in actis apponant.

Mãdatis suspicionis fugæ. §. 22. Mandata suspicionis fugæ scribere nequeant, nisi prius Domino Locumtenenti iura producta, vel probata ostenderint, illeque postea mandata decreuerit.

Iuramentis suspicionis. §. 23. Iuramenta suspicionis fugæ, ab aliis quam principalibusmet, vel personis ad id speciale mandatum habentibus, non recipiant.

Sequestris. §. 24. Sequestra non scribant, etiam in causis mercedum, nisi in executionem mandatorum seruatis seruandis relaxatorum, vel nisi docto de credito, etiam extraiudicialiter arbitrio D. Locumtenentis, iuratoq. de dilapidatione aut fugæ suspicione.

Fideiussoribus. §. 25. Aduocatos, Procuratores, & Sollicitatores, pro fideiussoribus occasione litium dandis, nullo modo recipiant.

Significationibus. §. 26. Significationes per viam recursus concedendas non scribant, nisi cum clausula, Non tamen in contumaciam. Alias vero Significationes non scribant nisi vigore termini, Aut nisi productis iuribus vel probationibus super solutione, Aut nisi stante pendentia litis, Siue lite finita, Vel nisi data cautione de stando iuri, & iudicatum soluendo, quando essent relaxata mandata suspicionis fugæ, pro assecuratione iudicii, Aut nisi stante negatione contra mandata in contumaciam relaxata.

Responsione ad articulos. §. 27. Responsiones ad articulos & iuramenta super partite decisiuis, coram D. Locumtenente tantum, recipere possint & debeant, nisi ipse aliter decreuerit, ex causa infirmitatis, aut alterius legitimi impedimenti colligantium.

§. 28. Quicunque ex Notariis siue actuariis in eorum officiis scribentibus, in aliquo præmisso contrauenerit, pro qualibet vice pœnam scut. 25. aliasq. pœnas pecuniarias, & corporis afflictiuas, pro modo excessus à Gubernatore arbitran. incurrat, damnaq. & interesse partibus reficere cogatur. Notariorum cõtrauenientium pœnis.

Mandatario riq. circa relationes. §. 29. Mandataris huius Curiæ, citationes & alias relationes in scriptis duntaxat referre debeant, exprimendo an personaliter, vel domi copia dimissa vel affixa, & an ad statim, vel ad hodie per totam, seu ad primam, vel aliam diem fecerint.

Citationes, intimationes &c. personaliter, aut domi dimissa copia, non exequantur, post secundam horam noctis. per affixionem autem, non nisi de die, & tunc in relationibus exprimant fecisse de die, dimissa copia affixa in tali loco.

In citationibus tam actoris quam rei nomen, cum cognomine, vel cum exercitii, habitationisq. designatione exprimant.

In citationibus ad videndum mãdari consignari pignora, apponant etiam, & videndum mandari subhastari.

Taxæ obseruantia. §. 30. In eorum mercedibus recipiendis, seruent eorum taxas. vltra quas, etiam à sponte dantibus, nihil omnino accipiant.

Pignoribus. §. 31. Pignora omnia ab executoribus quibuscunque eis consignanda, ordinatim singulariter adnotare debeant in eorum libris, exprimendo rerum qualitates & quantitates, & nomen executoris & colitigantium. Pignora subhastanda, publice in loco commodo ad id per Gubernatorem deputando, tenere debeant, à die quo receperint mandata de subhastando, vsquequo receperint mandata de deliberando. Oblationes recipiendas adnotare debeant in eorum libris, cum appositione anni, mensis, & diei, ac expressione nominis, cognominis, exercitiique & habitationis offerentium. Non recipiant oblationes cuiuscunque officialis huius Curiæ, nec eis seruientium, neque Mandatarii affinium vel consanguineorum, vsque ad tertium gradum.

Eorundẽ contrauenientiũ pœnis. §. 32. Quicunque in aliquo præmissorum contrauenerit, pœnam scutorum decem pro qualibet vice, aliasque pœnas pecuniarias, & corporis afflictiuas, priuationisq. officii, pro modo excessus à Gubernatore arbitrandas incurrat, damnaque & interesse partibus reficere compellatur.

Reformatione Procuratorũ circa exactiones. §. 33. Procuratores non possint actualiter exigere nomine suorum principalium, etiam ab Vrbe absentiũ, & vigore mandatorum ad exigendum, aliqua bona, res, & pecunias, à quauis persona, in causis & negociis ipsius Tribunalis, nisi præuio Gubernatoris decreto, gratis desuper interponendo. Et qui contrauenerit, officio Procuratoris omnino priuetur, pœnamque pecuniariam Gubernatoris arbitrio soluat.

Executorũq. circa taxas. §. 34. Executores cuiuscunque Curię mandata huius Tribunalis exequentes, nihil vltra eorum taxam, etiam à sponte dantibus recipiant, & nisi post factam executionem siue capturam.

Executionibusque. §. 35. Mandata ciuilia non exequantur de nocte, neque de die festiuo, nisi sint suspicionis fugæ.

Cautiones in executione mandatorum nullatenus recipiant, sed executiones realiter vel personaliter, prout in mandatis continetur exequantur. pignoraque Baroncello huius Curiæ, infra biduum consignent, describiq. faciant in libro, quem præfatus Baroncellus ad id specialiter tenere, in eoque adnotare debeat qualitates & quantitates rerum sibi consignatarum, & nomen executoris consignantis.

Pignorũ quo [illegible] tione. § 36. Restituat quilibet executorum prædictorum executiones, siue bona in executione capta gratis, quotiescunque D. Locumtenens mandauerit.

Cõtrauenientium pœnis. §. 37. Quicunque in præmissis contrauenerit, officio suo priuetur, & pro modo excessus corporalibus pœnis Gubernatoris arbitrio plectatur, damnaq. & interesse partibus reficere cogatur. Pro quibus damnis & interesse, quilibet Baroncellus cuiuscunque Curiæ pro suis executoribus, & birruariis obligatus sit.

Confirmatio huius reformationis. §. 38. Nos itaque volentes Reformationem huiusmodi, tam maximo labore, & tam matura discussione, ad pu-

publicam maximè collitigantium vtilitatem, Tribunalisque dictæ Vrbis Gubernatoris directionem, vt præfertur digestam, perpetuo, inuiolabiliterq. obseruari. Motu proprio, & ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, prędictam Reformationem, omniaque & singula in ea contenta, tenore præsentium, auctoritate Apostolica confirmamus & approbamus. Quinimmo eandem Reformationem in eaq. contenta quæcunque, Motu & auctoritate prędictis, nos de nouo statuimus decernimus & ordinamus, & per præfatum nostrum & pro tempore existentem Vrbis Gubernatorem, eiusq. in ciuilibus Locumtenentem, ac Procuratores, Notarios, Mandatarios, Litigantes, executoresq. siue birruarios, & alios quoscunque, exactissime perpetuoq. seruari pręcipimus & mandamus. pęnasq. in dicta Reformatione appositas, de nouo contrauenientibus quibuscunque, & pro qualibet vice apponimus & infligimus.

Clausula sublata.

§.39. Decernentes omnia quæ contra dictæ Reformationis formam & tenorem, decreta, acta & gesta fuerint, nulla, inualida, & extorta, & subreptitia, nulliusque roboris & momenti, fore & censeri, neminique propterea suffragari posse vel debere. Et ita per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiã S. R. E. Cardinales, & causarum Palatij Apostolici Auditores, in quauis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignorãter cõtigerit attentari.

Clausul. derog.

§.40. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac stylo, consuetudine, ac quocunque temporis cursu, etiam immemorabili roboratis. priuilegijs, & indultis, tam ipsi Tribunali Vrbis Gubernatoris, vel ipsis Gubernatoribus & Locumtenentibus, quam Notarijs, Mandatarijs, eorumque Collegio & Collegijs, alijsque quibuscunque personis, quacunque generali vel speciali nota & expressione dignis, & quomodocunque, & qualitercunque priuilegiatis, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, sub quibuscunque tenoribus & formis, & cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis, in genere vel in specie, & alias quomodolibet, etiam per nos concessis, approbatis, & innouatis. quibus omnibus etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi præsenti pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. & quibuslibet alijs priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis, generalibus vel specialibus, quorumcunque tenorum existant, per quæ præsenti non expressa, vel totaliter non inserta, effectus illius impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumq. totis tenorib. specifica, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbum habenda esset mentio specialis, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Iussio publicandi.

§.41. Vt autem præsens Motus proprius ad omnium notitiam deducatur, ac omnes quorum interest, ac interesse poterit, afficiat, volumus & mandamus, illius copiam in Cancellarię Apostolicæ, seu & Curiæ Reuerendissimi Vrbis Gubernatoris valuis, ac in acie Campi Florę affigi, & ibi relicta eius copia, aliquandiu detineri.

Signatura sola sufficit.

§.42. Volumus item quod præsentis Motus proprij sola signatura sufficiat, & vbique fidem faciat, in iudicio & extra, regula quacunque contraria non obstante.

Fides transumptorum.

§.43. Quodque eius transumptis, Notarij publici manu subscriptis, & alicuius personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ sigillo signatis, plena & indubitata fides, eaq. prorsus adhibeatur, in iudicio & extra, quæ pręsenti adhiberetur, si foret exhibitus vel ostensus.

Papæ subscr.

Fiat Motu proprio F.

Et cum absolutione à censuris, ad effectum &c. & de confirmatione, approbatione, statuto, ordinatione, præcepto, mandato, inflictione, decretis, derogatione, voluntate, alijsq. premissis, quę hic pro sufficienter repetitis ad partem habeantur in forma gratiosa latissime exten. & cum opportuna, si videbitur iudicum executorum deputatione, qui assistant &c. cum potestate citan. &c. inhibendi, aggrauandi &c. inuocato &c. secularis, ac derogatione dictarum, non tamen trium, etiam latissime exten. Et si videbitur litteras desuper etiam per Breue S. V. &c. in premissorum omnium & singulorum, etiam qualitat. inuocat. denominat. nuncupat. annexis, aliorumq. necessariorum maiori & veriori specificatione & expressione expediri possit, &c. simul vel ad partem, etiam in vna, non facta mentione de alia, vel alijs expedien. &c.

Clausularum repetitio.

Fiat F.

Anno à natiuitate Domini 1587. indictione 15. die vero 1. mensis Decẽbris, Pontificatus Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno eius 3. supradictæ litteræ in valuis Cancellariæ Apostolicæ, & Curiæ Reuerendiss. D. Vrbis Gubernatoris, & in acie campi Floræ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt, iuxta formam illarum. Alex. Parabiacus mag. curs.

Publ. Pont. An. 3. die 1. Decemb.

LXXIII.

Indulgentiarum elargitio, pro quorundam Christianorum Imperatorum numismata gestantibus, aut Ecclesias vbi ea asseruantur visitantibus, & pia opera hic expressa exercentibus.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1587.

LAudemus viros gloriosos, Christianos pręsertim Imperatores, in ijs quæ pro Christiana religione tuenda & propaganda, pie, ac preclare gesserunt, dum pietatis zelo, virtutis magnitudine, & Imperij maiestate vere Augusti, eiusdem religionis, quam omnibus gentibus, omnibusq. nationibus, Deus voluit Apostolicis vocibus prædicari, cultum totis in CHRISTO visceribus amplexi, vsqueadeo suisquisque temporibus de hac sacrosancta Sede, cui, auctore Domino, licet immeriti præsidemus, egregie promereri studuerunt, vt vera & orthodoxa fides, ex Apostolico hoc fonte dimanans, tunc eorum ope & patrocinio munita, propulsatis hostium oppugnationibus, toto terrarum orbe diffusa floreret, omnisq. lingua confiteretur, quoniam Dominus IESVS CHRISTVS in gloria est DEI Patris. eorum sane ipsorum, quos constituit Dominus propugnatores & defensores Ecclesię suæ, Illustria, pie, recteq. factorum exempla, ad omnem gloriam insignia, imitationisq. studio dignissima, ac merita præclara, cum semper pro grati in eos animi testatione & officio commemorare debemus; tum hoc potissimum tempore, quo nobis eorũ memoriam renouandi mirifica diuinitus oblata est occasio, idipsum impensius faciendum arbitramur.

Prooemium.

§.1. Nam cum ab ipso nostri Pontificatus initio, ad exornandam nouis ædificijs Lateranensem præcipue Basilicam, nullis parcentes impensis, animum adiecissemus, effectum est, non obscura diuinæ voluntatis significatione, vt demoliendis quibusdam Aulæ Lateranensis parietibus, ac pene collabentibus parietibus, compluria antiqua diuersis in locis recondita numismata, ex auro purissimo obryzo confecta inuenirentur, in quibus ex vna parte salutiferæ Crucis signum, aut imago aliqua eadem Cruce insignita cernitur, ex altera vero vultus effigiesq. expressæ sunt diuersorum veterum, qui ante annos circiter mille floruerunt, Augustorum Imperatorum, nimirum Theodosij senioris, duorum filiorum eius Arcadij & Honorij, necnon Theodosii iunioris, Valentiniani Tertij, Marciani, Leonis, Iustini, Iustiniani, Tyberij, Mauritij, Phocæ, & Heraclij. qui etsi longo locorum interuallo disiuncti, Vrbem Romam, ne fortasse quidem

In restauratione basilicæ Lateranensis, numismata quãplura Imperatorum reperta fuerunt, quorum nomina, & præclara gesta hic referuntur, videlicet.

omnes vnquam viderint, Magni tamen Constantini pijssimi Imperatoris exemplo & munificentia excitati, ad declarandum pietatis suæ studium erga gloriosos Apostolorum Principes, & fortissimos CHRISTI Martyres, quorum innumerabilis multitudo in hac sancta Ciuitate requiescit, & quorum præsenti ope & auxilio, domi forisque votis susceptis, sæpenumero Rempublicã fortiter et feliciter administrauerant, & clarissimas de hostib. victorias reportauerant, huius Almæ Vrbis sacras Basilicas, atque hanc in primis sacrosanctã Lateranensem donarijs & oblationibus quàmplurimis, Augustali pietate & magnificentia dignis, cumularunt, diuersiso. aut nouorum ædificiorum extructionibus, aut veterũ instaurationibus, pro téporum varietate ornarunt. Quod cũ alia multa antiquitatis monuméta, tum vel hæc ipsa nuper reperta aurea tot inclytorum Imperatorum numismata testantur, religioso plane consilio & occulto quodam Dei instinctu in his ædificijs reposita, vt post multa secula, aliquando tandem patefacta, in lucemq. prolata, eorundẽ Imperatorũ singularem religionem, & perpetuam erga Sanctam Romanam Ecclesiam deuotionem, insigni apud posteros testimonio comprobarent. Qua in re diuinam prouidentiã agnoscimus, suscipimus, atque admiramur, quod calamitoso hoc tempore, cum tam multi Crucis CHRISTI Domini hostes Catholicæ fidei veritatem impijssime oppugnant, prædictorum Imperatorum effigies in ipsa Lateranensi Basilica, vbi primus idem Magnus Cõstantinus Augustus sacri baptismi lauacro emundatus est, simul reperiri voluerit, quæ summam eorum erga inuictissimam Crucem, pietatem, & eximiam religionem aperte palam que profiterentur.

Theodosij senioris. §.2. Theodosij igitur senioris Imperatoris religiosissimi memoria in benedictione sit, qui se Nicenæ fidei defésorem acerrimum præstitit, qui lege edita, eam se tantum fidem sequi, quam à beatissimo Apostolo Petro Romanis traditam Damasus Pontifex docebat, apud cunctos populos publice testificatus est. qui in Ecclesiæ cultu ac venerationem, disciplinam imitatione dignam, non solum legibus edictisq. professus est, sed etiam mirifice coluit. qui denique ob grauem Thessalonicensem cædem à Sancto Ambrosio Episcopo publice correptus, & ab ingressu Ecclesiæ repulsus, insigni Christianæ humilitatis exemplo, reuerenter abstinuit, & impositam ab eodem Ambrosio pœnitentiam humiliter suscepit, libentiq. animo adimpleuit. quo obedientiæ & pœnitentiæ exemplo is qui claustra Imperij CHRISTI Domini sic validis præsidijs ante muniérat, non solum Reipublicæ hostes summouit, verum etiam Christiani nominis gloriam feliciter adauxit.

Arcadij & Honorij filiorum eius. §.3. Sed & duorum filiorum eius Arcadij & Honorij nomen cum benedictione meminisse libet, qui pietatis ac disciplinæ præceptis, institutisq. à S. Arsenio Romanæ Ecclesiæ Diacono instructi, vt Christianam religionem propagarent, vbiq; terrarum simulacra idolorum confringi, eorumq. templa dirui, legibus sanxerunt. Catholicæ porro fidei integritatem constantissime retinentes, hæreticos omnes Imperij viribus coercuerunt, quod communes ab eis promulgatæ leges adhuc ostendunt.

Illud autem proprium Honorij Occidentale Imperiũ regentis, quod Basilicam sancti Pauli à Valentiniano iuniore amplificari cœptam, omnibus partibus absolui, atq; exornari curauit, quodq. beato Augustino firmissimæ Ecclesiæ columnæ, in comprimendis & propulsandis Africanis hæreticis, magno adiumento fuit.

Id quoq; laudi potissimum Arcadio tribuitur, quod cũ eius militibus contra Persas bene pugnantibus, Cruces aereæ in vestibus apparuissent, vt victoriæ diuinitus partæ monumentum vbique extaret, is auream monetam cum eodem Crucis signo fieri voluit.

Theodosij filij Arcadij, & Valẽtiniani nepotis Arcadij & Honorij. §.4. Atque Theodosio quidem iuniore, Arcadij filio, in Oriente, & Valentiniano Tertio, eorundem Arcadij & Honorij sororis filio, in Occidente Imperij gubernacula tenentibus, sancta tertia vniuersalis Ephesina Synodus contra impium Nestorium, ex beatissimi Cœlestini Romani Pontificis auctoritate, indicta & celebrata est. quo tempore amborum Imperatorum pietas, in fouenda, tuendaq. eadem Synodo, & Ecclesiæ pace per sanctorum Patrum definitionem procuranda, magnopere eluxit.

Valentinianus autẽ beatæ mem. Sixti Tertij Pontificis hortatu, ipsius Basilicæ Lateranensis fastigiũ argenteum à barbaris ereptum, magna in id opus erogata pecunia, refecit, ac sancti Leonis Põtificis cultor eximius, vberrimũ suæ pietatis fructum tulit. cum eius etiam precibus, idẽ beatissimus Pontifex, immanissimum Attilam, Flagellum Dei vocatum, diuina sua eloquentia atque auctoritate placauit ac deterruit, horribilemq. tempestatem iam imminentem, ab ipsa Roma, atq; à tota Italia auertit.

Marciani, qui nouus Cõstantinus appellatur. §.5. Marcianus vero, simul atq; ad Imperiũ euectus est ad eundem Sanctissimum Pontificem Leonẽ litteras dedit, pietatis, & erga Apostolicam Sedem obseruátiæ plenas. Quare Apostolica auctoritate, & Catholici Imperatoris adiumento, magnum illud sexcentorum triginta Episcoporum Chalcedonése Concilium aduersus Eutychen & Dioscorum coactum est, in quo Marcianus ipse insigni elogio nouus Constantinus est appellatus.

Leonis Cæsaris. §.6. At Leo Cæsar, Dei spiritu, & crebris sancti Leonis Papæ epistolis roboratus, nullis se hæreticorum machinis passus est à Catholicæ fidei constantia, & Chalcedonensis Synodi propugnatione dimoueri.

Iustini senioris. §.7. Nec vero prætereundus nobis est vere pius & Catholicus Imperator senior Iustinus, qui sanctum Germanum Capuanũ Episcopum, sanctissimi Hormisdæ Papæ Legatum, tãquam Angelum Domini, summo cũ honore excepit. cuius Imperatoris pietas hoc quoque promeruit, vt beatum Ioannem Summum Pontificem, Constantinopolim ad se venientem videret, admirabili sanctitate virum, & postea martyrij gloria illustrem. ad cuius ille pedes, CHRISTVM in eo agnoscens, procubuit, Deo clarissimum illum congressum insigni miraculo comprobante, cum in ipso aditu portæ aureæ, cæco suppl canti ab eodem Summo Pontifice lumen est restitutum.

Iustiniani Magni. §.8. Magnis etiam laudibus efferendus est Iustinianus ille, qui tot rebus fortiter, sapienterq. gestis, Magnus merito est appellatus, sed profecto sui ipsius victoria, & erga Apostolicã Sedem obedientia multo maior. nam cũ zelo Catholicæ Religionis, confessionem veræ ac orthodoxæ fidei, quæ in Sancta Dei Ecclesia prædicatur, & simul hæresum damnationem, de Catholicorum Episcoporũ consensu, proposito edicto, fecisset omnibus manifestam, ac deinde per suas litteras & Legatos, reddens Apostolicæ Sedi, & sancto Ioanni Papæ Secundo debitum honorem & reuerentiam, pro singulari studio quod gerebat de vnitate omnium, præsertim Orientalis tractus Ecclesiarũ, illarumq. Sacerdotum, cum ipso ac eius Sede, tanquã earum capite, seruanda atque custodienda, etiam suæ fidei confessionẽ, ac illud ipsum edictum transmisisset, humiliterq. postulasset, suis illa litteris, & Apostolicæ Sedis iudicio comprobari, atque ipsis quoque diebus B. Petro Principi Apostolorum pretiosa munera obtulisset, idem Sanctus Pont. & dignis eum laudũ præconijs extulit, & quæ in ipso edicto continebantur, veluti Apostolicæ doctrinæ consentanea, suo iudicio atque auctoritate confirmauit. Cũque postmodum ipse Iustinianus Imperator à Theodora coniuge deprauatus, à B. Agapito Pontifice vehemẽtius contenderet, vt Anthymum hæreticum Patriarcham ad communionem admitteret, eiusq. electionem confirmaret, eoq. constantissime recusante minas precibus admisceret, Sanctus Pontifex zelo fidei incensus, exclamauit: Ego ad Iustinianum Imperatorem Christianissimum venire desideraui, sed Diocletianum inueni. qua inuicti animi constantia permotus Imperator, ac tandem erroris caligine detersa, ad veritatis lucem emergens, seipsum totũ ad parentis in CHRISTO optimi voluntatem conformauit, hominemq. hæreticum loco deijci, & Catholicum Episcopum Mennam ab eodem sancto Pontifice cõsecrari, non solum patienter, sed etiam libenter tulit, præclaro Christianis Principibus exemplo relicto, vt paternas CHRISTI Vicarij admonitiones & obiurgationes, æquissimo animo ferrent, memores verbi Domini: Qui vos audit me audit, qui vos spernit me spernit.

Tiberij Constantini. §.9. Iam vero Tiberij Constantini nomen cum laude commemorandum est, quem Vrbis Romæ Cõseruatorem appellare licet, quod eam à Longobardis grauissima obsidione oppressam, magnaq. rei frumentariæ angustia laborantem, larga frumenti copia ex Aegypto trãsmissa,

à fa-

à famis simul & obsidionis calamitate, paternis sanctæ memoriæ Benedicti Primi Summi Pontificis cohortationibus liberauerit. Hic cum Sanctum Gregorium Magnum adhuc Diaconum disputantem audisset, Eutychij Patriarchæ, veram tractabilemq. corporum resurrectionem negantis, librum statim comburendum in ignem iniecit. Idem sanctæ Crucis signum ita coluit, vt aliquando, cum humi eam in lapide sculptam vidisset, statim tolli, & decenti loco collocari iusserit, vt iam minus mirandum sit, quod magnus Crucis cultor, Crucis imaginem in aureis nummis, eleganter, vt uidemus, curauerit exprimendam.

Maurit.

§. 10. Commemorandus est etiam iure optimo Mauritius vir fortissimus, cuius filium idem Gregorius, cum adhuc Diaconus Cōstantinopoli Apostolicum Legatum ageret, ex sacro baptismi fonte leuauit; postea vero Pontifex factus, eidem Mauritio locupletissimum pietatis testimonium præbet, dum illum in suis epistolis hominem multarum lacrymarum, orationum, ieiuniorum, & eleemosynarum fuisse commemorat. certe de Apostolica Sede, & vniuersa Italia egregie est meritus, quod exercitu comparato, Ducibus in Italiam missis, Francorum auxilijs aduocatis, omni denique diligentia adhibita, Lōgobardorum furorem non mediocriter repressit.

Phoc.

§. 11. Nec minori dignus est præconio Phocas Imperator, qui cum de more conaretur se Catholicæ religionis defensorem perpetuum futurum, sanctissimo iureiurando obstrinxit, & summam ab ipso CHRISTO Domino Romanæ Ecclesiæ traditam auctoritatem & potestatem preclare intelligens, publice edixit, vt eandem Sanctam Romanam Ecclesiam, tanquam omnium Ecclesiarū primam, atque caput omnes & agnoscerent & profiterētur.

Heraclij Augusti.

§. 12. Hunc autem clarissimum cœtum merito claudit Heraclius Augustus, nouissimis eorum quos supra enumerauimus. qui sacrosanctam Crucem illam ipsam, in qua vitæ auctor pependerat, & mortem moriendo superauerat, decimoquarto anno postquam venerat in potestatem Persarum, felicissime recepit; eamq. suis humeris, abiecto Imperatorio amictu, calceisq, detractis, in ipsum Caluariæ Montem, in Passionis CHRISTI memoriam, magna cum humilitate reportauit.

Hic Pontifex hęc numismata transmisit ad Imperatorem, Reges & Principes, atq; Cardinales aliosq. præstantissimos viros.

§. 13. Nos igitur aliquam augustissimæ eorundem Imperatorum memoriæ gratiam non immerito referre cupientes, Charissimis in Christo filijs nostris Romanorū Imperatori electo, ac Regibus, & dilectis filijs nobilibus viris Principibus, quos in visceribus CHRISTI gerimus quædam ex supradictis aureis numismatibus, singulare paterni nostri amoris erga ipsos pignus misimus, vt ad similem virtutis, & Religionis laudem excitentur, & se Ecclesiæ Romanæ filios, Catholicorum Principum successores, & Crucis CHRISTI defensores esse crebrius reminiscantur. veteres in hoc quidem Sanctos Pontifices prædecessores nostros, præsertim eundem beatum Gregorium Papam imitati, qui Regibus & Principibus, ac primarijs viris, aureas Cruces, & claues paruulas, quæ claues beati Petri dicebantur, mittere consueuerant, quęque collo appensæ, & Religiose gestatę miraculis coruscabant. quædam vero alia ex eisdem numismatibus dedimus venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, reliqua vero eodem modo pijs & præstantibus viris iam distribuimus.

Et eadem modo indulgentijs decorat, eas concedendo.

§. 14. Vt autem ab omnibus & singulis Christifidelibus, quibus à nobis tradita iam sunt, deuotius ac religiosius, & cum spirituali animarum fructu gestentur, decreuimus, ad sanctissimę Crucis honorem, & gloriosam memoriam Imperatorum, eadem numismata pręcipuis gratijs, & indulgentijs amplissimis, ex nostra Apostolica benignitate insignire.

Gestantibus illa, & facientib. hic descripta.

§. 15. Quamobrem de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Apostolorum eius Petri & Pauli auctoritate confisi, vniuersis & singulis Christifidelibus vtriusque sexus, quodcunque ex his numismatibus penes se gestantibus, quoties eorum aliquis ante salutiferæ Crucis signum, aut sacram aliquam imaginem pertransiens, aperto capite venerationem tribuerit, aut genuflexerit, orationem Dominicam, vel salutationem Angelicā pronunciādo, toties ei centum annos & totidē quadragenas. Singulis autem diebus, si ter orationem Dominicam, salutationemq. Angelicam, aut semel psalmum, Miserere mei Deus, seu, De profundis clamaui, deuote recitauerit, annos ducentos, ac totidem quadragenas.

Item quoties ad Deum mentem eleuauerit, illiusq. diuinam opem implorauerit, etiam ducentos annos & totidem quadragenas.

Si vero quocunque Dominico, aut festo die, coronam beatissimæ semper Virginis Dei genitricis MARIAE, etiam pia deuotione recitauerit, annos trecentos & totidem quadragenas.

Ac si conscientiam suam mane aut Vesperi, cū emendationis proposito examinauerit, ac de male anteacta vita veniam supplex à Deo misericordiarum patre postulauerit, similiter trecentos annos, & totidem quadragenas de sibi iniunctis, vel alias quomodolibet per eum debitis pœnitentijs, misericorditer in Domino relaxamus.

Atque vt eosdem fideles ad pietatis opera exercenda, eo etiam magis inuitemus, eorum cuilibet, quoties pro hęreticorum reductione, infidelium conuersione, Christianæ atque Orthodoxæ fidei propagatione, & sanctæ matris Ecclesiæ tranquillitate, & exaltatione, ac inter Principes Christianos pace & concordia, Deum precando, orationem Dominicam, & salutationem Angelicam quinquies deuote dixerint, easdem illas indulgentias ac peccatorum remissiones, quæ vnam è septem præcipuis Vrbis Basilicis visitantibus concessæ sunt, concedimus & impartimur.

Quod si quis peccatorem à via perditionis, veluti ab heresi, blasphemia, alijsue eiusmodi sceleribus, & peccatis, ad viam salutis conuerterit, aut si certe in eo laborauerit, aut si inter discordantes pacem conciliauerit, aut quātum in se est, procurauerit, concedimus, vt sanctorum sacrificiorum, ieiuniorum, orationum, ac quorumuis aliorum piorum operum, quę in omnibus Ordinibus & Cōgregationibus regularibus sanctæ Catholicę Ecclesię fiunt, non secus ac si vniuscuiusque earum proprium membrum foret, eo ipso particeps efficiatur.

Præterea vnicuique vere pœnitenti, qui peccata sua alicui ex Sacerdotibus idoneis, & ad id approbatis confessus fuerit, & sacram sumpserit Eucharistiam, aut missam, si Sacerdos fuerit, celebrauerit, quoties id fecerit, toties ei plenariam.

Aut si in mortis articulo constitutus, numisma collo appensum, aut quouis modo secum habuerit, pronunciato nomine IESV, corde saltem, si ore nequiuerit, etiam plenariam.

Atque itidem militibus, aut alijs, qui aliquod huiusmodi numisma secum habentes contra infideles vel hæreticos, aut alios Sanctæ R. E. hostes pugnauerint, præsertimq. si ibi eos mori contigerit, IESV nomine vt supra inuocato, pariter plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam & remissionem, auctoritate prædicta, tenore præsentium, etiam misericorditer in Domino concedimus & elargimur.

Vtque defectus & negligentiæ, animique distractiones, quæ ex humana fragilitate in diuini Officij recitatione, Missarumq. celebratione, vel auditione Sacerdotibus, aut Clericis vel laicis contingere solent, aut horū etiam ob iustum impedimentum prætermissio, ex deuota huius numismatis gestatione, Corona tamen Beatæ MARIAE Virginis pie recitata, aut saltem pronunciato Psalmo, Miserere mei Deus, suppleri & compensari possint, eadem auctoritate concedimus & indulgemus.

Numisma Ecclesijs tātum relinqui possunt.

§. 16. Quicunque autem aliquod huiusmodi numisma habuerit, ipsum pro suo arbitrio in testamento, aut alia vltima voluntate, cui voluerit Ecclesiæ, nec vero cuiquā alij, absque speciali nostra aut nostrorum successorū concessione, relinquere aut donare possit.

Quas Ecclesias visitātes indulgentias cōsequuntur.

§. 17. Quam quidem Ecclesiam, in qua fuerit dictum numisma repositum, festis diebus Inuentionis & Exaltationis sanctæ Crucis, vniuersis & singulis Christifidelibus vtriusque sexus vere penitentibus, & peccata sua confessis, deuote visitantibus, similiter plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam & remissionem damus, concedimus & elargimur.

Quod

Numiſma in teſtato decedentis ad propinquiorem Eccleſ. ſpectat.

§.18. Quod ſi quis numiſma habens ab inteſtato deceſſerit, volumus, vt illud ad propinquiorem eius domicilio Eccleſiam, cum eiſdem gratijs, facultatibus, & indulgentijs pertineat.

In articulo mortis conſtituto accommodari poſſit.

§.19. Cuicunque nihilominus in articulo mortis conſtituto, de conſilio eius Confeſſarij ipſum numiſma liceat commodare, qui itidem omnes ſupradictas indulgentias & peccatorum remiſſiones valeat obtinere.

Animabusq. Purgatorij prodeſt, impleto hic charitatis.

§.20. Poſtremo vt animabus quoque Chriſtifidelium in Purgatorio exiſtentibus, quæ per charitatem Domino Noſtro IESV CHRISTO vnitæ ex hac vita migrauerint, quæq. anteaquam decederent aliorum Chriſtifidelium ſuffragijs iuuari meruerunt, de cæleſtibus Eccleſiæ theſauris, quorum diſpenſatores à Domino ad animarū ſalutem conſtituti ſumus, paterne ſubueniamus; diuina miſeratione confiſi, concedimus, vt quoties quilibet aliquod ex huiuſmodi numiſmatibus, ſecum habens, pro dictarum animarum ſalute, præmiſſa, eorumue aliqua adimpleuerit, vel quicunque alius Eccleſias, in quibus eadem numiſmata reponi contigerit, dictis feſtis diebus Inuentionis & Exaltationis Sanctæ Crucis viſitauerit, ipſæ animæ, pro quibus id fecerit, efficaciſſimis IESV CHRISTI Domini Noſtri meritis, ac eiuſdem Beatæ MARIAE ſemper Virginis, Sanctorum Angelorum, Apoſtolorum, Martyrum, Confeſſorum, Virginum, omniumq. Sanctorum & Sanctarum precibus & interceſſionibus ſuffragantibus, eaſdem indulgentias & peccatorum remiſſiones conſequantur.

Clauſulę harum elargitionum præſeruatiua.

§.21. Præſentes vero litteras, ſub quibuſuis ſimilium vel diſſimilium indulgentiarum, & gratiarum reuocationibus, ſuſpenſionibus, abrogationibus, aut alijs contrarijs diſpoſitionibus, per nos vel ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, etiam Motu proprio & ex certa ſcientia, ac in fauorem Cruciatæ ſanctæ, vel alias quomodolibet faciendis minime comprehendi, ſed quoties illæ emanabunt, toties eaſdem præſentes ab illis exceptas, & niſi de eis expreſſa & indiuidua mentio fiat, aduerſus illas in priſtinum & validiſſimum ſtatum reſtitutas, ac de nouo conceſſas eſſe, & cenſeri, & perpetuo validas & efficaces fore, ac ſupradictis perſonis & Eccleſijs, perpetuis futuris temporibus ſuffragari debere decernimus & declaramus.

Clauſulę derogat.

§.22. Non obſtantibus noſtra de non concedendis indulgentijs ad inſtar, ac alijs conſtitutionibus & ordinationib. Apoſtolicis. cæterisq. contrarijs quibuſcunque.

Exemplorum fides.

§.23. Volumus autem, vt præſentium litterarum exemplis etiam impreſſis, manu alicuius notarij publici ſubſcriptis, & perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillo obſignatis, eadem prorſus fides vbique gentium & locorum adhibeatur, quæ ipſis originalibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

D. P. An. 3. 1. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo octuageſimo ſeptimo, Calendis Decembris, Pontificatus noſtri Anno tertio.

L X X I V.

Inſtitutio quindecim Congregationum Sanctæ R. E. Cardinalium, cum iuriſdictionum & facultatum partita conceſſione, ad faciliorem vniuerſæ Reipublicæ Chriſtianæ, Statusq. eccleſiaſtici, & Romanæ Curiæ negociorum, & cauſarum expeditionem.

Ad hæc videnda ſunt, quæ ſigillatim, ad vnamquamq; rubricam Congregationis, adnotabo.

Aliæ à Clem. VIII. ſuperadditæ ſunt Congregationes Cardinalium; quarum altera eſt ſuper Bono regimine Communitatum Status Eccleſiaſtici, in ſua conſtit. x. Pro commiſſa. Alia vero eſt ſuper Baronibus dicti Status, in conſtit. 41. Iuſtitiæ. Altera autem ſuper bannitis in conſtit. 15. In regendis.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Editæ An.D. 1588.

Proœmium.

IMmenſa æterni Dei omnium opifex ſapientia à fine vſque ad finem fortiter attingens, ſic cuncta inter ſe admirabili concordiæ nexu copulauit, ſuauiterq. diſpoſuit, vt viciſſim ad ſuorum ſe munerum functiones exercendas mutuis auxilijs ſubleuarent. Ipſa in cœleſti Hieruſalem varios beatorum ſpirituum ordines diſtinxit, quorum ſuperiores de diuinæ prouidentiæ rebus inferiores illuminarent. Ipſa militantis Eccleſiæ, quæ triumphantis illius imago eſt, corpus varijs membris diſcreuit, quæ capiti ſuo glutino charitatis compacta, & connexa, mutuo ſe adiuuarent, ex quo totius corporis ſalus & conſeruatio exiſteret.

Cauſæ huius inſtitutionis.

§.1. Quare iure optimo Romanus Pontifex, quem CHRISTVS Dominus corporis ſui, quod eſt Eccleſia, viſibile caput conſtituit, omniumq. Eccleſiarum ſolicitudinem gerere voluit, multos ſibi tam immenſi oneris adiutores aduocat, atque adſciſcit, cum venerabiles Epiſcopos fratres ſuos, quos toto terrarum orbe ad ſingulos greges paſcendos mittit, tum ampliſſimum ordinem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, qui tanquam nobiliſſima membra capiti propius cohærentia, eidem Summo Pontifici, ſicut CHRISTO Domino Apoſtoli, ſemper aſſiſtunt; quiq. primi laborum & conſiliorum ſocij ſunt, & participes, vt partita inter eos, aliosq. Romanæ Curiæ Magiſtratus, ingenti curarum negociorumq. mole, ipſe tantæ poteſtatis clauum tenens, diuina gratia adiutrice, non ſuccumbat.

Inſtitutio quindecim Congregationum de quibus in rubr.

§.2. Nos igitur magni illius MOYSI exemplo adducti, qui cum DEO loquens ſoceri ſui Iethro conſilium de varijs iudicibus conſtituendis non repudiauit, quique DEI iuſſu inſignem Senatum ſeptuaginta ſeniorum conſcripſit, qui cum eo onus populi ſuſtinerent, ne ſolus ipſe grauaretur, Pontificium hoc onus, angelicis plane humeris formidandum, inter Senatores orbis terræ fratres noſtros Cardinales apta quadam diſtributione pro temporum conditione, negociorum multitudine & varietate, ipſaque vtilitatis ratione ſalubriter partiri decreuimus. Ea in primis cogitatione permoti, vt qui ex omnibus nationibus ad hanc matrem, magiſtram, perfugiumq. fidelium, Apoſtolicam Sedem, deuotionis, ſalutisq. ſtudio, iuris perſequendi, gratiæ impetrandæ, aliaſve multiplices ob cauſas frequentiſſimi confugiunt, ij quidem, & tuto & commode (quantum in Prouincijs noſtris præſtare poſſumus) Romam perueniant: & vt facilius, celeriusq. expediantur, diſtinctos Cardinalium conuentus, & Congregationes ad certas rerum, negociorumq. tractationes paratas habeant, Cardinaleſque ipſi diſtributi muneris partem leuius ferant, diligentius adminiſtrent, commodius nos conſulant, & denique viri primarij publicis in rebus exercitati, nullo vnquam tempore deſint. Itaque Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de eorundem fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio & aſſenſu, ex eodem ſacro Collegio, quod per DEI gratiam viris pietate, doctrina, rerumq. vſu præſtantibus, ex omni natione abundat, Congregationes quindecim conſtituimus, ſingulisq. certa negocia aſſignauimus, ita vt grauiores, difficilioreſque conſultationes ad nos referant, ac vnicuique earum ſuas facultates, & auctoritatem in eum modum, qui infra deſcriptus eſt, dedimus atque attribuimus.

Congregatio prima, pro Sancta Inquiſitione.

Iſta Congregatio jam diu inſtituta fuit, eiq. amplam auctoritatem dedit Paulus III. vt ſup. in eius conſtit. 34. Licet ab. fol. 670. ac Pius IV. conſtit. 79. Cum nos. fol. 111. ac Pius V. conſt. 1. Sanctiſſimus. fol. 177. & & cōſt. 22. Inter. fol. 200. & cōſt. ſeq. Cum felicis. fol. 201. Et inſuper videnda eſt infra conſtit. 76. Clem. 8. Sanctiſſimus.

Confirmatio huius Cōgregationis iam institutæ.

§.1. IN primis igitur, quoniam fides, sine qua impossibile est placere DEO, totius spiritualis ædificationis fundamentū est, cupiētes hoc preciosum depositum, quod nobis potissimum à CHRISTO Domino in beato Petro Apostolo est creditum, aduersus omnes inferorum portas integrum, inuiolatumq. custodire, Congregationem sanctæ Inquisitionis hæreticæ prauitatis, magna prædecessorum nostrorum prouidentia, tanquam firmissimum Catholicæ fidei propugnaculum in Vrbe institutum; cui ob summam rei grauitatem, Romanus Pontifex præsidere solet: nos quoque confirmamus & corroboramus, illiusq. omnia instituta, omnesq. & singulas facultates à Romanis Pontificibus prędecessoribus nostris Cardinalibus ad eam Congregationem pro tempore delectis concessas, omnemq. auctoritatem & potestatem eis communicatam, scilicet inquirendi, citandi, procedendi, sententiandi, & definiendi in omnibus causis, tam hæresim manifestam quam schismata, Apostasiam à fide, magiam, sortilegia, diuinationes, sacramentorum abusus, & quæcunque alia, quæ etiam præsumptam hæresim sapere videntur, concernentibus, non solum in Vrbe & Statu temporali, nobis & huic sanctæ Sedi subiecto, sed etiam in vniuerso terrarum Orbe, vbi Christiana viget Religio, super omnes Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, & alios inferiores, ac Inquisitores, quocunque priuilegio illi suffulti sint, quorū, ac aliorum prędictorum series his nostris litteris ad verbum expressa censeatur, confirmamus.

Illiusq. facultatum.

§.2. Ea denique omnia, veluti per eosdem Prædecessores circa eandem Congregationem, illiusq. iurisdictionem & auctoritatem decreta fuerunt, nos iidem statuimus atque decernimus.

Et indulta huius officij Ministrorum.

§.3. Exemptiones quoque, immunitates, priuilegia, atque indulta etiam eiusdem officij ministris, vel in hunc vsque diem concessa, vsuq. recepta, pariter approbamus.

Hortatio ad Principes, & alios, vt ei fauant &c.

§.4. Obnixe in Domino hortantes, & per viscera misericordiæ IESV CHRISTI, & per eius tremendum Iudicium obtestantes charissimo in Christo filios nostros in Imperatorem electum, omnesq. Reges, ac dilectos filios nobiles viros Rerum publicarum, aliosq. Duces, illisq. regendis, & administrandis præpositos, ac singulos Orbis Terrarum Principes & Magistratus, quibus gladij secularis potestas ad malorum vindictam à Deo est tradita, per eam ipsam quam se tueri promiserunt Catholicam fidem, vt sic suas quisque partes, siue in præstando ministris prædictis auxilio, siue in criminum post Ecclesiæ sententiam animaduersione interponat, quod eos pro eorum pietate libenter facturos confidimus, vt eorum quoque præsidio Ministri ipsi tantum munus, tamq. salutiferum, pro Regis æterni gloria, ac Religionis incremento feliciter exequantur, cuius pij, Christianiq. obsequij Principes ipsi & Magistratus amplissimum à Domino premium recepturi sunt in æternæ beatitudinis consortio, Catholicæ fidei assertoribus, & defensoribus pręparatum.

Sed ex hoc nihil innouetur de officio Inquisitionis Hispaniæ.

§.5. In his autem omnibus nostra est intentio, ne in officio sanctæ Inquisitionis, in Regnis & Dominijs Hispaniarum, Sedis Apostolicæ auctoritate Superioribus temporibus instituto, ex quo vberes in agro Domini fructus in dies prodire conspicimus, nobis, aut successoribus nostris inconsultis aliquid innouetur.

Omittuntur hic nomina Cardinalium nunc deputatorum huic Congregationi, & alijs sequentibus, quoniam ob eorum obitum, alij subrogati sunt, & frequenter eiusmodi mutatio contingit.

Congregatio secunda, pro Signatura Gratiæ.

Ad Signaturam Gratiæ, videri potest constit. Pij IV. nu. 59. Cum nuper. fol. 84. & constit. 63. In eligendis. fol. 91. & nouissime editam Reformationem S. D. N. Pauli V. in const. 44. §. 1.

Causa huius instit.

ET quoniam ad eam, quæ Signaturæ Gratiæ appellatur, & in qua nos etiam prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum more præsidemus, ex diuersis Orbis terrarum partibus, ob multiplices gratias obtinendas, magni concursus fiunt, supplicesq. libelli referuntur, vt quæ ex Iudicum ordinaria facultate expediri nequeunt, potestate Principis, qui viua est lex, iustis de causis explicentur, & concedantur. sane pro loci dignitate, & rerum ratione, magna circunspectio adhibenda est, vt, & honestæ supplicationes, quantum cum Domino licet, exaudiantur, & multorum petentium importunitas coerceantur.

Institutio Congregationis & explicatio muneris Card.

§.1. Quamobrem Cardinales infrascriptos Signaturæ nostræ gratiæ adscribimus, ad hoc, vt omnes Signaturam nostram quauis de causa adeuntes, benigne audiant, porrectasq. oblatarum petitionum informationes excipiant, nobis vero, aut successoribus nostris, dum supplices libelli referuntur, assistant, opportunumq. consilium afferant, omniq. deposito humano affectu, sincere suam quisque sententiam, etiam non rogatus ex conscientia dicat.

Declaratio circa Cardinales supra. muneri alio rum deputatorum.

§.2. Declaramus autem in dictam Congregationem semper eos Cardinales adscriptos esse, qui infrascriptis muneribus, & officijs præfecti erunt, videlicet, Maior Pœnitentiarius, Præfectus Signaturę Gratiæ, Præfectus Signaturæ Breuium, Præfectus Signaturæ Iustitiæ, & qui Datarij munere fungetur, si Cardinalis fuerit. qui simul atque eas præfecturas & officia adepti erunt, statim in ipsam Signaturam adnumerari censeantur.

Congregatio tertia, pro erectione Ecclesiarum, & prouisionibus Consistorialibus.

Ad hæc vide etiam infra cōst. 10. Gregorij XIIII. Onus. vbi etiam notabo in rubrica.

Causa huius instit.

ILla præterea cura ad pastoralis nostri officij sollicitudinem, & Ecclesiæ vniuersalis gubernationem maxime pertinet, vt ad fidelium populorum vtilitatem, Ecclesijs iam erectis, aut in posterum iustis de causis erigendis, de Episcopis & Pastoribus idoneis, & fidelibus ac fructuosis, in vinea magni Patrisfamilias operarijs salubriter in Domino prouideamus.

Institutio huius Cōgregationis, & explicatio muneris Cardi.

§.1. Quare aliam constituimus Cardinalium Congregationem, qui in primis cognoscant de legitimis causis erectionum nouarum Ecclesiarum quarumcunque, Patriarchalium, Metropolitanarum, & Cathedralium, ac de cuiusque earum dote, Capitulo, Clero, Populo, & alijs, quæ ad eiusmodi erectiones, iuxta præscriptum sacri Concilij Tridentini, & sanctorum Patrum decreta, necessaria erunt. Examinent præterea omnes difficultates de his incidentes, controuersias quoque inter eas, quæ iam erectæ sunt, necnon dictarum Ecclesiarum, Diœcesum, vel Monasteriorum vniones, dismembrationes, cessiones, permutationes, translationes, pensionum super illarum redditibus assignationes, Monasteriorum pluralitatem, dignitatum incompatibilitatem, præsentationes, & nominationes, electionum, siue postulationum confirmationes, seu admissiones, suffraganeorum, coadiutorumque deputationes, cum futura successione, siue absque eadem successione. curamque adhibebunt solertem circa ætatem & qualitatem promouendorum, eaque discussa & examinata, ad nos, successoresq. nostros referāt, vt pro nostro, eorumue arbitrio, in Consistorio secreto iuxta formam in hunc vsque diem seruatam proponātur.

Congregatio quarta, pro vbertate Annonæ Status Ecclesiastici.

Huic Annonæ præficitur à Summo Pontifice vnus ex Clericis Reu. Cameræ Apostolicæ, vt videre est sup. in const. 35. Gregorij XIII. Inter cæteras. fol. 402. Et pro eius præsidio hic Pontifex scuta ducentum millia tribuit infra in const. 78. Abundātes. Aliam Prælatorū Congregationem subordinauit S. D. N. Paulus V. in sua const. 48. Pastoralis. vbi alia notabo.

Causa huius instit.

CVmq. ad prouidentiam nostram pertineat curare, vt populi ecclesiasticæ ditioni subiecti, non solum pane verbi Dei reficiantur, sed hoc quoque terreno, quem etiam cum illo à Patre cœlesti nobis dari quotidie petimus, abundent, pauperes præsertim & egeni, quibus parentis loco sumus, idcirco vt in omnibus

Pro-

Prouincijs nostris, & in hac potissimum Alma Vrbe, ad quam tanta hominum frequentia vndique confluit, res frumentaria bene curata sit, & Annonæ publicæ copia benedicente Domino, semper suppetat.

Institutio Cõgreg. & facultates Cardd. deputatorũ.

§. 1. Congregationem Cardinalium constituimus, quæ omni studio curet, non solũ in Vrbe, sed in vniuerso Statu Ecclesiastico tẽporali copiã haberi frumẽti, atq; aliarum huius generis frugũ, quibus ad vitã humanam sustẽtandã indigemus, quę si peccatis populi id promerẽtib. ob terrę sterilitatẽ in ditione ecclesiast. aliquãdo, quod Deus auertat, deerunt, aliũde commeatũ pro locorũ opportunitate, cõuehi, cõportariq. studeat, ciuitatib., oppidis, locis, personis quibuscunq; quauis etiã ecclesiast. atq; Cardinalatus dignitate fulgẽtibus, ea omnia, quæ ad abundantiã parandã, atq; conseruandã erũt opportuna, pręcipiat. Cõmissarios vbiq; locorũ, prout exegerit necessitas, aut suaserit vtilitas, deputet. contra impedientes aut negligentes, siue Annonã extrahi vel abduci, per se ipsos, aut per alios palam vel occulte procurãtes, procedat. aliaq. faciat, quæ ad Annonæ vbertatem omnino pertinere videbuntur.

Quæ hic dicũtur de cõseruatione præsidij, vide latius in const. 78 huius Pap. cit. in rubric.

§. 2. Pręcipuam vero curã, & diligentiã adhibeat, vt pecunię summa, scutorũ scilicet ducentorũ milliũ à nobis, tam salubri ac necessario operi pauperũ in primis causa paterne assignata atque attributa, nec in alium vsum cõuertatur, & integra cõseruetur. quod si in caritate Annonę aliquid ex dicta sũma decesserit, illius recuperandę, ac reintegrãdę ratio quãprimũ tueatur, vt hoc publicũ præsidiũ, & tanquã patrimoniũ pauperũ, eorundẽ Cardinaliũ prudẽtia, & sedulitate perpetuo asseruetur, & prout in alia cõstitutione super hoc à nobis edita latius explicatur.

Congregatio quinta, pro Sacris Ritibus & Cęremonijs.

Causa huius instit.

IAm vero, cũ sacri ritus & cęremonię, quibus Ecclesia à Spiritu sancto edocta ex Apostolica traditione, & disciplina vtitur, in Sacramentorũ administratione, diuinis officijs, omniq. Dei, & Sanctorũ veneratione magnam Christiani populi eruditionem, verę q. fidei protestationem contineant, rerũ sacrarũ maiestatem cõmendent, fidelium mentes ad rerũ altissimarũ meditationẽ sustollant, & deuotionis etiã igne inflãment, cupiẽtes filiorum Ecclesiæ pietatem, & diuinum cultum sacris ritibus, & cęremonijs conseruandis, instaurandisq. magis augere.

Institutio Cõgreg. 5. cum facultatibus Cardd.

§. 1. Quinque itidem Cardinales delegimus, quibus hæc præcipue cura incumbere debeat, vt veteres ritus sacri vbiuis locorum, in omnibus Vrbis, Orbisq. Ecclesijs, etiam in Capella nostra Pontificia, in missis, diuinis officijs, sacramentorum administratione, cæterisque ad diuinum cultum pertinentibus, à quibusuis personis diligenter obseruentur, cæremoniæ si exoleuerint, restituantur. si deprauatæ fuerint, reformentur. libros de sacris ritibus & cæremonijs, in Primis Pontificale, Rituale, Cæremoniale, prout opus fuerit, reforment & emendent. officia diuina de Sanctis patronis examinent, &, nobis prius consultis, concedant. Diligentem quoque curam adhibeant circa Sanctorum canonizationem, festorumq. dierum celebritatem, vt omnia rite & recte, & ex Patrum traditione fiant. & vt Reges & Principes, eorumq. Oratores, aliæq. personæ, etiam ecclesiasticæ, ad Vrbem, Curiamq. Romanam veniẽtes, pro Sedis Apostolicæ dignitate ac benignitate honorifice more maiorum excipiantur, cogitationem suscipiant, seduloq. prouideant. Controuersias de pręcedentia in processionibus, aut alibi, cæterasq. in huiusmodi sacris ritibus & cæremonijs incidentes difficultates cognoscant, summarie terminent & componant.

Congregatio sexta, pro Classę paranda & seruanda, ad Status Ecclesiastici defensionem.

Subsidium annuum scutorum ducentum millium & quingentorum parauit & dedit hic Pontifex pro manutentione paratæ Classis decem triremium, sed eius bullam tanquam minus necessariam duxi prætermittendam.

Causa huius institutionis.

PRæterea posteaquam Dei benignitate, nec sine magno nostro labore & sumptu, perditorum hominum licentia compressa, publica tranquillitas in locis mediterraneis restituta est, vt iam vnicuique absque timore vllo sub vite sua, & sub ficu sua quiescere liceat, cupientes vt littora quoque, & orę maritimæ ditionis nostræ, superi inferique maris, à piratis ac prædonibus, quantum fieri potest, tutæ sint, nedum ad nostrorum subiectorum securitatem, verum vt exteræ quoque nationes ad hanc fidei petram, communemque fidelium matrem secure, pro eo quod in nobis est, accedãt, ne à piratis in miseram seruitutem, quod alias persæpe accidit, abducantur.

Institutio Cõgregationis 6 & explicatio numeris Cardd.

§. 1. Ob eas causas Cardinales quinque pręficimus triremibus numero decem parandis, ędificandis, ornandis, omniq. necessario nautico & militari apparatu instruendis, curaq. diligentissima cõseruandis quarũ ope & pręsidio, Deo adiutore, piratæ, & prædones coerceantur, & à nostris littoribus longe repellantur. quare & earũ triremium idoneos Duces, ac Pręfectos, nobis tamen & pro tempore Rom. Pont. consultis, deligant, & cętera omnia ad ea quæ diximus celeriter vtiliterq. efficienda, pro ipsorum prudentia & sedulitate disponant atque expediant. Deinde operam adhibeant, vt subsidium pecuniarium quodcunque ab ijs, qui nostro mandato huic tam necessario operi contribuere tenentur, fideliter, integre, matureq. exigatur, exactum vero ac receptum ad supradicta tantummodo opera perficienda ex voluntatis nostrę præscripto fructuose impendatur. Illud autem Cardinales ipsos magnopere admonemus, curent diligenter, vt in his triremibus Apostolicis, nautæ omnes & milites, non solum ex nautica militarique, sed multo magis ex Christiana disciplina, pie & modeste viuant. Quare viros religiosos, animarum corporumq. curatores deligant, qui valentes ad pietatem instruant, ægrotos multa charitatis affectu, quouis necessario adiumenti genere, spirituali in primis recreent, atque reficiant. Denique omni loco à Præfectis, militibus, nautis, ea pie viuendi ratio & institutio obseruetur, vt vere illos Christianos ac Pontificios esse omnes agnoscant.

Congregatio septima, pro Indice librorũ prohibitorum.

Ista Congregatio perfecit Indicem librorum huiusmodi alias à Pio iiij. approbatũ, vt videre est in Clem. viij. cõst. 36. Sacrosanctum. vbi de eius facultatib. etiam notabo.

Causa huius institutionis.

QVia vero hæresis morbus animæ perniciosissimus vt cancer serpit, & filij tenebrarum arcem Catholicæ veritatis omni machinationis genere oppugnant, libris præsertim hæresis veneno infectis promulgandis, alijsque noxia doctrina aspergendis, corrumpendisque, postulat à nobis pastoralis officij solicitudo, vt vulpes dolosas, & lupos rapaces ab ouili CHRISTI omni vigilantia arceamus.

Institutio Cõgregationis 7 & explicatio numeris Cardinalium

§. 1. Quare vt Cardinales, qui ad libros prohibendos, expurgandosve delecti sunt, in ea cura diligenter, ac maiori cum fructu versentur, has illis facultates tribuimus, vt librorum eiusmodi catalogos, & indices, aut olim, aut proxime confectos, eorumq. regulas editas recognoscãt, atque examinent. certorum auctorum libros prohibitos, aut quouis modo in prioribus indicibus suspensos diligenter excutiant, & prout expedire iudicauerint, permittant libros, qui post indicem Tridentini Conc. iussu editum prodierunt, Catholicę doctrinæ, christianorumq. morum disciplinæ repugnantes, expendant & recognoscant, ac, vbi nobis retulerint, nostra auctoritate reijciant. hominũ vero iniuria & dolo deprauatos emendent. eos libros, qui paucis erroribus reiectis, alioquin vtiles studiosis esse possent, expurgandi, atque corrigendi modũ ineant, indicesq. expurgatorios conficiant. nouos pręterea libros approbandi & imprimendi rationem præscribant. Vniuersitatum Parisien. Bononien. Salamantin. Louanien. aliarũque probatarum studia, ad librorum expurgationem et correctionem excitent, earumq. diligentem operam & industriam requirant. Permittimus quoque eidem Cõgregationi, vt Theologis, Canonistis, alijsq. peritis viris, pijs, atque idoneis, etiam aliunde accersitis, ad hoc omne negocium Reipublicæ Christianæ, tam in his temporibus no-

necessarium adhibitis. eam ob rem tantum, nec vero alijs, libros vetitos tenendi, legendiq. etiam absque nostra licentia impertiatur facultatem.

Congregatio octaua, pro executione & interpretatione Concilii Tridentini.

Huius Concilij indictionem, prosecutionem, & approbationem, & huius Congregationis institutionem vide sup. in Pij IV. constit. 23. Ad Ecclesiæ. fol. 34. & const. 83. Alias nos. fol. 112.

Causa huius instit.

DEO autem Patri misericordiarum gratias agentes, qui in Oecumenico Concilio Tridentino Spiritus sancti lumine diffuso, catholicam veritatem omnibus patefecit, hæreses nostrorum temporum confutauit, mores & disciplinam restituit, eiusdemque Concilij decreta, ab omnibus obseruari volentes, cum ad singularem Romani Pontificis auctoritatem tantummodo spectet Generalia Concilia indicere, confirmare, interpretari, & vt vbique locorum seruentur, curare ac præcipere.

Explicatio muneris Cardinalium.

§. 1. Eorum quidem decretorum, quæ ad fidei dogmata pertinent, interpretationẽ nobis ipsis reseruamus, Cardinalibus vero præfectis interpretationi, & executioni Concilij Tridentini, si quando in his quæ de morum reformatione, disciplina, ac moderatione, & ecclesiasticis iudicijs, alijsq. huiusmodi statuta sunt, dubietas aut difficultas emerserit, interpretandi facultatem, nobis tamen consultis, impartimur. Et quoniam eodẽ Concilio Tridentino decretum est, Synodos Prouinciales, tertio quoque anno, dioecesanas singulis annis celebrari debere, id in executionis vsum ab ijs quorum interest, induci eadẽ Congregatio prouidebit. Prouincialium vero, vbiuis terrarum illæ celebrentur, decreta ad se mitti præcipiet, eaque singula expendet & recognoscet. Patriarcharum præterea, Primatum, Archiepiscoporum, & Episcoporum, (quibus beatorum Apostolorum limina certo constituto tempore visitare alia nostra sanctione iussum est) postulata audiat. & quæ Congregatio ipsa per se poterit, ex charitatis & iustitiæ norma expediat, maiora ad nos referat, qui fratribus nostris Episcopis, quantum cum Domino licet, gratificari cupimus. Item ab ijsdem Præsulibus Ecclesiarum exposcat, quæ in Ecclesijs eorum curæ, ac fidei commissis, Cleri, Populiq. morum disciplina sit, quæ Concilij Tridentini decretorum, cum in omnibus tum præsertim in residentiæ munere, executio; quæ item piæ consuetudines, & qui omnium denique in via Domini sint progressus. ipsisq. det litteras ex formula præscripta in testimonium obitæ per eos visitationis liminum Sanctorum eorundem Apostolorum. Habeat itidem Congregatio auctoritatem promouendi reformationem Cleri & Populi, nedum in Vrbe & Statu Ecclesiastico temporali, sed etiam in vniuerso Christiano Orbe, in ijs quæ pertinent ad diuinum cultum propagandum, deuotionem excitandam, & mores Christiani populi ad præscriptum eiusdem Concilij componendos, atque ad rationes difficillimis his, perturbatisq. temporibus necessarias conformandos, quo vberius diuinæ misericordiæ vim in nobis sentiamus, iustâq. iram, atq; animaduersionẽ effugiamus.

Ista constitutio de visitãdis liminib. Apost. habetur sup. fol. 508.

Congregatio nona, pro Status Ecclesiastici Grauaminibus subleuandis.

Causa huius instit.

NEc vero paternus noster affectus, quem erga populos nobis & huic sanctæ Sedi subiectos, tanquam erga peculiares filios gerimus, eo contentus est, quod Deo auctore, nostraq. solicitudine publica pace, & tranquillitate perfruuntur, quodq. de eorum vtilitate & quiete multis alijs modis præstanda & augenda assidue cogitamus; sed eos etiam ab exactionum oneribus ob tẽporum interdum difficultates, variasq. publici boni rationes à prædecessoribus nostris impositis, magnopere, quantum fieri poterit, cupimus subleuare.

Institutio Cõgregationis 9. cũ eius facultatibus.

§. 1. Quocirca nouam instituimus Cardinalium Congregationem, vt quęcunq; grauamina vectigalium, pedagiorũ, & tributorũ cuiuscunq; generis illa sint, eorumque exigendi rationes, Quæstorum iniurias, siquas adesse cõpererint, Commissariorum extorsiones, iudicij forma plane postposita, mature audiat & cognoscat, atque si fieri posse videbitur, controuersias moderetur & componat. quod si rationibus hinc inde allatis accurate expensis, res transigi nequiuerit, eam totam ad nos deferat, vt quod æquũ & pium erit, eius Cõgregationis cõsilio, prudenter definire valeamus. causas vero in quibus iudicialis ordo requiritur, proprijs iudicibus de iure decidẽdas relinquat. Qui autem à iudicibus senserint se grauatos, ad Tribunalia, quæ his sunt ex antiqua institutione præposita, ac ad alia, vt moris est, iuris remedia confugiant.

Congregatio decima, pro Vniuersitate Studij Romani.

De istius Romani Studij erectione, eiusq. indultis & regimine notaui sup. in Bonif. VIII. constitut. 9. In supremæ. fol. 146.

Causa huius instit.

ILlud etiam cogitantes, quod litterarum cognitio, liberalesq. doctrinæ & disciplinæ, quibus iuuentus in publicis Gymnasijs instruitur & eruditur, magnã Christianę Reip. si cum pietate coniungantur, afferunt vtilitatem: tunc enim Ciuitates & Regna optime administrantur, cum sapientes atque intelligentes gubernacula possident; ob eam sane causam Romani Gymnasij, eiusq. vniuersitatis ornandæ & amplificandæ curam merito gerimus, vnde & ipsam vniuersitatem ab ære alieno viginti duorum millium scutorũ & alijs pluribus oneribus subleuauimus, ac plane liberauimus.

Institutio Cõgregationis 10. & explicatio facultatis Card.

§. 1. Itaque vt illius rationibus quamoptime prospiciamus, Cardinales quinque eidem Gymnasio, & vniuersitati, illiusq. reformationi pręficimus. quibus facultatem concedimus, vt cum opus fuerit, pręclaros Theologię Magistros, iurisconsultos egregios, & liberalium artium professores eximios vndecunque ad iuuentutem erudiendam euocent. qui morum integritate, eruditione, atque elegãtia litterarum non minus præstent, quam peritia, vsuq. docendi, assiduisq. prælectionibus iuuenes instruant. vtq. singulis scientiarum Magistris pro meritorum ratione, re tamen nobiscum, aut cum successoribus nostris participata, stipendium constituant. Insuper, cum in hac Alma Vrbe nostra, singulari Dei beneficio inter alias discentium scholas Græcorum, Maronitarum, & Neophytorum, ingenti Pontificum liberalitate, atque munificentia, erecta sint Collegia, congruisq. redditibus dotata, in quibus sacra Theologia, liberalesq. artes Hebraice, Græce, Arabice, & Chaldaice edocentur, eisdem Cardinalibus iniungimus, vt horum Collegiorum Alumnos ad litterarum studia ardentiori animo complectenda, quod ad fidei Catholicæ propagationem, & litterarum ornamentum, & ingenia excolenda maxime pertinet, opportune pro eorum pietate & prudentia, omni adhibito studio, excitari curẽt. Denique cum in præcipuis Christiani Orbis partibus sancta hæc Apostolica Sedes, vt pia mater, insignes quasdam Vniuersitates, in quibus sacrarum litterarum, legum, & artium præstantissima studia florent, olim in tutelam, & clientelam receperit suam, nimirum Parisiensem, Oxoniensem, Bononiensem, Salamantinam, vt in eis scilicet ex Apostolicę Sedis protectione bonarum artium studia, tanto maiori cum fructu excolerentur, nos & illas ipsas, & cæteras Catholicas Vniuersitates paterna beneuolentia complectentes, nec ipsam Oxoniensem, quantum in nobis est, deserentes, sed ex intimo animi affectu ad matris gremium, & ad viam salutis reuocantes, omnesque intimo cordis affectu, & summa beneuolentia prosequẽtes, ac sub nostra & beati Pétri Apostolorum Principis protectione iterum suscipientes, eidem Congregationi imponimus, vt earundem Vniuersitatum, atq; ad eas pertinẽtium negociorum apud Sedem Apostolicam curã gerat, illarumq. necessitates, nobis successoribusq. nostris ordine exponat, vt eis ex paterna charitate opem & auxiliũ afferre valeamus. easq. interdum per litteras visitet, nostroq. nomine Catholicis viris Apostolicam benedictionem impertiatur, illisq. vt prospera cuncta eueniant, alijs vero spiritum consilij sanioris, à Deo Optimo Maximo deprecetur.

Con-

Congregatio vndecima, pro Consultationibus Regularium.

Causa huius institutionis.

NEc sane minus de Regularium Ordinibus soliciti sumus, qui Ecclesiæ Dei magnum adiumentum atque ornamentum omni tempore præstiterunt, immo vero summopere cupientes, eorum salutaria studia, progressusq. ad pietatem promouere, qui è fluctibus seculi in portum regularis vitæ confugerunt, ob eam causam vt remotis impedimentis, & inanibus contentionib. amputatis, sub suaui Religionis iugo, & suorum institutorum obseruantia quiete viuant, gratumq. Altissimo famulatum exhibeant.

Institutio Cõgreg. xj. cum facultatibus Cardinaliũ.

§. I. Quinque alios Cardinales delegimus, quibus facultatem concedimus, vt Regularium, Claustralium, Mẽdicantium, non Mendicantium, Hospitalariorũ, & Militarium, possidentium & non possidentium, cuiusuis demũ Ordinis sint, controuersi's, dubitationibus, cõsultationibusq. propositis respondeant. Causas vero quas inter ipsos religiosos oriri contigerit, iuxta quarumcunq; Religionum instituta, eorumq. dispositionem, superiores illorum definiant atque terminent. Dum autem inter Episcopos & Regulares dubitationes inciderint, quæ sub decretorum Concilij Tridẽtini dispositione aut interpretatione comprehendantur, eas ad eandem Congregationem Concilij remittant. Audiant itidem ac decidant prædicti Cardinales causas & controuersias inter prædictos Ordines vertentes, siue in vniuersum siue ratione particulariũ locorum, dũmodo formam iudiciariam non requirant. Concedimus etiam, vt dictis Regularibus, non ad laxiorem, nec ad parem, sed ad arctiorem Religionẽ transeundi, ijs quos feruore spiritus incensos ad perfectioris vitę statum transire velle constiterit, non obstantibus quibuscunque prædecessorum nostrorum decretis, licentia dare possint. Apostatarũ quoque, eiectorũ, & pręterea extra Monasteria degentium aut vagantium causam ijdẽ Cardinales audiant & cognoscant, eosq. coercendi potestatem habeant. Curent præterea visitationis Apostolicę iussa, & constitutiones editas à Romanis Pontificibus circa ipsos Regulares exequendas, & in vsum introducendas. Prouideant insuper Regulares laudatæ vitæ, zelo Dei, & salutis animarum, & prudentia spiritus præditos, institutorumq. Regularium Ordinis, & laudabilium cõsuetudinum peritissimos, qui, cũ necessitas exegerit, Prouincias sui Ordinis, & nõ alterius, receptis à nobis litteris ad Omnipotentis Dei laudem, & locorum vtilitatem salubriter visitare valeant. Sub nomine autem Regularium etiam Moniales cuiusuis sint regulæ, & obseruantiæ cõprehendi volumus. Omne denique studium Cardinales ipsi impendant, vt ab inferioribus erga superiores debita humilitas & obedientia, ac vicissim à superioribus erga illos paterna beneuolentia in multa charitate & disciplina, in spiritu lenitatis adhibeatur, neve dominentur inter fratres, sed Superiores ipsi Patres se esse meminerint. Postremo eosdem Cardinales quasi Religiosorum omnium tutissimũ perfugium esse volumus, vt eorum auctoritate & auxilio recreati, stadium religiosæ vitæ, & regularis perfectionis sine impedimento strenue percurrant.

Congregatio duodecima, pro Consultationibus Episcoporum, & aliorum Prælatorum.

Causa huius institutionis.

ET nos quidem ex Apostolicę seruitutis officio, omnibus Christifidelibus ad ędificationem debitores sumus, sed tamen pręcipuo charitatis affectu, in CHRISTO complectimur venerabiles fratres nostros Ecclesiarum Pręsules & Pastores, qui ex pręcepto Apostoli vigilant, in omnibus laborant, ministeriumq. suum implent.

Institutio Cõgregationis 12. & explicatio muneris eius Card.

§. I. Quare vt ab Apostolica Sede, à qua, tanquam à matre honorẽ & iurisdictionẽ acceperunt, sibi, cum opus erit, auxilium, præsidiumq. paratũ esse intelligant, vt greges suos tanto fructuosius pascant, quinque itidẽ Cardinales præponimus Episcoporum & aliorum Prælatorum consultationibus audiendis. Quorum erit facultas, vt Patriarcharum, Primatum, Archiepiscoporum, Episcoporũ, Pręlatorum, & Ordinariorum quorumcunq;, etiam inferiorum, non tamen regularium, petitiones audiant. propositisq. difficultatibus, quæstionibus, ac controuersiis, alijsq. super quibus consulti fuerint, etiam per litteras sedulo humaniterq. respondeant. dubia, rationes, & causas Ecclesiarum, earumq. dignitatis, iurisdictionis, exẽptionis immunitatis, iurium, priuilegiorum, & laudabiliũ consuetudinum conseruationem cõcernentes, summarie cognoscant, atque tam ex partium petitione, quam ex officio componant, prout honestum, opportunumq. eis videbitur. Causas item & controuersias inter eosdẽ Pręlatos de iurisdictione, aliave de causa exortas, item inter Capitula aut obtinentes dignitates, ac inter quascunque singulares personas & vniuersitates, aut locorum in temporalibus Dominos, præter eas quę Concilij Tridentini interpretationem exigunt, vel ordinem iudiciarium re ipsa requirãt, examinent, atq; amicabiliter desuper transigere, etiã per alios, si ita consultum videbitur, etiam extra diœcesum curent. Ac pręterea ad Ecclesias visitandas vbique locorum, in quibus Christiana viget religio, visitatores nobis pręsentent, vt exẽplo B. Gregorij Magni, S. Leonis, & aliorũ Summorum Pontificum prędecessorum nostrorũ, cum in Domino expedire videbitur, destinare valeamus. Visitationis item formam illis pręscribant, vt multo cum spirituali fructu, & fidelium ædificatione munus suum obeant, negociorumq. omnium tractationis modum assignent, ac negligentiam, si quando opus erit, emendent. Insuper, vbi necessitas exegerit, viros vsu & doctrina idoneos, rectos, & timentes DEVM diligant, qui nostrarum litterarum auctoritate suffulti, Ecclesias vt Vicarij Apostolici regant. Denique eosdem Cardinales immunitatis Ecclesiarum defensores, ad tuendum ipsorum Pręlatorum personas, res, & bona quęcunque Ecclesiarum prædictarum, ab omnium iniurijs atque oppressionibus aduersus quoscunque, quauis auctoritate pręfulgentes constituimus.

Congregatio decimatertia, pro Vijs, Pontibus, & Aquis curandis.

Huic Congregationi curam hic Pont. demandauit Aquæ Felicis mox ab eo ad Vrbem conductæ, vt videre est infra in const. 101. Supremi.

Causa huius institutionis.

ET quoniam curæ & cogitationes nostræ ita communis boni procuratione defixæ sunt, vt dum grauiora maioraq. disponimus, eorum etiam quę minora videntur, non obliuiscamur, considerantes, quod ad Almæ Vrbis, locorumq. ditionis nostrę ecclesiasticæ ornamentum, aeris salubritatem, ciuium, incolarumq. vtilitatem, ac ad Peregrinorum, iterque agentium commoditatem, eorum præsertim qui ad hanc Apostolicam Sedẽ, & Apostolorum limina, totque sancta loca innumerabilium martyrum sanguine consecrata pie visitanda concurrunt, permagni interest Viarum, Pontium, & Aquarum curatio.

Institutio Cõgregationis 13. & explicatio facultatũ eius.

§. I. Nos idcirco huic rei consulentes, Cardinales sex infra nominatos deputauimus, quibus facultatem damus vias curãdi, aperiendi, muniẽdi, dirigendi, factasq. tuendi, coarctatas dilatandi, veteres iam occupatas iterũ in publicum vsum vindicandi & redigendi. Pontes item tuẽdi, & vbi opus est, nouos extruendi, veteresq. ruinosos instaurandi, & iam collapsos, si ita necessitas tulerit, reficiendi. Aquarum pręterea curam gerendi, illarum præsertim, quas nos tanta impensa, & labore in Vrbem adduximus, illasq. certa mensura ad publicum vsum, commoditatẽq. melius distribuendi, & vbi maiori aquarum copia opus esse viderint, fontes aquarum magis vberes vnde deduci possint, inuestigãdi. deductiones, substructiones, castella, formas, aquæductus, receptaculaq. earundem sarcta tecta conseruandi. omne impedimentum tollendi. Camerę nostrę Apostolicæ Præsides & Ministros, quibus ea specialis cura data est, dirigendi, & ab contradictoribus protegendi. aliaq. in his necessaria & opportuna exequendi. Si qua vero difficultas, aut causa, tam contra domicellos,

communitates, & vniuersitates, quam contra quoscunq; alios, etiam immunes atque exemptos, super his omnibus iam exorta sit, vel in posterum inciderit, eam omnem sũmarie, sola facti veritate inspecta, ac re primum ad nos, & successores nostros relata, demum definiendi potestatem facimus. Qua facultate ijdem Cardinales nedum in Alma Vrbe, verum in vniuersa ecclesiastica ditione temporali vti posse statuimus.

Congregatio decimaquarta, pro Typographia Vaticana,

Hæc mox iussu S. D. N. Pauli V. qui eam Camerali Typographiæ vniuit, Cameralis nuncupatur.

Causa huius instit.

CAeterum, cum ex omni antiquitatis memoria notum sit, quantum semper detrimenti attulerint hæreticorum, aliorumq. veritatis hostium insidię, & doli sacris libris, Sanctorumq. Patrum monimẽtis, multis modis corrumpendis, quantamq. hoc potissimnm seculo animarum perniciem importauerint eorundẽ librorum mendosæ impressiones, atque editiones, impuro & pestifero hæresum fermento, alijsq. erroribus coinquinatæ & corruptæ.

Institutio Cõgregationis 14. cum suis facultatib.

§. 1. Nos volentes pro nostra Pontificia solicitudine, vt hęc pręclara & salutaris nostra hęreditas à maiorib. accepta, inuiolata cõseruetur, nuper eiusrei causa nõ mediocri nostra impẽsa Typographiã Vaticanam ereximus, nunc autẽ pro rei & negocij grauitate, infrascriptorũ Cardinaliũ Congregationem statuimus, quibus imponimus, vt sacra Biblia Latinæ vulgatę, Græcę & Hebraicæ editionis, decretales Epistolas, Concilia generalia, Sanctorũ pręcipuorũ Ecclesiæ Doctorũ opera, cęteros deniq; libros, quibus fidei Catholicę doctrina, traditionesq. ecclesiasticæ continentur & explicantur, quam emendatissime curent imprimendos. Quare mandamus, vt vetustis manuscriptis, emendatisq. codicibus adhibitis, pręsertim ex nobili & optimis libris referta Pontificia Vaticana Bibliotheca, adiumento etiam, studio atque opera doctissimorũ hominum ex omnibus Christiani orbis nationibus, per nos aut successores nostros selectorũ, qui linguarũ peritissimi sint, libros imprimendos, accurate diligenterq. conferant & recognoscant, vt eorum editio, quantum fieri poterit, integra atque incorrupta prodeat. Siquæ vero grauiores dubitationes, & difficultates in veterum codicum auctoritate, librorum correctione & emendatione inciderint, rebus prius in Congregatione examinatis, ad nos referant, vt in lectionum varietate, id quod orthodoxæ veritati maxime cõsonum erit, ex speciali Dei priuilegio huic sanctæ Sedi concesso, statuamus. Demum eadem Congregatio, Typographos, & librorum recognitioni Præfectos in quibusuis Christiani Orbis Regnis & Prouincijs admonebit, vt diligentem opportunamq. operam ad sua quæq. officia fideliter atque integre exequenda præstent, in librorumq. huiusmodi editione accuratissime versentur, & ad Vaticanę impressionis præscriptum, ac normam omnino se conforment.

Congregatio decimaquinta, pro Consultationibus negociorum Status Ecclesiastici.

Causa huius instit.

DEnique cum valde consentaneũ sit, vt qui longinquos & externos in Domino complectimur, eorumq. negocia breuiter expediri curamus, domesticis & propinquis, qui sub nostra & Apostolicæ Sedis peculiari tutela sunt, hac quoque in re propensius consulamus, idcirco vt fideles Ecclesiæ Romanæ filij ditioni nostræ temporali subiecti, ad varia negocia, causas, necessitatesq. suas proponendas perfacilem aditum inueniant, remediumq. ex iustitiæ & æquitatis præscripto, opportune celeriterq. obtineant.

Institutio Cõgregationis xv. & explicatio muneris Cardinalium.

§. 1. Cardinales iidẽ quinque eorũ consultationib. pręficimus ac pręponimus, quorũ iuris sit, consultationes, dubitationes, querelas super causis ciuilibus, criminalibus & mixtis ad forum seculare dũtaxat spectãtes, audire, illasq. inter se statis diebus conferre, quod ęquum esse, quodque omnibus diligenter consideratis de maioris partis sententia expedire censuerint, statuere & deliberare: iustitiã expedite administrare, quæ decreta ac definita erunt, executioni tradi curare. Ipsisq. facultatem concedimus, vt in omnibus negocijs & causis, cuiuscunque generis illæ sint, etiam inter Fiscum & priuatum, & inter priuatos, Cõmunitates, Vniuersitates, Collegia, eorumq. Rectores aut alios quoscunq; etiam coram ditionis ecclesiasticę Magistratibus & Ministris, introductis & pendentibus quod iustum & æquum videbitur, pręcipiant, causas ab eis, vbi id ius & ratio postulauerit, auctoritate nostra auocẽt, alijsque Iudicibus committant, Gubernatoribus, Prætoribus, cęterisq. omnibus officia ex Sedis Apostolicæ auctoritate gerentibus, vt iussa & imperata eius Congregationis exequantur significent, impositas pœnas siue mulctas, bonorum proscriptiones, seu confiscationes, corporis pœnas, etiam capitis, vltimiq. supplicij (nobis tamen prius de ea re consultis) moderentur & cõmutent, ac eos qui in carcere erunt de loco ad locum, vbi id ita expedire iudicauerint, transferri mandent, cętera q. pro iustitiæ conseruatione, subditorumq. nostrorum quiete & tranquillitate deliberent ac prouideant.

Sequuntur declarationes facultatum, prędictarũ Congregationum. Et alię habẽtur immediate post hanc bullam, & in eius fine.

Congregationes prædictæ fiant tribus assistentibus Cardd.

DEniq; quo dictarũ Congregationum expeditiones validę existant, Cardinales in qualibet Cõgregatione non sint pauciores tribus. Ad iudiciorũ vero confusionem euitandam, volumus, vt vnaquęq; Congregatio quando aliqua causa, quęstio vel consultatio ad eam delata fuerit, diligenter perpendat, an ad ipsam proprie eius causæ cognitio & expeditio pertineat. & si ad se minime spectare cognouerit, eandem ad iudices ordinarios, vel ad propriam Congregationem remittat.

Secretarios proprios habeant.

§. 2. Iidem Cardinales dictarum Congregationũ, proprios singillatim habeant Secretarios, ab eisdem libere deputandos, & ad res, quę in dies geruntur, annotandas, & in publicam formam, si opus fuerit, redigendas.

Theologi & viri periti in consultationib. adhibeantur.

§. 3. Et quoniã diuinis oraculis admonemur, vbi multa consilia, ibi salutẽ adesse, eædem Congregationes pro earum arbitrio viros sacræ Theologiæ, Pontificij, Cæsareiq. iuris peritos, & rerum gerendarum vsu pollentes in consultationibus aduocent, atque adhibeant. vt causis, quæstionibus, & negocijs quam optime discussis, quæ DEI gloriæ, animarumque saluti, & iustitiæ, atque æquitati consentanea maxime erunt, decernantur. grauiora vero quæcunque, ad nos vel successores nostros deferantur, vt quid secundum Deum expediat, eius gratia adiuuante, mature statuamus.

Decretum irritans.

§. 4. Sicq. & non aliter per quoscunque Iudices ordinarios & delegatos, etiam dictos Cardinales, ac causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere, irritumq. & inane quicquid super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus premissis, ac quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis. priuilegijs quoq; indultis, & litteris Apostolicis quibuscunque formulis illæ sint concepta. Quibus omnibus etiamsi de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio aut quęuis alia expressio habenda esset, eorum tenores, acsi ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis atque insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, expresse, ac latissime derogamus. cęterisq. contrarijs quibuscunque.

Hortatio ad Principes Christianos.

§. 6. Demum per paternã nostram charitatẽ & auctoritatẽ, quę nobis à CHRISTO Domino data est, admonemus, & per ipsum, per quẽ Reges regnant, obtestamur charissimos in CHRISTO filios nostros in Imperatorem electũ, omnesq. Reges, ac dilectos filios nobiles viros Rerũpublicarum, aliosq. Duces, ac cęteros seculares Principes, quos Deus in excelso loco constituit, & tẽporali potestate communiuit, vt fidei Catholicæ propugnatores & defensores sint, de quorum pietate, & erga Apostolicam Sedem obseruantia, atque obedientia magnopere in Domino con-

confidimus, & quam etiam multis argumentis perspe-ctam habemus.

Monitioq. ad quascunq; Ecclesiasticas personas, vt in præmissis faueant & obediant.

§.7. Alios vero ecclesiastica dignitate præditos per hæc Apostolica scripta, ac per debitæ obedientiæ vinculum, statusq. sui sublimem conditionem, qua Deo arctius religati existunt, obstringimus, vt his nostris conatibus ad Dei laudem, fidei propagationem, fidelium commoditatem & salutem assistant. ac auctoritatem, quæ Ecclesiæ Præsidibus in beati Petri persona à CHRISTO Domino credita & collata fuit, ad fidei Catholicæ exaltationem & augmentum, prout ex eorum munere tenentur, nosq. eos pie facturos speramus, tueantur & defendant. ac operam dent, studiumq. demum omne conferant, vt eadem auctoritas ecclesiastica omnino illæsa cōseruetur, ac Ecclesiæ Dei ministris, opem & auxilium in his omnibus impendant, & de Sede Apostolica, ex sua, maiorumq. suorum pietate, benemereri nō desinant. memores se in susceptione Imperialis, ac Regij diadematis & Principatus, ad id præ cæteris deuinctos esse, vt inde in hac mortali vita felicitatem, nostramque & Sedis eiusdem benignitatem ac gratiam vberius valeant promereri, post exactum vero mortalis huius vitæ curriculū, à Deo æternam gloriam & beatitudinem consequantur. Quod si secus ab eorum aliquo, quod minime credimus, factum erit, diuinam iram, donec sub potenti manu Dei humilientur, qui tarditatem pœnæ supplicij interdum grauitate compensat, se minime effugere posse certo sciant.

Hæc cōstitutio sit perpetua, & inter Apostolicas constitutiones annumeretur.

§.8. Vt autem hæ nostræ litteræ quam primum vbiq; locorum & gentium innotescant, quas inter alias Apostolicas, perpetuasq. constitutiones annumeramus, illas publicis in locis de more affigi, earumq. exemplis, vel etiam impressis sigillo obsignatæ, alicuius personæ ecclesiastica dignitate præditæ, ac quibus Notarius publicus subscripserit, eandem fidem haberi volumus, quę his exhibitis maxima cum reuerentia omnino esset adhibenda.

Sanctio pœnalis.

§.9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginā nostrorum decretorum, cōstitutionum, assignationis, dationis, attributionis, cōfirmationum, corroborationis, statutorum, approbationis, declarationis, delectionū, prę-fectionum, tributionis, permissionis, reseruationis, impartitionis, institutionis, concessionū, iniunctionis, impositionis, voluntatū, mādati, prępositionis, derogationis, admonitionis, obtestationis, obstrictionis, & annumerationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D.P. An 3. 8. Februarij.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, vndecimo Cal. Februar. Pontificatus nostri Anno 3.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1587. indictione 15. die vero Mercurij 23. mensis Martij, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno eius tertio. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis seu portis S. Io. Lateranen. & S. Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellaria Apostolicæ, & acie Campi Floræ, & per aliquod temporis spatium dimissæ, per nos Io. Baptistam Bagni, & Hieron. Lutium S. D. N. Papæ curs.

Alex. Parabiaclus mag. curs.

Sequuntur aliæ declarationes editæ in Consistorio die XI. Maij 1588. circa dubia in congregationibus euenienda.

Institutio Cōgregationum de qua supra

SAnctissimus D.N. quod postquam deputauit omnes Cardinales super diuersis Congregationibus, vt vellent illis incumbere, & expedire negocia quæ ibi tractanda erunt, vt & ipse Sanctissimus à laboribus subleuetur, & partes citius expediantur.

Amotio dubitationum, cū declarationibus subsequētibus.

§.1. Et ne in futurum dubitari contingat, super aliquibus dubijs, quæ oriri possunt super facultatibus ipsis Congregationibus datis. Ideo Sanctitas sua fecit quinque infrascriptas declarationes.

Declaratio prima.

§.2. Prima est, quod si ante inchoatū iudiciū corā aliquo Iudice, pars corā Congregatione cōuenta, renuerit in illā consentire, & noluerit causam à Cōgregatione terminari, tunc ad Iudicem competentem remittatur.

Declaratio secunda.

§.3. Secunda est, quod si coram aliquo Iudice inchoatum fuerit iudicium, & deinde partes concordes Cōgregationem adiuerint, tunc Congregatio causam decidat, & acta ad se transportari faciat.

Declaratio tertia.

§.4. Tertia est, quod si causa coram Congregatione cœpta fuerit, & deinde aliquod emergens superuenerit, tunc nedum illa causa cœpta, verumetiam illud emergens à Congregatione expediatur.

Declaratio quarta.

§.5. Quarta, quod si causa in ipsa Congregatione decisa, requirat vt super illa expediatur supplicatio vel breue, tunc decreuit Sanctitas Sua, quod in ipsa supplicatione, vel in ipso breue fiat mentio, causam de ordine Congregationis fuisse ita terminatam.

Declaratio quinta.

§.6. Quinta, quod si alicui Congregationi occurrerit, pro rebus ad ipsam Congregationem spectantib. brachio seculari indigere, tunc recurratur ad Gubernatorem, Auditorem Cameræ, Vicarium, siue ad alium Iudicem, qui præceptis ab ipsa Congregatione factis, obedire teneatur.

LXXV.

Prohibitio ad arma ex quibusuis causis, præter hic exceptis armatorum manus, aut caualcatas, tumultuosasq; hominum collectas in Statu ecclesiastico congregandi.

De materia vide quæ sup. notaui ad const. 10. Ioan. xxij. fol. 163. & etiam Pauli II. constit. 4 Viros. fol. 328. ac Alexand. VI. const. 1. Inter. fol. 391. Necnon constitutionem Marchiæ lib. 1. cap. 15. & lib. 4. cap. 42. Ac Vrbis Statutum lib. 2. cap. 34.

Edita An. D. 1588.

SIXTVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Causæ huius prohibitionis.

DVm pro communi totius gregis Dominici salute, fidei nostræ diuinitus crediti, solicitis studijs inuigilamus, eam quasi peculiarem, & priuatam populorum, nostro & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, cui Deo auctore præsidemus, temporali dominio subiectorum curam suscipimus, vt in quibuscunque eiusdem dominij Prouincijs, Ciuitatibus, Oppidis, & locis, armorum, tumultuum, & seditionum turba & strepitus conquiescat; ac inde omnis iniuria, & violentiæ terror propulsetur, atque facinorosorum hominum audacia, & immanitate compressa, securitas, quies & tranquillitas, perpetuo vigeat & conseruetur. Est enim rationi consentaneum, vt Sedes Apostolica, quæ cunctis mortalibus iustitiam ministrat, suos præcipue subditos in officio contineat, & cuius auctoritas ab ipso Domino cōstituta, apud omnes etiam exteras gentes, ac nationes, sacrosancta & inuiolabilis permanet, debitam obedientiam, & reuerentiam, quam summi Reges & Principes ei præstant, magis ab ijs exigat, qui ipsius regimini in temporalibus subiecti, neminem alium Principem, præter Romanū Pontificem agnoscunt, vt quæ denique vniuersos fideles subleuare solet, hos potissimum in suam tutelam specialiter receptos, ab omni iniuria vindicet, atque illæsos defendat, & tueatur.

Prohibitio conuocādi ad Arma & Caualcatas, seu Adunatas faciendi, per quascunque Vniuersitates seu personas quauis dignitate fungentes S.R.E. mediate & immediate subiectas, in quibuscunq; casibus, præter infra exceptos.

§.1. Quare nos considerantes primum quidem in quantas rerum perturbationes, in quam intolerabilē perditorum & sceleratorum hominum licentiam noster Pōtificatus sui initio inciderit, vel ad eas potius fuerit diuina prouidentia reseruatus; deinde vero quam benigne fauerit ceptis nostris diuina maiestas, quam facile non obscura Dei omnipotentis voluntate hæc, qua fruimur, quies & tranquillitas sit consecuta, nunquam cessamus quantas maximas animus noster capere potest eidem diuinæ bonitati, in qua sola confidimus, gratias agere. & ne in aliquo pastoralis nostri officij partes desideretur, his quasi fundamentis constituendæ Reipublicæ prędare iactis, nouis eam pręsidijs in dies magis ac magis cōfirmare & cōmunire studemus. Cum igitur inter alios, qui in temporali Statu nostro Ecclesiastico irrepserant, quosque à nobis magna ex parte sublatos omnino abolere nitimur, prauos

abusus, ille sit maxime damnabilis, vt Barones, Domicelli, aut Communitates vel Vniuersitates, aut Magistratus Ciuitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum, & locorum prædictæ Romanæ Ecclesiæ temporali ditioni subiectorum, sub prætextu recuperandæ, siue manutenendæ, aut adipiscendæ possessionis bonorum immobilium, finium, seu terminorum & limitum territorij, vel agrorum, quæ ad se legitime pertinere prætendunt, dum se ius suum tueri aut consequi velle, & bona sua ab illicitis detentoribus vel occupatoribus vendicare profitentur, ad arma populos conuocare & incitare, tumultus facere & commouere, armatorũ hominum copias cogere non dubitent, ex quibus postmodum quandoque contingit, vt commotis seditionibus auxilium facinorosorum, seu etiã bannitorum euocent, imbecilliores per iniuriã opprimãt, agros vastent, aliena rapiant, & inuadãt, pacificos possessores expellant, quietem publicam perturbent, in Dei offensam, animarũ perniciem, & scandalum plurimorum. Nos attendentes ad hoc potissimum sanctæ huius Sedis potestatem & auctoritatem in supremo iustitiæ throno, Deo disponente, collocatum, & viribus ad regendos subditos necessarijs fuisse satis instructam & roboratam, vt per Romanum Pontificem illi præsidentem cunctis æqua lance ius suum sine aliqua perturbatione tribuatur. ideoq. minime ferendum, vt quis temere, vel vi adhibita, ius sibi dicat, sed magis talem improbitatem & audaciam, legum seueritate, & grauioribus pœnis propositis compescendam & coercendam esse censentes, habita cum Venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesię Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio pariter & assensu, hac nostra perpetuo valitura constitutione districte interdicimus & prohibemus, vniuersis & singulis Ducibus, Principibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus & Domicellis quacunque etiam Ecclesiastica dignitate fungentibus, necnon Vicarijs, Feudatarijs, armorum ductoribus, Capitaneis, Magistratibus, Communitatibus, Vniuersitatibus, & Officialibus, ac alijs personis Ciuitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum, & aliorum quorumcunque locorum ipsi Romanæ Ecclesiæ mediate vel immediate in temporalibus subiectorum, cuiuscunque status, gradus, & conditionis existentibus, ne posthac quisquam eorum, propter prædictas vel alias etiam vrgentiores, & vrgentissimas etiam consuetudine permissas causas, etiamsi ab alijs prouocati & lacessiti fuerint, etiam propter & aduersus huiusmodi manifestas iniurias, aut recuperandæ vel adipiscendæ possessionis, seu quasi, dominiorum, statuum, feudorum, prædiorum, agrorum, finium, limitum & terminorum, ac quorumcunque iurium & bonorum ad eos, vel ad Ecclesias, Monasteria, Hospitalia, de eorum iurepatronatus, seu præsentandi, aut sub ipsorum cura, administratione, vel protectione recepta quomodolibet pertinentium, siue violenter, aut de facto recuperatæ vel adeptæ, retinendæ & tuendæ, vel alio quouis prætextu, aut quæsito colore vel ingenio, militum copias cogere, comparare, vel ducere; neve populos, vel singillatim singulares personas, publice aut priuatim, palam vel occulte ad arma, vt dictum est, conuocare, conclamare, concitare, neque armatorum manus, cœtus, conuentus, seu illicitas & tumultuosas collectas, vel etiam, vt vocant, caualcatas vel adunatas facere, vel insimul congregare, aut aliquid huiusmodi, per se vel per alium, moliri aut machinari audeat vel præsumat. Quare his præsentibus monemus, tam dictos Duces & reliquos quam Communitates ac Vniuersitates, quæ super possessione, seu quasi, aut super finibus, limitibus, seu terminis territorij, vel agrorum, aut alijs huiusmodi rebus, aliquas inter se lites vel controuersias habent, vt si illas extraiudicialiter aut amicabiliter componere, seu super eis transigere commode nequeunt, easdem in iudicium deducant, siue deductas prosequantur. & donec legum ac iudicum auctoritate illæ definiantur, seu iustitiæ complementum sibi ministretur, æquo animo ferant & expectent.

Casus excepti à d. prohibitione.

§. 2. Cæterum quoniam interdum aliqua vrget occasio armatos homines colligendi, id tantum permittimus & concedimus in casibus infrascriptis, nempe vt prædicti Duces & alij prædicti, Communitates & Vniuersitates, suas Ciuitates, Oppida, Terras, Castra, Domos, Villas, dominia, loca & territoria à grassatoribus viarum, latronibus, sicarijs & bannitis, alijsq. similibus notorijs delinquentibus defendant, dum ab ipsis actu infestantur, vel vt secura & expurgata custodiant, reosve capiant & apprehendant, vel captos & apprehensos Gubernatoribus, Potestatibus, Iudicibus, alijsve Magistratibus, & Officialibus tradant, siue vt Curiæ ministris aduersus tales facinorosos auxilium & opem impendant, iuxta constitutionem nostram alias super hoc editam, vel si ad tuenda & propugnanda loca maritima, tam in Tyrrheni quam Adriatici maris littore periculosis temporibus aduersus Turcas & piratas, vel alias ex nostro vel nostrorum successorum Romanorum Pontificum præcepto, ad arma eos concurrere contigerit. Sed & si quis alius eiusmodi casus ingruat, qui similiter armatorum auxilium deposcere videatur, nouerint nos, aut pro tempore existentem Romanum Pontificem quamprimum consulendos esse, à quibus, aut promptum subsidium, aut licentiam super præmissis citius impetrabunt. Si vero necessitas adeo vrgeat, aut impellat, vt ad nos, aut ad successores nostros prædictos in tempore, vel opportune recurri non possit, tunc Prouinciarum, Ciuitatum, Oppidorum, Terrarum & locorum Præsides, Gubernatores, Locatenentes & Officiales, à nobis & Sede Apostolica deputatos adeant, eisque huiusmodi necessitatis causas exponant, ac ab ipsis arma sumendi licentiã obtineant, ita vt tales armatorum collectas, de alicuius ex superioribus prædictis permissu vel auctoritate factas fuisse manifesto constet.

Pœnæ cõtra venientium.

§. 3. Quod si quis contra præsentem nostram prohibitionem & interdictum, directe vel indirecte quicquam attentare, aut alijs mandare, vel transgressoribus adhærere vel fauere præsumpserit, eum, si Dux, Princeps, Marchio, Comes, Baro, Domicellus, Vicarius, Feudatarius, aut quæuis alia singularis persona extiterit, læsæ maiestatis reatum verum, ac nulla iuris, aut hominis fictione confictum crimen incurrisse, & eiusdem Romanæ Ecclesiæ rebellem, omnibusq. & singulis priuilegijs, gratijs, libertatibus, indultis, exemptionibus, immunitatibus, realibus, personalibus & mixtis, necnon Ducatibus, Principatibus, Marchionatibus, Comitatibus, Ciuitatibus, Oppidis, Terris, Castris, Dominijs, Vicariatibus, Gubernijs, locis, iurisdictionibus, dignitatibus etiam ecclesiasticis, honoribus, iuribus, officijs, ac beneficijs, quorum per infrascriptam priuationem vacantium collatio, prouisio, & omnimoda dispositio nobis & Apostolicæ Sedis perpetuo reseruata sit & esse censeatur, ita vt de illis per alium, quam per nos, aut pro tempore existentem Romanum Pontificem disponi nullo modo possit aut debeat. necnon pensionibus & fructibus ecclesiasticis, ac etiam quibuscunque feudis & concessionibus, quæ à Romana prædicta, & alijs quibuscunque Ecclesijs obtinet, & in futurum obtinebit, cæterisque omnibus in Sedis Apostolicæ temporali dominio possessis, immobilibus, mobilibus, & se mouentibus, bonis, iuribus, & actionibus eo ipso priuatum, ipsumq. & illius filios ad illa & quælibet alia in posterum obtinenda, ac quoscunque actus legitimos exercendos inhabiles & indignos fore & esse. Ac præterea à dicto Statu ecclesiastico vniuerso, vna cum sua familia perpetui exilij pœna damnari debere, domosq., ædificia, arces & fortalitia eiusdem demolienda, & solo æquanda, seu alijs Cameræ Apostolicæ iuribus ascribenda esse, nec illis portam vllius dignitatis ecclesiasticæ vel mundanæ vnquam patere statuimus, decernimus & declaramus. Insuper Vasallos, Custodes, Vicarios, Capitaneos, Potestates, Officiales, Populos & subditos eorundem à fidelitatis iuramento, ac homagij & quocunque alio iure, quo ipsis quomodolibet adstricti fuerint, ex nunc penitus absoluimus & liberamus. Ducatus vero, Dominia, Vicariatus, Gubernia, Feuda, Ciuitates, Oppida, Terras, Castra & loca, cæteraq. bona prædicta, necnon iura & actiones cum fructibus, redditibus, prouentibus, & emolumentis eorundem, Fisco nostro & Cameræ prædictæ ipso facto, &

absque

absque aliqua declaratione, etiam in præiudicium filiorum & aliorum descendentium in inuestituris, concessionibus, seu aliis dispositionibus comprehensorum, in omnibus & per omnia, perinde ac si per lapsum temporis illorum concessionis, & finitam lineam ad ipsam Cameram deuoluta essent, confiscamus & applicamus. Sin autem Communitates & Vniuersitates in præmissis communi consilio deliquerint, eas omnibus & quibuscúque Castris, Villis, & iurisdictionibus, ac communibus bonis, rebus, & iuribus ad illas pertinentibus; priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & indultis eis quomodolibet concessis similiter priuamus, priuatasq. declaramus, ac dicta Castra, Villas, ac iurisdictiones, bona, res, & iura similiter Fisco & Cameræ prædictis applicamus & appropriamus. Statuentes etiam contra principales auctores & particulariter delinquentes tanquam dicti criminis læsæ maiestatis reos, vt præfertur, procedi debere. Et nihilominus omnem & quamcunque possessionem, seu quasi sic de facto contra præsentem nostram constitutionem, cum manu seu collecta armatorum hominum in futurum pro tempore apprehensam, vsurpatam, detentam, vel occupatam, siue adipiscendo, siue taliter adeptam retinendo, siue recuperando, omnesq. actus possessorios, vel quasi quomodolibet factos, necnon super illis confecta instrumenta, rogitus, & alia acta & inde secuta quæcunque annullamus, irritamus & viribus euacuamus, necnon penitus cassamus & abolemus, ac pro irritis, nullis & infectis, & mere attentatis habenda, nulliusq. roboris vel momenti esse, ac nullum inde ius, nullamq. actionem cuiquam de nouo acquiri, nasci, aut competere, neque postmodum lapsu temporis etiam longissimi ex huiusmodi possessione ab initio, vt præfertur, vitiosa, vllam præscriptionem sequi, aut cuiquam vllo tempore suffragari posse. Quinimmo prædictis delinquentibus amotis & expulsis, priorem possessorem, in primis & ante omnia in suam pristinam possessionem, seu quasi restituendum & plenarie reintegrandum, & donec & quousque cui illa de iure competat legitime decernatur, manutenendum esse, eosdemque delinquentes ad damna, expensas, & quicquid interest parti læsæ reficienda & resarcienda teneri, & obligatos existere, ac ad id cogi & compelli. Super præmissis vero omnibus & singulis per accusationem, delationem, inquisitionem, & quouis alio meliori modo, tam ad partis & Fisci instantiam, quam ex mero officio ciuiliter & criminaliter, aut mixtim procedi posse.

Decretum irritans. §.4. Sicque per quoscunque Iudices ordinarios & delegatos, quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, vbique iudicari & diffiniri debere, ac quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane pariter decernimus & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ. §.5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutisque & consuetudinibus quarumuis Prouinciarum, Ciuitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum & locorum, necnon priuilegijs, indultis & litteris Apostolicis, ac inuestituris & concessionibus prædictis quoquo modo factis, concessis, approbatis, et innouatis. Quibus omnibus, eorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Forma & effectus publicationis huius const. §.6. Volumus autem, vt eædem præsentes ad valuas Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, & in acie Campi Floræ de more affigantur, et illis detractis transumpta inibi affixa relinquantur. factaque huiusmodi publicatione hic in Vrbe, & eius districtu post quindecim, alibi vero post triginta dies, quoscunque perinde arctent & afficiant, ac si eorum vnicuique personaliter intimatæ fuissent. Sed & quo facilius possint ad vniuersorum notitiam peruenire, mandamus omnibus & singulis Vicelegatis, Præsidentibus & Gubernatoribus Prouinciarum & Ciuitatum quarumcunque dictæ nostræ ditionis ecclesiasticæ, vt in sua quisque residentia, Ciuitatibus, Oppidis, Terris, & Castris sibi benevisis, curent easdem nostras litteras in locis consuetis de more publicari.

§.7. Et quia difficile foret illas ad eorum quemlibet & ad singula loca vbi opus erit deferre, decernimus transumptis ipsis etiam impressis, Notarij publici manu subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio & extra illud, vbique eandem fidem adhibendam esse, quæ ipsis originalibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c. Transumptorum fides, & sanctio pœnalis.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, vndecimo Calend. Martij, Pontificatus nostri Anno tertio. D. P. An. 3. 19. Februarij

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi. PP. subscrip.

Ego Alex. Card. Farnesius Episcopus Ostien. Vicecancellarius. Cardd. subsc.
Ego Io. Antonius Episc. Portuen. Card. S. Georgij.
Ego Alph. Card. Gesualdus Episcopus Tusculanus.
Ego Inn. Aualos Card. de Arag. Episcopus Sabinen.
Ego Marcus Ant. Card. Columna Episc. Prænestin.
Ego Ptolemæus Cardinalis Comensis Episc. Albanen.
Ego Marcus Siticus Card. ab Altaemps tit. S. Mariæ Transtiberim.
Ego P. Card. Sanctacrucius tit. S. Clementis.
Ego Gabr. Card. Paleottus tit. S. Laurentii in Lucina.
Frater Michael Bonelius Cardin. Alexandrinus tit. S. Mariæ super Mineruam.
Ego Ludouicus tit. S. Anastasiæ presb. Card.
Ego Nic. de Pelleue tit. S. Praxedis Card. Senonen.
Iul. Ant. tituli S. Bartholomæi in Insula presb. Card. S. Seuerinæ.
Ego Hieronymus Card. Rusticucius tit. S. Susannæ.
Ego Io. Hieron. Card. Alban. tit. S. Ioannis ante portam Latinam.
Ego Hieronymus Card. Simoncellus tit. S. Priscæ.
Ego P. Card. Deza tit. S. Hier. Illyricorum.
Ant. tit. SS. Ioannis & Pauli Presb. Card. Carafa.
Ego Io. Antonius Card. SS. Quattuor.
Ego Io. Baptista Card. tit. S. Marcelli.
Ego Franciscus Card. de Ioyeuse tit. Sanctiss. Trinitatis in Monte Pincio.
Ego Iulius Card. Cananus, tit. S. Eusebij.
Ego Nicolaus Card. Cremonen. tit. S. Cæciliæ.
Ego Ant. Maria Card. Saluiatus tit. S. Mariæ de Pace.
Ego Aug. Card. Veronen. tit. S. Marci.
Ego Vincentius tit. S. Mariæ in Via Car. Montis regalis.
Ego Philippus Card. Spinula tit. S. Sabinæ.
Ego Scipio tit. Sancti Saluatoris in Lauro Card. Lancellottus.
Ego Vincentius Card. Gonzaga tit. S. Alexij.
Ego Henricus Cardinalis Caetanus tituli S. Pudentianæ S. R. E. Camerarius.
Ego Io. Baptista Card. Castrucius, tituli S. Marię in Aracœli.
Ego Federicus Card. Cornelius tit. S. Stephani in Monte Cęlio.
Ego Dominicus tit. S. Laurentij Card. Pinellus.
Ego Hippolytus Card. Aldobrandinus tit. S. Pancratij, Maior Pœnitentiarius.
Ego Hier. tit. S. Petri ad Vincula Card. de Ruuere.
Ego Philippus Card. de Lenoncourt tit. S. Honuphrij.
Ego Fr. Hier. Card. Ascul. tit. S. Thomæ in Parione.
Ego Antonius Maria tit. S. Agnetis in Agone Cardinalis Perusinus.
Ego Fr. Constantius Car. Sarnanus tit. S. Petri in Mõte Aureo.
Ego G. Card. Alanus tituli S. Martini in Montibus.
Ego Scipio tituli Sanctæ Mariæ de Populo Cardinalis Gonzaga.
Ego Antonins tit. S. Vitalis Card. Saulius.

Ego Euangelista tit. S. Matthæi in Merulana presbyter Card. Cusent.
Ego F. Stephanus tit. SS. Marcellini & Petri presbyter Card. Aretinus.
Ego F. Card. Sfortia diac. S. Nicolai in Carcere.
Ego Alexander Cardinalis Montaltus, diaconus Sancti Eustachij.
Ego Hieronymus S. Mariæ in Cosmedin diaconus Card. Mattheius.
Ego Benedictus S. Agathæ diac. Card. Iustinianus.
Ego Ascanius SS. Viti & Modesti, & Crescentię diac. Card. Columna.
Ego Federicus Sanctæ Mariæ in Domnica diaconus Card. Borromæus.

Publicatio. *Anno à natiuitate D. 1588. indict. 1. die vero Veneris vndecima mēsis Martij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno eius tertio. retroscriptæ litteræ Apostolicæ, affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt, in valuis seu portis sancti Ioannis Lateranensis, & sancti Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, & per aliquod temporis spatium dimissæ. per nos Io. Baptistam Bagni, & Io. Burlurault S. D. N. Papæ cursores. Alex. Parabiacus mag. curs.*

LXXVI.

Ascriptio S. Bonauenturæ Balneoregiensis inter egregios sanctosq. Catholicæ Ecclesiæ Doctores; cum Indulgentijs pro eius festiuitate die 14. Iulij celebranda.

Canonizationem huius Sancti præfiniuit Six. IV. vt in sua const. 21. Superna. fol. 366.

Aliorum Ecclesiæ Doctorum & Euangelistarum festa, duplici officio celebrari iussit Bonif. VIII. in Extrauag. 1. de Reliq. & ven. Sanct.

Edita An. D. 1588. *SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei, Vniuersis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & Dilectis filijs aliarum Ecclesiarum Prælatis per vniuersum Terrarum Orbem constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.*

Proœmium. TRiumphantis Hierusalem gloriam sempiternam, & sanctorum cum CHRISTO felicissime regnantium, nunquam marcescentes coronas cum gaudio admirans Sancta mater Ecclesia, adhuc in terris militans, ad eandem vero iustitiæ coronam festinans, DEVM in Sanctis suis mirabilem prædicare non cessat. Nec vero insignes tantum victorias, & preclara Sanctorum merita eximijs laudibus celebrat, sed eosdem Sanctos, quos Deus mirifice honorificat, ipsa quoque pie veneratur, ac colit. quorum nimirum prædicatione, salutariq. doctrina instituta, sanguine fundata, illustribus charitatis operibus atque exemplis educata, feruentibus illorum apud Deum precibus quotidie adiuuatur. Quamobrem debitis etiam, congruisque honoribus vnicuique Sanctorum singulatim tribuendis, ad cœlestis illius Hierarchiæ, vbi omnia in charitate perfecta ordinata sunt, normam atque imaginem sese conformare, quantum quidem in huius prætereuntis mundi exilio licet, maxime studet. Nam quemadmodum in magna illa summi Patrisfamilias, bonisq. omnibus cumulata domo, mansiones multæ sunt, & beatæ illæ animæ mira quadam varietate vnius gloriæ beatitudine perfruuntur, sic Catholica Ecclesia, quæ cœlestis illius effigies est, vt castrorum acies ordinata, in veneratione Sanctis Dei adhibenda, sacros illos ordines, diuino illustrata lumine agnoscit, atque distinguit. Itaque dum gloriosum Apostolorum Chorum, dum Prophetarum laudabilem numerum, dum fortissimorum Martyrum laudat exercitum, cæterisq. Sanctis suo loco & ordine rite honoris defert, in vno charitatis spiritu, & consimili piæ deuotionis affectu multipliciter exultat. Inter illos vero beatissimos Sanctorum Choros, quorum memoria à cunctis fidelibus religioso cultu merito celebratur, insigni splendore elucet, sanctorum Doctorum Ordo à Paulo Apostolo diserte enumeratus, cum ait, Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios vero Euangelistas, alios autem Pastores & Doctores, quos vineæ suę strenuos, fidelesq. cultores atque operarios constituit, ad consummationem Sanctorum in opus ministerij, in ædificationem Corporis CHRISTI. Hi sunt, de quibus diuina Sapientia clamat, Qui elucidant me, vitam æternam habebunt. de his Angelus apud Danielem loquitur: Qui autem docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti, & qui ad iustitiam erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates. eos denique Saluator ipse CHRISTVS Dominus insigni illo elogio ornauit: Qui fecerit & docuerit, hic magnus vocabitur in regno Cœlorum. Cum autem omnibus temporibus sacrorum Doctorum studium, & doctrinam in Ecclesia Dei vtilis, & salutaris fuit, tum maxime fructuosam, & plane necessariam esse res ipsa demonstrauit, cum persecutorum Christiani nominis horribili furore represso, in ipsa Ecclesiæ pace, teterrima hæresum bella vehementius excitata sunt. tunc enim hæreticorum doli & fallaciæ, qui diabolo instigante in agro Domini zizania superseminare non intermittunt, Doctorum cura & diligentia detectæ, & pestiferi ac detestabiles errores gladio spiritus amputati, & Catholicæ veritatis vi, sacris Doctoribus administris mendacium prostratum. quare iure optimo Hyadum stellarum nomine Sancti Doctores in Ecclesia designantur, qui perfrigida hyeme, & longis infidelitatis noctibus expletis, & persecutionis tempestate sedata, tunc clariores Sanctæ Ecclesiæ exorti sunt, cum veritatis sol per corda fidelium altius calesceret, & tanquam nouo fidei vere lucidior annus aperiretur.

§. 1. Iam vero inter eos, quos Dominus magnus spiritu intelligentiæ replere voluit, quique tanquam imbres eloquia sapientiæ suæ in Ecclesia Dei emiserunt, merito numeratur S. BONAVENTVRA Confessor, & Pontifex, & in eadem Catholica Ecclesia Doctor eximius, quem fel. recordat. Sixtus Papa Quartus prædecessor noster, ob admirabilem vitæ sanctitatem, & præcellentem doctrinam in Sanctorum numerum adscripsit. S. Bonauētura à Six. IV est canoniz. vt in rubrica.

§. 2. Is enim Balneoregij in Etruria natus, vt piæ matris voto satisfaceret, adolescens Seraphicam sancti Francisci Religionem est ingressus. per cuius vestigia recentia adhuc nouus Christi miles, humiliter & constanter incedens, saluberrimam regularium institutorum obseruantiam tanto animi ardore, tantaq. cordis auiditate auxit, vt summa in eo sanctitas appareret, ac vitæ innocentia & castitate, sancta humilitate, patientia, mansuetudine, terrenarum rerum displicentia, cœlestium desiderio omnibus & exemplo, & admirationi esset. tanta quoque spiritus dulcedine, & diuini amoris feruore inflammatus in Deum rapiebatur, vt iam in cellam vinariam spōsi introductus, & vino optimo charitatis ebrius, IESVM CHRISTVM Crucifixum, & patientem vtique intueri, & in eius vulneribus habitare videretur. Ad hanc vero eximiam vitæ sanctitatem vir Dei magnam pręstantis doctrinæ laudem adiunxit, Deo ita disponente, vt ad eius gloriam, & Ecclesiæ vtilitatem, non solum exemplo, sed verbo & eruditione magnopere proficeret. Itaque cum in sacrarum litterarum studio Sanctorum Patrum lectione, & Scholasticæ Theologiæ pernecessaria disciplina Alexādro de Ales magistro, insigni illius ætatis Theologo, diligentissime versaretur, breui temporis spatio excellentis ingenij bonitate, assiduo labore, &, quod caput est, gratia Spiritus sancti, qui vas aureum in honorem electum omni ex parte formabat, tantos progressus fecit, & ad tantam doctrinæ perfectionem peruenit, vt Doctoris & Magistri insignibus in celeberrimo Parisiensi Gymnasio solemni more decoratus, sacram Theologiam ibidem publice professus sit. S. Bonauētu. rę vita recensetur.

§. 3. Tantam vero laudem in interpretandi munere, & in vniuersæ Theologiæ scientia est consecutus, vt viri doctissimi eius doctrinam, & eruditionem admirarentur. S. Bonauētu. ra virtute laudes & præclara gesta enarrantur.

Et

Et quidem multiplices sancti viri lucubrationes, & præclara scripta, quæ adhuc magna Ecclesiæ vtilitate, & non mediocri Dei beneficio extant, quæque & nostræ & superiorum ætatum viri eruditi multo cum fructu legerunt, & magnopere comprobarunt, quantus ille in Theologia fuerit, satis declarant. Ea enim diuini ingenij sui monimenta posteris reliquit, quibus perdifficiles, & multis obscuritatibus inuolutæ quæstiones, magna optimorum argumentorum copia, via, & ordine enucleate ac dilucide explicantur, fidei Catholicæ veritas illustratur, perniciosi errores, & prophanæ hæreses profligantur, & piæ fidelium mentes ad Dei amorem, & cœlestis patriæ desiderium admirabiliter inflammantur. Fuit enim in sancto Bonauentura id præcipuum & singulare, vt non solum argumentandi subtilitate, docendi facilitate, definiendi solertia præstaret, sed diuina quadam animos permouendi vi excelleret. sic enim scribendo cum summa eruditione parem pietatis ardorem coniungit, vt lectorem docendo moueat, & in intimos animi recessus illabatur, ac demiq; Seraphicis quibusdam aculeis cor compungat, & mira deuotionis dulcedine perfundat. quam sane gratiam, in eius ore & calamo diffusam admirans prædecessor noster Sixtus IV. Pontifex illud dicere non dubitauit, Spiritum sanctum in eo locutum videri.

S. Bonauentura Generalis Minister, in ordine septimus post S. Franciscum creatus fuit.

§.4. Cum igitur seruo fideli tam multa & præclara à Domino talenta essent credita, vt illis ad fratrum vtilitatem exercendis & negociandis, cœlestis gratiæ thesauros amplificaret, diuino consilio, & summo totius sui Ordinis consensu, Romæ Minister generalis septimus post beatum Franciscum est factus. quo in officij munere nō solum prudentiam, vigilantiam, solicitudinem præstitit, sed tanto fraternæ charitatis ardore exarsit, tantaq. Christianæ humilitatis demissione fratribus interuixit, vt in eo illud Saluatoris agnosceretur. qui maior est in vobis, sit vester minister.

Archiepiscopatus Eboracen. à Clem. iv. ei oblatus & ab eo recusatus fuit.

§.5. Quin & piæ memoriæ prædecessor noster Clemens Papa Quartus, qui sanctum virum valde dilexit, & eius doctrina mirifice est delectatus, vt tam excellens virtus & prudentia ad multorum vtilitatem latiori in campo excurreret, insigne Eboracensem Archiepiscopatum ei obtulit. Ille vero cum se à Seraphicæ paupertatis cōplexu diuelli non facile pateretur, oblatam dignitatem modeste atque humiliter recusauit.

Ad generale Conc. Lugd. à Greg. x. vocatus, & humanissime exceptus fuit.

§.6. Cæterum cum Gregorius Decimus Summus Pōtifex ob grauissimas Christianæ Reipublicæ causas Concilium generale Lugdunum indixisset, virosq. sanctitate, doctrina, sapientia præstantes, perquireret, quorum forti & fideli opera ad rei maximæ tractationem, atque explicationem vteretur, duo in primis clarissima illius ætatis lumina, è duobus florentissimis Ordinibus Prædicatorum & Minorum delegit Sanctos, Thomam & Bonauenturam, quos ad se ire iussit. Sed cum alter in ipso itinere in morbum incidisset, atque ad gloriæ coronam feliciter euolasset, S. Bonauentura Lugdunum profectus, humanissime exceptus est à Romano Pontifice Gregorio, qui in eius virtute & sapientia ita acquiescebat, vt Concilij recte dirigendi, & administrandi partes ei præcipue tribuendas esse decerneret. Quare ex publica Ecclesiæ vtilitate & necessitate, vt maiori cum dignitate & auctoritate Concilij rebus non solum interesset, sed præesset; statuit lucernam ardentem, & lucentem supra excelsum candelabrum ponere, vt in domo Dei magis luceret.

Cardinalisq. & Episcopus Alban. ab eo di Pont. ibi creatus fuit.

§.7. Itaque Sanctum Bonauenturam nullos honores appetentem, fugientem potius, sed CHRISTI Vicario obtemperantem, nullosq. pro Ecclesia labores subire recusantem, tanquam in totius Orbis terræ theatro in sacrum Cardinalium Collegium, & in Episcoporum Ordinem statim cooptauit. nam Ecclesiæ Albanen. illum præfecit, qui honos antiquioribus presbyteris Cardinalibus tribui solet. Qua ille amplissima dignitate auctus vniuersam in Dei gloriam, & Ecclesiæ vtilitatem contulit. etenim in rebus Concilij arduis operam egregiam præstitit, Catholicam fidem constantissime defendit, prauas opiniones acerrime refutauit, eiusdemq. prudentia, doctrina, sanctitate orationibus, Gregorij Pontificis pastoralis sollicitudo tantopere adiuta est, vt sublato per Dei misericordiam schismatis dissidio, Michael Palæologus Græcorum Imperator, Orientalesq. Nationes, ad Apostolicæ Sedis obedientiam, vnitatem, communionemq. redierint. ac denique dignus habitus est, quem Græci Eutychij nomine appellarent.

Et post multa eius præclara gesta in reb. Cōcilij, & Fidei augmēto in eodē Concilio decessit & ad cœlestē patriam migrauit, & eius miraculorū fama percrebuit.

§.8. Merito igitur cum paulo post in eodem Concilio fortissimus CHRISTI Athleta ex huius vitæ peregrinatione ad cœlestem patriam emigrasset, omnes eius mortem doluerunt, omnes communem iacturam deplorarūt omnes illius funus lacrymis & laudibus ornarunt. sed vnus præter cæteros viri sanctissimi vitam integerrime actam, mores probatissimos, labores permultos pro Ecclesia susceptos, doctrinam in illo ipso Concilio spectatam insigni laudatione verissime celebrauit. Is fuit piæ memoriæ Petrus Cardinalis à Tarantalia, vir eruditione & Christiana eloquentia præstans, qui postea ad Pontificatus fastigium euectus, Innocentius Papa Quintus est appellatus. Ipse vero Summus Pontifex Gregorius Decimus ex intimi animi sensibus amissum fratrem, adiutorem, & consiliarium fidelissimum dolens, palam grauibus verbis testificatus est, Catholicam Ecclesiam, quæ ex tanti viri pietate & doctrina fructus vberrimos acceperat, magnam illius morte iacturam fecisse. Sed vere à Spiritu sancto dictum est, In memoria æterna erit iustus: nam qui in vita illustris fuerat, multo post mortem factus est illustrior Deo, qui admirabilis & gloriosus est in Sanctis suis, signis compluribus, ac prodigijs & miraculis maxime insignibus serui sui sanctitatem comprobante.

De quibus vide in bulla Six. iv. citata in rubr.

Ideo Sixtus 4. Bonauenturā in SS. Cōfessorū Pōtificū Doctoru numerum aggregauit.

§.9. Quorum miraculorum fama cum apud omnes percrebresceret, idem Sixtus prædecessor noster è sublimi Apostolicæ Sedis specula ea aspiciens, digitum Dei, qui facit mirabilia magna solus, ibi plane esse intellexit. itaque & sponte sua, & claræ memoriæ Federico Romanorum Imperatore, Regibus, Rebuspub. Ducibus, Ciuitatibusq. permultis vehementer requirentibus, ac omnium fere fidelium consensu efflagitante, de viro præstantissimo Bonauentura Episcopo Cardinali in Sanctos referendo, Pontifice Romano dignam cogitationem suscepit. Summa igitur cura & diligentia, vitæ illius eximia sanctitate, & miraculorum veritate examinata atque comperta, omnibus denique, quæ ad eam rem pertinebant, rite recteq. actis, ad Dei gloriam & Ecclesiæ Catholicæ exaltationem, pro sua summa, eique à Deo in beato Petro Apostolo tradita potestate, eundem beatum Bonauenturam de fratrum suorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium & Prælatorum omnium consensu in Sanctos retulit, & in Sanctorum Confessorum Pontificum Doctorum numerum ascripsit, atque aggregauit, eiusque festum anniuersarium diem, secunda mensis Iulij Dominica die celebrari, officiumq. de eo, veluti de Confessore Pontifice Doctore in vniuersa Ecclesia recitari iussit, alijs item decretis adiectis, quæ in eiusdem Sixti litteris plenius continentur.

Et modo hic Pontifex ex multis validissimis ratio nib. hic expressis, ad eiusdē S. Bonauēturæ sanctitatem & doctrinam illustrandā, animum applicuit.

§.10. Et quamuis gloriosus hic Doctor S. Bonauentura, & in Ecclesia Catholica celeberrimus sit, & in Cœlo maxime resplendeat, vbi corona illa est coronatus, quam repromisit Deus diligentibus se, nec vlla humana re indigeat, qui bonis illis cum CHRISTO perfruitur, quæ nec oculus vidit, nec in cor hominis ascenderunt; vrget nos tamen charitas CHRISTI, & ardens quidam deuotionis affectus, quo erga eū ab ineunte fere ætate perpetuo exarsimus, vt de eius sanctitate & doctrina magis magisq. propaganda, atque illustranda, quantum cum Domino possumus, cogitemus. Mouemur quidem, vt par est, sancta cum eo communione Seraphicæ Religionis nostræ, in qua educati, & tot annos versati sumus, & cui tanquam matri optime meritæ, omnia pietatis & grati animi monumenta præstare debemus, sed multo magis mouent nos Dei gloria, pastorale officium quod gerimus, viri sanctissimi pro Ecclesia Dei tot suscepti labores, tot illustria merita, tanta cum Romana Ecclesia coniunctio, in cuius amplissimo ordine, & Senatu summa cum laude consedit. Denique mouet nos Ecclesiæ vniuersalis vtilitas, quæ ex tanti doctoris eruditione semper maior & vberior capi potest, præsertim cum hæreticorum insidiæ, & diabolicæ machina-

nationes, quibus sacram Theologiam, quæ Scholastica appellatur, hoc luctuoso seculo oppugnant, vehementissime nos magnopere admoneant, vt eandem Theologiam, qua nihil Ecclesiæ Dei fructuosius omni studio retineamus, illustremus, propagemus. Diuino enim illius munere, qui solus dat spiritum scientiæ & sapientiæ, & intellectus, quique Ecclesiam suam per seculorum ætates, prout opus est, nouis beneficijs auget, nouis præsidijs instruit, inuenta est à maioribus nostris sapientissimis viris Theologia Scholastica, quam duo potissimum gloriosi Doctores Angelicus Sanctus Thomas, & Seraphicus Sanctus Bonauentura clarissimi huius facultatis professores, & primi inter eos qui in Sanctorum numerum relati sunt, excellenti ingenio, assiduo studio, magnis laboribus, & vigilijs excoluerunt atque ornarunt, eamq. optime dispositam, multisq. modis præclare explicatam posteris tradiderunt. & huius quidem tam salutaris scientię cognitio, & exercitatio, quæ ab vberrimis diuinarum litterarum, Summorum Pontificum, Sanctorum Patrum, & Conciliorum fontibus dimanat, semper certe maximum Ecclesiæ adiumentum afferre potuit, siue ad scripturas ipsas vere & sane intelligendas & interpretandas, siue ad patres securius & vtilius perlegendos & explicandos, siue ad varios errores, & hæreses detegendas & refellendas. His vero nouissimis diebus, quibus iam aduenerunt tempora illa periculosa ab Apostolo descripta, & homines blasphemi, superbi, seductores, proficiunt in peius, errantes, & alios in errorem mittentes, sane Catholicæ fidei dogmatibus confirmandis, & hæresibus confutandis pernecessaria est. & profecto rem ita se habere ipsimet veritatis inimici sunt iudices, quibus Theologia Scholastica maxime est formidolosa. qui profecto intelligunt, apta illa, & inter se nexa rerum & causarum cohærentia, illo ordine & dispositione tanquã militum in pugnando instructione, illis dilucidis definitionibus & distinctionibus, illa argumentorum firmitate, & acutissimis disputationibus lucem à tenebris, verum à falso distingui, eorumq. mendacia multis præstigijs, & fallacijs inuoluta, tanquam veste detracta patefieri, ac denudari. Quanto igitur magis illi hanc munitissimam Scholasticæ Theologiæ arcem oppugnare & euertere conantur, tanto magis nos decet hoc inuictum fidei propugnaculum defendere, & hæreditatem patrum nostrorum conseruare, & tueri, & acerrimos veritatis defensores meritis honoribus quantum possumus decorare.

Et ideo Collegiũ S. Bonauenturæ apud basilicã SS. Apostolorum de Vrbe, instituit.

§.11. Quamobrem vt Seraphici Doctoris eruditio ad multorum vtilitatem latius diffundatur, & ex eius libris & operibus eruditi & studiosi viri, copiosiores suauioresque in dies fructus capiant, (quod ad ipsius Sancti, quãquam in cœlo beatissimi, gloriam aliquam facere non est dubitandum) primum quidem in Alma Vrbe nostra in hac basilica Sanctorum Duodecim Apostolorum, S. Bonauenturæ nomine Collegium instituimus, in quo ex huius præcipue eximij, deuotiq. doctoris operibus, & cõmentarijs, sacra Theologia publice explicetur.

Eiusq. opera omnia simul & emẽdatissime è Typographia Vaticana in lucẽ emitti curauit.

§.12. Deinde etiam opera illius omnia, quæ inueniri potuerunt partim nondum edita, nostraq. auctoritate & impensis vndique conquisita, partim iam euulgata simul omnia decenti forma, & quam emendatissime imprimi, & è Typographia nostra Vaticana in lucem emitti curamus. Quod autem ab ipso Pontificatus nostri initio, Deo vt pie credimus inspirante, constanter proposuimus Sancti huius Doctoris nomen, & merita gloriosa apud omnes pro viribus celebrare, fideliumq. erga eum venerationem augere & amplificare.

Et sicut Pius V. S. Thomã sui Ordinis Prædicatorũ decus, exornare volens, eius festũ celebrari iussit, Ita iste Põt. Idem S. Bonauenturæ sui Ordinis Conuentualium S. Francisci ornamẽto, debet custu-

§.13. Sane ad id quoque non mediocriter excitati sumus exemplo sanctæ memoriæ Pij Papæ Quinti prædecessoris nostri de Christiana Republica optime meriti, & quem vt parentem adhuc reueremur & colimus. Is enim religiosa pietate, & singulari deuotione permotus, qua afficiebatur erga Sanctum Thomam de Aquino Ordinis sui decus, & Ecclesiæ Catholicæ ornamentum, cupiens eodem modo eundem Sanctum ob eius præstantissima in Catholicam Ecclesiam merita congruis honoribus exornare, præter alia hoc iussit atque decreuit, vt illius festus dies quotãnis duplicis officij ritu ad instar Sanctorum quatuor Ecclesiæ Doctorum perpetuo celebraretur. quod & S. Bonauenturæ Doctori eximio tribui debere ęquum profecto existimamus, cum tam multa inter eos virtutis, sanctitatis, doctrinæ, meritorum coniunctio & similitudo intercedat. Hi enim sunt duæ oliuæ, & duo candelabra in domo Dei lucentia, qui & charitatis pinguedine, & scientiæ luce totam Ecclesiam collustrant. hi singulari Dei prouidentia eodem tempore tanquam duæ stellæ exoriẽtes ex duabus clarissimis Regularium Ordinum familijs prodierunt, quæ Sanctæ Ecclesiæ ad Catholicam Religionem propugnandam maxime vtiles, & ad omnes labores, & pericula pro orthodoxa fide subeunda paratæ semper existunt. ex quibus tanquam ex fertili, & bene culto solo quotidie per DEI gratiam fœcundæ & fructuosæ plantæ procreantur, hoc est viri doctrina & sanctitate præstantes, qui Petri nauiculæ tot fluctibus agitatæ, & Romano Pontifici, eius clauum non sine magna sollicitudine tenenti, fortem, & fidelem operam nauant. Hi duo Sancti cum essent coæui, ijsdemq. studijs dediti, condiscipuli, simul Magistri, pari ratione à Gregorio Decimo Summo Pontifice, cum ambo ad Concilium euocarentur, honorati, & in huius vitæ peregrinatione fraterna charitate, spirituali familiaritate, sanctorum laborum societate valde coniuncti fuerunt. & denique pari gressu ad Cœlestem patriam cõmigrantes, pariter felices & gloriosi illa sempiterna beatitudine perfruuntur, vbi eodem charitatis affectu, vt pie credimus, pro nobis in hac lacrymarum valle laborantibus orant, diuinamq. opem implorant. Vt merito idem Sixtus IV. hos duos Sanctos persimiles, & quasi geminos in CHRISTO fratres agnoscens, statuerit S. Bonauenturam consimili venerationis & honoris prerogatiua, atque S. Thomas decorandum esse.

meruit ob multam inter ipsos Sanctos virtutis Sanctitatis, doctrinæ, & meritorum coniunctionem & similitudinẽ.

Et doctrinã S. Bonauẽturæ cõmendat, & ipsum inter ęgregios Ecclesię Doctores annumerat.

§.14. Quod igitur à nobis, & Seraphici Ordinis charitas, & Sancti Bonauenturæ meritorum magnitudo, & Catholicæ Ecclesiæ, cuius gubernacula nobis, licet immerentibus à Deo commissa sunt, vtilitas & ædificatio requirit, habita super his omnibus cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione matura, de eorundem consilio, & vnanimi assensu, & ex certa nostra scientia, ac de attributæ nobis Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura constitutione, doctrinam ipsius Sancti Bonauẽturæ à supradictis prædecessoribus nostris Clemente Quarto, Gregorio Decimo, & Sixto Quarto laudatam in Concilio Lugdunensi maxime spectatam, in Florentino, etiam ad res difficiles explicandas adhibitam, grauissimorum virorum auctoritate testificatam, & commendatam, & eximio Ecclesiæ Doctore dignã, nos quoque plurimum in Domino laudamus & commendamus, ac litteras eiusdem Sixti Quarti quas pro expressis hoc loco haberi volumus, excepta eius ordinatione de festo die S. Bonauenturæ secunda Dominica Iulij celebrando, harum tenore approbantes & innouantes, ipsum Sanctũ Bonauenturam iure Sanctorum Doctorum consortio ab eodem Sixto Quarto ascriptum & connumeratum; auctoritate Apostolica tenore præsentium inter præcipuos & primarios, qui Theologicæ facultatis magisterio excelluerunt habendum, ac venerandum esse decernimus & declaramus.

Eiusq. opera è Typographia Vaticana emittenda, publice citari decernit

§.15. Atque ob eam causam sperantes in Domino, huius Seraphici Doctoris lucubrationes ad doctrinam & deuotionem, quam in Clero Populoque Christiano magnopere lucere & ardere cupimus, maximo adiumento fore, illius libros, commentarios, opuscula, opera denique omnia, prout ex nostra Typographia Vaticana, quam emendatissima, vt supra dictum est, emittuntur, vt aliorum Ecclesiæ Doctorum qui eximij sunt, non modo priuatim, sed publice in Gymnasijs, Academijs, Scholis, Collegijs, lectionibus, disputationibus, interpretationibus, concionibus, sermonibus, omnibusq. alijs ecclesiasticis Studijs, Christianisq. exercitationibus citari, proferri, atque, cum res postulauerit, adhiberi volumus & decernimus.

Festũ die 14. Iulij duplici officio celebrari iubet.

§.16. Et nihilominus, vt sapientissimi huius Doctoris gloriosa recordatio, si non pro ipsius dignitate, at saltem pro humana tenuitate, ob ingentia illius merita ardentiori studio recolatur, fel. record. prædecessorum nostrorum

Bo-

Bonifacij Papæ Octaui, qui de sanctis quatuor Doctoribus, & Pij Papæ Quinti, qui de prædicto Sancto Thoma eadem præceperunt, exemplo adducti præcipimus, vt eiusdem Sancti Bonauenturæ dies festus in omnibus Christiani orbis partibus sub duplici officio à cunctis personis, ecclesiasticis, secularibus, & quorumuis Ordinum regularibus, tam publice quam priuatim pridie Idus Iulij, (non obstante prædicta Sixti Quarti ordinatione de secunda Dominica dicti mensis) celebrari atque in Calendarijs, cum Doctoris nomine, & Festi duplicis adiectione describi, & imprimi debeat. etiamsi in nouissimis Breuiarij, & Missalis Romani reformationibus aliter dispositum fuerit. neque secus atque à nobis, vt supra, ordinatum fuit, per quoscunque quauis auctoritate præditos, censeri aut interpretari posse decernimus.

Indulgētiasque pro die dicti festiuitatis cōcedit.

§. 17. Hortantes vniuersos vtriusque sexus Christifideles Ciuitatis Balneoregij, quæ clarissimum hoc edidit lumen, & illius diœcesis, vt eodem die festo à seruilibus, de sanctæ Ecclesiæ more, operibus abstineant. Vt autem Christifidelium deuotio ad Seraphici huius Doctoris diē festum colendum, eiusque opem pie implorandam, eo magis accendatur, quo ex hoc Cœlestis gratiæ dono se vberius conspexerint esse refectos, de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus vtriusque sexus Christifidelibus, tam in dicta Ciuitate & diœcesi Balneoregij quam in præclara Galliæ Vrbe Lugduno, vbi ille bono certamine legitime decertato, cursu consumato, fide seruata, ex hoc calamitoso seculo ad meritorum suorum præmium, & coronam in Cœlum feliciter migrauit, in Almaque Vrbe nostra, vbi in hac Basilica Sanctorum Duodecim Apostolorum Collegium, à nobis, vt iam diximus est erectum, constitutis, qui eius festum huiusmodi, vt cæteras de præcepto Ecclesiæ seruari solitas festiuitates, deuote colentes, vere pœnitentes, & sacramentali peccatorum suorum confessione præmissa, eo die sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus & elargimur. Qui vero Ecclesias Fratrum Minorum S. FRANCISCI ipso die festo à primis vesperis vsque ad occasum Solis eiusdem diei deuote visitauerint, pias inibi ad Deum preces, prout sua cuique suggeret deuotio, effundentes, decem annos & totidem quadragenas de iniunctis eis, seu alias quomodolibet debitis pœnitentijs per præsentes litteras perpetuo duraturas, quas sub quibusuis indulgentiarum reuocationibus, vel limitationibus nullo modo comprehendi volumus, misericorditer in Domino relaxamus.

Hanc constitutionē vbique promulgari & obseruari pręcipit.

§. 18. Quocirca fraternitati, & discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, vt præsentes litteras & in eis contenta quæcunque, in suis quilibet Prouincijs, Ciuitatibus, Ecclesijs, & Diœcesibus solemniter publicari, & ab omnibus personis ecclesiasticis, secularibus, & quorūuis Ordinum regularibus vbique locorum & gentium inuiolate perpetuo obseruari procurent.

Eiusq. exemplis credi iubet.

§. 19. Volumus autem, vt earundem præsentium transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides vbique adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 20. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum approbationis, innouationis, decretorum, declarationis, voluntatum, præcepti, concessionis, elargitionis, relaxationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D. P. An. 3. 14. Martij.

Datum Romæ apud Basilicam Sanctorum Duodecim Apostolorum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, Pridie Idus Martij, Pontificatus nostri Anno tertio.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi. PP. subscr.

Ego Alex. Card. Farnesius Vicecancellarius Episcopus Ostien. Cardd. subscr.
Ego Io. Antonius Episc. Portuen. Card. S. Georgij.
Ego Alph. Card. Gesualdus Episcopus Tusculanus.
Ego Inn. Aualos Card. de Arag. Episcopus Sabinen.
Ego Marcus Ant Card. Columna Episc. Prænestin.
Ego Ptolemæus Cardinalis Comensis Episc. Albanen.
Ego Marcus Siticus Card. ab Altaemps tit. S. Mariæ Transtiberim.
Ego P. Card. Sanctacrucius tit. S. Clementis.
Ego Gabr. Card. Paleottus tt. S. Laurentij in Lucina.
Frater Michael Bonellus Cardin. Alexandrinus tit. S. Mariæ super Mineruam.
Ego Ludouicus tit. S. Anastasiæ presb. Card.
Ego Nic. de Pelleue tit. S. Praxedis Card. Senonen.
Iul. Ant. tituli S. Bartholomæi in Insula presb. Card. S. Seuerinæ.
Ego Hieronymus Card. Rusticucius tt. S. Susannæ.
Ego Io. Hieron. Card. Alban. tit. S. Ioannis ante portam Latinam.
Ego Hieronymus Card. Simoncellus tit. S. Priscæ.
Ego P. Card. Deza tt. S. Hier. Illyricorum.
Ant. tt. SS. Ioannis & Pauli Presb. Card. Carafa.
Ego Io. Antonius Card. SS. Quatuor.
Ego Io. Baptista Card. tt. S. Marcelli.
Ego Franciscus Card. de Ioyeuse tit. Sanctiss. Trinitatis in Monte Pincio.
Ego Iulius Card. Cananus, tt. S. Eusebij.
Ego Nicolaus Card. Cremonen. tt. S. Cæciliæ.
Ego Ant. Maria Card. Saluiatus tt. S. Mariæ de Pace.
Ego Aug. Card. Veronen. tt. S. Marci.
Ego Vincentius tt. S. Mariæ in Via Car. Montis regalis.
Ego Philippus Card. Spinula tt. S. Sabinæ.
Ego Scipio Card. Lancellottus tit. Sancti Saluatoris in Lauro.
Ego Vincentius Card. Gonzaga tt. S. Alexij.
Ego Henricus Cardinalis Caetanus tituli S. Pudentianæ S. R. E. Camerarius.
Ego Io. Baptista Card. Castrucius, tituli S. Marię in Araceli.
Ego Federicus Card. Cornelius tit. S. Stephani in Monte Cęlio.
Ego Dominicus tt. S. Laurentij Card. Pinellus.
Ego Hippolytus Card. Aldobrandinus tit. S. Pancratij, Maior Pœnitentiarius.
Ego Hier. tt. S. Petri ad Vincula Card. de Ruuere.
Ego Philippus Card. de Lenoncourt tit. S. Honuphrij.
Ego Fr. Hier. Card. Ascul. tt. S. Thomæ in Parione.
Ego Antonius Maria tit. S. Agnetis in Agone Cardinalis Perusinus.
Ego Fr. Constantius Car. Sarnanus tt. S. Petri in Mōte Aureo.
Ego G. Card. Alanus tituli S. Martini in Montibus.
Ego Scipio Cardinalis Gonzaga tituli Sanctæ Mariæ de Populo.
Ego Antonius Card. Saulius tit. S. Vitalis.
Ego Euangelista Card. Cusentinus tit. Sancti Matthæi in Merulana.
Ego F. Stephanus Card. Aretinus tituli SS. Marcellini & Petri.
Ego F. Card. Sfortia diac. S. Nicolai in Carcere.
Ego Alexander Cardinalis Montaltus, diaconus Sancti Eustachij.
Ego Hieronymus S. Mariæ in Cosmedin diaconus Card. Matthęius.
Ego Benedictus S. Agathæ diac. Card. Iustinianus.
Ego Ascanius Sanctorum Viti & Modesti, diaconus Card. Columna.
Ego Federicus Sanctæ Mariæ in Domnica diaconus Card. Borromæus.

Anno a natiuitate D. 1588. indict. 1. die vero Veneris decimaoctaua mēsis Martij, Pontificatus Sanctiss. in Christo patris & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. Publicatio.

anno

anno eius tertio. retroscriptæ litteræ Apostolicæ, affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt, in valuis seu portis sancti Ioannis Lateranensis, & sancti Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, & per aliquod temporis spatium dimissæ, per nos Io. Bapt. ... Bagni, & Io. Burlurault S. D. N. Papæ cursores. Alex. Parabiacus mag. curs.

LXXVII.

Quomodo Clerici regulares S. Pauli decollati, nouitios ad eorum Religionem admittere possint.

De institutione huius Congregationis, & alijs quæ eam respiciunt, dixi plene ad constit. 37. Clem. VII. Vota. sup. fol. 605.

SIXTVS EPISCOPVS *Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita An. D. 1588.

Exordium.

EXigit incumbentis nobis Apostolicæ seruitutis officium, vt Monasteriorum & Regularium locorum quorumlibet propagationi, pauperumq. clericorũ in eis pro tempore recipiẽdorum pio desiderio, quantum cum Deo possumus prouidere studeamus.

Cauebatur in cõstitutionibus Congregationis, ne illegitimi vel ære alieno grauati, vel facinorosi, ad hanc religionem admitterentur.

§. 1. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Præpositi generalis, ac presbyterorum & clericorum Congregationis Clericorum Regularium Sancti Pauli decollati canonice institutæ, petitio continebat, quod alias per constitutiones dictæ Congregationis, quæ cum interuentu bon. mem. Caroli tituli Sanctæ Praxedis presbyteri Cardinalis Borromæi nuncupati, dum viueret Ecclesiæ Mediolanensis, ex dispensatione Apostolica Præsulis, necnon dilecti filij nostri Ioannis Antonij Episcopi Portuen. sancti Georgij nuncupati, eiusdẽ Congregationis Protectoris ad id accedente voto & consensu, factæ & stabilitæ extiterunt, inter alia sancitum fuit, ne illegitime nati, etiam per subsequens matrimonium postea legitimati, æreq. alieno grauati, & qui antea facinorosam vitam duxissent, in dicta Congregatione admitterentur, aliaq. diligens super hoc inquisitio, ipsaq. receptio volentium dictam Congregationem ingredi, in Ciuitate Mediolanensi, ad quam post longam probationem à locis in quibus prosati fuerint propterea mittuntur, à Præposito generali, & quatuor Assistẽtibus eiusdem Congregationis fieret.

Et ab isto Põtifice prohibita fuit receptio extra Capitulũ, vt supra in eius cõst. 71. § 6. & Cũ de oibus.

§. 2. Nouissime vero nostra in perpetuum valitura constitutione super hoc edita, statuimus ac voluimus, vt antequam quis in eadem Congregatione reciperetur, causæ huiusmodi examinarentur, ipsaq. receptio in Capitulo generali, siue prouinciali dictæ Congregationis fieri deberet, prout in singulis constitutionibus prædictis plenissime dicitur contineri.

Et quia ista Congregatio qualibet tantum triennio Cap. generale celebrat, & prouinciale nusquam, ideo receptio veniẽtiũ ad religionẽ nimium protrahitur.

§. 3. Cum autem sicut eadem petitio subiungebat, presbyteri & clerici dictæ Congregationis nondum sint in Prouincias distincti, ac proinde nunquam Capitulũ prouinciale, generale vero singulo quoque triennio tantum facere ac celebrare soleat, sicq. cupientes & petentes in ipsam Congregationem recipi, cogantur expectare, donec ipsum Capitulum fiat, mutataq. postea eorum volũtate, & pia intentione, aliam vitam eligant, in maximum Congregationis huiusmodi damnum, præiudicium & incommodum.

Congregatio itaque à Papa prouisionem petit.

§. 4. Quare Præpositus generalis presbyteri & clerici prædicti nobis humiliter supplicari fecerunt, vt eis in præmissis opportune prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideo Põtifex dat audoritatẽ Præposito, eiusq. Assistẽtibus, omni tẽpore venientes ad religionem, & à sua cõst. [non] prohibitos recipiendi.

§. 5. Nos igitur dictæ Congregationis amplitudinem, & singulorum in illa profectum, inter cæteras nostri pastoralis officij curas, tota animi propensione cupientes, ipsosq. Præpositum generalem, presbyteros & clericos, à quibusuis excommunicationis, suspensionis & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentiũ duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, ac veriores nostræ & Congregationis constitutionum prædictarum tenores præsentib. pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, Præposito generali, presbyteris & clericis prædictis, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, modernus & pro tempore existens Præpositus generalis, illiusq. Assistentes, quoscunque cupientes in dicta Congregatione recipi, qui tamen à constitutione nostra prædicta non prohibeantur, non expectato Capitulo generali, sed quocunque alio tempore, de consensu omnium Assistentium, nemine penitus discrepante, recipere & admittere libere & licite valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo indulgemus, eisq. desuper licentiam concedimus & impartimur. Decernentes Præpositum generalem, presbyteros & clericos prædictos nullatenus vnquam desuper per quoscunque quomodolibet molestari, vel impediri posse, ac ex nunc irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 6. Non obstantibus nostra prædicta, ac quibusuis alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisq. contrarijs quibuscunque. Nulli ergo omnino &c. Si quis autem &c. — Contrarijs derogat.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, Idibus Martij, Pontificatus nostri Anno 3. — Dat. P. An. 4. 15. Martij.

LXXVIII.

Institutio præsidij ducentorum millium scutorum, pro vbertate Annonæ in Alma Vrbe.

Congregationem Cardinalium super ista Annona instituit hic idem Pontifex, in constit. 74. Immensa. fol. 611. in Congreg. 4. Et aliam Congregationem subordinauit S.D.N. Paulus V. in sua const. 48. Pastoralis. vbi dicã.

SIXTVS EPISCOPVS *Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Edita An. D. 1588.

Causa institutionis huius præsidij.

ABundantes diuinæ gratiæ diuitias, & incredibilem benignitatis vbertatem sæpenumero recogitantes, quam super humilitatem nostram, ab ipso susceptæ Apostolicæ seruitutis initio, ille dignatus est ostendere, qui solus diues est in misericordia, cogimur multorum beneficiorum tanquam ingenti pondere oppressi, cum sancto Propheta exclamare. Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? Etenim notum est omnibus, in quas rerum angustias & difficultates Pontificatus nostri initia inciderint, cum infinita quadam exulum & facinorosorum hominum licentia omnia perturbata essent, cum rei frumentariæ inopia omnis fere ditio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ in temporalibus subiecta, & ipsa potissimum Roma magnopere laboraret, cum denique Apostolicum Aerarium ita exinanitum reperissemus, vt in summa pecuniarum difficultate versaremur. quibus tot incommodis nequaquam deterriti, sed Dei auxilio freti, cui bona omnia accepta referimus, in eas omnes curas eodem tempore alacriter incubuimus. Quare & compressa improborum audacia tranquillitas publica restituta est, & Aerarium abunde instructum, & frumento statim non mediocri sumptu & labore suppeditato, Annonæ caritas ita subleuata est, vt eam copiam & abundantiam, quæ postea benedicente Domino consecuta est, & qua nunc fruimur, æquo omnes animo expectare potuerint. Fatemur tamen paterna viscera nostra, quibus omnes fideles, sed præcipue eos, qui sunt in temporali Dominio nostro in CHRISTO complectimur, nulla re magis commota esse, quam illa Annonæ caritate. nam in Vrbe hominibus refertissima, si fames ingruat, aut Annona durior sit, pauperes maxime, quorum ingens est multitudo, vehementius conflictantur. qua ex re quam multa mala dimanent, nihil necesse est multis verbis explicare,

cum

cum plane perspicuum sit humanarum calamitatum caput esse famem, & quouis mortis genere acerbiorem. Quod quidem & miserabilis illa apud Prophetam lamentatio declarat; Omnis populus eius gemens & quærens panem. Scientes igitur nos, licet immeritos, eius locum in terris tenere, qui non solum panem supersubstantialem tribuit, quo anima reficitur, sed terrenum etiam panem, quo corpus quotidie sustentatur, quique in deserto semel & iterum misericordia motus est super turbas non habentes cibaria, eisque Apostolos suos panem diuinitus multiplicatum distribuere iussit. Nos quoque pro nostra pastorali solicitudine summopere cupimus, quantum cum Domino possumus, quam longissime prouidere, vt hæc nostra Alma Vrbs, ad quam quotidie tanquam ad communem patriam Nationes omnes confluunt, quamque omnibus commodis & ornamentis augere studemus, non solum rei frumentariæ inopia nequaquam vexetur, sed vberiore potius copia, & vtilitate quantum fieri potest, perfruatur. Nec vero ignoramus bonorum omnium largitorem Deum, qui fructum frumenti, vini, & olei multiplicat, qui semen seminanti administrat, & panem ad manducandum præstat; sed illud etiam scimus à seruo super familiam Domini constituto, & fidem & prudentiam requiri, vt det illi cibum in tempore. & in diuinis scripturis pigrum ad formicam mitti, vt discat in æstate parare quod in hyeme comedat; & denique humanæ prouidentiæ adiumenta illa merito laudanda esse, quæ ad Dei gloriam relata, eius in primis ope nituntur, & in eo præcipue conquiescunt. Illud autem eleemosynæ genus Deo gratissimum esse arbitramur, quod in commune distributum, ad omnium egestatem subleuandam maxime accommodatur. Quamobrem nullis quamuis magnis impensis parcentes, & publicę, præsertim pauperum vtilitati opportune prouidere cupientes, prægrandem pecuniam seponere, & certo in loco collocare decreuimus, quæ annonæ & abundantiæ, quam appellant, perpetuo attributa sit, reique frumentariæ copiæ curandæ & comparandæ in posterum, perpetuo deseruiat.

Ducenta millia scuta hic Pont. à sui ipsius & Cam. Apost. dominio abdicat, & piæ causæ pro Annona scilicet vbertate perpetuo donat.

§. 1. Habita igitur super his cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, de eorundem fratrum consilio & assensu, ex certa nostra scientia, ac de nobis attributæ Apostolicæ potestatis plenitudine, ducenta millia scuta monetæ ad rationem decem iuliorum pro quolibet scuto, ex pecunijs nostra parsimonia & frugalitate, ac diligētia ad publicam vtilitatem comparatis, apud dilectum filium Ioannem Augustinum Pinellum laicum Genuensem, nostrarum & Cameræ Apostolicę pecuniarum Depositariū, realiter & cum effectu deposita & collocata, prout de eorum reali & actuali receptione ac confessione & quietatione ipsius Ioannis Augustini publico instrumento per dilectum filium Tydeum de Marchis dictæ Camerę Notarium desuper rogatum hodierno mane in eadem Camera confecto plene constat, prædictæ piæ causæ ad Annonam pertinenti perpetuo applicamus, appropriamus, & incorporamus, ac pro potiori cautela, titulo donationis, quæ dicitur inter viuos, perpetuo valituræ, irreuocabiliter concedimus, donamus & elargimur, atque omnē prædictæ pecuniæ proprietatem, ius & dominium, etiam à nobismetipsis & Camera Apostolica penitus abdicantes, eadem ducenta millia scuta ad parandam Annonæ copiam, siue illius penuriam, inopiam & caritatem subleuandam duntaxat, nec in aliam causam, siue vniuersam quantitatem, siue illius partem quæcunque illa fuerit, insumendam esse.

Eaq. pro alia etia vrgētiori necessitate expēdi prohibet. Nam pro alijs grauioribus indigentijs locupletissimū pecuniariū præsidiu collegit, & in Arce S. Angeli reposuit, vt in cō. 51. & 69.

§. 2. Idque etiamsi cuiusuis alterius rei propositæ, aut de qua tunc esset agendum, maior vrgeret necessitas, vel aliud expetere, aut efflagitare præsens vtilitas videretur, sancte & religiose omnino seruari debere, de similibus consilio & assensu, auctoritate Apostolica tenore præsentium pariter perpetuo statuimus & ordinamus. Siquidem ad certas alias vrgentes & graues, quę contingere possent indigentias vel necessitates, Aerariū, benedicente Domino locupletissimum, nostra etiam cura ac solicitudine partum, & Deo dicatum perpetuo extabit.

Successores hortatur ne dū huiusmodi pecuniam imminuant, sed indies maiora præsidia præparent.

§. 3. De iisdem vero pecunijs ad hanc maxime piam causam, omnibusque in Vrbe degentibus, atque ad illā vndequaque confluentibus apprime salutarem, benigne & liberaliter iam per nos applicatis, donatis, atque elargitis, sicuti de cæteris pijs per nos factis largitionibus, aliter quam vt præfertur, perpetuis futuris temporibus disponi stricte interdicimus & prohibemus. certa spe ducti, Romanos Pontifices nostros pro tempore successores, ad Annonæ incommoda subleuanda paratam huiusmodi pecuniam nedum imminuturos, verùm exemplo Patriarchæ Ioseph in Aegypto, dum ipsi veri Ioseph, qui est Christus Dominus, pro iniuncto munere locum obtinebunt in terris, noua adiumenta aduersus famem, illiusq. incommoda esse laturos, ac pro eo, quem erga Christi pauperes vniuersi Status Ecclesiastici, ac præcipue Sacerdotalem & Regiam hanc Vrbem Christianæ Religionis domicilium, beatissimorum Apostolorum Petri & Pauli pretioso martyrio consecratam, gerere debent insigni affectu, alia in dies maiora subsidia præparaturos esse.

Cōgregationiq. Cardinaliū per ipsum Pontif. super vbertate Annonę nuper institutæ adhibitis secum Thesaurario Clerico Annonę Præfecto, & Cōmissario Cameræ Apost. administrationē huiusmodi pecuniarū committit.

§. 4. Ac præterea Congregationi venerabilium fratrū nostrorum S. R. E. Cardinalium, super vbertate Annonæ, nunc & pro tempore deputatorum per nos nuper institutæ, earundem pecuniarum ad rei frumentariæ atque aliarum cuiusuis generis frugum, quibus ad vitæ humanę sustentationem indigemus, copiam & vbertatem, tam in Vrbe nostra, quam in vniuerso Statu Ecclesiastico temporali parandam, & prouidendam. adhibitis secum dilectis filijs Cameræ Apost. Thesaurario generali, Clerico Annonę Præfecto, & Commissario etiam generali. Ita tamen quod ipsæ pecunię in huiusmodi Annonę vsus, ad nutum & iussionem eiusdem Congregationis, cum mandato, à dicto Præfecto, prout adhuc seruatum est, expedito, nec alias erogentur vel expendantur. ac rursus sic erogatæ vel expensę suo tempore recuperentur, liberam absolutamq. administrationem, dictasque pecunias, si quando peccatis populi id promerentibus, terræ sterilitas, quod Deus auertat, in temporali Ecclesiastica ditione cōtigerit, ad conuehendum aliunde commeatum, in toto vel in parte per eosdem Thesaurarium, Annonæ Præfectum, & Commissarium erogari. ac rursus si quid tēpore famis ex dicta summa decesserit, postea vbi tēporis opportunitas tulerit, illam redintegrari, atq; vbi expedire videbitur, in Aerarium Apostolicū Castri S. Angeli referri & asseruari, atq; inde, quoties occasio postulauerit, libere depromi & extrahi eorum arbitrio faciendi. Ita tamen vt datorū & acceptorum rationes, & computa, in Camera Apostolica singulo trimestri, in ipsa vero Cardinalium Congregatione singulis annis integre reddantur, plenam ac pariter liberam & omnimodam concedimus facultatem. Volentes eundem Ioannem Augustinum & pro tempore existentem Depositarium dictę pecunię ad Annonā pertinentis, in erogandis aut exigendis, vel in vnum redigendis pecunijs prędictis eam ob causam exponendis, aliorū quam dictę Annonæ Præfecti mandato; in illis vero in dictum Aerarium redigendis, seu inde extrahendis, aliorū quam dictę Cōgregationis Cardinalium, aut eorum maioris partis ordinationibus & mandatis, etiamsi quascunque pœnas aut censuras in se continerent, parere minime teneri. & quorumuis etiam aliorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, illiusq. Collegij, ac Cameræ Apostolicæ iussa, & imperium impune ea in re detrectare posse. quinimmo ipsum Ioannem Augustinum & pro tempore existentem Depositarium, ab omni cuiuscunque alterius Iudicis aut Magistratus, quauis dignitate & auctoritate fungentis, superioritate & iurisdictione, quo ad negocia ipsam Annonam concernentia, prorsus eximimus & liberamus, atque immunem constituimus. Inhibentes quibusuis Iudicibus, Pręsidentibus & Officialibus ne circa præmissa se intromittere vel ingerere, aut Ioannē Augustinum vel Depositarium pro tempore existētem prædictos quomodolibet molestare, perturbare, aut inquietare audeant vel præsumant.

Cardinales eiusdē Cōgregationis executores huius edit. sponit.

§. 5. Quocirca dictos Cardinales nunc & pro tempore in eadem Congregatione deputatos, eiusdem negocij Protectores atque defensores, ad hoc vt in omnibus, quæ his litteris continentur, auctoritatem suam interponant,

ac difficultates quæ suboriri possent remoueant, perpetuo constituimus & deputamus. eisq. per præsentes committimus & mandamus, vt quando & quoties opus fuerit, per se vel alium seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, solemniter publicantes, ac tam dicto Ioanni Augustino, & Depositario, qui pro tempore erit, quam alijs quibuscunque, quos præmissa concernunt, & concernent in futurum, efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant omnia & quæcunque in eisdem præsentibus litteris contenta, perpetuo firmiter & inuiolabiliter obseruari. contradictores & rebelles, per sententias & censuras ecclesiasticas, aliaq. opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Successorib. indicat legē sibi impositā & decernit, quod pro resarcienda pecunia hinc male deprompta liceat agere contra Pontificis contrauenientis, & Cardinalium, ac aliorū qui participauerūt posteros & coniūctos oēs, ad quos eorū bona quouismodo peruenerint.

§.6. Siquis autem fortasse, quod vix nobis persuaderi potest, Successorum nostrorum huic nostro statuto & ordinationi, palam vel occulte contrauenerit, atque constitutam pecuniam in alium quam prætscriptum vsum verterit, aut ab alijs eius auctoritate fretis id fieri passus fuerit, eum serio admonemus, vt meminerit quam nobismetipsis quo ad disponendum de huiusmodi pecunijs, nostra, vt præfertur, parsimonia & solicitudine ad hoc publicum & pium opus cōparatis, & intuitu pietatis, atque ad subleuandas CHRISTI pauperum necessitates per nos applicatis, & irrefragabilis donationis titulo, vt dictum est, concessis ac donatis, legem imposuimus, eandem etiā ab ipso, qui ex debito pastoralis officij annonæ vbertatē ad commune bonum subditorum summo studio procurare tenetur, inuiolate seruari debere. alioquin se in districto Dei iudicio suæ administrationis, & huius peculij ad piā huiusmodi causam destinati, si illud temere violauerit, ac damnorum & malorum quę inde prouenient, rationē fore redditurum. & pręter actionē popularem, quam aduersus eos omnes, qui eorundem participes fuerint, proponimus, quoniam publica in hoc læderetur vtilitas, scire etiam volumus vniuersos, post derogantis, aut contra statuentis aut mandantis obitum, quibusuis Romanis Pōtificibus successoribus licere & liberum esse, ijs quæ contra statuta, aut mandata fuerint nequaquam obstantibus, etiā singulis de populo, sicuti in actionibus popularibus fit, ad agendum admissis, vel etiam nemine instante, pro resarcienda pecunia desumpta, illaque recuperanda, aduersus Pontificis derogantis, & contra facientis, atque Cardinalium & aliorum quorūcunque, qui eius rei participes fuerint, posteros seu coniunctos omnes, quibus ab ipso Pōtifice aut Cardinalibus, vel quibuscunque ex prædictis, bona quouis titulo, aut quauis de causa obuenerint, agere, & possessionem bonorum, quæ ad ipsos testamento, vel ab intestato delata fuerint, apprehendere & retinere, donec quicquid ex summa prædicta imminutum fuerit, id omne quamcitissime, etiam per bonorum alienationem & distractionem redintegretur, ac in pristinū restituatur. Ac propterea omnia bona præcipue huic oneri, atque obligationi, cum ea quæ publici iuris sunt, priuatorum commodis omnino præferantur, addicta esse.

Decretū irritans apponit.

§.7. Sicq. in præmissis vniuersis & singulis per quoscūque Iudices & Commissarios, ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quauis causa & instantia, iudicari & diffiniri debere. necnon si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentare contigerit, irritum & inane decernimus & declaramus.

Clausulas derogatorias addit.

§.8. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Cameræ Apostolicæ prædictæ iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis quomodolibet concessis, approbatis & innouatis. quibus omnibus & singulis etiāsi de illis eorumq. totis tenoribus, specialis, specifica, expressa & indiuidua mentio, aut quæuis alia expressio, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, acsi de verbo ad verbum insererētur, præsentibus pro sufficienter expressis habētes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque.

Formam & effectū publicationis harum constitutionum subnectit.

§.9. Vt autem præsentes litteræ ad omnium notitiam facilius perueniāt, iubemus eas ad valuas Lateranen. et Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarū, & in acie Cāpi Floræ de more affigi, & inibi, ac in Camera Apostolica quamprimū publicari, ac earū exempla, tam in prędictis locis affixa relinqui, quam etiam in libris ipsius Cameræ describi, & ad perpetuam memoriam conseruari. Quibus quidem exemplis etiam impressis, manu notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutę munitis, eandem fidem in iudicio & extra illud vbique adhiberi volumus, quę eisdem pręsentibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctionē pœnalē subijcit.

§.10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę applicationis, appropriationis, incorporationis, concessionum, donationis, elargitionis, abdicationis, statuti, ordinationis, interdicti, prohibitionis, volūtatum, exemptionis, liberationis, constitutionum, inhibitionis, deputationis, commissionis, mandati, admonitionis, propositionis, decreti, declarationis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autē hoc attentare pręsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 4. 16. Martij.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, xvij. Cal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno 3.

PP. Subscr.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Cardd. subscr.

Ego Alex. Card. Farnesius Episcopus Ostien. Vicecancellarius.
Ego Io. Antonius Episcopus Portuen. Card. S. Georgij.
Ego Alphonsus Card. Gesualdus Episc. Tusculanus.
Ego Innic. Aualos Card. de Arag. Episcopus Sabinen.
Ego Ptolemæus Card. Comensis Episcopus Albanen.
Ego Marcus Siticus Card. ab Altaemps, tituli S. Mariæ Transtiberim.
Ego P. Card. Sanctacrucius tt. S. Clementis.
F. Mich. Bonellus Card. Alexandrin. tit. S. Mariæ sup. Mineruam.
Ego Ludouicus Card. Madrutius, tit. S. Anastasię.
Ego Nic. Card. de Pelleue, tit. S. Praxedis.
Iul. Ant. tit. S. Bartholomæi in Insula presb. Card. Sanctæ Seuerinæ.
Ego Hieronymus Card. Rusticucius tituli S. Susannæ.
Ego Io. Hieron. Card. Albanus, tt. S. Io. ante portam Latinam.
Ego Hieronymus Card. Simoncellus.
Ego Petrus Card. Deza.
Ego Ant. tt. SS. Io. & Pauli presb. Card. Carafa.
Ego Io. Antonius Card. SS. Quatuor.
Ego Io. Baptista Card. Sancti Marcelli.
Ego Franc. Card. de Ioyeuse, tit. Sanctiss. Trinitatis in Monte Pincio.
Ego Iulius Card. Cananus, tit. S. Eusebij.
Ego Nicolaus, tit. S. Cæciliæ Card. Cremonen.
Ego Antonius Maria Card. Saluiatus, tit. S. MARIAE de Pace.
Ego Augustinus Card. Veron. tit. Sancti Marci.
Ego Vincentius tituli S. Mariæ in Via Card. Montis Regalis.
Ego Scipio Card. Lācellottus, tit. S. Saluatoris in Lauro.
Ego Henricus tit. S. Pudentianæ Card. Caetan. S. R. E. Camerarius.
Ego Io. Baptista tituli S. Mariæ in Ara cęli Cardinalis Castrucius.
Ego Dominicus tt. S. Laurentij Card. Pinellus.
E. o Hippol. tituli S. Pancratij Card. Aldobrandinus, Maior Pęnitent.
Ego Hieronymus tit. S. Petri ad Vincula Card. de Ruuere.
Ego F. Hieron. tt. S. Thomæ in Parione Card. Asculan.
Ego Ant. Maria, tit. S. Agnetis in Agone presbyter Card. Perusinus.
Ego F. Cōstan. Car. Sarnanus, tt. S. Petri in Mōte aureo.

Ego

Ego G. Alanus, tit. S. Martini Card. Anglican.
Ego Scipio, tit. S. MARIAE de Populo presb. Card. Gonzaga.
Ego Antonius Card. Saulius, tit. S. Vitalis.
Ego Euang. Card. Cusentinus, tit. S. Matthæi in Merulana.
Ego Fr. Stephanus Card. Aretinus, tt. SS. Marcellini & Petri.
Ego F. Card. Sfortia, diac. S. Nicolai in Carcere.
Ego A. diaconus S. Eustachij, Card. Montaltus.
Ego Hieron. S. MARIAE in Cosmedin diac. Cardin. Matthæius.
Ego Benedictus S. Agathę diaconus Card. Iustinianus.
Ego Asc. SS. Viti, Modesti, & Crescen. S.R.E. diaconus Card. Columna.
Ego Federicus Sanctæ MARIAE in Domnica diaconus Card. Borromæus.

Publicatio. *Anno à natiuitate D. 1588. indictione 1. die vero Sabbati, 7. mensis Maij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. Anno eius 4. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, lectæ & publicatæ fuerunt in valuis seu portis S. Ioannis Lateranensis, & S. Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & acies Campi Floræ, & per aliquod temporis spatium dimissæ, per nos Ioannem Baptistam Bagni, & Io. Burluranlt, S.D.N. Papæ Curs. Alex. Parabiacbus Mag. Curs.*

LXXIX.

Quod vacent omnes Ecclesiæ & beneficia, eorum qui ad dignitatem Cardinalatus promouentur. Et quando eis datur retentio, intelligatur de beneficijs non requirentibus residentiā in loco, dictæ dignitati nō couenietia.

Alia de Cardinalibus, notaui sup. in const. 50. Postquam. fol. 560. ibi videas.

Edita An. D. 1588.

SAnctissimus D.N. Sixtus Papa V. decreuit quod per promotionem ad Cardinalatum vacent omnes Ecclesię, & omnia beneficia cuiuscunq; nominis, & tituli sint, nisi fuerit data retentio. quę concessa intelligatur, & data ad Patriarchales, Metropolitanas, & Cathedrales Ecclesias, ad Monasteria etiam commendata ad Prioratus, & ad cætera omnia alia beneficia, quæ videntur conuenire dignitati Cardinalatus.

Vacēt omnia beneficia per promotionē ad Cardinalatum.

§. 1. Ad alia vero quæ videntur repugnare dignitati & gradui Cardinalatus, puta Archipresbyteratus, Archidiaconatus, Decanatus, Canonicatus, & similia beneficia nō extendatur, cum obtinentes huiusmodi beneficia, teneantur residere in Choro, & habere debeant locum post Episcopum, Cardinalis dignitati non conuenientem.

Retentioque concessa, intelligatur, vt in rubr.

D. P. An. 3. 16. Martij. Actum Romæ apud Sanctum Petrum die Mercurij decimasexta Martij, millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, in Consistorio.

LXXX.

De Tertijs decies centenis millibus nummum aureorum, in Arce Sancti Angeli repositis, inde nullo vnquam tempore, nisi in præscriptis casibus, certaq. desuper seruata forma, depromendis.

Alia decies centena millia hic Pont. pro S. R. E. præsidio, in primo, & alia decies centena millia in secundo sui Pōt. Anno collegit, & in eadem Arce reposuit, indeque promi vetuit in const. 31. Ad clarum. fol. 529. & in const. 69. Anno. fol. 599. Et has constitutiones Pont. successores omnes confirmarunt.

Edita An. D. 1588.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

ETsi nos permultis superiorum tēporum experimentis edocti, satis superq. intelleximus, quot quantisq. casibus humana sit obnoxia cōditio, mens tamen nostra diuina quadam inspiratione à Patre luminum Deo est tādem admonita, ad ea pro viribus parāda pręsidia, quibus B. Petri Nauis, cuius gubernacula nobis, licet immeritis, commissa sunt, inter varias miserabilis huius vitę procellas tuta incolumisq. seruari posset. Proinde cū ad res difficiles explicandas, ac maxima pericula, grauissimaq. discrimina euitāda, pecuniarū copiam quamplurimū conferre dignosceremus, primo nostri Pontificatus Anno decies centena nummū aureorum millia; altero vero, altera itidem decies centena millia in certum sanctiusq. Aerarium (quod in Pontificia S. Angeli Arce constitutū est) summa diligētia industriaq. retulimus. ac de vtrisq; decies centenis millibus nummū perpetuo asseruandis, nec vllo inde vnquā tempore nisi ad præscriptos, maximeq. necessarios vsus depromendis & erogandis binas constitutiones edidimus, quarum tenores tametsi hic pro insertis, & expressis haberi volumus, illos nihilominus etiam de verbo ad verbum, quatenus opus sit, inseri mandamus.

Hic Pont. pro S.R.E. præsidio, in primo sui Pōt. anno decies centena millia nūmū aureorū, & totidē in secūdo collegit, & in Arce S. Angeli reposuit, indeque promi vetuit, vt sup. in eius cōst. cit. in rubr.

§. 1. Verumtamen cum aduersus eiusdem Apostolorū Principis Nauem, nouos quotidie cōcitari fluctus, ac Turcarum precipue Tyrannum atrocissimum Christiani nominis hostem, ab immanissimis hęreticis & schismaticis, (qui iam nō amplius de fide, aut de religione contēdunt, sed de Catholicorum pernicie & interitu, dies noctesq. cogitant) sollicitari audiamus, vt ingentem instruat classem, totisq. viribus in Christianorū exitium insurgat, eosdēq. Ecclesiæ Dei perduelles, nihil in dies enixius moliri, quam vt inconsutilem CHRISTI IESV Redemptoris Tunicā (hoc est Catholicam Ecclesiam) discindant, ac Regna & Populos à Christianis Principibus teterrimo impietatis eorum schismate alienent. Quocirca ingentes & luctuosas turbas in florentissimo Galliæ Regno iamdiu excitatas quotidie magis alere atque conflare non desistunt, atque adeo in varijs Germanię locis, equitum peditumq. collecta manu passim ac impune acerbiores iniurias, grauioraq. damna minitantur. Venerabiles fratres nostri Sāctæ R.E. Cardinales, quibuscum à nobis hac de re sæpius actum est, animaduertentes, maioribus malis ingruentib. maiori etiam pecuniarum præsidio Apostolicę Sedi opus esse, operępretium duxerunt, vt à nobis alia decies centena nummum aureorum millia præter bina superiora Pōtificio nostro in Aerario collocaremus.

Et in hoc tertio anno ex alijs causis hic etiā atis habita desuper cū Sāctæ R.E. Card. cōsultatione, alia decies centena millia nummum aureorū collegit.

§. 2. Nos vero, qui non ignoramus, & Pręsidem Ciuitatis frustra vigilare, nisi eam Dominus custodiat, & ipsū Dominū tentari, nisi qui præest vires neruosq. omnes intendat, vt ea faciat & præstet, quæ ad Ciuitatem tuēdam, seruandamq. pertineant, eorundem fratrum nostrorū cōsilium summopere probantes, clementissimi Dei benignitate freti, ad huiusmodi pecuniarum summam cogēdam, eamq. in idem Pōtificium Aerarium referendam, mentē omnem animumq. adiecimus. Motu proprio igitur, & ex certa nostra scientia, ac habita super hoc cum eisdē venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus in Consistorio nostro secreto, matura deliberatione, de eorū consilio, & vnanimi consensu, hac pręsenti nostra perpetuo valitura constitutione, dicta alia tertio loco decies cētena millia nummum aureorum in eadem Arce nostra Pontificia S. Angeli, & sanctiori Aerario nunc recondimus, reponimus, & collocamus, ac CHRISTO Domino nostro, Beatæ MARIAE semper Virgini, & Sanctis Apostolis Petro & Paulo offerimus & dicamus, ijsdem omnino legibus & conditionibus, quę in prioribus nostris superius descriptis constitutionibus, pręscriptæ & præfinitæ sunt. Declarantes nostrę voluntatis, mentisq. esse, vt quod in ipsis prioribus constitutionibus de recuperatione Terræ sanctæ, & generali expeditione contra Turcas dictū fuit, ijdem etiam locum obtineat quo ad omnes has Deo dicatas pecuniæ summas, in recuperatione Regnorū à quibuscunque Catholicæ Romanæ Ecclesiæ hostibus occupatorum, & in expeditione, quam contra eosdem decerni ac fieri contigerit.

Et modo in dicta Arce S. Angeli ea reposuit, Deo q. & eius Virgini matri Mariæ, ac SS. Apostolis Petro & Paulo dicat, indeq. promi (pręter quam in casibus hic exceptis) prohibet.

§. 3. Vbi vero in præscriptis casibus pecuniarū aliquid sumi necessitas postulauerit, volumus vt de tota summa tam superiorib. annis quam etiam nunc reposita, hoc prorsus, & non alio modo pecuniæ sumantur & erogentur: nimirum, vt in Consistorio secreto pręscriptarum necessita-

Formāq. depromendi pecunias in prędictis casibus hic apponit, & seruari pręcipit.

statum qualitate, ac rerum & temporum ratione diligenter perpensa, atque ita cogente, trium saltem ex quatuor partibus Cardinalium, qui Consistorio interfuerint, sicuti in præinserta constitutione nostra sancitum est, consensu, decreto, & subscriptione adhibitis, externis decies centenis millibus aureorum nummum à nobis repositis non vltra sextam partem, idest non vltra quingenta millia nummum promi liceat. Et ea quidem quingentorum millium summa, non tota simul, sed paulatim, moderate et successiue depromatur per certas portiones, quæ in eodẽ Consistorio, in quo de tota re deliberabitur à tribus partibus Cardinalium, vt dictum est, omnibus diligenter examinatis, decretæ & præfinitæ fuerint. Quod si ipsis quingentis millibus erogatis, & consumptis, præscripti casus & necessitates nouam impensam requisierint, tunc iterum proposita & adhibita in Consistorio consultatione, si cõsensus, decretum, & subscriptio trium ex quatuor partibus Cardinalium, vt supra dictum est, accesserint, aliã summam, non tamen quingenta millia aureorum excedentem, illamq. pariter non statim totam, sed moderatione ea seruata, eoque quem diximus modo limitatam & præfinitam, sumi posse permittimus. Cæterum statuimus prout alijs prioribus nostris constitutionibus ordinatum est, vt partes, & portiones pecuniæ supradictæ, quæ in aliquo ex præmissis casibus sumptæ fuerint, cum eius impensæ faciendæ ratio cessauerit, omnino in ærarium vnde depromptæ fuerunt, integre restitui, ac reponi primo quoque tempore debeant.

Prædictaq. se obseruaturũ vouit, & sicut Cardin. infrascri pti præsẽtes idem promiserunt, & ita ab alijs Card. pro tempore iuã promitti iubet, prout in const. in rubr. cit.

§. 4. Has autem Deo dicatas pecunias nullo vnquam tempore, nisi aliqua ex ijs quas diximus, necessitas vrgeat, & requirat, neque in totum neque ex aliqua parte amoueri, erogariue quouis modo à nobis posse volumus, eamq. amouendi & erogandi, potestatem & facultatem à nobis ipsis abdicamus. Idq. successores nostros Romanos Pontifices proposito sibi tremendo iudicio, in quo sũmo patrifamilias de administrata villicatione exquisita reddetur ratio, eodem plane modo facturos esse confidimus & speramus. Tandemq. Deo per præsentes oblatam pecuniam, vna cum illa priori nos integram, vt dictũ est, conseruaturos esse, ac perinde omnino, ac res & bona Ecclesiæ immobilia nos habituros promittimus, iuramus & vouemus. & sicuti omnes Cardinales præsentes, & infrascripti vouerunt, promiserunt ac iurarunt, ita per alios Cardinales nunc & pro tempore existentes, ac per successores nostros, quando & quoties superius ordinatum fuit, & iuxta formam nunc traditam iurari, promitti, ac voueri debere decernimus.

Cætera omnia in d. const. contenta denuo decernit & præcipit.

§. 5. Denique cętera omnia & singula in eadẽ cõstitutione suprascripta, quomodolibet expressa, cõstituta, & decreta, etiã in hac pecunia à nobis, vt præfertur, nũc collocata & recondita, & quo ad pręsentes nostras litteras, in omnib. & per omnia, penitus, omnino, & inuiolabiliter obseruari, & locũ habere volumus, pręcipimus & mãdamus.

Successorib. cõtrauenientib. indicit pœnas.

§. 6. Si quis autem fortasse nostrorum successorum, id quod minime credimus, huic nostrę constitutioni omnino, aut aliqua ex parte derogare, aut contra statuere voluerit, aut depromptam pecuniam, vt supra sancitum est, in idem Aerarium non restituent, admonemus post derogantis, aut contra statuentis, contraq. facientis obitũ, liberum esse successoribus, ea derogatione & quibusuis alijs, quę contra statuta sunt, non obstantibus, pro pecunia contra huius constitutionis pręscriptum, sumpta ac deprõpta recuperanda, tam aduersus Pontificis derogantis, & cõtra facientis posteros seu coniunctos omnes, quam aduersus Cardinales idem consentientes, aut quoscunque eorũ hęredes, quibus ab ipso Pontifice aut Cardinalibus bona, quouis titulo, vel quauis ratione obuenerint, agere, & possessionem bonorum, quæ ad ipsos posteros peruenerint, adipisci, retineriq. donec quicquid pecuniæ depromptum est, id omne in Aerarium referatur, & restituatur, eaq. ipsa bona siquo modo, vt supra dictum est, à forma per nos constituta recedi contigerit, huiusmodi obligationi, atque oneri obnoxia & addicta esse volumus, singulis quę in nostris litteris aduersari possent, vel quoquo modo obesse, penitus remotis, ac non obstantibus.

Sanctio pœnalis.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reconditionis, repositionis, collocationis, oblationis, dicationis, declarationis, permissionis, statuti, voluntatũ, abdicationis, promissionis, iuramenti, voti, decreti, pręcepti, mãdati, & admonitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autẽ hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotenus Dei, ac beatorũ Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, quinto Calen. Maij, Pontificatus nostri Anno quarto. D. P. An. 3. 27. Aprilis.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus, promitto, voueo & iuro. PP. Subscr. & iuramẽtũ.

Ego A. Card. Farnesius Episc. Ostien. Vicecancellarius, promitto, voueo & iuro. Cardd. subsc. & iuramẽta.

Ego Io. Antonius Episcopus Card. S. Georgij promitto, voueo & iuro.

Ego Alphonsus Card. Gesualdus Episc. Tusculanus promitto, voueo & iuro.

Ego Innic. Aualos Card. de Arag. Episcopus Sabinen. promitto, voueo & iuro.

Ego Ptolemæus Card. Comensis Episcopus Albanen. promitto, voueo & iuro.

Ego Marcus Siticus Card. ab Altaemps, tituli S. Mariæ Transtiberim promitto, voueo & iuro.

Ego P. Card. Sanctacrucius tit. S. Clementis promitto, voueo & iuro.

F. Mich. Bonellus Card Alexandrin. tit. S. Mariæ sup. Mineruam promitto, voueo & iuro.

Ego Ludouicus Card. Madrutius, tit. S. Anastasię promitto, voueo & iuro.

Ego Nic. Card. de Pelleue, tit. S. Praxedis promitto, voueo & iuro.

Iul. Ant. tit. S. Bartholomæi in Insula presb. Card. S. Seuerinæ promitto, voueo & iuro.

Ego Hieronymus Card. Rusticucius tituli S. Susannæ promitto, voueo & iuro.

Ego Io. Hieron. Card. Albanus, tit. S. Io. ante portam Latinam promitto, voueo & iuro.

Ego Hieronymus Card. Simoncellus promitto, voueo & iuro.

Ego Petrus Card. Deza promitto, voueo & iuro.

Ego Ant. tit. SS. Io. & Pauli presb. Card. Carafa promitto, voueo & iuro.

Ego Io. Antonius Card. SS. Quatuor promitto, voueo & iuro.

Ego Io. Baptista Card. Sancti Marcelli promitto, voueo & iuro.

Ego Franc. Card. de Ioyeuse, tit. S. Trinitatis in Monte Pincio promitto, voueo & iuro.

Ego Iulius Card. Cananius, tit. S. Eusebij promitto, voueo & iuro.

Ego Nicolaus, tit. S. Cæciliæ Card. Cremonen. promitto, voueo & iuro.

Ego Antonius Maria Card. Saluiatus, tit. S. MARIAE de Pace promitto, voueo & iuro.

Ego Augustinus Card. Veron. tit. Sancti Marci promitto, voueo & iuro

Ego Vincentius tit. S. Mariæ in Via Card. Montis Regalis promitto, voueo & iuro.

Ego Scipio Card. Lancellottus, tit. S. Saluatoris in Lauro promitto, voueo & iuro.

Ego Henricus tit. S. Pudentianæ Card. Caetan. S. R. E. Camer. promitto, voueo & iuro.

Ego Io. Baptista tit. S. Mariæ in Ara cęli Card. Castrucius promitto, voueo & iuro.

Ego Dominicus, tit. S. Laurentij Card. Pinellus promitto, voueo, & iuro.

Ego Hippol. tit. S. Pancratij Card. Aldobr. Maior Pęnitent. promitto, voueo & iuro.

Ego Hieronymus tit. S. Petri ad Vincula Card. de Ruuere promitto, voueo & iuro.

Ego F. Hieron. tit. S. Thomæ in Parione Card. Asculan. promitto, voueo & iuro.

Ego Ant. Maria, tit. S. Agnetis in Agone presbyter Card.

Card. Perusin. promitto, voueo & iuro.

Ego F. Constan. Card. Sarnanus, tit. S. Petri in Mõte aureo, promitto, voueo & iuro.

Ego G. Alanus, tit. S. Martini Card. Anglican. promitto, voueo & iuro.

Ego Scipio, tit. S. MARIAE de Populo presb. Card. Gonzaga, promitto, voueo & iuro.

Ego Antonius Card. Saulius, tit. S. Vitalis, promitto, voueo & iuro.

Ego Euang. Card. Cusentinus, tit. S. Matthæi in Merulana, promitto, voueo & iuro.

Ego Fr. Steph. tit. SS. Marcellini & Petri presb. Card. Aretinus, promitto, voueo & iuro.

Ego E. Card. Sfortia, diac. S. Nicolai in Carcere, promitto, voueo & iuro.

Ego A. diaconus S. Eustachij, Card. Montaltus, promitto, voueo & iuro.

Ego Hieron. S. MARIAE in Cosmedin diac. Cardin. Matthæius, promitto, voueo & iuro.

Ego Benedictus S Agathę diaconus Card. Iustinianus, promitto, voueo & iuro.

Ego Asc. SS. Viti, Modesti, & Crescen. S.R.E. diaconus Card. Columna, promitto, voueo & iuro.

Ego Federicus Sanctæ MARIAE in Domnica diaconus Card. Borromæus.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1588. indictione 1. die vero Sabbati, 7. mensis Maij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. Anno eius 4. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, lectæ & publicatæ fuerunt in valuis seu portis S. Ioannis Lateranensis, & S. Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & acies Campi Floræ, & per aliquod temporis spatium dimissæ, per nos Ioannem Baptistam Bagni, & Io. Burlurault, S.D.N. Papæ Curs. Alex. Parabiachus Mag. Curs.

LXXXI.

Approbatio Congregationis Clericorum Regularium Minorum, cum aliquarum gratiarum concessione.

Alia dedit priuilegia Greg. XIV. inf. in const. 2. Romanus. Et omnia confirmauit Clem. VIII. vt ibi dicam.

Edita An. D. 1588.

SIXTVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

SAcræ Religionis propagationem nostris potissimum temporalibus vbique vigere, eiusq. fructus Domino gratissimos, & vniuersæ Christianæ reipublicæ vtilissimos, animabusq. fidelium nimium salutares, quos ex personarum ibi degentium deuotis & continuis precibus, cum vitæ probitate & sanctitate coniunctis prouenire cognoscimus, accrescere semper ex animo desiderãtes, quo Ecclesia hęc visibilis quæ contra harum tenebrarum Principes & Rectores perpetuo militat, huius mundi nequitijs & hostilibus insidijs facilius resistere, & mortifera tela propulsare queat, fidelium vota in id ipsum tẽdentia ad exauditionis gratiam libenter admittimus, illisq. fauorem Apostolicum impartimur, prout ipsa videntur exposcere, & nos conspicimus in Domino salubriter expedire.

Io. Augustinus Adornus & alij quandã Clericorũ Cõgregationẽ instituerũt, regularẽ vitã in conti nuis orationibus & alijs pijs operibus ducendo.

§.1. Sane pro parte dilectorum filiorum Ioãnis Augustini Adorni presbyteri Ianuen. & sociorum nobis exhibita petitio cõtinebat, quod ipsi pluribus abhinc annis, tanquã diuino afflatu inspirati, ad Omnipotẽtis Dei gloriam & animarũ salutẽ, vnam presbyterorum & clericorũ Regulariũ congregationẽ instituere, ac vt cum maiori animi quiete Deo seruire, & illi magis adhęrere possint, tria substãtialia religiosę vitę paupertatis, scilicet castitatis & obediẽtię vota emittere, ac sub solito & cõmuni habitu clericali in vnũ habitãtes, & in cõmuni ac de cõmuni viuẽtes, necnon Deo humiliter & deuote quantũ ipse dederit seruiẽtes, sub nostra & Apost. Sedis immediata subiectione, & speciali protectione, regularẽ vitã ducere, ac cõtinuis orationib. spiritualiũq. operum exercitio, & asperę carnis maceratione, ad suarũ, aliorumq. Christifidelium animarum salutem, & profectum, vacare decreuerunt.

Et Papæ pro approbatione supplicarunt.

§.2. Quare nobis humiliter supplicari fecerũt, quatenus eorũ pio desiderio huiusmodi annuere, aliasq. in pręmissis opportune prouidere, de benignitate Ap. dignaremur.

Qui d. Cõgregationem approbat, & ab vno Præposito generali regi iubet.

§.3. Nos igitur Ioãnem Augustinũ, & socios prędictos ac eorũ quẽlibet, à quibusuis excõmunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris & pęnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectũ prę̨sentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, vnam Cõgregationem regularem presbyterorũ, & clericorum regularium Minorũ nuncupandorum, per vnum Præpositum generalem qui presbyter esse, & hac prima vice per Ioannem Augustinum & socios prædictos, vel eorum maiorem partem, postquam professionem emiserint, & deinceps futuris tẽporibus per Capitulum generale dictæ Congregationis per maiorem partem suffragiorum ad vitam eligi debeat, regendam & gubernandam, ad nostram & Sedis Apost. beneplacitum auctoritate Apostolica tenore præsentium permittimus & indulgemus, illamq. sub B. Petri, ac nostra, & d. Sedis immediata subiectione & speciali protectione recipimus.

Statuta condẽdi pro eius regimine facultatẽ concedit.

§.4. Necnon eidẽ Congregationi, vt pro Ecclesiarũ, domorũ, & personarũ salubri statu, & directione, quęcũq; statuta & ordinationes rationabilia & honesta, ac sacris Canonibus, & Cõcilij Trid. decretis non cõtraria, per Sedẽ Apostolicam approbãda condere & facere. illaque pro tẽporum qualitate, ac prout expedire videbitur mutare, & in totum tollere, aliaq. de nouo edere.

Triaq; vota substantialia emittendi. Tu sciasquod emittẽt quartũ de nõ petendo Prælaturam extra Religionẽ, vt vidi in const. Clem. 8. indicata hic in rubr.

§.5. Eisdemq. Ioanni Augustino & socijs, ac cuilibet ipsorũ, vt tria substantialia religiosæ vitæ, vt præfertur paupertatis, castitatis, & obedientiæ vota publice in cuiuscunque Archiepiscopi, vel Vicarij in spiritualib. generalis manibus, coniunctim vel diuisim, tam in Vrbe, quam alias vbilibet emittere, & solemniter profiteri.

Sub humili habitu ac denominatione Clericorũ regulariũ in cõmuni & de cõmuni viuẽdi.

§.6. Ac sub communi & humili habitu pauperũ clericorũ, subq. denominatione & nuncupatione clericorũ & presbyterorum regularium Minorum, in communi ac de communi viuentes in locis religiosis, aut secularibus, prout ipsis ab illis quorum loca ipsa erunt, concessum fuerit, seu expedire videbitur, in vnum habere.

Alios ad Religionẽ recipiendi.

§.7. Ac aliosq. quoscunq; seculares clericos, & etiam laicos, qui Deo aspirãte ad huiusmodi vitę frugem & cõmunem viuẽdi modum, sese conferre voluerint, recipere. & post annum probationis ad talem triũ votorũ professionem in manibus ipsius Pręposi generalis, vel alterius iuxta Congregationis instituta, & faciẽdas ordinationes, ac sacrorum Canonũ, & Concilij huiusmodi dispositionẽ emittendam, & ad huiusmodi communi viuendi modum admittere.

Officia diuina secundum vsum S.R.E. celebrandi.

§.8. Ac horas canonicas, diurnas pariter & nocturnas, necnon missas & alia diuina officia simul & diuisim, secundum vsum & morem Romanæ Ecclesiæ, & iuxta Breuiarium Romanum nouiter compilatum, etiam in Ecclesia dicere & recitare.

Confessiones; prævia Ordinarij approbatione audiendi, & absoluẽdi &c. Hoc intellige iuxta const. 115. Clẽ. 8. Quęcũque.

§.9. Quodq. ipsius Cõgregationis presbyteri, ab ipsius Cõgregationis Pręposito generali, vel alio Superiore, ac ab Ordinario loci approbati, & de licẽtia ipsius generalis seu Pręposi domus, in qua pro tẽpore habitauerint, quorumcunque Christifidelium confessiones audire, illosque à quibusuis peccatis, excessibus, & criminibus, non tamen Sedi Apostolicæ quomodolibet reseruatis absoluere.

Sacramenta ministrandi.

§.10. Ac quibuscũq; Christifidelib. vere pęnitentib. & cõfessis, sanctissimũ Eucharistię sacramentũ, sine tñ suorũ Parochorum, & iuriũ parochialiũ pręiudicio, ministrare.

Domos regulares cõstruẽdi. Tu ad hoc attende const. 97. Clem. 8. Quoniam.

§.11. Necnon quascunque domos regulares dictę Cõgregationis pro illorum vsu & habitatione, cum Ecclesia, campanili, domibus hortis, hortalitijs, & alijs officinis necessarijs cõstruere & ædificare, seu cõstrui & ędificari facere, vel iam cõstructas & ædificatas recipere libere & licite valeãt, dictasq. domos ex nunc prout ex tũc, & ẽ cõtra postquam constructę & ædificatę, seu receptę, vt pręfertur fuerint, in domos regulares dictę Cõgregationis auctoritate & tenore prædictis concedimus & indulgemus.

Executores huius constitutionis deputat.

§.12. Quocirca vniuersis & singulis venerabilibus fratrib. Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filijs eorũ Vicarijs in spiritualib., aut officialib. gñalib. ac Curię

causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, necnon Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Canonicis, & Capitulis, ac alijs ad quos quomodolibet spectat, & spectabit in futurum, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorũ, per se vel alium seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quęcunque, vbi & quomodo opus fuerit, ac quoties pro parte Congregationis minorum huiusmodi, illiusque Præpositi, Officialium, Ministrorum, & personarum, vel alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisq. in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra obseruari. Ipsamq. Congregationem Minorum, illiusq. singulares personas prẽmissis omnibus pacifice frui & gaudere. Non permittẽtes Congregationem prædictam, illiusq. personas, desuper per quoscunque quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaq. opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, sententias, cẽsuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Contrarijs derogat.

§.13. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, alijsq. Apostolicis, ac in prouincialibus & synodalibus Concilijs editis generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus contrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Dat. 1. An. 4. 1. Iulij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die primo Iulij, millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, Pontificatus nostri Anno quarto.

LXXXII.

Canonizatio S. Didaci Confessoris, Ordinis Fratrum Minorum S. FRANCISCI de Obseruantia professoris, suæq. Festiuitatis institutio pro die 12. mensis Nouembris quotannis celebrandæ.

Edita An. D. 1588.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

REx Regum ante omnia secula CHRISTVS Dominus, qui propter perditi salutem hominis, forma serui accepta, in plenitudine temporis factus est homo, Ecclesiam suam vnice dilectam, suoq. precioso sanguine acquisitam, supra Beatissimum Apostolorũ Principem Petrum, cui petræ firmitatem dedit, in se ipso summo angulari lapide à Christianæ fidei primordijs ædificauit, & vsque ad seculi consummationem per omnes temporum ætates mirabiliter semper ædificat. Diuinum vero admirabilis huius ædificationis artificium, nec inflata mundi sapientia capit, nec terrena & carnalis prudentia vllo modo assequitur, Diaboli autem astutia & superbia contremiscit. Nimirum quemadmodum ex pauperibus & contemptis plerunque hominibus, humili et obscuro loco natis, nullis artibus, nulla eloquentia instructis, nullo denique humanæ potentiæ præsidio communitis, tanquam ex abiectis & reprobatis lapidibus, tanta fiat moles, tam pulchra, tam ornata, tam fortis, tam stabilis, in tantam demum consurgat altitudinem, vt ipsæ inferorum portæ, eius robur ac firmamentum perhorrescant. Sed viæ Dei non sunt viæ hominum, nec cogitationes eius sicut cogitationes eorum. Itaque non multi sapientes secundum carnem, non multi potentes, non multi nobiles, sed quæ stulta sunt mundi elegit Deus, vt confundat fortia, & ignobilia mundi, & contemptibilia elegit Deus, & ea quæ non sunt, vt ea quæ sunt destrueret, vt non glorietur omnis caro in conspectu eius. Sic omnipotens DEVS per scandalum Crucis, & per stultitiam prædicationis saluos fecit credentes, sic ab ipsis nascentis Ecclesiæ initijs per sapientem Apostolorum infantiam, & per fortissimam Martyrum infirmitatem, Græcorum sapientiam infatuauit, & gentium potentiam deiecit atque prostrauit. sic denique per succedentes ætates brachio fortitudinis suæ deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles Sanctos suos.

S. Didacus Religionis Fratrum Minorũ S. Francisci professor fuit.

§.1. Hinc superiori seculo, & patrum nostrorum memoriæ valde propinquo, ex humili familia Fratrum Minorum Sancti Patris FRANCISCI humilem beatum DIDACVM, in Hispania natum, non doctrina præcellentem, sed quales primi illi nostri Magistri & Principes fuerunt sine litteris humano studio comparatis, sed idiotã & in sancta Religionis professione laicum, delegit, in quo ostenderet abundantes diuitias gratiæ suę. cuius admirabili vitæ sanctitate, & exemplo multos ad viam salutis perduceret, & senescentem, ac pene decrepitum Mundũ magis magisq. coargueret, quia quod stultum est Dei, sapientius est hominibus, & quod infirmum est Dei, fortius est hominibus.

In Regalibus Hispan. virtutibus & miraculis clarus quarũ virtutũ aliquę recensentur.

§.2. Itaque pater misericordiarum Deus, qui facit mirabilia magna solus, hunc seruum suum paruulum, & demissum, cœlestibus donis suis adeo ornauit, tantoque Spiritus sancti igne incendit, manumq. suam ad sanitates & signa & prodigia, beati DIDACI meritis, cum in eius vita, tum post mortem efficienda, tam mirifice extendit, vt is non solum apud suos in florentissimis Hispaniæ Regnis notus & clarus esset, sed apud exteros etiam eius nomen magna cum gloria peruulgaretur. Iustus enim & misericors Dominus seruos suos fideles, quos ante Mundi constitutionem elegit & prædestinauit ad vitam, non solum in Cœlo semper coronat, sed sæpe etiam in Terra, vbi fortiter & legitime certauerunt, multo gloriæ splendore cumulat atque illustrat. Nimirum, vt præclaras illas suas promissiones persoluat. Dabo vos, inquit, nominatos, & in gloriam, & in laudem in cunctis Populis Terræ. vt se ipse in Sanctis suis mirabilem demonstret, & potentiam suam signis & virtutibus declaret, vt propositis Sanctorum gloriosis laboribus, & meritis, qui homines fuerunt nobis similes, circundati infirmitate, segnitiem & tarditatem nostram in via virtutis excitet, & frigescentem charitatem accendat. vt hæreticorum prauitatem coerceat, peruersitatem confundat, dum ad sacras eorum reliquias, diuina virtute ægroti curantur, Dæmones pelluntur. vt mortuos qui in Domino sunt mortui, beatos esse, & multo felicius viuere omnes intelligant. Postremo vt amici Dei multo maxime honorentur, & qui Sancti sunt apud Deum, Sancti etiam ab hominibus habeantur, ad quorum nos opem confugientes, eosq. pie inuocantes, eorũ suffragijs adiuti cœlestem misericordiam facilius impetremus. Merito igitur Beatum DIDACVM laudamus, quem Deus multis, & illustribus ostendit miraculis prædicandum. de cuius beati viri vita, & rebus gestis, purissimæ fidei integritate, morum excellenti sanctitate, signorum admirabilitate pauca quædam libenter pro nostro Pastorali officio, Populo Dei proponimus, vt laudetur Deus in sancto suo & fidelium deuotio tanquam salutari quodam & periucundo cibo nutriatur, omnesq. Deo gratias agant, publico nostro, & huius Sanctæ Apostolicæ Sedis testimonio, quæ à Spiritu sancto gubernatur & regitur, beati DIDACI sanctitatem optimo iure declaratam esse & promulgatam.

B. Didacus in Hispania natus est.

§.3. Natus est beatus DIDACVS in Hispania, in Prouincia Bethica, & in Oppido, cui nomen est Sanctus Nicolaus de Portu, quod est in diœcesi Hispalensi. Et is quidem vt fœcundus ager cœlestis gratiæ imbre irrigatus vberes fructus cito protulit.

Adolescens apud quendã pium Sacerdotem viuit.

§.4. Nam adolescens ex medio Babylonis fugiens, hoc est, ex laqueis & periculis seculi, pœnitentis habitu indutus in propinquam solitariam Ecclesiam vna cum pio quodam sacerdote spiritalis vitæ duce, & socio secessit. vbi nouus CHRISTI miles in huius fallacis Mũdi contemptione, & omnium humanarum rerum despicientia, in cœlestium contemplatione, in corpore

edo-

edomando, & spiritui subijciendo se assidue exercens, magna cum suorum oppidanorum ædificatione præclarum tyrocinium posuit.

Religionẽq. S. Francisci deinde professus fuit.

§.5. Post aliquot vero annos, vt se arctioribus vinculis CHRISTO adstringeret, & à Mundi tempestatibus quamlongissime discederet, & sub suaui obedientiæ iugo, Deo securius & fructuosius seruiret, in portum Seraphicæ Sancti FRANCISCI Religionis confugit, eamque prope Cordubam in Conuentu de Arrizafa, vt vocant, quem Fratres Minores, qui nunc de Obseruantia nominantur, incolunt, verbis expressis est professus. Hic iam Athleta CHRISTI amplissimum virtutum stadium ingressus, tanquam obliuiscens quæ retro erant, & ad ea quæ sunt priora se extendens, cœpit omni contentione corporis & spiritus persequi, diuina gratia suffragante, brauium supernæ vocationis. Summa cura & diligentia in Regulæ obseruatione versabatur, quam in omni vita sancte adeo inuiolateq. seruauit, vt ipse in cũctis Religiosis functionibus & officijs, viuens quædam, & expressa regula esse videretur.

Humilis & obediẽs admodum fuit.

§.6. In primis vero, quia sapientissimus Architectus Spiritus sanctus, sublime regularis perfectionis ędificium in eo extruebat, altissimum humilitatis fundamentum iecit, & vt prudens ille ædificator in Euangelio laudatus, fodit in altum, & ædificauit domum super petram: nihil sibi tribuens, nulli se anteponens, quo plura à Deo accipiebat, eo demissius se gerens. Itaque nullæ tentationũ procellæ, nulli superbiæ, & inanis gloriæ venti, nullæ diaboli machinationes domum illam tam egregie fundatam mouere, aut labefactare potuerunt. Superiorum & Prælatorum mandata & iussa, tanta obedientia, tantaque alacritate exequebatur, acsi Deum in eis loquentem audiuisset. Sanctam paupertatem Domini sui sponsam charissimam, quamdiligentissime custodiebat, omnia arbitratus vt stercora vt CHRISTVM lucrifaceret. Cumq. Satanæ astutias non ignoraret, sed optime intelligeret infensissimum humani generis aduersarium, tanquam Leonem rabidum & rugientem, dies noctesque circuire, vt CHRISTI ouiculas dilaceret ac deuoret, nunquam otio, aut corpori se dabat, sed stabat succinctus lumbos suos in veritate, indutus loricam iustitiæ, galea salutis assumpta, & scuto fidei arrepto, in quo omnia posset ignita nequissimi hostis tela extinguere.

Ieiunijs & flagellis corpus suum castigabat.

§.7. Corpus igitur & carnem suam illecebram peccati labore, ieiunijs fere continuis & flagellis castigabat, & in seruitutem redigebat. præcipue vero ad excelsam illam Arcem confugiebat, qua nulla fortior, nulla munitior, hoc est ad sanctæ Orationis præsidium, cuius alis in Cœlum frequenter sublatus, terrenorum oblitus, suauissimo Dei colloquio fruebatur.

De rebus diuinis licet rudis esset mirifice loquebatur.

§.8. In ea igitur schola diuinitus eruditus vir alioqui plane rudis, & litterarum minime sciens, admirandum in modum de rebus diuinis loquebatur, sensusq. mirificos proferebat, ita vt viri eruditissimi, qui in sacræ Theologiæ studijs ætatem contriuerant, summopere obstupescerent. illudq. memoriæ traditum est, & graui testimonio comprobatum, doctos & pios viros cum abstrusas & perdifficiles quæstiones, ad res diuinas, animarumque salutem pertinentes cum eo familiariter communicarẽt, id ab homine litterarũ experte cumulate didicisse, quod in celeberrimis Academijs à magnis Doctoribus adducere nequiuerant.

Orationi incumbebat.

§.9. Ille præterea Orationis fructus erat vberrimus, quod iam in benedictionibus dulcedinis præuentus, & calicem illum præclarum, qui cor inebriat delibans, ardentis charitatis igne, erga Deum & proximos toto pectore æstuabat. quare bonorum omnium auctorẽ Deum & Beatissimam Dei Genitricem semper Virginem humani generis Aduocatam, quam summa deuotione semper coluit, non pro se solo, sed pro omnibus hominibus, et præsertim pro peccatorum emendatione continenter, vehementissimeq. orabat.

Pauperes amabat.

§.10. Pauperes vero IESV CHRISTI tanto affectu diligebat, tantaque erga eos misericordia commouebatur, vt omni studio, quantum ei licebat, eorum inopiam, & calamitates subleuare sedulo procuraret. quod si interdum præstare non posset, vim lacrymarum profundebat, eosq. verbis amantissimis consolabatur.

Aegrotis fratrib. ministrabat & seruiebat.

§.11. Aegrotos fratres omnibus charitatis officijs prosequebatur, assidere ad lectum, cibum ministrare, vigilare totas noctes, perferre omnes molestias, tanta patientia, tanta humilitate, vt quorundam purulentas plagas, non solum medicamentis curare, sed lingua quoq; eas lambere & abstergere non abhorreret. quo in genere eximia serui DEI charitas Romæ aliquando in Cœnobio fratrum suorum, quod est ad Aram cœli, insigniter eluxit. Nam anno quinquagesimo superioris seculi, cum piæ memoriæ Nicolaus Papa Quintus prædecessor noster sacrum Iubilæum de more celebraret, Romam venit beatus Didacus, vt salutarem indulgentiam consequeretur, & beatorum Apostolorum sepulchra, cæterorumq. Sanctorum Martyrum illustres memorias religiose veneraretur. magna erat annonæ inopia, grauibus, & periculosis morbis Vrbs laborabat, cum beatus Didacus ægrotis curandis, quorum ingens erat numerus, à Guardiano, seu Cœnobij Præfecto, qui iam eius sanctitatem degustauerat, est præpositus. cuius officij munus, tam fideliter feliciterq. administrauit, vt in publicis angustijs omnia apud pauperes CHRISTI abundarent, omnesq. in seruo Dei, & copiosum charitatis spiritum, & singularem illius apud Deum gratiam agnoscerent.

Charitas in eo maxima erat.

§.12. Nec sane mirandum est, virum DEI membris CHRISTI Fratribus suis, in quibus CHRISTVS ipse ægrotabat, tanto charitatis studio inseruisse, tam impigre ministrasse, qui eo iam perfectionis progressus erat, vt charitatem illam, qua nemo maiorem habet, sponte animæ suæ præstare & persoluere concupisceret, & pro CHRISTI nomine, & confessione, vitam & sanguinem profundere desideraret. Ea nimirum est perfecti amoris vis & natura, vt non facile conquiescat, sed maiora semper & maxima appetat, & moliatur, semperq. actuosus & operosus sit. Itaque cum aliquando ad Insulas Canarias missus esset, vt Guardiani officio in illo Fratrum Minorum Conuentu fungeretur, seruus CHRISTI, cui viuere CHRISTVS erat, & mori lucrum, cœpit Martyrij desiderio vehementer flagrare. Erat in eo, non solum columbæ simplicitas, sed & serpentis prudentia. quare multa cum vigilantia, & regularis disciplinæ obseruantia vir Dei in sua custodia excubabat, in omni sanctitate & iustitia forma factus pusilli gregis sui, & fidelium Insulanorum, quibus bonus odor CHRISTI erat ad vitam, ita vt frequentes eum adirent, ex eiusq. spiritalibus colloquijs miram caperent consolationem et voluptatem.

Infideles multos ex Canariensibus ad fidem perduxit.

§.13. Magnam vero exercendæ charitatis segetem in Insulis illis nactus, simulq. consequendi Martyrij spe incitatus, multos ex Canariensibus infideles, & impuris adhuc idolorum superstitionibus addictos, verbo, exemplo, orationibus ad CHRISTI fidem perduxit, quo in munere dum strenue versaretur, multa illi pericula in ea Canaria, quæ magna appellatur, diaboli inuidia conflauit, sæpe in capitis & vitæ discrimen venit, vt sese iam Martyrij palmam potiturum speraret. sed Deo aliter disponente, non Martyrio animus & voluntas, sed voluntati Martyrium defuit, at certe gloria non defuit, cum præclare à beato Martyre Cypriano scriptum sit, ad coronam Dei promerendam ipsius testimonium solum sufficere, qui iudicaturus est, qui arcana renum scrutatur, & cordis intuetur occulta. Ergo & purpuream de passione coronam aliquo modo accepit, & multas de bonis operibus candidas reportauit, reseruatus a Deo vt multos CHRISTO lucrifaceret.

Miraculis quorum aliqua hic referuntur cũ vixit enituit.

§.14. Iam enim in vniuersa Hispania clarissimum erat beati DIDACI nomen, magnamq. apud omnes & venerationem & admirationem habebat, & tanquam Angelum quendam in Terris agentem sic eum homines intuebantur. nihil illo lenius, nihil mansuetius, lac et mel sub lingua eius, & cor eius mundũ, & simplex Christiana dulcedine redundabat: omnia in bonam partem accipere, de nemine male iudicare, nullum aduersus aliquem verbum acerbius immittere. Siquem vero contra legem Dei, & regularem disciplinam peccãtem animaduerteret, zelo Dei incensus, libere obiurgabat, nulla tamen in re gloriam suam, sed Dei honorem, & fraternam

vtilitatem quærebat. Signis etiam & miraculis viuentem seruum suum illustrauit Deus, eiusq. excellentem fidem rebus mirabilibus efficiendis multipliciter patefecit. Elucebat in eo singularis gratia curationum, ita vt vndique ad eum eius rei causa quamplurimi confluerent: ille vero fide, quæ per Dei dilectionem mirifica operatur, in Domino roboratus, cum digitum in lampadem, quæ ante sacram Beatissimæ Virginis imaginem collucebat, demisisset, ex eius oleo ægrotos signo Crucis obsignatos perungebat, multorumque varios languores & morbos eiusdem Crucis virtute, in qua sola gloriabatur, mirabiliter sanabat. Accidit aliquando, vt è cœnobio, in quo erat, ad oppidum Sancti Lucæ de Barameda proficiscerentur, fratre vno comite. cumq. nullis cibarijs acceptis iam sumendi cibi tempus aduenisset, & ex itinere defessi essent, nec in proximo vico quidquam, quo ex aliena misericordia reficerentur, Deo ita disponente, reperire potuissent, ad comitem sereno vultu conuersus beatus DIDACVS, Eia, inquit, frater in Domino confidamus, ipse nos pascet. cum iter strenue prosequerentur, ecce in perampla planitie candidam mappam inter herbas prope viam positam vident, propiusq. accedentes album panem, pisces recentes coctos, & vini vasculum inueniunt. insistunt serui Dei, & in latissimo campo vnde in omnes partes liber erat prospectus, omnia oculis perlustrantes circumspiciunt, siquis forte eo in loco prandiũ reliquisset. denique id quod erat rati, ad mensam sibi à Deo in deserto paratam veri Israelitæ accumbunt, ac cibo & potione, siti, fameq. depulsa, quod superfuit, ibidem liquerunt, Deo patri misericordiarum gratias agentes, qui seruis suis in eo sperantibus escam dederat in tẽpore opportuno. Quid, illud quod Hispali gestum est, quam magnæ fidei est argumentum? Nam cum septennis puer, qui à matre vapulare solitus erat, in furno, in quem eius iracundiam fugiens se abdiderat, obdormisset, & furno ab ignara matre succenso expergefactus clamaret, vir Dei exanimatam matrem, eiulatu omnia complentem, nec quo se verteret scientem, ad maiorem Ecclesiam ire, ibiq. matrem misericordiarum deuote orare iussit, ipsa te, inquit, ò mulier adiuuabit. cum illa, quasi Dei Nuncium audiuisset, pergeret, ipse ad furnum accedens puerum ex maximo periculo extractum paulo post ad idem templum adduxit, matrique suæ saluum, & incolumem reddidit. Cæterum cum iustus Iudex Deus Athletam suum tot victorijs illustrem, carne, mundo, diabolo per Dei gratiam deuicto, corona iustitiæ, quæ illi ab omni æternitate reposita erat, coronare decreuisset, seruumq. multiplicatis talentis industrium, & in pauca fidelem supra multa constituere, & in gaudium vellet Domini sui introducere, beatus DIDACVS in senectute bona, plenus dierum, & operum bonorum in Conuentu Complutensi, in quo annos complures est commoratus, in supremum morbum incidit, in quo incredibilis patientiæ exemplum præbuit. Quadam autem nocte extra se raptus, sensu omni & vitali motu amisso, ita vt à Medico, & qui adstabant fratribus, mortuus plane crederetur, tandem soluta estasi, ter aut quater hæc verba locutus est: O quales flores habet Paradisus. In profundæ vero humilitatis statione, vsque ad extremum vitæ spiritum seruanda, ita firmus manebat, ita nusquam de suo loco decedebat, vt cum fratres singuli ab eo peterent, vt pro ipsis oraret, ipse contra, se eorum orationibus vehementer commendabat, vt ipsis pro eo Deum orantibus, bonorum operum fructus, quem illi in sanctæ Religionis Obseruantia cumulauerant, sibi quoque à Deo communicaretur, atque ita misericordiam impetraret.

S. Didacus in amplexu Crucis quam maxime diligebat, & in corde & corpore semper gestauerat, die 12. Nouẽbris 1463. in Domino obdormiuit cantato Hymno, Dulce lignũ, &c.

§. 15. Postremo cum se iam moriturum intelligeret, comitis illius & adiutricis fidelissima, quæ illum in huius vitæ peregrinatione nunquam deseruerat, hoc est sanctæ paupertatis, supremo vitæ die non oblitus, sed in eius intimo sinu, quammaxime fieri posset, spiritum emittere cupiens, conuocatis fratribus, eos obnixe rogauit, vt sibi vestem obsoletam & laceram, habitumq. omnium vilissimum in quo moreretur, concederent. quo impetrato, multis profusis lacrymis, ab his qui adstabant, offensionum atque erratorum veniam postulauit. quibus copiose collacrymantibus, ipse Cruce lignea quam ad caput habebat, arrepta, eamq. amplexus & osculatus, vtroque brachio in altum fortiter sublato (cum tamen alterum graui apostemate tumens, ac debilitatum antea mouere non potuisset) oculisq. in vitale signum defixis, verba illa ex sacro Hymno magno affectu, magnoq. pietatis spiritu pronunciauit. Dulce lignum, dulces clauos, dulcia ferens pondera, quæ sola fuisti digna portare Regem Cœlorum, & Dominum. quæ cum dixisset, in ipso salutiferæ Crucis complexu, quam vnice dilexerat, quam in corde & corpore semper gestauerat, in qua CHRISTO confixus, & mundo crucifixus fuerat, animam efflauit, & in Domino obdormiuit, pridie idus Nouembris, Anno Domini 1463.

Miraculis etiam multis, quorũ aliqua hic recensentur post obitum illustris fuit.

§. 16. Ad eius corpus (beati DIDACI morte audita) magni vndique concursus facti, illud deuote omnes cõtingere, amictus particulas præscindere, capillos deuotionis causa euellere, demum Christiano ritu corpus honorifice humatum est. Hic iam statim Deus mortui serui sui, cui in vita cooperatus fuerat, eximiam sanctitatem signis sequentibus comprobauit. Nam corpus, quod iam quatriduo humi sepultum fuerat, iterum non absque miraculi interuentu, effossum, non solum integrum, incorruptumq. apparuit, sed cum per multos menses, vt pio studio satisfieret, & ciuium, & aliorum, qui ex diuersis partibus accurrebant, insepultum iacuisset, non computruit, nullum tetrum odorem emisit. Immo vero corpus illud, quod viuens Spiritus sancti templum fuerat, odorem suauissimum afflabat, quo omnes mirifice recreabantur. qui quidem & in hodiernum vsque diem ex eius sepulchro suauiter & iucunde spirans, à plerisque sępe sentitur. Illud quoque in Beati Viri mortuo corpore mirum accessit, quod eius membra & artus, vitali calore destituti non obriguerunt, nec duri aut rigidi sunt effecti, vt cadauerum solent, sed molles erant & flexibiles quocunque verterentur. Quocirca laudanda est pietas & magnificentia claræ memoriæ Henrici Quarti Castellæ Regis, qui vna cum filia periculose ægrotans, & beati DIDACI precibus sanitate impetrata, nobile sacellum grati animi sui monumentum extruxit, ibiq. in Arca ferreis laminis diligenter cõmunita beati DIDACI corpus decenter recondi iussit. Ad quod quidem sacellum, vt constat, non solum Complutenses ciues, sed vicini & remotiores Populi, atque ex omni fere Hispania fideles tanta deuotione confluunt, tam multi beati illius viri opem apud Deum implorant, tot ibi vigiliæ fiunt, tot sacrificia in eodem eius sacello celebrantur, tam multa & illustria dona voti reddendi gratia offeruntur, vt hæc de beati DIDACI sanctitate non exigui temporis tanquam rumoris aura, sed per annos centum viginti & amplius constans, & perpetua fama & opinio, tantusque illorum fidelium, omnium generum, omnium ordinum consensus magni profecto, & illustris testimonij loco habendus sit ad beati DIDACI sanctimoniam comprobandam. Verumtamen multis quoque post obitum miraculis vir commemorabili sanctitate præditus claruit. Nam in actis transmissis centum fere & triginta leguntur, Deo, qui glorificatur in Concilio sanctorum, signis & prodigijs testante, seruum suum non solum morum sed etiam signorum virtute, nec operibus modo pietatis in vita, sed etiam miraculorum luce post mortem, clarum & venerabilem esse. Duron oppidum est in Hispania, in diœcesi Seguntina. ex eo Catherina Martini filia, virgo annos duodecim nata, cum ante aliquot menses subita vi morbi surda & muta euasisset, brachijs item pedibusque paralysi dissolutis incedere nequiret, ad beati DIDACI sacellum delata, cum ibi peruigilaret, eius tacta manu, & in Crucis formam consignata, illico & aurium sensum, & loquendi facultatem recepit, membrorumque vsu restituto, totoq. corpore confirmato, libere qua libuit, incessit, laudans & benedicens Deum. Adolescens quidam erat annorum fere viginti, Didacus de Lorca appellatus, filius Petri Gonzales viri nobilis, qui Deo permittente, ab immundo spiritu annos complures vexabatur miserandum in modum, ita vt sæpius interdum in die arreptus, & ad terram allisus, horribiles corporis gestus ageret, & veluti mortuus relinqueretur. hic se beato DIDACO humiliter commendans, & in eius sacello aliquandiu

quandiu inuigilans à miserabili vexatione omnino est liberatus. Cum Catherina Bartholomæi Sanchez vxor, expleto ad pariendum tempore, parere non posset, fœtus enim in vtero transuersus alterum tantummodo pedem eduxerat, materq. misera ab aurora ad vesperam in eo cruciatu permanens, in summo vitæ discrimine versaretur, & plane morti propinqua esset, socrus eius Maria Garzia vxor Io. Garziæ incolæ Oppidi de Ambroz beati Viri in maximis angustijs recordata, ad eius opem confugit. itaque frustum amictus beati DIDACI, parumq. pulueris è sepulchro supra parturientem nurum imposuit, quæ subito mortuum fœtum edidit, ipsa salua. Mansit autem mortua puellula aliquot horarum spatio, sed eiusdem Auia Maria iam semel beati Viri opem in matre experta, cum pro neptis vita tanto fidentius orare non dubitauit. quod cum deuote fecisset, alterum etiam beneficium impetrauit, & puella sacro baptismi fonte abluta, & geminæ vitæ munere à Deo donata diu postea superuixit. Illud autem quod in Maria della Peñuela Petri Hernandez Complutensis filia, Dei virtute, per merita beati DIDACI mirifice effectum est, notum et valde peruulgatum in Hispania, multique qui meminerint supersunt. Inuaserat virginem horribilis & deformissima paralysis, tanta neruorum dissolutione & membrorum luxatione, brachijs, crurbusq. distortis, totoque corpore conuulso, vt non iam mulier, sed monstrum esset, & Medici se nihil vnquam tale vidisse profiterentur. accedebant febres vehementes, & capitis dolores peracres & assidui, quibus misera grauissime affictabatur. ea igitur ad beati DIDACI corpus delata, cum in eius intercessione, & Dei misericordia confideret, & suppliciter oraret, voti compos, ab omni illa membrorum distortione & deprauatione, omnique corporis infirmitate est liberata. quæ tanti accepti beneficij non ingrata DEO virginitatem suam vouit, & sacrarum Virginum Collegio adiuncta, in Monasterio Sancti Ioannis, quod A pœnitentia nominatur, sancte & religiose vitam duxit. Sed quod in Principe Carolo charissimi in CHRISTO filij nostri Philippi Hispaniarum Regis Catholici primogenito filio diuinitus actum est, magnam apud omnes famæ celebritatem habet. Aegrotabat Compluti adolescens Princeps Anno humanæ salutis millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, qui cum è scalis decidisset, grauissimum ex eo casu, & prolapsione in capite vulnus acceperat. omnia remedia, omnes curationes adhibitæ, quæ humana industria præstari poterant, vt in tanto Principe par erat. sed cum nihil humanum proficeret, morbusq. magis semper ingrauesceret, iamq. eius grauitati natura succumberet, Medici, Principis salute prorsus desperata, certam imminentis mortis horam præfiniunt, idque Regi patri, ne tam acerbo spectaculo interesset, denunciant. Cũ igitur omnis humani adiumenti spes defecisset, ad diuinum, quod vnum reliquum erat, præsidium confugiunt. Itaque deuotionis ardore succẽsi à fratribus suis beati DIDACI corpus decenter & religiose in Principis cubiculum afferri curant, post annos fere centum integrum & incorruptum. quod cum Princeps beati Viri patrocinio se commendans deuote tetigisset, eo inde amoto, vidit in somni quiete beatum DIDACVM ante lectum stantem, & crucem arundineam manu gerentem, seque admonentem bono animo vt esset, & in Deo confideret, fore enim vt ex ea ægrotatione sanus fieret. Quare eo potissimum tempore, quo Medici Principem moriturum prædixerant, non solum melius habere cœpit, sed paulo post ex omni illo vitæ discrimine diuinis, ac supra naturam adiumentis tam mirabiliter est ereptus, vt digitum Dei per merita beati DIDACI ibi adfuisse omnes intelligerent. Sed præter cæteros Princeps ipse, & Philippus pater, incredibili lætitia tanquam redivivi filij affectus, id agnoscere, & DEVM glorificando palam profiteri.

Rex Hispaniarũ Philippus vna cum Carolo filio, & tota Hispania, apud Piũ iv. institit, pro ipsius B.

§. 17. Itaque pius Rex cum charissimi & primogeniti filij vitam, summæ Dei clementiæ, per merita & preces beati DIDACI ferret acceptam, cuperetque quacunque ratione posset gratiam aliquam Deo in sancto suo referre, anno insequenti ad fel. recordat. Pium Quartum prędecessorem nostrum, vna cum Principe filio, & cuncta fere Hispania litteras dedit, quibus ab eo suppliciter petebat, vt pro sua & sanctæ huius Apostolicæ Sedis summa auctoritate beatum DIDACVM tam excellenti sanctitate virum, & tanta miraculorum claritate illustrem, in sanctorum numerum referre vellet, atque ab vniuersa catholica Ecclesia pro Sancto venerandum esse statueret.

Didaci in Sanctorum cath. relatione.

§. 18. Tam deuotis, iteratisque Catholici Regis, aliorumq. postulationibus permotus idem Pius prædecessor, de ijs in consistorio suo secreto referri iussit, & quinque Cardinales, consilio & doctrina præstantes delegit, qui eiusmodi permagni momenti negocio præessent. inter quos vnus fuit Cardinalis Alexandrinus, cuius memoria in benedictione est, qui postea Pontifex factus, Pius eius nominis Quintus est appellatus. Res suo ordine agi cœpta est sub Pio Quarto litteris in Hispaniam transmissis, ad testes ex formula examinandos, actaque rite conficienda.

Pius iv. huic negocio quinque Card. deputauit, & res agi cœpta fuit.

§. 19. Cumque ipse Pius Quartus è vita migrasset, non destitit idem Philippus Rex apud succedentes Pontifices sanctæ recordationis Pium Quintum & Gregoriũ Decimumtertium itidem prędecessores nostros sedulo instare. sed Deo ita disponente, quamuis pleraque superioribus annis sint acta, res tamen ipsa perfici sub illis Pontificibus, atque absolui non potuit. Cum primum igitur humilitas nostra, non nostris meritis, sed diuinæ clementiæ abundantia, in excelsa Apostolicæ solicitudinis specula his difficillimis temporibus est constituta, statim idẽ Philippus Rex nulla ex parte restincto aut refrigerato fidei suæ zelo, nobis per dilectum filium nobilem virum Henricum de Guzman Comitem de Oliuares, suum apud Nos & Sedem Apostolicam Oratorem magnopere supplicandum curauit, vt posteaquam ea fere omnia, quę ad acta & processum beati DIDACI pertinebant, ex huius sanctæ Sedis pręscripto confecta erant, Nos, quibus vniuersalis Ecclesiæ cura esset credita, & ad quos solos eius rei iudicium pertineret, tam pio & tam ab eius Maiestate, totaq. Hispania exoptato operi, quod est de eodem beato DIDACO sanctorum catalogo adscribendo, supremam manum imponere vellemus.

Idem Rex apud Pium V. & Greg. xiij. pro huius rei expeditione institit, & etiã apud hũc Pontificem, per eius Oratorẽ supplicari curauit.

§. 10. Et nos quidem Regis ipsius religiosum studium & perseuerantem hac in re sedulitatem commendantes, cupiebamus eius piæ petitioni, quantum cum Domino liceret, satisfacere. tamen pro nostro pastoralis muneris officio statuebamus, in re tam graui nulla præpropera festinatione vtendum, sed omnia ex ecclesiastica disciplina, ex maiorum nostrorum saluberrimis institutis, ex Apostolicæ Sedis circunspectione, diligentissime agenda esse. itaque duobus antiquioribus causarum Palatij nostri Auditoribus, doctrina & rerum vsu præstantibus, ipsis fere primis Pontificatus nostri diebus mandauimus, vt acta omnia, totumq. processum summa cum diligentia perlegerent & examinarent. quo illi in munere menses complures sedulo, accurateq. versati, copiosam relationem omnium, suamque sententiam nobis scripto tradiderunt. Cum autem Cardinales omnes ab eodem Pio Quarto huic negocio olim præpositi, viam essent vniuersæ carnis ingressi.

Hic igitur Põtif. pro tanti negocij absolutione, diligentissime, omnia desuper agenda, agi volens, imprimis pro eis duobus Auditoribus Palatij Apostolici examinan. mandauit, illiq. relationẽ, & eorũ sententiã eidẽ scripto tradiderunt.

§. 21. Nos primo anni superioris mense, in Consistorio nostro secreto alios in eorum locum suffecimus, pietate, prudentia, eruditione, fide nobis probatos, adhuc autem & numero plures prioribus, vt in graui causa prudentũ multorum grauium virorum iudicio adhibito, cuncta exquisitius discuterentur. Hi vero fuere more maiorum, ex tribus Ordinibus delecti venerabiles fratres Episcopi Alexander Ostiensis Farnesius, Marcus Antonius Prænestinus Columna, & dilecti filij nostri Frater Michael sanctæ MARIAE supra mineruam Alexandrinus, Iulius Antonius sancti Bartholomæi in Insula Sanctæ Seuerinæ, Antonius SS. Ioannis & Pauli Carafa, Frater Constantius Sancti Petri in Monte Aureo titulorum presbyteri Sarnanus, Ferdinandus sanctæ MARIAE in Via lata de Medicis, & Hieronymus sanctæ MARIAE in Cosmedin diaconi Matthæius nuncupatus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales. quibus commisimus, vt pro rei grauitate, proque ea, quæ Deo cordium scrutatori, & nobis quoque in eiusmodi publico munere

Et postea octo Card. deputauit, ad acta de B. Didaci vita, moribus & miraculis, ac prædictorũ Auditorũ relatione expendenda.

obcun-

obeundo à primarijs Ecclesiæ membris fidelitas & diligentia deberetur, acta de fidei integritate, vita, moribus, & miraculis beati DIDACI, & Auditorum nostrorum relationem, quanta maxima fieri posset diligentia inspicerent & expenderent, atque ad nos opportuno tempore referrēt, vt diuina Spiritus sancti gratia illustrati, de ipsorum & cæterorum fratrum nostrorum consilio, quæ Dei gloriæ, qui iustitia & veritas est, consentanea forent, deliberare possemus.

Præfati Cardinales, quibusdam peritissimis viris in consilium desuper adhibitis, singula examinarūt, & in secreto Consistorio, omnib. relatis, votū cēs pro canonizatione dederunt.

§.22. Multis igitur elapsis mensibus cum interea Cardinales ipsi frequenter congregarentur, acta, processus, rerum gestarum series, testes, singula denique ad sacrorum Canonum præscriptum, mature & accurate considerarēt, examinarent, atque inter se conferrent, viros etiam sacræ Theologiæ & Pontificij iuris scientia peritissimos in consilium adhiberent, cum iam omnia parata esse intelligeremus, secretum Consistorium de more conuocari iussimus. in quo venerabilis frater noster MARCUS ANTONIUS Episcopus Cardinalis Prænestinus, suo & Collegarum, qui ibidem assidebant, nomine, graui & accommodata oratione de omnibus fideliter nobis retulit. quibus explicatis ad extremum dixit, quandoquidem beati DIDACI fidei integritas, egregiæ virtutes, præclara & insignia miracula optime essent comprobata, se & Collegas suos vnanimes in eam sententiam venisse, si ita nobis videretur, vlterius nos progredi, & Beatum illum virum in Sanctorum numero posse adscribere. quorum cum sententia etiam cæteri Fratres nostri Cardinales, cum à singulis graues sententiæ dictæ essent, ad vnum omnes consenserunt.

Publicū Consistoriū indixit, in quo Arigonius Aduocatus Consistorialis habuit orationem, de gestis & miraculis B. Didaci, & denique Catholici Regis & totius Hispaniæ nomine supplicauit eidem Pontif. vt eundem B. Didacum in SS. numerum referre vellet, & ipse mandauit Card. & Episcopis, vt omnia adhāc causam pertinentia, diligentissime perpēderent.

§.23. Quæ cum audisset gaudens erat cor nostrum in Domino, quod beati serui sui gloriam quotidie magis patefaceret, omniaq. ipso benedicente tam feliciter procederent. Quare in tam sancto pioq. opere nihil omnino necessariæ diligentiæ pretermittentes, ex more institutoq. maiorum decreuimus, vt ad vlteriora procederetur. Ac diebus aliquot interpositis, publicum Consistorium indiximus, in quo præter Cardinales etiam Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, & Prælati omnes, ac familiares nostri de more interfuerunt. In eo vero dilectus filius Pompeius Arigonius Romanus Aulæ nostræ Consistorialis Aduocatus disertam orationem habuit de vitæ sanctitate, rebus, gestis & miraculis beati DIDACI, & denique Catholici Regis, totiusq. Hispaniæ nomine, vt eundem beatum DIDACVM tantis meritis illustrem sāctorum numero aggregaremus, nobis humiliter supplicauit. Gaudebamus etiam hoc loco in Domino, in cuius manu cor Regis est & quocunque voluerit inclinat illud. Etenim plane videbamus, non sine diuino instinctu fieri, quod Catholicus Rex, cui multorum Regnorum grauissima administratio à Deo est tradita, quique tot curarum onere premitur, tanto ardore in hoc beati DIDACI negocio absoluendo versaretur, vt in magnis temporum difficultatibus, se suaq. Regna apud DEVM noui patroni suffragijs, & pie & prudenter communiret. quare respondimus Philippi Regis Catholici de beato DIDACO, nostra & Apostolicæ Sedis auctoritate in Sanctis adscribendo, tam diuturnam & perseuerantem postulationem dignam esse singulari eius pietate, dignam perpetuo Catholicæ Religionis propagandæ studio, lætari nos & Deo gratias agere, quod Beatos seruos suos, quos in cœlis coronat, à nostra quoque tenuitate in terris honorari velit, eosque nobis ad auxilium & exemplum proponat. Et nos quidem ad pium eius desiderium explendum propensiores esse, facere tamen rei grauissimæ magnitudinem, vt de Regia petitione adhuc cum fratribus nostris Cardinalibus & Episcopis, etiam atque etiam deliberandum censeremus. quare eosdem fratres hortati sumus, vt omnia quæ ad hanc causam pertinerent, diligentissime considerarent, quodque nos ipsi iam pridem faciebamus, Deum magnopere orarent, vt corda nostra suo lumine collustraret, totamq. hanc actionem ad sui gloriam & Ecclesiæ vtilitatem disponeret & dirigeret.

Deinde aliud Consistorium secret. indixit, & multa

§.24. Hæc cum essent acta, alterum item Consistorium secretum indiximus, in eoque etiam Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos in Romana Curia præsentes, Protonotarios quoque nostros, qui ex numero dicitur, & Rotæ Auditores interesse iussimus. Tum nos ipsi de sacrosancta huius Apostolicæ Sedis, in qua Dei prouidentia sedemus, auctoritate & potestate, deque Spiritus sancti singulari patrocinio, atque infallibili assistentia à Deo in omnibus verbis suis fideli promissa, vsque ad consummationem seculi perpetuo affutura, quibus gubernatur, ea diximus, quæ causæ & temporis ratio potissimum requirere videbatur. Demum à Fratribus nostris petiuimus, vt quoniam alias statutum esset, vt ad vlteriora in hoc negocio procederetur, nunc præcise & expresse dicerent, an ex ijs actis, quæ ipsi viderant & audiuerant, beatus DIDACVS esset canonizandus. Igitur à Sanctæ R. E. Cardinalibus primum, deinde à Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, pie grauiter & erudite sententijs dictis, omnes vnanimes idipsum sentientes, dixerunt sibi videri ex ijs quæ mature ipsi hac de re viderant & audiuerant, beatum DIDACVM à nobis merito inter Sanctos esse abscribendum.

quæ ad negocium pertinebant præparauit, & Cardinales, Patriarchæ, Archiepisc. & Episc. astantes dixerunt B. Didacū in SS. numerum adscribendū esse.

§.25. Deo autem, qui in domo sua fratres in vnum habitare facit, gratias agentes de tanta fratrum nostrorum consensione, quodque ad seruum & amicum suum, quantum nobis licet, honorandum corda nostra impelleret & illustraret. cum per eius gratiam hucusque omnia rite atque ordine acta essent, quod reliquum erat, diem canonizationis præstituimus ad Sextum Nonas Iulij, quo die memoria Visitationis beatæ MARIAE semper Virginis ad sanctam Elisabeth pie ab Ecclesia recolitur, vt eiusdem humani generis Aduocatæ patrocinio, tandem pium hoc opus prospere & salutariter à nobis absolueretur.

Pōtif. igitur diē canonizationis p die 2. mēsis Iulij constituit.

§.26. Fratres interea nostros hortati sumus, vt intermedio tempore vna nobiscum precibus, eleemosynis, (quas nos & libenter & pie erogauimus, quemadmodum & Regis nomine ab ipsius Oratore factum fuit) ieiunijs, sacrificijs Dei auxilium inuocare non cessarent.

Hortaturque Fratres ad diuinū desuper auxiliū inuocandum.

§.27. Is igitur festus Visitationis dies, idest hodiernus cum aduenisset, Nos & fratres nostri Cardinales, Patriarchæ, Archiepiscopi & Episcopi sacris vestibus induti, inchoato per nos ipsos in nostra Pontificia Capella Hymno, Aue maris stella, Cantorumque choro prosequente, vt ipsa, quæ mater est gratiæ, nobis præiret & præluceret, cæteris etiam Romanæ Curiæ Prælatis & officialibus, familiaribusq. nostris, ac vniuerso regulari & seculari clero, longo deuotoq. ordine progredientibus, omnes simul accensos cereos in manibus gestantes in eius honorem, qui est lux vera, gloria & splendor sanctorum, è Palatio nostro Apostolico solemniter processimus ad antiquissimam & religiosissimam Basilicam Principis Apostolorū. In cuius medio peramplum suggestum Regio sumptu extructum erat, paratumq. Altare ad sacram Pontificalem Missam celebrandam, totaq. templi facies in communi Ecclesiæ lætitia hilaris, & Pontificio apparatu decenter ornata, omniaq. spiritalibus canticis personabant, funalia & faces circumquaque ardebant, & vexilla appensa, in quibus beati viri imago expressa erat, qui corpore erecto depictus, dextera manu coronam Beatissimæ DEI Genitricis, sinistra Crucem inuictissimam gerit & intuetur, cuius nimirum auxilio hostes teterrimos carnem, mundum & diabolum superauit. Hic nos in maxima fidelis Populi, totiusq. adstantis cleri frequentia, cœlestis illius & triumphantis Hierusalem effigiem quandam nobis ante oculos proponentes, & quantum in hac lacrymarum valle licet, intuentes, conscensis gradibus, in suggestu ante Altare orauimus. mox in sublimi Apostolico Throno cōsidentes, fratres nostros Sāctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales & Episcopos omnes sacris vestibus ornatos & paratos, nobis obedientiam de more prestantes excepimus.

Ea die Pontifex, cū solito apparatu ad basilicam S. Petri processit & ornauit.

§.28. Tunc dilectus filius noster Petrus tituli Sancti Hieronymi Illyricorum presbyter Cardinalis Deza Hispanus, Catholici Regis Philippi, totiusque Hispaniæ nomine semel, iterum, & tertio suppliciter & instantissime à nobis petijt, vt beatum DIDACVM in Sanctorum numerum adscriberemus. nosque ad singulas eius petitiones, Regis pietate, & beati Viri meritis collaudatis, semper tamen per distincta interualla, nostras totiusque

Ac iterum ad instantiā Regis requisitus B. Didacum Sanctum pronunciauit & canonizauit.

Cleri

Cleri & populi orationes, litanias & sacros hymnos interposuimus. Demum cum iam nihil omnino ex his, quæ à maioribus, pie sancteq. sunt hoc de genere instituta, esset prætermissum, immo potius matura deliberatio, summaq. diligentia abundantius adhibita, inuocato sancto Creatore Spiritu, cuius consilio & sapientia sancta Ecclesia columna & firmamentum veritatis regitur, cuiusque numen sæpe à nobis ex intimo corde multis etiam lacrymis imploratum, præsens adesse non dubitantes. Ad honorem sanctæ & indiuiduæ TRINITATIS Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad exultationem supernæ & triũphantis Hierusalem matris nostræ, ad exaltationem catholicæ fidei, & Christianæ Religionis augmentum, auctoritate eiusdem sanctæ Trinitatis, beatorum Apostolorum Petri & Pauli, ac nostra, de venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ R. E. Cardinalium, omniumque Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum in Romana Curia existentium consilio & vnanimi consensu beatum fratrem DIDACVM de Sancto Nicolao prouinciç Bethicç Hispanum, Ordinem Minorum sãcti FRANCISCI expresse professum, sepultumq. Compluti in Ecclesia Fratrum eiusdem Ordinis, de cuius fidei puritate, excellentia vitæ, & miraculorum in vita & post mortem claritate nobis plenissime constat, in Sanctorum Confessorum numerum & Catalogum adscribendum esse decreuimus, & adscripsimus, prout per presentes decernimus & adscribimus, eumq. vt Sanctum ab omnibus venerandum esse mandamus.

Festum eius die 12. Nouẽbris celebrari iussit.

§.29. Statuentes, vt ab vniuersali Ecclesia anno quolibet die duodecima Nouembris festum ipsius, & officium sicuti pro vno Sancto Confessore tantum, ad formam in rubricis Romani Breuiarij præscriptam, deuote celebretur. quodq. in eius honorem Ecclesiæ & Altaria, in quibus Deo sacrificia offerantur, erigi & fundari possint. eademq. auctoritate, omnibus vere pœnitentibus & confessis, qui singulis annis eodem die festo supradictam Ecclesiam Oppidi Complutensis Toletanæ Diœcesis, vbi ipsius corpus requiescit, necnon Altaria & Ecclesias, quæ in eius honorem constructæ erunt, deuote visitauerint, easdem indulgentias, priuilegia & gratias concessimus & elargiti sumus, quemadmodum concedimus & elargimur, quæ cæteris dicti Ordinis sanctorum Ecclesijs concessæ sunt.

Missam posita celebrauit & assistentibus indulg. concessit.

§.30. Quibus omnibus, quæ ad sancti DIDACI canonizationem pertinebant, absolutis, ac laudis & gratiarum actionis Hymno Deo decantato, eiusq. auxilio per beati DIDACI preces peculiari oratione, quam nos clara voce pronunciamus implorato, tandem eodem in loco & Altari, Missam solemnem de beatissimç semper Virginis Visitatione cum beati DID CI commemoratione nos ipsi celebrauimus, fidelibusque, qui tam piæ & religiosæ actioni, & sacrosancto sacrificio deuote interfuerant, ad DEI & Sancti sui gloriam & laudem plenariam indulgentiam concessimus.

Omnes demũ hortatur ad Deo benedicendũ, & pro hic relatis orandum.

§.31. Omnes igitur Deum cœli benedicamus, & corã omnibus viuentibus confiteamur ei, quia fecit nobiscum misericordiam suam, agnoscamusque non sine magna Dei prouidentia factum esse, vt hisce afflictis Christianæ Reipublicæ temporibus, quibus maxime multiplici Sanctorum suffragio indigemus, nouus hic suffragator & patronus fideli populo tribueretur. Et nos quoque, qui in hac pastorali statione, in qua nos Deus collocauit, de vniuersi gregis Domini salute anxij dies noctesque peruigilamus, Dei erga nos singularem clementiã agnoscimus, qui post tot annos, post tot beatissimos Pontifices prædecessores nostros, nobis humilibus huius magni operis absolutionem reseruauerit, qui cum sancto suo eiusdem Seraphicæ Religionis communione consociati sumus. Quamobrem eundem Patrem misericordiarum, qui humiles exaltat, humiliter deprecemur, vt per merita & intercessionem sancti DIDACI, Ecclesiæ suæ pacem & tranquillitatem, Regibus & Principibus Christianis vnionem, vitam & felicitatem, miseris & obcæcatis hæreticis lucem Catholicæ veritatis largiatur.

Huiusq bullç mandat transumptis dari fidem.

§.32. Cæterum quia nimis difficile foret præsentes nostras originales litteras ad singula loca, vbi opus esset, deferri, volumus vt earum transumptis etiam impressis, manu publici Notarij subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem quæ ipsis præsentibus fides vbique adhibeatur.

Sanctionem adijcit pœnalem.

§.33. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum decreti, adscriptionis, mandati, statuti, concessionis, elargitionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D.P. An. 4. 5. Iulij.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, Non. Iulii, Pontificatus nostri anno quarto.

Papç subscr.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Cardd. subscriptiones.

Ego Alex. Card. Farnesius Vicecancellarius Episcopus Ostien.
Ego Io. Antonius Episc. Portuen. Card. S. Georgij.
Ego Alph. Card. Gesualdus Episcopus Tusculanus.
Ego Inn. Aualos Card. de Arag. Episcopus Sabinen.
Ego Marcus Ant Card. Columna Episc. Prçnestin.
Ego Ptolemæus Cardinalis Comensis Episc. Albanen.
Ego Marcus Siticus Card. ab Altaemps tit. S. Mariæ Transtiberim.
Ego P. Card. Sanctaecrucius tit. S. Clementis.
Ego Gabr. Card. Pal. tt. S. Laurentii in Lucina.
Frater Michael Bonellus Cardin. Alexandrinus tit. S. Mariæ super Mineruam.
Ego Ludouicus Card. Madrutius tit. S. Anastasiæ.
Ego N. Card. de Pelleue tit. S. Praxedis.
Iul. Ant. tituli S. Bartholomæi in Insula presb. Card. S. Seuerinæ.
Ego Hieronymus Card. Rusticucius tt. S. Susannæ.
Ego Io. Hieron. Card. Alban. tit. S. Ioannis ante portam Latinam.
Ego Hieronymus Card. Simoncellus tit. S. Priscæ.
Ego Petrus Card. Deza tt. S. Hier. Illyricorum.
Ant. tt. SS. Ioannis & Pauli Presb. Card. Carafa.
Ego Io. Antonius Card. SS. Quattuor.
Ego Io. Baptista Card. tt. S. Marcelli.
Ego Franciscus Card. de Ioyeuse tit. Sanctiss. Trinitatis in Monte Pincio.
Ego Iulius Card. Gananius, tt. S. Eusebij.
Ego Nicolaus tit. S. Cæciliæ Card. Cremonen.
Ego Ant. Maria Card. Saluiatus tt. S. Mariæ de Pace.
Ego Aug. Card. Veronen. tt. S. Marci.
Ego Vincentius tt. S. Mariæ in Via Car. Montis regalis.
Ego Ph. Card. Spinula tt. S. Sabinæ.
Ego Scipio Card. Lancellottus tit. Sancti Saluatoris in Lauro.
Ego Vincentius Card. Gonzaga tt. S. Alexij.
Ego Henricus tituli S. Pudentianæ Cardinalis Caetanus S. R. E. Camerarius.
Ego Io. Baptista tituli S. Mariç in Aracœli Cardinalis Castrucius.
Ego F. Cardinalis Cornelius tituli S. Stephani in Monte Cçlio.
Ego Dominicus tt. S. Laurentij Card. Pinellus.
Ego Hippolytus Card. Aldobrandinus tit. S. Pancratij, Maior Pœnitentiarius.
Ego Hier. tt. S. Petri ad Vincula Card. de Ruuere.
Ego Philippus Card. de Lenoncourt tit. S. Honuphrij.
Ego Fr. Hier. tt. S. Thomæ in Parione Card. Asculan.
Ego Antonius Maria tit. S. Agnetis in Agone Cardinalis Perusinus.
Ego Fr. Constantius Car. Sarnanus tt. S. Petri in Mõte Aureo.
Ego G. Alanus tituli S. Martini Card. Anglican.
Ego Scipio tituli Sanctæ Mariæ de Populo Cardinalis Gonzaga.
Ego Antonius Card. Saulius tit. S. Vitalis.
Ego Euangelista Card. Cutentinus tit. Sancti Matthæi in Merulana.
Ego F. Steph. tt. SS. Marcellini & Petri Card. Aretinus.

Ego Alexander diaconus Sancti Eustachij, Cardinalis Montaltus.

Ego Hieronymus S. Mariæ in Cosmedin diaconus Card. Mattheius.

Ego Benedictus S. Agathæ diac. Card. Iustinianus.

Ego Ascanius Sanctorum Viti & Modesti, diaconus Card. Columna.

Ego Federicus Sanctæ Mariæ in Domnica diaconus Card. Borromæus.

Publicatio. *Anno à natiuitate D. 1588. indictione 1. die vero Lunæ 5. mēsis Septembris, Pontificatus Sanctiss. in Christo patris & Domini N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ Quinti anno eius quarto. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicarum Principis Apostolorum, & S. Io. Lateranensis de Vrbe, & ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ per nos Horatium de Raynaldis, & Io. Baptistam Bagni eiusdem S. D. N. Papæ curs. Alex. Parabiachus mag. curs.*

LXXXIII.

Institutio Archiuiorum scripturarum, in quibuscunque Ciuitatibus & locis Status ecclesiastici, Alma Vrbe et Bononia exceptis, Et erectio officij Regentis dictorum Archiuiorum, cum iurisdictionis & priuilegiorum assignatione.

In Vrbe extat Archiuium, de quo habes sup. in const. 15. Iulij II. Sicut. fol. 427. Officium autem huius Regentis est hodie suppressum, & eius loco quotannis deputatur vnus ex Clericis Reuer. Cameræ Apostolicæ.

Edita An. D. 1588.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. SOlicitudo pastoralis officij humeris nostris licet imparibus diuina dispositione iniuncti, assidue cor nostrum pulsat, & commouet, vt non solum ad ea quæ vniuersi Christiani gregis nobis ex alto commissi animarum salutem respiciunt, verumetiam quæ ad populorum nostræ & Sedis Apostolicæ temporali ditioni subditorum vtilitatem, pacem, tranquillitatem, perpetuamque securitatem pertinere noscuntur, vigilantiæ nostræ aciem dirigamus, & præsertim noxijs illis quæ ob non adhibitam satis exactam diligentiam in conseruandis tā publicis quam priuatis scripturis, inter subditos nostros graui cum nostra eorumque molestia fortunarumque suarum dispendio & iactura, frequenter exoriri, & vigere intelligimus, commoda aliqua ratione prouideamus.

Causa considerationis. §. 1. Cum itaque ex diligenti earundem scripturarum custodia, fraudes & falsitates quæ litibus, discordijs, ac periculis huiusmodi, vt plurimum viam præbent arceantur, dominia, possessiones, & familiæ ipsæ conseruentur, iustitia denique cum animi certitudine, ac publica & priuata omnium vtilitate æqua lance administretur. Ac proinde publica Archiuia, nedum in Europa sed etiam in pluribus alijs vniuersi Orbis etiam Barbarici partibus, qui hac potissimum ratione commune bonum subditorum suorum, atque adeo Societatis humanæ vinculum inter se retinuerunt accurate instituta fuerint. Operæprecium vero, & condecens sit, vt quod omnibus in exemplum salubrioris regiminis, & administrationis rerum publicarum cedere dignoscitur, id ipsum in nostro Statu Ecclesiastico cui superioribus illis seculis ob bellicos tumultus quibus ille ac vniuersa fere Italia tunc exarsit tantum publicæ quietis beneficium impendi non potuit, nunc tandem nostræ prouisionis ministerio salubriter introducatur.

Institutio Archiuiorum. §. 2. Idcirco nos more pij patris & pastoris, huiusmodi quietem & vtilitatem vniuersalem subditis nostris afferre volentes, ad dictarum scripturarum cōseruationem, fidem, & securitatem, ac illarum deperditioni & falsitatibus obuiandum, lites quoque, discordias, cæteraque pericula omnia tollendum, Motu proprio non ad alicuius super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, meraq. deliberatione, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, in toto Statu Ecclesiastico, nobis & Sedi Apostolicæ mediate & immediate subiecto hac Alma Vrbe nostra, Ciuitateque & Comitatu Bononien. duntaxat exceptis, scilicet in quibusuis ipsius Status, Prouincijs, Ciuitatibus, Oppidis, Castris, Villis, ac locis alijs, etiam quibusuis Metropolitanis, Cathedralibus, vel alijs Ecclesijs, etiam Monasterijs, Abbatijs, & alijs etiam regularibus, ac pijs locis subiectis, Archiuia publica & generalia in quibus instrumenta, necnon apocæ, cedulæ, chirographa, aliæque scripturæ tam publicæ quam priuatæ, quas quomodolibet occasione quorumcunque contractuum, ex quibus actio seu receptio, etiam ad tempus resultet fieri contigerit, etiam à Notarijs & Cancellarijs, seu Notarijs curialibus nuncupatis, ac officialibus quibuscunque, etiam à Camera nostra, seu à nobis vel prædecessoribus nostris causam, etiam cum titulo oneroso habentibus, & quibusuis alijs particularibus personis cuiuscunque dignitatis, officij, status, gradus, ordinis & conditionis fuerint, etiam in clericali, vel alio quocunque etiam cum titulo oneroso, indulto, & priuilegio potiantur iam confectā, & deinceps quouis nomine & titulo pro tempore conficienda, roganda & stipulanda, tam venditiones, emptiones, mutua, debita, credita, & qualuis alias obligationes, societates, socidas, census, locationes, libellos, concordias, compositiones, transactiones, quascunque cuiusuis generis sententias, compromissa, lauda, donationes, permutationes, cessiones, quietantias, delegationes, solutiones, dationes etiam in solutum, ac inter viuos & causa mortis donationes, inuentaria, reuocationes, hypothecationes, pignorationes etiam iudiciales, mandata quæcunque, ratificationes, paces, substitutiones, diuisiones, confessiones debitorum, tam in iudicio quam extra, emancipationes, arrogationes, adoptiones, renunciationes, insinuationes, testamenta in scriptis & nuncupatiua, codicillos, aditiones & repudiationes hæreditatum, fideicommissa, substitutiones, prohibitiones, possessiones bonorum continentia, quam quoscunque alios contractus, nominatos & innominatos, inter quascunque, ecclesiasticas & cuiusuis Ordinis regulares et seculares personas, quauis ecclesiastica aut seculari seu temporali vel mundana dignitate etiam ducali præeminentia fulgentes, necnon Vniuersitates, Ecclesias, Capitula, Collegia, Conuentus, Monasteria, Hospitalia, & quæcunque alia pia & non pia loca, eorumque vniuersales & particulares personas, necnon Ecclesiarum & Monasteriorum huiusmodi, ac quoscunque alios Prælatos seu Priores pro tempore initos & celebratos, sub modo & forma in Capitulis quæ per dilectum filium nostrū Henricum tituli sanctæ Pudentianæ presbyterum Cardinalem Caetanum, nostrum & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarium, dictæque Cameræ Thesaurarium, Decanum, & Clericos, Præsidentes, aut eum vel eos qui à nobis vel successoribus nostris Romanis Pontificibus, super administratione & gubernio dictorum Archiuiorum pro tempore deputabuntur, statuendis & declarandis, asportari, & respectiue recipi, annotari, & diligenter perpetuo conseruari & custodiri debeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo erigimus & instituimus.

§. 3. Et si in aliquibus Prouincijs, Ciuitatibus, & alijs locis prædictis, vigore quarumcunque facultatum desuper, etiam à nobis vel prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, aut Apostolicæ Sedis Legatis, Vicelegatis, Præsidentibus, Gubernatoribus, seu Officialibus, vel etiam à Camera Apostolica, & pro ea agentibus quibusuis Prouinciarum, Ciuitatū & locorum huiusmodi Cōmunitatibus, Vniuersitatibus, Collegijs, Capitulis, aut alijs etiam particularibus personis, & officialibus ac Cancellarijs, & alijs præfatis, quauis causa vel occasione, ac ex titulo etiam oneroso concessarum aliqua Archiuia, vel aliquid ad illorum instar ad præsens reperiantur, vel erigi deberent, illa, omnia & singula Archiuijs per præsentes erectis & institutis, ac earundem præsentium vigore instituendis & stabiliendis, etiam perpetuo aggregamus & incorporamus. Cum modificationibus tamen & limitationibus, ac declarationibus in dictis Capitulis Incorporatio ad ista Archiuia, aliorum omnium Archiuiorum.

iuxta

iuxta mentem nostram eisdem Henrico Camerario, & Cameræ præfatæ Clericis declaratam, alijsq. declarationibus, etiam futuris temporibus, tam per nos quam aliū vel alios ad id à nobis vel successoribus nostris Romanis Pontificibus si eis videbitur atque eorum arbitrio, toties quoties eis placuerit faciendis, statuendis, & reformandis.

Reuocatio facultatis erigendi Archiuia, alteri cōcessæ.

§.4. Facultates vero erigendi & instituendi Archiuia, vel aliquid ad illorum instar alijs forsan, vt præmittitur, concessas, necnon priuilegia, indulta, immunitates, seu exemptiones quascunque, etiam ex titulo oneroso, ac sub quibuscunque verborum formis & tenoribus, concessa fuerint, quorum omnium tenores, acsi de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, similiter perpetuo cassamus & annullamus.

Iussio deputandi Præfectum Archiuiorum.

§.5. Necnon vt pro felici regimine & gubernio Archiuiorū præfatorum aliqua persona ad hoc munus apta & idonea, in eorundem Archiuiorum totius præfati Status Ecclesiastici Præfectum, vel sub quouis alio titulo nobis bene viso, ac per nos declarando, subq. certa forma &c. habeatq. plenam, liberam, & omnimodam facultatem, potestatem, & auctoritatem huiusmodi Archiuia, in omnibus & singulis prouinciis, ciuitatibus, terris, oppidis, et alijs locis antedictis eiusdem status in quibus illa ex forma dictorum capitulorum constitui debere duxerit, toties quoties sibi videbitur, per se vel alium seu alios ad id ab eo deputandos constituendi & stabiliendi, eaque amouendi, transferendi, separandi, aggregandi, & incorporandi, cæteraq. omnia & singula, in præmissis & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, gerendi, exercendi, & exequendi &c. Ac pro salubriori eorundem Archiuiorum directione, successu, gubernio & administratione illa, omnia & singula per vnum ex dictæ Cameræ Clericis, in Præsidentem, seu Præfectum annalem iuxta eiusdem Cameræ instituta per ipsam Cameram sorte extrahendum, seu alias eligendum &c. deputandum.

Iurisdictio d. Præfecti.

Tu vide tacitus hic tat.

§.6. Qui summa auctoritate & manu Regia, notarios Cancellarios, ac alios prædictos, & quascunque alias personas, tam Ecclesiasticas quam seculares, necnon communitates, Vniuersitates, Ecclesias, Capitula, Collegia, Conuentus, Monasteria, Hospitalia, cæteraq. alia etiam pia loca, eorumq. vniuersales & particulares personas, necnon Ecclesiarum & Monasteriorum huiusmodi, ac quoscunque alios Prælatos & Superiores, quacunque Ecclesiastica dignitate, aut mundana, ac temporali, etiam Ducali, aut Marchionali honore & præeminentia fungētes, vt ad Archiuia sic erecta & instituta, instrumenta & alias scripturas prædictas iuxta dictorum Capitulorū formam deferant & asportent, Communitates vero ac Vniuersitates Ciuitatum & locorum huiusmodi, illorumque Priores, & nostri & Cameræ prædictæ officiales, vt commodas ac idoneas mansiones pro scripturarum & instrumentorum prædictorum conseruatione assignent, cæteraque in dictis capitulis statuenda, declaranda, obseruare & adimplere debeant, cogat & compellat. causasq. tam ciuiles quam criminales, merasq. & mixtas, etiamsi in eis obligationes quantumuis strictè interuenerint, occasione Archiuiorum huiusmodi, & ab ipsis quomodolibet dependentes, emergentes, annexas & connexas, etiam ratione terminorum seu pagarum solutionum occasione, sub appaltus seu affictus contra quascunque personas, & inter quascunq; particulares Archiuistas, ac inter eum seu eos, & quascūque Communitates, Collegia, Vniuersitates, & alias personas procedendo, ac etiam alias causas & differentias super præsentium intelligētia, declaratione, ac ampliatione, & super oibus priuatiue quo ad omnes alios Iudices ordinarios & extraordinarios, tam in Vrbe quā extra, & in toto Ecclesiastico Statu, etiam summarie, simpliciter & de plano, & absque strepitu & figura iudicij &c. cognoscat, audiat, decidat, fineq. debito terminet, regi, gubernari, & administrari posse ac debere, statuimus & ordinamus, necnon Archiuiis præfatis, ac personarum illorū manutentione ac stabilimento, necnon regimini, gubernio, & administrationi pro tempore incumbentium laboribus & salarijs, omnia & singula iura, obuentiones, emolumenta, & alia regalia in dictis capitulis specificanda pariter perpetuo applicamus & appropriamus &c.

Claus. præseruatiua.

§.7. Decernentes quoque, easdem præsentes nullo vnquam tempore, de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quouis alio defectu notari, impugnari, infringi, inualidari, aut in ius vel cōtrouersiam reuocari posse, sed illas semper perpetuo validas & efficaces fore, suosq. plenarios effectus sortiri, atque ita per quoscunque iudices etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac dictæ Cameræ Clericos, ac eiusdem S. R. E. Cardinales, sublata illis quauis aliter iudicandi vel interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariorū derogatio.

§.8. Non obstantibus præmissis, ac nostra de non tollendo ius quæsitum, & fel. record. Pii Papæ Quarti prædecessoris nostri, sub datum videlicet octauo Idus Augusti, Pontificatus sui anno sexto edita, inter alia disponentis, quod forsan similes gratiæ infra certum tunc expressum tempus, præsentari & registrari debeant, dummodo saltē intra biennium à data præsentium omnino registrentur, aliisq cōstitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon prouinciarum Status Ecclesiastici huiusmodi, ac quarumuis illius ciuitatum, locorum, districtuum, necnon monasteriorum, Ecclesiarum, & aliorum piorum ac non piorum locorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, exemptionibus, immunitatibus, etiam cum titulo oneroso, tam à Camera quam à nobis, seu prædecessoribus nostris quomodolibet, etiam illis, eorumq. Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Iudicibus, Notariis, Cancellariis, & aliis præfatis quibuscunque Communitatibus, Vniuersitatibus, Cameræq. nostræ & illius Auditori generali, ac Fisco, aliisq. etiam personis, sub quibuscunque tenorib. & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiā Motu simili, etiam consistorialiter, ac alias in contrariū quomodolibet facientibus, & concessis ac in futurum concedendis. quibus omnibus etiamsi de illis, illorumq. totis tenoribus specialis, specifica & expressa mentio habenda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrariis quibuscunque.

Fides transumptorum.

§.9. Volumus autem quod præsentium exemplis etiā impressis, sigilloq. eiusdem Camerarii obsignatis, ac manu vnius dictæ Cameræ notarii subscriptis, ea prorsus fides adhibeatur, tam in iudicio quā extra, quę eisdem præsentibus adhiberetur, si exhiberentur ac ostenderentur.

Sanctio pœnalis.

§.10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ erectionis, institutionis, aggregationis, incorporationis, voluntatum, cassationis, annullationis, mandatorum, statuti, ordinationis, applicationis, appropriationis, decreti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorū Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D. P. An. 4. 1. Augusti.

Dat. Romę apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1588. Cal. Aug. Pont. nostri Anno 4.

Sequitur erectio Officij Regentis supradicti Archiuij, cum iurisdictionis, & priuilegiorum concessione.

Edita An. D. 1588.

SIXTVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

SOllicitudo ministerii pastoralis nos admonet & inducit, vt pro felici progressu eorū quę ad cōmunem Reipublicę, & subditorū nostrorū vtilitatē & cōmodū per Nos ordinata fuerūt, illorū curam egregiorū virorum prudētię demandemus, quorum opera & studio feliciter regantur & gubernentur. lites quoque & discordiæ quęcunq; facilius decidantur & terminentur, prout tam pro iustitiæ complemento, quam subditorum eorundem quieti conspicimus in Domino salubriter expedire.

§.1. Cum itaque Nos nuper ad publicatū scripturarū con-

Illé ? & insti tuit Archiuia publica scripturarum in Statu Ecclesiastici vt in præ nostra const.

conseruationem, & illarum deperditioni ac falsitatibus, quę nisi diligens cura & sollicitudo adhibeatur circa eas, in fraudē iustitiæ, ac subditorum nostrorum graue præiudicium euenire possunt, obuiandum. lites quoque, discordias, & alia pericula, quę dictarum scripturarum occasione inter eosdem subditos nostros in dies magna cum eorum iactura & læsione hactenus motæ fuerunt extirpandum. certisq. alijs rationabilibus animum nostrum mouentibus, & tunc expressis causis in toto Statu Ecclesiastico Nobis & Sedi Apostolicæ mediate & immediate subiecto (Alma Vrbe nostra, ac Ciuitate & comitatu Bononien. duntaxat exceptis) Archiuia publica, in quibus dictæ scripturæ, ac instrumenta publica asportari, & diligenter custodiri debeāt, erexerimus & instituerimus &c.

Nunc autem expedire vidźes, officium Regentis Archiuiorū prædictorum erigere.

§.2. Operæpretiumq. duxerimus, vt pro salubri directione, prouidoq. gubernio dictorum Archiuiorum, aliquis supremus Iudex, qui summa auctoritate, omnes & quascunque differentias, lites, querelas & controuersias, tam inter particulares personas, & Archiuistas &c. quamde & super taxis & mercedibus, nullitatibus & falsitatibus ac quibusuis alijs rebus, ad præfata Archiuia, illorumque administrationem & guberniam ac directionem quomodolibet, & ex quauis causa pertinentibus, oriri & suscitari contigerit, audiat, cognoscat, decidat, fineq. debito terminet, constituatur & deputetur. Vnde rei huiusmodi virū morum grauitate, litterarumq. scientia conspicuum pręficere, & in præmissis prouidere summopere cupientes, ac erectionis & institutionis Archiuiorum, &c. necnon priuilegiorum, indultorum, facultatum, exemptionum, & aliarum gratiarum, necnon quarumcunque litterarum desuper confectarum, ac edictorum circa præmissa emanatorum, cæterorumq. præmissorum, ac inde secutorum tenores, etiam veriores, præsentibus pro expressis & insertis habentes.

Illud erigit cum facultate quascunq. causas occurrendas ex occasione Archiuiorum dictorum, tam ac etiam appellatione remota cognoscendi.

§.3. Motu proprio &c. Vnum officium Regentis Archiuij generalis Status nostri temporalis Ecclesiastici nūcupandum, pro vno Prelato, aut vtriusque seu alterius iurium Doctore vel Licentiato, aut alia persona ad hoc munus habili & idonea, Regente Archiuij generalis Status nostri præfati nuncupando, qui præfatas & quascunque alias differentias, lites, querelas, & controuersias occasione dictorum Archiuiorū, etiam ex obligatione in forma Cameræ Apostolicæ prouenientes, etiam alias ac inter alios quam vt premittitur suscitandas, & iudiciariam indaginem, aut quamuis aliam cognitionem, decisionem, probationem, declarationem, interpretationem & executionem, qualitercunque & quomodocunque requirentes, pro tempore mouēdas, ciuiles, criminales, meras & mixtas, vna cum inciden. emergen. annexis & connexis, suprema auctoritate, & manu regia, tela iudiciaria penitus omissa, solaq. facti veritate inspecta, ac omni & quacunque appellatione, recursu, & remissione remotis, etiam priuatiue quo ad omnes alios iudices, ordinarios & extraordinarios, tam in Vrbe quam extra eam, totoq. Statu præfato, ius dicendi, audire, cognoscere, terminare, decidere, ac debitæ executioni demandare.

Delinquentes etiam in præmissis, eius arbitrio puniendi.

§.4. Delinquentes quoq; & quos falsi, & cuiusuis alterius generis crimen vel errorem, aut delictum, in scripturarum & instrumentorum præfatorum in Archiuiū registratione, & ex eo transumptione, recollectione, custodia & conseruatione, siue taxarum illicita alteratione & exactione, presentatione & subsignatione, ac alias in exercitio & administratione dictorum Archiuiorum quomodolibet commisisse accusati aut suspecti fuerint, eorumq. complices condigna punitione, & exemplari coerctione, ac debitis pœnis in locis commissorum delictorum, ac si videbitur etiam in Vrbe, & alias vbilibet plecti, & arbitrio suo puniri & castigari facere, sententiare, iudicare, cōdemnare, bonaq. conscribere & confiscare, omniaq. & singula alia, in præmissis & circa ea necessaria, & quomodolibet opportuna, gerere, exercere, & exequi, per se vel alium, seu alios, omni & quacunque appellatione remota perpetuum silentium desuper imponere.

Edicta pro regimine dictorum Archiuiorum proponendi.

§.5. Necnon edicta ac proclamationes & banna pro regimine, gubernio, & administratione Archiuiorum Archiuistarum, & Rectorum, aliorumq. præfatorum suo sub nomine, pœnisq. eius arbitrio exprimen. &c. quoties sibi expedire videbitur, proponere & publicari facere. Illaq. ac iam emanata declarare, interpretari, reformare, ampliare, & innouare. ac tam per eum edenda quam alias desuper, de mandato nostro quomodolibet &c. sub eisdem pœnis obseruari facere.

Nec nō ponūtur hic infra, quia sūt præ manibus iam impressa.

§.6. Cum facultate deputandi & cōstituendi propriū notarium seu notarios, vnum vel plures, tam in dicta Vrbe quam extra eam, tanquam actuarios causarum ad officiū Regentis huiusmodi quomodolibet spectantium, eosq. singulos toties quoties eidē Regenti visū fuerit amouendi & ponendi, ac alios eorum loco substituendi.

Notarios tam quam causarum huius officij actuarios eligēdi.

§.7. Commissarios quoq; ad Archiuia præfata visitandum, cum simili aut limitata facultate, necnon potestate & auctoritate, tam archiuistas, & ab eis deputatos præfatos, quam notarios viuentes, ac eorum hæredes, qui vita functi fuerint, cæterosq. eorundem defunctorum quouis titulo successores, ac earundem scripturarum detentores, seu possessores. Necnon in quantum ad ipsa Archiuia spectat, quoscunq; contrahentes cuiuscunque status, sexus, gradus, ordinis, & conditionis, etiam si Collegium, Communitas, Vniuersitas, Capitulum, etiam collegiatarum & Cathedralium, ac Metropolitanarum Ecclesiarū, earūq. Pręlules, Monasteriorum, Abbates, conuentus, & pia loca, eorumq. Gubernatores & Officiales, ac Præsidentes, necnon Duces, Marchiones, Comites, aut aliæ personæ quantumuis priuilegiatæ, ac ecclesiastica, vel temporali & mundana dignitate, excellentia, & honore prefulgentes fuerint, ad scripturas & instrumenta pro tēpore celebrata in eisdem Archiuijs deportandum cogendi, aliaque quo ad hęc necessaria & opportuna faciendi & exequendi &c. toties quoties sibi videbitur deputare.

Cōmissarios ad visitandum Archiuia, & cogendum Notarios, ac alios ad portandum scripturas in Archiuijs deputandi.

§.8. Ac de præmissis omnibus & singulis, pro quibuscunque alijs suis in officio Regentis Archiuij huiusmodi Ministris, cæterisq. omnibus & quibuscunque ad præfatū officium, illiusq. iurisdictionem, tam in Vrbe quam extra eam quomodolibet spectan. & pertinen. patētes, & quascunque alias litteras, sub eodem nomine & sigillo suo, per vnum vel duos Secretarios ab eo, simul vel successiue nominandus (qui ad eorum vitam, eius, & in dicto officio successorum obsequijs, hac in parte insistere debeāt, ac pro generali ex patentibus huiusmodi à substitutis, cōmissarijs, & Ministris suis huiusmodi, sine alicuius grauaminis noua impositione &c. aliqua regalia exigere & leuare queat) confici & expediri facere, aliaq. & singula officium, illiusq. liberum exercitium, quomodolibet concernentia adimplere, libere & licite possit & valeat.

Patētes litteras pro quibuscunq; suis Ministris, suo sub nomine & sigillo expediendi.

§.9. Ita etiam quod illud pro tempore obtinens, in archiuistas, notarios, & alios præfatos in premissis, & quo ad ea quæ officium huiusmodi concernunt tantum, supremam & omnimodam iurisdictionem & auctoritatē habeat, gerat, & exerceat. Illiq. ad eum duntaxat pro iustitiæ complemento recurrere, ac ad ipsum reclamare debeant, eaq. in parte curiæ suæ suppositi censeantur. Nec cuipiam Tribunali, aut moderno & pro tempore existēti, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, nec Cameræ Apostolicæ, minusque curiæ causarum dictæ Cameræ generali Auditori, aut cuiuis alteri Iudici, sed nobis & dictis successoribus nostris immediate subsit, & cęt. cuius concessio & omnimoda dispositio, quoties illud quouis modo vacare contigerit, ad Nos & eosdem Successores nostros in perpetuum spectet & pertineat, Apostolica auctoritate tenore præsentium &c. perpetuo erigimus & instituimus. Decernentes &c. sicq. & non aliter & cæt. Quocirca &c.

In Archiuistas, Notarios, & alios circa ea quæ huiusmodi officium concernūt omnimodam iurisdictionē exercendi.

§.10. Non obstantibus premissis, ac fel. record. Bonifacij Papę Octaui predecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis, auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, necnon quatenus opus sit regula de non tollendo iure quęsito, alijsq. constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Prouinciarum Status Ecclesiastici huiusmodi, ac quarumuis illarum ciuitatum, locorum, terrarū, districtuum, & aliorum locorum, dicta que Vrbis & quarumcunque Curiarum, & Tribunalium suorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & cōsuetudinibus, reformationibus, vsibus, stabilimentis, & naturis. priuilegijs quoque

Derogatio contrariorū.

que, indultis, & litteris Apostolicis, etiam illis, earumque Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, Iudicibus, Notarijs, Communitatibus, Vniuersitatibus, alijsque superioribus & personis, sub quibuscunque tenoribus et formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiam Motu pari, etiam consistorialiter, ac alias in contrarium quomodolibet facientibus concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus & singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum omnium & singulorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat harum serie specialiter & expresse, Motu simili derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excõmunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides transumptorum. §. 11. Volumus autem, quod earundem præsentium transumptis, etiam impressis, Notarij publici manu subscriptis, ac sigillo eiusdẽ Regẽtis, vel cuiuius personę in ecclesiastica dignitate cõstitutę munitis, eadẽ prorsus fides in iudicio & extra illud adhibeatur, quę eisdẽ præsentib. adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D.P. An. 4. 31. Octobris. Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1588. Prid. cal. Nouemb. Pont. nostri anno 4.

LXXXIV.

Prohibitio conferendi Canonicatus & præbendas, ac dignitates Ecclesię Valentinę, spurijs, aut illegitime natis, quamuis legitimatis, & natalibus restitutis.

Aliam prohibitionem admittendi ad beneficia Regni Valentiæ alienigenas Regnorum Hispaniæ, edidit hic idem Pont. in const. 64. In sacrosancto. fol. 590. Et antea de Studij generalis Valentin. regimine dispositionem fecerat in const. 11. Copiosus. fol. 494. vbi notaui.

Edita An. D. 1588. *SIXTVS PAPA V.*

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius constit. CVm Cœlestis ille Agricola vineam suam & agrum nobis custodiendum cõmiserit, vt ex illis tempore suo fructum afferamus, profecto nos ne in ea palmites fatui & infructuosi luxurientur, neve in illo herbæ inutiles, & spinæ quæ sementem suffocant patrisfamilias, internascantur omni studio curare debemus. Quod plane peragemus, diuino fauente auxilio, si in Ecclesijs quibusdam Metropolitanis insignibus, tanquam in agro frugifero bene culto, ne inimicus homo noxium interseminet lolium, spurios scilicet & ex illegitimo ac damnato coitu natos (secundum legem Moysis ingredi Ecclesiam Dñi, vsq; ad decimam generationem prohibitos) à canonicatibus & prębẽdis, ac dignitatibus arcentes inuigilabimus. Idq. præsertim in Ecclesia Valentina, quam nos nouo lectorum scientiæ, & diuinæ & humanæ numero, ac alijs gratijs abunde locupletauimus & decorauimus. Nã inibi, sicut accepimus, ex quo ad canonicatus & præbendas, ac dignitates huiusmodi semel sic minus digne assumpti sũt, postmodum successu temporis ad publica Ecclesiæ, Ciuitatis & Regni Valentiæ gerendi munia electi, vt plurimũ paternæ incontinentię imitatores, quietem publicam et statum cæterorum Deo famulantium perturbare consueuerunt.

Prohibitio conferẽdi Canonicatus & præbẽdas, ac dignitates Ecclesiæ Valẽtinæ, spurijs aut illegitime natis, etiã legitimatis, aut natalibus restitutis. §. 1. Nos igitur huiusmodi incommodis pro nostro pastoralis officij debito occurrere, & vt homines illarum partium (qui hac spe ad filios spurios in peccato gignẽdos sunt propensiores) eo magis abstineant à carnis flagitijs, quo suę proli hoc refugium pręclusum esse videant, prouidere volẽtes, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus & ordinamus, quod deinceps perpetuis futuris temporibus, quoties canonicatus & præbendas, seu dignitates dictæ Ecclesiæ Valentinæ, per cessum, seu quamuis aliam dimissionem, etiam ex causa permutationis, vel amissionem, aut obitum, etiam apud Sedem Apostolicam seu in aliquo ex mensibus, in quibus beneficiorum Ecclesiasticorum dispositio, nobis & dictæ Sedi, per constitutiones nostras desuper editas, aut alias quomodolibet reseruata existit, aut Ordinarijs collatoribus, per cõstitutiones Apostolicas, aut Cancellariæ Apostolicæ regulas, vel litteras alternatiuarum, vel quęcunque priuilegia, & indulta Apostolica hactenus, aut pro tempore concessa fuerit, vacare contigerit, etiãsi actu nunc forsan quouis modo aliqui vel aliquę ex eis vacent, ipsi canonicatus & præbendæ, ac dignitates dictæ Ecclesiæ Valentinæ, alicui, vel aliquibus, qui ex legitimo & vero matrimonio procreati nõ sint, spurijs, aut illegitime genitis (etiam Apostolica, Imperiali, Regia, vel quauis alia auctoritate legitimatis, aut natalibus & primæuis iuribus naturæ restitutis, per nos & successores nostros Romanos Pontifices, seu de latere Legatos, vel nunc & pro tempore existentem Archiepiscopum Valentin. aut alios ad quos id de iure, vel alias quomodolibet spectat & spectabit in futurum) conferri nullo modo debeant. Decernentes ex nunc, omnes & singulas collationes, prouisiones, & quasuis alias dispositiones de ipsis canonicatibus & præbendis ac dignitatibus, pro ipsis spurijs, & illegitime genitis, etiam per nos seu successores nostros, aut de latere Legatos, seu Archiepiscopũ Valentin. aut alios prędictos, etiam cum quibusuis clausulis & decretis faciẽdas, nullas & inualidas, nulliusq. roboris vel momenti existere, nullumq. per eas cuiquã ius acquiri, aut etiam coloratum titulum possidendi tribui. — tis, aut natalibus restitutis.

Clausula preseruatiua. §. 2. Ac pręsentes litteras sub quibusuis similiũ vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus, per quascunq; litteras aut constitutiones Apostolicas, seu dictæ Cancellariæ regulas, per nos & successores nostros, ac ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, necnon consistorialiter, etiam cum earũdem pręsentium speciali, specifica & expressa mẽtione, sub quibuscunq; tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiã derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq. & alijs decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio, ac consistorialiter, & alias in contrarium forsan quomodolibet pro tempore factis & concessis, minime comprehendi, sed semper ab illis exceptas fore & esse, ac quoties eas reuocari, vel limitari contigerit, toties in pristinum & validissimum statum restitutas, & plenarie reintegratas esse & censeri.

Decretum irritans. §. 3. Sicq. per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, vbique iudicari ac diffiniri debere, necnon irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoriæ. §. 4. Non obstantibus quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Ecclesiæ Valentinæ, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis & decretis, in genere vel in specie, ac alias in contrariũ quomodolibet concessis, approbatis & innouatis. quibus omnibus etiamsi de illis, illorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda foret, illorum tenores pręsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

D.P. An. 4. 22. Augusti. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub anulo Piscatoris, die vigesimasecunda Augusti, millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, Pontificatus nostri anno quarto.

LXXXV.

Exemptio Congregationis Monachorum Montis Virginis, Ordinis S. Benedicti, à iurisdictione Sacristæ Hospitales B. MARIAE Virginis Annunciatæ Neapolitan. cui Leo X. dudum vniuerat.

Approbauit istam Congregationem Cælestin. III. vt sup. in eius const. 3. Religiosam, fol. 31. vbi alia tibi indicantur. Et mox circa eius Monasteria, titulos, Nouitiatus, & alia, constitutionẽ edidit S.D.N. Paul. V. quæ est prima in eius Appendice.

SIXTVS PAPA V.
Dilectis filijs Monachis Congregationis Montis Virginis, Ordinis S. Benedicti.

Edita An. D. 1588.

DVdum fel. recordat. Leo X. certis tunc expressis causis adductus, Cõgregationem vestram Hospitali Annunciationis B. MARIAE Virginis Neapolitan. Apostolica auctoritate perpetuo vniuit, annexit, & incorporauit, ac quod pro tẽpore existens Sacrista dicti Hospitalis esset & esse deberet superintendens, & Iudex ordinarius vester & pro tempore existentium dictæ Congregationis monachorum.

Leo X. Cõgregationẽ vniuit Hospitali Annunciationis B. M. V. Neapolitan.

§.1. Et deinde piæ mem. Pius Papa Quintus prædecessores nostri de consilio nonnullorum S. R. E. Cardinaliũ tunc viuentium, hãc vnionem, annexionẽ, & incorporationem dissoluens, nonnullas constitutiones nouas, iuxta quas vos vitam moresque vestros conformare deberetis fieri mãdauit. ita tamen quod dictus Sacrista Episcopus, & Regularis existẽs, superintendens & Iudex vti prius esset, hasq. constitutiones postmodum factas & editas idẽ Pius prædecessor dicta auctoritate approbauit & confirmauit, prout in singulis litteris dictorum prædecessorum desuper confectis plenius continetur.

Pius V. vnionẽ sustulit, Sacristæ tamen d. Hospitalis superioritate præferuauit.

§.2. Cum autem non conueniat, nec decens sit, vt Sacrista dicti Hospitalis, quãuis esset Episcopus & Regularis vt præfertur, quod tamen nunc nõ est, immisceat se rebus, & negocijs vestræ Cõgregationis, & vos sub melioribus, & arctioribus eiusdẽ regulę institutis iamdiu vitam agere cępistis, adeo ut maiores in mandatorũ Dei obseruantia progressus in dies sperari possint. Nos qui memoriam tenemus, eundem Pium V. prædecessorem nostrum expressis verbis nobis sæpius asseuerasse, huiusmodi facultatem prędicto Sacristę concessam se omnino esse reuocaturũ, pium & religiosum viuendi propositum vestrum, & quietem regularem desiderantes, ac tenores dictarum litterarum præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, vos, Congregationemq. vestram, & Capitulum ab omni iurisdictione, auctoritate, & iudicio ipsius Sacristę dicta auctoritate tenore præsentiũ in perpetuũ eximimus & liberamus, omnẽq. ab eodẽ Hospitali licẽtiam & facultatẽ mittendi Sacristam tanquã superintendentẽ & Iudicem ad Capitulum vestrum, aut in gubernio & correctione vestra se quoquo modo ingerendi, adimimus.

Hic modo Pont. eam tollit.

§.3. Inhibentes dicto Sacristæ in virtute sanctæ obedientię, ac sub excõmunicationis latę sententiæ pœna per contrafacientem eo ipso incurrenda, ne præmissorũ, seu quouis alio prætextu seu occasione vel causa, in dicto Capitulo, aut alibi interuenire audeat seu præsumat.

Et Sacristæ inhibet.

§.4. Decernẽtes præsentes litteras nullo vnquã tẽpore, de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intẽtionis nostræ vel quouis alio defectu, etiã ex eo quod dictum Hospitale ad præmissa vocatũ non fuerit, notari, impugnari, aut ad terminos iuris reduci, seu in ius vel cõtrouersiã reuocari, ac irritũ & inane, quicquid secus super his à quoquã quauis auctoritate, scienter vel ignoráter contigerit attentari.

Huic sãctioni huius clausulas præseruatiuas apponit.

§.5. Quocirca venerabilibus fratribus Archiepiscopo Capuano, & Episcopo Auellinen. ac dilecto filio causarũ Curiæ Camerę Apostolicę generali Auditori, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quãdo opus fuerit, ac quoties super hoc pro parte vestra, vel alicuius vestrum fuerint requisiti solemniter publicantes, vobisq. in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra ab omnibus ad quos spectat inuiolabiliter obseruari. non permittentes vos, & Cõgregationem vestram per dictũ Hospitale, aut quoslibet alios contra præsentium continentiam ac tenorem quomodolibet indebite molestari, contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis non parentes, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaq. opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Executores eiusdeputat.

§.6. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Contrarijs derogat.

Datum Romæ apud Sanctum marcum sub anulo Piscatoris, die 27. Augusti, millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, Pontificatus nostri Anno quarto.

D. P. An. 4. 27. Augusti.

LXXXVI.

Iurisdictio Iudicis causarum & litium Hospitalis, pro recipiendis pieq. alendis Mendicis per Vrbem vagantib. Et ampliatio exemptionis ei concessę, auctoritatisque Administratorum eius.

Instituit d. Hospitale hic idem Pont. vt sup. in const. 57. Quamuis. fol. 574.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1588.

POstulat ratio pastoralis officij, nobis licet imparibus meritis, diuina prouidentia commissi, vt Hospitalibus, & pijs locis, quæ ad CHRISTI pauperum necessitates subleuandas, nostra primum cura, & pastorali vigilantia erecta & instituta fuerunt, quo maiora in dies ad Dei gloriam, & animarum salutem, in spiritualibus & temporalibus suscipiant incrementa, vberiora etiam subsidia, & ampliora priuilegia concedamus.

Exordium.

§.1. Cum itaque nuper ingenti nostra, pia tamen impensa, in hac Alma Vrbe, ne vlterius Mendici per vias & plateas eiusdem Vrbis &c.

Hic Pont. instituit Hospitale Mendicorum.

Omittitur residuum, quia totam const. habes sup. fol. 574 Quamuis.

§.2. Quoniam vero ea est perditorum quorundam hominum impudentia, vt quamuis validi & robusti sint, tamen interdum ficta aut simulata infirmitate, aut alio prætextu, per segnitiam & socordiam, malint incertis sedibus huc illuc vagando, ex mendicitate quam ex honestis laboribus & industria victum sibi comparare, eisdem Hospitalis præfati Administratoribus contra eos omnes, qui mendicare per Vrbem præsumẽt Edicta & Banna proponendi & publicandi, & inobedientes pœnis tam pecuniarijs quam etiam corporis afflictiuis, & triremium, vel alijs eorum arbitrio (non tamen vltimi supplicij) puniendi, plenam & liberam tribuimus potestatem.

Et modo dat auctoritatem eius Administratoribus, carcerãdi mẽdicantes, per segnitiam.

§.3. Tres autem refectiones Peregrinis per alias nostras litteras assignatas, ijs duntaxat dari volumus, quos Congregatio Administratorum ipsius Hospitalis vere pauperes iudicauerit.

Peregrinorũq. refectiones iudicandi.

§.4. Ceterũ cum idem Hospitale, eiusq. Administratores ob varias quęstiones, lites, & cõtrouersias, quę circa illius cura excitari in dies cõtingit, etiã coram diuersis iudicibus & Tribunalibus magno cũ dispendio vexentur, nos in hoc quoque eiusdẽ Hospitalis indemnitati cõsulere volentes, motu & sciẽtia similibus, quod de cętero perpetuis futuris temporibus, moderni & pro tempore existentes dicti Hospitalis Administratores, vnum vtriusq; iuris Doctorem clericum, & si ita videbitur, in dignitate Ecclesiastica constitutum, in Iudicem causarum Hospitalis prædicti eligere seu deputare possint & valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo statuimus & ordinamus.

Iudicẽ quoq; causarum Hospitalis deputandi.

§.5. Ac eidẽ Doctori sic pro tẽpore electo & deputato, ex nũc prout ex tũc; & è cõtra post electionẽ & deputationem

Cui amplissimæ facultates hic conceduntur, & præseruatiuæ.

tionem huiusmodi, omnes & singulas causas, lites, quæstiones, & controuersias, inter dictũ Hospitale siue illius Administratores, Officiales & ministros, nũc & pro tẽpore existẽtes, ac quascunq; alias, tam laicas quã Ecclesiasticas personas, cuiuscunq; gradus, status, ordinis, dignitatis, cõditionis, vel præeminentię existẽtes, etiã Cardinalatus honore præfulgentes, Vniuersitates, Societates, Cõgregationes, Collegia, ac tam virorũ quam mulierum, monasteria, Hospitalia, aut alia loca pia, etiam coram nunc & pro tempore existentibus S. R. E. Camerario, Clericis, & Præsidentibus Cameræ Apostolicæ, & eiusdem Cameræ causarum Auditore generali, necnõ Vicario, Gubernatore & Senatore dictæ Vrbis, illorumq. Locatenentibus, Collateralibus, Iudicibus, ac Appellationum curię causarũ Capitolij eiusdem Vrbis Capitaneo, necnon causarum Palatij Apostolici Auditoribus, ac eiusdem S.R.E. Cardinalibus & alijs quibuscunq; Iudicibus ordinarijs, à nobis & successoribus nostris Romanis Pontificibus specialiter quomodocunq; Commissarijs deputatis & delegatis, ac deputandis & delegandis, nunc & pro tempore motas & pendentes, ac quomodolibet mouẽdas & pendendas, de & super quibuscunq; locationibus, venditionibus, donationibus, legatis, fideicommissis, testamentis, hęreditatibus, & illarum discussionibus, ac quibuscunq; alijs dispositionibus ad fauorem eiusdem Hospitalis, & quorũcunq; iuriũ & actionum cessionibus, alijsq. quibuscunq; inter viuos, & causa mortis, & quasi contractibus, etiam vigore obligationis in forma Camerę executionibus, reuocationibus, bonis, rebus, iuribus & actionibus, Hospitalis, eiusq. Administratorum, Officialium, Ministrorum præfatorum, eorumq. litis consortium, tam cõiunctim quam diuisim, ac tam actiue quam passiue, ac tam secundario quam principaliter interesse concernentes, & ad ipsum Hospitale, etiam per viam necessarię defensionis, & alias quomodolibet spectantes & pertinentes in quacunq; instantia, quorum omniũ status & merita, ac iudicum & collitigantium nomina, cognomina, & qualitates, cæteraq. etiam de necessitate exprimenda, pręsentibus pro expressis habemus, in statu & terminis in quibus ad præsens reperiuntur, & quandocũque reperientur, harum serie ad nos & Sedem Apostolicam aduocantes, illasq. omnes & singulas alias similes, vel dissimiles causas, quomodolibet nunc & pro tempore motas & pendentes, ac quas dictum Hospitale, illiusq. Administratores, Officiales, & Ministri, habere & mouere volent cõtra easdem personas, Vniuersitates, Societates, cõgregationes, Collegia, Monasteria, Hospitalia, aut alia æque aut magis priuilegiata pia loca, etiã quomodolibet, & qualitercunq; priuilegiata & exempta, pro ipsius Hospitalis rebus, bonis, hæreditatibus, legatis, iuribus, & actionibus huiusmodi, tam agendo pro ipso Hospitali, & quacunque persona ab eo causam habente, quam etiã si contra ipsum Hospitale ad instantiam quarũcunq; personarũ qualitercunque qualificatarum, & priuilegiatarũ quomodolibet agatur, eidẽ Doctori, vt præfertur, electo & deputato, vna cum omnibus & singulis earum incidẽtibus, depẽdentibus, emergentibus, annexis & cõnexis, summarie, simpliciter & de plano, & sola facti veritate inspecta, ac sine strepitu & figura iudicij, & absq; tela iudiciaria, ac aliquorum terminorũ etiam substantialiũ obseruatione, aut alicuius regestri vel extractus cõfectione, per seipsum vel in eius à dicta Vrbe absẽtia, aut alias ex quauis causa per alium ab eisdẽ Administratoribus durante absentia, aut alias quomodolibet eligendũ, vsque ad finalẽ sententiarũ executionem inclusiue audiẽdas, cognoscẽdas, fineq. debito terminandas, aut etiam alibi pro tẽpore introductas, seu cõmissas reassumendas, auctoritate & tenore prædictis, etiam perpetuo committimus & mãdamus. Ipsumq. Doctorem, vt pręfertur, electũ & deputatũ in dictis causis, tam pro ipso Hospitali quam contra illum motis & pẽdentibus, & in futurum mouendis, in iudicem ordinariũ, & Apostolica auctoritate deputatum, cũ facultate easdẽ causas vsq; ad finem, absque tamen alicuius propinæ receptione cognoscendi, decidendi atque terminandi, ac etiã cum potestate citandi & inhibendi, quos, quibus, & quoties opus fuerit, etiam per se vel alium seu alios quoscũq; tam in Romana Curia quã extra eam, etiam per edictũ publicum, constito sibi etiam summarie de nõ tuto accessu, eisdemq. & prædictis, ac quibuscunq; alijs eiusdem Vrbis Curiarum, seu Tribunalium iudicibus & personis, tam Ecclesiasticis quam etiam pecuniarijs pœnis, prout sibi videbitur inhibendi, & in euentum non paritionis contra inobedientes contumaces & rebelles, ad declarationẽ incursus censurarũ & pœnarum huiusmodi, illarumq. aggrauationes, & alias prout sibi melius expedire videbitur, seu placuerit seruata forma Cõcilij Trid. procedendi, sententiasq. seu mandata per eum pro tempore latas, seu relaxata debitę executioni demãdandi, siue demandari faciẽdi. Cõtradictores quoslibet & rebelles, ac pręmissis quouis pretextu nõ parentes, per censuras Ecclesiasticas, ac etiã pecuniarias pęnas, aliaq. opportuna iuris & facti remedia appellatione postposita cõpescendo, auxiliumq. brachij secularis ad hoc, si opus fuerit, inuocãdi, aliaq. omnia & singula in pręmissis, & circa ea quomodolibet necessaria & opportuna faciẽdi, dicendi, gerendi, exequẽdi, ac cũ alijs facultatibus ad id quomodolibet necessarijs, auctoritate & tenore prędictis similiter perpetuo facimus, constituimus, & deputamus, sibiq. plenam, liberam facultatem atque auctoritatem etiam concedimus & impartimur.

§.6. Decernentes quod à pro tempore existẽtis Doctoris, vt præfertur electi & deputati sententijs, mandatis, ordinationibus & decretis, nullatenus suspensiue appellari, reclamari, de nullitate dici, siue quomodolibet aduersus illa ad effectũ impediendi, seu suspendendi executionẽ aliquod remediũ attentari possit deuolutiue, aut semel tãtũ pro qualibet parte liceat appellare, & alia remedia intẽtare coram pro tempore existenti Vrbis Gubernatore, seu alio Iudice ab ipso Gubernatore nominando. ei vero parti, quæ semel appellauit, secundo vel vlterius sublata sit, omnis & quęcunq; appellatio, sed duę sententię conformes, plenariam executionem obtineant, ac firmæ & illibatæ permaneant, acsi essent tres conformes. *A cuius sententia semel tantũ & deuolutiue ad Gubernatorẽ Vrbis appellari posse decernit.*

§.7. Ac nullitas aliqua exceptis tribus substantialibus opponi nullo modo possit. *Nullitates tres substantiales allegãri permissit.*

§.8. Et licet ad instantiam quorumcunque hæredum, seu quorũlibet aliorũ committatur in futurũ, vel etiã modo pendeat cõmissa causa discussionis alicuius hereditatis & dicto Hospitali, seu illius Administratorib. vel Officialibus & Ministris, etiam virtute cõmissionis fuerit inhibitũ, tamen ne exactio creditorũ in pręiudicium Hospitalis huiusmodi protrahatur, data idonea cautione per dictos Administratores, Officiales seu ministros, de restituendo summã debitã in euentum succumbentiæ, prioribus & potioribus creditoribus, pro tẽpore existẽs Doctor prędictus eosdem hæredes, siue alios quoscunque debitores, seu ipsorũ quemlibet, & ex quocunque titulo causam habentes ad satisfaciendum integraliter dicto Hospitali de eius credito iuris & facti remedijs cogat & compellat. *In causis discussionũ data cautione de restituendo &c. Iudex Hospitalis debitores cogat ad soluendũ.*

§.9. Ac in omnibus & singulis causis prędictis ad dictum Hospitale, vt præfertur, quomodolibet spectantibus singulis diebus & horis, feriatis & non feriatis, præterquam in honorem Dei procedat. *Singulis diebus nõ feriatis in honorem Dei procedi mandat.*

§.10. Et Notarium actuarium per eosdem Administratores eligendum, ac ab eis & eorum arbitrio, ac ad eorum nutum ponendum & amouendum, quem eis placuerit habeat, qui teneatur dare idoneam cautionem eisdẽ Administratoribus in eius deputatione, de restituendo absq; aliqua pecuniarũ solutione & fraude, & omni mora & dilatione, atq; exceptione seu excusatione postpositus, quoties ab eisdem Administratoribus ab huiusmodi notariatus officio amotus fuerit, omnes & singulas scripturas ad dictũ Hospitale, vt pręfertur, quomodolibet spectantes, per eosdem Administratores facto de illis inuẽtario, Notario successori ab eisdem administratoribus deputato cõsignando, quodq. citationes in causis prædictis, etiam per Curię Capitolij, seu alios quoscunque etiam dicti Hospitalis Mandatarios fieri possint. *Notariũ actuarium ab Administratoribus deputari, & ab eo caueri de restituen. sumptibus absq; pretio iubet.*

§.11. Ac quod quicunque executores Curiarum seu Tribunalium dictæ Vrbis possint & debeant exequi, et effectualiter executioni demandare, omnes & singulas sententias, decreta & mandata pro tempore existẽtis Doctoris huiusmodi, siue in eius absentia, aut alias ipso impedito, ab eisdem Administratoribus eligendi, quæ non obstante regula Cancellariæ, sub eius paruo sigillo expediri possint. *Executores omnes mandata huius Iud. exequantur.*

Personæ Hospitalis &c. alibi conueniri nō possint, etiam vigore commissionis Signaturę Iustitiæ.

§.12. Ac insuper Hospitale prædictum, eiusque Administratores, officiales, & ministros, affictuarios, & alios ab eis causam habentes, ex nunc deinceps occasione præmissorum principaliter seu secundario alibi quam coram pro tempore existente Doctore, vt præfertur electo, & deputato conueniri, aut ad alios conueniendum constringi non posse. & processus, sententias, mandata & decreta, per alium seu alios, tam ordinarios quam etiam specialiter deputatos & delegatos Iudices, quauis auctoritate fungentes, in causis prædictis quomodolibet pro tempore formatos in quacunque instantia latas & facta, cum inde secutis quibuscunque, nulla, irrita & inania, nulliusq. roboris & momenti fore. inhibentes expresse moderno & pro tempore existenti Signaturæ Iustitiæ Præfecto, aut alias pro tempore Iustitiæ Signaturam habenti, necnon Regenti Cancellariæ qui pro tempore erit, omnibusq. & singulis Referendarijs, ne de cętero ad instantiam & requisitionem cuiuscunque supplicationem aliquam recipere, referendariare, seu proponere Præfecto Signaturæ Iustitiæ audeat vel præsumat. & similiter Signaturam facienti, non signet siue auocatoriam, siue simplicis iustitiæ, siue appellatoriam & similem, neque in initio neque in medio litis, & quod signatæ nullius sint roboris & momenti, nullamq. tribuant iurisdictionem, neq; ipse Iudex cui fuerint commissæ audeat illarum virtute citare, inhibere, vel quomodolibet procedere, irritumq. & inane quicquid scienter vel ignoranter secus factum fuerit, ipso iure decernimus. salua semper nostra ac pro tempore existentis Romani Pontificis manu propria signatura, sine qua omne rescriptum censeatur, & sit inualidum, & à nostra voluntate alienum. Et nihilominus Doctor sic, vt præfertur, deputatus à prædicto Hospitali absq; vitio attentatorum procedere possit & valeat.

Ampliatio exemptionis à solutione gabellarū & aliorū onerū & gratiarū.

§.13. Exemptionem vero & immunitatem alias eidē Hospitali concessam extendentes & ampliantes, volumus vt tam ipsum Hospitale quam eius personæ, necnon agri, possessiones, prædia, vrbana & rustica, ac quæcunque res & bona, immobilia mobilia & se mouentia, vbilibet gentium & locorum constituta, eorumq. affictuarij et conductores, ratione quorumcunque fructuum, frugum & mercium, ac rerum ad victum aut vestitum, aut alias ad vsus humanos pertinentium, qui in ipsius Hospitalis, agris, aut prædijs, colliguntur aut extrahuntur, aut ad vsum Hospitalis aliunde importantur, tam in emendo quam in vendendo, aut de loco ad locum extrahendo, aut transferendo, etiam quo ad tria pro centenario Doanerijs Ripæ Vrbis nostræ solui solitis, & quo ad Sal pro vsu Hospitalis, quod gratis prout alijs locis pijs dari solet, etiam prædicto Hospitali dari debeat, & à quibuscunque datijs, portorijs, gabellis, dohanis, oneribus & actionibus, subsidijs, tallijs, collectis, angarijs, ordinarijs & extraordinarijs quomodolibet nuncupatis, ex quacūque etiam vrgentissima causa nunc & pro tempore impositis & imponendis, tam in dicta Vrbe quam extra eam in quocunque loco ditioni nostræ temporali ecclesiasticæ, mediate & immediate subiecto, prorsus libera, exempta & immunia sint ac censeantur, nec ad aliquam solutionem quoquo modo cogi aut compelli possint.

Prohibitio molestādi Hospitale super prædictis.

§.14. Districte autem interdicimus, quibuscunque personis ad quas exactio huiusmodi onerum, gabellarum, collectarum, tallearum, subsidij Dohanæ quomodolibet spectabit, ne quicquam quouis prętextu contra nostram huiusmodi concessionem petere aut exigere, ipsumq. Hospitale vel eius ministros aut alios ab eo causam habentes molestare quoquo modo audeant vel præsumant. Quinimmo dilectis filijs modernis & pro tempore existentibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, necnon Cameræ Apostolicę Clericis præsidentibus per præsentes mandamus, quatenus ipsi vel eorum aliquis quoties pro parte Hospitalis prædicti fuerit requisitus, pręsentes litteras & in eis contenta quæcunque solemniter publicantes, eisq. efficacis defensionis præsidio assistentes, Hospitale prædictum, eiusq. ministros, affictuarios, & alios quoscunque pro eo agentes, faciant exemptione, immunitate, illiusq. extensione & ampliatione prædictis pacifice frui & gaudere. Non permittentes illos quouis modo indebite molestari. contradictores per opportuna iuris & facti remedia compescendo. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis &c.

Capellani qui nūc sunt ab Administratoribus nō amoueantur. Et eorum quilibet habeat scut. 90. singulis annis.

§.15. Postremo statuimus & ordinamus, quod ij quatuor Clerici seculares, qui nunc sunt pro Capellanis ad Missas celebrandas, sacramentaq. ecclesiastica administranda in eodem Hospitali deputati, inde quoad vixerint, per modernos aut pro tempore existentes Administratores amoueri nullo modo possint nec debeant, quinimmo eorum cuilibet nonaginta scuta monetæ Romanæ ex fructibus, redditibus, & prouentibus dictarum Ecclesiarum capellaniarum, & beneficiorum vnitorum, per modernos & pro tempore existentes ipsius Hospitalis Administratores annuatim persoluantur, ac præsentes litteræ validæ & efficacis collationis & prouisionis eorum cuilibet factæ vim & robur obtineant. Atque ex nunc in Capella eiusdem Hospitalis quatuor perpetuas sine cura, personalem tamen residentiam requirentes Capellanias, necnon duo alia etiam sine cura personalem tamen residentiam requirentia beneficia ecclesiastica Clericatus nuncupanda, per præsentes perpetuo erigimus & instituimus. eisq. sic erectis & institutis pro congrua dote ac dictorum etiam pro tempore existentium Capellanorum & Clericorum congrua sustentatione, qui videlicet Capellani in ipsa Capella Missas celebrare, ac personis Hospitalis prædicti, iuxta formam priorū nostrorum litterarum super ipsius Hospitalis erectione editarum, sacramenta Ecclesiastica ministrare, Clerici vero eis in altaris ministerio & sacramentorū administratione inseruire debeant, singulis quidē Capellanis nonaginta, singulis vero beneficijs prędictis pro quolibet Clerico viginti scuta huiusmodi annuatim eorum cuilibet per ipsos Administratores, vt præfertur, ex dictis fructibus beneficiorum huiusmodi persoluenda. Siquid vero ex eisdem fructibus supererit, id omne sacristiæ eiusdem Capellæ perpetuo applicamus & appropriamus.

Capellaniæ ad præsentationē Administratorum de cętero cō ferantur.

§.16. In posterū vero quoties perpetuis futuris tēporib. aliquod ex huiusmodi Capellanijs vel beneficijs, Clericatibus nūcupatis, ex Capellanorū easdem Capellanias ad pręsens obtinentium, vel eorum successorum quorūcunque personis quando & vbilibet vacare contigerit, tunc non ad nutum Administratorū, sed in titulum perpetui beneficij Ecclesiastici personalem residentiam requirētis ad pręsentationem Administratorum prędictorum, nec alias per Sedem Apostolicam duntaxat conferantur.

Clausulę præseruatiuę huius concessionis.

§.17. Decernentes pręsentes litteras sub quibusuis similium vel dissimilium concessionum & gratiarum reuocationibus, suspēsionib. & derogationib. minime cōprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties emanabunt toties in pristinum statum restitutas & plenarie reintegratas esse & censeri. Sicq. per quoscunque Iudices & Commissarios, etiam causarū Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ R. E. Card. sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, in quauis causa & instantia iudicari & diffiniri debere, necnon irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula cōtrariorū derogatoriæ.

§.18. Non obstan. const. & ordinationib. Apost. pręfateq. Cam. iuramento, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & cōsuetudinib. priuilegijs eidē Cameræ, necnō quibusuis Iudicibus & Tribunalib. etiā Auditori causarū eiusdē Camerę quomodolibet cōcessis. Quibus omnibus & singulis etiāsi de illis specialis specifica & expressa mentio facieda, seu quęuis expressio ad hoc seruāda foret, illorū tenores acsi de verbo ad verbū insererētur, pręsentibus pro sufficiēter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque.

Fides transumptorum.

§.19. Volumus autem quod præsentium transumptis etiam impressis, Notarij publici manu subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra illud adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur si essent exhibitę vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D. P. An. 4. 6. Septemb.

Dat. Romę apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, viij Idus Septembris, Pont. nostri Anno 4.

Con-

LXXXVII.

Contra abortum quouis modo procurantes, aut sterilitatis potiones dantes vel sumentes, eisq. auxilium, consilium, siue consensum præstantes.

Hæc bulla in duabus eius partibus moderata fuit à Gregorio XIV. inf. in eius const. 8. Sedes.

Edita An. D. 1588.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Detestatio criminis abortus.

EFfrenatam perditissimorum hominum contra diuinæ legis præceptum de non occidendo, peccandi audaciam atque licentiam, sanctissimis legibus, varijsque constitutionibus sæpius repressam animaduertentes; cogimur nos quoque in supremo iustitiæ throno à Domino constituti, iustissima ratione suadente, vetera iura partim innouando, partim ampliando, eorum etiam immanitatem pari pœna proposita coercere, qui immaturos fœtus intra materna viscera adhuc latentes crudelissime necare non verentur. Quis enim non detestetur tam execrandum facinus, per quod nedum corporum, sed quod grauius est, etiam animarum certa iactura sequitur? Quis non grauissimis supplicijs damnet illius impietatem, qui animam Dei imagine insignitam, pro qua redimenda CHRISTVS Dominus noster preciosum sanguinem fudit, æternæ capacem beatitudinis, & ad consortium Angelorũ destinatã, à beata Dei visione exclusit, reparationem cœlestium sedium quantum in ipso fuit impediuit, Deo seruitium suæ creaturæ ademit? qui liberos prius vita priuauit, quam illi à natura propriam lucem accipere, aut se materni custodia corporis ab efferata sæuitia tegere potuerint? Quis non abhorreat libidinosam impiorum hominum crudelitatem, vel crudelem libidinem, quæ eo vsque processit, vt etiam venena procuret ad conceptos fœtus intra viscera extinguendos & fundendos, etiam suam prolem prius interire quam viuere, aut si iam viuebat, occidi antequam nasci nefario scelere moliendo? Quis denique non damnet grauissimis supplicijs illorum scelera, qui venenis, potionibus, ac maleficijs, mulieribus sterilitatem inducunt, aut ne concipiant, nec pariant, maleficis medicamentis impediunt? Maleficos, inquit Dominus ad Moysen, non patieris viuere: nimis enim impudenter contra Dei voluntatem se opponunt. qui, vt S. Hieronymus ait, dum natura recipit semen, receptum consouet, consotum corporat, corporatum in membra distinguit, dum inter ventris angustias Dei manus semper operatur, idemq. corporis creator & animæ est, impie despicit bonitatẽ figuli, idest Dei, qui hominem plasmauit, fecit & voluit. siquidem vt Sanctus testatur Ambrosius, non mediocre munus est DEI dare liberos propagatores generis. Diuinum donum est fœcunditas parentis, eodemque tempore diro hoc flagitio priuantur liberis parentes qui generauerant; vita illi qui generati sunt, matres coniugij premijs, terra quæ ab his coleretur, mundus qui ab eisdem cognosceretur, Ecclesia quæ deuotę numero plebis aucta gauderet. Vnde non immerito sexta Synodo Constantinopolitana sancitum est, vt personæ quæ dant abortionem cientia medicamenta, & quæ fœtus necantia venena accipiunt, homicidæ pœnis subijciantur. sed & veteri Concilio Ilerdensi cautum est, vt qui conceptos ex adulterio fœtus necare studuerint, vel in ventribus matrum potionibus aliquibus colliserint, si postea pœnitentes ad Ecclesiæ mansuetudinem recurrant, omni tempore vitæ suæ fletibus & humilitati insistant. si vero Clerici fuerint, officium ministrandi eis recuperare non liceat. omnesque tam ecclesiasticæ quam prophanæ leges grauibus pœnis afficiunt eos, qui in vtero matris puerperium interimi, aut ne mulieres concipiant, siue vt conceptos fœtus eijciant, nefarie machinantur.

Pœna homicidij, quo tenentur procurantes abortum.

§. 1. Nos igitur post repressam eorũ temeritatem, qui matrimonij iura violare, & quantum in ipsis est vinculũ indissolubile dissoluere præsumũt, quiue turpioribus quibusdam incestis se inquinare non erubescunt, hoc quoq; malum, quantum viribus nobis à Domino traditis contendere possumus, nostris potissimum temporibus exterminare volentes: Omnes & quoscunque tam viros quã mulieres, cuiuscunque status, gradus, ordinis, ac conditionis, etiam Clericos, seculares vel cuiusuis Ordinis regulares, quauis dignitate & præeminentia, Ecclesiastica vel mundana fulgentes, qui de cætero per se aut interpositas personas abortus seu fœtus immaturi, tam animati quã inanimati, formati vel informis eiectionem procurauerint, percussionibus, venenis, medicamentis, potionibus, oneribus, laboribusq; mulieri prægnanti impositis, ac alijs etiam incognitis, vel maxime exquisitis rationibus, ita vt re ipsa abortus inde secutus fuerit, ac etiam prægnantes ipsas mulieres, quæ scienter præmissa fecerint, pœnas tam diuino quam humano iure, ac tam per canonicas sanctiones, & Apostolicas constitutiones, quam ciuilia iura aduersus veros homicidas, qui homicidium voluntarium actu & re ipsa patrauerint, propositas & inflictas (quorũ omnium tenores ius nostris litteris pro expressis, & ad verbum insertis habemus) eo ipso incurrere, hac nostra perpetuo valitura constitutione statuimus & ordinamus. ipsasq. pœnas, leges, & constitutiones ad casus præfatos extendimus.

Clericis additur pœna priuationis beneficiorũ & inhabilitatis.

§. 2. Eos vero qui Clerici fuerint, omni priuilegio clericali, officijs, dignitatibus & beneficijs Ecclesiasticis, quæ sic vacatura nostræ & Sedis Apost. dispositioni perpetuo reseruamus, ipso facto priuamus, & in futurum inhabiles ad ea suscipienda decernimus, adeo vt illi qui hoc delictũ commiserint, non secus atque ij qui sua voluntate homicidium perpetrauerint iuxta Conc. Tridentini decreta, quamuis crimen id, nec ordine iudiciario probatũ, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, ad sacros ordines promoueri, aut in susceptis ordinibus ministrare nullo modo possint, nec illis aliqua Ecclesiastica beneficia, etiamsi curam non habeant animarum, conferri liceat, sed omni ordine ac beneficio & officio perpetuo careant.

Laicis additur d. pœna inhabilitatis.

§. 3. Necnon & illos qui Clerici non fuerint, & talia perpetrauerint, non solum pœnas incurrere supra narratas, sed etiam inhabiles ad ordines & alia prędicta decernimus & declaramus.

Et qui foro Ecclesiastico subiecti sunt curiæ seculari tradantur.

§. 4. Volentes quod hi qui foro Ecclesiastico subiecti, vt præfertur deliquisse comperti fuerint, per iudicem Ecclesiasticum depositi & degradati, curiæ & potestati seculari tradantur, quæ de eis illud capiat supplicium; quod contra laicos vere homicidas per diuinas leges, ac ciuilia iura est dispositum.

Sterilitatis potiones dantes, vel sumentes, eorumq. consultores, ijsdem pœnis subijciuntur.

§. 5. Præterea eisdem pęnis teneri omnino statuimus eos, qui sterilitatis potiones, ac venena potionibus propinauerint, & quo minus fœtum concipiant impedimentum præstiterint, ac ea facienda & exequenda curauerint, siue quocunque modo in his consuluerint, ac mulieres ipsas quæ eadem pocula sponte ac scienter sumpserint.

Præuentio inter Iudices, & eorum facultas in procedendo.

§. 6. Quocirca mandamus vniuersis & singulis iudicib. ordinarijs & delegatis, tam Ecclesiasticis quam secularib. quibus contra criminum reos etiam quo ad causas huiusmodi, de iure vel ratione delicti, aut personarum legitime competet iurisdictio, ita tamen vt inter eos præuentioni locus sit, vt in his delictis, quę vt plurimũ in occulto perpetrantur, contra quoscunque, non solum per accusationem & delationem, verumetiã per inquisitionem ac simplicem denunciationem procedant. ac ad illa probanda testes alias de iure inhabiles, eorundẽ tamen Iudicum arbitrio, habita ratione personarum, causarum & qualitatum illarum, ac circunstantiarum quarumcunque, admittant, ac in eos qui culpabiles fuerint, prout per nos sancitum est, demum animaduertant.

Excommunicatio in prædictos, & eorũ cõplices.

Tu vide moderationem Gregorij 14. ext. in rubr.

§. 7. Insuper vt enormissimi huius delicti grauitati, nõ solum temporalibus, verumetiam spiritualibus pœnis prospiciamus ac prouideamus, omnes & singulos cuiuscunq; status, gradus, ordinis, vel cõditionis existẽtes, tam laicos quam clericos, seculares & cuiuscũque Ordinis regulares necnon mulieres seculares, vel quemcunque Ordinem professas, qui vel quæ, vel vti principales, vel vt socij conciuntue ad tale facinus committendum opem, consilium, fauorem, potionem, vel alia cuiuscunque generis medicamenta sciẽter dederint, ac etiam scribendo litteras

priuatas vel apochas, vel alias verbis aut signis inuerint aut consuluerint, vltra supradictas pœnas, ipso facto, nunc prout ex tunc excommunicamus, & pro excommunicatis declaramus.

Reseruatio absolutionis.

Hoc immutauit Gregor. 14. cit. in rubric.

§.8. Decernentes ac declarantes, quod per quæcunque Iubilæa & Indulgentias, per nos & successores nostros; etiam Anno Iubilæi, aut alio quouis tempore, etiam Cruciatæ sanctæ, Iubilæi, vel quouis alio titulo concessas et concedendas, necnon per quascunque litteras Apostolicas quibusuis Principibus, seu ad eorum instantiam per nos & successores nostros pariter concessas & concedendas, ac etiam vigore priuilegiorum mare magnum, vel alias quomodolibet nuncupatorum, quibusuis Cõgregationibus Regularium, aut Episcopis vigore Cõcilij Trid. vel alias, per nos & prædecessores nostros quomodocũq; concessorũ, vel in futurum concedendorum, nec personæ sic vt præfertur delinquentes & excõmunicatę, pręterquã in mortis articulo absolui valeãt, nec cum ijs clericis, qui huiusmodi delicta perpetrauerint, etiamsi eorum crimen occultum fuerit, super irregularitate præmissorum occasione contracta, nec per locorũ Ordinarios, nec per alios quauis auctoritate fungentes, quam per nos & Rom. Põtif. nostros successores, & tunc non nisi vrgentissimis de causis dispensari possit. Ac tam absoluendi quam dispensandi facultatem huiusmodi etiam quo ad forũ conscientiæ in casibus superius expressis, nobis & successoribus nostris duntaxat reseruamus.

Decretum irritans.

§.9. Statuentes sic in præmissis vniuersis & singulis per quoscunq; Iudices ordinarios & delegatos, etiã causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quauis causa & instantia iudicari & diffiniri debere, irritũq. & inane, quicquid secus super his à quoquã, quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§.10. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, aut alijs legibus aliter forsan circa præmissa disponentibus, aut in casibus præfatis distinguentibus, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Forma & effectus publicationis const.

§.11. Volumus autem vt pręsentiũ litterarum exẽplis etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ originalibus litteris exhibitis adhiberetur. Quodque eædem ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, de more publicatæ & affixæ, dimissis inibi earum exemplis, post quindecim dierum spatium a die huiusce publicationis numerandos, quemcunque afficiant ac si vnicuique forent intimatæ, cum non sit verisimile quenquam ea posse ignorare, quæ palam ac publice fuerint euulgata.

Sanctio pœnalis.

§.12. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, statutorum, ordinationis, extensionis, decretorum, &c. Siquis autem hoc attentare præsumpserit &c.

D. P. An. 4. 29. Octobris.

Datum Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, quarto Calen. Nouembris, Pontificatus nostri Anno quarto.

Publicatio.

Anno a Natiuitate D. 1588. indictione 1. die vero 16. mensis Nouemb. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ Quinti, Anno quarto. Retroscripta litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in valuis Ecclesiarum Sancti Ioannis Lateranen. & S. Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancell. Apostolica, & aciei Campi Floræ, vt moris est, per nos Horatium de Raynaldis, & Octauium Taglietta S. D. N. Papæ curs. Alex Parabiacus mag. curs.

LXXXVIII.

Institutio Festiuitatis SS. Placidi & Sociorum Martyrum professorum Ordinis Monachorum S. BENEDICTI, vbique simplici, & in Messanen. Ciuitate duplici officio die 5. mensis Octobris celebrandæ, ac etiam die 4. mensis Augusti in Ecclesia Messanen. vbi eorum corpora nuper reperta fuerunt.

SIXTVS EPISCOPVS,
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1588.

Martyrum præclara sut merita.

DOminus Omnipotens, qui suauiter cuncta disponit, misericordiarum Pater, & Deus totius consolationis, sacrosanctam eius Ecclesiam pretioso vnigeniti filij sui sanguine acquisitam, & in Apostolicæ confessionis petra solidatam, voluit nedum inter mundi aduersa & turbines, sanctis Martyribus quasi fortissimis propugnatoribus tueri, verum eorundem gloriosis trophæis ita in dies illustrari, vt non modo illi felicissimas de impijs persecutoribus & Christianæ fidei hostibus in hoc seculo victorias reportando, eandem propagarent, sed mox ad æternam ipsi cęlestis patriæ beatitudinẽ euecti, pie apud Deum intercedendo, illam vel maxime iuuarent, ac perpetuo iuuent. Vnde non immerito sacræ eorum reliquiæ, & eorundem passionum monumenta, in terris relicta, Christianum populum ad laudandum in eis diuinam maiestatem, ad illorum salutaria exempla imitanda, ad rerum humanarum, & prætereuntis huius seculi despicientiam, ad eorum denique opem & patrocinium in tribulationibus & necessitatibus inuocandum mirum in modum excitant.

S. Placidus & eius Socij sub regula S. Benedicti se Deo dicarũt & in Monasterio apud Messanã ciuitatẽ per ipsũ Placidum in paterno fundo extructo famulatum Deo exhibuerunt.

§.1. Inter hos vero ipsos quos Martyrij corona donatos catholica inuocat & veneratur Ecclesia, merito insigni honore celebranda est memoria sanctorũ Placidi & sociorum martyrum, qui Iustiniani Magni Imper. temporibus, cum S. Benedicti tunc adhuc viuentis, Religionis zelum, & vitæ sanctitatem admirati, sub illius regula, se Dei obsequijs dicauissent, & in Monasterio cum Ecclesia S. Ioannis Baptistæ, prope muros Messanæ ciuitatis tunc recenter ab ipsomet Placido in paterno fundo extructo & instituto, cui idem Placidus à sancto Benedicto eo missus, tanto magistro dignus discipulus pręerat, gratũ Altissimo exhiberent famulatum; ad eam perfectionem breui peruenerunt, vt cum eorum sanctimoniæ fama longe lateq. diffusa, etiam in Vrbem Romam peruasisset, impulerit pios ipsius Placidi fratres germanos Eutychiũ, & Victorinum, & virginem Flauiam eorũdem sororem, ad iter suscipiendũ Placidi fratris visendi causa. Sed diuina prouidentia factum est, vt cum Messanam venissent, & apud eum vix per paucos dies morati essent, crudelissimi Saracenorum Regis, vel potius Tyranni Abdalæ classis, Christiano nomini nefarium bellum, Insulæ vero Siciliæ vastitatem, incendia, rapinas inferens, ad eandẽ Ciuitatem ex improuiso appulerit. Vbi eius classis Dux Mammucha cum in Monasterium irrupisset, cœpit mira feritate contra eos omnes in vincula coniectos sæuire, & acerbissimis quibusdam cruciatibus, exquisitisq. tormentorum generibus conari; siqua ratione posset eos à Christiana Religione dimouere.

Martyrijque corona adepti fuerunt, & eorum corpora in Ecclesia S. Ioannis Messanen. sepulta, multis claruerũt, & nuper aliquæ eorum reliquiæ, in reparatione d. Ecclesiæ sunt repertæ.

§.2. Verumtamen ipsi adiuuante Spiritus sancti gratia, & non modo in religiosis viris, sed in alijs quoq; Placidi fratribus, atq; adeo in sexu fragili & virgineo pectore, suam diuinam virtutem mirabiliter ostendente, cuncti in Christianæ fidei pręclara confessione fortiter perseuerantes, agonem suum glorioso Martyrio consummarunt. Cumq. eorum quidem animæ triumphalem palmam adeptæ in cœlum euolassent, corpora vero multis, vt antiquæ testantur historiæ, magnisque miraculis illustria, in Ecclesia Sancti Ioannis Baptistæ Messanensis, quæ postmodum successu temporis in Prioratum Hospitalis eiusdem Sancti Ioannis Hierosolymitan. fuit erecta, pie sepulta & recondita, temporum iniuria per multa secula, ita inibi occulta latuissent, vt iã nostra ætate licet ex pluribus antiquitatis monumentis constaret, ea in præfata Ecclesia Sancti Ioannis Baptistæ sepulta fuisse, tamen certus eius Ecclesiæ locus, vbi sita forent, penitus ignoraretur, placuit tandem diuinæ misericordiæ sacra nonnullorum ex eis monumenta & reliquias, dum pro fundamentis in reparatione ipsius Ecclesiæ iaciendis humus effoderetur, post longum temporis interuallum nuper in lucem proferre.

Archiepiscopus desuper processit.

§.3. Quare cum primum ex relatione Venerabilis fratris Antonij Archiepiscopi Messanen. compluribus desuper

formatis, quem sũmus inot. Cardinalibus reuidendũ comisit, & de aliquorũ ex dictis sãctis corporib. inuentione satis constitit.

super examinatis testibus ac processu formato, & ad nos transmisso id nobis significatũ fuit. Nos attẽdentes iuxta antiquissimum Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ vsum, à primęuis Christianę Religionis temporibus receptũ, Sanctorũq. Patrum vnanimem consensionem, & sacrorum Conciliorũ, ac nouissime œcumenici Tridentini decreta, beatorum Martyrum, & aliorum cum CHRISTO in cęlis regnantiũ sancta corpora, per quę multa beneficia à Deo mortalibus pręstantur, congruo quidẽ honore veneranda esse, sed eam adhibendam cautionẽ in sacrarũ reliquiarum veneratione, vt omnis superstitio tollatur, nec nouas reliquias recipiẽdas esse, nisi prius ab Episcopo recognitę & approbatę fuerint; recognitionem processus huiusmodi, venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus super interpretatione & executione dicti Conc. Tridentini deputatis duximus committendam, qui ipso processu diligenter, prout rei grauitas postulabat, considerato & recognito, necnon vocato & audito eodẽ Antonio Archiepiscopo, qui & sacras reliquias, & alia complura antiquitatis monumenta in ea Ecclesia inspexit, & deinde ad nos & beatorum Apostolorum limina visitanda in Vrbẽ venit, cum nobis retulissent satis constare de aliquorum ex dictis sanctis corporibus inuentione.

Summas itaque Pont. gratias propterea ingentes Deo reddidit, & eorum Martyrij festũ die 3. Octobris vbiq; singulis annis, & festum eorũ inuentionis in d. Ecclesia Messanen. die 4. Augusti celebrari, & in Calẽdarium apponi mandat.

§.4. Nos primum quidem ingentes Deo omnipotenti gratias egimus, quod inter cætera, quæ his calamitosis & turbulentis temporibus Christiano populo in dies largitur plurima & maxima beneficia, hoc quoque insigni munere quasi pretiosissimo thesauro detecto, dignatus sit dictorum Placidi & sociorum Martyrum memoriam renouare.

§.5. Nunc autem, vt pro nostro pastorali officio, quãtum in nobis est, curemus ne inuictorum Martyrum corpora, diuinæ erga nos charitatis pignora, quæ viua membra fuerunt CHRISTI, & templa Spiritus sancti, ab ipso ad æternam vitam suscitanda & glorificanda, diutius inobscuret vetustas, aut ex animis Christifidelium deleat obliuio, sed vt potius eis omnium gentiũ & seculorum prędicatione dignissimus honor debitus, si non pro ipsorum dignitate ac meritis, saltẽ pro nostra tenuitate tribuatur; simulq. excitentur ijdem fideles ad eorũ vestigia pro cuiusque captu prosequenda, & ad inuocandam opem illorum, quos & ipsius Ecclesiæ amantissimos, & propter religiosę vitę professionem & obseruationem, castimoniam sanctitatem, & constantem Christianæ fidei confessionẽ Martyrio cõsummatam Deo acceptissimos esse intelligimus; ac denique, vt in eorundem veneratione, Dei qui se per os Dauid in sanctis suis laudari pręcipit, immensa bonitas glorificetur, & piæ Christifidelium mentes ad eorũ memoriam recolendam anniuersaria commemoratione & celebritate admoneantur; habita prædictorum Cardinalium relatione, de eorum consilio & assensu, auctoritate Apostolica, tenore præsentium pręcipimus, vt eorundẽ sanctorum Martyrum Placidi & sociorum dies festus, quo ipsi bono & legitimo certamine pro CHRISTI gloria absoluto, cursu consummato, fide seruata, nobilissima martyrij corona decorati, ad cœlestem patriam migrauerunt, nimirum tertio Non. Octobris in omnibus Christiani Orbis partibus sub officio simplici, in Messanensi vero ciuitate, diœcesi, & prouincia, duplici, & præterea alter dies festus Inuentionis eorundem Prid. Non. Augusti, in Ecclesia præfata S. Ioannis Baptistæ Messanẽsis dũtaxat sub duplici pariter officio à cunctis personis Ecclesiasticis, secularibus, ac quorumuis Ordinum regularibus, de communi plurimorum Martyrum, vbi proprium deerit, perpetuo celebretur. Volumusq. vt in Calendario, quo nunc vtimur, sicut in Romano Martyrologio, & antea in quibusdam Calẽdarijs habebatur, ad eum diem eorundẽ Sanctorum nomina ascribãtur, etiamsi in nouissima Missalis & Breuiarij Romani editione ea fuerint prætermissa. Hortantes vtriusque sexus Christifideles ciuitatis Messanensis incolas, vt eorundem Martyrij diẽ festum pie ac religiose colant & obseruent, & sicuti in reliquis diebus festis de præcepto sanctæ matris Ecclesiæ moris est, à seruilibus operibus abstineant.

Indulgentiã d. Ecclesiam visitantibus concedit.

§.6. Ac demum ad augendam Christiani populi erga eosdem inclytos Martyres deuotionem, vtq.e frequentius & ardentiori pietatis studio confluant ad sacra eorũ sepulchra, quo vberius cognouerint se per hoc cęlestis gratiæ donis esse refectos, de Omnipotentis Dei misericordia & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, auctoritate confisi, eisdem Christifidelibus vere pęnitentibus, qui peccata sua sacerdotibus idoneis ab Ordinarijs locorum approbatis confessi fuerint, ac sanctissimum Eucharistię sacramentum susceperint, & prædictæ Inuentionis die festo dictam Ecclesiam, vbi eadem sancta Corpora requiescunt, deuote visitauerint, atque inibi pias ad Deum preces fuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam & remissionem perpetuo concedimus & elargimur.

Episcopis & alijs mãdat, vt hãc cõstitutionẽ publicari & obseruari faciant.

§.7. Quocirca mandamus vniuersis & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, cæterisq. Ecclesiarum Prælatis, vt præsentes litteras in suis quilibet Prouincijs, ciuitatibus, & locis solẽniter publicari, & ab omnibus personis, Ecclesiasticis, secularibus & regularibus, vbique gentium & locorum inuiolate obseruari curent.

Transumptis fidẽ præstari mandat.

§.8. Volumus autem vt earundem præsentium exempla, etiam impressa, Notarij publici manu subscripta, et sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignata, eandem prorsus vbique fidem faciant, quam ipsæ præsentes facerent, si ostenderentur vel exhiberentur.

Sanctionem pęnalẽ subijcit.

§.9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum præcepti, voluntatis, hortationis, cõcessionis, elargitionis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

D. P. An. 4. 13. Nouemb.

Dat. Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, Id. Nouembris, Pont. nostri Anno 4.

LXXXIX.

Collegii Mõtis Alti pro quinquaginta ex Prouincia Marchiæ Scholaribus, in Ciuitate Bononiæ erectio, cum beneficiorum & annuorum redditũum, priuilegiorũq. & exemptionum elargitione. Iudicisq. & protectoris deputatione, facultatibusq. & iurisdictione.

Hunc Montem Altum, olim Oppidum, in Ciuitatẽ sublimauit, & eius Collegiatã Ecclesiam in Episcopalem hic idem Pont. erexit, n. 1585. fol. 558. in const. 48. Super.

Edita An. D. 1586.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

INter cęteras sollicitudines quæ nobis ex officio creditę seruitutis incumbunt, illam libenter amplectimur, per quam litterarum studia, & adolescẽtium illis vacare volentium collegia ad fructuosam agri Dominici culturam, ac doctrinæ & sapientiæ incrementa vbique præsertim in locis temporali nostrę ditioni subiectis propagentur, ipsaq. collegia pro illorum stabilimento congruis facultatibus communiantur, vt ex eis optimarum disciplinarum prouentus, ad communem vtilitatem & profectum valeant prouenire.

Hic Pont. dũ erat Cardinalis, in Ciuitate Mõtis Alti publicũ Gymnasiũ, pro iuuentutis in bonis artibus instructione, & educatione, cõstruxit.

§.1. Dudum siquidẽ dum Cardinalatus honore fungeremur, pio erga dilectos filios Cõmunitatẽ Ciuitatis Mõtis Alti vnde originẽ duximus, necnõ Vniuersitates & homines Porculę, ac Patrignoni, & Montis nouem oppidorũ prouincię nostræ Anconitanæ, affectu, pacisq. inter eos cõseruandę & stabiliẽdę zelo ducti, in dicta ciuitate tunc oppido, & quibusdã domibus ad id per nos emptis, publicũ Gymnasium in quo illius & aliorũ oppidorũ prędictorũ iuuentus religiose educaretur, ac primis litterarũ rudimẽtis, aliarumq. bonarũ artiũ disciplinis instrueretur assignatis etiã redditibus annuis ad mercedẽ ipsius iuuẽtutis Præceptori, & vni Physico persoluendã, nostris sumptibus magnifice construi curauimus, ac in his summam octo millium scutorum, vel circa erogauimus.

Et ad sũmũ Apostolatum assumptus.

§.2. Et deinde immensa Redẽptoris nostri benignitate ad Apostolicæ dignitatis fastigium euecti, ne iuuẽtus ipsa

ob

Collegiũ a Scholaribus ex ciuitate Montis Alti, & indigenis, in Ciuitate Bononien. institutum.

ob rei familiaris angustiam & inopiam, ad altiora litterarum studia progrediendi commoditate destitueretur, in ciuitate Bononien. quæ omnium liberalium artium doctrinarumq. studijs semper floruit, & quibusdam ædibus de Zambeccarijs nuncupatis per fel. rec. Gregorium Papã XIII. prædecessorem nostrum, Cameræ Apostolicæ impẽsa pro Collegio ibidem instituendo, acquisitis, vnum Collegium Scholarium ex ciuitatis Montis Alti, & oppidorum prædictorum indigenis, vsque ad certum tunc præscriptũ numerum eligendorum, duximus erigendum & instituẽdum. Postmodum vero erectionis & institutionis huiusmodi negocio maturius perpenso, ædes prædictas ad vsũ ipsius Collegii nondum reductas, ex certis causis venundari mandauimus, animo & intentione dictum Collegiũ in alio commodiori loco eiusdem ciuitatis Bononien. stabiliendi. Cum autem Prioratus S. Antonij Bononien. Ordinis Sancti Augustini, ex eo quod dilectus filius Antonius Giauerinus seu Glauerinus illius Prior, eundem Prioratum quem tũc seu nuper obtinebat, aut in quo vel ad quem ius sibi competere asserebat resignauit, & seu iuri sibi competenti huiusmodi cessit in manibus nostris sponte ad effectum infrascriptum, & alias libere, nosque resignationem & seu cessionem huiusmodi duximus admittendam, per resignationem eandem apud Sedem Apostolicam vel alias certo modo. & sicut accepimus S. Mariae de Strata, alias della Strada, quod bon. mem. Philippus S. Eustachij diaconus Cardinalis Vastauillanus nũcupatus, & alium S. Michaelis de Castro Britonum, quod similis mem. Alexander Episcopus Vigleuanen. ac reliquum monasteria Abbatiæ nuncupata sanctorum Fabiani & Sebastiani Vallis de Lauino S. Benedicti, vel alterius Ordinis Bononien. diœc. quod quondã Vincentius Beccatellus, necnon Prioratus S. Mariae de Angelis prope & extra muros Bononien. Camaldulen. Ordinis, quẽ quondam Achilles Torfaninus, clerici, ex concessione & seu dispensatione Apostolica in commendam dum viuerent, obtinebant, commendis huiusmodi per Philippi Cardinalis apud Sedem prædictam, Alexandri Episcopi, ac Vincentij, necnon Achillis prædictorum extra Romanã Curiam defunctorũ respectiue obitus cessantibus, adhuc eo quo ante commendas ipsas vacabant modo, Et vna Oratorium nuncupata eiusdem S. Antonij de Diola, seu Diolo, quam etiam bo. mem. Leonardus Episcopus Haulen. ex simili dispensatione, & altera plebania etiam nuncupata sine cura, Ecclesiæ seu Capellæ S. Ioannis Euangelistæ de Pastino, alias de Pasto dictæ diœc. quam quondam Augustinus Bondiolus ipsius Ecclesiæ seu Capellæ S. Ioannis Rector, plebanus nuncupatus, necnon perpetua etiam sine Capellania sub S. Lazari in S. Petri prope & extra muros terræ Guastallæ, nullius diœc. prouinciæ Mediolanen. quam quondam Augustinus Reste ibidem perpetuus Capellanus, ac vnum sub S. Agathæ intus & alterum perpetua simplicia beneficia ecclesiastica sub Sãctorum Petri & Pauli inuocationibus in Præpositura similiter nuncupata eiusdem S. Petri prope & extra muros oppidi Vitellianæ, seu Viadanæ Cremonen. diœc. parochialibus, vel alijs Ecclesijs, quæ quondam Herennius Perottus Clericus in vltimo dictis duabus Ecclesijs perpetuus beneficiatus dum viuerent obtinebant, pro Leonardi Episcopi, qui extra dictam Curiam & Augustini Reste, qui in loco à dicta Curia vltra duas dietas legales non distante, vbi proprium eius domicilium non existebat, ac Augustini Bondioli, & Herennij prædictorum, qui apud Sedem eandem diem vitæ clauserunt extremum, vacauerint & vacent ad præsens. Nullusq. de Prioratu S. Antonij, quatenus per dictam resignationem vacet ac Ecclesia seu Capella S. Ioannis Euangelistæ, necnon Capellania & beneficiis præfatis, pro eo quod nos dudum omnes Prioratus, ac simplicia, ceteraq. beneficia ecclesiastica, cũ cura & sine cura, secularia & quorumuis Ordinum regularia apud Sedem prædictam tunc vacantia & inantea vacatura. Ac etiam quorumcunque ad dictam Curiam pro quibusuis negocijs venientium, seu ab ea recedentiũ, ac etiam Curialium recreationis, seu alia quacunq; causa ad quæuis loca secedentium, si eos in locis vltra duas dietas ab eadem Curia, vt præfertur, non remotis, dummodo eorum proprium domicilium ibidem non existeret, decedere contingeret, per eorum obitum huiusmodi etiã vacatura, collationi, & dispositioni reseruauimus, ac ex tunc irritum & inane decreuimus, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attentari, hac vice disponere potuerit siue possit, reseruatione & decreto huiusmodi obsistentibus. Ipsiusque Prioratus S. Antonii in Meditullio dictæ ciuitatis Bononien. consistentis ædes & ædificia iampridem iussu nostro à fundamentis eleganti ac sumptuoso opere pro dicto Collegio Montis Alti ibidem stabiliendo seu transferendo, ac illius Scholarium perpetuis vsu & habitatione restaurata & accommodata existãt. Nos pium & fructuosum opus huiusmodi quod dudum animo reuoluimus tandem ad debitum effectum perducere, congruisq. redditibus, ac specialibus fauoribus & priuilegijs communire, neque hanc nobis oblatam subditorum nostrorum cõmoditates & profectus procurandi & augendi occasionẽ prætermittere volentes, ac Rectorem Scholares, & singulares personas siqui sint Collegii huiusmodi à quibusuis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt ad effectum præsentiũ duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes. Necnon emptionis & acquisitionis ædium de Zambeccariis, & illarum retrouẽditionis, ac quarumcunque erectionum & institutionum ipsius Collegii Montis Alti, siue in ædibus de Zambeccariis, aut Prioratu S. Antonii huiusmodi, necnon vnionum, annexionum, incorporationum, applicationum, appropriationum & concessionum eidem Collegio Montis Alti de prædictis & quibusuis aliis Monasteriis, Prioratibus, Ecclesiis & beneficiis, aliisq. rebus & bonis quibuscunq; hactenus quomodolibet factarum. Necnon litterarum Apostolicarum tam sub plumbo quam in forma breuis, etiam in fauorem Cameræ seu Collegii huiusmodi, & alias desuper quomodolibet confectarum, ac possessionum subsecutarum & quorumcunq; instrumentorum desuper quomodolibet celebratorum tenores, fructuumq. inde perceptorũ quantitates & valores, verumq. & vltimum Monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarum sine cura, seu Capellarum capellaniæ & beneficiorum prædictorum vacationis modũ etiamsi ex illo quæuis generalis reseruatio, etiã in corpore iuris clausa, etiam per obitum apud Sedem prædictam resultet. Necnon quacunque pensionum annuarum super illorum, seu alicuius eorum fructibus, redditibus & prouentibus, seu ipsorum fructuum, redditũum, & prouentuum, etiam cum facultate illos & illas transferendi, ac regressu, accessu, & ingressu ad Monasteria, Prioratus, Ecclesias sine cura, seu Capellas, capellaniam & beneficia huiusmodi, etiam per cessum vel decessum, ac in quoscunque alios euentus reseruationum siquæ sint, ac facultatum, tenores, & pensionum huiusmodi quantitates, nominaq. & cognomina ac qualitates eorum, quibus pensiones, fructus, regressus, accessus, & ingressus huiusmodi reseruati forsan existunt, præsentibus pro sufficienter expressis habentes.

§. 3. Motu proprio non ad Rectoris & Scholarium prædictorum, vel quorumcunque aliorum super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de mera deliberatione, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, siue Monasteria & Prioratus Ecclesiæ sine cura, seu Capellæ capellania & beneficia prædicta, quorũ insimul & illis forsan annexorum, fructus, redditus, & prouentus, trium millium & sexcentorum ducatorũ auri de Camera secundum communem valorem annuum, vt etiã accepimus non excedunt, præmissis siue aliis quibusuis modis, & ex aliorum quorumcunq; personis, seu per similem Antonii vel liberas Leonardi Episcopi & Achillis ac Augustini Reste, necnon Augustini Bondioli, & Herennii prædictorum, vel quorumuis aliorum de Prioratibus, Ecclesiis sine cura, seu Capellis capellania & beneficiis prædictis, aut cessionis quorumuis, de regimine & administratione Monasteriorum huiusmodi, in dicta curia, vel extra eam, etiam coram notario & testibus sponte factas, aut Prioratus, capellania, & beneficia prædicta per assecutionem aliorum beneficiorum ecclesiasticorũ, qua-

Et beneficia hic expressa, quorum annui redditus sunt scutorũ trium milliũ circa, supprimit, ĕaque Collegio vnit & applicat.

ais auctoritate collatorum vacent, etiamsi tanto tempore vacauerint quod illorum respectiue collatio & prouisio, iuxta Lateranen. Statuta Cōcilii, aut alias canonicas sanctiones, ad Sedem præfatam legitime deuoluta. Necnon Prioratus Ecclesiæ sine cura, seu Capellæ capellania & beneficia prædicta dispositioni Apostolicæ specialiter, vel alias generaliter reseruata existāt, & prouisio Monasteriorum huiusmodi ex quauis causa ad Sedem eandem specialiter vel generaliter pertineat, & ad dictos Prioratus consueuerint, qui per electionem assumi, eisq. cura etiam iurisdictionalis immineat animarum, ac de ipsis Monasterijs consistorialiter disponi consueuerit, seu debeat, ac super eorum regimine & administratione, necnon Prioratibus, Ecclesijs sine cura, seu Capellis, Capellania, & beneficiis prædictis inter aliquos lis, seu eorum possessorio molestia, cuius litis statum & merita causæ, ac nomina & cognomina Iudicum & colitigantium, eorumq., necnon Antonij & defunctorum prædictorum, ac quorumcunq; aliorum prouisiones, commendas, concessiones, aliaq. iura & titulos, etiam nullos & infectiuos, causasq. illorum annullatiuas & infectiuas, etiam præsentibus haberi volumus pro expressis pendeat indecisa, Prioratum videlicet S. Antonij prædictum, illiusq. nomen, titulum, & denominationem, ac quodcunq; onus hospitalitatis ibidem forsan exercendæ, ac tam in eo quam Monasterijs & Prioratus S. Mariae huiusmodi, illorumq. Ecclesijs, claustris, domibus, membris, ædificijs, & pertinentijs prædictos S. Augustini, & S. Benedicti, ac Camaldulen. & si qui sint alios Ordines, omnemq. statum, essentiam, & dependentiam regulares, apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo supprimimus & extinguimus.

Et pro quinquaginta Scholaribus, quorū octo Protector d. Collegij vndecunque voluerit aliosq. octo Ciuitas Montis Alti, & alios alij Vniuersitates hic nominatæ eligere possint.

§.4. Dictumq. Collegium Montis Alti ex ædibus de Zambeccarijs prædictis, quatenus ibidem erectū seu institutū dici vel censeri possit, cum omnibus & singulis illius priuilegijs, exēptionibus, libertatibus, immunitatibus, cōcessionibus, indultis, fauoribus & gratijs, tam spiritualib. quam tēporalibus, necnon iuribus, actionibus, proprietatibus, cēsibus, mōtibus, seu illorum locis & portionibus, ac fructibus, alijsq. rebus & bonis illi concessis, & seu ad eius vsum & commodum acquisitis, vnitis, applicatis, & appropriatis, ad dictum Prioratum S. Antonij sic suppressum, auctoritate & tenore prædictis, etiā perpetuo transferimus, & seu illud de nouo in suppresso Prioratu S. Antonij, illiusq. ædibus & ædificijs prædictis pro quinquaginta Scholaribus, quorum octo per ipsius Collegij Protectorē pro tempore existentē vndecunque sibi placuerit, & alij octo per Montis Alti, & tres per Firman. & alij tres per Asculan. necnon alij tres per Camerinen. & duo per Ripan. Comunitates, alijq. duo per Offidæ, & alij duo per Mōtis Elpari, necnon alij duo per Montis Floræ, & alij duo per Sāctæ Victoriæ, & alij duo per Porchiæ seu Porcalę, necnō alij duo per Montis nouem, & alij duo per Patrignoni, alijq. duo per Grottarum ad Mare, ac alij duo per Castigniani, & similiter duo per Forchiæ, alias Furcis, & alij duo per Montis Monachi, & reliquus per Culignani terrarum seu oppidorum dictæ prouinciæ Vniuersitates et homines ex suis ciuitatibus, terris, seu oppidis huiusmodi vel si tot ibidem idonei & apti non reperiantur aliunde eorum respectiue arbitrio nostro, non tamen extra dictam prouinciam eligi & nominari.

Studentibusq. & inueni, ac cū Ecclesiā sigillo, mēsa communi, ac alijs insignijs Collegialibus assignat.

§.5. Sicq. electi & nominati in eodem Collegio recipi, ac ibidē sub vnius Rectoris cura & gubernio ad septenniū & non vltra ali, atque confoueri, ac in vniuersitate Studij generalis eiusdē Ciuitatis Bonon. artium & Theologiæ, necnon vtriusque iuris & alijs studijs, eis pro cuiusq; capacitate præscribendis, operam nauare debeat. cum Capella seu Ecclesia, Oratorio, Refectorio, mensa communi, sigillo, bibliotheca, archiuio, cęterisq. insignibus collegialibus ac membris & officinis necessarijs, ad Omnipotentis Dei laudem & gloriam, ac militantis Ecclesiæ exaltationem, subditorumq. nostrorum prædictorum in litterarū studijs felicem progressum eisdem auctoritate & tenore similiter perpetuo erigimus & instituimus.

Et huic Collegio gratias, indulta, & priuilegia, ac bona concedit

§.6. Idemq. Collegium sic trāslatum, & seu de nouo erectū, in locum, ius, & actionē dicti Prioris Collegij quo ad priuilegia, exēptiones, libertates, immunitates, concessiones, indulta, fauores, gratias, proprietates, cēsus, mōtes, loca, portiones, res, bona, & alia prædicta, in omnibus & per omnia, perinde ac si Collegio per pręsētes erecto, specialiter & expresse ab initio concessa, vnita, applicata & appropriata fuissent, ponimus, substituimus, & subrogamus. ac erectionē & fundationē suppressi Prioratus huiusmodi, necnō hospitalitatis in eo forsan seruandę, cęteraq. onera illi quomodolibet incūbentia, in dicti Collegij functiones, ministeria & exercitia, saluis tamen anniuersariorum, missarū & diuinorum officiorum, obligationibus, & cōmissionibus, ac pijs defunctorū suffragijs cōiunctis si quæ sint, ita vt illa per ipsius Collegij capellanos, aut alias congrue adimpleri debeant, cōuertimus & cōmutamus. eidēque Collegio Montis Alti, Ecclesiam suppressi Prioratus S. Antonij huiusmodi, cum sacristia, cęmeterio, campanis, crucibus, calicibus, patenis aureis & argenteis, ac ornamētis, paramentis, aliaq. sacra & nō sacra suppellectile in ea existentibus, necnon ambitu, circuitu, claustro, domibus, structuris, ędificijs, mēbris, adhęrētijs, annexis, & pertinentijs suis vniuersis, auctoritate & tenore similibus pariter perpetuo cōcedimus & assignamus. Monasteria vero & Prioratum S. Mariae de Angelis, ac vacantes Ecclesias seu capellas, necnō capellaniam & beneficia prędicta omniaq. & singula illorum ac dicti suppressi Prioratus S. Antonij, & eis respectiue annexorum fructus, redditus, prouētus, proprietates, domos, villas, terras, agros, possessiones, fundos, cēsus, decimas, prata, pascua, hortos, & alia bona quęcunq; cum iuribus, iurisdictionibus, rebus, & pertinentijs suis quibuscunq;, etiamsi alias Monasteria, Prioratus, Ecclesię, seu Capellæ vacātes, ac capellania & beneficia prędicta, vel eorū aliqua, ipsi Collegio in priori illius erectione & institutione huiusmodi, vel postea quādocūque vnita & annexa forsan reperiantur, tunc vnionum & annexionū huiusmodi, ac iuris illarū vigore quęsiti pręiudicio, sed ius iuri addendo & accumulando, atq; antiquū conseruando, dictis auctoritate & tenore tidē perpetuo vnimus, annectimus, incorporamus, applicamus & appropriamus. Ita quod liceat ipsius Collegij Montis Alti Rectori & Scholaribus pro tempore existētibus, illorum omnium corporalem, realem, & actualem possessionem, per se vel alium seu alios, eorum & dicti Collegij nominibus propria auctoritate, etiam absq; alicuius iudicis mandato, decreto, aut ministerio ac spolij & attētatorū vitio, necnō alicuius censuræ vel pœnæ incursu libere apprehendere, aut iam etiam Camerę & seu Collegij huiusmodi nominibus, etiam litteris Apostolicis desuper nō expeditis apprehēsam continuare, & perpetuo retinere, eaq. regere & administrare, ac fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta quæcunque inde prouenientia percipere, exigere, & leuare, ac in suos, dictiq. Collegij & illius Ecclesiæ seu capellæ vsus, vtilitatem, & necessitates conuertere. necnon Monasterijs, Prioratibus, Ecclesijs, capellis, capellaniæ, & beneficijs vnitis prędictis per presbyteros seculares, vel de superiorum suorum licentia cuiusuis Ordinis regulares, idoneos inibi iuxta statuta desuper edenda ponendos & amouendos in diuinis deseruiri facere, diœcesanorum locorum vel quorumuis aliorum licentia desuper minime requisita.

Collegiū prædictū, eiusq. bona & personas, ab Archiepiscopi, & Legati Bononien aliorumq. Iudicū iurisdictione eximit.

§.7. Insuper Collegium Mōtis Alti huiusmodi, illiusq. pro tēpore existentes Rectorē, Scholares, Capellanos, oeconomos, Officiales, Ministros, & personas, ac bona mobilia & immobilia, pręsentia & futura, cuiuscunq; qualitatis & quantitatis existentia, ac vbilibet consistētia, ab omni iurisdictione, dominio, superioritate & potestate pro tēpore existentium, nostri & dictę Sedis in prędicta ciuitate Bononien. Legati de latere, & Archiepiscopi Bononien. necnon Gubernatoris, Auditoris Turoni, Antianorum, Vexilliferi, Potestatis, Quadraginta virorum reformatorum, ac Regiminis & Senatus ipsius ciuitatis Bononien. Necnon Rectoris Vniuersitatis Studij generalis eiusdem aliorumq. Legatorum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Ordinariorum locorum, Gubernatorum, & Potestatum, eorumq. Vicelegatorum, Locatenentium, Officialium, iudicum, & quarumcunq; aliarum personarum vbilibet cōstitutarum, ac quauis auctoritate & dignitate, tam ecclesiastica quam mundana, etiam Cardinalatus honore fulgentium, ac etiam Aquis fontibus & fluminibus præsidentium, ac eorum curiarum & tribunalium.

Idemq.

Exemptionem quoq; ab Annatarũ, Communiũ, & aliorũ iuriũ, eorumq; onerũ solutione cõcedit.

§.8. Idemq. Collegium ab Annatarum, quindenniorum, cõmunium, minutorum, ac aliorũ iuriũ & seruitiorũ dictæ Cameræ, & quibusuis etiam S. R. E. Cardinalibus, & dictę Curię officialibus, etiam in annatis, quindennijs, communibus, minutis, & alijs iuribus prædictis participãtibus, eorumq. Collegijs, ratione prædictarum, & quarũcunque aliarũ vnionum, applicationum, & cõcessionum eidem Collegio, de prædictis & quibuscunque alijs Monasterijs, Prioratibus, beneficijs, rebus, & bonis Ecclesiasticis hactenus & deinceps quomodolibet pro tempore factarum, aut alias quomodolibet debitorum.

Idemq. Collegium in proprijs bonis, illiusq. Rectores, Scholares, & officiales omnes, & cum eis contrahentes, à pedagiorum, & impositionum ac subsidiorum solutione eximit.

§.9. Et tam ipsum Collegium in proprijs suis bonis & rebus, præsentibus & futuris, quam illius ratione Rectoré, Scholares, Capellanos, Oeconomos, Officiales, & Ministros, ac cum eis contrahentes, & etiam pro parte atque portione colonica, quam ex proprietatibus & bonis ipsius Collegij pro tẽpore percipient, illius colonos, arrendatarios, cẽsuarios, & emphiteutas, nõ tamen proprietates & bona huiusmodi in emphiteusim perpetuã, aut vltra tertiam nominationem seu generationem, vel centũ annos possidentes, à quorumcunque pedagiorum, datiorum, vectigalium, gabellarum, angariarũ, bullettinorũ, tallearũ, custodiarum, taxarum, equorũ, tam viuorum quam mortuorum, quatreni carnis, portus Anconitani, tertiariarum vnius scuti & medij respectiue pro cẽtenario, quartarum, collectarum, præbendarũ, ponderum, molendinorum, focularium, pascuorum, herbaticorum, pecudum & aliorum animalium, fictuum & subsidiorum, etiam triennaliũ, charitatiuorum, ac quorumcunq; aliorum similium vel dissimilium, onerum & grauaminum, tam ordinariorũ quam extraordinariorum, ac realium, personalium, & mixtorũ, quibuscunque nominibus & vocabulis nuncupatorum, etiam hic de necessitate exprimendorum, per nos & quoscunque alios Romanos Pontifices prædecessores & successores nostros, ac Sedem & Camerã prædictas, ipsiusq. Sedis Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Commissarios & quoscunque alios, quauis auctoritate & potestate fungentes, etiam pro orthodoxæ fidei defensione, ac Status Sanctæ Romanæ Ecclesiæ conseruatione, diuiniq. cultus augmento, necnon basilicæ Principis Apostolorum Fabrica, Cruciata sancta, ac expeditione contra Infideles & rebelles, necnon Ecclesiarum, murorum, pontium, viarũ, & stratarum constructione & restauratione, ac aquarum fontium, & fluminum deductione, pauperumq. subuẽtione, necnon Sedis & Cameræ prædictarum necessitatibus ac ex quibuscunque alijs cogitatis, inexcogitatis, etiam quantumuis maximis, vrgentissimis, & priuilegiatis causis, etiam Sedis & Cameræ earundem, ac quarumcunque prouinciarum, ciuitatum, & terrarum, publicam vtilitatẽ & commoditatem concernentibus, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, nunc & pro tempore quomodolibet impositorum & imponendorum, etiam à quibuscunque alijs similibus collegijs, ac Hospitalibus & pijs locis, quouis exemptionis priuilegio gaudentibus, exigi & præstari solitorum, etiam ratione carnium, vinorum, granorum, frumentorum, hordeorum, leguminum, frugum, lignorum, pannorum, librorum, cartharum, farinę, & quarumcunque aliarum rerum ad dicti Collegij Montis Alti, & illius Ecclesiæ seu Capellæ, ac Rectoris Scholarium, Capellanorum, Oeconomorum, Officialium, ministrorum, & personarum pro tempore existentium vsum, in quantumuis magna summa & quantitate emendorum, ac etiam ex toto Statu Ecclesiastico, & quibusuis prouincijs, ciuitatibus, terris, & locis, tã intus quam extra dictum Statum consistentibus, siue per terram siue per mare & aquam dulcem, & alias quomodolibet conducendorum, cuiuscunque generis, quantitatis, qualitatis, valoris, & speciei fuerint, exactione, solutione, pręstatione & contributione, necnon quorumcunque aliorum, etiam iuxta Concilij Tridentini decreta, vbilibet institutorum & instituendorum Collegiorum vel Seminariorum puerorum ecclesiasticorũ, & alias quomodolibet nuncupatorum, & qualificatorũ, ac Hospitalium & piorũ locorum subuẽtione, auctoritate & tenore prędictis etiã perpetuo eximimus & liberamus, ac sub B. Petri et dictæ Sedis, atque nostra & pro tempore existentis Romani Pontificis protectione suscipimus, nobisq. & eidem Sedi immediate subijcimus. Ac exẽptionem, liberationẽ, susceptionem & subiectionem huiusmodi in quocunque foro & tribunali, ac dicta Camera, etiam respectu cuiuscunque solutionis illi faciendæ, semper fauorabiles cẽseri debere, & de illis in quacunque causa, lite, & controuersia eam interpretationem extensiuam habendam esse, quæ pro alia quantumuis pia & priuilegiata, ac ad pios vsus destinata & applicata causa fieri posset declaramus.

Priuilegia Studij & piorũ locorum Bononiẽ Collegio elargitur.

§.10. Ipsi quoq; Collegio Montis Alti, ac illius Rectori Scholaribus, Capellanis, Oeconomis, Officialibus, Ministris, & personis, vt omnibus & singulis priuilegijs, exemptionibus, libertatibus, fauoribus, cęterisq. gratijs, tam spiritualibus quam tẽporalibus, quibus Vniuersitas Studij generalis Bononien. huiusmodi, necnõ alia collegia & pia loca in dicta ciuitate Bononien. instituta, illorũq. Rectores, Scholares, Capellani, Oeconomi, Officiales, Ministri, & personę, de iure vel cõsuetudine, aut ex priuilegio, vel alias quomodolibet vtũtur, potiũtur & gaudẽt, ac vti, potiri & gaudere possunt & poterũt quomodolibet in futurũ non solum ad eorũ instar, sed ęque principaliter, ac pariformiter, in omnibus & per omnia vti, potiri, & gaudere.

Ipsis etiam & eorũ colonis & conductoribus, & emphyteutis frumẽta & fruges ex possessionibus d. Collegij, & de omnib. locis Status Ecclesiastici absq; licẽtia & solutione extrahẽdi vbiq; in d. statu vendendi auctoritatẽ concedit.

Tu vide constit. 10. § 18. N. Pauli V.

§.11. Necnon tam ipsi quam eorum coloni, arrẽdatarij, liuellarij, conductores, & emphiteutę præfati, vinũ, triticum, hordeum, legumina, blada, frumenta, & cuiuslibet generis fruges, ac grana, ex quibuscunq; proprietatibus, possessionibus & bonis dicti Collegij, illiusq. membrorũ & connexorum quorumcunq; prouenientia, de quibuscũq; prouincijs, terris & locis, nobis & Romanæ Ecclesię mediate vel immediate subiectis, cuiusuis licẽtia desuper minime requisita, & absque alicuius pecuniæ, vel alterius rei solutione, & præstatione propterea facienda, aut censuræ vel pęnæ incursu, extrahere & extrahi facere, ac ad dictũ Collegium pro illius vsu conducere, & etiam illa in dicta ciuitate Bononien. illiusq. comitatu, necnõ vniuerso Statu Ecclesiastico vendere, distrahere, & de illis ad eorũ libitum disponere libere & licite valeant, eisdem auctoritate & tenore similiter perpetuo indulgemus. Districtius quoque in virtute sanctę obedientiæ inhibemus Legatis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs, necnon Gubernatoribus, Auditoribus, Antianis, Vexillifero, Potestati, Quadraginta viris, Reformatoribus, Regimini, Senatui, Vicelegatis, Locatenentibus, Vicarijs, Officialib., Iudicibus, & alijs prefatis, eiusdemq. Sanctæ Romanę Ecclesiæ Camerario, ac dictæ Camerę Thesaurario, Clericis, Præsidentibus, & Commissario, necnon Annonæ Præfectis, ac pedagiorum, datiorum, vectigalium, gabellarũ, angariarum, bollettinorum, decimarũ, tallearum, taxarũ & aliorum onerum ac subsidiorum prędictorum Appaltatoribus, dohanerijs, exactoribus, datiarijs, ac quibusuis alijs personis cuiuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, & pręeminentię existentibus, ac quacunque auctoritate & potestate fungentibus, ne quorumcunq; priuilegiorum, indultorum, & litterarum, etiã sub quibusuis tenoribus & formis concessorum & concedendorum, seu etiã Annonæ vel abundantiæ, aut cuiusuis necessitatis, vel quouis alio prætextu, Collegium Montis Alti, illiusq. Rectorem, Scholares, Capellanos, Oeconomos, Officiales, Ministros, & personas huiusmodi, seu eorum aliquem, super præmissis quomodolibet molestare, perturbare, vel inquietare audeant seu præsumant.

Protectorem & Iudicem d. Collegij Card. de Monte Alto, & post eum, alium de ipsius parentela, sin autẽ antiquiorem Card. ex prouincia Marchiæ, vel si nullus fuerit alium Card. à Collegio nominandum ex nunc constituit.

§.12. Vt autem ipsius Collegij Montis Alti bono regimini, gubernio, & conseruationi opportune cõsulatur, dilectum filium nostrum Alexandrum S. Eustachij diaconum Cardinalem de Monte Alto nuncupatum, ex sorore germana secundum carnem pronepotem nostrum, & eo vita functo alium eiusdem S. R. E. Cardinalem ex nostra familia & parentela, vel in eius defectum ex dicta Prouincia Marchiæ Anconitanæ oriundum antiquiorem Cardinalem, seu, si nullus fuerit, alium ex eiusdem Sanctæ Romanę Ecclesiæ Cardinalibus quem Rector & Scholares prefati, seu eorum maior pars dixerint eligendum, eiusdem Collegij Montis Alti, illiusq. personarum, rerum, bonorum, iurium, & priuilegiorum Protectorem, defensorem & conseruatorem, ac iudicem ordinarium, cuius consilio & ope omnia supradicta, & quæcunq; alia in iis & circa ea necessaria & opportuna, statuantur & ordinentur, constituimus & deputamus.

Necnon

Protectoris facultas, Officiales deputandi.

§.13. Necnon Alexandro Cardinali, ac pro tempore existenti Protectori Collegij Montis Alti huiusmodi, illius Rectorem, Capellanos, Oeconomos, Officiales, Aduocatos, Procuratores, cæterosq. ministros deputandi & amouendi, ac loco amouendorum alios sufficiendi.

Statuta condendi.

§.14. Necnon quæcunque statuta & ordinationes, capitula & decreta ad eiusdem Collegij Montis Alti, illiusq. personarum, rerum & bonorum spiritualium & temporalium curam, regimen, gubernium, directionem, & administrationem, ac Scholarium prædictorum receptionem, admissionem, ætatem, qualitates, victum, amictū, instructionē, disciplinam, & studij cursum pertinētia, licita tamen & honesta, ac sacris Canonibus, & dicti Cōcilij decretis non cōtraria, quę eo ipso Apostolica auctoritate prædicta cōfirmata & approbata sint & esse censeātur, & ab omnibus ad quos pro tēpore spectabit, etiam sub pęnis in contrauenientes statuendis, obseruari debeant, faciēdi & edendi, ac illa quoties pro eorum & temporum qualitate, seu alias expediens videbitur immutandi, corrigēdi, moderandi, reformādi, & etiam alia ex integro cōdendi.

Lites d. Collegiū, eiusq. personas & bona concernentes, tam actiue quam passiue, etiā contra alia Collegia & pia loca magis priuilegiata &c. cognoscendi.

§.15. Omnesq. & singulas lites, causas & differentias, tam ciuiles quam criminales ac mixtas, dictum Collegiū Montis Alti, illiusq. res, bona, & personas quomodolibet concernentes, tam actiue quam passiue, etiam contra alia collegia & pia loca etiam æque vel magis priuilegiata, eorumq. res, bona, & personas, vel ē conuerso, ac vltro citroq. ad inuicem, vel alias quomodolibet motas & mouēdas, ac etiam per appellationem, & in quacunq; instantia coram quibusuis Iudicibus introductas & indecisas pendentes, etiā illas ab ipsis Iudicibus auocando, per se vel eius Viceprotectorem, aut aliū seu alios quos ad hoc duxerit deputandos, etiam summarie, simpliciter, & de plano, ac sine strepitu & figura iudicij, sed sola facti veritate inspecta, ac etiam manu Regia, cum omnibus & singulis suis incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, ac toto negocio principali, etiam priuatiue quo ad omnes & singulos alios Iudices ordinarios & delegatos, eorumq. curias & tribunalia, Ecclesiastica vel secularia, audiendi, cognoscendi, & fine debito terminandi.

Iudicibus & alijs inhibēdi, & inobedientes coercendi.

§.16. Necnon quoscunq; interesse habentes, tam in dicta curia quam extra eam, etiam per edictū publicū, constito sibi summarie de non tuto accessu citandi, & quibusuis etiam eiusdem curiæ Iudicibus & personis, quibus & quoties opus fuerit, sub sententijs, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniarijs de quibus ei videbitur inhibendi, & in euentum nō paritionis ad declarationem incursus sententiarū, censurarum, & pęnarū huiusmodi procedendi, ac sententias desuper ferendas debitę executioni demandandi seu demandari faciendi, contradictores quoslibet & rebelles per similes sententias, censuras, & pęnas, aliaq. opportuna iuris & facti remedia compescendi, ac etiam auxilium brachij secularis ad hoc inuocandi.

Dubium pręmissorū occasione futura declarandi.

Omniaq. alia desuper necessaria &c. faciendi.

§.17. Necnon quæcunque dubia & difficultates, siquę pręmissorum occasione quomodolibet oriri contigerit, declarandi & interpretandi, omniaq. & singula in eisdem pręmissis, & circa eas quomodolibet necessaria & opportuna faciendi, dicendi, gerendi, exercendi, & exequendi, etiā omni & quacunq; appellatione remota, plenam, liberam, & omnimodam facultatem, potestatem, & auctoritatem pariter perpetuo tribuimus & elargimur.

Clausulas pręseruatiuas huic concessioni apponit.

§.18. Decernentes, pręsentes litteras & in eis contenta quæcunque nullo vnquam tempore, etiam pro eo quod causæ propter quas hęc omnia facta fuerint corā locorū Ordinarijs, etiam tanquam à Sede prędicta delegatis, vel alibi examinatæ, verificatæ, & approbatæ, ac ipsorū Monasteriorum, Prioratuum, & Ordinum Superiores, & quicunque alij interesse habentes ad id vocati non fuerint, nec eisdē pręmissis consenserint, siue alias ex quibuscunq; causis quantumuis legitimis & iuridicis, de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intētionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, retractari, in ius vel controuersiam reuocari, ad terminos iuris reduci, vel aduersus illa quodcunq; iuris, facti, vel gratiæ remediū impetrari posse, neq; sub quibusuis similiū vel dissimilium gratiarū etiam suppressionum, vnionum, & applicationū, effectum suum plenarium nondū sortitarum, reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut alijs cōtrarijs dispositionibus, per nos vel alios Romanos Pontifices successores nostros, etiam in crastinū assumptionis ipsorū successorum, ad summi Apostolatus apicem, sub quibuscunque verborum expressionibus & formis, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus pro tēpore factis cōprehendi, sed tanquam pro fundatione & seu dotatione dicti Collegij Montis Alti ad bonarum artium cultū instituti concessa minime comprehendi, ac semper ab illis excipi, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum et eum in quo antea quomodolibet erant statum restituta, reposita, & plenarie reintegrata, ac de nouo etiā sub dat. per Protectorem, Rectorem, & Scholares pro tēpore existentes præfatos quandocunque eligenda de nouo concessa fore & esse, suumq. plenarium effectum sortiri debere, nec quēquam ad easdem præsentes litteras in Camera pręfata iuxta constitutionem piæ memoriæ Pij Papę IV. etiam prædecessoris nostri desuper editam, aut alias quandocunque pręsentandum, insinuandum & registrari faciendum teneri, neque illas propterea irritas, sed omnino valere & suffragari, perinde ac si constitutio prædicta, vel alia contraria minime emanassent.

Decretū irritans addit.

§.19. Sicq. per quoscunq; Iudices ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac prædictæ Sanctæ R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, sublata eis & eorū cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quauis causa & instantia iudicari ac diffiniri debere, necnon quo ad suppressum Prioratum S. Antonij quatenus per resignationē prędictam vacauerit, & Ecclesiam seu Capellam S. Ioannis Baptistæ, ac capellaniam & beneficia huiusmodi prout est sibi attentatum forsan est hactenus vel in posterū. Quo vero ad Monasteria ac Prioratum B. Mariae, & Ecclesiam seu Capellam S. Antonij de Diola, seu Diolo, omniaq. alia pręmissa, etsi alias quam per dictam resignationem vacet suppressum Prioratum huiusmodi ex nunc irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores huius constitutionis deputat, & facultates concedit.

§.20. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Bononien. & Episcopo Montis Alti, ac dilecto filio causarum curiæ Cam. Apostolicæ generali Auditori, motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte pro tēpore existentiū Protectoris, Rectoris, Scholarium, Capellanorum, Oeconomorū & personarum collegij, ac aliorum interesse habentiū prædictorū, vel alicuius eorū fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisq. in pręmissis efficacis defensionis pręsidio assistentes, faciant auctoritate nostra pręsentes litteras, & in eis contenta huiusmodi ab omnibus ad quos spectat, & pro tēpore spectabit, inuiolabiliter obseruari, ac pro tēpore existentes Protectorem, Rectorem, Scholares, Capellanos, Oeconomos, & personas collegij huiusmodi, ac alios interesse habentes illis pacifice frui & gaudere. Non permittentes, ipsos vel eorum quēpiam per quoscunque desuper quomodolibet indebite molestari, cōtradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaq. opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo. necnon legitimis super his habendis seruatis processibus sententias, censuras, & pęnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausulas derogatorias subnectit.

§.21. Non obstantibus pręmissis ac fel. recordat. Bonifacij Papæ Octaui etiam pędecessoris nostri, etiam qua cauętur expresse ne quis extra suam ciuitatē vel diœcesim nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnā dietam à fine suæ diœcesis ad iudicium euocetur, seu ne Iudices à Sede pędicta deputati, extra ciuitatem vel diœcesim in quibus deputati fuerint contra quoscunque procedere, aut alij vel alijs vices suas committere audeant seu pręsumant. & in Concilio generali edita de duabus dietis. dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentiū ad iudicium non trahatur. ac nostris, de non tollendo iure quæsito, & vnionibus ad partes committendis vocatis quorum interest, & exprimendo valore etiam beneficij cui aliud vniri petitur. ac Lateranensis & aliorum

etiam generalium & vltimo celebratorum Conciliorum, vniones perpetuas, nisi in casibus à iure permissis fieri, ac etiam beneficia vnius diœcesis cum aliis beneficijs, Ecclesijs, Collegijs, vel locis alterius diœcesis vniri prohibentium, ac rec. mem. Pauli Secundi & Pauli Quarti, aliorūque Romanorum Pōtificum similiter prędecessorum nostrorum de rebus Ecclesiæ non alienandis, & alienatis recuperandis. Necnon prædicti Pij de gratiis interesse dictę Camerę concernentibus infra certum tunc expressum tempus in ea registrandis, ac sanctæ mem. Iulij Secundi ac Iulii Tertii pariter Romanorum Pontificum prędecessorum nostrorum contra apprehendentes possessionem bonorum pretextu quarumcunque gratiarum, super quibus litteræ Apostolicæ integraliter expeditæ non fuerint. Aliisq. Apostolicis, ac in prouincialibus, synodalibus, et vniuersalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, necnon Cameræ Vrbis ciuitatum, prouinciarum, locorum, monasteriorum etiam S. Antonii de sancto Antonio à quo primo dictus Prioratus dependet, Prioratuum & Ordinū prefatorum, etiam iuramēto, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus priuilegiis quoq;, indultis, & litteris Apostolicis, Dilecto filio nostro Gabrieli tit. S. Laurentii in Lucina presbytero Cardinali Paleoto nuncupato, super Monasteriis, Prioratibus, Prępositurts, dignitatibus, cęterisq. beneficiis Ecclesiast. in ciuitate & dięcesi Bononien. consistentibus, ad eius collationem, prouisionem, vel quamuis aliam dispositionem ratione Ecclesiæ Bononien. cui ex dispensatione Apostolica præsidet, vel alias quomodolibet pertinētibus, nō nisi per eum vel Vicarium ab eo deputatum, seu de ipsius Gabrielis Cardinalis consensu conferendos, seu quod de illis prouideri vel disponi aliter non possit. Necnon Legatis, Archiepiscopis, Episcopis, Ordinariis, Gubernatoribus, Auditoribus, Antianis, Vexillifero, Potestatibus, Quadraginta viris reformatoribus, regimini Statui, Senatui, Vicelegatis, Locatenētibus, Vicariis, Officialibus, Iudicibus, Camerario, Præsidentibus, Clericis, Thesaurariis, Commissariis, Appaltatoribus, Dohaneriis, Datiariis, Præfectis, Exactoribus, & aliis personis prædictis, necnon ipsius Bononien. aliarumq. ciuitatum & locorum, Communitatibus, Vniuersitatibus, & hominibus, necnon Camerę Vrbi ciuitatibus, prouinciis, oppidis, locis, monasteriis, prioratibus & ordinibus prædictis, ipsorumq. Monasteriorum, Prioratuum, & Ordinum Abbatibus, Superioribus, conuentibus & personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisq. efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, in genere vel in specie, per quoscunq; Rom. Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem prædictam, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac etiam consistorialiter, etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, vel aliorum Principum instantiam, vel eorum contemplatione & intuitu, ac alias quomodolibet, etiam iteratis & multiplicatis vicibus, etiam contra exemptos concessis, approbatis, & innouatis, etiamsi in eis caueatur expresse quod illis etiam vigore clausulæ implicitæ derogationis latissime extendendæ, vltra quam in suppositione desuper signata expressum fuerit, etiam per quascunque litteras Apostolicas, etiam quasuis clausulas, generales vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaciores & insolitas, ac etiam irritantia & alia decreta, sub quacumque verborum expressione in se continentes, nullatenus derogari, neque derogatum censeri possit, nisi illorum tenores de verbo ad verbum nihil penitus omisso inserti, ac huiusmodi derogationes consistorialiter, & de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, ac cum expressionibus causarū in huiusmodi priuilegiis & indultis, ac desuper confectis litteris expressarum factæ, & per trinas litteras eundem tenorem in se continentes, tribus distinctis vicibus iis quorum interest legitime intimatæ & insinuatæ fuerint, ac tunc demum ipsorum interesse habentium ad id expressus accesserit assensus, & aliter factæ derogationes nemini suffragentur. Quibus omnibus etiamsi alias de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quęuis alia expressio habēda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruāda esset, tenores & formas, ac causas propter quas cōcessa fuerunt, necnon decreta in illis apposita pręsentibus acsi de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent pro expressis habētes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, ac sufficienter derogatum esse, & censeri decernimus; ita vt contraria quæcunque nullatenus obstent, contrariis quibuscunque. aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis de Prioratibus, ac huiusmodi speciales vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus generales dictæ Sedis, vel Legatorum eius litteras impetrarint, etiamsi per eas, ad inhibitionē, reseruationem & decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quas quidem litteras & processus habitos per easdem & inde secuta quæcunque, ad Monasteria, Prioratus, Ecclesias sine cura, seu Capellas, Capellaniam & beneficia huiusmodi volumus non extendi, sed nullū per hoc eis quo ad assecutionem Prioratuum, seu beneficiorum aliorum præiudicium generari. seu si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et quibuslibet aliis priuilegiis, indulgentiis, et litteris Apostolicis, generalibus vel specialibus quorūcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumcunque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Prouiso quod propter posteriores vnionem, annexionem, incorporationem nostras prædictas, Monasteria in spiritualibus non ledantur, & in temporalibus detrimenta non sustineant, ac Prioratus Sanctæ MARIAE Ecclesiæ sine cura seu Capellę, Capellania & beneficia huiusmodi debitis non fraudentur obsequijs, & animarum cura in eis, siqua illis immineat nullatenus negligatur, sed illorum ac Monasteriorum prædictorum congrue supportentur onera consueta. Nulli ergo &c.

Nunc Pauli IV. const. & alias similes indicati in ipsius const. 2 fol. 719.

Dat. Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, xv. Cal. Decembris, Pont. nostri Anno 4.

D.P. An 4. 17. Septemb.

X C.

Fructus beneficiorum Regni Neapolis, tēpore obitus Beneficiatorum, qui cum Camera Apostolica super spolijs transegerunt, pendentes vel non exacti, non ad eorum hæredes, vel Capitulum & Clerum, sed ad ipsam Cameram spectant.

Ad materiam Spoliorum vide sup. const. 7. Iulij III. Cum sicut. fol. 697. cum alijs ibi indicatis.

SIXTVS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1589.

Dubiū exortū circa spolia, in Regno Neapolis, an scilicet fructus beneficiorum pendentes, vel non exacti spectant ad Cameram Apostolicam.

CVm sicut accepimus variæ dubitationes, ac etiam contentiones inter modernum & pro tempore existentem nostrum & Sedis Apostolicæ Nunciū in Regno Neapolitano ex vna, & Clerum singularum ciuitatū & dięcesum eiusdē Regni, qui super spolijs clericorū & presbyterorū beneficiatorū, ac aliorū dicti Regni ab humanis pro tēpore decedentiū, cum nobis & Cam. nostra Apost. transegerunt, & concordarunt, eorumq. hęredes, pretēdentes fructus beneficiorū Ecclesiasticorū, clericorū & presbyterorum dicti Regni ab humanis pro tēpore decedentium, tempore eorum obitus pendentes, & maturatos, ac etiam à solo minime separatos, seu à quibus id contingit nondum exactos, ad clerum seu capitulum, vel hæredes beneficiatorum huiusmodi, non autem Cameram prędictam spectare, quamuis in cedulis transactionū super spolijs huiusmodi, mentis intentionisq. nostrę fuerit eosdem fructus pendentes quorūcunq; benef. Ecclesiast.

in

in quouis mense, pro tempore vacantium, etiam iuxta felicis recordationis Iulij Papæ III. prædecessoris nostri cõstitutionem desuper editam, eidem Cameræ nostræ reseruare, eosq. à die obitus beneficiatorum, vsque ad diem captæ possessionis per illorũ successores in dictis beneficijs decurrẽdos, eidẽ Cam. applicare, in dies oriri soleant.

Declaratio & decisio su prædicti dubij, ad fauorem Cameræ. §. 1. Nos igitur pro nostri Pastoralis officij munere, dubitationes & contentiones, seu controuersias huiusmodi è medio tollere volẽtes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, omnes & singulos fructus, redditus, & prouentus quorumcunque beneficiorum Ecclesiasticorum, cũ cura & sine cura, secularium & etiam quorumuis Ordinũ regularium in dicto Regno cõsistentium, etiam in quocũq; mense pro tempore vacantium, tam ante obitum illorum possessorum pendentes, & maturatos, ac etiam à solo minime separatos, seu nondum exactos, quam etiam post eorum obitum vsque ad diem captæ possessionis dictorũ beneficiorum per successores in eis maturãdos, & seu decurrẽdos, pro rata temporis à die adeptæ possessionis eorundem beneficiorum, ad ipsam Cameram nostram spectare, illosq. eidem Cameræ applicandos esse, & illos per venerabilem fratrem Marcum Antonium Episcopũ Fulginatensem, modernũ, & pro tempore existentem Nunciũ Apostolicum in Regno prædicto, pro eadem Camera, & eius nomine percipi, exigi, & leuari, ac etiã pro faciliori illorũ exactione si videbitur in fine anni, cum successoribus in dictis beneficijs computandi, diuidendi, & illorũ sic diuisorum, quemlibet eorundem Notarij, seu ab eo deputatorum commissariorum in dictis beneficijs successorum ratas partes, modo & forma præmissis in dictis beneficijs respectiue tangentes, etiam percipere exigere, & leuare posse & debere declaramus. Ac de cætero perpetuis futuris temporibus, ita & non aliter in præmissis obseruari volumus, ac etiam perpetuo statuimus & ordinamus.

Extinctio litium. §. 2. Omnesq. & singulas lites, causas, quæstiones, & controuersias super præmissis fructibus, & illorum perceptione inter ipsum Nuncium ex vna, & quouis Cleros hæredes, & successores dictorum beneficiatorum defunctorum, coram quibusuis Iudicibus, etiam ordinarijs et delegatis hactenus quomodolibet introductas, & adhuc indecisas pendentes partibus, ex altera, in eisdem statu & terminis in quibus reperiũtur, ab eisdem iudicibus ad nos aduocamus, illasq. penitus extinguimus & annullamus. sicq. per quoscunque iudices &c.

Clausulæ derogat. §. 3. Non obstantibus litis pendentia, & alijs præmissis, ac quatenus opus sit nostra de non tollendo iure quæsito, & quibusuis alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisq. contrarijs quibuscunque. Volumus autem &c.

D. P. An. 4. 1. Ianuarij. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die prima Ianuarij, millesimo quingentesimo octuagesimo nono, Pontificatus nostri Anno quarto.

XCI.

Contra Clericos male aut simoniace promotos, & Episcopos, & alios in ordinum collatione peccantes.

Contra hos male promotos habes etiam constit. 7. Pij II. Cũ ex. fol. 319. Hæc autem bulla ad terminos sacrorum Canonũ & dictæ const. Pij II. & Conc. Trid (præterquam quo ad simoniace promotos & promouentes) reducta fuit à Clemente VIII. inf. in eius const. 40. Romanum.

Edita An. D. 1589. SIXTVS EPISCOPVS, *Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Prooemium. SAnctum & salutare sacri ordinis Sacramentum ab ipso Domino & Saluatore nostro IESV CHRISTO institutum, beatisq. Apostolis & eorum legitimis successoribus singulari diuinæ bonitatis munere traditum, ita ad DEI Omnipotentis gloriam, salutemque animarum sancte ac religiose administrari decet, vt quæ vel ex typo & figura veteris legis, vel alias ex multa sanctorum Patrum prouidentia, circa ordinandorum natales, ætatem, vitæ ac morum probitatem, sanctitatem, scientiam, & alias qualitates in sacris ordinationibus requisitas, per sacros Canones, vel Apostolicas constitutiones, aut generalium Conciliorum decreta salubriter statuta fuerunt, ea inuiolate obseruentur. Nam si in veteri testamento tam multa de integritate & mundilia Sacerdotum & ministrorum Altaris, deq. eorum præstantia & dignitate legimus, de quibus dixit Dominus per Malachiam Prophetam, Labia Sacerdotis custodient scientiam, & legem requirent ex ore eius, quia Angelus Domini exercituum est, certe multo maior ratio & diligentia adhibenda erit in promouendis, tam inferiorum graduum clericis, quam etiam presbyteris, qui ad consummationem Sanctorum in opus ministerij, in ædificationẽ corporis CHRISTI constituuntur, prout de his ipsis & diuino verbo & beatorum Apostolorum præceptis, ac simul Sanctorum Patrum statutis sæpissime traditum est.

§. 1. Quare nos pro ea quæ nobis à Domino iniuncta est cunctarum Ecclesiarum cura & sollicitudine, ipsos Pastores & Præsules Ecclesiarum, quorum proprium munus est, personas idoneas Clericali militiæ ascribere, & ad minores maioresq. ordines rite promouere, auctoritate nostra duximus admonendos, vt in exequendo hac in parte suo pastorali officio attentius posthac inuigilent, canonicas sanctiones, vt par est, obseruent, ac vt nemini detur offensionis occasio, neve eorum ministerium vituperetur, studeant vitare ea omnia scandala & absurda, quæ ex vitiosa & minus canonica Clericorum ordinatione cernimus cum magno animi nostri dolore frequentius exoriri. Cum enim multi etiam interdum inhabiles & indigni, non vocati sancta Dei vocatione, sed potius Satanæ dolis decepti, prætextu deuotionis & pietatis, rem quidem sacram & diuinum munus, intempestiue tamen & inordinate affectantes, seu temporale aliquod commodum aut lucrum sibi proponentes, vel nimia simplicitate & imperitia, malitiaue aut fraude ad suscipiendum Clericalem characterem, aliosq. ordines ante ætatem legitimam, vel à non suo Episcopo, aut non præuio debito examine & approbatione, siue alias minus rite, vel etiam temere se ingerant. Debent sane Episcopi paterna charitate & prudentia eorum saluti, qui sæpe nesciunt quid petant, melius etiam quam ipsimet postulant, & salubrius consulere, nec tam quid flagitent, quam quid expediat considerare. summa vero diligentia prouidere, tum in alienæ diœcesis subditis ordinandis, ne quemquã promoueant sine eorum Ordinarij litteris dimissorijs, tũ in recognoscendis ipsis litteris, ne falso aut ab aliquo, qui auctoritatem illas concedendi non habeat, confectæ sint, tum denique in examinandis natalibus, ætate, vita, moribus, scientia, idoneitate, titulo, & reliquis qualitatibus, ne quid in suæ vel alienæ diœc. personis, ad Clericalem honorem & Ecclesiasticos ordines promouendis desideretur eorum, quæ ex præscripto sacrorum Canonum requiruntur.

Causa huius const.

§. 2. Vt igitur Præsules Ecclesiarum intelligant, si in re tam graui & tanti momenti, culpa aut negligentia peccauerint, se nõ modo in tremẽdo Dei iudicio, verum in hoc quoq; seculo Rom. Pontifici suæ villicationis rationẽ fore reddituros, præsenti constitutione perpetuo statuimus & ordinamus, vt si in posterum Antistes aliquis, Episcopali, Archiepiscopali, Primatiali, vel etiam Patriarchali dignitate præfulgens, aut Abbas ad primam tonsuram, minoresq. ordines suis subditis conferendos à Sede Apostolica auctoritatem habens, quemcunque secularem, vel cuiusuis Ordinis aut militiæ regularẽ, ex aliquo crimine, vitio, aut defectu, seu alias inhabilem vel irregularem existentem, vel extra tempora à iure statuta, vel absq; veris dimissorijs sui Ordinarij litteris, aut per saltũ, vel furtiue aut quo ad seculares sine titulo sufficiẽtis beneficij, vel patrimonij, aut ante ętatẽ per sacri generalis Trid. Concilij decreta, primę tonsurę, ac cuiq; ordini præscriptam, aut non seruatis temporum interstitijs, ita vt aliquis vnico die seu continuatis diebus ad plures ordines sacros, vel post vnum ordinem susceptũ sine causa rationabili antequã tempus ab eodẽ Concilio Tridentino præfixum elabatur ad alium ordinem promoueatur, sine dispensatione, aut

Pœna Episcopi vel alterius male aliquos promouentis.

aut indulto Apostolico, Clericali charactere non legitime insigniuerit, aut ad ordines minores vel sacros, vt præfertur, vel alias male promouerit, siue id scienter siue ignoranter fecerit, nisi debita diligentia adhibita iustus error, & probabilis facti ignorantia eum excuset, vt in quo deliquit in eo puniatur, à quorumcunque ordinum, atque adeo ipsius tonsuræ, & ab executione omnium munerum Pontificalium, eo ipso suspensus, & ab ingressu Ecclesiæ interdictus existat, alijsq. grauioribus pœnis nostro & pro tempore existentis Rom. Pōtificis arbitrio puniatur. Quod si spreta huiusmodi suspensione & interdicto, in præmissis se temere ingesserit, etiam à regimine & administratione suæ Ecclesiæ seu Monasterij, & à perceptione fructuum mensæ eiusdem, ac quorumcunque beneficiorum per eum, in titulum vel commendam, seu alias obtentorum suspensionem eo ipso incurrat. eiusque interdicti, aut suspensionis relaxationem, aut pœnarū remissionem ab alio quam à Romano Pontifice pro tempore existente nequeat obtinere.

Pœna male promotoris.

Tu vide bullas hic citatas, in rubr.

§. 3. Et nihilominus fel. record. Pij Secundi & aliorū Rom. Pontificum nostrorum prædecessorum, qui per suas constitutiones, aut in Cancellaria Apostolica publicatas regulas, contra huiusmodi clericos male promotos, diuersas pœnas inflixerunt, vestigijs inhærentes, eosdem clericos posthac male promotos, ab executione, ministerio, & exercitio ordinum susceptorum, & ab omni spe & facultate ascendendi ad alios superiores perpetuo suspensos declaramus. & si in eis ministrare præsumpserint, illos sic irregulares effectos, omnibus & quibuscunque per eos, in titulum, commendam, aut alias obtentis dignitatibus, officijs & beneficijs Ecclesiasticis, cum cura et sine cura, quomodocunque qualificatis, secularibus vel cuiusuis Ordinis aut militiæ regularibus, ac etiam si ipsi clerici regulares fuerint, actiua & passiua voce, ipso facto priuamus, & ijs priuatos, atque ad illa & alia, similia vel dissimilia in posterum obtinenda in perpetuum inhabiles & incapaces esse decernimus & declaramus. dignitatum, officiorum & beneficiorum huiusmodi, sic pro tempore vacantium dispositionem nobis & Apostolicæ Sedi perpetuo reseruantes.

Reseruatio p Summo Pōti[illegible] eorum qui in mortis articulo, & etiam super irregularitate dispensandi.

§. 4. Vt autem homines, qui nimia indulgentia & spe impunitatis, ac veniæ facilitate hactenus fuerunt ad huiusmodi facinora procliuiores, ea sublata & præclusa, ab his abstineant & caueant in futurum, tam absoluendi quam dispensandi facultatem in casibus superius expressis, etiam in foro conscientiæ, Nobis & successoribus nostris duntaxat auctoritate & tenore præmissis perpetuo reseruamus. Inhibentes ne à quoquam seculari, vel cuiusuis Ordinis regulari presbytero vel Prælato, quauis auctoritate fungente, nec per quæcunque Iubilæa & Indulgentias, etiam plenissimas & extraordinarias per nostros prædecessores, aut nosmetipsos vel successores nostros, anno Iubilæi, aut alio quouis tempore & Cruciatæ sanctæ, vel quocunque alio titulo, modo & forma, Motu proprio & consistorialiter, seu ad quorumcunque Principum, Regum, aut Imperatoris instantiam, eorumue contemplatione & intuitu, cum quibusuis amplissimis, in genere vel in specie derogatorijs clausulis concessa vel in posterum concedenda, nec vigore aut prætextu facultatum aut priuilegiorum, Mare magnum, aut alias quomodolibet nuncupatorum, quibusuis Ordinibus, Congregationibus, aut personis regularibus, aut Episcopis, per decreta Concilij Tridentini, aut officio sacræ Pœnitentiariæ Apostolicæ, vel Minoribus, aut etiam Maiori Pœnitētiarijs nostris, & Romani Pontificis pro tempore existētis, vel alias quomodolibet pro tempore concessorum, personæ sic vt præfertur delinquentes, tam scilicet antistites seu Abbates promouentes, quam Clerici male insigniti seu ordinati, à reatibus & excessibus præfatis absolui, præterquam in mortis articulo possint aut debeant. Nec cum ijs super irregularitate propter præmissa contracta, etiamsi crimen penitus occultum fuerit, quouis modo valeat dispensari.

Forma petendi absolutionē & dispensationem a Rom. Pont. &

§. 5. Verumenimuero quia grauioribus morbis fortiora sunt adhibenda remedia, & iuxta personarum, locorū ac temporum qualitates leges sunt immutandæ, pœnæq. aggrauandæ & emolliendæ; cum huiusmodi peccatum Satana suggerente, hominumq. fragilitate assentiente, videatur iam ad culmen vitiorum ascendisse, & in præcipitij esse. Ideo vt homines saltem pœnæ timore, & proprij honoris confusione à peccato deterreantur, nouum huic veneno antidotū cogimur præparare. Ac propterea volumus, vt qui absolutionem & dispensationem huiusmodi petent, semper, quamuis delictum adhuc occultum extiterit, non per officium sacræ Pœnitentiariæ, sed à nobis & pro tempore existente Romano Pontifice in vtroque foro absolutionem petere teneantur. alioquin ipsæ concessiones & absolutiones, etiam cum clausula quod præsentis constitutionis tenor, & alia prædicta habeantur pro expressis, prorsus nullæ, irritæ, & inualidæ existant, ac nemini penitus suffragentur.

Inhibitio eas pe[tendi] per officiū sacræ Pœnitentiariæ.

Pœnæ contra simoniace promouentes, & promotos.

§. 6. Cæterum si quis Antistes vel Abbas seruatis quidem cunctis præmissis, & cæteris omnibus quæ in ipsius tonsuræ, & ordinum collatione obseruari debent, personas habiles & idoneas, sed tamen recepta ab ijs, quibus tonsuram aut ordines conferet, pecunia, pretio, vel præmio, simoniace in futurum insigniuerit vel promouerit, volumus vt præter alias censuras & pœnas contra simoniace ordinantes & ordinatos à sacris Canonibus & constitutionibus Apostolicis alias inflictas & irrogatas, quibus nequaquam derogare intendimus, etiam omnia & singula supradicta in sic promouentibus & promotis locum habeant.

Clausula præseruatiua.

§. 7. Decernentes præsentes litteras sub quibusuis concessionibus, facultatibus, & gratijs, etiam in casibus quibuscunque Sedi Apostolicæ quomodolibet, etiam in Bulla Cœnæ Domini reseruatis, etiam sub nomine Iubilæi plenarij, vel Cruciatæ sanctæ absoluendi facultatē quibusuis personis generaliter vel specialiter tribuentibus minime comprehendi, sed semper ab illis exceptas esse & censeri.

Decretum irritans.

§. 8. Sicq. in præmissis vniuersis & singulis per quoscunque Iudices & Commissarios, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & Sanctæ Rom. Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, in quauis causa & instantia iudicari & diffiniri debere. ac irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Claus. derog.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac in Concilijs etiam generalibus editis. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Forma & effectus publ. huius. const.

§. 10. Vt autem præsentes litteræ omnibus innotescāt, mandamus illas ad valuas S. Ioannis Lateranensis, & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, & in acie Campi Floræ affigi & publicari, & post quindecim dies qui in Vrbe sunt, qui vero extra eam & citra Montes intra quatuor menses, qui demum vltra Montes erunt, intra octo mēses à die publicationis huiusmodi computan. perinde afficere & arctare, acsi eorum cuique personaliter intimatæ fuissent.

Fides exemplorum.

§. 11. Ac earundem præsentium litterarum exemplis etiam impressis, Notarij publici manu subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiast. constitutæ obsignatis, eandem fidem in iudicio & extra illud adhiberi, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri statuti, ordinationis, declarationum, priuationis, reseruationum, inhibitionis, voluntatum, decretorū, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autē hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 4. 5. Ianuarij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1588. Nonis Ian. Pont. nostri anno 4.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1589. indictione 2. die vero 9. mēsis Ianuarij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & Domini N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ Quinti anno eius quarto. retroscriptæ litteræ Apostolicæ, affixæ & publicatæ fuerunt in valuis Basilicarum S. Io. Lateranensis, & Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, vt moris est, per nos Hieronymum Lutium, & Pompeum Guerram S. D. N. Papæ curs.   Alex. Parabiachus mag. curs.

XCII.

De habitu & tonsura Clericorum & Militum beneficia Ecclesiastica obtinentium.

Ad hoc habes etiam Concil. Trid. in sess. 24. cap. 6. & sess. 23. cap. 6. & 17.

Idibus An. D. 1589.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CVm sacrosanctam Dei Ecclesiam, quam Saluator noster suo preciosissimo sanguine acquisiuit, spōsam sibi elegerit, & nobis licet indignis custodiēdā tradiderit, eidem sine ruga, sine macula, atque in omnibus suis membris placentē conseruare debemus, vt in ea, omnia ordinata, singula distincta, cuncta interius exteriusq; pietatem & deuotionem redolentia inueniantur, & vt ineffabilibus circumamicta varietatibus, speciosa in oculis suis appareat, quantum fauente Deo valemus, id ipsum munus exequi decreuimus.

Causa huius const.

§. 1. Quare animaduertētes, quod qui in sortem Dñi ad eiusdem Ecclesię decus & ornamentum sunt vocati, & ex eo Clerici nomen consecuti, quiq; censu Ecclesiastico viuunt, singulari aliquo signo, à reliquo populo distingui debent, ne cui eorū iure dici possit: Quomodo huc intrasti non habens vestē nuptialem? & ad hoc ipsum sollicitudinis nostrę obtutus dirigētes, ne sanguis eorum de manu nostra requiratur, cū ingēti cordis nostri dolore inuenimus cōplures supradicta Domini sentētia iuste redarguēdos. Nam eorū plerįq; Clericali honore neglecto, in vestibus laicalib. incedētes, eo se mistico indignos priuilegio reddiderunt. Quapropter licet sacris Canonibus, Cōcilijs generalibus, & Apostolicis constitutionibus, certus circa eorum, qui Clericali charactere insigniendi sunt, habitū, ætatem & alias qualitates sit præscriptus modus, & cōtra Clericos in habitu Clericali, & tōsura non incedētes imposita pęna, nempe vt gratijs, immunitatibus & alijs priuilegijs Clericalibus minime gaudeant, tamen cū iniuria temporum, & forsan dormientib. pastoribus, inimicus homo lethifera transgressionis zizania superseminauerit.

Præfinitio habitus & tonsuræ per Clericos seu Milites beneficia vel pensiones obtinentes de cętero deferen.

Hoc declaratur mox hic infertius.

§. 2. Nos propterea his & alijs rationabilibus de causis adducti, ne quis nimia, siue pastorum siue temporū indulgentia & impunitate, seu oscitantia, cum religionis dedecore, nominis Dei contemptu, & proprię salutis dispēdio de cętero abutatur; hac nostra perpetuo valitura constitutione præcipimus & mandamus, omnibus & quibuscunq; Clericis, non solum in sacris, sed etiam in alijs minoribus Ordinibus cōstitutis, & Clericali tantum tonsura insignitis, & nedum beneficia Ecclesiastica qualiacūque etiā simplicia, nunc & pro tempore obtinētibus, & in illis vel ad ea ius habētibus, verum etiam pensiones super quibusuis fructibus, redditibus, aut prouentibus quarumuis Patriarchalium, Primatialium, Metropolitanarum, Cathedraliū, & aliarum quarumcunque Ecclesiarum, seu Abbatialium Capitularium & Conuentualium mensarum, necnon Monasteriorum, Præpositurarum, Præpositatuum, Prioratuum, Præceptoriarum, Hospitalium, Canonicatuum, prębendarum, dignitatum, personatuum, administrationum, officiorum & beneficiorum quorumcunq; Ecclesiasticorum, secularium, & quorumuis Ordinum regulariū, seu illorū distributionibus quotidianis, ac iuribus, emolumentis & obuentionibus vniuersis sibi reseruatas, aut fructus ipsos, prædiaue, aut bona Ecclesiastica loco pensionū sibi assignatos, vel assignata, ex quacunque concessione, seu dispensatione Apostolica, percipiētibus, etiam coniugatis, præsertim si ijdem Clerici coniugati iuxta constitutionem pię mem. Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri in Concilio Trid. innouatam, priuilegijs Clericalibus vti velint, tam in Romana Curia degentibus, quam extra eam vbilibet gentium & locorum constitutis, vt ipsi & eorum quilibet quantumuis exempti existant, & quotis priuilegio vel immunitate gaudeant, quacunque dilatione, aut tergiuersatione postposita, debeāt omnino qui in Vrbe præsentes fuerint, intra quindecim dies, qui vero citra Montes intra quattuor menses, qui denique vltra Montes constituti sunt, intra octo menses, à die publicationis præsentium litterarum in Romana Curia faciēdæ, tonsuram & habitum Clericalem, vestes scilicet talares, aut Milites infra dicendi, quibus pensiones, aut fructus, aliaue bona ecclesiastica reseruata sunt, suæ Militiæ conuenientem, quacunque remota excusatione assumere, & iugiter deferre. In futurum autem non nisi actu Clericis in habitu Clericali & tonsura, & Militibus infra dicendis in militari incedentibus, suę militiæ propria, aut alia quæcunque Ecclesiastica etiam simplicia beneficia respectiue conferantur aut commendentur, aut pensiones fructusue aut bona Ecclesiastica reseruentur.

Impositio pœnarum contra inobedientes.

§. 3. Alioquin ipsos & ipsorum quemlibet, qui quo ad gestandū habitum clericalem & militarem supradictum, lapso huiusmodi tēpore eorum vnicuiq; vt supra dictū est, præfixo, nostris huiusmodi precepto & mandato nunc & in posterum perpetuis futuris temporibus cum effectu nō obedierint, præter alias pœnas contra eos inflictas, etiā quibuscunque dignitatibus, administrationibus, officijs, Canonicatibus & prębendis, ac beneficijs etiam simplicibus & prętimonijs per eorum quemlibet in titulum, cōmendam, vel alias pro tempore obtentis, necnon pensionibus & fructibus, ac prædijs, bonisq. Ecclesiasticis huiusmodi quocunque modo eis reseruatis, vel reseruandis, omnique iure sibi in eis vel ad ea quomodolibet competenti, harū serie ex certa nostra scientia, deque Apostolicę potestatis plenitudine priuamus, ac sine vlla alia monitione, citatione, Iudicis decreto, aut ministerio ipso facto priuatos declaramus. ac tam beneficia ipsa per priuationem huiusmodi vacare, & libere alijs conferri posse, quam etiam pensiones cassatas, extinctas esse & fore, ac fructuum, vel aliarum rerum reseruationes cessare, & quemquam vlterius ad illorum solutionem minime teneri, & ob non solutionem, censuras & pœnas aliquas incurrere non posse, nec debere decernimus. ipsasq; dignitates, personatus, administrationes, officia, necnon Canonicatus & prębendas, & beneficia sic pro tempore vacantia, collationi, prouisioni & dispositioni nostræ, & Rom. Pont. pro tempore existentis perpetuo reseruamus.

Decretum irritans.

§. 4. Statuentes sic in præmissis vniuersis & singulis per quoscunq; Iudices & Commissarios, etiam causarū Palatij Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicādi & interpretandi facultate, in quauis causa & instantia iudicari & diffiniri debere, necnon irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Declaratio circa eos Milites & alios Ro. Cur. Officiales, qui cōstitutione isthac nō ligantur.

Aliæ declarationes sunt hic infertius.

§. 5. Cęterum Milites quarumuis Militiarū sub regula aliqua approbata canonice institutarū, vel alios Ro. Cur. officiales, qui non vti clerici, sed potius tanquā Milites iuxta priuilegia & dispensationes Apostolicas, eis in genere vel in specie, per nos aut prædecessores nostros nominatim concessa, & sub fe. re. Pij Papæ V. prædecessoris nostri constitutione, quæ incipit, Sacrosanctum &c. huiusmodi priuilegiorum forsan reuocatoria minime comprehensa, beneficia militiæ quam professi sunt regularia obtinent, seu pensiones super quibusuis fructibus, redditibus & prouentibus Ecclesiasticis, etiam prędictarum Ecclesiarum & beneficiorum secularium, aut fructus ipsos sibi reseruatos percipiunt, aut obtinebunt, vel percipient in futurum, siue clericali charactere insigniti sint, siue non sint, qui vero clerici sunt, etiamsi ab initio tempore reseruationis pensionum, seu fructuum huiusmodi, regularem habitum nondum susceperint, nec militijs officiorum Rom. Cur. ascripti fuerint, sed post factas eorum cuique reseruationes, ante vel post publicationem præsentis constitutionis Milites effecti extiterint, sub præcepto & mandato præfatis, de habitu & tonsura clericali deferendis, nolumus comprehendi. sed ijs permittimus, vt regulari habitu Militiæ, quam professi sunt conuenienti, vel si ipsi milites Rom. Cur. officiales fuerint, qui pensiones, aut fructus, aliaue prædia aut bona Ecclesiastica ex dispensatione seu priuilegio Apostolico percipiant, habitu militari supræscripto abiq; aliquius censuræ vel pœnæ Ecclesiasticæ incursu licite vti valeant. & nihilominus tā beneficia suæ militiæ regularia retineant, quam etiam pensiones super

Ec-

Ecclesiarum & beneficiorum prædictorum etiam secularium fructibus, seu bona vel fructus præfatos sibi pro tempore reseruatos percipiant.

Clausula derogatoria.

§.6. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon consueutdinibus, etiam longissimo & immemorabili tempore obseruatis, quæ abusus & corruptelæ potius censendæ sunt. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis quorumcunque tenorum existant, quæ omnia nolumus cuiquam aduersus præmissa in aliquo suffragari.

Publicatio & obseruantia ab Episcopis &c. curari debet.

§.7. Mandamus vero vniuersis & singulis venerabilib. fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs Prelatis, ac locorum Ordinarijs, vt in suis quisque Ecclesijs, Ciuitatibus & diœcesibus curent presentes litteras, earumq. exempla publicari & inuiolate obseruari.

Forma & effectus publicationis huius constit.

§.8. Et ne quis præsentium litterarum ignorantia se valeat excusare, iubemus, illas ad valuas Basilicarum S. Ioannis Lateran. & Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, & in Cancellaria Apostolica affigi & publicari, earumq. exempla inibi affixa relinqui, & deinde in eadem Cancellaria Apostolica in libro Quinterno appellato, inter cæteras cõstitutiones perpetuas describi & registrari. Decernentes publicationem in basilicis præfatis, & in acie Campi Floræ faciendam, post lapsum temporis superius præfixi vnumquemque arctare & afficere, perinde ac si ipsæ præsentes litteræ singulis personis præfatis personaliter intimatæ fuissent.

Transumptorum fides & Sanctio pœnalis.

§.9. Volumus quoque earundem presentium transumptis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, plenam & indubitatam fidem in iudicio & extra adhiberi, quæ ipsis originalibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo omnino hominum &c.

Dat. P. An. 4. 9. Ianuarij.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo nono, quinto Idus Ianuarij, Pontificatus nostri Anno quarto.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1589. indictione 2. die vero 18. mensis Ianuarij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D Sexti diuina prouidentia Papæ V. Anno 4. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in valuis Basilicarum S. Ioannis Lateranensis, & S. Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, vt moris est per nos Hieronymum Lutium & Ioannem Baptistam Bagni, Sanctissimi D. N. Papæ Cursores.

Alex. Parabiachus Mag. Curs.

Sequitur declaratio quo ad aliquos Papæ familiares, Militesq. & Officiales Romanæ Curiæ, & pensiones non vltra 60. ducatos obtinentes.

Edita An. D. 1589.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Compend. constit. præcedentis.

PAstoralis est curæ nostræ, & ita æquum arbitramur, vt quanto possumus studio indemnitati & vtilitati, tum pauperum Clericorum, tum etiam personarum quæ nostris obsequijs insistendo, labores & incommoda assidue subire non cessant, consulere procuremus, ac earum necessitati prospiciamus. ne, dum prompte & expedite ministeria eis iniuncta obire conantur, non solum congrua præmia non recipiant, verum aliquid detrimenti patiantur. Cum itaque nostra nuper edita constitutione de habitu & tonsura, per clericos seu Milites beneficia vel pensiones obtinentes deferendis, quæ incipit, Cum Sacrosanctam, &c. præceperimus vniuersis clericis, nedum beneficia Ecclesiastica obtinentibus, sed etiam pensiones super fructibus Ecclesiasticis, aut fructus ipsos sibi reseruatos percipientibus, vt habitum & tonsuram clericalem, vestes scilicet talares, Militibus vero ipsas pensiones aut beneficia suæ militiæ propria obtinentibus, vt habitum suæ militiæ conuenientem iugiter deferant, pœna priuationis beneficiorum, pensionum, ac fructuum huiusmodi cuilibet inobedienti imposita, prout in eadem constitutione latius continetur.

Causa huius moderationis.

§.1. Nonnulli vero ex Clericis præfatis pensiones aut fructus huiusmodi admodum tenues percipientes, alij quoque nostri familiares actu nobis inseruientes, varijs obsequijs & ministerijs addicti, qui vltro citroque, vbi opus est commeare & accurrere coguntur, idcirco vix possint sine maximo incommodo, impedimento & dispendio, habitum clericalem suprascriptum gestare.

Moderatio d. constitutionis pro Clericis pensiones fructus, aut bona ecclesiastica sexaginta ducatorum auri de Cam. non excedentia obtinentibus.

§.2. Nos eorum commodis opportune prouidere, eosq. specialis gratiæ fauore prosequi volentes, omnibus & quibuscunque clericis, tam in Romana Curia quam extra eam vbilibet gentium & locorum constitutis, qui pensiones, fructus, aut prædia vel bona ecclesiastica, sibi in vna vel pluribus vicibus reseruata & concessa, summã seu valorem annuum sexaginta ducatorum auri de Camera insimul non excedentes seu excedentia, percipiunt aut percipient in futurum.

Et pro nõnull. familiaribus Pontificis. Aliã limitationẽ habes pro Cõcionatoribus etc. in cõst. 1. S. D. N. Pauli V.

§.3. Ac præterea nostris familiaribus, nobis in quibusdam inferioribus ministerijs, quales sũt qui à pedibus seu parafrenarij, mensæ dispositores, aut credentiarij, aut dispensatores vulgo dicuntur, & alijs his similibus seruitijs actu ministrantibus, quiue in futurum inseruient. necnon quibusuis nostrorum intimorum familiarium actu nobis in Palatio nostro Apostolico inseruientium familiaribus, continuis commensalibus, præsentibus & futuris, qui pensiones aut fructus, bonaue Ecclesiastica loco pensionum, vsque ad quamcunque summam & valorem nunc percipiunt, aut in posterum pro tempore percipiẽt, vt ipsi & eorum quilibet in habitu & tonsura clericali incedere minime teneantur, sed laicali habitu impune & licite vti possint, quo sua munia promptius expeditiusque obire valeant, nec pœnis in eadem constitutione inflictis subiaceant, auctoritate Apostolica tenore præsentium de speciali gratia concedimus & indulgemus.

Prorogatio termini in d. const. personis in Vrbe degentib. præfixi, ad alios 15. dies.

§.4. Reliquis autem nostris, aut personarum nobis inseruientium familiaribus, continuis commensalibus, omnibusque & singulis alijs, tam clericis quam militibus beneficia, fructuum vel bonorum Ecclesiasticorum reseruationes ac pensiones obtinentibus, aut in ipsis beneficijs, vel ad ea ius habentibus in Vrbe præsentibus tempus quindecim dierum in dicta constitutione præfixum, nec dum elapsum, ad alios quindecim dies à fine primo dicti termini computandos extendimus & prorogamus.

Et pro Militibus & alijs in militari habitu incedere obligatis.

§.5. Ac demum Militibus, tam Militiarum canonice institutarum, quam Rom. Cur. Officiatibus, qui iuxta præfatam nostram constitutionem in Militari habitu incedere tenentur, vt vestibus communibus, cum insignib. tamen Crucis, aut Numismatis suæ Militiæ proprijs vti valeant, atque hac ratione ipsius constitutionis præcepto plene satisfacere censeantur pariter indulgemus.

Declaratio circa tempus quo clerici, vel Milites habitũ gerere tenentur.

§.6. Eos vero Clericos aut Milites, quibus pensiones aut fructus, bonaue, aut prædia Ecclesiastica ad quamcũque summam reseruata, aut reseruari concessa sunt, vel posthac reseruabuntur, non aliter ad gerendum huiusmodi habitum teneri volumus, nisi postquam pensiones, fructus, aut alia præfata cum effectu exigere aut percipere cœperint, vel per eos steterit quo minus exigant vel percipiant.

Decretum irritans.

§.7. Decernentes sic in pręmissis iudicari debere, necnon irritum & inane, quicquid secus super his à quoquã quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Præfata constitutione nostra, quo ad reliqua omnia præsentibus litteris non excepta, nihilominus in suo robore perpetuo permansura.

Transumptorum fides.

§.8. Volumus autem præsentium transumptis, etiam impressis, Notarij publici manu subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandem fidem vbique, tam in dicta Curia & in iudicio, quã extra adhiberi, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum &c.

D. P. An. 4. 31. Ianuarij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo nono, pridie Calendas Februarij, Pontificatus nostri Anno quarto.

Pœnæ

XCIII.

Pœnæ & confiscationes maleficiorum, cuiusque Ciuitatis, & Terræ Status Ecclesiastici, locorumq. ei subiectorum, applicantur R. Cameræ Apostolicæ, cum nonnullis statutis & ordinationibus, circa earum exactionem, atque distributionem obseruandis.

Circa prædicta, extant plures constitutiones Apostolicæ quas indicaui in earum apostillis, hic non repeto. Istam vero bullam in Vrbe etiam seruari iussit Clem. VIII. insr. in eius constit. 5. Inter cæteras.

Edita An. D. 1585.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

AD Romanum Pontificem pertinet, non modo vti communem Patrem ac Pastoré, totius Christianæ Reipublicæ generalem curam suscipere, sed priuatim quoque Populorum ipsius S. R. E. ditioni, etiam in temporalibus subditorum prospero statui, ac bono regimini, simul etiam Cameræ Apostolicæ indemnitati, propria quadam & peculiari solicitudine prouidere. Quod ita demum (Deo fauente) feliciter euenturú speramus, si ij, qui in Ciuitatibus, & locis dicti Status temporalis Ecclesiastici ius dicunt, in officio contineantur, & quicunque eorum publica legum & Magistratuú potestate abutendo, à recto Iustitiæ tramite declinare, vel turpis lucri causa, Cameræ Apostolicæ iura improbe fraudare præsumpserint, se tandem in iudicio grauissimas pœnas daturos intelligant. Ideoq. nemini mirum videri debet, si cum quotidie instigante humani generis hoste, hominumq. malitia in dies succrescente, nouæ fraudes, & corruptelæ detegantur, nos quoque prædecessorum nostrorum exemplo, noua cogimur subsidia præparare.

Paulus II. Officialib. prohibuit, remissionem pœnarú vltra sex florenos.

§. 1. Bene siquidem, & prudenter fel. rec. Paulus Papa II. prædecessor noster, prohibuit inter alia, ne Gubernatores, & quicunque Officiales Prouinciarum, Ciuitatum, & locorum S.R.E. ditioni in temporalibus subiectorum, mulctas & pœnas pecuniarias remittere, donare, aut gratiam de illis facere possent, vltra summam sex florenorum auri de Camera.

Sixt. IV. approbauit, & processus circúdari prohibuit, librumq. concernentem compositionibus & gratijs teneri iussit.

§. 2. Quam prohibitionem piæ mem. Sixtus Papa Quartus, etiam prædecessor noster non modo approbauit, sed vetuit etiam ne in causis criminalibus, ante sententiarum prolationem processus circúdari facerent, sed causas ipsas, prout Iustitia suaderet, terminarent. ac mandauit, vt omnes supplicationes in quibus persona delinquens, delictum ipsum, & pœna ei de iure irroganda, ac demum gratia ei per Officiales facta, exprimi deberet, in libro speciali registrari facerent, librumq. ipsum in fine officij per fidelem Nuncium Cameræ Apostolicæ mitterent. Ac pro refectione murorum, fontium, viarú, aliarumq. rerum similium, seu illarum conseruatione, non aliter Thesaurarios Cameræ ad illarum solutionem teneri voluit, nisi vere actualiter in hoc erogaretur.

Et pœnas ad alterius quá Thesaurarij manus peruenire prohibuit.

§. 3. Per aliam vero suam constitutionem mádauit, vt si vere in tales causas expendendi facultas, & licentia à Sede Apostolica tributa foret, id tamen per manus Thesaurarij erogaretur; inhibendo ne eędem pęnę, ac mulctę ad alterius quam Thesaurarij manus, etiam sub colore depositi, donec in prædictos vsus erogarétur, vllo modo peruenirent.

Pius IV. applicauit Cameræ Apost. omnes pœnas & per eius officiales exigi iussit, in eius bull. 43. Decet. supra fol. 56.

§. 4. Ac demum recolendæ memor. Pius Papa Quartus noster itidem prædecessor statuit, quod omnes pœnę, & mulctæ pecuniariæ, seu cuiusuis qualitatis bona, quarumcunque personarum in prædictis Ciuitatibus, & locis degentiú, Cameræ Apostolicæ priuatiue quo ad omnes alios etiam Communitates (exceptis tantum ijs pœnis, quæ pro damnis, agris, & prædijs rusticis illatis sunt inflictæ) perpetuo integre applicatæ existerent, nec per alios, quam à Camera Apostolica, ad id specialiter deputatos officiales exigerentur. de quorum manibus eas reciperent, siqui titulo oneroso, aut ob aliquos pios vel supradictos, aut alios eiusmodi vsus, illas sibi debere prætenderent.

Et declarauit id seruari etiam in locis S. Apost. immediate subiectis, vt ibid.

§. 5. Id autem declarauit postea habere locum etiam in ijs Terris Castris & locis, quæ non ipsi Romanæ Ecclesiæ immediate, sed alicui Communitati Ciuitatum præfatarum subditæ forent.

Postea decimam pœnarú partem Gubernatori, quartá vero accusatori assignauit, vt ibidem.

§. 6. Nouissime vero ordinauit, & præcepit, vt Officiales prædicti, decima tantum huiusmodi pœnarum, accusator autem quarta partibus contenti forent, sed illorum nemo alias, quam de manu Depositariorum dictæ Cameræ vllo modo exigerent, prout in præfatis, & alijs forsan prædecessorum nostrorum desuper editis constitutionibus latius continetur.

Hic modo Pont. iterato quascunque pœnas maleficiorú Cameræ applicat.

§. 7. Sed quia postmodum successu temporis nonnulli ex illis, qui in Statu temporali Ecclesiastico ius dicunt, varias artes, vel potius fraudes excogitarunt, quibus salubria huiusmodi statuta eluderent, & sub diuersis prætextibus interdum per sordes, pretio, aut gratia corrupti, criminosos manifestos aut impune dimitterent, aut mulctas Cameræ Apostolicæ debitas interuerterent. Interdum vero illos plus æquo opprimentes, non tamen pœnas ab eis exactas prædictæ Cameræ reseruarút, sed turpi lucro inhiantes sibi contra fas retinuerunt. Nos huic malo mederi, & malitijs quantum cum Domino possumus obuiare cupientes, ac dictorum prædecessorum exempla imitati, auctoritate Apostolica decernimus & declaramus, omnes & quoscunque pœnas pecuniarias, mulctas, & cófiscationes omnium, seu cuiusuis partis bonorú, inflictas, & infligendas occasione, cuiusuis criminis, excessus, maleficij, delicti, vel quasi, per quoscunque Præsides, Rectores, Gubernatores, quauis dignitate, etiam Episcopali, Archiepiscopali, vel alia maiori fulgentes, etiam S.R.E. Cardinales & Sedis prædictæ de latere Legatos, eorumq. Vicelegatos, Locatenen. Commissarios, Potestates, & Officiales, qui in quibusuis Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Castris, Villis, & locis nostræ & S.R.E. ditioni témporal. subiectis quomodolibet iurisdictionem exercent, tum per sententias, decreta, processus, tum etiam per viá supplicationum, remissionum, absolutionum, liberationú, condonationum, compositionum, gratiarum, abolitionum, seu cassationum processuum ab ipsis pro tempore concessarum, tam ex iuris communis dispositione, quam iuxta tenorem quarumcunque Apostolicarum, aut etiam Aegidianarum constitutionum, & ordinationum, vel statutorum, & consuetudinum cuiusuis Prouinciæ, Ciuitatis, aut loci particularium, aut in vim dictorum decretorum, bandimentorum, ab ijsd. m Officialibus seu eorum antecessoribus promulgatorum, Cameræ Apostolicæ realiter & cum effectu perpetuo applicatas esse & fore, ipsiq. Cameræ, non autem quibusuis Communitatibus, Vniuersitatibus, aut personis integre deberi. pœnis duntaxat ratione damnorum in agris, vineis, possessionibus, siluis, pratis, aut quibusuis prædijs illatorum exceptis, quæ sicut Communitati, aut Vniuersitati applicatę sunt, quicquam circa eas innouare nequaquam intendimus. Præmissa vero omnia locum habere volumus etiam in ijs Terris, Oppidis, Burgis, Castris, Villis, & locis, quæ alicuius alterius Ciuitatis, aut Terrę, communitati, vel Vniuersitati, non autem immediate Romano Pontifici subiunt.

Communitatibusq. & alijs dictas pœnas prætendentibus terminú, ad id proban. & desuper sétentiá in Camera Apost. obtinen. præfigit, quo elapso, omnes concessiones dictarú pœnarú etiá ex onerosis titulis eis factas, reuocat.

§. 8. Cæterum volumus, vt quæcunque Communitates, Vniuersitates, collegia aut personæ, etiam Ecclesiasticæ quauis dignitate fulgentes, aut eorum Magistratus, pœnas, compositiones, aut mulctas prędictas, seu illarú portionem aliquam quouis titulo, etiam oneroso, occasione vel causa, etiam iustissima & pro reparatione, ac refectione & fabrica, vel conseruatione murorum, pontiú, viarum, fontium, aut cuiuslibet publici boni, vel pij loci Ecclesiæ, aut Hospitalis intuitu, aut alias quomodolibet, sibi deberi vel applicatas esse prætendunt, debeant omnino intra duos menses à die publicationis præsentium litterarum in Romana curia faciendæ computandos, concessiones, & applicationes prędictas, suaq. iura, & priuilegia quęcunque habent, in Camera Apostolica exhibere, deducere & allegare. quæ quidem Camera si ipsas concessiones validas ex oneroso titulo, vel ex vrgentissima causa factas esse cognouerit & iudicauerit, possit eas ad tempus quod ipsi Camerę necessarium videbitur, confirmare, seu de nouo concedere, & successiue Depositario eiusdem Camerę in Prouincia, seu Ciuitate in qua con-

Iii iiij cessio

cessio huiusmodi facta & approbata fuerit, residenti specialiter & in scriptis committere & mandare, ac speciale mandatum desuper opportunum relaxare, & pœnæ ipsę, mulctæ, & compositiones huiusmodi, earumue pars ipsi Camerę bene visa, dictis Communitatibus, & Vniuersitatibus, seu Collegijs & personis soluantur. quas nimirum de manibus Depositarij prædicti, & præcedente speciali mandato, nec alias exigere possint, aut debeant. Reuocantes, & annullantes omnes & qualcunque concessiones, applicationes, & assignationes dictarum mulctarum pœnarum, & compositionum, quibusuis Communitatibus, Vniuersitatibus, Collegijs, personis etiam Ecclesiasticis ex titulis etiã onerosis, aut causis prædictis vel alijs etiam iustissimis factas, quæ intra tempus supradictum, vt præfertur in Camera Apostolica exhibitę & productę, aut deinde ab eadem Camera approbatæ & innouatę nõ fuerint, etiam si sæpius per litteras Apostolicas à quibuscunque prædecessoribus nostris approbatæ & innouatæ sint, ipsæq. Communitates, Vniuersitates, & collegia in pacifica quasi possessione illas exigendi ab immemorabili tempore existant, & Camera Apostolica eas nunquam exegerit.

Officialibus etiam prohibet ne pœnas in eorum sententijs, edictis, gratijs, & absolutionibus contentas alteri quam Cameræ Apost. applicent.

§. 9. Districte vero interdicimus & prohibemus, ne in posterum quicunque Præses, Rector, aut Gubernator, quauis etiam Cardinalatus auctoritate & dignitate præfulgens, aut Sedis prædictæ Legatus, Vicelegatus, Locumtenens, aut Officialis ex supradictis quouis prętextu occasione, vel causa, etiam maxime rationabili, legitima, iustissima, & vrgentissima, tam in sententijs, processibus, decretis, bannis, proclamationibus, edictis, quam in supplicationibus, gratijs, remissionibus, absolutionibus, abolitionibus, aut cassationibus processuum ab ipsorũ quolibet editis vel edendis, pœnas, mulctas, aut compositiones, occasione maleficiorum, vel quasi, ab ipsis reis persoluendas in pecunia numerata, vel in bonis mobilibus, immobilibus aut se mouentibus cuiusuis generis, qualitatis, quantitatis etiam minimę existen. in totum vel in parte, etiam minima, alias quam Cam. Apostolicę prędictę concedere, aut applicare vel assignare quoquomodo audeant, vel præsumant.

Nec alijs personis quã Depositarijs solui, neque aliquã eorũ partem per officiales retineri posse decernit.

§. 10. Quam ob causam vniuersas & singulas pœnas mulctas & compositiones prędictas, non possint nec debeant vllo modo solui, exbursari, tradi, aut consignari facere in manibus cuiuuis alterius personę quam Thesaurarij seu Depositarij Camerę prędictę in qualibet Prouincia residentis, seu ad maiorem partium commoditatem, in manibus Vicedepositarij, seu Vicethesaurarij in qualibet ciuitate & loco deputandi. sed neque etiam valeant Gubernatores & Officiales prędicti, etiam S.R.E. cardinales, aut Fisci procuratores, vel accusatores, propria auctoritate retinere, aut à partibus exigere portionem, aut ratam ex huiusmodi mulctis sibi debitam, verum integre & sine aliqua diminutione exbursari, tradi, solui, & consignari debeant in manibus Thesaurarij, Depositarij, aut substituti prędicti, ex quorum manibus, nec alias Gubernatores, Officiales, Fisci procuratores, & accusatores eas recipiant.

Cõtrauenientibus pęnas imponit.

§. 11. Quod si vel pœnas ipsas alias quã Cam. Apost. applicauerint, vel propria auctoritate, & non de manibus prædictis exegerint, tam Gubernatores Officiales, & alij prędicti, etiam S.R.E. cardinales, quam Procuratores Fisci, & accusatores, & ipsorum quilibet contrauenientes officijs per eos obtentis ipso facto, absque alia declaratione, aut ministerio Iudicis priuati, & ad illa, & alia de cętero obtinenda perpetuo inhabiles, & incapaces existant, & insuper pœnam trecentorum scutorum pro qualibet vice Camerę Apost. soluendorum eo ipso incurrãt.

Delinquentibus prohibet, ne aliis quam Depositarijs pęnas soluant, etiã si aliter in sententijs vel supplicationibus esset rescriptum.

§. 12. Verum huiusmodi prohibitionem & interdictũ ita extendimus, vt neque etiam ipsi delinquentes, aut rei, vel alij quicunque cõtra quos per viam Inquisitionis, accusationis, denunciationis, aut querele procedi cœptum fuerit, tam si condemnati, quam si absoluti extiterint, pœnas, aut mulctas pecuniarias, vel alias res, ad quas soluendas in quibusuis condemnationibus, absolutionibus, decretis, processuum cassationibus, seu abolitionibus, vel supplicationibus, ipsos, aut alios pro eis mulctari contigerit, in alterius quam Thesaurarij seu Depositarij, aut substitutorum prędictorum manibus soluere, aut tradere possint, vel debeant, etiam si in ipsis sentẽtijs, absolutionibus, abolitionibus, decretis, aut supplicationibus alitèr rescriptum existat. Alioquin si in aliorum manibus eas soluerint, prędictę sententię, & gratię, quo ad ea quę illorum fauorem & commodum concernant, eo ipso nullę, inanes, & irritę, nulliusq. roboris vel momenti sint. & tã ipsi rei, quam qui pro eis soluerit, qualibet vice pœnam viginti quinque aureorum incurrant. Contra vero, si maluerint prędictis Thesaurarijs, Depositarijs, aut eorũ substitutis soluere, quam eis personis, quibus forsan soluere iussi fuerint, bene & recte soluisse, eorumq. gratię, absolutiones, & supplicationes integrum & plenarium effectum sortitę censeantur, atque plene suffragentur.

Officiales supplicationes ab eis signatas Thesaurario, consignent, & supplicantes intra decẽ dies pęnas soluãt.

§. 13. Mandamus pręterea omnibus & singulis Legatis, Gubernatoribus & alijs Officialibus supradictis, sub pœnis prędictis per inobedientes eo ipso incurrendis, vt quilibet eorum cum primum supplicationes signauerit & taxauerit, illas in manibus Thesaurarij, vel Depositarij, aut substituti huiusmodi consignet. à quibus supplicantes intra decem dies à die datę ipsarum supplicationum numerandos, soluta integre summa, & taxa in eis descripta, illas exigere omnino teneantur. Alioquin lapsis decem diebus prædictis, gratię nullę irritę ipso facto existãt.

Officiales Notarijque supplicationes in actis referant, & processus ante pęnas solutas non cassent.

§. 14. Legati vero Gubernatores & alij Officiales prędicti, eorumque Cancellarij aut Notarij, supplicationes ipsas registrare, & in acta referre, processusve cassare, vel abolere non præsumant, nisi prius in calce supplicationis fidem solutionis iam factæ manu dictorum Thesaurarij, Depositarij, aut substituti subscriptam viderint. secus si fecerint, viginti quinque aureorum, & alijs arbitrio Superiorum imponendis pœnis plectantur.

Officiales & Baroncelli bona quę carcerati tẽpore carcerationis deferebãt usset Thesaurario consignent, ad effectu hic expressum.

§. 15. Omnia autem, & singula bona mobilia, gẽmas, pecunias, & alias res cuiusuis generis, aut qualitatis, quæ personæ ex quauis causa criminali in carcerem ductæ tẽpore carcerationis penes se gestauerint, ac item ea quæ banniti, condemnati, homicidę, & latrones tempore quo apprehenduntur penes se similiter habuerint (archibusijs, & alijs offensiuis armis tantum exceptis) ac denique ea quæ contra prohibitiones, & banna in fraudem deprehẽduntur & capiuntur, statim prędicti Gubernatores, & alij Officiales, eorumq. Locatenentes, Barigelli, Executores, Custodes Carcerum, & Cancellarij in manibus eorundem Thesaurarij, Depositarij, aut substituti tradere, & consignare debeant. alias ipsi Gubernatores, & Officiales ducentorum, Barigelli vero executores Cancellarij, & alij prędicti quinquaginta aureorum pœnas qualibet vice incurrant. Quæ quidem bona, pecunias, & res, dicti Thesaurarij, Depositarij, aut substituti, depositi nomine tamdiu apud se conseruent, donec ipsi carcerati absoluãtur, aut veri eorum Domini inueniantur. Quod si carceratos condemnari, & veros Dominos intra vnius mẽsis spatium à die condemnationis non reperiri contingat, sint cuncta & singula eo ipso Cameræ prędictę appropriata, & applicata, eaque ipsius Cameræ nomine Thesaurarij, Depositarij, aut substituti prędicti illa præscribere, hastæ subijcere, & plus offerenti vendere, & precium eidem Camerę acceptum ferre teneantur. Mandantes Notarijs actuarijs Iudicum illorum locorum in quibus Thesaurarij, aut alij Ministri ad rationes eiusdem Camerę retinendas, pecuniasq. exigendas deputati fuerint, ad hoc vt de his omnibus emolumentis certa ratio in Camera prædicta reddi & haberi possit, vt librum rationũ, & computorum eiusdem Cameræ prouẽtuum distinctũ, & separatum teneant. illumq. in Camera annis singulis quando eorum computorum quietantia, & solidatio, vt moris est fiet, pręsentent, ad hoc vt certa de omnibus prędictis haberi ratio possit. quod si librum prędictum non tenuerint, vel non verum, & integrum, illum ad omnia Cameræ prædictę damna, & interesse, quę ex præmissis pati contigerit, teneri volumus, & mandamus.

In causis criminalibus Officiales non se ipsis reos absoluere, aut gratiam eis facere, aut pęnas condonare...

§. 16. In omnibus vero causis criminalibus, aut ciuilibus in quibus criminaliter agitur, grauibus aut leuibus, in quibus pœna ordinaria, aut extraordinaria, vel arbitraria, seu pecuniaria imponenda veniat, Legati, Gubernatores, Rectores, aut alius quicunque ex supradictis Officialibus reos absoluere, rehabilitare, restituere, vel

sis

nisi per sententias aut supplicationes, cum adnotatione summæ à reis soluendæ.

eis gratiam facere, aut pœnam, eiusue partem aliquam remittere, aut condonare in quantum ipsius ius dicentis auctoritas se extendet, non alio modo possit aut debeat, nisi per sententiam absolutoriam in causis grauioribus, aut per decretum vim absolutoriæ sententiæ habens in leuioribus, aut per supplicationem ab ipso ius dicente signatã. In quibus sententijs, decretis, & supplicationibus teneantur ijdem Gubernatores & alij Officiales adnotare integre totam summam pecuniæ, quam à reis solui debere taxauerint, declarauerint, aut damnauerint. Eaq. condemnatio, & taxa in pecunia numerata, vt præfertur in manibus Depositarij, Thesaurarij, aut substituti soluenda, nec alias, aut in alia re, vel specie fieri debeat. Omnes autem absolutiones, rehabilitationes, restitutiones, remissiones, gratiæ, quæ per simplicem processus cassationem, vel abolitionem, aut alio modo, sine sententia, sine decreto, aut supplicatione fient, eo ipso nullę inualidæ, ac nullius roboris vel momenti sint & censeantur. & quilibet Gubernator, aut Officialis contraueniẽs, quilibet vice ducentorum aureorum pœnam incurrat.

Fiscus vel saltem Thesaurarius locis ecrurra dictis taxatis.

§. 17. Quo ad ipsas vero sententias & decreta, tam mere absolutorias, & gratiosas, quam mixtas, semper antequam ferantur, Procurator Fisci, aut eius substitutus, si in eo loco resideat, alias saltem Thesaurarius, aut Depositarius, vel substitutus prædicti, personaliter citari debeant. quorum vnusquisque si easdem absolutiones iniustas putauerit, debeat in actis protestari. & absque citatione prædicta, sententiæ, & decreta huiusmodi ipso iure nulla, inualida, nulliusq. roboris existant.

Consuetudines & statuta quoad pœnas & causas criminales à Paulo IV. & successoribus simpliciter cõfirmata vel cũ clausulis hic expressis, irrita sint.

§. 18. Insuper omnia & quæcunque statuta, decreta, consuetudines, etiam inueterata, & a longissimo atque immemorabili tempore obseruata, cuiusuis Prouinciæ, Ciuitatis, Terræ, aut loci Status nostri prædicti, de causis criminalibus, aut ciuilibus in quibus criminaliter agitur, deq. pœnis ratione delictorum, aut maleficiorum quorumcunque (damnis in agris illatis tantum exceptis) quomodolibet disponentia, quæ à fel. rec. Paulo Papa Quarto, alijsq. post eum vsque ad nostra tempora, nostris prędecessoribus, aut à nobismetipsis in specie expresse, & nominatim, ac simpliciter, pure, absolute, & absque aliqua conditione, reseruatione, aut restrictiua, confirmata non fuerint, ipso iure, & in vim præsentis constitutionis antiquata, abrogata, ac irrita, & nulla effecta sint, & censeantur. Ac pariter ea quæ ab ipsomet Paulo Quarto, & alijs vsque ad nostri Pontificatus tempora successoribus, cum aliqua conditione, videlicet, dummodo iusta sint, & rationabilia, vel iuri communi, & rationi non repugnent, vel quatenus sint in vsu, & sacris Concilijs, & Canonibus non sint contraria, vel cum alijs similibus vel dissimilibus clausulis & limitationibus, comprobata extiterint, similiter quo ad dictas causas & pœnas, nulla & irrita decernimus & declaramus. Ita vt neque Gubernatores & cæteri Officiales supradicti ea obseruare, aut iuxta illa iudicare, aut decernere debeant. ipsisq. Officialibus quæcunque iuramenta de illis obseruandis præstita vel forsan præstãda, ex nunc eo ipso relaxamus, eosque in posterum ad iuramenta huiusmodi præstanda astringi volumus.

Officiales in causis criminalibus primum teneri cõstitutiones Apost. statuta locorum valide cõfirmata, & cõstitutio nes Marchię, & in reliquis banna & edicta.

§. 19. Declarantes quod in futurum in omnibus Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, & locis Status nostri prædicti, quicunque Gubernatores, etiam Cardinales, & Legati prædicti, aut alij Officiales, teneantur in primis & ante omnia, quo ad causas criminales prædictas, cõstitutionibus, ordinibus & litteris Rom. Pontificum nostrorũ prædecessorum, atque nostris, & in casibus in quibus ipsę nihil disponunt, statutis locorum, si, vt præfertur valide & efficaciter confirmata fuerint, inuiolabiter inhęrere & parere. quod si ea valida non extiterint, debeant iudicare, procedere, absoluere, condemnare & sententias ferre iuxta tenorẽ Constitutionum Prouinciæ Marchiæ à bo. memor. Paulo Papa Tertio similiter prædecessore nostro per eius expeditas litteras confirmatarum. quas Pauli Tertij prædecessoris nostri litteras, per præsentes approbamus, & innouamus. In reliquis vero banna, & edicta in ipsis Prouincijs, Ciuitatibus, & locis pro tempore publicata obseruentur.

§. 20. Legati autem, Vicelegati, Gubernatores, Locatenen. & alij supradicti Officiales, non vltra decem pro centenario ex compositionibus, condemnationibus, pœnisq. & mulctis prædictis occasione maleficiorum seu bannimentorum prouenientibus, exigere valeant. Reuocantes, & annullantes quęcunque super hoc in contrarium edicta, ordinationes, priuilegia, indulta, nisi forsan in illis portio minor quam decem prædictorum assignaretur. Nam in ijs in hac parte nequaquam derogare intendimus, sed illa potius harum serie confirmamus, & innouamus. Vltra vero taxam eorundem decem pro centenario, a partibus vel alijs personis quicquam emolumenti, aut pecuniæ, quouis prætextu quæsito colore vel ingenio, directe vel indirecte recipere, etiam sponte oblatum nullo modo præsumant.

Decem q. pro cẽtenario ex dictis pœnis ac de manu Thesaurarij percipere valeant, vbi minor portio sic assignata.

§. 21. Sed & Procurator Fisci si aderit vigesima, & Accusator si interuenerit quarta parte prędicta, iuxta Pij Quarti prædecessoris cõstitutiones superius expressas cõtenti esse debeant, & nihil præterea, vel minimum petant, exigant, aut accipiant. eæq. omnes portiones Iudicis, Procuratoris & Accusatoris semper de manu Thesaurarij aut Depositarij, vel substituti, vt præfertur, exbursentur. ipseq. Thesaurarius, Depositarius, aut substitutus portiones Procuratorem Fisci, aut Accusatorem tangentes, non aliter soluant, nisi de expresso mandato Gubernatoris, aut Officialis in scriptis obtento, quod vna cum chirographo recepti penes se retineant.

Fiscus etiam vigesimam, & accusator quartã partẽ de manu Thesaurarij percipere possit iuxta bullã Pij IV.

§. 22. Postremo dicti Thesaurarij, Depositarij, aut substituti, quamlibet, vel minimam pecuniarum summã ex dictis confiscationibus & maleficijs prouenientem, etiam de mandato & iussione expressa dictorum Legatorum, & Gubernatorum & Officialium, cuiquam personæ soluere aut tradere, aut in quoscunque vsus erogare vllo modo nequeant, præter supradictam portionem, & pręter impensas solitas ad exercitium & vsum iustitię necessarias. pro quibus soluendis qualibet vice mandatum speciale ab ipsis Gubernatoribus, seu Officialibus subscribendum expectent. Quinimmo extra casus prædictos nullam pecuniarum summam expendere queant, nisi de mandato expresso Congregationis Consultæ negotiorũ dicti Status, aut S. R. E. Camerarij, vel Generalis Thesaurarij, aut Commissarij prædictæ Cameræ. si secus soluerint, de suo erogasse censeantur, & in reddendis rationibus id eis computari nequaquam debeant.

Thesaurarij nec aliter portiones prędictas soluere, nec dictas pœnas in alios vsus exigere possint.

§. 23. Decernentes sic in præmissis per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. Irritum quoque & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Decretum irritans.

§. 24. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis cõsuetudinibus etiam antiquissimis, necnon priuilegijs, & indultis & litteris Apostolicis quorumcunque tenorum existant, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia & concessione, speciali vel generali, per quam earundem præsentium effectus impugnari, aut impediri quocunque modo valeat, & de quibus quorũq. totis tenoribus habenda esset in nostris litteris mentio specialis, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Clausulę derogatoriæ.

§. 25. Vt autem præsens constitutio perpetuis futuris temporibus obseruetur, neue aliquis eius ignorantiam prætendere, seq. excusare possit, volumus vt eius exempla etiam impressa manu Notarij publici manu subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus adhibeatur fides in iudicio & extra, quæ adhiberetur ipsis originalibus litteris, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Exemplis huius constitutionis plena fides adhibeatur.

§. 26. Ipsumq. transumptum in qualibet Ciuitate, Terra, Oppido, Castro, Villa, aut Burgo Status nostri prædicti, & vt melius intelligatur, eius compendium, seu summarium vulgari lingua conscriptum affigatur & publicetur. Ac tam ipsius constitutionis, quam summarij transumptum in Cancellarijs criminalibus, & in locis residentiæ Gubernatorum, & Officialium affixa perpetuo conseruentur, & in ingressu noui Legati, Vicelegati, Guber-

Transumptũ vero vel eius compendium in qualibet Ciuitate publicetur, & in cancellarijs affixum retineatur & obser-

ciales in ingressu ferare iurent, & in eorum discessu contra eos pro transgressionibus procedatur.

bernatoris aut cuiuslibet Officialis eius loci magistratus teneatur, ab eo intra biduum de ea obseruanda iusiurandum exigere. In discessu autem, seu Syndicatu eorundẽ, Legati, Vicelegati, Gubernatoris & Officialium, non solum debeant Procuratores Fisci, & Thesaurarij, seu Depositarij aut substituti, nomine Cameræ querelam exhibere, & denunciare contrauentiones, & transgressiones huius constitutionis, ab ijsdem Gubernatoribus, & Officialibus factas, sed liceat cuilibet de populo id efficere. Quod si ipsis Syndicis ex rei inspectione, aut alia legitima probatione constiterit, de ipsa contrauentione aut transgressione, teneantur sub pœna quingentorum aureorum per quemlibet Syndicum inobedientem eo ipso incurrenda, ad executionem pęnarum in eadem nostra constitutione contentarum, sine vlla mora aut dilatione procedere. Nulli ergo, &c.

Dat. P.A.4. 15. Martij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicę, millesimo quingentesimo octuagesimo nono, Idibus Martij, Pontificatus nostri Anno 4.

Admissio, & registratio in Cam. Apost.

Die 16. mensis Apr. 1589. præsentes litteræ Apostolicæ in plena Camera præsentatæ fuerunt, & Camera ipsa ex decreto desuper facto illas admisit, ac in ipsius Cameræ libris registrari mandauit, prout successiue registratæ fuerunt, scilicet libro tertio signaturarum S.D.N. fol. 31. apud me infrascriptum eiusdem Cameræ Notarium.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1589. indictione 2. die vero 26. mensis Aprilis, Pontificatus Sanctiss. D.N.D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. Anno V. Præsentes litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Cameræ, & Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, vt moris est, dimissis copijs impressis affixis, per nos Io. Fresle, & Io. Burlurault, S. D.N. Papæ Curs.

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

X C I V.

Institutio Rotæ in Ciuitate Maceratẽsi, Prouinciæ Marchiæ Status Ecclesiastici, ad cognoscendas lites dictæ Prouinciæ.

Iurisdictionem huius Rotæ, quo ad appellationes à sententijs, & decretis Episcoporum eiusdem Prouinciæ, declarauit Greg. XIV. inf. in sua const. 14. Romanum. Et quo ad causas Mercatorũ Ciuitatis Anconæ, limitauit Clemen. VIII. inf. in sua const. 26. Ex Apostolicæ.

Edita An. D. 1589.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius instit.

ROmanus Pontifex supremi Iudicis in Terris Vicarius, inter innumeras sibi imminentes curas, illam propensiori animo amplectitur per quam omnibus in locis, sed præsertim in Prouincijs sibi & Apostolicæ Sedi immediate subiectis, pro iustitia vnicuique æqua lance administranda Iudices deputantur, & ad id necessaria tribunalia eriguntur & instituuntur. Sane etsi semper pro cunctarum Ciuitatum nostro dominio subditarum statu pacifico, tranquillo ac prospero, fœlicique regimine cogitauerimus, ad Prouinciam tamẽ nostram Marchiæ tanto accuratius aciem nostræ considerationis direximus, quanto illam (ex qua originem duximus) propensiori patriæ amore prosequimur. Et cum in ea etiam pro commoditate illius populorum, vnum Tribunal Iudicũ, Rotam nuncupandum, instituere decreuissemus, nulla alia nobis commodior occurrit ciuitas, in qua id fieri possit, quam Ciuitas Maceraten. quæ alias insignis existit, & fere in medio dictæ Prouinciæ, ac in Territorio fecundo & ameno sita reperitur, solitaque Sedes Legatorum existit, celibreq. Gymnasio, duplici Collegio clara, insigniũ insuper Doctorum copiosa, qui experientia, scientia, & ordine dicendi, interpretandi, aduocandi, patrocinandi eorum particulari studio præcellant.

Erectio Tribunalis Rotę in Ciuitate Maceraten. ad deciden. causas Prouinciæ Marchiæ.

§. 1. Hanc igitur cogitationem nostram ad effectum perducere statuentes, Motu proprio non ad alicuius nobis super hoc oblatę petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione & certa scientia nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, in dicta Ciuitate Maceraten. vnũ Tribunal Audientiæ causarum, Rotam nuncupandum, perpetuis futuris temporibus duraturum, quod constare debeat quinque Iudicibus, Auditoribus nũcupãdis, Quatuor videlicet per nos, & Romanum Pontificem pro tẽpore existentem, & alio per Communitatem & homines dictę Ciuitatis Maceraten. eligendis & deputandis. qui omnes & singulas Anconitan. Firman. Camerinen. Asculan. Fanen. Esin. Maceraten. & Montis Alti, earumque iurisdictionum, cęterarumq. & aliarum dictæ Prouincię Ciuitatum, Terrarum, Oppidorum, Castrorum, Villarum, & locorum quorumcunque dictæ Prouinciæ immediate subiectorum, causas, lites & controuersias ciuiles, tam profanas quam Ecclesiasticas, ac meras & mixtas, quomodolibet actitandas, necnon etiam criminales (in quibus appellationi locus fuerit) inter ciues, incolas, districtuales, habitatores, Ecclesiasticos & Sacerdotes, ac Collegia tam regularium quam non regularium, ac Monasteria virorũ, agricolas quoque, & alios subiectos sub dicta Prouincia cognoscere, decidere, fineq. debito terminare, ac iudicare possint & debeãt, Apostolica auctoritate tenore pręsentiu perpetuo erigimus, & instituimus.

Auditores sint quinque Clerici I.V.D. ab aliquo Collegio laureati, & per quinquennium in aliquo publico Gymnasio legerint.

§. 2. Vt autem Tribunal huiusmodi constitutionibus & ordinationibus firmiter obseruãdis fulgeatur, per quas feliciter regi & gubernari debeat, statuimus, mandamus & ordinamus, quod dicti Auditores debeant esse Iuris Vtriusque Doctores excellentes, ac insignes, vsu & peritia iudicandi præstantes, Clerici, & non vxorati, & qui in eadem Ciuitate Maceraten. saltem per integri anni spatium, cum eorum familijs non habitauerint, necnon ab alio Collegio Doctorum rite, præuio examine seuero, ad Doctoratus lauream promoti fuerint, & per quinquennium, aut in aliquo publico Gymnasio legerint, aut in locis insignibus iudicandi officio functi fuerint, ac laudabiliter & cum honore se gesserint.

Officium duret quinquennio.

§. 3. Duret eorum officium ad quinquennium. quo elapso non possint iterum eligi, nisi post quinquennium à die finiti officij. Præterea volumus quod dicti Auditores ipsorum officio durante, in eadem Ciuitate Maceraten. seu tota huiusmodi Prouincia, aliquod aliud officium, siue publicum siue particulare nequeant exercere.

Iurent ista & alia Prouinciæ statuta seruare, & iustitiam omnibus ministrare.

§. 4. Et postquam electi fuerint, in principio seu ante ingressum eorum officij, in manibus pro tempore existẽtiũ Legati siue Vicelegati dicti Prouinciæ, vel Gubernatoris eiusdem Ciuitatis Maceraten. assistentibus in hoc Prioribus ipsius Ciuitatis, iureiurando promittant, sese non contrauenturos præsentibus statutis, ac Ciuitatum, Terrarum, & aliorum locorum, necnon prouisionibus, & constitutionibus dictæ Prouinciæ Marchiæ, sed illa (quatenus dicta Apostolica auctoritate comprobata licita honesta & in vsu existant, ac sacris Canonibus, & præsertim Concilij Tridentini decretis atque Apostolicis constitutionibus contraria non sint) inuiolabiliter obseruaturos; Iustitiamq. partibus administraturos, sub pœnis in statutis, & prouisionibus dictæ Prouinciæ expressis, ac in Syndicatu infligendis.

Potestas vnus ex quinque Auditoribus anno quolibet & ad annũ sorte extrahatur, qui causas alijs Auditoribus distribuat, &c.

§. 5. Insuper ex eisdem quinque Auditoribus, quolibet anno, & in principio anni, sorte extrahatur vnus, qui sit Potestas eiusdem Ciuitatis Maceraten. & Rotæ Prætor, cum iurisdictione & terminationibus, ac oneribus & honoribus, salarijs & emolumentis, de quibus infra. Duret autem huiusmodi Potestatis & Pretoris officium per annum. & eo elapso, alius ex reliquis Auditoribus sorte extrahendus in eius locum succedat. Et nihilominus dicto anno elapso Auditor remaneat. Idemq. prætor teneatur quandocunque coram Notario Rotali & duobus testibus ad instantiam petentis etiam parte non citata, sorte extrahere singulos Auditores ad singulas causas sorte educendas. & causæ prius extrahantur, & deinde Auditores. dictaq. extractio intelligatur facta saluis exceptionibus partis, & citra illarum præiudicium. Solus vero Prætor sit Iudex in causis pupillorum, viduarum, carceratorum, & miserabilium personarum, etiamsi qualitates ipsorum non essent intentatæ, vel si non esset petitum secundum illa procedi, dummodo dictæ causę sint valoris vel æstimationis centum scutis infra. & si dictum valorẽ

exce-

excedant, adhibeatur in decisione illarum votum Auditorum, & in causa appellationis alius sorte extrahatur, Sitq. dictus Pretor Iudex vectigalium, & damnorū datorum, adaptationis stratarum dictæ Prouinciæ.

Auditores causs. Ciuitatis & Territorij Maceraten. in secunda & alijs instantijs, Prouinciæ autē causas non executiuas, & sūmā scut. centum non excedentes, in prima & secunda instantia nihilominus locorū priuilegia, ac etiā in alijs instantijs non obstantibus dictis priuilegijs cognoscant.

§. 6. Statuimus etiā quod Auditores prædicti cognoscere debeant omnes & quascunque causas cuiuscunque qualitatis & summæ fuerint, Ciuitatis, ac Territorij, seu iurisdictionis Maceraten. in secunda & alijs instantijs nō autem in prima, quæ coram suis Iudicibus remaneant, prout hactenus obseruatum fuit, nec quo ad causas Ecclesiasticas, ac ad forum Ecclesiasticum quomodolibet spectantes, quæ in prima instantia ad Episcopum Maceraten. iuxta dicti Concilij decreta pertineant, In secunda vero & alijs instantijs ad ipsos Auditores spectent. Totius vero Prouinciæ causæ omnes etiam Ecclesiasticę, & ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, (dummodo non executiue agatur in præiudicio facultatum Auditoris Cameræ Apostolicę) summam & æstimationem rei vel facti scutorum centum excedētes, post primam instantiam, quæ apud suos Iudices pariter remaneat, in secunda & alijs instantijs cognosci debeant à supradictis Auditoribus. cum expressa tamen declaratione, quod propterea non sit nec cēseatur esse derogatum, seu præiudicatum priuilegijs seu indultis Apostolicis illarum Ciuitatum & locorum, quibus concessum est quod causę in secunda instantia cognoscantur & decidantur ab illorum Iudicibus seu Præsidibus, nec ad alia loca trahi possint. Volumus enim quod tunc quo ad secundam instantiam sit in potestate & voluntate appellantium prosequi dictas causas appellationum iuxta dicta indulta coram dictis Iudicibus, vel coram dicta Rota. In vlterioribus vero instantijs coram dicta Rota priuatiue quo ad alios Iudices, cognosci debeant, non obstantibus quo ad prędicta debitis priuilegijs & indultis Apostolicis, quauis occasione competentibus Vniuersitatibus & iurisdictionibus dictæ Prouinciæ Marchiæ, hactenus concessis, & à nobis confirmatis de primis & secūdis instantijs, quibus per præsentem Rotæ erectionem censeatur quo ad prædicta derogatum, acsi de verbo ad verbū de illis particularis mentio facta fuisset ad effectum deuoluendi tātum causas appellationis ad ipsam Rotam & non aliunde.

Tu vide declarationes indicatas in rubrica.

Vota in causa danda.

§. 7. Habeant dicti Auditores iurisdictionem & potestatem procedendi, cognoscendi & decidendi dictas causas, ac in illis vota, prout iuris esse videbitur pręstandi, excepto eo, coram quo pendebit causa. qui in causis per ipsum proponendis votum non habeat, nisi vota essent æqualiter diuisa. quo casu debeat vni parti accedere, & sic semper obtinet illud quod maior pars iudicauerit.

Sententiæ proferendæ.

§. 8. Sententiæ autem proferri debeant ab illo Auditore, corā quo processus formatus fuerit. in quibus proferendis illud obseruetur, quod illæ sententiæ, quæ de cōsilio, & assensu Coadiutorum datæ fuerint, legantur & alta & intelligibili voce proferri, vt mox Notario causæ subscriptæ ab illo qui eas protulerit tradi debeant, alias sint ipso iure nullę. ita tamen quod Iudices Rotales prædicti in quauis causa, etiam à Sede Apostolica delegata aliquam diffinitiuam sententiam non proferant absque eius lectura & publicatione. & sententia aliter lata etiam de consensu partium non valeat nec iure subsistat, aut aliquo modo executioni demandari possit.

Appellationes, &c. interponendæ à Iudicibus Prouinciæ, & ab ipsis Auditoribus ad Rotam saluis locorum priuilegijs deuoluantur.

§. 9. Appellationes quoque & querelæ, & recursus, nullitates, in integrum restitutiones, in prædictis causis etiam tempore publicationis præsentiū nostrarum litterarum quomodolibet pendentes, ab ipsis Auditoribus, seu ab alijs quibuscunque Iudicibus dictæ Prouinciæ Marchiæ, necnon etiam à prædictarum Ciuitatum Episcopis, eorumq. Vicarijs, seu Locatenentibus, ac etiam ab arbitris, seu arbitratoribus cōiunctim vel diuisim interponēdæ, porrigendæ, petendæ, ac respectiue, quomodolibet proponendæ, (priuilegijs tamen, seu indultis prædictis, vt præfertur semper saluis) ad quemcunque interponendæ, ad eosdem Auditores omnes deuoluantur, ac ipso iure deuolutæ esse intelligantur & cognoscantur, ac etiam si ad nos & successores nostros Rom. Pontifices interpositæ fuerint, nihilominus per eosdem Auditores Rotæ cognosci & decidi debeant per Iudicem extrahendum secundum ordinem præsentium, nec aliter, aut alio modo. & fiant processus coram vno ex eis sorte extrahēdo, excepto eo, coram quo fuit formatus in prima instantia. qui licet votum habere debeat in secunda & vlteriori instantijs, tamen coram eo processus formari non possint.

Auditor causæ appellat. quando det votum.

§. 10. Et similiter Iudex extractus in secunda & vlterioris instantijs, votum non habeat in causa, nisi in casu de quo supra.

In causis inf. summā scut. centum, Auditor solus iudicat, & semel appellatur.

§. 11. In causis vero summam vel valorem scutorum centum non excedentibus, quilibet Auditor solus possit causam cognoscere & iudicare, cum distributione causarum per dictum Prætorem pro tempore existentem sorte facienda. Et in prædictis causis liceat semel tantum appellare, & causam appellationis, etiam quo ad nos & Romanos Pontifices deuoluatur, tamen cognosci & decidi possit per ipsam Rotā, & per alterum ex prædictis Auditoribus similiter sorte extrahendum.

Duæ sententiæ faciūt rē iudicatam.

§. 12. Quæ duæ sententiæ si erūt conformes trāseant illico, vt præfertur, in rem iudicatam, & rei iudicatæ vim habeant, & vlterius appellare, etiam ad summum Pontificem non liceat. Si vero prædictę duæ sententię erunt difformes, & contingat appellare, etiam ad summum Pontificem, appellatio nihilominus cognosci & terminari queat per aliquem ex tribus alijs Auditoribus, qui nō iudicarunt, ordine tamen de quo supra. nec liceat vlterius ad summum Pontificem appellare.

In causis scutorum infra sūmariè & à 50 infra summarijssime procedatur & bis appellari nō liceat.

§. 13. A summa vero aut valore scutorum centum infra vsque ad summā scutorum quinquaginta, summarie, simpliciter & de plano, sine strepitu & figura iudicij, sola facti veritate inspecta quotidie (messibus & vindemijs, ac alijs temporibus feriatis, & Deo dicatis tamen exceptis) per Auditores prędictos, & in eorum domibus sine extractione, & Coauditorum interuentu procedatur, terminatione illarum in Palatio ad eorum Tribunalia respectiue sine Coauditorum votis facienda. & semel tantum appellatio, recursus, aut querela admittatur. Causas insuper ciuiles cuiuslibet quantitatis siue valoris scutorum quinquaginta infra, summarijssime Breui manu singulis diebus & horis, præterquam in honorem Dei feriatis, & sine terminorum obseruatione & per breues dilationes ad summum duas, & etiam si negocium patietur sine scriptis, quilibet ex Auditoribus Rotę, etiam sine extractione aditus audiat, cognoscat, & terminet, ac ab eorum terminationibus semel tantum, ad Prætorem dūtaxat appelletur, in casibus alias non prohibitis appellari ex forma statutorum, siue constitutionum dictæ Prouinciæ.

Causæ non appellabiles quomodo cognoscantur.

§. 14. Attamen omnes causæ, in quibus de iure appellatio nō debet admitti, per omnes Iudices supradictos coniunctim cognoscantur, & terminentur. ita tamen quod coram vno eorundem sorte extrahendo procedi possit. qui votum, vt supra dictum est, nullatenus habeat. & si inter partes fuerit discordia super natura & qualitate ipsius causę, videlicet vtrum appellatio de iure veniat admittenda necne, prędicti Iudices ante omnia super hoc pronuncient, & ab illorum pronuntiatione tunc non detur appellatio.

Exceptiones omnes in fine litis reseruatæ cēseantur.

§. 15. Omnes exceptiones iuxta formam constitutionis Prouinciæ Marchiæ, reseruentur in fine litis, & pro reseruatis habeantur, , etiam præsentis constitutionis vigore absque aliqua Iudicis pronunciatione.

Nullitates fiant cum appellatione

Sed Clem. VIII. tres tantum iussit attendi vt in eius const. 12.

§. 16. Nullitates etiam quęcunque processuum siue principaliter siue incidenter proponendę, vna cum appellatione proponantur. Et nihilominus etiam si propositę non fuerint, pro propositis intelligantur, & de illis æqualiter cognosci debeat iuxta constitutiones dictæ Prouinciæ.

In quibus causis manu Regia procedatur.

§. 17. In causis mercedum quarumcunque, ac cibi, & potus, singuli Auditores procedendi potestatē habeāt, & illas manu Regia, prout posset Legatus Apostolicus à Latere, terminent & decidant, ac executioni demandēt.

Causa examinatur iuxta stylum Rom. Curiæ.

§. 18. Causæ ad puncta reducantur, & iuxta stilum & morem Romanæ Curiæ examinēntur ac decidantur.

§. 19. Vt autem vota pręstanda per supradictos Auditores facilius præseruentur, & omnibus pateant, Notarius ipse Rotæ, de eis rogari debeant.

Vota rogētur à Notario Rotæ.

§. 20. Decisiones autem Rotales non publicentur nisi

per

Decisiones publicentur per Notarium causæ.

per manum Notarij causæ, à quo diligentissime custodiri debeant, vt perpetuis futuris temporibus pro faciliori litium expeditione inueniantur.

Prætor & Auditores rationes in decisionibus describant.

§. 21. Tam autem Prætor quam alij Auditores, teneātur in causis coram eis vertentibus, præsertim summam & valorem scutorum centum excedētibus, aut in quibus aliquid fieri petitur sine certa expressione quantitatis, aut vbi probabiles difficultates adesse apparebit, rationes & causas, ac motiua, seu iura & allegationes in decisionibus describere, ac partibus ad effectum vt super eis ab Aduocatis consultari posit tradere teneantur, sub pœnis arbitrio Syndicatorum imponendis ipsis.

Auditoribus adiunctus extra Rotā dari non possit.

§. 22. Auditoribus in causis coram ipsis vertentibus, non possit dari adiunctus qui non sit de Rota, & sic aliquo casu non posint Auditores prędicti cum aliquo adiuncto extra Rotā & qualibet ratione vel causa iudicare, alias sententia quo ad impetrantem adiunctum, vel vtentem tali rescripto sit ipso iure nulla. ac de tali nullitate sēper & quandocunq. opponi posit, non obstante quocūq. & longisimi temporis interuallo. & nihilominus Auditores in syndicatu teneantur.

Sequestra, associationes, &c. quæ decerni possit.

§. 23. Pręterea quilibet ex Auditoribus, protestationes quascunq. & sequestra, (de iure tamen ex forma Constitutionū seu statutorū permissa) cū clausula associationis, quaslibet etiam immisiones absq. alia extractione de eis facienda cōmittere posint, dummodo prædicta à causis, coram aliquo extracto indecisis pendentibus non depēdeant. & in talibus causis à protestationibus, sequestrationibus, & associationibus inchoandis, si vlteriori process su egeant, fieri debeat extractio Iudicis, & coram eo tunc extrahendo procedatur.

Iudicium super absolutione à iuramento nō impediat processus in Rota data cautione de qua hic.

§. 24. Decernimus etiā quod pendentia iudicij super absolutionibus à iuramento, in obligationibus appositis vsuraria prauitate fictione, & simulatione, ac dolo coram Iudice Ecclesiastico, non impediat processum inchoatum vel inchoandū à Rota super executione instrumētu, nec executionē ipsā. prestita tamen per exequi volentē cautione idonea iuxta formam litterarum Apost. fel. rec. Iulij Papæ II. prædecessoris nostri, quarum litterarū vis & effectus ad alios casus præmissos & similes extendatur.

Auditor vltimo pronuncians, expensas taxet, & rem iudicatā in Rota & extra exequi possit.

§. 25. Auditor etiā qui vltimā sententiā tulerit, expēsas nō taxatas taxarū, & sentētias diffinitiuas, & interlocutorias vim rei iudicatæ sortitas, in Rota vel extra ipsam per quemcunque etiam superiorem Iudicem latas, exequi posit & debeat. Et istud etiam seruetur in euentum quod aliquis ex Auditoribus prædictis, propter aliquod impedimentū, aut finitum officium deficeret per successorem in locum prædictum, vt supra vacantem.

Decreta voluntariæ iurisdictionis Auditor sicut Prætor interponat.

§. 26. Decreta voluntariæ iurisdictionis interponendi in Palatio & extra Palatium, si dictis Auditoribus videbitur, & prout fuerint requisiti, ac dandi & decernendi Tutores, & Curatores minoribus, singuli Auditores, sicut Prætor, potestatem habeant.

Auditores quando insimul conuenire, sedere, & ius reddere debeant.

§. 27. Auditores etiā prædicti, singulis diebus conuenire debeant, etiā si non sedeatur, semel in die pro commoditate litigantiū. ijs vero diebus quibus sedere debeant & ius reddere, statim post pulsum Campanæ Rotæ audiant principales, & Protonotarios causarū. & hora post pulsum dictæ Cāpanæ statim dicti Auditores sedere debeant per horā cum dimidia ad minus. Ad hęc ijdem Auditores ius reddant in aula asignanda alternis diebus, videlicet Lunæ, & Mercurij, & Veneris. & si non potuerint prædictis diebus iā ordinatis, sedeant reliquis diebus, & si essēt duo vel tres succesiue cōtinui sessorij dies, aut in principio, aut in fine hebdomadæ exceptis diebus feriatis, & diebus Sabbati.

Auditores & Prætor post litē motam & in causis coram eis penden. arbitri nomine eligi non possint.

§. 28. Pręterea non posit quoquomodo in Prętorem seu Auditores prædictos, vel aliquem ex eis sub eorū nomine proprio cōpromitti, vel remitti in causis corā eis pēdentibus, vel lite mota. quod tamen liceat quando lis nō est adhuc iudicialiter cępta. & si acciderit quod causæ huiusmodi sic vt supra cōpromissæ, per laudū siue sententiā à prædictis Auditoribus terminari non posint, tunc ille seu illi Auditores qui fuerunt arbitri in tali causa electi aliquo modo interuenire, seu consensum, aut votum præstare non debeant, sed solum alij, qui nō fuerunt arbitri causam prædictam cognoscere possunt, & iudicare. excepto semper voto illius coram quo formatur processus.

Aduocare etiam & consulere nequeunt.

§. 29. Et vt fraudibus occurramur, non possint Auditores prædicti aduocare in Ciuitate Maceraten. aut consulere, aut consilijs aliorum se subscribere in aliqua causa ciuili, Ecclesiastica, vel criminali, aut cuiuscunq. generis, quæ directe vel indirecte cōcernat, vel concernere possit interesse alicuius districtualis, & Prouincialis, seu Vniuersitatis, vel Collegij dictæ Prouinciæ Marchiæ. alias si mutatis nominibus, vel quomodocunque fuerit huic capitulo contrauentum, contraueniens statim amittat officium, & teneatur ad alias pœnas arbitrio Syndicatorū.

Sententias absq. confecto registro ferre nō valeant.

§. 30. In causis etiam in dicta Rota vertentibus, nulla sententia ferri possit, nisi prius confecto registro.

Inhibitiones etiam à Ro. Curia emanatas post conclusum in causa reijcere possint.

§. 31. Ijdem autem Auditores, causas coram eis introductas expedire valeant prout de iure. & quascunque inhibitiones post cōclusum in causa eis præsentatas à quocunque, etiam à Romana Curia emanatas, reijcere possint, & admittere non teneantur.

In casu impedimenti Auditorum, coram Auditoribus surrogatis procedatur.

§. 32. Et, si contigerit obitus, vel absentia, aut infirmitas, vel aliud iustum impedimentum Prætoris, aut alicuius ex Auditoribus per octo dies continuos vel pauciores, causæ coram impedito, vel absente vertentes, stent in suspenso toto tempore octo dierum, & illis elapsis vlterius procedatur coram surrogatis. dummodo acta scribantur per Notarios deputatos dicti Iudicis infirmi, vel absentis, aut alias impediti. Et si vnus ex Collegio absens, vel impeditus fuerit vt supra, coram alijs pręsentibus causæ agitari possint, & Rota ipsa à tribus repręsentetur.

Causæ Auditoribus iuxta gradū doctoratus subrogandis, commissæ censeātur.

§. 33. Causæ omnes tam ordinariæ quam Commissariæ etiam à Sede Apostolica ad referendum delegatæ, quæ tempore renouationis Rotæ pendebant indecisæ, intelligantur nouis Auditoribus commissę, qui in idem Tribunal, & sessionem iuxta ordinem, & prioritatem Doctoratus successerint.

Auditores & Prætor sine licentia Legati, aut Gubernatoris abesse nequeant.

§. 34. Non liceat autem ipsis Prætori, & Auditoribus, abesse extra Ciuitatem Maceraten. & districtum dictæ Prouinciæ Marchiæ, nisi cum licentia Legati, Vicelegati seu Gubernatoris legitime obtenta. excepto tempore feriarum propter necessitates hominum introductarum. quo tempore abesse possint per mensem, obtenta tamen prius saltem verbo licentia à prædicto Gubernatore seu Vicelegato. Ita tamen quod ipsorum Auditorum tempore prædictarum feriarum, tres computato Prætore in Ciuitate Maceraten. continue resideant. quæ tamen licentia detur iusta præcedente causa.

Syndicariq. anno quolibet & in fine officij debeant.

§. 35. Præterea, Prætor & alij quatuor Auditores, stare debeant in syndicatu quolibet anno cum retentione salarij infra dicendi, vel debeant præstare cautiones de Iudicio sisti, & iudicatum soluendo in forma depositi in causa syndicatus. qui syndicatus fieri debeat Calendis Iulij cuiuslibet anni, & successiue prosequi, nec aliquo modo, vel causa prætermittatur. Et quoniam multi forsan non auderent querelare, cognoscentes finitum non esse eorum officium, præcludatur via læsis, in fine quinquennij debeant stare syndicatui de omnibus causis, tam ordinarijs & Commissarijs, quam à Sede Apostolica delegatis. ac de omnibus gestis per eos, & eorum quemlibet respectiue toto tempore eorum officij. exceptis ijs de quibus querelatum, & iudicatum fuisset in alijs syndicatibus pręcedentibus eorum officij.

Syndicatoresq. eligātur vt hic.

§. 36. Syndici autem eligantur per Consilium Credentiæ, & Gubernatorem seu Vicelegatum dictæ Ciuitatis Maceraten. qui in numero sint duo Doctores, de Consilio Credentiæ, duo causidici, & addantur duo mercatores pro maiori & faciliori decisione causarum mercantilium siquæ erunt. Et contra tales syndicos sic electos, nulla exceptio neq. etiā incompetētiæ opponi possit.

Condemnati in Syndicatu pœnas hic expressas incurrant.

§. 37. Et siquis de Auditorum numero fuerit condēnatus doli, fraudis, vel circumuentionis, aut imposturæ seu baratariæ, sit priuatus officio suo, teneaturq. de dāno partis læsæ, & puniatur secundum formam constitutionum dictæ Prouinciæ.

Syndicandi contra Syndicos suspicionis causas proponere, & iustificare debeant.

§. 38. Et ad tollendam omnem dubitationem, Auditores prædicti infra proximum diem à die extractionis siue electionis Syndicorum, & intimationis nominum eorundem, debeant proponere, allegare & dicere coram Prioribus, & Legato, siue illius Gubernatore prædictis,

omnes

omnes causas suspitionis, quas singulariter vel cōiunctim habuerint, contra aliquem ex prędictis Syndicis, vt supra eligendis, quas ipsi iustificare debeant intra sex dies tunc ꝓxime futuros, & prędicti Priores vna cū Legato siue Gubernatore d. Ciuitatis Maceraten. eas admittere vel reijcere, aut alias super illis ꝓuidere, prout iuri, æquitati, & honestati magis conuenire videbitur. Quibus sex diebus durantibus, omnia dicti Syndicatus stent in suspenso. in reliquis autem in Syndicatu prędicto termini, & alia substātialia, iuxta cōstitutiones dictę Prouinciæ obseruentur.

Prætor salariū hic præfinitum percipiat.

§. 39. Vt autem habeāt dicti Auditores ac Prętor vnde sustentari possint, ordinamus quod ipse Prętor qui pro tempore fuerit, pro suo salario habeat scuta triginta monetæ Marchiæ quolibet mēse, & insuper omnes redditus, prouentus, emolumenta, regalia & prouisiones quæ iuxta statuta dictę Ciuitatis, vel ex approbata consuetudine Prætoribus dictæ Ciuitatis hactenus præstari consueuerunt. necnon quartam partem pęnarū maleficiorum seu prouentuū ex maleficiis, vel quasi, prouenientium Cameræ dictæ Ciuitatis Maceraten. realiter & cum effectu incorporandorū, iuxta statuta, & reformationes dictæ Ciuitatis Maceraten. ac concessionem super eisdem maleficijs per pię mem. Pium Papam Quintum etiā prædecessorem nostrum emanatā, prout hactenus obseruatū fuit.

Auditores salariū hic designatum habeant.

§. 40. Alij vero singuli Auditores habeant pro eorum salario quolibet mense pariter scuta triginta dictę monetæ. & in causis Commissarijs Apostolicis habeant sportulas iuxta formam constitutionum Prouinciæ prædictę. In alijs vero causis, pro sportulis solui debeat vnum scutum auri pro quolibet centenario æstimationis causæ tractādę in sorte principalis vsque ad summam mille scutorum. quod si ęstimatio excesserit dictam summam in quacunque quantitate, nihilominus non amplius decē scutis iuxta modum infrascriptum distribuendis persolui debeat pro minori litigantium dispendio. Et si contingat aliquē ex Auditoribus, pro inspectione & visione loci, vt facilius & celerius possit causas decidere, illuc se conferre, si in Territorio Ciuitatis Maceraten. fuerit, habeat equum pro se & famulo, & dimidium scuti auri. sin vero extra ita quod eadem die redire nō possit, habeat expensas victus pro se & famulis ac equis, ac scutum vnum auri pro quolibet die.

Salaria prædicta pro tēpore solum, quo quis officiū exercuerit petere possit.

§. 41. Et ad tollendum omne dubium salariū siue publicum stipendium prædictū, ipsi Auditores percipere debeāt pro eo duntaxat tēpore, quo officium suū huiusmodi exercuerint. itaquod adueniente casu vel mortis, vel cessionis, discessus alicuius ipsorum Auditorum, nec ipse, nec eius hęredes prętendere, nec petere possint huiusmodi salarium, nisi pro tempore quo officium exercuerint, nisi aliquid forte deberetur pro residuo.

Pauperum Aduocati & Procuratores quolibet semestri a Prætore eligantur & gratis pro pauperibus seruiāt & officium recusātes aut negligenter exercētes puniantur.

§. 42. Quo vero ad ea quę Notarij, & Baiulorum, siue Cursorum, siue sigilli mercedē, laborē, incōmodum, & maximas expēsas, & detrimentum respiciunt, obseruetur taxa iā cōcessa S.R.E. Camerario. Alterius Prætor qui pro tēpore erit, facere debeat imbursationē omnium nominū Causidicorum, & Aduocatorum publice exercentium in Ciuitate Maceraten. Officiū Procuratoris, & Aduocati, & duas bursas retinere, in quibus erunt breuia nominū prædictorū. itareq. debeant penes dictum Prætorē, qui quolibet semestre, & in principio semestris corā duobus testibus, & suo Notario sorte extrahat duo ex nominibus imbursatis, quorū nomina sorte extrahātur pro semestre immediate tunc sequuturo. qui sint, & appellari debeāt Aduocatus, & Procurator pauperū respectiue. & teneantur singulis diebus requisiti corā quibuscūq. Iudicibus gratis, & amore Dei pro pauperibus, & miserabilibus intercedere, & postulare. nec possint aliquid percipere, vel acceptare, per se vel aliū seu alios etiā à spōte dare volentibus nisi fuerint esculenta, & poculēta, quæ triduo cōsumi possint. & siquis extractus pauperū Procuratorum absq. causa legitima recusauerit, vel se negligēter gesserit, impietatis nota afficiatur, & extraordinarie arbitrio pro tēpore existētis Legati siue Gubernatoris, aut Prętoris Rotæ puniatur.

Causæ solum per rescripta propria manu Papæ signata aut de consensu partium auocari possunt.

§. 43. Postremo mādamus, quod causæ semel in dicta Rota introductæ, quouis modo nisi per nos & eosdē successores nostros Rom. Pont. pro tempore existētes, ac in vim commissionis per nos & eosdē successores nostros, nostra vel eorum propria manu, seu de mandato, vel in pręsentia nostra signatæ, nisi de vtriusq. partis cōsensus auocari nequeant. Nec Prætor, vel Auditores prædicti inhibitionibus seu mandatis, eis vigore cōmissionū aliter quam vt præfertur signatarū præsentatis, etiā vigore cuiuscunq. sententiæ, ac sub censuris, & pœnis etiam pecuniarijs parere teneatur, & ob non paritionē inhibitionibus, & alijs prædictis aliquam pœnam minime incurrant.

Priuilegia Auditoribus [illegible] concedantur.

§. 44. Eisdē quoq. pro tēpore existentibus Rotæ huiusmodi Auditoribus ac Prætori, vt omnibus & singulis priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, indultis, concessionibus & gratijs, etiā circa auctoritatē iudicandi, votandi, sententiandi, sequestra & mandata decernendi, reponendi, restituendi, apostolos concedendi, relaxādi, inhibēdi, citandi etiam sub cēsuris declarādi, aggrauandi, reaggrauandi. auxiliūq brachij secularis inuocandi, omnibusque alijs & singulis facultatibus & auctoritatibus quibus similes Rotæ Bononien. Auditores vtuntur, fruuntur, potiuntur & gaudent (præterquā in his qui præsentibus, aut alijs nostris litteris aliter disposita reperiātur) pariformiter vti, frui, potiri & gaudere omni tempore valeant concedimus & indulgemus.

Exemptieq. ab omnibus [illegible]

§. 45. Et vlterius, vt pro tempore existentes Prætor, & Auditores, eorum officio durāte à quibusuis gabellis, & datijs tam impositis quam nouiter, & in futurum quauis de causa imponendis, liberi, immunes & exempti esse debeant pariter concedimus & indulgemus.

Ordinationes [illegible] possint [illegible]

§. 46. Præterea Congregatione Collegionē Doctorē Curianū d. Prouinciæ, & ipsius Ciuitatis Maceraten. & cū interuētu moderni, ac pro tēpore existentis eiusdē Ciuitatis Maceraten. Gubernatoris seu Prouinciæ prædictę Legati, seu Vicelegati, necnon Priorū dictæ Ciuitatis Maceraten. quandocuq. pro personarū tēporū, & locorū qualitate expedire melius videbitur supradicta statuta constitutiones, & ordinationes mutare, reuocare, & alterare, ac alia de nouo (licita tamē & honesta, ac sacris Canonibus, necnon dicti Concilij decretis minime contraria, per nos tamen, & successores nostros confirmanda) illorū loco facere, statuere & ordinare possint, & valeant licentiam, & facultatem concedimus, impartimur.

Locus [illegible] Locumtenentes Legati aut Gubernatoris [illegible] Auditoribus [illegible]

§. 47. Ac vt omnis dubitationis, & dissensionis occasio inter dictos Auditores, & alios quo ad præcedentias, & publicæ sessionis, vel incedendi loca adimatur, habeāt dicti Auditores tam incedendo quam sedēdo, immediatū locū post Locatenētes Legati seu Vicelegati, aut Gubernatoris dicta Prouinciæ, & Ciuitatis Maceraten.

Sportularum massa [illegible] debeat.

§. 48. Demū pro cōmodiori exactionis sportularū causarū ordinariarū huiusmoci cōmoditate, vnum Depositariū in eadē Ciuitate Maceraten. ad arbitriū dicti Gubernatoris seu Legati, vel Vicelegati eligendū, qui sportulas prout supra exigere, & cōseruare debeat, ad hoc vt ex illis vna massa cōmunis cōstituatur, cuius medietas in solutionē stipendiorū Prætoris, & Auditorū cōuertātur vltra supradictū stipendiū desuper cōstitutū scutorū triginta ꝓ quolibet Auditore, & altera medietas Cōmunitati, & hominibus d. Ciuitatis Macer. cedat, videlicet ꝓ expēsis domus Rotalis, & eorū Auditorū constituimus & deputamus.

Protectoris Rotæ deputatio.

§. 49. Cæterum dilectum filium nostrum Henricum tt. S. Pudentianæ Presbyterum Cardinalem Caetanum nuncupatum, modernum, & pro tempore existentem S. R. E. Camerarium in dictæ Rotæ, & eius Auditorum earumq. iurium & priuilegiorum ac indultorum quorumcunq. Protectorem, cum omnimoda facultate & auctoritate omnia & singula quæ ad Prætoris officium quomodolibet de iure vel consuetudine spectant & pertinent, & quæ alij similes S.R.E. Cardinales protectores facere & exercere possunt & cōsueuerūt, faciēdi, dicēdi, & exercēdi dicta auctoritate ꝑpetuo etiā cōstituimus et deputamus.

Clausulæ præseruatiua [illegible] erectionis Rotæ.

§. 50. Decernentes pręsentes litteras ex quacunq causa nullo vnquā tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quopiā alio defectu notari, siue eas infringi, inualidari, seu reuocari posse, sed illas semper et perpetuo validas et efficaces existere et fore, suosq. plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, necnon inuiolabiliter perpetuo obseruare.

Decretum irritans.

§. 51. Sicq. per quoscunque Iudices et Commissarios etiam eiusdem Palatij nostri Apostolici causarum Audi-

tores, & eiusdem Romanę Ecclesię Cardinales, etiam de Latere Lagatos seu Vicelegatos, aut Cameræ Apostolicæ Præsidentes & Clericos, vel quotuis alios, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretãdi facultate & auctoritate, vbique locorum iudicari, diffiniri & interpretari debere, irritum quoque & inane quicquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Officiales Status Ecclesiastici mãdata dictæ Rotæ exequi faciãt.

§. 52. Ac mandantes omnibus & singulis totius Status Ecclesiastici prædicti Gubernatoribus, Potestatibus & eorum Locatenentibus, Legatis, Vicelegatis, necnon venerabilibus fratribus nostris, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filijs eorum Vicarijs in spiritualibus generalibus, & quoties super hoc fuerint requisiti, sententias, decreta, statuta, sequestra, mandata, exequutoriales litteras, remissoriales, citationes, & alia à dicta Rota, & eius Auditoribus emananda pro tempore, omnibus opportunis remedijs exequutioni demandari faciant realiter, & cũ effectu prout opus fuerit, & eis commissũ extiterit.

Clausulę derogatoriæ.

§. 53. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac etiam dictæ Prouinciæ, & huiusmodi Ciuitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum, Villarum & locorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, legibus etiam municipalibus, vsibus, & naturis. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam eisdem Prouinciæ Ciuitatibus, Oppidis, Terris, Castris, Villis & locis, eorumq. Communitatibus, Vniuersitatibus, iurisdictionibus, Gubernatoribus, Potestatibus, Officialibus & incolis, & personis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, in contrarium fortan quomodolibet concessis, confirmatis & innouatis. quibus omnibus etiam si de illis eorumq. totis tenoribus, specialis, specifica & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio ad hoc seruanda foret, eorum omnium & singulorum tenores, acsi de verbo ad verbum exprimerentur & insererentur, pręsentibus pro sufficiẽter expressis & insertis habẽtes, illis alias in suo robore permãsuris, hac vice duntaxat harũ serie specialiter & expresse, motu, scientia & potestatis plenitudine paribus derogamus & derogatum esse volumus. cæterisq. contrarijs quibuscunque. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 4. die 15. Martij.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1588. Idibus Martij, Pontif. nostri Anno 4.

Admissio & Registratio in Camera Apostolica.

Die 21. Aprilis 1589. Præsentes litteræ Apostolicæ in plena Camera præsentatæ fuerunt, & die 28. eiusdem, Camera ipsa referente Reuerend. D. Bartholomæo Cæsio dictæ Cameræ Clerico, & Iudice ad hoc ab ipsa Camera specialiter deputato, citato prius R. P. D. dictæ Cameræ Generali Commissario, illas admisit, & registrari mandauit, prout successiue registratæ fuerunt in eiusdem Cameræ libris, scilicet libro tertio signaturarum S. D. N. fol. 49. apud me infrascriptum dictæ Cameræ Notarium.

Tydeus de Marchis.

Sequitur tenor Constitutionis circa erectionem & concessionem Notariatuum & Cursoratuum Rotæ.

Edita An. D. 1589.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN suprema Iustitiæ Sede, & potestatis plenitudine à Domino constituti, ad ea libenter intendimus, per quæ acta causarum quarumlibet à personis idoneis in omnibus Tribunalibus, & præsertim à nobis erectis & institutis, fideliter & diligenter cum litigantium commodo adnotentur.

Compẽdium præced. cõst.

§. 1. Cum itaque nos nuper ex certis rationabilibus causis in Ciuitate nostra Maceraten. vnum Tribunal Audientiæ causarum Rotam nuncupatum, perpetuis futuris temporibus duraturum, quinque Iudicũ Iuris vtriusque Doctorum, excellentia, vsuque & peritia iudicandi prestantiũ, qui omnes & singulas totius Prouinciæ Marchiæ, ac sub illa cõprehensorũ, illiq. immediate subiectorũ Ciuitatum, Terrarũ, Oppidorum, Castrorum & locorũ, illorumq. habitatorum & incolarum causas & lites, ac controuersias ciuiles, tam prophanas quã Ecclesiasticas, ac meras & mixtas, quomodolibet actitandas. necnon etiam criminales in quibus appellationi locus foret, inter ciues, incolas, districtuales, Clericos & Sacerdotes, ac Collegia tam secularium quam regulariũ. necnon Monasteria virorũ, agricolas quoq. & alios subditos sub dicta Prouincia, tã in prima diœcesi & iurisdictione Maceraten. quam in secunda & vlterioribus instantijs, in causis appellationum totius Prouinciæ huiusmodi, cognoscere, decidere, fineq. debito terminare ac iudicare possent & deberent, Apostolica auctoritate Motu proprio perpetuo erexerimus & instituerimus, prout in nostris inde confectis litteris plenius continetur.

Erectio Officiorũ quinq. Notariorum, vnius scilicet pro quolibet Auditore d. Rotæ.

§. 2. Nos erectionẽ & institutionẽ huiusmodi ad effectũ perducere statuentes, ac operępreciũ esse reputantes, quo dictũ Tribunal magis prospere dirigatur, ac æquitati & publicę cõmoditati, vtilitatiq. salubrius consulatur prouidere volentes, Motu simili, nõ ad alicuius nobis super hoc oblatę petitionis instantiã, sed ex mera deliberatione, & certa sciẽtia nostris, deq. Apost. potestatis plenitudine, vnũ pręd\icti Tribunalis Notariatus Officiũ à quinq. ęque idoneis Notarijs exercendũ vno scilicet pro quolibet Auditore & Prætore, quod pro tẽpore obtinens omnium & singularũ causarũ, litium & controuersiarũ ciuilium, tam prophanarũ quã Ecclesiasticarũ, ac merarũ & mixtarũ, corã ipsis Auditoribus pro tẽpore actitandarũ, ac ab ipsis decidẽdarum, etiã omnium sententiarũ tam diffinitiuarũ quam interlocutoriarũ, ac decretorum, etiã vim diffinitiuarum sententiarũ habentiũ, ac deniq. quorumcũq. actorũ, instrumentorum, scripturarũ, concessionũ, gratiarum, priuilegiorum, facultatum & exequutionũ, in præmissorũ exequutionẽ, aut alias desuper faciendorũ, & quorumuis aliorũ ab eisdem Auditoribus tractandorũ, diffiniendorũ, decidendorum, & agendorum, sigillo tamen solius Prætoris, seu Potestatis ipsum Tribunalis sigillandorum, verus & solus Notarius existat.

Erectio officiorũ octo Cursorũ ad citandum &c. in causis d. Rotę.

§. 3. Necnõ octo Cursoriatus Officia eiusdẽ Tribunalis, qui omnes & singulas personas, cuiuscunq. dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, præeminẽtię & excellentiæ existentes, prout opportunũ fuerit, citare, eisq. intimare, & inhibere, ac quoscũq. alios actus ad Cursores et Mãdatarios Ciuitatis nostræ Bonon. de iure, vsu, vel consuetudine, aut alias quomodolibet spectãtes et pertinẽtes facere, gerere et exercere libere ac licite valeãt, Apost. auctoritate prædicta, tenore præsentium perpetuo erigimus & instituimus.

Concessio dictorũ omniũ Officiorum Communitati Maceraten.

§. 4. Illaq. sic erecta et instituta, dilectis filijs Cõmunitatibus et hominibus prædictę Ciuitatis Maceraten. qui propter vrgentes, quibus hoc tẽpore premimur necessitates, summam quatuor millium scutorũ monetę, ad rationem decem iuliorũ pro quolibet huiusmodi scuto realiter persoluerunt, et cuilibet ex Auditoribus prædictis, salarium menstruu triginta scutorũ persoluere promiserunt, cũ omnibus et singulis illorũ scripturis, honoribus, oneribus, salarijs, priuilegijs, prærogatiuis, et emolumẽtis consuetis, Apostolica auctoritate prædicta, etiam perpetuo concedimus et assignamus. Ita quod liceat Cõmunitati et hominibus prædictis, Officia prædicta per substitutos idoneos, ad eorũ nutũ ponendos et amouendos, exerceri facere, aut illa personis sibi bene visis vẽdere, et alienare, seu ad vitã, vel ad tempus locare, arrendare, ad firmã dare, necnõ de illis tanquã de re sua propria disponere, et ordinare, illorũq. iura, prouẽtias, obuẽtiones, et emolumẽta per dilectũ filiũ nostrũ Henricũ tt. S. Pudentianæ Presbyterũ Card. Caetanũ nuncupatum, S. R. E. Camerariũ taxanda et moderãda, percipere, exigere, et leuare, ac in solutionẽ dicti salarij menstrui omnino cõuertere.

Concessio omnium priuilegiorum concessorum Notarijs & Cursoribus Rotæ Bononiẽ.

§. 5. Decernentes quod Cõmunitatis et homines prędicti, dictaq. Officia pro tempore obtinentes et exercẽtes omnibus et singulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, prerogatiuis, honoribus, fauoribus, gratijs et indultis, quibus Notarij causarũ Rotæ Bononien. Auditorũ, et prædicti illius Cursores de iure, consuetudine, vel priuilegio, aut alias quomodolibet vtuntur, fruũtur, potiuntur et gaudẽt, ac vti fuerũt vbiq. frui, potiri, & gau-

gaudere possint & poterunt, quomodolibet in futurum pariformiter & æque principaliter, ac sine vlla prorsus differentia vti, frui, potiri & gaudere, illisq.(quod nullus alius Notarius sentẽtias, acta, siue scripturas aliquas, coram dictis Prætore & Auditoribus in causis prædictis, & alias quomodolibet actitandas) rogare, scribere & subscribere valeat sub pœna nullitatis sententiarum, & scripturarum huiusmodi.

Concessio facultatis per se vel alium dicta officia exercendi.

§. 6. Insuper, quod Officia predicta obtinentes, illa per se, vel idoneos substitutos ab eis ponendos, & amouendos, exercere possint & valeant, eadem auctoritate & tenore indulgemus.

Obligatio bonorum Cameræ Apostol. pro obseruatione præmissorum.

§. 7. Præterea pro Communitatis & hominum prædictorum securitate & cautela, præmissorum omnium obseruatione, & exequutione nomine loco damnorum & interesse, quæ per dictam Ciuitatem pati, aut sentire posse contigerit, omnia & singula eiusdem Cameræ iura, res & bona, tam præsentia quam futura, nedum generaliter, verum etiam specialiter & expresse, ac amplissime obligamus & hypothecamus. Decernentes Camerã prædictam omnino teneri & obligatam esse, Communitatem & homines, ac pro tempore officia huiusmodi obtinentes, in quieta & pacifica illorum possessione defendere & manutenere. Præsentesq. ad probandum plene, quod eadem summa in nostram & Sedis Apostolicæ, ac ipsius Cameræ subuentionem conuersa fuerit, aliaque præmissa vbique tam in iudicio quam extra illud sufficere, nec ad id probationis alterius adminiculm requiri.

Clausula præseruatiua.

§. 8. Necnon easdem præsentes nullo vnquam tempore de subreptionis vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel quouis alio defectu notari, vel impugnari, aut alias quomodolibet infringi vel retractari posse, sed illas semper validas & efficaces existere, suosq. plenarios & integros effectus sortiri debere, neq. sub quibusuis similium vel dissimiliũ gratiarum reuocationibus, suspensionibus, derogationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus, per quascunque litteras, vel constitutiones Apostolicas, seu Cancellariæ Apost. Regulas, etiam per nos & successores nostros Rom. Pont. etiam Motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, ac consistorialiter, necnon sub quibuscunq. tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis pro tempore factis & concessis comprehendi, sed semper ab illis exceptas, necnon quoties illas reuocari, vel limitari, aut suspendi, seu eis in aliquo derogari contigerit, toties in pristinum & validissimum statum, etiam sub posteriori data restitutas, & plenarie reintegratas, ac de nouo concessas esse & censeri.

Decretum irritans.

§. 9. Irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Executorum deputatio.

§. 10. Quocirca dicto Henrico Cardinali & pro tempore existenti Camerario, ac venerabili fratri nostro Petro Episcopo Spoletan. Officiorum Rom. Curiæ, & Status Ecclesiastici Præsidenti, ac dilecto filio causarum Cu. Cam. Apostolicæ generali Auditori, motu pari, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras & in eis contenta quæcunque solemniter publicantes, ac eidẽ Communitati & hominibus in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, easdem præsentes litteras, & in eis contenta huiusmodi debitæ exequutioni demandent, ac demandari, necnon ab omnibus, quos illæ concernũt inuiolabiliter perpetuo obseruari faciant, mandent atque procurent. Non permittentes Communitatem & homines prædictos, atque officia huiusmodi pro tempore obtinentes seu exercentes, desuper per quoscunque contra earundem pręsentium tenorem quomodolibet indebite molestari, perturbari vel impediri. Contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis non parentes per sententias & censuras Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias & alias pœnas; aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras & pęnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Clausula derogatoria.

§. 11. Non obstantibus præmissis & quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Ciuitatis Maceraten. & Prouinciæ prædictarum iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis & litteris Apostolicis Ciuitati Maceraten. & Prouinciæ huiusmodi, ac quibuisuis alijs superioribus, & personis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiã derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus, efficacissimis & insolitis clausulis irritantibusq. & alijs decretis, in genere vel in specie, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac consistorialiter. necnon de fratrum nostrorũ consilio, & vnanimi assensu, ac alias quomodolibet & quandocunque etiam pluries in contrarium forsan concessis, confirmatis & innouatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficiẽti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autẽ per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, eorum omnium & singulorum tenores, acsi de verbo ad verbum exprimerentur & insererentur præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse, harum serie motu simili derogamus, & sufficienter derogatum esse volumus decernimus & declaramus. contrarijs quibuscunque. seu si aliquibus communiter aut diuisim, ab eadem sit Sede indultũ, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apost. non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo. &c. Si quis, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicę, millesimo quingentesimo octuagesimo nono, 11. Cal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno 4. *Dat. P.A.4. die 22. Mart.*

Admissio, & registratio in Cam. Apost.

Die 21. Apr. 1589. præsentes litteræ Apostolicæ in plena Camera præsentatæ fuerunt, & die 28. eiusdem, Camera ipsa referente Reuerend. D. Bartholomæo Cæsio Cameræ Apostolicæ Clerico, & Iudice S. D. N. Papæ fol. 56. apud me infrascriptum dictæ Cameræ Notarium ad hoc ab ipsa Camera specialiter deputato, citato prius R.P.D. dictæ Cameræ Generali Cõmissario, illas admisit, & registrari mandauit, prout registratæ fuerunt libro tertio signaturarum.

Tydeus de Marchis.

X C V.

Erectio Ecclesiæ Episcopalis Ciuitatis Firmi, in Prouincia Marchiæ, in Ecclesiam Archiepiscopalem.

Similem erectionem de Ecclesia Senensi statuit Pius II. in const 3. Triumphans. fol. 315. & Greg. XIII. de Ecclesia Bononiensi in const. 79. Vniuersi. fol. 462.

In hac Ciuitate, Studium quoque generale, innouauit hic idem Pont. sup. in const. 9. Muneris. fol 495.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1589.

Proœmium.

VNiuersi Orbis Ecclesijs, eo disponente qui cunctis imperat, & cui omnia obediũt, meritis licet imparibus præsidẽtes, in omnes agri Dominici partes, oculos nostræ mentis, vigilis more Pastoris, intendimus, inspicientes quid Ecclesiarũ ipsarũ, præsertim Cathedraliũ insigniũ, statui & decori maxime conueniat. atq. hoc quidẽ pro zelo charitatis nostræ, tanto liberalius, prõptiusq. curandũ cẽsemus, quãto magis, nõ solũ petentiũ subditorum, & preces & merita id deposcunt, sed nos etiam ad Omnipotentis DEI, & Beatæ MARIAE Virginis gloriam, animarumq. salutem, & fidelium disciplinam confirmandam, necnon Ecclesiarum, quibus paterna dilectione, Apostolicaq. auctoritate consulimus vtilitates ornatũq. pertinere, & recte in Dño cognoscimus expedire.

Ciuitatis Firmi antiquitas, nobilitas, fidelitas, & aliæ quamplures laudes recensentur.

§. 1. Cum itaq. nos compertum haberemus, Ecclesiã Firmanam Sedi Apost. immediate subiectã, ac pridẽ ante annũ à partu Virgineo quingentesimum, in Cathedralẽ erectã, cui alias nos dum in minoribus cõstituti essemus,

& Cardinalatus fungeremur honore, laudabiliter præ-
fuimus, cuique etiam hodie venerabilis frater noster Si-
gismundus Episcopus Firmanus præesse dignoscitur, la-
pidibus marmoreis quadratis constructam ad Collem
in media Ciuitatis Firmanę parte collocatam singula-
rem atque pulcherrimam spectantium oculis multis
passibus à dicta Ciuitate Firmana sese offerentem, in
Prouinciæ fere medio, in qua nulla est Metropolis Ec-
clesia, in tranquilla aeris temperie, in loco distanti ab
Vrbe supra centum, & triginta milliaria sitam, Beatæ
Mariae Virgini dicatam, tribus dignitatibus, videli-
cet Archidiaconatu pro vno Archidiacono, & Archipres-
byteratu pro vno Archipresbytero, & Decanatu pro
vno Decano, necnon duodecim Canonicatibus, &
totidem præbendis pro duodecim Canonicis, & octo
præterea Mansionarijs pro octo Mansionarijs, duo-
busque Sacristijs pro duobus Sacristis ipsi Ecclesiæ inser-
uientibus præstare, quamplures Episcopos præterea or-
thodoxæ fidei defensores, quorum nomina tum Sancti-
tatis opinione, tum præstantia singulari præfulxerunt,
aliosque Cardinalatus honore decoratos, alios etiam
Sanctæ Romanæ Ecclesiæ moderamina admotos ha-
buisse, & pro tempore existentem Episcopum Firmanũ,
Principatus insignia, & ornamenta, præuentionemque
in multis causis, quo ad Legatos & Gubernatores retine-
re, & omnimodam iurisdictionem ex priuilegijs Aposto-
licis tam pridem emanatis, & à fel. rec. Sixto Papa Quar-
to prædecessore nostro vsque in hæc tempora perpetuo
confirmatis, in suos Cõmensales, Familiares, Colonos,
& Officiales etiam priuatiue quo ad Legatos, & Guber-
natores quoscunque, ac Montem Viridem Castellum
in omnem iurisdictionem retinere, necnon Firmum, Pi-
ceni Vrbem Romanorum Coloniam extitisse, ac ex qua
vbi Christiana Religione imbuta fuit, sub Decio Impe-
ratore, septuaginta Firmani Martyres prodijsse recen-
seantur, in qua multa corpora Sanctorum, ac innume-
merabiles aliæ reliquiæ magna cum veneratione asser-
uant, multis priuilegijs, & indultis tam à pię memoriæ
Gregorio Septimo, à quo tunc temporis existens Episco-
pus Firmanus, Crucis deferendæ facultatis confirmatio-
nem obtinuit, à Gregorio Octauo, Nono, X. Hono-
rio III. qui eidem Episcopo, vt Principis nomen, iurisdi-
ctionemque spiritualem & temporalem retinere conces-
sit, Innocentio Tertio, & Septimo, Eugenio Quarto, &
Callisto Tertio, ac quamplurimis alijs Romanis Ponti-
cibus etiam prædecessoribus nostris, tum clarę memoriæ
Federico II. & Henrico III. multisque alijs Rom. Impe-
ratoribus illustratam, amplissimam in qua nihil fere
pespicitur, quod eius longe alteque repetitam antiquita-
tem non præseferat, in Colle aeris saluberrimi, amenita-
tis non exiguæ, in media Piceni parte, ad Sinum Adria-
ticum, non longe ab Apenninis Montibus sitam, &
quemadmodum Firmum Picenum olim nominabatur,
ita alijs temporibus Marchia Firmana vocabatur, quod
Firmum primaria Ciuitas in dicta Prouincia existeret.
Princeps quoque in suam iurisdictionem Marchiam vel
receperint, vel redegerint in dicta Ciuitate Sedem, do-
miciliumque collocasse, ac semper detinuisse. eodemque
exemplo sub Romanis Pontificibus, multis annis Curiá
generalem Legationis Marchiæ, tanquam in loco hono-
rabiliori inibi resedisse, necnon generale Studium, ad in-
star Studij Bononien. a recol. mem. Bonifacio Papa VIII.
similiter prædecessore nostro, & postea ab Eugenio IV. &
Callisto III. prædecessoribus prædictis, ac multis alijs Põ-
tificibus confirmatum, & à nobis denuo erectum, & re-
stitutum floruisse, & florere. in eaq. extare Collegium
Iurisconsultorum iam inde ab immemorabili tempore
ornatissimum, ac in numero & Doctorum præstantia
insigne, hoc quidem tempore vltra septuaginta Docto-
res conscriptos reperiri. eidemq. modo & ratione quam-
plurimos Procuratores, & Notarios esse. in ea quoque
Seminarium ex Conc. Trident. decreto institutum, alio-
rumq. Illustrium virorum fide studiosissimorum, pietati
& religioni summopere deditorum, necnon Episcopi, &
Pastores sui, ita officiosissimorũ, vt nihil vnquam pręter-
miserint, quod ad ipsius Episcopi commoditatem, & di-
gnitatem augendam facerent, ac multę per Firmanos do-

Huius Pont. bulla est sup. fol 415. Numeris. nu. 9.

nationes etiam Castellorum priscis illis temporibus Epi-
scopo factæ reperiantur copia refectam. quibus plurimũ
semper delatum fuerit, tum quod ipsa Ciuitas situ, loco,
arce munita, ac hominum robore & fortitudine, ac inge-
nij acumine & præstantia adeo ornata fuit, vt cęteris
Marchiæ Ciuitatibus huiusmodi timorem maximũ inij-
cere soleat, multaq. obsequia erga Sedem Apostolicam
prædictam perpetuo præstiterit, atque proprijs actibus ab
Imperio Desiderij, Longobardorum Regis, se vindica-
rint, seq. ac sua omnia similis mem. Adriano Papę I. pari-
ter prædecessori nostro, Sediq. Apostolicæ prędictę spõ-
te dederint. ipsaq. Ciuitas fidei causa, & sincerę deuotionis
gratia quam gerere solita est erga Sedem eandem, cum
Fidericum Primum agnoscere noluissent, igne fere absum
pta fuerit, eademq. de causa, & alias sępe multa damna, &
detrimenta subierit, & in summas difficultates, & calami-
tates sępius inciderit, vt se ab eorum dominatu, qui Mar-
chiam, in suam dictionem, contra Sedem Apostolicá re-
degerint, vindicaret, & ad ipsam Sedem, eiusq. Imperium
redire posset, veluti sub Eugenio eodem, ac alijs Pontifi-
cibus prędecessoribus nostris. & nouissime in bello Ferra-
rien. similis mem. Iulio II. & postea Clementi VII. Pon-
tificibus Maximis pariter prædecessoribus nostris, præsto
fuerint. Monasteriorum insuper tam virorum quá mu-
lierum opulentissimorum ęque atque in quauis alia Ci-
uitate. Parochialium præterea Ecclasiarum, ac Confra-
ternitatum, & Hospitalium quamplurimorum frequẽtia
commendabilem. diœcesem denique Firmanam prædi-
ctam ita opulentam, & amplam extare, vt maior in di-
cta Prouincia non reperiatur. agri vbertate fertilissimam,
frumento, vino, oleo, & frugibus cum suis generis, vel
etiam sale, & rebus omnibus ad victum necessarijs adeo
abundantem esse, vt non solum cęteris Prouincię Ciuita-
tibus suppeditare, sed ad Dalmatas, Illyricos, Venetos, ac
alios transportare soleat. ita vt plane huic diœcesi defe-
rẽda sit fertilitatis laus, quę agro Piceno passim tribuitur.
Necnon eius Comitatũ, Terras, & Castra sexaginta fere
habere. quo quidem Comitatu Firmum finitimum ac
contine existit cæteris fere omnibus Ciuitatibus dictæ
Prouinciæ, cuius maiorem partem occupare constat.

§. 2. Nos aliorum Romanorum Pontificũ prędecesso-
rum nostrorum, qui eodem honore decorarũt Ecclesias,
quibus olim in minoribus dum constituti essent, & Car-
dinalatus fungerentur honore pręfuerunt, vestigia se-
quuti, ad illam meritis honoribus augendam, & promo-
uendam adducti, pijs quoque supplicationibus dilectorũ
filiorum Communitatis, & hominum eiusdem Ciuitatis,
nobis per dilectum filium Cęsarem Ottinellum Ciuem
Firmanum V. I. D. eorum Procuratorem ad hoc ab eis
specialiter constitutũ desuper porrectis excitati, post habi
tá cum venerabilibus fratribus nostris prędictę R. E. car-
dinalibus maturam deliberationẽ, de eorũ consilio, atque
Apostolicę potestatis plenitudine, Maceraten. Tolentin.
Ripan. Montis Alti, & S. Seuerini in dicta Prouincia con-
sistentes, necnon dictæ Sedi etiam immediate subiectas
Ecclesias, earumq. Ciuitates, & diœceses, cũ omnibus, &
quibuscunq. eorũ territorijs, & terminis, ac dilectos filios,
earũ singularũ Clerũ & Populũ vniuersũ, cũ suis Colle-
giatis Parochialibus, & alijs Ecclesijs, necnõ Monasterijs
vtriusq. sexus, cęterisq. beneficijs, & officijs ecclesiasticis cũ
cura & sine cura, secularibus & quorũuis Ordinũ, & Mili-
tiarum regularibus, necnõ Hospitalibus, domibus, Colle-
gijs, & locis religiosis quibuscunque, ab eiusdem Sedis
immediata subiectione, Apostolica auctoritate, tenore
præsentium perpetuo diuidimus & separamus, necnon à
dictæ Sedis immediata subiectione, visitatione, corre-
ctione & omni & quacunque alia iurisdictione etiam
perpetuo eximimus, & liberamus. Ipsamque Ecclesiam
Firmanam, ad laudem & honorem Omnipotentis Dei,
ac B. Virginis Mariae, necnon fidei Catholicę exalta-
tionem, & totius militantis Ecclesiæ gloriam, in Me-
tropolitanam Ecclesiam, & Sedem Episcopalem Firma-
nam, in Archiepiscopalem, Archiepiscopalemque, & Me-
tropolitan. Præsidis Sedem, & Prouincię caput pro
vno deinceps Archiepiscopo, qui pallij, & Cru-
cis vsum, aliorum Archiepiscoporum more habeat,
omnibusq. alijs insignibus Archiepiscopalibus, necnon
pri-

Erectio dictę Ecclesiæ Episcopalis Firmanæ in Archiepiscopalem.

priuilegijs, honoribus & prærogatiuis, Archiepiscopis debitis & concessis gaudeat, similiter perpetuo erigimus & instituimus, ac nomine, titulo, ac honore Archiepiscopali, & Metropolitan. decoramus.

Submissio aliarũ Episcopalium Ecclesiarum.

§. 3. Præterea Ecclesiæ prædictæ, Maceraten. Tolen. Ripanen. Montis Alti, & Sancti Seuerini Ecclesias prędictas, modernosque & pro tempore existentes illarum Presules, seu Administratores, pro suis, & pro tempore existentis Archiepiscopi Firmani suffraganeis, qui tanquã membra capiti, eidem Archiepiscopo Firmano iure Metropolitan. subsint, ita quod Archiepiscopi Firmani, in eisdem Maceraten. Tolentin. Ripan. Montis Alti, & Sancti Seuerini Ciuitatibus & diœcesibus ius Metropolitanum sibi vindicent. necnon Maceraten. Tolent. Ripan. Montis Alti, & Sancti Seuerini prædictæ, eidem Archiepiscopo, & Metropolitano, ad omnia & singula habeantur, & sint astricti, ad quæ Suffraganei suis Metropoliticis Ecclesijs, & Metropolitan. tenentur, & obligati sunt, vt indicentur secundum canonicas sanctiones. ac eidem Archiepiscopo Firmano prædictos suos Suffraganeos consecrandi, ad Prouinciales Synodos euocandi, ac cum eis etiam Ecclesiastica negocia terminandi, carũ Ecclesias disponendi, iuxta statuta sacrorum Canonum, omniaque alia & singula quæcunque, quæ de iure vel consuetudine, aut alias quoquomodo ad Archiepiscopos, & Archiepiscopale munus spectare, & pertinere solent, & debent, gerendi, faciendi, exercendi, plenam & omnimodam auctoritatem, & tenore præsentis concedimus facultatem. Prouincię quoque Firmanæ Clerum, & populum vniuersum, pro eorundem Ecclesiæ, & Archiepiscopi Firmani Prouincialibus pariter etiam perpetuo concedimus & assignamus.

Derogatio contrariorũ.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Maceraten. Tolentin. Ripan. Mõtis Alti, & Sancti Seuerini Ecclesiarum prædictarum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, eisdem Ecclesijs, illarumq. Præsulibus, Administratoribus, & Capitulis, ac quibuscunque alijs personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam irritantibus, in genere vel in specie, etiam Motu proprio, atque ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam consistorialiter, & sub quibusuis verborum formis, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis & innouatis. Quibus omnibus & singulis, etiam si pro illorum sufficiẽti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & indiuidua, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, eorum omnium etiam tenores, acsi de verbo ad verbum exprimerentur & insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliasin suo robore permansuris, hac vice duntaxat, harum serie specialiter & expresse, Motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus, derogamus cæterisq. contrarijs quibuscunq. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. An. 5. die 24. Maij.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimonono, Non. Calend. Iunij, Pontif. nostri Anno quinto.

XCVI.

Quod Fratres & Moniales Ordinis Beatæ MARIAE de Monte Carmelo Congregationis Discalciatorum in Italia, recitare valeãt Horas canonicas iuxta ritum Breuiarij Romani reformati, pretermisso Ordinis vsu, Et celebrandi festa Sanctorum dicti Ordinis etiam in Calendario Romano non descriptorum.

De eiusmodi Breuario vide sup. in Pij V. const. 64. Quod à nobis. sup. fol. 260. Alia autem de toto Ordine Carmelitano, notaui sup. apud cõst. 8. Hon. III. Vt viuendi. fol. 50. Et de hac Congregatione vide plene sup. in const. 64. Greg. XIII. Pia. fol. 444.

SIXTVS PAPA V.

Dilectis filiis professoribus Ordinis B. Mariæ de Mõte Carmelo, Prouinciæ, seu Congregationis Regularis Obseruantiæ Discalciatorum nuncupatæ.

Edita An. D. 1589.

Proœmium.

EXimium quod in vobis elucet pietatis studium, & pręcipua Obseruantia regularis disciplinæ, quæ vestram Congregationem ad DEI gloriam, communemque Christiani populi vtilitatem, in dies magis florere intelligimus, nos inducunt, vt cum multa ad eandem Congregationem feliciter regendam nuper à nobis statuta fuerunt, nunc quoque in honorem Sanctorum, quos ipsa Congregatio, quasi in eorum clientelam recepta, iam pridem seculari quadam veneratione colit, pijs vestris petitionibus libenter annuamus:

Concessit hic Pont. Congregationi facultatem recitãdi officia, iuxta ritũ Breuiarij Romani reformati, prætermisso vsu Congregationis.

§. 1. Dudum siquidem per alias nostras litteras concessimus inter cætera & indulsimus vobis, atque vniuersis & singulis personis vtriusque sexus vestrę Prouinciæ, vt Horas canonicas, diurnas & nocturnas, secundum vsum & ritum Romanæ Ecclesiæ, & Breuiarij Romani ex decreto Concilij Tridentini reformati, & fel. record. Pij V. prædecessoris nostri iussu nouissime editi, tam cõmuniter quam diuisim, etiam in singulis vestris Oratorijs, Monasterijs & domibus, dicere & recitare licite possitis, & nihilominus pręcepto atque obligationi plene satisfactum per vos foret, neque vlterius ad sequendum in huiusmodi Officijs morem vestri Ordinis teneremini, prout in eisdem litteris latius continetur.

Quę d. ritũ obseruare cœpit.

§. 2. Quo quidem nostro indulto vtentes, iam sicut nobis exponi curastis, eiusdem Romanæ Ecclesiæ ritum in diuinis officijs seruatis.

Modo autem supplicat pro indulto celebrandi festa Sanctorum Ordinis.

§. 3. Sed quia vetus iam diu viget in vestro Ordine laudabilis consuetudo, dies festos in honorem Beatæ MARIAE, & quorundam Sanctorum solemniter celebrandi, ideo à nobis humiliter supplicari fecistis, vt religiosum istud institutum auctoritate Apostolica comprobare dignaremur.

Pont. ideo d. facultatem elargitur.

§. 4. His itaque vestris supplicationibus inclinati, vobis, atque adeo vniuersis & singulis Fratribus ac Monialibus vestræ Congregationis pro tempore existentibus, in quibusuis domibus Monasterijs, Collegijs, & locis dictę Congregationis, tam publice quam priuatim, communiter vel diuisim, officium prędictorum festorum vbique recitare, & sic recitando obligationi satisfacere libere & licite possitis (dummodo tam in Missa, quam in recitandis Horis canonicis diurnis ac nocturnis, modum & formã descriptam in quinterno, seu libello per dilectos filios nostros Antonium SS. Ioannis & Pauli Caraffam, & Vincentium S. Mariæ in Via titulorum Presbyteros Cardinales Montis Regalis nuncupatos, de mandato nostro reuiso, correcto & approbato, inde obseruetis, & nihil penitus addatis, aut minuatis) plenam & liberam licentiã & facultatem, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus & indulgemus.

Quibuscunq; non obstan.

§. 5. Non obstantibus dicti Pij prędecessoris super reformatione & approbatione noui Missalis, & Breuiarij Romani, ac prędictis nostris litteris, necnon alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, vestriq. Ordinis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, quodq. huiusmodi dies festi in nouissimo Calendario Romano descripti non sint, cęterisq. contrarijs quibuscunque.

D. P. An. 5. die 27. Iunij.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris, die 27. Iunij, 1589. Pontificatus nostri Anno quinto.

XCVII.

Quod Archicõfraternitas Pietatis Carceratorum à Gregor. XIII. in Vrbe instituta, habeat Officium Prouisoris condemnatorum ad triremes totius Status Ecclesiastici. Et etiam Officium Visitatoris Carcerũ Vrbis, ab eius Præfecto exercen. Possitq. annis singulis, secũda Feria post j. Dominicam Quadragesimæ, vnum carceratũ etiã pro capitali crimine damnatũ liberare.

Institutionem huius Archiconfraternitatis habemus sup. in cõst. 56. Greg. 13. fol. 431. Pij patris. vbi aliastobi indicaui.

Edita An. D. 1585. 1586. 1589. 1589.

SIXTVS EPISCOPVS,

Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EX debito Ministerij Pastoralis, ad ea nostræ operationis studia diligenter conuertimus, per quæ pia fidelium vota, præsertim pauperum, & miserabilium personarum statum concernentia, optatum consequantur effectum, & quæ propterea per fideles ipsos pie facta & ordinata fuerunt, vt firma & illibata persistant, libenter Apostolico munimine roboramus.

Confirmatio Institutionis Confraternitatis eiusque Indulgentiarum.

§. 1. Considerantes itaque dilectos filios Confratres Confraternitatis Pietatis Carceratorum, per fel. record. Gregorium Papam XIII. prædecessorem nostrum in hac Vrbe nostra institutæ, multa in dies onera sustinere, &c. Volentesque, Confratres &c. Confraternitatem huiusmodi, cuius etiam nos, antequam ad summi Apostolatus apicem assumeremur, Protectores eramus, specialibus fauoribus & gratijs prosequi, ac de alicuius subuentionis auxilio illis prouidere, ipsosque Confratres, à quibusuis excommunicationis, suspensionis & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existũt, ad effectũ præsentiũ duntaxat cõsequendũ, harũ serie absoluẽtes & absolutos fore censentes, Motu proprio, non ad dictorum Confratrum, seu aliorum pro eis nobis desuper oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia nostra, institutionem dictæ Confraternitatis, necnon quascunque indulgentias, & peccatorum remissiones, aliasque gratias & priuilegia, Confraternitati & Confratribus prædictis, illorumque intuitu per eundem prædecessorem concessa, Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus & confirmamus, ac singulos defectus, siqui desuper quomodolibet interuenerint supplemus.

Duo officia eidẽ Archicõfraternitati conceduntur, cũ suis emolumentis.

Vt scilicet Archiconfraternitaté gratis ea exercere ut habetur in declaratione quæ sequitur.

§. 2. Necnon Confraternitati, & illius nomine Confratribus prędictis, vnum Prouisoris condemnatorum ad triremes, tam dictæ Vrbis quam reliqui totius Status Ecclesiastici, vt videlicet illi condemnati, & transmissi ad triremes, postquam tempus ad quod condemnati erant, & erunt in futurum, finierint. Et alterum Visitatoris vtrorumque Carcerum, Secretorum & Publicorum Vrbis prædictæ, & Burgi Sancti Petri de dicta Vrbe officia, per deputandum seu deputandos ab ipsis Confratribus exercenda, quæ dilectus filius Ioannes Baptista Pasius nuper ad Sedis Apostolicę beneplacitum, quod ex nunc Motu simili reuocamus, & expirari decernimus, aut alias obtinebat, siue per reuocationem huiusmodi, siue alias quouis modo, & ex cuiuscunque persona, ad præsens vacantia, cum omnibus & singulis eorum, & cuiuslibet ipsorum honoribus, oneribus, priuilegijs, facultatibus, prærogatiuis, & salarijs, ac emolumentis solitis ac debitis, auctoritate & tenore præmissis perpetuo concedimus & assignamus, ac Confraternitatem & Confratres prædictos, in locum præfati Ioannis Baptistæ, quo ad prædicta ambo officia, eorumque liberum exercitium, necnon honores, onera, priuilegia, prærogatiuas & emolumenta substituimus, & surrogamus; eosdemque Confratres ex nunc ad ipsa duo officia, necnon exercitium, honores, onera, emolumenta, & prærogatiuas huiusmodi recipiendos, & admittendos fore & esse, ac recipi & admitti, eisque, nomine dictæ Confraternitatis, de salarijs, & emolumentis prædictis integre & cum effectu responderi debere, ac eosdem Confratres & Confraternitatem nullo vnquam tempore ab huiusmodi officijs, aut illorum altero, etiam per nos, seu pro tempore existentem Romanum Pontificem, vel quoscunque alios, ex quauis causa amoueri posse, neque debere decernimus.

Officiales ad officia Confratres d. Archiconfraternitatis admittant.

§. 3. Mandantes dilectis filijs nostro Philippo Sancti Angeli in foro Piscium Diacono Cardinali Vastauillano nuncupato moderno, &c. pro tempore existenti Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, ac Cameræ Apostolicæ Præsidentibus, & Clericis, ac nostro & pro tempore existentis Romani Pontificis Thesaurario, omnibusque alijsque, ad quos id quomodolibet spectat, vt Confratres & Confraternitatem huiusmodi ad officia prędicta, sine vlla mora recipiant & admittant, ac recipi & admitti, necnon de emolumentis prædictis integre eis responderi faciant, &c. respondeant cum effectu.

Quibuscunque nõ obstãtib.

§. 4. Non obstantibus quibusuis alijs de dictis officijs, seu eorum altero, cuicunque seu quibuscunque personis per quoscunque Romanos Pontifices prędecessores nostros, ac forsan nos, seu quemcumque alium, etiam ex causa onerosa, aut alias quomodolibet, etiam Motu pari factis, seu faciendis, concessionibus, quas illarum tenores præsentibus pro expressis habentes, earumque vim & effectum tenore earundem pręsentium Motu simili reuocamus, cassamus & annullamus, ac nostra de non tollendo iure quęsito quatenus opus sit, alijsque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis dictæ Vrbis, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusuis personis sub quibuscunque tenoribus, & formis in contrarium forsan quomodolibet concessis, approbatis & innouatis. Quibus omnibus etiam si de illis specialis, specifica & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quęuis alia expressio habenda foret, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cęterisque contrarijs quibuscunque.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę absolutionis, approbationis, confirmationis, suppletionis, reuocationum, decretorum, concessionis, assignationis, substitutionis, surrogationis, mandati cassationis, annullationis, & derogationis infringere, &c. vel ei ausu temerario contraire. Si quis autẽ hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 1. die 1. Iulij.

Datum Romæ, apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicę millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, Calend. Iulij, Pontificatus nostri Anno primo.

Sequitur declaratio dictæ Concessionis.

SIXTVS PAPA V. &c.

Edita An. D. 1586.

Archiconfraternitas dicta officia gratis exercere declaratur.

CVm nos nuper, &c. vt in præced. constitutione. Nihilominus, quia dilectus filius Laurentius Celsus Notarius noster, & in vtraq; Signatura nostra Referendarius, dictę Archiconfraternitatis Pręfectus, & Confratres pręfati nobis nuper exponi fecerũt, quod eorum pium institutum est, omni charitate, studio, & diligentia, ac gratis & amore Dei, eadem officia per sufficiẽtes, &c. habiles personas eiusdem Archiconfraternitatis exercere, nullam aliam inde mercedem quærentes, quã ęternę retributor omis pręmium, nobis humiliter supplicari fecerunt quatenus in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic Pontifex collaudat.

§. 1. Nos igitur pijs eorum votis annuentes, circumspectione tuę per pręsentes committimus & mandamus, quatenus eosdem Confratres, & Archiconfraternitatem prędictam ad officia eadem gratis, & amore Dei absque salario, & emolumentis prędictis exercenda, omni mora reiecta, admittas, & recipias, illasq. per quoscunque, ad quos id spectat, sub excommunicationis latę sententię pœna, ipso facto per contradictores incurrenda, amoto inde eodem Ioanne Baptista, & appellatione quacunque reiecta, admitti facias.

Contraria tollit.

§. 2. Non obstantibus omnibus quę in dictis litteris voluimus non obstare, cęterisque contrarijs quibuscunque, &c.

Dat. P. A. 2. die 20. Maij.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die vigesima Maij, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno secundo.

Sequi-

Sequitur indultum liberandi carceratum.

SIXTVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1587.

Indultum anno quolibet liberandi carceratum, secunda feria post Dominicam primam Quadrages.

DIlectis filijs Protectori, Præfecto, Assistentibus, ac alijs officialibus, & Confratribus Archicõfraternitatis Pietatis Carceratorum de Vrbe, in Ecclesia Sanctorum Cosmæ & Damiani Regionis Pineę de eadem Vrbe, pie & canonice institutæ, cuius dilectus filius noster Alexander S. Hieronymi Illyricorum diaconus Cardinalis de Monte Alto nuncupatus, noster secundum carnem ex sorore pronepos Protector existit, specialem gratiam facere volentes, Motu simili &c. eiusdẽ Archiconfraternitatis Protectori, Præfecto, Assistentibus, ac alijs Officialibus, & Confratribus nunc & pro tempore existentibus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus qualiter secunda feria post primam Dominicam Quadragesimæ, anni cuiuslibet, vnum carceratum, & pro quocũque crimine & delicto, quantumcunque graui & enormi (præterquam lęsæ maiestatis, & assassinij, ac propinati veneni, necnon falsificationis litterarum, supplicationũ, commissionum, & aliarum gratiarum Apostolicarum, vel monetę) in carcere existentem, & ad triremes, ac etiã vltimo supplicio condemnatum, excarcerare, liberare, & absoluere, libere & licite valeant, qui eo ipso absolutus sit & esse censeatur, à quibusuis criminibus, præterquam prædictis exceptis, Apostolica auctoritate tenore præsentiũ perpetuo concedimus & indulgemus, plenamque & liberam eis super præmissis licẽtiam & facultatẽ impartimur.

Officiales illud obseruēt.

§.1. Mandantes propterea dilectis filijs eiusdem Vrbis Gubernatori, Senatori, curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditori & Vicario, alijsq. Iudicibus, & carcerum dictæ Vrbis custodibus, nunc & pro tempore existentibus, ac eorum cuilibet, quatenus visis præsentibus, seu litteris Apostolicis desuper conficiendis, &c. omni mora & dilatione, ac excusatione postpositis, eisdem præsentibus, seu litteris desuper conficiendis pareant & obediant, ac illas obseruent & obseruari faciant realiter & cum effectu.

Quibuscunque non obstan.

§.2. Non obstantibus præmissis, constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ Vrbis statutis, &c. etiam iuramento, &c. roboratis. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Gubernatori, Senatori, Auditori Cameræ, ac Vicario dictæ Vrbis, illorumq. Tribunalibus, ac Iudicibus, & quibuscunque alijs personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio &c. ac consistorialiter &c. & alias in contrarium quomodolibet cõcessis. quibus omnibus etiamsi de illis &c. expediendis latissime hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque. cum clausulis opportunis.

Pp. subscr.

Fiat Motu proprio F.

Repetitio clausularum

Et cum absolutione à censuris, ad effectum &c. & de perpetuis concessione, indulto, licentia, impartitione, mandato, derogatione, alijsq. præmissis vt supra, quę hic pro sufficienter repetitis ad partem habeantur perpetuo, & ad perpetuam rei memoriam in forma gratiosa in litteris latissime extendendis. & quod præmissorum omniũ & singulorum etiam denominationum, qualitatum, aliorumq. circa præmissa necessariorum, maior & verior specificatio & expressio fieri possit in litteris, etiam cum ad perpetuam rei memoriam.

Fiat F.

Dat. P. An. 4. 15. Aprilis.

Datum Romæ apud S. Marcum, decimoseptimo Cal. Maij, Anno 2.

Sequitur Priuilegium Præfecti huius Archiconfraternitatis interessendi visitationibus Carcerum Vrbis.

SIXTVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1589.

Relatio operum Pietatis quę Archiconfraternitas exercet, & cõcessionis duorũ officiorũ de quib. sup.

CVm dilecti filij Confratres Archiconfraternitatis Pietatis Carceratorum in Ecclesia Sanctorum Cosmæ & Damiani Regionis Pineæ de Vrbe canonice institutæ, plurima iuxta laudabile eorum institutum Pietatis & Charitatis opera exercere consueuerint, præsertim circa carceratos, eos ordinatim visitando, opere & consilio iuuando, aliaq. pia opera faciendo circa illorũ, tum corporalem tum spiritualem subuentionem, prout etiam probe nouimus dum in minoribus essemus, ac eiusdem Archiconfraternitatis Protectoris munere fungeremur. Et propterea, cum nos diuina bonitas ad summum Apostolatus apicem extulisset, initio nostri Pontificatus, officia Commissariatus condemnatorum ad triremes, necnon Visitatoris carcerum, tum publicorum tum secretorum ad Cameram Apostolicam tunc spectantia, ab eadem Camera dismembrauerimus, necnon eidem Archiconfraternitati applicauerimus, & appropriauerimus, ipsaq. officia hactenus maxima cum pietate per confratres prædictos, etiam absque vlla mercede, antea per dictam Cameram Apostolicam propterea dari soluiq. solita, administrata fuerint.

Præfectus d. Archiconfraternitatis locum habet in visitationibus Carceratorum Vrbis. De istorum Visitatorũ facultatib. vide in Pij V. const. 48. Reuerendo. fol. 285.

§.1. Nos considerantes, quod si in visitatione carcerũ (pro tempore existens eiusdem Archiconfraternitatis Præfectus) interueniret, eius assistentia huiusmodi dictis carceratis in illis iuuandis, ac Confratribus ad prædicta opera exercendum animandis, valde vtilis, & proficua, quinimmo etiam necessaria esset. In hoc igitur prouidere, ac confratres ipsos speciali hoc priuilegio decorare volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, vt de cætero perpetuis futuris temporibus in visitationibus carcerum quorumcunque dictæ Vrbis, tam publicis quam priuatis pro tempore faciendis, prout moris est, per personas ad id deputatas, pro tempore existens dictæ Archiconfraternitatis Præfectus interuenire, & interesse possit, cum voto consultiuo, tanquam vnus ex visitationis huiusmodi Prælatis, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo concedimus & indulgemus. ipsumq. Præfectum pro tẽpore existentem, in aliorum Visitatorum numerum ex nunc recipimus & admittimus. quodq. in eisdem visitationibus, tam publicis quam secretis quibuscunque, ac tam votando quam consulendo & sedendo, post Almæ Vrbis prædictæ Gubernatorem, necnon eiusdem Cameræ Auditorem, & carcerum eorundem Præsidem, ac post omnes eas personas, quæ decisiuum votum in visitatione huiusmodi habent, etiamsi laicus esset, verum inter eos qui votum consultiuum tantum habent, secundum Ecclesiasticam propriæ personæ dignitatem, itaut Episcopus non Episcopo, ac similiter inter alias Ecclesiasticas dignitates obtinentes, maiorem obtinens dignitatem, præcedere debeat, dicta auctoritate perpetuo statuimus & ordinamus.

Munus eiusdem Præfecti in dictis visitationib. non perturbetur.

§.2. Eundemq. Præfectum sic assistendo, interueniẽdo, votando, consulendo & sedendo, nullo vnquam tẽpore per alios dictæ visitationis Pręlatos, vel alios in ea assistentes, etiam vigore quorumcunque priuilegiorum & indultorum, tam à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, quam à nobis & Sede Apostolica, vel alias quacunque auctoritate, via, causa, & ex quauis occasione hactenus concessorum, & in posterum concedendorũ molestari seu inquietari, aut loco, voce & voto, ac actione priuari posse. præsentemq. gratiam & concessionem, hasq. litteras semper & perpetuo validas & efficaces existere & fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere.

Clausula sublata, &c.

§.3. Sicq. per quoscunque Iudices ordinarios & delegatos, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, vbique iudicari & diffiniri debere, ac irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Claus. derog.

§.4. Non obstantibus regula nostra de iure quæsito nõ tollendo, alijsq. constitutionibus & ordinationibus Apostolicis. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis prædictis Visitatoribus, & cuilibet ipsorum, ac alijs quibuscunque, tam specialiter quam generaliter, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis, ac derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq. & alijs decretis, in genere vel

te vel in specie, etiam motu simili, ac consistorialiter, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, necnon iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, vsibus, & consuetudinibus etiam immemorabilibus & naturis, quibus omnibus etiamsi de illis, specialis, specifica, & ad verbum expressa mentio habenda foret, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque.

Dat. P. An. 5. 22. Iulij.

Datum Romæ in Monte Quirinali sub Anulo Piscatoris die 22. Iulij, millesimo quingentesimo octuagesimo nono, Pontificatus nostri Anno quinto.

XCVIII.

De electione Prioris generalis, & aliorum Prælatorum Congregationis Canonicorum Regularium S. Saluatoris, Ordinis S. Augustini.

De huiusmodi electione est etiam supra fol. 532. const. 141. Pij V. Inter cæteras. Et alia constit. 59. Greg. XIII. Quæ inter. fol. 59. vbi alia de hac religione sunt indicata.

SIXTVS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1589.

Exordium.

EX varietate temporum ipsa quoque humana consilia quandoq. variantur.

Pius V. Capitulũ generale quolibet triennio celebrari & in eo Priorẽ generalẽ, & Visitatores, ac d. Priorem ad triennitũ eligi iussit in sua const. cit. in rubr.

Sane fel. rec. Pius Papa V. prædecessor noster Capitulum generale Congregationis Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bononien. Ordinis S. Augustini, quod vnoquoque anno celebrari consueuerat, deinceps quolibet triennio celebrari, & in eo Priorem Generalem, Visitatores, ac Priorem generalem ad triennium similiter duraturos eligi debere per suas in forma breuis litteras statuerat & decreuerat.

Hic Pont. aliter statuit.

§. 1. Nosq. iustis adhuc & rationabilibus causis adducti, eam ipsam Pij V. constitutionem mutantes, idẽ Capitulum rursus quolibet anno celebrari, dictumq. Priorem generalem, Visitatores, ac Procuratorem generalẽ, aliosque Officiales & ministros similiter singulis annis eligi debere statueramus & decreueramus, prout in vtrisque litteris præfatis latius continetur.

Nunc vero iustis de causis d. cõstitutionem Pij V. innouat.

§. 2. Verum cum postea Congreg. præfatam ingenti ære alieno grauatam esse, illudq. dissolui minime posse, nisi annuis, quas sustinet, impensis aliquo pacto subleuetur acceperimus, atque adeo considerauerimus quod si dictum Capitulum generale non amplius singulis annis, sed de triennio in triennium, vt ante consueuerat, celebraretur, maximis sumptibus, qui in congregando dicto Capitulo fiunt quotannis parceretur. Vnde ipsum æs alienum quod alioqui continuo augetur, facilius dissolui, quinimmo ipsi Canonici, qui propterea nimis frequenter vagari videbantur, in regularis obseruantiæ studio melius contineri poterunt, ipseq. Prior generalis de necessitatibus dictæ Congregationis vberius dicto triennio durante se informare, eisdemq. consultius & salubrius prouidere similiter poterit, eiusdem Congregationis commodis, quantum possumus prospicientes, litterarum præfatarum tenores, acsi præsentibus insererentur, pro expressis habentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentiũ statuimus & ordinamus, quod posthac perpetuis futuris temporibus Capitulum generale eiusdem Congregationis quolibet triennio, iuxta formam litterarum eiusdem Pij Quinti omnino celebrari debeat, & in eo Prior generalis, Visitatores, & Procurator generalis, prout ipse Pius Quintus.

Cæterosq. Abbates, Priores, Vicarios & Præpositos similiter ad triennitũ eligi mandat.

§. 3. Ac cæteri etiam Abbates, Priores, Vicarij & Præpositi ad triennium eligantur, prout recol. mem. Gregorius Papa Decimustertius etiam prædecessor noster per similes litteras, quarum etiam tenorem pro expresso haberi volumus, disposuerunt. Ita tamen quod dilecti filij moderni Prior generalis, Visitatores, procurator generalis, & alij Officiales prædicti, per triennium à die eorum electionis computandum eorum officijs fungi debeant.

Trienniũ præsentiũ officialium à die electionis currere declarat.

§. 4. Quodq. Prior generalis lapso triennio sui officij, non possit de nouo ad idem officium eligi, nisi lapso sexennio.

Eorũ aliquo infra triennium decedẽte, eius loco suffectus officiũ vsque ad Capitulum teneat.

§. 5. Et si contingat aliquem ex dictis Officialibus intra triennium sui officij decedere, is qui in ipsius locum iuxta formam constitutionum dictæ Congregationis suffectus fuerit, in officio vsque ad proximum generale Capitulum perseueret.

Dietã anno quolibet tẽneri præcipit.

§. 6. Volumus autem, vt negocia eiusdem Congregationis intra dictum triennium vtilius & diligentius pertractentur, quod quotannis in loco commodo, Conuentus, quem dietam appellant, iuxta præscriptum litterarũ eiusdem Pij Quinti habeatur. in quo Prior generalis, ac Visitatores, vna cum duobus ex quatuor Congregationis prædictæ Canonicis in generali Capitulo ad hoc tanquã Consultores instar aliorũ Officialiũ specialiter eligendis, quorum hac prima vice moderno Priori generali & Visitatoribus, ac Procuratori generali electionẽ tribuimus, conueniant. In ipso vero Conuentu potissimum examinetur an ipse Prior generalis, & reliqui ab acceptione munerum abstinuerint, & an æs alienum iuxta ordinem præscriptum dissolutum fuerit. Volumusq. ideo, vt idem Conuentus, quæ ad bonorum dilapidationem, ac munerum acceptionem pertinent, à quorum perceptione abstineri omnino cupimus, ea quæ scilicet idem Conuentus etiam contra eundem Priorem generalem occasione præmissorum remedio indigere duxerit, communi dicti Conuentus consensu accedente, quamprimum ad nos & successores nostros, vel eiusdem Congregationis pro tempore Protectorem referri curet.

Formam electionis Prioris & aliorum à Pio V. traditã seruari iubet.

§. 7. Cæterum in electionibus Prioris generalis, Visitatorum, Procuratoris generalis, & aliorum Officialium prædictorum, ac in bonorum administratione, & rationũ, computorumq. redditione, formam in prædictis Pij prædecessoris litteris traditam.

Constitutiones ab eo in electiõ. Discretorũ attendi mandat.

§. 8. In electione vero Discretorum, siue Sociorum, constitutiones & regularia dictæ congregationis instituta omnino seruari debere, præcipimus & mandamus.

Obseruantiã huius bullæ omnibus iniungit.

§. 9. Decernentes Priorem generalem, Visitatores, Procuratorem generalem, ac alios Officiales, & canonicos dictæ congregationis ad præmissorum omnium obseruationem teneri, & obligatos existere. & ad id per modernum & pro tempore existentem Protectorem prædictũ, etiam per sententias, censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaq. opportuna iuris & facti remedia, cogi & compelli posse. Sicq. & non aliter, per quoscunque Iudices, quauis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi, facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. irritumq. & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrarijs derogat.

§. 10. Non obstantibus singulis litteris prædictis, ac quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Congregationis & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. cæterisque contrarijs quibuscunque.

Tractare de innouatione huius bullæ prohibet.

§. 11. Volumus autem, ac in virtute sanctæ obedientiæ, & sub priuatione quorumcunque officiorum & dignitatum, alijs Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis arbitrio nostro infligendis ac moderandis, præcipimus ac inhibemus, omnibus & singulis congregationis prædictę canonicis, ac alijs quibuscunque personis in eadem cõgregatione degentibus, ne quis publice vel priuatim de triennali capitulo, ac constitutione nostra huiusmodi, omnibusq. præmissis in contrarium quomodolibet tractare audeat seu præsumat.

Transumptis credi decernit.

§. 12. Cæterum quia difficile foret præsentes nostras litteras ad singula quæque loca deferri, volumus ac Apostolica auctoritate decernimus, vt præsentium transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, ac sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Datum

D.P. An. 5. 23. Augusti.

Datum Romæ in Monte Quirinali, sub anulo Piscatoris, die 23. Augusti, millesimo quingentesimo octuagesimo nono, Pontificatus nostri Anno quinto.

XCIX.

Suppressio instituti Fratrum Scalceatorum S. FRANCISCI in Italia, eorumq. locorum concessio Fratribus Minoribus Conuentualibus Reformatis, Ordinis eiusdem S. FRANCISCI.

De his Reformatis, & toto Ordine Franciscano, vide sup. in constit. 48. Apostolici. fol. 597. & antea in constit. 5. Honor. III. Solet. fol. 46.

Edita An. D. 1589.

SIXTVS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius const.

CVm sicuti ad aures nostras nuper peruenerit, dilectus filius Ioannes Baptista de Pisauro, professor Ordinis fratrum Sancti FRANCISCI Scalceatorum nuncupatorum Regnorum Hispaniarum, in Italiam veniens, multos diuersorum Ordinum Religiosos, tam Mendicantium ac Capuccinorum, quam non Mendicantium, & alias seculares personas in nonnulla loca, seu domos ipsius Italiæ per eum recepta, ad habitum per fratres Scalceatos huiusmodi gestari solitum suscipiendum, & professionem per eos emitti consuetam emittendam, Sede Apostolica omnino inconsulta recepcrit, eorumque plerique sic recepti, habitum susceperint, & professionem huiusmodi emiserint.

Suppressio instituti Fratrũ Scalceatorũ in Italia.

§. 1. Nos qui prædictorum Scalceatorum institutum hoc tempore in Italiam inducendum non censemus. Considerantesq. fratres, qui Reformati Conuentuales, & de Obseruantia appellantur, in puritate ac simplicitate eorum Ordinum viuentes in eadem Italia, benedicente & incrementum dante Domino florere, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, institutum fratrum Scalceatorum huiusmodi in diuersis locis, Ecclesijs & Conuentibus Italiæ receptum, & tam per dictum Ioannem Baptistam, quam omnes & singulos alios socios suos Scalceatorum introductũ, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, extinguimus, supprimimus, penitus & abolemus.

Concessio locorum his Reformatis.

§. 2. Ac loca, domos, Ecclesias, & conuentus huiusmodi, cum omnibus eorum ornamentis, & sacra suppellectile & iuribus vniuersis, Ordini Fratrum Minorum Sancti FRANCISCI conuentualium, Reformatorum nuncupatorum, perpetuo concedimus & assignamus, seu vnimus, annectimus, & incorporamus. Ita quod liceat ipsis fratribus Conuentualibus Reformatis, nullius ad hoc requisita licentia, corporalem, realem, & actualem possessionem præfatorum locorum, conuentuum, & Ecclesiarum libere apprehendere, in eisque, iuxta formam institutorum regularium, ac litterarum Apostolicarum confirmationis & approbationis eiusdem Ordinis Conuentualium Reformatorum à nobis emanatarum, & per officium minoris gratiæ expeditarum, vitam ducere regularem.

Permissio trãseundi ad eosdẽ Reformatos.

§. 3. Necnon Ioannem Baptistam, omnesq. alios eius socios, ac eorum singulos, ab omni apostasiæ nota, ac quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. Ecclesiasticis sententijs, censuris, & etiam temporalibus pœnis, siquas, propter præmissa omnia, vel illorũ occasione, & etiam quia à Superioribus Ordinum licentiam inde exeundi non petierint, aut alias quomodolibet respectiue incurrerint, necnon ab excessibus huiusmodi, in vtroque foro auctoritate & tenore præmissis, absoluimus, ac totaliter liberamus, dictasq. sententias, cẽsuras & pœnas, eis & cuilibet eorum gratiose remittimus & condonamus atque relaxamus. Ac cum eisdem super irregularitate, per eos & quemlibet eorum, qui interim ob præmissa, censuris innodati diuinis, non tamen in contẽptum clauiũ, quomodolibet sese respectiue immiscuerint, incursa, quodq. illa & alijs præmissis, non obstantibus clericali charactere, ac omnibus etiam sacris, & presbyteratus ordinibus, per eos & quemlibet eorum respectiue alias rite susceptis, illorumq. priuilegijs vti, ac in eisdẽ Ordinibus, etiam in Altaris ministerio ministrare, libere & licite valeant, dispensamus, omnemq. inhabilitatis & infamiæ maculam, siue notam contra eos & quemlibet eorum ex præmissis omnibus & singulis quomodolibet insurgentẽ, ab eisdem penitus abolemus, ipsosq. in pristinum & eum in quo ante præmissa quomodolibet erant statum, in omnibus & per omnia restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus. Decernentes quod dictus Ioannes Baptista, & alij qui in alijs religionibus prius professi fuerant, vel ad easdem redire teneantur, vel si fratres conuentuales Reformatos prædictos transire maluerint ad eos trãsire, & ibidem recipi, & recepti permanere possint. dummodo prædicti aliarum Religionum professi, si ad dictos fratres conuentuales Reformatos transire voluerint, professionem de nouo emittant, & quæ ab vna in aliam Religionem transeuntes seruare tenentur, seruent. Alijs vero secularibus, qui ab eodem Ioanne Baptista, siue alijs socijs Scalceatis receptis, & ad professionem admissi fuerunt, in prædictorum fratrum conuentualium Reformatorum, vel alias Religiones, pares vel arctiores à Sede prædicta approbatas, dummodo de nouo nouitiatũ faciant, ingrediendi licentiam & facultatem concedimus & impartimur. Decernentes etiam, omnes supradictos posse in supradictas Religiones recipi, etiam non expectato Capituli, vel Congregationis capitularis tempore iuxta constitutionis à nobis nouiter emanatæ formam, cui harum serie, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus.

Communicatio priuilegiorum Fratrũ Conuẽtualium & cõgregationi Reformatorum.

§. 4. Quodque ipsi omnes in prædictos Conuentuales Reformatos recepti, omnibus & singulis priuilegijs, facultatibus, indultis, indulgentijs, & peccatorum remissionibus ac alijs gratijs, tam spiritualibus quam temporalibus, quibus ipsi fratres conuentuales Reformati vtuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, pariformiter, & æque principaliter, vti, frui, potiri, & gaudere, libere & licite valeant, auctoritate & tenore præmissis de speciali gratia indulgemus.

Derogatio contrariorũ.

§. 5. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri, qua cauetur expresse, ne cuiuius Ordinis Mendicantium professores, loca ad inhabitandum recipere, seu recepta mutare, absque Sedis prædictæ licentia speciali de prohibitione expressam mentionem faciente, ac alijs quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, dictorumque Ordinum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, sub quibuscunque tenore & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, in genere vel in specie, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Fides transumptorum.

§. 6. Volumus autem vt præsentium transumptis etiam impressis, manu tamen alicuius Notarij etiam in Archiuio Romanæ Curiæ descripti, per dilectum filium nostrum Hieronymum tituli Sancti Petri ad Vincula, presbyterum Cardinalem de Ruuere nuncupatum, totius Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium, etiam Reformatorum Sancti FRANCISCI huiusmodi Protectorem, oretenus deputati subscriptis, & sigillo eiusdem Hieronymi Cardinalis Protectoris munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 5. 20. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die vigesima Decembris, millesimo quingentesimo octuagesimo nono, Pontificatus nostri Anno quinto.

C.

Iurisdictio & facultates Thesaurarij generalis, Romani Pontificis, & Collectoris Spoliorum ad Reuer. Cameram Apost. quoquo modo spectantium.

Officium Thesaurarij liquet esse antiquissimum, ex lectura bullæ 13. Eugen. IV. Inter. fol. 279. Et Thesaurarium verum Papæ familiarem pronunciauit Callist. III. in constit. 1. Quæ laudabilis. fol. 309. Et circa d. officium varias ediderunt nulli Pontt. constitutiones, quas tanquam minus necessarias (præter hic & in apostillis indicatas) consulto præterij. Præsertim quod hæc bulla plene omnia continet. At circa Cancellarias criminales Status Ecclesiastici, vide Thesaurarij auctoritatem, & in Cancellarios iurisdictionem, in constitut. 10. Pauli IV. Romanus. sup. fol. 726. & constitut. 83. Pij IV. Superna. fol. 113.

Spoliorum autem appellatione veniunt, bona Ecclesiasticarum personarum sine licentia Sedis Apost. de eis disponentium, iuxta constit. 29. & 46. Pauli III. sup. fol. 658. & 686. ac Pij 4. constit. 8. fol. 8. Et acquisita ob illicitam negociationem, iuxta constitut. 19. Pij IV. fol. 29. Illegitimis relicta, Aut vacantia vt hic, & infra in constit. 14. Sanctissimi D. N. Pauli V. Necnon bona Regularium extra claustra decedentium iuxta constit. 43. Greg. XIII. fol. 411. Clericorumque extra residentiam morientium iuxta constitut. 91. Pij IV. fol. 132. Fructus beneficiorum Italiæ, Sedi Apost. reseruata vel affecta, dum vacant, iuxta constitut. 32. Pij IV. fol. 46. Bona decedentium extra residentiam. Fructusq. beneficiorum inexacti, iuxta constit. 7. Iulij III. fol. 697. Vel ante litterarum Apost. expeditionem, aut alias male percepti, & vt hic. Quæ autem non veniant in spolijs, dicam in d. constit. 14. Sanctiss. D. N. Pauli V.

Edita An. D. 1590.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Dilecto filio Magistro Bartholomæo Cæsio Clerico Romano, vtriusque iuris Doctori, Cameræ Apostolicæ Thesaurario generali, ac Capellano & familiari nostro, salutem & Apostolicam benedictionem.

Proœmium.

IN conferendis præcipuis Romanæ Curiæ & Cameræ Apostolicæ officijs, illud potissimum nobis curæ est, vt iuxta commissum nobis desuper Apostolicæ seruitutis munus, salubri directioni, indemnitati & conseruationi ærarij Apostolici opportune consulatur, vtque illius administratio talibus personis committatur, quarũ opera, studio, industria, ac fide, bona, res & iura prædictæ Cameræ proinde, ac diligenter conseruentur & augeantur.

Officium Thesaurariatus vacans.

§. 1. Cum itaque officium Thesaurariæ generalis eiusdem Cameræ, quod dilectus filius noster Guido Sanctorum Cosmæ & Damiani diac. Cardinalis Pepulus nuncupatus, tempore assumptionis per nos de persona sua ad Cardinalatus honorem factæ nuper obtinebat, ex eo quod nos ipsum officium per assumptionem huiusmodi vacare decreuimus, vacauerit, & vacet ad præsens.

Cęsij familię laudabiles qualitates referantur, & Officium Thesaurariæ, ac Collectoriæ spoliorum, ac fructuum, & prouentuum beneficiorũ Ecclesiarum, & Monasteriorum in vniuersa Italia, & bonorum in Vrbe, & toto Statu Ecclesiastico vacantiũ, aliisque illi annexis cum iuribus & emolumentis, ac gratijs prędecessoribus Thesaurarijs, seu Collectoriæ concessis confertur in personam Bartholomæi Cæsij Romani.

§. 2. Nos ad generis nobilitatem, eximiamque doctrinam, necnon fidei ac iustitiæ zelum, integritatem, ac singularem probitatem, cæterasq. virtutes quibus tu qui Notarius Apostolicus de numero participantium & Cameræ præfatæ Clericus, & in vtraque Signatura nostra Referendarius, ac Prælatus noster domesticus existis, & ex nobili Cæsiorum Prosapia, ex qua quamplurimi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, Episcopi, Prælati, & aliæ egregiæ personæ de Sede Apostolica benemerentes hactenus prodierunt, & indies prodeunt, originem trahis clarere dignosceris, nostræ dirigentes considerationis intuitum, & indubie sperantes quod ea quæ tibi duxerimus committenda, summa cum prudentia & exacta diligentia exequeris, quodque dextera Domini tibi assistente propitia dictum officium poteris laudabiliter exercere, dignum quin potius debitum fore censemus, vt personam tuam nobis & Apostolicæ Sedi admodum deuotam condignis honoribus & gratijs prosequamur. Te itaque à quibusuis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes. Motu proprio non ad tuam, vel alterius pro te nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera liberalitate, & ex certa scientia nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, dictum officium per assumptionem prædictam, siue alio quouis modo quem haberi volumus pro expresso, aut ex alterius cuiuscunque persona vacans, cum officio Collectoriæ etiam generalis spoliorum, ac fructuum, & prouentuum quorumcũque beneficiorum Ecclesiasticorum, necnon Ecclesiarum & Monasteriorum in vniuersa Italia, ac bonorum in Vrbe & toto Statu Ecclesiastico vacantium, alijsq. illi annexis, necnon omnibus & singulis illius honoribus, priuilegijs, necnon ex dismembratione & separatione (quinque millium scutorum annuorum monetæ ex fructibus dicti officij Thesaurariæ per nos nuper ex certis causis animum nostrum mouentibus factis, Monti Thesaurariæ per nos nuper erecto applicatorum, prout in nostris inde confectis litteris plenius continetur remanentibus) iuribus, regalibus, & emolumentis consuetis, ac facultatibus, iurisdictionibus, exemptionibus, immunitatibus, præeminentijs, antelationibus, prærogatiuis, fauoribus, indultis, & gratijs tam eidẽ Guidoni, quam dilecto filio nostro Benedicto Sanctæ MARIAE in Cosmedin diacono Instiniano nũcupato Cardinalibus, dum in minoribus constituti huiusmodi officium Thesaurariæ obtinerent, quam cæteris omnibus ante eos generalibus Thesaurarijs & Collectoribus per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem prædictam, in genere vel in specie, ac alias quomodolibet concessis, confirmatis, extensis, & innouatis, ac alias ad Thesaurariæ generalis, & Collectoriæ huiusmodi officia, de iure, fundatione, priuilegio, vsu, consuetudine, & vel alio quocunque modo & titulo pertinentibus. cæterisque omnibus & singulis quibus Benedictus & Guido Cardinales prædicti dum huiusmodi officium Thesaurariæ obtinuerunt, & alij quicunque eorum in officijs huiusmodi antecessores, tam antiquis quam modernis temporibus vsi, potiti, & gauisi fuerunt, ac vti, potiri, & gaudere potuerunt, seu etiam debuerũt, siue de illis per litteras Apostolicas, vel patentes, aut scripturas, seu libros Camerales, vel quæcunque alia publica vel priuata documenta, fidem tamen facientia, appareat, quæ omnia & singula illorum tenores præsentibus pro expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus harum serie Apostolica auctoritate confirmamus, approbamus, & innouamus, tibique de nouo concedimus, ita vt tu illis, omnibus & singulis, vti, potiri, et gaudere, libere & licite valeas, in omnibus & per omnia, ac pariformiter & absque vlla prorsus differentia, perinde ac si per præsentes specialiter & expresse concessa fuissent, eadem tibi auctoritate concedimus & assignamus. Teque ad Thesaurariæ & Collectoriæ officia huiusmodi, illorumque liberum exercitium ex nunc recipimus & admittimus, ac in locum dicti Guidonis Cardinalis quo ad officia huiusmodi substituimus & subrogamus, ac nostrum & Sedis ac Cameræ prædictæ Thesaurarium generalem constituimus & deputamus. ac per dilectos filios eiusdem Romanæ Ecclesiæ Camerarium, præfatæque Cameræ Præsidentes, Clericos, aliosque ad quos spectat & spectabit, tam in eadem Camera quam alibi recipi & admitti, tibique de iuribus, regalibus, iocalibus, taxis, prouentibus, obuentionibus, & emolumentis quibuscunque, ad Thesaurariæ & Collectoriæ officia huiusmodi quomodolibet spectantibus, (dictis quinque millibus scutis, vt præfertur, dismembratis pro eadem Camera remanentibus) integre responderi mandamus.

Sed omisi ponere has bullas præcedentes, quia hic omnia cõprehenduntur, quæ in eis continentur.

§. 3 Tibiq. quod in eadem Camera, alijsque actibus

Locus in Camera, in Capella, & alijs actibus datur.

Cameralibus, ac quibuscunque alijs locis in loco solito post Vicecamerarium immediate; sed in Capella nostra, & quibuscunque sessionibus, processionibus, equitationibus, alijsq. actibus, tam publicis quam priuatis, in nostro & pro tempore existentis Romani Pontificis conspectu & præsentia, vel etiam absentia faciendis, ante omnes Episcopos, Primates & Patriarchas, immediate tamen post Auditorem causarum curiæ Cameræ huiusmodi sedere & incedere.

Et in Signatura Gratiæ.

§.4. Ac in nostra & pro tempore existentis Romani Pontificis signatura continuo interuenire & assistere.

In Congregationibusq. de interesse Cameræ tractantibus.

§.5. Ac in omnibus & quibuscunque cameris & Congregationibus, interesse Cameræ præfatæ siue generaliter siue particulariter concernentibus, vocari & adesse ac interuenire.

Facultas agendi cum Papa de Assiētibus Cameræ concedatur.

§.6. Necnon capitula & conuentiones appaltuum, & iurium dictæ Cameræ, ac apochas super illorum & aliorum iurium concessione in dicta Camera consignandas, seruato stylo in eadem Camera seruari solito, per te ipsū ad nos referre possis & debeas, auctoritate & tenore prædictis indulgemus.

Pēsio domus & victus familiæ assignatur.

§.7. Necnon scuta ducenta pro pensione domus, ac victum quotidianum Thesaurarijs generalibus, pro ipsis & octo eorum familiaribus, ac duobus equis præstari solita.

Prouentus Spoliorum.

§.8. Ac omnia & singula iura, obuentiones, prouentus, salaria, regalia, spoliorum, etiam cum diuersis Capitulis & Cleris secularibus hactenus cum dicta Camera compositorum, & in posterum componendorum.

Bonorū etiā vacantiū, ac redditiū, nō expeditis litteris, aut alias male perceptorum.

§.9. Ac bonorum vacantium, necnon redditium & prouentuum, litteris non expeditis, aut alias male & indebite, ac contra formam constitutionis felicis recordationis Bonifacij Papæ Octaui, & Iulij Secundi, Tertij, & aliorum quorumcunque Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum perceptorum.

Illicitæq. negociationis. De his Spoliijs vide sup. in Pij IV. const. 29. De eis vbi notaui.

§.10. Ac etiam illicitæ negociationis per quasuis personas quauis auctoritate fungentes, nunc & pro tempore factæ, & aliorum iurium & fructuum inferius declarandorum, decimas, taxas, & etiam emolumenta, ordinaria & extraordinaria, vndecunque & quomodocūque prouenientia, quæ per pro tempore existentem dictæ Cameræ Thesaurarium & Collectorem spoliorum, ac fructuum & bonorum ad eandem Cameram spectantium, exigi & leuari quomodocunque & quocunque titulo vel causa consueuerunt, seu etiam potuerunt & debuerunt.

Recipiuntur prouētus per Nunciū Regni Neap. recipi consuetos, vel quatuor Cancellarijs Annatarū assignatis, à Gregorio xiij.

§.11. Demptis tamen his, quæ per nunc & pro tempore existentem, nostrum & Sedis prædictæ in Regno Neapolitano tam citra quam vltra Pharum, Nūcium hactenus percipi & colligi consueuerunt, nisi compositionem, aut causæ terminationem in Curia fieri contingat, quo casu decima tibi debeatur, necnon prouentibus quatuor Cancellarijs annatarum per piæ mem. Gregorium Papam XIII. etiam prædecessorem nostrum constitutis & assignatis, ad quamcunque summam ascendant, consequi exigere & leuare, ac realiter & cum effectu percipere possis & valeas.

Spolia in tota Italia eidē Thesaurario assignantur.

§.12. Ac tam in Vrbe, eiusque districtu, dominioque temporali eiusdem Romanæ Ecclesiæ, quam tota Italia, omnia & quæcunque bona, mobilia & immobilia, ac se mouentia, necnon spolia, aliasq. res & bona quomodolibet nuncupata.

Fructus beneficiorum male percepti.

§.13. Necnon fructus, redditus, & prouentus mensarum Abbatialium, Episcopalium, Archiepiscopalium, Patriarchalium, & aliarum etiam Parochialium Ecclesiarum & Monasteriorum, ac quorumcunque beneficiorū quomodocunque & qualitercunque qualificatorum, ex quouis titulo, etiam infecto, aut alias male & indebite perceptos.

Bonaque quomodo vacantia.

§.14. Necnon bona sine hæredibus decedentium, aut alias in Curia prædicta, vel extra eam vbique quomodolibet vacantia.

Illegitimis relicta cōtra bullam 219. Pij V. quę est sup. fol. 323.

§.15. Et de quibus contra constitutionem recolendæ memoriæ Pij Papæ Quinti similiter prædecessoris nostri contra illegitimos etiam disponi contigerit, aut iam dispositum fuerit.

Male acquisita.

§.16. Aut ex causa illicitæ negociationis, vel alias male acquisitos.

Relicta pro Religiosis extra claustra degentes, cōtra bullam Gregorij xiij n. 41. sup. fol. 411.

§.17. Et quæ ea Apostatis, aut alijs extra claustra degentibus Religiosis, tempore eorum obitus detinentur & possidentur, quæq. per obitum ipsorum Apostatarum, & aliorum regularium extra claustra suorum Monasteriorum existentium, & alias contra formam litterarum dicti Gregorij prædecessoris desuper editarum.

Acquisita de fructibus Ecclesiasticis, de quibus legitime dispositū non fuit.

Ad hoc vide bullā Pauli V. cit. in sub.

§.18. Ac etiam illa, necnon ædificia & loca quæ ex fructibus, redditibus, & prouentibus ecclesiasticis profecta, ædificata, refecta, & restaurata fuerint, seu alias ex eisdem fructibus, redditibus, & prouentibus quomodolibet prouenerint per obitum quarumcūque personarum Ecclesiasticarum beneficia ecclesiastica etiam simplicia, de quorum tamen simplicium fructibus, vel ex priuilegio Apostolico, vel ex consuetudine legitime præscripta, dispositum non fuerit, tam in titulum quam administrationem obtinentium, secularium & quorumuis Ordinum regularium, quauis etiam Pōtificali dignitate fulgentium in omni Italiæ parte pro tempore decedentium.

Bona nō residentium.

Hac vide in Pij IV. const. 91. fol. 131.

§.19. Necnon quarumuis personarum beneficia personalem residentiam requirentia obtinentium, extra eandem residentiam, ac vbilibet etiam in dicta Curia decedentium remansura, etiamsi in auro, argento, gemmis, & alijs preciosis rebus cuiuscunque generis, qualitatis, & speciei fuerint.

Fructus beneficiorū reseruatorum, vel affectorū, pro tempore, quo vacant &c.

Adhuc habes etiā sup. Pij IV. const. 32. fol. 40. vbi notaui.

§.20. Ac etiam fructus, redditus, & prouentus mensarum, Ecclesiarum, & Monasteriorum in ipsius Cameræ libris taxatorum, necnon beneficiorum etiam in diœc. quæ pactum cum dicta Camera inierunt ex quacunque causa Sedi prædictæ reseruatorum seu affectorum ex die vacationis vsque ad diem præfectionis seu prouisionis, & adeptæ possessionis illorum, seu commendæ de illis faciendæ, quos omnes fructus, redditus, & prouentus, ad nos & dictam Cameram spectare & pertinere volumus & decernimus, eidemque Cameræ applicamus & appropriamus.

Fructusq. omnes male perceptis.

§.21. Necnon omnia & quęcunque bona relicta, et quoscunque huiusmodi fructus, redditus, & prouentus male perceptos, cuiuscunque qualitatis & quantitatis fuerint, etiam percipere, exigere, & recuperare possis & valeas.

Facultas Thesaurarii vatur procedēdi etiā ex officio ... & c... ... exceptis.

§.22. Ac etiam tam ex officio curiæ tuæ, seu cameræ prædictæ, illiq. adhærentium, quam etiam ad solam instantiam denunciantium, seu instigatorum inquirendi & inuestigandi omnibus vijs & modis, tam super illis, quam alijs quibuscunque spolijs, quę hactenus ex bonis relictis, & fructibus huiusmodi per similium personarum obitum aut alias vt præfertur, seu quomodolibet remanserunt, & indebite quocunque prætextu vsurpantur, & vsurpari contigerit, nostro & dictæ cameræ nomine colligere, percipere, & exigere, etiam cum facultate pro faciliori inquisitione quascunque personas cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & præeminentiæ fuerint, etiam exemptas.

Officialesq. ad reddendā rationem cogendi.

§.23. Necnon præteritos & pro tempore existentes collectores & subcollectores vel officiales, coram te vel alio seu alijs à te deputando seu deputandis, ad reddendum computum & rationem de administratis exactis & receptis ab eisdem.

Testes ad se examinandū astringendi.

§.24. Illosq. quorum testimonio indigere cognoueris, ad se examini subijciendum.

Occupatores Spoliorum coercendi.

§.25. Et spoliorum, ac fructuum, redditūum, & prouētuum, ac bonorum huiusmodi occupatores & detentores ad spolia, fructus, redditus, & prouentus huiusmodi restituendum & relaxandum.

Illaq. arbitrio suo vendendi.

§.26. Ac tibi ad effectum vendendi, subhastandi, deliberandi, distrahendi, & alienandi, arbitrio tuo in vim huiusmodi facultatum prout tibi visum fuerit, & etiam absque aliqua subhastatione, seu incantu, & absque interuētu & instantia alterius officialis, etiam prædictæ cameræ pro tempore existentis commissarij, in pecuniam conuertendi, illa consignandum & soluendum.

Delinquētes in præmissis puniendi.

§.27. Illosq. qui in præmissis vel circa ea, quomodolibet deliquerint, etiam ad personaliter, coram te, seu à te, deputando vel deputandis huiusmodi comparendum, sub confiscationis bonorum, & priuationis beneficiorum, inhabilitatisq. ad illa & alia in posterum obtinenda, ac etiā pecu-

pecuniarijs, quæ tibi videbuntur, ac demum excommunicationis, alijsq. Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, tuo arbitrio infligendis, moderandis, & applicandis, monendi, citandi, & compellendi, ac etiam carceribus mancipandi, ac quoties tibi videbitur relaxandi. cõtradictores quoslibet & rebelles, ac cõtumaces, pęnas ac cẽsuras prædictas incurrisse declarandi, illasq. etiam sæpius aggrauandi, auxiliumq. brachij secularis inuocandi.

Desuperque componendi.

§.28. Ac super eisdem spolijs, fructibus, redditibus, & prouentibus, ac bonis, toties quoties tibi videbitur, cum quibusuis personis quacunque auctoritate fungentibus cõponendi & concordandi, ac soluentes de compositis & solutis per eos, ac de receptis quietandi, liberandi, necnon ad cor reuersos si id humiliter petierint à censuris & pœnis, præuia satisfactione simpliciter, & etiam alias cum reincidentia, seu ad cautelam, seu ad effectum agendi, absoluendi, & liberandi, ac à carceribus relaxandi.

Summariè procedendi.

§.29. Et in pręmissis omnibus & singulis, etiam summarie, simpliciter, & de plano, ac sine strepitu & figura iudicij, sola facti veritate inspecta, etiam priuatiue quo ad alios quoscunque quauis auctoritate fungentes & functuros, procedendi, sententiandi, fineq. debito terminãdi.

Causas spoliorum, eorumq. annexas, ab omnibus iudicibus reassumendi.

§.30. causasq. huiusmodi, etiam cum omnibus & singulis suis incidentibus, connexis & annexis à quibuscunque alijs iudicibus, ordinarijs & delegatis, quacũq; auctoritate fungentibus, & etiam causarum Palatij Apostolici Auditoribus, seu Locatenentibus, vigore suæ ordinarię iurisdictionis ac facultatis reassumẽdi, ac illis, alijsq. quibus opus fuerit, etiam sub censuris Ecclesiasticis & pecuniarijs pęnis tuo arbitrio imponendis, moderandis, & applicandis, inhibendi, ipsasq. censuras & pœnas, quoties opus fuerit incidisse declarandi, aggrauandi, & reaggrauandi.

Vicethesaurarium, Auditores, Collectores &c. deputandi & suo arbitrio remouendi.

§.31. Necnon Vicethesaurarium, aut Locumtenentẽ generalem, ac vnum seu plures Auditores loco tui, cum simili aut limitata potestate, toties quoties tibi expedire videbitur, & ad omne tuum beneplacitũ deputandi, constituendi, & faciendi ac reuocandi. necnon quoscunque collectores, subcollectores, commissarios, subcommissarios, ac depositarios & exactores pecuniarum, & iurium dictę Cameræ, seu alios officiales hactenus deputatos seu deputandos, reuocandi seu confirmandi, & alios quoscũque illorum loco per tuas litteras tuo sigillo munitas, in quibuscunque ciuitatibus, oppidis, terris, & locis, deputandi & subdelegandi, toties quoties tibi videbitur expedire, cæteraq. omnia faciendi, gerendi, & exequendi, quæ in præmissis, & circa ea necessaria fuerint quomodolibet & opportuna, plenam tibi & liberam per præsentes concedimus facultatem.

Causas Spoliorum & inde dependentia, priuatiue quo ad alios cognoscendi.

§.32. Et insuper vt spoliorum, fructuum, redditũum, & prouentuum, ac bonorum, iuriumq. huiusmodi exactio celerius, commodiusq. fiat, statuimus quod omnes & quæcunque similes lites causæ, & controuersiæ, super quibusuis fructibus, redditibus, & prouentibus, spolijs, bonis, & alijs prædictis, & illorum occasione, & alię quæ ab ipsis litibus, & causis quomodolibet dependent, seu cum illis connexitatem habuerint, nunc & pro tempore quocunque locorum pendentes, & si super spolijs, seu fructibus male perceptis, & alijs prædictis fuerit facta compositio in Camera, & inter partes adhuc aliqua controuersia pendeat, nullo alio quam à te ac tuis, seu alijs super spolijs, & fructibus, rebusque, bonis, ac alijs præmissis à te pro tempore deputandis, collectoribus, subcollectoribus, & alijs officialibus & ministris specialibus vel generalibus.

Appellationes à sententijs Nunciorũ, Collectorum, & aliorum desuper ferendis, ad Thesaurarium solummodo cõceduntur.

§.33. Necnon causæ appellationum à sententijs latis per tuos commissarios, vel etiam pro tempore existentibus Sedis Apostolicæ Nuncijs in Neapolitano, Hispaniarum, Portugalliæ, seu Algarbiorum Regnis, ac Ducatu Sabaudiæ, & Principatu Pedemontium, alijsque quibuscunque Regnis & Prouincijs, ac vbique locorum residentibus; necnon Visitatoribus, & alijs quibuscunque, quomodocunque, & qualitercunque, & sub quouis nomine, titulo, aut munere, & alijs collectoribus generalibus deputatis, & pro tempore deputandis, ad te solum, & tuos deputatos pręedictos in secunda instantia, seu alia pertineant. omnesque appellationes desuper interpositas et interponendas, a te tuisque prædictis, & non ab alio, iuxta formam dicti Gregorij prędecessoris cognosci, nec alteri nisi per commissionem manu nostra signatam, vel per nostras litteras, & citato dictæ Cameræ Commissario generali, & Notario spoliorum, & causarum huiusmodi pro tempore à te deputato, cognosci & terminari possint. Quodq. monitoria, citationes, inhibitiones, processus, sententiæ, & mandata, quæ alias quam ex citatione, commissione, vel litteris nostris emanauerint, quo ad earundem causarum introductionem, & litis pendentiam seu tuam tuorumque ministrorum ad id à te deputandorum iurisdictionis & processuum impedimentum, retardationem, vel perturbationem, nullius sint roboris vel momenti.

Appellatio à Thesaurario deuolutiue tantũ conceditur non retardata executione.

§.34. Sed nec nisi præstita cautione idonea in forma depositi, à sententijs per te seu Locumtenentem vel Auditorem, seu Ministros prædictos, super præmissis pro tempore latis, vllo modo appellari, nisi post factam executionem ad effectum deuolutiuum tantum, nec earum executio differri aut suspendi possit.

Locorũ Montium, resignationes, iuxta solitũ admittitur, ab eodem & eodẽ venduntur.

§.35. Necnon qualcunque resignationes & cessiones quorumuis locorum seu creditorum Montium Iulij, ac primi & secundi successus Auinionen. aliorumue siquæ sint resignationes, seu cessiones quas Thesaurarius pro tempore existens admittere consueuerit, admittendi. & ipsa loca seu credita, tam per resignationem seu cessionem huiusmodi, quam per aliam quamcunque dimissionem vel amissionem pro tempore vacantia conferendi & assignandi, iuxta formam aliarum facultatum tuis antecessoribus concessarum, & quascunque patentes litteras tuo sigillo munitas expediendi, ac secretarium & Capellanum, ac Computistam, seu Ratiocinatorẽ, aliosque officiales iuxta solitum quoties tibi videbitur deputandi & reuocandi.

Cura Introituũ, & cõstructionis Ciuitatis Terracinen. eidẽ cõceditur.

§.36. Necnon curam & administrationem introituũ ciuitatis nostræ Terracinen. ac construendi Ciuitatem nouam tam inceptam in loco salubriori, iuxta formam aliarum facultatum tuis prædecessoribus concessarum gerendi licentiam, facultatem, potestatem, & auctoritatem tenore earundem præsentium concedimus & impartimur.

Sortes & Lottos permittẽdi &c. eidem Thesaurario facultas datur.

§.37. Præterea cum nonnulli, tam Prælati quam Vrbis prædictæ ciues & incolæ, & curiales, quam aliæ diuersæ personæ totius ditionis nostrę Ecclesiasticæ, ære alieno quandoque grauati, & alijs necessitatibus oppressi pro eorum debitorum satisfactione, aut necessitatum huiusmodi subleuamine, ac alias ipsorum arbitrio propria iocalia, aurumque & argentum, & alia bona, tam mobilia quam immobilia, domos, vineas, & alia quæcũque vendere cupientes, vt plurimum illa nisi satis minori pretio eorum veri valoris cum maximo eorum detrimento vendere, neque emptores inuenire possint, tibi quibusuis personis cuiuscunque status, gradus, & conditionis existentibus, vt eorum iocalia, aurum, argentum, & alia bona, tam mobilia quam immobilia, vt supra sub sortibus quas lottos vocant, etiam cum bussula et pallis, aut alias tui arbitrio exponere, ac sortes seu lottos huiusmodi facere, publicare & exercere, pręuia extimatione peritorum a te deputandorum, priuatiue ad quoscunque alios possis & valeas, soluta tamen Camerę prædictæ rata & portione tibi bene visa, ac decima tibi, & ijs qui sortes seu lottos huiusmodi fecerint quascunq; licentias concedendi, ipsisq. vt dictam ratam eidem Cameræ, ac decimam prædictam soluendam, vna cum expensis realibus, & necessarijs desuper faciendis, in & super eisdẽ lottis recuperare possint, quibus tibi bene visum fuerit indulgendi, ac peritos extimatores eligendi & deputandi, & desuper edicta, seu publicationes, necnon quascunque patentes litteras tibi bene uisas, tam in dicta Vrbe quam extra illam in quibuscunque ciuitatibus, oppidis & locis Status Ecclesiastici mediate vel immediate Sedi prædictę subiectis publicandi, ac locis publicis affigendi, & tuo sub sigillo expediendi, necnon omnes & singulos qui hactenus similes licentias obtinuerunt, ad soluendum ratã & portionem huiusmodi tibi bene uisam, etiamsi in eorũ licentijs aliter expressum sit cogendi, ac licentias huiusmodi, quo ad illos qui illas soluere recusauerint, aut distulerint reuocandi.

Necnon

Causæ spoliorum, lottorum, & aliorū per dictum à Thesaurario cognoscantur priuatiuè quo ad alios.

§.38. Necnon omnes & singulas causas, lites, & controuersias desuper, tam occasione spoliorū & bonorū vacantiū, ac Montium, illorūq. locorum ac fructuum, quam etiā Lottorum huiusmodi, aliorūq. omnium & singulorū præmissorum, tam ciuiles quā criminales & mixtas, quomodolibet ortas, & quas pro tēpore oriri cōtigerit inter quascunq; personas, quacunq; auctoritate, dignitate, & præeminentia suffultas, vna cum omnibus & singulis suis incidentibus, depēdentibus, emergentibus, annexis & connexis, & ex officio tuæ Curię simpliciter, summarie, & de plano, sola facti veritate inspecta audiēdi, cognoscēdi, decidendi, fineq. debito, omni & quacunq; appellatione ad effectum suspensiuū tantum, remota terminādi & finiēdi, ac quęcunq; mandata executiua decernēdi, relaxandi, & quacunq; appellatione aut recursu, vel inhibitione illius pretextu, seu alias forsan emanatę nō obstātibus, exequi faciēdi priuatiue ad omnes & singulos alios. ita quod nullus etiam vigore commissionis, nisi manu nostra, aut pro tempore existentis Romani Pontificis signata fuerit, in causis huiusmodi sese intromittere possit & debeat.

Reassumantur q. ab omnibus alijs iudicibus.

§.39. Ac etiam quascunq; causas coram quibuscunq; alijs iudicibus ordinarijs vel delegatis, etiam nostri Palatij Auditoribus, seu Locumtenentibus, vt supra, nunc et pro tempore introductas, tua ordinaria auctoritate, & in vim huiusmodi facultatum reassumendi, illisq. quibus opus fuerit inhibendi.

Notariū vnū in eius causis deputetur.

§.40. Ac tam in dictis lottis, quā etiam causis & litibus ab eis quomodocunq; & qualitercunq; depēdentibus, etiā illorum extractionē & pręmiorum consignationē, vnum ex Camerę prędictæ Notarijs tibi beneuisum ad tuum beneplacitum, toties quoties tibi videbitur & placuerit, eligendi & deputandi, ac omnes & singulos hactenus deputatos, & seu in futurum deputandos ad tuum libitum reuocandi, ac alium seu alios similiter deputandi.

Instrumenta &c. habentes quæ Thesaurarij iurisdictionem concernūt, et cō signare cogantur.

§.41. Omnesq. & singulas scripturas, instrumenta, & acta, tam lottos huiusmodi quam omnia & singula aliam iurisdictionem generalis Thesaurarij, vel collectoris spoliorum concernentia, tibi cōsignari faciendi, & quos opus fuerit cogendi & compellendi, motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, plenam, liberam, & absolutam facultatem, potestatem, & auctoritatem similiter concedimus & impartimur.

Decima omnium dictorū prouentuū, ei assignatur.

§.42. Necnon vt accuratius & diligētius præmissis inuigilare, ac personas, quæ præmissorum curam suscipere valeāt, retinere valeas, tibi decimā omnium & singularū pecuniarum, seu aliarum rerum ex dictis lottibus, seu lottis, sub quibusuis modo & forma hactenus factis & publicatis, quam de cętero faciendis & publicandis, ad Camerā & Sedem prędictā prouenientium assignamus, tibiq. decimam huiusmodi propria auctoritate retinendi, etiā absque aliquo alio mādato & ordinatione à quibus opus fuerit recipiendi, exigendi, leuandi, ac in tuos vsus & vtilitatē conuertendi facultatem pariter elargimur. Præterea tibi, vt de omnibus compositionibus & incamerationibus quomodolibet per te seu collectores, aliosq. tuos officiales & ministros ex quacunque causa quomodolibet factis, & pro tempore faciendis, etiam pro fructibus, redditibus, & prouentibus male perceptis, ac alijs præmissis in quibuscunque locis & tribunalibus, factis seu faciendis, ac etiam à Camerario, eiusq. Auditoribus ciuiliter vel criminaliter quacunque ex causa expediendis, integram decimam illarum partem vltra ratam eidem Camerario tāgentem, habere & exigere possis & debeas, & ex ijs incamerationibus & compositionibus, deducere & retinere pariter volumus & mandamus.

Bannimenta promulgandi super præmissis Thesaurario facultas datur.

§.43. Insuper quod tu quæcunque edicta, bannimenta litteras seu ordinationes, super pręmissis omnibus & singulis, & illorum obseruatione facere, edere, publicare & denunciare, ac ad illorum obseruationem quoscunque in eis comprehensos.

Debitoresq. Cameræ ad soluendum cogendi.

§.44. Necnon quosuis Cameræ præfatæ, ex quauis causa vel occasione debitores, ad soluendum vel satisfaciendum omnibus vijs, ac iuris & facti remedijs, cogere & compellere.

Sigillo proprio vtēdi, & eius emolumenta percipiendi.

§.45. Proprioq. sigillo vti, in omnibus actibus & scripturis, quæ hactenus sub sigillo Thesaurarij expediri consueuerunt, emolumentaq. exinde prouenientia, tam occasione litterarum patentium commissariorum, depositariorum, & aliorum officialium, quam ex concessione, & assignatione quorumuis locorum Montium, & aliarum quarumcunque expeditionum, quibus sigillum tuum quomodolibet apponendum fuerit percipere, ad instar Thesaurariorum aliorum antecessorum tuorum, & iuxta solitum, nec alias etiam libere & licite valeas, licentiam eadem tibi auctoritate impartimur.

Pensiones vsque ad scuta quatuor mille trāsferendi &c.

§.46. Necnon vt quicūque loci Ordinarius, seu vtriusque, seu alterius Signaturæ Referendarius, aut Metropolitan. vel alterius Cathedralis aut collegiatæ Ecclesiæ canonicus, seu persona in dignitate Ecclesiastica constituta, ad id per te eligendus seu eligenda, quascūque pensiones annuas super quarumuis mensarum Episcopalium seu Archiepiscopalium, seu aliarum Ecclesiarum, necnon monasteriorum, Prioratuum, Pręposituratum, dignitatum, aliorumq. beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, secularium & quorumuis Ordinum regularium, fructibus, redditibus & prouentibus, iuribus, obuentionibus, & emolumentis vniuersis, necnon distributionibus quotidianis, seu illorum loco, fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones & emolumēta, ac distributiones huiusmodi, tibi auctoritate prædicta reseruatas, & reseruata, ac reseruandas & reseruanda, etiāsi pensionis seu fructuum huiusmodi solutiones, exactiones, successoribus beneficiorum, & Ecclesiarum aliorum prędictorum incipere habuerint, vsque ad summam mille ducatorum auri in auro de Camera nouorum, in dicta curia vel extra eam, vbique locorum, etiam in Ecclesijs quas te obtinere, aut personam tuam illis præesse contigerit non residente, etiam in mortis articulo de tuo etiam post dimissionem officij Thesaurariatus huiusmodi expresso cōsensu cassare, extinguere & annullare, & postquam cassæ, extinctæ, & annullatæ fuerint, alias similes pensiones annuas super eisdem fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, emolumentis & distributionibus huiusmodi, seu fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, emolumenta, & distributiones prædictas, vsque ad eandem summam, vni seu pluribus personis ad id per te nominandis, & quæcunque, quotcunque, & qualiacunque beneficia ecclesiastica obtinentibus, eisdem modo, forma, conditionibus, ac cum immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, donationibus, indultis, decretis, & alijs quibus tibi reseruatæ, seu reseruata fuerint, etiam absque consensu soluere habentis, seu fructus, aut obtinentium Ecclesias, Monasteria, Prioratus, Præposituras, dignitates, & alia beneficia huiusmodi, dicta auctoritate reseruare, concedere, constituere, & assignare, ac etiam transferre libere & licite valeas, ac etiam reseruationis seu translationis pensionū, seu fructuum huiusmodi vigore præsentium faciendæ valeant, plenamque roboris firmitatem obtineant, in omnibus & per omnia, perinde ac si per nos & pro tempore existētem Romanum Pontificem de consensu soluere habentis pensiones seu obtinentium Ecclesias, Monasteria, Prioratus, dignitates, & alia beneficia huiusmodi factæ fuissent.

Testādiq. de bonis etiā iurisdictionalibus, & acquisitis de rebus ecclesiasticis &c.

§.47. Tibique etiam, vt de singulis domibus prædiis, possessionibus, oppidis, castris, terris, & alijs locis etiam iurisdictionalibus, alijsque bonis mobilibus & immobilibus, ac se mouentibus, cuiuscunque qualitatis, valoris, speciei, pretij, etiam notabilis & notabilissimi, ac conditionis existentibus, necnon pecunijs, iuribus & actionibus ad te, tam ratione quarumuis etiam Patriarchalium & Cathedralium, ac Metropolitanarum Ecclesiarum, ac Monasteriorum etiam consistorialium, Prioratuum, Præposituraram, dignitatum, & aliorum quorumcunque beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, secularium & quorumuis Ordinum regularium, etiam militiarum, quæ ex quibusuis concessionibus & dispensationibus Apostolicis, in titulum, commendam, administrationem, aut alias quomodolibet obtines & in posterum obtinebis, ac ratione fructuum, redditiuum, & prouentuum Ecclesiasticorum quarumcunque mensarum Patriarchalium, Archiepiscopalium, Episcopalium, & Monasteriorum, Prioratuum, dignitatum, & aliorum beneficiorum, vt præfertur qualificatorum, ac pensionū

annuarum, super similibus fructibus, redditibus, & prouentibus, nomine & forma præmissis reseruatarum & assignatarum, ac reseruandarum & assignandarum, quos & quas, percipis & percipies in futurum, necnon emolumenta Thesaurariatus, & aliorum quorumcunque eiusdem Curiæ officiorum & Montium, necnon legationum ac alias quocunque modo, via, forma, & occasione ad te spectantibus & pertinentibus, ac etiam de dictis fructibus, redditibus, & prouentibus, ac pensionibus, necnon quomodolibet & vndecunque licite acquisitis & acquirendis, ac alias quomodolibet, etiam ex officijs quæ exercuisti, aut te exercere contigerit, & alia quauis occasione vel causa seu contemplatione ad te peruentis & peruenturis, etiamsi in pecunia numerata, iocalibus, gemmis, alijsq. preciosioribus rebus, ac alias quomodolibet, nunc & pro tempore consistunt, ac etiamsi essent de tua Capella, illiusq. ornamentis, vasis, & denique tota illius sacra suppellectili, tam in dicta Curia quam extra vbique locorum existentibus, quorum omnium qualitates & veros annuos valores, etiamsi talia essent quæ generali appellatione bonorum, vel suppellectilium non venirent, sed specialibus indigerent vocabulis, præsentibus, acsi specifice & sigillatim exprimerentur & denotarentur, pro sufficienter expressis & narratis habere volumus, ac etiam de ipsis prouentibus & pensionibus debitis & debendis, ac etiam nondum perceptis & exactis, etiamsi eorum solutionis terminus nondum aduenerit, pro illa rata quæ tibi debita erit vsque ad quamcunq; & quantumuis maximam, ac notabilem & notabilissimã ac inexcogitatam summam, tam pro decentibus & honestis impensis funeris tui, quam etiam remuneratione, illorumq. tibi viuenti inseruierunt, etiam vltra seruitij meritum, & in tuorum consanguineorum & affinium, ac etiã quarumuis aliarum personarum, etiam extranearũ, necnon Conuentum, Vniuersitatum, Collegiorum & aliorũ, etiam non piorum locorum, dummodo non illegitimorum, aut alias quomodolibet incapacium, & quo ad Capellam tuam prædictam, dũmodo in Ecclesiarum fauorem & vsum, & alias pro tuo arbitrio & voluntate absolutis testari, ac testamento, codicillis, fideicommissis, substitutionibus, legatis, donationibus, tam inter viuos quam causa mortis, & alijs quibuscunque modis & vijs, etiam omissis quibusuis solemnitatibus, etiam substantialibus, & formis, tam de iure quam per nostras & quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum constitutiones & ordinationes, necnon statuta ac consuetudines Vrbis, ciuitatis, loci, & prouinciæ, vbi id fieri, vel te in eadem voluntate permanente mori contigerit, tam verbo quã scriptura, etiam minus solemni, & sine aliqua insinuatione seu subscriptione testium, aut etiam coram duobus vel tribus testibus tantum, aut etiam cedula sola manu tua subscripta, ac alias in omnibus & per omnia, prout tibi quomodolibet videbitur, & in ipsa Curia & extra eam, & vbique locorum, & in mortis articulo, & nulla facta mentione præsentis, vel aliarum tibi pro tempore concessarum similium facultatum, quibus per præsentes nullatenus præiudicatum esse decernimus, aut quod in vim illarũ testari, & disponere velis & intendas, semel atque iterum, & pluries disponere, statuere, & ordinare, libere & licite valeas, prædicta auctoritate, tenore earundem præsentium concedimus & indulgemus.

Litteras Apostolicas quascunq; tã gratiã quã iustitiam concernẽtes, etiam in Cancellaria, Camera, seu Curiæ officijs, pro se & Vicethesaurario, seu Locũtenẽte, ac duobus familiarib. gratis & post officij Thesaurariatus dimissio nẽ expediẽdi.

§.48. Necnon, quod omnes & singulas litteras Apostolicas, sub plumbo, ac etiam in forma breuis, tam præsentes quam alias super quibusuis gratijs, indultis, concessionibus, facultatibus, tam gratiam quam iustitiam concernentibus, per te ac Vicethesaurarium, seu Locumtenentem, & duos familiares tuos per te nominandos, à nobis & successoribus nostris, aut Sede prædicta pro tempore impetratis, seu etiam motu simili concessis, in omnibus Cancellariæ, Cameræ, & Curiæ prædictarum officijs, necnon plumbo & registro, ac Secretaria Apostolica, ac alias vbilibet gratis, & absque vlla taxarum annatarum communium minutorum seruitiorum iocalium aut aliorum quorumcunque iurium, aut regaliorum solutione expediri, & Rescribendarius taxam litterarum prædictarum, cum subscriptione Gratis pro persona Thesaurarij & aliorum prædictorum, subscribere, ac tam ipsæ quam alij Scriptores, Abbreuiatores, Sollicitatores litterarum prædictarum, Archiuistæ, Cubicularij & Scutiferi Apostolici, Portionarij, & Præsidentes Ripæ, & Milites Sanctorum Petri & Pauli, Cancellarij, Secretarij, Protonotarij Apostolici, & Summista, necnon Magistri & plumbi, Collectores ac Plumbatores, Registratores, & Vicecancellarius, & quicunque alij prædictæ Curiæ officiales, & expeditionum litterarum huiusmodi pro tempore Præsidentes, eorumque Ministri, etiam in annatis communibus iocalibus minutis, seruitijs, regalibus, & alijs iuribus huiusmodi participantes easdem litteras, personam dicti Thesaurarij, eiusque Vicethesaurarij & Locumtenentis, ac duorum familiarium suorum prædictorum concernentes, etiam post dimissionem officij Thesaurarij, ita quod te semel fuisse Thesaurarium, ad effectum omnium & singulorum prædictorum, tibi ac dictis tuis sufficiat, sub excommunicationis latæ sententiæ, & suspensionis ac priuationis suorum officiorum, fructuumque & emolumentorum eorundem amissionis pœnis, per eos ad quos pertinuerit, & qui eas gratis subscribere, vel concedere & expedire noluerint, eo ipso incurrendis, absque alio nostro & successorum nostrorum, & Sedis præfatæ vlteriori mandato omnino gratis, & absque alia taxarum annatarum communium iocalium minutorum, seruitiorum, & aliorum præfatorum solutione & exactione, in omnibus & per omnia vsque ad plumbum & registrum, ipsarumque finalem expeditionem & relaxationem inclusiue, omni contradictione cessante expediri, subscribi, ac relaxari facere & permittere debeant & teneantur, etiamsi in eorum officijs & concessionibus caueatur expresse vt ad id non teneantur, & quod eorum officia fuerint eis concessa titulo oneroso, volumus et mandamus, et cæt.

§.49. Præsentesq. tibi in omnibus & per omnia suffragari debere, illasque & in eis contenta quæcunque, nullo vnquam tempore, de subreptionis, obreptionis, vel nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, impugnari, inualidari, aut ad terminos iuris reduci, seu in ius vel controuersiam reuocari, aut aduersus eas, quodcunque iuris aut facti vel gratiæ remedium impetrari, minusq. sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum, reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, et alijs contrarijs dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & eum in quo antequam illæ emanarent, erãt statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, ac de nouo concessas, etiam sub quacunque data per te eligenda, validasque & efficaces semper fore & esse, vimque validi & efficacis contractus inter nos & Sedem, ac Cameram præfatas ex vna, & te ex altera partibus rite & recte facti initi & stipulati, ac etiam hinc inde acceptati, habere & obtinere, ac inuiolabiliter obseruari, semperq. validas & efficaces existere. *Clausulę bo-nęs bullę præseruatiuę.*

§.50. Sicq. per quoscunq; Iudices & Cõmissarios, etiã S.R.E. Cardinales & Camerarium, dictæq. Cameræ Præsidentes & Clericos, ac Palatij Apostolici Auditores præfatos, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quauis causa & instantia, ac vbique locorum iudicari ac diffiniri debere, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, auctoritate & tenore præmissis decernimus. *Clausula sublata, & Decretum irritans.*

§.51. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Amerin. & Tudertin. Episcopis, ac dilecto filio Curiæ causarum, eiusdem Cameræ generali Auditori, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte tua fuerint requisiti, solemniter publicantes, tibique in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant te approbatione, confirmatione, concessione, assignatione, receptione, admissione, subrogatione, cõstitutione, mandato, singulis indultis, voluntate, decretis, statuto, impartitione, remissione, con donatione, obligatione, hypothecatione, alijsq. præmissis pacifice frui, & gaudere. Non permittentes te per Camerarium, Præsidentes, ac Clericos præfatos, seu quoscunq; alios *Executorum deputatio.*

alios, quauis auctoritate fungentes quomodolibet contra tenorem præsentium molestari, perturbari, inquietari, aut impediri. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias censuras & pœnas ecclesiasticas aliaq. opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita, compescẽdo. legitimisq. super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauãdo. inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Non obstant. constitut. & ordinationibus Apost. necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, locorum & Ordinum quorumcunq. iuramento cõfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, et litteris Apostolicis, illis, illorumq. Superioribus & personis, dictæq. Cameræ Clericis, & Collegio, ac quibusuis alijs sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiã derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis irritantibusq. & alijs decretis, etiam iteratis vicibus cõcessis, approbatis & innouatis. quibus omnibus & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumq. totis tenoribus, specialis, specifica, indiuidua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, acsi de verbo ad verbum, ac forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro sufficiẽter expressis habentes, illis alias in suo robore permãsuris, hac vice duntaxat harum serie specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadẽ sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excõmunicari nõ possint per litteras Apost. nõ faciẽtes plenã & expressam, ac de verbo ad verbũ de indulto huiusmodi mentionem.

Transumptorum fides.

§. 52. Volumus autem quod præsentium transumptis, etiã impressis, ac Notarij publici manu subscriptis, siuoq. sigillo obsignatis, eadem prorsus fides, vbique locorum in iudicio & extra adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D. P. An. 5. die 23. Ian.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1590. decimo Cal. Febr. Pontif. nostri Anno 5.

C I.

De Aquæ Felicis mox ad Vrbem conductæ, ratione & cura demandata Congregationi S.R.E. Cardinalium institutæ ad Aquas, Vias, Pontesq. curãdos. De Officio & munere ciuiũ Romanorũ eiusdẽ Aquæ Visitatorũ.

Huius Congregationis institutionẽ fecit hic Pont. in cõst. 74. Immẽsa in Congr. 13. fol. 611. Et similẽ Aquæ Paulæ ad Vrbẽ adductionem, dotisq. pro eius conseruatione assignatione statuit S.D.N. Paul. V. inf. in eius cõst. 49. In Sede.

Edita An. D. 1590.

SIXTVS EPISCOPVS,
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SVpremi cura regiminis, diuina nobis disponente clementia commissi, nos admonet, vt, quæcũq. pro locorum vsu & incremento, necnon pro hominũ vitæ necessitatibus sublevandis, aut commoditatibus ipsorum augẽdis, in dies peragũtur à nobis, ea, quo securiora diuturnioraque diuina fauente gratia permaneant, prouidis solidisq. legibus fulcienda statuamus.

Hic Pont. Vrbis ornator Inventus.

§. 1. Cum igitur Vrbẽ Romã Beatissimi Petri Apost. Principis firmã Sedem ac honorabilẽ thronũ, Christianæ Religionis domiciliũ, communem fideliũ omnium patriã ac parentẽ, immo & cunctarum Nationum ad eã vndiq. confluentiũ portum tutissimũ, non solũ sacris & spiritualibus præsidijs munitam, sed humanis etiam ac temporalibus commodis ornamẽtisq. decoratã esse deceat, idcirco ab ipso Pontificatus initio, publicis priuatisq. ciuiũ ac Incolarum Vrbis necessitatibus consulere, eius regiones sacrarũ ædium priuatarumq. domorum ædificijs augere, & demum vetera renouando, noua perficiẽdo, & singula ad Omnipotentis DEI gloriam & sanctæ Sedis huius honorẽ referendo, totius Vrbis amplitudinem atq. ornatũ, quãtũ in nobis est, diutissimẽ tueri ac cõseruare decreuimus.

Aquam in eminentioribus eius locis reduci curauit, ad frequẽtiorem Vrbis habitantium vltra alia egregia opera hic enunciata.

§. 2. Quare, cũ eiusdẽ Vrbis colles præclarissimis olim Quiritũ ædibus & foris, sublimibus inde Cæsarũ Palatijs superbissimisq. theatris & thermis, longissimisq. & mirabilibus Aquæductibus, sacrosanctis deniq. Christi D.N. fide suscepta Christianorum Imperatorũ aliorũq. piorũ hominũ Basilicis & Templis extructis insignes, frequentissime habitatos, deinde ob aquæductus, nonullos quidẽ fera audacissimorũ Barbarorũ immanitate immaniq. crudelissimorũ hostium feritate demolitos, nonnullos vero vetustatis iniuria seu tempestatũ vi collapsos, à plerisq. iã seculis quasi deserto & habitatoribus destitutos esse animaduerterimus, inferiora autẽ Vrbis loca quãplurimis ędificijs referta, ob situs aerisq. humiditatẽ minus salubria esse, quinimmo crebris ac plerumq. subitis Tyberis Fluuij, qui assiduis Aquarũ imbribus & maris refluxu augescit, inũdationibus patere obruiq. experti fuerimus, prout summo cum animi dolore oculis etiã nostris aliquando prospeximus. His moti rationibus de Aqua copiosa & salubri in ipsos colles & eminẽtiora Vrbis loca inducẽda, nullis difficultatibus nullaq. impẽsæ magnitudine deterriti cogitare cępimus. eo nimirũ consilio, vt fontibus restitutis, & Aquis, quæ publicas priuatasque vtilitates hominũ societati præbent, salubritatẽq. corporibus afferunt, reductis, iterũ ijdẽ colles habitentur, ipsorũq. regiones, quæ situs prospectu, aeris salubritate, & loci amœnitate pręstant, frequentia populi, qui benedicẽte Domino in dies cumulatius augetur, pristinæ iucunditati atq. securitati restituatur. Qua sane deliberatione suscepta, longas latasq. iãdiu per eosdẽ colles vias, magna nostra impensa aperuimus, domos & officinas ibidẽ extruximus, extruiq. ab alijs fecimus, nundinas cõmercij hominũq. cõuentus causa ad cõmunem vsum instituimus, fontes publico vsui seruientes extruximus, ædificãtibus & habitãtibus immunitates priuilegiaque dedimus, sacrosanctas Basilicas in eisdẽ collibus a Religiosissimis quondã Imperatoribus, alijsq. pijssimis viris extructas, frequẽtioris visitationis eis debitę causa instaurauimus, & obeliscis, illustribus antiquorũ monumentis, gentilitatis impuritate expiatis, Crucisq. inuictæ felicius cõsecratis, ad earum limina operose magnificeq. translatis exornauimus.

Ab agro igitur Columniensium, ad Montem Quirinalem Vrbis cõduxit, eamq. Felicẽ de proprio eius nomine appellauit.

§. 3. Atque, vt Vrbs in ipsis collibus tandẽ incrementũ acciperet, ab eodẽ Pontificatus nostri initio, Aquæ illius, quæ in agro Colũnæ via Pręnestina sinistrorsũ cõcipitur, quæq. omnium prima ab Appio Claudio Crasso Censore olim in Vrbis inferiora & depressiora loca, nempe ad salinas adducta est, superiorem & puriorẽ portionem, compluribus Aquarũ scaturiginibus auximus & potissimum Aquæ Martiæ, quę quia gelida & salubris, ideo omnium Aquarũ iucũdissima & apud veteres celeberrima cẽlebatur, ramo, quẽ ex proprio Aquæductu, magna tamen ex parte diruto desumpsimus, vberioris Aquę copiæ in Vrbẽ adducendæ causa cõiunximus (quæ simul iunctæ septingentarũ & plurium vnciarũ quantitatem faciũt, & admirabilem specie pulchritudinẽ, immensãmq. haustu iucunditatẽ ostentant) ductu sinuoso à capite millium passuum duorũ & viginti, à priori receptaculo viginti, cursu subterraneo antea tredecim, nũc vero extructis nuper à capite vsq. ad idẽ receptaculũ subtus terrã fornicibus quindecim, supra terrã vero arcuato opere septem cõmeare fecimus, eamq. per duos arcus insignes in eodem Aquæductu ad perpetuũ rei monumentũ erectos, alterũ nimirũ duobus ab Vrbe milliaribus, in loco qui vulgo ad Formas dicitur, alterũ vero intra Vrbem ad portam S. Laurentij transire iussimus, & summa totius Vrbis lætitia atque hilaritate in Mõtẽ Quirinalẽ ad platea S. Susannę tandẽ adduximus, & adductã de proprio nostro nomine Felicẽ appellauimus.

Fontem propterea in platea S. Susannæ, ornatum construxit.

§. 4. In platea autem S. Susannæ Fontem primarium quatuor columnis & tribus arcubus splendide ornatum extruximus. in quem Aquæductus, tres peremnes latices per totidẽ ostia, larga Aquarũ defluentiũ copia, sonoroq. strepitu effundit. Super ostijs vero in arcu medio stat marmorea statua Moysis, qui petrã, vnde diuinitus olim fluxerũt Aquæ, virga percutit. in dextero item arcu Sacerdos Aaron marmorea tabula, quę multorũ capita refert, expressus, populũ Iudaicũ sitientẽ ad Aquas ducit. à sinistro vero figura Gedeonis Israelitarũ Ducis cernitur, qui

iussu Dñi milites ex bibẽdi modo ꝓbat. In eiusdẽ vero Fõtis cõspectu quatuor Leones, quorũ duo ex albo, duo itẽ ex nigro marmore sculpti, ore aquã ad cõmodiorem vsũ & publicum oblectamentũ emittunt. Quo vero fons ipse in maiori se ostentaret prospectu, & publico vsui commodior & iucundior redderetur, dictam S. Susannæ plateam ruderibus vndequaq. refertã, & macerijs plurimis inæqualẽ ac deformem, quantum opus fuit, depressimus, terram effodimus, atque ad vicina eiusdem plateæ loca decliuiora, vt æquarentur, transportari fecimus.

Vias & plateas adiacẽtes æquauit &c.

§. 5. Verum, ne adiacentes viæ, plateæ, fontiq. prominentes, & prospectum & aditum offenderent, viam vtrãq. æquauimus, tam eam, quæ à conspectu fontis ad Palatiũ Apostolicum, quod in eodẽ colle Quirinali ędificauimus, tendit, & quæ à tergo ad portam Piam ducit, quam eam, quæ à latere ad templũ S. MARIAE Angelorum in Thermis Diocletianis vergit, ambasq. depressimus, terrã effodientes, maceriasq. diruentes, & lateritijs hinc inde deambulatorijs, altitudinis duorum pedum, latitudinis septem circiter, penes domicilia fulciuimus, vt eas viatoribus faciliores exhiberemus. immo plerisq. fontibus, locis magis idoneis eas decorauimus. In huius autẽ adducendę Aquæ ratione, prouidos vigilesq. Ecclesię Pastores imitati sumus, qui, cum ex Domini præcepto populos sibi subiectos pascere teneãtur, non solum spiritualia sed & corporis vsui necessaria alimenta, vt totum hominem vere pascant, subministrare conantur.

Pro dictæ Aquæ cõductione, eius curam & custodiam remittit Cõgregationi Cardinalium pro Vijs Põtibus & Aquis curãdis institutæ vt sap. in bulla 74. immẽsa. fol. 611. in Congr. 13.

§. 6. Deniq. cum non satis sit tantum opus summo labore, & tam largo sumptu absoluisse, nisi in eo conseruãdo exacta quoq. diligentia adhibeatur, præcipue cũ nullũ ędificiũ diligentioribus legibus custodiri oporteat, quam quod Aquas sublinere debet, vt Populus Romanus, cæteriq. qui Vrbẽ & loca præsertim editiora incolũt, hoc publico cõmodo quã diutissime perfruãtur, ad nostrã Põtificalẽ prouidentiã pertinere arbitrati sumus, vt, quæ ad illius conseruationẽ necessaria sunt, siue ad tẽporis siue ad hominũ iniurias repellendas, quãprimum prouide & exacte statuamus. Habita igitur super his cũ venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardd. matura deliberatione, de eorũdẽ fratrũ consilio & assensu, ex certa nostra scientia deq. Apost. potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura Cõstitutione, vniuersã ipsius Aquęductus fontiũq. custodiã & curã, Congregationi S.R.E. Cardd. pro vijs, põtibus, & Aquis curãdis à nobis institutę, per pręsentes cõmittimus, & demandamus. eisq. in omnibus, quæ ad illorũ conseruationẽ & reparationẽ nunc spectãt & in futurum quomodolibet spectabũt, plenariã & omnimodã potestatẽ atq. auctoritatẽ tribuimus. necnõ de & super præmissis & eorũ occasione, inter & cõtra quascũq. personas cuiuscunq. status, ordinis, & cõditionis, ac tã ecclesiastica quã tẽporali dignitate titulo & honore fulgẽtes, sũmarie simpliciter & de plano manuq. regia, & sola facti veritate inspecta, cognoscẽdi, in illisq. procedẽdi, iudicãdi & definiẽdi, ac quoscũq., qui aliquid aduersus hãc nostrã Constitutionẽ cõmiserint citãdi, ipsisq. quatenus opus fuerit, inhibẽdi & pęnas eorũ arbitrio pecuniarias iniungẽdi, atq. ad illarum incursus declarationẽ & executionẽ, omni & quacũq. appellatione penitus remota, procedẽdi procediq. mãdandi & faciẽdi, aliaq. necessaria & oportuna, etiã priuatiue quo ad quoscũq. Iudices & Officiales, gerẽdi & exequẽdi, plenã & liberã facultatẽ perpetuo cõcedimus & impartimur. Si vero ipsa Congregatio ob causas eidẽ bene visas in aliquibus casibus ad grauiorẽ pęnarũ declarationẽ ꝓcedẽdũ duxerit, tunc eidẽ Cõgregationi, auctoritatẽ cõcedimus, Gubernatori Vrbis nũc & pro tẽpore existẽti cõmittendi & mãdandi, vt in huiusmodi casibus, prout eidẽ Congregationi visũ fuerit, cõtra quoscunq. delinquentes ad alias pęnas etiam corporis afflictiuas, omni & quacunque appellatione remota, procedat.

Annuumque prouentum pro Aquæductus & Fontiũ conseruatione assignat.

§. 7. Cum vero in huiusmodi Aquęductu & Fontibus conseruandis, & cũ opus erit reparandis, quãplures impensæ necessariæ futuræ sint, Nos de aliquo certo & ad id destinato prouẽtu prouidere cupiẽtes, hac eadẽ nostra Cõstitutione ac de eorundẽ fratrũ nostrorũ cõsilio & assensu, loca nonaginta & vnũ Montis Religionis nuncupati per nostras desuper expeditas litteras certis modo & forma nuper aucti, annuũ redditũum scutorũ septingentorũ monetę & bononenorũ septuaginta constituentia, eidem Aquæductus & Fontiũ operi, eorumq. custodiæ & restaurationi perpetuo concedimus & assignamus. ea nimirum lege, vt dictus annuus redditus illiusq. sors nunquã imminuatur, neq. in alios vsus conuertatur. Quod si quandoq. ipsum opus resarcire non fuerit necesse, tũc præfatus annuus redditus sorti accrescat, & in emptionem aliorũ locorũ eiusdẽ Montis in sortis augmentũ conuertatur. Administrationẽ autem pręfati redditus & augmenti, necnõ illius liberã dispositionẽ nunc & perpetuo penes eandem Congregationẽ esse volumus. prędictũq. redditũ in toto vel in parte, alias quã per dictę Congregationis mandata Depositario eiusdẽ Montis nunc & pro tẽpore existenti dirigẽda, exponi & per dictũ Depositariũ sine eiusdẽ Cõgregationis mandatis solui omnino prohibemus.

Visitatores quotannis duos Ciues Romanos eligi iubet.

§. 8. Cæterũ, vt præmissa, quæ debitæ executionis demandari cupimus, per aliquos diligẽtes ac solertes viros, qui huic operi sæpius assistant, prout omnino necessariũ est, accurate perficiãtur, ex nũc duos Ciues Romanos ad munus visitationis dictorũ Aquæductus & Fontiũ obeũdũ, per nos & successores nostros annuatim in principio cuiuslibet anni, tẽpore quo cęteri Pop. Rom. Officiales eligi ac deputari, & per eos fidelitatis iuramẽtũ in manibus nostris & successorum nostrorum de more per alios Officiales præstari solitum, præstari volumus.

Visitatorum munus præscribit.

§. 9. Eorũ autẽ præcipuũ munus sit, singulis tribus mẽsibus semel saltẽ ipsũ Aquæ caput per se ipsos inuisere, singula receptacula, oẽs portas, quas ibidẽ ad purgandos alueos extruximus, quasq., ne facile irruptioni pateãt, ferro muniuimus, puteosq. & foramina inspicere, deinde ipsas Aquæductus partes quę specubus cõnectũtur, & quę nec gelicidijs, nec caloribus expositæ, limo in crustã durescente, iter Aquę coarctare aut in alueũ delapsæ aquã corrũpere videbũtur, sępius perlustrare, & sordibus egestis repurgari facere, & ne Aqua, quę alueo suo purissimo labitur, pluuijs cęlo cadẽtibus, aut humo fluẽtibus Aquis inficiatur, prouide cauere, fornicesq. supra terrã, parietesq. vniuersos vsq. ad præfatũ Fontẽ S. Susannæ, & ipsos fontes diligenter integros tueri atq. curare. Quęcunq. vero ipsi Visitatores in qualibet visitatione reparatione indigere repererint, ea quamprimũ Cõgregationi prædictæ Cardinaliũ, in qua, quotiescũq. opus fuerit, interueniãt, referre debeãt. ipsa vero Cõgregatio nos & success. nostros, in rebus grauiorib. consulere teneatur. Quod si eorundẽ Visitatorũ culpa & negligẽtia aliquid incõmodi Aquæductus forma contraxerit, aut id quod contractũ erit, confestim reparatũ non fuerit, id totũ ipsorũ Visitatorũ sumptibus reparetur. Ne autem ipsa reparatio diutius protrahatur, quocũq. tẽpore aliquid reparari oportuerit, cõfestim reparetur, ne modica irruptio maiorẽ consequentem dissolutionem gignẽs, totum, vt solet, Aquę alueũ diruat. Quod vt oportuna sẽper celeritate fiat, cęmenta & alia necessaria antea præparentur. Artificibus vero operi destinatis, liceat ex agris priuatorũ, terrã, limum, lapides, testã, arenam, ligna, cæteraque quibus ad eã rem opus est, vndequaq. earũ proxime tollere & trãsportare, dominis prius pretio persoluto. talia vero exportãtibus itinera & actus vbiq. libere pateãt. Præterea spatia circa ductũ eiusdẽ Aquę, tã intra quã extra Vrbẽ existentia, ędificijs quibus vicinũ opus obstruitur, & arboribus quarũ radicibus concamerationes & latera soluuntur, viginti ad minus pedes, ne riui violentur, vtraq. ex parte vacẽt. ipsiq. fontes, fornices & muri vacui totidẽ pedes similiter pateant. Si quæ itẽ nunc arbores intra id spatium, aut si quę salicta, arũdineta, vepres, vites, caprifici aut sentes sunt, infra mensem à die publicationis pręsentiũ cõputandũ, statim excidantur & eradicentur. Si quæ autẽ in posterũ, solis calore & humore Aquarum, aut alia causa accedẽte, occultisq. seminibus auctę, aut cõlerte adnascẽtur, statim in Visitatione recidantur. Putei etiã ad aeris exhalationẽ & faciliorẽ Aquęductus expurgationẽ asseruati, & expolito lapide obducti, præter necessitatem publicã nõ aperiantur, nec formæ specus perforentur, nec Aqua siue clãdestine, siue palã per vim propria auctoritate à quoquã alio deriuetur, nec amplius quã impetratum fuerit, & nõ aliũde quã ex supradicto Fõte primario, aut ex fontibus minoribus infrascriptis. vz primo in loco extra portã S. Io. in supranominato loco, q dicitur ad formas,

ad

ad viatorum commodum, secundo ad portã S. Laurentij, tertio ad portam Maiorem ad vsum trãseuntium à nobis extructis, nec ex his absq. dictæ Congregationis Cardinalium consensu, & sine nostro vel successorum nostrorũ concessu nec latiore modulo aut fistula deducatur.

Contrauenientibus his quę hic præcipiuntur, pęnas imponit.

§. 10. Et, vt vniuersa ista, quæ ad vnguem obseruari cupimus, pœna contrauenientibus irrogata ab omnibus diligentissime custodiantur, hac eadem nostra constitutione perpetuo sancimus, vt, qui sciens dolo malo riuum, quod absit, noxijs sordibus infecerit, aut Aquam ad corporum perniciem corruperit, bonorum omnium amissione & capitali sententia per dictæ Vrbis Gubernatorem nunc & pro tempore existentem ferẽda plectatur. Si quis item contra ea quæ supra dicta sunt, aliquid commiserit, in primis damnum quod Aquæductui, culpa ipsius illatũ fuerit, eius sumptibus quamprimum sarciatur. Qui vero, quacunque Aquæductus commeat, formas vtrinque præscripto, vt præfertur, spatio vacuas reddere & integras conseruare neglexerit, vltra ædificiorum demolitionẽ & arborum eradicationẽ, prædij adiacentis priuatione mulctetur. Qui deniq. Aquam propria auctoritate deriuare, aut aliunde quam ex præscriptis fontibus aut alio quam supra statutũ est, modo elicere præsumpserit, si domicellus fuerit, mille, si inferioris ordinis, quingentorum aureorũ pœna in singulis casibus huiusmodi sine vlla remissionis spe exigenda, & in supradictis operis reparationem conuertenda puniatur.

Aquã prædictam de cætero impetrantes, id Cõgregatione Cardinaliũ significent.

§. 11. Volumus etiam & ita mandamus, quod siquis etiam pretio vel liberali largitione à nobis vel successoribus nostris Aquam obtinuerit, teneatur eidem Cõgregationi Cardinalium rescriptum exhibere, & infra mensem ibi registrari facere, quo non exhibito & non registrato, gratia omnino priuatus censeatur.

Veteres pœnas cõtra inobedientes innouat.

§. 12. Et in his omnibus ac alijs similibus casibus nulli super huiusmodi pœna veniam aut remissionem liceat impetrare. Si quid autem etiam iure communi Vrbisq. statutis, de custodiendo Aquæductu sub quibusuis pœnis constitutum est, id omne hac præsenti nostra constitutione perpetuo innouamus.

Visitatores de contrauenientibus curent.

§. 13. Et, vt in omnibus casibus supra expressis, ea, quæ statuta sunt obseruentur, & contra inobedientes omnino procedatur, volumus, vt præfati duo Ciues Romani Visitatores, præmissa diligẽter custodiri curent. & quoties casus contrauentionis euenerit, coram dicta Cõgregatione Cardinalium comparere, & contra transgressores pro damni reparatione, & præfatarum pœnarum in eosdem inflictarum executione, ex officio instare teneantur.

Quibus pro[?] gratia salarium constituit.

§. 14. Etsi autem præfatos Ciues sua & patriæ causa omnia semper, & hæc præsertim quæ ad Vrbis ornatum & ipsorum ac aliorum Ciuium Rom. commoditatem maxime spectant, sponte sua curaturos, diligenterq. & fideliter exequuturos plane confidamus, tamen vt in eo munere obeundo minus dispendij quam fieri possit, patiantur, loca sexdecim eiusdem Montis Religionis à nobis, vt præfertur, aucti annuum redditum scutorum centum vig nti trium & bononenorum viginti constituẽtia, per Depositarium eiusdem Montis de ordine & mandato dictæ Congregationis persoluendum, & inter eos æquis portionibus diuidendum perpetuo concedimus & assignamus.

Claus. præs. apponit.

§. 15. Decernentes præmissa omnia & singula, per eos ad quos spectat & in futurum spectabit, firmiter & inuiolate perpetuo obseruari debere, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulas derogatorias addit.

§. 16. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac ipsius Cameræ ordinationibus & priuilegijs iuramento, confirmatione Apostolica vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, & longi temporis præscriptione, cæterisq. contrarijs quibuscunque. Volumus insuper præsentes literas in valuis Lateranen. Principisq. Apostolorum de Vrbe Basilicarum, vt moris est, affigi & publicari, & in Camera Apostolica inter cæteras perpetuo valituras constitutiones describi & registrari, earundemque præsentium transumptis, etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo personę in dignitate Ecclesiastica constitutę obsignatis plenam in iudicio & extra illud fidem adhiberi perinde ac ipsis originalibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo nonagesimo, 11. Calend. Martij, Pontif. nostri Anno quinto. *D. P. An. 5. 19. Febr.*

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi. *Papę subscr.*

De vẽtre matris meæ tu es Deus protector meus.

Card. subscr.

Ego Ioannes Episc. Ostien. Card. S. Georgij.
Ego Alphonsus Episcopus Portuen. Card. Gesualdus.
Ego Innicus Episcopus Tusculan. Card. de Aragona.
Ego Marcus Ant Episc. Prænestin. Card. Columna.
Ego Ptolemæus Episcopus Sabinen. Card. Comensis.
Ego Gabriel Episcopus Alban. Card. Palæotus.
Ego Marcus Siticus, tit. S. Mariæ Transtiberim, Card. ab Altaemps.
Ego F. Michael Bonellus tit. S. Laurentij in Lucina, Card Alexandrinus.
Ego Ludouicus tit. S. Anastasiæ, Card. Madrutius.
Ego Nicolaus tit. S. Praxedis, Card. Senonen.
Ego Iulius Antonius tt. S. Bartholomæi in Insula, Card. S. Seuerinæ.
Ego Hieronymus, tituli S. Susannæ Card. Rusticucius.
Ego Io. Hieronymus, tt. S. Io. ante portam Latinam, Card. Albanus.
Ego Hieronymus, tit. S. Priscæ, Card. Simoncellus.
Ego Petrus, tt. S. Hieronymi Illyricorum, Card. Deza.
Ego Antonius, tt. SS. Io. & Pauli, Card. Carafa.
Ego Io. Antonius Card. SS. Quatuor.
Ego Io. Baptista Card. Sancti Marcelli.
Ego Iulius, tt. S. Eusebij, Card. Cananus.
Ego Antonius Maria, tit. S. MARIAE de Pace, Card. Saluiatus.
Ego Vincentius tituli S. Clementis, Card. Montis Regalis.
Ego Philippus, tt. S. Sabinæ, Card. Spinula.
Ego Scipio, tit. Sancti Saluatoris in Lauro, Card. Lancellottus.
Ego Vincentius, tt. S. Alexij, Card. Gonzaga.
Ego Io. Baptista tituli S. Marię in Aracœli Cardinalis Castrucius, Sign. Iust. Præfectus.
Ego Federicus, tituli S. Stephani in Monte Cęlio, Card. Cornelius.
Ego Dominicus, tt. S. Laur. in Pane Perna, Card. Pinellus, S. M. Maioris Archipr.
Ego Hippolytus tit. S. Pancratij, Card. Aldobrandinus, Maior Pœnitentiarius.
Ego Hieronymus, tit. S. Petri ad Vincula Card. de Ruuere.
Ego F. Constantius, tt. S. Petri in Mõte Aureo, Card. Sarnanus.
Ego Guglielmus, tit. S. Martini in Montibus, Card. Alanus.
Ego Scipio, tituli Sanctæ Mariæ de Populo, Cardinalis Gonzaga.
Ego Antonius, tit. S. Vitalis, Card. Saulius.
Ego Euangelista, tit. Sancti Matthæi in Merulana, Card. Cusentin. Archipresb. S. Petri.
Ego Ioannes, tt. S. Mariæ Transpontinæ, Card. de Mendoza.
Ego Marianus Perbenedictus, tt. SS. Petri & Marcellini, Card. de Camerino.
Ego Franciscus, S. Mariæ in Via Lata, Diac. Card. Sfortia.
Ego Alexander, S. Laurentij in Damaso, Diac. Card. Montaltus, Vicecancellarius.
Ego Hieronymus, S. Eustachij, Diac. Card. Matthæius.
Ego Benedictus, Sãctę Marię in Cosmedin, Card. Iustinianus.
Ego Ascanius, S. Nicolai in Carcere, Diac. Card. Columna.
Ego Federicus, S. Agathæ, Diac. Card. Borromæus.

Ego Augustinus, S. Adriani Diac. Card. Cusanus.
Ego Franciscus Maria, S. Mariæ in Dominica, Diac. Card. à Monte.
Ego Guido, SS. Cosmæ, & Damiani, Diac. Card. Pepulus.

CII.

Iurisdictio S. R. E. Cardinalis Archipresbyteri Ecclesiæ S. Petri de Vrbe, cognoscendi causas, tam d. Ecclesiam eiusq. personas, quam eiusdem Fabricam quomodolibet concernentes.

Quo ad primam iurisdictionem, habes concessionem Clem. VII. in eius const. 3. Admonet. fol. 562. Et quo ad secundam habes concessionem Pauli III. in sua const. 35. Cum dilectus. fol. 671.

Edita An. D. 1590.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilecto filio Euangelistæ tit. S. Matthæi in Merulana, Presbytero Card. Cusentino, Salutem & Apostolicam benedictionẽ.

Exordium.

CVm ex debito Pastoralis officij, omnium Ecclesiarum indemnitati vtilitati & bono regimini salubriter consulere teneamur, tum vero ad venerandam sanctamq. Principis Apostolorũ in Alma Vrbe nostra Basilicam, condiligentiori studio aciem dirigimus nostræ mentis, quo & illa dignitate ac præstantia cæteris antecellit, & noster singularis quam gerimus erga eumdem Beatum Petrum, ad cuius Cathedram, licet imparibus meritis, a Domino vocati sumus, sincerę deuotionis affectus id impensius requirit.

Confirmatio iurisdictionis a Paulo III. & Pio IV concessæ, Cardinali Archipresbytero Petri.

§. 1. Quare eiusdem Basilicæ, ac dilectorum filiorum illius Capituli Canonicorum, & Ministrorum commodis, ac iurium conseruationi, ac ne ad diuersa Tribunalia personæ prædictæ trahantur, earum quieti & litium dispendio prouidere cupientes, deque tua integritate, prudentia & circumspectione, cui nuper Archipresbyteratum eiusdem Basilicæ tunc vacantem, ad vitam commendauimus, plurimum in Domino confidentes, Motu proprio non ad tuam, vel eorumdem Capituli, & Canonicorum, aut pro te aut pro illis oblatæ nobis petitionis instantiam, sed ex mera nostra deliberatione, & ex certa scientia, omnes & singulas iurisdictiones, potestates & priuilegia, exemptiones, libertates, prærogatiuas, antelationes, indulta, etiam super collatione beneficiorum quorumcunque Ecclesiasticorum auctoritates & facultates per fel. rec. Paulum III. Pium IV. & alios quoscunq. Romanos Pontifices prædecessores nostros, bo. me. Alexandro Episcopo Ostien. Cardinali Farnesio nuncupato, alias dictæ Basilicę, & prius vti Ecclesiæ S. Mariæ Maioris etiam de Vrbe Archipresbytero, quo ad Basilicam, & Ecclesiam prædictas respectiue, & illius personæ intuitu, & ad eius vitam duntaxat, in genere vel in specie concessa, ad te quamdiu Archipresbyteratum prædictum obtinueris, tuumq. & dictæ Basilicę Vicarium, per te nunc forsan deputatum, & pro tempore à te deputandũ, tenore præsentium extendimus & ampliamus.

Concessio amplioris iurisdictionis, in causis cognoscendi, Canonicorum, Beneficiatorum, clericorũ & aliorũ.

§. 2. Et nihilominus motu & scientia similibus, omnes & singulas causas, et beneficiales, Ecclesię, spirituales, meras, profanas et mixtas, etiam compromissas, tam ciuiles quam criminales (citra tamen pœnam sanguinis, & corporis afflictiuam) inter dictos Canonicos et Capitulum, et Beneficiatos et clericos, necnon capellanos, Ministros, et Seruientes respectiue, seu quemcunque eorum ex vna, et quacunque alias personas cuiuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis et præeminentiæ existentes, necnon hospitalia, pia loca, & collegia, communitates, vel Vniuersitates, ex altera partibus, siue inter dictos Capitulum, & Canonicos prædictos vel eorum quemlibet, ac beneficiatos, clericos, seu capellanos prædictos, vel quoscunque eorum, coram quibuscunque Iudicibus ordinarijs, extraordinarijs, commissarijs, & Executoribus, etiam S. R. E. Cardinalibus, ac Rotę, & causarum Curiæ cameræ Apostolicæ Auditoribus, & Locatenentibus, super quibuscunque rebus, bonis, & pecuniarum summis, etiam vigore obligationis in forma cameræ Apostolicæ vertentes & pendentes respectiue, quarum omnium & singularum status, & merita, nominaque & cognomina & qualitates, tam partium & personarum prædictarum, quam etiam rerum super quibus pendent, pro expressis habẽtes, ad nos per præsentes auocãtes, illasq. in statu & terminis in quibus ad præsens reperiuntur, & quas in futurum moueri de nouo contigerit, tam actiue quam passiue, etiam per prædictos canonicos, Capitulum, beneficiatos, clericos, & capellanos seu eorum quemlibet contra quascunque personas, conuentus, collegia, capitula, Vniuersitates, Societates, Hospitalia & loca quęcunque, secularia & quorumuis Ordinum, Militiarum, & Hospitalium Regularia, priuilegiata etiam per prædictos canonicos, & capitulum contra beneficiatos, clericos, & capellanos prædictos, super quibuscunque pecuniarum summis, beneficijs ecclesiasticis, censibus, canonibus tritici, grani, vini, pecuniarum, aut aliarum rerum responsionibus, prædijs, rebusq. & bonis ad quamcunque pecuniarum summam, numerum, quantitatem, & valorem ascendentibus, ad dictam Basilicam, aut illi vnitas, vel annexas Ecclesias, & Parochiales, seu eius capitulum, canonicos, beneficiatos, clericos & Ministros, etiam priuatim, ac ratione singularum personarum quomodolibet spectantibus, aut eorũ interesse, directe vel indirecte communiter, vel diuisim, ac eorum cuiuslibet concernentibus, rebusq. alijs in actis causæ & causarum huiusmodi latius deductis & deducendis, & illorum occasione, cum omnibus & singulis suis incidentibus, dependen. emergen. annexis, & connexis, tibi tuoq. prędicto Vicario nunc & pro tempore per te deputato.

Cum potestate summarie &c. & appellatione postposita procedendi.

§. 3. Summarie, simpliciter & de plano sine strepitu & figura iudicij, sola veritate facti inspecta, & quatenus opus sit, exequutiue, etiam manu regia, absque terminorum substantialium, & alicuius telæ iudiciariæ obseruatione, siue confectione regestri siue extractus, quacunque appellatione postposita, etiam non friuola, audiendas, cognoscendas, decidendas, fineq. debito terminandas, auctoritate Apostolica tenore earundem præsentium committimus, & mandamus eisque præsentibus perpetuis temporibus duraturis.

In Curia & extra eã citandi.

§. 4. Cum potestate dictas partes respectiue, & alios omnes quos opus fuerit, sua communiter vel diuisim interesse putantes, in exequutione citationis nominandos, in Romana curia, & extra eam, etiam per edictum publicum, constito summarie et extraiudicialiter de non tuto accessu, citandi.

Iudicibus inhibendi, & causas auocandi & reassumendi.

§. 5. Ac omnibus Iudicibus supradictis, et quibus, et quoties opus fuerit, et sub censuris ecclesiasticis, et pecuniarijs pœnis, tuo arbitrio moderandis, et applicandis, etiam per simile edictum inhibendi. causasq. ipsas coram quibusuis eorum de facto forsan introductas, seu introducendas, ab eis auocandi, et reassumendi. et in euentum non paritionis, pęnas et censuras prædictas damnabiliter incurrisse, et incidisse declarandi, illasque etiam iteratis vicibus aggrauandi, et reaggrauandi. interdictum ecclesiasticũ apponendi, et brachij secularis auxiliũ inuocandi.

Mãdata executiua decernendi & exequendi.

§. 6. Loco vero sententiæ seu sententiarum prædictarum, et mandata exequutiua, in forma solita et consueta decernendi, illumq. vel illa, et quidquid per te, et Vicarium prædictum, vel alterum vestrum iudicatũ fuerit, exequendi.

Expensas taxandi.

§. 7. Expensas quascunque taxandi, ac moderandi.

Singulis diebus in honorem Dei non feriatis procedendi.

§. 8. Atque in causis omnibus, et singulis præmissis, vel eorum quolibet, seu quomodolibet præmissorum, etiam singulis diebus, et horis, præterquam in honorem Dei feriatis procedendi.

Canonicos & alios a iuramento absoluendi ad effectum agendi, &c.

§. 9. Necnon canonicos, et Capitulum, ac beneficiatos, clericos, et Capellanos prædictos, siue eorum quemlibet, a vinculo iuramenti, ad effectum agendi, alijsq. censuris ecclesiasticis, et pœnis quatenus oportuerit, absoluendi.

Cæteraq. in premissis faciendi.

§. 10. Omniaque et singula alia faciendi, gerendi, et exercendi in præmissis necessaria seu quomodolibet opportuna.

Ac

Cōmissiones causarū nō sī gne ac manu Papæ non attendendi.

§. 11. Ac insuper, ne in præiudicium auctoritatis, iurisdictionis, & facultatum prædictarū contingat causas sub diuersis prætextibus, à te, seu tuo Vicario auocari, ac alijs Iudicibus committi, omnes & quascunque commissiones tam gratiæ quam iustitiæ, interesse Basilicæ, Capituli, & personarum prædictarum quomodolibet concernentes, aliter quam manu nostra, & pro tempore existentis Romani Pontificis, teq; ad id vocato signatas, & inhibitiones earum prætextu emanandas, processusq. per easdem habendos, & inde pro tempore sequuta quæcunque, nullius roboris vel momenti esse, ac illis non obstantibus, te, tuumque Vicarium, ad vlteriora in causis huiusmodi procedere posse, atque ad parendum cōmissionibus prædictis, earumq. prætextu emanatis inhibitionibus, minime teneri, ac ob non paritionem, censuras aut pœnas aliquas minime incurrere posse decernimus atque declaramus.

Pontificalia munia & iurisdictionem ordinariā super Canonicos &c. exercendi.

§. 12. Dantes etiam tibi facultatem exercendi munia pontificalia in Basilica prædicta, ac ordinariam etiam in spiritualibus iurisdictionem, super Canonicis, Beneficiatis, Clericis ac Ministris prædictis, ita vt à te vel de tua licentia tantum, nec alias à quocunque Catholico Antistite, gratiam & communionem Sedis Apostolicæ habēte, per te deputando, ad omnes etiam sacros & presbyteratus ordines promoueri. Teque & Antistites huiusmodi eos promouere absque nostra, vel successorum nostrorū, aut Vicarij, vel cuiuuis alterius Ordinarij licentia, dimissorijs, aut examine, licite possitis, ac debeatis.

Collegij Fabricę S.Petri superioritatē habend., Officialesq. reformandi &c.

§. 13. Postremo attendentes quod licet alias piæ me. Clemens PP. VII. prædecessor noster, vnum Collegium deputatorum Fabricæ prædictæ Basilicæ nuncupati erexerit, ac tam ipse, quam diuersi alij Rom. pontifices nostri prædecessores, ipsi Collegio Officiales creandi, causas, priuatiue quo ad omnes & quoscunque alios Iudices cognoscendi, & plures amplissimas facultates, iurisdictiones, exemptiones, immunitates, indulta & priuilegia cōcesserint, ac in specie Collegium, & Fabricam huiusmodi, illiusq. personas, sub immediata sua, & pro tempore existentis Rom. Pontificis, & Sedis Apostolicæ protectione susceperint, ibiq. & Sedi prædictæ, ita vt nullum alium, quam Romanum Pontificem superiorem recognosceret, immediate subiecerint, eximendo Fabricam & Collegiū huiusmodi etiam ab ipsius Archipresbyteri dictæ Basilicę pro tempore existentis, omnimoda superioritate, & iurisdictione. nihilominus valde expedit, vt tu Fabricæ, prædictæ tua auctoritate, consilio, & laudabili studio incumbas, te quamdiu vixeris, & Archipresbyteratum prædictum obtinueris, Fabricæ & eius Collegij prædicti Protectorem & superiorem, auctoritate Apostolica tenore præsentium committimus, & deputamus. Dantes, & concedentes tibi, & tuo Vicario, plenam & liberam, ac omnimodam facultatem Congregationes Collegij prædicti, vbi quando & quoties tibi videbitur conuocandi, in eisdem præsidendi, Officiales, Deputatos, Ministros, ac personas dictæ Fabricę reformandi, & corrigendi, & ab eis, administrationis, & muneris cuilibet concessi commissi, ac tam accepti quam expensi, rationes exigendi, salaria cum consilio Collegij prędicti constituendi, minuendi, & si opus fuerit augendi, eosq. qui in causis Fabricam prædictam concernentibus sententias tulerint, aut alias iudicauerint syndicandi, & in creationibus Officialium, & admissionibus personarum, seu deputatorum Collegij prædicti suffragium ferendi, ita vt tu si aderis suffragium duplex habeas, abusus quoscunque tollendi, statuta cum consilio eiusdem Collegii de nouo condendi, immutandi, declarandi, & corrigendi.

Causas dictæ Fabricæ interesse concernētes cognoscendi.

Tu vide bullam Clem. 7. citatam in numbr.

§. 14. Causas quascunque interesse dictę Fabricæ tribunali pendentes, tam motas quam mouendas, personę, seu personis tibi bene visis, de eiusdem tamen Fabricæ Collegio existentibus, committendi, easq. si videbitur etiā ab ijs coram quibus introductæ & instructæ fuerint auocandi, & per te ipsum cognoscendi, audiendi, terminandi, seu alij vel alijs eiusdem Collegij Fabricæ personis committendi, omniaq. in præmissis & circa ea necessaria, & quomodolibet opportuna faciendi, gerendi, mandatum decernendi, & exequendi.

§. 15. Decernentes quoque præsentes ad vitam tuam, seu quamdiu Archipresbyteratum huiusmodi obtinueris tam nostris quam etiam successorum nostrorum Romanorum Pontificum temporibus durare, suamq. vim, & roboris firmitatem obtinere, nec easdem præsentes sub quibusuis similium vel dissimilium facultatum & gratiarum derogationibus, reuocationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus per nos vel successores nostros Romanos Pontifices pro tempore, & motu simili ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine edendis comprehendi, nec per eas immutari, suspendi, limitari, moderari, aut ad terminos iuris reduci posse, sed easdem præsentes perpetuo validas, & efficaces fore. & quoties huiusmodi contraria emanabunt, toties illas in pristinum, & validissimum, & eum in quo antea erant statum restitutas, & sub posteriori data, per te seu Vicarium tuum eligenda, de nouo concessas censeri, & quicquid illarum vigore alias rite gestum, statutum, factum, mandatum, indultum, & exequutum fuerit, perpetuam vim, & roboris firmitatem obtinere.

Clausula de concessionis præseruatiuę.

§. 16. Sicque per quoscunque Iudices, & causarum Palatij Apostolici Auditores, etiā S.R.E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, in quauis causa & instantia, iudicari & diffiniri debere. Necnon irritum & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula sublata, &c.

§. 17. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac in Concilijs etiam generalibus editis, stylo Palatij, regula Cancellariæ Apostolicæ prohibente mandata exequutiua alias quam sub plumbo expediri, facultatibus, & iurisdictionibus prædictæ Fabricæ illiusq. Collegio deputatis Officialibus, necnon Vicario nostro in Alma Vrbe, ac Senatori, Auditori causarū Curiæ Cameræ Apostolicę, seu Cardinalibus, & quibusuis Vrbis Iudicibus supradictis, sub quauis verborum forma, & ex causis vrgentissimis per nos eisdem concessis & innouatis, quas etiam si in eis caueatur expresse, quod illis aut non nisi certis modo & forma in eis expressis, derogari valeat. illorum tenores, ac si de verbo ad verbum specialis mentio facta foret, præsentibus pro expressis habentes, specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque. Nulli ergo, &c.

Clausula contrariorum derogatoria.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo, 4 Nonas Martij, Pontificatus nostri Anno quinto.

Dat. R. An. 5. die 4. Martij.

CIII.

Erectio Burgi Felicis, S. Bernardi in Regione Montium Almæ Vrbis, & priuilegia pro inibi Fabricantibus, & Ædificantibus.

Hæc priuilegia vide sup. in const. 66. Decet. fol. 594. vbi etiam notans.

SIXTVS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1590.

Proœmium.

DVm ad vberes, salutiferosq. fructus, quos benedicente Domino præcipue circa pauperes puellas educandas, & Deo consecrandas, venerabilis dilectorum filiorum Sacerdotum, & aliorum vtriusque sexus Christifidelium S. Bernardi Cōfraternitas in hac Alma Vrbe nostra in dies proferre non cessat attendimus, facere nullo modo possumus, quin eos speciali quadam huius Sedis beneuolentia prosequentes, eis ibi fauorabiliter concedamus, per quæ eorum, ac Monasterij Monialium, & Collegij Puellarum per ipsam Confraternitatem apud Ecclesiam S.Susannæ de dicta Vrbe institutorum vtilitati, cum dictæ Vrbis ornatu valeat salubriter prouideri.

Causa huius concessionis.

§. 1. Exponi siquidem nobis nuper fecerunt dilecti filij Officiales, & Confratres prædictæ Confraternitatis, quod ipsi pro eiusdem Monasterij commoditate, ac illius, & dicti Collegij cum officinis necessarijs constructione quandam partem vineæ existentis in Regione Trium in

loco nuncupato caput Domorum, à dilecto fratre nostro Henrico S.R.E. Camerario Cardinali Caietano nuncupato, & venerabili fratre Camillo Patriarcha Alexandrino, ac dilecto filio nobili viro Honorato Duce Sermonetæ, fratribus germanis de Caietanis, pretio duorũ millium & quingentorum; deinde residuum dictæ vineæ cũ illius domo, viridario, & alijs quibuscunque suis iuribus, & pertinentijs pretio duodecim millium, & quingentorum scutorum monetæ emerunt. pro quibus soluẽdis nõnulli ex dictæ Confraternitatis Confratres imposuerunt super eorum bonis stabilibus diuersos cẽsus, sub accessionibus etiam proprijs nominibus dilectorum filiorum Petri Fuluij V.I.D. Prioris, & Francisci Contugij, ac Dominici Hattoni Custodum, necnon Ludouici Rinaldi Camerarij, ac Marcelli de Sancta Cruce & Andreæ Alberini Officialium, ac aliorum Cõfratrum dictæ Confraternitatis. quorum bonam fidem ipsa Confraternitas cum promissione releuationis indemnitatis recognouit. residuum vero dictorum quindecim millium scutorum interim ad censum accipere, pro quorum extinctione alios canones, & responsiones dictæ Cõfraternitatis extinguère, necnon residuum dictæ vineæ stratis vijs publicis ad ornatum dictæ Vrbis, & fabricare volentium commoditatem diuersis personis, aut liberum vendere, aut ad fabricandum in emphyteusim sub annuo canone concedere intendunt, & iam forsan vendiderũt, & seu concesserũt, prout in singulis instrumentis publicis, ac alijs scripturis forsan desuper confectis plenius dicitur contineri. Cũq. dicti Officiales, & Confratres cupiant, vt homines ad fabricandum in situ dictæ vineæ aliquibus priuilegijs, & gratijs alliciantur, ipsumq. situm priuilegijs, & gratijs decoratum in Burgum Felicem S. Bernardi nuncupandum erigi, Nobis humiliter supplicari fecerunt, quatenus eorum desiderio huiusmodi annuere, aliasq. in pręmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Erectio Burgi Felicis.

§. 2. Nos, vt in Monte Quirinali, & apud etiam viam Felicem per nos annis præteritis apertam, quasi noua ciuitas construatur, ac propterea homines inibi pro tempore habitantes seu ædificantes, specialibus fauoribus, & gratijs inuitare volentes, ac dictæ vineæ qualitates & veros annuos valores, ac singulorum instrumentorum, & scripturarum desuper forsan confectarum, aliorumq. de necessitate exprimendorum, & inde secutorum quorumcunque tenores etiam veriores, præsentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, Emptionem dictę vineæ, censuum impositiones, venditiones, fideiussiones, recognitiones bonæ fidei, necnon etiam dictæ vineæ diuisiones, venditiones, liberas concessiones etiam in emphyteusim factas & faciendas sub pactis hinc inde conuentis & conueniendis, ac cum omnibus indesecutis Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, ac confirmamus. ac omnes, & singulos tam iuris quam facti, ac solemnitatum quarumcunque etiam de iure, aut ex forma statutorum dictæ Vrbis, vel alias quomodolibet requisitarum, & omissarũ, aliosq. defectus siqui forsan interuenerint in eisdem supplemus. dictasq. emptiones validas, & bene factas fuisse, & esse declaramus, dictamque vineam cum vijs publicis apertam & diuisam, in Burgum Felicem Sancti Bernardi nuncupandum, auctoritate & tenore prædictis perpetuo erigimus, & instituimus.

Priuilegia fabricantium vel habitantium in eo.

§. 3. Illique sic erecto & instituto, ac omnibus vtriusque sexus personis cuiuscunque status, gradus, ordinis, vel conditionis existentibus in eo, & tota via Pia nuncupata vsque ad portam Piam, ac etiam in alijs vijs prope, & circa supradictas forsan aperiendas, nunc & pro tempore fabricantibus vel habitantibus, omnia & singula priuilegia, gratias, fauores, & prærogatiuas, ac indulta domibus, & ædificijs facta & fienda, ac fabricantibus, & habitantibus in Monte Quirinali, & in via Felici per alias nostras litteras sub dat. videlicet Idibus Septembris Pontificatus nostri Anno Tertio cõcessa, eisdem auctoritate & tenore perpetuo concedimus, eaque omnia & singula, acsi præsentibus expressa, ac de verbo ad verbum inserta fuissent ad dictum Burgum Felicem Sancti Bernardi, & in eo, ac tota via Pia, vsque ad portam Piam huiusmodi fabricantes, & habitantes extendimus, illisq. omnibus & singulis vti, frui, potiri, & gaudere posse volumus & declaramus, atque decernimus.

Facultas Cõfraternitatis S. Bernardi locandi quæcunque bona &c.

§. 4. Præterea ipsius Confraternitatis Priori, Custodibus, & Officialibus nunc & pro tempore existentibus, quæcunque alia bona stabilia, & immobilia, seu quasi stabilia cuiuscunque qualitatis, quantitatis, & valoris, & in quocunque loco existentia, ad Confraternitatem Monasterium, & Collegium huiusmodi quomodolibet spectantia, pro pretio vel affictu, ac sub pactis, & conditionibus hinc inde cõueniẽdis, in emphyteusim seu ad libellum aut locationem ad longum, vel aliud tempus concedere, ac pecuniæ inde redigendæ in extinctionem censuum pro solutione dictorum quindecim millium scutorum impositorum, vel in emptionem aliorum bonorum stabilium in Confraternitatis Monasterij, & Collegij prædictorum commodum vel vtilitatem conuertere, libere & licite possint & valeant, etiam concedimus & indulgemus.

Decretum irritans.

§. 5. Decernentes omnia, & singula præmissa valida perpetuo, & efficacia fore, suosq. plenarios effectus sortiri, ac singulis quos illa concernunt, & pro tempore concernere poterunt suffragari, sicq. & non aliter per quoscunque Iudices & Commissarios, ordinarios & delegatos, etiam S.R.E. Cardinales, necnon Camerarium, & Cameræ Apost. Thesaurarium, Præsidentes, & Clericos, & causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quoquã quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio executorum.

§. 6. Quocirca dilectis filijs dictæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, Præsidentibus, & Clericis, nunc & pro tempore existentibus, per præsentes committimus & mandamus, quatenus ipsi per se vel alium seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte Officialium, et Confratrum prædictorum, aut alicuius eorum, quos illę concernunt, et concernent quomodolibet in futurum, fuerint requisiti solemniter publicantes, ac domorum, seu ędificiorum in Burgo Felici S. Bernardi, et tota via Pia huiusmodi hactenus factorum, et pro tempore construẽdorum, illorumq. conductoribus, habitatoribus, incolis, dominis, eorumq. hæredibus et successoribus, artificibus, et quibuscunque alijs in Burgo Felici Sancti Bernardi, et via Pia huiusmodi quomodolibet ædificantibus, vel habitantibus, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra easdem pręsentes, et in eis contenta quęcunque, per eos ad quos spectat et spectabit in futurum, perpetuo firmiter et inuiolabiliter obseruari, illasque debitæ exequutioni demandari procurent. Contradictores per censuras ecclesiasticas, aliasq. opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo. inuocato ad hoc etiam si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Derogatio contrariorũ.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Vrbis iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate roboratis, statutis, consuetudinibus, et nouis reformationibus. priuilegijs quoque indultis, et litteris Apostolicis eidem Populo Romano, eiusque Magistratibus; et Consulatibus Artiũ, aut illarum Consulibus, et quibuslibet alijs personis quomodolibet concessis, confirmatis & innouatis. quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumq. totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua mentio habenda, seu quæuis alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, acsi de verbo ad verbum exprimerentur & insererentur, pręsentibus pro sufficiẽter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permãsuris, hac vice duntaxat harum serie specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Nulli ergo omnino, &c. Si quis, & cæt.

Dat. P. An. 5. die 11. Aprilis.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris, die vndecima Aprilis, 1590. Pontificatus nostri Anno quinto.

Anno

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1590. indictione 3. die vero 13. mensis Aprilis, tempore Pontificatus eiusdem Sanctissimi in Christo patris & D.N.D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. Anno eius V. Retroscriptæ litteræ Apostolicæ, & omnia & singula in eis contenta, affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Ecclesiarum Basilicarum S. Ioannis Lateran. S. Petri de Vrbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, vt moris est, per me Nicolaũ Druyn, & Octauium Teglierium S.D.N. Papæ Curs.

Pompeus Guerra Magister Cursor.

C I V.

Priuilegium Fratrum Militum S.Stephani, quod etiam bigami, & absque habitu clericali incedentes, annuas pensiones Ecclesiasticas, vsque ad ducatos ducentum retinere & transferre possint.

Institutionem & alia de hac Militia vide sup. in const. 60. Pij IV. His quæ. fol. 86. vbi notaui. Et approbationem & extensionẽ huius priuilegij mox edidit S.D.N. Paul. V. in eius const. 29. Dum generosa.

Edita An. D. 1590.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Circumspecta Romani Pontificis prouidentia, gratias, quæ ex benignitate Sedis Apostolicæ emanarunt, libenter corroborat, & in pristinum et validum statum reponit: cum præsertim per eas, & Catholicorum, nobiliumque, & Magnorum Principum honori, ac iustis desiderijs, & fortium Christianæ Religionis, & Catholicę fidei propugnatorum, sub approbati alicuius Ordinis Regula & instituto, pro Christo aduersus infideles militantium, qui pro eiusdem Religionis, & fidei defensione, & propagatione, suam vitam, & opes promptè quibusuis periculis exponunt, commodis & congruæ substentationi opportune consulitur.

Pius IV. Milites istos exemit à iurisdictione Ordinariorum, solutioneq; decimarum, aliaque indulta concessit, vt in eius cõst. 60. His quæ sup. fol. 86.

§. 1. Cũ itaq. alias fe. re. Pius Papa IV. prædecessor post erectionem, & institutionem Militiæ Sancti Stephani, sub Regula S. Benedicti, per claræ mem. Cosmum, tunc Florentiæ, & Senarum Ducem, in Ducatu Florentiæ, de licentia Sedis Apostolicæ, ipsi Cosmo Duci per litteras eiusdem Pij prædecessoris attributa antea factã, ipsi Cosmo Duci Magno Magistro, necnon Conuentui, Militibus, Priori, cæterisq. Ministris Ecclesiæ dicti Conuentus, & alijs personis, etiam in sacris, & Presbyteratus ordinibus constitutis, etiam quæcunque, quoscunque, & qualiacunque cum cura & sine cura, beneficia Ecclesiastica obtinentibus, eorumque beneficijs, commendis, rebus, & bonis diuersas exemptiones, etiam à iurisdictione Ordinariorum libertates, immunitates, etiam à contributione decimarum, & onerum, indulta, priuilegia, facultates, indulgentias & gratias spirituales, & temporales benigne concesserit, atque elargitus fuerit.

Facultatem quoque dedit Militib. etiã bigamis, pensiones obtinẽdi & trãsferẽdi, vsq; ad summã scut. 200. auri de Camera vt ibidem.

§. 2. Atque in specie hoc quoque inter alia indulserit omnibus & singulis dictæ Militiæ S. Stephani Militibus coniugatis, ac etiam bigamis, alijsq. Presbyteris, vt singulas pensiones annuas, vsque ad summam ducentorũ ducatorum auri de Camera, super quarumuis Cathedraliũ, & Metropolitanarum, & aliarum Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, Canonicatuum, & præbendarum, dignitatum, personatuum, administrationum, & officiorum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum, cũ cura & sine cura, secularium, & quorumuis Ordinum Regularium, fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, & emolumentis, alias sibi canonice reseruãdas, accumulatiue cum quibusuis pensionibus annuis, quas illos ex quouis alio priuilegio Apostolico pro tẽpore percipere contigerit, & continget, ad vitam percipere, exigere, & leuare, ac in suos vsus & vtilitatem conuertere libere & licite valerent, prout in eiusdem Pij Quarti prædecessoris binis litteris, prioribus nimirum sub datis Calẽdis Februarij, posterioribus vero sub dat. Nonis Iulij, Pontificat. sui Anno iij. confectis plenius continetur.

Pius vero V. eiusmodi indulta generaliter reuocauit, vt in eius const. 13. Sacrosanctum. fol. 269.

§. 3. Postmodum vero piæ mem. Pius Papa V. etiam prędecessor noster, per suam, quæ incipit: Sacrosanctum. desuper editam constitutionem inter cætera reuocauerit, & aboleuerit omnia & quęcunque priuilegia, facultates, dispensationes, & indulta obtinendi similes pensiones, fructus, & alias res Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorũ beneficiorum, & officiorum Ecclesiasticorum secularium & regularium dictæ S. Stephani, cęterisq. Militijs, ac Hospitalibus, earumq. Militibus, Fratribus, & personis, tam Clericis quam coniugatis, quibusuis modo & forma, ac quibuscunque de causis concessa, & approbata, ita quod ipsi, siue coniugati siue bigami, siue Clerici siue etiam presbyteri, nullas de cætero reciperent, sed eas solas, quas tunc habebãt, retinerent, & ea quoque per futurum contractum Matrimonij extinctæ censerentur, prout in eadem constitutione latius continetur.

Hic autem Pont. ob causas hic expressas, aperit et antedictas Pij IV. constitutiones, & Pij V. bullam reuocat, quo ad istos Milites, & quo ad dictas pensiones.

Mox Paul. V. ampliauit & nouauit hoc Imp. in tabo.

§. 4. Nos animaduertentes, nostris potissimum temporibus huiusmodi Milites, pro Dei, & Christiani nominis gloria, ac fidei Catholicæ defensione, non solum sæpius, in diuersis expeditionibus contra infideles fortiter, & magna cum laude dimicasse, sed eorum triremes, & maritimas copias, ad Maris Mediteranei, & orę maritimæ totius fere Italiæ tuitionem, & ad coercẽdas Turcarum, & aliorum Piratarum incursiones, magnum iugiter adiumentum afferre, ipsamq. Militiam nunc maxime sub felici regimine & gubernio dilecti filij nobilis viri Ferdinandi Magni Etrurię sibi subiectæ Ducis, ac moderni Magni Magistri in dies magis florere, & complurium Militum, qui regularem illius habitum susceperunt nobilitate, opibus, & virtute prestantium, quasi egregio, ac numeroso fętu multiplicato auctam esse, & quotidie augeri, ac pręterea tam ipsum Ferdinandum Magnum Ducẽ, armis, opibus, potentia, virtute, inclitarum Ciuitatum, & Populorum eius ditioni subiectorum amplitudine, ac Militum copijs inter Christianæ Reipublicę Principes valde insignem, præcipua vero erga nos, & Sedem Apostolicam reuerentia & deuotione, summoque Catholicæ fidei tuendæ & propagandæ zelo accensum, quam etiam eosdem Milites, qui in tam egregio & laudabili exercitio non solum ingentes sumptus assidue faciunt, sed sanguinem ipsum & vitam, cum se offert occasio, prompte & libenter profundunt, pro nostra erga illos paterna charitate, Apostolica beneficentia & gratia dignos reputantes, alijsque iustis, & rationabilibus de causis adducti, eosdemq. Ferdinandum Magnum Ducem, & singulos Milites, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti alijsq. Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentiũ duntaxat consequendum, harum serie absoluentes & absolutos fore censentes, ac tenores dictarum Pij IV. prędecessoris litterarum, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu proprio, non ad alicuius nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera nostra liberalitate, & certa scientia, deq. Apostolicæ potestatis plenitudine, facultatem & indultum, percipiendi & exigendi pensiones annuas præfatas, vsque ad summas huiusmodi ducentorum ducatorum auri de Camera, Militibus præfatis coniugatis etiam bigamis, alijsq. etiam presbyteris, etiam accumulatiue cum quibusuis alijs pensionibus annuis, quas illos ex quouis alio priuilegio Apostolico pro tempore contigerit, aut continget in futurum habere, vt præfertur, per Pium IV. prędecessorem concessam, & deinde per Pium V. etiam prędecessorem, vt diximus reuocatam, aduersus ipsam reuocationem, abolitionem, prohibitionem, & constitutionem dicti Pij V. prædecessoris, cuius tenorẽ pariter præsentibus haberi volumus pro expresso, in integrum pristinum, & validissimum, & eum, in quo antequam constitutio ipsa emanaret, quomodolibet erant, statum, non solum iuxta formam, continentiam, & tenorem dictarum Pij IV. prædecessoris litterarum, sed omni meliori, validiori, atque ampliori modo, & forma plenarie Apostolica auctoritate tenore præsentiũ restituimus, reponimus, reintegramus, et reualidamus, ipsamque Pij Quinti prædecessoris constitutionem, quo ad dictos Milites S. Stephani, præsentes et futuros, locum non habere, eisque minime obesse, ac nihil prorsus præiudi-

iudicij afferre posse decernimus & declaramus, quinimmo dictæ constitutioni ad effectum præmissorum duntaxat, latissime derogamus, eiq. plene & sufficienter derogatum esse volumus.

Indultumq. circa eas pensiones liberato concedit.

§.5. Et nihilominus, eisdem Militibus, omnibus & singulis, etiam coniugatis, & bigamis, alijsq. etiam presbyteris, vt singulas pensiones, vsque ad summam prædictam ducentorum ducatorum auri de Camera super huiusmodi fructibus, redditibus, & prouentibus ecclesiasticis, alijsq. prædictis, alias sibi canonice reseruandas, accumulatiue cum quibusuis aliis pẽsionibus annuis, quas eos ex quouis alio priuilegio, seu indulto, aut dispensatione Apostolica eis in genere & communiter, seu eorum cuilibet nominatim & sigillatim, etiam in vna non facta mentione de alia, vel alijs, ante vel post datum præsentium quandocunque concessa aut concedenda, vsque ad quãcunque summam, etiam dictis ducentis ducatis longe maiorem, pro tempore percipere contigerit, & continget, ad vitam percipere exigere, & leuare, inque suos vsus, & vtilitatem conuertere libere & licite valeant, in omnibus & per omnia, perinde ac si ipsa reuocatio, abolitio, & constitutio dicti Pij Quinti prædecessoris non emanasset, aut ipsi Milites S. Stephani sub ea comprehensi nõ essent, de nouo concedimus, & indulgemus.

Exemitq. ab onere deferẽdi habitũ & tõsurã clericalem; Necnon cõcedit, per contractum matrimonij, & exercitiũ Militiæ, pensiones non vacare.

§.6. Decernentes nihilominus & declarantes, eosdem Milites, tam laicos quam clericos, etiam coniugatos, & non coniugatos, pensiones super quibusuis præfatarum Cathedralium, & Metropolitanarum, aut aliarum Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, Canonicatuum, præbendarum, dignitatum, personatuum, & administrationum, officiorum, aliorumq. beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, secularium & quorumuis Ordinum Regularium fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, & emolumentis, ac distributionibus etiam quotidianis, alias eis canonice, & ex præfato, vel alio quocunque priuilegio, aut indulto Apostolico, ad quamcunque summam, seu ipsos fructus, redditus, & prouentus, eorumue partem aliquam loco pensionum earundem sibi reseruatos aut assignatos, percipientes ad incedendum in habitu & tonsura clericali, deferendumq. vestes talares iuxta nostram desuper editam constitutionem, quæ incipit: Sacrosanctum. cuius pariter tenorem præsentibus haberi volumus pro expresso, minime teneri, neque ad id obligatos existere, aut aliqua ratione cogi, aut compelli posse. Neque ipsas pensiones, aut illarum, vel fructuum, redditum, & prouentuum huiusmodi reseruationes, per non delationem habitus, tonsuræ, aut vestium huiusmodi, aut per contractum matrimonij vel per bigamiam quamcunque superuenientem, aut per exercitium Militiæ, & quoscunque actus bellicos, clericis, & ecclesiasticis personis, de iure & per sacros Canones prohibitos, nimirum Militares, etiam sanguinis effusione, membrorum mutilatione, & morte infidelium subsequuta, minime cessare, expirare, aut cassatas, vel extinctas dici, aut censeri posse, sed ipsos Milites nihilominus, vt prius illas percipere, & exigere posse & debere, & dummodo habitum Militarem, vestes nimirum communes laicales, cum insignibus Crucis eius Militiæ consuetis, iuxta alias nostras super declaratione huiusmodi habitus Militaris, sub Dat. vltimo Prid. Calen. Februarij, Pont. nostri Anno IV. quæ etiam incipit: Pastoralis. editas litteras deferant, vtique constitutioni nostræ plene satisfacere.

Clausulas huius concessionis præseruatiuas apponit.

§.7. Nec præmissa, aut præsentes litteras, de subreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, intentionis nostræ, vel quouis alio defectu notari, impugnari, inualidari, aut ad terminos iuris reduci posse, aut debere, nec sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum suspentionibus, reuocationibus, limitationibus, à ijsq. contrarijs dispositionibus, à nobis & successoribus nostris, ac Sede præfata, quauis de causa, quantumcunque iusta, pro tempore emanatis & emanandis comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties easdem præsentes in pristinũ statum restitutas, repositas, & de nouo concessas esse, & censeri. Sicq. per quoscunque Iudices, & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, vbiq. iudicari & diffiniri debere, necnon irritum & inane quicquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores deputat.

§.8. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Florentino, & Pisano Archiepiscopis, ac dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorum, vbi & quoties pro parte ipsorum Ferdinandi Magni Ducis, & Militum, seu alicuius eorum fuerint requisiti, per se vel alium seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciãt eos, & eorum quemlibet, eisdem præsentibus, ac in eis contentis quibuscunque pacifice frui, & gaudere. Non permittentes, eos desuper à quoquam quomodolibet indebite molestari. Contradictores per censuras ecclesiasticas, aliaq. opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo. inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Contrarijs derogat.

§.9. Non obstantibus recol. me. Bonifacij Papæ VIII. pariter prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita, de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis vigore præsentium, ad iudicium non trahatur, ac dicti Pij V. prædecessoris, qua inter alia voluit, gratias huiusmodi suis explodi temporibus, & quod sibi licere non est passus, id suis successoribus indicauit. necnon præfatis nostris, & quibusuis alijs constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac in Concilijs etiam generalibus editis, & quarumcunque Ecclesiarum, Monasteriorum, & Ordinum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & cõsuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Ordinibus, Ecclesiæ, & Monasterijs, eorũq. Capitulis, Conuentibus, Superioribus, Prælatis, & personis sub quibuscunque tenoribus, & formis concessis, etiam sępius approbatis & innouatis. Quibus omnibus & singulis, etiam si de illis eorumq. totis tenoribus, specialis, specifica, expressa & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda foret, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cõtrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ 1590. decimo Calen. Iunij, Pontificatus nostri Anno sexto. *Dat. P. An. 6. die 23. Mart.*

C V.

Institutio Præpositi, Sacristæ, Cappellanorum, Clericorum, & Ostiarij, ad Scalas Sanctas, prope Basilicam S. Ioannis Lateranen. de Vrbe.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1590.

Hic Pont. ex causis hic expressis, Scalam Sanctam decentiori & sanctiori loco, ante augustissimam Saluatoris nostri Capellã, prope Basilicam Sancti Ioãnis Lateranen. reposuit, & ne Opificũ pedib. dicta Scalæ gradus, calcarentur, modum hic enarratum obseruauit.

§. 1. CVm singularum rerum, quas Dominus noster IESVS CHRISTVS, pro nostra omniũq. salute gessit, aut passus est, pia & assidua meditatio cũctis fidelibus mirifice fructuosa, ac propemodũ salutaris existat, atque ad miseros peccatores à recta via aberrantes ad veram pœnitentiam reuocandos, iustos vero ad ardentioris deuotionis feruorem inflammãdos, vehementem vim habeat, idcirco præcipuo enitendum est studio, quo sancta illarum memoria cunctorum mentibus piorum fortius imprimatur, & tenacius retineatur. Hinc sancta mater Ecclesia non modo iugi Prædicatorũ verbi DEI admonitione, alijsq. multis & varijs cohortationibus, verum etiam per sanctissimæ Passionis Dominicæ venerãda mysteria, salutifera monumenta, sacrasq. Ima-

Imagines, quæ noſtris oculis deuote contemplanda proponit, intimis cordis noſtri viſceribus id ipſum perpetuo foueri & conſeruari pia cogitatione procurat. Cum itaque ex ſacris illis locis per quæ trāſiens ipſe Chriſtus Dominus humanę ſalutis myſterium operabatur, inter cætera quamplurima monumenta, ſingulari Dei beneficio, Almæ huic Vrbi iampridem conceſſa, ſit etiam illud præclarum atque inſigne quaſi egregiū diuinæ erga nos charitatis pignus, Scalæ nimirum Sanctæ, quæ eiuſdem Saluatoris noſtri, dū multa iam paſſus, morti appropinquaret, ſacris, & precioſiſſimo eius cruore reſperſis veſtigijs calcatę, & iuxta antiquiſſimam Patrum traditionem pietatis cauſa ab Hieroſolymis è Prętorio vbi Pilatus præfuerat Romam aduectæ, apud venerabilē S. Ioannis Lateranenſis Baſilicam aſſeruātur, eaſq. intueremur propter ſuperiorum temporū iniurias, Vrbis excidia, direptiones, & alias calamitates iacere quodāmodo in loco abiecto, ſitu & ſqualore ac ſordibus oblito, vetuſtate pene collapſo, atq. ad excurrentis ac tranſeuntis turbæ tumultū omnifarie patenti, atq. palā expoſito, vt ex hoc ipſo vtriuſque ſexus perſonarū ſūmo nō populi modo Romani, ſed exterarū quoq. nationū ex remotiſſimis regionibus cōcurſu, & celebritate ad eas cōfluentiū, mentes à pia meditatione nō mediocriter abduceretur, ac diſtraherētur, & earū deuotio maximā perturbationē, moleſtiā, atq. impedimentū pateretur. illud potiſſimū nobis cordi fuit, vt nullis parcētes impēſis, eas integre, diligenter, ac omni qua potuit, religione trāsferri curaremus. Id vero vt decenter, ac debita cum reuerētia proficeretur, ac ne Sāctos illos gradus non aliter quā ſupplicū genibus cōtrectari liceret, cū aliqua irreuerētia immūdis opificū pedibus profano quodāmodo teri, & cōculcari cōtingeret, Deo illuminante excogitauimus. noſtroq. ſolerti ſtudio curauimus in ipſa trāslatione eā diligentiā adhiberi cautionē, vt qui gradus Scalarum earundē Sanctarum infimo in loco veteris ſtructurę ſitus & collocatus erat, is nunc omniū primus ſuo loco motus, ac transferentiū humeris impoſitus, ſummo, ac ſupremo in loco cōſtitutus fuerit, & ſimiliter qui antea poſt aſcenſum infimi gradus ſecundus erat, is modo infra ſummum & ſupremum Scalæ Sanctæ gradū proximus, eiq. immediate cōiunctus habeatur. ac idē prorſus ordo præpoſtera huiuſmodi cōmutatione hac de cauſa inuerſus, eadēq. ſeries, & cōſideratio gradatim & ſigillatim in tertio, quarto, ac deinceps reliquis ſingulis eiuſdē Scalę Sanctę gradibus trāsferendis collocādis & adiungendis ſeruati extiterint; ſicq. ipſas Scalas Sāctas pedibus mortaliū intactas, minimeq calcatas, iuxta inſignē illā ac præcipua sāctitate toto terrarū orbe inter omnia Vrbis & orbis ſanctiora loca celeberrimā Capellā, quæ antiquiſſima & maxima maiorū noſtrorum veneratione iā inde ab ipſa creſcētis Eccleſię priſca ætate Sancta Sanctorum appellatur, & quā ob loci religionē prorſus intactā, ſuaq. primęua Sede immotā reliquimus, decentiori, ac ſanctiori, atq. à multitudinis curſitantis ſtrepitu magis remoto, & ad excitandā deuotionē aptiore in loco reponeremus. Vbi & qui per ipſas flexis genibus proſtrati, vt moris eſt, pie Deum precātes aſcēdunt, nihil prorſus ante oculos habeāt, quod eorū animū à deuota cōtemplatione auocet, ſed potius auguſtiſſimā Saluatoris Imaginē, quę in prędicta ſanctiori Capella ſingulari & ex omni antiquitate longiſſima pluriū ſeculorum ſerie repetita memoria, ſummaq. Patrū religione colitur, intuētes ipſa loci Sāctitate ad exhibēdū feruētiori ſtudio, ſinceroq. cordis affectu Diuinæ Maieſtati cultum, maiorē in modum accendātur, & eędē Scalæ, in eā qua par eſt, dignitatē ac ſplendorē reſtitutæ ad æternā poſteritatis memoriā debito cū honore & reuerentia conſeruentur. Etenim ſi pręcipua veneratione digniſſima ſunt ea omnia, quæ per cōtactum ſacratiſſimi Corporis Domini noſtri IESV CHRISTI, in quo omnis plenitudo diuinitatis corporaliter inhabitat, ſanctificata iure optimo cenſentur; quanta demum reuerentia, animique demiſſione colendę, quanta etiam honorificentia & decore ornandæ & aſſeruandæ erunt hæ ſacroſanctæ Scalæ, quas idem Dominus ac Redemptor noſter iam antea flagellatus, & ſpinea corona caput circum vulneratus, non modo nudis ſacrorum pedum plantis, ſed eo ipſo quem pro nobis effundebat, inæſtimabili ſanguine aſperſit ſimulq. glorioſis beatorum Pedum, & cruoris ex sāctis vulneribus copioſe manantis veſtigijs, quę adhuc extant, impreſſas ac notatas reliquit? Adorabimus, inquit Propheta, in loco, vbi ſteterunt pedes eius. & rurſus: Adorate ſcabellum pedum eius, quoniam ſanctum eſt. Apud Iſaiam quoq. legimus, Locū pedū meorū glorificabo, & ad Sāctā Ciuitatē Hieruſalē adorabunt veſtigia pedum tuorū. & apud Ezechielē, Locus ſolij mei, & locus veſtigiorum pedum meorum.

§. 2. Hoc igitur pio opere tādē, licet ingenti ſumptu, feliciter Dei benignitate abſoluto, Porticū quoq. ante eas ſatis amplā atq. ornatā extruximus, eamq. ingentibus, ſolidioribus, ac robuſtioribus ferreis cratibus ad ſingula illius intercolumnia poſitis, vndequaq. ſeptam, vt par erat, clauſimus, & cōmuniuimus. clauesq. illis aptari, vt cōgruis horis, & tēporibus oſtia aperiri & obſerari queant, opportune curauimus. Alteras preterea ſcalas, binas videlicet ad dexterā, ac totidē ad ſiniſtrā, ne quis per eaſdē Scalas Sanctas alia quā orandi cauſa, & genibus flexis congrua cum reuerentia tranſeat, neue ob confertam Populorum ex omnibus Mundi partibus eo concurrentium multitudinem, ſummamque frequentiam in aſcenſu & deſcenſu Chriſtifideles ſe inuicem impediant, latas, atque amplas.

Porticum ante d. Scalam ſatis ornatā extruxit.

§. 3. Superius autem Sacella duo à lateribus dictæ ſanctioris Capellæ magna impenſa ædificauimus. necnon Altare in vno ex dictis Sacellis ſub S. Laurētij Martyris, in altero autem ſub S. Silueſtri inuocationibus ereximus. Illas vero omnes opere tectorio marmorato, eoq. etiam inaurato, pijs & ad deuotionem Chriſtifidelium excitandam accommodatis picturis exornauimus. Ea nimirum ratione habita, vt in gradibus hinc inde poſitis, eorumque fornice figuræ veteris Teſtamenti, futuræ noſtræ redemptionis ſymbola ſint depicta.

Sacella duo apud d. Capellam Saluatoris edificauit.

§. 4. In ipſis vero Scalis Sanctis eiuſdem Sacratiſſimę Paſſionis myſteria fuerint expreſſa. atque hoc modo qui eas, vt diximus, genibus flexis deuote aſcēdunt, religioſiſſimam eodem tempore Saluatoris Imaginem adorēt, & quoquo ſe vertāt, vndequaq. ſaluiferæ Crucis & Paſſionis Dominicę monumenta, pia cōtēplatione meditētur.

In parietibus iuxta d. Scalam, Paſſionis Domini Myſteria depingi fecit.

§. 5. Quoniā vero maxime cōuenit, vt in ſacro huiuſmodi loco, Dominicæ Crucis & Paſſionis memoria non ſolum in marmore, ac lapidibus, picturiſq. & Imaginibus, ſed multo etiam magis in tremendo illo Miſſæ ſacrificio, veraq. & actuali Corporis & ſanguinis D. N. Ieſu Chriſti oblatione perpetuo recolatur, diuinuſq. cultus nō tēporalibus modo, ſed ſpiritualibus quoq. ędificijs augeatur, primum quidē eadem Sacella, & Altaria, eorumq. Sacriſtiā, paramentis atq. ornamētis Eccleſiaſticis, ſacris nimirum veſtibus, ſtolis, manipulis, amictibus, pluuialibus, caſulis, cæteriſq. indumentis Sacerdotalibus, necnō calicibus, patenis, corporalibus, cādelabris, lāpadibus, vrceolis, vaſculis mantilibus, linteis, pallijs, ac etiā Miſſalibus cæteriſq. ſacris libris, atque eccleſiaſtica ſuppellectili, & vtenſiblibus omnibus neceſſarijs, abunde inſtruximus atq ornauimus.

Sacella prædicta eorumq. Sacriſtiam ornamentis Eccleſiaſticis ornauit.

§. 6. Mox ēt decreuimus inibi vnā Prępoſiturā ad Scalas Sanctas appellandā, vnū Sacriſtæ Officiū, necnō quatuor Capellanias, & quatuor Beneficia eccleſiaſtica clericatus nuncupata, & vnū Oſtiariatū erigere. Ex redditibus vero nouorū locorū Mōtis Religionū, quæ vltra aſſignationē Aquę Felicis perpetuę cōſeruationi per nos factam, ſuperſunt, nunquam antea Cam. Apoſt applicatis, neq. incorporatis, ſed noſtra diligētia, induſtria & cura, ſine vllo Cam. Apoſtolicæ, aut cuiuſuis alterius grauamine, vel detrimento, de nouo inuentis, ac penſione annua perpetua quadringentorum ſcutorum monetæ ſuper fructibus, redditibus, prouētibus, ac diſtributionibus, etiā quotidianis, Prioratus Eccleſiæ Eſinæ per nos ad hunc effectum reſeruata, & aſſignata, Dotem Præpoſiturę, Sacriſtiæ, Capellanijs, & Beneficijs prędictis aſsignari poſſe cēſuimus. Motu igitur proprio, nō ad alicuius ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiā ſed ex mera noſtra deliberatione, ac certa ſcientia, deq. Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, ad laudem & gloriā Omnipotentis Dei, ac in honorem & memoriam Paſsionis Domini Saluatoris Noſtri Ieſu Chriſti, diuiniq. cultus ad Scalas Sanctas, ac in nouis Sacellis prędictis incrementū, vnā Præpoſiturā, quæ inibi dignitas cenſeatur pro vno Prępoſito in presbyteratus ordine cōſtituto, vel qui in ea ætate ſit vt intra annū promoueri ad presbyteratum

Modo vnam Præpoſiturā, vnius Sacriſtæ Officium, Quatuor Capellanias, Quatuor Clericatus, vnumq. Oſtiarium, ibidem inſtituit.

tũ possit & debeat, qui capellanorũ, & clericorũ huiusmodi caput existat, ibidemq. præsit, ac præterea perpetuũ Sacristæ Officium pro vno Sacrista, qui curam Altarium Scalarum Sanctarum, ac ipsius Sacristiæ gerere, illamque custodire, atque vt omnia nitida, sarcta, tecta, vt par est, custodita sint, diligenter prouidere. necnon quatuor Capellanias pro totidem perpetuis Capellanis Presbyteris, seu intra annum pariter ad presbyteratum promouendis & quatuor Clericatus nuncupanda Beneficia Ecclesiastica, pro totidem Clericis in minoribus ordinibus constitu- ad Scalas Sanctas appellandis.

Missas eorũ cuiq. pręscribit. §. 7. Qui quidem Præpositus, Sacrista, & Capellani Terni qualibet hebdomada, & sic vnusquisque eorum alternis hebdomadis Missam in nouis Sacellis prædictis per se ipsos, aut si quo die eiusdem Præpositi arbitrio legitime impediti fuerint, per alium presbyterum ab ipso Præposito ad hoc specialiter approbandum, celebrare, ac ministrare Clerici autem illis inseruire; ac vnum Ostiariatum pro Ostiario ad nutum Sacristæ deputando & amouendo, qui ipsas Scalas, omniaq. Sacella, & altaria, ac Porticum mundare, congruisque horis, & temporibus ostia, & fenestras claudere & aperire, aliaq. iuxta prouidã ordinationem à Dilecto filio nostro in Alma Vrbe Vicario nunc & pro tempore existente eis designandam, facere & exequi, dictoque Præposito tanquam membra capiti obedire debeant, & teneantur, tenore præsentium perpetuo erigimus & instituimus.

Annuosq. redditus eisdem assignat. §. 8. Eisque sic erectis & institutis, pro illorum dote, ac illa obtinentium congrua substentatione, vltra pensionem superius expressam, etiam Centum noua loca Mõtis Religionum prædicta per nos erecta, siue annua emolumenta inde prouenientia, & insimul ad mille centum & septuaginta scuta monetæ Romanæ annuatim ascendentia, ex eis nimirum Præpositurę prædictæ Ducenta, Sacristæ vero pro tempore existenti Centum quadraginta scuta monetæ (ex quibus tamen idem Sacrista triginta pro mercede seu salario Ostiarij quotannis erogare debeat) singulis vero capellanijs centum & decem, ac denique singulis Clericatibus prædictis, quinquaginta scuta etiam monetæ similia annua, motu, scientia, ac auctoritate similibus perpetuo applicamus & appropriamus. Quod vero ex illis reliquum erit, ad centum & nonaginta scuta singulis annis ascendens, id ipsis nouis Sacellis pro diuino cultu manutenendo & augendo, & in ea quæ pro tempore reficienda erunt, paramenta, ac ornamenta ecclesiastica, siue in reparationem, & conseruationem Scalarum & Porticus, ac totius continentis ædificij erogandum pariter perpetuo concedimus & assignamus. Quibus quidem impensis deductis, totum id quod supererit in emptionum aliorum locorum Montium non vacabilium quotannis conuerti, & eorum fructus pro rata supradictę proportionis ratione habita, inter ipsos Propositum, Sacristam, capellanos, & Clericos distribui volumus. Necnon Præposito, Sacristę, Capellanis, & Clericis emolumenta locorum Montium huiusmodi, ac pensionem eis assignatam, per se vel Procuratorem legitimum, & si eis videbitur, per Camerarium, qui de eorum gremio existat, & ad quẽ peculiaris cura recuperationis exactionis, distributionis, & repartitionis fructuum, redituum, ac prouentuum huiusmodi ad communem massam pertinentium spectet, (ita tamen, vt de receptis & administratis, rationem & computa ipsi collegio reddere teneatur) per eos, eorumue maiorem partem, pro tempore deputandum à priore Ecclesiæ Esinæ, necnõ Depositario Montis prędicti nunc & pro tempore existentibus respectiue, qui sine vlla mora, aut contradictione, etiam absque aliquo Iudicis decreto aut ministerio, & sine alia nostra aut pro tempore existentis Romani Põtificis, aut Cameræ Apostolicæ, eiusue Ministrorum licentia, aut mandato, seu Patentium expeditione, vigore præsentium litterarum persoluere debeant, exigendi, & percipiendi, ac inter se, vt præfertur, distribuendi, plenam & liberam pēr præsentes facultatem concedimus & impartimur. Volentes ipsum Collegium, eiusq. singulares personas, nimirum Præpositum, Sacristam, Capellanos, & clericos prędictos, quo ad centum loca dicti Montis, eis vt dictum est, assignata, & applicata, eorumque fructus, seu emolumenta eisdem priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, necnon iuribus etiam anterioribus, & potioribus actionibus hypothecis, obligationibus generalibus & specialibus, antelationibus, & facultatibus (non tamen illa alienãdi) perpetuo vti, frui, potiri & gaudere, quibus cęteri eiusdem Montis locorum, seu portionum emptores, aut quouis titulo etiam oneroso creditores seu montistæ, quo ad loca & portiones ad eos pertinentia, vtuntur, potiuntur & gaudent, siue, vti, frui, potiri & gaudere quomodolibet poterunt in futurum, non solum ad eorum instar, sed pariformiter & ęque principaliter, & sine vlla prorsus differentia perinde ac si ipsi quoque Præpositus, Sacrista, Capellani, & clerici, vere & realiter persoluto pretio, illa titulo oneroso acquisiuissent.

Eleemosynas ibi elargiendas certo modo distribuendas esse decernit. §. 9. Ac insuper statuimus & ordinamus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus, omnes & quæcunque piorum Christifidelium oblationes, & eleemosynę, dictis Scalis Sanctis, & Sacellis, & Altaribus elargiendæ, per vnum vel duos ex dictis Sacrista, Capellanis, & Clericis pro tempore ad hoc deputandos, fideliter custodiantur, & asseruentur, & sexto quoquo mense partim in Sacristiæ vsus, & diuini cultus augmentum erogentur, partim vero inter ipsum Præpositum, Sacristam, capellanos, & Clericos dictis Scalis Sanctis & Sacellis in diuinis personaliter inseruientes tantum, atque inibi assistentes, vltra portionem ordinariam prædictam eis applicatam, quasi distributionum quotidianarum loco, iuxta ordinationem dicti Vrbis Vicarij super hoc faciendam diuidantur.

Ius patronatus & præsentandi ad dicta beneficia, Michaeli Peretto eiusq. nepoti, & descendentibus masculis, aliisq. hic nominatis concedit. §. 10. Postremo, Iuspatronatus, & præsentandi personas idoneas etiam alienigenas ad Præposituram, Officium Sacristæ, quatuor Capellanias, & alia beneficia Clericatus nuncupata huiusmodi dilecto filio nobili adolescenti Michaeli Peretto Marchioni de Encisa, nunc autem Burgi Sancti Petri, Militumq. Custodiæ nostræ Pręfecto, nostro secundũ carnem ex sorore Pronepoti, eiusq. masculis ex masculis descendentibus legitimis & naturalibus, ac ex legitimo matrimonio natis, & procreatis. Ita tamen quod præsentatio fieri debeat solum à primogenito, & ipsius primogeniti primogenito, vsque in infinitum, eisque deficientibus, ad secundogenitis, & aliorum successiue lineas, & denique in masculorum omnium defectũ, ius huiusmodi ad fœminas, earumq. descendentes transeant, eisdem modo & forma, quibus præsentatio ad aliã Præposituram, Sacristiam, Capellanias, & Beneficia per nos in Capella ad Præsepe Domini in Ecclesia S. MARIAE Maioris erecta, eiusdem Michaelis etiam illorum Patroni descendentibus reseruata fuit, prout in litteris Apostolicis desuper expeditis, quarum tenorem haberi volumus pro expresso, ac ad verbum inserto, plenius continetur. Et postmodum si defecerint omnes à dicto Michaele descendentes, iuspatronatus & præsentandi huiusmodi transeat ad dilectam in Christo filiam Flauiam etiam Perettam dicti Michaelis sororem germanam, si extabit. & post eam, vel si ipsa non extabit, ad filios masculos ipsius, & ab eis masculos descendentes, vsque in infinitum, & cessantibus masculis, ad feminas à dictis masculis descendentes. & cessantibus omnibus tam masculis quam feminis descendentibus à dicta Flauia, succedat dilecta in Christo filia Vrsina similiter Peretta eiusdem Michaelis etiam soror germana. & post eam, vel si ipsa tunc non extabit, eius filij masculi ex masculis descendentes. Deficientibus autem omnibus & singulis masculis & feminis descendentibus à dictis Michaele, Flauia, & Vrsina, tunc succedat in dicto iurepatronatus, qui nobis fuerit sanguine proximior. seruato semper in omnibus casibus supradicto ordine primogenituræ, transeundo scilicet de primogenito in primogenitum, & præferendo lineam primogeniti lineæ secundogeniti, & masculos ex masculis descendentes natis ex feminis, ac masculos ex feminis ipsis feminis, ac alias in omnibus & per omnia prout in linea filiorum, & descendentium à dicto Michaele, vt præfertur, alias in litteris prædictis ordinatum est. Ita quod ius præsentandi huiusmodi ad vnũ solum successorem insolidum, & post illum ad aliũ semper deueniat, absque eo quod inter plures successores diuidi possit.

§. 11. Institutio vero ad præsentationem huiusmodi Vica-

Collationē Præpositurę, Vicario Vrbis, aliorum autem beneficiorum ipsi Præposito tribuit.

Vicario Vrbis prædicto quo ad Præposituram tantum, quo ad Sacristiam verò, Cappellanias, & beneficia seu clericatus huiusmodi, ipsi Præposito pro tempore existēti concessa sit, & ad eos pertinere censeatur, ac in forma solita fieri debeat. idq; tam hac prima vice, & ab eorum primæua erectione & institutione, quàm quoties ex nunc in futurum, illas & illa, quibusuis modis & ex quorumcumque personis, etiam nostris aut Romani Pontificis pro tempore existentis, seu cuiusuis Cardinalis etiā tunc viuentis familiaribus, continuis commensalibus, seu Romanæ Curiæ Officialibus, aut alias quomodolibet, reseruationem inducentibus, seu per liberas, vel ex causa permutationis resignationes, de illis in dicta Curia vel extra eam quomodolibet factas, & admissas, aut assecutionem alterius beneficij Ecclesiastici quauis auctoritate collati, seu illa pro tempore obtinentium decessum, seu quamuis aliam dimissionem, missionem, priuationem, matrimonij contractum, Religionis ingressum, aut aliàs quomodocunque, etiam apud Sedem prædictam simul vel successiuè vacare contingerit, motu & scientia similibus, auctoritate & tenore prædictis, pariter, perpetuo reseruamus, concedimus, & assignamus. Decernentes ius patronatus & præsentandi huiusmodi, laicorum Nobilium & Illustrium existere, ac Michaeli, & alijs futuris Patronis prædictis, & eorum cuilibet perpetuo suffragari debere in omnibus & per omnia, absque vlla prorsus differentia, perinde ac si illis & eorumdem cuilibet, ratione veræ, realis, actualis, plenè, & integrè fundationis, ac perpetuæ dotationis per eos de eorum proprijs, & merè patrimonialibus & laicalibus bonis dumtaxat competeret, & concessum esset; ac vt tale sub quacunque derogatione, etiam cum quibusuis prægnātissimis efficacissimisq; verbis, clausulis, & decretis, etiam cum clausula, Quorū tenores in quacunque dispositione, etiam per viam Constitutionis, legis, regulæ Cancellariæ Apostolicæ, aut aliàs quomodocunque facta, nullatenus comprehendi, nec illi vnquam quouis tempore, etiam ratione cuiusuis litis pēdentiæ, vel vacationis Præpositurę, Sacristiæ, Cappellaniarum, & aliorum beneficiorum huiusmodi apud Sedē prædictam, etiam ex causa permutationis, vel deuolutionis, seu alio quocunque prætextu, & ex quacunque causa quantumuis vrgenti & legitima, per nos seu quoscumque alios Romanos Pontifices pro tempore existētes, vel Sedem prædictam, aut illius Legatos etiam de latere, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, seu cuiusuis intuitu & cōtemplatione, per quascumque litteras Apostolicas etiam in forma Breuis, & quasuis etiam derogatoriarum derogatorias, ac fortiores & insolitas clausulas, necnon irritantia, & alia contraria decreta quæcunque derogari, aut derogatum censeri posse, neque debere, nisi in illis de toto tenore, ac Data præsentium, necnon Patroni pro tempore existentis nomine, cognomine ac qualitate, specialis, specifica, & indiuidua mentio facta fuerit, ac eiusdem Patroni pro tempore existentis ad hoc expressus accesserit assensus; & aliter factas derogationes, necnon quascunque collationes, prouisiones, commendas, præsentationes, institutiones vel alias dispositiones, de Præpositura, Sacristia, Cappellanijs, & alijs beneficijs prædictis vt præfertur, & alio quouis modo, etiam apud Sedem eandem pro tempore vacātibus, quibusuis personis alias quàm ad præsentationem Michaelis, & aliorum Patronorum prædictorum, seu de eorum expresso consensu, etiam cum speciali & expressa derogatione Iuris patronatus huiusmodi pro tempore factas, processusq; desuper habitos, ac inde pro tempore sequuta quæcunque, nulla & inualida, nulliusq; roboris vel momenti fore & esse, ac pro nullis & infectis haberi & censeri, nec ius, aut coloratum titulum possidendi cuiquam tribuere, vel per illa acquiri posse; sed præsentationes per Michaelem, & alios futuros patronos prędictos pro tempore factas, & subsequutas institutiones, validas & efficaces fore, suosq; effectus sortiri, ipsisq; præsentatis & institutis, tale ius in re & ad rem acquiri debere, quale acquiritur præsentatis & institutis ad beneficia de vero & reali iure patronatus laicorum nobilium & illustrium, ratione primęuę & integrę fundationis, ac perpetuæ dotationis ex bonis merè laicalibus & patrimonialibus duntaxat existentis.

Claus. præs. apponit.

§. 12. Necnon Præposituram, Sacristiam, Capellanias, aliaq. beneficia Clericatus nuncupata huiusmodi per nos erecta, sub quibusuis specialibus vel generalibus reseruationibus, vnionibus, annexionibus, incorporationibus, suppressionibus etiam perpetuis vel temporalibus, expectatiuis, & alijs etiam præuentiuis gratijs, ac vniendi, annectendi & incorporandi, necnon conferendi, prouidēdi, & alijs facultatibus, cōcessionibus, litteris, mandatis etiā de prouidendo, & indultis quibuscūque, illorumq. & illarum reualidationibus, quibusuis personis, etiam prędictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, ac cum quibusuis suspensiuis, restitutiuis, ac etiam derogatoriarum derogatorijs clausulis, irritantibusque & alijs, etiam vim cōtractus inducentibus decretis, atque alias quomodolibet nunc & pro tempore concessis, necnon quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Cancellariæ regulis, quomodolibet & cum quibusuis clausulis & decretis, quantumuis amplissimis ac prægnantibus, & cum clausula quorum tenores editis & edendis, nullatenus cōprehensa esse, aut fore, minimeq. comprehendi posse, aut debere, sed semper ab illis excepta & exclusa esse, & censeri debere. ac omnia & singula præmissa, necnon præsentes litteras, nullo vnquam tēpore de subreptionis vel obreptionis seu nullitatis vitio, aut intentionis nostrę, vel alio quouis defectu, etiam ex eo quod causæ propter quas eadem præmissa facta sunt, coram laicorum Ordinarijs, val alio Iudice examinatæ, verificatæ, & ab eo approbatæ, ac interesse forsan habentes ad id vocati non fuerint, nec desuper suum consensum præstiterint, seu ex quauis alia causa, vel quocunque prætextu, quæsito colore vel ingenio notari, impugnari, inualidari, retractari, ad terminos iuris reduci, seu in ius, vel controuersiam reuocari, aut aduersus illa quodcunque iuris, facti, vel gratiæ remediū impetrari, &, attento quod nostra cura, vt præfertur, dos ipsa locorum Montium prædictorum inuenta est, in Cameræ prædictę præiudicium nequaquā redundare dici aut censeri posse, nec sub vllis similium vel dissimilium gratiarū reuocationibus, limitationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus comprehendi, sed sēper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & eum in quo antea erant statum restituta, reposita & plenarie reintegrata, ac de nouo etiam sub Data per eos quorum interierit quandocunque eligenda concessa, valida & efficacia fore, suosq. plenarios & integros effectus sortiri, ac perpetuo suffragari, perinde ac si in Cōsistorio nostro secreto de vnanimi fratrum nostrorum consilio emanassent.

Decretū irritans addit.

§. 13. Sicq. in præmissis vniuersis & singulis, per quoscunq. Iudices ordinarios & delegatos, etiam causarū Palatij Apost. Auditores, ac S.R.E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quauis causa & instantia iudicari & diffiniri debere. irritum quoque & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores huius const. deputat.

§. 14. Quocirca venerabilibus fratrib. nostris Ostien. Sabinen. & Tusculan. Episcopis, motu simili per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras & in eis contenta quęcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte pro tempore existentium Patroni necnon Præpositi, Sacristæ, Capellanorum & Beneficiatorū huiusmodi, seu alicuius eorum fuerint requisiti, solēniter publicātes, eisq. in præmissis efficacis defensionis presidio assistentes, faciant auctoritate nostra presentes litteras, & in eis contenta quęcunq. ab omnibus ad quos spectat, & pro tempore spectabit inuiolabiliter obseruari. necnō Patronum, Præpositum, Sacristam, Capellanos, & Beneficiatos pro tempore existētes prędictos, eorumq. singulos, illis pacifice frui, & gaudere, eisq. de emolumentis locorum seu portionū Montis huiusmodi, & pensione prædicta, perpetuo & integre responderi, & solutiones eis faciendas tā à Camera Apost. eiusq. Ministris, quā ab alijs, ad quos spectet aut spectabit in futurū, ratas haberi, etiā alio particulari, aut nouo mandato, licentia, aut decreto, mi-

minime expectato nec requisito. Non permittẽtes, ipsos vel quempiam ex eis per quoscunq. desuper quomodolibet molestari, perturbari vel inquietari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sentẽtias, cẽsuras & pœnas ecclesiasticas aliaq. oportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita cõpescẽdo, ac legitimis super his habẽdis seruatis processibus, sententias, censuras & pœnas ipsas etiã iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausulas derogatorias subdit.

§. 15. Non obstantibus præmissis, ac piæ memoriæ Bonifacij Papæ VIII. similiter prædecessoris nostri, qua cauetur, ne quis extra suam Ciuitatem, vel Diœcesim nisi in certis expressis casibus, & in illis vltra vnam dietam à fine suæ Diœcesis ad iudicium euocetur, seu ne Iudices à Sede prædicta deputati, extra Ciuitatem vel Diœcesim in quibus deputati fuerint, contra quoscunque procedere, aut alij vel alijs vices suas cõmittere audeãt, seu presumant & in Concilio generali edita de duabus dietis. necnon quatenus opus sit Lateranensis Concilij nouissime celebrati super bonis Romanæ Ecclesiæ, & Sedis earundem nunquam, aut nisi ex certis tunc expressis causis alienandis. ac sanctæ memoriæ Symmachi, Non liceat Papæ. ac Innocentij Octaui, Volentes. incipien. & Pauli Secundi, necnon Pij Quarti, super gratijs interesse Cameræ prædictæ concernentibus in eadem Camera registrandis. Ita vt præsentes litteræ etiam si in dicta Camera intra certum in ea præfixum tempus, nec vnquam postea præsentatæ, insinuatæ, admissæ, aut registratæ fuerint, nihilominus perpetuo valeant, ac etiam lapso huiusmodi tempore, ijs quos concernunt suffragentur non secus ac si insinuatæ, admissæ, & registratæ fuissent. ac nostra de Vnionibus committendis ad partes vocatis quorum interest, & dicti Lateranen. nouissimi, & aliorum generalium Conciliorum Vniones perpetuas nisi in casibus à iure permissis fieri, aut vnius Diœcesis beneficia alterius Diœcesis beneficijs vniri prohibentium. necnon aliorum Romanorum Pontificum nostrorum prædecessorum, cæterisque nostris Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis & edendis, specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, necnon Basilicę Sancti Ioannis Lateranen. Ecclesiæque Esinę, ac Congregationum, & Ordinum, Montisque Religionum, & Cameræ prædictarum, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, primæuisque fundationibus, erectionibus, & institutionibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis Archipresbytero & Capitulo Basilicæ prædictæ, ac Priori Esino, Præsidentibusque, Clericis & quibusuis Ministris & Officialibus, Cameræ, seu Collegio Montis Religionum huiusmodi, ac dilectis filijs Senatui, Populoque Romano super dignitatibus, Capellanijs, & Beneficijs in ipsa Vrbe consistentibus, illa alijs quam Ciuibus Romanis originarijs conferri prohibentibus, & quibusuis alijs concessis. Quibus omnibus & singulis, etiam si de illis eorumq. totis tenoribus, specialis, specifica, & indiuidua mentio, seu quæuis alia expressio habenda, vel forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice ad effectum præsentium duntaxat derogamus, cõtrarijs quibuscunque. aut si aliquibus communiter vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari nõ possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Sanctio pœnalis.

§. 16. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ erectionis, institutionis, applicationis, appropriationis, impartitionis, statuti, ordinationis, reseruationis, concessionum, assignationum, voluntatum, decreti, mandati, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare, &c.

Dat. P. An. 6. die 2. Iunij.

Dat. Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ, 1590. 4. Non. Iunij, Pont. nostri Anno sexto.

Obitus Papæ.

Obijt hic Pontifex Romæ die 27. Augusti, 1590 & sepultus fuit in Basilica S. Petri, & inde ad Basilicam S. Mariæ Maioris in Capella per eum, vt supra in sua const. 58. fol. 577. erecta translatus.

Creatio PP.

⁕Gregorius Decimusquartus

Italus, ex Ciuitate Mediolani in Prouincia Lombardiæ, Nicolaus antea dictus, Francisci de Sfondratis filius, S.R.E. presbyter Cardinalis tit. S. Cæciliæ, die 5. Decembris 1590. Romæ Summus Pontifex pronunciatus.

I.

Confirmatio constitutionis Pij V. de non alienandis & infeudandis Terris & locis S. R. E.

Hæc Pij V. constitutio est. 45. sup. fol. 221. vbi tibi indicaui, eius declarationes, & extensiones.

Eandem constitutionem certo modo declarauit etiã iste Gregorius in Consistorio secreto, sed eam declarationem reiecit Clemens 8. vt inf. in sua constitut. 1. Ad Romani.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita an. D. 1590.

Exordium.

ROMANVS Pontifex, pro Pastoralis sibi diuinitus iniuncti muneris debito, inter cæteras quas pro cõmuni bono Christianæ Reipublicæ suscipit curas, etiam ad ea confirmanda quæ ad statum Ecclesiasticum, & S.R.E. ditionem, etiam temporalem in primis tuẽdam & conseruandam, a prædecessoribus suis non minus prudenter ac sapienter, quam rite & recte gesta & constituta fuerunt incumbere solet, & quo firmius illa subsistant, & sanctius ab omnibus obseruentur suæ comprobationis & muniminis partes libenter ac mature adhibet prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Pij V. constitutio hic est indicata.

§. 1. Sane iam pridem fel. rec. Pius Papa V. prædecessor noster tenoris subsequentis litteras edidit.

Omittitur insertio huius bullæ, quia habes eam sup. fol. 221. Admonet.

Confirmatio de qua in rubrica.

§. 2. Nos igitur recol. me. Gregorij XIII. ac Sixti V. Rom. Pontificum similiter prædecessorum nostrorum exempla, ac pium intuendis S. R. E. iuribus zelum imitantes, easdem litteras, & in eis contenta quæcunque, ex certa nostra scientia, ac de nobis à Deo attributæ potestatis plenitudine, tenore præsentium approbamus, confirmamus, atque etiam innouamus. easque, & ea omnia inconcussæ, ac validissimę firmitatis robur perpetuis futuris temporibus obtinere, & à cunctis quos illa quomodolibet cõcernunt, inuiolabiliter obseruari debere decernimus, præcipimus atque mandamus.
Nulli ergo omnino hominum liceat, &c. Si quis autem autem hoc attentare, &c.

Dat. P. An 1. die 19. Decẽb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo, 14. Calend. Ianuarij, Pontificatus nostri Anno primo.

II.

Quod Congregatio Clericorum Regularium Minorum, omnibus gratijs prærogatiuis & priuilegijs Congregationis Clericorum Regularium Theatinorum perfruatur.

Ipsam Congregationem primo approbauit Six. V. vt supra in sua constit. 81. Sacræ. fol. 629. Et omnes eius gratias & priuilegia cõfirmauit. Clemẽs VIII. die 1. Iunij 1592. sed hanc bullam tanquam simpliciter confirmatoriam consulto prætermisi.

GRE-

GREGORIVS PAPA XIV.
Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1591.

Exordium.

ROmanus Pontifex personarum Ecclesiasticarum quarumlibet, praesertim Regularium vota, Religionis propagationem & augmentum respicientium, ad exauditionis gratiam libenter admittit, prout conspicit in Domino salubriter expedire.

Petitio omnium priuilegiorum alias concessorum Congregationi Presbyterorum qui Theatini nuncupantur.

Haec vide sup. eod. 11. Cle. VII. Exponi fol. 375. cum ibi not.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Presbyterorum & Clericorum Congregationis Clericorum Regularium Minorum nuncupatorum, nobis exhibita petitio continebat, quod cum ipsi cupiant pro illorum Congregationis augmento, vt ipsi in via Domini sub suaui Religionis iugo Deo date plurimum proficere possint, omnia priuilegia, gratias, facultates tam spirituales quam temporales, ac indulta Congregationi Presbyterorum Theatinorum nuncupatorum concessa, eorum Congregationi huiusmodi concedi, nobis humiliter supplicari fecerunt, quatenus eorum desiderio huiusmodi annuere, aliasq. in praemissis oportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Concessio Pontificis, eorundem priuilegiorum.

§. 2. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula priuilegia, praerogatiuas, concessiones, facultates, exemptiones, immunitates, indulta, indulgentias, & peccatorum remissiones, caeterasq. gratias spirituales & temporales, ac tam coniunctim quam diuisim etiã per viam communicationis, vel extẽsionis aut alias quomodolibet dictae Congregationi Presbyterorum Theatinorum nuncupatorum, illiusq. Generali, alijsq. Superioribus Officialibus, Ministris, & personis, eorumq. domibus Regularibus quibuscunq. concessa, ac quibus dicta Congregatio Theatinorum, eiusq. domus Regulares, necnon Generales, Superiores, Officiales, Ministri, & aliae quaecũque illius personae, de iure, vsu, cõsuetudine, priuilegio aut concessione Apostolica, vel alias quomodolibet etiã per viam communicationis & extensionis vtuntur, fruuntur, potiuntur & gaudent, ac vti, frui, potiri & gaudere possũt, & poterunt quomodolibet in futurum, eidem Congregationi Clericorum Minorum, illiusq. domibus Regularibus, necnon Preposito generali, alijsq. Superioribus, Officialibus, Ministris, & alijs quibuscunq. illius personis nunc & pro tempore existentibus, Apostolica auctoritate tenore praesentium perpetuo concedimus, illaq. omnia & singula ad dictam Congregationem Clericorum Minorũ, illiusq. domos Regulares, necnon Prepositum generalem, Superiores, Officiales, Ministros, & personas praedictas, itaut dicta Congregatio Clericorum Minorum, eiusq. Regulares domos, illorumq. Generalis, Superiores, Officiales, Ministri, & personae nunc & pro tempore existentes, praemissis omnibus & singulis, aeque & pariformiter, & sine aliqua differentia, vti, frui, potiri & gaudere libere & licite possint, perinde ac si singula praemissa illis specialiter & expresse ac principaliter non autem ac instar concessa, & presentibus expressa, ac de verbo ad verbum nihil penitus omisso inserta fuissent, auctoritate & tenore praedictis extendimus, illaq. omnia & singula dictae Congregationi Clericorum Minorum, illiusq. domibus regularibus & personis praedictis communicamus.

Clausula praeseruatiua.

§. 3. Decernentes praesentes litteras de subreptionis aut obreptionis vitio, seu intentionis nostrae, vel quouis alio defectu, notari, impugnari aut alias quomodolibet infringi nullatenus vnquam posse, sed illas semper & perpetuo validas & efficaces existere, suosq. plenarios & integros effectus sortiri.

Clausula sublata &c.

§. 4. Sicq. & nõ aliter per quoscunque Iudices quauis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, & causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quoquã quauis auctoritate scienter vel ignorãter contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§. 5. Non obstantibus nostra de non concedendo indulgentijs ad instar, ac quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dictae Congregationis Theatinorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & cõsuetudinibus, priuilegijs quoq. indultis, & litteris Apostolicis dictae Cõgregationi Theatinorum, eiusq. Superioribus & personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, ac irritantibus & alijs decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio, & ex certa sciẽtia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, ac alias in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis & innouatis. quibus omnibus, illorum omnium tenores acsi de verbo ad verbum insererentur praesentibus pro sufficienter insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, harum serie specialiter & expresse derogamus. caeterisque contrarijs quibuscunque.

§. 6. Volumus autem quod praesentium transumptis, etiã impressis, manu alicuius Superioris dictae Congregationis Minorum subscriptis, & sigillo dictae Cõgregationis munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra illud adhibeatur, quae eisdem praesentibus adhiberetur, si forẽt exhibitae vel ostensae. — Fides transumptorum.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis, &c.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 18. Februarij, millesimo quingentesimo nonagesimo primo, Pontificatus nostri Anno primo. — D. P. An. 1. die 18. Feb.

III.

Moderatio duarum Constitutionum Sixti V. super receptione Nouitiorum illegitimorum ad Ordines Regulares.

Quo ad Nouitiorum receptionem & educationem vide bullam Clem. VIII. infra nu. 83. In suprema.

GREGORIVS EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1591.

Exordium.

CIrcũspecta Romani Pontificis prouidentia, ea quę rationabilibus causis, auctoritate Apost. sancita fuerunt, ipsa rerum experientia suadente, ex alijs interdum nõ minus iustis causis moderatur & immutat, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Sixtus V. sup. forma recipiẽdi Religio. suas duas edidit const. quę sunt sup. fol. 201. cum ... nu. 91.

§. 1. Sane licet alias fel. rec. Sixtus Papa V. praedecessor noster, nonnulla circa qualitates, modum, & formam admittendi Religiosos ad quoscunq. Ordines, salubriter statuerit, prout in duabus desuper, prima videlicet sub Datum sexto Calendis Decembris, Anno Tertio, & altera sub Datum duodecimo Calendis Nouembris, Anno Quarto sui Pontificatus editis constitutionibus latius continetur. Quia tamen vsu comprobatum est, multa inuenta fuisse impedimenta, propter quae ea quae in praemissis statuta fuerunt, executioni mandari minime potuerunt. Vnde quamplures litteris, & pietate insignes viri, à sancto proposito Regularem ducendi vitam abducti ac impediti, atque etiam alij diu cum maxima eorum laude in Religione versati ab illius dignitatibus, honoribus, praelaturis, cum non modico Religionis & Ordinum huiusmodi detrimento repulsi & inhabiles penitus redditi fuerint.

Quae hic Pont. ad terminos iuris reducit.

§. 2. Nos igitur ea quae docuit experientia salubriter fuisse constituta confirmare, quae vero moderatione aliqua indigere moderari volentes, ac dictarum constitutionum, & inde sequutorum quorumcunque tenores etiam veriores, praesentibus pro expressis habentes, habita cum venerabilibus fratribus nostris Sanctę Romanae Ecclesiae Cardinalibus, super negocijs & consultationibus Regularium deputatis, matura deliberatione, de eorumdem consilio praedictas constitutiones in ea parte qua cauetur, ne illegitimi ex certo inibi expresso damnato thoro vel complexu, ad quamcunque Religionem, neque ad habitum, aut professionem regulares, sed tantum ad habitum Conuersorum, aut famulorum, in Monasterijs aliisque locis regularibus seruientium admittantur, & si post dictam Constitutionem professionem emitterent, voluit illam nullius esse momenti. Et in altera parte, in qua illegitime genitos, etiã

ante ipsas Cōstitutiones professos vigore priuilegiorū, aut indultorum Apostolicorū, cuiuis Ordini, Religioni, Monasterio aut Congregationi, eorumue Superioribus, in genere vel in specie concessorum, etiam ipsi per ingressum Religionis, vel per eosdem Superiores legitimatos, seu ad gradus, honores, & dignitates habilitatos seu integratos, ab honoribus, gradibus, & dignitatibus quibuscumque, tam antiquis, quam alijs priuilegijs, litteris Apostolicis, indultis, aut declarationibus non obstantibus, excludi, ac dispensationes quascunque aut legitimationes non suffragari, neque in futurum cum his nisi à Sede Apostolica, Priuilegijs quibuscumque non obstantibus, dispensare posse voluit, auctoritate Apostolica tenore pręsentium ad terminos iuris reducimus, & moderamur. ac omnes dispensationes & habilitationes, vigore priuilegiorum aut indultorum Apostolicorum, cuiuis Ordini Religioni, Monasterio, aut Congregationi, eorumue Superioribus, in genere vel in specie, vt præfertur, concessorum, quæ tempore constitutionum huiusmodi vsu recepta, & nō sub vllis alijs reuocationibus cōprehēsa erūt per quoscūq. eorum Superiores factas, in pristinum statū, & validitatem, in quibus ante ipsas cōstitutiones existebant, restituimus & reintegramus. Volentes, ijsdē constitutionibus non obstātibus, eos qui quouis modo illegitimi procreati fuerint, ad habitum & professionem regulares admitti posse quemadmodum admitti poterāt si supradictę constitutiones editæ non fuissent.

Quam redactionē hic declarat.

§. 3. Ita tamen, vt cum de recipiendis quomodocunq. illegitime natis, ad habitum & professionem Ordinum quorumcunq. agetur, ij ad quos huiusmodi receptio spectat, præter alia, de quibus ex dictarum constitutionū pręcepto circa quoscunq. etiam legitimos disquirere debent, diligenter eorum vitam & mores inquirant, & ita demū recipiant, si tamen bonam indolem, & virtutis specimen præseferant, ac tot eis merita suffragentur, vt Natalium suppleant defectum, eorumq. receptio Religionis cōmodo & vtilitati profutura videatur. Et super hoc ipso ij ad quos, vt dictum est, pertinet huiusmodi receptio, matura deliberatione habita, ita censuerint & iudicauerint. dummodo tamen filius illegitimus, in Religione in qua pater, siue ante siue post natiuitatem dicti filij professus fuerit, ipso patre viuente non admittatur, quod expresse prohibemus.

Generalibus vel Prouincialibus Ordinum, concedit auctoritatē dispēsandi illegitimos ad dignitates iuxta eorum priuilegia vsu recepta.

§. 4. Volumus quoque ac statuimus, licere Generali, aut Prouinciali singulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hospitalium, ad quos dicta dispensatio spectat iuxta tenorem priuilegiorum & indultorum Apostolicorum eis concessorum quæ, dūmodo vsu recepta nec alias sub vllis reuocationibus comprehensa sint, vt præfertur, in hac parte reualidamus cum illegitimis, quos dictus Generalis, aut Prouincialis, cum Generali Prouinciali seu intermedio Capitulo & nō alias, suffragantibus meritis dignos iudicauerint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas dispensare, ac dispensationes huiusmodi pro tēpore ita factas, & inde sequuta quęcunque vt antęa valere & tenere, perinde ac si supradictæ constitutiones nō emanassent.

Superioribus Ordinum concedit, Nouicios prævia informatione ad Religionē recipere posse.

Ad quod vide bullā Clem. VIII. citatam hic in rubrica.

§. 5. Cæterum cum acceperimus, nonnullarum Religionum & Ordinum, pręsertim Monachalium Monasteria ita instituta esse, vt in eis perpetua quædam filiatio cōstituatur; ideoq. receptio Nouitiorū in vnoquoq. Monasterio ad superiorem Prælatum, & Capitulum eiusdem Monasterij tantum pertineat, quæ etiam monasteria, vt plurimum inter se longe distant, nec Generalia, Prouincialia, aut intermedia Capitula nisi raro celebrare solent. Ideo statuimus, vt Superiores illorum Monasteriorum de consensu sui Capituli, pręhabita simul cum his de quibus in vnaquaq. Religione aut monasterio, iuxta eius constitutiones recipiendus interrogari solet, aliqua informatione super his quæ in dictis constitutionibus continentur, ad receptionem huiusmodi procedere valeāt. dum tamē antequam ad professionem admittatur, plenaria, & eo modo, prout in dictis cōstitutionibus habetur, inquisitio fiat. quæ postea ab his, à quibus in prędictis monasterijs examinari solent, diligenter examinetur, & approbetur, & demum omnia in dicto Capitulo coram Superiore referantur. Volentes, quod Superiores prędicti cum eorum Capitulo, aut vbi consuetudo non fuerit celebrādi Capitula, cum tribus aut quatuor ad id in Generali Cōgregatione per vota secreta deputatis, seruatis eorum regularibus institutis ac supradictis omnibus, eādem in recipiendis Nouitijs habeant auctoritatem, quæ per dictas constitutiones Prouincialibus Capitulis est attributa.

Clausula sublata, &c.

§. 6. Decernentes, sic & non aliter per quoscunq. Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam eiusdem Romanæ Curię Cardinales, & causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, vbique iudicari & diffiniri debere. Irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quoquā, quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulę derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus pręmissis, ac quibusuis alijs cōstitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisq. cōtrarijs quibuscunque. Volumus autem, quod prȩsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica cōstitutæ obsignatis, eadem prorsus fides, in iudicio & extra illud adhibeatur, quæ eisdem pręsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo. &c. Si quis, &c.

Dat. P.A. 1. die 15. Martij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicę, millesimo quingentesimo nonagesimo primo, Id. Martij, Pontificatus nostri Anno primo.

IV.

Damnatio Sponsionum, seu Excommissarum, super vita, morte, & futura electione Summi Romani Pontificis, ac promotionibus S.R.E. Cardinalium.

De materia Cardinalium late dixi sup. ad const. 50. Six. V. Postquam. ibi videas. fol. 560.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1591.

Excommissarū vsus, multa mala maximaq. damna parit.

COgit nos deprauata miseri huius seculi corruptela, vt vel in ipso nostri Pontificatus ingressu seuerioribus pęnis illorum coerceamus audaciā, qui cęca ducti cupiditate, grauioribus peccatis diuinam Maiestatē lędere, ac sacrosanctæ Ecclesiæ Dei, mala & scandala perniciosa inferre non perhorrescunt. Qualia multa cum ingenti animi nostri dolore sensimus manare ex frequenti sponsionum illarum vsu, quæ Excommissæ vulgo dictæ, super futura electione, aut vita & morte Romani Pontificis, aut promotionibus Sanctæ Romanæ Ecclesię Cardinalium fieri consueuerunt. Nam siue rem ipsam, quæ nedum Ecclesiastica, sed & sacra & mere spiritualis est, spectemus, profanatio quædam rei sacræ, & sacrilegium quoddam inde propterea committi videtur, dum electionibus & promotionibus sacris, ac plane spiritualibus, sors pecuniarum immiscetur, & turpissimæ nundinationis genus cohæret, siue grauissima peccata earum occasione perpetrari solita, & detrimenta inde prouenientia, sponsiones huiusmodi, quæ super prædictis fiunt omnino damnandas & prohibendas, atque à Christifidelium commercio prorsus exterminandas arbitramur. Multi siquidem cupiditate, aut metu iacturæ pecuniarum illicitis modis, directe vel indirecte per se vel alium, electiones, seu promotiones impedire, aut retardare conantur. Alij eligendorum, aut promouendorum honorem, & famam, & existimationem, impijs, falsis, ac prorsus iniquis detractionibus aut diffamationibus lædere, ac dilacerare non erubescunt. Orationes vero, & vota, ac pias preces Christiani populi, quas eo potissimum tempore, summo deuotionis feruore ex intimo cordis affectu, ab vniuerso fidelium cœtu Deo Omnipotenti offerri par esset, vt huiusmodi electionibus ac promotionibus Spiritus sanctus assisteret, non mediocriter hac de causa impediri, perturbari, ac refrigescere necesse est. dum multi temporalibus lucris intenti, aut obliuiscuntur, quæ Dei sunt, aut certe desiderant sępenumero, & procurant vt eli-

vt eligantur non ii qui optimi sunt, sed ex quorum electione plurimum lucri se consecuturos animaduertunt. Nec desunt, qui innumerabiles fraudes, ac perniciosa mendacia, dolos & fallacias comminiscuntur, dum sponsionum precia augere aut imminuere, callide & versute satagunt. Nonnulli quoque manifesta iniustitia peccant, dum fere certi eorum qui eligendi, aut promouendi sunt, conuentiones seu sponsiones ineundo, ab alijs id ignorantibus pecunias per fraudem extorquent. Multi præterea dum vana spe vniuersum patrimonium suum in discrimen temere deducunt, repente & ex improuiso ad inopiam rediguntur. ex quo & abominabiles contra Deum blasphemiæ, & plurima scandala, & peccata atrocia consequuntur. quod autem deterius est, miseri quidã ad nefandas Dęmonum inuocationes, ad prohibita sortilegia, damnataque diuinandi genera confugiunt, vt futura, si id fieri posset, prænoscendo, minori cum periculo, aut quemadmodum ipsi vana spe decepti sibi persuadẽt, certiore euentu sponsiones ineant. Illud denique omnibus notissimum est, magnum hoc esse auaritiæ fomentũ, & ex eo vehementem quæstus cupiditatem, quandoque etiam in Ecclesiasticis ac Religiosis personis excitari.

Mleidẽo Pōt. Inhærendo, constitutioni Pij IV. no. 43. In eligendis, omnes Excõmissas super vita, morte aut creatione Summi Pont. vel promotione Cardd. vbiq. prohibet.

§. 1. Nos igitur, qui hoc pręcipuum munus ad pastoralem nostram sollicitudinem maxime pertinere existimamus, vt gregem Dominicum fidei nostræ creditum ab omni offensione, atque æternæ vitæ periculo securum, in viam salutis, diuina fauente gratia, dirigamus, pestiferi huius morbi contagionem, priusquam in communem fidelium perniciem latius serpat, quantum in nobis est, tollere, necnon delicti & scandali inde vt plurimum prouenientis occasionem penitus & vbique submouere cupiẽtes, ac simul æquum censentes, vt in quo frequenter & grauiter peccatur, id ad tollendum scandali periculum generatim, & peræque omnibus interdicatur, fel. record. Pij Papæ Quarti prædecessoris nostri, qui pariter hoc ipsum super futura Pontificis electione fieri prohibuit, vestigijs inhærentes, de tributæ nobis à Domino potestatis Apostolicæ plenitudine, hac nostra in perpetuum valitura cõstitutione damnamus & reprobamus omnes & qualcunque sponsiones, promissiones, stipulationes, conuentiones, aut pacta, Excommissas vulgo dictas, quouis nomine, aut vocabulo appellatas. Quas, siue per cedulas, (vt aiunt,) vel apochas, aut alio quocunque, publicæ aut priuatæ scripturę, aut chirographi genere, vel per Mensariorum, aut Mercatorum libros, aut partitas, (vt dicunt,) seu verbo tãtum data fide, aut facto deposito certæ pecuniarum summę, vel cuiusuis alterius rei pretio extimabilis, aut alias quoquomodo, (vel sub quauis nominati aut innominati contractus forma aut conditione, in euentũ vitæ aut mortis, vel futuræ creationis Romani Pontificis, tam eo viuente quam Apostolica Sede vacante, aut in euentum promotionum S.R.E. Cardinalium, posthac in quibusuis Christiani Orbis Regnis, Dominijs, Prouincijs, Ciuitatibus, Terris & locis, vbilibet gentium aut locorum iniri quandocunq. contigerit, ipsosq. contractus, sponsiones, aut pacta, siquæ post hanc nostram prohibitionem inita fuerint, vel etiam antea, quarum tamen vel quorum exitus adhuc expectantur, damnata prorsus illicita & inualida decernimus & declaramus, illaq. ex nũc prout ex tunc, & è contra, harum serie rescindimus, & annullamus, ac ne de cętero fiant districte interdicimus, & prohibemus. Decernentes ex eis tanquam damnatis, & reprobatis, etiam si iuramento, quod pariter illicitũ, & tanquam contra bonos mores præstitum nihil operari, in hoc casu declaramus, aut instrumento in forma Cameræ Apostolicę, vel alias quomodolibet roborata fuerint, nullam prorsus obligationem oriri, nullamq. actionem, realẽ aut personalem, aut Iudicis officium in foro exteriori, neque extra illud, nec etiam quo ad forum conscientiæ, prouenire, neque exceptionem, aut aliud quodcunq. ius cuiquam competere.

Et quicquid in excommissis deductum fuerit, Pijs locis applicat.

§. 2. Quinimmo statuimus & declaramus, ex prędictis damnatis sponsionibus nullũ talium pecuniarum dominium, etiã si solutæ, aut datæ, seu remissæ, vel condonatæ hac de causa fuerint, cuiquam acquiri, sed quicquid pecuniarũ, aut cuiusuis alterius rei, in contractus seu sponsiones huiusmodi deductum fuerit, siue datum & acceptum, siue tantũmodo promissum, vel vt præfertur condonatũ, aut etiam vt ab alijs soluatur mãdatũ existat, eo ipso pijs locis eius Ciuitatis aut Oppidi vbi sponsiones ipsæ initæ, vel vbi primum detectæ fuerint, etiam si prius alibi initæ sint, acquisitum censeri, & ipsos contrahentes ad restitutionem, siue elargitionem eisdem pijs locis in vtroq. foro teneri, & in foro exteriori ad id per Episcopum (cuius cõscientiam super hoc oneramus) opportunis iuris & facti remedijs, etiam sub censuris & pœnis ecclesiasticis, cogi & compelli debere, & non solum Procuratoribus, seu administratoribus, sed cuilibet personæ, actionem popularẽ nomine eorundem piorum locorũ pro ipsis pecunijs cõsequendis competere. Ita tamen, vt ipsi plura loca pia in Oppido seu Ciuitate huiusmodi existant, inter ipsa loca is præferatur, & pecunias integre lucretur, qui prior agere cœperit.

Quibus desuper transigere aut se cõcordare posse vetat.

§. 3. Nec componere, transigere, aut concordare cum ipsis delinquentibus, aut illis partem aliquã pœnæ remittere, aut condonare quoquomodo liceat, sed integre ab ipsis locis pijs exigatur. quod si de facto concordatũ fuerit, tunc eo ipso concordia, compositio, aut trãsactio irrita sit & nulla, & actio pro reliqua summa non exacta ad alia loca pia deuoluta censeatur, donec pœna prædicta integre ab ipsis transgressoribus fuerit persoluta.

Ecclesiasticisq. personis Excommissas facientibus, pœnam priuationis beneficiorũ imponit.

§. 4. Personas vero Ecclesiasticas, siquæ forsan, quod non credimus, tale aliquod pactum aut sponsionem, contra hanc nostram prohibitionem inire præsumpserint, tã seculares quam, cuiusuis Ordinis aut Militiæ regulares, cuiuscunq. status, gradus, vel conditionis fuerint, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Primatiali, Patriarchali, aut alia quacũque, etiã S.R.E. Cardinalatus præfulgeant dignitate (præter supradictam, & alias in pręsenti Constitutione cõtentas pęnas) omnibus, & quibuscũq. per eas obtẽtis beneficijs, cum cura & sine cura, secularibus, & quorumuis Ordinum, aut Militiarum regularibus, ex nũc eo ipso per præsentes in vtroq. foro priuamus, & priuatas, ac ad illa & alia quæcunq. in posterum obtinenda, perpetuo inhabiles & incapaces declaramus, eaq. omnia iuxta pręsentem Constitutionem ipso facto vacare, deq. illis libere per Sedem Apost. vel per ordinarios Collatores alijs prouideri posse, ac etiam si alioquin nostrę, & Sedis Apost. seu Rom. Pontificis tantum, dispositioni ex quauis reseruatione generali, etiam in corpore iuris clausa, seu alias quomodolibet reseruata seu affecta fuerint, nihilominus per ordinarios Collatores, ad quos eisdẽ reseruationibus, seu affectionibus Apostolicis cessãtibus, pertineret, libere & licite conferri, & de eis perinde ac si reseruata aut affecta non essent, disponi posse volumus, & declaramus.

Et tã eis quã alijs, huic prohibitioni cõtrauenientibus, excommunicationis pœnam infligit.

§. 5. Vlterius etiam in eos, qui talia patrare, & huic nostræ Constitutioni contrauenire præsumpserint, tã si prædicti, quę hic pro expressis habeantur, quam si quibusuis mundanis etiam Ducalibus, Regijs, Imperialibus dignitatibus fungantur, ac etiam in eosdem, vel alios, qui id in Terris, Locis, Ciuitatibus, ac Dominijs sibi subiectis, tacite vel expresse fieri permiserint, eorumq. Consiliarios, Magistratus, Potestates, Gubernatores, Præfectos, aut Locatenentes, eorumque singulos qui pariter consensum, auxilium, consilium, vel fauorem in præmissis pręstiterint, ac in quoscunque proxenetas, vel mediatores, excommunicationis sententiam per easdem præsentes ferimus, & promulgamus, eosq; ipso facto absque aliqua monitione, aut declaratione, seu Iudicis decreto aut ministerio, excommunicationis sententiam incurrere volumus. à qua eorum nullus ab alio quam à Romano Pontifice, pro tempore existente, nisi in mortis articulo, & quo ad eos qui pecunias, vel aliud quidpiã præmissorũ occasione perceperint, etiã præuia restitutione integræ pecuniarum eiusmodi occasione perceptarũ, absolui possit aut debeat.

Clausula sublata, & decreto irritãs

§. 6. Sicq. in omnibus & singulis superius expressis per quoscunque Iudices, ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac eiusdem S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quauis causa & instantia, iudicari & diffiniri debere, Irritum quoq. & inane decernimus, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter cõtigerit attẽtari. Quocirca vniuersis locorum Ordinarijs, vbi-

libet constitutis, per Apost. scripta mãdamus, vt præsentes litteras in suis quisq. Ecclesijs, Ciuitatibus, Diœcesibus, & & locis ab omnibus inuiolate obseruari curent. Et contra quoscũque præsentis Constitutionis transgressores ad declarationem censurarum & pœnarum huiusmodi procedant. inuocata etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausula cõtrariorũ derogatoria.

§. 7. Non obstantibus quibusuis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Cancellariæ Apostolicæ regulis, necnon Regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Oppidorum & locorum, iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & cõsuetudinibus, etiam quantumuis longissimo tempore obseruatis, ac legibus etiam municipalibus, & pragmaticis, alijsq. sanctionibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quorumcunq. tenorum existant, per quę pręsentibus non expressa, vel ad verbum nõ inserta, effectus earũ impediri valeat vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mẽtio specialis. Aut si aliquibus, communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Forma & effectus publicat. huius const.

§. 8. Cæterum, vt præmissa, ac eædem præsentes litteræ ad eorum quorum interest, notitiam deducantur, nullusq. possit aliquam illorum ignorantiam prætendere, vel excusationem allegare, Volumus vt eædem præsentes in Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apostolicæ valuis, & acie Campi Floræ, per aliquem ex Cursoribus nostris affixæ, copia illarum ibidem dimissa, ab eadem die, quo ad eos qui in Vrbe sunt, quo vero ad eos qui citra montes sunt, post viginti dies, quo vero ad eos qui vltra montes, post duos menses à die publicationis prædictæ numerandos, omnes & singulos perinde afficiant & arctent, acsi illis ipsis fuissent personaliter intimatæ. Quodque earum exemplis etiam impressis, manu Notarij publici & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio & extra, quæ ipsis præsentibus originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo omnino, &c. Si quis, & cæt.

Dat. V. An. I. die 21. Mart.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo nonagesimoprimo, duodecimo Cal. Aprilis, Pontif. nostri Anno primo.

Publicatio.

Anno à natiuitate D. 1591. indictione 4. die vero 28. mensis Martij, Pontificatus Sanctiss in Christo Patris, & D.N.D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIV. Anno I. Retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, vt moris est, per nos Ioannem Gaucè, & Cuthbertum Menand Curs.

Pompeus Guerra Mag. Cursor.

V.

Confirmatio exemptionis Fratrum Militum Sancti Ioannis Hierosolymitani, eorumque Familiarium, & cæt. à solutione decimarum, & aliorum onerum. Et extensio facultatis M. Magistri, & Conuentus, quo ad dispositionem beneficiorum. Ac præseruatio Ordinariorum, quo ad personas curam animarũ habẽtes.

Hanc exemptionem, & præseruationem firmauit primo loco Pius V. in sua constit. 77. Et fit tunc Bulla sup. fol. 274. vbi videas quæ notaui.

GREGORIVS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1591.

Proœmium.

QVanta Christianæ Reipublicæ commoda atque ornamenta, omni tempore attulerit Hospitalis Ordo S. Ioannis Hierosolymitani amplissimus Ordo, insignia quæ assidue præstitit pietatis & charitatis officia, iam late testantur summo ardentiq. studio, vel initio nascentis Ecclesiæ in Ciuitate Sancta Hierusalem, in qua CHRISTI pedes steterunt, & vbi Deus Rex noster ante secula salutem in medio terræ dignatus est operari complexa, & vsque modo, prout tempora tulerunt, varijs in locis continuata, quæ nunc potissimum elucent eo in Hospitali, quod in Insula Melitæ B. Pauli Apostoli, cuius in tutela est, multis celebrata miraculis ab eo Ordine constitutum fuit. in quo eiusdem Pauli auctoritate permoti eius Hospitalis curam gerentes re ipsa comprobant, iactis fidei & spei fundamentis, inter præcipuas virtutes quæ Theologicæ dicuntur, charitatem principem obtinere locum. neque his pijs actionibus, quas ijdem assiduis officijs, & hospitalitatis studijs in proximos exercent planè secundæ aut postremæ sunt res, ab eis ad diuini nominis gloriam & exaltationem præclare gestæ, quarum longe lateque fama peruagatur. Dum tanquam veri Christi athletæ Machabæorum æmulati morem, assumpta galea salutis aduersus Christiani nominis hostes, & præsertim impios Mahometis sectatores arma sumunt, fortiterque dimicant. Nos igitur Religionem floridam paternis contemplantes affectibus, ea quæ eis pro eorum prospero statu, commodo & quiete per Romanos Pontifices prudenter concessa reperimus, vt illibata firmaq. perpetuo subsistant, libenter approbationis nostræ munimine roboramus.

Priuilegiorũ exemptione concessa à solutione decimarum & aliorum &c.

§. 1. Cum itaque, sicut accepimus, licet alias fel. rec. Leo X. Clemens VII. Paulus III. Pius IV. & Pius V. Gregorius XIII. & Sixtus V. Romani Pontifices prædecessoris nostri, inter alia priuilegia & indulta dilectis filijs Magistro & Conuentui Hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani à Sede Apostolica concessa, eũdem & pro tempore existentem Magistrum, Baiuliuos, Castellanum Empostæ, Priores, Præceptores, Milites, Familiares, aliasque personas Hospitalis huiusmodi; necnõ eorum Subditos, Vassallos, Colonos, & Seruitores, & alios in eorum obsequijs, & dicti Hospitalis beneficijs quomodolibet nuncupatis existen. etiam presbyteros curam animarum exercentes, quamdiu illam exercent, & in illorum obsequijs forent, illorumque animalia, prædia, domos, molendina, & bona quæcũque, quæ obtinebant, ac in posterum obtinerent & possiderent, à solutione & exactione decimarum, censuum, iurium, etiam Synodalium, & Canonicarum portionum, seu charitatiui subsidij, aut iucũdi aduentus, seu quartæ, aut alias quomodolibet, aut aliorũ quorumcunque onerum sub certis modo & forma, exemerint & liberauerint, prout in diuersis ipsorum prædecessorum desuper confectis litteris plenius continetur.

Ordinariorũ molestia in præiudicium gratiæ.

§. 2. Et licet ipsi Milites, & aliæ personæ præfatæ, non debuissent neque deberent, à quoquam contra dictorum priuilegiorum tenorem & formam molestari, perturbari, vel inquietari, cum ipsi non modo eorum facultatibus & fortunis, verum etiam sanguini & vitæ pro tuitione fidei Catholicæ non parcant. nihilominus diuersi locorũ Ordinarij, & Parochialium Ecclesiarum Rectores, & multæ Capitulares personæ id sibi omnino iuxta sacri Concilij Tridentini decreta licere asserentes, eundem Magistrum, Baiuliuos, Castellanum Empostæ, Priores, Præceptores, Milites, & personas, diuersis oneribus cõtra eorum priuilegia prægrauare, illosq. ad decimas, census, subsidia, etiam charitatiua, cõgruas portiones, iucundum aduentum, pastor bonus, aut alias nuncupata onera, etiã iura synodalia cogere præsumant, in graue ipsius Hospitalis detrimentum & grauamen.

Huiusmodi Confirmatio dictorum Priuilegiorum.

Quæ tamen intellige vt hic in fine.

§. 3. Nos igitur attendentes, Hospitalis præfati multa esse in fidem Catholicam, & Sedem Apostolicam merita, nobis & venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus non incognita, Cardinalem Magnum Magistrum, Baiuliuos, Castellanum Empostæ, Præceptores, Milites, Fratres, Familiares, & eorum singulos, ac singulares dicti Hospitalis personas, à quibusuis excõmunicationis, suspensionis & interdicti, aliisq. Ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, necnon omnium & singulorum priuilegiorum, indultorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, libertatum & gratiarum per præfatos, & alios quoscun-

quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam Hospitali, illiusq. Magistro, Conuentui & Fratribus, Militibus, alijsq. personis præfatis hactenus concessorum, ac litterarum desuper confectarum tenores præsentibus pro expressis habentes. Motu proprio, non ad Cardinalis Magni Magistri & Conuentus Hospitalis huiusmodi, aut alicuius alterius super hoc pro eis nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, & de mera nostra liberalitate, ac Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia & singula priuilegia, indulta, facultates, exemptiones, immunitates, libertates, & alias gratias eidem Magistro & Conuentui quomodolibet concessa, Apostolica auctoritate tenore præsentium confirmamus, approbamus, illisq. perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, ac omnes & singulos tam iuris quam facti defectus, siqui forsan interuenerint in eisdem, supplemus.

Pij IV. concessio vniendi & dismembrandi beneficia.

§. 4. Cum autem felicis recordationis Pius Papa IV. prædecessor noster, eidem Magistro & Conuentui inter cætera priuilegia, Prioratus, Bauliuatus, Castellaniam, Empostæ, Commendas, ac alia eiusdem Hospitalis beneficia, libere vniendi & dismembrandi facultatem concesserit. Et nihilominus à quibusdam quandoque dubitatum fuerit, an ante vel post mortem possessorum, vnio seu dismembratio ipsa fieri posset ac deberet.

Huius Pont. extensio d. conc. Pij IV.

§. 5. Nos ad tollendum omne dubium & ambiguitatem, quæ in præmissis in futurum oriri posset, vt quandocunque eis videbitur, siue ante siue post mortem possessorum, Prioratus, Bauliuatus, Castellaniam Empostæ, ac alia eiusdem Ordinis beneficia vnire & dismembrare, libere & licite possint & valeant, Necnon omnia & singula priuilegia, & exemptiones præfatas, etiam ad confratres & Donatos eiusdem Hospitalis extendi debere, auctoritate præfata decernimus & declaramus.

Clausula præseruatiua.

§. 6. Decernentes, præsentes litteras nullo vnquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu, etiam ex eo, quod locorum Ordinarij vocati non fuerint, notari, impugnari, vel inualidari minime posse, minusq. sub quibuscunque similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus, limitationibus, restrictionibus, & derogationibus comprehendi posse, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas esse.

Fides exemplorum.

§. 7. Sicq. ab omnibus censeri, & ita per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores huius const.

§. 8. Quocirca dilectis filijs in Regnis Hispaniarum, & Neapolitani, nostris & Sedis Apostolicæ pro tempore existentibus Nuncijs, aut curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, per præsentes Motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorundem Cardinalis Magni Magistri & Conuentus fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eosdem Magistrum & Conuentum, confirmatione, approbatione, adiectione, suppletione, decreto, & alijs præmissis pacifice vti, frui, & gaudere. Non permittentes eos per Ordinarios prædictos, aut quoscunque alios, contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari. contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo. ac legitimis super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras & pœnas huiusmodi incurrisse declaran. illasq. etiam iteratis vicibus aggrauan. interdictumq. Ecclesiasticum apponen. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausula derogatoria.

§. 9. Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacij Papæ Octaui etiam prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non extrahatur, ac alijs quibusuis Apostolicis, necnon in Prouincialibus & Synodalibus Concilijs editis, specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, necnon iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis personis, etiam præfatis locorum Ordinarijs, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis, etiam Motu & scientia similibus, etiam consistorialibus, & de fratrum nostrorum consilio in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia forma ad hoc seruanda foret, illorum tenores ac si de verbo ad verbum inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis et insertis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Præseruatio const. Pij V. Gregor. XIII. & Conc. Trid.

§. 10. Volumus autem quod felicis recordationis Pij Quinti xxij. Septembris, Anno sexto, ac Gregorij Decimitertij prædecessorum nostrorum litteris, sub Annulo Piscatoris xxv. Nouembris, Anno nono Pontificatuum suorum expeditis, in suo robore & efficacia permanentibus, præsentes litteræ non comprehendant; Neque Ecclesias neque personas, in his quæ ad curam animarum pertinent, in quibus decreta Concilij Tridentini huiusmodi omnino seruari debeant.

Tu vide quod indicaui in rubr.

Transumptorum fides.

§. 11. Declarantes insuper ac præcipientes, quod præsentium litterarum transumptis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio & extra illud vbique locorum plena & indubitata, eademque prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

D.P. An. 1. 30. Aprilis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die vltima Aprilis, millesimo quingentesimo nonagesimo primo, Pontificatus nostri Anno primo.

VI.

Forma promouendi ex præscripto Concilij Tridentini, ad regimina Ecclesiarum Cathedralium, & aliarum dignitatum, de quibus consistorialiter prouidetur.

De his agitur in Concil. Tridentin. sess. 7. cap. 1. sess. 24. cap. 2. & sess. 25. cap. 1 & antea in Leonis X. constit. 7. Supernæ. fol. 474. & postremo in Sixt. V. constit. 74. Immensa in 3. Congreg. fol. 811.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1591.

Salus gregis pendet à bono pastore.

Onus Apostolicæ seruitutis, ad quod nuper nos dignatio diuina prouexit, assidue admonet, in eam potissimum curam nobis esse pastorali sollicitudine incumbendum, vt quæ à sacris œcumenicisq. Concilijs pro communi totius Christiani populi salute, pie prudenterque statuta sunt, nulla aut temeritate violentur, aut negligentia deleantur; ea præsertim quæ ad bonos, idoneosq. Pastores Cathedralibus, ac Superioribus Ecclesijs gubernandis præficiendos pertinent. nam si in quibusuis Ecclesiæ gradibus & ministris, curandum est tales eligi, qui Religione & sanctitate fideles ædificent, multo certe magis elaborandum est, ne in eius electione erretur, qui supra omnes gradus constituitur, cui tanquam seruo fideli & prudenti totius familiæ cura traditur,

qui

qui ad omnem virtutem & mandatorum Dei obseruantiam aliorum forma esse debet, cum certum sit gregis salutem magnopere pendere ex boni Pastoris præstanti vita & doctrina.

Cócilium itaq; Trid. idoneos viros ad Cathedrales Ecclesias eligi decreuit in locis citatis in rubrica.

§.1. Sane venerabiles patres, qui ex toto Terrarum Orbe ad sacrum generale Tridentinum Concilium à sũmis Pontificibus prædecessoribus nostris euocati magna frequentia conuenerunt, cum in alijs rebus multis præclarum studium ad corrigendos deprauatos mores, et collapsam Ecclesiasticam disciplinam restituendam ostẽderunt, tum in eo potissimum insigni zelo, magnaque cum laude laborarunt, vt rationem inuenirent, qua viri doctrina, pietate, prudentiaq. excellentes, & in Ecclesiasticis functionibus diu multumq. versati, Ecclesijs Cathedralibus præficerentur.

Hic Pont. vbi Episc. Cremonensis d. Concilio interfuit, & illud exequi exoptat.

§.2. Nos igitur, qui cum in minoribus constituti, Cremonen. Ecclesiam regeremus, in eodem Concilio cum sanctis & egregijs illis Patribus interfuimus, & Concilio absoluto ad Ecclesiam nostram reuersi, magno semper desiderio flagrauimus vt tam salubria generalis Concilij decreta executioni debitę mandarentur, atque vt id fieret pro virili parte curauimus. Multo nunc magis, cum disponente Domino omnium Ecclesiarum cura & solicitudo nos præmit, summo desiderio tenemur vt Pastores ij præficiantur Ecclesijs, qui opus suum & ministerium impleant, & de ouium salute nos in Domino lætificent.

Concilium mãdauit, vt in quibuscunq; locis per Metropolitanũ in Synodo præscriberet forma examinis & instructionis.

§.3. Illud autem in hoc saluberrimo & pernecessario negocio, quod est de Episcopis eligendis & præficiendis videtur esse præcipuum, vt instructio, examen, & inquisitio, de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendorum, tam accurate fideliter ac serio instituatur, vt omnis fallaciæ fuco semoto, certo confidere valeamus, tales à nobis CHRISTI gregi pascendo esse præpositos, quales tantum onus, Angelicis videlicet humeris formidandum, exigit, & quales ille expetit, qui pro ijsdem ouibus redimendis propriæ vitæ ac sanguini non pepercit. Et quidem in hac parte prouidẽtia dicti Concilij Tridentini minime defuit, cum statuerit ac mandauerit, vt in Prouinciali Synodo per Metropolitanum habenda, præscriberetur quibusq. locis & Prouincijs, propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma, Romani Põtificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis vtilis atque opportuna esse videretur.

Sed in paucissimis locis id executũ fuit.

§.4. Verum neque id hactenus nisi à paucissimis factum est, neque spes est, nisi longissimo temporis spatio, vt ab omnibus fiat. atque interim, dum certa examinis siue inquisitionis ratio à Prouincialibus Concilijs expectatur, perit vber ille fructus, qui ex tam vtilibus Concilij generalis decretis sperari posse videbatur, & experientia ipsa docuit per tot annos à publicatione Concilij prædicti elapsos, quid in vnaquaque Prouincia opus sit quidue possit fieri.

Hic ideo Pótif. designat personas, quibus cõmittẽdaerit instructio & examen extra Curiam.

§.5. Habita igitur cum Venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus matura deliberatione, ac de eorum vnanimi consilio & assensu, præsenti nostra perpetuo valitura constitutione decernimus, vt cum extra Romanam Curiam, examen, instructio siue inquisitio facienda erit, nemo omnino cuiuscunque status, gradus, conditionisue fuerit, inquisitionem prædictam sibi arrogare præsumat, sed integrum hoc negociũ ijs, qui à prædicto Tridentino Concilio designantur, Apostolicæ videlicet Sedis Legatis seu Nunciis Prouinciarum, aut eius de quo inquisitio fit, Ordinario, eoque deficiente, Ordinarijs vicinioribus relinquatur, nisi iustis de causis, nobis aut pro tempore existenti Romano Pontifici per speciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoque committendum esse visum fuerit. Quod si forte aliquis prædictorum, consanguinitate aut affinitate vsque ad tertium gradum inclusiue promouendum contingeret, vt omnis suspicio carnalis affectus à tam sancto negocio repellatur, ille quidem eo casu censeatur exclusus, atque ad eum qui proxime sequitur hoc sit, si Legatus excludendus erit, ad Nuncium, si Nuncius ad Ordinariũ, si Ordinarius, ad viciniorem Ordinarium inquisitionis officium deferatur.

Et in Curia.

§.6. In Curia vero, hæc functio spectet vel ad eos Cardinales qui à nobis vel pro tempore existente Romano Pontifice deligentur, vel ad Cardinales earum Prouinciarum seu Regnorum, apud nos & Sedem Apostolicam Protectores, in quibus Ecclesiæ ipsæ consistunt, si tamen ad ipsos huiusmodi vacantium Ecclesiarum relatio pertinebit. quod si de Episcopo vel Metropolitano extra Romanam Curiam degente, ab vna Ecclesia ad aliam ex aliqua graui & iusta causa transferendo agetur, hoc munus deficientibus Legato vel Nuncio Apostolico eius Prouinciæ aut Regni, vbi Ecclesia ipsa à qua transfertur sita erit, ad Metropolitanum si Episcopus, ad Suffraganeum vero antiquiorem residentem, si Metropolitanus transferendus erit, pertinere declaramus.

Formamq. instructionis & examinis prescribit.

§.7. Deinde, qui sacrum Tridentinum Concilium, non sine magna ratione eminentes personas, & quæ negocij magnitudinem probe intelligerent, ad hoc officium nominauit, Declaramus & statuimus, tam Legatos siue Nuncios, quam Ordinarios vel alios ab hac Sancta Sede forte delegandos, non per Auditores aut Vicarios, aliosue ministros, sed per seipsos inquirendi munus exercere debere, quamuis ab huiusmodi personis, alijsque viris peritis adiuuari possint. Et si Prælatus inquirens, per se non posset ob locorum distantiam testes examinare circa articulum aliquem, vt legitimos natales, vel ętatem aut aliquid eiusmodi, licebit ei articulum illum alteri personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ subdelegare, non autem vniuersam inquisitionem. Quod si forte contingat, aliquem supradictorum legitime impediti, vt per se hoc munus præstare non possit, ad alios ea cura transferetur, qui sunt ab eodem Concilio Tridentino ad hoc officium designati, vt supra dictum est, de ijs qui ob consanguinitatem vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad hæc, vt mens eiusdem sacri Concilij recte ac fideliter debitæ executioni mandetur, & tale sit examen quale requiritur in negocio tanti ponderis, declaramus ac statuimus, non esse in vita ac doctrina promouendi inuestiganda eam rationem adhibendam, vt ab ipso promouendo articuli offerantur, ac testes producantur, sed oportere vt Prælatus qui munus inquirendi suscepit, articulos conscribat, atque ipse ex officio suo illos testes vocet atque examinet, quos de rebus inquirendis sincerum ac fidele testimonium daturos esse existimet. Verum, vt inquisitio prædicta facilius ac plenius perfici atque expediri queat, vtile erit, si Prælatus qui inquisitionem facturus est, vel à promouendo, vel ab alio aliquo confici curet schedulam, in qua sint ordine descripta nomen promouendi, cognomen, patria, parentes, ætas, ordo, gradus, professio, functio, siquam is forte exercuit, loca in quibus, aut Theologiæ, vel iuri canonico operam dederit, aut longo tempore versatus fuerit, denique amici ac familiares, qui tam ipsum quam parentes eius intime norint. Quod si promouendus documentum aliquod exhibere voluerit, vnde ipsius ætas, gradus, dignitas, sacri ordines, functio, officia, muneraque aut aliquid eiusmodi comprobetur, admittendum, ac processui inserendum erit, modo documentum publicum seu authenticum fuerit.

Quive testes deponere recte possint.

§.8. Illud quoque prohibendum censuimus, ac expresse prohibemus, ne ad testimonium dicendum de fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine, ad regendam Ecclesiam quilibet homines admittantur; sed viri tantum graues, pii, prudentes, docti, qui de qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferre valeant, ac vt supra diximus, sincerum, ac fidele testimonium dare velint. Proinde tam cognati, ac nimium familiares, quam inimici atque æmuli excludendi erunt. Porro testes eiusmodi, Prælatus qui examen seu inquisitionem habiturus erit, seorsum ac sigillatim examinabit, & si quando iudicauerit expedire, eis ad memoriam reducet tum iuramenti vim, tum periurii grauitatem, eosdem etiam serio & grauiter admonebit, ipsos reos futuros apud Omnipotentem Deum eorum omnium, quorum vel committendo vel omittendo rei erunt, qui promouebuntur, si vel falsa narrando, vel reticendo vera, in causa erunt vt homines indigni, vel minus idonei eiusmodi Ecclesiis præficiantur. Diligenter etiam testium qua-

qualitates cognoscere studebit, ac potissimum quam sint ad promouendos affecti, vt inde coniiciat vtrum ex affectu, an ex veritate testimonium dicant. Denique cum testes de qualitatibus promouendi interrogabit, dabit operam, vt quoad eius fieri poterit, omnia & singula quæ ad prædictam inquisitionem facere videbuntur, per ipsos exprimantur.

Qualitatesq. promouendorum, quas probare debeat.

Non ab re videri posset cōst. 97. Sixt. v. sup. fol. 360

§.9. Quamuis autem qualitates omnes promouendorum, quæ in generalium Synodorum decretis, alijsque canonicis sanctionibus continentur, probe cognitæ esse debeant ijs, quibus inquisitionis officium demandatum est, quales sunt natum esse ex legitimo matrimonio, atque ex parentibus Catholicis, annum trigesimum iam expleuisse, sacris ordinibus, saltem ante sex menses initiatum esse, gradum Doctoratus, aut licentiæ in Theologia, vel iure canonico, aut certe publicum alicuius Academiæ testimonium obtinuisse, quo ad alios docendos idoneus esse declaretur, ad hæc in Ecclesiasticis functionibus diu esse versatum, item fidei puritate, innocentia vitæ, prudentia, vsu rerum, integra fama, doctrina denique præditum esse; tamen quia circa doctrinam plures fraudes committi solent, & sæpe contingit, vt nonnulli scientia vacui, de solo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, volumus, vt de eorum etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut licentiæ titulis & priuilegiis gaudent, vel etiam à publicis Academijs testimonium habuerunt quod idonei essent ad alios docendos, nisi forte aliquorum insignis doctrina, ex publica ipsorum functione notoria esset. Ita vero inquisitio facienda erit, vt quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu Theologiæ, vel iuri canonico promouendus operam dederit cognoscatur. Et quoniam in quibusdam Prouincijs nulla sunt Studia generalia, neque vllæ publicæ Scholæ, neque vsus habet vt qui studijs operam nauant, vllis Doctoratus aut licentiæ insignibus decorentur, declaramus in eiusmodi locis sufficere, si testimonio virorum grauium, & sacræ Theologiæ, vel iuris canonici peritorum constet, promouendos ea scientia Theologiæ, vel Canonum vere pollere, vt idonei sint ad ea docenda, quæ populum Christianum scire oportet, ac muneris sibi iniungendi necessitati valeant satisfacere. Testes præterea deponant se de scientia promouendorum certos redditos esse ex eo, quod prædictos promouendos, specimen suæ doctrinæ, publice vel priuatim dedisse cognouerint. Quod autem ad Regulares pertinet, cum ad Ecclesias Cathedrales promouendi fuerint, ne fraus vlla subrepere possit in eo quod idem Tridentinum Concilium statuit, vt regulares à suis Superioribus sufficientis doctrinæ testimonium habeant. Declaramus, nomine Superiorum eos duntaxat intelligendos esse, qui nullum sui Ordinis Superiorem agnoscunt, siue ij cuiusuis Ordinis Abbates, Magistri, aut Ministri, Præpositi generales, aut quarumlibet Congregationum Præsidentes, siue Definitores, aut Visitatores Capitulum generale repræsentantes, siue alij quocunque vocabulo nominentur, & in eorum absentia ipsorum Vicarij seu Commissarij generales, vel in Romana Curia Procuratores Ordinū, aut Congregationum generales in hac parte succedant. Et nihilominus præter Superiorum testimonium, qui fidem facient eiusmodi regulares ad alios docendos idoneos esse, volumus ea seruari, quæ de ijs diximus, qui publicum suæ doctrinę ab aliqua Academia testimonium habent. vt videlicet serio inquiratur an regulares ad Cathedrales Ecclesias promouendi, eos progressus in studijs fecerint, qui in futuro Antistite requiruntur.

Absolutis prædictis, & etiā simili inquisitione de statu Ecclesiæ, professionem fieri à promouēdis iubet, iuxta bullam Pij 4. nu. 81. quę est sup. fol. 129.

§.10. Post inquisitionem vero de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendi, necnon informationem de statu Ecclesiæ, alijsque necessarijs rebus, quæ pariter coram superius expressis Prælatis, iuxta eiusdem Concilij decreta fieri debet, professio fidei Catholicæ à promouendo facienda erit, quam quidem ab eo duntaxat recipiendam esse declaramus, ad quem inquisitio pertinebit, nisi forte qui professionem emissurus est, à Prælato inquirente longe distet. tunc enim is Prælatus ex subdelegatione inquirentis, professionem admittere debebit, cui promouendus vicinior erit. quod idem intelligatur de informatione de statu Ecclesiæ accipienda, siquando contingeret, vt in aliā Prouincia siue Regno esset Ecclesia, in alio promouendus. Recipiet autem Prælatus professionem promouendi, præsente Notario publico, ac testibus, atque eam à se admissam, ac receptam, propriæ manus subscriptione testabitur. Is quoque qui professionem eiusmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi solet, nomen suum manu propria adscribet. Denique his peractis, Notarius publico instrumento fidem faciet de professione prędicta adhibitis testibus vt præfertur. Vbi vero totum examen seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit, ea in instrumentum publicum redacta, cum toto testimonio ac professione fidei emissa, ad hanc Sanctam Sedem, vt Concilium statuit, quam primum clausa & obsignata in forma authentica transmittenda erit. In qua re obseruari volumus, vt professio fidei ijsdem omnino verbis descripta sit, quæ in ea forma continentur, quam felicis recordationis Pius Papa Quartus prædecessor noster statuit obseruandam. & vt Prælatus, qui instructionem, examen, & inquisitionem fecit, vel per litteras separatas simul tamen cum processu mittendas, vel per subscriptionem dicti processus significet, quanta fides testibus examinatis, eorumque dictis & scripturis productis suo iudicio habenda sit, simul etiam quid de promouendo ipse sentiat.

Inquisitionis processus, à Cardd. Prioribus Ordinū in Curia, postea examinari præcipit.

§.11. Processus autem sic formati, & ad Curiam trāsmissi, à Cardinale cui proponendi munus incumbet, & à tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris est, iuxta formam Concilij prædicti subscribentur & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator, moneat promouendum si præsens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranen. nouissime celebratum, omnes Cardinales, siue maiorem partem Collegij adeat antequam Ecclesiam proponat, vt quæ à referente Collega sint audituri, oculata fide quantum ad personam promouendi attinet, cognoscere possint.

Eandemq. inquisitionem fieri mādat, de promouendis ad Ecclesias, de quib. consistorialiter prouidetur, cū certis declarationibus.

§.12. Hæc porro omnia, quæ de promouendis ad Ecclesias Cathedrales dicta sunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione seruanda esse declaramus & decernimus, qui nominati, præsentati, aut electi fuerint ad dignitates Abbatiales, ac Prioratus, seu Præpositatus, Monasteriorum regimina, aut alias regularium cuiusuis Ordinis, aut etiam secularium præfecturas, de quibus consistorialiter prouideri contigerit. atque eos præsertim, quibus præter curam & regimen Monachorum aut canonicorum clericorumq., regularium vel secularium, annexa est in populum iurisdictio spiritualis, vel temporalis. excepta tamen ætate circa quam nihil innouamus.

§.13. Quo vero ad doctrinam, cum generalia Concilia non statuant vt personæ promouendæ ad regulares dignitates, Doctoratus siue licentiæ gradum suscipere, vel publicum testimonium ab Academia aliqua habere teneantur, & tamen æquum sit, vt ea doctrina polleant qua onus sibi imponendum sustinere valeant, declaramus & statuimus, vt Prælati qui inquirendi munus suscepturi sunt, studiose ac diligenter inquirant, super doctrina eiusmodi personarum, iuxta modum & formam superius præscriptam. vt nos & pro tempore futuri Romani Pontifices, habita de illis vera informatione per processum qui ab inquirente transmittetur, certo statuere, ac iudicare possimus an persona promouenda vere sit talis qualem dignitas illa ad quam prouehenda est, exigit & requirit.

Ius præsentandi vel eligendi habentes, pie hortatur ad idoneos prēsentandū & eligendum.

§.14. Hortamur vero in visceribus Domini Nostri IESV CHRISTI, ac paterna charitate monemus eos omnes, qui ab hac Sancta Sede nominandi, præsentandi, vel etiam eligendi futuros Episcopos vel Abbates ius habent, vt serio apud se cogitent quanti momenti sit hoc negocium, ex quo salus animarum, tranquillitas Reipublicæ, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliaque permulta & maxima bona dependent. Illud etiam sæpe & sæpius ad mentem reuocent, quod Sancta Tridentina Synodus admonet, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem vtilius posse facere, quam si bonos pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeāt, eosq. alienis peccatis communicantes mortaliter peccare,

re, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus vel humano affectu aut ambientium cupiditatibus, sed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint. De nominandis vero, præsentandis, vel eligendis ad regulares dignitates præter ea quæ superius obseruanda esse declarauimus, illud quoque paternis his nostris hortationibus & monitionibus adijciendum censuimus, vt nominationis, præsentationis vel electionis ius habentes, eos deligere studeant, atque omnino conentur, qui non modo eundem Ordinem sint ante professi, sed in eodem etiam satis diu laudabiliter versati. neque enim decet, vt Magistri aliorum esse incipiant, qui non fuerint ante discipuli, & subditis imperare præsumant, qui prius non didicerint Superioribus obedire.

Inquisitores prædictorum, ad diligenter exequendum monet.

§.15. Eos denique qui vel examinando, & inquirendo, vel testimonium ferendo, operam suam in hac re præstabunt serio admonemus, vt ea fide ac diligentia in negocio tanti momenti versentur, vt à Deo & à nobis laudem pro bono opere expectare valeant.

Sanctio pœnalis.

§.16. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ prohibitionis, voluntatis, declarationis, decreti, statuti, hortationis, & monitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

D. P. An. 1. 15. Maij.

Datum Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo nonagesimo primo, Idibus Maij, Pontificatus nostri Anno primo.

VII.

De Immunitate Ecclesiarum, quibusdam exceptis casibus, inuiolabiliter obseruanda.

Ad quod habes etiam dispositionem Concilij Tridentini sess. 25. cap. 20. & bullam 1. Ioan. XXII. Ex parte. sup. fol. 153. vbi notaui.

Edita An. D. 1591.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Pius V. & Six. V. certis casibus permisit extrahi ex Ecclesijs homines criminosos.

CVm alias, nonnulli prædecessores nostri, & præsertim fel. record. Sixtus Papa Quintus, necnon Pius etiam Quintus, sancto zelo ducti, diuersas facultates & indulta extrahendi, etiam in casibus quibusdam à iure nō permissis, ex Ecclesijs criminosos & delinquentes, compluribus secularibus Principibus, eorumque Curijs & Magistratibus, sub varijs modis & formis concesserint, prout in illis plenius continetur.

Sed secularium Principum Ministri d. facultate abusi sunt & mala hic enarrata euenerunt.

§.1. Experientia postmodum docuit, tum ob diuersitatem & differentiam huiusmodi indultorum, tum quia plerique eorundem Principum Ministri, ex hoc ipso illa diuersimode, etiam latius quam par erat, & ad suum libitum interpretandi occasionem arripuerunt, illisque abuti cœperunt, subortam esse non mediocrem in aliquibus locis, libertatis & immunitatis Ecclesiasticæ perturbationem & confusionem. alibi vero ne ipsos quidem laicos indultis huiusmodi vti voluisse, aut potuisse, quod Populis, inueterata erga Ecclesias reuerentia, deuotis, & assuetis, scandali potius quam quietis occasionem præberent. Illud etiam absurdum sæpenumero secutum est, vt infimæ interdum conditionis laici, non modo iuris, sed etiam litterarum penitus ignari & imperiti, dum, quasi potestates, aut Ministri Curiæ secularis in aliquo Castro, aut Oppidulo iurisdictionem exercebant, facultatū & indultorum huiusmodi limites longe excesserint, eaq. suo arbitratu in sensus minus rectos, & ab intentione concedentis omnino alienos, detorserint, & illorum prætextu quicquid sibi in mentem venit attentare præsumpserint, in graue iurisdictionis & immunitatis Ecclesiasticæ præiudicium, locorum, & personarum diuino cultui dicatarum contemptum, ipsius diuinæ maiestatis offensam, & scandalum plurimorum. Quare pro commisso nobis à Domino Pastoralis officij munere, prædictis absurdis & scandalis obuiare, ac differentias huiusmodi ad vniformem regulam reducere, omnemq. dubitandi, ac perperam interpretandi occasionem dilucida declaratione submouere, abusus tollere, & ne Ecclesiastica iura plane conculcentur & negligantur, opportune prouidere decreuimus, prout etiam dictus Sixtus prædecessor noster ijsdem de causis motus statuere decreuerat, licet morte præuentus hoc adimplere nequiuerit. ita tamen, vt quando præsens temporum calamitas, & nimia, quæ iam inualuit peruersorum hominum malitia id exposcit, aliquid, etiam ad terrorem delinquentium, & ad coercenda illorum facinora, vltra id quod prisca illa maiorum nostrorum disciplina, & vetus sacrorum canonum norma præscripserat in quibusdam casibus, congrua moderatione adhibita, permittamus.

Hic itaque Pont. huiusmodi facultates reuocat, et immunitatē Ecclesiasticā obseruari præcipit.

§.2. Hac itaque nostra perpetuo valitura constitutione, omnia & quæcunque priuilegia, indulta, & gratias, tam per prædictum Sixtum ac Pium Quintum, quam alios quoscunque nostros prædecessores, aut nosmetipsos, Sedemq. Apostolicam eiusve Legatos, super abducendis, vel extrahendis ab Ecclesijs, Monasterijs, Sacellis, domibus regularibus & secularibus, locisve sacris aut Religiosis, aliasque in casibus à iure permissis, hominibus certorum tunc expressorum vel non expressorum criminum reis, aut fraudulentis decoctoribus, etiam in odium certorum delictorum, & pro bono, pace, & quiete publica, & ex causis vrgentissimis ac necessarijs & æquipollentibus casibus in iure expressis, atque ex paritate, identitate, aut maioritate rationis extensis, perpetuo vel ad certum nondum elapsum tempus, seu ad vitam alicuius Principis, aut beneplacitum, seu alias quomodolibet concessa, etiam iteratis, aut multiplicatis vicibus, approbata, & innouata, ac vsu recepta, litterasque Apostolicas sub plumbo, aut in forma Breuis seu alias quomodocunque desuper confectas, quarum tenores hic haberi volumus pro expressis, ac ad verbum insertis, sublata penitus omni differentia, ita ad vnam tantum formam reducimus, & moderamur.

Certos tamē casus hic expressos excipit, in quibus laici delinquentes Curiæ seculari requirenti remitti debēt.

Quo ad hæreticos habes etiam supra XXII. cit. in rubr.

§.3. Vt laicis, ad Ecclesias, locaq. sacra, & religiosa prædicta confugientibus, si fuerint publici latrones, viarumque grassatores, qui itinera frequentata, vel publicas stratas obsident, ac viatores ex insidijs aggrediuntur, aut depopulatores agrorum, quive homicidia, & mutilationes membrorum in ipsis Ecclesiis earumue Cœmeterijs committere non verentur, aut qui proditorie proximum suum occiderint, aut Assassinii vel hæresis, aut læsæ Maiestatis in personam ipsiusmet Principis rei, immunitas Ecclesiastica non suffragetur. Sed vniuersis & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, cæterisq. Ecclesiarum, & Monasteriorum Prælatis, tam secularibus quam cuiusuis Ordinis Regularibus, districte præcipiendo mandamus, & præcipimus, vt laicos in casibus prædictis delinquentes, ad eorum Ecclesias, Monasteria, domos, & alia loca supradicta sacra, seu Religiosa respectiue confugientes, & in eis se recipientes atq. morantes, qui prædicta delicta, eorūve aliquod, iudicio suo commisisse videbuntur, quādo à Curia seculari fuerint requisiti, & quilibet eorum fuerit requisitus, Ministris, & Officialibus Curiæ secularis absque irregularitatis nota, aut alicuius censuræ Ecclesiasticæ incursu, tradi, & consignari curent, & faciāt, & quilibet eorum curet & faciat.

Et Curia secularis absq. licentia Iudicis Ecclesiastici nullo pacto accipiat.

§.4. Ne autem Curia secularis prædicta Ministri facultate illos per se & propria auctoritate extrahendi, & abducendi sibi olim, vt præfertur, attributa, & per præsentes reuocata, abutantur, Volumus, dictaq. auctoritate decernimus, & declaramus, vt Curia secularis eiusque Iudices & Officiales, ab Ecclesiis, Monasteriis, locisq. sacris prædictis, laicum aliquem vt præfertur, delinquentem in nullo ex casibus supradictis sine expressa licentia Episcopi, vel eius Officialis, & cum interuentu personæ Ecclesiasticæ ab eo auctoritatem habentis, ad quos solos, & non alios, Episcopis inferiores, etiamsi alii Ordinarii sint, aut nullius Diœcesis, aut Conseruatores ab hac Sede specialiter vel generaliter deputati, prædictam licentiam dandi, facultas pertineat. Occurrēte autem casu in loco

exempto, & nullius dioecesis, tunc ab Episcopum viciniorem deuoluatur hæc cognitio, & non ad alios; capere, extrahere, aut incarcerare non possint, nisi eo casu, quo ipse Episcopus, & dictæ personæ Ecclesiasticæ requisitæ illos in delictis superius expressis culpabiles, tradere aut capturæ & carcerationi interuenire, & assistere recusauerint. tuncque reuerentiæ Ecclesiæ, & locis sacris debitæ memores, prędictos delinquentes, minori quo id fieri poterit cum scandalo & tumultu, extrahere curent.

Ne laici Ecclesiasticus prius videat ancarceratus aliquod ex criminibus acceptis commiserit. §. 5. Quodque delinquentes laici prædicti, postquam, vt præfertur ab Ecclesijs, locisue sacris extracti & capti fuerint, ad carceres Curiæ Ecclesiasticæ reponi, & inibi sub tuto & firmo carcere ac opportuna custodia, data illis, si opus fuerit, per Curiam secularem, detineri debeant, nec inde extrahi, Curiæq; seculari prædictæ consignari nec tradi possint, nisi cognito prius per Episcopū, seu ab eo deputatum, an ipse vere crimina superius expressa commiserint. tuncque demum de mandato Episcopi per Iudicem Ecclesiasticum Curiæ seculari, quacumque appellatione postposita, consignentur.

Criminis hæresis cognitio totaliter sit fori Ecclesiastici. §. 6. De crimine verò hæresis, cognitio ad forum Ecclesiasticum tota pertineat, neque in ea Curia secularis se quoquomodo intromittat.

Et omnium personarum Regularium in omnibus casibus. §. 7. Sicuti etiam prohibemus, ne contrà Ecclesiasticas personas, seculares aut cuiusuis Ordinis, vel militiæ etiam Sancti Ioannis Hierosolymitani regulares quoquomodo etiam vigore prædictorum priuilegiorum indultorum, aut concessionum, quæ omnia ad terminos iuris per præsentes reducimus, procedant, aut se intromittant, illasve ab Ecclesijs, Monasterijs, Domibus, locisque sacris, aut religiosis, etiam in casibus in hac constitutione expressis, extrahere, abducere, capere, carcerare, aut cognoscere de criminibus ad forum Ecclesiasticum pertinentibus, aliàs quàm de iure, & per priuilegia eisdem Ordinibus, aut militijs concessa permittitur, quomodolibet præsumant.

Contrauenientes pœnas hic enarratas incidat. §. 8. Quod si quis quacumque dignitate & auctoritate pręditus, præmissorum, aut alio quouis prætextu, quicquam præter aut contra huius nostræ constitutionis tenorem attentare præsumpserit, declaramus eum ipso facto, censuras & pœnas easdem incurrere, quæ contra libertatis, iuris, & immunitatis Ecclesiasticæ violatores per sacros Canones, & Conciliorum generalium, nostrorumque prædecessorum constitutiones sunt promulgatæ.

Clausula sublata, &c. §. 9. Sicque per quoscumq; Iudices, ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, in quauis causa & instantia, iudicari, & diffiniri debere, necnon irritum decernimus & inane si secus super his, per quoscumque quauis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausula derogatoria. §. 10. Non obstantibus præmissis, tam Sixti, & Pij V. quam aliorum quorumcumque prædecessorum nostrorum litteris Apostolicis, priuilegijs, indultis, & facultatibus, quibusuis personis etiam Imperiali, Regia, Ducali, aut alia quauis dignitate & auctoritate fulgentibus, aut Rebuspublicis, Dominijs, Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, & locis, eorumue Curijs, Parlamentis, Senatibus, Consilijs, Communitatibus, Vniuersitatibus, Collegijs, aut Præsidentibus, Proregibus, Gubernatoribus, Locatenentibus, Vicarijs, Potestatibus, alijsque Magistratibus, Officialibus, Ministris, aut Consiliarijs, ex prædictis, vel alijs etiam grauioribus, & vrgentioribus causis; tam illorum intuitu & contemplatione, siue ad eorum preces, & instantiam, quàm etiam Motu proprio, & ex certa scientia deque Apostolicæ potestatis plenitudine, ac per modum statuti & legis perpetuæ, etiam in vim contractus, & fratrum nostrorum consilio, sub quibuscumque tenoribus & formis, & cum quibusuis præseruatiuis, restitutiuis, mētis attestatiuis, derogatoriarum derogatorijs, alijsque validissimis, efficacissimis, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, etiamsi inibi caueatur expresse, quòd illis, nisi sub certis modis & formis, & nisi de expresso eorum consensu ad quorum fauorem concessæ fuerint, derogari possit, & aliter factæ derogationes nullius sint roboris vel momenti, & alias quomodolibet concessis etiam sæpius approbatis, & innouatis. Quæ omnia, & singula, ac illorum tenores pro expressis habentes, quatenus præmissis in aliquo aduer entur, aut plures quàm superius expressos casus contineant, auctoritate & tenore præmissis omninò, ac perpetuò tollimus, & abrogamus, ac ad terminos præsentis Constitutionis, quo ad superius descripta dumtaxat, reducimus: & nolumus cuiquam de cætero suffragari, & qualibet alia dictæ sedis indulgentia generali vel speciali, per quę præsentibus non expressa, vel ad verbum non inserta effectus earū quomodolibet valeat impediri.

Publicationem huius constitutionis demandat. §. 11. Vt autem præsentes litteræ ad omnium notitiam facilius deducantur, mandamus illas in Valuis Sancti Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum, Basilicarum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ de more affigi, & publicari. earum etiam exemplis inibi affixis & dimissis, ac post publicationem huiusmodi volumus & decernimus, vt omnes & singulos quos concernunt, & concernent in futurum, perinde arctent, & afficiant, ac si eorum cuilibet personaliter intimatæ fuissent. Earundem verò præsentium transumptis, etiam impressis, Notarij publici manu subscriptis, eandem fidem in iudicio, & extra illud vbique gentium & locorum haberi volumus, quæ eisdem originalibus litteris haberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctionem pœnalem adijcit. §. 12. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ moderationis, præcepti, mandatorum decretorum, reductionum, declarationum, prohibitionis, sublationis, abrogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 1. die 24. Maij. Datum Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo nonagesimo primo, nono Calend. Iunij, Pontificatus nostri Anno primo.

Publicatio. *Anno a natiuitate D. 1591. indictione 4. die vero 28. mensis May, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris & Domini N. D. Gregorij diuina prouidentia Papa xiiij. anno primo. retroscripta littera Apostolicæ, affixæ & publicatæ fuerunt in valuis Basilicarum Principis Apostolorum de Vrbe, & S. Ioa. Lateranen. necnon Cancell. Apostolica, & acies Campi Floræ, vt moris est, per nos Caterinum Menandi, & Nicolaum Drouyn, Curs.*

Pompeus Guerra Mag. Curs.

VIII.

Moderatio Constitutionis à Sixto V. editę, contra Abortum quouis modo procurantes, & eorum complices.

GREGORIVS EPISCOPVS,
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1591.

SEdes Apostolica pia mater assiduè sentiens ponderis sibi incumbentis in procuranda salute animarum, pretioso Christi Domini sanguine redēptarum, grauitatem, & magnitudinē, in re tanti momenti, vt par est, magis in dies solicita, eundemque optimum finem semper ante oculos propositū habens, nihil vnquam intentatum prætermittit eorum, quæ ad fidelium animas in viam salutis dirigendas iudicat pertinere. Quare nemini mirū videri debet, si interdū quidem contumacium fidelium audaciā pœnarum seueritate deterret. Rursus eisdē, si ad cor redire velint, & peccati veniā humiliter exposcere, maternum aperit sinum, viamq; ad pœnitentiam eis sternit faciliorem, ac mansuetudine congrua rigorem temperat, prout in Domino conspicit salubriter expedire. *Causa huius moderationis.*

Six. V. contra abortum procurantes. §. 1. Dudum si quidem fel. rec. Sixtus Papa V. prædecessor noster, iustitiæ zelo accensus, contra procurantes abortum fœtus tam animati, quam inanimis, eiusque gra-

edidit bullã qua 87 est sup. fol. 641. essrenatam.

grauissimi sceleris participes & adiutores, necnon contra eos qui mulierum fœcunditatem impedirent, & sterilitatis potiones seu venena præberent, constitutionem edidit, sub dat. IIII. Kal. Nouembris, Pontificatus sui Anno Tertio, per quam vltra diuersas, spirituales & temporales pœnas, etiam inter alia excommunicationis sententiam contra eos promulgauit, sibique & successoribus suis tantùm absoluendi facultatem reseruauit, prout in eadem constitutione plenius continetur.

Quam hic Pont. moderatur quo ad reseruationẽ absolutionis ab excommunicatione.

§. 2. Cum igitur postmodum experientia docuerit, ex remedio huiusmodi, non eam quæ sperabatur, vtilitatem & fructum prouenisse, verum potius multis Satanæ malitia ad peccandum inductis, difficiliori ob soli Sedi Apostolicæ reseruatam absoluendi facultatem, reddito ad pœnitentiam aditu, eos à nefarijs huiusmodi flagitijs perpetrandis non solùm non retraxisse, sed etiam plurimorum sacrilegiorum, grauissimorumque peccatorum, & scelerum occasionem dedisse: Nos propterea animaduertẽtes, gladium Ecclesiasticæ disciplinæ, præsertim quoad censuras & pœnas spirituales, ita exercendum esse, vt vt ad medicinam tendat, non ad perniciem animarum. æternumque Pastorem, cuius vices in terris, gerimus, quantum (diuina eius gratia adiutrice) possumus, imitari volentes, qui venit animas hominum saluare non perdere, neminique quantumcunque grauiter, & enormiter deliquerit, viam salutis præclusit, quin potius ad eam assequendam copiosa remedia adhibuit, ac nobis reliquit, & simul vtilius censentes, vbi nec de homicidio, nec de animato fœtu agitur, pœnas non imponere duriores ijs, quæ per sacros Canones, & leges prophanas sunt inflictæ, habita super hoc cum Venerabilibus fratribus nostris Sanctæ R. E. Cardinalibus, super negocijs & consultationibus Episcoporum deputatis, matura deliberatione, de eorum consilio, constitutionem prædictam sic duximus moderandam, vt à peccato, & excommunicatione contra personas ibi expressas lata, tam quo ad eos qui hactenus deliquerunt, quàm quo ad illos qui post nostram constitutionem in eisdem casibus deliquerint, quilibet presbyter, tàm sæcularis, quàm cuiusuis Ordinis regularis ad Christifidelium confessiones audiendas, & ad hos casus specialiter per loci Ordinarium deputatus, plenam & liberam in foro conscientiæ tantùm, absoluendi habeat facultatem, eandem prorsus quam idem Sixtus prædecessor, sibi ac suis successoribus reseruauit.

Et etiam quo ad procurantes abortum fœtus inanimati.

§. 3. Quo verò ad pœnas procurantium abortum fœtus inanimis, aut exhibentium mulieribus, vel sumentium venena sterilitatis, aut quocunque modo auxilium, vel consilium eis dantium, in prædicta constitutione contentas, constitutionem præfatam, in ea parte vbi de his agit, ad terminos iuris communis, ac sacrorum Canonum, & Concilij Tridentini dispositionem, auctoritate Apostolica tenore præsentium, tam quo ad præterita, quam quo ad futura, perpetuo reducimus, perinde ac si eadem constitutio in huiusmodi parte nunquam emanasset.

Clausula derogatoria.

§. 4. Non obstantibus eadem prædecessoris nostri constitutione, quam quo ad reliqua omnia, præter contenta in hac nostra constitutione in suo robore omnino permanere volumus, cæterisque contrariis quibuscunque.

Exemplorum fides.

§. 5. Volumus autem, vt præsentium transumptis, Notarij publici manu subscriptis, & sigillo Prælati Ecclesiastici munitis eadem prorsus fides habeatur, in iudicio & extra illud, quæ eisdem originalibus haberetur exhibitis vel ostensis.

Sanctio pœnalis.

§. 6. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostrarum moderationis, reductionis, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

D.P. An. 2. die 31. Maij.

Datum Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quingentesimo nonagesimo primo, prid. Cal. Iunij, Pont. Nostri Anno primo.

IX.

Concessio vsus bireti rubri, S. R. E. Cardinalibus, ex Ordinibus Regularium assumptis.

De materia Cardinalium satis dixi ad const. 50. Six. V. sup. fol. 560. Postquam. ibi videas.

Edita An. D. 1591.

Hic Pont. vota Cardinalium audit.

SAnctissimus D. N. D. Gregorius Papa XIV. vocauit ad Sedem, Dominos Cardinales, eisque proposuit, de concedendo vsu rubri bireti, DD. Cardinalibus ex Ordinibus regularium assumptis, & sentẽtias eorum audiuit, die 26. Aprilis 1591. Romæ apud S. Petrum in Consistorio secreto.

Vsum bireti rubri Cardinalibus ex Ordinibus Regularium assumptis concessit.

§. 1. Postea die Dominico 9. Iunij festo Sanctissimæ Trinitatis, Sanctissimus D. N. Romæ in ædibus Hortorum Quirinalium, antequam descenderet ad SS. Apostolorum proximam Basilicam, ad Cappellam celebrãdam, dedit rubea bireta infrascriptis DD. Cardinalibus ex Ordinibus regularium, quæ perpetuo deferrent more aliorũ, habitu in ceteris nihil immutato. Cardinales hi fuere.

Nomina Cardinalium qui d. birettum tunc receperunt.

Frater Michael Alexandrinus. } Ambo ex Ordine Prædicat.
Frater Hieronymus Asculanus. }
Frater Constantius Sarnanus, ex Ordine Minorum Conuentualium.
Frater Gregorius de Montelparo nuncupatus, ex Ordine Eremitarum S. Augustini.

X.

Approbatio quarta instituti & Religionis Clericorum Regularium Societatis IESV, cum aliquarum impugnationum reiectione.

Hanc Religionem primo approbauit Paul. III. vt sup. in eius constit. 25. Regimini. fol. 653. vbi etiam cætera plene adnotaui, ibi videas.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1591.

Proœmium.

ECclesiæ Catholicæ, cui Deo auctore præsumus, decor a que vtilitas postulat, vt cum in omnibus illius membris fouendis atque ornandis, assidue nobis laborandum sit: in illa tamen præcipuam vigilãtiæ nostræ partem impendere debeamus, quæ non modo ipsa per se, robur, ac pulchritudinem corpori huic mystico afferunt; sed cęteras etiam eiusdem partes vel discuptas consolidare, vel integras custodire, vel fœdatas eluere, atq; etiam ornare valeant. Inter hæc autem quem locum obtineant Religiosi Ordines, præsertim vero qui proximorum vtilitati deseruiunt, non obscure perspicimus cum & superiora tempora, & præsentia diligenter attendimus.

Societas commendatur.

§. 1. In his vero Religio Societatis IESV, quam nouissimis hisce diebus diuina prouidentia excitauit, adeo strenue laborauit, ac sine intermissione laborat, vt illius vel turbationem, & infirmitatem, ad commune Ecclesiæ damnum; vel pacem atque integritatem, ad eiusdem vtilitatẽ maxime pertinere putemus. Et quoniam neque tranquillitati, neque firmitati huiusmodi Ordinum prospectum esse poterit, nisi eorum instituta firmiter inconcussa seruentur, ijsdemq; modis feliciter progrediantur & crescant, quibus à Fundatoribus, Domino inspirãte, atq; hac sancta Sede approbante, primum fundati sunt, necessarium duximus, ea quæ ab Ignatio, huius Ordinis Fundatore, ordinata, & à prædecessoribus nostris Rom. Pont. circa eiusdem Societatis Institutum sancita sunt, apostolicæ firmitatis munimine denuo roborare

Paulus v. Iul. iij. & Greg. xiij. Societatis institutũ approbarũt, vt notaui in d. Pauli cõst. in rubr.

§. 2. Quamuis enim præfatæ Societatis Institutum iã inde ab eius primordijs fuerit per fe. re. Paulum III & Iulium etiã III. Romanos Pontifices prædecessores nostros approbatum; & à fe. re. Gregor. XIII. etiam prædecessore nostro primo per eius quasdam litteras sub Dat. Cal. Febr. pont. eius anno vndecimo: deinde copiosius per Constitutionem, quæ incipit, Ascendente Domino, confirmatum; Nihilominus tamen non ideirco defuerunt, qui adhuc sub

zeli, & boni specie, aliqua ex iis quæ in dictis Pontificijs approbationibus & confirmationibus continétur, & alia etiam quæ ad institutum, & rationé gurbernandi dictæ Societatis pertinent, varijs modis impugnare.

Illud tamen nonnulli impugnarunt multis modis hic relatis.

§. 3. Quin etiam apud piæ mem. Sixtum Papam V. prædecessorem ité nostrum oblatis libellis, & varijs excogitatis modis traducere & calumniari, atque vt ea quæ consultissime sancita erant infringerentur, conari veriti non fuerint. Instantes scilicet, vt res & negocia Societatis non per Superiores, vt hactenus iuxta illius Constitutiones, & Apostolica diplomata factum est, sed per Capitula, seu Congregationes definiantur. Vt electiones tam Prouincialium quam Superiorum localium non à Præposito Generali iuxta huiusmodi Constitutiones ac diplomata, sed in Capitulis eisdem fiant. Vt Nouitij in Societatem & ad vota Scholasticorú, peracto biennio Nouitatus, in Capitulis eisdem admittantur. Vt professioni certum ac præfixum tempus statuatur, quo exacto, per suffragia Congregationis Religiosi huiusmodi ad professionem admittantur. Vt qui iuxta Institutum ac formulam ipsam votorum, qua vouerunt, sanctæq. huius Sedis approbationem à Societate dimittuntur, non nisi ordinarij iudicij forma seruata dimittantur. Illa etiam in côtrouersiam & examen eodem tempore adducta fuere, népe. Nomen ipsum Societatis IESV quod non esset ita deinceps vocanda. Religiosos non professos non debere ad sacros ordines promoueri. Huiusmodi Religiosos non esse prohibendos, quin ad alios Regulares Ordines transire; similiter nec laicos, vt ad Sacerdotium, nec alios nó professos, vt ad professionem, aut ad gradus mutationé aspirare possint. Facultatem præterea, eos qui professi nó sunt, dimittendi non probari. Quibus & huiusmodi alijs nouis impugnantium inuentis si aditus pateret, vniuersa Societatis structura labefactaretur, atque conuelleretur.

Hic ideo Pôt. impugnationes reijcit multis rationibus hic enumeratis.

§. 4. Nos igitur huiusmodi impugnationibus diligenter consideratis, & perpenso circa reliqua, quæ in controuersiam & examen deducta fuerant, nonullorum Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium iudicio, qui ex mandato eiusdem Sixti prædecessoris, illa accurate discusserant, & examinauerant. Simul etiam perpendentes, primum quidem quod modus ille, res & negocia per Capitula definiendi, optimum Societatis ordiné, ac vniuersam gubernandi rationem prorsus euerteret. Illam enim Ignatius Fundator quamuis Superiorum consilium, prudentiamque ac rerum experientiam adiuuare, & promouere curauerit, adhibitis scilicet tam Generali Præposito, quam singulis alijs Superioribus, tum Prouincialibus tum localibus suis, ex selectioribus, Consiliarijs, atque Admonitoribus, monarchicam tamen & in definitionibus, vnius Superioris arbitrio contentam esse decreuit. Deinde quod ratio Capitularium electionum maxima ipsi Societati afferret incommoda. In qua licet electiones quædam primariæ, cuiusmodi sunt Generalis Præpositi, ac illius Assistentium & Admonitoris, in generalibus Congregationibus, in Prouincialibus vero tam eorum qui Generalem Præpositum eligere, vel generali ipsi Congregationi cum iure suffragij interesse, quá Procuratorum etiam, qui é singulis Prouincijs quolibet triennio in Vrbem ad Procuratorum Congregationem mittuntur, & eiusmodi quædam aliæ electiones per secreta scrutinia, & decisiua suffragia fiant. In reliquis nihilominus proprij cuiusque gradus iudicium, & officiorum discretio ac distributio, iuxta Constitutiones easdem & Apostolica diplomata ipsius Instituti confirmatoria, prædictorum Pauli III. ac Iulij etiam III. prædecessorum nostrorum, tota est in ipsius Præpositi Generalis manu. Quam Præpositi Generalis, ac reliquorum illi subordinatorum Superiorum auctoritatem nônulli impugnatores multis modis contrahere, ac eneruare tentarunt. Denique quod in ipsorum dimissionibus, qui iuxta formulam Votorum simplicium in constitutionibus expressam vouerunt, quosq. in Societate retinere non expedit, nec côtractus vitiose claudicet, nec vlla alia interueniat iniustitia. Considerantes insuper, quod in regularis disciplinæ, ac spiritualis perfectionis non exiguum detrimentum, totiusq. Ordinis perturbationem maximam, atque perniciem vergeret, si ea quæ a Fundatoribus sancte statuta sunt, atque ab vniuerso Ordine sæpius in illius generalibus Cógregationibus recepta & approbata, & quod præcipuum est, ab hac Sancta Sede sancita & confirmata sunt, non solum mutari, sed quocunque prætextu impugnari ac labefactari contingat. Omni nobis studio curandum esse duximus eiusmodi nouitatibus, ac temerarijs impugnantium præsumptionibus omnem aditú præcludere, ac Societatis indemnitati prospicere, vt hac ratione Societas ipsa nostro & Apostolicæ Sedis præsidio munita, atque in sui Instituti puritate, & Regularis disciplinæ integritate, quiete ac pace conseruata, vberiores in dies fructus in agro Domini pergat, ipso Domino adiuuante, alacriter & absque impedimento proferre.

Dictúq. Institutum, & Societatis priuilegia omnia approbat.

§. 5. Motu igitur proprio, & ex certa scientia nostra deq. Apostolicæ potestatis plenitudine, laudabile ipsius Societatis Institutum, Constitutionesq. omnes ac statuta, & decreta, & quæ illud concernunt præmissa omnia & singula, prædictaque ac quæcunque alia eius priuilegia, facultates, exemptiones, immunitates, gratias & indulta à prædictis seu etiam ab alijs prædecessoribus nostris, etiá per communicationem concessa, qualiacunque illa, acsi ad verbum præsentibus insererentur, pro expressis habétes, tenore præsentium approbamus & côfirmamus. supplentes omnes iuris ac facti defectus siqui interuenerút in eisdem.

Et de nouo statuit quod

§. 6. Et nihilominus ac nostra perpetuo perpetuo valitura Constitutione, Motu, scientia & potestatis plenitudine similibus statuimus & decernimus & ordinamus.

In Congregationibus procedatur, iuxta côstitutiones & decreta.

§. 7. Vt in Societatis prædictæ Congregationibus quibuscunque, eo prorsus modo procedatur, atque ea tantú tractentur & definiátur, quæ in Constitutionibus ac Cógregationum generalium decretis statutum iam est, vel in posterum statuetur, vt in eisdem Congregationibus tractentur & definiantur.

Superiorum electio tota sit penes Præpositum.

§. 8. Electio vero Superiorum, tam Prouincialium & Visitatorum, quam quorumcunq. localium, tota sit penes Præpositum Generalem iuxta Côstitutitutiones easdem, prout penes ipsum esse & conseruari districte præcimus. cum potestate illorum facultatem reuocandi, restringendi, & etiam augendi, ac administrationis rationem ab illis exigendi, & eosdem ab officio remouendi, prout in Domino iudicauerit expedire.

Nouitij ad Societaté & ad Scholasticorú vota p Superiores admittantur.

§. 9. Nouitios etiam tam in eorú admissione ad Societatem, quam ad Scholasticorum vota, post biennium Nouitiatus, iuxta Societatis morem, per Superiores admittendos esse.

Graduum discretio, ac in Coadiutores formatos & Professos promotio sit in manu Præpositi generalis.

§. 10. Graduum etiam discretio & iudicium, ac Coadiutorum tam spiritualium quam temporalium simulque & Professorum promotio, iuxta huiusmodi Constitutiones similiter sit in manu Præpositi Generalis.

Tempus promotionis ad eiusmodi gradus quod sit.

§. 11. Tempus autem promotionis ad huiusmodi gradus, nullo modo volumus certú seu determinatum esse, sed Constitutiones ac diplomata prædicta hac etiam in parte omnino obseruari volumus & mandamus, quæ statuunt, selectos tantum spiritus, & doctrinę viros, & multum diuque exercitatos, ac in varijs probationibus virtutis, & abnegationis sui ipsorum, cum omnium ædificatione, & satisfactione satis cognitos, ad Professioné esse admittendos, & denique non nisi cum Societati vel eius Pręposito Generali fuerit ab eis plene in Dño satisfactú.

Omnis auctoritas omnesque facultates Præposito concessę, inuiolatæ côseruentur ex causis hic expressis.

§ 12. Omnis vero auctoritas omnes denique facultates per dictæ Societatis Constitutiones & Apostolica diplomata Præposito Generali concessæ, tam in ijs quæ ipse per se exercere debet, quam in communicatione Prouincialibus & Visitatoribus, ac alijs quibuscunque Superioribus per ipsum facienda, integre & inuiolate côseruentur. quoniam vt ratio ipsa docet, & Ignatius Fundator prudenter animaduertit, ad hoc vt Societas bene gubernetur, valde expedit vt Præpositus Generalis omné habeat in ea auctoritatem ad ædificationé. ex qua præter cętera quamplurima, illud sequetur commodi, vt vniuersus Ordo ad monarchicam gubernationem compositus maxime seruetur vnitus, ipsiusq. membra per vniuersum Orbem dispersa, per omnimodam hanc subordinationem suo capiti colligata, promptius atque facilius à summo capite Christi in Terris Vicario, ad varias functiones iuxta eorum peculiarem vocationem, ac spe-

ciale votum dirigi, atque moueri possit.

Forma iudiciaria in dimissionibus non seruetur, sed forma constitutionum.

§. 13. Quod vero attinet ad dimissionem, Declaramus formam iudiciariam adhibendam non esse, sed modum in Constitutionibus præscriptum, & hactenus in ipsa Societate seruatum de cetero seruari volumus. nempe vt etiam sine aliquo processu, tela, aut ordine iudiciario, ac nullis terminis etiam substantialibus seruatis, sola facti veritate inspecta, culpæ vel rationabilis causæ tantum ratione habita, ac personarum aliarumque circumstantiarum, quarum consideratione sit cum charitate & prudentia coniuncta, procedi possit, auctoritate prædicta declaramus & decernimus.

Omnes facultates ad correctionem & punitionem alijs Ordinibus concessæ, Societati eiusque Præposito concessæ sint.

§. 14. Quin etiam omnes facultates, omnemque iurisdictionem, quod ad subditorum correctionem & punitionem pertinet, quibuscunque Ordinibus eorumque Generalibus hactenus concessas, non ad instar, sed æque principaliter ipsi Societati, eiusque Præposito Generali concedimus & elargimur. Quo vero ad reliqua quæ in controuersiam vocata erant, sic statuimus.

Nomē Societatis IESV retineatur.

§. 15. Nomen Societatis IESV, quo laudabilis hic Ordo nascens à Sede Apostolica nominatus est, & hactenus insignitus, perpetuis futuris temporibus in ea retinendum esse.

Societatis Religiosi emissis votis simplicibus, ad sacros ordines promoueri possint.

§. 16. Ac Religiosos huiusmodi post emissa vota, etsi simplicia, ad sacros etiam presbyteratus ordines iuxta Summorum Pontificum concessiones promoueri posse.

Et ad nullum Ordinē, ut Ordini Carthusianorum excepto, eis transire liceat.

§. 17. Eisdemque, emissis huiusmodi votis ad quemuis alium Ordinem Mendicantium vel non Medicantiū (Carthusiensium duntaxat excepto) transire minime licere.

Ad Sacerdotium, vel ad Professionem aut cuiuslibet gradus mutationem aspirare non debeant.

§. 18. Laicos vel alios non Sacerdotes, ad Sacerdotium, vel eosdem aut qui Sacerdotes sunt, ad professionē, aut cuiuslis alterius gradus mutationem aspirare non debere.

Potestas dimittendi tam quam rem magni momenti ad Societatis conseruationem, omnino retineatur.

§. 19. Potestatem quoque à Societate dimittēdi quosuis non professos, ab hac Sede Apostolica sæpius approbatam, eosq. ab omni obligatione votorum iuxta Constitutiones & diplomata huiusmodi emissorum, per dimissionem ipsam, per quam vota prædicta cessant liberandi, tanquam rem magni momenti ad Societatis puritatem & conseruationem retinendam, omnino ratam, intactā & illibatam esse volumus.

Perturbatorum audacia coerceatur.

§. 20. Et vt perturbatorum & contradicentium audacia coerceatur, ac nec ipsi vel pernicioso eorum exemplo alij in posterum quæ ab hac Apostolica Sede semel stabilita sunt, præcipue circa Regularium Ordinum institutionem & confirmationem, in quibus alioquin ad eandē Sedem tantum manus apponere spectat, impugnare aut eneruare impune præsumant aut vllo modo valeant. Præcipimus in virtute sanctæ Obedientiæ vniuersis & singulis personis, tam secularibus quam quorumuis Ordinum regularibus, cuiuscunque status, gradus & præeminentiæ existant, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, aut alia maiori ecclesiastica dignitate seu Cardinalatus honore vel mundana quauis auctoritate, seu excellentia præfulgeant, ipsis vero Regularibus etiam dictæ Societatis Religiosis sub pœnis excommunicationis latæ sententiæ, necnon inhabilitatis ad quæuis officia & dignitates, vocisq. tam actiuæ quam passiuæ priuationis, eo ipso absque alia declaratione incurrendis, quarum absolutionem Nobis ac Successoribus nostris duntaxat reseruamus, ne dictæ Societatis Institutum.

Constitutiones Societatis nō immutentur.

§. 21. Constitutiones aut decreta, vel ex eis quidpiam aut ex præmissis omnibus articulum quemlibet, vel aliud quid suprадicta concernens maioris boni, aut zeli seu quouis alio quæsito colore aut prætextu directe vel indirecte impugnare vel immutari, alterari aut formam aliam seu rationem circa ea induci curare, aut contra vel præter ea seu quæuis alia ipsius instituti substantialia agere vel quidpiam vlli alij, præterquam Nobis aut Romano Pontifici pro tempore existenti, idque immediate vel per nostrum aut Sedis Apostolicæ Legatum seu Nuncium vel ipsius Societatis generali Congregationi aut Præposito Generali, addendum minuendum aut immutandum siue alterandum proponere quoquo modo audeant vel præsumant.

§. 22. Pœnas deniq. omnes in Gregorij XIII. prædecessoris prædicti Constitutione, Ascendente Domino, cōtentas, ac Constitutionē eandē cum omnibus & singulis in ea contentis, acsi ea omnia ad verbum præsentibus insererentur, per præsentes approbamus & innouamus.

Innouantur pœnæ constit. fe. rec. Greg. XIII. omniaque in ea cōtenta confirmantur.

Præsentes de subreptionis vitio notari non possint.

§. 23. Decernentes præmissa omnia & singula, necnō præsentes ac in eis contenta quæcunque, nullo vnquam tempore, etiam ex eo quod interesse forsan habentes ad id vocati non fuerint, vel alio quocunque prætextu, & ex quauis causa quantumuis vrgenti, legitima, & rationabili, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ vel alio quouis defectu notari, impugnari, inualidari, retractari, annullari, reuocari, ad viam iuris reduci, in dubium vel controuersiam reuocari, aut aduersus illa quocunque iuris, facti, vel gratiæ remedium impetrari posse vel debere.

Nec sub quibusuis reuocationibus comprehēdantur.

§. 24. Nec sub quibusuis similium vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus comprehendi, sed ab illis semper excepta, & quoties emanabunt, toties in pristinum & eum in quo antea quomodolibet erant, statum restituta, reposita & plenarie redintegrata, ac de nouo etiam sub Dat. per Societatem illiusque Præpositum Generalem, & alios Superiores prædictos quandocunque eligenda, de nouo concessa, ac etiam confirmata & approbata, validaque, efficacia & illibata, etiam absque eo quod desuper à dicta Sede illorum vlterior restitutio, reualidatio, confirmatio, seu noua concessio impetranda sit, fore & esse, suosque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere, ac easdem præsentes litteras ad probādum plene omnia & singula præmissa sufficere, nec ad id alterius probationis adminiculum requiri.

Et ita iudicari debeat.

§. 25. Sicque in præmissis omnibus & singulis per quoscunque Iudices & Commissarios, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, etiam de latere Legatos, in quauis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & definiri debere. Necnon irritum & inane quicquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Ordinarij curent obseruantiam harum mandatorum.

§. 26. Mandantes vniuersis & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac cæteris Ecclesiarum & locorum etiā Regularium Prælatis per vniuersum Orbem constitutis, vt præsentes litteras in suis quisque Ecclesijs, Prouincijs, Ciuitatibus, Diœcesibus & iurisdictionibus ab omnibus inuiolate obseruari. Quin etiam Præpositum, ac personas Societatis huiusmodi defendant, eosque præmissis omnibus & singulis pacifice frui faciant & gaudere, non permittentes ipsos per quoscunque quomodolibet molestari. Contradictores per censuras ecclesiasticas & alia iuris & facti remedia opportuna, appellatione postposita, compescendo. inuocato ad hoc etiam si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Quibuscunque non obstan.

§. 27. Non obstantibus tam ipsius Sixti prædecessoris super modo & forma admittendi Nouitios ad Religionem, quam alijs quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, aut decretis per eundem, vel quoslibet alios prædecessores nostros, etiam viuæ vocis oraculo, aut alias quomodolibet editis, ac etiam aliorum Ordinum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibuscunque huiusmodi Ordinibus, Vniuersitatibus, locis aut personis per quoscunque Romanos Pōtifices prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem prædictam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & cum quibusvis irritatorijs, annullatiuis, cassatiuis, reuocatiuis, modificatiuis, præseruatiuis, exceptiuis, declaratiuis, mentis attestatiuis, ac derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque. & alijs decretis in genere vel in specie, ac alias quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis & innouatis. Quibus omnibus & singulis, etiamsi in eis caueatur expresse, quod illis nullatenus, aut non nisi sub certis modo & forma in illis expressis derogari, possit, pro illorum

suffi-

sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis specifica & expressa mentio habenda, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, specialiter & expresse derogamus. contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem Sede sit indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Præsens concessio alijs nõ cõmunicatur.

§. 28. Præsentis autem constitutionis & gratiæ communicationem, omnibus alijs qui sua priuilegia cum ipsa Societate copiose participant, participareque poterunt quomodolibet in futurũ, fieri omnino prohibemus.

Transumptis fides datur.

§. 29. Cæterum volumus, vt præsentium transumptis etiam impressis, manu Secretarij dictæ Societatis vel Notarij publici subscriptis, & sigillo Præpositi Generalis eiusdem Societatis, vel alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem omnino fides habeatur in iudicio & extra illud, quæ litteris ipsis originalibus haberetur, si essent exhibitę vel ostensę. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 1. 28. Iunij.

Datum Romę, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1591. Quarto Cal. Iulij, Pont. nostri Anno 1.

X L.

Quod nec Fratres Reformati Fratrum Minorum Conuentualium S. Francisci, neque alij Religiosi, Capuciũ & habitum Capuccinorum, vel alium ei consimilem deferre possint.

Capuccinorum institutionem & alia eos concernentia, notaui supra ad const. 21. Clemente VII. Religiosos. fol. 588. Et ibi etiam de toto Ordine Fratrum Minorum remissiue dixi.

Edita An. D. 1591.

GREGORIVS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Franciscanæ Religionis cõmendatio.

BEati Francisci Confessoris Sodalitas ab vno fundatore instituta, & ad eundem DEI finem ordinata, vtriusque Seraphicę Religionis nomine nuncupata, in plures Sodalitates, & membra, Apostolica permissione diuiditur, & quasi circumamicta varietate, prout pietas diuersimode suadet, corde vno & anima vna Deum colit, & instar agri Dominici varios atque vberes fructus quotidie profert, & distinctiores, & abundantiores, vt cõfidimus, in dies proferre non cessat.

Paulus III. habitum Capuccinorum, cæteris alijs vetuit sup. in eius const. 11 Exponi. fol. 692.

§. 1. Sane cum ad aures nostras peruenerit, alias fel. rec. Paulum Papa III. prædecessorem nostrum inter alia per suas in forma Breuis litteras, quibusuis personis, cuiuscunq. conditionis existerent, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna eo ipso incurrenda, ne habitum per Fratres Ordinis Minorum Sancti Francisci Capuccinorum nuncupatorum gestari solitum, nisi in eadem Congregatione essent, & sub moderni, & pro tempore existentis Generalis eiusdem Ordinis obedientia & cura permanerent, gestare quoquomodo præsumerent, districtius inhibuisse.

Pius IV. cõsimilem habitũ pariter prohibuit, die 2 Aprilis 1560. in sua bulla, quam prꝯter misi vt plene hic relatam.

§. 2. Et piæ memoriæ Pium Papam IV. etiam prædecessorem nostrum, litteras eiusdem Pauli prædecessoris confirmando, insuper non solum ne habitum prædictũ, iuxta litterarum ipsius Pauli prædecessoris huiusmodi tenorem, verum etiam, nec ita consimilem, quod propter eum possent credi Fratres Congregationis Capuccinorũ, gestare deberent, sub eadem excommunicationis pœna eo ipso incurrenda, prohibuisset.

Gregorius XIII. consimilem habitum Fratribus Tertij Ordinis prohibuit die 29 Octob. 1581. sed eius bullã ex ratione prædicta non posui.

§. 3. Et similiter fel. rec. Gregorium Papam XIII. etiam prædecessorem nostrum, litteras prædecessorũ huiusmodi, & in eis contenta quæcunque pro expressis habendo, & innouãdo, Motu proprio, & ex certa eius scientia, eosdem Fratres, qui Tertiarij ex Ordine Conuentualium dicuntur, non solum Capucium rotundum, sed etiã habitum coloris Berettini, seu Subcinericij ad instar Fratrũ eorundem Conuentualiũ, deferre deberent, ita vt à Fratribus Capuccinis facile discernerentur, sub eisdem Pauli III. & Pij IV. pœnis post sex menses ipso facto incurrendis statuisse & ordinasse.

Hic modo Pont. Fratribus Conuentualibus Reformatis d. prohibitionẽ innouat, & illorum habitum designat.

§. 4. Verum quia iidem Fratres, qui Reformati Conuentualium dicuntur, ita consimiles eisdem Fratribus Capuccinis incedere præsumũt, vt passim à populo pro Capuccinis habeãtur, ac illis tanquam Capuccinis, eleemosynæ, & oblationes conferuntur, nõ sine graui plebis offensione & scandalo, dum reputantur Capuccini esse. Idcirco rationabile existimantes, vt qui ex instituto regulæ, atq. in vitæ regularis obseruantia vniformes nõ sunt, etiam habitus distinctione dignoscantur, vtq. prędecessorum huiusmodi litterarum contemptus & contumacia, seuerioris disciplinæ cẽsuram inueniat, ad euitandas etiã confusiones & contentiones, quæ exinde oriri possent, hac nostra perpetuo valitura constitutione, singulas prædecessorum huiusmodi litteras, & in eis contenta quęcũque pro expressis habentes, & harum serie approbantes, & confirmantes, atque etiam innouantes; Motu etiam simili, & ex certa sciẽtia nostra statuimus & ordinamus, quod ex nunc de cætero perpetuis futuris temporibus, huiusmodi Fratres Reformati nõ solum in Vrbe, sed etiã vbiq. locorum per vniuersum Orbem existentes, vt vere & realiter à Capuccinis distinguantur, & dignoscantur, præter Capucium penitus rotundum, & colorem Berettinum, vel Subcinericium, vt præmissum est, etiam mãtellum longius ad Conuentualium lõgitudinem deferre, & mozzettam latam & longam non sub mãtello, sed supra gestare teneantur.

Receptionesq. Capuccinorũ, etiã a Reformatis interdicit.

§. 5. Insuper strictiori Capuccinorum prędictorum vitæ consulentes, ne ab eisdem Reformatis ipsi Capuccini admitti, vel recipi possint, sub eadem excommunicationis sententia ipso facto tã ab ipsis Capuccinis receptis, quam Reformatis recipiẽtibus incurrenda, interdicimus & prohibemus. Et nihilominus actũ ipsum receptionis, & transitus tanquam indebite factum ex nunc prout ex tunc irritum & penitus nullum esse decernimus & declaramus.

Hoc idem inter d. ut Fratribus Minimis Pius V in const. 45. sedis. fol. 441.

Habitum Capuccinorum, cæteris omnibus iterato prohibet.

§. 6. Et quoniam similiter accepimus nonnullos alios, qui sub Eremitarum vocabulo nominantur, vagos aut profugos, ac Acephalos sub nullius obedientia degentes, nec Episcoporum iurisdictioni se subijcientes, sine aliqua licentia, vel loci assignatione, non sine graui fideliũ scãdalo huc illucq. vagari, eorundem Fratrum Capuccinorum habitum vel adeo consimilẽ gestantes, vt facile pro Capuccinis reputentur, Motu pari, eosdem Eremitas sine litteris dimissorijs alicuius Superioris Ordinis approbati, de cuius gremio sint, vel Episcopi loci illius vbi degunt, vagari, aut ex proprijs locis discedere non posse, & imprimis ab habitu Capuccinorum eisdem saltem, vel alijs notoribus differentijs distingui & dignosci debere omnino præcipimus, & iubemus.

Inobedientes coerceri mãdat.

§. 7. Mandantes propterea vniuersis & singulis Fratribus Reformatis prædictis, eorumq. Superioribus, ac ipsis Eremitis acephalis, & sine obedientia itinerantibus, præter pœnas per prædecessores prędictos inflictas, in virtute Sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ, alijsq. grauioribus pœnis arbitrio nostro imponendis, vt præmissa omnia & singula, omni excusatione & tergiuersatione postposita, infra sex mensium spatium à data præsentium computandum, statim adimpleant, & exequantur. Quod si facere distulerint vel neglexerint, eos per Almę Vrbis Vicarium nostrum hic in Vrbe, eiusq. districtu, ac per locorum Ordinarios, vbi Fratres prædicti reperiantur, per carcerationem, aliaq. opportuna iuris & facti remedia prout contumacia cuiusq. exegerit, cogi & compelli posse ac debere volumus & iubemus. Et nihilominus irritum & inane decernimus, quicquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuscunq. nõ obstãtib.

§. 8. Non obstant. quatenus opus sit, regula nostra de iure quæsito non tollendo, alijsque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, & vtrarumq. regularum siue Ordinum etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, regulis, & institutis, priuilegijs quoq. indultis, & litteris Apost. Fratribus, & Eremitis prædictis, eorũq. Superioribus

bus & personis, in genere vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis & innouatis. Quibus omnibus eorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Fides transumptorum.

§. 9. Volumus autem quod præsentium transumptis, etiam impressis, manu publici Notarij subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides vbique, in iudicio & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 1. die 6. Iulij.

Dat. Romæ in Monte Quirinali, sub annulo Piscatoris, die 6. Iulij, Pont. nostri Anno primo.

XII.

Iurisdictio S. R. E. Cardinalis Protectoris & Iudicis causarum, interesse Monasterij Monialium S. Marthæ de Vrbe tangentium.

Hoc Monasterium seu potius domus, erat probationis dudum refugium mulierum vitæ culpabilis, vt innuptæ Moniales fierent, vel matrimonio copularentur, nuptæ vero proprijs viris restituerentur. Sed hoc pium opus, ad Monasterium Domus Piæ nuncupatum, olim translatum fuit, vt videre est sup. in Gregorij XIII. constitut. 59. Cupientes. fol. 422. Hoc autem Monasterium, Virgines tantum hodie recipit, & valde floret.

GREGORIVS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1591.

Exordium.

SAlubrem Monasteriorum omnium præsertim Vrbis nostræ, de quibus peculiarem curam habemus, statum desiderantes, non modo quæ illis concessa sunt libenter confirmamus & approbamus; verum etiã quæ expressiorem sensum postulare videntur, re diligenter perspecta, ita declaramus, vt omnis dubietas de pijs Christifidelium mentibus euellatur.

Paulus III. Domum in Vrbe deputauit ad recipiendas mulieres vitæ culpabilis, & Confraternitatẽ desuper instituit.

§. 1. Dudum siquidem fel. recor. Paulus Papa Tertius quandam in Vrbe Domum pro mulieribus, tam coniugatis quam solutis, vitæ culpabilis recipiendis, ibique retinendis, etiam sub clausura, donec vel Moniales fierent, vel matrimonio copularentur si innuptę, vel si nuptæ essent, proprijs viris restituerentur deputauit. Ac pro gubernio mulierum, & Domus huiusmodi, Confraternitatem de Gratia nuncupatam, cum Ecclesia, Dormitorio, & alijs necessarijs ad prædicta, ac facultate condendi quęcunque statuta licita & honesta.

Et postea erectũ ibidẽ fuit, Monasterium pro recipiendis, quę ex prædictis mulieribus Moniales esse volebant.

§. 2. Ac piæ memoriæ Rodulphus tituli Sanctæ Mariæ Transtiberim Presbyter Cardinalis, de Carpo nuncupatus, necnon similis memor. Raynutius tituli S. Angeli Presbyter Cardinalis, Rauennaten. nuncupatus, & maior Pœnitentiarius, comperto quod multæ ex dictis mulieribus, locum in alijs Monasterijs commode non reperiebant vbi Moniales fieri voluissent, habita fideli informatione à Confratribus dictæ Confraternitatis, illorumq. supplicationibus inclinatus, auctoritate Apostolica, & de mandato eiusdem prædecessoris, partem dictę Domus in Monasterium Monialium, sub inuocatione Sanctæ Marthæ, per Protectorem, & Confratres prædictos electam, cum Ecclesia, Claustro, Dormitorio, & alijs necessarijs pro vna Abbatissa per eundem Rodulphum Cardinalem, & pro tempore existentem Protectorem ipsius Confraternitatis, perpetuo seu ad tempus, prout ipsi Protectori videretur eligenda, ac per cæteras Moniales confirmanda, & alijs mulieribus ad dictam Domum accessuris, & Religionem ingressuris, sub certis modo & forma tunc latius expressis perpetuo rexit, & instituit, & Abbatissam eligendi, & Monialibus habitum exhibendi, ac professionem recipiendi, eidem Rodulpho Cardinali Protectori per eundem prædecessorem plena facultas concessa fuit. Necnon Confraternitatem, Domum, & Monasterium S. Marthę huiusmodi, eorumq. bona sub protectione Romani Pontificis, & pro tempore existentis Protectoris recepit, ac obedientiæ, correctioni, & visitationi illius Vicarij Generalis subiecta fore, & esse decreuit, & declarauit.

Iulius III. iurisdictionẽ cognoscendi causas, mulierũ Monialium, & Monasterij prędictorum, concessit eum.

§. 3. Et deinde piæ mem. Iulius Papa etiam III. pro maiori dictarum mulierum quiete, eidẽ Rodulpho Presbytero Cardinali, & pro tempore existenti Protectori, ac Viceprotectori Monasterij, Domus, & Confraternitatis prædictæ, omnes & singulas causas, quęstiones, & controuersias, ciuiles & criminales, ac mixtas, super dotibus, rebus, & bonis quibuscunq. mulierum, Monialium, & Monasterij huiusmodi, ac illorum occasione, coram quibusuis Iudicibus, tam Ecclesiasticis quam secularibus dictæ Vrbis quomodolibet motas & mouendas, tam actiue quam passiue, cum omnibus & singulis earum inciden. dependen. emergen. annexis & connexis, præuia opportuna auocatione per se vel alium ab eo, & pro tempore existen. Protectore deputandum, summarie simpliciter & de plano, sine strepitu & figura iudicij, sola facti veritate inspecta, audiendi, cognoscendi, decidendi, & fine debito terminandi, ac quicquid decreuisset debitę executioni mandandi, ac demandari faciendi, ac indemnitati partiũ consulendo in causis ipsis, ac omnibus negocijs, Domum, ac Moniales, & Confraternitatem huiusmodi pro tempore concernen. etiam nullo penitus iuris ordine, seu Cameræ Apostolicæ stylo, vel consuetudine seruatis, sed sola facti veritate inspecta, de bono & ęquo quandocunque ei visum foret, de facto, manu regia, velo leuato, & alias pro eius arbitrio procedendi & iudicandi. necnõ excommunicationis, & alias censuras & pœnas desuper promulgandi & relaxandi, & ab eis absoluendi, & brachium seculare inuocendi, & etiam quascunq. personas, quacunque auctoritate & dignitate fungentes, & Moniales & mulieres ipsas contra voluntatem dicti Rodulphi Cardinalis, & pro tempore existen. Protectoris, seu Viceprotectoris alibi quam coram eo, seu eius deputato, quomodolibet molestari, & denique omnia & singula in præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria, & oportuna, etiam vnica sententia, ita quod ab ea, & alijs præmissis, nullo vnquam tempore appellare liceret, etiam per viam mandati executiui, facien. geren. & exequen. in omnibus & per omnia, ac si tres sententiæ conformes desuper latæ essent, sublata quacunque appellandi, & de nullitate dicendi, plenam liberam & omnimodam facultatem concessit, dictasque causas, vt præfertur, audien. cognoscen. & deciden. eidem Rodulpho Cardinali, & pro tempore existenti Protectori, & Viceprotectori seu ab eis deputando in omnibus & per omnia commisit. Decernens processus, & sententias sic ferendas, nullatenus impugnari, seu reuocari, nisi motu proprio, & ipso Protectore semper vocato & audito, ac eo consentiente, impediri non posse. Et sic per quoscunque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, sublata aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri, ac irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decreuit.

Appellatione remota.

Gregorius XIII. iussit in d. Monasterio non amplius recipi mulieres corruptas, sed Virgines tantũ ex causa hic expressa.

§. 4. Demũ recol. me. Gregorius PP. XIII. prædecessor noster cũ accepisset, quod huiusmodi mulieres corruptæ, quæ in Moniales recipi solitę erant admitti desierant, & earum loco Virgines recipi consueuerunt, quæ tamen aliquando remissius ibi Moniales fiebant, & subinde institutũ hoc Virgines recipiendi minuebatur, ne promiscue cum corruptis reciperentur, deuotioni ac maiori augmẽto dicti Monasterij consulens, accedentibus maxime supplicationibus Abbatissæ dicti Monasterij, ac illud gubernantium, statuit & decreuit, quod ex tunc de cętero perpetuis futuris temporibus, alię quam Virgines, & mulieres honestæ vitæ & famę, in Moniales dicti Monasterij à quoquam quauis auctoritate fungente, & quacunq. etiã Cardinalatus honore fulgen. admitti, vel recipi non valerent, cum irritantis appositione decreti, prout in singulis dictorum Pauli III. Iulij etiam III. ac Gregorij XIII. prædecessorum, & Raynutij Cardinalis, literis desuper confectis plenius continetur.

Sed dubitatum fuit an Protector & Congregatio haberet omnimodã ...

§. 5. Cum autẽ sicut nuper accepimus, quantũ Monasterium huiusmodi à primęuo illius statu, in bonitate & obseruantia creuerit, ad honorem Omnipotentis DEI, & dictæ Vrbis vtilitatem, non sine vigilanti cura pro tem-

men d. Monasterij. ob mutationem de qua supra.

tempore existentis Protectoris, & Cōgregationis prædictæ, & quomodo in dies magis & magis hoc opus crescat etiam si à Rodulpho Cardinali, & alijs pro tempore existentibus Protectoribus visitarum sciamus, in vniuersum per se, & dictam Congregationem huiusmodi Monasterium, in spiritualibus & temporalibus regi & gubernari, statuta ad id necessaria & opportuna conceden. mulieres ad monachan. virgines educan. recipien. moniales prædictas, examinan. illisq. habitum exhiben. ad professionem recipien. licentiamq. ingrediendi dictum Monasterium, eisdē virginibus, & quibus opus esset conceden. per se vel alium ab eo deputatum, confessarios eligen. & alia facien. geren. & exercen. quæ sibi in præmissis omnibus & singulis facultatibus concessa reperiuntur, vel quę sibi bene visa forent, & quæ Ordinarij locorum ex forma Iuris, & Decretorum Concilij Tridentini facere soliti sunt, facultatem habere. Tamen nonnulli nimium scrupulosi de prædictorum potestate, & aliquibus ab eis gestis vel gerendis dubitarunt, & dubitant, quærentes causam ex ipsismet facultatibus non admodum explicitis, & alias.

Hic ideo Pōt. auctoritatem Protectoris & Congregationis cōfirmat.

§. 6. Nos omnem in præmissis dubitandi materiam remouere cupien. ac dictarum litterarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis haben. Motu proprio ac ex certa nostra scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, concessiones ac litteras prædictas Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus & confirmamus.

Innouatq. & iterum concedit, & ampliat.

§. 7. Et quatenus opus sit, illas innouamus, & ad tollen. omne dubium, & alias ad omnē alium meliorem finē & effectum, decernimus & declaramus, integrum & plenarium gubernium dicti Monasterij Monialium spectare & pertinere ad Protectorem pro tempore existentem dicti Monasterij, illiq. seu Viceprotectori, vel ab eis deputando, licuisse & licere mulieres monachandas recipere, receptas probare, probatas examinare, examinatas in moniales admittere, vel reijcere, admissis habitum exhibere, & ad professiones admittere, puellas ad educationem recipere, receptas intromittere, & retinere, retentas suis loco & tempore dimittere, ipsisq. & alijs personis dictum Monasterium ingredi volentibus, pro rebus ac negocijs necessarijs licentiam concedere, confessarios & alios Ministros deputare, & demum omnia & singula circa gubernium & regimen dicti Monasterij facere, gerere, & exercere, quæ in Monasterijs Monialium suarū dięc sum Ordinarij locorum, tam de iure iuris communis, quā dicti Concilij, & approbatę consuetudinis in dicta Vrbe respectiue facere soliti sūt cōsueuerūt, & possūt. Reseruata dilecto filio nostro Hieronymo tt. S. Susannæ Presbytero Card. Rusticuccio nūcupato, & pro tempore existēti Vicario nostro in dicta Vrbe, & eius districtu generali, d. Monasterij visitatione, & ita de cætero ner. & obseruari volumus & mandamus. Necnon Protectorē, & Congregationem prædictos, ad antiquum eorum statum & obseruantiam & facultatem, quatenus opus sit, restituimus, & plenarie reintegramus, ac restitutos & reintegratos esse statuimus & ordinamus.

Clausula præseruatiua.

§. 8. Necnon præsentes litteras, & in eis cōtenta quęcunq., valida & efficacia fore, suosq. plenarios & integros effectus sortiri, & inuiolabiliter obseruari debere, nec de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu, quouis quæsito colore, prætextu, vel ingenio notari vel impugnari, nec per nos, vel Sedem Apostolicam vllo vnquam tēpore reuocari, aut alias illis derogari posse, & quoties illa reuocari, aut alias illis in derogari contigerit, toties in pristinum statum restitui, & de nouo, & etiam sub posteriori data per ipsos Protectorem, Congregationem, eligen. concessi, & stabilia esse.

Clausula sublata, &c.

§. 9. Sicq. per quoscunq. Iudices & Commissarios, causarum Palatij Apost. Auditores, & S. R. E. Cardinales sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, vbique iudicari & diffiniri debere. necnon irritum & inane decernimus, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorū.

§. 10. Non obstan. præmissis, & constitutionibus & ordinationibus Apost. &, statutis & consuetudinibus dicti Monasterij, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis. priuilegijs quoq. indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis Rom. Cur. Tribunalibus, Curijs, Magistratibus, Iudicibus, præsertim dicto Vicario, & alijs quibusuis personis, sub quibusuis tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis, formulis & decretis, etiā motu simili, & consistorialiter concessis, approbatis, & innouatis. quibus omnibus, eorum tenores præsentibus pro expressis haben. illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus. cæterisq. contrarijs quibuscunque.

Datum Romæ in Monte Quirinali, sub annulo Piscatoris, die 18. Iulij, Pont. nostri Anno primo. Dat. P. A. 1. die 18. Iulij.

XIII.

Confirmatio priuilegiorum Ordinis Fratrum Cruciferorum, & communicatio gratiarum Ordinibus Religiosorum Mendicantium concessorum & concedendorum.

De hoc Ordine, dixi sup. in constit. 1. Vrbani III. Cum antecessor. fol. 30.

GREGORIVS PAPA XIV.
Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1591.

Exordium.

ROmanus Pontifex Religiosis Altissimo famulātibus concessa priuilegia, nedum confirmare, sed & alia Congregationum Regularū personis cōcessa, ad eos quandoque extendere consueuit, prout eorundem Religiosorum vota exposcunt, & ipse conspicit in Domino salubriter expedire.

Petitio Congregation...

§. 1. Sane dilecti filij Magister Generalis, & Fratres Congregationis Cruciferorum nobis nuper exponi fecerunt, quod cum eidem Congregationi, quæ per Beatum Cletum instituta, & per felic. recordationis Alexandrum Tertium Romanos Pontifices prædecessores nostros, reformata fuit, & in qua ad præsens quāplures sacræ Theologiæ Magistri, & verbi Dei Concionatores reperiuntur, diuersa priuilegia, gratias & indulta concessa, & per eosdē ac alios Romanos Pontifices etiam prædecessores nostros, cōfirmata & innouata fuerint, prout in diuersis litteris desuper confectis plenius continetur, Cupiāt Magister Generalis, & Fratres prædicti priuilegia, gratias & indulta huiusmodi, pro illorum subsistentia firmiori per nos cōfirmari & approbari, necnon alia, tam Mendicantium quā non Mendicantiū Ordinibus, & Congregationibus, ac eorū Monasterijs, domibus & locis ac personis, per quoscunq. Romanos Pontifices, & præsertim piæ mem. Pium Quintum prędecessores nostros quomodolibet cōcessa, priuilegia, facultates & gratias, ad dictam Cruciferorum Congregationem, illiusq. Fratres & personas extendi, illaque eis communicari. Quare pro parte Magistri Generalis, & Fratrum prędictorum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus eorum desiderio annuere, aliasque in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Pontificis cōfirmatio indultorum & indulgentiarum Ordinis, quatenus sint in vsu & Cōcilio Tridentino non contrarientur.

In quo ad indulgentias, vide reuocationē, & nouam cōcessionē in S. D. N. Pauli V cōst. 26. Romanus

§. 2. Nos igitur Congregationem Cruciferorum prædictam, eiusque Fratres, & personas quascunque, ob eorum regularem disciplinam specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, ac singulorum priuilegiorum, & gratiarum, ac litterarum desuper confectarum huiusmodi tenores præsentibus pro sufficienter expressis habētes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, indulta, facultates, exemptiones, libertates, immunitates, indulgentias, cæterasque gratias spirituales & temporales, dictæ Congregationi Cruciferorum, omnibusque & singulis illius tam virorum quam mulierum Monasterijs, Hospitalibus, domibus, & Conuentibus, necnon illorum Prioribus, Superioribus, Officialibus & personis, tam in genere quam in specie, ac alias quomodolibet & quandocunque, tam per prædictos quam alios quoscunque Romanos Pontifices prędecessores nostros, ac Sedem Apostolicam quomodolibet concessa, necnon desu-

desuper confectas litteras, & scripturas quascunque, quatenus in vsu sint, & decretis Concilij Tridentini non aduertentur, Apostolica auctoritate tenore præsẽtium perpetuo approbamus, & confirmamus, illisq. perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, ac omnes & singulos iuris & facti defectus, siqui forsan interuenerunt in eisdem supplemus, & nihilominus pro potiori cautela, illa omnia dictę Cruciferorum Congregationi, singulisq. illius Monasterijs, Hospitalibus, Domibus, Conuentibus, Prioribus, & Superioribus, & personis, eisdem auctoritate & tenore, de nouo concedimus.

Cõmunicatio priuilegiorũ, quibusuis Ordinibus Mendicantium, & non Mendicãtiũ concessorum & concedendorum, quatenus &c.

§. 3. Et insuper omnia & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, facultates, exemptiones, immunitates, indulta, indulgentias, cæterasq. gratias, spirituales & temporales, ac tam coniunctim quam diuisim, & alias quomodolibet quibusuis Mendicantium, & non Mendicantium Ordinum Congregationibus, ac tam virorum, quam mulierum Monasterijs, domibus, & regularibus locis in quibuscunque Mundi partibus consistentibus, illorumq. Superioribus, Fratribus, Monachis, & personis per dictum Pium Quintum, & alios quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem eandem, etiam per viam communicationis, vel extẽsionis, aut alias concessa, decretis eiusdem Concilii minime contraria, ac quibus singulæ Congregationes prædictæ, earumq. Monasteria, domus, & loca, ac Superiores, Fratres, Monachi, & personæ huiusmodi, de iure, vsu, consuetudine, vel priuilegio, aut concessione Apostolica, vel alia quacunque auctoritate, aut alias quomodolibet vtũtur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere possunt & poterunt quomodolibet in futurum, ad prędictam Cruciferorum Cõgregationem, ita vt illa, eiusq. tam virorum quam mulierum Monasteria, Hospitalia, Conuentus, seu regulares domus, illorumq. Priores, Superiores, Officiales, Fratres, Ministri, & aliæ personæ nunc & pro tempore existentes, pręmissis omnibus & singulis, æque, ac pariformiter, & sine vlla prorsus differentia vti, frui, potiri, & gaudere, libere & licite possint, ac si illa dictæ Cruciferorum Congregationi, illiusq. Monasterijs, Hospitalibus, Conuentibus, & domibus regularibus, ac Superioribus, Officialibus, Fratribus, Ministris, & alijs personis prædictis, specialiter & expresse, ac principaliter, non autem ad instar, concessa, ac præsentibus de verbo ad verbum inserta fuissent, auctoritate & tenore prædictis perpetuo extendimus, illaque omnia & singula dictæ Cruciferorum Congregationi, illiusq. Monasterijs, Hospitalibus, Cõuentibus, ac Regularibus, domibus, necnon Prioribus, Superioribus, Officialibus, Fratribus, Ministris, & personis prædictis quibuscunque cõmunicamus.

Clausula sublata, &c.

§. 4. Decernentes, sic & non aliter per quoscũque Iudices, quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. irritum quoque, & inane, quicquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio.

§. 5. Quocirca dilecto filio, moderno & pro tempore existenti dictæ Cruciferorum Congregationis Protectori, per præsentes committimus & mandamus, quatenus per se vel alium seu alios, præsentes litteras & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, solemniter publicando, ac dictæ Cruciferorum Congregationis Fratribus, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistendo, faciant auctoritate nostra, præsentes & in eis contenta huiusmodi firmiter obseruari, ac singulos quos ipsę litteræ concernunt, illis pacifice frui & gaudere. Non permittentes, eos vel eorum aliquem desuper contra pręsentium tenorem per quoscunque, etiam locorum Ordinarios, quomodolibet indebite molestari, perturbari, vel impediri. Contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis non parentes, per sententias, ac censuras Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias pœnas, aliaque oportuna iuris & facti remedia, quacunque appellatione postposita, compescendo. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausulæ cõtrariorum derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in Prouincialibus, Synodalibus, generalibus Concilijs editis generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus. necnon Mendicantium, & non Mendicantium Ordinum, Congregationum, Monasteriorum & Regularium domorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis eorumq. Superioribus & personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque & alijs decretis in genere vel in specie, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac alias in contrariũ quomodolibet concessis, confirmatis & innouatis. Quibus omnibus, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum exprimerentur, & insererentur præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, harum serie specialiter & expresse derogamus. cæterisque contrarijs quibuscunque.

§. 7. Volumus autem, quod præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo dictæ Cruciferorum Congregationis, vel illius Protectoris obsignatis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensę. — Transumptorum fides.

Datum Romæ in Monte Quirinali, sub anulo Piscatoris, die 12. Iulij, Pont. nostri Anno primo. — Dat. P. An. 1591. die 12. Iulij.

X I V.

Confirmatio & declaratio iurisdictionis & priuilegiorũ Rotæ Ciuitatis Maceratæ, Status Ecclesiastici.

Hanc Rotam instituit Sixtus V. vt supra in eius const. 94. Romanus. fol. 658.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. — Edita An. D. 1591.

Proœmium.

ROmanum decet Pontificem, ęqui boniq. supremum Assertorem, ad ea quæ per eius prædecessores in subsidium & vtilitatem pauperum, in quibusuis locis, sed pręsertim in Prouincijs suæ & Apostolicæ Sedis ditioni immediate subiectis degentium, necnon faciliorem iurium suorum cõsequutionem prouide instituta fuerũt, sollicite intendere, ac vt firma, & illibata persistant, efficaciusq. obseruentur, suæ confirmationis præsidio propensius roborare. Si vero aliqua in alieni iuris pręiudicium tendere, aut discordiam, ac litium dissensionem dispendia afferre posse repeiuntur, ita declarationis suæ adminiculo elucidare ac moderari, vt vnicuique quod suum est remaneat, nec debita iustitiæ administratio impediatur, ac alias desuper disponere, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Sixtus V. instituit Rotam in Ciuitate Maceraten. Status Ecclesiastici, vt supra in eius const. 94. Romanus. fol. 658.

§. 1. Cum itaque felicis recordationis Sixtus Papa V. prædecessor noster, per suas sub plumbo expeditas litteras in subsidium & vtilitatem pauperum Prouinciæ nostræ Marchię, ac ex certis alijs rationabilibus causis, in Ciuitate Maceratensi, quæ alias satis celebris & insignis, ac fere in medio dictæ Prouincię, ac in Territorio fęcundo & ameno sita, solitaque Sedes Legatorum existit, vnum Tribunal Audientię causarum Rotam nuncupandum, quinque Iudicum Iuris Vtriusque Doctorum, qui omnes & singulas totius Prouincię prędictę, ac Ciuitatum, Terrarum, Oppidorum, Castrorum, & aliorum locorum sub eadem Prouincia comprehensorum, necnon incolarum in illis habitantium, causas, lites, & controuersias ciuiles, tam profanas quam ecclesiasticas, merasq. & mixtas, necnõ etiam criminales, in quibus appellationi locus foret, tam in prima in Diœcesi, ac iurisdictione Maceraten. quam in secunda, & vlterioribus instantijs in causis appellationis totius Prouinciæ huiusmodi cognoscere, decidere, fineque debito terminare, ac iudicare possent, & deberent, Motu proprio perpetuo erexerit, & instituerit.

Ad quam etiam ab Episcopis Prouinciæ appellari permissio prohibet.

§. 2. Ac inter alia disposuerit, quod Auditores Rotæ huiusmodi, in causis appellationum & grauaminum, à sententijs & grauaminibus per Episcopos dictæ Prouinciæ illatis, procedere ac iurisdictionem habere possent.

Episcopi conquesti sunt, dari appellationem etiã in concernen. correctionem morum, &c.

§. 3. Cumq; vigore seu prætextu istius facultatis, Venerabiles fratres Episcopi dictę Prouinciæ conquesti fuerint, prædictos Auditores, etiam in causis ad Forum Ecclesiasticum spectantibus, morumque correctionem concernentibus, ac in illis in quibus appellationi suspensiuæ locus non est, processisse.

Congregatio super negocijs Episcoporum Rotę inhibuit.

§. 4. Ac proinde habito pro parte dictorum Episcoporum recursu ad Congregationem Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinaliũ super negocijs Episcoporum deputatorum, litteras eorum nomine, etiam de mandato nostro decretas obtinuerunt, per quas Auditoribus mãdabatur, ne in prædictis, & alijs Episcoporum eorundem causis procederent, prout in singulis litteris prædictis plenius continetur.

Ciuitas Maceraten. ad Papam habuit recursũ.

§. 5. Verum sicut nobis posteà innotuit, & dilecti filij homines Prouinciæ Marchiæ, necnon Communitas Ciuitatis Maceraten. prædictarum, per dilectos filios Phœbum Rotundum Prouinciæ, & Antoniumfrancicum Pellicanum, Nicolaum Hercolanum, & Volumnium Piccurium, Ciuitatis Maceraten. huiusmodi Oratores ad gratulandum nobis, ac præstandam debitam obedientiam destinatos, quos libenter audiuimus; nobis exponi fecerunt, litteras dictæ Congregationis, ipsis & prædicto Tribunali, ac priuilegiis & facultatibus illius Iudicibus concessis, graue damnum & præiudicium inferre.

Qui modo Rotæ facultatem restringit, quo ad dictas appellationes.

§. 6. Idcirco Nos, quibus in primis semper cordi fuit iustitiam vnicuique æqua lance administrare, ac Episcoporum decori, simul & pauperum subditorum nostrorum commodis & vtilitati consulere, lites & differentias, quæ occasione litterarum prædictæ Congregationis exoriri possent præcidere easque moderari, & elucidare, ac alias in præmissis omnibus de opportuno remedio salubriter & mature prouidere volentes, ac litterarum earundem tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis habentes. Motu proprio, non ad hominum, aut Communitatis vel Oratorum prædictorum, seu alicuius ipsorum, aut cuiusuis, seu quorumuis aliorum pro eis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera voluntate & matura deliberatione, ac ex certa scientia nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine; auctoritate Apostolica, tenore præsentium, decernimus, & declaramus, modernos, & pro tempore existentes Auditores Rotæ, ac Tribunalis totius Prouinciæ Marchiæ huiusmodi, etiam vigore dictarum litterarum Sixti prædecessoris, causas appellationum, seu recursus, & querelas, quæ ab Ordinarijs locorum dictæ Prouinciæ, circa ea quæ pertinent ad Visitationem aut morum correctionem, interponuntur, cognoscere, ac etiam in ijs casibus, in quibus ab eorundem Ordinariorum decretis, seu interlocutorijs, sententijs, aut ordinationibus, ex forma Sacrorum Canonum, & Decretorum Concilij Tridentini, necnon etiam Constitutionum Apostolicarum, appellationes, recursus & querelæ, quo ad effectum suspẽtiuum prohibentur, procedere non posse nec debere, ac Rotam & illius Auditores prędictos in istis casibus nullam prorsus iurisdictionem habere. Inhibitiones quoque in huiusmodi causis per eosdem Auditores concessas, & concedendas, cum processibus, ac omnibus inde secutis, nullius roboris vel momenti fore & esse.

In reliquis vero eius iurisdictionẽ & indulta confirmat.

§. 7. In reliquis vero, omnibus & singulis erectionem ac institutionem prædictæ Rotæ, necnon priuilegia, facultates & indulta quæcunque, eidem Rotæ eiusque Auditoribus seu Iudicibus, necnon Notariis, Cursoribus ac alijs Officialibus & personis, per litteras ipsius erectionis ac alias quomodolibet concessa; easdemque litteras, necnon omnia & singula capitula, ordinationes, reformationes, & statuta, cęteraque in vim litterarum erectionis huiusmodi, ac facultatis ad hoc in illis attributæ, etiam circa taxas, mercedes, ac salaria eorundem officialium facta, & in eis contenta quæcunque, Apostolica auctoritate prædicta perpetuo approbamus, & confirmamus, ac eis plenariæ, & inuiolabilis firmitatis Apostolicæ robur adijcimus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, omnesque & singulos, tam iuris quam facti defectus, si qui in præmissis quomodolibet interuenerint, supplemus.

Clausulas præseruatiuas apponit.

§. 8. Decernentes erectionem Rotæ huiusmodi, ac priuilegia, facultates, indulta, & alia præmissa valida & efficacia esse, & perpetuo fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere, ac omnibus quos concernunt & concernent, quomodolibet in futurum inuiolabiliter perpetuo obseruari, sicque ab omnibus censeri, atque ita per prædictos, & quoscunque alios Iudices ordinarios vel delegatos, etiam causarum nostri Palatij Apostolici Auditores, eorumque Locatenentes, ac eiusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de latere Legatos, & Vicelegatos, necnon Cameræ Apostolicæ Præsidentes & Clericos, aut quosuis alios, sublata eis & ipsorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, vbique locorum iudicari, diffiniri, & interpretari debere, irritum quoque & inane quicquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Executorem & Protectorem deputat.

§. 9. Quocirca dilecto filio Henrico tituli Sanctæ Pudentianæ Presbytero Cardinali Caetano nuncupato, Camerario nostro moderno, & pro tempore existenti Rotę & Auditorum, Priuilegiorumq; & indultorum prædictorum, Protectori, motu, scientia ac potestatis plenitudine similibus per præsentes committimus & mandamus, quatenus ipse per se vel alium seu alios, easdem præsentes & in eis contenta quæcunque solemniter publicans, ac Rotæ ac eius Auditoribus, necnon officialibus prædictis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistens, ipsas præsentes litteras, ac in eis contenta huiusmodi debitæ executioni demandet, ac demandari faciat, necnon ab illis omnibus, quos ille concernunt, inuiolabiliter perpetuo obseruari faciat, mandet, atque procuret. Non permittens Auditores, Notarios, Cursores ac alios Officiales Rotæ, necnon Homines Prouinciæ huiusmodi desuper per quoscunque, contra præsentium tenorem quomodolibet indebite molestari, perturbari, vel impediri. Contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmissis non parentes, per sententias & censuras Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, & alias pœnas, cæteraque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo ac legitimis super his habẽdis seruatis processibus, sententias, censuras & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando. Inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis.

Clausulas derogatorias subijcit.

§. 10. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Cameræ, & Prouinciæ, Ciuitatum, & locorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, ac vsibus & naturis. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam illis, ac quibusuis superioribus, & personis, sub quibuscunque tenoribus ac formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiam motu pari, ac alias in contrarium quomodolibet facientibus, ac concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, specialis, expressa, & indiuidua mentio habenda foret, eorum omnium & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum exprimerentur, insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse harum serie Motu simili derogamus. cæterisque contrarijs quibuscumque. seu si aliquibus, communiter vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Dat. P. An. 1. die 12. Iulij.

Datum Romæ in Monte Quirinali, sub Annulo Piscatoris, die duodecimo Iulij millesimo quingentesimo nonagesimo primo, Pontificatus Nostri Anno primo.

XV.

Dispensatio Societatis Iesv, recipiendi Nouitios, etiam non seruata forma constitutionis à Sixto Quinto desuper editæ.

Hæc Six. V. const. est 71. sup. fol. 601. Et de materia huius Societatis plene dixi sup. in constit. 25. Pauli III. Regimini fol. 673.

GREGORIVS PAPA XIIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1591.

Propositio caesarum ob quas Societas Iesu obseruare nequit constit. diz. de Nouic. recip. quę est sup. fol. 801.

EXponi nobis nuper fecit dilectus filius Claudius Aquauiua, Societatis Iesv Præpositus Generalis, quod cum in ipsa Societate, iuxta illius institutum Apostolica auctoritate confirmatum, nec conuentus, seu Congregationes generales, nisi ad Præpositum Generalem eligendum, & alias rarissime, & ex causis tantum magni momenti, neque Prouinciales, in quibus, iuxta felicis recordationis Sixti Papæ Quinti Prædecessoris nostri priorem de Nouitijs admittendis constitutionem, quæ incipit: Cum de omnibus Nouitii, ipsi admitti deberent, frequentius quam singulis triennijs cogantur. Et dum hæ coguntur, duodecim ad summum dies durare, in quibus non de Nouitijs admittendis, sed grauiora alia, iuxta Societatis eiusdem constitutiones, tractari debent. Ratio vero deputandi eos, qui Nouitios extra congregationes ipsas, iuxta posteriorem eiusdem prædecessoris declarationem, admittere possint, primum quidem valde difficulter, & incommode in praxim deduci possit: præsertim in regionibus Aquilonaribus, & Vltramarinis, propter magnam Collegiorum inter se distantiam, & sæpissime etiam propter itinerum difficultates, bellaque & alia pericula. Denique etiam in vniuersum modus ille minus exactus sit eo modo, quem Societas ipsa sequitur: cum in illo duo vel tres deputati sufficiant, in hoc plures communiter interueniant. Et postremo, cum ratio illa decernendi, valde differat à modo quem Societatis constitutiones, & Apostolica diplomata in deliberationibus faciendis, ac vniuersa illius gubernatione præscribunt, iuxta quem modum, Superior (auditis in rebus alicuius momenti Consultoribus) decernit quod sibi ad maiorem Dei gloriam facere videtur. Admissio autem illa per deputatos, cum ad eorum suffragia non consultiua (vt sunt in Societate) sed decisiua fieri debeat, diuersitatem non paruam in Societatem inducit.

Supplicatio Præpositi pro habenda desuper prouisione.

§. 1. Quare nobis humiliter supplicari fecit dictus Claudius, quatenus statui & indemnitati dictæ Societatis consulentes, in præmissis opportune prouidere, de benignitate Apostolica, dignaremur.

Pontificis dispensatio recipiendi nouitios, & cum eis dispensan. &c.

Quo ad vltimam partem vide constit. Cle. 8. n. 115. Quecumq.

§. 2. Nos igitur, qui Societatem prædictam, propter eius in Ecclesia Dei vberes fructus, synceris semper amplexi sumus affectibus: atque, vt vberiores in dies proferre valeat, integram & intactam illi suos Nouitios admittendi: & tam cum illis, quam cum veteranis illegitimis dispensandi, facultatem seruari cupimus: prædictum Claudium specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, Societati prædictæ, vt ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, tam in Nouitijs, etiam cuiusuis generis illegitimis admittendis, quam in dispensationibus ad quælibet officia, gradus, & dignitates in Societate obtinenda, ipsis cuiusuis generis illegitimis concedendis formam, & rationem omnimodam in illius Apostolicis diplomatis, ac priuilegijs quibusuis, necnon & in constitutionibus, decretis, & regulis expressam, libere, & licite prosequi, & retinere valeat, Apostolica auctoritate decernimus, & quatenus opus sit, etiam de nouo concedimus, & indulgemus, eamque perpetuo obseruari volumus, & mandamus.

Derogatio contrariorũ.

§. 3. Prædictis, ac nostra nuper edita, quæ incipit: Circumspecta, alijsque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis non obstantibus quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 4. Volumus autem, quod præsentium transumptis, etiam impressis, manu dictæ Societatis Secretarij, aut Notarij publici subscriptis, ac personæ alicuius in Ecclesiastica dignitate constitutæ, seu Præpositi Generalis pro tempore existentis, eiusdem Societatis sigillo munitis, eadem prorsus fides, vbique locorum, in iudicio & extra illud adhibeatur: quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die 30. Augusti, millesimo quingentesimo nonagesimo primo Pontificatus nostri Anno primo.

D. P. An. I. Die 30. Aug.

XVI.

Confirmatio gratiarum & priuilegiorum Monachorum Ordinis Cisterciensis, Congregationis S. Bernardi in Italia regularis obseruantiæ. Et communicatio omnium indultorum alijs Congregationibus d. Ordinis concessorum & concedendorum.

Istam Congregationem instituit Alex. vj. sup. in const. 7. Plantatus. fol. 396. vbi plene notaui.

Quæ autem sint priuilegia Ordinis Cisterciensis, tibi indicaui sup. in constit. 1. Paschal. 2. Desiderium. fol. 15.

GREGORIVS PAPA XIIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1591.

Exordium.

ROmanus Pontifex Religiosorum Congregationibus, illarumque personis sub Regulari reformatione Altissimo famulan. à Sede Apostolica concessa priuilegia, nedum confirmare, & approbare, sed & alia aliorum Ordinum Regularibus personis & locis cõcessa, ad eos quandoque extendere consueuit, prout eorundem Religiosorum vota exposcunt, & ipse conspicit in Domino salubriter expedire.

Petitio Congregationis S. Bernardi, pro confirmatione gratiarum à summis Pont. ei côcessarum, & pro communicatione indultorum aliarum Congregationum Ordinis Cisterciensis.

§. 1. Sane dilecti filij Præsidens, Diffinitores, Visitatores, Abbates, & Priores Congregationis Sancti Bernardi in Italia, Cisterciensis Ordinis Prouinciarum Tusciæ & Lombardiæ, nobis nuper exponi fecerunt. Quod cum alias per felic. record. Alexandrum vj. Iulium ij. Gregorium xiij. Sixtum v. nonnullosq; alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, & seu Sedem prædictam, diuersa priuilegia & indulta, dicto Ordini Cistercien. ac eidem Congregationi Sancti Bernardi, eiusq; Monasterijs, Domibus, & locis, ac Præsidenti, Diffinitoribus, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus & personis, generaliter & particulariter concessa, & seu forsan confirmata, approbata, & innouata fuerint, prout in litteris Apostolicis desuper confectis plenius continetur. Cumque aliæ sint eiusdem Ordinis Cistercien. Congregationes, & Monasteria in diuersis Mundi partibus consistentia, & omnia sint vnius corporis membra & instituti, cupiunt Præsidẽs, Diffinitores, Visitatores, Abbates, & Priores prædicti, priuilegia, gratias, & indulta huiusmodi pro illorum subsistentia firmiori, per nos confirmari & approbari, necnon alia eidem Cistercien. Ordini, eiusque singulis Congregationibus, Monasterijs, Domibus, & locis illorum, illarumque Generalibus, Abbatibus, Præsidentibus, Superioribus, Capitulis, Officialibus, & personis concessa, priuilegia, facultates, & indulta, ad dictam Congregationem S. Bernardi in Italia, illiusque Monasteria, Domos, & loca, ac Præsidentem, Diffinitores, Visitatores, Abbates, Priores & personas, & vtrumque eorum extendi, illaque eis communicari. Quare pro parte dictorum Præsidentis, Diffinitorum, Visitatorum, Abbatum, & Priorum, nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus eorum desiderio annuere, aliasque in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmatio Pontificia omnium gra-

§. 2. Nos singulorum priuilegiorum, gratiarum, & indultorum, ac desuper confectarum litterarum huiusmodi teno-

clarū à quibuscunq cōcessarum d. Congreg. S. Bernardi.

tenores præsentibus pro expressis habentes, necnon Præsidentem, Diffinitores, Visitatores, Abbates, & Priores, eorumque singulares personas, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula cuiusuis generis, priuilegia, prærogatiuas, concessiones, facultates, exemptiones, libertates, conseruatorias, immunitates, indulta, ac indulgentias, etiam plenarias, & peccatorum remissiones, cæteraque gratias, spirituales & temporales, etiam per modum communicationis & extensionis, Ordini Cistercien. & Congregationi Sancti Bernardi huiusmodi, illorumq. Monasterijs, Domibus, locis, rebus, & bonis, ac Abbati Generali, & Præsidenti, Diffinitoribus, Visitatoribus, Capitulis, Abbatibus, Prioribus, Officialibus, Ministris, Monachis, ac illius singularibus personis, & cuilibet eorum, tam in genere quam in specie, & tam coniunctim quam diuisim, aut alias quomodolibet tam per prædictos, & quoscumque alios Rom. Pontifices prædecessores nostros, & seu Sedem eandem, quam etiam Imperatores, Reges, Archiepiscopos, Episcopos, & alios quoscunque etiam ad quorumuis instantiam concessa, necnon desuper confectas litteras, & scripturas quascumque, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo approbamus & confirmamus, illisque perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & singulos tam iuris & facti, ac solemnitatum, quarumcunque quomodolibet omissarum, aliosque defectus, siqui forsan interuenerint in eisdem, supplemus.

Iterataque concessio earundem gratiarum.

§. 3. Eaque omnia & singula in eis contenta, ac comprehensa, cum illorum extensionibus, communicationibus, & ampliationibus dicto Ordini, & Congregationi S. Bernardi in Italia, singulisque eius Monasterijs, Domibus, locis, rebus, & bonis, Abbatique Generali, & Præsidenti, Diffinitoribus, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus, Superioribus, Prælatis, Officialibus, Ministris, & personis, eorumque Capitulis, etiam Generalibus, & cuilibet eorum, auctoritate & tenore prędictis, etiam de nouo, etiam Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, perpetuo concedimus.

Communicatio quorumcumq Indultorum Ord. Cisterciensi quomodolibet concessorum & concedendorum, in quantum d. Congreg S. Bern. expediat, & eius Ordinationibus non sint contraria.

§. 4. Et insuper, omnia & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, iurisdictiones, antelationes, fauores, facultates, declarationes, dispensationes, conseruatorias, immunitates, exemptiones, libertates, præeminentias, & indulta, cuiusuis generis existentia, necnon indulgentias, etiam plenarias, & peccatorum remissiones, cæteraque gratias, spirituales & temporales, tam eidem Cistercien. Ordini, eiusque Capitulo, & Abbati etiam Generali, ac quibusuis illius, etiam quatuor primis Abbatibus, scilicet Claræuallis, Morimundi, Pontigniaci, & Firmitatis, quam etiam eiusdem Ordinis Congregationibus in Regnis Hispaniæ, Portugalliæ, ac quibusuis alijs, eorumque & aliorum, tam virorum quam mulierum, Monasterijs, Domibus, Ecclesijs, locis, rebus, & bonis, necnon Capitulis eorum, etiam Generalibus, Diffinitoribus, Abbatibus, & alijs quibusuis eorum Superioribus, Prælatis, Officialibus, Ministris, Monachis, Nouitijs, Fratribus, & Conuersis, ac personis quibuscumque, tam in Vrbe quam quibuscumq; mundi partibus consistentibus, etiam illorum & illarum intuitu, aut alias quomodolibet, & sub quacunque forma, & expressione verborum concessa, & concedenda, ac quibus de iure, vsu, consuetudine, vel priuilegio, aut concessione Apostolica, Regia, Imperiali, Archiepiscopali, Episcopali, in genere vel in specie ac tam coniunctim, quam diuisim, etiam per viam communicationis, & extensionis, aut alias quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere quomodolibet possunt, & poterunt in futurum, etiamsi talia sint vel fuerint, quæ specialem & indiuiduam requirent mentionem, seu in præsentibus de verbo ad verbum insertionem, & seu particularem concessionem, ad prædictam Congregationem S. Bernardi in Italia, illiusque Monasteria, Domos, loca, res, & bona, necnon Præsidentem, Diffinitores, Visitatores, & Capitula, Abbates, Priores, Officiales, Ministros, Monachos, & singulares personas, ita quod dictæ Congregationis S. Bernardi Monasteria, Domos, loca, Conuentus, & Capitula, etiam generalia, Præsidés, Diffinitores, Visitatores, Abbates, Priores, Officiales, Ministri, Monachi, Nouitij, Fratres, Conuersi, donati, oblati, & aliæ illius singulares personæ, ac eorum res, & bona, sub eorum cura, & secundum eiusdem Congregationis instituta, nunc & pro tempore viuentes & existentia, præmissis omnibus & singulis, æque pariformiter, & absque vlla penitus differentia, perinde ac si illis, & eorum singulis principaliter, & specialiter, & expresse, ac nominatim, & non ad instar concessa fuissent (in quantum eidem Congregationi expediat, eiusque gubernio, priuilegijs, Constitutionibus & diffinitionibus non aduersentur) vti, frui, potiri, & gaudere, libere & licite possint & valeant, auctoritate, & tenore prędictis, etiam perpetuo extendimus; illaque omnia & singula præmissa, eis & eorum cuilibet eisdem auctoritate & tenore, similiter perpetuo communicamus & concedimus.

Clausula sublata, &c.

§. 5. Decernentes, sic & non aliter, per quoscunque Iudices, quauis auctoritate fungen. etiam locorum ordinarios, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de latere Legatos, Vicelegatos Sedis Apostolicę Nuncios & Causarum Palatij Apostolici Auditores sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere. irritū quoque & inane, quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Defensorum & executorū huius bullæ deputatio.

§. 6. Et nihilominus dilecto filio nostro ipsius Congregationis S. Bernardi in Italia moderno, & pro tempore existen. Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinali Protectori, ac Venerabili Fratri Episcopo Papien. necnon dilecto filio Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, per præsentes committimus & mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorum, per se vel alium, seu alios, præsentes litteras vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Præsidentis, Diffinitorum, Visitatorum, Abbatum & Priorum prædictorum, aut alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra easdem præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque inuiolabiliter obseruari, ac plenum effectum sortiri, necnon Præsidentem, Diffinitores, Visitatores, Abbates, Priores, aliosque prædictos, & eorum singulos, omnibus præmissis pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eos, & eorum quemlibet desuper contra præsentium tenorem, sub quouis prætextu, etiam subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, & etiam defectu intentionis nostræ per quoscumque quomodolibet molestari, perturbari, vel impediri. Contradictores quoslibet & rebelles, etiam per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis, seruatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij sæcularis.

Derogatio omnium contrariorum.

§. 7. Non obstan. nostra de non conceden. Indulgentijs, ad instar, ac piæ me. Bonifacij Papæ Octaui, etiam prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis; alijsque Apostolicis, ac in Prouincialibus, & synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus Constitutionibus & ordinationibus, ac dictis sancti Bernardi in Italia aliorum, aliarumque Congregationum dicti Ordinis prædictarum, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, declarationibus, inhibitionibus, & decretis. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, Legatis, Nuncijs, & Ordinarijs, ac Cōgregationibus, & Ordinibus prędictis, illorumq; Abbatibus, etiam generalibus, alijsque Superioribus & personis, sub quibuscunque tenoribus & formis, etiam in illarum fundationibus & erectionibus obtentis, ac cum quibusuis, etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque & alijs decretis, in

genere

genere, vel in specie, per quoscumque Rom. Pont. similiter prædecessores nostros, ac nos, Sedemque Apostolicam prædictam etiam Motu simili, & Consistorialiter, aut alias quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis specifica, & expressa, ac indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habẽda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret. etiam si in eis caueretur expresse, quod illis nullatenus, aut non nisi sub certis modo & forma derogari possit, illorum omnium & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permãsuris, hac vice dumtaxat harum serie ad effectum præmissorum derogamus, illisque ad plenum derogatum esse volumus, & declaramus: cæterisq; contrarijs quibuscunq; Aut si aliquibus communiter aut diuisim, ab eadẽ sit sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenã & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides danda transumptis huius bullæ.

§. 8. Volumus autem, quod earundem præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius ex scribis prædictorum Abbatum, aut Prælatorum, aut Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Monasterij dictæ Congregationis S. Bernardi in Italia, aut alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra illud, ac vbiq. adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 1. Die 6. Sept.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Anulo Piscatoris, die sexta Septembris, 1591. Pontificatus Nostri Anno primo.

XVII.

Approbatio Regulæ Congregationis Clericorum regularium Ministrantium Infirmis, cum gratiarum & priuilegiorum concessione.

Congregationem istam confirmauit Sixtus V. sup. in eius constit. 25. Ex omnibus, fol. 519. Et hanc regulam reformauit Clemens 8. infra in constit. 75. Superna.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1591.
Prooemium.

ILlius, qui pro gregis dominici salute in ara Crucis immolari non abnuit, vices, quamuis immeriti gerentes in terris, curis vrgemur assiduis, & continua meditatione pulsamur, circa ea quæ pro pauperum Christi infirmorum necessitatibus, nedum corporalibus, sed etiam spiritualibus adiuuandis, in hac Vrbe nostra pie instituta sunt, omni studio intendere, & quæ propterea prouide facta fuisse dicuntur vt firma perpetuo, & illibata persistant, Apostolico munimine roboramus. & vt ad præmissa peragenda Christifideles libentius concurrant, fideles ipsos spiritualibus muneribus prosequimur, vt exinde reddantur diuinæ gratiæ aptiores, ac charitatis & misericordiæ feruor in dies amplius augeatur in eis, aliaque desuper concedimus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire.

Sixtus V. Congregationem approbauit in const. cit. in rubr.

§. 1. Cum itaque dudum fel. rec. Sixtus Papa Quintus prædecessor noster, certis causis adductis, ex certa sua scientia, Congregationem sub vocabulo, seu nomine Ministrantium Infirmis, in Vrbe tunc constitutam, per suas in forma Breuis desuper confectas litteras perpetuò approbauerit & confirmauerit, prout in ipsis litteris plenius continetur.

Congregatio postea Regulã constituit.

§. 2. Et sicut accepimus, dilecti filij Camillus de Lellis, modernus ipsius Congregationis Præfectus, & alij eius socij, cupientes in charitatis vinculo persistere, & maiori cum animi quiete Deo seruire, & ad perficiendam, & conseruandam eorum Congregationis in Christo vnionem, quandam viuendi formulam, iuxta ea quę ad propositum sibi finem conducere vsu didicerunt, ediderint, factumq; sit, vt eorundem Camilli & sociorum vitæ institutum, sub dicta formula comprehensum, fidelibus gratum & acceptum, ac ad proximi subuentionem adeò vtile & necessarium existat, vt ipsa Congregatio numero sociorum admodum creuerit, & quamplures Christifideles summo desiderio & affectu, in dictam Congregationem recipi, & admitti plurimum exoptent.

Formulæ autem prædictæ tenor sequitur, qui talis est.

Cuius tenor hic inseritur.

§. 3. QVisquis decreuerit se huic charitatis muneri in perpetuum addicere, statuat se mundo, rebusq. omnibus seculi esse mortuum, & Christo soli viuere, seq; nobis aggreget, vt admissa peccata expiet, sub iugo suauissimo perpetuæ paupertatis, castitatis, & obedientiæ, & sub perenni ministerio ægrotantium, quos etiam pestis incesserit, non solum in Nosocomijs, sed etiam in Carcerum valetudinarijs, vbi ægroti magna, tam corporalium quam spiritualium rerum angustia premuntur. Ac de his vniuersis (Deo adiuuante) præcepta dabuntur in Constitutionibus suo tempore edendis, quibus sub vllius peccati pœna obstringi non intendimus, ijs tamen exceptis ad quæ obseruanda votorum vinculis obligamur.

De Quatuor votis.
Ad hæc vide bullam Cle. 8. cit. in rubrie.

Paupertas.

§. 4. Paupertatem nostram ita interpretamur, vt Religiosorum sit paupertas mendicantium eorum, qui nec singuli nec vniuersi fructus vllos ac redditus capiant; quæ vero necessaria erunt, ea ex humili exercitio ostiatim emendicandi, vel ex eleemosynis fidelium nobis sponte oblatis comparabimus. nemo per se, & arbitratu suo quæritabit, sed ij soli quibus ob communem vsum ab obedientia id oneris imponetur.

Generalis & Consultorum officio.

§. 5. Totius Congregationis superior, Præfectus Generalis appellabitur. cuius officium perpetuum erit quo ad viuet. Socios autem habebit quatuor, qui Consultores dicentur. Creabuntur autem hi cum Congregatio maiorem numerum erit nacta idoneorum hominum; ijque pariter officium perpetuum gerent, dum Generalis Præfectus erit superstes. Votum eorum æque ac Præfecti, decisiuum erit, præterquam quod Præfectus duplex habebit, singuli illi simplex. Nihil eorum, de quibus secundum constitutiones factas, aut faciendas, cum Consultoribus decernendum est, statuetur, nisi de illorum consilio, & sententia. maior vero pars sententiarum vincet. Ne autem ex sententiarum æqualitate res in dubium veniat, ad id vir grauis de Congregatione deputetur, qui voto suo (prout necessitas postulauerit) alterius, quam meliorem censuerit, partis numerum augeat. Præfectus vna cum socijs potestatem habebit, tum interpretandi & ea explicandi, de quibus super instituto nostro (quod hic summatim comprehenditur) dubitatio fuerit orta; tum Constitutionum ad optimam Cõgregationis disciplinam faciendarum. Constitutiones autem, experiendo primum atque vtendo expendentur, deinde à Capitulo, siue Congregatione generali, prout expedire videbitur, admittentur. Præfectus Generalis ac socij, Præfectos aliorum locorum, vbi Congregatio sedem habebit, & Prouinciales, & Visitatores, quos opportuerit, eligent.

Generalis electione & votis ab eo emittendis.

§. 6. Electio verò Generalis Præfecti, & Consultorum, posthac in Congregatione generali facienda est. In præsens quidem Generalis creabitur suffragiis maioris eorum partis, qui nunc Crucem gerunt, ac iuxta formam statuendam. Idem statim ac renunciatus Generalis fuerit, quatuor votorum professione, obedientiæ scilicet, paupertatis, castitatis, & quod præcipuum huius instituti scopum continet, perennis (vt dictum est) ministerij ægrotantium solemniter se obstringet. tumque apud ipsum, aut eum cui is hoc negotij dederit, eodem modo profitebuntur omnes qui specimen sui dederint, & idonei, ac digni iudicati fuerint.

Officio missorum ad Hospitalia.
Hoc latius est dispositũ in constitut. Clem. 8. vt in rubr.

§. 7. Volumus autem nostros in Nosocomiis, cum Superiorum suorum iussu, (consentientibus eorumdem Nosocomiorum Præfectis) mittentur, ita operam nauare, vt nulla publica officia, magistratusue, aut redditum administrationem in iis suscipiant, verum omnes

curam

curam ægrotorum, tum corporis tum animæ gerant; & aliquot ex ipsis nocturnas excubias diurnasque ibi ducant, atque ægrotis agonizantibus, donec ex hac vita migrent, nusquam desint. Quod si nobis, vt cæteris pauperibus Nosocomiorum patroni, aut administratores, aliquid eleemosynæ, siue quotidianæ, siue menstruæ, siue annuæ, siue in plures annos largiri voluerint, Congregatio nostra ius nullum habeat id exigendi, sed quæ dabuntur liberaliter cum gratiarum actione accipiet. Nos enim curæ ægrotorum incumbimus nulla mercede vel spe temporali adducti; sed ex instituti nostri obligatione.

Munerũ receptione prohibita.

§. 8. Itaque ab ægrotis Hospitalium nulla munera, nihil pecuniæ, nullam omnino rem nostri capiant, ac ne per submissas quidem personas. Legata ab iis, qui in Nosocomijs defuncti fuerint, in rem nostram relicta, non admittantur.

Officiales in Hospit. quando recipiendi in Congr.

§. 9. Qui in Hospitalibus sunt Nosocomiorum Officiales, & famuli, in Congregationem nostram non recipiantur, sine assensu eorum, qui illis in locis præfecti sunt.

Infirmorum extra Hosp. visitatione & curatione.

§. 10. Experiendo didicimus, plurimis maximisque difficultatibus & incommodis, animæ præsertim, eos conflictari, qui extra Nosocomia, & Carceres in alijs locis ægrotant, ac potissimum tenues & plebeios homines, externosque, qui conducto degunt. Quare volumus (adiuuante Domino Nostro Iesu Christo) à nostris eos inuisi & iis, quoad fieri poterit, adhiberi consolationem, exhortationem & alia huiusmodi iuxta Constitutiones edendas. priusquam vero illi sensuum vsum amittant, adducantur, pro cuiusque conditione, & natura, ad protestationes, secundum formam Ecclesiæ Sanctæ faciendas. cumque ingrauescet morbus, diu noctuque apud eos excubent nostri, animamque commendent, ac salutaribus monitis opitulentur. magnumque ponatur in eo studium, vt hortationibus pijs informentur, ne tentationibus succumbant, & in illo formidoloso vitæ exitu confortentur; tum vt bene, ac diligenter commendentur anima.

Emolumento ab eis non quærendo.

§. 11. Caueant autem maxime, ne quisquam eorum, qui ad visendos per eiusmodi loca ægrotos, & ad charitatem ijs præstandam, opemque offerendam, mittentur, ob labores suos vllum munus, aut rem, pecuniamue accipiat, nec vllam vel exiguam stipem, atque eleemosynam, sed omnia ad solam Domini Dei gloriam, animarumque salutem fiant, atque administrentur. Quinimo vt nostrarum vtilitatum ratio omnis prætermittatur, nec quiquam proprio emolumento studeat, neutiquam nostri ægrotis auctores sint, neque consilium dent, aut hortentur, vt aliquid erogent eleemosynæ, aut testamentum faciant, aut legata relinquant in rem atque vtilitatem nostram.

Officij diuini recitatione.

§. 12. Propter multas instituti nostri occupationes, qui nostrum sacris ordinibus initiati erunt, diuinum officium quotidie recitabunt, non in Choro, sed priuatim ac sigillatim, cæteri tertiam Beatissimæ Virginis Rosarij partem, vel eius Officium paruum.

Exemptione à processionibus.

§. 13. Processiones etiam solemnissimas, cæterasque solemnitates (quibus pie alij Religiosi Ordines intersunt) ipsi non obibunt, vt liberius, magisque assidue ægrotis operam nauent; quos in ministerio perseuerare cupimus, immediate subditi curæ, animaduersioni, speciali protectioni ac defensioni Sanctissimi D. N. Papæ, Sanctæque Sedis Apostolicæ.

Orationis & Sacramentorum frequentia.

§. 14. Vt autem spiritum nostri recreent, ac pascant, possintque tantam diuinæ gratiæ vbertatem adipisci, vt munera, & officia sua cum charitate exequantur, exercebunt se in oratione mentali & vocali, tum in examine conscientiæ. seque sæpissime munient Sacramento confessionis, & communicatione corporis Christi, nonnullis item abstinentijs, quæ omnia constitutionibus particulatim exponentur.

Nouitijs recipiendis. Tu vide bullam Clem. 8. cit. in rubr.

§. 15. Ac quoniam nostris, vt alterius saluti consulant, cum proximis assidue conuersandum est, volumus Nouitios, secundum formam edendarum constitutionum iam admissos, præter accuratam examinationem, per biennium ante probari quam ad professionem admittantur. qui à Præfectus, iuxta modum in eisdem constitutionibus statuendum, idonei existimati fuerint, exacto biennio, profitebuntur.

Sacerdotum Habitu. Hoc habes in Stat. constit. cit in rubr.

§. 16. Vestis erit pauperum atque honestorum Sacerdotum nigri coloris, pallio autem, ac tunicæ duntaxat, qui professionem fecerint, assuetur ad dexteram Crux oblonga ad palmi mensuram, ex panno castanei coloris, qui vulgo tanens dicitur.

Laicorum & Sacerdotum numero. Tu vide d. const. Cle. 8.

§. 17. Nostri instituti ratio postulat, vt longè maior esse debeat Laicorum quam Sacerdotum numerus. Idcirco statuimus, eos tantum esse sacris ordinibus destinandos, quos Præfectus Generalis, atque vna Consultores, vel de eorum licentia alii Superiores, non aptos modo ad ipsos sacros ordines, sed etiam ad ministerium nostrum, ex constitutionum præscripto, congruentes ac necessarios iudicarint.

Studentibus.

§. 18. Idemque seruandum decernimus erga Clericos qui ad studium admittentur. ij vero in eo se ex ipsarum constitutionum regulis exercebunt, vt ita litteris vacent, ne mortificationis, & ægrotorum iuuandorum (prout Præfectis visum fuerit) studia omittantur.

Loco recreationis.

§. 19. Propterea quod hæc exercitia cum disciplina spirituali coniuncta, ærumnas & incommoda afferunt quodque grauia sunt nobis, ac tetra loca frequentanda, experti sumus, eorum tuendæ valetudinis causa, quæ his officiis in Domino functi fuerint, aliquo loco opus esse, vbi puro, libero, ac salubri aëre, grauis odor, & putor conceptus expurgetur, nostrique è multis laboribus ac vigiliis respirent, quem etiam locum destinari cupimus nostris ex inualitudine se reficientibus, quo citius afflictæ vires recuperentur. Quare eiusmodi locum habere Congregatio poterit. idque fore interpretamur, salua, & integra, cui dediti sumus, paupertate. eius autem loci qualitas constitutionibus definietur.

Nouitiorum habitatione.

§. 20. Quibus præterea in Vrbibus, & Oppidis Congregatio Nouitios educabit, possit habitationem habere separatam à professorum domo.

Pontificia cõfirmatio supra dictarum regularum.

§. 21. Cum autem, sicut accepimus, in præmissis nihil, quod pium non sit, aut salutare reperiatur, Nos vt Camillus, & Socii præfati in eorum pie viuendi proposito, eo promptiores reddantur, quo se maiori Sedis Apostolicæ gratia & fauore complecti animaduerterint, & præmissa dictæ Sedis patrocinio communiri & corroborari viderint, prouidere volentes, ad Camillum, & socios prædictos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes. Necnon dictarum litterarum Datam, ac præmissorum omnium & singulorum veriores, etiam totos tenores ac occasiones, & causas, ac circumstantias, etiam hic de necessitate exprimendas, præsentibus pro plene & sufficienter expressis & insertis habentes, Motu proprio, non ad dictorum Camilli & sociorum præfatorum, aut aliorum pro eis nobis desuper oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia nostra, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, præmissa omnia & singula, tanquam ad spiritualem profectum animarum pertinentia, & opportuna, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo approbamus & confirmamus, ac illis perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur, & patrocinium adiicimus & apponimus, omnesque & singulos, tam iuris quam facti, ac quarumcunque solemnitatum, etiam substantialium, hic forsan de necessitate exprimendarum & inserendarum defectus, perpetuo supplemus.

Sub Sedis Apost. protectione receptio.

§. 22. Dictosque Camillum & socios, ac ipsam congregationem, illiusque membra omnia, nunc & pro tempore in quibusuis locis consistentia sub nostra, & huius sanctæ Sedis Apostolicæ, ac Beati Petri speciali & immediata protectione suscipimus, & admittimus.

Licentia emittendi supradicta quatuor vota.

§. 23. Et nihilominus potiori pro cautela, Camillo & sociis præfatis ac eorum cuilibet, vt quandocunque eis visum fuerit, possint prædicta substantialia religiosæ vitæ, paupertatis, videlicet, castitatis & obedientiæ, & perpetui ministerii ægrotantium vota, iuxta præfatæ formulæ tenorem emittere. Et Præfectus hac prima vice eligendus,

dus, in manibus cuiuscunque personæ, in dignitate seu administratione Ecclesiastica constitutæ, secularis vel cuiuslis Ordinis Regularis solemniter profiteri, & tam ipse quam alij pro tempore existentes Præfecti & Socij eiusdem Congregationis, sub nomine & nuncupatione Clericorum Regularium Ministrantium Infirmis, in cōmuni & de communi viuentes, in locis sibi forsan iā concessis vel in futurum concedendis, sub dicta immediata & speciali protectione in vnum habitare, & ex eis inter se Superiorem, Præfectum nuncupandum, eligere, vt præfertur, iuxta eorum formulam huiusmodi.

Et alios in Religionem recipien.

§. 24. Et quoscunque alios seculares Clericos, quauis dignitate fungentes, seu Laicos, qui, Deo inspirante, ad huiusmodi propositum, & communem viuēdi modum sese conferre & conformare voluerint, recipere, & post approbationem, iuxta prædictam eorum formulam, ad huiusmodi votorum professionem, in manibus eorum Superioris, seu Præfecti emittendam, & ad communem viuendi modum admittere.

Statutaq. faciendi.

§. 25. Necnon inter eos quascunq; constitutiones particulares, quas ad huiusmodi congregationis, seu Religionis finem, & Omnipotentis Dei gloriam, proximiq. vtilitatem conformes esse, & conducere iudicauerint, condere, & tam hactenus factas quam in posterum faciendas constitutiones ipsas, iuxta temporum & locorum ac rerum qualitatem & varietatem mutare, alterare, seu in totum cassare, & alias de nouo condere, facere, & edere possint & valeant. quæ postquam mutatæ, seu de nouo conditæ, editæ, ac ab Vrbis Vicario examinatæ & approbatæ fuerint, eo ipso, dicta Apostolica auctoritate confirmatæ & approbatæ, ac etiam de nouo concessæ, etiam sub quacunque data, per Præfectum, & seu alios Superiores dictæ Congregationis eligenda, sint & esse censeantur, dummodo tamen sacris Canonibus & Concilij Tridentini decretis, ipsiusq. Congregationis Regularibus institutis non contrarientur. quas, vt præfertur, sine noua approbatione Sedis Apostolicæ, vel primo conditas vel mutatas seruare in omnibus teneantur, secundum instituti rationem.

Priuilegiorū concessio.

§. 26. Necnon etiam eidem Camillo & socijs, ac pro tempore existentibus Præfectis Generalibus, alijsq. omnibus & singulis personis dictæ Congregationis, vt omnibus & singulis quibuscunque, etiam speciali nota dignis. priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, indulgentijs, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, fauoribus, prærogatiuis, concessionibus & gratijs quorumuis, etiam Cistercien. Cluniacen. ac Sancti Benedicti Monachis, Clericis regularibus, & presbyteris Collegialibus Societatis IESV, & Canonicis Congregationis Lateranensis, ac quibuscunque alijs Clericis Regularibus, & aliorum, tam Mendicantium quam non Mendicantium, Ordinum & Congregationum fratribus & personis, tam in spiritualibus quam in temporalibus, in specie vel in genere, etiam communicatiue, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem præfatam quomodolibet concessis, quæ tamen sunt in vsu, nec sub vllis reuocationibus comprehensa, neq; decretis dicti Concilij, nec ipsius Cōgregationis Regularibus institutis contraria, & quibus illi, tam in vita quam in mortis articulo, etiam circa peccatorum remissiones, & iniunctarum pœnitentiarum relaxationes, aut alias quomodolibet vti, potiri, frui & gaudere possunt aut poterunt quomodolibet in futurum perpetuis futuris temporibus vti, potiri, frui, & gaudere, ac illorum omniū participes esse possint & debeant pariformiter & æque principaliter, absq; vlla prorsus differentia, perinde ac si Congregationi, Præfectis, Socijs, ac personis, & eorum domibus & Ecclesijs vel Oratorijs huiusmodi nominatim & specialiter ac generaliter concessa fuissent.

Facultas Generalis omnes subditos absoluendi, &c.
Tu vide cōst. Clem. 8. Quecunque. n. 85

§. 27. Ac pro tempore existenti Præfecto generali huiusmodi, vt per se vel alium seu alios, ad id per eum pro tempore deputatum seu deputatos, omnesque & singulos eiusdem Congregationis Socios, & personas sub eius obedientia, disciplina, & correctione pro tempore degētes, ab omnibus & singulis eorum peccatis, ante vel post ingressum in dictam Congregationem per eos commissis, necnon à quibusuis excommunicationis, suspensionis & interdicti, alijsque ecclesiasticis & secularibus sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, non tamen nominatim, quomodolibet latis & promulgatis, & huiusmodi sententijs innodatos, aut in locis ecclesiastico interdicto suppositis, diuina officia celebrantes & suscipientes, & censuris huiusmodi sic ligatos, & propterea, aut alias ex quocunque capite vel causa, præterquam homicidij voluntarij, bigamiæ, ac membrorum mutilationem irregularitatem incurrentes, Apostolica auctoritate in foro conscientiæ tantum absoluere, necnon cum eis, si opus fuerit, etiam cum rehabilitatione & abstersione inhabilitatis & infamiæ maculæ dispensare. ita tamen, quod sic absoluti & dispensati pro tempore, si huiusmodi Congregatione quandocunque egrediantur, eo ipso in pristinas sententias & censuras, à quibus eos absolui contigerit, relabantur & reincidant.

Facultas omnium professorum suscipien. Ordines à quocūque Antistite

§. 28. Ipsisq. Socijs & Fratribus expresse professis Cōgregationis huiusmodi, & eorum singulis, vt à quibuscūque maluerint Catholicis Antistibus gratiam & communionem dictæ Sedis habentibus, ad sacros, etiam presbyteratus ordines, sub titulo paupertatis Congregationis huiusmodi promoueri, de licētia tamen Præfecti, seu alterius eorum Superioris, secundum eorum constitutiones, ipsiq. Antistites ordines ipsos huiusmodi Socijs, absq; obedientiæ, & omni alia promissione vel obligatione conferre.

Facultas Generalis dispensandi sup. defectu natalium

§. 29. Ac dicto Præfecto generali pro tempore existenti, seu de illius licentia Præfectis inferioribus aliorum locorum, seu Prouincialibus dictæ Congregationis pro tēpore existentibus, & illorum Vicarijs, ac Locatenentibus vt cum eiusdem Congregationis personis defectum natalium, etiam ex adulterio, sacrilegio, incestu, & quouis alio nefario & illicito, ac prohibito & damnato coitu prouenientem patientibus, postquam in dicta Congregatione vota emiserint, vt defectu huiusmodi non obstante ad quoscunque sacros, etiam presbyteratus ordines promoueri, & in illis, etiam in Altaris ministerio ministrare, necnon ad quascunque administrationes, personatus, præeminentias, & officia dictæ Congregationis eligi, admitti & assumi, illaq. gerere & exercere.

Aliaq. loca recipiendi.
Tu vide bullā 99. Clem. 8. Quoniam.

§. 30. Ac Præfecto & Socijs Congregationis huiusmodi, vt quæcunq; loca & domus ad inhabitādum eis donata, vel ab illis quomodolibet habita, in domos & Oratoria Ordinis & Congregationis huiusmodi erigere, facere seu erigi procurare, absque noua dictæ Sedis desuper obtinenda approbatione, libere & licite possint & valeant. Necnon si contingat Præfectum & Socios ipsos aliquam domum, Ecclesiam, Oratorium, seu quemuis alium locū dictæ Congregationis ædificare & construere, seu id per alicuius personæ testamentum mandari, vel quouis modo offerri domum, Ecclesias, seu Oratoria, vel loca huiusmodi, cum omnibus ad id necessarijs & opportunis construi & ædificari, ac locū pro huiusmodi cōstructione oblatum recipi posse, ipsasq. domos, Ecclesias, Oratoria, et Cellas vbilibet per dictos socios pro tēpore cōstructa, vel eis donata, eo ipso quo ædificata vel donata fuerint, Apostolica auctoritate erecta, approbata, & cōfirmata, ac bona quæcunq; pro domorum vel Oratoriorum huiusmodi vel personarum inibi commorantium sustentatione et manutentione, per quosq; Christifideles pro tempore donata, relicta, & legata, eo ipso, prædicta auctoritate, perpetuo applicata & appropriata esse, & censeri, Ecclesiasq. & Oratoria præfata cum cœmeterijs per quoscunque Episcopos, benedici seu consecrari, & quouis modo polluta reconciliari possint & debeant perpetuo concedimus & indulgemus, statuimus & ordinamus.

Appellatio à correctione prohibetur.

§. 31. Et volumus quod à correctione regulæ Congregationis huiusmodi, secundum ordinationes factæ, vt vigor disciplinæ melius conseruetur, appellari, aut talis appellatio per vllum Iudicem admitti, nec ab officijs absolutio, aut priuatio peti nullatenus possit.

Et impetratio Prælaturarum.
Tu ad hoc vi de bullā Clē. 8. [illegible]

§. 32. Nec Præfectus generalis dictæ Congregationis pro tempore existēs, aliquam dignitatem extra Religionem seu Congregationem ipsam, sine eiusdem, seu illius Congregationis expressa licentia, nec aliquis ex socijs huiusmodi, absq; cōsensu dicti Præfecti generalis, & expressa licentia, quæ dari non valeat, nisi ad id à Romano Pōtifice per obedientiæ præceptum pro tempore fuerint

coacti,

coacti, prælaturã, vel quamcũque aliam dignitatem acceptare, vel ad illam assumi queat.

Et alteri quã Præfecto cõfitendi.

§. 33. Necnon quod quilibet ex Socijs Congregationis huiusmodi peccata sua proprio Præfecto, vel ab eo deputato seu deputatis, & alias, secundum ordinationes Congregationis præfatæ designatis seu designandis, confiteri debeat, nisi super hoc à dicto proprio Præfecto alium Confessorem eligendi facultatem habuerit.

Ad aliosq. Ordines transeundi.

§. 34. Ac inhibemus, ne quis post emissa vota, secundum constitutiones seu ordinationes eiusdem Congregationis, ad quemuis alium Ordinem, etiam per Sedem præfatam approbatum (Cartusiensium Ordine duntaxat excepto) transferri egressi vero alias, quam, vt præfertur, de Ordine seu consortio huiusmodi, in nullo alio prę terquam Cartusiensium Ordine prædicto admitti, recipi vel retineri possint.

Apostatæ coercentur.

§. 35. Ipsi Præfectus generalis, & alij inferiores Præfecti eiusdem Congregationis, per se vel alios, illos sic egressos, & alios quoscunq; dictę Congregationis Apostatas, & etiam alios quosuis insolentes, & qui id mereri videbũtur, in quocunque habitu Apostatas præfatos contigerit reperiri, excommunicare, capere, incarcerare, coercere & alias suæ disciplinæ submittere, necnon ad id, si opus fuerit, auxilium brachij secularis inuocare.

Congregationes laicorum recipi possint.
Tu vide bullã 115 Clē. 8. Quæcunque.

§. 36. Insuper Præfecto generali, vel de eius licentia, alijs locorum Præfectis seu Superioribus dictæ Congregationis, etiam pro tempore existentibus, vt in sua Congregatione quoscunque alios seculares, laicos, clericos, seu in presbyteratus ordine constitutos aggregare, & adijcere, pro pijs misericordiæ & charitatis operibus huiusmodi exercendis, qui sic aggregati, omnibus & singulis indulgentijs & gratijs eiusdem Congregationis gaudeant & potiantur, & gaudere ac potiri debeant, & illas consequantur, dummodo ea opera faciant & exerceant, quæ pro eisdem indulgentijs & gratijs consequendis fuerint præscripta.

Diuina officia celebrentur.

§. 37. Necnon Præfecto generali, & alijs Superioribus, necnon de eorum etiam facultate, vniuersis fratribus & socijs Congregationis Ministrantium Infirmis huiusmodi, in presbyteratus ordine constitutis, vt in locis vbi degunt, & eos pro tempore morari contigerit, habere Oratoria, & in eis Missas & alia diuina officia celebrare, ac ecclesiastica sacramenta recipere, libere & licite possint & valeãt respectiue etiã cõcedimus & indulgemus.

Exemptio ab Ordinariorũ superioritate iuxta Cõcil. Trident.

§. 38. Ipsamq. Congregationem Ministrantium Infirmis, & vniuersos illius socios, & personas singulas, ac eorum bona, & res qualcunque ab omni Superioritate, iurisdictione, correctione, & visitatione quorumcunque locorum Ordinariorum, & Episcoporum, salua tamen decretorum dicti Concilij dispositione, eximimus & penitus liberamus.

Priuilegia omnium Ordinum.

§. 39. Necnon priuilegia, indulgentias, prærogatiuas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta, monacis & Fratribus, ac Societatis IESV, & Canonicis, alijsque personis supradictis, tam in spiritualibus quam in temporalibus, tam in specie quam in genere, etiam communicatiue concessa, vt præfertur, ad Præfectum generalem, etiam pro tempore existentem, aliosq. socios & etiam particulares Congregationis huiusmodi Ministrantium Infirmis, perpetuo extendimus & ampliamus, ac in eis locum habere, & suum plenarium effectum sortiri debere decernimus & declaramus.

Indulgentia.

§. 40. Et insuper animarum profectui prouidere volentes, de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus & singulis Christifidelibus vere pœnitentibus & confessis, ac sacra communione refectis, qui dictam Congregationem pro tempore ingredientur, die primi illorum ingressus, & receptionis ac emissionis professionis, necnon qui similiter pœnitentes & confessi, si id commode fieri poterit, ac dicta communione refecti, in dicta Congregatione pro tempore decesserint, in eorum mortis articulo, præsertim in proximi subuentionem, ratione pestis, seu cuiuscunque alterius morbi contagiosi, in forma Iubilei Anni Sancti Romæ concedi soliti, Necnon etiam vere pœnitentibus & confessis, ac Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento refectis in piorum operum misericordiæ, & charitatis exercitio perseuerãtibus, singulis primis diebus Dominicis cuiuslibet mensis, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam & remissionem misericorditer in Domino concedimus & elargimur. Ac eisdem Socijs & Religiosis dictæ Congregationis, & in ea aggregatis, vt etiam omnibus, vt præfertur, & singulis indulgentijs, quibus ipsimet Religiosi gaudent, & eos gaudere, ac potiri volumus, quotiescunque Infirmis præsto fuerint, ac illos noctu visitauerint & curauerint, eorumque lectos faciendo, ac illis ad manducandum porrigendo, & auxiliando, ac disponendo ad bene moriendum, & viam salutis, ac Doctrinam Christianam illos docendo, ac denique omnia officia charitatis, vel spiritualia vel corporalia, quæ ad animarum ædificationem pertinent, exercendo, & Sacramenta Ecclesiastica administrando, cæteraque similia præstiterint, pro quolibet præmissorum piorum operum, necnon omnibus & singulis officialibus & ministris, ac alijs personis dictæ Congregationis ob infirmitatem, vel propter obedientiam, seu alia de causa domi remanentibus, si quinquies Orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam deuote recitauerint, etiam viginti annos, & totidem quadragenas de eis iniunctis, & alias quomodolibet debitis pœnitentijs misericorditer in Domino relaxamus. Ac quod omnes & singuli vtriusque sexus benefactores huius Congregationis, possint esse participes omnium operum meritoriorũ quæ in Congregatione huiusmodi pro tempore fient, etiam concedimus & indulgemus.

Claus. præseruatiua.

§. 41. Decernentes easdem præsentes litteras, sub quibuscunque similium vel dissimilium indulgentiarum, vel aliarum gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, & alijs contrarijs dispositionibus, etiam in fauorem Basilicæ Principis Apostolorum de dicta Vrbe, seu Cruciatæ Sanctæ, aut etiam per nos seu per alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac dictam Sedem, etiam Motu, & potestatis plenitudine similibus, seu ad quorumuis Imperatorum & Regum instantiam, pro tempore quomodolibet factis, minime comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, ac de nouo concessas esse & censeri debere.

Clausula sublata &c.

§. 42. Sicque per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate vbique iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane si secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores & defensores.

§. 43. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Ostien. & Tusculan. Episcopis, ac dilecto filio causarum curiæ cameræ Apostolicæ generali Auditori, per Apostolica scripta, Motu pari mandamus, quatenus ipsi vel duo aũt vnus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras, ac omnia & singula in eis contenta, vbi & quando expedient, ac quoties pro parte Præfecti & Sociorum prędictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisq. in præinsertis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præmissa omnia obseruari. Non permittentes Præfectum, ac socios præfatos desuper à quoquam quomodolibet molestari seu inquietari. contradictores dicta auctoritate nostra appellatione postposita compescendo.

De regula contra. 1xb.

§. 44. Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacij Papæ Octaui etiam prædecessoris nostri, qua cauetur, ne Mendicantes loca ad inhabitandum recipere, seu recepta mutare præsumant, absque dictæ Sedis licentia speciali, de prohibitione huiusmodi expressam mentionem faciente, Necnon dicti Sixti prædecessoris, ac Pictauen. Concilij, contra illegitimos, & quorumcunque aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, ac nostra, de non concedendis indulgentijs ad instar, constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Cisterciensen. Cluniacen. Sancti Benedicti, Mendicantium, & Societatis IESV, & Canonicorum Lateranen. Ordinum hu-

huiusmodi, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis personis per quoscunque Rom. Pontifices prædecessores nostros præfatos, ac nos & dictam Sedem, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq. & alijs decretis, in genere vel in specie, ac alias quomodolibet etiam pluries concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus & singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda foret, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse, Motu pari derogamus, contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenã & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem.

Vide et transumptorum.

§. 45. Volumus autem, quod earundem præsentium transumptis, etiã impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Canonici Metropolitanæ vel alterius Cathedralis Ecclesiæ, seu personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ præsentibus ipsdem adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 46. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, approbationis, confirmationis, adiectionis, appositionis, suppletionis, susceptionis, admissionis, concessionis, indulti, statuti, ordinationis, exemptionis, liberationis, extensionis, ampliationis, decreti, declarationis, relaxationis, mandati, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

D. P. An. 1. 21. Septemb.

Datum Romę apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo nonagesimo primo, vndecimo Cal. Octobris, Pontificatus nostri Anno quarto.

XVIII.

Confirmatio gratiarum & indultorum Eremi Camaldulensis, Congregationisq. dicti Eremi, & S. Michaelis de Murano Ordinis Camaldulen. sub Regula S. Benedicti. Cum priuilegiorum quibuscunque aliorum Religiosorum, etiam Mendicantium Ordinibus concessorum & concedendorum, communicatione.

Alia de hoc Ordine Camaldulensi, indicant supra in constit. 1. Alexandri II. Nulli fol 11. Priuilegia autem signãter vide sup. fol. 114. in Alexand IV. constit. xy. Officij. fol. 87. & in Leon. X. const. 2. Etsi. à fol. 460. ac Pij V. const. 41. Etsi mendicantium. in fin. fol 225.

Edita An. D. 1591.

GREGORIVS PAPA XIIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

EX iniuncto nobis desuper Apostolicæ seruitutis officio, ad ea, quæ à prædecessoribus nostris pro ecclesiasticarum, præsertim Regularium personarum, quæ sub suaui Religionis iugo, altissimo famulantur, directione & tranquillitate, statuta & concessa fuerunt, conseruanda & augenda, libenter inducimur, vt Apostolicis gratijs & fauoribus circumsepti, & muniti, cum maiori quiete, ac deuotionis feruore, sub regularis vitæ obseruantia, ac Monastica disciplina, viuere, ac Deo Optimo Maximo preces fundere liberius valeant.

Plures Romani Pont. Congregationi multa concesserunt.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Generalis & Visitatorum, ac Prioris Eremi, necnon Congregationis eiusdem Eremi, & Sancti Michaelis de Murano Camaldulen. Ordinis, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias felicis recordationis Leo Decimus, Clemens Septimus, Paulus Tertius, Iulius etiam Tertius, Gregorius Decimustertius, & Sixtus Quintus, ac alij etiam Romani Pontifices prædecessores nostri, tunc existen. Generali & Visitatoribus, ac Priori Eremi, necnon Congregationis eiusdem Eremi, & S. Michaelis de Murano, diuersa priuilegia, facultates, & indulta, ac gratias spirituales & tẽporales concesserunt, omniaq. & singula priuilegia, indulta, facultates, & gratias, ac concessiones ipsis, ac personis, domibus & bonis eorundẽ catenus, tã Apostolica quã Ordinaria, Imperiali vel Regia auctoritatib. quomodolibet cõcessa, & consuetudine legitime pręscripta, acquisita, Apost. auctoritate, certis modo & forma, cõfirmauerunt.

Et loca eiusdẽ sub Sedis Apost. protectione susceperunt.

§. 2. Ac inter alia statuerunt & voluerunt, quod Monasteria, Prioratus, Ecclesiæ, Hospitalia, Capellæ, & loca dicti Ordinis & Congregationis, tunc & pro tempore existentia, ac eorum quodlibet, necnon Abbates, Priores, Abbatissæ, Fratres & Sorores, ac personæ in eis degẽtes, in ius & protectionem beati Petri & Sedis Apostolicæ, ac sub eorum & sua protectione essent.

Exemeruntq. ab omni collecta, decima &c.

§. 3. Eademq. Monasteria, Ecclesiæ, Prioratus, & loca manualia, granciæ, possessiones, & bona, ac Prælati & personæ Congregationis prædictæ, ab omni impositione exactione, collecta, decima, charitatiuo subsidio, ac alio quocunque reali ac personali, mixto munere, vel grauamine, omnino immunes essent & exempti.

Loca omnia Congregationi unita, per eius Prælatos conferri mãdarunt.

§. 4. Statuto præterea, quod omnia & singula Monasteria, Hospitalia, Prioratus, & beneficia ecclesiastica, & loca eidẽ Congregationi vnita & aggregata, seu in posterũ aggreganda per quoscũque, cuiuius dignitatis fuerint, in titulum vel commendã obtenta, cum primum per cessum vel decessum illa obtinentium vacarent, ad eundẽ Ordinem effectualiter reuerterentur, & Congregationi prędictæ huiusmodi pleno iure, & cum effectu aggregarentur, possentq. Pręlati & alij, qui beneficia & loca aliqua dicti Ordinis, in titulum vel commendam haberent, titulo & administrationi dictorum locorum, in manibus Generalis, & Capituli cedere. qui possessiones huiusmodi admittẽdi potestatem habere intelligerentur ad hoc, vt eidẽ Cõgregationi vnirentur, & effectualiter aggregarentur. ita tamen, vt loca, quæ sic applicari contigeret, Monacis dictæ Religionis iuxta eorum instituta cõcedenda, debitis propterea non fraudarentur obsequijs, sed per Prælatos Monasteriorum vel locorum quibus applicata forent, & annexa, onera & officia consueta implerentur.

Prælatorum eiusdem Monasterij professorum numerum taxarunt.

§. 5. Insuper statuerunt & ordinarunt, quod & eiusdẽ & Ordinis Pręlatorum numerus augeri non posset, nec plures essent quam septem, qui essent eiusdem Monasterij professi. excepto tamen Generali, qui in dicto numero non comprehenderetur.

Generali potestatem absoluendi Monacos &c. omni dimitti dederunt.

Tu vide moderationem Clem. viij. in eius bulla. 113.

§. 6. Ac prętcrea eidẽ Generali pro tẽpore existẽti vt Monacos ac moniales d. Congregationis, à quibusuis etiã maioris excõmunicationis, suspẽsionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, cẽsuris & pęnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, & quibus pro tẽpore irretiti forent, etiamsi illorum absolutio dictę Sedi specialiter vel generaliter reseruata foret, satisfacto tamẽ ijs ad quorũ instantiã censurę ipsę fortasi emanauerant. ac à quibusuis irregularitatibus, tam de iure quam ex ipsius Eremi constitutionibus, & regularibus institutis, quomodolibet prouenientib. & quibuscunq; alijs peccatis, criminibus, excessibus, & delictis quantũcunq; grauibus & enormibus, etiã talibus, quod de illis esset Sedes prędicta merito consulẽda, & dictę Sedi qualitercũque reseruatis, exceptis contẽtis in bulla in die Cęnæ Domini legi consueta, quoties opportunũ foret, eorum cõfessionibus diligenter auditis, absoluere, ac eis pro cõmissis pęnitentiam salutarem iniũgere, ac se ipsum, etiam à quocũq; alio Prelato vel Eremita Sacerdote vices suas illi cõmittendo, absolui facere libere & licite posset, facultatem concesserũt.

Priori & Eremitis Camaldulen. omnia indulta Eremi S. Romualdi communicarunt.

§. 7. Eidẽq Priori & Eremitis Eremi huiusmodi, quod omnibus & singulis priuilegijs, indultis, concessionibus, indulgentijs, & gratijs, Eremitis Sãcti Romualdi, alias de Massalio in genere quomodolibet cõcessis, approbatis & innouatis, ac quibus Eremitæ Congregationis Sãcti Romualdi huiusmodi vtebantur, potiebantur, & gaudebant,

ac

ac vti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum, vti, gaudere, & potiri, libere & licite possent.

Dubiaq. desuper occurrenda, in fauore Cong. eg. interpretari decreuerunt.

§.8. Et quod quicquid dubij in dictis priuilegijs, concessionibus, et gratijs emerserit, id, data verborum ambiguitate, ac iuris peritorum interpretatione, in fauorẽ Congregationis, & locorum particularium eiusdem interpretari deberet, statuerunt & ordinarunt, prout in diuersis dictorum prædecessorum desuper confectis litteris & ordinationibus viuæ vocis oraculo factis, plenius continetur.

Hic modo Pōtif. prædicta omnia confirmat.

§.9. Quare pro parte Generalis, & Visitatorũ, ac Prioris Eremi, necnon Cõgregationis eiusdem Eremi, ac S. Michaelis de Murano huiusmodi nobis fuit humiliter supplicatum, vt singulis prędictis, ceterisq. in eisdem litteris cõtentis robur nostrę approbationis adijcere, & alias in præmissis opportune prouidere, de benignitate Apost. dignaremur. Nos igitur eosdẽ Generales & Visitatores, ac Priorem Eremi, necnon Congregationem eiusdem Eremi, & S. Michaelis de Murano, ac singulares personas Monasteriorum & locorum eorundẽ, specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, precibus etiam Venerabilis fratris nostri Ptolomęi Episcopi Tusculanen. S.R.E. Cardinalis Comensis nuncupati, eiusdem Ordinis & Religionis Camaldulensis Protectoris inclinati, eosdẽq. Generalẽ, Visitatores prędictos à quibusuis excommunicationis & censuris, ac singularũ litterarum prædictarum veriores tenores, acsi de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, insererentur, præsentibus pro expressis habentes, cessiones, vniones, aggregationes, & incorporationes singulorum Monasteriorum, Ecclesiarum, Hospitalium, beneficiorum & locorum quorũcunque, in eisdẽ prędecessorum litteris, & pręsertim Leonis X. expressorum, eidem vestrę Cõgregationi vigore eorundem indultorũ Apostolicorum, & facultatum huiusmodi hucusq; factas, & quæ effectũ sortitæ sunt, ratas & validas, ac efficaces existere, decernimus & declaramus. Necnõ vniones & aggregationes huiusmodi, ac omnia & singula priuilegia, facultates & indulta pręmissa, prout expressa sunt, necnõ omnia & quęcunque alia priuilegia, indulta, cõcessiones, exemptiones, immunitates, facultates & gratias, tam spirituales quã temporales, Generali, Visitatoribus, Priori, & Cõgregationi, ac Ordini prędicto, necnon Monasterijs, Ecclesijs, domibus & locis, illorũq. singularibus personis, tam per dictos prędecessores, quam alias quomodolibet dicta auctoritate Apostolica cõcessa, necnon singulas dictorũ prædecessorum litteras, ac omnia & singula in illis contenta, & inde secuta quęcunq; quatenus sint in vsu, & prout hactenus obseruata fuerunt, Apostolica auctoritate prędicta, ex certa nostra scientia tenore pręsentiũ approbamus, cõfirmamus & innouamus, illisq. perpetuæ ac inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, ac omnes & singulos, tam iuris quam facti, ac solemnitatum quarumcũq; quomodolibet omissarum, aliosq. defectus, siqui forsan interuenerint in eisdem supplemus. vnionesq. & aggregationes, ac omnia alia & singula pręmissa, & in eisdem litteris contenta, & cõprehensa, ac superius expressa, eisdẽ Generali, Visitatoribus, Priori, & Congregationi, ac Ordini prędictis, eorũque personis & Ministris, & cuilibet eorum, auctoritate & tenore prędictis, etiam de nouo, etiam Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine perpetuo concedimus & indulgemus.

Ordinarijs vt prędictã Cõgregationem sineant iubet.

§.10. Ac districtius pręcipiendo mandamus, quibusuis Archiepiscopis, Episcopis, ac locorum Ordinarijs quibuscunque, vt super priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, facultatibus, & gratijs huiusmodi, tam spiritualibus quam temporalibus, eosdem Generalem & Abbates, etiã ratione Visitationis, correctionis, aut alio quouis prętextu, etiam respectu Monasteriorum Monialium eiusdẽ Ordinis, sub cura & gubernio Generalis & Abbatum prædictorum existẽtium, vllatenus molestare, inquietare, vel perturbare audeant vel præsumant.

Indulta quorumcunq; Regulariũ Congregationi elargitur.

Quo ad indulgẽtias vide innouationẽ in bulla 16. Pauli V. Romanus.

§.11. Ac prǽterea volentes, eosdẽ Generalẽ, Visitatores, Priorem Eremi, necnon Cõgregationis eiusdẽ Eremi, ac S. Michaelis de Murano, ac Ordinẽ prędictũ Camaldulensem amplioribus fauoribus & gratijs prosequi, eiusdem Generali, Visitatoribus, Priori, Monasterijs, domibus, & locis, Ordinis & Congregationis prędictæ, omnia & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, iurisdictiones, cautelationes, fauores, facultates, declarationes, depositiones, immunitates, exẽptiones, indulta, cuiuscũque generis existentia, necnon indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remissiones, ceterasq. gratias spirituales & temporales, quibusuis alijs Regularium Congregationum Ordinibus, eorumq. Monasterijs, tam virorum quã mulierũ, eorumq. Generalibus, Abbatibus, alijsq. Superioribus & personis eorundẽ, in quibuscunq; mundi partibus existẽtibus, alias quomodolibet cõcessa & concedenda, ac quibus de iure, vsu, consuetudine, vel priuilegio, aut cõcessione Apostolica, Regia, Imperiali, Archiepiscopali, Episcopali, in genere vel in specie, tam coniunctim quã diuisim, etiam per viam cõmunicationis & extensionis alias quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri & gaudere quomodolibet possunt & poterunt in futurum, etiamsi talia sint vel fuerint, quę specialem & indiuiduam requirerent mentionem, seu in præsentibus de verbo ad verbum insertionem, & seu particularem concessionem eisdem auctoritate & tenore perpetuo cõmunicamus, extendimus & concedimus. Ita quod ijdem Generalis, Visitatores, Monasteria, & loca prædicta, vt pręfertur, ac eorum Prælati, Fratres, & personæ prędictæ, ac eorum res & bona, sub eorum cura, & secundum eiusdẽ Congregationis instituta, nũc & pro tẽpore viuentes & existentes, pręmissis omnibus & singulis æque pariformiter, & absque alia penitus differentia, perinde ac si illis, & eorum singulis personaliter & specialiter, & expresse ac nominatim, necnon ad instar concessa essent, in quantum eidem Cõgregationi expediat, (dũmodo eiusdem Congregationis regularibus Ordinibus, eiusq. gubernio, priuilegiis, cõstitutionibus & diffinitionibus non aduersentur) vti, frui, potiri, & gaudere, libere & licite possint & valeant.

Prælatorum numerũ eiusdem Monasterij professorũ auget.

§.12. Insuper cum eiusdem Ordinis & Cõgregationis Pręlati, qui sint eiusdẽ monasterij professi, plures quã septẽ, excepto generali, qui in dicto numero non cõputatur, Ordinationibus Apostolicis minime esse valeant, tenore pręsentium, eadem Apostolica auctoritate numerũ Pręlatorũ dictæ Cõgregationis augemus. ita quod futuris temporibus octo Prælati eiusdem monasterij professi (excepto Generali, quem in dicto numero volumus non comprehendi) esse possint & valeant. ac præsertim in his dictæ suę Congregationis, Monasterijs, & Ecclesijs, videlicet, Sanctæ Mariæ à Puteo Stratæ, Taurinensis, Sancti Viti in Carcubio Mediolanen., Sanctorũ Catherinę & Romualdi Cremonen. necnon S. Augustini de Bassiano de Abrutio, & etiam S. Nicolai de Cornu eiusdem Prouincię Abrutij Pennen. suos Abbates & Pręlatos eligere, deputare, ac instituere, vt & in alijs suis Monasterijs dictę Congregationis, possint & valeant.

Clausula sublata, &c.

§.13. Decernentes sic & non aliter per quoscunq; Iudices, quauis auctoritate fungentes, etiam locorum Ordinarios, ac S.R.E. Cardinales, etiam de latere Legatos, Vicelegatos, Sedis Apostolicæ Nuncios, & causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate vbique iudicari & diffiniri debere. irritum quoq; & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio.

§.14. Et nihilominus eidem Venerabili fratri nostro Ptolemæo Episcopo Tusculan. S. R. E. Card. Comensi eiusdem Congregationis & Ordinis Protectori nunc & pro tempore existen. ac dilecto filio curię causarũ Cam. Apostolicę generali Auditori, per præsentes cõmittimus & mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorundem Generalis, Visitatorum, Prioris Eremi, & Congregationis prędictę, aut alicuius eorũ fuerint requisiti solemniter publicãtes, eisq. in præmissis efficacis defensionis pręsidio assistẽtes, faciãt auctoritate nostra easdem præsentes litteras, & in eis quæcunque inuiolabiliter obseruari, ac plenum effectum sortiri, necnon Generalem, Visitatores, Abbates, Priores, & Monachos prædictos, & eorum singulos omnibus pręmissis pacifice frui & gaudere, non permittentes eos et eorum quemlibet desuper contra præsentium tenorem, sub quouis prętextu, etiam subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, etiam defectu intentionis nostrę, per

quoscunque quomodolibet molestari, perturbari, vel impediri. Contradictores quomodolibet & rebelles, etiam per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita compescendo. legitimisq. super his habendis, seruatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando. inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.15. Non obstan. nostra de non concedendis indulgentijs ad instar, ac fel. rec. Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri de vna, & in Cõcilio generali edita de duabus dietis, alijsq. Apostolicis, & in Prouincialibus & Synodalibus Concilijs editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, declarationibus, inhibitionib. & decretis. priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, Legatis, Nuncijs, & Ordinariis, ac Congregationibus & Ordinibus prædictis, sub quibuscunq; tenoribus & formis, ac cum quibusuis, etiam derogatoriarum derogatoriis, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, & decretis irritantibus, in genere vel in specie, per quoscunque Rom. Pont. prædecessores nostros, ac nos & Sedẽ Apostolicam, etiam Motu simili, & consistorialiter, aut alias quomodolibet cõcessis, & etiã iteratis vicibus approbatis & innouatis. Quibus omnib. & singulis, etiamsi pro illorũ sufficienti derogatione, de illis eorumq. tenorib. & formis specialis, specifica, expressa, & indiuidua, acsi de verbo ad verbum, nõ autem per clausulas generales idẽ importãtes, mentio seu quęuis expressio habẽda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruãda foret, etiãsi in eis caueretur expresse, quod illis nullatenus, aut nõ nisi sub certis modo & formis derogari posset, illorũ om.niũ & singulorum tenores, acsi de verbo ad verbũ nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forẽt, pręsentib. pro sufficiẽter expressis habẽtes, illis alias in suo robore permãsuris, hac vice dũtaxat, harum serie ad effectũ pręmissorũ derogamus ceterisq. contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus cõmuniter vel diuisim, ab eadẽ sit Sede indultũ, quod interdici, suspendi, vel excõmunicari nõ possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem.

Clausula præseruatiua.

§.16. Volumus autẽ, vt pręsentibus nostris litteris, per quascũq; reuocationes, seu Apostolicas cõstitutiones, sub quibuscunq; verborũ formis, etiamsi Motu proprio, & ex certa sciẽtia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine emanauerint, derogari non possit, nisi eorundem priuilegiorum, & præsentium totus tenor de verbo ad verbum inseratur, ac de omnibus & singulis dictæ Congregationis Monasteriis nominatim, specifica mentio fiat.

Transumptorum fides.

§.17. Quodq. earundem presentium transumptis, etiã impressis, manu alicuius Prelati dicti Ordinis, aut Protectoris, ac Notarii publici subscriptis, & sigillo dictæ Congregationis, aut alterius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides adhibeatur, in iudicio & extra, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 1. 24. Septemb.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub Anulo Piscatoris die 24. Septembris, millesimo quingentesimo nonagesimo primo, Pontificatus nostri Anno primo.

XIX.

Moderatio indultorum S. R. E. Cardinalium, super collatione beneficiorum.

Aliam moderationem edidit Pius V. sup. in eius const. 37. Sanctissimus. fol. 224. Et aliam quam videas edidit postremo S. D. N. Paulus V. in sua const. 37. Sanctissimus. vbi notabo.

Edita An. D. 1591.

SAnctissimus in Christo Pater & D. N. D. Gregorius diuina prouidentia Papa XIIII. ex quibusdam contra dispositionem iuris communis Sanctæ R. E. Cardinalibus, super collatione beneficiorum ecclesiasticorum apud Sedem Apostolicam vacantium concessis indultis & facultatibus, sępenumero impeditus quo minus solitam Sedis huius benignitatem erga pauperes, & benemeritos liberaliter exercere possit, ac simul volens litibus obuiare, quæ super illorum interpretatione oriuntur, fel. rec. Pij Papæ V. sui prædecessoris vestigijs in hac parte inhærẽdo.

Moderatio indultorũ Sãctæ R. E. card. sup. collatione beneficiorum.

§.1. Omnia & quæcunque indulta, concessiones, facultates, & priuilegia, conferendi quæcunque apud Sedem Apostolicam vacantia, aut in posterum vacatura beneficia ecclesiastica, cum cura & sine cura, secularia & quorumuis Ordinum regularia, quomodocunque qualificata, ad collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, & quamcunque aliam dispositionem, tam dictorum Cardinalium ratione Patriarchalium, Metropolitan. & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, non tamen earum quibus in titulum aut denominationem sui Cardinalatus præsunt, circa quę aliquid de nouo disponere non intendit, necnon Monasteriorum, Prioratuum, dignitatum, & aliorum quorumcunque beneficiorum ecclesiasticorum, quæ quomodolibet obtinent, & in posterum obtinebunt, ac etiam quorum collatio, prouisio, et quæuis alia dispositio illis ex causa factæ per eos cessionis, regiminis, & administrationis, seu commendæ, aut resignationis Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum huiusmodi beneficiorum, Apostolica auctoritate reseruata, &c. extitit, vel in posterum reseruabitur; quam etiam aliorum quorumcunque inferiorum collatorum, aut collatricum, coniunctim vel diuisim, de iure, priuilegio, consuetudine, aut alias quomodolibet pertinentia, ac etiam illa commendandi, ac alias de eis disponendi, vel de consensu ipsorum Cardinalium requirendo in prouisione eorundem beneficiorum apud Sedem prædictam, vt pręfertur vacantium, per Sanctitatem suam faciẽda, & quod sine consensu huiusmodi factæ prouisiones, aut quæuis aliæ dispositiones nullæ & irritæ sint, omnibus & singulis Cardinalibus prædictis per quoscunque Romanos Pontifices, ac Sanctitatem suam, & dictam Sedem, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, deq. Apostolicę potestatis plenitudine, & consistorialiter, ac etiã ex pactis inter dictos Pontifices & Cardinales diuersis tẽporibus factis, firmatis, & iuratis, ac eisdem Cardinalibus oneroso, & alijs causis concessa, etiam iteratis aut multiplicatis vicibus approbata, innouata ac extensa, quibuscunq; concepta formulis, ac etiã restitutiuis, mentis attestatiuis, præseruatiuis, derogatoriarũ derogatorijs, alijsq. efficacioribus & insolitis clausulis, necnõ vim cõtractus inducentibus, ac irritanti, & quod sine eorũ consensu derogationes pro tempore factę nemini suffragentur, alijsq. decretis suffulta, quorũ omnium tenores Sanctitas sua haberi voluit pro expressis, specialiter & expresse reuocauit, litterasq. Apostolicas desuper confectas, & quo ad ea in quibus illa effectum nondum sortita erant, & inde secuta quæcunq. cassauit, annullauit, viresq. & effectum de cætero non habere decreuit.

Declaratio.

§.2. Salua tamen remanente facultate consensus per ipsos Cardinales in prouisionibus Apostolicis beneficiorum per obitum familiarium continuorum commensalium eorundem Cardinalium, etiam apud Sedem prædictam vacantium, præstandi, iuxta formam Regulæ Cancellariæ Apostolicæ super hoc editæ, & in casibus tantum in ipsa Regula expressis. Volens vlterius quod eadem beneficia per obitum familiarium continuorum commensalium eorundem Cardinalium posthac, tam apud eandem Sedem quam extra Romanam Curiam vacantia, etiamsi ad alicuius alterius Cardinalis collationem, vel aliam dispositionem pertinere deberent, etiamsi tunc cessent aliæ Apostolicæ reseruationes hactenus editæ, nihilominus in posterum dispositioni Sanctitatis suæ reseruata censeantur. itaut in prouisionibus talium beneficiorum super expeditionibus litterarum illius Cardinalis, cuius familiaris defunctus extitit, si ipse Cardinalis tunc præsens in eadem Curia fuerit, consensus requiri omnino debeat, non autem beneficia huiusmodi ad collationem, seu quamuis aliam dispositionem Cardinalis ordinarij collatoris vllo modo pertineant, nec eiusdem Cardinalis ordinarij collatoris, etiamsi in Romana Curia præsens fuerit, consensus quoquo modo requiratur. Easdemq. constitutiones, & Regulas Cancellariæ, etiam declaratorias super beneficijs familiarũ prędictorum Cardinaliũ editas, tã quo ad Cardinales indulta hu-

huiusmodi habentes, quam non habentes, atque adeo indulta ipsa ad terminos præsentis constitutionis reduxit & moderatus fuit.

Decretum irritans.

§. 3. Decernens sic in ijs, cæterisq. omnibus præmissis per quoscunque, &c. etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & eosdem Cardinales, sublata, &c. necnon irritum & inane quicquid secus super his per quoscunque etiam prætextu facultatum, indultorum & concessionũ huiusmodi, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Prædictis & quibusuis alijs Regulis, Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisq. contrarijs quibuscunque non obstantibus.

Papæ subscr.

Placet publicetur & describatur. N.

Obitus Papæ.

Obijt hic Pontifex Romæ die 15. Octobris 1591. & sepultus fuit in Basilica S. Petri.

Creatio PP.

✵ Innocentius Nonus.

Italus, ex Ciuitate Bononiæ, in Prouincia Hetruriæ, Io. Antonius antea dictus, Antonij de Facchinettis filius, S.R.E. presbyter Cardinalis tit. SS. Quatuor Coronatorum, Romæ die 30. Octobris 1591. Summus Pontifex pronunciatus.

I.

Confirmatio & extensio constitutionis Pij V. à Gregorio XIII. Sixto V. & Gregorio XIV. comprobatæ, de non alienandis & infeudandis Ciuitatibus & alijs locis Sedis Apostolicæ.

Hæc [illegible] prohibitio est in eius bulla 31. Admonet, fol. 221. vbi plene tibi indicant eius declarationes & ampliatio eius. Et constitutio Gregorij XIII est 3 sup. fol. 363. ac Sixti V. est 26 sup. fol. 520. & Gregorij XIV. est [illegible] supra fol. 686.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1591.

Exordium.

QVAE ab hac Sancta Sede, cui licet indigni, auctore Domino præsidemus, pie & salubriter sancita & ordinata noscuntur, ea vt perpetuo firma, illibataq. permaneant, non solum consensus, approbationis & innouationis nostræ munimine roboranda, sed etiam declarationis præsidio quatenus expedire visum sit fulcienda censemus. Et præcipue muneris nostri esse ducimus, ea quę à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, ad patrimonij, dignitatis, & amplitudinis Sanctæ huius Sedis conseruationem & incrementum laudabiliter disposita, & cõstituta sunt, in nobis metipsis seruare & alijs seruanda tradere & demonstrare.

Pius V. cõstitutio est indicata in rub.

§. 1. Sane fel. rec. Pius Papa V. prædecessor noster, de consilio & assensu venerabilium Fratrum suorum tũc Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium optimam & saluberrimam Constitutionem edidit, & promulgauit tenoris subsequentis.

Omittitur insertio huius bullæ cũ ea sit posita in loco sibi in rub. cit.

Confirmationes Gregorij XIII. Sixti V. & alterius Gregorij sunt citatæ in rubr.

§. 2. Quamquidem Constitutionem piæ mem. Gregorius XIII. Sixtus V. & Gregorius XIV. Romani Pontifices pariter prædecessoris nostri, sicuti in ea cauetur, seruare iurarunt, ac per eorum litteras approbarunt, & confirmarunt & innouarunt, prout in illis plenius continetur.

Approbatio huius Pont.

§. 3. Nos itaque officij & conscientiæ nostræ debito satisfacere cupientes, Motu proprio, non ad alicuius supplicationem, vel super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia meraq. deliberatione nostra in hoc primo secreto Consistorio, quod cum venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus habemus, constitutionem prædictam, & omnia in ea contenta auctoritate Apostolica, tenore præsentium confirmamus, approbamus & innouamus, eamq. inuiolabilis firmitatis robur obtinere plenamq. executionem & effectum perpetuis futuris temporibus habere decernimus. Ac præterea eisdem Motu proprio, scientia, deliberatione, & auctoritate assentientibus, & approbantibus eisdem S. R. Ecclesiæ Cardinalibus.

Extensio eiusdem.

§. 4. Declaramus eadem Constitutione prohibitam fuisse, ac prohiberi, omnem & quamcumq. infeudationem, & alienationem Ciuitatum, Terrarum, Oppidorum, & Locorum prædictorum, eidem Sedi tam immediate quam mediate subiectorum, non solum ne fiat, neue attentetur post eorum deuolutionem, sed etiã antequam deoluantur, ac omnem & quamcunq. in perpetuum vel ad tempus prorogationem, & extensionem infeudationum, inuestiturarum, ac concessionum de dictis Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & Locis, nondum finitarum, ipsarumq. incorporationem, quo ad effectum impediendæ alienationis, prorogationis, & extensionis huiusmodi, non à die eorum deuolutionis, sed à die ipsius Cõstitutionis, & etiam antequã illa deuoluantur, ipso iure cum omnibus clausulis & decretis in prædicta Constitutione contentis, Cameræ & Sedi Apostolicæ factam censeri.

Promissio Cardinalium circa obseruantiam.

§. 5. Insuper volumus & declaramus, vt promissio, & iuramentum præstitum & præstandum, de seruanda eadem Pij prædecessoris præfati Constitutione per nos, & Romanos Pontifices successores nostros, ac sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, intelligatur de ipsa Pij prædecessoris Constitutione, vt supra per nos declarata, & secundum hanc nostram declarationem eãdem Cõstitutionem ad vnguem & inuiolate obseruari oportere ac debere, sicuti & nos seruaturos esse promittimus, ac sancte & solemni more iuramus.

Clausula sublata.

§. 6. Et ita per quoscunque Iudices ordinarios & delegatos, quauis auctoritate fungentes, etiam Cameræ præfatæ Præsidentes, Clericos, causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctę Romanæ Ecclesiæ Cardinales, in quauis causa & instantia, sublata eis & eorũ cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari, declarari & diffiniri debere. Ac irritum & inane, si secus super his per quoscunque, quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Iussio describendi hanc bullam iuxta bullã Pij V.

§. 7. Ac præsentes nostras litteras, in libello in quo ipsa Cõstitutio Pij prędecessoris continetur, ac in libro Quinterno appellato Cancellariæ Apostolicæ, describi mandamus.

Clauf. derog.

§. 8. Non obstantibus ijs, quę idem Pius prædecessor voluit non obstare, cæterisq. in contrarium facientibus quibuscunque.

Sanctio pœnalis.

§. 9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, confirmationis, innouationis, declarationis, voluntatis, decreti, promissionis, iuramenti, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Dat. P. An. 1. die 4. Nou.

Datum Romę apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo nonagesimo primo, Pridie Non. Nouembris, Pont. nostri anno 1.

PP. Subscr.

Ego Innocentius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Cardd. subscriptiones.

Ego Alphonsus Episcopus Ostien. Card. Gesualdus.
Ego In. Episcopus Portuen. Card. de Aragona.
Ego Marcus Antonius Episcopus Prænestinus Cardinalis Columna.
Ego Ptol. Episcopus Tusculan. Card. Comen.
Ego Gabr. Episcopus Sabinen. Card. Palæotus.
Frater Michael Bonellus Episcopus Alban. Alexandrinus.

Mar-

Marcus Siticus Card. ab Altaemps.
Ludouicus tituli S. Laurentij in Lucina, Presb. Card. Madrutius.
Nic. de Pelleue Card. Presbyter, tt. S. Praxedis, vulgo de Sens.
Iul. Antonius Sanctorius, tt. S. Bartholomæi in Insula, Presb. Card. S. Seuerinæ.
Hieron. Card. Rusticucius, tt. S. Susannæ.
Hier. Card. Simoncellus, tit. S. Priscæ.
Petrus Card. Deza, tt. S. Hieronymi.
Alex. Card. Floren. tt. Ioannis & Pauli.
Iulius Card. Cananus, tt. S. Anastasiæ.
Antonius Maria Card. Saluiatus, tit. S. MARIAE de Pace.
Aug. Card. tt. S. Marci de Verona.
Ego Vincentius tt. S. Clementis, Card. Montisregalis.
Ego Phil. Card. Spinula, tt. S. Sabinæ.
Ego Georgius, tt. S. Sixti Card. Radziuil.
Ego Simeon Card. de Terranoua, tt. Sanctæ Mariæ Angelorum.
Ego Scipio, tit. Sancti Saluatoris in Lauro, Card. Lancellottus.
Ego Henricus tt. S. Pudetianæ Card. Caetanus, S.R.E. Camerarius.
Ego Io. Baptista Card. Castruccius.
Ego Dominicus, tt. S. Chrysogoni Card. Pinellus.
Ego Hipp. tt. S. Pancratij Presb. Card. Aldobrandinus, Maior Pœnit.
Ego Hieronymus, tt. S. Petri ad Vincula, S.R.E. Presbyter Card. de Ruuere.
Ego Frater Hieronymus, tt. S. Mariæ super Mineruam S. R. E. Presbyt. Card. Ascul.
Ant. Maria, tt. S. Agnetis in Agone, Car. Perus.
Frater Constantius Card. Sarnanus, tt. S. Petri in Mõte Aureo.
Ego Gulielmus Card. Alanus, tt. S. Martini in Montibus.
Ego Scipio, tt. S. Mariæ de Populo Card. Gonzaga.
Ego Antonius, tt. S. Stephani, Card. Saulius.
Ego Euangelista, tt. S. Matthæi in Merulana, Presb. Card. Cusentinus.
Ego Io. Franciscus, tt. S. Mariæ in Via, Presbyt. Card. Maurocenus.
Marianus, tt. SS. Marcellini, & Petri, Presb. Card. de Camerino.
Ego Frater Gregorius Card. à Montelparo, tt. Sancti Augustini.
Ego P. Card. Sfondratus, tt. Sanctæ Cæcil.
Ego Benedictus Iustinianus, tt. S. Marcelli.
Ego Augustinus, tt. Sancti Laurentij in Pane, & Perna, Presb. Cardinalis Cusanus.
Ego Fr. Maria, Card. SS. Quirici, & Iulitæ.
Ego Octauius Card. Sancti Ioannis ante portam Latinam.
Ego F. Card. Sanctæ Mariæ in Via Lata.
Ego A. Sancti Laurentij in Damaso Diaconus Cardinalis Montaltus, S. R. E. Vicecancellarius.
Ego Hieronymus Sancti Eustachij, Diaconus Cardinalis Mattheius.
Ego Ascanius, S. Mariæ in Cosmedin, Sanctæ Romanę Ecclesię Diaconus Cardinalis Columna.
Ego Federicus Sancti Nicolai in Carcere Diaconus Card. [redacted]
Ego Guido SS. Cosmæ, & Damiani, Diaconus Cardinalis Pepulus.
Ego Odoardus S. Adriani Diac. Cardinalis Farnesius.
Ego Octauius Sancti Georgij in Velabro, Diac. Card. de Aquauiua.
Ego Flaminius Sanctæ Mariæ in Domnica.

Publicatio. *Anno à Natiuit. D.N. Iesu Christi 1592. indict. 4. die vero 2. mensis Ian. tempore Sedis vacantis, per obitum bonæ mem. Innocentij Noni, suprascriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancell. Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Laertium Cocchetium, & Marcumantonium Antoninum S.D.N. Papæ Cursor.*

Hieronymus Latius Mag. Curs.

II.

Indulta Inclyti Senatus Populiq. Romani, de reis non condemnandis vigore alicuius rescripti contra formã iuris, & non confiscanda legitima filiorum viuentibus eorum genitoribus, & neque arbitraria compositione recipienda in Dataria, pro licentia dandi dotem, supra summam à Statuto taxatam.

Quo ad d. legitimam, contrarium remanet decisum extra Vrbem, ex bulla Pij IV. nu. 52. Etsi cuncta. § 8. fol. 70. & consonat constitutio Sixti IV. nu. 24. Cura sup. fol. 371. Summam vero Dotis à Statuto taxatam esse ad sc. 5500. liquet ex bulla Sixti V. nu. 52. Cum in vna fol. 557. in fine.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1591.

AD Romanum spectat Pontificem, inter multas & graues, quas pro communi Christianę Reipublicæ bono, suscipit curas, in eam quoque pręcipuo studio incumbere, vt eius in temporalibus subditi, pręfertim vero Dilecti filij S. P. Q. R. quorum propria & peculiaris cura ei specialiter commissa est, non solum á quocũque grauamine, quo ad fieri potest, immunes reddantur, sed priuilegijs & gratijs in dies amplioribus ornentur. Quare nos, & muneris nostri debito satisfacere, & paternam charitatem, ac beneuolentiam quam iampridem erga eos gerimus, insigni aliquo monumento testatam esse cupientes, quo & ipsi benignitatem nostram experti, & alij eorũ exemplo in fide, obedientia, ac deuotione Sãctæ huius Sedis alacriori animo perseuerent, atq. ad promerendam vberiorem nostram & illius gratiam in dies magis inuitentur. Causæ huius concessionis.

§. 1. Primum quidem hac nostra perpetuo valitura Constitutione, abolemus & ab hac inclyta Vrbe, nostris volumus exulare temporibus, modum illum procedendi cõtra reos alicuius criminis aut delicti, qui licet iuxta dispositionem Iuris communis & sacrarum Constitutionũ, ac eiusdem Vrbis statutorum, pœna capitis plecti non debeant, tamẽ vigore specialis mãdati & rescripti per Rom. Pontif. Motu proprio, seu alias signati, pœna vltimi supplicij damnatur. & quod nobis licere non patimur, id etiá nostris successoribus indicamus, districtius prohibentes ne in posterum Iudices quicunq. quauis auctoritate fungentes, reum aliquem contra Iuris communis, & Apostolicarum sãctionum & statutorum Vrbis tenoré, vigore seu prætextu rescriptorum huiusmodi, quæ contra intentionem concedentis per subreptionem extorta cẽseãtur, capitaliter condemnare præsumant. Prohibitio reos condemnandi contra ius, vigore alicuius rescripti.

§. 2. Præterea volumus ac præsentium tenore decernimus, quod in eadem Vrbe nostra, si contingat filios viuentibus eorum genitoribus, delictum aliquod committere, ipsi parentes quoad vixerint, ad soluendam seu tradendam legitimam portionem de proprijs bonis, eisdem filiis de iure debitam, minime cogi aut compelli possint, nec contra ipsos delinquentium genitores ad legitimę portionis prędictę confiscationem, per quosuis Iudices procedi debeat. sed in quibusuis criminalibus causis iuris communis dispositio, & statuta Vrbis omnino seruentur. necnon quascumque prędecessorum nostrorum Constitutiones in contrarium forsan desuper editas, quarum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, ad terminos iuris, ac dictorum statutorum, harum serie reducimus, & moderamus. statutaq. ipsa in hac parte approbantes, illa aduersus quamcumque contrarium vsũ aut Constitutionem restituimus & reualidamus. Prohibitio cõfiscati legitimã filiorum in vita pa entum in Vrbe.

§. 3. Et insuper, quia etiam accepimus vsu receptum esse vt pro obtinẽda derogatione statuti, seu reformationum eiusdem Vrbis, super certa Dotium puellarum quę pro tempore nubunt summa & quantitate editarum, cõpositio non certa, sed arbitraria, ijs qui in Dataria, & materijs componendis pro tempore præsident soluatur. Nos ipsius Vrbis Ciues & Incolas specialibus fauoribus & gra- Prohibitio exigendi cõpositioné pro licentia dandi Dotem supra summam ab Vrbis Statuto taxatam.

& gratijs proſequentes, illos à ſolutione compoſitionis huiuſmodi perpetuo eximimus & liberamus, immuneſq. & exemptos eſſe volumus. diſtricte interdicentes dilecto filio Datario, nunc & pro tempore exiſtenti, ac Præfecto compoſitionum, cæteriſq. Miniſtris & Officialibus, ne ab ijs qui in dicta Vrbe cum aliqua ampliori dote matrimonia contrahentes, derogationem huiuſmodi à nobis, vel ſucceſſoribus noſtris impetrabunt, etiam ſi Barones, Domicelli, & Nobiles fuerint, dosq. ipſa longe vltra taxam prædictam ad quamcunque ſummam exceſſiua extiterit, quidquam vel minimum pro ſimili compoſitione vllo modo exigant, neque ad eam quouis prætextu cuiquam ſoluendum compellant. ſtatuto tamen ipſo ſuper taxa dictarum Dotium nihilominus in ſuo robore permanſuro.

Clauſ. preſ. §. 4. Decernentes præſentes litteras, & cæt. ex quauis cauſa ex quocunque capite de ſubreptionis vel obreptionis, ſeu nullitatis vitio, aut quopiam alio defectu notari, impugnari ſeu inualidari vel reuocari, aut alias quomodolibet infringi, ſeu aduerſus illas quodcunque iuris, gratiæ, vel facti remedium impetrari nullatenus poſſe, ſed illas ſemper validas & efficaces exiſtere, ſuosq. plenarios effectus ſortiri & obtinere, ac ab omnibus inuiolabiliter obſeruari & adimpleri.

Clauſula ſublata. §. 5. Sicq. & non alias per quoſcunque Iudices & Cōmiſſarios, & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores & Sāctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis & eorū cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate in quauis cauſa & inſtantia iudicari & diffiniri debere. ac irritū & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſula derogatoria. §. 6. Quocirca dilectis filijs modernis ac pro tempore exiſtentibus S.R.E. Camerario, ac Vicecamerario, Theſaurario & Clericis Præſidentibus Cameræ Apoſtolicæ, necnon Gubernatori, & Senatori eiuſdē Vrbis per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi vel quilibet eorū faciant præfatos S. P. Q. R. atque adeo ſingulares illorum perſonas, cæterosq. omnes & ſingulos quos præmiſſa cōcernunt, & concernent in futurum, illis pacifice frui & gaudere. non permittentes illos deſuper à quoquam quomodolibet indebite moleſtari. contradictores per opportuna iuris, & facti remedia compeſcendo.

§. 7. Non obſtantibus præmiſſis, ac quatenus opus ſit noſtra de non tollendo iure quæſito, quatenus præmiſſorum occaſione cum publico detrimento ius alicui quæſitum dici aut cenſeri quoquomodo poſſit. & quibuſuis alijs conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, legibus & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, ac Sixti V. Gregorij XIV. conceſſionibus ſuper præmiſſis quomodolibet emanatis, alijsq. litteris Apoſtolicis tam ſupradictis quam quibuſuis, alijs perſonis ſub quibuſcunque tenoribus ac formis, ac cum quibuſuis derogatoriarum derogatorijs, ac alijs efficaciſſimis clauſulis & decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia deq. Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac conſiſtorialiter, & alias in contrariū quomodolibet conceſſis, approbatis & innouatis. Quibus omnibus etiam ſi de illis eorumque totis tenoribus, ſpecialis, expreſſa, ac ſpecifica mentio ſeu expreſſio habenda, aut quæuis alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi pro expreſſis, ac ad verbum inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice & ad effectum præmiſſorum duntaxat, ſpecialiter & expreſſe derogamus, ac derogatū eſſe volumus. cæteriſq. contrarijs quibuſcūq. Derog. contrariorum.

§. 8. Volumus autem, vt præſentium tranſumptis etiā impreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eadem prorſus fides in iudicio & extra illud habeatur, quę eiſdem originalibus haberetur exhibitis vel oſtenſis. Fides exempl[redacted]

§. 9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum abolitionum, voluntatum, decretorum, reductionis, moderationis, reſtitutionis, reualidationis, prohibitionis, interdicti, inhibitionis, reuocationis, caſſationis, annullationis, extinctionis, ac derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo nonageſimoprimo, Cal. Decembris, Pontific. noſtri Anno primo. D.P.An.1. die 1.Decem.

Obijt hic Pontifex Romæ die 30. Decembris, 1591. & ſepultus fuit in Baſilica S. Petri. Obitus PP.

FINIS SECVNDI TOMI.